

Holy Bible

Aionian Edition®

Balaan nga Bibliya
Cebuano Bible

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Balaan nga Bibliya
Cebuano Bible

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2021

Text source: eBible.org

Source copyright: Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0
Door43 World Missions Community, 2019

Formatted by Speedata Publisher version 4.3.5 on 3/27/2021

100% Free to Copy and Print
<http://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<http://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Cebuano at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a lexicon. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the afterlife destinies of mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org and with the Android App. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Genesis	11
Exodo	37
Levitico	59
Numerus	76
Deuteronomio	99
Josue	118
Mga Maghuhukom	131
Ruth	144
1 Samuel	146
2 Samuel	162
1 Hari	176
2 Hari	192
1 Cronicas	208
2 Cronicas	223
Esdras	241
Nehemias	246
Ester	254
Job	258
Mga Salmo	272
Panultihon	304
Ecclesiastes	316
Awit sa mga Awit	321
Isaias	324
Jeremias	349
Pagbangotan	378
Ezequiel	381
Daniel	407
Hosea	415
Joel	419
Amos	421
Obadiah	424
Jonas	425
Miquias	426
Nahum	429
Habakuk	430
Sofonias	432
Hageo	434
Zacarias	435
Malaquias	440

NEW TESTAMENT

Mateo	445
Marcos	462
Lucas	473
Juan	491
Mga Buhat	504
Roma	522
1 Corinto	529
2 Corinto	536
Galacia	541
Taga Efeso	544
Filipos	547
Colosas	549
1 Tesalonica	551
2 Tesalonica	553
1 Timoteo	554
2 Timoteo	556
Tito	558
Filemon	559
Hebreohanon	560
Santiago	566
1 Pedro	568
2 Pedro	570
1 Juan	572
2 Juan	574
3 Juan	575
Judas	576
Pinadayag	577

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Busa gipahawa sa Dios ang tawo sa tanaman, ug gibutangan niya ug kerubin ang sidlakang bahin sa tanaman sa Eden, ug nagadilaab nga espada nga nagtuyoktuyok sa palibot, aron sa pagbantay sa dalan paingon sa kahoy sa kinabuhi.

Genesis 3:24

Genesis

1 Sa sinugdanan gibuhat sa Dios ang mga langit ug ang yuta. **2** Ang kalibutan wala pay porma ug wala pay sulod. Ang kangiitngit anaa sa ibabaw sa kinahiladman. Ang Espiritu sa Dios naglilihok ibabaw sa mga katubigan. **3** Ang Dios miington, "Motungha ang kahayag," ug mitungha ang kahayag. **4** Nakita sa Dios ang kahayag, nga kini maayo. Gibahin niya ang kahayag gikan sa kangiitngit. **5** Gitawag sa Dios ang kahayag ug "adlaw," ug ang kangiitngit gitawag niya ug "gabii." Mao kini ang kagabhiion ug kabuntagon, ang unang adlaw. **6** Ang Dios miington, "Motungha ang usa ka wanang taliwala sa mga katubigan, ug bahinon niini ang mga tubig gikan sa katubigan." **7** Gibuhat sa Dios ang wanang ug gibahin ang mga tubig nga anaa sa ilalom sa wanang gikan sa katubigan nga anaa ibabaw sa wanang. Nahitabo kini. **8** Gitawag sa Dios ang wanang ug "kawanangan." Mao kini ang kagabhiion ug ang kabuntagon, ang ikaduhang adlaw. **9** Ang Dios miington, "Ang tubig nga anaa ilalom sa kawanangan matigom sa usa ka dapit ug motungha ang mala nga yuta." Nahitabo kini. **10** Gitawag sa Dios ang mala nga dapit nga "yuta," ug ang natigom nga mga tubig gitawag niya ug "kadagatan." Nakita niya nga kini maayo. **11** Ang Dios miington, "Moturok sa yuta ang mga tanom: mga tanom nga adunay binhi ug mga kahoy nga nagapamunga nga ang liso anaa sa sulod sa bunga, ang matag usa sumala sa ilang kaugalingong matang." Nahitabo kini. **12** Ang yuta naghagtag ug mga tanom, mga tanom nga adunay binhi sumala sa ilang matang, ug mga kahoy nga nagapamunga nga ang bunga adunay liso sa sulod niini, sumala sa ilang matang. Nakita sa Dios nga kini maayo. **13** Mao kini ang kagabhiion ug ang kabuntagon, ang ikatulong adlaw. **14** Miington ang Dios, "Motungha ang mga kahayag diha sa kawanangan aron magbabin sa adlaw gikan sa gabii. Ug tugot nga sila mahimong mga ilhanan, alang sa mga tempo, alang sa mga adlaw ug sa mga katuigan. **15** Himoa sila nga mahimong kahayag sa kawanangan aron maghatag ug kahayag sa kalibutan." Nahitabo kini. **16** Gibuhat sa Dios ang duha ka dagko nga mga kahayag, ug ang labing dako nga kahayag mao ang magdumala sa adlaw, ug ang dili kaayo hayag mao ang magdumala sa kagabhiion. Gibuhat usab niya ang mga bituon. **17** Gibutang sila sa Dios sa kawanangan aron maghatag ug kahayag sa kalibutan, **18** aron sa pagdumala sa adlaw ug sa kagabhiion, ug sa pagbabin sa kahayag gikan sa kangiitngit. Nakita sa Dios nga kini maayo. **19** Mao kini ang kagabhiion ug ang kabuntagon, ang ika-upat nga adlaw. **20** Miington ang Dios, "Pun-a ang katubigan sa mga buhing binuhut, ug tugot nga molupad ang mga langgam ibabaw sa kayutana diha sa haw-ang sa kawanangan." **21** Gihimo sa Dios ang dagkong mga mananap sa dagat, lakiip ang uban pang buhing binuhut sumala sa iyang matang, mga binuhut nga nagalihok ug naglukop sa katubigan, ug matag langgam nga adunay poko sumala sa ilang matang. Nakita sa Dios nga kini maayo. **22** Gipanalanganin sila sa Dios, nga nag-ingon, "Pagsabutang ug panahon, ug pun-a ninyo ang katubigan sa kadagatan. Managhan ang mga langgam sa kalibutan." **23** Mao kini ang kagabhiion ug ang kabuntagon, ang ikalimang adlaw. **24** Ang Dios miington, "Motungha sa yuta ang mga buhing binuhut, sumala sa matag matang niini, mga binuhing mga mananap, mga mananap nga nagakamang, ug mga mapintas nga mananap sa kalibutan, sumala sa matag matang niini." Nahitabo kini. **25** Gibuhat sa Dios ang mapintas nga mga mananap sa kalibutan sumala sa ilang matang, ang binuhing mga mananap sumala sa ilang matang, ug ang tanang nagakamang ibabaw sa yuta sumala sa matang niini. Nakita niya nga kini maayo. **26** Miington ang Dios, "Buhuton nato ang tawo sama sa atong hulagway, sunod kanato. Magdumala sila sa mga isda sa dagat, sa mga langgam sa kawanangan, sa mga binuhing mga mananap, sa tibuok kalibutan, ug sa matag mananap nga nagakamang sa kalibutan." **27** Gibuhat sa Dios ang tawo sama sa iyang hulagway. Gibuhat niya siya sama sa iyang kaugalingong panagway. Gibuhat niya ang babaye ug ang lalaki. **28** Gipanalanganin sila sa Dios ug miington kanila, "Pagsabutang, ug pagpadaghan. Pun-a ang kalibutan, ug likopa kini. Pagdumala ngadto sa tanang isda sa dagat, ngadto sa mga kalanggaman sa kawanangan, ug ngadto sa tanang buhing mananap nga nagalihok sa kalibutan." **29** Miington ang Dios, "Tan-awa, gihatag ko kaninyo ang tanang tanom nga nagahatag ug binhi nga anaa sa tibuok kalibutan, ug ang matag kahoy nga nagapamunga nga adunay liso. Mahimo ninyo kining pagkaon. **30** Sa matag mapintas nga mananap sa kalibutan, sa matag langgam sa kalangetan, ug sa tanang mananap nga nagakamang sa kalibutan,

ug sa matag binuhut nga adunay gininhawa sa kinabuhi gihatag ko ang lunhaw nga tanom aron makaon." Nahitabo kini. **31** Nakita sa Dios ang tanang butang nga iyang gibuhut. Tan-awa, kini maayo kaayo. Mao kini ang kagabhiion ug ang kabuntagon, ang ikaunom nga adlaw.

2 Unya ang mga langit ug ang yuta nahuman na, ug ang tanang buhing binuhut nga nipo nu niini. **2** Sa ikapito nga adlaw nahuman sa Dios ang iyang buluhaton, ug busa mipahulay siya sa ikapito nga adlaw gikan sa tanan nga iyang gibuhut. **3** Gipanalanganin sa Dios ang ikapito nga adlaw ug gibalaan kini, tungod kay mipahulay siya niini gikan sa tanan nga iyang gibuhut sa iyang mga binuhut. **4** Mao kini ang mga panghitubo mahitungod sa mga langit ug sa yuta, sa dihang gibuhut sila, sa adlaw nga gibuhut ni Yahweh nga Dios ang yuta ug ang kalangetan. **5** Wala pay sagbot sa uma nga anaa sa kayutaan, ug wala pay tanom nga miturok sa uma, tungod kay wala pa man gipaulanan ni Yahweh nga Dios ang kalibutan, ug wala pay tawo nga mag-uma sa yuta. **6** Apan adunay yamog nga migawas gikan sa kalibutan ug nagpatubig sa tibuok kayutaan. **7** Gihimo ni Yahweh nga Dios ang tawo gikan sa abog sa yuta, ug gihiyapan ang bangga sa iyang ilong sa gininhawa sa kinabuhi, ug ang tawo nahimong buhing binuhut. **8** Nagbutang si Yahweh nga Dios ug usa ka tanaman sa sidlakang bahin sa Eden, ug ditto gibutang niya ang tawo nga iyang hinimo. **9** Gikan sa yuta gipatubo ni Yahweh nga Dios ang matag kahoy nga nindot tan-awan ug maayong kaonon. Lakip na niini ang kahoy sa kinabuhi nga anaa sa taliwala sa tanaman, ug ang kahoy sa kahibalo sa maayo ug sa daotan. **10** Usa ka suba ang midagayday gikan sa Eden aron patubigan ang tanaman. Gikan ditto kini nabahin ug nahimong upat ka mga suba. **11** Ang ngalan sa una nga suba mao ang Pishon. Mao kini ang midagayday sa tibuok yuta sa Habil, diin adunay bulawan. **12** Ang bulawan nianang yuta maayo. Dido adunay bedelyom usab ug bato nga onise. **13** Ang ngalan sa ikaduhang suba mao ang Gihon. Kini midagayday paingon sa tibuok yuta sa Cus. **14** Ang ngalan sa ikatulog nga suba mao ang Tigris, nga midagayday sa sidlakang bahin sa Asur. Ang ika-upat nga suba mao ang Efrates. **15** Gikuha ni Yahweh nga Dios ang lalaki ug gibutang niya ditto sa tanaman sa Eden aron magtrabaho niini ug aron mag-atiman niini. **16** Si Yahweh nga Dios nagmando sa lalaki, nga nag-ingon, "Gawasnon ka nga mokaon gikan sa matag kahoy sa tanaman. **17** Apan dili ka angay nga mokaon gikan sa kahoy sa kahibalo sa maayo ug sa daotan, kay sa adlawya nga mokaon ka gikan niini, sigurado gayod nga mamatay ka." **18** Unya si Yahweh nga Dios miington, "Dili maayo alang sa lalaki nga mag-inusara. Himoan ko siya ug katabang nga angay kaniya." **19** Gikan sa yuta giomul ni Yahweh nga Dios ang tanang hayop sa kaumahan ug mga langgam sa kawanangan. Unya gidalia niya sila ngadto sa lalaki aron makita kung unsa ang iyang itawag sa ilia. Kung unsay itawag sa lalaki sa mga buhing binuhut, kana mao ang ilang ngalan. **20** Gihatagan ug ngalan sa lalaki ang tanang kahayopan, ang tanang langgam sa kawanangan, ug ang tanang mapintas nga mananap sa kaumahan. Apan alang sa lalaki wala siyay nakita nga katabang nga angay kaniya. **21** Gipakatulog ug maayo ni Yahweh nga Dios ang lalaki, busa nakatulog ang lalaki. Nikiha si Yahweh nga Dios ug usa ka gusok ug gisirado niya ang unod kung aasa niya gikuha ang gusok. **22** Gamin ug gusok nga gikuha ni Yahweh nga Dios gikan sa lalaki, gihimo ni kini ang babaye ug gidalia siya ngadto sa lalaki. **23** Ang lalaki miington, "Karon, kini mao ang bukog sa akong bukog, ug unod sa akong unod. Pagtawagnon siya nga 'babaye,' kay gikuha man siya gikan sa lalaki." **24** Tungod niini ang lalaki mobiya sa iyang amahan ug sa iyang inahan, ug siya mahiusa sa iyang asawa, ug mahimo silang usa ka unod. **25** Hubo silang duha, ang lalaki ug iyang asawa, apan wala sila naukul.

3 Karon ang serpente mas labing mautok kay sa ubang mapintas nga mananap sa tanaman nga binuhut ni Yahweh nga Dios. Siya miington ngadto sa babaye, "Miington ba gayod ang Dios nga, 'Kinahanglan nga dili kamo mokaon gikan sa bisan unsa nga kahoy sa tanaman'?" **2** Ang babaye miington sa serpente, "Makakaon kami sa tanang bunga sa kahoy sa tanaman, **3** apan mahitungod sa bunga sa kahoy nga anaa taliwala sa tanaman, ang Dios miington, 'Ayaw kamo pagkaon niini, o bisan paghikap niini, o kamo mamatay.' **4** Ang serpente miington sa babaye, "Dili gayod kamo mamatay. **5** Kay ang Dios nasayod nga sa panahon nga mokaon kamo niini maabli ang inyong mga mata, ug mahisama kamo sa Dios, nga nasayod sa maayo ug daotan." **6** Sa dihang nakita sa babaye nga ang kahoy maayo nga kan-on, ug kini nindot sa mga mata, ug ang kahoy makadani nga makahimo sa tawo nga maalamon, mikuha siya sa bunga

ug miakaon niini. Ug gihatagan niya ang iyang bana nga uban kaniya, ug miakaon siya niini. **7** Ang ilang mga mata nangaabli, ug nakamatngon sila nga sila hubo. Mitahi sila ug mga dahon sa igera ug gihimo nga pangtabon sa ilang mga kaugalingon. **8** Nadunggan nila ang kasikas ni Yahweh nga Dios nga nagalakaw sa tanaman sa kabugnaw sa adlaw, busa ang lalaki ug ang iyang asawa nanago gikan sa presensiya ni Yahweh nga Dios talivalsa sa mga Kahoy sa tanaman. **9** Gitawag ni Yahweh nga Dios ang lalaki ug miington ngadto kaniya, "Hain ka man?" **10** Ang lalaki miington, "Nadungog ko ikaw sa tanaman, ug nahadlok ako, tungod kay hubo ako. Busa mitago ako." **11** Ang Dios miington, "Kinsa may nagsulti kanimo nga ikaw hubo? Miakaon ka ba sa kahoy nga akong gisugo kanimo nga dili nimo angay kan-on?" **12** Ang lalaki miington, "Ang babaye nga imong gihatagan aron akong makuaban, isya ang gihatagan sa bunga nga gikan sa kahoy, ug ako kining gikaon." **13** Miington si Yahweh nga Dios sa babaye, "Unsa kining imong gibuhut?" Ang babaye miington, "Ang serpente milingla kanako, ug miakaon ako." **14** Si Yahweh nga Dios miington sa serpente, "Tungod kay imo kining gibuhut, tali sa tanang kahayopan ug sa tanang mga mapintas nga mananap sa kaumahan ikaw lamang ang tinunglo. Pinaagi sa imong tian ikaw magakamang, ug ikaw magakaon sa abog sa tanang adlaw sa imong kinabuhi. **15** Magbutang ako ug panag-away tali kanimo ug sa babaye, ug tali sa imong binhi ug sa iyang binhi. Samaran niya ang imong ulo, ug imong samaran ang iyang tikod." **16** Miington siya ngadto sa babaye, "Pilopiloong ko gayod ang imong kasakit sa pagbaton ug mga anak; diha sa kasakit nga ikaw magbaton ug mga anak. Ang imong tinguha mao ang pagpangandoy sa imong bana, apan siya ang magdumala kanimo." **17** Miington siya ngadto kung Adan, "Tungod kay naminaw ka sa tingog sa imong asawa, ug miakaon gikan sa kahoy, nga akong gisugo kanimo, nga naga-ingon, 'Dili ka magakaon gikan niini,' matinunglo ang yuta tungod kanimo; sa hilabihang kahago ikaw mokaon gikan niini sa tanang adlaw sa imong kinabuhi. **18** Magahatag kini ug mga tunok ug mga sampinit alang kanimo, ug mokaon ka sa mga tanom sa kaumahan. **19** Pinaagi sa mga singot sa imong nawong ikaw makakaon ug tinapay, hangtod nga mobalik ka sa yuta, kay ikaw gihimo gikan niini. Kay ikaw abog man, ug ngadto sa abog ikaw mobalik." **20** Ginganlan sa lalaki ug Eva ang iyang asawa tungod kay siya ang inahan sa tanang may kinabuhi. **21** Nagbuhut si Yahweh nga Dios ug sapot gikan sa mga panit sa mananap alang kung Adan ug sa iyang asawa ug gibistihan sila. **22** Si Yahweh nga Dios miington, "Karon ang tawo nahimong sama na kanato, nga nasayod sa maayo ug sa daotan. Busa karon kinahanglan dili na siya tugotan nga makakab-ot niini sa iyang kamot, ug makakaon gikan sa kahoy sa kinabuhi, makakaon niini, ug unya mabuhui sa kahangtoran." **23** Busa gipagawas siya ni Yahweh nga Dios gikan sa tanaman sa Eden, aron sa pag-uma sa yuta diin siya naggikan. **24** Busa gipahawa sa Dios ang tawo sa tanaman, ug gibutangan niya ug kerubin ang sidlakang babin sa tanaman sa Eden, ug nagadilaan nga espada nga nagtuyoktukyo sa palibot, aron sa pagbantay sa dalan paingon sa kahoy sa kinabuhi.

4 Ang lalaki nidulog kung Eva nga iyang asawa. Nagmabdos siya ug nanganak kung Cain. Siya miington, "Nakabaton ako ug anak nga lalaki sa tabang ni Yahweh." **2** Unya nanganak siya kung Abel nga igsoong lalaki ni Cain. Karon si Abel nahimong magbalantay sa karnero, apan si Cain nag-uma sa yuta. **3** Miabot ang panahon nga nagdala si Cain ug pipila sa abot sa yuta iringon nga halad kung Yahweh. **4** Ingon man si Abel, midala siya ug pipila sa kinamugulangan nga anak sa iyang panon ug pipila sa mga tambok. Gidawat ni Yahweh si Abel ug ang iyang halad, **5** apaan wala niya gidawat si Cain ug ang iyang halad. Mao nga si Cain nasuko pag-ayo, ug siya nagmug-ot. **6** Si Yahweh miington kung Cain, "Nganong nasuko ug nganong nagmug-ot ka man?" **7** Kunug imong gibuhut ang husto, dili ba diay ikaw pagadawaton? Apan kung wala nimo buhata ang husto, ang sala ngahulut sa pultahan ug nagtinguhua sa pagdumala kanimo, apan kinahanglan nga ikaw ang magdumala niini." **8** Nakig-sulti si Cain sa iyang igsoon nga si Abel. Samtang anaa na sila diito sa kaumahan, si Cain mibarok batok kay Abel nga iyang igsoon ug gipatay siya. **9** Unya si Yahweh miington kung Cain, "Asa man ang imong igsoon nga si Abel?" Siya miington, "Wala kong masayod. Ako ba ang magbalantay sa akong igsoon?" **10** Si Yahweh miington, "Unsa kining imong gibuhut? Ang dugo sa imong igsoon nagatawag kanako gikan sa yuta. **11** Karon tinunglo ka nga gikan sa yuta, nga miabli si iyang baba aron sa pagdawat sa dugo sa imong igsoon gikan sa imong kamot. **12** Sa dihang imong umahon ang yuta, gikan karon dili na kini maghatag sa iyang kusog alang kanimo. Magtagotago ug

maglatagaw ka sa kalibutan." **13** Si Cain miington kung Yahweh, "Ang akong silot mas dako kaysa sa akong makaya. **14** Sa pagkatnuod, imo akong ipapahawa karong adlawa niining yutaa, ug matago na ako kikanimo. Magtagotago ug maglatagaw ako sa kalibutan, ug si bisan kinsa ang makakita kanako mopatayon kanako." **15** Si Yahweh miington kaniya, "Si bisan kinsa nga mopatay kung Cain, ang panimalos moabot kaniya sa pitoan ka pilo." Unya gibutangan ni Yahweh ug patik si Cain, aron nga kung kinsa man ang makakaplag kaniya, kanang tawhana dili moataki kaniya. **16** Busa mibiya si Cain sa presensiya ni Yahweh ug mipuyo sa yuta sa Nod, sa sidlakang babin sa Eden. **17** Nakigdulog si Cain sa iyang asawa ug nagnabdos siya. Nanganak siya kung Enoc. Nagtukod siya ug siyudad ug gininglan niya kini sunod sa ngalan sa iyang anak nga si Enoc. **18** Ngadto kung Enoc natawo si Irad. Si Irad nahimong amahan ni Mehujael. Si Mehujael nahimong amahan ni Methusael. Si Methusael nahimong amahan ni Lamec. **19** Si Lamec nagkuha ug duha ka mga asawa alang sa iyang kaugalingon: ang ngalan sa usa mao si Ada, ug ang ngalan sa lain pa mao si Zila. **20** Si Ada nanganak kung Jabal. Siya ang amahan niadtong nagpuyo sa tolda nga adunay mga kahayopan. **21** Ang ngalan sa iyang igsoon nga lalaki mao si Jubal. Siya ang amahan niadtong nagatugtug ug alpa ug plawta. **22** Ug si Zila nanganak kung Tubal Cain, ang nagahimo ug mga gamit nga gikan sa bronse ug puthaw. Ang igsoon nga babaye ni Tubal Cain mao si Naama. **23** Si Lamec miington sa iyang mga asawa, "Ada ug Zila, paminawa ang akong tingor, kamo nga mga asawa ni Lamec, paminawa kung unsa ang akong isulti. Tungod kay nakapatay ako ug batan-on nga lalaki nga nagsamad kanako, usa ka batan-on nga lalaki nga nagbun-og kanako. **24** Kung adunay pito ka pilo nga balos alang kung Cain, unya adunay 77 ka pilo nga balos alang kung Lamec." **25** Nakigdulog na usab si Adan sa iyang asawa, ug nanganak siya ug laing anak nga lalaki. Iya kining gininglan ug Set ug miington, "Ang Dios naghatag kanako ug laing anak nga lalaki nga puli kung Abel, kay gipataw man siya ni Cain." **26** Adunay anak nga lalaki nga natawo gikan kung Set ug iya siyangan gitawag sa ngalan nga Enos. Nianang panahona ang mga tawo nagsugod na sa pagtawag sa ngalan ni Yahweh.

5 Mao kini ang listahan sa mga kaliwat ni Adan. Sa adlaw nga gibuhut sa Dios ang tawo, gibuhut niya sila nga sama kaniya. **2** Gibuhut niya sila nga lalaki ug babaye. Gipanalanginan niya sila ug gininglan sila ug tawo sa dihang sila gibuhut. **3** Sa dihang nagpangidaron na si Adan ug 130 ka tuig, nahimo siyang amahan sa anak nga lalaki nga sama kaniya, sunod sa iyang panagway ug gininglan niya siya ug Set. **4** Human si Adan nahimong amahan ni Set, nagkinabuhi pa siya ug 800 ka tuig. Ug nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **5** Si Adan nagkinabuhi ug 930 ka tuig, ug unya siya namatay. **6** Sa dihang nagpangidaron na si Set ug 105 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Enos. **7** Human siya nahimong amahan ni Enos, nagkinabuhi pa siya ug 807 ka tuig ug nahimong amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **8** Nagkinabuhi si Set ug 912 ka tuig, ug unya siya namatay. **9** Sa dihang nagpangidaron na si Enos ug 90 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Kenan. **10** Human siya nahimong amahan ni Kenan, nagkinabuhi pa si Enos ug 815 ka tuig. Nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **11** Si Enos nagkinabuhi ug 905 ka tuig, ug unya siya namatay. **12** Sa dihang nagpangidaron na si Kenan ug 70 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Mahalalel. **13** Human siya nahimong amahan ni Mahalalel, nagkinabuhi pa si Kenan sulod sa 840 ka tuig. Nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **14** Si Kenan nagkinabuhi ug 910 ka tuig, ug unya siya namatay. **15** Sa dihang nagpangidaron na si Mahalalel ug 65 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Jared. **16** Human siya nahimong amahan ni Jared, nagkinabuhi si Mahalalel sulod sa 830 ka tuig. Nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **17** Nagkinabuhi si Mahalalel ug 895 ka tuig, ug unya siya namatay. **18** Sa dihang nagpangidaron na si Jared ug 162 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Enoc. **19** Human siya nahimong amahan ni Enoc, nagkinabuhi pa si Jared ug 800 ka tuig. Nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **20** Nagkinabuhi si Jared ug 962 ka tuig, ug unya siya namatay. **21** Sa dihang nagpangidaron na si Enoc ug 65 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Metusela. **22** Naglakaw si Enoc uban sa Dios sulod sa 300 ka tuig human siya nahimong amahan ni Metusela. Nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **23** Nagkinabuhi si Enoc ug 365

ka tuig. **24** Si Enoc naglakaw uban sa Dios, ug unya nawala siya, kay gikuha man siya sa Dios. **25** Sa dihang nagpangidaron na si Metusela ug 187 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Lamec. **26** Human siya nahimong amahan ni Lamec, si Metusela nagkinabuhi pa ug 782 ka tuig. Nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **27** Si Metusela naggangidaron ug 969 ka tuig. Unya siya namatay. **28** Sa dihang nagpangidaron na si Lamec ug 182 ka tuig, nahimo siyang amahan sa usa ka anak nga lalaki. **29** Gingenlan niya siya ug Noe, nga nag-ingon, "Siya mao maghatag kanato ug kapahulayan gikan sa atong mga pagpaningkamot ug gikan sa kahago sa atong mga kamot, nga mao ang anyang natong buhatun tungod sa yuta nga gitunglo ni Yahweh." **30** Nagkinabuhi si Lamec ug 595 ka tuig human siya nahimong amahan ni Noe. Nahimo siyang amahan sa daghan pang anak nga mga lalaki ug mga babaye. **31** Nagkinabuhi si Lamec ug 777 ka tuig. Unya siya namatay. **32** Human sa pagkinabuhi ni Noe ug 500 ka tuig, nahimo siyang amahan nila Sem, Ham, ug Jafet.

6 Miabot ang panahon nga ang katawhan midaghan sa kalibutan ug nanganahil sa mga babaye, **2** nakita sa mga anak sa Dios nga maanyag ang mga babayeng anak sa mga tawo. Ilaha kining gikuha ug gihimo nga mga asawa, bisan kinsa kanila nga ilang napili. **3** Si Yahweh miignon, "Ang akong espiritu dili magpabilin sa katawhan hangtod sa kahangtoran, tungod kay sila mao unod. Mabuhil sila sulod sa 120 ka tuig." **4** Niadtong mga panahona adunay mga higante sa kalibutan, ug bisan sa sunod nga panahon. Nahitabo kini sa dihang giminyoan sa mga anak sa Dios ang mga anak nga babaye sa mga tawo, ug nakabaton sila ug mga anak kanila. Mao kini ang mga kusgan nga mga tawo kaniadto, mga tawong bantogan. **5** Nakita ni Yahweh nga dako ang pagkadaotan sa tawo diha sa kalibutan, ug ang matag tinghu sa hunahuna sa ilang mga kasingkasing nagpadayon nga daotan. **6** Nagbasol si Yahweh nga gibuhut niya ang tawo sa kalibutan, ug nakapasubo kini sa iyang kasingkasing. **7** Unya si Yahweh miignon, "Pagalaglagon ko ang katawhan ngakong gibuhut gikan sa ibabaw sa kalibutan; ang katawhan ug ang dagkong mga mananap, ang mga nagakamang nga mga mananap ug ang mga langgam sa kalangitan, kaya ngagbasol ako ng gibuhut ko sila." **8** Apan si Noe nakakaplag ug pabor sa atubangan ni Yahweh. **9** Mao kini ang mga panghitabo nga may kalibutan kang Noe. Si Noe usa ka matarong nga tawo, ug wala siyal' sala taliwala sa mga tawo sa iyang kapanahonan. Si Noe naglakaw uban sa Dios. **10** Si Noe nahimong amahan sa tulo ka anak nga mga lalaki: si Sem, si Ham, ug si Jafet. **11** Ang kalibutan hugaw na sa atubangan sa Dios, ug napuno kini sa pagkadaotan. **12** Nakita sa Dios ang kalibutan; tan-awa, hugaw na kini, kay gihugawan sa tanang unod ang ilang paggawi sa kalibutan. **13** Ang Dios miignon kyang Noe, "Akong nakita nga panahon na nga tapuson ang tanang unod, kay napuno sa pagkamapitas ang kalibutan pinaagi kanila. Tinuod gayod, laglagon ko sila uban ang kalibutan. **14** Pagbuhut ug arka nga gikan sa kahoy nga cipros alang sa imong kaugalingon. Paghimo ug mga lawak sa arka, buliti kini ug alkitran sa sulod ug sa gawas. **15** Ingon niini ang imong pagabuhaton ang katas-on sa arka mokabat ug 300 ka kubiko, 50 ka kubiko ang gilapdon, ug 30 ka kubiko ang kabuhugan. **16** Pagbuhut ug atop alang sa arka, ug humana kini sa usa ka kubiko gikan sa taas sa kilid niini. Pagbutang ug pultahan sa kilid sa arka ug buhati kini ug pinakaubos, ikaduha, ug ikatulo nga andana. **17** Paminaw, padad-an ko ug dakong lunop sa tubig ang kalibutan, aron laglagon ang tanang unod nga adunay gininhawa sa kinabuhi ilalom sa kalangitan. Mangamatay ang tanan nga anaa sa kalibutan. **18** Apan pagabuhaton ko ang akong saad diha kanimo. Mosulod ka sa arka, ikaw, ug ang imong mga anak nga lalaki, ug ang imong asawa, ug ang mga asawa sa imong mga anak nga lalaki. **19** Sa matag buhing binuhut sa tanang unod, kinahanglan nga magdala ka ug tinagduha sa matag matang ngadto sa arka, aron mabuhil sila uban kanimo, laki ug baye. **20** Sa mga langgam sumala sa ilang matang, ug ang matag matang sa dagko nga mga mananap, sa matag matang sa mananap nga nagakamang sa yuta, tinagduha sa nagkakaiyang matang ang mokuyog kanimo, aron mabuhil sila. **21** Pagtigom ug matag matang sa pagkaon ug tipigi kini, aron aduna kamoy makaon lakiip na sila." **22** Busa gibuhut kini ni Noe. Sumala sa tanan nga gimando kaniya sa Dios, iya kining gibuhut.

7 Si Yahweh miignon kyang Noe, "Dali, ikaw ug ang tibook mong panimalay, sulod sa arka, kay nakita nako nga ikaw ra ang matarong sa akong atubangan niining kaliwatana. **2** Sa matag hinlo nga mananap pagdala

ug pito ka parisan nga laki ug baye. Ug sa mga mananap nga dili hinlo, pagdala ug duha, laki ug ang iyang pares. **3** Ingon man ang mga langgam sa kawanangan, pagdala ug pito ka parisan sa laki ug baye, aron magpabilin ang ilang kahiwat ibabaw sa tibook kalibutan. **4** Kay sa ikapito ka adlaw paulonan ko ang kalibutan sulod sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii. Pagalaglagon ko gikan sa yuta ang tanang buhi nga binuhut nga akong gihimo." **5** Gituman ni Noe ang tanan nga gisugo ni Yahweh kaniya. **6** Nagpangidaron si Noe ug 600 ka tuig sa dihang lunop miabot sa kalibutan. **7** Misulod sa arka si Noe, ang iyang mga anak nga lalaki, ang iyang asawa, ug ang mga asawa sa iyang mga anak tungod sa tubig sa lunop. **8** Ang mga mananap nga hinlo ug mga mananap nga dili hinlo, mga langgam, ug ang tanan nga nagakamang sa yuta, **9** sa tinagduha, laki ug baye, midulod kang Noe ug nanulod ngadto sa arka, sumala sa gisugo sa Dios kyang Noe. **10** Unya human sa pito ka adlaw, ang tubig sa lunop miabot sa kalibutan. **11** Sa ika-600 ka tuig sa kinabuhi ni Noe, sa ikaduhang bulan, sa ika-17 nga adlaw sa bulan, sa maong adlaw, mibuhagay ang tanang tubod sa kinahiladman, ug nangaabli ang mga tamboanan sa langit. **12** Misugod sa pagbundak ang ular sa kalibutan sulod sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii. **13** Nianang samang adlawa si Noe ug ang iyang mga anak nga lalaki, si Sem, si Ham, ug si Jafet, ug ang asawa ni Noe, ug ang tulo ka mga asawa sa iyang mga anak nga lalaki nga uban kanila, misulod ngadto sa arka. **14** Nanulod sila uban ang matag ihalas nga mananap sumala sa ilang matang, ug matag binuhut nga mananap sumala sa ilang matang, ug ang mga nagakamang nga mananap ibabaw sa kalibutan sumala sa ilang matang, ug ang langgam sumala sa ilang matang, ug matag matang sa binuhut nga adunay pako. **15** Duha sa tanang unod nga adunay gininhawa sa kinabuhi misulod sa arka uban kyang Noe. **16** Ug ang mga mananap nga nanulod mao ang mga laki ug baye sa tanang binuhut; misulod sila sumala sa gisugo sa Dios kaniya. Unya pagkahuhan gisirad-an ni Yahweh ang pultahan. **17** Unya miabot ang lunop sa kalibutan sa 40 ka adlaw, ug milawom pag-ayo ang tubig ug milutaw ang arka. Naglутaw kini ibabaw sa yuta. **18** Mihaganas ang tubig ug midako pa gayod ibabaw sa yuta, ug milutaw ang arka ibabaw sa tubig. **19** Ug hilabihan gayod ang pagtaga sa tubig sa kalibutan. Hingpit nga gilapawan niini ang tanang tag-as nga bukid nga anaa sa ilalom sa tibook kalangitan. **20** Milapaw pa gayod ang tubig ug 15 ka kubiko ibabaw sa kabukiran. **21** Nangamatay ang tanang may kinabuhi nga nagalihok ibabaw sa kalibutan: ang mga langgam, mga binuhut nga mananap, mga ihalas nga riga mananap, ang tanang mga binuhut nga nagakamang sa yuta, ug ang tanang katawhan. **22** Ang tanang mga binuhut nga may gininhawa sa espiritu sa kinabuhi, ang tanang anaa sa mala nga yuta, nangamatay. **23** Busa nangahanaw ang tanang butang nga may kinabuhi ibabaw sa yuta, gikan sa mga tawo ngadto sa dagko nga mga mananap, sa nagakamang nga mga mananap, ug ngadto sa mga kalanggaman sa kawanangan. Nangalaglag silang tanan nga gikan sa yuta. Si Noe lamang ug kadtong kauban niya sa arka ang nahibulin. **24** Gilunopan sa tubig ang kalibutan sulod sa 150 ka adlaw.

8 Giisip sa Dios si Noe, ang tanang mga ihalas nga mananap, ug ang tanang binuhut nga mananap nga uban kaniya sa arka. Gipatayhop sa Dios ang hangin sa tibook kalibutan, ug misugod paghubas ang tubig. **2** Ang mga tubod sa kinahiladman ug ang mga tamboanan sa langit gisirad-an, ug miundang na sa pag-ulan. **3** Nagpadayon sa paghubas ang tubig sa lunop diha sa kalibutan. Ug human sa 150 ka adlaw, mihubas na gayod ang tubig. **4** Ug sa ikapito nga bulan, sa ika-17 nga adlaw sa bulan natuktongna ang arka ibabaw sa kabukiran sa Ararat. **5** Nagpadayon sa paghubas ang tubig hangtod sa ikanapulo nga bulan. Sa unang adlaw sa bulan, nakita na ang mga tumoy sa kabukiran. **6** Miabot human sa 40 ka adlaw nga giabilihan ni Noe ang tamboanan sa arka nga iyang gihimo. **7** Gisugo niya ang uwak ug naglupadlupad kini hangtod nga mihubas na ang tubig sa kalibutan. **8** Unya ngalupad siya ug salampati aron masuta kung mihubas na ang tubig sa yuta, **9** apan walay nakaplagan nga katugpahan ang salampati aron iyang puhulayan, ug mibalik kini ngadto kaniya sa arka, kay natabonan pa gihapon ug tubig ang tibook kalibutan. Gipagawas niya ang iyang kamot, ug gikuha ug gipasulod kini ngadto sa arka uban kaniya. **10** Mihulat pa siya ug dugang pang pito ka adlaw una gipalupad niya pag-usab ang salampati gikan sa arka. **11** Mibalik ang salampati ngadto kaniya sa pagkabii. Tan-awa! Adunay bag-ong kinutlo nga dahon sa olibo sa iyang sungo. Busa nasayaran ni Noe nga mihubas na ang tubig sa kalibutan. **12** Mihulat pa siya ug dugang pang pito ka adlaw, ug gipalupad niya pag-usab ang salampati. Ug wala na kini mibalik pag-usab kaniya. **13** Nahitabo sa

ika-601 ka tuig, sa unang bulan, sa unang adlaw sa bulan, nga nihubas na ang tubig sa kalibutan. Gikuha ni Noe ang tabon sa arka, ug mitanaw sa gawas, ug nakita niya nga mala na ang ibabaw sa yuta. **14** Sa ikaduhang bulan, sa ika-27 nga adlaw sa bulan, namala na ang yuta. **15** Ang Dios miyong kung Noe, **16** "Gawas na sa arka, ikaw, ang imong asawa, ang imong mga anak nga lalaki, ug ang mga asawa sa imong mga anak nga lalaki nga uban kanimo. **17** Pagawasa na uban kanimo ang tanang buhing binuhut nga adunay unod, lakin na ang mga langgam, ang binuhut nga mga mananap, ug ang tanang mananap nga nagkamang sa yuta, aron managsanay sila sa tibook kalibutan, magmabungahon, ug managhan sa ibabaw sa kalibutan." **18** Busa miyawas si Noe uban ang iyang mga anak nga lalaki, iyang asawa, ug ang mga asawa sa iyang mga anak uban kaniya. **19** Nagngawas sa arka ang tanang buhi nga binuhut, ang tanang nagkamang nga mananap, ug ang tanang langgam, ang tanan nga nagalihok ibabaw sa yuta, sumala sa ilang banay. **20** Nagtukod si Noe ug usa ka halaran alang kung Yahweh. Mikuha siya ug pipila ka hinlo nga mga mananap ug pipila sa hinlo nga mga langgam, ug naghahalid siya ug sinirung nga mga halad ngadto sa halaran. **21** Nasimhotan ni Yahweh ang mahumot nyo aso ug miyong sa iyang kasingkasing, "Dili ko na tunglohon pag-usab ang kalibutan tungod sa mga katawhan, bisan pa ug daotan ang gititinguhu sa ilang mga kasingkasing sukad pa sa ilang pagkabata. Dili ko na laglagon pag-usab ang tanang may kinabuhi, sama sa akong gibuhut. **22** Samtang araa pa ang kalibutan, ang tingtanom ug ting-ani, ang bugnaw ug anit, ang ting-init ug ting-tugnaw, ug ang adlaw ug gabii diili mohunong."

9 Unya gipanalanginan sa Dios si Noe ug ang iyang mga anak nga lalaki, ug miyong ngadto kaniila, "Pagmabungahon, pagpadaghan, ug pun-a ang kalibutan. **2** Mangahadlok ug malisang kaninyo ang matag buhing mananap sa kalibutan, ang tanang kalanggaman sa kawanangan, ang tanang nagkamang sa yuta, ug ang tanang isda sa kadagatan. Gihatag sila diha sa inyong kamot. **3** Ang tanang molihog nga butang nga buhi mahimong pagkaon alang kaninyo. Sama nga gihatag ko kaninyo ang mga lunhaw ng mga tanom, karon ihatag ko kaninyo ang tanang butang. **4** Apan kinahanglan nga dili kamo mokoan sa karne nga adunay kinabuhi—nga adunay dugo—niini. **5** Apan alang sa inyong dugo, ang kinabuhi nga anaa sa inyong dugo, nagkinahanglan ako ug bayad. Gikan sa kamot sa matag mananap kinahanglan ako niini. Gikan sa kamot sa bisankinsang tawo, gikan sa kamot sa tawo nga napatay sa iyang igsoon, nagkinahanglan ako ug bayad alang sa kinabuhi niianang tawhana. **6** Si bisan kinsa nga mag-ula sa dugo sa tawo, pinaagi sa tawo maula usab ang iyang dugo, kay pinaagi sa hulagway sa Dios gibuhut ang tawo. **7** Alang kaninyo, pagmabungahon ug pagpadaghan, lukopan ang tibook kalibutan ug panaghan." **8** Unya ang Dios misulti kung Noe ug sa iyang mga anak ng lalaki nga uban kaniya, nga nag-ingon. **9** "Alang kanako, paminaw! Ako magahimo ug pakigsaad uban kaninyo ug sa inyong mga kaliwanan sunod kaninyo, **10** ug lakin ang tanang buhing binuhut nga uban kaninyo, lakin ang kalanggaman, ang mga binuhing mananap, ug ang tanang binuhut sa kalibutan nga uban kaninyo, gikan sa tanan nga miggawas sa arka, ngadto sa tanang buhing binuhut sa kalibutan. **11** Ug karon ako magahimo ug pakigsaad tali kaninyo, nga dili na pagalaglagon pag-usab ang tanang unod pinaagi sa lunop sa tubig. Wala na gayoy lunop nga molaglag sa kalibutan pag-usab." **12** Miyong ang Dios, "Kini ang timaan sa pakigsaad nga akong pagahimoon tali kanako ug kaninyo ug sa tanang buhing binuhut nga uban kaninyo, alang sa tanang umaabot nga kaliwanan: **13** akong gibutang ang akong bangaw sa panganod, ug mao kini ang timaan sa pakigsaad tali kanako ug sa kalibutan. **14** Moabot kini sa dihang dad-on ko ang panganod ibabaw sa kalibutan ug makita ang bangaw sa panganod, **15** unya mahinumdoman ko ang akong pakigsaad, nga tali kanako ug kaninyo ug sa tanang buhing binuhut sa tanang unod. Dili na gayod mahimong lunop ang tubig nga maglaglag sa tanang unod. **16** Ang bangaw maanaa sa kapanganoran ug makita ko kini, aron nga mahinumdoman ko ang walay kataposang pakigsaad tali sa Dios ug sa matag buhing binuhut sa tanang unod nga anaa sa kalibutan." **17** Unya miyong ang Dios kung Noe, "Kini ang timaan sa pakigsaad nga akong gihimo tali kanako ug sa tanang unod nga anaa sa kalibutan." **18** Ang mga anak ni Noe nga lalaki nga miggawas sa arka mao sila Sem, Ham, ug Jafet. Si Ham mao ang amahan ni Canaan, **19** Kining tulo mao ang mga anak ni Noe nga lalaki, ug gikan kanila nalukop ang tibook kalibutan. **20** Nahimong mag-uuma si Noe, ug nagtanom siyag

parasan. **21** Nag-inom siya ug bino ug nahuobog. Naghigda siya nga walay tabon didto sa iyang tolda. **22** Unya nakita ni Ham, nga amahan ni Canaan, ang hubo nga lawas sa iyang amahan ug iyang gisulithan ang iyang duha ka mga igsoon nga anaa sa gawas. **23** Busa mikuha ug panapton si Sem ug si Jafet ug gibutang nila kini ibabaw sa ilang mga abaga, ug milakaw nga patalikod ug gitabonan ang hubo nga lawas sa ilang amahan. Nilingi sila sa laing babin, aron nga dili nila makita ang hubo nga lawas sa ilang amahan. **24** Sa dihang nakamata na si Noe gikan sa iyang pagkahubog, nasayran niya kung unsa ang nahimo sa iyang kinamanghorang anak nga lalaki ngadto kaniya. **25** Busa miyong siya, "Tinunglo si Canaan. Mahimo siyang ulipon sa mga ulipon sa iyang mga igsoon." **26** Miyong usab siya, "Hinaot nga mapanalanginan si Yahweh, ang Dios ni Sem, ug hinaot nga si Canaan mahimo niyang sulugoon. **27** Hinaot nga padak-on sa Dios si Jafet, ug tugotan siya nga mobuhat sa iyang pinuy-anan didto sa mga tolda ni Sem. Hinaot nga mahimo niyang sulugoon si Canaan." **28** Human sa lunop, nabuhu pa si Noe sulod sa 350 katuig. **29** Sa kinatibuk-an nabuhu si Noe ug 950 katuig, unya namatay siya.

10 Mao kini ang mga kaliwanan sa mga anak ni Noe nga lalaki, nga sila si, Sem, Ham, ug Jafet. Nakabaton sila ug mga anak nga lalaki human sa lunop. **2** Ang mga anak ni Jafet nga lalaki mao sila Gomer, Magog, Madai, Jaban, Tubal, Mesech, ug Tiras. **3** Ang mga anak ni Gomer nga lalaki mao sila Askenas, Rifat, ug Togarma. **4** Ang mga anak ni Jaban nga lalaki mao sila Elisha, Tarsis, Kittim, ug Dodanim. **5** Gikan niini nagkabulag ang mga tawo sa baybayon ug nangadto sa ilang kayutaan, ang matag-usa sumala sa ilang kaugalingon nga pinulongan, sumala sa ilang mga banay, sumala sa ilang mga nasod. **6** Ang mga anak ni Ham nga lalaki mao sila Cus, Mizraim, Put, ug Canaan. **7** Ang mga anak ni Cus nga lalaki mao sila Seba, Habil, Sabata, Raama, ug Sabteca. Ang mga anak ni Raama nga lalaki mao sila Seba ug Dedan. **8** Si Cus nahimong amahan ni Nimrod, nga maoy unang nahimong mananaog sa kalibutan. **9** Siya ang kusugan mangangayam sa atubangan ni Yahweh. Maong ginaingon kini, "Sama kung Nimrod, ang kusugan mangangayam sa atubangan ni Yahweh." **10** Ang unang mga sentro sa iyang ginghamian mao ang Babel, Erec, Acad, ug Calne, didto sa yuta sa Sinar. **11** Gawas niadtong yutaa miadt siya sa Assyria ug gitukod ang Nineve, Rehobot Ir, Cala, **12** ug Resen, nga anaa taliwala sa Nineve ug Cala. Dako kato nga siyuday. **13** Si Mizraim nahimong amahan sa mga Ludithan, sa mga Anamihan, sa mga Lehabihan, sa Napruhanon, **14** sa mga Patrusihanon, sa mga Casluhanon (nga mao ang gigikanan sa mga Filistihanon), ug sa mga Captorihanon. **15** Si Canaan nahimong amahan ni Sidon, ang iyang kamagulangang anak, ug ni Het, **16** ug sa mga Jebusihanon, sa mga Amorihanon, sa mga Girsagihanon, **17** sa mga Hebanon, sa mga Arkihanon, sa mga Sinaihanon, **18** sa mga Arvadihanon, sa mga Semarihanon ug sa mga Hamatihanon. Pagkahuman nikaylap ang mga banay sa mga Canaanon. **19** Ang utlanan sa mga Canaanon gikan sa Sidon, padulong sa Gerar, hangtod sa Gasa, ug paingon sa Sodoma, Gomora, Adma, ug Zeboim, hangtod sa Lasa. **20** Mao kini ang mga anak ni Ham nga lalaki, sumala sa ilang banay, sumala sa ilang mga pinulongan, sa ilang kayutaan, ug sa ilang kanasoran. **21** Nakabaton usab ug mga anak nga lalaki si Sem ang magulang nga igsoon ni Jafet. Si Sem usab ang katigulangan sa tanang tawo sa Eber. **22** Ang mga anak ni Sem nga lalaki mao sila si Elam, Asur, Arpacsad, Lud, ug Aram. **23** Ang mga anak ni Aram nga lalaki mao sila si Uz, Hul, Geter, ug Mesech. **24** Si Arpacsad nahimong amahan ni Sela, ug si Sela nahimong amahan ni Eber. **25** Si Eber adunay duha ka mga anak nga lalaki. Ang pangalan sa usa mao si Peleg, tungod kay sa iyang panahon nabahin man ang kalibutan. Ang pangalan sa iyang igsoon nga lalaki man si Joktan. **26** Si Joktan nahimong amahan nila ni Almodad, Selip, Hasarambet, Jera, **27** Hadoram, Uzal, Dikla, **28** Obal, Abimael, Seba, **29** Opir, Habil, ug Jobab. Silang tanan mga anak nga lalaki ni Joktan. **30** Ang ilang territoryo gikan sa Mesa, padulong sa Sefar, ang bukid sa sidlakan. **31** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Sem, sumala sa ilang mga banay ug sa ilang mga pinulongan, sa ilang kayutaan, ug sumala sa ilang kanasoran. **32** Mao kini ang mga banay sa mga anak ni Noe nga lalaki, sumala sa ilang mga gigikanan, sumala sa ilang kanasoran. Gikan niini nagkatabilaag ang mga nasod ug nagkatag sa kalibutan human sa lunop.

11 Karon ang tibook kalibutan nagagamit ug usa lamang ka pinulongan ug adunay managsama nga mga pulong. **2** Samtang mipanaw sila paingon sa sidlakan, nakita nila ang kapatagan sa yuta sa

Sinar ug mipuyo sila didto. **3** Ug nagsultahanay sila sa usag-usa, "Umari kamo, magbuhat kita ug tisa ug lutoon nato kini pag-ayo." Aduna silay tisa imbis nga bato ug alkitrán ingon nga apog. **4** Miíngon sila, "Umari kamo, magbuhat kita ug siyudad ug usa ka tore nga mosangko sa langit, ug maghimo kitag ngalan alang sa atong kaugalingon. Kung dili nato kini himoon, magkatibulaag kita sa tibuo kalibutan." **5** Busa mikanao si Yahweh aron sa pagtan-aw sa siyudad ug sa tore nga gibuhut sa mga kaliwat ni Adan. **6** Miíngon si Yahweh, "Tan-awa, usa na sila ka katawan ngan mangsama ang pinulongan, ug nagsugod na sila sa paghimo niini! Sa dili madugay wala na silay gusto nga himoon nga dili nila mahimo." **7** Umari kamo, manganao kita ug libogon ang ilang pinulongan didto, aron nga dili na sila magkasinabot sa usag-usa." **8** Busa gipatibulaag sila ni Yahweh gikan didto ug ngadto sa tibuo kalibutan ug mihunong sila sa pagbuhut sa siyudad. **9** Busa, gingilan kini ug Babel, tungod kay didto man glibog ni Yahweh ang pinulongan sa tibuo kalibutan ug gikan didto gipatibulaag sila ni Yahweh sa nagkalainlaing dapit sa tibuo kalibutan. **10** Mao kini ang mga kaliwat ni Sem. Si Sem nag-edad na ug 100 ka tuig, ug nahimo siyang amahan ni Arpacsad duha ka tuig human ang lunop. **11** Nabuhi si Sem sulod sa 500 ka tuig human siya nahimong amahan ni Arpacsad. Nahimo usab siya nga amahan sa uban niyang mga anak nga lalaki ug babaye. **12** Sa dihang nag-edad na si Arpacsad ug 35 ka tuig, nahimo siyang amahan ni Sela. **13** Si Arpacsad nabuhi sulod sa 403 katuig human siya nahimo nga amahan ni Sela. Nahimo usab siya nga amahan sa uban pa niya nga mga anak nga lalaki ug babaye. **14** Sa dihang nag-edad na si Sela ug 30 ka tuig, nahimo siya nga amahan ni Eber. **15** Nabuhi si Sela sulod sa 403 ka tuig human siya nahimong amahan ni Eber. Nahimo usab siya nga amahan sa uban pa niya nga mga anak nga lalaki ug babaye. **16** Sa dihang nag-edad si Eber ug 34 ka tuig, nahimo siya nga amahan ni Peleg. **17** Nabuhi si Eber sulod sa 430 katuig human siya nahimong amahan ni Peleg. Nahimo usab siya nga amahan sa uban pa niya nga mga anak nga lalaki ug babaye. **18** Sa dihang nag-edad si Peleg ug 30 ka tuig, nahimo siya nga amahan ni Reu. **19** Nabuhi si Peleg sulod sa 209 katuig human siya nahimo nga amahan ni Reu. Nahimo usab siya nga amahan sa uban pa niya nga mga anak nga lalaki ug babaye. **20** Sa dihang nag-edad si Reu ug 32 ka tuig, nahimo siya nga amahan ni Serug. **21** Nabuhi si Reu sulod sa 207 ka tuig human siya nahimo nga amahan ni Serug. Nahimo usab siya nga amahan sa uban pa niya nga mga anak nga lalaki ug babaye. **22** Sa dihang nag-edad si Serug ug 30 ka tuig, nahimo siya nga amahan ni Nahor. **23** Nabuhi si Serug sulod sa 200 ka tuig human siya nahimo nga amahan ni Nahor. Nahimo usab siya nga amahan sa uban niya nga mga anak nga lalaki ug babaye. **24** Sa dihang nag-edad si Nahor ug 29 ka tuig, nahimo siya nga amahan ni Tera. **25** Nabuhi si Nahor sulod sa 119 ka tuig human siya mahimong amahan ni Tera. Nahimo usab siya nga amahan sa uban niya nga mga anak nga lalaki ug babaye. **26** Sa nag-edad si Tera ug 70 ka tuig, nahimo siya nga amahan ni Abram, Nahor, ug Haran. **27** Karon mao kini ang mga kaliwat ni Tera. Si Tera mao ang amahan ni Abram, Nahor ug Haran. Ug si Haran mao ang amahan ni Lot. **28** Namatay si Haran sa atubangan sa iyang amahan nga si Tera sa yuta nga iyang natawhan, sa Ur sa mga Caldeahanon. **29** Nangasawa si Abram ug si Nahor. Ang ngalan sa asawa ni Abram mao si Sarai ug ang ngalan sa asawa ni Nahor mao si Milca, anak ngababaye ni Haran, ng amahan ni Milca ug ni Isca. **30** Karon baog si Sarai; wala siyay anak. **31** Gikuha ni Tera ang iyang anak nga si Abram, ug si Lot nga anak sa iyang anak nga si Haran, ug si Sarai nga iyang umagad nga babaye, ng asawa ni Abram ug mibiya sila sa dapit sa Ur sa Caldeahanon, aron moadto padulong sa yuta sa Canaan. Apan nabiabot sila sa Haran ug mipuyo sila didto. **32** Nabuhi pa si Tera sulod sa 205 ka tuig ug unya namatay didto sa Haran.

12 Karon miíngon si Yahweh kang Abram, "Lakaw ug biya sa imong nasod, gikan sa imong kaparyentihan, ug gikan sa panimalay sa imong amahan, ngadto sa yuta nga akong ipakita kanimo. **2** Himoon ko ikaw nga dakong nasod, panalanginan ko ikaw, himoon ko nga bantog ang imong ngalan, ug mahimo kang panalangin. **3** Panalanginan ko kadtong magapanalangin kanimo, apan si bisan kinsa kadtong magpakaúlaw kanimo akong pagatunglohon. Pinaagi kanimo mapanalanginan ang tanang pamilya sa kalibutan." **4** Busa milakaw si Abram, sama sa giíngon ni Yahweh nga iyang himoon, ug miuban kaniya si Lot. **75** ka tuig na ang edad ni Abraham sa dihang mibiya siya sa Haran. **5** Gidala ni Abram si Sarai, nga iyang asawa, ug si Lot nga anak sa iyang igsoon nga lalaki, lakiip na ang tanan nilang mga kabtangan nga ilang natigom, ug ang katawan ng

ilang naukuha sa Haran. Unya mibiya sila aron moadto ngadto sa yuta sa Canaan, ug miabot sila sa yuta sa Canaan. **6** Milabay si Abram niadtong yutaang hangtod nabiabot sa Shekem, ngadto sa tugas sa More. Nianang panahona ang mga Canaanhon ang nagpuyo didtong yutaa. **7** Mipakita si Yahweh kang Abram, ug miíngon, "Ihatag ko kining yutaa sa imong mga kaliwat." Busa si Abram nagbuhut ug halaran alang kang Yahweh, ug nagpakaít kaniya. **8** Gikan didto mibalhin siya sa kabungtoran sa sidlakan sa Betel, nga dili nagtukod siya ug barongbarong, diha ang Betel sa kasadpan ug ang Ai paíngon sa Sidíakan. Didto nagtukod siyag halaran alang kang Yahweh ug gitawag ang ngalan ni Yahweh. **9** Unya si Abram mipadayan sa iyang panaw, padulong sa Negeb. **10** Adunay gagutom didto nga yuta, busa milugsong si Abram padulong sa Ehipto ug mipuyo didto, kay hilabhan ang gagutom nianang yutaa. **11** Sa dihang hapit na siya makasulod sa Ehipto, miíngon siya kang Sarai nga iyang asawa, "Tan-awa ako, nasayod ako nga maanyag kaayo ka nga babaye. **12** Sa dihang ang mga Ehiptohanon makakita kanimo moíngon sila nga, 'Mao kini ang iyang asawa', ug ilia akong patyon, apan buhiun ka nila. **13** Ingna sila nga igsoon ko ikaw, aron nga ayohon nila ang pagtagad tungod kanimo, ug aron nga luwason nila ang akong kinabuhut tungod kanimo." **14** Nahabito kadiot sa dihang misulod si Abram ngadto sa Ehipto, nakita sa mga Ehiptohanon si Sarai nga maanyag kaayo. **15** Nakita siya sa mga prinsipe ni Paraon ug gitayeg nila siya ngadto kang Paraon, ug gitad siya ngadto sa panimalay ni Paraon. **16** Giatimay pag-ayo ni Paraon si Abram tungod kaniya, ug gitahagan siya ug karnero, baka, lalaki nga mga asno, mga sulugoon nga lalaki, mga sulugoon nga babaye, babaye nga mga asno, ug mga kamelyo. **17** Unya gipaantos ni Yahweh si Paraon ug ang iyang panimalay uban sa dako nga hampak tungod kang Sarai, nga asawa ni Abram. **18** Unya gipatawag ni Paraon si Abram, ug miíngon; "Unsa ba kinirin gibuhut mo kanako? Nganong wala ka man nagsultan nga imo man diay siyang asawa? **19** Nganong miíngon ka man, 'Igsoon nako siya', aron ba kuhaon nako siya ug himoon nakong asawa? Busa karon, ania ang imong asawa. Dal-a siya, ug lakaw." **20** Unya gitamanda ni Paraon ang iyang mga tawo mahitungod kaniya, ug gipalakaw nila siya, uban sa iyang asawa ug ang tanan nga anaa kaniya.

13 Busa mitungas si Abram gikan sa Ehipto ug mipadulong ngadto sa Negeb, siya, ang iyang asawa, ug ang tanan nga iyang gipanag-iyahan. Mikuyog usab si Lot kanila. **2** Karon si Abram dato na kaayo sa mga mananap, plata, ug sa bulawan. **3** Mipadayan siya sa iyang pagpanaw gikan sa Negeb paíngon sa Betel, ngadto sa dapit nga iyang gitukoran kaniadto sa iyang barongbarong, taliwala sa Betel ug Ai. **4** Miadto siya sa dapit nga iyang gitukoran kaniadto sa iyang halaran. Dinihi gitawag niya ang ngalan ni Yahweh. **5** Karon si Lot, nga mikuyog sa pagpanaw ni Abram, aduna usab mga karnero, mga baka, ug mga barongbarong. **6** Ang yuta dili na paigo alang kanila nga maghiusa sila pagpuyong, tungod kay daghan na kaayo ang ilang mga kabtangan, busa dili sila mahimong magkuyog ug puyo. **7** Usab, adunay panagbingkil tali sa mga magbalantay sa mga mananap ni Abram ug sa mga magbalantay sa mga mananap ni Lot. Niadtong panahona ang mga Canaanhon ug ang mga Perisihanon namimuyo usab niadtong yutaa. **8** Busa miíngon si Abram kan Lot, "Wala untay panagbingkil tali kanimo ug kanako, ug tali usab sa mga magbalantay sa imong mga mananap ug sa mga magbalantay sa akong mga mananap; kay pamilya man kita." **9** Dili ba anaa man ang tibuo yuta sa imong atubangan? Lakaw ug biya gikan kanako. Kung moadto ka sa wala, moadto ako sa tuo. O kung moadto ka sa tuo, moadto ako sa wala." **10** Busa gisudong ni Lot ang palibot, ug nakita niya ang tibuo patag sa Jordan nga daghan ug katubigan sa bisan asang dapit paíngon sa Soar, sama sa tanaman ni Yahweh, sama sa yuta sa Ehipto. Sa wala pa gitlaglag ni Yahweh ang Sodoma ug Gomora. **11** Busa gipili ni Lot alang sa iyang kaugalingon ang tibuo patag sa Jordan ug mipanaw paíngon sa sidlakan, ug ang magparyente ang nagbulag-bulag sa usag-usa. **12** Nagpuyo si Abram sa yuta sa Canaan, ug si Lot nagpuyo taliwala sa mga siyudad nga patag. Gitukod niya ang iyang barongbarong ingon ka layo sa Sodoma. **13** Karon ang mga tawo sa Sodoma hilabhan na kaayo ka daotan batok kang Yahweh. **14** Miíngon si Yahweh kang Abram human mibiya si Lot kaniya, "Lantaw ang dapit nga imong gitindongan ngadto sa amihan, sa habagatan, sa sidlakan ug sa kasadpan. **15** Ihatag ko kanimo ang tanang yuta nga imong nakita, ihatag ko kanimo ug sa imong mga kaliwat hangtod sa kahangtoran. **16** Ug himoon ko ang imong mga kaliwat nga sama kadaghan sa abog sa yuta,

kay kung adunay tawo nga makaihap sa abog sa kalibutan, unya maihahip usab ang imong mga kaliwat. **17** Tindog, lakaw sa gitas-on ug sa gilapdon sa yuta, kay ihatag ko kini kanimo.” **18** Busa gidala ni Abram ang iyang barangbarang, ug miadto ug mipuyo sa katugasan ni Mamre, nga anaa sa Hebron, ug didto gitukod niya ang halaran alang kang Yahweh.

14 Nahitabo kini sa kapanahonan ni Amrafel nga hari sa Sinar, ni Ariok nga hari sa Elasar, ni Kedorlaomer nga hari sa Elam, ug ni Tidal nga hari sa Goiim, **2** nakigubat sila batok kang Bera, ang hari sa Sodoma, kang Birsang hari sa Gomora, kang Sinab ang hari sa Adma, kang Semeber ang hari sa Seboiim ug ang hari sa Bela (nga gitawag usab ug Soar). **3** Kining lima ka mga hari nagkahiisa diito sa walog sa Sidim (nga gitawag usab ug Asin nga Dagat). **4** Sa napulo ug duha ka tuig nagalagad sila kang Kedorlaomer, apan sa ika napulo ug tulo ka tuig mibatok na sila. **5** Unya sa ika napulo ug upat ka tuig, si Kedorlaomer ug ang mga hari nga uban kaniya miabot ug gisulong ang Refaim diha sa Asterot Karnaim, ang Susihanon diha sa Ham, ang Emihanon diha sa Shabeh Kiriataim, **6** ang Horihanon diha sa Ilang kabutoran nga nasod sa Seir, inger ka layo sa El Paran, nga diin duol sa kamingawan. **7** Unya mibalik sila ug miadto sa En Mispat (nga gitawag usab ug Kades), ug gipildi ang mga nasod sa mga Amalekhanon, ug usab ang Amorihanon nga napuyo sa Hasason Tamar. **8** Unya ang hari sa Sodoma, ang hari sa Gomora, ang hari sa Adma, ang hari sa Seboiim, ug ang hari sa Bela (nga gitawag usab ng Soar) migawas ug nangandam sa pagpakiugubat **9** batok ni Kedorlaomer, ang hari sa Elam, si Tidal ang hari sa Goiim, si Amrafel ang hari sa Sinar, si Ariok ang hari sa Elasar; upat ka mga hari batok sa lima. **10** Karon ang walog sa Sidim napuno sa mga lungag sa alkiran, ug sa dihang miikyas na ang mga hari sa Sodoma ug Gomora, nangahulog sila diito. Kadtoh nahiibilin miikyas ngadto sa mga kabukiran. **11** Busa gikuhha sa kaaway ang mga kabtagan sa Sodoma ug Gomora ug ang tanan nilang mga pagkaon ug mipadayon sa ilang dahan. **12** Sa ilang paglakaw gidala usab nila si Lot, nga anak sa igoosong lalaki ni Abram, nga napuyo sa Sodoma, uban sa tanan niyang mga kabtagan. **13** Ang usa nga nakaikyas miabot ug misugilon kung Abram nga usa ka Hebrewanong. Napuyo siya sa mga katugasan nga gipanag-iyahan ni Mamre nga Amorihanon, nga igoosong ni Escol ug Aner, nga mga kaabin ni Abram. **14** Karon sa dihang nadungog ni Abram nga gibihag sa mga kaaway ang iyang paryente, gipangulohan niya ang iyang 318 nga gibansay nga mga tawo, nga natawo sa iyang panimalay, ug gigitukod ang mga kaaway inger ka layo sa Dan. **15** Sa pagkagabii, gibihin niya ang iyang mga tawo ug gisulong sila, ug gigitukod nila sila inger ka layo sa Hoba, nga mao ang amihanang sa Damascus. **16** Unya gidala niya pagbalik ang tanang kabtagan, ug gidala usab niya pagbalik ang iyang paryente nga si Lot ug iyang mga katigayonan, lakip na usab ang mga babaye ug ang uban pa nga mga tawo. **17** Human sa pagbalik ni Abram gikan sa pagbuntog kung Kedorlaomer ug ang mga hari nga uban kaniya, ang hari sa Sodoma migawas aron himamaton siya diito sa walog sa Shabeh (nga gitawag usab ug Walog sa mga Hari). **18** Si Melquisedek, ang hari sa Salem, nagdala ug tinapay ug bino. Usa siya ka pari sa Labing Halangdon nga Dios. **19** Ug gipanalanginan niya siya nga nag-ingon, “Panalanginan ka Abram sa Labing Halangdon nga Dios, ang Magbubuhat sa langit ug sa yuta. **20** Dalaygon ang Dios nga Labing Halangdon, nga nagtugyan sa imong mga kaaway sa imong kamot.” Unya gihatagan siya ni Abram sa ika pulo sa tanang butang. **21** Ang hari sa Sodoma miilong kung Abram, “Ihatag kanako ang katawhan, ug kuhaa ang mga pagkaon alang sa imong kaugalingon.” **22** Miilong si Abram sa hari sa Sodoma, “Gibayaw ko ang akong kamot kung Yahweh, ang Dios nga Labing Halangdon, ang Magbubuhat sa langit ug sa yuta, **23** nga dili ako mokuhua ug tanod, higot sa sandyalas, o bisan pag unsa nga mga butang nga imoha, aron dili ka gayod makaingon, ‘Ako ang nakapadato ni Abram.’ **24** Wala akoy kuhawa gawas sa gikaon sa akong mga tawo ug ang babin sa mga tawo nga miuban kanako. Tugot si Aner, Escol, ug Mamre nga magakuha sa ilang bahin.”

15 Pagkahuman niining mga butanga ang pulong ni Yahweh miabot ngadto kung Abram sa usa ka panan-awon, nga nag-ingon, “Ayaw kahadlok Abram! Ako ang imong taming ug dakong ganti.” **2** Miilong si Abram, “Gino nga Yahweh, unsa ba ang imong mahatag kanako, nga napadayon man ako nga walay anak, ug ang makapanunod sa akong panimalay mao si Eliezer nga taga-Damascus?” **3** Miilong si Abram, “Sanglit wala mo man ako hatagi ug kaliwat, tan-awa, ang piniyalan sa

akong balay maoy makapanunod.” **4** Unya, tan-awa, ang pulong ni Yahweh miabot kaniya, nga nag-ingon, “Kining tawhana dili mao ang mamahimo nimong tigpanunod; apan ang qikan gayod sa kaugalingon nimong lawas mao ang imong tigpanunod.” **5** Unya gidala niya siya sa gawas, ug miilong, “Hangad sa langit, ug ihapa ang kabituonan, kung maihahip mo ba sila.” Unya miilong siya kaniya, “Ingon usab niiana kadaghan ang mamahimo nimong mga kaliwat.” **6** Mituo siya kung Yahweh, ug giisip siya niini nga matarong. **7** Miilong siya kaniya, “Ako si Yahweh, ang nagnagwas kaniyo sa Ur sa mga taga-Caldea, aron sa paghatag kanimo niini nga yuta nga imong mapanunod.” **8** Miilong siya, “Gino nga Yahweh, unsaon ko man pagkasayod nga ako kining mapanunod?” **9** Unya miilong siya kaniya, “Dad-i ako ug usa ka nating baka ngulo tu ka tuig ang pangidaron, usa ka bayeng kanding nga tulo ka tuig ang pangidaron, usa ka torong karnero nga tulo ka tuig ang pangidaron, usa ka salampati ug usa ka piso ng tokmo.” **10** Gidala niya kining tanan ngadto kaniya, ug gitunga niya kini sa duha, ug gibutang ang matag katunga sa atbung sa matag-usa niini, apan wala niya tungaan ang mga langgam. **11** Sa dihang moadto ang mga langgam nga manunukob sa mga patay nga mananap, ginaabog kini ni Abram. **12** Unya sa pagsalop sa adlaw, nakahinano pag-ayo sa pagtulog si Abram ug, tan-awa, ang lalom ug makalilisang nga kantingit mitabon kaniya. **13** Unya miilong si Yahweh kung Abram, “Hibalo gayod nga ang imong mga kaliwat mamahimong mga langyaw sa yuta nga dili ilaha, ug mahimo silang ulipon ug dinaog-daog sulod sa 400 ka mga katuigan.” **14** Hukman ko ang maong nasod nga ilang alagaran, ug unya manggula sila inubanan sa daghan nga mga kabtagan. **15** Apan moadto ka sa imong mga amahan nga malinawon, ug ilubong ka sa sakto nga pangidaron. **16** Sa ika upat nga kaliwanan mobahil sila dinihi pag-usab, kay ang pagkadaon sa mga Amorihanon wala pa misangko sa kinutoban niini.” **17** Sa dihang misalop na ang adlaw ug mingitngit na, tan-awa, ang nag-aso ug nagkalayo nga kaang ug ang nadilaab nga sulo miagi sa tunga sa mga hinirwa. **18** Ug niadtong adlawa naghimo si Yahweh ug kasabutan ngadto kung Abram, nga nag-ingon, “Ihatag ko sa imong mga kaliwat kining yuta, gikan sa suba sa Ehipto ngadto sa dakong suba, ang Efrates— **19** ang Kenihanon, ang Kenishihanon, ang Kadmonihanon, **20** ang Hitihanon, ang Perisihanon, ang Repihanon, **21** ang Amorihanon, ang Canaanon, ang Girsashinanon, ug ang Jebusihanon.”

16 Karon, si Sarai nga asawa ni Abram, wala nakahatag ug mga anak alang kaniya, apan aduna siyay usa ka sulugoong babaye, usa ka Ehiptohanon nga ginganlag Hagar. **2** Busa miilong si Sarai kung Abram, “Tan-awa, wala tugot ni Yahweh nga makabaton ako ug mga anak. Lakaw ug pakigdulog sa akong sulugoon. Kay basin makabaton ako ug anak pinaagi kaniya.” Ug namati si Abram sa gisulit ni Sarai. **3** Nahitabo kadtuhuman sa napulo ka tuig gikan sa pagbiya nila sa Canaan nga si Sarai, ang asawa ni Abram, mihatag kung Hagar, nga iyang Ehiptohanong sulugoon, ngadto sa iyang bana aron nga mahimo niyang asawa. **4** Busa nakabaton si Abram ug relasyon kung Hagar, ug nagmabdos siya. Sa dihang nakita niya nga nagmabdos siya, iyang gitawag-an ang iyang agalon ngbabaye uban ang pagbiay-biay. **5** Busa miilong si Sarai kung Abram, “Kining sayop nga ania kanako tungod gayod kanimo. Gihatag ko ang akong sulugoong babaye sa imong paggakos, ug sa dihang nakita niya nga nagmabdos siya, mabiyabianon na ang iyang pagtan-aw kanako. Tugot niya si Yahweh ang maghulok tali kanimo ug kanako.” **6** Apan miilong si Abram kung Sarai, “Tan-awa ko, ang imong sulugoong babaye anaa ilalom sa imong gahom, buhatan kaniya ang gihunahuna mong husto.” Busa gidaog-daog siya pag-ayo ni Sarai, ug milayas siya gikan kaniya. **7** Nakaplagan siya sa anghel ni Yahweh diito sa tuboran sa tubig nga anaa sa kamingawan, ang tuboran nga anaa sa agianon paingon sa Shur. **8** Miilong siya, “Hagar, sulugoon ni Sarai, asa ka man gikan ug asa ka man moadto?” Ug miilong siya, “Milayas ako gikan sa akong agalon babaye nga si Sarai.” **9** Ang anghel ni Yahweh miilong kaniya, “Balik ngadto sa imong agalon nga babaye ug paialon sa iyang pagdumala.” **10** Unya ang anghel ni Yahweh nag-ingon kaniya, “Padaghanon ko pag-ayo ang imong mga kaliwat, aron mahimo silang hilabihan kung daghan ug dili maihahip.” **11** Ang anghel ni Yahweh miilong usab kaniya, “Tan-awa, ngagmabdos ka, ug manganan ug batang lalaki, ug paganganlan mo siyag Ismael, tungod kay nadungog ni Yahweh ang imong mga pag-antos. **12** Mahisama siya sa ihalas nga asno. Makibanghi siya batok sa tanang tawo, sama nga ang mga tawo makibanghi kaniya, maong magpuyo siya nga layo sa iyang mga igoosong.” **13** Busa ginganlan niya si Yahweh nga nakigsulti kaniya, “Ikaw

ang Dios nga nakakita kanako," kay miuong siya, "Magpadayon ba ako sa pagtan-aw, bisan ug nakakita na siya kanako?" **14** Busa gingenlan ang atabay ug Beerlahairoi; tan-awa, anaa kini sa taliwala sa Kades ug Bered. **15** Gipakatawo ni Hagar ang anak nga lalaki ni Abram, gingenlan ni Abram ug Ismael ang iyang anak nga lalaki, nga gipakatawo ni Hagar. **16** Si Abram nagpanulog ug 86-anyos sa dihang gipanganak ni Hagar si Ismael alang kang Abram.

17 Sa nag-edad na si Abram ug 99 ka tuig, mipakita si Yahweh kaniya ug miuong, "Ako ang Dios nga Labing Gamhanan. Pagsunod kanako, ug pagmatarong. **2** Unya pamatud-an ko ang akong kasabotan tali kanako ug kanimo, ug pasayon ko ikaw pag-ayo." **3** Mihiapa si Abraham sa yuta, ug ang Dios nagsulit kaniya, nga nagaingon, **4** "Alang kanako, tan-awa, ang akong kasabotan anaa kanimo. Mahimo kung amahan sa daghang kanasoran. **5** Dili na Abram ang imong ngalan, kondili Abraham na—kay ako kung gipili nga mahimong amahan sa daghang kanasoran. **6** Himoon ko ikaw nga magmabuhong pag-ayo, ug himoon ko ang kanasoran gikan kanimo, ug ang mga hari magagikan kanimo. **7** Pagatukoron ko ang kasabotan tali kanako ug kanimo, ug ang imong mga kaliwat sunod kanimo, sa tibuok nilang mga kiliwatan alang sa walay kataposang kasabotan, mahimong Dios kanimo ug sa mosunod nimong mga kaliwati. **8** Ihatog ko kanimo, ug sa mosunod nimong mga kaliwati, ang yuta diin ikaw napuyo, ang tanang kayutan sa Cannaan, alang sa walay kataposan nga kabtagan, ug mahimo nila ako nga Dios." **9** Unya miuong ang Dios kung Abraham, "Alang kanimo, tipig ang akong kasabotan, ikaw ug ang imong mga kaliwati sunod kanimo ngadto sa tibuok nilang mga kiliwatan. **10** Mao kini ang akong kasabotan, ng kinahanglan nimong tipigan, tali kanako ug kanimo ug sa imong mga kiliwatan sunod kanimo: Matag lalaki nga anaa kaninyo kinahanglan matuli. **11** Kinahanglan ka nga matuli, ug mao kini ang timaan sa kasabotan tali kanako ug kanimo. **12** Matag lalaki nga anaa kaninyo nga naggapigidaron ug walo ka adlaw kinahanglan matuli, ngadto sa mga kiliwatan sa imong kawathan. Naglakip kini kaniya nga gipakatawo sa imong panimalay ug kaniya nga gipalit sa salapi gikan ni bisan kinsa nga langyaw nga dili laki sa imong mga kiliwati. **13** Siya usab nga natawo sa imong panimalay ug siya nga imong gipalit sa salapi kinahanglan nga tulion. Kining akong kasabotan maanaa sa inyong und alang sa walay kataposan nga kasabotan. **14** Si bisan kinsa ang wala matuli nga lalaki nga dili tiniul sa undod sa iyang panit igasalikway gikan sa iyang kawathan. Giguba niya ang akong kasabotan." **15** Ang Dios nag-ingon kung Abraham, "Alang kaga Sarai nga imong asawa, ayaw na siya pagatawaga nga Sarai. Hinuon, ang iyang ngalan mahimo nang Sarai. **16** Panalanginan ko siya, ug pagahatagan ko ikaw ug anak nga lalaki pinaagi kaniya. Panalanginan ko siya, ug mahimo siyang inahan sa mga kanasoran. Ang mga hari sa kawathan magagikan kaniya." **17** Unya mihiapa si Abraham sa yuta, ug mikatawan, ug miuong sa iyang kasingkasing, "Makabuhat pa ba ug bata ang usa ka tawo nga ngappanulog na ug 100? Ug makaanak pa ba si Sarai, nga 90 na ang panuigon?" **18** Miuong si Abraham sa Dios, "O hinantut una nga mabuh si Ismael sa imong atubangan!" **19** Miuong ang Dios, "Dili, apan si Sarai nga imong asawa magmabdos ug lalaki nga anak, ug kinahanglan nga imong panganlan siya ug Isaac. Tukoron ko ang kasabotan kaniya ingon nga walay kataposang kasabotan uban sa iyang mga kiliwati sunod kaniya. **20** Alang kaga Ismael, nadungog ko ikaw. Tan-awa, ania ako magpanalangin kaniya, ug himoon ko siya nga magmabuhong, ug pasayon ko siya nga madagayaon gayod. Mahimo siya nga amahan sa dose ka mga pangulo sa mga tribu, ug pagahimoon ko siyado daga nga nasod. **21** Apian pagatukoron ko ang kasabotan uban kaga Isaac, nga imabdos ni Sarai kanimo sama niining taknaa sa sunod tuig." **22** Sa dihang nahuman na siya sa pakigkulti kaniya, ang Dios mibiya kung Abraham. **23** Unya gikuha ni Abraham si Ismael nga iyang anak nga lalaki, ug ang tanang natawo sa iyang panimalay, ug kadtong tanang gipalit sa iyang salapi, ang matag kalalakin-an sa panimalay ni Abraham, ug gituli niya sila sa undod sa panit nianang adlawa, sumala sa gisulti sa Dios kaniya. **24** Si Abraham nagpangidaron ug 99 na ka tuig sa dihang gituli ang undod sa iyang panit. **25** Ug si Ismael nga iyang anak napulo ug tulo ka tuig ang edad sa dihang gituli ang panit sa iyang kinatawo. **26** Sa maong adlaw usab silang duha ni Abraham ug Ismael nga iyang anak gituli. **27** Ang tanang mga lalaki nga anaa sa iyang panimalay gituli uban kaniya, laki ngadto alang kung kiliwatan alang niadto. **28** Pananglit na ang akong Ginoo, bisan tuod abog lamang ako ug mga abo!

18 Nagpakita si Yahweh kung Abraham diha sa katugasan ni Mamre, samtang naglingkod siya sa pultahan sa iyang tolda sa kainiton sa adlaw. **2** Mihangad siya ug, tan-awa, nakita niya ang tulo ka mga lalaki nga nagbarog sa iyang atubangan. Sa pagkakita niya kanila, midagan siya aron sa pagtagbo kanila gikan sa pultahan sa tolda ug miyukbo sa yuta. **3** Miuong siya, "Ginoo, kung gikahimut-an mo ako, ayaw saylo ug biyai ang imong sulugon." **4** Tugot niya dalhan kamo ug diuyutay nga tubig, aron hugasan ang inyong mga tili, ug pahulay kamo ilalom sa kahoy. **5** Tugot ako sa pagdala ug diuyutay nga pagkaon, aron mahupay ang inyong kaugalingon. Pagkahuman makapadayon na kamo sa inyong panaw, sanglit mihiya man kamo sa inyong sulugon." Ug miuong sila, "Buhatan kung unsa ang imong gisulti." **6** Unya ngadaldil ug adto si Abraham sa sulod sa barongbarong ngadto kaga Sarai, ug miuong, "Pagdali, pagkuha ug tulo ka takus sa pinakamaayong harina, masaha kini, ug paghimo ug tinapay." **7** Unya midagan si Abraham ngadto sa panon sa mga mananap, ug gikuha niya ang nating baka nga humok ug maayo, ug gihatag kini ngadto sa sulugon, ug gidal niya kini pag-andam. **8** Gikuha niya ang mantikilya ug gatas, ug ang nating baka nga giandam, ug gibutang ang pagkaon sa liang atubangan, ug nagbarog siya tapad kanila ilalom sa kahoy samtang nangaon sila. **9** Miuong sila kaniya, "Din man si Sarai ang imong asawa?" Mitubag siya, "Atua didto sa sulod sa barongbarong." **10** Miuong siya, "Mobilik gayod ako kanimo sa tingpamulak, ug tan-awa, ang imong asawa nga si Sarai makabaton ug anak nga lalaki." Naminaw si Sarai didto sa pultahan sa tolda, nga anaa sa iyang luyo. **11** Karon si Abraham ug si Sarai tigulang na, ug taas na ang pangidaron, ug si Sarai wala na sa saktu nga pangidaron nga ang usa ka babaye makabaton pa ug anak. **12** Busa mikatawan si Sarai sa iyang kaugalingon, nga nag-ingon, "Human nga nagmalyuhon na ako, aduna pa ba akoy Kagana, nga ang akong agalon tigulang na man usab?" **13** Miuong si Yahweh kung Abraham, "Nganong mikatawan man si Sarai ug miuong, 'Makabaton pa ba ako ug anak, nga tigulang na man ako?' **14** Aduna bay lisod kaayo kung Yahweh? Sa panahanon nga akong gitaganan, sa tingpamulak, mobilik ako kanimo. Sa samang higayon sa sunod tuig makabaton na ug anak nga lalaki si Sarai." **15** Unya giliom kini ni Sarai ug miuong, "Wala man ako mikatawan," tungod kay nadaholok siya. Mitubag siya, "Dili, mikatawan ka gayod." **16** Unya mitindog ang mga lalaki aron sa pagbiya ug midungaw paubos sa Sodoma. Miuban si Abraham kanila aron mahatod niya sila sa unahan. **17** Apian miuong si Yahweh, "Angay bang itago ko kung Abraham kung unsa ang akong pagahimuton, **18** sanglit mahimo man gayong usa ka bantogan ug gamhanong nga nasod si Abraham, ug ang tanang nasod sa tibuok kalibutan mapanalanginan tungod kaniya? **19** Kay gipili ko siya aron tudloan niya ang iyang mga anak ug ang iyang panimalay sa pagsunod sa paagi ni Yahweh kung wala na siya, sa pagbuhat ug matarong ug husto, aron buhaton ni Yahweh kung Abraham kung unsa ang iyang gisulti ngadto kaniya." **20** Unya miuong si Yahweh, "Tungod kay ang mga sumbong batok sa Sodoma ug Gomora hilabihan na gayod kadako, ug tungod kay ang ilang mga sala hilabihan na kaayo kadaotan, **21** molugsong ako karon didto ug sutaon ang mga sumbong batok kaniya nga nahiabot kanako, kung tinuod ba gayod nga gibuhat nila kini. Kung wala man, masayran ko." **22** Busa ang mga lalaki mibiya gikan didto, ug miadto padulong sa Sodoma, apan si Abraham nagpabilin nga ngabarog sa atubangan ni Yahweh. **23** Unya miduol si Abraham ug miuong, "Imo ba gayong laglagon ang matarong uban sa daotan? **24** Pananglit na adunay 50 ka matarong nga anaa sa siyudad. Imo ba kining laglagon ug dili luwason ang dapit alang sa 50 ka matarong nga atua didto? **25** Dili mo gayod mahimo kanang butanga, ang mopatay sa mga matarong uban sa daotan, aron nga ang matarong mahisama sa pagtagad sa mga daotan. Dili mo gayod kana mahimo! Dili ba himoon man sa manghuhukom sa tibuok kalibutan kung unsa ang makiangayon?" **26** Miuong si Yahweh, "Kung makakaplag ug ako ug 50 ka matarong sa siyudad sa Sodoma, dili ko pagalaglagon ang tibuok nga dapit alang kaniila." **27** Mitubag si Abraham ug miuong, "Tan-awa, nakaako ako sa pagpagsulti sa akong Ginoo, bisan tuod abog lamang ako ug mga abo!" **28** Pananglit na adunay 45 ka matarong? Imo ba kining laglagon ang tibuok nga siyudad tungod kay kulang ug lima?" Ug miuong siya, "Dili ko kini pagalaglagon, kung makakaplag ako didto ug 45." **29** Misulti na usab siya kaniya, ug miuong, "Pananglit na adunay 40 nga imong makaplagan didto?" Mitubag siya, "Dili kini buhaton alang niadto 40." **30** Miuong siya, "Palihog ayaw kasuko, Ginoo, aron makahimo pa ako nga makasulti. Pananglit na adunay 30 nga makaplagan didto." Mitubag siya, "Dili kini

buhaton, kung makakaplag ako ug 30 didto.” **31** Miington siya, “Tan-awa, nakaako ako sa pagsulti sa akong Gino! Pananglitan adunay makaplagan nga 20 didto.” Mitubag siya, “Dili ko kini pagalaglagon alang niadtong 20.” **32** Miington siya, “Palihog ayaw kasuko, Gino, ug mosulti ako sa makausa pa sa kataposang hayogon. Pananglitan makakaplag ka ug napulo didto.” Ug miington siya, “Dili ko kini pagalaglagon alang niadtong napulo.” **33** Mipadulong si Yahweh sa iyang dalan pagkahuhan gayod sa iyang pagpakusiti kangi Abraham, ug mibalik si Abraham sa iyang panimali.

19 Nahiabot ang duha ka anghel didto sa Sodoma sa pagka-gabii, samtang si Lot nauglingkod sa ganghaan sa Sodoma. Nakita sila ni Lot, mitindog siya sa pagtagbo kanila, ug mihiha sa yuta. **2** Miington siya, “Palihog mga agalon ko, hangyoon ko kamo nga mohapit sa balay sa inyong alagad, ug mopabilin sa tibook ngabii, ug makapanghimasa kamo sa inyong mga til. Ug makababong kamo sa sayo sa kabuntagon, ug magpadayon sa inyong paglakaw.” Uga sila ngang-igon, “Dili, kay sa plasa sa lungsod lang kami mophahulay sa tibook gabii.” **3** Apan gihangyo niya sila pag-ayo, ug sila miurban kaniya, ug misulod sila sa iyang balay. Nag-andam siya ug pagkaon ug nagluto siya ug mga tinapay nga walay patubo, ug sila nangaon. **4** Apan sa wala pa sila mihihga naugpalibot sa balay ang mga lalaki sa siyudad, ang mga lalaki sa Sodoma, mga batan-on ug mga tigulang, tanang mga lalaki nga gikan sa bisan asang bahn si siyudad. **5** Gitawag nila si Lot, ug miington sila kaniya. “Hain na ang mga lalaki nga miabot kanimo karong gabhiona? Dad-a sila pagawas nganhi kanamo, aron kami makigdulog kanila.” **6** Busa miigawas si Lot sa pultahan ngadto kanila ug gisirad-an ang pultahan human siya makagawas. **7** Ug siya miington “Nagpakiluoy ako kaninyo, akong mga igosoon, ayaw kamo pagbuhut ug daotan. **8** Tan-awa, aduna akoy duha ka mga anak nga babaye nga wala pa nakigdulog kyang bisan kinsang lalaki. Naghangyo ako nga tugot ni ihatag ko sila kaninyo, ug buhata kanila ang bisan unsa nga maayo sa inyong panan-aw. Ug ayaw lang hilabti kining mga tawhana, tungod kay sila mianhi ilalom sa landong sa akong atop.” **9** Nag-igon sila, “Pahawa diha!” Ug Nag-igon usab sila, “Kini siya mianhi ug miipuyo iginong nga langyaw, ug karon siya mahimo natong maghuhukom! Karon, ikaw among buhatan ug mas daotan labaw pa kanila.” Gituklod nila pag-ayo si Lot, ug midutdot aron sa pagguba sa pultahan. **10** Apan gibira sa duha ka lalaki si Lot pasulod sa balay uban kanila ug gisirad-an ang pultahan. **11** Kadtong mga tawo nga anaa sa gawas sa pultahan sa balay, gitakni ug gipangbuthan sila sa mga bisita ni Lot, mga batan-on ug mga tigulang, aron nga mangaluya sila sa pagpangita sa pultahan. **12** Unya ang duha ka lalaki nag-igon kangi Lot, “Aduna ka pa bay kauban dinih? Bisan kinsa nga umagad nga lalaki, imong mga anak nga lalaki ug imong mga anak nga babaye, ug si bisan kinsa nga imong pariente sa siyudad, kuhua sila pagawas niining dapita. **13** Kay pagalaglagon namo kini nga dapit, tungod kay ang sumborg batok niini midangat sa atubangan ni Yahweh sa hilabihan gayod mao nga gipadala niya kami sa paglalaglag niini.” **14** Miigawas si Lot ug naiksultsi sa iyang mga umagad nga lalaki, ang mga lalaki nga nagsaad nga makigminyo sa iyang mga anak nga babaye, “Paggdal, gawas niini nga dapit, tungod kay sa dili madugay pagalaglagon ni Yahweh kini nga siyudad.” Apan ang iyang mga umagad nga lalaki naghunahuna nga nagtiaw-tiaw siya. **15** Sa sayo sa kabuntagon, ang mga anghel naghangyo kangi Lot nga miington, “Panglakaw na kamo, ug dad-a ang imong asawa ug ang imong duha ka mga anak nga babaye nga ania dinih, aron dili kamo mahapiil sa pagisilot sa siyudad.” **16** Apan siya nganlanganlangan. Busa gibira sa duha lalaki ang iyang kamot, ug ang kamot sa iyang asawa, ug ang mga kamot sa iyang duha ka mga anak nga babaye, tungod kay si Yahweh nga Dios nagmaluluy-on kangi. Gidala nila sila pagawas, ug gipahimutang sila sa gawas sa siyudad. **17** Sa dihang gipagawas na nila sila, usa sa mga lalaki nag-igon, “Dagan alang sa inyong kinabuhi! Ayaw paglilingi o paghunong bisan asa sa kapatagan. Ikyas ngadto sa kabukiran aron dili kamo mahapiil pagkapapas.” **18** Si Lot nag-igon kanila, “Ayaw, palihog, mga agalon ko! **19** Ang inyong alagad nakakaplag ug kailuoy sa inyong atubangan, ug gipakita niinyo kanako ang dako niinyong kaayo sa pagluwas sa akong kinabuhi, apan dili ako makahimo sa pag-ikyas ngadto sa mga bikuid, tungod kay maapsan ako sa katalagman, ug ako mamatay. **20** Tan-awa, kanang usa ka gamay nga siyudad nga haduol paigo na nga makadagan ako didto. Palihog, paikyasa ako didto (Dili ba gamay ra man kini?), ug ang akong kinabuhi maluwas.” **21** Mitubag siya kaniya, “Sige, gidawat ko usab kining imong gihangyo, ug dili ko pagalaglagon ang siyudad nga imong giington. **22** Pagdali! ug ikyas na didto, tungod kay dili ako makabuhut

bisan unsa hangtod nga mahiabot ka didto.” Busa gitawag ang siyudad ug Zoar. **23** Ang adlaw misidlik ibabaw sa kalibutan sa dihang nahiabot si Lot sa Zoar. **24** Unya gipaulanan ni Yahweh ug asupre ug kalayo ang Sodoma ug Gomora, migula kini gikan sa langit. **25** Gigan-ob niya kadtong mga siyudad, ug ang tanang kapatagan, ug ang tanang mga nagpuyo sa maong mga siyudad, ug ang mga tanom nga nagtubro sa yuta. **26** Apan ang asawa ni Lot, nga nagsunod kaniya, milingi sa likod, ug siya nahimong haligi nga asin. **27** Mibangon si Abraham sa sayo sa kabuntagon ug miadto sa dapit nga diin siya miibarog sa atubangan ni Yahweh. **28** Milantaw siya paubos sa Sodoma ug Gomora ug paingon sa tibook yuta sa kapatagan. Siya milantaw ug iyang nakita ang aso gikan sa yuta sama sa aso sa dakong hudno. **29** Busa sa dihang gigun-ob sa Dios ang mga siyudad sa kapatagan, nahinunduman sa Dios si Abraham. Gipagwas niya si Lot taliwala sa kadaot sa dihang iyang gigun-ob ang mga siyudad diin si Lot nagpuyo. **30** Apan mitungas si Lot gikan sa Zoar aron mopuyo sa kabukiran uban ang iyang duha ka mga anak nga babaye, tungod kay siya nahadlok nga mopuyo sa Zoar. Busa nagpuyo siya sa langub, siya ug ang iyang duha ka mga anak nga babaye. **31** Ang kamaguwangan nga anak miington ngadto sa manghod, “tiugwang na ang atong amahan, ug walay lalaki sa bisan asang dapit aron makigdulog kanato sumala sa pamaagi sa tibook kalibutan. **32** Dali, atong paimmon ug bino ang atong amahan, ug makigdulog kita kaniya, aron mamahimo natong mapadaghan ang banay sa atong amahan.” **33** Busa gipainom nila ang ilang amahan ug bino niadtong gabhiona. Unya ang kinamaguwangang anak miadto sa sulod ug nakigdulog sa iyang amahan; wala nasayod si Lot sa dihang mihihga ang iyang kinamaguwangang anak, ni sa iyang pagbangon. **34** Sa pagkasunod nga adlaw ang kinamaguwangang anak miington ngadto sa manghod, “Paminaw, nakigdulog ako sa atong amahan kabagii. Atong paimmon ug bino ang atong amahan pag-usab, ug kinahanglan nimo nga mosulod ug makigdulog uban kaniya, aron mamahimo natong mapadaghan ang banay sa atong amahan.” **35** Busa nahimo nila nga napainom ang ilang amahan ug bino niadtong gabhiona pag-usab, ug ang manghod niadto ug nakigdulog kaniya. Wala nasayod si Lot sa dihang mihihga ang iyang kinamanghorang anak, ni sa iyang pagbangon. **36** Busa ang duha ka mga anak nga babaye ni Lot nagmabbos pinaagi sa ilang amahan. **37** Ang kinamaguwangang anak nanganak ug lalaki, ug gingenlan niya ug Moab. Nahimo siyang katigulangan sa katawhan sa mga Moabnon sa karong panahon. **38** Alang sa kinamanghorang anak, siya nanganak usab ug lalaki, ug gingenlan kini ug Ben Ami. Nahimo siyang katigulangan sa katawhan sa mga Amonianon sa karong panahon.

20 Gikan didto miapanaw si Abraham ug nagpadulong sa yuta sa Negeb, ug nagpuyo siya sa tunga-tunga sa Kades ug Sur. Usa siya ka langaw nga nagpuyo sa Gerar. **2** Si Abraham miington mahitungod sa iyang asawa nga si Sara. “Sya mao ang akong igosoon nga babaye.” Unya ang hari sa Gerar nga mao si Abimelec nagpadala sa iyang mga tawo ug ilang gikuha si Sara. **3** Apan ang Dios nagpakita kangi Abimelec pinaagi sa dango niangan gabhiona, ug siya miington kaniya, “Tan-awa, mamatay ka tungod sa babaye nga imong gikuha, kay asawa siya sa usa ka tawo.” **4** Karon si Abimelec wala midulou kaniya ug siya nag-igon, “Gino, pagapayton mo ba bisan ang nasod nga matarong? **5** Dili ba diay siya mismo ang nag-igon kanako, ‘Sya akong igosoon babaye?’ Ug bisan siya mismo ang nag-igon, ‘Sya akong igosoon lalaki.’ Gihimo ko kini sa pakamatinud-anon sa akong kasing-kasing ug dili sad-an ang akong mga kamot.” **6** Unya ang Dios miington kaniya pinaagi sa dango, “Oo, nasayod usab ako nga nabuhat mo kini sa pagkamatinud-anon sa imong kasing-kasing, ug wala ko usab gitugot nga ikaw makasala batok kanako. Busa wala ko ikaw tugot nga imo siyang hilabtan. **7** Busa, ibalik ang asawa sa tawo, tungod kay siya usa man ka propeta. Mag-ampo siya alang kanimo, ug ikaw mabuhi. Apan kung dili mo siya iuli, sayri ngi ikaw ug ang tanang anaa kanimo mangamatay gayod.” **8** Mibangon sa sayo sa kabuntagon si Abimelec ug iyang gipatawag ang tanan niyang mga sulugoon ngadto kaniya. Iyang gisugilon kining tanang mga butanga ngadto kaniila, ug ang mga tawo nangahadlok pag-ayo. **9** Unya gipatawag ni Abimelec si Abraham ug nag-igon kaniya, “Unsa man kining imong gibuhut kanamo? Giunsa ko man pagkasala kanimo, nga gidad-an mo ako ug ang akong ginghamian ug dakong sala? Nakabuhat ka kanako sa dili una angay buhatan.” **10** Nag-igon si Abimelec kangi Abraham, “Unsa man ang nagtukmod kanimo aron buhatan kining mga butanga?” **11** Nag-igon si Abraham, “Tungod kay ako naghuna-huna, ‘Wala gayo’y kahadlok sa Dios

kini nga dapit, ug pagapayton nila ako tungod sa akong asawa.¹² Labot pa niana, tino ud gayod nga siya akong igsoong babaye, ang anak nga babaye sa akong amahan, apan dili siya anak nga babaye sa akong inahan; ug siya nahimong akong asawa.¹³ Sa dihang gipabiyo ako sa Dios sa bayal sa akong amahan ug mipanwan sa nagkalainaing dapit, miuong anko kaniya, "Kinahanglan ipakita mo kanako ang pagkamatinud-anon isip akong asawa: Sa bisan asang daptit kito moadto, ikaw moingon bahan kanako, "Siya ang akong igsoong lalaki."¹⁴ Unya gikuha ni Abimelec ang karnero ug baka, ug mga lalaki ug babaye nga mga sulugoon, ug gihatag kung Abraham. Unya iyang gibalik si Sara, ang asawa ni Abraham, ngadto kaniya.¹⁵ Miuong si Abimelec, "Tan-awa, anaa sa imong atubangan ang akong yuta. Pagpuyo sa bisan asa nimo gusto."¹⁶ Unya miuong siya kung Sara, "Tan-awa, naghatag ako ug isaa ka libo kila plata sa imong igsoong lalaki. Kini alang sa pagtabon sa bisan unsang paglapas batok kanimo sa mga mata sa imong mga kauban, ug sa atubangan sa tanan, ikaw nahimong hingpit nga maayo."¹⁷ Unya nag-ampo si Abraham ngadto sa Dios, ug giayo sa Dios si Abimelec, ang iyang asawa, ang iyang mga sulugoon nga babaye aron sila makabaton ug mga anak.¹⁸ Kay gihimo man ni Yahweh nga ang mga babaye sa panimalay ni Abimelec nahimong mga baog sa hingpit, tungod kung Sara, nga asawa ni Abraham.

21 Gitagad ni Yahweh si Sara sumala sa iyang gisulti nga pagabuhaton, ug gibuhut ni Yahweh ang iyang gisaad kung Sara. **2** Nagmabdos si

Sara ug nanganak ug usa ka batang lalaki alang kung Abraham sa natigulang na siya, sumala sa gitagal nga panahon nga gisulti sa Dios kaniya.³ Gisinganlan ni Abraham ang iyang anak nga lalaki ug Isaac, siya nga gipakatayo kaniya, ngi gipanganak ni Sara.⁴ Gitul ni Abraham ang iyang anak ngsi Isaac sa dihang walo na kini ka adlaw, sumala sa gisugo kaniya sa Dios.⁵ Nagpanuig si Abraham ug 100 ka tuig sa pagkatawo ni Isaac alang kaniya.⁶ Miuong si Sara, "Gipakatawa ako sa Dios; ang tanang makadungog mangatawa uban kanako."⁷ Miuong usab siya, "Kinsa ba ang makaingon kung Abraham ngsi Sará makapasuso pa sa mga bata, ug ania ako napakahimugo pa kaniya ug usa ka batang lalaki sa iyang katigulangon!"⁸ Midako ang bata ug gitulisa nila kini, ug nagsakombira si Abraham sa adlaw sa paglutas kung Isaac.⁹ Nakita ni Sara nga gibiyaybiy sa anak ni Hagar nga Ehiptohanon si Isaac, nga gipakatayo ni Hagar alang kung Abraham.¹⁰ Busa gisulithan niya si Abraham, "Papahawaw kining ulipong babaye ug ang iyang anak: kay ang anak niining sulugong babaye dil mahlimong manununod uban ang akong anak, ngsi Isaacs."¹¹ Kining mga butanga nakapaguol pag-ayo kung Abraham tungod sa iyang anak nga lalaki.¹² Apan gisulithan sa Dios si Abraham, "Ayaw kaguol tungod sa bata, ug tungod sa imong ulipong babaye. Pamiawha ang tanang mga pulong nga iyang gisulti kanimo mahitungod niining mga butanga, tungod kay pinaagi kung Isaac pagganganlan ang imong kaliwanan.¹³ Himoon ko usab nga dakong nasod ang anak nga lalaki sa ulipong babaye, tungod kay kaliwat mo man gihapon siya."¹⁴ Mibangon si Abraham sayo sa kabuntagan, ug mikhu ug tinapay ug panit nga parundulan sa tubig, ug gihatag ngadto kung Hagar, gipapas-an niya kini. Gihatag niya ang bata kaniya ug gipalakaw. Mipahawisa si Hagar ug naglalatagow ditto sa kamingawan sa Beersheba.¹⁵ Sa nahurot na ang tubig sa panit nga parundulan, gibiyana niya ang bata ilalom sa usa ka kahoy.¹⁶ Unya milakaw siya ug milingkod palayo dyutay sa bata, sama sa gilay-on sa pagbuhi sa pana, kay miuong siya, "Dili ako maaako sa pagtan-aw sa kamayaton sa bata." Sa paglingkod niya atbung sa bata, missingit siya ug mihilak.¹⁷ Nadungog sa Dios ang tingog sa bata, ug gitawag sa anghel sa Dios si Hagar gikan sa langit, ug miuong kaniya, "Unsa bay nakapahasol kanimo, Hagar? Ayaw kahadlok, kay nadungog sa Dios ang tingog sa bata sa nahimutangan niini.¹⁸ Tindog, sakwata ng aña, ug dasiga siya; kay himoon ko siyang dakong nasod."¹⁹ Unya giabihan sa Dios ang iyang mga mata, ug nakita niya ang atabay nga may tubig. Midato siya ug gipuno ug tubig ang panit nga parundulan, ug gipainom ang bata.²⁰ Ang Dios nag-uban sa bata, ug nagtubo siya. Mipuyo siya sa kamingawan ug nahimong usa ka magpapanwa.²¹ Mipuyo siya sa kamingawan sa Paran, ug ang iyang inahan mikhu ug usa ka asawa alang kaniya gikan sa yuta sa Ehipto.²² Miabot ang panahon nga sila si Abimelec ug si Phicol ang kapitan sa iyang mga kasundalohan nakugsit kung Abraham, ug miuong, "Ang Dios nag-uban kanimo sa tanan nimong gibuhut.²³ Busa karon panumpa kanako dinihi pinaagi sa Dios nga dili mo gayod ako limbongan, ni bisan ang akong mga kaanakan, ni bisan ang akong mga kaliwanan. Ipakita kanako ug didto sa yuta nga imong gipuy-an ang sama gihapong

kasabutan sa pagkamatinud-anon nga akong gipakita kanimo."²⁴ Si Abraham mitubag, "Ipanumpa ko."²⁵ Mireklamo usab si Abraham kung Abimelec mahitungod sa atabay nga giiilog sa mga sulugoon ni Abimelec gikan kaniya.²⁶ Si Abimelec miuong, "Wala ako masayodkinsa ang nagbuhut niining mga butanga. Wala ka man magsulit kanako kaniadtio; wala ako makadungog niini kondili karon lamang."²⁷ Busa gikuha ni Abraham ang karnero ug ang baka ug gihatag kini kung Abimelec, ug Naghimo silang duha ug usa ka kasabutan.²⁸ Busa gilain ni Abraham alang kaniila ang pito ka nating baye nga mga karnero gikan sa panon.²⁹ Si Abimelec miuong kung Abraham, "Unsa may buot ipasabot niining imong nilain nga pito ka nating baye nga mga karnero?"³⁰ Mitubag siya, "Kining pito ka nating baye nga mga karnero nga pagadawaton nimo gikan sa akong kamot, mahimo kining saksi alang kanako, nga gikalot ko gayod kini nga atabay."³¹ Busa gitawag niya ug Beersheba ang maong ditug, tungod kay didto man silang duha nanumpa,³² Naghimo sila ug kasabutan didto sa Beersheba, ug unya si Abimelec ug si Phicol, ang kapitan sa iyang mga kasundalohan, mipauli ngadto sa yuta sa mga Filistihanon.³³ Gitanom ni Abraham ang kahoy nga tamariisko sa Beersheba. Gisimba niya ditdo si Yahweh, ang walay kataposang Dios.³⁴ Nagpabiling langyaw si Abraham ditdo sa yuta sa mga Filistihanon sa daghang mga adlaw.

22 Miabot ang panahon human niining mga butanga nga gisulayan sa Dios si Abraham. Miuong siya kaniya, "Abraham!" Mitubag si

Abraham, "Ania ako".² Unya miuong ang Dios, "Dad-a ang imong anak, ang bugtong mong anak nga lalaki ngsi Isaacs ngi imong hinigugma, ug adto sa yuta sa Moriah. Ihalad siya didto iginon halad sinunog sa usa sa mga kabukiran didto, nga akong isulit kanimo.³ Busa mibangon si Abraham sa sayo sa kabuntagan, ug gikargahan niya ang asno, ug gidala niya uban kaniya ang duha ka batan-onng mga lalaki, kauban si Isaac ngi iyang anak nga lalaki. Nangahoy siya alang sa halad sinunog, unya migikan na sa iyang panaw padulong sa dapit nga gisulti sa Dios kaniya.⁴ Sa ikatulo ka adlaw mihangad si Abraham ug nakita niya ang dapit sa halayo.⁵ Unya miuong si Abraham sa iyang mga batan-onng lalaki, "Hulat dinihi uban sa asno, ug ako ug ang bata lamang moadto didto. Mosimba kami ug mobalik ra kaninyo."⁶ Unya gikuha ni Abraham ang sognod alang sa halad sinunog ug gipapas-an kini kung Isaac ngi iyang anak. Gidala niya sa iyang kamot ang kalayo ug ang punyal; ug nangadto na silang duha.⁷ Nakigsulti si Isaac sa iyang Amahan ug miuong, "Amahan ko," ug mitubag siya, "Ania ako, akong anak."⁸ Miuong siya, "Tan-awa, may kalayo ug pangusugnod dinihi, apan diin na man ang karnero alang sa halad sinunog?"⁹ Miuong si Abraham, "Ang Dios sa iyang kaugalingon magapatagbo sa karnero alang sa halad sinunog, anak ko." Busa mipadayon na silang duha.¹⁰ Sa nahiaobat na sila sa dapit nga gisulti sa Dios kaniya, nagbuhut si Abraham ug halaran didto ug gibutang niya ang mga sognod niini. Unya gigapos niya ni Isaac ngi iyang anak ug gipahigda ibabaw sa halaran, sa ibabaw sa mga sognod.¹¹ Ug giisa ni Abraham ang iyang kamot ug gikuha ang punyal aron patyon ang iyang anak.¹² Uny ug ang anghel ni Yahweh mitawag kaniya gikan sa langit ug miuong, "Abraham, Abraham!" ug miuong si Abraham, "Ania ako."¹³ Miuong siya, "Ayaw pagbakyawa ang imong kamot batok sa bata, ni modagmal kaniya, kay nasayod na ako nga nahadlok ka sa Dios, sa pagpaktika nga wala mo gihikaw ang imong anak nga lalaki, ang bugtong mong anak nga lalaki gikan kanako."¹⁴ Mihangad si Abraham ug ania karon, sa iyang likod adunay laking karnero nga nagapos ang sungay sa kasagbotan. Giadto ug gikuha ni Abraham ang laking karnero ug gihalad iginon nga halad sinunog puli sa iyang anak.¹⁵ Busa gitawag ni Abraham kadtong dapita ug, "Si Yahweh ang magapatagbo," ug gitawag kini niining panahona, "Sa bukid ni Yahweh ipatagbo kini."¹⁶ Ang anghel ni Yahweh mitawag kung Abraham sa ikaduhang higayon gikan sa langit¹⁷ ug miuong—mao kini ang mensahe ni Yahweh, "Pinaagi sa akong kaugalingon manumpa ako nga tungod sa imong pagbuhut niining butanga, ug wala mihiyaw sa imong anak nga lalaki, nga imong bugtong anak,¹⁸ pagapanaalanginan ko gayod ikaw ug padaghanon pag-ayo ang imong kaliwanan sama kadaghan sa mga bituon sa kalangitan, ug sama kadaghan sa mga balas sa baybayon; ug ang imong kaliwanan manag-iya sa mga ganghaan sa ilang mga kaaway.¹⁹ Pinaagi sa imong kaliwanan mapanalainginan ang tanang kanasoran sa kalibutan, tungod kay mituman ka man sa akong tingog."²⁰ Busa gibalikan ni Abraham ang iyang mga batan-onng lalaki, ug mibya sila ug nanglakaw padulong sa Beersheba, ug mipuyo siya sa Beersheba.²¹ Miabot ang higayon human niining mga butanga nga gisuginlan si Abraham, "Si Milca

nanganak ug mga anak, ingon man ang imong igsoong lalaki nga si Nahor." **21** Sila mao si Uz ang kamagulangan, si Buz ang iyang igsoon nga lalaki, si Kemuel ang amahan ni Aram, **22** si Chесed, si Hazo, si Pildash, si Jidaph, ug si Betuel. **23** Si Betuel nahimong amahan ni Rebeca. Mao kini ang walo ka anak ni Milca nga gipanganak alang kang Nahor nga igsoong lalaki ni Abraham. **24** Ang iyang kapuyopuyo, nga gingilan ug Reuma, nanganak usab kang Teba, kang Gaham, kang Tahas, ug kang Maaca.

23 Nabuhi si Sara sulod sa 127 ka tuig. Mao kini ang katuigan sa kinabuhi ni Sara. **2** Namatay si Sara sa Kiriath Arba, nga mao na ang Hebron, sa yuta sa Canaan. Nagbangtan si Abraham ug naghilak alang kang Sara. **3** Unya mitindog si Abraham ug mibiya gikan sa patayng lawas sa iyang asawa, ug nakiugtulti sa mga anak nga lalaki ni Heth nga nag-ingon. **4** "Usa ako ka langyaw diha kaninyo. Palihog papalita ako ug yuta diha kaninyo nga kalubungan, aron akong kalubungan sa akong minatay." **5** Mitubag ang mga anak nga lalaki ni Heth kung Abraham, nga nag-ingon. **6** "Paminawa kami, akong agalon. Usa ikaw ka prinsipe sa Dios tilawali kanamo. Ilubong ang imong minatay sa labing maayo namong mga lubnganan. Walay usa kanamo ang mohikaw kanimo sa iyang lubnganan, aron nga imong malubong ang imong minatay. **7** Mitindog si Abraham ug miyukbo sa katawhan niadtong yutaa, sa mga anak nga lalaki ni Heth. **8** Gisultihan niya sila, nga nag-ingon, "Kung mitugot kamo nga ilubong ko ang akong minatay, nan paminawa ako ug hangyoa si Efron ang anaga laalaki ni Zohar alang kanako. **9** Hangyoa siya sa pagbaligya kanako sa langob sa Macpela, nga iyang gipanag-iya, nga atua sa kinatumyan sa iyang kaumahan. Sa Igo nga kantidad ipabalyiga kini kaniya nganhi kanako diha sa kadaghanan ingon nga gipanag-iyahan alang sa usa ka dapit nga lubnganan. **10** Karon naglingkod si Efron kauban sa mga anak nga lalaki ni Heth, ug gitubag si Efron ang Hitihanon si Abraham nga madungganan sa mga anak nga lalaki ni Heth, ug sa tanang miadto sa ganghaan sa iyang siyudad, nga nag-ingon, **11** Dili, paminawa ako akong agalon. Ihatag ko kanimo ang uma, ug ang langob nga anaa niini. Ihatag ko kini kanimo atubangan sa mga anak sa akong katawhan. Ihatag ko kini kanimo aron kalubungan sa imong minatay." **12** Unya si Abraham sa iyang kaugalingon miyukbo atubangan sa katawhan niadtong yutaa. **13** Misulti siya kini Efron nga madungog sa katawhan niadtong yutaa, nga nag-ingon, "Apan kung itugot nimo, palihog paminawa ako. Bayaran ko ang kaumahan. Dawata ang salapi gikan kanako, ug ilubong ko ang akong minatay didto." **14** Mitubag si Efron kung Abraham, nga nag-ingon, **15** "Palihog, agalon ko, paminaw kanako. Ang yuta nagkantidad ug 400 ka siklo sa plata, unsa ra man kana tali kanako ug kanimo? Ilubong ang imong minatay. **16** Miuyon si Abraham kung Efron ug gitimbang niya sa kantidad sa plata nga iyang gisulti nga madunggan sa mga anak nga lalaki ni Heth, 400 ka siklo nga plata, sumala sa sukaranan sa sukdanan sa mga tigpatigayon. **17** Busa ang uma ni Efron, nga anaa sa Macpela, nga duol sa Mamre, nga mao ang uma, ang langob nga anaa niini, ug ang tanang kakahoyan nga anaa sa uma ug sa mga utlanan nga naglibot niini, **18** gihatag kung Abraham pinaagi sa pagpalit niini diha sa atubangan sa mga anak nga lalaki ni Heth, ug sa tanan usab nga miadto sa ganghaan sa iyang siyudad. **19** Human niini, ilubong ni Abraham si Sara nga iyang asawa sa langob nga anaa sa uma sa Macpela nga duol sa Mamre, nga mao ang Hebron, sa yuta sa Canaan. **20** Busa ang uma ug ang langob niini napanag-iyahan ni Abraham ingon nga dapit nga lubnganan nga gikan sa mga anak nga lalaki ni Heth.

24 Karon si Abraham tigulang na, anaa na sa katigulangan, ug gipanalanginan ni Yahweh si Abraham sa tanang mga butang. **2** Gisultihan ni Abraham ang iyong sulugnon, nga mao ang labing tigulang sa iyang panimalay ug ang piniyalan sa tanang anaa kaniya, "Ibutang ang imong kamot ilalom sa akong paa. **3** ug papanampaon ko ikaw pinaagi kung Yahweh, ang Dios sa langit ug ang Dios sa yuta, nga dili ka magpili ug asawa alang sa akong anak nga lalaki gikan sa mga anak nga babaye sa mga Canaanhon, diin ako maghimo sa akong pinuy-anan. **4** Apan moadt ka sa akong kaugalingong nasod, ug sa akong mga kabanay, ug pilia ang usa ka asawa alang sa akong anak nga lalaki nga si Isaac." **5** Ang sulugnon miington kaniya, "Unsaon man kung dili buot mokuyog kanako ang babaye niining yutaa? Dad-on ko ba ang imong anak nga lalaki balik sa dapit nga imong gigikanan?" **6** Miington si Abraham kaniya, "Siguradoha nga dili mo gayod pagadad-on ang akong anak nga lalaki balik didto! **7** Si Yahweh, ang Dios sa langit, nga maoy nagkuha kanako gikan sa pinuy-anan sa akong amahan ug gikan sa yuta sa akong mga kabanay,

ug ang nanumpa kanako sa maligdong nga panumpa, nga nag-ingon, 'Sa imong kaliwat ihatag ko kining yutaa,' ipadala niya ang iyang anghel una kanimo, ug makakita ka ug usa ka asawa alang sa akong anak nga lalaki gikan didto. **8** Apan kung ang babaye dili buot mokuyog kanimo, nan makalingkawas ka na gikan niining gipanumpa kanako. Ayaw lamang dad-a ang akong anak nga lalaki balik didto." **9** Busa gibutang sa sulugnon ang iyang kamot sa ilalom sa paa ni Abraham nga iyang agalon, ug nanumpa kaniya mahitungod niining butanga. **10** Gikuh sa sulugnon ang napulo ka mga kamelyo sa iyang agalon ug mibiya. Gidala usab niya ang tanang matang sa mga gasa gikan sa iyang agalon. Mibiya siya ug miadto sa rehiyon sa Aram Naharaim, sa siyudad sa Nahor. **11** Gipaluhod niya ang mga kamelyo sa kilid sa atabay nga may tubig nga anaa sa gawas sa siyudad. Gabii na kadtio, ang takna sa pagpanggawas sa mga babaye aron sa pagkaboo ug tubig. **12** Urya miington siya, "Yahweh, Dios sa akong agalon nga si Abraham, hatagi ako ug kalamposan karong adlawa ug ipakita ang imong matinud-anong pakigsaad ngadto sa akong agalon nga si Abraham. **13** Tan-awa, ania ako nagtindog kilid sa tuboran sa tubig, ug ang mga anak nga babaye sa mga tawo sa siyudad mangula aron sa pagkaboo ug tubig. **14** Tugot si mahitabo ang sama niini. Kung mosulti ako sa batan-ong babaye, 'Palihog ipaubos ang imong banga aron makainom ako,' ug mosulti siya kanako, 'Inom, ug paimmon ko usab ang imong mga kamelyo,' ug tugot siya nga sa ang imong pilion alang sa imong sulugnon nga si Isaac. Pinaagi niini misayaran ko nga gipakita mo ang matinud-anong pakigsaad ngadto sa akong agalon." **15** Miabot ang higayon nga sa wala pa siya mahuman sa pagsulti, ania karon, miabot si Rebeca nga napgas-an ug banga. Natawo si Rebeca kung Betuel nga anak nga lalaki ni Milca, ang anasa ni Nahor nga igsoong lalaki ni Abraham. **16** Maanyang kaayo ang dalaga ug usa ka ulay. Wala pay lalaki nga nakadulog kaniya. Milugsong siya sa tubod ug gipuno ang iyang banga, ug mitungas. **17** Unya midagan ang sulugnon aron sa pagsugat kaniya ug miington, "Palihog hatagi ako ug gamay nga mainom gikan sa imong banga." **18** Miington siya, "Inom, akong agalon," ug gipaubos dayon niya ang banga sa iyang kamot, ug gipainom siya. **19** Sa pagkāhuman na niya ug pagpaimon kaniya, miington siya, "Magkabulo usab ako ug tubig alang sa imong mga kamelyo, handog matapos sila sa pag-inom." **20** Busa ngadali-dali siya ug gihurot niya pagbubo ang tubig sa banga ngadto sa pasungan sa paimnunan, unya midagan siya pagbalik sa atabay aron sa pagkaboo ug tubig, ug mikabo ug tubig alang sa tanan niyang mga kamelyo. **21** Ang tawo nagtāng-aw lamang kaniya sa hilom aron masuta kung gipalampbos ba gayod ni Yahweh ang iyang panaw o wala. **22** Sa pagkāhuman na sa pag-inom sa mga kamelyo, gipagawas sa tawo ang bulawang ariyos alang sa ilong nga adunay gibug-aton nga katunga sa shekel, ang duha ka bulawang porselas alang sa iyang mga bukton nga adunay gibug-aton nga napulo ka shekels, **23** ug nangutana, "Kangkinsa ka bang anak? Palihog sulthi ako, aduna bay lawak sa balay sa imong amahan alang kanamo aron kami mamahulay sa kagabhiyon?" **24** Miington siya kaniya, "Ako ang anak nga babaye ni Betuel nga anak nga lalaki ni Milca, nga gikan niya gikan kung Nahor. **25** Miington usab siya kaniya, "Aduna kami daghang dagami ug kumpay, ug aduna usab kami lawak alang kaninyo aron kapahulayan sa kagabhiyon." **26** Unya miyukbo ang tawo ug misimba kung Yahweh. **27** Miington siya, "Bulahan si Yahweh, ang Dios sa akong agalon nga si Abraham, nga wala mobiya sa iyang matinud-anong pakigsaad ug takos siya nga kasaligan ngadto sa akong agalon. Ingon man kanako, gigiyahanako ni Yahweh ngadto sa panimalay sa kababay sa akong agalon." **28** Unya midagan ang dalaga ug gipahibalo niya ang panimalay sa iyang inahan mahitungod sa tanang mga nahtabon. **29** Karon si Rebeca adunay igsoong lalaki, ug ang iyang ngalan mao si Laban. Midagan si Laban padulong sa tawo nga anaa pa sa dalan daplin sa tubod. **30** Sa pagkakita niya sa ariyos sa ilong ug sa mga porselas sa bukton sa iyang igsoong babaye, ug sa pagkadungog niya sa mga gipangsulti ni Rebeca nga iyang igsoong babaye, "Mao kini ang gisulti sa tawo kanako," giadto niya ang maong tawo, ug tan-awa, nagtindog siya uban ang mga kamelyo didto sa tubod. **31** Ug miington si Laban, "Dayon, ikaw nga gipanalanginan ni Yahweh. Nganong nagtindog ka man diha sa gawas? Giandama ko na ang pinuy-anan, ug ang dapit alang sa mga kamelyo." **32** Busa midayon ang tawo sa pinuy-anan ug gihaw-as niya ang dala sa mga kamelyo. Gihatagan ang mga kamelyo sa dagami ug gipakaon, ug gihatagan siya ug tubig nga ikahugas sa yang mga til ug sa mga til sa mga tawong kauban niya. **33** Giandama nila siya ug pagkaon aron siya makakaon, apan miington ang tawo, "Dili sa ako

mokaon hangtod dili ko maisugilon kaninyo ang angay nakong isulti." Si Laban miuong, "Sige sulti na." 34 Miuong siya, "Ako mao ang sulugoon ni Abraham, 35 Gipanalanginan pag-ayo ni Yahweh ang akong agalon ug nahimo siyang bantogan. Gihatagan niya siya ug panon sa mga karnero ug panon sa mga baka, salapi ug bulawan, mga lalaki ug babayeng sulugoon, ug mga kamelyo ug mga asno. 36 Si Sara, nga asawa sa akong agalon, nanganak ug usa ka lalaki alang sa akong agalon sa pagkatigulang na niya, ug gihatagan niya sa tanang butang nga iyang gipanag-iyahan. 37 Gipapanumpa ako sa akong agalon, nga nag-ingon, "Dili ka magpili ug usa ka asawa alang sa akong anak nga lalaki gikan sa mga anak nga babaye sa mga Canaanhon, kansang yuta nga akong gipuy-an. 38 Hinuon, moadto ka sa pamilya sa akong amahan ug sa akong mga kabanay, ug pangita ug asawa alang sa akong anak nga lalaki." 39 Miuong ako sa akong agalon, "Tingali dili mosunod ang babaye kanako." 40 Apan miuong siya kanako, "Si Yahweh, nga diha sa iyang atubangan naglakaw ako, magpadala sa iyang anghel uban kanimo ug palamposon niya ang imong panaw, aron nga makapangita ka ug usa ka asawa alang sa akong anak nga lalaki gikan sa akong mga kabanay ug gikan sa banay sa pamilya sa akong amahan. 41 Apan makalingkawas ka lamang sa akong panumpa kung mahiabot ka na sa akong mga kabanay ug dili nila siya ihatag kanimo. Ug mahimo kanang gawasnon gikan sa akong panumpa." 42 Busa karong adlawa miabot ako sa tuboran, ug miuong, "O Yahweh, Dios sa akong agalon nga si Abraham, palihog, kung himoon mo man gayod nga malamposon ang akong pagpanaw - 43 ania ako, nagtingdog sa dapit sa tuboran sa tubig - tugoti nga ang mga dalaga nga mogawas aron sa pagkabo ug tubig, ang babaye nga akong sultihan, "Palihog, hatagi ako sa gamayng tubig gikan sa imong banga aron ako makainom," 44 ang babaye nga moingon kanako, "Inom, ug mokabu usab ako ug tubig alang sa imong mga kamelyo" - hinaot nga siya na unta mao ang babaye nga gipili nimo Yahweh, alang sa anak nga lalaki sa akong agalon." 45 Bisan sa wala pa ako matapos sa kinasingsing nga akong pagsulti, anaa, migawas si Rebeca nga nagspas-an ug banga ug milugsong siya ngadto sa tuboran aron sa pagkabo ug tubig. Busa giingnan ko siya, "Palihog, painma ako." 46 Gipaubos dayon niya ang iyang gipas-an nga banga ug miuong, "Inom, ug hatagan ko usab ug tubig ang imong mga kamelyo." Busa miinom ako, ug gipainom usab niya ang mga kamelyo. 47 Nangutana ako kaniya ug miuong, "Kangkinsa ka man nga anak?" Mitubag siya, "Anak nga babaye ni Betuel, nga anak ni Nahor nga gihimugo ni Milca gikan kaniya." Ug unya gibutangan nako ug ariyos ang iyong ilong ug mga porselas sa iyang mga bukton." 48 Ug unya miyuko ako ug misimba kung Yahweh, ug gidayeg si Yahweh, ang Dios sa akong agalon nga si Abraham, nga maoy naggiya kanako sa husto nga dalan aron makaplagan ko ang anak nga babaye nga kabanay sa akong agalon alang sa iyang anak nga lalaki. 49 Busa karon, kung andam kamo sa pagtagad sa akong agalon uban sa pagkamatidun-an ug pagkamatinumanon, sultihiko. Apan kung dili, sultihiko ako, aron makasimang ako ngadto sa too, o sa wala." 50 Unya mitubag ug miuong si Laban ug si Betuel, "Ang butang nagagikan kang Yahweh; dili kami makasulti kanimo kung daotan o maayo. 51 Tan-awa, anaa si Rebeca sa imong atubangan. Dad-a siya ug lakaw, aron nga mamahimo siyang asawa sa anak nga lalaki sa imong agalon, sama sa gipamulon ni Yahweh." 52 Sa pagkadungog sa sulugoon ni Abraham sa ilang gisulti, mihiapa siya sa yuta alang kung Yahweh. 53 Gipagawas sa sulugoon ang mga plata, ang mga bulawan, ug ang mga bisti, ug gihatag kini kung Rebeca. Gihatagan usab niya ug bilihilong mga gasa ang iyang igsoong lalaki ug ang iyang inahan. 54 Unya siya ug ang mga tawong mikuyog kaniya, nangaon ug nanginom. Namahulay sila ditido sa tibook gabii, ug sa pagbangon nila sa kabuntagon, miuong siya, "Palakawa na ako ngadto sa akong agalon." 55 Miuong ang iyang igsoong lalaki ug ang inahan, "Tugoti nga magpabilin una ang dalaga kanamo bisan sa pipila pa ka mga adlaw, o bisan napulo lamang. Human niana makalakaw na siya." 56 Apan mitubag siya kanila, "Ayaw naako pagpugni pa, sanglit gipalamos man ni Yahweh ang akong panaw. Palakawa na ako aron makapauli na ako sa akong agalon. 57 Miuong sila, "Tawgon nato ang dalaga ug pangutan-on siya." 58 Busa gitawag nila si Rebeca ug gipangutana, "Mokuyog ka ba niining tawhana?" Mitubag siya, "Mokuyog ako." 59 Busa gipakuyog nila ang ilang igsoong babaye nga si Rebeca, kauban ang iyang sulugoon nga babaye, sa iyang panaw kauban ang sulugoon ni Abraham ug sa iyang mga tawo. 60 Gipanalanginan nila si Rebeca, ug miuong kaniya, "Among igsoong babaye, hinaot nga mahimo kung inahan sa liniboon ngadto sa napulo ka

linibolo, ug hinaot nga ang imong kaliwanan makapanag-iya sa ganghaan niadtong mga nagdumot kanila." 61 Unya mitindog si Rebeca, ug misakay siya ug ang iyang mga sulugoon babaye sa mga kamelyo, ug misunod sa tawo. Sa ingon gidala sa sulugoon si Rebeca, ug milakaw. 62 Karon nagpuyo si Isaac sa Negev, ug mao pay pagbalik gikan sa Beerlahairoi. 63 Migawas si Isaac aron mamalandong sa uma niadtong gabhiona. Tanawa, sa paghangad niya, nakita niya nga adunay nagpadulog nga mga kamelyo. 64 Mitan-aw si Rebeca, ug sa pagkakita niya kung Isaac, milukoso siya gikan sa kamelyo. 65 Miuong siya sa sulugoon, "Kinsa man kanang tawhana nga naglakaw diha sa uma aron sa pagsugat kanato?" Mitubag ang sulugoon, "Siya ang akong agalon." Busa gikuha ni Rebeca ang iyang pandong, ug gitabonan ang iyang kaugalingon. 66 Gisugil pag-usab sa sulugoon kung Isaac ang tanan nga iyang nahimo. 67 Unya gidalo siya ni Isaac sulod sa tolda sa iyang inahan nga si Sara ug gikuha niya si Rebeca, ug nahimo niya siyang asawa, ug gihigugma niya siya. Busa nahupay si Isaac human sa kamatayon sa iyang inahan.

25 Nagminyo pag-usab si Abraham; ang iyang ngalan mao si Ketura. 2 Gipanganak niya sila si Simran, si Jocsan, si Medan, si Midian, si Isbac, ug si Sua. 3 Nahimong amahan si Jocsan kung Seba ug kung Dedan. Ang mga kaliwanan ni Dedan mao ang katawhan sa Asiria, ang katawhan sa Letus, ug katawhan sa Leum. 4 Ang mga anak nga lalaki ni Midian mao sila si Epa, si Eper, si Hanoc, si Abida, ug si Eldaa. Mao ningan tanan ang kaliwanan ni Ketura. 5 Gihatag ni Abraham kung Isaac ang tanan niyang gipanag-iyahan. 6 Apan, samtang buhi pa siya, gihatagan niya ug mga gasa ang mga anak nga lalaki sa iyang mga puyopuyo ug gipalakaw niya sila ditido sa yuta sa sidlakan, halayo kung Isaac, ang iyang anak nga lalaki. 7 Mao kini ang mga adlaw sa katuigan sa kinabuhi ni Abraham, 175 ka tuig. 8 Si Abraham miginhawa sa kataposang gininhawa ug namatay sa hilabihang katigulangan, usa ka tigulang nga tawo nga puno sa kinabuhi, ug gitipon siya sa iyang katawhan. 9 Ang iyang mga anak nga lalaki nga sila si Isaac ug si Ismael, maoy naglubong kaniya sa langob sa Macpela, ditido sa kaumahan ni Efron nga anak ni Zohar nga usa ka Hitihanon, nga haduol sa Mamre. 10 Kini nga una napalit ni Abraham gikan sa mga anak nga lalaki ni Heith Gilubong si Abraham ditido tapad kung Sara nga iyang asawa. 11 Human sa kamatayon ni Abraham, gipanalanginan sa Dios si Isaac nga iyang anak nga lalaki, ug napuyo si Isaac duol sa Beerlahairoi. 12 Karon mao kini ang mga kaliwanan ni Ismael, nga anak nga lalaki ni Abraham, nga gianan ni Hagar gikan kung Abraham, ang Ehiptohanong ulipon ni Sara. 13 Mao kini ang mga ngalan sa mga anak nga lalaki ni Ismael, sumala sa ilang adlawng natawhan: si Nebaiot ang panganay nga anak ni Ismael, si Kedar, si Adbeel, si Mibsam, 14 si Misma, si Duma, si Masa, 15 si Hadad, si Tema, si Jetur, si Nafis, ug si Kedema. 16 Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Ismael, ug mao kini ang ilang mga ngalan, sumala sa ilang baryo, ug sumala sa ilang mga dapit; ang napulo ug duha ka mga prin西ple sumala sa ilang mga banay. 17 Mao kini ang katuigan sa kinabuhi ni Ismael, 137 ka tuig: miginhawa siya sa iyang kataposang gininhawa ug namatay, ug gitipon siya sa iyang katawhan. 18 Nagpuyo sila gikan sa Habila hangtod sa Sur, nga haduol sa Ehipto, nga padulong sa Asiria. Namuyo sila nga adunay panag-away sa usag-usa. 19 Mao kini ang mga panghitabo mahitungod kung Isaac; ang anak nga lalaki ni Abraham: si Abraham nahimong amahan ni Isaac. 20 Ug 40 na ang panuigon ni Isaac sa pagpangasawa niya kung Rebeca, ang anak nga babaye ni Betuel ang Aramehanon sa Padan Aram, ang igsoong babaye ni Laban nga Aramehanon. 21 Nag-ampog si Isaac kung Yahweh alang sa iyang awasa tungod kay wala pa siay anak, ug gitubag ni Yahweh ang iyang pag-ampog, ug nagmabods ang iyang awasa nga si Rebeca. 22 Ang mga bata nanagbangi sa iyang sabakan, ug miuong siya, "Nganong nahitabo man kini kanako?" Miduol siya kung Yahweh aron mangutana mahitungod niini. 23 Giingnan siya ni Yahweh, "Duh ka nasod ang anaa sa imong sabakan, ug duha ka katawhan ang mabahin gikan kanimo. Ang usa ka nasod mahimong labing kusgan kaysa sa usa, ug ang kamagulangan moalagad sa manghod." 24 Sa pag-abot sa panahon nga manganak na siya, ania, adunay kaluha sa iyang sabakan. 25 Ug ang una migawas nga bulagaw nga bahiboon ang iyang kinatibok-an sama sa bahiboon nga bisti. Gingilan nila siya ug Esau. 26 Human niana, migawas ang iyang igsoong lalaki. Ug ang iyang kamot naggunit sa tikod ni Esau. Gitawag siya ug Jacob. Si Isaac 60 na ang panuigon sa dihang gipanganak sila sa iyang asawa. 27 Sa nanagko na ang mga batang lalaki, si Esau nahimong hanas nga mangangayam, ang tawo sa

kaumahan; apan hilomon nga tawo si Jacob, nga nagpuoy lamang sa mga tolda. **28** Karon gihuguma ni Isaac si Esau tungod kay makakaon man siya sa mga mananap nga iyang gipangayam, apan gihuguma ni Rebeca si Jacob. **29** Naglata si Jacob ug pipila ka mga liso. Miabot si Esau gikan sa kaumahan, ug naluya siya gumikan sa kagutom. **30** Miington si Esau kung Jacob, "Pakan-a ko nianang pulo nga linat-an. Palihog, kay hilabihan ang akong kakapoy!" Mao kana ang hinundan nga ang iyang ngalan gitawag ug Edom. **31** Miington si Jacob, "Ibaligya una kanako ang imong katungod sa pagkamagulang." **32** Mitubag si Esau, "Tan-awa, himalatyon na ako. Unsya pa may kaayohan sa katungod sa pagkamagulang dinihi kanako?" **33** Miington si Jacob, "Manumpa ka una kanako," busa nanumpa si Esau ug nianang paagihi gibaligya niya ang iyang katungod sa pagkamagulang ngadto kung Jacob. **34** Gitagatan siya ni Jacob sa tinapay ug linat-an nga mga liso. Mikaon siya ug miinom, unya mitindog ug milakaw. Sa niini nga paagi gipakawalay bili ni Esau ang iyang katungod sa pagkamagulang.

26 Karon adunay kagutom nga nahitabo sa yuta, gawas pa sa kagutom sa mga adlaw ni Abraham. Miadto si Isaac kung Abimelec, ang hari sa mga Felistihanon sa Gerar. **2** Karon si Yahweh mipakita kaniya ug miington, "Ayaw paglugsong didto sa Ehipto; puyo sa dapit nga isulit ko kanimo nga puy-an. **3** Pabilin dinihi niining yutta, kay magaubaan ako kanimo ug magapanalangin kanimo; kay alang kanimo ug sa imong mga kaliwatan, ihatag ko kining tanang kayutaan, ug pagutumanon ko ang akong gisaaad kung Abraham nga imong amahan. **4** Padaghanon ko ang imong kaliwatan sama sa mga kabituonan sa langit, ug ihatag ko kining tanang kayutaan sa imong mga kaliwatan. Pinaagi sa imong mga kaliwatan mapanalanginan ang tanang kanasanor. **5** Buhoton ko kini tungod kay nagmatinumanon man si Abraham sa akong tingog ug gitipigan ang akong mga gituludo, ug ang akong mga kasugoan, ang akong mga pamatasan, ug ang akong mga balaod." **6** Busa mipuyo si Isaac sa Gerar. **7** Sa dihang mangutana kaniya ang mga tawo didtong dapita mahitungod sa iyang asawa, moingon siya, "Ako siyang igsoon nga babaye." Nahadolok siya sa pagsulti nga, "Ako siyang asawa," tungod kay naghunahuna man siya, "Patyon ako sa mga tawo niining dapita aron kuhao si Rebeca, tungod kay siya maanyag kaayo." **8** Human makapuyo si Isaac didto sa pipila ka mga higayon, ug nahitabo nga milantaw sa iyang bintana si Abimelec, ang hari sa mga Felistihanon. Ania karon, nakita niya si Isaac naghagwaha kung Rebeca nga iyang asawa. **9** Gipatawag ni Abimelec si Isaac ngadto kaniya ug miington, "Tan-awa, sigurado gayod nga asawa mo siya. Nganong miington ka man nga, "Ako siyang igsoon?" Miington si Isaac kaniya, "Tungod kay naghunahuna ako nga basin adunay mopatay kanako aron makuha siya." **10** Mitubag si Abimelec, "Unsa ba kining gibuhat mo kanamo? Sayon lang kaayo kung bisan kinsa ang modulog sa imong asawa, ug naghatag ka ug sula kanamo. **11** Busa gipahimangoan ni Abimelec ang tanang mga tawo ug giingnan, "Si bisan kinsa ang motandog niining tawhana o sa iyang asawa pagapatoy." **12** Nagtanom si Isaac niadtong yutaa ug miani sa gatosan ka pilo sa samang tuiga, tungod kay gipanalanginan man siya ni Yahweh. **13** Ang tawo naadunahan, ug nagmalambuon gayod hangtod nga nahimo siyang bantogan. **14** Nakabaton siya ug daghang mga karnero ug mga baka, ug dakong panimalay. Ug nangasina kaniya ang mga Felistihanon. **15** Karon ang tanang mga atabay nga gipangkalot sa mga sulugoon sa iyang amahan sa mga adlaw ni Abraham nga iyang amahan, gipanabonan sa mga Felistihanon pinaagi sa pagpuno niini ug yuta. **16** Miington si Abimelec kung Isaac, "Pahilayo na kanamo kay mas kusgan ka na kay kanamo. **17** Busa mibiya si Isaac didto ug nagbalong-balang sa walog sa Gerar, ug mipuyo didto. **18** Sa makausa pa gikalot ni Isaac pag-usab ang atabay nga may tubig, nga gipangkalot na nila sa mga adlaw ni Abraham nga iyang amahan. Gipangtabonan kini sa mga Felistihanon human sa kamatanoy ni Abraham. Ginganlan ni Isaac ang mga atabay sa samang ngalanan nga gipangalan sa iyang amahan kanila. **19** Sa pagkalot sa mga sulugoon ni Isaac didto sa walog, nakakaplag sila didto ug usa ka atabay nga may nagtubod nga tubig. **20** Nag-away ang mga magbalantay sa Gerar batok sa mga magbalantay ni Isaac, ug miington, "Amoa kining tubiga." Busa gitawag ni Isaac ang atabay ug "Esek," tungod kay nakig-away man sila kaniya. **21** Unya ngakalot na usab sila ug lain nga atabay, ug nag-away na usab sila niadto, busa gitawag niya kini ug "Sitna." **22** Mibiya siya didto ug mikalot ug lain na usab nga atabay, apan wala na sila nag-away niini. Busa gitawag niya kini nga Rehobot, ug miington siya, "Karon si Yahweh naghatag ug dapit alang kanato, ug magmalambuon kita sa yuta. **23** Unya mitugas si Isaac gikan didto padulong sa Beersheba. **24** Mipakita kaniya si Yahweh nianang gabhiona ug miington, "Ako ang Dios ni Abraham nga imong amahan. Ayaw kahadlok, kay ako magaubaan kanimo ug magpanalangin kanimo ug padaghanon ko ang imong kaliwatan, tungod ug alang sa akong sulugoon nga si Abraham." **25** Nagbuhat si Isaac ug halaran didto ug misangpit sa ngalan ni Yahweh. Gitukod niya didto ang iyang tolda, ug ang iyang mga sulugoon ngakalot ug usa ka atabay. **26** Unya si Abimelec miadto kaniya gikan sa Gerar, uban ni Ahuzat, nga iyang higala, ug si Phicol, ang kapitan sa iyang kasundalohan. **27** Si Isaac miington kanila, "Nganong mianhi man kamo kanako, sanglit gikasilagan na man ninyo ako ug gipapahawa gikan kaninyo?" **28** Ug mitubag sila, "Nakita namo sa dayag nga si Yahweh nag-uban kanimo. Busa nakahukom kini nga kinahanglang aduna kitay panumpa tali kanato, oo, tali kanamo ug kanimo. Busa tugoti kaming makigasaad kanimo, **29** nga dili mo kami hilabtan, sama ra nga wala ka namo hilabti, ingon nga gitagad namo kamo pag-ayo ug gipalakaw nga malinawon. Kay tinuod gayod, gipanalanginan ka ni Yahweh." **30** Busa naggakombira si Isaac alang kanila, nangaon sila ug nganion. **31** Mibangon sila sayo sa kabuntagon ug nanumpa sa usag-usa. Unya gipalakaw sila ni Isaac, ug mibiya silang malinawon. **32** Niadtong adlawa miabot ang mga sulugoon ni Isaac, ug gisuginlan nila siya mahitungod sa atabay nga ilang gikalot. Miington sila, "Nakakaplag na kami ug tubig." **33** Gitawag niya ang atabay ug Shiba, busa ang ngalan sa maong siyudad Beersheba hangtod karong mga panahona. **34** Sa nganpuigon na si Esau ug 40, gipangasawa niya si Judith ang anak ni Beeri nga Hitihanon, ug si Basemath ang anak ni Elon nga Hitihanon. **35** Nakapaguol sila ngadto kung Isaac ug kung Rebeca.

27 Sa pagkatigulang na ni Isaac ug mihalap na ang panan-aw sa iyang mga mata nga dili na siya makakita, gitawag niya si Esau, ang iyang kamagulangan nga anak, ug miington kaniya, "Anak ko." Mitubag siya kaniya, "Ania ako." **2** Miington siya, "Tan-awa, tigulang na ako. Wala ako masayod sa adlaw sa akong kamatayon. **3** Busa kuha ang imong hinigibon, ang imong baslaysan ug ang imong pana, ug lakaw sa kapatagan ug pangayam alang kanako. **4** Lutoi ako ug lamian nga pagkaon, ang ampay nakon pagkaon, ug dad-a kini kanako aron nga makakaon ako niini ug mapanalanginan ko ikaw sa dili pa ako mamatay." **5** Karon nakadungog si Rebeca sa pagpaksulti ni Isaac kung Esau nga iyang anak. Miadto si Esau sa kapatagan aron mangayam ug aron nga iyang madala pabalik. **6** Nakigsulti si Rebeca kung Jacob nga iyang anak ug miington, "Tan-awa, nadungog ko ang imong amahan nga nakigsulti kung Esau nga imong igsoon. Mibangon siya, **7** Dad-an mo ako ug inayam ug lutoi ako ug lamiang pagkaon, aron makakaon ako niini ug mapanalanginan ko ikaw diha sa presensya ni Yahweh sa dili pa ako mamatay." **8** Busa karon, ang anak nga lalaki, tumana ang akong tingog sumala sa akong isugo kanimo. **9** Adto sa mga kahayopan, ug dad-i ako ug duha ka maayong mga nating kanding; ug magluto ako ug lamiang pagkaon gikan niini alang sa imong amahan, ingon nga iyang ampay. **10** Dad-on mo kini sa imong amahan, aron makakaon siya niini, aron nga sa ingon niana mapanalanginan ka niya sa dili pa siya mamatay." **11** Miington si Jacob kung Rebeca nga iyang inahan, "Tan-awa, si Esau nga akong igsoon balhibuon man nga tawo, ug ako hamis nga tawo. **12** Tingali hikapon ako sa akong amahan, ug mahibaloan ako ingon nga usa ka malimbungan. Modangat hinun kanako ang tunglo ug dili ang pananalangin." **13** Ang iyang inahan miington kaniya, "Akong anak, pasagdihii nga mahulog kanako ang bisan unsang tunglo. Tumana lamang ang akong tingog, lakaw, ug dad-a sila kanako." **14** Busa milakaw si Jacob ug mikhuha ug nating mga kanding ug gidala niya kini sa iyang inahan, ug nagluto ang iyang inahan ug lamiang nga pagkaon, sama sa ampay sa iyang amahan. **15** Gikuhha ni Rebeca ang labing maanindot nga bisti ni Esau, ang kinamangulangan niyang anak nga lalaki, ngan anaa na sa iyang pinuy-anan, ug gipasul-ob kini kung Jacob, nga iyang kinamanghorang anak. **16** Gubitangan niya ug balhibo sa nating kanding ang iyang mga kamot ug sa hamis nga bahaan sa iyang liog. **17** Gitagat niya ang lamiang nga pagkaon ug ang tinapay nga iyang gihikay ngadto sa kamot ni Jacob nga iyang anak. **18** Miadto si Jacob sa iyang amahan ug miington, "Akong amahan." Mitubag siya, "Ania na ako; kinsa ka man, anak ko?" **19** Mitubag si Jacob sa iyang amahan, "Ako si Esau ang imong kamagulangang anak; gibuhat ko na ang imong gisulti kanako. Karon, bangon ug kaon sa akong inayaman, aron mapanalanginan mo na ako." **20** Miington si Isaac sa iyang anak nga lalaki, "Giunsa mo man pagkakaplag niini nga dali ka ra man kaayo, akong anak?" Mitubag siya, "Tungod kay si

Yahweh nga imong Dios nagdala niini kanako." 21 Miington si Isaac kung Jacob, "Paduol ngari kanako, aron hikapon ko ikaw, akong anak, ug aroñ akong mahibaloñ kung ikaw ba gayod ang akong tinuod nga anak nga si Esau o dili." 22 Mipaduol si Jacob kung Isaac nga iyang amahan; ug gihikap siya ni Isaac ug miington, "Ang tingog mao ang tingog ni Jacob, apan ang mga kamot mao ang mga kamot ni Esau." 23 Wala na mailhi ni Isaac si Jacob, tungod kag ang iyong mga kamot haliboon man, sama sa mga kamot sa iyong igssoon nga si Esau, busa gipanalanginan siya ni Isaac. 24 Miington siya, "Ikaw ba gayod ang akong anak nga si Esau?" Ug mitubag siya, "Oo, ako." 25 Miington si Isaac, "Ipaduol ang pagkaon dinihi kanako, ug kaonon ko na ang imong inayaman, aron mapanalanginan ko ikaw." Gipaduol ni Jacob ang pagkaon ngadto kaniya. Mikaon si Isaac, ug gidalan siya ni Jacob ug bino, ug miñnon siya. 26 Unya ang iyang amahan nga si Isaac miington kaniya, "Karon paduol kanako ug haloki ako, akong anak." 27 Miduol si Jacob ug mihalok kaniya, ug napanimahoon ni Isaac ang baho sa iyang mga bisti ug gipanalanginan siya. Miington siya, "Tan-awa, ang baho sa akong anak sama sa baho sa uma nga gipanalanginan ni Yahweh. 28 Hinaot nga paghatagan ka sa Dios sa baho sa yamog sa langit, ang bahan sa katambok sa yuta, ug ang daghang trigo ug ang bag-ong bino. 29 Hinaot nga ang katawhan moalagad kanimo ug ang mga kanasoran moyukbo kanimo. Mahimo kang agalon sa imong mga igssoon, ug hinaot nga ang mga anak sa imong inahan moyukbo kanimo. Ug hinaot nga si bisan kinsa nga motunglo kanimo matinunglo usab; hinaot nga ang matag usa nga mopanalangin kanimo mapanalanginan usab." 30 Sa pagkahuinan ni Isaac ug pananalangin kung Jacob, mibiya dayon si Jacob sa atubangan sa iyang amahan nga si Isaac, kay miabot na ang iyang igssoon nga si Esau gikan sa iyang pagpangayam. 31 Nagluto usab siya ug lamiang pagkaon ug gidalan niya kini sa iyang amahan. Miington siya sa iyang amahan, "Bangon na amahan ko ug kaon na sa inayaman sa imong anak, aron nga mapanalanginan mu na ako." 32 Miington ang iyang amahan nga si Isaac kaniya, "Kinsa ka man?" Mitubag siya, "Ako ang imong kamagulangang anak nga si Esau." 33 Nangur si Isaac pag-ayo ug miington, "Kinsa man kadtong nangayam niining inayaman ug midala niini kanako? Ako nang gikaon tanan sa wala pa ikaw moabot, ug gipanalanginan ko na siya. Sa pagkatiuod, napanalanginan gayod siya." 34 Sa pagkadungog ni Esau sa gipamulong sa iyang amahan, mitiyabaw siya sa makusog ug mihilak pag-ayo, ug miington siya sa iyang amahan, "Panalangini usab ako, amahan ko." 35 Si Isaac miington, "Ang imong igssoon malibungong mihanti ug mikuha sa imong panalangin." 36 Miington si Esau, "Dili ba nga insakto gayod nga ginganlan siya ug Jacob? Kay kaduha na niya ako malimbongi. Gikuha niya kanako ang katungod sa pagkamagulang, ug tan-awa, karon giilog niya ang akong panalangin." Ug miington siya, "Wala ka bay gigahin nga panalangin alang kanako?" 37 Mitubag si Isaac ug miington kung Esau, "Paminaw, gihimo ko na siya nga imong agalon, ug gihatag ko na kaniya ang tanan niyang mga igssoon inger nga iyong mga sulugon. Ug gihatag ko na kaniya ang trigo ug ang bag-ong bino. Unsa pa man ang akong mabuhat kanimo, akong anak?" 38 Si Esau miington sa iyang amahan, "Wala ka na ba diay bisan usa ka panalangin alang kanako, amahan ko? Panalangini ako, bisan ako usab, amahan ko." Mihilak sa makusog si Esau. 39 Mitubag si Isaac nga iyang amahan ug miington kaniya, "Tan-awa, ang ute nga imong pagapuy-an halayo sa katambok sa yuta, halayo sa yamog sa kalangitan. 40 Pinaagi sa imong espada ikaw mabuhi, ug alagaran mo ang imong igssoon. Apan kung magmasinupakon ka, uyogon mo ang iyang yugo aron matangtang sa imong liog." 41 Gikasilagan ni Esau si Jacob tungod sa panalangin nga gihatag sa iyang amahan kaniya. Miington si Esau sa iyang kasingkasing, "Ang mga adlaw sa pagbantogan alang sa akong amahan nagkadulon; human niana pagapayton ko ang akong igssoon nga si Jacob." 42 Ang mga gipamulong ni Esau nga iyang kamagulangang anak gisugilong ngadto kung Rebeca. Busa gipadala niya ug gipatawag si Jacob nga iyang kamanghorang anak ug miington kaniya, "Tan-awa, ang imong igssoon nga si Esau naghupay sa iyang kaugalingon mahitungod kanimo pinaagi sa paglaraw sa pagpatay kanimo. 43 Busa karon, akong anak, tumana ako ug kalagiw didto sa akong igssoon lalaki nga si Laban, sa Haran. 44 Pagpuyo uban kaniya sa makadiyot, hangtod nga mahupay ang kaputog sa imong igssoon, 45 hangtod nga mawala ang kasuko sa imong igssoon kanimo, ug nga iyang makalimutan ang imong gibuhat kaniya. Unya pahibal-on ko ikaw ug pabalikon didto. Nganong kinahanglan mang mangawala kamong duha kánako sa usa ka adlaw? 46 Miington si Rebeca kung Isaac, "Gikapoy na ako sa kinabuhi tungod sa mga

anak nga babaye ni Heth. Kung mangasawa si Jacob gikan sa mga anak nga babaye ni Heth, sama niining mga babayhana, ug sa ubang mga anak sa maong yuta, unsa may kaayohan sa akong kinabuhi?"

28 Gitawag ni Isaac si Jacob, gipanalanginan, ug gimandoan siya, "Ayaw pangasawa gikan sa mga babaye sa Canaan. 2 Tindog, ug pag-adto ngadto sa Paddan Aram, sa panimalay ni Betuel nga amahan sa imong inahan, ug pangasawa gikan didto, sa usa sa mga anak nga babaye ni Laban, nga igssoon lalaki sa imong inahan. 3 Hinaot nga ang Dios Makakagahoni magpanalangin kanimo, maghimo kanimong mabungahon ug magpadaghon kanimo, aron mamahimo kang panon sa katawhan. 4 Hinaot nga ihatag niya kanimo ang panalangin ni Abraham, alang kanimo, ug ngadto sa mosunod nimong mga kaliwatan, nga mapanunod mo ang yuta nga imong gipuy-an, nga gihatag sa Dios kang Abraham. 5 Busa gipalakaw ni Isaac si Jacob. Miadto si Jacob sa Paddan Aram, ngadto kung Laban nga anak nga lalaki ni Betuel nga Aramihanon, ang igssoon lalaki ni Rebeca, nya inahan ni Jacob ug Esau. 6 Karon nakita ni Esau nga gipanalanginan ni Isaac si Jacob ug gipaadto siya sa Paddan Aram, aron mangasawa didto. Nakita usab niya nga gipanalanginan siya ni Isaac ug gisugo, nga nag-ingon, "Ayaw pagpangasawa gikan sa mga babaye sa Canaan." 7 Nakita usab ni Esau nga gituman ni Jacob ang iyang amahan ug inahan, ug miadto sa Paddan Aram. 8 Nakita ni Esau nga ang mga babaye sa Canaan wala makapahimut sa iyang amahan nga si Isaac. 9 Busa miadto siya kung Ismael, ug nangasawa gawas sa iyang mga asawa, kung Mahalat ang anak nga babaye ni Ismael, nga anak nga lalaki ni Abraham, ang igssoon babaye ni Nebaioth, aron mamahimo niyang asawa. 10 Mibiya si Jacob sa Beersheba ug miadto padulong sa Haran. 11 Miabot siya sa usa ka dapit ug mipahulay didto sa tibuk gabii, tungod kay misalop na man ang adlaw. Mikhuha siya ug usa sa mga bato niadtong dapita, ug giunlan kini sa iyang ulo, ug mihgida nianang dapita aron matulog. 12 Nagdamgo siya ug nakita ang usa ka hagdanan nga nagbarog sa kalibutan. Ang tumoy niini miabot hangtod sa langit ug ang mga anghel sa Dios nagsaka kanao niini. 13 Tan-awa, nagbarog si Yahweh sa ibabaw niini ug miington, "Ako si Yahweh, ang Dios ni Abraham nga imong amahan, ug ang Dios ni Isaac. Ang yuta nga imong gihigdaan, ihatag ko kanimo ug sa imong mga kaliwatan. 14 Ang imong kaliwatan mahisama sa abog sa kalibutan, ug mokaylap ka ngadto sa kasadpan, sa sidlakan, sa amihan ug sa habagatan. Dihia kanimo ug sa imong kaliwatan mapanalanginan ang tanang panimalay sa kalibutan. 15 Tan-awa, magaubañ ako kanimo, ug bantayan ko ikaw bisan diin ka man moadto. Pagad-on ko ikaw pagbalik niining yutaa; kay dili ko man ikaw biyaon. Pagabuhutan ko ang tanan nakong gisaad kanimo." 16 Nakamata si Jacob gikan sa iyang paghikatulog, ug miington siya, "Sa pagkatinuid ania si Yahweh niining dapita, ug wala ako masayod niini." 17 Nahadlok siya ug miington, "Pagkamakalilisang niining dapita! Wala na kini lain kondili pinuy-anan sa Dios. Mao kini ang ganghaan sa langit." 18 Mibangon si Jacob saysa kabuntagon ug gikuha niya ang bato nga iyango giunlan sa iyang ulo. Gipatinod niya kini inger nga usa ka haligi ug gibuboan niya ug lana ang ibabaw niini. 19 Ginganlan niya kadtong dapita ug Bethel, apan sa sinugdanan ang ngalan niadtong siyuday Luz. 20 Nanumpa si Jacob nga nag-ingon, "Kung ang Dios mag-urban kanako ug magpanalipod kanako sa dalam nga akong pagalaktan, ug mohatag kanako ug tinapay aron makaon, ug mga bisti nga akong masul-ob." 21 aron makabalkiñ ako nga luwas sa balay sa akong amahan, unya si Yahweh mamahimo nakong Dios. 22 Unya kining bato nga akong gipatinod inger nga haligi handomanang bato. Ug sa tanang butang nga imong gihatag kanako, ihatag ko gayod pagbalik ang ikapulo kanimo.

29 Unya mipadayon si Jacob sa iyang panaw ug nahiabot siya sa kayutaan sa katawhan sa sidlakan. 2 Sa iyang pagtan-aw, nakakita siya ug atabay didto sa uma, ug ania, adunay tuloo ka panon sa mga karnero nga naglubog niini. Kay gikan niana nga atabay magpainom sila sa mga panon sa kahayopan, ug adunay dako na bato ibabaw sa baba sa atabay. 3 Sa dihang matigom na didto ang tanang panon sa kahayopan, ang mga magbalantay maoy magligid sa bato gikan sa baba sa atabay ug magpainom sa mga karnero, ug unya ibutod ang bato ibabaw sa baba sa atabay balik sa nahimutangan niini. 4 Miington si Jacob ngadto kanila, mga igssoon ko, aña man kamo gikan? Ug miington sila, "Gikan kami sa Haran." 5 Miington siya kanila, "Nakaila ba kamo kung Laban ang anak nga lalaki ni Nahor?" Mitubag sila, "Nakaila kami kani kaniya," 6 Miington siya

kanila, "Maayo ba siya?" Sila mitubag, "Maayo man siya, ug tan-awa, nagpadulong dinihi ang iyang anak nga babaye nga si Raquel uban ang mga karnero." 7 Miington si Jacob, "Tan-awa, hataas pa ang adlaw. Dili pa kini mao ang takna aron tigumon ang mga kahayopan. Kinahanglan paimnon una ninyo ang mga karnero ug unya lakaw ug pasabsaba sila." 8 Miington sila, "Dili kami makapainom kanila hangtod nga matigom ang tanang kahayopan. Unya igaligid sa mga lakang ang bato gikan sa baba sa atabay, ug makapainom na kami sa mga karnero." 9 Samtang nakigisulti pa si Jacob kanila, miabot si Raquel uban sa mga karnero sa iyang amahan, kay siya man ang nag-atiman kanila. 10 Sa pagkakita ni Jacob kung Raquel, ang anak nga babaye ni Laban, nga igsocoong lalaki sa iyang inahan, ug sa mga karnero ni Laban, nga igsocoong lalaki sa iyang inahan, miduol si Jacob, ug giliigid niya ang bato gikan sa baba sa atabay, ug gipainom ang kahayopan ni Laban, nga igsocoong lalaki sa iyang inahan. 11 Gihalokan ni Jacob si Raquel ug mihilak siya sa makusog. 12 Gisulithan ni Jacob si Raquel nga siya mao ang pariente sa iyang amahan, ug nga siya ang anak ni Rebeca. Unya midagan siya ug gisugilinan ang iyang amahan. 13 Sa pagkadungog ni Laban sa balita mahitungod kung Jacob nga anak sa iyang igsocoong babaye, midagan siya aron sa pagtagbo kaniya, gigakos niya siya ug gihalokan, ug gidala niya siya sa iyang panimalay. Gisugilin ni Jacob kung Laban kining tanang butang. 14 Miington si Laban kaniya, "Ikaw gayod ang akong bukog ug ang akong unod." Unya mipuyo si Jacob kaniya sa usa ka bulan. 15 Unya miington si Laban kaga Jacob, "Kinahanglan ba nga mag-alagad ka kanako nga walay bayad tungod kay ikaw akong pariente? Sultihì ako, unsa man ang ibayad kanimo?" 16 Karon si Laban adunay duha ka anak nga babaye. Ang ngalan sa kamagulangan mao si Lea, ug ang kinamanghoran mao si Raquel. 17 Ang mga mata ni Lea malumo, apan si Raquel maanyag ang pamarog ug ang panawgway. 18 Gihiguma ni Jacob si Raquel, busa miington siya, "Mag-alagad ako kanimo sulod sa pito ka tuig alang kung Raquel, ang imong kamanghorang anak nga babaye." 19 Si Laban miington, "Mas maayo pa nga ihatag ko siya kanimo kaysa ihatog ko siya sa ubang lalaki. Paggipuyo uban kanako." 20 Busa nag-alagad si Jacob kung Laban sulod sa pito katuig alang kung Raquel; ug daw sama lamang kini sa pipila ka mga adlaw, tungod sa iyang guguma kaniya. 21 Unya miington si Jacob kaga Laban, "Ihatag na kanako ang akong asawa, kay nahingpit ko na ang mga adlaw—aron nga mapangasawa ko na siya!" 22 Busa gitigom ni Laban ang tanang tawo sa maong dapit ug naggakombira siya. 23 Pagkagabii niana, gikuha ni Laban ang iyang anak nga babaye nga si Lea ug gidalda siya ngadto kaga Jacob, nga nakigdulog kaniya. 24 Ug gihatag ni Laban ang iyang bayabeng sulugoon nga si Zilpa ngadto sa iyang anak nga si Lea, aron mahimo niyang sulugoon. 25 Sa pagkabuntag, tan-awa, si Lea diay kadt! Miington si Jacob ngadto kaga Laban, "Unsa man kining gibuhat mo kanako? Dili ba nag-alagad man ako kanimo alang kaga Raquel? Nganong gilingla mo man ako?" 26 Mitubag si Laban, "Wala namo nabatasan ang paghatag una sa manghod kaysa magulang. 27 Taposa una ang simana sa kasal niining anak nga babaye, ug igahatag usab namo kanimo ang manghod ingon nga baylo sa imong pag-alagad pa kanako sa dugang pito katuig." 28 Busa gibuhat kana ni Jacob, ug gitapos ang simana ni Lea. Unya gihatag usab ni Laban kaniya si Raquel nga iyang anak nga babaye ingon nga iyang asawa. 29 Gihatag usab ni Laban si Bilha ngadto sa iyang anak nga babaye nga si Raquel aron mahimo niyang sulugoon. 30 Busa nakigdulog usab si Jacob kaga Raquel, apan mas gihiguma pag-ayo niya si Raquel kaysa kaga Lea. Busa nag-alagad pa si Jacob kaga Laban sa dugang pito katuig. 31 Nakita ni Yahweh nga wala hiugiguma si Lea, busa giablihan niya ang iyang tagoangkan, apan si Raquel walay anak. 32 Nagmabdos si Lea ug nanganak ug usa ka batang lalaki, ug giringlan niya siya ug Ruben. Kay miington siya, "Tungod kay nakita ni Yahweh ang akong kasakitan; hiuguma na gayod ako karon sa akong bana." 33 Unya nagmabdos siya pag-usab ug nanganak ug usa ka batang lalaki. Miington siya, "Tungod kay nadungog ni Yahweh wala karon hiugumaa, gihatagan niya usab ako ug laing anak nga lalaki." Ug giringlan niya siya ug Simeon. 34 Unya nagmabdos na usab siya ug nanganak ug laing batang lalaki. Miington siya, "Karon niining hiugayona mahiguma na kanako ang akong bana, tungod kay gipanganak ko alang kaniya ang tulo ka anak nga lalaki." Busa giringlan siya ug Levi. 35 Nagmabdos siya pag-usab ug nanganak ug batang lalaki. Miington siya, "Niining hiugayona pagadayon ko si Yahweh." Busa giringlan siya ug Juda; unya miuhunong na siya sa pagpanganak.

30 Sa pagkakita ni Raquel nga wala siya makabaton ug mga anak kung Jacob, nasina siya sa iyang igsocoong babaye. Miington siya kung Jacob, "Hatagi ako ug mga anak, o mamatay ako." 2 Hilabihan ang kasuko ni Jacob kaga Raquel. Miington siya, "Anaa ba ako sa dapit sa Dios, nga nagpungon kanimo sa pagbaton ug mga anak?" 3 Miington siya, "Tan-awa, ania ang akong sulugoon nga si Bilha. Pakigdulog kaniya, aron makapanganak siya diha sa akong tuhod, ug makabaton ako ug mga anak pinaagi kaniya." 4 Busa gihatag niya ang iyang sulugoon nga si Bilha ingon nga asawa, ug si Jacob nakigdulog kaniya. 5 Nagmabdos si Bilha ug nanganak ug batang lalaki alang kung Jacob. 6 Unya miington si Raquel, "Midapig ang Dios kanako. Naminaw siya sa akong pag-ampo ug gihatagan ako ug usa ka anak nga lalaki." Tungod niini giringlan niya siya ug Dan. 7 Nagmabdos usab ang sulugoon ni Raquel nga si Bilha, ug nanganak sa ikaduhang anak nga lalaki alang kung Jacob. 8 Si Raquel miington, "Pinaagi sa pagpakiplayog nga hilabihan nakiglayog ako sa akong igsocoong babaye ug nagmadaogn ako." Giringlan niya siya ug Neptali. 9 Sa pagkakita ni Lea nga miuhunong na siya sa pagpanganak, gikuha niya si Zilpa, nga iyang sulugoon, ug gihatag siya kaga Jacob ingon nga asawa. 10 Ang sulugoon ni Lea nga si Zilpa, nanganak ug batang lalaki kaga Jacob. 11 Miington si Lea, "Palaran kini!" busa giringlan niya siya ug Gad. 12 Unya si Zilpa, ang sulugoon ni Lea, nanganak sa ikaduhang batang lalaki alang kung Jacob. 13 Miington si Lea, "Malipayon ako! Kay ang mga anak nga babaye magtawag kanako nga malipayon." Busa giringlan niya siya ug Aser. 14 Milakaw si Ruben sa mga adlaw nga ting-ani sa trigo ug nakakaplag siya ug mandragora sa uma. Gidala niya kini ngadto sa iyang inahan nga si Lea. Unya miington si Raquel ngadto kaga Lea, "Hatagi ako sa pipila ka mandragora sa imong anak nga lalaki." 15 Miington si Lea ngadto kaniya, "Diyutay lamang ba kini nga batang alang kanimo, nga gikuha mo usab ang akong bana? Unya gusto mo usab kuhaon ang mandragora sa akong anak nga lalaki?" Miington si Raquel, "Kung ingon niana man, makadulog siya kanimo karong gabbiona, baylo sa mandragora sa imong anak nga lalaki." 16 Miabot si Jacob gikan sa uma nianang gabbiona. Migawas si Lea aron sa pagsugat kaniya ug miington, "Kinahanglang makigdulog ka kanako karong gabbiona, kay gisuholan ko ikaw pinaagi sa mandragora sa akong anak." Busa nakigdulog si Jacob kaga Lea niangan gabbiona. 17 Gidungog sa Dios si Lea, ug nagmabdos siya ug nanganak sa ikalimang anak nga lalaki alang kung Jacob. 18 Miington si Lea, "Gihatag sa Dios kanako ang akong balos, tungod kay akong gihatag ang akong sulugoon nga babaye sa akong bana." Giringlan niya siya ug Isacar. 19 Nagmabdos pag-usab si Lea ug nanganak sa ikaunom nga anak nga lalaki alang kung Jacob. 20 Miington si Lea, "Naghataag ang Dios kanako ug usa ka mayaong gasa. Karon pasidungan na ako sa akong bana, tungod kay gianak ko man alang kaniya ang unom ka batang lalaki." Giringlan niya siya ug Zebulon. 21 Pagkahuman niana nanganak siya ug batang babaye ug giringlan siya ug Dina. 22 Nahninudom dos kaga Raquel ug naminwan kaniya. Gitugot sa Dios nga magmabdos siya. 23 Nagmabdos siya ug nanganak sa usa ka batang lalaki. Miington siya, "Gikuha sa Dios ang akong kaulaw." 24 Giringlan niya siya ug Jose, nga nag-ingon, "Si Yahweh nagdugang kanako ug usa ka anak nga lalaki." 25 Human manganak si Raquel kaga Jose, miington si Jacob kaga Laban, "Palakwa ako, aron nga makauli na ako sa akong kaugalingong panimalay ug sa akong nasod." 26 Ihatag kanako ang akong mga asawa ug ang akong mga anak nga akong gialagaran kanimo, ug tugot ako sa paglakaw, kay nasayod ka sa pag-alagad nga gialagad ko kanimo." 27 Miington si Laban kaniya, "Kung makaplag ako karon ug kaloy sa imong mga mata, hulat usa, tungod kay akong nasaryan pinaagi sa panagna nga gipanalanginan ako ni Yahweh tungod kanimo." 28 Unya miington siya, "Ibungat ang imong mga suhol, ug pagabayaran ko kini." 29 Si Jacob miington kaniya, "Nasayod ka kung giunsa ko ikaw pag-alagad, ug kung giunsa ko ang kahimtang sa imong mga kahayopan. 30 Kay diyutay lamang ang imo sa wala pa ako miabot, ug midaghan kini pag-ayo. Gipanalanginan ka ni Yahweh bisan asa ako ang magbuhat. Karon kanus-a pa man ako makahatag usab alang sa akong kaugalingong panimalay?" 31 Busa miington si Laban, "Unsa man ang akong ibayad kanimo?" Mitubag si Jacob, "Dili ka na maghatag kanako ug bisan unsa. Kay kung buhaton mo kini alang kanako, pasibisibon ko pag-usab ang imong mga panon sa kahayopan ug atimanon kini. 32 Palakawa ako sa tanang panon sa imong kahayopan karong adlaw, magalain ako sa puntik-puntik ug sa kabang nga mga karnero, ug sa matag itom diha sa mga karnero, ug ang puntik-puntik ug ang kabang nga mga kanding. Mao kini ang akong suhol.

33 Ang akong kadungganan magpamatuod kanako human sa pagsusinimo sa akong mga suhol. Ang tanan nga dili puntik-puntik ug dili kabang diha sa mga kanding, ug ang tanan nga item diha sa mga karnero, nga makaplagan mo kanako, pagaisipon mo kini nga kinawat." 34 Miington si Laban. "Mouyon ako. Mahitabo unta kini sumala sa imong gipamulong." 35 Nianang adlawa gilain ni Laban ang mga lake nga kanding nga adunay badlis ug kabang, ug ang tanang baye nga mga kanding nga puntik-puntik ug kabang, ang matag usa nga adunay puti niini, ug ang tanang item diha sa mga karnero, ug gihatag kini sa kamot sa iyang mga anak nga lalaki. 36 Nagtakda usab si Laban ug tulo ka adlaw nga panaw tali kaniya ug kung Jacob. Busa naggpadayon si Jacob sa pagpasibis sa tanang nahibilin nga kahayopan ni Laban. 37 Mikuha si Jacob ug bag-ong putol nga mga sanga sa lunhaw nga poplar, ug sa alamo ug sa palano nga kahoy ug gipal-akan ang panit niini maputi, ug gihimo nga makita ang puti sa kahoy nga pinalakan nga anaa sa mga sanga. 38 Unya gibutang niya ang sanga nga iyang pinanitan atubangan sa mga panon sa kahayopan, sa atubangan sa pasungan nga paimninan kung asa sila manginom. Nagmabdos sila sa dihang mangadto sila aron inomon. 39 Nag-upahanay ang mga kahayopan atubangan sa mga sanga; ug ang panon sa kahayopan nanganak nga may mga badlis, mga puntik-puntik, ug mga kabang. 40 Gilain ni Jacob kining mga nating karnero, apan gipaatuabang ang nahibilin kanila sa may mga badlis nga mga kahayopan ug ang tanang item nga karnero sa panon sa kahayopan ni Laban. Unya gilain niya ang iyang panon sa kahayopan alang lamang sa iyang kaugalingon ug wala sila itipon uban sa panon sa kahayopan ni Laban. 41 Ug nahitabo nga sa dihang mosanay ang kusgan nga karnero diha sa panon, didto ibutang ni Jacob ang mga sanga sa pasungan nga paimninan sa atubangan sa mga mata sa panon sa kahayopan, aron mananom sila taliwala sa mga sanga. 42 Apan kung moduol ang mga luyahon nga kahayopan sa panon, dili niya ibutang ang mga sanga sa atubangan nila. Busa ang mga luyahon nga kahayopan mao ang kung Laban, ug ang mga kusgan mao ang kung Jacob. 43 Ang tawo nagmalmabuon. Nakabaton siya ug dakong panon sa kahayopan, mga sulugon nga babaye ug mga lalaki, ug mga kamelyo ug mga asno.

31 Karon nadunggan ni Jacob ang mga pulong sa mga anak nga lalaki ni Laban, nga sila miington, "Gikuha ni Jacob ang tanan nga iya sa atong amahan, ug gikan sa gipanay-iyahan sa atong amahan ang tanan nga niyang katigayonan." 2 Nakita ni Jacob ang panagway ni Laban. Nakita niya nga nausab ang tinagdan ni Laban ngadto kaniya. 3 Unya miington si Yahweh kung Jacob, "Balik ngadto sa yuta sa imong katigulangan ug sa imong kaparyentihan, ug mag-uban ako kanimo." 4 Gipatawag ni Jacob si Raquel ug si Lea didto sa sibsibanan sa panon sa iyang mananap. 5 ug miington kanila, "Namatikdan nako nga nausab ang tinagdan sa inyong amahan nganhi kanako, apan ang Dios sa atong amahan nakig-uban kanako. 6 Nasayod kung nga sa tibuk nakong kusog nag-alagad ako sa inyong amahan. 7 Gilimbongan ako sa inyong amahan ug giusab-usab niya ang akong suhol sa napulo ka higayon, apan ang Dios wala motugot kaniya sa pagpasakit kanako. 8 Sa dihang miington siya, 'Ang mga puntik-puntikon nga mananap mao ang imong bayad,' nanganak ang tanang panon sa mananap ug puntik-puntikon. Ug sa dihang miington siya, 'Ang adunay badlis-badlis mao ang imong bayad,' nanganak ang tibuk panon sa mananap ug adunay badlis-badlis. 9 Ingon niini nga paagi gikuha sa Dios ang mga mananap sa imong amahan ug gihatag kini nganhi kanako. 10 Usa ka higayon sa panahanon sa tingsanay sa mga mananap, nakita ko sa damgo nga ang mga laki nga kanding nakig-upa sa panon sa kanding. Ang mga laki nga kanding nga adunay badlis-badlis, mga puntik-puntikon, ug mga kabang. 11 Miington ang anghel sa Dios kanako diha sa damgo, 'Jacob.' Mitubag ako, 'Ania ako.' 12 Miington siya, 'Itutok ang imong mata ug tan-awa ang tanang mga kanding nga laki nga ning-upa sa panon sa kanding nga adunay badlis-badlis, ug puntik-puntikon, ug kabang, tungod kay nakita ko ang tanan nga gibuhut ni Laban kanimo. 13 Ako ang Dios didto sa Betel, diin gidihogyan nimo ang haligi, diin naghimo ka ug panaad nganhi kanako. Karon bangon ug biyai kining yutaa ug balik sa yuta nga imong natawhan." 14 Mitubag si Raquel ug si Lea ug miington kaniya, "Aduna pa ba kamiy babinh o mapanunod sa panimalay sa among amahan? 15 Dili ba iya man kaming giisip ingon nga mga langyaw? Tungod kay gibaligya kami niya ug gihirot usan niya ang among salapi. 16 Tungod kay ang tanang katigayonan nga gikuha sa Dios gikan sa among amahan amo a ug sa among mga anak. Busa karon, buhata dayon ang bisan unsa nga

giiong sa Dios kanimo." 17 Busa nangandam si Jacob ug gipasakay ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga asawa ngadto sa mga kamelyo. 18 Gipalakaw niya ang iyang mga kahayopan una kaniya, uban sa tanan niyang kabtangan, likip ang mga kahayopan nga iyang napanag-iyaya sa Padan Aram. Unya nangandam siya padulong sa iyang amahan nga si Isaac sa yuta sa Canaan. 19 Sa dihang milakaw si Laban aron sa pagpanon siya ang iyang karnero, gikawat ni Raquel ang diosdos sa iyang amahan. 20 Gilingla usab ni Jacob si Laban nga Arameanhon, tungod kay wala siya nananghid kaniya nga mobiya na. 21 Busa mikalagiw siya uban sa tanan nga iyang gipanag-iyaya ug dali nga mitabok sa Suba, ug mipadulog ngadto sa kabungtoran sa Gilead. 22 Sa ikatulo nga adlaw gisugilinan si Laban nga mikagiwi na si Jacob. 23 Busa gidala niya ang iyang mga pareyente kuyog kaniya ug migukod kaniya sulod sa pito ka adlaw nga pagpanaw. Naapsan niya siya didto sa bungtod sa Gilead. 24 Unya sa pagkagabii nagpakita ang Dios kung Laban nga Arameanhon diha sa usa ka damgo ug miington kaniya, "Pag-amping sa imong isulti ngadto kung Jacob maayo man o daotan." 25 Naapsan ni Laban si Jacob samtang gitoad ang iyang tolda didto sa bungtod. Nagkampo usab si Laban kauban ang iyang mga pareyente didto sa bungtod sa Gilead. 26 Miington si Laban kung Jacob, "Unsa man kining imong gihimo, nga imoha man akong gilimbongan ug gidala ang akong mga anak sama sa mga bihang sa gubat? 27 Nganong mikalagiw ka man sa tago ug gilingla ako nimo ug wala sugilini. Palakwon ko una kamo inubanan ang mga pagsaulog ug mga pag-awit, uban sa tamborin ug sa mga alpa. 28 Wala man lang ko nimo tugot sa paghalok sa akong mga apo nga lalaki ug sa akong mga anak nga babaye agig panimalit. Binuang kining imong gihimo. 29 Aduna unta akoy gahom sa pagsakit kaninyo, apan ang Dios sa imong amahan misulit kanako kabagii ug miington. "Pag-amping sa imong isulti ngadto kung Jacob maayo man o daotan." 30 Ug karon, mipahawa ka tungod kay ngahandom ka pagayo sa panimalay sa imong amahan. Apan nganong gikawat man nimo ang akong mga diosdos?" 31 Mitubag si Jacob ug miington kung Laban, "Tungod kay nahadlok ako ug naghunahuna nga imong kuhuan pagpugos ang imong mga anak nga babaye gikan kanako maao nga mibiya ako sa tago. 32 Si bisan kinsa ang mikawat sa imong mga diosdos mamatay. Sa atubangan sa atong mga pareyente, tan-awa kung unsa ang iana kanako nga imoha ug kuhaa kini." Tungod kay wala man masayod si Jacob nga si Raquel mao ang nagkawat niini. 33 Misulod si Laban ngadto sa tolda ni Jacob, sa tolda ni Lea, ug ngadto sa tolda sa duha ka mga sulugong nga babaye, apan wala gayod niya kini makita. Migawas siya sa tolda ni Lea ug misulod ngadto sa tolda ni Raquel. 34 Karon gikuha niya ni Raquel ang mga diosdos, ug gibutang kini sa sakang sa kamelyo, ug gilingkoran niya kini. Nangita si Laban sa tibuk tolda, apan wala gayod niya kini nakita. 35 Miington siya sa iyang amahan, "Ayaw kasuko akong agalon, nga dili ako makabarog sa imong atubangan, tungod kay gireglah ako." Busa nangita siya apan wala niya hikaplagi ang iyang mga diosdos. 36 Nasuko si Jacob ug nakiglalisi kung Laban. Miington siya kaniya, "Unsa man ang akong sayop? Unsa man ang akong sala, nga mainiton ka man nga migukod kanako?" 37 Kay giutingkay mo na ang tanan kong mga kabtangan. Unya unsa may imong nakita nga butang nga imoha? Dad-a ngari sa atubangan sa atong mga pareyente aron mohukom sila tali natong duha. 38 Sulod sa 20 ka tuig nga nakig-uban ako kanimo. Wala gayod nakuhai sa ilang pagburos ang imong mga baye nga karnero ug mga kanding, ni nagkaon ako sa bisan usa nga laking karnero nga gikan sa imong panon. 39 Kadong gikunis-kunis sa mga mananap wala nako dad-a kanimo. Hinuon, ako ang nahimong responsible sa mga nawala niini. Kanunay nimong gipabayaran kanako ang matag nawala nga mananap, kung gikawat kini sa adlaw man o sa gabii. 40 Anaa ako; sa adlaw nga ang kainit mituhop kanako, ug ang katugnaw sa kabagbhon; ug wala akoy tulog. 41 Anaa ako sa imong panimalay sa milabay nga 20 ka tuig. Nagtrabaho ako kanimo sulod sa napulog upat ka tuig alang sa imong duha ka anak nga babaye, ug unom ka tuig alang sa imong mga mananap. Giusab nimo ang akong suhol sa napulo ka higayon. 42 Gawas kung ang Dios sa akong amahan, ang Dios ni Abraham, ug ang gikahadlokan ni Isaac, wala pa nag-uban kanako, papahawaon gayod nimo ako nga walay dala. Nakita sa Dios ang akong pag-antos ug kung unsa kalisod ang akong pagtrabaho, ug gibadlong ka niya kabagii." 43 Mitubag si Laban ug miington kung Jacob, "Kanang mga babaye ako nang mga anak, ang ilang mao ang kano nang mga apo, ug ang panon sa mga mananap ako nang mga mananap. Tanan nga imong nakita ako. Apan unsa pa may mabuhat nako karon sa akong mga anak nga babaye, o

sa mga anak nga ilang gipakatawo? **44** Busa karon, magbuhat kita ug kasabotan, ikaw ug ako, ug mamahimo kining usa ka saksi tali kanimo ug kanako." **45** Busa nagkuha si Jacob ug usa ka dakong bato ug iya kining gibutang ingon nga usa ka haligi. **46** Miington si Jacob sa iyang mga paryente, "Pagtapok ug mga bato." Busa nagkuha sila ug mga bato ug gipatong-patong nila kini. Unya nangaon sila ditto duol sa gipatong-patong nga mga bato. **47** Gitawag kini ni Laban ug Jegar Saha Duta, apan gitawag kini ni Jacob ug Galed. **48** Miington si Laban, "Kining gipatong-patong nga mga bato man ang saksi tali kanako ug kanimo karong adlawa." Busa ang ngalan niini gitawag ug Galed. **49** Gitawag usab kini ug Mispa, tungod kay nag-ingon si Laban, "Magbantay untu si Yahweh tali kanimo ug kanako, kung dili man kita magkita. **50** Kung imong pasipad-an ang akong mga anak, ug mangasawa ka ug lain gawas sa akong mga anak, bisan tuod wala kita nag-urban, tan-awa, saksi ang Dios tali kanimo ug kanako." **51** Miington si Laban kang Jacob, "Tan-awa kining gipatong-patong nga mga bato, ug tan-awa ang haligi, nga diin gihimo ko tali kanimo ug kanako. **52** Kining gipatong-patong nga mga bato, ug haligi mao ang saksi, nga dili ako molatas niining gipatong-patong nga mga bato paigon kanimo, ug dili usab ikaw molatas niining gipatong-patong nga mga bato ug haligi paigon kanako aron sa pagbuhat ug daoton. **53** Ang Dios ni Abraham, ug ang Dios ni Nahor, ang Dios sa ilang amahan, maghukom untu tali kanato." Nanumpa si Jacob sa Dios, nga mao ang gikahadlokani ni Isaac. **54** Naghalad ug usa sa sakripisyos si Jacob ditto sa bukid ug gidapit niya ang iyang mga paryente aron mangaon. Nangaon sila ug nagpتابil sila ditto sa bukid. **55** Sayo sa kabutangon mibangon si Laban ug gihagkan niya ang iyang mga apo nga lalaki ug ang iyang mga anak nga babaye ug gipanalanginan niya sila. Unya mibiya si Laban ug mibalik sa iyang panimalay.

32 Mipadayon usab si Jacob sa iyang panaw, ug misugat ang mga anghel sa Dios kaniya. **2** Sa pagkakita ni Jacob kanila, miington siya, "Kampo kini sa Dios," busa gitawag niya ang dapit ug Mahanaim. **3**

Nagpadala si Jacob ug mga sulugoon nga mouna kaniya ngadto kung Esau, sa yuta sa Seir, sa rehiyon sa Edumea. **4** Gimandoan niya sila ug miington, "Mao kini ang isulti ninyo sa akong agalon nga si Esau: Mao kini ang gisulti ni Jacob nga imong sulugoon: 'Mipuyo ako kung Laban, ug nagpتابil gihapon hangtod karon. **5** Aduna naokyo mga baka, mga asno ug mga panon sa mananap, mga sulugoon lalaki, ug mga sulugoon babaye. Gipadala ako sa pagsulti niini sa akong agalon, aron makakaplag untu ako ug pabor sa imong atubangan.'" **6** Mibalik ang mga sulugoon ngadto kung Jacob ug miington, "Gikan kami sa imong igsoon nga si Esau, Moanhii siya sa pagsugat kanimo, ug kuyog niya ang 400 ka mga lalaki." **7** Unya nahadlok ug naguol pag-ayo si Jacob. Busa gibahin niya ang mga tawo nga iyang kuyog sa duha ka kampo, ug mao usab ang mga panon sa mananap, ug mga kamelyo. **8** Miington siya, "Kung moabot si Esau ngadto sa usa ka kampo ug atakihon kini, ang kampo nga nahibilin mahimong makaikyas." **9** Nag-ampo si Jacob, "Dios sa akong amahan nga si Abraham, ug Dios sa akong amahan nga si Isaac, Yahweh, nag-ingon ka kanako, 'Balik ngadto sa imong nasud ug sa imong mga kiliwatan, ug pawswagon ko ikaw,' **10** dili ako takos sa imong pagkamatinud-anon sa kasabotan ug sa tanan nga imong pagkamasalignon sa imong alagad. Tungod kay pinaagi lamang sa sungkod nga ako nakatabok niining Jordan, ug karon nahimo na akong duha ka mga kampo. **11** Luwasa intawon ako sa kamot sa akong igsoon nga si Esau, tungod kay nahadlok ako kaniya, nga basin moabot siya ug atakihon niya ako ug ang mga inahan uban sa mga bata. **12** Apan miington ka, "Palamboon ko gayod ikaw. Himoon ko ang imong mga kiliwatan nga sama kadaghan sa balas sa baybayon, nga dili maihapp tungod sa ilang kadaghan." **13** Nagpتابil ditto si Jacob nianang gabhion. Mikuha siya ug pipila sa mga mananap nga anaa kaniya isip gasa alang kung Esau, nga iyang igsoon: **14** 200 ka mga baye ug 20 ka mga laki nga kanding, 200 ka mga baye ug 20 ka mga laki nga karnero, **15** 30 ka gatasan nga mga kamelyo ug mga anak niini, 40 ka mga baka ug napulo ka mga turo, 20 ka mga baye ug napulo ka mga laki nga asno. **16** Gipiyal niya kini ngadto sa iyang mga sulugoon, ang matag panon sa mga mananap. Miington siya sa iyang mga sulugoon, "Pag-una kamo kanako ug hatagig gilay-on ang matag panon." **17** Gimandoan niya ang unang sulugoon nga nag ingon, "Kung imong matagboan si Esau nga akong igsoon ug mangutana kanimo nga moingon, 'Kang kinsa ka man nahisakop? Asa man kamo paigon?' Ug kung kinsa man kining mga mananap nga anaa sa imong atubangan?" **18** Unya motubag ka, 'Iya kini ni Jacob nga imong sulugoon. Mga gasa kini nga gipadala alang kung Esau nga akong agalon. Ug tan-

awa, padulong na usab siya sunod kanamo." **19** Nagmando na usab si Jacob sa ikaduhang pundok, sa ikatulo, ug sa tanang mga lalaki nga nagsundot sa panon sa mga mananap. Siya miington, "Isulti ninyo ang susamang butang ngadto kung Esau kung inyo siyang matagboan. **20** Kinahanglan moingon usab kamo, 'Si Jacob nga imong sulugoon padulong na sunod kanamo.'" Tungod kay naghuna-huna siya, "Mahupay nako siya sa mga gasa nga gipadala ko una kanako. Aron unya, kung makita ko siya, basin nga iya akong dawaton." **21** Busa gipadala niya una kanaya ang mga gasa. Ug siya nalang ang nagpتابil sa kampo niadtong gabhion. **22** Mibangon si Jacob sa kagabhiyon, ug gikuha niya ang iyang duha ka asawa, duha ka sulugoon nga babaye, ug ang iyang napulog usa ka mga anak nga lalaki. Ug iyang gipatabok sab tabokanon sa suba sa Jabok. **23** Niini nga paagi, gipalakaw niya sila tabok sa suba uban sa tanan niyang mga gipanap-iyahan. **24** Nag-inusara nalang si Jacob, ug adunay usa ka tawo nga nakiglayog kaniya hangtod sa pagka-kaadlawon. **25** Sa pagkakita sa tawo nga dili niya mapildi si Jacob, iyang gihapak ang dapidapi ni Jacob. Nalisa ang dapidapi ni Jacob sa dihang nakiglayog siya kaniya. **26** Miington ang tawo, "Buhii na ako kaya hapit na mabuntag." Si Jacob miington, dili ko ikaw buhiun gawas kini mo na akong pananaliginan." **27** Nagutana ang tawo kaniya, "Unsa man ang imong ngalan?" Miington siya "Jacob." **28** Ang tawo miington, "Dili na Jacob ang imong ngalan, kung dili Israel na. Kay nakiglayog ka siios sa Dios ug sa mga tawo ug midaog." **29** Nagutana si Jacob kaniya, "Palihog sugilin ako sa imong ngalan." Mitubag siya, "Nganang nangutana ka man sa akong ngalan?" Ug unya gipanalanginan niya siya ditto. **30** Gitawag ni Jacob ang dapit ug Peniel kay miington siya, "Nakita ko ang panagway sa Dios, ug naluwas ang akong kinabuhi." **31** Misubang na ang adlaw samtantang mibiya si Jacob sa Peniel. Nagtakiang siya tungod sa iyang dapidapi. **32** Mao nga hangtod karong adlawa, ang mga Israelita dili na mokaon sa unod sa luta-lutahan sa may dapidapi, tungod kay mao kini ang gibikil sa tawo sa dihang iyang gikasa sa dapidapi ni Jacob.

33 Mihangad si Jacob ug, tan-awa, si Esau nagpadulong na, ug uban kaniya ang 400 ka mga kalalakin-an. Gibahin ni Jacob ang mga kabataan diha kung Lea, Raquel, ug ang duha ka babaye nga mga sulugoon. **2** Unya gibutang niya ang mga babaye nga mga sulugoon ug ang ilang mga anak sa unahan, ug gisundot ni Lea ug sa iyang mga anak, ug gisundot kini ni Raquel ug Jose nga anaa sa pinakaulahian sa tanan. **3** Nag-una si Jacob kanila. Miyukbo siya sa yuta sa makapito ka higayon, hangtod nahidul siya sa iyang igsoon. **4** Midagan si Esau sa pagtagbo kaniya, migakos kaniya, migakos sa iyang liog, ug mihalok kaniya. Unya nanghilak sila. **5** Sa paghangad ni Esau, nakita niya ang mga kababay-an ug ang mga kabataan. Miington siya, "Kinsa man kining mga katawanha nga imong kauban?" Miington si Jacob, "Ang mga bata ang madagayaon nga gihatag sa Dios sa imong alagad." **6** Unya mipaduol ang mga sulugoon babaye uban sa ilang mga anak, ug miyukbo sila. **7** Misunod usab si Lea ug ang iyang mga anak nga mipaduol ug miyukbo. Sa kataposan mipaduol ug miyukbo si Jose ug Raquel. **8** Miington si Esau, "Unsay buot nimong ipasabot niiring tanang pundok nga akong nahimamat?" Miington si Jacob, "Aron makakaplag ug kalooy sa pananaw sa akong agalon." **9** Nag-ingon si Esau, "Igo na ang akong nababatonan, igsoon ko. Tipigi kung unsay anaa kanimo alang sa imong kaugalingon." **10** Nag-ingon si Jacob, "Dili, palihog, kung nakakaplag ako ug kalooy sa imong pananaw, dawataw ang akong gasa gikan sa akong kamot, kay sa pagkatinuod, nakita ko ang imong panagway, ug kini dala sama ngakita ko ang panagway sa Dios, ug gidawat mo na ako." **11** Palihog dawataw ang akong gasa nga gidala kanimo, tungod kay ang Dios maluluy-on ug nagpatigayon kanako, ug tungod kay igo na ang akong nababatonan." Niini gipugos siya ni Jacob, ug gidawat kini ni Esau. **12** Unya miington si Esau, "Manglakaw na kita. Mag-una ako kanimo." **13** Miington si Jacob kaniya, "Nasayod ang akong agalon nga ang kabataan nga huayang pa, ug ang mga karnero ug ang mga baka adunay mga nating gipasuso. Kung pugon sila sa pagpalakaw bisan sa usa lang ka adlaw, mangamatay ang tanang kahayopan." **14** Palihog tugot nga ang akong agalon mag-una sa iyang alagad. Maglakaw ako sa mga hinay pa, uyos sa lakang sa kahayopan nga nag-una kanako, ug sa linaktan sa mga kabataan, hangtod nga ako mahiabot sa akong agalon sa Seir." **15** Miington si Esau, "Tugoti nga akong ibilin kanimo ang pipila sa akong mga tawo nga uban kanako." Apan miington si Jacob, "Nganong buhaton mo man kana? Paigo na ang kalooy sa akong agalon kanako." **16** Busa sugod nianang adlawa misugod si Esau sa iyang panaw pauli ngadto sa Seir. **17** Ug mipanaw si Jacob padulong sa

Sucot, nagtukod siya sa iyang balay, ug naghimo og silonganang alang sa iyang kahayopan. Busa ang ngalan niadtong dapita gitawag og Sucot. **18** Sa dihang nahiabot si Jacob gikan sa Padan Aram, nahiabot siya nga luwas sa kadaot sa siyudad sa Siquem, nga mao ang yuta sa Canaan. Nagkampo siya duol sa siyudad. **19** Unya nagpalit siya og usa ka babin sa yuta kung diin siya nagtukod sa iyang todla gikan sa mga anak nga lalaki ni Hamor, amahan ni Siquem, sa kantidad nga 100 ka plata. **20** Didto nagsababaro siya ug halaran ug gitawag kini ug El Elohe Israel.

34 Karon si Dina, nga anak ni Lea kang Jacob, migawas aron makigkita sa mga batan-ong babaye niadtong yutaa. **2** Si Siquem nga anak nga lalaki ni Hamor nga Hibithanong, ang prinsipe sa maong dapit, nakakita kang Dina, gibira niya siya, gipanamastamasan ug gidulog niya. **3** Naibog siya kang Dina, ang anak nga babaye ni Jacob. Nahigugma siya sa batan-ong babaye ug malumo siya nga nakigsulti kaniya. **4** Nakigsulti si Siquem kang Hamor nga iyang amahan, nga nag-ingon, "Kuhua kining batan-ong babaye alang kanako aron mamahimo ko siyang asawa." **5** Karon nadungog ni Jacob nga gihugawan niya si Dina nga iyang anak nga babaye. Ang iyang mga anak nga lalaki atua pa sa uma uban sa mga kahayopan, busa si Jacob nagpabiling hilom hangtod nga miabot sila. **6** Miadto si Hamor nga amahan ni Siquem ngadto kag Jacob aron makigsulti kaniya. **7** Miabot ang mga anak nga lalaki ni Jacob gikan sa uma sa dihang nadungog nila ang panghitabo. Nasakitan ang mga tawo. Nasuko sila pag-ayo tungod kay iya mang gipakaulawan ang Israel pinaagi sa pagpugsya siya sa iyang kaugalingon ngadto sa anak nga babaye ni Jacob, tungod kay kadto nga butang dili una angay nga mahitabo. **8** Nakigsulti si Hamor kanila nga nag-ingon, "Ang akong anak nga lalaki nga si Siquem nahigugma sa imong anak nga babaye. Palihog ihatag siya ngadto kaniya ingon nga iyang asawa. **9** Pakigminyo kanamo, ihatag kanamo ang inyong mga anak nga babaye, ug kuhua usab ninyo ang among mga anak nga babaye alang kaninyo. **10** Makapuyo kamo uban kanamo, ug ang kayutan abli alang kaninyo aron inyong kapuy-an ug makabaliya ug makapalit kamo, ug makapanag-iya ug mga kabtangan." **11** Miington si Siquem ngadto sa amahan ni Dina ug sa iyang mga igsoong lalaki, "Makakaplag una ako ug pabor diha kaninyo, ug bisan unsa ang inyong pangayoon kanako akong ihatag. **12** Pangayo kanako ug dakong kantidad sa bugay ug ang buot nininyo gasa, ug ihatag ko ang bisan unsa nga inyong isulit kanako, apan ihatag kanako ang dalagang babaye ingon nga asawa." **13** Malimbongong mitubag ang mga anak nga lalaki ni Jacob kag Siquem ug kag Hamor nga iyang amahan, tungod kay gihugawan man ni Siquem si Dina nga ilang igsoong babaye. **14** Miington sila kanila, "Dili namo mahimo kining butanga, nga ihatag ang among igsoong babaye sa mga dililinu; kay makaukulaw kana kanamo. **15** Mouyon lamang kami kaninyo sa usa ka kondisyon: kung magpatul kamo sama kanamo, ug magpatul usab ang matag lalaki diha kaninyo. **16** Unya ihatag namo kaninyo ang among mga anak nga babaye, ug among kuhao ang inyong mga anak nga babaye alang kanamo, ug mopuyo kami uban kaninyo ug mahimong usa ka katawhan. **17** Apan kung dili kamo maminaw kanamo ug magpatuli, nan kuhao namo ang among igsoong babaye ug mobiya kami." **18** Ang ilang mga pulong nakapahimut kang Hamor ug sa iyang anak nga lalaki nga si Siquem. **19** Wala langana sa batan-ong lalaki ang pagbuhat sa ilang giyong, tungod kay nakagusto man siya sa anak nga babaye ni Jacob, ug tungod kay siya ang pinakatinahod nga tawo sa tibuk panimalay sa iyang amahan. **20** Miadto si Hamor ug si Siquem nga iyang anak nga lalaki sa ganghaan sa ilang siyudad ug nakigsulti sa mga kalalakin-an sa siyudad, nga nag-ingon, **21** "Kalinaw ang gidalo niining mga tawhana kanato, busa tugoti sila nga mopuyo sa yuta ug makabaliya ug makapamalit dinhi, tinuod, ang yuta dako ra alang kanila. Kuhao nato ang ilang mga anak nga babaye ingon nga mga asawa, ug ihatag nato kanila ang atong mga anak nga babaye. **22** Niini lamang nga kondisyon mouyon kining mga tawhana nga mopuyo uban kanato ug mamahimong usa ka katawhan: kung ang tanang lalaki kanato magpatuli, sama nga sila mga tinuli. **23** Dili ba maangkon man nato ang ilang kahayopan ug mga gipanag-iyang mga butang—ug ang tanan nilang kahayopan? Maong mouyon kita kanila, ug mopuyo sila uban kanato." **24** Ang tanang kalalakin-an sa siyudad naminaw kag Hamor ug Siquem, nga anak niyang lalaki. Ang tanang lalaki nagpatul. **25** Sa ikatulo nga adlaw, samtang hubag pa ang ilang mga samad, ang duha ka mga anak nga lalaki ni Jacob, si Simeon ug Levi, nga mga igsoong lalaki ni Dina, ang kada usa kanila nagdala ug espada ug miadto sa maong siyudad, ug gipamatay ang tanang mga lalaki. **26** Gipatay nila si Hamor

ug Siquem, nga anak niyang lalaki, pinaagi sa sulab sa ilang espada. Gikuha nila si Dina gikan sa panimalay ni Siquem ug mibiya. **27** Ang ubang mga anak nga lalaki ni Jacob miadto sa mga patayang lawas ug nangawat sa siyudad, tungod kay gihugawan man sa katawhan ang ilang igsoong babaye. **28** Gikuha nila ang mga panon sa mga karnero, ang ilang mga baka, ug mga asno, ug ang tanang mga butang nga anaa sa siyudad, anaa sa mga uma ug lakip. **29** Ang tanan nilang mga kabtagtan. Gipangdakop nila ang kabataan ug ang ilang mga asawa. Gipangkuha nila bisan ang tanang butang nga anaa sulod sa mga panimalay. **30** Miington si Jacob kag Simeon ug Levi, "Gidad-an ninyo ako ug kasamok, aron manimahio ako sa mga lumulupyo niining yutaa, ang Canaanon ug ang Perisihanon. Diuyut lamang ang akong gidaghanon. Kung magtigom sila batok kanako ug moataki, malaglag gayod ako, ug ako ang akong panimalay." **31** Apan miington si Simeon ug Levi, "Angay bang isipon ni Siquem nga ang among igsoong babaye daw sama sa babayeng bayaran?"

35 Miington ang Dios kag Jacob, "Tindog, ug tungas ngadto sa Betel, ug pagbilibin didto. Pagbuhat didto ug usa ka altar alang sa Dios, nga napakita kanimo niadtong mikagiw ka gikan kag Esau nga imong igsoong lalaki." **2** Unya miington si Jacob sa iyang panimalay ug sa tanan nga kuyog kaniya, "Isalkway ang mga diosdios nga anaa kaninyo, ug hinlo ang inyong kaugalingon, ug ilisi ang inyong mga bisti. **3** Unya mogikan ita ug motungas ngadto sa Betel. Magbuhat ako didto ug altar alang sa Dios, nga nagtubag kanako sa adlaw sa akong kagul-anan, ug nag-uban kanako bisan asa ako nag-adto." **4** Busa gihatag nila ngadto kag Jacob ang tanang mga diosdios nga anaa kanila, ug ang mga ariyos nga anaa sa ilang mga dalunggan. Gilubong kini ni Jacob ilalom sa kahoy nga tugas duol sa Siquem. **5** Sa ilang pagpanaw, gihimo sa Dios nga mangahadlok ang mga siyudad nga nagpalibot kanila, busa kadtong mga tawhana wala na migukod sa mga anak nga lalaki ni Jacob. **6** Busa si Jacob miabot sa Luz (nga mao ang Betel), nga anaa sa yuta sa Canaan, siya ug ang tanang mga tawo nga uban kaninyo. **7** Nagbuhat siya didto ug usa ka altar ug gitawag ang maong dapit nga El Betel, tungod kay didtoto napakita ang Dios kaniya, sa panahanon nga mikagiw siya gikan sa iyang igsoon nga lalaki. **8** Si Debora, nga nag-atiman kag Rebeca, namatay. Gilubong siya didto sa ubos gikan sa Betel ilalom sa tugas nga kahoy, busa gitawag kini ng Allison Bacut. **9** Sa dihang miabot na si Jacob gikan sa Padan Aram, napakita ang Dios kaniya pag-usab ug gipanallanginan siya. **10** Miington ang Dios kaniya, "Ang imong pangalan mao si Jacob, apan ang imong ngalan dili na Jacob. Israel na ang imong ngalan." Busa gitawag na siya sa Dios ug Israel. **11** Miington ang Dios kaniya, "Ako ang makagagahom nga Dios. Pagmabuhong ug pagsanay. Ang nasod ug ang mga pundok sa kanasoran magagikan kaniimo, ug ang mga hari magagikan sa imong mga kaliwatan." **12** Ang yuta nga akong gihatag kag Abraham ug Isaac, ihatag ko kanimo. Ngadto sa imong mga kaliwatan human kaniimo ihatagko usab ang yuta." **13** Mikayab ang Dios gikan kaniya sa dapit diin nakigsulti siya kaniya. **14** Nag-ugbok ug haligi si Jacob didtong dapita nga diin nakigsulti ang Dios kaniya, usa ka haligi nga bato. Gibuboan niya kini ug hinalad nga bino ug lana. **15** Gingenlan ni Jacob og Betel ang maong dapit diin nakigsulti ang Dios kaniya. **16** Mipanaw sila gikan sa Betel. Samtang duol na sila gikan sa Efrata, nagbati si Raquel. Naglisod siya sa pagpanganan. **17** Samtang naglisod na gayod siya sa pagpanganan, miington ang mananabang kaniya, "Ayaw kahadlok, kay karon makabaton ka na usab ug laing anak nga lalaki." **18** Sa dihang himatalyon na siya, ug sa kataposan niyang gininhawan gingenlan niya ang bata og Benoni, apan gingenlan siya sa iyang amahan og Benjamin. **19** Namatay si Raquel ug gilubong sa dalan padulong sa Efrata (gitawag nga Betlehem). **20** Nagbuhat si Jacob og haligi ibabaw sa iyang lubungan. Kini ang ihanan sa lubungan ni Raquel hangtod niining adlaw. **21** Padayon nga ngapnanaw si Israel ug nagtukod ug tolda unahan sa Migdal Eder. **22** Samtang napugyo si Israel niangan dapita, nakidulog si Ruben kag Bilha nga puyo-puyo sa iyang amahan, ug nadungog kini ni Jacob. Karon si Jacob adunay dose ka mga anak nga lalaki. **23** Ang iyang mga anak nga lalaki kag Lea mao si Ruben, ang kinamagulangang anak ni Jacob, ug si Simeon, Levi, Juda, Isacar, ug Zebulon. **24** Ang iyang anak nga mga lalaki kay Raquel mao si Jose ug Benjamin. **25** Ang iyang mga anak nga lalaki kay Bilha, nga sulugong babaye ni Raquel, mao si Dan ug Naftali. **26** Ang mga anak nga lalaki ni Zilpha, nga sulugong babaye ni Lea mao sila Gad ug Aser. Kini mao ang tanang anak nga lalaki ni Jacob nga natawo sa Padan Aram. **27**

Midato si Jacob kang Isaac nga iyang amahan sa Mamre sa Kiriath-Arba, (ingon nga Hebron) diin nagpuyo si Abraham ug Isaac. **28** Si Isaac nabuhî ug 180 ka tuig. **29** Miginhawa si Isaac sa kataposan ug namatay, us ka tawo nga tigulang na kaayo ug giipon siya ditdo sa iyang mga katigulangan. Gilubong siya sa iyang mga anak nga lalaki nga sila si Esau ug Jacob.

36 Mao kini ang mga kaliwat ni Esau (ginatawag usab nga Edom). **2** Nangasawa si Esau sa taga-Canaan. Mao kini ang iyang mga asawa: Si Ada ang anak nga babaye ni Elon nga Hetiohan; Oholibama ang anak nga babaye ni Ana, nga apo ni Zibeon nga Hebihanon; **3** ug Basemat, ang anak nga babaye ni Ismael, nga igoosong babaye ni Nebaio. **4** Nanganak si Ada nga asawa ni Esau kang Elifas, ug si Basemat nanganak kang Reuel. **5** Nanganak si Oholibama kang Jesus, Jalam, ug Kora. Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Esau nga natawo sa yuta sa Canaan. **6** Gidala ni Esau ang iyang mga asawa, ang iyang mga anak nga lalaki, ang iyang mga anak nga babaye, ug ang tanang miyembre sa iyang panimalay, iyang mga kahayopan—ang tanan niyang mga hayop, ug ang tanan niyang mga kabitangan, nga iyang natigom sa yuta sa Canaan, ug miadto sa yuta nga layo sa iyang igsoon nga si Jacob. **7** Gibuhat niya kini tungod kay ang ilang mga kabitangan hilabihan na kadaghan alang kanila nga magpabilin nga mag-uban ug puyo. Ang yuta nga ilang gipuy-an dili na igo kanila tungod sa ilang mga kahayopan. **8** Busa si Esau, nga nailhan usab nya Edom, mipuyo sa kabungtoran sa Seir. **9** Mao kini ang mga mosunod nga mga kaliwatan ni Esau, mga katigulangan sa mga Edomihanon sa kabungtoran sa Seir. **10** Mao kini ang mga ngalan sa mga anak nga lalaki ni Esau: si Elifas ang anak nga lalaki ni Ada, ang asawa ni Esau; si Reuel ang anak nga lalaki ni Basemat, ang asawa ni Esau. **11** Ang mga anak nga lalaki ni Elifas mao si Teman, Omar, Zefo, Gatam, ug Kena. **12** Si Timna, nga puyo-puyo ni Elifas, anak nga lalaki ni Esau nanganak kang Amalek. Mao kini ang mga apo nga lalaki ni Ada, nga asawa ni Esau. **13** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Reuel: si Nahat, Zera, Shama, ug Miza. Mao kini ang mga apo nga lalaki ni Basemat, nga asawa ni Esau. **14** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Oholibama, nga asawa ni Esau, nga anak nga babaye ni Ana ug apo nga babaye ni Zibeon. Nanganak siya kang Jesus, Jalam, ug Kora. **15** Mao kini ang mga banay sa mga kaliwat ni Esau: ang kaliwat ni Elifas, ang kinamugulangan ni Esau: si Teman, Omar, Zefo, Kena, **16** Kora, Gatam, ug Amalek. Mao kini ang mga banay nga kaliwat sa yuta sa Edom. Sila ang mga apo nga lalaki ni Ada. **17** Mao kini ang mga banay nga gikan kang Reuel, anak nga lalaki ni Esau: si Nahat, Zera, Shama, Miza. Mao kini ang mga banay nga kaliwat ni Reuel sa yuta sa Edom. Mao kini ang mga apo nga lalaki ni Basemat, nga asawa ni Esau. **18** Mao kini ang mga banay ni Oholibama, nga asawa ni Esau: si Jesus, Jalam, Kora. Mao kini ang mga banay nga gikan sa asawa ni Esau nga si Oholibama, anak nga babaye ni Ana. **19** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Esau, ug mao kini ang ilang mga banay. **20** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Seir nga Horitihanon, ang mga lumulupyo sa yuta: si Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, **21** Dishon, Ezer, ug Dishan. Mao kini ang mga banay sa mga Horitihanon, ang mga lumulupyo sa Seir nga yuta sa taga-Edom. **22** Ang mga anak nga lalaki ni Lotan mao si Hori ug Heman, ug si Timna mao ang igoosong babaye ni Lotan. **23** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Shobal: si Alvan, Manahat, Ebal, Shefo, ug Onam. **24** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Zibeon: si Aya ug Ana. Si Ana mao ang nakakita sa init nga tubod ditdo sa kamingawan, samtang nagpasabsab siya sa mga asno sa iyang amahan nga si Zibeon. **25** Mao kini ang mga anak ni Ana: si Dishon ug Oholibama, ang anak nga babaye ni Ana. **26** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Dishon: si Hemdan, Esban, Itran, ug Keran. **27** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Ezer: si Bilhan, Saavan, ug Akan. **28** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Dishon: si Uz ug Aran. **29** Mao kini ang mga banay sa mga Horitihanon: Lotan, Shobal, Zibeon ug Ana, **30** Dishon, Ezer, Dishan: mao kini ang mga banay sa mga Horitihanon, sumala sa listahan sa ilang mga banay sa yuta sa Seir. **31** Mao kini ang mga hari nga naghari sa yuta sa Edom sa wala pay hari ang mga Israelita: **32** Si Bela nga anak nga lalaki ni Beor, ang naghari sa Edom, ug ang ngalan sa iyang siyudad mao ang Dinhawa. **33** Sa dihang namatay na si Bela, si Jobab anak nga lalaki ni Zera kung Bozra, ang naghari puli kaniya. **34** Sa dihang namatay na si Jobab, si Husan nga taga-Teman ang naghari puli kaniya. **35** Sa dihang namatay na si Husan, si Hadad anak nga lalaki ni Bedad, nga nakapildi sa mga Midianhon sa yuta sa Moab, ang naghari puli kaniya. Ang ngalan sa iyang siyudad mao ang Abit. **36** Sa dihang namatay na si Hadad, si Samla sa taga-Masreka ang naghari puli kaniya. **37** Sa dihang

namatay na si Samla, si Shaul ang naghari puli kaniya nga taga-Rehobot nga duol sa suba. **38** Sa namatay na si Shaul, si Baal Hanan anak nga lalaki ni Acbor ang naghari puli kaniya. **39** Sa dihang si Baal Hanan anak nga lalaki ni Acbor namatay na, si Hadar ang naghari puli kaniya. Ang ngalan sa iyang siyudad mao ang Pau. Ang ngalan sa iyang asawa mao si Mehetabel, ang anak nga babaye ni Matred, apo ngap apo ngababaye ni Me Zahab. **40** Mao kini ang mga ngalan sa mga pangulo sa mga banay dapit, sumala sa ilang mga ngalan: Timna, Alva, Jetet, **41** Oholibama, Ela, Pinon, **42** Kena, Teman, Mibzar, **43** Magdiel, ug Iram. Mao kini ang mga pangulo sa banay sa Edom, sumala sa ilang pagpuyo sa yuta nga ilang napanag-iyahan. Mao kini si Esau, ang amahan sa mga Edomihanon.

37 Nagpuyo si Jacob sa dapit nga gipuy-an sa iyang amahan sa yuta sa Canaan. **2** Mao kini ang mga panghitabo mahitungod kang Jacob.

Si Jose, usa ka batan-on nga nag-edad ug 17 anyos, nagabantay siya ug karnero uban sa iyang mga igsoon. Kuyog niya ang mga anak nga lalaki ni Bilha ug anak nga lalaki ni Zilpa, mga asawa sa iyang amahan. Ginasumbong ni Jose ngadto sa iyang amahan ang mga dili maayo nila nga binuhatan. **3** Karon gihugima pag-ayo ni Israel si Jose labaw pa sa iyang mga anak nga lalaki tungod kay anak man siya sa iyang pagkatigulang. Tungod niini gibuhatan niya siya ug maanindot nga bist. **4** Nakita sa iyang mga igsoon nga ang ilang amahan nahigugma pag-ayo kaniya labaw pa sa tanan nilang managsuon. Busa nasuko sila kaniya ug dili maayo ang ilang pagtagad ngadto kaniya. **5** Nagdamgo si Jose, ug gisugilin niya ang iyang mga igsoon mahitungod niini. Nisamatong ilang kasuko kaniya. **6** Miiong siya kaniila, "Palihog paminawang akong nadamgohan. **7** Tanawa, nagbugkos kita ug mga trigo sa kaumahan, ug tan-awa, ang akong binugkos mitindog ug mipataas, ug tan-awa, ang inyong mga binugkos mipalibot ug miyukbo sa akong binugkos." **8** Ang iyang mga igsoon miiong kaniya, "Maghari ka ba diay kanamo? Maghari ka ba gayod diay kanamo?" Misamat po ang ilang kasuko kaniya tungod sa iyang damgo ug sa iyang mga pipamulon. **9** Nagdamgo na usab siya ug lain na ang damgo ug iya kining gisugilin sa iyang mga igsoon. Miiong siya, "Tan-awa, nagdamgo ako ug lain na usab nga damgo: Ang adlaw ug bulan ug ang napulog usa ka mga bituon miyukbo kanako." **10** Gisugilin niya kini sa iyang amahan ington man sa iyang mga igsoon, ug gibablong siya sa iyang amahan. Miiong siya kaniya, "Unsa ka kining imong gidamgo? Moyukbo ba ako ug ang imong inahan, ington man ang imong mga igsoon nganha kanimo?" **11** Nasina ang iyang mga igsoon kaniya, apan gitipigan sa hunahuna sa iyang amahan kining mga butanga. **12** Miadto sa Shekem ang iyang mga igsoon aron pagbantay sa mga karnero sa ilang amahan. **13** Miiong si Israel ka Jose, "Dili ba nagbantay man sa mga karnero sa Shekem ang imong mga igsoon? Dali, ug ipadakol po ikaw ngadto kanila." Miiong si Jose kaniya, "Andam ako." **14** Miiong siya kaniya, "Lakaw na karon, tan-awa kung maayo ba ang kahimtang sa imong mga igsoon ington man ang mga karnero, ug sugilin ako." Busa gipaadto siya ni Jacob gawas sa walog sa Hebron ug miadto si Jose sa Shekem. **15** Adunay usa ka tawo nga nakakita kang Jose. Tan-awa, naglagatagow si Jose sa kaumahan. Miiong ang tawo kaniya, "Unsa man ang imong gipangit?" **16** Miiong si Jose, "Gipangita ko ang akong mga igsoon. Palihog sulthi ako, kung asa sila nagbantay sa mga karnero." **17** Miiong ang tawo, "Mibiya sila niini nga dapit, kay nadungog ko sila, nga nag-ingon, 'Moadtido kita sa Dotan.'" Miapas si Jose sa iyang mga igoosong lalaki ug nakita niya sila ditdo sa Dotan. **18** Nakita nila sila sa layo, ug sa wala pa siya maabot duol kanila, naglaraw sila nga patyon siya. **19** Ang iyang mga igsoon miiong sa usag-usa, "Tan-awa, nagpaigon dinihi ang tigdamgo. **20** Busa, dali kamo, patyon ta siya ug ihulog siya sa isip sa mga atabay ug moingon kita, 'Gilamoy siya sa ihalas nga mananap.' Tan-awon ta kung unsa ang mahitabo sa iyang mga damgo." **21** Nakadungog si Ruben niini ug giluwas niya siya sa ilang mga kamot. Miiong siya, "Dili nato kuhaan ang iyang kinabuhi." **22** Miiong si Ruben kanila, "Walay dugo nga angay moawas. Ihulog siya niining atabay nga anaa sa kamingawan, apan ayaw niyto siya dapati"—aron luwason niya siya gikan sa ilang mga kamot ug dad-on siya pagbalik sa iyang amahan. **23** Sa dihang niabot na si Jose sa iyang mga igsoon, gigis niila ang iyang maanindot nga bist. **24** Ila siyang gikuha ug gihulog siya sa atabay. Walay tubig kadtong atabay. **25** Nanglingkod sila aron mokaon ug tinapay. Sa dihang mihangad sila ug mitan-aw, tan-awa, ilang nakita ang panon sa mga Ismaelite nga gikan sa Gilead, uban sa ilang mga kamelyo nga nagkarga ug mga lamas ug balsamo ug mira. Nagpanaw sila aron ila

kining dad-on paubos sa Ehipto. **26** Miengon si Juda sa iyang mga igsoon, "Unsa man ang atong makuhua kung patyon ta ang atong igsoon ug tabonon ang iyang dugo? **27** Dali kamo, ibaligya ta siya sa mga Ismaelita ug dili nato siya dapatan. Tungod kay ato siyang igsoon, atong unod." Ang iyang mga igsoon naminaw kaniya. **28** Milabay ang Midianhon nga negosyanti. Gikuha sa iyang mga igsoon si Jose gawas sa atabay. Ug unya gibaligya nila si Jose ngadto sa mga Ismaelita sa 20 kabuok nga plata. Gidala si Jose sa mga Ismaelita ngadto sa Ehipto. **29** Mibalik si Ruben sa atabay, ug tanawa, wala na didto si Jose sa atabay. Gigisi niya ang iyang bisti. **30** Mibalik siya sa iyang mga igsoon ug miengon, "Asa na ang bata? Ug ako, asa na man ako moadto?" **31** Nagpatay sila ug kanding unya gikuha ang bisti ni Jose ug gituslob kini sa dugo. **32** Unya gidala nila kini sa ilang amahan ug miengon, "Nakita namo kini. Palihog tan-awa kung bisti ba kini sa imong anak o dili." **33** Nailhan kini ni Jacob ug miengon, "Bisti kini sa akong anak. Gitukob siya sa ihalas nga mananap. Sigurado gayod nga gikunis-kunis niini si Jose." **34** Gigisi ni Jacob ang iyang bisti ug nagsul-ob ug sako sa iyang hawk. Nagbangotan siya alang sa iyang anak sa daghang mga adlaw. **35** Ang tanan niyang anak nga lalaki ug mga babaye miadto kaniya ug gihupay siya, apan wala siya mosugot nga ila siyang hupayon. Miengon siya, "Sa pagkatnuod, moadto ako sa seol ug magbangotan alang sa akong anak." Mihilak ang iyang amahan alang kaniya. (**Sheol h7585**) **36** Gibaligya siya sa mga Midianhon didto sa Ehipto ngadto kang Potifar, usa ka opisyal ni Paraon, ang kapitan sa mga guwardiya.

38 Naiabot ang panahon nga si Juda mibiya sa iyang mga igsoon ug mipuyo didto sa usa ka taga-Adulam, nga ginganlan ug Hira. **2**

Nakita niya didto ang anak nga babaye sa usa ka Canaanhon nga ginganlan ug Sua. Giminyano niya ang babaye ug nakigdulog kaniya. **3** Nagmabdos siya ug nakabaton ug anak nga lalaki. Ginganlan kini ug Er. **4** Nagmabdos siya pag-usab ug nakabaton ug anak nga lalaki. Ginganlan niya kini ug Onan. **5** Nakabaton na usab siya ug anak nga lalaki ug gitawag siya ug Sela. Didto siya nanganan kang Sela sa Chezib. **6** Nakakita si Juda ug pangasaw-onon alang kang Er, ang kamagulangan niyang anak. Ang iyang ngalan, si Tamar. **7** Si Er nga kamagulangang anak ni Juda, daotan sa panan-aw ni Yahweh. Busa gipatay siya ni Yahweh. **8** Si Juda miengon kung Onan, "Dulog sa asawa sa imong igsoon lalaki. Buhata ang bulohaton sa usa ka bayaw nga lalaki ngadto kaniya, ug pagbuton ug bata alang sa imong igsoon. **9** Nasayod si Onan nga ang bata dili gayod maya. Sa panahon nga modulog siya sa asawa sa iyang igsoon, ipagawas niya ang similya ngadto sa yuta aron dili siya makahatag ug bata alang sa iyang igsoon. **10** Ang iyang gibuhat daotan sa panan-aw ni Yahweh. Mao nga gipatay usab siya ni Yahweh. **11** Unya miengon si Juda kung Tamar, nga iyang umagad nga babaye, "Pabilin nga usa ka biyuda sa balay sa imong amahan hangtod nga maulitawo ang akong anak nga si Sela." Tungod kay naghunahuna siya nga, "Basin mamatay usab siya sama sa iyang mga igsoon." Busa mibiya si Tamar ug mipuyo sa balay sa iyang amahan. **12** Milabay ang taas nga panahon, namatay ang asawa ni Juda nga anak ni Sua. Pagkahuinan sa pagbangotan ni Juda, miadto siya ug ang iyang higala nga si Hira nga taga-Adulam sa mga tigutpi sa balibho sa iyang mga karnero didto sa Timna. **13** Gisulihan si Tamar, "Tan-awa, ang imong ugangan lalaki motungas sa Timna aron sa pagpatupi sa iyang mga karnero." **14** Gihukas niya ang iyang bisti sa pagkabiyuda ug nagsul-ob ug bilo ug gitabonan ang iyang kaugalingon. Milengkod siya sa ganghaan sa Enaim, nga daplin sa dalan paingon sa Timna. Kay nakita niya nga ultawo ni sa Sela apan wala siya gihatag kaniya ingon nga asawa niini. **15** Sa dihang nakita niya ni Juda nagtuvo kini nga usa siya ka babayeng nagbaligya ug dungog tungod kay gitabonan man niya ang iyang nawong. **16** Midul siya kaniya sa daplin sa dalan ug miengon, "Dali, kay buot kong makigdulog kanimo"—tungod kay wala kini masayod nga siya ang iyang umagad nga babaye—ug miengon ang babaye, "Unsa man ang imong ihatag kanako aron makadulog ka kanako?" **17** Miengon siya, "Padad-an ko ikaw ug nating kanding gikan sa panon." Miengon siya, "Mohatag ka ba kanako ug saad hangtod nga ikaw makapadala niini?" **18** Mitubag siya, "Unsa man nga saad ang akong ihatag kanimo?" Ug siya miengon, "Ang imong silyo ug higot, ug ang imong sungkod." Gihatag niya kini ug nakigdulog kaniya. Ug nagmabdos siya pinaagi kaniya. **19** Mibangon siya ug mibiya. Gihubo niya ang iyang bilo ug gisul-ob ang bisti sa pagkabiyuda. **20** Gipadala ni Juda ang nati nga kanding gikan sa panon sa iyang higala ng taga-Adulam aron kuhaan ang saad gikan sa kamot sa babaye, apan wala niya hikaplagi ang babaye. **21** Unya ang taga-Adulam nangutana

sa mga tawo sa maong dapit, "Asa na ang babaye nga nagbaligya ug dungog nga anaa sa Enaim daplin sa dalan?" Miengon sila, "Walay babaye nga nagbaligya ug dungog dinihi." **22** Mibalik siya ngadto kang Juda ug miengon, "Wala nako siya hikaplagi. Ang mga tawo sa maong dapit miengon usab, "Walay babaye nga nagbaligya ug dungog dinihi." **23** Miengon si Juda, "Pasagdi nga maiya ang mga butang aron dili kita maulawan. Hinuon, gipadala ko na man kining nati nga kanding, apan wala mo siya hikaplagi." **24** Nahitabo kini pagkahuinan sa mga tulo ka bulan nga gisulit kini ngadto kang Juda, "Si Tamar nga imong umagad nga babaye nahimong babayeng nagbaligya ug dungog, ug namabdos siya tungod niini." Miengon si Juda, "Dad-a siya dinihi ug sunoga." **25** Sa dihang gidala na siya sa gawas, ngapadala siya ug mensahe ngadto sa iyang ugangan nga laalaki. "Pinaagi sa tawo nga nanag-i niini namabdos ako." Siya miengon, "Ilha palihog kung kkinsa kini, ang silyo ug higot ug ang sungkod." **26** Nailhan ni Juda ang mga butang ug miengon, "Sya ang mas labing husto kay kanako, sanglit wala ko man siya gihatag aron asawa ni Sela, nga akong anak nga lalaki." Ug wala na siya midulog kaniya pag-usab. **27** Nahitabo kini sa panahon nga manganak na siya, tan-awa, adunay kaluha sulod sa iyang tagoangkan. **28** Nahitabo kini sa dihang manganak na siya nga ang usa mipagawas sa iyang kamot, ug ang mananabang mikhu ug pula nga tanod ug gihigtan ang kamot sa bata, ug miengon, "Kini ang unang migawas." **29** Nahitabo nga sa dihang gibira niya ang iyang kamot, tan-awa, ang iyang igsoon lalaki ang unang migawas. Miengon ang mananabang, "Giunsa nimo paggawas!" Ug ginganlan siya ug Perez. **30** Unya migawas ang iyang igsoon, ang adunay tanod nga pula sa iyang kamot, ug ginganlan siya ug Zera.

39 Gidala si Jose palugsong sa Ehipto. Si Potifar, nga usa ka opisyal sa Paraon nga kapitan sa mga guwardiya ug usa ka Ehiptohanon, nagsalit kaniya gikan sa mga Ismaelita, nga maoy nagdala kaniya didto. **2** Si Yahweh nag-uban kang Jose ug nagmalaboong siya nga tawo. Nagpuyo siya sa balay sa iyang agalon nga Ehiptohanon. **3** Nakita sa iyang agalon nga si Yahweh nag-uban kaniya ug gipanalanginan ni Yahweh ang tanan niyang gibuhat. **4** Nakakaplag si Jose ug pabor sa iyang panan-aw. Nag-alagad siya kung Potifar. Gihimo ni Potifar si Jose nga tigdumala sa iyang tibuok panimalay, ug ang tanan nga iyang gipanag-iyahan, iyang gibutang ilalom sa iyang pag-atiman. **5** Nahitabo kini gikan sa panahon nga gihimo niyang tigdumala si Jose sa tibuok niyang panimalay ug sa tibuok niyang gipanag-iyahan, nga gipanalanginan ni Yahweh ang balay sa Ehiptohanon tungod kang Jose. Ang panalangin ni Yahweh anaa sa tanang butang nga anaa sa panimalay ni Potifar ug sa kaumahan. **6** Gibutang ni Potifar ubos sa pagdumala ni Jose ang tanan nga anaa kaniya. Wala na siya maghunahuna sa bisan unsa gawas sa iyang pagkao. Karon kining si Jose gwapo ug makadani. **7** Nahitabo human niini nga ang asawa sa agalon ni Jose naibog kaniya. Miengon ang babaye, "Dulog kanako." **8** Apan midumili si Jose ug miengon sa asawa sa iyang agalon, "Tan-awa, ang akong agalon wala na manghilabot kung unsa ang akong pagabutuhan sa balay, ug iyang gibutang ubos sa akong pagdumala ang tanang butang nga iyang gipanag-iyahan. **9** Walay usa nga mas labaw kay kanako niining panimalaya. Wala siyay gihikaw kanako gawas kanimo, tungod kay asawa ka man niya. Unsao man nako pagbuhut niining hilabihang pagkadaotan ug sala batok sa Dios?" **10** Gidani niya si Jose sa matag-adlaw, apan nagdumili kini sa pagpakiugdulog o sa pagpakiug-uban kaniya. **11** Miabot ang usa ka adlaw nga misulod siya sa balay aron pagbuhut sa iyang buluhutan. Walay mga tawo sa sulod sa panimalay. **12** Gibira niya ang bisti ni Jose ug miengon, "Dulog kanako." Unya nahibilin ang iyang bisti sa kamot sa babaye sa dihang miikyas ug miadto siya sa gawas. **13** Pagkahuinan, sa dihang nakita niya nga nahibilin ang bisti ni Jose sa iyang kamot ug miikyas pagawas, **14** gitawag niya ang mga tawo sa iyang balay ug gipnangan sila, "Tan-awa, nagdala si Potifar ug usa ka Hebreohanon aron pakaulawan kita. Misulod siya aron makigdulog unta kanako, ug misinggit ako. **15** Sa dihang nadungog niya nga misinggit ako, miikyas siya ug nahibilin ang iyang bisti ngari kanako ug miadto sa gawas." **16** Gibutang niya ang bisti ni Jose tapad kaniya hangtod nga miabot ang iyang agalon. **17** Gisugilon niya kini nga panghitabo ngadto kaniya, "Ang Hebreohanon nga ulipon nga imong gipadala nganhi kanato, mianhi aron pakaulawan ako. **18** Sa dihang misinggit ako, iyang nabiyaan ang iyang bisti nganhi kanako ug miikyas pagawas." **19** Nahitabo kini sa dihang nadungog sa iyang agalon ang gisugilon sa asawa niini, "Mao kana ang gibuhat sa imong ulipon kanako," ug nasuko siya pag-ayo. **20** Gidala sa iyang agalon si Jose ug gibilanggo siya, sa

dapit kung asa nahimutang ang mga binilanggo sa hari. Anaa siya didto sa bilanggoan. **21** Apan si Yahweh nag-uban kang Jose ug nagpakastra sa pagkamatinad-anon sa iyang saad ngadto kaniya. Gihatagan niya siya ug pabor sa panan-aw sa tigdumala sa bilanggoan. **22** Gitugyan sa tigdumala sa bilanggoan ngadto sa kamot ni Jose ang tanan nga anaa sa bilanggoan. Bisan unsa ang ilang pagabuhaton didto, si Jose maot ang nagdumala niini. **23** Wala na naghunahuna pa ang tigdumala sa bilanggoan sa bisan unsa nga anaa si iyang kamot, tungod kay nag-uban man kaniya si Yahweh. Bisan unsa ang iyang pagabuhaton, gipalambio ni Yahweh.

40 Nahitabo kadtto human niining mga butanga, ang tigtagay ug bino ug ang tigbuhat ug tinapay sa hari sa Ehipto nakasala sa ilang agalon, ang hari sa Ehipto. **2** Nasuko si Paraon sa iyang duha ka mga kadagkoan, ang pangulo sa tigtagay ug bino ug ang pangulo sa tigbuhat ug tinapay. **3** Gipabilanggo niya sila ilalom sa pagbantay sa kapitan sa mga guwardiya, sa samang bilanggoon kung usa nabilanggo si Jose. **4** Ang kapitan sa guwardiya nagpイヤい kung Jose nga mahimo nilang sulugoon. Nagpabilin silang binilanggo sa pipila ka mga panahon. **5** Silang duha nagdumgo ug mga damgo—ang pangulo sa tigtagay ug bino ug ang pangulo sa tigbuhat ug tinapay sa hari sa Ehipto nga nabilanggo. Matag-usa kaniila adunay kaugalingong damgo sa samang kagabhiyon, ug matag damgo adunay kaugalingong kahulogan. **6** Pagkabuntang niana miduloi si Jose ngadto kaniila ug nakita sila. Tan-awa, nagmasulob-on sila. **7** Nangutana siya sa mga kadagkoan ni Paraon nga uban kaniya sa bilanggoan sa balay sa iyang agalon, nga nag-ingon, "Nganong nagmasulob-on man kamo karon?" **8** Nag-ingon sila kaniya, "Kaming duha nagdumgo ug walay bisan usa nga makahubad niini." Nag-ingon si Jose ngadto kaniila, "Dili ba iya man sa Dios ang mga paghubad? Palihog, sugirni ako." **9** Ang pangulo sa tigtagay ug bino misugilon kang Jose sa iyang damgo. Siya misugilon kaniya, "Sa akong damgo, tan-awa, ang usa ka parás anaa sa akong atubangan. **10** Ang parás adunay tulo ka mga sanga. Nangudot kini, migula ang mga bulak ug ang mga pungpong sa ubas nangahinog. **11** Ang kupa ni Paraon anaa sa akong kamot. Akong gikuha ang mga ubas ug gipuga kini ngadto sa kupa ni Paraon, ug gibutang ko ang kupa ngadto sa kamot ni Paraon." **12** Si Jose nag-ingon kaniya, "Mao kini ang kahulogan niini. Ang tulo ka mga sanga mao ang tulo ka mga adlaw. **13** Sulod sa tulo ka mga adlaw ituboy ka ni Paraon ug ibalik ka niya sa imong katudungan. Ibutang nimo ang kupa ni Paraon ngadto sa iyang mga kamot, susama kaniadto nga ikaw iyang tigtagay ug bino." **14** Apan hinumdomi ako sa dihang maayo na ang imong dangan, ug palihog ipakita ang imong kaayo nganhi kanako. Hisgoti ako ngadto kang Paraon ug ipagawas ako niining bilanggoan. **15** Kay sa pagkatinuod digidit ako pagawas sa yuta sa mga Hebrohanon. Dinihi usab wala akoy nabuhat nga sayop nga angay nila akong ibutang niining bilanggoan." **16** Sa pagkakita sa pangulo sa tigbuhat ug tinapay nga ang kahulogan maayo, siya nag-ingon kang Jose, "Nagdumgo usab ako, tan-awa, adunay tulo ka mga bukag nga tinapay nga anaa sa ibabaw sa akong ulo. **17** Sa ibabaw sa bukag anaa didto ang tanan nga nagkalain-laing linutong pagkaon alang kung Paraon, apan ang mga langgam mikaon niini pagawas sa bukag nga anaa sa akong ulo." **18** Si Jose mitubag ug miuong, "Mao kini ang kahulogan. Ang tulo ka mga bukag, mao ang tulo ka mga adlaw. **19** Sulod sa tulo ka adlaw putlan ka ni Paraon ug ulo ug pagabutayon ka didto sa kahoy. Ang kalanggaman magakaon sa imong unod." **20** Niabot ang higayon sa ikatulo nga adlaw sa adlaw nga natawhan ni Paraon. Nagpakkumira siya alang sa tanan niyang mga sulugoon. Naghatag siya ug pinasaha nga pagtagad sa pangulo sa tigtagay ug bino ug sa pangulo sa tigbuhat ug tinapay labaw pa sa tanan niyang mga sulugoon. **21** Iyang gipabilik ang pangulo sa tigtagay ug bino sa iyang katudungan, ug gibutang niya pag-usab ang kupa ngadto sa kamot ni Paraon. **22** Apan iyang gipabityay ang pangulo sa tigbuhat ug tinapay, sumala sa gihubad ni Jose ngadto kaniila. **23** Apan ang pangulo sa tigtagay ug bino wala nahinumdom sa pagtabang kung Jose. Hinuon, gikalimtan niya siya.

41 Niabot ang higayon pagkahuman sa duha ka mga tuig ang Paraon nagdumgo. Tan-awa, nagbarog siya daplin sa Nilo. **2** Tan-awa, pito ka mga baka ang migula gikan sa Nilo, mga himsog ug tambok, ug misabsab sila sa kasagbotan. **3** Tan-awa, adunay pito ka mga baka nga misunod paggula gikan sa Nilo, mga maot ug niwang. Nagbarog sila duol sa ubang mga baka nga anaa daplin sa suba. **4** Unya gilamoy sa maot ug niwang nga mga baka ang pito ka mga baka nga himsog ug tambok. Unya

nakamata ang Paraon. **5** Unya natulog siya ug nagdumgo sa ikaduha nga higayon. Tan-awa, pito ka mga uhay sa trigo ang mitubo sa usa ka punoan, timgas ug maayo. **6** Tan-awa, miturok sunod kaniila ang pito ka mga uhay sa trigo, mga niwang ug nasawot tungod sa hangin sa sidlakan. **7** Gilamoy sa pito ka niwang nga mga uhay sa trigo ang timgas ug bus-ok nga mga lugas. Unya nakamata ang Paraon, ug, tan-awa, damgo lamang kini. **8** Niabot ang higayon sa kabuntagon nga ang iyang espiritu nasamok. Gipadala ug gipatawag niya ang tanan mga salamangkeru ug maalamon nga mga tawo sa Ehipto. Gisaysay sa Paraon kaniila ang iyang nga damgo, apan wala gayoy nakahubad niini ngadto sa Paraon. **9** Unya ang pangulo sa tigdala ug kupa nag-ingon sa Paraon, "Karong adlawa naghunahuna ako sa akong mga sayop. **10** Nasuko ang Paraon sa iyang mga sulugon, ako ug ang pangulo sa tigbuhat ug tinapay gibutang sa bilanggoan sa balay sa kapitan sa guwardiya. **11** Nagdumgo kami sa sama nga gabii, siya ug ako. Nagdumgo kami ug ang matag-usa kanamo managlahi ang kahulogan sa mga damgo. **12** Aduna kami kauban didto nga usa ka batan-ong lalaki nga Hebrohanon, sulugon sa kapitan sa mga guwardiya. Gisugilon namo kaniya ug gihubad niya alang kanamo ang among mga damgo. Iyang gihubad sa matag-usa kanamo sumala sa nagkadiayang damgo. **13** Niabot ang higayon nga nahitabo gayod ang iyang gihubad kanamo. Gipabalik ako sa Paraon sa akong katudungan, apan ang laing usa iyang gipabityay." **14** Unya nagsugo ang Paraon ug gipatawag si Jose. Gikuha dayon nila si Jose pagawas gikan sa bilanggoan. Namalbas siya ug nagaapawpaw, nagilis sa iyang bisti, ug miadto siya sa Paraon. **15** Miuong ang Paraon ngadto kang Jose, "Aduna akoy damgo, apan walay makahubad niini. Apan nadungog ko ang mahitungod kanimo, nga sa dihang madungog nimo ang damgo makahubad ka niini." **16** Mitubag si Jose sa Paraon, nag-ingon, "Dili kini gikan kanako. Motubag ang Dios sa Paraon nga adunay pabor." **17** Gisugilin sa Paraon si Jose, "Tan-awa, sa akong damgo, nagbarog ako daplin sa suba sa Nilo. **18** Tan-awa, pito ka mga baka ang migula gikan sa Nilo, mga tambok ug himsog, ug nagsabsab sila sa kasagbotan. **19** Tan-awa, adunay laing pito ka mga baka ang misunod paggula, mga luyahan, maot kaayo, ug niwang. Wala pa ako makakita sa tibook yuta sa Ehipto nga sama nila ka maot. **20** Gikaon sa mga niwang ug maot nga mga baka ang naunaang pito ka tambok nga mga baka. **21** Si dahan naakon na nila sila, dili masayran nga ila nang nakaon sila, sanglit mga niwang gihapon sila sama kaniadto. Unya nakamata ako. **22** Nakita ko sa akong damgo, ug, tan-awa, adunay pito ka mga uhay ang mitubo gikan sa usa ka punoan, bus-ok ug timgas. **23** Tan-awa, adunay laing pito ka mga uhay ang mitubo sunod kaniila, nga nalawos, niwang ug nasawot tungod sa hangin sa sidlakan. **24** Gilamoy sa pito ka niwang nga mga uhay ang pito ka timgas nga mga uhay. Gisaysay nako kining mga damgo ngadto sa mga salamangkeru, apan walay usa nga nakapasabot kanako niini." **25** Miuong si Jose sa Paraon, "Ang mga damgo sa Paraon managsama lang. Kung unsa man ang pagabuhaton sa Dios, iyang gipadayag ngadto sa Paraon. **26** Ang pito ka maayong mga baka mao ang pito ka mga katuigan, ug ang pito ka maayong mga uhay mao ang pito ka mga katuigan. Managsama lang ang mga damgo. **27** Ug ang laing pito ka niwang ug maot nga mga baka ngi mitungha sunod kaniila mao ang pito ka mga katuigan, ug ang pito usab ka niwang nga mga uhay nga nasawot sa hangin gikan sa sidlakan mao ang pito ka mga katuigan sa kagutom. **28** Mao kanang mga butanga ang akong masaysay ngadto sa Paraon. Kung unsa man ang pagabuhaton sa Dios gipadayag niya kini ngadto sa Paraon. **29** Tan-awa, pito ka mga katuigan sa kagadaya ang moabot sa tibook yuta sa Ehipto. **30** Pito usab ka mga katuigan sa kagutom ang moabot sunod niana, ug ang tanan kagadaya mahikaliman sa yuta sa Ehipto, ug ang hulaw modato sa tibook yuta. **31** Ang kagadaya dili mahinumdoman sa yuta, tungod sa mosunod nga kagutom nga hilabihan kaayo. **32** Gibalik pag-usab ang damgo ngadto sa Paraon tungod kay kining mga butanga namugna sa usa Dios, ug sa idili madugay buhaton kini sa Dios. **33** Karon kinahanglan ngi mangita ang Paraon ug tawong adunay pagsabot, ug maalamon, ug tuyugan siya sa tibook kayutaan sa Ehipto. **34** Tugot niya buhaton kini sa Paraon: tugot nga mopili siya ug tigdumala sa tibook kayutaan. Tugot sila nga kuhaon ang ikalima nga bahin sa abot sa Ehipto sulod sa pito ka mga katuigan sa kagadaya. **35** Ipatigom kaniila ang tanan pagkaon sa umaobot nga maayong mga katuigan. Tugot sila nga tipigan ang trigo ilalom sa pagbuot sa Paraon alang sa pagkaon sa mga siyudad. Pabantay kini kaniila. **36** Ang pagkaon maoy mosangkap alang sa yuta sulod sa pito ka mga katuigan sa kagutom nga modangat sa yuta sa Ehipto. Niini nga

paagi ang yuta dili madaot sa kagutom." **37** Kini nga tambag maayo sa mga mata sa Paraon ug sa mga mata sa tanan niyang mga sulugoon. **38** Miington ang Paraon sa iyang mga sulugoon, "Makakaplaq pa ba kita ug tawo nga sama niini, kansang adunay Espiritu sa Dios?" **39** Unya miington ang Paraon ngadto kung Jose, "Tungod kay kining tanan gipakita man sa Dios kanimo, wala nay laing adunay pagsabot ug maalamon sama kanimo. **40** Himuro ko ikaw nga piniyalan sa akong panimalay, ug sumala sa imong pulong madumalaman nimo ang tanan nakong kawayhan. Dihia lamang sa trono ako ang mas labaw kaysa kanimo." **41** Miington ang Paraon ngadto kung Jose, "Tan-awa, piyalan ko ikaw sa tibuo kayutaan sa Ehipto." **42** Gikuha sa Paraon ang pangsiyo nga singsing sa iyang tudio ug gibutang niya kini sa tudio ni Jose. Gisul-oban niya siya ug bisti, hinimo sa nindot nga panaptono nga lino, ug gibutangan niya siya ug bulwagan kwentas. **43** Gipasakay niya siya sa ikaduha nga karwahen nga iyang gipanag-iya. Misinggit ang mga tawo nga nag-una kaniyo, "Pangluhod kamo." Gipiyalan siya sa Paraon sa tibuo yuta sa Ehipto. **44** Nag-ingon ang Paraon ngadto kung Jose, "Ako ang Paraon, ug gawas kanimo, wala nay lain pang tawo ang makataas sa iyang kamot o sa iyang til sa tibuo yuta sa Ehipto." **45** Gingilan sa Paraon si Jose ug "Zaphenath Paneah." Gihatag kaniya si Asenat ingon nga iyang asawa, ang anak nga babaye ni Potifera nga pari sa On. Ang katungod ni Jose lukop sa tibuo Ehipto. **46** Nagpanuigon ug 30 si Jose sa dihang nag-alagad siya sa Paraon. Milakaw si Jose gikan sa presensya sa Paraon, ug miadto sa tanang yuta sa Ehipto. **47** Sa pito ka madagayaon nga mga katuigan ang yuta mihatag sa madagayaon nga abot. **48** Gipatigom niya ang tanan nga mga pagkaon sulod sa pito ka mga katuigan nga anaa sa yuta sa Ehipto, ug gibutang ang mga pagkaon sa mga siyudad. Gibutang niya sa kada siyudad ang pagkaon gikan sa mga uma nga nakalabot niini. **49** Gitipigan ni Jose ang mga trigo nga sama kadaghan sa balas sa dagat, nga mihunong na sila sa pag-ihap, tungod kay dili na nila kini maihap. **50** Adunay duha ka mga anak nga lalaki si Jose sa wala pa miabot ang mga tuig sa kagutom, kansang gimabnios ni Asenat, ang anak nga babaye ni Potifera nga pari sa On. **51** Gingilan ni Jose ug Manases, ang kamagulangan niyang anak, kay siya nag-ingon, "Gibuhut sa Dios nga ako makalimot sa tanan nakong mga kalisod ug sa tibuo pamilya sa akong amahan." **52** Gingilan niya ug Efrain ang ikaduha niyang anak nga lalaki, kay siya nag-ingon, "Gihimo akong magmabungahan sa yuta sa akong kasakitan." **53** Nuhuman ang pito ka mga katuigan sa kadagaya nga anaa sa yuta sa Ehipto. **54** Ug nagsugod na ang pito ka mga katuigan sa kagutom, sumala sa gisaysay ni Jose. Adunay kagutom sa tanang kayutaan, apan adunay pagkaon sa tibuo yuta sa Ehipto. **55** Sa dihang ang tanang yuta sa Ehipto nakasinati ug kagutom, ang kawayhan nagtagwag sa makusog sa Paraon alang sa pagkaon. Ang Paraon nag-ingon sa tanang Ehiptohanon, "Adto kamo kung Jose ug buhata ninyo ang iyang isulit." **56** Ang kagutom mikoyanap sa tibuo yuta. Gipaabilhan ni Jose ang tanang balay tipiganan ug gibalyiga ngadto sa mga Ehiptohanon. Ang kagutom hilabihan na kaayo sa yuta sa Ehipto. **57** Ang tanan sa kahibotan miabot sa Ehipto aron sa pagpalit ug trigo gikan kung Jose, tungod kay ang kagutom hilabihan na man kaayo sa tibuo kahibotan.

42 Karon nasayran ni Jacob nga adunay trigo sa Ehipto. Miington siya sa iyang mga anak nga lalaki, "Nganong nagtinan-away lang man kamo sa usag-usa?" **2** Miington siya, "Tan-awa dinihi, nakadungog ako nga adunay trigo sa Ehipto. Panglugsong kamo dito ug pamalit kamo ug pagkaon aron mabuhî kita ug dili mangatay." **3** Ang napulo ka mga igsoon ni Jose milusong aron mopalit ug trigo sa Ehipto. **4** Apán wala gipakuyog ni Jacob si Benjamin nga igsoon ni Jose, uban sa iyang mga igsoon, kay miington siya, "Tingali adunay daotan nga mahitabo kaniya." **5** Miabot ang mga anak nga lalaki ni Israel aron sa pagpalit uban niadtong mga miabot, kay ang kagutom anaa na sa yuta sa Canaan. **6** Karon si Jose mao ang gobernador sa tibuo kayutaan. Siya mao ang tigbaligya ngadto sa tanang kawayhan sa yuta. Miabot ang mga igsoon lalaki ni Jose ug mihapa sila sa iyang atubangan. **7** Nakita ni Jose ang iyang mga igsoon lalaki ug nailhan niya sila, apan nagpakaaron-ingnon siya sa iyang kaugalingon ngadto kanila ug masuk-anon nga nakigsulti kanila. Miington siya kanila, "Asa man kamo gikan?" Miington sila, "Gikan kamo sa yuta sa Canaan aron mopalit ug pagkaon." **8** Nailhan ni Jose ang iyang mga igsoon, apan wala sila makaila kaniya. **9** Nahnudoman ni Jose ang iyang mga damgo mahitungod kanila. Miington siya ngadto kanila, "Mga espiya kamo. Mianhi kamo aron sa pagsusi sa huyang nga mga bahin sa yuta." **10** Miington sila kaniya, "Dili, among agalon. Mianhi ang imong ma-

sulugoon aron sa pagpalit ug pagkaon. **11** Mga anak kaming tanan sa usa ka tawo. Matinud-anon kaming mga tawo. Ang imong mga sulugoon dili mga espiya." **12** Miington siya ngadto kanila, "Dili, mianhi kamo aron sa pagsusi sa huyang nga mga bahin sa yuta. **13** Miington sila, "Ang imong mga sulugoon dose ka mga managsoon, mga anak nga lalaki sa usa lamang ka tawo sa yuta sa Canaan. Unya, ang among kinamanghoran atua didto karon sa among amahan, ug ang usa namo ka igsoon patay na." **14** Miington si Jose kanila, "Mao kini ang giungon ko kaninyo; mga espiya kamo. **15** Pagasulayen kamo pinaagi niini. Pinaagi sa ngalan sa Paraon, dili kamo makabiya dinihi, gawas kung dad-on ninyo dinihi ang inyong kinamanghoran igsoon. **16** Papaulia ang usa kaninyo ug ipakuha ang inyong igsoon. Magpabilin kamo sa bilanggoan, aron masulayon ang inyong gipamulung, kung aduna bay kamaturoan diha kaninyo." **17** Busa gibutang niya silang tanan sa bilanggoan sulod sa tulo ka mga adlaw. **18** Sa ikatulo ka-adlaw miington si Jose kanila, "Buhata kini ug mabuhî kamo, tungod kay aduna akyo kahadlok sa Dios. **19** Kung tinuod nga kamo matinud-anon nga mga tawo, kinahanglan mabilanggo ang usa sa inyong igsoon, apan panlakaw kamo ug pagdala ug trigo alang sa kagutom sa inyong mga panimalay. **20** Dad-a ang inyong kinamanghoran igsoon nga lalaki nganhi kanako aron ang inyong mga pulong mapamatud-an ug dili kamo mamatay." Busa gibuhut nila kini. **21** Miington sila sa usag-usa, "Nakasala gayod kita sa atong igsoon kay niadtong nakita nato ang pagtuaw sa iyang kalag samtantang siya nagahangyo kanato wala nato siya gipaminaw. Mao nga midangat kanato kining kalisod." **22** Mitubag si Ruben kanila, "Dili ba nag-ingon man ako kaninyo, 'Ayaw kamo pagpakaasala batok sa bata,' apán wala kamo naminaw? Karon, tan-awa, gipaniganlan kita sa iyang dugo." **23** Wala sila masayod nga nakasabot si Jose kanila, tungod kay aduna may tighubad tali kanila. **24** Mitalikod siya gikan kanila ug mihilak. Mibikal siya ug nakigsulti ngadto kanila. Gikuha niya si Simeon gikan kanila ug gipagos siya samtantang sila nagtan-aw. **25** Unya nagsugo si Jose sa iyang mga sulugoon sa pagpuno sa ilang mga sudlanan ug trigo, ug isulod pagbalik ang salapi sa ilang matag sako, ug hataagan sila ug pagkaon sa ilang pagpanaw. Gibuhut kiri ngadto kanila. **26** Giikargahan sa mga managsoon ang ilang mga asno sa mga trigo ug mibiya sila didto. **27** Samtantang usa kanila miabli sa iyang sako aron sa pagkuha ug pagkaon alang sa iyang asno sa dapit nga pahulayanan, nakita niya ang iyang salapi. Tan-awa, anaa kini sa sulod sa iyang sako. **28** Miington siya sa iyang mga igsoon lalaki, "Ang akong salapi nahiibilik. Tan-awa kini; anaa kini sa akong sako." Ug nahugno ang ilang mga kasingkasing ug nangurog sila sa usag-usa. Miington sila, "Unsa ba kining gibuhut sa Dios kanato?" **29** Miadto sila kung Jacob, nga ilang amahan sa yuta sa Canaan, ug gisuginlan siya sa tanang mga nahitabo kanila. Miington sila, **30** "Ang tawo, nga agalon sa yuta, maisugon nga nagsulti kanamo ug gidudahan kami nga mga espiya sa yuta. **31** Miington kani kaniya, 'Matinud-anon kami nga mga tawo. Dili kami mga espiya. **32** Dose kami ka managsoon, mga anak nga lalaki sa among amahan. Ang usa patay na, ug ang kinamanghoran atua karon sa among amahan sa yuta sa Canaan." **33** Ang tawo, nga agalon sa yuta, miington kanamo, 'Pinaagi niini, masayran ko kung matinud-anon ba kamo nga mga tawo. Ibilin ang usa sa inyong igsoon kanako, pagdala kamo ug trigo alang sa kagutom sa inyong mga panimalay, ug panlakaw kamo. **34** Dad-a ang inyong kinamanghoran igsoon nga lalaki nganhi kanako. Unya masayran ko nga kamo dili mga espiya, ug kamo matinud-anon nga mga tawo. Unya pagawason ko ang inyong igsoon, makabaligya ug makapamalit na kamo dinihang yuta." **35** Miabot ang higayon nga sa dihang gihuad nila ang ilang mga sako, ug, tan-awa, ang kada iya nga sudlanan nga puno sa plata anaa sa ilang matag sako. Sa díhang káta nila ug sa ilang amahan ang ilang mga plata, nangahadlok sila. **36** Ang ilang amahan nga si Jacob miington kanila, "Gikuhaan ninyo ako ug mga anak. Patay na si Jose, si Simeon wala na, ug ipalayo pa gayod ninyo gikan kanako si Benjamin. Supak kanako kining tanang mga butanga." **37** Misulti si Ruben sa iyang amahan nga nag-ingon, "Mamahimo mong patyon ang duha ko ka mga anak nga lalaki kung dili ko madala pagbalik diha kanimo si Benjamin. Isalig siya sa akong mga kamot, ug dad-on ko siya pagbalik nganhi kanimo." **38** Miington si Jacob, "Dili nako palugsonong uban kaninyo ang akong anak. Tungod kay patay na ang iyang igsoon ug siya na lamang ang nahiibilin. Kung adunay mahitabo kaniya sa dalan nga inyong pagalakwan, nar kamo makanagong sa pagdala sa ubanong kong buhok ngadto sa seol tungod sa kasub-anan." (Sheol h7585)

43 Hilabihan na kaayo ang kagutom sa yuta. **2** Niabot ang higayon sa dihang ilang nahuot ug kaon ang mga trigo nga ilang gidalikan sa Ehipto, miuongan kanila ang ilang amahan, "Lakaw pag-usab; pagpalit ug pagkaon alang kanato." **3** Miuongan si Juda kaniya, "Ang tawo nagpasidaan pag-ayo kanamo, 'Dili kamo makakita sa akong dagway gawas kung kauban ninyo ang inyong igsoong lalaki.' **4** Kung imong ipaubaan ang among igsoong lalaki kanamo, molugsong kami ug palitan ka namo ug pagkaon. **5** Apan kung dili mi siya ipaubaan, dili kami molugsong. Kay miuongan kanamo ang tawo, 'Dili kamo makakita sa akong dagway gawas kung inyong kauban ang inyong igsoong lalaki.' **6** Miuongan si Israel, "Nganong dili man maayo ang inyong pagtagad kanako pinaagi sa pag-ingon sa tawo nga aduna pa kamoy usa pa ka igsoong lalaki?" **7** Miuongan sila, "Nangutana pag-ayo ang tawo mahitungod kanamo ug sa atong pamilya. Miuongan siya, 'Buhi pa ba ang inyong amahan? Aduna pa ba kamoy igsoong lalaki?' Gitubag namo siya sumala niini nga mga pangutana. Unsao man namo pagkasayod nga moiangon siya, 'Dad-a palugsong ang inyong igsoong lalaki?'" **8** Miuongan si Juda kung Israel nga iyang amahan, "Ipadala uban kanako ang batang lalaki. Motindog kami ug molakaw aron mabuhî kita ug dili mangamatay, kami, ikaw, ug ang among mga kabataan usab. **9** Magpasalig ako alang kaniya. Manubag ako kanimo. Kung dili ko siya madala balîk kanimo ug mapakita siya diha sa imong atubangan, unya ipapas-an kanako ang pagbasol handog sa handog. **10** Kuy kung wala kita maglangay, sa pagkatiuod lang nakabalkî na unta kami karon dihi sa ikaduhang higayon." **11** Ang ilang amahan nga si Israel miuongan kanila, "Kung mao kana, himoa kini karon. Pagkuha ug pipila ka pinakamaayong abot sa yuta ug ibutang sa inyong panudlanan. Paggâla palugsong ug gasa ngadto sa tawo: pipila nîga lana ug dugo, mga lamas ug mira, mga pistasio nga mani ug mga almendras nga mani. **12** Paggâla ug doble nga salapi ug dad-a pag-usab ang salapi nga gibalik sa sulod sa inyong mga sako. Basin sayon lamang kini. **13** Dad-a usab ang inyong igsoong lalaki. Tindog ug lakaw pag-usab ngadto sa tawo. **14** Hinaot pa nga ang Dios nga Makagagahom maghatag kaninyo ug kaluoysa atubungan sa tawo, aron iyang buhian ang usa pa ninyo ka igsoong lalaki ug si Benjamin. Kung ako mawad-an sa akong mga anak, mawad-an gayodako." **15** Gikuha sa mga tawo kini nga mga gasa, ug giboble nila ang kantidad sa salapi, ug gidalâ si Benjamin. Migikan sila ug milugsong paingon sa Ehipto ug mibarog atubangan kung Jose. **16** Sa dihang nakita ni Jose si Benjamin uban kanila, miuongan sila sa piniyalan sa iyang balay, "Dad-a ang mga tawo ditto sa balay, pag-iaw ug hayop ug andama kini, kay ang mga tawo mokoan uban kanoko sa paniuod." **17** Gihimo sa piniyalan kung unsa ang gisulti ni Jose. Iyang gidalâ ang mga tawo ditto sa balay ni Jose. **18** Nangahadlok ang mga tawo tungod kay gidalâ man sila ditto sa balay ni Jose. Miuongan sila, "Tungod kini sa salapi nga gibalik sa atong mga sako sa unang higayon nga gidalâ kita dihi, aron makakita siya ug higayon batok kanato. Basin ug iya kitang dakpon ug kuhaoan kita aron mahimong ulipon, ug kuhaoan ang atong mga asno." **19** Miduol sila sa piniyalan sa balay ni Jose, ug nakigsulti sila kaniya diha sa pultahan sa balay, **20** nga naga-ingon, "Among agalon, milugsong kami dihi sa unang higayon aron mopalit ug pagkaon. **21** Ug nahirabot kini, nga sa dihang nahirabot kami sa dapit nîga among gipahulayan, nîga among giabliban ang among mga sako, ug, tan-awa, ang matag salapi sa tawo anaa sa sulod sa iyang sako, ang among salapi anaa sa sako nga kantidad. Gidalâ namo kini pagbalik. **22** Nagdala na usab kami palugsong ug dugang nga salapi aron pagpalit ug pagkaon. Wala kami masayod kung sikinsa ang nagsulod sa among salapi sa among mga sako." **23** Miuongan ang piniyalan, "Magmalinawon kamo, ayaw kamo kahadolok. Ang inyong Dios ug ang Dios sa inyong amahan mad ang nagsulod sa inyong salapi sa inyong mga sako." Akong nadawat ang inyong salapi." Unya gidalâ pagawas sa piniyalan si Simeon ngadto kanila. **24** Gidalâ sa piniyalan ang mga tawo ditto sa balay ni Jose. Gihatagan niya sila ug tubig, ug nanghugas sila sa ilang mga til. Gihatagan niya ug pagkaon ang ilang mga asno. **25** Ug giandam nila ang mga gasa kay moabot si Jose sa pagka-udto, kay nadungon nila ngâ mokoila sila ditto. **26** Sa dihang nahirabot si Jose sa iyang panimalay, gidalâ nila ang mga gasa nga anaa kanila ditto sa balay, ug miyukbo siya ang atubangan. **27** Nangutana siya mahitungod sa ilang kahimtang ug miuongan, "Maayo ba ang kahimtang sa inyong amahan, kadtong tigulang na ngâ lalaki nîga inyong giingon? Buhi pa ba siya?" **28** Miuongan sila, "Ang imong sulugoon ang among amahan anaa sa maayong kahimtang. Buhi pa siya." Unya mihipa ug miyukbo. **29** Sa dihang giyahan niya ang iyang mga mata iyang

nakita si Benjamin nga iyang igsoon, ang anak nga lalaki sa iyang inahan, ug siya miuongan, "Mao ba kini ang inyong kinamanghorang igsoon nga inyong gisugilon kanako?" Ug unya miuongan siya, "Hinaot nga ang Dios maluoy kanimo, akong anak." **30** Nagdali si Jose nga migawas sa lawak, kay naluoy siya pag-ayo sa iyang igsoong lalaki. Nangita siya ug luna aron mohilak. Miadto siya sa iyang lawak ug mihilak ditto. **31** Nanghilamos siya ug migawas. Gipunginan niya ang iyang kaugalingon, nga nag-ingon, "Idâit ang pagkaon." **32** Gidalit sa mga sulugoon ang pagkaon nga alang lamang kung Jose ug alang usab sa iyang mga igsoong lalaki. Nagaon usab didto ang mga Ehiptohanon uban kung Jose tungod kay dili man sila makakaon ug tinapay kauban sa mga Hebreo, kay makuulaw kana alang sa mga Ehiptohanon. **33** Naglingkod ang mga managsoong lalaki sa iyang atubangan, sa pinaka-kamagulangan sumala sa iyang katungod sa pagkamagulang, ug sa pinaka-kamanghoran sumala sa ilang pagkabatan-on. Nahibulong ang mga tawo. **34** Nagpadala si Jose kanila ug babin sa mga pagkaon nga anaa sa iyang atubangan. Apan ang babin ni Benjamin adunay kalmahan ang kadaghan kaysa sa iyang mga igsoong lalaki. Miinom sila ug nagmalipayon uban kanila.

44 Gisugo ni Jose ang piniyalan sa iyang balay, nga nag-ingon, "Pun-a ang mga sako sa mga tawo ug pagkaon, kutob sa ilang madala, ug ibutang ang matag salapi sa tawo sa sulod sa iyang sako. **2** Ibutang ang akong kupa, ang kupa nga plata, sa sulod sa sako sa kinamanghoran, ug ang iyang salapi alang sa trigo." Gibuhat sa piniyalan ang gisulti kaniya ni Jose. **3** Sa pagkabanag-banag sa kabuntagan, ug gipalakaw na ang mga tawo, sila ug ilang mga asno. **4** Sa dihang nakagawas na sila sa siyudad apan dili pa halayo, miuongan si Jose sa iyang piniyalan, "Tindog, gukda ang mga tawo, ug sa dihang imo silang maapsan, sulthi sila, 'Nganong inyo man nga gibalosan ug daotan ang maayo?' **5** Dili ba mao man kini ang kupa nga gina-imnan sa akong agalon, ug ang kupa nga iyang ginagamit sa pagpanagna? Daotan kaayo kining inyong gibuhat." **6** Naapsan sila sa piniyalan ug giingon kining mga pulonga kanila. **7** Miuongan sila kaniya, "Nganong makasultan man ang among agalon ug pulong nga sama niini? Dili mahimo sa iyang mga sulugoon kanang mga butanga. **8** Tan-awa, ang salapi nga among nakita sa sulod sa among mga sako, gidalâ namo pagbalik kanimo gikan sa yuta sa Cannaan. Unsao man namo pagkawat sa plata ni bulawan ditto sa balay sa imong agalon? **9** Kung makaplagan kini sa bisan kinsa sa imong mga sulugoon, mamahimo siyang patyon, ug mamahimo usab kaming mga ulipon sa among agalon." **10** Miuongan ang piniyalan, "Nan karon mahitabo kini sumala sa inyong mga gipamulong. Kaniya kansas nakaplagan ang kupa mamahimong akong ulipon, ug kamong uban dili pakasad-on." **11** Unya ang matag-usa ka tawo nagdali-dili nga gipanâo ang iyang sako sa yuta, ug giabliban sa matag-usa ang iyang sako. **12** Misusi ang piniyalan. Iyang gisugdan sa kinamagulangan ug nahuman handog sa kinamanghoran, ug nakita ang kupa sa sako ni Benjamin. **13** Busa gigisi nila ang ilang mga bisti. Ug gibalik sa matag-usa ang karga sa asno ug mibalik sa siyudad. **14** Mibalik si Juda ug ang iyang mga igsoong lalaki sa balay ni Jose. Anaa pa siya ditto, ug miyukbo diha sa iyang atubangan. **15** Miuongan si Jose ngadto kanila, "Unsa man kining inyong gibuhat? Wala ba kamo masayod nga ang tawo sama kanako makahimo sa pagpanagna?" **16** Miuongan si Juda, "Unsa man ang among masulti sa akong agalon? Unsa man ang among ipamulong? Ni unsao man namo pagpanâo padam sa among kaugalingon? Nasayaran sa Dios ang sala sa imong mga sulugoon. Tan-awa, kami mga ulipon sa akong agalon, kanamo ug kaniya usab kansas nakaplagan ang kupa." **17** Miuongan si Jose, "Dili ko kana mahimo. Mamahimong akong ulipon, ang tawo kansas nakaplagan ang kupa, apal ang lahan sa uban kaninyo, lakaw pauli sa inyong amahan nga malinawon." **18** Unya miduol si Jose kaniya ug miuongan, "Akong agalon, palihog togoti ang imong sulugoon nga mosulti ug pulong sa igdulonggo sa akong agalon, ug ayaw itugot ang imong kasuko nga magkalayo batok sa imong sulugoon, kay ikaw nahiwasana man sa Paraon. **19** Nangutana ang akong agalon sa iyang mga sulugoon, nîga naga-ingon, 'Aduna pa ba kamoy amahan ug igsoong lalaki?' **20** Ug miuongan kami sa akong agalon, 'Anaa kami amahan, nîga tigulang na, ug usa ka anak sa iyang pagkatiugang, nîga gamay'ng bata. Ug ang iyang igsoong lalaki namatay na, ug siya na lamang ang nag-inusarang nahiwasan nga anak sa iyang inahan, ug gihiguma siya sa iyang amahan.' **21** Ug ikaw miuongan sa imong mga sulugoon, 'Dad-a nîga siya palugsong aron ako siyang makita.' **22** Ug miuongan kami sa akong agalon, 'Ang bata dili makabiya sa iyang amahan. Kay kung siya mobiya sa iyang

amahan ang iyang amahan mamatay.' **23** Ug ikaw miington sa imong mga sulugoon, 'Dili kamo makakita pag-usab sa akong dagway, gawas lang kung ang inyong kinamanghorang igsoon molugsong uban kaninyo.' **24** Ug miabot ang higayon sa dihang mitungas kami didto sa imong sulugoon nga akong amahan, among gisugilon kanya ang mga pulong sa akong agalon. **25** Ug ang among amahan miington, 'Lakaw pag-usab, pagpalit ug pagkaon alang kanato.' **26** Ug miington kami, 'Dili kami molugsong. Apan kung ang among kinamanghorang igsoon uban kanamo, namolugsong karni, kay dili karni makakita sa panagway sa tawo gawas kung kauban namo ang among kinamanghorang igsoon.' **27** Ang imong sulugoon nga akong amahan nagsulit kanamo, 'Nasayod kamo nga ang akong asawa nakabaton kanako ug duha ka mga anak nga lalaki. **28** Ug ang usa nawala gikan kanako ug ako miington, 'Gikunis-kunis gayod siya, ug sukad wala ko na siya hikiti.' **29** Ug kung inyong kuhano usah kining usa gikan kanako ug adunay daotang mahitabo kaniya, kamoy magdala sa akong ubanong buhok paubos sa seol nga adunay kasub-anan.' (**Sheol h7585**) **30** Busa, karon, kung mopaauli ako sa imong sulugoon nga akong amahan, ug ang bata dili namo kauban, sanglit ang iyang kinabuhi sumpay man sa kinabuhi sa batang lalaki, **31** moabot gayod, nga kung iyang makita ng dili namo kauban ang bata mamatay siya. Ug ang imong mga sulugoon ang magdala sa ubanong buhok sa imong sulugoon nga among amahan paubos sa seol nga adunay kasub-anan. (**Sheol h7585**) **32** Kay ang imong sulugoon nagsasai alang sa batang lalaki ngadto sa akong amahan ug miington, 'Kung dili ko siya madala pagbalik nganha kanimo, basolon ako sa akong amahan hangtod sa kahangtoron.' **33** Busa karon, palihog tugot ang imong sulugoon nga magpabilin puli sa batang lalaki aron mahimong sulugoon sa akong agalon, ug tugot ang batang lalaki nga motungas kauban sa iyang mga igsoon lalaki. **34** Kay unsaon man nako pag-adto sa akong amahan kung ang batang lalaki dili nako kauban? Mahadlok ako nga makita ang daotang mahitabo sa akong amahan.'

45 Wala na makapugong si Jose sa iyang kaugalingon atubangan sa tanan niyang mga sulugoon nga nagtindog duol kaniya. Misulti sa makusog, "Pahawa kamong tanan gikan kanako." Walay mga sulugoon nga nagpabilin duol kaniya sa dihang gipaila niya ang iyang kaugalingon ngadto sa iyang mga igsoon. **2** Mihilak siya sa makusog, nakadungog niini ang mga Ehiptohanon, lakip ang panimalay sa Paraon. **3** Miington si Jose sa iyang mga igsoon, "Ako si Jose. Buhi pa ba ang akong amahan?" Wala makatubag kaniya ang iyang mga igsoon, tungod kay nakuyawan sila sa iyang presensiya. **4** Unya si Jose miington sa iyang mga igsoon, "Palihog, duol kamo kanako." Midul sila. Siya miington, "Ako si Jose nga inyong igsoon, nga inyong gibaligya sa Ehipto. **5** Ug karon ayaw kamo kaguel o kasuko sa iyang mga kaugalingon nga inyo akong gibaligya dinihi, kay ang Dios nagpadala kanako una kaninyo aron pagtigip sa kinabuhi. **6** Tungod kay adunay kagutom sa yuta niining duha ka tuig, ug aduna pay lima ka mga tuig nga dili makahimo sa pag-daro ni mag-an. **7** Gipadala ako sa Dios una kaninyo aron matipigan kamo ingon nga mga nabiilin nga kaliwatan sa kalibutan, aron magpabilin kamong mabuhin pinaagi sa dako nga kaluwasan. **8** Busa dili kamo ang nagpadala kanako apang Dios, ug gihimo niya ako nga amahan sa Paraon, agalon sa tibuo niyang panimalay, ug pangulo sa tibuo yuta sa Ehipto. **9** Paggadli ug tungas ngadto sa akong amahan ug ingna siya, 'Mao kini ang giingon sa imong anak nga si Jose, Gibuhat ako sa Dios nga agalon sa tibuo Ehipto. Anhi lugsong kanako, ug ayaw paglalangon. **10** Magpuyo ka sa yuta sa Gosen, ug madul kana kanako, ikaw ug ang imong mga anak ug mga anak sa imong mga anak, imong mga karnero ug ang imong mga baka, ug tanan nga anaa kanimo. **11** Ako magapatagbo sa inyong panginahanglan ditto, kay aduna pay lima ka mga tuig sa kagutom, aroq dili kamo makabsan, ikaw, imong panimalay, ug ang tanan nga anaa kanimo. **12** Tan-awa, sa inyong mga mata, ug ang mata sa akong igsoon nga si Benjamin, nga kini ang akong baba nagasulti kaninyo. **13** Suginlan ninyo ang akong amahan mahitungod sa tibuo nakong gahom sa Ehipto, sa tanan nga inyong nakita. Pagdali kamo ug dad-a ang akong amahan lugsong ngari. **14** Gigakos niya ang iyang igsoon nga si Benjamin sa liog ug mihilak, ug mihilak usab si Benjamin sa iyang liog. **15** Gihalokan niya ang tanan niyang mga igsoon ug mihilak ngadto kanila. Human niana nakig-istorya kaniya ang iyang mga igsoon. **16** Ang balita mahitungod sa maong butang gisugilon ngadto sa panimalay sa Paraon; "Mibot ang mga igsoon ni Jose" Nahimut pag-ayo niini ang Paraon ug ang iyang mga sulugoon. **17** Miington ang Paraon kung Jose, "Ingna ang imong mga igsoon, 'Buhata kini; kargahi ang inyong mga

hayop ug adto sa yuta sa Canaan. **18** Kuahaa ang inyong amahan ug tibuo panimalay ug anhi kanako. Ihatag ko kaninyo ang maayong yuta sa Ehipto, ug makakaon kamo sa tambok sa yuta.' **19** Karon gisugo kamo, 'Buhata kini, pagkuha ug mga karwahi sa yuta sa Ehipto alang sa inyong mga kabataan ug sa inyong mga asawa. Kuahaa ang inyong amahan ug anhi. **20** Ayaw kamo kabalak sa inyong mga kabtangan, tungod kay inyo man ang tanan nga maayo sa yuta sa Ehipto.' **21** Gibuhat kini sa mga anak ni Israel. Gihatagan sila ni Jose ug mga karwahi sumala sa giingon sa Paraon, ug gihatagan usab sila ug pagkaon sa ilang panaw. **22** Kanilang tanan naghatag siya sa matag-usa ug ilisan nga bisti, apan iyang gihatagan si Benjamin ug 300 ka plata ug lima ka ilisan nga bisti. **23** Alang sa iyang amahan gipadala niya kini: napulo ka mga asno nga puno sa mga maayong butang gikan sa Ehipto; ug napulo ka baye nga mga asno nga puno ug trigo, tinapay, ug uban pa nga mga panginahanglan alang sa pagpanaw sa iyang amahan. **24** Busa gipagikan niya ang iyang mga igsoon ug sila mibiya. Siya miington kanila, "Ayaw kamo pag away sa inyong panaw." **25** Milakaw sila pagawas sa Ehipto ug miabot sa yuta sa Canaan, ngadto kyang Jacob nga ilang amahan. **26** Gisugilin nila siya nga nag-ingon, "Buhi pa si Jose, ug siya ang nagdumala sa tibook yuta sa Ehipto." Ug nahibulong ang iyang kasing-kasing, tungod kay wala siya mituo kanila. **27** Gisugilin nila kaniya ang tanan nga mga pulong nga gisutli ni Jose kanila. Sa pagkakita ni Jacob sa mga karwahi nga gipadala ni Jose aron magdala kaniya, nadasig ang espiritu sa iyang amahan nga si Jacob. **28** Si Israel miington, "Husto na. Buhi pa si Jose nga akong anak. Muadto ako ug makigita kaniya sa dili pa ako mamatay."

46 Mipanaw si Israel ngadto sa Berseba uban ang tanan nga anaa kaniya. Didto naghalad siya ug mga halad alang sa Dios sa iyang amahan nga si Isaac. **2** Ang Dios nakigusulti kang Israel sa usa ka panan-awon niana nga gabii, nga nag-ingon, "Jacob, Jacob." Siya miington, "Ania ako." **3** Ang Dios nag-ingon, "Ako ang Dios, ang Dios sa imong amahan. Ayaw kahadlok nga molugsong ngadto sa Ehipto, kay didto himun ko ikaw nga dakong nasod. **4** Ako mag-uban kanimo ngadto sa Ehipto, ug dad-on ko gayod ikaw pag-usab balik dinhi. Ug itik-op ni Jose ang imong mga mata pinaagi sa iyang mga kamot." **5** Milakaw si Jacob gikan sa Berseba. Gidala sa mga anak nga lalaki ni Israel si Jacob nga ilang amahan, ang ilang mga kabataan, ug ang ilang mga asawa, sakay sa mga karwahi nga gipadala sa Paraon aron iyang pagasakan. **6** Gidala nila ang mga kahayopan ug ang ilang mga katigayonan nga ilang natigom sa yuta sa Canaan. Mibot sila sa Ehipto, si Jacob ug ang tanan niyang mga kaliwanan kuyog kaniya. **7** Iyang gidala uban kaniya ngadto sa Ehipto ang iyang mga anak nga lalaki, ug ang mga anak nga lalaki niini, ang iyang mga anak nga babaye ug ang mga anak nga babaye sa iyang mga anak nga lalaki, ug tanan niyang mga kaliwanan. **8** Mao kini ang mga ngalan sa mga anak ni Israel nga mibot sa Ehipto, si Jacob ug ang iyang mga anak nga lalaki: Si Ruben, kamagulangang anak ni Jacob; **9** Ang mga anak ni Ruben Hanoc ug si Palu ug si Hesron ug si Carmi; **10** Ang mga anak nga lalaki ni Simeon, mao sila Jemuel, si Jamin, si Ohad, si Jakin, si Sohar, ug si Saul, ang anak nga lalaki sa babayeng taga-Canaan; **11** Ang mga anak nga lalaki ni Levi sila mao si Gerson, si Cohat, ug si Merari; **12** Ang mga anak nga lalaki ni Juda mao sila Er, si Onan, si Sela, si Peres, ug si Sera, (apan si Er ug Onan namatay sa yuta sa Canaan). Ug ang mga anak nga lalaki ni Peres mao si Hesron ug Hamul. **13** Ang mga anak nga lalaki ni Isacar mao sila Tola, si Pua, si Lob, ug si Simron; **14** Ang mga anak nga lalaki ni Zabulon mao sila Sered, si Elon, ug si Jaleel. **15** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Leah nga iyang gipakatawo kyang Jacob sa Padban Aram, lakip si Dina nga anak niyang babaye. Mikabat ug 33 ang iyang mga anak nga lalaki ug ang mga anak niyang babaye. **16** Ang mga anak nga lalaki ni Gad mao sila Sifeon, si Hagi, si Suni, si Esbon, si Eri, si Arod, ug si Areli. **17** Ang mga anak nga lalaki ni Aser mao sila Imna, si Iska, si Isvi, ug si Beria. Ug si Sera mao ang ilang igsoonong babaye. Ug mga anak nga lalaki ni Beria mao sila Eber ug si Malkiel. **18** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Zilfa, kansang gihatagan ni Laban ngadto sa iyang anak nga babaye nga si Leah. Mao kini ang iyang mga gipakatawo kyang Jacob 16 tanan. **19** Ang mga anak nga lalaki sa awasa ni Jacob nga si Raquel mao sila Jose ug Benjamin. **20** Sa Ehipto si Manases ug Efraim natawo kangle Jose pinaagi kyang Asenat, ang anak nga baba ug si Potifera nga pari sa On. **21** Ang mga anak nga lalaki ni Benjamin mao sila Bela, Betser, Asbel, Gera, Naaman, Ehi, Ros, Mufim, ug si Ared. **22** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni

Jacob nga natawo ngadto kung Raquel-14 tanan. **23** Ang anak nga lalaki ni Dan mao si Husim. **24** Ang mga anak nga lalaki ni Neftali mao sila Jaseel, si Guni, si Jeser, ug si Selem. **25** Mao kini ang mga anak nga lalaki nga natawo kung Jacob pinaagi kung Bilha, kansang gihatag ni Laban ngadto kung Raquel nga anak niyang babaye - pito tanan. **26** Ang tanang tawo nga miabot uban ni Jacob ngadto sa Ehipto, nga mao ang iyang mga kaliwat, wala pay labot ang mga asawa sa mga anak ni Jacob nga lalaki 66 tanan. **27** Apil sa duha ka mga anak nga lalaki ni Jose nga natawo kaniya sa Ehipto, 70 tanan ang mga sakop sa iyang panimalay ang miadto sa Ehipto. **28** Gipadala ni Jacob si Juda una kanila ngadto kung Jose aron ipakita kaniya ang dalan paingon sa Gosen, ug naakabot sila sa yuta sa Gosen. **29** Giandam ni Jose ang iyang karwahe ug mitungas sa Gosen aron sa pakigkita kung Israel nga iyang amahan. Nakita niya siya, migakos sa iyang liog, ug naghilak ug dugay. **30** Si Israel miington kung Jose, "Karon tugotiko ako nga mamamatay na, sanglit nakita ko na ang imong panagway, nga ikaw buhi pa." **31** Miington si Jose sa iyang mga igoosong lalaki ug sa panimalay sa iyang amahan, "Moadto ako ug sultihan ko ang Paraon, nga mag-ingon, 'Ang akong mga igoosong lalaki ug ang panimalay sa akong amahan, nga anaa sa yuta sa Canaan, nahiabot kanako.' **32** Ang mga tawo mga magbalantay, tungod kay tig-atiman man sila sa mga kahayopan. Gidala nila ang ilang mga karnero, mga baka, ug ang tanan nga anaa kanila." **33** Moabot ang higayon, sa dihang tawogn kamo sa Paraon ug pangutan-on, "Unsa man ang inyong trabaho?" **34** Kinahanglan kamong moington nga, "Ang imong mga sulugoon mga tig-atiman ug mga kahayopan sukad pa sa pagkabatan-on ug hangtod karon, kami, ug ang among mga katigulangan." Buhata kini aron makapuyo kamo sa yuta sa Gosen, kay ang mga magbalantay ginakasilagan man sa mga Ehiptohanon."

47 Unya miadto ug miington si Jose sa Paraon, "Miabot gikan sa yuta sa Canaan ang akong amahan ug akong mga igooson, ang ilang mga karnero, ilang mga kahayopan, ug ang tanan nga ilang gipanag-iyahan. Tan-awa, anaa sila sa yuta sa Gosen." **2** Gikuha niya ang lima niya ka mga igoosong ug gipaila-ila ngadto sa Paraon. **3** Miington ang Paraon sa mga igooson ni Jose "Unsa man ang inyong mga trabaho?" Miington sila sa Paraon, "Magbalantay sa mga karnero ang imong mga sulugoon, sama sa among katigulangan." **4** Unya miington sila sa Paraon, "Mianhi kami aron mopuyo sa yuta sa makadiyot lang. Walay kalan-on lang sa mga karnero sa imong sulugoon, tungod kay hilabihan man kaayo ang kagutom sa yuta sa Canaan. Busa karon, palihog tugot nga mopuyo ang imong mga sulugoon sa yuta sa Gosen." **5** Unya nakig-istorya ang Paraon kay Jose, nga miington, "Mianhi kanimo ang imong amahan ug imong mga igooson. **6** Ang yuta sa Ehipto alang kanimo. Ipahiluna ang imong amahan ug ang imong mga igooson sa labing maayong dapit, ang yuta sa Gosen. Kung may nailhan ka nga adunay katakos kanila, himoa silang tig-atiman sa akong kahayopan." **7** Unya gidala ni Jose si Jacob nga iyang amahan ug gipaila-ila sa Paraon. Gipanalanginan ni Jacob ang Paraon. **8** Miington ang Paraon kay Jacob, "Pila na man imong edad?" **9** Mitubag si Jacob sa Paraon, "130 ka mga tuig ang okong paglakaw niining kailbotana. Hamubo lang ang mga tuig sa akong kinabuhi ug daghang kasakitan. Dili sama katas sa kinabuhi sa akong mga katigulangan." **10** Unya gipanalanginan ni Jacob ang Paraon ug mibiya sa iyang atubangan. **11** Unya gipahimutang ni Jose ang iyang amahan ug ang iyang mga igooson. Gihatagan siila ug luna sa yuta sa Ehipto, ang pinaka labing maayo nga yuta, mao ang yuta sa Ramases, sumala sa gisugo sa Paraon. **12** Naghatag si Jose ug pagkaon sa iyang amahan, sa iyang mga igooson, ug sa tanang anaa sa panimalay sa iyang amahan, sumala sa gidaghanon sa ilang mga sakop. **13** Karon wala nay pagkaon sa tibuo yuta; tungod sa hilabihan ngakutom. Nangaluwa ang katawhan sa Ehipto ug ang katawhan sa Canaan tungod sa hilabihan nga ngakutom. **14** Gitigom ni Jose ang tanan nga salapi nga anaa sa yuta sa Ehipto ug sa yuta sa Canaan, pinaagi sa pagbaligya ug trigo ngadto sa mga lumolupyo. Unya gidala ni Jose ang salapi ngadto sa palasyo sa Paraon. **15** Sa diha nga nagasto ang tanang salapi sa yuta sa Ehipto ug sa Canaan, miadto ang tanang mga Ehiptohanon kung Jose ug miington, "Hatagi kami ug pagkaon! Nganong kinahanglan nga kami mamatay sa imong atubangan tungod ba kay nahurot na ang among salapi?" **16** Miington si Jose, "Kung nahurot na ang inyong salapi, dalaha ang inyong mga kahayopan nganhi ug hatagan ko kamo ug pagkaon baylo sa inyong mga hayop." **17** Busa gidala nila ang ilang mga hayop ngadto kung Jose. Gihatagan sila ni Jose ug pagkaon baylo sa ilang mga kabayo, sa mga karnero, sa mga baka, ug mga asno. Gipakaon niya sila ug tinapay agig baylo sa tanan nilang

mga kahayopan niadtong tuiga. **18** Sa natapos kadtong tuiga, miadto sila kaniya sa sunod nga tuig ug miington kaniya, "Dili namo itago sa among agalon nga ang among salapi nahurot na, ug ang panon sa mga baka nga ana sa akong agalon. Wala nay nahibilin sa atubangan sa among agalon, gawas sa among lawas ug among yuta. **19** Nganong kinahanglan man nga mamatay kami sa imong atubangan, ug madaoit ang among yuta? Palita kami ug ang among yuta agig baylo sa pagkaon, ug kami ug ang among yuta mahimong ulipon sa Paraon. Hatagi kamig binhi aron kami mabuhui ug dili mamatay, ug aron dili mapasagdan ang yuta." **20** Busa gipalit ni Jose ang tanang yuta sa Ehipto alang kung Paraon. Sa matag Ehiptohanon gibaligya nila ang ilang uma, tungod kay ang kagutom hilabihan na gayod. Sa ingon-an niya pamaagi, napanag-iya sa Paraon ang yuta. **21** Alang sa mga tawo, gihimo niya silang ulipon gikan sa usa ka utlanan sa Ehipto ngadto sa pikas nga utlanan. **22** Apan wala gipalit ni Jose ang yuta sa mga pari tungod kay gitagbo man ang mga pagpanginahanglan sa mga pari. Sila mikaon gikan sa gahin nga gihatag sa Paraon kanila. Tungod niana wala nila gibaligya ang ilang yuta. **23** Unya miington si Jose sa mga katawhan, "Tan-awa, gipalit ko kamo ug inyong yuta alang sa Paraon. Karon ania ang binhi para kaninyo, ug tamni ang yuta. **24** Sa ting-an, ihatag ninyo ang ika-limang bahin ngadto sa Paraon, ug ang ika-upat nga bahin alang sa inyong kaugalingon, sa binhi sa kaumahan ug alang sa pagkaon sa inyong panimalay ug sa inyong mga kabataan." **25** Sila miington, "Giliwas nimo ang among kinabuhi. Makakaplag una kami ug pabor sa imong pananaw. Kami mamahimong ulipon sa Paraon." **26** Busa nagbuhat si Jose ug balaod ug gipatuman sa yuta sa Ehipto hangtod niining adlawa, nga ang ika-limang bahin iya sa Paraon. Ang yuta lamang sa pari ang wala napanag-iya sa Paraon. **27** Busa nagpuyo si Israel sa yuta sa Ehipto, sa yuta sa Gosen. Nakapanag-iya ang iyang mga katawhan ug katabtan ditdo ug sila nagmabungahon ug nanaghan pag-ayo. **28** Nagpuyo si Jacob sa yuta sa Ehipto sulod sa 17 ka mga tuig, busa ang katuigan sa kinabuhi ni Jacob nagpangidoron ug 147 ka mga tuig. **29** Sa dihang hapiit na mamatay si Israel, gitawag niya ang iyang anak nga si Jose ug miington siya kaniya, "Kung makakaplag ako karon ug pabor sa imong atubangan, ibutang ang imong kamot ubos sa akang paa, ug ipakita kanako ang imong pagkamatid-anon ug pagkamasaligan. Palihog ayaw ako ilubong sa Ehipto. **30** Sa dihang matulog na ako uban sa akong mga amahan, dad-a ako sa gawas sa Ehipto ug ilubong ako sa lubnganan sa akong mga katigulangan." Miington si Jose, "Buhaton ko ang giingon mo." **31** Miington si Israel, "Panumpa kanako," ug nanumpa si Jose kaniya. Unya miduko si Israel sa ulohan sa iyang higdaanan.

48 Nahiabot ang panahon human niining mga butanga, adunay usa ka tawo nga nag-ingon ngadto kung Jose, "Tan-awa, nagsakit ang imong amahan." Busa, gidalid uban kaniya ang iyang duha ka mga anak nga lalaki, sila Manases ug Efraim. **2** Sa dihang nasuginlan si Jacob, "Lantawa, nahiabot ang imong anak nga si Jose aron makita ka." Naningkamot sa pagbangon si Israel ug milingkod sa higdaanan. **3** Nag-ingon si Jacob kung Jose, "Nagpakita kanako ang Dios nga labing gamhanan sa Luz sa yuta sa Canaan. Gipanalanginan niya ako **4** ug nag-ingon kanako, "Tan-awa, himuon ko ikaw nga magmabungahon ug modaghan. Himuon ko kanimo ang usa ka pundok sa mga nasod. Ihatag ko kanimo kining yuta sa imong mga kaliwatan ingon nga katigayonan sa dayon." **5** Ug karon ang imong duha ka mga anak nga lalaki, nga natawo kanimo sa yuta sa Ehipto sa wala pa ako nahiabot kanimo ditdo sa Ehipto, akoila sila. Maako si Efraim ug Manases, inger nga sila Ruben ug Simeon ako man. **6** Ang imong mga kabataan nga mosunod kanila mamaimo; sila igasulat ilalom sa mga ngalan sa ilang mga igoosong lalaki sa ilang panulondon. **7** Apan alang kanako, niadtong nahiabot ako gikan sa Paddan, sa akong kasubo si Raquel namatay sa dalan sa yuta sa Canaan, samtang aduna pay pipila ka hilay-on paingon sa Efrata. Gilubong ko siya sa dalan paingon sa Efrata (kadtong man ang Betlehem). **8** Sa dihang kini ni Israel ang mga anak nga lalaki ni Jose, siya nag-ingon, "Kinsa man kini sila?" **9** Nag-ingon si Jose sa iyang amahan, "Sila ang akong mga anak nga lalaki nga gihatag sa Dios kanako dinihi." Miington si Israel, "Dad-a sila kanako, aron sila akong mapanalanginan." **10** Karon hanap na ang mga mata ni Israel tungod sa iyang pagidaron, busa dili na siya halos makakita. Ug gipaduo ni Jose sila kaniya, ug iya silang gihalokan ug gigakos. **11** Nag-ingon si Israel kung Jose, "Wala ko kini damha nga makita ko pagusab ang imong nawong, apan gitugutan pa gayod gani ako sa Dios nga makita lakip ang imong mga anak." **12** Ug gikuha silang duha ni Jose gikan

sa tunga sa mga tuhod ni Israel, ug unya siya miduko sa iyang nawong ngadto sa yuta. **13** Gikuha silang duha ni Jose, si Efraim sa iyang tuo nga kamot ngadto sa wala nga kamot ni Israel, ug si Manases sa iyang wala nga kamot ngadto sa tuo nga kamot ni Israel, ug gidala sila paduol kaniya. **14** Gipataas ni Israel ang iyang tuong kamot ug gipatong kini ibabaw sa ulo ni Efraim nga kamanghoran, ug ang iyang wala nga kamot gipatong sa ulo ni Manases. Iyang sisaylo ang iyang mga kamot, kay si Manases man ang kinamaguwangan. **15** Nagpanalangin si Israel kung Jose nga nag-ingon, "Ang Dios kaniadto nga gialagaran sa akong mga amahan nga sila Abraham ug Isaac, ang Dios nga nag-atiman kanako hangtod niining adlaw, **16** ang anghel nga nagapanalipod kanako gikan sa tanang kadaot, hinaot magpanalangin siya niining mga bataas. Hinaot pa una nga ang akong ngalan maingalan kanila, ug ang ngalan sa akong mga amahan nga sila Abraham ug Isaac. Hinaot sila mosañay ngadto sa panon sa kalibutan." **17** Sa dihang nakita ni Jose ang tuong kamot sa iyang amahan nga gibutang sa ulo ni Efraim, wala kini nakapahimut kaniya. Iyang gikuha ang kamot sa iyang amahan ug gibalhin kini gikan sa ulo ni Efraim ngadto sa ulo ni Manases. **18** Nag-ingon si Jose ngadto sa iyang amahan, "Dili, akong amahan; kay kini ang kinamulgangan. Ibutang ang imong tuong kamot sa iyang ulo." **19** Ang iyang amahan nagbalibad ug nag-ingon, "Nasayod ako, akong anak, nasayod ako. Siya usab mahimong usa ka katawhan, ug mahimo usab siyang usa ka bartongan. Apan ang iyang manghod mas bartongan pa gayod kay kaniya, ug ang iyang kiliwatan mahimong bagang panon sa mga nasod." **20** Gipanalanginhan ni Israel sila niadtong adlaw niining mga pulong, "Magalitok ang katawhan sa Israel ug mga panalangin pinaagi sa imong ngalan nga maga-ingon, 'Hinaot nga maghimo ang Dios kanimo sama kang Efraim ug sama kang Manases.' Niini nga paagi, gibutang ni Israel si Efraim sa unahan ni Manases. **21** Nag-ingon si Israel kung Jose, "Tan-awa, hapiit na ako mamatay, apan magaubaon ang Dios kanimo, ug magadala kanimo pabalik sa yuta sa imong mga amahan. **22** Ngadto kanimo, ingon nga usa ka labaw kay sa imong mga igsoonig lalaki, ihatag ko kanimo ang habog nga bukid nga akong gikuha gikan sa mga Amorihanon pinaagi sa akong espada ug sa akong pana."

49 Unya gitawag ni Jacob ang iyang mga anak nga lalaki, ug miington, "Pagtigom kamong tanan, aron akong masuliti kaninyo kung unsa ang mahitabo kaninyo sa umaabot. **2** Pagtigom kamo ug paminaw, kamong mga anak nga lalaki ni Jacob. Paminaw kamo kung Israel, nga inyong amahan. **3** Ruben, ikaw ang akong kinamulgangan, ang akong kusog, ug ang sinugdanan sa akong kalig-on, dungdanan sa dignidad, ug dungganan sa gahom. **4** Dili magpungan nga sama sa naghaganas nga tubig, wala na kanimo ang pagkamadunganon, tungod kay ikaw misaka sa higdaanan sa imong amahan. Unya imong gihugawan kini; misaka ka sa akong tuloganan. **5** Si Simeon ug Levi magkauban. Ang mga hinagibian sa pagpatay mao ang ilang mga espada. **6** O, akong kalag, ayaw pagduol sa ilang tigom; ayaw pag-apil sa ilang mga panagtigom, sanglit kay ang akong kasingkasing hilabihan ra kaayo kadungganon alang niana. Tungod kay sa ilang kasuko sila mipatay ug mga tawo. Ilang kalipay ang pagtigbas sa tikod sa mga baka. **7** Matinunglo ang ilang kasuko, tungod kay kini pintaus ug ang ilang kapungot, tungod kay kini bangis. Ako silang bahinon kung Jacob ug patibulaagon sila sa Israel. **8** Juda, ang imong mga igsoonig lalaki magadayeñ kanimo. Ang imong kamot maanaa sa liog sa imong mga kaaway. Ang mga anak nga lalaki sa imong amahan moyukbo sa imong atubangan. **9** Si Juda anak sa liyon. Akong anak, ikaw nahibalañ gikan sa imong mga biktima. Mitikubo siya, mihapiya siya sama sa liyon, sama sa bayeng liyon. Kinsa may mangahas nga mopukaw kaniya? **10** Ang baton dili mahimulag gikan kung Juda, ni ang sungkod sa magmamando gikan sa taliwala sa iyang mga til, hangtod nga moabot ang Silo. Ang mga nasod motuman kaniya. **11** Igahigot ang iyang nating kabayo ngadto sa paras, ug ang nati sa iyang asno ngadto sa piniling paras, gilabhan niya ang iyang mga bisti ngadto sa bino, ug ang iyang kupo sa duga sa ubas. **12** Ang iyang mga mata sama kaitom sa bino, ug ang iyang mga ngipon sama kaputi sa gatas. **13** Magpuyo si Zabulon sa baybayon sa kadagatan. Mamahimo siyang dungoanam sa mga barko, ug ang iyang utlanan mosangko ngadto sa Sidon. **14** Si Isacar ang kusang asno, nga nagahigda sa taliwala sa mga kulongan sa mga karnero. **15** Makakita siya ug maayong kapahulayan ug maanindot nga yuta. Iyang bawogon ang iyang abaga sa kabug-at ug mahimo siyang ulipon sa buluhaton. **16** Magahukom si Dan sa iyang mga katawhan isip usa sa mga banay sa

Israel. **17** Si Dan mamahimong bitin sa daplin sa dalan, ang malalang bitin sa agianan nga mopaak sa tikod sa kabayo, aron mahulog ang nagsakay niini. **18** Maghulat ako sa imong kaluwasan, Yahweh. **19** Gad- ang mga manggugubat mohasmag kaniya, apan atakihon niya sila diha sa ilang mga tikod. **20** Ang pagkaon ni Aser mamahimong sama sa dato, ug siya magatagbo ug harianong mga pagkaon. **21** Si Neftali ang bayeng binaw nga nakabuhu, ug siya makabaton ug maanyag nga mga anak. **22** Si Jose ang mabuhongha ngadkong sanga, ang mabuhongha ngadkong sanga haduol sa tuboran, kansang mga sanga mikatay saylo sa pader. **23** Moataki kaniya ang mga mamamana ug moigo ug mosamok kaniya. **24** Apan ang iyang pana magpabilin makanunayon, ug ang iyang mga kamot mahimong hanas tungod sa mga kamot sa Makagagahom ni Jacob, tungod sa ngalan sa Magbalantay, ang Bato sa Israel. **25** Tungod kung ang Dios sa imong amahan, nga motabang kanimo, ug tungod sa Halangdon Dios, nga magapanalangin kanimo sa mga panalangin gikan sa kahitas-an, mga panalangin sa kinahiladman, mga panalangin sa mga dughan ug tagoangkan. **26** Ang mga panalangin sa imong amahan mas modako kaysa sa mga karaang kabukiran o sa mga ginatinguba nga mga butang sa malungtarong kabungtoran. Sila maanaa sa ulo ni Jose, ang mga panalangin nga gikurona kaniya nga prinsipe sa iyang mga igsoon. **27** Si Benjamin mao ang gigutom nga lobo. Sa kabuntagon siya motukob sa iyang tukbonon, ug sa gagabhiñ iyang bahinon ang iyang mga gipaglimbongan." **28** Mao kini ang mga dose ka mga banay ni Israel. Mao kini ang gisulti sa ilang amahan ngadto kanila sa dihang iya silang gipanalanginan. Ang matag-usa iyang gipanalanginan ug haom nga panalangin. **29** Unya iya silang gitugonan ug siya miington kanila, "Hapit na ako moadto sa akong mga katawhan, ilubong ako uban sa akong mga katigulangan sa langob nga anaa sa uma ni Efron nga Hetiohanon, **30** sa langob nga anaa sa uma ni Macpela, kung asa haduol sa Mamre sa yuta sa Canaan, ang uma nga pinalit ni Abraham aron mamahimong dapt alang sa lubnganan gikan kung Efron nga Hetiohanon. **31** Gilubong nila didto si Abraham ug si Sara nga iyang asawa; Gilubong nila didto si Isaac ug si Rebecca nga iyang asawa; ug akong gilubong didto si Lea. **32** Ang uma ug ang langob nga anaa niini nga napalit gikan sa katawhan sa Het." **33** Sa dihang nahuman si Jacob ug tugon niini ngadto sa iyang mga anak nga lalaki, iyang gi-alsa ang iyang mga til ngadto sa iyang higdaanan, miginhawa sa iyang kataposan, ug miadto sa iyang mga katawhan.

50 Unya nasubo pag-ayo si Jose nga nakoyapan siya atubangan sa iyang amahan, ug mihilak siya, ug gihagkan niya siya. **2** Gisugo ni Jose ang iyang mga sulugoon nga mga mananambal mibalsamar kung Israel. Naabtan sila ug 40 ka mga adlaw, kay mao kana ang kinatibuk-an nga panahanon sa pagbalsamar. Ang mga Ehiptohanon naghilak alang kaniya sulod sa 70 ka mga adlaw. **4** Sa dihang ang mga adlaw sa pagsubo natapos na, nakigulti si Jose ngadto sa kinatas-an hukmanan sa Paraon ug miington, "Kung karon ako nakakaplag ug pabor sa imong mga mata, palihog pakig-istorya ngadto sa Paraon, nga mag-ingon, **5** "Gipasaad ako sa akong amahan, nga nag-ingon, 'Tan-awa, hapiit na ako mamatay. Ilubong mo ako sa lubnganan nga akong gikalot alang sa akong kaugalingon sa yuta sa Canaan. Diin didto mo ako ilubong.' Karon tugot ako nga motungas ug molubong sa akong amahan, ug unya mobalik ako." **6** Mitubag ang Paraon, "Lakaw ug ilubong ang imong amahan, ingon nga siya nagpasad kanimo." **7** Mitungas si Jose aron sa paglubong sa iyang amahan. Kauban niya mitungas ang tanang kadagkon sa Paraon, ang mga anaa sa hukmanan sa iyang pаниmalay, ug ang tanang labaw sa mga kadagkon sa yuta sa Ehipto, **8** uban ang tanang panimalay ni Jose ug ang iyang mga igsoon, ug ang panimalay sa iyang amahan. Apan ilang gibilin ang mga gagmayang kabataan, ilang mga karnero, ug ilang mga baka, sa yuta sa Gosen. **9** Ang mga nagakarwahe ug ang manggugubat miuban kaniya. Daghan kaayo kini nga pundok sa katawhan. **10** Sa dihang miabot sila sa giokanan sa Atad sa ubang bahin tabok sa Jordan, nagbangotan sila pag-ayo ug nagsubo sa hilabihan gayod. Didto si Jose nagmugna ug kasubo sa pito ka adlaw alang sa iyang amahan. **11** Sa dihang ang mga lumolupyo sa yuta, ang mga Canaanon, nakita ang pagbangotan sa giokanan sa Atad, sila miington, "Subo kaayo kini nga higayon alang sa mga Ehiptohanon." Busa kining dapita ginatawag nga Abel Misraim, nga diin kini unahan sa Jordan. **12** Busa gibuhat sa iyang mga anak alang kung Jacob sumala sa iyang gitugon kaniila. **13** Gidala siya sa iyang mga anak didto sa yuta sa Canaan ug gilubong siya sa langob sa uma sa Macpela, duol sa Mamre. Gipalit ni

Abraham ang langob uban ang uma alang sa lugar sa paglubong. Iya kinining gipalit gikan kang Efron ang Hetihanon. **14** Paghuman niya ug lubong sa iyang amahan, mibalik si Jose ngadto sa Ehipto, siya, uban ang iyang mga igsoon, ug ang tanang miuban kaniya sa paglubong sa iyang amahan. **15** Sa dihang ang mga igsoon ni Jose nakakita nga ang ilang amahan namatay na, sila miington, "Unsa kaha kung si Jose nagdumot ug gusto niya nga magbayad kita kaniya sa kinatibuk-an sa tanang kadaotan nga atong nahimo kaniya?" **16** Busa ilang gipatawag si Jose ug miington, "Naghataq ug tugon ang imong amahan sa wala pa siya namatay, miington siya, **17** 'Sultih si Jose niini, "Palihog pasayloa ang kalapasan sa imong mga igsoon ug ang ilang sala sa dihang sila naghimo ug daotan kanimo." Karon palihog pasayloa ang mga sulugoon sa Dios sa imong amahan." Mihilak si Jose sa dihang nakigsulti sila kaniya. **18** Ang iyang mga igsoon usab miadto ug mihipa sa yuta diha sa iyang atubangan. Miington sila, "Tan-awa, kami imong mga sulugoon." **19** Apan si Jose mitubag kanila, "Ayaw kamog kahadlok. Anaa ba ako sa dapit sa Dios? **20** Kay alang kaninyo, gusto ninyo nga buhatan ako ug daotan, apan alang sa Dios aduna siyay maayo nga katuyoan, aron sa pagtipig sa kinabuhi sa daghang mga tawo, sama sa inyong nakita karon. **21** Busa karon ayaw kahadlok. Ako magapatagbo alang kaninyo ug sa inyong kabataan." Gihupay niya sila sa niini nga paagi ug malumo nga nakigsulti kanila. **22** Mipuyo si Jose sa Ehipto, kauban sa pamilya sa iyang amahan. Siya nabuhil sulod sa 110 ka-tuig. **23** Nakita ni Jose ang ika-tulo nga kaliwatan ni Efraim. Nakita pa gayud niya ang anak ni Makir nga anak ni Manases. Mga "natawo sila sa iyang mga tuhod." **24** Miington si Jose sa iyang mga igsoon, "Hapit na ako mamatay; apan ang Dios moadto kaninyo ug magdala kaninyo gawas niining yutaa ngadto sa yuta nga diin iyang gisaad nga ihataq ngadto kang Abraham, kang Isaac, ug kang Jacob." **25** Unya gipapanumpa ni Jose ang mga tawo sa Israel ug panaad. Miington siya, "Ang Dios gayod moanhi kaninyo. Niana nga panahon kinahanglan niyong dad-on ang akong mga bukog gikan dinhi." **26** Busa si Jose namatay, sa panuigon nga 110. Ila siyang gipabalsamar ug siya ilang gibutang sa lungan sa Ehipto.

Exodo

1 Mao kini ang mga ngalan sa mga anak nga lalaki ni Israel nga si Jacob nga miabot ngadto sa Ehipto, matag usa uban sa iyang panimalay: **2** Si Reuben, Simeon, Levi, ug si Juda, **3** si Isacar, Zebulun, ug si Benjamin, **4** si Dan, Neftali, Gad, ug si Asher. **5** Mikabat ug 70 ang gidaghanon sa tanan kawathan nga mga kaliwatan ni Jacob. Atua na daan si Jose sa Ehipto. **6** Unya namatay si Jose, ang tanan niyang igssoon nga mga lalaki, ug ang tanan niana nga kaliwatan. **7** Nagmabungahan ang mga Israelita, midaghan pag-ayo, ug nahimong hilabihan ka kusgan; nalukop nila ang yuta. **8** Unya karon adunay bag-o nga hari ang miabot sa Ehipto, siya nga wala makakal mahitungod kung Jose. **9** Miuong siya sa iyang kawathan, "Tan-awa, mas daghan pa ug mas kusgan ang mga Israelita kaysa kanato. **10** Umari kamo, magmanggialamon kita sa pagtagad kanila, kay kondili magpadayon sila ug kadaghan, ug kung moabot ang gubat, makig-urban sila sa atong mga kaaway, makig-away batok kanato, ug mobiya sa yuta." **11** Busa gibutinan nila sila ug mga tinugyanan sa trabaho aron sa pagdaogdaog kanila pinaagi sa malisod nga trabaho. Nagtukod ang mga Israelita ug mga siyudad nga tipiganan alang sa Faraon: ang Pitom ug ang Rameses. **12** Apan sa dihang gidaogdaog sila pag-ayo sa mga Ehiptohanon, misamot hinuon ug kadaghan ug mikatag pag-ayo ang mga Israelita. Busa nagsugod na ug kalisang ang mga Ehiptohanon sa mga Israelita. **13** Gipatrabaho pag-ayo sa mga Ehiptohanon ang mga Israelita. **14** Gihimo nila nga mapait ang ilang pagkinabuhin tungod sa malisod nga pagpatrabaho pinaagi sa pagbuhat ug alkitran ug tisa, ug uban sa tanang matang sa buluhaton sa kaumahan. Malisod gayod ang tanan nilang kinahanglan nga trabaho. **15** Unya nakigsulti ang hari sa Ehipto ngadto sa mga mananabang nga Hebreohanon; ang ngalan sa usa mao si Shefra, ug ang usa mao si Pua. **16** Miuong siya, "Sa dihang magpaanak kamo sa mga babaye nga Hebreohanon ditto sa paanakan, bantayi sila sa dihang manganak na sila. Kung lalaki kini, nan kinahanglan nga patyon ninyo siya; apan kung babaye kini, nan mabuhi siya." **17** Apan adunay kahadlok ang mga mananabang ngadto sa Dios ug wala gituman ang gisugo sa hari sa Ehipto kanila; hinuon, gipasagdan nila nga mabuhi ang mga batang lalaki. **18** Gipatawag sa hari sa Ehipto ang mga mananabang ug giingnan sila, "Nganong gibuhat man ninyo kini, ug gitugotan nga mabuhi ang mga bata naga lalaki?" **19** Mitubag ang mga mananabang ngadto sa Faraon, "Ang mga babaye nga Hebreohanon dili sama sa mga babaye nga Ehiptohanon. Isog kaayo sila ug nakapanganak na sila sa wala pa moabot ang mananabang kanila." **20** Gipanalipid sa Dios kini nga mga mananabang. Nagkadaghan ug maayo ang kawathan ug nahimong hilabihan kakusgan. **21** Tungod kay ang mga mananabang may kahadlok man sa Dios, gihatagan niya sila ug mga pamilya. **22** Gimandoan sa Faraon ang tanan niyang kawathan, "Kinahanglan nga ilabaw ninyo ngadto sa suba ang matag lalaki nga matalwo, apan tugot niyo nga mabuhi ang matag bata naga babaye."

2 Karon giminyoan sa lalaki nga gikan sa tribu ni Levi ang babaye nga gikan usab sa kaliwatan ni Levi. **2** Namabdos ang babaye ug nanganang ug usa ka batang lalaki. Sa dihang nakita niya nga himsog siya nga batang lalaki, gitagoan niya siya sulod sa tulo ka bulan. **3** Apan sa dihang dili na niya siya matago, mikhu siya ug basket nga papyrus ug gibulitan kini sa aspalto ug alkitran. Unya gisulod niya ang bata niini ug gipahiluna kini taliwala sa kabugangan ditto sa tubig nga daplin sa suba. **4** Nagbarog ang iyang igssoon nga babaye ditto sa unahan aron makita kung unsa ang mahitabo kaniya. **5** Milugsong sa suba ang anak nga babaye sa Faraon aron maligo samtagtang naglakaw ang iyang mga katabang daplin sa suba. Nakita niya ang basket taliwala sa kabugangan ug gisugo niya ang iyang katabang nga kuaonan kini. **6** Sa pag-abli niya niini, nakita niya ang bata. Tan-awa, naghilak ang bata. Naluoy siya kaniya ug miuong, "Sigurado gayod nga usa kini sa mga anak sa mga Hebreohanon." **7** Unya miuong ang isoon nga babaye sa bata ngadto sa anak nga babaye sa Faraon, "Kinahanglan ba nga molakaw ako ug mangita ug babaye nga Hebreohanon aron magpasuso sa bata alang kanimo?" **8** Miuong ang anak nga babaye sa Faraon ngadto kaniya, "Lakaw." Busa milakaw ang batan-ong babaye ug gikuha ang inahan sa bata. **9** Miuong ang anak nga babaye sa Faraon sa inahan sa bata, "Dad-a kinina bataau ug atimana siya alang kanako, ug suholan ko ikaw." Busa gidalda sa babaye ang bata ug giatiiman siya. **10** Sa dihang midako na ang bata, gidalda niya siya sa anak nga babaye sa

Faraon, ug nahimo siya nga iyang anak nga lalaki. Gingilan niya siya ug Moises ug miuong, "Tungod kay gikuha ko siya gikan sa tubig." **11** Sa dihang midako na si Moises, miadto siya sa iyang kawathan ug nanihi sa ilang hilabihan nga pagtrabaho. Nakita niya ang usa ka Ehiptohanon nga gikulata ang usa ka Hebreohanon, usa sa iyang kawathan. **12** Milingilingi siya, ug sa dihang nakita niya nga walay tawo ditto, gipatay niya ang Ehiptohanon ug gitagoan ang lawas niini sa balas. **13** Miadto na usab siya pagkasunod adlaw, ug, tan-awa, nag-away ang duha ka Hebreohanon. Miuong siya sa tawo nga sad-an, "Nganong gisumbang man nimo ang imong kauban?" **14** Apan miuong ang lalaki, "Kinsa man ang naghimo kanimo nga pangulo ug maghukom nganhi kanamo? Naglaraw ka ba nga patyon ako sama sa imong pagpatay sa Ehiptohanon?" Unya nahadlok si Moises ug miuong, "Sigurado gayod nga nasayaran na sa uban ang akong nabuhut." **15** Karon sa dihang nadunggan sa Faraon ang mahitungod niini, gisulayan niya sa pagpatay si Moises. Apan mikalagii si Moises gikan sa Faraon ug mipuyo ditto sa yuta sa Midian. Ditto milingkod siya sa kilid sa atabay. **16** Karon ang pari sa Midian adunay pito ka mga anak nga babaye. Miabot sila, nagsag-ob ug tubig, ug gipuno ang immanan ug tubig sa mga mananap aron paimmon ang panon sa mga karnero sa ilang amahan. **17** Miabot ang mga magbalantay sa karnero ug misulay sa pagpahawa kanila, apan miadto si Moises ug gitabangan sila. Unya gipainom niya ang panon sa ilang mga karnero. **18** Sa dihang miadto na ang mga babaye kang Reuel nga ilang amahan, miuong siya, "Nganong sayo man kamo nakaukan karon?" **19** Miuong sila, "Giliwas kami sa usa ka Ehiptohanon gikan sa mga magbalantay sa karnero. Nagsag-ob usab siya ug tubig alang kanamo ug gipainom ang panon sa mga karnero." **20** Miuong siya sa iyang mga anak nga babaye, "Unya hain man siya? Nganong gibiiyan man ninyo ang lalaki? Tawga siya aron makakaon siya uban kanato." **21** Miuong si Moises nga magpabilin uban sa tawo, nga naghatag usab sa iyang anak ang babaye nga si Zipora ngadto kaniya diha sa kaminyo. **22** Nanganak siya ug batang lalaki, ug gingilan kini ni Moises ug Gershom; miuong siya, "Nahimo ako nga lumolupyo sa langyaw nga yuta." **23** Milabay ang taas nga panahon, namatay ang Hari sa Ehipto. Nag-agulo ang mga Israelita tungod sa pagkaulipon sa pagtrabaho. Mitiaw sila alang sa pagpaketabang, ug miabot sa Dios ang ilang mga pangamuyong tungod sa ilang pagkaginon. **24** Sa dihang nadungog sa Dios ang ilang pag-agulo, nahinumdoman sa Dios ang iyang kasabutan tali kang Abraham, kung Isaac ug kung Jacob. **25** Nakita sa Dios ang mga Israelita, ug nasabtan niya ang ilang kahimtag.

3 Karon nagbantay gihapon si Moises sa panon sa mga karnero ni Jetro nga iyang ugangan nga lalaki, nga pari sa Midian. Gidala ni Moises ang panon sa mga karnero ngadto sa layong bahin sa kamingawan ug miabot ditto sa Horeb, ang bikid sa Dios. **2** Ditto mipakita ang anghel ni Yahweh kaniya diha sa nagkalayo nga sampinit. Mitan-aw si Moises, ug tan-awa, nagkalayo ang sampinit, apan wala kini masunog. **3** Miuong si Moises, "Moduol ako ug tan-awon kining kahibulongan nga butang, nganong wala man nasunog ang sampinit." **4** Sa dihang nakita ni Yahweh nga mipaduol siya aron motan-aw, gitawag siya sa Dios gikan sa sampinit ug miuong, "Moises, Moises." Miuong si Moises, "Ania ako." **5** Miuong ang Dios, "Ayaw pagpadul! Huboa ang imong mga sapatos, kay ang dapit nga imong gitindogan mao ang yuta nga gigahin alang kanako." **6** Midugang pa siya, "Ako ang Dios sa imong amahan, ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob." Unya gitabonan ni Moises ang iyang nawong, tungod kay nahadlok siya nga motan-aw sa Dios. **7** Miuong si Yahweh, "Nakita ko gayod ang pag-antos sa akong kawathan nga atua sa Ehipto. Nadungog ko ang ilang mga singgit tungod sa ilang mga tinugyanan sa trabaho, kay nasayod ako sa ilang pag-antos. **8** Mokanaog ako aron sa pagpalingkawas kanila gikan sa gahom sa mga Ehiptohanon ug aron dad-on sila gikan niana nga yuta paingon sa tabunok, luag nga yuta, ditto sa yuta nga nagadagayday ang gatas ug dudos; ngadto sa rehiyon sa mga Canaanhon, mga Hithanon, mga Amorahan, mga Perizahanon, mga Hivitahanon, ug mga Jebusahanon. **9** Karon miabot kanako ang mga singgit sa kawathan sa Israel. Dugang pa niana, nakita ko ang pagdaogdaog nga gibuhat sa mga Ehiptohanon. **10** Unya karon, ipadala ko ikaw ngadto sa Faraon aron nga madala nimo ang akong kawathan, nga mga Israelita, pagawas sa Ehipto." **11** Apan miuong si Moises sa Dios, "Kinsa ba ako, nga kinahanglan ako moadto sa Faraon ug ipagawas ang mga Israelita gikan sa Ehipto?" **12** Mitubag ang Dios, "Sigurado gayod nga magaubaan ako kanimo. Mao kini ang timaan diha kanimo nga ako ang nagpadala kanimo. Sa dihang mapagawas mo na ang kawathan gikan sa Ehipto,

pagasimbahon ninyo ako niining bukira." **13** Miington si Moises sa Dios, "Sa dihang moadto ako sa mga Israelita ug sultihan sila, 'Gipadala ako sa Dios sa iinyong katigulangan diha kaninyo', ug sa dihang moington sila kanako, 'Unsa man ang iyang ngalan?' unsa man ang angay nako nga isulti kanila?" **14** Miington ang Dios kung Moises, "AKO MAO AKO." Miington ang Dios, "Kinahanglan nga sultihan nimo ang mga Israelita nga, 'AKO ang nagpadala kanimo.'" **15** Miington usab ang Dios kung Moises, "Kinahanglan nga sultihan nimo ang mga Israelita nga, 'si Yahweh, ang Dios sa iinyong mga katigulangan, ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob, ang nagpadala kanako diha kaninyo. Mao kini ang akong ngalan hangtod sa kahangtoran, ug mao kini ang pagila kanako hangtod sa tanang mga katiwatan.' **16** Lakaw ug tigoma ang mga kadagkoan sa Israel. Innga sila nga, 'Mipakita kanako si Yahweh, ang Dios sa iinyong mga katigulangan, ang Dios ni Abraham, ni Isaac, ug ni Jacob, ug miington, "Gipanid-an ko gayod kamo ug nakita ko ang gipangbuhat kaninyo diha sa Ehipto. **17** Nakasaad ako nga pagawson ko kamo gikan sa pagdaogaod diha sa Ehipto ngadto sa yuta sa mga Canaanhon, mga Hithanon, mga Amorihan, mga Perizahanon, mga Hivithanon, ug mga Jebusithanon, ang yuta nga nagadagayday ang gatas ug ang dugo." **18** Maminaw sila kanimo. Kinahanglan nga moadto ka ug ang mga kadagkoan sa Israel ngadto sa hari sa Ehipto, ug kinahanglan nga sultihan nimo siya, "Nakighimamat kanamo, si Yahweh, nyo Dios sa mga Hebreohanon. Busa tugot kami sa pagpanaw sulod sa tulo ka adlaw ngadto sa kamingawan, aron nga makahalad kami kung Yahweh, nga among Dios." **19** Apan nasayod ako nga dili kamo tugotan sa hari sa Ehipto nga molakaw, gawas kung mapugos ang iyang kamot. **20** Lisa ko ang akong kamot ug sulongan ang mga Ehiptohanon pinaagi sa tanang mga milagro nga akong himoon sa ilang taliwala. Human niana, tugotan na niya kamo sa paglakaw. **21** Dapigan ko kining katawhan gikan sa mga Ehiptohanon, aron nga kung mobiya kamo, dili kamo molakaw nga walay dala. **22** Mangayo ang matag babaye ug mga alahas nga plata ug bulawan ug bisti nga gikan sa iyang mga silingen nga Ehiptohanon ug si bisan kinsa nga babaye nga napugyo sa mga balay sa ilang silingen. Isul-ob ninyo kini sa iinyong mga anak nga lalaki ug mga babaye. Niini nga paagi kawatan niyong ang mga Ehiptohanon."

4 Mitubag si Moises, "Apan kung dili sila motuo kanako o maminaw kanako apan moington hinuon nga. 'Wala mipakita si Yahweh kanimo?'"

2 Miington si Yahweh kaniya, "Unsa man kanang anaa sa imong kamot?" Miington si Moises, "Usa ka sungkod." **3** Miington si Yahweh, "Itisa kana sa yuta." Giitsa kini ni Moises sa yuta, ug nahimo kining bitin. Millikay si Moises gikan niini. **4** Miington si Yahweh kung Moises, "Punita ug guniti kini pinaagi sa ikog." Mao nga gipuniti niya ug gigunitan ang bitin. Nahimo kining sungkod pagbalik diha sa iyang kamot. **5** "Nahitabo kini aron nga motuo sila nga mipakita kanimo si Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan, ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ang Dios ni Jacob." **6** Miington usab si Yahweh kaniya, "Karon isulod ang imong kamot sa imong kupo." Busa gisulod ni Moises ang iyang kamot sa iyang kupo. Sa dihang gipagawas niya kini, tanawa, gisangla na ang iyang kamot, sama kaputi sa niyebé. **7** Miington si Yahweh, "Isulod pagbalik ang imong kamot sa imong kupo, ug sa pagpagawas niya niini, nakita niya nga naayo na kini pag-usab, sama sa uban niyang unod. **8** Miington si Yahweh, "Kung dili sila motuo kanimo—kung dili sila motogad sa unang timaan sa akong gahom o motuo niini, nan motuo sila sa ikaduha nga timaan. **9** Kung dili sila motuo bisan niining duha ka mga timaan sa akong gahom, o maminaw kanimo, nan pagkuha ug gamay nga tubig nga gikan sa suba ug ibubo kini sa mala ng yuta. Mahimong dugo ang tubig nga imong giikuna didto sa mala ng yuta. **10** Unya miington si Moises kung Yahweh, "Gino, dili ako maayo nga manulti, ni kaniadto o sa takna nga nakigsulti ka sa imong sulugoon. Hinay akong manulti ug yunit." **11** Miington si Yahweh kaniya, "Kinsa man kini nga naghimo sa baba sa tawo? Kinsa man ang nagpaamang o nagpabungol sa tawo o nakapakita o nagpabuta? Dili ba ako man, si Yahweh? **12** Busa lakaw, ug ako ang mahimo nimong baba ug tudloan ko ikaw kung unsa ang isulti." **13** Apan miington si Moises, "Gino, palihog pagpadala nalang ug laing tawo, si bisan kinsa nga imong gusto nga ipadala." **14** Unya nasuko si Yahweh kung Moises. Miington siya, "Unsa man ang imong panghunahuna mahitungod kung Aaron, nga imong igsoon nga lalaki, nga Levita? Nasayod ako nga makasulti siya ug maayo. Dugang pa niana, moabot siya aron sa pagpakighimamat kanimo, ug sa dihang makita ka niya, magmaya gayod ang iyang kasingkasing. **15** Makigsulti ka kaniya ug ipahiluna ang mga

pulong aron isulti niya kini. Mag-uban ako sa imong baba ug sa iyang baba, ug ipakita ko kaninyo kung unsa ang buhaton. **16** Makigsulti siya sa mga tawo alang kanimo. Siya ang mahimo nimong baba, ug mag-uban ka kaniya sama kanako, nga Dios. **17** Dad-on nimo kini nga sungkod. Pinaagi niini maghimo ka ug mga timaan." **18** Busa mibalik si Moises sa iyang ugangan nga lalaki nga si Jetro ug miington kaniya, "Tugot akong molakaw aron makabalik ako sa akong kaparyentihan nga atua sa Ehipto ug tan-awon kung buhi pa ba gihipon sila." Miington si Jetro kung Moises, "Lakaw uban ang kalinaw." **19** Miington si Yahweh kung Moises didto sa Midian, "Lakaw, balik sa Ehipto, kay patay na ang tanang kalalakin-an nga misulay sa pagpatay kanimo." **20** Gidala ni Moises ang iyang asawa ug ang iyang mga anak nga lalaki ug gipasakay sila sa asno. Mibalik siya sa yuta sa Ehipto, ug gidalo niya ang sungkod sa Dios. **21** Miington si Yahweh kung Moises, "Sa dihang mobalik ka sa Ehipto, siguroha nga mabuhut mo sa atubangan sa Faraon ang tanang kahibulongang gahom nga gihatag ko diha kanimo. Apan patig-ahon ko ang iyang kasingkasing, ug dili niya tugotan nga molakaw ang katawhan. **22** Kinahanglan nga isulti nimo ngadto sa Faraon, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh; Si Israel mao ang akong anak nga lalaki, nga akong kamagulangan, **23** ug moington ako kanimo, "Palakwa ang akong anak nga lalaki, aron makasimba siya kanako." Apan sanglit nagdumili ka man sa pagpalakaw kaniya, pagapatyon ko gayod ang imong kamagulangang anak nga lalaki." **24** Karon sa pagkagabii, sa dihang miitungon sila didto sa dalan, gitagbo ni Yahweh si Moises ug misulay sa pagpatay kaniya. **25** Unya giikuna ni Zipora ang santik nga kutsilyo ug giputol niya ang tumoy nga parit sa kinatawa sa iyang anak nga lalaki, ug gipahid kini sa mga tili ni Moises. Unya miington siya, "Pinaagi sa dugo sigurado gayod nga ikaw ang akong bana." **26** Busa gipasagdahan na lamang ni Yahweh si Moises. Miington si Zipora, "Ikaw mao ang bana sa dugo" tungod sa pagluti. **27** Miington si Yahweh kung Aaron, "Lakaw ngadto sa kamingawan aron sa pagpakigkita kung Moises." Milakaw si Aaron, misugat kaniya didto sa bikid sa Dios, ug mihalok kaniya. **28** Gisulitan ni Moises si Aaron sa tanang mga pulong ni Yahweh nga gipadala niya kaniya aron isulti ug mahitungod sa tanang mga timaan sa gahom ni Yahweh nga iyang gimando kaniya nga buhaton. **29** Unya milakaw si Moises ug Aaron ug gitigom ang tanang mga kadagkoan sa mga Israelita. **30** Gisulti ni Aaron ang tanang mga pulong ni Yahweh nga gisulti kung Moises. Gipakita usab niya ang mga timaan sa gahom ni Yahweh sa panan-aw sa katawhan. **31** Mituo ang mga tawo. Sa dihang nadungog nila nga naniid si Yahweh sa mga Israelita ug nga nakita niya ang ilang pag-antos, unya giiduko nila ang ilang mga ulo ug misimba kaniya.

5 Human nahitabo kining mga butanga, miadto si Moises ug Aaron ngadto sa Faraon ug miington, "Mao kini ang giigong ni Yahweh, ang Dios sa Israel: "Palakwa ang akong katawhan, aron makahimo sila ug kasaulogan alang kanako didto sa kamingawan." **2** Miington ang Faraon, "Kinsa man kana si Yahweh? Nganong kinahanglan man nakong paminawon ang iyang tingog ug tugotan nga molakaw ang Israel? Wala ako makaila kung Yahweh; dugang pa, dili ko gayod palakwon ang Israel." **3** Miington sila, "Nagpakita kanamo ang Dios sa mga Hebreohanon. Palakwa kami sulod sa tulo ka adlaw nga panaw ngadto sa kamingawan ug maghalad kung Yahweh nga among Dios aron dili niya kami pamatyon pinaagi sa hampak o sa espada. **4** Apan miington ang hari sa Ehipto kaniila, "Moises ug Aaron, nganong giipahunong man ninyo ang mga tawo sa ilang pagtrabaho? Pamalik kamo sa iinyong trabaho." **5** Miington usab siya, "Aduna nay daghang mga tawo nga Hebreohanon karon sa among yuta, ug giipahunong ninyo sila sa ilang pagtrabaho." **6** Niadto usab nga adlaw, gimandoan sa Faraon ang mga tinugyanan sa trabaho ug ang mga tigdumala sa mga tawo. Miington siya, **7** "Dili na sama kaniadto, dili na ninyo angay nga hatagan pa ug dagami ang mga tawo aron sa paghimo ug mga tisa. Pasagdahi sila nga moadto ug manguha ug dagami alang sa ilang mga kaugalingon. **8** Apan, kinahanglan nga mao gihipon ang gidaghanon sa mga tisa nga iinyong pangayoon sama sa ilang gihimo kaniadto. Ayaw dawata ang diutay lang, tungod kay tapolan sila. Mao nga misinggit sila ug nag-ingon, "Tugot kamo nga molakaw ug maghalad sa among Dios." **9** Dugang ang trabahoan alang sa mga kalalakin-an aron magkapulika sila niini ug dili na maminaw sa malimbongong mga pulong." **10** Busa milakaw ang mga tinugyanan sa trabaho sa mga tawo ug ang mga tigdumala ug giipahibalo ang mga tawo. Miington sila, "Mao kini ang giigong sa Faraon: 'Dili ko na kamo hatagan pa ug dagami. **11** Kamo na mismo ang kinahanglan moadto ug mokuba sa dagami bisan asa

ninyo kini mahikaplagan, apan dili pakunhoran ang inyong trabahoou." **12** Busa gilukop sa mga tawo ang tibuk yuta sa Ehipto aron sa pagtigom ug mga uhay alang sa dagami. **13** Ginapadali sila kanunay sa mga tinugyanan sa trabaho ug nag-ingon, "Humana ang inyong trabaho, sama kaniadto sa dihang gihatagan pa kamo ug dagami." **14** Gipanglatos sa mga tinugyanan sa trabaho sa Faraon ang mga tigdumala sa mga Israelita, kadtong mga kalalakin-an nga ilang sinaligan sa mga trabahante. Kanunay silang ginapangutana sa mga tinugyanan sa trabaho, "Nganong wala man ninyo mahimo ang gidaghanon sa tanang tisa nga gipangayo kaninyo, kagahapon ug karong adlawa, sama sa inyong ginahimo kaniadto?" **15** Busa nangadto ang mga tigdumala sa mga Israelita ngadto sa Faraon ug nagmulo kaniya. Miington sila, "Nganong ingeron man niini ang imong pagtagad sa imong mga sulugoon? **16** Wala nay ginahatag nga dagami sa imong mga sulugoon, apan nagasulti gihapon sila kanamo nga, 'Paghimo kamo ug mga tisa!' Kami, nga inyong mga sulugoon, gipanglatos na man gani, apan sayop kini sa imong kaugalingon nga katawhan?" **17** Apan miington ang Faraon, "Mga tapolan kamo! Mga tapolan kamo! Miington kamo, 'Tugot niga maghalad kami kangi Yahweh.' **18** Busa karon balik sa trabaho. Wala nay dagami nga igahatag pa kaninyo, apan kinahanglan maghimo gihapon kamo ug sama nga gidaghanon sa mga tisa." **19** Nakita sa mga tinugyanan sa trabaho sa mga Israelita nga anaa sila sa malisod nga kahimtang sa dihang gisultihan sila nga, "Kinahanglan ngi dili ninyo pakunhoran ang gidaghanon sa mga tisa matag adlaw." **20** Samtang mibiya sila sa Faraon, natagboan nila si Moises ug si Aaron, nga nagbarog sa gawas sa palasyo. **21** Miington sila kangi Moises ug kangi Aaron, "Hinaot nga tan-awon kamo ug silotan kamo ni Yahweh, tungod kay gihimo ninyo kami nga dulomtsan sa panan-aw sa Faraon ug sa iyang mga sulugoon. Gibutangan ninyo ug espada ang ilang kamot aron sa pagpatay kanamo." **22** Mibalik si Moises ngadto kangi Yahweh ug miington, "Ginoo, nganong gilisodlisod mo man kini nga katawhan? Nganong gipadala mo pa man ako? **23** Sukad nga miadto ako ngadto sa Faraon aron makigsulti kaniya pinaagi sa imong ngalan, gilisodlisod hinuon niya kining mga tawhana, ug wala gihapon nimo gipalingkawas ang imong katawhan."

6 Unya miington si Yahweh kangi Moises, "Karon imong makita ang akong himoon ngadto sa Faraon. Makita mo kini, kay tugotan niya sila sa paglakaw tungod sa kusgan nako nga kamot. Tungod sa kusgan nako nga kamot, papahawon niya sila gikan sa iyang yuta." **2** Nakigsulti ang Dios kangi Moises ug miington kaniya, "Ako si Yahweh. **3** Nagpaka kangi kaniya, kangi Isaac, ug kangi Jacob ingeron nga labing Gamhanang Dios; apan sa akong ngalan nga, Yahweh, wala nila ako mailhi. **4** Gihimo ko usab ang akong kasabotan diha kanila, aron nga ihatag ngadto kanila ang yuta sa Canaan, ang yuta diin nagpuyo sila ingeron nga mga dili lumolupoy, ang yuta diin sila naglatagaw. **5** Dugang pa niana, nadungog ko ang pag-agulo sa mga Israelita nga giulipon sa mga Ehiptohanon, ug nahinundomduman ko ang akong kasabotan. **6** Busa, sultihang mga Israelita, 'Ako si Yahweh. Ipalingkawas ko kamo gikan sa pagkaulipon ilalom sa mga Ehiptohanon, ug ipalingkawas ko kamo gikan sa ilang gahom. Luwason ko kamo pinaagi sa pagpaka kangi akong gahom, ug pinaagi sa gamhanang mga buhat sa paghukom. **7** Dad-on ko kamo nganhi kanako ingeron nga akong katawhan, ug ako ang inyong Dios. Mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh nga inyong Dios, nga nagpalingkawas kaninyo gikan sa pagkaulipon ilalom sa mga Ehiptohanon. **8** Dad-on ko kamo ngadto sa yuta nga akong gisaad nga ihatag kangi Abraham, kangi Isaac, ug kangi Jacob. Ihatag ko kini kaninyo ingeron nga panag-iyahan. Ako si Yahweh." **9** Sa dihang gisulti kini ni Moises ngadto sa mga Israelita, wala sila naminaw ngadto kaniya tungod kay nawad-an na sila ug paglaom tungod sa kapait sa ilang pagkaulipon. **10** Busa nakigsulti si Yahweh kangi Moises ug miington, **11** "Lakaw ug sultihang Faraon, nga hari sa Ehipto, nga tugotan ang katawhan sa Israel nga palakwon gikan sa iyang yuta." **12** Miington si Moises kangi Yahweh, "Kung wala naminaw kanako ang katawhan sa Israel, nganong maminaw man ang Faraon kanako, sanglit dili man ako maayong manulti?" **13** Nakigsulti si Yahweh kangi Moises ug kangi Aaron. Mihatag siya ug mando kanila alang sa mga Israelita ug alang sa Faraon, nga hari sa Ehipto, nga dad-on ang mga Israelita pagawas sa yuta sa Ehipto. **14** Mao kini ang mga pangulo sa mga panimalay sa ilang mga amahan: ang mga anak nga lalaki ni Reuben, ang kamagulangang anak ni Israel, nga mao sila si Hanok, Palu, Hezron, ug Karmi. Mao kini ang mga katigulangan sa banay ni Reuben. **15** Ang mga anak nga lalaki ni Simeon mao sila si Jamin, Ohad, Jakin, Zohar,

ug Saul—ang anak nga lalaki sa Canaanhon nga babaye. Mao kini ang banay sa mga katigulangan ni Simeon. **16** Mao kini ang nalista nga mga ngalan sa mga anak nga lalaki ni Levi, uban sa ilang mga kaliwat. Mao sila si Gershon, Kohat, ug Merari. Nabuhi si Levi hangtod nga 137 na ang iyang pangidaron. **17** Ang mga anak nga lalaki ni Gershon mao sila si Libni ug Shim'i. **18** Ang mga anak nga lalaki ni Kohat mao sila si Amram, Izhar, Hebron, ug Uziel. Nabuhi si Kohat hangtod nga 133 na ang iyang pangidaron. **19** Ang mga anak nga lalaki ni Merari mao sila si Mali ug Mushi. Mao kini ang mga katigulangan nga nahimong banay sa mga Levita, kauban sa ilang mga kaliwat. **20** Giminyoan ni Amram si Jokebed, ang igoong babaye sa iyang amahan. Nanganak siya kangi Moises ug kangi Aaron. Nabuhi si Amram ug 137 ka tuig ug unya namatay. **21** Ang mga anak nga lalaki ni Izhar mao sila si Kora, Nefeg, ug Ziri. **22** Ang mga anak nga lalaki ni Eleazar mao sila si Mishael, Elzafan, ug Sitr'i. **23** Gmirtyoan ni Aaron si Elisheba, nga anak nga babaye ni Aminadab, ang igoong babaye ni Nashon. Nanganak siya kangi Nadab ug kangi Abihu, Eleazar ug Ithamar. **24** Ang mga anak nga lalaki ni Korah mao sila si Asir, Elkana, ug Abiasaf. Mao kini ang mga katigulangan sa banay sa mga Korahitahanon. **25** Si Eleazar, nga anak nga lalaki ni Aaron, nakigimpyo sa anak nga babaye ni Putiel. Nanganak siya kangi Finehas. Mao kini ang mga pangulo sa mga panimalay sa mga amahan taliwala sa mga Levita, kauban sa ilang mga kaliwat. **26** Kining duha ka lalaki mao sila si Aaron ug si Moises nga giingnang ni Yahweh, "Pagawasa ang mga Israelita gikan sa yuta sa Ehipto, pinaagi sa ilang mga pundok sa mga kalalakin-an nga manggugubat." **27** Nakigsulti si Aaron ug si Moises sa Faraon, nga hari sa Ehipto, nga tugotan sila sa pagdala sa mga Israelita pagawas sa Ehipto. Mao gihapon kini nga Moises ug Aaron. **28** Sa dihang nakigsulti si Yahweh kangi Moises ngadto sa yuta sa Ehipto, **29** miington siya kaniya, "Ako si Yahweh. Isulti ngadto sa Faraon, nga hari sa Ehipto, ang tanan nga isulti ko kanimo." **30** Apan miington si Moises kangi Yahweh, "Dili ako maayong manulti, busa nganong maminaw man ang Faraon kanako?"

7 Miington si Yahweh kangi Moises, "Tan-awa, gihimo ko ikaw nga sama sa dios ngadto sa Faraon. Si Aaron nga imong igoon nga lalaki mao ang mahimo nimong propeta. **2** Isulti mo ang tanan nga gimando ko kanimo nga isulti. Si Aaron nga imong igoon nga lalaki mao ang mosulti ngadto sa Faraon aron nga tugotan niya ang katawhan sa Israel nga molakaw gikan sa iyang yuta. **3** Apan patig-ahon ko ang kasingkasing sa Faraon, ug ipakita ko ang daghang mga timaan sa akong gahom, daghang kahibulongan, ngadto sa yuta sa Ehipto. **4** Apan dili maminaw ang Faraon kanimo, busa ibutang ko ang akong kamot sa Ehipto ug pagawson ang mga pundok sa akong manggugubat nga kalalakin-an, akong katawhan, ang mga kalitwan sa Israel, gikan sa yuta sa Ehipto pinaagi sa hilabihan nga silot. **5** Mahibaloan sa mga Ehiptohanon nga ako si Yahweh sa dihang isila ko ang akong kamot ngadto sa Ehipto ug pagawson ang mga Israelita gikan sa ilang taliwala." **6** Busa gibuhat kini ni Moises ug Aaron; gibuhat gayod nila ang gimando ni Yahweh kanila. **7** Nagpanuigon na si Moises ug 80, ug naggapanuigon si Aaron ug 83 sa dihang nakigsulti sila sa Faraon. **8** Milingon si Yahweh kangi Moises ug kangi Aaron, **9** "Sa dihang mosulti ang Faraon kaninyo, 'Paghimo ug milagro,' unya sultihang mo si Aaron, 'Kuhaa ang imong sungkod ug ilabay kini sa atubangan sa Faraon, aron nga mahimo kining bitin.'" **10** Unya miadto si Moises ug Aaron sa Faraon, ug gibuhat nila kung unsa ang gimando ni Yahweh. Gilabay ni Aaron ang iyang sungkod sa atubangan sa Faraon ug sa iyang mga sulugoon, ug nahimo kining bitin. **11** Unya gipatawag usab sa Faraon ang iyang maalaman nga mga tawo ug ang mga salamangkero. Gibuhat nila ang samang butang pinaagi sa ilang salamangka. **12** Gilabay sa matag tawo ang iyang sungkod, ug nahimong bitin ang mga sungkod. Apan gilamoy sa sungkod ni Aaron ang ilang mga bitin. **13** Nagmagahi ang kasingkasing sa Faraon, ug wala siya naminaw, sama sa gisulti ni Yahweh. **14** Miington si Yahweh kangi Moises, "Gahi ang kasingkasing sa Faraon, ug nagdumili siya sa pagpalakaw sa katawhan. **15** Adtoa ang Faraon panahon sa kabuntagon sa dihang moadto siya sa suba. Barog ngadto sa daplin sa suba aron sa pagpakiigkita kaniya, ug dad-a ang imong sungkod nga nahimong bitin. **16** Isulti kaniya, 'si Yahweh, ang Dios niya Hebreohanon, nga maoy nagpadala kanako aron nga isulti kanimo, "Palakwa ang akong katawhan, aron nga mosimba sila kanako ngadto sa kamingawan. Hangtod karon wala gihapon ka naminaw.'" **17** Miington si Yahweh niini: "Pinaagi niini imong mahibaloan nga ako si Yahweh. Bunalan ko ang tubig sa Suba nga Nilo pinaagi sa sungkod nga ania sa akong kamot, ug mamahimong dugo ang suba. **18** Mangamatay ang mga isda

nga anaa sa suba, ug manimaho ang suba. Dili na makahimo sa pag-inom ang mga Ehiptohanon sa maong tubig nga gikan sa suba.”¹⁹ **19** Unya miington si Yahweh kung Moises, “Isulti kung Aaron, ‘Kuhaa ang imong sungkod ug iisa pinaagi sa imong kamot ngadto sa ibabaw sa katubigan sa Ehipto, ug ngadto sa ilang kasubaan, sa mga sapa, sa mga kaligoaanan, ug sa tanan nilang mga linaw, aron nga mahimong dugo ang ilang tubig. Buhata kini aron nga adunay dugo sa tibuo kayayutan sa Ehipto, bisan sa mga sudlanan nga kahoy ug bato.” **20** Gibuhat ni Moises si Aaron ang gimplano ni Yahweh. Giisa ni Aaron ang sungkod ug gibunalan ang tubig sa suba, sa panan-aw sa Faraon ug sa iyang mga sulugoon. Nahimong dugo ang tanang tubig nga anaa sa suba. **21** Nangamatay ang mga isda sa suba, ug nagsugod ug pamihano ang suba. Dili na makainom ug tubig ang mga Ehiptohanon nga gikan sa suba, ug mikuyanap ang dugo sa tibuo yuta sa Ehipto. **22** Apan gibuhat usab sa mga salamangker sa Ehipto ang samang butang pinaagi sa ilang salamangka. Busa nagmagahi ang kasingkasing sa Faraon, ug nadumili siya sa pagpaminaw kung Moises ug kung Aaron, sama sa gisulit ni Yahweh nga mahitabo. **23** Unya mitalikod ang Faraon ug mibalik sa iyang balay. Wala gani siya manumbaling niini. **24** Nagkalot ang tanang Ehiptohanon palibot sa suba alang sa tubig nga mainom, apan dili nila mainom ang tubig. **25** Pito ka adlaw ang milabay human sa paghampak ni Yahweh sa suba.

8 Unya nakigsulti si Yahweh kung Moises, “Adtoa ang Faraon ug sultihii siya, ‘Nag-ingon si Yahweh niini: ‘Palakwa ang akong katawhan aron nga makasimba sila kanako.’ **2** Kung modumili ka sa pagpalakaw kanila, silotan ko ang tanan ninyong nasod pinaagi sa mga baki. **3** Malukop ug mga baki ang suba. Motungha kini ug moadto sa imong balay, sa imong lawak, ug sa imong hidgaandan. Moadto kini sa mga balay sa imong mga sulugoon. Moadto kini ngadto sa imong katawhan, ngadto sa imong mga pugon, ug ngadto sa imong panaksan nga masaharan. **4** Modugok ang mga baki kanimo, sa imong katawhan, ug sa tanan nimo nga mga sulugoon.” **5** Miington si Yahweh kung Moises, “Isulti kini kung Aaron, ‘Iisa ang imong kamot ug anyong sungkod ngadto sa mga suba, sa mga sapa, ug sa mga kaligoaanan, ug manungha ang mga baki sa tibuo yuta sa Ehipto.” **6** Giisa ni Aaron ang iyang kamot ngadto sa katubigan sa Ehipto, ug migula ang mga baki ug nalukop ang yuta sa Ehipto. **7** Apan gibuhat sa mga salamangker ang samang butang pinaagi sa ilang salamangka: gidalila niang mga baki ngadto sa yuta sa Ehipto. **8** Unya gipatawag sa Faraon si Moises ug si Aaron ug miington, “Pag-ampo ngadto kung Yahweh aron nga kuhaon niya ang mga baki dinihi kanako ug sa akong katawhan. Unya palakwon ko ang katawhan, aron nga mohalad sila kaniya.”

9 Miington si Moises sa Faraon, “Aduna kay kahigayonan sa pagsulti nganhi kanako kung kanusa-a ako kinahanglan nga mag-ampo alang kanimo, sa imong mga sulugoon, ug sa imong katawhan, aron nga hawaon ang mga baki diha kaninyo ug sa iyong mga balay ug magpabilin lamang ditdo sa suba.” **10** Miington ang Faraon, “Ugma.” Miington si Moises, “Matuman ang imong giingon, aron nga mahibaloan nimo nga wala sama kung Yahweh, nga among Dios. **11** Mobiya ang mga baki diha kanimo, sa iyong mga balay, sa imong mga sulugoon, ug sa imong mga katawhan. Mopuyo lamang kini sa suba.” **12** Mibiya si Moises ug si Aaron sa Faraon. Unya mituaw si Moises ngadto kung Yahweh mahitungod sa mga baki nga iyang gipadala ngadto sa Faraon. **13** Gibuhat ni Yahweh ang gihangyo ni Moises: nangamatay ang mga baki ngadto sa mga balay, sa mga hawanhan, ug sa kaumahan. **14** Gitapok kini sa mga tawo, ug nanimaho ang yuta. **15** Apan sa dihang nakita sa Faraon nga adunay kahupayan, gipatig-a niya ang iyang kasingkasing ug wala naminaw kung Moises ug kung Aaron, sama sa giingon ni Yahweh nga iyang buhaton. **16** Miington si Yahweh kung Moises, “Isulti kung Aaron, ‘Iisa ang imong sungkod ug bunalni ang abog sa yuta, aron nga mahimo kining tagnok sa tibuo yuta sa Ehipto.’” **17** Gibuhat nila kini: Giisa ni Aaron ang iyang kamot ug anyang sungkod. Gibunalan niya ang abog sa yuta. Miabot ang mga tagnok ngadto sa mga tawo ug sa mga mananap. Nahimong tagnok ang tanang abog sa tibuo yuta sa Ehipto. **18** Misulay pagbuhat ug mga tagnok ang mga salamangker pinaagi sa ilang salamangka, apian dili sila makahimo. Adunay mga tagnok ngadto sa tawo ug sa mananap. **19** Unya miington ang mga salamangker ngadto sa Faraon, “Mao kini ang tudlo sa Dios.” Apan nagmagahi ang kasingkasing sa Faraon, busa nadumili siya sa pagpaminaw ngadto kanila. Mao kini ang giingon ni Yahweh nga himoon sa Faraon. **20** Miington si Yahweh kung Moises, “Pagsayo ug mata sa kabuntagon ug pagbarog sa atubangan sa Faraon, samtagtang moadto siya sa suba. Sulthi siya nga, ‘Si Yahweh

ang miington niini: ‘Palakwa ang akong katawhan aron nga mosimba sila kanako.’ **21** Apan kung dili nimo palakwon ang akong katawhan, mapadala ako ug panon sa mga langaw diha kanimo, sa imong mga sulugoon, ug sa imong katawhan, ug ngadto sa iyong mga balay. Mapuno ug panon sa mga langaw ang mga balay sa mga Ehiptohanon, ug bisan ang yuta nga ilang gibarogan mapuno sa mga langaw. **22** Apan niana ng aklaw ilikay ko ang yuta sa Goshen, ang yuta diin nagpuyo ang akong katawhan, aron nga walay panon sa mga langaw ang maanaa didto. Mahitabo kini aron nga mahibaloan nimo nga ako si Yahweh nga anaa sa taliwala niining yutaa. **23** Maghimo ako ug kalainan taliwala sa akong katawhan ug sa imong katawhan. Mahitabo kini nga timaan sa akong gahom ugma.” **24** Gibuhat ngadto kini ni Yahweh, ug miabot ang baga nga panon sa mga langaw ngadto sa balay sa Faraon ug ngadto sa balay sa iyang mga sulugoon. Nadaot ang yuta sa tibuo Ehipto tungod sa panon sa mga langaw. **25** Gipatawag sa Faraon si Moises ug si Aaron ug miington, “Lakaw, paghalad sa iyong Dios nganhi sa among kaugalingon nga yuta.” **26** Miington si Moises, “Dili maayo alang kanamo nga himoon kini, kay dumulutan ang aya sa Ehiptohanon ang paghalad nga among himoon ngadto kung Yahweh nga among Dios. Kung maghimo kami ug mga paghalad sa atubangan sa ilang mga mata nga dumulutan ang aya sa mga Ehiptohanon, dili ba nila kami pagabatohan?” **27** Dili, kinahanglan nga himoon namo ang pagpanaw sulod sa tulo ka adlaw, aron nga makahalad kung Yahweh nga among Dios, sumala sa gimplano niya nganhi kanamo.” **28** Miington ang Faraon, Tugot ko kamo nga molakaw ug mohalad kung Yahweh nga iyong Dios ngadto sa kamingawan. Apan kinahanglan nga dili kamo magpalayo ug maayo. Pag-ampo alang kanako.” **29** Miington si Moises, “Ug samtagtang mobiya ako gikan kanimo, mag-ampo ako kung Yahweh nga mobiya ugma ang panon sa mga langaw diha kanimo, Faraon, ug sa imong mga sulugoon ug sa imong katawhan. Apan kinahanglan ng dili ka mamakak sa dili pagtugot sa among katawhan sa pagpalakaw aron nga mohalad ngadto kung Yahweh.” **30** Mibiya si Moises sa Faraon, ug miampo kung Yahweh. **31** Gibuhat ni Yahweh ang gihangyo ni Moises: gikuha niya ang panon sa mga langaw gikan kung Faraon, sa iyang mga sulugoon, ug sa iyang katawhan. Wala gayoy nahibilin. **32** Apan nagmagahi na usab ang kasingkasing sa Faraon niining hiigayona, ug wala niya palakwa ang katawhan.

9 Unya miington si Yahweh kung Moises, “Adtoa ang Faraon ug sultihii siya, ‘Si Yahweh, nga Dios sa mga Hebrew, miington niini: ‘Palakwa ang akong katawhan aron nga mosimba sila kanako.’” **2** Apan kung modumili ka sa pagpalakaw kanila, kung ipabilin gihapon nimo sila, **3** nan maanaa ang kamot ni Yahweh sa imong mga baka sa kaumahan ug sa mga kabayo, mga asno, mga kamelyo, mga panon sa baka, ug panon sa mga karnero, ug mao kini ang hinundayan sa makalilisan ngan saki. **4** Lahi ang pagtagad ni Yahweh sa mga baka sa mga Israelite kaysa mga baka sa Ehiptohanon: Wala gayoy mananap nga gipanag-iya sa mga Israelite nga mangamatay. **5** Naghatag si Yahweh ug tukma nga panahon; miington siya, “Ugma buhaton ko kini nga mga butang sa yuta.”²⁰ **6** Gibuhat kini ni Yahweh pagkasunod adlaw: namatay ang tanang mga baka sa Ehiptohanon. Apan wala gayoy mga mananap sa Israelite nga namatay. **7** Nagususi ang Faraon, ug tan-awa, wala gayoy bisan usa nga namatay sa mananap sa mga Israelite. Apan nagmagahi ang iyang kasingkasing, mao nga wala niya palakwa ang katawhan. **8** Unya miington si Yahweh kung Moises ug kung Aaron, “Pagkukomuk ug mao abo nga gikan sa hudno. Moises, kinahanglan ng isabwag nimo ang abo ngadto sa kahanganin samtagtang motan-aw ang Faraon. **9** Mahimo kining pino nga abog sa tibuo yuta sa Ehipto. Mahubagan ug magsakit ang katawhan ug ang mga mananap sa tibuo yuta sa Ehipto.” **10** Busa gikuha ni Moises ug Aaron ang abo sa hudno ug mitindog atubangan sa Faraon. Unya gisabwag ni Moises ang abo ngadto sa kahanganin. Gihubaghubagan ug nagsakit ang katawhan ug ang mga mananap tungod sa abo. **11** Dili makasukol ang mga salamangker kung Moises tungod sa mga hubaghubag, tungod kay gihubaghubagan sila ug ang tanang mga Ehiptohanon. **12** Gipatig-a ni Yahweh ang kasingkasing sa Faraon, busa wala naminaw ang Faraon kung Moises ug kung Aaron. Mao kini ang giingon ni Yahweh kung Moises nga buhaton sa Faraon. **13** Unya miington si Yahweh kung Moises, “Pagsmut ug sayo sa kabuntagon, barog sa atubangan sa Faraon, ug isulti kaniya, ‘Si Yahweh, ang Dios sa mga Hebrewon, miington niini: ‘Palakwa ang akong katawhan aron nga mosimba sila kanako.’” **14** Niining hiigayona ipadala ko ang tanan nakong mga hampak nganha kanimo, sa imong mga sulugoon ug sa imong katawhan. Buhaton ko kini aron nga imong mahibaloan nga wala gayoy

sama kanako sa tibuok kalibutan. **15** Sa pagkakaron mamahimo kong iisa ang akong kamot ug silotan ka pinaagi sa balatian ug ang imong kawathan, ug mapuo ka gikan sa yuta. **16** Apan tungod niini nga hinungdan tugotan ko ikaw nga makalahutay: aron nga ipakita ko kanimo ang akong gahom, aron nga mamantala ang akong ngalan sa tibuok kalibutan. **17** Nagmapahitas-on ka gihapon batok sa akong kawathan pinaagi sa dili pagpalakwan kanila. **18** Paminaw! Ugma sa samang takna magpadala ako ug hilabihan ka kusog nga ulan nga ice, nga wala pa nahitabo sa Ehipto sukad pa kaniadto hangtod karon. **19** Nan karon, pagpadala ug kalalakin-an ug tiroma ang imong mga baka ug ang tanan nga anaa sa imong kaumahan diito sa luwas nga dapit. Ang matag tawo ug mga mananap nga anaa sa kaumahan nga wala madala sa panimalay—maulanan sila ug mga ice, ug mangamatay sila.” **20** Busa nagdali ang mga sulugoon sa Faraon nga mituo sa mensahe ni Yahweh sa pagdala sa ilang mga ulipon ug mga baka ngadto sa mga balay. **21** Apan kadtong wala gayod mituo sa mensahe ni Yahweh gibilin lamang ang ilang mga ulipon ug mga baka diito sa kaumahan. **22** Unya miington si Yahweh kung Moises, “Iisa ang imong kamot ngadto sa kawanganan aron maulanan ug ice ang tibuok yuta sa Ehipto, sa kawathan, sa mga mananap, ug sa tanan nga mga tanom sa kaumahan sa tibuok yuta sa Ehipto.” **23** Unya giisa ni Moises ang iyang sungkod ngadto sa kawanganan, ug nagpadala si Yahweh ug dalugdog, ulan nga ice, ug kilat sa kayutaan. Nagpaulan usib siya ug ice sa yuta sa Ehipto. **24** Busa nag-ulan ug ice ug kilat nga nasagolan ug ulan nga ice, nga hilabihan gayod, wala pa gayoy nahitabo nga sama niini sa tibuok yuta sa Ehipto sukad nga nahimo kini nga nasod. **25** Gidaot sa ulan nga ice ang tanan nga anaa sa kaumahan sa tibuok yuta sa Ehipto, laki ng ang kawathan ug ang mga mananap. Nangadot ang matag tanom nga anaa sa kaumahan ug nangabalo ang matag kahoy. **26** Ang yuta lamang sa Goshen, diin namuyo ang mga Israelita ang wala maulanan ug ice. **27** Unya nagpadala ang Faraon ug kalalakin-an aron ipatawag si Moises ug si Aaron. Miington siya kanila, “Nakasala ako niining higayona. Matarong si Yahweh, ug daotan ako ug ang akong kawathan. **28** Pag-ampo kung Yahweh, tungod kay hilabihan ka kusog ang dalugdog ug ang ulan nga ice. Palakwon ko na kamo, ug dili na gayod kamo magpuyo pa dinihi.” **29** Miington si Moises kaniya, “Sa dihang mobiya ako sa siyudad, iisa ko ng akong mga kamot ngadto kung Yahweh. Mohunong ang dalugdog, ug moundang na gayod ang pag-ulan ug ice. Niini nga paagi imong mahibaloan nga si Yahweh ang nanag-lya sa kalibutan. **30** Apan alang kanimo ug sa imong mga sulugoon, nasayod ako nga wala pa gayod kamo naggasidungog kung Yahweh nga Dios.” **31** Karon nangadot na ang lino ug an sebada, kay hapis na mahinog ang sebada, ug namulak na ang lino. **32** Apan wala madaot ang trigo ug ang ubang matang sa trigo tungod kay ulahi man kining namunga. **33** Sa dihang mibiya si Moises sa Faraon ug sa siyudad, giisa ni Moises ang iyang mga kamot ngadto kung Yahweh; wala na gayod midalugdog ug mihunong na ang ulan nga ice, ug wala na miulan. **34** Sa dihang nakita sa Faraon nga miundang na ang ulan, ulan nga ice, ug ang dalugdog, nagpakaasala na usab siya ug gipatig-a ang iyang kasingkasing, kauban sa iyang mga sulugoon. **35** Gipatig-a ang kasingkasing sa Faraon, busa wala niya palakwa ang kawathan sa Israel. Mao kini ang paagi nga gisulti ni Yahweh kung Moises nga buhaton sa Faraon.

10 Miington si Yahweh kung Moises, “Adto sa Faraon, kay gipatig-a ko ang iyang kasingkasing ug ang mga kasingkasing sa iyang mga sulugoon. Gibuhat ko kini aron ipakita kining mga timaan sa akong gahom ngadto kanila. **2** Gibuhat ko usab kini aron nga isulit niinyo sa inyong mga anak ug mga apo ang mga butang nga akong gibuhat, kung unsa kabangis ang akong pagtagad sa Ehipto, ug kung giunsa nako pagpakiita sa nagkalanlaing mga timaan sa akong gahom ngadto kanila. Niini nga paagi masayaran ninyo nga ako si Yahweh.” **3** Busa miadtido si Moises ug si Aaron ngadto sa Faraon ug miington kaniya. “Si Yahweh, nga Dios sa mga Hebrewanon, miington niini: ‘Hangtod kanus-a ka man magdumili sa pagpaubos sa imong kaugalingon nganhi kanako? Palakwa ang akong kawathan aron nga makasimba sila kanako. **4** Apan kung modumili ka sa pagpalakwan sa akong kawathan, paminaw, ugma pagad-dan ko ug mga dulon ang imong yuta. **5** Lukpon niini ang tibuok babin sa yuta aron nga wala nay makatita niini. Kan-on niini ang tanan mga nahibilin nga wala madaot sa ulan nga ice. Pagakan-on usab niini ang matag kahoy nga mitubo alang kaniryo didto sa kaumahan. **6** Pun-on niini ang inyong mga panimalay, sa tanan ninyyong mga sulugoon, ug sa tanang mga Ehiptohanon—butang nga wala pa gayod makita sa inyong

amahan ni sa inyong apohan, butang nga wala pa gayod makita sukad sa adlaw nga miabot sila sa kalibutan hangtod niining adlawa.” Unya mibiya si Moises gikan sa Faraon. **7** Miington ang mga sulugoon sa Faraon kaniya, “Hangtod kanus-a man kita samokon niining tawhana? Palakwa na ang mga Israelita aron nga makasimba sila kung Yahweh nga ilang Dios. Wala ka pa ba makaamgo nga naguba na ang Ehipto?” **8** Gidaul na usab si Moises ug si Aaron ngadto sa Faraon, nga miington kanila, “Lakaw ug simbaha si Yahweh nga inyong Dios. Apan kinsa man nga kawathan ang molakaw?” **9** Miington si Moises, “Manlakaw kami uban ang among mga kabataan ug katigulangan, uban sa among mga anak nga lalaki ug babaye. Molakaw kami uban sa mga panon sa among mga karnero ug baka, kay kinahanglan kami magpahigayon ug kasaulogang alang kung Yahweh.” **10** Miington ang Faraon kanila, “Inaot pa nga ubanan gayod kamo ni Yahweh, kung palakwon ko kamo uban sa inyong mga kabataan. Paminaw, aduna kamoy daotan nga pangunahuna. **11** Dili! Lakaw, kuyog lamang sa inyong mga kalalakin-an, ug simbaha si Yahweh, kay mao man kana ang inyong buot buhaton.” Unya gipapahawa si Moises ug si Aaron sa atubangan sa Faraon. **12** Unya miington si Yahweh kung Moises, “Iisa ang imong kamot ibabaw sa yuta sa Ehipto ngadto sa mga dulon, aron nga modagsang sila sa yuta sa Ehipto ug kan-on ang matag tanom niini, tanan nga nahibilin nga wala madaot sa ulan nga ice.” **13** Giisa ni Moises ang iyang sungkod ibabaw sa yuta sa Ehipto, ug gipadala ni Yahweh ang hangin nga gikan sa sidlakan diha sa yuta sa tibuok adlaw ug gabii. Pagkaburtag, nagdilao ug mga dulon ang hangin nga gikan sa sidlakan. **14** Misulod ang mga dulon sa tibuok yuta sa Ehipto ug gilukop ang tanang babin niini. Wala pa gayoy miabot sa yuta nga sama niini nga panon sa mga dulon, ug wala na gayoy sama niini nga moabot human niini. **15** Gilukop niini ang tibuok yuta busa mingitngit kini. Gikaon nila ang matag tanom sa yuta ug ang tanang mga bunga sa mga kahoy nga wala madaot sa ulan nga ice. Wala na gayoy lunhaw nga tanom ni kahoy o tanom sa mga kaumahan ang nahibilin sa tibuok yuta sa Ehipto. **16** Unya dalidali dayon nga gipatawag sa Faraon si Moises ug si Aaron ug miington, “Nakasala ako batok kung Yahweh nga inyong Dios ug batok kaninyo.” **17** Busa karon, pasayloa ang akong sala, ug pag-ampo kung Yahweh nga inyong Dios nga iyang kuhon kining kamatawon palayo kanako.” **18** Busa mibiya si Moises sa Faraon ug miampo kung Yahweh. **19** Nagpadala ug hilabihan ka kusog nga hangin gikan sa kasadpan si Yahweh nga nagpahawa sa mga dulon ug nagpalid niini ngadto sa Dagat nga Kabugangan; walay bisan usa nga dulon ang nahibilin sa tibuok ginsakopan sa Ehipto. **20** Apan gipatig-a ni Yahweh ang kasingkasing sa Faraon, ug wala niya tugot niya molakaw ang mga Israelita. **21** Unya miington si Yahweh kung Moises, “Iisa ang imong kamot ngadto sa kawanganan, aron nga moabot ang kantigntig ibabaw sa yuta sa Ehipto, kantigntig nga mabati gayod.” **22** Giisa ni Moises ang iyang kamot ngadto sa kawanganan, ug miabot ang baga nga kantigntig sa tibuok yuta sa Ehipto sulod sa tulo ka adlaw. **23** Wala gayoy tawo nga makatita kung bisan kinsa; walay migawas sa iyang panimalay sulod sa tulo ka adlaw. Apan, adunay kahayag sa dapit nga gipuy-an sa mga Israelita. **24** Gipatawag sa Faraon si Moises ug miington, “Lakaw ug simbaha si Yahweh. Makauban na kanimo bisan ang imong mga pamilya, apan kinahanglan ninyyong ibilin ang mga panon sa inyong mga karnero ug mga baka.” **25** Apan miington si Moises, “Kinahanglan nga ihatog mo usab kanamo ang mga mananap alang sa mga paghalad ug mga halad nga sinunog aron nga mahalad namo kini ngadto kung Yahweh nga among Dios. **26** Kinahanglan nga mouban usab kanamo ang among mga baka; walay bisan tunob niini ang ibilin, tungod kay kinahanglan namo kining dad-on alang sa pagsimba kung Yahweh nga among Dios. Tungod kay wala man kami masayod kung unsa ang among gikinahanglan sa pagsimba kung Yahweh hangtod nga moabot na kami didto.” **27** Apan gipatig-a ni Yahweh ang kasingkasing sa Faraon, ug dili nya sila palakwon. **28** Miington ang Faraon kung Moises, “Palayo kanako! Pagbantay niining usa ka butang, nga dili ko na ikaw makita pag-usab, kay sa adlaw nga imong makita ang akong panaway, mamayat ka.” **29** Miington si Moises, “Gipamulong mo na. Dili ko na makita pag-usab ang imong panaway.”

11 Unya miington si Yahweh kung Moises, “Aduna pay usa ka hampak nga akong ipadala sa Faraon ug sa Ehipto. Human niana, tugotan na niya kamo sa pagbiya dinihi. Kung palakwon na gayod niya kamo, pahawaon niya kamo sa hingpit. **2** Sulthi ang kawathan nga ang matag lalaki ug babaye kinahanglan mangayo ug mga alahas nga plata ug bulawan sa iyang silingin.” **3** Karon gihimo ni Yahweh nga magpahimut ang mga

Ehiptohanon sa mga Israelita. Dugang pa niana, nakapahimuot gayod ang tawo nga si Moises sa panan-aw sa mga sulugoon sa Faraon ug sa katawhan sa Ehipto. **4** Milingon si Moises, "Miingon si Yahweh niini: 'Inigkutanggang gabii moanha ako sa tibuok Ehipto. **5** Mangamatay ang tanang kamagulangan nga anak sa yuta sa Ehipto, gikan sa kamagulangan nga anak sa Faraon, nga naglingkod sa iyang trono, ngadto sa kamagulangan nga anak sa ulipong babaye nga anaa sa luyo sa galungan nga nagagaling, ug ngadto sa tanang unang anak sa mga baka. **6** Unya adunay hilabihan nga pagdangoingyo sa tibuok yuta sa Ehipto, walay sama niini nga nahitabo kaniadtio ni sa umaabot. **7** Apan bisan ang iro dili mousig batok sa katawhan sa Israel, batok sa tawo o mananap. Niini nga paagi masayaran ninyo nga lahi ang akong tinagdon sa mga Ehiptohanon kaysa sa mga Israelita." **8** Kining tanan nga imong mga sulugoon, Faraon, moduol ug moyukbo kanako. Moingon sila, 'Lakaw, ikaw ug ang tanang katawhan nga nagsunod kanimo!' Human niana molakaw ako." Ug mibiya siya sa Faraon nga hilabihan ang kasuko. **9** Miingon si Yahweh kang Moises, "Dili maminaw ang Faraon kanimo. Mahitabo kini aron nga makabuhat ako ug daghang katingalahan nga mga butang sa yuta sa Ehipto." **10** Gibuhut ni Moises ug ni Aaron kining tanan nga mga kabuhilangan sa atubangan sa Faraon. Apan gipatig-a ni Yahweh ang kasingkasing sa Faraon, ug wala tugot sa Faraon ang katawhan sa Israel nga mogawas sa iyang yuta.

12 Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug kung Aaron sa yuta sa Ehipto. Miingon siya, **2** "Alang kaninyo, kini nga bulan ang sugod sa

maa bulan, ang unang bulan sa tuig alang kaninyo. **3** Sultih ang pundok sa Israel, 'Sa ikanapulo nga adlaw niini nga bulan kinahanglan nga magkuha sila ug mga nating karnero o nating kanding alang sa ilang mga kaugalingon, ang matag pamilya magabuhat niini, usa ka nating karnero alang sa matag panimalay. **4** Kung sobra lamang alang sa panimalay ang usa ka nating karnero, mahimong moambit ang tawo ug ang iyang siligan sa karne sa nating karnero o nating kanding nga paigo sa gidaghanon sa mga tawo sa ilang panimalay. Kinahanglan nga paigo lamang kini nga pagkaon alang sa matag-usa, busa kinahanglan nga mokuhila sila ug igong karne nga makanon nilang tanan. **5** Kinahanglan nga walay tatsa ang inyong nating karnero ug nating kanding, laki nga usa pa katuig. Mahimo kamong mokuhila ug usa sa mga karnero o mga kanding. **6** Kinahanglan nga tipigan ninyo kini hangtod sa ika napulo ug upat nga adlaw niana nga bulan. Unya kinahanglan nga patyon sa tibuok pundok sa mga Israelita ang mga mananap inig kilukilmil na. **7** Kinahanglan nga magkuha kamo ug dugo niini ug ibutang kini sa duha ka babin sa mga haligi sa pultahan ug sa ibabaw nga babin sa pultahan sa mga balay diin kamo magakaon sa karne. **8** Kinahanglan kaonon ninyo ang karne nianang gabhiona, human kini masuguba. Kaona kini uban sa tinapay nga walay igpapatubo, uban sa mga pait nga tanom. **9** Ayaw kini kaona nga hilaw o sinabawan. Hinuon, suggaha kini, uban ang mga paa ug ang mga sulod nga babin niini. **10** Kinahanglan nga dili ka magsalin niini hangtod sa kabuntungan. Kinahanglan nimong sunogon ang mga salin pagkabuntag. **11** Mao kini ang pamaagi nga inyo kinin kaonon: kinahanglan nga nakabokos kamo, nakasapatos, ug ang sungkod anaa sa inyong kamot. Kinahanglan dalion ninyo kini ug kaon. Mao kini ang Pagsaylo ni Yahweh. **12** Mao kini ang giingon ni Yahweh: moadto ako sa yuta sa Ehipto nianang gabhiona ug patyon ang tanang kamagulangan nga anak sa tawo ug mananap sa yuta sa Ehipto. Pagasilotan ko ang tanang mga dios sa Ehipto. Ako si Yahweh. **13** Ang dugo ang mahimong timaan sa inyong mga balay sa akong pag-anha diha kaninyo. Sa dihang makita ko ang dugo, mosayo ako kaninyo sa dihang sulongon ko ang yuta sa Ehipto. Kini nga hampak dili moabot kaninyo ug magalaglag kaninyo. **14** Kini nga adlaw mahimong adlaw nga handomanan alang kaninyo, nga kinahanglan ninyong saulogon inger nga kasaulogan alang kung Yahweh. Magpabilin kini nga balaod alang kaninyo, sa tanang kaliwatan sa inyong katawhan, nga kinahanglan ninyong saulogon karong adlawna. **15** Magakaon kamo ug tinapay nga walay igpapatubo sulod sa pito ka adlaw. Sa unang adlaw kinahanglan nga wagtangon ninyo ang mga igpapatubo sa inyong mga balay. Si bisan kinsa man nga mokoan ug tinapay nga adunay igpapatubo gikan sa unang adlaw hangtod sa ikapito nga adlaw, kinahanglan nga pahawao kanang tawhana gikan sa Israel. **16** Sa unang adlaw adunay panagtigom nga igahin alang kanako, ug sa ikapito nga adlaw aduna na usab panagtigom nga sama niini. Walay trabaho nga buhaton niini nga mga adlaw, gawas lamang sa pagluto aron kaonon sa tanan. Mao lamang kana nga trabaho ang mamahimo ninyong buhaton. **17** Kinahanglan saulogon ninyo kini

nga Kasaulogan sa Tinapay nga Walay Igpapatubo tungod kay mao kini ang adlaw nga gipagwasas ko ang imong katawhan, ang matag pundok sa kasundalohan, pagwasas sa yuta sa Ehipto. Busa kinahanglan nga saulogon ninyo kini nga adlaw sa tibuok kaliwatan sa inyong katawhan. Magpabilin kini nga balaod alang kaninyo. **18** Kinahanglan nga mokoan kamo sa tinapay nga walay igpapatubo gikan sa kilumkilom sa ikanapulo ug upat nga adlaw sa unang bulan sa tuig, hangtod sa kilumkilom sa ika 21 nga adlaw nianang bulana. **19** Sulod niinring pito ka adlaw, kinahanglan nga walay igpapatubo nga makita sa inyong mga balay. Si bisan kinsa nga mokoan ug tinapay nga adunay igpapatubo kinahanglan nga papahawaon gikan sa katilingban sa Israel, bisan ug langyaw kanang tawhana o tawo nga nahimugo sa inyong yuta. **20** Kinahanglan nga dili kamo mokoan ug bisan unsa nga adunay igpapatubo. Bisan asa kamo magpuyu, kinahanglan nga mokoan kamo ug tinapay nga walay igpapatubo." **21** Unya gipatawag ni Moises ang tanang mga kadagkoan sa Israel ug miingon kanila, "Lakaw ug pagpili ug mga nating karnero o mga nating kanding nga igong pagkaon sa inyong mga pamilya ug ihawa ang nating karnero sa Pagsaylo. **22** Unya pagkuha ug pungpung sa hisopo ug itsulob kini sa dugo nga anaa sa dako nga panaksan. Ipaheid ang dugo nga anaa sa dako nga panaksan ngadto sa ibabaw nga babin sa pultahan ug ngadto sa duha ka haligi niini. Walay bisan usa kaninyo nga mogawas sa pultahan sa iyang balay hangtod sa kabuntungan. **23** Tungod kay molabay si Yahweh aron patyon ang mga Ehiptohanon. Sa dihang makita niya ang dugo sa ibabaw nga babin sa inyong pultahan ug sa duha sa mga haligi niini, saylohan lamang niya ang inyong pultahan ug dili niya tugotan ang mamumuo sa pagsulod sa inyong mga balay aron sa pagpatay kaninyo. **24** Kinahanglan nga saulogon ninyo kini nga panghitabo. Magpabilin kini nga balaod alang kaninyo ug sa inyong mga kahilatan. **25** Sa dihang mosulod kamo sa yuta nga ihatahat ni Yahweh kaninyo, sumala sa inyong gisaad nga buhaton, kinahanglan nga saulogon ninyo kini nga buhat sa pagsimba. **26** Kung pangutan-on kamo sa inyong mga anak, 'Unsa man ang buot ipasabot niini nga pagsimba?' **27** nan kinahanglan nga mosulot kamo, 'Mao kini ang halad sa Pagsaylo ni Yahweh, tungod kay gisaylohan man ni Yahweh ang balay sa mga Israelita didto sa Ehipto sa dihang gipamatay niya ang mga Ehiptohanon. Gipalingkawas niya ang atong mga panimalay.' Unya nangyukbo ang katawhan ug misimba kang Yahweh. **28** Nanglakaw ang mga Israelita ug gibuhut gayod ang gimando ni Yahweh ngadto kung Moises ug kung Aaron. **29** Nahitabo kini sa tungatungan sa kagabhihan nga gipamatay ni Yahweh ang tanang kamagulangan anak didto sa yuta sa Ehipto, gikan sa kamagulangan anak sa Faraon, nga naglingkod sa iyang trono, ngadto sa kamagulangan nga anak sa tawo nga anaa sa bilanggoan ug sa tanang unang anak sa mga baka. **30** Mibangon ang Faraon pagkagabii—siya, ang tanan niyang nga sulugoon, ug ang tanang mga Ehiptohanon. Adunay hilabihan nga pagbangotan sa Ehipto, tungod kay wala gayoy balay nga walay tawong patay. **31** Gipatawag sa Faraon si Moises ug si Aaron nianang gabhiona ug miingon, "Bangon, panghawa kamo gikan sa akong katawhan, kamo ug ang mga Israelita. Lakaw, simbaha si Yahweh, sumala sa inyong giingon nga buot ninyong buhaton. **32** Dad-a ang tanang panon sa inyong mga karnero ug panon sa inyong mga baka, sama sa inyong giingon, ug lakaw, ug panalangini usab ako." **33** Nagdalidali gayod ang mga Ehiptohanon sa pagpagwasas kanila sa ilang yuta, kay miingon sila, "Mga patay na kaming tanan." **34** Busa gikuha sa mga tawo ang ilang minasa nga harina nga wala gisagolan ug igpapatubo. Nakabalot na sa ilang mga bisti ug gibitay na sa ilang mga abaga ang ilang mga panaksan nga masahanan sa harina. **35** Karon gibuhut sa katawhan sa Israel ang gisulit ni Moises kanila. Nangyilo sila ug mga alahas nga mga plata ug bulawan, ug mga bisti ngadto sa mga Ehiptohanon. **36** Gihimo ni Yahweh nga madasigong magpahimuot ang mga Ehiptohanon ngadto sa mga Israelita. Busa gihatag sa mga Ehiptohanon ang bisan unsa nga ilang gipangayo. Niini nga paagi, giiligan sa mga Israelita ang mga Ehiptohanon. **37** Nagpanaw ang mga Israelita gikan sa Rameses padulong sa Sutoc. Mikabat sa 600, 000 ka mga kalalakin-an ang nagbaktas, dugang pa ang mga kababayen-an ug mga kabataan. **38** Nanguban usab kanila ang nagkasinagol nga pundok sa dili mga Israelita, uban sa mga panon sa karnero, ug dakong panon sa mga baka. **39** Nagluto sila ug tinapay nga walay igpapatubo sa minasa nga harina nga gidalra nila gikan sa Ehipto. Wala kini igpapatubo tungod kay gipagwasas man sila sa Ehipto ug dili na angay maglanggan sa pag-andam ug pagkaon. **40** Namuyo ang mga Israelita sa Ehipto sulod sa 430 ka tuig. **41** Human sa 430 katuig, niana gayod nga adlaw, mibiya sa yuta sa Ehipto

ang tanang pundok sa kasundalohan ni Yahweh. **42** Mao kini ang gabii sa pagtukaw, kay dad-on sila ni Yahweh pagawas sa yuta sa Ehipto. Mao kini ang gabii nga kinahanglan hinumdoman sa tanang mga Israelita alang kang Yahweh sa tibuok nilang mga kaliwanan. **43** Miington si Yahweh kang Moises ug Aaron, "Mao kini ang balaod alang sa Pagsaylo: walay langyaw ang makaabit sa pagkaon niini. **44** Apan mamahimong mokaon niini ang matag sulugoon sa mga Israelita, nga gipalit pinaagi sa salapi, human ninyo siya tulia. **45** Dili angay mokaon sa bisan unsa niini nga pagkaon ang mga langyaw ug ang mga sulugoon nga sinuholan. **46** Kinahanglan nga kaonon ang pagkaon sa usa lamang ka balay. Dili kamo angay nga magdala ug karne sa gawas sa balay, ug kinahanglan nga dii ninyo balion ang bisan usa ka bukog niini. **47** Kinahanglan nga saulogon kini nga kasaulogan sa tibuok katilingban sa Israel. **48** Kung adunay langyaw nga napugyo uban kaninyo ug buo nga mosaulog sa Pagsaylo ni Yahweh, kinahanglan nga magpatuli ang tanan niyang paryente nga lalaki. Unya makahimo na siya sa pag-anha ug pagsaulog niini. Mahisama siya sa mga tawo nga gipanganagan niini nga yuta. Apan, walay tawo nga dili tinuli ang makakaon sa bisan unsa nga pagkaon. **49** Mao usab kini ang balaod alang sa mga natawo niining yutaa ug sa mga langyaw nga namuyo uban kaninyo." **50** Busa gibuhut sa tanang mga Israelita ang gimando ni Yahweh kang Moises ug kung Aaron. **51** Nahitabo gayod nianang adlawa nga gipagawas ni Yahweh ang Israel gikan sa yuta sa Ehipto uban sa matag pundok sa ilang kasundalohan.

13 Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug miington, **2** "Igahin kanako ang tanang kamagulangang anak, ang matag kamagulangang anak nga lalaki sa mga Israelita, mga tawo man o mga mananap. Nahisakop kanako ang kamagulangang anak." **3** Miington si Moises ngadto sa katawhan, "Hinumdomi ninyo kining adlawa, ang adlawa nga nakagawas kamo sa Ehipto, gawas sa balay sa pagkaulipon, kay pinaagi sa gamhanang kamot ni Yahweh gidala niya kamo pagawas niini nga dapit. Walay tinapay nga adunay iga-patubo ang pagakan-on. **4** Mobiya kamo sa Ehipto karong adlawa, sa bulan sa Abit. **5** Sa dihang dad-on kamo ni Yahweh ngadto sa yuta sa mga Canaanhon, Hitihanon, Amorihanon, Hibitihanon, ug sa Jebusihanon, ang yuta nga iyang gisaad sa inyong mga katigulangan nga ihatag kaninyo, ang yuta nga nagadagayday sa gatas ug dugos—unya kinahanglan nga saulogon ninyo kini nga buhat sa pagsimba karong bulana. **6** Sulod sa pito ka adlaw tinapay nga walay iga-patubo lamang ang anyang ninyong kaonon; sa ikapito nga adlaw magpahigayon kamo ug kasaulogon aron sa pagpasidungog kung Yahweh. **7** Tinapay nga walay iga-patubo ang kinahanglan nga kaonon sulod sa pito ka adlaw; kinahanglan nga walay makita nga tinapay nga adunay iga-patubo diha kaninyo. Kinahanglan nga walay iga-patubo nga makaplagan diha kaninyo o bisan asa sa inyong mga utlanan. **8** Nianang adlawa kinahanglan sulithan ninyo ang inyong mga anak. "Tungod kini sa gibuhut ni Yahweh kanako sa dihang migawas ako sa Ehipto." **9** Mahimo kining pahinumdom kaninyo sa inyong kamot, ug pahinumdom sa inyong agtang. Aron nga maanaa sa inyong baba ang balaod ni Yahweh, kay pinaagi sa gamhanang kamot, gipagawas kamo ni Yahweh gikan sa Ehipto. **10** Busa kinahanglan nga tumanon ninyo kini nga balaod sa gitakdang panahon niini sa matag tuig. **11** Sa dihang dad-on kamo ni Yahweh ngadto sa yuta sa mga Canaanhon, sama sa iyang gisaad kaninyo ug sa inyong mga katigulangan nga pagabuhaton, ug sa dihang ihatag niya ang yuta diha kaninyo, **12** kinahanglan nga inyong igahin alang kaninyo ang matag kamagulangan nga anak ug ang unang anak sa inyong mga mananap. Ang mga lalaki iya kung Yahweh. **13** Kinahanglan nga paliton ninyo ug balik ang matag unang anak sa aso pinaagi sa nating karnero. Kung dili ninyo kini paliton pagbalik, kinahanglan nga balion ninyo ang liog niini. Apan kinahanglan ninyo paliton pagbalik ang matag kamagulangan nga anak nga lalaki sa tanan niimong mga anak. **14** Kung mangutana unya ang inyong anak ngi lalaki, 'Unsa man ang buot ipasabot niini? kan kinahanglan sulithan ninyo siya, "Pinaagi sa gamhanang kamot gipagawas kita ni Yahweh gikan sa Ehipto, gikan sa balay sa pagkaulipon. **15** Sa dihang nagdumili ang Faraon sa pagpalakaw kanato, gipatay ni Yahweh ang tanang mga kamagulangan nga anak sa yuta sa Ehipto, ang kamagulangan nga anak sa katawhan ug sa mga mananap. Maoy hinunday na angak gihalad kang Yahweh ang unang anak nga lalaki sa matag mananap, ug maong gipalit ko ug balik ang kamagulangan sa akong mga anak nga lalaki." **16** Mahimo kining usa ka pahinumdom sa imong mga kamot, ug pahinumdom sa imong agtang, kay pinaagi sa gamhanang kamot ni Yahweh gidala niya kita pagawas sa Ehipto." **17** Sa dihang gitugotan sa Faraon ang katawhan sa paglakaw, wala sila gigiyahan sa Dios sa

dalan nga paingon sa yuta sa mga Filistinhanon, bisan tuod ug duol lamang kadtuo nga yuta. Kay miington ang Dios, "Basin ug mausab ang hunahuna sa katawhan kung makasinati sila sa gubat ug mamaikil sa Ehipto." **18** Busa gigiyahan sila sa Dios paingon sa kamingawan ngadto sa Dagat nga Kabugangan. Milakaw ang mga Israelita pagawas sa Ehipto nga sangkap sa hinagibalan alang sa pagpakkigubat. **19** Gidala ni Moises ang mga bukog ni Jose uban kaniya, kay tinud-anay man nga gipasada ni Jose ang mga Israelita ug miington, "Pagaluwason gayod kamo sa Dios, ug kinahanglan nga dad-on ninyo ang akong mga bukog uban kaninyo." **20** Mipanaw ang mga Israelita gikan sa Sutoc ug nagkampo sa Etam sa tumoy sa kamingawan. **21** Panahon sa adlaw, nag-una si Yahweh kanila pinaagi sa daw haligi nga pangano aron sa paggiya kanila sa dalan. Panahon sa kagabhiun nag-uban siya kanila pinaagi sa daw haligi nga kalayo aron maghatag kanila ug kahayag. Niini nga paagi makapanaw sila panahon sa adlaw ug panahon sa gabii. **22** Wala gikuha ni Yahweh diha sa katawhan ang daw haligi nga pangano panahon sa adlaw o ang daw haligi nga kalayo panahon sa kagabhiun.

14 Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug miington, **2** "Sultihii ang mga Israelita nga kinahanglan nga mamaikil sila ug magkampo duol sa

Pi Hahirot, tungatunga sa Migdol ug sa dagat, duol sa Baal Zefon. Magkampo kamo dito daplin sa dagat likod sa Pi Hahirot. **3** Magsulti ang Faraon mahitungod sa mga Israelita, "Maglatagaw sila sa yuta. Dili sila makagawas sa kamingawan." **4** Patig-ahon ko ang kasingkasing sa Faraon, ug gukdon niya sila. Mapasidungan ako tungod sa Faraon ug sa iyang mga kasundalohan. Masayod ang mga Ehiptohanon nga ako si Yahweh." Busa nagkampo ang mga Israelita sumala sa gisugo kanila. **5** Sa dihang gisugilnan ang hari sa Ehipto nga mikalagiw na ang mga Israelita, nausab ang hunahuna sa Faraon ug sa iyang mga sulugoon batok sa katawhan. Miington sila, "Unsa man ang atong gibuhut nga gitugotan man nato ang mga Israelita nga mahimong gawasnon gikan sa pagtrabaho alang kanato?" **6** Unya giandam sa Faraon nga iyang mga karwahe ug gidala ang iyang mga kasundalohan uban kanila. **7** Gidala niya ug 600 ka pinili nga mga karwahe ug ang uban pang mga karwahe sa Ehipto, mga opisyal ang anaa sa tanan nga mga karwahe. **8** Gipatig-a ni Yahweh ang kasingkasing sa Faraon, nga hari sa Ehipto, ug gikukod sa hari ang mga Israelita. Karon namiya na ang mga Israelita nga madagcon. **9** Apan gikukod sila sa mga Ehiptohanon, uban sa tanan niya nga mga kabayo ug mga karwahe, sa iyang mangabayoay nga mga kalalakin-an, ug sa iyang mga kasundalohan. Nakita nila ang mga Israelita nga nagkampo sa daplin sa dagat sa Pi Hahirot, duol sa Baal Zefon. **10** Sa dihang nagkaduol na ang Faraon, naki kini sa mga Israelita ug natingala sila. Nagmartsa ang mga Ehiptohanon paingon kanila, ug nangalisan sila. Mitaw ang mga Israelita kung Yahweh. **11** Miington sila kung Moises, "Tungod ba kay wala nay lubnganan sa Ehipto, mao nga gidala mo kami aron mangamatay dinihi sa kamingawan? Nganong igin man niini ang imong pagtagad kanamo, sa pagpawas kanamo sa Ehipto?" **12** Dili ba mao man kini ang gisulit name kanimo didto sa Ehipto? Miington kami kanimo, "Pasagdi kami nga mag-inusara, aron nga makatrabaho kami alang sa mga Ehiptohanon." Mas maayo pa alang kanamo nga magtrabaho alang kanila kaysa mangamatay dinihi sa kamingawan." **13** Miington si Moises ngadto sa mga katawhan, "Ayaw kamo kahadlo. Barog kamo nga lig-on ug tan-awa ang pagluwas nga ihatag ni Yahweh alang kaninyo karong adlawa. Tungod kay dili na gayod ninyo makita pag-usab ang mga Ehiptohanon nga inyong nakita karon. **14** Si Yahweh ang makig-away alang kaninyo, ug kinahanglan nga mobarog kamo nga lig-on." **15** Unya miington si Yahweh kung Moises, "Nganong magisige ka man ug tawag kanako, Moises? Sultihii ang mga Israelita nga mopadayon sa unahan." **16** Iisa ang imong sungkod, ipatawa ang imong kamot ngadto sa dagat ug matunga kini, aron makalatas ang katawhan sa Israel sa dagat nga mala ang yuta. **17** Matngoni nga akong patig-ahon ang kasingkasing sa mga Ehiptohanon aron gukdon nila sila. Mapasidungan ang tungod sa Faraon ug sa tanan niya nga mga kasundalohan, sa iyang mga karwahe, ug sa iyang mga mangabayoay nga kalalakin-an. **18** Unya masayaran sa mga Ehiptohanon nga ako si Yahweh sa dihang pasidungan ako tungod sa Faraon, sa iyang mga karwahe, ug sa iyang mga kalalakin-an nga mangabayoay." **19** Ang anghel sa Dios, nga miuna sa mga Israelita, mibalhin ug miadto sa ilang likod. Ang pangano nga daw haligi nga anaa sa ilang atubangan mibalhin ug miadto sa ilang luyo. **20** Anaa ang pangano sa tungatunga sa kampo sa Ehiptohanon ug sa kampo sa mga Israelita. Ngitngit kini nga pangano ngadto sa mga

Ehiptohanon, apan nagpahayag kini sa kabaghion alang sa mga Israelita, mao nga ang usa ka bahin wala makaduol sa usa sa tibuok gabii. **21** Giisa ni Moises ang iyang kamot didto sa dagat. Gipasibog ni Yahweh ang dagat pabalik pinaagi sa kusog nga hangin sa sidlakan sa tibuok gabii ug gipamala niya ang dagat. Niini nga paagi natunga ang tubig. **22** Milatas ang mga Israelita sa tungatunga sa dagat sa mala nga yuta. Daw nahimong paril ang tubig alang kanila gikan sa ilang tuo nga kamot ug ngadto sa ilang wala. **23** Gigungkod sila sa mga Ehiptohanon. Milatas sila sunod kanila paingon sa tungatunga sa dagat—ang tanang mga kabayo sa Faraon, mga karwahe, ug ang mga mangabayoay nga kalalakin-an. **24** Apan sa sayo nga takna sa buntag, midungaw si Yahweh ngadto sa mga Ehiptohanon nga kasundalohan pinaagi sa daw haligi nga kalayo ug pangandor. Glisang niya ang mga Ehiptohanon. **25** Ming-ungot ang mga liigid sa ilang mga karwahe, ug naglisod sa pagsibog ang mga mangabayoay nga mga kalalakin-an. Busa miengon ang mga Ehiptohanon, "Mokalagiw kita gikan sa Israel, tungod kay si Yahweh ang nakig-away alang kanila batok kanato." **26** Miengon si Yahweh kang Moises, "Iisa ang imong kamot ngadto sa dagat aron nga mobalik ang tubig ngadto sa mga Ehiptohanon, sa ilang mga karwahe, ug sa ilang mga mangabayoay nga kaalakin-an." **27** Busa giisa ni Moises ang iyang kamot ngadto sa dagat, ug mibalik kini sa naandan nga porma sa pagkabuntag. Nangikyas ang mga Ehiptohanon sa dagat, ug gisibog ni Yahweh ang mga Ehiptohanon ngadto sa tungatunga niini. **28** Mitabon ang tubig ug naunlod ang mga karwahe sa Faraon, ang mga mangabayoay nga kaalakin-an, ug ang tibuok niya nga mga kasundalohan nga nagsunod sa mga karwahe ngadto sa dagat. Walay bisa usa nga nabuhi. **29** Bisan pa niana, milakaw ang mga Israelita sa mala nga yuta didto sa tungatunga sa dagat. Nahimong paril ang tubig alang kanila gikan sa ilang tuo nga kamot ug ngadto sa ilang wala. **30** Busa giilwas ni Yahweh ang Israel nianang adlawa gikan sa kamot sa mga Ehiptohanon, ug nakita sa mga Israelita nga nangamatay na ang mga Ehiptohanon ngadto sa baybayon. **31** Sa dihang nakita sa Israel ang dakong gahom nga gigamit ni Yahweh batok sa mga Ehiptohanon, gipasidungan sa katawhan si Yahweh, ug misalig sila kung Yahweh ug sa iyang sulugoon nga si Moises.

15 Unya miawit si Moises ug ang katawhan sa Israel niini nga awit ngadto kung Yahweh. Miawit sila, "Awitan ko si Yahweh, tungod kay midaagi siya nga mahimayaon; gitamboi ngi ngadto sa dagat ang mga kabayo ug ang mga nagkabayo niini. **2** Si Yahweh ang akong kusog ug ang awit, ug siya ang akong kaluwasan. Mao kini ang akong Dios, ug dayegon ko siya, ang Dios sa akong amahan, ug ituboy ko siya. **3** Manggugubat si Yahweh; Yahweh ang iyang ngalan. **4** Gipangtambog niya ang mga karwahe sa Faraon ug ang mga kasundalohan ngadto sa dagat. Nangalumos ang mga piniling opisyal sa Faraon ngadto sa Dagat nga Kabugangan. **5** Natabonan sila sa kalalom niini; naunlod sila ngadto kinahiladman sama sa bato. **6** Ang imong tuong kamot, Yahweh, mahimayaon diha sa gahom; ang imong tuong kamot, Yahweh, nagadugmok sa mga kaaway. **7** Sa hilabihan nga kahalangdon gipangtambog mo kadtong nakigabatol tali kanimo. Gipahamtang mo ang imong kapungot; milamoy kini kanila sama sa dagami. **8** Pinaagi sa huyop sa buho sa imong ilong napundok ang mga tubig; mipundo ang nagdagdayad ug tubig sa matag kilid; nabagtok ang lalom nga tubig diha sa kinahiladman sa dagat. **9** Miengon ang mga kaaway, 'Gukdon ko sila, apson ko sila, babinbahinon ko ang mga inilog nga mga butang; matagbaw ang akong mga tinguha diha kanila; laniton ko ang akong espada; laglagon ko sila sa akong mga kamot.' **10** Apan mitayhop ka, ug mitabon kanila ang dagat; naunlod sila sama sa tingga ngadto sa kinahiladman sa katubigan. **11** Kinsa man ang sama kanimo, Yahweh, taliwala sa mga dios? Kinsa man ang sama kanimo, nga nagbuhut ug mga milagro? nga halangdon sa pagkabalaan, gipasidungan diha sa mga pagdayeg. **12** Giisa mo ang imong tuong kamot, ug gilamoy sila sa yuta. **13** Diba sa imong matinud-anon nga kasabotan gigiyahan mo ang katawhan nga imong giilwas. Sa imong kusog gigiyahan mo sila ngadto sa balaang dapti nga imong gipuy-an. **14** Madunggan kini sa panon sa katawhan, ug mangurog sila; sakmiton sa hilabihan nga kalisang ang mga lumolupyo sa Filista. **15** Unya mahadlok ang mga pangulo sa Edomea; matay-og ang mga kasundalohan sa Moab; mangatunaw ang tanang mga lumolupyo sa Canaan. **16** Muhugpa ang hilabihan nga kalisang ug kahadlok kanila. Tungod sa gahom sa imong bukton, magpabilin sila nga daw bato hangtod nga makalatas ang imong mga katawhan, Yahweh—hangtod nga makalatas ang katawhan nga

imong linuwas. **17** Dad-on mo sila ug itanom sila sa bikud nga imong panulondon, ang dapti, Yahweh, nga imong gibuhat aron puy-an, ang balaan nga dapti, among Ginoo, nga gitukod sa imong mga kamot. **18** Maghari si Yahweh hangtod sa kahangtoran." **19** Tungod kay miadto ang mga kabayo sa Faraon uban sa iyang mga karwahe ug mga mangabayoay nga mga kalalakin-an didto sa dagat. Gipabalik ni Yahweh ang katubigan sa dagat didto kanila. Apan nanglakaw ang mga Israelita sa mala nga yuta didto sa tungatunga sa dagat. **20** Ang babaye nga propeta nga si Miriam, nga igsoong babaye ni Aaron, mikuha sa tamborin, ug migawas ang tanang mga kababayen-an dala ang ilang mga tamborin, nga nanagsayaw uban kaniya. **21** Giawitan sila ni Miriam: "Awiti si Yahweh, tungod kay midaig siya nga mahimayaon. Gipangtambog niya ngadto sa dagat ang kabayo ug ang mga nagkabayo niini." **22** Unya gigiyahan ni Moises ang katawhan sa unahan gikan sa Dagat nga Kabugangan. Miadto sila sa kamingawan sa Shur. Nagpanaw sila sulod sa tulo ka adlaw paingon sa kamingawan ug walay nakaplagan nga tubig. **23** Unya miabot sila sa Mara, apan dili nila mainom ang tubig didto tungod kaya pait kini. Mao nga ginganlan nila ug Mara ang maong dapti. **24** Mao nga nagbagulbul ang mga two ngadto kung Moises ug miengon, "Unsa man ang among imnon?" **25** Miutaw si Moises ngadto kung Yahweh, ug gipakita ni Yahweh kaniya ang usa ka kahoy. Giitsa kini ni Moises ngadto sa tubig, ug nahimong tam-is nga imon ang tubig. Didto naghatag si Yahweh kanila ug hugot nga balaod, ug didto usab nya sila gisulayen. **26** Miengon siya, "Kung patalinghogan ninyo pagayo ang tingog ni Yahweh nga inyong Dios, ug buhaton kung unsa ang husto sa iyang panan-aw, ug kung paminawon ninyo ang iyang mga mando ug tumanon ang tanan nga iyang mga balaod—dili ko kamo pahigaman ug mga katalagman nga akong gipahamtang sa mga Ehiptohanon, tungod kay ako si Yahweh nga nag-ayo kaniyo." **27** Unya miabot ang katawhan ngadto sa Elim, nga diin adunay napulog duha ka mga tuboran sa tubig didto ug 70 ka kahoy nga palmera. Nagkampo sila didto duol sa tubig.

16 Nipanaw ang katawhan gikan didto sa Elim, ug miabot ang tanang katilingban sa mga Israelita didto sa kamingawan sa Sin, nga anaa sa tungatunga sa Elim ug Sinai, sa ikanapulo ug lima nga adlaw sa ikaduha nga bulan human sa ilang pagbiya gikan sa yuta sa Ehipto. **2** Nagbagulbul ang tibuok katilingban sa mga Israelita batok kung Moises ug kung Aaron didto sa kamingawan. **3** Miengon ang mga Israelita ngadto kanila, "Kung nangamatay lamang unta kami sa mga kamot ni Yahweh didto sa yuta sa Ehipto sa dihang milingkod kami duol sa mga kolon sa karne ug nangaon sa tinapay hangtod nga nangabusog. Apan gidala ninyo kami dinihi sa kamingawan aron nga mangamatay ang tibuok namo nga mga katilingban sa kagutom." **4** Unya miengon si Yahweh kang Moises, "Magpaulan ako ug tinapay gikan sa langit alang kaniinyo. Mangawas ang mga tawo ug magtigom ug pagkaon alang lamang nianang adlawa matag adlaw aron masulayon ko sila kung manglakaw ba sila diha sa akong balaod o dili. **5** Mahitabo kini sa ikaunom nga adlaw, nga magtigom sila ug makaduha pa kaysa ilang natigom sa miagi nga adlaw, ug luton nila ang ilang madala." **6** Unya miengon si Moises ug si Aaron ngadto sa katawhan sa Israel, "Karong gabhionna masayran ninyo nga si Yahweh mao ang nagpawasas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto. **7** Inigkabuntag makita ninyo ang himaya ni Yahweh, tungod kay nadungog niya ang inyong pagbagulbul batok kaniya. Kinsa man kami nga magbagulbul man kamo batok kanamo?" **8** Miengon usal si Moises, "Masayran ninyo kini sa dihang hatagan kamo ni Yahweh ug karne sa kabaghion ug tinapay sa kabuntagan hangtod nga mangabusog—tungod kay nadungog niya ang inyong pagbagulbul nga inyong gisulti batok kaniya. Kinsa man ako ug si Aaron? Ang inyong mga pagbagulbul dili batok kanamo; kondili batok kini kung Yahweh." **9** Miengon si Moises kung Aaron, "Sulthi ang tanang katilingban sa Israel nga, 'Duo! kamo sa atubangan ni Yahweh, tungod kay nadungog niya ang inyong mga pagbagulbul.'" **10** Nahitabo kini, samtang misulti si Aaron sa tibuok katilingban sa Israel, nga milantaw sila sa kamingawan, ug, tan-awa, mipakita ang himaya ni Yahweh diha sa panganod. **11** Unya misulti si Yahweh kang Moises ug miengon, **12** "Nadungog ko ang mga pagbagulbul sa katawhan sa Israel. Sulthi sila ug ingna, 'Karong gabii mokaon kamo ug karne, ug inig kabuntag mabusog kamo sa tinapay. Unya masayran ninyo nga ako si Yahweh nga inyong Dios.'" **13** Sa pagkagabii na miabot ang mga langgam nga buntog ug milukop sa kampo. Sa pagkabuntag nalukop sa yamog ang tibuok kampo. **14** Sa dihang nauga na ang yamog, didto sa hawanhan sa kamingawan adunay butang nga nipis ug puti nga sama sa ice nga anaa sa yuta. **15** Sa dihang nakita kini sa katawhan sa Israel, nag-

ingnanay sila sa usag-usa, "Unsa man kini?" Wala sila masayod kung unsa kini. Miington si Moises kanila, "Mao kini ang tinapay nga gihatag ni Yahweh kaninyo aron kan-on. **16** Mao kini ang mga sugo nga gihatag kanila: 'Kinahanglan nga magtigom kamo, ang matag-usa kaninyo, sa gidaghanon nga kinahanglan ninyong kan-on, usa ka omer alang sa matag-usa ka tawo sa gidaghanon sa imong katawhan. Ingon niini ang pagtigom ninyo niini: Pagtigom ug makaon nga paigo sa matag usa ka tawo nga napgyo sa imong tolda.'" **17** Gibuhat kini sa katawhan sa Israel. Ang pipila nagtigom ug daghan, ang pipila nagtigom ug diuytay lamang. **18** Sa dihang gitakos nila kini sa omer nga taksanan, kadtong nagtigom ug daghan walay mahibilin nga salin, ug kadtong nagtigom ug diuytay wala makulangi. Nagtigom ang matag-usa ka tawo nga paigo lamang nga mahinago ang ilang panginahanglan. **19** Unya miington si Moises kanila, "Kinahanglan nga walay magsalin ug bisan unsa niini hangtod sa buntag." **20** Apan, wala sila namati kang Moises. Ang pipila kanila nagsalin niini hangtod sa pagkabuntag, apan giulod kini ug napans-os. Unya nasuko si Moises kanila. **21** Nagtigom sila niini matag buntag. Nagtigom ang matag-usa ka tawo ug igo nga pagkaon niiana nga adlaw. Sa dihang minuit na ang adlaw, natuwan kini. **22** Nahitabo kini sa ikaunom ka adlaw nga gidoblil nila ang pagtigom sa gidaghanon sa tinapay, duha ka omer sa matag usa ka tawo. Miabot ang tanang mga pangulo sa katilingban ug gisugid kini ngadto kung Moises. **23** Miington siya kanila, "Mao kini ang giingon ni Yahweh, 'Ugma ang tiunay nga pagpahulay, ang balaang Adlaw nga Igppahulay sa pagpasidungog kung Yahweh. Lutoa ang gusto ninyo nga lutoon, ug lagaa ang gusto ninyo nga lagaon. Ang tanan nga mahibilin, igahin kini alang sa inyong kaugalingon hangtod sa buntag.'" **24** Busa gilahi nila kini hangtod sa buntag, sumala sa gisugo ni Moises kanila. Wala kini napanos, ni adunay mga ulod niini. **25** Miington si Moises, "Kan-a kanang pagkaon karong adlawa, kay karon ang adlaw nga gitagana ingon nga Adlaw nga Igppahulay aron sa pagpasidungog kung Yahweh. Karong adlawa dili na kamo makakaplag niini sa kaumahan. **26** Tigomon ninyo kini sulod sa unom ka adlaw, apan ang ikapito nga adlaw mao ang Adlaw nga Igppahulay. Sa adlaw nga Igppahulay walay na gayot manna." **27** Nahitabo kini sa ikapito nga adlaw nga adunay pipila ka mga tawo nga miabot aron sa pagtigom ug manna, apan wala silay nakaplagan. **28** Unya miington si Yahweh kung Moises, "Hangtod kanus-a man ninyo supakon ang akong mga sugo ug mga balaod? **29** Tan-awa, gihatag ni Yahweh kaninyo ang Adlaw nga Igppahulay. Mao nga sa ikaunom nga adlaw naghatag siya kaninyo ug tinapay nga alang sa duha ka adlaw. Kinahanglan nga ang matag usa kaninyo magpabilin sa iyang kaugalingon dapti; kinahanglan nga walay mogawas sa iyang dapit sa ikapito nga adlaw." **30** Busa nagpahulay ang katawhan sa ikapito nga adlaw. **31** Gitawag sa mga katawhan sa Israel kini nga pagkaon ug "manna." Puti kini sama sa liso sa culantro, ug ang lami niini sama sa nipis nga tinapay nga hinimo gikan sa dugos. **32** Miington si Moises, "Mao kini ang gisugo ni Yahweh: 'Tugot nga matipigan ang usa ka omer nga manna sa tibuk kiliwatan sa inyong katawhan aron makita sa inyong mga kiliwatan ang tinapay nga akong gipakaon kaninyo sa kamingawan, human ko kamo gipagawas gikan sa yuta sa Ehipto.'" **33** Miington si Moises kung Aaron, "Pagkuha ug usa ka kolon ug ibutang dinihi ang usa ka omer nga manna. Tipig kini sa atubangan ni Yahweh aron nga matipigan hangtod sa mga kiliwatan sa katawhan." **34** Sumala sa gisugo ni Yahweh kung Moises, gibutang kini ni Aaron didto tapad sa kasugoan sa kasabotan sulod sa Sudlanan sa Kasabotan. **35** Mikaoan ug manna ang katawhan sa Israel sulod sa 40 ka tuig hangtod nga miabot sila sa yuta ug ilang puy-an. Mikaoan sila niini hangtod ngi miabot sila sa utlanan sa yuta sa Canaan. **36** Karon ang usa ka omer mao ang ikanapulo ka bahin sa epha.

17 Mipanaw ang tibuk katilingban nga mga Israelita gikan sa kamingawan sa Sin, nagsundod sa gisugo ni Yahweh. Nagkamposila sa Rafidim, apan walay tubig nga mainom sa katawhan. **2** Busa gibasol sa katawhan si Moises tungod sa ilang kahimtang ug miington, "Hatagi kami ug tubig aron immon." Miington si Moises, "Nganong makigalnis man kamo kanako? Nganong sulayan man ninyo si Yahweh?" **3** Gipanguhaw ug maayo ang katawhan, ug nagbagulbol sila batok kung Moises. Miington sila, "Nganong gipagawas mo man kami gikan sa Ehipto? Aron ba ngi mangamatay kami ug ang among mga anak ug ang among mga baka sa kauhaw?" **4** Unya mituaw si Moises kung Yahweh, "Unsa man ang angay nakong buhaton niining katawhan? Hapit na nila ako batao." **5** Miington si Yahweh kung Moises, "Pag-una sa katawhan, ug paubana kanimo ang pipila sa mga kadagkoan sa Israel. Dad-a ang imong sungkod

na imong gibunbal sa tubig, ug lakaw. **6** Motindog ako sa imong atubangan didto sa bato sa Horeb, ug bunalan nimo ang bato. Moawas ang tubig gikan niini aron nga mainom sa katawhan." Unya gibuhat kini ni Moises sa pananaw sa mga kadagkoan sa Israel. **7** Gitawag niya kana nga dapit nga Massa ug Meriba tungod kay nagbagulbol man ang mga Israelita, ug tungod kay gisulayan man nila ang Ginoo sa pag-ingon, "Uban ba gayod si Yahweh kanato o wala?" **8** Unya miabot ang mga kasundalohan sa Amalek nga katawhan ug gisulong ang Isarel didto sa Refidim. **9** Busa miington si Moises ngadto kung Josue, "Paggili ug pipila ka mga katalakin-an ug gawas kamo. Pakig-away sa Amalek. Ugma motindog ako didto sa tumoy sa bungtod dala ang sungkod sa Dios." **10** Busa nakig-away si Josue kung Amalek sumala sa gisugo ni Moises, samtang mitugas si Moises, si Aaron, ug si Hur paingon sa tumoy sa bungtod. **11** Samtang giisa ni Moises ang iyang mga kamot, modao ang mga Israelita; sa dihang ipahulay niya ang iyang mga kamot, magsugod pagdaog ang Amalek. **12** Sa dihang bug-at na ang kamot ni Moises, nagkuha ug bato si Aaron ug si Hur ug gibutang kini ubos kaniya aron iyang lingkoran. Sa samang panahan, gipataas ni Aaron ug ni Hur aron iyang mga kamot, usa ka tawo sa iyang kilid ug ang lain usab sa pikas. Busa ngapabilin nga gipataas ang kamot ni Moises hangtod nga misalop ang adlaw. **13** Busa nabuntog ni Josue ang katawhan sa Amalek pinaagi sa espada. **14** Miington si Yahweh kung Moises, "Isulat kini sa libro ug basaha kini sa igdulongog ni Josue, tungod kay papason ko sa hingpit ang handomanio ni Amalek gikan sa ilalom sa kalangitan." **15** Unya nagtukod si Moises ug halaran ug gitawag niya kini ug, "Si Yahweh ang akong bandira." **16** Miington siya, "Kay giisa ang kamot ngadto sa trono ni Yahweh—kay si Yahweh ang makig-away kung Amalek gikan sa kiliwatan ngadto sa kiliwatan."

18 Nadungog ni Jetro, nga pari sa Midian, nga ugangan lalaki ni Moises, ang tanang nabuhat sa Dios kung Moises ug sa Israel nga iyang katawhan. Nadungog niya nga gipagawas ni Yahweh ang Israel gikan sa Ehipto. **2** Gidala ni Jetro, nga ugangan lalaki ni Moises, si Zipora, nga asawa ni Moises, human niya siya papaula sa iyang panimalay, **3** ug ang iyang duha ka mga anak nga lalaki; ang ngalan sa usa ka anak nga lalaki mao si Gershom, kay miington si Moises, "Dumoduong ako sa usa ka langyaw nga dapit." **4** Ang ngalan sa lain mao si Eliezer, kay miington si Moises, "Ang Dios sa akong katigulangan mao ang akong magtatabang. Giluwas niya ako gikan sa espada sa Faraon." **5** Si Jetro, nga ugangan lalaki ni Moises, miadto uban sa mga anak nga lalaki ni Moises ug sa iyang asawa ngadto kung Moises didto sa kamingawan nga anaa sa bukid sa Dios diin nagkampo siya. **6** Miington siya ngadto kung Moises, "Ako, nga imong ugangan nga si Jetro, moanha kanimo uban sa imong asawa ug sa imong duha ka mga anak nga lalaki." **7** Migawas si Moises aron sa paghimamat sa iyang ugangan nga lalaki, miyukbo, ug mihalok kaniya. Nagkumostahay sila sa kahimtang sa matag-usa unya misulod ngadto sa tolda. **8** Gisulihan ni Moises ang iyang ugangan nga lalaki sa tanan nga gibutah ni Yahweh ngadto sa Faraon ug sa mga Ehiptohanon alang sa Israel, mahitungod sa tanang kiliwatan nga miabot kanila sa ilang dalam, ug kung giunsa sila pagluwas ni Yahweh. **9** Nagmaya si Jetro sa tanang maayo nga gibuhat ni Yahweh alang sa Israel, niana giluwas niya sila gikan sa kamot sa mga Ehiptohanon. **10** Miington si Jetro, "Pagadayegon si Yahweh, tungod kagiluwas niya kamot gikan sa kamot sa mga Ehiptohanon ug gikan sa kamot sa Faraon, ug gipalingkawas ang katawhan gikan sa kamot sa mga Ehiptohanon. **11** Karon akong nasayran nga mas labaw pa si Yahweh kaysa sa tanang mga dios, tungod kay sa dihang gidaogaodga ug maayo sa mga Ehiptohanon ang mga Israelita, giluwas sa Dios ang iyang katawhan." **12** Nagdala ug halad nga sinunog ug mga halad alang sa Dios, si Jetro, nga ugangan nga lalaki ni Moises. Miadto si Aaron ug ang tanang mga kadagkoan sa Israel aron sa pagpangaan atubangan sa Dios uban sa ugangan nga lalaki ni Moises. **13** Pagkasunod nga adlaw milingkod si Moises aron sa paghusay sa katawhan. Mitindog palibot kaniya ang katawhan gikan sa buntag hangtod sa kagabhiom. **14** Sa dihang nakita sa ugangan nga lalaki ni Moises ang tanang niyang gibuhat sa katawhan, miington siya, "Unsa man kining imong ginabuhat sa katawhan? Nganong ikaw lang man ang naglingkod ug ang tanang katawhan nagtindog sa imong atubangan gikan sa buntag hangtod sa kagabhiom?" **15** Miington si Moises sa iyang ugangan nga lalaki, "Moduol ang mga tawo kanako aron mangayo ug giya sa Dios. **16** Kung aduna silay panaglalis, moduol sila kanako. Ako ang mohusay sa usa ka tawo tali sa uban, ug tudloan ko sila sa kasugoan ug mga balaod sa Dios." **17** Miington ang ugangan nga

lalaki ni Moises ngadto kaniya, "Dili gayod maayo ang imong ginabuhat. **18** Siguradong ngadto nga mahago ang imong kaugalingon, ikaw ug ang katawhan nga uban kanimo. Kini nga palas-anon hilabihan kabug-at ang kanimo. Dili ka makahimo niini kung ikaw lamang. **19** Paminaw kanako. Tambagan ko ikaw, ug mag-uban ang Dios kanimo, tungod kay ikaw man ang tigatipaliwa sa katawhan ngadto sa Dios, ug dad-on mo ang ilang mga panaglalis ngadto kaniya. **20** Kinahanglan ngud tuldoan nimo sila siyang mga kasugouan ug mga balaod. Kinahanglan ipakita mo kanila ang dalan nga angayang laktan ug bulohaton nga angayang buhaton. **21** Dugang pa, kinahanglan nga magpili ka ug angayan nga mga tawo gikan sa tanang katawhan, mga tawo nga nagtahod sa Dios, mga tawo nga matarong nga nagasalikway sa dili pagkamakiangayon. Kinahanglan ibutang mo sila sa pagdumala sa katawhan, aron mahimong mga pangulo sa pagdumala sa liboan, gatosan, tag-singkuenta, ug tag-napulo. **22** Maghusay sila sa katawhan sa tanang sayon lamang nga mga kaso, apan ang mga lisod nga mga kaso pagadag-on nila kanimo. Alang sa tanang sayon nga mga kaso, makahimo sila sa paghusay niana sa ilang kaugalingon. Niana nga paagi mas mosayon kini alang kanimo, ug yayongon nila ang palas-anon uban kanimo. **23** Kung buhaton mo kini, ug kung nagmando ang Dios nga buhaton mo gayod kini, nan makalahutay ka, ug makapamauli ang tibuk katawhan sa ilang panimalay nga adunay katagbawan." **24** Busa gipatalahoghan ni Moises ang mga pulong sa iyang ugangan nga lalaki ug gibuhat ang tanan nga iyang gisulti. **25** Nagpili si Moises ug mga tawo nga makadumala gikan sa tibuk Israel ug gihimo silang mga pangulo alang sa katawhan, mga pangulo nga magdumala sa liboan, gatosan, tag-singkuenta, ug tag-napulo. **26** Naghusay sila sa kasagaran nga mga panaglalis sa mga tawo. Ginadala nila ngadto kang Moises ang lisod nga mga kaso, apan sila sa ilang mga kaugalingon ang mohusay sa tanang sayon nga mga kaso. **27** Una gitugotan ni Moises sa paglakaw ang iyang ugangan nga lalaki, ug mibalik si Jetro sa iyang kaugalingon nga yuta.

19 Sa ikatulo nga bulan human makagawas ang katawhan sa Israel gikan sa yuta sa Ehipto, sa sama nga adlaw, miadto sila sa kamingawan diito sa Sinai. **2** Human nila ug biya sa Refidim ug miabot sa kamingawan sa Sinai, nagkampo sila sa kamingawan atubangan sa bukid. **3** Mitungas si Moises ngadto sa Dios. Gitawag siya ni Yahweh diito sa bukid ug miington, "Kinahanglan nga sultihan mo ang balay ni Jacob, ang katawhan sa Israel: **4** Nakita niyo ang akong gibuhat sa mga Ehiptohanon, kung giunsa ko kamo pagdala sa mga pako sa agila ug gidala kamo nganhi sa akong kaugalingon. **5** Unya karon, kung matinud-anon kamo nga maminaw sa akong tingog ug motuman sa akong kasabutan, nan mamahimo ko kamong pinasahi nga gipanag-iyahan kailanwa sa tanang katawhan, tungod kay ang tibuk kalibutan akoan man. **6** Mahimo kamong gingharian sa mga pari ug balaan nga nasod alang kanako. Mao kini nga mga pulong nga kinahanglan mong isulti ngadto sa katawhan sa Israel." **7** Busa miadto si Moises ug gipatawag ang tanang mga kadagkoan sa katawhan. Gisulti niya kanila kining tanan nga mga pulong nga giimondo ni Yahweh kaniya. **8** Mitubag ang tanang katawhan ug miington, "Buhaton namo ang tanang butang nga gisulti ni Yahweh." Unya miadto si Moises aron ibalita ang mga pulong sa katawhan ngadto kang Yahweh. **9** Miington si Yahweh kani Moises, "Moanha ako kaninyo pinaagi sa baga nga panganod aron nga madungog sa katawhan samtang makisulti ako kaninyo ug motuo usab kanimo hangtod sa kahangtoran." Una gisulti ni Moises ang mga pulong sa katawhan ngadto kang Yahweh. **10** Miington si Yahweh kani Moises, "Adtoa ang katawhan. Kinahanglan nga ilain mo sila alang kanako karon ug ugma, ug ingna sila nga labhan ang ilang mga bisti. **11** Pappangandam alang sa ikatulog adlaw, kay mokanao si Yahweh sa Bukid sa Sinai sa ikatulo nga adlaw. **12** Kinahanglan nga maghimo ka ug mga utlanan sa tibuk palibot sa bukid alang sa katawhan. Sultihil siila, 'Pagbantay nga dili kamo makatunggas sa bukid o makahikap sa utlanan niini. Si bisan kinsa man nga makahikap sa bukid sigurado nga pagapayton gayod.' **13** Kinahanglan nga walay usa ka tawo nga mohikap nianang tawhana. Sa ingon niana, kinahanglan nga batohon siya o panaon. Tawo man kini o mananap, kinahanglan nga pagapayton siya. Sa dihang molongan na ang budyong, makahimo na silang motungas sa tilian sa bukid." **14** Unya milugsong si Moises gikan sa bukid paingon sa katawhan. Gilain niya ang mga tawo alang kang Yahweh ug gilabhan nila ang ilang mga bisti. **15** Miington siya sa katawhan, "Pangandam kamo sa ikatulo nga adlaw; ayan kamo padul sa inyong mga asawa." **16** Sa pagkabuntag, sa ikatulo nga adlaw, adunay dalugdog ug kilat ug baga nga panganod sa ibabaw sa bukid,

ug gipalanog ug maayo ang budyong. Nangalisang ang tanang katawhan diito sa kampo. **17** Gipagawas ni Moises ang mga tawo sa kampo aron sa pagpakhimamat sa Dios, ug mitindog sila sa tilian sa bukid. **18** Nalukop ug maayo sa aso ang Bukid sa Sinai tungod kay mokanao si Yahweh niini pinaagi sa kalayo ug aso. Miutbo ang aso sama sa aso sa usa ka hudno, ug natay-og ug maayo ang bukid. **19** Samtang nag-anam ug kalanog ang tingog sa budyong, misulti si Moises, ug mitubag ang Dios kaniya sa usa ka tingog. **20** Mihugpa si Yahweh diito sa tumoy sa Bukid sa Sinai, ug gitawag niya si Moises diito sa tumoy sa bukid. Busa mitungas si Moises. **21** Miington si Yahweh kani Moises, "Lugsong ug pahimangnoi ang katawhan nga dili sila molapas sa utlanan aron sa paglantaw kanako, o mahanaw ang kadaghanan kanila. **22** Tugot usab kadtong mga pari nga moduol kanako sa paglain sa ilang kaugalingon—ipaandam ang ilang kaugalingon alang sa akong pag-abot—aron nga dili ko sila patyon." **23** Miington si Moises kani Yahweh, "Dili makahimo sa pagtungas ang mga tawo sa bukid, kay gimandoan mo man kami: 'Paghimo ug mga utlanan palibot sa bukid ug igahin kini kang Yahweh.'" **24** Miington si Yahweh kaniya, "Lakaw, lugsong sa bukid, ug dad-a si Aaron uban kanimo, apan ayaw tugot nga molapas sa mga atang ang mga pari ug katawhan nga moanhi kanako, o patyon ko sila." **25** Busa milugsong si Moises paingon sa katawhan ug nakisulti kanila.

20 Gisulti sa Dios kining tanan nga mga pulong: **2** "Ako si Yahweh nga inyong Dios, nga naggagawas kaninyo sa yuta sa Ehipto, pagawas sa balay sa pagkaulipon. **3** Kinahanglan nga wala kamoy lain nga mga dios gawas kanako. **4** Ayaw kamo paghimo sa inyong kaugalingon sa kinulit nga hulagway ni larawan sa bisan unsa nga mga butang nga anaa ibabaw sa langit, o naga anaa sa ilalom sa yuta, o anaa sa ilalom sa tubig. **5** Kinahanglan nga dili kamo moyukbo niini o mosimba niini, kay ako, si Yahweh nga inyong Dios, abughoan nga Dios. Pagasilotan ko ang pagkadaotan sa mga katigulangan pinaagi sa pagdala ug silot sa mga kaliwat, ngadto sa ikatulo ug ikaupat nga kaliwatan niadtong nasilag kanako. **6** Apan ipakita ko ang matinud-anong kasabutan ngadto sa liboan nga nahigugma kanako ug nagtuman sa akong mga sugo. **7** Kinahanglan nga dili ninyo gamiton ang ngalan ni Yahweh nga inyong Dios, sa pagpasipala, tungod kay pakasad-on ko gayod siya nga pagpasipala sa akong ngalan. **8** Hinumdomi ang Adlaw nga Igpapahulay, nga igahin kini kanako. **9** Kinahanglan nga maghago kamo ug buhaton ang tanang bulohaton sulod sa unom ka mga adlaw. **10** Apan ang ikapitong adlaw nga mao ang Igpapahulay alang kang Yahweh nga inyong Dios. Niining adlawa kinahanglan nga dili kamo magbuhat ug bisan unsa nga bulohaton, kamo, o ang inyong anak ng lalaki, o ang inyong anak ng babaye, o ang inyong sulugoon ng lalaki, o ang inyong sulugoon ng babaye, o ang inyong baka, ang langyaw nga anaa sa inyong mga ganghaan. **11** Tungod kya sulod sa unom ka adlaw gibuhat ni Yahweh ang kalanigan ug ang yuta, ang dagat, ug tanan nga anaa niini, ug mipahulay sa ikapito nga adlaw. Busa gibalaan ni Yahweh ang Adlaw nga Igpapahulay ug gilain kini. **12** Tahora ang inyong amahan ug ang inyong irahan, aron nga mabuhi kamo sa hataas nga panahon sa yuta nga igahatog ni Yahweh nga inyong Dios diha kaninyo. **13** Kinahanglan nga dili kamo mopatay. **14** Kinahanglan nga dili kamo manapaw. **15** Kinahanglan nga dili kamo mangawat kang bisan kinsa. **16** Kinahanglan nga dili kamo magbutangbutang batok sa inyong silingan. **17** Kinahanglan nga dili kamo magtinguba sa balay sa inyong silingan; kinahanglan nga dili kamo magtinguba sa asawa sa inyong silingan, sa iyang sulugoon ng lalaki, sa iyang sulugoon ng babaye, sa iyang toro nga baka, sa iyang asno, o sa bisan unsa nga mga butang nga gipanag-iyahan sa inyong silingan." **18** Nakita sa tibuk katawhan ang pagdulugdog ug ang pagkilat, ug nadungog ang paglaniog sa budyong, ug nakita nga ang-aso ang bukid. Sa pagkakita sa mga tawo niini, nangalisang sila ug nanagpanindog sa halayo. **19** Miington sila kani Moises, "Sultihil kani, ug maminaw kani; apan ayaw tugot nga ang Dios ang mosulti kanamo, kay tingali ug mangamatay kani." **20** Miington si Moises sa katawhan, "Ayaw kahadlok, kay mianhi ang Dios aron sa pagulay kaninyo aron nga ang iyang kadungganan maanaa kaninyo, ug aron nga dili kamo makasala." **21** Busa nanagpanindog ang mga tawo sa halayo, ug miduo si Moises sa baga nga naglagiton nga panganod diin anaa ang Dios. **22** Miington si Yahweh kani Moises, "Mao kini ang angay mong isulti sa mga Israelita: 'Nakita gayod niyo nga nakisulti ako kaninyo gikan sa langit. **23** Ayaw kamo pagbuhat ug uban nga mga dios alang sa inyong kaugalingon gawas kanako, mga dios nga plata o mga dios nga bulawan.

24 Kinahanglan nga magbuhat kamo ug halaran nga yuta alang kanako, ug kinahanglan nga maghalad kamo sa inyong mga halad sinunog sa ibabaw niini, mga halad sa pakigdait, karnero, ug mga torong baka. Sa matag dapti din mapasidunggan ko ang akong ngalan, moanha ako kaninyo ug panalanginan kamo. **25** Kung himoan niyo ako ug bato nga halaran, kinahanglan nga dili niyo kini himoon pinaagi sa tinabas nga mga bato, kay kung gamiton niyo ang inyong mga kahimaman niini, mapasipad-an niyo kini. **26** Kinahanglan nga dili kamo moadto sa akong halaran pinaagi sa hagdanan; aron nga dili makita ang tinagoan nga bahan sa inyong lawas."

21 "Karon mao kini ang mga balaod nga ipatuman mo kanila: **2** Kung mopalit kamo ug ulipon nga Hebreohanon, paalagara siya sulod sa unom ka tuig, ug sa ikapito nga tuig palakwa siya nga dili pagbawon.

3 Kung ultawo siya nga miabot, palakwa siyang mag-inusara; kung minyo siya, nan palakwa uban kanya ang iyang asawa. **4** Kung ang iyang agalon mihatag kanya ug asawa una nangangan alang kanya ang iyang asawa sa mga anak nga lalaki o mga babaye, ang asawa ug ang iyang mga anak mapangan-iya sa iyang agalon, ug molakaw siya nga mag-inusara. **5** Apan kung mosultti gayod ang ulipon, "Gihigugma ko ang akong agalon, ang akong asawa, ug ang akong mga anak; dili ako mophawha." **6** nan pagadot-on siya sa iyang agalon ngadto sa Dios. Kinahanglan dad-on siya sa iyang agalon ngadto sa pultahan o sa haligi sa pultahan ug kinahanglan bangganan sa iyang agalon ang dalunggan sa ulipon gamit ang galamiton sa pagbhangag. Unya maulipon siya sa tibuk niyang kinabuhi. **7** Kung ibaligya sa usa ka tawo ang iyang anak nga babaye ingon nga ulipon, dili siya buhian sama sa ginabuhat sa mga ulipong lalaki. **8** Kung dili siya makapahimut sa iyang agalon, naga napigli kanya aron maja, nan ang agalon makabaligya kanya pagbalik. Walay katungod ang agalon sa pagbaligya kanya ngadto sa mga langyaw. Wala gayod siyay katungod niana, sanglit gitamod man niya siya nga malinglahon. **9** Kung ang iyang agalon magpili kaniya aron maasawa sa iyang anak nga lalaki, kinahanglan nga tagdon niya siya sama sa iyang anak nga babaye. **10** Kung maminyo siya ug laing babaye, kinahanglan nga dili niya kuhaan ang pagkaosa sa unang asawa, mga bisti, o ang iyang katungod sa pagkaasawa. **11** Apan kung dili niya mahatag kining tulo ka butang ngadto kanya, nan gawasnon siyang makapahawa nga walay ibayad nga salapi. **12** Si bisan kinsa kadtong modagmal sa usa ka tawo aron siya mamatay, kanang tawhana kinahanglan patyon. **13** Kung ang tawo wala magpulong niining daan, kondili wala kini tuyoa, nan mopilli ako ug usa ka dapti nga iyang kadangpan. **14** Kung tinuyoan sa tawo ang pagdagmal sa iyang isigkatawo ug mopatay kanya sumala sa malibungan nga plano, nan kuhaa niyo siya, bisan pa kung anaa siya sa halaran sa Dios, aron patyon siya. **15** Si bisan kinsa kadtong magpasakit sa iyang amahan o inahuan kinahanglan gayod patyon. **16** Si bisan kinsa ang modagit sa usa ka tawo ug mobaligya kanya, o ang tao makaplagan nga iyang gitagoan, kanang tawo nga nagdagit kinahanglan gayod patyon. **17** Si bisan kinsa ang motunglo sa iyang amahan o sa iyang inahuan kinahanglan gayod patyon. **18** Kung mag-away ang mga tawo ug dagmalan sa usa ang laing tawo gamit ang bato o sa iyang kinumo, ug wala mamatay kanang tawhana, apan naglubog siya sa iyang higdaanen; **19** unya kung mamaayo na siya ug makalakaw na gamit ang iyang sungkod, ang tawo nga nagdagmal kaniya kinahanglan mobayad sa iyang oras nga nausik; kinahanglan mobayad usab siya hangtod mamaayo na gayod siya. Apan kanang tawhana dili sad-an sa pagtatay. **20** Kung bunalan sa usa ka tawo ang iyang ulipong lalaki o babaye gamit ang sungkod, ug kung mao kana ang hinundan nga mamatay ang ulipon, nan angay gayong silotan kanang tawhana. **21** Apan, kung buhi pa ang ulipon sulod sa usa o duha ka adlaw, dili angay silotan ang agalon, tungod kay nag-antos man siya sa pagkawala sa iyang ulipon. **22** Kung adunay mag-away nga mga tawo ug makaangin nga makuhaan ang usa ka babayeng mabdos, apan wala nyai laing kadaot nga nahitabo kanya, nan ang tawong sad-an kinahanglan magmulta sumala sa gipangayo kaniya sa bana sa babaye, ug magabayad siya sumala sa hukom sa maghuhukom. **23** Apan kung adunay kadaot nga mahitabo, nan kinahanglan ang kinabuhi bayrag kinabuhi. **24** Ang usa ka mata bayrag mata, ang ngipon bayrag ngipon, ang kamot bayrag kamot, ang til bayrag til. **25** Ang pasay bayrag paso, ang samad bayrag samad, o ang labod bayrag labod. **26** Kung maigo sa usa ka tawo ang mata sa iyang ulipong lalaki o sa iyang ulipong babaye ug mabuta kini, nan palakwon niya ang ulipon ingon nga bayad alang sa iyang mata. **27** Kung mapangtag niya ang ngipon sa iyang ulipong lalaki o babaye, angay niyang palakwon niya ang ulipon ingon nga bayad alang sa ngipon. **28** Kung ang torong baka

makasungag sa usa ka lalaki o babaye hangtod mamatay, kinahanglan gayod batohon ang baka, ug dili kan-on ang unod niini; apan ang tag-iya sa maong baka dili silotan. **29** Apan kung nabatasan na sa baka ang pagpanungag kaniadto, ug gipasid-an na ang tag-iya apan wala niya kini bantayi, unya makapatay ang torong baka ug lalaki o babaye, batohon gayod kanang torong baka, ug patyon usab ang tag-iya niini. **30** Kung gikinahanglan ang bayad alang sa paglukat sa iyang kinabuhi, pagabayran niya ang tibuk kantidat. **31** Kung ang torong baka makapanungag sa anak nga lalaki o anak nga babaye sa usa ka tawo, kinahanglan nga buhaton sa tag-iya ang gisugo sa balaod nga angay niyang buhaton. **32** Kung makapanungag ang torong baka sa usa ka ulipong lalaki o ulipong babaye, ang tag-iya sa maong torong baka kinahanglan magbayad ug 30 ka shekels nga plata, ug batohon ang maong baka. **33** Kung ang usa ka tawo magkuha sa tabon sa usa ka lungag, o magbhangag ug dili niya kini tabonan, ug mahulog niini ang usa ka torong baka o asno, **34** kinahanglan bayran sa tag-iya ang nawala. Bayaran niyag salapi ang tag-iya sa namatay nga mananap, ug maiya na ang patay nga mananap. **35** Kung ang baka sa usa ka tawo makapatay sa torong baka sa laing tawo, nan kinahanglan ibaligya nila ang buhi nga torong baka ug bahinon nila ang halin niini, ug bahinon usab nila ang namatay nga torong baka. **36** Apan kung ilado na nga gapanungag ang maong torong baka kaniadto, ug wala kini bantayi sa tag-iya, bayran gayod niya ang torong baka alang sa torong baka, ug maiya ang patay nga mananap.

22 Kung ang usa ka tawo mangawat ug usa ka torong baka o karnero ug iahawan kini ug ibaligya, nan bayran niya ug lima ka torong baka alang sa usa ka torong baka, ug ang upat ka karnero alang niadtong usa ka karnero. **2** Kung ang kawatan nasakpan nga nanglungkab sa balay aron makasulod, ug kung siya masamaran ug maoy hinundan nga mamatay siya, niana nga kahimtang walay sala ang si bisan kinsa nga makapatay kanya. **3** Apan kung misubang na ang adlaw aya siya makasulod, sad-an ang tawo nga makapatay kanya. Ug ang kawatan kinahanglan nga magbayad. Apan kung wala gayod siyay ikababayad, nan ibaligya siya tungod sa iyang gikawat. **4** Apan kung ang kinawat nga mananap mahikaplagan nga anaa sulod sa iyang gipanag-iyahan, bisan pa kung usa kini ka torong baka, asno, o karnero, bayran niya kini ug duha ka pilo. **5** Kung ang usa ka tawo magpasibisib sa iyang kahayopan sa iyang uma o sa kaparasan, ug gibuhian ang iyang mga mananap, ug nanibis kini sa uma sa ubang tawo, kinahanglan bayran niya kini gikan sa labing maayong abot sa iyang uma, ug sa labing maayo sa iyang kaparasan. **6** Ug kung adunay sunog ug mikuyanap sa katunokan ug hinundan nga mangasunog ang binugkos nga mga trigo, o nanindog nga trigo, o masunog ang uma, ang tawo nga nagpasiguada sa maong sunog magabayad gayod. **7** Kung ipiyal sa usa ka tawo ang salapi o katigayonan ngadto sa iyang siligan aron tipigan, ug kung kawatan kini didto sa balay sa maong tawo, kung makaplagan ang kawatan, kanang kawatan magbayad ug duha ka pilo. **8** Apan kung ang kawatan dili makaplagan, kinahanglan moadto ang tag-iya sa maong balay sa mga maghuhukom ug makisayod kung nanghilabot ba siya ngadto sa katigayonan sa iyang siligan. **9** Kay ang matag panaglisal mahitungod sa usa ka butang, bisan sa torong baka, sa asno, sa karnero, sa bisti, o sa bisan unsa nga nawalang butang nga gisulti sa tawo, "Ako a kini," ang matag usa moadto sa mga maghuhukom. Ang tawo nga makaplagan sa maghuhukom nga sad-an kinahanglang mobayad ug duha ka pilo ngadto sa iyang siligan. **10** Kung ipiyal sa usa ka tawo ngadto sa iyang isigkatawo ang asno, torong baka, karnero, o bisan unsang mananap aron alimahan, ug kung mamatay kini o masamdan o pagaabogon kini nga walay makakita, **11** ang panumpa ngadto kung Yahweh magpataliwala kanilang duha, bisan paman o walay usa ka tawo nga nanghilabot ngadto sa bahandi sa iyang isigkatawo. Kinahanglan nga dawaton kini sa tag-iya, ug ang usa dili magbayad. **12** Apan kung gikawat kini gikan kaniya, kinahanglan mobayad siya sa tag-iya niini. **13** Kung gikuniskunis ang mananap, ipadala kini kaniya ngadto sa tag-iya ingon nga pagpamatuod. Dili siya magabayad niadtong nakuniskunis na. **14** Kung ang usa ka tawo manghulam sa bisan unsang mananap sa iyang isigkatawo ug nasamdan ang mananap o mamatay nga wala didto ang tag-iya, kinahanglan bayaran gayod sa tawo ang nahulam. **15** Apan kung ang tag-iya anaa didto, walay bayran ang maong tawo; kung ang mananap inabangan, bayran kini sa iyang suhol. **16** Kung manintal ang usa ka lalaki sa usa ka ulay nga dili pa kinasal, ug kung makigdulog siya kaniya, kinahanglan nga minyoan gayod niya siya pinaagi sa pagbayad sa babaye

ug bugay nga gikinahanglan alang niini. **17** Ug kung ang iyang amahan magdumili gayod sa pagpaminyo kaniya ngadto sa lalaki, magbayad gayod siya ug salapi sumala sa bugay alang sa mga ulay. **18** Ayaw gayod ninyo tugoti nga mabuhi ang babayeng diwatahan. **19** Si bisan kinsa nga makigdulog sa mananap pagapatyon gayod. **20** Si bisan kinsa nga mohalad ngadto sa laing dios gawas kang Yahweh pagalaglagon gayod. **21** Ayaw ninyo limibong ka daogdaoga ang mga langyaw, kag mga langaw kamo sa yuta sa Ehipto. **22** Ayaw ninyo daogdaoga ang mga balo o mga ilo. **23** Kung saktiton ninyo sila sa bisan unsang paagi, ug kung makitabang sila kanako, paminawon ko gayod ang ilang pagpangaliyupo. **24** Magadilaab ang akong kasuko, ug patyon ko kamo pinaagi sa akong espada; ang inyong mga asawa mangabalo, ug ang inyong mga anak mangailo. **25** Kung magpautang kamo ug salapi sa akong katawhan diha kaninyo nga mga kabos, ayaw kamo sa patanto sama sa tigpautang o magpautubo ngadto kaniya. **26** Kung kuaon ninyo ang bisti sa inyong isigkatawo iginon nga panaad, ibalik mo kini sa dili pa mosalop ang adlaw. **27** kay mao lamang kini ang iyang pangtabon; mao kini ang iyang bisti alang sa iyang lawas. Unsa nalang man ang iyang katulog? Kung motawag siya kanako, paminawon ko siya, kay ako maluluy-on man. **28** Ayaw ako pasipad-i ang Dios, ni tunglohon ang magmamando sa inyong katawhan. **29** Ayaw ninyo ihikaw ang halad gikan sa inyong abot o sa pugaanan sa bino. Kinahanglan nga ihalad ninyo kanako ang kamagulungan ninyong anak nga mga lalaki. **30** Buhaton usab ninyo kana sa inyong mga baka ug sa inyong mga karnero. Sulod sa pito ka adlaw magpabilin sila sa ilang mga inahan, apan sa ikawalo nga adlaw kinahanglan nga ihatag ninyo sila kanako. **31** Mahimo kamong mga tawo nga gilain alang kanako. Busa dili kamo magaakon sa bisan unsang karne nga gikuniskunis sa mga mananap diha sa kapatacan. Hinuon, kinahanglan nga ilabay ninyo kini ngadto sa mga iro.

23 Ayaw kamo pagbalita ug bakak mahitungod kang bisan kinsa. Ayaw pagtipon sa mga tawong daotan aron magsaksi ug bakak. **2**

Ayaw kamo pagpahiyun sa panon sa katawhan nga nagabuhut ug daotan, ni magpamatuod kamo samtgang tuison ang hustisa aron matuman ang panon sa katawhan. **3** Ayaw dapig ang tawong kabos kung husayon siya. **4** Kung makita ninyo ang torong baka o asno sa inyong kaaway nga nasaag, dad-a kini balik kaniya. **5** Kung makita ninya nga natumba ang asno sa usa ka tawo nga nagdumot kaninyo ug nadat-ugan sa iyang karga, ayaw biyai kanang tawhaha. Kinahanglan tabangan ninyo siya uban ang iyang asno. **6** Ayaw ninyo tuisa ang katarong kung kinahanglan una maadt sa mga tawong kabos ang hukom sa husay. **7** Ayaw pakig-ipon sa mga tawong nagabuhut ug bakak nga mga pasangil, ug ayaw patya ang walay sala o mataborong, kay dili ko labanan ang daotan. **8** Ayaw pagdawat ug suborno, kay ang suborno makabuta niadtong makakita, ug motuis sa matud ug mga pulong sa mga tawo. **9** Ayaw daogdaoga ang mga langyaw, sanglit nasayod man kamo sa kinabuhi sa langyaw, kay mga langyaw man kamo sa yuta sa Ehipto. **10** Sulod sa unom ka tuig magapugays kamo sa inyong yuta ug magtigom sa abot niini. **11** Apan sa ikapito ka tuig biyai ninyo kini nga wala daroha ug wala atimana, aron nga ang mga kabos nga aana uban sa inyong mga tawo makakaon. Sa ilang salin, makakaon usab ang ihalas nga mga mananap. Buhata usab ninyo kini sa inyong mga kaparasan ug kaolibohan. **12** Sulod sa unom ka adlaw pagabuhutan ninyo ang inyong buluhaton, apan sa ikapito ka adlaw kinahanglan magpahulay kamo. Buhata kini aron nga makapahulay ang inyong torong baka ug asno, ug aron makapahulay ug mabaskog usab ang anak nga lalaki sa inyong ulipong babaye ug si bisan kinsa nga langyaw. **13** Pagmatngon sa tanan nga gisulti ko kaninyo. Ayaw isulti ang ngalan sa laing mga dios, ni madungog ang ilang mga ngalan gikan sa inyong baba. **14** Maglakaw kamo aron sa pagsalug sa kasaulogan alang kanako makatulo sa matag tuig. **15** Matngonan ninyo ang Kasaulogan sa Tinapay nga Walay Patubo. Ingon sa gimando ko kaninyo, magakaon kamo ug tinapay nga walay patubo sulod sa pito ka adlaw. Niadtong panahona, mag-atubang kamo kanako sa bulan sa Abib, nga gitakdo gayod niini nga katuyoan. Nga aana niini nga bulan miyawas kamo gikan sa Ehipto. Apan dili kamo moadt kanako nga walay dala. **16** Bantayan ninyo ang Kasaulogan sa Abot, ang unong bunga sa inyong mga paghago ngi inyong gipugas sa inyong mga umer. Ug bantayan usab ninyo ang Kasaulogan sa Pagtapok sa kataposan sa tuig, sa dihang tigomon ninyo ang abot nga gikan sa inyong mga umer. **17** Ang tanan ninyong mga lalaki mag-atubang kag Ginoong Yahweh makatulo sa matag tuig. **18** Ayaw gayod ninyo ihalad ang dugo gikan sa mga hinalad nga alang kanako uban ang tinapay

ngadto adunay patubo. Ang tambok nga gikan sa mga halad diha sa akong kasaulogan kinahanglan dili ibilin nga mabuntagan. **19** Pagadad-on ninyo ang unang abot sa inyong yuta ngadto sa akong balay, sa balay ni Yahweh nga inyong Dios. Ayaw pagalat-i ang nating kanding gikan sa gatas sa inahan niini. **20** Magpadala ako ug anghel diha sa inyong unahan aron sa pagbantay sa inyong dalam, ug aron sa pagdala kaninyo ngadto sa dapit nga akong giandam. **21** Pamati kamo kaniya ug pagtuman kaniya. Ayaw siya hagita, kag dili kamo niya pasayloon sa inyong mga kalapasan. Ang akong ngalan anaa kaniya. **22** Kung magtuman gayod kamo sa iyang tingog ug magbuhut sa tanan niyang isulti kaninyo, nan mamahimo akong kaaway sa inyong mga kaaway ug tigpanimalos sa mga nagapanimalos kaninyo. **23** Mag-una ang akong anghel kaninyo ug dad-on kamo ngadto sa mga Amonihan, sa mga Hiithan, sa mga Perishan, sa mga Canaanon, sa mga Hibithan, ug sa mga Jebusahan. Laglagon ko sila. **24** Ayaw gayod kamo pagyukbo sa ilang mga dios, magsimba kanila, o magbuhut sa ilang gipangbuhut. Hinuon, laglagon ninyo sila sa hingpit ug dugmokon ang ilang mga haligi nga bato. **25** Magsimba kamo kag Yahweh nga inyong Dios, ug panalanginan niya ang inyong tinapay ug tubig. Ug pagawagtangon ko ang balatian diha kaninyo. **26** Wala gayoy babaye nga dili makaanak o makhuhaan sa inyong yuta. Lugwayan ko ang inyong kinabuhi. **27** Ipadangat ko pag-una ang akong kahadlok ngadto sa kayutana nga inyong adtoan. Patyon ko ang mga tawo nga inyong ikatagbo. Ipakalagii ko ang inyong mga kaaway kaninyo tungod sa kahadlok. **28** Magpadala ako ug mga tambuboan sa inyong unahan nga maoy mopahawa sa mga Hibithan, mga Canaanon, ug mga Hithan sa inyong atubangan. **29** Dili ko sila papahawaon sulod sa usa ka tuig, tungod kay mahimong biniyaan ang yuta, ug ang mga ihalas nga mga mananap managhan alang kaninyo. **30** Hinuon, hinayinay ko silang pagaaabong gikan sa inyong atubangan hangtod nga mamahimo kamong magmabuhungan ug mapanunod ang yuta. **31** Buhaton ko nga ang inyong ultanang moabot gikan sa Pulang Dagat ngadto sa Dagat sa mga Filistahan, ug gikan sa kamingawan ngadto sa Suba sa Eufrates. Ihatag ko kaninyo ang kadaogan sa yuta nga pagapuy-an. Papahawaon ninyo sila diha sa inyong atubangan. **32** Ayaw kamo pagpakigsaad kanila o sa ilang mga dios. **33** Ayaw sila papuy-a sa inyong yuta, kag tingali makasala kamo batok kanako. Kung magsimba kamo sa ilang mga dios, mamahimo gayod kini nga inyong lit-ag."

24 Unya miuong si Yahweh kang Moises, "Tungas kamo nganhi kanako—ikaw, si Aaron, si Nadab, si Abihu, ug ang 70 ka mga kadagkoan sa Israel, ug simbaha ako samtgang attua pa kamo sa halayo. **2** Si Moises lamang ang makaduol kanako. Kinahanglan nga dili magpaduol ang uban, o motungas ang katawhan uban kaniya." **3** Giadto ni Moises ang katawhan ug gisuginlan sa tanan mga pulong ug sa mga kasugoan ni Yahweh. Nagdungan pagtubag ang tibuk katawhan ug miuong, "Tumanon namo ang tanan nga mga pulong nga giingon ni Yahweh." **4** Unya gisulat ni Moises ang tanang mga pulong ni Yahweh. Sayo sa kabuntagan, gitukod ni Moises ang usa ka halaran ditto sa tilan sa bukid ug gihany-ag ang napulog duha ka dagkong bato nga daw haligi, aron nga ang mga bato magpala sa napulog duha ka tribu sa Israel. **5** Nagsugo siya ug pipila ka mga batan-ong lalaki nga Israelita aron mohalad sa mga halad sinunog ug mga halad sa pakigdait nga torong baka alang kag Yahweh. **6** Gikuha ni Moises ang katunga sa dugo ug gibutang kini sa mga panakas; unya gisabilly niya ang laing katunga ditto sa halaran. **7** Gikuha niya ang basahon sa Kasabutan ug gibasa kini sa makusog ngadto sa katawhan. Miuong sila, "Pagabuhutan namo ang tanan nga gisulti ni Yahweh. Magmatinumanon gayod kami." **8** Unya gikuha ni Moises ang dugo ug gisabilly kini ngadto sa katawhan. Miuong siya, "Mao kini ang dugo sa kasabutan nga gihimo ni Yahweh tali kaninyo pinaagi sa paghatag kaninyo niining panaad kauban niining tanang mga pulong." **9** Unya mitungas sa bukid si Moises, si Aaron, si Nadab, si Abihu, ug ang 70 ka mga kadagkoan sa Israel. **10** Nakita nila ang Dios sa Israel. Sa iyang tilian ang usa ka daw salog nga hinimo sa batong Safiro, sama ka hayag sa kalanigan. **11** Ang Dios wala magbakyaw sa iyang kamot tungod sa kasuksa batok sa mga kadagkoan nga Israelita. Nakita nila ang Dios, unya nangaon sila ug nanginom. **12** Miuong si Yahweh ngadto kag Moises, "Tungas nganhi kanako sa bukid ug pabilin ditto. Ihatag ko kanimo ang mga papan nga bato nga akong gisulatan sa balaod ug sa mga kasugoan, aron matudloan mo sila." **13** Busa mibiya si Moises uban ang iyang kaabag nga si Josue ug mitungas ditto sa bukid sa Dios. **14** Gisulitan nang daan ni Moises ang mga kadagkoan, "Pabilin dinihi ug paghulat hangtod nga

makabikal kami dindi kaninyo. Magpabilin uban kaninyo si Aaron ug si Hur. Kung adunay mga panagbingkil si bisan kinsa, paadto siya kanila." **15** Busa mitungas si Moises sa bukid, ug natabonan kini sa panganod. **16** Ang gamhanang himaya ni Yahweh mikunsad sa Bukid sa Sinai, ug mitabon ang panganod sa bukid sulod sa unom ka adlaw. Sa ikapitong adlaw gitawag niya si Moises gikan sa taliwala sa panganod. **17** Ang dagway sa himaya ni Yahweh sama sa nagdilaob nga kalayo ibabaw sa bukid sa panan-aw sa mga Israelita. **18** Misulod si Moises sa panganod ug mitungas sa bukid. Nagpabilin siya didto sa bukid sulod sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii.

25 Mingon si Yahweh kang Moises, **2** "Sulthi ang mga Israelita nga magdala ug halad alang kanako gikan sa matag tawo nga manghiatagon. Kinahanglan kamo mao ang modawat niining mga halad alang kanako. **3** Mao kini ang mga halad nga kinahanglan mong dawaton gikan kanila: bulawan, plata, bronze; **4** asul, tapol, ug pulga nga butang; pino nga lino; bahalibo sa kanding; **5** mga panit sa laking karnero nga tininaan ug pulga ug panit sa mananap nga dugong; kahoy nga akasya; **6** ang lana alang sa mga lampara sa balay alampoanang; mga pahumot alang sa lanang igdidihog ug ang mahumot nga insenso; **7** mga bato nga onix ug ang ubang mahalon nga mga bato nga ibutang alang sa efod ug sa tabon sa dughan. **8** Pabuhutan sila ug usa ka balay alampoanang aron akong kapoy-an uban kanila. **9** Kinahanglan buhaton mao kini sumala sa mga plano nga akong ipakita kanimo alang sa tabernakulo ug alang sa tanang kasangkapan niini. **10** Magahimo sila ug usa ka sudlanan gamit ang kahoy nga akasya. Ang gitas-on niini kinahanglan may 2 ug 1/2 ka cubit; ang gilapdon niini may 1 ug 1/2 ka cubit; ug ang gihabugon 1 ug 1/2 ka cubit. **11** Kinahanglan haklapan niinyo ug lunsayng bulawan ang sulod ug sa gawas niini, ug kinahanglan hal-opan niinyo ug bulawan ang kilid sa ibabaw niini. **12** Kinahanglan hulmahon niinyo ug upat ka liningin nga bulawan alang niini, ug ikabit kini sa upat ka til sa arka sa kasabotan, ang duha ka mga liningin sa pikas kilid, ug laing duha ka liningin sa pikas kilid usab. **13** Kinahanglan buhaton niinyo ang dayongangan gamit ang kahoy nga akasya ug putoson niyo kini ug bulawan. **14** Isuksok niinyo ang dayongan didto sa mga liningin nga nahimutang sa isigkakilid sa arka sa kasabotan, aron madayongan ang arka sa kasabotan. **15** Kinahanglan ibilin ang mga dayongangan diha sa mga liningin sa arka sa kasabotan, dili nila kini tanggalon. **16** Kinahanglan isulod niinyo sa arka sa kasabotan ang kasugoan nga akong ihatag kanimo. **17** Kinahanglan himoon niinyo ang usa ka tabon gamit ang lunsay nga bulawan. Ang gitas-on niini kinahanglan 2 ug 1/2 ka cubit, ug ang gilapdon niini 1 ug 1/2 ka cubit. **18** Kinahanglan hulmahon niinyo ang duha ka kerubim sa sinalns nga bulawan alang sa isigkatumoy sa tabon. **19** Ibutang ang usa ka kerubim sa pikas tumoy sa tabon, ug ang laing kerubim sa laing tumoy. Kinahanglan himoon kini unay gayod sa tabon. **20** Kinahanglan ibukhad pataas sa kerubim ang ilang mga pako ug mapandungan nila ang tabon. Ang mga kerubim kinahanglan mag-atbung sa usag-usa ug modungaw sa tunga sa tabon. **21** Kinahanglan ibutang niinyo ang tabon ibabaw sa arka sa kasabotan, ug ibutang niinyo sa arka sa kasabotan ang kasugoan nga ihatag ko kanimo. **22** Makigkuti ako kanimo didto sa arka sa kasabotan. Makigkuti ako kanimo gikan sa akong nahimutang ibabaw sa tabon sa sudlanan. Makigkuti ako kanimo mahitungod sa tanang mga sugo nga ihatag ko kanimo alang sa mga Israelita diha sa taliwala sa duha ka kerubim nga nahimutang ibabaw sa arka sa kasabotan. **23** Kinahanglan himoon niinyo ang lamesa gamit ang kahoy nga akasya. Ang gitas-on niini kinahanglan duha ka cubit; ang gilapdon niini usa ka cubit, ug ang gihabugon usab niini 1 ug 1/2 ka cubit. **24** Putoson niyo kini ug lunsay nga bulawan unya rebithian ug bulawan ang palibot sa ibabaw niini. **25** Kinahanglan himoon niyo kini ug rebiti nga may gilapdon nga usa ka dawang, rebitihi ang palibot niini ug bulawan. **26** Kinahanglan himoon niyo kini ug upat ka liningin nga bulawan alang sa tabla ug ikabit ang upat ka mga liningin diha sa upat ka mga eskina, nga nahimutangan sa upat ka mga til sa lamesa. **27** Ang mga liningin kinahanglan makabit sa rebiti aron kasuksukan sa mga dayongan, aron madayongan ang lamesa. **28** Kinahanglan himoon niyo ang mga dayongan gamit ang kahoy nga akasya ug putoson kini ug bulawan aron madayongan nila kini. **29** Himoon niyo ang mga plato, mga kutsara, mga tibod, ug mga panaksan nga gamiton pangbubo sa halad nga ilimnon. Kinahanglan himoon niyo kini gamit ang lunsay nga bulawan. **30** Kinahanglan ibutang niinyo kanunay ang tinapay diha sa lamesa nga anaa sa akong atubangan. **31** Kinahanglan maghimo ka ug tungtonganang sa lampara nga sinalns gikan sa lunsay nga bulawan. Pagahimoong ang tungtonganang sa lampara uban ang patunganang ug ang

lawas niini. Ang mga kupa sa lampara, ang mga dahondahon niini, ug ang bulakbulak niini himoon ang tanan nga unay sa lawas niini. **32** Ang unom ka mga sanga kinahanglan maglabolaw pataas gikan sa isigkakilid niini—ang tulo ka sanga molabolaw gikan sa usa ka kilid niini, ug ang laing tulo ka sanga molabolaw sa laing kilid niini. **33** Ang una nga sanga kinahanglan adunay hinimo nga tulo ka kupa nga daw sama sa mga bulak sa almendras, uban ang dahondahon nga tungtonganang ug ang bulakbulak, ug sa lain nga sanga himoon ang tulo ka kupa nga daw sama sa mga bulak sa almendras uban ang dahondahon ug mga bulakbulak. Kinahanglan mahisama ang tanang unom ka mga sanga nga naglabolaw sa tungtonganang sa lampara. **34** Ang maong tungtonganang sa lampara, ang lawas nga anaa sa tunga, kinahanglan adunay upat ka hinimong kupa nga daw sama sa mga bulak sa almendras, uban ang mga dahondahon sa ilalom sa lawas sa sanga ug ang mga bulakbulak. **35** Kinahanglan adunay dahondahon sa ilalom sa unang pares sa mga sanga—nga unay paghimo niini, ug mga dahondahon sa ilalom sa ikaduhang pares sa sanga—nga unay gihapon sa paghimo niini. Sama gihapon niini ang ikatulong pares sa sanga, kinahanglan nga adunay mga dahondahon sa ilalom sa sanga nga unay gihapon sa paghimo niini. Kinahanglan managsama kining unom ka sanga nga gipasanga gikan sa tungtonganang sa lampara. **36** Ang ilang mga dahondahon sa ilalom ug ang mga sanga kinahanglan unay paghimo sa sinalns nga lunsay nga bulawan. **37** Kinahanglan himoon ninyo ang tungtonganang sa lampara nga may pito ka mga lampara ug itaod ang mga lampara aron makahatag kini ug kahayag. **38** Ang mga sipit ug ang mga butangan niini kinahanglan hinimo sa lunsay nga bulawan. **39** Gamita ang usa ka talent sa lunsay nga bulawan aron sa paghimo sa tungtonganang sa lampara ug sa mga dayandayan niini. **40** Buhata gayod kini sumala sa sumbanan nga akong gipakita kanimo didto ibabaw sa bukid.

26 Kinahanglan buhaton niinyo ang tabernakulo nga may napulo ka tabil nga himimo sa pino nga lino ug linubid nga asul, tapol, ug pula nga bordahan sa dagway sa kerubim. Pagabuhutan kini sa hanas nga figubhat. **2** Ang gitas-on sa matag tabil kinahanglan 28 ka cubit, ug ang gilapdon niini upat ka cubit. Kinahanglan ang tanan nga mga tabil managsama gayod ang sukod. **3** Kinahanglan sumpaysumpayon sa pagtahi ang lima ka mga tabil, ug sama usab ang buhaton sa laing lima ka mga tabil. **4** Kinahanglan himoon ninyo ang mga liningin nga asul nga ibutang sa tumoy sa tabil sa matag hut-on. Sa samang paagi, buhaton usab niyo ang susamang han-ay sa liningin sa ikaduhang hut-on sa tabil. **5** Buhata niyo ang 50 ka mga liningin sa unang tabil, ug buhata ang dugang 50 ka mga liningin sa tumoy sa ikaduhang hut-on sa tabil. Buhata kini aron mag-atbungay ang mga liningin sa usag-usa. **6** Kinahanglan buhaton niyo ang 50 ka mga kaw-itinan nga bulawan ug isumpay ang mga tabil aron masumpay ang tabernakulo. **7** Kinahanglan buhaton niinyo ang mga tabil gikan sa bahalibo sa kanding alang sa atop sa tabernakulo. Kinahanglan himoon ninyo ang napulog usa nga mga tabil. **8** Ang gitas-on sa matag tabil kinahanglan nga 30 ka cubit, ug ang gilapdon sa tabil may upat ka cubit. Kinahanglan managsama ang sukod sa napulog duha nga mga tabil. **9** Kinahanglan sumpaysumpayon ninyo pagtahi ang lima ka mga tabil ug ilahi ang laing unom ka mga tabil. Kinahanglan piloon niyo kadauh ang ikaunom nga tabil diha sa atubangan sa tolda. **10** Kinahanglan nga buhaton niyo ang 50 ka buok nga mga liningin sa tumoy sa daplin sa unang hut-on sa tabil, ug ang dugang 50 ka mga liningin sa tumoy sa daplin sa tabil nga mosumpay sa ikaduhang hut-on sa tabil. **11** Kinahanglan buhaton niyo ang 50 ka mga kaw-itinan nga bronze ug ibutang ngadto sa mga liningin. Unya isumpay ang sidsid sa tolda aron mausa kini. **12** Ang nabilin nga katung sa tabil, nga maoy nagbitay nga nahibilin sa tabil sa tolda, kinahanglan ipabitay didto dapit sa likod sa tabernakulo. **13** Kinahanglan adunay usa ka cubit sa pikas tabil, ug laing usa ka cubit sa tabil nga anaa sa pikas bahin—nga mao ang sobra sa gitas-on sa tabil sa tolda kinahanglan ipabitay lapas sa isigkakilid sa mga tabernakulo aron pagtabon niini ug ngadto sa laing bahin, aron matabonan kini. **14** Kinahanglan buhaton niyo ang atop alang sa tabernakulo gamit ang panit sa laking karnero nga gitina ug pulga, ug ang laing maayong panit nga iatop ibabaw niiana. **15** Kinahanglan maggabas kamo ug tul-id nga tabla gikan sa kahoy nga akasya alang sa tabernakulo. **16** Ang gitas-on sa matag tabla kinahanglan nga napulo ka cubit, ug ang gilapdon niini 1 ug 1/2 ka cubit. **17** Kinahanglan nga adunay duha ka utsok sa matag tabla aron masumpay sa matag tabla. Kinahanglan buhaton niyo ang tanang tabla sa tabernakulo sa sama niining paagiha. **18** Sa dihang buhaton

ninyo ang mga tabla alang sa tabernakulo, kinahanglan nga maggabas kamo ug 20 ka mga tabla alang sa habagatang babin. **19** Kinahanglan buhaton ninyo ang 40 ka mga sukaranan nga plata nga ipailalom sa 20 ka mga tabla. Kinahanglan nga adunay duha ka sukaranan sa ilalom sa unang tabla aron mopugong, ug duha usab ka sukaranan ilalom sa ubang mga tabla aron mosangga sa duha ka haligi. **20** Alang sa ikaduhang babin sa tabernakulo, didto sa amihanhan, kinahanglan maggabas kamo ug 20 ka mga tabla. **21** ug ang ilang 40 ka mga sukaranan nga plata. Kinahanglan may duha ka sukaranan sa unang tabla, duha ka sukaranan ilalom sa sunod nga tabla, ug sa uban pa. **22** Alang sa likod nga babin sa tabernakulo didto sa kasadpan, kinahanglan maggabas kamo ug unom ka mga tabla. **23** Kinahanglan magbuhat kamo ug duha ka mga tabla alang sa likod nga mga eskina sa tabernakulo. **24** Kinahanglan nga mabulag kining mga tabla sa ubos, apan itakdo kini sa ibabaw sa samang linining. Kinahanglan mao usab kini ang pamaagi sa luyo nga babin sa mga eskina. **25** Kinahanglan may walo ka mga tabla, uban sa ilang mga sukaranan nga plata. Kinahanglan nga adunay 16 tanan ka mga sukaranan, may duha ka sukaranan sa ilalom sa unang tabla, duha ka sukaranan sa ilalom sa sunod nga tabla, ug sa uban pa. **26** Kinahanglan buhaton ninyo ang mga pangbabag gamit ang kahoy nga akasya—lima alang sa mga tabla sa usa ka kilid sa tabernakulo, **27** lima ka pangbabag alang sa mga tabla sa laing kilid sa tabernakulo, ug ang lima ka mga pangbabag alang sa mga tabla sa luyo nga babin sa tabernakulo didto sa kasadpan. **28** Ang pangbabag nga anaa sa tunga sa mga tabla, nga naggikan sa tungatunga kinahanglan mosangko sa isigkatumoy. **29** Kinahanglan putoson ninyo ug bulawan ang mga tabla. Buhata ninyo ang linining nga bulawan, aron kasuksokan sa mga pangbabag, unya putos ug bulawan ang mga dayongan. **30** Kinahanglan tukoran ninyo ang tabernakulo pinaagi sa pagsunod sa plano nga gipakita kanimo ibabaw sa bukid. **31** Kinahanglan buhaton ninyo ang usa ka tabil sa linubid nga asul, tapol, ug pula, ug sa pino nga lino, nga binurdahan sa hulagway sa kerubim, nga hinimo sa hanas nga tigburda. **32** Kinahanglan ipakabit ninyo kini sa upat ka haligi sa kahoy nga akasya nga hinaklapan ug bulawan. Kining mga haligi kinahanglan nga adunay mga kaw-itinan nga bulawan nga gitutong ibabaw sa upat ka plata nga mga sukaranan. **33** Ipakabit ninyo ang tabil ilalom sa mga kaw-itinan, ug kinahanglan ipasulod ninyo ang arka sa kasabotan. Ang tabil mao ang mag-ulang sa balaang dapit ug sa labing balaang dapit. **34** Itabon ninyo ang tabon ibabaw sa arka sa kasabotan, nga atua sa labing balaang dapit. **35** Ipahimutang ninyo ang lamesa gawas sa tabil. Kinahanglan ipahimutang ninyo ang tungtunganan sa lampara atbang sa lamesa sa habagatang babin sa tabernakulo. Ang lamesa kinahanglan atua sa amihanhan dapit. **36** Kinahanglan maghimo kamo ug tabil alang sa agianan sa tolda. Kinahanglan buhaton ninyo kini gikan sa mga linubid nga asul, sa tapul, ug pula ug linubid nga pinong lino, nga binuhut sa usa ka tigburda. **37** Alang sa mga tabil, kinahanglan maggabas kamo ug lima ka mga haligi nga akasya ug putoson kini ug bulawan. Ang mga kaw-itinan niini kinahanglan nga bulawan usab, ug hulmahon ninyo ang lima ka sukaranan nga brонse alang niini.

27 Paghimo kamo ug halaran nga akasya, nga lima ka cubit ang gitas-on ug lima ka cubit ang gilapdon. Ang halaran kinahanglan kwadrado ug tulo ka cubit ang gihabugon. **2** Butangi kini ug sungaysungay sa upat ka eskina nga sama sa sungay sa torong baka. Ang sungaysungay kinahanglan himoon unay gihapon sa halaran, ug haklapi kini ug brонse. **3** Paghimo kamo ug mga kasangkapan alang sa halaran: ang sudlanan sa abo, ug ang mga pala, ang mga panaksan, ang mga tinidor alang sa karne, ug ang sudlanan sa baga. Himoa ninyo kining mga kasangkapan gamit ang brонse. **4** Himoa ang rehas nga brонse alang sa halaran. Himoa ang mga linining nga brонse alang sa upat ka eskina sa rehas. **5** Kinahanglan ibutang ninyo ang rehas sulod sa halaran gikan sa tungatunga niini handot sa ubos. **6** Himoa ninyo ang mga dayonganang alang sa halaran, gamit ang kahoy nga akasya, ug kinahanglan haklapan ninyo kini ug brонse. **7** Isuksok ang dayonganang sa mga linining, ug ang dayonganang kinahanglan ipahimutang sa isigkakilid nga babin sa halaran aron madayongan kini. **8** Kinahanglan himoon nimo ang halaran nga may haw-ang, gamit ang mga tabla. Kinahanglan himoon mo kini sa pamaagi nga gipakita kanimo didto ibabaw sa bukid. **9** Kinahanglan himoon ninyo ang hawanhan alang sa tabernakulo. Kinahanglan adunay mga tabil sa habagatang babin sa hawanhan, mga tabil sa pinong lino nga linubid nga may gitas-on nga 100 ka cubit. **10** Ang mga tabil kinahanglan adunay 20 ka haligi, uban sa 20 ka brонse nga sukaranan. Kinahanglan usab nga adunay mga kaw-itinan nga

ibutang sa haligi, ug lakip na ang mga hikot nga plata. **11** Sama usab sa amihanhan babin, kinahanglan adunay tabil nga 100 ka cubit ang gitas-on uban sa 20 ka mga haligi, 20 ka mga brонse nga sukaranan, mga kaw-itinan nga gibutang sa haligi, ug ang mga hikot nga hinimo sa plata. **12** Diha sa hawanhan sa kasadpan babin kinahanglan adunay tabil nga 50 ka cubit ang gitas-on. Kinahanglan adunay napulo ka mga haligi ug napulo ka mga sukaranan. **13** Ang hawanhan usab sa sidlakang babin kinahanglan 50 ka cubit ang gitas-on. **14** Ang mga tabil sa pikas kilid sa pultahan, kinahanglan may gitas-on nga 50 ka cubit. Kinahanglan adunay mga tabil nga 15 ka cubit ang gitas-on. Kinahanglan aduna usab kini tulok ka haligi ug tulok ka sukaranan. **15** Sa pikas kilid usab kinahanglan adunay mga tabil nga 15 ka cubit ang gitas-on. Kinahanglan aduna usab kini tulok ka haligi ug tulok ka sukaranan. **16** Diha sa pultahan sa hawanhan kinahanglan ang tabil may gitas-on nga 20 ka cubit. Ang tabil kinahanglan hinimo sa pinong lino nga panapton nga asul, tapul, ug pula nga hinimo sa tigburda. Kinahanglan adunay kini upat ka haligi uban sa upat ka sukaranan. **17** Ang tanan nga haligi sa hawanhan kinahanglan adunay mga hikot nga plata, mga kaw-itinan nga palata, ug mga sukaranan nga brонse. **18** Ang gitas-on sa hawanhan kinahanglan 100 ka cubit, 50 ka cubit ang gilapdon, ug lima ka cubit ang gihabugon uban ang pinong linong panapton nga mga tabil, ug mga sukaranan nga brонse. **19** Ang tanan nga mga kasangkapan nga gamiton sa tabernakulo, ug ang tanang ugsok sa tolda alang sa tabernakulo ug sa hawanhan kinahanglan hinimo sa brонse. **20** Kinahanglan nga sugoon mo ang mga Israelita sa pagdala ug lunsaying lana sa olibo, ug gipuga, alang sa mga suga aron makasiga sa kanunay. **21** Diha sa tolda nga tagboanan, sa gawas sa tabil nga atua atubangan sa tabernakulo nga gisudlan sa arka sa kasabotan, si Aaron ug ang iyang mga anak kinahanglan magpasiga sa kanunay sa suga diha sa atubangan ni Yahweh, ssukad sa pagkabag-o hangtod sa pagkabuntag. Kini nga kasugoan magpadayon hangtod sa mosunod pa nga kaliwatan sa katawhan.

28 Ipatawag si Aaron nga imong igsoon ug ang iyang mga anak nga alalaki nga si Nadab, si Abihu, si Eleazar ug si Itamar gikan sa mga Israelita aron mag-alagad sila kanako ingon nga mga pari. **2** Kinahanglan himoon nimo si Aaron, nga imong igsoon, ug bisti nga gilain alang kanako. Kini nga mga bisti alang sa iyang dungog ug himaya. **3** Kinahanglan makigkulti ka sa tanang tawo nga mga maalamon, kadtong akong gipuno sa espiritu sa kaalam, aron makatahi sila ug mga bisti alang kung Aaron aron ilain siya alang kanako sa pag-alagad kanako ingon nga akong pari. **4** Ang himoon nila nga mga bisti mao ang tabon sa dughan, ang efod, ang kupo, ang pangaspaw ug binurdahan, ang purong ug ang bakos. Kinahanglan tahiion nila kini nga mga bisti nga linain alang kanako. Alang kini sa imong igsoon nga si Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki aron moalagad sila kanako ingon nga mga pari. **5** Ang mga tigburda kinahanglan mogamit ug pinong lino nga dalag, asul, tapul, ug pula. **6** Kinahanglan himoon nila ang efod sa dalag, asul, tapul, ug pula ngalinubid, ug sa pinong lino nga linubid usab. Himoong kini sa hanas nga tigburda. **7** Kinahanglan aduna kini duha ka babin sa abaga nga mosumpay sa duha ka tumoy niini. **8** Ang maayong pagkalubag nga bokos kinahanglan sama sa bokos nga unay gihapon sa efod, nga hinimo sa linubid nga pinong lino nga dalag, asul, tapul, ug pula. **9** Pagkuha ug duha ka bato nga onix ug ikulit ang mga ngalan sa napulo ug duha ka mga anak ni Israel. **10** Kinahanglan isolat ninyo ang unom ka ngalan sa usa ka bato ug ang laing unom ka ngalan isolat sa ikaduhang bato, subay sa ilang adlaw nga natawhan. **11** Pinaagi sa paghimo sa tigkultil sa bato nga sama sa pagkultil sa usa ka singsing nga silyo, kinahanglan ikulit ninyo diha sa duha ka bato ang mga ngalan sa napulo ug duha ka mga anak nga lalaki ni Israel. Ipatapot kining mga batoha sa pilitanan nga bulawan. **12** Kinahanglan ibutang ninyo ang duha ka bato diha sa abagahan sa efod, aron kini nga mga bato magpahinumdom kung Yahweh sa mga anak nga lalaki ni Israel. Dad-on ni Aaron diha sa iyang abaga ang ilang ngalan sa atubangan ni Yahweh ingon nga pagpahinumdom kaniya. **13** Kinahanglan himoon ninyo ang pilitanan gamit ang bulawan **14** ug duha ka kadena nga lunsaying bulawan nga sama sa higot, ug ipakabit ang mga kadena sa pilitanan. **15** Kinahanglan himoon ninyo ang tabon sa dughan alang sa pagpakiyad, ang trabaho sa hanas nga tigburda, nga gitahi sama sa efod. Himoong kini gamit ang linubid nga dalag, asul, tapul ug pula, ug pinong lino. **16** Kinahanglan kwadrado kini ug piloa sa makaduha ang tabon sa dughan. Kinahanglan usa ka span ang gitas-on ug usa ka span ang gilapdon. **17** Kinahanglan ibutang ninyo dinihi ang upat ka laray sa bililhong mga bato. Ang unang laray kinahanglan mao ang rubi, ang topas, ug ang garnet. **18**

Ang ikaduhang laray kinahanglan mao ang esmeralda, ang safiro, ug ang diamante. **19** Ang ikatulo nga laray kinahanglan mao ang hasinto, ang agata, ug ang ametis. **20** Ang ikaupat nga laray kinahanglan mao ang berilo, ang onix, ug ang haspe. Kinahanglan ipatapot kini sa pilitanan nga bulawan. **21** Kinahanglan nakahan-ay ang mga batu sumala sa ngalan sa napulo ug duha ka mga anak ng laalaki ni Israel, ang matag usa niini nahan-ay sumala sa ngalan. Kinahanglan sama kini sa pagkulit sa pangsiyo, ang matag ngalan ngapsabot sa usa sa napulog duha ka mga tribu. **22** Kinahanglan maghimo kamo diha sa tabon sa dughan ug Kadena nga sama sa hikot, sinalapid nga hinimo sa lunsaying bulawan. **23** Kinahanglan himoon usab ninyo ang duha ka singsing nga bulawan alang sa tabon sa dughan ug ibutang kini sa duha sa isig ka tumoy sa tabon sa dughan. **24** Kinahanglan ikabit ninyo ang duha ka kadeneral bulawan sa duha ka eskina sa tabon sa dughan. **25** Ikabit ninyo ang laing tumoy sa duha ka sinalapid nga kadena diha sa duha ka pilitanan. Unya kinahanglan ikabit usab ninyo sa abagahan sa efod sa daptit sa atubangan. **26** Kinahanglan himoon ninyo ang dugang duha ka singsing nga bulawan, ug ibutang ninyo kini sa laing duha ka mga eskina sa tabon sa dughan, ubos sa kilid nga duol sa sulod nga sidsid. **27** Kinahanglan himoon ninyo ang dugang duha ka singsing nga bulawan, ug ikabit kini sa ubos sa duha ka abagahan nga babin sa atubangan sa efod, duol sa ibabaw nga daptit sa pinong linubid nga bakos sa efod. **28** Kinahanglan ihikot nila ang mga singsing sa tabon sa dughan ngadto sa mga singsing sa efod gamit ang asul nga higot, aron masumpay kini ibabaw sa bakos sa efod. Gihimo kini aron nga dili matangtang ang tabon sa dughan gikan sa efod. **29** Sa dihang mosulod si Aaron sa balaang daptit, kinahanglan dad-on niya ang ngalan sa mga Israelita ibabaw sa iyang dughan aron sa pagpakkasayod, ingeron nga padayon sa pagpahinundom kung Yahweh. **30** Ibutang ninyo ang Urim ug ang Tumim diha sa tabon sa dughan alang sa pagpakkasayod, nga kinahanglan anaa sa ibabaw sa dughan ni Aaron sa dihang moadtay siya sa atubangan ni Yahweh. Kanunay dad-on ni Aaron diha sa iyang dughan ang pamaagi sa paghukom alang sa katawanan sa Israel ditdo sa atubangan ni Yahweh. **31** Kinahanglan tahiion ninyo ang kupo sa efod sa lunlon tapul nga panapton. **32** Kinahanglan aduna kini liab diha sa tunga alang sa ulo. Kinahanglan tahiion ang palibot sa kilid sa liab niini aron dili kini magisi. Kinahanglan himoon kini sa tigtaghi. **33** Sa ubos nga sidsid, kinahanglan burdahan ninyo kini ug mga bunga sa granada sa linubid nga asul, tapul, ug pula. Kinahanglan ipataliwala usab ang kampanilyang bulawan sa palibot niini. **34** Kinahanglan adunay usa ka kampanilyang bulawan ug usa ka bunga sa granada, ug usa na usab ka kampanilyang bulawan ug usa ka bunga sa granada ug padayonan kini nga pagkahan-ay palibot sa sidsid sa kupo. **35** Isul-ob ni Aaron ang kupo sa dihang mag-alagad siya, ug aron madungog ang tingog niini sa dihang mosulod siya sa balaang daptit sa atubangan ni Yahweh ug sa iyang paggawas. Himoon kini aron dili siya mamatay. **36** Kinahanglan himoon ninyo ang medalyon nga bulawan nga ibutang sa purong ug kulto kini, sama sa nakakulit sa usa ka silyo, "Balaan alang kang Yahweh." **37** Kinahanglan ihikot ninyo kining medalyon gamit ang asul nga hikot sa atubangan sa purong. **38** Kinahanglan anaa kini sa agtagt ni Aaron; dalaon niya kanunay ang bisan unsang sala nga madala ngadto sa halad sa balaang mga gasa nga gilain sa mga Israelita alang kang Yahweh. Isul-ob niya kanunay sa iyang agtagt ang purong aron dawton ni Yahweh ang ilang mga gasa. **39** Kinahanglan himoon ninyo ang pangsapaw ug ang purong gamit ang pinong lino. Burdahi usab ninyo ang bakos nga trabaho sa tigburda. **40** Himoa ninyo ang mga pangsapaw, mga bakos, ug mga purong sa mga anak nga laalaki ni Aaron alang sa ilang dungog ug himaya. **41** Sul-ob si Aaron nga imong igsoon, ug ang iyang mga anak nga laalaki uban kaniya. Kinahanglan dihog siila, gahinon, ug balaana alang kanako, aron mag-alagad sila kanako ingeron nga mga pari. **42** Kinahanglan himoan ninyo sila ug linong pangbahag nga bistit nga pang-ilalom aron motabon sa ilang pagkahubo, ng magtabot kanila gikan sa hawak hangtod sa paa. **43** Kinahanglan isul-ob nila kini nga mga bahag sa dihang mosulod sila sa tolda nga tagbooran o moduol na sila halaran sa pag-alagad ditdo sa balaang daptit. Kinahanglan buhaton nila kini aron dili sila mahimong sad-an kay kung dili mamatay gayod sila. Mao kini ang balaod nga dili mausab alang kang Aaron ug sa mga kaliwatan nga mosunod kaniya.

29 Karon mao kini ang kinahanglan nga imong pagabuhaton sa paglalain kanila alang kanako aron mag-alagad sila kanako ingeron nga mga pari. Pagkuha ug laing nating baka ug duha ka laing karnero nga walay daot, 2 tinapay ug torta nga walay igaipatubo, nga sinagulan

ug lana. Pagkuha usab ug nipis nga tinapay nga walay igaipatubo nga gipahiran sa lana. Paghimo ug nipis nga tinapay gamit ang pinong harina sa trigo. **3** Kinahanglan ibutang ninyo kini sa usa ka bukag, dad-a kini nga sinulod sa bukag ug ihalad uban sa laking nating baka ug duha ka laing karnero. **4** Kinahanglan dad-on mo si Aaron ug ang iyang mga anak nga laalaki ngadto sa pultahan sa tolda nga tagbooran ug kinahanglan hugasan mo sila ug tubig. **5** Kuhon mo ang bistit ug ipasul-ob kang Aaron ang pangsapaw nga bistit, ang kupo sa efod, ug ang tabon sa dughan, ug ipabakos ang maayong pagkaburda nga bakos sa palibot sa iyang efod. **6** Kinahanglan purong siya ug ibutang ang balaang korona diha sa purong. **7** Unya kuhaa ang lana nga igdidihog ug ibubo sa iyang ulo, ug niini nga paagi dihogi siya. **8** Dad-a ang iyang mga anak nga laalaki ug ipasul-ob kanila ang mga pangsapaw nga bistit. **9** Bakosi si Aaron ug ang iyang mga anak nga laalaki ug sul-ob silag mga purong sa ulo. Maila ang buluhutan sa pagkapari pinaagi sa balaod nga dili mausab. Niining paagiha imong balaanon si Aaron ug ang iyang mga anak nga laalaki aron mag-alagad sila kanako. **10** Kinahanglan dad-on mo ang tanang laiking nating baka sa atubangan sa tolda nga tagbooran, ug itapiion ni Aaron ug sa iyang mga anak nga laalaki ang ilang mga kamot sa ulo niini. **11** Kinahanglan ihawon ninyo ang laiking nating baka sa atubangan ni Yahweh sa pultahan sa tolda nga tagbooran. **12** Pagkuha ug diuyutay nga dugo sa laiking nating baka ug ipahid sa sungarsungay sa halaran pinaagi sa imong tudio, ug kinahanglan nga ibubo mo ang nahihibiling dugo sa sukaranan sa halaran. **13** Kinahanglan kuhon mo ang tanang tambok nga nagtabon sa mga tinai, ug kuhaa usab ang nagtabon sa atay ug sa duha ka kidni uban ang tambok nga uban usab niini. Sunoga kining tanan ibabaw sa halaran. **14** Apan alang sa unod sa laiking nating baka, lakip ang panit niini ug ang hugaw, kinahanglan sunogon nimo kini gawas sa kampo. Mao kini ang halad alang sa sala. **15** Kinahanglan kuhon mo usab ang usa ka laiking karnero ug itapiion ni Aaron ug sa iyang mga anak nga laalaki ang ilang mga kamot sa ulo niini. **16** Kinahanglan ihawon mo ang laiking karnero, ug salora ang dugo niini ug isabilig kini sa tanang kilid sa halaran. **17** Hiwaa ang laiking karnero ug hugasi ang mga tinai niini ug ang mga paa niini, ug kinahanglan ibutang mo ang mga tinai sa halaran, uban ang mga hinini niini lakip na ang ulo. **18** Unya sunoga ang tibuk laiking karnero. Mao kini ang halad sinunog alang kang Yahweh, mahumot nga halad nga gisunog alang kang Yahweh. **19** Kuhaa usab ang laing laiking karnero ug itapiion usab ni Aaron ug sa iyang mga anak nga laalaki ang ilang mga kamot sa ulo niini. **20** Unya ihawang laiking karnero ug kuhaa ang ubang ubang dugo niini. Ipahid kini sa tuong tumoy sa dalungan ni Aaron ug sa iyang mga anak nga laalaki, ug sa ilang kumagko sa tuong kamot, ug sa kumagko sa ilang tuong til. Unya isabilig ang dugo sa matag kilid sa halaran. **21** Kinahanglan kuhon mo ang dugo nga anaa sa halaran ug diuyutay nga lanang igdidihog, ug iwisikwisik kining tanan kang Aaron ug sa iyang mga bistit, ug sa iyang mga anak nga laalaki ug sa ilang mga bistit usab. Unya ilain si Aaron alang kanako, maingon man ang iyang mga bistit, ug ang iyang mga anak nga laalaki ug ang ilang mga bistit. **22** Kinahanglan kuhon mo ang tambok sa laiking karnero, ang tambok sa ikog, ang tambok nga nagputos sa mga tinai, ang tambok nga nagputos sa atay, ang tambok nga nagputos sa duha ka kidni, ug ang tambok sa tuong paa—kini nga laiking karnero alang sa pagbalaan sa mga pari alang kanako. **23** Pagkuha ug usa ka buok tinapay, usa ka torta nga tinapay nga gilanahan, ug usa ka nipis nga tinapay gikan sa bukag sa tinapay nga walay igaipatubo nga anaa sa atubangan ni Yahweh. **24** Kinahanglan ibutang mo kini sa mga kamot ni Aaron ug sa mga kamot sa iyang mga anak nga laalaki ug iwarawara kini nga halad alang kang Yahweh. **25** Unya kuhaa ang pagkaon gikan sa ilang mga kamot ug sunoga kini diha sa halaran uban sa sinunog nga halad. Makahatag kini kanako ug kahumot; mahimo kining halad nga gisunog. **26** Kinahanglan kuhon mo ang dughan nga bahaan sa gihalad nga laiking karnero alang kang Aaron ug iwarawara kini ingeron nga halad nga iwarawara alang kang Yahweh, ug mao kini ang imong bahaan. **27** Kinahanglan ilain mo alang kanako ang dughan nga bahaan sa halad nga iwarawara, ug ang paa nga mao ang bahaan alang sa mga pari lakip na ang dughan nga bahaan nga iwarawara ug ang paa nga gigihang alang kang Aaron ug sa iyang mga anak nga laalaki. **28** Mao kini ang dili mausab nga balaod alang kang Aaron ug sa iyang mga anak nga laalaki. Mao usab kini ang ihatag sa mga Israelita ngadto kang Yahweh gikan sa ilang halad sa pakigadit. **29** Kinahanglan tipigan usab ang balaang mga bistit ni Aaron alang sa iyang mosunod pang mga anak nga laalaki. Pagadighogan ug ibalaan sila alang kanako. **30** Ang

mopuli kaniya nga pari gikan sa iyang mga anak nga lalaki, nga mosulod sa tolda nga tagboanan aron moalagad kanako diha sa balaang dapis, mao ang mosul-ob usab niadtong mga bisti sulod sa pito ka adlaw. **31** Kinahanglan kuaon mo ang laking karnero alang sa paghalad sa mga pari alang kanako ug lat-i ang karne niini diha sa balaang dapis. **32** Si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki kinahanglan mokaon sa unod sa laking karnero ug sa tinapay nga anaa sa bukag diha sa pultahan sa tolda nga tagboanan. **33** Kinahanglan kaonon nila ang karne ug ang tinapay nga gihatag alang sa kapasayloaon sa ilang mga sala ug sa pagbalaan kanila, aron malain alang kanako. Walay laing makakaon sa maong pagkaon, tungod kay gibalaan kini alang kanako. **34** Kung adunay mabilin sa mga karne sa halad sa pagbalaan, o bisan ang tinapay hangtod pagkabuntag, nan kinahanglan sunogon mo kini. Kinahanglan dili kini kaonon tungod kay gilain kini alang kanako. **35** Niining paagihi, pinaagi sa pagsunod ninysa tanan nga akong gimando nga inyong pagabuhaton, kinahanglan imong gahinan si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki. Sulod sa pito ka adlaw kinahanglan andaman mo sila. **36** Matag adlaw kinahanglan maghalad kamo ug torong baka ingon nga halad alang sa kapasayloaon sa sala. Hinlo ang halaran pinaagi sa pagbalaan niini, ug kinahanglan dihogan mo kini aron malain kini alang kanako. **37** Sulod sa pito ka adlaw putlion mo ang halaran ug ilain kini alang kung Yahweh. Unya ang halaran malain sa hingpit alang kanako. Ang bisan unsang makasagid niini ilhon nga linain alang kung Yahweh. **38** Kinahanglan ihalad mo ibabaw sa halaran matag adlaw sa tanang panahon ang duha ka nating karnero nga nagpanuigon ug usa ka tuig. **39** Kinahanglan maghalad ka ug usa ka nating karnero sa buntag, ug ang laing usa sa hapon. **40** Uban sa unang nating karnero, ihalad mo usab ang ikapulo sa usa ka epha sa labing pinong harina nga gisagol sa 1/4 nga bahan sa usa ka hin sa lana gikan sa pinuga nga olibo, ug ang 1/4 nga bahan sa usa ka hin sa bino ingon nga usa ka halad nga ilimnon. **41** Kinahanglan ihalad mo ang ikaduhang nating karnero sa pagsalon sa adlaw. Ihalad mo usab ang samang trigo nga gihalad pagkabuntag ug ang halad nga ilimnon. Makahatag kini ug kahumot alang kanako; mao kini ang halad nga gisunog alang kanako. **42** Kinahanglan mao kini kanunay ang halad sinunog hangtod sa tanan ninyong mga kaliwatan, diha sa pultahan sa tolda nga tagboanan sa atubangan ni Yahweh, kung asa ako makigtagbo ug makigsulti kanimo. **43** Mao kana ang dapit nga makigtagbo ako sa mga Israelita; ibalaan ko ang tolda pinaagi sa akong himaya. **44** Lainon ko ang tolda nga tagboanan ug ang halaran nga alang lamang kanako. Lainon ko usab si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki aron nga mag-alagad kanako ingon nga mga pari. **45** Mopuyo ako uban sa mga Israelita ug mahimong ilang Dios. **46** Masayod sila nga ako si Yahweh, ang ilang Dios, nga nagpagawas kanila gikan sa yuta sa Ehipto aron makapuyo uban kanila. Ako mao si Yahweh, nga ilang Dios.

30 Kinahanglan magbuhat kamo ug halaran nga sunoganan sa insenso. Buhata kini gamit ang kahoy nga akasya. **2** Ang gitas-on niini kinahanglan usa ka cubit ug ang gilapdon niini usa ka cubit. Kuadradino kini, ug ang gihabugon niini kinahanglan duha ka cubit. Ug ang mga sungaysugay niini kinahanglan buhaton unay sa halaran. **3** Kinahanglan haklapan niinyo ug lunsayng bulawan ang halaran nga insenso - ang ibabaw niini, ang mga isigkakilid, ug ang mga sungaysugay niini. Kinahanglan rebitihan niinyo ug bulawan ang palibot niini. **4** Buhatan ninyo ug duha ka mga liningin nga bulawan aron ipakabit kini ilalom sa duha ka nag-atbunga ngang mga kilid. Ang mga liningin kinahanglan mao ang kabitahan sa mga dayonganan aron dayongan ang halaran. **5** Kinahanglan buhaton niinyo ang dayonganan gamit ang kahoy nga akasya, ug haklapi kini ug bulawan. **6** Kinahanglan ipahimutang niinyo ang halaran nga insenso diha sa atubangan sa tabil nga anaa sa kilid sa arka sa kasabutan. Ipahimutang kini atubangan sa may tabon nga anaa ibabaw sa arka sa kasabutan, kung asa ako makigtagbo kanimo. **7** Kinahanglan adlaw-adlaw sunogon ni Aaron ang mahumot nga insenso. Sunogon niya kini sa takna nga palungon na niya ang mga lampara, **8** ug pasigahon na usab ni Aaron ang mga lampara sa panahon sa kagabhiom aron masunog sa kanunay ang insenso diha sa atubangan ni Yahweh, hangtod sa tibuok pa ninyong mga kaliwatan. **9** Apan kinahanglan wala gayod kamoy laing insenso nga ihalad sa halaran sa insenso, ni ang bisan unsang halad nga sunogonon o ang mga pakagaon nga ihalad. Ayaw usab ninyo buboi sa halad ilimnon ang ibabaw niini. **10** Kinahanglan kausa matag tuig buhaton ni Aaron ang seremonyas sa pagtabon diha sa mga sungaysugay niini. Gamit ang dugo

ngahalad sa sala buhaton niya ang seremonyas sa pagtabon alang niini kausa matag tuig hangtod sa sunod pa ninyong mga kaliwatan. Linain gayod kini alang kung Yahweh." **11** Gisulithan ni Yahweh si Moises, **12** "Sa dihang sugdan mo na sa paglista ang mga Israelita, ang tagsatagsa ka tawo kinahanglang mobayad ug usa ka lukat sa iyang kinabuhui kung Yahweh. Buhaton mo kini human mo sila maihap, aron walay katalagman ng modangtan kanila sa pag-ihap mo kanila. **13** Ang tanang tuga nga maihap diha sa listahan magbayad ug tunga sa shekel nga plata, sumala sa timbangan sa shekel nga atua sa balay alamponaon (ang usa ka shekel sama ra sa 20 ka gerahs). Kining tunga nga shekel mao ang halad alang kung Yahweh. **14** Ang tanang tawo nga maihap nga nagpanuigon ug 20 ka tuig pataas, kinahanglan maghalad niini alang kanako. **15** Sa dihang ang kahutang maghatag kanako sa halad alang sa kapasayloaon sa sala sa ilang kinabuhui, ang dato kinahanglan dili magbayad ug sobra sa tunga ka shekel, ug ang kabos dili usab magbayad ug kulang. **16** Kinahanglan dawaton mo gikan sa mga Israelita kining salapi sa kapasayloaon sa sala ug gastoha kini sa buluhaton diha sa tolda nga tagboanan. Kinahanglan mahimo kining pahinundom sa mga Israelita diha sa akong atubangan, aron mapasayo ang sala sa inyong kinabuhui." **17** Gisulithan usab ni Yahweh si Moises, **18** "Kinahanglan buhaton usab ninysa ang usa ka dakong panaksaan nga bronsa nga may tungtonganang nga bronsa, usa ka dakong panaksaan nga hugasanan. Ipahimutang ninyo kini tungatunga sa tolda nga tigomanan ug sa halaran, unya butangan ninyo kini ug tubig. **19** Si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki kinahanglan manghugas sa ilang mga kamot ug mga till sa tubig niini. **20** Sa higayon nga mosulod sila sa tolda nga tagboanan o mopalud sa halaran aron moalagad kanako sa pagsunog sa mga halad, kinahanglan manghugas sila sa tubig aron dili sila mangamatay. **21** Kinahanglan hugasan nila ang ilang mga kamot ug mga till aron dili sila mangamatay. Mao kini ang tulumanon nga sundon gayod ni Aaron ug sa iyang mga kaliwatan hangtod sa mosunod pang kaliwatan. **22** Gisulithan ni Yahweh si Moises, **23** "Pagkuhag labing mayayong mga pahumot: 500 ka shekels sa nagtubod nga mira, 250 ka shekel sa humot nga sinamon, 250 ka shekel sa humot nga cane, **24** 500 ka shekel nga casia, nga gitimbing pinaagi sa sukdanan sa shekel nga atua sa balay alamponaon, ug usa ka hin ngan lana sa olibo (ang hin sama ra sa 3. 7 ka litro nga lana sa olibo). **25** Kinahanglan buhaton ninysa ang sagradong lanang igiddihog gamit kining mga pansagol nga maoy buluhaton sa tigbuhat sa mga pahumot. Mao kini ang sagradong lanang igiddihog nga gilain alang kanako. **26** Kinahanglan imong dihogan niining lanaha ang tolda nga tigomanan, lakip na ang arka sa kasabutan, **27** ang lamesa ug ang tanang mga kasagkapan niini, ang tungtonganang sa lampara ug ang mga galamiton niini, ang halaran nga insenso, **28** ang halaran alang sa halad nga sunogonan uban ang tanang galamiton niini, ug ang panaksaan uban ang tungtonganang niini. **29** Ihalad kini aron mabalaan kini alang kanako. Ang bisan unsang mga butang nga makasagid niini mabalaan usab. **30** Kinahanglan dihogan mo usab si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki ug balaana sila aron mag-alagad kanako ingon nga mga pari. **31** Kinahanglan isulto mo kini sa mga Israelita, "Mao kini ang lanang igiddihog nga gilain kung Yahweh ingon man sa umaabot pa nga kaliwatan. **32** Dili kini angay ihaslas pa panit sa mga tawo, ni magbuhat kamo ug lana nga sama niini uban ang samang pagsagol, tungod kay gibalaan na kini alang kung Yahweh. Kinahanglan ilhon ninyo kini sa ingon niini nga pamaagi. **33** Busa si bisan kinsa ang magbuhat ug pahumot sama niini, o modihog niini kang bisan kinsa, kanang tawhana kinahanglan hinginan gikan sa iyang katawhan." **34** Gisulithan ni Yahweh si Moises, "Pagkuhag mga pahumot nga may samang gitaghagan - estekte, onika, ug galbanum - mga mahumot nga pahumot uban ang lunsaying insenso. **35** Gamita kini sa pagbuhat sa insenso, nga gisagol sa usa ka tigbuhat sa mga pahumot, nga tinimplahan sa asin nga lunsay ug sagrado. **36** Galingin kini nga pino gayod. Ibutang ang uban niini atubangan sa arka sa kasabutan nga atua sulod sa tolda nga tigomanan, kung asa ako makigtagbo kanimo. Angay ninyo kining ilhon nga balaan gayod kaayo alang kanako, **37** Alang niining insenso nga inyong buhaton, ayaw kamo pagbuhat uban sa samang mga pansagol alang sa inyong kaugalingon. Kinahanglan ilhon ninyo kini nga balaan. **38** Si bisan kinsa ang magbuhat ug sama niini nga pahumot, kinahanglan hinginan gikan sa iyang katawhan."

31 Gisulithan ni Yahweh si Moises, **2** "Tan-awa, gipili ko si Bezalel ang anak nga lalaki ni Uri nga anak ni Hur, gikan sa tribu ni Juda. **3** Gipuno ko si Bezalel sa akong Espiritu aron hatagan siya ug kaalam,

kahibalo, ug hiyas alang sa tanang matang sa buhat, **4** aron buhaton ang maanindot nga mga disinyo gamit ang bulawan, ang tumbaga, ug ang bronce; **5** ang pagputol usab ug pagpili sa mga bato ug mga kinulit nga kahoy - aron magbuhat sa tanang matang sa mga buhat. **6** Dugang kaniya, gipili ko usab si Oholab ang anak nga lalaki ni Ahisamac, gikan sa tribu ni Dan. Gihatagan ko sa kahanas ang tanang kasingkasing niadtong mga maalaman aron nga buhaton nila ang tanang nga gisugo kong ipabuhat kanimo. Apil na niini **7** ang tolda nga tigomanan, ang arka sa kasabotan, ang tabon sa arka sa kasabotan, ug ang tanang kasangkapan sa tolda - **8** ang lamesa ug mga kasangkapan niini, ang lunsaying tungtonganan sa lampara uban ang mga galamiton niini, ang halaran nga insenso, **9** ang halaran alang sa mga halad nga sunogonan uban sa mga galamiton niini, ug ang dakong panaksan uban ang tungtonganan niini. **10** Lakip na usab niini ang maayong pagkabuhat nga mga bisti - ang sagradong bisti alang sa pari nga si Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki, nga gilain alang kanako aron mag-alagad sila kanako ingon mga pari. **11** Lakip usab niini ang lanang igdidihog ug ang humot nga insenso alang sa balaong dapit. Kining mga tighimo kinahanglan mobuhut niining mga butanga subay gayod sa gisugo ko kanimo." **12** Gisulithan ni Yahweh si Moises, **13** "Sulthi ang mga Israelita: 'Kinahanglan bantayan ninyo ang Adlawng Igpapahulay ni Yahweh, kay mao kini ang timaan tal i kaniya ug kaninyo hangtod sa mosunod pa ninyong mga kalinawtan aron masayran ninyo nga siya mao gayod si Yahweh, nga napogli kaniinyo alang sa iyang kaugalingon.' **14** Busa kinahanglan ninyong bantayan ang Adlawng Igpapahulay, kay kinahanglan balaanon ninyo kini, nga gitagana alang kaniya. Ang tanang tawo nga mosupak niini kinahanglan gayod patyon. Si bisan kinsa nga magtrabaho sa Adlawng Igpapahulay, kanang tawhana pagahinginan gayod gikan sa iyang kawathan. **15** Ang mga buluhaton buhaton sulod sa unom ka adlaw, apan sa ikapitong adlaw mao ang Adlawng Igpapahulay, balaan, ug gitaga alang sa pagpasidungog kung Yahweh. Si bisan kinsa ang magtrabaho sa Adlawng Igpapahulay kinahanglan gayod patyon. **16** Busa ang mga Israelita kinahanglan magbantay gayod sa Adlawng Igpapahulay. Kinahanglan sundon nila kini hangtod sa mosunod pa nilang mga kalinawtan ingga nga balaod nga dili na gayod mausab. **17** Ang Adlawng Igpapahulay mao kanunay ang timaan tal i kung Yahweh ug sa mga Israelita, kay sulod sa unom ka adlaw gibuhut ni Yahweh ang langit ug ang yuta, ug sa ikapito nga adlaw miipahulay siya ug nabaskog." **18** Sa natapos na si Yahweh sa pagpakisulti kang Moises didto sa Bukid sa Sinai, gihatag niya kaniya ang duha ka papan sa kasabotan sa mga balaod nga hinimo sa mga bato, nga sinulat niya mismo.

32 Sa pagkakita sa kawathan nga nadugay si Moises sa paglugsong gikan sa bukid, nangadto sila kung Aaron ug miuongon. "Dali ngari, buhati kami ug usa ka diosdios nga maoy mangulo alang kanamo.

Kay alang niining Moises, ang tawo nga nagpagawas kanamo sa Ehipto, wala na kami masayod sa nahitabo kaniya" **2** Busa miuongon si Aaron kanila, "Panguhua ang mga ariyos nga bulawan sa iyong mga asawa, sa iyong mga anak nga lalaki ug babaye, ug dad-a kini nganhini kanako." **3** Gipatangtang sa tibuk kawathan ang mga ariyos nga bulawan ug gidalda kini kung Aaron. **4** Gidawat niya ang bulawan gikan kanila, gitunaw kini diha sa hulmahan, ug gihulmang usa ka nating baka. Unya miuongon ang kawathan, "O Israel, mao kini ang iyong dios nga nagpagawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto." **5** Sa pagkakita ni Aaron niini, gibuhut niya ang usa ka halaran atubangan sa nating baka ug napahibalo; miuongon siya, "Ugma mao ang kasaulogan sa pagpasidungog kung Yahweh." **6** Nangmata ang kawathan sayo sa kabuntagan ug naghalaad sa mga halad sinunog ug ang mga halad sa panaghiusa. Unya nanglingkod sila aron sa pagpangaon ug sa paginom, ug nanindog aron sa pagpatuyang sa hilabihan nga paglipaylipay. **7** Unya gisulithan ni Yahweh si Moises, "Paggdal, kay ang imong kawathan kansang gipagawas mo gikan sa yuta sa Ehipto nagpakhugaw sa ilang kaugalingon. **8** Gitalikdan dayon nila ang paagi nga gisugo ka alang kanila. Gihulma nila ang usa ka nating baka alang sa ilang kaugalingon, unya gisimba kini ug naghalaad alang niini. Miuongon sila, 'O Israel, mao kini ang dios nga nagpagawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto.'" **9** Unya gisulithan ni Yahweh si Moises, "Nasayran ko na kining kawathan. Tan-awa, mga gahi gayod ug ulo kining mga tawhana. **10** Busa karon, ayaw ako pakganga. Ang akong kasuko mosilaob batok kanila, busa laglagon ko gayod sila. Unya buhaton ko ang usa ka dakong nasod gikan kanimo." **11** Apan gisulayan ni Moises paghupay si Yahweh nga iyang Dios, Miuongon siya, "O Yahweh, nganong misilaob man ang imong kasuko batok sa imong

kawathan, nga gipagawas mo gikan sa yuta sa Ehipto uban ang dakong gahom ug ang kusgan nga kamot? **12** Nganong kinahanglan man mosulti ang mga Ehiptohanon, 'Gipagawas niya sila nga may daotang tinguhu, aron pamatyon sila sa kabungtoran ug aron laglagon sila sa kalibutan? Ayaw na padayona ang pagpasilaob sa imong kasuko ug ayaw na paahamtang si silot ang imong kawathan. **13** Hinundomi si Abraham, si Isaac, ug si Israel nga imong mga sulugoon, nga imong gipanumpa ug miuongon kanila, 'Padaghanon ko ang inyong kalinawan sama kadaghan sa kabituonan sa langit, ug ihatag ko sa inyong mga kalinawan kining mga yuta nga akong gisulti. Mapanunod kini nila hangtod sa kahangtoran.'" **14** Unya wala na gipahamtang ni Yahweh ang silot nga iyang gisulti nga ipahamtang sa iyang kawathan. **15** Unya mibiya si Moises ug milugsong sa bukid nga nagbitbit sa duha ka papan nga bato sa kasabotan sa mga balaod. Gisulatan ang isigkakilid sa duha ka papan nga bato, maingon man usab sa atubangan usab ug sa likod niini. **16** Ang mga papan nga bato hinimo mismo sa Dios, ug ang mga simulat gisulat usab sa Dios, nga kinulit diha sa mga papan nga bato. **17** Sa pagkadungog ni Josue sa kaguliyang sa kawathan sa ilang pagpaninggit, miuongon siya kung Moises, "Adunay kagahob nga ingon sa gubat sulod sa kampo." **18** Apan miuongon si Moises, "Dili kana kagahob sa kadaogan, ug dili kagahob sa napildi nga kawathan, kondili kagahob sa panag-awit ang akong nadungog." **19** Sa nagkadul na si Moises sa kampo, nakita na niya ang nating baka ug ang panagsayaw sa kawathan. Hilabihan ang iyong kasuko. Gibusdak niya ang duha ka papan nga bato ug nabungkag kini diha sa tilaan sa bukid. **20** Cikuhu niya ang nating baka nga gihimo sa kawathan, gidaoban kini, gidugmok, ug gisagol sa tubig. Unya gipainom niya kini sa kawathan sa Israel. **21** Unya miuongon si Moises kang Aaron, "Unsa man ang gihimo niining kawathan kanimo, nga giangin mo man sila niining dakong sala?" **22** Miuongon si Aaron, "Ayaw palabi sa imong kasuko, akong agalon. Nasayod ka bitaw niining mga tawhana, kung unsa gayod nila ka gusto ang pagbuhat ug daotan. **23** Miuongon sila kanako, 'Buhati kami ug usa ka dios nga maoy mangulo alang kanamo. Kay alang niining Moises, ang tawo nga nagpagawas kanamo sa Ehipto, wala na kami masayod sa nahitabo kaniya.' **24** Busa miuongon ako kanila, 'Si bisan kinsang tawo nga may mga bulawan, tangtanga kini.' Gihatag nila ang mga bulawan ug gitisa ko kini sa kalayo, ug mitungha kining nating baka." **25** Nakita ni Moises nga dili na mapugangan ang kawathan (kay gipasagdan sila ni Aaron, nga maoy hinungdan nga gibugbalugalan sila sa ilang mga kaaway). **26** Unya miabarog si Moises sa agianan sa kampo ug miuongon, "Kinsa katong dapig kung Yahweh, duol kanako." Midulo kaniya ang tanang mga Levita. **27** Miuongon siya kanila, "Si Yahweh ang Dios sa Israel, nag-ingon niini: 'Ang tagsatagsa ka tawo kinahanglan magtakin sa ilang espada ug lukopon sa pagsuroy ang tibuk agianan sa tibuk kampo, ug pamatyon ang iyong igsoong lalaki, ang iyong kaubanan, ug ang iyong silungan.'" **28** Gituman sa mga Levita ang gisugo ni Moises. Niadto gayong adlaw 3,000 ka mga tawo ang nangamatay. **29** Miuongon si Moises sa mga Levita, "Karon gitugahan kamo nga moalagad kung Yahweh, kay ang tagsatagsa kaninyo nagpatay man batok sa iyong anak nga lalaki ug sa iyong igsoong lalaki, busa gipanalanginan kamo ni Yahweh karong adlawa." **30** Pagkasunod adlaw miuongon si Moises sa kawathan, "Nakabuhut kamo ug usa ka dakong sala. Karon motungas ako ngadto kung Yahweh. Tingali mahimo ko pa ang pagtabon alang sa iyong sala." **31** Mibalik si Moises kung Yahweh ug miuongon, "O kining kawathan nakabuhut ug usa ka dakong sala ug gibuhut nila ang usa ka diosdios nga bulawan. **32** Apan karon, pasayloa intawon ang ilang mga sala; kung dili ka makapasaylo, papasa ako sa talaan nga imong gisulat." **33** Gisulithan ni Yahweh si Moises, "Si bisan kinsa ang nakasala batok kanako, kanang tawhana mao ang papason ko sa akong talaan. **34** Busa karon lakaw, pangulohi ang kawathan didto sa dapit nga gisulti ko kanimo. Ania, ang akong mga anghel magagiya kaninyo. Apan sa umaabot nga adlaw nga silotan ko sila, pagasilotan ko gayod sila tungod sa ilang mga sala." **35** Unya gipadad-an ni Yahweh ug katalagman ang kawathan tungod kay gihimo nila ang nating baka, kadtong gibuhut ni Aaron.

33 Nakisulti si Yahweh kung Moises, "Biya gikan dinihi, ikaw ug ang kawathan nga imong gipagawas gikan sa yuta sa Ehipto. Lakaw ngadto sa yuta nga akong gisaad kung Abraham, kung Isaac, ug kung Jacob, sa dihang miuongon ako, 'ihatag ko kini sa imong mga kalinawan.' **2** Magpadala ako ug anghel nga mag-una kaninyo, ug papahawaon ko ang mga Canaanhon, mga Amonihanon, mga Hitihanon, mga Perisihanon, mga Hivithihanon, ug mga Jesusihanon. **3** Adto niana nga yuta, diin

nagadagayday ang gatas ug dugs apan dili ako mouban kaninyo, tungod kay mga gahi kamo ug ulo nga katawhan. Tingali ug malaglag ko kamo diha sa dalan.” 4 Sa dihang nadungong sa katawhan kining makahahadlok nga mga pulong, nagsubo sila, ug walay nagsul-ob kanila ug mga alahas. 5 Miiong si Yahweh kang Moises, “Sultihang mga Israelita, “Gahi gayod kamog ulo nga katawhan. Kung mouban ako kanyo bisan sa usa lamang ka higayon, tingali ug malaglag ko gayod kamo. Busa karon, tangtanga ang inyong mga alahas aron nga makahukom ako kung unsa ang akong buhaton kaninyo.” 6 Busa wala na gayod magsul-ob ug mga alahas ang mga Israelita gikan sa Bukid sa Horeb ug ngadto pa sa unahan. 7 Gidal ni Moises ang usa ka tolda ug gipatinodg kini gawas sa kuta, nga layolay gamay gikan sa kampo. Gitawag niya kini nga tolda nga tagboanan. Si bisan kinsa ang magpakisayod kung Yahweh alang sa bisan unsang butang mogawas ug moadto sa tolda nga tagboanan, diito sa gawas sa kampo. 8 Sa panahon nga moadto si Moises sa maong tolda, motindong ang tanang katawhan sa gawas sa agianan sa ilang mga tolda ug motan-aw kung Moises hangtod nga makasulod siya. 9 Sa higayon nga makasulod na si Moises sa maong tolda, ang haligi sa panganod mokanao ug mopahimutang sa agianan sa tolda, ug makigsulti si Yahweh ngadto kung Moises. 10 Sa dihang makita sa tanang katawhan ang haligi sa panganod nga mopahimutang sa agianan sa tolda, manindog sila ug mosimba ang matag tawo diito sa ilang kaugalingong agianan sa tolda. 11 Makigsulti si Yahweh ngadto kung Moises sa nawong ug nawong, sama sa usa ka tawo nga nkagisulti sa iyang higala. Urya mobalik si Moises ngadto sa kampo, apan ang iyang sulugoong batan-on nga si Josue ang anak nga lalaki ni Nun, magpabilin sa tolda. 12 Miiong si Moises kang Yahweh, “Tan-awa, nagasulti ka kanako, ‘Dad-a kining katawhan sa ilang pagpanaw,’ apan wala mo ako patibaloce kung kinsa ang imong paubanan kanako. Miiong ka, ‘Nailhan ko ang imong ngalan, ug nakakaplag ka usab ug kalooy sa akong panan-aw.’ 13 Karon kung nakakaplag ako ug kalooy sa imong panan-aw, ipakita kanako ang imong mga dalam aron maila ko ikaw ug magpadayon nga makakaplag ug kalooy sa imong panan-aw. Hinundomi nga kini nga nasod imong katawhan. 14 Mitubag si Yahweh, “Ang akong presensya magaubañ kaniyo, ug hatagan ko ikaw ug kapahulayan.” 15 Miiong si Moises kaniya, “Kung dili mag-uban kanamo ang imong presensya, ayaw kami palakwa gikan dinihi. 16 Kay unsaon man pagkasayod nga nakakaplag ako ug kalooy sa imong panan-aw, ako ug ang imong katawhan? Dili lamang kini, kung mouban ka kanamo maipakita nga laki kani, ako ug ang imong katawhan gikan sa ubang katawhan nga anaa sa ibabaw sa kalibutan?” 17 Miiong si Yahweh kang Moises, “Buhaton ko usab kinin butang nga imong gihangyo, tungod kay nakakaplag ka man ug kalooy sa akong panan-aw, ug nailhan ko ang imong ngalan.” 18 Miiong si Moises, “Palihog pakit-a ako sa imong himaya. 19 Miiong si Yahweh, “Palabayon ko sa imong atubangan ang tanan ko nga pagkamaayo, ug isulti ko ang akong ngalan diha sa imong atubangan nga ‘ako si Yahweh’. Magmahigugmaon ako ngadto sa akong higugmaon, ug magmaluluy-on ako niadtong akong kaloy-an. 20 Apan miiong si Yahweh, “Dili ka makakita sa akong dagway, tungod kay wala gayoy makakita kanako nga mabuhi. 21 Miiong si Yahweh, “Tan-awa, ania kining dapit nga duol kanako; motindog ka niini nga bato. 22 Samtang molabay ang akong himaya, ibutang ko ikaw sa lungag sa bato ug tabonon ko ikaw sa akong kamot hangtod nga makalabay na ako. 23 Urya kuhaon ko ang akong kamot, ug makita mo ang akong likod, apan dili makita ang akong dagway.”

34 Miiong si Yahweh ngadto kung Moises, “Pagputol ug duha ka papan nga bato sama sa nauna nga mga papan. Isulat ko niining mga papan ang mga pulong nga nahusilat sa unang papan, ang papan nga imong gibuk. 2 Pangandong ugma sa buntag ug tungas diito sa Bukid sa Sinai, ug pagpakikita kanako diito ibabaw sa bukid. 3 Walay motungas uban kaniyo. Ayaw tugoti si bisan kinsa nga motaak sa bisan asang babin sa maong bukid. Walay mga karnero o mga baka nga manisbis bisan sa atubangan sa bukid. 4 Busa naputol si Moises ug duha ka papan nga bato sama niadtong nahuna, ug unya mibangon siya sayo sa kabutangon, ug mitungas sa Bukid sa Sinai, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. Gibitbit ni Moises ang papan nga bato. 5 Mikanago si Yahweh sa panganod ug mibarog diito uban kang Moises, ug gilitok niya ang ngalan nga “Yahweh.” 6 Milabay si Yahweh sa atubangan ni Moises ug nagmantala sa iyang ngalan “Si Yahweh, si Yahweh, ang Dios nga maluluy-on ug mahigugmaon, dili daling masuko, ug puno sa matinud-anong kasabotan ug masaligan, 7 nagatuman sa matinud-anong kasabotan alang

sa liboan ka mga kaliwanan, mapasayloon sa mga kasaypanan, sa mga kalapanan, ug sa mga kasal-anan. Apan dili niya pasagdan ang sad-an. Kay tungod sa sala sa mga amahan siloton niya ang ilang mga kaanakan ug ngadto sa mga kaapohan, hangtod sa ikatulo ug ngadto pa sa ikaupat nga mga kaliwanan.” 8 Mihapa dayon si Moises sa yuta ug misimba. 9 Unya miiong siya, “Kung nakakaplag ako karon ug kalooy sa imong panan-aw, O akong Ginoo, palihog uban kanamo, tungod kay kining katawhan nga gahi ug ulo. Pasayloa ang among kasaypanan ug among sala, ug angkona kami ingon nga imong panulondon.” 10 Miiong si Yahweh, “Tan-awa, pagahimoon ko na ang kasabotan. Sa atubangan sa tanan nimong katawhan, buhaton ko ang mga katinghalan nga wala pa nahimo sa tibuk kalibutan ni sa bisan asa nga nasod. Ang tanang katawhan nga uban kanimo makakita sa akong mga buhat, tungod kay makalilisang kining butang nga akong pagabuhutan diha kaninyo. 11 Tumana ang akong mga gimando kaninyo karong adlawa. Sa dili madugay papahawaon ko na sa inyong atubangan ang mga Amorihanon, mga Canaanhon, mga Hitihanon, mga Perishanon, mga Hevitihanon, ug mga Jebusihanon. 12 Pag-amping nga dili kamo maghimo ug kasabotan tali sa mga lumolupyo sa yuta nga inyong pagaadto, kay mahimo silang lit-ag diha kaninyo. 13 Hinuon, kinahanglan nga gun-obon niinyo ang ilang mga halaran, dugmoka ang ilang mga haligi nga bato, ug tumbaha ang ilang mga haligi nga Ashera. 14 Tungod kay wala kamoy laing Dios nga simbahon, tungod kay si Yahweh, kansang ngalan nga abughoan, mao ang Dios nga abughoan. 15 Busa pag-amping nga dili kamo maghimo ug kasabotan tali sa mga lumolupyo sa maong yuta, tungod kay maghimo sila ug pakighilawas alang sa ilang mga dios, ug maghalad sila ngadto sa ilang dios. Unya ang usa kanila modapit kaninyo ug mokoañ kamo sa pipila sa ilang mga halad, 16 ug unya ipaasawa sa gani niinyo ang pipila sa ilang mga anak nga babaye ngadto sa inyong mga anak nga lalaki, ug ang iyang mga anak nga babaye maghimo sa inyong mga anak nga lalaki nga makighilawas alang sa ilang mga dios. 17 Ayaw paghimo ug dios alang sa inyong kaugalingon gikan sa tinunaw nga puthaw. 18 Kinahanglan nga inyong tumanon ang Kasaulogan sa Tinapay nga walay Patubo. Ingon nga ako nagmando kaninyo, kaon kamo sa tinapay nga walay patubo sulod sa pito ka adlaw sa insaktong panahon sa bulan sa Abid, tungod kay sa bulan sa Abid nakalingkawas kamo gikan sa Ehipto. 19 Ako ang tanang kamagulangang anak, bisan pa man ang unang anak nga laki sa inyong mga baka, ang mga kanding ug mga karnero. 20 Kinahanglan nga lukaton niinyo ang panganyay nga asno pinaagi sa pag-iliis ug nating karnero, apan kung diil niinyo kini lukaton, kinahanglan nga balion niinyo ang liog niini. Kinahanglan nga lukaton niinyo ang tanan niinyong kamagulangang mga anak nga lalaki. Walay tawo nga moanhi kanako nga walay dala. 21 Motrabaho kamo sulod sa unom ka adlaw, apan sa ikapito nga adlaw kinahanglan mopahulay kamo. Bisan pa sa adlaw sa tingdaro ug sa ting-aní, kinahanglan mopahulay kamo. 22 Kinahanglan bantayan niinyo ang Kasaulogan sa mga Simana uban ang unang abot sa inanang trigo, kinahanglan nga bantayan niinyo ang Kapistahan sa Pagpanigom sa kataposan sa tuig. 23 Tulo ka higayon sa usa ka tuig kinahanglan nga inyong ipakita ang tanang kalalakin-an sa atubangan ni Yahweh nga Ginoo, ang Dios sa Israel. 24 Tungod kay papahawaon ko sa inyong atubangan ang kanasoran ug dugangan ko ang inyong mga utlanan. Walay mangandoy sa pag-angkon sa inyong yuta ingon nga ilang gipanag-iya sa dihang mopakita kamo sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios makatulo sa usa ka tuig. 25 Kinahanglan nga dili niinyo ihalad ang dugo sa akong halad uban ang bisan unsa nga ipgaputubo, ni mabutangan ang bisan unsang karne nga masalin gikan sa halad sa Kasaulogan sa Pagsaylo. 26 Kinahanglan nga inyong dad-on labing maayo nga unang mga bunga gikan sa inyong kaumahan ngadto sa akong templo. Kinahanglan nga dili niinyo lat-an nating kanding gamit ang gatas sa iyang inahan.” 27 Miiong si Yahweh kang Moises, “Isulat kini nga mga pulong, tungod kay ipanaad ko kini nga mga pulong nga akong isulti, ug maghimo ug kasabotan tali kanimo ug sa Israel.” 28 Dido si Moises uban kang Yahweh sulod sa 40 ka mga adlaw ug mga gabii; wala siya mikaon ug bisan unsa nga pagkaon ni miinom ug tubig. Gisulat niya diha sa mga papan nga bato ang mga pulong sa kasabotan, ang napulo ka mga kasugoan. 29 Sa mikanao na si Moises gikan sa Bukid sa Sinai dala ang duha ka papan nga bato sa kasugoan nga anaa sa iyang mga kamot, wala siya masayod nga aya ngay dagway nahimong sulaw samtang nkagisulti sa Dios. 30 Sa pagkakita ni Aaron ug sa mga Israelita kung Moises, midan-ag ang iyang dagway, ug nangahadlok sila nga moduol kaniya. 31

Apan gipangtawag sila ni Moises, unya si Aaron ug ang tanang pangulo sa kawthwan miduol kaniya. Unya nakigsulti si Moises ngadto kanila. **32** Pagkahuman niini, miduol kang Moises ang tanang kawthwan sa Israel, ug gisuginlan sila sa tanang mga sugo nga gihatag ni Yahweh kaniya didto sa Bukid sa Sinai. **33** Sa nahuman na si Moises sa pagpakiugtang kanila, gitabonan niya ang iyang dagway sa panapton nga nipsis. **34** Sa matag higayon nga moadtto si Moises ngadto kang Yahweh aron sa pagpakiugtang kanila, tangtangon niya ang tabon, hangtod nga makagawas siya. Sa dihang makagawas na siya, sultihan niya ang mga Israelita kung unsa ang gimando kaniya nga isulti. **35** Sa dihang makita sa mga Israelita nga nagdan-ag ang panagway ni Moises, tabonan niya ang iyang dagway pag-usab hangtod nga makabatik siya sa pagpakiugtang kanila, kaniya.

35 Gitigom ni Moises ang tibook katilingban sa Israel ug miingon kanila, "Mao kini ang mga butang nga gimando ni Yahweh nga inyong buhaton. **2** Sulod sa unom ka mga adlaw magtrabaho kamo, apan alang kaninyo, ang ikapito nga adlaw kinahanglanan balaanon, usa ka adlaw nga Igpapahulay, balaan kang Yahweh. Si bisan kinsa ang motrabaho nianang adlawa kinahanglanan pagapayton. **3** Kinahanglanan dili kamo maghaling sa bisan asa sa inyong panimalay sa Adlaw nga Igpapahulay." **4** Nakigsulti si Moises sa tibook katilingban sa mga Israelita, "Mao kini ang mga butang nga gimando ni Yahweh." **5** Paghalad alang kang Yahweh, kamong tanan nga adunay masinugtanong kasingkasing. Paghalad alang kang Yahweh—bulawan, plata, ug brons, **6** linubid nga asul, tapul, pula, ug pinong lino; balahibo sa kanding; **7** mga panit sa laking karnero nga gitina ug pula ug panit sa mananap nga dugong; kahoy nga akasya; **8** lana alang sa mga lampara sa balay alamponaan, mga pahumot alang sa lanang igiddihog ug sa mahumot nga insenso, **9** onix ug uban pang bilihong mga bato nga ipatapot sa efod ug sa sapaw sa dughan. **10** Paanhia ang tanang hanas nga mga tawo diha kaninyo ug pahimoa sa tanang butang nga gimando ni Yahweh— **11** ang tabernakulo uban ang tolda niini, ang pangtabon niini, ang mga kaw-itanan, ang mga tabla, mga pangbabag, mga haligi, ug mga sukaranan; **12** lakip na usab ang arka sa kasabutan uban ang mga dayongan niini, ang tabon sa arka sa kasabutan, ug ang tabil aron motago niini. **13** Gidala nila ang lamesa uban ang mga dayongan niini, ang tanan nga kasangkapan niini, ug ang tinapay sa presensya; **14** ang tungtongganan alang sa mga suga, uban ang dayandayan niini, ang mga lampara niini, ug ang lana alang sa mga lampara; **15** ang halaranan sa insenso uban ang dayongan niini, ang lanang igiddihog ug ang mahumot nga insenso; ang tabil alang sa ganghaan sa tabernakulo; **16** ang halaran alang sa mga halad sinunong uban ang rehas nga bronsé ug ang dayongan niini ug ang mga kagamitan; ug ang dako nga panaksan uban ang tungtongganan niini. **17** Gidala nila ang mga tabil alang sa hawanan uban ang mga haligi ug ang mga sukaranan niini ug ang mga tabil sa agianan sa tolda; **18** ug ang mga ugsok sa tolda alang sa tabernakulo ug sa hawanan, uban ang mga hikot. **19** Gidala nila ang maayong mga tinahing bisti alang sa mag-alagad sa balaang dapit, ang balaang bisti alang sa pari nga si Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki, aron moalagad sila iginong nga mga pari." **20** Unya mibiya ang tanang tribo sa Israel ug mipauli gikan sa atubangan ni Moises. **21** Ang tanang kasingkasing nga iyang natandog ug kadtong espiritu nga naandam mibalik ug nagdalag halad alang kang Yahweh alang sa pagtukod sa tabernakulo, alang sa tanang kagamitan sa pag-alagad niini, ug alang sa mga balaang bisti. **22** Nagabot sila, ang mga lalaki ug mga babaye, ang tanan nga adunay masinugtanong kasingkasing. Gidala nila ang mga dayandayan, mga ariyos, ug mga kwentas, ang tanang matang sa alahas nga bulawan. Gihalad nila ang tanang bulawan iginong nga hiniusang halad ngadto kang Yahweh. **23** Gidala sa tanang tawo nga adunay balahibong panapton nga asul, tapul, o pula, pinong lino, balahibo sa kanding, panit sa laking karnero nga gitina ug pula, o panit sa mananap nga dugong. **24** Ang mga tawo nga naghalad ug plata o bronsé alang kang Yahweh, ug ang mga tawo nga adunay kahoy nga akasya aron magamit sa bisan unsa nga buluhaton nagdala usab niini. **25** Ang mga babaye nga hanas sa paghimog linubid, nagdala sa iyang nahimo—linubid nga asul, tapul, o pula, o pinong lino. **26** Ang tanang kasingkasing sa mga babaye nga nadasig ug kadtong hanas sa paghimog ug linubid gamit ang balahibo sa kanding. **27** Gidala sa mga pangulo ang mga bato nga onix ug mga bilihong bato nga ibutang sa efod ug sa tabon sa dughan; **28** Gidala nila ang mga pahumot ug lana alang sa mga lampara, alang sa lanang igiddihog, ug alang sa mahumot nga insenso. **29** Gidala sa mga Israelita ang kinabut-on ang halad alang

kang Yahweh; gidala sa tanang lalaki ug babaye nga may kasingkasing nga masinugtanong ang mga kagamitan alang sa tanang buluhaton nga gimando ni Yahweh pinaagi kang Moises nga buhaton. **30** Miingon si Moises sa mga Israelita, "Tan-awa, gitawag ni Yahweh si Bezalel ang anak nga lalaki ni Uri nga anak ni Hur, gikan sa tribo ni Juda. **31** Gipuno niya si Bezalel sa iyang Espiritu, aron hatagan siya ug kaalam, panabot, ug kahibalo, alang sa tanang matang sa buluhaton, **32** sa paghimo sa mga maanindot nga disenyo ug sa paghimo gamit ang bulawan, plata, ug bronsé; **33** sa pagputol usab ug pagpahimutang sa mga bato ug sa pagkulto sa mga kahoy—sa pagbuhat sa tanang matang sa disenyo ug paggama. **34** Gihatagan niya sa katakos ang iyang kasingkasing sa pagtudlo, kaniya ug kaniya ng Oholiah ang anak nga lalaki ni Ahisamac, gikan sa tribo ni Dan. **35** Gihatagan sila ni Yahweh sa katakos sa pagbuhat sa tanang matang sa buluhaton, sa pagtrabaho iginong nga hanas ng tighimo, iginong nga tigkulto, iginong nga mga tigburda sa asul, tapul, ug sa pulang balahibo sa karnero ug sa pinong lino, ug iginong nga mga manghababol. Silang tanan ang tighimo sa tanang matang sa buluhaton, ug mga hanas sila nga modisenyo.

36 Busa si Bezalel ug si Oholab ug ang matag usa ka tawo nga gihatagan ni Yahweh sa kahanas ug katakos nga masayaran kung unsaon pagbuhat ang mga buluhaton sa pagtukod sa balaang dapit mao ang mobuhat sa buluhaton sumala sa tanang gisugo ni Yahweh." **2** Gipatawag ni Moises si Bezalel, si Oholab, ug ang matag usa ka hanas na tawo kansang kaalam naggikan kang Yahweh, ug si bisan kinsa nga natandog ang kasingkasing nga motabang ug mobuhat sa buluhaton. **3** Gihatag ni Moises kanila ang tanang mga halad nga gidala sa mga Israelita alang sa pagtukod sa balaang dapit. Nagpadayon gihipon sa pagdala ang mga tawo sa kinabut-on nga mga halad matag buntag ngadto kang Moises. **4** Busa nangabot ang tanang hanas nga mga tawo nga nagtrabaho diito sa balaang dapit. **5** Misulti ang mga trabahante kang Moises, "Ang kawthwan nagdalag sobra kay sa gikinahanglan sa pagbuhat sa buluhaton nga gisugo kanato ni Yahweh." **6** Busa nagsugo si Moises nga wala nay si bisan kinsa nga anaa sulod sa kampo ang magdala ug duggang nga mga halad alang sa pagtukod sa balaang dapit. Unya miuhunong na ang kawthwan sa pagdala niini nga mga gasa. **7** Paigo na ang anaa kanila nga mga kasangkapan alang sa tanang buluhaton. **8** Busa ang tanang mga hanas nga tawo diha kanila mao ang nagtukod sa tabernakulo lakip ang napulo ka tabil nga hinimo sa pinong lino ug linubid nga asul, tapul, ug pula nga may hulagway sa kerubim. Gibuhat kini ni Bezalel, ang hanas kaayo nga tawo. **9** Ang gitas-on sa matag tabil 20 ka cubit, ang gilapdon niini upat ka cubit. Ang tanang tabil managsama lamang ang gidak-on. **10** Gisumpaysumpay sa pagtahia ni Bezalel ang lima ka tabil, ug mao usab ang iyang gibuhat sa laing lima ka tabil. **11** Naghimo siya ug galong nga asul sa kilid sa tumoy sa unang hut-on ug sa tabil, ug naghimo usab siya ug sama niini sa ikaduhang hut-on sa tabil. **12** Gibutangan niya ug 50 ka mga galong ang unang hut-on sa tabil ug 50 usab ka mga galong sa kilid sa tumoy sa ikaduhang hut-on sa tabil. Busa nagtugbang ang mga galong. **13** Naghimo siya ug 50 ka kaw-it nga bulawan ug gisumpay ang duha ka mga tabil aron maporma ang tabernakulo. **14** Naghimo si Bezalel ug napulo ug usa ka mga tabil gikan sa balahibo sa kanding aron iatop sa tabernakulo. **15** Ang gitas-on sa matag tabil 30 ka cubit, ug may gilapdon nga upat ka cubit. Managsama ang gidak-on sa napulog usa ka tabil. **16** Gisumpaysumpay niya sa pagtahia ang lima ka tabil ug ang laing unom ka tabil usab. **17** Naghimo siya ug 50 ka mga galong sa kilid sa tumoy sa unang hut-on sa tabil, ug laing 50 ka mga galong diha sa kilid tumoy sa mga tabil aron masumpay ang ikaduhang hut-on. **18** Naghimo si Bezalel ug 50 ka kaw-it nga bronse aron masumpay ang duha ka hut-on sa tabil ug maporma kining tolda. **19** Naghimo siya ug atop sa tabernakulo gikan sa panit sa laking karnero nga tinina ug pula, adunay lain pang atop sa maayong panit nga ibutang sa ibabaw niini. **20** Naggabas si Bezalel ug mga tabla gikan sa kahoy nga akasya alang sa tabernakulo. **21** Ang gitas-on sa matag usa ka tabla napulo ka cubits, ug 1/2 ka cubits ang gilapdon niini. **22** Ang matag usa ka tabla adunay duha ka kahoy nga ugsok aron masumpaysumpay kini. Gibuhat niya kini sa tanang tabla sa tabernakulo. **23** Sama niini ang pagbuhat niya sa mga tabla: 20 ka mga tabla alang sa habagatang bahin. **24** Nagbuhat si Bezalel ug 40 ka sukaranan nga plata alang sa mga tabla. Adunay duha ka sukaranan ang matag usa ka tabla aron pagsumpaya niini. **25** Alang sa ikaduhang bahin sa tabernakulo, sa amihanang bahin, naggabas siya ug 20 ka mga tabla. **26** ug 40 ka sukaranan nga plata niini. Ang matag usa ka tabla adunay duha

ka sukaranan, sa sunod na usab nga tabla, hangtod sa uban pang mga tabla. **27** Alang sa luyo sa tabernakulo sa kasadpan, naggabas si Bezalel ug unom ka mga tabla. **28** Naggabas usab siya ug lain pang duha ka tabla alang sa mga eskina sa likod sa tabernakulo. **29** Kini nga mga tabla nagbulagbulag sa ilalom, apan gisumpay sukad sa ubos hangtod taas nga sangko sa usa ka liningin. Gihimo niya ang sama niini sa duha ka mga eskina. **30** Adunay walo ka mga tabla, uban sa mga sukaranan nga plata niini. Adunay 16 tanan ka mga sukaranan, tagduha ka sukaranan sa matag usa ka tabla. **31** Naghimo usab si Bezalel ug pangbabag gikan sa kahoy nga akasya—lima alang sa mga tabla sa usa ka babin sa tabernakulo, **32** lima alang sa mga tabla sa laing babin sa tabernakulo, ug lima ka mga pangbabag alang sa luyo nga babin sa tabernakulo ditdo sa kasadpan. **33** Gipalapas niya paghimo ang pangbabag sa tungatunga nga babin sa mga tabla aron mosangko sa isig ka tumoy. **34** Gihaklapan niyang bulawan ang mga tabla. Gihimoan niya kini ug bulawan nga liningin aron kasal-ohan sa mga pangbabag, ug gihaklapan niyang bulawan ang mga pangbabag. **35** Naghimo si Bezalel ug mga tabil sa linubid nga asul, tapul, ug pula, ug pino nga lino, nga binurndahan ug kerubim, gibuhut kini sa hanas nga tighimo. **36** Naghimo siya ug upat ka haligi sa kahoyng akasya aron kabitinan sa mga tabil, ug gihaklapan niya kini ug bulawan. Naghimo usab siya ug mga kaw-it nga bulawan alang sa mga haligi, ug gibutangan niya kini ug upat ka sukaranan nga plata. **37** Naghimo siya ug tabil alang sa ganghaan sa tolda. Hinimo kini sa linubid nga asul, tapul, ug pula, gamit ang pino nga lino, gibuhut kini sa usa ka tigburda. **38** Naghimo usab siya ug lima ka mga haligi sa tabil nga may kaw-itangan. Gihaklapan niyang bulawan ang mga tumoy ug ang mga hikot niini. Ang lima ka sukaranan hinimo gamit ang bronze.

37 Gihimo ni Bezalel ang arka sa kasabotan gamit ang kahoy nga akasya. Ang gitas-on niini 2 ug 1/2 ka cubit; 1. 5 ka cubit ang gitapdon niini; ug ang gihabugon niini 1/2 ka cubit. **2** Ang gawas ug ang sulod niini gihaklapan niya ug lunsayng bulawan unya giribithan ug bulawan ang palibot sa ibabaw niini. **3** Gihulma niya ang upat ka dakong liningin nga bulawan alang sa upat ka til, ang duha niini gibitay sa pikas babin, ug ang laing duha gibitay usab sa pikas babin. **4** Gihimo niya ang mga dayongan gamit ang kahoy nga akasya ug gihaklapan kini ug bulawan. **5** Gisukoski nya ang mga dayongan sa mga dakong liningin nga bulawan sa isigkakiliid sa arka sa kasabotan, aron madayongan kini. **6** Gihimo niya ang tabon gamit ang lunsayng bulawan. Ang gitas-on niini 2 ug 1/2 ka cubit, ug ang gitapdon niini 1 ug 1/2 ka cubit. **7** Gihimo ni Bezalel ang duha ka kerubim nga hilumala sa bulawan alang sa isigkakilid niini. **8** Ang matag usa ka kerubim ibutang sa isigkakiliid sa tabon. Hinimo kini inger nga nausa diha sa tabon. **9** Gipabukhad ang mga pako sa kerubim ug napandongan niini ang tabon. Nag-atubangay ang kerubim sa usag-usa ug nagdungaw sa tungatunga sa tabon. **10** Gihimo ni Bezalel ang lamesa gamit ang kahoy nga akasya. Ang gitas-on niini duha ka cubit, usa ka cubit ang gitapdon, ug may gihabugon nga 1 ug 1/2 ka cubit. **11** Gihaklapan niya kini ug lunsayng bulawan unya giribithan ug lunsayng bulawan ang kiliid sa ibabaw niini. **12** Gisanipahan niya ang palibot niini nga may usa ka dangaw ang gitapdon, ug gihaklapan kini ug bulawan. **13** Gihulma niya ang upat ka dakong liningin nga bulawan ug gipasulod kini sa upat ka eskina, kung asa nahimutang ang upat ka til. **14** Gibutangan kining mga dakong liningin aron nga bulawan nga may suksokan sa mga dayongan sa lamesa, aron madayongan kini. **15** Gihimo niya ang mga dayongan gamit ang kahoy nga akasya ug gihaklapan niya kini ug bulawan, aron madayongan ang lamesa. **16** Gihimo niya ang mga kasangkapan alang sa lamesa—ang mga plato, mga kutsara, mga panaksan, ug mga parundulan nga pangbubo sa mga halad. Gihimo niya kini gikan sa lunsayng bulawan. **17** Gihimo niya ang tungtonganan sa lampara gikan sa limilok nga lunsayng bulawan. Gihimo ni Bezalel ang tungtonganan sa lampara nga adunay tungtonganan ug lawas. Ang mga tungtonganan sa lampara, ang mga dahondahan, ug ang mga bulakbulak gihimo unay gayod niini. **18** Adunay unom ka sanga ang gipatugbaw gikan sa mga kiliid niini—may tulo ka sanga ang gipatugbaw gikan sa isigkakiliid niini. **19** Ang unang sanga adunay tulo ka gagmayng panaksan nga hinimo sama sa bulak sa almendras, may dahondahan ug bulakbulak, ug inger usab niini ang pagbuhat sa pikas sanga. Gihimo ang unom ka mga sanga nga gipatugbaw diha sa tungtonganan sa lampara sama gayod sa nahiuna. **20** Sa tungtonganan sa lampara mismo, nga mao ang lawas, may upat ka kupa nga hinimo sama sa bulak sa almendras uban ang mga dahondahan ug mga bulakbulak. **21** May mga bulakbulak

sa ilalom nga giusa paghimo sa matag pares sa sanga, sa unang pares hangtod sa ikatulong pares. Managsama usab ang gihimo sa unom ka sanga nga gipatugbaw gikan sa tungtonganan sa lampara. **22** Ang mga bulakbulak niini ug ang mga sanga unay tanan sa usa lamang ka paglilok gikan sa lunsayng bulawan. **23** Gihimo ni Bezalel ang tungtonganan sa lampara ug ang pito niini ka mga lampara, ang mga siping ug ang mga sulo nga hinimo sa lunsayng bulawan. **24** Gihimo usab niya ang butanganan ug suga ug ang mga kasangkapan niini hinimo gikan sa usa ka talent ang lunsayng bulawan. **25** Gihimo ni Bezalel ang halaran sa insenso. Gihimo niya kini gamit ang kahoy nga akasya. Ang gitas-on niini usa ka cubit, ug ang gitapdon usab niini usa ka cubit. Kwadrado kini, ug duha ka cubits ang gihabugon. Ang mga sungaysungay niini hinimo unay sa kinatibuk-an niini. **26** Gihaklapan niya ug lunsayng bulawan ang halaran sa insenso—ang ibabaw, ang mga kiliid, ug ang mga sungaysungay niini. Gipalibotan niya ug bulawan ang mga eskina niini. **27** Gihimo niya ang duha ka liningin nga bulawan nga gibitay ilalon sa eskina sa isig ka kiliid niini sa halaran sa sunoganan sa insenso. Ang mga liningin nga bulawan ng suksokan sa mga dayongan. **28** Gihimo niya ang mga dayongan gamit ang kahoy nga akasya ug gihaklapan niya kini ug bulawan. **29** Gihimo niya ang sagrado nga lana nga igiddihog ug walay sagol nga alimyon sa insenso, gibuhut kini sa usa ka tighimo ug pahumot.

38 Gihimo ni Bezalel ang halaran nga sunoganan sa mga halad gamit ang kahoy nga akasya. Kwadrado kini nga may lima ka cubit ang gitas-on ug lima usab ka cubit ang gitapdon ug tulo ka cubit ang gihabugon. **2** Gihimo niya ang upat ka eskina niini ug mga sungaysungay nga sama sa sungay sa torong baka. Gihimo niya kini unay sa halaran, unya gihaklapan niya kini ug bronse. **3** Gihimo niya ang tanang kasangkapan alang sa halaran—ang mga panaksan nga saloran sa abo, mga pangkandos, mga dagkong panaksan, mga pangtuhog sa karne, ug mga butanganan sa baga. Gihimo niya kining tanan nga mga kasangkapan gamit ang bronze. **4** Gihimo niya ang rehas nga bronze alang sa halaran, nga gibutang ilalom sa sanipa gikan sa tungatunga paubos. **5** Gihulma usab niya ang upat ka liningin nga gitao diha sa upat ka mga eskina sa rehas nga bronse, aron kasukoskan sa mga dayongan. **6** Gihimo ni Bezalel ang mga dayongan gamit ang kahoy nga akasya ug gihaklapan kini ug bronse. **7** Gisukoski nya ang mga dayongan agi sa mga liningin diha sa kiliid sa halaran, aron madayongan kini. Gihimo niya ang halaran gamit ang tabla, nga hawan sa sulod. **8** Gihimo ni Bezalel ang dakong panaksan nga bronse uban ang tungtonganan niini nga bronse. Gihimo niya ang dakong panaksan gikan sa mga samin nga gipanag-iyahan sa mga babaye nga nag-alagad ditdo sa ganghaan sa tolda nga tagboanan. **9** Gihimo usab ni Bezalel ang hawanahan. Ang mga tabil nga gihibayt sa habagatang babin sa hawanahan, hinimo gikan sa pinong lino, nga may gitas-on nga 100 ka cubit. **10** Ang mga tabil adunay 20 ka mga haligi, uban sa 20 ka mga sukaranan nga bronse. Adunay mga kaw-itangan nga gibutang sa mga haligi, lakiip ang mga panghikot nga plata. **11** Ingon man ang amihنانg babin, adunay mga tabil nga 100 cubit ang gitas-on uban ang 20 ka mga haligi, 20 ka mga sukaranan nga bronse, mga kaw-itangan nga gibutang sa mga haligi, ug mga panghikot nga plata. **12** Ang mga tabil sa kasadpang babin may gitas-on nga 50 ka cubits, uban sa napulo ka mga haligi ug sukaranan. Ang mga kaw-itangan ug ang mga panghikot sa haligi hinimo sa plata. **13** Ang hawanahan usab sa sidlakang babin may gitas-on nga 50 ka cubit. **14** Sa may kiliid dapit sa ganghaan adunay mga tabil nga 50 ka cubit ang gitas-on. Aduna kini tulo ka mga haligi uban sa tulo ka mga sukaranan. **15** Sa pikas babin usab sa ganghaan sa hawanahan adunay mga tabil nga 50 ka cubits ang gitas-on, uban ang tulo ka mga haligi ug tulo ka mga sukaranan. **16** Ang tanang mga tabil palibot sa hawanahan hinimo sa pinong lino. **17** Hinimo sa bronse ang mga sukaranan sa haligi. Ang mga kaw-itangan ug mga panghikot hinimo gikan sa plata, ug gitabonag plata ang ibabaw sa mga haligi. Ang tanang haligi sa hawanahan gihaklapan ug plata. **18** Ang tabil sa ganghaan sa hawanahan may gitas-on nga 20 ka cubit. Ang tabil hinimo sa linong asul, tapul, pula ug linubid nga pinong lino, nga may 20 ka cubit ang gitas-on. Aduna kini gitas-on nga 20 ka cubit ug lima ka cubit ang gihabugon, sama sa mga tabil sa hawanahan. **19** Aduna kini upat ka sukaranan nga bronze ug kaw-itangan nga plata. Ang gitabon ibabaw sa mga haligi ug ang mga panghikot niini hinimo sa plata. **20** Hinimo sa bronze ang tanang ugsok sa tolda sa tabernakulo ug sa hawanahan. **21** Mao kini ang talaan sa mga kasangkapan sa tabernakulo, ang tabernakulo sa kasabotan ug sa mga balaod, nga gituman sumala sa gitulido ni Moises.

Mao kini ang buluhaton sa mga Levita ilalom sa pagdumala ni Itamar ang anak nga lalaki sa pari nga si Aaron. **22** Si Bezalel ang anak nga lalaki ni Uri, ang anak nga lalaki ni Hur nga gikan sa tribu sa Juda, mao ang nagbuhat sa tanang butang nga gimando ni Yahweh kang Moises. **23** Si Oholab ang anak nga lalaki ni Ahisamac, nga gikan sa tribu ni Dan, mao ang kauban ni Bezalel ingon nga tigkultuk, hanas nga tighimo, ug tigburda sa linubid nga asul, tapul, ug pula, ug sa pino nga lino. **24** Ang tanang bulawan nga gigamit sa buluhaton, tanang buhat nga may kalabutan sa balaang dapit—ang mga hinalad nga bulawan—**29** ka talent (ang usa ka talent sama ra sa 34 ka kilo) ug 730 ka shekel, gitimbang pinaagi sa sukdanon sa shekel didto sa balay alampoon. **25** Ang plata nga gihatag sa katawhan may gibug-aton nga 100 ka talent ug 1, 775 shekel, sumala sa timabangan sa shekel sa balay alampoon, **26** o usa ka bako kada tawo nga 1/2 ka shekel, sumala sa timabangan sa shekel sa balyal alampoon. Kining maong kantidad natigom sumala sa matag usa ka tawo nga nalista sa listahan, may 603, 550 tanan ka mga lalaki nga nagsanuinon ug 20 ka tuig pataas. **27** 100 ka talent sa plata ang gigamit alang sa mga sukaranan sa balaang dapit ug sa mga sukaranan sa haligi sa tabil: may 100 ka sukaranan unya usa ka talent sa matag usa ka sukaranan. **28** Sa nahiibilin nga 1, 775 ka shekel nga plata, gihimo ni Bezalel ang mga kaw-itanan nga gikaw-it sa mga haligi, gitabonan ang ibabaw sa mga haligi, ug gihimoan kini ug mga tukod. **29** Ang mga hinalad nga broney may gibug-aton ng 70 ka talent ug 2, 400 ka shekel. **30** Piinaagi niini gihimo niya ang mga sukaranan alang sa ganghaan sa tolda nga tagboanan, ang halaran nga brонse, angrehas nga brонse, ang tanang kasangkapan sa halaran, **31** ang mga sukaranan sa haligi sa hawanan, ang mga sukaranan sa mga halagi sa ganghaan sa hawanan, ang tanang mga ugsook sa tolda alang sa tabernakulo, ug ang tanang mga ugsook sa hawanan.

39 Naghimo sila ug maayo nga mga bisti alang sa pag-alagad sa balaan nga dapit gamit ang asul, tapul, ug balahibo nga pula. Gihimoan nila ug mga bisti si Aaron alang sa balaan nga dapit, sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **2** Naghimo si Bezalel ug bulawan nga efod, nga asul, tapul, balahibo nga pula, ug sa pinong linubid nga lino. **3** Nagdukdok sila ug mga nipis nga bulawan ug gitabas kini ingon nga mga tanod aron sa pagtahi niini ngadto sa asul, sa tapul, ug sa balahibo nga pula, ug ngadto sa pino nga lino, nga binuhat sa usa ka hanas nga tighimo. **4** Gibuhatan nila ug mga hikot ang efod sa may abaga, nga nagsumpay sa duha ka sidsid sa ibabaw nga babin niini. **5** Pino nga pagkatahi ang bakus niini sama sa efod; gisumpay kini aron mausa uban sa efod, hinimo kini sa pinong linubid nga lino nga bulawan, asul, ang tapul, ug ang dagtom pula, sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **6** Nagkultuk sila ug onix nga mga bato, nga gilibutan ug bulawan, gikultutan kini sama sa usa ka selyo, ug gikultutan sa mga ngalan sa napul ug duha ka mga anah nga lalaki ni Israel. **7** Gibutang kini ni Bezalel sa abagang babin nga mga hikot sa efod, ingon nga mga bato aron sa pagpahinulom kang Yahweh mahitungod sa napulo ug duha ka mga anak nga lalaki ni Israel, sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **8** Naghimo siya ug tabon sa dughan, ang buhat sa usa ka hanas nga tighimo, gidesinyohan sama sa efod. Gibuhati nya kini gikan sa bulawan, sa asul, sa tapul, ug sa pula nga balahibo, ug sa pinong lino. **9** Kwadrado kini. Gipilo nila sa makaduha ang tabon sa dughan. Usa ka dawang gitas-on niini ug usa ka dawang usab ang gilapdon. **10** Gilaray nila sa sulod niini ang mga mahalon nga mga bato sa upat ka laray. Ang unang laray adunay rubi, topas, ug garnet. **11** Ang ikaduhang laray adunay esmeralda, safiro, ug diamante. **12** Ang ikatulong laray adunay hasinto, agata, ug ametis. **13** Ang ikaapat nga laray adunay berilo, onix, ug haspe. Gipabilbotan kini nga mga bato sa engaste nga bulawan. **14** Gihanay ang mga bato sumala sa mga ngalan sa napulo ug duha ka mga anak nga lalaki ni Israel, gihanay sumala sa matag ngalan. Nahisama sila sa kinulit sa usa ka singsing, ang matag ngalan nagtimaan sa usa sa napulo ug duha ka mga tribu. **15** Nagbuhat sila ug mga kadena nga sama sa mga pisi ngadto sa tabon sa dughan nga gisalapid gikan sa lunsay nga bulawan. **16** Nagbuhat sila ug duha ka sukaranan nga bulawan ug duha ka singsing nga bulawan, gipapilit nila ang duha ka singsing nga bulawan ngadto sa duha ka sidsid sa tabon sa dughan. **17** Gibutang nila ang duha ka sinalapid nga kadena nga bulawan diha sa duha ka singsing nga anaa sa duha ka sidsid sa tabon sa dughan. **18** Gibutang nila ang duha ka tumoy sa sinalapid ngadto sa duha ka sukaranan. Gipatapot nila kini sa hikot sa efod sa atubangang babin niini. **19** Naghimo sila ug duha ka singsing nga bulawan ug gibutang kini diha sa duha ka sidsid sa tabon sa dughan, sa

sidsid nga sunod sa sulod nga babin niini. **20** Naghimo sila ug lain pang duha ka singsing nga bulawan ug gipatapot kini sa ubos sa duha ka hikot sa atubangan sa efod, duol ang utlanan niini ibabaw sa pino nga pagkatahi nga bakos sa efod. **21** Gihikot nila ang tabon sa dughan diha sa mga singsing niini ngadto sa mga singsing sa efod uban sa usa ka pisi nga asul, aron nga sumpay lamang kini ibabaw sa pino nga pagkatahi nga bakos sa efod. Aron dili mabulag ang tabon sa dughan gikan sa efod. Gihimo kini sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **22** Naghimo ug kupo sa efod si Bezalel gikan sa tapul nga panapton, ang buhat sa usa ka magbuburda. **23** Aduna kini sul-obanan sa ulo sa tungang babin niini. Gitahi ang sul-obanan sa ulo libot niini aron dili kini magisi. **24** Sa ubos nga sidsid niini, gidayandayanan nila kini ug mga pormang prutas nga granada nga asul, tapul, ug dagtom pula nga tanod ug pino nga lino. **25** Naghimo sila ug mga kiling-kiling gikan sa lunsay nga bulawan, ug gibutang nila ang mga kiling-kiling sa tunga sa mga pormang prutas nga granada sa tanang babin sa ubos nga sidsid sa kupo—**26** ang usa ka kiling-kiling ug ang usa ka pormang prutas nga granada—ang anaa sa sidsid sa kupo alang sa pag-alagad ni Aaron. Sumala kini sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **27** Naghimo sila ug mga tag-as nga bisti gikan sa pinong lino alang kang Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki. **28** Naghimo sila gikan sa pinong lino ug purong, mga kalo, mga pang-ilalom nga bisti, **29** ug bakos nga asul, tapul, ug dagtom pula nga tanod, ang buhat sa usa ka magbuburda. Sumala kini sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **30** Naghimo sila ug balanong korona gikan sa lunsay nga bulawan; gikulitan nila kini, sama sa kinulit sa usa ka selyo, "Balaan ngadto kang Yahweh." **31** Gipatapot nila sa ibabaw nga babin sa purong ang asul nga pisi. Sumala kini sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **32** Busa nahuman ang bulohutan diha sa tabernakulo, ang tolda nga tagboanan. Gihimo kining tanan sa katawhan sa Israel. Gituman nila ang tanan nga mga sugo ni Yahweh nga gihatag kag Moises. **33** Gidala nila ang tabernakulo ngadto kang Moises—ang tolda ug ang tanang galamiton niini, mga kaw-it, mga bungbung, mga pangbabag, mga haligi, ug ang mga pasukaranan niini; **34** ug ang mga tabon nga hinimo sa panit sa laking karnero nga gitinaan ug pula, ug ang tabon nga panit sa mananap sa dagat, ug ang tabil nga itabon **35** sa sudlanan sa pagpamatuod, ingon man ang mga dayongan ug ang halaran sa pagpasig-uli. **36** Gidala nila ang lamesa, ug ang tanang mga galamiton niini; ug ang tinapay nga nagpaila sa presensya sa Dios; **37** ang tungtonganang ug suga nga lunsay nga bulawan ug ang mga suga nga nalaray niini, uban sa mga galamiton niini ug ang lana alang sa mga suga; **38** ang bulawanong halaran, ang igdidihog nga lana ug ang mahumot nga insenso; ang babag alang sa ganghaan sa tabernakulo; **39** ang tumbaga nga halaran uban ang rehas nga tumbaga niini ug ang mga dayongan niini ug ang mga gamit niini ug ang dako nga panaksan uban sa iyang pasukaranan. **40** Nagdala sila ug mga babag alang sa hawanan uban sa mga poste ug mga pasukaranan, ug ang tabil alang sa ganghaan; ang mga pisi niini ug ang mga ugsook sa tolda; ug ang tanang galamiton alang sa pag-alagad sa tabernakulo, ang tolda nga tagboanan. **41** Gidala nila ang pino nga pagkatahi nga mga bisti alang sa pag-alagad sa balaang dapit, ang balaang mga bisti alang kang Aaron nga pari ug sa iyang mga anak nga lalaki, aron makaalagad sila ingon nga mga pari. **42** Busa gibuhat sa katawhan sa Israel ang tanan sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **43** Gisuta ni Moises ang tanang buhat, ug, tan-awa, nahuman nila kini. Sumala sa gisugo ni Yahweh gibuhat kini nila sa ingon niana nga paagi. Unya gipanalanginan sila ni Moises.

40 Unya nakigutsi si Yahweh kang Moises nga nag-ingon, **2** "Sa unang adlaw sa unang bulan sa bag-ong tuig kinahanglan itukod mo ang tabernakulo, ang tolda nga tagboanan. **3** Kinahanglan nga ibutang nimo ang sudlanan sa kasabutan niini, ug kinahanglan nga tabonan nimo ang sudlanan sa kasabutan ug tabil. **4** Kinahanglan nga dad-on nimo ang lamesa ug ipahimutang nga han-ay ang tanang mga gamit nga nahiapi niini. Unya kinahanglan dad-on nimo ang tungtonganang ug suga ug ipahimutang ang mga suga niini. **5** Kinahanglan nga ibutang nimo ang bulawanong halaran sa insenso atubang sa sudlanan sa pagpamatuod, ug kinahanglan tabilan nimo ang ganghaan sa tabernakulo. **6** Kinahanglan ibutang nimo ang halaran alang sa mga halad sinunog sa atubangan sa ganghaan sa tabernakulo, ang tolda nga tagboanan. **7** Kinahanglan ibutang nimo ang dako nga panaksan taliwala sa tolda nga tagboanan ug sa halaran ug kinahanglan imo kining butangang ug tubig. **8** Kinahanglan ipahimutang nimo ang hawanan palibot niini, ug kinahanglan imong tabilan ang ganghaan sa hawanan. **9** Kinahanglan nga magdala ka ug igdidihog nga lana ug dihogi

ang tabernakulo ug ang tanan nga anaa niini. Kinahanglan nga lainon nimo ug tanang mga kasangkapan alang kanako; ug mabalaan kini. **10** Kinahanglan dihogon nimo ang halaran alang sa mga halad sinunog ug ang tanang mga galamiton niini. Kinahanglan lainon nimo ang halaran alang kanako ug mahimo gayod kining balaan alang kanako. **11** Kinahanglan dihogon nimo ang tumbaga nga panaksan ug ang pasukaranan niini ug laina kini alang kanako. **12** Dad-a si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki sa ganghaan sa tolda nga tagboanan ug kinahanglan nga hugasan nimo sila. **13** Bisthi si Aaron uban sa mga bistri nga gilain alang kanako, dihogi siya ug laina aron makaalagad siya iringon nga akong pari. **14** Dad-a ang iyang mga anak nga lalaki ug bisthi sila ug tag-as nga mga bistri. **15** Kinahanglan dihogon nimo sila iringon nga imong gidihogon ang ilang amahan aron makaalagad sila kanako iringon nga mga pari. Ang ilang pagkadinhogon maghimo kanilang magpabilin sa pagkapari hangtod sa ilang mga kaliwatan." **16** Mao kini ang gihimo ni Moises; gituman niya ang tanan nga gisugo ni Yahweh kaniya. Gihimo niya kining tanan nga mga butang. **17** Busa natukod ang tabernakulo sa unang adlaw sa unang bulan sa ikaduha nga tuig. **18** Gitukod ni Moises ang tabernakulo, gibutang ang mga pasukaranan niini, ang mga babag niini, urya gitao ang mga tabla niini, ug gipatindog ang mga haligi ug mga poste. **19** Gibuklad niya ang tabon sa tabernakulo ug nagtukod ug tolda ibabaw niini, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **20** Gikuhya niya ang mga kasugoan sa kasabotan ug gibutang kini sa sudlanan sa kasabotan. Gibutang usab niya ang mga dayongan sa sudlanan ug gibutang ang tabon sa pagpasig-uli ibabaw niini. **21** Gidala niya ang sudlanan sa kasabotan ngadto sa tabernakulo. Gibutang niya ang tabil aron sa pagsalipod sa sudlanan sa pagpamatuod, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **22** Gibutang niya ang lamesa ngadto sa tolda nga tagboanan, sa amihanang bahin sa tabernakulo, gawas sa tabil. **23** Gihan-ay niya pagbutang sa lamesa ang tinapay sa atubangan ni Yahweh, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **24** Gibutang niya ang tungtonganan sa suga ngadto sa tolda nga tagboanan, atubang sa lamesa, sa habagatang bahin sa tabernakulo. **25** Gisindihan niya ang mga suga sa atubangan ni Yahweh, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **26** Gibutang niya ang bulawanong halaran sa insenso ngadto sa tolda nga tagboanan atubang sa tabil. **27** Nagsunog siya ug humot nga insenso ibabaw niini, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **28** Gitabilan niya ang ganghaan sa tabernakulo. **29** Gibutang niya ang halaran alang sa halad sinunog dapit sa ganghaan sa tabernakulo, ang tolda nga tagboanan. Naghalad siya ibabaw niini sa halad sinunog ug halad nga trigo, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **30** Gibutang niya ang dako nga panaksan taliwala sa tolda nga tagboanan ug sa halaran, ug gibutangan niya kini ug tubig alang sa pagpanghugas. **31** Gihugasan ni Moises, ni Aaron, ug sa iyang mga anak nga lalaki ang ilang mga kamot ug mga til ngadto sa dako nga panaksan. **32** Sa matag sulod nila sa tolda nga tagboanan, ug napuno sa himaya ni Yahweh ang tabernakulo. **35** Wala nakasulod si Moises sa tolda nga tagboanan tungod sa pangandong ilang mga kaugalingon, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya Moises. **33** Giandam ni Moises ang hawanahan palibot sa tabernakulo ug sa halaran. Gitabilan niya ang ganghaan sa hawanahan. Niining paagiha nahuman ni Moises ang bulohaton. **34** Urya mitabon ang pangandong sa tolda nga tagboanan, ug napuno sa himaya ni Yahweh ang tabernakulo. **35** Wala nakasulod si Moises sa tolda nga tagboanan tungod sa pangandong ilang mga kaugalingon, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya Moises. **36** Sa dihang mopataas na ang pangandong gikan sa tabernakulo, mopadayon ang katawhan sa Israel sa ilang panaw. **37** Apan kung dili mopataas ang pangandong gikan sa tabernakulo, dili makapadayon ang katawhan sa ilang panaw. Nagpabilin sila hangtod sa adlaw nga mopataas kini. **38** Kay ang pangandong ni Yahweh anaa ibabaw sa tabernakulo panahon sa adlaw, ug ang iyang kalayo anaa sa ibabaw niini panahon sa kagabhion, nga makita sa tanang katawhan sa Israel samtang nanglakaw sila.

Levitico

1 Gitawag ni Yahweh si Moises ug nakigsulti kaniya gikan sa tolda nga tigomanan, nga nag-ingon, **2** "Paggakigsulti ngadto sa katawhan sa Israel ug sulthi sila, 'Si bisan kinsa diha kaninyo nga magdala ug halad ngadto kang Yahweh, dad-a ingon nga halad ang usa sa inyong mga mananap, gikan sa panon sa baka o gikan sa panon sa mga karnero.' **3** Kung gikan sa panon sa baka ang iyang halad sinunog, kinahanglan nga ihalad niya ang laking baka nga walay tatsa. Ihalad niya kini ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan, aron nga dawaton kini ni Yahweh. **4** Itapiyon niya ang iyang kamot ngadto sa ulo sa halad sinunog, ug unya dawaton kini isip puli alang kaniya aron sa pagpasaylo sa iyang sala. **5** Unya kinahanglan nga ihawon niya ang torong baka sa atubangan ni Yahweh. Ihalad sa mga anak nga lalaki ni Aaron, nga mga pari ang dugo ug iwisikwisik kini ngadto sa halaran nga anaa sa pultahan sa tolda nga tigomanan. **6** Unya kinahanglan nga paritan niya ang halad sinunog ug hiwahaowan kini. **7** Unya ang mga anak nga lalaki ni Aaron nga pari mao ang maghalang ngadto sa halaran ug magbutang ug kahoy aron nga sunognoran kini. **8** Ang mga anak nga lalaki ni Aaron, nga mga pari, ang magpahimutang sa mga gihiwahaowan, nga ulo ug sa tambok ngadto sa gisugnoran nga kalayo sa halaran. **9** Apan kinahanglan nga hinloan niya ug tubig ang ginhawaang babin ug ang mga til niini. Unya sunogon sa pari ang tanan diha sa halaran ingon nga halad sinunog. Makahatag kini ug humot nga makapahimut alang kanako; Mahimo kining halad alang kanako pinaagi sa kalayo. **10** Kung ang iyang halad alang sa halad sinunog gikan sa panon sa mga mananap, usa sa mga karnero o usa sa mga kanding, kinahanglan ihalad niya ang laki nga walay tatsa. **11** Ihawon niya kini ngadto sa amihanang babin sa halaran sa atubangan ni Yahweh. Iwisikwisik sa mga anak nga lalaki ni Aaron, nga mga pari, ang dugo niini sa matag kilid sa halaran. **12** Unya kinahanglan nga hiwahaowan niya kini, ang ulo ug ang tambok, unya ipahimutang kini sa pari ngadto sa gisugnoran nga kalayo, nga anaa sa halaran, **13** apan kinahanglan nga hinloan ug tubig ang ginhawaang babin ug ang mga til niini. Unya ihalad sa pari ang tibuk nga halad, ug sunogon kini ngadto sa halaran. Mao kini ang halad sinunog, ug makahatag kini ug humot nga makapahimut alang kang Yahweh; mahimo kining halad alang kaniya pinaagi sa kalayo. **14** Kung ang iyang halad ngadto kang Yahweh mao ang halad sinunog nga mga langgam, nan kinahanglan nga magdala siya ug salampati o pispis nga tukmo ingon nga iyang halad. **15** Kinahanglan nga dad-on kini sa pari ngadto sa halaran, lubagong ulo niini, ug sunogon kini ngadto sa halaran. Unya kinahanglan nga ipaagas ang dugo niini ngadto sa kilid sa halaran. **16** Kinahanglan nga kuhaon niya ang ubol-ubol laki na ang mga kinaon niini, ug itisa kini ngadto sa kilid sa halaran sa sidlakang babin, sa dapi ditin gibutang ang abo. **17** Kinahanglan nga pikason niya kini pinaagi sa pagtitab sa mga pako niini, apan kinahanglan nga dili niya kini tungaan sa duha ka babin. Unya pagasunogon kini sa pari ngadto sa halaran, nga gisugnoran ug kahoy. Mahimo kining halad sinunog, ug makahatag kini ug humot nga makapahimut alang kang Yahweh; mahimo kining halad alang kaniya pinaagi sa kalayo.

2 Kung adunay magdala ug halad nga trigo ngadto kang Yahweh, kinahanglan nga labing maayo nga harina ang iyang ihalad, ug buboan niya kini ug lana ug butangan ug insenso. **2** Dad-on niya ang halad ngadto sa mga anak nga lalaki ni Aaron nga mga pari, ug ditto magkuha ang pari ug usa ka kumkom sa labing maayong harina nga adunay lana ug insenso. Unya pagasunogon sa pari ang halad ngadto sa halaran ingon nga kinatibuk-ang halad. Makahatag kini ug humot nga makapahimut alang kang Yahweh; mahimo kining halad alang kaniya pinaagi sa kalayo. **3** Mapanag-iya ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang bisaun unsa nga mahibilin nga halad sa trigo. Balaan kaayo kini nga halad nga gisunog alang kang Yahweh. **4** Kung mohalad ka ug trigo nga walay igpapatubo nga gitulo sa pugon, kinahanglan nga humok kini nga tinapay nga hinimo gikan sa labing maayong harina nga sinagolan ug lana, o gahi nga tinapay nga walay igpapatubo, nga pinahirang ug lana. **5** Kung gitulo ang imong halad nga trigo diha sa lapad nga karahay, kinahanglan nga hinimo kini sa labing maayong harina nga walay igpapatubo nga sinagolan ug lana. **6** Kinahanglan nga bahinbahin ug buboan nimo kini ug lana. Mao kini ang halad nga trigo. **7** Kung gitulo sa karahay ang imong halad nga trigo, kinahanglan nga hinimo kini sa labing maayong harina ug lana. **8** Kinahanglan nga dad-on nimo

ang halad nga trigo nga hinimo gikan niining mga butanga ngadto kang Yahweh, ug ihatag kini ngadto sa pari, nga maoy modala nini ngadto sa halaran. **9** Unya magkuha ang pari ug gamayng babin gikan sa halad nga trigo ingon nga kinatibuk-ang halad, ug pagasunogon niya kini ngadto sa halaran. Mahimo kining halad nga gisunog, ug makahatag kini ug humot nga makapahimut alang kang Yahweh. **10** Mapanag-iya ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang bisaun unsa nga mahibilin sa trigo nga halad. Balaan kaayo kini nga halad nga gisunog alang kang Yahweh. **11** Walay halad nga trigo nga adunay igpapatubo ang inyong ihalad ngadto kang Yahweh, kay kinahanglan nga sunogon ninyo ang tinapay nga walay igpapatubo, ni bisan unsang matang sa dugs, ingon nga halad nga gisunog ngadto kang Yahweh. **12** Ihalad ninyo kini ngadto kang Yahweh ingon nga halad sa unang mga abot, apan dili kini magamit aron nga makahatag ug humot nga makapahimut ngadto sa halaran. **13** Kinahanglan nga butangan ninyo ug asin ang matag halad nga trigo. Kinahanglan nga dili ninyo tugotan nga mawala gikan sa inyong halad nga trigo ang asin sa kasabotan sa inyong Dios. Kinahanglan nga magbutang kamo ug asin sa tanan niryong mga halad. **14** Kung maghalad kamo sa unang mga abot sa trigo ngadto kang Yahweh, paghalad ug bag-on ang iya trigo nga gisanlag ug gilubok aron kan-on. **15** Unya kinahanglan nga butangan ninyo kini ug lana ug insenso. Mao kini ang halad nga trigo. **16** Unya pagasunogon sa pari ang ubang babin sa linubok nga trigo ug lana ug insenso ingon nga kinatibuk-ang halad. Mao kini ang halad nga gisunog ngadto kang Yahweh.

3 Kung adunay maghalad ug mga mananap nga gikan sa panon sa baka ingon nga halad sa pakigdait, laki man o baye, kinahanglan nga maghalad siya ug mananap nga walay tatsa sa atubangan ni Yahweh. **2** Itapiyon niya ang iyang kamot sa ulo sa iyang halad ug ihawon kini ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan. Unya iwisikwisik sa mga anak nga lalaki ni Aaron nga mga pari ang dugo niini sa matag kilid sa halaran. **3** Ihalad sa tawo ang halad sa pagpakigdait ngadto kang Yahweh pinaagi sa kalayo. Ang tambok nga miputos o sumpay sa ginhawaang mga babin, **4** ug ang duha ka kidni ug ang tambok nga anaa niini sa mga dapidapi, ug ang tambok sa atay, ug ang mga kidni—pagakuhaon niya kining tanan. **5** Sunogon kini sa mga anak nga lalaki ni Aaron ngadto sa halaran uban sa halad sinunog, nga anaa sa ginasugnoran nga kalayo. Makahatag kini ug humot nga makapahimut alang kang Yahweh; mahimo kining halad alang kaniya pinaagi sa kalayo. **6** Kung ang halad sa usa ka tawo sa pagpakigdait ngadto kang Yahweh gikan sa panon sa karnero; laki man o baye, kinahanglan nga walay tatsa ang iyang ihalad. **7** Kung maghalad siya ug karnero, nan kinahanglan nga ihalad niya kini sa atubangan ni Yahweh. **8** Itapiyon niya ang iyang kamot ngadto sa ulo sa iyang halad ug ihawon kini ngadto sa atubangan sa tolda nga tigomanan. Unya iwisikwisik sa mga anak nga lalaki ni Aaron ang dugo niini sa matag kilid sa halaran. **9** Maghalad ang tawo alang sa pagpakigdait ingon nga halad nga gisunog ngadto kang Yahweh. Ang tambok, puokon pagputol ang tibuk tambok nga ikog, ug ang tambok nga miputos sa ginhawaang mga babin ug ang tanang tambok nga anaa duol sa ginhawaang mga babin, **10** ug ang duha ka kidni ug ang tambok nga uban niini, nga anaa sa dapidapi, ug ang tambok sa atay, uban sa mga kidni—pagakuhaon niya kining tanan. **11** Unya pagasunogon kining tanan sa pari ngadto sa halaran ingon nga halad sinunog nga pagkaon ngadto kang Yahweh. **12** Kung mohalad ang halad sa usa ka tawo, nan ihalad niya kini ngadto sa atubangan ni Yahweh. **13** Kinahanglan nga itapiyon niya ang iyang kamot ngadto sa ulo sa maong kanding ug ihawon kini ngadto sa atubangan sa tolda nga tigomanan. Unya iwisikwisik sa mga anak nga lalaki ni Aaron ang dugo niini sa matag kilid sa halaran. **14** Mohalad ang tawo ngadto kang Yahweh sa halad nga gisunog. Kuhaon niya ang tambok nga miputos sa ginhawaang babin, ug tanang tambok nga duol sa ginhawaang mga babin. **15** Kuhaon usab niya ang duha ka kidni ug ang tambok nga uban niini, nga anaa sa dapidapi, ug ang tambok sa atay uban sa duha ka kidni. **16** Pagasunogon kining tanan sa pari diha sa halaran ingon nga halad sinunog nga pagkaon, aron nga makahatag ug kahumot nga makapahimut. Iya kang Yahweh ang tanang tambok. **17** Mahimo kining balaod hangtod sa kaliwatian sa inyong katawhan bisaun asang dapita kamo mopuyo, nga dili kamo angay nga mokaon ug tambok o dugo."

4 Nakigsulti si Yahweh kang Moises, nga nag-ingon, **2** "Sultihang katawhan sa Israel, 'Kung makasala si bisan kinsa nga dili tinuyoan, nakabuhut niadtong mga butang nga gimando ni Yahweh nga dili

buhaton, ug kung nakahimo siya sa butang nga ginadili, kinahanglan nga buhaton kining mosunod. **3** Kung nakasala ang labawng pari nga makahimo usab sa katawhan nga sad-an, nan tugot siya nga mohalad ngadto kung Yahweh ug nating baka nga walay tatsa ington nga halad sa sala alang sa iyang nabuhut nga sala. **4** Kinahanglan nga dad-on niya ang torong baka ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan sa atubangan ni Yahweh, itapion ang iyang kamot sa ulo niini, ug ihawon ang torong baka ngadto sa atubangan ni Yahweh. **5** Magkuha ug gamay nga dugo sa torong baka ang dinihogon nga pari ug dad-on kini ngadto sa tolda nga tigomanan. **6** Ituslob sa pari ang iyang tudlo ngadto sa dugo ug iwisikwisik ang uban niini sa makapito ka higayon sa atubangan ni Yahweh, sa atubangan nga tabil sa labing balaan nga dapit. **7** Unya butangan sa pari ang mga sungaysungay sa halaran ug gamay nga dugo diin ginasunog ang humot nga insenso sa atubangan ni Yahweh, nga anaa sa tolda nga tigomanan, ug ibubo niya ang tanang nahibilin nga dugo sa torong baka ngadto sa kinaubosang babin sa halaran alang sa mga halad sinunog, nga anaa sa pultahan sa tolda nga tigomanan. **8** Laplapon niya ang tanang tambok sa torong baka nga halad sa sala; ang tambok nga miputos sa ginhawaang mga babin, ang tanang tambok nga nakadikit sa ginhawaang mga babin, **9** ang duha ka kidni ug ang tambok nga anaa niini, nga anaa sa dapidapi, ug ang tambok sa atay, uban sa mga kidni—laplapon niya kining tanan. **10** Laplapon niya kining tanan, sama nga iya kininggilaplik gikan sa torong baka nga halad alang sa pagpasig-uli. Unya pagasunogon sa pari ang tanang babin niini ngadto sa halaran alang sa mga halad sinunog. **11** Ang pariton sa torong baka ug ang nahibilin nga karne, uban sa ulo ug sa mga till ug sa ginhawaang babin ug sa hugaw niini, **12** ang tanang mga babin sa torong baka—dad-on niya kining tanan nga mga babin gawas sa kampo ngadto sa dapit nga ilang kinilinan alang kanako, diin gibubo nila ang mga abo; pagasunogon nila kadtong mga babin diin sa kahoy. Kinahanglan nga sunogon nila kadtong mga babin diin gibubo nila ang mga abo. **13** Kung nakasala nga dili tinuyoan ang tibuok pundok sa katawhan sa Israel, ug kung wala nakamatikod ang pundok sa katawhan nga nakasala sila ug nakabuhut sa mga butang nga gimando ni Yahweh nga dili buhaton, ug kung sad-an sila, **14** unya, sa dihang nahibaw-an na ang nabuhut nila nga sala, nan kinahanglan nga maghalad ug nating baka ang pundok sa katawhan ington nga halad alang sa sala ug dad-on kini ngadto sa atubangan sa tolda nga tigomanan. **15** Itapion sa mga kadagkoan sa pundok sa katawhan ang ilang mga kamot ngadto sa ulo sa baka sa atubangan ni Yahweh, ug ihawon ang baka ngadto sa atubangan ni Yahweh. **16** Dad-on sa dinihogon nga pari ang gamay nga dugo sa baka ngadto sa tolda nga tigomanan, **17** ug ituslob sa pari ang iyang tudlo sa maong dugo ug iwisikwisik kini sa makapito ka higayon sa atubangan ni Yahweh, sa atubangan sa tabil. **18** Butangan niya ug gamay nga dugo ang mga sungaysungay sa halaran nga anaa sa atubangan ni Yahweh, nga anaa sa tolda nga tigomanan, ug ibubo niya ang tanang dugo sa kinaubosang babin sa halaran alang sa halad sinunog, nga anaa sa pultahan sa tolda nga tigomanan. **19** Laplapon niya ang tanang tambok gikan niini ug sunogon kini ngadto sa halaran. **20** Mao kana ang kinahanglan niyang buhaton sa baka. Sama sa iyang gibuhut sa baka nga halad alang sa sala, busa mao usab ang iyang buhaton niini nga baka, ug ang pari mao ang maghimo ug pagpapas sa sala alang sa katawhan, ug mapasaylo sila. **21** Dad-on niya ang baka gawas sa kampo ug sunogon kini sama sa iyang pagsunog sa unang baka. Mao kini ang halad sa sala alang sa pundok sa katawhan. **22** Kung nakasala ang tigdumala nga dili tinuyoan, sa pagbuhut sa tanang mga butang nga gimando ni Yahweh nga iyang Dios nga dili buhaton, ug sad-an siya, **23** unya nahibaw-an na niya ang sala nga iyang nabuhut, kinahanglan nga magdala siya ug laking kanding nga walay tatsa, ington nga halad. **24** Itapion niya ang iyang kamot ngadto sa ulo sa maong kanding ug ihawon kini sa dapit diin ginaihaw nila ang halad sinunog sa atubangan ni Yahweh. Mao kini ang halad sa sala. **25** Magkuha ug dugo ang pari sa halad nga alang sa sala pinaagi sa iyang tudlo ug ibutang kini ngadto sa mga sungaysungay sa halaran alang sa mga halad sinunog, ug ibubo niya ang dugo niini kinaubosang babin sa halaran sa halad sinunog. **26** Sunogon niya ang tanang tambok ngadto sa halaran, sama sa tambok nga halad alang sa pagpasig-uli. Ang pari mao ang maghimo sa pagpapas sa sala alang sa tigdumala, ug mapasaylo ang tigdumala. **27** Kung makasala ang yanong mga tawo nga dili tinuyoan, sa pagbuhut sa mga butang nga gimando ni Yahweh kanya nga dili buhaton, ug sa dihang naamgohan na niya ang iyang sala, **28** unya sa dihang nahibaw-an na niya ang sala nga iyang nabuhut, nan magdala siya ug baye

nga kanding nga walay tatsa alang sa iyang halad, alang sa sala nga iyang nabuhut. **29** Itapion niya ang iyang kamot ngadto sa ulo sa halad sa sala ug ihawon ang halad sa sala didto sa butanganan sa halad sinunog. **30** Magkuha ug gamay nga dugo ang pari pinaagi sa iyang tudlo ug ibutang kini ngadto sa mga sungaysungay sa halaran alang sa mga halad sinunog. Ibibu niya ang tanang nahibilin nga dugo sa kinaubosang babin sa halaran. **31** Laplapon niya ang tanang tambok, sama nga gilaplap ang tambok gikan sa mga halad sa pagpasig-uli. Sunogon kini sa pari ngadto sa halaran ora ng makahatag ug humot nga makapahimut alang kung Yahweh. Ang pari mao ang maghimo sa pagpapas sa sala alang sa tawo, ug mapasaylo siya. **32** Kung magdala ang tawo ug karnero ington nga halad sa sala, magdala siya ug baye nga karnero nga walay tatsa. **33** Itapion niya ang iyang kamot ngadto sa ulo sa halad sa sala ug ihawon kini ington nga halad alang sa sala sa dapit diin ginaihaw nila ang halad sinunog. **34** Magkuha ug dugo ang pari sa halad sa sala pinaagi sa iyang tudlo ug ibutang kini ngadto sa mga sungaysungay sa halaran alang sa halad sinunog, ug ibubo niya ang tanang dugo niini sa kianubosang babin sa halaran. **35** Laplapon niya ang tanang tambok, sama nga gilaplap ang tambok sa karnero gikan sa halad sa pagpasig-uli, ug sunogon kini sa pari ngadto sa halaran ibabaw sa mga halad nga gisunog nga alang kung Yahweh. Ang pari mao ang maghimo sa pagpapas sa sala alang kaniya sa sala nga iyang nabuhut, ug mapasaylo ang maong tawo.

5 Kung makasala ang si bisan kinsa tungod kay wala siya nagpamatuod sa dihang nakasaksi siya sa usa ka butang nga gikinahanglan niya nga pamatud-an, naktita o nadungan man niya ang mahitungod niini, manubag gayod siya. **2** O kung nakahikap ang si bisan kinsa sa bisan unsa nga butang nga giliha sa Dios ington nga mahugaw, patayng lawas sa bini sa mahugaw nga ihalas nga mananap o patayng lawas sa bisan unsa nga mga binuhing mananap, o nagakamang nga mananap, bisan kung wala tuyoa sa tawo nga gunitan kini, mahimo siyang hugaw ug sad-an. **3** O kung nakahikap siya sa makapahugaw sa usa ka tawo, bisan unsa pa man kini kahugaw, ug kung wala siyay kasayoran mahitungod niini, nan mahimo siyang sad-an kung masayran niya ang mahitungod niini. **4** O kung makapanumpa dayon ang si bisan kinsa pinaagi sa iyang ngabil aron magbuhut ug daotan o maayo, bisan unsa pa man kini nga gidalidali sa pagpanumpa sa usa ka tawo diha sa pagsaad, bisan pa kung wala siya masayod niini, nan mahimo siyang sad-an, sa bisan asa niini nga mga butangsa dihang masayran na niya ang mahitungod niini. **5** Sa dihang sad-an ang usa ka tawo sa bisan asa niining mga butanga, kinahanglan nga isugilon niya ang bisan unsang sala nga iyang nabuhut. **6** Unya kinahanglan nga dad-on niya ang halad alang sa sala ngadto kung Yahweh alang sa sala nga iyang nahimo, usa ka bayeng mananap nga gikan sa panon, nating karnero o kanding, alang sa halad sa sala, ug ang pari ang maghimo ug pagpapas sa sala alang kaniya. **7** Kung dili siya makapalit ug nating karnero, makahimo siya sa pagdala ug duha ka salampati o duha ka pispis nga tukmo ington nga halad sa kildi sa halaran, ug paagson niya ang nahibilin dugo ngadto sa kinaubosang babin sa halaran. Mao kini ang halad alang sa sala. **10** Unya ihalad niya ang ikaduha nga langgam ington nga halad sinunog, sumala sa hilagulagway sa mga gitudo, ug ang pari ang maghimo ug pagpapas sa sala alang kaniya, ug mapasaylo na ang tawo. **11** Apan kung dili siya makapalit ug duha ka salampati o duha ka pispis nga tukmo, kinahanglan nga magdala siya ug ikapulo nga babin sa epha sa labing maayo nga harina ington nga halad alang sa sala. Kinahanglan dili niya kini sagolun ug lana o bisan unsa nga insenso, tungod kay halad man kini alang sa sala. **12** Kinahanglan nga dad-on niya kini ngadto sa pari, ug magkuha ug usa ka kumkom niini ang pari ington nga timaan sa kinatibuk-an nga halad ug unya sunogon kini ngadto sa halaran, sa ibabaw sa mga halad sinunog alang kung Yahweh. Mao kini ang halad alang sa sala. **13** Ang pari ang maghimo ug pagpapas sa sala alang kaniya, ug mapasaylo na ang tawo. Mapanag-iya sa pari ang mga nahibilin gikan sa halad, ington man ang halad nga trigo.” **14** Unya nakigsulti si Yahweh ngadto kung Moises, nga nag-ingon, **15** “Kung mosupak si bisan kinsa niini nga sugo ug makasala batok sa mga butang nga gipanag-iya ni Yahweh, apan wala kini tuyoa, nan kinahanglan nga dad-on niya ang

iyang halad sa dili tinuyoan nga sala ngadto kung Yahweh. Torong karnero nga walay tatsa nga gikan sa panon sa mga karnero ang kinahanglan nga ihalad; kinahanglan nga ang kantidad niini sama sa kantidad sa plata nga mga shekel—ang shekel sa balaang dapit—ingon nga halad sa dili tinuyoan nga sala. **16** Kinahanglan nga mopasig-uli siya kung Yahweh alang sa iyang nabuhut nga sayop uban sa balaang nga mga butang, ug kinahanglan nga dugangan pa niya kini ug 1/5 ug ihatag kini ngadto sa pari. Unya maghimo ang pari ug pagpapas sa sala alang kaniya uban sa toro nga baka alang sa halad sa dili tinuyoan nga sala, ug pasayloon kanang tawhana. **17** Kung nakasala ang si bisan kinsa ug nagbuhut sa mga butang nga wala giabuhut ni Yahweh, bisan ug wala siyay kasayoran niini, sad-an gihapon siya ug kinahanglan nga manubag siya sa iyang sala. **18** Kinahanglan nga magdala siya ug torong karnero nga walay tatsa nga gikan sa panon sa mga karnero, sumala sa insaktong kantidad, ingleon nga halad alang sa dili tinuyoan nga sala ngadto sa pari. Unya maghimo ug pagpapas ang pari alang sa sala nga iyang nahimo, ug dili tinuyoan, ug pasayloon siya. **19** Mao kini ang halad alang sa dili tinuyoan nga sala, ug sad-an gayod siya sa atubangan ni Yahweh.

6 Nakigsulti si Yahweh kung Moises, nga nag-ingon, **2** “Kung makasala ang si bisan kinsa ug mosupak sa sugo batok kung Yahweh, pinaagi sa pagpanglimbong sa iyang silingon sa usa ka butang nga gipiyali kaniya, o kung nanikas o nangawat siya kaniya, o nagdaugdaog sa iyang silingon, **3** o nakakaplag siya ug usa ka butang nga nawala nga iya sa iyang silingon ug namakak mahitungod niini, ug nanumpa pa gani niini sa sakak, o kung makasala ang tawo sa mga butang nga sama niini, **4** ug unya mahitabo kini, kung sad-an gayod siya, kinahanglang ibalik niya ang bisan unsa nga gikuha pinaagi sa pagpangawat sa pagpangdaugdaog o sa pagkuha kung unsa ang gipiyali kaniya o ang usa ka butang nga nawala nga iyang nakaplagan. **5** O kung namakak siya mahitungod sa bisan unsang butang, kinahanglan nga ibalik niya kini nga wala gayoy kulang ug kinahanglan nga dugangan niya kini ug 1/5 aron ibayad sa nanag-iya niini, sa adlaw nga siya nakaplagan nga sad-an. **6** Unya kinahanglan nga magdala siya ug halad sa sala ngadto kung Yahweh: usa ka torong karnero nga walay tatsa nga gikan sa panon sa mga karnero nga subay sa insaktong kantidad, ingleon nga halad sa sala ngadto sa pari. **7** Maghimo ang pari ug pagpapas sa sala alang kaniya sa atubangan ni Yahweh, ug pasayloon siya sa bisan unsang butang nga iyang nabuhut nga nakapahimo kaniya nga sad-an.” **8** Unya nakigsulti si Yahweh kung Moises, nga nag-ingon. **9** “Mandoi si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki, ug ingna, ‘Mao kini ang balaod sa halad nga sinunog: Kinahanglan nga anaa ibabaw sa halaran ang halad sinunog sa tibuk gabii hangtod sa kabutagon, ug padayon nga magsiga ang kalayo sa halaran. **10** Isul-ob sa pari ang iyang mga bisti nga lino, ug isul-ob usab niya ang iyang pang-italom nga sapot nga lino. Kuhon niya ang mga abo nga nahibilin human lamoya sa kalayo ang halad sinunog ngadto sa halaran, ug ibutang niya ang mga abo sa kilid sa halaran. **11** Hukason niya ang iyang mga bisti ug magsul-ob siya ug laing mga bisti aron pagdala sa mga abo pagawas sa kampo paingon sa hinlo nga dapit. **12** Kanunay nga magsiga ang kalayo sa halaran. Kinahanglan nga dili kini mapalong, ug matag buntag sognoran kini sa pari. Ibutang niya ang halad sinunog sumala sa insaktong han-ay niini, ug sunogon niya dinihi ang tambok nga babin sa mga halad alang sa pagpasig-uli. **13** Kinahanglan nga kanunay nga magsiga ang kalayo sa halaran. Kinahanglan nga dili kini mapalong. **14** Mao kini ang balaod sa halad nga trigo. Ang maghalad niini mao ang mga anak nga lalaki ni Aaron sa atubangan ni Yahweh diha sa halaran. **15** Magkuha ang pari ug usa ka kumkom sa labing maayo nga harina sa halad nga trigo ug sa lana ug sa insenso nga anaa sa halad nga trigo, ug sunogon niya kini ngadto sa halaran aron maghatag kini ug kahumot nga makapahimuot ingleon nga kinatibuk-ang halad. **16** Kan-on ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang bisan unsa nga nahibilin sa halad. Kinahanglan nga kan-on kini nga walay igpapatubo diha sa balaan nga dapit. Pagakan-on nila kini ngadto sa hawanan sa tolda nga tigomanan. **17** Kinahanglan nga lutoon kini nga walay igpapatubo. Gihatag ko kini isip ilang babin sa akong mga halad pinaagi sa kalayo. Labing balaan kini, sama sa halad alang sa sala ug sa halad sa sala nga dili tinuyoan sala. **18** Sa tanang panahon nga moabot sa tibuk kaliwat sa imong kaliwatan, makahimo sa pagkaon niini isip iyahang babin ang si bisan kinsa nga kaliwatan ni Aaron nga lalaki, ug gikan sa mga halad sinunog alang kung Yahweh. Mamatimong balaan ang si bisan kinsa nga makahikap niini.” **19** Busa nakigsulti na usab si Yahweh kung Moises, nga nag-ingon, **20** “Mao kini ang halad ni Aaron ug

sa iyang mga anak nga lalaki, nga ilang ihalad ngadto kung Yahweh sa adlaw nga madihogang ang matag-anak niya nga lalaki: ang ikanapulo nga babin sa epha sa labing maayo nga harina ingleon nga naandang halad nga trigo, katunga niini sa buntag ug ang katunga niini sa gabii. **21** Lutoon kini didto sa karahay nga adunay lana. Sa dihang motuhop na kini, dad-on mo kini didto. Ihalad nimo ang halad nga trigo nga gipikaspikas aron nga mohatag kini ug kahumot nga makapahimuot alang kung Yahweh. **22** Ang mohalad niini mao ang anak nga lalaki sa labawng pari nga mahimong bag-ong labawng pari gikan sa iyang mga anak nga lalaki. Ingon nga gimando kini hangtod sa kahangtoran, pagasunogon kining tanan ngadto kung Yahweh. **23** Pagasunogon sa hingpit ang matag trigo nga ihalad sa pari. Ug kinahanglan nga dili kini kaonon.” **24** Nakigsulti na usab si Yahweh kung Moises, nga nag-ingon, **25** “Papagkisulti kung Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki, ug ingna, ‘Mao kini ang balaod sa halad alang sa sala: Kinahanglan nga ihawon ang halad alang sa sala ngadto sa dapit kung asa giihaw ang halad sinunog sa atubangan ni Yahweh. Labing balaan kini. **26** Kan-on kini sa pari ngay naghalad niini alang sa sala. Kinahanglan nga kan-on lamang kini ngadto sa balaang dapit sa hawanan sa tolda nga tigomanan. **27** Mamatimong balaan ang bisan unsang masaghiran sa karne niini, ug kung mawisikan ug dugo ang bisan unsa nga panapton, kinahanglan nga labhan, ang babin nga nawisikan, ngadto sa balaang dapit. **28** Apan kinahanglan nga buakon ang kolon nga giabukalan niini. Kung giabukalan kini diha sa tumbaga nga kolon, kinahanglan nga hinisian kini ug hugasan sa hinlo nga tubig. **29** Makahimo sa pagkaon ang si bisan kinsang lalaki diha sa mga pari tungod kay labing balaan man kini. **30** Apan kinahanglan nga dili ka-on ang bisan unsa nga halad sa sala nga diin ang dugo gidalid ngadto sa tolda nga tigomanan aron sa paghimo ug pagpapas alang sa sala ngadto sa balaang dapit. Kinahanglan nga pagasunogon kini.

7 Mao kini ang balaod sa dili tinuyoan nga sala. Labing balaan kini. **2** Kinahanglan nga ihawon nila ang halad sa dili tinuyoan nga sala ngadto sa dapit nga ihawanan niini, ug kinahanglan nga iwiskiviski nila ang dugo sa matag kilid sa halaran. **3** Ihalad usab ang tanang tambok niini: ang tambok nga ikog, ang tambok nga nagaputos sa sulod sa ginhawaang mga babin, **4** ang duha ka kidni ug ang tambok nga anaa niini, ug tapad sa mga dapidapi, ug ang nakapusots sa atay, ug sa mga kidni—kinahanglan nga kuhaon kining tanan. **5** Kinahanglan nga sunogon sa pari kini nga mga babin ngadto sa halaran isip halad sinunog alang kung Yahweh. Mao kini ang halad sa dili tinuyoan nga sala. **6** Makahimo sa pagkaon ang tanang lalaki nga mga pari sa mga babin niini nga halad. Kinahanglan nga pagakan-on kini ngadto sa balaang dapit tungod kay labing balaan man kini. **7** Ang halad alang sa sala sama lamang sa halad sa dili tinuyoan nga sala. Managsanga lamang ang balaod nga gipatuman alang niining duha. Gipanag-iya na kini sa pari ngay naghalad niini nga pagpapas sa sala alang nila. **8** Mapanag-iya sa pari ngay naghalad sa halad sinunog ang panit niana nga halad. **9** Ang matag trigo nga giluto didto sa pugon, ug ang halad nga giluto sa karahay o sa lutoanan nga kolon mapanag-iya sa pari ngay naghalad niini. **10** Mapanag-iya usab sa tanang kaliwatan ni Aaron, ang matag trigo nga halad, ug man kini o sinagolan ug lana. **11** Mao kini ang balaod sa halad nga alang sa pagpasig-uli nga ihalad sa mga tawo ngadto kung Yahweh. **12** Kung adunay maghalad niini aron sa pagpasalamat, kinahanglan nga maghalad siya ug mga keyk ngay walay igpapatubo, apan sinagolan ug lana, ug mga keyk ngay walay igpapatubo, apan gipahiran ug lana, ug keyk ngay hinimo pinaagi sa labing maayo nga harina nga gisagolan ug lana. **13** Ug alang usab sa katuyoan sa pagpasalamat, kinahanglan nga maghalad siya ug keyk ngay adunay igpapatubo alang sa halad sa pagpasig-uli. **14** Maghatag siya ug usa ka matang niini nga mga halad ngadto kung Yahweh. Mapanag-iya kini sa pari ngay nagwiskiviski sa dugo sa halad alang sa pagpasig-uli ngadto sa halaran. **15** Kinahanglan nga kan-on sa tawo nga naghatag ug halad alang sa pasig-uli ngay maong karne niana nga adlaw sa paghalad aron sa paghatag ug pagpasalamat. Kinahanglan nga wala siyay ibilin niini pagkabuntag. **16** Apan kung ang katuyoan sa iyang paghalad mao ang pagpakiisaad, o alang sa halad nga kaugalingon nga kabuton, kinahanglan nga ka-on ang maong karne sa adlaw nga naghalad siya, apan ang bisan unsa nga nahibilin niini mahimong kaonon sa pagkasunod adlaw. **17** Apan, kinahanglan nga sunogon ang bisan unsa nga karne ngay halad ngay mahibilin ngadto sa ikatulong adlaw. **18** Kung kaonon ang bisan unsa nga karne ngay halad gikan sa halad sa pagpasig-uli sa ikatulong adlaw, dili na kini pagadawaton, ni dili na kini paga-isipon nga iya sa naghalad niini. Mahimo kining dumulmatan

nga butang, ug ang tawo nga mokaon niini maoy mahimong sad-an. **19** Dili na angay nga kaanon ang bisan unsa nga karne nga masaghid sa hugaw nga butang. Kinahanglang sunogon kini. Ug mahimong kaon ang uban pa nga nahiibilin nga karne ni bisan kinsa nga hinlo. **20** Bisan pa man niiana, ang mahugaw nga tawo nga mikaon sa karne nga gikan sa gihalad nga halad alang sa pagpasig-uli nga iya ni Yahweh—kinahanglan papahawoan kanang tawhana gikan sa iyang katawhan. **21** Kung adunay tawo nga makahikap sa bisan unsang mahugaw nga butang—sa kahugaw sa tawo, o hugaw nga mananap, o sa pipila ka mahugaw o dulumtanan nga butang, ug kung mikaon siya sa uban nga karne sa halad alang sa pagpasig-uli nga iya ni Yahweh, kinahanglan nga papahawoan kanang tawhana gikan sa iyang katawhan.” **22** Unya nakigsulti si Yahweh kang Moises, nga nag-ingon, **23** “Pakigusulti sa katawhan sa Israel ug ingna sila, ‘Kinahanglan nga dili ninyo kaanon ang tambok sa torong baka o sa karnero o sa kanding. **24** Mahimong gamiton sa uban pang mga katuyoan ang tambok sa mananap nga namatay nga wala gihalad, o ang tambok sa mananap nga gikuniskunis sa ihlas ng aha mananap, apan dili gayod ninyo kini angay kaon. **25** Kinahanglan nga papahawoan gikan sa iyang katawhan si bisan kinsa nga mokaon sa mga tambok sa mananap nga gihalad sa kalalakin-an ingon nga halad nga gisunog ngadto kang Yahweh. **26** Kinahanglan nga dili kamo mokaon sa bisan unsa nga dugo ngadto sa inyong mga panimalay, gikan man kini sa langgam o sa mananap. **27** Si bisan kinsa nga mokaon sa bisan unsang dugo, kinahanglan nga papahawoan gikan sa iyang katawhan.” **28** Busa nakigsulti si Yahweh kang Moises ug miington, **29** “Paggakigsulti sa katawhan sa Israel ug ingna sila, ‘Ang tawo nga naghalaad ug halad sa pagpasig-uli ngadto kang Yahweh kinahanglan nga magdala ug bahin sa iyang halad ngadto kang Yahweh. **30** Kinahanglan nga siya mismo ang magdala sa halad nga pagasunogon alang kang Yahweh. Kinahanglan nga dad-on niya ang tambok uban sa dughan, aron nga ibaway ang dughan ingon nga halad nga binayaw ngadto sa atubangan ni Yahweh. **31** Kinahanglan nga sunogon sa mga pari ang tambok ngadto sa halaran, apan maiya ni Aaron ug sa iyang mga kaliwat ang dughan. **32** Kinahanglan nga ihatag ninyo ang tuong paa ngadto sa pari ingon nga halad gikan sa inyong mga halad alang sa pagpasig-uli. **33** Ang pari, nga usa sa mga kaliwat ni Aaron, nga naghalaad sa dugo sa halad sa pagpasig-uli ug ang tambok—maoy angay nga makaangkon sa tuong paa ingon nga iyang bahin sa halad. **34** Tungod kay gikuha nako gikan sa katawhan sa Israel, ang dughan alang sa binayaw nga halad, ug ang paa nga ginahatag, ug gihatag kini ngadto kang Aaron nga pari ug sa iyang mga anak nga lalaki ingon sa naandan nila nga bahin. **35** Mao kini ang bahin ni Aaron uban sa iyang mga kaliwat nga gikan sa mga halad nga sinunog alang kang Yahweh, sa adlaw nga gihalad sila ni Moises nga mag-alagad kang Yahweh sa bulutahan sa pagkapari. **36** Mao kini ang bahin nga gimando ni Yahweh nga ihatag ngadto kanila gikan sa katawhan sa Israel, sa adlaw nga iyang gidihogan ang mga pari. Ila gayod kini nga bahin sa tibuok nilang kaliwatan. **37** Mao kini ang balaod sa halad sinunog, halad nga trigo, halad alang sa sala, halad sa dili tinuyoan nga sala, halad sa paggahin, ug sa mga halad alang sa pagpasig-uli. **38** mahitungod kini sa mga mando nga gihatag ni Yahweh kang Moises sa Bukid sa Sinai sa adlaw nga gimandoan niya ang katawhan sa Israel nga maghalad sa ilang mga halad ngadto kang Yahweh ditto sa kamingawan sa Sinai.”

8 Nakigsulti si Yahweh kang Moises, nga nag-ingon **2** “Kuhaa si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki uban kaniya, ang mga bisti ug ang igdidihog nga lana, ang torong baka nga halad alang sa sala, ang duha ka torong karnero, ug ang bukag nga adunay tinapay nga walay igpapatubo. **3** Tigmoma ang tanang pundok sa katawhan ditto sa pultahan tolda nga tigomanan.” **4** Busa gibuhat ni Moises ang gisugo ni Yahweh kaniya, ug nagtigom ang pundok sa katawhan ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan. **5** Unya giingnan ni Moises ang pundok sa katawhan, “Mao kini ang gisugo ni Yahweh nga kinahanglang buhutan.” **6** Gidala ni Moises si Aaron ug ang mga anak nga lalaki niini ug gilioan sila. **7** Gisul-oban niya si Aaron ug taas nga bisti ug gibaksan siya ug bakos nga panapton, gibistahan siya ug kupo ug gisul-ob kaniya ang efod, ug unya gibaksan siya sa labing maayo nga pagkatahi nga bakos sa efod ug gihikot kini kaniya. **8** Gitaod niya kaniya ang sapaw sa dughan nga may bulsa-bulsa, ug gisulod niya ang Urim ug ang Tumim ditto sa sapaw nga may bulsa-bulsa. **9** Gipurongan niya siya ug turban, ug sa atubangan sa turban, gibutang niya ang dayandayang bulawan, ang balaan nga korona, sumala sa gisugo ni Yahweh. **10** Gikuha ni Moises ang igdidihog nga

lana, gidihogang tabernakulo ug ang tanan nga anaa niini ug gigahin kini ngadto kang Yahweh. **11** Giwisikwisikan niya ug lana ang halaran sa makapito ka higayon, ug gidihogang halaran ug ang tanang kagamitan niini, ug ang dakong panakasn ug ang tungtonganang niini, aron igahin kini ngadto kang Yahweh. **12** Gibuboan niya ug gamayng igdidihog nga lana ang ulo ni Aaron ug gidihogang siya aron igahin siya. **13** Gidala ni Moises ang mga anak nga lalaki ni Aaron ug gibistahan sila ug kupo. Gibaksan niya sila ug gipurongan sila ug panapton nga lino, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **14** Gidala ni Moises ang torong baka nga halad alang sa sala ug gitapion ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang ilang mga kamot sa ulo sa torong baka nga ilang gidaal nga halad alang sa sala. **15** Gihaw niya kini, ug gikuha ang dugo ug gipahid kini sa mga sungsungay sa halaran pinaagi sa iyang tudio, giputli ang halaran, gibubo ang dugo sa kinaubosang bahin sa halaran, ug gigahin kini alang sa Dios aron sa paghimo ug pagpapas alang niini. **16** Gikuha niya ang tanang tambok nga anaa sa ginhawaang mga bahin sa mananap, ang tambok nga nagputos sa atay, ug ang duha ka mga kidni ug ang tambok niini, ug gisunog kining tanan ni Moises ngadto sa halaran. **17** Apan gisunog ang torong baka, ang panit niini, ang karne, ug ang hugaw niini sa gawas sa kampo, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **18** Gidala ni Moises ang torong karnero alang sa halad sinunog, ug gitapion ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang ilang mga kamot sa ulo sa torong karnero. **19** Gihaw niya kini ug giwisikwisik ang dugo niini sa matag kilid sa halaran. **20** Gihiwahiwa niya ang torong karnero ug gisunog ang ulo ug ang mga hiniwa nga karne ug ang tambok. **21** Gihugasan niya ang ginhawaang mga bahin sa mananap ug ang mga til, ug gisunog niya ang tibuok torong karnero ngadto sa halaran. Usa kini ka halad sinunog nga naghatag ug kahumot nga makapahimut, halad nga gisunog nga alang kang Yahweh sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **22** Unya gidala ni Moises ang laing torong karnero, ang gigahin nga torong karnero, ug gitapion ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang ilang mga kamot sa ulo sa torong karnero. **23** Gihaw kini ni Aaron, ug gikuha ni Moises ang ubang dugo niini ug gipahid kini sa tumoy sa tuong dalungan ni Aaron, sa kumagko sa iyang tuong kamot, ug sa kumagko sa iyang tuong til. **24** Gidala niya ang mga anak nga lalaki ni Aaron, ug gipahiran niya ug gamayng dugo ang tumoy sa ilang dalungan, ang kumagko sa ilang tuong kamot, ug ang kumagko sa ilang tuong til. Unya giwisikwisik ni Moises ang dugo niini sa matag kilid sa halaran. **25** Gikuh niya ang tambok, ang tambok sa ikog, ang tanang tambok nga anaa sa ginhawaang mga bahin sa mananap, ang tambok nga nagputos sa atay, ang duha ka mga kidni ug ang tambok niini, ug ang tuo ng aha paa. **26** Mikhuha siya ug usa kabuok tinapay nga walay igpapatubo, gikan sa bukag sa tinapay nga walay igpapatubo nga gihalad kang Yahweh, ug usa kabuok tinapay nga adunay lana, ug usa ka tinapay nga nipiis, ug gibutang kini sa tambok ug sa tuo ng aha paa. **27** Gibutang niya kining tanan sa mga kamot ni Aaron ug sa mga kamot sa iyang mga anak nga lalaki ug gibayaw kini sa atubangan ni Yahweh ingon nga binayaw nga halad alang kang Yahweh. Mao kini ang bahin ni Moises sa torong karnero alang sa pagtugyan sa pagkapari, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **28** Mikhuha si Moises gikan sa ilang mga kamot ug gisunog kini ngadto sa halaran alang sa halad sinunog. Halad kini nga gigahin ug naghatag ug humot nga makapahimut. Halad kini nga gisunog alang kang Yahweh. **29** Gikuha ni Moises ang dughan ug gibayaw kini ingon nga binayaw nga halad alang kang Yahweh. Mao kini ang bahin ni Moises sa torong karnero alang sa pagtugyan sa pagkapari, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya. **30** Mikhuha si Moises ug gamayng igdidihog nga lana ug ang dugo nga atua sa halaran; giwisikwisik niya kini ngadto kang Aaron, sa iyang mga bisti, sa iyang mga anak nga lalaki, ug sa mga bisti sa iyang mga anak nga lalaki nga uban kaniya. Niini nga pamaagi gigahin niya si Aaron ug ang iyang mga bisti, ug ang iyang mga anak nga lalaki ug ang ilang mga bisti ngadto kang Yahweh. **31** Busa giingnan ni Moises si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki, “Lutoa ang karne ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan, ug kaona kini ditto ug ang gigahin nga tinapay nga anaa sa bukag, sumala sa akong gisugo, nga nag-ingon, ‘Kaonon kini ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki.’” **32** Kinahanglan nga sunogon ninyo ang bisan unsa nga mabilin sa karne ug sa tinapay. **33** Kinahanglan nga dili kamo mogawas sa pultahan sa tolda nga tigomanan sulod sa pito ka adlaw, hangtod sa adlaw nga mahuman na ang paggahin kaninyo. Kay balaanon kamo ni Yahweh sulod sa pito ka adlaw. **34** Kung unsa ang nabuhut niining adlaw—nagsugo si Yahweh nga pagabuhutan aron sa pagpapas sa sala alang kaninyo. **35** Magpabilin kamo sa adlaw ug gabii sulod sa pito ka mga adlaw ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan, ug tumanon ang sugo ni

Yahweh, aron dili kamo mamatay, tungod kay mao kini ang gisugo kanako." 36 Busa gibuhat ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang tanang mga butang nga gisugo ni Yahweh karila pinaagi kung Moises.

9 Sa ikawalo nga adlaw gipatawag ni Moises si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki ug ang mga kadagkoan sa Israel. 2 Miengon siya kung

Aaron, "Pagkuha ug nating baka gikan sa panon aron ihalad alang sa sala, ug torong karnero nga walay tatsa alang sa halad sinunog, ug ihalad kini sa atubangan ni Yahweh. 3 Kinahanglan nga makigsulti ka sa katawhan sa Israel ug ingna, 'Pagkuha ug laking kanding aron ihalad alang sa sala ug usa ka nating baka ug usa ka nating karnero, nga usa pa lamang katuig ang panuigon ug walay tatsa, alang sa halad sinunog; 4 pagkuha usab ug torong baka ug torong karnero alang sa mga halad sa pagpasig-uli aron ihalad sa atubangan ni Yahweh, ug halad nga trigo nga sinagolan ug lana, tungod kay mopakita si Yahweh kaninyo karong adlawa." 5 Busa gidalila nila ang tanang gisugo ni Moises ngadto sa tolda nga tigomanan, ug nangabot ang tanang pundok sa katawhan sa Israel ug mitindog sa atubangan ni Yahweh. 6 Unya miengon si Moises, "Mao kini ang gisugo ni Yahweh kaninyo nga buhaton, aron nga mopakita ang iyang himaya diha kaninyo." 7 Miengon si Moises kung Aaron, "Adto duol sa halaran ug ihalad ang imong halad alang sa sala ug halad sinunog, ug paghimo ug pagpapas sa sala alang sa imong kaugalingon ug alang sa katawhan, ug paghalad ug halad alang sa katawhan aron sa pagpapas sa sala alang kanila, sumala sa gisugo ni Yahweh." 8 Busa mipaduol si Aaron ngadto sa halaran ug giihaw niya ang nating baka aron ihalad alang sa sala, nga alang sa iyang kaugalingon. 9 Gidala sa mga anak nga lalaki ni Aaron ang dugo ngadto kaniya, ug gitulosib niya ang iyang tudlo niini ug gipahid kini sa mga sungaysungay sa halaran; unya gibubo niya ang dugo sa kinaubosang babinh sa halaran. 10 Apan, gisunog niya ang tambok, ang mga kidni, ug ang mga tambok nga nagputos sa atay ngadto sa halaran ington nga halad alang sa sala, sumala sa gisugo ni Yahweh kung Moises. 11 Gisunog niya ang karne ug ang panit didto sa gawas sa kampo. 12 Giihaw ni Aaron ang halad sinunog, ug gihatag kaniya sa iyang mga anak nga lalaki ang dugo, diin giwisikwiski nya sa matag kildi sa halaran. 13 Unya gihatag nila kaniya ang halad sinunog, sa tinagsa, uban sa ulo, ug gisunog niya kini ngadto sa halaran. 14 Gibinloan niya ang ginhawaang mga babinh sa mananap ug ang mga til ug gisunog kini sa ibabaw sa halad sinunog ngadto sa halaran. 15 Gidala ni Aaron ang kanding nga mao ang halad alang sa katawhan – unya gikuha kini ington nga halad alang sa ilang sala ug giihaw kini; gihalad niya kini alang sa sala, sama sa iyang gibuhat sa unang kanding. 16 Gidala niya ang halad sinunog ug gihalad kini sumala sa gisugo ni Yahweh. 17 Gidala niya ang halad nga trigo; gipuno niya ang iyang kamot niini ug gisunog kini ngadto sa halaran, uban sa halad sinunog sa kabuntagon. 18 Giihaw usab niya ang torong baka ug torong karnero, ang halad nga alang sa pagpasig-uli, nga alang sa katawhan. Gihatag sa iyang mga anak nga lalaki ang dugo ngadto kaniya, nga diin giwisikwiski nya sa matag kildi sa halaran. 19 Apan, gilaplap nila ang tambok sa torong baka ug sa torong karnero, ang tambok nga ikog, ang tambok nga nagputos sa ginhawaang mga babinh sa mananap, ang mga kidni, ug ang tambok nga nagputos sa atay. 20 Gikuha nila ang mga babinh nga nalaplap ug gibutang kini ngadto sa mga dughan sa mananap, ug unya gisunog ni Aaron ang tambok ngadto sa halaran. 21 Gibayaw ni Aaron ang mga dughan sa mananap ug ang tuong paa ington nga binayaw nga halad sa atubangan ni Yahweh, sumala sa gisugo ni Moises. 22 Unya gisisa ni Aaron ang iyang mga kamot ngadto sa katawhan ug gipanalanginan sila; unya mikanaoq siya gikan didto sa gihalad nga halad alang sa sala, sa halad sinunog, ug sa halad nga alang sa pagpasig-uli. 23 Miadto si Moises ug Aaron ngadto sa tolda nga tigomanan, unya migawas pag-usab ug gipanalanginan ang katawhan, ug mipakita ang himaya ni Yahweh sa tanang katawhan. 24 Migula ang kalayo gikan kung Yahweh ug gilamoy sila, ug nangamatay sila sa atubangan ni Yahweh. 3 Unya miengon si Moises kung Aaron, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh sa dihang miengon siya,

'Ipadyago ko ang akong kabalaan niadtong moduol kanako. Mahimaya ako sa atubangan sa tanang katawhan.'" Wala misulti si Aaron ug bisan unsa. 4 Gitawag ni Moises si Mishael ug Elzafan, nga mga anak nga lalaki ni Uziel nga uyo ni Aaron, ug miengon kanila, "Dali kamo ug dad-a ang inyong mga igsoon pagawas sa kampo gikan sa atubangan sa tabernakulo." 5 Busa mipaduol sila ug gidala sila, pagawas sa kampo, nga nagusot pa gihapon sa ilang parionan nga mga bisti, sumala sa gisugo ni Moises. 6 Unya miengon si Moises kung Aaron ug kung Eleazar ug kung Itamar, nga iyang mga anak nga lalaki, "Ayaw ipadunghay ang inyong mga buhok, ug ayaw gisia ang inyong mga bisti, aron nga dili kamo mangamatay, ug aron nga dili masuko si Yahweh sa tibuok pundok sa katawhan. Apan tugot niya magbangotan ang inyong kaparyentihan, ang tibuok panimalay sa Israel, alang niadtong mga gisunog ni Yahweh. 7 Kinahanglan nga dili kamo mogawas gikan sa pultahan sa tolda nga tigomanan, o mamatay kamo, kay ang igiddihog nga lana ni Yahweh anaa diha kaninyo." Busa nagbuhat sila sumala sa mga sugo ni Moises. 8 Nakigsulti si Yahweh kung Aaron, nga ng-ingon, 9 "Sa dihang moadto kamo ngadto sa tolda nga tigomanan, ayaw pag-inom ug bino ug isog nga ilimnon, ikaw, o ang imong mga anak nga lalaki nga nahiibilin uban kanimo, aron nga dili kamo mangamatay. Mao kini ang balaod nga magpabilin hangtod sa tibuok nga mga kaliwanan sa inyong katawhan, 10 aron sa pag-ila sa kalainan tali sa balaan ug sa dili balaan, ug tali sa hugaw ug sa hinlo, 11 aron nga matudlo niinyo sa katawhan sa Israel ang tanang balaod nga gisugo ni Yahweh piangi kung Moises." 12 Nakigsulti si Moises kung Aaron ug kung Eleazar ug kung Itamar, nga nahiibilin niya nga mga anak nga lalaki, "Kuhua ang halad nga trigo nga nahiibilin sa mga halad sinunog nga alang kung Yahweh, ug kaona kini ng walay igapapatubu tapad sa halaran, tungod kay labing balaan man kini. 13 Kinahanglan nga kaonon niinyo kini sa balaan nga dapit, tungod kay mao kini ang inyong babinh ug babinh sa inyong mga anak nga lalaki sa mga halad sinunog nga alang kung Yahweh, kay mao kini ang gisugo kanako nga isulti kaninyo. 14 Ang dughan nga gibayaw ug ang paa nga gihalad ngadto kung Yahweh, kinahanglan nga kaonon niinyo sa hinlo nga dapit nga makapahimuot sa Dios. Kinahanglan nga kaonon niinyo kadtong mga babinh, ikaw ug ang imong mga anak nga lalaki ug mga babaye nga uban kanimo, kag gihatag sila ington ug imong babinh ug babinh sa imong mga anak nga lalaki gikan sa mga halad sa pakigdait nga mga halad sa katawhan sa Israel. 15 Kinahanglan nga dad-on nila ang paa nga gihalad ug ang dughan nga gibayaw, uban sa mga halad sinunog nga tambok, aron nga ibayaw sa atubangan ni Yahweh. Maimo kini ug sa imong mga anak nga lalaki nga uban kanimo ington nga babinh hangtod sa kahantoran, sumala sa gisugo ni Yahweh. 16 Unya nangutana si Moises mahitungod sa kanding nga halad alang sa sala, ug nasayran niya nga nasunog na kini. Busa nasuko siya kung Eleazar ug kung Itamar, ang nabilin nga mga anak nga lalaki ni Aaron; miengon siya, 17 "Nganong wala man niinyo kaona ang halad nga alang sa sala didto sa tabernakulo, nga balaan man una kaayo kini, ug gihatag man una kini ni Yahweh kaninyo aron magwagtang sa kasal-anan sa pundok sa katawhan, aron sa paghimo ug pagpapas sa ilang sala sa iyang atubangan?" 18 Tan-awa, wala gidalila ang dugo niini ngadto sa sulod sa tabernakulo, busa gikaon una niinyo kini didto sa tabernakulo, sumala sa akong gisugo." 19 Unya mitubag si Aaron kung Moises, "Tan-awa, karong adlaw gihalad nila ang ilang halad alang sa sala ug halad sinunog sa atubangan ni Yahweh, ug nahitabo kining butanga kanako karong adlawa. Kung gikaon ko ang halad alang sa sala karong adlawa, makapahimuot ba kini sa panan-aw ni Yahweh?" 20 Sa pagkadungog ni Moises niana, miuyon siya.

11 Nakigsulti si Yahweh ngadto kung Moises ug kung Aaron, nga ng-ingon, 2 "Paggipakigulti sa katawhan sa Israel, ug ingna sila, "Mao kini ang mga buhing binuhat nga mahimo ninyong kaonon taliwala sa tanang mga mananap nga anaa sa kalibutan. 3 Makahimo kamo sa pagkaon sa bisan unsang mananap nga pikas ug kuko, ug nagausap ug balik sa pagkaon niini. 4 Apan, ayaw gayod kaona ang pipila sa mga mananap nga nagausap ug balik sa iyang pagkaon apian dili pikas ug kuko, mga mananap sama sa kamelyo, tungod kay nagausap kini pagbalik sa pagkaon niini apian dili pikas ug kuko. Busa hugaw ang kamelyo alang kaninyo. 5 Hugaw usab alang kaninyo ang ilaga sa bato, tungod kay nagausap kini pagbalik sa pagkaon apian dili kini pikas ug kuko. 6 Hugaw alang kaninyo ang kuneho tungod kay bisan pa ug nagausap kini pagbalik sa iyang pagkaon, dili man pikas ang kuko niini. 7 Hugaw kini alang kaninyo ang baboy, tungod kay bisan pa ug pikas ang kuko niini, dili man

10 Nagkuha sa ilang tagsatagsa ba butanganan sa insenso, si Nadab ug si Abihu, nga mga anak nga lalaki ni Aaron, gibutangan kini ug kalayo, ug unya ang insenso. Unya naghalad sila ug sinunog nga wala gitugotan sa atubangan ni Yahweh, nga wala niya gisugo kanila nga ihalad. 2 Busa migula ang kalayo nga gikan kung Yahweh ug gilamoy sila, ug nangamatay sila sa atubangan ni Yahweh. 3 Unya miengon si Moises kung Aaron, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh sa dihang miengon siya,

kini nagausap pagbalik sa iyang kinaon. **8** Kinahanglan nga dili kamo mokaon sa bisan unsa nga karne niini, ni mogunit sa mga patayng lawas niini. Hugaw kini alang kaninyo. **9** Ang mga mananap nga anaa sa tubig nga mahimo ninyong kaonon mao kadong adunay mga silik ug mga himbis, maanaa man kini sa kadagatan o sa kasubaan. **10** Apan ang tanang buhing mga binuhut nga walay mga silik ug mga himbis nga anaa sa kadagatan o kasubaan, lakip na ang tanan nga naglihok sa tubig ug ang tanang mga buhing binuhut nga anaa sa tubig—kinahanglan nga dumulumanan kini alang kaninyo. **11** Sanglit kinahanglan man kining durtan, kinahanglan nga dili ninyo kaonon ang mga karne niini; kinahanglan nga mahimo usab nga dumulumanan ang mga patayng lawas niini. **12** Kinahanglan nga dumulumanan alang kaninyo ang bisan unsang mananap nga walay mga silik o mga himbis diha sa tubig. **13** Mao kini ang mga langgam nga kinahanglan dumulumanan alang kaninyo ug dili ninyo angayng kaonon, ang agila, ang buwitre, **14** ang esmerenhon, ang bisan unsang matang sa banog, **15** ang bisan unsang matang sa uwak, **16** ang asbestos, ang pungaw, ang laro, ug ang bisan unsang matang sa ananangkil. **17** Kinahanglan nga dumulumanan usab alang kaninyo ang gagmay ug dagko nga kuwago, ang gamaw, **18** ang lapay ug ang itik, ang pelikano, **19** ang kalamon, ang nagkalainlaing matang sa tabon, ang abobilya, ug ang kabog. **20** Dumulumanan alang kaninyo ang tanang gagmay ug adunay pako nga mga mananap nga nagalakaw pinaagi sa ilang upat ka til. **21** Apan mahimo ninyong kaonon ang bisan unsang nagalupad nga gagmayng mga mananap nga adunay upat ka til kung aduna kininy lутahan sa tungatungan alang sa paglukso sa yuta. **22** Mahimo usab ninyong kaonon ang bisan unsang matang sa mga dulon, timos, gangis, o apan-apan. **23** Apan kinahanglan nga dumulumanan alang kaninyo ang uban pang nagalupad nga gagmayng mga mananap nga adunay upat ka til. **24** Mahimo kamong hugaw hangtod sa kagabhihon kung hikapon ninyo ang patayng lawas sa bisan usa niini nga mga mananap. **25** Si bisan kinsa nga mokuhua sa patayng lawas niini kinahanglan nga labhan niya ang iyang mga bisti ug magpabilin siyang hugaw hangtod sa kagabhihon. **26** Hugaw alang kaninyo ang matag mananap nga dili hingpit ang pagkapikas sa kuko o dili mousap pagbalik sa pagkaon niini. Mahugaw ang tanan nga mohikap niini. **27** Ang bisan unsa nga molakaw pinaagi sa til niini talibawa sa tanang mga mananap nga adunay upat ka til, hugaw kini alang kaninyo. Mahugaw hangtod sa kagabhihon ang si bisan kinsa nga mohikap sa patayng lawas niini. **28** Si bisan kinsa nga mokuhua sa patayng lawas niini kinahanglan nga molabá sa iyang mga bisti ug magpabilin siyang hugaw hangtod sa kagabhihon. Mahugaw kini nga mga mananap alang kaninyo. **29** Diha sa mga mananap nga nagakamang sa yuta, mao kini ang mga mananap nga hugaw alang kaninyo: ang milo, ang ilaga, ang tanang matang sa halo, **30** ang tuko, ang buaya, ang butiki, ang ibid, ug ang kamelyon. **31** Sa tanang mga mananap nga nagakamang, mao kini ang mga mananap nga hugaw alang kaninyo. Magpabilin nga hugaw hangtod sa kagabhihon ang si bisan kinsa nga mohikap sa patay ng lawas niini. **32** Kung adunay mamatay niini ug mahulog kini sa bisan unsa nga butang, mahimong hugaw kadtong butanga, hinimo man kini sa kahoy, sa panapton, panit sa mananap, o sako. Bisan unsa paman kini ug unsa man ang gamit niini, kinahanglan kining ibutang sa tubig; magpabilin kining hugaw hangtod sa kagabhihon. Unya mahinlo na kini. **33** Kung mahulogan sa hugaw nga mananap ang bisan unsa nga banga, mahugaw usab ang bisan unsa nga sulod niini, ug kinahanglan nga buakon ninyo ang maong banga. **34** Ang tanang mga pagkaon nga hinlo ug gitugot nga kaonon, apan nahulog sa tubig nga gikan sa hugaw nga banga, mahugaw kini. Mahugaw ang bisan unsa nga moinom gikan sa maong banga. **35** Mahugaw ang bisan unsang butang nga mahulogan sa bisan asa nga bahn sa patayng lawas sa hugaw nga mananap, pugon man kini o mga lutoanan. Kinahanglan kining dugmokon. Hugaw kini ug kinahanglan nga ilhon ninyo kini nga hugaw. **36** Magpabilin hinlo ang sapa o atabay diin ginakuha ang mainom nga tubig kung mahulogan kini sa maong mga mananap. Apan kung adunay mohikap sa patay ng lawas sa hugaw nga mananap diito sa tubig, mahimo siyang hugaw. **37** Kung mahulog ang bisan unsa nga bahn sa patayng lawas sa mananap ngadto sa mga binhi nga igtatanom, hinlo gihapon kadtong mga binhi. **38** Apan kung butangan ug tubig ang maong mga binhi, ug kung mahulogan kini sa bisan unsa nga bahn sa patayng lawas sa mananap, nan hugaw na kini alang kaninyo. **39** Kung mamatay ang mananap nga mahimo ninyong kaonon, nan mahugaw ang si bisan kinsa nga mohikap niini hangtod sa kagabhihon. **40** Si bisan kinsa nga mokaon sa karne niini kinahanglan nga labhan niya ang iyang mga bisti ug magpabilin siyang

hugaw hangtod sa kagabhihon. Si bisan kinsa nga mopunit sa maong patayng lawas sa mananap kinahanglan nga molaba sa iyang bisti ug magpabilin hugaw hangtod sa kagabhihon. **41** Dulumtanman ang matag mananap nga nagakamang sa yuta; dili kini angayng kaonon. **42** Ang bisan unsa nga nagakamang gamit ang iyang tiyan, ug ang bisan unsa nga nagalakaw pinaagi sa upat ka til, o ang bisan unsa nga daghan ug til—ang tanang mga mananap nga nagakamang sa yuta, kinahanglan nga dili ninyo kini kaonon, tungod kay dulumtanman man kini. **43** Kinahanglan nga dili ninyo hugawan ang iryong mga kaugalingon pinaagi sa bisan unsang mga buhing binuhut nga nagakamang; kinahanglan dili ninyo hugawan ang iryong mga kaugalingon pinaagi niini. **44** Tungod kay ako si Yahweh ang iryong Dios. Busa, kinahanglan nga balaanon ninyo ang iryong mga kaugalingon, ug pagpakabalaan, tungod kay ako balaanon man. Kinahanglan nga dili ninyo hugawan ang iryong mga kaugalingon pinaagi sa bisan unsang mananap nga naglihok sa yuta. **45** Tungod kay ako si Yahweh, ang nagpagawas kaninyo sa yuta sa Ehipto, aron nga mahimo ninyong Dios. Busa kinahanglan nga magpakabalaan kamo, tungod kay ako balaanon man. **46** Mao kini ang balaod mahitungod sa mga mananap, sa mga langgam, sa matag buhing binuhut nga nagalihok sa katubigan, ug sa matag binuhut nga nagakamang sa yuta, **47** kung diin gihatag ang kalahian tali sa hugaw ug sa hinlo, ug tali sa buhing mga butang nga mahimong kaonon ug dili mahimong kaonon.”

12 Miingon si Yahweh ngadto kang Moises, **2** “Paggakisulti sa katawhan sa Israel, ingna sila, ‘Kung manamkon ug manganak ang usa ka babaye ug bata nga lalaki, nan mahugaw siya sulod sa pito ka adlaw, sama nga hugaw siya panahon sa mga adlaw sa iyang binulan nga regla. **3** Kinahanglan nga tulion ang bata nga lalaki sa ikawalo nga adlaw. **4** Unya magpadayon ang pagputil sa inahan gikan sa iyang pagdugo sulod sa **33** ka adlaw. Kinahanglan nga dili siya mogunit sa bisan unsang balaon nga butang o mosulod sa tabernakulo hangtod nga wala pa mahuman ang mga adlaw sa pagputil kaniya. **5** Apan kung manganak siya ug bata nga babaye, nan mahugaw siya sulod sa duha ka semana, sama nga hugaw siya panahon sa iyang regla. Unya magpadayon ang pagputil sa inahan sulod sa **66** ka adlaw. **6** Sa dihang natapos na ang mga adlaw sa pagputil kaniya, alang sa anak nga lalaki o babaye, kinahanglan nga magdala siya ug nating karnero nga usa pa ka tuig ingon nga halad sinunog, ug pispis nga tukmo o salampati ingon nga halad alang sa sala, ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan, ngadto sa pari. **7** Unya ihlad kini sa pari sa atubangan ni Yahweh ug maghimo siya ug pagpapas sa sala alang sa babaye, ug mahinlo siya gikan sa pag-agas sa iyang dugo. Mao kini ang balaod mahitungod sa babaye nga manganan ug bata nga lalaki o babaye. **8** Kung wala siyay ikapalit ug nating karnero, nan kinahanglan nga magkuha siya ug duha ka salampati o duha ka pispis nga tukmo, ang usa niini ingon nga halad sinunog ug ang lain pa ingon nga halad alang sa sala, ug maghimo ug pagpapas sa sala ang pari alang sa babaye; unya mahinlo na siya.”

13 Nakigsulti si Yahweh ngadto kang Moises ug kang Aaron, nga nag-ingon, **2** “Kung adunay hubag o kugang, o butyo sa iyang panit ang usa ka tawo ug nahimo kining sakit sa panit diha sa iyang lawas, nan kinahanglan dad-on siya ngadto kang Aaron nga labaw nga pari, o ngadto sa usa sa iyang mga anak nga lalaki nga mga pari. **3** Unya susihon sa pari ang sakit nga anaa sa panit sa lawas sa maong tawo. Kung nahimong puti ang balahiba sa panit nga adunay sakit, ug kung midulot sa unod ang maong sakit, nan makatakod kini nga sakit. Human siya masusi sa pari, kinahanglan nga iyang ipahayag nga hugaw ang maong tawo. **4** Kung puti ang butyo sa iyang panit, ug wala kini midulot sa unod, ug kung wala miptut ug balahiba sa bahan sa panit nga adunay sakit, nan kinahanglan nga ilain sa pari ang tawo sa dugang pang pito ka adlaw. **5** Susihon na usab sa pari ang maong tawo sa ikapito nga adlaw aron makita kung miarang-arang na kini ug wala miptut sa panit. Kung wala, nan ipahayag sa pari nga hinlo ang maong tawo. Katolkatol lamang kini. Kinahanglan nga labhan niya ang iyang mga bisti, ug hinlo na siya. **7** Apan kung miptut ang katolkatol sa panit human niya mapasusi ang iyang kaugalingon ngadto sa pari alang sa iyang pagpahinlo, kinahanglan nga moadto siya pagbalik

sa pari. **8** Susihon siya sa pari aron tan-awon kung mikatag na pag-ayo ang katolokatol sa iyang panit. Kung mikatag na kini, nan kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hugaw siya. Usa kini ka makatakod nga sakit. **9** Kung adunay makatakod nga sakit sa panit ang usa ka tawo, nan kinahanglan nga dad-on siya ngadto sa pari. **10** Susihon siya sa pari aron tan-awon kung adunay nagnana nga hubag sa iyang panit, kung nahirum puti ang iyang panit, o kung adunay migawas nga unod diha sa hubag. **11** Kung aduna, nan hilabhan na gayod kini nga sakit sa panit, ug kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hugaw kining tawhana. Dili na siya ilain aron nga susihon sa pari, tungod kay hugaw naman gayod siya. **12** Kung mikatag na ang sakit diha sa panit ug milukop na kini sa tibuo, panit sa tawo nga adunay sakit gikan sa iyang ulo hangtod sa iyang mga til, ug nakita kini sa pari, **13** nan kinahanglan siyang susihon sa pari aron makita kung nalukop na ba gayod sa sakit sa panit ang iyang tibuo nga lawas. Kung nalukop na gayod kini, nan kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hinlo na ang maong tawo nga adunay sakit sa panit. Kung miputi na kini tanan, nan hinlo na siya. **14** Apan kung nanggawas ang iyang unod, ilhon siya nga hugaw. **15** Kinahanglan nga tan-awon sa pari ang nanggawas nga unod ug ipahayag nga hugaw siya tungod kagugaw man ang nanggawas nga unod. Makatakod kini nga sakit. **16** Apan kung miputi na pagbalik ang nanggawas nga unod, nan kinahanglan nga moadto kadtoh tawhana sa pari. **17** Susihon siya sa pari aron makita kung miputi na ang unod. Kung miputi na kini, nan ipahayag sa pari nga hinlo na ang maong tawo. **18** Kung gihubagan ang usa ka tawo diha sa panit ug naaya na kini, **19** ug didto sa panit nga adunay hubag mitunha ang laing hubag o butoy, nga pulapula ug putiputi, nan kinahanglan nga ipakita kini sa pari. **20** Susihon kini sa pari aron tan-awon kung midulot ba kini sa unod, ug kung nipti ang balahiboi niini nga bahin. Kung mao kana, nan kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hugaw ang maong tawo. Makatakod kini nga sakit, kung mitubo kini sa gihubagan nga panit kaniadto. **21** Apan kung nasusi na kini sa pari ug iyang nakita nga walay puti nga balahiboi sa hubag, ug dili kini dulot sa unod apan mikugang na, nan kinahanglan nga ilain siya sa pari sulod sa pito ka adlaw. **22** Kung mikatag na kini sa tibuo panit, nan kinahanglan nga ipahayag siya sa pari ingon nga hugaw. Makatakod kini nga sakit. **23** Apan kung nagpabilin ang butoy sa maong bahin sa panit ug wala kini mikatag, nan ulat lamang kini sa hubag, ug kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hinlo ang maong tawo. **24** Kung adunay paso ang panit ug mipulapula ug miputiputi ang unod o nagbutoy kini, **25** nan susihon kini sa pari aron tan-awon kung nipti ba ang balahiboi nga anaa sa butoy, ug kung midulot ba kini sa unod. Kung aduna man, nan makatakod kini nga sakit. Mikatag kini sa paso, ug kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hugaw ang maong tawo. Makatakod kini nga sakit. **26** Apan kung gisusi kini sa pari ug iyang nakita nga walay puti nga balahiboi sa butoy, ug wala kini midulot sa unod ug mikugang na kini, nan kinahanglan nga ilain siya sa pari sulod sa pito ka adlaw. **27** Una kinahanglan nga susihon siya sa pari sa ikapito nga adlaw. Kung mikatag na kini sa tibuo panit, nan kinahanglan ipahayag sa pari nga hugaw ang maong tawo. Makatakod kini nga sakit. **28** Kung nagpabilin ang butoy sa samang bahin sa panit ug wala kini mikatag sa panit unya mikugang kini, nan mihibag kini tungod sa pagkapaso, kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hinlo ang maong tawo, tungod kagutlat na lamang kini gikan sa pan. **29** Kung adunay makatakod nga sakit sa ulo o sa suwang ang usa ka lalaki ug babaye, **30** nan kinahanglan nga susihon sa pari ang maong tawo kung aduna bay makatakod nga sakit aron makita kung midulot ba kini sa unod, ug kung adunay dalag, ug nipi nga balahiboi niini. Kung aduna, nan kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hugaw ang maong tawo. Nukanuka kini, usa ka makatakod nga sakit diha sa ulo o sa suwang. **31** Kung nasusi sa pari ang nukanuka ug iyang nakita nga wala kini midulot sa unod, ug kung walay itom nga balahiboi niini, nan ilain sa pari ang tawo nga adunay nukanuka sulod sa pito ka adlaw. **32** Sa ikapito nga adlaw susihon sa pari ang sakit aron tan-awon kung mikatag ba kini. Kung walay dalag nga balahiboi, ug kung wala kini midulot sa unod, **33** nan kinahanglan nga kagison ang iyang buhok, apil dili apilon ang bahin nga adunay sakit, ug kinahanglan nga ilain sa pari ang tawo nga adunay nukanuka sulod sa dugang pang pito ka adlaw. **34** Sa ikapitong adlaw susihon sa pari ang sakit aron tan-awon kung wala kini mikatag sa panit. Kung wala kini midulot sa unod, nan kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hinlo ang maong tawo. Kinahanglan nga labhan niining tawhana ang iyang mga bisti, ug unya mahinlo na siya. **35** Apan kung mikatag ang nukanuka sa tibuo, panit human giingon sa pari nga hinlo na siya, **36** nan kinahanglan nga

susihon siya pag-usab sa pari. Kung mikatag ang sakit sa iyang panit, dili na kinahanglan mangita pa ug dalag nga balahiboi ang pari. Hugaw ang maong tawo. **37** Apan kung nakita sa pari nga wala na mikatag ang nuka ug gituboan na kini ug itom nga balahiboi, nan naayo na ang sakit. Hinlo na siya, ug kinahanglan nga ipahayag sa pari nga hinlo na ang maong tawo. **38** Kung adunay mga butoybutoy sa panit ang usa ka lalaki o babaye, **39** nan kinahanglan nga susihon sa pari ang maong tawo aron tan-awon kung uga ba ang mga butoybutoy, ug nagpaila nga katoloktal lamang kini nga mikatag sa panit. Hinlo siya. **40** Kung nangalarot ang buhok sa ulo sa tawo, upaw siya, apan hinlo siya. **41** Kung nangalarot ang buhok sa atubangan nga bahin sa iyang ulo, ug kung upaw ang ibabaw nga bahin sa iyang atang, hinlo siya. **42** Apan kung adunay pulapula ug putiputi nga hubag sa iyang upaw nga ulo o sa ibabaw sa agtang, makatakod kini nga sakit nga mikatag. **43** Nan kinahanglan nga susihon siya sa pari aron nga makita kung pulapula ug putiputi ang hubag nga bahin sa iyang upaw nga ulo o sa ibabaw nga bahin sa iyang agtang, sama sa makatakod nga sakit sa panit. **44** Kung mao kana, nan aduna siyay makatakod nga sakit ug hugaw siya. Kinahanglan nga ipahayag gayod sa pari nga hugaw siya tungod sa sakit nga anaa sa iyang ulo. **45** Kinahanglan nga magsul-ob ug dunot nga bisti ang mga tawo nga adunay makatakod nga sakit sa panit, kinahanglan nga idunghay niya ang iyang buhok, ug kinahanglan nga tabonan niya ang iyang dagway hangtod sa iyang ilong ug mosinggit, 'Hugaw ako, hugaw ako.' **46** Magpabilin siyang hugaw sa tanang mga adlaw nga aduna siyay makatakod nga sakit sa panit. Tungod kay hugaw man siya pinaagi sa makatakod nga sakit, kinahanglan nga magpuyo siya nga mag-inusara. Kinahanglan nga magpuyo siya gawas sa kampo. **47** Ang panapton nga natapton ug agup-op, hinimo man kini sa balahiboi sa mananap o sa lino nga panapton. **48** O bisan unsa nga tinahi o ginansilyo nga balahiboi sa mananap o lino, o panit sa mananap o bisan unsa nga hinimo gikan sa panit sa mananap—**49** kung adunay maypagkalunhaw o maypagkapula nga nitapot sa panapton, sa panit, sa tinahi o ginansilyo nga panapton, o bisan unsa nga hinimo gikan sa panit sa mananap, nan agup-op kini nga mokatag, kinahanglan nga ipakita kini sa pari. **50** Kinahanglan nga susihon sa pari ang maong bisti kung aduna ba kini agup-op; kinahanglan nga ilain niya ang bisan unsa nga butang nga adunay agup-op sulod sa pito ka adlaw. **51** Kinahanglan nga susihon niya pagbalik ang agup-op sa ikapito nga adlaw. Kung mikatag kini sa panapton o sa bisan unsa nga tinahi o ginansilyo gikan sa balahiboi sa mananap o sa lino nga panapton, o panit o sa bisan unsang butang nga gigamitan ug panit sa mananap, nan agup-op kini nga makadala ug sakit, ug hugaw ang maong panapton. **52** Kinahanglan nga sunogon niya ang maong panapton, o ang bisan unsa nga tinahi o ginansilyo gikan sa balahiboi sa mananap o sa lino nga panapton, o ang panit sa mananap o ang bisan unsang hinimo sa panit sa mananap, o bisan unsang butang diin nakit-an ang agup-op nga makadala ug sakit, tungod kay makadala kini ug balatian. Kinahanglan nga sunogon sa hingpit ang maong panapton. **53** Kung nasusi na sa pari ang butang ug nakita niya nga wala mikatag ang agup-op sa panapton o sa butang nga tinahi o sa ginansilyo gikan sa balahiboi sa mananap o sa panapton, o sa mga butang nga hinimo sa panit sa mananap, **54** nan sugoon niya sila sa paglaba sa panapton diin nakita ang agup-op, ug kinahanglan nga ilain na usab kini sa dugang na usab nga pito ka adlaw. **55** Unya susihon sa pari ang butang nga adunay agup-op human kini nalabhan. Kung wala nabag-o ang kolor sa agup-op, bisan pa ug wala kini mikatag, hugaw kini. Kinahanglan ninyong sunogon ang maong butang, bisan ug asa pa mitapot ang agup-op. **56** Kung nasusi sa pari ang panapton, ug kung nahanaw na ang agup-op human kini nalabhan, nan kinahanglan nga gision niya ang natapton nga bahin gikan sa panapton o gikan sa panit sa mananap, o gikan sa tinahi o ginansilyo nga butang. **57** Kung anaa lamang gihapon ang agup-op sa panapton, sa tinahi o sa ginansilyo man nga butang, o sa bisan unsang butang nga hinimo sa panit sa mananap—kung gilabhan nimo ang butang ug nawala na ang agup-op, nan kinahanglan nga labhan kini sa ikaduhang higayon, ug mahinlo na kini. **59** Mao kini ang balaoi mahitungod sa agup-op ug sa panapton nga hinimo gikan sa balahiboi sa mananap o sa lino, o sa bisan unsang tinahi o ginansilyo nga balahiboi sa mananap o lino,

o sa panit sa mananap o sa bisan unsang butang nga hinimo sa panit sa mananap, aron nga mapahibalo nimo nga hinlo kini o hugaw."

14 Nakigsulti si Yahweh kang Moises, nga nag-ingon, **2** "Mao kini ang balaod alang sa tawo nga adunay sakit sa panit sa adlaw sa paghinlo kaniya. Kinahanglan nga dad-on siya ngadto sa pari. **3** Mogawas sa kampo ang pari aron susihon ang tawo kung naayo na ang makatakod nga sakit niini sa panit. **4** Unya magmando ang pari nga kinahanglan magdala ang tawo nga pagahinloan ug duha ka buhi nga hinlo nga mga langgam, kahoy nga sidro, pula nga pisi, ug hisopo. **5** Sugoon siya sa pari nga patyon ang usa sa mga langgam diha sa ibabaw sa hinlo nga tubig nga anaa sa banga. **6** Ug dad-on sa pari ang buhi nga langgam ug ang kahoy nga sidro, ang pula nga pisi ug ang hisopo, ug itsulob niya kining tanan, lakiip na ang buhi nga langgam, didto sa dugo sa gipatay nga langgam ibabaw sa hinlo nga tubig. **7** Unya iwisikwisik sa pari kini nga tubig sa makapito ka higayon ngadto sa tawo nga pagahinloan gikan sa iyang sakit sa panit, ug unya ipahayag sa pari nga hinlo na kining tawhana. Unya buhian sa pari ang langgam ngadto sa kapatagan. **8** Labhan sa nahiholoan nga tawo ang iyang mga bisti, magkiskis sa tanan niya nga buhok, ug maligo, ug unya mahinlo siya. Human niana, kinahanglan nga moadt siya sa kampo, apan mopuyo siya sa gawas sa iyang tolda sulod sa pito ka adlaw. **9** Sa ikapito nga adlaw kinahanglan nga kiskisan niya ang tanan niyang buhok sa ulo, ug kinahanglan usab niya nga kiskisan ang iyang bangas ug mga kilay. Kinahanglan nga kiskisan niya ang tanan niyang buhok, ug kinahanglan usab niyang labhan ang iyang mga bisti ug maligo; ug unya mahinlo siya. **10** Sa ikawalo nga adlaw kinahanglan nga magdala siya ug duha ka laki nga mga nating karnero nga walay tatsa, ug usa ka tuig nga baye nga nating karnero nga walay tatsa, ug 3/10 nga epha sa labing maayo nga harina nga sinagolan ug lana ingon nga halad nga trigo ug usa ka log nga lana. **11** Dad-on sa pari ang tawo nga iyang gihinloan uban niadtong mga butanga, sa atubangan ni Yahweh diha sa pultahan sa tolda nga tigomanan. **12** Dad-on sa pari ang usa sa mga nating karnero nga laki ug ihalad ingon nga halad sa dili tinuyoan nga sala, uban ang usa ka log nga lana; ibayaw niya kini alang sa binayaw nga halad sa atubangan ni Yahweh. **13** Kinahanglan nga ihawon niya ang laki nga nating karnero sa dapit diin asa nila gihaw ang mga halad alang sa sala ug ang mga halad sinunog, sa dapit sa tabernakulo, alang sa halad sa sala nga panag-iyahan sa pari, iring man ang halad sa dili tinuyoan nga sala, tungod kay labing balaan kini. **14** Magkuha ang pari ug gamayng dugo alang sa halad sa dili tinuyoan nga sala ug ipahid niya kini sa tumoy sa tuong dalunggan sa tawo nga pagahinloan, sa kumagko sa tuong kamot, ug sa kumagko sa tuong tili sa maong tawo. **15** Unya magkuha ang pari ug lana gikan sa log ug ibubo niya kini sa palad sa iyang wala nga kamot. **16** Ug itsulob niya ang iyang tuo nga tudio sa lana nga anaa sa iyang wala nga kamot, ug iwisikwisik niya sa makapito ka higayon ang gamayng lana pinaagi sa iyang tudio sa atubangan ni Yahweh. **17** Ipahid sa pari ang nahibilin nga lana sa iyang kamot diha sa tumoy sa tuong dalunggan sa tawo nga pagahinloan, sa kumagko sa tuong kamot, ug sa kumagko sa tuong tili niini. Kinahanglan nga ipahid niya ang lana ibabaw sa dugo gikan sa halad sa dili tinuyoan nga sala. **18** Alang sa nahibilin nga lana nga anaa sa kamot sa pari, ipahid niya kini sa ulo sa tawo nga pagahinloan, ug maghimo ug pagpapas sa sala ang pari alang niinieng tawhana, ug unya mahinlo ang maong tawo. **19** Apan, kung kabos ang tawo ug walay ikapalit niini nga mga halad, nan makahimo siya sa pagdala ug usa ka laki nga nating karnero iring ngal halad ngibaway alang sa dili tinuyoan nga sala, aron makahimo ug pagpapas sa sala alang sa iyahang kaugalingon, ug 1/10 sa epha sa labing maayo nga harina nga sinagolan ug lana ingon nga halad nga trigo, ug ang usa ka log sa lana, **22** uban ang duha ka mga salampati ug duha ka mga pispis nga tukmo, sumala sa iyang makuh; mahimong halad alang sa sala ang usa ka langgam ug lan lain pa mahimong halad sinunog. **23** Sa ikawalo nga adlaw kinahanglan nga dad-on niya kini aron sa paghinlo kaniya sa pari, ngadto sa pultahan sa tolda nga tigomanan, sa atubangan ni Yahweh. **24** Dad-on sa pari ang nating karnero aron ihalad, ug dad-on usab niya uban niini ang usa ka log nga lana sa oilbo, ug ibayaw niya kining tanan ingon nga mga gasa sa atubangan ni Yahweh. **25** Ihawon niya ang nating karnero alang sa

halad sa dili tinuyoan nga sala, ug magkuha siya ug gamay nga dugo niini ug ipahid kini sa tumoy sa tuong dalunggan sa tawo nga pagahinloan, sa kumagko sa tuong kamot ug sa kumagko sa tuong tili sa maong tawo. **26** Unya buboan sa pari ug gamayng lana ang palad sa iyang walang kamot, **27** ug iwisikwisik niya sa makapito ka higayon pinaagi sa iyang tuo nga kamot ang lana nga anaa sa iyang wala nga kamot sa atubangan ni Yahweh. **28** Unya ipahid sa pari ang gamayng lana nga anaa sa iyang kamot diha sa tumoy sa tuong dalunggan sa tawo nga pagahinloan, sa kumagko sa tuong kamot, ug sa kumagko sa tuong tili sa maong tawo, sa samang mga dapit diin gibutang niya ang dugo nga halad sa dili tinuyoan nga sala. **29** Ipahid niya ang nahibilin nga lana nga anaa sa iyang kamot ngadto sa ulo sa tawo nga pagahinloan, aron makahimo ug pagpapas par ari alang sa sala sa maong tawo diha sa atubangan ni Yahweh. **30** Kinahanglan nga ihalad niya ang usa sa mga salampati ug mga pispis nga tukmo, sumala sa nakuha sa tawo— **31** ang usa ingon nga halad alang sa sala ug lan lain pa iring ngal halad sinunog, uban sa halad nga trigo. Unya maghimo ug pagpapas sa sala ang pari alang sa tawo nga pagahinloan sa atubangan ni Yahweh. **32** Mao kini ang balaod alang sa tawo nga adunay makatakod nga sakit sa panit, nga dili makapalit sa gikinahanglan nga halad aron sa paghinlo kaniya. **33** Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug kang Aaron, nga nag-ingon, **34** "Sa dihang moabot kamo sa yuta sa Canaan nga gihatag ko kaninyo iring ngal panag-iyahan, ug kung magbutangako ug agup-on nga mokatag sa balay diha sa yuta nga inyong gipanag-iyahan, **35** nan kinahanglan nga adtoan ug sulitian sa tag-iya sa balay ang pari. Kinahanglan nga moingon siya, 'Daw may agup-on sa akong balay.' **36** Unya magmando ang pari nga kuhon ang tanang butang sa balay sa dili pa siya mosulod aron makita ang agup-on, ug aron ngal walay bisan unsa nga anaa sa balay ang mahimong hugaw. Human niana, kinahanglan nga mosulod ug tan-awon sa pari ang balay. **37** Kinahanglan nga susihon niya ang agup-on aron makita kung naa ba kini sa mga bungbong, ug aron makita kung maypagkalunhaw o maypagkapula ba kini diha sa suksuok sa mga bungbong. **38** Kung adunay agup-on ang balay, mogawas ang pari sa balay ug sirad-an ang pultahan niini sulod sa pito ka adlaw. **39** Unya mobalik pag-usab ang pari sa ikapito nga dadlaw ug susihon kini aron tan-awon kung mikatag ba ang agup-on sa mga bungbong sa maong balay. **40** Ug kung mikatag kini, magsugo dayon ang pari nga tanggalon nila ang mga bato diin nakaplagan ang agup-on ug ilabay kini sa mahugaw nga dapit gawas sa siyudad. **41** Magsugo siya nga pakikisan ang tanang bungbong sulod sa balay, ug kinahanglan nga dad-on nila ang hugaw nga mga butang pagawas sa siyudad ug ilabay kini sa mahugaw nga dapit. **42** Kinahanglan nga magkuha sila ug laing mga bato ug ipuli kini sa dapit diin nila gitanggal ang mga gipang-agup-on nga mga bato, ug kinahanglan nga mogamit sila ug bag-o nga yutang kolon aron itaklap sa balay. **43** Kung mobalik gihapon ang agup-on ug mokatag sa balay diin gipangkuha ang mga bato ug gipangkikisan ug gipangtapakan ang mga bungbong, **44** nan kinahanglan nga mosulod ang pari ug susihon ang balay aron nga makita kung mikatag ba ang agup-on sa balay. Kung mikatag kini, makadaot kini nga agup-on, ug hugaw kini nga balay. **45** Kinahanglan nga gubaon ang balay. Kinahanglan nga dad-on ngadto sa gawas sa siyudad sa mahugaw nga dapit ang mga bato, ginabas nga kahoy, ug ang tanang tapak sa balay. **46** Dugang pa niini, mahimong hugaw hangtod sa kagabhiom ang si bisan kinsa nga mosulod sa balay sa panahon nga sirado kini. **47** Kinahanglan nga maglaba sa iyang mga bisti ang si bisan kinsa nga natulog ug nagkaon sulod sa maong balay. **48** Kung mosulod ang pari sa balay aron susihon kini aron makita kung mikatag ba sa balay ang agup-on human natapakan, unya, kung nawagtang na ang agup-on, ipahayag niya nga hinlo na ang balay. **49** Unya kinahanglan nga dad-on sa pari ang duha ka mga langgam, ang kahoy nga sidro, ang pula nga pisi, ug ang hisopo aron sa paghinlo sa balay. **50** Patyon niya ang usa sa mga langgam ibabaw sa hinlo nga tubig sa banga. **51** Kuhaon niya ang kahoy nga sidro, ug ang hisopo, ug pula nga pisi ug ang buhi nga langgam, ug itsulob kini sa dugo sa patay nga langgam, ngadto sa hinlo nga tubig, ug iwisikwisik sa balay sa makapito ka higayon. **52** Hinloan niya ang balay pinaagi sa dugo sa langgam ug sa hinlo nga tubig, sa buhi nga langgam, sa kahoy nga sidro, sa hisopo, ug sa pula nga pisi. **53** Apan buhian niya ang buhi nga langgam sa gawas sa siyudad ngadto sa kapatagan. Sa iring niini nga pamaagi makahimo siya sa pagpapas sa sala alang sa maong balay, ug mahinlo kini. **54** Mao kini ang balaod alang sa tanang matang sa makatakod nga sakit sa panit ug ang mga butang nga maoy hinundgan sa mga balatian, sa katol, **55** ug sa

agup-op sa bisti ug sa balay. **56** sa hubag, sa katolkatol, ug sa butoy, **57** aron mahibal-an kung hugaw o hinlo kining mga butanga. Mao kini ang balaod alang sa makatakod nga mga sakit sa panit ug sa agup-op."

15 Nakigsulti si Yahweh ngadto kung Moises ug kung Aaron, nga nagingon, **2** "Pakigsulti sa katawhan sa Israel, ug sulthi sila, 'Kung adunay mogawas sa kinatayo sa usa ka lalaki tungod sa sakit, hugaw siya. **3** Ang iyang pagkahugaw tungod niining sakit nga nagagawas kaniya. Bisan paman adunay mogawas sa iyang kinatayo o mihunong na, hugaw gihapon siya. **4** Hugaw ang matag higdaan nga iyang gihigdaan, ug ang tanan nga iyang malingkoran mahimong hugaw. **5** Si bisan kinsa nga mohikap sa iyang higdaan kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo, ug hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **6** Si bisan kinsa nga makalingkod sa gilingkoran sa lalaki nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit, kanang tawhana kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo, ug hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **7** Si bisan kinsa nga makahikap sa lawas sa lalaki nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo, ug hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **8** Kung ang tawong hinlo maluwaan sa lalaking adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit, nan kanang tawhana kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo, ug hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **9** Hugaw ang bisan unsa nga hapin nga malingkoran sa lalaki nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit. **10** Si bisan kinsa nga makahikap sa sa bisan unsa nga nalingkoran nianang tawhana hugaw siya hangtod sa pagkagabii, ug si bisan kinsa ang mokuhua niadtong mga butanga kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo; hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **11** Si bisan kinsa nga magunitan sa tawo nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit nga wala pa siya nakapanghugas sa iyang mga kamot, ang tawo nga iyang nagunitan kinahanglan nga manglaba sa iyang mga bisti ug maligo, ug hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **12** Ang bisan unsa nga tadyaw nga mahikapan sa tawo nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit kinahanglan buakon, ug ang matag baril nga kahoy kinahanglan hugasan. **13** Sa dihang mahinloan na ang lalaki nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit, kinahanglan moihap siya ug pito ka adlaw alang sa iyang pagkahinlo; unya kinahanglan nga manglaba siya sa iyang mga bisti ug maligo sa nagaawas nga tubig. Unya mahinon sa siya. **14** Sa ikawalo nga adlaw kinahanglan magdala siya ug duha ka salampati o duha ka tumko ug moduol sa atubangan ni Yahweh diito sa ganghaa sa toldang tagboanan; diito kinahanglan ihatag niya ang mga langgam sa pari. **15** Kinahanglan ihalad kini sa pari, ang usa ingon nga halad sa sala ug ang usa ingon nga halad sinunog, ug kinahanglan magbuhat ang pari ug kapasyloan alang kaniya sa atubangan ni Yahweh alang sa iyang sakit. **16** Kung adunay lalaki nga magawasan sa iyang similya, nan kinahanglan maligo siya; hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **17** Ang bisan unsang bisti o panapton nga nabutangan sa similya kinahanglan nga labhan; hugaw kini hangtod sa pagkagabii. **18** Kung nakighilawas ang lalaki sa babaye ug adunay similya nga nakasulod sa babaye, kinahanglan maligo silang duha; hugaw siya hangtod sa pagkagabii. **19** Sa dihang dug-on ang babaye, ang iyang pagkahugaw mopadayan sulod sa pito ka adlaw, ug si bisan kinsa nga mogunit kaniya hugaw hangtod sa pagkagabii. **20** Hugaw ang tanang butang nga iyang nahigdaan sa dihang gidugo siya; hugaw usab ang tanan niyang nalingkoran. **21** Si bisan kinsa nga mohikap sa iyang higdaan kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo; kanang tawhana hugaw hangtod sa pagkagabii. **22** Si bisan kinsa nga makahikap sa bisan unsa nga iyang nalingkoran kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo; kanang tawhana hugaw hangtod sa pagkagabii. **23** Bisan paman anaa kini sa higdaan o anaa sa iyang gilingkoran, kung hikapon kini, kanang tawhana hugaw hangtod sa pagkagabii. **24** Kung adunay lalaki nga makidulog kaniya, ug kung ang pagkahugaw sa babaye iyang mahikapan, hugaw siya sulod sa pito ka adlaw. Hugaw ang tanan nga iyang gihigdaan. **25** Kung ang babaye gidugo sulod sa daghang adlaw sa dili pa panahon sa iyang tingdugo, o kung dug-on siya nga lapas na sa panahon sa iyang tingdugo, sa panahon nga gidugo siya sa iyang pagkahugaw, hugaw siya sama sa panahon nga gidugo siya. **26** Ang matag higdaan nga iyang gihigdaan sa dihang gidugo siya susama gihapon sa higdaan nga iyang gihigdaan panahon sa iyang pagdugo, ug hugaw ang tanan nga iyang gilingkoran, sama sa pagkahugaw sa iyang pagdugo. **27** Hugaw ang si bisan kinsa nga mohikap niadtong tanang butanga; kinahanglan manglaba siya sa iyang mga bisti ug maligo, ug hugaw siya hangtod sa

pagkagabii. **28** Apan kung hinlo na siya sa iyang pagdugo, nan moihip siya ug pito ka adlaw, ug human niana mamahinlo na siya. **29** Sa ikawalo ka adlaw magdala siya ug duha ka salampati o duha ka tumko ug dad-on niya kini ngadto sa pari nga anaa sa ganghaa sa toldang tagboanan. **30** Ihalad sa pari ang usa ka salampati ingon nga halad sa sala ug ang usa ingon nga halad sinunog, ug maghimo ang pari ug kapasyloan alang kaniya sa atubangan ni Yahweh alang sa iyang hugaw nga pagdugo. **31** Kinahanglan sama niini ang iyonng paglai sa mga tawo sa Israel gikan sa ilang pagkahugaw, aron dili sila mamatay tungod sa ilang pagkahugaw, pinaagi sa paghugaw sa akong tabernakulo, kung diin ako nagpuyo taliwala kaniila. **32** Mao kini ang mga kasugoan alang ni bisan kinsa nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit, alang sa lalaki nga gigawasan sa iyang similya ug napakahugaw kaniya, **33** alang sa babaye nga gidugo, alang kung bisan kinsa nga adunay nagagawas gikan kaniya tungod sa sakit, babaye man o lalaki, ug sa lalaki nga makigdulog sa hugaw nga babaye."

16 Nakigsulti si Yahweh kung Moises—human kini sa kamatayon sa duha ka anak nga lalaki ni Aaron, sa dihang miduol sila kung Yahweh ug nangamatay. **2** Miingon si Yahweh ngadto kung Moises, "Pakigsulti sa imong igsoon nga si Aaron ug sulthi siya nga dili sa tanang panahon mosulod siya didto sa labing balaang dapit sulod sa tabil, sa atubangan sa tabon nga anaa sa arka sa kasabutan. Kung buhaton niya kana, mamatay gayod siya, tungod kay motungha ako diha sa panganod ibabaw sa tabon. **3** Busa ania kung unsaon pagsulod ni Aaron didto sa labing balaang dapit. Mosulod siya dala ang nating baka ingon nga halad sa sala, ug ang laking karnero ingon nga halad sinunog. **4** Kinahanglan isul-ob niya ang balaang lino nga kupo, ug isul-ob ang pang-ilalom nga linong mga bisti, ug ibakos niya ang linong bakos ug ikalo niya ang linong purong. Mao kini ang balaang mga bisti. Kinahanglan maligo siya ug unya isul-ob kini nga mga bisti. **5** Kinahanglan magdala siya ug duha ka torong kanding gikan sa panagitong sa katawhan sa Israel ingon nga halad alang sa sala ug usa ka torong karnero ingon nga halad sinunog. **6** Unya kinahanglan ipakita ni Aaron ang torong baka ingon nga halad sa sala, nga alang lamang sa iyang kaugalingon, alang sa iyang kapasyloan ug sa iyang pamilya. **7** Unya dad-on niya ang duha ka kanding ug ipahimutang kini sa atubangan ni Yahweh diha sa ganghaa sa tolda nga tagboanan. **8** Unya kinahanglan magripta si Aaron alang sa duha ka kanding, ang usa nga ripa alang kung Yahweh, ug ang usa aron buhiang kanding. **9** Unya kinahanglan dad-on ni Aaron ang kanding nga naripa alang kung Yahweh, ug ihalad kana nga kanding ingon nga halad alang sa sala. **10** Apan ang kanding nga naripa nga buhiang kinahanglan dad-on nga buhi sa atubangan ni Yahweh, alang sa kapasyloan sa sala pinaagi sa pagbuhi niini ingon nga binuhian nga kanding diito sa kamingawan. **11** Unya kinahanglan dad-on ni Aaron ang torong baka alang sa halad sa sala, nga alang sa iyang kaugalingon. Kinahanglan maghimo siya ug kapasyloan sa sala alang sa iyang kaugalingon ug alang sa iyang panimalay, busa kinahanglan ihawon niya ang torong baka ingon nga halad sa sala alang sa iyang kaugalingon. **12** Kinahanglan magkuha si Aaron ug sudlanong nuno sa mga baga gikan sa halaran sa atubangan ni Yahweh, mohikap siya ug mahumot nga insensong pinong pagkadugmok, ug dad-on kining mga butanga sulod sa tabil. **13** Dido ibutang niya ang insenso sa kalayo sa atubangan ni Yahweh aron nga malukop sa aso sa insenso ang tabon ibabaw sa kasugoan sa kasabutan. Buhaton gayod niya kini aron dili siya mamatay. **14** Unya kinahanglan magkuha siya ug dugo sa torong baka ug iwisikwis kini gamit ang iyang tudlo atubangan sa tabon. Kinahanglan iwisikwis niya ang ubang dugo gamit ang iyang tudlo kapito ka higayon atubangan sa tabon. **15** Unya kinahanglan ihawon niya ang kanding alang sa halad sa sala sa mga tawo ug dad-on ang dugo niini sulod sa tabil. Dido kinahanglan buhaton usab niya ang pagwisikwis sa dugo sama sa iyang gibuhit sa dugo sa torong baka: kinahanglan iwisikwis niya kini didto sa tabon ug sa atubangan niini. **16** Kinahanglan magbuhat siya ug paghiniro alang sa balaang dapit tungod sa mahugaw nga mga buhat sa katawhan sa Israel, ug tungod sa ilang paglalapas ug sa tanan nilang mga sala. Buhaton usab niya kini alang sa tolda nga tagboanan, diin nagpuyo si Yahweh taliwala kaniila, diha sa atubangan sa ilang hugaw nga binuhutan. **17** Kinahanglan walay tawo nga anaa sulod sa tolda nga tagboanan sa dihang mosulod si Aaron aron sa pagbalaon sulod sa labing balaang dapit, ug hangtod nga mogawas na siya ug mahuman na sa pagbuhat sa kapasyloan alang sa

iyang kaugalingon ug sa iyang panimalay, ug alang sa tibuok katawhan sa Israel. **18** Kinahanglan mogawas siya sa halaran nga atau sa atubangan ni Yahweh ug buhaton ang pagbalaan alang niini, ug dad-on niya ang nahibiling dugo sa torong baka ug dugo sa kanding ug ipahid kini palibot sa mga sungarsungay sa halaran. **19** Kinahanglan iwisikwisik niya ang ubang dugo niini gamit ang iyang tudlo kapito ka higayon aron sa paghihilo niini ug sa paglain niini alang kang Yahweh, pagpalayo sa mahugaw nga binuhantaw sa katawhan sa Israel. **20** Sa dihang mahuman na siya sa pagbalaan sa labing balaan nga dapti, sa tolda nga tagboanan, ug sa halaran, kinahanglan nga ihalad niya ang buhing kanding. **21** Kinahanglan nga itapion ni Aaron ang iyang mga kamot ibabaw sa ulo sa buhing kanding ug isulit niya ngadto sa buhing kanding ang tanang pagkadaotan sa katawhan sa Israel, ang tanan nilang pagsupuk, ug tanan nilang mga sala. Unya ibutang niya kadtong pagpaksasla ibabaw sa ulo sa kanding ug ipadala kini ngadto sa kamingawan pinaagi sa tawo nga andam sa paggiya sa kanding. **22** Pagadad-on sa kanding ang tanang pagkadaotan sa mga tawo ngadto sa awaan nga dapti. Didto sa kamingawan, kinahanglan buhian sa tawo ang kanding. **23** Unya kinahanglan nga mosulod pagbalik si Aaron ditto sa tolda nga tagboanan ug huboon niya ang linong mga bisti nga iyang gisulob sa dili pa mosulod didto sa labing balaang dapti, ug didto ibilin niya kadtong mga bistiha. **24** Kinahanglan nga maligo siya didto sa balaang dapti, ug isul-ob ang naandan niyang mga bisti; unya mogawas siya ug ihalad niya ang halad sinunog ug ang halad sinunog alang sa katawhan, ug niini nga paagi magbuhat siya ug kapasayloan alang sa iyang kaugalingon ug alang sa katawhan. **25** Kinahanglan sunogon niya ang tambok sa halad sa sala ibabaw sa halaran. **26** Ug ang tawo nga ngadala sa kanding aron buhian kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo; human niana, mosulod na siya pagbalik sa kampo. **27** Ang torong baka nga alang sa halad sa sala ug ang kanding nga halad alang sa sala, kansang dugo nga gidala sa sulod aron sa pagbalaan sa balaang dapti, pagadad-on pagawas sa kampo. Didto sunogon nila ang mga panit, unod, ug ang hugaw niini. **28** Ang tawo nga magsunog niadto kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti ug maligo; human niana, mosulod na siya pagbalik sa kampo. **29** Mao kini ang mga kasugoan alang kaninyo nga sa ikapito ka bulan, sa ikapulo nga adlaw sa maong bulan, kinahanglan magpaubos kamo sa iyang mga kaugalingon ug dili motrabaho, bisan ang mga lumolupyo o mga langyaw nga anaa nagpuyo uban kaninyo. **30** Tungod kay niana nga adlaw ang kapasayloan pagabuhutan alang kaninyo, aron sa paghihilo kaninyo gikan sa tanan ninyong mga sala aron nga hinlo kamo sa atubangan ni Yahweh. **31** Mao kini ang Adlaw nga Igpapahulay aron mopahulay kamo. Mao kini ang dili mausab nga kasugoan alang kaninyo. **32** Ang labaw nga pari ang dihogan ug pilion aron mahimong labaw nga pari sa dapti sa iyang amahan, kinahanglan magbuhat niini nga pagbalaan ug mosul-ob sa lino nga mga bisti, nga mao ang balaong mga bisti. **33** Kinahanglan nga ibalaan niya ang labing balaan nga dapti; kinahanglan nga ibalaan niya ang tolda nga tagboanan ug ang halaran, ug kinahanglan magbuhat siya ug kapasayloan alang sa mga pari ug alang sa tibuok katawhan. **34** Mao kini ang dili mausab nga kasugoan alang kaninyo, sa pagbuhat sa kapasayloan alang sa katawhan sa Israel tungod sa tanan nilang mga sala, makausa sa matag tuig." Gibuhat kini ingon nga si Yahweh ang nagmando kang Moises.

17 Nakigsulti si Yahweh kang Moises, nga nag-ingon, **2** "Sulthi si Aaron ug ang iyang mga anak nga lakali, ug ang tibuok katawhan sa Israel. Isulti kanila kung unsa ang gimando ni Yahweh: **3** 'Si bisan kinsa nga tawo nga gikan sa Israel nga moihaw ug baka, karnero o kanding sulod sa kampo, o moihaw niini gawas sa kampo, aron ihalad kini— **4** kung dili niya kini dad-on sa ganghaan sa tolda nga tagboanan aron ihalad kini ingon nga halad ngadto kang Yahweh sa atubangan sa iyang tabernakulo, kanang tawhana sad-an sa pagpatay. Nakaula siya ug dugo, ug kanang tawhana kinahanglan papahawaon gikan sa iyang mga katawhan. **5** Ang katuyoan niini nga sugo aron nga dad-on sa katawhan sa Israel ang ilang mga halad kang Yahweh didto sa ganghaan sa tolda nga tagboanan, ngadto sa pari aron ihalad ingon nga mga halad sa pakigdait ngadto kang Yahweh, kay sa paghalad sa mga halad dito sa kapatagan. **6** Iwisikwisik sa pari ang dugo ngadto sa halaran ni Yahweh nga atau sa ganghaan sa tolda nga tagboanan; sunogon niya ang tambok niini aron makahatag ug kahumot alang kang Yahweh. **7** Kinahanglan nga dili gayod ihalad sa katawhan ang ilang mga halad ngadto sa mga diosdios nga kanding, kay mahisama sila sa mga nagbaligya ug dungog. Mao kini ang dili mausab nga kasugoan alang kanila hangtod pa sa ilang mga kaliwanan. **8** Kinahanglan sultihan

mo sila, 'Si bisan kinsa nga tawo sa Israel, o si bisan kinsa nga langyaw nga nagpuyo uban kanila, nga maghalad ug halad sinunog o sakripisyo **9** ug wala kini dad-a sa ganghaan sa tolda nga tagboanan aron mahalad kini ngadto kang Yahweh, kanang tawhana kinahanglan hinginlan gikan sa iyang katawhan. **10** Kung adunay tawo sa panimalay sa Israel, o si bisan kinsa nga langyaw nga nagpuyo uban kanila nga mokaon ug dugo, atubangan ko kanang tawo nga nagkaon ug dugo ug papahawaon ko siya gikan sa iyang katawhan. **11** Kay ang kinabuhi sa mga mananap anaa man sa dugo. Gihatag ko kining dugo kaninyo aron sa pagbalaan ibabaw sa halaran alang sa inyong mga kinabuhi, tungod kay mao kini ang dugo nga ngabuhat sa kapasayloan, kay mao kini ang dugo nga nappasaylo alang sa kinabuhi. **12** Busa sultihan ko ang katawhan sa Israel nga kinahanglan walay gayod usa kaninyo ang mokaon ug dugo, bisan paman ang mga langyaw nga nagpuyo uban kaninyo. **13** Si bisan kinsa sa katawhan sa Israel, o bisan kinsa nga mga langyaw nga nagpuyo uban kanila, nga mangayam ug moihaw ug mananap o langgam aron kaonon, kinahanglan paagason nianang tawhana ang dugo ug tabonan kini ug yuta. **14** Kay ang kinabuhi sa matag binuhat anaa sa dugo. Mao kana nga moingon ako sa katawhan sa Israel, "Kinahanglan nga dili gayod kamo mokaon ug dugo sa bisan unsang binuhat, kay ang kinabuhi sa matag buhing binuhat anaa sa dugo. Si bisan kinsa nga mokaon niini kinahanglan papahawaon." **15** Ang matag tawo mokaon sa mananap nga namarat o gikuniskunis sa ihalas nga mga mananap, bisan paman kanang tawhana lumolupyo nianang dapita o langyaw nga nagpuyo uban kaninyo, kinahanglan labhan niya ang iyang mga bisti ug maligo, ug hugaw siya hangtod sa pagkagabii. Unya mamahinlo na usab siya. **16** Apan kung dili niya labhan ang iyang mga bisti ug maligo, nan mag-antos siya sa iyang pagkasad-an."

18 Nakigsulti si Yahweh kang Moises nga miiong, **2** "Pagpakigsulti sa katawhan sa Israel ug sultihilisa, 'Ako si Yahweh ang inyong Dios. **3** Kinahanglan nga dili ninyo buhaton ang mga butang nga ginabuhat sa katawhan sa Ehipto, nga gipuy-an ninyo kaniadto. Kinahanglan nga dili ninyo buhaton ang mga butang nga ginabuhat sa katawhan sa Canaan, sa yuta diin dad-on ko kamo. Ayaw pagsunod sa ilang mga naandan. **4** Kinahanglan buhaton ninyo ang akong mga balaod, ug kinahanglan tumanon ninyo ang akong mga mando, aron magalakaw kamo niini, tungod kay ako si Yahweh nga inyong Dios. **5** Busa kinahanglan nga tumanon ninyo ang akong mga kasugao ug ang akong mga balaod. Kung tumanon kini sa tawo, mabuhî siya tungod niini. Ako si Yahweh. **6** Kinahanglan nga walay si bisan kinsa ang makighilawas sa iyang paryente. Ako si Yahweh. **7** Ayaw pakaaulawi ang inyong amahan pinaagi sa pagpakighilawas sa inyong inahan. Siya ang inyong inahan! Kinahanglan dili ninyo siya pakaaulawan. **8** Ayaw pagpakighilawas sa bisan kinsa sa mga asawa sa inyong amahan; kinahanglan nga dili mo pakaaulawan ang inyong amahan sa sama niana. **9** Ayaw pagpakighilawas sa bisan kinsa sa inyong igsoong babaye, bisan pa kung anak siya nga babaye sa inyong amahan o anak nga babaye sa inyong inahan, bisan pa kung nagdako siya sa inyong panimalay o halayo man kaninyo. Kinahanglan nga dili kamo makighilawas sa inyong mga igsoong babaye. **10** Ayaw pagpakighilawas sa inyong apo nga babaye nga anak sa inyong anak nga lakali o sa inyong apo nga babaye nga anak sa inyong anak nga babaye. Makaukulaw kini alang kaninyo. **11** Ayaw pagpakighilawas sa anak nga babaye sa asawa sa inyong amahan, nga gipakatayo sa kaugalingon niryong amahan. Igsoon niinyo siya nga babaye, ug kinahanglan nga dili kamo makighilawas kanihi. **12** Ayaw pagpakighilawas sa inyong iyaan nga igsoon sa inyong amahan. Tungod kay duol siya nga kadugo sa inyong amahan. **13** Ayaw pagpakighilawas sa imong iyaan nga igsoon sa inyong inahan, tungod kay duol siya nga kadugo sa inyong inahan. **14** Ayaw pakaaulawi ang inyong uyoan nga igsoon sa inyong amahan pinaagi sa pagpakighilawas sa iyang asawa. Ayaw pagpaduloy kanihi alang niana nga katuyoan; iyaan niinyo siya. **15** Ayaw pagpakighilawas sa inyong umagad nga babaye. Asawa siya sa inyong anak nga lakali; ayaw pagpakighilawas kanihi. **16** Ayaw pagpakighilawas sa asawa sa inyong igsoong lakali; ayaw siya pakaaulawi pinaagi niini. **17** Ayaw pagpakighilawas sa usa ka babaye ug sa iyang anak nga babaye, o sa iyang apo nga babaye nga anak sa iyang anak nga lakali o sa iyang apo nga anak sa iyang anak nga babaye. Duol sila nga kadugo niya, ug ang pagpakighilawas kanila daotan. **18** Ayaw pagpakigminyo sa igsoong babaye sa inyong asawa ingon nga ikaduhang asawa ug ayaw pagpakighilawas kanihi samtang buhi pa ang una niryong asawa. **19** Ayaw pagpakighilawas sa babaye nga gidugo. Hugaw siya nianang panahona.

20 Ayaw pagpakighilawas sa asawa sa inyong siligan ug hugawan ang inyong kaugalingon uban kaniya niini nga paagi. **21** Kinahanglan nga dili niyong itugyan ang bisaan kinsa sa inyong mga anak aron nga sunogon sila, aron nga ihalad ninyo sila ngadto kung Molech, tungod kay kinahanglan nga dili gayod niyong pasipalaan ang ngalan sa inyong Dios. Ako si Yahweh. **22** Ayaw pagpakighilawas sa isigka-lalaki ug sa isigka-babaye. Daotan kini. **23** Ayaw pagpakighilawas sa bisaan unsa nga mananap ug hugawan ang inyong kaugalingon niini. Walay babaye nga gitutong nga makighilawas sa bisaan unsa nga mananap. Usa kini ka pagtuis. **24** Ayaw hugawi ang inyong kaugalingon sa bisaan unsa niini nga mga pamaagi, kay niining tanang pamaagi nahugawan ang kanasoran, ang kanasoran nga akong gipapahawa sa wala pa kamo. **25** Nahimong mahugaw ang yuta, busa siloton ko ang ilang sala, ug gitusa sa yuta ang mga lumolupyo niini. **26** Busa, Kamo, kinahanglan nga magtumuan sa akong mga mando ug kasugoan, ug kinahanglan nga dili kamo magbuhut ug bisaan unsa niining mahugaw nga mga butang, bisaan pa man ang natawo sa pagka-Israeltia ni ang langyaw nga mipuys uban kaninyo. **27** Kay mao kini ang pagkadaotan nga gihimo sa katawhan nga nagpuyo sa yuta, kadtong nagpuyo dinihi sa wala pa kamo, ug karon nahugawan ang maong yuta. **28** Busa pag-amping aron dili usab kamo isuka sa yuta human ninyo kini gihugawan, sama sa pagsusa niini sa katawhan nga nag-una kaninyo. **29** Si bisaan kinsa ang magabuhut niining mahugaw nga mga butang, papahawaon gikan sa ilang katawhan ang mga tawo nga nagabuhut sa maong butang. **30** Busa kinahanglan nga tipigan ninyo ang akong mando nga dili magbuhut sa bisaan unsa niining mahugaw nga naandan nga ginabuhut dinihi sa wala pa kamo, aron nga dili ninyo mahugawan ang inyong kaugalingon pinaagi niini. Ako si Yahweh ang inyong Dios."

19 Nakigkulti si Yahweh kang Moises, nga miington, **2** "Pakigkulti sa tanang pundok sa katawhan sa Israel ug sultih siila, 'Pagpakabalaan kamo, kay ako si Yahweh nga inyong Dios balaan man. **3** Kinahanglan nga motahod ang matag usa sa iyang inahan ug sa iyang amahan, ug kinahanglan tipigan ninyo ang akong Adlaw nga Igpaahulay. Ako si Yahweh ang inyong Dios. **4** Ayaw kamo pag-adto sa walay pulos nga mga diosdios, ni sa paghimo ug mga dios nga hinimo sa puthaw. Ako si Yahweh ang inyong Dios. **5** Sa dihang maghalad kamo ngadto kung Yahweh ug halad sa pakigdait, kinahanglan maghalad kamo niini aron nga madawat kamo. **6** Kinahanglan nga kaonon kini sa samban adlaw nga gihalad kini, o sa pagkasunoad adlaw. Kung adunay mahibilin niini hangtod sa ikatulo ka adlaw, kinahanglan nga sunogon kini. **7** Kung gikaon kining tanan sa ikatulo nga adlaw, hugaw na kini. Kinahanglan dili na kini dawaton, **8** apan ang tanan nga mikaoan niini kinahanglan manubag sa iyang kaugalingong sala tungod kay wala niya tahoma kung unsa ang balaan alang kung Yahweh. Kinahanglan papahawaon kanang tawhana gikan sa iyang katawhan. **9** Sa dihang mag-anii kamo sa abot sa inyong yuta, ayaw niyong hutda pag-anii ang anaa sa mga klid sa uma, ni tigomon ang tanang abot sa inyong naani. **10** Kinahanglan nga dili ninyo hutdon pagtigom ang ubas gikan sa inyong parasan, ni ang pagpamunit sa mga ubas nga nangahulog sa yuta sa inyong parasan. Kinahanglan ibilin niyong kini alang sa mga kabos ug alang sa mga langyaw. Ako si Yahweh ang inyong Dios. **11** Ayaw pangawat. Ayaw pamakak. Ayaw panglimborg sa usag-usa. **12** Ayaw panaad ug dili tinuod pinaagi sa akong ngalan ug pasipalaan ang ngalan sa inyong Dios. Ako si Yahweh. **13** Ayaw daogdaong ang inyong siligan o ayaw pangawat kaniya. Kinahanglan nga dili magpabilin diha kaninyo ang bayad sa inyong mga sinuholan sa tibuk gabii hangtod sa pagkabuntag. **14** Ayaw tungloha ang bungol ug pagbutang ug mapandolan sa buta. Hinunoa, kinahanglan nga kahadlokhan ninyo ang inyong Dios. Ako si Yahweh. **15** Ayaw paghimo ug sayop nga paghukom. Kinahanglan nga dili kamo magpakita nga pinalabi ang usa ka tawo tungod kay siya kabos, ug kinahanglan nga dili kamo magpakita nga pinalabi ang usa ka tawo tungod kay mahinungdanon siya. Hinunoa, hukmi ang inyong siligan nga makatarunganon. **16** Ayaw paglakawlakaw ug ipanabi ang dili tinuod diha sa inyong katawhan, apan tinguha ang pagpanalipod sa kinabuhii sa inyong siligan. Ako si Yahweh. **17** Ayaw dumti ang inyong igsoon diha sa inyong kasingkasing. Kinahanglan badlongon ninyo nga matinud-anon ang inyong siligan aron dili ka makaambit sa iyang sala. **18** Ayaw panimalos o pagkupot ug bisaan unsang kaligutog batok kung bisaan kinsa sa inyong katawhan, apan higugmaa hinuno ang inyong siligan sama sa inyong kaugalingon. Ako si Yahweh. **19** Kinahanglan tipigan mo ang akong mga mando. Ayaw sulayi sa pagpahabal ang inyong mga hayop sa

laing matang sa mga hayop. Ayaw sagola ang duha ka managlihi nga mga binihi sa dihang itanom kini sa inyong uma. Ayaw paguls-ob ug bisti nga giusa sa paghimo gamit ang duha ka matang sa kasangkapan. **20** Si bisaan kinsa ang nakighilawas sa ulipong babaye nga gisaad ngadto sa usa ka pamanhunon, apan wala siya gitulukat o gihatagan ug kagawasan, kinahanglan nga siloton sila. Kinahanglan nga dili sila patyon tungod kay dili man gawasnon ang babaye. **21** Kinahanglan dad-on sa laalaki ang iyong halad sa pagkasad-an ngadto kung Yahweh ditto sa ganghaan sa toldang tagboanan- usa ka nating karnero ingon nga halad sa pagkasad-an. **22** Unya himoon sa pari ang kapasayloan alang kaniya pinaagi sa nating karnero alang sa halad sa pagkasad-an sa atubangan ni Yahweh, alang sa sala nga iyang nabuhat. Unya mapasaylo ang sala nga iyang gibuhat. **23** Sa dihang makaabot na kamo ngadto sa yuta ug magtanom sa tanang matang sa mga kahoy nga mamunga, kinahanglan nga pasagdon ninyo ang bunga niini ingon nga ginadili nga kan-on. Kinahanglan nga idili kaninyo ang bunga niini sulod sa tulo ka tuig. Kinahanglan nga dili kini kaonon. **24** Apan balaanong tanang bunga sa ikupat nga tuig, usa kini ka halad sa pagdayeg kung Yahweh. **25** Makahimo na kamo sa pagkaon sa bunga sa ikalima nga tuig, sa paghulat niini aron mamunga ug daghan ang mga kahoy. Ako si Yahweh ang inyong Dios. **26** Ayaw pagkaon ug bisaan unsa nga karne nga aduna pay dugo niini. Ayaw pagpakisayod sa mga espiritu mahitungod sa umaabot, ug ayaw pagbaton ug gahom-gahom aron sa pagdumala sa uban. **27** Ayaw pagusnud sa mga gibuhat sa mga pagano sama sa pagkiskis sa buhok sa klid sa inyong ulo o pagcupit sa tumoy sa inyong bungot. **28** Ayaw pagsamad-samad sa inyong lawas alang sa mga patay o pagpatato sa inyong lawas. Ako si Yahweh. **29** Ayaw pakaulawi ang inyong anak nga babaye pinaagi sa paghimo kaniya nga tigbaligya ug dungog, o mahimong tigbaligya ug dungog ang tibuk nasod ug mapuno sa pagkadaotan ang yuta. **30** Kinahanglan nga tipigan ninyo ang akong Adlaw nga Igpaahulay ug tahoron ang akong tabernakulo. Ako si Yahweh. **31** Ayaw pag-adto niadtong makihulti sa mga patay o sa mga espiritu. Ayaw sila pangitaa, o mahugawan nila kamo. Ako si Yahweh ang inyong Dios. **32** Kinahanglan nga mobarog kamo atubangan sa mga tawong ubanon na ug tahora ang mga tigulang naga tawo. Kinahanglan mahadlok kamo sa inyong Dios. Ako si Yahweh. **33** Kung nagpuys uban kaninyo ang usa ka langyaw diha sa inyong yuta, kinahanglan nga dili ninyo siya pasakitan. **34** Ang langyaw nga nagpuys uban kaninyo kinahanglan nga parihason ninyo sa tawong Israeltia nga nagpuys uban kaninyo, ug kinahanglan nga higugmaon ninyo siya sama sa inyong kaugalingon, tungod kay nahimo kamong mga langyaw sa yuta sa Ehipto. Ako si Yahweh ang inyong Dios. **35** Ayaw paggamit ug sayop nga sukdanon sa dihang magusukod kamo sa gitas-on, sa gibug-aton, o sa gidaghanon. **36** Kinahanglan maggamit kamo ug hustong pangusukod, hustong timbangon, ug hustong Ephra ug hustong hin. Ako si Yahweh ang inyong Dios, ang nagpagawas kaninyo sa yuta sa Ehipto. **37** Kinahanglan nga tumanon ninyo ang tanan kong kasugoan ug ang tanan kong mga balaod, ug buhata kini. Ako si Yahweh."

20 Nakigkulti si Yahweh kang Moises, nga miington, **2** "Sultih ang katawhan sa Israel, 'Si bisaan kinsa sa katawhan sa Israel, o si bisaan kinsa sa mga langyaw nga nagpuys sa Israel nga nagtugyan sa iyang mga anak ngadto kung Molech, kinahanglan nga patyon gayod siya. Kinahanglan nga batoon siya sa katawhan sa maong dapit. **3** Ipañihayo ko ang akong dagway batok nianang tawhana tungod kay gitugyan niya ang iyang anak ngadto kung Molech, tungod niini nahugawan ang akong balaang dapit ug gipasipalaan ang akong balaang ngalan. **4** Kung gipiyyong sa katawhan niana nga yuta ang ilang mga mata sa dihang gitugyan niya ang bisaan kinsa sa iyang anak ngadto kung Molech, kung dili niila siya patyon, **5** ako mismo ang magpahilayo sa akong panagway batok nianang tawhana sa iyang banay, ug wagtangon ko siya ug ang tanan nga nakighilawas sa tigbaligya ug dungog alang kung Molech. **6** Ang pagpakisayod nga tawo ngadto sa mga makasulti sa mga patay o sa makasulti sa mga espiritu maingon nga nakighilawas sila ngadto kanila, atubangon ko kanang tawhana; wagtangon ko siya gitikan sa iyang katawhan. **7** Busa paghimo sa inyong kaugalingon ug pagbalaon, tungod kay ako si Yahweh ang inyong Dios. **8** Kinahanglan nga tipigan ninyo ang akong mando ug tumanon kini. Ako si Yahweh ang naglain kaninyo ingon nga balaon. **9** Kinahanglan nga patyon gayod ang si bisaan kinsa nga magtunglo sa iyang amahan o sa iyang inahan. Gitunglo niya ang iyang amahan o ang iyang inahan, busa sad-an siya ug angay nga mamatay. **10** Ang laalaki nga nanapaw sa asawa sa laing lalaki, si bisaan kinsa nga nanapaw sa

asawa sa iyang siligan—ang lalaki nga nanapaw ug ang babaye nga nanapaw kinahanglan nga patyon gayod sila. **11** Ang lalaki nga mihihog uban sa asawa sa iyang amahan aron makighilawas kaniya naggpakaaulaw sa iyang kaugalingong amahan. Patyon gayod ang anak nga lalaki ug ang asawa sa iyang amahan. Sad-an sila ug angay nga mamatay. **12** Kung ang usa ka lalaki nakighilawas sa iyang umagad nga babaye, silang duha kinahanglan nga patyon gayod. Dili gayod tiaw ang ilang pagpakaaulaw. Sad-an sila ug angay nga mamatay. **13** Kung ang lalaki nakighilawas sa isigkalalaki, maingon man ang isigka-babaye, nakabuhut sila sa butang nga mahugaw. Kinahanglan nga patyon gayod sila. Sad-an sila ug angay nga mamatay. **14** Kung ang lalaki nakigminyo sa usa ka babaye ug minyoan usab niya ang inahan niini, daotan kini. Kinahanglan nga sunogon sila, siya ug ang mga babaye, aron walay daotan diha kaninyo. **15** Kung ang usa ka lalaki nakighilawas sa mananap, kinahanglan nga patyon gayod siya, ug kinahanglan nga patyon ninyo ang mananap. **16** Kung ang usa ka babaye nga nakighilawas sa bisan unsa nga mananap, kinahanglan nga patyon ninyo ang babaye ug ang mananap. Sad-an sila ug angay nga mamatay. **17** Kung ang usa ka lalaki nakighilawas sa iyang igsoong babaye, bisan anak kini nga babaye sa iyang amahan o anak nga babaye sa iyang inahan—kung nakighilawas siya kaniya ug ang babaye kaniya, makaukulaw kini nga butang. Pagawagtangon sila gikan sa presensya sa ilang katawhan, tungod kay nakighilawas siya sa iyang igsoong babaye. Manubag siya sa iyang Sala. **18** Kung ang usa ka lalaki nakighilawas sa usa ka babaye sa panahan nga gidugo siya, giablibhan niya ang pag-agas sa iyang dugo, ang tinubdan sa iyang dugo. Pagawagtangon ang lalaki ug ang babaye gikan sa ilang katawhan. **19** Ayaw pakighilawas sa inyong iyaan nga igsoon sa inyong inahan, o sa iinyong iyaan nga igsoon sa inyong amahan, tungod kay mapakaaulawan ninyo ang iinyong kadugo. Manubag kamo sa inyong kaugalingong sala. **20** Kung ang usa ka lalaki nakighilawas sa iyang iyan, wala niya tahora ang iyang uyoan. Sa dihang mamatay sila, pagasilotan ko sila, ug sa dihang mamatay sila, kuhon ko ang bisan unsa nga mapanunod sa ilang mga anak nga ilang madawat gikan sa ilang mga ginikanan. **21** Kung minyoan sa usa ka lalaki ang asawa sa iyang igsoon samtgang buhi pa ang iyang igsoong lalaki, usa kana ka pagpakaaulaw. Wala niya tahora ang iyang igsoong lalaki, ug pagakuhaon ko gikan sa ilang mga anak ang bisan unsa nga katigayonan nga ilang mapanunod gikan sa ilang mga ginikanan. **22** Busa kinahanglan nga tipigan ninyo ang tanan nakong balaod ug kasuguan; kinahanglan nga tumanon ninyo kini aron dili kamo isuka sa yuta nga akong pagadag-an kaninyo nga iinyong puy-an. **23** Kinahanglan nga dili kamo maglakaw sa naandan sa mga nasod nga akong papahawaon sa inyong atubangan, kay gibuhat nila kining tanang mga butang, ug gikaligutongan ko sila. **24** Nag-ingon ako kaninyo, “Mapanunod ninyo ang ilang yuta; ihatag ko kini kaninyo aron panag-yahon, usa ka yuta nga nagdagayday sa gatas ug dugs. Ako si Yahweh ang iinyong Dios, naga naglain kaninyo gikan sa ubang katawhan. **25** Busa kinahanglan nga ilhon ninyo ang hinlo ug ang mahugaw nga mga mananap, ug mahugaw ug ang hinlo nga mga langgam. Kinahanglan nga dili ninyo hugawan ang iinyong kaugalingon sa mahugaw nga mga mananap o sa mga langgam o sa bisan unsa nga mga mananap nga nagakamang sa yuta, nga akong gilain ingon nga mahugaw gikan kaninyo. **26** Kinahanglan nga magbalaon kamo, kay ako, si Yahweh, balaan man, ug ako ang naglain kaninyo gikan sa ubang katawhan, tungod kay nahisakop man kamo kanako. **27** Ang usa ka lalaki o babaye nga nakigsulti sa mga patay o nakigsulti sa mga espiritu kinahanglan nga patyon gayod. Kinahanglan nga batoon sila. Sad-an sila ug angay nga mamatay.”

21 Mióngon si Yahweh kang Moíses: “Pakigsulti sa mga pari, ang mga anak nga lalaki ni Aaron, ug sulthi sila, ‘Walay bisan usa kaninyo nga maghugaw sa iyang kaugalingon sa paghikap niadtong namatay taliwala sa iyang katawhan, **2** gawas sa iyang suod nga mga parente—sa iyang inahan, sa iyang amahan, sa iyang anak nga lalaki, sa iyang anak nga babaye, sa iyang igsoon nga lalaki. **3** o sa iyang igsoong babaye nga ulay nga nagsalig pa kaniya, tungod kay wala pa siyay bana—kay alang kaniya mahimo niyang hugawan ang iyang kaugalingon. **4** Apán kinahanglan nga dili niya hugawan ang iyang kaugalingon alang sa ubang mga parente ug tungod niini mahugawan niya ang iyang kaugalingon. **5** Kinahanglan dili opawan sa mga pari ang ilang mga ulo o kiskisan ang kilid sa ilang mga balbas, ni samadsamaran nila ang ilang lawas. **6** Kinahanglan balaan sila sa atubangan sa ilang Dios ug dili pakaukulawan ang iyang ngalan, tungod kay maghalad ang mga pari sa mga halad nga kalan-on

angang kahanglan ang tinapay sa ilang Dios. Busa kinahanglan nga balaan ang mga pari. **7** Kinahanglan nga dili sila mangasawa sa mga babaye nga nagabaliqyag dungog ug mga mahugaw, ug dili sila angay mangasawa sa usa ka babaye nga gibulagan sa iyang bana, kay gilain sila alang sa ilang Dios. **8** Ilain ninyo siya, tungod kay siya man ang maghalad sa tinapay ngadto sa iinyong Dios. Kinahanglan balaan siya alang kaninyo, tungod kay ako, si Yahweh ang nagbalaon kaninyo, tungod kay balaon man ako. **9** Si bisan kinsa nga anak sa pari nga babaye nga naghugaw sa iyang kaugalingon pinaagi sa pagbaliqyag sa iyang dungog naggpakaaulaw sa iyang amahan. Kinahanglan nga sunogon siya. **10** Ang usa ka labaw nga pari sa iyang mga igsoong lalaki, kansang ulo gidihogan sa lana nga igidihog, ug gibalaan aron sa pagsul-ob sa pinasih nga mga bisti sa labawng pari, kinahanglan nga dili kalkag ang iyang buhok o gision ang iyang mga bisti. **11** Kinahanglan dili siya moadto bisan asa nga adunay mga patay nga lawas ug maghugaw sa iyang kaugalingon, bisan pa sa iyang amahan o sa iyang inahan. **12** Kinahanglan nga dili mobiya ang labawng pari sa balay nga alampoan sa tabernakulo o magpasipala sa balay alampoan sa iyang Dios, tungod kay gibalaon na siya ingon nga labawng pari pinaagi sa lana nga igidihog sa iyang Dios. Kay ako si Yahweh. **13** Kinahanglan mangasawa ang labawng pari sa usa ka babayeng ulay. **14** Kinahanglan dili siya mangasawa ug usa ka balo, sa gibulagan ug bana, o sa babaye nga nagbaliqyag ug dungog. Dili siya mangasawa niinieng mga matanga sa mga babaye. Makapangasawa lamang siya sa usa ka ulay nga gikan sa iyang katawhan, **15** aron nga dili niya mahugawan ang iyang mga anak taliwala sa iyang katawhan, kay ako si Yahweh, ang nagbalaon kaniya.”¹¹ **16** Nagsulti si Yahweh kang Moíses, nga mióngon, **17** “Pakigsulti kang Aaron ug sulthi siya, ‘Si bisan kinsa sa imong kaliwatan hangtod pa sa ilang mosunod pang kaliwatan nga adunay ikasaway sa iyang lawas, kinahanglan dili siya moduol sa paghalad sa kalan-on ngadto sa iyang Dios. **18** Ang mga tawo ang adunay ikasaway sa lawas kinahanglan dili moduol kang Yahweh, sama sa tawong buta o tawong dili makalakaw, tawong piang o daot ang nawong. **19** usa ka tawong pungkol o putol ang til, **20** usa ka tawong buktot o payat o onano, o usa ka tawong daot ang mga mata, o adunay sakit, nukahon, kabahong, kugangon o kadtong tawo nga kinapon. **21** Wala gayoy tawo diha sa kaliwatan ni Aaron ang pari nga adunay ikasaway sa lawas ang makaduol aron maghalad sa mga halad sinunog alang kang Yahweh. Kanang mga tawhaha nga adunay ikasaway sa lawas; kinahanglan dili siya moduol aron maghalad sa tinapay sa iyang Dios. **22** Makakaon siya sa pagkaon sa iyang Dios, bisan sa ubang labang balaan o sa ubang balaan. **23** Apán, dili siya makasulod sa tabil o makaduol sa halaran, tungod kay aduna may ikasaway sa iyang lawas, aron dili niya mahugawan ang akong balaang dapit, kay ako si Yahweh, ang nagbalaon kanila.”¹² **24** Busa gisulti ni Moíses kini nga mga pulong ngadto kang Aaron, ngadto sa iyang mga anak nga lalaki, ug ngadto sa tibuo katawhan sa Israel.

22 Gisulituh ni Yahweh si Moíses, nga nag-ingon, **2** “Pakigsulti kang Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki, ug sulthi sila nga magpalayo gikan sa balaang mga butang sa katawhan sa Israel, nga gilain alang kanako. Kinahanglan dili nila pasipad-an ang akong balaang ngalan. Ako si Yahweh. **3** Sulthi sila, ‘Kung si bisan kinsa sa tibuo ninyon kaliwatan ang mopaduol sa balaang mga butang nga gihalad sa katawhan sa Israel alang kang Yahweh, samtgang hugaw pa siya, kinahanglan kanang tawhaha hinginlan sa akong atubangan: Kay ako si Yahweh. **4** Walay kaliwatan ni Aaron nga adunay makatakod nga sakit sa panit, o adunay sakit nga nagaagas sa iyang pribadong babin sa lawas, ang makakaon sa bisan unsa nga gihalad ngadto kang Yahweh hangtod nga mahinlo na siya. Si bisan kinsa ang makahikap sa mga mahugaw pinaagi sa paghikap sa mga minatay, o makahikap sa usa ka tawo nga gigawasan ug similya, **5** o makahikap sa bisan unsang nagakamang nga mananap o tawo nga makapahugaw kaniya— **6** unya ang pari nga makahikap sa bisan unsang hugaw dili gayod mahinlo hangtod pagsalop sa adlaw. Kinahanglan dili siya mokaon sa bisan unsang balaan nga mga kalan-on, gawas lamang kung ligo niya ang iyang lawas. **7** Sa dihang mosalop na ang adlaw, mamahinlo na siya. Sa pagsalop na sa adlaw makakaon na siya sa mga butang nga balaan, tungod kay mao man kana ang iyang kalan-on. **8** Kinahanglan dili siya mokaon sa bisan unsa nga nakaplagang patay o gitukob sa ihalas nga mga mananap, kay pinaagi niini mahugawan niya ang iyang kaugalingon. Ako si Yahweh. **9** Ang mga pari kinahanglan motuman gayod sa akong mga gipanudio, kondili mahimo silang sad-an sa sala ug

mamatay sa pagpasipala kanako. Ako si Yahweh ang nagbalaan kanila. **10** Ang dili sakop sa panimalay sa pari, likip ang mga bisita sa pari o iyang sinuholan nga mga sulugoon, dili makakaon sa bisan unsa nga balaan. **11** Apan kung paliton sa pari gamit ang iyang kaugalingong salapi ang mga ulipon, kana nga ulipon makakaon sa mga butang nga gilain alang kang Yahweh. Ang mga sakop sa panimalay sa pari ug ang mga ulipon nga nahimugo sa iyang pinuy-anan, makakaon usab sila uban kaniya gikan niadtong mga pagkaon. **12** Kung ang babayeng anak sa pari naminyo sa tawo nga dili pari, dili na siya makakaon pa sa sa balaang mga halad. **13** Apan kung nabalo na ang babayeng anak sa pari, o nagbulag na sila sa iyang bana, ug kung wala siyay anak, ug moipon na siya pagpuyo sa balay sa iyang amahan sama sa iyang pagkabataan-on, makakaon siya gikan sa pagkaon sa iyang amahan. Apan dili makakaon ang dili sakop sa panimalay sa pari sa parianong kalan-on niini. **14** Kung makakaon ang tawo sa pagkaon nga gihalad ug wala siya nasayod nga balaan kini, kinahanglan ulian niya ang pari alang niini; idugang usab niya ang ikalima nga babin niini ug iuli kini sa pari. **15** Kinahanglan dili pasipad-an sa katawhan sa Israel ang mga balaang butang nga ilang biugay ug gihalad ngadto kang Yahweh, **16** ug maoy hinundan nga pas-anon niilang sala nga maoy mohimo kanila nga sad-an sa pagkaon nga balaang kalan-on, kay ako si Yahweh ang nagbalaan kanila.” **17** Gisulihan ni Yahweh si Moises, nga nag-ingon, **18** “Sultih si Aaron ug ang iyang mga anak ngalak, ug ang tibuk katawhan sa Israel. Sultih sila, ‘Bisan kinsa sa mga Israelita, o sa mga langyaw nga nagpuyo sa Israel, sa dihang maghalad sila — bisan alang kini sa pagtuman sa panaad, o kinabubut-on kini nga paghalad, o maghalad sila kung Yahweh sa halad sinunog, **19** kung ba dawaton kini, kinahanglan maghalad sila ug laking mananap nga walay ikasaway gikan sa mga baka, sa mga karnero, o sa mga kanding. **20** Apan kinahanglan nga dili kamo maghalad niadtong adunay ikasaway. Dili ko gayod kini dawaton gikan kaninyo. **21** Bisan kinsa nga maghalad ug mga halad sa pakigdait gikan sa panon sa baka o panon sa karnero ngadto kung Yahweh aron sa pagtuman sa panaad, o kinasingkasing nga halad, kinahanglan nga walay ikasaway aron dawaton kini. Kinahanglan walay ikasaway sa mananap. **22** Kinahanglan dili kamo maghalad ug mga mananap nga buta, piang, o pungkol, o kalunggohan, nukahon, o sanglahon. Kinahanglan dili niyo kini ihalad ngadto kung Yahweh iringon nga usa ka halad sunogon ibabaw sa halaran. **23** Makahalad kamo iringon nga kinasingkasing nga paghalad ug nating baka o nating karnero nga masakiton o ihid, apan ang sama niana nga halad dili pagadawaton alang sa panaad. **24** Ayaw kamo paghalad ngadto kung Yahweh ug bisan unsa nga mananap nga nabun-og, nadugmok, gikunikunis, o mga kinapon. Ayaw kini buhata sa inyong yuta. **25** Kinahanglan dili kamo maghalad ug tinapay sa inyong Dios nga gikan sa kamot sa usa ka langyaw. Kadton mga mananap nga masakiton ug adunay ikasaway niini, dili kini pagadawaton gikan kaninyo.” **26** Nagulti si Yahweh kaga Moises ug miengon, **27** “Sa dihang ipanganak ang laking baka o ang karnero o ang kanding, kinahanglan magpabilin kini sa iyang inahan sulod sa pito ka mga adlaw. Unya gikan sa ikawalo ka adlaw, madawat na kini iringon nga halad alang sa usa ka halad nga gihimo nga halad sinunog alang kung Yahweh. **28** Ayaw ihawa ang baka o bayeng karnero uban ang nati niini, sa samang adlaw. **29** Sa dihang maghalad kamo ug halad sa pagpasalamat kung Yahweh, kinahanglan ihalad niyo kini sa maayong pamaagi. **30** Kinahanglan kan-on kini niana gayong adlawa. Kinahanglan dili magsalin niini hangtod sa pagkabuntag. Ako si Yahweh. **31** Busa kinahanglan tipigan niyo ngakong mga kasuguan ug tumana kini. Ako si Yahweh. **32** Kinahanglan dili niyo pasipad-an ang akong balang ngalan. Kinahanglan ihihon nga balaan sa katawhan sa Israel. Ako si Yahweh ang nagbalaan kaninyo, **33** ang nagsapilingkawas kaninyo sa yuta sa Ehipto aron mahimo ninyong Dios: Ako si Yahweh.”

23 Gisulihan ni Yahweh si Moises: **2** “Sultih ang katawhan sa Israel, ug istruli kanila, “Mao kini ang gitakda nga mga kasaulogan alang kung Yahweh, nga kinahanglan inyong imantala iringon nga balaan nga mga panagtigom; mao kini ang mga kasaulogan nga himoon kanunay. **3** Makatrabaho kamo sa unom ka adlaw, apan sa ikapito nga adlaw mao ang hingpit nga Adlaw ug Igpapahulay, usa ka balaang nga panagtigom. Kinahanglan dili kamo magtrabaho tungod kay kini Adlaw ug Igpapahulay alang kung Yahweh sa tanang mga dapit kung asa kamo nagpuyo. **4** Mao kini ang gitakda nga mga kasaulogan ni Yahweh, ang balaang mga panagtigom nga kinahanglan imantala niyo sa ilang gitakda nga mga panahon: **5** Sa unang bulan, sa ikanapulo ug upat ka adlaw sa bulan

sa pagsalop sa adlaw, mao ang kasaulogan sa Pagsaylo ni Yahweh. **6** Sa ikanapulo ug lima ka adlaw sa sama nga bulan mao ang Kasaulogan sa Tinapay nga walay patubo alang kung Yahweh. Sa pito ka mga adlaw makakaon kamo sa tinapay nga walay patubo. **7** Sa unang adlaw kinahanglan magbalaan kamo aron magkatigom; dili kamo magbuhut ug bisan unsa sa inyong naandan nga buluhaton. **8** Maghalad kamo ug halad nga kalan-on alang kung Yahweh sulod sa pito ka adlaw. Ang ikapito nga adlaw mao ang gitakda ni Yahweh nga panagtigom, ug nianang adlawa kinahanglan nga dili kamo magtrabaho sa inyong naandan nga buluhaton.” **9** Nagulti si Yahweh kaga Moises, nga miengon **10** “Sultih ang katawhan sa Israel ug istruli kanila, ‘Sa dihang mosulod kamo sa yuta nga akong ihatag kaninyo, ug sa dihang moani kamo sa abot niini, nam kinahanglan dad-on ninyo ang usa ka bugkos sa unang abot ngadto sa pari. **11** Ibaway niya ang binugkos sa atubangan ni Yahweh ug ihalad kini kaniya, kay aron pagadawaton kini gikan kaninyo. Himoon kini pagkaugma human sa Adlawng Igpapahulay ug ibaway sa pari ug ihalad kini kanako. **12** Sa adlaw sa dihang ibaway ang binugkos nga uhay ug ihalad kini kanako, kinahanglan ihalad niyo kanako ang usa ka tuig nga laking karnero ug walay ikasaway isip usa ka halad sinunog kung Yahweh. **13** Ang trigo nga ihalad kinahanglan 2/10 ka ephah sa harina nga gisagolan ug lana, ang halad nga sinunog alang kung Yahweh, aron makahatag sa kahumot, ug ang halad nga ilimnon, ang ikupat nga babin sa usa ka hin. **14** Kinahanglan dili kamo mokaon sa tinapay, ni ang sianlan ug hilaw nga uhay, hangtod sa adlaw nga mahalad niyo kini sa inyong Dios. Dili kini mausab nga balaod alang sa tibuk kaliwatan sa katawhan, sa matag dapit nga inyong puy-an. **15** Magsugod kini sukad sa adlaw human sa Adlawng Igpapahulay—mao kadtong adlaw ug inyong gidalang binugkos nga uhay nga halad nga gibaway—ngag-hap magtod sa pito ka semana. **16** Kinahanglan mag-ihap kamo ug 50 ka adlaw, nga magsulod human sa ikapito nga Adlawng Igpapahulay. Unya kinahanglan maghalad kamo ug mga bag-o nga trigo ngadto kung Yahweh. **17** Pagdala kamo gikan sa inyong pinuy-anan ug duha ka tinapay nga hinimo sa 2/10 ka ephah. Kinahanglan hinimo kini sa maayo nga harina ug linuto nga adunay patubo; mahimo kini nga halad iwarawar sa unang mga abot alang kung Yahweh. **18** Kinahanglan ihalad niyo ang tinapay uban ang pito ka mga karnero nga nagpanuigon ug usa nga walay ikasaway, usa ka nating baka, ug duha ka laking karnero. Kinahanglan adunay kamoy halad sinunog ngadto kung Yahweh, uban sa ilang halad nga trigo ug ang ilang mga halad nga ilimnon, usa ka halad sinunog nga makahatag ug kahumot alang kung Yahweh. **19** Kinahanglan maghalad kamo ug usa ka laking kanding alang sa sala, ug duha ka turing karnero aron ihalad, isip halad sa pakigdait. **20** Ang pari magbayaw niini uban ang unang abot nga tinapay ngadto sa atubangan ni Yahweh, ug ihalad kini kaniya isip usa ka halad uban ang duha ka karnero. Balaan kini nga mga halad ngadto kung Yahweh alang sa pari. **21** Sa maong adlaw gayod kinahanglan imantala niyo kini. Adunay balaang panagtigom, ug kinahanglan nga dili kamo magbuhut sa naandan nga buluhaton. Kini ang mapinadayonong balaod sa tibuk pa ninyong kaliwatan sa katawhan sa tanang dapit kung asa kamo nagpuyo. **22** Sa dihang moani kamo sa abot sa inyong yuta, kinahanglan dili niyo hutdon ug ani ang anaa sa mga daplin sa inyong kaumahan, ug kinahanglan dili niyo hagdawan ang nahibilin sa inyong ani. Kinahanglan ibilin niyo kini alang sa kabos ug alang sa langyaw. Ako si Yahweh ang inyong Dios.” **23** Nakigulti si Yahweh kaga Moises, nga miengon, **24** “Sultih ang katawhan sa Israel, ‘Sa ikapiton bulan, sa unang adlaw nianang bulana mao ang balaang pagpahulay alang kaninyo, usa ka handomanan uban ang pagpatingog sa mga trumpeta, ug ang balaang panagtigom. **25** Kinahanglan dili kamo magbuhut sa naandan ninyong buluhaton, ug kinahanglan maghalad kamo ug halad sinunog ngadto kung Yahweh.” **26** Unya nagsulti si Yahweh kaga Moises, nga miengon, **27** “Karon ang ikapulo nga adlaw niining bulana mao ang Adlaw sa Pagtabon sa sala. Mao kini ang balaang panagtigom, ug kinahanglan magpaubos kamo sa inyong kaugalingon ug maghalad kung Yahweh ug usa ka halad sinunog. **28** Kinahanglan dili kamo magtrabaho niana nga adlaw tungod kay mao kana ang Adlaw sa Pagtabon sa sala, aron sa pagpasaylo sa inyong sala sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios. **29** Si bisan kinsa nga dili magpaubos sa iyang kaugalingon nianang adlaw papahawahan gikan sa iyang katawhan. **30** Si bisan kinsa kadtong nagtrabaho nianang adlawa, ako, si Yahweh, magalaglag kaniya gikan sa iyang katawhan. **31** Kinahanglan dili kamo magbuhut ug bisan unsa nga buluhaton nianang adlawa. Mao kini ang dili mausab nga balaod

ngadto sa tibuok ninyong kaliwatan sa katawhan sa tanang dapit kung asa kamo nagpuyo. **32** Kini nga adlaw usa gayod ka Adlawng Igapahulay alang kaninyo sa balaan nga pagpahulay, ug iaubos gayod ninyo ang inyong kaugalingon sa ikasiyam nga adlaw sa bulan nianang gabhiona. Gikan sa hapon hangtod sa sunod hapon kinahanglang magbantay kamo sa inyong Adlawng Igapahulay." **33** Gisulithan ni Yahweh si Moises, nga nag-ingon, **34** "Sulthi ang katawhan sa Israel, 'Sa ika-15 nga adlaw sa ikapito nga bulan mao ang Kasaulogan sa mga Balongbalong alang kang Yahweh. Mahuman kini sulod sa pito ka adlaw. **35** Sa unang adlaw kinahanglan adunay balaang panagtigom. Dili kamo magbuhat sa naandan niryong buluhaton. **36** Kay sulod sa pito ka adlaw kinahanglan maghalad kamo ug usa ka halad sinunog ngadto kang Yahweh. Sa ikawalo ka adlaw kinahanglan adunay balaang panagtigom, ug maghalad kamo ug halad sinunog kang Yahweh. Mao kini ang balaang panagtigom, ug dili gayod kamo angay magbuhat sa naandan nga buluhaton. **37** Mao kini ang gitakda nga mga kasaulogan alang kang Yahweh, nga kinahanglan ninyong imantala ingon nga balaang mga panagtigom aron maghalad pinaagi sa pagusong sa halad ngadto kang Yahweh, ang halad sinunog ug ang halad nga trigo, mga halad ug mga halad nga ilimnon, ang matag halad sa iyang kaugalingon nga adlaw. **38** Labot pa ang kasaulogan sa Adlawng Igapahulay ni Yahweh ug ang inyong mga gasa, tanan ninyong mga panaad, ug tanan ninyong kinasingkasing nga mga halad nga inyong gihatag kang Yahweh. **39** Bahin sa Kasaulogan sa mga Balongbalong, sa ika-15 ka adlaw sa ikapito nga bulan, sa dihang tigomon na ninyo ang mga abot sa inyong yuta, kinahanglan bantayan ninyo kining kasaulogan alang kang Yahweh sulod sa pito ka adlaw. Sa unang adlaw mao ang balaang pagpahulay, ug ang ikawalo nga adlaw usab ang balaang pagpahulay. **40** Sa unang adlaw kinahanglan magkuha kamo ug maayong bunga sa kahoy, mga palwa sa palmera, ug mga sanga sa kahoy nga daghang mga dahon, mga tanom daplin sa kasapaan, ug paglipay kamo atubangan ni Yahweh nga inyong Dios sulod sa pito ka adlaw. **41** Kay sulod sa pito ka adlaw sa matag tuig, kinahanglan magsaulog kamo niuning kasaulogan alang kang Yahweh. Mao kini ang dili mausab nga balaod sa tibuok ninyong kaliwatan sa tanang dapit kung asa kamo nagpuyo. Kinahanglan saulogon ninyo kining kasaulogan sa ikapito nga bulan. **42** Magpuyo kamo sa gamay nga balongbalong sulod sa pito ka adlaw. Tanang Israelita nga gipanganak sa Israel kinahanglang magpuyo sa gagamay nga balongbalong sulod sa pito ka adlaw, **43** aron nga ang inryong kaliwatan, ug ang mosunod pa nga kaliwatan, makahibalo kung giunsa ko pagpalingkawas ang katawhan sa Israel sa yuta sa Ehipto. Ako si Yahweh nga inyong Dios." **44** Niuning paagiha, gipahibalo ni Moises ang katawhan sa Israel sa gitakda nga mga kasaulogan alang kang Yahweh.

24 Nakigsulti si Yahweh kang Moises, nga nag-ingon, **2** "Mandoi ang katawhan sa Israel nga magdala ug lunsay nga lana nga gipugya gikan sa olibo aron gamiton sa lampara, aron magpadayon ang pagsiga sa lampara. **3** Sa gawas sa tibil sa atubangan sa kasugoan sa tolda nga tagboaan, kinahanglan kanunay pasigaon ni Aaron ang lampara, gikan sa gabii hangtod sa pagkabuntag, sa atubangan ni Yahweh. Makanunayon kini nga kasugoan ngadto sa kaliwatan sa inyong katawhan. **4** Kinahanglan kanunay pasigaon sa labaw nga pari ang lampara sa atubangan ni Yahweh, ang mga lampara nga anaa sa tungtonganang lunsaying bulawan. **5** Kinahanglan magkuha ka ug maayong harina ug pagluto ug dose ka tinapay gamit kini. Kinahanglan adunay 2/10 ka epha sa matag tinapay. **6** Unya kinahanglan nga ibutang mo kini sa duha ka laray, unom sa matag laray, diha sa lamisa nga lunsaying bulawan sa atubangan ni Yahweh. **7** Kinahanglan nga butangan mo ug lunsaying insenso ang matag laray sa mga tinapay ingon nga pagpaila sa halad. Pagasunogon kini nga insenso alang kang Yahweh. **8** Sa matag Adlaw nga Igapahulay kinahanglan ilain kanunay sa labaw nga pari ang tinapay sa atubangan ni Yahweh nga gikan sa katawhan sa Israel, ingon nga taimilaan sa walay kataposan nga kasabotan. **9** Kini nga halad alang kang Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki, ug kaonon nila kini didto sa balaan nga dapit, kay kini nga babin gikan sa mga halad nga sinunog ngadto kang Yahweh." **10** Karon nahitabo nga ang anak nga lalaki sa babaye nga Israelita, ang amang aman usa ka Ehiptohanon nga nagpuyo uban sa katawhan sa Israel. Kini nga anak nga lalaki sa babaye nga Israelita nakigbatok sa tawo nga Israelita diha sa kampo. **11** Gipasipad-an sa anak nga lalaki sa babaye nga Israelita ang ngalan ni Yahweh ug gitunglo ang Dios, busa gidala siya sa katawhan

ngadto kang Moises. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Shelomit, ang anak nga babaye ni Dibri nga gikan sa tribu ni Dan. **12** Gibilanggo nila siya hangtod nga isulit ni Yahweh ang iyang kabutub-on ngadto kanila. **13** Unya nakigsulti si Yahweh kang Moises, nga nag-ingon, **14** "Dad-a ang tawo nga nagtunglo sa Dios ngadto sa gawas sa kampo. Ang tanang nakadungog kaniya kinahanglan motapiong sa ilang mga kamot diha sa iyang ulo, ug unya kinahanglan nga batohan siya sa tanang katawhan. **15** Kinahanglan ng ipasabot ug isulit nimo ngadto sa katawhan sa Israel, 'Si bisan kinsa nga magtunglo sa iyang Dios kinahanglan manubag sa iyang sala. **16** Siya nga magpasipala sa ngalan ni Yahweh kinahanglan nga pagapatyon gayod. Kinahanglan nga batohan siya sa tanang katawhan, bisan kon siya usa ka langyaw ug taga-Israel. Kung adunay magpasipala sa ngalan ni Yahweh, kinahanglang patyon gayod siya. **17** Kung adunay makapatay ug laing tawo, kinahanglan nga patyon usab siya. **18** Kung adunay tawo nga makapatay ug mananap sa laing tawo, kinahanglan bayaran niya kini, kinabuhi alang sa kinabuhi. **19** Kung nakapasakit si bisan kinsa sa iyang isigkatawo, kinahanglan nga buhaton usab kini ngadto kaniya sama sa iyang gibuhut sa iyang isigkatawo: **20** ang nabalian alang sa nabalian, ang mata alang sa mata, ang ngipon alang sa ngipon. Kay siya ang hinungdan sa pagkabaldha sa usa ka tawo, busa kinahanglan nga buhaton usab kini ngadto kaniya. **21** Si bisan kinsa nga makapatay ug mananap kinahanglan bayaran niya kini, ug si bisan kinsa nga makapatay ug tawo kinahanglan patyon gayod. **22** Kinahanglan adunay kamoy managsamang balaod alang sa mga langyaw ug sa taga-Israel, kay ako si Yahweh ang inyong Dios." **23** Busa nakigsulti si Moises sa katawhan sa Israel, ug gidala sa katawhan sa gawas sa kampo ang tawo nga nagtunglo kang Yahweh. Gibato nila siya. Gituman sa katawhan sa Israel ang gimando ni Yahweh ngadto kang Moises.

25 Nakigsulti si Yahweh kang Moises didto sa Bukid sa Sinai, nga nag-ingon, **2** "Pakigsulti sa katawhan sa Israel ug ingna sila, 'Sa dihang didto na kamo sa yuta nga ihatag ko kaninyo, ang maong yuta kinahanglan nga matipigan sa Adlaw nga Igapahulay alang kang Yahweh. **3** Kinahanglan magtanom kamo sa inyong uma sulod sa unom ka tuig, ug kinahanglan nga pul-ongan ninyo ang inyong kaparasan sulod sa unom ka tuig ug tigomon ang abot. **4** Apan sa ikapito nga tuig, kinahanglan nga papahulayon ang yuta, sa adlaw nga Igapahulay alang kang Yahweh. Kinahanglan dili ninyo tamman ang inyong uma o pul-ongan ang inyong kaparasan. **5** Kinahanglan dili ninyo anihon ang bisan unsa nga nanurok human sa pag-anii niini ug kinahanglan dili ninyo pupoon ang bisan unsa nga ubas nga mamungsa diha sa wala mapul-ongan nga kaparasan. Mao kini ang tuig sa pagpahulay sa yuta. **6** Bisan unsa nga moturok panahan sa tuig sa Adlaw nga Igapahulay mahimong pagkaon alang kaninyo. Kamo, ang inryong mga sulugoon nga lalaki ug babaye, ang inryong sinuholan nga mga sulugoon ug ang mga langyaw nga nagpuyo uban kaninyo makatigom ug pagkaon, **7** ug ang inyong kahayopan ug ang ihalas nga mga mananap makakaos usa bisan unsa nga abot sa kaumahan. **8** Kinahanglan magihap kamo ug pito ka Adlaw nga Igapahulay sa matag tuig, mao kana, ang pito ka pilo sa pito ka tuig, aron adunay pito ka Adlaw nga Igapahulay, sulod sa 49 ka katuigan. **9** Unya kinahanglan nga patinggon ninyo sa makusog ang trumpeta bisan asa sa ikanapulo nga adlaw sa ikapito nga bulan. Sa Adlaw sa Kapasayloan kinahanglan patinggon ninyo ang trumpeta sa tibuok ninyong kayutaon. **10** Kinahanglan ilain ninyo ang ika-50 nga tuig alang kang Yahweh ug imantala ang kagawasan sa tibuok kayutaan ngadto sa tanang lumolupyo niiri. Mao kini ang Kagawasan ug Pag-uli alang kaninyo, diin ang kabtangan ug ang mga sulugoon kinahanglan mahibalik sa ilang mga panimalay. **11** Mahimong Kagawasan ug pag-uli alang kaninyo ang ika-50 ka tuig. Kinahanglan dili kamo magtanom o magani sa abot. Kaon sa bisan unsa nga moturok niini, ug tigoma ang mga ubas nga mamungsa sa wala napul-ongan nga kaparasan. **12** Kay mao kini ang Kagawasan ug Pag-uli, diin balaan alang kaninyo. Kinahanglan mokaon kamo sa abot nga moturok niini diha sa kaumahan. **13** Kinahanglan ibalik niya sa matag usa ang kabtangan nga iyang gipanag-iya niuning tuig sa Kagawasan ug Pag-uli. **14** Kung mobaligya kamo ug yuta ngadto sa inyong isigkatawo o mopalit ug yuta gikan sa inyong isigkatawo, kinahanglan dili kamo manikas o manglimborg sa usag-usa. **15** Kung magpalit kamo ug yuta sa inyong isigkatawo, timan-i ang mga katuigan ug ang mga tanom nga mahimong abot hangtod sa sunod nga Kagawasan ug Pag-uli. Kinahanglan nga motimaan usab ang inyong isigkatawo nga nagbaligya sa yuta. **16** Taas ang kantidad sa yuta kung dugay pa ang tuig sa sunod

nga Kagawasan ug Pag-uli, ug barato ang kantidad kung duol na ang tuig sa sunod nga Kagawasan ug Pag-uli, tungod kay ang panahon sa pag-ani sa yuta maghatag sa abot alang sa bag-ong tag-iya gipasikad sa panahon sa katuigan sa dili pa ang sunod nga Kagawasan ug Pag-uli. **17** Kinahanglan dili kamo manikas o manglimborg sa usag-usa; hinuong, kinahanglan nga pasidunggan ninyo ang inyong Dios, kay ako si Yahweh ang inyong Dios. **18** Busa kinahanglan nga tumanon ninyo ang akong mga kasuguan, tipigi ang akong mga balaod, ug tumana kini. Una mopuyo kamo diha sa yuta nga malinawon. **19** Magahatag ug abot ang yuta, ug mangabusog kamo sa pagkaon ug mopuyo nga malinawon. **20** Moingon kamo, "Unsa man ang atong kaonon sa panahon sa ikapito nga tuig? Tanawa, dili kita makatanom o makatigom sa atong abot." **21** Mandoan ko ang akong panalangin nga modangat kaniyong sulod sa unom na tuig, ug magahatag kiri ug igong abot alang sa tuilo kila tuig. **22** Makatanom kamo sa ikawalo nga tuig ug magpadayon sa pagkaon gikan sa abot sa nauna nga katuigan ug sa natigom nga pagkaon. Hangtod nga moabot ang pag-ani sa iksiyam nga tuig, makaon na kamo gikan sa panalangin nga natigom sa nilabay nga katuigan. **23** Kinahanglan dili ibaligya ang yuta ngadto sa lain, tungod kay akoan ang yuta. Mga langyaw kamong tanan ug kasamtangang namuyo sa akong yuta. **24** Kinahanglan nga mosubay kamo sa husto nga paglukat alang sa tanang yuta nga inyong naangkon; kinahanglan nga tugotan ninyo nga lukaton sa panimalay ngang inyong gipalitan ang yuta. **25** Kung nahimong kabos ang inyong isigka-Israelta ug maoy hinundgan nga ibaligya niya ang pipila sa iyang kabtangan, unya ang labing duol niyang kadugo makahimo sa paglukat sa iyang kabtangan nga gibaligya kaninyo. **26** Kung walay paryente ang tawo nga makalukat sa iyang kabtangan, apan ug nagmauswagon na siya ug makahimo na sa paglukat niini, **27** unya ihapon niya ang katuigan sukad nga nabaligya ang yuta ug bayaran niya ang kung lulang ngadto sa tawo nga iyang gibaligyaan niini. Una iya kining mapanag-iya pagbalik. **28** Apan kung dili siya makahimo sa paglukat sa yuta alang kaniya, nan magpabilin ang pagpanag-iya sa yuta nga iyang gibaligya ngadto sa nakalukit niini hangtod nga moabot ang tuig sa Kagawasan ug Pag-uli. Sa tuig sa Kagawasan ug pag-uli, mahibalik ang yuta ngadto sa tawo nga nabaligya niini, ug mahibalik ang kabtangan ngadto sa tinuod nga tag-iya. **29** Kung mobaligya ang tawo sa balay nga anaa sa kinotaang siyudad, nan makahimo siya sa pagpalit niini pagbalik sulod sa usa ka tuig human kini mabaligya. Aduna siyay katungod sa paglukat niini sulod sa usa ka tuig. **30** Kung dili malukat ang balay sulod sa usa ka tuig, nan ang balay nga anaa sa kinotaang siyudad makahimo nga mapanag-iya sa tawo nga nakalukit niini, hangtod sa mosunod niyang kaliwatan. Dili na mahibalik ang maong balay sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli. **31** Apan ang mga balay diha sa mga baryo nga dili kinotaan isipon kini nga kaumahan sa maong dapit. Makahimo sila sa paglukat niini, ug kinahanglan ibalik kini panahon sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli. **32** Bisan paman niana, ang mga Levita makahimo sa paglukat sa ilang gipanag-iya nga balay nga anaa sa ilang siyudad sa bisan kanus-a nga panahon. **33** Kung dili malukat sa usa ka Levita ang balay nga iyang gibaligya, nan ang balay nga gibaligya sa siyudad kung asa kini nahimutang kinahanglan ibalik sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, kay sila ang nanag-iya sa mga balay sa mga siyudad sa mga Levita taliwala sa katawhan sa Israel. **34** Apan ang kaumahan nga nakalukit sa bisan siyudad dili angay ibaligya tungod kay gipanag-iyahan kini sa mga Levita. **35** Kung nahimong kabos ang inyong isigkatawo, busa dili na siya makabuhi sa iyang kaugalingon, busa kinahanglan tabangan ninyo siya sama nga nagtabang kamo sa langyaw sa bisan kinsa nga nagpuyo uban kaninyo. **36** Ayaw pagpatubo o pagpaginansya gikan kaniya sa bisan unsang pamaagi, apan pasidunggan ang inyong Dios aron makapadayon sa pagkinabuhi ang inyong isigkatawo uban kaninyo. **37** Kinahanglan nga dili ninyo siya pahulamon ug salapi ug magpatubo ni baligyaan sa inyong pagkaon aron makaginansya. **38** Ako si Yahweh ang inyong Dios, nga nagpagawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto, aron nga mahatag ko kaninyo ang yuta sa Canaan, ug aron nga mahimo ninyo ako nga inyong Dios. **39** Kung nahimong kabos ang inyong isigkatawo ug ibaligya niya ang iyang kaugalingon nganha kaninyo, kinahanglan dili ninyo siya patrabahoon sama sa ulipon. **40** Tagda siya inger nga sinuholan nga sulugoon. Kinahanglan sama siya sa kasamtangang nagpuyo uban kaninyo. Moalagad siya kaninyo hangtod sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli. **41** Una mohawa siya gikan kaninyo, uban ang iyang mga anak, ug mobalik siya sa iyang panimalay ug sa gipanag-iya sa iyang amahan. **42** Kay mga sulugoon ko sila nga gipagawas gikan sa

yuta sa Ehipto. Dili sila ibaligya inger nga mga ulipon. **43** Kinahanglan dili ninyo sila lisodlisor, apan kinahanglan nga pasidunggan ninyo ang inyong Dios. **44** Alang sa inyong ulipon nga lalaki ug babaye, nga makuhha ninyo gikan sa kanasoran nga nagpuyo libot kaninyo, makapalit kamo ug mga ulipon gikan kanila. **45** Makapalit usab kamo ug mga ulipon gikan sa mga langyaw nga nagpuyo uban kaninyo, nga gikan sa ilang mga pamilya ug uban kaninyo, ang mga anak nga natawo sa inyong yuta. Mahimo ninyo silang kabtangan. **46** Mahimo nga hatagan ninyo ang inyong mga anak ug mga ulipon inger nga panulondon gikan kaninyo, nga maangkon inger nga kabtangan. Makapalit kamo kanunay ug mga ulipon gikan kanila apan kinahanglan nga dili ninyo daogdaogon sa pagdumala ang inyong kaigsoonan taliwala sa katawhan sa Israel. **47** Kung nahimong dato ang usa ka langyaw o ang usa ka tawo nga kasamtangang nagpuyo uban kaninyo, ug kung nahimong kabos ang usa sa inyong isigka-Israelta ug ibaligya niya ang iyang kaugalingon ngadto sa maong langyaw, o ngadto sa panimalay sa langyaw. **48** Human nga mapalit ang inyong isigka-Israelta, mahimo siyang malukat. Makalukat kaniya si bisan kinsa diha sa iyang panimalay. **49** Mahimo nga ang iyang uyoan o ang anak nga lalaki sa iyang uyoan, ang molukat kaniya, o si bisan kinsa nga duol sa iyang banay nga gikan sa iyang panimalay. O, kung nagmauswagon na siya, makalukat siya sa iyang kaugalingon. **50** Kinahanglan bayaran niya ang tawo nga naggalit kaniya; kinahanglan ihapon nila ang katuigan gikan sa tuig nga nabaligya siya ngadto sa nagpalit hangtod sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli. Ang kantidad sa paglukat kaniya kinahanglan ipasikad sa pagbayad sa sinuholan nga sulugoon, alang sa gidaghanon sa katuigan mahimo ug mopadayan siya sa pagtrabaho ngadto sa nagpalit kaniya. **51** Kung aduna pay daghan nga katuigan hangtod sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, kinahanglan bayaran niya pagbalik ang samang kantidad sa paglukat ang kantidad sa salapi nga bahin niadtong mga katuigan. **52** Kung pipila na lamang ang katuigan ngadto sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, nan kinahanglan nga bayaran niya ang nagpalit kaniya aron masayran ang nababili nga katuigan sa dili pa ang tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, ug kinahanglan nga bayaran niya ang iyang paglukat sumala sa gidaghanon sa katuigan. **53** Pagatagdon siya sama sa sinuholan nga tawo matag tuig. Kinahanglan ng sigurohon ninyo nga dili siya daogdaogon. **54** Kung dili siya malukat niining mga paagiha, nan kinahanglan nga moalagad siya hangtod sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, siya ug ang iyang mga anak uban kaniya. **55** Alang kanako ang tanang katawhan sa Israel mga sulugoon. Mga sulugoon ko sila nga akong gipalingkawas sa yuta sa Ehipto. Ako si Yahweh ang inyong Dios."

26 "Kinahanglan dili kamo maghimo ug diosdios, ni magkulit ug halugway o sagrado nga haliging bato, ug kinahanglan dili kamo magbutang ug bisan unsa nga kinulit nga halugway sa bato nga inyong pagaludhan diha sa inyong yuta, kay ako si Yahweh ang inyong Dios. **2** Kinahanglan tipigan ninyo ang akong Adlaw nga Iggapahulay ug pasidunggan ang akong balang alamponaan. Ako si Yahweh. **3** Kung molakaw kamo sa akong mga balaod ug tipigan ang akong mga kasuguan ug tumanon kini, **4** unya hatagan ko kamo ug ulan sa matag panahon; mohatag ug abot ang yuta, ug mamunga ug daghan ang mga kahoy sa kaumahan. **5** Magpadayon ang inyong paggiok hangtod sa panahon sa inyong pag-ani sa ubas, ug ang pag-ani sa ubas moabot pa kini hangtod sa panahon sa tingtanom. Makakaon kamo sa inyong tinipay hangtod nga mangabusog ug mopuyo nga malinawon kung asa kamo maghimo sa inyong pinuy-anan diha sa yuta. **6** Ihatag ko ang kalinaw diha sa yuta; mopahulay kamo nga walay kahadlok. Ipahilayo ko ang makuyaw nga mga mananap gikan sa yuta, ug ang espada dili moagi sa inyong yuta. **7** Gukdon ninyo ang inyong mga kaaway, ug mapukan sila diha sa inyong atubangan pinaagi sa inyong mga espada. **8** Magagukod ang lima kaninyo ang natigom nga pagkaon tungod kay magkinahanglan kamo ug lawak alang sa bag-ong abot. **11** Ihatag ko ang akong tabernakulo taliwala kaninyo, ug dili ko kamo pasagdan. **12** Molakaw ako taliwala kaninyo ug mahimong inyong Dios, ug mahimo kamong akong katawhan. **13** Ako si Yahweh ang inyong Dios, ang nagpalingkawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto, aron dili na nila kamo mahimong mga ulipon. Gibungkag

ko ang mga rehas sa inyong yugo ug gipalakaw kamo nga tul-id. **14** Apan kung dili kamo maminaw kanako, ug dili motuman sa tanan nga mga kasugoan, **15** ug kung isalikway ninyo ang akong mga kasugoan ug dili tagdon ang akong mga balaod, aron dili ninyo tumanon ang tanan kong mga kasugoan, apan mosupak sa akong kasabotan— **16** —kung buhaton ninyo kining mga butanga, nan buhaton ko kini diha kaninyo: pagalisangon ko kamo, miga balatian ug hilanat nga modato sa inyong mga mata ug mout-ot sa inyong kinabuhi. Magatanom kamo ug binhi sa walay kapuslanan, tungod kay pagakan-on sa inyong mga kaaway ang abot. **17** Ipakita ko ang akong kasuko batok kaninyo, ug lupigon kamo sa inyong mga kaaway. Pagadumalahan kamo sa mga tawo nga nasilag kaninyo, ug managan kamo palayo, bisan pa ug walay naggukod kaninyo. **18** Kung dili kamo maminaw sa akong mga kasugoan, nan silotan ko gayod kamo sa pito ka pilo tungod sa inyong mga sala. **19** Gubaon ko ang inyong garbo sa inyong gahom. Himoon ko ang langit nga sama sa puthaw ug ang yuta sama sa bronsé. **20** Mahimong walay pulos ang inyong mga kusog, tungod kaya dili na maghatag ug abot ang inyong yuta, ug dili na mamunga ang inyong mga kahoy diha sa yuta. **21** Kung maglakaw kamo batok kanako ug dili maminaw kanako, magpadala ako ug pito ka pilo nga silot nganha kaninyo, sumala sa inyong mga sala. **22** Magpadala ako ug bangis nga mga mananap batok kaninyo, nga mokawat sa inyong mga anak, mokuniskunis sa inyong mga kahayopan, ug mahimong diuytay ang inyong gidaghanon. Busa mahimong awa-aw ang inyong mga kadalanan. **23** Bisan pa man niining mga butanga kung dili gihapon kamo modawat sa akong pagbadlong ug magpadayon sa pagkinabuhi batok kanako, **24** nan maglakaw usab ako batok kaninyo, ug silotan ko kamo sa pito ka pilo tungod sa inyong mga sala. **25** Magpadala ako ug espada nganha kaninyo nga manimalos tungod sa pagsupak sa kasabotan. Magtigom kamong tanan sulod sa inyong mga siyudad, ug didto ipadala ko ang sakit taliwala kaninyo, unya mabihag kamo ngadto sa kamot sa inyong mga kaaway. **26** Sa dihang hunongon ko ang pagsangkap sa inyong pagkaon, magaluto ang napulo ka mga babaye sa inyong tinapay sa usa na lamang ka lutoan, ug iapod-apod nila ang inyong tinapay pinaagi sa pagtimbang. Makakaon kamo apan dili mangabusog. **27** Kung dili kamo maminaw kanako bisan pa niining mga butanga, apan magpadayon sa paglakaw batok kanako, **28** unya maglakaw ako batok kaninyo diha sa kasuko, ug silotan ko kamo sa pito ka pilo sobra pa sa inyong mga sala. **29** Kan-on ninyo ang unod sa inyong mga anak ngalaik; kan-on ninyo ang unod sa inyong mga anak nga babaye. **30** Gun-obon ko ang habog ninyo nga mga dapit, gubaon ko ang inyong mga halaran sa insenso, ug ilabay ang inyong patay nga lawas ngadto sa patay nga lawas sa inyong diosdios, ug isalikway ko kamo. **31** Gun-obon ko ang inyong mga siyudad ug gubaon ko ang inyong mga balaang alamponaan. Dili na ako mahimut sa kahutot sa inyong mga halad. **32** Pagalaglagon ko ang yuta. Mahibulong ang inyong mga kaaway nga nagpuyo didto sa maong kalaglagan. **33** Pagakatagon ko kamo ngadto sa kanasoran, ug ipagawas ko ang akong espada ug pagasundan kamo. Mapasagdan ang inyong yuta, ug mangaguba ang inyong mga yuta. **34** Unya magmalipayon ang yuta sa Adlaw nga Igapahulay samtang gibyaan kini ug anaa kamo sa kayutaan sa inyong mga kaaway. Nianang panahona, makapahulay ang yuta ug magmalipayon ang Adlaw nga Igapahulay. **35** Samtang gibyaan kini, makapahulay kini, pahulay nga walay mahitabo sa inyong Adlaw nga Igapahulay, sa dihang nagpuyo pa kamo niini. **36** Alang niadtong nahibilin sa yuta sa inyong mga kaaway, magpadala ako ug kahadlok diha sa inyong kasingkasing aron bisan ang tinggo sa dahon nga mapalid sa hangin makapakuraton kaninyo, ug mokagwi kamo sama nga nagpalayo gikan sa espada. Mangatumba kamo, bisan walay naggukod kaninyo. **37** Magkadinasmagay kamo sa usag-usa ingon nga nanagan kamo palayo sa espada, bisan pa kung walay naggukod kaninyo. Wala na kamoy gahom nga moatubang sa inyong mga kaaway. **38** Mangalaglag kamo taliwala sa mga kanasoran, ug lamyong kamo sa yuta sa inyong mga kaaway. **39** Kadadtong nahibilin kaninyo mag-anam ug kapukan tungod sa ilang mga sala ngadto sa yuta sa inyong mga kaaway, ug tungod sa mga sala sa ilang mga amahan mangapukan usab sila. **40** Hinuon kung isugid nila ang ilang mga sala, ug ang sala sa ilang mga amahan, ug ang ilang pagbudi pinaagi sa wala pagmatinud-anon kanako, ug naglakaw usab batok kanako— **41** diin nahimong hinundgan nga mitalikod ako kanila ug gidala ko sila sa yuta sa ilang mga kaaway—kung magmapaubsanang ang gahi nilang kasingkasing, ug kung dawaton nila ang silot alang sa ilang mga sala, **42** nan hinumdoman ko ang akong kasabotan uban kung Jacob, ang

akong kasabotan kang Isaac, ug ang akong kasabotan kang Abraham; hinumdoman ko usab ang yuta. **43** Mabiyaan nila ang yuta pinaagi niini, aron nga malipay kini sa Adlaw nga Igapahulay samtang magpabilin kini nga biniyaan nga wala sila. Pagahukman sila sa ilang mga sala tungod kay isalikway nila ang akong kasugoan ug wala tagda ang akong mga balaod. **44** Bisan pa niining tanan, sa dihang didto na sila sa yuta sa ilang mga kaaway, dili ko sila kasilagan ingon nga laglagon sila sa hingpit ug dili ko ipalayo ang kasabotan diha kanila, kay ako si Yahweh nga ilang Dios. **45** Apan alang kanila hinumdoman ko ang akong kasabotan uban sa ilang katigulangan, nga akong gipalingkawas sa yuta sa Ehipto nga nasaksihan sa kanasoran, aron ako mahimong ilang Dios. Ako si Yahweh.” **46** Mao kini ang mga mando, mga kasugoan, ug mga balaod nga gihimo ni Yahweh taliwala sa iyang kaugalingon ug sa kawathan sa Israel didto sa Bukid sa Sinai pinaagi kang Moises.

27 Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug miington, **2** “Pakigsulti sa kawathan sa Israel ug sulthi sila, ‘Kung adunay usa ka tawo nga maghimo ug pinasahi nga pakigsaad ngadto kang Yahweh, ang mosunod ang gamiton nga mga kantidad sa angay ibugti. **3** Ang kantidad nga inyong ibugti alang sa usa ka lalaki nga nagpangidaron ug 20 hangtod sa 60 anyos kinahanglan ng 50 ka shekel nga plata, sumala sa shekel sa balay alamponaan. **4** Alang sa usa ka babaye nga anaa sa samang pangidaron ang kantidad nga inyong ibugti kinahanglan 30 ka shekel. **5** Gikan sa lima ka tuig hangtod sa 20 ka tuig ang pangidaron ang kantidad nga angay ninyong ibugti alang sa usa ka lalaki 20 ka shekel, ug napulo ka shekel alang sa usa ka babaye. **6** Gikan sa usa ka bulan hangtod sa lima ka tuig ang pangidaron kinahanglan lima ka shekel nga plata ang kantidad nga angay ninyong ibugti alang sa usa ka lalaki, ug tulo ka shekel nga plata alang sa usa ka babaye. **7** Gikan sa nagpangidaron ug 60 ka tuig pataas kinahanglang 15 ka shekel ang kantidad nga angay ninyong ibugti alang sa usa ka lalaki, ug napulo ka shekel alang sa usa ka babaye. **8** Apan kung ang tawo nga naghimo sa pagpakigsaad dili makahimo sa pagbayad sa maong kantidad, nan ang maong tawo nga hingtungdan kinahanglan dad-on ngadto sa pari, ug ang pari maoy mokantidad nianang tawhana sumala sa kantidad nga makaya bayaran sa tawo nga naghimo sa pagpakigsaad. **9** Kung ang usa ka tawo buot mohalad ug usa ka mananap ngadto kaga Yahweh, ug kung dawaton kini ni Yahweh, nan kana nga mananap igahan alang kaniya. **10** Kinahanglan dili ilisdan o bayloan sa tawo ang maong mananap, ang maayo alang sa masakiton o ang masakiton alang sa maayo. Kung ilisdan gayod niya ang usa ka mananap sa lain, nan kining duha ka mananap mahimong balaan. **11** Bisan pa niana, kung ang gisaad sa tawo nga ihalad kang Yahweh maoy hugaw, mao nga dili kini dawaton ni Yahweh, nan kinahanglan nga dad-on sa maong tawo ang mananap ngadto sa pari. **12** Ang pari maoy ang mokantidad niini, sumala sa kantidad sa ginabaliya nga mananap sa merkado. Bisan pila ang ikantidad sa pari sa maong mananap, mao na kana ang kantidad niini. **13** Kung buot kining lukaton sa tag-iya, nan idugang ang ikalimang bahin sa kantidad sa paglukut niini. **14** Kung ang usa ka tawo mogahin sa iyang balay isip balaong gasa alang kaga Yahweh, nan ang pari ang mohatag ug kantidad niini maayo man o dili. Bisan pila ang ikantidad sa pari niini, dili na kini mausab. **15** Apan kung buot kining lukaton sa tag-iya, kinahanglan idugang niya niini ang ikalimang bahin sa kantidad sa paglukut niini, ug mapanag-iya na niya kini. **16** Kung ang usa ka tawo mogahin sa pipila ka bahin sa iyang kaugalingong yuta, nan ang kantidad niini iangay sa gidaghanon sa binhi nga matanom niini—ang usa ka Homer nga sebaa nagkantidad ug 50 ka shekel nga plata. **17** Kung igahin niya ang iyang uma atol sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, magpabilin ang kantidad niini. **18** Apan kung gigahin niya ang iyang uma human sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, nan kinahanglan kwentuhan sa pari ang kantidad sa uma sumala sa kadugayon hangtod sa sunod nga tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, ug kinahanglan kunhoran ang kantidad niini. **19** Kung ang tawo nga migahin sa uma buot nga molukat niini, nan kinahanglan idugang niya ang ikalimang bahin sa kantidad sa paglukut niini, ug mapanag-iya na niya kini. **20** Kung dili na niya lukaton ang uma, o kung gibaliya na niya ang uma ngadto sa laing tawo, dili na gayod kini mahimong lukaton. **21** Hinuon, ang uma, kung mahatag na kini sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, mahimo kining balaong gasa ngadto kaga Yahweh, sama sa uma nga gihatag na sa hingpit kaga Yahweh. Mapanag-iya na kini sa pari. **22** Kung ang tawo mogahin sa usa ka uma nga iyang pinalit, apan ang maong uma dili kabahin sa kayutaan sa iyang kaliwat, **23** nan ang pari maoy mohatag sa kantidad niini hangtod

sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, ug kinahanglan mobayad ang tawo sa maong kantidad nianang adlawa ingon nga usa ka balaan nga gasa ngadto kung Yahweh. **24** Sa tuig sa Kagawasan ug Pag-uli, ang uma iuli ngadto sa tawo nga nagbaligya niini, sa tag-iya sa maong yuta. **25** Ang tanang kantidad kinahanglan pinasikad sa timbangan sa shekel nga anaa sa balay alamponaan. Ang usa ka shekel kinahanglan katumbas sa 20 ka gerah. **26** Walay bisan usa nga mogahin sa panganay sa mga mananap, sanglit ang panganay iya man kung Yahweh; baka man o karnero, kay kung Yahweh kini. **27** Kung hugaw kini nga mananap, nan ang tag-iya sa mananap makahimo sa paglukat niini sa sumala sa gikantidan niini, ug kinahanglan idugang niini ang ikalimang bahin sa kantidad sa paglukat niini. Kung dili malukat ang mananap, nan ibaligya kini sumala sa gikantidan niini. **28** Apan walay bisan unsa nga gihalad sa usa ka tawo kung Yahweh, gikan sa tanang anaa siya, mananap man o tawo, o ang yuta sa iyang kaliwat, ang mahimong ibaligya o lukaton. Ang tanan nga gihalad balaan kaayo alang kung Yahweh. **29** Dili mahimo ang pagbayad aron paglukat sa usa ka tawo nga gitakda na nga malaglag. Kinahanglang patyon gayod ang maong tawo. **30** Ang tanang ikapulo sa kayutaan, mga trigo man kini nga mitubo sa yuta o bunga gikan sa mga kahoy, iya na kini kung Yahweh. Balaan gayod kini alang kung Yahweh. **31** Kung lukaton sa tawo ang bisan unsa nga iyang ikapulo, kinahanglan idugang niya niini ang ikalimang bahin sa kantidad sa paglukat niini. **32** Samtang ang matag ikapulo sa panon sa mga baka o panon sa mga karnero, ang bisan unsa nga moagi sa ilalom sa sungkod sa magbalantay, ang matag ikapulo kinahanglan igahin alang kung Yahweh. **33** Ang magbalantay kinahanglan dili mosusi pa sa mas maayo o sa mas daot nga mga mananap, kinahanglan dili niya ilisdan ug lain. Kung ilisdan niya kini, nan ang duha ug ang gilis niini mahimong balaan. Dili na gayod kini malukat." **34** Mao kini ang mga kasugoan nga gihatag ni Yahweh ngadto kung Moises didto sa bikid sa Sinai alang sa katawhan sa Israel.

Numerus

1 Nakigsulti si Yahweh kang Moises didto sa tolda nga tagboanan sa kamingawan sa Sinai. Nahitabo kini sa unang adlaw sa ikaduhang bulan sa ikaduhang tuig human nakagawas ang katawhan sa Israel gikan sa yuta Ehipto. Miington si Yahweh, **2** "Paghimo ug talaan sa tanan nga mga kalalakin-an sa matag banay sa Israel, sa mga pamilya sa ilang katigulangan. Ihapa sila pinaagi sa ngalan. Ihapa ang matag-usa ka lalaki, ang matag tawo **3** nga ngapnuigon ug 20 o pataas. Ihapa ang tanan nga makahimo sa pagpakig-away ington nga mga sundalo alang sa Israel. Kinahanglan nga ikaw ug si Aaron maglista sa gidaghanon sa mga kalalakin-an sa ilang grupo sa kasundaloahan. **4** Ang tawo nga gikan sa matag tribu, ang ulo sa banay, kinahanglan moalagad kanimo ington nga pangulo sa iyang tribu. Ang matag-usa ka pangulo kinahanglan mangulo sa mga kalalakin-an nga makig-away alang sa iyang tribu. **5** Mao kini ang mga ngalan sa mga pangulo nga kinahanglan makig-away uban kanimo: **6** gikan sa tribu ni Ruben, Elizur ang anak nga lalaki ni Sedeur; gikan sa tribu ni Simeon, si Selumiel ang anak nga lalaki ni Zurisadai; **7** gikan sa tribu ni Juda, si Nashon ang anak nga lalaki ni Aminadab; **8** gikan sa tribu ni Isacar, si Nethanel ang anak nga lalaki ni Zuar; **9** gikan sa tribu ni Zebulun, si Eliab ang anak nga lalaki ni Helon; **10** gikan sa tribu ni Efraim ang anak nga lalaki ni Jose, si Elisama ang anak nga lalaki ni Amihud; gikan sa tribu ni Manases, si Gamaliel ang anak nga lalaki ni Pedazur; **11** nga gikan sa tribu ni Benjamin ang anak nga lalaki ni Jose, si Abidan ang anak nga lalaki ni Gideon; **12** gikan sa tribu ni Dan, si Ahiezer ang anak nga lalaki ni Amisaddai; **13** gikan sa tribu ni Asher, si Pagiel ang anak nga lalaki ni Ochran; **14** gikan sa tribu ni Gad, si Eliasaf ang anak nga lalaki ni Deuel; **15** ug gikan sa tribu ni Naftali, si Ahira ang anak nga lalaki ni Enan." **16** Mao kini ang mga kalalakin-an nga pinilin gikan sa katawhan. Nangulo sila sa mga tribu sa ilang katigulangan. Sila mao ang mga pangulo sa mga banay sa Israel. **17** Gidala ni Moises ug Aaron kining mga kalalakin-an, nga mga nalista pinaagi sa ngalan, **18** ug uban niining mga tawhana gitigom nila ang tanan nga mga kalalakin-an sa Israel sa unang adlaw sa ikaduhang bulan. Unya ang matag usa ka tawo nga ngapnuigon ug 20 ug pataas nagpahayag sa iyang kaliwat. Giranganlan niya ang mga banay ug ang mga pamilya nga kagikan sa iyang mga katigulangan. **19** Unya gilista ni Moises ang ilang gidaghanon didto sa kamingawan sa Sinai, sumala sa gimando ni Yahweh kaniya nga iyang buhaton. **20** Gikan sa mga kaliwat ni Ruben, ang kamagulangan ni Israel, giapil pag-ihap ang tanan nga mga ngalan sa matag-usa ug matag tawo nga ngapnuigon ug 20 o pataas nga makahimo sa pag-adto sa panggubatan, gikan sa listahan sa mga banay sa ilang mga katigulangan ug sa mga pamilya. **21** Nakaihap sila ug 46, 500 ka mga kalalakin-an nga gikan sa tribu ni Ruben. **22** Gikan sa mga kaliwat ni Simeon giihap ang tanan nga ngalan sa matag-usa ug matag tawo nga ngapnuigon ug 20 o pataas nga makahimo sa pag-adto sa panggubatan, gikan sa listahan sa mga banay sa ilang katigulangan ug mga pamilya. **23** Nakaihap sila ug 74, 600 ka mga kalalakin-an nga gikan sa tribu ni Juda. **24** Gikan sa mga kaliwat ni Isacar giihap ang tanan nga ngalan sa matag usa ug matag tawo nga ngapnuigon ug 20 o pataas nga makahimo sa pag-adto sa panggubatan, gikan sa listahan sa mga banay sa ilang katigulangan ug mga pamilya. **25** Nakaihap sila ug 54, 400 ka mga kalalakin-an nga gikan sa tribu ni Isacar. **30** Gikan sa mga kaliwat ni Zebulun nailhap ang tanan nga ngalan sa matag usa ug ang matag tawo nga ngapngidaron ug 20 pataas nga makahimo nga moadto sa gubat, gikan sa listahan sa banay sa ilang mga katigulangan ug pamilya. **31** Giihap nila ang 57, 400 ang mga kalalakin-an ang gikan sa tribu ni Zebulun. **32** Gikan sa mga kaliwat ni Efraim ang anak nga lalaki ni Jose nailhap ang tanan nga ngalan sa matag usa ug sa matag tawo nga ngapngidaron ug 20 o pataas nga makahimo nga moadto sa gubat, gikan

sa listahan sa banay sa ilang mga katigulangan ug mga pamilya. **33** Giihap nila ang 40, 500 ka mga kalalakin-an nga gikan sa tribu ni Efraim. **34** Gikan sa mga kaliwat ni Manases ang anak nga lalaki ni Jose nailhap ang tanan nga mga ngalan sa matag usa ug sa matag tawo nga ngapngidaron ug 20 pataas ang makahimo nga moadto sa gubat, gikan sa listahan sa banay sa ilang mga katigulangan ug mga pamilya. **35** Giihap nila ang 32, 200 mga kalalakin-an nga gikan sa tribu ni Manases. **36** Gikan sa mga kaliwat ni Benjamin nailhap ang tanan nga mga ngalan sa matag usa ug sa matag tawo nga ngapngidaron ug 20 pataas nga makahimo nga moadto sa gubat, gikan sa listahan sa banay sa ilang katigulangan ug mga pamilya. **37** Ilang giihap 35, 400 kalalakin-an ang gikan sa tribu ni Benjamin. **38** Gikan sa mga kaliwat ni Dan nailhap ang tanan nga mga ngalan sa matag usa ug sa matag tawo nga ngapngidaron ug 20 pataas nga makahimo nga moadto sa gubat, gikan sa listahan sa banay sa ilang mga katigulangan ug mga pamilya. **39** Ilang giihap 62, 700 ang gikan sa tribu ni Dan. **40** Gikan sa mga kaliwat ni Aser nailhap ang tanan nga mga ngalan sa matag usa ug matag tawo nga ngapngidaron ug 20 pataas nga makahimo nga moadto sa gubat, gikan sa listahan sa banay sa ilang mga katigulangan ug mga pamilya. **41** Giihap nila ang 41, 500 ang mga kalalakin-an ang gikan sa tribu ni Aser. **42** Gikan sa mga kaliwat ni Naftali nailhap ang tanan nga mga ngalan sa matag usa ug matag tawo nga ngapngidaron ug 20 o pataas nga makahimo nga moadto sa gubat, gikan sa listahan sa banay sa ilang mga katigulangan ug mga pamilya. **43** Giihap nila ang 53, 400 ang gikan sa tribu ni Naftali. **44** Giihap ni Moises ug Aaron ang tanan nga mga kalalakin-an, apil ang napulog duha ka mga kalalakin-an nga mangulo sa napulog duha tribu sa Israel. **45** Busa ang tanan nga mga kalalakin-an sa Israel nga gikan sa 20 pataas ang pagdigan, ang tanan nga makahimo sa pakig-away sa gubat, ang nailhap sa ilang matag pamilya. **46** Giihap nila ang 603, 550 ka mga kalalakin-an. **47** Apan ang mga kalalakin-an nga gikan sa banay ni Levi wala giihap, **48** tungod kay si Yahweh miington kang Moises, **49** "Kinahanglan nga dili nimo ihapon ang tribu ni Levi o iapil sa kinatibuk-ang kadaghanan nga katawhan sa Israel. **50** Hinuron, gitahanan ang mga Levita sa pag-atiman sa kasabutan diha sa, ug sa pag-atiman sa tanan nga kasangkapan sa tabernakulo ug sa tanan nga butang nga anaa niini. Kinahanglan nga ang mga Levita maoy magdala sa tabernakulo, ug kinahanglan nga dad-on nila ang kasangkapan sa tabernakulo. Ug Kinahanglan nga atimanon nila ang tabernakulo ug magbuhat sila ug kampo palibot niini. **51** Sa dihang balhinon ang tabernakulo ngadto sa laing dapit, kinahanglan nga ang matag tawo magbuhat duol sa bandira nga apil ngadto sa iyang kasundalohan. **53** Apan, ang mga Levita kinahanglan nga magtukod ug tolda palibot sa tabernakulo sa kasabutan aron nga akong kasuko dili moabot sa katawhan sa Israel. Kinahanglan nga ang mga Levita moatiman alang sa tabernakulo sa kasabutan." **54** Ang katawhan sa Israel magbuhat niining tanang mga butang. Gibuhat nila ang tanan nga gisugos ni Yahweh pinaagi kang Moises.

2 Nakigsulti si Yahweh pag-usab kang Moises ug kung Aaron. Siya miington, **2** "Ang matag usa ka Israelta kinahanglan nga magkampo palibot sa iyang sukod, uban sa bandira sa balay sa ilang mga amahan. Magkampo sila palibot sa tolda nga tagboanan sa matag pikas bahin. **3** Kadtong ngakampo sa sidlikang bahin sa tolda nga tagboanan, kung usa mosubang ang adlaw, sila mao ang kampo ni Juda ug ngakampo sila ilalom sa ilang bandira. Si Nason ang anak nga lalaki ni Aminadab mao ang pangulo sa katawhan ni Juda. **4** Ang gidaghanon sa katawhan ni Juda mga 74, 600. **5** Ang tribu ni Isacar kinahanglan ngakampo tapad kang Juda. Si Netanel ang anak nga lalaki ni Zuar kinahanglan mangulo sa kasundalohan ni Isacar. **6** Ang gidaghanon sa iyang pundok mga 54, 400 ka mga kalalakin-an. **7** Ang tribu ni Zebulun kinahanglan ngakampo sunod kung Isacar. Si Eliab ang anak nga lalaki ni Helon kinahanglan mangulo sa sundalo ni Zebulun. **8** Ang gidaghanon sa iyang kasundalohan 57, 400. **9** Ang tanan nga gidaghanon sa kampo ni Juda 186, 400. Gipalakaw sila pag-una. **10** Sa habagatan nyo bahan mao ang kampo ni Ruben ubos sa ilang sukod. Ang pangulo sa kampo ni Ruben mao si Elizur ang anak nga lalaki ni Shedeur. **11** Ang gidaghanon sa iyang kasundalohan 46, 500. **12** Si Simeon ngakampo sunod kang Ruben. Ang pangulo sa katawhan ni Simeon mao si Shelumiel ang anak nga lalaki ni Zurishaddai. **13** Mao

kadto ang gidaghanon sa iyang kasundalohan 59, 300. **14** Sunod ang tribon ni Gad. Ang pangulo sa katawhan sa Dios mao si Eliasaf ang anak nga lalaki ni Deuel. **15** Ang gidaghanon sa iyang kasundalohan 45, 650. **16** Kadong tanan nga ihap sa kampo ni Ruben, sumala sa panon sa ilang kasundalohan, 151, 450. Sila ang sunod nga molakaw. **17** Sunod, ang tolda sa tagboanan kinahanglan nga iugawas gikan sa kampo uban sa mga Levita sa tungtungan sa tanan nga kampo. Kinahanglan nga sila mogawas sa kampo sa sama nga paagi sa ilang pag-sulod sa kampo. Ang matag tawo kinahanglan anaa sa iyang dapit, sumala sa ilang bandira. **18** Ang panon sa kasundalohan sa kampo ni Efraim ubos sa ilang pagmando. Ang pangulo sa katawhan ni Efraim mao si Elishama ang anak nga lalaki ni Amihud. **19** Ang gidaghanon sa iyang kasundalohan 40, 500. **20** Sunod kanila mao ang tribon ni Manases. Ang pangulo ni ni Manases mao si Gamaliel ang anak nga lalaki ni Pedahzur. **21** Ang gidaghanon sa iyang kasundalohan 32, 200. **22** Sunod mao ang tribon ni Benjamin. Ang pangulo ni Benjamin mao si Abidon ang anak nga lalaki ni Gideon. **23** Ang gidaghanon sa iyang kasundalohan 35, 400. **24** Ang tanan nga ihap sa kampo ni Efraim 108100. Ikatulo nga molakaw. **25** Sa kasadpan mao ang panon sa kasundalohan ni Dan. Ang pangulo sa katawhan ni Dan mao si Aheriezer ang anak nga lalaki ni Amishadai. **26** Ang gidaghanon sa panon sa iyang kasundalohan 62, 700. **27** Ang katawhan sa tribon ni Aser nagkampo sunod kung Dan. Ang pangulo ni Aser mao si Pagiell ang anak nga lalaki ni Ochran. **28** Ang gidaghanon sa panon sa iyang kasundalohan 41, 500. **29** Sunod ang tribon ni Naftali. Ang pangulo ni Naftali mao si Aheria ang anak nga lalaki ni Enan. **30** Ang gidaghanon sa panon sa iyang kasundalohan 53, 400. **31** Kadong tanan nga gidaghanon sa kampo uban kung Dan 157, 600. Maulahi sila nga mogawas sa kampo, ubos sa ilang bandira.” **32** Mao kini ang gidaghanon sa mga Israelita, sumala sa ilang mga pamilya. Ang tanan nga apil sa ihap sa ilang kampo, pinaagi sa ilang panon sa ilang kasundalohan, mao kini 603, 550. **33** Apa wala giapil ni Moises ug Aaron ang mga Levita sa tanan nga katawhan sa Israel. Mao kini ang ang sugo ni Yahweh kang Moises. **34** Ang katawhan sa Israel gibuhut ang tanan nga gisugo ni Yahweh kang Moises. Nagkampo sila sumala sa ilang mga bandira. Nanggawas sila gikan sa ilang mga kampo pinaagi sa ilang mga banay, sumala sa han-ay sa ilang katigulangan o mga pamilya.

3 Karon mao kini ang sugilanon sa mga kaliwat ni Aaron ug Moises sa dihang si Yahweh nikigusti kung Moises ditto sa Bukid sa Sinai. **2** Ang mga ngalan sa mga anak ni Aaron mao si Nadab ang kamagulangan, si Abihu, si Eleazar ug si Itamar. **3** Mao kini ang mga ngalan sa mga anak ni Aaron, ang mga pari nga gidihoghan ug gipili aron mag-alagad ingeron nga mga pari. **4** Apan si Nadab ug si Abihu natumba ug namatay sa atubangan ni Yahweh sa dihang naghadal sila kaniya ug wala niya kahimut-i nga kalyao ditto sa kaminingawan sa Sinai. Si Nadab ug si Abihu walay mga anak, busa si Eleazar ug si Itamar lamang ang nag-alagad ingeron nga mga pari uban sa ilang amahan nga si Aaron. **5** Misulti si Yahweh kang Moises. Miengon siya, **6** “Dad-a ang banay ni Levi ug ihatag sila ngadto kag aaron nga pari aron motabang kaniya. **7** Kinahanglan nilang buhaton ang mga buluhaton alang kag Aaron ug sa tibook ngay katilingban ditto sa tolda nga tagboanan. Kinahanglan mag-alagad sila sa tabernakulo. **8** Sila ang mag-atiman sa tanan nga mga kasangkapan sa tolda nga tagboanan, ug kinahanglan tabangan nila ang mga tribon sa Israel sa pagbuhat sa mga buluhaton sa tabernakulo. **9** Kinahanglang ihatag nimo ang mga Levita ngadto kag Aaron ug sa iyang mga anak. Tibook silang gihatag aron motabang kaniya sa pag-alagad sa katawhan sa Israel. **10** Pilia si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki nga mamahimong mga pari, apan si bisan kinsang langyaw nga moduol kinahanglan nga pagapayton.” **11** Misulti si Yahweh kang Moises. Miengon siya, **12** “Tan-awa, gikuha ko ang mga Levita gikan sa katawhan sa Israel. Gihimo ko kini kaysa pagkuha sa mga kamagulangan lalaki nga nahimugo diha sa mga katawhan sa Israel. Ako ang mga Levita. **13** Ako ang tanan nga mga kamagulangan. Sa adlaw nga giataki ko ang tanan nga kamagulangan sa yuta sa Ehipto, gigahin ko alang sa akong kaugalingon ang tanan nga kamagulangan sa Israel, mga tawo ug mga kahayopan. Ako sila. Ako si Yahweh.” **14** Misulti si Yahweh kang Moises ditto sa kaminingawan sa Sinai. Miengon siya, **15** “Ihawha ang mga kaliwat ni Levi sa matag pamilya, sa mga panimalay sa ilang mga katigulangan. Ihapang matag lalaki nga nagpangidaron ug usa ka bulan ug pataas.” **16** Gihap sila ni Moises, subay sa pulong ni Yahweh, sumala sa gimando kaniya nga buhaton. **17** Ang mga ngalan sa mga anak nga lalaki ni Levi mao sila si Gerson, si Kohat ug si Merari. **18** Ang mga banay na

naggikan sa mga anak nga lalaki ni Gerson mao sila Libni ug Simei. **19** Ang banay nga naggikan sa mga anak nga lalaki ni Kohat mao sila si Amram, si Izar, si Hebron, ug si Uziel. **20** Ang mga banay nga naggikan sa mga anak nga lalaki ni Merari mao si Mali ug si Musi. Mao kini ang mga banay sa mga Levita, nga nalista banay sa banay. **21** Ang mga banay sa mga Libyanhon ug Simyanhon naggikan kang Gerson. Mao kini ang mga banay sa Gersohanon. **22** Gihap ang tanang mga lalaki nga gikan sa usa ka bulan ug pataas, miabot kini ug 7, 500. **23** Ang mga banay sa Gersohanon kinahanglan nga magkampo sa kasadpang bahin sa tabernakulo. **24** Si Eliasaf nga anak nga lalaki ni Lael kinahanglang mangulo sa mga banay sa kaliwat sa Gersohanon. **25** Ang pamilya ni Gerson mao ang mag-atiman sa tolda nga tagboanan lakip na sa tabernakulo. Kinahanglan atimanon nila ang tolda, ang tabon niini, ug ang tabil nga gigantil ingeron nga ganghaan sa tolda nga tagboanan. **26** Sila ang mag-atiman sa mga tabil sa hawanan, sa tabil sa ganghaan sa hawanan—ang hawanan nga nagpalibot sa dapit nga balaan ug sa halaran. Sila ang mag-atiman sa mga higot sa tolda nga tagboanan ug sa tanan nga anaa niini. **27** Mao kini ang mga banay nga naggikan kang Kohat: ang banay sa Amramihanon, ang banay sa Izarhanon, ang banay sa Hebronihanon, ug ang banay sa Uzielhanon. Kini nga mga banay sakop sa mga Kohatihanon. **28** 8, 600 ka mga lalaki ang naihappi nga nagpangidaron ug usa ka bulan ug pataas aron mag-atiman sa mga butang nga iya kang Yahweh. **29** Ang mga pamilya sa mga kaliwat ni Kohat kinahanglan magkampo sa habagatang bahin sa tabernakulo. **30** Si Eliasaf nga anak nga lalaki ni Uziel mao ang mangulo sa mga banay sa Kohatihanon. **31** Sila ang mag-atiman sa sudlanan sa kasabutan, sa lamisa, sa tungtonganan sa lampara, sa mga halaran, sa balaang mga butang nga galaroni sa ilang buluhaton, sa tabil, ug sa tanan buluhaton palibot niini. **32** Si Eleazar nga anak nga lalaki ni Aaron nga pari mao ang magdumala sa mga kalalakin-an ug nangulo sa mga Levita. Kinahanglang dumalahan niya ang mga kalalakin-an sa pag-atiman sa balaan nga dapit. **33** Duha ka banay ang naggikan kang Merari: ang banay sa Mahalihanon ug ang banay sa Musithanon. Kini nga mga banay naggikan kang Merari. **34** 6, 200 ka mga lalaki ang naihappi nga nagpangidaron ug usa ka bulan ug pataas. **35** Si Zuriel nga anak nga lalaki ni Abihail moay mangulo sa mga banay ni Merari. Kinahanglan magkampo sila sa amihanang bahin sa tabernakulo. **36** Ang mga kaliwat ni Merari mao ang mag-atiman sa gambahay sa tabernakulo, sa mga tukod, sa mga haligi, sa mga sukaranan ug sa tanang mga gamit niini, ug sa tanan nga may kalambigan niini, lakip na **37** ang mga haligi ug patukoranon sa hawanan nga nakapalibot sa tabernakulo, lakip sa ilang mga ugsokan, mga ugsok ug mga higot. **38** Si Moises ug si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki kinahanglan magkampo sa sidlakang bahin sa tabernakulo, sa atubangan sa tolda nga tagboanan, ug nag-atubang sa sidlakan. Sila ang magdumala sa mga buluhaton sa dapit nga balaan ug sa mga buluhaton sa katawhan sa Israel. Si bisan kinsang langyaw nga moduol sa dapit nga balaan kinahanglan patyon. **39** Gihap ni Moises ug Aaron ang tanan nga mga kalalakin-an sa banay ni Levi nga nagpangidaron ug usa ka bulan ug pataas, ingeron sa gisugo ni Yahweh. Nakaihappi sila ug 22, 000 ka mga lalaki. **40** Miengon si Yahweh kang Moises, “Ihawha ang tanan nga kamagulangan ang anak nga lalaki sa mga katawhan sa Israel nga nagpangidaron ug usa ka bulan ug pataas. Ilista ang ilang mga ngalan. **41** Kinahanglan imong kuhaon ang mga Levita alang kanako kaysa sa tanan nga mga kamagulangan ang anak sa katawhan sa Israel. Ako si Yahweh. Ug kuhaan usab ang mga kahayopan sa mga Levita isip puli sa tanang unang mga anak sa kahayopan sa mga kaliwat sa Israel.” **42** Gihap ni Moises ang tanan nga kamagulangan tawo sa Israel sumala sa gisugo ni Yahweh nga iyang pagabuhaton. **43** Gihap niya ang tanan nga mga kamagulangan lalaki sa ngalan, nga nagpangidaron ug usa ka bulan ug pataas. Nakaihappi siya ug 22, 273 ka mga lalaki. **44** Misulti pag-usab si Yahweh kang Moises. Miengon siya, **45** “Kuhaa ang mga Levita imbis ang tanang kamagulangan ang anak sa katawhan sa Israel. Ug kuhaan ang mga kahayopan sa mga Levita imbis ang kahayopan sa katawhan. Ako ang mga Levita. Ako si Yahweh. **46** Kinahanglan magkuha ka ug lima ka sekels alang sa paglukat sa 273 ka kamagulangan sa Israel nga misobra sa gidaghanon sa mga Levita. **47** Gamita ang sekels sa dapit nga balaan ingeron nga sumbanan sa kabug-aton. Ang sekels sama lang sa 20 ka geras. **48** Kinahanglan nga ihatag nimo ang kantidad sa lukat nga imong gibayad ngadto kag Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki.” **49** Busa gikuha ni Moises ang bayad sa lukat gikan niadtong mga misobra sa gidaghanon sa nalukat sa mga Levita. **50** Gikuha

ni Moises ang salapi gikan sa mga kamagulangan sa katawhan sa Israel. Mikabat kini ug 1, 365 ka sekels, gamit ang timbangan sa sekels sa dapti nga balaan. 51 Gihatag ni Moises ang salapi sa lukat ngadto kung Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki. Gibuhat ni Moises ang tanan nga giingon kaniya pinaagi sa pulong ni Yahweh, ingon sa gisugo ni Yahweh kaniya.

4 Nakigsulti si Yahweh kung Moises ug kung Aaron. Miington siya, **2** "Pagbuhat ug talaan sa mga lalaki sa kaliwat ni Kohat gikan sa mga

Levita, pinaagi sa ilang mga banay ug mga pamilya sa ilang mga katigulangan. **3** Ihapa ang tanan nga mga kalalakin-an nga anaa sa 30 hangtod sa 50 anyos ang pangidaron. Kini nga mga lalaki kinahanglan nga moapil sa pundok aron moalagad ditto sa tolda nga tagboanan. **4** Ang mga kaliwat ni Kohat mag aag-atiiman sa labing balaang mga butang nga gigahin alang kanako ditto sa tolda nga tagboanan. **5** Sa dihang ang kampo mangandam sa pagbalhin, si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki kinahanglan mosulod sa tolda, momaobos sa tabil nga nagbulag sa labing balaang dapti gikan sa balaong dapit ug itabon kini sa sudlanan sa kasabotan. **6** Kinahanglan nga tabonan nila ang sudlanan sa kasabotan ug panit sa dugong. Maghapisil ug asul nga panapton sa ibabaw niini. Kinahanglan nga ilang isuksok ang mga tukon aron sa pag-alsas niini. **7** Kinahanglan nga ihapin nila ang asul nga panapton ibabaw sa lamiisa sa tinapay sa presensiya. Ibutang nila niini ang mga plato, mga kutsara, mga panaksan, ug mga tibod alang sa pagbubo. Ang tinapay kinahanglan anaa kanunay sa lamiisa. **8** Kinahanglan nga tabonan nila kini sa puli nga panapton ug usab sa panit sa dugong. Kinahanglan ilang isuksok ang mga tukon aron sa pag-alsas sa lamiisa. **9** Kinahanglan magkuha sila ug asul nga panapton ug tabonan ang tungtonganans sa lampara, uban sa mga lampara niini, mga kimpit, mga butanganan, ug tanang tibod sa lana alang sa mga lampara. **10** Kinahanglan nga tabonan nila ang tungtonganans sa lampara ug ang tanang kasangkapan sa panit sa dugong, ug ila kinig ibutang sa dayonganan. **11** Maghapisil ug panapton nga asul sa bulawan nga halaran. Tabonan nila kini ug panit sa dugong, ug unya isuksok ang dayonganan nga tukon. **12** Kuhao nila ang tanan nga galamiton alang sa buluhaton sa balaang dapit ug putoson kini sa asul nga panapton. Tabonan nila kini ug panit sa dugong ug ibutang ang mga galamiton ngadto sa dayonganan. **13** Kinahanglan kuhao nila ang abo gikan sa halaran ug hapihan nila ang halaran ug panapton nga tapol. **14** Kinahanglan nga ibutang nila ditto sa dayonganan ang tanan nga mga galamiton nga ilang gigamit sa buluhaton sa halaran. Kini nga mga butang mao ang mga kawa, mga tinidor, mga pala, mga panaksan, ug unyan pang mga galamiton sa halaran. Kinahanglan tabonan nila ang halaran ug panit sa dugong ug unya isuksok ang mga tukon nga dayonganan. **15** Sa dihang nahuman na ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang pagtabon sa balaang dapit ug sa tanang galamiton niini, ug sa dihang ang kampo ibalhin na, kinahanglan nga alsahan na sa mga kaliwat ni Kohat ang balaang dapit. Kung makahikap sila sa balaang mga gamit, mamatay gayod sila. Mao kini ang buluhaton sa mga kaliwat ni Kohat, ang pagdala sa mga kasangkapan sa tolda nga tagboanan. **16** Si Eleazar nga anak nga lalaki ni Aaron ang pari maoy magbantay sa pag-atiiman sa lana alang sa suga, sa mahumot nga insenso, sa halad nga trigo, ug sa lana nga pangdihog. Siya ang magbantay sa pag-atiiman sa tibuk tabernakulo ug sa tanan nga anaa niini, sa balaang dapit ug sa mga galamiton niini." **17** Nakigsulti si Yahweh kung Moises ug kung Aaron. Miington siya, **18** "Ayaw tugot nga ang banay sa mga Kohatihanon mahibulag gikan sa mga Levita. **19** Panalipdi sila, aron mabuhil sila ug dili mamatay, pinaagi sa pagbuhat niini. Kung moduloi sila sa labing balaang mga butang **20** kinahanglan dili sila mosulod aron motan-aw sa balaang dapit bisan sa makadiyot, o mamatay gayod sila. Si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki lamang ang mosulod, ug unya kinahanglan tahasan ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki ang matag-usa ka mga Kohatihanon sa iyang buluhaton, ngadto sa iyang pinasahita nga buluhaton." **21** Misulti pag-usab si Yahweh kung Moises. Miington siya, **22** "Pagbuhat usab ug talaan alang sa mga kaliwat ni Gerson, sa pamilya sa ilang mga katigulangan, ug sa ilang mga banay. **23** Ihapa kadtong anaa sa 30 hangtod sa 50 anyos ang pangidaron. Ihapa silang tanan nga moapil sa pundok aron moalagad sa tolda nga tagboanan. **24** Mao kini ang buluhaton sa mga banay sa Gersohanon, sa dihang magalagad sila ug kung unsa ang ilang dad-on. **25** Dad-on nila ang mga tabil sa tabernakulo, ang tolda nga tagboanan, ang tabon niini, ang tabon nga panit sa dugong nga anaa niini, ug ang mga tabil sa ganghaan sa tolda nga tagboanan. **26** Kinahanglan dad-on nila ang mga tabil sa hawanhan, ang

tabil sa agianan sa ganghaan sa hawanhan, nga anaa duol sa tabernakulo, ug duol sa halaran, ang ilang mga higot, ug ang tanang mga gamit alang sa ilang buluhaton. Bisan unsa ang gikinahanglan nga buhaton niini nga mga butang, kinahanglan nga ilang buhaton. **27** Si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki kinahanglan nga mangulo sa tanan nga buluhaton sa mga Gersohanon, sa bisan unsa nga ilang pagad-on, ug sa tanan nilang buluhaton. Kinahanglan nga imo silang tahasan sa tanan nilang mga katungdanan. **28** Mao kini ang buluhaton sa mga banay sa mga kaliwat sa Gersohanon alang sa tolda nga tagboanan. Si Itamar nga anak nga lalaki ni Aaron ang pari mao ang mangulo kanila sa ilang buluhaton. **29** Ihapa ang mga kaliwat ni Merari diha sa ilang mga banay, ug ihan-ay sila sumala sa pamilya sa ilang mga katigulangan, **30** gikan sa 30 anyos ug pataas hangtod sa 50 anyos ang pangidaron. Ihapa ang tanan nga moapil sa pundok ug moalagad ditto sa tolda nga tagboanan. **31** Mao kini ang ilang katungdanan ug ang ilang buluhaton sa tanan nila nga pag-alagad sa tolda nga tagboanan. Sila ang mag-atiiman sa gambahay sa tabernakulo, sa mga tukod, sa mga haligi, ug mga ugsokanan, **32** uban sa mga haligi sa hawanhan palibot sa tabernakulo, sa ilang mga ugsokanan, sa mga ugsok, ug sa ilang mga higot, uban sa tanan nilang mga butang. Ilisti pinaagi sa ngalan ang kinahanglan nilang dad-on. **33** Mao kini ang buluhaton sa mga banay sa mga kaliwat ni Merari, kung unsa ang ilang pagabuhaton alang sa tolda nga tagboanan, ubos sa pagmndo ni Itamar nga anak nga lalaki ni Aaron ang pari." **34** Giihap ni Moises ug ni Aaron ug sa mga pangulo sa katilingban ang mga kaliwat sa mga Kohatihanon sumala sa mga banay sa mga pamilya sa ilang katigulangan. **35** Giihap nila ang nagpangidaron ug gikan sa 30 anyos ug pataas hangtod sa 50 anyos. Giihap nila ang tanan nga moapil sa pundok aron moalagad sa tolda nga tagboanan. **36** Nakaihappila ug 2, 750 ka mga kalalakin-an sumala sa ilang mga banay. **37** Giihap ni Moises ug ni Aaron ang tanan nga kalalakin-an sa mga banay ug sa mga pamilya sa Kohatihanon nga moalagad sa tolda nga tagboanan. Sa pagbuhat niini, gituman nila kung unsa ang gimando ni Yahweh nga ilang buhaton pinaagi kung Moises. **38** Ang mga kaliwat ni Gerson giihap sumala sa ilang mga banay, sa mga pamilya sa ilang katigulangan, **39** nga nagpangidaron ug gikan sa 30 hangtod sa 50 anyos, ang tanan nga moapil sa pundok aron moalagad sa tolda nga tagboanan. **40** Ang tanan nga mga kalalakin-an, giihap sumala sa ilang mga banay ug sa mga pamilya sa ilang katigulangan, ug mikabat kini ug 2, 630. **41** Giihap ni Moises ug ni Aaron ang mga kaliwat ni Gerson nga moalagad sa tolda nga tagboanan. Sa pagbuhat niini, gituman nila kung unsa ang gimando ni Yahweh nga ilang buhaton pinaagi kung Moises. **42** Ang mga kaliwat ni Merari giihap sa ilang mga banay sumala sa mga pamilya sa ilang katigulangan, **43** gikan sa 30 hangtod sa 50 anyos ang pangidaron, ang tanan nga moapil sa pundok aron moalagad sa tolda nga tagboanan. **44** Ang tanan nga mga kalalakin-an, giihap sumala sa ilang mga banay ug sa mga pamilya sa ilang katigulangan, ug mikabat ug 3, 200. **45** Giihap ni Moises ug ni Aaron kining tanan nga mga kalalakin-an, sa mga kaliwat ni Merari. Sa pagbuhat niini, gituman nila kung unsa ang gimando ni Yahweh nga ilang buhaton pinaagi kung Moises. **46** Busa giihap ni Moises ug ni Aaron ug sa tanan nga mga pangulo sa Israel ang tanan nga mga Levita sumala sa ilang mga banay sa mga pamilya sa ilang katigulangan **47** gikan sa 30 hangtod sa 50 anyos ang pangidaron. Giihap nila ang tanan nga mobuhat sa mga buluhaton sa tabernakulo, ug ang modala ug moatiiman sa mga butang sa tolda nga tagboanan. **48** Nakaihappila ug 8, 580 ka mga kalalakin-an. **49** Sa mando ni Yahweh, giihap ni Moises ang matag tawo, giihap ang matag usa sumala sa matang sa buluhaton nga gitahas kaniya. Giihap niya ang matag tawo sumala sa matang sa katungdanan nga iyang pagabuhaton. Sa pagbuhat niini, gituman nila kung unsa ang gimando ni Yahweh kanila nga ilang buhaton pinaagi kung Moises.

5 Nakigsulti si Yahweh kung Moises. Miington siya, **2** "Mandoi ang katawhan sa Israel nga ipagawas gikan sa kampo ang tanan nga adunay sakit sa panit nga makatakod, ug ang tanan nga adunay mga nagnana nga samad, ug si bisan kinsa nga nahugaw tungod sa paghikap sa patay nga lawas. **3** Lalaki man or babaye, kinahanglan nga pagawason ninyo sila sa kampo. Kinahanglan nga dili nila hugawan ang kampo, tungod kay nagpuyo ako dinihi." **4** Gibuhat kini sa katawhan sa Israel. Gipagawas nila sila sa kampo, sumala sa gimando ni Yahweh kung Moises. Mituman kung Yahweh ang katawhan sa Israel. **5** Misulti pag-usab si Yahweh kung Moises. Miington siya, **6** "Sultihi ang katawhan sa Israel. Kung ang usa ka lalaki o babaye nakabuhat sa bisan unsang sala ingon sa ginabuhat

sa mga tawo sa usag-usa, ug dili matinud-anon kanako, sad-an kanang tawhana. **7** Unya kinahanglan isugid niya ang sala nga iyang nabuhat. Kinahanglan gayod niyang bayaran ang kantidad sa iyang sala ug dugangan pa kini ug 20 porsiyento. Kinahanglan ihatag niya kini ngadto sa tawo nga iyang nasad-an. **8** Apan kung ang tawo nga nasad-an walay suod nga pariente nga modawat sa bayad, kinahanglan bayaran niya ang kantidad sa iyang sala nganhi kanako pinaagi sa pari, uban sa laking karnero aron sa kapasylaon sa iyang kaugalingon. **9** Ang matag halad sa katawhan sa Israel, ang mga butang nga gigahin ug gidala sa katawhan sa Israel ngadto sa pari, mamaiya na. **10** Ang mga halad sa matag tawo mamaiya sa pari; kung adunay mohatag ug bisan unsa ngadto sa pari, mamaiya na kini." **11** Misulti pag-usab si Yahweh kung Moises. Miuong siya, **12** "Sulthi ang katawhan sa Israel. Ingna sila, 'Pananglitang ang asawa sa usa ka lalaki mobiya ug magpakasala batok sa iyang bana. **13** Unya pananglitang adunay laing lalaki nga makigdulog kaniya. Sa ingon niana, hugaw na siya. Bisan kung ang iyang bana wala makakita o makahibalo niini, ug bisan kung walay nakasakop kaniya sa aktu ug walay makapamatuo batok kaniya, **14** bisan pa niana, ang espiritu sa pagpangabugho magpahibalo gihapon sa bana nga ang iyang asawa hugaw na. Apan, ang espiritu sa pagpangabugho moabot sa usa ka lalaki bisan ang iyang asawa wala nagmuhugaw. **15** Sa ingon niana, kinahanglan dad-on sa lalaki ang iyang asawa ngadto sa pari. Kinahanglan magdala ang bana ug mainom nga halad alang kaniya. Kinahanglan magdala siya ug ikapanulo nga babin sa ephah sa sebada nga harina. Kinahanglan dili nya kini buboan ug lana o insenso tungod kay usa kini ka halad nga trigo sa pagpangabugho, usa ka halad nga trigo nga mahimong makapamatuo sa sala. **16** Kinahanglan ipaduol sa pari ang babaye ug ibutang siya sa atubangan ni Yahweh. **17** Kinahanglan nga magkuha ang pari ug tibod sa balaang tubig ug magkuha ug abog gikan sa salog sa tabernakulo. Kinahanglan ibutang niya ang abog ngadto sa tubig. **18** Ipahiluna sa pari ang babaye sa atubangan ni Yahweh ug iyang tangtangon ang tali sa buhok sa babaye. Ibutang niya sa mga kamot sa babaye ang halad nga trigo sa paghandom, nga mao ang halad nga trigo sa pangabugho. Gunitan sa pari ang pait nga tubig nga magdala ug tunglo. **19** Papanumpaon sa pari ang babaye ug moingon kaniya, "Kung walay laing lalaki nga nakighilawas kanimo, ug kung wala ka nahisalaag ug nagbuhat sa kahugawan, mamahimo kang gawasnon niining pait nga tubig nga magdala ug tunglo. **20** Apan kung ikaw, usa ka babaye nga anaa ubos sa iyang bana, nahisalaag, kung nagpakahugaw ka, ug kung ang laing lalaki nakigdulog kanimo, **21** unya, (papanumpaon sa pari ang babaye sa panumpa nga magdala ug tunglo ngadto kaniya, ug unya kinahanglan magpadayon siya sa pakigkulti sa babaye) 'Si Yahweh motunglo kanimo aron nga maipakita gayod sa imong katawhan. Mahitabo gayod kini kung himoon ni Yahweh nga mawad-an ug kapusulan ang imong paa ug mohubag ang imong pus-on. **22** Kini nga tubig nga magdala ug tunglo mosulod sa imong tiyan ug mohubag ang imong pus-on ug mawad-an ug kapusulan ang imong mga paa.' Ang babaye motubag, 'Oo, mahitabo kana kung sad-an ako.' **23** Kinahanglan nga isulat sa pari kini nga mga tunglo sa linukot nga basahon, ug unya hugasan niya ang sinulat nga mga tunglo sa pait nga tubig. **24** Kinahanglan nga paimnon sa pari ang babaye sa pait nga tubig nga nagdala ug tunglo. Ang tubig nga nagdala ug tunglo mosulod sa babaye ug mahimong pait. **25** Kinahanglan kuhao sa pari ang halad nga trigo sa pangabugho gikan sa kamot sa babaye. Kinahanglan ipataas niya ang halad nga trigo sa atubangan ni Yahweh ug dad-on kini sa halaran. **26** Kinahanglan magkuha ang pari ug usa ka kumkom sa halad nga trigo ingon nga usa ka halad handomanan, ug sunugon kini sa halaran. Unya ihatog niya sa babaye ang pait nga tubig aron imnon. **27** Sa dihang ihatog na niya sa babaye ang tubig aron imnon, kung ang babaye hugaw tungod kay nakabuhat siya ug sala batok sa iyang bana, unya ang tubig nga magdala ug tunglo mosulod kaniya ug mahimong pait. Mohubag ang pus-on sa babaye ug dili na mapuslon ang iyang paa. Matinunglo ang babaye taliwala sa iyang katawhan. **28** Apan kung ang babaye dili hugaw ug kung siya hinlo, kinahanglan mahimo siyang gawasnon. Makabaton pa siya ug mga anak. **29** Mao kini ang balaod sa pagpangabugho. Balaod kini alang sa usa ka babaye nga mibiya sa iyang bana ug nagmuhugaw. **30** Mao kini ang balaod alang sa usa ka lalaki nga adunay espiritu sa pagpangabugho kung mangabugho siya sa iyang asawa. Kinahanglan dad-on niya ang babaye sa atubangan ni Yahweh, ug kinahanglan buhaton sa pari diha kaniya ang tanan nga gihulagway niining balaod sa pagpangabugho. **31** Ang lalaki mamahimong gawasnon gikan

sa sala tungod sa pagdala sa iyang asawa ngadto sa pari. Kinahanglan antoson sa babaye ang bisan unsang sala nga iyang nabuhat."

6 Nakigsulti si Yahweh kung Moises. Miuong siya, **2** "Sulthi ang katawhan sa Israel. Isulti kanila, 'Sa dihang igahin sa lalaki ug babaye ang iyang kaugalingon ngadto kung Yahweh uban sa pinasaha nga panumpa sa Nasareo, **3** kinahanglan nga ilikay niya ang iyang kaugalingon gikan sa bino ug sa isog nga ilimnon. Dili siya moinom sa suka nga hinimo gikan sa bino o gikan sa isog nga ilimnon. Kinahanglan nga dili siya moinom sa bisan unsang duga sa ubas o mokaon sa ubas o sa mga pasas. **4** Sa tanang mga adlaw nga gipahilayo siya alang kanako, kinahanglan nga wala siyay kaonon nga hinimo gikan sa mga ubas, lakip ang tanan nga hinimo gikan sa mga liso ug mga panit niini. **5** Sulod sa tibook panahon sa iyang panumpa sa pagkahilayo, walay labaha nga gamiton sa iyang ulo hangtod sa mga adlaw nga ang iyang pagkahilayo alang kung Yahweh natuman. Kinahanglan nga igahin siya kung Yahweh. Kinahanglan nga pasagdan niya nga motas ang buhok sa iyang ulo. **6** Sa tibook panahon nga iyang ipahilayo ang iyang kaugalingon alang kung Yahweh, kinahanglan nga dili siya moduol sa patay nga lawas. **7** Kinahanglan dili niya hugawan ang iyang kaugalingon bisan alang sa iyang amahan, inahan, igoong lalaki, o igoong babaye, kung sila mamatay. Kini tungod kay gipahilayo man siya alang sa Dios, sumala sa makita sa tanan pinaagi sa iyang taas nga buhok. **8** Sa tibook panahon sa iyang pagkahilayo balaan siya, gigahin alang kung Yahweh. **9** Kung adunay tawo nga mamatay ug kalit sa iyang tapad ug maghugaw sa iyang ulo nga gibalaan, unya kinahanglan niyang kiskisan ang iyang ulo sa adlaw sa iyang pagpurti—sa ikapito nga adlaw kinahanglan nga kiskisan niya kini. **10** Sa ikawalo nga adlaw kinahanglan magdala siya ug duha ka salampati o duha ka pispis nga goryon ngadto sa pari sa ganghaan sa tolda nga tagboanan. **11** Kinahanglan maghalad ang pari ug usa ka langgam ingon nga halad tungod sa sala ug anban ingon nga halad sinunog. Tungod niini mapasaylo siya tungod kay nakasala siya pinaagi sa pagduol sa patay nga lawas. Kinahanglan nga iyang balaanon pag-usab ang iyang ulo niangan adlawna. **12** Kinahanglan igahin niya ang iyang kaugalingon ngadto kung Yahweh alang sa mga adlaw sa iyang pagbalaan. Kinahanglan magdala siya ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulungan ingon nga halad sa sala. Dili niya ilakip ang mga adlaw sa wala pa niya mahugawan ang iyang kaugalingon, tungod kay ang iyang pagbalaan nahugawan na man. **13** Mao kini ang balaod mahitungod sa Nasareo sa dihang mahingpit na ang takna sa iyang pagkahilayo. Kinahanglan dad-on siya ngadto sa ganghaan sa tolda nga tagboanan. **14** Kinahanglan itugyan niya ang iyang halad ngadto kung Yahweh. Kinahanglan ihalad niya ingon nga halad sinunog ang usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulungan ug walay tatsa. Kinahanglan magdala siya ug bayeng karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulungan ug walay tatsa ingon nga halad sa sala. Kinahanglan magdala siya ug torong karnero nga halad ug lalokon ug lalokon ug tunglo ug mao halad ug ilimnon. **15** Kinahanglan itugyan kini sa pari sa atubangan ni Yahweh. Kinahanglan ihalad niya ang iyang halad sa sala ug ang halad sinunog. **17** Uban ang basket sa tinapay nga walay igpapatubo, itugyan niya ang torong karnero ingon nga sakripisyo, ang halad sa pakigdait alang kung Yahweh. Kinahanglan itugyan usab sa pari ang halad nga trigo ug ang halad nga ilimnon. **18** Kinahanglan kiskisan sa Nasareo ang iyang ulo timailhan sa iyang pagkahilayo alang sa Dios diha sa ganghaan sa tolda nga tagboanan. Kinahanglan kuhao niya ang buhok gikan sa iyang ulo ug ibutang kini sa kalayo nga anaa ilalom sa sakripisyo nga halad sa pakigdait. **19** Kinahanglan kuhao sa pari ang halad ngadto kung Yahweh, ang balaang babin alang sa pari, lakip ang dughan nga gibaway ug ang paa nga gihatag alang sa pari. Human niana, makainom na ug bino ang Nasareo. **21** Mao kini ang balaod alang sa Nasareo nga nanumpa sa iyang halad ngadto kung Yahweh alang sa iyang pagkahilayo. Bisan unsa pa man ang iyang maihatag, kinahanglan niyang tumanon ang mga katungdanan sa panumpa nga iyang gihimo, aron sa pagtuman sa saad nga gipakita sa balaod alang sa pagka-

Nasareo." **22** Nagsulti pag-usab si Yahweh kang Moises. Miingon siya, **23** "Sulti si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki. Isulti nga, "Kinahanglan panalanginan ninyo ang katawhan sa Israel sa ingon niini nga pamaagi. Kinahanglan isulti ninyo kanila. **24** "Hinaot nga panalanginan ka ni Yahweh ug motipig kanimo. **25** Hinaot nga ang panagway ni Yahweh modan-ag kanimo ug magmaluluy-on kanimo. **26** Hinaot nga si Yahweh magtan-aw kanimo uban ang kaluoy ug maghatag kanimo ug kalinaw." **27** Sa ingon niini nga pamaagi kinahanglan nga ihatag niila ang akong ngalan ngadto sa katawhan sa Israel. Unya ako silang panalanginan."

7 Sa adlaw nga nhuman ni Moises ang tabernakulo, gidihogon niya kini ug iya kining gigahin alang kung Yahweh, lakiap ang tanan nga mga kasangkapan niini. Gibuhat usab niya ang sama niini alang sa halaran ug sa mga gamit niini. Gidihogon niya kini ug gigahin alang kung Yahweh. **2** Nianhan adlaw, ang mga pangulo sa Israel, ang mga ulo sa pamilya sa ilang mga katigulangan, naghahalad ug mga sakripisyo. Kining mga tawhanda mao ang nangulo sa mga tribu. Sila ang nagdumala sa pag-ihap sa mga kalalakin-an. **3** Sila ang nagdala sa ilang mga halad sa atubangan ni Yahweh. Nagdala sila ug unom ka karwahe nga adunay tabon ug napulo ug duha ka mga laking baka. Nagdala sila ug usa ka karwahe alang sa duha ka pangulo, ug ang matag pangulo nagdala ug usa ka laking baka. Gibutang nila kining mga butanga sa atubangan sa tabernakulo. **4** Unya nakigsulti si Yahweh kang Moises. Miingon siya, **5** "Dawata ang ilang mga halad ug gamita ang mga halad alang sa buluhaton sa tolda nga tagboanan. Ihatag ang mga halad ngadto sa mga Levita, ngadto sa matag usa sumala sa iyang gikinahanglan sa ilang buluhaton." **6** Gikuha ni Moises ang mga karwahe ug ang mga laking baka, ug gihatag niya kini ngadto sa mga Levita. **7** Gihatag niya ang duha ka mga karwahe ug upat ka mga laking baka ngadto sa mga kaliwat ni Gerson, tungod sa gikinahanglan sa ilang buluhaton. **8** Gihatag niya ang upat ka karwahe ug walo ka laking mga baka ngadto sa mga kaliwat ni Merari, ubos sa pagatiman ni Itamar ang anak nga lalaki ni Aaron ang pari. Gibuhat niya kini tungod sa gikinahanglan sa ilang buluhaton. **9** Apakan wala niya gihatagan ug bisan usa niadtong mga butanga ang mga kaliwat ni Kohat, tungod kay ila man ang buluhaton nga may kalambitan sa mga butang nga gipanagiyahan ni Yahweh nga kinahanglan nilang pas-anon. **10** Gitugyan sa mga pangulo ang mayalo nilang mga butang alang sa paghalad sa halaran sa adlaw nga gidihogon ni Moises ang halaran. Gihalad sa mga pangulo ang ilang mga sakripisyo atubangan sa halaran. **11** Miingon si Yahweh ngadto kang Moises, "Ang matag pangulo kinahanglan maghalad sa iyang sakripisyo sa iyang kaugalingong adlaw ug sa paghalad sa halaran." **12** Sa unang adlaw, si Nason ang anak nga lalaki ni Aminadab, sa banay ni Juda, naghahalad sa iyang sakripisyo. **13** Naghalad siya ingon nga iyang sakripisyo ug usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panakسان nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **14** Naghatag siya ug usa ka bulawan nga plato ug adunay gibug-aton nga napulo ka sekels nga puno sa insenso. **15** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka ingon nga halad sinunog, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon. **16** Naghatag siya ug usa ka laking kanding ingon nga halad sa sala. **17** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ingon nga sakripisyo alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang mga sakripisyo ni Nason ang anak nga lalaki ni Aminadab. **18** Sa ikaduhang adlaw, si Netanel ang anak nga lalaki ni Zuar, pangulo sa mga kaliwat ni Isacar, naghahalad sa iyang sakripisyo. **19** Naghalad siya ingon nga iyang sakripisyo ug usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panakسان nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **20** Naghatag usab siya ug usa ka bulawan plato ug adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **21** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka ingon nga halad sinunog, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon. **22** Naghatag siya ug usa ka laking kanding ingon nga halad sa sala. **23** Naghatag siya ug duha ka mga laking baka, lima ka mga torong karnero, lima ka mga laking kanding, ug lima ka mga laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ingon nga sakripisyo alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyo ni Eliasaf ang anak nga lalaki ni Amihud, pangulo sa mga kaliwat ni Efraim, naghahalad sa iyang sakripisyo. **49** Ang iyang sakripisyo mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panakسان nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **50** Naghatag usab siya ug usa ka plato ug adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **51** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong

halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyo ni Netanel ang anak nga lalaki ni Zuar. **24** Sa ikatulong adlaw, si Eliab ang anak nga lalaki ni Helon, pangulo sa mga kaliwat ni Zebulun, naghahalad sa iyang sakripisyo. **25** Ang iyang sakripisyo mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panakسان nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **26** Naghatag usab siya ug usa ka plato ug adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **27** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka ingon nga halad sinunog, usa ka torong karnero ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon. **28** Naghatag siya ug usa ka laking kanding ingon nga halad sa sala. **29** Naghatag siya ug duha ka mga laking baka, lima ka mga torong karnero, lima ka mga laking kanding, ug lima ka mga laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ingon nga sakripisyo alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyo ni Eliab ang anak nga lalaki ni Sedeur, pangulo sa mga kaliwat ni Simeon, naghahalad sa iyang sakripisyo. **30** Sa ika-upat nga adlaw, si Elizur ang anak nga lalaki ni Sedeur, pangulo sa kaliwat ni Reuben, naghahalad sa iyang sakripisyo. **31** Ang iyang sakripisyo mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels, ug ang usa ka panakسان nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **32** Naghatag usab siya ug usa ka plato ug adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **33** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka ingon nga halad sinunog, usa ka torong karnero, ug laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon. **34** Naghatag siya ug usa ka laking kanding ingon nga halad sa sala. **35** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ingon nga sakripisyo alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyo ni Elizur ang anak nga lalaki ni Sedeur. **36** Sa ikalimang adlaw, si Selumiel ang anak nga lalaki ni Zurisadai, pangulo sa mga kaliwat ni Simeon, naghahalad sa iyang sakripisyo. **37** Ang iyang sakripisyo mao ang usa ka plato ug adunay gibug-aton nga 130 ka sekels, ug usa ka panakسان nga plata ug adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **38** Naghatag usab siya ug usa ka plato ug adunay gibug-aton ug usa ka nati nga laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ingon nga sakripisyo alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyo ni Selumiel ang anak nga lalaki ni Zurisadai. **42** Sa ika-unom nga adlaw, si Eliasaf ang anak nga lalaki ni Deuel, pangulo sa kaliwat ni Gad, naghahalad sa iyang sakripisyo. **43** Ang iyang sakripisyo mao ang usa ka bandihado nga plato ug adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panakسان nga plata ug adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **44** Naghatag usab siya ug usa ka plato ug adunay gibug-aton ug usa ka nati nga laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ingon nga sakripisyo alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyo ni Eliasaf ang anak nga lalaki ni Amihud, pangulo sa mga kaliwat ni Efraim, naghahalad sa iyang sakripisyo. **45** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon ingon nga halad sinunog. **46** Naghatag siya ug usa ka laking kanding ingon nga halad sa sala. **47** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ingon nga sakripisyo alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyo ni Eliasaf ang anak nga lalaki ni Amihud, pangulo sa mga kaliwat ni Efraim, naghahalad sa iyang sakripisyo. **49** Ang iyang sakripisyo mao ang usa ka bandihado nga plata ug adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panakسان nga plata ug adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **50** Naghatag usab siya ug usa ka plato ug adunay gibug-aton ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong

karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon iginon nga halad sinunog. **52** Naghatag siya ug usa ka laking kanding iginon nga halad sa sala. **53** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, iginon nga sakripisyos alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyos ni Elisama ang anak nga lalaki ni Amihud. **54** Sa ikawalo nga adlaw, si Gamaliel ang anak nga lalaki ni Pedazur, pangulo sa kaliwatan ni Manases, naghadal sa iyang sakripisyos. **55** Ang iyang sakripisyos mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panaksaan nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **56** Naghatag usab siya ug usa ka plato nga bulawan nga adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **57** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon iginon nga halad sinunog. **58** Naghatag siya ug usa ka laking kanding iginon nga halad sa sala. **59** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, iginon nga sakripisyos alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyos ni Abidan ang anak nga lalaki ni Gideoni, pangulo sa kaliwatan ni Benjamin, naghadal sa iyang sakripisyos. **61** Ang iyang sakripisyos mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panaksaan nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **62** Naghatag usab siya ug usa ka plato nga bulawan nga adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **63** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon iginon nga halad sinunog. **64** Naghatag siya ug usa ka laking kanding iginon nga halad sa sala. **65** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, iginon nga sakripisyos alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyos ni Abidan ang anak nga lalaki ni Gideoni. **66** Sa ikanapulo nga adlaw, si Ahiezer ang anak nga lalaki ni Amisadai, pangulo sa mga kaliwatan ni Dan, naghadal sa iyang sakripisyos. **67** Ang iyang sakripisyos mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panaksaan nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **68** Naghatag usab siya ug usa ka plato nga bulawan nga adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **69** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon iginon nga halad sinunog. **70** Naghatag siya ug usa ka laking kanding iginon nga halad sa sala. **71** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, iginon nga sakripisyos alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyos ni Ahiezer ang anak nga lalaki ni Amisadai. **72** Sa ikanapulo ug usa nga adlaw, si Pagiel ang anak nga lalaki ni Ocran, pangulo sa kaliwatan ni Aser, naghadal sa iyang sakripisyos. **73** Ang iyang sakripisyos mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panaksaan nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka mga butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **74** Naghatag usab siya ug usa ka plato nga bulawan nga adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **75** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon iginon nga halad sinunog. **76** Naghatag siya ug usa ka laking kanding iginon nga halad sa sala. **77** Naghatag siya ug duha ka laking baka, lima ka torong karnero, lima ka laking kanding, ug lima ka laking karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, iginon nga sakripisyos alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyos ni Pagiel ang anak nga lalaki ni Ocran. **78** Sa ikanapulo ug duha nga adlaw, si Ahiezer ang anak nga lalaki ni Enan, pangulo sa kaliwatan ni Naftali, naghadal sa iyang sakripisyos. **79** Ang iyang sakripisyos mao ang usa ka bandihado nga plata nga adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug usa ka panaksaan

nga plata nga adunay gibug-aton nga 70 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. Kining duha ka butang puno sa lunlon nga harina nga gisagolan ug lana alang sa halad nga trigo. **80** Naghatag usab siya ug usa ka plato nga bulawan nga adunay gibug-aton nga napulo ka sekels, nga puno sa insenso. **81** Naghatag siya ug usa ka nati nga laking baka, usa ka torong karnero, ug usa ka laking karnero nga nati nga usa ka tuig ang kagulangon, iginon nga sakripisyos alang sa halad sa pakigdait. Mao kini ang sakripisyos ni Ahira ang anak nga lalaki ni Enan. **84** Gigahin kining tanan sa mga pangulo sa Israel sa adlaw nga gidihoghan ni Moises ang halaran. Gigahin nila ang napulo ug duha ka bandihado nga plata, napulo ug duha ka mga panaksaan nga plata, ug napulo ug duha ka plato nga bulawan. **85** Ang matag bandihado nga plato adunay gibug-aton nga 130 ka sekels ug ang matag panaksaan adunay gibug-aton nga 70 ka sekels. Ang tanang sudlanan nga plata adunay gibug-aton nga 2, 400 ka sekels, pinaagi sa timbangan ug sekel sa dapit nga balaan. **86** Ang matag usa sa napulo ug duha ka plato nga bulawan, puno sa insenso, nga adunay napulo ka sekels ang gibug-aton. Ang tanang plato nga bulawan adunay gibug-aton nga 120 ka sekels. **87** Gigahin niya ang tanan nga mga mananap alang sa halad sinunog, napulo ug duha ka mga laking baka, napulo ug duha ka mga torong karnero, ug napulo ug duha ka mga nating karnero nga laki nga usa ka tuig ang kagulangon. Gihatag nila ang ilang halad nga trigo. Naghatag sila ug napulo ug duha ka laking kanding iginon nga halad sa sala. **88** Gikan sa tanan nilang kabakanhan, mihatag sila ug 24 ka torong baka, 60 ka mga torong karnero, 60 ka mga laking kanding, ug 60 ka mga nating karnero nga laki nga usa ka tuig ang kagulangon, iginon nga sakripisyos alang sa halad sa pakigdait. Alang kini sa paghalad sa halaran human kini nadihoghan. **89** Sa dihang misulod si Moises sa tolda nga tagboanan aron makigsulti kang Yahweh, nadungog niya ang tingog ni Yahweh nga nakigsulti kaniya. Nakigsulti si Yahweh kaniya gikan sa ibabaw sa tabon sa sudlanan sa kasabutan, gikan sa taliwala sa duha ka kerubin. Nagsulti siya ngadto kaniya.

8 Nakigsulti si Yahweh kang Moises. Mimong siya, **2** "Sulthi si Aaron. Ingna siya, 'Ang pito ka lampara kinahanglan maghatag ug kahayag sa atubangan sa tungtonganay ug lampara sa dihang pasigahan nimo kini.'" **3** Gibuhat kini ni Aaron. Gisindihan niya ang mga lampara diha sa tungtonganay sa lampara aron magdagn-ag sa atubangan niini, sumala sa gimando ni Yahweh kang Moises. **4** Ang tungtonganay sa lampara gibuhat sa iginon niini nga paagi ug gipakita ni Yahweh kang Moises ang sumbanan niini. Kinahanglan hinimo kini sa bulawan gikan sa sukaranan niini hangtod sa taas, nga adunay hinulma nga kupa nga daw nagapamukad. **5** Misulti pag-usab si Yahweh kang Moises. Mimong siya, **6** "Kuhua ang mga Levita gikan sa katawhan sa Israel ug hinloi sila. **7** Buhata kini kanila aron sa paghinlo kanila: Pisikpisiki sila ug tubig sa paghinlo kanila. Pakiskiski kanila ang tibook nilang lawas, palabha sa ilang mga bisti, ug sa iginon niini nga paagi mahinloan ang ilang kaugalingon. **8** Unya pakuhua sila ug nating baka ug halad nga trigo nga lunlon harina nga gisagolan ug lana. Pakuhua sila pag-usab ug lain pang nating baka iginon nga halad sa sala. **9** Dad-a ang mga Levita sa atubangan sa tolda nga tagboanan, ug tigoma ang tibook katilingban sa katawhan sa Israel. **10** Dad-a ang mga Levita sa akong atubangan, O Yahweh. Kinahanglan nga ang katawhan sa Israel mopandong sa ilang mga kamot ngadto sa mga Levita. **11** Kinahanglan nga ihalad ni Aaron ang mga Levita sa atubangan ni Yahweh, iginon nga halad nga binayaw gikan sa katawhan sa Israel. Kinahanglan buhaton niya kini aron nga ang mga Levita mag-alagad kanako. **12** Kinahanglan ipandong sa mga Levita ang ilang mga kamot sa ulo sa mga baka. Kinahanglan maghalad kamo ug usa ka baka iginon nga halad sa sala ug laing baka iginon nga halad sinunog alang kanako, aron sa paghinlo sa mga Levita. **13** Dad-a ang mga Levita sa atubangan ni Aaron ug sa iyang mga anak nga lalaki, ug ipataas sila iginon nga halad nga binayaw alang kanako. **14** Sa iginon niini nga paagi kinahanglan ilain nimo ang mga Levita gikan sa katawhan sa Israel. Ako ang mga Levita. **15** Human niana, kinahanglan nga mosulod ang mga Levita aron mag-alagad didto sa tolda nga tagboanan. Kinahanglan hinloan nimo sila. Kinahanglan ihalad nimo sila iginon nga halad nga binayaw. **16** Buhata kini, tungod kay silang tanan ako gikan sa katawhan sa Israel. Pulihan nila ang matag batang lalaki nga

moabli sa tagoangkan, ang karmagulangang anak sa tanang kaliwat sa Israel. Gikuha ko ang mga Levita alang sa akong kaugalingon. **17** Ako ang tanan nga mga karmagulangang anak gikan sa katawhan sa Israel, sa mga tawo ug sa mga mananap. Sa adlaw nga gikuha ko ang kinabuhi sa tanang karmagulangang anak didto sa yuta sa Ehipto, gilain ko sila alang sa akong kaugalingon. **18** Gikuha ko ang mga Levita gikan sa katawhan sa Israel imbis nga ang tanang karmagulangang anak. **19** Gitagana ko ang mga Levita ingon nga gasa alang karon aron ug sa iyang mga anak nga lalaki. Gikuha ko sila gikan sa katawhan sa Israel aron sa pagbuhay sa buluhaton sa katawhan sa Israel didto sa tolda nga tagboanan. Gitagana ko sila alang sa kapasaylo sa katawhan sa Israel aron nga walay balatian nga mohampak sa katawhan kung moduol sila sa balaang dapit.” **20** Si Moises, si Aaron ug ang tibuk katilingban sa katawhan sa Israel nagbuhay niini uban sa mga Levita. Gibuhat nila ang tanan nga gimando ni Yahweh kang Moises mahitungod sa mga Levita. Gibuhat kini sa katawhan sa Israel uban kanila. **21** Gihinloan sa mga Levita ang ilang mga kaugalingon ug gilabhan ang ilang mga bisti, ug gidalia sila ni Aaron ingon nga halad ngan binayaw alang karon Yahweh ug naghimo siya ug kapasayloan alang kanila aron mahinloan sila. **22** Human niiana, nanulod ang mga Levita sa tolda nga tagboanan aron sa pagbuhay sa ilang buluhaton sa atubangan ni Aaron ug sa mga anak nga lalaki ni Aaron. Sumala kini sa gimando ni Yahweh kang Moises mahitungod sa mga Levita. Gitagad nila ang tanang Levita sa ingon niini nga paagi. **23** Nakigsulti pag-usab si Yahweh kang Moises. Miignon siya, **24** “Kining tanan alang sa mga Levita nga nagpanuon ug 25 ka tuig ug pataas. Kinahanglan moapil sila sa pundok nga moalagad sa tolda nga tagboanan. **25** Kinahanglan moundang sila sa pag-alagad sa ingon niini nga paagi sa pangidoron nga 50 ka tuig. Sa ingon niiana nga pangidoron kinahanglan nga dili na gayod sila mag-alagad. **26** Mahimo sila nga motabang sa ilang mga igosoon lalaki nga nagbuhay sa buluhaton sa tolda nga tagboanan, apan kinahanglan nga dili na gayod sila mag-alagad pa. Kinahanglan dumalahan nimo ang mga Levita niining tanang mga butanga.”

9 Nakigsulti si Yahweh kang Moises didto sa kamingawan sa Sinai, sa unang bulan sa ikaduhang tuig gikan sa paggawas nila sa kayutaan sa Ehipto. Miignon siya, **2** “Tugoti ang katawhan sa Israel nga isaulog ang Pagsaylo sa tukmang panahon sa tuig. **3** Sa ikanapulo ug upat nga adlaw niining bulana, sa pagkagabi, kinahanglan isaulog ang Pagsaylo sa tukmang panahon sa tuig. Kinahanglan nga tumanon nimo kini, sunda ang tanang sulundon, ug tumanan ang tanang balaod nga may kalabutan niini.” **4** Busa, gisultihan ni Moises ang katawhan sa Israel nga kinahanglan nilang isaulog ang Kapistahan sa Pagsaylo. **5** Busa gisaulog nila ang Pagsaylo sa unang bulan, sa ikanapulo ug upat nga adlaw sa bulan, sa pagkagabi, didto sa kamingawan sa Sinai. Ang katawhan sa Israel mituman sa tanan nga gimando ni Yahweh kang Moises nga buhaton. **6** Adunay pipila ka mga lalaki nga nahugaw tungod sa patay nga lawas sa tawo. Dili sila makahimo sa pagsaulog sa Pagsaylo nianang adlawa. Miduol sila kung Moises ug karon Aaron nianang maong adlawa. **7** Kadto nga mga tawo miignon kung Moises, “Hugaw kami tungod sa patay nga lawas sa tawo. Nganong inyo kaming pungun ug mohalad ug sakripisyong karon Yahweh sa tukmang panahon sa tuig uban sa katawhan sa Israel?” **8** Miignon si Moises kanila, “Hulat kanako kay akong paminawon kung unsay ikasulti ni Yahweh mahitungod kaninyo.” **9** Nakigsulti si Yahweh kang Moises. Miignon siya, **10** “Sultihan ang katawhan sa Israel. Ingra, ‘Kung bisan kinsa kaninyo o sa inyong kaliwanan ang nahugaw tungod sa patay nga lawas, o kung anaa sa taas nga panaw, magsaulog gihapon siya sa Pagsaylo alang karon Yahweh. **11** Kinahanglan nilang isaulog ang Pagsaylo sa ikaduhang bulan sa gabii sa ikanapulo ug upat nga adlaw. Kinahanglan kaonon nila kini uban sa tinapay nga walay ipgapatubo ug sa pait nga mga herbal. **12** Kinahanglan nga walay mabilin niini hangtod sa pagkabuntan, o balion bisan ang bukog konyo. Kinahanglan nilang subayon ang tanang sulundon alang sa Pagsaylo. **13** Apan kung si bisan kinsa nga hinlo ug wala nagpanaw, apan napakyas sa pagsaulog sa Pagsaylo, kanang tawhana kinahanglan ipahilayo sa iyang katawhan tungod kay wala siya naghadal ug sakripisyong gikan sa tawhanan ni Yahweh sa tukmang panahon sa tuig. Kinahanglan pas-anon nianang tawhana ang iyang sala. **14** Kung adunay langyaw nga napugyo diha kaninyo ug buot magsaulog sa Pagsaylo aron sa pagpasidungog karon Yahweh, kinahanglan niyang subayon ang mga kamandoan sa Pagsaylo, ug tumanon ang mga balaod niini. Kinahanglan nga aduna kamoy samang balaod alang sa mga langyaw ug alang sa tanang nahimugso sa yuta.” **15**

Sa adlaw nga natukod na ang tabernakulo, ang panganod mitabon sa tabernakulo, ang tolda sa kasabutan. Sa pagkagabi ang panganod anaa ibabaw sa tabernakulo. Sama kini sa kalayo hangtod sa pagkabuntag. **16** Nagpadayon kini nga ingon niana. Ang panganod mitabon sa tabernakulo ug nahiwas sa kalayo sa pagkagabi. **17** Sa dihang mopataas ang panganod ibabaw sa tolda, ang katawhan sa Israel mangandam sa ilang pagpanglakaw. Kung ang panganod mohunong, ang mga tawo magkakaroon. **18** Sa mando ni Yahweh, manglakaw ang katawhan sa Israel, ug sa iyang pagmando, magkampo sila. Samtang ang panganod mohunong ibabaw sa tabernakulo, magpabilin sila sa ilang kampo. **19** Kung ang panganod magpabilin ibabaw sa tabernakulo sa daghang mga adlaw, ang katawhan sa Israel motuman sa mga pagmando ni Yahweh ug dili molakaw. **20** Usahay ang panganod magpabilin sa tabernakulo sa pipila ka mga adlaw. Sa ingon niana, motuman sila sa mando ni Yahweh—magbuhay sila ug kampo ug unya molakaw sa iyang mando. **21** Usahay ang panganod anaa sa kampo gikan sa kabaghiyon hangtod sa kabuntagon. Kung ang panganod mopataas sa panahon sa kabuntagon, manglakaw sila. Kung magpadayon kini sa usa ka adlaw ug sa usa ka gabii, molakaw lamang sila kung ang panganod mopataas. **22** Kung ang panganod magpabilin sa tabernakulo sa duha ka adlaw, sa usa ka bulan, o usa ka tuig, hangtod nga magpabilin kini didto, ang katawhan sa Israel magpabilin sa ilang kampo ug dili molakaw. Apan kung ang panganod mopataas, manglakaw sila. **23** Magkampo sila ubos sa mando ni Yahweh, ug molakaw sa iyang pagmando. Gituman nila ang mando nga gihatag ni Yahweh pinaagi karon Moises.

10 Misulti si Yahweh karon Moises. Miignon siya, **2** “Pagbuhay ug duha ka trumpeta nga plata. Masoha ang plata aron paghimo niini.

Kinahanglan nga gamiton nimo ang mga trumpeta aron sa pagtigom sa katilingban ug aron sa pagpahibalo sa katilingban nga ibalhin ang ilang mga kampo. **3** Kinahanglan ipatingog sa mga pari ang mga trumpeta aron pagtigom sa katilingban diha sa imong atubangan sa ganghaan sa tolda nga tagboanan. **4** Kung usa lamang ka trumpeta ang patingogon sa mga pari, unya ang mga pangulo, ang nangulo sa matag banay sa Israel, kinahanglang magtigom diha kanimo. **5** Kung magpatingog kamo sa makusog nga pagpasidaan, ang mga kampo nga anaa sa sidlakang bahin magsugod sa ilang lakaw. **6** Kung magpatingog kamo sa makusog nga pagpasidaan sa ikaduhang higayon, ang mga kampo sa habagatang bahin kinahanglan magsugod sa ilang lakaw. Kinahanglan magpatingog sila makusog nga pagpasidaan alang sa ilang pagpanglakaw. **7** Kung magtigom ang tibuk katilingban, patingoga ang mga trumpeta, apan dili lamang kusog. **8** Ang mga anak ni Aaron, nga mga pari, kinahanglan maoy magpatingog sa mga trumpeta. Mao kini kanunay ang sulundon alang kanimo sa tibuk henerosyon sa imong katawhan. **9** Kung makigubbat ka batok sa mga kaaway nga nagdaogaong kanimo diha sa inyong yuta, kinahanglan nimong ipatingog ang tingog sa pagpasidaan gamit ang mga trumpeta. Ako, si Yahweh nga imong Dios, maghinumdom kanimo ug molawas kanimo gikan sa imong mga kaaway. **10** Sa panahon usab sa pagsaulog sa inyong naandang mga kapistahan ug sa mga pagsugod sa bulan, kinahanglan nimong patingogon ang mga trumpeta aron sa pagpasidungog sa inyong halad sinunog ug ngadto sa mga halad sakripisyong alang sa inyong pakigdait. Kini maoy magpahinumdom kaninyo mahitungod kanako, nga inyong Dios. Ako si Yahweh nga inyong Dios.” **11** Sa ikaduhang tuig, sa ikaduhang bulan, sa ika-20 nga adlaw sa bulan, ang panganod mipataas sa tabernakulo sa kasabutan. **12** Ang katawhan sa Israel nagpadayon sa ilang lakaw gikan sa kamingawan sa Sinai. Ang panganod mihunong sa kamingawan sa Paran. **13** Mao kadto ang ilang unang pagpanglakaw, subay sa mando ni Yahweh nga gihatag pinaagi karon Moises. **14** Ang kampo ilalom sa bandira sa mga kaliwanan ni Juda maoy ang-una, manglakaw uban sa ilang kaugalingon kasundalohan. Si Nason ang anak nga lalaki ni Aminadab maoy naggiya sa mga sundalo ni Juda. **15** Si Netanel ang anak nga lalaki ni Zuar maoy naggiya sa mga sundalo sa tribu sa mga kaliwanan ni Isacar. **16** Si Eliab ang anak nga lalaki ni Helon maoy naggiya sa mga sundalo sa tribu sa mga kaliwanan ni Zebulon. **17** Ang mga kaliwanan ni Gerson ug Merari, maoy nag-amping sa tabernakulo, naghipos sa tabernakulo ug unya nagsugod sa ilang lakaw. **18** Sunod nga nanglakaw maoy ang mga sundalo ilalom sa bandira sa kampo ni Reuben. Si Elizur ang anak nga lalaki ni Sedeu maoy naggiya sa mga sundalo ni Reuben. **19** Si Selumiel ang anak nga lalaki ni Zunisadai maoy naggiya sa tribu sa mga kaliwanan ni Simeon. **20** Si Elisaf ang anak nga lalaki ni Deuel

maoy naggiya sa mga sundalo sa tribu sa mga kaliwat ni Gad. **21** Ang mga Kohatihanon nanglakaw. Sila ang nagdala sa mga balaang gamit sa dapit nga balaan. Ang uban maoy magtukod sa tabernakulo sa dili pa moabot ang mga Kohatihanon sa sunod nga kampo. **22** Ang mga sundalo ilalom sa bandira sa mga kaliwat ni Efraim maoy sunod nga nanglakaw. Si Elisama ang anak nga lalaki ni Amihud maoy naggiya sa mga sundalo ni Efraim. **23** Si Gamaliel ang anak nga lalaki ni Pedazur maoy naggiya sa mga sundalo sa tribu sa mga kaliwat ni Manases. **24** Si Abidan ang anak nga lalaki ni Gideoni maoy naggiya sa mga sundalo sa tribu sa mga kaliwat ni Benjamin. **25** Ang mga sundalo nga nagkampo ilalom sa bandira sa mga kaliwat ni Dan maoy ulahing nanglakaw. Si Ahiezer ang anak nga lalaki ni Amisadai maoy naggiya sa mga sundalo ni Dan. **26** Si Pagiel ang anak nga lalaki ni Ocran maoy naggiya sa mga sundalo sa tribu sa kaliwat ni Aser. **27** Si Ahira ang anak nga lalaki ni Enan maoy naggiya sa mga sundalo sa tribu sa mga kaliwat ni Naftali. **28** Mao kini ang paagi sa pagpanglakaw sa mga kasundohan sa kawathan sa Israel. **29** Nakigsulti si Moises kang Hobab nga anak nga lalaki ni Reuel nga usa ka Midianhi. Si Reuel mao ang amahan sa awasa ni Moises. Nakigsulti si Moises kang Hobab ug miington, "Moadto kami sa dapit nga gihulagway ni Yahweh kanamo. Si Yahweh miington, 'Ihatag ko kini kaninyo.' Kuyog kanamo ug buhaton namo kanimo ang maayo. Gisaad ni Yahweh nga mobuhut ug maayo alang sa Israel." **30** Apan miington si Hobab kang Moises, "Dili ako mokuyog kaninyo. Moadto ako sa akong kaugalingong yuta ug sa akong kaugalingong kawathan." **31** Unya si Moises mitubag, "Palihog ayaw kami biya. Nasayod ka kung unsaon pagkampo sa kamingawan. Kinahanglan nga bantayan mo kami. **32** Kung mokuyog ka kanamo, buhaton namo kanimo ang maayo sama sa gibuhut ni Yahweh kanamo." **33** Gikan sa bukid ni Yahweh nanglakaw sila sulod sa tulo ka adlaw. Ang sudlanan sa kasabutan ni Yahweh naguna kanila sulod nianang tulok ka adlaw aron sa pagpangita ug dapit nga ilang kapahulayan. **34** Ang pangano ni Yahweh anaa sa ilang ibabaw sa panahon sa adlaw samitung naglakaw sila. **35** Sa dihang maglakaw ang sudlanan sa kasabutan, moingon si Moises, "Bangon, O Yahweh. Patibulaaga ang imong mga kaaway. Himoa nga kadtong nagdumot kanimo mokalagii palayo kanimo." **36** Sa dihang ang sudlanan sa kasabutan mohunong, si Moises moingon, "O Yahweh, balik ngadto sa napulo ka liboan ka mga Israel."

11 Karon nagbagulbol ang mga tawo mahitungod sa ilang mga kalisdanan samitung naminawa si Yahweh. Nadungog ni Yahweh ang mga tawo ug nasuko. Ang kalayo nga gikan kang Yahweh misunog kanila ug milamoy sa pipila ka mga kampo nga anaa sa tumoy. **2** Unya mitawag ang mga tawo kang Moises, busa nag-ampo si Moises kang Yahweh, ug ang kalayo napalong. **3** Kadto nga dapit gingenlan ug Tabera, tungod kay ang kalayo ni Yahweh misilao man sa ilang talibala. **4** Pipila ka mga langyaw ang nagsugod sa pagkampo uban sa kaliwatan sa Israel. Nagtinguha sila ug maayong kalan-on aron kaonon. Unya ang kawathan sa Israel nanagpanghilak ug miington, "Kinsay makahatag kanamo ug karne aron kaonon? **5** Nahnidulman namo ang isda nga gawasnon namong ginakaon didto sa Ehipto, ang mga pipino, mga melon, mga sibuyas, ang mga bombay, ug ang mga ahos. **6** Karon nawala na ang among gana sa pagkaon, tungod kay kining mana na lamang ang kanunay namong makita." **7** Ang mama sama sa koriander nga liso. Sama kini sa bdelio. **8** Manglakaw ang mga tawo ug mangtigom niini. Galinong nila kini, lubokon sa lusong, lutoon kini sa mga kolon ug himoon kining tinapay. Ang lasa niini sama sa preskong lana sa olibo. **9** Sa dihang ang yamo mangatagak sa kampo sa kagabhiyon, mangahulog usab ang mana. **10** Nadungog ni Moises ang pagdangoyng sa mga tawo diha sa ilang mga pamilya, ug ang mga kalaakin-anaa sa ganghaan sa iyang tolda. Nasuko pag-ayo si Yahweh, ug sa panan-aw ni Moises sayop ang ilang pagbagulbol. **11** Miington si Moises kang Yahweh, "Nganong dili man maayo ang imong pagtagad sa imong sulugoon? Nganong wala ka mahimuot kanako? Gipapas-an mo kanako ang mga kabug-aton niining tanang kawathan? **12** Ako ba diay ang nanamkon niining tanang kawathan? Gianak ko ba sila nga kinahanglan kang moingon kanako, 'Dad-a sila duol sa imong dughan sama sa amahan nga nagkugos sa iyang gamay nga bata?' Kinahanglan ko ba silang dad-on paingon sa yuta nga imong gipanumpa sa ilang mga katigulangan nga ihatag kanila? **13** Diin man ako makakita ug karne aron ihatag niuning tanang kawathan? Nanagpanghilak sila sa akong atubangan ug miington, 'Hatagi kami ug karne aron among kan-on.' **14** Dili nako kaya nga pas-anon kining tanang kawathan nga mag-inusara. Sobra ra sila alang kanako. **15**

Sanglit gitagad mo ako sa ingon niining paagiha, patya na lamang ako karon, kung maluoy ka kanako, ug kuhaa ang akong mga kalisdanan." **16** Miington si Yahweh kang Moises, "Dad-a ganhi kanako ang 70 ka mga kadagkoan sa Israel. Siguroha nga sila mga kadagkoan ug mga pangulo sa kawathan. Dad-a sila ngadto sa tolda nga tagboanan aron motindog didto uban kanimo. **17** Mokanaog ako ug magkigsulti ako kanimo didto. Kuhaon ko ang pipila ka mga Espiritu nga anaa kanimo ug ibutang kini ngadto kanila. Papag-asanon nila ang kabug-aton sa mga tawo uban kanimo. Dili mo na kini pas-anon nga mag-inusara. **18** Ingna ang kawathan, 'Andama ang inyong mga kaugalingon alang ugma ug makakaon gayod kamo ug karne, tungod kay mihilak kamo ug nadungog kamo ni Yahweh. Miington kamo, "Kinsa ang makahatag kanamo ug karne aron among kan-on? Maayo pa alang kanamo nga didto kami sa Ehipto.' Busa hatagan kamo ni Yahweh ug karne ug kaonon ninyo kini. **19** Dili lamang kamo mokaon ug karne sulod sa usa ka adlaw, sa duha ka adlaw, sa lima ka adlaw, sa napulo ka adlaw o sa 20 ka adlaw, **20** apam mokaon kamo ug karne sulod sa tibuok bulan handtog nga mangawas na kini sa inyong mga ilong. Lud-on kamo niini tungod kini gisalikway man ninyo si Yahweh, nga anaa kaninyo. Nanaghilak kamo sa iyang atubangan. Miington kamo, "Nganong mibiya kita sa Ehipto?" **21** Unya miington si Moises, "Uban kanako ang 600, 000 ka mga tawo, ug miington ka, 'Hatagan ko sila ug karne aron ilang kaonon sulod sa tibuok bulan.' **22** Mangayam ba kami ug panon sa kahayopan aron matagbaw sila? Pamukoton ba namo ang tanang isda sa dagat aron matagbaw sila?" **23** Miington si Yahweh kang Moises, "Mubo ba ang akong kamot? Karon makita mo kung tinuod ba o dili ang akong pulong." **24** Migawas si Moises ug giingnan ang mga tawo sa mga pulong ni Yahweh. Gitigoni niya ang 70 ka mga kadagkoan ug gipahimutang sila palibot sa tolda. **25** Mikanao si Yahweh sa panganod ug misulti kang Moises. Gikuha ni Yahweh ang pipila ka mga Espiritu nga anaa kan Moises ug gibutang kini sa 70 ka mga kadagkoan. Sa dihang ang Espiritu napahiluna kanila, nanagna sila, apan niadto lamang nga higayon ug wala na mausab. **26** Duha ka tawo ang nagpabilin sa kampo, nga gingenlan ug Eldab ug Medad. Ang Espiritu anaa usab kanila. Ang ilang mga ngalan nahiisulat sa listahan, apan wala sila migawas sa tolda. Hinuon, nanagna sila sa kampo. **27** Usa ka bata-on lalaki ang midagan paingon kang Moises ug miington, "Si Eldab ug Medad nanagna didto sa kampo." **28** Si Josue ang anak nga lalaki ni Nun, ang alalay ni Moises, usa sa iyang pinili nga tawo, miington kang Moises, "Akong agaolong Moises, pahunonga sila." **29** Miington si Moises kaniya, "Nangabugho ka ba alang kanako? Gitiguna ko nga ang tanang kawathan ni Yahweh mga propeta ug aron ibutang niya ang iyang Espiritu sa ilang tanan!" **30** Unya si Moises ug ang mga kadagkoan sa Israel mibalik sa kampo. **31** Unya miabot ang hangin nga gikan kang Yahweh ug nagdala ug buntog gikan sa dagat. Nangahulog kini duol sa kampo, mga usa ka adlaw nga pagpanaw sa usa ka bahan ug usa ka adlaw nga pagpanaw sa laing bahan. Ang buntog na kapakalibot sa kampo nga mga duha ka kyubits ang kahabogon gikan sa yuta. **32** Nagkapuliki ang mga tawo sa pagpanghuha sa buntog tibuok adlaw, tibuok gabii, ug pagkasundan adlaw. Walay nagkuha ug minus napulo ka homers sa buntog. Gipangbahinbahin nila ang buntog sa tibuok kampo. **33** Samtang ang karne anaa pa sa ilang baba, samtang giusap pa nila kini, nasuko si Yahweh kanila. Ciatake niya ang kawathan sa hilabihan ka dakong balatian. **34** Kadto nga dapit gingenlan ug Kibrot Hataava, tungod kay didto nila giilubong ang mga tawo nga nagtinguha ug karne. **35** Gikan sa Kibrot Hataava ang kawathan nanglakaw padulong sa Hazerot, diin didto sila nagpabilin.

12 Unya si Miriam ug si Aaron misulti batok kang Moises tungod sa Cuhitahanon nga babaye nga iyang giminyano. **2** Miington sila, "Nakigsulti lang ba si Yahweh kang Moises? Wala ba usab siya nakigsulti kanato?" Karon nadungog ni Yahweh ang ilang giingon. **3** Karon ang tawo nga si Moises usa ka mapainubsan, mapainubsan kay kang bisan kinsa nga anaa sa kalibutan. **4** Dihadiha misulti si Yahweh kang Moises, kang Aaron, ug kang Miriam: "Gawas, kamong tulo, ngadto sa tolda nga tagboanan." Busa ang tulo migawas. **5** Unya mikanao si Yahweh diha sa haligi nga panganod. Mitindog siya sa ganghaan sa tolda ug gitawag si Aaron ug si Miriam. Silang duha mipaduol. **6** Miington si Yahweh, "Karon paminawa ang akong mga pulong. Sa dihang ang akong propeta uban kaninyo, ipakita ko ang akong kaugalingon kaniya diha sa mga pananawon ug mosulti kaniya diha sa mga damgo. **7** Ang akong sulugoon nga si Moises dili sama niana. Matinud-anon siya sa tibuok nakong panimalay. **8** Ako mismo nagkigsulti kang Moises, dili sa mga pananawon o mga tigmo.

Nakita niya ang akong halugway. Busa nganong wala kamo mahadlok sa pagsulti ug batok sa akong sulugoon, batok kang Moises?" 9 Ang kasuko ni Yahweh misilaob batok kanila, ug unya mibiya siya kanila. 10 Ang panganod mipataas sa tolda, ug si Miriam sa kalit gitakboyan ug sangla—iputi siya sama sa nyibe. Sa dihang milingi si Aaron kung Miriam, nakita niya nga kini nahimong sanglahon. 11 Si Aaron miengon kung Moises, "O akong agalon, palihog ayaw kupti kining sala batok kanamo. Nagsulti kami ug buangbuang, ug nakasala kami. 12 Palihog ayaw itugot nga mamahimo siyang sama sa patay nga bag-ong anak nga ang unod halos gilamoy sa dihang migula kini gikan sa tagoangkan sa inahan." 13 Busa nagpaktibang si Moises kung Yahweh. Miengon siya, "Palihog ayoha siya, O Dios, palihog." 14 Miengon si Yahweh kung Moises, "Kung giluwanan sa iyang amahan ang iyang nawong, maulawan siya sulod sa pito ka adlaw. Ipagawas siya sa kampo sulod sa pito ka adlaw. Human niana dad-a siya sa sulod pag-usab." 15 Busa gibutang si Miriam gawas sa kampo sulod sa pito ka adlaw. Ang katawhan wala nanglakaw hangtod nga nakabalik siya sa kampo. 16 Human niana, ang katawhan nanglakaw gikan sa Hazerot ug mikampo sa kamingawan sa Paran.

13 Unya nakigsulti si Yahweh kung Moises. Miengon siya, 2 "Ipadala ang pipila ka mga kalalakin-an aron sa pagsusi sa yuta sa Canaan, diin akong gihatag sa katawhan sa Israel. Pagpadala ug tawo sa matag tribu sa ilang katigulangan. Ang matag usa ka tawo kinahanglan mangulo taliwala kanila." 3 Gipadala sila ni Moises gikan sa kamingawan sa Paran, aron nga motuman sila sa sugo ni Yahweh. Silang tahanan mga pangulo sa mga katawhan sa Israel. 4 Mao kini ang ilang mga ngalan: gikan sa tribu ni Ruben, Shammua ang anak nga lalaki ni Zaccur; 5 gikan sa tribu ni Simeon, Shafat ang anak nga lalaki ni Hor; 6 gikan sa tribu ni Juda, si Caleb ang anak nga lalaki ni Jefunneh; 7 gikan sa tribu ni Isacar, si Igal ang anak nga lalaki ni Jose; 8 gikan sa tribu ni Efraim si Hosea ang anak nga lalaki ni Nun; 9 gikan sa tribu ni Benjamin, si Palti ang anak nga lalaki ni Rafu; 10 gikan sa tribu ni Zebulun, si Gaddiel ang anak nga lalaki ni Sodi; 11 gikan sa tribu ni Jose (mao kana ang pagkagsulti, gikan sa tribu ni Manases), si Gaddi ang anak nga lalaki ni Susi; 12 gikan sa tribu ni Dan, si Ammiel ang anak nga lalaki ni Gemalli; 13 gikan sa tribu ni Aser, si Sethur ang anak nga lalaki ni Michael; 14 gikan sa tribu ni Naftali, mao si Nahbi ang anak nga lalaki ni Vofsi; 15 gikan sa tribu ni Gad, si Geuel ang anak nga lalaki ni Machi. 16 Mao kini ang mga ngalan sa mga kalalakin-an kansang gipadala ni Moises sa pagsusi sa yuta. Gipatawag ni Moises si Hosea ang anak nga lalaki ni Nun pinaagi sa ngalan ni Josue. 17 Gipadala sila ni Moises aron sa pagsusi sa yuta sa canaan. Siya miengon ngadto kanila, "Paduol kamo sa Negev ug saka kamo ngadto sa mga bukid. 18 Susiha ang yuta aron makita kung unsa ang sama niini. Panid-i ang mga tawo nga nanimuyo didto, kung sila ba mga kusgan o mga huyang, kung sila gamay ba o daghan. 19 Tan-awa kung unsa sama ang yuta kung asa sila nanimuyo. Kini ba maayo o dili maayo? Unsa ang mga siyudad nga anaa didto? Kung sama ba sila sa kampo, o lig-on ba ng aya mga siyudad? 20 Tan-awa kung sama sa unsa ang yuta kung maayo ba kini nga katuboan ug pananom o dili, ug kung aduna bay kahoy dito o wala. Pagmagsugon ug pagdala balik ug panag-ingnan sa yuta." Karon ang panahon sa unang pagpamupo sa mga hinog nga ubas. 21 Busa ang mga kalalakin-an manungas ngadto sa yuta gikan sa kamingawan sa Sin ngadto sa Rehob, duol sa Lebo sa Hamat. 22 Nagasa sila sa Negev ug nakaabot sa Hebron. Si Ahiman, Sheshai, ug Talmai, kaliwat gikan sa banay ni Anak, anaa didto. Karon natukod ang Hebron mitukod sa pito ka tuig sa wala pa ang Zoan sa Ehipto. 23 Sa dihang nakaabot na sila sa walog sa Escol, Nagpitol sila ug sanga lakip ang usa ka pungpong sa ubas. Gidala nila kini gubitangan nila ug kahoy sa taliwala sa duha sa ilang grupo. Nagdala usab sila ug granada ug mga igos. 24 Kana nga dapit giringinan ug walog sa Escol, tungod sa pungpong sa ubas nga giputol sa katawhan sa Israel didto. 25 Human sa 40 ka adlaw, mibalik sila gikan sa pagsusi sa yuta. 26 Miabot sila balik kung Moises, Aaron, ug ngadto sa tanan nga lumulopyo nga katawhan sa Israel didto sa kamingawan sa Paran, didto sa Kadesh. Nagdala sila pagbalik ug mga sugilanon ngadto kanila ug ngadto sa tanan nga lumulopyo, ug gipakita kanila ang mga abot gikan sa yuta. 27 Misulti sila kung Moises, "Nakaabot kami sa yuta nga imong gipaadtuan kanamo. Labihan ang pag-agas sa gatas ug dugs. Kini ang pipila ka mga abot gikan niini. 28 Apan, mga kusgan ang mga tawo nga nahimong sa ilang pinuy-anan didto. Kinural ang mga siyudad ug labihan kaluag. Nakita usab namo didto ang mga kaliwat ni Anak. 29 Ang Amolikanhon nanimuyo didto

sa Negev. Ang Hitihanon, Jebusihanon, ug ang mga Amonianhon adunay mga pinuy-anan didto sa kabungtoran nga babin. Ang mga Canaanhon nanimuyo sa dagat ug kilid sa tubig sa Jordan." 30 Unya gipahilom ni Caleb ang katawhan nga anaa sa atubangan ni Moises ug misulti, "Manaka kita ug angkonon ang yuta, tungod kay makahimo gayod kita sa pag-ilog niini." 31 Apan ang lain nga mga kalalakin-an ngan mikuyog kaniya nag-ingon "Dili kita makahimo sa pagsulong sa katawhan tungod kay mga gusgan sila kaysa kanato." 32 Busa nagpakyayla sila sa mga balita nga makapaluya sa katawhan sa Israel mahitungod sa yuta nga ilang gisusi. Sila miengon, "Ang yuta nga among gitan-aw mao ang yuta nga molamoy sa mga lumulopyo niini. Ang tanan nga mga tawo didto mga tag-as kaayo. 33 Didto nakakita kami ug mga higanti, ang mga kaliwat ni Anak, ang mga tawo nga naggiganti sa mga higanti. Sa among pagtan-aw sama lang kami sa mga apan-apan kung itandi kanila, ug mao usab kini kung unsa kita sa ilang panan-aw."

14 Nianang gabhiona nanghilak sa makusog ang tibook katilingban. 2 Gitamay sa tanang katawhan sa Israel si Moises ug si Aaron. Miengon kanila ang tibook katilingban, "Maayo pag nangamatay nalang kami didto sa yuta sa Ehipto, o dinihi sa kamingawan! 3 Nganong gidalid man kami ni Yahweh niining yutaa aron mamatay pinaagi sa espada? Ang among mga asawa ug among gagmay ngan mga bata mahimong binihag. Dili ba mas maayo pa man alang kanato ang pagbalik sa Ehipto?" 4 Nag-ingnanay sila sa usa-usa, "Magpili kita ug laing pangulo, ug mamalik kita sa Ehipto." 5 Unya si Moises ug si Aaron mihapa sa atubangan sa tanang katawhan sa Israel nga nagkatigom. 6 Si Josue ang anak nga lalaki ni Nun ug si Caleb ang anak nga lalaki ni Jefune, nga pipila niadtong gipadala aron mosusi sa yuta, migisi sa ilang mga bisti. 7 Misulti sila sa tibook katilingban sa katawhan sa Israel. Miengon sila, "Ang yuta nga among giadto ug gisusi maayo kaayo nga yuta. 8 Kung mahimuton si Yahweh kanato, dad-on niya kita niining yutaa ug ihatag kini kanato. Ang yuta nga midagayday sa gatas ug dugs. 9 Apan ayaw pagsupil batok kung Yahweh, ug ayaw kahadloki ang mga tawo sa yuta. Pagalamanoy nito sila sama kasayon sa pagkaon. Ang ilang panalipod mangatangtang gikan kanila, tungod kay ubanan kita ni Yahweh. Ayaw sila kahadloki." 10 Apan ang tanang katawhan mibahad sa pagbato kanila aron patyon. Unya mitungha ang himaya ni Yahweh sa tolda nga tagboanan alang sa tanang katawhan sa Israel. 11 Miengon si Yahweh kung Moises, "Hangtod kanus-a man sila mopakaysa sa pagsalig kanako, luyo sa tanang timaillhan sa akong gahom nga akong nahima taliwala kanila? 12 Atakihon ko sila uban sa hampak, isalikway ko sila, ug maghimo ako gikan sa imong kaugalingong banay ug usa ka nasod nga mas bantogan ug mas kusgan pa kay kanila." 13 Miengon si Moises kung Yahweh, "Kung buhaton nimo kini, makadungog unya ang mga Ehiptohanon mahitungod niini, tungod kay giluwas mo kining mga tawhana gikan kanila pinaagi sa imong gahom. 14 Isulti nila kini sa mga lumulopyo niining yutaa. Nakadungog sila nga ikaw, O Yahweh, nag-urban niining mga tawhana, tungod kay nakita ka nawong sa nawong. Mibarog ang imong pangano ibabaw sa imong katawhan. Nag-una ka kanila ingon nga haligi nga pangano sa pagkaadlaw ug usa ka haligi nga kalayo sa kagabhiom. 15 Kung patyon nimo karon kining mga tawhana ingon usa lang ka tawo, ang kanasoran unya nga nakadungog sa imong kabantogan mosulti ug moingon, 16 "Tungod kay dili madala ni Yahweh kining mga katawhan paingon sa yuta nga iyang gisaad kanila, gipamatay nalang niya sila sa kamingawan!" 17 Karon, gihangyo ko ikaw, gamita ang imong dakong gahom. Kay nag-ingon ka, 18 "Si Yahweh dili daling masuko ug madagayaon sa pagkamatinud-anon sa kasabutan. Pasayloon niya ang mga kalapasan ug ang kasal-anan. Silotan niya ang sad-an sa dihang mosilot siya sa sala sa mga kaliwatan sa ilang mga katigulangan, hangtod sa ikatulo ug ikapunta nga kaliwatan." 19 Naghangyo ako kanimo, pasayloa ang sala niining mga katawhan tungod sa pagkakado sa imong pagkamatinud-anon sa kasabutan, sama sa kanunay niimong pagpasaylo niining mga tawhana gikan pa sa panahon nga anaa pa sila sa Ehipto hangtod karon." 20 Miengon si Yahweh, "Pasayloon ko sila sumala sa imong gihangyo, 21 apan sa tiuno, samtaang ako napuyos, ug samtang napuno ang tibook kalibutan sa akong himaya, 22 kadtong tanang mga tawo nga nakakita sa akong himaya ug mga timaillhan sa gahom nga akong gibuhut didto sa Ehipto ug sa kamingawan—gisulayan gihapon nila ako sa napulo ka higayon ug wala sila namati sa akong tingog. 23 Busa mosulti ako nga dili gayod sila makakita sa yuta nga akong gisaad sa ilang mga katigulangan. Walay bisan usa kanila nga nagsalikway kanako ang

makakita niini, **24** gawas sa akong alagad nga si Caleb, tungod kay aduna siyay lahi nga espiritu. Hugot ang iyang pagtuman kanako; dad-on ko siya ngadto sa yuta nga iyang giadto ug gisusi. Makapanag-iya ang iyang kaliwatan niini. **25** (Karon ang mga Amalekhanon ug mga Canaanhon nagpuoy didto sa walog.) Ugma balik ug lakaw ngadto sa kamingawan pinaagi sa dalam sa Pulang Dagat.” **26** Nakigsulti si Yahweh kung Moises ug kung Aaron. Miengon siya, **27** “Hangtod kanus-a ako magpailob niinling daotang katilingban nga nagtamat kanako? Nadungog ko ang pagbagulbul sa katawhan sa Israel batok kanako. **28** Ingna sila, ‘Samtang nagpuoy ako, miengon si Yahweh, ‘Sumala sa inyong gisulti nga akong nadungog, buhaton ko kini kaninyo. **29** Mangatumba ang inyong patay nga mga lawas dinihi sa kamingawan, kamong tanan nga nagbagulbul batok kanako, kamo nga naapil sa pag-ihap, ang tanang ihap sa katawhan nga nagnanuigong gikan sa 20 ka tuig ug patas. **30** Dili gayod kamo makaadto sa yuta nga akong gisaad aron mahimo ninyong puluy-anan, gawas lamang kung Caleb ang anak nga lalaki ni Jefune ug kung Josue ang anak nga lalaki ni Nun. **31** Apan ang mga gagmay nga bata nga inyong giingon nga mahimong mga bihang, dad-on ko sila didto sa yuta. Masinatian nila ang yuta nga inyong gisalikway! **32** Alang kaninyo, mangatumba ang inyong mga patay nga lawas dinihi sa kamingawan. **33** Mahimong mga magbalantay ang inyong mga anak dinihi sa kamingawan sulod sa 40 ka tuig. Mag-antos sila sa silot sa inyong pagkamasupilon hangtod sa kataposan sa inyong patay nga mga lawas sa kamingawan. **34** Sama sa gidugayon sa mga adlaw sa pagsusi ninyo sa yuta—40 ka adlaw, pagaaontos usab ninyo ang silot sa inyong mga sala sulod sa 40 ka tuig—usa ka tuig alang sa matag adlaw, ug unya inyong masayran kung unsa ako ingon nga inyong kaaway. **35** Ako, si Yahweh, ang nagsulti. Buhaton ko gayod kining tanan alang niinling daotang katilingban nga magkagutom batok kanako. Mangapuo gayod sila, ug dinihi sila mangamatay.” **36** Busa ang mga lalaki nga gipadala ni Moises aron sa pagtan-aw sa yuta nangamatay pinaagi sa hampak sa atubangan ni Yahweh. **37** Mao kini ang mga lalaki nga mibalik ug midala sa dili maayo nga balita mahitungod sa yuta. Gihimo niini ang mga tawo nga magbagulbul batok kung Moises. **38** Niadtong mga lalaki nga milakaw sa pagsusi sa yuta, si Josue lamang nga anak ni Nun ug si Caleb nga anak ni Jefune ang nabiling buhi. **39** Sa dihang gibalita ni Moises kini nga mga pulong ngadto sa tanang katawhan sa Israel, nagbanganot sila pag-ayo. **40** Mibangon sila sa sayo sa buntag ug miadtido sa tumoy sa bukid ug miengon, “Tan-awa, ania kita dinihi, ug moadtido kita sa dapit nga gisaad ni Yahweh, tungod kay nakasala kita.” **41** Apan miengon si Moises, “Nganong supakon man ninyo karon ang mando ni Yahweh? **42** Dili kamo magmalamposon. Ayaw kamo paglakaw, tungod kay si Yahweh dili mag-uban kaninyo aron ilikay kamo gikan sa pagkapildi batok sa inyong mga kaaway. **43** Ang mga Amalekhanon ug mga Canaanhon anaa didto, ug mamatay kamo pinaagi sa espada tungod kay mitalikod kamo gikan sa pagsunod kung Yahweh. Busa dili siya mouban kaninyo.” **44** Apan nangahas gihapon sila sa pagtungas sa buntod; apdan, bisan si Moises ni ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh wala mibiya sa kampo. **45** Unya milugsong ang mga Amalekhanon, ug ang mga Canaanhon usab nga nagpuoy niadtong mga buntora. Gisulong nila ang mga Israelita ug napildi sila hangtod sa Horma.

15 Unya nakigsulti si Yahweh ngadto kung Moises. Miengon siya, **2** “Sultihang katawhan sa Israel ug ingna sila, ‘Sa pag-adto ninyo diido sa yuta nga inyong pagapuy-an, nga ihatag ni Yahweh kaninyo, **3** mag-andam kamo ug halad pinaagi sa kalayo ngadto kung Yahweh, halad nga sinunog man o halad aron sa pagtuman sa panaad o kabubut-on nga halad, o halad sa inyong kasaulogan, aron makahatag ug makapahimutong nga humot alang kung Yahweh gikan sa panon sa mga mananap o pundok sa mga mananap. **4** Kinahanglan nga maghalad kamo ug halad nga sinunog ngadto kung Yahweh lakip usab ang halad nga trigo nga ikanaupolo nga babin sa epa sa labing maayo nga harina nga sagolan ug lana nga ika 1/4 nga babin sa usa ka hin. **5** Kinahanglan maghalad usab kamo uban ang halad nga sinunog, o alang sa pagsakripiso, ika 1/4 nga babin sa usa ka hin nga bino alang sa halad nga ilimnon alang sa matag nating karnero. **6** Kung maghalad kamo ug toro nga karnero, kinahanglan mag-andam usab kamo alang sa halad nga trigo ika 2/10 nga babin sa usa ka epa sa labing maayo nga harina nga sagolan ug lana nga ikatulo nga babin sa usa ka hin. **7** Alang sa halad nga ilimnon, kinahanglan maghalad kamo ug bino nga ikatulo nga babin sa usa ka hin. Maghatag kini ug kahumot alang kung Yahweh. **8** Kung mag-andam kamo ug torong baka ingon nga halad sinunog o ingon nga halad aron sa pagtuman sa panaad, o ingon nga

halad sa pagpakigdait ngadto kung Yahweh, **9** unya kinahanglan maghalad kamo ug toro nga baka uban sa halad nga trigo nga ika 3/10 nga babin sa usa ka epa sa labing maayo nga harina nga gisagolan ug lana nga tunga nga babin sa usa ka hin. **10** Kinahanglan nga maghalad kamo alang sa halad nga ilimnon nga bino nga tunga sa babin sa usa ka hin, ingon nga halad nga nahimo pinaagi sa kalayo, aron makahatag ug kahumot alang kung Yahweh. **11** Kinahanglan nga buhaton sa ingon niini nga paagi alang sa matag toro nga baka, sa matag toro nga karnero, ug alang sa matag laki nga mga nating karnero o nating mga kanding. **12** Ang matag sakripiso ug mga halad nga inyong giandam kinahanglan nga buhaton sumala sa gihulagway dinihi. **13** Ang tanan nga mga natawong lumad nga mga Israelita kinahanglan nga magbuhut niini nga mga butang sa ingon niini nga paagi, sa dihang magdala kamo ug halad nga sinunog, aron makahatag ug humot nga makapahimutong kung Yahweh. **14** Kung ang langyaw magpuoy uban kaninyo, o si bisan kinsa nga magpuoy uban sa tibuk ninyo nga kaliwatan sa katawhan, kinahanglan nga maghalad siya ug sinunog, aron makahatag ug kahumot alang kung Yahweh. Kinahanglan nga magbuhut siya sama sa inyong ginabuhut. **15** Kinahanglan adunay sama lamang nga balaod alang sa katilingban ug sa mga langyaw nga nagpuoy uban kaninyo, balaod nga walay kataposan sa tibuk kaliwatan sa inyong katawhan. Sama kaninyo, busa mao usab ang magpapanaw nga nagpuoy uban kaninyo. Kinahanglan nga magbuhut siya sama sa inyong ginabuhut sa atubangan ni Yahweh. **16** Sama lamang sa balaod ug sugo ang kinahanglan ninyo nga tumanon ug ngadto sa langyaw nga nagpuoy uban kaninyo.” **17** Misulti na usab si Yahweh ngadto kung Moises. Miengon siya, **18** “Sultihang katawhan sa Israel ug ingna sila, ‘Sa pag-abot ninyo sa yuta nga akong pagadto-an kaninyo, **19** sa dihang mokaon kamo sa mga pagkaon nga abot niadtong yutaa, kinahanglan nga maghalad kamo ug halad ug ihalad kini kanaako. **20** Gikan sa pinakauna ninyong minasa kinahanglan nga maghalad kamo ug tinapay aron nga ibaway kini ingon nga binayaw nga halad gikan sa giokanan. Kinahanglan nga ibaway ninyo kini sa ingon niini nga paagi. **21** Kinahanglan nga ihatog ninyo kanako ang binayaw nga halad sa tibuk nga kaliwatan sa inyong katawhan gikan sa pinakauna ninyo nga minasa. **22** Usay makasala kamo nga wala tuyoa, sa dihang dili ninyo tumanon kining tanan nga mga sugo nga gisulti ko kung Moises— **23** ang tanang mga butang nga akong gisugo kaninyo pinaagi kung Moises gikan niadtong unang adlaw nga gihatag ko kaninyo ang mga sugo ug sa umaabot sa tibuk nga mga kaliwatan sa inyong katawhan. **24** Bahin sa dili tinuuyoan nga sala nga wala mahibaloan sa mga katilingban, unya kinahanglan ang ga tanang katilingban maghalad ug usa ka laki nga nating baka ingon nga halad sinunog aron makahatag ug kahumot alang kung Yahweh. Uban niini kinahanglan nga maghimo ug halad nga trigo ug halad nga ilimnon, ingon nga mando sa kasugoan, ug usa ka laki nga kanding ingon nga halad alang sa sala. **25** Kinahanglan nga maghimo ug pagpapas sa sala ang pari alang sa tanang katilingban nga katawhan sa Israel. Mapasaylo sila tungod kay ang sala usa lamang ka sayop. Nagdala sila sa ilang mga halad, halad nga sinunog alang kanako. Gidala nila ang ilang halad sa sala sa akong atubangan alang sa ilang kasaypanan. **26** Unya mapasaylo ang tanang katilingban nga katawhan sa Israel, ug lakip na usab ang mga langyaw nga nagpuoy uban kanila, tungod kay ang tanang katawhan nakasala man nga dili tinuuyoan. **27** Kung makasala ang usa ka tawo nga dili tinuuyoan, nani kinahanglan nga maghalad siya ug baye nga kanding nga nagnanuigong ug usa ka tuig ingon nga halad sa sala. **28** Kinahanglan nga maghimo ug pagpapas sa sala ang pari atubangan ni Yahweh alang sa usa ka tawo nga nakasala nga wala tuyoa. Mapasaylo lamang kanang tawhana sa dihang mabuhut na ang pagpapas sa sala. **29** Kinahanglan nga mao lamang nga balaod alang sa usa ka tawo nga nagbuhut sa bisan unsa nga butang nga wala tuyoa, sama lamang nga balaod alang sa natawo nga lumad nga katawhan sa Israel ug alang sa mga langyaw nga nagpuoy taliwala kanila. **30** Apan kansang tawo nga nagsupak sa pagbuhut niana, natawo man siya nga lumad o langyaw, nagnaspipala kanako. Kanang tawhana kinahanglan nga puohon gikan sa taliwala sa inyong katawhan. **31** Tungod kay gipasipad-an niya ang akong pulong ug gilapas ang akong kasugoan, kanang tawhana kinahanglan nga puohon gayod. Ang iyano sala maanaan gayod kaniya.” **32** Samtang atua sa kamingawan ang katawhan sa Israel, nakaakita sila ug usa ka tawo nga nangahoy panahon sa adlaw nga Igppahulay. **33** Kadtoong nakakita kaniya nagdala kaniya ngadto kung Moises, kung Aaron, ug sa tanang katilingban. **34** Gibilanggo una nila siya tungod kay wala pa man gipahamtang kung

unsa ang angay nga buhaton alang kaniya. **35** Unya miington si Yahweh ngadto kung Moises, "Kanang tawhana kinahanglan nga patyon gayod. Kinahanglan nga batohon siya sa tanang katilingban gawas sa kampo." **36** Busa gidalia siya sa tanan nga katilingban ngadto sa gawas sa kampo ug gibato siya hangtod nga namatay sumala sa gisugo ni Yahweh ngadto kung Moises. **37** Nakigsulti na usab si Yahweh ngadto kung Moises. Miington siya, **38** "Sultihang mga kaliwat ni Israel ug sugoa sila nga magbuhut alang sa ilang mga kaugalingon ug mga borlas nga ibitay sa mga sidisid sa ilang mga bisti, bitayi ug pisi nga asul ang matag turnoy niini. Kinahanglan buhaton niila kini sa tibuk kaliwatan sa ilang katawhan. **39** Mahimo kini nga usa ka pinasahang pahimangon kaninyo, sa dihang motan-aw kamo niini, ang tanan nako nga mga kasugoan, aron makinabuhi kini aron ng dili kamo maghuhunahuna sa inyong kaugalingon nga kasingkasing ug sa inyong kaugalingon nga mga mata ug magpakahugaw sa inyong kaugalingon ngadto niini. **40** Buhata kini aron nga mahinumdoman niyo ug matuman ang tanan nakong mga sugo, ug sa ingon mahimo kamo nga balaan, gitipigan alang kanako, ngi inyong Dios. **41** Ako si Yahweh nga inyong Dios, nga nagpagawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto, aron mahimong inyong Dios. Ako si Yahweh nga inyong Dios."

16 Karon si Kora nga anak nga lalaki ni Izhar nga anak nga lalaki ni Kohat nga anak nga lalaki ni Levi, uban ni Datan ug ni Abiram nga

nga anak nga lalaki ni Eliab, ug si On nga anak nga lalaki ni Pelet, nga mga kaliwat ni Ruben, nagtigom ug pipila ka mga tawo. **2** Mibatok sila tali kung Moises, uban sa mga tawo nga gikan sa katawhan sa Israel, 250 ka mga pangulo sa katilingban kansang mga inila nga sakop sa katilingban. **3** Nagtigom sila sa ilang mga kaugalingon aron sa pagsukrat kung Moises ug kung Aaron. Miington sila kanila, "Sobra na kamo! Ang tibuk katilingban nga gilain, ang matag-usa kanila, ug si Yahweh anaa kanila. Ngano nga ipataas man niyo ang inyong kaugalingon labaw sa uban nga katilingban ni Yahweh?" **4** Sa pagkadungog ni Moises niana, mihiha siya. **5** Misulti siya ngadto kung Kora ug sa tanan nga uban kaniya, "Inigkabuntag ipaila ni Yahweh kadtoh nahisakop kaniya ug kadtoh gilain alang kaniya. Ipaduol niya kanang tawhana ngadto kaniya. Ang iyang pilion ipaduol niya sa inyong kaugalingon. **6** Buhata kini, Kora ug sa tanan nimo nga pundok. **7** Ugma pagdala kamo ug mga butangan sa insenso ug butangi kinig kalayo ug insenso atubangan ni Yahweh. Ang tawo nga pilion ni Yahweh, kanang tawhana mailain alang kamo Yahweh. Sobra na kamo, kamo nga mga kaliwat ni Levi." **8** Miington, pag-usab si Moises kung Kora, "Karon paminaw, kamo nga mga kaliwat ni Levi: **9** gamay lang ba kini nga butang alang kaninyo nga gilain kami sa Dios sa Israel gikan sa mga katilingban sa Israel, aron mapaduol kamo sa iyang kaugalingon, aron sa pagbuhut sa bulohaton sa tabernakulo ni Yahweh, ug sa pagbarog atubangan sa katilingban aron sa pag-alagad kanila? **10** Gipaduol na niya kamo, ug ang tanan niyo nga mga kaliwat, mga kaliwat ni Levi, uban kanimo, apan gusto pa usab niyo nga mahimong pari! **11** Mao nga ikaw ug ang tanan nimo nga pundok nagtigom batok kung Yahweh. Busa ngano nga nagbagulbul man kamo mahitungod kung Aaron, nga nagatunaman kung Yahweh?" **12** Unya giptawag ni Moises si Datan, ug si Abiram, ang mga anak nga lalaki ni Eliab, apan miington sila, "Dili kami moanha." **13** Gamay lang ba nga butang nga gidalia nimo kami pagawas sa yuta nga nagadagayday ang gatas ug dugo, aron nga mangamatay kami sa kamingawan? Karon gusto pa gayod nimo nga magmundo kanamo! **14** Dugang pa, wala nimo kami gidalia sa yuta nga nagadagayday ang gatas ug dugo, o gihatagan kami ug kaumahan ug parasan ingon nga panulondon. Karon buot ba nimo nga butahan kami sa walay pulos nga mga saad? Dili kami moanha kanimo." **15** Nasuko pag-ayo si Moises ug giunction niya si Yahweh, "Ayaw tahora ang ilang mga halad. Wala akoy gikula bisan usa ka asno gikan kanila, ug wala akoy gipasakitan bisan usa kanila." **16** Unya miington si Moises ngadto kung Kora, "Ugma ikaw ug ang tanan nimo nga kaubanan kinahanglan ng moadto sa atubangan ni Yahweh—ikaw ug sila, ug si Aaron. **17** Kinahanglan nga ang matag-usa kaninyo magdala ug iyang butanganan sa insenso ug butangan kini ug insenso. Unya ang matag tawo kinahanglan nga magdala sa iyang butanganan sa insenso atubangan ni Yahweh, 250 ka mga butanganan sa insenso. Ikaw ug si Aaron, usab, kinahanglan nga magdala sa inyong matag butanganan sa insenso." **18** Busa ang matag tawo nagdala sa iyang butanganan sa insenso, gibutangan kini ug kalayo, gihanigan usab kini ug insenso, ug mibarog sa pultahan sa tolda nga tigomanan uban ni Moises ug ni Aaron. **19** Gitigom ni Kora ang tanang katilingban batok kung Moises ug kung Aaron didto sa pultahan sa tolda

nga tigomanan, ug ang himaya ni Yahweh mipakita sa tanang katilingban. **20** Unya nakigsulti si Yahweh ngadto kung Moises ug kung Aaron: **21** "Ilain ang inyong mga kaugalingon gikan sa taliwala niining katilingban aron ng malamoy ko dayon sila." **22** Mihapa si Moises ug si Aaron ug miington, "Dios, ang Dios sa mga espiritu sa tanang katawhan, kung makasala ang usa ka tawo, kinahanglan ba nga masuko ka sa tanang katilingban?" **23** Mitubag si Yahweh ngadto kung Moises. Miington siya, **24** "Sultihang katilingban. Ingra, 'Pahilayo sa mga tolda ni Kora, Datan, ug Abiram.'" **25** Unya mitindog si Moises ug miadto ngadto kung Datan ug Abiram; misunod ang mga kadagkoan sa Israel kaniya. **26** Misulti siya ngadto sa katilingban ug miington, "Karon biyai ang mga tolda niining daotan nga mga tawo ug ayaw hikapa ang bisan unsa nga ila, o malamoy kamo pinaagi sa tanan sa nilang mga sala." **27** Busa ang katilingban nga anaa sa matag kilid sa mga tolda ni Kora, Datan, ug Abiram mipahawa kanila. Migawas si Datan ug Abiram ug mibarog sa pultahan sa ilang mga tolda, uban sa ilang mga asawa, mga anak nga laalaki, ug ilang mga masuso. **28** Unya miington si Moises, "Pinaagi niini masayran niyo nga si Yahweh ang nagpadala kanako sa pagbuhut niining tanan nga buluhaton, kay wala ako nagbuhut niini pinaagi sa akong kabuton-on. **29** Kung kining mga tawhana mamatay sa kasagaran lang nga mahitabo, nan dili si Yahweh ang nagpadala kanako. **30** Apan kung palikion ni Yahweh ang yuta una molamoy kanila sama sa usa ka dako nga baba, uban sa tanan nilang pamilya, ug kung mangahulog sila nga buhi ngadto sa Seol, san kinahanglan ninyo nga sabton nga kining mga tawhana nakapaspalisa kung Yahweh." (**Sheol h7585**) **31** Dihadiha dayon pagkahuman ug sulti ni Moises niining tanang mga pulonga, mibuka ang yuta niadtong mga tawhana. **32** Mibuka ang baba sa yuta ug gilamoy sila, ilang mga pamilya, ug ang tanang katawhan nga nahisakop kung Kora, ikakip na ang tanan nilang mga gipanag-iyahan. **33** Sila ug ang tanan sa ilang mga pamilya mangahulog nga buhi ngadto sa Seol. Mitiklop ang yuta kanila, ug sa niini nga paagi nahawan sila gikan sa taliwala sa mga katilingban. (**Sheol h7585**) **34** Ang tanang Israelita nga nakapalibot kanila mipahilayo nga naghilak. Naniyagit sila, "Tingali ug lamyon usab kita sa yuta!" **35** Unya sa kailan mihugap ang kalayo nga gikan Kang Yahweh ug gilamoy ang 250 ka kalalakin-an nga naghadal ug insenso. **36** Nakigsulti pag-usab si Yahweh ngadto kung Moises ug nag-ingon, **37** "Sultihang Eleazar nga anak ni Aaron nga pari ug tugot siya nga mokuhua sa mga butanganan sa insenso pagawas sa kalayo, kay ang mga butanganan sa insenso gilain alang kanako. Unya ipakataq kaniya ang nagdilab nga mga uling ngadto sa layo. **38** Ipakuha ang mga butangan sa insenso niadtong nawad-an sa ilang mga kinabuhin tungod sa ilang sala. Ipahimo kining dinukodk ngi mga plato ingon nga tabon ibabaw sa halaran. Kadong mga tawhana naghadal niini atubangan kanako, mao nga gilain kini alang kanako. Mahimo kining timaa sa akong presensya ngadto sa katawhan sa Israel." **39** Gikuhu ni Eleazar nga pari ang tumbaga nga mga butanganan sa insenso nga gigamit sa mga tawo nga nangasunog, ug gitukdok kini aron mahimong tabon alang sa halaran, **40** isip nga pahinumdom sa katawhan sa Israel, aron nga walay tagagawas nga wala naggikan kung Aaron nga moduol aron sa pagsunog sa insenso sa atubangan ni Yahweh, aron nagi dili sila mahisama kung Kora ug si iyang pundok—sama sa gimando ni Yahweh ngadto kung Moises. **41** Apan pagkasundot buntag ang tanang katilingban nga katawhan sa Israel nagbagulbul batok kung Moises ug kung Aaron. Miington sila, "Gipangpatay nimo ang katawhan ni Yahweh." **42** Unya nahitabo kini, sa dihang ang mga katilingban nagtigom batok kung Moises ug kung Aaron, nga ngalangtaw sila sa atubangan sa tolda nga tigomanan, ug, tan-awa, mitabon ang pangano niini. Mipakita ang himaya ni Yahweh, **43** ug miduol si Moises ug si Aaron ngadto sa atubangan sa tolda nga tigomanan. **44** Unya nakigsulti si Yahweh ngadto kung Moises. Miington siya, **45** "Pahilayo gikan sa atubangan niining katilingban aron lamyon ko dayon sila." Ug mihiha si Moises ug si Aaron sa yuta. **46** Miington si Moises ngadto kung Aaron, "Kuhaa ang butanganan sa insenso, butangkini ug kalayo gikan sa halaran, butangkini ug insenso, dad-a dayon kini ngadto sa katilingban, ug paghimo ug pagpapas sa sala alang kanila, tungod kay moabot ang kasuko gikan kung Yahweh. Ang hampak nagsugod na." **47** Busa gibuhut ni Aaron ang gisulti ni Moises. Midagan siya ngadto sa tunga-tunga sa katilingban. Ang hampak misugod dayon sa pagkuyapan ngadto sa taliwala sa katawhan, busa gibutang niya ang insenso ug naghimo ug pagpapas sa sala alang sa katawhan. **48** Mibarog si Aaron taliwala sa mga buhi ug sa mga patay; niini nga paagi miundang ang hampak. **49** Kadong nangamatay sa hampak mokabat ug 14, 700 ang

gidaghanon, wala pay labot kadtong nangamatay sa panghitabo kang Kora. **50** Mibalik si Aaron ngadto kung Moises didto sa pultahan sa tolda nga tigomanan, ug miyunong na gayod ang hampak.

17 Nakigsulti si Yahweh kung Moises. Miignon siya, **2** "Pakigsulti ngadto sa katawhan sa Israel ug kuhaa ang mga sungkod gikan kanila, usa alang sa matag tribo sa katigulangan, napulo ug duha ka mga sungkod. Isulat ang ngalan sa matag tawo ngadto sa iyang sungkod. **3** Kinahanglan isulat mo ang ngalan ni Aaron sa sungkod ni Levi. Kinahanglan nga adunay usa ka sungkod sa matag pangulo gikan sa tribo sa iyang katigulangan. **4** Kinahanglan nga ibutang mo ang mga sungkod diha sa tolda nga tigomanan atubangan sa kasugoan sa kasabotan, diin ako makigkita kanimo. **5** Mahitabo kini nga ang sungkod sa tawo nga akong pilion mosalingsing. Pahunongan ko ang mga pagbagulbul sa katawhan sa Israel, diin ilang gipanggsulti batok kanimo." **6** Busa nakigsulti si Moises ngadto sa katawhan sa Israel. Ang tanang mga pangulo sa tribo naghatag kaniya ug mga sungkod, usa ka sungkod gikan sa matag pangulo, pinili gikan sa tribo sa katigulangan, napulo ug duha ka mga sungkod tanan. Usa niadto mao ang sungkod ni Aaron. **7** Unya gitipigan ni Moises ang mga sungkod sa atubangan ni Yahweh ngadto sa tolda sa kasugoan sa kasabotan. **8** Sa sunod adlaw misulod si Moises ngadto sa tolda sa kasugoan sa kasabotan ug, tan-awa, misalingsing ang sungkod ni Aaron alang sa tribo ni Levi. Nanalingsing kini ug namukhak ang mga bulak ug namunga ug hinog nga mga almendras! **9** Gipagawas ni Moises ang tanan nga mga sungkod gikan sa atubangan ni Yahweh ngadto sa tanang katawhan sa Israel, ug ang matag usa ka tawo mikusa sa iyang sungkod. **10** Miignon si Yahweh kung Moises, "Ibutang ang sungkod ni Aaron sa atubangan sa kasugoan sa kasabotan. Tipigi kini ingon nga timaan sa sala batok sa katawhan nga masupilon aron mohunong ang ilang pagbagulbul batok kanako, o mangamatay sila." **11** Gibuhat ni Moises ang gimando ni Yahweh ngadto kaniya. **12** Ang katawhan sa Israel misulti kung Moises ug miignon, "Mangamatay kami dinihi. Mangahanaw kaming tanan! **13** Ang tanan nga mosaka, nga moduol sa tabernakulo ni Yahweh, mangamatay. Kinahanglan ba ng mangahanaw kaming tanan?"

18 Miignon si Yahweh kung Aaron, "Ikaw, ug ang imong mga anak nga lalaki, ug ang banay sa imong mga katigulangan maoy manubag alang sa tanang mga sala nga nabuhat batok sa balaan nga dapit. Apan ikaw lamang ug ang imong mga anak nga lalaki nga uban kanimo ang manubag alang sa tanang mga sala nga nabuhat ni bisan kinsa nga diha sa pagkapori. **2** Ingon man sa imong mga kaubanan sa tribo ni Levi, nga tribo sa imong katigulangan, kinahanglan nga ubanon mo sila aron nga makig-uban sila kanimo ug motabang kanimo sa dihang ikaw ug ang imong mga anak nga lalaki moalagad atubangan sa tolda sa kasugoan sa kasabotan. **3** Kinahanglan nga moalagad sila kanimo ug sa tibuk tolda. Apan, kinahanglan dili sila mopedul sa bisan unsang butang ngadto sa balaang dapit o may kalabotan sa halaran, o sila ug ikaw usab mamatay. **4** Kinahanglan makighiisa sila kanimo ug ampingan ang tolda nga tigomanan, kay ang tanan nga mga buhat may kalabotan man sa tolda. Ang mga langyaw kinahanglan nga dili moduol kanimo. **5** Kinahanglan nga buhaton nimo ang mga buluhaton alang sa balaan nga dapit ug alang sa halaran aron nga ang akong kapungot dili moabot pag-usab sa katawhan sa Israel. **6** Tan-awa, gipili ko ang imong mga kaubanan nga mga Levita gikan sa mga kaliwat sa Israel. Gasa sila alang kanimo, gihatag kanako aron mobuhat sa mga buluhaton nga may kalabotan sa tolda nga tigomanan. **7** Apan ikaw lamang ug ang imong mga anak nga lalaki maoy mobuhat sa pagkapari mahitungod sa tanan nga may kalabotan sa halaran ug tanan nga anaa sulod sa tabil. Kinahanglan tumanon mo kadtong mga buluhaton. Ihatag ko kanimo ang pagkapari ingon nga gasa. Bisan kinsa nga langyaw nga moduol kinahanglan nga patyon." **8** Unya miignon si Yahweh kung Aaron, "Tan-awa, gihatag ko kanimo ang buluhaton sa pagkupot sa mga halad nga ibaway alang kanako, ug ang tanang balaan nga mga halad nga gihatag sa katawhan sa Israel alang kanako. Gihatag ko kini nga mga halad kanimo ug sa imong mga anak nga lalaki ingon nga padayon nimong babin. **9** Balaan gayod kini nga mga butang, nga gipalayo gikan sa kalayo: gikan sa matag halad nila—sa matag halad nga trigo, sa matag halad alang sa sala, ug sa matag halad sa dili tiunyo nga sala—balaan kaayo kini alang kanimo ug sa imong mga anak nga lalaki. **10** Kini nga mga halad balaan gayod kaayo; ang matag lalaki kinahanglan nga mokaon niini, tungod kay balaan kini alang kanimo. **11** Mao kini ang mga halad nga

gihatag alang kanimo: ang ilang mga gasa, ang tanang binayaw nga mga halad sa katawhan sa Israel. Gihatag ko kini kanimo, sa imong mga anak nga lalaki, ug sa imong mga anak nga babaye, ingon nga padayon mong babin. Si bisan kinsa nga hinlo diha sa imong pamilya mahimong mokaon bisan asa niini nga mga halad. **12** Ang tanan nga labing maayo sa lana, ang tanan nga labing maayo sa bag-ong bino ug sa trigo, ang una nga mga bunga nga gihatag sa katawhan alang kanako—kining tanan nga mga butang gihatag ko kanimo. **13** Maimo gayod ang unang hinog sa tanan nga anaa sa ilang yuta, nga ilang gidalang alang kanako. Ang tanan nga hinlo nga anaa sa imong pamilya makaako niini nga mga butang. **14** Maimo ang matag gipahinungod nga butang sa Israel. **15** Ang tanan nga magabuka sa sabakan, ang tanang unang anak nga ihalad sa katawhan ngadto kung Yahweh, tawo man o mananap maimo. Bisan paman niana, ang katawhan kinahanglan gayod paliton pagbalik ang matag kinamagulangang anak nga lalaki, ug kinahanglan nilang paliton pagbalik ang unang anak sa mananap nga hugaw. **16** Kadtong pagapaliton pagbalik sa katawhan kinahanglan nga paliton pagbalik human mahimong usa ka bulan ang panuigon. Unya ang katawhan mahimo na nga mopalit niini pagbalik, nga nagkantidad ug lima ka shekel, pinaagi sa naandan nga kabug-aton sa shekel nga anaa sa balaan nga dapit, nga nagkantidad ug 20 ka geras. **17** Apan ang unang anak sa baka, o ang unang anak sa karnero, o ang unang anak sa kanding—kinahanglan nga dili nimo kini paliton pagbalik nga mga mananap; tungod kay gilain kini alang kanako. Kinahanglan iwiswiski nimo ang dugo niini ngadto sa halaran ug sunogon ang tambok niini ingon nga halad nga sinunog, ang kahumot makapahimuot kung Yahweh. **18** Ang mga unod nini maimo. Sama sa binayaw nga dughan ug tuo nga paa, ang ilang karne maimo. **19** Ang tanang balaang halad nga gihatag sa katawhan sa Israel ngadto kung Yahweh, gihatag ko kanimo, ug sa imong mga anak nga lalaki ug sa imong mga anak nga babaye uban kanimo, ingon nga padayong babin. Usa kini ka walay kataposan nga kasabotan sa asin, nga dili mausab nga kasabotan hangtod sa kahangtoran, sa atubangan ni Yahweh alang kanimo ug sa imong mga kaliwat nga uban kanimo." **20** Miignon si Yahweh kung Aaron, "Wala kamoy mapanuon sa yuta sa katawhan, ni babin sa katigayonan taliwala sa katawhan. Ako ang inyong babin ug ang inyong panulondon taliwala sa katawhan sa Israel. **21** Alang sa mga kaliwat ni Levi, tan-awa, gihatag ko ang tanan nga mga ikanapulo sa Israel ingon nga ilang panulondon isip balos sa ilang pag-alagad nga gihatag alang sa pagpamuhat diha sa tolda nga tigomanan. **22** Gikan karon kinahanglan nagi dili moduol sa tolda nga tigomanan ang katawhan sa Israel, o sila ang manubag niini nga sala ug mamatay. **23** Kinahanglan nga ang mga Levita mobuhat sa mga buluhaton nga may kalabotan sa tolda nga tigomanan. Sila ang manubag sa matag sala babin niini. Balaod kini nga dili mausab hangtod sa kaliwatan sa imong katawhan. Ug kinahanglan nga wala silay panulondon taliwala sa katawhan sa Israel. **24** Kay ang mga ikanapulo sa katawhan sa Israel, nga ilang gihatag ingon nga pagtabang alang kanako—mao kini ang akong gihatag sa mga Levita ingon nga ilang panulondon. Mao nga nag-ingon ako kanila, "Kinahanglan nga wala silay panulondon taliwala sa katawhan sa Israel." **25** Nakigsulti si Yahweh kung Moises ug miignon, **26** "Kinahanglan makigsulti ka sa mga Levita ug sultih sila niini, 'Sa dihang madawat na ninyo gikan sa katawhan sa Israel ang ikanapulo nga gihatag ni Yahweh kaninyo gikan kanila ingon nga inyong panulondon, unya kinahanglan maghalad kamo ngadto kaniya usa ka amot gikan niana nga ikanapulo, ikanapulo sa ikapulo. **27** Ang inyong amot kinahanglan isipninaagi kaninyo ingon nga ikanapulo kini gikan sa giukanan sa trigo o ang abot nga gikan sa pugaanan sa bino. **28** Busa kinahanglan usab ninyong himoon ang paghatag ngadto kung Yahweh gikan sa tanang mga ikanapulo nga inyong madawat gikan sa katawhan sa Israel. Gikan kanila kinahanglan ninyong ihatag ang iyang gihatag ngadto kung Aaron nga pari. **29** Sa tanan nga gasa nga inyong nadawat, kinahanglan nga mohatag kamo ngadto kung Yahweh. Kinahanglan buhaton ninyo kini gikan sa pinakamaayo ug pinakabalaan nga mga butang nga gihatag kaninyo." **30** Busa kinahanglan nga sultihan nimo sila, 'Sa dihang ihalad ninyo ang pinakamaayo niini, paga-isipon sa mga Levita kini ingon nga abot gikan sa giukanan sa trigo ug pugaanan sa bino. **31** Mahimo ninyong kanon ang nahibilin sa inyong mga gasa sa bisan asa nga dapit, kamo ug ang inyong mga pamilya, tungod kay mao kini ang ganti alang sa inyong pagpamuhat diha sa tolda nga tigomanan. **32** Dili kamo mahiagom sa bisan unsa nga sala pinaagi sa pagkaoon ug pag-inom niini, kung inyong ihalad kung Yahweh ang pinakamaayo nga inyong nadawat. Apan kinahanglan

nga dili ninyo hugawan ang balaan nga mga halad sa katawhan sa Israel, o mangamatay kamo."

19 Nakigulti si Yahweh kang Moises ug kung Aaron. miignon siya,
2 "Usa kini ka balaod, ang balaod nga akong gimplando kaninyo."

Sulthi ang katawhan sa Israel nga kinahanglang magdala sila nganha kanimo ug pulo nga nating baka nga walay daot o tatsa, ug wala pa gayod sukad mayugohi. 3 Ihatag ang nating baka kung Eleazar nga pari. Kinahanglan niya kining dad-on sa gawas sa kampo, ug kinahanglan nga adunay tawo nga mopatay niini sa iyang atubangan. 4 Kinahanglan nga si Eleazar nga pari mokhuha ug pipila sa dugo niini pinaagi sa iyang tudlo ug iwisikwisik kini sa ikapito kung higayon sa atubangan sa tolda nga tigomanan. 5 Ang uban nga pari kinahanglan nga sunogon ang nating baka diha sa iyang atubangan. Kinahanglan niyang sunogon ang panit, ang unod, ug ang dugo niini uban sa hugaw niini. 6 Ang pari kinahanglan nga mokhuha ug sidro nga kahoy, hisopo, ug pulang panapton, ug ilabay kining tanan ngadto sa tunga sa gisunog nga nating baka. 7 Unya kinahanglan niyang labhan ang iyang mga bisti ug maligo sa tubig. Unya mosulod siya ngadto sa kampo, diin magpabilin siyang hugaw hangtod sa gabii. 8 Ang usa nga nagsunog sa nating baka kinahanglan nga labhan ang iyang mga bisti ug maligo. Magpabilin siyang hugaw hangtod sa gabii. 9 Ang tawo nga hinlo kinahanglan nga maoy magtapok sa maao abo sa nating baka ug ibutang kini gawas sa kampo sa hinlo nga dapit. Kini nga abo kinahanglan nga tipigan alang sa katilingban nga katawhan sa Israel. Isagol nila ang abo ug ang tubig alang sa paghinlo sa sala, tungod kay ang abo halad alang sa sala. 10 Ang tawo nga ngatapok sa abo sa nating baka kinahanglan nga manglaba sa iyang mga bisti. Magpabilin siyang hugaw hangtod sa gabii. Balaod kini nga dili mausab alang sa katawhan sa Israel ug sa mga langyaw nga napguyo uban kanila. 11 Si bisan kinsa nga makahikap sa patay nga lawas sa tawo mamahimo siyang hugaw sulod sa pito ka adlaw. 12 Kanang tawhana kinahanglan magpahinlo siyang kaugalingon sa ikatulong adlaw ug sa ikapitong adlaw. Unya mamahinlo siya. Apan kung dili siya magpahinlo sa ikatulong adlaw, busa dili siya mahinlo sa ikapitong adlaw. 13 Si bisan kinsa nga makahikap sa patay nga tawo, ang lawas sa tawo nga namatay na, ug wala magpahinlo sa iyang kaugalingon—gihugawan niining tawhana ang tabernakulo ni Yahweh. Kana nga tawo kinahanglan papahawon gikan sa Israel tungod kay ang tubig nga alang sa paghinlo wala nawisik kaniya. Magpabilin siyang hugaw; ang iyang pagkahugaw magpabilin diha kaniya. 14 Mao kini ang balaod sa dihang adunay tawo nga mamatay sulod sa tolda. Si bisan kinsa nga mosulod sa tolda ug si bisan kinsa nga anaa naan sa tolda mamahimo nga hugaw sulod sa pito ka adlaw. 15 Ang matag abli nga sudlanan nga walay taklob mamahimo nga hugaw. 16 Susama usab, ang tawo nga anaa gawas sa tolda nga makahikap sa tawo nga gipatay pinaagi sa espada, bisan unsang patay nga lawas, ang bukog sa tawo, o ang lubnganan—kana nga tawo mamahimo nga hugaw sulod sa pito ka adlaw. 17 Himoa kini sa hugaw nga tawo: Pagkuha ug pipila ka abo gikan sa gisunog nga halad alang sa sala ug isagol kini sa presko nga tubig ngadto sa tibod. 18 Ang tawo nga hinlo kinahanglan mokhuha ug hisopo, ituslob kini sa tubig, ug iwisikwisik kini ngadto sa tolda, sa tanan nga mga sudlanan sulod sa tolda, ngadto sa mga tawo nga atua ditto, ug sa tawo nga naghikap sa bukog, sa gipatay nga tawo, sa patay nga tawo, o sa lubnganan. 19 Sa ikatulo nga adlaw ug sa ikapito nga adlaw, ang dili hugaw nga tawo kinahanglan ngisikwisik ang hugaw nga tawo. Sa ikapito nga adlaw ang hugaw nga tawo kinahanglan magpahinlo siyang kaugalingon. Kinahanglan niyang hugasan ang iyang mga bisti ug maligo. Sa pagkagabii niana mamahinlo siya. 20 Apan si bisan kinsa nga ngapabilin nga hugaw, ngagdumili sa pagpahinlo siyang kaugalingon—kanang tawhana papahawon gikan sa katilingban, tungod kay gihugawan man niya ang balaon nga dapit ni Yahweh. Ang tubig nga paghinlo wala nawisikwisik kaniya; magpabilin siyang hugaw. 21 Magpadayon kini nga balaod niini nga mga kahimtang. Ang tawo nga nagwisikwisik sa tubig alang sa paghinlo kinahanglan manglaba sa iyang mga bisti. Ang tawo nga mihi kap sa tubig alang sa paghinlo mamahimo nga hugaw hangtod sa kabaghion. 22 Bisan unsa nga mahikap sa hugaw nga tawo mamahimong hugaw. Ang tawo nga maghikap niini mamahimo nga hugaw hangtod sa kabaghion."

20 Busa ang katawhan sa Israel, ang tibuk nga katilingban, miadto ditto sa kamingawan sa Sin sa unang bulan; mipuyo sila sa Cades. Didto namatay si Miriam ug gilubong. 2 Wala gayoy tubig alang

sa katilingban, mao nga nagkatigom sila batok kung Moises ug kung Aaron. 3 Mibagulbul ang katawhan batok kung Moises. Miignon sila, "Mas maayo pa unta nga nangamatay na lamang kami sa dihang ang atong mga kaubanan nga mga Israelita nangamatay sa atubangan ni Yahweh! 4 Nganong gidalo mo man ang katilingban ni Yahweh dinihi niining kamingawan aron mangamatay dinihi, kami ug among mga mananap?" 5 Ug nganong gipagawas mo man kami sa Ehipto aron sa pagdala kanamo niining makalilisang nga dapit? Walay binhi dinihi, mga igera, mga paras, o mga granada. Ug wala pa gayoy tubig nga mainom." 6 Busa mibiya si Moises ug si Aaron sa atubangan niadtong nagtigom. Miadto sila sa pulthan sa tolda nga tigomanan ug miyukbo. Mitungha ditto ang kahayag sa himaya ni Yahweh ngadto kanila. 7 Misulti si Yahweh kung Moises ug miignon. 8 "Dad-a ang sungkod ug tigoma ang katilingban, ikaw, ug si Aaron nga imong igsoon. Sulthi ang bato sa atubangan nila, ug mando kini aron moagas ang tubig. Makahatag ka ug tubig alang kanila gikan niana nga bato, ug kinahanglan nga ihatag nimo kini ngadto sa katilingban ug sa ilang mga baka aron makainom." 9 Gikuha ni Moises ang sungkod gikan sa atubangan ni Yahweh, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya nga iyang buhaton. 10 Unya gitigom ni Moises ug Aaron ang nagtigom nga katawhan sa atubangan sa bato. Miignon si Moises kanila, "Paminaw, kamong mga masinupakon. Kinahanglan ba ng maghatag kami ug tubig dinihi niini nga bato alang kaninyo?" 11 Unya gibaway ni Moises ang iyang kamot ug gibulang ang iyang sungkod sa bato sa makaduha nga higayon, ug daghan ang tubig nga miagas. Nanginom ang katilingban, ug ang ilang mga baka nanginom usab. 12 Unya miignon si Yahweh ngadto kung Moises ug kung Aaron, "Tungod kay wala man kamo misalig kanako o nagtahod kanako ingon nga balaon ngadto sa mga mata sa katawhan sa Israel, dili ninyo madala kinira ngi ngatigom nga mga katawhan ngadto sa yuta nga akong ihatag kanila." 13 Gitawag kini nga dapit nga katubigan sa Meriba tungod kay nakiglalis ang mga katawhan sa Israel kung Yahweh ditto, ug gipakita niya ang iyang kaugalingon ngadto kanila ingon nga balaon. 14 Nagpadala si Moises ug mga mensahero gikan sa Cades ngadto sa hari sa Edomea: Ang imong igsoon nga si Israel ang nag-ingon niini: "Nasayod ka sa tanang kalisandan nga nahitabo kanamo. 15 Nasayod ka nga ang among mga katigulangan milugsong sa Ehipto ug mipuyo sa Ehipto sa dugay nga panahon. Gidaog-daog kami sa mga Ehiptohanon ug ang among mga katigulangan usab. 16 Sa dihang mitawag kami kung Yahweh, nadungog niya ang among tingog ug ngapadala sa anghel ug ngaggawas kanamo gikan sa Ehipto. Tan-awa, ania kami sa Cades, ang siyudad nga utlanan sa imong yuta. 17 Naghangyo ako kanimo nga paagion nimo kami sa imong yuta. Dili kami moagi sa uma o sa parasan, ni moinom kami ug tubig sa imong mga atabay. Mosubay kami sa dakong dalan sa hari. Dili kami moliko sa tuong bahin o sa walang bahin hangtod nga makalatas na kami sa imong utlanan." 18 Apan mitubag ang hari sa Edomea kaniya, "Dili ka makaagi dinihi. Kay kung buhutan nimo kana, moadto ako nga magdala ug espada aron sa paghasmag kanimo." 19 Unya miignon ang katawhan sa Israel kaniya, "Mosubay kami sa dakong dalan. Kung makainom kami o ang among mga mananap sa inyong tubig, mobayad kami niini. Tugotilamang kami sa paglakaw pinaagi sa til, nga walay laing buhaton." 20 Apan mitubag ang hari sa Edomea, "Dili kamo makahimong molatas. "Busa miadto ang hari sa Edomea nga nakigbatok sa Israel uban ang kusgan nga kamot ug ang daghang kasundalohan. 21 Mibalibad ang hari sa Edomea sa pagtugot sa Israel sa paglabang sa ilang utlanan. Tungod niini, mibiya ang Israel gikan sa yuta sa Edomea. 22 Mao nga miapanaw ang katawhan gikan sa Cades. Ang katawhan sa Israel, ang tibuk katilingban, miadto sa Bukid sa Hor. 23 Misulti si Yahweh kung Moises ug kung Aaron ngadto sa Bukid sa Hor, sa utlanan sa Edomea. Miignon siya, 24 "Kinahanglan nga paiponon si Aaron ngadto sa iyang katawhan, tungod kay dili siya makasulod sa yuta nga akong ihatag ngadto sa katawhan sa Israel. Tungod kini kay nagsupak kamong duha batok sa akong pulong ditto sa katubigan sa Meriba. 25 Kuhua si Aaron ug si Eleazar nga iyang anak, ug dad-a sila patungon ngadto sa Bukid sa Hor. 26 Hubo ang parianon nga bisti ni Aaron ug ipasul-ob kini ngadto kung Eleazar nga iyang anak. Kinahanglang mamatay si Aaron ug paiponon sa iyang katawhan ditto." 27 Gibuhat ni Moises ang gisugo ni Yahweh. Mitungha sila sa Bukid sa Hor sa panan-aw sa tanang katilingban. 28 Gihubo ni Moises ang parianon nga mga bisti ni Aaron ug gipasul-ob kini ngadto kung Eleazar nga iyang anak. Namatay si Aaron didto sa tumoy sa bukid. Unya milugsong si Moises ug si Eleazar. 29

Sa dihang nakita sa mga katilingban nga patay na si Aaron, mihilak ang tibukos nasod alang kang Aaron sulod sa 30 ka adlaw.

21 Sa dihang ang Canaanong nga hari sa Arad, nga nagpuysa sa Negeb, nakadungong nga ang mga Israelita nanglakaw paingon sa Aratian, nakig-away siya batok sa Israel ug gipangkuha ang pipila nga ilang nabihag. **2** Nanumpa ang Israel kung Yahweh ug miungan, "Kung imo kaming hatagan ug kadaogan niini nga mga katawhan, gun-obon gayod namo ang ilang mga siyudad." **3** Gipaminaw ni Yahweh ang tingog sa Israel ug gihatagan niya sila ug kadaogan batok sa mga Canaanon. Nagun-ob gayod nila sila ug ang ilang mga siyudad. Kadto ngap dapit gitawag na Horma. **4** Mipanaw sila gikan sa Bukid sa Hor aji sa dalam sa Dagat nga Kabugangan aron sa paglibot ngadto sa yuta sa Edomea. Nawad-an na gayod ug paglaom ang katawhan ditto sa dalam. **5** Misulti ang mga katawhan batok sa Dios ug kung Moises: "Nganong gidala man nimo kami pagawas sa Ehipto aron lang mamatay dihni sa kamingawan? Walay tinapay, walay tubig, ug nasum-olan na kami niining walay lami nga pagkaon." **6** Unya nagpadala si Yahweh ngadto sa katawhan ug malala nga mga bitin. Gipamaak sa mga bitin ang mga tawo; daghang mga tawo ang nangamatay. **7** Miadtido kung Moises ang katawhan ug miungan, "Nakasala kami tungod kay misulti kami batok kung Yahweh ug kanimo. Pag-amo kung Yahweh aron na iyang kuhaon ang mga bitin palayo gikan kanamo." Busa miampo si Moises alang sa katawhan. **8** Miungan si Yahweh kung Moises, "Paghimo ug daw bitin ug ibutang kini ngadto sa tukon. Mahitabo kini nga ang tanan mappaakan magpabilin buhi, kung motan-aw siya niini." **9** "Busa ngabuhut si Moises ug tumbagha nga bitin ug gibutang kini sa tukon. Sa dihang mappaakan sa bitin ang si bisankinsa nga tawo, kung motan-aw siya sa tumbagha nga bitin, mabuhui siya. **10** Unya ang mga katawhan sa Israel mipadayon sa pagpanaw ug nagkampo ditto sa Obot. **11** Mibiya sila gikan ditto ug nagkampo sa kamingawan sa Iye Abarim nga nagatubang sa Moab padulong sa sidlakan. **12** Gikan ditto mipadayon sila sa pagpanaw ug nagkampo sa walog sa Zered. **13** Gikan ditto mipadayon sila sa pagpanaw ug nagkampo sa laing bahin sa Suba sa Arnon, ditto sa kamingawan nga sumpay gikan sa utlanan sa mga Amorihanon. Ang Suba sa Arnon nahimo nga utlanan sa Moab, taliwala sa Moab ug sa mga Amorihanon. **14** Mao nga ginaingon sa linukot nga basahan sa mga gubat ni Yahweh, "Waheb sa Sufa, ug sa mga walog sa Arnon, **15** ang bakiilid sa mga walog nga magaigya padulong sa lungsod sa Ar ug palugson ngadto sa utlanan sa Moab." **16** Gikan ditto mipanaw sila padulong sa Beer, nga diin atua ditto ang atabay nga giingon ni Yahweh kung Moises. "Tigoma ang mga tawo kay hatagan ko sila ug tubig." **17** Unya ang Israel miawit niini nga awit: "Pagtubod, atabay. Pag-awit mahitungod niini. **18** Ang atabay nga gikalot sa atong mga pangulo, ang atabay nga gikalot sa mga bantogan nga mga tawo pinaagi sa ilang setro ug sa ilang mga sengkod." Unya gikan sa kamingawan mipanaw sila paingon sa Matana. **19** Gikan sa Matana mipanaw sila paingon sa Nahaliel, ug gikan sa Nahaliel paingon sa Bamot, **20** ug gikan sa Bamot paingon sa walog sa yuta sa Moab. Maka kana nga diin ang tumoy sa Buktid sa Pisga nga nagdunggaw sa kamingawan. **21** Unya nagpadala ang Israel ug mga mensahero ngadto kung Sihon ang hari sa mga Amorihanon nga nag-ingon, **22** "Paaghiha kami sa imong yuta. Dili kami motipas ngadto sa uma o parasan. Dili kami moinom ug tubig gikan sa iyang mga atabay. Manglakaw kami aji sa dakong dalan sa hari hangtod nga makatabok kami sa iyang utlanan." **23** Apan wala mitugot si Haring Sihon nga moagi ang Israel aji sa ilang utlanan. Hinuon, gitigom ni Sihon ang tanan niyang kasundalohan ug gisulong ang Israel ngadto sa kamingawan. Miadtido siya sa Jahas, diin nakig-away siya batok sa Israel. **24** Gisulong sa Israel ang kasundalohan sa Sihon uban sa hait nga espada ug giilog ang ilang yuta gikan sa Arnon ngadto sa suba sa Jaboc, paingon sa yuta sa katawhan sa Ammon. Karon ang utlanan sa tanan sa katawhan sa Ammon lig-on. **25** Gikuha sa Israel ang tanan siyudad sa Amorihanon ug namuyo ang tanan kanila, lakip ang Hesbon ug ang tanan nga mga baryo niini. **26** Ang Hesbon mao ang siyudad ni Sihon nga hari sa mga Amorihanon, nga nakig-away batok sa kanhing hari sa Moab. Gikuha ni Sihon ang tanan nga iyang yuta gikan sa iyang ginsakopang yuta ngadto sa Suba sa Arnon. **27** Mao ngadto kadtong nagasuliti sa mga panulthion nag-ingon, "Adto kamo sa Hesbon. Tukora pag-usab ang siyudad sa Sihon ug patindoga pag-usab. **28** Ang nagdilaab nga kalayo nga gikan sa Hesbon, ang kalayo nga gikan sa siyudad sa Sihon nga milamoy sa Ar sa Moab, ug sa mga tag-iya sa habog nga mga dapit sa Arnon. **29** Pagkaalot nimo, Moab! Nahanaw kamo, katawhan ni Cemos.

Iyang gihimo ang iyang mga anak nga lalaki nga magtagotago ug ang iyang mga anak nga babaye nga mabinilanggo ni Sihon ang hari sa mga Amorihanon. **30** Apan gilupig na namo ang Sihon. Nagun-ob ang Hesbon ang tanan padulong sa Dibon. Nabuntog na namo sila padulong sa Nopa, nga sangko ngadto sa Medeba." **31** Busa misugod ang Israel sa pagpuysa sa yuta sa mga Amorihanon. **32** Unya nagpadala si Moises ug tawo nga motan-aw sa Jazer. Giilog nila ang mga baryo niini ug giabog ang mga Amorihanon nga atua ditto. **33** Unya miliklo ug mitunggas sila aji sa dalam paingon sa Basan. Miadtido si Og nga hari sa Basan ug nakigbatok kanila, siya ug ang tanan niya nga kasundalohan, aron sa pagpakiug-away kanila ngadto sa Edrei. **34** Unya miungan si Yahweh kung Moises, "Ayaw kahadlok kaniya, tungod kay gihatag ko kanimo ang kadaogan batok kaniya, ang tanan niyang kasundalohan, ug ang iyang yuta. Buhata ngadto kaniya ang sama sa iyang gibuhut ngadto kung Sihon nga hari sa mga Amorihanon, nga nagpuysa sa Hesbon." **35** Busa gipatay nila siya, ang iyang mga anak nga lalaki, ug ang tanan niyang kasundalohan, hangtod nga wala nay nahibilin sa iyang katawhan nga buhi. Unya giilog nila ang iyang yuta.

22 Mipanaw ang katawhan sa Israel hangtod nga nagkampo sila sa kapatagan sa Moab duol sa Jericho, sa pikas bahin sa Suba sa Jordan gikan sa siyudad. **2** Si Balak nga anak ni Sipor nakakita sa tanan nga gibuhut sa Israel ngadto sa mga Amorihanon. **3** Hilabihan ang kahadlok sa Moab ngadto sa katawhan tungod kay daghan kaayo sila, nalisang pag-ayo ang Moab sa katawhan sa Israel. **4** Ang hari sa Moab miungan ngadto sa mga kadaogkoan sa Midian, "Kini nga kadaghanon maoy maglamoy sa tanan nga ania sa atong palibot sama sa torong baka nga nagsabsab sa sagbot ngadto sa uma." Karon si Balak nga anak ni Sipor mao ang hari sa Moab niadtido nga panahon. **5** Nagpadala siya ug mga mensahero ngadto kung Balaam nga anak ni Beor, ditto sa Petor nga duol sa Suba sa Eufrates, ngadto sa yuta sa iyang nasod ug sa iyang katawhan. Gitawag niya siya ug giing-nan, "Tan-awa, miabot ang nasod nga gikan sa Ehipto. Gitabonan nila ang panagway sa kalibutan ug ania na sila karon nagsunod kanako. **6** Busa palihog anhi karon ug tungloha kini nga nasod alang kanako, tungod kay kusgan kaayo sila alang kanako. Basin pa ug makahimo ako sa pagsulong kanila ug mapahawa sila gikan sa yuta. Nasayod ako nga si bisankinsa nga imong panalanginan, mapanalanginan, ug si bisankinsa nga imong tunglohon, matinunglo." **7** Mao nga ang mga pangulo sa Moab ug ang mga pangulo sa Midian mibuya, nga naggadal ug bayad alang sa pagtagna. Miabot sila kung Balaam ug misulti kaniya sa mga gipamulong ni Balak. **8** Miungan si Balaam kanila, "Pabilin una dinihi karong gabhiona. Dad-on ko kaninyo kung unsa ang giingon ni Yahweh kanako." Busa nagpabilin ang mga pangulo sa Moab uban kung Balaam nianang gabhiona. **9** Miadtido ang Dios ngadto kung Balaam ug miungan, "Si kinsa man kining mga tawhana nga mianhi kanimo?" **10** Mitubag si Balaam sa Dios, "Si Balak ang anak ni Sipor, nga hari sa Moab, ang nagpadala kanila nganhi kanako. Miungan siya, **11** "Tan-awa, ang katawhan nga haggikan sa Ehipto mitabon ibabaw sa okong kayutaan. Karon anhi dinihi ug tungloha sila alang kanako. Basin pa ug makahimo ako pagbuntog kanila ug mapahawa sila." **12** Mitubag ang Dios kung Balaam, "Ayaw gayod pagkuyog niining mga tawhana. Ayaw gayod tungloha ang katawhan sa Israel tungod kay gipanalanginan sila." **13** Pagkabuntag mibangon si Balaam ug miungan sa mga pangulo ni Balak, "Pauli si inyong yuta tungod kay wala motugot si Yahweh nga mouban ako kaninyo." **14** Busa mibya ang mga pangulo sa Moab ug mibalik ngadto kung Balak. Miungan sila, "Midumili si Balaam sa pagkuyog kanamo." **15** Nagpadala pag-usab si Balak ug dugang pa nga mga pangulo nga mas tinahod pa gayod kaysa unang pundok. **16** Miadtido sila kung Balaam ug miungan kaniya, "Si Balak nga anak ni Sipor misulti niini, "Palihog ayaw tugot niadunay makapungong kanimo nga mouban kanako, **17** tungod kay bayaran ko gayod ikaw ug hatagan ug dakong kadungganan, ug buhaton ko ang bisan unsa nga imong isulti kanako nga buhaton. Mao nga palihog anhi ug tungloha kining mga katawhan alang kanako." **18** Mitubag si Balaam ug miungan sa mga tawo ni Balak, "Bisan pa ug ihatag ni Balak kanako ang iyang palasyo nga puno sa plata ug bulawan, dili gayod nako supakon ang pulong ni Yahweh, nga akong Dios, ug mohimo ug kulang o sobra pa sa iyang gisulit kanako. **19** Unya karon, palihog paghulat usab dinihi karong gabhiona, kay aron masabtan pa gayod nako ang isulti ni Yahweh kanako." **20** Miadtido ang Dios kung Balaam nianang gabhiona ug miungan kaniya, "Sanglit mianhi man kining mga tawhana aron sa pagpatawas kanimo, tindog ug lakaw uban kanila. Apan buhatna lamang kung unsa ang akong isulti kanimo nga imong buhaton." **21**

Sayo sa buntag mibangon si Balaam, gisakangan niya ang iyang asno, ug miadtido uban sa mga pangulo sa Moab. **22** Apan tungod kay miadtido man siya, misilaob ang kasuko sa Dios. Ang anghel ni Yahweh mipahiluna sa iyang kaugalingon sa dalan ingon nga kaaway ni Balaam, nga nagsakay sa iyang asno. Uban usab ni Balaam ang duha niya ka sulugoon. **23** Nakita sa asno ang anghel ni Yahweh nga nagtindog sa dalan uban sa gihulbot niya nga espada nga anaa sa iyang kamot. Mitipas ang asno sa dalan ug miadtido sa una. Gibunalan ni Balaam ang asno aron nga mobalik siya sa dalan. **24** Unya ang anghel ni Yahweh mitindog didto sa sigpit nga babin sa dalan tungatunga sa pipila ka mga parasan, nga may paril ang anaa sa iyang tuhing babin ug ang laing paril nga anaa sa iyang walang babin. **25** Nakita pag-usab sa asno ang anghel ni Yahweh. Namipid siya sa paril ug naipit ang tili ni Balaam niini. Gibunalan na usab siya ni Balaam. **26** Ang anghel ni Yahweh miuna didto sa unahan ug mitindog sa laing sigpit nga dapit diin wala na gayoy matipasan sa bisan asa nga babin. **27** Nakita sa asno ang anghel ni Yahweh, ug mihiigda ang asno nga gisakyan ni Balaam. Misilaob ang kasuko ni Balaam, ug gibunalan niya ang asno sa iyang sungkod. **28** Unya gibukla ni Yahweh ang baba sa asno aron nga makasulti siya. Miington siya kung Balaam, "Unsa man ang okong nabuhut kanimo nga nagtukmod kanimo nga bunalan ako sa makatulo ka higayon?" **29** Mitubag si Balaam sa asno, "Tungod kay nagbinuang ka man kanako. Aduna una akoy espada sa akong kamot. Kung aduna pa lang, gipataw ko na una ikaw karon." **30** Miington ang asno kung Balaam, "Dili ba ako man ang asno nga imong ginasakyan sa tibook nimong kinabuhi handog karon? Nagbuhat ba ako ug sama niana nga batasan kanimo kaniadto? Miington si Balaam, "Wala." **31** Unya gipabukna ni Yahweh ang mata ni Balaam, ug nakita niya ang anghel nga nagtindog sa dalan uban sa iyang hinulbot nga espada sa iyang kamot. Giduko ni Balaam ang iyang ulo ug mihiaga. **32** Miington ang anghel ni Yahweh ngadto kaniya, "Nganong gibunalan mo man ang imong asno sa makatulo ka higayon? Tan-awa, mianhi ako ingon nga usa ka tawo nga magsanta kanimo tungod kay daotan ang imong gibuhut kanako. **33** Nakakita kanako ang asno ug milkay gikan kanako sa makatulo ka higayon. Kay kung wala pa kini milkay gikan kanako, napayat ko na una ikaw ug uwason ang kinabuhi niya." **34** Miington si Balaam ngadto sa anghel ni Yahweh, "Nakasalaako koko. Wala ako masayod nga nagtindog ka nga nag-atang kanako sa dalan. Busa karon, kung wala kini makapahimuot kanimo, mobalik ako." **35** Apan ang anghel ni Yahweh miington kang Balaam, "Padayon sa unahan uban sa mga tawo. Apan ang isulti mo lamang ang mga pulong nga akong gisulti kanimo." Busa miadtido si Balaam uban sa mga pangulo ni Balak. **36** Sa dihang nadungog ni Balak nga moabot si Balaam, miadtido dayon siya aron sa pagpapakigkita kaniya didto sa siyudad sa Moab sa Arnon, nga mao ang utlanan. **37** Miington si Balak kung Balaam, "Dili ba naggadala man ako ug mga tawo aron sa pagpatawag kanimo? Nganong wala ka man mianhi kanako? Dili ba ako makahimo sa pagpasidungog kanimo?" **38** Unya mitubag si Balaam kung Balak, "Tan-awa, mianhi ako kanimo. Aduna na ba akoy gahom karon sa pagsulti sa bisan unsa? Makahimo lamang ako sa pagsulti sa mga pulong nga gibutang sa Dios dinihi sa akong baba." **39** Milakaw si Balaam uban kung Balak, ug miabot sila didto sa Kiriat Husot. **40** Unya mihalad si Balak ug toro nga baka ug karnero ug naghatag ug pipila ka karne ngadto kung Balaam ug sa mga pangulo nga uban kananiya. **41** Sa pagkabuntang, gidalda ni Balak si Balaam ngadto sa taas nga dapit ni Baal. Gikan didto makita lamang ni Balaam ug ubang babin sa mga Israelita ngadto sa ilang kampo.

23 Miington si Balaam kung Balak, "Pagtukod ug pito ka halaran dinihi alang kanako ug pag-andam ug pito ka laki nga baka ug pito ka laki nga karnero." **2** Busa gibuhut ni Balak ang gihangyo ni Balaam. Unya naghalad si Balak ug Balaam ug laki nga baka ug laki nga karnero sa matag halaran. **3** Unya giington ni Balaam si Balak, "Tindog tapad sa imong halad nga sinunog ug molakaw na ako. Tingali moabot si Yahweh aron sa pagpapakigkita kanako. Bisan unsa nga iyang ipakita kanako isulti ko kanimo." Busa miadtido siya sa tumoy sa bungtod nga walay mga kahoy. **4** Samtang atyu siya sa tumoy sa bungtod, nakigkitang Dios kaniya, ug miington si Balaam kaniya, "Nagtukod ako ug pito ka halaran, ug naghalad ako ug laki nga baka ug laki nga karnero sa matag-usa." **5** Gibutangan ni Yahweh ug mensahe ang baba ni Balaam ug giington, "Balik ngadto kung Balak ug sultihii siya." **6** Busa mibalik si Balaam ngadto kung Balak, ug nagtindog tapad sa iyang halad nga sinunog, ug ang tanan nga mga pangulo sa Moab uban kaniya. **7** Unya nagsugod pagsulti si Balaam sa iyang panagna ug miington. "Gidalda ako ni Balak dinihi gikan sa Aram, ang

hari sa Moab gikan sa sidlakan nga kabukiran. 'Umari ka, tungloha si Jacob alang kanako,' miington siya. 'Umari ka, panghimaraota ang Israel.' **8** Unsao man nako pagtunglo niadtong wala gitunglo sa Dios? Unsao man nako pagpapakibatok niadtong wala gitunglo sa Dios? **9** Kay gikan sa tumoy sa mga bato nakita ko siya; gikan sa kabungtoran gitan-aw ko siya. Tan-awa, adunay katawhan nga nag-inusara sa pagpuyo ug wala naghunahuna sa ilang kaugalingon ingon nga yano lamang nga nasod. **10** Kinsa man ang makaipahay sa abog ni Jacob o makaipahay bisan sa ikaupat nga babin sa Israel? Tugot ako nga mamatay ingon sa kamatayon sa matarong nga tuhing, ug tugot nga matapos ang akong kinabuhi sama kaniya!" **11** Miington si Balak kung Balaam, "Unsa man ang gibuhut mo kanako? Gidalda ko ikaw aron tunglohon ang akong mga kaaway, apan tan-awa, gipanlanginan mo hinrun sila." **12** Mitubag si Balaam ug miington, "Dili ba ako kinahanglan nga mag-amping sa pagsulti lamang kung unsa ang gibutang ni Yahweh sa akong baba?" **13** Busa miington si Balak kaniya, "Palihog uban kanako sa laing dapit diin makita mo sila. Makita lamang nimo ang haduol kanila, dili ang tanan kanila. Dido tunglohon mo sila alang kanako." **14** Busa gidalda niya si Balaam ngadto sa uma sa Sofim, ngadto sa tumoy sa Bikud sa Pisga, ug nagtukod ug dugang pito ka halaran. Naghalad siya ug laki nga baka ug laki nga karnero sa matag halaran. **15** Unya giington ni Balaam si Balak, "Tindog dinihi tapad sa imong halad nga sinunog, samtang makigkita ako kung Yahweh didto." **16** Busa nakigkita si Yahweh kung Balaam ug gibutangan ug mensahe ang iyang baba. Miington siya, "Balik ngadto kung Balak ug ihatag kaniya ang akong mensahe." **17** Mibalik si Balaam ngadto kaniya, ug tan-awa, nagtindog siya tapad sa iyang halad nga sinunog ug ang mga pangulo sa Moab uban kaniya. Unya miington si Balak kaniya, "Unsa man ang giington ni Yahweh?" **18** Gisugdan ni Balaam ang iyang pagpanagna. Miington siya, "Tindog, Balak, ug paminaw. Paminawaako, ikaw nga anak ni Sipor." **19** Ang Dios dili tawo, nga kinahanglan siya mamakak, o tawong binuhut nga kinahanglan niyang usbon ang iyang hunahuna. Aduna ba siyay gisaad nga wala niya buhatan? Aduna ba siyay giington nga buhatan nga wala niya tumana? **20** Tan-awa, girmandoan ako nga magpanalangin. Naghatag ang Dios ug panalangin, ug dili ko kini mausab. **21** Wala siyay nakita nga kalisod kang Jacob o kassamok sa Israel. Si Yahweh nga ilang Dios uban kanila, ug nanagsinggit alang sa ilang hari taliwala kanila. **22** Gipagawas sila sa Dios gikan sa Ehipto uban ang kusog nga sama sa ihalas nga baka. **23** Walay salamangka nga mabuhut batok kang Jacob, ug walay panagna nga makadaot sa Israel. Hinuon, kinahanglan igaingon kini mahitungod kung Jacob ug sa Israel, "Tan-awa kung unsa ang nabuhut sa Dios!" **24** Tan-awa, motindog ang mga tawo sama sa baye nga liyon, ingon nga liyon nga mogula ug mohasmag. Dili siya mohigda hangtod nga makaon niya ang iyakbitima ug makainom sa dugi sa iyang gipataw." **25** Unya miington si Balak kung Balaam, "Ayaw sila tungloha o panalangin." **26** Apan mitubag si Balaam ug giington si Balak, "Wala ko ba nasulit kanimo nga kinahanglan isulti ko ang tanan nga gisulti ni Yahweh kanako?" **27** Busa mitubag si Balak kung Balaam, "Dili karon, dad-on ko ikaw sa laing dapit. Tingali makapahimuot kini sa Dios nga tunglohon mo sila didto alang kanako." **28** Busa gidalda ni Balak si Balaam didto sa tumoy sa Bikud sa Peor, nga diin nagdungaw sa kamingawan. **29** Giington ni Balaam si Balak, "Tukori ako ug pito ka mga halaran dinihi ug pag-andam ug pito ka laki nga baka ug pito ka laki nga karnero." **30** Busa gibuhut ni Balak sumala sa giington ni Balaam; naghalad siya ug laki nga baka ug laki nga karnero sa matag halaran.

24 Sa dihang nakita ni Balaam nga nakapahimuot kang Yahweh ang pagpanalangin sa Israel, wala siya miadtido, sama sa ubang mga higayon, sa paggamit ug salamangka. Hinuon, midungaw siya ngadto sa kamingawan. **2** Giyahat niya ang iyang mga mata ug nakita niya nga nagkampo ang Israel, sa matag kaugalingon nila nga tribu, ug mikunsad ang Espiritu sa Dios diha kaniya. **3** Nadawat niya kini nga panagna ug miington, "Si Balaam nga anak ni Beor magapamulong na, ang tawong buka ang mga mata. **4** Nagisulti siya ug nakadungog sa mga pulong sa Dios. Nakakita siya ug panan-awon gikan sa Labing Gamhanan, nga iyang giyukboan samtang nakabuka ang iyang mga mata. **5** Pagkatahom sa imong mga tolda, Jacob, ang dapit nga imong gipuy-an, Israel! **6** Sama sa mga walog mikatag kini, sama sa mga tanaman daplin sa suba, sama sa mga aloe nga gitaniom ni Yahweh, sama sa mga sidro nga anaa sa kilid sa katubungan. **7** Midagayday ang tubig sa ilang mga timba, ug ang ilang binhi nabisbis pag-ayo. Ang ilang hari mas labaw kay sa kung Agag, ug ang ilang gingharian mapasidunggan. **8** Gidalda siya sa Dios paggawas

sa Ehipto, uban ang kusog nga sama sa ihalas nga baka. Kaonon niya ang kanasoran nga makigbatok tali kaniya. Dugmokon niya ang ilang mga bukog. Panaon niya sila pinaagi sa iyang mga pana. **9** Mihupo siya sama sa liyon, sama sa baye nga liyon. Kinsa man ang makaako sa pagsamok kaniya? Hinaot nga ang nagpanalangin kaniya mapanalanginan; ug hinaot nga ang nagtunglo kaniya matinunglo.” **10** Misilaob ang kasuko ni Balak batok kung Balaam ug gihapak niya ang iyang mga kamot tungod sa kasuko. Giingnan ni Balak si Balaam, “Gipatawag ko ikaw aron tunglohon ang akong mga kaaway, apan tan-awa, gipanalanginan mo hinun siya sa makatulong higayon. **11** Busa biya kanako karon dayon ug pauli sa imong pinuy-anan. Miington ako nga gantihan ko gayod ikaw, apan kanunay nga gihikaw ni Yahweh kanimo ang bisan unsa nga ganti.” **12** Unya mitubag si Balaam kung Balak, “Giingnan ko ang mga mensahero nga imong gipadala kanako, **13** Bisan pa ug ihataug ni Balak ang iyang palasyo nga puno sa plata ug bulawan, dili gayod nako supakon ang pulong ni Yahweh ug bisan unsa nga daotan ug maayo o bisan unsa nga akong gusto buhaton. Isulti ko lamang ang gisulti ni Yahweh kanako nga isulti.” Wala ko ba kini masulit kanila? **14** Busa karon, tan-awa, mobalik ako sa akong katawhan. Apan pahimangoan ko una ikaw kung unsa ang buhaton niining mga tawhana sa imong katawhan sa umaabot nga mga adlaw.” **15** Gisugdan ni Balaam kining panagna. Miington siya, “Si Balaam nga anak ni Beor nagapamulong, ang tawo nga buka ang mga mata. **16** Panagna kini sa usa ka tawo nga nakadungog sa mga pulong gikan sa Dios, nga adunay kahibalo gikan sa Labing Halangdon, nga adunay panan-awon gikan sa Labing Gamhanan, nga iyang giyukboan uban ang buka niya nga mga mata. **17** Nakita ko siya, apan wala siya karon dihi. Gitan-aw ko siya, apan dili siya duol. Motungha ang bituon gikan kung Jacob, ug mousbaw ug setro gikan sa Israel. Dugmokon niya ang mga pangulo sa Moab ug laglagon ang taranong mga kaliwati ni Set. **18** Unya ang Edomea mahimong mapanag-iya sa Israel, ug ang Sier ila usab nga mapanag-iya, ang mga kaaway sa Israel, nga buntogon sa Israel nga makusganon. **19** Gikan kung Jacob moabot ang hari nga modumala, ug laglagon niya ang mga nabiling buhi sa ilang siyudad.” **20** Unya gitan-aw ni Balaam ang Amalek ug gisugdan ang iyang panagna. Miington siya, “Ang Amalek kaniadto usa sa labing bartongan nga mga nasod, apan ang iyang kataposan mao ang kalaglagan.” **21** Unya mitan-aw si Balaam ngadto sa mga Kenihanon ug nagsugod sa iyang panagna. Miington siya, “Lig-on ang dapit nga iyonng gipuy-an, ug ang iyonng salag atuan sa mga bato. **22** Apán magun-ob ang Kain sa dihang dalhon kamo sa Assyria sa pagkabinihag.” **23** Unya gisugdan ni Balaam ang iyang kataposan nga panagna. Miington siya, “Pagkaalao! Kinsa man ang makasugakod sa dihang buhaton kini sa Dios? **24** Ang mga sakayan mangabot gikan sa Kitim; sulongon nila ang Assyria ug buntogon ang Eber, apan sila usab, matapos sa kalaglagan.” **25** Unya mitindog si Balaam ug mibiya. Mipauli siya sa iyang pinuy-anan, ug milakaw usab si Balak.

25 Nagpuyo ang Israel didto sa Sitim, ug nagsugod ang mga lalaki sa pagpakighilawas sa mga babaye sa Moab, **2** kay gidipat man sa Moabihanong mga tawo sa paghalad sa ilang mga dios. Busa miikaon ang mga tawo ug miyukbo sa mga dios sa Moabihanon. **3** Mikuyog ang mga kalalakin-an sa Israel sa pagsimba kung Baal sa Peor, ug misilaob ang kasuko ni Yahweh batok sa Israel. **4** Miington si Yahweh kung Moises, “Pamatay ang taranong mga pangulo sa katawhan ug ibitay sila sa akong atubangan aron madan-agam sila sa kahayag sa adlaw, aron nga ang akong hilabihan nga kasuko mopalayo gikan sa Israel.” **5** Busa miington si Moises sa mga pangulo sa Israel, “Ang matag usa kaninyo kinahanglan nga patyon ang iyang katawhan nga miyukog sa pagsimba kung Baal sa Peor.” **6** Unya miabot ang usa sa kalalakin-an sa Israel ug naqdala ug usa ka babaye nga Midianhon taliwala sa mga sakop sa iyang pamilya. Nahitabo kini sa atubangan ni Moises ug sa tanang katilingban nga katawhan sa Israel, samtang nanghilak sila didto sa pultahan sa tolda nga tigomanon. **7** Sa dihang nakita kini ni Pinehas nga anak ni Eleazar nga anak nga lalaki ni Aaron, nga pari, mitindog siya taliwala sa mga katilingban ug mikuhua ug usa ka bangkaw sa iyang kamot. **8** Gisundan niya ang lalaki nga Israelita ngadto sa tolda ug giduslak sa bangkaw ang ilang mga lawas, ang lalaki nga Israelita ug ang babaye. Busa mihungon ang hampak nga gipadala sa Dios sa katawhan sa Israel. **9** Kadtong nangamatay pinaagi sa hampak mikabat ug 24, 000 ang gidaghanon. **10** Misulti si Yahweh kung Moises ug nag-ingon, **11** “Si Pinehas nga anak nga lalaki ni Eleazar nga anak nga lalaki ni Aaron, nga pari, mao ang nagpahupay sa akong kapungot gikan sa mga tawo sa Israel tungod kay hilabihan ang iyang pagbat sa akong

gitinguha taliwala kanila. Busa wala ko ut-uta ang katawhan sa Israel sa hilabihan kong kasuko. **12** Busa iington, “miington si Yahweh, “Tan-awa, ihatag ko kung Pinehas ang akong kasabotan sa kalinaw. **13** Alang kaniya ug sa iyang mga kaliwat sunod kaniya, mao kini ang kasabotan sa walay kataposan nga pagkapari tungod kay matusig hauna siya alang kanako, nga iyang Dios. Gipapas niya ang mga sala alang sa katawhan sa Israel.”” **14** Karon ang ngalan sa lalaki nga Israelita nga gipatay uban ang babaye nga Midianhon mao si Simri nga anak ni Salu, ang pangulo sa pamilya sa mga katigulangan taliwala sa mga Simeonihanon. **15** Ang ngalan sa babaye nga Midianhon nga gipatay mao si Cosbi nga anak ni Sur, nga maoy pangulo sa tribo ug pamilya sa Midian. **16** Busa misulti si Yahweh kung Moises ug nag-ingon, **17** “Tagda ang mga Midianhon ingon nga mga kaaway ug sulonga sila, **18** kay gitagad nila kamo nga sama sa mga kaaway pinaagi sa ilang pagpanglimbon. Gigiyanon nila kamo ngadto sa daotan bahan sa Peor ug bahan sa ilang igsoon nga babaye nga si Cosbi, ang anak nga babaye sa pangulo sa Midian, nga gipatay sa adlaw sa hampak mahitungod sa Peor.”

26 Miabot ang takna human sa hampak, nakigsulti si Yahweh ngadto kung Moises ug kung Eleazar nga anak sa pari nga si Aaron.

Miington siya, **2** “Ihapa ang tanang katilingban sa katawhan sa Israel, gikan sa nagpanuigong ug 20 anyos pataas, sumala sa pamilya nga ilang giyikanong, ang tanan nga makahimo sa pag-adto sa gubat alang sa Israel.” **3** Busa nakigsulti si Moises ug ang pari nga si Eleazar ngadto kanila sa kapatacan sa Moab duol sa Jordan diido sa Jericho ug miington, **4** “Ihapa ang katawhan, gikan sa nagpanuigong ug 20 pataas, sumala sa gimando ni Yahweh kung Moises ug sa katawhan sa Israel, nga nakagawas sa yuta sa Ehipto.” **5** Si Ruben mao ang kinamagulangang anak ni Israel. Naggikan sa iyang anak nga lalaki nga si Hanuk ang banay sa mga Hanukanon. Naggikan kung Pallu ang banay sa mga Palluhanon. **6** Naggikan kung Hezron ang banay sa mga Hesronhanon. Naggikan kung Carmi ang banay sa mga Carmihanon. **7** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Ruben, nga mikabat ug 43, 730 ka mga kalalakin-an. **8** Si Eliab ang anak nga lalaki ni Pallu. **9** Ang mga anak nga lalaki ni Eliab mao sila si Nemuel, Datan ug Abiram. Mao kini ang Datan ug Abiram nga misunod kung Kora sa dihang ilang gihagit si Moises ug si Aaron ug naikigbatok kung Yahweh. **10** Gibuka sa yuta ang baba niini ug gilamoy silang tanan uban ni Kora sa dihang nangamatay ang iyang mga sumusunod. Niadtong taknaa, gilamoy sa kalayo ang 250 ka kalalakin-an, nga nahimong timaan sa pagpahimangno. **11** Apan wala nangamatay ang mga kaliwati ni Kora. **12** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Simeon: Kang Nemuel, ang banay sa mga Nemuelhanon, kung Jamin, ang banay sa mga Jaminhanon, kung Jachin, ang banay sa mga Jachinhanon, **13** kung Zera, ang banay sa mga Zerahanon, kung Saul, ang banay sa mga Saulhanon. **14** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Simeon, nga mikabat ug 22, 200 ka mga kalalakin-an. **15** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Gad: Kang Zefon, ang banay sa mga Zefonhanon, kung Haggi, ang banay sa mga Haggihanon, kung Suni, ang banay sa mga Sunihanon, **16** kung Osni, ang banay sa mga Osnihanon, kung Eri, ang banay sa mga Erihanon, **17** kung Arod, ang mga banay sa mga Arodihanon, kung Areli, ang banay sa mga Arelihanon. **18** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Gad, nga mikabat ug 40, 500 ka mga kalalakin-an. **19** Si Er ug si Onan ang mga anak nga lalaki ni Juda, apan nangamatay sila sa yuta sa Canaan. **20** Mao kini ang kabanayan sa lain pang mga kaliwati ni Judah: Kang Sela, ang banay sa mga Selahanon, kung Perez, ang banay sa mga Perezihanon, ug kung Zera, ang banay sa mga Zerahanon. **21** Mao kini ang mga kaliwati ni Perez: Gikan kung Hesron, ang banay sa mga Hesronhanon, kung Hamul, ang banay sa mga Hamulihanon. **22** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Juda, nga mikabat ug 76, 500 ka mga kalalakin-an. **23** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Isacar: Kang Tola, ang banay sa mga Tolahanon, kung Puva, ang banay sa mga Puvahanon, **24** kung Jasub, ang banay sa mga Jasubihanon, kung Simron, ang banay sa mga Simronhanon. **25** Mao kini ang kabanayan ni Isacar, nga mikabat ug 64, 300 ka mga kalalakin-an. **26** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwati ni Zabulon: kung Sered, ang banay sa mga Seredihanon, kung Elon, ang banay sa mga Elonhon, kung Jalel ang banay sa mga Jalelhanon. **27** Mao kini ang kabanayan sa mga Zabulonhon, nga mikabat ug 60, 500 ka mga kalalakin-an. **28** Si Manases ug Efraim mga kaliwati ni Jose. **29** Mao kini ang mga kaliwati ni Manases: kung Machir, ang banay sa mga Makirhanon (Si Makir ang amahan ni Gilead), kung Gilead, ang banay sa

mga Gileadihanon. **30** Mao kini ang mga kaliwat ni Gilead: Kang lezer, ang banay sa mga lezerhanon, kang Helek, ang banay sa mga Helekanhon, **31** kang Asriel, ang banay sa mga Asrielhanon, kang Siquem, ang banay sa mga Siquemhanon, **32** kang Semida, ang banay sa mga Semidahanon, kang Heper, ang banay sa mga Heperhanon. **33** Ang anak nga lalaki ni Heper nga si Selofehad walay anak nga mga lalaki apian mga babaye lamang. Ang mga ngalan sa iyang mga anak nga babaye mao sila: Malu, Noa, Hogla, Milca, ug Tirsa. **34** Mao kini ang kabanayan ni Manases, nga mikabat ug 52, 700 ka mga kalalakin-an. **35** Mao kini ang kabanayan ni Efraim: Kang Sutela, ang banay sa mga Sutelahanon, kang Bequer, ang banay sa mga Bequerhanon, kang Tahan, ang banay sa mga Tahananhon. **36** Ang mga kaliwat ni Sutela mao ang, kang Eran, ang banay sa mga Erananhon. **37** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Efraim, nga nikabat ug 32, 500 ka mga kalalakin-an. Mao kini ang mga kaliwat ni Jose nga giihah sumala sa ilang kabanayan. **38** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Benjamin: Kang Bela, ang banay sa mga Belahanon, kang Asbel, ang banay sa mga Asbelahanon, kang Ahiram, ang banay sa mga Ahiramhanon, **39** kang Setufam, ang banay sa mga Setufamhanon, kang Hufam, ang banay sa mga Hufamhanon. **40** Ang mga anak nga lalaki ni Bela mao sila si Ard ug Naaman. Gikan kang Ard ang banay sa mga Ardhanon, ug gikan kang Naaman ang banay sa mga Naamanhanon. **41** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Benjamin. Mikabat sila ug 45, 600 ka mga kalalakin-an. **42** Ang kabanayan sa mga kaliwat ni Dan mao ang, kang Suhuan, ang mga banay sa mga Suhamanhon. Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Dan. **43** Ang tanang kabanayan sa mga Susamhanon mikabat ug 64, 400 ka mga kalalakin-an. **44** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Aser: Kang Imna, ang banay sa mga Imnahanon, kang Isvi, ang banay sa mga Isvihanon, kang Beria, ang banay sa mga Berianhon. **45** Mao kini ang mga kaliwat ni Beria: Kang Heber, ang banay sa mga Heberhanon, kang Malkiel, ang banay sa mga Malkielhanon. **46** Ang ngalan sa anak nga babaye ni Aser mao si Sera. **47** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Aser, nga mikabat ug 53, 400 ka mga kalalakin-an. **48** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Naftali: Kang Jazel, ang banay sa mga Jazelahanon, kang Guni, ang banay sa mga Gunihanon, **49** kang Jeser, ang banay sa mga Jeserahanon, kang Silem, ang banay sa mga Silemanhon. **50** Mao kini ang kabanayan sa mga kaliwat ni Naftali, nga mikabat ug 45, 400 ka mga kalalakin-an. **51** Mao kini ang kumpletong ihatag sa mga kalalakin-an taliwal sa katawhan sa Israel: 601, 730. **52** Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug miuong, **53** "Kinahanglan bahinon ang yuta alang niinieng mga kalalakin-an isip ilang panulondon sumala sa gidaghanon sa ilang mga ngalan. **54** Sa mas daghan nga kabanayan kinahanglan nga ihatag mo ang mas dagko nga panulondon, ug sa gagmay nga kabanayan kinahanglan nga ihatag mo ang diuyut nga panulondon. Kinahanglan nimong ihatag ang panulondon sumala sa gidaghanon sa naihapp nga kalalakin-an sa matag pamilya. **55** Apan, kinahanglan ipaagi sa ripa ang pagbahnin sa yuta. Kinahanglan nga mapanunod nila ang yuta ingon nga bahinon kini sa mga tribu sa ilang mga katigulangan. **56** Kinahanglan nga bahinon ang panulondon diha sa daghan ug gagmay nga mga kabanayan, iapod-apod kini kanila pinaagi sa ripa." **57** Mao kini ang kabanayan ni Levi, nga giihah sumala sa tagsa-tagsa ka banay: Kang Gerson, ang banay sa mga Gersonhanon, kang Kohat, ang banay sa mga Kohathahanon, kang Merari, ang banay sa mga Merarahanon. **58** Mao kini ang kabanayan ni Levi: Ang banay sa mga Libnihanon, ang banay sa mga Hebronhanon, ang banay sa mga Malihanong, ang banay sa mga Musihanon, ug ang banay sa mga Korahanon. Si Kohat mao ang katigulangan ni Amram. **59** Ang asawa ni Amram mao si Jocabed, usa ka kaliwat ni Levi, nga natawo didto sa Ehipto. Gipakatawo niya ang ilang mga anak ni Amram, nga mao sila Aaron, Moises, ug si Miriam ang ilang igsoon nga babaye. **60** Pinaagi kang Aaron natawo si Nadab ug Abihu, Eleazar ug Itamar. **61** Namatay si Nadab ug Abihu sa dihang naghalad sila ug dili madawat nga sinunog ngadto kang Yahweh. **62** Nikabat ug 23, 000 ka mga kalalakin-an ang naihapp diha kanila, tanang kalalakin-an nga nagpangidaron ug usa ka bulan pataas. Apan wala sila giihah uban sa nga mga kaliwat ni Israel tungod kay wala may panulondon nga gihatag kanila uban sa katawhan sa Israel. **63** Mao kini ang mga naihapp ni Moises ug ni Eleazar nga pari. Giihah nila ang katawhan sa Israel didto sa kapatawan sa Moab dapit sa Jordan didto sa Jericho. **64** Apan walay usa kanila ang giihah ni Moises ug Aaron nga pari ang naapil sa dihang giihah ang mga kaliwat ni Israel didto sa kamingawan sa Sinai. **65** Kay miuong nang daan

si Yahweh nga kining mga tawhana mangamatay gayod sa kamingawan. Wala gayoy tawo nga nabilin diha kanila, gawas lamang kang Caleb ang anak nga lalaki ni Jepune ug si Josue ang anak nga lalaki ni Nun.

27 Unya miadto kang Moises ang mga anak nga babaye ni Selofehad nga anak nga lalaki ni Hepher nga anak nga lalaki ni Gilead nga anak nga lalaki ni Makir nga anak nga lalaki ni Manases, sa kabanayan ni Manases nga anak nga lalaki ni Jose. Mao kini ang mga ngalan sa iyang mga anak nga babaye: Si Mahla, Noah, Hegla, Milca ug Tirsa. **2** Mitindog sila sa atubangan ni Moises, ni Eleazar nga pari, sa mga pangulo, ug sa atubangan sa tanang katilingban ditto sa pultahan sa tolda nga tigoman. Miuong sila, **3** "Namatay ang among amahan ditto sa kamingawan. Dili siya kauban niadtong nagkatigom batok kang Yahweh nga kauban ni Kora. Namatay siya sa iyang kaugalingong sala, ug wala siyay mga anak nga lalaki. **4** Nganong kinahanglan man kuhao ang ngalan sa among amahan gikan sa mga sakop sa iyang banay tungod kay wala siyay anak nga lalaki? Tagai kami ug yuta ditto sa kaparyentihan sa among amahan." **5** Busa gidalid ni Moises kang Yahweh ang ilang suliran. **6** Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug miuong, **7** "Tinuod ang gipanulti sa mga anak nga babaye ni Selofehad. Kinahanglan nga ihatag nimo kanila ang yuta isip panulondon nga anaa sa kaparyentihan sa ilahang amahan, ug kinahanglan nimong siyurhon nga mahatag kini nga panulondon kanila. **8** Kinahanglan nga makigsulti ka sa katawhan sa Israel ug ining sila, 'Kung mamatay ang usa ka lalaki ug wala siyay anak nga lalaki, kinahanglan nga ihatag nimo ang iyang panulondon ngadto sa iyang mga anak nga babaye. **9** Kung wala siyay anak nga babaye, kinahanglan nimong ihatag ang iyang panulondon ngadto sa iyang igsoon nga mga lalaki. **10** Kung wala siyay mga igsoonong lalaki, kinahanglan nga imong ihatag ang iyang panulondon ditto sa igsoonong lalaki sa iyang amahan. **11** Kung walay igsoonong lalaki ang iyang amahan, kinahanglan nimong ihatag ang iyang panulondon ngadto sa pinakaduol nga pariente sa iyang banay, ug kinahanglan nga iya kining kuhao alang sa iyang kaugalingon. Mahimo na kining balaod nga gitukod pinaagi sa kasugao alang sa katawhan sa Israel, sumala sa gimando ni Yahweh kaniako." **12** Miuong si Yahweh kang Moises, "Tungas sa kabukiran sa Abiram ug tan-awa ang yuta nga akong gihatag sa katawhan sa Israel. **13** Human nimo kini hikit-i, ikaw usab kinahanglan makig-uban sa imong katawhan, sama sa imong igsoonong lalaki nga si Aaron. **14** Mahitabo kini tungod kay misupak kamong duha sa akong gimando ditto sa kamingawan sa Sin. Didto, sa dihang miagas ang tubig gikan sa bato, sa imong kasuko wala ikaw makahimo sa pagtahod kanako isip balaon atubangan sa tanang katilingban." Mao kini ang katubigan sa Meriba sa Kades didto sa kamingawan sa Sin. **15** Unya nakigsulti si Moises kang Yahweh ug miuong, **16** "Hiinact una ng ikaw, Yahweh, ang Dios sa mga spiritu sa tanang katawhan, moay magtudlo ug tawo nga sa labaw katilingban, **17** tawo nga makahimo sa paggawas ug pagsubol ngadto kanila ug makapangulo kanila paggawas ug makapasulod kanila, aron nga dili mahimong sama sa karnero nga walay magbalantay ang imong katilingban" **18** Miuong si Yahweh kang Moises, "Kuhaa si Josue nga anak ni Nun, ang tawo nga gipuy-an sa akong Espiritu, ug itapion ang imong kamot kaniya. **19** Ibuntang siya tutupad kang Eleazar nga pari ug sa atubangan sa tanang katilingban, ug sugoa siya nga mangulo kanila atubangan sa ilang mga mata. **20** Kinahanglan nga ihatag nimo kaniya ang pipila sa imong mga katungod, aron nga tumanon siya sa mga katawhan sa Israel. **21** Moardto siya sa atubangan ni Eleazar nga pari aron sa pagpangita sa akong kabubot-on alang kaniya pinaagi sa pagbuot sa Urim. Pinaagi lamang sa iyang mando nga makagawas o makasulod ang katawhan, siya ug ang tanang katawhan sa Israel uban kaniya, ang tanang katilingban." **22** Busa gihimo ni Moises ang gimando ni Yahweh kaniya. Iyang gikuha si Josue ug gibutang siya sa atubangan ni Eleazar nga pari ug sa tanang katilingban. **23** Gitapion niya ang iyang kamot kaniya ug gisugo siya sa pangpulo, sumala sa gimando ni Yahweh kaniya nga iyang buhaton.

28 Nakigsulti si Yahweh kang Moises ug miuong, **2** "Mandoi ang katawhan sa Israel ug sultihil sila, 'Kinahanglan nga maghalad kamo ug mga halad nganhi kanako sa gitakda nga mga panahon, ang akong pagkaon gikan sa halad nga sinunog aron nga maghatag ug kahumot alang kanako.' **3** Kinahanglan nga sultihan mo usab sila, 'Mao kini ang halad nga sinunog nga kinahanglan ninyong ihalad kang Yahweh—mga nating karnero nga laki nga usa pa ka tuig ug walay tatsa, duha kabuok sa matag adlaw, ingon nga halad nga sinunog sa matag-adlaw. **4** Kinahanglan

ihalad ninyo ang usa ka nating karnero sa buntag, ug kinahanglan ninyong ihalad ang usa pa ka nating karnero sa gabii. **5** Kinahanglan nga mohalad kamo ug ikanapulo nga babin sa epa sa labing maayo nga harina isip halad nga trigo, nga adunay sagol nga ikaupat nga babin sa hin sa binatil nga lana. **6** Mao kini ang halad nga sinunog sa matag-adlaw nga gimando ditdo sa Bukid sa Sinai aron makahatag ug kahumot, usa ka halad nga sinunog alang kang Yahweh. **7** Ang halad nga ilimnon nga isagol niini kinahanglan anaa sa ikaupat nga babin sa hin alang sa usa sa mga karnero. Kinahanglan nga buboan ninyo ang balaan nga dapit sa halad nga isog nga ilimnon alang kang Yahweh. **8** Kinahanglan nga inyong ihalad sa gabii ang lain pang karnero uban sa lain pang halad nga trigo sama niadtong inyong gihalad sa buntag. Kinahanglan nga maghalad na usab kamo ug lain pang halad nga ilimnon uban niini, halad nga sinunog, aron makahatag ug kahumot alang kang Yahweh. **9** Sa adlaw nga Igppapahulay kinahanglan nga maghalad kamo ug duha ka nating karnero nga laki, usa ka tuig ang kagulangon ug walay tatsa, ug 2/10 sa epa sa labing maayo nga harina isip halad nga trigo, nga gisagolan ug lana, ug ang halad nga ilimnon uban niini. **10** Mao na kini ang halad nga sinunog sa matag adlaw nga Igppapahulay, dugang kini sa matag-adlaw nga halad nga sinunog inubanan sa halad nga ilimnon. **11** Sa unang adlaw sa matag bulan, kinahanglan nga maghalad kamo ug halad nga sinunog alang kang Yahweh. Kinahanglan nga maghalad kamo ug duha ka laki nga nating baka, usa ka laking karnero, ug pito ka laki nga nating karnero nga usa ka tuig ug walay tatsa. **12** Kinahanglan nga maghalad usab kamo ug 3/10 sa epa sa labing maayo nga harina isip halad nga trigo nga gisagolan ug lana alang sa matag laking baka, ug 2/10 sa epa sa labing maayo nga harina isip halad nga trigo nga gisagolan ug lana alang sa usa sa laking karnero. **13** Kinahanglan usab kamong maghalad sa ikanapulong babin sa epa sa labing maayo nga harina nga gisagolan ug lana isip halad nga trigo alang sa matag nating karnero. Mao na kini ang halad nga sinunog, aron mohatag ug kahumot, halad nga sinunog alang kang Yahweh. **14** Ang halad nga ilimnon sa katawhan kinahanglan tunga lamang ka hin sa bino alang sa laking baka, ikatuloh babin sa hin alang sa laking karnero, ug ikaupat nga babin sa hin alang sa nating karnero. Mao na kini ang halad nga sinunog alang sa matag bulan sa tibuo nga mga bulan sa usa ka tuig. **15** Usa ka laki nga kanding ang kinahanglan ihalad alang sa halad sa sala. Dugang kini sa mga halad nga sinunog sa matag-adlaw uban sa halad nga ilimnon. **16** Sa ika-14 nga adlaw sa unang bulan, saulogon ang Pagsaylo ni Yahweh. **17** Sa ika-15 nga adlaw niining bulana kinahanglan sila magpatigayon ug kasaulogan. Sulod sa pito ka adlaw kinahanglan sila mokaon sa tinipay nga walay igpapatuwo. **18** Sa unang adlaw, kinahanglan adunay balaan nga panagtigom aron pasidungan si Yahweh. Kinahanglan nga dili kamo magtrabaho nianang adlawa. **19** Apan, kinahanglan nga maghalad kamo ug halad nga sinunog, usa ka halad nga sinunog alang kang Yahweh. Kinahanglan maghalad kamo ug duha ka laki nga nating baka, usa ka laking karnero, ug pito ka laki nga nating karnero nga usa ka tuig, nga walay tatsa. **20** Inubanan sa laking baka, kinahanglan nga maghalad kamo ug halad nga trigo sa 3/10 sa epa sa labing maayo nga harina nga gisagolan ug lana, ug inubanan sa laking karnero 2/10. **21** Sa matag usa sa pito ka nating karnero, kinahanglan maghalad kamo ug ikanapulong babin sa epa sa labing maayo nga harina nga gisagolan ug lana, **22** ug usa ka laki nga kanding isip halad sa sala aron mapasaylo ang inyong mga kaugalingon. **23** Kinahanglan nga ihalad ninyo kini ingon nga dugang sa halad nga sinunog nga gimando kaniryo sa matag buntag. **24** Sama sa gihulagway dinihi, kinahanglan nga ihalad ninyo kini nga mga halad matag-adlaw, sulod sa pito ka adlaw sa Pagsaylo, ang pagkaon sa halad nga sinunog, ang kahumot nga alang kang Yahweh. Kinahanglan nga ihalad kini dugang sa halad nga sinunog ug sa halad nga ilimnon sa matag-adlaw. **25** Sa ika pito nga adlaw kinahanglan nga magpatigayon kamo ug balaan nga panagtigom aron sa pagpasidungog kyang Yahweh, ug kinahanglan nga dili kamo magtrabaho nianang adlawa. **26** Alang usab sa adlaw sa unang mga bunga, sa dihang maghalad kamo ug halad nga trigo ngadto kyang Yahweh sa inyong Kasaulogan sa mga Semana, kinahanglan nga magbuhat kamo ug balaan nga panagtigom aron sa pagpasidungog kyang Yahweh, ug kinahanglan nga dili kamo magtrabaho nianang adlawa. **27** Kinahanglan nga maghalad kamo sa halad nga sinunog aron makahatag ug kahumot alang kang Yahweh. Kinahanglan nga maghalad kamo ug duha ka laki nga nating baka, usa ka laking karnero, ug pito ka laki nga nating karnero nga usa pa ka tuig. **28** Paghalad usab ug halad nga trigo uban niini: labing maayo nga harina nga gisagolan ug lana, 3/10 sa epa sa labing

maayo nga harina nga gisagolan ug lana alang sa laking baka ug 2/10 alang sa laking karnero. **29** Paghalad kamo ug ikanapulo nga babin sa epa sa labing maayo nga harina nga gisagolan ug lana alang sa matag usa sa pito ka nating karnero, **30** ug usa ka laki nga kanding aron mapasaylo ang inyong kaugalingon. **31** Sa dihang ihalad ninyo kining mga mananap nga walay tatsa, uban sa halad nga ilimnon, mahimo kining dugang sa halad nga sinunog ug halad nga trigo sa matag adlaw."

29 "Sa ikapito nga bulan, sa unang adlaw sa bulan, kinahanglan nga aduna kamoy balaang panagtigom aron sa pagpasidungog kyang Yahweh. Kinahanglan nga dili kamo motrabaho sa naandang bulhaton nianang adlawa. Kay mao kana ang adlaw nga magpatingog kamo sa mga trumpet. **2** Kinahanglan kamong maghalad og sinunog nga halad aron maghatag ug kahumot alang kyang Yahweh. Kinahanglan kamong maghalad og usa ka batan-on torong baka, usa ka laking karnero, ug pito ka laking karnero nga usa katuig ang panuigon, ang matag-usa kinahanglan nga walay tatsa. **3** Kinahanglan ninyo kining ihalad uban ang trigo nga halad, labing maayong harina nga sinagulug lana, tulo sa ikanapulo sa torong baka, ug duha sa ikanapulo sa torong karnero, **4** ug usa sa ikanapulo sa matag pito ka nating karnero. **5** Ug kinahanglan kamong maghalad og usa ka torong kanding ingon nga halad alang sa pagwagtang sa inyong sala. **6** Himoa kini nga mga halad sa ikapito nga bulan dungag sa tanang mga halad nga inyong pagahimoon sa unang adlaw sa matag bulan: uban niini ang mahinungdanong sinunog nga halad ug ang trigo nga halad. Dungag kini sa kasagaran halad nga sinunog, ang matag trigo nga halad ug ang matag ilimnon nga mga halad. Sa dihang buhaton ninyo kining mga halara, inyong gituman ang balaod sa paghatag og humot nga halad, usa ka halad nga gihimo pinaagi sa kalayo alang kyang Yahweh. **7** Sa ikanapulo nga adlaw sa ikapitong bulan kinahanglan nga aduna kamoy balaang panagtigom aron sa pagpasidungog kyang Yahweh. Kinahanglang magpaubos kamo ug dili motrabaho. **8** Kinahanglan kamong maghalad og sinunog aron maghatag ug kahumot alang kyang Yahweh. Kinahanglan nga maghalad kamo ug usa ka batan-on nga torong baka, usa ka laking karnero, pito ka nating karnero nga usa ka tuig ang kagulangon. Kinahanglan nga ang matag-usa walay tatsa. **9** Kinahanglan inyo silang ihalad uban ang trigo nga halad, labing maayong harina sinagulug lana, tulo ka ikanapulo sa torong baka, duha sa ikanapulo sa usa ka torong karnero, **10** ug ikanapulo sa matag pito ka mga nating karnero. **11** Kinahanglan kamong maghalad og usa ka torong kanding ingon nga halad sa sala. Dungag kini nga halad alang sa pagwagtang sa sala, ang kasagaran nga sinunog nga halad, ang matag trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **12** Sa iakainse nga adlaw sa ikapitong bulan kinahanglan maghimo kamo og balaang panagtigom alang sa pagpasidungog kyang Yahweh. Kinahanglan nga dili kamo motrabaho sa naandang bulhaton nianang adlawa, ug kinahanglan ninyong ipadayon ang kapistahan alang kaniya sulod sa pito ka adlaw. **13** Kinahanglan kamong maghalad og sinunog nga halad, usa ka halad nga pinaagi sa kalayo aron maghatag og kahumot alang kyang Yahweh. Kinahanglan nga maghalad kamo og trise ka batan-on nga torong baka, duha ka torong karnero, ug katorse ka torong karnero nga usa katuig ang kagulangon. Ang matag-usa kinahanglan nga walay tatsa. **14** Kinahanglan ninyo silang ihalad uban ang trigo nga halad, labing maayong harina sinagulug lana, tulo ka ikanapulo sa matag trise ka torong baka, duha ka ikanapulo sa duha ka torong karnero, **15** ug ikanapulo sa matag-usa sa katorse ka karnero. **16** Kinahanglan nga maghalad kamo og usa ka torong kanding ingon nga halad alang sa sala dungag sa naandang sinunog nga mga halad, uban niini ang matag trigo nga halad, ug ang ilimnon nga halad. **17** Sa ikaduhang adlaw sa panagtigom, kinahanglan kamong maghalad og dose ka batan-on nga torong baka, duha ka torong karnero, ug katorse ka nating karnero nga usa katuig ang kagulangon, kinahanglan nga ang matag-usa walay tatsa. **18** Kinahanglan buhaton ninyo kini uban ang halad nga trigo ug ang ilimnon nga mga halad alang sa mga torong baka, alang sa mga torong karnero, ug alang sa mga nating karnero, paghimog daghang mga halad ingon sa mga gisugo. **19** Kinahanglan kamong maghalad og usa ka torong kanding ingon nga halad alang sa sala dungag sa naandang sinunog nga halad, ang matag trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **20** Sa ikatulo nga adlaw sa panagtigom, kinahanglan nga maghalad kamo og onse ka torong baka, duha ka torong karnero, ug katorse ka nating karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, kinahanglan nga ang matag-usa walay tatsa.

21 Kinahanglan nga buhaton ninyo kini uban ang trigo nga halad ug ang ilimnon nga mga halad alang sa torong baka, alang sa torong karnero, ug alang sa mga nating karnero, paghimog halad nga sama kadaghan sa mga halad nga gisugo. **22** Kinahanglan kamong maghalad og usa ka torong kanding ingon nga halad alang sa sala dugang sa naandang sinunog nga halad, matag trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **23** Sa ikaput ngadlaw sa panagtigom, kinahanglan kamong maghalad og napulo ka torong baka, duha ka torong karnero, ug katorse ka nating mga karnero nga usa katuig ang kagulangon, kinahanglan nga ang matag-usa walay tatsa. **24** Kinahanglan himoon ninyo kana uban ang trigo nga halad ug ilimnon nga mga halad alang sa torong baka, alang sa torong karnero, ug alang sa mga nating karnero, nga sama kadaghan sa mga halad nga gisugo. **25** Kinahanglan kamong maghalad og usa ka torong kanding ingon nga halad alang sa sala dugang sa naandang sinunog nga halad, trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **26** Sa ikalima nga adlaw sa panagtigom, kinahanglan kamong maghalad og siyam ka torong baka, duha ka torong karnero, ug katorse ka nating karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ang matag-usa kinahanglan nga walay tatsa. **27** Kinahanglan nga buhaton ninyo kini uban ang trigo nga halad ug ang ilimnon nga mga halad alang sa mga torong baka, alang sa mga torong karnero, ug alang sa mga nating karnero, buhata sama kadaghan sa mga halad nga gisugo. **28** Kinahanglang maghalad kamo og usa ka torong kanding ingon nga halad alang sa sala dugang sa naandang sinunog nga halad, trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **29** Sa ikauom ngadlaw sa panagtigom, kinahanglan nga maghalad kamo og walo ka torong baka, duha ka torong karnero, ug katorse ka torong karnero, ug matag-usa kinahanglan nga walay tatsa. **30** Kinahanglan nga buhaton kini uban ang trigo nga halad ug ang ilimnon nga mga halad alang sa torong baka, alang sa mga torong karnero, ug alang sa mga nating karnero, buhata sama ka daghan sa mga halad nga gisugo. **31** Kinahanglan nga maghalad kamo usa ka laking kanding alang sa sala dugang sa naandang sinunog nga halad, trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **32** Sa ikapito ngadlaw sa panagtigom, kinahanglan nga maghalad kamo og pito ka torong baka, duha ka torong karnero, ug katorse ka nating karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ang matag-usa kinahanglan nga walay tatsa. **33** Kinahanglan nga buhaton kini uban ang trigo nga halad ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **34** Kinahanglan nga maghalad kamo usa ka torong kanding alang sa sala dugang sa naandang sinunog nga halad, trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **35** Sa ikawalo ngadlaw kinahanglan magbuhut kamog laing maligdong nga panagtigom. Kinahanglan nga dili kamo motrabaho sa naandang buhaton nianang adlaw. **36** Kinahanglan kamong maghimo og sinunog nga halad, usa ka halad nga pinaagig kalayo aron maghatag og kahumot alang kang Yahweh. Kinahanglan nga maghalad kamo og usa ka laking baka, usa ka torong karnero, ug pito ka torong karnero nga usa ka tuig ang kagulangon, ang matag-usa kinahanglan nga walay tatsa. **37** Kinahanglan ninyong ihalad ang ilang mga trigo nga halad ug ang ilang ilimnon nga mga halad alang sa torong baka, alang sa torong karnero, ug alang sa mga nating karnero, buhata sama kadaghan sa mga halad nga gisugo. **38** Kinahanglan nga maghalad kamo og usa ka torong kanding ingon nga halad alang sa sala dugang sa naandang sinunog nga halad, trigo nga halad, ug ang ilang ilimnon nga mga halad. **39** Mao kini ang kinahanglan ninyong ihalad ngadto kang Yahweh sa inyong mga kapistahan. Mao kini ang dungas sa inyong mga panaad ug kinabuton-nga nga mga halad. Kinahanglan ninyo kining ihalad ingon nga sinunog nga mga halad, trigo nga mga halad, ilimnon nga mga halad, ug ang pagpakigdait nga halad. **40** Gisulihan ni Moises ang katawhan sa Israel sa tanan nga gisugo ni Yahweh kaniya nga isulti.

30 Nakigsulti si Moises ngadto sa pangulo sa mga tribu sa katawhan sa Israel. Miungon siya, "Mao kini ang gisugo ni Yahweh. **2** Si bisan kinsa nga mohimo ug panumpa o panaad kang Yahweh nga mogapos kaniya uban sa usa ka saad, kinahanglan ngil dili niya pakyason ang iyang pulong. Kinahanglan tumanon niya ang tanan niyang gisaad ng buhaton nga migula sa iyang baba. **3** Sa dihang ang usa ka batan-ong babaye nga nappuyo sa balay sa iyang amahan nanumpa kang Yahweh ug migapos sa iyang kaugalingon uban sa usa ka saad, **4** kung nakadungog ang iyang amahan sa iyang panumpa ug sa saad nga migapos kaniya, ug wala siyay gisulti aron sa pagbadlong kaniya, ang tanan niyang gipanumpa

magpabilin. Ang tanang saad nga diin migapos kaniya magpabilin. **5** Apan kung ang iyang amahan nakadungog sa iyang gipanumpa ug sa iyang gisaad, unya walay gisulti ang iyang amahan kaniya, magpabilin nga mapugsanong tanang gipanumpa ug gisaad nga iyang gibutang sa iyang kaugalingon. **6** Apan, kung madungog sa iyang amahan ang tanan niyang panaad ug ang iyang gipanumpa nga migapos kaniya, ug kung dili siya tugtan sa iyang amahan nianang adlaw, dili na kini magpabilin. Pasayloon siya ni Yahweh tungod kay ang iyang amahan ngadmulan man kaniya. **7** Kung magminyo siya sa usa ka lalaki samitung aana pa siya niadto nga mga panaad, o kung naghimo siya ug dinalidali nga saad diin obligado siya, kadtong tulobagon magpabilin nga mapugsanong. **8** Apan kung ang iyang bana magpugong kaniya nianang adlaw sa dihang nadungog niya ang mahitungod niini, nagsapabot nga napawalay bili na sa iyang bana ang panaad nga iyang gihimo, ug ang dinalidali nga nasulti sa iyang ngabil nga migapos sa iyang kaugalingon. Himoон siyang gawasnon ni Yahweh. **9** Apan alang sa usa ka bala o sa binulagan nga babaye, ang tanan nga migapos sa iyang kaugalingon ngapagapabilin batok kaniya. **10** Ug kung ang usa ka babaye nanaad diha sa balay sa iyang bana o nagobliga sa iyang kaugalingon sa pagpanumpa, **11** ug nadungog kini sa iyang bana apan wala siyay gisulti kaniya ug wala mipugong kaniya, ang tanan niyang gipanumpaan kinahanglan magpadayon ug ang katungdanan nga iyang gihimo kinahanglan gayod magpabilin. **12** Apan kung wagtongan kini sa iyang bana nianang adlaw sa iyang pagkadungog mahitungod niini, ang bisan unsa nga migula sa iyang ngabil mahitungod sa iyang mga panaad ug gisaad dili na gayod magpabilin. Gipawalay bili kini sa iyang bana. Himoон siyang gawasnon ni Yahweh. **13** Ang tanang panaad o panumpa usa sa kabaya nga naggapos kaniya aron sa pagawalay bili kaniya sa usa ka butang mahimong uyon o ipakawalay bili pinaagi sa iyang bana. **14** Apan kung wala siyay isulti kaniya sa matag adlaw, gilig-oni niya ang tanan niyang panaad ug panumpa nga iyang gihimo. Guyonan niya kini tungod kay wala siyay gisulti kaniya niana nga higayon sa iyang pagkadungog niini. **15** Ug kung ang iyang bana ngahulut pa ug dugay sa pagwagtang sa panaad nga dugay nang gisaad sa iyang asawa, nagsapabot nga ang bana ang manubag sa iyang sala." **16** Mao kini ang balaod nga gitmando ni Yahweh kung Moises aron ipahibalo—ang balaod taliwala sa usa ka lalaki ug sa iyang asawa ug taliwala sa usa ka amahan ug sa iyang anak nga babaye sa dihang anaa pa siya sa iyang pagkabatan-on diha sa panimalay sa iyang amahan.

31 Nakig-istorya si Yahweh kung Moises ug miungon, **2** "Panimasli ang mga Midianhon tungod sa ilang gibuhat sa mga Israelita. Human niana, mamatay ka na ug motipon sa imong katawhan." **3** Busa giungnan ni Moises ang katawhan. "Paandama ang pipila sa iyang kalalakin-an alang sa pakigugbat batok sa mga Midianhon ug dalha ang pagpanimalos ni Yahweh kanila. **4** Ang matag banay sa Israel kinahanglan magpadala og usa ka libo nga mga sundalo alang sa gubat." **5** Busa gawas sa liniboa kalibbo ka mga lalaki sa Israel, ang matag banay naugpadala og 1, 000 alang sa gubat, 12, 000 tanan ang mga lalaki. **6** Unya giapada sila ni Moises alang sa gubat, 1000 sa matag banay, uban ang kahineas nga anak ni Eleazar nga pari, uban ang pipila ka butang nga gikan sa balaang dapit ug ang trumpeta nga anaa kaniya aron patingogon ingon nga timaan. **7** Nagkig-away sila sa mga Midianhon, sumala sa gisugo ni Yahweh kung Moises. Gipangpatay nila ang matag kalalakin-an. **8** Gipamatay nila ang mga hari sa Midian uban sa ilang mga patay: Evi, Rekem, Zur, Hur, ug Reba, ang lima ka hari sa Midian. Ila usab nga gipataw si Balaaq nga anak ni Beor, gamit ang espada. **9** Gibihag sa kasundalohan sa mga Israelita ang mga babaye sa Midian, ang ilang mga anak, ang tanan nilang mga baka, ang tanan nilang mga karnero, ug ang tanan nilang kabtagan. Gidala nila kini iginong nga inilog. **10** Gipangsungog nila ang tanang mga siyudad ug tanan nilang mga kampo diin sila nappuyo. **11** Gidala nila ang tanan nilang inilog ug mga binilanggo, mga katawhan ug kahayopan. **12** Gidala usab nila ang mga binilanggo, ang mga inilog nga mga butang ngadto kang Moises, kung Eleazar nga pari, ug ngadto sa katilingban sa Israel. Gidala nila kini ngadto sa kampo diha sa patag sa Moab, sa dapit sa Jordan duol sa Jerico. **13** Si Moises, si Eleazar ang pari, ug ang tanang mga pangulo sa katilingban miadto sa gawas sa kampo aron pasugat kanila. **14** Apan nasuko si Moises sa mga opisyal sa kasundalohan, sa mga pangulo sa liboan ug mga kapitan sa gatosan, nga miabot gikan sa gubat. **15** Miungon si Moises kanila, "Gitugotan ba ninyo nga mabuhi ang mga kababayan-an? **16** Tan-awa, kining mga bayhana mao ang makaangin sa katawhan sa

Israel, sumala sa mga tambag ni Balaam, nga nakasala kang Yahweh didto sa Peor, sa dihang ang katalagman miabot sa katawhan ni Yahweh. **17** Karon dayon, patya ninyo ang mataq kabataan nga lalaki, ug patya ang tanang babaye nga nakadulog na ug lalaki. **18** Apan dalha ninyo ang tanang batan-onq babaye nga wala pa sukad makadulog og lalaki. **19** Kinahanglan kamong magkampo sa gawas sa Israel sulod sa pito ka adlaw. Kamong tanan nga nakapatay o nahakikap og bisan unsang patayng tawo—kinahanglan ninyong hinloan ang iyong mga kaugalingon sa ikatulo nga adlaw ug sa ikapito nga adlaw—kamo ug ang inryong mga binilanggo. **20** Ug hinloan ang iyong matag bisti, ang tanan nga hinimo gikan sa panit sa mananap ug sa balibho sa mga kanding, ug ang tanang hinimo gikan sa kahoy.” **21** Miington si Eleazar ang pangulog pari ngadto sa kasundalohan nga miadto sa gubat, “Mao kini ang gipakanaog nga baloada nga gihatag ni Yahweh kang Moises: **22** Ang bulawan, plata, bronsi, bakal, aloy ug tingga, **23** ug ang tanan nga dili masunog sa kalayo, kinahanglan nga ibutang ninyo kini agi sa kalayo, ug mahinlo na kini. Kinahanglan ninyong hinloan kadtong mga butanga pinaagi sa tubig nga panghinlo. Bisan unsang dili maagi sa kalayo kinahanglan ninyong hinloan pinaagi tubig. **24** Ug kinahanglan ninyong labhan ang inryong mga bisti sa ikapitong adlaw, ug unya mahinlo na kamo. Human niana makasulod na kamo sa kampo sa mga Israelita.” **25** Unya nakig-istorya si Yahweh kang Moises ug miington, **26** “Ipho ang tanang inilog nga mga butang nga ilang gidal, apil ang tawo ug kayahopan. Ikaw, si Eleazar nga pari, ug ang mga pangulo sa matag banay sa katilingban. **27** Kinahanglan nga magbahnin sa inilog ngadto sa duha ka bahan. Bahina talibala sa kasundalohan nga miadto sa gubat ug sa tanang katawhan sa katilingban. **28** Unya kuhaa ang buhis aron ihatag kanako gikan sa mga kasundalohan nga miadto sa gubat. Kini nga buhis kinahanglan usa gikan sa matag 500, bisan pa og mga tawo, baka, asno, karnero, o kanding. **29** Kuhaa kini nga buhis gikan sa ilang bahan ug ihatag ngadto kang Eleazar nga pari aron ihalad kanako. **30** Ug usab gikan sa katunga nga bahan sa katawhan sa Israel, kinahanglan kuaon nimo ang usa sa matag 50—sa tawo, baka, asno, karnero, ug kanding. Ihatag kini ngadto sa mga Levita nga nag-atiman sa akong tabernakulo.” **31** Busa si Moises ug si Eleazar nga pari mibuhat sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **32** Karon ang mga inilog nga nabilin gikan sa naaongon sa mga sundalo mao ang 675, 000 ka mga karnero, **33** 72, 000 ka mga baka, **34** 61, 000 ka mga asno, **35** ug 32, 000 ka mga babaye nga wala pa makadulog og bisankinsa lalaki. **36** Ug ang katunga nga gitipigan alang sa mga sundalo may gidaghanon nia 337, 000 ka mga karnero. **37** Ug 675 ka mga karnero ang bahan ni Yahweh. **38** Ang mga baka kay 36, 000 ug ang bahan ni Yahweh 72 ka mga baka. **39** Ang mga asno mikabat og 30, 500 ug gikan niana ang bahan ni Yahweh 61. **40** Ang katawhan mikabat og 16, 000 ka mga babaye og ang bahan ni Yahweh 32. **41** Gikuha ni Moises ug buhis nga alang sa paghalad nga ihatag ngadto kang Yahweh. Gihatag niya kini kang Eleazar nga pari, sumala sa gisugo ni Yahweh kang Moises. **42** Ug ang katunga nga alang sa katawhan sa Israel nga gikuha ni Moises gikan sa mga sundalo nga miadto sa gubat. **43** ang katunga sa katilingban mikabat og 337, 500 ka mga karnero, **44** 36, 000 ka mga baka, **45** 30, 500 ka mga asno, **46** 16, 000 ka mga babaye. **47** Katunga gikan sa bahan sa katawhan sa Israel, mikuha si Moises ug usa sa matag 50, gikan sa mga tawo ug mga hayop. Gihatag niya kini ngadto sa mga Levita nga nag-atiman sa tabernakulo, sumala sa gisugo ni Yahweh kaniya nga pagabuhaton. **48** Unya ang mga opisyales sa kasundalohan, ang mga pangulo sa linibohan nga kasundalohan ug ang kapitan sa matag gatosan ka mga sundalo, miadto kang Moises. **49** Miington sila kaniya, “Kaming imong mga sulugoon mihiap sa kasundalohan nga naailalam sa among pagdumala, walay nawala kanila bisan isa. **50** Dala namo ang mga halad alang kang Yahweh, nga nakita sa matag tawo, mga butang nga bulawan, mga pulseras sa kamot ug bukton, pangseloya nga mga singsing, ariyos, ug kwentas, aron pasayloyon kami ni Yahweh.” **51** Si Moises ug si Eleazar nga pari midawat sa mga bulawan ug sa tanang butang nga hinulma sa tawo gikan kanila. **52** Ang tanang bulawan nga ilang gihatag kang Yahweh—ang mga halad nga gikan sa mga pangulo sa linibohan ug gikan sa kapitan sa ginatos ka sundalo—mitibang og 16, 750 ka shekels. **53** Ang matag sundalo nakabaton og inilog, ang matag tawo alang sa iyang kaugalingon. **54** Si Moises ug Eleazar nga pari mikuha sa bulawan gikan sa mga pangulo sa linibohan ug sa kapitan sa gatosan ka mga sundalo. Gidala nila kini ngadto sa tolda nga tagboaanan ingon nga pahinundom sa katawhan sa Israel ngadto kang Yahweh.

32 Karon ang mga kaliwat ni Reuben ug ni Gad adunay daghang binuhing mananap. Sa dihang nakita nila ang yuta sa Jazer ug Gilead, ang yuta nindot nga dapit alang sa binuhi nga mga mananap. **2** Busa ang mga kaliwat ni Gad ug Reuben miduol ug nakigsulti kang Moises, ug kung Eleazar nga pari, ug ngadto sa mga pangulo sa katawhan. Miington sila, **3** “Mao kini ang listahan sa mga dapit nga among nasus: Atarot, Dibon, Jazer, Nimra, Heshbon, Eleale, Sebam, Nebo, ug Beon. **4** Mao kini ang mga yuta nga gisulog ni Yahweh atubangan sa katawhan sa Israel, ug maayo kini nga mga dapit alang sa binuhi nga mga mananap. Kami, nga imong mga sulugoon, adunay daghang mga binuhi nga mananap.” **5** Miington sila, “Kung nakakita kami ug kaluoy gikan sa imong pana-aw, ihatag mo una kining yutaa kanamo, nga imong mga sulugoon, ingleg na panag-iyahon. Ayaw na kini palabanga sa Jordan.” **6** Mitubag si Moises sa mga kaliwat ni Gad ug Reuben, “Kinahanglan ba nga moadto ang inryong mga igsoon nga lalaki sa gubat samtang napahimutang lang kamo dinihi? **7** Nganong gipakawad-an man ninyo ug paglaom ang mga kasingkasing sa katawhan sa Israel sa dili pag-adto sa yuta nga gihatag ni Yahweh kanila? **8** Ang inryong mga amahan ngabuhut sa samang butang sa dihang gipadala ko sila gikan sa Kadesh Barnea aron sa pagusisa sa yuta. **9** Nangadto sila sa walog sa Escol. Nakita nila ang yuta ug unya gipakawad-an nila ug paglaom ang mga kasingkasing sa katawhan sa Israel mao ng midumili sila sa pagsulod sa yuta nga gihatag ni Yahweh kanila. **10** Misilaob ang kasuko ni Yahweh niana nga adlaw. Nanumpa ug miington siya, **11** “Sa pagkatiuod walay bisan usa sa makalikingkawas gikan sa Ehipto, nga ngapangidaron ug 20 pataas, nga makakita sa yuta nga akong gisaad kang Abraham, kang Isaac, ug kung Jacob, tungod kay wala sila misundon kanako sa hingpit, gawas kang. **12** Caleb nga anak ni Jefune nga Kenizihan, ug kung Josue nga anak ni Nun. Si Caleb ug si Josue lamang ang hingpit misundon kanako.” **13** Busa misilaob ang kasuko ni Yahweh batok sa Israel. Gipalatagaw niya sila libot sa kamingawan sulod sa 40 ka katuigan hangtod nga ang tanang kaliwanan nga nakabuhut ug daotan sa iyong pana-aw nangamatay. **14** Tan-awa, mibarog kamo sa dapit sa inryong mga katigulangan, sama sa makasasala kaayo nga mga tawo, nga ngapadugan sa kasuko ni Yahweh ngadto sa Israel. **15** Kung magabiyaga kamo gikan sa pagsundon kaniya, biyania niya pag-usab ang Israel didto sa kamingawan ug laglagon ninyo kini nga mga katawhan.” **16** Busa miduol sila kung Moises ug miington, “Tugot kami sa pagtukod dinihi ug mga kural alang sa among mga baka ug mga siyudad alang sa among mga pamilya. **17** Apan, mangandam kamo ug mosul-ob sa hinagibin uban sa kasundalohan sa Israel hangtod nga magiyahan naming sila ngadto sa ilang dapit. Apan ang among mga pamilya magpuyo sa lig-ong mga siyudad tungod sa ubang katawhan nga ngapabilin buhi niining yutaa. **18** Dili kami mobalik sa among mga balay hangtod nga ang matag-usa sa mga tawo sa Israel makaongkon sa iyang panulondon. **19** Dili namo mapanunod ang yuta uban kanila sa pikas nga bahan sa Jordan, tungod kung ang among panulondon anaa dinihi sa silangang bahan sa Jordan.” **20** Busa mitubag si Moises kanila, “kung buhaton ninyo ang inryong gisulti, kung sul-uban ninyo ang inryong mga kaugalingon ug hinagibin sa atubangan ni Yahweh ngadto sa gubat, **21** unya ang matag-usa sa inryong sinul-oban ug hinagibin nga mga tawo kinahanglan nga molabang sa Jordan sa atubangan ni Yahweh, hangtod nga mapagawas niya ang iyong mga kaaway gikan sa iyong atubangan. **22** ug ang yuta mailog sa iyang atubangan. Unya human niana mahimo na kamong mamalik. Mahimo kamong walay sala ngadto kung Yahweh ug ngadto sa Israel. Kining yutaa mahimong mapanag-iyang ninyo sa atubangan ni Yahweh. **23** Apan kung dili ninyo kana himoon, hibalo, makasala gayod kamo batok kang Yahweh. Busa sigurhuha nga ang inryong sala mapapas. **24** Pagtukod ug mga siyudad alang sa inryong mga pamilya ug mga pasungan sa inryong mga karnero; unya buhatu kung unsa ang inryong giington.” **25** Ang mga kaliwat ni Gad ug Reuben nakigsulti kung Moises ug miington, “Pagabuhaton sa imong mga sulugoon ingleg sa sugo nimo nga among agalon. **26** Ang among mga anak, ang among mga asawa, ang among mga panon, ug tanan namong mga mananap magpabilin didto sa mga siyudad sa Gilead. **27** Apan, kami, nga imong mga sulugoon, motabok uban ni Yahweh aron sa pakiggubat, ang matag lalaki nga sangkap ug hinagibin alang sa gubat, sumala sa imong giington, among agalon.” **28** Busa ngapahimangno si Moises kanila mahitungod kung Eleazar nga pari, kung Josue nga anak ni Nun, ug ngadto sa mga katigulangan sa mga banay nga mga tribo sa katawhan sa Israel. **29** Miington si Moises kanila, “Kung molabang ang mga kaliwat ni Gad ug

Reuben sa Jordan uban kaninyo, ang matag lalaki nga sinangkapan ug hinagibang aron makigubat sa atubangan ni Yahweh, ug kung ang yuta mailog na ninyo, diha pa dayon ninyo ihatag kanila ang yuta sa Gilead ingon nga panag-iyahon. **30** Apan kung dili sila molabang uban kaninyo nga nagdala ug hinagibang, mapanag-iya nila ang ilang mga katigayunan taliwala kaninyo ngadto sa yuta sa Canaan.” **31** Busa mitubag ug miilong ang kaliwatan ni Gad ug Reuben, “Sama sa giington ni Yahweh kanamo, ang imong mga sulugoon, mao kini ang among buhaton. **32** Molabang kanilang sangkap ug hinagibang sa atubangan ni Yahweh ditto sa yuta sa Canaan, apan ang among naangkon nga panulondon magpabilin amo, dinihi nga babin sa Jordan.” **33** Busa ngadto sa mga kaliwatan ni Gad ug Reuben, ug usab ngadto sa katunga sa tribu ni Manases nga anak ni Jose, gihatag ni Moises ang ginhinarian ni Sihon, ang hari sa Amorihanon, ug ang kung Og, ang hari sa Bashan. Gihatag niya ngadto kanila ang yuta, ug gibahinbahin ngadto kanila ang tanan niini nga mga siyudad uban ang ilang mga utlanan, ang mga siyudad sa yuta nga libot kanila. **34** Nagtukod pag-usab ang mga kaliwati ni Gad sa Dibon, sa Atarot, sa Aroer, **35** sa Atrot Shofan, sa Jazer, sa Jobgeba, **36** sa Bet Nimra, ug sa Bet Haran ingon nga lig-ong mga siyudad nga may mga pasungan alang sa mga karnero. **37** Ang mga kaliwati ni Reuben nagtukod pag-usab sa Heshbon, Eleale, Kiriataim, **38** Nebo, Baal Meon—kaduguyan ang ilang mga ngalan gipang-usab, ug ang Sibma. Gihatagan nila ug laing mga ngalan ang mga siyudad nya ilang gitukod pag-usab. **39** Ang mga kaliwati ni Makir nga anak nga lalaki ni Manases miadto sa Gilead ug gikuha nila kini gikan sa mga Amorihanon nga nagpuyo niini. **40** Unya gihatag ni Moises ang Gilead ngadto kung Makir nga anak nga lalaki ni Manases, ug ang iyang katawhan nagpuyo ditto. **41** Si Jair nga anak nga lalaki ni Manases miadto ug gikuha ang mga lungsod ug gitawag sila nga Havot Jair. **42** Miadto si Noba ug gikuha ang Kenut ug ang mga baryo niini, ug gitawag kini nga Noba, nga sama sa iyang kaugalingong nganal.

33 Mao kini ang gihunongan nga mga dapit sa katawhan sa Israel paghuman nilag biya sa Ehipto uban ang ilang matag armadong grupo nga gipangulohan ni Moises ug Aaron. **2** Gisulat ni Moises ang matag lugar nga ilang gibiyaan ug gihunongan, sumala sa sugo ni Yahweh. Mao kini ang matag lugar nga ilang gihunongan, ug matag lugar nga ilang gibiyaan. **3** Nagpanaw sila sa Rameses sa unang bulan, ug mibiya sa ika napulo ug lima nga adlaw sa unang bulan. Pagkabuntag human sa Pagsaylo, dayag nga mibiya ang katawhan sa Israel, ug nakita sila sa mga Ehiptohanon. **4** Nahitabo kini samitung gipanglubong sa mga Ehiptohanon ang ilang mga kamagulangang anak, kadtong gipangpatay ni Yahweh taliwala kanila, tungod kay gisilotan usab niya ang ilang mga dios. **5** Nanukad ang katawhan sa Israel gikan sa Rameses ug nagkampo sa Sutoc. **6** Mibiya sila gikan sa Sutoc ug nagkampo sa Etam, sa utlanan sa kamingawan. **7** Mibiya sila sa Etam ug mibalik sa Pi Hahirot, ug atbang sa Baal Zefon, ug nagkampo sila atbang sa Migdol. **8** Unya mibiya sila gikan sa atbang sa Pi Hahirot ug miagi sa tunga sa dagat padulong sa kamingawan. Mipanaw sila ug tulo ka adlaw sa kamingawan sa Etam ug nagkampo sa Mara. **9** Mibiya sila sa Mara ug miabot sa Elim. Sa Elim adunay napulo ug duha ka tubod ug 70 ka kahoy sa palmera. Ditto sila nagkampo. **10** Mibiya sila gikan sa Elim ug nagkampo daplin sa Pulang Dagat. **11** Mibiya sila sa Pulang Dagat ug nagkampo sa kamingawan sa Zin. **12** Mibiya sila gikan sa kamingawan sa Zin ug nagkampo sa Dophka. **13** Mibiya sila sa Dophkah ug nagkampo sa Alush. **14** Mibiya sila sa Alush ug nagkampo sa Rephidim, din wala silay nakaplagan nga tubig aron mainom sa katawhan. **15** Mibiya sila sa Rifidim ug nagkampo sa kamingawan sa Sinai. **16** Mibiya sila gikan sa kamingawan sa Sinai ug nagkampo sa Kibrot Hataava. **17** Mibiya sila gikan sa Kibrot Hataava ug nagkampo sa Hazerot. **18** Mibiya sila sa Hazerot ug nagkampo sa Ritma. **19** Mibiya sila sa Ritma ug nagkampo sa Rimon Perez. **20** Mibiya sila sa Rimon Perez ug nagkampo sa Libna. **21** Mibiya sila sa Libna ug nagkampo sa Risa. **22** Mibiya sila sa Risa ug nagkampo sa Kehelata. **23** Mibiya sila sa Kehelata unya nagkampo sa Bukid sa Sheper. **24** Mibiya sila gikan sa Bukid sa Sheper ug nagkampo sa Harada. **25** Mibiya sila sa Haradah ug nagkampo sa Makhelot. **26** Mibiya sila gikan sa Makhelot ug nagkampo sa Tahat. **27** Mibiya sila sa Tahat ug nagkampo sa Tera. **28** Mibiya sila gikan sa Tera ug nagkampo sa Mitka. **29** Mibiya sila gikan sa Mitka ug nagkampo sa Hashmona. **30** Mibiya sila sa Hashmona ug nagkampo sa Maserot. **31** Mibiya sila sa Maserot unya nagkampo sa Bene Jaakan. **32** Mibiya sila gikan sa Bene Jaakan ug nagkampo sa Hor Haggidgad. **33** Mibiya sila sa

Hor Haggidgad ug nagkampo sa Jotbatha. **34** Mibiya sila gikan sa Jotbatha ug nagkampo sa Abrona. **35** Mibiya sila sa Abrona unya nagkampo sa Ezion Geber. **36** Mibiya sila gikan sa Ezion Geber ug nagkampo sa kamingawan sa Zin nga nahimutang sa Kadesh. **37** Mibiya sila gikan sa Kadesh ug nagkampo sa Bukid sa Hor, sa utlanan sa yuta sa Edom. **38** Mitugas si Moises sa Bukid sa Hor sumala sa sugo ni Yahweh ug namatay siya ditto sa ika-40 ka tuig human nakadawat sa ilang kagawasan ang mga Israelita gikan sa yuta sa Ehipto, sa ika lima nga bulan, sa unang adlaw sa bulan. **39** Namatay si Aaron sa Bukid sa Hor sa dihang 123 na ang iyang pangidaron. **40** Ang Canaanhon nga Hari sa Arad, nga nagpuyo sa habagatang bahin sa kamingawan sa yuta sa Canaan, nakadungog sa pag-abot sa katawhan sa Israel. **41** Mibiya sila sa Bukid sa Hor ug nagkampo sa Zalmona. **42** Mibiya sila gikan sa Zalmona ug nagkampo sa Punon. **43** Mibiya sila gikan sa Punon ug nagkampo sa Obot. **44** Mibiya sila sa Obot ug nagkampo sa lye Abarim, nga nahimutang sa utlanan sa Moab. **45** Mibiya sila gikan sa lye Abarim ug nagkampo sa Dibon Gad. **46** Mibiya sila sa Dibon Gad ug nagkampo sa Almon Diblathaim. **47** Mibiya sila sa Almon Diblathaim ug nagkampo sa kabukiran sa Abarim, atbang sa Nebo. **48** Mibiya sila sa kabukiran sa Abarim ug nagkampo sa kapatagan sa Moab daplin sa Jordan sa Jerico. **49** Nagkampo sila daplin sa Jordan, gikan sa Bet Jeshimot padulong sa Abel Shittim nga sakop sa kapatagan sa Moab. **50** Nakigsulti si Yahweh kung Moises sa kapatagan sa Moab daplin sa Jordan sa Jerico ug miilong. **51** “Pakigsulti sa katawhan sa Israel ug sultini sila, ‘Sa dihang motabok kamo sa Jordan padulong sa yuta sa Canaan, **52** kinahanglang papahawaon ninyo ang nagpuyo nianang dapita. Kinahanglan nga gubaon ninyo ang tanan nilang kinulit nga mga larawan. Gub-a ninyo ang ilang mga tinunaw ug gihulma nga mga larawan ug lumpaga ang tanan nilang hatawa nga mga dapit. **53** Kinahanglan nga panag-iyahon ninyo ang yuta pug-an kini, tungod kung gihatag ko kanang yutaa kaninyo aron panag-iyahon. **54** Kinahanglan nga panag-iyahon ninyo ang yuta pinaagi sa ripa, sumala sa matag banay. Ang banay nga daghan ug sakop kinahanglan nga dako usab ang ilang madawat nga babin sa yuta, ug ang banay nga gamay lamang ang ginsakpan gamay ra usab ang ilang madawat nga babin sa yuta. Bisan asa maadto ang yuta sumala sa ripa, kanang yutaa mapanag-iya nianang maong banay. Mapanag-iya ninyo ang yuta sumala sa tribu sa inyong katigulangan. **55** Apan kung dili ninyo papahawaon ang mga tawo nianang dapita, mamahimo silang sama sa puling sa inyong mga mata ug tunok sa inyong kilid. Lisodisornon nila ang inyong kinabuhi sa yuta nga inyong pagapuy-an. **56** Ug kung unsa ang akong giplano nga buhaton sa maong katawhan, buhaton ko usab kaninyo.”

34 Nakigsulti si Yahweh kung Moises ug miilong, **2** “Mandoi ang katawhan sa Israel ug sultini sila, ‘Sa dihang mosulod kamo sa yuta sa Canaan, ang yuta nga inyong panag-iyahon, ang yuta sa Canaan ug ang utlanan niini, **3** ang inyong utlanan sa habagatan magsugod gikan sa kamingawan sa Zin hangtod sa utlanan sa Edom. Ang tumoy sa sidlakan sa habagatan nga utlanan kay anaa sa linya nga kutob sa habagatan nga utlanan sa Asin nga Dagat. **4** Ang inyong utlanan molikko sa habagatan gikan sa bungtod sa Akrabbim ug moagi sa kamingawan sa Zin. Gikan ditto, moagi kini sa habagatan sa Kadesh Barnea ug mopadayan sa Hazar Addar hangtod sa Azmon. **5** Gikan ditto, ang utlanan moagi gikan sa Azmon padulong sa sapa sa Ehipto ug mosangko kini sa dagat. **6** Ang kasadpan nga utlanan mahimong utlanan sa Dako nga Dagat. Mahimo kining inyong utlanan sa kasadpan. **7** Ang inyong utlanan sa amihanahan malohos hangtod sa linya nga kinahanglan ninyong markahan gikan sa Dakong Dagat kutob sa Bukid sa Hor, **8** unya gikan sa Bukid sa Hor hangtod sa Lebo Hamat, ug kutob sa Zedad. **9** Ang utlanan mopadayan sa Zifron ug kutob sa Hazar Enan. Mao kini ang inyong utlanan sa amihan. **10** Unya kinahanglan ninyong markahan ang inyong utlanan sa sidlakan sugod sa Hazar Enan hangtod sa Shefam. **11** Unya ang utlanan sa sidlakan monaoga gikan sa Shefam hangtod sa Ribla, sa sidlakan nga babin sa Ain. Ang utlanan mopadayan sa sidlakan nga babin sa Dagat sa Chinneret. **12** Unya ang utlanan mopadayan sa habagatan subay sa Suba sa Jordan kutob sa Dagat nga Asin ug mopadayan ubos sa sidlakan nga utlanan sa Asin nga Dagat. Mao kini ang inyong yuta, subay sa tanan ug luna nini.” **13** Unya gimandoan ni Moises ang katawhan sa Israel ug miilong, “Mao kini ang yuta nga inyong madawat pinaagi sa ripa, nga gimando ni Yahweh nga ihatag sa siyam ka mga tribu ug sa katunga sa tribu. **14** Ang tribu sa kaliwatan ni Reuben, subay sa gitaganan nga luna sa tribu sa ilang mga katigulangan, ug sa tribu sa kaliwatan ni Gad, subay sa luna

nga gitagana alang sa tribo sa ilang katigulangan, ug katunga sa tribo ni Manasse makadawat sa ilang mga yuta. **15** Ang duha ka tribo ug ang katunga sa tribo nakadawat sa ilang babin sa yuta unahan sa Jordan dapit sa sidlakan sa Jerico, paingon sa sidlakan.” **16** Nakigsulti si Yahweh kung Moises ug miuongon, **17** “Mao kini ang ngalan sa mga kalalakin-an nga mobahin sa yuta alang sa iinyong panulondon: Si Eleazar nga paru ug Josue nga anak ni Nun. **18** Kinahanglan nga magpili ka ug pangulo sa matag tribo aron bahinong yuta alang sa ilang mga banay. **19** Mao kini ang ngalan sa mga kalalakin-an: Gikan sa tribo sa Juda, si Caleb nga anak ni Jefune. **20** Gikan sa tribo sa kaliwanan ni Simeon, si Shemuel nga anak nga lalaki ni Amihud. **21** Gikan sa tribo ni Benjamin, si Elidad nga anak nga lalaki ni Kislon. **22** Gikan sa tribo sa kaliwanan ni Dan nga usa ka pangulo, si Bukki nga anak ni Jogi. **23** Gikan sa kaliwanan ni Jose, sa tribo sa kaliwanan ni Manasse nga usa ka pangulo, si Hanneli nga anak ni Efod. **24** Gikan sa tribo sa kaliwanan ni Efraim nga usa ka pangulo, si Kemuel nga anak nga lalaki ni Shiftan. **25** Gikan sa tribo sa kaliwanan ni Zebulon nga usa ka pangulo, si Elizafan nga anak ni Parnak. **26** Gikan sa tribo sa kaliwanan ni Issakar nga usa ka pangulo, si Paltiel nga anak ni Azzan. **27** Gikan sa tribo sa kaliwanan ni Asher nga usa ka pangulo, si Ahihud nga anak ni Shelomi. **28** Gikan sa tribo sa kaliwanan ni Naftali nga usa ka pangulo, si Pedahel nga anak ni Amihud.” **29** Si Yahweh nagmando niining mga tawhana nga bahinon ang yuta sa Canaan ug aron ihatag sa matag tribo sa Israel ang ilang babin.

35 Nakigsulti si Yahweh kung Moises sa kapatagan sa Moab didto sa Jordan nga nahimutang sa Jerico ug miuongon. **2** “Mandoi ang katawhan sa Israel nga ihatag ang pipila sa ilang naangkon nga yuta ngadto sa mga Levita. Kinahanglan nga hatagan nila sila ug mga siyudad aron kapuy-an ug mga sibsibanan ngilob niadtong mga siyudara. **3** Ang mga Levita mahimong magpuoy niining mga siyudara. Ang sibsibanan alang sa ilang mga baka, sa ilang mga karnero, ug sa tanan nilang mga mananap. **4** Ang mga sibsibanan libot sa mga siyudad nga iinyong ihatag ngadto sa mga Levita kinahanglan moabot gikan sa mga pader sa siyudad ug 1, 000 ka kubiko matag direksyon. **5** Kinahanglan magsukod kamo ug 2, 000 ka kubiko gikan sa gawas sa siyudad sa sidlakang babin, ug 2, 000 ka kubiko sa habagatan nga babin, ug 2, 000 kubiko sa kasadpan, ug 2, 000 ka kubiko sa amihanang nga babin. Mao kini ang mga sibsibanan nga dapit sa ilang mga siyudad. Ang mga siyudad kinahanglan nga ana sa taliwala. **6** Unom sa mga siyudad nga iinyong ihatag sa mga Levita ang igahin ingon nga mga siyudad nga dalangpanan. Kinahanglan ihatag ninyo kini ingon nga mga dapit alang sa usa ka tawo nga nakapatay aron iyang kadaangpan. Paggahin usab kamo ug 42 ka mga siyudad. **7** Ang mga siyudad nga iinyong ihatag sa mga Levita mahimong 48 tanan. Kinahanglan ihatag ninyo ang ilang mga sibsibanan uban kanila. **8** Ang dagko nga mga tribo sa katawhan sa Israel, ang mga tribo nga adunay daghang yuta, kinahanglan maghatag ug daghang siyudad. Ang gamay nga mga tribo kinahanglan maghatag ug gamay nga mga siyudad. Ang matag tribo kinahanglan nga maghatag alang sa mga Levita sumala sa babin nga ilang nadawat.” **9** Unya si Yahweh nakigsulti kung Moises ug miuongon, **10** “Pakigkulti sa katawhan sa Israel ug ining sila, “Sa dihang molabang kamo sa Jordan paingon sa yuta sa Canaan, **11** kinahanglan nga magpili kamo ug mga siyudad nga magsilbing mga siyudad nga dalangpanan alang kaninyo, usa ka dapit diin makatago ang usa ka tawo nga nakapatay nga wala tuyoa. **12** Kini nga mga siyudad kinahanglan maoy iinyong dangpanan gikan sa tawong manimalos, aron nga ang sad-an nga tawo dili mahimong patyon nga wala pa hukmi atubangan sa katawhan. **13** Kinahanglan nga magpili kamo ug unom ka mga siyudad ingon nga mga siyudad nga dalangpanan. **14** Kinahanglan nga mohatag kamo ug tulo ka mga siyudad luyo sa Jordan ug tulo sa yuta sa Canaan. Mahimo sila nga mga siyudad nga dalangpanan. **15** Alang sa katawhan sa Israel, alang sa mga langyaw, alang ni bisan kinsa nga nagpuyo tipon kaninyo, kining unom ka mga siyudad magsilbing dalangpanan niadtong bisan kinsa nga makapatay ug tawo nga wala tuyoa. **16** Apan kung ang sad-an nga tawo gibunalan ang iyang biktima gamit ang puthaw, ug iyang iyang biktima namatay, unya sa pagkatinuod ang sad-an usa gayod ka mamumuno. Kinahanglan gayod siyagon patyon. **17** Kung ang sad-an nga tawo gibato ang iyang biktima nga makapatay sa biktima, ug kung ang iyang biktima namatay, unya sa pagkatinuod ang sad-an usa gayod ka mamumuno. Kinahanglan gayod siyagon patyon. **18** Kung ang sad-an nga tawo gibunalan ug hinagibon nga kahoy ang iyang biktima nga makapatay sa biktima, ug kung ang

biktima namatay, nagpasabot nga ang sad-an usa gayod ka mamumuno. Kinahanglan gayod siyagon patyon. **19** Ang manimalos sa dugo mahimong siyano mismo ang mopatay sa mamumuno. Sa dihang makita niya siya, mahimo niya siyagon patyon. **20** Ug kung ang sad-an nga tawo modagmal ni bisan kinsa tungod sa kasuko o magbato kaniya sa usa ka butang, nga nagtago aron sa pag-atang kaniya, aron mamatay ang biktima, **21** o kung bunalan niya siya nga adunay kasuko pinaagi sa iyang kamot aron mamatay ang biktima, ang sad-an nga nagbunalan kaniya kinahanglan gayod nga hukman sa kamatayon. Mamumuno siya. Ang manimalos mahimong mopatay sa mamumuno sa dihang makita niya siya. **22** Apan kung ang sad-an nga tawo kali lang makatukmod sa biktima nga walay pagdumot o makalabay ug butang nga nakapasakit sa biktima nga wala mag-atang kaniya. **23** O kung makalabay siya ug bato nga makapatay sa biktima nga wala niya makita ang biktima, unya ang sad-an dili kaaway sa biktima; wala siya nagsulay sa pagpasakit sa biktima. Apan mao kini ang buhaton kung ang biktima mamatay. **24** Kana nga problema, ang katilingban kinahanglan mao ang maghukom taliwala sa sad-an ug sa tawo nga manimalos sa dugo pinasakit niining pamatkarahan. **25** Ang katilingban kinahanglan moluwasa sa sad-an gikan sa gahom sa tawo nga manimalos sa dugo. Kinahanglan ibalik sa katilingban ang sad-an ngadto sa siyudad nga dalangpanan nga maoy iyang gidangpan. Kinahanglan magpabilin siya diito hangtod sa kamatayon sa labawng pari, ang usa nga dinihogan sa balaang lana. **26** Apan kung ang sad-an nga tawo moadto sa gawas sa utlanan sa siyudad sa dalangpanan nga iyang gitagana sa bisan unsa nga higayon, **27** ug kung ang tawo nga manimalos sa dugo makakita kaniya sa gawas sa utlanan sa iyang siyudad nga dalangpanan, ug kung mapatay niya ang sad-an nga tawo, ang tawo nga manimalos sa dugo dili sad-an sa pagpatay. **28** Tungod kini kay ang sad-an nga tawo kinahanglan nga magpabilin sa siyudad nga dalangpanan hangtod sa kamatayon sa labawng pari. Human sa kamatayon sa labawng pari, ang sad-an mahimong makababalik ngadto sa yuta nga iyang gipanag-iyaha. **29** Kini nga mga balaod kinahanglan mahimong mga balaod alang kaninyo hangtod sa tanan ninyong kinahanglan sa katawhan sa tanang dapit diin kamo nagpuyo. **30** Si bisan kinsa nga makapatay ug tawo, ang mamumuno kinahanglang patyon, sumala sa pagpamatud sa mga pulong sa mga saksi. Apan ug usa lamang sa kaksi dili makahimo kang bisan kinsa nga mahukman ug kamatayon. **31** Ug usab, kinahanglan nga dili kamo modawat sa bayad alang sa kinabuhi sa mamumuno nga sad-an sa pagpatay. Kinahanglan gayod siyagon siletan sa kamatayon. **32** Ug kinahanglan nga dili kamo modawat ug bayad alang niadtong usa nga nagtago sa siyudad nga dalangpanan. Kinahanglan nga niini nga paagi dili ninyo siya tugotan nga magpuoy sa iyang kaugalingon nga yuta hangtod nga mamatay ang labawng pari. **33** Ayaw hugawi niini nga paagi ang yuta diin kamo nagpuyo, tungod kay ang dugo nga gikan sa mamumuno makahugaw sa yuta. Walay bayad nga mahitabo alang sa yuta sa dihang ang dugo naula na niini, gawas sa dugo sa usa nga nagpaula niini. **34** Busa kinahanglan nga dili ninyo hugawan ang yuta diin kamo nagpuyo tungod kay nagpuyo ako niini. Ako, si Yahweh, nagpuyo taliwala sa katawhan sa Israel.”

36 Unya ang mga pangulo sa mga pamilya sa katigulangan gikan sa banay ni Gilead nga anak ni Makir (nga anak ni Manases), nga gikan sa banay sa kaliwat ni Jose, miadto ug misulti sa atubangan ni Moises ug sa atubangan sa mga pangulo nga maoy nangulo sa pamilya sa katigulangan sa katawhan sa Israel. **2** Miuongon sila, “Gisugo ka ni Yahweh, among agalon, aron mohatag sa babin sa yuta pinaagi sa pagripa ngadto sa katawhan sa Israel. Gisugo ka ni Yahweh sa paghatag sa babin ni Zelofehad nga among igsoon ngadto sa iyang mga anak nga babaye. **3** Apan kung ang iyang mga anak nga babaye mamiryo sa mga lalaki nga gikan sa lahing tribo sa katawhan sa Israel, ang ilang babin sa yuta kuhon gikan sa babin sa among katigulangan. Idugang kini sa babin sa mga tribo kung asa sila mahisakop. Tungod niana, makuhuan ang babin nga among mapanunod. **4** Tungod niana, sa dihang moabot ang tuig sa Kasaulogan sa katawhan sa Israel, ang ilang babin madugang ngadto sa babin sa tribo nga ilang giiponan. Niini nga paagi, ang ilang babin kuhon gikan sa babin sa tribo sa among katigulangan.” **5** Busa naghatag si Moises usab usa ka sugo ngadto sa katawhan sa Israel, pinaagi sa pulong ni Yahweh. Miuongon siya, “Husto ang giigong sa tribo sa kaliwanan ni Jose. **6** Mao kini ang gisugo ni Yahweh mahitungod sa mga anak nga babaye ni Zelofehad. Miuongon siya, ‘Pamiryo sila sa ilang nagustohan, apan kinahanglan magmirmiyo sila sa tribo lamang sa ilang amahan.’ **7** Walay babin sa katawhan nga

kinahanglan mabalhin gikan sa usa ka tribo ngadto sa uban. Ang matag-usa sa katawhan sa Israel kinahanglan ipadayon ang bahin sa tribo sa iyang katigulangan. **8** Ang matag babaye sa katawhan sa Israel nga nanagiya sa bahin sa iyang tribo kinahanglan magminyo gikan sa banay nga nahisakop sa tribo sa iyang amahan. Mao nga ang tanang katawhan sa Israel makapanag-iya ug usa ka panulondon gikan sa iyang katigulangan. **9** Walay bahin nga mabalhin sa mga kamot gikan sa usa ka tribo ngadto sa uban. Kinahanglan tipigan sa tanang tribo sa katawhan sa Israel ang iyang panulondon. **10** Busa gibuhat sa mga anak nga babaye ni Zelofehad ang gisugo ni Moises. **11** Mala, Tirza, Hogla, Milca, ug Noa, ang mga anak nga babaye ni Zelofehad, naminyo sa kaliwatan ni Manases. **12** Namiryo sila sa banay nga kaliwat ni Manases nga anak ni Jose. Niini nga paagi, ang ilang mga napanunod nagpabilin sa tribo diin nahisakop ang banay sa ilang amahan. **13** Mao kini ang mga mando ug kasugoan nga gihatag ni Yahweh pinaagi kang Moises ngadto sa katawhan sa Israel didto sa patag sa Moab sa baybayon sa daplin sa Jordan nga anaa sa Jerico.

Deuteronomio

1 Mao kini ang mga pulong nga gisulti ni Moises sa tanang Israelita sa unahan sa Jordan didto sa kamingawan, didto sa walog sa Suba sa Jordan duol sa Suf, tungatunga sa Paran, Tofel, Laban, Hazerot, ug sa Di Zahab. **2** Adunay 11 ka adlaw nga panaw gikan sa Horeb agi sa Bukid sa Seir paingon sa Kades Barnea. **3** Nahitabo kini sa ika 40 ka tuig, sa ika-11 ka bulan, sa unang adlaw sa bulan, nga misulti si Moises ngadto sa katawhan sa Israel, gisulti niya kanilang tanan ang sugo ni Yahweh mahitungod kanila. **4** Nahitabo kini human gibuntog ni Yahweh si Sihon nga hari sa Amorihon, nga nagpuyo sa Heshbon, ug si Og nga hari sa Basan, nga nagpuyo sa Ashtarot sa Edrei. **5** Sa tabok sa Jordan, didto sa yuta sa Moab, nagsugod si Moises sa pagtulsi niini nga mga balaod, nga nag-ingon, **6** "Nakigsulti si Yahweh nga atong Dios kanato didto sa Horeb, nga nag-ingon, "Nakapuyo na kamog dugaydugay niining bukira. **7** Pamalik ug padayon kamo sa inyong panaw, ug adto didto sa bukid sa Amorihon ug sa tanang kapatagan nga dapit duol sa walog sa Suba sa Jordan, didto sa kabungtoran, sa kapatagan, sa Negeb, ug sa baybayon—sa yuta sa Canaanhon, ug sa Lebanon hangtod sa dakong suba sa Eufrates. **8** Tanawa, giandom na nako ang yuta alang kaninyo; lakaw ug panag-iyaha ang yuta nga gisaad ni Yahweh sa inyong katigulangan—kang Abraham, Isaac, ug kang Jacob—aron ihatag kanila ug sa ilang mga kaliwatan nga mosunod kanila. **9** Nakigsulti ako kaninyo nianhan higayona, nga nag-ingon, "Dili ako makahimo sa pagdala kaninyo nga ako lang. **10** Gipadaghan na kamo ni Yahweh nga inyong Dios, ug tan-awa, sama kamo kadaghan karon sa kabituonan sa kalangitan. **11** Hinaot ngi si Yahweh, ang Dios sa inyong katigulangan, mopasayán pa gayod kaninyo sa liboan ka pilo sama sa inyong gidaghanon karon, ug magpanalangin kaninyo ingon sa inyong gisaad kaninyo! **12** Apan unsaan man nako pagdala sa inyong dalunon kung ako lamang sa akong kaugalingon, sa inyong palas-anon ug sa inyong mga panagbingkil? **13** Pagkuha ug mga tawong maalamon, adunay kahibalo, ug mga maayong tawo nga may dungog gikan sa matag tribu, ug himoon ko silang pangulo nganhan kaninyo." **14** Mitubag kamo kanako ug miignon, "Ang mga butang nga imong gisulti maayo alang kanamo nga buhaton." **15** Busa nagkuha ako ug pangulo sa inyong mga tribu, maalamong mga tawo, ug mga tawong maayo ang dungog, ug gihimo silang pangulo diha kaninyo, mga pangulo sa liboan, pangulo sa gatosan, pangulo sa tagkalim-an, pangulo sa tagpulo, ug mga opisyal sa matag tribu. **16** Gimando ko ang inyong mga maghuhukom nianhan higayona, nga nag-ingon, "Paminawa ang mga panagliis talibala sa inyong kaigsoonan, ug hukmi nga makataronganon ang usa ka tawa ug ang iyang igsoon, ug ang langyaw nga uban kaniya. **17** Dili kamo magpakita ug pagdapi ni bisan kinsa diha sa usa ka panagliis; paminawa niinyo nga managsama ang kabos ug ang bantogan. Ayaw kamo kahadlok sa tawo, kay ang paghukom iya sa Dios. Ang panagliis nga lisod alang kaninyo, dad-a kanako, ug maminaw ako niini." **18** Gimando ko kamo nianhan higayona sa tanang butang nga angay niinyong buhaton. **19** Mipanaw kita pahilayo gikan sa Horeb ug milatas sa tanang dagko ug makalilisang nga kamingawan nga inyong nakita, sa atong pagpadulong sa kabukiran sa Amorihon, sama sa gimando ni Yahweh nga atong Dios kanato; ug miabot kita sa Kades Barnea. **20** Miignon ako kaninyo, "Miabot kamo sa kabukiran sa Amorihon, nga ihatag ni Yahweh nga atong Dios kanato. **21** Tan-awa, giandom na ni Yahweh nga inyong Dios ang yuta alang kaninyo; tungas ug panag-iyaha, sama sa gisulti ni Yahweh kaninyo, ang Dios sa inyong mga amahan; ayaw kahadlok ni kaluya." **22** Ang matag-usa kaninyo miduol kanako ug miignon, "Magpadala kita ug tawo nga mag-una kanato, aron masusila ang yuta alang kanato, ug magdala ug pulong mahitungod sa dalan nga diin kinahanglan kita mosulong ug mahitungod sa mga siyudad nga atong adtoan. **23** Ang tambag nakaphahimut gayod kanako; mikuhaku ako ug napulog duha ka mga tawo gikan kaninyo, usa ka tawo gikan sa matag tribu. **24** Mibiya sila ug mitungas sa kabungtoran, miabot ngadto sa walog sa Escol, ug nagnsusi didto. **25** Nagkuha sila ug pipila ka abot sa yuta sa ilang mga kamot ug gidal kini kanato. Nagdala usab sila kanato ug pulong ug miignon, "Maayo kining yutaa nga ihatag ni Yahweh nga atong Dios alang kanato." **26** Nagdumili kamo sa pagulsong, apan misupak kamo sa kasuguan ni Yahweh nga inyong Dios. **27** Nagbagulbul kamo sa inyong mga tolda ug miignon, "Tungod kay gikasilaagan kita ni Yahweh gidal kita niya pagawas sa yuta sa Ehipto, aron itugyan ngadto sa kamot

sa mga Amorihon aron laglagon kita. **28** Asa naman kita moadto karon? Gitunaw sa atong kaigsoonan ang atong mga kasingkasing nga nag-ingon, "Kadtong mga tawhana dagko ug tag-as kay kanato; ang ilang mga siyudad dako ug ang pader misangko sa langit; dugang pa, nakita namo ang mga anak ni Anakim didto." **29** Unya miignon ako kaninyo, "Ayaw kalisang, ni kahadlok kanila. **30** Si Yahweh nga inyong Dios nag-una kaninyo, makig-away alang kaninyo, sama sa tanang buntang nga iyang gibuhut nga inyong nakita samitungod didto pa kamo sa Ehipto. **31** ug diito usab sa kamingawan, diin nakita ninyo kung giunsa kamo pagdala sa Dios, sama sa usa ka tawo nga nagkugos sa iyang anak, bisan asa kamo miadto hangtod nga miabot kamo niining dapita." **32** Apan bisan pa niini nga pulong wala kamo mituo kang Yahweh nga inyong Dios, **33** nga nag-una kaninyo sa pagpangita ug dapit nga inyong kampohan, pinaagi sa kalayo panahan sa gabii ug sa pangandor panahan sa adlaw. **34** Nadungog ni Yahweh ang tingog sa inyong mga pulong ug nasuko; nanumpa siya ug miignon, **35** "Sa pagkatuod walay usa niining mga tawhana gikan niining daotan nga kaliwatan nga makakita sa maayong yuta nga akong gisaad nga ihatag sa inyong mga katigulangan, **36** gawas ni Caleb nga anak ni Jefune; makakita siya niini. Ihatag ko kaniya ang yuta nga iyang gitindogan ug sa iyang kabataan, tungod kay siya lamang gayod ang misunod kanako sa hingpit." **37** Nasuko usab si Yahweh kanako tungod kaninyo, nga nag-ingon, "Dili ka usab makanadto didto; **38** si Josue nga anak ni Nun, nga nagatindog sa imong atubangan, makasulod siya didto; dasiga siya, kay siya maoy maggiya sa mga Israelita aron mapanag-iya kini. **39** Dugang pa, ang inyong kabataan, nga inyong giingon nga nahimong biktima, nga karon wala makahibalo sa maayo ug daotan—makasulod sila didto. Ihatag ko kaniya kini ug mapanag-iya nila kini. **40** Apan kamo, balik ug panaw kamo didto sa kamingawan pairingon sa Pulang Dagat." **41** Unya mitubag kamo kanako ug miignon, "Nakasala kami batok kang Yahweh; motungas kami ug makig-away, ug sundon namo ang tanang gisugo ni Yahweh nga among Dios nga buhaton." Ang matag tawo diha kaninyo magsul-ob sa ilang mga hinagibban sa gubat ug andam na kamo sa pagulsong sa kabungtoran. **42** Miignon si Yahweh kanako, "Ingra sila, "Ayaw pagulsong ug ayaw pagpakiw-away, kili dili ako mouban kaninyo, ug mabuntog kamo sa inyong mga kaaway." **43** Nakigsulti ako kaninyo niini nga paagi, apan wala kamo naminaw. Gisupak ninyo ang gimando ni Yahweh; magarbohon kamo ug misulong sa kabukiran. **44** Apan ang Amorihon nga nagpuyo niana nga kabukiran, migula sa pakibatok kaninyo ug migukod kaninyo sama sa putukan, ug mibuntog kaninyo didto sa Seir, hangtod sa Hormah. **45** Mibalik kamo ug mihilak sa atubangan ni Yahweh; apan wala naminaw si Yahweh sa inyong tingog, ni nagtagad kaninyo. **46** Busa nagpabilin kamo sa Kades sa daghang mga adlaw, sa tanang adlaw nagpabilin kamo didto.

2 Unya mibalik kamo ug mipadulong ngadto sa kamingawan agi sa Pulang Dagat, sumala sa gisulti ni Yahweh kanako; naglibotibot kita sa Bukid sa Seir sa daghang mga adlaw. **2** Nakigsulti si Yahweh kanako, nga nag-ingon, **3** "Dugay na kamong naglibotibot niining bukira; lakaw paingon sa amihan. **4** Mandoi ang katawhan, sa pag-ingon, "Molatas kamo agi sa utlanan sa inyong kaigsoonan, ang kaliwati ni Esau, nga nagpuyo sa Seir; mangahadlok sila kaninyo. Busa pagmatngon 5 dili makig-away kanila, kay dili ko ihatag kaninyo bisag asa sa ilang yuta, dili bisan ang igo lang katumban sa til; kay gihatag ko ang Bukid sa Seir ngadto kang Esau ingon na gipanag-iya. **6** Mopalit kamo ug pagkaon gikan kanila bayad ang salapi, aron makakaon kamo; mopalit usab kamo ug tubig gikan kanila bayad ang salapi, aron makainom kamo. **7** Kay gipanalanginan kamo ni Yahweh nga inyong Dios sa tanang buhat sa inyong kanot; nasayod siya sa inyong paglataas niining dakong kamingawan. Kay sulod sa 40 ka tuig si Yahweh nga inyong Dios miurban kaninyo, ug walay nakulang kaninyo." **8** Busa milatas kita agi sa atong kaigsoonan, ang kaliwatan ni Esau, nga nagpuyo sa Seir, layo gikan sa Araba nga dalan, gikan sa Elat ug sa Ezion Geber. Mipadayan kita ug milatas agi sa kamingawan sa Moab. **9** Miignon si Yahweh kanako, "Ayaw samoka ang Moab, ug ayaw pakig-away kanila pinaagi sa gubat. Kay dili ko ihatag kaninyo ang iyang yuta aron inyong mapanag-iya, tungod kay gihatag ko ang Ar sa kaliwati ni Lot, aron ilang mapanag-iya. **10** (Ang Emim ang nagpuyo didto kaniadto, katawhan nga bantogan, daghan, ug tag-as sama sa Anakim; **11** nailhan usab kini nga Refaim, sama sa Anakim; apan gitawag sila sa Moabihonan nga Emim. **12** Ang Horihan ang nagpuyo usab kaniadto sa Seir, apan kaliwatan ni Esau nagpuli kanila. Gilaglag nila sila sa

dapit, sama sa gibuhat sa Israel ngadto sa yuta nga iyang maangkon nga ihatag ni Yahweh kanila.) **13** "Karon barog ug latac sa suba sa Zered." Busa milatas kita sa suba sa Zereb. **14** Karon gikan sa adlaw sa atong pag-abot gikan sa Kadesh Barnea hangtod sa atong pagtabok sa suba sa Zered, 38 na ka tuig. Nianang higayona ang tanang katiwatan sa kalalakin-an nga hanas sa pakig-away nangamatay na, sama sa gisaad ni Yahweh kanila. **15** Dugang pa, ang kamot ni Yahweh mibatok niadtong katiwatan aron laglagon sila gikan sa katiwatan hangtod nangamatay sila. **16** Busa nahitabo kini, sa dihang ang tanang tawo nga hanas na alang sa gubat nangamatay ug nangahanaw diha sa katiwatan, **17** nga misulti si Yahweh kanako, nga nag-ingon, **18** Karon molatas kamo sa Ar, ang utlanan sa Moab. **19** Sa dihang magkaduelo na kamo sa atbung sa katiwatan sa Amon, ayaw sila samoka o pakig away kanila; kay dili ko ihatog kaninyo ang bisan asa nga yuta sa katiwatan sa Amon ingon nga mapanag-iya; tungod kay gihatag ko kini sa katiwatan ni Lot ingon nga mapanag-iya" **20** (Nailhan usab kini nga yuta sa Refaim. Ang Refaim nagpuyo usab kaniadtido, apan itigawag sila sa mga Amorihanon nga Zamzumim, **21** katiwatan nga bantogan, daghan, ug sama katag-as sa Anakim. Apangilaglag sila ni Yahweh atubangan sa mga Amorihanon, ug gibuntog sila sila ug mipuyo sa ilang dapit. **22** Mao usab kini ang gibuhat ni Yahweh alang sa katiwatan ni Esau, nga nagpuyo sa Seir, sa dihang gibuntog niya ang mga Horihanon sa atubangan kanila, ug ang katiwatan ni Esau nanag-iya kanila ug mipuyo sa ilang dapit bisan hangtod karon. **23** Ug ang Avihanon nga nagpuyo sa mga baryo hangtod sa Gaza—ang Caftorim, migula ang Caftor, gilaglag sila ug mipuyo sa ilang dapit.) **24** "Karon barog ug padayon sa inyong panaw, ug latac ngadto sa walog sa Arnon; tan-awa, gihatag ko sa inyong mga kamot si Sihon ang Amorihanon, hari sa Heshbon, ug ang iyang yuta. Sugdi ang pagpanag-iya niini, ug pakig-away kaniya pinaagi sa gubat. **25** Karon himoon ko nga mahadlok ug malisang kaninyo ang katiwatan nga anaa sa ubos sa kalangitan; makadungog sila sa mga balita mahitungod kaninyo ug mangurog ug maguol tungod kaninyo." **26** Nagpadala ako ug mga mensahero gikan sa kamingawan sa Kedemot ngadto kang Sihon, ang hari sa Heshbon, uban ang mga pulong sa kalinaw, nga nag-ingon, **27** 'Paagiha kami sa imong yuta; mosubay lamang ako sa dalan; dili ako motipas sa tuyo o sa wala.' **28** Makabaligya ka kanako ug pagkaon baylo sa salapi, aron makakaon ako; hatagi akog tubig baylo sa salapi, aron makanom ako; paagia lamang ako pinaagi sa akong tiil; **29** sama sa gibuhat alang kanako sa katiwatan ni Esau nga nagpuyo sa Seir, ug sama sa Moabihanon nga nagpuyo sa Ar; hangtod nga naktabok ako sa Jordan paingon sa yuta nga ihatag ni Yahweh nga among Dios ang kanamo." **30** Apan si Sihon ang hari sa Heshbon, midumili sa pagpaagi kaniya; kay si Yahweh nga inyong Dios gipatig-a ang iyang hunahuna ug gipatig-a ang iyang kasingkasing, aron mabuntog niya siya pinaagi sa inyong kusog, nga diin iyang gibuhat karon. **31** Mingon si Yahweh kanako, 'Tan-awa, gisugdan ko na ang pagtugyan kang Sihon ug ang iyang yuta diha kaninyo; sugdi na ang pag-angkon niini, aron nga mapanag-iya niinyo ang iyang yuta.' **32** Unya si Sihon misugat batok kanato, siya ug ang tanan niyang katiwatan, aron makig-away didto sa Jahaz. **33** Gitugyan siya ni Yahweh nga atong Dios kanato ug nabuntog nato siya; gipatay nato siya, ang iyang mga anak nga lalaki, ug ang tanan niyang katiwatan. **34** Giilog nato ang tanan sa iyang mga siyudad nianang higayona ug gilaglag ang tanang siyudad sa hingpit—mga lalaki ug ang mga babaye ug ang kabataan; wala kitay gibilin. **35** Ang mga baka lamang ang atong gikuha alang kanato, uban sa mga siyudad nga atong giilog. **36** Gikan sa Aroer, diha sa daplin sa walog sa Arnon, ug gikan sa siyudad nga anaa sa walog, hangtod sa Gilead, walay siyudad nga li-on alang kanato. Gihatagan kita ni Yahweh nga atong Dios ug kadaogan sa tanang natong mga kaaway. **37** Ang yuta lamang sa katiwatan ni Amon ang wala niy়o maadto, ang tanang babin sa sa Suba sa Jabok, ug ang tanang siyudad sa kabungtoran—bisan asa nga gidiili ni Yahweh kanato nga atdoan.

3 Unya miliko kita ug mitungas paingon sa Bashan. Apan si Og, ang hari sa Bashan, miabot ug miataki kanato, siya ug ang tanan niyang katiwatan, aron makig-away didto sa Edrei. **2** Miingon si Yahweh kanako, 'Ayaw kahadlok kaniya, kay gihatag ko kaninyo ang kadaogan batok kaniya ug ang pagdumala sa iyang katiwatan ug sa iyang kawaytan. Buhutan niy়o kaniya ang sama sa inyong gibuhat kang Sihon, ang hari sa Amorihanon, nga nagpuyo sa Heshbon.' **3** Busa gihatagan kita ni Yahweh nga atong Dios ug kadaogan kang Og ang hari sa Bashan, ug nabutang ilalom sa atong pagdumala ang iyang katiwatan. Unya gipatay nato siya

hangtod nga walay bisan usa nga nahibilin sa tibuk niyang katawhan. **4** Gikuha usab nato ang tanan niyang siyudad niadtong panahona; walay bisan usa ka siyudad nga wala nato nailog gikan kanila: 60 ka siyudad—ang tanan nga rehiyon sa Argob, ang gingharian ni Og sa Bashan. **5** Kini nga mga siyudad adunay tag-as nga mga pader, mga ganghaan ug mga rehas; gawas pa kini niadtong daghang mga baryo nga walay pader. **6** Gigu-ob nato sila pag-ayo, sama sa atong gibuhat kang Sihon nga hari sa Heshbon, gijubga ang matag siyudad—ang kalalakin-an ug gagmayaing mga bata. **7** Apan ang mga baka ug ang tanang kabtangan sa siyudad, gikuha nato kini ingon nga atong mga kabtangan alang sa atong mga kaugalingon. **8** Nianang panahona giilog nato ang yuta gikan sa kamot sa duha ka hari sa mga Amorihanon, nga nahimutang tabok sa Jordan, gikan sa walog sa Arnon hangtod sa Bukid nga Hermon **9** (Ginganlan sa mga Sidonihanon ang Bukid nga Hermon ug Sirion, unya ginganlan kini sa mga Amorihanon nga Senir) **10** ug ang tanang siyudad sa kapatagan, ang tibuk Gilead, ug ang tibuk Bashan, ug hangtod sa Saleca ug Edrei, nga mga siyudad sa gingharian ni Og sa Bashan." **11** (Ang nahibilin sa katiwatan ni Refaim, kay si Og na lamang nga hari sa Bashan. Tan-awa! Ang iyang higdaanan hinimo sa puthaw. Dili ba didto man sa Rabba nagpuyo ang mga kalinaw ni Ammon? Siyam ka kubiko ang katas-on ug upat ka kubiko ang kalapdon, sumala sa sukdanan sa mga tawo.) **12** "Kini nga yuta nga atong gipanag-iya niadtong panahona—gikan sa Aroer, nahimutang kana sa walog sa Arnon, ug ang bungtod nga babin sa Gilead, ug ang siyudad niini—gihatag ko kini sa mga Reubenihanon ug Gadihanon. **13** Ang nahibilin sa Gilead ug tibuk sa Bashan, ang gingharian ni Og, akong gihatag sa katunga sa tribu ni Manases: ang tibuk nga rehiyon sa Argob, ug ang tibuk Bashan. (Ang maong territory ginganlan usab nga yuta sa Refaim. **14** Si Jair, nga kalinaw ni Manases, miilog sa tibuk rehiyon sa Argob hangtod sa utlanan sa mga Geshurihanon ug Maacathon. Itigawag niya ang rehiyon, bisan ang Bashan, subay sa iyang ngalan, Havvot Jair, hangtod karong panahona.) **15** Gihatag ko ang Gilead kang Makir. **16** Gihatag ko sa mga Reubenihanon ug mga Gadihanon ang territory sugod sa Gilead hangtod sa walog sa Armon—ang tungatunga sa walog mao ang utlanan sa territory—ug sa Suba sa Jabok, nga utlanan sa mga kalinaw ni Ammon. **17** Ang laing utlanan niini mao usab ang kapatagan nga walog sa Suba sa Jordan, gikan sa Chinneret ngadto sa dagat sa Araba (nga mao, ang Asin nga Dagat) hangtod sa tiilan sa Bokid sa Pisga sa sidikan ngan babin. **18** Gimandoan ko kamo nianang panahona nga miingon, 'Si Yahweh nga inyong Dios ang naghatag kaninyo niining yutaa aron mapanag-iya; kamo, nga mga kalalakin-an sa gubat, moagi nga armado taliwala sa iyang mga kaigsoonan lalaki, ang katiwatan sa Israel. **19** Apan ang inyong mga asawa, ang inyong mga gipagmayaing mga anak, ang inyong mga baka (nakahibalo ko nga daghan kaayo kamo ug mga baka), magpabilin sila sa mga siyudad nga akong gihatag kaninyo, **20** hangtod nga hatagan na ni Yahweh ug kapahulayan ang inyong mga kaigsoonan, sama sa iyang gibuhat alang kaninyo, hangtod nga ihatag na ni Yahweh nga inyong Dios ang yuta nga gitagana kanila didto tabok sa Jordan; unya diha pa kamo makaauli, ang matag usa kaninyo, sa yuta nga akong gihatag kaninyo.' **21** Gimandoan ko si Josue nianang panahona, ug miingon, 'Nakita sa iyang mga mata kung unsa ang gibuhat ni Yahweh nga inyong Dios niining duha ka mga hari; magbuhut ug sama niini si Yahweh sa tanang gingharian nga inyong atdoan. **22** Dili kamo mahadlok kanila, tungod kay si Yahweh nga inyong Dios maoy makig-away alang kaninyo.' **23** Nanghangyo ako kung Yahweh nianang panahona nga nag-ingon, **24** 'O Ginoong Yahweh, gipakita nimo sa imong alagad ang imong pagkagamhanan ug ang imong kusган nga kamot; kay walay dios nga anaa sa langit o sa yuta ang makabuhat sa samang butang nga imong nahimo, ug ang samang dakon buhat?' **25** Tugotí ako sa pagsusi, nanghangyo ako, ug aron akong makita ang maayong yuta nga anaa unahan sa Jordan, ang nindot nga kabungtoran, ug ang Lebanon usab. **26** Apan nasuko si Yahweh kanako tungod kaninyo; wala siya naminaw kanako. Miingon si Yahweh kanako, 'sakto na kini alang kanimo—ayaw na paghisgot niining butangka kanako: **27** tungas sa tumoy sa Pisga ug iyahat ang imong mga mata sa kasadpan ngan babin, sa amihan, sa habagatan, ug sa sidlakan; tan-awa kini, kay dili ka makalatas sa Jordan. **28** Hinuon, tudlo ug dasiga si Josue ug lig-onia siya, kay siya mao ang makaadto uban niining mga katiwatan, ug siya ang hinungdan nga mapanunod nila kining yutaa nga imong nakita.' **29** Busa nagpabilin kita sa walog nga atbung sa Bet Peor.

4 Karon, Israel, paminawa ang mga balaod ug mga sugo nga akong itudlo kaninyo, aron buhaton kini; aron mabuhi kamo ug makasulod

ug makapanag-iya sa yuta nga ihatag ni Yahweh kaninyo, ang Dios sa inyong mga amahan. **2** Dili ninyo dungagan ang mga pulong nga akong gisugo kaninyo, ni papason ninyo kini, aron nga inyong tipigan ang mga sugo ni Yahweh nga inyong Dios nga akong isugo kaninyo. **3** Nakita sa inyong mga mata kung unsa ang gibuhat ni Yahweh tungod kung Baal Peor; kay alang sa tanang tawo nga misunod kung Baal sa Peor, gilaglag sila ni Yahweh sa inyong taliwala. **4** Apan kamo nga nagpabilin kung Yahweh nga inyong Dios buhi karong adlawa, matag usa kaninyo. **5** Tan-awa, gitudoan ko kamo sa mga balaod ug mga sugo, sumala sa gisugo kanako ni Yahweh nga akong Dios, nga inyo usab nga pagabuhaton taliwala sa yuta nga inyong adtoan aron panag-iyahon. **6** Busa tipigi ug buhata kini; kay mao kini ang inyong kaalam ug inyong pagpanabot diha sa panan-aw sa mga tawo nga makadungog niinirg mga balaod ug moinong. 'Sigurado gayod nga kining dakong nasod maalaman ug masinabitonon nga mga katawhan.' **7** Unsa ba ang anaa sa ubang dakong nasod nga adunay dios nga duol kanila, sama kung Yahweh nga atong Dios sa dihang mosangpit kita kaniya? **8** Kay unsa bay anaa niadtong bantogang nasod nga may mga balaod ug kasugaoan nga matarong sama sa balaod nga akong giandam alang kaninoy karong adlawa? **9** Pagmatnong lamang kamo ug bantayi pag-ayo ang inyong kaugalingon, aron nga dili ninyo makalimtan ang mga butang nga nakita sa inyong mga mata, aron nga dili kini mohawa sa inyong kasingkasing sa tanang mga adlaw sa inyong kinabuhi. Hinuon, ipahibalo kini ngadto sa inyong mga anak ug sa mga anak sa inyong mga anak. **10** Sa adlaw nga kamo mibarog sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios didto sa Horeb, sa dihang miington si Yahweh kanako, 'Tapoka ang mga tawo nganhi kanako, ug padunggon ko sila sa akong mga pulong, aron nga makatuon sila sa pagkahadiok kanako sa tanang adlaw sa ilang pagkinabuhi sa kalibutan, ug aron nga ilang matudloan ang ilang mga anak.' **11** Miduloy kamo ug mitindog ngadto sa tilian sa bukid. Midilab sa kalayo ang bikuid ngadto sa kasingkasing sa langit, uban ang kangiitngit, panganod, ug bagang kangiitngit. **12** Nakigsulti si Yahweh kaninyo tunga-tunga sa kalayo; nadungog ninyo ang tingog uban ang mga pulong niini, apal wala kamoy nakita kung halagway; nakadungog lamang kamo og tingog. **13** Gisulti nya kaninyo ang iyang kasabotan nga iyang gisugo kaninyo nga pagabuhaton, ang Napulo ka mga Sugo. Gisulat niya kini sa duha ka papan nga bato. **14** Gisugo ako ni Yahweh nianang tungora sa pagtudlo kaninyo sa mga balaod ug mga kasugoan, aron nga inyo kining buhaton ngadto sa yuta nga inyong adtoan aron panag-iyahon. **15** Busa bantayi ninyo pag-ayo ang inyong mga kaugalingon—tungod kini wala kamoy nakita nga matang sa halagway sa adlaw nga nakigsulti si Yahweh kaninyo didto sa Horeb gawas taliwala sa kalayo— **16** aron dili ninyo hugawan ang inyong mga kaugalingon ug maghimog kinulit nga larawan sa halagway sa bisan unsang binuhut, sa halagway sa lalaki o babaye nga tawo, **17** o sa bisan unsang halagway sa mga mananap sa yuta, o sa halagway sa bisan unsang langgam nga manglupad sa kalangitan, **18** o sa halagway sa bisan unsang gakamang sa yuta, o sa halagway sa bisan unsang isda nga anaa sa tubig ilalom sa yuta. **19** Ayaw itutok ang inyong mga mata sa kalangitan ug motan-aw sa adlaw, sa bulan, o sa kabituonan—sa tanang binuhut sa kalangitan—nga mahotad ngadto sa pagsimba ug sa paghigugma kanila—niadtong mga butang nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios alang sa tanang tawo ilalom sa tibook kawanangan. **20** Apan gikuha kamo ni Yahweh ug gidala pagawas gikan sa nagbagang hudno, gawas sa Ehipto, aron mahimong iyahang katawhan nga iyang panulondon, inger ngamo karong adlawa. **21** Nasuko si Yahweh kanako tungod kaninyo; nanumpa siya nga dili ako makaadto sa tabok sa Jordan, ug dili gayod ako makaadto sa maayo nga yuta, ang yuta nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo inger nga panulondon. **22** Hinuon, kinahanglan nga mamatay ako niining yutaa; kinahanglan nga dili ako moadt sa tabok sa Jordan; apan kamo makaadto ug panag-iyahon kadtong maayong yuta. **23** Paminaw gayod kamo pag-ayo, aron dili ninyo malimtan ang kasabotan ni Yahweh nga inyong Dios, nga iyang gibuhut uban kaninyo, ug hinungdan nga makabuhut kamo og kinulit nga mga larawan sa halagway sa bisan unsa nga ginadili ni Yahweh kaninyo nga inyong Dios nga pagabuhaton. **24** Kay si Yahweh nga inyong Dios sama sa kalayo nga molamoy, usa ka abubhoan nga Dios. **25** Sa dihang makaliwat kamog mga anak ug mangapo, ug sa dihang anaa na kamo sa yuta sa dugay na nga panahan, ug unya pagahugawan niinyo ang inyong mga kaugalingon ug mohimog kinulit nga larawan sa bisan unsang mga butang, ug magbuhut og daotan sa panan-aw ni Yahweh nga inyong Dios,

hinungdan nga masuko siya— **26** pagatawgon ko ang langit ug ang yuta aron sa pagpamatuod batok kaninyo karong adlawa nga sa dili madugay kamo mangalaglag gikan sa yuta tabok sa Jordan nga iyong panag-iyahon; dili magdugay ang inyong mga adlaw niadtong dapita, apan mangalaglag gayod kamo sa hingpit. **27** Patibulaagon kamo ni Yahweh taliwala sa katawhan, ug mokunhod ang inyong gidaghanon taliwala sa kanasoran, diin kamo gipalayo ni Yahweh. **28** Didto mag-alagad kamo sa ubang mga dios, nga gibuhut sa mga kamot sa tawo, kahoy ug bato, nga dili makakita, makadungog, makakaon, ni makasimhot. **29** Apan gikan didto mangita kamo kung Yahweh nga inyong Dios, ug hikaplagan ninyo siya, sa dihang mangita kamo kaniya sa kinasingkasing ug sa bug-os ninyong kalag. **30** Sa dihang anaa kamo sa kalisudan, ug sa dihang kining tanang mga butang modangtan kanila, niadtong mga adlawa mobalik kamo kung Yahweh nga inyong Dios ug maminaw sa iyang tingog. **31** Tungod kay maluloyon si Yahweh nga inyong Dios; dili niya kamo pakyason ni laglagon, ni kalimtan ang kasabotan sa inyong mga amahan nga iyang gipanumpa kanila. **32** Kay pangutan-a karon ang mahitungod sa nanglabay na nga mga adlaw, sa wala pa kamo: sukad gayod sa paghimo sa Dios sa tawo sa kalibutan, ug gikan sa utlanan sa langit ngadto sa uban, pangutana kung aduna bay sama niini nga dakong butang, o aduna bay nadungog nila nga sama niini? **33** Aduna bay katawhan nga nakabati sa tingog sa Dios nga nakigsulti taliwala sa kalayo, sama sa inyong nadungog, ug nabuhi? **34** O misulay ba ang Dios sa pag-adto aron sa pagkuha ug nasod alang sa iyang kaugalingon taliwala sa ubang nasod, pinaagi sa mga pagsulay, mga timaan, ug pinaagi sa mga katingalan, ug pinaagi sa gubat, ug pinaagi sa kusgang kamot, ug pinaagi sa pagtuy-od sa kamot, ug pinaagi sa dakong mga panghadiok, sama sa tanan nga gibuhut ni Yahweh nga inyong Dios alang kaninoy didto sa Ehipto sa inyong atubangan? **35** Gipakita gayod kaninoy kining mga butanga, aron nga masayod kamo nga si Yahweh mao ang Dios, ug nga wala na gayoy lain pa gawas kaniya. **36** Gikan sa langit gipadungog kamo niya sa iyang tingog, aron nga matudloan kamo niya; sa kalibutan gipakita niya kamo sa iyang dakong kalayo; nadungog ninyo ang iyang mga pulong gikan sa taliwala sa kalayo. **37** Tungod kay gihigumga niya ang inyong mga amahan, gipili niya ang ilang mga kalivutan human kanila, ug gidala kamo pagawas sa Ehipto pinaagi sa iyang presensya, uban sa iyang dakong gahom; **38** aron nga pukanon sa inyong atubangan ang mga nasod nga mas dako ug mas kusgan kaysa kaninoy, aron kamo makasulod, aron ihatag kaninoy ang ilang yuta inger nga panulondon, inger karong adlawa. **39** Busa hibalo karong adlawa, ug ibutang kini sa inyong kasingkasing, nga si Yahweh mao ang Dios sa langit ug sa yuta; wala na gayoy lain pa. **40** Tumana ninyo ang iyang mga balaod ug ang iyang mga sugo nga gisugo ko kaninoy karong adlawa, aron mahimong maayo ang inyong kahimtag ug sa inyong mga anak human kaninoy, ug aron nga motaas ang inyong mga adlaw sa yuta nga ihatag ni Yahweh nga inyong Hantod sa kahangtoran." **41** Unya nagpili si Moises ug tulo ka siyudad sa silangang bahin sa Jordan. **42** aron ang si bisan kinsa makahimo sa pagdangop niadtong mga dapita kung makapatay siya og laing tawo nga wala gituyo, ug wala pa niya sukad nakaaway kaniadt. Pinaagi sa pagdangop sa usa niining mga siyudad, mamahimo siyang makaluhutay. **43** Kining mga lugara mao ang: Bezer nga anaa sa kamingawan, ang patag nga nasod, alang sa banay ni Reuben; ug ang Ramoth sa Gilead, alang sa banay ni Gad; ug ang Golan sa Bashan, alang sa banay ni Manases. **44** Mao kini ang balaod nga gihatag ni Moises atubangan sa katawhan sa Israel; **45** mao kini ang mga saad sa kasabotan, mga balaod, ug uban pang mga balaod nga iyang gihatag ngadto sa katawhan sa Israel sa dihang migula sila gikan sa Ehipto. **46** Sa dihang anaa sila sa silangang bahin sa Jordan, walog nga atbang sa Beth Peor, sa yuta ni Sihon, hari sa mga Amorihanon, nga nagpuyo sa Heshbon, nga gibuntog ni Moises ug sa mga katawhan sa Israel sa dihang migula sila sa Ehipto. **47** Giilog nila ang iyang yuta inger nga ilang gipanag-iyahon, ug ang yuta ni Og nga hari sa Bashan—kini, ang duha ka hari sa mga Amorihanon, nga atua sa tabok sa Jordan sa silangang bahin. **48** Kini nga yuta nagsugod sa Aroer, nga anaa sa utlanan sa walog sa Arnon, ngadto sa Bukid nga Zion (o Bukid nga Hermon). **49** ug apil ang tanang patag nga walog sa Suba sa Jordan, silangang bahin tabok sa Jordan, ngadto sa Dagat sa Araba, ngadto sa bakiid nga bahin sa Bukid sa Pisga.

5 Gitawag ni Moises ang tanang Israelita ug giijngnan sila, "Paminaw, Israel, sa mga balaod ug sa mga kasugoan nga akong isultu kaninoy karong adlawa, aron inyo silang tun-an ug tipigan. **2** Si Yahweh nga

atong Dios naghimo ug kasabotan kanato didto sa Horeb. **3** Wala himoa ni Yahweh kini nga kasabotan uban sa atong mga katigulangan, apan uban kanato, kanatong tanan nga buhi karon. **4** Nakigsulti si Yahweh kaninyo nawong sa nawong didto sa bukid taliwala sa kalayo. **5** (Nagtindog ako taliwala kaninyo ug kung Yahweh nianong panahona, sa pagpahayag sa iyang pulong diha kaninyo; kay nahadlok man kamo tungod sa kalayo, ug wala kamo mitungas sa bukid). Miiong si Yahweh, **6** 'Ako si Yahweh nga inyong Dios, nga nagdala kaninyo pagawas sa yuta sa Ehipto, gawas sa balay sa pagkaulipon. **7** Dili kamo magbato ug laing mga dios sa akong atubangan. **8** Dili kamo maghimo alang sa inyong kaugalingon ug kinulit nga hulagway sa laing panagway sa bisan unsa ibabaw sa langit, ni ilawom sa kalibutan, ni sa ilalom sa tubig. **9** Dili kamo moyukbo kanila o moalagad kanila, kay Ako, si Yahweh nga inyong Dios, siluso nga Dios. Silotan ko ang mga katigulangan pinaagi sa pagdalaq silot sa ilang mga kabataan, ngadto sa ikatulo ug ikaapat sa ilang kalinwan niadtong nasuko kanako, **10** ipakita ko ang matinud-anon nga kasabotan ngadto sa liboan, niadtong nahigugma kanako ug nagtuman sa akong mga sugo. **11** Dili ninyo pagagamiton ang ngalan ni Yahweh nga inyong Dios sa pagpasipala, kay alang kung Yahweh isipon niyang makasasala ang naggamit sa iyang pangalan sa pagpasipala. **12** Hinumdomi ang Adlaw nga Igpapahulay ug balaana kini, ingon sa gimando ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo. **13** Sulod sa unom ka adlaw makabuhat kamo sa tanan ninyong buluhaton; **14** apan ang ika pito nga adlaw mao ang Adlaw nga Igpapahulay alang kung Yahweh nga inyong Dios. Niining adlaw dili kamo magbuhat sa bisan unsang buluhaton—dili gayod, ni ang inyong anak nga lalaki, ang inyong anak nga babaye, ni ang inyong sulugoon nga lalaki, ni ang inyong sulugoon nga babaye, ni ang inyong torong baka, ni ang inyong asno, ni bisan ang inyong mga baka, bisan kirsia nga langyaw nga anaa sa sulod sa inyong mga ganganhaan. Buhaton kini aron ang inyong lalaki nga sulugoon ug ang inyong bayabe nga sulugoon makapahulay ingon man kamo. **15** Hinumdomi nga nahimo kamong mga sulugoon sa yuta sa Ehipto, ug si Yahweh nga inyong Dios nagdala kaninyo pagawas gikan didto pinaagi sa kusgan niya nga kamot ug pinaagi sa iyang bukton. Busa si Yahweh nga inyong Dios ngamundo kaninyo nga tumanon ang adlaw nga Igpapahulay. **16** Tahora ninyo ang inyong amahan ug ang inyong inahan, igin ngan gimando ni Yahweh nga inyong Dios nga inyong pagbabuhaton, aron mabuhî kamo sa taas nga higayon sa yuta nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios, aron nga maayo ang inyong danganan. **17** Dili kamo mopatay. **18** Dili kamo manapaw. **19** Dili kamo mangawat. **20** Dili kamo magsaksi ug bakak batok sa inyong mga silingen. **21** Ayaw kaibog sa asawa sa imong silingen, ayaw kaibog sa balay sa imong silingen, sa iyang uma, ni sa iyang sulugoon nga lalaki, ni sa iyang sulugoon nga babaye, ni sa iyang torong baka, o sa iyang asno, o sa bisa unsa nga gipanag-ya sa imong silingen. **22** Kining mga pulonga gisulti ni Yahweh sa makusog nga tingog sa tanan ninyong mga panagtigom didto sa bukid taliwala sa kalayo, ug sa pangandol, ug sa baga nga kantitgit; wala nay daghang mga pulong nga iyang gidugang. Ug gisulat niya kini sa duha ka mga papan nga bato ug gihatag kini kanako. **23** Nahitabo kini, sa dihang nadungog ninyo ang tingog taliwala sa kantitgit, samtang ang bukid nagdilaab, nga kamo niduol kanako—ang tanan ninyong mga pangulo ug ang mga kadagkoan sa inyong mga tribu. **24** Miiong kamo, 'Tan-awa, si Yahweh nga atong Dios napakita kanato sa iyang himaya ug sa iyang pagkagamhanan, ug atong nadungog ang iyang tingog taliwala sa kalayo; nakita nato karon nga sa dihang nakigsulti ang Dios sa katawhan, mabuhî sila. **25** Apa ni nganong kinahanglan man kitang mamatay? Kay kining dakong kalayo molamoy kanato; kung atong nadungog ang tingog ni Yahweh nga atong Dios, kita mamatay. **26** Kay kinsa ba gawas kanato ang anaa sa tanan nga unod nga nakadungog sa buhing Dios nga nagsulti taliwala sa kalayo, nga nagpabiling buhi, sama sa atong nabuhut? **27** Alang kanimo, kinahanglan nga moadt ka ug maminaw sa tanan nga istruli ni Yahweh nga atong Dios; ug soblia sa pagsulti kanamo ang tanan nga istruli ni Yahweh nga atong Dios kanimo; maminaw kami niini og motuman.' **28** Nadungog ni Yahweh ang inyong mga pulong sa dihang nakigsulti kamo kanako. Miiong siya kanako, 'Akong nadungog ang mga pulong niining mga katawhan, kung unsa ang ilang gisulti kanimo. Kung unsa man ang ilang gisulti nga maayo. **29** O, nga aduna untay kasingkasing diha kanila, nga magadayeg sila kanako ug kanunay nga magtumon sa akong kasugoan, kini mahimong makaayo kanila ug sa ilang mga anak hangtod sa hangtod! **30** Lakaw ingna sila, "Balik sa inyong mga tolda." **31** Apan alang kanimo, barog dinihi sa akong duol, ug sultihan ko ikaw

sa tanang kasugoan, sa mga balaod, ug sa tanang mando nga imong itudlo kanila, aron ilang tumanon didto sa yuta nga akong ihatag kanila nga panag-iyahon.' **32** Busa tumana ninyo ang gisugo ni Yahweh nga inyong Dios; dili kamo motipas sa tuo o sa wala. **33** Magalakaw kamo sa tanang mga dalam nga gimando ni Yahweh kaninyo nga inyong Dios, aron nga mabuhî kamo, ug makaayo kini kaninyo, ug mahimo pa nga motaas ang inyong mga adlaw didto sa yuta nga inyong panag-iyahon.

6 Mao kini karon ang mga kasugoan, mga balaod, ug mga mando nga gisugo ni Yahweh kanako aron itudlo kaninyo, aron nga inyo kining tumanon sa yuta nga inyong adtoan sa Jordan aron panag-iyahon; **2** aron nga inyong pasidunggan si Yahweh nga inyong Dios, aron tumanon ang tanan niya nga kasugoan ug mga mando nga akong gimando kaninyo—kaninyo, ug sa inyong mga anak nga lalaki, ug ang anak nga lalaki sa inyong anak nga lalaki, sa tanang adlaw sa inyong kinabuhi, aron nga motaas pa ang inyong mga adlaw. **3** Busa paminaw kamo niini, Israel, ug tumana kini, aron nga magmauswagom kamo, aron nga modaghan kamo pag-ayo, sa yuta nga nagdagdayad ang gatas ug dugos, sumala sa saad nga buhaton ni Yahweh ang Dios sa inyong mga amahan. **4** Paminaw, Israel: si Yahweh nga atong Dios usa ra. **5** Higugmaon ninyo si Yahweh nga inyong Dios sa tibuk ninyong kasingkasing, sa tibuk ninyong kalag, ug sa tibuk ninyong kusog. **6** Ang mga pulong nga akong gisugo kaninyo karon maanaa sa inyong kasingkasing: **7** ug makugihon ninyo kining itudlo sa inyong mga anak; maghisot kamo niini sa dihang ngalingkod kamo sa inyong balay, sa dihang maglakaw kamo, sa dihang mohigda kamo, ug sa inyong pagbangon. **8** Ihigot ninyo kini ingon nga ilhanan diha sa inyong mga kamot, ug mahimo kining dayandayan sa tunga sa inyong mga mata. **9** Isulat ninyo kini sa pultahan sa inyong balay ug sa inyong mga ganganhaan. **10** Sa dihang dahon kamo ni Yahweh nga inyong Dios sa yuta nga iyang ihatag kaninyo, nga iyang gisaad sa inyong mga amahan, kang Abraham, kang Isaac, ug kang Jacob, uban ang dako ug maayong siyudad nga dili kamo ang nagtukod. **11** ug mga balay nga puno ug bisan unsang maayong mga butang nga dili kamo ang naghimo, atabay nga dili kamo ang nagkalot, kaparasan ug kahoy nga mga olibo nga dili kamo ang nagtananom, mokaon kamo ug matagbaw— **12** unya siyuroha nga dili ninyo malimutan si Yahweh, nga maoy nagpalingkawas kaninyo sa yuta sa Ehipto, pagawas sa balay sa pagkaulipon. **13** Pasidunggan ninyo si Yahweh nga inyong Dios; mosimba kamo kanimo, ug manumpa kamo sa iyang ngalan. **14** Dili kamo mosimba sa ubang dios, ang mga dios sa ubang mga tawo nga anaa taliwala kaninyo— **15** kay si Yahweh nga inyong Dios nga anaa taliwala kaninyo abughoan nga Dios—kung buhaton ninyo kana, ang kasuko ni Yahweh nga inyong Dios mosilaob batok kaninyo ug pagalaglagon niya kamo sa ibabaw sa kayutan. **16** Ayaw ninyo sulay si Yahweh nga inyong Dios sama sa inyong pagsulay kaniya sa Massah. **17** Kanunay ninyong tumanon ang mando ni Yahweh nga inyong Dios, ang iyang malidogd ngan kasugoan, ug ang iyang balaod ngan iyang gisugo kaninyo. **18** Buhaton ninyo ang husto ug maayo sa panan-aw ni Yahweh, aron nga maayo ang tanan kaninyo, ug moadt kamo ug panag-iyahon ang maayong yuta nga gisaad ni Yahweh sa inyong mga amahan, **19** ug papahawaon ang inyong mga kaaway, sama sa iyang giingon. **20** Kung ang inyong anak nga lalaki mangutana kaninyo sa umaabot nga panahon, ug moingon, 'Unsa man ang kasabotan nga balaod, ang kasugoan, ug uban pang balaod nga gisugo kaninyo ni Yahweh nga Dios?' **21** unya moingon kamo sa inyong mga anak, 'Ulipo kami ni Paraon sa Ehipto; Gipalingkawas kami ni Yahweh sa Ehipto pinaagi sa iyang gamhanang kamot, **22** ug napakita siya ug timaan ug kantitgalan, dako ug hilabihan, sa Ehipto, kang Paraon ug sa tanan niyang pаниmalay, sa among atubangan; **23** ug gipalingkawas niya kita didto, aron nga dad-on kita niya sa yuta nga iyang gisaad sa atong mga Amahan. **24** Gisugo kita ni Yahweh nga kanunay tumanon ang iyang mga balaod, ug mahadlok kang Yahweh alang sa atong kaayohan, aron nga mabuhî pa kita sa dugay, sama karong adlaw. **25** Kung tumanon nato kining mga kasugoan diha kung Yahweh nga atong Dios, sama sa iyang gisugo kanato, mao kini ang atong pagkamatarrong.'

7 Sa dihang dad-on ka ni Yahweh nga imong Dios ngadto sa yuta nga imong panag-iyahon, ug papahawaon ang daghan nga mga nasod sa imong atubangan—ang mga Hetehanon, ang mga Gergesehanon, ang mga Amorehanon, ang mga Canaanhon, ang mga Peresehanon, ang mga Hebehanon, ug ang mga Jebusehanon—pito ka mga nasod nga dagko ug kusgan kay kanimo. **2** Ug sa dihang si Yahweh nga imong Dios

maghatag kanimo sa kadaogan batok kanila sa dihang mag-abot kamo ngadto sa gubat, kinahanglan nga sulungan mo sila, unya kinahanglan nga hingpit mo silang laglagon. Dili ka maghimo ug kasabotan tali kanila, ni magpakita ug kalooy ngadto kanila; dili mo ihatag ang iyyong mga anak nga babaye ngadto sa ilang mga anak nga lalaki, ug dili mo kuhaon ang ilang mga anak nga babaye alang sa iyyong mga anak nga lalaki. **4** Kay ilang ipahilayo ang imong mga anak nga lalaki gikan sa pagsunod kanako, aron nga mosimba sila sa lahi nga mga dios. Busa ang kasuko ni Yahweh mosilaob nganha kanimo, ug laglagon ka niya dayon. **5** Mao kini ang imong pagabuhutan kanila: pagalaglagon mo ang ilang mga halaran, dugmoka ang ilang mga haligi nga bato, putla ang ilang Asera nga kahoy, ug sunoga ang ilang kinulit nga mga diosiods. **6** Kay ikaw ang usa ka nasod nga gitagana ngadto kung Yahweh nga imong Dios. Gipili ka niya nga mahimong katawhan nga maiya, labaw sa tanang katawhan nga anaa sa ibabaw niining kalibutan. **7** Wala gigahin ni Yahweh ang iyang gugma kanimo o gipili ka tungod kay labaw ang imong gitaduhanon kaysa uban nga katawhan—ka pinakaduyut ka sa tanan nga katawhan— **8** apan tungod kay gihigugma ka niya, ug nanghihantol siya nga tumanon niya ang saad nga iyang gisaad ngadto sa imong mga katigulangan. Maong gipagawas ka ni Yahweh sa iyang gamhanang kamot ug giliwas ka pagawas sa panimalay nga nagbibag, gikan sa kamot ni Paraon, ang hari sa Ehipto. **9** Busa hibalo ngi sa Yahweh nga imong Dios—siya ang Dios, ang matinud-anon nga Dios, nga nagtipig sa mga kasabutan ug sa pagkamatinud-anon alang sa liboan ka mga kalinwanan uban niadtong naghigugma kaniya ug nagtipig sa iyang kasugoan, **10** apan nagabaloos niadtong nagdumot kaniya ngadto sa ilang mga dagway, sa paglaglag kanila; dili siya maglangan niadtong si bisan kinsa nga nagdumot kaniya; magabalo siya kaniya ngadto sa iyang dagway. **11** Busa imo gayong tipigan ang kasugoan, ang mga balaod, ug ang sugo nga akong gisugo kanimo karong adlawa, aron nga imo kining mabuhut kanila. **12** Kung maminaw ka niini nga mga sugoa, ug tipigan ug buhaton kini, mahitabo kini nga si Yahweh nga imong Dios matipig diha kanimo sa kasabutan ug sa pagkamatinud-anon nga iyang gisaad sa imong mga katigulangan. **13** Higugmaon ka, panalanginan ka, ug padaghanon ka niya; panalanginan usab niya ang bunga sa imong lawas ug ang bunga sa imong yuta, sa imong lugas, sa imong bag-o nga bino, ug sa imong lana, ang pagpadaghan sa imong baka ug natì sa imong mga karnero, ngadto sa yuta nga iyang gisaad sa imong mga katigulangan nga ihatog kanimo. **14** Panalanginan ka labaw sa tanan nga mga katawhan; walay nay mahimong dili makaanak nga lalaki o babaye diha kanimo o diha sa imong mga baka. **15** Kuhaon ni Yahweh gikan kanimo ang tanan nga mga sakit; wala nay daotang mga balatian sa Ehipto nga imong nahibaloan ang ibutang kanimo, apan ibutang niya kini niadtong tanan nga nagdumot kanimo. **16** Pagalaglagon mo ang tanang pundok sa katawhan dii si Yahweh nga imong Dios maghatag kanimo ug kadaogan, ug ang imong mata dili maluooy kanila. Ug dili ka magsimba sa ilang mga dios, kay kana mahimong lit-ag alang kanimo. **17** Kung moignon ka sa imong kasingkasing, 'Kining mga nasora mas daghan pa kay kanako; unsaon man nako sila pagpapahawah?'— **18** ayaw kahadlok kanila; imong hinudoman kung unsa ang gibuhut ni Yahweh nga imong Dios kung Paraon ug ngadto sa tanang Ehipto; **19** ang hilabihang mga pag-antos nga nakita sa imong mga mata; ang mga timaan; ang mga kahibulongan, ang kusgan nga kamot, ug ang gituy-d ngi bukton nga pinaagi ni Yahweh nga imong Dios sa pagpapagawas kanimo. Pagabuhutan ni Yahweh nga imong Dios ang susama ngadto sa tanang katawhan nga imong gikahadlok. **20** Dugang pa niana, magpadala si Yahweh nga imong Dios ug tambuboan ngadto kanila, hangtod nga kadtong nabilin ug kadtong nanago mawala gikan sa imong atubangan. **21** Dili ka mahadlok kanila, kay si Yahweh nga imong Dios anaa sa imong taliwa, ang bantogan ug kahadlokan nga Dios. **22** Sa hinay hinay si Yahweh nga imong Dios magaaboog niadtong nga mga kanasoran sa imong atubangan. Dili mo sila mapildi tanan sa makausa lamang, o basin hilabihan ka daghan ang ihalas nga mga mananap nga magpalibot kanimo. **23** Apan si Yahweh nga imong Dios maghatag kanimo ug kadaogan batok kanila sa dihang mag-abot ka sa gubat; pagalibogon gayod niya sila hangtod nga malaglag sila. **24** Ibutang niya ang ilang mga hari ilalom sa imong gahom, ug imong walaon ang ilang mga ngalan ilalom sa langit. Walay usa ngi makatindog sa imong atubangan, hangtod nga malaglag nimo sila. **25** Pagasunog nimo ang kinulit nga hulagway sa ilang mga dios—ayaw pangandoya ang plata ug

ang bulawan nga nagtabon kanila, tungod kay kung imo kining buhaton, malit-ag ka niini—tungod kay gikasilagan kini ni Yahweh nga imong Dios. **26** Dili ka magdala ug bisan unsa nga gikasilagan ngadto sa imong balay ug magsugod sa pagsimba niini. Hingpit gayod nimo kining kasilagan, kay gitagana kini alang sa kalagagan.

8 Kinahanglan nga tipigan mo ang tanang mga sugo nga akong ihatag kanimo karong adlawa, aron nga mabuhî ug managhan ka, ug molakaw ug panag-iyahon ang yuta nga gisaad ni Yahweh sa imong mga katigulangan. **2** Hinumdomi ang tanang mga dalanon diin naggiya si Yahweh nga imong Dios sa 40 ka tuig didto sa kamingawan, aron matudloan ka niya sa pagpaubos, sulayang ka niya aron mahibaloan kung unsa ang anaa sa imong kasingkasing, kung imo bang gitipigan ang iyang kasugao o wala. **3** Gipaubos ka, ug gipagutman ka, ug gipakaon ka niya ug mappa, diin wala nimo nahibaloan ug wala usab nahibalo-i sa imong mga katigulangan. Gibuhut niya kana aron nga mahibaloan nimo nga dili lamang pinaagi sa tinapay mabuhî ang mga tawo; hinunoa, mabuhî ang tawo pinaagi sa tanan nga mogawas sa baba ni Yahweh. **4** Ang imong mga bisti wala madunot ug mahukas gikan kanimo, ug ang imong mga till wala naghubag panahon niadtong 40 ka tuig. **5** Magahunuhuna ka niini sa imong kasingkasing, sa unsang paagi, nga ang usa ka amahan nagganton sa iyang anak nga lalaki, sa sama usab nga paagi nga si Yahweh nga imong Dios magpanton kanimo. **6** Pagatipigan nimo ang kasugoan ni Yahweh nga imong Dios, aron nga makalakaw ka sa iyang mga dalan ug pasidungan siya. **7** Kay si Yahweh nga imong Dios magdala kanimo ngadto sa maayong yuta, ang yuta sa gamay nga kasapaan, sa mga busay ug sa mga tuboran, nagdagayday ngadto sa kawalogan ug kabukiran; **8** ang yuta sa trigo ug sibada, sa mga ubas, mga kahoy nga igea, ug mga granada; ang yuta sa kahoy nga olibgo ug dugo. **9** Mao kini ang yuta diin magakaon ka ug tinapay nga walay makulang, ug dili ka magalakaw nga walay dala bisan unsa; usa ka yuta nga ang mga bato hinimo sa putuh, ug gikan niadtong mga kabukiran makakalot ug lo tumbaga. **10** Magakaon ka ug mabusog, ug pagaduyon mo si Yahweh nga imong Dios tungod sa maayong yuta nga iyang gitahog kanimo. **11** Pag-amping nga dili mo malimtan si Yahweh nga imong Dios, ug dili mo ibaliwala ang iyang kasugoan, ang iyang mga ordinansa, ug ang iyang mga balaod nga akong gisugo kanimo karong adlawa. **12** Pag-amping nga, sa dihang maoakan ug mabusog ka, ug sa dihang magtukod ka ug maayong mga balay ug magpuyo niini. **13** Ug pag-amping sa dihang managhan ang imong mga bato ug mga karnero, ug sa dihang managhan ang imong mga plata ug ang imong mga bulawan, ug ang tanan nga anaa kanimo managhan, **14** basin unya ang imong kasingkasing matuboy, ug malimtan mo si Yahweh nga imong Dios—nga nagpapagwas kanimo gikan sa yuta sa Ehipto, paggawas sa panimalay nga nagbibag. **15** Ayaw siya kalimti nga naggiya kanimo agi sa dako ug makalilisang nga kamingawan, diin adunay malalang bitin ug mga tanga, ug agi sa giuhaw nga yuta diin walay tubig, nga nagpabugwak ug tubig agi sa buak nga bato alang kanimo, **16** nga nagpakaon kanimo ug mappa ngadto sa kamingawan nga wala mailhi sa imong mga katigulangan, aron nga matudloan ka niya sa pagpaubos, ug aron nga masulayon ka niya, ug mabuhut ug maayo alang kanimo sa katopasan— **17** ug makaaigon ka sa imong kasingkasing, 'Ang akong gahom ug ang kusog sa akong mga kamot nakabaton niining tanang katigayon.' **18** Apan imong hinudoman si Yahweh nga imong Dios, tungod kay siya ang naghatag kanimo ug gahom aron maangkon ang katigayonan; aron nga iyang matukod ang iyang kasabutan nga iyang gisaad sa imong mga katigulangan, sama sa iyang gibuhut karong adlawa. **19** Mahitabo kini nga, kung kalimtan nimo si Yahweh nga imong Dios ug magasunod sa uban nga mga dios, ug magsimba kanila, ug magtahod kanila, magpamatudao ako batok kanimo karong adlawa nga mahanaw ka gayod. **20** Sama sa kanasoran nga laglagon ni Yahweh sa imong atubangan, busa mahanaw ka, tungod kay dili ka maminaw sa tingog ni Yahweh nga imong Dios.

9 Paminaw, Israel; hapit ka na motabok ngadto sa Jordan karong adlawa, aron sa pagkuha sa mga nasod nga mas dako ug mas kusgan sa imong kaugalingon, ug ang mga siyudad nga dagko ug lig-on ngadto sa langit, **2** mga tawo nga dagko ug taas, mga anak nga lalaki ni Anakim, nga imong nailhan, ug imong nadunggan nga gihisgotan sa mga tawo, 'Kinsa man ang makababrog sa atubangan sa mga anak nga lalaki ni Anak?' **3** Busa karong adlawa hibalo ngi sa Yahweh nga imong Dios maoy mouna kanimo sama sa molamoy nga kalayo; iya silang pagalaglagon, ug pagapildihon

niya sila sa imong atubangan; busa papahawaa sila ug ipakalaggiw sila dayon, sama sa gióngon ni Yahweh nganha kanimo. **4** Ayaw pagsulti sa imong kasingkasing, human sila isalikway ni Yahweh nga imong Dios gikan sa imong atubangan, 'Tungod kini sa akong pagkamatarong nga gidala ako ni Yahweh aron panag-iyahon kining yutaa,' kay tungod kini sa pagkadaotan niining kanasoran nga gipagawas sila ni Yahweh gikan sa imong atubangan. **5** Dili kini tungod sa pagkamatarong ug pagkamatal-id sa imong kasingkasing nga mapanag-iyahon nimo ang ilang yuta, apan tungod kini sa pagkadaotan niining kanasoran nga ang imong Dios nágpagawas kanila gikan sa imong atubangan, ug aron matuman nya ang pulong nga iyang gisaad ngadto sa imong mga katigulangan, ngadto kang Abraham, kang Isaac, ug kang Jacob. **6** Busa hibaloi, nga si Yahweh nga imong Dios wala maghatag kanimo niining maayo yuta aron imong panag-iyahon tungod sa imong pagkamatarong, kay ikaw nga tawo gahit ulo. **7** Hinumdomi ug ayaw kalimti kung giunsa nimo paghagit si Yahweh nga imong Dios aron masuko ngadto sa kamingawan; gikan sa adlaw nga mibya ka sa yuta sa Ehipto hangtod sa pag-abon nimo niining dapita, masinupakon ka batok kang Yahweh. **8** Didto usab sa Horeb gihagit nimo si Yahweh sa kasuko, ug suko na kaayo si Yahweh kanimo nga mahimo ka na niya nga laglagon. **9** Sa dihang mitungas ako sa bukid aron sa pagdawat sa papan nga bato, ang papan sa kasabotan nga gibuhut ni Yahweh tali kanimo, mipyuko ako ngadto sa bukid sulod sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii; wala ako mikaon ug tinapay ni miinom ug tubig. **10** Gihatag ni Yahweh kanako ang duha ka papan nga bato nga gisulat pinaagi sa iyang tudlo; ngadto kanila gisulat ang tanang mga butang sama sa tanang mga pulong nga gipahibalo ni Yahweh kanimo sa bukid sa tungatunga sa kalayo sa adlaw sa panagtiom. **11** Nahitabo kini sa kataposan niadtong 40 ka adlaw ug 40 ka gabii nga gihatag ni Yahweh kanako ang duha ka papan nga bato, ang papan sa kasabotan. **12** Miington si Yahweh kanako, 'Tindog, lugong dayon gikan dinihi, kay ang imong katawhan, nga imong gidala gikan sa Ehipto, ilang gihugawan ang ilang mga kaugalingon. Dali lang silang nitipas sa dalan nga akong gimando kanila. Nagbuhut sila alang sa ilang mga kaugalingon ug usa ka tinunaw nga larawan.' **13** Dugang pa niana, nakig-istorya si Yahweh kanako ug miington, 'Nakita ko kining mga tawhana; mga katawhan sila nga gagih ulo. **14** Pasagdi ako, aron malaglag ko sila ug wagtagong ang ilang mga ngalan ilalom sa langit, ug magbuhut ako gikan kanimo nga mas kusgan ug mas dako kay kanila.' **15** Busa mitalkod ako ug milugsong gikan sa bukid, ug ang bukid nagkalayo. Ang duha ka papan sa kasabotan nga anaa sa akong mga kamot. **16** Akong gitinan-aw, ug ania, nakasala ka batok kang Yahweh nga imong Dios. Naghulma ka alang sa imong kaugalingon ug usa ka baka. Dali lamang kung mitipas gikan sa dalan nga gimando ni Yahweh kanimo. **17** Akong gikuha ang duha ka papan nga bato ug iligabay gikan sa akong mga kamot. Gidugmok ko kini atubangan sa imong mga mata. **18** Nagyukbo ako pag-usab sa atubangan ni Yahweh sulod sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii; wala ako mikaon sa tinapay ni miinom ug tubig, tungod sa tanang sala nga imong nabuhut, sa pagbuhut niana diin daotan sa panan-aw ni Yahweh, nga nakahagit kaniya diha sa kasuko. **19** Kay nahadlok ako sa kasuko ug sa wala pagkahimut ni Yahweh batok kanimo aron laglagon kia. Apan naminaw usab si Yahweh kanako niadtong nga higayon. **20** Nasuko pagayo si Yahweh kung Aaron aron nga laglagon na unta siya; nag-ampo usab ako alang kung Aaron sa samang higayon. **21** Gikuha ko ang imong sala, ang baka nga imong gibuhut, ug gisungk kini, gibunal, ug gidugmok kini pag-ayo, hangtod napino kini sama sa abog. Gilabay ko ang abog ngadto sa sapa nga midagayday gikan sa bukid. **22** Didto sa Tabera, didto sa Massa, ug didto sa Kibroth Hataaba, gihagit nimo si Yahweh diha sa kapungot. **23** Sa dihang gipadala ka ni Yahweh gikan sa Kadesh Barnea ug miington, 'Tungas ug panag-iyahi ang yuta nga akong gihatag kanimo; una nagmasinupakon ka batok sa gisugo ni Yahweh nga imong Dios, ug wala ka mituo o naminaw sa iyang tingog. **24** Nagmasinupakon na kung daan batok kang Yahweh gikan pa sa adlaw nga nailhan ko ikaw. **25** Busa mihiapa ako sa atubangan ni Yahweh niadtong 40 ka adlaw ug 40 ka gabii, tungod kay miington siya nga pagalaglagon ka niya. **26** Nag-ampo ako ngadto kang Yahweh ug miington, 'O Yahweh nga Ginoo, ayaw laglag ang imong mga katawhan o ang imong panulondon nga imong giluwus pinaagi sa imong pagkabantogan, diin imong gipagawas sa Ehipto inubanan sa kusgan nga kamot. **27** Hinumdomi ang imong sulugoon nga si Abraham, si Isaac, ug si Jacob; ayaw tan-awa ang pagkagahig ulo niining mga tawhana, ni ang ilang pagkadaotan, ni ang ilang sala, **28** aron ang yuta diin asa

mo kami gikuha magasulti, 'Tungod kay wala man sila nadala ni Yahweh ngadto sa yuta nga iyang gisaad kanila, ug tungod kay gidumtan nya sila, iya silang gidala aron patyon ngadto sa kamingawan.' **29** Sanglit katawhan mo sila ug imong panulondon, nga imong gipagawas pinaagi sa imong dakong kusog ug pinaagi sa pagpasundayag sa imong gahom.'

10 Nianang panacona miington si Yahweh kanako, 'Pagkult ug duha ka papan nga bato sama sa una, ug tungas nganhi kanako sa bukid, ug pagbuhut ug arka nga kahoy. **2** Isulat ko sa mga papan ang mga pulong nga anaa sa unang mga papan nga imong gibusak, ug isulod nimo kini sa arka.' **3** Busa naghimo ako ug arka gikan sa acacia nga kahoy, ug nagkulit ako ug duha ka papan nga bato sama sa una, ug mitungas ako ngadto sa bukid nga adunay duha ka papan nga bato sa akong kamot. **4** Misulat siya sa mga papan, sama sa unang sinulat, ang Napulo ka mga Sugo nga gisulti ni Yahweh kaninyo didto sa bukid taliwala sa kalayo sa adlaw sa panagtiom; unya gihatag kini ni Yahweh kanako. **5** Mipauli ako ug milugsong gikan sa bukid, ug gibutang ang mga papan didto sa arka nga akong gibuhut; attua kini dito sama sa gisugo ni Yahweh kanako.' **6** (Ang katawhan sa Israel nagpanaw gikan sa Beereth Bene Jaakan paingon sa Mosera. Didto namatay si Aaron, ug didto siya gilubong; nag-alagad ang iyang anak nga si Eliazar sa lawak sa mga pari puli kaniya. **7** Gikan didto mipanwan sila paingon sa Gudgoda, ug gikan sa Gudgoda paingon sa Jobtaha, usa ka yuta nga adunay mga sapa. **8** Nianang panacona gipli ni Yahweh ang tribu ni Levi nga maoy modala sa arka sa kasabotan ni Yahweh, sa pagbarog sa atubangan ni Yahweh sa pag-alagad kaniya, ug sa pagpanalangin sa katawhan pinaagi sa iyang ngalan, sama karong adlaw. **9** Busa walay bahin si Levi ni panulondon sa yuta uban sa iyang mga igocon; si Yahweh maoy iyang panulondon, sumala sa pagkakusulti ni Yahweh nga inyong Dios ngadto kaniya.) **10** 'Nagpabilin ako sa bukid sama sa unang higayon, 40 ka adlaw ug 40 ka gabii. Naminaw usab si Yahweh kanako nianang panacona; wala nagtinguha si Yahweh sa paglaglag kaniyano. **11** Miington si Yahweh kanako, 'Barog, adto sa katawhan ug pangulohi sila sa ilang panaw; moadto sila ug manag-iyaya sa yuta nga akong gisaad sa ilang mga katigulangan nga ihatag kanila.' **12** Karon, Israel, unsa man ang gipangayo ni Yahweh kanimo, gawas sa pagbaton ug kahadlok kang Yahweh nga imong Dios, sa paglakaw diha sa tanan niyang mga dalan, sa paghigugma kaniya, ug sa pagsimba kung Yahweh nga imong Dios sa tibuk nimong kasingkasing ug sa tibuk nimong kalag. **13** Sa pagtipig sa mga sugo ni Yahweh, ug sa iyang mga balaod, nga gisugo ko kanimo karon alang sa imong kaayohan? **14** Tanawa, nahiakop kung Yahweh nga imong Dios ang langit ug ang langit sa kaligitan, ang kalibutan, uban sa tanan nga anaa niini. **15** Nagkalipay lamang si Yahweh sa imong mga katigulangan sa paghigugma kanila, ug gipili kamo niya, nga ilang kaliwat, sunod kanila, labaw pa kaysa ubang katawhan, sama sa iyang gibuhut karon. **16** Busa tulia ang panit sa inyong kasingkasing, ug ayaw na pagmasinupakon. **17** Kay si Yahweh ang inyong Dios, siya ang Dios sa mga dios ug Ginoo sa mga agalon, ang bantogan nga Dios, ang gamhanan ug ang gitakahdlok, ngalaywid gipapahibalo, ug dili masuhol. **18** Gipatunhay niya ang hustisya alang sa mga ilo ug sa balo, ug nagpakita siya ug gugma sa langyaw pinaagi sa paghatag kaniya ug pagkaon ug bisti. **19** Busa higugmaa ang langyaw; kay mga langyaw kamo sa yuta sa Ehipto. **20** Kahadlokano nimo si Yahweh nga imong Dios; magasimba ka kaniya. Kaniya ka lamang makighiusa, ug manumpa ka pinaagi sa iyang ngalan. **21** Siya ang imong pagdayeg, ug siya ang imong Dios, nga nagbuhut alang kanimo niining dagko ug kahadlokano nga mga butang, nga nakita sa imong mga mata. **22** Ang imong mga katigulangan miadtong sa Ehipto nga mga 70 lamang ka tawo; karon si Yahweh nga imong Dios naghimo kanimo nga sama kadaghan sa kabituanon sa kaligitan.

11 Busa higugmaon ninyo si Yahweh nga inyong Dios ug tipigan kanunay ang iyang pagpanudlo, ang iyang mga balaod, ang iyang mga sugo, ug ang iyang mga kasugoan. **2** Hibaloi nga wala ako nakigusulti sa inyong mga anak, nga wala nasayod ni nakakita sa pagsilot ni Yahweh nga inyong Dios, sa iyang pagkabantogan, sa iyang makagagahom nga kamot, o sa iyang gituy-od nga bukton, **3** sa mga timaan ug mga buhat nga iyang gihimo taliwala sa Ehipto ngadto kang Paragon, ang Hari sa Ehipto, ug ngadto sa tibuk niyang yuta. **4** Ni ilang nakita unsa ang iyang gibuhut sa kasundalohan sa Ehipto, sa ilang mga kabayo, o sa ilang mga karwahi; kung giunsa nya sila pagtabon ug tubig sa Pulang Dagat samitung miukod sila kaninyo, ug kung giunsa sila paglaglag ni Yahweh hangtod

karong adlawa; **5** o kung unsa ang iyang gibuhat alang kaninyo didto sa kamingawan hangtod nga nakaabot kamo niining dapita. **6** Wala nila nakita kung unsa ang gibuhat ni Yahweh kung Daten ug kung Abiram, ang mga anak ni Eliab nga anak ni Ruben; kung giunsa pagbuka sa yuta ang baba niini ug mitulon kanila, sa ilang panimalay, sa ilang mga tolda, ug sa tanang buhing binuhat nga misunod kanila, diha tallwala sa tanang Israelita. **7** Apan nakita sa inyong mga mata ang tanang dagkong mga butang nga gisimo ni Yahweh. **8** Busa pipigi ang tanang kasugoan nga akong gisugo kaninyo karong adlawa, aron mahimo kamong kusgan, ug moadto ug manag-iya sa yuta, diin inyong adtoon aron sa pagpanag-iya niini; **9** ug aron motaas ang inyong mga adlaw sa yuta nga gisaid ni Yahweh sa inyong mga katigulangan nga ihatag kanila ug sa ilang mga kalinwanan, ang yuta nga adunay nagadagayday nga gatas ug dugs. **10** Kay ang yuta, nga inyong adtoon aron panag-iyahan, dili sama sa yuta sa Ehipto nga inyong gigikanan, diin nagpugas kamo sa inyong mga binhi ug nagbisbis niini pinaagi sa inyong mga til, sama sa tanaman sa lagotmon; **11** apan ang yuta, nga inyong adtoon aron sa pagpanag-iya niini, usa ka yuta sa kabungtoran ug kawalogaw, ug nagainom sa tubig sa ulan sa kalanditan. **12** Usa ka yuta nga giatiman ni Yahweh nga inyong Dios; ang mga mata ni Yahweh nga inyong Dios kanunay anaa niini, gikan sa sinugdanon sa tuig ngadto sa kataposan sa tuig. **13** Mahitabo kini, kung maminaw kamo pag-ayo sa akong mga kasugoan nga akong gisugo kaninyo karong adlawa sa paghigugma kung Yahweh nga inyong Dios, ug sa pag-alagad kaniya sa tibuk ninyong kasingkasing ug sa tibuk ninyong kalag, **14** nga maghatag ako ug ulan sa inyong yuta sa panahon niini, ang unang ulan ug ang kataposang ulan, aron matigom ninyo ang inyong trigo, ang inyong bag-o nga bino, ang inyong bag-o nga lana. **15** Magahatag ako ug kasagbotan sa inyong kaumahan alang sa inyong mga baka, ug mangaon kamo ug mangabusog. **16** Bantayi ang inyong kaugalingon, aron dili malimbongan ang inyong kasingkasing, ug motalikod kamo ug magsimba sa laing mga dios, ug moyukbo ngadto kanila; **17** aron ang kasuko ni Yahweh dili mosilaob batok kaninyo, ug aron dili nya isira ang kalanditan, aron walay ulan nga mahitabo, ug ang yuta dili na maghatag ug bunga, ug aron mangahanaw kamog diikan gikan sa maayong yuta nga igahatag ni Yahweh kaninyo. **18** Busa ipahimutang ang akong mga pulong sa inyong kasingkasing ug kalag; ihigot sila ingon nga timaan sa inyong kamot, ug tugot ni mahimo kining timaan sa inyong agtang tungatunga sa inyong mga mata. **19** Ituldo ninyo kini sa inyong mga anak ug mag suliti mahitungod niini sa dihang maglingkod kamo diha sa inyong panimalay, sa dihang maglakaw kamo sa dala, sa dihang maghigida kamo, ug sa dihang mobangon kamo. **20** Isulat ninyo kini sa mga haligi sa pultahan sa inyong balay ug sa mga ganghaan sa inyong siyudad, **21** aron motaas pa gayod ang inyong mga adlaw ug ang mga adlaw sa inyong mga anak sa yuta nga gisaad ni Yahweh sa inyong mga katigulangan nga ihatag kanila, hangtod nga ang kalanditan anaa pa ibabaw sa kalibotan. **22** Kay kung matinumanon kamong magatipig sa mga kasugoan nga akong gisugo kaninyo, ug sa pagbuhat niini, sa paghigugma kung Yahweh nga inyong Dios, sa paglakaw diha sa tanan niyang mga dalan, ug sa pagpakighiisa kaniya, **23** unya palayason ni Yahweh kining tanan nga kanasoran gikan sa inyong atubangan, ipahimutang ni Yahweh nga inyong Dios ang kahadlok ug kalsisan ninyo ngadto sa tanang yuta nga inyong pagalakpan, sumala sa iyang gisulti kaninyo. **26** Tan-awa, ipahimutang ko karong adlawa ang panalangin ug tunglo alang kaninyo; **27** ang panalangin, kung maminaw kamo sa kasugoan ni Yahweh nga inyong Dios nga akong gisugo kaninyo karong adlawa; **28** ug ang tunglo, kung dili kamo maminaw sa kasugoan ni Yahweh nga inyong Dios, apan motalikod sa dalan nga akong gisugo kaninyo karong adlawa, sa pag-adto sa laing mga dios nga wala niryo mailhi. **29** Mahitabo kini, sa dihang si Yahweh nga inyong Dios magdala kaninyo didto sa yuta nga inyong panag-iyahan, nga ipahimutang ninyo ang panalangin didto sa Bukid sa Gerizim, ug ang tunglo didto sa Bukid sa Ebal. **30** Dili ba atuan kini tabok sa Jordan, kasadpan sa dalan sa kasadpan, sa yuta sa mga Canaanon nga nagpuyo sa Araba, nga atbung sa Gilgal, kilid sa kakahoyan sa More? **31** Kay motabok kamo sa Jordan ug moadto aron panag-iyahan ang yuta nga igahatag kaninyo ni Yahweh nga inyong

Dios, ug mapanag-iya ninyo kini ug magpuyo didto. **32** Pagatipigan ninyo ang tanang mga balaod ug kasugoan nga akong gipahimutang sa inyong atubangan karong adlawa.

12 Mao kini ang mga balaod ug kasugoan nga inyong pagatipigan sa yuta nga gihatag ni Yahweh kaninyo aron panag-iyahan, ang Dios sa inyong mga katigulangan, sa tanang adlaw nga magapuyo kamo niining kalibotana. **2** Pagagubaon gayod ninyo ang mga dapit diin ang mga nasod nga inyong pagahingilan nagasimba sa ilang dios, ngadto sa habog nga kabukiran, ngadto sa kabungtoran, ug ilalom sa matag lunhaw nga kahoy. **3** Ug inyong bungkagong ilang mga halaran, pagadugmokon ang ilang mga haliging bato, ug sunogon ang ilang mga haligi nga Ashera; pagaputton ninyo ang kinulit nga mga larawan sa ilang dios ug laglagon ang ilang ngalan sa maong dapit. **4** Dili ninyo simbahon si Yahweh nga inyong Dios sama niiana. **5** Apan sa dapit nga pilion ni Yahweh nga inyong Dios sa tanan ninyong tribu nga butangan sa iyang ngalan, mao kana ang dapit nga iyang puy-an, ug mangadto kamo didto. **6** Dido ninyo dad-on ang sinunog nga mga halad, ang inyong mga halad, ang inyong ikapulo, ug ang mga halad nga gikan sa inyong kamot, ang inyong halad sa pagpanumpa, ang inyong kinabubutong mga halad, ug ang unang anak sa inyong kahayopan. **7** Magkaon kamo didto sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios ug maglipay kamo sa tanang butang nga gihagoan sa inyong kamot, kamo ug ang inyong panimalay, diin gipanalanginan kamo ni Yahweh. **8** Dili ninyo pagabuhaton ang atong ginabuhat dinihi karong adlawa; karon ang matag-usa nagabuhat kung unsa ang maayo sa iyang pananaw; **9** kay wala pa kamo nakaabot sa kapahulayan, ngadto sa panulondon nga igahatag kaninyo ni Yahweh nga inyong Dios. **10** Apan sa dihang makatobak na kamo sa Jordan ug magpuyo na sa yuta nga inyong mapanunod kung Yahweh nga inyong Dios, ug sa dihang hatagan niya kamo ug kapahulayan gikan sa tanan ninyong napalibot nga mga kaaway, aron nga magpuyo kamo nga luwas, **11** unya mahitabo kini ngadto sa dapit diin pilion ni Yahweh nga inyong Dios aron magpuyo na ang iyang ngalan, pagad-on ninyo didto ang tanan nga akong gisugo kaninyo: ang inyong sinunog nga halad, ang inyong mga halad, ang inyong ikapulo, ang mga halad nga gihalad sa inyong kamot, ug ang tanan ninyong pinili nga mga halad alang sa panumpa nga inyong ipanumpa kang Yahweh. **12** Maglipay kamo sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios—kamo, inyong mga anak nga lalaki, inyong mga anak nga babaye, inyong mga sulugoon nga lalaki, inyong sulugoon nga babaye, ug mga Levita nga anaa sulod sa inyong ganghaan, tungod kay wala siyab bahin o panulondon taliwala kaninyo. **13** Bantayi ang inyong kaugalingon nga dili ninyo ihalad ang inyong sinunog nga mga halad sa matag dapit nga inyong makita; **14** apan didto lamang sa dapit nga pilion ni Yahweh sa usa sa inyong mga tribu nga maghalad kamo ug sinunog nga mga halad, ug buhaton ninyo didto ang tanan nga akong gisugo kaninyo. **15** Bisan paman niini, makahimo kamo sa pag-ihaw ug pagkaon ug mga mananap sulod sa inyong mga ganghaan, sumala sa inyong gipangandoy, sa pagdawat sa panalangin ni Yahweh nga inyong Dios alang sa tanan nga iyang gihatag kaninyo; ang hugaw ug hinlo nga mga tawo mahimong mokaon niini, mga mananap sama sa lagsaw ug binaw. **16** Apan dili ninyo kaonon ang dugo; ibubo ninyo kini sa yuta sama sa tubig. **17** Dili kamo makahimo sa pagkaon sulod sa inyong mga ganghaan gikan sa ikapulo sa inyong trigo, sa inyong bagong bino, sa inyong lana, o sa unang anak sa inyong kahayopan; ug dili kamo makahimo sa pagkaon sa bisan unsa nga karne sa inyong ihalad uban sa mga panumpa nga inyong himoon, niadtong inyong kinabubutong mga halad, ni kadtong halad nga inyong gihalad pinaagi sa inyong kamot. **18** Hinuon, kan-on ninyo kini sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios sa dapit nga iyang pilion—kamo, inyong mga anak nga lalaki ug babaye, inyong mga sulugoon nga lalaki ug babaye, ug Levita nga anaa sa inyong mga ganghaan; maglipay kamo sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios mahitungod sa tanang butang diin inyong gibutang sa inyong kamot. **19** Bantayi ang inyong kaugalingon aron nga dili ninyo isalikway ang Levita hangtod nga nagpuyo kamo sa inyong yuta. **20** Sa dihang padakoon ni Yahweh ang inyong mga utlanan, sumala sa iyang gisaid kaninyo, ug moingon kamo, "Mokaon kog karne," tungod sa inyong tinghuha nga mokaon ug karne, makahimo kamo sa pagkaon ug karne, sumala sa gitinguha sa inyong kalag. **21** Kung ang dapit nga pilion ni Yahweh nga inyong Dios aron butangan sa iyang ngalan layo kaayo gikan kaninyo, makahimo kamo sa pag-ihaw ug pipila sa inyong kahayopan nga gihatag ni Yahweh kaninyo, sumala sa akong gisugo kaninyo; makahimo kamo sa pagkaon sulod sa

inyong mga ganghaan, sumala sa gitinguha sa inyong klag. **22** Sama nga makanon ang lagsaw ug binaw, busa mokaon kamo niini; ang hugaw ug hinlo nga mga tawo managsamang mokaon niini. **23** Siguroha lamang gayod nga dili ninyo kan-on ang dugo, kay ang dugo mao ang kinabuhi; dili ninyo kan-on ang kinabuhi uban sa karne. **24** Dili ninyo kini kan-on; ibubo ninyo kini sa yuta sama sa tubig. **25** Dili ninyo kini kan-on, aron mamaayo kini alang kaninyo, ug sa inyong mga anak sunod kaninyo, sa dihang buhaton ninyo kung unsa ang husto sa mga mata ni Yahweh. **26** Apan ang mga butang nga iya ni Yahweh nga anaa kaninyo ug ang mga halad alang sa inyong mga panumpa—pagadon-ninyo kini sa dapit nga pilion ni Yahweh. **27** Dido magahaldon kamo sa inyong sinunog nga mga halad, ang karne ug ang dugo, ngadto sa halaran ni Yahweh nga inyong Dios; ang dugo sa inyong mga halad igabubo ngadto sa halaran ni Yahweh nga inyong Dios, ug inyong kan-on ang karne. **28** Tumana ug paminawa ang tanang pulong nga akong gisugo kaninyo, aron mamaayo kini alang kaninyo ug sa inyong mga anak sunod kaninyo hangtod sa kahangtoran, sa dihang buhaton ninyo kung unsa ang maayo ug husto sa mga mata ni Yahweh nga inyong Dios. **29** Sa dihang pamutlon ni Yahweh nga inyong Dios ang mga nasod gikan sa inyong atubangan, sa dihang mosulod kamo ug hinginlan sila, ug hinginlan ninyo sila, ug magpuyo sa ilang yuta, **30** bantayi ang inyong kaugalingon nga dili kamo malit-ag ngadto sa pagsunod kanila, humana sila malaglag sa inyong atubangan—malit-ag sa pagsusi sa ilang mga dios, sa pagpangutana. 'Giunsa pagsimba niini nga mga nasod ang ilang dios? Mao usab ang akong buhaton.' **31** Dili ninyo kana buhaton isip pagtahod kung Yahweh nga inyong Dios, kay ang tanang butang nga gikasilagan ni Yahweh, mga butang nga iyang gidumtan—gibuhat nila kini sa ilang dios; gisunog pa gani niila ang ilang mga anak nga lalaki ug babaye sa kalayo alang sa ilang dios. **32** Bisan unsa nga akong gisugo kaninyo, tumana kini. Ayaw pagdugdug niini o pagkuha gikan niini.

13 Kung adunay motungha taliwala kaninyo nga propeta o magdadamo, ug kung mohatag siya kaninyo ug ilhanan o kahibulongan, **2** ug kung ang ilhanan ug kahibulongan mahitabo, nga iyang gisulti kaninyo nga nag-ingon, 'Moadto kita sa laing mga dios, nga wala ninyo mailhi, ug simbahon nato sila.' **3** ayaw paminawa ang mga pulong niana nga propeta, o niana nga magdadamo; tungod kay si Yahweh nga inyong Dios nagsulay kaninyo aron masayaran kung nahigugma ba gayod kamo kung Yahweh nga inyong Dios sa tibuo ninyong kasingkasing ug sa tibuo ninyong klag. **4** Magalakaw kamo sunod kung Yahweh nga inyong Dios, tahora siya, tipigi ang iyang kasugoan, ug tumana ang iyang tingog, ug simbaha siya ug kupoit ngadto kaniya. **5** Kana nga propeta o magdadamo pagapayton, tungod kay nagsulti siya nga masinupakan batok kung Yahweh nga inyong Dios, nga naugpagawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto, ug naglukat kaninyo pagawas gikan sa panimalay nga nagbibig. Buot niana nga propeta nga ipalayo kamo sa dalan nga buot palakwan ni Yahweh nga inyong Dios. Busa wagtanga ang daotan gikan kaninyo. **6** Pananglitang imong igoos, anong anak ngalakali sa imong inahan, o imong anak ngalakali, o imong anak ngalabay, o ang asawa sa imong dughan, o imong higala nga sama sa imong kaugalingon kalag, magdani kanimo sa tago nga moingon, 'Mangadto kita ug mosimba sa ubang dios nga wala pa nimo mailhi, ni ikaw o ang imong mga katigulangan—' **7** bisag unsa sa mga dios sa kawayan nga naggalibot kanimo, duol kanimo, o layo gikan kanimo, gikan sa pikas nga kinatumanay sa kalibutan ngadto sa lahi nga kinatumanay sa kalibutan.' **8** Ayaw pakig-uyon o paminaw kaniya. Ni ang imong mata maluoy kaniya, ni mopalingkawas o tagoan siya. **9** Hinuron, kinahanglan patyon mo siya; ang imong kamot maoy mangunag dala kaniya ngadto sa kamatayon, ug pagkahuman ang kamot sa tanang kawayan. **10** Batohon mo siya hangtod sa iyang kamatayon, tungod kay misulay siya sa pagpahilayo kanimo gikan kung Yahweh nga imong Dios, nga naugpagawas kaninyo sa yuta sa Ehipto, pagawas gikan sa panimalay nga nagbibig. **11** Ang tanang Israelita makadungog ug mahadlok, ug dili na magpadayon sa pagbuhat niining matang sa pagkadaotan taliwala kaninyo. **12** Kung makadungog kamo ni bisan kinsa nga magsulti mahitungod sa usa sa inyong mga siyudad, nga gihatag ni Yahweh kaninyo nga inyong Dios aron puy-an: **13** Ang pipila ka mga daotan mogula gikan kaninyo ug mopatipas sa mga lumulopyo sa ilang siyudad ug moingon, 'Mangadto kita ug mosimba sa ubang dios nga wala ninyo mailhi.' **14** Kinahanglan susihon ninyo ang pamatuod, pangutana, ug susiha gayod kini. Sa dihang masayaran ninyo nga kini tinuod ug matuod gayod nga ang maong gikasilagang butang nahitabo taliwala kaninyo, busa paghimo kamo ug lakang. **15** Kinahanglan

gayod nga inyong hasmagang ang mga lumulopyo niana nga siyudad pinaagi sa espada, laglaga kini sa hingpit ug ang tanang tawo nga anaa niini, uban ang mananap, sa tumoy sa espada. **16** Tigomon ninyo ang tanang inilog gikan niini ngadto sa tungatunga sa dalan ug sunogon ang siyudad, ingon usab ang tanang inilog— alang kung Yahweh nga inyong Dios. Ang siyudad mahimong tipun-og sa pagkaguba hangtod sa hangtod; dili na kini angay nga tukoron pag-usab. **17** Kinahanglan nga wala niadtod mga butang nga nakatagana alang sa kalaglagan ang motapot sa inyong kamot. Mao kini ang hinundan, aron ipalayo ni Yahweh ang kaligutog sa iyang kasuko, magpakita kaninyo ug kaluo, magmahigumaon diha kaninyo, ug mopadaghan kaninyo, sama sa iyang gisaad ngadto sa inyong mga katigulangan. **18** Buhaton niya kini tungod kay naminaw man kamo sa tingog ni Yahweh nga inyong Dios, nga nagtipig sa tanan niyang kasugao nga akong gisugo kaninyo karong adlawa, nagbuhut kung unsa ang maayo sa pananaw ni Yahweh nga inyong Dios.

14 Kamo ang katawhan ni Yahweh nga inyong Dios. Ayaw samari sa inyong nawong alang sa patay. **2** Kay kamo ang nasod nga gitagana alang kung Yahweh nga inyong Dios, ug gipili kamo ni Yahweh nga mahimo niyang katawhan alang sa iyang kaugalingong gipanag-iyahan, labaw sa tanang tawo nga anaa ibabaw sa kalibutan. **3** Kinahanglan nga dili kamo mokaon sa mahugaw nga mga butang. **4** Mao kini ang mga mananap nga inyong mahimong kan-on: ang baka, karnero, ug kanding, **5** ang binaw, lagsaw, ang toro nga binaw, ang ihalas nga kanding, ug laing matang sa binaw, ang ihalas nga karnero. **6** Mahimo ninyong kan-on ang bisan unsang mananap nga natunga ang kuko, mao ang, kuko nga nababini sa duha, ug mag-usap sa kinaon. **7** Apan, kinahanglan nga dili kamo mokaon sa pipila ka mga mananap nga mag-usap sa kinaon o adunay kuko nga nababini sa duha: ang kamelyo, ang rabit, ug ang ilaga; tungod kay mag-usap sila sa ilang kinaon apan wala matunga ang kuko, makahugaw sila alang kaninyo. **8** Ang baboy usab hugaw alang kaninyo tungod kay natunga ang iyang kuko apan dili mag-usap sa kinaon: makahugaw siya alang kaninyo. Ayaw pagkaon sa karne sa baboy, ug ayaw paghikap sa patay nilang lawas. **9** Mao kini ang mga butang nga anaa sa tubig nga mahimo ninyong kan-on: bisag unsa nga adunay mga kapay ug mga himbis; **10** apan bisag unsa nga walay mga kapay ug mga himbis kinahanglan nga dili ninyo kan-on; hugaw sila alang kaninyo. **11** Ang tanang hinlo nga mga langgam mahimo ninyong kan-on. **12** Apan mao kini ang mga langgam nga kinahanglan dili ninyo kan-on: ang agila, ang boitre, ang sikop, **13** ang pula ug itom nga banog, bisag unsang matang sa banog. **14** Kinahanglan nga dili kamo mokaon sa bisan unsang matang sa uwak, **15** ug ang ostrits, ug ang pungkang, ang cucillo, bisan unsang matang sa banog, **16** ang gagmay nga ngiwingwi, ang dagko nga ngiwingwi, ang puti nga ngiwingwi, **17** ang pilicano, ang carrion nga boitre, ug ang cormorant. **18** Kinahanglan dili ninyo kan-on ang ciquenna, bisag unsang matang sa lapay, ang abubilla, ug ang kabog. **19** Tanang pak-an, ang magpanon nga mga mananap makapahugaw alang kaninyo; kinahanglan nga dili sila pagkakan-on. **20** Mahimo ninyong kan-on ang tanang hinlo nga molupad nga mga mananap. **21** Kinahanglan dili kamo mokaon sa bisan unsang mananap nga nhikog; mahimo ninyo kining ihatag ngadto sa mga langyaw nga anaa sa inyong mga lungsod, aron iya kining kan-on; o ibaligya ninyo kini ngadto sa mga langyaw. Kay kamo usa ka nasod nga gitagana kung Yahweh nga inyong Dios. Kinahanglan nga dili kamo magpabukol ug nating kanding sa gatas sa iyang inahan. **22** Kinahanglan gayod nga mohatag kamo ug ikapulo sa tanang abot sa inyong binhi, nga nagagikan sa uma matag tuig. **23** Kinahanglan nga mokaon kamo atubangan ni Yahweh nga inyong Dios, sa dapit diin iyang pagapilion ingon nga iyang balaang dapit, ang ikapulo sa inyong trigo, ang inyong bag-ong bino, ug sa inyong lana, ug ang panganay sa inyong baka ug sa inyong karnero; aron makat-onan ninyo ang pagtahod kanunay kung Yahweh nga inyong Dios. **24** Kung ang panaw layo kaayo alang kaninyo aron nga dili kamo makahimo sa pagdala niini, tungod kay ang dapit nga gipili ni Yahweh nga inyong Dios ingon nga iyang balaang dapit layo kaayo gikan kaninyo, unya, sa dihang panalanginan kamo ni Yahweh nga inyong Dios, **25** mahimo ninyong ilisan ang halad ngadto sa kuwarta, kupti ang kuwarta sa inyong kamot, ug adto sa dapit nga gipili ni Yahweh nga inyong Dios. **26** Dido gamiton ninyo ang kuwarta sa bisan unsa nga inyong gusto: alang sa baka, o alang sa karnero, o alang sa bino, o alang sa isog nga ilimnon, o alang sa bisan unsa nga

inyong gusto; magkaon kamo didto atubangan ni Yahweh nga inyong Dios, ug magmaya kamo, kamo ug ang inyong panimalay. **27** Ang Levita nga anaa sa inyong ganghaan—ayaw siya pasagdai, kay wala siyay babin ni panulondon kaninyo. **28** Sa kataposan sa matag tulo ka tuig igahatag ninyo ang tanang ikapulo sa inyong abot sa samang tuig, ug inyong ibutang kini sa inyong ganghaan; **29** ug ang Levita, tungod kay wala siyay babin o panulondon kanimo, ug ang langyaw, ug ang ilo, ang balo nga anaa sa inyong mga ganghaan, moabot ug magkaon ug mapangbusog. Buhata kini aron nga si Yahweh nga inyong Dios mopanalangin kaninyo sa tanang buhat sa inyong mga kamot nga inyong pagabuhaton.

15 Sa kataposan sa matag pito ka tuig, kinahanglan walaon ninyo ang mga utang. **2** Mao kini ang pamatasan sa pagwagtang:

walaon sa tigpautang ang iyang gipautang sa iyang silingen; dili siya makapugos sa pagkuha gikan sa iyang silingen o sa iyang igsoon tungod kay gimalanta na ni Yahweh ang pagwala sa utang. **3** Gikan sa langyaw mahimo ninyo kining kuhaon; apan kung unsa man ang imoha ng anaa sa imong igsoon kinahanglan pagawagtangon sa imong kamot. **4** Apan, kinahanglan wala nay kabos taliwala kaninyo (kay panalanginan gayod kamo ni Yahweh sa yuta nga iyang gihatag kaninyo iginong nga inyong panag-iyahan isip panulondon), **5** kung kugihan lamang kamo maminaw sa tingog ni Yahweh nga inyong Dios, magtumon sa tanan niining mga kasugonan nga akong gisugo kaninyo karong adlawa. **6** Kay si Yahweh nga inyong Dios mopanalangin kaninyo, sumala sa iyang gisaad kaninyo; magpautang kamo ngadto sa daghang mga nasod, apan dili kamo manghulam; magdumala kamo sa daghang mga nasod, apan dili sila magadumala kaninyo. **7** Kung adunay kabos nyo tawo taliwala kaninyo, usa sa inyong mga kaigsoonan, sa bisan asa sa inyong ganghaan sa yuta nga gihatag kaninyo ni Yahweh nga inyong Dios, kinahanglan dili ninyo pagahion ang inyong kasingkasing ni kumkumon ang inyong kamot gikan sa kabos ninyong igsoon; **8** apan siguradoha nga ibukbuh ninyo ang inyong kamot ngadto kaniya ug pahulamon gayod siya sumala sa iyang kinahanglan. **9** Pag-amping na walay daotang hunahuna sa inyong kasingkasing, nga magsulti, 'Ang ikapito nga tuig, ang tuig sa pagwagtang, haduol na,' aron nga dili kamo magdinalo ngadto sa inyong kabos nga igsoon ug walay ihatag kaniya; basin mapgakitabang siya ngadto kung Yahweh mahitungod kaninyo, ug mahimo kining sala alang kaninyo. **10** Kinahanglan nga maghatag kamo ngadto kaniya, ug kinahanglan nga dili gayod magbasol ang inyong kasingkasing sa dihang maghatag kamo ngadto kaniya, tungod kay ang balos niini, si Yahweh nga inyong Dios magapanalangin kaninyo sa tanan ninyong buhat ug sa tanan nga ibutang ninyo sa inyong kamot. **11** Kay ang mga kabos dili moundang sa pagluntad sa yuta; busa gisugo ko kamo sa pag-ingon, 'Kinahanglan nga bukharon gayod ninyo ang inyong kamot ngadto sa inyong igsoon, ngadto sa nanginahanglan, ug ngadto sa kabos sa inyong yuta.' **12** Kung ang inyong igsoon, usa ka Hebreohanon nga lalaki, o usa ka Hebreohanon nga babaye, nga gibilya kaninyo ug nag-alagad kaninyo sulod sa unom ka tuig, sa ikapito ka tuig kinahanglan nga inyo na siyang hatagan ug kagawasan gikan kaninyo. **13** Sa dihang pagawson na ninyo siya gikan kaninyo, kinahanglan nga dili ninyo siya tugotan nga molakaw nga walay dala. **14** Kinahanglan madagayaon kamong mohatag kaniya gikan sa panon sa inyong karnero, gikan sa inyong giokanan, ug gikan sa pug-anan sa inyong mga ubas. Ingon ng si Yahweh nga inyong Dios nagpanalangin kaninyo, kinahanglan maghatag kamo ngadto kaniya. **15** Kinahanglan inyong hinumdoman nga naulipon kamo sa yuta sa Ehipto, ug gilukat kamo ni Yahweh nga inyong Dios; busa nagsugo ako kaninyo karong adlawa sa pagbuhaton niini. **16** Mahitabo kini kung magsulti siya kaninyo, 'Dili ako mopalayo gikan kaninyo,' tungod kay nahigugma siya kaninyo ug sa inyong panimalay, ug tungod kay maayo siya kaninyo, **17** busa mookha ka ug pangbangang ug itusok sa iyang dalungan nga anaa sa pulitan, ug mahimo mo siyang sulugoon sa walay kataposan. Ug pagabuhaton mo usab kini ngadto sa imong sulugoon nga babaye. **18** Dili kini lisod alang kaninyo sa pagpalikawas kanila gikan kaninyo, tungod kay nag-alagad siya kaninyo sulod sa unom ka tuig ug naghataq sa duha ka pilo nga kantidad sa usa ka sinuholan. Si Yahweh ang inyong Dios magapanalangin kaninyo sa tanan ninyong buhaton. **19** Ang tanang panganay ng mga lalaki sa inyong mga baka ug sa inyong mga karnero kinahanglan igahin ninyo ngadto kung Yahweh nga inyong Dios. Wala kamoy pagabuhaton sa panganay sa inyong baka, ni gupitan ang panganay sa inyong karnero. **20** Kinahanglan pagakan-on ninyo ang panganay sa atubangan ni Yahweh na

inyong Dios matag tuig didto sa dapit nga pagapilion ni Yahweh, kamo ug ang inyong panimalay. **21** Kung kini adunay ikasaway—panangliton, kung kini kiang o buta, o adunay bisan unsang ikasaway—kinahanglan nga dili gayod ninyo kini ihalad ngadto kung Yahweh nga inyong Dios. **22** Pagakan-on ninyo kini sulod sa inyong ganghaan; ang hugaw ug ang hinlo nga mga tawo mahimong makakaon niini, iginong nga nagkaon kamo sa lagsaw o sa binaw. **23** Kinahanglan nga dili ninyo pagakan-on ang dugo niini; kinahanglan paagason ninyo ang dugo niini sa yuta sama sa tubig.

16 Bantayi ang bulan sa Abib ug tipigi ang Pagsaylo ngadto kung Yahweh nga inyong Dios, kay sa bulan sa Abib giukha kamo ni Yahweh nga inyong Dios pagawas sa Ehipto panahon sa kagabhiyon.

2 Inyong ihalad ang Pagsaylo ngadto kung Yahweh nga inyong Dios uban ang pipila sa panon sa mga karnero ug panon sa mga baka ngadto sa dapit nga pilon ni Yahweh isip iyang balaang dapit. **3** Kinahanglan mokaon kamo ug tinapay nga walay patubo niini; sulod sa pito ka adlaw, mokaon kamo ug tinapay nga walay patubo niini, ang tinapay sa kasakit; tungod kay mibiya kamo sa yuta sa Ehipto nga nagdali. Buhata kini ninyo sa tanang adlaw sa inyong kinabuhi aron mahinumdoman ninyo ang adlaw nga migula kamo gikan sa yuta sa Ehipto. **4** Kinahanglan walay patubo nga makita diha kaninyo sulod sa tanan ninyong utlanan sulod sa pito ka adlaw; ni adunay mapgabiliin nga bisan gamay nga karne nga inyong gihalad sa kagabhiyon sa unang adlaw hangtod sa kabuntagon. **5** Dili kamo mahimong maghalad sa Pagsaylo diha sulod sa ganghaan sa inyong siyudad nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo. **6** Apan, paghalad sa dapit nga pilion ni Yahweh nga inyong Dios nga mahimong iyang balaang dapit. Dido, maghalad kamo sa Pagsaylo sa kagabhiyon sa pagsalop sa adlaw, sa panahon sa tuig nga migawas kamo gikan sa Ehipto. **7** Kinahanglan inyo kining lutoon ug kaonon sa dapit nga pilion ni Yahweh; pagkabuntag, mamaik kamo ug manguli sa inyong mga tolda. **8** Mokaon kamo ug tinapay nga walay patubo sulod sa unom ka adlaw; ug sa ika-pito ka adlaw adunay ligdon nga panagtigom alang kung Yahweh nga inyong Dios; niana nga adlaw kinahanglan dili kamo magtrabaho. **9** Mag-ihap kamo sa inyong kaugalingon ug pito ka semana; magsugod kamo pag-ihap ug pito ka semana gikan sa higayon nga midapat ang garab sa inyong mga trigo. **10** Kinahanglan nga magsaulog kamo sa Pista sa mga Semana alang kung Yahweh nga inyong Dios uban ang inyong bahin sa kinabutab-on halad nga inyong ihatag gikan sa inyong mga kamot, sumala sa pagpanalangin ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo. **11** Magmaya kamo sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios—kamo, inyong anak nga lalaki, anak nga babaye, sulugoon nga lalaki, sulugoon nga babaye, ang Levita nga anaa sa sulod sa ganghaan sa inyong siyudad, sa langyaw, sa ilo ug sa biyuda nga anaa uban kaninyo, sa dapit nga pilion ni Yahweh nga inyong Dios nga mahimong iyang balaang dapit. **12** Hinumodom ninyo nga mga ulipon kamo sa Ehipto kaniadto; kinahanglan hinumdoman ug buhaton ninyo kini nga mga baload. **13** Kinahanglan tipigan ninyo ang Pista sa Pasilonganon sulod sa pito ka adlaw human ninyo matigom ang abot gikan sa inyong giokanan ug gikan sa inyong pug-anan sa ubas. **14** Kinahanglan magmaya kamo sa panahon sa kapistahan—kamo, inyong mga anak nga lalaki, anak nga babaye, sulugoon nga lalaki, sulugoon nga babaye, Levita, langyaw, ilo ug biyuda nga anaa sa sulod sa inyong mga ganghaan. **15** Sulod sa pito ka adlaw, kinahanglan sulugoon ninyo ang kapistahan alang kung Yahweh nga inyong Dios sa dapit nga pilion ni Yahweh, tungod kay panalangin kanamo ni Yahweh nga inyong Dios sa tanan ninyong abot ug sa tanang buhat sa inyong mga kamot, ug kinahanglang magmalipayon kamo sa hingpit. **16** Katulso sa usa ka tuig kinahanglan nga ang tanan ninyong mga kalatakin-an moatubang kung Yahweh nga inyong Dios sa dapit nga iyang pilion: sa Pista sa Tinapay nga Walay Patubo, sa Pista sa mga Semana ug sa Pista sa mga Pasilonganon; ug dili sila mahimong moatubang kung Yahweh nga walay dala; **17** hinuon, ang matag-usa ka lalaki mohatag sumala sa iyang makaya, aron mahibaloan ninyo ang panalangin nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo. **18** Kinahanglan magpili kamo ug mga maghuhukom ug opisales diha sulod sa tanan ninyong ganghaan sa siyudad nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo; maggikan sila sa matag tribu nga anaa kaninyo, ug kinahanglan maghukom sila sa katawanan sa matarong nga paghukom. **19** Kinahanglan dili ninyo kuhaon ang hustisya sa pinugsanay nga paagi; kinahanglan nga wala kamoy dapigan ni modawat ug suhol, kay ang suhol makabuta sa mata sa maalaman ug makapausab sa mga pulong sa matarong. **20** Kinahanglan sundon ninyo ang katarong, sa katarong lamang, aron makapuyo kamo ug mapanag-iyahan ang yuta nga ihatag ni

Yahweh nga inyong Dios kaninyo. **21** Kinahanglan dili kamo magtukod ug Asherah alang sa inyong kaugalingon, bisan unsang poste, tupad sa halaran ni Yahweh nga inyong Dios nga inyong himoon alang sa inyong kaugalingon. **22** Ni magtukod alang sa inyong kaugalingon ug sagrado nga haliging bato, nga gidumtan ni Yahweh nga inyong Dios.

17 Kinahanglan dili kamo maghalad ngadto kang Yahweh ug torong bako o karnero nga adunay ikasaway o bisan unsa nga daot, tungod kay gikasilagan kana sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios. **2** Kung adunay makaplagan diha kaninyo, sulod sa ganghaan sa siyudad nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo, bisan sikinsang lalaki o babaye nga nagbuhut ug daotan sa panan-aw ni Yahweh nga inyong Dios ug milapas sa iyang kasabotan— **3** si bisan kinsa nga milakaw ug misimba sa laing mga dios ug miyukbo ngadto kanila, kung sa adlaw, bulan o bisan unsa man nga anaa sa kalangitan—nga wala nako gimanido. **4** ug kung nasugilin kamo niiri, o nakadungog kamo mahitungod niini—kinahanglan maghimo kamo ug mainampingong pagtuki. Kung kini tinuod ug sigurado nga adunay gabuhut niining gikasilagang butang sa Israel— **5** —busa kinahanglang dad-on ninyo kining lakha o bayhana, nga nagbuhut niining daotang butang, sa sulod sa ganghaan sa inyong siyudad, kana gayong lakha o bayhana, kinahanglang batohon ninyo siya hangtod mamatay. **6** Pinaagi sa baba sa duha o tulo ka mga saksi, siya nga kinahanglang mamatay pagapayaton; apan kung pinaagi lamang sa baba sa usa ka saksi dili siya mahimong patyon. **7** Ang kamot sa mga saksi ang unang mopataw kaniya unya ang kamot sa tanang katawhan; ug inyong walaon ang daotan gikan diha kaninyo. **8** Kung adunay motungha nga butang nga maglisod kamo paghukom—kung pangutana kini mahitungod sa pagpatay o wala gituyo nga kamatayon, kung mahitungod sa katungod sa usa ka tawo o katungod sa lahiing tawo, o pangutana sa kadaot nga gibuhut sa usa, o lahiing mga butang—kung mahitungod kini sa panaglalis diha sulod sa ganghaan sa inyong mga siyudad, kinahanglan nga moadto kamo sa dapit nga pilion ni Yahweh nga inyong Dios nga mahimong iyang balaang dapit. **9** Kinahanglan nga moadto kamo sa mga pari, mga kaliwat ni Levi, ug ngadto sa maghukom nga mag-alagad nianang taknaa; pangayo ninyo ang ilang tambag, ug hatagan nila kamo sa ilang hukom. **10** Kinahanglan sundon ninyo ang balaod nga gihatag kaninyo, sa dapit nga pilion ni Yahweh nga inyong Dios nga mahimong iyang balaang dapit. Kinahanglan maampungan ninyyong matuman ang tanang butang nga ilang gitudlo nga ipabuhut kaninyo. **11** Sunda ang balaod nga gitudlo nila kaninyo, ug pagbuhut sumala sa hukom nga ilang ihatag kaninyo. Ayaw pagtipas sa ilang gisulti kaninyo, sa tuong kamot o ngadto sa wala. **12** Si bisan kinsa nga mapahitas-on, sa dili pagpaminaw sa pari nga nagtitindog sa pag-alagad sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios, o sa dili pagpaminaw sa maghukom—kanang tawhana mamatay; kinahanglan nga walaon ninyo ang daotan gikan sa Israel. **13** Ang tanang katawhan kinahanglan makadungog ug mahadlok, ug moundang na sa pagkamapahitas-on. **14** Sa dihang moabot kamo sa yuta nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo, ug kung mapanag-iyahan na ninyo kini ug magsugod na sa pagpuoy niini, ug unya moingon kamo, 'Magtuboy ako ug hari ibabaw sa akong kaugalingon, sama sa tanang mga nasod nga napgalibot kanako,' **15** busa kinahanglang magtuboy kamo ug hari ibabaw kaninyo nga pilion ni Yahweh nga inyong Dios. Kinahanglan nga magtuboy kamo ug hari ibabaw kaninyo nga gikan sa inyong mga kaigsoonan. Dili kamo mahimong magtuboy ug hari ibabaw kaninyo nga usa ka langyaw, nga dili ninyo igsoon. **16** Apan kinahanglan nga dili siya magpadaghan ug mga kabayo alang sa inyong kaugalingon, o mahimong hinundan nga mobalik sa Ehipto ang katabawan aron makapadaghan siya sa iyang kabayo, tungod kay misulti si Yahweh diha kaninyo, 'Sukad karon kinahanglang dili na kamo mobalik niiana nga dalan pag-usab.' **17** Ug kinahanglan dili siya magpadaghan sa iyang mga awasa alang sa inyong kaugalingon, aron ang iyang kasingkasing dili matalikod kang Yahweh; dili gani siya angay magpadaghan sa mga plata ug bulwahan alang sa inyong kaugalingon. **18** Sa dihang maglingkod na siya sa trono sa inyong gingharian, kinahanglan magsulat siya diha sa linukot nga kopya niini nga balaod alang sa inyong kaugalingon, gikan sa balaod nga anaa sa atubangan sa mga pari, nga mga Levita. **19** Ang linukot kinahanglan anaa kaniya, ug kinahanglan basahon niya kini sa tanang mga adlaw sa iyang kinabuhi, aron makakat-on siya sa pagpasidungong kang Yahweh nga inyong Dios, ug aron tumanon kining tanang pulong niini nga balaod ug niini nga mga sugo aron pagbantay niini. **20** Kinahanglang buhaton niya kini aron nga dili mabayaw ang iyang kasingkasing labaw sa inyong mga kaigsoonan,

ug aron dili siya matalikod sa mga kasugohan, sa tuo o sa wala nga kamot; aron motaas pa ang mga adlaw sa iyang kinabuhi sa iyang gingharian, siya ug iyang mga anak, diha sa Israel.

18 Ang mga pari, nga mga Levita, ug ang tibuok tribu ni Levi, dili makaangkon ug babin ni panulondon sa Israel; kinahanglan kaonon nila ang mga halad nga sinunog alang kang Yahweh isip ilang panulondon. **2** Kinahanglang dili sila makaangkon ug panulondon diha sa ilang mga kaigsoonan; si Yahweh ang ilang panulondon, sama sa iyang gisulti ngadto kanila. **3** Mao kini ang babin sa pari gikan sa katawhan, gikan niadtong maghalad, kung baka man kana o karnero: kinahanglan ihatag nila sa pari ang abaga, ang duha ka aping ug ang tungol. **4** Kinahanglan nga ihatag kaniya ang unang babin sa inyong abot sa trigo, sa bag-ong bino, sa inyong lana ug sa unang babin sa balahibo sa inyong karnero. **5** Kay gipili siya ni Yahweh nga inyong Dios gikan sa tanan ninyyong tribu aron mobarog sa pag-alagad sa ngalan ni Yahweh, siya ug ang iyang mga anak sa kahangtoran. **6** Kung adunay Levita nga maggikan sa bisan asa sa inyong mga lungsod gikan sa Israel kung asa siya naagpu, ug nagingtuna sa bugos niyang kalag nga moadto sa dapit nga pilion ni Yahweh, **7** kinahanglan nga mag-alagad siya sa ngalan ni Yahweh nga iyang Dios sama sa ginabuhut sa iyang kaigsoonan mga Levita, nga nagbarog ditlo atubangan ni Yahweh. **8** Kinahanglan nga managsama lamang ang babin nga ilang kaonon, gawas sa unsa ang halin sa panulondon sa iyang pamilya. **9** Sa dihang moabot na kamo sa yuta nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo, kinahanglan dili ninyo sundogon ang mga gikasilagang butang nga ginabuhut niiana nga mga nasod. **10** Kinahanglan walay makaplagan diha kaninyo nga si bisan kinsa nga magbutang sa iyang anak nga lalaki o sa iyang anak nga babaye ngadto sa kalayo, si bisan kinsa nga gapanagna, si bisan kinsa nga gapanghimlad, o anting-antingan, o diwatahan, **11** si bisan kinsa nga manglumay, o bisan kinsa nga makig-istorya sa mga patay, o makig-istorya sa mga espiritu. **12** Kay si bisan kinsa nga gabuhut niining mga butanga gikasilagan ni Yahweh; tungod niining gikasilagang mga butang maong gipapahawa sila ni Yahweh nga inyong Dios gikan kaninyo. **13** Kinahanglan putli kamo sa atubangan ni Yahweh nga inyong Dios. **14** Kay kini nga mga nasod nga inyong papahawaon nagapaminaw niadtong nagbuhut sa diwatahan ug gapanagna; apan alang kaninyo, wala kamo gitugot ni Yahweh nga inyong Dios nga magbuhut niining mga butang. **15** Magtuboy si Yahweh nga inyong Dios gikan diha kaninyo ug iyang propeta, usa sa inyong mga kaigsoonan, sama kanako. Kinahanglan maminaw kamo kaniya. **16** Mao kini ang inyong gipangayo kang Yahweh nga inyong Dios ditdo sa Horeb sa adlaw sa panagtigom, nga nag-ingon, 'Dili na gayod kita angay nga makadungog sa tingog ni Yahweh nga atong Dios, ni makakita niining dakong kalayo, o mangamatay gayod kita.' **17** Misulti si Yahweh kanako, 'Maayo ang ilang gisulti. **18** Magtuboy ako ug propeta alang kanila gikan sa ilang kaigsoonan, sama kanimo. Ibutang ko ang akong mga pulong sa iyang baba, ug isulti niya kanilang tanan nga gisugo ko siya. **19** Mahabito kini nga kung adunay si bisan kinsa nga dili maminaw sa akong mga pulong nga iyang gisulti sa akong ngalan, paninglan ko siya. **20** Apan ang propeta nga garbosong manulti sa akong ngalan, pulong nga wala nako gisugo kaniya nga isulti, o manulti sa ngalan sa ubang dios, kana gayod nga propeta kinahanglan mamatay.' **21** Mao kini ang inyong isulti sa inyong kasingkasing: 'Unsaon man namo pag-ila sa mensahe nga wala gisulti ni Yahweh?' **22** Mahibaloan ninyo ang mensahe nga wala gisulti ni Yahweh sa dihang ang propeta manulti sa ngalan ni Yahweh. Kung kana nga butang wala matuman o mahabito, kana nga butang wala gisulti ni Yahweh ug gipanulti lamang kana sa propeta diha sa garbo, ug dili kamo angay nga mahadlok kaniya.

19 Sa dihang si Yahweh nga inyong Dios magwagtang sa mga kanasoran, niadtong mga yuta nga ihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo, ug sa dihang moabot kamo puli kanila ug mopyo sa ilang mga siyudad ug mga balay, **2** magpili kamo ug tulo ka mga siyudad alang sa inyong kaugalingon sa tungatunga sa inyong yuta nga gihatag kaninyo ni Yahweh nga inyong Dios nga panag-iyahon. **3** Magbuhut kamo ug dalan ug bahinon ang utlanan sa inyong yuta sa tulo ka mga babin, ang yuta nga ihatag kaninyo ni Yahweh nga inyong Dios nga panag-iyahon, aron ang tanang nga makapatay ug laing tawo mokalagwi paingon ditdo. **4** Mao kini ang balaod alang sa usa ka nakapatay ug tawo ug sa tawo nga mikalagwi ditdo aron mabuhii: bisan si kinsa nga nakapatay sa iyang isigkatawo nga wala gituyo, ug walay kasuko kaniya kaniadto - **5** ingon nga

sa dihang ang usa ka tawo miadto sa kalasangan uban sa iyang isigkatawo aron mamutol ug kahoy, sa dihang giatsa na niya ang kahoy aron putlon kini, ug ang tumoy niiri nahuslo ug naigo ang iyang isigkatawo mao nga namatay siya- kadtong tawhana mokalagiw paingon sa usa niining mga siyudara ug mabuhi. **6** Kondili, ang tawong manimalos alang sa dugo mahimong mangita niadtong mikuha sa kinabuhi, ug sa kainit sa iyang kasuko maabtan siya tungod kay kini usa ka layo nga panaw. Ug patyon niya siya, bisan dili angay mamatay kadtong tawhana; ug dili angay sa kamatayon tungod wala siyay kasuko sa iyang isigkatawo sa wala pa kini nahitabo. **7** Busa, gimandoan ko kamo nga magpili ug tulo ka mga siyudad alang kaninyo. **8** Kung si Yahweh nga inyong Dios magapadako sa inyong mga ginsakopan, numuppa siya sama sa iyang gipanumpon nga buhaton ngadto sa inyong katigulangan, ug magahatag kaninyo sa tanang yuta nga iyang gisaad nga ihatag sa inyong mga katigulangan; **9** kung tumanon niyo kining tanan nga mga kasugoan, nga akong gisugo kaninyo karon - ang mga sugo nga higumaon si Yahweh nga inyong Dios ug kanunay nga magalakaw sa iyang mga dalan, busa angay kamo nga magdugong ug tulo pa ka mga siyudad alang sa inyong kaugalingon, gawas niining tulo. **10** Buhata kini aron walay motulo nga dugo nga dili sad-an taliwala sa yuta nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo ingon nga panulondon, aron walay sala sa dugo diha kaninyo. **11** Apan kung adunay tawo nga nagdumot sa iyang isigkatawo, maga-atang kaniya, magatindog batok kaniya, ug samaran siya aron mamatay siya, ug unya kung mokalagiw siya paingon ngadto sa usa niining mga siyudara— **12** busa, ang katigulangan kinahanglan magdala ug magakuha kaniya gikan didto, ug itugay siya sa kamot sa masaligan nga paryenti, aron mamatay siya. **13** Dili angay nga maluoy ang inyong mata kaniya; kondili, kinahanglan niyyong wagtangon ang sad-an sa dugo gikan sa Israel, nga mahimo kining maayo alang kaninyo. **14** Dili ninyo angay ibalhin ang muhon sa inyong silingen nga ilang gibutang sa dugay na nga panahon, sa inyong mga panulondon nga inyong mapanuod, sa yuta nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo aron panag-iyahan. **15** Ang usa ka bugtong saksi dili angay magatindog batok sa tawo alang sa bisan unsang kasal-anan, o sa mga nabuhat nga sayop, ni sa unsang matang nga siya nakasala; sa baba sa duha ka mga saksi, o sa baba sa tulo ka mga saksi, kinahanglan ang bisan unsang butang angay pamatud-an. **16** Pananglit ang usa ka dili matarong nga saksi motindog batok sa bisankinsang tawo aron sa pagsaksi batok kaniya sa mga daotang binuhatan. **17** Kinahanglan nga ang duha ka mga tawo, ang mga tawo taliwala niadtong gihiisgutan angay motindog sa atubangan ni Yahweh, sa atubangan sa mga pari ug mga maghuhukom nga nagalagad niadtong mga panahona. **18** Ang mga maghuhukom kinahanglan maghimo ug matukion nga mga pangutana; tan-awa, kung ang saksi usa ka bakalon nga saksi ug naggamitudo sa bakal batok sa iyang igsoon, **19** kinahanglan buhaton nimo kaniya, ang iyang pangandoy nga buhaton niya sa iyang igsoon, ug walaon ninyo ang daotan gikan kaninyo. **20** Unya kadtong naggabili makadungog ug mahadlok, ug gikan dinihi dili na magbuhat pag-usab ug daotan taliwala kaninyo. **21** Dili angay maluoy ang inyong mga mata; ang kinabuhi magbayaad ug kinabuhi, mata sa mata, ngipon sa ngipon, kamot sa kamot, til sa til.

20 Sa dihang magmartsa kamo paingon sa gubat batok sa inyong mga kaaway, ug makakita kamog mga kabayo, mga karwahé, ug mga tawo nga mas daghan pa kay kaninyo, ayaw kamo kahadlok kaniila; kay si Yahweh nga inyong Dios magaubaan kaninyo, siya nga nagdala kaninyo pagawas gikan sa yuta sa Ehipto. **2** Sa dihang paingon na kamo mosulod sa gubat, ang pari moduol ug makig-istorya sa mga tawo. **3** Moingon siya kanila, 'Paminaw, Israel, moadto kamo sa gubat batok sa inyong mga kaaway. Ayaw tugot nga maluoy ang inyong mga kasingkasing. Ayaw kamo kalisang o pangurog. Ayaw kamo kahadlok kaniila. **4** Kay si Yahweh nga inyong Dios mao ang makig-uban kaninyo aron makig-away alang kaninyo batok sa inyong mga kaaway ug aron pagluwas kaninyo. **5** Ang mga opisyales makig-istorya sa mga tawo ug moingon, 'Kinsa ba nga tawo ang nagbuhat ug bag-ong balay ug wala nagpahnungod niini? Palakwa siya ug papaulia sa iyang balay, aron dili siya mamatay sa pakiggubat ug laing tawo ang mopahnungod niini. **6** Aduna bay tawo nga nagtanom ug kaparasan ug wala napakahimulos sa prutas niini? Papaulia siya sa balay, aron dili siya mamatay sa pakiggubat ug laing tawo ang makapahimulos sa prutas niini. **7** Kinsa ba nga tawo nga miryoonon sa usa ka babaye apan wala pa nakigminyo kaniya? Papaulia siya sa balay aron dili siya mamatay sa pakiggubat ug laing tawo ang makaminyo kaniya.'

8 Ang mga opisyales makig-istorya ug dugang sa mga tawo ug moingon, 'Kinsa ba nga tawo ang mahadlokon o luyag kasingkasing? Palakwa siya ug papaulia sa iyang balay, aron ang kasingkasing sa iyang igsoon nga lalaki dili matunaw sama sa iyang kasingkasing.' **9** Sa dihang mahuman na ug pakig-istorya ang mga opisyales sa mga tawo, magpili ug mga magdumala kanila. **10** Sa dihang magmartsa kamo aron pagulsong sa usa ka siyudad, pagdalit kamo ug kalinaw sa kawathan. **11** Kung ilang datowan ang inyong gitanyag, ug ilang pagaablihan ang mga ganghaan alang kaninyo, ang tanang tawo nga makaplagan didto kinahanglan pugson sa pagtrabaho alang kaninyo ug mag-alagad kaninyo. **12** Apan kung kini dili magdalit ug kalinaw kaninyo, apam magkigubat batok kaninyo, unya palibutan niyo kini, **13** ug sa dihang si Yahweh nga inyong Dios magahatag kaninyog kadaogan ug magabutang kanila ilalom sa inyong katungod, kinahanglan nga patyon niyo ang matag lalaki diha sa lungsod. **14** Apan ang mga babaye, mga gagmayng bata, mga baka, ug tanan nga anaa niadtong nga siyudad, ug tanan niining ililog, inyong kuhaon ingon nga dinaog alang sa inyong kaugalingon. Inyong pagagamiton ang dinaog sa inyong mga kaaway, nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo. **15** Pagbuhut kamo niini nga paagi ngadto sa tanang mga siyudad nga hilabihan kalayo kaninyo, nga dili mga siyudad niining mosunod nga mga nasod. **16** Sa mga siyudad niining mga kawathan nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios ingon nga panulondon, wala kamoy ibilin nga nagginhawa pa. **17** Hinuon, laglagon ninyo sila sa hingpit: ang mga Hiluhanon, mga Amorihanon, mga Canaanhon, mga Perizihanon, mga Hibihanon, ug mga Jebusihanon, sama sa gisugo kamo ni Yahweh nga inyong Dios. **18** Buhata kini aron dili kamo nila tudloan sa pagbuhut sa mga gikasilagan nga mga butang, ug ilang ginabuhat sa ilang mga dios. Kung magbuhut kamo niiana, makasala kamo batok kang Yahweh nga inyong Dios. **19** Sa dihang palibutan niyo ang siyudad sa hataas nga panahon, ingon nga nakigbatok kamo niini aron makuha kini, dili ninyo pagaputon ang mga kahoy pinaagi sa pag-atsa niini. Kay makakaon kamo gikan niini, mao nga dili ninyo kini angay putlon. Kay tawo ba ang kahoy sa tanaman nga inyong palibutan? **20** Ang mga kahoy lamang nga inyong nahlibalonan nga dili alang sa pagkaon, mahimo ninyong tumbuhan ug putlon; magatukod kamo ug kahimanan batok sa siyudad nga makigubat kaninyo, handot mapukan kini.

21 Kung adunay usa ka tawo nga hikaplagan nga gipatay sa yuta nga gihatag kanimo ni Yahweh nga imong Dios aron panag-iyahan, nga nagbuy-od sa uma, ug wala masayri kung kinsa ang nagpatay kaniya; **2** nan kinahanglan moadto ang inyong mga kadagkoan ug mga maghuhukom, ug sukdon nila ang mga siyudad nga naggalibot sa gipatay nga tawo. **3** Ug ang siyudad nga labing duol sa gipatay nga tawo—kinahanglan mokhuha ang mga kadagkoan niini ug baye nga nating baka gikan sa panon, nga wala pa gayod magamit, ug wala pa gayod kasangoni sa yugo. **4** Ang mga kadagkoan niadtong siyudara kinahanglan magdala sa baye nga nating baka ngadto sa usa ka walog nga may nagdagayday nga tubig, usa ka walog nga wala pa gayod madaro ni mapugsi, ug lunggoan nila ang baye nga nating baka didto sa walog. **5** Kinahanglan moduol ang mga pari, nga kalibutan ni Levi; kay gipili sila ni Yahweh nga imong Dios aron moalagad kaniya ug mopanalangin sa kawathan sa ngalan ni Yahweh; paminawa ang ilang tambag, kay ang ilang pulog mao ang mohukom sa matag panagbingkil ug sa pagdagmal. **6** Ang tanan nga kadagkoan sa siyudad nga mao ang labing duol sa gipatay nga tawo kinahanglan manghunaw sa ilang mga kamot ibabaw sa baye nga nating baka nga gilunggoan didto sa walog; **7** ug kinahanglan motubag sila sa sumborg ug moingon, 'Ang among mga kamot wala miula niining dugo, niakakita ang among mga mata niini. **8** Pasayloa, O Yahweh, ang imong kawathan sa Israel, nga imong gituwas, ug ayaw pakasada-ang pag-ula sa dugo taliwala sa kawathan sa Israel.' Urya ang pag-ula sa dugo mopasyalo kanila. **9** Sa niini nga paagi mawala kanimo aron ug dugo nga walay sala diha sa taliwala, sa pagbuhut nimo sa husto sa mga mata ni Yahweh. **10** Sa pag-adto nimo aron sa pagkigubat sa imong mga kaaway ug gihatag ni Yahweh nga imong Dios ang kadaogan ug ibutang sila sa imong pagdumala, ug bihogon nimo sila, **11** kung makakaplag ka taliwala sa mga binihag ug usa ka maayong nga babaye, ug aduna kay tinguha kaniya ug buot nimo siyang mahimong asawa, **12** nan dad-on mo siya didto sa imong panimalay; pakisksinan niya ang iyang ulo ug putlan ang iyang mga kuko. **13** Unya hukason niya ang mga bisti nga iyang gisul-ob sa pagkabihag ug magpuyo siya sa imong balay ug magbangutan alang sa iyang amahan ug sa iyang inahan sa tibuok bulan. Pagkahuman

niana makadulog ka na kaniya ingon nga iyang bana, ug mamahimo mo na siyang asawa. **14** Apan kung wala ka malipay kaniya, nan mamahimo mo na siyang palakwon kung asa niya gusto moadto. Apan dili mo gayod siya ibaligya alang lamang sa salapi, ug kinahanglan dili nimo siya tagdon sama sa usa ka ulipon, tungod kay napakaulawan mo na siya. **15** Kung ang usa ka lalaki adunay duha ka asawa ug ang usa iyang gihigugma ug ang usa iyang gidumtan, ug silang duha nanganak alang kaniya—ang iyang gihigugma ug ang iyang gidumtan nga asawa—kung ang kamagulangan anak nga lalaki anak sa iyang gidumtan. **16** nan sa adlaw nga buhaton na sa lalaki nga mapanunod na sa iyang mga anak nga lalaki ang iyang katigayonan, dili niya mamahimong buhaton nga kamagulangan ang anak nga lalaki sa hinigugmang asawa kay sa anak nga lalaki sa gidumtan nga asawa, nga mao gayod ang tinuod nga kamagulangan. **17** Kondili, kinahanglan nga ilhon niya nga kamagulangan anak, ang anak nga lalaki sa iyang gidumtan nga asawa, pinaagi sa paghatag kaniya sa duha ka babin sa tanan niyang katigayonan; kay kadio nga anak nga lalaki maoy sinugdanan sa iyang kusog; ang katungod sa pagkamagulang iyan. **18** Kung ang tawo adunay anak nga lalaki nga masupilon ug masinupakon nga dili motuman sa tingog sa iyang amahan o sa iyang inahan ug bisan gibadlong na nila siya, dili gayod siya maminaw kaniila; **19** nan magkupot kaniya ang iyang amahan ug ang iyang inahan ug modala kaniya ngadto sa mga kadagkoan ug sa ganghaan sa iyang siyudad. **20** Kinahanglan mosulit sila sa mga kadagkoan sa iyang siyudad. 'Kining among anak nga lalaki masupilon ug masinupakon; dili siya motuman sa among tingog; hakog siya ug palahubog.' **21** Unya ang tanang mga tawo sa siyudad mobata kaniya hangtod nga siya mamatay; ug pagawagtangon mo ang kadaotan gikan sa inyong taliwala. Tibook Israel magpatalinghog niini ug mangahadol. **22** Kung ang tawo naksala nga angay sa kamatayon ug pagapatyon siya, ug pagabitayon siya sa kahoy, **23** nan ang iyang lawas kinahanglan dili magpabilin sa kahoy tibook gabii. Kondili, kinahanglan gayod ninyo siya ilubong nianang adlawa; kay si bisankinsa nga gibitay tinunglo sa Dios. Tumana kini nga sugo aron nga dili nimo mahugawan ang yuta nga gitahat ni Yahweh nga imong Dios ingon nga panulondon.

22 Kinahanglan nga dili nimo tan-awon lamang ang baka sa imong isigka-Israelita o ang iyang karnero nga nahiisaal ug molikay ka gikan kaniila; kinahanglan dad-on nimo kini pagbalik kaniya. **2**

Kung ang imong isigka-Israelita dili duol kaniimo, o kung wala ka makakalik kaniya, nan kinahanglan dad-on mo ang mananap sa imong pinuy-anan, ug magpabilin kini kaniimo hangtod pangitaon niya kini, ug unya iuli mo kini kaniya. **3** Kinahanglan susama usab ang buhaton mo sa iyang asno; susama usab ang buhaton mo sa iyang bisti; susama usab ang buhaton mo sa matag butang na nangawala kaniya sa imong isigka-Israelita, sa bisan unsang nangawala kaniya ug imong nakaplagan; kinahanglan dili nimo ilikay ang imong kaugalingon. **4** Kinahanglan dili lamang nimo tan-awon ang asno sa imong isigka-Israelita o ang iyang baka nga natumba sa dalan ug molikay ka gikan kaniila; tabangan mo gayod siya sa pagpatindog niini pag-usab. **5** Kinahanglan ang babaye dili magsul-ob sa bisti nga iya sa lalaki ni ang lalaki mosul-ob sa bisti nga iya sa babaye; kay si bisankinsa nga mobatah niinieng mga butang dumulutan ang lalaki Yahweh nga imong Dios. **6** Kung mahitabo nga ang usa ka salag sa langgam imong makaplagan diha sa dalan, sa bisan unsang kahoy o sa yuta, nga adunay mga pispis o mga itlog niini, ug gilumloman sa inahan ang pispis o ang mga itlog, ayaw gayod kuhua ang inahan uban sa mga pispis. **7** Kinahanglan buhihan mo ang inahan, apan ang mga pispis mahimo nimong kuhauan alang sa imong kaugalingon. Tumana kini nga sugo aron mamaayo ang imong kahimtang, ug malugwayan pa ang imong mga adlaw sa hataas nga panahon. **8** Kung magtukod ka ug bag-ong balay, kinahanglan magbuhat ka ug babag alang sa imong atop aron nga dili ka magdala ug dugo sa imong balay kung gikan niini adunay mahulog nga tawo. **9** Dili ka magpugas sa imong kaparasan sa duha ka matang sa binhi, aron nga ang tibook ani dili mahiadtto pinaagi sa balaang dapit, ang binhi nga imong gitanom ug ang bunga sa kaparasan. **10** Dili nimo dunganon ang baka ug ang asno sa pagdaro. **11** Dili ka magsul-ob sa panapton nga gisagol sa paghimo gikan sa balahib ug sa lino. **12** Kinahanglan buhihan ug mga borlas ang upat ka sidsid nga isul-ob mo sa imong kaugalingon. **13** Pananglitang lalaki mangasawa, makigdulog kaniya, ug unya magdumot kaniya, **14** ug magbutangbutang kaniya sa makaaulaw ug mga butang magabutay ug dili maayong kadungungan kaniya, ug moingon, 'Gipangasawa ko

kining bayhana, apan sa pagpaketdulog ko kaniya, wala ko hikaplagi kaniya ang ilhanan sa pagkaulay.' **15** Unya ang amahan ug inahan sa babaye kinahanglan ipakita ang timaan sa iyang pagkaulay ngadto sa mga kadagkoan didto sa ganghaan sa siyudad. **16** Moingon ang amahan sa babaye sa mga kadagkoan, 'Gihatag ko ang akong anak nga babaye niinieng tawhana aron maasawa, ug nagdumot siya kaniya. **17** Tan-awa, gibutangbutangan siya sa makaaulaw ug mga buhat ug miengon, "Wala ko hikaplagi sa imong anak nga babaye ang ilhanan sa pagkaulay"—apan ania ang timaan sa pagkaulay sa akong anak nga babaye." Ug unya bukharon nila ang bisti sa atubangan sa mga kadagkoan didto sa ganghaan sa siyudad. **18** Ang mga kadagkoan niana nga siyudad mokuhu nianang tawhana ug mosilot kaniya; **19** ug pamulahan nila siya ug 100 ka salapi nga plata, ug ihatag kini ngadto sa amahan sa babaye, tungod kay gibutay man niya ang dili maayong kadungungan sa ulay sa Israel. Siya mahimo gayod nga iyang asawa; dili niya siya isalikway sa tanan niyang mga adlaw. **20** Apan kung matuod kining mga butanga, nga ang ilhanan sa pagkaulay wala makaplagi sa babaye. **21** unya kinahanglan pagawason nila ang babaye sa pulhatan sa balay sa iyang amahan, ug ipabato siya sa mga tawo nga anaa sa iyang siyudad hangtod mamatay, tungod kay nakabuhut siya ug makaaulaw ug binuhutan sa Israel, sa pakighilawas sulod sa balay sa iyang amahan; ug wagtagon mo ang kadaotan taliwala kaninyo. **22** Kung nakaplagan ang lalaki nga nakigdulog sa usa ka babaye nga minyo na sa laing lalaki, nan mangamatay silang duha, ang lalaki nga nakigdulog sa babaye ug ang babaye mismo; ug wagtagon mo ang kadaotan taliwala kaninyo. **23** Kung adunay usa ka babayeng ulay nga kaslonon sa usa ka lalaki, ug makaplagan siya sa laing lalaki sulod sa siyudad ug nakigdulog kaniya. **24** dad-on silang duha ngadto sa ganghaan sa siyudad, ug batoon sila hangtod nga mamatay. Batoon gayod ninyo ang maong babaye tungod kay wala man siya misiggit bisan kung anaa siya sa siyudad. Batoon usab ninyo ang lalaki tungod kay gipakaulawan man niya ang asawa sa iyang isigka-tawo; ug wagtagon mo ang kadaotan taliwala kaninyo. **25** Apan kung makaplagan sa usa ka lalaki ang babayeng kaslonon nga anaa sa uma, ug kung pugson niya siya ug makigdulog kaniya, nan ang lalaki lamang na nakigdulog kaniya ang patyon. **26** Apan sa babaye wala kay buhaton; tungod kay walay sayop ang babaye nga angay sa kamatayon. Kay kini nga panghitabo sama sa usa ka tawo nga midagmal sa iyang siligan ug mipatay kaniya. **27** Kay nakaplagan man niya siya sa uma; misiggit ang babayeng kaslonon, apan walay bisan usa nga makaluwas kaniya. **28** Kung ang usa ka lalaki makaplag ug babayeng ulay nga dili pa kaslonon, ug kung kuhauan niya siya ug makigdulog kaniya, ug kung masayaran man sila, **29** nan ang lalaki nga nakigdulog sa babaye kinahanglan mohatag ug 50 ka salapi nga plata ngadto sa amahan sa babaye, ug maasawa na niya siya, tungod kay gipakaulawan na niya ang babaye. Dili niya siya isalikway sa tanan niyang mga adlaw. **30** Ang usa ka tawo dili gayod mokuhu sa awasa sa iyang amahan; dili gayod niya kuhauan ang katungod sa kaminyoon gikan sa iyang amahan.

23 Dili makasulod sa panagtigom ni Yahweh ang tawong nasamaran pinaagi sa pagdugmok o pagputol. **2** Walay anak sa gawas ang makaapil sa panagtigom ni Yahweh; hangtod sa ikanapulo sa iyang kaliwatan, dili sila makasulod sa panagtigom ni Yahweh. **3** Ang usa ka Amonihanon o ang Moabihanon dili makaapil sa panagtigom ni Yahweh; bisan hangtod sa ikanapulo nga kaliwatan sa iyang mga kaliwatan, dili sila makasulod sa panagtigom ni Yahweh. **4** Tungod kay wala sila mosugat kaniimo uban sa tinapay ug sa tubig diha sa dalan sa pagwawsa nimo sa Ehipto, ug tungod kay nagsuhol hinuon sila kang Balaam sa pagbatok kaniimo, nga anak nga lalaki ni Beor nga taga-Petor sa Aram Naharaim, aron sa pagtunglo kaniimo. **5** Apan si Yahweh nga imong Dios dili gayod magpatalinghog kung Balaam; kondili, gihimo ni Yahweh nga imong Dios ang tunglo ngadto sa panalangin alang kaniimo, tungod kay nahigugma kaniimo si Yahweh nga imong Dios. **6** Ayaw gayod tinguhaa ang ilang kalinaw o ang kauswagan sa tanan mong mga adlaw. **7** Ayaw dumti ang Edumihanon, kay igsoon mo siya; ayaw kasilagi ang Ehiptohanon, tungod kay langyay ka lamang sa iyang yuta. **8** Ang kaliwatan sa ikatulo nga kaliwatan nga mangatayo kaniila makasulod sa panagtigom ni Yahweh. **9** Sa dihang magmartsa ka ingon nga sundalo batok sa imong mga kaaway, nan ilikay mo ang imong kaugalingon gikan sa tamang daotan nga mga butang. **10** Kung adunay bisankinsa kaniyo nga dili hinlo tungod sa nahitabo kaniya sa gabii, kinahanglan mopahawa siya sa kampo sa kasundalohan; dili na gayod siya makasulod sa kampo. **11** Sa pag-abot sa kagabhion,

kinahanglan maligo siya; sa dihang mosalop na ang adlaw, makasulod na siya sa kampo. **12** Kinahanglan aduna ka usab usa ka dapit sa gawas sa kampo nga imong kaadtoan; **13** ug pagbaton ug usa ka butang nga pangkot diha sa imong mga butang; sa paglingkod nimo aron sa paghupay sa imong kaugalingon, kinahanglan mokalot ka gamit niini ug ibutang dayon ang yuta ug taboni ang migawas kanimo. **14** Kay si Yahweh nga imong Dios magalakot taliwala sa imong kampo aron sa paghatag kanimo ug kadaogan ug pagtugyan sa imong mga kaaway diha kanimo. Busa kinahanglan nga balaan ang imong kampo, aron wala siyay makita nga bisan unsang mahugaw nga butang diha kanimo ug mobiya kanimo. **15** Dili mo gayod iuli si iyang agalon ang usa ka ulipon nga milayas na gikan sa iyang agalon. **16** Pasagdi siya nga magpuyo uban kanimo, sa bisan asang lungsod nga iyang pilion. Ayaw siya daogdaoga. **17** Kinahanglan nga walay mamaligya ug dungog taliwala sa bisankinsang anak nga babaye sa Israel, ni kinahanglan nga walay mamaligya ug dungog sa mga anak nga mga lalaki sa Israel. **18** Dili ka gayod magdala sa suhol sa mamaligya ug dungog o ang suhol sa iro ngadto sa pinuy-anan ni Yahweh nga imong Dios alang sa bisan unsang panaad; kay managsama kinung dumulutan alang kung Yahweh nga imong Dios. **19** Kinahanglan dili ka magpautang nga may tubo sa imong isigka-Israelita—tubo sa salapi, tubo sa makaon, o tubo sa bisan unsang butang nga gipautang nga gipatuboan. **20** Makapautang ka nga may tubo sa mga langyaw; apan sa imong isigka-Israelita dili ka makapautang nga may tubo, aron paralangin ni Yahweh nga imong Dios ang tanang buhaton sa imong kamot, dito sa yuta nga imong adtoan aron mapanag-iya. **21** Sa pagbuhut nimo ug panaad kang Yahweh nga imong Dios, kinahanglan dili ka maglangan sa pagtuman niini, kay paninglan ka gayod niini ni Yahweh nga imong Dios; mahimo kining imong sala. **22** Apan kung maglikay ka sa pagbuhut ug panaad, dili kini mahimong sala alang kanimo. **23** Ang gipamulog sa imong mga ngabil kinahanglan matngonan ug buhaton mo; sumala sa imong gipanaad kang Yahweh nga imong Dios, ang bisan unsang gisaad pinaagi sa imong baba. **24** Kung moadto ka sa kaparasan sa imong isigka-tawo makaakoan ka sa daghang mga ubas hangtod matagbaw ka, apan dili ka magbutang ug bisan unsa sa imong panudlanan. **25** Kung moadto ka sa anihonon sa imong isigka-tawo, makakutlo ka sa uhay gamit ang imong kamot, apan ayaw garabaa ang anihonon sa imong isigka-tawo.

24 Sa dihang ang lalaki mangita ug pangasaw-onon ug mangasawa kaniya, kung wala siya makakaplag ug kaluoy sa iyang mga mata tungod kay adunay siyay nakaplagan nga pipila ka dili maayong butang kaniya, nan magsulat ang lalaki alang kaniya ug sulat sa pagpakibulag, ug ihatag kini sa iyang kamot, ug pagawason siya sa iyang pinuy-anan. **2** Sa paggawas niya sa pinuy-anan sa lalaki, makalakaw na siya ug mahimong asawa sa laing lalaki. **3** Kung ang ikaduhang bana magdumot na usab kaniya ug magsulat kaniya ug sulat sa pagpakibulag, ug ihatag kini sa iyang kamot, ug paggawason siya sa iyang pinuy-anan; o kung mamatay ang ikaduhang bana, ang lalaki nga nangasawa kaniya—**4** han ang iyang unang bana, nga naagpagwas kaniya, dili siya makapangasawa kaniya pag-usab, kay human na siya mahugawi; kay dumulutan kana kung Yahweh. Kinahanglan nga dili ka mahimong hinungdan nga masad-an ang yuta, ang yuta nga gihatag kanimo ni Yahweh nga imong Dios iginon nga panulundon. **5** Kung ang lalaki bag-o lamang mangasawa, dili siya moadto sa panggubatan uban ang kasundalohan, ni sa pagsugo kaniya nga moadto sa pinugasan nga katungdanan; gawasnon siya nga magpuyo sa iyang panimalay sulod sa usa ka tuig ug maglipay sa iyang asawa nga iyang gipili. **6** Walay tawo nga magprenda sa usa ka galungan o sa lingin nga ligsanan sa galunging bato, kay mao kana ang pagprenda sa kinabuhi sa tawo. **7** Kung may tawo nga hikaplagan nga magdagiti sa iyang mga iginon taliwala sa kawatuan sa Israel, ug buhaton niya iginon nga ulipon ug ibaligya siya, kanang kawatuan kinahanglan mamatay; ug wagtagon mo ang kadaotan diha sa imong taliwala. **8** Magmatngon ka mahitungod sa bisan unsang sakit nga sanla, aron mapanid-an mo pag-ayo ug masunod ang tanang gituldo kanimo nga gihatag sa mga pari, nga mga Levita; sumala sa akong gisugo kanila, nga inyong buhaton. **9** Hinumdomi kung unsa ang gibuhut ni Yahweh nga inyong Dios kang Miriam niadtong migawas kamo sa Ehipto. **10** Sa dihang magpautang ka sa bisan unsang matang nga pautang sa imong isigkatawo, ayaw pagsulod sa iyang pinuy-anan aron sa pagkuha sa iyang bayad. **11** Maghulat ka lamang sa gawas, ug ang tawo nga nakautang magdala sa bayad alang kanimo ngadto sa gawas. **12** Kung usa siya ka kabos

nga tawo, dili ka matulog uban sa iyang giprenda nga anaa kanimo. **13** Kinahanglan gayod nga iuli mo kaniya ang giprenda sa dili pa mosalop ang adlaw, aron nga matulog siya sa iyang kupo ug magpanalangin kanimo; mao kini ang pagkamarong nga alang kanimo sa atubangan ni Yahweh nga imong Dios. **14** Kinahanglan nga dili nimo daogdaogon ang sinuholang ulipon nga kabos ug nanginahanglan, bisan siya imong isigka-Israelita, o sa mga dumuduong nga anaa sa imong yuta sulod sa imong mga gahaan sa siyudad; **15** sa matag adlaw suholan mo siya; kinahanglan nga sa dili pa masalopan sa adlaw kining wala pa masulbad nga buluhaton, kay kabos siya ug nanginahanglan niini. Buhata kini aron nga dili siya motuaw batok kanimo ngadto kung Yahweh, ug dili kini mahimong sala nga buhat diha kanimo. **16** Kinahanglan nga dili angay pagapatyon ang ginikanan tungod sa ilang mga anak, ni pagapatyon ang mga anak tungod sa ilang ginikanan. Kondili, pagapatyon ang matag-usa sumala sa iyang kaugalingong sala. **17** Dili nimo ihikaw ang kaangayan nga alang sa mga dumuduong o sa mga ilo, ni dawton ang kupo iginon nga prenda sa mga babayeng balo. **18** Kondili, hinumdomi nga naulipon ka sa Ehipto, ug giluwas ka gikan diito ni Yahweh nga imong Dios. Busa nagsugo ako kanimo sa pagtuman niini nga sugo. **19** Sa pag-anii nimo sa imong kaumahan, ug aduna kay nakalimtan nga usa ka bugkos nga uhay didto sa uma, ayaw na kini baliki pa aron kuhaon; alang na kini sa mga dumuduong, sa mga ilo, o sa mga babayeng balo, aron nga si Yahweh nga imong Dios magpanalangin kanimo sa tanang buhaton sa imong mga kamot. **20** Sa dihang magaayugoy ka sa imong kahoy nga olibo, ayaw na hagdawi ang mga sanga; alang na kini sa mga dumuduong, sa mga ilo, ug sa mga babayeng balo. **21** Sa dihang magapamupo ka sa mga ubas sa imong kaparasan, ayaw na kini panghaadawi; alang na kini sa mga dumuduong, sa mga ilo, ug sa mga babayeng balo. **22** Hinumdomi nga naulipon ka kaniadto sa yuta sa Ehipto; busa nagsugo ako kanimo sa pagtuman niini nga sugo.

25 Kung adunay pangalilis tali sa mga tawo ug mangadto sila sa kuhmanan, ug ang mga maghuhukom mohukom kanila, nan pagabuhian nila ang matarong ug siloton ang daotan. **2** Kung ang tawong sad-an angay nga latuson, nan ang maghuhukom magpatikubo kaniya ug latuson sa iyang atubangan sumala sa gisugo nga gidaghanon sa mga latos, sa iyang daotang binuhatan. **3** Pagalatuson siya sa maghuhukom sa 40 ka latos, apan dili siya magpalabwan niini; kay kung palabwan niya ang gidaghanon ug molatos pa kaniya sa makadaghan, nan mapakalawan ang imong isigka-Israelita diha sa inyong mga mata. **4** Dili nimo pagbusalan ang baka kung mogiok kini sa trigo. **5** Kung ang managsong lalaki magipon sa pagpuyo ug mamatay ang usa kanila, nga wala makabaton ug anak nga lalaki, nan ang asawa sa namatay nga tawo kinahanglan dili maminyo ngadto sa laing lalaki sa gawas sa pamilya. Kondili, ang iginson sa iyang bana kinahanglan makigdulog kaniya ug mangasawa kaniya, ug buhaton ang katungdanan isip iginson sa iyang bana. **6** Kini aron nga ang panganay nga iyang ipanganak mopabangon sa ngalan sa namatay nga iginson sa lalaki, aron ang iyang ngalan dili mawala sa Israel. **7** Apan kung ang lalaki diili buot modawat sa asawa sa iyang iginson, nan ang asawa sa iyang iginson moadto sa ganghaan sa mga kadagkoan ug moingon, 'Ang iginson sa akong bana nagdumili sa pagpabangon sa ngalan sa iyang iginson sa Israel; dili niya buot buhaton kanako ang katungdanan iginon nga iginson lalaki sa akong bana.' **8** Urya ang mga kadagkoan sa iyang siyudad mopatwag kaniya ug makigulto kaniya. Apan kung magdumili gayod siya ug moingon, 'Dili nako gusto nga mangasawa kaniya.' **9** Nan modul kaniya ang asawa sa iyang iginson sa atubangan sa mga kadagkoan, tangtagon ang iyang sandalyas gikan sa iyang til, ug luwaan ang iyang nawong. Motubag siya kaniya ug moingon, 'Mao kini ang pagabuhutan sa lalaki nga dili motukod sa pinuy-anan sa iyang iginson nga lalaki.' **10** Paganganlan siya sa Israel, 'Ang balay niadtong tinangtangan sa sandalyas.' **11** Kung mag-away ang duha ka tawo, ug moabot ang asawa sa usa aron molwas sa iyang bana gikan sa kamot sa nagsamad kaniya, ug kung sa pagtuy-od sa iyang kamot didto ug naigo sa kinatowa sa lalaki. **12** nan kinahanglan imong putlon ang iyang kamot; ang imong mata dili gayod maluoy. **13** Dili ka magbutang diha sa imong puntil sa nagkalainlain nga timbangan, usa ka dako ug usa ka gamay. **14** Dili ka magbaton sa imong balay sa nagkalainlaing taksahan, usa ka dako ug usa ka gamay. **15** Magbaton ka ug timbangan nga hingpit ug insakto; magbaton ka ug taksahan nga hingpit ug insakto, aron nga lugwayan pa ang imong mga adlaw diha sa yuta nga ihatag kanimo ni Yahweh nga imong Dios. **16** Kay ang tanan nga nagabuhut nianang mga butanga, ang tanan nga mobuhut ug dili matarong,

maoy usa ka dulumtanhan kang Yahweh nga imong Dios. **17** Hunahuna ang unsa ang gibuhat kanimo ni Amalek didto sa dahan paggawas mo sa Ehipto, **18** kung giunsa ka niya pagsusugat didto sa dahan ug milaglag niadtong naulahi, ang tanang mahuyang nga naulahi kanimo, sa dihang nalya ka na ug gikopoy; wala siyay pagpasidungog sa Dios. **19** Busa, sa dihang gihatag na ni Yahweh nga imong Dios ang kapahulayan gikan sa tanan nimong mga kaaway na mialirong, diha sa yuta nga gihatag kanimo ni Yahweh nga imong Dios nga panag-iyahan ingon nga panulundon, kinahanglan dili nimo hikalimtan nga papason mo ang handomanan ni Amalek sa ilalom sa langit.

26 Sa dihang makasulod ka na sa yuta nga gihatag kanimo ni Yahweh nga imong Dios ingon nga panulundon, ug mapanag-iyahan mo na kini ug mopuyo na niini, **2** nan kinahanglan kuaon mo ang pipila sa kina-unahan sa tanan nimong mga ani sa imong yuta nga imong gidalan gikan sa yuta nga gihatag kanimo ni Yahweh nga imong Dios. Ibutang mo kini sa usa ka bukag ug adto sa dapit nga gipili ni Yahweh nga imong Dios ingon nga iyang balaang pinuy-anan. **3** Kinahanglan moadtto ka sa pari nga mialagad niadtong mga adlawa ug sultihini siya, 'Ipahayag ko karong adlawa kang Yahweh nga imong Dios nga ania naako sa yuta nga gipanumpa ni Yahweh sa atong mga katigulangan nga ihatag kanato.' **4** Kuhaon sa pari ang bukag gikan sa imong kamot ug ibutang kini sa atubangan sa halaran ni Yahweh nga imong Dios. **5** Mosuliti ka sa atubangan ni Yahweh nga imong Dios, 'Ang akong katigulangan usa ka Arameanhon. Milugsong siya sa Ehipto ug mipuyo didto, ug diuyutay lamang ang iyang katawhan. Ug didto nahimo siyang usa ka nasod nga dako, gamhanan, ug ni daghan.' **6** Gidaogaod ug gisikat kami sa mga Ehiptohanon. Gipabuhut nila kanamo ang buluhaton sa mga ulipon. **7** Nagpaktikabang kami kangi Yahweh, ang Gino sa among mga amahan, ug nadungog niya ang among tingog ug nakita ang among pag-antos, ang among kahago, ug ang pagdaogaod kanamo. **8** Gikuha kami ni Yahweh gikan sa Ehipto uban ang gamhanang kamot, ug binayaw nga bukton, tumang kahadol, mga ilhanan, ug mga katingalanhan; **9** ug gidalda niya kami niining dapita ug naghatac kanamo niining yutaa, yuta nga nagdagayday ang gatas ug dugo. **10** Karon tanawa, nagdala ako sa unang abot sa yuta nga imong gihatag kanako, O Yahweh.' Kinahanglan ibutang mo kini sa atubangan ni Yahweh nga imong Dios ug simbaha siya; **11** ug maglipay ka sa tanang kaayo nga nabuhut ni Yahweh nga imong Dios alang kanimo, sa imong pinuy-anan—ikaw, ug sa mga Levita, ug sa mga dumuduong nga anaa sa imong taliwala. **12** Sa dihang mahuman ka na sa paghatag sa tanan mong ikapulo sa imong abot sa ikatulog tuig, nga mao ang tuig sa paghatag sa ikapulo, nan ihatag mo kini sa mga Levita, sa mga dumuduong, sa mga ilo, ug sa mga babayeng balo, aro ng a makanakaa sila sulod sa imong mga ganghaan sa siyudad ug mangabusog. **13** Mosuliti ka kangi Yahweh nga imong Dios, 'Gipagawas ko sa akong pinuy-anan nga anaa ang tanang butang nga iya kangi Yahweh, ug gihatag kini ngadto sa mga Levita, sa mga dumuduong, sa mga ilo, ug sa mga babayeng balo, sumala sa tanan mong mga sugo nga gihatag mo kanako. Wala ako maglapas sa bisan unsa sa imong mga sugo, ni gikalimtan ko kini.' **14** Wala ako makanakaa sa bisan unsa niini sa akong pagbangotan, ni magbutang ako niini sa bisan asa sa dihang hugaw ako, ni maghatag ako ug bisan unsa niini sa pagpasidungog sa mga patay. Nagpatalinghog ako sa tingog ni Yahweh nga akong Dios; nagtumanan ako sa tanan nga imong gisugo nga akong pagabuhaton. **15** Pagtan-aw gikan sa imong balaang dapit kung hain ka nagpuyo, gikan sa langit, ug panalangin ang imong katawhan nga Israel, ug yuta nga imong gihatag kanamo, sumala sa imong gipanumpa sa among mga amahan, yuta nga nagdagayday ang gatas ug ang dugo.' **16** Karong adlawa nagsugo kanimo si Yahweh nga imong Dios sa pagtuman niini nga mga balaod ug mga kasugoan; busa bantayi kini ug buhata kini sa tibukong kasingkasing ug sa tibukong kalag. **17** Gipamatud-an mo karong adlawa nga si Yahweh mao ang imong Dios, ug naglakaw ka diha sa iyang dahan ug magabantay sa iyang mga balaod, sa iyang mga sugo, ug sa iyang mga tulumanon, ug ripatalinghog sa iyang tingog. **18** Ug karong adlawa nagspamatuod si Yahweh nga ikaw mao ang katawhan nga iyang gipanag-iyahan, sumala sa iyang gisaad na buhaton kanimo, ug bantayan mo gayod ang tanan niyang mga sugo. **19** Karong adlawa nagspamatuod si Yahweh nga himoon ka niyang labaw sa tanang kanasoran nga iyang gihimo, sa pagsimba, sa kadunganan, ug sa pagpasidungog. Mahimo kang katawhan nga gigahin alang kangi Yahweh nga imong Dios, sumala sa iyang giingon.'

27 Gisugo ni Moises ug sa mga kadagkoan sa Israel ang katawhan ug miington, 'Bantayi ang tanang kasugoan nga akong gisugo kaninyo karong adlawa. **2** Sa adlaw sa pagtabok ninyo sa Jordan padulong sa yuta nga gihatag kaninyo ni Yahweh nga inyong Dios, kinahanglan magpatindog kamo ug pipila ka mga dagkong bato ug buliti kini sa apog. **3** Kinahanglan isolat ninyo niini ang tanang mga pulong sa kasugoan kung makatabok na kamo; sa pagulsod ninyo sa yuta nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios, usa ka yuta nga nagdagayday ang gatas ug dugo, sama sa gisaad ni Yahweh, ang Dios sa inyong mga katigulangan. **4** Sa dihang makatabok na kamo sa Jordan, patindoga kining mga bato nga gisugo ko kaninyo karong adlawa didto sa Bikid sa Ebal, ug bulita kini sa apog. **5** Ug didto kinahanglan buhatan ninyo ug halaran si Yahweh nga inyong Dios, ang halaran nga mga bato; apan dili ka mogamit sa galalonan nga puthaw sa pagtukod sa mga bato. **6** Kinahanglan tukoron mo ang halaran alang kangi Yahweh nga inyong Dios sa dili sinapsapang mga bato; kinahanglan maghalad ka ug halad sinunog ibabaw niini alang kangi Yahweh nga inyong Dios, **7** ug maghalad ka ug halad sa pakigdait ug mangaon didto; magmaya ka atubangan ni Yahweh nga inyong Dios. **8** Ug imong isolat sa mga bato nga tawat gayod ang tanang mga pulong niining kasugoan. **9** Nakigsulti si Moises ug ang mga pari nga mga Levita sa tibuk Israel ug miington, 'Paghiolom ug pagpatalinghog, O Israel: Karong adlawa nahimo kangi katawhan ni Yahweh nga inyong Dios. **10** Busa tumana gayod ang tingog ni Yahweh nga inyong Dios ug tumana ang iyang kasugoan ug ang mga baladot nga akong gisugo kanimo karong adlawa.' **11** Nagsugo usab si Moises sa katawhan nianang adlawa ug miington, **12** 'Kini nga mga tribo kinahanglan mobarog ibabaw sa Bikid sa Gerizim aron sa pagpanalangin sa katawhan human kamo makatabok sa Jordan: si Simeon, si Levi, si Juda, si Isacar, si Jose ug si Benjamin. **13** Ug kini nga mga tribo ang kinahanglan mobarog sa Bikid sa Ebal aron sa pagtunglo: si Ruben, si Gad, si Aser, Zubalon, si Dan, ug si Neptali. **14** Ang mga Levita motubag ug mosulti sa tanang katawhan sa Israel sa makusog nga tingog: **15** 'Matinunglo ang tawo nga maghimo ug kinulit o tinunaw nga larawan, nga dulomtanang alang kangi Yahweh, ang buhat sa mga kamot sa usa ka batid nga magbubuhut, ug siya nga magpahimutang niini sa tago.' Ug ang tibuk katawhan motubag ug moingon, 'Amen.' **16** 'Matinunglo ang tawong dili magtahod sa iyang amahan o sa iyang inahan.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **17** 'Matinunglo ang tawo nga magbalhin sa utlanan sa iyang isigkatawo.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **18** 'Matinunglo ang tawong magpahisalaag sa buta gikan sa dalan.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **19** 'Matinunglo ang tawong mosakmit sa kaagayan nga alang sa usa ka langyaw, sa mga ilo, o sa mga babayeng balo.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **20** 'Matinunglo ang tawong makigdulog sa asawa sa iyang amahan, tungod kay gikuhaan niya sa katundong ang iyang amahan.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **21** 'Matinunglo ang tawong motipon pagtulog sa bisan unsang matang sa mapintas nga mananap.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **22** 'Matinunglo ang tawong makigdulog sa iyang igsoong babaye; nga anak nga babaye lamang sa iyang amahan o anak nga babaye lamang sa iyang inahan.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **23** 'Matinunglo ang tawong makigdulog sa iyang ugangan nga babaye.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **24** 'Matinunglo ang tawong motopay sa iyang isigkatawo sa tago.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **25** 'Matinunglo ang tawong magpasuhol aron sa pagpatay sa tawong walay sala.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.' **26** 'Matinunglo ang tawong dili mouyon sa mga pulong niini nga kasugoan aron sa pagtuman niini.' Ug ang tibuk katawhan moingon, 'Amen.'

28 Kung maminaw ka pag-ayo sa tingog ni Yahweh nga inyong Dios ug sa pagbantay sa tanan niyang mga sugo nga akong gisugo kanimo karong adlawa, ipataas ka ni Yahweh nga inyong Dios labaw sa tanang kanasoran sa kabilutan. **2** Kining tanan nga mga panalangin moabot ug modangat kanimo, kung paminawon nimo ang tingog ni Yahweh nga inyong Dios. **3** Mabulahan ka dinihi sa siyudad, ug panalanginan ka diha sa kaumahan. **4** Mabulahan ang bunga sa imong lawas, ug ang bunga sa imong yuta, ug ang bunga sa imong mga kahayopan, ang pagdaghan sa imong mga baka, ug sa mga natì sa imong panon sa mga karnero. **5** Mabulahan ang imong bukag ug ang imong dolang nga masahan. **6** Mabulahan ka sa imong paggawas. **7** Laglagon ni Yahweh ang imong mga kaaway nga makigbatok kanimo diha sa imong atubangan; makig-away sila batok

kanimo sa usa ka dalan apan mokalagiw sila gikan kanimo sa pito ka dalan. **8** Mandoan ni Yahweh ang panalangin nga moabot diha sa imong mga kamalig ug sa tanan nga ibutang mo sa imong kamot; magapanalangin siya kanimo diha sa yuta nga gihatag niya kanimo. **9** Kung ilingiw sa tawo ang iyang dalunggan aron dili makapaminaw sa balaod, mahimong kasilagan bisan gani ang iyang pag-ampo. **10** Kungkinsa man ang modala sa mga matarong ngadto sa kadaotan, maunay ug kahulog sa iyang kaugalingon ng bung-aw, apan ang mga dili sad-an makaakong gayod ug mayayo ng panulondon. **11** Pauswagon pag-ayo ni Yahweh ang bunga sa imong lawas, ang bunga sa imong baka, ang bunga sa imong yuta, diha sa yuta nga iyang gipanumpa sa imong mga amahan ug ihatag kanimo. **12** Pagaabihan ni Yahweh alang kanimo kag kaban sa kalangetan aron sa pagpaulan sa imong yuta sa tukmang panahon, ug sa pagpanalanginan sa tanang buhat sa imong kamot; magpahulam ka sa daghang kanasoran, apan dili ka manghulam kanila. **13** Pagahimoon ka ni Yahweh nga ulo ug dili ang ikog; maibabaw ka lamang ug dili gayod mailalom, kung patalinghogan mo ang sugo ni Yahweh nga inyong Dios nga akong gisugo kanimo karong adlawa, iginon man sa pagbantay ug sa pagbuhut niini. **14** Kung dili ka motipas sa bisan unsang mga pulong nga akong gisugo kanimo karong adlawa, ngadto sa tuong kamot o sa wala, bisan ang pag-alagad sa laing mga dios. **15** Apan kung dili ka minaminaw sa tingog ni Yahweh nga inyong Dios, bisan ang pagtumutan sa tanan niyang mga sugo ug sa iyang mga balaod nga akong gisugo kanimo karong adlawa, nan kining tanan nga tunglo moabot ug modangtan kanimo. **16** Matinunglo ka diha sa siyudad ug matinunglo ka ditto sa kaumahan. **17** Matinunglo ang imong bukag ug ang imong dolang nga masahan. **18** Matinunglo ang bunga sa imong lawas, ang bunga sa imong yuta, ang pagpanaghan sa imong mga baka, ug sa mga nating panon sa imong mga karnero. **19** Matinunglo ang imong pagsulod, ug matinunglo usab sa imong paggawas. **20** Ipahamtang ni Yahweh kanimo ang mga tunglo, ang mga kalibog, ug ang mga kapakysayan sa tanan nga pagabuhutan sa imong kamot, hangtod nga malaglag ka, ug hangtod nga mawala ka sa makadiyoti tungod sa imong mga daotang binuhutan nga tungod niana gibuyaan mo ako. **21** Pagahimoon ni Yahweh nga magpabilin kanimo ang mga kasakit hangtod nga malaglag ka gikan sa yuta nga inyong pagaaadtong aron panag-iyahon. **22** Patakboyan ka ni Yahweh sa makatakod nga mga sakit, sa mga hilanat, sa mga hubag, ug sa hulaw ug sa hilabihan nga kainit, ug sa makapaso nga hangin ug sa mga agup-op sa mga tanom. Magagukod kini kanimo hangtod nga malaglag ka. **23** Ang kawanangan nga anaa sa ibabaw sa imong ulo mahimong tumbaga ug yuta nga anaa sa imong ilalom mahimong puthaw. **24** Pagahimoon ni Yahweh nga abog ug abo ang ulan sa imong yuta; moulan kini gikan sa langit hangtod nga malaglag ka. **25** Pagatugotan ni Yahweh nga malaglag ka atubangan sa imong mga kaaway; makibatok ka kanila sa usa ka dalan apan mokalagiw ka agi sa pito ka dalan sa ilang atubangan. Mahimo kag ilabay ngadto-nganihi taliwala sa tanang ginghamian sa kalibutan. **26** Ang imong patay nga lawas maoy pagkaon sa tanang langgam sa kalangitan ug sa tanang mananap sa yuta; walay si bisan kinsa ang makaabog kanila. **27** Ipahamtang ni Yahweh kanimo ang mga sakit sa Ehipto ug ang mga hubag, ang mga nuka, ug ang mga katolikatol, nga dili ka gayod mamaayo gikan niini. **28** Ipahamtang ni Yahweh kanimo ang pagkabuang, ang pagkabuta ug ang pagkalibog sa hunahuna. **29** Mangapkapka ka sa kaudtohon sama sa buta nga magpangapkap diha sa kantitngit, ug dili ka magpahuswagon sa imong mga dalan; daogdaogon ka ug tulison sa kanunay, ug walay usa nga moluwas kanimo. **30** Magapangasawa ka sa usa ka dalaga, apan ang laing lalaki ang mokuba kaniya ug mologus kaniya. Magatukod ka ug balay apan dili ka makapuyo niini; magtanom ka ug kaparasan apan dili ka makapahimulos sa bunga niini. **31** Pagahiwon ang imong baka diha sa imong atubangan, apan dili ka makanakon sa unod niini, pagailogon ang imong asno gikan sa imong atubangan ug dili na kini iul kanimo. Ihatag ngadto sa imong mga kaaway ang imong mga karnero, ug walay bisan usa ang makatabang kanimo. **32** Itugyan sa ubang kawatahan ang imong mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye; ang imong mga mata magtanaw lamang kanila sa tibuok adlaw, apan mapakysa ka lamang uban ang paghandom kanila. Wala na gayos kusog diha sa imong kamot. **33** Ang abot sa imong yuta ug tanan nimong kahago - kaonon sa usa ka nasod nga wala mo mailhi; kanunay kag daogdaogon ug mahugno, **34** sa iginon niana mabuango ka tungod sa makita mo nga mahitabo. **35** Ipahamtang ni Yahweh kanimo ang makalilisang nga kabahong diha sa mga tuhod ug sa mga til ngi dili ka na mamaayo pa, gikan sa imong lapalapa hangtod sa

imong alimpulo. **36** Itugyan ka ni Yahweh ug ang hari nga imong ibutang nga labaw sa imong kaugalingon ngadto sa usa ka nasod nga wala mo mailhi, ikaw ni ang imong mga katiculangan; ug didto magsimba kamo sa lain nga mga dios sa kahoy ug sa bato. **37** Mahimo kag tinubdan sa kalisang, sa pagtumoto, ug sa mga paglibak taliwala sa tanang katawhan nga gidad-an kanimo ni Yahweh. **38** Magpugás ka sa daghang mga binhi sa kaumahan, apan makatigom ka ug diutay lamang nga mga binhi, kay ang mga dulon ang magaut-ot niini. **39** Magtanom ka sa kaparasan ug magugmad niini, apan dili ka makainom sa bisan unsang bino, ni makatigom sa mga ubas, kay pagakaonon man sila sa mga ulod. **40** Makabaton ka sa mga kahoy nga olibo diha sa tanan mong mga utlanan, apan dili ka makahaplas sa lana niini sa imong kaugalingon, kay mangatagak man ang bunga sa kahoy nga olibo. **41** Makabaton ka ug mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye, apan dili sila magpabilin maimo kay mangabihag sila. **42** Ang tanan mong kakahoyan ug ang bunga sa imong yuta panag-iyahan sa mga dulon. **43** Ang mga dumuduong nga anaa sa imong taliwala mas mouswag pa, ikaw mag-anam ug kaus-os. **44** Magpahulam siya kanimo, apan dili ka makapahulam kaniya, mahimo siya nga ulo, ug ikaw mahimong ikog. **45** Kining tanan nga mga tunglo moabot kanimo, molutos kanimo ug modangtan kanimo hangtod nga malaglag ka. Mahitabo kini tungod kay wala ka man magpatalinghog sa tingog ni Yahweh nga inyong Dios, iginon man ang pagbantay sa iyang mga sugo ug sa iyang mga balaod nga gisugo niya kanimo. **46** Kini nga mga tunglo moabot kanimo iginon nga mga ilahan ug mga katingalan, ug sa imong mga kaliwatan sa hangtod sa kahangtoran. **47** Tungod kay wala mo man simbaha si Yahweh nga inyong Dios uban sa kasadya ug kalipay sa kasingkasing sa dihang naa pa kamo sa kaharuhay, **48** busa mag-alagad ka sa mga kaaway nga ipadala ni Yahweh batok kanimo; mag-alagad ka kanila diha sa kagutom, sa kauhaw, sa kahubo, ug diha sa kababos. Ibutang niya ang usa ka yugo nga puthaw diha sa imong liog hangtod nga malaglag ka. **49** Magpadala si Yahweh batok kanimo ug usa ka nasod nga gikan sa halayo, gikan sa kinaturnyan sa kalibutan, sama sa paglupad sa usa ka agila sa iyang biktrina, usa ka nasod nga dili mo masabtan ang pinulongan; **50** usa ka nasod nga adunay mapintas nga panagway nga walay pagtahod sa mga tigulang ug dili usab magmaluloy-on sa mga batan-on. **51** Kaonon nila ang imong mga nating baka ug ang bunga sa imong yuta hangtod nga malaglag ka. Dili ka nila pagablinan ug trigo, bag-ong bino, o lana, walay mga natiliha sa imong mga baka o sa panon sa imong mga karnero, hangtod nga mahahanwan ka. **52** Mag-alirong sila kanimo sa tanang ganghaan sa imong siyudad, hangtod nga magun-ob sa bisan asang dapit sa imong yuta ang hataas ug lig-on mong kuta nga imong gisaligan. Mag-alirong sila kanimo sulod sa tanang ganghaan sa imong siyudad sa tibuok kayutaan nga gihatag kanimo ni Yahweh nga inyong Dios. **53** Mokaon ka sa bunga sa imong kaugalingon lawas, sa unod sa imong mga anak nga lalaki ug sa mga anak nga babaye nga gihatag kanimo ni Yahweh nga inyong Dios, sa pag-alirong ug sa kagul-anan nga gipahamtang sa imong mga kaaway kanimo. **54** Ang lalaki nga malumo ug mahuyang kaayo diha kaninyo - masina sa iyang igoong lalaki ug sa iyang minahal nga asawa, ug sa mga anak nga mahibilin kaniya. **55** Busa dili siya manghatag kang bisan kinsa kanila sa unod sa iyang kaugalingon mga anak nga kaonon niya, tungod kay wala nay mahibilin alang sa iyang kaugalingon sa panahon sa pag-alirong ug sa kagul-anan nga ipahamtang kanimo sa imong kaaway sa tanang ganghaan sa imong siyudad. **56** Ang malumo ug mahuyang kaayo nga babaye diha kaninyo, nga dili gayod magtinii sa yuta tungod sa pagkalumo ug pagkaluya - masina sa iyang minahal nga bana, sa iyang anak nga lalaki, ug sa iyang anak nga babaye. **57** Ug sa iyang bag-o pang nahiugus nga anak nga migawas taliwala sa iyang mga til, ug alang sa mga bata nga ipahimugo pa niya. Kaonon niya kini sa tago tungod sa pagkakulang sa bisan unsang butang, sa panahon sa paglikos ug sa kagul-anan nga ipahamtang kanimo sa imong kaaway diha sulod sa mga ganghaan sa imong siyudad. **58** Kung dili mo matngonan ang tanang pulong niini nga balaod nga nahisulat niini nga basahan, sa pagpasidungo niining mahimayaon ug makalilisang nga ngalan, si Yahweh nga inyong Dios, **59** nan pagahimoon ni Yahweh kanimo nga makalilisang ang imong mga hampak, ug sa imong mga kaliwatan; may dakong kamatay ug mangilad ang mga sakit sa hataas nga panahon. **60** Ipahamtang niya kanimo pag-usab ang tanang sakit sa Ehipto nga imong gikahadlok; motakbayan sila kanimo. **61** Ug maingon man usab ang matag sakit ug kamatay nga wala nahisulat sa basahan niini nga balaod, ipahamtang ni Yahweh hangtod

nga malaglag ka. **62** Magkagamay ang imong gidaghanon, bisan tuod nga kaniadto ang imong gidaghanon sama sa mga kabituanon sa kalangitan, tungod kay wala mo man patalinghogi ang tingog ni Yahweh nga inyong Dios. **63** Ingon nga nagmaya sa makausa si Yahweh kanimo sa pagbuhat ug kaayohan, ug sa pagpadaghan kanimo, mao usab ang iyang pagmaya sa pagpukan ug sa paglaglag kanimo. Lukaton ka sa yuta nga imong adtoan aron panag-iyahan. **64** Ipatibulaag ka ni Yahweh taliwala sa tibuok kawayhan gikan sa pikas tumoy sa yuta ngadto sa laing tumoy sa yuta; ug didto magasimba ka sa laing mga dios nga wala mo mailhi, ikaw bisan ang imong mga katigulangan, mga dios sa kahoy ug sa bato. **65** Taliwala niining kanasoran dili ka makakaplag ug kaharuhay, ug walay kapahulayan alang sa mga lapalapa sa imong tiil; kondili, si Yahweh maghatag kanimo didto ug kasingkasing nga mahinadlokon, luya nga mga mata, ug kalag nga magbangotan. **66** Magduduhuda ka sa imong kinabuhi; mahadlok ka matag gabii ug matag adlaw ug wala gayoy kasigurohan sa tibuok mong kinabuhi. **67** Sa kabuntagon magasultu ka, 'Maayo una nga magabii na!' ug sa kagahbion magasultu ka, 'Maayo una nga mabuntang na!' tungod sa kahadlok sa imong kasingkasing ug sa mga butang nga makita sa imong mga mata. **68** Dad-on ka pag-usab ni Yahweh didto sa Ehipto sakay sa usa ka sakayan, pinaagi sa dalan nga gisulti ko kanimo, 'Dili mo na gayod makita pag-usab ang Ehipto.' Ug didto ibaligya ninyo ang inyong kaugalingon ngadto sa inyong mga kaaway ingon ngalakal ug bayabeng ulipon, apan walay bisan usa ang mopalit kaninyo."

29 Mao kini ang mga pulong nga gisugo ni Yahweh kang Moises aron isulit sa kawayhan sa Israel didto sa yuta sa Moab, mga pulong nga gidugang sa kasabotan nga iyang gihimo tali kanila didto sa Horeb. **2** Gitawag ni Moises ang tibuok kawayhan sa Israel ug miuong kanila, "Nakita sa imong mga mata ang tanang gihimo ni Yahweh sa yuta sa Ehipto ngadto sa Paraon, sa tibuok niyang mga sulugoon, ug sa tibuok niyang kayuta— **3** nakita sa imong mga mata ang hilabihan nga pag-antos, mga ilhanan, ug kadtong mga katingalan. **4** Apan hangtod karong adlaw wa gihapon maghatag kanimo si Yahweh sa kasingkasing aron sa pagsabot, mga mata aron sa pagtan-aw, ug mga dalungang aron sa pagpatalinghog. **5** Gidala ko ikaw sa kamingawan sulod sa 40 katuig; ang imong mga bisti wala mangagisi, ug ang imong sandalyas wala mangaguba sa imong mga tiil. **6** Wala ka makakaon sa bisan unsang bino o nga ilimnon nga isog, aron nga masayran mo nga ako mao si Yahweh nga imong Dios. **7** Sa pag-abot mo niining dapita, si Sihon nga hari sa Hesbon, ug si Og nga hari sa Basan, mibatok kanato aron sa pagpakiug-away, ug gilaglag nato sila. **8** Gikuha nato ang ilang yuta ug gihatag kini ingon nga panulondon sa mga tribu ni Ruben, sa mga tribu ni Gad, ug ang katunga ngadto sa tribu ni Manases. **9** Busa bantay ang mga pulong niini nga kasabotan ug buhatna kini, aron nga mouswag ka sa tanan nimong buhaton. **10** Nagtindog ka karong adlaw, kamong tanan, sa atubangan ni Yahweh nga imong Dios; ang imong mga labaw, ang imong mga katribo, ang imong mga kadagkoan, ug ang imong mga pangulo—ang tanang kalakalihan sa Israel, **11** ang imong gagmay nga mga kabataan, ang imong mga asawa, ug ang mga langyaw nga anaa taliwala sa imong kampo, gikan sa magpuputol sa imong mga sugnud ug hangtod sa nagakalos sa imong tubig. **12** Ania ka dinihi aron sa pagsulod sa paghimoon nga kasabotan ni Yahweh nga imong Dios ug sa panumpa ni Yahweh nga imong Dios tali kanimo karong adlaw, aron hinuno ka niya karong adlaw ug iyang katawan, **13** ug mamahimong siya nga Dios alang kanimo, sama sa iyang gisulti kanimo, ug sama sa iyang gipanumpon sa imong mga katigulangan, kung Abraham, kung Isaac, ug kung Jacob. **14** Ug dili lamang kini alang kanimo nga gihimo ko kini nga kasabotan ug kini nga panumpa— **15** uban sa tanan nga nagbarog dinihi kanato karong adlaw sa atubangan ni Yahweh nga atong Dios—apan likab usap niadtong wala dinihi karong adlaw ug mga kauban nato. **16** Nasayod ka kung unsa ang atong pagpuyo sa yuta sa Ehipto, ug giunsa nato paglatas taliwala sa mga nasod nga atong giagian. **17** Nakita mo ang ilang kahugawan: ang ilang mga diosdios nga kahoy ug bato, plata ug bulawan, nga anaa diha kanila. **18** Siguroha nga walay bisan kinsa nga lalaki, babaye, panimalay, o tribu kansang kasingkasing mobiya karon gikan kang Yahweh nga atong Dios, nga moadto aron sa pagsimba sa mga dios niadtong mga nasora. Siguroha nga walay usa taliwala kaninyo nga adunay gamot nga pait ug makahilo. **19** Kay sa pagkadungog nianang tawhana sa mga pulong niini nga tunglo, siya sa iyang kaugalingon magpanalangin sa iyang kasingkasing ug moiong, 'Makabaton ako ug Kalinaw, bisan maglakaw ako sa kagahi sa

akong kasingkasing.' Pagalaglagon niini ang mga basa uban sa mga uga. **20** Dili siya pasayloon ni Yahweh, apan hinuon, ang kasuko ni Yahweh ug ang iyang pagpangabuboh mosalob batok nianang tawhana, ug ang tanang tunglo nga nahisulat niini nga basahon mopahamtang gayod kaniya, ug papason ni Yahweh ang iyang ngalan gikan sa ilalom sa langit. **21** Itagana siya ni Yahweh alang sa katalagman gikan sa tanang tribu sa Israel, sumala sa tanang tunglo nga anaa sa kasabotan nga nahisulat niini nga basahon sa balaod. **22** Ang umaabot nga kaliwatan, sa imong mga kaanakan nga mosunod kanimo, ug sa mga langyaw nga moabot gikan sa halayo nga yuta, magasulti sa pagkakita nila sa mga katalagman niining yutaa ug sa mga sakin ngi gihimo ni Yahweh— **23** ug sa pagkakita nila nga ang tibuok kayutana nahimong asupre ug asin, nga wala kapugsi o mamunga, diin walay mga tanom nga narubo, sama sa paglaglag sa Sodoma ug Gomora, Adma ug Zeboim, nga gilaglag ni Yahweh tungod sa iyang kasuko ug kapungot— **24** moiong sila uban ang lain pang mga nasod, 'Nganong gibuhat man kini ni Yahweh niining yutaa? Unsang buot ipasabot sa hilabihang kainit niini nga kapungot?' **25** Unya motubag ang kawayhan, "Tungod kini kay gisalikway nila ang kasabotan ni Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan, nga iyang gihimo tali kanila sa pagkuha niya kanila sa yuta sa Ehipto, **26** ug tungod kay nag-adto sila ug nag-alagad sa laing mga dios ug miyuko kanila, mga dios nga wala nila mailhi ug wala niya gihatag ngadto kanila. **27** Busa misilaob ang kasuko ni Yahweh batok niining yutaa, sa pagpahamtang niini sa tanang tunglo nga nahisulat niini nga basahon. **28** Gipang-ibot sila ni Yahweh gikan sa ilang yuta tungod sa iyang kasuko, sa iyang kailigutog, ug sa iyang hilabihian nga kapungot, ug gilabay sila ngadto sa laing yuta, hangtod karong adlaw.' **29** Ang mga butang nga tinago alang lamang kang Yahweh nga atong Dios; apan ang mga butang nga gidayag alang kanatong tanan ug alang sa atong mga kawayhan hangtod sa kahangtoran, aron mamahimono nato ang tanang mga pulong niini nga balaod.

30 Sa dihang moabot kanimo kining tanang mga butang, ang mga panalangin ug ang mga tunglo nga gibutang ko sa imong atubangan, ug kung mahinundomaan mo kini taliwala sa ubang kanasoran kung asa ka gipapahawa ni Yahweh nga imong Dios, **2** ug kung mobalik ka kung Yahweh nga imong Dios ug motuman sa iyang tingog, mosunod sa tanang gisugo ko kanimo karong adlaw— ikaw ug ang imong mga kaanakan— sa tibuok mong kasingkasing ug uban sa tibuok mong kalag, **3** unya pagabaliwon ni Yahweh nga imong Dios ang imong pagkabihag ug maluoy kanimo; mobalik siya ug tigomon kamo gikan sa tanang kawayhan kung asa ka gipatibulaag ni Yahweh nga imong Dios. **4** Kung kinsa sa imong kawayhan ngi gibihag nga atua sa halayong mga dapit ilalom sa kalangitan, gikan dito tigomon kamo ni Yahweh nga imong Dios, ug kuhaon ka niya gikan didto. **5** Pabalikon ka ni Yahweh nga imong Dios sa yuta nga gipanag-iya sa imong mga katigulangan, ug mapanag-iyahan mo kini pag-usab; magbutah siya ug maayo kanimo ug padaghanon ka labaw pa sa iyang gibutah sa imong mga katigulangan. **6** Pagahinloan ni Yahweh nga imong Dios ang imong kasingkasing sa yuta kasingkasing sa imong mga kawayhan, aron nga higugmaon mo si Yahweh nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing ug sa tibuok mong kalag, aron mabuhi ka. **7** Ipahamtang ni Yahweh nga imong Dios kining tanan nga mga tunglo sa imong mga kaaway ug ngadto sa mga nagdumot kanimo, sa mga naglutos kanimo. **8** Mabalik ka ug motuman sa tingog ni Yahweh, ug buhaton mo ang tanan niyang mga sugo nga akong gisugo kanimo karong adlaw. **9** Padagayaon ni Yahweh nga imong Dios ang tanang buhat sa imong mga kamot, sa bunga sa imong lawas, sa bunga sa imong mga baka, ug sa bunga sa imong yuta, alang sa kauswagan; kay malipay pag-usab si Yahweh kanimo sa kauswagan, sama sa iyang pagkalipay sa imong mga amahan. **10** Buhaton niya kini kung motuman ka sa tingog ni Yahweh nga imong Dios, sama usab sa pagtuman sa iyang mga sugo ug mga balaod nga nahisulat niini nga basahon sa balaod, kung mobalik ka kung Yahweh nga imong Dios uban sa tibuok mong kasingkasing ug sa tibuok mong kalag. **11** Kay kining sugo nga akong gisugo kanimo karong adlaw dili lisod alang kanimo, ni layo kaayo alang kanimo sa pagkab-ot. **12** Wala kini sa langit, aron moiong ka nga, 'Kinsa ba ang moadto sa langit alang kanato ug magdala niini kanato ug magpadungog niini kanato, aron nga ato kining mabuhat?' **13** Ni halayo pa sa dagat, aron nga makaingon ka, 'Kinsa man ang motabok sa dagat alang kanato ug dad-on kini alang kanato ug padunggon kita niini, aron nga buhaton nato kini?' **14** Apan haduol lamang kanimo ang mga pulong, anaa sa imong baba ug sa imong kasingkasing,

aron nga mabuhat mo kini. **15** Tan-awa, karong adlawa gibutang ko sa imong atubangan ang kinabuhi ug kaayohan, ang kamatayon ug ang kadaotan. **16** Kung tumanon mo ang mga kasugoan ni Yahweh nga imong Dios, nga akong gisugo kanimo karong adlawa nga higugmaon si Yahweh nga imong Dios, nga maglakaw sa iyang dalam, ug motuman sa iyang mga sugo, sa iyang mga tulumanon, ug sa iyang mga balaod, mabuhit ka ug modaghan pa, ug panalanginan ni Yahweh nga imong Dios ang yuta nga imong adtoan aron panag-iyahan. **17** Apaan kung mopalihay ang imong kasingkasing, ug dili ka mopatalinghog apan nadani hinuon ug moyukbo sa laing mga dios ug mosimba kanila, **18** han ipahibalo ko kanimo karong adlawa nga mahanaw ka gayod; dili na lugwayan ang imong mga adlaw sa yuta nga imong pagaagian sa Jordan aron adtoan ug panag-iyahan. **19** Tawgon ko ang lanit ug yuta sa pagsaksi batok kanimo niining adlawa nga gibutang ko sa imong atubangan ang kinabuhi ug ang kamatayon, ang mga panalangin, ug ang mga tunglo; busa pilia ang kinabuhi aron nga mabuhit ka pa, ikaw ug ang imong mga kaliwatan. **20** Buhata kini sa paghigugma kang Yahweh nga imong Dios, sa pagtuman sa iyang tingog, ug sa pagdutod ngadto kaniya. Kay siya mao ang imong kinabuhi ug ang gitas-on sa imong mga adlaw; buhata kini aron nga makupayo ka sa yuta nga gipanumpa ni Yahweh nga ihatag sa imong mga katigulangan, kung Abraham, kung Isaac, ug kung Jacob.

31 Miadto si Moises ug gisugilon kini nga mga pulong ngadto sa kawathan sa Israel. **2** Miington siya kanila, "120 na ka tuig ang akong pangidaron karon; dili na ako makagawas ug makasulod; Miington si Yahweh kanako, 'Dili ka makatabot niining Jordan'. **3** Si Yahweh nga imong Dios, siya mao ang mag-una kanimo; pagalaglagon niya kining kanasoran gikan sa imong atubangan, ug paga-ilogang mo sila. Si Josue, mao ang magalakaw una kanimo, sumala sa gisulit ni Yahweh. **4** Pagabuhaton ni Yahweh kanila ang gibuhat niya kung Sihon ug kung Og, ang mga hari sa mga Amorihanon, ug sa ilang kayutaan, nga iyang gipanganglag. **5** Hatagan ka ni Yahweh sa kadaogan batok kanila sa dihang magtagbo kamo sa panggubatan, ug pagabuhaton mo kanila ang tanang gisugo ko kanimo. **6** Magmalig-on ka ug magmainsugon, ayaw kalisang, ug ayaw kahadlok kanila; kay si Yahweh nga imong Dios, magaubaan kanimo; dili ka niya pakyason ni isalikway." **7** Gitawag ni Moises si Josue ug miington kaniya atubangan sa tibuk kawathan sa Israel, "Magmalig-on ug magmainsugon ka, kung ikaw ang mouban niining kawathan paingon sa yuta nga gipanumpa ni Yahweh nga ihatag sa ilang mga katigulangan; tabangan mo sila aron mapanundon kini. **8** Si Yahweh, mao ang maga-una kanimo; magaubaan siya kanimo; dili ka niya pasagdon ni biyaan; ayaw kahadlok, ug ayaw kawala sa paglaon." **9** Gisulat ni Moises kini nga balaod ug gihatag kini sa mga pari, ang mga anak ni Levi, nga maoy nagdala sa arka sa kasabutan ni Yahweh; gitahagan usab niya niini ang tanang kadagkoan sa Israel. **10** Gisugo sila ni Moises ug miington, "Sa kataposan sa matag pito ka tuig, sa kasaulogan sa pagpapas sa mga utang, sa Kasaulogan sa Kabalayan, **11** sa pagduol sa tibuk Israel aron sa pagpangatubang kang Yahweh nga imong Dios sa dapit nga iyang pagapilion alang sa iyang pinuy-anan, pagabasohan mo kini nga balaod atubangan sa tibuk kawathan sa Israel aron ilang madungog. **12** Tigoma ang kawathan, ang mga lalaki, ang mga babaye, ug ang mga gagmay nga bata, ug ang mga langyaw nga uban kanimo sa sulod sa ganghaan sa imong siyudad, aron nga makadungog sila ug makakat-on, ug mapasidungan nila si Yahweh nga imong Dios ug motuman sa tanang pulong niini nga balaod. **13** Buhata kini aron nga ang ilang kaanakan, nga wala pa masayod, makadungog ug makakat-on sa pagpasidungog kang Yahweh nga imong Dios, hangtod magpuyo ka sa yuta nga imong pagaadtoan tabok sa Jordan aron panag-iyahan." **14** Miington si Yahweh kung Moises, "Tan-awa, nagkadiuon na ang takna nga ikaw mamatay; tawaga si Josue ug pag-adto kamo sa tolda sa tigomanon, aron mahatag ko kaniya ang sugo." Miadto si Moises ug si Josue ug napakita sila ditto sa tolda sa tigomanon. **15** Mitungha si Yahweh ditto sa tolda pinaagi sa haligi nga panganod; ang haligi nga panganod napgahiluna ibabaw sa pultahan sa tolda. **16** Miington si Yahweh kung Moises, "Tan-awa, matulog ka uban sa imong mga amahan; kining kawathan motindog ug mamuhat sama sa babaying gabaliga ug dungog nga mosunod sa laing mga dios ditto sa yuta nga ilang pagaadtoan. Pagabiyana nila ako ug bungkagon ang akong kasabutan nga akong gihimo tali kanila. **17** Unya, nianang adlawa, mosilaob ang akong kasuko batok kanila, ug isalikway ko sila. Pagatagoan ko ang akong panagway gikan kanila, ug pagaut-uton sila. Daghlang mga katalagman ug mga kagul-anan ang makakaplag kanila,

busa moingon sila nianang adlawa, 'Nakaplagan ba kanako kining mga katalagman tungod kay ang atong Dios wala na sa akong taliwala?' **18** Pagatagoan ko gayod gikan niini ang akong panagway nianang adlawa tungod sa tanang daotan nga pagabuhaton niini, tungod kay milingi sila sa laing mga dios. **19** Busa karon isulat kini nga alawiton alang kanimo ug itidlo kini ngadto sa kawathan sa Israel. Ibutang kini sa ilang mga baba, aron nga kini nga alawiton mamahimong saksi alang kanako batok sa kawathan sa Israel. **20** Kay sa dihang pagadot-on ko na siya sa yuta nga akong gipanumpa nga ihatag sa iyang mga katigulangan, sa yuta nga nagdagayday sa gatas ug dugo, ug sa dihang makaakaon na siya ug mabusog ug manambok, unya molungi siya sa laing mga dios ug moalagad siya kanila; pagatamayon niya ako ug supakon ang akong kasabaton. **21** Sa dihang moabot sa kawathan ang daghang mga kadaotan ug kagul-anan, magpamatuod kini nga alawiton ingon nga saksi; kay dili kini mahikalimtan gikan sa baba sa ilang mga kaliwatan; kay nasayod na ako sa mga laraw nga ilang giuhunahuna karong adlawa, bisan sa wala ko pa sila gidalda sa yuta nga akong gipanumpa." **22** Busa gisulat ni Moises kini nga alawiton niadto gayong adlawa ug gitudlo kini sa kawathan sa Israel. **23** Mihatag si Yahweh ug sugo kung Josue nga anak ni Nun ug miington, "Magmalig-on ug magmainsugon ka; kay ikaw ang magdala sa kawathan sa Israel ngadto sa yuta nga akong gipanumpa kanila, ug magaubaan ako kanimo." **24** Nahitabo kini sa pagkahuman ni Moises pagsulat sa mga pulong niini nga balaod sa usa ka basahan, **25** nga mihatag siya ug sugo sa mga Levita nga nagdala sa arka sa kasabutan ni Yahweh; miington siya, **26** "Kuhaa kining basahan sa balaod ug ibutang kini sa kiliran sa arka sa kasabutan ni Yahweh nga inyong Dios, aron nga maanaa kini ditto ingon nga saksi batok kanimo. **27** Kay nasayod ako sa imong pagkamasupilon ug kahagi sa imong ulo; tan-awa, bisan gani buhi pa ako karon, nagmasinupakon ka na batok kang Yahweh; unsa nalang kaha kung patay na ako?" **28** Tigoma alang kanako ang tanang kadagkoan sa imong mga tribu, ug ang imong mga opisyalis, aron masulti ko kining mga pulong sa ilang mga igdulungog ug tawgon ang langit ug ang yuta aron sa pagsaksi batok kanila. **29** Kay nasayod ako ngi human sa akong kamatayon maghugawhugaw gayod ka sa imong kaugalingon ug mosimoban sa dalan nga akong gisugo kanimo; moabot kanimo ang mga katalagman sa mosunod nga mga adlaw. Mahitabo kini tungod kay buhaton mo ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, sa pagpasuko kaniya pinaagi sa buhat sa imong mga kamot." **30** Gisaysay ni Moises sa igdulungog sa tanang nagkatiigom nga kawathan sa Israel ang mga pulong niini nga alawiton hangtod nga nahuman sila.

32 Paminaw, kamong kalangitan, ug tugot ako sa pagsulti. Papaminawa sa katalibotan sa mga pulong sa akong baba. **2** Tugot nga magatulo sama sa ulan ang akong pagpanudlo, ang akong mga pagpamulog nga mahimong tinulo sama sa yamog, sama sa taligisik ibabaw sa linghod nga sagbot, ug sama sa pag-ulan sa mga tanom. **3** Kay igamantala ko ang ngalan ni Yahweh, ug ipabontog ang atong Dios. **4** Ang Bato, ang iyang buhat hingpit man; kay matarong ang tanan niyang mga dalan. Siya mao ang matiniud-anong Dios, nga walay kasaypanan. Makiangayon siya ug matabrong. **5** Nagbuhut sila ug daotan batok kaniya. Dili sila iyango mao anak. Mao kiril ang ilang kaulawan. Sila ang kaliwatan nga baliko ug hiwi. **6** Gantihan ba ninyo si Yahweh sa ingon niini nga paagi, kamong mga buangbuang ug walay pagbati nga kawathan? Dili ba siya man ang inyong amahan, siya nga nagbuhut kaniyo? Siya mao ang nagbuhut kaniyo ug nagtukod kaniyo. **7** Hinumdomi ang mga adlaw sa Karaang panahon, hunahuna ang daghang katiugan nga milabay. Pangutana sa imong amahan ug ipadayag niya kanimo, sa imong katigulangan ug magasugilon sila kanimo. **8** Sa dihang gihatag sa Labing Halangdon sa kanasoran ang ilang panulundon—sa pagbabihinbihan niya sa tanang mga tawo, ug gibutang niya ang mga utlanan sa kawathan, ingon man nga siya usab ang nagsakto sa gidaghanon sa ilang mga dios. **9** Kay ang bahn ni Yahweh mao ang iyang kawathan; si Jacob mao ang iyang bahn nga panulundon. **10** Nakaplagan niya siya sa disyerto, ug sa umaw ug sa hilabihan ka awaaw; gipanlidipan niya siya ug giampingan, gibantayan niya siya ingon nga kalimotaw sa iyang mata. **11** Sama nga usa ka agila nga nagbantay sa iyang salag ug nagsalupadlup ug pagbantay sa iyang piso. Gibukhod ni Yahweh ang iyang mga pako ug gikuha sila ug gidalda sila sa iyang mga pako. **12** Si Yahweh lamang ang naggiya kaniya; walay laing dios nga uban kaniya. **13** Gipatungtong niya siya sa hataas nga mga dapit sa yuta, ug gipakaon niya siya sa mga bunga sa kaumahan; gipabaskog niya siya pinaagi sa dugo sa gikan sa bato, ug lana nga gikan sa batoon nga

pangpang. **14** Mikaon siya ug mantikilya gikan sa panon sa mga baka ug miinom sa gatas sa mga karnero, uban sa tambok nga mga karnero, mga lakeng karnero sa Basan ug mga kanding, uban ang mas labing maayong trigo—ug miinom ka sa nagbulbulang bino nga hinimo gikan sa duga sa ubas. **15** Apan mitambok si Jesurun ug nanipta— mitambok ka, mitambok ka pa gayod ug nanambok pa gayod pag-ayo, ug napakabusog ka sa pagkaon—gibya niya ang Dios nga nagbuhut kaniya, ug gisalikway niya ang Bato sa iyang kaluwasan. **16** Gipasina nila si Yahweh tungod sa ilang mga ilang dios; uban ang ilang dulurmanan nga binuhatan gipasuko nila siya. **17** Naghalad sila ngadto sa mga demonyo, nga dili Dios— mga dios nga wala nila mailhi, mga dios nga bag-o pa lamang mitungha, mga dios nga wala giakahdlok sa inyong mga amahan. **18** Gibya niyo ang Bato, nga nahimo ninyong amahan, ug gikalimtan ninyo ang Dios nga nagpaketawo kaniyo. **19** Nakakita si Yahweh niini ug gisalikway niya sila, tungod kay gihagit man siya sa iyang mga anak nga lalaki ug mga babaye. **20** "Pagatgoan ko ang akong panawg gikan kanila," miignon siya, "Ug tan-awon ko kung unsa ang ilang dangtan; tungod kay masinupokan sila nga kalinwan, mga anak nya dili matinumanon. **21** Gipasina nilaako pinaagi sa dili dios ug gipasuko ako pinaagi sa ilang mga butang nga walay kapuslanan. Dasigon ko sila nga mangasina niadtong dili katawhan; pinaagi sa mga buangbuang nga kanasoran pasuk-on ko sila. **22** Kay ang kalayo naga dilab tungod sa akong kasuko ug magasilaob hangtod sa kinaladman sa Seol; magaut-ot kini sa yuta ug sa mga abot niini; magasunog kini sa patukoran sa kabukiran. (**Sheol h7585**) **23** Tapukon ko ang katalagman nganha kanila; ipana ko ang tanan kong udyo nganha kanila; **24** mawad-an silag kapuslanan tungod sa kagutom ug pagalamyon pinaagi sa naga dilab nga kainit ug mapait nga katalagman; ipadala ko kanila ang mga ngipon sa ihalas nga mga mananap, uban sa malala nga mga mananap nga nagakamang sa abog. **25** Sa gawas makamatay ang espada, ug sa sulod sa higdaanan anaa usab ang kahadlok. Molaglag kini sa tanang mga ultawo ug mga ulay, sa mga masuso, ug ang tawo nga giuban na. **26** Miignon ako nga pagatibulaaon ko sila sa halayo, wagtagon ko taliwala sa katawhan ang ilang handumanan. **27** Dili sa ingon nga nahadlok ako sa paghagit sa kaaway, ug ang ilang mga kaaway masayop sa paghukom, ug sila maigaingon, 'Dalayon ang among kamot,' nabuhut ko kining tanan. **28** Kay ang Israel usa ka nasod nga nakulungan sa kaalam, ug walay pagsabot diha kanila. **29** O, nga malamont una sila, nga makasabot una sila niini, nga hunahunauna una nila ang ilang dangtan! **30** Unsaa man paggukod sa isa ang 1,000, ug kung ang duha nagbutang ug 10,000 sa pakig-away, gawas kung gibaliyga sila sa ilang Bato, ug si Yahweh nagtugyan kanila? **31** Kay ang bato sa atong mga kaaway dili sama sa atong Bato, ingon sa giangkon sa atong mga kaaway. **32** Kay ang ilang paras gikan sa paras sa Sodoma, ug gikan sa kaumahan sa Gomora; ang ilang mga ubas mao ang mga ubas nga makahilo; ang ilang mga tapok mga mapait. **33** Ang ilang bino mao ang hilo nga gikan sa mga bitin ug ang mapintins nga lala sa gagmay nga mga bitin. **34** Dili ba kini nga laraw gitipigan ko man sa tago, sinilyohan sa taliwala sa akong bahandi? **35** Kay ako ang manimalos, ug mobalos, sa panahon nga madalin-as ang ilang til; kay haduol na ang adlaw sa katalagman alang kanila, ug ang mga butang nga moabot kanila mahitungod dayon." **36** Kay ang katarong ihatag ni Yahweh ngadto sa iyang katawhan, ug maluoy siya sa iyang mga sulugoon. Makita niya nga nawala na ang ilang gahom, ug wala nay usa nga mahibilin, bisan mga ulipon o gawasnong katawhan. **37** Unya moingon siya, "Asa naman ang ilang mga dios, ang bato nya ilang gididpang? — **38** Ang mga dios nga ngakona sa tambok sa ilang mga halad ug nag-inom sa bino sa ilang mga halad ilimnon? Pabangona sila ug patabangana kaninyo; papanalipida sila kaninyo. **39** Tan-awa karon nga ako, ako mao lamang, ang Dios, ug walay laing dios gawas kanako; Mopatay ako, ug mobuhi ako; mosamad ako, ug moayo ako, ug walay makaluwas kanimo gikan sa akong gahom. **40** Kay ibayaw ko ang akong kamot ngadto sa langit ug moingon, 'Ingon nga buhi ako hangtod sa kahangtoran, magabutah ako. **41** Sa dihang bairon ko ang akong masulaw nga espada, ug magsugod na ang akong kamot sa pagdala sa hustisy, panimaslan ko ang akong mga kaaway, ug panimaslan ko usab kadtong nagdumot kanako. **42** Pahubogon ko sa dugo ang akong mga pana, ug pagalamyon sa akong espada sa unod uban ang dugo sa napatay ug sa mga dinakpan, ug gikan sa mga ulo sa mga pangulo sa kaaway." **43** Pagmaya, kamong kanasoran, uban ang katawhan sa Dios, kay panimaslan niya ang dugo sa iyang mga sulugoon; manimalos siya sa iyang mga kaaway, ug maghimo siya ug pagtabon sa mga sala alang sa

iyang yuta, alang sa iyang katawhan. **44** Miabot si Moises ug nagsulti sa tanang mga pulong niining awit sa igdulungog sa katawhan, siya, ug si Josue nga anak nga lalaki ni Nun. **45** Unya nahuman si Moises sa pagulti niining tanang mga pulong ngadto sa tibuk Israel. **46** Miuong siya ngadto kanila, "Ibutang sa inyong hunahuna ang tanang mga pulong nga akong gipahayag kaninyo karong adlaw, aron mambandoan niyo ang inyong mga anak sa pagbantay niini, sa tanang mga pulong niini nga balaod. **47** Kay kini dili gamay nga butang alang kaninyo, tungod kay mao kini ang inyong kinabuhi, ug pinaagi niining butanga malugwayan pa ang inyong mga adlaw sulod sa yuta nga inyong tabukon sa Jordan aron panag-iyahaon." **48** Niana usab nga adlaw nakigulti si Yahweh kang Moises ug miignon, **49** "Tungas ngadto sa kabukiran sa Abarim, sa taas sa Bukid sa Nebo, nga mao ang yuta sa Moab, nga atbang sa Jerico. Tan-awa ang yuta sa Canaan, nga igahatog ko sa katawhan sa Israel ingon nga ilang mapanagiya. **50** Mamatay ka sa bukid kung diin ka motungas, ug iipon ka sa imong katawhan, sama kang Aaron nga imong igoosong Israelita nga namatay sa Bukid sa Hor ug iipon usab ngadto sa iyang katawhan. **51** Mahitungod kini tungod kay wala ka man mituman kanako taliwala sa katawhan sa Israel diito sa tubig sa Meriba sa Cades, sa kamingawan sa Sin; tungod kay wala mo man ako pasidunggi ug gitahod taliwala sa katawhan sa Israel. **52** Kay makita mo ang yuta sa imong atubangan, apan dili ka makaadto didto, ngadto sa yuta nga ihatag ko sa katawhan sa Israel."

33 Mao kini ang panalangin nga gipanalangin ni Moises, ang tawo sa Dios alang sa katawhan sa Israel sa wala pa siya mamatay.

2 Miignon siya: Miabot si Yahweh gikan sa Sinai ug mibarog gikan sa Seir ibabaw kanila. Misidlik siya gikan sa Bukid sa Paran, ug miabot siya uban ang 10,000 ka mga balaon. Sa iyang tuong kamot ang mga nagpakiadlat kila. **3** Sa pagkatnuod, gihugugma niya ang katawhan; ang iyang tanan nga balaan anaa sa imong kamot, ug nagyukbo sila sa imong tiilan; gidawat nila ang imong mga pulong. **4** Gisugo kani Moises sa usa ka balaod, usa ka panulundon alang sa katilungan ni Jacob. **5** Unya adunay hari sa Jesurun, sa dihang nagtigong ang mga pangulo sa katawhan, uban ang tanang tribu sa Israel. **6** Tugot niya mabuhi si Ruben ug dili mamatay, apan ayaw padaghana ang iyang katawhan. **7** Mao kini ang panalangin alang kang Juda. Miignon si Moises: Paminaw, O Yahweh, sa tingog ni Juda, ug dad-a siya pagbalik sa iyang katawhan. Pakig-away alang kaniya; magtagtabang ka batok sa iyang mga kaaway. **8** Mahitungod kang Levi, miignon si Moises: Ang imong Thummim ug ang imong Urim iya sa matinud-anon kanimo, siya nga imong gisulayon didto sa Masa, kaniya ikaw nakig-away didto sa tubig sa Meriba. **9** Ang tawo nga nag-ingon mahitungod sa iyang amahan ug inahan, "Wala ako makakita kanila." Ni makaila siya sa iyang mga igoosong lalaki, ni maghunahuna sa iyang kaugalingong mga anak. Tugod kay nagbantay sila sa imong pulong ug nagtumana sa imong kasabutan. **10** Magtudlo siya kang Jacob sa imong kasugoan ug kang Israel sa imong balaod. Magbutang siya ug insenso sa imong atubangan ug sa tibuk nga halad sinunog sa imong halaran. **11** Panalangin, O Yahweh, ang iyang mga katigayonan, ug dawata ang buhat sa iyang mga kamot. Samari ang hawak niadtong nakigbatok kaniya ug kadtong katawhan nga nagdumot kaniya, aron dili na sila makabatok pag-usab. **12** Mahitungod kang Benjamin, miignon si Moises: Siya nga hinigugma ni Yahweh magpuyog nga may kasigurohan sa iyang kiliran; panalipdon siya ni Yahweh. **13** Mahitungod kang Jose, miignon si Moises: Hinaot nga panalangin ni Yahweh ang iyang yuta uban sa bililhong mga butang sa langit, uban ang mga yamog, ug hangtod sa kinahiladman nga anaa sa ilalom niini. **14** Hinaot nga mapanalanginan ang iyang yuta uban sa mga bililhong butang sa abot sa adlaw, uban sa bililhong butang nga bunga sa mga bulan, **15** uban sa mas labing maayong mga butang sa karaang kabukiran, ug uban sa bililhong mga butang sa kabungtoran nga walay katasposan. **16** Hinaot nga ang iyang yuta mapanalanginan uban ang mga bililhong butang sa yuta ug sa kadagaya niini, ug sa iyang maayong kabuton nga anaa sa mga sagbot. Tugot nga ang panalangin moabot sa ulo ni Jose, ug sa alimpulo nga nahimong prinsipe labaw sa iyang mga igoosong lalaki. **17** Ang iyang kahalangdon sama sa panganay sa usa ka baka, ang iyang mga sungay mao ang mga sungay sa ihalas nga baka. Uban niini iyang ituklod ang katawhan, ang tanan kanila, ngadto sa kinatuyman sa kalibutan. Mao kini ang 10,000 ni Efraim; mao kini ang 1000 ni Manases. **18** Mahitungod kang Zebulun, miignon si Moises: Pagmaya, O Zebulun, sa imong paggawas, ug ikaw, Isacar, sa sulod sa imong mga

tolda. **19** Pagatawagon nila ang katawhan ngadto sa kabukiran. Magahalad sila diito ug halad sa pagkamatarong. Kay pagasuyopon nila ang kadagaya sa kadagatan, ug gikan sa mga balas sa baybayon. **20** Mahitungod kang Gad, miingon si Moises: Bulahan siya nga nagpadako kang Gad. Magapuyo siya diito iginong nga bayeng liyon, ug pagaputton niya ang bukton o ang ulo. **21** Gihatag niya ang pinakamaayong bahin alang sa iyang kaugalingon, kay aduna may bahin sa pangulo sa yuta nga gitagana. Miabot siya uban ang mga pangulo sa katawhan. Gipatuman niya ang kaanggayan ug ang kasuguan ni Yahweh diha sa Israel. **22** Mahitungod kang Dan, miingon si Moises: Si Dan mao ang anak sa liyon nga molukso paggula gikan sa Basan. **23** Mahitungod kang Neftali, miingon si Moises: O Neftali, pagtagbaw sa kalooy, ug pagpuno sa panalangin ni Yahweh, panag-iyaha ang yuta sa kasadpan ug sa habagatan. **24** Mahitungod kang Aser, miingon si Moises; mabulahan si Aser labaw sa tanang mga anak nga lalaki; tugoti nga kahimut-an siya sa iyang mga igsoong lalaki, ug tugoti nga itslob niya ang iyang til sa lana nga olibo. **25** Hinaot nga ang imong mga siyudad adunay trangka nga hinimo sa puthaw ug sa tumbaga; hangtod sa imong mga adlaw, molungtod ang imong kasigurohan. **26** Walay sama sa Dios, O Jesurun—nga matarong, nga mitungtong sa kalanitan alang sa pagtabang kanimo, ug diha sa iyang pagkagamhanan ibabaw sa kapanganoran. **27** Ang Dios nga walay kataposan mao ang dalangpanan, ug sa ilalom mao ang walay kataposang mga bukton. Gisalibay niya ang kaaway gikan sa imong atubangan, ug miingon siya, "Laglag!" **28** Magapuyo ang Israel nga luwas. Ang kaliwat ni Jacob nahimong luwas sa yuta sa trigo ug sa bang-on bino; sa pagkatiniud, tugoti ang iyang kalanitan magahulog sa yamog kaniya. **29** Pagkadaghan sa imong panalangin, O Israel! Kinsa ba ang sama kanimo, ang katawhan nga gituwaw ni Yahweh, ang taming sa imong tabang, ug ang espada sa imong pagkahalangdon? Ang imong mga kaaway mangabot nga magakurog nganha kanimo; pagatunobtunoban mo ang ilang hataas nga mga dapit.

34 Mitungas si Moises gikan sa kapatagan sa Moab padulong sa Bukid sa Nebo, ngadto sa tumoy sa Pisga, nga atbang sa Jerico. Ug diito gipakita ni Yahweh kaniya ang tibuok yuta sa Gilead hangtod sa Dan, **2** ug ang tibuok Neftali, ug ang yuta sa Efraim ug Manases, ug ang tibuok yuta sa Juda, paingon sa dagat sa kasadpan, **3** ug ang Negev, ug ang kapatagan sa walog sa Jerico, ang Siyudad sa mga Palmera, hangtod sa Zoar. **4** Miingon si Yahweh kaniya, "Mao kini ang yuta nga akong gisaad kang Abraham, kang Isaac, ug kang Jacob, nga nag-ingon, 'Igahatag ko kini sa imong mga kaliwanan.' Gipatan-aw ko ikaw niini sa imong mga mata, apan dili ka makaadto diito." **5** Busa si Moises nga sulugoon ni Yahweh, namatay didto sa yuta sa Moab, sumala sa pulong nga gisaad ni Yahweh. **6** Gilubong siya ni Yahweh sa walog sa yuta sa Moab atbang sa Bet Peor, apan walay tawo nga nasayod kung asa ang iyang lubnganan hangtod niining adlawa. **7** 120 ang pangidaron ni Moises sa dihang namatay siya; wala mahalap ang iyang mata, ni mokunhod ang iyang kusog. **8** Nagsubo ang katawhan sa Israel alang kang Moises sa kapatagan sa Moab sulod sa 30 ka mga adlaw, ug unya nahuman ang mga adlaw sa pagsubo alang kang Moises. **9** Si Josue nga anak ni Nun napuno sa espiritu sa kaalam, tungod kay gitapion man ni Moises ang iyang kamot kaniya. Naminawa kaniya ang katawhan sa Israel ug nagbuhut kung unsa ang gisugo ni Moises. **10** Sukad kaniadto walay nitungha nga sama kang Moises nga propeta sa Israel, nga naila ni Yahweh sa nawong ug nawong. **11** Wala na gayoy nahisama kaniya nga propeta sa tanang ilhanan ug kahibulongan nga gipadala kaniya ni Yahweh aron buhaton ngadto sa yuta sa Ehipto, ngadto kung Paraoon, ug sa tanan niyang mga sulugoon, ug sa tibuok niyang yuta. **12** Wala na gayoy propeta nga sama kaniya sa tanang gamhanan, makalilisang nga mga buhat nga gibuhut ni Moises sa panan-aw sa tibuok Israel.

Josue

1 Nahitabo kini human sa kamatayon ni Moises nga alagad ni Yahweh, nagsulti si Yahweh kang Josue nga anak nga lalaki ni Nun, pangulo nga kaabag ni Moises, nga nag-ingon, **2** "Si Moises, nyo akong alagad, patay na. Busa karon, barog, latus niini nga Jordan, ikaw ug kinin tanan nga katawhan, ngadto sa yuta nga akong ihatag kanila—ngadto sa katawhan sa Israel. **3** Gihatag ko kaninyo ang tanang daptut kutoob sa malaktan sa lapalapa sa inyong mga til. Gihatag ko kini kaninyo, ingon sa akong gisaad kang Moises. **4** Gikan sa kaminingawan ug sa Lebanon, paingon sa dako nga suba, nga Eufrates, ang tanan nga yuta sa mga Heithinan, ug ngadto sa Dako nga Dagat, dili mosalop ang adlaw, mahimong inyong yuta. **5** Walay bisan usa nga makaasdang kanimo sa tanang mga adlaw sa imong kinabuhi. Mag-uban ako kanimo ingon nga ako nag-uban kang Moises. Dili ko ikaw talikdian ni biyaan. **6** Pagmalig-on ug pagmaisogon. Himoon mo kining katawhan nga makapanunod sa yuta nga akong gisaad sa ilang mga katigulangan ngi ihatag ko kanila. **7** Pagmalig-on ug pagmaisogon gayod. Pag-amping sa pagtuman sa tanang balaod nga gimando kanimo ni Moises nga akong alagad. Ayaw pagliko gikan niini ngadto sa tuo o sa wala, aron nga ikaw magmalampos bisan asa ka moadto. **8** Magasulti ka kanunay mahitungod niini nga basahon sa balaod. Magapamalandong ka niini sa adlaw ug sa gabii aron nga matuman mo ang tanan nga nahisulat niini. Unya magmauswagon ka ug magmalamposon. **9** Wala ba ako nagmando kanimo? Pagmalig-on ug pagmaisogon! Ayaw kahadlok. Ayaw kaluya. Kay si Yahweh nga imong Dios mag-uban kanimo bisan asa ka moadto." **10** Unya gimandoan ni Josue ang mga pangulu sa Israel, **11** "Adto ngadto sa kampo ug mandoi ang katawhan, 'Andama ang mga gikinahanglan alang sa inyong kaugalingon. Sulod sa tulo ka adlaw maglatas kamo niini nga Jordan ug mosulod ug ilogon ang yuta nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo aron panag-iyahon.' **12** Ngadto sa mga Reubenhanon, mga Gadhanon ug katunga sa tribu ni Manases, miington si Josue, **13** "Hinumodom ang pulong ni Moises nga alagad ni Yahweh, nagmando kaninyo sa dihang siya miington, 'Si Yahweh nga inyong Dios maghatag kaninyo ug kapahulayan, ug ihatag kini nga yuta alang kanimo.' **14** Ang inyong mga asawa, ang gagmay niinyo nga mga anak, ug ang inyong binuhing mananap magapabilin sa yuta nga gihatag ni Moises kaninyo lapas sa Jordan. Apan ang inyong manggugubat nga kalalakin-an maga-uban sa inyong mga igsoon nga lalaki ug motabang kanila **15** handot nga hatagan ni Yahweh ug kapahulayan ang inyong mga igsoon nga lalaki ingon nga gihatag niya kini kaninyo. Ug manapang-iya usab nila ang yuta nga gihatag ni Yahweh kanila nga inyong Dios. Unya magabalki kamo sa inyong yuta ug manap-iya niini, lapas sa Jordan ang yuta nga gihatag kaninyo ni Moises nga alagad ni Yahweh, dili mosubang ang adlaw." **16** Ug mitubag sila kang Josue, nga nag-ingon, "Tumanon namo ang tanan nga imong gimando kanamo, ug bisan asa nimo kami ipadala moadto kami. **17** Magatuman kami kanimo ingon nga nagtumana kamo kung Moises. Hinaot nga si Yahweh lamang nga imong Dios ang mag-uban kanimo, ingon nga siya nag-uban kang Moises kaniadto. **18** Si bisan kinsa nga mosupak batok sa imong mga mando ug dili motuman sa imong mga pulong pagapatiyon. Pagmalig-on lamang ug pagmaisogon."

2 Unya si Josue nga anak ni Nun hilom nga nagpadala ug duha ka lalaki gikan sa Sitim ingon nga mga tigpaniid. Miington siya, "Lakaw, panidi ang tibuk yuta, libabina ang Jerico." Milakaw sila ug miabot sa balay sa babaye nga nagbaligya ug dungon nga gingilan sa Rahab, ug mipahulay sila ditto. **2** Gibalita kini ngadto sa hari sa Jerico, "Tanawa, ang mga lalaki sa Israel miianhi dinihi aron sa pagpaniid sa yuta." **3** Nagpadala ug pulong ang hari sa Jerico ngadto kung Rahab ug miington, "Dad-a sa gawas ang mga lalaki nga miabot kanimo nga misulod sa imong balay, kay miianhi sila aron sa pagpaniid sa tibuk yuta." **4** Apan gidala sa babaye ang duha ka lalaki ug gitapago sila. Ug miington siya, "Oo, miabot ang mga lalaki dinihi kanako, apan wala ako masayod kung asa sila gikan. **5** Mibiya sila sa dihang kilumkilum pa, sa dihang panahon kini sa pagsira sa ganghaan. Wala ako masayod kung asa sila paingon. "Tingalig madakpan pa ninyo sila kung magdali kamo." **6** Apan gidala niya sila ngadto sa atop ug gitabonan sila ug mga tikog nga iyang gipahimutang ngadto sa atop. **7** Busa gigukod sila sa mga lalaki sa dalan nga nagtultol kanila ngadto sa mabaw nga bahin sa Jordan. Ug ang mga ganghaan gisirado sa diha ang naggukod nakagawas na. **8** Ang mga lalaki wala

pa naghigda sa kagabhion, sa dihang miadto siya kanila ngadto sa atop. **9** Miington siya, "Nasayod ako nga gihatag ni Yahweh kaninyo ang yuta ug ang kahadlok diha kaninyo miabot dinihi kanamo. Ang tanan nga mipuyo sa yuta mangatunaw diha kaninyo. **10** Nadunggan namo nga gipamala ni Yahweh ang tubig sa Dagat nga Kabugangan alang kaninyo sa dihang miawas kamo sa Ehipto. Ug nadunggan namo kung unsa ang inyong gibuhat sa duha ka hari sa Amorihanon sa pikas bahin sa Jordan—si Sihon ug si Og—ngi inyong gitlaglag sa hingpit. **11** Sa dihang nadunggan namo kini, nangatunaw ang among mga kasingkasing ug wala nay kaisog nga nahibilin sa matag usa—kay si Yahweh nga inyong Dios, siya ang Dios sa kahitas-an sa langit ug sa kinahiladman sa kalibutan. **12** Unya karon, palihog pagasaad kanako pinaagi sa ngalan ni Yahweh nga, ingon nga nagmanggilulyon-ko kaninyo, magmanggilulyon-usab kung uban sa panimalay sa akong amahan. Hatagi ako ug sigurado nga tiamaan **13** nga inyong pagaluwasong ang kinabuhi sa akong amahan, inahan, mga igsoon sa lalaki, ug babaye ug tanan nila nga mga pamilya, ug pagaluwasong ninyo kami gikan sa kamatayon." **14** Miington ang mga lalaki kaniya, "Ang among kinabuhi alang kanimo, bisan paman sa kamatayon! Kung dili nimo ipanulisti ang among mga buluhaton, unya, sa dihang ihatag na ni Yahweh kining yutaa kanamo magmaluluy-on kami ug magmatinud-anon kanimo." **15** Busa gitunton niya sila gawas sa bintana gamit ang pisi. Ang balay nga iyang gipuy-an natukod ngadto sa paril sa siyudad. **16** Miington siya kanila, "Lakaw ngadto sa kabungtoran ug pagtago o basin makaplagan kamo sa nagagukod kaninyo. Pagtago ditto sulod sa tulo ka adlaw hangtod nga makabalik na ang naggukod kaninyo. Unya lakaw sa inyong dalan." **17** Ang mga lalaki miington kaniya, "Dili kami mahiktan sa mga saad sa panumpa nga imong gisaad kanamo, kung dili nimo kini pagabuhutan. **18** Sa dihang makaabot kamo ngadto sa yuta, kinahanglan nga ihikot nimo kining pula nga pisi sa bintana diin imo kaming gipanaog, ug magtigom kamo ngadto sa balay ang imong amahan ug inahan, ang imong mga igsoon nga lalaki ug ang tanan nga sakop sa panimalay sa imong amahan. **19** Si bisan kinsa nga mogawas sa mga pultahan sa inyong balay ngadto sa kadalanan, ang ilang dugo maana sa ilang kaugalingon nga mga ulo ug dili kami sad-an. Apan kung modapat ang kamot ni bisan kinsa nga kauban kanimo diha sa balay, ang iyang dugo maana sa among ulo. **20** Apan kung ipanulisti mo ang among mga buluhaton, magawasnon kami gikan sa among saad nga imong gipasaad kanamo." **21** Mitubag si Rahab, "Hinaot nga mahitabo ang inyong gisulit." Gipalakaw niya sila ug mipahawa sila. Unya gihigot niya ang pula nga pisi ngadto sa bintana. **22** Mibiya sila ug mitungas sa kabungtoran ug nagpabilin sila ditto sulod sa tulo ka adlaw hangtod nga mibalik na ang mga naggukod kanila. Gisusi sa mga naggukod ang tanang bahin sa dalan ug walay nakaplagan. **23** Miuli ang duha ka lalaki ug milatas ug mibalik ngadto kung Josue nga anak nga lalaki ni Nun, ug gisugilin nila siya mahitungod sa tanan nga mga nahitabo kanila. **24** Ug miington sila kang Josue, "Tinuod gayod nga gihatag ni Yahweh kining yutaa kanato. Ang tanan nga nagpuyo sa yuta nagakatunaw tungod kanato.

3 Mibangon si Josue sayo sa kabuntagon, ug mipahawa sila gikan sa Sitim. Mibot sila sa Jordan, siya ug ang tanan nga katawhan sa Israel, ug nagkampo sila ditto sa wala pa sila molatas. **2** Human sa tulo ka adlaw, miadto ang mga kadagkoan taliwala sa kampo; **3** gimandoan nila ang katawhan, "Kung makita ninyo ang sagradong sudlanan sa kasabutan ni Yahweh nga inyong Dios, ug ang mga pari nga gikan sa mga Levita nga nagpas-an niini, kinahanglan nga biyan niinyo kining dapita ug mosunod niini. **4** Kinahanglan nga adunay gitay-on taliwala kaninyo nga mokabat ug 2,000 ka mga kubiko. Ayaw kamo pagpaduol niini, aron nga makita ninyo kung asa ng dalan moadto, tungod kay wala pa kamo makaagi niini nga dalan kaniadto." **5** Miington si Josue sa katawhan, "Balaana ang inyong mga kaugalingon ugma, kay maghimo si Yahweh ug kabuhulongan diha kaninyo." **6** Unya miington si Josue sa mga pari, "Pas-ana ang sagradong sudlanan sa kasabutan, ug iagi atubangan sa katawhan." Busa gikuha nila ang sagradong sudlanan sa kasabutan ug miagi atubangan sa katawhan. **7** Miington si Yahweh kung Josue, "Karong adlawna himoon ko ikaw nga bantogan sa mga mata sa tanang Israelita. Mahibaloan nila ingeron nga ako uban kang Moises kaniadto, maga-uban ako kanimo. **8** Pagamandoan nimo ang mga pari nga nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabutan, 'Kung makaabot kamo sa daplin sa katubigan sa Jordan, kinahanglan nga magpabilin kamo nga motindog sa Suba sa Jordan.'" **9** Unya miington si Josue sa katawhan sa Israel, "Umari kamo, ug paminawa ang mga pulong ni Yahweh nga inyong Dios. **10** Pinaagi niini mahibaloan ninyo nga ang buhi

nga Dios anaa taliwala kaninyo ug papahawaon ninyo ang mga Canaanhon, ang mga Hitihanon, ang mga Hibihanon, ang mga Perizihanon, ang mga Girgasihanon, ang mga Amorihanon, ug ang mga Jebusihanon. **11** Tanawa! Ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Gino sa tibuok kalibotan mitabok una kaninyo ngadto sa Jordan. **12** Karon pagpili ug napulo ug duha ka mga lalaki nga gikan sa tribu sa Israel, usa ka lalaki gikan niini. **13** Sa dihang ang lapalapa sa mga pari nga nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, ang Gino sa tibuok kalibotan, matuslob sa katubigan sa Jordan, ang katubigan sa Jordan matunga, ug bisan pa ang katubigan nga nagdagayday gikan sa ibabaw mohunong ang pagdagayday ug mapundo kini sa usa ka dapit.” **14** Busa sa dihang andam na ang katawhan aron sa pagtabok sa Jordan, ang mga pari nga nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan nag-una sa katawhan. **15** Sa dihang miabot na kadtong nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan ngadto sa Jordan, ug ang mga tili niadtong nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan nakatuslob na ngadto sa kilid sa suba (karon nag-awas-awas ang Jordan sa tanang mga babin sa kilid niini panahon kadtio sa ting-an), **16** ang katubigan nga nagdagayday gikan sa taas napundo sa usa ka dapit. Mihunong ang pagdagayday sa tubig gikan sa halayo nga babin. Mihunong ang pagdagayday sa tubig nga gikan sa Adam, ang siyudad nga tapad sa Zaretan, paubos sa kadagatan sa Negev, ang Dagat nga Asin. Ug ang katawhan nakatabok duol sa Jerico. **17** Ang mga pari nga nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh mitindog sa mala nga yuta sa taliwala sa Jordan hangtod nga ang tanang katawhan sa Israel nakatabok sa mala nga yuta.

4 Sa dihang nakatabok na ang tanang katawhan sa Jordan, miington si Yahweh kang Josue, **2** “Paggili ug napulo ug duha ka lalakin-an alang sa imong kaugalingon gikan sa taliwala sa katawhan, usa ka lalaki gikan sa matag tribu. **3** Ithatag kini kanila nga mando: ‘Dad-a ang napulo ug duha ka mga bato gikan sa taliwala sa Jordan diin nagtindog ang mga pari sa mala nga yuta, ug dad-on kini diha kanimo ug ibutang kini sa dapit diin kamo magpahilon karong gabhion.’” **4** Unya gitawag ni Josue ang napulo ug duha ka lalakin-an nga iyang gipili gikan sa katibohan sa Israel, usa gikan sa matag tribu. **5** Miington si Josue kanila, “Adto ngadto sa taliwala sa Jordan sa atubangan sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh nga inyong Dios. Ang matag usa kaninyo magpas-an ug bato, sumala sa gidaghanon sa mga tribu sa katawhan sa Israel.” **6** Mao kini ang timaan alang kaninyo diha sa inyong taliwala sa dihang mangutana ang inyong mga anak sa umabot nga mga adlaw, ‘Unsa man ang buot pasabot niining mga batoha alang kaninyo?’ **7** Unya mosulti kamo ngadto kanila, ‘Natunga ang katubigan sa Jordan atubangan sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh. Ang katubigan sa Jordan natunga, sa dihang gitabok na kini sa Jordan. Busa kining mga batoha mahimong handomanan ngadto sa katawhan sa Israel hangtod sa kahangtoran.’” **8** Gituman sa katawhan sa Israel ang gimando ni Josue, unya mikhuha sila ug napulo ug duha ka mga bato gikan sa taliwala sa Jordan, sama sa giingon ni Yahweh ngadto kang Josue, nagtapok sila sa samang gidaghanon ingley nga katibohan sa katawhan sa Israel. Gipas-an nila kini ngadto sa dapit diin sila napaghulay sa kabagbion ug gitapok nila kini diito. **9** Unya gitapok ni Josue ang napulo ug duha ka mga bato sa taliwala sa Jordan, sa dapit diin nagbarong ang mga tili sa mga pari nga nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan. Ug ang handoman anaa pa diito hangtod niining adlawa. **10** Ang mga pari nga nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan nagbarog taliwala sa Jordan hangtod nga nahuman ang tanan nga gimando ni Yahweh ngadto kung Josue sa pagsulti sa katawhan, sumala sa tanan nga mga mando ni Moises ngadto kung Josue. Nagdali ang katawhan ug nitabok sila. **11** Sa dihang ang tanan nga katawhan nahuman na sa pagtabok, ang sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh ug ang mga pari mitabok nga naglantaw ang katawhan. **12** Ang tribu ni Reuben, ang tribu ni Gad, ug ang katunga sa tribu ni Manases miagi sa atubangan sa katawhan sa Israel nga han-ay ingley nga mga sundalo, sama sa giingon ni Moises kanila. **13** Mokabat ug 40,000 ka lalakin-an nga nabansay alang sa gubat ang milabang sa atubangan ni Yahweh, alang sa gubat sa kapatagan sa Jerico. **14** Nianang adlawa gihimo ni Yahweh si Josue nga bantogan sa mga mata sa tanang Israelita. Gitahod nila siya—ingley nga gitahod nila si Moises—sa tanan niyang mga adlaw. **15** Unya naikusulti si Yahweh kang Josue, **16** “Mandoi ang mga pari nga nagpas-an sa sudlanan sa pagpamatuod nga mopahawa na gikan sa Jordan.” **17** Busa, gimandoan ni Josue ang

mga pari, “Pahawa na gikan sa Jordan.” **18** Sa dihang ang mga pari nga nagpas-an sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh mipahawa sa taliwala sa Jordan, ug ang ilang mga tili mitikang sa mala nga yuta, unya ang katubigan sa Jordan nabalik sa nahimutangan niini ug miawas sa matag kilid niini, sama sa nahitabo sa milabay nga upat ka adlaw. **19** Mipahawa ang katawhan sa Jordan sa ikanapulo nga adlaw sa unang bulan. Nagpabilin sila sa Gilgal, ang sidlakan sa Jerico. **20** Ang napulo ug duha ka mga bato nga ilang gikuha gawas sa Jordan, gitapok ni Josue sa Gilgal. **21** Miington siya sa katawhan sa Israel, “Sa dihang mangutana ang inyong mga kaliwat sa ilang mga amahan sa moabot nga panahon, ‘Unsa man kining mga batoha?’ **22** Sultihii ang inyong mga anak, ‘Dinhi mitabok ang mga Israelita sa mala nga yuta sa Jordan.’ **23** Gipamala ni Yahweh nga inyong Dios ang katubigan sa Jordan alang kaninyo, hangtod nga makatabok kamo, sama sa gibuhut ni Yahweh nga inyong Dios sa Dagat nga Kabugangan, nga iyang gipamala alang kanato hangtod nga kita nakalatas, **24** aron nga masayod ang tanan nga katawhan sa kalibotan nga ang kamot ni Yahweh gamhanan, ug tungod niana inyong pasidungan si Yahweh nga inyong Dios hangtod sa kahangtoran.”

5 Sa dihang nadungog sa tanang mga hari sa mga Amorihanon nga atua sa kasadpang babin sa Jordan, ug sa tanang mga hari sa mga Canaanhon, nga atua duol sa baybayon sa Dakong Dagat, nga gipahubas ni Yahweh ang katubigan sa Jordan hangtod nga nakatabok ang katawhan sa Israel, nangatunaw ang ilang mga kasingkasing, ug wala nay espiritu sa kaisog diha kanila tungod sa mga tawo sa Israel. **2** Nianang panahona miington si Yahweh kang Josue, “Paghimo ug santik nga mga kutsilyo ug sa makausa pa tulia ang tanang mga lalaki sa Israel.” **3** Unya naghimo si Josue sa iyang kaugalingon ug santik nga mga kutsilyo ug gituli niya ang tanang mga lalaki sa Israel didto sa Gibeat Haaralot. **4** Ug mao kini ang hinungdan nga gituli sila ni Josue: ang tanang mga lalaki nga nanggula gikan sa Ehipto, lajip na ang tanang manggugubat nga lalakin-an, nangamatay sa dalan didto sa kamingawan, human sila nakagula gikan sa Ehipto. **5** Bisan tuod ang tanang lalakin-an nga nanggula sa Ehipto nangatul na, sa gihapon, wala pay natuli nga bata nga mga lalaki nga natawo didto sa kamingawan sa ilang dalan paggawas sa Ehipto. **6** Kay ang mga tawo sa Israel nanglakaw man sulod sa 40 ka tuig sa kamingawan hangtod nga ang tanang katawhan, nga mao, ang tanang lalakin-an nga manggugubat nga nanggula sa Ehipto, nangamatay, tungod kay wala man sila mituman sa tingog ni Yahweh. Nanumpa si Yahweh kanila nga dili niya sila tugotan nga makakita sa yuta nga iyang gisaad sa ilang mga katigulangan nga iyang ihatag kanato, ang yuta nga nagadagayday ang gatas ug dugos. **7** Ang ilang mga anak nga giamuha ni Yahweh puli kanila mao ang gituli ni Josue, tungod kay wala man sila natuli didto sa dalan. **8** Sa dihang natuli na silang tanan, nagpabilin sila diito sa ilang gipuy-an nga kampo hangtod nangaayo sila. **9** Ug miington si Yahweh kang Josue, “Niining adlawa gikuha ko na ang pagpakuwal sa Ehipto diha kaninyo.” Busa, ang nigan niana nga dapit gitawag ug Gilgal hangtod niining adlawa. **10** Ang mga tawo sa Israel ngakampo didto sa Gilgal. Nagsaulog sila sa Pagsaylo sa ikanapulo ug upat nga adlaw sa bulan, sa kabagbion, didto sa kapatagan sa Jerico. **11** Ug sa adlaw human ang Pagsaylo, niana gayod nga adlaw, nangaon sila sa pipila sa abot sa yuta, tinapay nga walay igpapatubo, ug sinanlag ng trigos. **12** Sa adlaw human sila nangaon sa abot sa yuta miunhong ang mana. Wala na gayoy mana alang sa katawhan sa Israel, apan nangaon sila sa abot sa yuta sa Canaan niana nga tuig. **13** Sa dihang atua si Josue duol sa Jerico, giyahat niya ang iyang mga mata ug mitan-aw, ug tan-awa, adunay tawo nga nagtindog diha sa iyang atubangan; gihulbot niya ang iyang espada ug anaa kini sa iyang kamot. Miadto si Josue kaniya ug miington, “Dapig ka ba kanamo o sa among mga kaaway?” **14** Miington siya, “Wala niana. Kay ako ang pangulo sa kasundalohan ni Yahweh. Karon miianhi ako.” Unya mihipa si Josue sa yuta aron sa pagsimba ug miington kaniya, “Unsa man ang irsti sa akong agalon sa iyang alagad?” **15** Ang pangulo sa kasundalohan ni Yahweh miington kan Josue, “Huboa ang imong sandalyas gikan sa imong mga tili, tungod kay ang dapit nga imong gitindogan balaan.” Ug gibuhut kini ni Josue.

6 Karon gisirad-an na ang tanang mga pultahan sa Jerico tungod sa kasundalohan sa Israel. Wala nay nakagawas ug wala nay nakasulod. **2** Miington si Yahweh kang Josue, “Tan-awa, gitugyan na nako ang Jerico sa imong kamot, ang hari niini, ug ang mga hanas nga kasundalohan niini. **3** Kinahanglan nga manglakaw kamo libot sa siyudad, ang tanang

mga lalaki nga manggugubat magalibot ug kausa sa siyudad. Kinahanglan buhaton ninyo kini sulod sa unom ka adlaw. **4** Kinahanglan nga ang pito ka pari magdala ug pito ka budyong nga mga sungay sa laking karnero nga mag-una sa sagradong sudlanan sa kasabotan. Sa ikapito nga adlaw, kinahanglan nga manglakaw kamo libot sa siyudad sa makapito ka higayon, ug kinahanglan nga patingogon sa makusog sa mga pari ang mga budyong. **5** Unya kinahanglan nga patingogon nila ug maayo ang sungay sa laking karnero, ug sa dihang madungog ninyo ang tingog sa budyong ang tanang kawahanan kinahanglan mosinggit uban sa makusog nga paragsinggit, ug ang paril sa siyudad malumpag gayod. Kinahanglan nga mosulong ang kasundalohan, ang matag usa moabante sa unahan.” **6** Unya gitawag ni Josue nga anak ni Nun, ang mga pari ug giingnan sila, “Alsa ang sagradong sudlanan sa kasabotan, ug tugot ang pito ka pari nga magdala ug pito ka budyong nga mga sungay sa laking karnero sa atubangan sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh.” **7** Ug miyong siya sa kawahanan, “Padayon kamo ug lakaw libot sa siyudad, ug paunaha sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh ang mga lalaki nga sangkap sa hinagib.” **8** Sama sa giingnon ni Josue sa kawahanan, ang pito ka pari ngadala ug pito ka budyong nga mga sungay sa laking karnero sa atubangan ni Yahweh. Samtang mipadayon sila, gipatingog nila sa makusog ang mga budyong. Ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh misunod kaniila. **9** Naglakaw ug una sa mga pari ang mga lalaki nga sangkap sa hinagib, ug gipatingog nila sa makusog ilang mga budyong, apan ang tigbantay sa likod nagsunod sa sagradong sudlanan sa kasabotan, ug naggapadayon ang mga pari sa pagpatinog sa ilang mga budyong. **10** Apan gimandoan ni Josue ang mga tawo, nga nag-ingon, “Ayaw pagsinggit. Kinahanglan nga walay tingog nga mogawas sa inyong baba hangtod sa adlaw nga mosulit ako kaninyo sa pagsinggit. Unya diha pa lamang kamo mosinggit.” **11** Busa gipalibot niya ug kausa ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa siyudad nianang adlawa. Unya misulod sila sa ilang kampo, ug nagpabilin sila didto sa kampo sa pagkagabi. **12** Unya mibangon si Josue sa sayo sa kabuntagan, ug gialsa sa mga pari ang sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh. **13** Ang pito ka mga pari nga ngadala sa pito ka budyong nga mga sungay sa laking karnero sa atubangan sa sagradong sudlanan sa kasabotan, ug naggapadayon sa paglakaw, gipatingog nila sa makusog ang mga budyong. Ang kasundalohan nga sangkap sa hinagib naglakaw diha sa ilang atubangan. Apan sa dihang naglakaw sunod sa sagradong sudlanan sa kasabotan ang tigbantay sa likod, unya naggapadayon sila sa pagpatinog sa mga budyong. **14** Naglakaw sila libot sa siyudad sa makausa sa ikaduha nga adlaw ug mibalik ngadto sa kampo. Buhat nila kini sulod sa unom ka adlaw. **15** Mao kadtto ang ikapito nga adlaw nga mibangon sila ug sayo sa banagbanag, ug nanglakaw sila libot sa siyudad sa sama gihapon nga pamaagi, niining higayona sa makapito ka higayon. Mao kini nga adlaw nga nanglakaw sila libot sa siyudad sa makapito ka higayon. **16** Ikapito kadtto nga adlaw sa dihang gipatingog sa makusog sa mga pari ang mga budyong, nga gimandoan ni Josue ang kawahanan, “Singgit! Kay gihatag na ni Yahweh kaninyo ang siyudad. **17** Ang siyudad ug ang tanang anaa niini gigahin kang Yahweh aron laglagon. Si Rahab lamang ang babaye nga nagabaliya ug dungog ang mabuhî—siya ug ang tanan nga kauban niya sa iyang panimalay—tungod kay gitagoan man niya ang mga lalaki nga atong giipadala. **18** Apan alang kaninyo, pagbantay mahitungod sa pagkuha sa giilin nga mga butang alang sa paglaglag, aron nga human ninyo kini mabutangan ug timailhan alang sa paglaglag, dili na dayon kamo mokuhua ug bisan unsa niini. Kung buhaton ninyo kini, himoon ninyo ang kampo sa Israel nga kinahanglan laglagon ug magdala kamo ug kasamnon niini. **19** Ang tanang plata, bulawan, ug ang mga butang nga hinimo sa tumbaga ug puthaw nga giilin alang kang Yahweh. Kinahanglan nga moadto kini ngadto sa tipiganan sa bahandi ni Yahweh.” **20** Busa naninggit ang mga tawo, ug naggapatingog sila sa mga budyong. Nahitabo kadtto nga sa dihang nadungog sa mga tawo ang tingog sa budyong, naninggit sila uban sa makusog nga tingog, ug nalumpag nga nahapla ang paril busa nanungas ang mga tawo ngadto sa siyudad, ang matag usa nagdiritso sa unahan. Ug giilog nila ang siyudad. **21** Gipukan gayod nila sa hingpit ang tanang anaa sa siyudad pinaagi sa sulab sa espada—lalaki ug babaye, batan-on ug tigulang, torong baka, karnero ug mga asno. **22** Unya giingnan ni Josue ang duha ka lalaki nga naniid sa yuta, “Adto ngadto sa balay sa babaye nga nagbaligya sa iyang dungog. Pagawsa ang babaye ug ang tanan nga uban kaniya, sumala sa inyong gipanumpa kaniya.” **23** Busa ang batan-on nga mga lalaki nga naniid

misulod ug gidala si Rahab pagawas. Gipagawas usab nila ang iyang amahan, inahan, mga igoon nga lalaki, ug ang tanan kaparyentihan nga uban niya. Gidala nila sila ngadto sa dapit sa gawas sa kampo sa Israel. **24** Ug gitunog nila ang siyudad ug ang tanan nga anaa niini. Ang plata lamang, bulawan, ug mga sudlanan nga tumbaga ug puthaw ang gibutang sa tipiganan sa bahandi sa balay ni Yahweh. **25** Apan gitugotan ni Josue si Rahab ang babaye nga nagbaligya ug dungog, ang panimalay sa iyang amahan, ug ang tanan nga uban kaniya nga mabuhî. Nagpuiya siya sa Israel hangtod niiring adlawa tungod kay gitagoan man niya ang mga lalaki nga giipadala ni Josue aron sa pagpaniida sa Jerico. **26** Unya gimandoan sila ni Josue niadtang panahona uban sa pagpanumpa, ug miyong siya, “Matinunglo sa atubangan ni Yahweh ang tawo nga motukod pag-usab niini nga siyudad sa Jerico. Ang kinabuhi sa iyang kamagulangan nga anak nga lalaki mao ang bayad, kung ipahiluna niya ang patukoranan, ug ang kinabuhi sa iyang kamanghoran nga anak nga lalaki mao ang bayad, kung tukoron niya ang mga ganghaan niini.” **27** Busa nagauban si Yahweh kang Josue, ug ang iyang kabantogan miyaylap sa tibuok yuta.

7 Apan ang kawahanan sa Israel wala nagmatinuman bahin sa mga butang nga giilin aron laglagon. Si Acan nga anak nga lalaki ni Carmi nga anak nga lalaki ni Zabdi nga anak nga lalaki ni Zera, gikan sa tribu ni Juda, miukha sa mga butang nga giilin aron laglagon, ug misilaob ang kasuko ni Yahweh batok sa kawahanan sa Israel. **2** Nagpadala si Josue ug mga lalaki gikan sa Jerico ngadto sa Ai, nga duol sa Bet Aven, sa sidlikan nga bahin sa Betel. Miyong siya kaniila, “Panungas kamo ug panid-i ang yuta.” Busa nanungas ang mga lalaki ug naniid sa Ai. **3** Sa dihang nakabatil na sila kung Josue, miyong sila kaniya, “Ayaw ipadala ang tanang kawahanan ngadto sa Ai. Paggadala lamang ug duha o tulo ka libo ka mga kalalakin-an nga manungas ug mosulong sa Ai. Ayaw hagoa ang tanang tawo sa pagpakigubat, kay diuyut lamang sila.” **4** Busa mikabat lamang ug 3,000 ka mga kalalakin-an ang mitungas gikan sa kasundalohan, apan nanangan kini gikan sa mga kalalakin-an sa Ai. **5** Mikabat ug 36 ka mga kalalakin-an ang napatay sa mga kalalakin-an sa Ai samtang gigukod nila sila gikan sa ganghaan sa siyudad hangtod sa kabatoan, ug gipatay nila sila samtang milugsong sila sa bungtod. Ug nangahadol ang mga kasingkasing sa mga tawo ug nawad-an sila sa kaisog. **6** Unya gitig si Josue ang iyang mga bisti. Siya ug ang mga kadagkoan sa Israel nagbutang ug abog sa ilang mga ulo ug miyaha sa yuta atubangan sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, ug nagpabilin didto hangtod sa gabii. **7** Unya miyong si Josue, “Oh, Yahweh nga Ginoo, nganong giipadala man nimo kining mga tawhanha tabok sa Jordan? Aron itugyan lang ba kami sa mga kamot sa mga Amorihanon aron malaglag kami? Kung nakahimo lamang una kami ug lahi nga paghukom ug nagpabilin nalang kami sa pikas bahin sa Jordan! **8** Ginoo, unsa man ang akong ikaingon, human mitalikod ang Israel sa atubangan sa ilang mga kaaway? **9** Kay ang mga Canaanhon ug ang tanang namuyo sa yuta makadungog niini. Palibutan nila kami ug himoon ang mga tawo sa kalibutan nga mahikalmot sa among ngalan. Ug unsa man ang imong buhaton alang sa imong bantogan nga ngalan?” **10** Miyong si Yahweh kang Josue, “Tindog! Nganong naghahome kaman diha? **11** Nakasala ang Israel. Gilapas nila ang akong kasabotan nga akong gimando kaniila. Gikawat nila ang pipila sa mga butang nga giilin. Gikawat nila ug unya gitog usab ang ilang sala pinaagi sa pagbutang sa mga gipangkuha nila ngadto sa ilang mga gipanag-iyahan. **12** Tungod niini, ang mga tawo sa Israel dili na makabarog sa atubangan sa ilang mga kaaway. Mitalikod sila gikan sa ilang mga kaaway tungod kay sila mismo giilin aron laglagon. Dili na gayod ako mouban kaninyo gawas kung daoton ninyo ang mga butang nga angay nga laglagon, apan anaa pa gihapon sa inyong taliwala. **13** Tindog! Balaana ang kawahanan nganhi kanako ug ingna sila, “Balaana ang inyong mga kaugalingon alang ugmgad adlawa. Kay si Yahweh, nga Dios sa Israel miyong, “Adunay mga butang nga giilin aron laglagon nga anaa pa gihapon kaninyo, Israel. Dili kamo makabarog batok sa inyong mga kaaway hangtod nga inyong kuhaan gikan kaninyo ang tanang butang nga giilin aron laglagon.” **14** Sa pagkabuntag, kinahanglan nga inyong ipaila ang inyong mga kaugalingon pinaagi sa inyong mga tribu. Ang tribu nga pilion ni Yahweh moduol sumala sa ilang mga banay. Ang banay nga pilion ni Yahweh kinahanglan nga moduol sa matag panimalay. Ang panimalay nga pilion ni Yahweh kinahanglan nga moduol sa tinagsa. **15** Mahitabo kini nga siya nga gipili ug adunay mga butang nga giilin aron laglagon, pagasunogon siya, siya ug ang tanan nga anaa kaniya, tungod kay giilas man niya ang kasabotan ni Yahweh ug tungod kay nakahimo

man siya ug makaauulaw nga butang sa Israel." **16** Busa, mibangon si Josue sa sayo sa kabuntagon ug gidalo paduol ang Israel, tribo sa tribo, ug ang tribo ni Juda ang napili. **17** Gipaduol ni Josue ang mga banay sa Juda, ug ang mga banay sa mga Zerahanon ang napili. Gipaduol niya ang banay sa mga Zerahanon tawo sa tawo, ug si Zabdi ang napili. **18** Gipaduol niya ang panimalay ni Zabdi, tawo sa tawo, ug si Acan nga anak nga lalaki ni Carmi, nga anak nga lalaki ni Zabdi, nga anak ng lalaki ni Zera, gikan sa tribo ni Juda, ang napili. **19** Unya miuong si Josue kang Acan, "Akong anak, isulit ang kamatueran sa atubangan ni Yahweh, ang Dios sa Israel, ug isugid ang imong sala kaniya. Palihog sultihii ako kung unsa ang imong nabuhut. Ayaw kini illong kanako. **20** Mitubag si Acan kang Josue, "Sa pagkatinuod, nakasala ako batok kang Yahweh, ang Dios sa Israel. Mad kini ang akong nabuhut: **21** Sa dihang nakita ko taliwala sa ililog nsa mga butang ang maanindot nga kupo nga gikan sa Babilonia, 200 ka shekels sa plata, ug usa ka bareta nga bulawan nga 50 shekels ang gibug-aton, nagtinguha ako niini ug gikuha ko kini. Natago kini sa yuta sa tungatungan sa akong tolda, ug ang plata anaa sa ilalom niini." **22** Misugo ug mga mensahero si Josue, nga midagan ngadto sa dihang ug atu diito ang mga butang. Sa dihang mitan-aw sila, nakaplagan nila kini nga nakatago sa iyang kaugalingon nga tolda, ug ang plata anaa sa ilalom niini. **23** Gikuha nila ang mga butang gikan sa taliwala sa tolda ug gidalo kini ngadto kang Josue ug sa tanang katawhan sa Israel. Giyabolo nila kini sa atubangan ni Yahweh. **24** Unya si Josue, ug ang tibuk Israel nga uban kaniya, nagkuha kung Acan nga anak ni Zera, ug ang plata, ang kupo, ang bareta sa bulawan, ang iyang anak nga mga lalaki ug mga babaye, ang iyang mga torong baka, ang iyang mga asno, ang iyang mga karnero, ang iyang tolda, ug ang tanan nga anaa kaniya, ug gidalo nila kini ngadto sa walog sa Acor. **25** Unya miuong si Josue, "Nganong gisamok mo man kami? Pagasamokon ka ni Yahweh karong adlawa." Gibato siya sa tibuk Israel. Ug gisungo nila silang tahan, ug gibato nila sila. **26** Gitabonan nila siya ug daghang gipatongpatong nga mga bato nga ania gihapon hangtod karong adlawa. Giwala na ni Yahweh ang iyang nagdilaab nga kasuko. Busa gingenlan ang maong dapit ug walog sa Acor hangtod karong adlawa.

8 Miuong si Yahweh kung Josue, "Ayaw kahadlok ug ayaw kaluya. Dad- sa uban kanimo ang tanang katawhan nga mangugubat. Tungas ngadto sa Ai. Tan-awa, gihatog ko na sa imong kamot ang hari sa Ai, ang iyang katawhan, ang iyang siyudad, ug ang iyang yuta. **2** Buhaton mo ngadto sa Ai ug sa iyang hari ingon sa imong gibuhut sa Jerico ug sa iyang hari, gawas lamang kung kuhano ninyo ang mga inilog nsa mga butang ug ang mga baka alang sa inyong kaugalingon. Banhigi ang luyo sa siyudad." **3** Busa mibangon si Josue ug gidalo ang tanang mga kalalakin-an nga mangugubat tungas sa Ai. Unya mipili si Josue ug 30, 000 ka kalalakin-an—kusgan, maisog nga kalalakin-an—ug gipalakaw sila sa kagabihan. **4** Gimandoan niya sila, "Tan-awa, mohupo kamo sa banhiganan batok sa siyudad, sa likod niini. Ayaw kaayo pagpalayo gikan sa siyudad, apan pagmainandamon kamong tanan. **5** Ako ug ang tanang kalalakin-an nga uban kaniako magsapduol sa siyudad. Ug sa dihang manggula sila aron pagsulong kanamo, managan kamo palayo gikan kanila sama kaniadto. **6** Gukdon nila kami hangtod nga madala nimo sila palayo sa siyudad. Moingon sila, 'Nanagan sila gikan kanato sama sa ilang gibuhut sa unang higayon.' Busa managan kami gikan kanila. **7** Unya manggula kamo gikan sa inyong dapit nga gitagoan, ug ilogon ninyo ang siyudad. Si Yahweh nga inyong Dios ang mohatag niini sa inyong kamot. **8** Sa dihang mailog na ninyo ang siyudad, sunogon ninyo kini. Buhaton ninyo kini sa dihang tumanon ninyo ang mando nga gihiatag sa pulong ni Yahweh. Tan-awa, gimandoan ko kamo." **9** Gipalakaw sila ni Josue, ug miadto sila sa dapit nga banhiganan, ug mitago sila taliwala sa Betel ug sa Ai diito sa kasadpang bahin sa Ai. Apan natulog si Josue niyanang gabhiona uban sa katawhan. **10** Busa sayo sa kabuntagon mibangon si Josue ug giandam ang iyang kasundalohan, si Josue ug ang mga kadagkoan sa Israel, ug gisulog nila ang katawhan sa Ai. **11** Nanungas ang tanang mangugubat nga uban kaniya ug mipaduol sa siyudad. Mipaduol sila sa siyudad ug nagkampo sa amihanang bahan sa Ai. Karon adunay walog taliwala kanila ug sa Ai. **12** Gidala niya ang kalalakin-an nga mikabat ug 5000 ug giandam sila sa pagbanhig ngadto sa kasadpan nga bahan sa siyudad taliwala sa Betel ug Ai. **13** Gipahiluna nila ang tanang kasundalohan, ang kadaghahan sa kasundalohan atua sa amihanang bahan sa siyudad, ug ang tigbantay sa likod atua sa kasadpan nga bahan sa siyudad. Nagpahulay si Josue

nianang gabhiona didto sa walog. **14** Nahitabo kini sa pagkakita sa hari sa Ai niini, siya ug ang iyang kasundalohan misayo pagbangon ug ngadlidalid aron sa pagsulong sa Israel sa dapit nga nag-atubang ngadto sa walog sa Suba sa Jordan. Wala siya masayod nga ang banhig naghulat aron sa pagsulong gikan sa likod sa siyudad. **15** Gitugotan ni Josue ug sa tibuk Israel nga mabuntog ang ilang kaugalingon sa ilang atubangan, ug mikalagii sila ngadto sa kamingawan. **16** Gipatawag ang tanang katawhan nga atua sa siyudad aron sa paggukod kanila, ug misunod sila kung Josue ug ngapahilayo na sila sa siyudad. **17** Walay bisan usa ka lalaki nga nahibilin sa Ai ug sa Betel nga wala migukod sa Israel. Gitalikdan nila ang siyudad ug gibyaan kini nga abli samtag migukod sila sa Israel. **18** Miuong si Yahweh kung Josue, "Itumong ang imong bangkaw nga anaa sa imong kamot ngadto sa Ai, kay akong ihatag ang Ai diha sa imong kamot." Gipataan niya ang bangkaw nga anaa sa iyang kamot ngadto sa siyudad. **19** Ang kasundalohan nga nanago sa banhiganan nanggula dayon sa ilang dapit samtag giisa niya ang iyang kamot. Nanagan sila ug misulod sa siyudad ug giilog kini. Gisunog dayon nila ang siyudad. **20** Ang kalalakin-an sa Ai mibalik ug milini. Nakita nila ang aya naga naggikan sa siyudad nga miutbo ngadto sa kawanangan, ug dili na sila maka-ikyas niini nga dalan o niana. Kay ang kasundalohan sa Israelita nga mikalagii ngadto sa kamingawan mibalik karon aron sa pag-atubang niadtong migukod kanila. **21** Sa dihang nakita ni Josue ug sa tibuk Israel ang banhig nga miilog sa siyudad uban sa miutbo nga aso, mibalik sila ug giapangpatay nila ang kalalakin-an sa Ai. **22** Ug ubang kasundalohan sa Israel, kadtong misulod didto sa siyudad, migula aron sa pagsulong kanila. Busa ang kalalakin-an sa Ai nadakpan taliwala sa kasundalohan sa Israel, ang pipila dinhi nga bahan ug ang pipila diito sa pikas bahan. Gisulong sa Israel ang kalalakin-an sa Ai; walay usa kanila nga naluwas o nakaikyas. **23** Gibilin nila ang hari sa Ai, nga gidakop nila nga buhi, ug gidalo nila siya ngadto kung Josue. **24** Nahitabo kini sa dihang nahuman na ug patay sa Israel ang tanang nagpuyo sa Ai diito sa uma nga duol sa kamingawan diin sila gigukod, ug sa dihang silang tahan, hangtod sa kinualahan, nangahagba pinaagi sa sulab sa espada, ang tibuk Israel mibalik sa Ai. Gisulong nila kini pinaagi sa sulab sa espada. **25** Ang tanan nga nangahabag nianang adlawa, lalaki ug babaye, mga 12, 000, ang tanang katawhan sa Ai. **26** Wala gipaubos ni Josue ang iyang kamot nga diin iyang giisa samtag naggunita sa iyang bangkaw, hangtod nga nahingpit niya ug laglag ang tanang katawhan sa Ai. **27** Gikuha lamang sa Israel ang binuhi nga mga mananap ug ang inilog nsa mga butang nga gikan sa siyudad alang sa ilang kaugalingon, sama sa gimando ni Yahweh kung Josue. **28** Gisungo ni Josue ang Ai ug gihimo kining tinapok sa pagkalaglag hangtod sa kahantoran. Biniyaan kini nga dapit hangtod niining adlawa. **29** Gibitay niya ang Hari sa Ai diito sa kahoy hangtod sa pagkakilomkilom. Sa pagsalos sa adlaw, nagmando si Josue ug gikuha nila ang lawas sa hari nga gikan sa kahoy ug gitisa kini sa mga ganghaan sa siyudad. Gitabonan nila diito ug daghang tapok sa bato ang ibabaw niini. Kana nga tapok sa bato naggabilin diito hangtod niining adlawa. **30** Unya nagtukod ug halaran si Josue alang kung Yahweh, ang Dios sa Israel, diito sa Bukid sa Ebal. **31** Sumala sa gimando ni Moises nga sulugoon ni Yahweh ngadto sa katawhan sa Israel, inger nga nahisulat kini sa libro sa balaod ni Moises: "Ang halaran gikan sa wala giputol nga mga bato, nga wala pa gigamitan ug puthaw nga himan." Ug naghalaad siya sa ibabaw niining mga halad sinunog ngadto kung Yahweh, ug naghalaad sila ug halad sa kalinaw. **32** Ug diito sa presensya sa katawhan sa Israel, misulat siya sa mga bato ug usa ka kopya sa balaod ni Moises. **33** Ang tibuk Israel, ang ilang mga kadagkoan, mga opisyleys, ug ang ilang mga maghuhukom mibarog sa matag kilid sa sagradong sudlanan sa kasabutan sa atubangan sa mga pari ug mga Levita nga ngadala sa sagradong sudlanan sa kasabutan ni Yahweh—ang langyaw inger man usab ang natawo nga lumad—mibarog ang katunga kanila sa atubangan sa Bukid sa Geresim ug ang laing katunga mibarog sa atubangan sa Bukid sa Ebal. Gipanalanginan nila ang katawhan sa Israel, sumala sa gimando ni Moises nga sulugoon ni Yahweh ngadto kanila sukad pa sa sinugdanon. **34** Pagkahuman, gibasa ni Josue ang tanang pulong sa balaod, ang mga panalangin ug ang mga tunglo, inger nga nahisulat kini sa libro sa balaod. **35** Walay usa ka pulong nsa gikan sa tanang gimando ni Moises nga wala nabasa ni Josue sa atubangan sa panagtigom sa Israel, lakip na ang mga kababayen-an, gagmay nga kabataan, ug ang mga langyaw nga nagpuyo taliwala kanila.

9 Unya ang tanang mga hari nga nagpuyo layo sa Jordan didto sa kabungtoran, ug sa mga anaa sa kapatagan daplin sa baybayon sa Dako nga Dagat atubangan sa Lebanon—ang mga Hitihanon, Amorihanon, Canaanhon, Perizihanon, Hebihanon, ug mga Jesusihanon—**2** nagkahiisa kining tanan ilalom sa usa ka mando, aron nga makiggubat batok kang Josue ug sa Israel. **3** Sa dihang nadungog sa mga lumolupyo sa Gibeon ang mahitungod sa gibuhut ni Josue ngadto sa Jerico ug sa Ai, **4** nakahimo sila ug plano sa pagpanglimbong. Miadto sila ingon nga mga mensahero. Nagkuha sila ug mga dunot nga mga sako ug gibutang nila kini sa ilang mga asno. Nagkuha usab sila ug daan nga mga sudlanan sa bino nga dunot, nangagisi, ug tinahanan na. **5** Nagtsul-ob sila ug mga daan ug tinapakan nga mga sandalyas, ug nagbisti ug mga daan, ug gisigisig nga mga sapot. Ang tanang pagkaon nila nga tinapay gahihugay ug gipang-agop-on na. **6** Unya miadto sila kung Josue didto sa kampo sa Gilgal ug miington kaniya ug sa mga kalalakin-an sa Israel. “Nagpanaw kami gikan sa halayo kaayo nga nasod, busa karon paghimo ug kasabotan nganhi kanamo.” **7** Ang mga kalalakin-an sa Israel miington sa mga Hebihanon, “Basin nagpuyo lamang kamo duol kanamo. Unsaon man namo paghimo ug kasabotan kaninyo?” **8** Miington sila kung Josue, “Imo kaming mga sulugoon.” Miington si Josue kanila, “Kinsa man kamo? Diin man kamo gikan?” **9** Miington sila kaniya, “Mianhi ang imong mga sulugoon dinihi gikan pa sa halayong dapti, tungod sa ngalan ni Yahweh nga imong Dios. Among nadunganon ang mahitungod kaniya ug ang mahitungod sa tanan niyang gihimo sa Ehipto—**10** ug ang tanan niyang gihimo sa duha ka mga hari sa mga Amorihanon sa pikas babin sa Jordan—ngadto kung Siloh nga hari sa Hesbon, ug ngadto kung Og nga hari sa Basan nga kaniadto anaa sa Astarot. **11** Ang among mga kadagkoan ug ang tanang mga lumolupyo sa among nasod miington kanamo, “Pagdala kamo sa inyong mga gikinhanglangan nganha sa inyong kamot alang sa inyong panaw. Panlakaw kamo aron makigkita kanila ug sultihii sila, “Inyo kaming mga sulugoon. Pakigkabot kanamo.” **12** Mao kini ang among tinapay, init pa kini sa dihang gikuha namo kini sa among mga panimalay sa adlaw nga miggikan na kami padulong kaninyo. Apan karon, tan-awa, gahi na kini ug giapog-on na. **13** Kining mga panit nga sudlanan sa bino, bag-o pa kini sa dihang amo kining gipuno sa bino, ug karon, tan-awa nagsisi na kini. Ang among mga bisti ug ang among mga sandalyas nangadunot na gumikan sa layo kaayo nga panaw.” **14** Busa gikuha sa mga Israelita ang uban sa ilang mga dala, apan wala sila mangayo ug giya kang Yahweh. **15** Nakighigala si Josue kanila ug naghimo ug kasabotan tali kanila, nga dili sila pamatyon. Nakigsaad usab kanila ang mga pangulo sa katawhan. **16** Tulo ka adlaw human naikigkabot ang mga Israelita kanila, nasayran nila nga sila ilang mga sililingan, ug nga nagpuyo sila duol kanila. **17** Busa miapanaw ang katawhan sa Israel ug sa ikatulog nga adlaw miabot sila sa ilang mga siyudad. Ang ilang mga siyudad mao ang Gibeon, Cheifira, Beerot, ug ang Keriat Jearim. **18** Wala sila sulonga sa mga katawhan sa Israel tungod kay nakasadaad man ang ilang mga pangulo kanila ngadto sa atubangan ni Yahweh, nga Dios sa Israel. Nagbagulbul ang tanang mga Israelita ngadto sa ilang mga pangulo. **19** Apan miington ang tanang mga pangulo ngadto sa tanang katawhan, “Nagsaad kami ngadto kanila pinaagi kang Yahweh, nga Dios sa Israel, busa karon dili kami makasakit kanila. **20** Mao kini ang atong buhaton kanila: aron makalikay kita sa kasuko sa moabot kanato tungod sa saad nga atong gipanaad kanila, tugutan nato sila nga mabuhi.” **21** Miington ang mga pangulo ngadto sa ilang katawhan, “Tugoti sila nga mabuhi.” Busa, nahimong mga tigbugha ug kahoy ug tigsag-ob ug tubig ang katawhan sa Gibeon alang sa tanang mga Israelita, sama sa giington sa mga pangulo mahitungod kanila. **22** Gitawag sila ni Josue ug giington. “Nganong inyo man kaming gilimbongan sa dihang miington kamo, ‘Layo kaayo kami gikan kaninyo’, nga nagpuyo man lamang diay kamo duol kanamo?” **23** Karon, tungod niini, tinunglo kamo ug ang pipila kaninyo mahimong ulipon hangtod sa hangtod, kadtong mga tigbugha ug kahoy ug tigsag-ob ug tubig alang sa balay sa akong Dios.” **24** Mitubag sila kung Josue ug miington, “Tungod kay giington man nganhi sa imong mga sulugoon nga si Yahweh nga inyong Dios nagsugo sa iyang alagad nga si Moises sa paghatag sa tibuk yuta diha kaninyo ug sa paglaglag sa tanan nga mga nagpuyo niining yutaa—busa nangahadlok kami pag-ayo alang sa among mga kinabuhi tungod kaninyo. Maong nabuhut namo kini. **25** Karon, tan-awa, gigamhan na ninyo kami. Bisan unsa man ang anaa sa inyong hunahuna nga maayo ug husto na buhaton nganhi kanamo, buhat kini.” **26** Busa gihimo kini ni Josue alang kanila: iya silang gitanggal gikan sa pagdumala sa mga Israelita, ug wala sila pamatya sa mga Israelita. **27**

Nianang adlawa gihimo ni Josue nga mga tigbugha ug kahoy ug tigsag-ob ug tubig ang katawhan sa Gibeon alang sa mga lumolupyo, ug alang sa halaran ni Yahweh, hangtod karong adlawa, didto sa dapit nga gipili ni Yahweh.

10 Karon si Adonizedek, nga hari sa Jerusalem, nakadungog nga nailog ni Josue ang Ai ug nalaglag gayod kini sa hingpit, sama sa iyang gibuhut sa Jerico ug sa hari niini. Ug nakadungog siya kung giunsa pagpakhigala sa katawhan sa Gibeon ngadto sa Israel ug namuyo uban kanila. **2** Nangahadlok pag-ayo ang katawhan sa Jerusalem tungod kay ang Gibeon usa man ka dako nga siyudad kaniadto, sama sa usa sa harianon nga mga siyudad. Mas dako pa kini kay sa Ai, ug ang tanan nga mga kalalakin-an niini mga kusgan gayod nga mga manggugubat. **3** Busa nagpadala ug mensahe si Adonizedek, nga hari sa Jerusalem, ngadto kung Hoham, nga hari sa Hebron, kung Piram, nga hari sa Jarmut, kung Jafia, nga hari sa Lakis, ug kung Dabir, nga hari sa Eglon: “**4** Tungas kamo nganhi kanako ug tabangi ako. Sulongon nato ang Gibeon ngakighigala man sila kung Josue ug sa katawhan sa Israel.” **5** Ang lima ka mga hari sa mga Amorihanon; ang hari sa Jerusalem, sa Hebron, sa Jarmut, sa Lakis, ug ang hari sa Eglon, nanungas sila uban ang tanan nilang mga kasundalohan. Gilibutan nila ang Gibeon, ug gisulog nila kini. **6** Nagpadala ug mensahe ang katawhan sa Gibeon ngadto kung Josue ug sa mga kasundalohan nga anaa sa Gilgal. Miington sila, “**7** Pagdali! Ayaw ninyo kuhaa ang inyong mga kamot nganhi sa inyong mga sulugoon. Tungas dayon kamo dinihi kanamo ug luwsa kami. Tabangi kami, kay ang tanang hari sa mga Amorihanon nga nagpuyo sa kabungtoran nagkahiisa sa pagsulog kanamo.” **8** Mitungas si Josue gikan sa Gilgal uban ang tanan niyang mga kasundalohan, ug ang tanang kalalakin-an nga mga manggugubat. **9** Miington si Yahweh kung Josue, “Ayaw kahadlok kanila. Gihatag ko na sila sa imong kamot. Walay ni bisan usa kanila ang makahimo sa pagpugong sa inyong pagsulog.” **10** Miabot dayon si Josue kanila, nga nagpanaw tibuk gabii gikan sa Gilgal. **11** Samtang nang-ikyas sila gikan sa Israel, palugong sa bungtod gikan sa Bet Horon, nagpaulan ug dagkong mga bato si Yahweh gikan sa langit paingon sa Azeka, ug nangamatay sila. Mas daghan pa ang nangamatay tungod saulan ng a bató kaysa nangamatay pinaagi sa espada sa mga kalalakin-an sa Israel. **12** Unya nakigutsi si Josue kung Yahweh sa adlaw nga gihatag ni Yahweh ang kadaogan sa Israel batok sa mga Amorihanon. Mao kini ang gisulti ni Josue ngadto kung Yahweh atubangan sa Israel, “Aldaw, ayaw ug salop sa Gibeon, ug ikaw bulan, sa walog sa Ajalon.” **13** Mipundo ang adlaw, ug miundang ang paglihok sa bulan hangtod nga nakapanimalos na ang nasod sa ilang mga kaaway. Wala ba kini nahisulat Sa Libro ni Jasar? Ang adlaw nagpundo sa tungatunga sa kawanangan; wala kini misalop tibuk adlaw. **14** Wala na gayot sama niining adlawa kaniadto o human niini, sa dihang gituman ni Yahweh ang tingog sa usa ka tawo. Kay si Yahweh man ang nakiggubat alang sa Israel. **15** Mibalik si Josue ug ang tibuk Israel ngadto sa kampo sa Gilgal. **16** Karon nakaikyas ug mitago ang lima ka mga hari ngadto sa langob sa Makeda. **17** Gisulti kini kung Josue, “Nakit-an na sila! —ang lima ka mga hari nga mitago sa langob sa Makeda!” **18** Miington si Josue, “Paligui ug dagkong mga bato ang baba sa langob ug pagbutang ug mga sundalo aron mobantay kanila. **19** Ayaw kamo pagpundo dinihi. Gukda ang inyong mga kaaway ug sulonga sila gikan sa likod. Ayaw sila tugot nga makasulod sa ilang mga siyudad, tungod kay gihatag naman sila ni Yahweh sa inyong kamot.” **20** Daghagan na kaayo ug napatay si Josue ug ang mga anak nga laaki sa Israel, hangtod nga haptit na sila malaglag sa hingpit; diiyutang lang sa mga nakaikyas ang nakaabot sa ilang mga siyudad. **21** Unya namalik nga malinawon ang tibuk kasundalohan ngadto kung Josue nga anaa sa kampo sa Makeda. Ug wala gayot misulay sa pagulti ug pulong batok sa katawhan sa Israel. **22** Unya miington si Josue, “Ablihi ang baba sa langob ug gikan sa langob dad-a kanako kining lima ka mga hari.” **23** Gihimo nila ang iyang giington. Gidala nila kaniya ang lima ka mga hari gikan sa langob—ang hari sa Jerusalem, ang hari sa Hebron, ang hari sa Jarmut, ang hari sa Lakis, ug ang hari sa Eglon. **24** Ug sa dihang gidalid na nila ang mga hari ngadto kung Josue, gisugo niya ang matag laaki sa Israel, ug miington siya sa mga pangulo sa mga kasundalohan nga miurban kaniya sa pagpakhigubat, “tumbi ang ilang mga liog.” Busa miduol sila ug gitumban nila ang ilang mga liog. **25** Unya miington siya

kanila, "Ayaw kamo kahadlok ug ayaw kamo kaluya. Pagmagsogon ug pagmadasigong. Mao kini ang buhaton ni Yahweh sa tanan ninyong mga kaaway nga inyong pakigbatokan." **26** Unya gisulog ug gitapay ni Josue ang mga hari. Gibitay niya sila sa lima ka mga kahoy. Nagbitay sila sa mga kahoy hangtod sa gabii. **27** Sa dihang misalop na ang adlaw, naghatag ug mga mando si Josue ug iling kinang ginaog gikan sa mga kahoy ug gilabat kini sa langob diin sila mitago. Gitakloban niila ug dagko nga mga bato ang baba sa langob. Nagpabilin gihipanon didto kadto ng mga bato hangtod karon. **28** Niini nga paagi, gisakop ni Josue ang Makeda niadtong adlaw ug gipamatay ang tanan nga atua didto pinaagi sa espada, lakip na ang hari niini. Gilaglag nya sila sa hingpit uban ang tanang mga buhing binuhat nga atua didto. Wala gayod siyay gibilin nga mga buhi. Gibuhat niya sa hari sa Makeda ang gibuhat niya sa hari sa Jerico. **29** Milatas si Josue ug ang tibuk Israel gikan sa Makeda hangtod sa Libna. Nakig-away siya batok sa Libna. **30** Gihatag usab kini ni Yahweh sa kamot sa Israel—uban sa ilang hari. Gitapay ni Josue ang matag buhing binuhat pinaagi sa espada. Wala siya magbilin ug bisan unsa nga buhi. Gibuhat niya sa hari ang gibuhat niya ngadto sa hari sa Jerico. **31** Unya milabay si Josue ug ang tibuk Israel gikan sa Libna paingon sa Lakis. Nagkampo sila didto ug nagkiggubat batok niini. **32** Gihatag ni Yahweh ang Lakis ngadto sa kamot sa Israel. Nasakop kini ni Josue sa ikaduha nga adlaw. Gipamatay niya pinaagi sa espada ang tanang buhing binuhat nga anaa niini, sama sa iyang gibuhat ngadto sa Libna. **33** Unya miabot ang hari sa Gezer nga si Horam, aron tabangan ang Lakis. Gitapay niya si Josue ug ang iyang kasundalohan hangtod nga wala na gayoy bisan usa kanila ang nahiibilin nga buhi. **34** Unya milatas si Josue ug ang tibuk Israel gikan sa Lakis hangtod sa Eglon. Nagkampo sila didto ug nagkiggubat batok niini. **35** Ug nailog nila kini niyan usab ng adlaw. Gitigbas nila kini pinaagi sa espada ug hingpit gayod ang pagkalaglag sa tanan nga anaa niini, sama sa gibuhat ni Josue ngadto sa Lakis. **36** Unya milatas si Josue ug ang tibuk Israel gikan sa Eglon hangtod sa Hebron. Nakiggubat sila batok kanila. **37** Gilog nila kini ug gitigbas pinaagi sa espada ang tanan nga anaa niini, lakip na ang hari ug ang kasikbit nga mga baryo niini. Gilaglag gayod nila sa hingpit ang tanang buhing binuhat nga anaa niini, wala gayod silay gibilin nga buhi, sama sa gibuhat ni Josue ngadto sa Eglon. Gilaglag nya kini sa hingpit, lakip na ang tanan nga mga buhing binuhat nga anaa niini. **38** Unya mibalik si Josue, uban ang tanang kasundalohan sa Israel, ug milabay sila sa Debir ug nakiggubat batok niini. **39** Gisakop niya kini lakip na ang hari niini, ug ang tanang kasikbit nga mga baryo niini. Gitigbas nila sila pinaagi sa espada ug hingpit nga gitaglag ang tanang buhing binuhat nga anaa niini. Wala gayoy gibilin nga buhi si Josue, sama sa iyang gibuhat ngadto sa Hebron ug sa hari niini, ug sama sa iyang gibuhat sa Libna ug sa hari niini. **40** Gipildi ni Josue ang tibuk yuta, ang anaa sa kabungtoran, ang Negeb, ang anaa sa kapatagan, ug ang anaa sa tiilan sa mga bungtod. Sa tanan nga mga hari wala gayod siyay gibilin nga buhi. Gilaglag gayod niya sa hingpit ang matag buhing butang, sama sa gimando ni Yahweh, nga Dios sa Israel. **41** Gitigbas sila ni Josue pinaagi sa espada gikan sa Kades Barnea ngadto sa Gaza, ug ang tibuk nasod sa Gosen ngadto sa Gibeon. **42** Nasakop ni Josue kining tanan nga mga hari ug ang ilang yuta sa usa lamang ka higayon tungod kay si Yahweh, nga Dios sa Israel, maoy nakigbatok alang sa Israel. **43** Unya mipauli si Josue, uban ang tibuk Israel ngadto sa kampo sa Gilgal.

11 Sa dihang nadungog kini ni Jabin, nga hari sa Asor, nagpadala siya ug mensahe ngadto kung Jobab, nga hari sa Madon, ngadto sa hari sa Simron, ug ngadto sa hari sa Acsaf. **2** Nagpadala usab siya ug mensahe ngadto sa mga hari nga anaa sa mga kabungtoran nga anaa sa amihanhan, ngadto sa walog sa Suba sa Jordan sa habagatang bahan sa Cinerot, ngadto sa mga kapatagan, ug sa mga kabungtoran sa Dori nga anaa sa kasadpan. **3** Nagpadala usab siya ug mensahe ngadto sa mga Canaanong nga anaa sa sidlakan ug kasadpan, sa mga Amorihanon, sa mga Hithanong, sa mga Perisanhon, sa mga Jebusihanong nga anaa sa kabungtoran, ug sa mga Hebihanon sa Bukid sa Hermon sa yuta sa Mispa. **4** Nagkatigom ang tanan nilang mga kasundalohan uban kanila, daghan kaayo nga mga kasundalohan, sama sa gidaghanon sa balas sa baybayon. Daghan kaayo sila ug mga kabayo ug mga karawahe. **5** Sa gitakda nga panahon nagtagbo kini nga mga hari, ug nagkampo sila daplin sa katubigan sa Merom aron makiggubat sa Israel. **6** Si Yahweh miington kung Josue, "Ayaw kahadlok sa ilang presensiya, tungod kay ugma sa sama niining taknaa ihatag ko silang tanan sa Israel ingon nga mga patay. Imong pungkolan ang ilang mga kabayo, ug imong sunogon ang ilang

mga karawahe." **7** Miabot si Josue ug ang tanan nga mga kalalakin-ang manggugubat. Kalit sila nga miabot ngadto sa mga katubigan sa Merom, ug gisulog ang kaaway. **8** Gihatag ni Yahweh ang mga kaaway ngadto sa kamot sa Israel, ug gitigbas nila sila pinaagi sa ilang mga espada ug gigukod nila sila hangtod sa Sidon, Misrefot Maim, ug hangtod sa walog sa Mispa nga anaa sa sidlakan. Gipanigbas nila sila hangtod nga wala nay nabilin. **9** Gibuhat ni Josue kanila ang giington ni Yahweh kaniya. Giputlan niya ug tilang mga kabayo ug gisunog ang mga karawahe. **10** Mibalik si Josue niiana nga takna ug gisakop ang Hasor. Iyang gitigbas ang hari niini pinaagi sa espada. (Ang Hasor maoy labaw niini nga mga gingharian.) **11** Gitigbas nila pinaagi sa espada ang tanang mga buhing binuhat nga anaa didto, ug gigahin nya sila aron laglagon, busa wala gayoy buhing binuhat nga nahiibilin. Unya iyang gisunog ang Hazor. **12** Nailog ni Josue ang tanang mga siyudad niini nga mga hari. Gidakop usab niya ang tanan nilang mga hari ug gitigbas sila pinaagi sa espada. Gilaglag gayod nya sila sa hingpit pinaagi sa espada, sama sa gimando ni Moises nga sulugoon ni Yahweh. **13** Wala gisunog sa Israel ang mga siyudad nga natukod sa mga bungtod, gawas lamang sa Hasor. Kadto lamang ang gisunog ni Josue. **14** Gipanguha sa mga kasundalohan sa Israel alang sa ilang mga kaugalingon ang tanan nga inilog nga mga butang gikan niini nga mga siyudad uban sa mga kahayopan. Gipamatay nila ang tanang katawhan pinaagi sa espada hangtod nga ang tanan nangamatay. Wala silay gibilin nga buhing binuhat. **15** Sama nga gimandoan ni Yahweh ang iyang sulugoon nga si Moises, gimandoan usab ni Moises si Josue. Busa wala gayoy bulohaton nga wala gitapos ni Josue gikan sa tanan nga gimando ni Yahweh kang Moises nga buhaton. **16** Gilog ni Josue kadtong tanan nga mga yuta, ang kabungtoran, ang tanan sa Negeb, ang yuta sa Gosen, ang tiilan sa mga bungtod, ang walog sa Suba sa Jordan, ang kabungtoran sa Israel, ug ang mga kapatagan. **17** Gikan sa Bukid sa Halak nga duol sa Edomea, ug ngadto sa amihanhan paingon sa Baal Gad sa walog nga duol sa Lebanon ubos sa Bukid sa Hermon, iyang gisakop ug gipamatay ang tanan nilang mga hari. **18** Nakiggubat si Josue sa dugay nga panahon uban sa tanan nga mga hari. **19** Wala gayoy siyudad nga nakihighala sa kasundalohan sa Israel gawas lamang sa mga Hebihanon nga nagpuyo sa Gibeon. Gilog sa Israel ang tanang mga siyudad diha sa gubat. **20** Kay si Yahweh man ang mipagaya sa ilang mga kasingkasing aron nga mosulong ug makiggubat sila batok sa Israel, aron nga malaglag nya sila sa hingpit, ug aron nga dili sila kalyut-an sama sa iyang gisugo kang Moises. **21** Unya miabot si Josue niiana nga takna ug gitaglag nya ang Anakim. Gibuhat niya kini sa kabungtoran, diha sa Hebron, Debir, Anab, ug sa tanan nga kabungtoran sa Juda, ug sa tanan nga kabungtoran sa Israel. Gilaglag gayod sila ni Josue lakip na ang ilang mga siyudad. **22** Wala gayoy kaliwat ni Anak nga nahiibilin sa yuta sa Israel gawas lamang sa anaa sa Gaza, Gat, ug Asdod. **23** Busa nasakop ni Josue ang tibuk yuta, sama sa giington ni Yahweh kang Moises. Gihatag kini ni Josue ingon nga panulondon sa Israel, nga gigahin sa matag tribo. Unya, mipahulay na ang yuta gikan sa mga panaggubat.

12 Karon mao kini ang mga hari sa yuta, nga nabuntog sa mga kalalakin-an sa Israel. Gilog sa mga Israelta ang yuta sa sidlakang bahan sa Jordan diin didto mosubang ang adlaw, gikan sa walog sa Suba sa Arnon paingon sa Bukid sa Hermon, ug sa tibuk Aruba ngadto sa sidlakan. **2** Nagpuyo diito sa Hesbon si Sihon, nga hari sa mga Amorihanon. Siya ang nagdumala gikan sa Aroer, nga anaa didto sa utlanan sa pangpang sa Arnon gikan sa taliwala sa walog, ug ang katunga sa Gilead palungsong sa Suba sa Jabbok sa utlanan sa mga Amorihanon. **3** Si Sihon usab ang nagdumala sa Aruba ngadto sa Dagat sa Cineret, ngadto sa sidlakan, paingon sa Dagat sa Aruba (ang Dagat nga Asin) paingon sa sidlakan nga bahan, ang tanan nga paingon sa Bet Jesimot ug paingon sa habagatan nga bahan, ngadto sa tiilan sa mga bakiid sa Bukid sa Pisga. **4** Si Og, ang hari sa Basan, usa sa nahiibilin buhi nga kalyut sa Refaim, nga nagpuyo sa Astarot ug sa Edrei. **5** Gidumalahan niya ang Bukid sa Hermon, Saleca, ug ang tibuk Basan, ngadto sa utlanan sa katawhan sa Gesuri ug sa Maacathanon, ug katunga sa Gilead, ngadto sa utlanan ni Sihon, ang hari sa Hesbon. **6** Si Moises nga alagad ni Yahweh, ug ang mga katawhan sa Israel nagbuntog kanila, ug gitahat ni Moises nga alagad ni Yahweh, ang yuta ingon nga mapanag-iya sa mga Reubenhanon, sa mga Gadhanon, ug ang katunga sa tribo ni Manases. **7** Mao kini ang mga hari sa yuta nga gibuntog ni Josue ug sa katawhan sa Israel sa kasadpang bahan sa Jordan, gikan sa Baal Gad sa walog nga duol sa Lebanon padulong sa Bukid sa Halak nga duol sa Edomea. Gihatag ni

Josue ang yuta ngadto sa mga tribo sa Israel aron ilang panag-iyahon. **8** Gihatag niya kanila ang kabungtoran, ang kapatagan, ang Araba, ang daplin sa mga kabukiran, ang kamingawan, ug ang Negeb—ang yuta sa mga Hitihanon, Amorihanon, Canaanhon, Perishanon, Hibihanon, ug mga Jebusihanon. **9** Lakip niini ang mga hari ang hari sa Jerico, ang hari sa Ai nga didto sa daplin sa Betel. **10** ang hari sa Jerusalem, ang hari sa Enaim, **11** ang hari sa Jarmut, ang hari sa Lakis, **12** ang hari sa Eglon, ang hari sa Gezer, **13** ang hari sa Dabir, ang hari sa Geder, **14** ang hari sa Horma, ang hari sa Arad, **15** ang hari sa Libna, ang hari sa Adulam, **16** ang hari sa Makeda, ang hari sa Betel, **17** Ang hari sa Tapua, ang hari sa Heper, **18** ang hari sa Afec, ang hari sa Lasaron, **19** ang hari sa Madon, ang hari sa Hazor, **20** ang hari sa Simron Meron, ang hari sa Acsaf, **21** ang hari sa Taanac, **22** ang hari sa Megido, ang hari sa Cades, ang hari sa Jokneam sa Carmel, **23** ang hari sa Dor sa Nafat Dor, ang hari sa Goyim sa Gilgal, **24** ug ang hari sa Tirsa. Adunay 31 tanan ka mga hari.

13 Karon tigulang ka na kaayo si Josue sa dihang miignon si Yahweh kaniya, "Tigulang na kaayo ka, apan daghan pa kaayo ang yuta nga ilogon. **2** Mao kini ang yuta nga nahibilin pa: ang tanang rehiyon sa mga Filistihanon, ug ang tanan nga didto sa Gesurihanon, **3** (gikan sa Sihor, nga sidlakang babin sa Ehipto, ug sa Amihanon ngadto sa utlanan sa Ekon, nga diin gipanag-iyahan sa mga Canaanhon; ang lima ka mga magmamando sa mga Filistihanon, niadtong anaa sa Gaza, Asdod, Ascalon, Gat, ug sa Ekon—ang yuta nga gipanag-iyahan sa mga Abihanon. **4** Sa habagatan nga babin, aduna pay nahibilin nga mga yuta sa mga Canaanhon, ug ang Maara nga gipanag-iyahan sa mga Sidonihanon, paingon sa Apek, ngadto sa utlanan sa mga Amorihanon; **5** ang yuta sa mga Gebalihanon, ang tibuk Lebanon padulong sa sidlakang babin, gikan sa Baal Gad paubos sa Bukid sa Hermon paingon sa Leba Hamat. **6** Usab, ang tanang lumolupyo sa kabungtoran gikan sa Lebanon paingon sa Misrefot Maim, lakip ang tanang katawhan sa Sidon. Papahawaon ko sila atubangan sa kasundalohan sa Israel. Siguroha nga mabahinbahin ang yuta ngadto sa Israel ington nga panulondon sumala sa akong gisugo kanimo. **7** Bahinbahina kini nga yuta ington nga panulondon sa siyam ka tribo ug sa katunga sa tribo ni Manases." **8** Uban sa katunga sa tribo ni Manases, ang Reubenhanon ug ang Gaduhanon nakadawat sa ilang panulondon nga gihatag ni Moises kanila sa sidlakang babin sa Jordan, **9** gikan sa Aroer, nga anaa sa tumoy sa pangpang sa suba sa Arnon (lakip na ang siyudad nga anaa sa taliwala sa pangpang), ngadto sa tanang patag sa Medeba paingon sa Dibon; **10** ang tanang mga siyudad ni Sihon, hari sa mga Amorihanon, nga nagdumala sa Hesbon, padulong na sa utlanan sa mga Amonihanon; **11** ang Gilead, ug ang rehiyon sa Gesurihanon ug sa Maacatihanon, ang tanang bikid sa Hermon, ang tibuk Basan paingon sa Saleca; **12** ang tanang ginghamian ni Og nga anaa sa Basan, nga naghari sa Astarot ug sa Edrei—mao kini ang mga salin sa nahibilin sa mga Refaim—gibuntog sila ni Moises ug gipapahawa sila. **13** Apan wala gipapahawa sa katawhan sa Israel ang Gesurihanon o sa mga Maacatihanon. Hinuon, miipuyo uban sa mga Israelita ang katawhan sa Gesur ug ang Maacat niining adlawa. **14** Ang mga tribo lamang ni Levi ang wala hatagi ni Moises ug panulondon. Ang mga halad kang Yahweh, ang Dios sa Israel, nga sinung sa kalayo, mao ang ilang panulondon, sumala sa giigong sa Dios kang Moises. **15** Gihatag ni Moises ang panulondon sa tribo ni Reuben, banay sa banay. **16** Gikan sa Aroer ang yuta nga ilang gisakopan, nga anaa sa tumoy sa pangpang sa Suba sa Arnon, ug ang siyudad nga anaa sa taliwala sa walog, ug ang tanang patag sa Medeba. **17** Nadawat usab ni Reuben ang Hesbon, ug ang tanang siyudad nga anaa sa kapatagan, sa Dibon, ug ang Bamot Baal, ug ang Bet Baalmeon, **18** ug ang Jahas, ug ang Kedemot, ug ang Mefaat, **19** ug ang Kiriataim, ug ang Sebma, ug ang Seretsahar nga anaa sa bungtod sa walog. **20** Nadawat usab ni Reuben ang Bet Peor, ang mga bakiilid sa Pisga, ang Bet Jesimot, **21** ang tanang siyudad sa kapatagan, ug ang tanang ginghamian ni Sihon nga hari sa mga Amorihanon, nga naghari sa Hesbon, nga nabuntog ni Moises kauban sa mga pangulo sa Midian, sa Evi, sa Rekem, sa Zur, sa Hur ug sa Reba, ang mga prinsipe sa Sihon, nga nappuy didto sa yuta. **22** Gipatay usab sa katawhan sa Israel pinaagi sa espada si Balaam nga anak nga lalaki ni Beor, nga nagapanagnaga, uban niadtong ilang gipatay. **23** Ang utlanan sa tribo ni Reuben mao ang Suba sa Jordan; mao kini ang ilang mga banay, uban sa ilang mga siyudad ug sa mga baryo niini. **24**

Mao kini ang gihatag ni Moises ngadto sa tribo ni Gad, banay sa banay: **25** Ang ilang yutang gipanag-iyahan mao ang Jazer, ang tanang mga siyudad sa Gilead ug katunga sa yuta sa mga Amorihanon, ngadto sa Aroer, sa sidlakang babin sa Raba, **26** gikan sa Hesbon paingon sa Rama Mispe ug sa Betonim, gikan sa Mahanaim paingon sa yutang gisakopan sa Debir. **27** Ngadto sa walog, gihatag ni Moises kanila ang Bet Haram, ang Bet Nimra, ang Sucot, ug ang Sapon, ang uban pa nga ginghamian ni Sihon nga hari sa Hesbon, ug ang Jordan ington nga utlanan, ngadto sa kataposang babin sa Dagat sa Cineret paingon sa sidlakang babin sa Jordan. **28** Mao kini ang panulondon sa tribo ni Gad, banay sa banay, uban sa mga siyudad ug mga baryo niini. **29** Gihatagan ni Moises ug panulondon ang katunga sa tribo ni Manases. Gihatagan ug babin ang katunga sa tribo sa katawhan ni Manases, sumala sa ilang mga banay. **30** Ang ilang yutang gisakopan gikan sa Mahanaim, ang tibuk Basan, ang tibuk ginghamian ni Og ang hari sa Basan, ug ang tibuk lungsod sa Jair, nga anaa sa Basan, nga 60 ka mga siyudad; **31** ang katunga sa Gilead, ug ang Astarot ug ang Edrei (ang harianong mga siyudad ni Og sa Basan). Gigahin kini ngadto sa banay ni Maquir nga anak nga lalaki ni Manases—katunga sa mga katawhan ni Maquir, nga gihatag sa ilang matag pamilya. **32** Mao kini ang mga panulondon nga gigahin ni Moises ngadto kanila didto sa kapatagan sa Moab, unahan sa Jordan sa silangan nga babin sa Jerico. **33** Wala gihatagan si Moises ug panulondon ang mga tribo ni Levi. Si Yahweh, ang Dios sa Israel, mao ang ilang panulondon, sumala sa iyang giigong kanila.

14 Mao kini ang mga dapit sa yuta nga nadawat sa katawhan sa Israel ington nga ilang panulondon sa yuta sa Canaan, nga gigahin ngadto kanila ni Eleazar nga pari, ni Josue nga anak nga lalaki ni Nun, ug sa mga pangulo sa tribo sa mga pamilya sa ilang mga katigulangan diha sa katawhan sa Israel. **2** Ang ilang mga panulondon gipili pinaagi sa pagripa sa siyam ug katunga sa mga tribo, sumala sa gimando ni Yahweh pinaagi kang Moises. **3** Kay gihatag na man ni Moises ang panulondon sa duha ug sa katunga sa mga tribo ang unahan sa Jordan, apan wala siya mihatag ug panulondon sa mga Levita. **4** Sa pagkatinuod duha ka tribo ang tribo ni Jose, ang Manases ug Efraim. Ug wala gayoy yutang panulondon nga gihatag ngadto sa mga Levita, apan mga siyudad lamang nga ilang kapuyan, uban ang sibsibanan sa ilang binuhing mananap ug alang sa ilang kaualingong mga kahimanahan sa panganibuh. **5** Gibuhat sa katawhan sa Israel sumala sa gimando ni Yahweh kang Moises, busa gibahinbahin nila ang yuta. **6** Unya miadtong ang tribo ni Juda kang Josue didto sa Gigal. Si Caleb nga anak nga lalaki ni Jefone nga Kenishahanon, miignon kaniya, "Nasayod ka kung unsa ang gisulti ni Yahweh kang Moises ang tawo sa Dios nga adunay kahangawa kanimo ug kanako ngadto sa Kades Barnea. **7** 40 anyos ako sa dihang gipadala ako ni Moises nga alagad ni Yahweh gikan sa Kades Barnea aron sa pagpaniid sa yuta. Nagpahibalo ako kaniya pag-usab sumala sa giigong sa okang kasingkasing. **8** Apan ang akong mga igsoon nga lalaki nga miadtong uban kanako nagpatunaw sa kasingkasing sa mga tawo tungod sa kahadlok. Apan hingpit ko nga gisunod si Yahweh nga akong Dios. **9** Nanumpa si Moises niianang adlawa, nga nag-ingon, 'Sigurado gayod nga ang yuta nga gilaktan sa imong mta il mahimong panulondon alang kanimo ug sa imong mga anak hangtod sa kahangtoran, tungod kay hingpit mo man nga gisunod si Yahweh nga akong Dios.' **10** Karon, tan-awa! Gibuhit pa gihatagan ako ni Yahweh niining 45 ka tuig, sama sa iyang giigong—gikan sa panahon nga nagsulti si Yahweh niini nga pulong kang Moises, samtang nagpanaw ang mga Israelita sa Kamingawan. Karon, tan-awa! 85 na ako ka tuig. **11** Kusgan pa gihatagan ako hangtod niining adlawa sama sa panahon nga gipadala ako ni Moises kaniadto. Ang akong kusog karon sama sa akong kusog kaniadto, alang sa gubat ug sa mahitabo ug sa umaabot. **12** Busa karon ihatag kanako kining kabungtoran, nga gisaaid ni Yahweh kanako niadtong adlawa. Kay nadungog nimo niianang adlawa nga ang mga kaliwat ni Anakim ato didto uban sa bantogan ug lig-on nga mga siyudad. Mahimo nga mouban si Yahweh kanako ug papahawaon ko sila, sumala sa giigong ni Yahweh." **13** Unya gipanalanginan siya ni Josue ug gihatag kaniya ang Hebron ington nga panulondon ni Caleb nga anak nga lalaki ni Jefone. **14** Busa ang Hebron nahimong panulondon ni Caleb nga anak nga lalaki ni Jefone nga Kenishahanon hangtod niining adlawa, tungod kay mituman man gayod siya kang Yahweh, nga Dios sa Israel. **15** Karon ang ngalan sa Hebron kaniadto mao ang Kiriat-Arba. (Si Arba ang nahimong labing bantogan nga kaliwat ni Anakim.) Unya nagmalinawon ang yuta gikan sa panaggubat.

15 Ang gigahin nga yuta alang sa tribo sa katawhan ni Juda, gihatag ngadto sa ilang kabanayan, gikan sa habagatan ngadto sa utlanan sa Edomea, uban sa kamingawan sa Sin nga labing halayo nga babin sa habagatan. **2** Ang ilang utlanan sa habagatan nagsugod gikan sa kataposan sa Dagat nga Asin, gikan sa baybayon nga nag-atubang sa habagatan. **3** Ang ilang sunod nga utlanan paingon ngadto sa habagatan nga bungtod sa Akrabim ug mipadayan paingon sa Sin, ug patungas sa habagatan sa Kades Barnea, ahi sa Eson, ug hangtod sa Adar, diin miliko sa Karka. **4** Mipadayan kini ngadto sa Asmon, misubay sa sapa sa Ehipto, ug misangko kini sa dagat. Mao kini ang ilang utlanan sa habagatan. **5** Ang utlanan sa sidlakan mao ang Dagat nga Asin, nga anaa sa baba sa Jordan. Ang utlanan sa amihan nagsugod gikan sa baybayon sa dagat nga anaa sa baba sa Jordan. **6** Patungas kini ngadto sa Bet Hogla ug mipadayan sa amihan sa Bet Araba. Unya patungas kini ngadto sa Bato ni Bohan nga anak ni Reuben. **7** Unya ang utlanan patungas ngadto sa Debir gikan sa walog sa Acor, ug paingon sa amihan, liko ngadto sa Gilgal, nga atbang sa bungtod sa Adumim, nga anaa sa habagatan nga babin sa walog. Unya mipadayan ang utlanan paingon sa mga tuboran sa En Semes ug paingon sa En Rogel. **8** Unya mitungas ang utlanan sa walog sa Ben Hinnom ngadto sa habagatan nga babin sa siyudad sa Jebusihanon (nga mao ang Jerusalem). Unya mitungas kini ngadto sa tumoy sa bungtod nga nagsumpay sa walog sa Hinom, sa kasadpan, nga anaa tumoy sa amihan sa walog sa Refaim. **9** Unya misibog ang utlanan gikan sa tumoy sa kabungtoran ngadto sa tuboran sa Neptoa, ug mipadayan pa gayod gikan diido ngadto sa mga siyudad sa Bukid sa Efron. Unya ang utlanan miliko palibot sa Baala (o Kiriat Jarim). **10** Unya ang utlanan milibot sa habagatan sa Baala ngadto sa Bukid sa Seir, ug mipadayan ngadto sa pikas babin sa Bukid sa Jarim nga anaa sa amihan (o Keson), palugong ngadto sa Bet Semes, ug saylo ngadto sa Timna. **11** Ang utlanan mipadayan tapad sa amihanang bungtod sa Ekron, unya miliko kini palibot sa Sikron ug mipadayan ngadto sa Bukid sa Baala, gikan diido miapangon kini ngadto sa Jebnel. Ang utlanan natapos sa dagat. **12** Ang utlanan sa kasadpan mao ang Dakong Dagat ug ang baybayon niini. Mao kini ang utlanan palibot sa tribo ni Juda, banay sa banay. **13** Sa pagtuman sa mando ni Yahweh ngadto kung Josue, gihatag ni Josue ngadto kung Caleb nga anak ni Jefone ang gigahin nga yuta taliwala sa tribo ni Juda, ang Kiriat Arba, nga mao ang, Hebron (si Arba mao ang amahan ni Anak). **14** Gipapahawa ni Caleb gikan diido ang tulo ka mga anak nga lalaki ni Anak: si Sesai, si Ahiman ug si Talmai, ang mga kaliwat ni Anak. **15** Mitungas siya gikan diido batok sa mga lumolupyo sa Dabir (Ang Dabir gitawag kaniadto ug Kiriat Seper). **16** Miington si Caleb, "Ang tawo nga mosulong sa Kiriat Seper ug mobuntog niini, ngadto kaniya ihatag ko ang akong anak nga babaye nga si Acsa ingon nga asawa." **17** Sa dihang si Otniel nga anak ngalilaki ni Kena, nga igsoong lalaki ni Caleb, mibuntog niini, gihatag ni Caleb kaniya si Acsa nga iyang anak nga babaye ingon nga asawa. **18** Pagkahuman dayon niiana, miadto si Acsa kung Otniel ug giawhag niya siya nga hangyoon ang iyang amahan alang sa usa ka uma. Ug sa dihang mikanaog siya sa iyang asno, miington si Caleb kaniya, "Unsa man ang imong gusto?" **19** Mitubag si Acsa, "Mohangyo ako. Sanglit gihatag mo na man kanako ang yuta sa Negeb, hatagi usab ako ug pipila ka mga tuboran sa tubig." Ug gihatag ni Caleb kaniya ang taas nga babin nga mga tuboran ug ubos nga babin nga mga tuboran. **20** Mao kini ang panulondon sa tribo ni Juda, nga gihatag ngadto sa ilang kabanayan. **21** Ang mga siyudad nga sakop sa tribo ni Juda nga anaa sa halayong habagatan, atubangan sa utlanan sa Edomea, mao ang Kabseel, Eder, Jagur, **22** Kina, Dimona, Adada, **23** Kedes, Hazor, Itnan, **24** Sip, Telem, Bealot. **25** Hasor Hadata, Kiriot Hezron (gitawag usab kini ug Hazor), **26** Amam, Shema, Molada, **27** Hazar Gada, Hesmon, Bet Pelet, **28** Hazar Sual, Berseba, Bisiota. **29** Baala, Iyim, Esem, **30** Eltolad, Chesil, Horma, **31** Ziklag, Madmana, Sansana, **32** Lebaot, Silim, Ain, ug Rimon. Sa kinatibuk-an, 29 kini ka mga siyudad lakip ang kabaryohan niini. **33** Sa ubos nga babin sa kabungtoran sa kasadpan, anaa ang Estao, Zora, Asna, **34** Zanoa, En Ganim, Tapua, Enam, **35** Jarmut, Adulam, Soco, Aseka, **36** Saaraim, Aditaim, ug Gedera (nga mao ang, Gederotaim). Napulo ug upat ang gidaghanon niini nga mga siyudad, lakip ang kabaryohan niini. **37** Sanan, Hadasa, Migdal gad, **38** Dilean, Mispa, Joctel, **39** Lakis, Boscat, Eglon. **40** Kabon, Lamam, Kitlis, **41** Gederot, Bet Dagon, Naama, Makeda. 16 kini ka mga siyudad ang gidaghanon, lakip ang kabaryohan niini. **42** Libna, Eter, Asan, **43** Ifta, Asna, Nesib, **44** Kela, Acsib, Maresa.

Siyam kini ka mga siyudad, laki ang kabaryohan niini. **45** Ekon, uban sa nakalibot nga mga lungsod ug kabaryohan niini; **46** Gikan sa Ekon ngadto sa Dakong Dagat, tanan nga kabaryohan nga duol sa Asdod, laki ang mga kabaryohan niini. **47** Asdod, ang nakalibot nga mga lungsod ug kabaryohan niini; Gasa, ang nakalibot nga mga lungsod ug kabaryohan niini; ngadto sa sapa sa Ehipto, ug ngadto sa Dakong Dagat uban sa kabaryyonan niini. **48** Sa kabungtoran, Samir, Jatir, Soco, **49** Dana, Kiriat Sana (nga mao ang, Dabir), **50** Anab, Estemo, Anim, **51** Gosen, Holon, ug Gilo. Napulo ug usa kini ka mga siyudad, laki ang kabaryohan niini. **52** Arab, Duma, Esan, **53** Janim, Bet Tapua, Afeka, **54** Humta, Kiriat Arba (nga mao ang, Hebron), ug Sior. Siyam kini ka mga siyudad, laki ang mga kabaryohan niini. **55** Maon, Carmel, Sip, Juta, **56** Jezrel, Jokdem, Sanoa, **57** Cain, Gibeia, ug Timna. Napulo kini ka mga siyudad, laki ang mga kabaryohan niini. **58** Halol, Bet Sur, Gedor, **59** Maarat, Bet Anot, ug Eltecon. Unom kini ka mga siyudad, laki ang mga kabaryohan niini. **60** Kiriat Baal (nga mao ang, Kiriat Tiirim), ug Raba. Duha kini ka mga siyudad, laki ang mga kabaryohan niini. **61** Sa kamingawan, anaa ang Bet Arba, Medin, Secaca, **62** Nibsan, ang Siyudad sa Asin, ug ang En Gedi. Unom kini ka mga siyudad, laki ang mga kabaryohan niini. **63** Apan alang sa mga Jebusihanon, nga mga lumolupyo sa Jerusalem, ang tribo ni Juda wala makapahawa kanila, busa ang mga Jebusihanon nagpuyo didto uban sa tribo ni Juda hangtod karong mga adlawa.

16 Ang gigahin nga yuta alang sa tribo ni Jose nagsugod gikan sa Jordan paingon sa Jerico, sidlakan nga babin sa mga tuboran sa Jerico, ngadto sa kamingawan, patungas gikan sa Jerico latas sa kabungtoran sa Betel. **2** Unya gikan sa Betel paingon ngadto sa Luz ug mipadayan ngadto sa Atarot, nga yutang gipanag-iyahan sa Arkahanon. **3** Unya palugong kini paingon sa kasadpan sa yutang gipanag-iyahan sa Japilitan, hangtod sa yutang gipanag-iyahan sa ubos nga babin sa Bet Horon, ug unya ngadto sa Geser, dagat ang kataposan niini. **4** Sa niini nga paagi ang mga tribo ni Jose, Manases ug Efraim nakadawat sa ilang panulondon. **5** Ang yuta nga gipanag-iyahan sa tribo ni Efraim nga gigahin ngadto sa ilang kabanayan mao ang mga mosunod: ang utlanan sa ilang panulondon sa sidlakan gikan sa Atarot Adar ingon kalayo sa Ibabaw nga Babin sa Bet Horon, **6** ug gikan diido mipadayan kini ngadto sa dagat. Gikan sa Micmetat sa amihanang babin miliko kini sa sidlakan atubangan sa Taanat Silo ug mipadayan lapas pa niini ngadto sa sidlakan sa Janoa. **7** Unya milugson kini gikan sa Janoa paingon sa Atarot ug sa Naara, ug unya sangko sa Jerico, Jordan ang kataposan niini. **8** Gikan sa Tapua ang utlanan paingon sa kasadpang babin ngadto sa sapa sa Kana ug dagat ang kataposan niini. Mao kini ang panulondon sa tribo ni Efraim, gigahin ngadto sa ilang kabanayan, **9** uban sa mga siyudad nga gipili alang sa tribo ni Efraim sulod sa panulondon sa tribo ni Manases—ang tanan nga siyudad, ingon man usab ang kabaryohan niini. **10** Wala nila napahawa ang mga Canaanhon nga nagpuyo sa Geser, mao nga ang mga Canaanhon nagpuyo sulod ni Efraim hangtod karong adlawa, apan kining mga tawhana gipugos sa pagtrabaho.

17 Mao kini ang gigahin nga yuta alang sa tribo ni Manases (nga kamagulangan nga anak ni Jose) — nga, alang kung Maquir, nga kamagulangan nga anak ni Manases nga sa iyang kaugalingon mao ang amahan ni Gilead. Gigahin ang yuta sa Gilead ug Basan sa mga kaliwati ni Maquir, tungod kay si Maquir usa ka tawo nga manggugubat. **2** Gigahin ang yuta sa nahabilin nga tribo ni Manases, gihatag ngadto sa ilang kabanayan—si Abi Eser, si Helek, si Asriel, si Siquem, si Heper, ug si Semida. Mao kini ang kalaalakin-an nga mga kaliwati ni Manases nga anak nga lalaki ni Jose, gipala sa ilang kabanayan. **3** Karon si Selofehad nga anak nga lalaki ni Heper nga anak nga lalaki ni Gilead nga anak nga lalaki ni Maquir nga anak nga lalaki ni Manases walay anak nga mga lalaki, apan mga babaye lamang. Ang mga ngalan sa iyang mga anak nga babaye mao si Maala, si Noa, si Hegla, si Milca, ug si Tersa. **4** Giduol nila si Eleazar nga pari, si Josue nga anak nga lalaki ni Nun, ug ang mga pangulo, ug miington sila, "Nagsugo si Yahweh kung Moises nga ihatag kanamo ang panulondon uban sa among kaigsoonan nga mga lalaki." Busa, sa pagtuman sa sugo ni Yahweh, gihatagan niya kadtong mga babaye ug panulondon taliwala sa mga igsoong lalaki sa ilang amahan. **5** Napulo ka babin sa yuta ang gigahin kung Manases nga anaa sa Gilead ug Basan, diin atua sa pikas babin sa Jordan, **6** tungod kay nakadawat ug panulondon uban sa iyang mga anak nga lalaki ang mga anak nga

babaye ni Manases. Gigahin ang yuta sa Gilead sa nahabilin nga tribo ni Manases. 7 Ang yuta nga gipanag-iyahan ni Manases misangko gikan sa Aser ngadto sa Micmetat, nga anaa sa sidlakang babin sa Siquem. Unya ang utlanan mipaingon sa habagatang babin niadtong namuyo duol sa tuboran sa Tapua. 8 (Ang yuta sa Tapua gipanag-iyahan ni Manases, apan ang lungsod sa Tapua nga anaa sa utlanan ni Manases gipanag-iyahan sa tribo ni Efraim.) 9 Ang utlanan palugson paingon ngadto sa sapa sa Kana. Kini nga mga siyudad sa habagatang babin sa sapa taliwala sa mga lungsod ni Manases gipanag-iyahan ni Efraim. Ang utlanan ni Manases anaa sa amihanang babin sa sapa, ug dagat ang kataposan niini. 10 Ang yuta nga paingon sa habagatan gipanag-iyahan ni Efraim, ug ang yuta nga paingon sa amihanang babin sa sapa, ug dagat ang kataposan niini. 11 Kang Isacar ug kanga Aser usab, naangkon ni Manases ang Bet San ug ang kabaryohan niini, ang Iblem ug ang kabaryohan niini, ang mga lumolupyo sa Dor ug ang kabaryohan niini, ang mga lumolupyo sa Endor ug ang kabaryohan niini, ang mga lumolupyo sa Taanac ug ang kabaryohan niini, ug ang mga lumolupyo sa Megido ug ang kabaryohan niini (ug ang ikatulo nga siyudad mao ang Nafet). 12 Apan ang tribo ni Manases wala makaangkon niadtong mga siyudara, kay ang mga Canaanhon nagpadayon man sa pagpuyo niining yutaa. 13 Sa diha nga milig-on ang katawhan sa Israel, gipugos nila sa pagpatrabaho ang mga Canaanhon, apan wala gayod sila makapahawa kanila. 14 Unya ang mga kaliwat ni Jose nagsulti kang Josue, nga nag-ingon, "Nganong gihatagan mo man lamang kami ug usa ka gigahin nga yuta ug usa ka babin ingon nga panulondon, sanglit daghan man kaayo kami nga katawhan, ug sa kinatibuk-an gipanalanginan man kami ni Yahweh." 15 Miungon si Josue kanila, "Kung daghan kamo nga katawhan, tungas kamo sa iyyong mga kaugalingon ngadto sa kalasangan ug ditto hawani ninyo ang yuta along sa iyyong mga kaugalingon ditto sa yuta nga anaa sa mga Perisihanon ug sa Refaihanon. Buhata kini, sanglit ang kabungtoran ni Efraim gamay lamang kaayo alang kaninyo." 16 Ang mga kaliwat ni Jose miungon, "Ang kabungtoran dili pa paigo alang kanamo. Apan ang tanan nga Canaanhon nga napugyo sa walog adunay mga puthaw nga karwahe, niadtong anaa sa Bet San ug sa kabaryohan niini, ug niadtong anaa sa walog sa Jesrel." 17 Unya miungon si Josue sa panimalay ni Jose—kang Efraim ug kanga Manases, "Daghan kamo nga katawhan, ug aduna kamoy dako nga kagahom. Kinahanglan dili lamang usa ka babin nga yuta ang igahin kaninyo. 18 Ang kabungtoran mairiyo usab. Bisan ug kalasangan kini, hawanan ninyo kini ug panag-iyahon ninyo paingon sa mga utlanan niini. Mapahawa ninyo ang mga Canaanhon, bisan tuod ug aduna silay mga puthaw nga karwahe, ug bisan tuod kusgan sila."

18 Unya nanagtigom ang tibuo katawhan sa Israel ditto sa Shilo. Gitukod nila ang tolda nga tagbohanon ditto ug gibuntog nila ang yuta nga anaa sa ilang atubangan. 2 May pito pa gihapon ka mga tribo taliwala sa katawhan sa Israel ang wala pa nahatagan ug panulondon. 3 Miungon si Josue sa katawhan sa Israel, "Hangtod kanus-a paman kamo maglangay sa pag-adto sa yuta nga gihatagan ni Yahweh kaninyo, ang Dios sa iyyong mga katigulangan? 4 Pagpili kamo ug tulo ka tawo sa matag tribo alang kaninyo, ug ipadala ko sila. Moadto sila ug magusisi sa kayautan sa taas ug sa ubos nga babin. Magsulat sila ug paghulagway sa ilang mga panulondon, ug unya mobalik sila kanako. 5 Bahinon nila kini sa pito ka babin. Magpabilin ang Juda sa ilang ginsakopan ditto sa habagatan, ug ang panimalay ni Jose magpadayon sa ilang ginsakopan sa amihanang. 6 Ihulagway ninyo ang yuta sa pito ka babin ug dad-a ang paghulagway dinhi kanako. Magripa ako alang kaninyo dinhi sa atubangan ni Yahweh nga atong Dios. 7 Walay babin ang mga Levita diha kaninyo, kay ang pagkapari alang kanya Yahweh mao ang ilang panulondon. Si Gad, si Reuben, ug ang katunga sa tribo ni Manases nakadawat na sa ilang panulondon, tabok sa Jordan. Mao kini ang panulondon nga gihatagan kanila ni Moises nga alagad ni Yahweh." 8 Busa nanindog ang mga kalalakin-an ug nanglakaw. Gimandoan ni Josue ang mga nanglakaw sa pagsulat ug paghulagway sa yuta, nga nag-ingon, "Tungas ug lugson ngadto sa yuta ug pagsulat ug hulagway niini ug balik kanako. Magripa ako alang kaninyo dinhi sa atubangan ni Yahweh sa Shilo." 9 Mibyla ang kalalakin-an ug milakaw patungas ug palugson ditto sa yuta ug nagsulat ug paghulagway niini ditto sa linukot nga basahan sa mga siyudad sa pito ka babin, giliisa ang mga siyudad sa matag babin. Unya namalik sila kanya Josue ditto sa kampo sa Shilo. 10 Unya nagripa si Josue alang kanila ditto sa Shilo atubangan ni Yahweh. Ug ditto gibahin ni Josue ang yuta ngadto sa katawhan sa

Israel—nahatagan ang matag usa sa iyang babin sa yuta. 11 Ang gitagana nga yuta alang sa tribo ni Benjamin gihatagan ngadto sa matag usa sa ilang banay. Ang ginsakopan sa gihatagan kanila nga yuta makita sa taliwala sa mga kaliwat ni Juda ug sa mga kaliwat ni Jose. 12 Sa amihanang babin, nagsugod ang ilang utlanan sa Jordan. Ang utlanan miabot sa amihanang dapit sa Jerico, ug unya paingon sa kabungtoran sa kasadpang babin. Dido nakaabot kini sa kamingawan sa Bet Aven. 13 Gikan ditto miabot ang utlanan sa habagatan ditto sa Luz (ang samang dapit sa Betel). Unya mipaubos ang utlanan ngadto sa Atarot Adar, ditto sa bukid nga anaa sa habagatan sa Bet Horon. 14 Mipadayon ang utlanan sa laing direksyon: sa kasadpang babin miabot kini sa habagatan, paingon sa bukid gikan sa Bet Horon. Kining utlanan misako sa Kiriat Baal (mao kini ang Kiriat Jearim), ang siyudad nga nahisakop sa tribo ni Juda. Mao kini ang porma sa utlanan sa kasadpang babin. 15 Ang habagatang babin nagsugod sa gawas sa Kiriat Jearim. Miabot ang utlanan gikan ditto paingon sa Efron, ngadto sa tuboran sa katubigan sa Netfoa. 16 Miabot ang utlanan hangtod sa utlanan sa kabukiran nga atbung sa walog sa Ben Hinom, nga anaa sa kataposan babin sa amihanang nga walog sa Refaim. Ug miabot kini ngadto sa walog sa Hinom, habagatan sa bakiilid nga babin sa Jebusnon, ug miabot pa gayod sa En Rogel. 17 Miabot kini ngadto sa amihanang, padulong sa En Shemes, ug gikan ditto miabot ang utlanan sa Gelilot, nga atbung sa tungasan sa Adumim. Unya miabot kini ngadto sa Bato ni Bohan ang anak na laalaki ni Reuben. 18 Milapas kini sa amihanang dapit sa Bet Arava ug paubos ngadto sa Arava. 19 Milapas ang utlanan ngadto sa amihanang nga abaga sa Bet Hogla. Natapos ang utlanan sa amihanang baybayon sa Dagat nga Asin, ditto sa kataposang babin sa habagatan sa Jordan. Mao kini ang utlanan sa habagatan. 20 Nahimong utlanan ang Jordan sa sidlakang babin. Mao kini ang panulondon sa tribo ni Benjamin ug gihatagan kini sa matag usa sa ilang banay, sa matag utlanan, sa matag palibot. 21 Karon ang mga siyudad sa tribo ni Benjamin sumala sa ilang mga banay mao ang Jerico, Bet Hogla, Emek Keziz, 22 Bet Arava, Zemaraim, Betel, 23 Avim, Para, Ofra, 24 Kefar Amoni, Ofni, ug Geba. Adunay napulog duha ka mga siyudad, lakip na ang ilang mga baryo. 25 Adunay mga siyudad usab sa Gibeon, Rama, Beerot, 26 Mizpa, Kefira, Moza, 27 Rekem, Irpeel, Tarala, 28 Zela, Haelef, Jebus (sama sa Jerusalem), Gibe, ug Kiriat. Adunay napulog upat ka mga siyudad, lakip na ang mga baryo. Mao kini ang mga panulondon ni Benjamin alang sa ilang mga banay.

19 Ang ikaduha nga pagripa sa yuta napadulong kang Simeon ug gigahin kini ngadto sa matag usa sa ilang mga kababay. Ang ilang panulondon anaa sa tungatungan sa panulondon nga nasakopan sa tribo ni Juda. 2 Lakip sa ilang panulondon ang Beersheba, Sheba, Molada, 3 Hazar Shual, Bala, Ezem, 4 Etolad, Betul, ug ang Horma. 5 Nakuhua usab ni Simeon ang Ziklag, Bet Marcabot, Hazar Susa, 6 Bet Lebaot, ug ang Sharuhen. Kini napulog duha ka mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. 7 Nakuhua usab ni Simeon ang Ain, Rimon, Eter, ug ang Ashan. Upat kini ka mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. 8 Lakip usab niinang mga baryo nga nakapalibot niini nga mga siyudad hangtod sa Baalat Beer (sama sa Rama ditto sa Negev). Mao kini ang panulondon sa tribo ni Simeon, nga ihatag ngadto sa ilang mga kababay. 9 Lakip sa panulondon sa tribo ni Simeon ang pipila ka babin sa nasakopan sa tribo ni Juda. Tungod kay ang babin sa yuta nga gigahin ngadto sa tribo ni Juda luag kaayo alang kanila, nakadawat ang tribo ni Simeon sa ilang panulondon gikan sa tungatungan sa ilang nasakopan. 10 Ang ikatulo nga pagparipa sa yuta napadulong sa tribo ni Zebulon, ug gihatagan kini sa ilang mga kababay. Ang utlanan sa ilang panulondon nagsugod ditto sa Sarid. 11 Ang utlanan sa ilang panulondon mitungas padulong sa Marala ug nalakbitan ang Dabeshet; unya nadugangan kini ngadto sa sapa nga atbung sa Jokneam. 12 Gikan sa Sarid ang utlanan niini miliko padulong sa sidlakan ug miabot ngadto sa utlanan sa Kislot Tabor. Gikan ditto napadulong kini ngadto sa Daberat ug unya patungas ngadto sa Jafia. 13 Gikan ditto mitabok kini padulong sa sidlakan ngadto sa Gat Hefer, ug unya ngadto sa Etkazin; sunod miabot kini sa Rimon ug miliko kini padulong sa Nea. 14 Miliki ang utlanan niini ngadto sa amihan sa Hanaton ug nahuman ditto sa walog sa Ifta El. 15 Lakip niini nga mga rehiyon ang mga siyudad sa Katab, Nahalal, Shimron, Idala, ug ang Betlehem. Adunay napulog duha ka mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. 16 Mao kini ang panulondon sa tribo ni Zebulon, ug gihatagan ngadto sa ilang mga banay—ang mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. 17 Ang ikaupat nga pagripa sa yuta napadulong kang Isacar, ug gihatagan kini ngadto sa ilang mga kababay. 18 Lakip sa ilang nasakopan ang Jezreel, Kesulot,

Shunem, **19** Hafaraim, Sion, ug ang Anaharat. **20** Lakip usab niini ang Rabit, Kision, Ebez, **21** Remet, Enganim, Enhada, ug ang Btpazez. **22** Ang ilang utlanan usab nakaabot sa Tabor, Shahazuma, ug sa Be Shemes, ug nahuman didto sa Jordan. Adunay 16 ka mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. **23** Mao kini ang panulondon sa tribu ni Isacar, ug gihatag kini sa ilang mga kabanay—ang mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. **24** Ang ikalima nga pagripa sa yuta napadulong sa tribu ni Asher, ug gihatag kini ngadto sa ilang mga kabanay. **25** Lakip sa ilang nasakopan ang Helkat, Hali, Beten, Aksaf, **26** Alamelek, Amad, ug ang Mishal. Sa kasadpan miabot pa gayod ang utlanan ngadto sa Carmel ug sa Sihor Libnat. **27** Unya miliko kini sa sidlakang babin padulong sa Bet Dagon ug miabot hangtod sa Zebulon, ug unya ngadto sa walog si Iftahel, ug sa amihanang babin padulong sa Betemek ug sa Neiel. Unya milahos kini ngadto sa Kabul padulong sa amihan. **28** Unya miabot kini sa Ebron, Rehob, Hamon, ug sa Kana, hangtod sa Bantogang Sidon. **29** Mibalik ang utlanan ngadto sa Rama, ug unya ngadto sa lig-on nga siyudad sa Tiro. Unya miliko ang utlanan ngadto sa Hosa ug nahuman kini didto sa dagat, sa rehiyon sa Akzib, **30** Uma, Afek, ug sa Rehob. Adunay 22 ka mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. **31** Mao kini ang panulondon sa tribu ni Asher, ug gihatag kini ngadto sa ilang mga kabanay—ang mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. **32** Ang ikaunom nga pagripa sa yuta napadulong sa tribu ni Neftali, ug gihatag kini ngadto sa ilang mga kabanay. **33** Miabot ang ilang utlanan gikan sa Helef, gikan sa kakahoyan didto sa Zaananim, ngadto sa Adaminekeb ug sa Jabneel, hangtod sa Lakum; nahuman kini didto sa Jordan. **34** Miliko ang utlanan padulong sa kasadpang babin ngadto sa Aznot Tabor ug miabot ngadto sa Hukok; miabot kini sa Zebulon ngadto sa habagatang babin, ug miabot ngadto sa Asher padulong sa kasadpang babin ug sa Juda padulong sa sidlakang babin didto sa Suba sa Jordan. **35** Ang lig-on nga mga siyudad mao ang Zidim, Zer, Hamat, Rakat, Kineret, **36** Adama, Rama, Hazor. **37** Kedes, Edrei, ug ang En Hazor. **38** Aduna Yiron, Migdalel, Horem, Bet Anat, ug Bet Shemes usab. Adunay 19 ka mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. **39** Mao kini ang panulondon sa tribu ni Neftali, ug gihatag kini ngadto sa ilang mga kabanay—ang mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. **40** Ang ikapito nga pagripa napadulong sa tribu ni Dan, ug gihatag kini sa ilang mga kabanay. **41** Ang ginsakopan sa panulondon niini naglangkob sa Zora, Estaol, Ir Shemes, **42** Shaalabin, Ayalon, ug sa Itla. **43** Gilangkoban usab niini ang Elon, Timna, Ekron, **44** Elteke, Gibeton, Baalat, **45** Jehud, Bene Berak, Gat Rimon, **46** Me Jarkon, ug ang Rakon uban sa nasakopan nga tabok gikan sa Jopa. **47** Sa dihang ang nasakopan sa tribu ni Dan nawala gikan kanila, gisulog ni Dan ang Leshem, nakig-away siya kanila, ug gikuh kini pagbalik. Gipamatay nila ang tanan pinaagi sa espada, ug gipanag-iyahan nila kini, ug mipahimutang dini. Gipulhan nila ang Leshem, gingalan ug gitawag kini ug Dan sunod sa ilang katigulangan. **48** Mao kini ang panulondon sa tribu ni Dan, ug gihatag kini sa ilang mga kabanay—ang mga siyudad, lakip ang ilang mga baryo. **49** Sa dihang nahuman na sila sa pagbahnibahnin sa yuta inger ng panulondon, ang mga tawo sa Israel naghatag ug panulondon gikan sa ilang mga kaugalingon ngadto kung Josue nga anak nga lalaki ni Nun. **50** Pinaagi sa mando ni Yahweh gihatagan nila siya ug siyudad nga iyang gipangayo, ang Timnat Sera didto sa kabungtoran sa Efraim. Nagtukod siya ug siyudad ug napugyo didto. **51** Mao kini ang mga panulondon nga gibilin nila Eleazar nga pari, Josue ang anak nga lalaki ni Nun, ug sa mga pangulo sa matag tribu sa pamilya sa ilang mga katigulangan ngadto sa kawahan sa Israel pinaagi sa pagripa didto sa Silo, sa atubangan ni Yahweh, didto sa agianan sa tolda nga tagboanan. Busa nahuman nila ang pagbahnibahnin sa uta.

20 Unya miington si Yahweh kang Josue, **2** "Sulithi ang kawahan sa Israel, 'Nga magpili ug mga siyudad nga dalangpanan diin akong gisulti kanimo pinaagi sa kamot ni Moises. **3** Buhata kini aron nga ang usa nga nakapatay nga wala tuyo-a makaadto didto. Kini nga mga siyudad mahimong dapit nga dalangpanan gikan sa tanan nga nagapangita sa pagpanimalos sa dugo sa usa ka tawo nga gitapay. **4** Modagan siya sa usa niadtong mga siyudad ug mobarog didto sa pultahan sa ganghaan sa siyudad, ug isapabot ang iyang sala ngadto sa mga kadagkoan niana nga siyudad. Unya dalhon nila siya ngadto sa siyudad ug hatagan ug dapit aron magpuyo uban kanila. **5** Ug kung adunay moabot aron sa pagpanimalos sa dugo sa tawo nga gitapay, dili kinahanglan itugyan sa mga tawo niana nga siyudad ngadto sa mga panggamhanan ang tawo nga nakapatay kaniya. Kinahanglan dili nila kini buhaton, tungod kay wala niya gituyo ang pagpatay

sa iyang silingan ug wala man siyay kasuko kaniya sa wala pa kini nahitabo. **6** Kinahanglan magpabilin siya niana nga siyudad hangtod nga moatubang siya sa panagtigom alang sa paghukom, hangtod sa kamatayon sa tawo nga nagbarog inger ng labawng pari niadtong mga adlawna. Unya ang tawo nga nakapatay nga wala gituyo mamahimo na nga mibalik sa iyang kaugalingon nga lungsod ug sa iyang kaugalingon paranimpalay, ngadto sa lungsod nga iyang gibibya. **7** Busa gipili sa mga Israelita ang Kedes sa Galilea didto sa kabungtoran sa Neftali, ang Siquem didto sa kabungtoran sa Efraim, ug ang Kiriat Arba (sama sa Hebron) didto sa kabungtoran sa Juda. **8** Unahan sa Jordan sidlakang babin sa Jerico, gipili nila ang Bezer didto sa kaminingang ngadto sa kapatagan gikan sa tribu ni Reuben; ang Ramot Gilead, gikan sa tribu ni Gad; ug ang Golan sa Bashan, gikan sa tribu ni Manases. **9** Mao kini ang mga siyudad nga gipili alang sa tanan nga katawhan sa Israel ug sa mga langyaw nga napugyo uban kanila, aron nga ang tanan nga nakapatay ug tawo nga wala gituyo makadangop kanila nga layo sa kadaot. Kini nga tawo dili mamatay pinaagi sa kamot sa tawo nga gusto manimalos sa dugo nga naula, hangtod nga ang gipasanginlan nga tawo mobarog sa pag-unsa atubangan sa panagtigom.

21 Unya miadto ang mga pangulo sa mga kabanay sa Levita ngadto sa pari nga si Eleazar, ngadto kung Josue nga anak nga lalaki ni Nun, ug sa mga pangulo sa pamilya sa ilang mga katigulangan taliwala sa katawhan sa Israel. **2** Miington sila kanila didto sa Shilo sa yuta sa Canaan, "Gimandoan kamo ni Yahweh pinaagi sa kamot ni Moises nga hatagan kami ug mga siyudad aron puy-an, lakip ang sibsibanan alang sa among mga binuhing hayop." **3** Busa pinaagi sa sugo ni Yahweh, gihatag sa katawhan sa Israel ngadto sa mga Levita ang ilang panulondon sa mosunod nga mga siyudad, lakip na ang ilang mga sibsibanan. **4** Ang pagripa alang sa mga kabanay ug kaliwat ni Kohat mihatag niini nga sangpotan: ang mga pari—ang mga kaliwat ni Aaron nga gikan sa mga Levita—nakadawat ug napulog tulo ka mga siyudad nga gihatag gikan sa tribu ni Juda, gikan sa tribu ni Simeon, ug gikan sa tribu ni Benjamin. **5** Ang nahibilin nga mga banay sa kaliwat ni Kohat nakadawat pinaagi sa pagripa sa napulo ka mga siyudad gikan sa mga kabanay sa tribu ni Efraim, Dan, ug gikan sa katunga sa tribu ni Manases. **6** Ug ang katawhan nga gikan sa kaliwat ni Gerson din gihatagan ug napulog tulo ka mga siyudad pinaagi sa pagripa gikan sa mga banay sa tribu ni Isacar, Asher, Neftali, ug katunga sa tribu ni Manases didto sa Basan. **7** Ang katawhan nga mga kaliwat ni Merari nakadawat ug napulog duha ka mga siyudad gikan sa mga tribu ni Reuben, Gad, ug ni Zebulon. **8** Busa gihatag sa katawhan sa Israel kining mga siyudara, lakip na ang ilang sibsibanan, ngadto sa mga Levita pinaagi sa pagripa, sama sa gisugo ni Yahweh pinaagi sa kamot ni Moises. **9** Gikan sa mga tribu ni Juda ug ni Simeon, gihatag nila ang mosunod nga mga siyudad, gisulat dinih pinaagi sa ngalan. **10** Gihatag kining mga siyudara ngadto sa mga kaliwat ni Aaron, kababin sa mga banay sa mga kaliwat ni Kohat, nga gikan ra usab sa tribu ni Levi. Kay ang unang pagripa napainong man kanila. **11** Gihatag sa mga Israelita ngadto kanila ang Kirat Arba (Si Arba ang amahan ni Anak), ang samang dapit sa Hebron, sa kabungtoran sa Juda, lakip ang sibsibanan palibot niini. **12** Apan ang kaumahan sa siyudad ug ang matag baryo niini nahatag na ngadto kung Caleb ang anak nga lalaki ni Jefune, inger nga iyang gipanag-iyahan. **13** Gihatag nila ngadto sa mga kaliwat sa pari nga si Aaron ang Hebron lakip ang sibsibanan—nga mao ang siyudad nga dalangpanan alang ni bisan kinsa nga nakapatay sa usa ka tawo nga wala tuyo-a—ug ang Libna lakip ang sibsibanan, **14** Jatir lakip ang matag sibsibanan, ug Estemoa lakip ang sibsibanan niini. **15** Gihatag usab nila ang Holon lakip ang sibsibanan, ang Debir lakip ang sibsibanan niini, **16** Ang Ain lakip ang sibsibanan niini, ang Juta lakip ang sibsibanan niini, ug ang Bet Shemes lakip ang sibsibanan niini. Adunay siyam sa mga siyudad nga gihatag gikan niining duha ka mga tribu. **17** Gikan sa tribu ni Benjamin gihatag kung Gibeon lakip ang sibsibanan niini, ang Geba lakip ang sibsibanan niini, **18** ang Anatot lakip ang sibsibanan niini, ug ang Almon lakip ang sibsibanan niini—upat ka siyudad. **19** Gihatag ang mga siyudad ngadto sa mga pari, ang mga kaliwat ni Aaron, diin ang tanan napulog tulo ka siyudad, lakip na ang ilang sibsibanan niini. **20** Alang sa nahibilin sa pamilya ni Kohat—kadong mga Levita nga nahisakop sa pamilya ni Kohat—naangkon nila ang mga siyudad nga gihatag kanila gikan sa tribu ni Efraim pinaagi sa pagripa. **21** Gihatag ngadto kanila ang Siquem lakip ang sibsibanan sa kabungtoran sa Efraim—usa ka siyudad nga dalangpanan alang ni bisan kinsa nga nakapatay ug tawo nga wala tuyo-a—ang Gezer lakip na ang

sibsibanan niini, **22** ang Kibzaim lakip ang sibsibanan niini, ug Bet Horon lakip na ang sibsibanan niini—upat kini ka siyudad tanan. **23** Gikan sa tribo ni Dan, gihatag ngadto sa banay ni Kohat ang Elteke lakip na ang sibsibanan niini, ug Gibeton lakip ang sibsibanan niini, **24** Ayalon lakip ang sibsibanan, ug ang Gatrimon lakip ang sibsibanan niini—upat kini ka siyudad tanan. **25** Gikan usab sa katunga sa tribo ni Manases, gihatag ngadto sa banay ni Kohat ang Taanac lakip na ang sibsibanan ug ang Gatrimon lakip na ang sibsibanan niini—duha kini ka siyudad. **26** Adunay napulo tanan ka mga siyudad alang sa nabilin nga mga banay sa mga kaliwat ni Kohat, lakip na ang ilang mga sibsibanan. **27** Gikan sa katunga sa tribo ni Manases, ngadto sa kabanay ni Gerson, mao kini ang laing kabanay sa mga Levita, ug gihatag kanila ang Golam ditto sa Bashan lakip na ang sibsibanan niini—usa ka siyudad na ang dalangpanan alang sa tanan nga nakapatay ug laing tawo nga wala tuyo-a, uban sa Beeshtera lakip ang sibsibanan niini—duha kini ka siyudad tanan. **28** Gihatag usab sa banay ni Gerson ang Kishion gikan sa tribo ni Isacar, lakip ang sibsibanan niini, ang Daberat lakip ang sibsibanan niini, **29** ang Jarmut lakip na ang sibsibanan niini, ug ang Enganam lakip ang sibsibanan niini—upat kini ka siyudad. **30** Gikan sa tribo ni Asher, gihatag nila ang Mishal lakip ang sibsibanan niini, ang Abdon lakip ang sibsibanan niini, **31** ang Helkat lakip ang sibsibanan niini, ug ang Rehob lakip ang sibsibanan niini—upat kini ka siyudad tanan. **32** Ug gikan sa tribo ni Neftali, gihatag nila sa banay ni Gerson ang Kedes sa Galilea lakip ang sibsibanan niini—usa ka siyudad nga dalangpanan alang ni bisan kinsa nga nakapatay ug laing tawo nga wala tuyo-a; ang Hamotdr lakip ang sibsibanan niini, ug ang Kartan lakip ang sibsibanan niini—tulo kini ka siyudad tanan. **33** Adunay napulog tulo ka mga siyudad tanan, gikan sa banay ni Gerson, lakip na ang ilang sibsibanan. **34** Ngadto sa nahilin nga mga Levita—ang mga kabanay ni Merari— gihatagan sila gikan sa tribo ni Zebulon. Jokneam lakip ang sibsibanan niini, ang Kara lakip ang sibsibanan niini, **35** ang Dimna lakip ang sibsibanan niini, ug ang Nahalal lakip ang sibsibanan niini—upat ka siyudad tanan. **36** Gihatag kini ngadto sa kabanay ni Merari gikan sa tribo ni Reuben: Bezer lakip ang sibsibanan niini, ang Jahaz lakip ang sibsibanan niini. **37** Kedemot lakip ang sibsibanan niini, ug ang Mefat lakip ang sibsibanan niini—upat kini nga siyudad. **38** Gikan sa tribo ni Gad gihatag kanila ang Ramot sa Gilead lakip ang sibsibanan niini—usa ka siyudad nga dalangpanan ni bisan kinsa nga nakapatay ug tawo nga wala tuyo-a—ug ang Mahanaim lakip ang sibsibanan niini. **39** Gihatag usab ngadto sa banay sa Merari ang Hesbon lakip ang sibsibanan niini, ug ang Jazer lakip ang sibsibanan niini. Adunay upat ka siyudad tanan. **40** Kining tanan mao ang mga siyudad sa pipila ka mga kabanay ni Merari, nga gikan sa tribo ni Levi—napulog duha ka mga siyudad tanan ang gihatag kanila pinaagi sa pagripa. **41** Ang mga siyudad sa mga Levita nga gikuha gikan sa tungutanga sa yuta nga gipanag-iyahan sa katawhan sa Israel kay **48** ka siyudad, lakip ang ilang mga dapit nga sibsibanan. **42** Ang matag siyudad niini gipalibotan sa mga sibsibanan. Mao kining mga pamaagi sa tanan niining mga siyudad. **43** Busa gihatag ni Yahweh sa Israel ang tanang yuta nga gisaad niya nga ihatag ngadto sa ilang mga katigulangan. Gipanag-iyahan kini sa mga Israelita ug napaghiluna ditto. **44** Unya gihatag ni Yahweh kanila ang matag babin, sama sa iyang gisaad sa ilang mga katigulangan. Walay usa sa ilang mga kaaway ang nakabuntog kanila. Gitugyan ni Yahweh ang tanan nilang kaaway sa ilang mga kamot. **45** Walay usa ka butang sa tanang maayong mga saad nga gisulti ni Yahweh ngadto sa balay sa Israel ang napakyas. Natuman ang tanan.

22 Niadtong panahona gitawag ni Josue ang mga kaliwat ni Reuben, ang mga kaliwat ni Gad, ug ang katunga sa tribo ni Manases. **2**

Miungon siya kanila, "Gibuhut ninyo ang tanan nga gisugo kaninyo ni Moises nga alagad ni Yahweh. Gituman ninyo ang akong tingog sa tanan nga akong gisugo kaninyo. **3** Wala ninyo biyay ang inyong mga kaigsoonan niining daghang mga adlaw, ug hangtod karong adlawa. Ug natuman ninyo ang mga buluhaton nga gikinahanglan pinaagi sa kasugoan ni Yahweh nga inyong Dios. **4** Karon gihatagan ni Yahweh nga inyong Dios ug kapahulayan ang inyong mga kaigsoonan, sama sa iyang gisaad kanila. Busa balik kamo ngadto sa inyong mga tolda sa yuta nga inyong gipanag-iyahan, nga gihatag kaninyo ni Moises nga alagad ni Yahweh sa tabok sa Jordan. **5** Pagbantay lamang gayod sa pagtuman sa mga kasugoan ug balaod nga gisugo kaninyo ni Moises nga alagad ni Yahweh, sa paghigugma kung Yahweh nga inyong Dios, sa paglakaw diha sa iyang mga dalan, sa pagtipig sa iyang mga kasugoan, sa pagpakihiusa ug pagsimba kaniyu

sa bug-os ninyong kasingkasing ug sa tibuk ninyong kafag." **6** Busa gipanalanginan sila ni Josue ug gipalakaw sila, ug unya namalik sila sa ilang mga tolda. **7** Karon ngadto sa katunga sa tribo ni Manases, gihatagan sila ni Moises ug panulondon sa Basan, apan ngadto sa katunga, gihatagan sila ni Josue ug panulondon tapad sa ilang mga kaigsoonan sa yuta sa kasadpan sa Jordan. Gipauli sila ni Josue ngadto sa ilang mga tolda; gipanalanginan niya sila. **8** ug miungon kanila, "Balik sa inyong mga tolda uban sa daghan kaayo nga salapi, ug sa daghan mga binuhiung mananap, ug uban sa plata ug bulawan, ug uban sa tumbaga ug puthaw, ug uban sa daghang mga bisti. Bahina uban sa inyong mga kaigsoonan ang mga inilog ninyo gikan sa inyong mga kaaway." **9** Busa ang mga kaliwat ni Reuben, mga kaliwat ni Gad, ug katunga sa tribo ni Manases namauli sa ilang mga panimalay, gibyaan ang katawhan sa Israel ditto sa Shilo, nga anaa sa yuta sa Canaan. Mibya sila aron moadto sa rehiyon sa Gilead, ngadto sa ilang kaugalingon yuta, nga ilang gipanag-iyahan, ingon nga pagtuman sa kasugoan ni Yahweh, pinaagi sa kamot ni Moises. **10** Sa dihang miabot sila sa Jordan nga anaa sa yuta sa Canaan, ang mga kaliwat ni Reuben ug ang kaliwat ni Gad ug ang katunga sa tribo ni Manases nagtukod ug halaran tapad sa Jordan, usa ka dako kaayo ug inila ngala halaran. **11** Nadungog kini sa katawhan sa Israel ug miungon, "Tan-awa! Ang katawhan ni Reuben, Gad, ug ang katunga sa tribo ni Manases nagtukod ug halaran atubangan sa yuta sa Canaan, ditto sa Gelilot, sa rehiyon duol sa Jordan, sa dapit nga nahisakop sa katawhan sa Israel." **12** Sa dihang nadungog kini sa katawhan sa Israel, nagtigom ang tibuk katawhan sa Israel ditto sa Shilo aron sa pagtungas ug sa pagpakiugubat kanila. **13** Unya nagpadala ug mensahero ang katawhan sa Israel ngadto sa mga kaliwat ni Reuben, sa kaliwat ni Gad, ug sa katunga sa tribo ni Manases, sa yuta sa Gilead. Gipadala usa nila si Pinches ang anak nga lalaki ni Eleazar nga pari, **14** ug uban kaniya ang napulo ka mga pangulo, usa ka tawo gikan sa kaliwat nga mga pamilya sa Israel, ug ang matag-usa kanila mao ang pangulo sa banay taliwala sa katawhan sa Israel. **15** Miadto sila sa mga katawhan ni Reuben, ni Gad, ug sa katunga sa tribo ni Manases, sa yuta sa Gilead, ug misilu sila ngadto kanila: **16** "Miungon ang tibuk panagtigom ni Yahweh niini, 'Unsa man kining dili pagkamatin-anon nga inyong gibuhut batok sa Dios sa Israel, sa pagtalikod karong adlawa sa pagsunod kung Yahweh pinaagi sa pagtukod ug halaran alang sa inyong kaugalingon iginong nga pagsupak batok kung Yahweh? **17** Dili pa ba igo alang kanato ang atong sala ditto sa Peor? Ug karon wala pa gani nato nahinloan ang atong mga kaugalingon gikan niini. Kay tungod niadto nga sala miabot ang hampak sa panagtigom ni Yahweh. **18** Kinahanglan ba nga motalikod usab kamo sa pagsunod kung Yahweh karong adlawa? Kung mosupak usab kamo kung Yahweh karong adlawa, masuko siya sa tibuk panagtigom sa Israel ugma. **19** Kung mahugawan ang yuta nga inyong gipanag-iyahan, kinahanglan mosaylo kamo sa yuta nga gitukoran sa tabernakulo ni Yahweh ug pagkuha alang sa inyong kaugalingon ug kabahinan nga among gipanag-iyahan. Ayaw lamang pagsupak kung Yahweh, o pagsupak batok kaname pinaagi sa pagtukod ug halaran alang sa inyong kaugalingon gawas sa halaran ni Yahweh nga atong Dios. **20** Dili ba si Acan nga anak nga lalaki ni Zera, miguba man sa pagtuo mahitungod sa mga butang nga gigahin alang sa Dios? Ug dili ba kapungot ang miabot sa katawhan sa Israel? Kanang tawhana wala namatay nga nag-inusara alang sa iyang sala." **21** Unya ang mga tribo ni Reuben, ni Gad, ug ang katunga sa tribo ni Manases mitubag sa mga pangulo sa kabanayan sa Israel: **22** "Ang Makagagahom, ang Dios, nga si Yahweh! Ang Makagagahom, ang Dios, si Yahweh! —Nasayod siya, ug tugot nga masayod usab ang Israel! Kung pagsupak kini o pagsalikway sa pagtuo batok kung Yahweh, ayaw kamig palingwasawa karong adlawa **23** tungod sa pagtukod ug halaran aron sa pagtalikod gikan sa pagsunod kung Yahweh. Kung gitukod namo kana nga halaran aron sa paghalad niini ug halad nga sinunog, mga halad nga trigo, o halad sa pakigdait, hinacta nga pabayron kami ni Yahweh alang niini. **24** Wala! Gibuhut namo kini tungod sa kahadlok nga sa umabot nga panahon tingalig moiong anyong mga anak sa among mga anak, 'Unsa may labot ninyo kung Yahweh, nga Dios sa Israel? **25** Kay gihimo ni Yahweh nga utlanan ang Jordan taliwala kaninyo ug kanamo. Kamo nga mga katawhan ni Reuben ug katawhan ni Gad, wala kamoy labot kung Yahweh.' Kay tingalig paundongan sa inyong mga anak ang among mga anak sa pagsimba kung Yahweh. **26** Busa miungon kami, 'Magtukod kita ug halaran, dili alang sa mga halad sinunog o alang sa mga sakripisyos, **27** apan aron mahimong saksi taliwala kaninyo ug kanamo, ug taliwala sa atong mga kaliwatan, nga among buhaton ang

pag-alagad kang Yahweh sa iyang atubangan, uban sa among mga halad sinunog ug sa among mga sakripisyos ug sa among mga halad sa pakigad, aron ang inyong mga anak dili moingon sa among mga anak sa umaabot nga panahon. "Wala kamoy bahin kang Yahweh." **28** Busa miington kami, "Kung mao kini ang isulit kanamo o sa among mga kalinawan sa umaabot nga panahon, moingon kami, "Tan-awa! Mao kini ang kopya sa halaran ni Yahweh, nga gihimo sa among mga katigulangan, dili alang sa mga halad sinunog, ni alang sa mga sakripisyos, apan inong na saksi taliwala kaninyo ug kanamo." **29** Hinaot nga mahiliay gikan kanamo nga mosupak kami kung Yahweh, ug motalkod gikan sa pagsunod kaniya karong adlawan pinaagi sa pagtukod ug halaran alang sa halad nga sinunog, alang sa halad nga trigo, o alang sa sakripisyos, gawas sa halaran ni Yahweh nga atong Dios nga anaa sa atubangan sa iyang tabernakulo." **30** Sa dihang nadungog ni Pinehas nga pari ug sa mga pangulo sa kawayhan, nga mao ang mga pangulo sa kawayhan sa Israel nga uban kaniya, ang mga pulong nga gisulit sa kawayhan ni Reuben, ni Gad, ug ni Manases, nga maayo kini sa ilang panan-aw. **31** Miilong si Pinehas nga anak ni Eleazar nga pari ngadto sa kawayhan ni Reuben, ni Gad, ug ni Manases. "Karong adlawan nasayod kami nga anaa si Yahweh sa atong taliwala, tungod kay wala ninyo gibuhat ang pagsalikway sa pagtuo batok kaniya. Karong giluwus ninyo ang kawayhan sa Israel gikan sa kamot ni Yahweh." **32** Unya si Pinehas nga anak ni Eleazar nga pari, ug ang mga pangulo mibalik gikan sa mga kaliwati ni Reuben ug kaliwati ni Gad, gikan sa yuta sa Gilead, balik ngadto sa yuta sa Canaan, ngadto sa kawayhan sa Israel, ug misulit ngadto kanila. **33** Ang ilang balita maayo sa panan-aw sa kawayhan sa Israel. Gidayeg sa kawayhan sa Israel ang Dios ug wala na magusulti mahitungod sa pagpakigubat sa mga kaliwati ni Reuben ug sa kaliwati ni Gad, aron sa pagguba sa yuta nga ilang nahimutangan. **34** Gingalaran sa mga kaliwati ni Reuben ug sa mga kaliwati ni Gad ang halaran ug "Saksi," kay miilong sila, "Mao kini ang saksi tali kanato nga si Yahweh mao ang Dios."

23 Ug human sa daghang mga adlaw, sa dihang gipapahulay na ni Yahweh ang Israel gikan sa tanang kaaway nga nagpalibot kanila, tigulang na kaayo si Josue. **2** Gipatawag ni Josue ang tanang Israelita—ang ilang mga katigulangan, ang ilang mga pangulo, ang ilang mga maghuhukom, ug ang ilang mga opisyal—ug miilong kanila. "Tigulang na kaayo ako. **3** Nakita ninyo ang tanang butang nga gibuhat ni Yahweh nga inyong Dios ngadto sa tanang kanasoran alang sa inyong kaayahan, kay si Yahweh nga inyong Dios ang nakig-away alang kaninyo. **4** Tan-awa! Gibahinbahin ko na kaninyo ang mga nasod nga nahibilin aron buntogon inong nga panulondon alang sa inyong mga tribu, uban sa tanang kanasoran nga ako nang gilaglag, gikan sa Jordan paingon sa Dakong Dagat sa Kasadpan. **5** Papahawaon sila ni Yahweh nga inyong Dios. Ipalihayo niya sila gikan kaninyo. Ilogen niya ang ilang yuta, ug panagyahan ninyo ang ilang yuta, sumala sa gisaad kaninyo ni Yahweh nga inyong Dios. **6** Busa pagmalig-on, aron inyong matipigan ug matuman ang taman nga gisulat sa libro sa baloob ni Moses, nga dili motipas sa tuu ni sa wala niini, **7** aron dili kamo makasagol niining mga nasod nga nahibilin uban kaninyo o molotok sa mga ngalan sa ilang mga dios, o manumpa pinaagi kanila, o magsimba o magyukbo kanila. **8** Hinuon, kinahanglan mokupot kamo kung Yahweh nga inyong Dios sama sa inyong gibuhat hangtod karong adlawan. **9** Kay gipapahawa ni Yahweh sa inyong atubangan ang dako ug kusang nga mga nasod. Apan alang kaninyo, walay makabarog sa inyong atubangan hangtod karong adlawan. **10** Bisan ang usa ka tawo taliwala sa inyong kadaghanon makahimo sa pagpadagan sa usa ka libo, kay si Yahweh nga inyong Dios, mao ang makig-away alang kaninyo, sumala sa iyang gisaad kaninyo. **11** Hatagi gayod ug pinasahi nga pagtagad, aron higugmaon ninyo si Yahweh nga inyong Dios. **12** Apan kung motalkod kamo ug mogunit sa mga nahibilin nga tawo niini nga mga nasod nga nagpabilin taliwala kaninyo, o kung makigiminyo kamo kanila, o kung makigtipon kamo kanila ug sila makig-uban kaninyo, **13** hibaloi nga si Yahweh nga inyong Dios dili na gayod mopapahawa niining mga nasora gikan kaninyo. Hinuon, mahimo silang bitik o lit-ag alang kaninyo, mga latos sa inyong mga likod ug mga tunok sa inyong mga mata, hangtod mamatay kamo niining maayo nga yuta nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo. **14** Ug karon moadto ako sa dalan sa tibuk kalibutan, ug nasayod kamo sa inyong bug-os nga mga kasingkasing ug mga kalag nga walay bisan usa ka pulong ang wala natiuon sa tanang maayong mga butang nga gisaad ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo. Miabot ang tanang butang alang kaninyo. Walay bisan usa niini ang napakyas. **15** Apan sama

nga matuman ang matag pulong nga gisaad ni Yahweh nga inyong Dios kaninyo, magdala usab si Yahweh kaninyo sa tanang daotang mga butang hangtod malaglag niya kamo gikan niining maayong yuta nga gihatag ni Yahweh nga inyong Dios diha kaninyo. **16** Himoon niya kini kung supakon ninyo ang kasabotan ni Yahweh nga inyong Dios, nga iyang gisugo nga tipigan. Kung moadto ug mosimba kamo sa laing mga dios ug moyukbo kanila, ang kasuko ni Yahweh mosilaob batok kaninyo, ug dali niya kamong wagtagon gikan sa maayong yuta nga iyang gihatag kaninyo."

24 Unya gitigom ni Josue ang tanang tribo sa Israel ngadto sa Siquem ug gipatawag ang tanang katigulangan sa Israel, ang ilang mga pangulo, ang ilang mga maghuhukom, ug ang ilang mga opisyal, ug unya gitugyan nila ang ilang mga kaugalingon atubangan sa Dios. **2** Miilong si Josue sa tanang kawayhan, "Mao kini ang giigong ni Yahweh, ang Dios sa Israel, "Nagpuyo ang inyong mga katigulangan kaniadto tabok sa Suba sa Eufrates—sira Tera, ang amahan ni Abraham ug ang amahan ni Nahor—ug una misimba sila laing mga dios. **3** Apan gikuha ko ang inyong amahan gikan sa tabok sa Eufrates ug gigiyahan siya ngadto sa yuta sa Canaan, ug gihatagan ko siya ug daghang mga kaliwati pinaagi sa iyang anak nga lalaki nga si Isaac. **4** Ug kung Isaac gihatag ko si Jacob ug si Esau. Gihatag ko kung Esau ang kabungtoran sa nasod sa Seir aron inyong angkonon, apan si Jacob ug ang iyang mga anak milugsong sa Ehipto. **5** Gipadala ko si Moises ug si Aaron, ug gisakit ko ang mga Ehiptohanon pinaagi sa mga hampak. Human niana, gipagawas ko kamo. **6** Gidala ko ang inyong mga katigulangan pagawas gikan sa Ehipto, ug miabot kamo sa dagat. Gigungok kamo sa mga Ehiptohanon nga gamit ang mga karwahe ug mga tawong nagkabayo hangtod sa Dagat sa Kabugangan. **7** Sa dihang mitawag ang inyong katigulangan kung Yahweh, gibutang niya ang kangitngit taliwala kaninyo ug sa mga Ehiptohanon. Gidala niya ang dagat aron mopaduol ug magtabon kanila. Nakita ninyo kung unsa ang akong gibuhat sa Ehipto. Unya miipuyo kamo sa kamingawan sa dagay nga panahon. **8** Gidala ko kamo sa yuta sa mga Amorihanon, nga nagpuyo sa pikas bahin sa Jordan. Nakig-away sila kaninyo, ug gihatag ko sila sa inyong kamot. Gipanag-iyahan ninyo ang ilang kayutaan, ug gilaglag ko sila sa inyong atubangan. **9** Unya si Balak nga anak nga lalaki ni Zipor, hari sa Moab, mitindog ug misulong sa Israel. Gipadala niya ug gipatawag si Balaam ang anak nga lalaki ni Beor, aron sa pagtunglo kaninyo. **10** Apan wala ako maminaw kung Balaam. Sa pagkatinuid, gipanalanginan niya kamo. Busa giluwus ko kamo gikan sa iyang kamot. **11** Mitabok kamo sa Jordan ug miabot sa Jerico. Nakig-away batok kaninyo ang mga pangulo sa Jerico, uban sa mga Amorihanon, sa mga Perizihanon, sa mga Canaanhon, sa mga Hitihanon, sa mga Girsashianon, sa mga Hibibahanon, ug sa mga Jebusahanon. Gihatagan ko kamo ug kadaogan batok kanila ug gitugyan ko sila ilalom sa inyong pagmando. **12** Gipadala ko ang tambubon sa inyong atubangan, nga maoy nagpapahawa kanila ug sa duha ka mga hari sa Amorihanon sa inyong atubangan. Wala kini nahitabo pinaagi sa inyong mga espada o sa inyong mga pana. **13** Gihatagan ko kamo ug yuta sa wala ninyo gihagoan ug mga siyudad nga wala ninyo gitukod, ug karon nagpuyo kamo niini. Mikaon kamo sa bunga sa kaparasan ug tanaman sa olibo nga wala ninyo gitanom." **14** Karon kahadloki si Yahweh ug simbaha siya uban sa tibuk pagkamaratong ug pagkamatinud-anon; isalikway ang mga dios nga gisimba sa inyong mga katigulangan tabok sa Eufrates, o mga dios sa Amorihanon, nga mao ang yuta nga inyong gipuy-an. Apan alang kanako ug sa akong panimalay, among simbahon si Yahweh." **15** Mitubag ang kawayhan ug miilong, "Dili gayod namo isalikway si Yahweh aron mag-alagad sa laing mga dios, **17** kay si Yahweh nga among Dios mao y nagdala kanamo ug sa among mga katigulangan pagawas gikan sa yuta sa Ehipto, gawas sa balay sa pagkaulipon, ug mibuhut niadtong mga dagkong timaan sa among panan-aw, ug nagbantay kanamo sa tanang mga nasod nga among giagian, ug taliwala sa tanang kanasoran nga among nalabyan. **18** Ug gipapahawa ni Yahweh ang tanang mga kawayhan sa among atubangan, ang mga Amorihanon nga nagpuyo niining yutaa. Busa simbahon usab namo si Yahweh, kay siya ang among Dios." **19** Apan miilong si Josue ngadto sa kawayhan, "Dili kamo makaalagad kung Yahweh, kay balaan siya nga Dios; abughoan siya nga Dios; dili niya pasayloon ang inyong mga kalapasan ug mga kasal-anan. **20** Kung isalikway ninyo si Yahweh ug

mosimba sa mga langyaw nga dios, matalikod siya ug maghimo ug daotan diha kaninyo. Laglagon niya kamo, human siya nagbuhat ug maayo diha kaninyo. **21** Apan miington ang katawhan kang Josue, "Dili, simbahon namo si Yahweh." **22** Unya miington si Josue sa katawhan, "Mga saksi kamo batok sa inyong mga kaugalingon nga inyong gipili alang sa inyong kaugalingon si Yahweh, aron mag-alagad kaniya." Miington sila, "Mga saksi kami." **23** "Karon isalikway ang mga langyaw nga dios nga anaa kaninyo, ug ihatag ang inyong mga kasingkasing kang Yahweh, nga Dios sa Israel." **24** Miington ang katawhan ngadto kang Josue, "Simbahon namo si Yahweh nga among Dios. Maminaw kami sa iyang tingog." **25** Naghimo si Josue ug kasabotan sa mga tawo niadtong adlawa. Nagbutang siya ug mga kasugoan ug mga balaod sa Siquem. **26** Gisulat ni Josue kining mga pulonga sa libro sa balaod sa Dios. Nagkuha siya ug dako nga bato ug gipahimutang kini didto ibabaw sa tugas nga kahoy nga tapad sa sagradong daptit ni Yahweh. **27** Miington si Josue sa tanang katawhan, "Timan-i, kini nga bato magpamatuod batok kanato. Nadungog niini ang tanang mga pulong nga gisulti ni Yahweh kanato. Busa mahimo kining saksi batok kanato, kung inyo man ugaling ilimod ang inyong Dios." **28** Busa gipapauli ni Josue ang katawhan, ang tagsatagsa ka tawo ngadto sa iyang panulondon. **29** Human niining mga butanga si Josue nga anak nga lalaki ni Nun, nga alagad ni Yahweh, namatay, sa 110 nga pangidaron. **30** Gilubong nila siya sulod sa utlanan sa iyang kaugalingong panulondon, sa Timnat Sera, nga atua sa kabungtoran sa Efraim, amiharan sa Bukid sa Gaas. **31** Gisimba sa Israel si Yahweh sa tanan nga mga adlaw sa kinabuhi ni Josue, ug sa tanang mga adlaw sa mga katigulangan nga nagsunod kang Josue, kadtong nakasinati sa tanang butang nga gibuhat ni Yahweh alang sa Israel. **32** Ang mga bukog ni Jose, nga gidala sa katawhan sa Israel pagawas sa Ehipto—gilubong nila sa Siquem, sa bahin sa yuta nga gipalit ni Jacob gikan sa mga anak nga lalaki ni Hamor, nga amahan ni Siquem. Gipalit niya kini sa 100 kabukog nga plata, ug nahimo kining panulondon sa mga kaliwat ni Jose. **33** Namatay usab si Eleazar nga anak nga lalaki ni Aaron. Gilubong nila siya sa Gibeon, ang siyudad ni Pinehas nga iyang anak nga lalaki, nga gihatag kaniya. Nahimutang kini sa kabungtoran sa Efraim.

Mga Maghuhukom

1 Human sa kamatayon ni Josue, nangutana kung Yahweh ang katawhan sa Israel, nga nag-ingon, "Kinsa man ang unang mosulong sa mga Canaanhon alang kanato, aron makiggibat batok kanila?" **2** Miungon si Yahweh, "Mosulong ang taga-Juda. Tan-awa, hatagan nako sila ug katungod niining yutaa." **3** Miungon ang katawhan sa Juda ngadto sa katawhan ni Simeon, nga ilang mga igsong nga lalaki, "Uban kanamo ngadto sa ginsakopan nga gigahin alang kanamo aron mag-uban kita sa pagpakiggubat batok sa mga Canaanhon. Ug mokuyog usab kami kaninyo ngadto sa ginsakopan nga gigahin alang kaninyo." Busa mikuyog kanila ang tribu ni Simeon. **4** Misulong ang katawhan ni Juda, ug gipadaog sila ni Yahweh batok sa mga Canaanhon ug sa mga Perizihanon. Gipatay nila ang 10,000 kanila didto sa Bezek. **5** Nakit-an nila si Adoni Bezek didto sa Bezek, ug nakiggubat sila batok kaniya ug gipildi ang mga Canaanhon ug ang mga Perizihanon. **6** Apán nakakaysa si Bezek, ug gigukod níla siya ug nadakpan, ug giputol níla ang iyang mga kumagko sa kamot ug til. **7** Miungon si Adoni Bezek, "Aduñay 70 ka mga hari, nga gipumatlan sa ilang mga kumagko sa kamot ug til, ang nagtigom sa ilang pagkaon ilalomi sa akong lamesa. Sama sa akong gibuhat, gibuhat usab sa Dios kanako." Gidala níla siya didto sa Jerusalem, ug didto namatay siya. **8** Nakiggubat ang katawhan ni Juda batok sa siyudad sa Jerusalem ug nakuha kini. Gisulong nila kini gamit ang tumoy sa espada ug gisunog nila ang siyudad. **9** Human niana, milugsong ang katawhan ni Juda aron sa pagpakig-away batok sa mga Canaanhon nga nagpuyo sa kabungtoran, didto sa Negev, ug sa tiilan sa mga bungtod sa kasadpan. **10** Gisulong ni Juda ang mga Canaanhon nga nagpuyo sa Hebron (ang ngalan sa Hebron kaniadto mao ang Kiriat Arba), ug napildi nila ang Shesai, Ahiman, ug Talmai. **11** Gikan didto gisulong sa katawhan sa Juda ang mga lumolupyo sa Debir (ang ngalan sa Debir kaniadto mao ang Kiriat Sefer). **12** Miungon si Caleb, "Ang si bisan kinsa nga mosulong sa Kiriat Sefer ug mokuhu niini, ihatag ko kaniya si Acsa, ang akong anak ngababaye, nga mahimong iyang asawa." **13** Si Otniel, ang anak ngalakli ni Kenaz (manghod ngalakli ni Caleb) nadakpan sa Debir, busa gihatag ni Caleb si Acsa kaniya, ang iyang anak ngababaye, aron mahimong niyang asawa. **14** Sa wala madugay miabot si Acsa ngadto kang Otniel, ug giaghat niya siya nga hangyoong ang iyang amahan nga hatagan siya ug uma. Sa pagkanaoq niya gikan sa iyang asno, gipangutana siya ni Caleb, "Unsa man ang akong mahimo alang kanimo?" **15** Miungon siya kaniya, "Hatagi ako ug panalangin. Sanglit gihatag mo man kanako ang yuta sa Negev, ihatag usab kanako ang mga tuboran sa tubig." Busa gihatag ni Caleb kaniya ang taas nga babin sa mga tuboran ug ang ubos nga babin sa mga tuboran. **16** Ang mga kaliwat sa ugangan ni Moises nga mga Kenhonan mitunggas gikan sa Siyudad sa Palmera uban ang katawhan sa Juda, ngadto sa kamingawan sa Juda, nga atua sa Negev, aron magpuyo uban ang katawhan sa Juda duol sa Arad. **17** Ug miurban ang katawhan ni Juda sa katawhan ni Simeon nga ilang kaigsoonan ug gisulong ang mga Canaanhon nga nagpuyo sa Zefat ug giguba gayod kini. Gingangan ang siyudad ug Horma. **18** Gisakop usab sa katawhan ni Juda ang Gaza ug ang yuta nga nagpalibot niini, ang Askelon ug ang yuta nga nagpalibot niini, ang Ekron ug ang yuta nga nagpalibot niini. **19** Giubanan ni Yahweh ang katawhan ni Juda ug gipanag-iyahan nila ang kabungtoran, apan dili nila mapapahawa ang mga lumolupyo sa mga patag tungod kay aduna silay puthaw nga mga karwahe. **20** Gihatag ang Hebron ngadto kung Caleb (sama sa giuong ni Moises), ug gipapahawa niya gikan didto ang tulo ka mga anak ngalakli ni Anak. **21** Apán wala papahawaan sa katawhan ni Benjamin ang mga Jebusihanon nga nagpuyo sa Jerusalem. Busa nagpuyo ang mga Jebusihanon sa Jerusalem uban ang katawhan ni Benjamin hangtod karong adlawa. **22** Nangandam ang balay ni Jose sa pagsulong sa Betel, ug nag-uban kanila si Yahweh. **23** Nagpadaol sila ug kalakal-an aron sa pagpaniid sa Betel (ang siyudad nga gingangan kaniadto ug Luz). **24** Nakita sa mga tigpaniid ang usa ka tawo nga miawgas gikan sa siyudad, ug miungon sila kaniya, "Ipakita kanamo, palihog, unsaon pagsulod ngadto sa siyudad, ug magbinuotan kami kanimo." **25** Gipakita niya kaniila ang dalan paigon sa siyudad. Ug gisulong níla ang siyudad gamit ang tumoy sa espada, apan gitugotan nila nga makaikyas ang tawo ug ang tanan niyang pamilya. **26** Ug miadto ang tawo sa yuta sa mga Hithanon ug nagtukod ug siyudad ug gingangan kini ug Luz, nga maoy ngalan niini hangtod karon. **27** Wala gipapahawa sa katawhan ni Manases

ang katawhan nga nagpuyo sa mga siyudad sa Bet Shan ug sa mga baryo niini, o ang Taanac ug ang mga baryo niini, o kadtong nagpuyo sa Dor ug sa mga baryo niini, o kadtong nagpuyo sa Ibleam ug sa mga baryo niini, o kadtong nagpuyo sa Megido ug sa mga baryo niini, tungod kay ang mga Canaanhon buot gayod nga mopuyo niana nga yuta. **28** Sa dihang lig-on na ang Israel, gipugos nila ang mga Canaanhon nga mag-alagad kanila inubanan sa hilabihan nga paghago, apan wala níla sila papahawaan sa hingpit. **29** Wala gipapahawa ni Efraim ang mga Canaanhon nga nagpuyo sa Gezer, busa nagpadayon ang mga Canaanhon sa pagpuyo sa Gezer uban kanila. **30** Wala papahawaan ni Zebulon ang katawhan nga nagpuyo sa Kitron, o ang katawhan nga nagpuyo sa Nahalol, busa nagpadayon ang mga Canaanhon sa pagpuyo uban kanila, apan gipugos ni Zebulon ang mga Canaanhon sa pag-alagad kanila inubanan sa hilabihan nga paghago. **31** Wala papahawaan ni Asher ang katawhan nga nagpuyo sa Aco, o ang katawhan nga nagpuyo sa Sidon, o kadtong nagpuyo sa Alab, Azcib, Helba, Afek, o Rehob. **32** Busa nagpuyo ang tribu ni Asher uban sa mga Canaanhon (kadtong nagpuyo sa yuta), tungod kay wala níla sila gipapahawa. **33** Wala gipapahawa sa tribu ni Neftali kadtong nagpuyo sa Bet Shemes, o kadtong nagpuyo sa Bet Anat. Busa nagpuyo ang tribu ni Neftali uban sa mga Canaanhon (ang katawhan nga nagpuyo niana nga yuta). Bisan pa niana, ang mga lumolupyo sa Bet Shemes ug Bet Anat gipugos sa hilabihan nga paghago alang kang Neftali. **34** Gipugos sa mga Amorihanon ang tribu ni Dan sa pagpuyo sa Kabungtoran, ug wala sila gitugotan sa paglugsong ngadto sa patag. **35** Busa nagpuyo ang tribu ni Amorihanon didto sa Bukid sa Heres, sa Ayalon, ug sa Shaalbim, apan ang kakusgan sa kasundalohan sa balay ni Jose ang nagbuntog kanila, ug gipugos sila sa pag-alagad kanila inubanan sa hilabihan nga paghago. **36** Ang utlanan sa Amorihanon miabot gikan sa bungtod sa Akrabim didto sa Sela hangtod didto sa kabungtoran.

2 Mitungas ang manulonda ni Yahweh gikan sa Gilgal paingon sa Bokim, ug miungon, "Gidala ko kamo gikan sa Ehipto, ug gidala ko kamo ngadto sa yuta nga akong gisaad nga ihatag sa inyong mga amahan. Miungon ako, 'Dili ko gayod pakyason ang akong kasabotan alang kaninyo.' **2** Kinahanglan dili kamo magbuhat ug kasabotan niadtong nagpuyo niini nga yuta. Kinahanglan gub-on ninyo ang ilang mga halaran." Apan wala kamo naminaw sa akong tingog. Unsa man kining inyong gibuhat? **3** Busa mosulit ako karon, "Dili nako papahawaon ang mga Canaanhon gikan kaninyo, apan mahimo silang mga tunok sa inyong mga kiliran, ug ang ilang mga dios mahimong lit-ag alang kaninyo." **4** Sa dihang nagsulti ang manulonda ni Yahweh niini nga mga pulong ngadto sa tanang katawhan sa Israel, misinggit ang katawhan ug nanghilak. **5** Gingangan nila ang dapit ug Bokim. Naghalad sila didto ug mga halad ngadto kung Yahweh. **6** Karon sa dihang gipadala ni Josue ang katawhan, ang matag-usa sa katawhan sa Israel miadto sa mga dapit nga gigahin kanila, aron sa pagpanag-iyá sa ilang yuta. **7** Nag-alagad ang katawhan kung Yahweh sa panahon nga buhi pa si Josue ug ang mga kadagkoan nga mas dugay nga nabuhit kay kaniya, kadtong nakakita sa tanang bantogang mga binuhitan ni Yahweh nga iyang nabuhit alang sa Israel. **8** Si Josue nga anak ngalakli ni Nun ang sulugoon ni Yahweh, namatay sa pangidiron ng 110. **9** Gilubong nila siya sa utlanan sa yuta nga gigahin kaniya didto sa Timnat Heres, sa kabungtoran sa Efraim, sa kasadpang bahin sa Bukid sa Gaas. **10** Ang tanan nga kiliwatan nagkatigom usab ngadto sa ilang mga amahan, nga nagpawasgas kanila sa yuta sa Ehipto. Misundil sila sa ilang mga dios, ang mga dios gayod sa mga katawhan nga nakalibot kanila, ug miyuko sila kanila. Gihatag nila si Yahweh aron nga masuko tungod kay **13** naghahilayos sila gikan kung Yahweh ug gisimba si Baal ug ang Astarot. **14** Misilaob ang kapungot ni Yahweh batok sa Israel, ug gitugyan niya sila ngadto sa mga kawatan nga nangawat sa ilang mga gipanag-iyahan gikan kanila. Gibaliga niya sila ingon nga mga ulipon nga dinakpan pinaagi sa kusog sa ilang mga kaaway nga nakalibot kanila, busa dili sa sila makahimo sa pagpanalipod sa ilang mga kaugalingon batok sa ilang mga kaaway. **15** Bisan asa makig-away ang Israel, ang mga kamot ni Yahweh nakigbatok kanila aron sa pagpukan kanila, sama sa iyang gipanumpa ngadto kanila. Ug nahiagom sila sa makalilisang nga pag-antos. **16** Unya nagtuboy si Yahweh ug mga maghuhukom, nga nagluwas kanila gikan sa kamot niadtong nagkawat

sa ilang mga gipanag-iyahan. **17** Apan wala sila naminaw sa ilang mga maghuhukom. Dili sila matinud-anon kung Yahweh ug gihatag ang ilang mga kaugalingon sama sa mga babaye nga nagbaligya ug dungog ngadto sa laing mga dios ug gisimba kini. Sa wala madugay gisalikway nila ang pamaagi sa pagkinabuhi sa ilang mga amahan—kadtong nagtuman sa kasugoan ni Yahweh—ng wala usab nila buhat. **18** Sa dihang nagtuboy si Yahweh ug mga maghuhukom alang kanila, gitabangan ni Yahweh ang mga maghuhukom ug giluwus sila gikan sa kamot sa ilang mga kaaway sa tanang mga adlaw nga buhi pa ang maghuhukom. Naluoy si Yahweh kanila samtang nag-antos sila tungod niadtong nagbiaybiay ug nagpasakit kanila. **19** Apan sa dihang namatay ang maghuhukom, mipalayo sila ug nagbuhat sa mga butang nga mas labihan pa kadaotan kaysa nabuhat sa ilang mga amahan. Mosund sila sa laing mga dios aron sa pag-alagad ug pagsimba kanila. Nagdumili sila sa pag-undang sa bisan unsang daotan nilang mga binuhatan o sa ilang daotang mga paagi. **20** Misilaob ang kapungot ni Yahweh batok sa Israel; miuong siya, "Tungod kay giguba man niini nga nasod ang kasabotan nga akong gitagana alang sa ilang mga amahan—tungod kay wala man sila naminaw sa akong tingog— **21** gikan karon, dili na nako papahawaon gikan kanila ang bisan unsang mga nasod nga gibilin ni Josue sa dihang namatay siya. **22** Buhaton ko kini aron sulayan ang Israel, kung magpadayon ba sila o dili sa dalan ni Yahweh ug maglakaw niini, sama sa pagtigip sa ilang mga amahan niini." **23** Mao nga gibiyana ni Yahweh kadtong nasod ug wala dayon sila papahawaan ug gihatag sila ngadto sa kamot ni Josue.

3 Karon gibilin ni Yahweh kini nga mga nasod aron sa pagsulay sa Israel, ang matag usa sa Israel nga wala nakasinati sa bisan unsa nga pakigugbat sa Canaan. **2** (Gibuhit niya kini aron tudioan ug pakigugbat ang bag-ong kalinwan sa mga Israelite nga wala pa nasayod niini kaniadtio.) **3** Mao kini ang mga nasod: ang lima ka mga hari nga mga Filistihanon, ang tanan nga mga Canaanhon, ang mga Sidonhon, ug ang mga Hibihanong na nagpuyo sa kabukiran sa Lebanon, gikan sa Bukid sa Baal Hermon ngadto sa Hamat Pas. **4** Kini nga mga nasod gibilin ingon nga paagi ni Yahweh sa pagsulay sa Israel, aron mapamatud-an kung motuman ba sila sa mga mando nga iyang gihatag sa ilang mga katigulangan pinaagi kung Moises. **5** Busa nagpuyo ang katawhan sa Israel uban sa mga Canaanhon, sa mga Hitihanon, sa mga Amorihanon, sa mga Perizihanon, sa mga Hibihanong, ug sa mga Jebusihanon. **6** Gikuha ang ilang mga anak nga babaye aron mahimong ilang mga asawa, ug ang ilang kaugalingon ngiha nga anak nga babaye gihatag ngadto sa ilang mga anak nga lalaki, ug ilang ginalagaran ang ilang mga dios. **7** Ang katawhan sa Israel nagbuhat ug daotan sa panan-aw ni Yahweh ug gikalimtan si Yahweh nga ilang Dios. Gisimba nila ang mga Baal ug ang mga Ashera. **8** Busa, ang kasuko ni Yahweh misilaob batok sa Israel, ug gibigalya niya sila ngadto sa kamot ni Kushan Rishataim nga hari sa Aram Naharaim. Nag-alagad ang katawhan sa Israel kung Kushan Rishataim sulod sa wala ka tuig. **9** Sa dihang nagpakitabang ang katawhan sa Israel kung Yahweh, nagpadala si Yahweh ug usa ka tawo nga motabang sa katawhan sa Israel, ug moluwus kanila: Si Otniel ang anak nga lalaki ni Kenaz (manghod ni Caleb). **10** Gigamhan siya sa Espiritu ni Yahweh, ug gihukmahan niya ang Israel ug milakaw siya aron sa pagpakkigugbat. Gihatagan siya ni Yahweh ug kadaogan batok kung Kushan Rishataim nga hari sa Aram. Gibuntog sa kamot ni Otniel si Kushan Rishataim. **11** Nakabaton ang yuta ug kalinaw sulod sa 40 ka tuig. Unya namatay si Otniel nga anak nga lalaki ni Kenaz. **12** Human niana, nagbuhat na usab ang mga Israelite ug daotan sa panan-aw ni Yahweh, ug gihatagan ni Yahweh si Eglon ang hari sa Moab ug kusog aron sa pagbuntog sa mga Israelite. **13** Nakighiusa si Eglon sa mga Amorhon ug sa mga Amalekhanon ug milakaw sila ug gipidi ang Israel, ug gipanag-iyahan nila ang Siyudad sa mga Palmera. **14** Nag-alagad ang katawhan sa Israel kung Eglon nga hari sa Moab sulod sa 18 ka tuig. **15** Sa dihang nagpakitabang ang mga Israelite kung Yahweh, nagpadala na usab si Yahweh ug usa ka tawo nga motabang kanila, si Ehud nga anak nga lalaki ni Gera, gikan sa tribu ni Benjamin, usa ka walhon nga tawo. Gipadala siya sa katawhan sa Israel, uban ang ilang buhis, ngadto kung Eglon nga hari sa Moab. **16** Nagbuhat si Ehud ug espada nga adunay duha ka sulab, usa ka cubit ang katás-on; gihigot niya kini ilalom sa iyang bisti sa iyang tuong paa. **17** Gihatag niya ang buhis ngadto kung Haring Eglon sa Moab. (Karon si Eglon tambok kaayo nga tawo.) **18** Human gihatag ni Ehud ang buhis, mibya siya uban niadtong ngadala niini. **19** Apan,

sa dihang nakaabot na si Ehud sa dapit diin gibuhat ang kinulit nga mga hulagway duol sa Gilgal, mitalikod siya ug mibalik, ug miuong siya, "Aduna akoy tinago nga mensahe alang kanimo, aikong hari." Miuong si Eglon, "Paghilom!" Busa ang tanan niadtong nag-alagad kaniya mibya sa lawak. **20** Miduol si Ehud kaniya. Naglingkod ang hari, nag-inusara sa bugnaw sa taas nga dapit sa lawak. Miuong si Ehud, "Aduna akoy mensahe nga gikan sa Dios alang kanimo." Mitindog ang hari sa iyang lingkoran. **21** Gikabot ni Ehud ang espada gamit ang iyang wala nga kamot ug gikuha ang espada gikan sa iyang tuo nga paa, ug gidunggab niya ang hari. **22** Ug ang pul-an sa espada nadasok kaniya human sa sulab sa espada, ang tumoy milapos sa yang likod, ug ang tambok mitabon sa espada, ug wala na hulbota ni Ehud ang espada gikan sa iyang lawas. **23** Unya migawas si Ehud sa portiko ug gisirado ang mga pultahan sa taas nga babin sa lawak nga anaa sa iyang likod ug gikandado kini. **24** Human nakalakaw si Ehud, miabot ang sulugoon sa hari; nakita nila nga ang mga pultahan sa ibabaw nga babin sa lawak sirado, busa naghunahuna sila. "Sigurado nga iyang gihupay ang iyang kaugalingon sa kabugnaw sa ibabaw nga lawak." **25** Nag-anam sila ug kabakala handog gibati na nila nga napasagadon sa nila ang ilang trabaho sa dihang wala pa gihapon abili sa hari ang mga pultahan sa ibabawng babin sa lawak. Busa ilang gikuha ang yabi ug iling gibalihin, ug didto naghigda ang ilang agalon, natumba sa salog, ug patay na. **26** Samtang naghulat ang mga sulugoon, nalibog kung unsa ang ilang buhaton, nakaikyas na si Ehud ug nakaagi na sa dapit diin adunay kinulit nga mga hulagway sa mga dios, ug nakaikyas siya ngadto sa Seira. **27** Sa dihang nakaabot na siya, gihupay niya ang trumpeta didto sa kabungtoran sa Efraim. Unya nanglugsong ang katawhan sa Israel uban kaniya gikan sa kabungtoran, ug siya ang nanguna kanila. **28** Miuong siya kanila, "Sunod kanako, kay buntogon ni Yahweh ang inyong mga kaaway, ang mga Moabihanon." Misunod sila kaniya ug ilang gikuha ang labanganan sa Jordan ngiha tabok gikan sa mga Moabihanon, ug walay bisan usa nga ilang gitugotan nga makatabok sa suba. **29** Niadtong panahona nakapatay sila ug 10, 000 ka mga tawo sa Moab, ug ang tanan kusgan ug may katakos nga kalalakin-an. Walay usa nga nakaikyas. **30** Busa niadtong adlawa si Moab napildi pinaagi sa kusog sa Israel. Ug napakahulay ang yuta sulod sa 80 ka tuig. **31** Human kung Ehud ang sunod nga maghuhukom mao si Shamgar ang anak nga lalaki ni Anat nga nakapatay ug 600 ka mga Filistihanong pinaagi sa sungkod nga gigamit aron pagtusok sa mga baka. Giluwus usab niya ang Israel gikan sa kakuyaw.

4 Human namatay si Ehud, nagbuhat na usab ug daotan ang katawhan sa Israel diha sa panan-aw ni Yahweh. **2** Gibaligya sila ni Yahweh sa kamot ni Jabin ang hari sa Canaan nga naghari sa Hazor. Ang pangulo sa iyang kasundalohan gingilan ug Sisera, ug nagpuyo siya sa Haroset sa mga Gentil. **3** Nagpakitabang ang katawhan sa Israel kung Yahweh, tungod si Sisera adunay 900 ka puthaw nga mga karwahe ug gidaogaod niya pag-ayo ang katawhan sa Israel sulod sa 20 ka tuig. **4** Karon si Debora, usa ka babaye nga propeta (asawa ni Lapidot), mao ang pangulong maghuhukom niadtong panahona. **5** Nagalangkod siya ilalom sa palmera ni Debora taliwala sa Rama ug Betel didto sa bungtod sa lungsod sa Efraim, ug miabot ang katawhan sa Israel kaniya aron paghusay sa ilang mga panaglalis. **6** Gipaadtan niya si Barak ang anak nga lalaki ni Abinoam gikan sa Kedes sa Neftali. Miuong siya kaniya, "Si Yahweh, ang Dios sa Israel, nagmando kanimo, 'Adto sa Buktid sa Tabor, ug ubana ang 10, 000 ka lalakin-an gikan sa Neftali ug Zebulun. **7** Dad-on ko si Sisera, ang pangulo sa kasundalohan ni Jabin, aron pagtagbagi kanimo duol sa suba sa Kishon, uban ang iyang mga karwahe ug kasundalohan, ug magmadaogon ka batok kaniya. **8** Miuong si Barak kaniya, "Kung mouban ka kanako, moadto ako, apau kung dili ka mouban kanako, dili ako moadto." **9** Miuong siya, "Mouban ako kanimo. Apan, ang dalan nga imong pagaaadtan diili magdalid kanimo sa imong kadungganan, kay ibaligya ni Yahweh si Sisera ngadto sa kamot sa usa ka babaye." Unya mitindog si Debora ug miurban kung Barak ngadto sa Kedes. **10** Gitawag ni Barak ang mga katawhan sa Zebulun ug Neftali aron magtigom sa Kedes. Misunod kaniya ang 10, 000 ka mga tawo, ug miurban usab si Debora kaniya. **11** Karon si Heber (nga Kenhanon) naglain siyang kaugalingon gikan sa mga Kenhanon— sila ang mga kaliwat ni Hobab (ugangan ni Moises)—gitoada niya ang iyang tolda sa nahimutangan sa tugas nga kahoy diha sa Zaananim duol sa Kedes. **12** Sa dihang giingnan nila si Sisera nga mitungas si Barak ang anak nga lalaki ni Abinoam sa Buktid sa Tabor, **13** gitawag ni Sisera ang iyang tanang karwahe, 900 ka mga puthaw nga karwahe, ug ang tanang

kasundalohan nga uban kaniya, gikan sa Haroset sa mga Gentil ngadto sa Suba sa Kishon. **14** Miingon si Debora kung Barak, "Lakaw! Kay mao na kini ang adlaw nga padag-on ka ni Yahweh batok kung Sisera. Dili ba si Yahweh man ang mag-una kanimo?" Busa milugsong si Barak gikan sa Bukid sa Tabor uban ang 10, 000 ka mga tawo nga misunod kaniya. **15** Gilibog ni Yahweh ang kasundalohan ni Sisera, ang tanan niyang mga karweha ug tanan niyang kasundalohan. Gisulog sila sa katawhan ni Barak ug minaog si Sisera sa iyang karweha ug midagan. **16** Apan gikugod ni Barak ang mga karweha ug ang kasundalohan ditto sa Haroset sa mga Gentil, ug ang kinatibuk-ang kasundalohan ni Sisera nangamatay pinaagi sa espada, ug walay bisan usa ka tawo nga nabuhi. **17** Apan miikyas si Sisera padulong sa tolda ni Jael, ang asawa ni Heber nga Kenhanon, kaya adunay kalinaw taliwala kung haring Jabin sa Hazor, ug ang balay ni Heber nga Kenhanon. **18** Migawas si Jael aron pagsugat kay Sisera ug miingon kaniya, "Sulod dinihi, akong agalon; hapit una kanako ug ayaw kahadlok." Busa mihabit siya kaniya, "Palihog paimma ako ug diuyatuy ug tubig kay giuhaw ako pag-ayo." Giabihan niya ang panit nga sudlanan sa gatas ug giipainom siya, ug gihabolani niya siya pagbalik. **20** Miingon siya kaniya, "Pagbarog diha sa pultahan sa tolda. Kung adunay moabot nga tawo ug mangutana kanimo nga, 'Aduna bay tawo dinihi?', ingna nga 'Wala'." **21** Unya si Jael (ang asawa ni Heber) nagkuha sa ugsok sa tolda ug martilyo ug sa hilom miadt siya kung Sisera, kay nahinakon siya pag-ayo, ug iyang gimplarto ang ugsok sa tolda ngadto sa kilid sa iyang ulo ug midulot kini kaniya ug milapos ngadto sa yuta. Ug namatay siya. **22** Samtang naggukod si Barak kung Sisera, misugat si Jael kaniya ug miingon kaniya, "Anhi dinihi, ipakita ko kanimo ang tawo nga imong gipangtika." Busa misulod siya uban kaniya, ug diito nagbuy-od si Sisera nga patay na, nga nagatrap ang ugsok sa tolda sa kilid sa iyang ulo. **23** Busa niadtong adlawna napildi sa Dios si Jabin, ang hari sa Canaan, atubangan sa katawhan sa Israel. **24** Ang gahom sa katawhan sa Israel nag-anam pa gayod ug kakusog batok kung Jabin nga hari sa Canaan, hangtod nga napildi niila siya.

5 Niadtong adlawa si Debora ug si Barak nga anak nga lalaki ni Abinoam miawit niini nga awit: **2** "Sa dihang ang mga pangulo nag-una sa Israel, sa dihang ang mga tawo kinabubot-onc naghalad sa ilang kaugalingon alang sa gubat—gihatay namo si Yahweh! **3** Paminaw, kamong mga haril Pagmatnong, kamong mga pangulo! Ako, moawit ako ngadto kung Yahweh, moawit ako ug mga pagdayeg ngadto kung Yahweh, ang Dios sa Israel. **4** Yahweh, sa dihang migawas ka gikan sa Seir, sa dihang nagalakaw ka gikan sa Edom, nauyog ang yuta, ug ang kalangitan mikurog usab; ug ang kapanganoran usab mibugo ug tubig. **5** Milino ang kabukiran sa atubangan ni Yahweh; bisan ang Bukid sa Sinai milino sa atubangan ni Yahweh, ang Dios sa Israel. **6** Sa mga adlaw ni Shamgar (anak nga lalaki ni Anat), sa mga adlaw ni Jael, wala na gigamit ang mga dagkong dalan, ug kadtong mga naglakaw gigamit lamang ang mga gagmay nga mga agianan. **7** Adunay pipila ka mga manggugubat sa Israel, hangtod nga ako, si Debora, nangulo sa pagmando—usa ka inahan ang nangulo sa pagmando sa Israel! **8** Sa dihang napili sila ug bag-onc mga dios, adunay panag-away sa mga ganghaan sa siyudad ug walay mga taming o mga bangkaw nga nakita taliwala sa 40, 000 sa Israel. **9** Ang akong kasingkasing atua sa mga pangulo sa Israel, uban sa mga tawo nga malipayon ug kinabubot-onc nga naghalad sa ilang mga kaugalingon—nagadayeg kamni kung Yahweh alang kanila! **10** Hununaaaa kini—kamo nga nagsakay sa puti nga mga asno nga naglingkod sa panapton nga gihimong hamilo, ug kamo nga nagalakaw sa dalan. **11** Paminawa ang mga tingog niadtong nag-awit diha sa katubigan nga mga dapit. Didto magasugid sila pag-usab sa mga matarong nga mga buhat ni Yahweh, ug sa mga matarong nga buhat sa iyang mga manggugubat sa Israel. Unya ang katawhan ni Yahweh milugsong ditto sa mga ganghaan sa siyudad. **12** Pagmata, pagmata, Debora! Pagmata, pagmata, pag-awit ug usa ka awit! Bangon, Barak, ug daka ang imong mga binilanggo, ikaw nga anak nga lalaki ni Abinoam. **13** Unya mikanaog ang mga nahibilin ngadto sa mga dungganon; mikanaog ang katawhan ni Yahweh paingon kanako uban sa mga manggugubat. **14** Gikan sila sa Efraim, nga ang gamot gikan kung Amalek; misunod kaninyo ang katawhan ni Benjamin. Nanao ang mga pangulo sa kasundalohan gikan sa Makir, ug kadtong nagdala ug sungkod sa opisyales nga gikan sa Zebulon. **15** Ug ang akong mga prinsipe sa Isacar uban kung Debora; ug si Isacar uban ni Barak nga nagdali sa pagsunod kaniya ngadto sa walug ilalom sa iyang pagmando. Adunay dakong pagpangita sa kasingkasing taliwala sa mga

banay ni Reuben. **16** Nganong naglingkod man kamo taliwala sa mga dapit daobanan, nga naminaw sa mga magbalantay nga nagtugtug sa ilang mga plawta alang sa ilang mga panon? Adunay dakong pagpangita sa kasingkasing alang sa mga banay ni Reuben. **17** Nagpabilin si Gilead sa pikas bahin sa Jordan; ug si Dan, nganong naglatagaw man siya sakay sa mga barko? Nagpabilin si Asher sa baybayon ug napugyo duol sa iyang mga dungsanoan. **18** Ang Zebulon mao ang tribo nga magtahan sa ilang mga kinabuhi hangtod sa kamatayon, ug ang Neftali, usab, didto sa dapit sa gubat. **19** Miabot ang mga hari, nakig-away sila; nakig-away ang mga hari sa Canaan didto sa Taanak sa katubigan sa Megido. Apan wala silay gikuha nga plata ingon nga inilog. **20** Nakig-away ang mga bituon gikan sa langit, nakig-away sila batok kung Sisera gikan sa ilang mga agianan latas sa kalangitan. **21** Gibandal sila sa suba sa Kishon, kadtong karaan nga suba, ang suba sa Kishon. Lakaw akong kalag, pagmalig-on! **22** Unya ang tingog sa tunob sa mga kabayo nga naglagapak—nagdagan, ang pagdagan sa iyang mga kinakusgan nga mga kabayo. **23** Tungloha ang Meroz! miingon ang manulonda ni Yahweh. "Tungloha gayod ang mga lumolupo niini! —tungod kay wala sila miabot aron sa pagtabang kung Yahweh— aron sa pagtabang kung Yahweh sa pagpakkigubat batok sa mga kusgan nga mga manggugubat." **24** Bulahan si Jael labaw pa kaysa tanang kababayen-an, si Jael (ang asawa ni Heber nga Kenhanon), mas bulahan siya kaysa tanang kababayen-an nga napugyo sa mga tolda. **25** Nangayo ang tawo ug tubig, ug gihatagan niya kini ug gatas; gidad-an niya kini ug mantikilya ng aña sa plato nga haom alang sa mga prinsipe. **26** Gibutang niya ang iyang kamot sa ugsok sa tolda, ug iyang tuo ng a kamot ngadto sa martilyo sa magbubuhat; gamit ang martilyo iyang gipatay si Sisera, iyang giugmok ang ulo niini. Iyang giugmok ang bagulbagol niini sa dihang iya kining gitusok sa kilid sa iyang ulo. **27** Nakuyapan siya taliwala sa iyang mga til, natumba siya ug nagbuy-od siya ditto. Nawad-an siyag umoy taliwala sa iyang mga til. Ang dapit diin siya natumba maon ang dapit diin siya gipatay nga walay kaluoy. **28** Gikan sa bintana naglantaw siya—naglantaw ang inahan ni Sisera sa renehasan nga bintana ug mitawag siya nga naguol, 'Nganong dugay man nag-abot ang iyang karweha? Nganong nalangan man ang mga tunob sa mga kabayo nga maoy nagbira sa iyang mga karweha?' **29** Mitubag ang iyang maalamon nga mga prinsesa, ug mihatag siya sa samang tubag sa iyang kaugalingon: **30** "Wala ba nila makaplagi ug mabahinbahin ang inilog? — Usa ka tagoangkan, duha ka tagoangkan alang sa matag tawo; ang inilog nga tinina nga bisti alang kung Sisera, ang inilog nga tinina nga bisti nga binordahan, duha kabuok nga tinina nga bisti nga binordahan alang sa mga liog niadtong nangilog?" **31** Hinaota nga pagalaglagon ang tanan nimong mga kaaway, Yahweh! Apan ang imong mga higala sama sa adlaw sa dihang mosubang kini sa iyang kusog." Ug ang yuta nakabaton ug kalinaw sulod sa 40 ka tuig.

6 Gihimo sa katawhan sa Israel ang daotan diha sa atubangan ni Yahweh, ug gihatag niya sila ngadto sa kamot sa Midian sulod sa pito ka mga tuig. **2** Ang gahom sa Midian nagdaogaod sa Israel. Tungod sa Midian, naghimo ug mga silonganang ang katawhan sa Israel alang sa ilang kaugalingon ditto sa mga lungib sa kabungtoran, mga langob, ug sa mga lig-onc patukoranon. **3** Nahitabo kini sa bisan unsang taknaa nga magtanom ang mga Israelita, ang mga Midianon, mga Amalekhanon ug ang katawhan gikan sa sidlakan mosulong sa mga Israelita. **4** Magkampo ang ilang kasundalohan ditto sa yuta ug daotan ang mga tamom, hangtod sa Gaza. Wala silay ibilin nga pagkaon sa Israel, ug walay mga karnero, ni mga baka o mga asno. **5** Sa dihang moabot sila ug ang ilang mga binuhi ug mga tolda, sama sila sa napanganon nga mga dulon, ug dili gugod maihapp ang katawhan niini o bisan pa ang ilang mga kamelyo. Gisulog nila ang yuta aron sa paglaglag niini. **6** Gihasol pag-ayo sa Midian ang mga Israelita hangtod nga ang katawhan sa Israel napakitabang na kung Yahweh. **7** Sa dihang nanawag kung Yahweh ang katawhan sa Israel tungod sa Midian, **8** napadala si Yahweh ug propeta ngadto sa katawhan sa Israel. Miingon ang propeta kanila, "Mao kini ang giingon ni Yahweh, ang Dios sa Israel: 'Gidala ko kamo gikan sa Ehipto; gipagawas ko kamo gikan sa balay sa pagkaulipon. **9** Giluwas ko kamo gikan sa kamot sa mga Ehiptohanon, ug sa kamot sa tanang nagdaogaod kaninyo. Gipalayo ko sila gikan kaninyo, ug gihatag ko kaninyo ang ilang yuta. **10** Miingon ako kaninyo, 'Ako si Yahweh nga inyong Dios; gimplando ko kamo nga dili mosimba sa mga dios sa Amorihanon, sa yuta nga inyong gipuy-an.' Apan wala kamo mituman sa akong tingog." **11** Karon miabot ang manulonda ni

Yahweh ug milingkod ilalom sa tugas nga kahoy sa Ofra, nga gipanag-iyahan ni Joas (ang Abiezeranhon), samtang si Gideon, anak nga lalaki ni Joas, naglain sa trigo pinaagi sa paghahapak niini ngadto sa salog, diha sa pug-anan sa ubas—aron sa pagtago niini gikan sa mga Midianhon. **12** Mitungha ang manulonda ni Yahweh ug miuong kaniya, “Nag-uban si Yahweh kanimo, kusgan ka nga manggugubat!” **13** Miington si Gideon kaniya, “O, akong agalon, kung si Yahweh uban kanamo, nganong nahitabo man kining tanan kanamo? Asa naman kadtong tanan nga kahibulongan mga buhat nga giingon kanamo sa among mga amahan, sa dihang miington sila, ‘Wala ba kita gidala ni Yahweh gikan sa Ehipto?’ Apan karon gisalikway kami ni Yahweh ug gihatag kami sa kamot sa Midian.” **14** Mitan-aw si Yahweh kaniya ug miuong, “Gamita ang kusog nga anaa nang daan diha kanimo. Luwasa ng Israel gikan sa kamot sa Midian. Wala ka bo gihapadala?” **15** Miington si Gideon kaniya, “Palihog, Gino, unsaon ko man pagluwas ang Israel? Tan-awa, ang akong pamilya maoy labing huyang sa Manases, ug ako ang labing ubos sa panimalay sa akong amahan.” **16** Miington si Yahweh kaniya, “Mag-uban ako kanimo, ug pildihon mo ang tibuk kasundalohan Midianhon isip usa ka tawo.” **17** Miington si Gideon kaniya, “Kung nahimutok ka kanako, hatagi ako ug timalihan nga ikaw mao ang nakig-istorya kanako.” **18** Palihog, ayaw paghawa dimhi, hangtod nga moabot ako kanimo ug magdala sa akong gasa ug andamon kini sa imong atubangan.” Miington si Yahweh, “Hulaton ko ikaw hangtod nga mobalik ka.” **19** Milakaw si Gideon ug nag-andam ug nating kanding ug gikan sa usa ka efa sa harina nagbuhat siya ug tinapay nga walay patubo. Gibutang niya ang karne sa sudlanan, ug gibutang niya ang sabaw sa kolon ug gidala kini kaniya ilalom sa tugas nga kahoy, ug gihalad kini. **20** Miington ang manulonda sa Dios kaniya, “Kuhaaa ang karne ug ang tinapay nga walay patubo ug ibutang kini niining bato, ug ibubo ang sabaw ibabaw niini.” Ug gibuhat kini ni Gideon. **21** Unya ang manulonda ni Yahweh mikab-ot sa tumoy sa iyang sungkod nga anaa sa iyang kamot. Pinaagi niini gihikap niya ang unod ug ang tinapay nga walay patubo; mitungha ang kalayo diha sa bato ug misunog sa karne ug sa tinapay nga walay patubo. Unya nawala ang manulonda ni Yahweh ug wala na kini nakita ni Gideon. **22** Nasabtan ni Gideon nga kini mao ang manulonda ni Yahweh. Miington si Gideon, “A, Cinoong Yahweh! Nakita ko nawong sa nawong ang manulonda ni Yahweh!” **23** Miington si Yahweh kaniya, “Ang kalinaw diha kanimo! Ayaw kahadlok, dili ka mamatay.” **24** Busa nagtukod si Gideon ug halaran ngadto kang Yahweh. Ginganlan niya kini, “Si Yahweh ang Kalinaw.” Hangtod karon nga adlaw nagbarog gihapon kini sa Ofra sa banay ni Abiezer. **25** Niadtong gabhionna miington si Yahweh kaniya, “Dad-a ang torong baka sa imong amahan, ug ang ikaduhang torong baka nga pito ka tuig ang pangidaron, ug gub-a ang halaran ni Baal nga gipanag-iyahan sa imong amahan, ug pulta ang Ashera nga anaa sa tapad niini.” **26** Pagtukod ug halaran kang Yahweh nga imong Dios sa kinatuyuman niining dapit nga dalangpanan, ug tukora kini sa husto nga paagi. Ihalad ang ikaduhang torong baka iginong nga halad sinunog, gamit ang kahoy nga gikan sa Ashera nga imong gipitol. **27** Busa nagkuha si Gideon ug napulo niya ka mga sulugoon ug gibuhat ang gisugo ni Yahweh kaniya. Apan tungod kay nahadlok siya pag-ayo sa panimalay sa iyang amahan ug sa katawhan sa lungsod nga magbuhat niini panahon sa adlaw, gibuhat niya kini sa kagabhiion. **28** Pagkabuntag sa dihang namangon ang katawhan sa lungsod, nabungkag na ang halaran ni Baal, ug naputol na ang Ashera nga tapad niini, ug ang ikaduhang torong baka gihalad sa halaran nga gitukod. **29** Miington sa usag usa ang katawhan sa siyudad, “Kinsa may nagbuhat niini?” Sa dihang nakigusult sila sa uban ug nganita sa mga tubag, miington sila, “Si Gideon nga anak nga lalaki ni Joas ang nagbuhat niining butaga.” **30** Unya miington kang Joas ang katawhan sa lungsod, “Ipagawas ang imong anak nga lalaki aron mahukman ug kamatayon, tungod kay iyang gibungkag ang halaran ni Baal, ug tungod kay gipitol niya ang Ashera tapad niini.” **31** Miington si Joas sa tanan nga nakigbatok kaniya, “Makig-away ba kamo alang kang Baal? Luwason ba ninyo siya? Kungkinsa man ang makig-away alang kaniya, patya siya samtang buntag pa. Kung dios si Baal, pasagdi siya nga manalipod sa iyang kaugalingon kung adunay usa ka tawo nga mobungkag sa iyang halaran.” **32** Busa niadtong adlawa gitawag nila si Gideon nga “Jerub Baal,” tungod kay miington siya, “Pasagdi si Baal nga manalipod sa iyang kaugalingon batok kaniya,” tungod kay gibuak ni Gideon ang halaran ni Baal. **33** Karon nagtigom ang tanang Midianhon, mga Amalekhanhon, ug ang katawhan sa sidlakan. Mitabok sila sa Jordan ug nagtolda sa walog sa Jezreel. **34** Apan mikunsad ang Espiritu

ni Yahweh kang Gideon, gipatingog ni Gideon ang trumpeta, sa pagtawag sa banay ni Abiezer, aron mosunod sila kaniya. **35** Nagpadala siya ug mga mensahero sa tibook Manases, ug sila usab, gitawag usab aron pagsunod kaniya. Nagpadala usab siya ug mga mensahero sa Asher, Zebulon, ug Neftali, ug mitungas sila aron sa pagtagbo kaniya. **36** Miington si Gideon sa Dios, “Kung gamiton mo ako aron pagluwas sa Israel, sama sa imong giingon— **37** Tan-awa, ibutang ko ang balahibo sa karnero sa salog sa giokan. Kung ang balahibo lamang ang adunay yamog, ug aya ng yuta, masayran ko unya nga gamiton mo ako aron sa pagluwas sa Israel, sumala sa imong giingon.” **38** Mao kini ang nahitabo—mibangon ug sayo si Gideon pagkaugma, gipug-an niya ang balahibo sa karnero, ug napuga ang yamog gikan sa balahibo sa karnero, igo aron makapuno ug usa ka yahong nga tubig. **39** Unya miington si Gideon ngadto sa Dios, “Ayaw kasuko kanako, mosulit ako sa makausa pa. Palihog tugot ako sa pagsulay pag-usab gamit ang balahibo sa karnero. Niining higayona paugaha ang balahibo sa karnero, ug himoa nga basa sa yamog ang tanang yuta palibot niini. **40** Gibuhat sa Dios ang gipangayo niya niadtong gabhion. Uga ang balahibo sa karnero, ug adunay yamog ang tanang yuta sa palibot niini.

7 Unya mibangon si Jerub Baal (nga mao si Gideon) sa sayo sa kabuntagan, ug tanang katawhan nga uban kaniya, ug nagkampo sila sa kilid sa tuboran sa Harod. Anaa sa ilang amihanang nga bahin ang kampo sa mga Midianhon didto sa walog duol sa bungtod sa More. **2** Miington si Yahweh kang Gideon, “Adunay daghan kaayo nga mga sundalo alang kanako aron mohatog ug kadaogan kaniryo batok sa mga Midianhon, aron dili magpasigarbo ang Israel dinihikanako, nga moingon, ‘Naluwas kami pinaagi sa among kaugalingong gahom.’ **3** Busa karon, imantala ngadto sa mga igdulonggok sa katawhan ug isulti, ‘Si bisankinsa ang nahadlok, si bisankinsa ang nangurog, paulia siya ug pahawaa gikan sa Bukid sa Gilead.’” Busa 22,000 ka mga tawo ang nanghawa, ug 10,000 ang nagpabilin. **4** Miington si Yahweh kang Gideon, “Daghan pa gihapon ang katawhan. Dad-a sila ngadto sa tubig, ug kuhuan ko ang ilang gidaghangon didto alang kanimo. Kung ingnon ko ikaw, ‘Mouban kini kanimo,’ mouban siya kanimo; apan kung moingon ako, ‘Dili kini mouban kanimo,’ dili siya mouban.” **5** Busa gidala ni Gideon ang mga tawo didto sa tubig, ug miington si Yahweh kaniya, “Lahia ang tanan nga motilap sa tubig, sama sa pagtilap sa iro, gikan niadtong mulohud aron moinom.” **6** 300 ka mga lalaki ang mitilap aron moinom. Ang nahibilin miluhod aron sa pag-inom ug tubig. **7** Miington si Yahweh kang Gideon, “Uban sa 300 ka mga lalaki nga mitilap aron moinom, luwason ko kamo ug hatagan ug kadaogan batok sa mga Midianhon. Pabalika ang ubang mga tawo sa ilang kaugalingong dapit.” **8** Busa kadtong napili mikhuha sa ilang mga pagkaon ug sa ilang mga budyong. Gipauli ni Gideon ang tanang lalaki sa Israel, ang matag lalaki sa ilang mga tolda, apan iyang gipabilin ang 300 ka mga lalaki. Karon ang kampo sa mga Midianhon anaa lamang ubos kaniya didto sa walog. **9** Niianang gabhionna usab miington si Yahweh kaniya, “Bangon! Sulonga ang kampo, kay hatagan ko ikaw ug kadaogan batok niini. **10** Apan kung mahadlok ka sa paglugsong, lungsod didto kuyog sa imong sulugoon nga si Pura, **11** ug paminawang ilang isulti, ug magmagsigon ka sa pagsulong sa kampo.” Busa miadtlo si Gideon kuyog si Pura nga iyang sulugoon, ngadto sa mga dapit sa guwardiya sa maong kampo. **12** Ang mga Midianhon, ang mga Amalekhanhon, ug tanang katawhan sa sidlakan nahimutang didto sa walog, sama ka baga sa dulon nga daw panganod. Dili maihap ang ilang mga kamelyo; labaw pa sila kadaghan sa balas sa baybayon. **13** Sa dihang miabot si Gideon didto, nagsugilon ang usa ka tawo sa iyang damgo ngadto sa iyang kauban. Miington ang tawo, “Paminaw! Aduna akoy damgo, ug nakakita ako ug lingin nga tinapay nga sebada nga naligid padulong sa kampo sa Midianhon. Miabot kini ngadto sa tolda, ug kusog ang pagkabanga niini nga natumba ang tolda ug nabalt-ad, busa nahapla kini.” **14** Miington ang laing tawo, “Wala na lain pa niini gawas sa espada ni Gideon (ang anak nga lalaki ni Joas), ang Israelita. Gihatagan siya ug kadaogan sa Dios batok sa mga Midianhon ug sa tanan nilang kasundalohan.” **15** Sa dihang nadungog ni Gideon ang maong pagsugid sa damgo ug ang hubad niini, miyukbo siya aron sa pagsimba. Mibalik siya sa kampo sa Israel ug miington, “Bangon! Gihatagan kita ni Yahweh ug kadaogan batok sa mga Midianhon.” **16** Gibahin niya ang 300 ka mga lalaki ngadto sa tulo ka pundok, ug gihatagan silang tanan ug mga budyong ug mga banga nga walay sulod, uban sa mga sulo nga anaa sa sulod sa banga. **17** Miington siya kanila, “Tan-aw kanako ug buhatang ang akong buhaton. Tan-aw! Sa dihang moabot ako duol sa kampo,

kinahanglan buhaton ninyo ang akong buhaton. **18** Sa dihang patingogon nako ang budyong, ako ug ang tanan nga uban kanako, patingoga usab ang inyong mga budyong sa matag kilid sa tibuok kampo ug singgit, "Alang kung Yahweh ug alang kung Gideon!" **19** Busa miadto si Gideon ug ang gatosan sa mga laalaki nga uban kaniya sa utlanan sa kampo, sa pagsugod gayod sa tungatunga sa pagbantay. Sa pagpuli sa mga guwardiya sa mga Midianhon, gipatingog nila ang ilang mga budyong ug gibuka ang mga banga nga anaa sa ilang mga kamot. **20** Gipatingog sa tulo ka mga pundok ang mga budyong ug giapangbuak ang mga banga. Gigunitan nila ang mga sulo sa ilang wala nga kamot ug ang mga budyong ngadto sa ilang tuo nga kamot aron sa pagpatingog niini. Misinggit sila, "Ang espada ni Yahweh ug ni Gideon." **21** Ang matag laalaki mitindog sa ilang dapit libot sa kampo ug nanagan ang tanang mga sundalo nga Midianhon. Naninggit sila ug nanagan palayo. **22** Sa dihang gipatingog nila ang 300 ka mga budyong, gitugot ni Yahweh nga unayon sa matag Midianhon ang kauban pinaagi sa espada ug batok sa tanan nilang mga kasundalohan. Midagan ang kasundalohan hangtod sa Bet Shita paingon sa Zererha, hangtod sa utlanan sa Abel Mehola, duol sa Tabat. **23** Gipatwag ang mga kalalakin-an sa Israel gikan sa Neftali, Asher, ug ang tanang taga-Manases, ug gigukod nila ang mga Midianhon. **24** Nagpadala si Gideon ug mga mensahero sa tibuok kabungtoran sa lungsod ni Efraim, nga nag-ingon, "Lugsong batok sa mga Midianhon ug dumalahi ang Suba sa Jordan, hangtod sa Bet Bara, aron sa pagpugong kanila." Busa ang tanang kalalakin-an sa Efraim nagtigom ug gidumalahan ang katubigan, hangtod sa Bet Bara ug sa Suba sa Jordan. **25** Nadakpan nila ang duha ka prinsipe nga Midianhon, si Oreb ug si Zeeb. Gipatay nila si Oreb didto sa bato ni Oreb, ug gipatay nila si Zeeb didto sa pug-anan ug ubas ni Zeeb. Gigukod nila ang mga Midianhon, ug gidala nila ang mga ulo ni Oreb ug ni Zeeb ngadto kung Gideon, nga anaa sa tabok sa Jordan.

8 Una miuong si Gideon, ang kalalakin-an sa banay ni Efraim ngadto kung Gideon, "Unsa man kining gibuhat nimo kanamo? Wala nimo kami gitawag sa dihang naki-away ka batok sa mga Midianhon." Ug hilabihan gayod ang ilang pagpakiglis kanilya. **2** Miuong siya kanila, "Unsa may nabuhat ko karon kung itandi kaninyo? Dili ba ang pagtakop sa mga ubas ni Efraim mas maayo pa kaysa tanan abot sa ubas ni Abiezer? **3** Gihatagan kamog kadaogan sa Dios batok sa mga prinsipe sa mga Midianhon—si Oreb ug si Zeeb! Unsa man lamang ang akong nabuhat kung itandi kaninyo?" Nahanaw ang ilang kasuko ngadto kaniya sa dihang gisulti niya kini. **4** Miabot si Gideon sa suba sa Jordan ug mitabok niini, kuyog kaniya ang 300 ka mga laalaki. Gikapoy na sila, apan nagpadayon gihapon sila sa paggukod. **5** Miuong siya sa tugo sa Sucot, "Palihog hatagi ug tinapay ang mga tawo nga nagsunod kanako, kay gikapoy sila, ug gigukod nako si Zeba ug si Zalmuna, ang mga hari sa Midian." **6** Ug miuong ang mga opisyales, "Anaa na ba sa inyong mga kamot ang mga kamot ni Zeba ug ni Zalmuna? Nganong kinahanglan man kami maghatag ug tinapay sa imong kasundalohan?" **7** Miuong si Gideon, "Sa dihang hatagan na kami ni Yahweh ug kadaogan batok kung Zeba ug kung Zalmuna, panitan ko kamo pinaagi sa mga tunok sa kamingawan ug mga sampinit." **8** Gikan didto mitunggas siya paingon sa Penuel ug nakigsulti sa katawhan didto sa samang paagi, apan ang kalalakin-an sa Penuel mitubag kanila sama sa pagtubag sa kalalakin-an didto sa Sucot. **9** Misilut usab siya sa kalalakin-an sa Penuel ug miuong, "Sa dihang makabaliog diha sa Kalinaw, gun-obon ko kining tore." **10** Karon si Zeba ug si Zalmuna anaa sa Karkor uban sa ilang kasundalohan, mga 15, 000 ka kalalakin-an, tanan nga nabilin gikan sa tibuok kasundalohan sa katawhan sa Sidlakan, kay adunay nangamatay sa gubat nga 120, 000 ka kalalakin-an nga gibansay aron sa pagpakigubat pinaagi sa espada. **11** Mitunggas si Gideon sa dalan nga agianan sa mga nagapuyo sa tolda, agi sa Noba ug sa Jogbeha. Gipildi niya ang kasundalohan sa kaaway, tungod kay wala sila nagdahom nga sulongon. **12** Midagan si Zeba ug si Zalmuna, ug samtang gigukod sila ni Gideon, nadakpan niya ang duha ka hari sa Midian—si Zeba ug si Zalmuna—ug nalisang ang ilang tibuok kasundalohan. **13** Si Gideon, nga anak ni Joas, mibalik gikan sa pakiggubat paingon sa dalan sa Heres. **14** Midangop siya ngadto sa batan-on laalaki sa katawhan sa Sucot ug nagpatambag kaniya. Gihulagway sa batan-on laalaki ang mga pangulo ug mga katiugulan sa Sucot alang kaniya, 77 ka mga laalaki. **15** Miadto si Gideon sa mga kalalakin-an sa Sucot ug miuong, "Tan-awa ninyo si Zeba ug si Zalmuna, nga maoy hinungdan nga gitamay ninyo ako ug miuong, 'Nabuntog na ba diay nimo si Zeba ug Zalmuna? Wala kami nasayod nga kinahanglan namo

hatagan ug tinapay ang imong kasundalohan." **16** Gikuha ni Gideon ang kadagkoan sa siyudad, ug gisilotan niya ang mga katalakin-an sa Sucot pinaagi sa mga tunok sa disyerto ug mga sampinit. **17** Ug gigun-ob niya ang tore sa Penuel ug gipamatay ang katalakin-an niana nga siyudad. **18** Una miuong si Gideon kung Zeba ug kung Zalmuna, "Unsa man nga matang sa katalakin-an ang inyong gipamatay ditto sa Tabor?" Mitubag sila, "Sama kanimo, mao usab sila. Ang matag usa kanila sama sa anak sa hari." **19** Miuong si Gideon, "Mga igsoon ko sila, ang mga anak sa akong inahan. Gipanumpa ko sa ngalan ni Yahweh, kung inyo silang gibuhin, dili ko unta kamo patyon." **20** Miuong siya ngadto kung Jeter (iyang kamagulangan anak), "Tindog ug patya silat" Apan wala gihulbot sa batan-on laalaki ang iyang espada kay nahadlok siya, tungod kung batan-on pamam siya. **21** Una miuong si Zeba ug Zalmuna, "Tindog diha ug patya kami! Kay kung unsa ang tawo, mao usab ang iyang kusog." Mitindog si Gideon ug gipatay si Zeba ug si Zalmuna. Gikuha usab niya ang dayandayan nga daw pikas nga bulan diha sa liog sa ilang mga kamelyo. **22** Una miuong ang mga katalakin-an sa Israel kung Gideon, "Dumalahi kami—ikaw, imong anak nga laalaki, ug imong apo—tungod kagiliwas mo kani gikan sa kamot sa mga Midianhon." **23** Miuong si Gideon kanila, "Dili ko kamo dumalahan, bisan ang akong mga anak nga laalaki dili modumala kaninyo. Si Yahweh ang modumala kaninyo." **24** Miuong si Gideon kanila, "Pahangyoa ako ninyo: nga ang matag usa kaninyo mohatag kanako sa mga ariyos gikan sa iyang inilog." (Adunay mga bulawan nga ariyos ang mga Midianhon tungod kag Ismaelita man sila.) **25** Mitubag sila, "Malipayon kani sa paghatag niini kanimo." Gibukhad nila ang panapton ug ang matag usa milabay ug ariyos didto sa panapton gikan sa iyang inilog. **26** 1, 700 nga shekels sa bulawan ang gibug-aton sa mga ariyos nga giapangayo niya. Kini nga bahandi dugang na sa mga dayandayan nga daw pikas nga bulan, ang mga dayandayan sa kwentas, ang tapol nga bistri nga gisutou sa mga hari sa Midian, ug dugang pa sa mga kadena nga anaa sa liog sa ilang mga kamelyo. **27** Naghimo si Gideon ug efod gikan niadto nga mga ariyos ug gibutang kini ngadto sa iyang siyudad, didto sa Ofra, ug gihibugawan sa tanang Israelita ang ilang mga kaugalingon pinaagi sa pagsimba niini didto. Nahimo kining lit-ag alang kung Gideon ug alang niadtong anaa sa iyang balay. **28** Busa gidumalahan ang mga Midianhon sa katawhan sa Israel ug wala nila gipataas ang ilang mga ulo pag-usab. Ug ang yuta nakabaton ug kalinwan sulod sa 40 ka tuig sa mga adlaw ni Gideon. **29** Si Jerub Baal, anak nga laalaki ni Joas, milakaw ug nappuyo sa iyang kaugalingong balay. **30** Adunay 70 ka anak nga mga laalaki si Gideon nga iyang mga kaliwat, kay daghan kaayo siya ug asawa. **31** Ang iyang kabit, nga anaa sa Siquem, nanganak usab ug laalaki, ug gingilan siya ni Gideon ug Abimelech. **32** Si Gideon, nga anak ni Joas, namatay nga tigulang na ug gilubong didto sa Ofra sa lubnganan ni Joas nga iyang amahan, sa banay ni Abiezer. **33** Nahitabo kini nga sa pagkamatay ni Gideon, mibalik na usab ang katawhan sa Israel sa paghugaw sa ilang kaugalingon pinaagi sa pagsimba sa mga Baal. Si Baal Berit ang gihimo nilang dios. **34** Wala nakanhinundom ang katawhan sa Israel sa pagpasidungog kung Yahweh, nga ilang Dios, nga nagluwas kanila gikan sa kamot sa ilang mga kaaway sa matag dapit. **35** Wala nila gitipigan ang ilang mga saad ngadto sa balay ni Jerub Baal (nga mao si Gideon), ingon nga balos sa tanan niyang nabuhat nga maayo sa Israel.

9 Miadto si Abimelech nga anak ni Jerub Baal sa mga pariente sa iyang inahan didto sa Siquem ug miuong siya kanila ug sa tibuok banay sa pamilya si iyang inahan. **2** "Palihog isuliti kini, aron makadungog ang tanang mga pangulo sa Siquem, 'Asa man ang maayo alang kaninyo: dumalahan kamo sa 70 ka mga anak nga laalaki ni Jerub Baal, o usa lamang ang magdumala kaninyo?' Hinundomi nga ako ang inyong bukog ug unod." **3** Misilut ang pariente si iyang inahan ngadto sa mga pangulo sa Siquem alang kaniya, ug nagkasinabot sila nga mosunod kang Abimelech, kay miuong sila, "Igsoon nato siya." **4** Gihatagan niya siya ug 70 kabukog nga plata gikan sa balay ni Baal Berit, ug gigamit kini ni Abimelech aron sa pagkuha ug mga tawo nga mga mangtas ug walay batasan, nga misunod kaniya. **5** Miadto si Abimelech sa balay sa iyang amahan didto sa Ofra, ug gipamatay niya ang iyang 70 ka igsoon sa ibabaw sa usa ka bato, ang mga anak nga laalaki ni Jerub Baal. Si Jotam na lamang ang nabilin, ang kamanghoran sa mga anak nga laalaki ni Jerub Baal, kay mitago man siya. **6** Nagtigom ang tanang pangulo sa Siquem ug Bet Milo ug milakaw sila ug gihimo nga hari si Abimelech, tapad sa tugas duol sa haligi nga anaa sa Siquem. **7** Sa dihang gisulithan si Jotam mahitungod niini, milakaw siya ug mitindog sa tumoy sa Bukid sa Gerizim. Misinggit siya ug miuong kanila,

“Paminaw kanako, kamong mga pangulo sa Siquem, aron paminawon kamo sa Dios. 8 Adunay higayon nga milakaw ang mga kahoy aron sa pagdihog ug hari alang kanila. Ug miuongon sila sa kahoy nga olibo, ‘Dumalahi kami.’ 9 Apan miuongon ang kahoy nga olibo ngadto kanila, ‘Kinahanglan ba nako biyaan ang akong lana, nga gigamit aron sa pagpasidungog sa mga dios ug sa kawathan, aron molakaw ug o mobalik, aron lamang motabyog ngadto sa ubang mga kahoy?’ 10 Miuongon ang mga kahoy ngadto sa kahoy nga iger, ‘Dali ug dumalahi kami.’ 11 Apan miuongon ang kahoy nga iger kanila, ‘Kinahanglan ba nako biyaan ang akong katan-is ug ang akong maayo nga prutas, aron lamang mobalik ug motabyog ngadto sa ubang mga kahoy?’ 12 Miuongon ang mga kahoy sa paras, ‘Dali ug dumalahi kami.’ 13 Miuongon ang paras kanila, ‘Kinahanglan ba nako biyaan ang akong bag-o nga bino, nga nagalipay sa mga dios ug sa mga tawo, ug mobalik ug motabyog ngadto sa ubang mga kahoy?’ 14 Unya miuongon ang tanang kahoy ngadto sa sampinit, ‘Dali ug dumalahi kami.’ 15 Miuongon ang sampinit ngadto sa mga kahoy, ‘Kung tinuod gayod nga buot ninyo akong dihoghan isip inyong hari, dali ug pasilong nga luwas sa akong landong. Kung dili, tugot nga mogawas ang kalayo sa sampinit ug mosunog sa mga sedro sa Lebanon.’ 16 Busa karon, kung namuhat kamo diha sa kamarutoran ug pagkamatinud-anon, sa dihang gihimo ninyong hari si Abimelec, ug kung maayo ang inyong gibuhut bahin kung Jerub Baal ug sa iyang balay, ug kung gisilotan ninyo siya sumala sa angay kaniya— 17 —ug hununua nga ang akong amahan nakigubat alang kaninyo, gitugyan ang iyang kinabuhi, ug miluwus kaninyo gikan sa kamot sa Midian— 18 apan karong adlawa mibarog kamo batok sa balay sa akong amahan ug gipamatay ang iyang mga anak nga lalaki, 70 ka mga tawo, ibabaw sa usa ka bato. Ug gihimo ninyo nga hari si Abimelec ngadto sa mga pangulo sa Siquem, ang anak sa iyang sulugoon nga babaye, tungod kay parenty niinyo siya. 19 Kung namuhat kamo uban sa pagkamatinud-anon ug pagkamarutoran uban kung Jerub Baal ug sa iyang balay, kinahanglan magmaya kamo kung Abimelec, ug magmaya usab siya kaninyo. 20 Apan kung wala, ipagawas ang kalayo gikan kung Abimelec ug sunoga ang mga tawo sa Siquem ug sa Bet Milo. Tugot nga mogawas ang kalayo gikan sa mga tawo sa Siquem ug Bet Milo, aron sunogon si Abimelec.” 21 Mipahawa si Jotam ug midagan palayo, ug miadto siya sa Beer. Nagpuyo siya diito tungod kay layo man kini kung Abimelec, nga iyang igsoon. 22 Nagdumala si Abimelec sa Israel sulod sa tulo ka tuig. 23 Nagpadala ang Dios ug daotan nga espiritu ngadto kung Abimelec ug sa mga pangulo sa Siquem. Naglub ang mga pangulo sa Siquem sa pagsalig nila kung Abimelec. 24 Gibuhut kini sa Dios aron mapanimaslan ang kadaot nga nahiagoman sa mga anak ni Jerub Baal, ug aron manubag si Abimelec nga ilang igsoon sa pagpatay kanila, ug aron manubag ang mga tawo sa Siquem tungod kay gitabangan nila siya sa pagpatay sa iyang mga igsoon. 25 Busa nagbutang ug mga tawo ang mga pangulo sa Siquem diito sa tumoy sa mga bungtod sa paghulat aron mapatay nila siya, ug gitulis nila ang tanan nga miagi kanila niana nga dalan. Gibalita kini ngadto kung Abimelec. 26 Miabot si Gaal nga anak ni Ebed uban sa iyang mga parenty ug miadto sila sa Siquem. Adunay pagsalig kaniya ang mga pangulo sa Siquem. 27 Miadto sila sa uma ug nanguha ug mga ubas gikan sa kaparasan. Ug gitamak-tamakan nila kini. Nagpahigayon sila ug kasulogan diito sa balay sa ilang dios, diin nangaon sila ug nangahubog, ug gitunglo nila si Abimelec. 28 Miuongon si Gaal nga anak ni Ebed, “Kinsa mana si Abimelec, ug kinsa man si Siquem, nga angay kitang moalagad kaniya? Dili ba siya man ang anak ni Jerub Baal? Ug dili ba si Zebul ang iyang opisyales? Alagari ang kawathan sa Hamor, ang amahan sa Siquem! Nganong angay man kitang moalagad kaniya?” 29 Hinaot nga kining mga tawhana mailalom sa akong pagmandal Unya papahawaon ko si Abimelec. Moingon ako kung Abimelec, ‘Tawga ang tanan nimong kasundalohan.’ 30 Sa dihang nadungog ni Zebul, nga opisyales sa siyudad, ang mga gipamulog ni Gaal nga anak nga lalaki ni Ebed mislaob ang iyang kasuko. 31 Nagpadala siya ug mga mensahero ngadto kung Abimelec aron sa pag-iliad, nga nag-ingon, “Tan-awa, si Gaal nga anak nga lalaki ni Ebed ug ang iyang mga parenty moanhi sa Siquem, ug gisulsolan nila ang siyudad batok kanimo. 32 Karon, bangon panahon sa kagabhiom, ikaw ug ang kasundalohan uban kanimo, ug pag-andam ug usa ka pag-atang diito sa kaumahan. 33 Unya pagkabuntag, pagsubang gayod sa adlaw, bangon ug sayo ug sulonga ang siyudad. Ug sa dihang mosukol siya ug kawathan nga kauban kaniya, buhatan ang bisan unsa nga buhaton mo kanila.” 34 Busa mibangon si Abimelec panahon sa kagabhiom, siya ug ang tanang kalalakin-an nga kauban niya, ug nag-

atang sila batok sa Siquem—nagbahanil sila sa upat ka mga pundok. 35 Migawas si Gaal nga anak nga lalaki ni Ebed ug mitindog sa ganghaan sa siyudad. Migawas si Abimelec ug ang kalalakin-an nga kauban niya sa ilang gitagoan. 36 Sa dihang nakita ni Gaal ang katawhan, miuongon siya ngadto kung Zebul, “Tan-awa, may mga tawo nga nanglugsong gikan sa tumoy sa mga bungtod!” Miuongon si Zebul kaniya, “Mga anino lamang ang imong nakita diha sa kabungtoran nga daw mga tawo sila.” 37 Misulti pagusab si Gaal ug miuongon, “Tan-awa, milugson ang katawhan paingon sa tungatunga sa yuta, ug usa ka pundok ang nag-agii sa dahan daptit sa sagrado nga tugas.” 38 Unya miuongon si Zebul kaniya, “Asa naman ang imong magarbohon nga mga pulong, kadtong imong giingon, ‘Kinsa mana si Abimelec nga kinahanglan alagaran nato siya?’ Dili ba mao man kini ang mga tawo nga imong gitamay? Gawas karon ug pagkigubat kanila.” 39 Migawas si Gaal ug giapangulohan niya ang mga kalalakin-an sa Siquem, ug nakigubat siya kung Abimelec. 40 Gikukod siya ni Abimelec, ug miikyas si Gaal gikan kaniya. Ug daghan ang natumba tungod sa makamatay nga mga samad diito sa atubangan sa ganghaan sa siyudad. 41 Nagpabilin si Abimelec diito sa Aruma. Gipugos ug pahawa ni Zebul si Gaal ug ang iyang mga parenty pagawas sa Siquem. 42 Pagkasanud adlaw miadto ang katawhan sa Siquem sa uma, ug gibalita kini ngadto kung Abimelec. 43 Gikuha niya ang iyang katawhan, gibahin kini sa tulo ka pundok, ug nagatang sila diito sa kaumahan. Nakita niya ang katawhan nga migawas gikan sa siyudad. Gisulong niya sila ug giipamatay. 44 Gisulong ug gitangtan ni Abimelec ug sa mga pundok nga uban kaniya ang ganghaan sa siyudad. Ang laing duha ka panon maoy misulong sa tahanan nga anaa sa uma ug giipamatay sila. 45 Nakigubat si Abimelec batok sa siyudad sa tibuok adlaw. Nabihag niya ang siyudad, ug giipamatay ang mga tawo nga anaa niini. Giguba niya ang mga paril sa siyudad ug gisabwagan kinig asin. 46 Sa dihang nakadungog niini ang mga pangulo sa tore sa Siquem, misulod sila sa lig-on langalpongan sa balay ni El Berit. 47 Gisulithan si Abimelec nga nagtigom ang mga pangulo diito sa tore sa Siquem. 48 Mitungas si Abimelec diito sa Bukid sa Zalmon, siya ug ang tanan nga uban kaniya. Mikuhi si Abimelec ug atsa ug namutol ug mga sanga. Gipas-an niya kini ug gimandoraong mga lalaki nga uban kaniya. “Kung unsa ang nakita ninyo nga akong gibuhut, pagdali ug buhatan ang sama sa akong gibuhut.” 49 Busa ang matag usa namutol ug mga sanga ug misunod kung Abimelec. Gipatongpatong nila kini ngadto sa paril sa tore, gisunog nila kini, busa nangamatay usab ang mga tawo sa tore sa Siquem, mga liboan ka mga lalaki ug mga babaye. 50 Unya miadto si Abimelec sa Tebez, ug nagkampo siya batok sa Tebez ug nabihag kini. 51 Apan adunay lig-on na tore diito sa siyudad, ug ang tanang mga lalaki ug mga babaye ug ang tanang mga pangulo sa siyudad mikalagiw diito ug gisirad-an nila kini. Unya misaka sila sa atop sa tore. 52 Miadto si Abimelec sa tore ug nakigbatok niini, ug miadto siya sa duol sa pultahan sa tore aron sunogon kini. 53 Apan gihulog sa babaye ang ibabaw nga bahin sa galinghang bato paingon sa ulo ni Abimelec ug miliki ang iyang bagulbagol. 54 Unya gitawag dayon niya ang batan-on lalaki nga tigdala sa iyang hinagibon, ug miuongon kaniya, “Hulbota ang imong espada ug patya ako, aron walay moingon bahin kanako nga, ‘Babaye lamang ang nakapatay kaniya.’” Busa gidsulak siya sa iyang batan-on lalaki, ug namatay siya. 55 Sa dihang nakita sa katawhan sa Israel nga namatay na si Abimelec, mipaulli sila. 56 Busa giapanimaslan sa Dios ang daotang nabuhut ni Abimelec sa iyang amahan nga mao ang pagpatay sa iyang 70 ka igsoon mga lalaki. 57 Gibalik sa Dios ang tanang daotang nabuhut sa mga tawo sa Siquem ngadto sa ilang kaugalingong ulo ug miabot kanila ang tunglo ni Jotam nga anak ni Jerub Baal.

10 Human kung Abimelec, si Tola ang anak nga lalaki ni Pua nga anak nga lalaki usab ni Dodo, ang tawo nga nagigikan kung Isacar nga nagpuyo sa Shamir, sa kabungtorang daptit sa Efraim, mibarog aron sa pagluwas sa Israel. 2 Nahimo siyang maghuhukom sa Israel sulod sa 23 ka tuig. Namatay siya ug gilubong sa Shamir. 3 Si Jair nga taga-Gilead mao ang nagsunod kaniya. Nahimo siyang maghuhukom sa Israel sulod sa 22 ka tuig. 4 Aduna siyay 30 ka mga anak nga lalaki nga nagasakay sa 30 ka asno, ug aduna silay 30 ka mga siyudad, nga gitawag ug Havot Jair niining adlawa, nga nagsimutang sa yuta sa Gilead. 5 Namatay si Jair ug gilubong sa Kamon. 6 Nadugangan pa ang pagkadaotan nga gibuhut sa mga katawhan sa Israel sa atubangan ni Yahweh ug nagsimba sila sa mga Baal, sa mga Astoret, sa mga dios sa Aram, sa mga dios sa Sidon, sa mga dios sa Moab, sa mga dios sa katawhan sa Amon, ug sa mga dios sa Filistihanon. Gisalikway nila si Yahweh ug wala na misimba kaniya. 7 Unya

ang kasuko ni Yahweh misilaob batok sa Israel, ug gibaligya niya sila sa kamot sa mga Filistihanon ug sa kamot sa mga Amonianhon. **8** Gitugom nila ug gidaugdaog ang katawhan sa Israel niana nga tuig, ug sulod sa 18 ka tuig gidaugdaog nila ang katawhan sa Israel nga anaa sa tabok sa Jordan sa yuta sa mga Amorihanon, nga sakop sa Gilead. **9** Ug nanabok ang mga Amonianhon sa Jordan aron sa pagpaki-away batok sa Juda, batok kung Benjamin, ug batok sa panimalay ni Efraim, busa labihan gayod ang kalisod nga nasiñati sa mga Israelita. **10** Unya misangpít ang katawhan sa Israel kung Yahweh, nga nag-ingon, "Nakasala kami batok kanimo, tungod kay gisalikway namo ang among Dios ug nagsimba sa mga Baal." **11** Gingnani Yahweh ang katawhan sa Israel, "Wala ko ba kamo giluwás gikan sa mga Ehiptohanon, sa mga Amorihanon, sa mga Amonianhon, sa mga Filistihanon, **12** ug usab sa mga Sidonianhon? Gidaugdaog kamo sa mga Amalikanhon ug ang mga Maonianhon; gisangpít ninyo ako, ug giluwás ko kamo gikan sa ilang gahom. **13** Apan gisalikway gihapon ninyo ako ug nagsimbag laing mga dios. Busa, dili ko na dugangan ang higayon sa pagluwas kaninyo. **14** Lakaw ug tawga ang mga dios nga inyong gisimba. Tugoti sila nga luwason kamo sa dihang anaa kamo sa kalisandan." **15** Niíngon ang katawhan sa Israel ngadto kung Yahweh, "Nakasala kami. Buhata kanamo ang maayo alang kanimo. Apan palihog, luwasa kami niining adlaw." **16** Mitalikod sila gikan sa mga langyaw nga mga dios nga ilang gipanag-iya, ug misimba sila kung Yahweh. Ug natandog siya sa kalisandan sa Israel. **17** Unya nagtigom ang mga Amonianhon ug nagkampo sa Gilead. Nagtigom usab ang mga Israelita ug nagkampo sa Mizpa. **18** Ang mga pangulo sa katawhan sa Gilead nagsulti sa matag-usa, "Kinsa man ang tawo nga mag-una sa pagpaki-away sa mga Amonianhon? Mahimo siyang pangulo sa tibuok katawhan nga nagpuyo sa Gilead."

11 Karon si Jepta nga Gileadhanon usa ka kusgan nga manggugubat, apan anak siya sa babayeng nagbaligya ug dungog. Si Gilead mao ang iyong amahan. **2** Ang asawa ni Gilead nanganak usab sa iyang laing mga anak na lalaki. Sa dihang nanagko na ang mga anak na lalaki sa iyang asawa, gipugos nila si Jepta sa pagbiya sa balay ug giingnian siya, "Wala kay bisan unsang mapanunod gikan sa among pamilya. Anak ka sa laing babaye." **3** Busa mibya si Jepta gikan sa iyang mga igoosong lalaki ug mipuyo sa yuta sa Tob. Miuban ang mga tawong masinupakon sa balaod ug nangadto sila ug mikuyog kaniya. **4** Pipila ka mga adlaw, nakigubat ang katawhan sa Ammon batok sa Israel. **5** Sa dihang ang katawhan sa Ammon naikigubat batok sa Israel, miadto ang mga kadagkoan sa Gilead aron sa pagkuha pagbalik kung Jepta gikan sa yuta sa Tob. **6** Miíngon sila kung Jepta, "Dali ug ikaw ang mangulo kanamo aron makig-away kita sa katawhan ni Ammon." **7** Si Jepta miíngon sa mga pangulo sa Gilead, "Nasílag kamo kanako ug gipugos ninyo ako sa pagbiya sa balay sa akong amahan. Nganong mianhi man kamo kanako karon nga anaa kamo sa kagubot?" **8** Ang mga kadagkoan sa Gilead miíngon kung Jepta, "Mad kana ang hinundan nga mianhi kami kanimo karon; uban kanamo ug pakig-away sa katawhan sa Ammon, ug mamahimo kamo pangulo ibabaw sa tanan nga nagpuyo sa Gilead." **9** Si Jepta miíngon sa mga kadagkoan sa Gilead, "Kung inyo akung dal-on pagbalik sa balay aron sa pagpaki-away batok sa katawhan sa Ammon, ug kung hatagan ako ni Yahweh ug kadaogan tali kanila, mamahimo ninyo akong pangulo." **10** Ang mga kadagkoan sa Gilead miíngon kung Jepta, "Hinitog nga si Yahweh ang mamahimo ginsaki tali kanato kung dili name buhaton ang among gisulit?" **11** Busa miíban si Jepta sa mga kadagkoan sa Gilead, ug ang mga tawo naghimo kaniya nga pangulo ug labaw kanila. Sa dihang didto na siya atubangan ni Yahweh sa Mizpa, gisubli ni Jepta ang tanan nga gihimo niyang panaad. **12** Ug nagpadalag mga mensahero si Jepta ngadto sa hari sa katawhan sa Ammon, nga nag-ingon, "Unsa man kining panagbangi tali kanato? Nganong mianhi man kamo uban sa pagpamugos sa pagkuha sa among yuta?" **13** Ang hari sa katawhan sa Ammon mitubag sa mga mensahero ni Jepta, "Tungod kay sa dihang migawas ang Israel gikan sa Ehipto, giilog nila ang akong yuta gikan sa Arnon hangtod sa Jabok, lataas sa Jordan. Karon ibilik kadtong mga yutana nga malinawon." **14** Nagpadala pag-usab si Jepta ug mga mensahero ngadto sa hari sa katawhan sa Ammon, **15** ug miíngon siya, "Mao kini ang giingon ni Jepta: Wala gikuha sa Israel ang yuta sa Moab ug ang yuta sa katawhan sa Ammon, **16** apan migikan sila sa Ehipto, ug milatas ang Israel sa kamingawan ngadto sa Pulang Dagat ug sa Kades. **17** Sa dihang nagpadalag mga mensahero ang Israel ngadto sa hari sa Edom, nga nag-ingon, 'Palihog paaghiha kami sa inyong yuta,' wala naminaw ang hari sa Edom. Nagpadala usab silig ma-

mensahero ngadto sa hari sa Moab, apan nagdumili siya. Busa ang Israel nagpabilin sa Kades. **18** Unya miadto sila lataas sa kamingawan ug mibya sa yuta sa Edom ug sa yuta sa Moab, ug miadto sila sa sidlakang bahin sa yuta sa Moab ug nagkampo sa pikas nga bahin sa Arnon. Apan wala sila moadto sa sakop sa Moab, kay ang Arnon mao man ang utlanan sa Moab. **19** Nagpadalag mga mensahero ang Israel ngadto kung Sihon, nga hari sa mga Amorihanon, nga maoy pangulo sa Hesbon; Miíngon ang Israel kaniya, 'Palihog, paaghiha kami sa imong yuta paingon ngadto sa amo.' **20** Apan wala mosalig si Sihon sa Israel nga moagi sa iyang ginsakopan. Busa gitigom ni Sihon ang tanan niyang kasundalohan ug miadto sa Jahaz, ug didto naikigubat siya batok sa Israel. **21** Ug si Yahweh, ang Dios sa Israel, mitugyan kung Sihon ug sa tanan niyang katawhan ngadto sa kamot sa Israel ug nabuntog sila. Busa gikuha sa Israel ang tanan nga kayutaan sa mga Amorihanon nga nagpuyo niadtong dapita. **22** Gikuha nila ang tanan nga anaa sa ginsakopan sa mga Amorihanon, gikan sa Arnon ngadto sa Jabbok, ug gikan sa kamingawan ngadto sa Jordan. **23** Busa si Yahweh, ang Dios sa Israel, nagpapahawa sa mga Amorihanon diha sa iyang katawhan Israel, ug karon gusto ninyong panag-iyahon ang ilang yuta? **24** Dili ba ninyo kuhana ang yuta nga iya ni Kemosh, ang inyong dios, nga gihatag kaniyo? Busa bisan unsa nga yuta nga gihatag ni Yahweh kanamo, among kuhaoon. **25** Karon tinuod ba nga mas maayo pa kamo ni Balak ang anak na lalaki ni Zippor, ang hari sa Moab? Nakaabo ba siya pagpakiyalis sa Israel? Nakigubat ba siya batok kanila? **26** Samtang nagpuyo ang Israel sulod sa 300 ka tuig sa Hesbon ug sa kabaryohan niini, ug sa Aroer sa kabaryohan niini, ug sa tanan nga mga siyudad nga anaa sa daplin sa Armon—nganong wala man ninyo kini kuhaa pagbalik niadtong mga panahona? **27** Wala koy nabuhat nga sayop kaniyo, apan nagbuhat kamo ug sayop kanako pinaagi sa pag-ataki kanako. Si Yahweh, nga maghuhukom, ang mohukom karong adlaw tali sa katawhan sa Israel ug sa katawhan sa Ammon." **28** Apan ang hari sa katawhan sa Ammon wala maminaw sa pasidaan ni Jepta nga gipadala kaniya. **29** Ug ang Espíritu ni Yahweh mikunsad kung Jepta, ug miagi siya sa Gilead ug sa Manasses, ug miagi sa Mizpa sa Gilead, ug gikan sa Mizpa sa Gilead miadto siya ngadto sa katawhan sa Ammon. **30** Nanaad si Jepta kung Yaweh ug miíngon, "Kung hatagan mo akong kadaogan tali sa katawhan sa Ammon, **31** bisan unsa nga mogawas sa mga pultahan sa akong balay aron sa pagsugat kanako sa akong pagbalik nga malinawon gikan sa katawhan sa Ammon mamahimong iya ni Yahweh, ug ihalad ko kini isiy halad ngi sinungon." **32** Busa miadto si Jepta sa katawhan sa Ammon aron sa pagpaki-away batok kanila, ug naghatag si Yahweh kaniya ug kadaogan. **33** Gisulong niya sila ug gipamatay gikan sa Aroer hangtod sa Minnit—20 ka siyudad—ug sa Abel Keramim. Busa ang katawhan sa Ammon nahimong ubos sa pagdumala sa katawhan sa Israel. **34** Miadto si Jepta sa iyang balay sa Mizpa, ug didto misugat kaniya ang iyang anak nga babaye uban sa tambor ug mga pagsayaw. Bugtong niya siyang anak, ug gawas kanya wala na siyay anak na lalaki ni anak nga babaye. **35** Sa dihang nakita niya siya, gigisi niya ang iyang bisti ug miíngon, "Oh! Akong anak! Gitugmok mo ako sa kaguol, ug nahimo kamo usa sa hinundan sa akong kasakit! Kay nahakimo akong panaad ngadto kung Yahweh, ug dili ko matalikdan ang akong saad." **36** Miíngon siya kaniya, "Akong amahan, nahakimo ka ug saad ngadto kung Yahweh, himoa kanako ang tanan nimong gisaad, tungod kay si Yahweh ang nanimalos kanimo batok sa imong mga kaaway, ang Ammonianhon." **37** Miíngon siya sa iyang amahan, 'Himoa nga kining saad matuman alang kanako. Biya-i akong mag-inusara sulod sa duha ka bulan, aron makabiya ako ug makaadto sa kabungtoran ug magbangutan sa akong pagkaulay, ug dili ko ang akong mga kaubanan.' **38** Miíngon siya, "Lakaw." Gipalakaw niya siya sulod sa duha ka bulan. Mibya siya kaniya, siya ug ang iyang mga kaubanan, ug nagbangotan sila sa iyang pagka-ulay didto sa kabungtoran. **39** Pagkahanuman sa duha ka bulan mibikal siya sa iyang amahan, nga naghimo ngadto kaniya sumala sa saad ug panupuna nga iyang gihimo. Wala pa gayod siya madulog ug lalaki, ug nahimo kining tulumanon sa Israel. **40** nga ang kababayen-an sa Israel matag tuig, sulod sa upat ka adlaw, pagabalikong ang sugilanon sa babayeng anak ni Jepta nga Gileadhanon.

12 Miabot ang tawag sa kalaalik-an sa Efraim; miagi sila sa Zafon ug miíngon kung Jepta, "Nganong milakaw ka man sa pagpaki-away batok sa katawhan sa Ammon nga wala magtawag kanamo nga mokuyog kanimo? Sunogon namo ang imong balay uban kaniyo." **2** Miíngon si Jepta kanila, "Ako ug ang akong katawhan adunay dakong

panagbangi tali sa katawhan sa Ammon. Sa dihang nanawag ako karinyo, wala ninyo ako luwasa gikan kaniila. **3** Sa dihang nakita nako nga wala ninyo ako luwasa, gibutang ko ang akong kinabuhi sa akong kaugalingong kusog ug mitabok batok sa katawhan sa Ammon, ug naghatag si Yahweh kanako ug kadaogan. Nganong mianni man kamo aron pagpakiugaway kanako karong adlaw?" **4** Gitigom ni Jeptha ang tanang kalalakin-an sa Gilead ug nakig-away sila batok sa kalalakin-an sa Efraim. Ang kalalakin-an sa Gilead mitakta sa kalalakin-an sa Efraim tungod kay sila miignon man, "Kamong mga taga Gilead nag-ikyas lang dinihi sa Efraim—sa Efraim ug sa Manasses." **5** Nailog sa mga Gileadhanon ang tabokanan sa Jordan paingon ngadto sa Efraim. Kung adunay makalingkawas nga taga Efraim moingon, "Patabokko ako sa suba," ang mga tawo sa Gilead moingon kaniya, "Efraimhanon ka ba?" Kong moingon siya, "Dili." **6** Unya ingnon nila siya, "Sulti: Shibboleth." Ug kung moingon siya "Sibboleth" (kay dili niya matarong sa paglitok ang pulong), ang mga Gileadhanon modakop kaniya ug patyon siya diha sa tabokanan sa Jordan. **42**, 000 ka Efraimhanon ang namatay niadtong higayon. **7** Nag-alagad si Jeptha isip maghuhukom sa Israel sulod sa unom ka tuig. Ug namatay si Jeptha nga Gileadhanon ug giilubong sa usa sa mga siyudad sa Gilead. **8** Human kaniya, si Ibizan nga taga Betlehem nag-alagad isip maghuhukom sa Israel. **9** Adunay siyay 30 ka lalaking anak. Gihatag niya ang iyang 30 ka mga anak nga babaye aron maminyo, ug nagdala siyag 30 ka mga babaye nga anak sa laing tawo alang sa iyang mga anak nga lalaki, gikan sa gawas. Maghuhukom siya sa Israel sulod sa pito ka tuig. **10** Namatay si Ibizan ug giilubong sa Betlehem. **11** Human kaniya si Elon nga taga Zebulon nag-alagad isip maghuhukom sa Israel. Naghukom siya sa Israel sulod sa napulo ka tuig. **12** Si Elon nga Zebulonihanon namatay ug giilubong sa Ajalon sa yuta sa Zebulon. **13** Human kaniya, si Abdon nga anak nga lalaki ni Hillel nga Piratonhon nag-alagad isip maghuhukom sa Israel. **14** Adunay siyay 40 ka mga anak nga lalaki ug 40 ka mga lalaking apo. Nagsakay sila sa 70 ka mga asno, ug naghukom siya sa Israel sulod sa walo ka tuig. **15** Namatay si Abdon nga anak nga lalaki ni Hillel nga Piratonhon ug giilubong sa Piraton sa yuta ni Efraim sa kabungtoran nga dapit sa mga Amalekhanon.

13 Nagbuhat na usab ug daotan ang katawhan sa Israel diha sa atubangan ni Yahweh, hinungdan nga gitugyan sila ni Yahweh ngadto sa kamot sa mga Filistihanon sulod sa 40 ka tuig. **2** Adunay tawo nga gikan sa Zora, sakop sa parimalay sa mga taga-Dan, ang ngalan mao si Manoa. Ang iyang asawa usa ka apulsi hinungdan ng dili kini makahatag ug anak. **3** Mitungha ang manulonda ni Yahweh atubangan sa babaye ug miignon kaniya, "Tan-awa karon, dili ka man mabuntis ug makapanganak, apan mahimo kang mabuntis ug manganak ug batang lalaki. **4** Karon pag-amping ayaw pag-inom ug bino o isog nga ilimnon, ug ayaw pagkaon ug mahugaw nga pagkaon. **5** Tan-awa, mabuntis ka ug manganak ug batang lalaki. Walay labaha nga makadapat sa iyang ulo, tungod kay ang bata nga imong isabak himuon nga Nazarinhon sa Dios gikan pa sa tagoangkhan, ug siya ang magluwas sa Israel gikan sa kamot sa mga Filistihanon." **6** Unya ang babaye miadtido siya ang bana ug miignon, "Mitungha kanako ang tawo sa Dios, ug ang iyang panawgway sama sa manulonda sa Dios, makahadlok. Wala ok ang nangutana kaniya asa siya gikan, ug wala siya nagpaila sa iyang ngalan. **7** Miignon siya kanako, "Tan-awa! Gikan karon mabuntis ka, ug manganak ug batang lalaki. Busa ayaw pag-inom ug bino o isog nga ilimnon, ug ayaw pagkaon ug pagkaon nga giisip sa balaod nga mahugaw, tungod kay ang bata himuon nga Nazarinhon alang sa Dios sugod nga ibuntis mo siya hangtod sa iyang kamatayon." **8** Unya nag-ampo si Manoa kang Yahweh nga nag-ingon, "O, Ginoo, kung mahimo tugot nga ang tawo sa Dios nga imong gipadala mobalik pag-usab aron nga makatudlo siya kanamo kung unsay angay namong buhaton sa bata kung mahimugso na kini." **9** Gitubag sa Dios ang pag-ampo ni Manoa, ug mitungha pag-usab ang manulonda sa Dios sa atubangan sa babaye samtang nagplingkod siya diido sa umer. Apan si Manoa nga iyang bana wala makauban kaniya. **10** Busa dali nga midagan ang babaye ug giingnan niya ang iyang bana, "Tan-awa! Mitungha ang tawo kanako—ang mitungha kanako sa niaging adlaw!" **11** Mitindog si Manoa ug misunod sa iyang asawa. Sa pag-abot niya sa tawo, miignon siya, "Ikaw ba kadtong tawo nga nakigsulti sa akong asawa?" Ang tawo miignon, "Ako." **12** Busa miignon si Manoa, "Hinaot nga matinuod ang imong mga pulong. Unsa man ang balaod alang sa bata, ug unsa usab ang iyang trabaho?" **13** Miignon ang manulonda ni Yahweh kang Manoa,

"Kinahanglan nga timan-an sa imong asawa ang tanan kong gisulti kaniya. **14** Dili siya magakaon sa pananom nga gikan sa ubasan, ug ayaw siya tugot ni moimom ug bino o isog nga ilimnon; ug ayaw usab siya tugot nga magakaon sa pagkaon nga giisip sa balaod nga mahugaw. Kinahanglan nga tumanon niya ang tanan nga gimondo ko kaniya." **15** Miignon si Manoa sa manulonda ni Yahweh, "Kung mahimo pabilin una sa makadiyot, sa paghatag kanamog panahon sa pag-andam ug nating kanding alang kaniyo." **16** Miignon ang manulonda ni Yahweh kang Manoa, "Bisan kung magpabilin ako, dili ako mokoan sa inyong pagkaon. Apan kung mag-andam kamo ug sinunog nga halad, ihalad kini kang Yahweh." (Wala masayod si Manoa nga manulonda diay siya ni Yahweh) **17** Miignon si Manoa ngadto sa manulonda ni Yahweh, "Unsay ngalan nimo, aron makapasidungog kami kanimo sa dihang matuman ang imong pulong?" **18** Miignon ang manulonda ni Yahweh ngadto kaniya, "Nganong nangutana ka man sa akong ngalan? Kahibulongan kini!" **19** Busa gikuha ni Manoa ang nating kanding uban ang trigo nga panghalad ug naghahaldil sila ibabaw sa bato alang kang Yahweh. Naghimo ug kahibulongan butang ang manulonda ni Yahweh samtang nagtan-aw si Manoa ug ang iyang asawa. **20** Sa dihang ang kalayo sa halaran paingon sa panganod, ang manulonda ni Yahweh mikayab uban sa kalayo nga gikan sa halaran. Nakita kini ni Manoa ug sa iyang asawa ug miyukbo sila nga gidapat sa yuta ang ilang mga dagway. **21** Wala na mitungha pag-usab ang manuonda ni Yahweh kang Manoa ug sa iyang asawa. Unya nasayran ni Manoa nga manulonda diay kadtio ni Yahweh. **22** Miignon siya sa iyang asawa, "Nakasiguro gayod ako nga mamatay kita, tungod kay atong nakita ang Dios!" **23** Apan miignon ang asawa ni Manoa, Kung buot pa ni Yahweh nga iya kitang patyon, wala untu niya dawata ang halad nga sinunog ug ang trigo nga gihaldad ta kaniya. Wala untu niya giapikta kanato kining tanan nga mga butang, ni gipadungog kanato niining mga panahona kining mga butang." **24** Milabay ang pipila ka panahon hangton nanganak ang asawa ni Manoa ug batang lalaki, gingilan kini ug Samson. Nidako ang bata ug gipanalanginan siya ni Yahweh. **25** Ang Espiritu ni Yahweh nikunsad kaniya ditdo sa Mahane Dan, tungutanga sa Zora ug Estaol.

14 Milugsong si Samson sa Timna, ug didto may nakita siya nga babaye, usa ka babayeng anak sa mga Filistihanon. **2** Sa dihang mibalik siya, giingnan niya ang iyang amahan ug inahan, "Nakakita ako ug babaye nga taga-Timna, usa sa mga babayeng anak sa mga Filistihanon. Karon kuhaa ninyo siya aron akong maasawa." **3** Giingnan siya sa iyang amahan ug inahan, "Wala ka bay nakitang babaye taliwala sa mga anak nga babaye sa imong mga kaparyentihan, o taliwala sa atong mga katawhan?" Magkuha ka ba ug asawa gikan sa dili tinuli nga mga Filistihanon?" Miignon si Samson sa iyang amahan, "Kuhaa siya alang kanako, kay sa dihang motan-aw ako kaniya, makapahimuot siya kanako." **4** Apan wala makabalo ang iyang amahan ug inahan nga kining butanga gikan kang Yahweh, kay nagtinguha man siya nga magbuhut ug panagbingkil sa mga Filistihanon (kay nianang panahona ang mga Filistihanon maoy nagdumala sa Israel). **5** Unya milugsong si Samson sa Timna kauban ang iyang amahan ug inahan, ug nakaabot sila sa kaparasan sa Timna. Ug, tan-awa, adunay miabot nga usa sa mga batan-ong liyon ug mingulob kini ngadto kaniya. **6** Sa kilit lang mikunsad kaniya ang Espiritu ni Yahweh, ug dali dayon niyang gikuniskunis ang liyon sama sa pagkuniskunis niya sa nating kanding, ug wala nay nahibilin pa sa iyang kamot. Apan wala niya giingnan ang iyang amahan ug inahan mahitungod sa iyang nabuhut. **7** Miadtido siya ug nakigsulti sa babaye, ug sa dihang mitan-aw si Samson kaniya, nahimuot si Samson. **8** Milabay ang pipila ka mga adlaw sa dihang mibalik siya aron sa pagpangasawa kaniya, miliko siya aron pagtan-aw sa patayeng lawas sa liyon. Ug, tan-awa, adunay nagdugok nga mga putyon ug dugos nga maoy nahibilin sa lawas sa liyon. **9** Gikagis niya ang dugos sa iyang mga kamot ug milakaw, nagkaon siya samtang ngapdadulong. Sa dihang nakaabot na siya sa iyang amahan ug inahan, gihatagan niya sila, ug nangaon sila. Apan wala siya mitug-an kanila nga gikuha niya ang dugo gikan sa nahibilin sa lawas sa liyon. **10** Milugsong ang amahan ni Samson sa giipuy-an sa babaye, ug didto nagpakumbira si Samson, kay mao man kini ang naandan nga buhaton sa mga batan-ong lalaki. **11** Sa pagkakita sa kaparyentihan sa babaye kaniya, gidad-an nila siyag 30 sa ilang mga higala aron sa pag-urban kaniya. Miignon si Samson kanila, "Tugot ako karon sa pagsulti kaninyo ug usa ka tigmo. Kung adunay usa kaninyo nga makahibalo niini ug makasulti kanako

sa tubag sulod sa pito ka adlaw sa kumbira, hatagan ko kamo ug 30 ka lino nga mga kupo ug 30 ka parisan sa mga bisti. **13** Apan kung dili kamo makasulti kanako sa tubag, mohataq kamo kanako ug 30 ka lino nga mga kupo ug 30 ka parisan sa mga bisti" Miuong siла kaniya, "Isulti kanamo ang imong tigmo, aron madungganan namo kini." **14** Miuong siya ngadto kaniila, "Gikan sa mangangaon adunay siyay makaon; gikan sa kusgan adunay tam-is." Apan ang iyang mga bisita wala masayod sa tubag sulod sa tulo ka adlaw. **15** Sa ikupat nga adlaw gisulithan niila ang asawa ni Samson, "Limbong ang imong bana aron iyang masulti kanamo ang tubag sa tigmo, kondili sunogon ka namo uban ang panimalay sa imong amahan. Giimbita mo lang ba kami dinihi aron nga mahimo kamiing kabos?" **16** Nagusugod na sa paghilak ang asawa ni Samson sa iyang atubangan, ug miuong, "Gikasilaqan mo gayod ako! Wala mo ako higugmaan. Nagusulti ka tigmo sa pipila sa akong mga katawhan, apan wala mo ako gisulithan sa tubag niini." Miuong si Samson kaniya, "Tan-aw diri, kung wala nako gisulithan ang akong amahan ug inahan, kinahanlan ba nga sultahan ko ikaw?" **17** Mihilak siya sulod sa pito ka adlaw hangtod nga nahuman ang adlaw sa kumbira. Sa ikapito nga adlaw gisulithan na niya siya sa tubag kay gihasol gayod siya pag-ayo niini. Gisulit sa babaye ang tubag ngadto sa katawhan sa iyang kaparyentihan. **18** Sa ikapito nga adlaw sa wala pa misalop ang kahayag, miuong kaniya ang mga lalaki sa siyudad, "Unsa may mas tam-is kaysa dugo? Kinsa may kusgan kaysa liyon?" Miuong si Samson kaniila, "Kung wala pa kamo nagdaro pinaagi sa akong nating baka, dili ninyo mahibaloan ang tubag sa akong tigmo". **19** Unya kalit nga mikunsad ang Espiritu ni Yahweh kang Samson uban ang gahom. Milugsong si Samson sa Ashkelon ug iyang gipamatay ang 30 ka mga lalaki sa taliwala niadtong mga katawhan. Gikuha niya ang ilang kinawat, ug iyang gihatag ang paris sa mga bisti sa kadtong nakatubag sa iyang tigmo. Nasuko siya pag-ayo ug mitungas siya sa balay sa iyang amahan. **20** Ug ang iyang asawa gihatag ngadto sa suod niya nga higala.

15 Human sa pipila ka mga adlaw, sa panahon sa pag-ani ug trigo, ngadla si Samson ug nating kanding ug miadt aron pagbisita sa iyang asawa. Miuong siya sa iyang kaugalingon, "Mosulod ako sa lawak sa akong asawa." Apan wala siya gitugotan sa iyang ugangang lalaki nga mosulod. **2** Miuong ang iyang ugangang lalaki, "Abi nako ug gikasilagan mo na siya, busa gihatag ko siya sa imong higala. Ang iyang manghod nga babaye mas maanyang kaysa kaniya, dili ba? Siya nalang ang dad-a." **3** Miuong si Samson kaniila, "Karon wala akoy labot sa mga Filistihanon kung mapasakitan ko sila." **4** Milakaw si Samson ug nagdakop ug 300 ka mga milo ug gihikat niya kini parisparsis, ikog sa ikog. Ug miukha siyag mga sulo ug gihikat niya kini sa tunga sa gipangparis nga mga ikog. **5** Si dihang nasindihan na niya ang mga sulo, iyang gibuhian ang mga milo didto sa trigohan sa mga Filistihanon, ug ilang gipangsunog ang gipangtakop nga mga trigo ug ang mga trigo nga nagtindog pa sa kaumahan, apil pa ang kaparasan ug ang mga tanaman sa olibo. **6** Nangutana ang mga Filistihanon, "Kinsa man ang nagbuhat niini?" Giingnan sila, "Si Samson, ang umagad nga lalaki sa Timnahanon ang nagbuhat niini, tungod kay gidalu ug gihatag sa Timnahanon ang asawa ni Samson sa iyang higala." Unya miadt ang mga Filistihanon ug gisunog niila ang babaye lakip na ang iyang amahan. **7** Miuong si Samson kaniya, "Kay mao man kini ang inyong gibuhat, manimalos ako kaninyo, ug kung mahuman na kana, moundang na ako." **8** Busa ghihiwhiya niya sila, dapidapi ug paa, uban sa dakong pagpamatay. Unya milugsong siya ug mipuyo didto sa langob sa pangpang sa Etam. **9** Unya mitungas ang mga Filistihanon ug nangandam aron sa pagpakkubat sa Juda ug giandam niila ang ilang mga sundalo sa Lehi. **10** Miuong ang mga kalalakin-an sa Juda, "Nganong mitungas man kamo aron sa pag-sulong kanamo?" Miuong sila, "Mosulod kami aron among dakpon si Samson, ug among buhaton kaniya kung unsa ang iyang gibuhat kanamo." **11** Unya ang 3, 000 ka mga kalalakin-an nga taga Juda milugsong sa langob didto sa pangpang sa Etam, ug giingnan niila si Samson, "Wala ka ba masayod nga ang Filistihanon maoy nagdumala kanato? Unsa man kining imong gibuhat kanamo?" Mitubag si Samson kaniila, "Gibuhat nila kini kanako, busa buhaton ko usab kini kanila." **12** Giingnan nila si Samson, "Mianhi kamo aron hiktan ka ug itugyan ngadto sa kamot sa mga Filistihanon." Miuong si Samson kaniila, "Panaad kamo nga dili mismo kamo ang mopatay kanako." **13** Miuong sila kaniya, "Dili, hiktan ka lamang namo ug pisi ug itugyan ngadto kanila. Manaad kamo nga dili ka namo patyon." Busa gihikat niya siya pinaagi sa duha ka bagong pisi ug ilang gidalu siya didto ibabaw sa bato. **14** Sa dihang nakaabot

na siya sa Lehi, nariniggit ang mga Filistihanon samtag nagtagbo kaniya. Unya mikunsad ang Espiritu ni Yahweh ngadto kaniya uban ang gahom. Ang pisi nga anaa sa iyang mga bukton nahimong sama sa nasunog nga lino, ug nahulog kini gikan sa iyang mga kamot. **15** Nakakita si Samson ug bag-o pa kaayo nga panga sa asno, ug iya kining gipunit ug pinaagi niini iyang gipamatay ang liboan ka mga kalalakin-an. **16** Miuong si Samson, "Pinaagi sa panga sa asno, mga tinapok ibabaw sa ma tinapok, pinaagi sa panga sa asno nakanakapatay ako ug liboan ka mga kalalakin-an." **17** Sa dihang nahuman na sa pagpakkisulti si Samson, iyang gilabay ang panga sa asno, ug iyang gitawag ang maong lugar nga Ramat Lehi. **18** Giuhaw pag-ayo si Samson ug gitawag niya si Yahweh ug miuong, "Imong gihatag ang dakong kadaogan sa imong sulugoon. Apan karon mamatay ba ako tungod sa kauhaw ug malaglag gikan sa kamot sa mga tawong dili tinil?" **19** Ug gipaliki si Dios ang ilalom sa yuta nga anaa sa Lehi, ug migula ang tubig. Sa dihang nakainom na siya, mibalik ang iyang kusog ug nabaskog siya. Busa iyang giinginan ang maong lugar ug En Hakore, ug hangtod karon anaa pa gihapon kini sa Lehi. **20** Nahimong maghuhukom si Samson sa Israel sulod sa 20 ka tuig sa panahon nga gidumalahan sila sa mga Filistihanon.

16 Miadt si Samson sa Gaza ug nakakita siyag babayeng nagbaligay dungog didto, ug nagdulog silang duha. **2** Ang taga Gaza gisulithan nga, "Si Samson ania dinihi." Sa hilom gilibutan nila ang dapit, ug npaaboit sila kaniya sa tibuok gabii didto sa ganghaan sa siyudad. Wala sila nagsabasaba tibuok gabii. Miuong sila, "Hulaton ta siya hangtod mabuntag, ug unya patyon." **3** Naghigda si Samson hangtod sa tungang gabii. Sa tungang gabii mibangon siya ug giugitanong duha ka poste sa ganghaan sa siyudad. Gipang-ibot niya kini, lakip ang babag ug tanan, ug gibutang sa iyang abaga paingon sa tumoy sa bungtod, atubang sa Hebron. **4** Human niini, nahiugma si Samson sa usa ka babaye nga nagpuyo sa walog sa Sorek. Ang iyang ngalan mao si Delilah. **5** Ang mga pangulo sa mga Pilistihanon miadt sa babaye ug miuong kaniya. "Atikatika si Samson aron masuta kung aha naggikan ang iyang kusog, ug kung sa unsang paagi nga ato siyang mapildi, ug magapos aron pakaulawan. Buhata kini, ug ang matag-usa kanamo maghatag kanimo ug 1, 100 ka buok plata." **6** Ug si Delilah miuong kang Samson, "Palihog, sultih ali kung nganhan kusgan ka man kaayo, ug unsaon ka man paggapos sa uban, aron nga ikaw madumalahan?" **7** Miuong si Samson kaniya, "Kung ilang akong hiktan ug pito ka preskong mga pisi sa pana nga wala mauga, niana ako mahimong luya ug mahisama sa kasagaran tawo." **8** Unya ang mga pangulo sa Pilistihanon miadt kang Delilah ug nagdalgad pito ka pisi sa pana nga presko nga wala mauga, ug gihikat niya si Samson uban kanila. **9** Karon aduna siyag mga lalaki nga nagtago sa hilom sa pinakasulod nga bahin sa iyang lawak. Miuong siya kaniya, "Ang mga Pilistihanon anaa aron sa pagdakop kanimo, Samson!" Apan iyang gipangbugto ang mga pisi sa pana sama sa lambo nga nadip-ig sa kalaoy. Ug wala nila nahibalo ang sekreto sa iyang kusog. **10** Unya si Delilah miuong kang Samson, "Nganong imo man akong gilad ug nagsulig bakak kanako. Palihog, sultih ali kung unsaon ka pagpildi." **11** Miuong siya kaniya, "Kung higtan ali nila ug bag-ong pisi nga wala pa gayod magamit alang sa trabaho, maluya gayod ako ug mahisama sa ubang lalaki." **12** Busa si Delilah nagkuhag bang-ong pisi ug gihikat niya siya, ug miuong siya kaniya, "Ang mga Pilistihanon anaa aron sa pagdakop kanimo, Samson!" Ang mga lalaki naghigda nga naghulat sa pinakasulod sa lawak. Apan gipangbugto ni Samson ang pisi pinaagi sa iyang mga bukton sama nga tipik lamang kini sa mga hilo. **13** Miuong si Delilah kang Samson, "Hangtod kanus-a man nimo ako ilaron ug bakakan. Sultih ali kung paunsa ka mapildi." Miuong si Samson kaniya, "Kung imong salapiron ang pungpong sa akong buhok sa makapito ginamit ang pangtahi tela nga makina, mahisama ako sa ubang lalaki." **14** Samtang siya natulog, si Delilah nagsalapid sa pito ka pungpong sa iyang mga buhok ginamit ang kasangkapan alang sa pagtahi ug gilangsang kini didto, unya miuong siya kung Samson, "Ang mga Pilistihanon anaa aron sa pagdakop kanimo, Samson!" Nakamatda siya gikan sa pagkatulog ug iyang gibira ang makina ug ang pugong niini. **15** Ang babaye miuong kaniya, Giunsa nimo pag-ingon nga 'Gihigugma ko ikaw,' nga dili mo man itug-an ang imong sekreto kanako? Gibulgalugan mo ako niining tulo ka higayon ug wala mo ako tug-ani nganong aduna kay dakong kusog nga sama niini." **16** Sa matag adlaw ginapugos niya si Samson pinaagi sa iyang mga pulong, ug gipugos niya siya pag-ayo nga naglaom nga siya mamatay. **17** Busa gitug-anan siya ni Samson sa tanan

ug miington kaniya, "Wala gayod ako nagamitan ug labaha aron magupitan sukad masukad, tungod kay ako usa ka Nazareno alang sa Dios gikan pa sa taguangan sa akong inahan. Kung kiskisan ang akong ulo, ang akong kusog mobiya kanako, ug maluya ako ug mahisama sa ubang mga lalaki." **18** Sa dihang nakita ni Delilah nga nagsulti siya kaniya sa tinuod mahitungod sa tanan, gipataway niya ang mga pangulo sa Pilistihanon, ug giingnan, "Balik kamo dini pag-usab, tungod kay gisulitnan na niya ako sa tanan mga butang." Unya ang mga pangulo sa Pilistihanon miadto kaniya nga nagdagdag plata sa ilang mga kamot. **19** Gipatulog niya si Samson sa iyang paa. Ug nagtawag siyag tawo aron nga magkiskis sa pito ka pungpong sa iyang buhok nga gisalapid, ug iyang gisugdahan sa pagdumala siya, kay ang iyang kusog mibiya na man kaniya. **20** Miington siya, "Ang mga Pilistihanon anaa na kanimo, Samson! "Mibangon siya gikan sa iyang pagkatulog ug miington, "Moikyas ako sama sa mga niaging panahon ug magkiskisi aron makalingkawas." Apan wala siya masayod nga si Yahweh mibiya na kaniya. **21** Gidakop siya sa mga Pilistihanon ug gilugit ang iyang mga mata. Gidala nila siya lugsong sa Gaza ug gikadinañan siyag kandadong bronsi. Gihimo siyang tipatuyog ug galingang bato didto sa bilanggoan. **22** Apan ang iyang buhok naghinayin ug turok pag-usab human kini kiskisi. **23** Ang mga pangulo sa Pilistihanon nagtigom aron maghafad ug dakong halad sa ilang dios nga si Dagon, ug aron maglipay. Miington sila, "Ang atong dios nagpuwan kah Samson, nga atong kaaway, ug ato siyag magunitan." **24** Sa dihang makita siya sa mga tawo, dayon nila ang ilang dios, kay nag-ingon sila, "Ang atong dios nagpildi sa atong kaaway ug gihatag siya kanato - ang tiguba sa atong nasod, nga napatay sa daghan kanato. **25** Sa dihang nagsadya sila, miington sila, "Tawga si Samson, aron pakataw-on kita niya." Gitawa nila si Samson pagawasan sa bilangoan ug gipakatawan niya sila. Gipatindog nila siya taliwala sa duha ka haligi. **26** Giingnan ni Samson ang batan-ong lalaki nga naggunit si iyang kamot, "Tugot ako sa paghikap sa haligi diin gibutangan sa gambahay, aron nga makasandig ako niini." **27** Karon ang balay napunog mga lalaki ug mga babaye, Ang tanang pangulo sa Pilistihanon atus ug tido. Ang anaa sa atop mikabat sa 3, 000 ka mga tawo lalaki ug babaye, samtantang nagan-aw sila kah Samson nga naglingawan kanila. **28** Misangpit si Samson kah Yahweh ug miington, "Ginoong Yahweh, hinundumido akoi! Palihog hatagi akog kusog niini lamang nga higayon, Dios, aron nga kapanimaslan ko sa usa lamang ka paghuyop ang mga Pilistihanon tungod sa ilang paglugit sa akong duha ka mata." **29** Gigunitan ni Samson ang duha ka haligi nga anaa sa taliwala diin napahiluna ang gambahay, ug nagsandig siya niini, ang usa ka haligi sa iyang tuwon kamot, ug ang laing usa sa iyang wala. **30** Miington si Samson, "Tugot ako nga mamatay uban sa mga Pilistihanon!" Mihunat siya sa makusog ug ang gambahay nahugno ngadto sa mga pangulo ug sa tanang tawo nga atua didto. Busa ang iyang napatay niadong adlawa mas daghan pa kaysa sa panahon sa iyang pagkinabuhi. **31** Unya ang iyang mga igoosong lalaki ug tanang anaa sa panimalay sa iyang amahan milugsong. Gikuha nila siya, ug gidala pagbalibut ug gilubong tunga-tunga sa Zorah ug Eshtao sa dapit nga gilubungan kah Manoah, nga iyang amahan. Nahimong maghuhukom si Samson sa Israel sulod sa 20 ka tuig.

17 Adunay usa ka tawo nga anaa sa kabungtoran nga babin sa Efraim, ug ang iyang ngalan mao si Micah. **2** Miington siya sa iyang inahan, "Ang 1, 100 ka buok plata nga gikuha gikan kanimo, hinundan sa imong gisulti nga tunglo, nga diin akong nadungod—tan-awa dinih! Ang plata uban kanako, gikawat ko kini." Miington ang iyang inahan, "Hinaot nga panalanginan ka ni Yahweh, akong anak!" **3** Giuli niya sa iyang inahan ang 1, 100 ka plata ug ang iyang inahan miington, "Gilain ko kini nga plata ngadto kah Yahweh, aron himoong kinulit ug hinulmang puthaw nga larawan alang sa akong anak. Busa karon, iballib ko kini kanimo." **4** Sa dihang giuli na niya ang kwarta ngadto sa iyang inahan, ang iyang inahan mikuhang 200 ka buok plata ug gihatag kini ngadto sa magbubuhut ug puthaw aron nga himoong kinulit nga larawan, ug gibutang sila sa balay ni Micah. **5** Ang tawo nga si Micah adunay balay alang sa mga ribulto ug naghimo siyag ephod ug mga diosdios sa panimalay, ug gikuha niya ang usa sa iyang anak aron mahimong iyang pari. **6** Niadong adlawa walay hari sa Israel, ug ang tanan nagbuhut sumala sa kung unsay tama sa ilang mga mata. **7** Karon adunay batan-ong lalaki sa Bethlehem diha sa Judah, sakop sa pamilya ni Judah, nga usa ka Levita. Nagpuyo siya didto aron himoon ang iyang mga buluhaton. **8** Ang lalaki mihawa sa Bethlehem sa Judah aron molakaw sa pagpangitgat dapit aron kapuy-an. Sa iyang panaw, miabot siya sa balay ni Micah sa kabungtoran lungsod sa Efraim. **9** Miington si

Micah kaniya, "Asa ka man gikan?" Ang lalaki mitubag kaniya, "Usa ako ka Levita nga gikan sa Bethlehem sa Judah, ug nagpanaw ako aron mangitgat dapit diin ako makapuyo." **10** Miington si Micah kaniya, "Puyo uban kanako, ug mahimo ka nga akong amahan ug pari. Hatagan ko ikaw ug napulo ka plata matag tuig, mga kupo sa bisti, ug imong pagkaon." **11** Busa ang Levita miadto sa iyang balay. Kuntento siya nga magpuyo uban kah Micah, ug ang batan-ong lalaki alang kah Micah nahimong sama sa usa sa mga anak. **12** Gighabin ni Micah ang Levita alang sa balaanonan mga buluhaton, ug ang batan-ong Levita nahimong iyang pari, nga nagpuyo sa iyang balay. **13** Unya miington si Micah, "Karon nasayod ako nga si Yahweh magbuhut ug maayo alang kanako, tungod kay kining Levita nahimong akong pari."

18 Niadong mga adlawa walay hari sa Israel. Ang tribo sa kaliwatan ni Dan nangita ug dapit nga ilang kapuy-an, tungod kay hangtod niadong adlawa wala sila makadawat ug bisan unsang panulondon gikan sa mga tribo sa Israel. **2** Ang katawanhan sa Dan nagpadalag lima ka mga lalaki gikan sa kinatibuk-ang ihap sa ilang tribo, mga lalaki nga nakasatinat ni ug gubat gikan sa Zorah ug sa Eshtao, aron sa pag-adto sa maong yuta pinaagi sa pagbaklay lamang, ug panid-an kini. Miington sila kanila, "Lakaw ug susiha ang yuta." Miabot sila sa bungtod nga babin sa Efraim, ngadto sa balay ni Micah, ug didto sila nangatulog. **3** Sa dihang duol na sila sa balay ni Micah, nailahan nila ang pag-istorya sa usa ka batan-ong Levita. Busa miuhunong sila ug nangutana kaniya, "Kinsa man ang nagdala kanimo nganhi? Unsa ang imong ginabuhut niining dapita? Nganong ania ka man dinih?" **4** Mitubag siya kanila, "Mao kini ang gibuhut ni Micah kanako: Gikuha niya ako aron mahimong iyang pari." **5** Miington sila kaniya, "Palihog pangayo ug tambag sa Dios, aron nga masayran namo kung magmalampuson ba kining among panaw karon." **6** Ang pari miington kanila, "Lakaw kamo nga malinawon. Tungod kay giyahan kamo ni Yahweh sa dalan nga inyong pagalaktan." **7** Unya ang lima ka mga lalaki mibiya ug miabot sa Laish, ug nakita nila ang mga tawo nga luwas nga nagpuyo didto -ug sa samang paagi ang mga taga-Sidon nagpuyo na wala nadisturbo ug luwas. Walay nag-ilog kanila sa ilang yuta, o nagsamok kanila sa bisan unsang paagi. Nagpuyo sila nga layo kaayo gikan sa mga tawo sa Sidon, ug wala sila nakig-abin kang bisan kinsa. **8** Mibalik sila ngadto sa ilang tribo sa Zorah ug Eshtao. Ang ilang mga kaparyentihan nangutana kanila, "Unsa man ang inyong ibalita?" **9** Miington sila, "Dali! Ato sila sulungan! Among nakita ang yuta ug maayo kaayo kini. Wala ba kamoy gihimo? Ayaw kamo paglangan sa pagsulong kanila ug ilogon ang yuta." **10** Sa dihang moadto kamo, moadto kamo sa mga tawo nga naghunahuna nga sila luwas, ug ang yuta lapad! Gihatag kini sa Dios kaninyo -ang dapit nga walay makulang bisan unsang butang niining kalibotana." **11** 600 ka mga lalaki sa tribo ni Dan, ang gipang armasan alang sa gubat, ang milakaw gikan sa Zorah ug Eshtao. **12** Misubida sila ug ngakmpao sa Kiriath Jearim, sa Judah. Maong karong panahona ang mga tawo niadong lugara nagtawag niini nga Mahaneh Dan; anaa kini sa kasadpang bahin sa Kiriath Jearim. **13** Mipalayo sila gikan didto ngadto sa bungtod nga babin sa lungsod sa Efraim ug miabot sa balay ni Micah. **14** Unya ang lima ka mga lalaki nga nanidhi sa lungsod sa Laish miington sa ilang mga paryinte. "Nasayod ba kamo nga niining mga balaya adunay ephod, mga diosdios, mga kinulit nga larawan, ug hulmahan sa bakal? Disisyon karon kung unsa ang inyong buhaton." **15** Busa miliko sila didto ug miabot sa balay sa batan-ong Levita, sa balay ni Micah, ug gitagad nila siya. **16** Karon ang 600 ka mga taga-Dan, nga sangkap sa hinagibang alang sa pakigkubat, nagbarog sa pultahan sa ganghaan. **17** Ang lima ka mga lalaki nga nangispia sa yuta miadto didto aron sa pagkuha sa kinulit nga mga larawan, ang ephod, ang mga diosdios sa panimalay, ang hulmahan sa puthaw, samtantang ang mga pari nagbarog sa atubangan sa ganghaan uban sa 600 ka mga lalaki nga sangkap sa hinagibang alang sa gubat. **18** Sa dihang miadto sila sa balay ni Micah ug mikuhang sa kinulit nga mga larawan, ang ephod, ang mga diosdios, ug ang hulmahan sa bakal, ang pari miington kanila, "Unsa ang inyong ginabuhut?" **19** Miington sila kaniya, "Paghilom! Ibantang ang imong kamot sa imong baba ug uban kanamo, ug dapig kanamo ingon nga among amahan ug pari. Mas maayo alang kanimo nga mahimong pari sa balay sa usa lamang ka tawo, o mahimong pari alang sa usa ka tribo ug usa ka banay sa Israel?" **20** Ang kasingkasing sa pari nalipay. Gikuha niya ang ephod, ang mga diosdios sa balay, ang kinulit nga larawan, ug miuban sa mga tawo. **21** Busa mitalikod sila ug mibiya. Gibutang nila sa ilang atubangan ang gagmayang mga bata, ingon man ang mga baka ug ang ilang mga gipanag-iyahan. **22** Sa dihang anaa sa sila sa

maayong kalay-on gikang sa balay ni Micah, ang mga lalaki nga anaa sa mga balay nga duol sa balay ni Micah gitawag, ug gikukod niila ang mga taga-Dan. **23** Misingit sila ngadto sa mga taga Dan, ug milingi sila ug miington kung Micah, "Nganong imo mang gitawag silang tanan?" **24** Miington siya, "Inyong gikawat ang mga diosdios nga akong gihimo, gikuha ninyo ang akong pari, ug mobiya na kamo. Unsa pa bay nibahol kanako? Paunsa kamo naka ingon kanako nga, "Unsay nakahasol kanimo?" **25** Ang katawhan sa Dan miington kaniya, "Wala unta nimo kami gipadungog sa bisan unsang imong gipangsulti, kay tingali ang ubang mga tawo nga suko kaayo moataki kanimo, ikaw ug ang imong pamilya pagapatoyon." **26** Ug ang mga katawhan sa Dan mipadayon sa ilang dalan. Sa dihang nakita ni Micah nga lig-on kaayo sila alang kaniya, mitalikod siya ug miuli sa iyang balay. **27** Ang katawhan sa Dan midala sa mga nabuhut ni Micah, ingon man ang iyang pari, ug miabot sila sa Laish, ngadto sa mga tawo nga wala nadisturbo ug luwas ug gipamatay sila pinaagi sa espada ug gipangsungog ang ilang mga siyudad. **28** Walay bisan usa nga makatabang kanila tungod kay layo kaayo kini gikan sa Sidon, ug wala silay pakig-abin kaniang bisins. Kadto nga walog duol sa Beth Rehob. Ang mga taga-Dan nagtukod pag-usab sa maong siyudad ug nagpuyo didto. **29** Gipanganlan niila ang siyudad ug Dan, gikan sa pangalan ni Dan nga ilang katigulangan, nga usa sa mga anak ni Israel. Apan ang maong siyudad naandan sa ngalan nga Laish. **30** Ang katawhan sa Dan naggapihiluna ug kinulit nga larawan alang sa ilang mga kaugalingon. Ug si Jonathan, anak ni Gershom, nga anak ni Moises, siya ug ang iyang mga anak mao ang mga pari alang sa tribu ni Dan hangtod sa adlaw nga nailog ang yuta. **31** Busa ilang gisimba ang larawan nga kinulit ni Micah samtang ang balay sa Dios atua sa Shiloh.

19 Niadtong mga panahona, sa dihang wala pay hari ang Israel, adunay usa ka lalaki nga Levita, nagpuyo siya didto sa labing hilit nga dapit sa kabungtoran ni Efraim. Mikhu siya ug babaye alang sa iyang kaugalingon, usa ka kaipon nga gikan sa Betlehem sa Juda. **2** Apan wala nagmatinid-anon ang iyang kaipon kaniya; mibiya kini kaniya ug mibalik sa balay sa iyang amahan sa Betlehem sa Juda. Nagpuyo siya didto sulod sa upat ka bulan. **3** Unya miadtlo ug miapas ang iyang bana aron sa paghangyo nga mobalik siya kaniya. Miuban kaniya ang iyang sulugoon, ug ang paris sa asno. Busa gidalda sila sa babaye sa balay sa iyang amahan. Sa dihang nakita sa amahan sa babaye ang lalaki, nalipay gayod siya. **4** Ang iyang ugangan, nga amahan sa babaye, mipugos kaniya nga magpabilin sa tulo ka adlaw. Nangaon sila ug nanginom, ug didto na sila nagpتابي. **5** Sa ika-upat nga adlaw misayo sila sa pagbangon ug nangandam siya aron sa paglakaw, apan miington ang amahan sa babaye ngadto sa iyang umagad na lalaki, "Lig-on ang imong kaugalingon pinaagi sa gamay nga tinapay, ug makalakaw na kamo." **6** Busa nangligod silang duha aron mangaon ug nagdungan sa pag-inom. Unya miington ang amahan sa babaye, "Palihog itugot niinyo nga magpabilin kamo aron dinihi na matulog ug maglipay." **7** Sa dihang mibangon na ang Levita aron sa pagbiya, gipugngan siya sa amahan sa babaye aron magpabilin una, busa giusbas niya ang iyang plano ug nagpabilin na usab siya didto tibook gabii. **8** Sa ikalima nga adlaw mibangon siya ug sayo aron sa pagbiya, apan miington ang amahan sa babaye, "Lig-on ang imong kaugalingon, ug hulat una kamo hangtod nga moabot ang kaudtohon." Busa nangaon silang duha. **9** Sa dihang mibangon na ang Levita ug ang iyang kaipon ug ang iyang sulugoon aron nga molakaw na, ang iyang ugangan lalaki, ang amahan sa babaye miington kaniya, "Tan-awa, hapit na ang gabii. Palihog pabilin una kamo karong gabii, ug paglipay. Mahimo na kamong magmata ug sayo ug mouli sa iyong balay." **10** Apan dili na gusto magpabilin ang Levita sa tibook gabii. Mitindog siya ug mibiya. Miadtlo siya sa Jebus (mao kana ang Jerusalem). Aduna siyay duha ka mga asno nga adunay hapin—ug uban kaniya ang iyang kaipon. **11** Sa dihang hapit na sila sa Jebus, hapit na gayod mahuman ang adlaw, unya ang iyang sulugoon miington sa iyang agalon, "Umari ka, moliko kita didto sa siyudad sa mga Jebusihon ug didto na magpahulay karong gabii." **12** Ang iyang agalon miington kaniya, "Dili kita moliko didto sa dapit sa mga langyaw nga dili sakop sa mga Israelita. Moadto nalang kita didto sa Gibeon." **13** Miington ang Levita sa iyang batan-ong sulugoon, "Umari ka, moadto kita sa laing dapit, ug didto nalang kita magpahulay karong gabii sa Gibeon o sa Rama." **14** Busa miadtlo sila, ug misalop na ang adlaw sa dihang niabot sila duol sa Gibeon, sa teritoryo ni Benjamin. **15** Busa miliko sila ug didto na nagpتابي sa Gibeon. Nag-adto siya ug milingkod didto sa plasa sa siyudad, tungod kay walay nagdapat kanila sa ilang panimalay nianang gabhiona. **16**

Unya nianang gabhiona adunay tigulang nga lalaki nga gikan sa iyang uma. Gikan siya sa kabungtoran ni Efraim, ug nagpuyo siya sa Gibeon makadiyot lamang. Apan mga Benjaminhon ang mga tawo nga nagpuyo didtong dapita. **17** Giyahat niya ang iyang mga mata ug nakita niya ang mga magpapanaw didto sa plasa sa siyudad. Miington ang tigulang nga lalaki, "Asa man kamo manganadto? Asa man kamo gikan?" **18** Miington ang Levita kaniya, "Gikan kami sa Betlehem sa Juda padulong sa labing hilit nga babin sa kabungtoran ni Efraim, nga kung asa didto ako naggikan. Miadtlo ako sa Betlehem sa Juda, ug moadto ako sa balay ni Yahweh, apan walay bisan usa nga nagdapat kanako sulod sa iyang balay. **19** Aduna kami uhot nga pagkaon sa among mga asno, ug adunay tinapay ug bino alang kanako ug alang sa akong babayeng sulugoon, ug usab nining batan-on lalaki nga uban sa imong mga sulugoon. Ug wala na kami lain pang gikinahanglan." **20** Gitahod sila sa tigulang nga lalake, "Ang kalinaw maanaa karinyo! Ako na ang bahala sa tanang ninyong gikinahanglan. Basta ayaw lang kamo pagpabilin karong gabii dinihi sa plasa." **21** Busa gidalda sa tigulang ang Levita sa iyang balay ug iyang gipakaon ang ilang mga asno. Gihugasan nila ang ilang mga til unya nangaon ug nanginom. **22** Sa dihang naglipaylipay ang ilang kasingkasing, ang pipila ka mga kalalakin-an sa siyudad nga walay mga pulos ang mipalibot sa balay ug nagpukpok sa ilang pultahan. Nakigsulti sila sa tigulang nga lalaki, ang agalon sa balay, nag-ingon, "Pagawsa ang lalaki nga anaa sa imong balay, aron nga makighilawas kani kaniya." **23** Ang lalaki, ang agalon sa balay, miadtlo kanila ug miington, "Dili, akong mga kaigsoonan, palihog ayaw buhata kining daotang butang! Tungod kay bisita ka kining tawhana, ayaw buhata kining daotang butang!" **24** Tan-awa, anaa dinihi ang akong ulay nga anak ug kaipon sa akong bisita. Tugot ako sa pagpagawas kanila. Hilabti sila ug buhata ang gusto ninyong buhaton kanila. Apan ayaw lamang ninyo buhati ug daotan kining tawhana!" **25** Apan wala naminaw ang mga kalalakin-an kaniya, busa gikuha sa lalaki ang iyang kaipon ug gidalda sa gawas. Gidakop niya siya, gilugos, ug gipanamastamasan siya sa tibook gabii, ug sa pagkakaadlawon gibuhian nila siya. **26** Sa pagkakaadlawon miabot ang babaye ug natumba kini dapit sa pultahan sa balay sa lalaki kung diin nagpuyo ang iyang agalon, ug naghigida siya didto hangtod nga miyahag na. **27** Mibangon sayo sa buntang ang iyang agalon ug giablihan ang mga pultahan sa balay ug migawas paadto sa iyang adtoan. Nakita niya ang iyang kaipon nga naghigida dapit sa pultahan, ang iyang kamot anaa sa pultahan. **28** Ang Levita misulti kaniya, "Bangon. Manglakaw na kita." Apan wala siya mitubag. Gibutang niya siya sa asno, ug mipauli ang lalaki sa ilang balay. **29** Sa nahiabot na ang Levita sa iyang balay, mikhu siya ug kutsilyo, ug iyang gigunitan ang iyang kaipon, ug iyang gihiwahiwa, matag parte, sa dose ka babin, ug gidalda ang matag babin bisan asa sa tibook Israel. **30** Ang tanan nga nakakita niini miington, "Wala pa gayoy nahitabo o nakita nga sama niini sukad sa adlaw nga nakalingkawas ang mga katawhan sa Israel didto sa yuta sa Ehijo hangtod karon nga adlaw. Hunahunaan kini! Tagai kami ug tambag! Sultihii kami unsa ang among buhaton!"

20 Ang tanang katawhan sa Israel migawas ingon nga usa lamang ka tawo, gikan sa Dan hangtod sa Beersheba, lakiw usab ang yuta sa Gilead, ug nanagtitom silang tanan diha kung Yahweh didto sa Mizpa. **2** Ang mga pangulo sa tanan katawhan, sa tanang mga tribu sa Israel, nanagtitom sa tigomanan sa mga katawhan sa Dios—400, 000 ka mga kalalakin-an sundalo ang namakats, nga andam makigubat pinaagi sa ilang espada. **3** Karon nakadungog ang mga katawhan ni Benjamin nga ang mga katawhan sa Israel mitungas sa Mizpa. Miington ang mga katawhan sa Israel, "Sultihii kami kung giunsa pagbuhut kining daotang panghitabo." **4** Mitubag ang Levita nga bana sa giyatap nga babaye, "Gikan ako sa Gibeon sa teritoryo nga gipanag-iya ni Benjamin, ako ug ang akong kaipon, aron magpahulay didto sa gabii. **5** Sa pagkagabii, gisulong ako sa mga pangulo sa Gibeon, gilibotan nila ang balay ug nagtinguha nga patyon ako. Ilang gikuha ug gilugos ang akong kaipon, ug namatay siya. **6** Gidalda ko ang akong kaipon ug gihiwahiwa kini, ug gitahod ko kini sa rehiyon sa mga panulondon sa Israel, tungod kay nagbuhut sila ug daotan ug kalagot sa Israel. **7** Karon, kamong tanan nga mga Israelita, ihatag ang inyong tambag ug panghunahuna dinihi." **8** Mitindog ang tanan nga katawhan ingon nga usa ka tawo, ug miington sila, "Walay usa kanamo ang moadto sa among tolda, ug walay usa kanamo ang mobalik sa among balay!" **9** Apan karon mao kini ang atong buhaton sa Gibeon: sulongon nato sila kung asa kita itulot sa ripa. **10** Magdala kita ug pulo ka mga

lalaki sa gatosan sa tibuok banay sa Israel, ug 100 sa 1, 000, ug 1, 000 sa 10, 000, sa pagkuha sa gikinahanglan niining mga katawhan, aron kung moabot na sila sa Gibeon didto sa Benjamin, pagasilotan nila sila tungod sa daotang butang nga ilang gibuhat sa Israel." **11** Busa ang tanang kasundalohan sa Israel nagtigom batok sa siyudad, ingon nga usa ka tawo. **12** Nagpadala ug mga kalalakin-an ang mga tribu sa Israel ngadto sa tibuok tribu ni Benjamin, nga nag-ingon, "Unsa man kining mga daotang butang nga gibuhat sa pipila kaninyo?" **13** Busa, ihatag kanamo kadtong mga tawong daotan sa Gibeon, aron amo silang patyon, aron nga mawala na sa hingpit kining pagkadaotan gikan sa Israel." Apan wala maminaw ang mga Benjaminhon sa tingog sa ilang mga igsoon, ang katawhan sa Israel. **14** Unya migawas ang mga katawhan ni Benjamin sa siyudad sa Gibeon aron sa pag-andam sa pakigubat batok sa mga katawhan sa Israel. **15** Migawas ang mga katawhan sa Benjamin gikan sa siyudad aron makigubat nianang adlawa nagdala sila ug 26, 000 ka mga sundalo nga gibansay sa pakig-away ug paggamit ug espada. Dugang pa, adunay 700 nga mga piniling lalaki gikan sa mga lumulupyo sa Gibeon. **16** Taliwala niini nga mga sundalo, adunay 700 nga pinili nga mga kalalakin-an nga walhon. Ang matag-usa kanila makapintik ug bato ngadto sa usa ka lugas sa buhok ug dili masipyat. **17** Ang katawhan sa Israel, dili lakip ang mga katawhan sa Benjamin, mikabat ug 400, 000 ka mga lalaki, nga gibansay sa pakig-away gamit ang espada. Silang tanan mga kalalakin-an sa gubat. **18** Mitindog ang katawhan sa Israel, miadto sa Betel, ug nangayo ug tambag sa Dios. Nangutana sila, "Kinsa man ang unang mosulong sa katawhan ni Benjamin alang kanamo?" Miington si Yahweh, "Ang taga Juda maoy unang mosulong." **19** Sa pagkabuntag, namangon ang katawhan sa Israel ug namalhin sila ug kampo duol sa Gibeon. **20** Nangadto ang katawhan sa Israel aron sa pakig-away batok sa Benjamin. Giandam nila ang ilang linya sa pagpakigubat batok sa Gibeon. **21** Migawas sa Gibeon ang mga katawhan sa Benjamin, ug ilang gipamatay ang 22, 000 ka mga lalaking kasundalohan sa Israel nianang adlawa. **22** Apangilig-on sa mga katawhan sa Israel ang ilang kaugalingon, ug gipahiluna nila ang ilang linya sa pakigubat sama sa daan nilang nahimutangan sa unang adlaw. **23** Ug miadto ang mga katawhan sa Israel ug mihilak ngadto sa atubangan ni Yahweh hangtod sa gabii. Nangayo sila ug gikan kung Yahweh: "Moadto ba kami aron makig-away ug balik sa among mga kaigsoonan, ang mga katawhan ni Benjamin?" Ug miington si Yahweh, "Sulonga sila!" **24** Busa nangadtang ang mga katawhan sa Israel aron makigbatok sa mga sundalo ni Benjamin. **25** Sa ika-duhang adlaw, nangawas ang mga Benjaminhon sa Gibeon aron makigbatok kanila ug nakapatay sila ug 18, 000 ka mga kalalakin-an gikan sa mga katawhan sa Israel. Gibansay ang tanan nga mga kalalakin-an aron sa pakig-away pinaagi sa espada. **26** Ug ang tanang kasundalohan ug katawhan sa Israel miadto diito sa Betel ug nanghilak, ug ditto nanglingkod sila atubangan ni Yahweh ug nagpuasa sila nianang adlawa hangtod sa pagkagabii ug naghadal sila ug sinunog nga halad ug pakigdait nga halad ngadto kung Yahweh. **27** Nangutana ang mga katawhan sa Israel kung Yahweh—kay niadtong adlawa anaa kanila ang sudlanan sa kasabotan sa Dios. **28** ug si Pinehas, ang anak nga lalaki ni Eleazar nga anak nga lalaki ni Aaron, nga nag-alagad atubangan sa sudlanan sa kasabotan niadtong mga adlawa— "Mangadto ba kami diito sa gubat pag-usab batok sa katawhan sa Benjamin, nga among mga igsoon, o mohunong na?" Miington si Yahweh, "Sulonga sila, kay ugma tabangan ko kamo sa pagbuntog kanila." **29** Busa nagbutang ang Israel ug kalalakin-an sa matag taga nga mga dapti palibot sa Gibeon. **30** Sa ika-tula nga adlaw nakig-away ang katawhan sa Israel batok sa mga katawhan sa Benjamin, ug gipahiluna nila ang ilang linya sa pakigubat batok sa Gibeon sama sa ilang gibuhat kaniadto. **31** Nangadto ang mga katawhan sa Benjamin ug nakig-away batok sa katawhan, ug gipalayo sila gikan sa siyudad. Gipamatay nila ang pipila ka mga tawo. Adunay mga 30 ka mga kalalakin-an sa Israel ang namatay ditto sa kaumahan ug sa kadalanan. Ang usa ka dalan padulong sa Betel, ug ang pikas dalan padulong sa Gibeon. **32** Unya miington ang katawhan sa Benjamin, "Napildi na sila ug nanagan sila kanato, sama niadtong unang higayon." Apan miington ang mga sundalo sa Israel, "Managan kita pagbalik ug ato silang palayason gikan sa siyudad hangtod sa kadalanan." **33** Mitindog ang tanang katawhan sa Israel gikan sa ilang nahimutangan ug gipahiluna ang ilang kaugalingon aron sa pakigubat ditto sa Baal Tamar. Ug kadtong mga sundalo sa Israel nga nanago diito sa tagon mga dapti midagan pagawas sa ilang nahimutangan gikan sa Maare Gibeon. **34** Adunay migula nga 10, 000 ka mga piniling kalalakin-an

gikan sa Israel ang nakigbatok ditto sa Gibeon, ug hilabihan gayod ang gubat, apan wala masayod ang mga Benjaminhon nga haduol na ang ilang kalaglagan. **35** Gibuntog ni Yahweh ang Benjamin atubangan sa Israel. Nianang adlawa, ang kasundalohan sa Israel nakapatay ug 25, 100 ka mga lalaki sa Benjamin. Ang tanan nga namatay mao ang gibansay sa pakig-away pinaagi sa espada. **36** Nakita gayod sa mga kasundalohan sa Benjamin nga nabuntog na sila. Nangratas ang mga kalalakin-an sa Israel palayo sa Benjamin, nagsalig man sila sa mga kalalakin-an nga ilang gipatago gawas sa Gibeon. **37** Unya ang nanago nga mga kalalakin-an mitindog ug midali ug dagan padulong sa Gibeon. Ug pinaagi sa ilang espada ilang gipamatay ang tanan nga napuyos sa siyudad. **38** Ang nasabotan nga timailhan sa mga kasundalohan sa Israel ug sa mga lalaki nga nanago mao ang bagang gabon sa aso nga moutbo gikan diito sa siyudad. **39** Sa dihang makita na sa mga kasundalohan sa Israel ang timailhan mamaikil na sila sa pagpakkigubat. Karon nag-sulong na ug sugod ang Benjamin ug napatyil niilang kapin 30 ka mga lalaki sa Israel, ug miington sila, "Sigurado gayod nga mabuntog sila sa atong atubangan, sama sa unang gubat." **40** Apan sa dihang nagsugod na sa pag-utbo ang aso sa siyudad, milingi ang mga Benjaminhon ug nakita ang aso nga miutbo sa kawanangan gikan sa tibuok siyudad. **41** Busa ang mga katawhan sa Israel misulong batok kanila. Nangalisang pag-ayo ang mga lalaki sa Benjamin, tungod kay ilang nakita nga miabot na ong dakong katalagman diha kanila. **42** Busa nanagan sila gikan sa mga katawhan sa Israel, mikalagiw padulong sa kamingawan. Apan naapsan gihapon sila sa gubat. Nanggawas sa siyudad ang mga kasundalohan sa Israel ug ilang gipamatay sila kung asa sila nagtindog. **43** Gipalibutan nila ang mga Benjaminhon ug gipanggukod sila. Ug gitamakataman nila sila sa Noha ug gipamatay silang tanan padulong diito sa sidlakang bahin sa Gibeon. **44** Gikan sa tribu ni Benjamin, 18, 000 ka mga tawo ang nangamatay, ang tanan kanila hanas gayod sa pagpakkigubat. **45** Namalik sila ug mikalagiw diito sa kamingawan sa mga bato sa Rimmon. Nakapatay pa gayod ug dugang 5, 000 ang mga Israelita diha sa kadalanan. Wala sila miundang sa paggukod kanila, gijukod sila pag-ayo hangtod sa Gidom, ug ditto nakapatay pa sila ug dugang 2, 000. **46** Ang tanan kasundalohan sa Benjamin nga nangamatay nianang adlawa miabot ug 25, 000—mga kalalakin-an nga gibansay nga makig-away gamit ang espada; ang tanan kanila hanas gayod makigubat. **47** Apan 600 ka mga kalalakin-an ang namalik ug mikalagiw ngadto sa kamingawan, diito sa mga bato sa Rimmon. Ug nagpabilin sila diito sa mga bato sa Rimmon sulod sa upat ka bulan. **48** Namalik ang mga kasundalohan sa Israel aron makigbatok sa mga katawhan ni Benjamin ug gisulong ug gipamatay sila—ang tibuok siyudad, ang ilang mga kahayopan, ug ang tanan nga ilang nahikaplagan. Gipangsungus usab nila ang tagsa-tagsa ka mga lungsod nga ilang maagian.

21 Karon ang mga kalalakin-an sa Israel nagbuhat ug pakigsaad diito sa Mizpah, "Walay usa kanato nga ihatag ang iyang anak nga babaye aron makigminyo sa mga Benjaminhon." **2** Unya ang mga katawhan miadto sa Betel ug milingkod diito atubangan sa Dios hangtod sa kabaghion, ug sa makusog nga tingog mihilak sila ug maayo. **3** Misangpit sila, "Nganong nahitabo man kini sa Israel, Yahweh, Dios sa Israel, nga ang usa sa among tribu nawala karon?" **4** Sa sunod nga adlaw sayo nga namangon ang mga katawhan ug nagbuhat sila ug halaran ug naghalad ug sinunog nga mga halad ug mga halad sa pagpakkigdait. **5** Ang mga katawhan sa Israel miington, "Kinsa man karon sa mga tribu sa Israel ang wala niadto sa panagtigom kung Yahweh?" Kay nagbuhat man sila ug mahinungdanong saad mahitungod kung bisan kinsa nga dili moadto kung Yahweh sa Mizpa. Miington sila, "Mamatay gayod siya." **6** Apan ang katawhan sa Israel adunay kaluoy sa ilang igsoon nga mga Benjaminhon. Miington sila, "Karon usa ka tribu ang nawagtang sa Israel." **7** Kinsa man ang makahatag ug awasa niadtong nahibilin, tungod kay nagbuhat man kita ug pakigsaad kung Yahweh nga dili nato ipaminyo kanila ang atong mga anak nga babaye?" **8** Miington sila, "Kinsa man sa mga tribu sa Israel ang wala niadto kung Yahweh sa Mizpa?" Ug ilang nasayran nga walay bisan usa ang miadto sa panagtigom gikan sa Jabel Gilead. **9** Tungod kay sa dihang gipangtapok na ang mga katawhan sa han-ay nga pamaagi, tan-awa, walay mga lumulupyo sa Jabel Gilead ang anaa diito. **10** Ang panagtigom nagpadala ug 12, 000 ka mga isog nga lalaki uban ang sugo nga moadto sila sa Jabel Gilead aron sulongon sila, ug pamatyon sila, bisan ang mga babaye ug mga kabataan. **11** "Buhata kini: kinahanglan nga

inyong patyon ang matag lalaki ug babaye nga nakigdulog na ug lalaki.” **12** Nakakaplag ang mga kalalakin-an taliwala niadtong nagpuyo didto sa Jabel Gilead ug 400 ka mga dalagang babaye nga wala pa makigdulog ug lalaki, ug gidala nila sila sa ilang kampo sa Silo, didto sa Canaan. **13** Ang tibuok nga panagtigom nagpadala ug mensahe ug giingnan ang katawhan ni Benjamin nga tua didto sa bato sa Rimmon nga magtanyag sila kanila ug kalinaw. **14** Mibalik ang mga Benjaminhon niadtong taknaa ug gihatag kanila ang mga babaye sa Jabel Gilead, apan dili pa igo ang mga kababayen-an alang kanilang tanan. **15** Nangalyupo gayod ang katawhan sa nahitabo ngadto sa mga Benjaminhon, tungod kay nagbuhat man ug pagkabahinbahin si Yahweh ngadto sa mga tribu sa Israel. **16** Unya miington ang mga pangulo sa panagtigom, “Unsaon man nato paghatag ug asawa sa mga nabilin nga Benjaminhon, kay gipamatay na man ang mga Benjaminhon nga kababayen-an?” **17** Miington sila, “Kinahanglan nga adunay mapanunod ang mga nabilin nga Benjaminhon, aron nga walay mapukan sa tribu sa Israel. **18** Dili namo sila mamahimong tagaan ug asawa gikan sa among mga anak nga babaye, kay ang katawhan sa Israel nagbuhat ug pakigsaad, ‘Tinunglo gayod ang bisankinsa nga mohatag ug asawa sa mga Benjaminhon.’” **19** Busa miington sila, “Nasayod kamo nga adunay kumbira alang kang Yahweh kada tuig didto sa Silo (nga diin anaa sa amihanang babin sa Betel, sidlakang babin sa kadalanan nga pasubida gikan sa Betel hangtod sa Siquem, ug habagatang babin sa Lebona).” **20** Gisulithan nila ang mga kalalakin-an sa Benjamin, nga nag-ingon, “Lakaw ug paghulat kamo sa tago didto sa kaparasan. **21** Pagbantay sa takna nga mogawas ang mga babaye sa Silo aron manayaw, dali dayon ug dagan pagawas sa kaparasan ug ang matag usa sa inyo kinahanglan nga manguha ug asawa gikan sa babaye sa Silo, unya balik dayon sa yuta ni Benjamin. **22** Kung moadtang ilang amahan ug mga igoong lalaki alang sa pagmulo kanamo, amo silang ingnan, ‘Kaloy-i kami! Tugoti sila nga magpabilin kay sa panahon sa gubat wala kamip nakuha nga babaye sa matag lalaki aron ilang maasawa. Ug dili gayod kamo sad-an mahitungod sa panaad, kay wala man ninyo gihatag ang inyong mga anak nga babaye karila.” **23** Gibuhut usab kini sa mga katawhan sa Benjamin. Gikuha nila ang igong gidaghanon sa asawa nga ilang gikinahanglan gikan sa mga babaye sa Silo nga nanayaw, ug ila kining gidala aron mahimo nilang mga asawa. Nangadto sila ug namalik sa ilang gipanunod nga yuta; ilang gitukod pag-usab ang mga lungsod, ug namuyo niini. **24** Busa mibiya ang mga katawhan sa Israel sa maong lugar ug miadtang ilang mga baly, matag usa sa ilang tribu ug banay, ug ang matag usa sa ilang kaugalingong panulondon. **25** Niadtong panahona walay hari ang Israel, ug ang tanan nagbuhat gayod kung unsa ang husto sa iyang kaugalingong panglantaw.

Ruth

1 Nahitabo kini sa mga adlaw sa dihang ang mga maghuhukom nagmando nga adunay kagutom sa yuta. Ug ang usa ka tawo sa Betlehem sa Juda miadto sa nasod sa Moab uban ang iyang asawa ug duha ka anak nga lalaki. **2** Ang ngalan sa maong tawo mao si Elimelec, ug ang ngalan sa iyang asawa mao si Naomi. Ang mga ngalan sa iyang mga anak nga lalaki mao sila si Malon ug Chilion, mga Ephrathehanon sa Betlehem sa Juda. Nangabot sila sa nasod sa Moab ug namuyo didto. **3** Unya si Elimelec, nga bana ni Naomi, namatay, ug siya ang nahibilin uban sa duha niya ka anak na mga lalaki. **4** Kini ng mga anak nangasawa gikan sa mga babaye sa Moab; ang ngalan sa usa mao si Orpah, ug ang ngalan sa usa pa mao si Ruth. Nagpuyo sila didto sulod sa napulo katuig. **5** Unya si Malon ug si Chilon namatay, nahibilin si Naomi nga wala nay bana ug wala na ang duha niya ka anak. **6** Unya nakahukom si Naomi nga mobiya sa Moab kauban sa iyang mga umagad nga babaye ug mobalik ngadto sa Juda tungod kay nadungog niya didto sa rehiyon sa Moab nga si Yahweh nagtabang sa iyang katawhan nga anaa sa panginahanglanon ug gihatagan sila ug pagkaon. **7** Busa mibiya siya sa dapit nga iyang gipuy-an kauban ang duha niya ka umagad nga babaye, ug nanglakaw sila aron mobalik ngadto sa yuta sa Juda. **8** Miington si Naomi ngadto sa iyang duha ka umagad nga babaye, "Lakaw, pauli, matag-usa kaninyo, ngadto sa panimalay sa inyong inahan. Hinaot nga si Yahweh magmaluluy-on kaninyo, ingon nga nagmaluluy-on kamo sa mga patay ug nganhi kanako." **9** Hinaot nga tugotan kamo sa Dios nga makakaplag kamo ug kapahulayan, ang matag usa kaninyo sa panimalay sa laing bana." Unya gihalokan niya sila, ug ilang gipatugbaw ang ilang mga tingog ug mihilak. **10** Miington sila ngadto kaniya, "Dili! Mokuyog kami kanimo ngadto sa imong katawhan." **11** Apan miington si Naomi, "Pauli, akong mga anak na babaye! Nganong mokuyog pa man kamo kanako? Aduna pa ba akoy mga anak nga lalaki sa akong tagoangkan alang kaninyo, aron nga sila mamahimo ninyong mga bana? **12** Pauli, akong mga anak nga babaye, lakaw kamo sa inyong kaugalingong dalan, kay tigulang na kaayo ako aron makabaton pa ug bana. Kung moington ako, 'Hinaot nga makakaplag ako ug bana karong gabhiona,' ug unya manganan ug mga lalaki, **13** mohulat ba kamo hangtod nga modako sila? Mohulat ba kamo ug dili makigminyo ug lalaki karon? Dili, akong mga anak nga babaye! Makapaguol pag-ayo kini kanako, labaw pa sa kagoul ninyo, tungod kay ang kamot ni Yahweh gibakay batok kanako." **14** Unya ang iyang mga umagad nga babaye mipatugbaw sa ilang mga tingog ug mihilak pag-usab. Gihalokon ni Orp, ang iyang ugangan babaye agij panamilit, apan si Ruth migakos kaniya. **15** Miington si Naomi, "Paminaw, mipauli na ang imong bilas nga babaye ngadto sa iyang katawhan ug sa iyang mga diosdios. Pauli na uban sa imong bilas nga babaye." **16** Apan miington si Ruth, "Ayaw ako hangyoa sa pagpahilayon kanimo, kay kung asa ka moadto, didto usab ako; kung asa ka mopyo, didto usab ako mopyo; ang imong katawhan mahimo nga akong katawhan, ug ang imong Dios mahimo nga akong Dios. **17** Kung asa ka mamatay, didto ako magpakamatay, ug didto ako igalubong. Ug si Yahweh mosilot una kanako, ug mas labaw pa, kung aduna pay lain gawas sa kamatayon ang magpahimulag kanato." **18** Sa pagkakita ni Naomi nga mahugtanon si Ruth nga mouban kaniya, miundang na siya sa pagpakiglalis kaniya. **19** Busa nanglakaw ang duha hangtod nga nakaabot sila sa lungsod sa Betlehem. Nahitabo kini sa dihang miabot na sila sa Betlehem, ang tibuok lungsod naghinamhinan pag-ayo mahitungod kanila. Ang mga babaye miington, "Mao ba kini si Naomi?" **20** Apan miington siya ngadto kanila, "Ayaw na ako pagtawaga ug Naomi. Tawaga ako ug Mara, kay ang Labing Gamhanan nagaapantos kanako sa hilabihang kasakitan. **21** Milakaw ako nga puno, apan gipapauli aki ni Yahweh nga walay dala. Busa nganong gitawag pa man ninyo aki ug Naomi, sa pagkakita nga gisiloto aki ni Yahweh, ang Labing gamhanan nagsakit kanako?" **22** Busa si Naomi ug si Ruth nga Moabihanon, ang iyang umagad nga babaye, mibalik gikan sa nasod sa Moab. Miabot sila sa Betlehem sa pagsugod sa ting-an sa sebada.

2 Karon ang bana ni Naomi, nga si Elimelec, adunay suod nga paryente, nga gingenlan ug Boaz, nga usa ka adunahan, ug ilado nga tawo. **2** Si Ruth, ang Moabihanon, miington kangi Naomi, "Karon tugot aki nga molakaw ug manghagdaw sa mga lugas didto sa kaumahan. Mosunod ako kangi bisan kinsa nga motugot kanako." Busa miington si Naomi kaniya,

"Lakaw, akong anak nga babaye." **3** Busa milakaw si Ruth ug nanghagdaw sa kaumahan nga nagsundod sa mga mangangani. Unya nahitabo nga naabot siya didto sa babin sa kaumahan nga gipanag-iyahan ni Boaz, nga kabanay ni Elimelec. **4** Ania karon, si Boaz nahiaabot gikan sa Betlehem ug miington sa mga mangangani, "Si Yahweh magaubaon kaninyo." **5** Unya miington si Boaz sa iyang sulugon nga nagdumala sa mga mangangani, "Sikinsang lalakihang ang nanag-iyaya niining bayhana?" **6** Ang sulugon nga nagdumala sa mga mangangani mitubag ug miington, "Mao kini ang babaye nga Moabihanon nga mikuyog kang Naomi gikan sa yuta sa Moab. **7** Miington siya kanako, 'Pahangyo ako nga manghagdaw dinihi ug manghuha sunod sa mga mangangani.' Busa mianhi siya dinihi ug nagpadayon sukad sa buntag hangtod karon, gawas nga nagpahulay lamang siya ug diuyut sulod sa pinuy-anan." **8** Unya miington si Boaz ngadto kangi Ruth, "Naminaw ka ba kanako, akong anak? Ayaw na paglakaw ug panghagdaw sa uban pang kaumahan; ayaw na pagbiya sa akong uma. Hinuon, pagpabilin dinihi ug pamuhat kauban sa akong kadalagahan ug magbubuhat." **9** Lantaw lamang sa kaumahan kung hain nangani ang mga kaulitawan ug sundi ang ubang mga babaye. Wala ba nako gipahimangnuan ang mga kaulitawan nga dili manghilabot kanimo? Ug sa dihang uhawon ka, mamahimo kang mokuh sa mga tadyaw ug moinom sa tubig nga gisag-ob sa mga kaulitawan." **10** Unya miyukbi siya nga nidapat ang iyang ulo sa yuta sa atubangan ni Boaz. Miington siya kaniya, "Nganong nakakaplag man ako ug kaluoy sa imong panan-aw, nga mitagad ka man pag-ayo kanako, nga usa ka langyaw?" **11** Mitubag si Boaz ug miington kaniya, "Gitaho kanako, ang tanan nga imong nabuhat sukad namatay ang imong bana. Gibilyan nimo ang imong amahan, inahan, ug ang imong yutang natawahan aron sa pagsundod sa imong ugangan nga babaye ug moadto sa mga katawhan nga wala nimo maihil." **12** Hinaot nga si Yahweh moganti kanimo alang sa imong binuhatan. Hinaot nga madawat nimo ang kinatibukang bayad gikan kang Yahweh, ang Dios sa Israel, kansom mga pako nga imong nakaplagan aron kapasilongan." **13** Unya miington siya, "Makakaplag una ako ug kaluoy diha sa imong panan-aw, akong agalon, kay gilipay mo man ako, ug nakigsulti ka kanako nga may kaluoy, bisan tuod dili ako usa sa imong mga babayeng sulugoon." **14** Panahon sa pagpaniudto miington si Boaz kangi Ruth, "Duol dinihi, ug kaon sa pipila ka tinapay, ug itsuslo ang tinapay diha sa suka." Milingkod siya tapad sa mga mangangani, ug gihanyag niya kaniya ang pipila ka sinanlag ngan lugas. Mikaon siya hangtod nga nabusog siya ug gibilin ang uban niini. **15** Sa pagtindog na niya aron manghagdaw, gisugiso ni Boaz ang iyang kaulitawan, ug nag-tingon, "Pasagdihi siya nga manghagdaw bisan diha sa mga uhay, ug ayaw siya sulthi sa bisan unsa nga dili maayo." **16** Ug kinahanglan usab ninyong kuhano ang pipila ka mga uhay alang kaniya gikan sa mga binugkos, ug pasagdihi kini aron iyang mahagdaw. Ayaw siya badlonga." **17** Busa nanghagdaw siya didto sa uma hangtod sa kabaghion. Unya iyang gijikog ang lugas sa uhay nga hinagdawan ug ang lugas hapiit usa ka ephah sa sebada. **18** Gipas-an niya kini ug miadto sa siyudad. Unya nakita sa iyang ugangan nga babaye ang iyang hinagdawan. Gidalan usab ni Ruth ang sinanlag na lugas nga nahabilin gikan sa iyang paniudto ug gihatagan kini kaniya. **19** Ang iyang ugangan nga babaye miington kaniya, "Diih ka man nanghagdaw karong adlawa? Diih ka man magbuhat? Hinaot nga ang tawo nga nagtabang kanimo mapanalanginan pa." Unya misugil si Ruth sa iyang ugangan nga babaye mahitungod sa tawo nga tag-iya sa uma kung asa siya nanghangdaw. Miington siya, "Ang ngalan sa tawo nga tag-iya sa uma kung diin ako nagbuhat karong adlawa mao si Boaz." **20** Miington si Naomi sa iyang umagad, "Hinaot nga panalanginan pa siya ni Yahweh, nga wala magpalayo sa iyang pagkamaunongan ngadto sa mga buhi ug sa mga patay." Miington si Naomi kaniya, "Kanang tawhana mao ang duol natong kabany, usa sa atong suod nga kadugong manunubos." **21** Si Ruth ang Moabihanon miington, "Tinuod, miington siya kanako, 'Kinahanglan ka magpaduol sa akong kaulitawan hangtod ng ilang mahumant ang tanan nakon pangani.'" **22** Miington si Naomi kangi Ruth ngan iyang umagad, "Maayo kini, akong anak, nga mikuyog ka uban sa iyang mga kadalagahan nga mga mamumuhat, aron dili ka madagmalan sa ubang uma." **23** Busa kanunay siya nakigkauban sa mga babayeng mamumuhat ni Boaz aron nga makapanghangdaw pa siya hangtod matapos ang pag-an siya sebada ug ang pag-an si trigo. Ug nagpuyo siya kauban ang iyang ugangan nga babaye.

3 Miington kaniya si Naomi, nga iyang ugangan babaye, "Akong anak nga babaye, dili ba aki kinahanglan mangita ug dapit nga imong

kapahulayan, aron nga mamaayo ang imong pagkabutang? **2** Karon si Boaz, ang lalaki nga adunay mga babayeng sulugoon nga imong nakaubaon, dili ba ato man siyang kadugo? Tan-awa, magpalid siya ug sebada karong gabii ditto sa giukanan. **3** Busa, kaligo, dihogi ang imong kaugalingon, ug sul-oba ang labing maanindot mo nga bisti ug lugsong ditto sa giukanan. Apan ayaw pagpaala sa imong kaugalingon ngadto sa lalaki hangtod nga mahuman na siya sa pagkaon ug pag-inom. **4** Ug siguroha, nga sa dihang mohigda na siya, matiman-an nimo ang dapit diin siya mohigda aron nga maadtowan nimo siya pagkataodaota, wakisa ang iyang tilian, ug higda ditto. Unya sultihan ka niya kung unsa ang imong buhaton." **5** Miington si Ruth kung Naomi, "Pagabuhaton ko ang tanan nimong gisulti." **6** Busa milugsong siya ditto sa giukanan, ug gisunod niya ang mga gitugon sa iyang ugangan kaniya. **7** Sa nakakaon ug nakanom na si Boaz ug nagmalipayon ang iyang kasingkasing, mihigda siya sa kinatumanyan tapad sa tinapok nga mga lugas. Unya mihinay siya sa pagduol, giwakisan ang iyang tilian, ug mihigda. **8** Sa pagkatungang gabii nakuratan ang maong lalaki. Mitaklid siya, ug dayon adunay usa ka babaye nga naghigda sa iyang tilian! **9** Miington siya, "Kinsa ka man?" Mitubag siya, "Ako si Ruth, ang sulugoon mong babaye. Buklara ang imong kupo ibabaw sa sulugoon mong babaye, kay ikaw man ang suod nga kadugo nga lalaki." **10** Miington si Boaz, "Akong anak nga babaye, hinaot nga panalanginan ka pa ni Yahweh. Gipakita mo ang labaw nga pagkamaayo sa kaulahian kaysa sa sinugdanan, tungod kay wala ka man munoront sa mga kaulitawan, kabos man kini o adunahan." **11** Ug karon, akong anak nga babaye, ayaw ug kahadlok! Pagabuhaton ko alang kanimo ang tanan nimong gisulti, tungod kay ang tibuok siyudad sa akong katawhan nasayod nga ikaw ang babaye nga may katakos. **12** Ug karon tinuod gayod nga ako ang suod nga kadugong lalaki; apan, aduna pay mas duol nga kadugong lalaki kay kanako. **13** Pabilin dinihi karong gabbiona, ug sa pagkabuntag, kung buhaton niya alang kanimo ang katungdanan ingon nga kadugong lalaki, maayo, tugoti siya sa pagbuhut sa iyang katungdanan ingon nga kadugo nga lalaki. Apan kung dili nya buhaton ang katungdanan sa usa ka kadugo nga lalaki alang kanimo, nanako ang mobuhut niini, ingon nga buhi si Yahweh. Higda una hangtod nga mabuntag." **14** Busa mihigda siya sa iyang tilian hangtod nga nabuntag. Apan mibangon siya ug sayo samamtang dili pa magka-ilhanay ang usa-usa. Kay miington man si Boaz, "Ayaw ipahibalo nga ang babaye mianhi sa giukanan." **15** Unya miington si Boaz, "Dad-a ang imong pandong ug guniti kini." Sa pagbuhut niya niini, nagtakos siya ug unom ka dagkong takos sa sebada ug gipalukdo kaniya. Unya miadto siya sa siyudad. **16** Sa pag-abot na ni Ruth ditto sa iyang ugangang babaye, miington siya, "Unsa bay gibuhut mo, akong anak nga babaye?" Unya gisugurin siya ni Ruth sa tanang gibuhut sa lalaki alang kaniya. **17** Miington siya, "Kining unom ka takos nga sebada mao ang iyang gihatag kanako, kay miington man siya, "Ayaw pagpauli nga walay dala ngadto sa imong ugangan nga babaye." **18** Unya miington si Naomi, "Pabilin usa dinhi, akong anak nga babaye, hangtod nga masayran nimo kung unsa ang mahitabo, kay ang lalaki dili mophahulay hangtod nga iyang mahuman kining butanga karong adlawa."

4 Karon mitungas si Boaz ngadto sa ganghaan ug milingkod ditto. Sa wala madugay, miagi ang suod nga kadugong lalaki nga gihisgotan na ni Boaz. Miington si Boaz kaniya, "Akong higala, dali una ug lingkod diri." Miduol ang lalaki ug milingkod. **2** Unya gipatawag ni Boaz ang napulo ka mga kadagkoan nga lalaki sa siyudad ug miington, "Lingkod diri." Busa nanglingkod sila. **3** Miington si Boaz sa suod nga kadugo, "Si Naomi nga nakabalik na gikan sa nasod sa Moab, mibaligya sa bahin sa yuta sa atong igsoon nga si Elimelec. **4** Naghunahuna ako sa pagpahibalo kanimo ug sa pagsutli kanimo, 'Palita kini atubangan niining mga nanglingkod dinihi, ug atubangan sa mga kadagkoan sa akong katawhan.' Kung tinguha nimo nga lukaton kini, lukata na kini. Apan kung wala ka naninguha sa paglukat niini, nan sulthi ako, aron nga masayran ko kay wala nay si bisan kinsa ang makalukat niini gawas kanimo, ug mag-agad lamang usab ako kanimo." Unya ang tawo miington, "Lukaton ko kana." **5** Unya miington si Boaz, "Sa adlaw nga paliton mo ang uma gikan sa kamot ni Naomi, kinahanglan mo usab kuhaoan si Ruth nga Moabnon, ang asawa sa namatay nga tawo, aron sa pagbangon sa ngalan sa namatay sa iyang panulondon." **6** Unya miington ang suod nga kadugo, "Dili ako makalukat niini alang sa akong kaugalingon nga dili madaot ang akong panulondon." Kuhaa ang akong katungod sa paglukat alang sa imong kaugalingon, kay dili ako makalukat niini." **7** Karon mao kini ang nabatasan sa unang panahon sa Israel mahitungod sa paglukat ug pagbinayloya sa mga butang. Aron

mapamatud-an ang tanang butang, huboon sa usa ka tawo ang iyang sandalyas ug ihatag kini ngadto sa iyang siligan; mao kini ang pamatasan sa paghimo sa mga hustong kasabutan sa Israel. **8** Busa miington ang suod nga kadugo kang Boaz, "Palita kini alang sa imong kaugalingon." Ug gihubo niya ang iyang sandalyas. **9** Unya miington si Boaz ngadto sa mga kadagkoan ug sa tanang tawo, "Kamo mao karon ang mga saksi nyo ako nang napalit ang tanang gipanag-iya ni Elimelec ug ang tanan nga gipanag-iya nila ni Chilion ug ni Malon gikan sa kamot ni Naomi. **10** Dugang pa niana si Ruth nga Moabinon, ang asawa ni Malon: naangkon ko usab siya nga akong maasawa, aron nga akong mapabangon ang ngalan sa namatay nga tawo sa iyang panulondon, aron nga dili mawala ang iyang ngalan diha sa iyang mga kaigsoonan ug gikan sa ganghaan sa iyang dapit. Kamo mao karon ang mga saksi." **11** Miington ang tanang tawo nga atua sa ganghaan ug ang mga kadagkoan, "Mga saksi kami. Hinaot nga himoon ni Yahweh nga sama kang Raquel ug Lea, ang babayeng mahiadto sa imong pinuy-anan, ang duha nga nagtukod sa panimalay sa Israel. Ug hinaot nga magmauswagon ka pa diha sa Efrata ug mabantogan diha sa Bethlehem. **12** Hinaot nga ang imong panimalay mahisama sa panimalay ni Perez, nga gipanganak ni Tamar si Juda, pinaagi sa kalwit nga ighahatag ni Yahweh kanimo uban niining batan-on babaye." **13** Busa gidalia ni Boaz si Ruth, ug gipangasawa niya siya. Nakigdulog siya kaniya, ug mitugot si Yahweh kaniya nga magmabdos, ug nanganal siya ug usa ka batang lalaki. **14** Ang mga babaye miington kung Naomi, "Bulahan si Yahweh, nga wala mobiya kanimo ug nagbilin ug usa ka suod nga kadugo aron matawo, kining bataa. Hinaot nga ang iyang ngalan mabantogan sa Israel. **15** Hinaot nga siya ang magpabag-o sa imong kinabuhi ug magpabaskog sa imong katigulangan, kay ang imong umagad ngbabaye, nga nahiugma kanimo, nga mas mayao pa kaysa sa imong pito ka mga anak nga lalaki, nagpaktawo man kaniya. **16** Unya gikuha ni Naomi ang bata, ug gibutang sa iyang sabakan, ug giatimian siya. **17** Ug ang mga babaye nga iyang mga siligan miihatag kaniya sa ngalan, nga nag-ingon. "Ang usa ka anak nga lalaki gipakatawo alang kang Naomi." Ginganlan nila siya ug Obed. Nahimo siyang amahan ni Jesse, nga nahimong amahan ni David. **18** Karon mao kini ang mga kaliwanan ni Perez: Si Perez ang amahan ni Hezron, **19** si Hezron ang amahan ni Ram, si Ram ang amahan ni Aminadab, **20** si Aminadab ang amahan ni Nason, si Nason ang amahan ni Salmon, **21** si Salmon ang amahan ni Boaz, si Boaz ang amahan ni Obed, **22** si Obed ang amahan ni Jesse, si Jesse ang amahan ni David.

1 Samuel

1 Adunay tawo nga Ramataim nga Zupihanon, sa kabungtorang babin sa Efraim; ang iyang ngalan mao si Elkana nga anak ni Jeroham nga anak ni Elihu nga anak ni Tohu nga anak ni Zup, nga taga Efraim. **2** Adunay siyay duha ka mga asawa; ang ngalan sa una mao si Hana, ug ang ngalan sa ikaduha mao si Penina. Adunay mga anak si Penina, apan si Hana wala. **3** Kining tawhana mogikan sa iyang siyudad matag tuig aron sa pagsimba ug paghalad didto sa Shilo kang Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel. Anaa usab didto ang duha ka mga anak nga lalaki ni Eli, nga si Hopni ug si Pinehas, nga mga pari usab ni Yahweh. **4** Sa dihang miabot ang adlaw ni Elkana aron mohalad sa matag tuig, ginahatag niya kanunay ang babin sa karne alang sa iyang asawa nga mao si Pinehas, ingon man usab sa iyang mga anak nga lalaki ug babaye. **5** Apan ang babin nga alang kung Hanna kanunay niyang ginadoble, kay gihugugma man niya pagayo si Hanna, bisan tuod ug gisirad-an ni Yahweh ang iyang tagoangkan. **6** Kanunay siyang hagiton sa iyang karibal sa tuyo nga pasukon-siya, tungod kay gisirad-an man ni Yahweh ang iyang tagoangkan. **7** Busa matag tuig, sa dihang motungas siya sa balay ni Yahweh uban sa iyang pamilya, kanunay nagahagit kaniya ang iyang karibal. Hinungdan nga kanunay nalang siyang maghilak ug dili na mokaon. **8** Kanunay nagapangutana si Elkana nga iyang bana ngadto kaniya, "Hanna, nganong maghilak kaman? Nganong dili kaman mokaon? Nganong nagmagul-anon man ang imong kasingkasing? Dili pa ba diay iko igo kay sa napulo ka mga anak?" **9** Usa niini nga mga panagtigom, mibarog si Hanna human sila nangaon ug nag-inom didto sa Shilo. Karon ang pari nga si Eli naglingkod duol sa iyang nahiutangan duol sa pultahan sa templo ni Yahweh. **10** Labihan kaayo ang kasubo ni Hanna; nag-ampo siya kang Yahweh ug maghilak sa hilabihan. **11** Nanaad siya nga nag-ingon, "Yahweh nga pangulo sa mga kasundalohang anghel, kung tan-awon nimo ang pag-antos sa imong sulugoon ug hinunduman ako, ug ayaw kalimti ang imong sulugoon, apan hatagi ug anak nga lalaki ang imong sulugoon, unya sa tanang adlaw sa iyang kinabuhi ihatog ko siya kang Yahweh, ug dili ko patupihan ang iyang buhok." **12** Samtang nagpadayon siya pag-ampo sa atubagnan ni Yahweh, gitan-aw ni Eli ang iyang baba. **13** Nag-istorya lamang si Hanna pinaagi sa iyang kasingkasing. Ang iyang ngabil nagkibutkibot, apan dili madungog ang iyang tingog. Hinungdan nga naghunahuna si Eli nga nakainom si Hanna. **14** Miington si Eli kaniya, "Hangtod kanus-a ka man magsigi ug inom? Ipanglabay na ang imong mga bino." **15** Mitubag si Hana, "Wala, akong agalon, ako ang babaye nga nagsubo ang espiritu. Wala ako makainom ug bino ni isog nga ilimnon, apan gipagawas ko lang ang gibati sa akong kalag sa atubangan ni Yahweh." **16** Ayaw hunuhunaa nga makuaulaw kining babaye nga imong sulugoon; nagsulti ako gikan sa hilabihan nga kadako sa akong kabataku ug kahagist. **17** Unya si Eli nga pari mitubag, "Lakaw nga malinawon; hinato nga ang Dios sa Israel motubag sa pangamuyo nga imong gihangyo." **18** Miington siya, "Hinaot nga kaluy-an mo ang imong sulugoon." Unya ang babaye mibalik sa iyang dalan ug mikaon; ug wala na nasubo ang iyang panagway. **19** Namangon sila sayo sa kabutongan ug nangadto sa templo aron pagsimba kang Yahweh, ug unya miuli sila si lang balay didto sa Rama. Nakiduglo si Elkana uban kang Hanna nga iyang asawa, ug nahninuduman ni Yahweh ang iyang pag-ampo. **20** Pag-abot sa takna, Nanamkon si Hanna ug nanganak ug batang lalaki. Ginganlan niya ang bata ug Samuel, nga nag-ingon, "Tungod kay gipangayo ko man siya gikan kang Yahweh." **21** Sa makausa, mitungas si Elkana ug ang tanan niyang panimalay aron sa paghalad kang Yahweh sa matag tuig nga paghalad ug pagbayad sa iyang saad. **22** Apan wala mikuyog si Hanna; miington siya sa iyang bana, "Dili ako mokuyog hangtod nga malutas ang bata; unya dalahan ko na siya, aron nga mapakita siya atubangan ni Yahweh ug magpuyo didto hangtod sa kahangtoran." **23** Miington si Elkana nga iyang bana, "Buhata kung unsa ang maayo alang kanimo. Hulata hangtod nga malutas mo siya; si Yahweh lamang ang magatuman sa iyang pulong." Busa naggapbilin si Hanna ug giatiman ang iyang anak nga lalaki hangtod nga nalutas niya siya. **24** Sa dihang nalutas na niya ang bata, gidalia niya kini ngadto sa Shilo, nagdala usab siya ug tula ka tuig nga laking baka, ug usa ka ephah sa pagkaon, ug usa ka botilya nga bino, gidalia niya siya sa balay ni Yahweh sa Shilo. Karon bata pa siya. **25** Gihilaw nila ang nating baka, ug gidalia nila ang bata ngadto kung Eli. **26** Miington si Hanna, "O, akong agalon! Ingon nga buhi ka, ako

kadong babaye nga nagtindog dinihi kaniadto nga nag-ampo kang Yahweh. **27** Giampo ko kining bataa ug gihatag ni Yahweh ang akong gihangyo nga akong gipangayo kaniya. **28** Ihatag ko siya kung Yahweh; samtant buhi pa siya gipanag-iyá siya ni Yahweh." Ug gisimba niya si Yahweh didto.

2 Nag-ampo si Hanna ug miington, "Nalipay ang akong kasingkasing kung Yahweh. Ang akong budyong ibayaw kang Yahweh. Nagpasigarbo ang akong baba sa akong mga kaaway, tungod kay nagmaya ako sa imong kaluwasan. **2** Walay usa nga balaan sama ni Yahweh, kay walay lain gawas kanimo; walay bato nga sama sa among Dios. **3** Ayaw na pagpasulabi sa pagkamaphitaas-on pag-ayo; ayaw pagawsa sa imong baba ang pagpanghambog. Kay si Yahweh and Dios sa kabihalo; pinaagi kaniya ang mga binuhutan pagatirimbangon. **4** Ang pana sa kusgan nga mga lalaki maguba, apan kadong mapandol nagsul-ob ug kusog sama sa bakos. **5** Kadong nangabusog nagpatrabaho sa ilang kaugalingon alang sa tinapay; kadong gipanggutom miundang na sa pagkagutom. Bisan ang baog nakapanganak ug pito, apan ang babaye nga adunay daghang anak magmasub-anon. **6** Mopatay si Yahweh ug mohatag ug kinabuhi. Modala siya paubos sa Seol ug mopataas. (**Sheol h7585**) **7** Himoon ni Yahweh ang ubang mga tawo nga kabos ug himoon ang ubang tawo nga dato. Siya magapaubos, apan siya usab magapataas. **8** Pabarogon niya ang kabos gikan sa abog. Ipatasas niya ang nanginhanglan gikan sa abo nga tinapok aron palingkoron sila uban sa mga prinsipe ug makapanunod sa lingkoranan sa kadlungan. Kay ang mga halig si kalibutan iya ni Yahweh ug gipahimutang niya ang kalibutan ibabaw kanila. **9** Bantayan niya ang mga til sa iyang matinuid-anong katabhan, apan ang daotan pahilomen diha sa kantigit, kay walay usa nga molampos pinaagi sa kusog. **10** Kadong makibatok kang Yahweh pagadugmokon; magapadalugdog siya batok kanila gikan sa langit. Pagahukman ni Yahweh hangtod ang kinatumyan sa kalibutan; hatagan niya ug kusog ang iyang hari ug ibayaw ang budyong sa iyang dinihogan. **11** Ug miadto si Elkana didto sa Rama, sa iyang balay. Nag-alagad ang bata kang Yahweh diha sa presensya ni Eli nga pari. **12** Karon ang mga anak nga lalaki ni Eli walay pulos nga mga lalaki. Wala sila makabihalo kang Yahweh. **13** Ang nabatasan sa mga pari uban sa mga tawo mao nga kung adunay tawo nga magbuhut ug paghalad, ang sulugoon sa pari moadto nga magdalag tulo ug sima nga tinidor, samtang gipabukan ang karne. **14** Itusok niya kini diha sa karahan, o kaldero, o kawa, o kolon. Ang tanang makuh sa tinidor kuhaon sa pari alang sa iyang kaugalingon. Gibuhat niya kini didto sa Silo uban sa tanang mga Israelita nga miadto didto. **15** Labi pang daotan, sa dili pa nila sunogon ang tambok, moadto ang sulugoon sa pari, ug moiong sa tawo nga maghalad, "Paghatag ug karne aron nga isugba alang sa pari; kay dili siya modawat ug linat-an nga karne gikan kanimo, apan hilaw lamang." **16** Kung moiong ang tawo kaniya, "Kinahanglan sunogon nila pag-una ang tambok, ug unya pagkuha kutoob sa inyong gusto." Ug unya moiong siya, "Dili, ihatag nimo kini kanako karon; kung dili, kuhaon ko kini sa pinugos nga paagi." **17** Ang sala niining batan-ong mga lalaki hilabihan kadako atubangan ni Yahweh, kay gitamay nila ang halad alang kung Yahweh. **18** Apan nag-alagad si Samuel kang Yahweh isip usa ka bata nga nagbisti ug lino nga epod. **19** Ang iyang inahan maghimo kaniya ug gamay nga bisti ug dad-on kini ngadto kaniya matag tuig, sa dihang moadto siya uban sa iyang bana aron sa paghalad sa tinuig nga halad. **20** Magpanalangin si Eli kang Elkana ug sa iyang asawa ug moiong, "Hinaot nga si Yahweh maghatag kaninyo ug dugang pang mga anak pinaagi niining maong babaye tungod sa hango ng aiyang gihimo kung Yahweh." Unya mobalik sila sa ilang kaugalingon pinuy-anan. **21** Gitabangan pag-usab ni Yahweh si Hanna, ug nanamkon siya pag-usab. Nanganan siya ug tulo ka lalaki ug duha ka babaye. Sa laing babin, ang bata nga si Samuel nagdako diha sa atubangan ni Yahweh. **22** Karon tigulangan na kaayo si Eli; nadungog niya ang tanang binuhutan sa iyang mga anak sa tibuk Israel, ug una ngakiduglo sila uban sa mga babaye nga nag-alagad sa ganghaan sa tolda nga tagboanan. **23** Miington siya kanila, "Nganong naghimo kamo nianang mga butanga? Kay akong nadungog ang daotan ninyong mga buhat gikan niining tanang katabhan. **24** Hunong na, akong mga anak; kay dili kini maayo nga balita nga akong nadungog. Gihimo ninyo nga masinupukan ang mga katabhan ni Yahweh." **25** "Kung makasala ang usa ka tawo batok sa uban, hukman siya sa Dios; apan kung makasala ang tawo batok kang Yahweh,kinsa man ang mosulti alang kaniya?" Apan wala sila maminaw sa tingog sa ilang amahan, tungod kay si Yahweh naglaraw sa pagpatay kanila. **26** Apan bata pa si Samuel nagtubo, ug nagdako diha sa kaluoy ni

Yahweh ug sa mga tawo usab. **27** Karon miadto ang tawo sa Dios kung Eli ug miington kaniya, "Si Yahweh nag-ingon, 'Wala ba ako magpadayag sa akong kaugalingon ngadto sa balay sa imong katigulangan, sa dihang dipto pa sila sa Ehipto sa pagkaulipon sa balay ni Paraon? **28** Gipili ko siya gikan sa tanang tribu sa Israel aron mahimong akong pari, aron sa pag-adto sa akong halaran, ug sa pagsunog ug insenso, sa pag-sulob ug epod sa akong atubangan. Gihatag ko sa balay sa iyang katigulangan ang tanang mga halad sa kawatahan sa Israel nga hinimo pinaagi sa kalayo." **29** Unya nganong, gipanamastamasan man niinyo ang akong mga sakripisyos ug mga halad nga akong gipangayo sa dapit diin ako magpuyo? Nganong gipasidunggan mo man ang imong mga anak nga lalaki labaw kanako pinaagi sa paghimo sa iyang kaugalingon nga tambok sa matag labing maayong halad sa akong kawatahan Israel?" **30** Kay si Yahweh, ang Dios sa Israel, nag-ingon, 'Akong isaad nga ang imong balay, ug ang balay sa imong katigulangan, kinahanglan maglakaw kanako sa kahangtoran.' Apan karon si Yahweh nag-ingon, 'Layo na kanako ang pagbuhat niini, kay pasidunggan ko kadtong nagsidunggog kanako, apan kadtong nagtarnay kanako mawad-an sa paghato. **31** Tan-awa, ang mga adlaw nagsingabot nga ako nang putlon ang imong kusog ug ang kusog sa balay sa imong amahan, aron wala nay mahibilin nga tigulang sa iyang balay. **32** Makakita ka sa kaskit dipto sa dapit diin ako magpuyo. Bisan tuod ighahatag sa Israel ang maayo, wala nay mahabilin nga tigulang sa iyang balay. **33** Bisankinsa kaniyu nga wala nako putla gikan sa akong halaran, akong himoon nga mapakyas ang iyang mga mata, ug hatagan ko ug kasubo ang iyang kinabuhi. Tanang lalaki nga natawo sa iyang panimalay mamatay. **34** Mahimo nga timaan alang kaniyu ang dangatan sa imong duha ka anak, kung Hopni ug kung Pinehas: Mamatay silang duha sa samang adlaw. **35** Magpatungha ako alang sa akong kaugalingon ug matinud-anon nga pari nga mohimo kung unsa ang ania sa akong kasingkasing ug sa akong kalag. Magtukod ako kaniyu ug sigurado nga pulo-anan; ug maglakaw siya sa atubangan sa akong dinihogon nga hari sa kahangtoran. **36** Ang matag-usa nga mabilis sa imong balay moadto ug moyukbo kaniyu, mangayo ug tipik sa plata ug tinapay, ug moingon, "Pailhog ibutang ako sa usa sa nahimutangan sa mga pari aron makakaon ako ug tipik sa tinapay."

3 Ang bata nga si Samuel nag-alagad kang Yahweh ubos kang Eli. Panagsa lang ang mga pulong ni Yahweh niadtong panahona; dili usab kanunay makakita ug panan-awon ang mga propeta. **2** Nianang panahona, sa dihang si Eli, nagsugod na ug dulom ang iyang pananaw maong dili na kaayo siya makakita, naghihiga sa iyang kaugalingong higdaanan. **3** Ang lampara sa Dios wala pa mapalong, samtang si Samuel naghihiga na ug natulog dipto sa templo ni Yahweh, kung asa nahimutang ang sudlanan sa kasabotan sa Dios. **4** Gitawag ni Yahweh si Samuel, nga miington, "Ania ako." **5** Midagan si Samuel kung Eli ug miigon, "Ania ako, kay gitawag mo man ako." Miington si Eli, "Wala ko ikaw gitawag; higda ug balik." Busa milakaw si Samuel ug mihihiga pagbalik. **6** Mitawag pag-usab si Yahweh, "Samuel." Mibangon pagbalik si Samuel ug miadto kung Eli ug miington, "Ania ako, kay gitawag mo man ako." Mitubag si Eli, "Wala ko ikaw gitawag, akong anak; higda ug balik." **7** Karon wala pay kasinatian si Samuel kung Yahweh, bisan paman ang mga mensahe nga gikan kung Yahweh wala pa mapadayag kaniya. **8** Gitawag pag-usab ni Yahweh si Samuel sa ikatulong higayon. Mibangon pag-usab si Samuel ug miadto kung Eli ug miington, "Ania ako, kay gitawag mo man ako." Ug namatikdan ni Eli nga gitawag ni Yahweh ang maong batang lalaki. **9** Misulti si Eli kung Samuel, "Lakaw ug balik paghihiga; tung kawon ka niya pag-usab, mao kini ang imong isulti." **10** Sulti, Yahweh, kay maminaw ang imong alagad." Busa mibalik pag-usab si Samuel paghihiga sa iyang kaugalingong dapit. **11** Miabot si Yahweh ug nagtindog; mitawag siya sama sa niaging pagtawag, "Samuel, Samuel." Mitubag si Samuel, "Sulti, kay maminaw ang imong alagad." **12** Miington si Yahweh kung Samuel, "Tan-awa, aduna akoy pagabuhaton sa Israel nga diin ang mga dalunggan nga makadunggog niini motaging gayod. **13** Nianang adlawa pagakuhaon ko ang tanan kong gisulti mahitungod sa panimalay ni Eli, gikan sa sinugdan hangtod sa kataposan. **14** Giingnon ko na siya nga akong hukman ang iyang panimalay sa tanang sala nga iyang nahibaloan, tungod kung nagdala ug tunglo ang iyang mga anak nga lalaki sa ilang kaugalingon ug wala niya sila badlonga. **15** Tungod niini akong gipanada sa panimalay ni Eli nga ang mga sala nga anaa sa iyang panimalay dili mapasylo pinaagi sa bisan unsang sakripisyos o halad." **16** Mihihiga si Samuel hangtod nga mibuntang;

una giablibhan niya ang mga pulutan sa balay ni Yahweh. Apan nahadlok si Samuel nga isulti ang iyang panan-awon babin kang Eli. **17** Gitawag ni Eli si Samuel ug miington, "Samuel, akong anak." Miington si Samuel, "Ania ako." **18** Miington siya, "Unsa man ang mga pulong nga iyang gisulti kanimo? Pailhog ayaw kini ililong kanako. Hinaot buhaton usab kini sa Dios kanimo, ug labaw pa, kung imong ililong kanako ang tanang mga pulong nga iyang gisulti kanimo." **19** Busa gisulti ni Samuel ang tanan; ug wala siyay gillong gikan kaniya. Miington si Eli, "Siya si Yahweh. Tugot siya sa pagbuhut kung unsay maayo kaniya." **20** Midako na si Samuel, ug nag-uban kanunay si Yahweh kaniya ug walay bisan usa nga napakyas sa iyang gipagsulti nga mga pulong ug natuman kining tanan. **21** Ang tanang taga-Israel gikan sa Dan hangtod sa Beersheba nakabalo nga gipili si Samuel aron mahimong propeta ni Yahweh. **22** Nagpakita pag-usab si Yahweh dipto sa Silo, kay gibutay niya ang iyang kaugalingon kung Samuel dipto sa Silo pinaagi sa iyang mga pulong.

4 Ang pulong ni Samuel miabot sa tibuok Israel. Karon ang taga-Israel nakigugbat batok sa mga Filistihonan. Nagkampo sila dipto sa Ebenezer, ug ang mga Filistihonan nagkampo usab dipto sa Apek. **2** Naglinya ang mga Filistihonan alang sa pagpakkigugbat batok sa Israel. Sa dihang nakigsangka na sila, nabuntog sa mga Filistihonan ang Israel, ug napatay nila ang kapin 4, 000 ka mga lalaki dipto sa gubat. **3** Sa dihang mibalik ang mga kawatahan sa kampo, miington ang mga pangulo sa Israel, "Nganong gibuntog man kita ni Yahweh karon batok sa mga Filistihonan? Atong dad-on ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh gikan sa Silo, aron mag-uban siya kanato, aron maluwas kita gikan sa mga kamot sa atong mga kaaway." **4** Busa naggadala ang kawatahan ug mga lalaki paingon sa Silo; ug gikan dipto ilang gidaal ug sudlanan sa kasabotan ni Yahweh nga makagagahom, nga naglingkod ibabaw sa kerubim. Ang duha ka anak nga lalaki ni Eli, nagsi Hopni ug si Pinehas, anaa didto kauban sa sudlanan sa kasabotan sa Dios. **5** Sa dihang naabot na ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh sa ilang kampo, ang tanang kawatahan sa Israel naghatag ug makusog nga pagsinggit, ug milanog ang tibuok kayutaan. **6** Sa dihang nadunggog sa mga Filistihonan ang maong saba sa pagsinggit, miington sila, "Unsa buot pasabot sa mga pagsinggit dipto sa kampo sa mga Hebreohanon?" Ug ilang nahibaloan nga ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh miabot na ngadto sa ilang kampo. **7** Nangahadolok ang mga Filistihonan; miington sila, "Miabot ang dios sa ilang kampo." Miington sila, "Kaalaot nato! Wala pay nahitabo nga sama niini sukadsukad!" **8** Kaalaot nato! Kinsa may maka panalipod kanato gikan sa kusog niining gamhanon nga mga dios? Mao kini ang mga dios nga nag-sulong sa mga Ehiptohanon ug nagdala ug bisan unsang katalagman dipto sa kamingawan. **9** Pagmaisogon, ug pagpakkalakali, kamong mga Filistihonan, kondili mahimo kamong mga ulipon sa mga Hebreohanon, sama nga sila iyang mga ulipon kaniadto. Pagpakkalakali, ug pakig-away." **10** Nakig-away ang mga Filistihonan, ug nabuntog ang Israel. Ang matag lalaki nanago sa ilang mga balay, ug daghan kaayo ang nangamatay; kay adunay 30, 000 ka mga sundalo ang nangamatay gikan sa Israel. **11** Nailog ang sudlanan sa kasabotan sa Dios, ug nangamatay ang duha ka anak nga lalaki ni Eli, nagsi Hopni ug si Pinehas. **12** Midagan ang usa ka tawo nga taga-Benjamin ug miabot sa Silo sa sama nga adlaw, miabot siya nga gisi ang iyang bistu ug gibutangan niya ug yuta ang iyang ulo. **13** Sa dihang miabot siya, naglingkod si Eli sa iyang lingkoranan ug nagtan-aw dipto sa kadalanan kay nagkurog ang iyang kasingkasing uban ang kabalaka mahitungod sa sudlanan sa kasabotan sa Dios. Sa dihang nakasulod na ang maong tawo sa siyudad ug gibalita ang nahitabo, nanghilak ang tibuok siyudad. **14** Sa dihang nadunggog ni Eli ang paghilak sa siyudad, miington siya, "Unsay buot pasabot sa kasabata?" Dali dayon nga nakaabot ang tawo ug gisulihan si Eli. **15** Karon si Eli 98 na ang panuigon; dili na makaklani ang iyang mata, ug dili na siya makakita. **16** Miington ang tawo kung Eli, "Gikan ako sa gubat. Mikalagiw ako gikan sa gubat karon." Ug nangutana siya, "Unsay nahitabo, akong anak?" **17** Mitubag ang tawo nga nagdala sa balita ug miington, "Mikalagiw ang mga Israelita gikan sa mga Filistihonan. Ug usab, adunay dakong kapildihan ang nahitabo sa kawatahan. Ug usab, nangamatay ang imong duha ka anak nga lalaki, nagsi Hopni ug si Pinehas, ug nailog ang sudlanan sa kasabotan sa Dios." **18** Sa dihang nahisogton niya ang sudlanan sa kasabotan sa Dios, nahayang si Eli gikan sa iyang lingkoranan kilid sa ganghaan. Tungod sa iyang katigulangan ug kabug-aton, nabali ang iyang liog, ug namatay siya. Nahimo siyang maghuhukom sa Israel sulod sa 40 ka tuig. **19** Karon ang

iyang umagad nga babaye, ang asawa ni Pinehas, buntis ug manganakay na. Sa dihang nadungong niya ang balita nga nailog ang sudlanan sa kasabotan sa Dios ug namatay ang iyang ugangan ug ang iyang bana, miluhod siya ug nakaanak, apan ang iyang pagbati maoy nakapalisod kaniya. **20** Sa panahon nga hapis na ang iyang kamatayon miignon ang babaye nga nanabang kaniya, "Ayaw kahadol, kay gipakatawo mo ang usa ka batang lalaki." Apan wala siya mitubag o manubaling sa pagdagsit nga ilang gisulti. **21** Gingilan niya ug ikabod ang maong bata, nga nag-ingon, "Nawala na gayod ang himaya nga anaa sa Israel!" tungod kay nailog man ang sudlanan sa kasabotan sa Dios, ug tungod sa iyang ugangan lalaki ug sa iyang bana. **22** Ug miignon siya, "Nawala na gayod ang himaya gikan sa Israel, tungod kay nailog man ang sudlanan sa kasabotan sa Dios."

5 Karon nailog sa mga Filistihanon ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios, ug gidalda nila kini gikan sa Ebenezer paingon ngadto sa Ashdod.

2 Gikuha sa mga Filistihanon ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios, ug gidalda ngadto sa balay ni Dagon, ug gibikini kini tapad ni Dagon. **3** Sa pagka buntag sa dihang sayong namangon ang katawhan sa Ashdod, tan-awa, ilang nakita nga nahulog si Dagon nga nahiumod ang nawong sa yuta sa atubangan sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh. Busa gikuha nila si Dagon ug gipahimutang siya pag-usab sa iyang nahimutangan. **4** Apan sa pagbangaon nila sa sunod nga kabuntagon, tan-awa, nakita na usab nila nga nahulog si Dagon nga nahiumod ang nawong sa yuta sa atubangan sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh. Ang ulo ni Dagon ug mga kamot nangaputol duol sa pultahan. Bugtong lawas nalang niini ang nagpabilin. **5** Mao nga, bisan karon, ang mga pari ni Dagon ug si bisan kinsa nga moadto sa balay ni Dagon dili na motaham sa pultahan sa balay ni Dagon didto sa Ashdod. **6** Bug-at ang kamot ni Yahweh ngadto sa mga katawhan sa Ashdod. Gilaglag niya sila ug gihampak ug mga hubaghubag, sa tanang sakop nga dapit sa Ashdod. **7** Sa dihang naaangohan sa katawhan sa Ashdod ang maong panghitabo, nag-ingnanay sila, "Kinahanglan nga dili magpabilin dinihi uban kanato ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios sa Israel, tungod kay bug-at ang iyang kamot batok kanato ug batok kang Dagon nga atong dios." **8** Busa gipadala nila ug gitigom ang tanang mga pangulong Filistihanon; miignon sila kanila, "Unsa man ang anyang natong buhaton sa sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios sa Israel?" Mitubag sila, "Kinahanglan nga dalanon ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios sa Israel libot sa Gat." Ug gidalda nila didto ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios sa Israel. **9** Apan human nila kini malibot didto, ang kamot ni Yahweh mihampan niana nga siyudad, nakapahimo sa labihan nga kalibog. Gisakit niya ang mga katawhan niana nga siyudad, lakip na ang tanang dagko ug gagmay; ug ang hubaghubag nitungha kanila. **10** Busa ilang gipadala ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios didto sa Ekrone, apan sa dito na kini sa Ekrone, nanghilak ang mga taga-Ekrone, nga nag-ingon, "Gidala nila kanato ang sudlanan sa kasabotan sa Dios sa Israel aron mangamatay kita ug atong mga katawhan." **11** Busa nangadto sila ug nagtitgom ang tanang mga pangulo sa Filistihanon; miignon sila kanila, "Ipa'hilayo niyo ninyo ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios sa Israel, ug tugoti nga mabalik kini sa iyang kaugalingong dapit, aron nga dili na kita niya pamatiyon ug ang atong mga katawhan." Tungod kay aduna may dakong pagkalisang niana nga siyudad; labihan kabug-at ang kamot sa Dios didto. **12** Ang mga tawo nga wala mamatay nag-antos sa mga hubaghubag, ug ang panaghilak sa tibuok siyudad miabot sa kalangitan.

6 Karon ang sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh anaa sa nasod sa mga Filistihanon sulod sa pito ka bulan. **2** Unya naggapawtag ang Filistihanon nga katawhan ug mga pari ug mga mananagna; miignon sila kanila, "Unsa man ang anyang natong buhaton alang sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh? Sulthi kami kung unsaon namo kini pagbalik sa iyang kaugalingong lungsod." **3** Miignon ang mga pari ug ang mga mananagna, "Kung iuli ninyo pagbalik ang sagradong sudlanan sa kasabotan sa Dios sa Israel, ayaw kiri ibalik nga walay gasa; sa tanang paagi padalhi siya ug halad sa sala. Unya mamaayo kamo, ug masayran ninyo kung nganong hangtod karon wala niya gibakay ug iyang kamot."

4 Unya miignon sila, "Unsa man ang kinahanglan nga ihalad alang sa sala kung ibalik kini kaniya?" Mitubag sila, "Lima ka bulawan nga mga hubag ug lima ka bulawan nga nagpormag ilaga, lima sama sa gidaghanon sa mga pangulo sa mga Filistihanon. Tungod kay samang katalagman ang gihampak kaninyo ug sa inyong mga pangulo. **5** Busa kinahanglan ng

mobuhat kamo ug mga hulagway nga sama sa inyong mga hubag, ug mga hulagway sa mga ilaga nga maoy nagguba sa yuta, aron himayaon ang Dios sa Israel. Kay basin ug ibakyaw niya ang iyang kamot kaniyo, gikan sa inyong mga diosdios, ug sa inyong yuta. **6** Nganong pagahion paman niyo ang inyong mga kasingkasing, sama sa pagpahagi sa kasingkasing sa mga Ehiptohanon ug ni Paraon? Mao nga hilabihan ang paglutos kanila sa Dios sa Israel; dili ba gipalindkwawas man sa mga Ehiptohanon ang mga katawhan, ug mibiya sila? **7** Busa karon, andama ang karo uban ang duha ka nagpasuso nga mga baka nga wala pa gayod mayughi. Ihikot ang mga baka diha sa karo, apan ang mga nati niini ibalik sa ilang balay, ug ipalayo sila gikan sa ilang inahan. **8** Unya ipahimutang ang sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh ibabaw sa karo. Isulod sa kahon sa usa ka babin niini ang kinulit nga bulawan nga iuli ninyo kaniya ingon nga halad sa sala. Unya ipadala kini ug tugoti nga molakaw kini sa iyang dalan. **9** Unya bantayi niyo; kung mopaingon kini ngadto sa iyang yuta nga anaa sa Bet Shemes, nagpasabot nga si Yahweh gayod ang nagpahamtang niining dakong katalagman. Apan kung dili, masayran nato nga dili ang iyang kamot ang naghampak kanato; hinuon, masayran nato nga sulagma lamang kining nahitabo kanato." **10** Gibuhat sa mga kalalakin-an sumala sa gisulti kanila; nagkuha sila ug duha ka nagpasuso nga mga baka, gihikot nila sa karo, ug gibalik ang iyang mga nati sa balay. **11** Gikarga nila ang sagradong sudlanan sa kasabotan ibabaw sa karo, kauban ang kahon nga gisuldan sa bulawan nga ilaga ug mga hubag. **12** Nipadulong dayon ang mga baka sa Bet Shemes. Nisubay sila sa usa ka taas nga dalan, ug naginga samtang nagpadulong, ug wala sila niliko sa tuu ug sa wala. Ang mga pangulong Filistihanon nagsunod kanila kutob sa utlanang bahin sa Bet Shemes. **13** Karon ang katawhan sa Bet Shemes nag-an ni ilang trigo didto sa walog. Sa dihang pagtan-aw nila sa unahan ilang nakita ang sagradong sudlanan sa kasabotan nga nagpadulong kanila, ug nagmaya sila. **14** Miabot ang karo ngadto sa yuta ni Josue nga gikan sa lungsod sa Bet Shemes ug nihunong kini didto. Anaa didto ang dako nga bato, ug ilang gipangtungka ang kahoy gikan sa karo, ug gihalad ang mga baka ingon nga halad sinunog ngadto kang Yahweh. **15** Gipakanaog sa mga Levita ang sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh ug ang kahon nga kauban niini, kung asa gisulod ang mga bulawan nga hulagway, ug ila kining gibutang ngadto sa dakong bato. Naghalad ang kalalakinan sa Bet Shemes ug sinunog nga halad ug naghimog mga halad niana nga adlaw alang kang Yahweh. **16** Sa dihang nakita kini sa lima ka mga pangulo nga Filistihanon, mibalik sila niana nga adlaw didto sa Ekrone. **17** Mao kini ang mga bulawan nga mga hubaghubag nga gibalik sa mga Filistihanon alang sa halad sa sila ngadto kang Yahweh: usa alang sa Ashdod, usa alang sa Gaza, usa alang sa Ashkelon, usa alang sa Gat, usa usab alang sa Ekrone. **18** Mao ra usab ka daghan ang ilaga sama kadaghan sa mga siyudad sa mga Filistihanon nga sakop sa lima ka mga pangulo, sakop sa mga kusgan nga siyudad ug baryo sa mga nasod. Ang dako nga bato, kung asa ilang gipahimutang ang mao sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, nagpabilin nga saksi hangtod karong panahona sa uma ni Josue nga taga-Betshemes. **19** Gipangpatay ni Yahweh ang pipila ka mga kalalakin-an sa Bet Shemes tungod kay naglili man sila sa sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh. Iyang gipatay ang 70 ka mga kalalakin-an. Unya nagbantuan ang katawhan, tungod kay gihatagan man ni Yahweh ang katawhan ug usa ka dakong pagtayhop. **20** Unya miignon ang katawhan sa Bet Shemes, "Kinsa man ang makahimo sa pagtindog sa atubangan ni Yahweh, kining baalanha ng Dio? Ug kinsa man ang iyang pagasak-on gikan kanato?" **21** Nagpadala sila ug mga mensahero ngadto sa mga lumulupyo sa Kiriat Jearim, nga nag-ingon. "Gibalik na sa mga Filistihanon ang sagradong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh; lugsong kamo dinihi ug kuhaa kini ug ibalik diha kaninyo."

7 Nagabot ang katawhan sa Kiriat Jearim, gikuha nila ang arka ni Yahweh, ug gidalda sa balay ni Abinadab ngadto sa bungtod. Gipili nila ang iyang anak nga si Eleazar aron maoy magbantay sa arka ni Yahweh.

2 Nagpabilin ang arka sa Kiriat Jearim sukad niadtong adlawa hangtod sa hataas pa nga panahon, nga milungtod sa 20 ka tuig. Nagbantuan ang tibuok panimalay sa Israel ug nagtinguha sa pagbalik kang Yahweh. **3** Si Samuel miignon sa tibuok panimalay sa Israel, "Kung mobalik kamo kung Yahweh sa bug-os ninyong kasingkasing, isalikway ang mga langyaw nga mga dios ug ang Astarot diha kaninyo, itugyan ang inyong kasingkasing kung Yahweh, ug siya lamang ang simbaha, unya siya magaluwas kaninyo gikan sa kamot sa mga Filistihanon." **4** Unya gisalikway sa katawhan sa

Israel ang mga Baal ug ang Astarot, ug si Yahweh lamang ang gisimba. **5** Unya miignon si Samuel, "Tigoma ang tibook Israel didto sa Mizpa ug magaamko ako kung Yahweh alang kaninyo." **6** Nagtigom sila didto sa Mizpa, nagkalos ug tubig ug gibubo kini atubangan ni Yahweh. Nagpuasa sila nianang adlawa ug miignon, "Nakasala kami batok kung Yahweh." Ug didto naghukom si Samuel sa panagbingkil sa katawhan sa Israel ug nangulo sa katawhan. **7** Karon sa pagkadungog sa mga Filistihanon nga nagtigom ang katawhan sa Israel didto sa Mizpa, ang mga pangulo sa Filistihanon misulong sa Israel. Sa pagkadungog niini sa katawhan sa Israel, nangahadlok sila sa mga Filistihanon. **8** Unya miignon ang katawhan sa Israel kung Samuel, "Ayaw paghunong sa pagtuaw kung Yahweh nga atong Dios alang kanamo, aron luwason niya kita gikan sa kamot sa mga Filistihanon." **9** Mikuha si Samuel ug usa ka nagsuso sa nyo karnero ug gihalad kini ingon nga tibook halad sinunong alang kung Yahweh. Unya mituaw si Samuel kung Yahweh alang sa Israel, ug mitubag si Yahweh kaniya. **10** Samtang si Samuel naghalad pa sa halad sinunong, ang mga Filistihanon nagpadulong aron makig-away sa Israel. Apan si Yahweh nagpadulogdog sa makusog nga dahunog nianang adlawa batok sa mga Filistihanon ug nagkagulying sila, ug nabuntog sila atubangan sa Israel. **11** Nanggawas ang katawhan sa Israel gikan sa Mizpa, ug gipanggukod nila ang mga Filistihanon ug gipamatay sila hangtod sa ubos sa Betcar. **12** Unya mikuha si Samuel ug batu ug gipahimutang kini taliwala sa Mizpa ug sa Shen. Ginganlan niya kini ug Ebenezer, nga nagsasabot, "Hangtod dihi si Yahweh nagtabang kanato." **13** Busa nabuntog ang mga Filistihanon ug wala na mosulod pa sa utlanan sa Israel. Ang kamot ni Yahweh batok sa mga Filistihanon sa tanang mga adlaw ni Samuel. **14** Ang mga lungsod nga giilog sa mga Filistihanon gikan sa Israel nabalik na sa Israel, gikan sa Ekon hangtod sa Gat; nabawi na sa Israel ang ilang ginsakopan gikan sa mga Filistihanon. Unya aduna kay Kalinaw tali sa Israel ug sa mga Amorihanon. **15** Si Samuel mao ang maghuhukom sa Israel sa tanang mga adlaw sa iyang kinabuhi. **16** Matag tuig mag-adtoan siya sa paglibot sa Betel, sa Gilgal, ug sa Mizpa. Nagahukom siya sa mga panagbingkil sa Israel niining mga dapita. **17** Unya mopalii siya sa Rama, kay atua man ang iyano balay didto; ug didto nagahukom usab siya sa mga panagbingkil sa Israel. Nagtukod usab siya didto ug usa ka halaran alang kung Yahweh.

8 Sa dihang tigulang na si Samuel, gihimo niyang maghuhukom ang iyango mga anak nga lalaki sa Israel. **2** Ang ngalan sa iyango kamagulangan mao si Joel, ug ang iyango ikaduhang anak mao si Abija. Sila mao ang mga maghuhukom sa Beersheba. **3** Ang iyango mga anak wala maglakaw subay sa iyango pamaagi, kondili nag-apas hinoun sa suhol. Nagpasuhol sila ug gituis ang hustisyus. **4** Unya nagtigom ang tanang kadagkoan sa Israel ug miadtto kung Samuel sa Rama. **5** Miignon sila kaniya, "Tanawa, ikaw tigulang na, ug ang imong mga anak nga lalaki wala maglakaw subay sa imong mga pamaagi. Pagpili ug usa ka hari alang kanamo aron maoy maghukom kanamo sama sa tanang kanasoran." **6** Apan wala kini nakapahimutang kung Samuel sa pagsulti nila, "Hatagi kami ug usa ka hari aron maoy maghukom kanamo." Busa nag-ampo si Samuel kung Yahweh. **7** Miignon si Yahweh kung Samuel, "Tumana ang tingog sa katawhan sa tanan nilang gisulti kanimo; tungod kay wala sila magsalikway kanimo, kondili nagsalikway sila kanako ingon nga hari diha kanila. **8** Ang gibuhat nila karon sama gihipon sa ilang mga gibuhat sukad niadtod adlaw nga gipagawas ko sila sa Ehipto, misalikway kanako, ug nag-alagad sa laing mga dios, busa mao usab ang buhaton nila kanimo. **9** Karon paminawa sila; apan pahimangnoi gayod sila ug pahibaloa kung unsay pamaagi sa hari nga maghari kanila. **10** Busa gisugilon ni Samuel ang tanang pulong ni Yahweh ngadto sa katawhan nga nangayo ug hari. **11** Miignon siya, "Mao kini ang pamaagi sa hari nga maghari kaninyo. Kuhaon niya ang iyongo mga anak nga lalaki ug pilion sila alang sa iyango mga karwahe ug mga tawo nga magkabayo, ug mag-una sa iyango mga karwahe. **12** Magpili siya alang kaniya ug kapitan sa mga linubo ka mga sundalo, ug mga kapitan sa 50 ka mga sundalo. Padarohon niya ang uban sa iyango yuta, ang uban mag-ani sa iyango alanihon, ug ang uban maghimo sa iyango mga hinagibar sa gubat ug mga kasangkapan alang sa iyango mga karwahe. **13** Kuhaon usab niya ang iyongo mga anak nga babaye aron mahimong mga tiggama sa mga pahumot, tigluto, ug tighimo sa mga tinapay. **14** Kuhaon niya ang labing maayoong abot sa inyong kaumahan, kaparasan, ug kaolibohan, ug ihatag niya kini ngadto sa iyango mga sulugoong. **15** Pagakuhaon niya ang ikapulo sa inyong trigo ug sa inyong kaparasan ug ihatag ngadto sa mga pangulo ug sa iyango mga sulugoong. **16** Kuhaon usab niya ang iyongo

mga sulugoong nga lalaki ug mga sulugoong babaye ug ang inyong labing ambongan nga mga batan-ong lalaki ug ang inyong mga asno; patrabahoong niya silang tanan alang kaniya. **17** Kuhon niya ang ikapulo sa inyong mga kahayopan, ug mahimo kamong iyango mga ulipon. **18** Unya nianang adlawa magtawag kamo tungod sa hari nga inyong gipili alang sa inyong kaugalingon; apan si Yahweh dili motubag kaninyo nianang adlawa." **19** Apan nagdumil ang katawhan sa pagpaminawang Samuel; miignon sila, "Dili Kinahanglan nga adunay maghari kanamo **20** aron mahisama kami sa ubang mga nasod, ug aron ang among hari maoy maghukom kanamo, mangulo kanamo ug makiggubat alang kanamo. **21** Sa pagkadungog ni Samuel sa tanang gipamulong sa katawhan gisubli niya kini ngadto sa igdulongog ni Yahweh. **22** Si Yahweh miignon kung Samuel, "Tumana ang ilang tingog ug buhatang hari ang usa ka tawo alang kaniila." Busa gisulithan ni Samuel ang katawhan sa Israel, "Ang matag tawo kinahanglan mopauli sa iyango kaugalingong siyudad."

9 Adunay tawo nga gikan sa Benjamin, usa ka ilado nga tawo. Ginganlan siyag Kis ang anak nga lalaki Abiel nga anak nga lalaki ni Zeror, ang anak nga lalaki ni Bécorat, ang anak nga lalaki ni Aphiá, nga anak sa Benjamihon. **2** Aduna siyag anak nga lalaki nga ginganlan ug Saul, usa ka ambongan nga batan-on. Wala gayor tawo sa katawhan sa Israel nga mas ambongan pa kay kaniya. Tungod sa iyango katas ang mga tawo tupong lamang sa iyango abaga. **3** Karon nawala ang mga asno ni Kis nga amahan ni Saul. Busa miignon si Kis kung Saul nga iyango anak, "Ubana ang usa sa mga sulugoong; barog ug lakaw pangitaa ang mga asno." **4** Busa si Saul miagi sa kabungtoran sa Efraim latas sa yuta sa Salisa, apan wala nila sila makaplagi didto. Unya nangagi sila sa yuta sa Saalim, apan wala usab sila didto. Unya milabay sila sa yuta sa mga Benjamihon, apan wala nila kini makaplagi. **5** Pag-abot nila sa yuta sa Zup, miignon si Saul sa sulugoong nga iyango kauban, "Dulog ngari, mamauli na kita, o tingali ang akong amahan wala na magpakabana sa mga asno ug mabalaka na hinuon kanato." **6** Apan ang sulugoong miignon kaniya, "Paminaw, adunay usa ka tawo sa Dios dinihi niining siyudad. Usa siya ka tinahod nga tawo; ang tanang butang nga iyango isulit mahitungday. Mangadto kita didto; tingali ug makatudlo siya kanato kung asang dalana ang angay natong adtoan sa atong panaw." **7** Unya miignon si Saul sa iyango sulugoong, "Apan kung mangadto kita, unsay atong madala sa tawo? Kay ang tinapay nga anaa sa atong sudlanan nahurot na, ug wala na kitay gasa nga madala ngadto sa tawo sa Dios. Unsa bay ania kanato?" **8** Mitubag ang sulugoong kung Saul ug miignon, "Ania, aduna akoy dala nga 1/4 nga shekel sa plata nga igahatag ko sa tawo sa Dios, aron masultihan kita niya sa angay natong adtoan." **9** (Kaniadto sa Israel, kung ang tawo magpakisayod sa kabihalo sa kabubut-on sa Dios, mosulit siya, "Dali, mangadto kita sa mananagna." Kay karong panahona ang propeta gitawag kanhi ug mananagna.) **10** Unya miignon si Saul sa iyango sulugoong, "Maayo kana. Dali, mangadto na kita." Busa nangadto sila sa siyudad kung diin nahimutang ang tawo sa Dios. **11** Sa pagtungas nila sa bungtod paingon sa siyudad, nakakita sila ug mga dalaga nga nangawas aron sa pagkalos ug tubig; si Saul ug ang iyango sulugoong miignon kanila, "Ania ba dinihi ang mananagna?" **12** Mitubag sila, ug miignon, "Ania siya; tan-awa, ug-una lamang siya kaninyo. Pagdali, kay moadto siya sa siyudad karong adlawa, tungod kay karong adlawa maghalad ang katawhan didto sa hataas nga dapit. **13** Kung makasulod na kamo sa siyudad makaplagan ninyo siya, sa dili pa siya motungas ngadto sa hataas nga dapit aron mokaon. Ang katawhan dili usab mahaon hangtod dili siya moabot, tungod kay siya ang mopanalangin sa mga halad; pagkahuhaman niana ang mga dinapit mahaon. Tungas kamo karon, kay makaplagan dayon ninyo siya." **14** Busa mitungas sila sa siyudad. Samtang pasulod na sila sa siyudad, nakita nila si Samuel nga nagpadulong kanila, aron motungas sa hataas nga dapit. **15** Karon, sa wala pa ang adlaw nga mahiabot si Saul, nagpadayog si Yahweh kung Samuel: **16** "Ugma sa susama niining takaan ipadala ko kanimo ang usa ka tawo nga gikan sa yuta ni Benjamin, ug pagadihogan mo siya sa pagkaprinsipe alang sa akong katawhan sa Israel. Luwason niya ang akong katawhan gikan sa kamot sa mga Filistihanon. Kay nagsudong ako sa akong katawhan nga adunay kalooyo tungod kay ang ilang pagpaktabang miabot nganhi kanako. **17** Sa pagkakita ni Samuel kung Saul, si Yahweh miignon kaniya, "Ania na ang tawo nga gisulti ko kanimo! Siya mao ang mangulo sa akong katawhan." **18** Unya mipaduol si Saul ngadto kung Samuel sa may ganghaan ug miignon, "Sultihii ako, asa man

ang balay sa mananagna?" **19** Si Samuel mitubag kang Saul ug miingga, "Ako mao ang mananagna. Tungas uban kanako sa hataas nga dapit, kay karong adlawa mokaon ka uban kanako. Pagkabuntag ko na ikaw palakwon, ug isugilon ko kanimo ang tanang butang nga anaa sa imong hunahuna. **20** Mahitungod sa imong mga asno nga nangawala tulo na kaadlaw, ayaw na kabalaka alang kanila, kay nahikaplagen na sila. Ug alang kinsa ba ang tanang mga tinguha sa Israel? Dili ba kini alang man kanimo ug sa tibuoq panimalay sa imong amahan?" **21** Mitubag si Saul ug miingga, "Dili ba usa man ako ka Benjamin, gikan sa labing gamay nga tribu sa Israel? Dili ba ang akong banay mao man ang labing ubos sa tibuoq kabanayan sa tribu ni Benjamin? Nan nganong nagsulit ka man kanako sa ingle niining paaghi?" **22** Busa gikuyp ni Samuel si Saul ug ang iyang sulugoon, gipasulod sila ditto sa kan-anan, ug gipalindog sa pinasidunggang bahan sa mga dimapit, diin anaa sa mga 30 ka mga tawo. **23** Miingga si Samuel sa tigluto, "Dad-a ang bahan nga gihatag ko kanimo, nga akong gisulti kanimo, 'Illihi kini.'" **24** Busa gikuha sa tigluto ang tibuoq paa nga gibayaw sa paghalad ug ang anaa niini, ug gibutang kini atubangan ni Saul. Unya miingga si Samuel, "Tan-awa kung unsa ang gitagana alang kanimo. Kaona kini, tungod kay gitipigan kini hangtod sa gitakdang panahon alang kanimo. Kay sa pagkakaron makasulit ka, 'Ako mao ang nagdipit sa katawhan.'" Busa si Saul mikaon uban kang Samuel nianang adlawa. **25** Sa paglugsong nila gikan sa hataas nga dapit padulong si siyudad, nakiugtulti si Samuel kung Saul didto sa atop. **26** Unya sa pagkakaadlawon, gitawag ni Samuel si Saul didto sa atop ug miingga, "Bangon na, kay palakton ka na ikaw." Busa mibangon si Saul, ug nanggawas sila ni Samuel didto sa dalam. **27** Samtang nagpadulong sila sa kinatumoyan sa siyudad, miingga si Samuel kung Saul, "Sultihii ang imong sulugoon nga mag-una kanato!" — ug miuna siya — "apan kinahanglan ng magapabilin ka una dirhi sa makadiyot, aron nga akong mapahibalo ang mensahe sa Dios alang kanimo."

10 Unya gikuha ni Samuel ang tibod sa lana, gibubo kini sa ulo ni Saul, ug gihagkan siya. Miingga siya, "Dili ba si Yahweh nagdihog man kanimo aron nga mahimo kung pangulo sa iyang mga katiwatan?" **2** Inig biya nimo kanako karong adlawa, makakita ka ug duha ka tawo duol sa lubnganan ni Raquel, diha sa ginsakopan sa Benjamin didto sa Zelza. Moiong sila kanimo, "Ang mga asno nga iinyong gipangita nakaplagan na. Karon ang imong amahan wala na nagpakkabana sa asno ug nabalaka na bahan kanimo, nga nag-ingon, "Unsa man ang angay kong buhaton sa akong anak?" **3** Unya gikan diido mopadayon ka, ug makaabot ka sa kahoy nga tugas sa Tabor. Mahimamat mo ang tulo ka tawo nga moadto sa Dios sa Betel, ang usa nagdala ug tulo ka nating kanding, ang usa nagdala ug tulo ka buok nga tinapay, ug ang usa nagdala ug nagdala ug bino nga gisulod sa panit nga sudlanan. **4** Timbayaon ka nila ug hatahan ug duha ka tinapay, nga imong dawaton gikan sa ilang mga kamot. **5** Pagkakumanan niana, moadto ka sa bungtod sa Dios, diin atua nahimutang ang kampo sa mga Filiistihanon. Sa pag-abot nimo sa siyudad, masugatan nimo ang pundok sa mga propeta nga nanglugsong gikan sa hataas nga dapit ug aduna silay dala nga alpa, tambor, plawta ug lira; managna sila. **6** Ang Espiritu ni Yahweh mokunsad diha kanimo, ug managna ka uban kanila, ug mabag-o ka ingle nga lahi nga tawo. **7** Karon, kung kini nga mga ilhanan mahitabo kanimo, buhata ang bisan unsa nga maayong buhaton, kay ang Dios uban kanimo. **8** Pag-una kanako didto sa Gilgal. Unya mosunod ako kanimo aron maghalad ug mga halad sinunog ug maghalad ug mga halad sa pakigdait. Hulata ako sulod sa pito ka adlaw hangtod nga maabot ako ug ipakita ko kanimo ang angay mong buhaton." **9** Sa pagtalikod na ni Saul aron sa pagbiya kang Samuel, ang Dios naghatag kaniya ug bag-ong kasingkasing. Unya ang tanang mga ilhanan mahitabo nianang adlawa. **10** Sa dihang miabot sila sa bungtod, adunay pundok sa mga propeta nga misugat kaniya, ug ang Espiritu sa Dios mikunsad kaniya busa nanagna siya uban kanila. **11** Sa dihang ang mga tawo nga nakalaka kaniya nakakita nga nanagna siya uban ang mga propeta, ang mga tawo nagsultihanyan, "Unsay mahitabo sa anak nga laalaki ni Kis? Usa na ba ka propeta karon si Saul?" **12** Ang usa ka tawo nga anaa sa samang dapit ang mitubag, "Ug kinsa man ilang amahan?" Tungod niini, nahimo kining usa ka panulihon, "Usa na ba diay si Saul sa mga propeta?" **13** Sa dihang nahuman siya ug panagna, miadto siya sa hataas nga dapit. **14** Unya ang uyoan ni Saul miingga kaniya ug sa iyang sulugoon, "Hain man kamo gikan?" Unya mitubag siya, "Nangita kami sa mga asno; kay wala man namo nakti-an, miadto kami kung Samuel." **15** Miingga ang uyoan ni Saul, "Palihog sultihii ko kung unsay giingga ni Samuel kanimo." **16** Si Saul

mitubag sa iyang uyoan," Misulti siya kanamo nga nakaplagan na ang mga asno." Apan wala niya siya sultihii mahitungod sa mga butang sa gingharian, nga gisugilon ni Samuel. **17** Karon gipatawag ni Samuel ang katawhan diha sa atubangan ni Yahweh sa Mizpa. **18** Miingga siya sa katawhan sa Israel, "Mao kini ang giingga ni Yahweh, ang Dios sa Israel: 'Akong gipagawas ang Israel gikan sa Ehipto, ug giluwas ko kamo gikan sa kamot sa mga Ehiptohanon, ug gikan sa mga kamot sa tanang mga gingharian nga ngadgaodgaong kaninyo.'" **19** Apan karong adlawa gisalikway ninyo ang inyong Dios, nga maoy nagluwas kaninyo gikan sa inyong mga katalagman ug mga kalisdaman; ug miingga kamo kaniya, "Pagpili ug hari alang kanamo." Karon pagtakop kamot sumala sa inyong tribu ug sa inyong mga banay sa atubangan ni Yahweh." **20** Busa gipaduol ni Samuel ang tanang tribu sa Israel, ug ang tribu ni Benjamin maoy napili. **21** Unya ngipaduol ang tribu ni Benjamin sumala sa ilang mga banay; unya ang banay nga Matrihanon mao ang napili; ug si Saul nga anak ni Kis mao ang napili. Apan sa dihang nangita sila kaniya, wala siya makaplagi. **22** Unya ang katawhan buot pang mangutana sa Dios, "Anaa pa bay laing tawo nga moabot?" Si Yahweh mitubag, "Mitago siya luyo sa mga kasangkapan." Unya nanagan sila ug gikuha si Saul gikan didto. **23** Unya pagtindog niya taliwala diha sa katawhan, labing taas gayod siya kaysa ni bisan kinsang tawo tungod kay ang mga tawo tupong lamang sa iyang abaga. **24** Unya miingga si Samuel sa katawhan, "Nakita ba niyo ang tawo nga gipili ni Yahweh? Wala gayoy sama kaniya sa tanang katawhan. Unya ang tibuoq katawhan misiniggit, "Mabuhii ang hari!" **25** Unya si Samuel misulti sa katawhan sa mga pamaagi ug sa mga pamalaod sa pagkahari, ug gisulat kini sa basahon, ug gibutang sa atubangan ni Yahweh. Unya gipapauli ni Samuel ang katawhan sa taga-tagisa nila ka panimalay. **26** Mipila usab si Saul sa iyang bayal sa Gabaon, ug kauban niya ang pipila ka kusgan nga mga lalaki, kansang kasingkasing gihikap sa Dios. **27** Apan pipila ka bugalbugalon nga mga tawo ang miingga, "Unsaon man niining tawhana pagluwas kanato?" Kining mga tawhana ang mitamay kang Saul ug wala niya siya gitagatan ug bisan unsang gasa. Apan si Saul nagpakahilom lamang.

11 Unya miadto si Nahas nga Amonihanon ug gialirongan ang Jabel Galaad. Ang tanang kalalakihan sa Jabel Gilead nag-ingon kang Nahas, "Paghimo ug kasabutan kanamo, ug moalagad kami kanimo."

2 Mitubag si Nahas nga Amonihanon, "Makigsabot ako kaninyo sa kondisyon, nga lugiton ko ang tanan niryong tuong mga mata, ug niini nga paagi mapakaulawan ang tibuoq Israel." **3** Unya mitubag ang mga kadagkoan sa Jabel kaniya, "Biyai kami sulod sa pito ka mga adlaw, aron nga makapadala kami ug mga mensahero sa tibuoq dapit sa Israel. Unya, kung wala gayoy moluwas kanamo, itugyan namo ang among kaugalingon kanimo." **4** Sa pag-abot sa mensahero sa Gabaon, kung usa nagpuyo si Saul, ug nagsugilon sa mga tawo kung unsa ang nahitabo. Ang tibuoq katawhan mihilak sa makusog. **5** Karon nagsunod si Saul sa iyang mga baka gikan sa uma. Miingga si Saul, "Naunsa man kining mga tawo nganong nanghilak man sila?" Gisulithian nila si Saul kung unsa ang giingga sa mga tawo sa Jabel. **6** Sa dihang nadungog ni Saul ang ilang giingga, ang Espiritu sa Dios mikunsad kaniya, ug nasuklo siya pag-ayo. **7** Gikuha niya ang pangdaro nga torong baka, ug gitadtad kini, ug gipadala niya kini sa mga mensahero ngadto sa tibuoq ginsakopan sa Israel. Miingga siya, "Si bisan kinsa ang diili mogawas ug mosunod kang Saul ug kung Samuel, mao usab kini ang buhaton kaniya sama sa torong baka." Unya nadadlok ang katawhan kung Yahweh, ug ngangula silang tanan ingle nga usa ka tawo. **8** Sa dihang gitogon niya sila sa Besek, ang katawhan sa Israel mikabat ug 300, 000, ug 30, 000 ang mga tawo sa Juda. **9** Gisulithian nila ang miabot nga mga mensahero, "Sultihii ninyo ang mga tawo sa Jabel Galaad, "Ugma, sa diili pa ang kaudtohon, pagalawuson kamo." Busa milakang mga mensahero ug gisulithian ang mga tawo sa Jabel, ug ngangalipay sila. **10** Unya ang mga tawo sa Jabel miingga kung Nahas, "Ugma itugyan na namo kanimo ang among mga kaugalingon, ug mahimo mo na kanamo ang bisan unsa nga makaayo kanimo." **11** Pagkasunod nga adlaw gibahin ni Saul ang mga tawo sa tulo ka bahan. Miadto sila sa tungatuna sa kampo sa pagkakadlawon, ug gisulog ug gipili nila ang mga Amonihanon hangtod sa pagkaktaud. Kadtoon nakaikyas nagkatibulaaq, busa walay tagduha nga nagkauban kanila sa pag-ikyas. **12** Unya ang katawhan miingga kung Samuel, "Kinsa ba kadtong miingga nga, "Si Saul ba ang maghari kanato?" Dad-a kadtong mga tawhana, aron ato

silang patyon." **13** Apan miington si Saul, "Walay usa nga pagapatyoyon karong adlawa, tungod kay karong adlawa giluwas ni Yahweh ang Israel." **14** Unya miington si Samuel ngadto sa kawathan, "Dali kamo, moadto kita sa Gilgal ug bag-ohon ang gingharian didto." **15** Busa ang tanang kawathan nangadto sa Gilgal ug gihimo nga hari si Saul sa atubangan ni Yahweh. Didto naghalad sila sa halad sa pakigdait sa atubangan ni Yahweh, ug si Saul ug ang tibuok kawathan sa Israel nagmaya pag-ayo.

12 Miington si Samuel ngadto sa tibuok Israel, "Naminaw ako sa tanang butang nga inyong gisulti kanako, ug gipahimutang ko ang hari labaw kaninyo." **2** Karon, ania na ang hari sa inyong atubangan; ug tigulang na okko ug giuban na; ug ang akong mga anak nga lalaki uban kaninyo. Nag-uban kaninyo sukad pa sa pagkabat-an hangtod karon. **3** Ania ako; pagpahimutang batok kanako sa atubangan ni Yahweh ug sa atubangan sa inyong pinili. Kang kinsang baka ang akong gikuha? Kang kinsang asno ang akong gikuha? Kinsa ba ang kohong gilupigan? Kinsa ba ang akong gidaogdaog? Kang kinsa bang kamot gikan ang gidiawat ko nga suhol nga nagpabutang kanako? Pamatud-i, ug iuli ko kini nganha kaninyo." **4** Miington sila, "wala mo kamti tikasi, ni midaogdaog kanamo, o nag-ilog sa mga butang gikan sa ubang tawo." **5** Miington siya kanila, "Saksi si Yahweh tali kaninyo, ug siya nga inyong gidihoghan saksi karong adlawa, nga wala kamoy nakaplagan sa akong mga kamot." Ug mitugab sila, "Saksi si Yahweh." **6** Miington si Samuel ngadto sa kawathan, "Si Yahweh ang napili kangi Moises ug kangi Aaron, ug naggipawas sa inyong mga katigulangan gikan sa yuta sa Ehipto. **7** Unya karon, pangduol kamo, aron mangamuyo ako uban kaninyo sa atubangan ni Yahweh mahitungod sa tanang mga matalang nga buhat ni Yahweh, nga inyong gibuhat alang kaninyo ug sa inyong mga katigulangan. **8** Sa dihang miabot si Jacob sa Ehipto, ug nagtugaw ang inyong mga katigulangan ngadto kangi Yahweh. Gipadala ni Yahweh si Moises ug si Aaron, nga naggiya sa inyong mga katigulangan pagawas sa Ehipto ug napuyo sila niining dapita. **9** Apan gikalimtan nila si Yahweh nga ilang Dios; gitugyan niya sila ngadto sa mga kamot ni Sesira, nga kapitan sa mga kasundalohan sa Hazor, ngadto sa kamot sa mga Filistihanon, ug ngadto sa kamot sa hari sa Moab; kini silang tanan nakig-away batok sa inyong mga katigulangan. **10** Mituaw sila kangi Yahweh ug miington, "Nakasala kami, tungod kay gisalikway namo si Yahweh ug nag-alagad kami sa mga Baal ug sa mga Astarot. Apan karon luwasa kami gikan sa kamot sa among mga kaaway, ug mag-alagad kami kanimo." **11** Busa gipadala ni Yahweh si Jero Baal, si Bedan, si Jepte, ug si Samuel, ug gihatag ang kadaugan kaninyo sa tanang mga kaaway nga nagpalibot kaninyo, aron nga magpuyo kamo nga luwas. **12** Sa dihang nakita ninyo nga miabot si Nahas ang hari sa kawathan sa Ammon aron sa pakigbatok kaninyo, miington kamo kanako, "Dili! Hinuon, kinahanglan nato ug usa ka hari nga maghari kanato"—bisan si Yahweh nga inyong Dios. **15** Kung dili ninyo tumanon ang tingog ni Yahweh, apan mosupak hinun batok sa mga sugo ni Yahweh, nan ang kamot ni Yahweh makigbatok kaninyo, sama sa pagpakigbatok ngadto sa inyong mga katigulangan. **16** Bisan pa karon ipaila ang inyong kaugalingon ngadto kangi Yahweh ug tan-awa kining dagkong butang naa buhaton ni Yahweh sa inyong atubangan. **17** Dili ba panahon man karon sa ting-an si trigo? Mag-ampo ako kangi Yahweh, nga magpadala siya ug dalugdog ug magpaulan. Unya masayod kamo ug makita nga hilabihan na ang inyong pagkadaotan, nga inyong nabuhat sa panan-aw ni Yahweh, sa pagpangayo ug hari alang sa inyong kaugalingon." **18** Busa miampo si Samuel kangi Yahweh; ug sa maong adlaw gipadalugdog ni Yahweh ug gipaulan. Unya ang tanang kawathan nangahadol pag-ayo kangi Yahweh ug kangi Samuel. **19** Unya nag-ingon ang tibuok kawathan ngadto kangi Samuel, "Pag-ampo alang sa imong mga sulugoon ngadto kangi Yahweh nga imong Dios, aron dili kami mangamatay. Kay among giudugangan ang tanan namong sali niining daotan nga pagpangayo ug hari alang sa among kaugalingon." **20** Mitubag si Samuel, "Ayaw kahadlok. Nabuhat na ninyo kining tanang daotan, apan ayaw pagbiya gikan kangi Yahweh, hinun alagari si Yahweh sa bug-os ninyong kasingkasing. **21** Ayaw pag-apas sa kawang nga mga butang nga dili makahatag o makaluwas, tungod kaya wala silay kapusulan. **22** Tungod

ug alang sa inyong bantugang ngalan, dili isalikway ni Yahweh ang inyong kawathan, tungod kay nakahapahimutang kini kangi Yahweh sa paghimo kaninyo nga inyong kawathan. **23** Apan alang kanako, dili una mahitabo kanako nga magpaksala ako batok kangi Yahweh pinaagi sa paghunong sa pag-ampo alang kaninyo. Hinuon, tudioan ko kamo sa pamaagi nga maayo ug husto. **24** Kahadlok lamang si Yahweh ug alagari siya sa kamatuoran sa bug-os ninyong kasingkasing. Hunahunawa ang mga dagkong butang nga inyong nabuhat alang kaninyo. **25** Apan kung magpadayon kamo sa pagbuhut ug daotan, kamo ug ang inyong hari pagalaglagon."

13 Si Saul nagpangidaron ug 30 anyos sa dihang nagsugod siya sa paghari; sa dihang naghari siya sa tibuok Israel sa 40 ka tuig, **2** naggili siya ug 3,000 ka mga lalaki sa Israel. 2,000 ang uban kanya sa Mikmas ug sa kabutongan sa Betel, samtang 1,000 ang uban kangi Jonatan sa Gabaon sa Benjamin. Gipapauli niya ang ubang mga sundalo sa ilang mga tolda. **3** Gibuntog ni Jonatan ang kampo sa mga Filistihanon nga didto sa Gaba ug ang mga Filistihanon nakadungog niini. Unya gipatingog ni Saul ang trumpeta sa tibuok dapit, nga nag-ingon, "Tugot ni makadungog ang mga Hebreohanon." **4** Nadunggan sa tibuok Israel nga gibuntog ni Saul ang kampo sa mga Filistihanon, ug giudumtan ang Israel alang sa mga Filistihanon. Unya gipatawag ang tanang kasundalohan aron magtigom ug uban kangi Saul didto sa Gilgal. **5** Nagtigom ang tanang mga Filistihanon aron sa pagpakigubat batok sa Israel: Adunay 3,000 ka mga karweha, ug 6,000 ka mga tawo nga nagsakay niini, ug panon sa kasundalohan nga sama ka giadaghanon sa balas sa baybayon. Mitungas sila ug nagkampo sa Mikmas, sa sidlakang bahin sa Bet-aven. **6** Sa dihang nakita sa mga tawo sa Israel nga anaa sila sa kasakom—tungod kaya ng kawathan nahadlok naman, nanago sila sa mga langob, sa ilalom sa mga sagbot, sa mga bato, sa mga balon, ug sa mga bangag. **7** Ang uban sa mga Hebreohanon mitabok sa Jordan ngadto sa yuta sa Gad ug Gilaad. Apan si Saul nagpabilin sa Gilgal, ug ang tanang mga tawo nga nagsunod kanya nangurog sa kahadlok. **8** Naghulat siya ug pito ka adlaw, ang panahon nga gitakda ni Samuel. Apan wala miabot si Samuel didto sa Gilgal, ug ang kawathan nagkatabilaug gikan kangi Saul. **9** Miington si Saul, "Dad-a kanako ang halad sinunog ug ang mga halad alang sa pakigdait." Unya inyong gihalad ang halad sinunog. **10** Sa pagkahuhan gayod niya ug halad sa halad sinunog miabot si Samuel. Migawas si Saul aron sa pagtagbo ug sa pag-abibi kanya. **11** Unya miington si Samuel, "Unsa man kining imong gibuhat?" Mitubag si Saul, "Sa dihang nakita nako nga ang mga katawan mibiya kanako, ug wala ka miabot sa gitakda nga panahon, ug ang mga Filistihanon nagtigom na sa Mikmas. **12** Miington ako, "Karon ang Filistihanon molugsong batok kanako sa Gilgal, ug wala ko nakita ang pagdagpi ni Yahweh." Busa gipugos ko ang akong kaugalingon sa paghalad sa halad sinunog." **13** Unya miington si Samuel kangi Saul, "Binueng kining imong gibuhat. Wala nimo tumana ang sugo nga gihatag ni Yahweh nga imong Dios. Kay gitukod na unta ni Yahweh ang imong pagmando sa Israel sa walay kataposan. **14** Apan karon dili ka na magpadayon sa pagmando. Kay nakaplagan na ni Yahweh ang tawo nga duol sa inyong kasingkasing, ug gipili siya ni Yahweh nga mahimong prinsipe sa inyong kawathan, tungod kaya wala mo man tumana kung unsa ang inyong gisugo kanimo." **15** Unya mitindog ug mitungas si Samuel gikan sa Gilgal ngadto sa Gabaon sa Benjamin. Ug gihil ng Saul ang kawathan nga uban kanya, mga 600 ka mga kalakihan. **16** Si Saul, ug inyong iyano ngalaki nga si Jonatan, ug ang kawathan nga uban kanila, nagpabilin sa Gabaon sa Benjamin. Apan ang mga Filistihanon nagkampo sa Mikmas. **17** Ang mga nagkabayo nga nagkampo sa mga Filistihanon miabot sa tulo ka pundok. Ang usa ka pundok nagpadulong ngadto sa Ofra, ngadto sa dapit sa Saul. **18** Ang laing panon nagpadulong ngadto sa Bethoron, ug ang laing pundok nagpadulong ngadto sa utlanan nga madungaw ang walog sa Zeboym ngadto sa kamingawan. **19** Walay magpapandy sa espada nga makita sa tibuok dapit sa Israel, tungod kay nag-ingon ang mga Filistihanon, "Tingali ang mga Hebreohanon maghimo ug mga espada o mga bangkaw alang sa ilang kaugalingon." **20** Apan ang tanang kalakihan sa Israel kanunay molugsong ngadto sa Filistihanon, ang tagsatagsa magpabaid sa mga lipya sa inyong daro, sa inyong piko, sa inyong atsa, ug sa inyong sanggot. **21** Ang bayad tag-2/3 ka shekel alang sa lipya sa mga daro, ug sa mga piko, ug 1/3 ka shekel alang sa pagpabaid sa mga atsa ug sa pagpatul-id sa mga garab. **22** Busa sa adlaw sa gubat walay mga espada o mga bangkaw nga makita sa mga kamot kangi bisan kinsa sa mga kasundalohan nga uban kangi Saul ug kangi Jonatan; si Saul lamang ug Jonatan ang aduna niini. **23** Ang

mga magbabantay nga kasundalohan sa Filistihanon nanggula ngadto sa unahan sa Mikmas.

14 Usa ka adlaw niana, miington si Jonatan nga anak nga lalaki ni Saul ngadto sa batan-on tigdala sa iyang hinagibin, "Dali, mangadto kita sa kuta sa mga Filistihanon nga anaa sa pikas babin." Apan wala niya sultihang iyang amahan. **2** Nagpuyo si Saul ibabaw sa sibisbanan sa Gabaon ilalom sa kahoy nga granada nga anaa sa Migrion. Adunay mga 600 ka mga tawo ang uban kaniya, **3** lakip na si Ahijah ang anak nga lalaki ni Ahitub (nga igoosong lalaki ni Iacobod) ang anak nga lalaki ni Pinehas ang anak nga lalaki ni Eli, nga mao ang pari ni Yahweh didto sa Silo, nga nagsul-ob sa ephod. Wala masayod ang katawhan nga milakaw si Jonatan. **4** Sa matag-kilid nga babin sa agianan nga gustong adtoan ni Jonatan aron makaabot sa kampo sa mga Filistihanon, adunay usa ka batoon nga pangpang sa pikas ug sa laing babin usab ang usa ka batoon nga pangpang. Ang ngalan sa usa nga batoon nga pangpang mao ang Boses ug ang laing batoon pangpang gitaw ug Sene. **5** Ang usa ka batoon nga pangpang nagbarog daptit sa amihanang atubangan sa Mikmas, ug ang lain sa habagatan atubangan sa Gabaa. **6** Miington si Jonatan sa batan-on tigdala sa iyang hinagibin, "Dali, adtoon ta ang kampo niining mga walay tuli nga katawhan. Tingali ug mamahut si Yahweh alang kanato, kay wala gayoy makapugong kang Yahweh sa pagluwas sa kadaghanan o sa diuyutay lamang nga mga tawo." **7** Mitubag ang batan-on tigdala sa iyang hinagibin, "Buhata ang tanan nga anaa sa imong kasingkasing. Padayon, kay tan-awa, magaubaan ako kanimo, sa pagtuman sa tanan mong mga sugo." **8** Unya miington si Jonatan, "Moagi kita sa mga tawo ug magpakita kita ngadto kanila. **9** Kung moington sila kanato 'Pabilin usa diha hangtod nga makaanha kami kaninyo"—nanagpabilin lamang kita sa atong nahiimutanangan ug dili moadto kanila. **10** Apan kung motubag sila, 'Duol kamo kanamo,' nan moadto kita; tungod kay gitugyan sila ni Yahweh sa atong mga kamot. Mao kini ang atong ilhanan." **11** Busa nagpakita silang duha sa ilang kaugalingon sa kampo sa mga Filistihanon. Miington ang mga Filistihanon, "Tan-awa, nanggawas sa sa mga lungang ug mga Hebreohanon kung asa sila nagtago." **12** Unya gitawag si Jonatan sa mga tawo nga anaa sa kampo ug ang batan-on nga tigdala sa iyang hinagibin, ug miington, "Saka kamo nganhi kanamo, ug may ipakita kami kaninyo." Miington si Jonatan sa tigdala si iyang hinagibin, "Sunod kanako, tungod kay gitugyan sila ni Yahweh sa kamot si Israel." **13** Misaka si Jonatan gamit ang iyang mga kamot ug mga til, ug misundon ang tigdala sa iyang hinagibin. Gipangpatay ni Jonatan ang mga Filistihanon ug ang tigdala sa iyang hinagibin mipatay sa pipila kanila nga nagsundon kaniya. **14** Kana ang unang pagsulong nga gibuhut ni Jonatan ug sa tigdala sa iyang hinagibin, mikabat sa 20 ka tawo ang napataw niadtong dapita nga katunga sa usa ka ektarya. **15** Adunay kaguliang sulod sa kampo, sa kapatakan, ug taliwala sa katawhan. Bisan ang kasundalohan sa kampo ug ang mga nagkabayo nagngalisan. Naglinog, ug adunay dakong kaguliang nga nahitabo. **16** Unya sa pagtan-aw sa mga magbalantay ni Saul nga anaa sa Gabaon sa Benjamin; nagkatibulaang ang pundok sa kasundalohan sa mga Filistihanon, ug nagpanganhili sila ug nagpangadto. **17** Unya miington si Saul sa katawhan nga atua uban kaniya, "Ihapa ug susiha kungkinsa ang nawala gikan kanato." Sa pag-ihap nila, wala didto si Jonatan ug ang tigdala sa iyang hinagibin. **18** Miington si Saul kung Ahija, "Dad-a dinihi ang arka sa Dios," kay niadtong taknaa anaa man kini sa katawhan sa Israel. **19** Samtang nakigsulti si Saul sa pari, ang kasamot sa kampo sa mga Filistihanon naggapadyon ug nagkakado. Unya giingnan ni Saul ang pari, "Buhii nalang kana." **20** Si Saul ug ang tibook katawhan nga uban kaniya nagiitong ug miasdang ngadto sa panggubatan. Ang espada sa matag Filistihanon nakigbatok sa iyang kaubanan nga lomulupyo, ug adunay hilabihan ngakbalibog. **21** Karon, kadtong mga Hebreohanon nga uban kaniadto sa mga Filistihanon, ug nagpuyo uban kanila sa kampo, nakig-abin sila sa mga Israelita nga uban ni Saul ug ni Jonatan. **22** Sa pagkadungog sa tibook katawhan nga nagtago sa kabungtoran duol sa Efraim nga nanagan ang mga Filistihanon, bisan sila migukod usab kanila diha sa gubat. **23** Busa giluwas ni Yahweh ang Israel niadtong adlaw, ug ang gubat milapas pa ngadto sa Bet-aven. **24** Nianang adlawan nagangoulo ang katawhan sa Israel tungod kay nanumpa man si Saul sa katawhan ug miington, "Matinunglo ang tawong mokaon sa bisan unsang kalan-on hangtod sa kaugabion ug ako magapanimalos sa akong mga kaaway." Busa walay bisan usa sa ka mga sundalo ang mitilaw ug pagkaon. **25** Unya misulod ang tibook katawhan sa lasang ug adunay dugsitido sa

yuta. **26** Sa dihang nakasulod na ang katawhan sa lasang, midagayday ang dugsit, apan walay si bisankinsa nga nagbutang sa iyang kamot sa iyang baba kay ang katawhan nahadlok man sa panumpa. **27** Apan si Jonatan wala makadungog sa pagpanumpa sa iyang amahan alang sa katawhan. Gituy-od niya ang tumoy sa sungkod nga anaa sa iyang kamot ug gituslob kini sa dugsit. Gibutang niya ang iyang kamot ngadto sa iyang baba, ug mihayag ang iyang panan-aw. **28** Unya ang usa sa mga tawo, miington, "Ang imong amahan hugtanon nga nanumpa sa katawhan, pinaagi sa pagsulti." Matinunglo ang tawo nga mokaon sa kalan-on niining adlaw, bisan pa man kung naluwa na ang katawhan tungod sa kagutom." **29** Unya miington si Jonatan, "Ang akong amahan naagsasomak sa yuta. Tan-awa kung giunsa paghayag sa akong panan-aw tungod kay nakatilaw ako ug diuyutay niining dugsit. **30** Unsa pa kaha kung gitugotang katawhan sa pagkaon karong adlaw sa inilog gikan sa ilang mga kaaaway nga ilang nakaplagan? Tungod kiini gamay ra ang ilang napatay nga mga Filistihanon." **31** Gisulog nila ang mga Filistihanon nianang adlaw gikan sa Mikmas hangtod sa Ajalon. Gipangkapoy gayod ang katawhan. **32** Nag-inilogay ang katawhan sa inilog ug nuguha sa mga karnero, mga torong baka ug sa mga nating baka, ug gipang-ihawa nila kini sa yuta. Unya nangaon niini ang katawhan lakip ang dugo. **33** Unya giisultihan nila si Saul, "Tan-awa, naagpaksala ang katawhan batok kang Yahweh pinaagi sa pagkaon lakip ang dugo." Miington si Saul, "Nagmalibzon kamo. Karon, ipaligid ang dakong bat dinihi kanako." **34** Miington si Saul, "Adto kamo sa katawhan, ug sulthi sila. 'Padad-a ang tagsatagsa ka tawo sa iyang torong baka ug sa iyang karnero, ihawa kini dinihi, ug kan-a. Ayaw kamo pagpaksasala batok kang Yahweh pinaagi sa pagkaon lakip ang dugo.'" Busa ngadala ang matag usa ka tawo sa iyang kaugalingong torong baka niadtong gabbhion ug gihihaw kini didto. **35** Nagtukod si Saul ug halaran alang kang Yahweh nga mao ang unang halaran nga gibuhut ni Saul alang kang Yahweh. **36** Unya miington si Saul, "Gukdon ta ang mga Filistihanon sa kabagbion ug ilogan sila hangtod sa kabuntagon; dili kita magbilibin bisan usa ka buhi." Mitubag sila, "Buhata ang gituohanong mong maayo." Apan miington ang pari, "Moduloi una kita sa Dios dinihi." **37** Nangutana si Saul sa Dios, "Angay ko bang gukdon ang mga Filistihanon? Itugyan mo ba sila sa kamot sa Israel?" Apan wala mitubag ang Dios kanina nianang adlaw. **38** Unya miington si Saul, "Paduol kamo dinihi, kamong tanan nga pangulo sa katawhan; sayra ug susiha kung giunsa pagkahitabo kining sala karong adlaw. **39** Kay, ingon nga buhi si Yahweh, nga nagluwas sa Israel, bisan pa kung si Jonatan kini nga akong anak nga lalaki, sigurado gayod nga mamatay siya." Apan walay si bisankinsa taliwala sa kalaalihanan ang mitubag kaniya. **40** Unya miington siya sa tibook Israel, "Kinahanglan mobarog kamo didto sa pikas babin, ug sa atbang ako ug si Jonatan ang akong anak nga lalaki. Miington ang katawhan kang Saul, "Buhata ang gituohanong mong maayo alang kanimo." **41** Busa miington si Saul kung Yahweh, ang Dios sa Israel, "Ipadayang ang Thummim." Napilian sa pagripa si Jonatan ug si Saul, apan wala mapilili ang katawhan. **42** Unya miington si Saul, "Pagripa taliwala kanako ug sa akong anak nga lalaki nga si Jonatan." Unya ang napili mao si Jonatan. **43** Unya miington si Saul kung Jonatan, "Sultihii ako kung unsa ang imong nabuhut." Miington si Jonatan kaniya, "Mitilaw ako sa diuyutay nga dugsit pinaagi sa tumoy sa akong sungkod nga diha sa akong kamot. Ania ako; mamatay gayod ako." **44** Miington si Saul, "Ang Dios ang magabuhut niana ug labaw na usab kanako, kung dili ka mamatay, Jonatan." **45** Unya miington ang katawhan kang Saul, "Angay bang mamatay si Jonatan, nga naghimo niining dakong kadaugan alang sa Israel? Dili gayod! Ingon nga buhi si Yahweh, wala gayoy mahulog nga bisan usa sa iyang buhok siya ngadto sa yuta, kay namuhat siya uban sa Dios karong adlaw." Busa giluwas sa katawhan si Jonatan aron dili siya mamatay. **46** Unya miuhunong na sa paggukod si Saul sa mga Filistihanon, ug namauli ang mga Filistihanon sa ilang kaugalingong daptit. **47** Sa pagsugod ni Saul sa paghuri sa Israel, nakig-away siya batok sa tanan niyang kaaway bisan asa. Nakig-away siya batok sa Moab, sa mga Amonianon, sa taga-Edom, sa mga hari sa Soba, ug sa mga Filistihanon. Bisan asa siya makaliso, naghimo siya ug pagsiilot kanila. **48** Nagmaisogon gayod siya ug gipildi ang mga Amalekanon. Giluwas niya ang Israel gikan sa mga kamot niadtong nanulis kanila. **49** Ang mga anak nga lalaki ni Saul mao sila si Jonatan, si Ishvi, ug si Malchishua. Ang ngalan sa iyang duha ka mga anak nga babaye mao sila Merab, ang kamagulangan, ug ang kamanghoran mao si Mical. **50** Ang ngalan sa asawa ni Saul mao si Ahinoam; anak siya nga babaye ni Ahimaas. Ang ngalan sa pangulo sa

iyang kasundalohan mao si Abner ang anak nga lalaki ni Ner, nga uyoan ni Saul. **51** Si Kis mao ang amahan ni Saul; ug si Ner nga amahan ni Abner, mao ang anak nga lalaki ni Abiel. **52** Adunay gubat kanunay batok sa mga Filistihanon sa tanang adlaw ni Saul. Sa dihang makakita si Saul ug tawong kusgan, o tawong lig-on, ipaduol niya ang iyang kaugalingon kaniya.

15 Miington si Samuel kang Saul, "Gipadala ako ni Yahweh aron sa pagdihog kanimo nga hari sa iyang katawhan sa Israel. Karon paminawa ang mga pulong ni Yahweh. **2** Mao kini ang gisulti ni Yahweh nga makagagahom, "Gitiman-an ko kung unsa ang gibuhut ni Amalek sa Israel sa pag-asdang niya kanila sa agianan, sa paggawa nila gikan sa Ehipto. **3** Karon adto ug gubata si Amalek ug laglagang tanan nga iyang gipanag-iyahan. Ayaw sila binili, patya ang mga lalaki ug mga babaye, mga bata ug mga masuso, mga baka ug mga karnero, mga kamelyo ug mga asno." **4** Gipatawag ni Saul ang katawhan ug gijihap sila ditto sa siyudad sa Telem: adunay mga 200, 000 ka mga tawo, ug 10, 000 ka tawo gikan sa Juda. **5** Unya miabot si Saul sa siyudad ni Amalek ug nag-atang sa walog. **6** Unya gisulithan ni Saul ang mga Kenihanon, "Lakaw, pahawa, pahilayo kamo gikan sa mga Amalekanhon, aron nga dili ko kamo laglagon uban kanila. Kay nagmaloloy-on kamo sa tibuok katawhan sa Israel, sa paggawsa nila gikan sa Ehipto." Busa mipahawa ang mga Kenihanon gikan sa mga Amalekanhon. **7** Unya gighbut ni Saul ang mga Amalekanhon, sukad sa Havila hangtod sa Sur, nga mao ang sidlakang babin sa Ehipto. **8** Unya nadakpan niya nga buhi si Agag ang hari sa mga Amalekanhon; gipanglaglag niya sa hingpit ang tibook katawhan pinaagi sa sulab sa espada. **9** Apan wala niya patya si Agag, lakip na ang labing maayo nga mga karnero, mga baka ug mga tambok nga mga nating baka, ug ang mga nating karnero. Wala nila laglagang tanan nga mga maayo. Apan gilaglag nila sa hingpit ang tanang butang nga talayon ug walay pulos. **10** Unya miabot ang pulong ni Yahweh kang Samuel nga nag-ingon, **11** "Nakapaguloi kini kanako nga gihimo kong hari si Saul, kay mitalikod na siya gikan sa pagsundot kanako ug wala na sunda ang akong mga sugo." Nasuko pag-ayo si Samuel; mituaw siya kung Yahweh tibook gabii. **12** Misayo pagbangon si Samuel aron sa pagpakigkita kang Saul sa pagkabuntag. Adunay misulti kang Samuel, "Miadto si Saul sa Carmel ug nagpatindog ug usa ka monumento alang sa iyang kaugalingon, unya mibiya ug milugsong ditto sa Gilgal." **13** Unya miadto si Samuel kang Saul, ug miington si Saul kaniya, "Panalanginan ka pinaagi kung Yahweh Natuman ko na ang gisugo ni Yahweh." **14** Miington si Samuel, "Unsa man kining mga pagbahili sa mga karnero sa akong igdulongog, ug ang pagginga sa mga baka nga akong nadungog? **15** Mitubag si Saul, "Gidala nila sila gikan sa mga Amalekanhon. Kay gipalangkawas sa katawhan ang labing maayo sa mga karnero ug sa mga baka, aron ikahalad kang Yahweh nga imong Dios. Ang nahibilin gihurot namo sa paglaglag." **16** Unya miington si Samuel kang Saul, "Hulat, ug sugilinan ko ikaw sa gisulti ni Yahweh kanako karong gabbhiona." Miington si Saul, "Sulit!" **17** Miington si Samuel, "Bisan gamay ka sa imong kaugalingon nga paglantaw, dili ba gihimo ka man nga ulo sa mga banay sa Israel? Ug gidihogan ka ni Yahweh aron maghari sa Israel; **18** Gipalakaw ka ni Yahweh ug gisulithan, "Lakaw ug huttia sa pagpamatay ang mga makasasala, ang mga Amalekanhon, ug pagpakig-away batok kanila hangtod nga malaglag sila." **19** Nganong wala ka man motuman sa tingog ni Yahweh, apan hinoo gikuha nimo ang mga inilog ug gibuhut ang daotan sa panan-aw ni Yahweh?" **20** Unya miington si Saul kang Samuel, "Gituman ko gayod ang tingog ni Yahweh, ug nag-adto sa dalan nga gipaadtioan ni Yahweh kanako. Gibihag ko si Agag, ang hari sa Amalek, ug gihurot sa paglaglag ang mga Amalekanhon. **21** Apian ang katawhan mikuha sa pipila ka mga inilog - mga karnero ug mga baka, ang labing maayoong butang nga angayan laglagon, aron ihalad kang Yahweh nga imong Dios ditto sa Gilgal." **22** Mitubag si Samuel, "Mas malipay ba si Yahweh sa halad nga mga sinung ug sa mga halad, kay pagtumpan sa tingog ni Yahweh? Ang pagtumpan mas labaw pa kay sa paghalad, ug ang pagpatalinghog mas maayo pa sa tambok nga mga karnero. **23** Kay ang pagsupak sama ra sa sala sa pagpanag-an, ug ang pagmagahi sama ra sa kadaotan ug kalaasan. Tungod kay gisalikway mo man ang pulong ni Yahweh, magsalikway usab siya kanimo gikan sa imong pagkahari." **24** Unya miington si Saul kang Samuel, "Nakasala ako; kay nakalapas ako sa sugo ni Yahweh ug sa imong mga pulong, tungod kay nahadlok ako sa katawhan ug nagtumpan sa ilang tingog. **25** Karon, pasayloa intawong ang akong sala, ug balik uban kanako aron makasimba ako kung Yahweh." **26** Miington si Samuel kang Saul, "Dili na ako mobalik pa uban kanimo; kay

imong gisalikway ang pulong ni Yahweh, ug gisalikway ka usab ni Yahweh sa imong pagkahari sa Israel." **27** Sa mitalikod na si Samuel aron mobiya, giqunitan ni Saul ang sidsid sa iyang kupo, ug nagisi kini. **28** Miington si Samuel kaniya, "Gilangkat na ni Yahweh gikan kanimo karong adlawa ang ginqiharian sa Israel ug gihatag kini sa imong siligan, nga mas maayo pa kay kanimo. **29** Usab, ang Kalig-on sa Israel dili mamakak ni mag-usab sa iyang hunahuna; kay dili man siya tawo, nga usbon niya ang iyang hunahuna." **30** Unya miington si Saul, "Nakasala ako. Apan pasidunggi ako karon atubangan sa kadaqkoan sa akong katawhan ug atubangan sa Israel. Pauli uban kanako, aron makasimba ako kung Yahweh nga imong Dios." **31** Busa mipauli si Samuel uban kang Saul, ug misimba si Saul kang Yahweh. **32** Unya miington si Samuel, "Dad-a dinihi kanako si Agag ang hari sa mga Amalekanhon." Miduol si Agag nga nakagapos ug miington, "Sa pagkatnuod milabay na ang kapaitan sa kamatayon." **33** Mitubag si Samuel, "Ingon nga daghang inahan ang nawad-an ug mga anak pinaagi sa imong espada, busa kawad-an usab ug mga anak ang imong inahan taliwala sa niya kababayen-an." Unya gitagodtagod ni Samuel si Agag sa atubangan ni Yahweh ditto sa Gilgal. **34** Mipauli si Samuel sa Rama ug mitugas usab si Saul sa iyang pinuy-anan ditto sa Gabaa. **35** Ug wala na makigkita pa si Samuel kang Saul hangtod sa adlaw sa iyang kamatayon, kay nasubo siya alang kung Saul. Ug nagbasol si Yahweh nga gihimo niyang hari si Saul sa Israel.

16 Miington si Yahweh kang Samuel, "Hangtod kanus-a ka man magsubo alang kung Saul tungod sa akong pagsalikway kaniya gikan sa pagkahari sa Israel? Pun-a ug lana ang budyong ug lakaw. Paadttoon ko ikaw kung Jesse sa Betlehem, kay nagpili ako ug hari alang kanako taliwala sa iyang mga anak nga lalaki." **2** Miington si Samuel, "Unsaon ko man pag-adto? Kon madunggan kini ni Saul, patyon niya ako." Miington si Yahweh, "Pagdala ug bayeng baka ug ingna, "Mianhi ako aron maghalad kung Yahweh." **3** Dapita si Jesse sa pagtambong sa paghalad, ug ipakita ko kanimo kung unsa ang imong buhaton. Dihogi alang kanako ang tawo nga isulit ko kanimo." **4** Gibuhut ni Samuel ang gisulti ni Yahweh ug miadto sa Betlehem. Nangurog ang mga kadaqkoan sa siyudad sa pagsusugat nila kaniya ug miington, "Mianhi ka ba sa kalinaw?" **5** Miington siya, "Sa kalinaw; mianhi ako aron sa paghalad alang kung Yahweh. Magbalaan kamo sa iyang kaugalingon ug uban kanako aron maghalad." Ug gibalaan niya si Jesse ug iyang mga anak nga lalaki ug gidapit sila aron sa pagtambong sa paghalad. **6** Sa pag-abot nila, nakakita siya Eliab ug naghunahuna siya nga ang gipili ni Yahweh mao na gayod ang nagbarog sa iyang atubangan. **7** Apan miington si Yahweh kang Samuel, "Ayaw pagtan-aw sa iyang panagway, o sa iyang pamarug; tungod kay dili siya mao ang akong napilian. Kay si Yahweh wala magtan-aw sama sa nakita sa tawo; ang tawo nagtan-aw sa panagway, apan si Yahweh nagtan-aw sa kasingkasing." **8** Unya gitawag ni Jesse si Abinadab ug gipaagi siya sa atubangan ni Samuel. Ug miington si Samuel, "Dili usab siya maoy gipili ni Yahweh." **9** Unya gipaagi ni Jesse si Shamma. Ug miington si Samuel, "Dili usab siya maoy gipili ni Yahweh." **10** Gipalabah ni Jesse ang pito niya ka mga anak nga lalaki sa atubangan ni Samuel. Ug miington si Samuel kang Jesse, "Dili kini sila maoy gipili ni Yahweh." **11** Unya miington si Samuel kaniya, "Ania ba dinihi ang tanan mong mga anak nga lalaki? Mitubag siya, "Aduna pay kamanghuran, apan nag-atiman siya sa mga karnero." Miington si Samuel kaniya, "Pasugoi ug paanhian siya; kay dili kita manglingkod hangtod moabot siya dinihi." **12** Gipakuha siya ni Jesse ug gipasabot. Karon kini nga anak nga lalaki pulupula, adunay nindot nga mga mata ug ambongan. Miington si Yahweh, "Barog, dihogi siya; kay siya mao ang piniili." **13** Unya gikuha ni Samuel ang budyong nga may lana ug gidihogan siya taliwala sa iyang mga igsoong lalaki. Mikunsad dayon ang Espiritu ni Yahweh kung David sukad niadtong adlawa. Unya mibarog si Samuel ug miadto sa Rama. **14** Karon gibibyaan na si Saul sa Espiritu ni Yahweh, ug gihasol na siya sa daotang espiritu nga gipadala ni Yahweh. **15** Miington ang sulugoon ni Saul kaniya, "Tan-awa, naghosal na kanimo ang daotang espiritu nga gipadala sa Dios. **16** Karon among agalon sugoa ang imong mga sulugoon nga ania sa imong atubangan sa pagpangita ug tawo nga maayong motutug ug salpa. Unya kon samukon ka sa daotang espiritu nga gipadala sa Dios, tugtugon niya kini ug mamaayo ka." **17** Miington si Saul sa iyang mga sulugoon, "Pangitai ako ug tawo nga maayong motutog ug dad-a siya dinihi kanako." **18** Unya ang usa sa batan-ong tawo mitubag, ug miington, "Nakita ko ang usa sa mga anak nga lalaki ni Jesse nga taga-Betlehem, nga batid sa pagtugtug, usa ka kusgan, usa ka tawo nga isog,

usa ka tawo sa gubat, buotan sa pagpamulong, usa ka ambongan nga tawo; ug si Yahweh nag-uban kaniya." **19** Busa nagpadala si Saul ug mensahero kung Jesse, ug miignon, "Paanhia ang imong anak nga lalaki nga si David, nga magbalantay sa mga karnero." **20** Nagkuha si Jesse ug usa ka asno nga gikargahan ug tinapay, usa ka suldanan nga may bino, ug usa ka nating kanding, ug gipaadto sila uban ang iyang anak nga lalaki nga si David ngadto kango Saul. **21** Unya miadto si David kung Saul ug mialagad kaniya. Nahigugma pag-ayo si Saul kaniya, ug nahimo siya nga tigdala sa iyang hinagibin. **22** Nagpasugo si Saul kung Jesse nga nag-ingon, "Tugot si Dvid nga moalagad kanako, kay nakakaplag siya ug kalooy sa akong panan-aw." **23** Sa matag higayon nga hasol si Saul sa daotang espiritu nga gipadalda sa Dios, kuhaon ni David ang alpa ug tugtugon kini. Busa mahuwasan si Saul ug mamaayo, ug mopahawa gikan kaniya ang daotang espiritu.

17 Karon ang mga Filistihanon nagtigom sa ilang kasundalohan alang sa gubat. Nagtigom sila didto sa Soco, nga sakop sa Juda. Nagkampo sila taliwalá sa Soco ug sa Azeka, sa Efesdammim. **2** Si Saul ug ang iyang katawhan sa Israel nagtigom ug nagkampo didto sa walog sa Ela, ug nangandam aron sa pagpakiggubat sa mga Filistihanon. **3** Ang mga Filistihanon nagtindog ibabaw sa bukid sa pikas babin, ug nagtindog usab ang Israel didto sa atbang nga babin sa bukid ug adunay walog sa ilang taliwalá. **4** Ang usa ka kusgong tawo migawas gikan sa kampo sa mga Filistihanon, usa ka tawo nga ginganlag Goliat nga taga-Gat, nga may gitas-on nga unom ka cubits ug usa ka dangaw. **5** Nagkalo siyag helmet nga tumbaga, ug nagsul-ob siya ug salipod nga puthaw. Ang gibug-aton sa salipod nga puthaw mga 5, 000 ka shekels nga tumbaga. **6** Ang iyang mga batis sinul-oban ug salipod nga tumbaga ug usa ka tumbagang gamay nga bangkaw ang anaa sa tungatunga sa iyang mga abaga. **7** Dako ang gunitanan sa iyang bangkaw, nga adunay higot aron maayo ang paglabay sama sa lingkisan sa hablanan. Ang uhás sa iyang bangkaw may gibug-aton nga 600 ka shekels sa puthaw. Nag-una kaniya ang tigdala sa iyang taming. **8** Mibarog siya ug misinigting sa kasundalohan sa Israel, "Nganong nanganihan man kamo aron makiggubat? Dili ba usa man ako ka Filistihanon, ug kamo mga sulugoon ni Saul? Pagpili ug usa ka tawo diha kaninyo ug paanhia siya dinihi kanako. **9** Kon makahimo siya sa pagpakig-away ug sa pagpatay kanako, nan mahimo ninyo kaming mga sulugoon. Apan kung mapildi ug mapatay ko siya, nan mahimo kamo nga among mga sulugoon ug mag-alagad kanamo." **10** Miignon pag-usab si Goliat, "Akong gihagít karong adlawa ang kasundalohan sa Israel. Paaria ang usa ka tawo aron magsangka kami." **11** Sa pagkadungog ni Saul ug sa tibuok Israel sa gisulit ni Goliat, nangaluya sila ug nangahadol ug pag-ayo. **12** Karon si David mao ang anak sa taga-Efraim sa Bethlehem sa Juda, nga ginganlan ug Jesse. Aduna siyay walo ka mga anak nga lalaki. Tigulang na si Jesse sa panahon ni Saul, pinakatigulang sa tanang mga tawo. **13** Ang tulo ka kamagulangang anak nga lalaki ni Jesse nagsunod kang Saul sa panggubatan. Ang ngalan sa iyang tulo ka mga anak nga lalaki nga miadto sa panggubatan mai si Eliáh ang kamagulangan, si Abinadab ang ikaduha, ug si Samma ang ikatulo. **14** Si David mao ang kamaghoran. Ang tulo ka magulang misunod kang Saul. **15** Karon magpangadto-nganhi si David tali sa kasundalohan ni Saul ug aron mapakaon ang mga karnero sa iyang amahan sa Bethlehem. **16** Sulod sa 40 ka adlaw ang kusgong tawo mopadul buntag ug gabii aron mopakita sa iyang kaugalingon alang sa gubat. **17** Unya miignon si Jesse kung David nga iyang anak nga lalaki, "Dad-i ang imong mga igsoon ug usa ka epha sa sininalang nga trigo ug niining napulo ka buko tinapay, ug dad-a kini pagdali ngadto sa kampa sa imong mga igsoon. **18** Dad-a usab kining napulo ka keso ngadto sa kapitan sa ilang mga linibo. Tan-awa kung unsa ang kahimtang sa imong mga igsoon ug pagdala dinihi ug patamutod nga maayo ang ilang kahimtang. **19** Ang imong mga igsoon nag-uban kung Saul ug sa tibuok katawhan sa Israel didto sa walog sa Ela, nakig-away sa mga Filistihanon." **20** Si David mibangon pagsayo sa buntag ug gibilin ang mga karnero sa usa ka magbalantay. Gikuha niya ang mga pagkaon ug milakaw, sumala sa gisugo ni Jesse kaniya. Mibot siya sa kampo samtang ang kasundalohan nagpadulong na sa panggubatan nga nanningit. **21** Ang aron Israel ug mga Filistihanon milinaya alang sa gubat, nag-inatbangay ang kasundalohan batok kasundalohan. **22** Gibilin ni David ang iyang mga dala sa tigbantay sa mga butang, midagan padulong sa kasundalohan, ug mitimbaya sa iyang mga igsoon. **23** Samtang nakigulti siya kanila, ang usa ka tawong kusgan sa Filistihanon nga taga-Gat nga ginganlan ug Goliat, mibulag gikan sa

panon sa kasundalohan sa mga Filistihanon, ug nagsulti sa susama ra gihapon nga pulong. Ug nadungog kini ni David. **24** Sa pagkakita sa tibuok katawhan sa Israel, nanagan sila palayo kaniya ug nangahadol pag-ayo. **25** Miignon ang katawhan sa Israel, "Nakita ba ninyo kanang tawo nga mitungas? Mianhi siya aron sa paghatag si Israel. Ug pagahatagan sa hari ug daghang kabitangan ang tawo nga makapatay kaniya, ipaasawa niya ang iyang anak ngabey kaniya, ug dili niya pagbabayon ug buhis ang tibuok panimalay sa iyang amahan sa Israel." **26** Nangutana si David sa tawo nga nagtindog duol kaniya, "Unsa may buhaton alang sa tawo nga makapatay niining Filistihanon ug makapawagtang sa kaulawan sa Israel? Kinsa ba kining walay tuli nga Filistihanon nga nanghagit man sa kasundalohan sa buhing Dios?" **27** Unya gibikál sa mga tawo ang ilang gióngon ug gisulit siya, "Busa mao kini ang pagabuhutan alang sa tawo nga makapatay kaniya." **28** Nakadungong si Eliab nga kamagulangan miyong igsoon sa pagpakigulti niya sa mga tawo. Misilaob ang kasuko ni Eliab batok kango Saul, ug miignon siya, "Nganong mianhi ka man dinihi? Kung kinsa man nimo gibilin ang pipila ka mga karnero didto sa kamingawan? Nasayod ako sa imong garbo, ug ang pagkamaphabitas-on sa imong kasingkasing; kay milugsong ka man dinihi aron makakita sa gubat." **29** Miignon si David, "Unsa man ang akong nabuhat karon? Dili ba usa lang man kini ka pangutana?" **30** Mitalikod siya kaniya ug miatubang sa uban, ug misulit sa mao gihapong paagi. Ang mga tawo mitubag sa susamang butang iginon sa nahiuna. **31** Sa dihang nadungog ang mga gipamulong ni David, gisubli kini sa mga sundalo ngadto kango Saul, ug iyang gipakuha si David. **32** Unya miignon si David kung Saul, "Hinaot nga walay kasingkasing sa tawo nga maluya tungod nianang Filistihanon; ang imong sulugoon moadto ug makig-away kango Goliat." **33** Miignon si Saul kung David, "Dili ka makahimo sa pag-adto batok niining Filistihanon aron sa pagpakig-away kaniya; kay ikaw usa lamang ka batan-on, ug siya usa ka hanas sa gubat sukad pa sa iyang pagkabatan-on." **34** Apan miignon si David kung Saul, "Ang imong sulugoon nagabantay sa mga karnero sa iyang amahan. Sa dihang moabot ang liyon o oso ug kuhaon ang nating karnero gikan sa panon niiri. **35** Gukdon ko siya ug bunalan, ug luwason kini gikan sa iyang baba. Ug sa dihang mosukol siya kanako, gunitan ko ang iyang bungot, bunalan siya, ug patyon. **36** Ang imong sulugoon nakapatay sa liyon ug sa oso. Kining walay tuli nga Filistihanon mahisama sa usa kanila, sanglit gihagít man niya ang kasundalohan sa buhing Dios." **37** Miignon si David, "Giliwas ako ni Yahweh gikan sa kamot sa liyon ug gikan sa kuko sa oso. Luwason usab niya ako gikan sa kamot niining Filistihanon." Unya miignon si Saul kung David, "Lakaw, ug hinaot nga si Yahweh magaubaon kanimo." **38** Gisul-oban ni Saul si David sa iyang bisti sa panggubatan. Gikaloan niya ug tumbagang helmet, ug gisul-oban niya siya sa salipod nga puthaw. **39** Gitakin ni David ang espada sa iyang bisti sa panggubatan. Apan dili siya makalakaw, tungod kay wala man siya maanad niiri. Unya miignon si David kung Saul, "Dili ako makaadto aron sa pagpakig-away nga sul-ob kini, kay wala man ako maanad." Busa gihubo kini ni David. **40** Gibitbit niya ang iyang sungkod, ug napigli siya ug lima ka hamis nga mga bato didto sa sapa; gisulod niya kini sa puntil. Bitbit niya ang iyang lambuyog sa pagpaduol niya sa Filistihanon. **41** Mitagbo ang Filistihanon ug mipaduol kango David, uban ang tawo nga naggadal sa iyang taming. **42** Sa paglingiling sa Filistihanon nakita niya si David, gitamay niya siya, kay usa lamang siya ka batan-on lalaki, ug pulapula, uban ang matahom nga panagway. **43** Unya nag-ingon si Goliat kung David, "Iro ba ako, nga mianhi ka man kanako uban ang bunal?" Ug gitunglo ni Goliat si David pinaagi sa iyang mga dios. **44** Miignon ang Filistihanon kung David, "Duol kanako, ug ipakaon ko ang imong unod sa kalanggaman sa kalangitan ug ngadto sa mga ihalas nga mananap sa kapatagan." **45** Mitubag si David kung Goliat, "Mianhi ka kanako uban sa espada, sa bangkaw, ug sa gamay nga bangkaw. Apan mianhi ako kanimo sa ngalan ni Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa kasundalohan sa Israel nga imong gitamay. **46** Karong adlawa ihatahang ni Yahweh kanako ang kadaogan batok kanimo, ug pagapatiyon ko ikaw ug pagalunggoan sa imong ulo. Karong adlawa ipakaon ko ang patay nga mga lawas sa Filistihanong kasundalohan sa mga langgam sa kalangitan ug sa mga ihalas nga mananap sa yuta, aron nga masayran sa tibuok kalibutan nga adunay Dios sa Israel. **47** ug ang tanang nakatigom masayod nga dili maghatag si Yahweh sa kadaogan gamit ang espada o bangkaw. Kay ang gubat iya ni Yahweh, ug igatugyan ka niya sa among kamot." **48** Sa dihang midasdas na ang Filistihanon ug mipaduol kango David, midali dayon sa

pagsugat si David padulong sa kasundalohang kaaway. **49** Mikuo si David sa iyang punti, gikuha ang bato, gilambuyog kini, ug naigo sa agtang ang Filistihanon. Nalubong ang bato sa agtang sa Filistihanon, ug natumba siya sa yuta. **50** Gibuntog ni David ang Filistihanon gamit ang lambuyog ug usa ka bato. Naigo niya ang Filistihanon ug napatay niya. Walay dalang espada si David. **51** Unya midagan si David ug mipatong sa Filistihanon ug gikuha ang espada, giibot kini gikan sa sakuban, ug gipatay niya kini, ug unya gipunggotan niya sa ulo gamit ang espada. Sa pagkakita sa mga Filistihanon nga narmataw na ang ilang kusgan nga tawo, nanagan sila. **52** Busa miasdang nga nagsinggit ang katawhan sa Israel ug sa Juda, ug gigukod ang mga Filistihanon hangtod sa walog ug sa mga ganghaan sa Ekon. Ug ang mga patay nga Filistihanon nagbuy-od sa dalan paingon sa Shaaraim, hangtod sa dalan sa Gat ug sa Ekon. **53** Mibalik ang katawhan sa Israel gikan sa paggukod sa mga Filistihanon, ug gililog nila ang ilang kampo. **54** Gikuha ni David ang ulo sa Filistihanon ug gidala kini ngadto sa Jerusalem, apan gibutang niya ang iyang hinagibon sulod sa iyang tolda. **55** Sa pagkakita ni Saul kung David nga migawas gikan sa pagpakig-away batok sa Filistihanon, nangutana siya kung Abner, apan gitugon sa mga kasundalohan, "Abner, kinsang anak kining batan-ong lalaki? Mitubag si Abner, "Ingon nga buhi ka, O hari, wala ako masayod." **56** Miington ang hari, "Pangutan-a kadtong nasayod, kinsang anak kining batan-on." **57** Sa nakabalik ni David gikan sa pagpatay kung Goliat, gikuha siya ni Abner, ug gidala siya sa atubangan ni Saul bitbit ang ulo ni Goliat sa iyang kamot. **58** Miington si Saul kaniya, "Kang kinsa kung anak, batan-ong lalaki? Ug mitubag si David, "Anak ako sa imong sulugoon nga si Jesse nga tagab-Bethlehem."

18 Human siya makigsulti kung Saul, nagkasuod dayon si Jonatan ug si David, ug nahigugma si Jonatan kaniya sama sa iyang kaugalingong kalag. **2** Sukad niadtong adlawa gikuha ni Saul si David aron moalagad kaniya; wala na niya siya tugot nga mopauli pa sa bayal sa iyang amahan. **3** Unya naghimo ug kasabotan sa panaghigalay si Jonatan ug si David tungod kahigugma man si Jonatan kaniya sama sa iyang kaugalingong kalag. **4** Gihukas ni Jonatan ang iyang gisul-ob nga kapa ug gihatag kini kung David uban ang kasangkapan, lakip na ang iyang espada, ang pana, ug ang iyang bakos. **5** Midato si David kung asa siya ipaadtio ni Saul, ug nagmalampuson siya. Gihimo siya ni Saul nga pangulo sa kasundalohan sa gubat. Nakapahimuot kini sa mata sa katawhan ug sa panan-aw usab sa mga sulugoon ni Saul. **6** Sa pag-abot nila sa pinuy-anan gikan sa pagpakkibut sa mga Filistihanon, ang mga babaye nangabot gikan sa tanang siyudad sa Israel, nanag-awit ug nanagsayaw, aron mosugat kung Haring Saul, inubanan sa mga gagmaya ng tambor, uban sa kalipay, ug uban sa mga tulungan. **7** Nanag-awit ang mga babaye samtang nagpatutog sila; miawit sila "Si Saul nakapatay sa iyang linib, Ug si David sa iyang tinagpulo ka libo." **8** Nasuko pag-ayo si Saul, ug kining awita wala nakapahimuot kaniya. Miington siya, "Gipahinungod nila kung David ang napulko ka libo, apan liniblo lamang ang ilang gipahinungod kanako. Unsa pay lain na iyang maangkon kondili ang gingharian?" **9** Ug gibantayan na ni Saul si David uban ang pagduda sukad niadtong adlawa. **10** Pagkasunod adlaw mikunsad kung Saul ang daotang espiritu nga gipadala sa Dios. Ug daw nabuang siya sulod sa pinuy-anan. Busa nagpatutog si David sa iyang alpa, sama sa iyang gibutah matag adlaw. Ug si Saul naggunit sa iyang bangkaw. **11** Gibangkaw ni Saul si David, kay nahgunitan siya, "Ipatao ko si David sa bungbong." Apan nakalikay si David gikan sa atubangan ni Saul sa makaduha ka higayon. **12** Nahadlok si Saul kung David, tungod kiy si Yahweh nag-uban man kaniya, apan wala na kung Saul. **13** Busa gipahawahan siya ni Saul sa iyang atubangan ug gipili siyang pangulo sa usa ka libo. Niining paagiha migawas si David ug mibalik sa atubangan sa katawhan. **14** Nagmalampuson si David sa tanan niyang gibuhat, kay si Yahweh nagubaan man kaniya. **15** Sa dihang nakita ni Saul nga nagmalampuson siya, nahadlok siya kaniya. **16** Apan gihigugma si David sa tibuo Israel ug sa Juda, kay migula siya ug mibalik sa ilang atubangan. **17** Unya miington si Saul kung David, "Ania ang akong kamagulangang anak nga babaye nga si Merab. Ipaasawa ko siya kanimo. Magmuisugon ka lamang alang kanako ug pakig-away sa mga gubat ni Yahweh." Kay nahgunahuna si Saul, "Dili ko itugot nga makadapat ang akong kamot kaniya, kondili ang kamot sa mga Filistihanon maoy modapat kaniya." **18** Miington si David kung Saul, "Kinsa ba ako, ug ang akong mga kabanay, o ang panimalay sa akong amahan sa Israel, ug mahimo man akong umagad sa hari?" **19** Apan sa panahon na ng

ihatag na unta si Merab, ang anak nga babaye ni Saul, aron maasawa ni David, gipaasawa hinunon siya kung Adriel nga taga-Mehola. **20** Apan si Mical ang anak nga babaye ni Saul, nahigugma kung David. Gisultihan nila si Saul, ug nakapahimuot kini kaniya. **21** Naghunahuna si Saul, "Ipaasawa ko siya kung David aron nga siya maoy makalingla kaniya ug ang kamot sa mga Filistihanon makapatay kaniya." Busa miington si Saul kung David sa ikaduhang higayon, "Mahimo ko na ikaw nga umagad." **22** Gisugo ni Saul ang iyang mga sulugoon, Pakigkulti kung David sa tago, ug isulti "Tan-awa, ang hari nagmalipayon diha kanimo, ug ang tanan niyang sulugoon nahigugma kanimo. Busa karon, pag-uyon na nga mahimo kung umagad sa hari." **23** Busa gisulti kini nga mga pulong sa sulugoon ni Saul kung David. Ug miington si David, "Daw gipakasayon lamang ninyo kining butangga nga maumagad sa hari, sanglit usa lamang ako ka kabos, ug dili mahinungdanon?" **24** Ang mga sulugoon ni Saul misugilon kaniya sa mga gipamulong ni David. **25** Unya miington si Saul, "Mao kini ang inyong isulti kung David, "Ang Hari wala magtinguhua sa bisan unsang bugay, gawas sa usa ka gatos nga mga yamis sa mga Filistihanon, aron sa pagpanimalos sa kaaway sa hari." Karon nahgunahuna si Saul nga mahulog na gayod si David sa kamot sa mga Filistihanon. **26** Sa pagulti sa iyang mga sulugoon niining mga pulonga kung David, nakapahimuot kung David nga maumagad sa hari. **27** Sa wala pa mahuman kadtong mga adlawa, milakaw si David kuyug ang iyang tawo ug gipatay ang duha ka gatos nga mga Filistihanon. Gidala ni David ang ilang yamis, ug ilang gihatag kini sa saktong gidaghanon ngadto sa hari, aron maumagad na siya sa hari. Busa gipaasawa ni Saul kaniya si Mical ang iyang anak nga babaye. **28** Sa nakita ug nasayran ni Saul nga nag-uban si Yahweh kung David. Si Mical, ang anak ni Saul, nahigugma gayod kaniya. **29** Misamot ang kahadlok ni Saul kung David. Ug si Saul nagpadayon nga kaaway ni David. **30** Unya ang mga prinsipe sa mga Filistihanon migawas aron sa pagpakig-away, ug sunodsundog ang ilang paggawas, nagmalampuson gayod si David kaya sa tanang sulugoon ni Saul, hinundan nga giila pag-ayo ang iyang ngalan.

19 Gisultihan ni Saul si Jonatan ang iyang anak nga lalaki ug ang tanan niyang sulugoon nga kinahanglan nilang patyon si David.

Apan si Jonatan, ang anak nga lalaki ni Saul, nahimuot pag-ayo kung David. **2** Busa gisultihan ni Jonatan si David, "Ang akong amahan nga si Saul naapangtia sa pagpatay kanimo. Busa pagmatnong ugma sa buntag ug tago sa dapit nga dili ka makita. **3** Moadto ako ug motindog tupad sa akong amahan ditdo sa kaumahan diin atua ka, ug makigsulti ako sa akong amahan mahitungod kanimo. Kung aduna akyo masayaran, sultihan ko ikaw." **4** Gidayeg pag-ayo ni Jonatan si David ngadto kung Saul nga iyang amahan ug miington kaniya. "Ayaw tugot niya makasala ang hari batok sa iyang sulugoon nga si David. Kay wala siya makasala batok kanimo, ug ang iyang buhat nahakatag ug kaayohan kanimo. **5** Kay gisugal man niya ang iyang kinabuhi aron sa pagpatay sa mga Filistihanon. Gipadaog gayod ni Yahweh ang tibuo Israel. Nakita mo kini ug nagmaya ka. Nganong magpakaasala ka man sa dugo nga walay sala pinaagi sa pagpatay kung David sa walay kapasikaran?" **6** Naminaw ni Saul kung Jonatan. Nanumpa si Saul, "Ingon nga buhi si Yahweh, dili gayod siya pagapatayon." **7** Gitawag ni Jonatan si David, ug gisugilon siya kinining tanang butang. Gidala ni Jonatan si David ngadto kung Saul, ug nag-alagad na usab siya kaniya. **8** Ug may gubat na usab. Midasdas si David ug nakig-away sa mga Filistihanon ug nabuntog sila sa daghang pagpamatay. Nangikyas sila si iyang atubangan. **9** Ang daotang espiritu nga gipadala ni Yahweh mikunsad kung Saul samtang naglingkod siya sulod sa iyang pinuy-anan bitbit ang iyang bangkaw, ug nagtutog si David sa iyang alpa. **10** Gisulayan ni Saul sa pagbangkaw si David aron ipataop sa bungbong, apan milikay siya kung Saul, busa mitaroy ang bangkaw sa bungbong. Midagan si David ug miikyas nianang gabbhion. **11** Nagsugo si Saul ug mga tawo aron sa pagpanidi kung David ditdo sa iyang balay aron iyang patyon pagkabuntag. Si Mical nga asawa ni David, miington kaniya, kung dili nimo luwason ang imong kaugalingon karong gabbhion, pagapatayon ka gayod ugma." **12** Busa gitunton ni Mical si David sa bintana. Milakaw siya, miikyas ug nakagawas. **13** Mikuha si Mical ug larawan sa diosdios ug gipahimuot kini sa higdaanan. Unya iyang gibutang ang usa ka unlan nga hinimo sa balahibo sa kanding dapit sa ulo niini, ug gitabonan kini sa mga panapton. **14** Sa dihang nagsugo si Saul sa mga tawo aron sa pagkuha kung David, miington siya, "Nagsakit siya." **15** Unya gipasulod ni Saul ang mga tawo aron tan-awon si David; miington siya, "Dad-a siya nganhi kanako ngaa anaa sa higdaanan, aron ako siyang patyon." **16** Sa pagsulod sa

mga tawo, nakita nga, larawan diay sa diodos ang anaa sa higdaanan nga gipaunlanan sa balahibo sa kanding. **17** Miington si Saul kung Mical, "Nganong gilimbongan mo man ako ug gitugotan ang akong kaaway nga makaikyas?" Mitubag si Mical kung Saul, "Miington siya kanako, 'Tugot ako nga makaikyas. Kondili patyon ko ikaw?'" **18** Karon mikalagiw ug miikyas si David, ug miadto kung Samuel ditdo sa Rama ug gisugilinan niya siya sa tanan nga gibuhut ni Saul kaniya. Unya nanglakaw si David ug si Samuel ug namuyo sa Naiot. **19** Adunay nakabalañtang kauli Saul, nging miington, "Tan-awa, si David atua sa Naiot sa Rama." **20** Unya naggadala si Saul sa mga sinugo aron sa pagdakop kung David. Sa pagkakita nila sa pundok sa mga propta nga nanagpanagna ug si Samuel nagtindog ingerong mga maoy nangulo kanila, ang Espiritu sa Dios mikunsad sa mga sinugo ni Saul, ug nanagna usab sila. **21** Sa gisugilon kini kung Saul, naggadala siya ug laing mga sinugo, ug sila usab nanagpanagna. Busa naggadala pag-usab si Saul ug mga sinugo sa ikatulong higayon, ug sila usab nanagpanagna. **22** Unya siya na gayod ang miadto sa Rama ug naakabot siya sa lawom nga atabay sa Secu. Nangutana siya, "Hain man sila si Samuel ug si David?" Ang usa ka tawo mitubag, "Atua sila sa Naiot sa Rama." **23** Miadto si Saul sa Naiot sa Rama. Ug gikunsaran usab siya sa Espiritu sa Dios, ug samtang naglakaw siya nanagna usab siya, hangtod miabot siya sa Naiot sa dapit sa Rama. **24** Ug siya usab migisi sa iyang mga bisti, ug nanagna usab sa atubangan ni Samuel ug naghigda nga hubo sa tibuk adlaw ug gabii. Tungod niini sila miington, "Propeta na ba usab diay si Saul?"

20 Unya mibiya si David gikan sa Naiot sa Rama ug miadto kung Jonatan ug miington, "Unsa bay akong nabuhut? Unsa bay akong kasaypanan? Unsa bay akong sala sa imong amahan, nga ngapangita man siya sa pagkuha sa akong kinabuhut?" **2** Miington si Jonatan kung David, "Dili kana tinuod, dili ka mamatay. Walay buhaton ang akong amahan bisan dako man o gamay nga dili ipahibalo kanako. Nganong itago man kanako sa akong amahan kining butanga? Dili kana tinuod." **3** Bisan pa man niana miyukbo pag-usab si David ug miington, "Nasayod gayod ang imong amahan nga gikahimut-an mo ako. Ug siya miington, 'Ayaw gayod paibilaloa si Jonatan niini, tingali unya magsubo siya.' Apan sa pagkatiinod ingerong nga buhi si Yahweh, ug ingerong buhi ka, aduna na lamay usa ka lakang tali kanako ug sa kamatayon." **4** Unya miington si Jonatan kung David, "Bisan unsa ang imong isulti, buhaton ko alang kanimo." **5** Miington si David kung Jonatan, "Ugma mao ang bag-ong bulan, ug kinahanglan ko nga molingkod aron makigsalo sa hari. Apan palakta ako, aron magtagto ako diha sa uma hangtod sa kagabhiyon sa ikatulong adlaw. **6** Kung mangita ang imong amahan kanako, nan ingna, 'Kinasingkasing nga mihangyo si David kanako nga makaadto siya sa Bethlehem sa iyang siyudad; tungod kay mao kini ang tinuig nga paghalad ditdo alang sa tibuk pamilya.' **7** Kung moington siya, 'Maayo kini,' ang imong sulugoon makabaton ug kalinwan. Apan kung masuko gayod siya, nagsasabot kana nga may gitinguha siya nga daotan. **8** Busa pagpakamaayo sa imong sulugoon. Kay gidala mo ang imong sulugoon ngadto sa kasabutan ni Yahweh uban kanimo. Apan kung naksala ako, patya ako; kay nganong kinahanglan pa man nimo akong dad-on sa imong amahan?" **9** Miington si Jonatan, "Ipaleyana kana kanimo! Kung mayasrayan ko nga adunay kadaot ang ipadangat sa akong amahan kanimo, dili ko ba kini isulti kanimo?" **10** Unya miington si David kung Jonatan, "Kinsa man ang mosulti kanako kung panangliton pinasingka ang pagtubag sa imong amahan kanimo?" **11** Miington si Jonatan kung David, "Dali, mangadto kita sa uma." Ug nangadto silang duha sa uma. **12** Miington si Jonatan kung David, "Hinaot nga si Yahweh, ang Dios sa Israel, mahimong saksi. Kung mapangutana ko na ang akong amahan ugma sa ingerong niini nga takna, o sa ikatulo ba nga adlaw, tan-awa, kung adunay kaayohan kung David, dili ba ibalita ko man kanimo ug ipahibalo kini kanimo?" **13** Kung ikalipay sa akong amahan ang pagsakit kanimo, hinaot nga buhaton ni Yahweh kung Jonatan ug ang labaw pa kung dili ko kini itug-an kanimo ug magpalakaw kanimo, aroong nolaikaw ka nga adunay kalinaw. Hinaot nga si Yahweh magaubañan kanimo, ingerong siya nagaubañan sa akong amahan. **14** Kung buhi pa ako, dili mo ba ipakita kanako ang matinud-anong kasabutan ni Yahweh, nga dili ako mamatay? **15** Ug ayaw putla ang imong matinud-anong kasabutan gikan sa akong panimalay sa kanunay, sa dihang pagpapuohon na ni Yahweh ang tagsatgas sa mga kaaway ni David gikan sa ibabaw sa yuta." **16** Busa nagbuhut sa usa ka kasabutan si Jonatan uban sa panimalay ni David ug miington, "Hinaot nga maninggil si Yahweh gikan sa kamot sa mga kaaway ni David." **17** Gipapanumpa usab ni Jonatan si David tungod sa iyang gugma alang

kaniya, tungod kay gihiguma niya siya sama sa paghiguma niya sa iyang kaugalingong kalag. **18** Unya miington si Jonatan kaniya, "Ugma mao ang bag-ong pagsubang sa bulan. Pangitaon ka gayod tungod kay bakante ang imong lingkoranan. **19** Sa dihang makapuyo naka ug tulo ka adlaw, lugsong dayon ug adto sa dapit kung asa ka magtago sa dihang ang buluhaton dili pa mahuman, ug pabilin ditdo sa bato sa Ezel. **20** Ipana ko ang tulo ka udyon sa kilid niini, ingerong ngappana ako sa ig-anan. **21** Upipakuha ko sa batang lalaki ug sultihan siya, 'Lakaw pangitaa ang mga udyon.' Kung sultihan ko ang batang lalaki, 'Tan-awa, kuhaan ang mga udyon nga anaa sa imong kilid,' nan gawas; kay luwas ka ug walay kasakit, ingerong nga si Yahweh buhi. **22** Apan kung moington ako sa batang lalaki, 'Tan-awa, ang mga udyon anaa sa imong unahan,' nan kalagwi sa imong dalam, kay si Yahweh nagpalakaw kanimo. **23** Alang sa kasabutan nga atong gihiisip, tan-awa, si Yahweh mao ang magpataliwala kanimo ug kanako sa walay kataposan." **24** Busa mitago si David sa uma. Sa pag-abot na sa bagong subang sa bulan, milingkod na ang hari aron mokaon. **25** Milingkod ang hari sa iyang lingkoranan, sa naandan, ditdo sa lingkoranan duol sabungbung. Mitindog si Jonatan, ug milingkod si Abner sa kilid ni Saul. Apan ang dapit ni David walay naglingkod. **26** Bisan pa man niana naggapakahilom si Saul niadtong adlawa, tungod kay naghunahuna siya, "Adunay nahitabo kaniya. Dili siya hinlo; sigurado nga dili siya hinlo." **27** Apan sa ikaduhang adlaw, ang adlaw nga miagi sa bag-ong subang sa bulan, wala gihapoy naglingkod sa dapit ni David. Giingnang ni Saul si Jonatan ang iyang anak nga lalaki, "Nganong wala man makigsalo sa pagkaon ang anak nga lalaki ni Jesse bisaan gahapon o karon?" **28** Gitubag ni Jonatan si Saul, "Matinud-anon nga nananghid si David kanako nga moadto sa Bethlehem. **29** Miington siya, 'Palakta intawon ako. Kay ang among panimalay adunay paghalad ditdo sa siyudad, ug ang ikigsoon lalaki nagsugo nga moadto ako ditdo. Karon, kung nakapahimutok ako sa imong mga mata, palakta intawon ako ug makigkita sa akong mga ikigsoon lalaki.' Mao kini ang hinundan nga wala siya makatambong sa lamesa sa hari." **30** Unya misilaob ang kasuko ni Saul batok kung Jonatan, ug miington siya ngadto kaniya, "Ikaw anak sa usa ka daotan, masupilong babayel! Gipakaingon mo ba wala ngako masayod nga imong pinalabi ang anak nga lalaki ni Jesse sa imong kaugalingong kaulawan, ug ngadto sa kaulawan sa pagkahubo sa imong inahan? **31** Kay samtang buhi ang anak nga lalaki ni Jesse sa kalibutan, dili ikaw ni ang imong gingharian matukod. Unya karon, ipakuha siya ug dad-a nganhi kanako, kay angay siyang patyon." **32** Mitubag si Jonatan kung Saul nga iyang amahan, "Kay unsa man ang hinundan nga pagapatayon siya? Unsa man ang iyang nabuhut?" **33** Busa gibangkaw siya ni Saul aron sa pagpatay kaniya. Busa nasayod si Jonatan nga gitinguha sa iyang amahan ang pagpatay kung David. **34** Mitindog si Jonatan gikan sa kan-anan nga hilabihang sukoo ug wala mokaon sa ikaduhang adlaw sa bulan, kay nasubo siya kung David, tungod kay ang iyang amahan nagpakuulaw man kaniya. **35** Sa pagkabuntag, miadto si Jonatan sa uma aron sa pagpakigkita kung David, ug uban kaniya ang usa ka batang lalaki. **36** Gisulithan niya ang batang lalaki, "Dagan ug pangitaa ang udyon nga akong ipana." Ug sa pagdagan sa batang lalaki, gipana niya ang usa ka udyon ngadto sa iyang unahan. **37** Sa pag-abot sa batang lalaki sa dapit nga gipatutugon sa udyon nga gipana ni Jonatan, gitawag ni Jonatan ang batang lalaki, ug miington, "Dili ba ang udyon atua man sa imong unahan?" **38** Ug gisinggitan ni Jonatan ang batang lalaki, "Paggali, pagdali, ayaw pagdugay!" Busa gitigom sa batang lalaki ang udyon ug miduo sa iyang agalon. **39** Apan walay kalibutan ang batang lalaki sa tanan. Si Jonatan ug si David lamang ang nasayod sa maong butang. **40** Gihatag ni Jonatan ang iyang hinagibang sa batang lalaki ug miington kaniya, "Lakaw, dad-a kini ngadto sa siyudad." **41** Sa pagkawala na sa batang lalaki, mitindog si David gikan sa luyo sa tinapok, mihana sa yuta ug miyukbo sa iyang kaugalingon sa makatulo ka higayon. Naghihingkaynila sila sa usag-usa ug naghiniilakay, ug hilabihan ang paghilibol ni David. **42** Miington si Jonatan kung David, "Lakaw nga malinawon, tungod kay kitang duha nakapanumpa na sa ngalan ni Yahweh ug miington, 'Hinaot nga si Yahweh magpataliwala kanatong duha, ug magpataliwala sa akong mga kaliwat ug sa imong mga kaliwat, sa walay kataposan.'" Unya mitindog si David ug milakaw, ug si Jonatan mibalik sa siyudad.

21 Unya miadto si David sa Nob aron sa pagpakigkita kung Ahimelek ang pari. Misugat nga nangurog si Ahimelek kung David ug miington kaniya, "Nganong nag-inusara ka man ug walay kauban?" **2** Miington si David kung Ahimelek ang pari, "Gipaanhii ako sa hari sa usa ka tuyos ug

misulti kanako, 'Ayaw pahibala si bisaan kinsa sa bisaan unsang butang mahitungod sa tuyo nga gituga ko kanimo.' Gikasabot ko ang batan-ong mga lalaki didto sa usa ka dapit. 3 Karon unsa man ang anaa sa imong kamot? Hatagi ako ug lima ka buok tinapay, o bisaan unsa nga ania dinih." 4 Mitubag ang pari kung David ug miington, "Walay naandan nga tinapay nga ania sa akong kamot, apan adunay balaang tinapay—kon ang mga batan-ong kalakal-an wala makahilabot ug mga tinapay." 5 Gitubag ni David ang pari, "Ang tinuod gipahilayo kanamo ang mga babaye sa milabay ngay tulo na ka adlaw, sama sa naandan sa dihang molakaw ako. Ang mga butang nga iya sa kalakal-an gipahilayo bisaan gani sa yanong mga buluhaton. Labi na gayod karong adlawan naglikay sila!" 6 Busa gihatagan siya sa pari ug tinapay nga linain. Kay wala na laing tinapay ang anaa didto gawas sa tinapay diha sa atubangan, nga gikuha gikan sa atubangan ni Yahweh, aron nga kapulihan ug init nga tinapay sa adlaw nga kuhaan kini. 7 Karon ang usa sa mga sulugoon ni Saul atua didto nianang adlawa, nga nagpabilin sa atubangan ni Yahweh. Siya mao si Doeg ngay taga-Edomea, ang pangulo sa tigbantay sa mga kahayopan ni Saul. 8 Miington si David kung Ahimelek, "Aduna bay bangkaw o espada nga anaa kanimo?" Kay wala ko madala ang akong espada ni ang akong mga hinagibangan, tungod kung dinalin ang buluhaton sa hari." 9 Miington ang pari, "Ania dinih ang espada ni Goliat ang Filistihanong nga imong gipatay didto sa walog sa Ela, ania giputos ug panapton luyo sa ephod. Kon buot nimo kanang kuhaan, kuhaan, kay walay laing hinagibang dinih." Miington si David, "Wala na gayoy laing espada na sama niana; ihatag kini kanako." 10 Mibarog si David ug milikay nianang adlawa gikan kung Saul ug miadto kung Akis, ang hari sa Gat. 11 Ang mga sulugoon ni Akis miington kaniya, "Dili ba mao man kini si David, ang hari niining dapita? Dili ba nanag-awit man inubanan sa panagsayaw ang tagsatagsa kanila mahitungod kaniya, 'Napatay ni Saul ang 1, 000, ug 10, 000 kung David?'" 12 Ug kining mga pulonga gikinasincasing ni David ug nahadlok pag-ayo kung Akis, ang hari sa Gat. 13 Giusab niya ang iyang panlihok sa ilang atubangan ug nagpabuangbuang didto sa ilang mga kamot; gipatikan niya ang mga pulutan sa ganghaan ug gipatulo ang laway sa iyang bungot. 14 Unya miington si Akis ngadto sa iyang mga sulugoon, "Tan-awa, nakita ninyo nga buang kanang tawhana. Nganong gidala man ninyo siya dinih kanako? 15 Nakulangan ba ako ug mga tawong buang, nga nagdala man kamo ug tawo nga sama niining tawhana dinih sa akong atubangan? Mosulod ba gayod kining tawhana sa akong pinuy-anan?"

22 Busa mibiya si David didto ug miikyas sa langob sa Adulam. Sa pagkadungog sa iyang mga igsoon ug sa tibuk panimalay sa iyang amahan, miadto sila didto kaniya. 2 Ang tanang tawo nga nagkalsodlisod, ang tanang utangan, ug ang tanang nakulangan—midangon silan tanan kaniya. Nahimong pangulo si David kanila. Mikabat sa 400 ka mga tawo ang uban kaniya. 3 Unya gikan didto miadto si David sa Mispa sa Moab. Giingnan niya ang hari sa Moab, "Hangyoon ko ikaw nga paubonan mo ang akong amahan ug inahanhang tangtong nga masayran ko ang buhaton sa Dios alang kanako." 4 Gibiyan niya sila uban sa hari sa Moab. Nagpuyo ang iyang amahan ug inahan uban kaniya sa tanang panahon samtgang si David anaa sa iyang kuta. 5 Unya miington Gad nga propeta kung David, "Ayaw na pagpuyo sa imong tagoan. Lakaw ug adto sa yuta sa Juda." Busa mibiya si David didto ug miadto sa lasang sa Heret. 6 Nakabala si Saul nga napaklagan si David, kuyog ang mga tawong miurban kaniya. Karon naglingkod si Saul sa ilalom sa kahoy nga tamarisbo sa Gabaon didto sa Rama, nga naggunit sa iyang bangkaw, ug gialirongan siya sa tanan niyang mga sulugoon. 7 Miington si Saul sa iyang mga sulugoon nga nag-alirong kaniya, "Karon paminaw, katawhan ni Benjami! Mohatag ba sa tagsatagsa kaninyo ang anak nga lalaki ni Jesse ug mga uma ug kaparasan? Himoon ba niya kamong mga komandante sa linibooan o mga komandante sa gatosan, 8 nga kamong tanan nagbudihi man kanako? Walay si bisaan kinsa kaninyo ang nagsulti kanako sa dihang nakigsabot ang akong anak nga lalaki sa anak nga lalaki ni Jesse. Wala gayoy bisaan usa kaninyo ang naluyon kanako. Wala gayoy nagpahibalo kanako nga ang akong anak nga lalaki nagdasig sa akong sulugoon nga si David sa pagpakigbatok kanako. Karon nagtago ug nag-atang siya aron patyon niya ako." 9 Unya si Doeg ngay taga-Edomea, nga mitindog uban ang mga sulugoon ni Saul, mitubag, "Nakita ko ang anak nga lalaki ni Jesse nga miadto sa Nob, ngadto kung Ahimelek nga anak nga lalaki ni Ahitub. 10 Nag-ampo siya kung Yahweh nga una tabangan niya siya, ug naghataq kaniya sa mga makaon ug sa espada ni Goliat nga Filistihanong." 11 Unya ang hari nagpadala ug tawo aron sa pagpahibalo sa pari nga si Ahimelek

ngay anak nga lalaki ni Ahitub ug ang tanan sa balay sa iyang amahan, ang mga pari nga anaa sa Nob. Silang tanan miadto sa hari. 12 Miington si Saul, "Karon paminaw, anak nga lalaki ni Ahitub." Mitubag siya, "Ania ako, akong agalon." 13 Miington si Saul kaniya, "Nganong nagbudhi ka man kanako, ikaw ug ang anak nga lalaki ni Jesse, nga tungod niana gihatagan mo man sa tinapay, ug sa espada, ug nag-ampo sa Dios nga tabangan unta niya siya, aron nga makabatok siya kanako, nga nagtago, iginong sa iyang gibuhut niining adlawa?" 14 Unya mitubag si Ahimelek sa hari ug miington, "Kinsa man sa tanan niimong mga sulugoon ang sama kamatinud-anon kung David, nga umagad nga lalaki sa hari ug pangulo sa imong sinaligan, ug gitamod sa imong pinuy-anan? 15 Mao ba kini ang unang higayon nga nag-ampo ako sa Dios aron tabangan siya? Dili gayod! Ayaw tugot nga makapsangil ang hari sa iyang sulugoon o ngadto sa tibuk panimalay sa akong amahan. Kay wala masayod ang imong sulugoon niining butanga." 16 Mitubag ang hari, "Mamatay ka gayod, Ahimelek, ikaw ug ang tibuk panimalay sa imong amahan." 17 Giingnan sa hari ang sinaligan nga mialiron kaniya, "Atubanga ug pamata ang mga pari ni Yahweh. Tungod kay ang ilang mga kamot anaa usab kung David, ug tungod kay nasayod sila nga mikalagiy siya, apap wala kini ipahibalo kanako." Apap ang mga sulugoon sa hari wala makaako sa pagpatay sa mga pari ni Yahweh. 18 Unya miington ang hari kung Doeg, "Atubanga ug pamata ang mga pari." Busa gipamatay ni Doeg ngay taga-Edomea ang mga pari; napakatay siya ug 85 ka mga tawo nga nagbisti ug lino nga kapa nianang adlawa. 19 Pinaagi sa sulab sa espada, iyang gipamatay ang taga-Nob, ang siyudad sa mga pari, likap na ang mga lalaki ug mga babaye, mga kabataan ug mga masuso, ug ang mga baka ug mga asno ug mga karnero. Gipatay niya silang tanan pinaagi sa sulab sa espada. 20 Apap ang usa sa mga anak nga lalaki ni Ahimelek ang anak ni Ahitub, na gingenlan ug Abiatar, nakaikyas ug mikalagiy sunod kung David. 21 Gisuginlan ni Abiatar si David nga gipamatay ni Saul ang mga pari ni Yahweh. 22 Giingnan ni David si Abiatar, "Nasayran ko gayod niadtong adlawa, sa dihang si Doeg ngay taga-Edomea anaa didto, nga sulithan gayod niya si Saul. Ako ang nakaingon sa kamatayon sa tibuk panimalay sa imong amahan! 23 Pabilin uban kanako ug ayaw kahadlok. Kay siya nga nagapangita sa imong kinabuhi nagapangita usab kanako. Luwas ka uban kanako."

23 Gisuginlan nila si David, "Tan-awa, nakig-away ang mga Filistihanong batok sa Keila ug gitulis ang giukanan." 2 Busa nag-ampo si David aron sa pagpaktabang kung Yahweh ug nangutana kaniya, "Moadto ba ako ug mosulong niining mga Filistihanong?" Miington si Yahweh kung David, "Lakaw ug sulonga ang mga Filistihanong ug luwasang Keila." 3 Miington ang mga tawo ni David kaniya, "Tan-awa, nangahadol kita dinihi sa Juda. Unsa pa kaha kung mangadto kita sa Keila nga makigabot sa kasundalohan sa mga Filistihanong?" 4 Busa nag-ampo pag-usab si David sa pagpaktabang kung Yahweh. Mitubag si Yahweh kaniya, "Barog, lugsong ngadto sa Keila. Kay padaugon ko kamo batok sa mga Filistihanong." 5 Si David ug ang iyang mga tawo miadto sa Keila ug nakig-away sa mga Filistihanong. Giilog nila ang ilang mga baka ug gipamatay sila uban ang dakon kamatay. Busa giluwas ni David ang lumulopya sa Keila. 6 Sa pagkalagiw ni Abiatar nga anak nga lalaki ni Ahimelek kung David sa Keila, milugsong siya dala ang ephod. 7 May nakabala kung Saul nga si David atua sa Keila. Miington si Saul, "Gitugyan na gayod siya sa Dios sa akong kamot. Kay nakulong siya tungod sa pagusulod niya sa siyudad ngay adunay mga ganghaan ug mga trangka." 8 Gipatawag ni Saul ang tibuk niyang mga sakop alang sa pagpakkigubat, aron sa paglugsong ngadto sa Keila, aron palibotan si David ug ang iyang mga tawo. 9 Nasayran ni David nga naglaraw ug daoton sa Saul batok kaniya. Giingnan niya si Abiatar ang pag-uganhi ang ephod." 10 Unya miington si David, "O Yahweh, ang Dios sa Israel, sa pagkatiuod ang imong sulugoon nakadungog nga si Saul nagapangita aron sa pag-uganhi sa Keila, sa paglaglag sa siyudad tungod kanako. 11 Itugyan ba kaha ako sa katawhan sa Keila ngadto sa iyang kamot? Molugsong ba gayod si Saul, sama sa nadungog sa imong sulugoon? O Yahweh, ang Dios sa Israel, nagpakiuoy ako kanimo, sulithi intawang ang imong sulugoon." Miington si Yahweh, "Molugsong gayod siya." 12 Unya miington si David, "Itugyan ba kaha ako ug ang akong mga tawo sa katawhan sa Keila ngadto sa kamot ni Saul?" Mitubag si Yahweh, "Itugyan ka gayod nila." 13 Unya si David ug ang iyang mga tawo nga mikabat ug 600, mitindog ug mipahawa gikan sa Keila, ug nangadto sa nagkalainlaing mga dapit. Sa pagkabalita ni Saul nga nakaikyas si David gikan sa Keila, miundang siya sa paggukod. 14 Nagpuyo si David sa iyang

mga tagoanán didto sa kamingawan, sa kabungtoran didto sa kamingawan sa Zip. Nagpangita si Saul kaniya adlaw-adlaw, apan wala siya gitugyan sa Dios sa iyang kamot. **15** Nahibalo si David nga miabot si Saul aron sa pagpangita sa iyang kinabuhi; ug karon didto si David sa Kamingawan sa Zip sa Hores. **16** Unya si Jonatan, ang anak nga lalaki ni Saul, mitindong ug miadto kung David sa Hores, ug nagsalig-on sa iyang kamot diha sa Dios. **17** Miíngon siya kaniya, "Ayaw kahadlok. Kay ang kamot ni Saul nga akong amahan dili makakaplag kanimo. Mahimo kangi hari sa Israel, ug mahimo mo akong luyoluyo. Si Saul nga akong amahan nasayod na niini." **18** Nagbuhil sila ug kasabotan atubangan ni Yahweh. Ug nagpabilin si David sa Hores, ug mipauli si Jonatan. **19** Unya ang mga Zipihamon miadto kung Saul sa Gaboon ug miíngon, "Dili ba nagtago man si David uban kanimo didto sa tagoanán sa Hores, sa kabungtoran sa Hachila, nga anaa sa habagatang babin sa Jesímon? **20** Busa karon paglugsong, O hari! Sumala sa imong tinghu, paglugsong! Ang among babin mao lamang ang pagtugyan kaniya ngadto sa kamot sa hari." **21** Miíngon si Saul, "Panalanginan kamo ni Yahweh. Kay aduna kamoy kaluoy kanako, **22** Lakaw, ug paniguroha pa gayod. Sayra ug tan-awa kung hain ang iyang tagoanang dapit ug si kinsa ang nakakita kaniya didto. Gibalita kini kanako nga abtik kaayo siya. **23** Busa tan-awa, ug panid-i ang tanang dapit kung hain siya magtago. Balik kamo kanako uban ang siguradong kasayoran, ug unya mokuyog ako kaninyo. Kung anaa siya sa yuta, pangitaon ko gayod siya taliwala sa mga liboan sa Juda." **24** Unya nanindog sila ug naq-una kung Saul didto sa Zip. Karon si David ug ang iyang mga tawo anaa sa kamingawan sa Maon, didto sa Araba sa habagatang babin sa Jesímon. **25** Si Saul ug ang iyang mga tawo nangadto aron sa pagpangita kaniya. Ug gibalitaan si David niini, busa milugsong siya ngadto sa batoon nga bungtod ug nagpuyo sa kamingawan sa Maon. Sa pagkadungog ni Saul niini, gikugod niya si David didto sa kamingawan sa Maon. **26** Miadto si Saul sa pikas babin sa bukid, ug si David ug ang iyang mga tawo nangadto usab sa pikas babin sa bukid. Nagdali si David aron sa pagpalayo gikan kung Saul. Samtang si Saul ug ang iyang mga tawo nag-aliron pa kung David ug sa iyang mga tawo aron sa pagdakop kanila, **27** miabot ang usa ka sinugo kung Saul ug miíngon, "Paggadli ug pag-ulí, kay ang mga Filistihanon ming-asdang batok sa yuta." **28** Busa mibalik si Saul kaniya sa paggukod kung David ug nakig-away sa mga Filistihanon. Busa kanang dapita gitawag ug Bato sa Pag-ikyas. **29** Mitungas si David gikan didto ug mipuyo sa mga tagoanán sa Engedi.

24 Sa pagbalik ni Saul gikan sa paglutos sa mga Filistihanon, gibalitaan siya, "Atua si David sa kamingawan sa Engedi." **2** Unya nagdala si Saul ug 3,000 ka piniling mga tawo gikan sa tibuok Israel ug milakaw aron sa pagpangita kung David ug sa iyang mga tawo didto sa mga Bato sa Ihalas nga mga Kanding. **3** Miabot siya sa toril sa mga karnero didto sa agianan, nga adunay langob. Misulod si Saul aron sa pagtabon sa iyang til. Karon si David ug ang iyang mga tawo nanglingkod sa kinasuköng babin sa maong langob. **4** Miíngon ang mga tawo ni David kaniya, "Mao na kini ang adlaw nga gisulti ni Yahweh sa paglutsi nya kaniyo, 'Itugyan ko ang imong kaaway sa imong kamot, aron buhaton mo kaniya ang imong tinghu.' Unya mitindog si David ug mikamang sa hilom ug giputlan ang sidsid sa kupo ni Saul. **5** Pagkahuman niana nagsakit ang kasingkasing ni David tungod kay iyang gituplan ang sidsid sa kupo ni Saul. **6** Giíngnan niya ang iyang mga tawo, "Gidid-an ako ni Yahweh sa pagbuhat niíning butanga ngadto sa akong agalon, nga dinihugan ni Yahweh, sa pagbakyaw sa akong kamot batok kaniya, sa nakita ko siya mao ang dinihogan ni Yahweh." **7** Busa gibadlong ni David ang iyang mga tawo niíning mga pulong, ug wala siya magtugot kanila sa pagpatay kung Saul. Mitindog si Saul, mibya sa langob, ug mipadayon sa iyang panaw. **8** Pagkahuman, mitindog usab si David, migawas sa langob, ug gitawag niya si Saul: "Akong agalóng hari." Sa paglplingi ni Saul, miíngon si David sa pagpakita ug katahoran. **9** Miíngon si David ngadto kung Saul, "Nganong naminaw ka man sa mga tawo nga nagsulti, 'Tan-awa, nagpangita si David aron sa pagdagmáñ kanimo? **10** Karong adlaw ang imong mga mata nakakita kung giunsa ka pagtugyan ni Yahweh sa akong kamot samtantang anaa pa kita sulod sa langob. Ang pipila nagsugot kanako nga patyon ka, apan wala ko kana buhatu kanimo. Miíngon ako, 'Dili ko bakyawon ang akong kamot batok sa akong agalon; kay siya mao ang dinihogan ni Yahweh.' **11** Tan-awa, amahan ko, tan-awa ang sidsid sa imong kupo sa akong kamot. Kay ang kamaturan nga gituplan ko ang sidsid sa imong kupo ug wala ka patya, masayran mo unta ug makita na

walay daotan o pagbudi sa akong kamot, ug wala ako makasala batok kanimo, bisan paman nga ginapanggita mo ang akong kinabuhi aron sa pagkuha niini. **12** Hinaot nga maghukom si Yahweh tali kanimo ug kanako, ug si Yahweh magabatos kanimo alang kanako, apan ang akong kamot dili gayod modapat kanimo. **13** Ingon sa gisulti sa karaang panultihon, "Gikan sa daotan mogula ang pagkadaotan." Apan ang akong kamot dili gayod modapat kanimo. **14** Kang kinsa ba mogawas ang hari sa Israel? Kang kinsa ka man nagagukod? Sa usa ba ka iróng patay! Sunod sa usa ka pulgas! **15** Si Yahweh unta mao ang maghukom ug mohatag sa paghukom tali kanimo ug kanako, ug mosusi niini, ug molaban sa akong katungod ug magapaiyás kanako gikan sa imong kamot." **16** Sa nahuman na sa pagsulti si David niíning mga pulong ngadto kung Saul, miíngon si Saul, "Mao ba kining imong tingog, David anak ko?" Gipatubgaw ni Saul ang iyang tingog ug mihihak. **17** Miíngon siya ngadto kung David, "Mas matarong ka pa kay kanako. Kay gibalsan mo ako ug maayo, samtang gibalsan ko ikaw sa kadaot. **18** Gipadayag mo karong adlaw kung unsa kamaayo ang imong nabuhat kanako, kay wala mo man ako patya bisan gitugyan na ako ni Yahweh nganha kanimo. **19** Kay kung makaplagan sa usa ka tawo ang iyang kaaway, buhián ba niya kini nga luwas? Hinaot nga moganti si Yahweh kanimo sa kamaayo nga imong nabuhat kanako karong adlaw. **20** Karon, nasayran ko na nga mamahimo ka gayong hari ug ang ginharian sa Israel malig-on diha sa imong kamot. **21** Ipanumpa kanako pinaagi kung Yahweh nga dili mo putton ang akong kalíwanan sunod kanako, ug dili mo laglagon ang akong ngalan sa panimalay sa akong amahan." **22** Busa nanumpa si David kung Saul. Unya mipauli si Saul, apan mitungas si David ug ang iyang mga tawo ngadto sa tagoanán.

25 Karon namatay na si Samuel. Ang tibuok Israel nagtigom ug nagbangotan alang kaniya, ug giubong nila siya sa iyang balay didto sa Rama. Unya milakaw si David ug milugsong sa kamingawan sa Parán. **2** Adunay usa ka tawo didtoto sa Maon, nga ang katigayonan atua sa Carmel. Adunahan kaayo ang maong tawo. Aduna siyay 3,000 ka mga karnero ug 1,000 ka mga kanding. Gitupihan niya ang iyang mga karnero didto sa Carmel. **3** Ang ngalan sa tawo mao si Nabal, ug Abigail ang ngalan sa iyang asawa. Maalaman ang babaye ug maanyag ang panagway. Apan mapintas ang lalaki ug daotan sa iyang mga binuhatan. Kalíwan siya sa kanako pinaagi ni Caleb. **4** Nadungog ni David didto sa kamingawan nga nagtupi si Nabal sa balíhaba sa iyang karnero. **5** Busa nagsadala si David ug napulo ka mga batan-ong lalaki. Miíngon si David sa batan-ong mga lalaki, "Tungas didto sa Carmel, adto kung Nabal, ug pangumustaha siya pinaagi sa akong ngalan. **6** Moíngon kamo kaniya, 'Pagguya nga mauswagon. Ang kalíwan maanaa kanimo ug ang kalíwan maanaa sa imong panimalay, ug ang kalíwan maanaa sa tanan imong gitapang-iyahan.' **7** Nadungog ko ngadto aduna kay mga tigüti. Ang imong mga magbalantay sa karnero nag-uban kanamo, ug wala kami gibuhat nga makapasakit kanila, ug wala sila nawad-an sa tibuok higayon nga atua sila sa Carmel. **8** Pangutan-a ang imong mga batan-ong lalaki, ug sulithan ka nila. Karon tugotu ug ang akong mga batan-ong lalaki, ug sulithan ka nila. Karon tugotu ug ang akong mga batan-ong lalaki, ug gibuhat ug pabor sa imong mga mata, kay miabot kami sa adlaw sa pagsaulog. Palihog hatagi ang imong mga sulugoon ug bisan unsa nga anaa kanimo ug ang imong anak nga si David." **9** Sa pagabot sa mga batan-ong lalaki, gisulti nila kining tanan kung Nabal alang kung David ug unya ngaghulat. **10** Gitubag ni Nabal ang mga sulugoon ni David, "Kinsa ba si David? Ug kinsa ba ang anak ni Jese? Karon adlaw aadunay daghang mga sulugoon nga milayas gikan sa ilang mga agalon. **11** Kuhon ko ba ang akong tinapay ug ang akong tubig ug ang akong karne nga akong giíhaw alang sa akong mga tigüti, ug ihatag kini sa mga tawo nga wala ko hingsurya kung asa gikan?" **12** Busa namiya ug namalik ang mga batan-ong lalaki, ug gisulti kaniya ang tanan nga gitapang-iyahan. **13** Miíngon si David ngadto sa iyang mga tawo, "Ang matag tawo magtakin sa iyang espada." Ug ang matag-usa nagtakín sa iyang espada. Gitakin usab ni David ang iyang espada. Mga 400 ka mga tawo ang misunod kang David, ug 200 ang nagpabilin uban sa mga gamit. **14** Apan usa sa mga batan-ong lalaki ang misugilong kung Abigail nga asawa ni Nabal; miíngon siya, "Nagpadala si David ug mga mensahero gikan sa kamingawan aron pangumustahan ang atong agalon, ug giinsulto niya sila. **15** Apan ang mga tawo maayo kaayo kanato. Wala kami gisakit ug walay nakulang samtang nag-uban kami kanila sa dihang didto kami sa kaumahan. **16** Sila mao ang among pader sa adlaw ug gabii, sa tanang higayon nga uban pa kami kanila nga nag-atíman sa mga karnero. **17** Busa sayri kini ug hunahuna ang imong pagabuhaton, kay daotan ang gilaraw batok sa atong agalon, ug

batok sa iyang tibuok panimalay. Wala siyay pulos nga tawo ug walay makapangatarongan kaniya.” **18** Unya midali si Abigail ug nagkuha ug 200 ka buok tinapay, duha ka botilya sa bino, lima ka karnero nga naandam nang daan, lima ka bakid sa binulad nga lugas, 100 ka pungpong sa binulad nga ubas, ug 200 ka tinapay nga hinimo sa trigo, ug gikarga kini sa mga asno. **19** Miington siya sa iyang mga batan-ong lalaki, “Pag-una kamo kanako, ug mosunod ako kaninyo.” Apan wala niya sulthi ang iyang bana sa ni Nabal. **20** Samtang nagsakay siya sa iyang asno ug milugsong sa nagsalipod nga bukid, si David ug ang iyang mga tawo milugsong padulong kaniya, ug gikasugat niya sila. **21** Karon si David miington, “Sa pagkatinuod kwang lamang ang kong pagbantay sa tanang anaa niining tawhana ditdo sa kamingawan, aron nga walay mawala sa tanan niyang gipanag-iyahan, apan gibaloan niya ug daotan ang maayo. **22** Buhutan unta sa Dios nganhi kanako, nga si David, ug mas labaw pa, kung sa pagkabuntag akong binlan ug usa ka lalaki sa tanan niyang gipanag-iyahan.” **23** Sa pagkakita ni Abigail kailang David, nagdali siya ug mikanaaq sa iyang asno ug mihana sa yuta sa atubangan ni David. **24** Mihiya siya sa tilian ni David ug miington, “Ako na lamang ang pakasad-a, akong agalon. Palihog tugot ang imong sulugoon nga makigsulti kanimo, ug paminawang mga pulong sa imong sulugoon. **25** Akong agalon ayaw tagda kining walay pulos nga tawo nga si Nabal, kay sama sa iyang ngalan, mao na siya. Nabal ang iyang ngalan, ug ang kabuwan anaa kaniya. Apan ako ng imong sulugoon wala makakita sa mga batan-ong lalaki sa akong agalon, nga imong gipadala. **26** Ug karon, akong agalon, ingon nga buhi si Yahweh, ug ingon nga ikaw buhi, sanglit si Yahweh nagpugong kanimo sa pagpabawna sa dugo, ug gikan sa pagpanimalos pinaagi sa imong kaugalingong kamot, karon tugot nga ang imong mga kaaway, ug kadtong naingtinguwa sa pagbuhut ug daotan sa akong agalon, mahisama kung Nabal. **27** Ug karon, kining mga gasa nga gidala sa imong sulugoon alang sa akong agalon—tugot nga igahatag kini ngadto sa mga batan-ong lalaki nga nagsunod sa akong agalon. **28** Palihog pasayloa ang kalapasan sa imong sulugoon, kay sa pagkatinuod pagahimoong gayod ni Yahweh sa akong agalon ang tinuod nga panimalay, kay ang akong agalon nakig-away sa mga gubat ni Yahweh; ug walay makita nga daotan diha kanimo hangtod nga ikaw buhi pa. **29** Ug bisan pa kung mobarog ang mga tawo sa pagpangita kanimo aron pagkuha sa imong kinabuhi, apan ang kinabuhi sa akong agalon mahigot sa bugkos sa mga buhi pinaagi kung Yahweh nga imong Dios; ug iyang ilambuyog ang mga kinabuhi sa imong mga kaaway, sama nga gikan sa puntil sa usa ka lambuyog. **30** Ug mao kini ang mahitabo, sa dihang buhaton ni ni Yahweh alang sa akong agalon ang tanan maayong mga butang nga iyang gisaad kanimo, ug kung himoon ka na niyang pangulo sa tibuok Israel, **31** kini nga mga butang dili na makapagol kanimo, ni makapasakit sa kasingkasing sa akong agalon, kay wala ka nagpabawaw ug dugo nga walay hinundgan, ug wala ka manimalos alang sa imong kaugalingon. Ug kung palampuson ni Yahweh ang akong agalon, hinumodom ang imong sulugoon.” **32** Miington si David kailang Abigail, “Dalaygon si Yahweh, ang Dios sa Israel, siya nga nagpadaula kanimo aron pagsugat kanako karong adlawa. **33** Ug bulahan ang imong kaalam, ug bulahan ka, tungod kay gilikay mo ako gikan sa pagpabawaw sa dugo, ug gikan sa pagpanimalos gamit ang akong kaugalingong kamot. **34** Kay sa pagkatinuod, ingon nga si Yahweh buhi, ang Dios sa Israel, siya nga nagpugong kanako sa pagsakit kanimo, kung wala ka pa nagdali sa pagsugat kanako, wala gayoy mahibilin kung Nabal bisan usa ka batang lalaki pag-abot sa kabuntagan.” **35** Busa gidiawat ni David ang iyang gipangdala alang kanilya; miington siya sa babaye, “Pauli nga malinawon ngadto sa imong pinuy-anan; tan-awa, namati ako sa imong tingog ug gidawat ko ikaw.” **36** Mibalik si Abigail ngadto kailang Nabal; ug tan-awa, nagpakombira siya sa iyang balay, sama sa kombira sa usa ka hari; ug nagsalipod ang kasingkasing ni Nabal, kay nahubog man siya pag-ayo. Busa wala niya siya sulthi hangtod sa pagkabuntag. **37** Pag-abot sa kabuntagan, sa dihang nahuwasan na sa pagkahubog si Nabal, gisulthian siya sa iyang asawa niining mga butang; giataki siya sa iyang kasingkasing, ug migahi siya sama sa bato. **38** Sa paglabay sa napulo ka adlaw ug gikastigo ni Yahweh si Nabal, namatay siya. **39** Ug sa pagkadungog ni David nga namatay na si Nabal, miington siya, “Dalaygon si Yahweh, nga maoy nagbawi sa akong kauulan gikan sa kamot ni Nabal, ug naglikay sa iyang sulugoon gikan sa daotan. Ug iyang gibalik sa kaugalingong ulo ni Nabal ang iyang daotang binuhutan.” Unya gipaadtuan ug gipasulthian ni David si Abigail, nga iya siyang pangasaw-on. **40** Sa pag-abot sa mga sulugoon ni David ngadto kailang Abigail ditdo sa

Carmel, nakigsulti sila kaniya ug miington, “Gipadala kami ni David nganhi kanimo aron dad-on ka ngadto kaniya ingon nga iyang asawa.” **41** Mibarog siya, ug mihana sa yuta, ug miington, “Tan-awa, ang imong babayeng sulugoon mao ang sulugoon nga mohugas sa mga til sa mga sulugoon sa akong agalon.” **42** Midali si Abigail ug mibarog, ug misakay sa asno uban ang iyang lima ka babayeng sulugoon nga misunod kaniya; ug misunod siya sa mga mensahero ni David ug nahimong iyang asawa. **43** Karon gikuha usab ni David si Ahinoam nga taga-Jesrel ingon nga asawa; silang duha nahimong iyang mga asawa. **44** Gihatag usab ni Saul si Mical nga anak niya nga babaye nga asawa ni David, ngadto kailang Palti nga anak ni Lais, nga gikan sa Galim.

26 Miabot ang mga taga-Zif kailang Saul ditdo sa Gabaon ug miington,

“Dili ba nagtago man si David sa kabungtoran sa Hakila, atbang sa Jesimon?” **2** Unya mitindog si Saul ug milugsong sa kamingawan sa Zif, nga may 3,000 ka mga pinili nga mga tawo sa Israel nga mouban kaniya, aron pangitaon si David sa kamingawan sa Zif. **3** Nagkampo si Saul sa bungtod sa Hakila, nga atbang sa Jesimon, daplin sa dalan. Apan nagpuyo si David sa kamingawan, ug nakita niya nga nagpadulong si Saul kaniya ditdo sa kamingawan. **4** Busa nagpadaula si David ug mga espaya ug nasayran nga moabot gayod si Saul. **5** Mitindog si David ug miadto sa dapit nga gikamponhan ni Saul; nakita niya kung asa naghigda si Saul, ug si Abner ang anak nga lalaki ni Ner, ang heneral sa iyang kasundalohan; naghigda si Saul sulod sa kampo, ug ang mga tawo nga nagkampo palibot kaniya, nangatulog tanan. **6** Unya miington si David kailang Ahimelek ang Hithinan, ug kung Abisai ang anak nga lalaki ni Seruia, ang igsoong lalaki ni Joab, “Kinsay molugsong uban kanibok ngadto sa kampo ni Saul?” Miington si Abisai, “Ako! Molugsong ako uban kanimo.” **7** Busa si David ug si Abisai miadto sa mga kasundalohan sa pagkagabii. Ug atua si Saul natulog sulod sa kampo, tupad sa iyang bangkaw nga giugbok sa yuta dapit sa iyang ulohan. Si Abner ug ang iyang mga sundalo nanghigda libot kaniya. **8** Unya si Abisai miington kailang David, “Karong adlawa gitugyan sa Dios ang imong kaaway sa imong kamot. Karon palihog tugot ako nga duslakon siya niining bangkaw diha sa yuta sa usa lang ka pagbangkaw. Dili ko siya duslakon sa ikaduhang higayon.” **9** Miington si David kailang Abisai, “Ayaw siya patya; kay kinsa man ang makapahamantang sa iyang mga kamot batok sa dinihogon ni Yahweh ug mahimong dili sad-an?” **10** Miington si David, “Ingon nga buhi si Yahweh, si Yahweh ang mopatay kaniya, o sa adlaw sa iyang kamayaton, o moadtay siya sa pagkigibut ug malaglag. **11** Dili una itugot ni Yahweh nga bakyawon ko ang akong kamot sa iyang dinihogon; apan karon, naghangyo ako kanimo, kuhaa ang bangkaw nga anaa sa iyang ulohan ug ang tibod sa tubig, ug manlakaw na kita.” **12** Busa gikuha ni David ang bangkaw ug ang tibod sa tubig gikan sa ulohan ni Saul, ug nankakaw dayon sila. Walay usa nga nakakita kanila o nasayod mahitungod niini, ni may bisan usa nga nakamata, tungod kay nahiukatulog silang tanan, tungod kay gipahinanok man sila pag-ayo ni Yahweh. **13** Unya miadto si David sa pikas babin ug mibarog sa ibabaw sa tumoy sa bukid; dako ang gilay-on sa ilang tilwala. **14** Misinggit si David ngadto sa mga tawo ug kung Abner ang anak nga lalaki ni Ner; miington siya, “Dili ka ba motubag, Abner?” Unya mitubag si Abner ug miington, “Kinsa ka man nga nagasisinggit ngadto sa har?” **15** Miington si David kailang Abner, “Dili ba usa ka man ka isog nga tawo? Kinsa man ang sama kanimo sa Israel? Unya nganong wala man nimo bantayi ang imong agalon har?” Kay adunay tawo nga mianha aron patyon ang hari ni imong agalon. **16** Dili maayo kining imong gibuhut. Ingong nga buhi si Yahweh, angay kung marmatay tungod kay wala mi man bantayi ang imong agalon, nga dinihogon ni Yahweh. Ug karon tan-awa kung asa na ang bangkaw sa hari ug ang tibod sa tubig nga anaa sa iyang ulohan.” **17** Nailhan ni Saul ang tingog ni David ug miington, “Imo ba kanang tingog, David akong anak?” Miington si David, “Ako aining tingog, akong agalon hari.” **18** Miington siya, “Nganong gigukod sa akong agalon ang iyang sulugoon? Unsa man ang akong nabuhut? Unsay daotan nga ania sa akong kamot?” **19** Busa karon, maghangyo ako kanimo, hinaot nga paminawon sa akong agalang hari ang mga pulong sa iyang sulugoon. Kung si Yahweh ang hinundgan nga nakigbatok ka kanako, tugot nga modawat siya ug halad; apan kung sa tawo lamang kini, matinunglo unta sila sa atubangan ni Yahweh, tungod kay gipapahawa nila aka niining adlawa, nga dili na ako makakupot sa panulondon ni Yahweh; miington sila kanako, ‘Lakaw simbaha ang ubang mga dios.’ **20** Busa karon, ayaw itugot nga ang akong dugo moagas sa yuta nga halayo sa presensya ni Yahweh; kay ang hari sa Israel mianhi aron sa pagpangita sa usa ka pulgas sama sa usa ka tawo nga

nangayam ug langgam sa kabukiran." 21 Unya miington si Saul kung David, "Nakasala ako. Balik na David nga akong anak; kay dili ko na ikaw sakiton pa, tungod kay ang akong kinabuhi bililhon man sa imong panan-aw karong adlawa. Tan-awa, nagpakabuang ako ug nakabuhut ug dakong sayop." 22 Mitubag si David ug miington, "Tan-awa ang imong bangkaw ania dinihi, hari! Paanhia ang usa ka batan-ong lalaki ug ipiukha kini ug dad-on kini nganha kanimo. 23 Hinaot nga bayaran ni Yahweh ang matag tawo sa iyang pagkamaratong ug sa iyang pagkamitan-anon; tungod kay itugyan ka unta ni Yahweh sa akong kamot karong adlawa, apan dili ko pasipad-an ang iyang dinihogon. 24 Ug tan-awa, ingon nga bililhon ang imong kinabuhi sa akong panan-aw karong adlawa, hinaot nga mahimong mas bililhon ang akong kinabuhi sa panan-aw ni Yahweh, ug hinaot luwason niya ako gikan sa tanang kasamot." 25 Unya mitubag si Saul kung David, "Hinaot nga mabulahan ka, David akong anak, aron mahimo pa nimo ang dagkong mga butang, ug ikaw magmalamposon pa gayod." Busa milakaw si David sa iyang panaw, ug mibalik si Saul sa iyang dapit.

27 Miington si David sulod sa iyang kasingkasing, "Usa ka adlaw mahawan gayod ako pinaagi sa kamot ni Saul; wala nay mas maayo pa alang kanako kaysa pag-ikyas ngadto sa yuta sa mga Filistihanon; mohunong na si Saul sa pagpangita kanako sa tanang utlanan sa Israel; sa igin niini nga paagi makaikyas ako sa iyang mga kamot." 2 Mibarog si David ug milatas, siya ug ang 600 ka mga tawo nga uban kaniya, paingon kung Akis anak ng ahaliki ni Maok, ang hari sa Gat. 3 Mipuyo si David uban kung Akis sa Gat, siya ug ang iyang katawhan, ang matag tawo uban sa kaugalingon niyang panimalay, ug si David uban ang iyang duha ka mga asawa nga si Ahinoam nga taga-Jesrel ug si Abigail nga taga-Carmel nga asawa ni Nabal. 4 Gisulut si Saul nga mikalaigui na si David ngadto sa Gat, busa wala na siya nangita kaniya. 5 Miington si David kung Akis, "Kung nakakaplag ako ug pabor sa imong mga mata, tugot sila nga hatagan ako ug dapit sa usa sa mga siyudad dinihi sa nasod, aron magpuyo ako didto: kay nganong magpuyo man ang imong suluguo sa harianong siyudad uban kanimo?" 6 Busa nianang adlawa gihatag ni Akis kaniya ang Siklag; mao kana ang hinundan nga ang Siklag gipanag-iyahan sa mga hari sa Juda handtot karong adlawa. 7 Usa ka tuig ug upat ka bulan ang gidugayon sa pagpuyo ni David sa yuta sa mga Filistihanon. 8 Gisulong ni David ug sa iyang mga katawhan ang nagkalainlaing dapit, gisamok ang mga Gesurihanon, sa mga Girishon, ug sa mga Amalekhanon; kay kadtong mga nasora mao ang mga lumulupyo sa yuta, kung moadto ka sa Sur, sama ka halayo sa yuta sa Ehipto. Nagpuyo na sila niadtong yutaa sukad pa kaniadto. 9 Gisulong ni David ang yuta ug walay gibilbing buhi bisan lalaki ni babaye man; gipanguha niya ang mga karnero, ang mga torong baka, ang mga asno, ang mga kameleyo, ug ang mga bisti; mibalik siya ug moadto pag-usab kung Akis. 10 Moington si Akis, "Batok kungkinsa ka man naghimo ug kasamot karong adlawa?" Motubag si David, "Batok sa habagatan sa Juda," o "Batok sa habagatan sa mga taga-Jeramel," o "Batok sa habagatan sa mga Kenihanon." 11 Walay ginabiling buhi nga lalaki ni babaye si David aron dad-on nila sa Gat, nga nag-ingon, "Aron dili sila makasumbong mahitungod kanato, "Gibuhut kini kanunay ni David." Mao kini ang iyang ginabuhut sa tibook panahon nga nagpuyo siya sa nasod sa mga Filistihanon. 12 Mituo si Akis kung David, nga nag-ingon, "Gihimo gayod niyang kasilagan siya sa iyang katawhan sa Israel; busa mahimo siyang akong sulugoon sa kahangtoran."

28 Nahitabo kini niadtong mga adlawa nga gitigom sa mga Filistihanon ang ilang mga kasundalohan aron makiggubat sa Israel. Miington si Akis kung David, "Nahayod ka gayod nga makig-away ka uban kanako sa dakong panon sa kasundalohan, ikaw ug ang imong mga tawo." 2 Miington si David kung Akis, "Aron masayran nimo kung unsay mabuhut sa imong sulugoon." Miington si Akis kung David, "Aron himoon ko ikaw nga akong tigpanalipod sa dayon." 3 Karon namatay na si Samuel, ug ang tibook Israel nagbangotan kaniya ug gilubong siya didto sa Rama, sa iyang kaugalingong siyudad. Ug usab, gipapahawa ni Saul sa yuta kadtong ngakigsulti sa mga patay o sa mga espiritu. 4 Unya nagtigom ang mga Filistihanon ug nangadto ug nagkampo didto sa Sunem; ug gitigom ni Saul ang tibook Israel, ug nagkampo sila sa Gilboa. 5 Sa pagkakita ni Saul sa kasundalohan sa mga Filistihanon, nalisang siya, ug nakulbaan siya pagayo. 6 Nag-ampo si Saul kung Yahweh aron tabangan, apan wala mitubag kaniya si Yahweh—bisan sa mga damgo, ni pinaagi sa Urim, ni pinaagi sa mga propta. 7 Unya miington si Saul sa iyang mga sulugoon, "Pangitai

ako ug usa ka babaye nga makahimo sa pagpaksulti sa mga espiritu sa mga patay, aron moadto ako kaniya ug makisayod kaniya." Miington kaniya ang iyang mga sulugoon, "Tan-awa, adunay usa ka babaye sa Endor nga miangkon nga makasulti sa mga espiritu sa mga patay." 8 Nagtakoban si Saul, nga nagsul-ob ug lahi nga bisti, ug milakaw, uban kaniya ang duha ka lalaki; miadto sila sa babaye sa pagkagabii. Miington siya, "Hangyoon ko ikaw, panagna alang kanako, pinaagi sa usa ka espiritu ug patunghaa si bisan kinsa nga akong hinganlan diha kanimo." 9 Ang babaye mitubag kaniya, "Tan-awa, nasayod ka baya sa gibuhut ni Saul, kung giunsa niya pagpahawa gikan dinihi sa yuta kadtong ngakigsulti sa mga patay o sa mga espiritu. Busa nganong lit-agon mo man ang akong kinabuhi, aron patyon ako?" 10 Nanumpa si Saul kaniya pinaagi kung Yahweh ug miington, "Ingon nga buhi si Yahweh, walay silot nga mahitabo kanimo tungod sa pagbuhut niining butanga." 11 Unya miington ang babaye, "Si kinsa man ang akong tawagon alang kanimo?" Miington si Saul, "Paanhia si Samuel ngari kanako." 12 Sa pagkakita sa babaye kung Samuel, misnggit siya sa makusog nga tingog nga misulto ngadto kung Saul, "Nganong gilingla mo man ako? Ikaw man diay si Saul." 13 Miington ang hari sa babaye, "Ayaw kahadlok. Unsa may imong nkakita?" Miington ang babaye kung Saul, "Nakakita ako ug usa ka dios nga migula gikan sa yuta." 14 Miington siya sa babaye, "Unsa man ang iyang dagway?" Miington ang babaye, "Usa ka tigulang nga lalaki ang migula; nagsul-ob siya ug kupo." Nasayran ni Saul nga si Samuel kadtto, ug mihiapa siya sa yuta ug nagpakinat pagtahod. 15 Miington si Samuel kung Saul, "Nganong gihosal mo ako ug gipaanihi?" Mitubag si Saul, "Nabalaka ako pag-ayo, kay ang mga Filistihanon nakiggubat batok kanako, ug gibiyana na ako sa Dios ug wala na ako tubaga, bisan pinaagi sa mga propta, bisan pinaagi sa mga damgo. Busa gipatawaq ko ikaw, aron ipahibalo una nimo kanako kung unsay akong buhaton." 16 Miington si Samuel, "Unsa man ang imong ipangutana kanako, sanglit mibiya na man si Yahweh kanimo, ug nahimo nimo siyang kaaway?" 17 Gibuhut na ni Yahweh nganha kanimo ang iyang gisulti nga iyang pagabuhaton. Gikuha ni Yahweh ang ginghamian gikan sa imong kamot ug gihatag na niya kini sa laing tawo—ngadto kung David. 18 Tungod kay wala nimo tunama ang tingog ni Yahweh ug wala nimo gipahamtang sa mga Amelikanon ang iyang bangis nga kapungot, busa karong adlawa iya kining gibuhut nganha kanimo. 19 Dugang pa niana, itugyan ka ni Yahweh ug ang Israel ug ikaw ngadto sa kamot sa mga Filistihanon. Ugma ikaw ug ang imong mga anak nga lalaki mouban na kanako. Itugyan usab ni Yahweh ang mga kasundalohan sa Israel ngadto sa mga kamot sa mga Filistihanon." 20 Unya dihadha nahagba si Saul sa yuta ug nahadlok pag-ayo tungod sa mga gipamulong ni Samuel. Wala na siyav kusog, kung wala siya mikaon sa tibook adlaw, ni sa tibuoq gabii. 21 Miduol ang babaye ngadto kung Saul ug nkakita nga nabalaka siya pag-ayo, miington siya kaniya, "Tan-awa, ang imong sulugong babaye namati sa imong tingog; gibuhut ko ang akong kinabuhi sa akong kamot ug namati sa mga pulong na imong gisulti kanako. 22 Busa karon, naghangyo ako kanimo, pamatia usab ang tingog sa imong sulugong babaye, ug tugot ako nga mag-andam ug diuyut nga pagkaon sa imong atubangan. Pagkaon aron aduna kay kusog sa imong paglakaw." 23 Apan mibalibad si Saul ug miington, "Dili ako mokaon." Apan ang iyang mga sulugoon, uban sa babaye, namugos kaniya, ug namati siya sa ilang tingog. Busa mibangon siya gikan sa yuta ug milengkod sa higdaanan. 24 Ang babaye adunay gipatambok nga nating baka sa iyang balay; nagdalidali siya ug giihaw kini; nagkuha siya ug harina, gimsasa kini, ug giluto ang tinapay nga walay patubo niini. 25 Gidala niya kini sa atubangan ni Saul ug sa iyang mga sulugoon ug nangaon sila. Unya mibangon sila ug mibiya nianang gabhionna.

29 Karon gitigom sa mga Filistihanon ang tanan nilang kasundalohan didto sa Afek; ang mga Israelita nagkampo dapit sa tuboran nga anaa sa Jesrel. 2 Milabay ang mga prinsipe sa mga Filistihanon sa gatosan ug liboan; si David ug ang iyang mga tawo nagmartsa sa likod uban kung Akis. 3 Unya miington ang mga prinsipe sa mga Filistihanon, "Unsay ginahimo niining mga Hebreohanon dinihi?" Miington si Akis sa ubang mga prinsipe sa mga Filistihanon, "Dili ba mao man kini si David, ang sulugoon ni Saul, nga hari sa Israel, nga uban kanako niining mga adlawa, o bisan niining mga tuiga, ug wala akyo nakita nga sayop kaniya sukad sa iyang pag-abot nganhi kanako hangtod karong adlawa?" 4 Apan ang mga prinsipe sa mga Filistihanon nasuko kaniya; miington sila kaniya, "Papaulia kanang tawhana, aron nga mibalik siya sa iyang dapit nga imong gihatag kaniya; ayaw siya pakuyoga kanato sa gubat, aron nga dili nato

siya mahimong kaaway sa gubat. Kay unsaon man diay sa pagpakig-uli sa iyang agalon? Dili ba pinaagi man kini sa mga ulo sa atong mga tawo? 5 Dili ba mao man kini ang David nga ilang giawitan sa usag usa diha sa mga panagsayaw, nga nag-ingon, "Linibo ang napatay ni Saul, ug napulo ka libo kung David?" 6 Unya gitawag ni Akis si David ug miingon kaniya, "Ingon nga buhi si Yahweh, maayo ka, ug sa imong paggawas ug sa pag-uban kanako sa kasundalohan maayo sa akong tan-aw; kay wala akoy nakita nga sayop diha kanimo sukad sa imong pag-abot nganhi kanako hangtod karong adlawa. Apan bisan pa man niiri, dili uyon kanimo ang mga prinsipe. 7 Busa karon pauli ug lakaw nga malinawon, aron dili masuko kanimo ang mga prinsipe sa mga Filistihanon." 8 Miingon si David kung Akis, "Apan unsa may akong nabuhat? Unsa may imong nakita sa imong sulugoon sukad sa akong pag-uban kanimo hangtod karong adlawa, nga dili man ako makauban ug makig-away batok sa mga kaaway sa akong agalon har?" 9 Mitubag si Akis ug miingon kung David, "Nasayod ako nga wala kay sala sa akong panan-aw sama sa usa ka anghel sa Dios; apan ang mga prinsipe sa mga Filistihanon miingon, 'Dili siya angay nga mouban kanato sa pagpaggubat.' 10 Busa bangon ug sayo sa buntag uban sa mga sulugoon sa imong agalon nga miuban kanimo; sa imong pagmata sayo sa kabuntagon ug kung hayag na, lakaw." 11 Busa sayo nga mibangon si David, siya ug ang iyang mga tawo, aron sa pagbiya sa pagkabuntag, aron mablik sa yuta sa mga Filistihanon. Apan ang mga Filistihanon mitungas padulong sa Jesrel.

30 Nahitabo kini sa ikatulo nga adlaw sa pag-abot ni David ug sa iyang katawhan sa Siklag, nga ang mga Amalekhanon misamok sa Negev ug sa Siklag. Gisulong nila ang Siklag, gisunog kini, 2 ug gipangbihag ang mga babaye ug ang tanang anaa niini, gamay man ug dako. Wala silay gipamatay, apan gipangdala nila sila samtang napagdayon sila sa ilang panaw. 3 Sa pag-abot ni David ug sa iyang mga tawo sa siyudad, nasunog na kini, ug gipangbihag na ang ilang mga asawa, ang ilang mga anak na lalaki, ug ang ilang mga anak nga babaye. 4 Unya si David uban ang iyang mga tawo misinggit ug nanghilak hangtod nga wala na silay kusog sa paghiliak. 5 Gibihag ang duha ka asawa ni David, nga si Ahinoam nga Jesrelihanon, ug si Abigail nga asawa ni Nabal ang Carmelihanon. 6 Nabalaika pag-ayo si David, tungod kay nagsinulithanay ang mga tawo sa pagbato kaniya, kay nasubo man ang espiritu sa tanang tawo, ang tagsatasa alang sa iyang mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye; apan gilig-on ni David ang iyang kaugalingon diha kung Yahweh, nga iyang Dios. 7 Miingon si David kung Abiatar ang anak nga lalaki ni Ahimelek, nga pari, "Naghangyo ako kanimo, dad-a ang efod dinihi kanako." Gidala ni Abiatar ang efod ngadto kung David. 8 Nag-ampo si David kung Yahweh sa pagpaksayod, nga naagangon, "Kung gukulon ko kining panon, maapsan ko ba sila?" Mitubag si Yahweh kaniya, "Gukda, kay sigurado gayod nga maapsan mo sila, ug sigurado nga mabawio mo ang tanan." 9 Busa milakaw si David, siya ug ang 600 ka mga tawo nga uban kaniya; miabot sila sa lugot sa Besor, kung diin naggabilin kadtong mga nauhai. 10 Apan nagpadayon sa paggukod si David, siya ug ang 400 ka mga tawo; kay naggabilin man ang 200, nga mga luya na kaayo nga dili na makatabok sa lugot sa Besor. 11 Nakakaplag sila ug usa ka Ehiptohanon sa uma ug gidalan siya ngadto kung David; gihatagan nila siya ug tinapay, ug mikaoan siya; gihatagan nila siya ug tubig aron makainom; 12 ug gihatagan nila siya ug tinapay nga hinimo gikan sa igos ug duha ka pungpong sa mga binulad nga ubas. Sa dihang nakakaon na siya, nahibalik pag-usab ang iyang kusog, tungod kay wala siya nakakaon ug tinapay ni nakainom ug tubig sulod sa tulo ka adlaw ug tulo ka gabi. 13 Miingon si David kaniya, "Kinsay nanag-iya kanimo? Asa ka man gikan?" Miingon siya, "Usa ako ka batanong lalaki nga taga-Ehipto, sulugoon sa Amalekhanon; gibyaan ako sa akong agalon tungod kaya tulo na ka adlaw ang milabay ngagaksakit ako. 14 Gisulong namo ang Negev sa Keretihanon, ug ang sakop sa Juda, ug ang Negev sa Caleb, ug gisunog namo ang Siklag." 15 Miingon si David kaniya, "Mahimo bang dad-on mo ako niining nagaasulong nga panon?" Mitubag ang Ehiptohanon, "Panumpa kanako pinaagi sa Dios nga dili mo ako patyon o itugyan ako ngadto sa mga kamot sa akong agalon, ug tultolon ko ikaw niining nagaasulong." 16 Sa dihang gidalan sa Ehiptohanon si David, nagkatag ang mga tulisan sa tibuk yuta, nangaon ug nag-inom ug nanagsayaw tungod sa tanang mga butang nga ilang nakhuha gikan sa yuta sa mga Filistihanon ug gikan sa yuta sa Juda. 17 Gisulong sila ni David sa pagkakilumkilom hangtod sa pagkagabii sa pagkasunod adlaw. Walay tawo nga nakaikaysa gawas sa 400 ka mga tawo, nga misakay sa

mga gikuhay ug mikalagiw. 18 Nabawi ni David ang tanan nga gikuha sa mga Amalekhanon; ug naluwas ni David ang iyang duha ka asawa. 19 Walay nawala, bisan gamay ni dagko, bisan mga anak nga lalaki ni mga anak nga babaye, bisan ang butang nga gikuha, bisan usa nga gikuha sa mga nagaasulong alang sa ilang kaugalingon. Gidala pagbalik ni David ang tanan. 20 Gikuha ni David ang tanang panon sa karnero ug ang mga kahayopan, nga gidalan sa mga tawo nga nag-usa sa ubang mga baka. Miingon sila, "Kining mga butang iya kung David." 21 Mibalik si David sa 200 ka mga tawo nga luya na kaayo nga mosunod pa kaniya, sila maoy nagpabilin sa lugot sa Besor. Kining mga tawhana mitagbo kung David ug sa ubang tawo nga miuban kaniya. Sa pag-abot ni David niining mga tawhana, gitimbaya niya sila. 22 Unya ang tanang daotang mga tawo ug walay pulos nga apil niadtong mikuyog kung David miingon, "Tungod kay kining mga tawhana wala man mag-uban kanato, dili nato sila hatagan sa bisan unsa nga mga butang nga atong nabawi. Gawas lamang sa ilang mga asawa ug mga anak, papahawaa sila, ug palakawa." 23 Unya miingon si David, "Ayaw gayod ninyo buhata ang sama niini, akong mga igoson, nga kung unsa ang gihatag ni Yahweh kanato. Gitipigan niya kita ug gitugyan sa atong mga kamot ang mga tulisan nga nakibatok kanato. 24 Kinsay mamati kaninyo niining butanga? Kay sama sa babin alang niadtong miadto sa gubat, ingon niana usab ang babin sa tanan nga naghulat uban sa mga gamit; makaambit sila ug sama nga ba hin." 25 Ingon niana ang nahitabo gikan nianang adlawa hangtod karong adlawa, kay gibuhut ni David nga balaod kadtong alang sa Israel. 26 Sa pag-abot ni David sa Siklag, gipadab-an niya ug tinulis nga mga butang ang mga kadagkoan sa Juda, sa iyang mga higala, nga naagangon, "Tan-awa, ania ang gasa alang kaninyo gikan sa mga butang nga gikuha gikan sa mga kaaway ni Yahweh." 27 Nagpadala usab siya ug pipila sa mga kadagkoan nga anaa sa Betuel, ug kadtong anaa sa Ramot sa habagatan, ug kadtong anaa sa Jatir, 28 ug kadtong anaa sa Aroer, ug kadtong anaa sa Sifmot, ug kadtong anaa sa Estemoa. 29 Nagpadala usab siya ug pipila ngadto sa mga kadagkoan nga anaa sa Racial, ug kadtong anaa sa mga siyudad sa Jeramelihanon, ug kadtong anaa sa mga siyudad sa Kenihanon, 30 ug kadtong anaa sa Horma, ug kadtong anaa sa Borasan, ug kadtong anaa sa Atak, 31 ug kadtong anaa sa Hebron, ug kadtong tanang mga dapit nga ginaadtoan kanunay ni David ug sa iyang mga tawo.

31 Karon nakig-away ang mga Filistihanon batok sa Israel. Ang mga tawo sa Israel mikalagiw gikan sa mga Filistihanon ug nangamatay sa Bukid sa Gilboa. 2 Gigukod sa mga Filistihanon si Saul ug ang iyang mga anak nga lalaki. Gipatay sa mga Filistihanon si Jonatan, si Abinadab, ug si Malkisua, nga iyang mga anak. 3 Nagkalisod sa gubat si Saul, ug naapsan siya sa mga magpapana. Nasamadon na siya pagayo tungod kanila. 4 Unya miingon si Saul sa tigdala sa iyang hinagibin, "Hulbota ang imong espada ug duslaka ako. Kay kung dili, kining dili tinuli nga mga tawo moabot ug mobiaybiay kanako." Apan wala mituman ang tigdala sa hinagibin ni Saul, tungod kay nahadlok siya pag-ayo. Busa gikuha ni Saul ang iyang kaugalingong espada ug miukbo niini. 5 Sa pagkakita sa tigdala sa iyang hinagibin nga namatay na si Saul, giukboan usab niya ang iyang espada ug namatay uban kaniya. 6 Busa namatay si Saul, ang iyang tulo ka mga anak, ug ang tigdala sa iyang hinagibin—kining mga tawhana nangamatay nianang adlawa. 7 Sa diha ngang mga tawo sa Israel nga atua sa pikas babin sa walog, ug kadtong anaa sa unahan sa Jordan kadtong mga mikalagiw na ang katawhan sa Israel, ug namatay na si Saul ug ang iyang mga anak, gibyaan nila ang ilang mga siyudad ug mikalagiw, ug miabot ang mga Filistihanon ug mipuyo niini. 8 Sa pagkaugma, sa dihang miabot ang mga Filistihanon aron hukasan ang mga patay, ilang nakita si Saul ug ang iyang tulo ka mga anak nga lalaki nga namatay sa Bukid sa Gilboa. 9 Gipunggotalan nila siya ug ulo ug gihukas ang iyang hinagibin, ug nagpadala ug mga mensahero ngadto sa tibuk yuta sa mga Filistihanon aron sa pagbalita ngadto sa mga templo sa ilang mga diosdios ug ngadto sa mga tawo. 10 Gibutang nila ang iyang hinagibin sa templo ni Astoret, ug ilang gibitay ang iyang lawas sa pader sa siyudad sa Bet San. 11 Sa pagkadungog sa mga lumulupyo sa Jabel Gilead sa gibusat sa mga Filistihanon kung Saul, 12 mibarog ang tanang manggugubat nga mga tawo ug miadto sa tibuk gabii ug gikuha ang lawas ni Saul ug ang mga lawas sa iyang tulo ka mga anak gikan sa pader sa Bet San. Miadto sila sa Jabel ug gisunog sila didto. 13 Unya gikuha nila ang ilang mga bukog ug gilubong ilalom sa kahoy nga tamaris didto sa Jabel, ug napguasa sulod sa pito ka adlaw.

2 Samuel

1 Human sa kamatayon ni Saul, mibalik si David gikan sa iyang pagsulong sa mga Amalekhanon ug nagpabilin sa Siklag sulod sa duha ka adlaw.

2 Sa ikatulo nga adlaw, miabot ang usa ka tawo nga gikan sa kampo ni Saul nga gisi ang mga bisti ug nagkahugaw ang iyang ulo. Sa dihang miabot siya kung David mihiapa siya sa yuta ug hilabihan gayod ang iyang gibating kasubo. **3** Miington si David kaniya, "Asa ka man gikan?" Mitubag siya, "Mikagiwi ako gikan sa kampo sa Israel." **4** Miington si David kaniya, "Palihog sulthi ako kong unsa ang mga panghitabo." Mitubag siya, "Mikalagiwi ang mga katawhan gikan sa gubat. Daghan ang nangalaglag ug daghan usab ang nangamatay. Namatay usab si Saul ug iyang anak nga lalaki nga si Jonatan." **5** Miington si David ngadto sa batan-on lalaki, "Guinsa ma man pagkahibalo nga patay na si Saul ug ang iyang anak nga lalaki nga si Jonatan?" **6** Mitubag ang batan-on lalaki, "Nahiatol nga diido ako sa bukid sa Gilboa, ug didto si Saul nagsandig sa iyang bangkaw, ug ang mga karwahe ug ang mga nagsakay niini nagnapadulong aron sa pagdakop kaniya. **7** Milingi si Saul ug nakita niya nga bisa gitawag niya ako. Mitubag ako, "Ania ako." **8** Miington si Saul kanako, "Kinsa ka man?" Mitubag ako kaniya, "Usa ako ka Amalekhanon." **9** Miington si Saul kanako, "Palihog tindog duol kanako ug patya ako, tungod kay hilabihan na gayod ang akong pag-antos, apan nagpabilin sa gihapon ang akong kinabuhi." **10** Busa mitindog ako sa iyang duol ug gitipatay ko siya, kay nasayod ako nga dili na gayod siya mabuhin human siya mahagba. Unya gikuha ko ang korona nga anaa sa iyang ulo ug ang higot nga anaa sa iyang bukton, ug gidalan ko kini dinihi alang kanimo, akong agalon." **11** Unya gigisi ni David ang iyang mga bisti, ug ang tanang kasundalohan ngan uban kaniya nagbuhat sa samang paagi. **12** Nagsubo sila, nanghilak, ug nagpuasa handog sa pagkagabi alang kung Saul, sa iyang anak nga lalaki nga si Jonatan, sa mga katawhan ni Yahweh, ug sa panimalay sa Israel tungod kay nangalaglag sila pinaagi sa espada. **13** Miington si David sa batan-on lalaki, "Unsa man ang imong kagikan?" Mitubag ang tawo, "Anak ako sa langyaw sa maong yuta, nga Amalekhanon." **14** Miington si David kaniya, "Naganong wala ka man mahadlok sa pagpatay sa dihingang hari ni Yahweh pinaagi sa imong kaugalingong kamot?" **15** Gitawag ni David ang usa sa mga batan-on lalaki ug giingnan, "Lakaw ug patya siya." Busa miadto ang lalaki ug gitipatay niya kini, ug namatay ang Amalekhanon. **16** Unya miington si David ngadto sa patay nga Amalekhanon, "Ang imong dugo anaa sa imong ulo tungod kay ang imong kaugalingong baba nagpamatud batok kanimo ug miington, "Akong gitipatay ang dinihogang hari ni Yahweh." **17** Unya giawit ni David kining alawiton nga alang sa patay mahitungod kang Saul ug sa iyang anak nga lalaki nga si Jonatan. **18** Gisugo niya ang katawhan nga itudlo kanila ang Alawiton sa Pana ngadto sa mga anak ni Juda, nga nahiisulat sa Libro ni Jasar. **19** "Ang imong himaya, Israel, patay na, gitipatay diha sa imong taas nga mga dapit! Giunsa man pagkalaglag sa kusgan! **20** Ayaw kini insulti ngadto sa Gat, ayaw kini ibutay sa kadalanan sa Askelon, aron nga dili magmaya ang anak nga mga babaye sa mga Filistihanon, aron nga dili magsaulog ang mga anak nga babaye sa mga dili tinuli. **21** Sa kabungtoran sa Gilboa, unta walay yamog o ulan didto, bisan ang kayutaan dili maghatag ug trigo alang sa mga halad, kini diido nahugawan ang taming sa mga kusgan. Wala na madihogi ug lana ang taming ni Saul. **22** Gikan sa dugo sa mga tawong nangamatay, gikan sa lawas sa mga kusgan, wala na mabalik ang pana ni Jonatan, ug wala mabalik nga hawang ang espada ni Saul. **23** Gihigugma ug gikaluy-an gayod ang kinabuhi ni Saul ug ni Jonatan, ug bisan sa ilang kamatayon wala sila magbulag. Mas abtik pa sila kaysa mga agila, mas kusgan pa sila kaysa mga liyon. **24** Paghilak kamong mga anak nga babaye sa Israel alang kung Saul, nga maoy nagbisti kaninyo ug pula inubanan sa mga alahas, ug nagdayandayan kaninyo ug bulawan sa iyang mga bisti. **25** Giunsa pagkalaglag sa kusgan taliwala sa gubat! Gitipatay si Jonatan diido sa imong taas nga mga dapit. **26** Nagusubo ako alang kanimo, akong igsoong Jonatan. Gipangga ko ikaw pag-ayo, tiunay gayod ang imong gugma kanako, labaw pa sa gugma sa mga babaye. **27** Giunsa man pagkalaglag sa kusgan, ug pagkahanaw sa mga hinagiban sa panggubat!"

2 Human niini nangutana si David kung Yahweh ug miington, "Motungas ba ako sa usa sa mga siyudad sa Juda?" Mitubag si Yahweh kaniya, "Tungas." Miington si David, "Asa man nga siyudad ang akong adtoan?" Mitubag si Yahweh, "Sa Hebron." **2** Busa mitungas si David uban ang iyang

duha ka asawa, si Ahinoam nga gikan sa Jezreel, ug si Abigail nga gikan sa Carmel, ang biyuda ni Nabal. **3** Gidala usab ni David ang mga kalalakin-an nga uban kaniya, nga nagdala sa ilang tagsataga ka pamilya, diido sa mga siyudad sa Hebron, kung asa nagsugod sila sa pagpuyo. **4** Miadto ang mga kalalakin-an sa Juda ug gidihogon nila si David ingon nga hari sa panimalay ni Juda. Gisulihan nila si David, "Gilubong si Saul sa mga kalalakin-an sa Jabel Gilead." **5** Busa nagpadala si David ug mga mensahero ngadto sa mga kalalakin-an sa Jabel Gilead ug giingnan sila, "Gipanalanginan kamo ni Yahweh, sanglit naggapakita man kamo ug pagkamaunongan sa iyang agalon nga si Saul ug giilubong ninyo siya. **6** Karon hinaot nga ipakita ni Yahweh diha kaninyo ang saad sa pagkamaunongan ug pagkamatinud-an. Ipakita ko usab kaninyo ang akong pagkamaayo tungod kay gibuhut ninyo kining butanga." **7** Busa karon, kinahanglan nga magmakuanganon ang iyang mga kamot; pagmadasigon kay patay na ang iyang agalon nga si Saul, ug gidihogon ako sa panimalay ni Juda aron mahimong hari alang kanila." **8** Apan si Abner ang anak nga lalaki ni Ner, ang pangulo sa kasundalohan ni Saul, mikuha kang Isbiset ang anak nga lalaki ni Saul ug gidalan niya kini diido sa Mahanaim. **9** Gihimo niyang hari si Isbiset sa Gilead, Aser, Jezreel, Efraim, Benjamin, ug sa tibuo Israel. **10** Si Isbiset ang anak nga lalaki ni Saul, nagpangidaron ug 40 anyos sa dihang nagsugod siya sa paghari sa Israel, ug naghari siya sulod sa duha ka tuig. Apan nagsunod kang David ang panimalay ni Juda. **11** Pito ka tuig ug unom ka bulan ang paghari ni David sa Hebron sa panimalay ni Juda.

12 Si Abner ang anak nga lalaki ni Ner, ug ang mga sulugon ni Isbiset ang anak nga lalaki ni Saul, miadto sa Mahanaim diido sa Gibeon. **13** Miadto ug gitagbo sila ni Joab ang anak nga lalaki ni Zeruia ug sa mga sulugon ni David diido sa lanaw sa Gibeon. Naglingkod sila, usa ka grupo sa pikas nga bahin sa lanaw ug lain usab nga grupo sa pikas nga bahin sa lanaw. **14** Miington si Abner ngadto kung Joab, "Tugot ang mga batan-on kalalakin-an ug nagtapok silang tanan, napulo ug duha gikan kang Benjamin ug kang Isbiset ang anak nga lalaki ni Saul, ug napulo ug duha usab gikan sa mga sulugon ni David. **16** Naggunitanay ang matag usa sa ulo sa ilang mga kaaway ug miduslak sa iyang espada sa kilid sa iyang kaaway, ug nangatumba silang tanan. Busa gingenlan kadtong dapita sa Hebrew ug, "Helkat Hazzurim," o "Uma sa mga Espada," nga anaa sa Gibeon. **17** Hilabihan gayod ang gubat niadtong adlaw ug nabuntog si Abner ug ang mga kalalakin-an sa Israel sa atubangan sa mga sulugon ni David. **18** Anaa diido ang tulok ka anak nga lalaki ni Zeruia: si Joab, si Abisai, ug si Asahel. Abtik ang mga tili ni Asahel sama sa ihalas nga lagsaw. **19** Gigukod pag-ayo ni Asahel si Abner ug gisundan niya siya ug wala motipas sa laing agianan. **20** Milingi si Abner kaniya ug miington, "Ikaw ba kana Asahel?" Mitubag siya, "Ako kini." **21** Miington si Abner kaniya, "Tipas sa imong tuo sa o imong wala, ug dakpa ang usa sa mga batan-on kasundalohan ug kuhaa ang iyang taming." Apan wala motipas si Asahel. **22** Busa miington pag-usab si Abner kung Asahel, "Hunong na sa paggukod kanako. Nganong patyon ko man ikaw? Unsao ko man pagharong si Joab, nga imong igsoong lalaki?" **23** Apan nagdumili sa pagtipas si Asahel, busa gidsuslak siya ni Abner pinaagi sa tumoy sa iyang bangkaw, hinundan nga milapos ang bangkaw sa pikas bahin. Natumba si Asahel ug namatay diido. Busa nahitabo nga si kinsa kadtong moabot diido nga dapit diin natumba ug namatay si Asahel, mohunong siya ug magpabilin sa pagtindog. **24** Apan gigukod ni Joab ug ni Abisai si Abner. Sa dihang mosalop na ang adlaw, miabot sila sa bungtod sa Amma, nga duol sa Gia diido sa kadalanan sa Kamingawan sa Gibeon. **25** Nagtakop ang tanang mga kasundalohan ni Benjamin sa likod ni Abner ug nagtindog sa tumoy sa bungtod. **26** Unya gitawag ni Abner si Joab ug miington, "Kinahanglan ba nga motukob ang espada handog sa handog? Wala ba kamo nasayod nga mas pait kini sa kataposan? Handog kanus-a mo man sultihan ang imong mga kasundalohan nga mohunong na sa paggukod sa ilang mga kaigsoonan?" **27** Mitubag si Joab, "Ingon nga buhi ang Dios, kung wala mo pa kana gisulti kanako, gukdon gayod sa akong mga kasundalohan ang ilang mga kaigsoonan handog sa buntag!" **28** Busa gitipatingog ni Joab ang trumpeta, ug miunhon ang tanan niyang mga kasundalohan ug wala na gukdon ang taga-Israel, ni nakig-away pa sila. **29** Mipanaw si Abner kuyog ang iyang mga kasundalohan tibuo gabii lapsos sa Araba. Mitabok sila sa Jordan, nagmartsa sila pagkaugma, ug unya nakaabot sa Mahanaim. **30** Mibalik si Joab gikan sa paggukod kung Abner. Gitigom niya ang tanan niyang

mga kalalakin-an, kung asa nawala si Asahel ug lakip na ang 19 ka mga kasundalohan ni David. **31** Apan nakapatay ang mga kasundalohan ni David ug 360 sa mga kasundalohan ni Benjamin nga kauban ni Abner. **32** Unya gidala nila si Asahel ug gitubong didto sa lubnganan sa iyang amahan, nga anaa sa Betlehem. Mipanaw si Joab kuyog ang iyang mga kasundalohan tibuok gabii, ug nakaadlawanon sila didto sa Hebron.

3 Karon adunay taas nga panag-away tali sa panimalay ni Saul ug panimalay ni David. Nagkalig-on si David, apan nagkaluya ang panimalay ni Saul. **2** Sa Hebron natawo ang mga anak ni David, ang kinamugulangan mao si Amnon, pinaagi kang Ahinoam nga taga-Jezreel. **3** Ang ikaduha niyang anak, mao si Kileab, pinaagi kang Abigail, ang bijuda ni Nabal nga taga-Carmel. Ang ikatulo, mao si Absalom, pinaagi kang Maaca, nga anak nga babaye ni Talmai, nga hari sa Gesur. **4** Ang ika-upat nga anak ni David mao si, Adonija, nga anak ni Hagit. Ang ika-lima niyang anak mao si Sheftalia nga anak ni Abital, **5** ug ang ika-unom mao si, Iteam, nga anak sa awasa ni David nga si Egl. Natawo kining mga anak ni David didto sa Hebron. **6** Nahitabo kini panahon sa gubat tali sa panimalay ni Saul ug panimalay ni David ug si Abner mao ang nakapalig-on sa tibuok panimalay ni Saul. **7** Adunay ulipon nga kaipon si Saul nga mao si Rizpa, anak siya nga babaye ni Aliah. Miuong si Isboret ngadto kang Abner, "Nganong nakigdulog ka man sa kaipon sa akong amahan?" **8** Unya labihan gayod ang kasuko ni Abner sa mga gisulit ni Isboret ug miuong siya, "Ulo ba ako sa iro nga sakop sa Juda? Karong adlawa nagpakaako ug pagkamatinud-anon sa panimalay ni Saul, nga imong amahan, ngadto sa imong igsoon nga mga lalaki, ug sa iyang mga higala, pinaagi niini dili kamo matugyan sa mga kamot ni David. Ug karon pasanginlon mo ako mahitungod niining bayhana?" **9** Hinaot nga buhaton usab sa Dios kanako, Abner, ug labaw pa usab, kung dili nako buhaton alang kang David ang gisaad ni Yahweh kaniya, **10** sa pagbalhin sa gingharian nga gikan sa panimalay ni Saul ug sa pagpahimutang sa trono ni David sa tibuok Israel ug sa Juda, gikan sa Dan ngadto sa Beersela. **11** "Wala na makutubag si Isboret sa kung Abner, tungod kay nahadlok man siya kaniya. **12** Unya nagpadala si Abner ug mga mensahero ngadto kung David sa pagsulti kaniya nga nag-ingon, "Kangkinsa man kining yutta? Pagpakisad kanako, ug makita nimo nga ang akong kamot magaubaan kanimo, aron dad-ori ang tibuok Israel diha kanimo." **13** Mitubag si David, "Maayo, maghimo ako ug pakisaad kanimo. Apan usa ka butang ang akong ihangyo kanimo nga dili nimo makita ang akong panagway gawas kung madala nimo si Mical, nga anak nga babaye ni Saul, sa panahon nga moanhi ka dinihi aron makigkita kanako." **14** Unya nagpadala ug mga mensahero si David ngadto kung Isboret, nga anak ni Saul nga nag-ingon, "Ihatag kanako ang akong asawa nga si Mical, nga akong gibayaran ug usa ka gatos nga yamis sa mga Filistihanon." **15** Busa miadto si Isboret kung Mical ug gikuha niya siya gikan sa iyang bana, si Paltiel nga anak ni Lais. **16** Miubang iyang bana kaniya, mihilak kini samtang naglakaw, ug nagsunod kaniya paingon ngadto sa Bahurim, Unya miuong si Abner kaniya, "Balik na sa imong balay karon." Busa mibilibi siya. **17** Nakigsulti si Abner sa mga katigulangan sa Israel, nga nag-ingon, "Sa mga milabay nga panahon buot niyong mga maghari si David diha kaninyo." **18** Karon buhata kini. Kay nagsulti man si Yahweh alang kang David nga nag-ingon, "Pinaagi sa akong sulugoon nga si David luwason ko ang akong mga katawhan gikan sa kamot sa mga Filistihanon ug gikan sa mga kamot sa tanan nilang mga kaaway." **19** Nangunay usab sa pagpaki-istorya si Abner sa katawhan ni Benjamin. Unya miadto usab si Abner sa Hebron aron sa pagpaki-istorya kung David aron ipasabot ang tanang gitinguha nga buhaton sa tibuok Israel ug sa tanan nga sakop sa banay ni Benjamin. **20** Sa dihang miabot si Abner kauban ang 20 ka mga kalalakin-an ngadto sa Hebron aron sa pagpaki-istorya kung David, nag-andam si David ug kombira alang kanila. **21** Nagsaysay si Abner ngadto kung David, "Mobarak ako ug tigomon ko ang tanang Israel alang kanimo, akong agalang hari, aron maghimo sila ug pakisaad kanimo, aron mahimo kung maghari sa kinatibuk-an sumala sa imong gitinguha." Busa gipabiya ni David si Abner, ug migikan si Abner nga malinawon. **22** Unya miabot si Joab kauban ang mga kasundalohan ni David gikan sa pagpangsulong ug nangdala sila ug daghang mao inilog. Apan wala na si Abner sa Hebron kauban ni David. Kay gipabiya naman niya kini, ug migikan si Abner nga malinawon. **23** Sa dihang miabot na si Joab ug ang tanang kasundalohan uban kaniya, gitug-anan nila si Joab, "Si Abner nga anak ni Ner ania, miadto siya sa hari ug

pagkumanan gipalakaw siya sa hari nga malinawon." **24** Unya miadto si Joab sa hari ug miuong, "Unsa man kining imong gibuhat? Tan-awa, si Abner mianhi kanimo! Nganong gipapauli mo man siya, ug nakalakaw na ba siya? **25** Wala ka ba masayod nga mianhi si Abner dinihi aron sa paglinala kanimo ug pagpakisayod sa tanan nimong mga plano ug tun-an ang tanan nimong pagabuhaton?" **26** Sa dihang mibiya si Joab kung David, nagpadala siyag mensahero kung Abner, ug gidala nila siya balik gikan sa balon sa Sira, apan si David wala masayod niini. **27** Sa dihang mibikal si Abner sa Hebron, gitagbo siya ni Joab taliwala sa ganghaan ug gidala sa kilid aron sa pagpaki-istorya kaniya sa hilom. Didto gidunggab ni Joab si Abner sa tiyan ug namatay kini. Niini nga paagi, gipanimaslan ni Joab ang dugo sa iyang igsoon nga si Asahel. **28** Sa pagkadugong ni David niini miuong siya, "Ako ug ang akong gingharian dili sad-an sa atubangan ni Yahweh hangtod sa hangtod mahitungod sa dugo ni Abner nga anak ni Ner. **29** Hinaot nga mahulog sa ulo ni Joab ang pagkasad-an sa kamatayon ni Abner ug sa tibuok panimalay sa iyang amahan. Dili una makabsan ang panimalay ni Joab ug sakit sa parnit o sanla o bakol ug kinahanglan mogamit ug tungkod o mamatyat pinaagi sa espada o magutman." **30** Busa gipatay sa managssoon nga si Joab ug Abisai si Abner, tungod kay gipatay man niya ang igsoon ni Joab nga si Asahel didto sa gubat sa Gibeon. **31** Miuong si David kung Joab ug sa tanang mga tawo nga uban kaniya, "Gisia ang inyong sapot, ug suot kamog sako, ug pagbangotan atubangan sa lawas ni Abner." Ug nagsundot paglakaw si Haring David sa patayang lawas nga padulong ngadto sa lubnganan. **32** Gilubong nila si Abner sa Hebron. Nagbakho ang hari ug naghilak sa makusog sa lubnganan ni Abner, ug ang tanan nga katawhan naghilak usab. **33** Nagbangotan ang hari alang kang Abner ug nag-awit, "Kinahanglan ba ngahisama ang kamatayon ni Abner sa usa ka buangbuang?" **34** Wala nagapos ang imong kamot. Wala magapos ang imong til. Sama nga matumba ang tawo atubangan sa mga anak sa walay hustisa, ikaw usab natumba." Sa makausa naghilak ang tanang katawhan uban kaniya. **35** Ang tanang katawhan miadto kung David aron pakaonon siya samtang wala pa mosalop ang adlaw, apan nanumpa si David, "Silotan unta ako sa Dios, ug labaw pa usab, kung motilaw ako ug tinapay o bisan unsa sa dili pa mosalop ang adlaw." **36** Nakita sa tanang katawhan ang kasubo ni David, ug nakalapipay kini kanila, inong nga nakalapipay kanila ang bisan unsa nga gibuhat sa hari. **37** Busa nakasabot ang katawhan sa Israel nianang adlawa nga dili tinguha sa hari ang pagpataay kung Abner nga anak ni Ner. **38** Miuong ang hari sa iyang mga sulugoon, "Wala ba kamo masayod nga usa ka prinsepe ug halangdon nga tawo ang nahulog niining adlawa sa Israel?" **39** Ug nalyu ako karong adlawa, bisan tuod dinihogan ako nga hari. Kining mga tawhana, nga mga anak ni Zerua, labihan ka bangis alang kanako. Hinaot nga si Yahweh ang mobalos sa nagbuhat ug daotan pinaagi sa pagsilot sa iyang pagkadaotan, sumala sa angay kaniya."

4 Sa dihang nadungog ni Isboret, anak nga lalaki ni Saul, nga namatay na si Abner didto sa Hebron, namuyopay ang iyang mga kamot, ug nauol ang tanang katawhan sa Israel. **2** Karon ang anak ni Saul adunay duha ka mga lalaki nga kapitan sa duha ka pundok sa mga kasundalohan. Ang ngalan sa usa mao si Baana ug ang usa si Rebek, mga anak nga lalaki ni Rimon nga Beerotihanon sa katawhan sa Benjamin (kay ang Beerot giliya usab nga kabahin sa Benjamin, 3 ug ang mga Beerotihanon mikalagiw ngadto sa Gitam ug naugpoy sila dito hangtod kung panahon). **4** Karon si Jonatan, anak nga lalaki ni Saul, adunay anak nga lalaki nga nabakol ang til. Lima ka tuig ang iyang panuigon sa dihang ang balita mahitungod kung Saul ug kung Jonatan miabot gikan sa Jezreel. Gipunit siya sa iyang babayeng magbalantay ug midagayen palayo. Apan samtang nagdagan siya, nahulog ang anak ni Jonatan ug nabakol. Ang iyang ngalan mao si Mefiboset. **5** Busa ang mga anak nga lalaki ni Rimon nga Beerotihanon, si Rebek ug Baana, miapanaw panahon sa utedon tutok ngadto sa balay ni Isboret, samtang nagpahulay siya panahon sa kaudtohon. **6** Ang babaye nga nagbantay sa pulutan nakatulog samtang nagtahop sa trigo, unya hinayhinay nga naglakaw si Rebek ug Baana nga milabay kaniya. **7** Busa human sila nakasulod sa balay, giataki nila siya ug gipatay samtang naghigida sa iyang hidgaanan didto sa iyang kwarto. Unya gipunggotan nila siyag ulo ug gidala nila kini, miapanaw sila tibuok gabii ngadto sa Araba. **8** Gidala nila ang ulo ni Isboret kung David didto sa Hebron, ug miuong sila sa hari, "Tan-awa, mao kini ang ulo ni Isboret ang anak nga lalaki ni Saul, nga imong kaaway, nga maoy nangita sa imong kinabuhi. Karong adlawa nanimalos si Yahweh alang sa among agalon nga hari batok kung Saul ug

sa iyang mga kaliwat.” **9** Gitubag ni David si Rekab ug si Baana nga iyang igoos, ang mga anak nga lalaki ni Rimon nga Beerotihanon; miingon siya kanila, “Ingon nga buhi si Yahweh, nga maoy nagluwas kanako sa tanang kasamok, **10** sa dihang adunay nag-ingon kanako, ‘Tan-awa, patay na si Saul,’ naghunuhuna siya nga nagdala siya ug maayong balita, gidakop ko siya ug gitipatay siya ditto sa Siklag. Mao kadtong ganti nga akong gihatag kaniya sa iyang balita. **11** Unsa pa kaha sa dihang mipatay ang daotang mga tawo ug dili sad-an nga tawo sa iyang kaugalingon balay ug sa iyang higdaanan, dili ko ba singlon ang iyang dugo gikan sa iyonong kamot, ug papason kamo sa kalibutan?” **12** Unya gisugo ni David ang batan-ong mga lalaki, ug gitipatay nila sila ug gitipatul ang ilang mga kamot ug tilil ug gipangbitay kini tupad sa lanaw sa Hebron. Apan gituha nila ang ulo ni Isbosit ug gilubong kini sa lubnganan ni Abner ditto sa Hebron.

5 Unya miadto ang tanang mga tribo sa Israel ngadto kung David sa Hebron ug miingon, “Tan-awa, unod ug bukog mo kami. **2** Kaniadto, sa dihang si Saul pa ang naghari kanato, ikaw usab ang nagdumala sa kasundalohan sa Israel. Miingon si Yahweh kanimo, ‘Bantayan mo ang akong kawahan nga mga Israelita, ug mahimo kang pangulo sa Israel.’ **3** Busa miadto ang tanang katigulangan sa Israel ngadto sa hari ditto sa Hebron, ug naghimo si David ug kasabotan tali kanita sa atubangan ni Yahweh. Gidihogan nila si David ington nga hari sa tibuok Israel. **4** Nagpangidaron si David ug 30 sa dihang nagsugod siya sa paghari, ug naghari siya sulod sa 40 ka tuig. **5** Naghari siya sa Jûda ditto sa Hebron sulod sa pito ka tuig ug unom ka bulan, ug naghari siya sa Jerusalem sulod sa 33 ka tuig sa tibuok Israel ug Juda. **6** Miadto ang hari ug ang iyang kasundalohan sa Jerusalem aron makibatok sa mga Jebusihanon, nga mga lumulupyo sa maong yuta. Miingon sila kung David, “Dili kamo makaanih dinihi gawas kung buot ninyo nga pildihon kamo sa mga buta ug bakol. Dili makasulod si David dinihi.” **7** Bisan pa niana, nailog ni David ang kota sa Sion, nga nahimo karong siyudad ni David. **8** Nianang panahona miingon si David, “Kadtong nagsulong sa mga Jebusihanon kinahanglan moagi sa agianan sa tubig aron maapsan ang ‘bakol ug ang buta’ nga mga kaaway ni David.” Maong miingon ang kawahan, “Ang ‘buta ug ang bakol’ kinahanglan nga dili mosulod sa palasyo.” **9** Busa mipuyo si David sa maong kota ug gitawag kini nga siyudad ni David. Gili-on niya ang tibuok palibot niini, gikan sa balkonahang handitol sa sulod. **10** Nahimong gamhanan si David tungod kang Yahweh, ang Dios sa kasundalohan ang hel, nga nag-uban kaniya. **11** Unya nagpadala ug mga mensahero si Hiram nga hari sa Tiro ngadto kung David, ug mga kahoy nga sidro, mga panday, ug mga mason. Nagtukod sila ug balay alang kung David. **12** Nasayod si David nga gili-on na siya ni Yahweh ington nga hari sa Israel, ug nga iyang gibaway ang iyang ginharian alang sa kaayohan sa iyang kawahan sa Israel. **13** Pagkahuman ug biya ni David sa Hebron ug miadto sa Jerusalem, nagkuha siya ug dugang pang mga kaipon ug mga asawa sa Jerusalem, ug dugang pang mga anak nga lalaki ug babaye ang gipakatayo kaniya. **14** Mao kini ang mga ngalan sa mga anak nga gipakatayo kaniya ditto sa Jerusalem: Sammuia, Sobab, Natan, Solomon, **15** Ibar, Elisua, Nefeg, Jafia, **16** Elisama, Eliada, ug si Elifelet. **17** Karon sa dihang nadunggan sa mga Filistihanon nga gidihogon na si David ington nga hari sa Israel, migawas silang tanan aron sa pagpangita kaniya. Apan nadunggan kini ni David ug miadto siya sa salipdanon. **18** Karon miabot ang mga Filistihanon ug nagkataq sa walog sa Refaim. **19** Unya nangayo ug panabang si David kung Yahweh. Miingon siya, “Sulongon ko ba ang mga Filistihanon? Ihatag mo ba ang kadaoagan batok kanila?” Miingon si Yahweh kung David, “Sulonga, kay ihatag ko gayod kanimo ang kadaoagan batok sa mga Filistihanon.” **20** Busa misulong si David sa Baal Perazim, ug didto gibuntog niya sila. Miingon siya, “Mibugwak si Yahweh ngadto sa akong mga kaaway sa akong atubangan ington nga mibugwak nga tubig sa baha.” Busa nahimong Baal Perazim ang ngalan niya nga dapit. **21** Gibilin sa mga Filistihanon ang ilang mga diosdios ditto, ug gitipangdala kini ni David ug sa iyang mga kasundalohan. **22** Unya misubida ug nagkataq na usab ang mga Filistihanon sa walog sa Refaim. **23** Busa nangayo na usab ug tabang si David kung Yahweh, ug miingon si Yahweh kaniya, “Kinahanglan nga dili kamo mosulong sa ilang atubangan, apan liputa ninyo sila ug sulonga sila agi sa kakahoyan sa balsamo. **24** Sa dihang madungog ninyo ang tingog sa pagmarta pinaagi sa huros sa hangin agi sa turmoj sa kakahoyan sa balsamo, sulong dayon kamo. Buhata kini tungod kaya mag-uban si Yahweh kaninyo aron sa pagsulong sa kasundalohan sa mga Filistihanon.” **25** Busa gibuhat kini ni David sumala sa sugo ni Yahweh.

kaniya. Gipamatay niya ang mga Filistihanon gikan sa Geba padulong sa Gezer.

6 Karon gitigom ni David pag-usab ang tanang 30,000 ka piniling kalalakin-an sa Israel. **2** Mibarog si David ug milakaw uban sa tanang kawahan nga nag-uban kaniya gikan sa Baala sa Juda aron dad-on ditto ang sudlanan sa kasabotan sa Dios, nga gitawag pinaagi sa ngalan ni Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel, nga naglingkod ibabaw sa kerubim. **3** Gipahimutang nila ang sudlanan sa kasabotan sa Dios sa bagong karomata. Gidala nila kini pagawas gikan sa balay ni Abinadab, nga anaa sa bungtod. Si Uza ug si Ahio, ang iyang mga anak nga lalaki, naggiya sa bagong karomata. **4** Gidala nila pagawas ang karomata sa balay ni Abinadab ditto sa bungtod uban ang sudlanan sa kasabotan sa Dios nga anaa niini. Naglakaw si Ahio atubangan sa sudlanan sa kasabotan. **5** Unya si David ug ang tanang panimalay sa Israel nagsugod sa pagtugot ngadto kung Yahweh, nagadayog pinaagi sa mga kahoy nga tulungan, mga alpa, mga lira, mga tambor, mga marakas ug piyangpiyang. **6** Sa dihang miabot sila sa salog nga giukanaan ni Nakon, nalup-og ang torong baka, ug gituy-od ni Uza ang iyang kamot aron gunitan ang sudlanan sa kasabotan sa Dios, ug nakuptan niya kini. **7** Unya mislaob ang kasuko ni Yahweh batok kung Uza. Ang Dios miataki kaniya ditto tungod sa iyang sala. Namatay si Uza ditto duol sa sudlanan sa kasabotan sa Dios. **8** Nasuko si David kay gitakni ni Yahweh si Uza, ug gitawag niya kadtong dapita nga Peres Uza. Gitawag ang maong dapit nga Peres Uza hangtod niining mga adlawa. **9** Nahadlok si David kung Yahweh nianang adlawa. Miingon siya, “Unsaon man sa pag-ahia sa sudlanan sa kasabotan ni Yahweh nganhi kanako?” **10** Busa dili buot ni David nga dad-on ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh uban kaniya ngadto sa siyudad ni David. Hinuon, gibutang niya kini sa balay ni Obed Edom nga Gitihanan. **11** Nagpabilin ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh sa balay ni Obed Edom nga Gitihanan sulod sa tulo ka bulan. Busa gipanalanginan siya ni Yahweh ug ang iyang panimalay. **12** Karon gisultihan si Haring David, “Gipanalanginan ni Yahweh ang panimalay ni Obed Edom ug ang tanan nga iyahua tungod sa sudlanan sa kasabotan sa Dios.” Busa miadto si David ug gidala nga adunay kalisip ang sudlanan sa kasabotan sa Dios gikan sa balay ni Obed Edom ngadto sa siyudad ni David. **13** Sa dihang unom na ka lakang ang gilay-on sa mga nagdala sa sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, naghalad siya ug toro ug tambok nga baha. **14** Misayaw si David atubangan ni Yahweh sa tibuok niyang kusog; nagsul-ob lamang siya ug lino nga epod. **15** Busa si David ug ang tanang panimalay sa Israel nagdala sa sudlanan sa kasabotan ni Yahweh uban ang panagsisigit ug pagpatingog sa mga trumpet. **16** Karon sa dihang miabot na ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh sa siyudad ni David, si Mikal, ang anak nga babaye ni Saul, mitan-aw sa bintana. Nakita niya si Haring David nga naglukso-lukso ug nagsaway atubangan ni Yahweh. Unya gitamay niya siya sulod sa iyang kasingkasing. **17** Gidala nila sa sulod ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh ug gibutang kini sa butanganan niini, sa tunga-tunga sa tolda nga gipabarog ni David alang niini. Unya naghalad si David ug mga halad sinueng ug mga halad sa pakigdait sa atubangan ni Yahweh. **18** Sa dihang nahuman na si David sa pagsakripiso sa mga sinueng nga halad ug sa mga halad sa pakigdait, gipanalanginan niya ang tanang tawo sa ngalan ni Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel. **19** Unya giapod-aporan niya ang tanang mga tawo, ang tibuok kawahan sa Israel, ang tanang kalalakin-an ug kababay-an, ug tinapay, mga tipik sa karne, ug tinapay nga adunay pasas. Unya miibya ang tanang tawo; ang matag usa mibalik sa ilang kaugalingong pinuy-anan. **20** Unya mibalik si David aron sa pagpanalangin sa iyang pamilya, si Mikal, ang anak nga babaye ni Saul, migawas aron pagusugat kung David ug miingon, “Pagkahanagdangon sa hari sa Israel karong adlawa, nga naghubo sa iyang kaugalingon atubangan sa mga mata sa mga ulipong babaye taliwala sa iyang mga sulugoon, sama sa usa ka bastos nga tawo nga walay kaulaw sa paghubo sa iyang kaugalingon!” **21** Mitubag si David kung Mikal, “Gibuhat ko kana sa atubangan ni Yahweh, nga nagpili kanako labaw sa imong amahan ug labaw sa tanan niyang pamilya, nga nagtuboy kanako nga ibabaw sa katawan ni Yahweh, ibabaw sa Israel. Magmalipayon ako atubangan ni Yahweh! **22** Mas labaw pa akong tinamay kaya niini, ug mapakaulawan ako sa akong kaugalingong mga mata. Apan pinaagi niining mga ulipong babaye nga imong giingon, mapasidunganng ako.” **23** Busa si Mikal, ang anak nga babaye ni Saul, walay anak hangtod sa adlaw sa iyang kamatayon.

7 Nahitabo kini human nga nagpahimutang na ang hari sa iyang balay, ug human siya gihatagan ni Yahweh ug pahulay gikan sa tanang kaaway nga nakapabilbot kaniya, 2 miuongong ang hari kung Natan nga propeta, "Tan-awa, nagpuyo ako sa balay nga sidro, apan ang sudlanan sa kasabotan sa Dios anaa nahimutang sa tunga-tunga sa tolda." 3 Unya miuongong si Natan ngadto sa hari, "Lakaw, buhata kung unsa ang anaa sa imong kasingkasing, kay si Yahweh uban kanimo." 4 Apan nianang gabbiona miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kung Natan ug miuongong, 5 "Lakaw ug sultihii ang akong sulugoon nga si David, 'Mao kini ang giingon ni Yahweh: Magbuhat ka ba ug balay nga papuy-an kanako? 6 Kay wala ako magpuyo sa balay gikan sa adlaw nga gidala ko ang kawathanan sa Israel pagawas sa Ehipto hangtod niining mga adlaw; hinuon, nagabalhinbalhin ako sa mga tolda, sa tabernakulo. 7 Sa tanang dapit batoa aka mibalhin uban sa tanang kawathanan sa Israel, nagsulti ba ako ug bisan unsa sa bisan kinsang mga pangulo sa Israel nga akong gituboy nga mamahimong magbalantay sa akong kawathanang Israel, sa pag-ingon, "Nganong wala man ninyo ako buhati ug balay nga sidro?" 8 Karon, sultihii ang akong sulugoon nga si David, "Mao kini ang giingon ni Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel: 'Gikuhu ko ikaw gikan sa sibsibanan, gikan sa pagsunod sa mga karnero, aron mamahimo kang pangulo sa akong kawathanang Israel. 9 Miuban ako kanimo bisan asa ka miadto ug gipuko ko ang tanan nimong kaaway sa imong atubangan. Karon himoon kong bantogan ang imong ngalan, sama sa ngalan sa mga bantogan nga mga tawo nga ania sa kalibutan. 10 Magtuboy akog dapit alang sa akong kawathanang Israel ug ipahiluna ko sila didto, aron magpuyo sila sa ilang kaugalingong dapit ug dili na gayod masamok. Dili na gayod sila daugdaongan sa mga daotang tawo, sama sa ilang gihimo kaniadtio, 11 sama sa ilang gihimo gikan sa mga adlaw nga gisugo ko ang mga maghuhukom nga mamahimong labaw sa akong kawathanang Israel. Ug hatagan ko ikaw ug kapahulayan gikan sa tanan nimong kaaway. Dugang pa, ako, si Yahweh, nagpahayag kanimo nga himoan ko ikaw ug balay. 12 Kung matuman na ang imong mga adlaw ug maghigda ka na uban sa imong mga amahan, magpatungha ako ug kaliwat sunod kanimo, usa nga mogawas gikan sa imong lawas, ug ipahiluna ko ang iyang ginharian. 13 Magtukod siya ug balay alang sa akong ngalan, ug ipahiluna ko ang trono sa iyang ginharian hangtod sa kahangtoran. 14 Mamahimo akong amahan kaniya, ug mamahimo ko siyang anak. Sa dihang makasala siya, pantunon ko siya sa sungkod sa mga tawo ug uban sa latos sa mga anak sa kalakal-an. 15 Apan ang akong matinund-anong kasabotan dili mobiya kaniya, sama sa pagkuha ko niini gikan kang Saul, nga ang gikuhwa sa wala ka pa. 16 Ang imong panimalay ug ginharian mapahimutang hangtod sa hangtod diha kanimo. Ang imong trono magpabilin hangtod sa kahangtoran." 17 Nakigsulti si Natan kung David ug gisugilong ngadto kaniya kining tanan nga mga pulong, ug gisulithian niya siya mahitungod sa kinatibuk-ang panan-awon. 18 Unya miadto ang hari nga si David ug milingkod sa atubangan ni Yahweh; ug miuongong siya, "Kinsa ba ako, Yahweh nga Dios, ug unsa man ang akong pamilya nga gidala mo man ako niining tungora? 19 Karon gamay ra kini nga butang sa imong panan-aw, Yahweh nga Ginoo. Nagsulti ka sa panimalay sa imong sulugoon mahitungod sa dakong kasamtangan nga moabot, ug gipakita mo kanako ang umaabot nga mga kalinwan, Yahweh nga Ginoo! 20 Unsa pa man ang masulit nako, si David, kanimo? Gipasidungan mo ang imong sulugoon, Yahweh nga Ginoo. 21 Alang sa imong pulong, ug sa katumanan sa imong kaugalingong tumong, gihimo mo kining dagkong butang ug gipadayag ngadto sa imong sulugoon. 22 Busa bantogan ka, Yahweh nga Ginoo. Tungod kung walay sama kanimo, ug walay laing Dios gawas kanimo, sumala sa nadungog sa among kaugalingong mga igdulonggo. 23 Unsa nga nasod nahisama ang imong kawathanan sa Israel, ang usa ka nasod sa kalibutan nga imo, Dios, nga giadtoan ug giliwas alang sa imong kaugalingon? Gihimo mo kini aron mamahimo nimo silang kaugalingong kawathanan, aron paghimo ug ngalan alang sa imong kaugalingon, ug sa pagbuhut ug dagko ug makahadlok nga mga buhat alang sa imong yuta. Giabog mo pagawas ang mga nasod ug ang ilang mga dios sa atubangan sa imong kawathanan, nga imong giliwas gikan sa Ehipto. 24 Gipahiluna mo ang Israel isip imong kaugalingong kawathan hangtod sa kahangtoran, ug ikaw, Yahweh, nahimo nilang Dios. 25 Busa karon, Yahweh nga Dios, hinaot nga ang imong gihimo nga saad mahitungod sa imong sulugoon ug sa iyang panimalay mapahiluna hangtod sa kahangtoran. Buhata sumala sa imong gisulti. 26 Hinait nga mahimong bantogan ang imong ngalan hangtod sa kahangtoran, aron moingong ang

mga tawo, 'Si Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel ang Dios sa Israel;' samtang ang akong balay, si David, nga imong sulugoon mapahiluna sa imong atubangan. 27 Kay ikaw, Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel, ang Dios sa Israel, nagpadayag sa imong sulugoon nga himoan mo siya ug balay. Mao na nga ako, ang imong sulugoon, nakakaplag ug kadasisig sa pag-ampo kanimo. 28 Karon, Yahweh nga Ginoo, ikaw ang Dios, ug ang imong mga pulong kasilagan, ug gihimo nimo kininaayong maayong sa imong sulugoon. 29 Busa karon, himoa nga makapahimuot kanimo ang pagpanalangin sa panimalay sa imong sulugoon, aron magpadayon kini hangtod sa kahangtoran sa imong atubangan. Kay ikaw, Yahweh nga Ginoo, nagsulti niining mga butanga, ug uban sa imong panalangin ang panimalay sa imong sulugoon mapanalanginhang handtod sa kahangtoran."

8 Human niini nahitabo nga gisulong ni David ang mga Filistihanon ug gibuntog niya sila, busa nailog ni David ang Gat ug ang matag baryo niini nga sakop sa mga Filistihanon. 2 Unya gibuntog usab niya ang Moab ug gipansukod ang ilang mga kalakal-an pinaagi sa paghigda sa yuta. Gisukod niya sila sa duha ka sukod aron patyon, ug ang usa ka linya pagabuhion. Busa ang mga Moabihanon nahimong sulugoon ni David ug nagsugod paghatag kaniyang buhis. 3 Unya gibuntog ni David si Hadadezer ang anak ni Rehob, ang hari sa Zoba, samtang napadulong si Hadadezer aron kuhon pagbalik ang iyang pagdumala handtod sa Suba sa Eufrates. 4 Nailog ni David gikan kaniya ang 1, 700 ka mga karwahl ug 20, 000 ka mga nagmartsa nga mga sundalo. Gipangpiangan ni David ang tanan nga kinarwahiang mga kabayo, apan naggahin siya gikan kanila ug usa ka gatos ka mga karwah. 5 Sa dihang miadto ang mga Arameanhon nga taga-Damasco aron pagtabang kag Hadadezer nga hari sa Zoba, gipamatay ni David ang 22, 000 ka mga Arameanhon nga kalakal-an. 6 Unya gibutangan ni David ug mga kampo ang Aram nga sakop sa Damasco, ug nahimo niyang mga sulugoon ang mga Arameanhon ug naghatag kaniyang buhis. Gihatagan ug kadaagan ni Yahweh si David bisan asa siya moadto. 7 Gikuha ni David ang mga bulawan nga taming nga anaa sa mga sulugoon ni Hadadezer ug gidaila nila kini ngadto sa Jerusalem. 8 Gikuha usab ni Haring David ang labihan ka daghan nga mga bronsi gikan sa Beta ug Berotai, nga mga siyudad ni Hadadezer. 9 Sa dihang nakadungog si Tou nga hari sa Hamat, nga napildi ni haring David ang tanang kasundalohan ni Hadadezer. 10 Gipadala ni Tou ang iyang anak nga si Hadoram ngadto kag Haring David aron sa pagtibimba ug pagpanalangin kanya. Tungod kay gipildi ni David si Hadadezer, ug tungod kay si Hadadeser nakig-away man batok kang Tuo. Nagdala si Hadoram ngadto kaniya ug mga butang sama sa plata, bulawan, ug mga bronsi. 11 Gihalad ni Haring David kining mga butang ngadto kag Yahweh, uban ang mga plata ug bulawan nga gikan sa tanang nasod nga iyang nabuntog. 12 gikan sa Aram, Moab, sa kawathan sa Ammon, sa Filistihanon, ug sa Amalek, uban ang tanang mga maayong butang nga inilog ni Hadadezer nga anak ni Rehob, ang hari sa Zoba. 13 Nabantog ang ngalan ni David tungod sa pagbuntog niya sa mga Arameanhon didto sa walog sa Asin, uban sa ilang 18, 000 ka mga kalakal-an. 14 Gibutangan niyang mga kampo ang tibukog nya Edom, ug ang tanan nga Edomihanon nahimo niyang sulugoon. Gihatagan ug kadaagan ni Yahweh si David bisan asa siya moadto. 15 Naghari si David sa tibukog Israel, ug gipatuman niya ang kaangayan ug katarong sa tibukon niyang kawathan. 16 Si Joab nga anak ni Zeruia mao ang pangulo sa kasundalohan, ug si Jehosapat nga anak ni Ahilud mao ang tigpamaba. 17 Si Zadok nga anak ni Ahitub ug Ahimelec nga anak ni Abiatar mao ang mga pari, ug si Seraia mao ang manunulat sa balacob. 18 Si Benaia nga anak ni Jehoiada mao ang tigpatigayon sa mga Kerethianon ug mga Peletianon, ug ang mga anak ni David mao ang pangulo sa mga magtatambag sa hari.

9 Miuongong si David, "Aduna pa bay nahibilin sa pamilya ni Saul nga mapakitaan nako ug pagkamaayo alang kag Jonatan?" 2 Adunay sulugoon sa pamilya ni David nga ginganlan ug Ziba, ug gitawag nila siya paadto kag David. Miuongong ang hari kaniya, "Ikaw ba si Ziba?" Mitubag siya, "Oo, sulugoon mo ako." 3 Busa miuongong ang hari, "Aduna pa bay nahibilin sa pamilya ni Saul nga akong mapakitaan sa kamaayo sa Dios?" Mitubag si Ziba sa hari, "Aduna pay anak nga lalaki si Jonatan, nga bakol ang itil." 4 Miuongong ang hari kaniya, "Diin man siya?" Mitubag si Ziba sa hari, "Tan-awa, anaa siya diido sa Lo Debar sa balay ni Makir nga anak nga lalaki ni Ammiel." 5 Unya nagsugo si Haring David sa pagkuha kaniya sa balay ni Makir nga anak nga lalaki ni Ammiel gikan sa Lo Debar. 6 Busa si Mefiboset nga anak nga lalaki ni Jonatan nga anak nga lalaki ni Saul,

miadto kang David ug naghapa sa salog aron sa pagtahod kang David. Miington si David, "Mefiboset." Mitubag siya, "Tan-awa, sulugoon mo ako!" 7 Miington si David kaniya, "Ayaw kahadlok, kay sigurado gayod nga pakitaan ko ikaw ug maayo tungod ug alang sa imong amahan nga si Jonatan, ug ibalik ko kanimo ang tanang yuta sa imong aphanong si Saul, ug kanunay ka nga magakaon sa akong lamesa." 8 Miyukbo si Mefiboset ug miington, "Unsa man diay ang imong sulugoon, nga napakita ka man ug kalooy sa usa ka patay nga iro nga sama kanako?" 9 Unya gitawag sa hari si Ziba, ang sulugoon ni Saul, ug miington kaniya, "Gihatag ko na sa apo sa imong agalon ang tanang gipanag-iya ni Saul ug sa iyang pamilya. 10 Ikaw, ang imong mga anak nga lalaki, ug ang imong mga sulugoon kinahanglan nga mag-uma sa yuta alang kaniya ug kinahanglan nga anihon ninyo ang tanon aron nga adunay pagkaon nga kaonon ang apo sa imong agalon. Ug alang kung Mefiboset, ngapo sa imong agalon, kinahanglan nga dinihi siya magkaon sa akong lamesa." Karon si Ziba adunay 15 ka anak ang lalaki ug 20 ka mga sulugoon. 11 Unya miington si Ziba sa hari, "Ang imong sulugoon magabutah sa tanan nga gisugo sa akong agalon nga hari." Midugang ang hari, "Alang kung Mefiboset magakaon siya sa akong lamesa, inong nga usa sa mga anak nga lalaki sa hari." 12 Adunay batong anak nga lalaki si Mefiboset nga gingilan ug Mica. Ug ang tanan nga nagpuyo sa balay ni Ziba nahimong mga sulugoon ni Mefiboset. 13 Busa nagpuyo si Mefiboset ditdo sa Jerusalem, ug kanunay siyang gakaonan sa lamesa sa hari, bisan ug bakol na ang duha niya ka til.

10 Nahitabo kini human nga namatay ang hari sa katawhan sa Ammon, ug si Hanun nga iyang anak nahimong hari puli kaniya. 2 Miington si David, "Magpakita ako ug pagkamaayo ngadto kung Hanun nga anak ni Nahos, inong nga napakita ug kaayo ang iyang amahan kanako." Busa napgapadala si David ug iyang mga sulugoon aron sa paghupay kung Hanun kababin sa iyang amahan. Misulod ang iyang mga sulugoon sa yuta sa katawhan sa Ammon. 3 Apan miington ang mga pangulo sa katawhan sa Ammon ngadto kung Hanun nga iyang agalon, "Naghunuhuna ka ba gayod nga gitahod ni David ang imong amahan tungod kay napgapadala siya ug mga tawo aron sa paghupay kanimo?" Wala ba gapadala ni David ang iyang mga sulugoon aron sa pagtan-aw sa siyudad ug sa pagpaniid niini, aron nga lumpagon kini?" 4 Busa gikuha ni Hanun ang mga sulugoon ni David, ug gikikisan ang katunga sa ilang mga bungot, ug gipulutan ang ilang mga bisti kutob sa ilang mga sampot, ug gipalakaw sila. 5 Sa dihang gisugilon ni kini kung David, nagsugo siya ug tawo nga mosugot kaniila, tungod kay naulaw pag-ayo ang mga tawo. Miington ang hari, "Pabilin kamo sa Jerico hangtod nga motaas pagbalik ang inyong mga bungot, una balik kamo dinihi." 6 Sa dihang nakita sa katawhan sa Ammon nga nahimo silang baho kung David, napgapadang katawhan sa Ammon ug mga mensahero ug gisuholan ang mga Arameanhon sa Bet Rehob ug Soba, 20,000 ka mga nagmartsa nga mga sundalo, ug ang hari sa Maaca uban sa 1000 ka mga kalalakin-an, ug ang mga lalaki sa Tob uban sa 12,000 ka mga kalalakin-an. 7 Sa dihang nadungoong kini ni David, gipadala niya si Joab ug tanang kasundalohan. 8 Migawas ang mga Arameanhon ug naglinya alang sa pagpakkibat diha sa ganghaan sa ilang siyudad, samtang ang mga Arameanhon sa Soba ug sa Rehob, ug ang mga lalaki sa Tob ug Maaca, nagtindog sa hawan nga dapit. 9 Sa dihang nakita ni Joab nga naglinya sila sa iyang atubangan ug sa iyang likod, gipamili niya ang pinaka maayong mga manggugubat ug gihan-ay sila batok sa mga Arameanhon. 10 Ug alang sa nahiabilit ang kasundalohan, gihatag niya ang pagdumala ngadto kung Abisai nga iyang igsoon, ug iya silang gipalinya alang sa gubat batok sa kasundalohan sa Ammon. 11 Miington si Joab, "Kung lig-on ra kaayo ang Arameanhon alang kanako, ikaw Abisai, kinahanglan moluwas kanako. Apan kung mas lig-on alang kanimo ang kasundalohan sa Arameanhon, moabot ako ug luwason ta ka. 12 Pagmalig-on, ug atong ipakita nga lig-on kita alang sa atong katawhan ug alang sa mga siyudad sa atong Dios, kay buhaton ni Yahweh kung unsay maayo sa iyang katuyoan." 13 Busa misulong si Joab ug iyang mga kasundalohan sa mga Arameanhon, nga napugos ug sibog batok sa kasundalohan sa Israel. 14 Sa dihang nakita sa kasundalohan sa Ammon nga nanagan ang mga Arameanhon, misibog usab sila batok kung Abisai ug mibalik si siyudad. Unya mibalik si Joab gikan sa katawhan sa Ammon ug mipauli sa Jerusalem. 15 Ug sa dihang nakita sa mga Arameanhon nga mapildi na sila sa Israel, nagtapok sila pag-usab. 16 Unya gipatawag ni Hadareser ang kasundalohan sa Aramean nga atua sa tabok sa Soba sa Eufrates. Miabot sila sa Helam kauban si Sobak, nag-una kanila ang

pangulo sa mga kasundalohan ni Hadareser. 17 Sa dihang gisugilin si David niini, gitigom niya ang tanang Israelita, tabok sa Jordan, ug miabot sa Helam. Ang mga Arameanhon naghan-ay sa ilang mga kaugalingon alang sa pagpakkibat batok kung David ug nakig-away kaniya. 18 Mikalagiv ang mga Arameanhon batok sa Israel. Nakapatay si David ug 700 ka mga Arameanhon kasundalohan nga nagsakay sa mga karwah ug 40,000 ka mga sundalo nga nagkabayo. Nasamdan si Sobak ang pangulo sa ilang mga kasundalohan ug namatay ditdo. 19 Sa dihang nakita sa tanang mga hari nga sulugoon ni Hadareser nga napildi sila sa Israel, nakighigala sila sa Israel ug nagpadumala kanila. Busa mahadlok na gayod nga motabang ang mga Arameanhon sa mga Ammonihanon.

11 Nahitabo kini panahon sa tingpamulak, sa panahon nga ang mga hari moadto sa gubat, nga gipadala ni David si Joab, ang iyang mga sulugoon, ug ang tanang kasundalohan sa Israel. Gibuntog nila ang kasundalohan sa Ammon ug gilibutan ngi Rabba. Apan nagpabilin si David sa Jerusalem. 2 Busa miabot ang usa ka kabagbingon nga mibabon si David gikan sa iyang higdaanan ug naglakawlkaw sa atop sa iyang palasyo. Gikan ditdo nakakita siya ug babaye nga naligo, ug maanyag kaayo nga lantawon ang maong babaye. 3 Busa nagsug si David ug tawo aron mangutana kungkinsa ang nakaila sa maong babaye. Adunay miington, "Dili ba si Batseba man kini, ang anak nga babaye ni Eliam, ug dili ba siya man ang asawa ni Uria nga Hithinan?" 4 Nagpadala ug mga mensahero si David sa pagkuha kaniya; miadto siya kaniya, ug nakigdulog siya kaniya (tungod kay mao palay paghini niya sa iyang kaugalingon gikan sa pagregla). Unya mibalik siya sa iyang balay. 5 Namabdos ang babaye, ug nagsugo siya ngadto kung David sa pagsulti; nga nag-ingon, "Mabdos ako." 6 Unya napgapadala si David ngadto kung Joab ug mensahero nga nag-ingon, "Ipadala kanako si Uria nga Hithinan." Busa gipadala ni Joab si Uria kung David. 7 Sa pag-abot ni Uria, nangutana si David kaniya mahitungod sa kahimtang ni Joab, unsa na ang kahimtang sa kasundalohan, ug kung unsa na usab ang kahimtang sa pakigkubat. 8 Miington si David kung Uria, "Lugsong sa imong balay ug hugas ang imong mga til." Busa mibiya si Uria sa palasyo sa hari, ug sa pagbiya ni Uria sa palasyo napgapadala ang hari ug gasa alang kaniya. 9 Apan natulog hinioon si Uria sa pultahan sa palasyo sa hari uban ang tanan nga mga sulugoon sa iyang agalon, ug wala siya milugsong sa iyang balay. 10 Sa dihang gisulithon nila si David, "Wala nilugsong si Uria sa iyang balay," Miington si David kung Uria, "Dili ba gikan ka man sa panaw?" Nganong wala ka man milugsong sa imong balay?" 11 Mitubag si Uria kung David, "Ang sudlanan sa kasabutan, ug ang Israel ug ang Juda nagpuyo ditdo sa mga tolda, ug ang akong agalon nga si Joab ug ang mga sulugoon sa akong agalon anaa sa kampo sa hawan nga dapit. Unsaoon ko man pag-adto sa akong balay aron sa pagkaon ug pag-inom ug pagdulog sa akong asawa? Inong nga buhi ka, dili ko kini buhaton." 12 Busa miington si David kung Uria, "Pabilin usab dinihi karong adlawa, ug ugma ko na ikaw palakwon." Busa napgapabilin si Uria sa Jerusalem nianang adlawa ug sa sunod pa nga adlaw. 13 Sa dihang gipatawag siya ni David, mikaon siya ug miion uman kaniya, ug gihubog siya ni David. Sa pagkagabi natulog si Uria sa iyang higdaanan uban ang mga sulugoon sa iyang agalon; wala siya milugsong sa iyang balay. 14 Busa sa pagkabuntag napgapadala ug sulat si David kung Joab, ug gipadala kini pinaagi kung Uria. 15 Nagtsulat si David ug sulat nga nag-ingon, "Ibutang si Uria sa atubangan sa napungensi nga bahin sa gubat, ug biyay siya aron maigo siya ug mamatay." 16 Busa samtang gilantaw ni Joab ang linya sa mga kasundalohan libot sa siyudad, gibutang niya si Uria sa dapit diin nahibaloan niya nga didto makig-away ang labing kusgan nga mga sundalo. 17 Sa dihang migawas ang mga kalalakin-an sa siyudad ug nakigkubat batok sa kasundalohan ni Joab, nalaglag ang pipila sa mga kasundalohan ni David, ug lakip na usab ditdo sa gipatawag si Uria nga Hithinan. 18 Sa dihang napgapadala si Joab ug sulat kung David mahitungod sa gubat; 19 gisugo niya ang mensahero, nga nag-ingon, "Sa dihang mahuman ka na sa pagsulti sa tanang mga butang mahitungod sa gubat ngadto sa hari, 20 tingali ug masuko ang hari, ug mosulti siya kanimo, 'Nganong nagpaduol man kamo pag-ayo sa siyudad sa pakig-away? Wala ba kamo nasayod nga panaon nila kamo gikan sa pader? 21 Kinsa man ang mipatay kung Abimelek ang anak nga lalaki ni Jerubeset? Dili ba gihulogan man siyag dako nga galingang bato sa usa ka babaye gikan sa pader, mao nga namatay siya sa Tebez? Nganong nagpaduol man kamo pag-ayo sa pader? Urya kinahanglan nga tubagon mo siya, 'Patay na usab ang imong sulugoon nga si Uria nga Hithinan.'"

22 Busa mibiya ang mensahero ug miadto kang David ug gisulti ang tanan nga gisugo kaniya. **23** Unya ang mensahero miington kung David, "Mas kusgan ang kaaway kaysa kanato sa permio; migawas sila ngadto kanamo sa kapatagan, apan napaatras namo sila pabalik sa ganghaan. **24** Ug gipamana sa ilang tigpamana ang imong mga kasundalohan gikan sa pader, ug pipila sa sulugoon sa hari ang namatay, ug ang imong sulugoon nga si Urius nga usa ka Hitihanon namatay usab." **25** Unya miington si David sa mensahero, "Sulithi si Joab niini, "Ayaw tugot ngi dili kini makapahimut kanimo, kay ang espada magalamosay sa usa inger man sa uban. Kusgi pa sa hilabihan ang imong pakiggubat batok sa siyudad, ug pildih kini." ug dasiga si Joab." **26** Busa sa dihang nadunggan sa awasa ni Urius nga patay ni si Urius nga iyang bana, nagbangutan siya pag-ayo alang sa iyang bana. **27** Ug sa dihang milabay na ang iyang pagsob, gipakuha siya ni David ug gidala sa palasyo, ug giwasawa niya siya ug nanganak ug batang lalaki. Apan wala nakapahimut kang Yahweh ang gibuhut ni David.

12 Unya gipadala ni Yahweh si Natan ngadto kung David. Miadto siya kaniya ug miington, "Aduay duha ka tawo sa siyudad. Ang usa ka tawo adunahan apan ang usa ka tawo kabos. **2** Ang adunahan adunay daghang panon sa mga karnero ug panon sa mga baka, **3** apan walay gayoy gipanag-iya ang tawong kabos gawas sa baye nga karnero, kung asa iya kining gipalit, gipakaon, ug gipadako. Midako kini uban kaniya ug uban sa iyang mga anak. Nakigkalo kaniya ang karnero ug miinom sa iyang kaugalingong kupa, ug natulog kini sa iyang mga bukton ug gipakasama niya kini sa iyang anak nga babaye. **4** Usa ka adlaw niana adunay miabot nga bisita sa tawong adunahan, apan dili buot ang tawong adunahan nga mokuha ug mananap gikan sa iyang kaugalingong panon sa mga karnero ug panon sa mga baka aron sa pag-andam ug pagkaon sa iyang bisita. Hinuon gikuha niya ang bayeng karnero sa tawong kabos ug giluto niya kini alang sa iyang bisita." **5** Nanginit si kasuko si David batok sa tawong adunahan, ug napungot siya kung Natan, "Ingon nga buhi si Yahweh, ang tawo nga nagbuhut niini angay nga mamatay. **6** Kinahanglan ngi bayaran niya ang karnero sa upat ka tulog kay gibuhut niya kini, ug tungod kay wala siyay kaluoy ngadto sa tawong kabos." **7** Unya miington si Natan kung David, "Ikaw kadtoq tawhvana! Si Yahweh, Ang Dios sa Israel nag-ingon, 'Gidihog ko ikaw isip hari sa Israel, ug giluwas ko ikaw gikan sa kamot ni Saul. **8** Gihatag ko kanimo ang panimalay sa imong agalon, ug ang mga asawa sa imong agalon diha si imong mga bukton. Gihatag ko usab kanimo ang panimalay sa Israel ug sa Juda. Apan kung gamay ra kaayo kana, hataagan ko pa ikaw ug daghan pang mga butang isip dugang. **9** Busa nganong gisupak mo man ang mga sugo ni Yahweh, ug nagbuhut ka ug daotan sa iyang panan-aw? Gipatay mo si Urias nga Hitihanon pinaagi sa espada ug gikuha mo ang iyang asawa aron mahimo nimong kaugalingong asawa. Gipatay nimo siya pinaagi sa espada sa mga kasundalohan sa Ammon. **10** Busa karon dilib mobiya ang espada sa imong panimalay, tungod kay misupak ka kanako ug gikuha nimo ang asawa ni Urias nga Hitihanon inger nga imong asawa." **11** Miington si Yahweh, "Tawawa, ipahamtangko ang kadaot batok kanimo gikan sa imong kaugalingong panimalay. Atubangan sa imong kaugalingong mga mata, kuhaon ko ang imong mga asawa ug ihatag ngadto sa imong silingen, ug makigdulog siya sa imong mga asawa sa adlawng dako. **12** Kay nagbuhut ka ug sala sa tago, apan buhaton ko kining tanan sa atubangan sa tibuk Israel, sa adlaw." **13** Unya miington si David ngadto kung Natan, "Nakasala ako batok kung Yahweh." Mitubag si Natan ngadto kung David, "Gipasaylo usab ni Yahweh ang imong sala. Dili ka pagapatyon. **14** Hinuon, tungod niinong imong gibuhut nga pagsupakang Yahweh, mamatay gayod ang bata nga gipakatawo gikan kanimo." **15** Unya mibiya si Natan ug mipauli sa iyang balay. Gipahamtangan ni Yahweh ang anak ni David nga gihimugso sa asawa ni Urias, ug nasakit kini pag-ayo. **16** Midangop si David kung Yahweh alang sa iyang anak nga lalaki. Nagpuasa si David ug misulod sa iyang lawak ug naghigda sa salog tibuk gabii. **17** Mitindog tupad kaniya ang mga kadagkoan sa iyang balay, aron patindogon siya gikan sa salog, apan wala siya motindog, ug wala siya mokaon uban kanila. **18** Nahitabo sa ikapito nga adlaw nga namatay ang bata. Nanghadlok ang mga sulugoon ni David nga isuliti kaniya nga patay na ang bata, kay nag-ingon sila, "Tawawa, sa dihang buhi pa ang bata nakigsulti kita kaniya, ug wala siya mamati kanato. Tingali ug unsa ang iyang buhaton sa iyang kaugalingong kung isuliti nato kaniya nga patay na ang bata?!" **19** Apan sa dihang nakita ni David nga naghinunghunganay ang iyang mga sulugoon, nasabtan ni David nga

patay na ang bata. Miington siya sa iyang mga sulugoon, "Patay na ba ang bata?" Mitubag sila, "Patay na ang bata." **20** Unya mitindog si David gikan sa salog ug naliyo, gidihog niya ang iyang kaugalingon, ug nag-iils sa iyang bisti. Miadto siya sa tabernakulo ni Yahweh ug nagsimba didto, ug unya mibalik siya sa iyang kaugalingong palasyo. Sa dihang nangayo siya ug pagkaon, giandaman nila siya, ug miakoan siya. **21** Unya miington ang iyang mga sulugoon, "Nganong gibuhut mo man kini? Nagpuasa ka ug naghilak alang sa bata samtgah buhi pa siya, apan sa namatay na ang bata, mitindog ka ug miakoan." **22** Mitubag si David, "Nagpuasa ako ug mihilak samtgah buhi pa ang bata. Miington ako, 'Kinsa may nakahibalo nga tingali ug kalyan-ako ni Yahweh, ug buhion niya ang bata?' **23** Apan karon patay na siya, busa nganong magpuasa pamanako? Mabuhi ko pa siya pag-usab? Moadto ako kaniya, apan dili na siya mobalik pa kanako." **24** Gihupay ni David si Batsheba ngi iyang asawa, ug miadto kaniya si David ug nakigdulog kaniya. Human niini nanganak siya ug batang lalaki, ug ginganlag Solomon ang maong bata. Gihigugma siya ni Yahweh **25** ug nagpadala siya ug pulong pinaagi kung Natan nga propeta aron nga nganlan siya ug Jedidja, tungod kay gihigugma siya ni Yahweh. **26** Karon nakig-away si Joab batok sa Rabba, ang harianong siyudad sa katawhan sa Ammon, ug nailog niya ang ilang dalangpanan. **27** Busa nagpadala ug mga mensahero si Joab ngadto kung David ug miington, "Nakig-away ako batok sa Rabba, ug nailog ko ang tinubdan sa tubig sa maong siyudad. **28** Karon tigoma ang nibilinhan mga kasundalohan ug pagkampo batok niineng siyudad sa kuhaan kini, tungod kay kung ako ang makalig kini niinga siyudad, panganlan kini sunod kanako." **29** Busa gitigom ni David ang tibukos kasundalohan ug miadto sa Rabba; nakig-away siya sa maong siyudad ug nailog niya kini. **30** Gikuha ni David ang korona nga anaa sa ulo sa hari—nagtibang kini ug 34 ka kilo nga bulawan, ug adunay bililihang bato niini. Gibutang ang korona sa ulo ni David. Unya gidala niya ang mga inilog sa maong siyudad nga hilabihan kadaghan. **31** Gidala pagawas ni David ang mga katawhan nga anaa sa maong siyudad ug gipusos sila sa pagtrabaho gamit ang mga gabas, puthaw nga mga piko, ug mga atsa; gipabuhut usab niya sila ug mga tisa. Gipusos ni David sa pagtrabaho ang tanang katawhan sa siyudad sa Ammon. Unya mibalik si David uban ang iyang mga kasundalohan didto sa Jerusalem.

13 Nahitabo kini human nga si Amnon nga anak ni David, naibog pagayo sa maanyag nga babaye nga iyang igsoon sa amahan nga si Tamar, nga igsoon ni Absalom, usa sa mga anak nga lalaki ni David. **2** Wala na mahimutang si Amnon ug nasakit siya tungod sa iyang igsoon sa amahan nga si Tamar. Ulay siya, ug daw sa dili mamahimo alang kung Amnon ang pagbuhut sa bisan unsa ngadto kaniya. **3** Apan adunay higala si Amnon nga ginganlag Jehonadab ang anak nga lalaki ni Shama, nga igsoon ni David. Si Jehonadab limbongan kaayo nga tawo. **4** Miington si Jehonadab kung Amnon, "Ngano man, nga ang anak sa hari, magul-anon sa matag buntag? Dili ka ba mosulti kanako?" Busa mitubag si Amnon kaniya. "Nahigugma ako kung Tamar, ang igsoon ni Absalom nga akong igsoon sa amahan." **5** Ug miington si Jehonadab ngadto kaniya, "Paghihiga sa imong hidgaan ug pagpakaaron-ingnon nga nasakit. Sa dihang moadto ang imong amahan sa pagtan-aw kanimo, hangyo siya, 'Mamahimo mo ba nga ipadala ang akong igsoon nga babaye nga si Tamar aron maghatag ug pagkaon ug magluto niini sa akong atubangan, aron nga makita ko kini ug makakaon gikan sa iyang kamot?'" **6** Busa mihihiga si Amnon ug nagpakaaron-ingnon nga nasakit. Sa dihang miadto ang hari sa pagtan-aw kaniya, miington si Amnon sa hari, "Palihog ipadala ang akong igsoon nga si Tamar sa paghimo ug pipila ka pagkaon alang sa akong sakit sa akong atubangan aron makakaon ako gikan sa iyang kamot." **7** Sa iyang palasyo nagpadala ug pulong si David ngadto kung Tamar, nga nag-ingon, "Pag-adto karon sa balay sa imong igsoon nga lalaki nga si Amnon ug pag-andam ug pagkaon alang kaniya." **8** Busa miadto si Tamar sa balay sa iyang igsoon nga lalaki nga si Amnon kung asa siya naghigda. Nagkuha siya ug harina ug iya kining gimasug asa gihulma nga tinapay sa iyang panan-aw, ug unya giluto niya kini. **9** Gikuha niya ang karahay ug gihatag ang tinapay ngadto kaniya, apan nagdumili siya sa pagkaon. Unya miington si Amnon sa uban nga anaa, "Pagawsa ang matagusa, palayo kanako." Busa ang matag-usa mipahawa sa iyang atubangan. **10** Busa miington si Amnon kung Tamar, "Dad-a ang pagkaon sa akong lawak aron makakaon ako gikan sa imong kamot." Busa gidala ni Tamar ang tinapay nga iyang gihimo, ug gidala kini sa lawak sa iyang igsoon nga si Amnon. **11** Sa dihang nadala na niya ang pagkaon ngadto kaniya,

gikuptan niya ang iyang kamot ug giingnan siya, "Dali, dulog uban kanako, akong igsoon." 12 Mitubag siya kaniya, "Dili, akong igsoon, ayaw ako pugsa, kay walay sama niini nga angay himoon sa Israel. Ayaw himoa kining makuulaw nga butang! 13 Unsaon ko man pagwagtang sa akong kaulaw? Unya unsaon naman lang ka? Mahimo kang sama sa usa ka buangbuang sa tibuk Israel! Karon palihog, pakigusit sa hari, tungod kay dili nya iko ihikaw kanimo." 14 Bisan pa niana wala maminaw si Amnon kaniya. Tungod kay mas kusgan man siya kag kag Tamar, gidakop niya siya ug nakigdulog siya kaniya. 15 Unya gikasilagan ni Amnon si Tamar sa hilabihan nga kasilag. Gikasilagan niya siya mas labaw pa sa iyang paghandom kaniya. Miignon si Amnon kaniya, "Barg ug lakaw." 16 Apan mitubag siya kaniya, "Dili! Tungod kay kining dakong kadaotan nga pagpalakaw nimo kanako mas labi pang daotan sa imong gibuhut kanako!" Apan wala maminaw si Amnon kaniya. 17 Hinuon, gitawag niya ang iyang kaugalingong sulugoon ug giingnan, "Dad-a kining bayhana palayo kanako, ug trangkahi ang pultahan pagkahrungan." 18 Unya gidal siya siyang sulugoon ug gitrangkan ang pultahan pagkahrungan. Nag sulob si Tamar ug bisti nga adunay mga dayandayan tungod kay ang mga anak sa hari ng ulay magbisti man niana nga pamaagi. 19 Nagbutang ug abo si Tamar sa iyang ulo ug gitigisi niya ang iyang bisti. Gibutang niya ang iyang kamot sa iyang ulo ug milakaw palayo, mihilak ug kusog samtang nappalayo siya. 20 Si Absalom nga iyang igsoon miignon kaniya, "Didto ka ba uban ni Amnon na imong igsoon? Apan karon paghihlon lang, akong igsoon. Imo siyang igsoon. Ayaw pagbaton niining butanga sa imong kasingkasing." Busa naqpabilin si Tamar nga nag-inusara sa balay ni Absalom nga iyang igsoon. 21 Apan sa dihang nadunggan ni Haring David kining tanang mga butang, nasuko siya pag-ayo. 22 Walay gisulti si Absalom ngadto kang Amnon, kaya nasilag si Absalom kaniya tungod sa iyang gibuhut ug pagpakuulaw sa iyang igsoon nga si Tamar. 23 Nahitabo kini human sa duha ka tuig nga si Absalom nagkuha ug tigpanupi sa mga karero sa Baal Hasor, nga duol sa Efraim, ug gidapit ni Absalom ang tanang mga anak sa hari sa pagbisita diito. 24 Miadto si Absalom sa hari ug miignon, "Tan-awa karon, ang imong sulugoon magpatupi sa iyang mga karero. Palihog, hinaot nga ang hari ug ang iyang mga sulugoon mouban kanako, nga imong sulugoon." 25 Ang hari mitubag kang Absalom, "Dili, akong anak, ang tanan kanamo dili kiniahanglan nga moadto kay makapabug-at lamang kami kanimo." Gidasig ni Absalom ang hari, apan dili siya moadto, hinuon gipanalanginan niya si Absalom. 26 Unya miignon si Absalom, "Kung dili, palihog titog ang akong igsoon nga si Amnon mouban kanamo." Busa ang hari miignon kaniya, "Nganong kiniahanglan man nga mouban si Amnon kanimo?" 27 Namugos si Absalom kang David, busa gitugotan niya si Amnon ug ang tanang mga anak sa hari sa pag-uban kaniya. 28 Gisugo ni Absalom ang iyang mga sulugoon sa pag-ingon, "Paminaw pag-ayo. Sa dihang magsugod si Amnon ug kahubog sa bino, ug kung moiringon ako kaninyo, 'Atakiha si Amnon,' patay dayon siya. Ayaw kahadlok. Dili ba ako man ang nagsugo kaninyo? Pagmalig-on ug pagmaisog." 29 Busa gibuhut sa mga sulugoon ni Absalom ngadto kang Amnon sumala sa iyang gisugo kanila. Unya nanindog ang tanang mga anak sa hari, ug ang matag usa ka lalaki misakay sa ilang mula ug mikagui. 30 Busa nahitabo kini, samtang anaa pa sila sa dalan, ang balita miabot kang David nga nag-ingon, "Gipamatay ni Absalom ang tanang maañak sa hari, ug walay usa kanila nga nahibilin." 31 Mibarog ang hari ug gigisi niya ang iyang bisti, ug miyaka diha sa salog; nagbarog ang tanan niyang sulugoon uban sa paggisi sa ilang mga bisti. 32 Si Jehonadab nga anak nga lalaki ni Shama, nga igsoon ni David, mitubag ug miignon, "Hinaot naga dili motuo ang akong agalon nga ilang gipamatay ang tanang batan-on lalaki nga mao ang mga anak sa hari, kaya si Amnon lamang ang namatay. Giplano na kining daan ni Absalom sukad pa sa adlaw nga gipanamastamasan ni Amnon ang iyang igsoon nga si Tamar. 33 Busa hinaot naga dili magbaton niining balita sa iyang kasingkasing ang akong agalon nga hari, sa pagtuo nga ang tanang mga anak sa hari gipamatay, kaya si Amnon lamang ang gitipatah." 34 Mikagi si Absalom. Ang sulugoon nga naqpabiling nagbantay miyahat sa iyang mata ug nakita niya ang daghang mga tawo nga nagpadulong sa dalan nga anaa sa kabungtorang dapit sa kasadpan. 35 Unya miignon si Jehonadab ngadto sa hari, "Tan-awa, nagpadulong ang mga anak sa hari. Sama kini sa giingon sa imong sulugoon." 36 Busa sa pagkahrungan gayod niya ug sulti, miabot ang mga anak sa hari ug gitipatugbaw ang ilang mga tingog ug nanghilak. Mapait usab nga mihilak ang hari ug ang iyang mga sulugoon. 37 Apan si Absalom mikagi ug miadto kang Talmai na

anak ni Ammihud, nga hari sa Gesur. Nagbangotan si David sa matag adlaw alang sa iyang anak. 38 Busa mikagiw si Absalom ug miadto sa Gesur, diin nagpuyo siya sa tulo ka tuig. 39 Ang hunahuna ni Haring David naghandom nga moadto aron makita si Absalom, kay nahupay na man siya mahitungod kang Amnon ug sa iyang kamatayon.

14 Karon si Joab nga anak ni Zeruia nasayod nga nagtinguha ang kasingkasing sa hari nga makita si Absalom. 2 Busa naqpapadala ug mensahe si Joab ngadto sa Tekoa nga paadtoon kaniya ang usa ka maalamong babaye. Miignon siya kaniya, "Palihog pagpakaarong-ingnon nga ikaw nagsubo ug magbisti ka ug pangsubo nga bisti. Palihog ayaw dihoga ug lana ang imong kaugalingon, apan magpakaasama ka sa usa ka babyeng nagsubo sa dugay nga panahon alang sa namatay. 3 Unya adto sa hari ug sulthi siya mahitungod sa akong ihulagway kanimo." Busa gisulti ni Joab kaniya ang mga pulong nga utsuli niya ngadto sa hari. 4 Sa dihang ang babaye nga gikan sa Tekoa naqigusli sa hari, mihipa siya sa yuta ug miignon, "Tabangi ako, hari." 5 Ang hari miignon kaniya, "Unsa may problem?" Mitubag siya, "Ang tinuod usa ako biyuda, ug ang akong bana patay na. 6 Ako, nga imong sulugoon, adunay duha ka mga anak nga lalaki, ug nag-away sila didto sa uma, ug walay makuulang kanila. Ang usa mibulon sa usa ug namatay kini. 7 Ug karon ang tibuk ngan banay naqibatok sa imong sulugoon, ug miignon sila, 'Itugyan ang lalaki nga nagbulan sa iyang igsoon, aron kapahamtangan sa siyag kamatayon, ingon nga bayad sa kinabuhin sa iyang igsoon nga iyang gitipatah.' Aron dugmokon usab nila ang manununod. Palongon usab nila ang naqdilaab nga baga nga nahibulin kanako, wala silay ibilin alang sa akong bana bisa ngalan o kaliwat dinihi sa kalibutan." 8 Busa miignon ang hari sa babaye, "Pauli si imong balay, ug magsuso ako ug tawo nga mobuhut niini alang kanimo." 9 Ang babaye nga taga-Tekoa mitubag sa hari, "Akong agalong hari, unta ang sala maana kanako ug sa pamilya sa akong amahan. Walay sala ang hari ug ang iyang trono." 10 Mitubag ang hari, "Bisan kinsa kadong nagsulitg bisan unsa kanimo, dad-a siya kanako, ug dili na gayod siya makatandog kanimo." 11 Unya miignon siya, "Palihog, hinaot nga hinumudman sa hari si Yahweh nga imong Dios, aron nga ang tigpanimalos sa dugo dili makalaglag ni bisa kinsa, aron nga dili nila laglagon ang akong anak nga lalaki." Mitubag ang hari, "Ingon nga buhi si Yahweh, walay bisa usa nga buhok sa imong anak nga mahulog sa yuta." 12 Unya miignon ang babaye, "Palihog tugot ang imong sulugoon sa pagusili ug dugang nga pulong sa akong agalong hari." Miignon siya, "Pagsulti." 13 Busa miignon ang babaye, "Nganong gibuhut mo man kining butanga batok sa katawhan sa Dios? Kay sa pagusulti niining butanga, ang hari mahimong sama sa tawo nga sad-an, tungod kay wala man niya gipabalik ang iyang anak nga milayas gikan sa iyang balay. 14 Kay mangamatay man kitang tanan, ug mahisama kita sa tubig nga mayabso sa yuta, nga dili na matigom pag-usab. Apan ang Dios diil mowabi sa kinabuhin; hinuon, mangita siyag paagi alang niadtong gipakagiw aron mapasig-uli. 15 Unya karon, tan-awa nga miabot ako sa pag-istorya niining mga butanga sa akong agalong hari, tungod kini kay ang katawhan naghimo kanako nga mahadlok. Busa ang imong sulugoon miignon sa iyang kaugalingon, 'Makigsulti na ako karon sa hari. Tingali ug buhaton sa hari ang hango sa iyang sulugoon. 16 Tungod kay maminwan kanako ang hari, sa tuyo nga ihatag ang iyang sulugoon gawas sa kamot sa tawo nga molaglag kanako ug sa akong anak, gawas sa panulondon sa Dios.' 17 Unya nag-ampo ang imong sulugoon, 'Yahweh, palihog tugot nga ang pulong sa akong agalong hari mohatag kanako ug kahupayan, ingon nga manulonda sa Dios, mao usab ang akong agalong hari sa pagusulti ug maayo gikan sa daotan.' Hinaot nga magaubañ kanimo si Yahweh nga imong Dios." 18 Unya mitubag ang hari ug miignon ngadto sa babaye, "Palihog ayaw itago kanako ang tanan nga akong ipangutana kanimo." Ang babaye mitubag, "Sulti akong agalong hari." 19 Mitubag ang hari, "Dili ba uban kanimo ang kamot ni Joab niining tanan?" Mitubag ang babaye ug miignon, "Ingon nga iku buhi, akong agalong hari, walay bisa kinsa nga makanikays gikan sa tuo o sa walang kamot gikan sa bisaun unsa nga gisulti sa akong agalong hari. Ang imong sulugoon nga si Joab ang nagmando kanako nga utsuli kining mga butanga. Gibuhut kini sa imong sulugoon nga si Joab aron mausab ang panghitabo. 20 Maalamon ang akong agalon, sama sa kaalam sa usa ka manulonda sa Dios, ug nasayod siya sa tanan nga nagakahitabo sa yuta." 21 Busa miignon ang hari ngadto kang Joab, "Tan-awa karon, buhaton ko kining butanga. Lakaw, ug kuhaa ang batan-on lalaki nga si Absalom ug ibalik siya dinihi." 22 Busa mihipa si Joab sa yuta atubangan sa hari aron sa pagtahod ug pagpasalamat kaniya.

Miington si Joab, "Karon nasayod ang imong sulugoon nga nakakaplag ako ug pabor diha sa imong panan-aw, akong agalang hari, niana gibuhat sa hari ang gipangayo sa iyang sulugoon." **23** Busa mitindog si Joab, miadto sa Gesur, ug gikuha niya si Absalom balik sa Jerusalem. **24** Miington ang hari, "Pabalika siya sa kaugalingon niyang balay, apan dili siya makakita sa akong panagway." Busa mibalik si Absalom sa kaugalingon niya nga balay, apan wala niya makita ang panagway sa hari. **25** Karon sa tibuok nga Israel wala gayot lain nga gidayeg nga sama sa kaguwapo ni Absalom. Gikan sa iyang lapalapa hangtod sa iyang alimpulo walay gayod siyay tatsa. **26** Sa dihang magpatupi siya sa matag kataposan sa tuig, tungod kay bugat naman kini kaayo kaniya, ginatimbang niya ang iyang buhok; 200 ka shekel ang gimbug-aton niini nga suksdon pinaagi sa kaugalingon sukod sa hari. **27** Adunay tulo ka mga anak nga lalaki ug usa ka anak nga babaye si Absalom, nga ginganlan ug Tamar. Maanyag siya nga babaye. **28** Nagpuyo sa Jerusalem si Absalom sa duha ka tuig, nga wala makakita sa panagway sa hari. **29** Unya mipadala si Absalom ug mensahe ngadto kang Joab aron ipadala siya ngadto sa hari, apan wala miadto kaniya si Joab. Busa sa ikaduha nga higayon ngapdalena sa usab si Absalom ug mensahe, apan sa gihapon wala miadto si Joab. **30** Busa miington si Absalom sa iyang mga sulugoon, "Tan-awa, ang uma ni Joab duol sa ako, ug aduna siyay mga sebada didto. Lakaw ug sunoga kini." Busa gisunog sa mga sulugoon ang uma ni Joab. **31** Unya miadto si Joab sa balay ni Absalom, ug nangutana kaniya, "Nganong gisunog man sa imong sulugoon ang akong uma?" **32** Mitubag si Absalom kung Joab, "Tan-awa, ngapdalala ako ug mensahe kanimo nga nag-ingon, 'Ali aron ipadala ko ikaw ngadto sa hari aron sa pag-ingon, 'Nganong gipakuha man ako gikan sa Gesur? Mas maayo alang kanako nga magpabilin didto. Karon pakit-a ako sa nawong sa hari, ug kung sad-anako, mahimo niya akong patyon.'" **33** Busa miadto si Joab sa hari ug gisuginlin siya. Sa dihang gipatawag sa hari si Absalom, miduol siya sa hari ug mihipto sa yuta atubangan sa hari, ug mihalok ang hari kung Absalom.

15 Nahitabo kini human nga si Absalom nangandam ug karwahe ug mga kabayo alang sa iyang kaugalingon, uban sa 50 ka mga lalaki nga modagan una kaniya. **2** Mabongon si Absalom sayo sa buntag ug magtindog kilid sa dalam sa paingon sa ganghaan sa siyudad. Sa dihang may tawo ang adunay kaso ug moadto sa hari alang sa paghukom, tawgon siya ni Absalom ug ingnan, "Asang siyudara ka man gikan?" Unya motubag ang tawo nga, "Ang imong sulugoon gikan sa usa sa mga tribu sa Israel." **3** Busa moingon si Absalom kaniya, "Tan-awa, maayo ug husto ang imong kaso, apan walay bisan usa nga gihatagan ug katungod sa hari aron mamati sa imong kaso." **4** Midugang pa gayod si Absalom, "Naghandom ako nga mahimo akong maghulukom sa yuta, aron ang si bisan kinsang tawo nga adunay panagbingkilo kaso makaduol kanako, ug mahatagan ko siya ug hustisyal!" **5** Busa nahitabo kini sa dihang ang si bisan kinsang tawo moduol kang Absalom aron sa pagpasidungon kaniya, itunol ni Absalom ang iyang kamot ug gakson ug hagkan siya. **6** Gibuhat kini ni Absalom sa tanang Israelite nga moduol sa hari alang sa paghukom. Busa gikawat ni Absalom ang kasingkasing sa katawanhaan sa Israel. **7** Miabot ang panahan sa kataposan sa ikaupat nga tuig, miington si Absalom sa hari, "Palihog tugot ako sa pag-adto ug pagbayad saad nga akong gihimo ngadto kung Yahweh didto sa Hebron. **8** Kay naghimo ug panaad ang imong sulugoon samtang nagpuyo pa ako sa Gesur didto sa Aram, miington ako, "Kung dad-on ako pag-usab ni Yahweh sa Jerusalem, simbahon ko si Yahweh." **9** Busa miington ang hari kaniya, "Lakaw nga malinawon." Busa mitindog si Absalom ug miadto sa Hebron. **10** Apan nagpadala usab si Absalom ug mga tigpaniit sa tibuok katribohan sa Israel, nga nag-ingon, "Sa takna nga madungong ninyo ang lanog sa trumpet, kinahanglan kamong moingon, 'Si Absalom ang hari sa Hebron.'" **11** Uban kanang Absalom ang 200 ka mga tawo nga gikan sa Jerusalem, nga mga dinapit. Miuban sila nga wala masayod sa bisan unsang gilaraw ni Absalom. **12** Samtang naghalad si Absalom sa mga halad, gipakuha niya si Ahitofel gikan sa iyang lungsod sa Gilo. Magtatambag siya ni David. Mili-on ang pundok ni Absalom batok kung David, tungod kay padayon nga nagkadaghan ang mga tawo nga misundon kang Absalom. **13** Usa ka mensahero ang miadto kung David ug miington: "Ang kasingkasing sa mga tawo sa Israel nagsundon kang Absalom." **14** Busa miington si David sa tanan niyang mga sulugoon nga anaa sa Jerusalem uban kaniya, "Tindog ug mokalagway kita, o walay bisan usa kanato ang makaikyas gikan kung Absalom. Pangandam kamo aron sa pagbiya dayon, o maapsan kita niya, ug magdala siyag dakon kadaot

kanoato ug sulongan ang siyudad pinaagi sa sulab sa espada." **15** Ang mga sulugoon sa hari miington, "Tan-awa, andam ang imong mga sulugoon sa pagbuhat sa bisan unsang ipabuhat sa hari." **16** Mibiya ang hari ug miuban kaniya ang iyang tibuok pamilya, apan gibilin sa hari ang napulo ka mga babaye, nga iyang mga puyopuyo, aron sa pag-atiman sa palasyo. **17** Human makagawas ang hari ug ang tanang mga tawo nga nagsundon kaniya, mihunong sila sa kataposang balay. **18** Nagmartsa uban kaniya ang tanan niyang mga kasundalon, ug nag-una uban kaniya ang tanang Kerethianon, ug ang tanang Peletianon, ug tanang Gittithan—600 ka mga tawo ang mikuyog kaniya gikan sa Gat. **19** Unya miington ang hari kung Itai nga Gittithan, "Nganong mouban man usab kamo kanamo? Balik ug puyo uban sa hari, tungod kay langyaw ka ug walay puluy-anan. Balik sa imong kaugalingon dagit. **20** Sanglit mibiya ka pa man kagahapon, nganong himoon ko man ikaw nga maglatagawang hangtod sa hangtod uban kanamo? Wala man gani ako masayod kung asa ako moadto. Busa balik ug dalha ang imong isig ka tagilungson. Himaoit nga ang pagkamatinudanon ug pagkamaunongan magaubaon kanimo." **21** Apan mitubag si Itai sa hari ug miington, "Ingon nga buhi si Yahweh, ug ington nga buhi ang akong agalon nga hari, sigurado nga bisan asang dapit moadto ang akong agalang hari, ditdo usab moadto ang imong sulugoon, bisan pa kung mabuhi o mamatay." **22** Busa miington si David kung Itai, "Pag-una ug padayon uban kanamo." Busa milakaw si Itai nga Gittithan uban sa hari, uban sa tanan niyang mga tawo ug sa tanang pamilya nga mikuyog kaniya. **23** Mihilak ug kusog ang tanang taga-lungsod samtang nanabok sa Walog sa Kidron ang katawhan, ug mitabok usab ang hari. Ang tanang tawo miapanaw sa dalam paingon sa kamingawan. **24** Bisan si Sadok uban sa tanang mga Levita, nga nagpas-an sa sudlanan sa kasabutan sa Dios, atua usab ditdo. Ilang giandam ang sudlanan sa kasabutan sa Dios aron ipakanaoag, ug miapil si Abiatar kanila. Ilang gipaabot nga makalabay na ang mga tawo pagawas sa siyudad. **25** Miington ang hari kung Sadok, "Pas-ana pagbalik ang sudlanan sa kasabutan sa Dios ngadto sa siyudad. Kung makakaplag ako ug kaluoysa panan-aw ni Yahweh, dalhon niya ako pagbalik nganhi ug ipakita kanako pag-usab ang sudlanan sa kasabutan ug sa dapit diin siya nagpuyo. **26** Apan kung moingon siya, "Wala ako mahimuot kanimo," tan-awa, ania ako, tugot siya sa pagbuhat nganhi kanako sa bisan unsang maayo sa iyang panan-aw." **27** Miington usab ang hari ngadto kung Sadok nga pari, "Dili ba tigpaniit ka man? Balik nga malinawon ngadto sa siyudad, uban sa imong duha ka mga anak nga lalaki, si Ahimaas nga imong anak ug si Jonatan nga anak ni Abiatar. **28** Tan-awa, maghulak ako ditdo sa tabokanon sa Araba hangtod nga moabot ang pulong gikan kanimo aron sa pagpahibalo kanako." **29** Busa gidala pagbalik ni Sadok ug Abiatar ang sudlanan sa kasabutan sa Dios ngadto sa Jerusalem, ug nagpabilin sila ditdo. **30** Apan misubida si David nga nagnitil ug naghilak paingon sa Bukid sa mga Olibo, ug gitabonan niya ang iyang ulo. Ang matag lalaki sa katawhan nga uban kaniya nagtabon sa iyang ulo, ug naghilak sila nga nagsubida. **31** Adunay usa ka tawo nga miington kung David, "Si Ahitofel usa sa mga naglaraw uban kung Absalom." Busa nag-ampo si David, "O Yahweh, palihog himoang binuang ang mga tambag ni Ahitofel." **32** Nahitabo kini sa dihang nakaabot na si David sa ibabaw sa dalam, diin kasagaran ginasimba ang Dios, mitagbo kaniya si Husai nga Arkihonan sul-ob ang gising bisti ug adunay utya sa iyang ulo. **33** Miington si David kaniya, "Kung mopanaw ka uban kanako, mahimo ka lamang nga pubug-at kanako. **34** Apan kung mobalik ka sa siyudad ug moingon kung Absalom, "Mahimo mo akong sulugoon, hari, ington nga sulugoon ako sa imong amahan kaniadto, karon mahimo mo akong sulugoon," pinaagi niana malibog mo ang tambag ni Ahitofel alang kanako. **35** Ug dili ba uban man nimo didto si Sadok ug si Abiatar nga mga pari? Busa bisan unsa nga imong madungong sa palasyo sa hari, kinahanglan mo kining insulti kung Sadok ug Abiatar nga mga pari. **36** Tan-awa uban kanila ang duha nila ka mga anak nga lalaki, si Ahimaas nga anak ni Sadok, ug si Jonatan nga anak ni Abiatar. Kinahanglan mong ipadala kanako pinaagi sa ilang kamot ang tanan mong madungong." **37** Busa si Husai, nga higala ni David, miabot sa siyudad samtang miabot si Absalom ug misulod didto sa Jerusalem.

16 Sa dihang nakalakaw na si David sa dili pa tantong layo, lampas sa tumoy sa bungtod, misugat kaniya si Ziba ang sulugoon ni Mefiboset uban sa paris nga mga asno nga adunay sakang; diha kanila adunay 200 ka buok nga tinapay, 100 sa linain nga mga pasas, ug 100 ka pungpong sa igos, ug panit nga gisudlan ug bino. **2** Ang hari miington kung Ziba, "Nganong gidala mo man kining mga butang?" Mitubag si Ziba, "Ang mga

asno mahimong kasakyan sa panimalay sa hari, ang tinapay ug tinapay nga adunay igos alang sa pagkaon sa imong katawhan, ug ang bino aron adunay mainom alang kung bisan kinsa nga maluya didto sa kamingawan.” **3** Miiong ang hari, “Ug hain man ang apo sa imong agalon?” Mitubag si Ziba sa hari, “Tan-awa, nagpuyo siya duol sa Jerusalem, tungod kay miiong siya, “Karong adlawa iuli sa panimalay sa Israel ang ginghamian sa akong amahan kanako.” **4** Unya miiong ang hari kung Ziba, “Tan-awa, ang tanan nga iya ni Mefiboset gipanag-ya na nimo.” Mitubag si Ziba, “Mohapa ako sa pagpaubos kanimo, akong agalon, ang hari. Tugot ako nga makakaplag ug pabor sa imong panan-aw.” **5** Sa dihang miabot si David sa Bahurim, didto miigawas ang usa ka tawo nga gikan sa banay ni Saul, nga gingenlan ug Simei ang anak nga lalaki ni Gera. Miigawas siya nga napunyag ug tunglo samtang naglakaw. **6** Gibato niya si David ug ngadto usab sa tanang mga opisyal, bisan pag adunay mga kasundalohan ug mga guwardiya nga anaa sa tuo ug wala sa hari. **7** Nagpunay ug singgit sa pagtunglo si Simei, “Palayo, hawa nganhi, ikaw nga daoton, ikaw nga miipataw ug daghang tawo!” **8** Gipanimasian kamong tanan ni Yahweh sa tanang dugo sa pamilya ni Saul, nga imong giilogan ug ginghamian. Gihatag ni Yahweh ang ginghamian ngadto sa kamot sa imong anak nga si Absalom. Ug karon mapukan ka tungod kay miipataw ka ug daghang tawo.” **9** Unya miiong sa hari si Abisai nga anak ni Serua, “Nganong kining patay nga iro nagtunglo man sa akong agalon nga hari? Palihog tugot ako sa pag-adto kaniya aron nga mapunggotton ko siya ug ulo.” **10** Apan miiong ang hari, “Unsa may nabuhut ko kaniinyo, mga anak nga lalaki ni Serua? Gitunglo tingali niya ako tungod kay si Yahweh maoy miiong kaniya, ‘Tungloha si David.’ Karon kinsa may makaingon kaniya, ‘Nganong gitunglo mo man ang hari?’” **11** Busa miiong si David kung Abisai ug ngadto sa tanan niyang mga sulugoon, “Tan-awa, ang akong anak, nga gjipakawato gikan sa akong lawas, buot mokhuha sa akong kinabuhi. Unsa pa kaha kini nga Benjaminhon karon nga nagtinguha sa akong pagkapukan? Pasagdi siya ug tugot sa pagtunglo, tungod kay gisugo siya ni Yahweh sa pagbuhut niini. **12** Basin pagmaka ni Yahweh ang kagul-anan nga ania kanako, ug baslanako ug maayo tungod sa iyang pagtunglo kanako karon.” **13** Busa mipadayon ug panaw si David ug ang iyang mga katawhan, samtang si Simei miubuan tupad kaniya hangtod sa kilid sa bungtod, nagtunglo ug nanglabay ug abog ug mga bato kaniya samtang naglakaw. **14** Unya ang hari ug ang tanang katawhan nga miuban kaniya gjipangkapor, ug nagnaphulay siya sa dihang minuhon sila alang sa kagabion. **15** Samtang si Absalom ug ang tanang katawhan sa Israel nga uban kaniya, miabot sila sa Jerusalem, ug uban kaniya si Ahitofel. **16** Nahitabo kini sa dihang si Husai nga Arkihanon, nga higala ni David miadto kung Absalom, ug si Husai miiong kang Absalom, “Mabuhi ang hari! Mabuhi ang hari!” **17** Miiong si Absalom kung Husai, “Mao ba kin ang imong pagkamaunongan sa imong higala? Nganong wala ka man miuban kaniya?” **18** Miiong si Husai kung Absalom, “Dili! Hinuon, kadtong gjipili ni Yahweh ug niining mga tawo ug sa tanang katawhan sa Israel, nianang tawhana ako mahisakop, ug magpabilin ako kaniya. **19** Ug usab, kinsa man ang tawo nga akong alagaran? Dili ba mag-alagad man ako sa iyang anak? Sama sa akong pag-alagad sa imong amahan, alagaran ko ikaw.” **20** Unya miiong si Absalom kung Ahitofel, “Hatagi kami ug tambag kung unsa ang among buhaton.” **21** Mitubag si Ahitofel kung Absalom, “Lakaw ug pakigdulog sa mga ulipong puyopuyo sa imong amahan nga gibilin niya aron sa pagatiman sa palasyo, ug makadungog ang tanang Israel nga nahimo kung baho sa imong amahan. Ug ang tanang kamot sa mga miukuyog kanimo malig-on.” **22** Busa nagbukhada sila ug tolda alang kung Absalom ngadto sa atop sa palasyo, ug nakiidulog si Absalom sa mga ulipong asawa sa iyang amahan atubangan sa tanang tawo sa Israel. **23** Karon ang tambag ni Ahitofel nga iyang gihatag niadtong mga adlawa ington sa usa ka tawo nga nakadungog gikan mismo sa baba sa Dios. Mao kana ang pagtan-aw ni David ug ni Absalom sa tanang tambag ni Ahitofel.

17 Unya miiong si Ahitofel kung Absalom, “Karon tugot ako sa pagpili ug 12,000 ka mga kalalakin-an, ug mobarog ako aron gukdon si

David karong gabhiona. **2** Moabot ako kaniya samtang gjipakoy siya ug luya unya kuraton ko siya sa kahadlok. Ang mga tawo nga uban kaniya magakalagui, ug ang hari lamang ang akong sulungan. **3** Dalhon ko pagbalik ang tanang katawhan kanimo, sama sa pangasaw-onon nga moadto sa iyang bana, ug ang tanang tawo magmalinawon ubos kanimo.” **4** Nakapahimuot kang Absalom ug sa tanan nga kadagkoan sa Israel ang gisulti ni Ahitofel. **5** Unya miiong si Absalom, “Karon tawga si Husai nga

Arkitihanon, ug atong paminawon ang iyang isulti.” **6** Sa dihang miadto si Husai kung Absalom, gjipasabot ni Absalom kaniya kung unsa ang gisulti ni Ahitofel unya gipangutana si Husai, “Buhaton ba nato ang gisulti ni Ahitofel? Kung dili, sultihi kami kung unsa ang imong matambag.” **7** Busa miiong si Husai kung Absalom, “Dili maayo ang tambag nga gihatag ni Ahitofel karon nga panahon.” **8** Midugang pa gayod si Husai, “Nasayod ka nga kusgan ug lig-on nga manggugubat ang imong amahan ug ang iyang mga kasundalohan, ug nasakanat kaayo sila, sama sila sa oso nga giilogan sa iyang mga anak didto sa uma. Hanas sa panggubatan ang imong amahan; dili siya matulog uban ang iyang mga kasundalohan karong gabin.” **9** Tan-awa, tingali ug nagtago siya karon sa bung-aw o sa laing mga dapit. Mahitabo kini nga sa unang pagsulong mangamatay ang pipila sa imong mga tawo, ug ang si bisan kinsa nga makadungog niini makaingon, ‘Gipamatay ang mga kasundalohan ni Absalom.’ **10** Unya bisan ang labing isog nga mga sundalo, nga adunay mga kasingkasing nga sama sa liyon, mangahadlo tungod kay nasayod ang tibuk Israel nga ang imong amahan usa ka kusgan tawo, ug ang mga tawo nga uban kaniya hilabihan ka kusgan. **11** Busa tambagan ko ikaw nga kinahanglan nga manatigom ang tibuk Israel kaniimo, gikan sa Dan hangtod sa Beerseba, sama kadaghan sa mga balas nga anaa daplin sa dagat, ug nga moadto ka mismo sa panggubatan. **12** Unya moadto kita kaniya kung diin nato siya makaplagan, ug tabonan nato siya sama sa pagkahulog sa yamog sa yuta. Dili kita magbilibin ug bisan usa nga buhi sa iyang mga kasundalohan, o bisan siya. **13** Kung moatras siya ngadto sa usa ka siyudad, magadala ang tibuk Israel ug mga pisi sa siyudad ug ato kining birahan ngadto sa suba, hangtod nga walay makaplagan bisan gamay nga bato didto.” **14** Unya miiong si Absalom ug ang iyang mga kasundalohan sa Israel. “Mas maayo ang tambag ni Husai nga Arkihanon kaysa kung Ahitofel.” Gitakda na ni Yahweh ang pagsalikway sa maayong tambag ni Ahitofel aron mahimo kining hinungdan sa pagkalaglag ni Absalom. **15** Unya miiong si Husai kung Sadok ug kung Abiatar nga mga pari, “Nagtambag si Ahitofel kung Absalom ug sa mga katigulangan sa Israel ug usa ka pamaagi, apan nagtambag ako ug laing pamaagi. **16** Karon, pagdalig lakaw ug sugilini si David; sultihi siya, ‘Ayaw pagkampo karong gabii sa sapa sa Araba, apan sa bisan unsang paagi panabok kamo, kung diil lamoyon ang hari lakip ang tanang tawo nga uban kaniya.’” **17** Karon nagpuyo si Jonatan ug Ahimas sa tubod sa En Rogel. Adunay sulugoon nga babaye ang kununay nagasulti kaniila kung unsa ang kinahanglan nilang masayran, tungod kay dili sila mahimong moadto sa siyudad. Sa dihang miadto ang mensahe, moadto dayon sila aron sugilinan si Haring David. **18** Apan nianang panahona, usa ka batan-ong lalaki ang nakakita kaniila ug misumbong kung Absalom. Busa midali paglakaw si Jonatan ug si Ahimas paingon sa balay sa tawo nga gingenlan ug Bahurim, nga adunay atabay sa iyang hawanan, diin sila mikanaog. **19** Nikuha ug pangtabon sa atabay ang asawa sa tawo ug gibuklad kini sa baba sa atabay, ug gipangbutangan niya kini ug trigo, aron walay masayod nga atua didto sa atabay si Jonatan ug si Ahimas. **20** Miadto ang mga kasundalohan nga sakop ni Absalom sa balay sa maong babaye ug miiong, “Diin man si Ahimas ug Jonatan?” Miiong ang babaye kaniila, “Mitabok sila sa suba.” Busa human sa ilang pagpangita ug wala nila sila mahikapagi, mibalik sila sa Jerusalem. **21** Nahitabo kini sa dihang nakalakaw na sila, migawas si Jonatan ug si Ahimas sa atabay. Ug milakaw sila aron sa pagsumbong ngadto kung Haring David; miiong sila kaniya, “Tindog ug pagtabok dayon sa tubig tungod kay naghatag si Ahitofel ug usa ka tambag mahitungod kaniomo.” **22** Unya mitindog si David ug ang tanang tawo nga uban kaniya, ug nanabok sila sa Jordan. Sa pagkabanagbanag na walay bisan usa kaniila ang wala nakatabok sa Jordan. **23** Sa dihang nakita ni Ahitofel nga wala gisunod ang iyang tambag, gihampiloan niya ang iyang asno ug miibya. Mipauli siya sa iyang siyudad, gihan-ay niya ang iyang mga buluhaton, ug gibitay ang iyang kaugalingon. Niini nga paagi namatay siya ug giilubong sa lubunganan sa iyang amahan. **24** Unya miadto si David sa Mahanaim. Samtang si Absalom, nagtabok siya sa Jordan, siya ug ang tanan nga kasundalohan sa Israel uban kaniya. **25** Gipili ni Absalom si Amasa nga mahimong labaw sa kasundalohan imbis nga si Joab. Si Amasa anak nga lalaki ni Jeter nga Ismaelita, nga nakidulog kung Abigail, nga anak nga babaye ni Nahas ug igsoon nga babaye ni Serua, ang inahan ni Joab. **26** Unya nagkampo sa yuta sa Gilead ang katawhan sa Israel ug si Absalom. **27** Nahitabo kini sa dihang miadto si David sa Mahanaim, nga si Sobi anak nga lalaki ni Nahas nga gikan sa Raba sa Ammonianon, ug si Makir nga anak nga lalaki ni Ammiel nga gikan sa Lo Debar, ug si Barzillai

nga Gileaduhan nga gikan sa Rogelim, **28** nagdala ug mga banig nga katulgan ug mga habol, mga panaksan ug mga kulon, ug trigo, sebada nga harina, sinanglag nga trigo, mga liso, **29** dulos, mantikilya, karnero, ug usa ka matang sa gatas, aron nga makakaon si David ug ang mga katawhan uban kaniya. Kini nga mga kasundalohan miignon, "Gipanggutom ang mga katawhan, gikapoy, ug giuhaw diha sa kamingawan."

18 Gihiap ni David ang mga sundalo nga kuyog kaniya ug nagpili siyag mga kapitan sa liboan ug mga kapitan sa gatosan diha kanila. **2**

Unya gipadala ni David ang mga kasundalohan, usa ka babin ilalom sa pagmundo ni Joab, ug ang laing babin ilalom sa pagmundo ni Abisai nga anak ngi laalaki ni Serua, igsoon ni Joab, ug ang lain pang ikatulang babin sa pagmundo ni Itai ang Hitihanon. Miignon ang hari sa mga kasundalohan, "Mogawas usab ako kuyog kaninyo." **3** Apan miignon ang katawhan, "Dili ka angay moadto sa panggubatan, kay kung managan kami dili kami nila panumbalingon, o katunge man kanama ang mangamatay dili sila manumbaling. Apan mas bililhon ka pa kaysa napulo ka libo kanamo!" Busa mas maayo pa nga mangandaman ka sa pagtabang kanamo gikan sa siyudad." **4** Busa mitubag kanila ang hari, "Akong himoon kung unsa ang maayo alang kaninyo." Mitindog ang hari sa ganghaan sa siyudad samitung migawas ang mga sundalo sa ginatos ug sa liboan. **5** Gimandoan sa Hari si Joab, si Abisai, ug si Itai nga nag ingon, "Ayoha pagtagad ang batang laalaki nga si Absalom alang kanako." Nadungog sa tanang katawhan nga gimandoan sa hari ang mga kapitan mahitungod kang Absalom. **6** Busa miadto sa kabukiran babin ang mga kasundalohan batok sa Israel; ang gubat mikaylap paingon sa kalasungan sa Efraim. **7** Nabuntog ang kasundalohan sa Israel sa mga kasundalohan ni David; adunay dakong pagkamatay ditto nianang adlawa, 20, 000 ka mga kalakatin-an. **8** Mikaylap ang gubat sa tibook kabukiran, ug daghang mga kalakatin-an ang namatay sa kalasungan kaysa mga espada. **9** Nahitabo nga natagboan ni Absalom ang pipila sa mga kasundalohan ni David. Nagsakay siya sa iyang mula, ug ang mula miadto sa baga nga sanga sa dako ngi kahoyng togas, ug nasangit ang iyang ulo sa mga sanga sa kahoy. Nabiyaan siya nga nagbitay taliwala sa yuta ug sa hangin samitung ang mula nga iyanggisakan nagpadayon sa pagdagan. **10** Adunay nakakita niini ug giijngan si Joab, "Tan awa, nakita ko si Absalom nga nagbitay sa kahoy nga togas!" **11** Miignon si Joab sa tawo nga nagsulit kaniya mahitungod kang Absalom, "Tan awa! Nakita mo siyal! Nganong wala mo man siya giduslak paubos sa yuta? Hatagan ko unta ikaw ug napulo ka plata nga shekels ug bakos." **12** Mitubag ang tawo kay Joab, "Bisan makadawat pa ako ug liboan ka shekels nga plata, dili nako gamiton ang akong mga kamot batok sa anak sa hari, tungod kay nakadungog kaming tanan nga gimandoan kamo sa hari, Abisai ug Itai, nga nag-ingon, 'Kinahanglan walay bisan usa nga modapat sa batang-on laalaki nga si Absalom.' **13** Kung akong ibutang ang akong kinabuhi sa kakyaw pinaagi sa pagpamakat (ug walay lain matago sa hari), imo akong biyaan." **14** Unya miignon si Joab, "Dili ako maghulat kanimo. "Busa miuha si Joab ug tulo ka bangkaw ug giduslak sa kasingkasing ni Absalom, samitung buhi pa siya ug nagbitay sa togas nga kahoy. **15** Unya ang napulo ka batang-on laalaki nga nagdala sa mga hinagibin ni Joab ang malirong kay Absalom, nidasdas kaniya, ug gipatay siya. **16** Unya gipatinggong ni Joab ang trumpeta, ug namalik ang mga kasundalohan gikan sa pagukod sa mga Israel, kay gipabalik ni Joab ang mga kasundalohan. **17** Gikuha nila si Absalom ug gilabay ngadto sa dako nga bangang ditto sa lasang; gitulubon nila ang iyang lawas ug gitabonan sa daghan kaayo nga mga bato, samitung mikalagii ang tanang mga Israelita, ang matag-usa sa iyang kaugalingong panimalay. **18** Karon si Absalom, samitung buhi pa, nagtukod siya ug dako ngi haliging bato sa Walog sa Hari, kay nag-ingon siya, "Wala akoy anak nga laalaki nga makadala sa paghinundom sa akong ngalan." Gingenlan niya ang haligi sa iyang kaugalingong pangalan busa gitawag kini nga Monumento ni Absalom hangtod karong adlawa. **19** Unya miignon si Ahimaas ang anak ni Sadok, "Padagana ako karon ngadto sa hari nga dala ang maayong balita, kung giunsa siya pagluwas ni Yahweh gikan sa mga kamot sa iyang mga kaaway. **20** Mitubag si Joab kaniya, "Dili ikaw ang magdala sa mga balita karong adlawa; kinahanglan nimo kining buhaton sa sunod adlawa. Karong adlawa dili ka maghatag ug mga balita tungod kay ang anak sa hari namatay." **21** Unya miignon si Joab sa taga-Cusi, "Lakaw, sugilin ang hari sa imong nakita." Miyukbo ang taga-Cusi ngadto kang Joab, ug midagan. **22** Unya miignon pag-usab si Ahimaas ang anak ngi laalaki ni

Sadok ngadto kang Joab, "Bisan unsay mahitabo, palihog paadto usa ug gawas ako ug mosunod sa taga-Cusi." Mitubag si Joab, "Nganong gusto ka man moadto, akong anak ngi laalaki, nakita mo man nga wala kay madawat nga ganti alang sa mga balita?" **23** Bisan unsa man ang mahitabo, "Miignon si Ahimaas, Moadto ako." Busa mitubag si Joab kaniya, "Adto." Unya miadto si Ahimaas sa patag nga dalan, ug naunhan niya ang taga-Cusi. **24** Karong taknaa ngaglikod si David sa tungatunga sa sulod sa ganghaan ug gawas sa ganghaan. Misaka ang magbalantay sa atop sa ganghaan ngadto sa pader ug mihangad. Sa iyang paglantaw, nakita niya ang usa ka tawo nga nagpadulong, nag-inusarang nagdagan. **25** Misinggit ang magbalantay ug giijngan ang hari. Unya miignon ang hari, "Kung nag-inusara siya, adunay balita sa iyang baba." Ang nagdagan nagkaduol na ug hapit na maabot sa siyudad. **26** Unya nakita sa guwardiya ang magbalantay sa ganghaan; miignon siya, "Tan-awa, adunay laing tawo nga nag-inusara nga nagdagan. "Ang Hari miignon, "Nagdala usab siya ug balita." **27** Busa miignon ang guwardiya, "Sa akong panguhununa ang pagdagan sa tawo sa atubangan sama sa pagdagan ni Ahimaas ang anak ngi laalaki ni Sadok." Miignon ang hari, "Maayo siya nga tawo ug moanhi siya nga adunay maayong balita." **28** Unya miignon si Ahimaas sa hari, ang tanan maayo. "Miyukbo siya ug nadapat sa yuta ang iyang nawong atubangan sa hari ug miignon, "Dayon si Yahweh niimong Dios! nga mitugay sa tawo nga miabayang sa ilang kamot batok sa akong agalang kito." **29** Busa mitubag ang hari, "Maayo lang ba ang batang-on laalaki nga si Absalom?" Mitubag si Ahimaas, "Sa dihang gipadala ako ni Joab nga sulugoon sa hari, nganha kanimo nga hari, nakakita ako ug dako kaayo nga kasamok, apan wala ako nakahibalo kung unsa kadtto." **30** Unya miignon ang hari, "Padaplin ug tindog dinihi." Busa nagpadaplin si Ahimaaz, ug nagpabilin sa pagtindog. **31** Unya miabot dayon ang taga-Cusi ug miignon, "Adunay maayong balita alang sa akong agalang hari, kay si Yahweh nanimalos alang kanimo karong adlawa sa tanang nakigbatok kanimo." **32** Unya ang hari miignon sa taga-Cusi, "Maayo lang ba ang batan ong laalaki nga si Absalom?" Mitubag ang taga-Cusi, "Ang kaaway sa akong agalang ngi hari, ug ang tanang miabayang sa pakigbatok kanimo aron sa pagsakit kanimo. Kinahanglan mahisama niadtod batangon laalaki." **33** Unya wala mahimutang ang Hari ug nasamok pag-ayo, ug misaka siya sa iyang lawak ibabaw sa ganghaan ug mihilak. Sa iyang paglakaw nasubo siya, "Absalom akong anak, anak ko, Absalom! Ako nalang unta ang namatay kaysa ikaw, akong anak, anak ko!"

19 Gisulihan si Joab, "Tan-awa, naghilak ang hari ug nagbanganot alang karon Absalom." **2** Busa ang kadaugan nianang adlawa nahimong pagbanganot alang sa tanang kasundalohan, kay nadungog kini sa kasundalohan nga gisulit nianang adlawa. "Ang hari nagbanganot alang sa iyang anak ngi laalaki." **3** Ang mga sundalo miserekro sa pagsulod sa siyudad niadtong adlawa, sama sa katawhan nga naulaw sa pagsulod sa dihang mikalagii sila gikan sa gubat. **4** Gitabonan sa hari ang iyang panagway ug mihilak sa makusog nga tingog, "Akong anak Absalom, Absalom, akong anak, anak!" **5** Unya misulod si Joab sa balay sa hari ug miignon kaniya, "Gipakaulawan mo ang imong mga sundalo karong adlawa, nga maayo nagluwas sa imong kinabuhi karong adlawa, ug sa kinabuhi sa imong mga anak ngi laalaki ug sa imong mga anak ngi babaye, ug sa kinabuhi sa imong mga asawa, ug sa kinabuhi sa imong mga asawa ngi ulipon." **6** tungod kay gitihiguma mo kadtong mga nagdumot kanimo, ug gitidumton mo kadtong nahiguma kanimo. Kay gipakita mo karong adlawa nga ang mga komandante ug mga sundalo walay bili alang kanimo. Karong adlawa nagtuo ako ngi kung buhi pa si Absalom, ug namatay kaming tanan, tingali mao kana ang makapahimuton kanimo. **7** Busa karon barog ug gula ug pakigusli nga malumo ngadto sa imong mga sundalo, kay ipanumpa ko pinaagi kang Yahweh, kung dili ka moadto, walay bisan usa ka tawo ang magpabilin uban kanimo karong gabhiuna. Mas labing ngil-ad kana alang kanimo kaysa tanan nga daotang katalagman nga nahitabo kanimo gikan sa imong pagkabatan-on hangtod karon." **8** Busa miabayang ang hari ug miliingko sa ganghaan sa siyudad, ug gisulihan ang tanang katawhan, "Tan-awa, naglingkod ang hari sa ganghaan," ug ang tanang katawhan miatubang sa hari. Busa mipali ang katawhan sa Israel, ang matag usa ngadto sa iyang panimalay. **9** Ang tanang katawhan naglalis sa usag-usa sa tanang mga tribo sa Israel nga nag-ingon, "Giliwas kita sa hari gikan sa kamot sa atong mga kaaway, ug giliwas niya kita gikan sa kamot sa mga Filistihanon, apan karon mikalagii siya sa yuta tungod kang Absalom. **10** Si Absalom nga atong gidihogan nga magmundo

kanato, namatay na sa gubat. Busa nganong wala man kamoy gisulti mahitungod sa pagdalag balik sa hari?" 11 Nagpadala ug tawo si Haring David ngadto kung Zadok ug kung Abiatar ang mga pari nga nag-ingon, "Pakisgulti ngadto sa mga kadagkoan sa Juda nga magaingon, 'Nganong kamo man ang ulahi sa pagdalag balik sa hari ngadto sa iyang ginghamian, sanglit dagip man sa hari ang gipangusali sa tibuk Israel, nga dad-on siya pagbalik ngadto sa iyang palasyo?" 12 Mga igosoon ko kamo, akong mga kadugo. Nganong kamo man ang ulahi sa pagdalag balik sa hari?" 13 Unya sulthi si Amasa, "Dili ba kadugo ko man ikaw? Buhaton unta sa Dios nganhi kanako, ug labaw na usab, kung sugod karon dili ka mahimong kapitan sa akong kasundalohan puli kung Joab." 14 Busa nakabig niya ang mga kasingkasing sa katawhan sa Juda. Nagpadala sila ngadto sa hari nga nag-ingon, "Balik, ikaw ug ang tanan mong mga tawo." 15 Busa mibalik ang hari ug miabot sa Jordan. Karon ang mga kalalakin-an sa Juda miabot ngadto sa Gilgal aron makigtagbo sa hari ug aron dad-on ang hari patabok sa Jordan. 16 Si Shimei ang anak nga lalaki ni Gera nga taga-Benjamin, nga gikan sa Bahurim, nagdali sa paglugsong uban sa mga kalalakin-an sa Juda aron motagbo kung Haring David. 17 Adunay usa ka libo nga kalalakin-an uban kaniya nga gikan sa Benjamin, ug si Ziba ang sulugoon ni Saul, ug uban kaniya ang iyang napulo ug lima ka mga anak nga lalaki ug 20 ka mga sulugoon. Mitabok sila sa Jordan una sa hari. 18 Mitabok sila aron dad-on ang pamilya sa hari ug aron buhaton ang bisan unsa nga iyang gihunahanan nga maayo. Miyukbo sa atubangan sa hari si Shimei ang anak nga lalaki ni Gera sa wala pa siya misugod pagtabok sa Jordan. 19 Miington si Shimei ngadto sa hari, "Ayaw ako pakasad-a, akong agalon, o hinumodom kung unsa kasukihan ang gibuhat sa imong sulugoon sa adlaw nga mibiya sa Jerusalem ang akong agalon nga hari. Palihog, hinatao nga dili kini ibutang sa kasingkasing sa hari. 20 Kay nasayod ang imong sulugoon nga nakasala ako. Tan-awa, mao kana ang hinungdan nga mianhi ako karong adlawa ingon nga naahuna gikan sa tanang banay ni Jose nga molugsong aron motagbo sa akong agalon ang hari." 21 Apan si Abishai ang anak nga lalaki ni Zeruya mitubag ug miington, "Dili ba mahiagom si Shimei sa kamatayon tungod niini, tungod sa iyang pagtuglo sa dinirhogan ni Yahweh?" 22 Unya miington si David, "Unsa man ang akong buhaton kaniyo, kamog mga anak nga lalaki ni Zeruya, nga kinahanglan man nga makigbatok kanako karong adlawa? Aduna bay mahiagom sa kamatayon karong adlawa sa Israel?" Kay wala ako masayod nga karong adlawa ako pa ba ang hari sa Israel?" 23 Busa miington ang hari ngadto kung Shimei, "Dili ka mamatay." Busa ang hari misaad kaniya pinaagi sa parumpa. 24 Unya si Mefiboset ang anak nga lalaki ni Saul milugsong aron sa pakigtagbo sa hari. Nagtinili siya, o walay pamalbas, o nagkagidlay ang iyang bisti skud pa sa adlaw nga mibiya ang hari hangtod sa adlaw nga nahiuli siya nga malinawon. 25 Busa sa dihang nahiabot siya gikan sa Jerusalem aron motagbo sa hari, ang hari miington kaniya, "Nganong wala ka man miuban kanako, Mefiboset?" 26 Mitubag siya, "Akong agalon nga hari, gilimbongan ako sa akong sulugoon, kay miington ako, 'Andaman ko ang asno aron kasakyan ko unta kini ug mouban sa hari, tungod kay bakol man ang imong sulugoon." 27 Ang akong sulugoon nga si Ziba nagbutangbutang kanako, nga imong sulugoon, ngadto sa akong agalon nga hari. Apan ang akong agalon nga hari sama sa usa ka anghel sa Dios. Busa, buhat kung unsa ang maayo sa imong pananaw. 28 Kay ang tanan nga anaa sa balay sa akong amahan nangamatay sa atubangan sa akong agalon nga hari, apan gipaapil mo ang imong sulugoon taliwala niadtong mga nangaon diha sa kaugalingon nimong kan-anan. Busa unsa man ang akong katungod nga magpadayon sa pagtuaw ngadto sa hari?" 29 Unya miington ang hari kaniya, "Nganong magpahayag ka pa man? Nakahukom na ako nga bahinon nimo ug ni Ziba ang kaumahan." 30 Busa mitubag si Mefiboset ngadto sa hari, "Oo, tugot siya nga kuhaon ang tanan, sanglit ang akong agalon nga hari nahiabot nga luwas sa kaugalingon niyang panimalay." 31 Unya si Barzilai nga taga-Gilead milugsong gikan sa Rogelim aron motabok sa Jordan uban ang hari, ug giubanan niya ang hari latus sa Jordan. 32 Karon tigulang na kaayo si Barzilai, 80 na ang pangidaron. Gisangkap niya ang mga gikinahanglan sa hari samtang nagpuyo siya sa Mahanaim, sanglit adunahan man siya kaayo nga tawo. 33 Miington ang hari ngadto kung Barzilai, "Dali uban kanako, ug ipatagbo ko ang imong gikinahanglan aron magpabilin ka uban kanako sa Jerusalem." 34 Mitubag si Barzilai sa hari, "Pila na lang ba ka mga adlaw ang nahiabilin sa katuigan sa akong kinabuhi, nga kinahanglan motungas pa ako uban sa hari paingon sa Jerusalem? 35 80 na ang akong pangidaron. Mailhan ko pa

ba ang maayo ug ang daotan? Makatilaw pa ba ang imong sulugoon kung unsa ang lami sa akong pagkaon o unsa ang akong giinom? Makadungog pa ba ako sa tingog sa panag-awit sa mga lalaki ug panag-awit sa mga babaye? Nganong kinahanglan pa man sa imong sulugoon nga mahimong palas-onon ngadto sa akong agalon nga hari?" 36 Buot lamang sa imong sulugoon nga mouban sa hari patabok sa Jordan. Nganong kinahanglan pa man nga gantihan ako sa hari? 37 Palihog tugot ang imong sulugoon nga mopiuli sa panimalay, aron mamatay ako sa kaugalingon kong siyudad sa lubnganan sa akong amahan ug inahan. Apan tan-awa, ania ang imong sulugoon nga si Kimham. Tugot siya nga makatabok uban sa akong agalon nga hari, ug buhat kaniya kung unsa ang maayo alang kanimo." 38 Mitubag ang hari, "Mouban si Kimham kanako, ug buhaton ko alang kaniya kung unsa ang maayo kanimo, ug bisan unsa nga imong gitinguha gikan kanako, buhaton ko kana alang kanimo." 39 Unya ang tanang katawhan mitabok sa Jordan, ug mitabok ang hari, ug mihalok ang hari kung Barzilai ug gipanalanganin siya. Unya mopiuli si Barzilai ngadto sa kaugalingon niyang panimalay. 40 Busa ang hari mitabok latus sa Gilgal, ug mitabok uban kaniya si Kimham. Gidala sa tanang kasundalohan sa Juda ang hari, ug ang katunga usab sa kasundalohan sa Israel. 41 Sa wala madugay ang tanang kalalakin-an sa Israel nagsugod sa pagduol sa hari ug miington ngadto sa hari, "Ngano man nga ang among mga igoosong lalaki, ang kalalakin-an sa Juda, nagkuha man kanimo palayo ug gidala ang hari ug ang iyang pamilya tabok sa Jordan, ug uban kaniya ang tanang mga tawo ni David?" 42 Busa ang kalalakin-an sa Juda mitubag sa katawhan sa Israel, "Tungod kini kay ang hari suod kanamo. Unya nganong nasuko man kamo mahitungod niini? Mikaon ba kami ug bisan unsa nga kinahanglan bayaran sa hari? Gihatagan ba niya kami ug bisan unsang mga gasa?" 43 Ang kalalakin-an sa Israel mitubag sa kalalakin-an sa Juda, "May napulo kami nga tribo nga kababay sa hari, busa may labaw kami nga katungod kung David kaysa kaniyo. Unya nganong inyo man kaming gitamay? Dili ba nadungog ninyo nga kami ang unang naglaraw sa pagdalag balik sa among hari?" Apan ang mga pulong sa mga kalalakin-an sa Juda misamot ug kaisog labaw pa sa mga pulong sa mga kalalakin-an sa Israel.

20 Nahitabo usab nga adunay tighimo ug kasamok nianang dapita nga ang ngalan mao si Sheba anak nga lalaki ni Bicri, usa ka Benjaminhanon. Gipatingoy niya ang trumpet ug miington, "Wala kami babin gikan kay David, o bisan parulondon sa anak ni Jesse. Kinahanglan nga ang matag tibon mopiuli sa ilang balay, sa Israel." 2 Busa gibiyana si David sa tanang katawhan sa Israel ug misunod sila kay Sheba anak ni Bicri. Apan ang mga katawhan sa Judah misunod sa ilang hari, gikan sa Jordan padulong sa Jerusalem. 3 Sa dihang miabot si David sa iyang palasyo sa Jerusalem, gikuha niya ang iyang napulo ka mga ulipong asawa nga iyang gibiyana aron sa pag-atiman sa palasyo, ug gidala sa iyang balay ilalom sa pagbantay sa mga guardiya. Gihatay niya ang tanan nilang mga gikinahanglan, apan wala na siya makigdulog pa kanila. Busa wala sila gipagawas sa balay hangtod sa adlaw sa ilang kamatayon, nagsupo sila sama sa mga biyuda. 4 Unya miington ang hari kay Amasa, "Tawaga ang tanang mga kalalakin-an sa Juda sulod sa tulo ka adlaw; kinahanglan usab nga ania ka dinih." 5 Busa miabot si Amasa aron sa pagtawag sa mga kalalakin-an sa Juda, apan nagpabilin siya sa taas nga panahon gikan sa gitakna nga gisugo sa hari kaniya. 6 Busa miington si David kung Abishai, "Karon mas mobuhat pa ug dugang kasamok si Sheba nga anak nga lalaki ni Bicri labaw pa sa gihimo ni Absalom. Dad-a ang mga sulugoon sa imong agalon, ang akong mga sundalo, ug gulkda sila, o basin mangita siya ug mga kinutaang siyudad ug makaikyas sila gikan sa atong mga pananaw." 7 Unya mikuyog ang mga kasundalohan ni Joab uban kaniya, uban ang mga Keretnon ug ang Peletron ug ang tanang mga kusgan nga manggugubat. Mibiya sila sa Jerusalem aron sa paggukod kung Sheba nga anak nga lalaki ni Bicri. 8 Sa dihang anaa sila sa Gibeon dido sa dakong bato. Miabot si Amasa aron pagtagbo kanila. Gisul-ob ni Joab ang iyang panalipod sa gubat, uban sa bakos nga libot sa iyang hawak ug ang sakuban sa espada. Samtang nagpaigon siya, nahagbong ang espada. 9 Busa miington si Joab ngadto kung Amasa, "Kumusta ka man akong ig-agaw?" Ug gigunitan ni Joab ang bangsa ni Amasa pinaagi sa iyang tuong kamot aron mihalok ngadto kaniya. 10 Wala mabantayan ni Amasa ang kutsilyo nga anaa sa walang kamot ni Joab. Gidunggab ni Joab si Amasa sa iyang tiyan ug nangahabwa ang iyang tinae sa yuta. Wala na siya gidunggab pag-usab ni Joab, ug namatay si Amasa. Busa gigukod ni

Joab ug ni Abisai nga iyang igsoon si Sheba nga anak ni Bicri. **11** Unya mitindog ang usa sa mga tawo ni Joab ngadto sa kay Amasa, miingon ang tawo, "Kinsa kadtong modapig kang Joab, ug kinsa kadtong kay David, pasunda siya kay Joab." **12** Nagbuy-od si Amasa nga naglunong sa iyang kaugalingong dugo sa tunga sa dalan. Sa dihang nakita sa maong tawo ang tanang katawan naggabilin sa pagtindog aron pagtan-aw kaniya, iyang gidal sa Amasa sa gikan sa dalan ngadto sa kaumahan. Gilabayan niya siya ug bisti tungod kay ang tanang makakita kaniya magpabilin sa pagtindog. **13** Human makuha si Amasa gikan sa dalan, misunod ang tanang mga tawo kang Joab aron sa paggukod kang Sheba anak nga lalaki ni Bicri. **14** Milabay si Sheba sa tanang tribu sa Israel ngadto sa taga Abel sa Bet Maaca, ug sa tanang kayutaan sa mga Berithianon, nagkahuisa sa pagtigom ug gijukod usab si Sheba. **15** Nasakpan nila siya ug gilibutan ditto sa Abel sa Bet Maaca. Nagbuhat sila ug lapok nga agianan batok sa siyudad ug batok sa pader sa siyudad. Gibungkag sa mga kasundalohan nga mikuyog kang Joab ang pader aron mahugno kini. **16** Unya misiniggit ang usa ka maalamong babaye gikan sa siyudad, "Paminaw, palihog paminaw, Joab! Duol kanako aron ako maka-istorya kanimo." **17** Unya miduol si Joab kaniya, ug miington ang babaye kaniya, "Ikaw ba si Joab?" Mitubag siya, "Ako." Unya miington ang babaye kaniya, "Paminaw ang pulong sa imong sulugoon." Mitubag si Joab, "Maminaw ako." **18** Unya miington siya, "Misulit sila kaniadto nga, 'Kinahanglan mangayo kita ug tambag gikan kay Abel,' ug kana nga tambag maoy motapos sa maong butang. **19** Kami ang siyudad nga usa sa pinakamalinawon ug matinud-anon sa Israel. Imong gisulayon sa pagguba ang siyudad nga mao ang inahan sa Israel. Nganong gusto mo man lamoyon ang panulondon ni Yahweh?" **20** Mitubag si Joab ug miington. "Dili gayod, Dili gayod, nga akong lamoyon ug gubaon." **21** Dili kana tinuod. Apan adunay tawo nga gikan sa kabukiran sa Ephraim, nga gingilan ug Sheba anak nga lalaki ni Bicri, gipataas ang iyang kamot batok sa hari, batok kang David. Ihatag siya kanamo nga nag-inusara, ug mohawa kami sa siyudad. Miington ang babaye kia Joab, "Ilabay name ang iyang ulo ibabaw kanimo sa pader." **22** Unya miadto ang babaye sa tibuk katawhan garnit ang iyang kaalam. Giputol nila ang ulo ni Sheba anak nga lalaki ni Bicri, ug gilabat ngadto kay Joab. Unya iyang gihiyupong ang trumpeta ug ang mga kasundalohan ni Joab mihawa sa siyudad, ug ang tanang mga tawo mipauli sa kaugalingon nilang panimalay. Unya mipauli si Joab sa Jerusalem ditto sa hari. **23** Nagmandio si Joab sa tanang kasundalohan sa Israel, ug Benaya anak nga lalaki ni Jehoyada mao ang nagdumala sa Kereton ug nagdumala sa mga Peletnon. **24** Si Adoram ang nagdumala sa mga kalalakin-ang gipugos sa pagpatrabaho ug si Jehosafat anak nga lalaki ni Ahilud mao ang tiglista. **25** Si Sheva mao ang eskriba ug si Sadok ug Abiatar mao ang mga pari. **26** Si Ira nga taga-Jair mao pangulong pari ni David.

21 Adunay kagutom sa panahon ni David sulod sa tulo ka tuig, ug si David nangita sa panagway ni Yahweh. Busa miington si Yahweh, "Midangat kining kagutom kanimo tungod kang Saul ug sa iyang mamumuno nga pamilya, tungod kay iyang gipangpatay ang taga-Gibeon." **2** Karon ang mga taga-Gibeon dili gikan sa katawhan sa Israel; gikan sila sa nahibilin nga Amorihanon. Ang katawhan sa Israel nanumpa nga dili nila sila patyon, apan misulay si Saul sa pagpatay kanila sa tanang paagi alang sa katawhan sa Israel ug Juda. **3** Busa gipatawag ni Haring David ang mga taga-Gibeon ug miington kanila, "Unsa man ang angay kong buhatan alang kaninyo? Unsa ko man pagpapas sa sala, aron imong panalangin ang katawhan ni Yahweh, nga maoy manunodon sa iyang pagkamaayo ug sa iyang mga saad?" **4** Ang mga taga-Gibeon mitubag kaniya, "Dili kini mahitungod sa plata ug bulawan tali kanamo ug sa pamilya ni Saul. Sa samang paagi dili kini alang kanamo aron ibutang sa kamatayon ang si bisan kinsa nga tawo sa Israel." Mitubag si David, "Unsa man ang iyang ginasulit nga kinahanglan kong buhaton alang kaninyo?" **5** Mitubag sila sa hari, "Ang maong tawo misulay sa pagpatay kanamong tanan, nga naglaraw batok kanamo, aron nga mapukan kami karon ug walay luna sa mga utlanan sa Israel— **6** tugot ang pito ka mga tawo gikan sa iyang kaliwat nga itugyan nganhi kanamo, ug bitayon nimo sila sa atubangan ni Yahweh sa Gibeon ni Saul, ang tawo nga gipili ni Yahweh." Busa miington ang hari, "Ihatag ko sila nganha kaninyo." **7** Apan gibangkaw sa hari si Mefiboset ang anak nga lalaki ni Jonatan ang anak nga lalaki ni Saul, tungod sa saad ni Yahweh tali kanila, tali kang David ug kung Jonatan ang anak nga lalaki ni Saul. **8** Apan gikuha sa hari ang duha ka anak

nga lalaki ni Rispa ang anak nga babaye ni Aia, nga mga anak niyang lalaki kang Saul— ang duha ka anak nga lalaki gingilan ug Armoni ug Mefiboset; ug gikuha usab ni David ang lima ka anak nga lalaki ni Mical ang anak nga babaye ni Saul, nga iyang gimabdos kang Adriel ang anak nga lalaki ni Barzilai ang Meholahihanon. **9** Gitugyan niya sila sa mga taga-Gibeon. Gibitay nila sila sabungtod sa atubangan ni Yahweh, ug silang pito nangamatay. Gipatay sila sa panahon sa ting-ani, sa unang adlaw sa pagsugod sa ting-ani sa sebada. **10** Unya si Rispa, ang anak nga babaye ni Aia, mikhu ug bisti nga sako ug gibuklad kini alang sa iyang kaugalingon ditto sa bukid tupad sa patay nga mga lawas, sukad sa pagsugod sa ting-ani hangtod nga mibundak kanila ang ulan gikan sa kawanangan. Wala niya tugot ang mga kalanggaman nga mosamok sa mga lawas sa adlaw o sa mga ihalas nga mananap sa gabii. **11** Gisulit kini kag David kung unsa ang gibuhat ni Rispa, ang anak nga babaye ni Aia, ang ulipon nga asawa ni Saul. **12** Busa miadto si David ug gikuha niya ang mga bukog ni Saul ug ang mga bukog ni Jonatan ang iyang anak nga lalaki gikan sa mga tawo sa Jabel Gilead, nga gikawat nila gikan sa plasa ni Bet San, kung diin sila gibitay sa mga Filistihanon, pagkahuman ug patay sa mga Filistihanon kag Saul ditto sa Gilboa. **13** Gikuha ni David gikan ditto ang mga bukog ni Saul ug ang mga bukog ni Jonatan ang iyang anak nga lalaki, ug gitigom nila ang mga bukog sa pito ka mga tawo nga gibitay usab. **14** Gilubong nila ang mga bukog ni Saul ug Jonatan nga iyang anak nga lalaki sa nasod ni Benjamin sa Sela, sa lubnganan ni Kis nga iyang amahan. Gibuhat nila ang tanang gisugso sa hari. Human tubaga sa Dios ang ilang mga pagampo alang sa yuta. **15** Unya miadto pag-usab ang mga Filistihanon aron sa pakiggubat sa Israel. Busa milugsong si David uban ang iyang mga kasundalohan ug pakiggubat batok sa mga Filistihanon. Giabot si David ug kakapoy sa pagpakiggubat. **16** Si Isibenob, ang kaliwat sa mga higante, nga adunay bronsi nga bangkaw nga adunay 300 ka sekel ang gibug-aton ug nagtakin siya ug bag-ong espada, aron ipatay kang David. **17** Apan si Abisai ang anak nga lalaki ni Zeruya miluwas kang David, gisulog ang Filistihanon, ug gitipatay siya. Unya nanumpa ang mga tawo ni David nga nag-ingon, "Dili mo na kinahanglan nga moadto pa sa gubat uban kanamo, aron naga dili mo mapalong ang suga sa Israel." **18** Miabot ang higayon pagkahuman niini nga may gubat na usab sa mga Filistihanon ditto sa Gob, sa dihang si Sibicai nga taga-Husa mipatay kang Sap, nga usa sa mga kaliwat ni Repaim. **19** Miabot na usab ang higayon nga adunay gubat sa mga Filistihanon ditto sa Gob, nga si Elhanan ang anak nga lalaki ni Jari nga taga-Bethlehem nga mipatay kang Goliat ang Hitihanon, ang kuptunan sa iyang bangkaw sama sa likisan sa maghahabol. **20** Miabot na usab ang higayon nga adunay laing gubat ditto sa Gat nga adunay tawo nga taas kaayo ang barog nga adunay unom ka mga tudio sa matag kamot ug adunay unom ka mga tudio sa matag til, 24 tanan ang gidaghanon. Gikan usab siya sa kaliwat ni Repaim. **21** Sa dihang iyang giyubit ang Israel, si Jonatan ang anak nga lalaki ni Shama, mipatay kaniya. **22** Mao kini sila ang mga kaliwat ni Repaim sa Gat, ug gipamatay sila pinaagi sa kamot ni David ug sa kamot sa iyang mga sundalo.

22 Giawit ni David ngadto kang Yahweh ang mga pulong niini nga awit sa adlaw nga giluwas siya ni Yahweh gikan sa kamot sa tanan niyang mga kaaway, ug gikan sa kamot ni Saul. **2** Nag-ampo siya, "Si Yahweh ang akong bato, ang akong salipdanan, nga maoy nagluwas kanako. **3** Ang Dios mao ang akong bato. Modangop ako kaniya. Siya ang akong taming, ang budyong sa akong kaluwasan, ang akong lig-on nga tagoaon, ug ang akong dalangpanan, siya mao ang nagluwas kanako gikan sa kaalaotan. **4** Magtawag ako kag Yahweh, nga mao ang angayan nga pagadayegon, ug maluwas ako gikan sa akong mga kaaway. **5** Kay gipalibutan ako sa mga balod sa kamatayon, milumos kanako ang sulog nga katubigan sa katugb-anan. **6** Gipagos ako sa pisi sa Seol; natil-ag ako sa bitik sa kamatayon. (Sheol h7585) **7** Sa akong kagul-anan nagtawag ako kag Yahweh; nagtawag ako sa akong Dios; gidungog niya ang akong tingog gikan sa iyang templo, ug ang akong pagpakitabang nahiabot ngadto sa iyang igdulungog. **8** Unya ang kalibutan nauyog ug mikurog. Ang mga sukaranan sa kaligtan mikurog ug nauyog, tungod kay nasuko man ang Dios. **9** Migula ang aso gikan sa iyang ilong, ug ang kusog nga kalayo migula gikan sa iyang baba. Ang baga misuga tundog niini. **10** Giabliban niya ang kalangitan ug mikanao siya, ug ang baga nga kantitgit anaa ilalom sa iyang mga til. **11** Misakay siya sa usa ka kerubin ug milupad. Makita siya sa mga pako sa kahanginan. **12** Gihimo niya nga tolda ang kantitgit sa iyang palibot, gipadag-om ang kapanganoran sa

kawanangan. **13** Tungod sa kilat nahulog ang nagbagang kalayo sa iyang atubangan. **14** Nagpadalugdog si Yahweh gikan sa kalangitan. Misingit ang Labing Halangdon. **15** Gipangpana niya ug gipatibulaang iyang mga kaaway—sa makusog nga kilat ug gipangpuwan sila. **16** Unya mitungha ang tuboran sa katubigan; nadayag ang mga sukaranan sa kalibutan sa pagtawag ni Yahweh sa gubat, sa paggula sa gininhawa sa iyang ilong. **17** Mikunsad siya gikan sa hataas; gikuptan niyaako! Gibira niyaako gikan sa mibul—ng tubig. **18** Giluwas niyaako gikan sa kusgan kong mga kaaway, gikan niadtong nagdumot kanako, kay kusgan kaayo sila alang kanako. **19** Miabot sila aron makigbatok kanako sa adlaw sa akong kagulan-an, apan si Yahweh ang akong magtatabang. **20** Gidala usad niyaako sa halapad nga dapit. Giluwas niyaako tungod kay nahimuot man siya kanako. **21** Gigantikan ako ni Yahweh sumala sa akong pagkamatarong; gibalik ako niya sibo sa kahinlin sa akong mga kamot. **22** Kay gitipigan ko ang mga dalan ni Yahweh ug wala nagbuhat ug daotan pinaagi sa pagbiya sa akong Dios. **23** Kay sa tanan niyang matuod nga kasugoan nga ania kanako; sama sa iyang mga balaod, wala ako mitalikod gikan niini. **24** Wala usab akoy sala sa iyang atubangan, ug giliikay ko ang akong kaugalingon gikan sa sala. **25** Busa gibangon ako ni Yahweh sumala sa akong pagkamatarong, ngadto sa kalidad sa akong pagkahinlo diha sa iyang panan-aw. **26** Alang niadtong matinumanon, gipakita mo ang imong kaugalingon nga matinumanon; ngadto sa mga walay ikasaway, gipakita mo ang imong kaugalingon nga walay ikasaway. **27** Sa mga puti gipakita mo ang imong kaugalingon nga puti, apan matuison ka ngadto sa mga masinupakon. **28** Giluwas mo ang gisakit nga katawhan, apan ang imong mga mata batok sa mapagarbohon, ug gipaubos nimo sila. **29** Kay ikaw ang akong suga, Yahweh. Si Yahweh maoy nagpahayag sa akong kangiitngi. **30** Kay pinaagi kanimo makalukso ako sa ali; pinaagi sa akong Dios makaambak ako ibabaw sa paril. **31** Alang sa Dios, ang iyang dalan hingpit. Putli ang pulong ni Yahweh. Siya mao ang taming ngadto sa tanan nga modangop kaniya. **32** Kay kinsa ba ang Dios gawas kang Yahweh lamang, ug kinsa ba ang bato kondili ang atong Dios? **33** Ang Dios ang akong dalangpanan, ug gigiyahan niya ang tawong walay ikasaway diha sa iyang agianan. **34** Gihimo niyang idlas ang akong mga til sama sa binaw ug gipahimutang ako sa hataas nga kabungtoran. **35** Gibansay niya ang akong mga kamot sa pagpakkigubat, ug ang akong mga bukton sa pagbawog sa tumbaga nga pana. **36** Gihatag mo kanako ang taming sa imong kalawasan, ug ang imong pabor naghimo kanako nga bantogan. **37** Naghimo ka ug halapad nga dapit aron katumban sa akong mga til, aron dili madalin-as ang akong mga til. **38** Gigukod ko ang akong mga kaaway ug gigun-ob sila. Wala ako miatras hangtod nga mangalaglag sila. **39** Gitukob ko ug gidugmok sila; nga dili na sila makabarog pa. Nangapukan sila sa akong tilan. **40** Glig-on mo ako sama sa bakos sa pagpakkigubat; gibutang mo ubos sa akong pagmando kadtong mibatok kanako. **41** Gihatag mo kanako ang tangkugo sa akong mga kaaway; gipukon ko kadtong nagdumot kanako. **42** Nanaghilak sila aron tabangan, apan walay bisan usa nga miluwasa kanila; nagtawil sila ngadto kang Yahweh, apan wala niya sila tubaga. **43** Gidugmok ko sila sa pino sama sa abog sa yuta, gipino ko sila sama sa yuta sa kadalanan. **44** Giluwas usab nimoako gikan sa panag-away sa kaugalingon kong katawhan. Nagpabilin ang iginong pangulo sa mga nasod. Ang katawhan nga wala ko mailih niag-alagad kanako. **45** Napugos ang mga langyaw sa pagyukbo nganhi kanako. Sa dihang madungog nila ako, motuman sila kanako. **46** Ang mga langyaw miabot nga nagpangurong gikan sa ilang lig-on nga mga salipdanon. **47** Mabuhî si Yahweh! Hinoda nga pagadayegon ang bato. Mapasidungan unta ang Dios, apan bato sa akong kalawasan. **48** Mao kini ang Dios nga mobalos ug silot alang kanako, ang Dios nga maoy maghatod sa katawhan ubos sa akong pagmando. **49** Gipalingkawas niyaako gikan sa akong mga kaaway. Tinuod gayod, gituboy moako sa kahitas-an niadtong nakigbatok kanako. Giluwas moako gikan sa mga tawong daotan. **50** Busa maghatag ako ug pagpasalaman nganha kanimo, Yahweh, taliwala sa mga nasod; mag-awit ako ug mga pagdayeg nganha sa imong ngalan. **51** Mohatag ang Dios ug dakong kadaogan ngadto sa hari, ug gipakita niya ang iyang matinud-anong kasabotan ngadto sa tawo nga iyang diinhigan, ngadto kyang David ug ngadto sa iyang mga kaliwat hangtod sa kahangtoran."

23 Karon mao kini ang kataposang mga pulong ni David— si David ang anak nga lalaki ni Jese, apan tawo nga labaw nga gipasidungan, apan tawo nga gidihogon sa Dios ni Jacob, apan matam-is nga Salmista sa Israel. **2** "Ang Espiritu ni Yahweh nakigsulti kanako, ug ang iyang mga

pulong ania sa akong dila. **3** Ang Dios sa Israel nakigsulti kanako, ang Bato sa Israel miiong kanako, 'Ang tawo nga matarong nga magdumala sa mga tawo, nga magdumala nga adunay kahadlok sa Dios. **4** Sama siya sa kahayag sa kabuntagon sa dihang mosubang ang adlaw, ang kabuntagon nga walay mga panganod, sa dihang moturok ang bag-ong sagbot gikan sa yuta pinaagi sa kasangan sa adlaw human sa ulan. **5** Sa pagkatiniud, dili ba sama niini ang akong pamilya atubangon sa Dios? Wala ba siya nagbuhat ug malungtaron nga kasugoan kanako, nagmando ug nakasiguro sa matag paagi? Wala ba niya gitudugangan ang akong kaluwasan ug gituman ang akong mga pangandoy? **6** Apan ang walay pulos mahisama sa mga tunok nyi isalibay lamang, tungod kay dili sila makuptan pinaagi sa usa ka kamot. **7** Ang tawo nga maggunit kanila kinahanglan nga mogamit ug puthaw o pulan sa bangkaw. Kinahanglan sunogon sila kung diin sila mapukan." **8** Mao kini ang ngalan sa mga banggitan nga mga sundalo ni David: si Jesbaal ang Hakmonihanon mao ang pangulo sa banggitan nga mga sundalo. Nakapatay siya ug 800 ka mga tawo sa usa lamang ka higayon. **9** Sunod kaniya mao si Elesar ang anak nga lalaki ni Dodo, ang anak nga lalaki sa Ahoihahanon, ang usa sa tulo ka banggittang sundalo ni David. Atua siya didto sa dihang ilang gisulkan ang mga Filistihanon nga nagkahiuisa sa pagpakkigubat, ug sa dihang miatras ang mga tawo sa Israel. **10** Mibarog si Elesar ug nakigubat sa mga Filistihanon hangtod nga gikupuyan na ang iyang kamot ug ang iyang kamot hugot nga miugunit sa pul-an sa iyang espada. Nagdala si Yahweh ug dakong kadaogan nianang adlaw. Ang kasundalohan namalik sunod kang Elesar, aron hukasan ang mga lawas sa mga gamit. **11** Sunod kaniya mao si Sama ang anak nga lalaki ni Age, ang taga-Hara. Ang mga Filistihanon nagtigom didto sa kaumahan sa mga balatong, ug ang kasundalohan mikalaig gikan kanila. **12** Apan mitindig si Sama sa tunga sa uma ug gipanalipdon kini. Gipatay niya ang mga Filistihanon, ug nagdala si Yahweh ug dakong kadaugan. **13** Tulo sa 30 ka mga sundalo milugsong ngadto kang David sa panahan sa ting-ani, didto sa langub sa Adulam. Ang kasundalohan sa Filistihanon nagkampo sa walog sa Repaim. **14** Niadtong panahona si David anaa sa iyang taguanon, usa ka langub, samtang ang mga Filistihanon nagkuta didto sa Betlehem. **15** Nangandoy si David ug tubig ug miiong, "Kung aduna lamang untay mohatag ug tubig kanako aron makaninom gikan sa atabay sa Betlehem, ang atabay nga anaa tupad sa ganghaa!" **16** Busa kining tulo ka banggittang mga sundalo midasdas latas sa kasundalohan sa mga Filistihanon ug mikalos sa tubig gikan sa atabay sa Betlehem, ang atabay nga duol sa ganghaa. Mikhu sila ug tubig ug gidala kini ngadto kang David, apan midumili siya sa pag-inom niini. Hinuron, gibubo niya kini ngadto kang Yahweh. **17** Unya miiong siya, "Yahweh, ipalayo unta kini gikan kanako, nga kinahanglan nga ako kining buhaton. Kinahanglan ba nga moiomako ako sa dugo sa katawhan nga nagbuhis sa ilang mga kinabuh?" Busa midumili siya sa pag-inom niini. Kining mga butanga gihimo sa tulo ka mga banggitan. **18** Si Abisai, ang igsoon ni Joab ug anak nga lalaki ni Zeruya, nga mao ang kapitan karilang tulo. Nakigubat siya gamit ang iyang bangkaw batok sa 300 ka mga kalalakin-an ug gipamatay sila. **19** Kanunay siyang gihisutban uban sa tulo ka sundalo. Dili ba siya ang mas bantogan kaysa sa tulo? Gihimo nila siyang kapitan. Apan ang iyang kabantogan dili sama sa tulo ka mga bantogang mga sundalo. **20** Si Benaias nga gikan sa Kabsel mao ang anak nga lalaki ni Joyada; kusган siya nga tawo nga nagbuhat ug dagkong mga buhat. Gipatay niya ang duha ka mga anak nga lalaki ni Ariel sa Moab. Milugsong usab siya didto sa gahong sa Moab ug gipatay ang liyon samtang naganiye. **21** Unya gipatay usab niya ang dako kaayo nga tawo sa Ehipto. Ang Ehiptohanon nga adunay bangkaw sa iyang kamot, apan si Benaias ngak-away batok kaniya uban sa usa lamang ka sungkod. Gilog niya ang bangkaw gikan sa kamot sa Ehiptohanon ug unya gipatay siya pinaagi sa kaugalingon niyang bangkaw. **22** Si Benaias ang anak nga lalaki ni Joyada naghimo niining mga butanga, ug gingilan siya kauban sa tulo ka banggitan nga mga tawo. **23** Tinahod siya labaw pa sa kinatibuk-ang 30 ka mga sundalo, apan dili siya tinahod sama sa tulo ka mga banggitan nga mga sundalo. Bisan pa man niana gibutang siya ni David iginong pangulo sa iyang tigbantay. **24** Ang 30 ka mga kalalakin-an mao ang mosunod: si Asahel nga igsoon lalaki ni Joab, si Elhanan ang anak nga lalaki ni Dodo nga gikan sa Betlehem, **25** Si Sama nga taga-Harod, si Elka ang taga-Harod, **26** Si Heles ang taga-Palti, si Ira ang anak nga lalaki ni Ikes ang taga-Tekot, **27** si Abi Eser ang taga-Anatot, si Mebunai ang taga-Huhat, **28** si Salmon ang taga-Ahot, si Maharai ang taga-Netop; **29** si Heleb ang anak nga lalaki

ni Baana, nga taga-Netop, si Itai ang anak nga lalaki ni Ribai nga gikan sa Gibeah nga taga-Benjamín, **30** si Benaia ang taga- Piraton, si Hidai sa mga walog sa Gaas. **31** si Abialbon ang taga-Arbat, si Asmabet nga taga-Barhumit, **32** si Eliaba ang taga-Salbon, ang anak nga lalaki ni Jasen, si Jonatan ang anak nga lalaki ni Sama ang taga-Hararit; **33** si Ahiam ang anak nga lalaki ni Sarar ang taga-Hararit, **34** si Elipelet ang anak nga lalaki ni Ahabai ang Macatitie, si Elam ang anak nga lalaki ni Ahitopel ang taga-Gilon, **35** si Hesro ang taga-Carmalite, si Paarai ang taga-Arbit, **36** si Igal ang anak nga lalaki ni Natán nga gikan sa Zoba, si Bani nga gikan sa tribu ni Gad, **37** si Selek ang taga-Amon, si Naharai ang taga-Berot, nga tigdala ug hinagibán ni Joab ang anak nga lalaki ni Seruías, **38** si Ira ang taga-Itrit, si Gareb ang taga-Itrite, **39** si Uraya ang taga-Hiti—37 silang tanan.

24 Misilaub pag-usab ang kasuko ni Yahweh batok sa Israel, ug gitandog niya si David nga mobatañ kanila nga nag-ingon, “Lakaw, ipha ang Israel ug ang Juda.” **2** Ang hari miington kang Joab ang labaw sa kasundalohan, nga uban kaniya, “Lakaw ngadto sa tanang mga tribu sa Israel, gikan sa Dan ngadto sa Berseba, ug ipha ang tanang katawhan, aron masayran ko ang gidaghanon sa kalalakin-an nga angay sa pagpakiggubat.” **3** Miington si Joab sa hari, “Hinaot padaghanon ni Yahweh nga imong Dios ang katawhan ngadto sa gatuson ka pilo, ug hinaot nga ang mga mata sa akong agalon ang hari makakita niini nga mahimutang. Apan ngano nga ang akong agalon nga hari buot niini?” **4** Bisan pa man, ang pulong sa hari hugot na batok kang Joab ug batok sa mga komandante sa kasundalohan. Busa si Joab ug ang mga komandante sa kasundalohan mibya sa presenza sa hari aron iphon ang katawhan sa Israel. **5** Mitabok sila sa Jordan ug nagkampo duol sa Aroer, sa habagatan sa walog sa siyudad. Unya mipanaw sila lataas sa Gad paingon ngadto sa Jaser. **6** Nahiañab sila sa Gilead ug ngadto sa Tatin Hodsi, unya ngadto sa Dan Jaan ug palibot paingon sa Sidon. **7** Nahiañab sila sa taguanan sa Tiro ug ang tanan nga siyudad sa Hibihanon ug sa taga-Canaan. Unya miadto sila sa Negeb sa Juda didto sa Berseba. **8** Sa dihang natapos na nila sa pag-adto ang tibuk kayutañ, mibalik sila sa Jerusalem human sa siyam ka bulan ug 20 ka mga adlaw. **9** Unya gitaho ni Joab ngadto sa hari ang gidaghanon sa kalalakin-an nga makiggubat. Adunay mga 800, 000 ka maisogon nga kalalakin-an sa Israel ang nag-ibot sa espada, ug ang kalalakin-an sa Juda mga 500, 000 ka mga kalalakin-an. **10** Unya nasubo ang kasingkasing ni David human niya maihahap ang kalalakin-an. Busa miington siya kung Yahweh, “Nakasala ako ug dako pinaagi sa pagbuhat niini. Karon, Yahweh, kuhaa ang sala sa imong alagad, kay nagbuhat ako ug hilabihang pagpakabuang.” **11** Sa dihang mibangon si David sa kabutongan, miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kango propeta Gad, ang mananaga ni David, nga nag-ingon, **12** “Lakaw ug sultih si David: Mao kini ang gisulit ni Yahweh: “Hatagan ko ikaw ug tulo ka pilianan. Paggili ug usa kanila.”” **13** Busa miadto si Gad kung David ug miington kaniya, “Aduna bay tulo ka tuig nga kagutom ang moabot kanimo sa imong yuta? O moikyas ka sulod sa tulo ka bulan gikan sa imong mga kaaway samtang mogukod sila kanimo? O adunay tulo ka adlaw nga katalagman sa imong yuta? Karon paghukom kung unsa ang tubag nga akong ibalik ngadto kaniya nga maoy nagpadala kanako.” **14** Unya miington si David ngadto kango Gad, “Ania ako sa lawom nga kasamok. Mas maayo pa nga mangapukan kami sa kamot ni Yahweh kaysa sa mga kamot sa tawo, kay dako kaayo ang iyang maluluy-on nga mga buhat.” **15** Busa naggadala si Yahweh ug katalagman sa Israel gikan sa buntag handto sa gitagal nga takna, ug 70, 000 sa katawhan ang nangamatay gikan sa Dan ngadto sa Berseba. **16** Sa dihang gituyod sa anghel ang iyang kamot ngadto sa Jerusalem aron sa paglaglag niini, nausab ang hunahuna ni Yahweh tungod sa kadaot nga mahimo niini, ug miington siya ngadto sa anghel nga milaglag sa mga tawo, “Sakto na! Karon bakwia ang imong kamot.” Niadtong higayona ang anghel ni Yahweh nagbarog sa giokanan ug trigo ni Arauna nga Jebusihanon. **17** Unya nakigsulti si David kung Yahweh sa dihang nakita niya ang anghel nga misulong sa katawhan, ug miington, “Nakasala ako, ug sukwahi ang akong gibuhat. Apan kining mga karnero, unsa man ang ilang nabuhat? Palihog siloti ako sa imong kamot ug ang pamilya sa akong amahan!” **18** Unya miabot si Gad nianang adlawa ug miington ngadto kaniya, “Tungas ug pagbuhat ug halaran alang kung Yahweh didto sa giokanan ug trigo ni Arauna ang Jebusihanon.” **19** Busa mitungas si David sumala sa gisugo ni Gad nga iyang pagabuhaton, sama sa gisugo ni Yahweh. **20** Midungaw si Arauna ug nakita niya nga nagpadulong ang hari ug ang iyang mga sulugoon. Busa misugat si Arauna ug mihana sa yuta ngadto sa hari. **21**

Unya miington si Arauna, “Nganong mianhi man kanako ang agalon nga hari, sa iyang sulugoon?” Mitubag si David, “Aron paliton ang imong giokanan sa trigo, aron akong pagatukoran ug halaran alang kung Yahweh, aron nga ang katalagman matangtang gikan sa katawhan.” **22** Miington si Arauna ngadto kung David, “Kuhaa kini ingon nga imoha akong agalon nga hari. Buhata kini kung unsa ang maayo sa imong panaw-an. Tan-awa, ania ang baka alang sa halad sinunog ug balsa sa paggiok ug ang mga yugo aron isugnond. **23** Ang tanan niini, akong hari, ako si Arauna, maghatag kanimo.” Unya miington siya ngadto sa hari, “Hinaot nga dawaton ka ni Yahweh.” **24** Miington ang hari ngadto kung Arauna, “Dili, paliton ko kini sa kantidad. Dili ako mohalad ug halad sinunog ngadto kung Yahweh ug bisan unsang butang nga wala nako bayari.” Busa gipalit ni David ang giokanan ug trigo ug ang baka sa 50 ka sekel nga plata. **25** Nagtukod si David ug halaran alang kung Yahweh didto ug naghalad niini sa mga halad sinunog ug mga halad sa pakigdait. Busa nangamuyu sila kung Yahweh alang sa yuta, ug gipahunong niya ang katalagman sa tibuok Israel.

1 Hari

1 Sa dihang tigulang na si Haring David, gitabonan nila siya ug mga habol, apan dili gihapon siya mainitan. **2** Busa miington ang iyang mga sulugoon ngadto kaniya, "Mangita kami ug batan-on ug ulay alang sa among agalon nga hari. Alagaran niya ang hari ug atimanon siya. Papahigdang siya sa mga bukton sa atong agalon nga hari aron mainitan siya." **3** Busa nangita sila ug maanyag nga babaye sa tanang utlanan sa Israel. Nahikaplagan nila si Abishag nga taga-Shunem ug gidala siya ngadto sa hari. **4** Maanyag kaayo ang babaye. Gialagaran niya ang hari ug giatiman niya kiniapan wala nakigdulog ang hari kaniya. **5** Niadtong higayona, si Adonia ang anak nga lalaki ni Hagit mipasidungog sa iyang kaugalingon, nga nag-ingon, "Mamahimo akong hari". Busa nag-andam siya ug mga karwahe sa iyang kaugalingon ug mga tikabayo uban ang 50 ka kalalakin-an aron mag-una kaniya. **6** Wala gayod siya gisamok sa iyang amahan nga miington, "Nganong nabuhut mo man kini o kana?" Ambongan usab kaayo si Adonia, nga sunod ni Absalom. **7** Nakigsabot siya kiniang Joab, ang anak nga lalaki ni Zeruya ug uban ang pari nga si Abiatar. Misunod sila kiniang Adonia ug mitabang kaniya. **8** Apan wala misunod si Zadok nga pari, si Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada, si Natan nga propeta, si Shimei, si Rei ug ang mga kusgan nga lalaki nga sakop ni David wala misunod kiniang Adonia. **9** Naghalad si Adonia ug mga karnero, mga torong baka, ug pinatambok nga baka, ngadto sa bato sa Zohel, nga tapad sa En Rogel. Giawhag niya ang tanan niyang mga igoosong nga lalaki, ang mga anak nga lalaki sa hari, ug ang tanan nga kalalakin-an sa Juda, ug ang mga sulugoon sa hari. **10** Apan wala niya awhaga si Natan nga propeta, si Benaya, ang mga kusgan nga mga lalaki, o iyang igoosong nga lalaki nga si Solomon. **11** Unya nakigsulti si Natan ngadto kiniang Batsheba ang inahan ni Solomon, nga nag-ingon, "Wala ka ba makadungong nga si Adonia ang anak nga lalaki ni Hagit mamahimong hari, ug wala masayod ang atong agalon nga si David niini?" **12** Karon hatagan ko ikaw ug tambag, aron maluwas nimo ang imong kaugalingong kinabuhi ug ang kinabuhi sa imong anak nga lalaki nga si Solomon. **13** Adto si Haring David; ug sultih siya 'Akong agalon nga hari, wala ka ba misaad sa imong sulugoon, nga nag-ingon, "Tinuod si Solomon nga imong anak nga lalaki maoy maghari sunod kanako, ug molingkod sa akong trono?" Ngano man nga si Adonia maoy maghari?" **14** Samtang makigsulti ka sa hari, mosunod ako kanimo ug pamaadt-an ang imong mga pulong." **15** Busa miadt si Batsheba sa lawak sa hari. Tigulang na kaayo ang hari, ug si Abishag nga taga-Shunem maoy nag-alagad sa hari. **16** Miyukbo ug nangatahoran si Batsheba sa atubangan sa hari. Unya miington ang hari, "Unsa bay imong gitingoha? **17** Miington siya ngadto kaniya, "Akong agalon, misaad ka sa imong sulugoon pinaagi kiniang Yahweh nga imong Dios, nga nag-ingon, "Tinuod gayod nga maghari si Solomon nga imong anak sunod kanako, ug maglingkod siya sa akong trono." **18** Karon tan-awa, hari na si Adonia, ug ikaw, akong agalon nga hari, wala masayod niini. **19** Naghalad siya ug mga torong baka, mga pinatambok nga nating baka, ug daghan kaayo nga mga karnero, ug giawhag ang tanan nga mga anak nga lalaki sa hari, si Abiatar nga pari, ug si Joab nga kapitan sa mga sundalo, apan wala niya awhaga si Solomon nga imong sulugoon. **20** Apan alang kanimo, akong agalon nga hari, nagan-aw ang mga mata sa tibook Israel kanimo, naghulat nga isuliti mo kanila kung kinsa ba ang molingkod sa trono sunod kanimo, akong agalon. **21** Kondili kini mahitabo, sa dihang magpahulay ang akong agalon nga hari uban sa iyang mga amahan, nga ako ug ang akong anak nga lalaki nga si Solomon ilhon nga sad-an." **22** Samtang nagpadayon siya sa pakigsulti sa hari, misulod si Natan nga propeta. **23** Miington ang mga sulugoon sa hari, "Ania si Natan nga propeta." Sa dihang miabot siya atubangan sa hari, miyukbo siya atubangan sa hari nga iyang dagway naghapa sa yuta. **24** Miington si Natan, "Akong agalon nga hari, miington ba diay ikaw nga, 'si Adonia maoy magdumala sunod kanimo, ug maglingkod sa akong trono? **25** Kay milugsong siya karong adlaw ug naghalaud ug mga torong baka, pinatambok nga mga baka, ug daghang mga karnero, ug giawhag ang tanang anak nga lalaki sa hari, mga kapitan sa kasundalohan ug si Abiatar nga pari. Nangaug ug nang-inom sila atubangan niya, ug miington, "Mabuhii ka sa dugay Haring Adonia!" **26** Apan alang kanako, ang imong sulugoon, Zadok nga pari, Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada, ug ang imong sulugoon nga si Solomon, wala kami niya awhaga. **27** Mabuhit ba diay kini sa akong agalon nga hari nga dili moingon kanato, imong mga sulugoon,

nga molingkod sa trono sunod kaniya?" **28** Unya mitubag si Haring David ug miington, "Tawga si Batsheba ug pabalika dinihi kanako." Miabot siya ngadto sa presensya sa hari ug naqtindog atubangan sa hari. **29** Naghimo ug pakigsaad ang hari ug miington, "Ingon nga buhi si Yahweh, nga milukat kanako gikan sa tanan nga kagubot, **30** ingon nga nanumpa ako kanimo pinaagi ni Yahweh, ang Dios sa Israel, nga nag-ingon, "Si Solomon nga imong anak nga lalaki maoy magdumala human kanako, ug molingkod siya puli sa akong trono, 'pagabuhutan ko kini karong adlaw." **31** Unya miyukbo si Batsheba nga iyang dagway naghapa sa yuta ug naghatag ug katahoran atubangan sa hari ug miington, "Hinaot nga mabuhii hangtod sa kahangtoran ang akong agalon nga si Haring David." **32** Miington si Haring David, Tawga nganhi kanako si Zadok nga pari, si Natan nga propeta, ug si Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada. "Busa miabot sila atubangan sa hari. **33** Miington ang hari ngadto kanila, "Dad-a uban kaninyo ang mga sulugoon sa inyong agalon, ug pasakya si Solomon sa akong kaugalingong mula ug dad-a siya ngadto sa Gihon. **34** Padihogi siya kiniang Zadok nga pari ug Natan nga propeta nga mahimong hari sa tibook Israel ug patingoga ang budyong ug moingon, "Mabuhii sa dugay si Haring Solomon!" **35** Unya mosaka ikaw sunod kaniya, ug moduloi siya ug molingkod sa akong trono; tungod kay mamahimo siyang hari puli sa akong dapit. Gipili ko siya nga maoy modumala sa tibook Israel ug sa Juda," **36** Mitubag si Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada ngadto sa hari, ug miington, "Busa tugotil Si Yahweh, ang Dios sa akong agalon nga hari, magpamatud niini. **37** Ingon nga si Yahweh uban sa akong agalon nga hari, hinaot nga uban siya kiniang Solomon, ug himoon ang iyang trono nga labing bantog kaysa trono sa akong agalon nga si Haring David." **38** Busa milugsong si Zadok nga pari, si Natan nga propeta, si Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada, ug ang mga Keretnon ug mga Pelethanon ug gipasakay si Solomon sa mula ni Haring David; ug gidala siya ngadto sa Gihon. **39** Gikuha ni Zadok nga pari ang lana nga anaa sa sungay pagawas sa tolda ug gidihogin si Solomon. Unya gipatingog nila ang budyong, ug ang tanan nga katawhan miington, "Mabuhii sa dugay si Haring Solomon!" **40** Unya misaka ang tanan nga mga katawhan sunod kaniya, ug gipatutog sa katawhan ang mga plawta ug nagsadya uban sa dakong kalipay, aron ang kalibutan mayug sa ilang tingog. **41** Nadungog kini ni Adonia ug sa tanang mga bisita nga uban kaniya pagkahuman nila ug kaon. Sa dihang nadungog ni Joab ang tingog sa budyong, miington siya, "Nganong aduna may banha sa siyudad?" **42** Sa dihang nagsulti pa siya, miabot si Jonatan nga anak nga lalaki ni Abiatar nga pari. Miington si Adonia, "Sulod, kay bilihon ka nga tawo ug naggadala ka ug maayong mga balita." **43** Mitubag si Jonatan ug miington ngadto sa Gihon, ug mitunggas gikan didto nga nanaghugyaw, aron ang siyudad mobanha. Mao kini ang kasabha nga imong nadungog. **46** Milingkod usab si Solomon sa trono sa gingharian. **47** Dugang pa niini, miabot ang mga sulugoon sa hari aron sa pagpanalangin sa atong agalon nga si Haring David, nga nag-ingon, "Hinaot nga himoon sa inyong Dios ang ngalan ni Solomon nga mas maayo pa kaysa imong ngalan, ug himoon nga mas bantogang iyang trono kaysa imong trono." Unya miyukbo ang hari sa iyang higdaanan. **48** Miington usab ang hari, "Bulahan si Yahweh, ang Dios sa Israel, nga naghatag ug tawo aron molingkod sa akong trono karong adlaw, ug kinahanglan makita sa akong mga mata." **49** Unya nalisang ang tanan nga sulugoon ni Adonia. Mitindog sila ug milakaw ang matag-usa. **50** Nahadlok si Adonia kiniang Solomon ug mitindog, milakaw, ug miugunit sa sungay sa halaran. **51** Unya miington kini kiniang Solomon, nga nag-ingon, "Tan-awa nahadlok si Adonia kiniang Haring Solomon, tungod kay miugunit siya sa mga sungay sa halaran, nga nag-ingon, 'Tugotil nga manumpa si Haring Solomon una kanako nga dili niya patayon ang iyang sulugoon pinaagi sa espada." **52** Miington si Solomon, "Kung ipakita niya sa iyang kaugalingon nga takos siya, wala gayot buhok nga matagak ngadto sa yuta, apan kung makita kaniya ang pagkadaotan, mamatay gayod siya." **53** Busa nagpadala si Haring Solomon ug mga tawo, nga maoy nagdala kiniang Adonia gikan sa halaran. Miabot siya ug miyukbo ngadto kiniang Haring Solomon, ug si Haring Solomon miington ngadto kaniya, "Pauli sa imong balay."

2 Samtang hapiit na ang adlaw sa kamatayon ni David, gimandoan niya ang iyang anak nga lalaki nga si Solomon, nga nag-ingon, **2** "Moadto

na ako sa dalan sa tibuok kalibutan. Pagmaksungan, ug ipakita ang imong pagkalalaki. **3** Tipigi ang mga mando ni Yahweh nga imong Dios aron paglakaw sa iyang mga dalan, aron pagtuman sa iyang mga balaod, iyang mga mando, iyang mga paghukom, ug iyang mga kasugoan, pagmatngon ka sa pagbuhat kung unsa ang nahiisulat sa balaod ni Moises, aron magmalmalposon ka sa tanan nimong pagabuhaton, bisan asa ka moadto, **4** aron matuman ni Yahweh ang iyang mga pulong nga iyang gisulit mahitungod kanako, nga nag-ingon, "Kung ang imong mga anak magmabinantayon sa ilang nga lihok, nga matinud-anong maglakaw sa akong atubangan uban sa ilang tibuok nga kasingkasing ug tibuok nilang kalag, dili gayod mahutdan ug tawo sa trono sa Israel." **5** Nasayod ka usab kung unsa ang gibuhat ni Joab nga anak nga lalaki ni Zeruya nganhi kanako, ug sa iyang gibuhat sa duha ka mga pangulo sa kasundalohan sa Israel, kung Abner nga anak nga lalaki ni Ner, ug kung Amasa nga anak nga lalaki ni Jeter, nga iyang gipatay. Giula niya ang dugo sa pagpakiggubat diha sa Kalinaw ug nabutang ang dugo sa pagpakiggubat sa bako palibot sa iyang hawak ug sa iyang sandalyas. **6** Pakigkabot ngadto kung Joab uban sa kaalam nga imong natun-an, apan ayaw tugot nga magminalinawon ang iyang ubanon nga ulo sa lubnganan. (**Sheol h7585**) **7** Apan, ipakita ang imong kaayo ngadto sa mga anak nga lalaki ni Barzilai nga taga-Gilead, ug tugot nga uban sila nga mokaon sa imong lamesa tungod kay miadto sila kanako sa dihang mikalagiw ako gikan kung Absalom nga imong igoosna nga lalaki. **8** Tan-awa, anaa uban kanimo si Shimei nga anak nga lalaki ni Gera, nga ang Benjaminnong nga taga-Bahurim, nga nagtunglo kanako sa bug-at nga pagtunglo sa adlaw nga miadto ako sa Mahanaim. Milugsong si Shimei aron pagtagbo kanako sa Jordan, ug nagsaad ako ngadto kaniya pinaagi kung Yahweh, nga nag-ingon, "Dili ko ikaw pagapayton pinaagi sa espada." **9** Karon ayaw itugot nga dili siya masilotan. Maalamon ikaw, ug nasayod ka unsay anggoy nimong buhaton ngadto kaniya. Dad-on nimo ang ubanon niya nga ulo ngadto sa lubnganan nga adunay dugo." (**Sheol h7585**) **10** Unya namatay si David ug gibutong siya uban sa iyang mga katigulangan ngadto sa siyudad ni David. **11** Sa adlaw nga naghari si David sa Israel sulod sa 40 ka tuig. Naghari siya sa Hebron ug pito ka tuig ug 33 ka tuig sa Jerusalem. **12** Unya milingko si Solomon sa trono sa iyang amahan nga si David, ug lig-on kaayo ang iyang gingharian. **13** Unya miadto si Adonia nga anak nga lalaki ni Hagit ngadto kung Batsheba nga inahan ni Solomon. Miington siya, "Mianhi ka ba sa Kalinaw?" Mitubag siya, "Sa Kalinaw." **14** Unya miington siya, "Anaa akoy buot isulit nganha kanimo." Busa mitubag siya, "Pagsulti." **15** Miington si Adonia, Nasayod ka nga ang gingharian akoa, ug ang tibuok Israel naglaon nga mamahimo akong hari. Apan nausab ang tanan, ug ang gingharian gihatag ngadto sa akong igoosna nga lalaki nga si Solomon tungod kay iya man kini gikan kung Yahweh. **16** Karon aduna akoy usa ka hangyo diha kanimo, ug ayaw ako balibar." Miington si Batsheba ngadto kaniya, "Pagsulti." **17** Miington siya, "Palihog pakigkulto kung Solomon nga hari, tungod kili gayod ka niya balibar, nga ihatag niya si Abishag nga taga-Shunem nga mamahimo kong asawa." **18** Miington si Batsheba, "Maayo, makigkulto ako sa hari." **19** Busa miadto si Batsheba ngadto kung Haring Solomon aron sa pagpakigkulto alang kung Adonia. Mitindog ang hari aron pagtagbo kaniya ug miyukbo kaniya. Unya milingko siya sa iyang trono ug nagpadala ug usa ka trono alang sa inahan sa hari. Milingko siya sa tuong kamot nga babin dapit sa hari. **20** Unya miington siya, "Aduna akoy hangyo nganha kanimo, kay dili mo ako pagabalibaran." Mitubag ang hari kaniya, "Pangayo, akong inahan, kay dili ko gayod ikaw pagabalibaran." **21** Miington siya, "Tugoti nga ihatag si Abishag nga taga-Shunem ngadto kung Adonia nga imong igoosna nga lalaki nga mamahimo niyang asawa." **22** Mitubag si Haring Solomon ug miington sa iyang anan, "Nganong gipangayo mo man si Abishag, nga taga-Shunem para kung Adonia? Nganong dili mo man usab pangayoon ang gingharian alang kaniya, tungod kay ako man siyang magulang—alang kaniya, alang kung Abiatar nga pari, ug alang kung Joab nga anak nga lalaki ni Zeruya?" **23** Unya nanumpa si Haring Solomon pinaagi kung Yahweh, nga nag-ingon, "Hinato nga pagabuhaton sa Dios kanako, ug labaw pa usab, kung wala nagsulti si Adonia niini nga pulong batok sa iyang kaugalingong kinabuhi. **24** Ug karon sama nga si Yahweh buhi, nga kinsay nagpahiluna kanako sa trono ni David nga akong amahan, ug naghimo kanako ug panimalay nga iyang gisaa, tinuod mamatay gayod si Adonia karong adlawa." **25** Busa gipadala ni Haring Solomon si Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada, ug nakaplagan gayod ni Benaya si Adonia ug gipatay siya. **26** Unya miington ang hari ngadto kung Abiatar nga pari, "Lakaw ngadto sa Anatot, sa imong

kaumahan. Angayan ka nga mamatay, apan dili ko usa ikaw pagapayton karon tungod kay nagdala ka sa kasabotan ni Yahweh atubangan ni David nga akong amahan ug nag-antos sama nga nag-antos ang akong amahan." **27** Busa gipapahawa ni Solomon si Abiatar sa iyang pagkapari ngadto kung Yahweh, aron iyang tumanon ang pulong ni Yahweh nga iyang gipamulong sa balay ni Eli didto sa Shilo. **28** Miabot ang balita ngadto kung Joab, tungod kay gisuportahan man niya si Adonia, bisan wala niya suportah si Absalom. Busa mikalagiw si Joab ngadto sa tolda ni Yahweh ug migunit sa mga sungay sa halaran. **29** Gisugilon kung Haring Solomon nga si Joab mikalagiw ngadto sa tolda ni Yahweh ug anaa na tupad sa halaran. Unya gipadala ni Solomon si Benaya nga anak ni Jehoyada, nga nag-ingon, "Lakaw, Patya siya." **30** Busa miabot si Benaya sa tolda ni Yahweh, ug miington ngadto kaniya. "Miington ang hari, 'Gawas diha.' Mitubag si Joab, "Dili, mamatay ako dinihi." Busa mibalik si Benaya ngadto sa hari, nga nag-ingon, "Miington si Joab nga buot siyang mamatay didto sa halaran." **31** Miington ang hari ngadto kaniya, "Buhata sumala sa iyang gisulti. Patya siya ug ilubong usa karon makah gikan kanako ug sa balay sa akong amahan ang dugo nga gipaagtas ni Joab nga walay hinungdan." **32** Balosan unta ni Yahweh sa dugo sa iyang ulo, tungod kay iyang gisulong ang duha ka mga labing matarong ug maayo nga mga tawo kaysa iyang kaugalingon ug gipatay sila gamit ang espada, si Abner nga anak nga lalaki ni Ner, ang mga kapitan sa kasundalohan sa Israel, ug si Amasa nga anak nga lalaki ni Jeter, ang kapitan sa kasundalohan sa Juda, nga wala man gani nasayran sa akong amahan nga si David. **33** Busa balikatan unta sa ilang dugo ang ulo ni Joab ug ang ulo sa iyang mga kaliwatan hangtod sa kahangtoran. Apan aduna untay kalinaw hangtod sa kahangtoran ngadto kung David, ug sa iyang mga kaliwatan, ug sa iyang panimalay, ug sa iyang trono nga gikan kung Yahweh." **34** Unya misaka si Benaya nga anak ni Jehoyada, ug misulong ug gipatay si Joab. Gilubong siya sa iyang panimalay sa kamingawan. **35** Gibutang sa hari si Benaya nga anak ni Jehoyada nga puli kung Joab ngadto sa mga kasundalohan, ug gibutang niya si Zadok nga pari sa puli kung Abiatar. **36** Unya nagaapadto ang hari ug gipatawag si Shimei, ug miington kaniya, "Pagtukod ug puy-anan alang kanimo didto sa Jerusalem ug magpuyo ka dito, ug ayaw gayod paggawas didto padulong sa laing dapit." **37** Tungod kay sa adlaw nga mogawas ka, ug motabok sa walog sa Kidron, mamatay ka gayod. Ang imong dugo maanasa sa imong kamot. **38** Busa miington si Shimei ngadto sa hari, "Maayo imong gisulti. Ingon nga gisulti sa akong agalon nga hari, buhaton kana sa imong sulugoon." Busa nagpuyo si Shimei sa Jerusalem sa daghan nga mga adlaw. **39** Apan sa kataposan sa tulo ka tuig, duha sa mga sulugoon ni Shimei mikalagiw ngadto kung Akis nga anak nga lalaki ni Maaca, nga hari sa Gat. Busa giingnan nila si Shimei, nga nag-ingon, "Tan-awa, ang imong sulugoon anaa sa Gat." **40** Unya mibangon si Shimei, ug gihampiloan ang iyang asno ug miadto kung Akis sa Gat aron pangaitaon ang iyang mga sulugoon. Miadto siya ug gidalo pagbalik ang iyang mga sulugoon gikan sa Gat. **41** Sa dihang giingnan si Solomon nga si Shimei milakaw gikan sa Jerusalem ug miadto sa Gat ug nabalik, **42** nagpadala ang hari ug tawo ug gipatawag si Shimei ug miington kaniya, "Di ba gipapanumpa ko na ikaw pinaagi kung Yahweh ug nagpamatuod ngadto kanimo, nga nag-ingon, 'Sa panahon nga mogawas ka ug moadt sa ubang dapit, mamatay gayod ikaw?' Unya miington ka nganhi kanako, 'Maayo ang imong gisulti.' **43** Nganong wala mo man tipigi ang imong pakigsaad ngadto kung Yahweh ug ang sugo nga gihatag ko kanimo?" **44** Miington usab ang hari ngadto kung Shimei, "Nasayod ka sa imong kasingkasing sa tanan pagkadaotan nga imong gihimo ngadto sa akong amahan nga si David. Busa ibalik ni Yahweh ang imong pagkadaotan sa imong kamot." **45** Apan mapanalanginan si Haring Solomon ug matukod ang trono ni David sa atubangan ni Yahweh hangtod sa kahangtoran." **46** Unya naghatag ang Hari ug sugo ngadto kung Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada. Milakaw siya ug gipatay si Shimei. Busa nagmalig-on ang pagdumala sa kamot ni Solomon.

3 Nakig-uyon si Solomon kung Paraon nga hari sa Ehipto pinaagi sa pagpakigminyo. Gikuha niya ang anak nga babaye ni Paraon ug gidalo niya kini ngadto sa siyudad ni David hangtod nga nahuman niya pagtukod ang iyang kaugalingong balay, ang balay ni Yahweh, ug ang pader palibot sa Jerusalem. **2** Naghalad ang mga tawo sa taas nga mga dapit, tungod kay wala pa man natukod ang balay alang sa ngalan ni Yahweh. **3** Gipakita ni Solomon ang iyang gugma alang kung Yahweh pinaagi sa pagtuman sa mga balaod sa iyang amahan nga si David, gawas lamang nga naghala siya ug sinunog nga insenso ngadto sa hataas nga

mga daptit. **4** Miadto ang hari ngadto sa Gibeon aron sa paghalad didto, kay ato didto ang bantogan nga hataas nga daptit. Naghalad si Solomon ug libohan ka mga halad sinunog sa maong halaran. **5** Nagpakita si Yahweh sa kung Solomon didto sa Gibeon pinaagi sa usa ka damgo sa kagabhiom; miington siya, "Pangayo! Unsa ang kinahanglan ngakong ihatag kaniomo?" **6** Busa miington si Solomon, "Nagpakita ka ug dakong matinud-anon nga pagpakiagsaad sa imong alagad, sa akong amahan nga si David, tungod kay naglakwagi siya diha sa imong atubangan sa pagkamasaligan, sa pagkamatarong, ug sa matul-id nga kasingkasing. Nagtipig ka alang kaniya niining dako nga matinud-anon nga pakigsaad ug naghatag kaniya ug usa ka anak nga lalaki aron molingkod sa iyang trono karong adlawna. **7** Karon Yahweh nga akong Dios, gihimo nimo ang imong alagad nga hari puli sa akong amahan nga si David, bisan tuod ako usa lamang ka bata. Wala ako masayod kung unsaon paggawas o pagsulod. **8** Ang imong alagad anaa sa taliwala sa katawhan nga imong pinili, usa ka dakong katawhan, hilabihan kadaghan o dili na maihap. **9** Busa hatagi ang imong alagad ug usa ka masinabtanong kasingkasing aron sa paghukom sa imong katawhan, aron akong mahibalo-an ang maayo ug daotan. Kay si kinsa man ang makahimo sa paghukom niining imong dakong katawhan?" **10** Kini nga gipangayo ni Solomon nakapahimoot sa Ginoo. **11** Busa miington ang Dios kaniya, "Tungod kay nangayo ka niining butanga ug wala ka nangayo alang sa imong kaugalingon ug taas nga kinabuhi o mga bahandi o kinabuhi sa imong mga kaaway, apan nangayo ka alang sa imong kaugalingon sa labolaton, ug aron pag-ila sa hustisya. **12** Tan-awa, karon buhaton ko ang tanan nimong pangayoong kanako sa dihang mangayo ka kanako. Paghatagan ko ikaw ug kaalam ug usa ka masinabtanong kasingkasing, aron walay mahisama kanimo sa wala pa ikaw, ug walay mahisama kanimo nga moabit human kudum. **13** Hatagan ko usab ikaw sa wala nimo gipangayo, mga bahandi ug kadungganan, aron walay mahisama kanimo sa bisan kinsang mga hari sa tanan nimong mga adlaw. **14** Kung magalakaw ka sa akong mga dalan aron pagtipig sa akong mga balaod ug sa akong mga sugo, sama sa paglakwagi sa imong amahan nga si David, pagalugwayan ko ang imong mga adlaw." **15** Unya nahigmata ni Solomon, ug tan-awa, usa kadtto ka damgo. Miadto siya ngadto sa Jerusalem ug mibarog atubangan sa sudlanan sa kasabotan sa Ginoo. Naghalad siya ug mga halad sinunog, ug mga halad pakigdait, ug nagkombira alang sa tanan niyang mga sulugoon. **16** Unya miabot ang duha ka babaye nga gabalya sa ilang dungog ngadto sa hari ug mibarog sa iyang atubangan. **17** Miington ang usa ka babaye, "O, akong agalon, aki ug kining bayhana nagsipuyo sa samang pаниmalay, ug gipakatawo ko ang usa ka bata uban kaniya sa balay. **18** Nahitabo kini sa ikatulong adlaw human ako manganak sa akong anak ug nanganak usab kining bayhana. Nag-urban kami. Walay nay lain tawo uban kanamo diha sa balay, gawas namong duha. **19** Unya namatay ang anak nga lalaki aning bayhana sa gabii, tungod kay nahigdanan niya kini. **20** Busa miabong siya sa tungang gabii ug gikuhaang akong anak nga lalaki sa akong kiliran, sa dihang nahinanon pagtulog ang imong sulugoon, ug gibutang niya sa iyang dughan, ug gibutang usab niya ang patay niya nga anak nga lalaki sa akong dughan. **21** Sa pagbongon nako sa kabuntagon aron pagpasuso sa akong anak, patay na siya. Apan sa dihang aki siyang gitan-aw pag-ayo sa buntag, dili siya ang akong anak nga lalaki, nga akong gipakatawo." **22** Unya miington ang laing babaye, "Dili, ang usa nga buhi mao ang akong anak nga lalaki, ug ang usa nga patay mao ang imong anak." Miington ang unang babaye, "Dili, ang patay mao ang imong anak nga lalaki, ug ang buhi mao ang akong anak." Ingon niini ang ilang gisulit atubangan sa hari. **23** Unya miington ang hari, "Miington ang usa kaniryom," Kini mao ang akong anak nga lalaki, ug ang imong anak nga lalaki kay namatay na; ug miington usab ang usa, "Dili, ang imong anak nga lalaki mao ang namatay ug ang buhi mao ang akong anak." **24** Miington ang hari, "Dad-i ako ug espada." Busa nagdala sila ug espada ngadto sa hari. **25** Unya miington ang hari, "Bahina sa duha kining buhing bata, ug ihatag ang katunga niini sa babaye ug ang katunga sa isa." **26** Unya ang babaye nga buhi ang iyang anak miington ngadto sa hari, kay ang iyang kasingkasing puno sa kaluoy alang sa iyang anak, ug miington siya, "O, akong agalon, ihatag kaniya ang buhi nga bata, ug walay hinungdan nga siya patyon." Apan miington ang laing babaye, "Dili na gayod siya maako o maimo. Tungga siya." **27** Unya mitubag ang hari ug miington, "ihatag sa unang babaye ang buhi nga bata, ug ayaw siya patya. Siya mao ang iyang inahan." **28** Sa dihang nadungog sa tibuk Israel ang maong

paghukom, nga gihimo sa hari, nahadlok sila sa hari, tungod kay nakita nila ang kaalam sa Dios nga anaa kaniya alang sa paghatag ug mga hukom.

4 Si haring Solomon ang hari sa tibuk Israel. **2** Mao kini ang iyang mga opisyal: Azaria nga anak nga lalaki ni Zadok mao ang pari. **3** Si Elioref ug si Ahia nga mga anak nga lalaki ni Shisha ang mga sekretaryo. Si Jehoshafat ngak anak nga lalaki ni Ahilud mao ang tiglista. **4** Si Benaya nga anak nga lalaki ni Jehoyada ang nagdumala sa kasundalohan. Si Zadok ug si Abiatar mao ang mga pari. **5** Azaria nga anak nga lalaki ni Natan ang nagdumala sa mga opisyal. Si Zabud nga anak nga lalaki ni Natan mao ang pari ug higala sa hari. **6** Si Ahishar mao ang nagdumala sa panimalay. Si Adoniram nga anak ni Abda mao ang nagdumala sa mga lalaki nga gipili aron pugson sa pagtrabaho. **7** Adunay dose ka mga opisyal si Solomon sa tibuk Israel, nga naghatag ug pagkaon alang sa hari ug sa iyang panimalay. Mag matag-usa kanila mohated ug pagkaon sulod sa usa kabulon sa matag tuig. **8** Mao kini ang ilang ngalan: Ben Hur, sa bungtod sa Efraim; **9** Ben Deker sa Makaz, sa Shaalbim, sa Bet Shemes, ug sa Elonbet Hanan; **10** Ben Hesed, sa Arubot (kaniya nasakop ang Soco ug ang tibuk yuta sa Hefer); **11** Si Ben Abinadab, sa tibuk distrito sa Dor (asawa niya si Tafat nga anak nga babaye ni Solomon); **12** si Baana nga anak sa Ahilud sa Taanac ug sa Megido, ug tanang Bet Shan nga mao tapad sa Zaretan ubos sa Jezreel, gikan sa Bet Shan ngadto sa Abel Mehola hangtod sa tabok sa Jokmeam; **13** si Ben Geber sa Ramot Gilead (kaniya nahisakop ang mga lungsod sa Jair nga anak nga lalaki ni Manases, nga anaa sa Gilead, ug ang rehiyon sa Argob nahisakop kaniya nga anaa sa Bashan, 60 ka mga dagkong siyudad nga adunay mga pader ug babag nga tumbaga sa ganganahan); **14** si Ahinadab nga anak nga lalaki ni Ido, sa Mahanaim; **15** si Ahimaaz sa Neftali, (gipanggasawas usab niya si Basemat nga anak nga babaye ni Solomon); **16** si Baana nga anak ni Hushai, sa Asher ug sa ALOT; **17** si Jehoshafat nga anak ni Parua, sa Isacar; **18** Shime ang anak nga lalaki ni Ela, sa Benjamin; **19** ug sa Geber nga anak nga lalaki ni Uri, sa yuta sa Gilead, ang lungsod sa Sihon nga hari sa mga Amorionon ug sa Og nga hari sa Bashan, ug siya lamang ang opisyal nga anaa sa maong yuta. **20** Ang Juda ug ang Israel labihan ang kadaghan sama sa balas sa dagat. Nangaon sila ug nanggiinom ug nagsinalipayon. **21** Gidumalaan ni Solomon ang tibuk ginghamian gikan sa Suba sa yuta sa mga Filistinohan ug paingon sa utlanan sa Ehipto. Nagdala sila sa pahinungod ang nangalagad kang Solomon sa tibuk niyang kinabuhi. **22** Ang ginahatag kang Solomon alang sa usa ka adlaw mao ang 30 ka cor nga maayong harina ug 60 ka cor nga kalan-on, **23** napulo ka tambok nga baka, 20 ka baka gikan sa sibsibanan, ug 100 ka karnero, wala pay labot ang binaw, mga osa, mga lagsaw, ug gitapambok ngang labong. **24** Kay iyang gimandoan ang tibuk rehiyon sa kasikbit sa Suba, gikan sa Tifa hangtod sa Gaza. Iakip ang tanang mga hari sa kasikbit niining Suba, ug aduna siyay pakigdait sa tanang nakapalibot kaniya. **25** Nagpuyo ang Juda ug ang Israel sa kalinaw, ang matag tawo nailalom sa iyang parasan ug ilalom sa iyang igerang kahoy, gikan sa Dan paingon sa Beersheba, sa tanang mga adlaw ni Solomon. **26** Si Solomon adunay 40, 000 ka mga kuadra sa mga kabayo alang sa iyang mga karwahe ug 12, 000 ka mga mangangabay. **27** Kadong mga opisyal ang naghatag ug pagkaon alang kung Haring Solomon ug alang sa tanan nga anaa sa lamisa ni Haring Solomon, ang matag tawo sa iyang binulan. Dili nila tugotan nga makulang. **28** Nagdala usab sila ug maayong sebada ug kumpay alang sa ilang mga kabayo nga gamiton sa kawaha ug ang ginasakyan nga mga kabayo, ang matag-usa nagadala kung unsa ang iyang makaya. **29** Gihatagan sa Dios si Solomon ug dakong kaalam ug pagpanabot, ug ang kalapad sa iyang panabot sama sa balas sa baybayon. **30** Ang kaalam ni Solomon milabaw sa tanang kaalam sa mga tawo sa taga-sidlikan ug sa tanang kaalam sa Ehipto. **31** Mas maalamon pa siya sa tanang tawo—kaysa kang Etan ang kaliwat ni Esdras, kung Heman, kung Calcol, ug kung Darda ang anak nga mga lalaki ni Mahol—ug ang iyang kabantogon miabot sa tanang nakapalibot nga mga nasod. **32** Nakasulti siya sa 3, 000 ka mga panulihon ug ang iyang mga awit 2, 005 ka daghan. **33** Mahulagway niya ang mga pananon, gikan sa sidro nga anaa sa Lebanon paingon sa hisopo nga mitubo sa pader. Makasaysay usab siya mahitungod sa mga mananap, mga langgam, mga nagakamang ngan mananap, ug sa mga isda. **34** Nangadto ang katawhan nga gikan sa tanang kanasoran aron mamati sa kaalam ni Solomon. Naggikan silang tanan sa tanang mga hari sa kalibutan ngang nakadungog sa iyang kaalam.

5 Si Hiram ang hari sa Tiro gipadala ang iyang sulugoon ngadto kang Solomon kay nadunggan niya nga gidihogon nila siya nga hari pulo sa iyang amahan; kay si Hiram kanunay nga nahigugma kung David. **2** Nagpadala si Solomon ug pulong kung Hiram, nga miuong, **3** "Nasayod ka sa akong amahan nga si David nga dili makutukod sa balay alang sa ngalan ni Yahweh nga iyang Dios tungod sa mga gubat nga nag-alirong kaniya, kay sa panahon sa iyang kinabuhi gibutang ni Yahweh ang iyang mga kaaway ilalom sa tumbanan sa iyang tili. **4** Apan karon, ang akong Dios nga si Yahweh naghatag kanako ug kapahulayan sa matag kasikbit. Wala nay kaaway ni katalagman. **5** Busa gitinguha ko ang pagtukod sa templo alang sa ngalan ni Yahweh nga akong Dios, sumala sa gisulti ni Yahweh sa akong amahan nga si David, nga miuong, 'Ang imong anak na ilalik, nga akong gipapuli paglingkod sa imong trono, ang motukod sa templo alang sa akong ngalan.' **6** Busa karon pagsugo nga mamutol sila ug mga sidro gikan sa Lebanon alang kanako. Ang akong mga sulugoon mouban sa imong mga sulugoon ug bayaran ko ikaw alang sa imong mga sulugoon aron mabayaran ko ikaw sa tama sa tanang butang nga imong nauyonan nga buhaton. Kay nasayod ka man nga walay maantigno kanamo sa pagputol ug kahoy sama sa mga taga-Sidon. **7** Sa dihang nadungog ni Hiram ang mga pulong ni Solomon, nalipay siya pag-ayo ug miuong, "Mahimaya si Yahweh karon adlawa, nga naghatag kung David ug usa ka manggialamong anak na ilalik nga magdumala niining dakong kawathan." **8** Nagpadala si Hiram ug pulong ngadto kung Solomon, nga miuong, "Nadungog ko ang mensaha nga imong gipadala kanako. Ihatag ko ang tanang sidro nga kahoy ug sipres nga imong gitinguha. **9** Ipanao ug sa akong mga sulugoon ang mga kahoy gikan sa Lebanon paingon sa dagat, ug pabugkosan ko kini aron paigion sa dagat sa dapiit nga imong gitudlo kanako. Badbaran ko kini dito, ug kuhaon nimo kini. Buhaton nimo kung unsa akong gitinguha pinaagi sa paghatag ug pagkaon alang sa akong panimalay." **10** Busa naghatag si Hiram kung Solomon sa tanang sidro ug sepris nga kahoy nga iyang gitinguha. **11** Mihatag si Solomon ug 20,000 ka gibug-aton nga trigo nga kalan-on sa iyang panimalay ug 20 ka gibug-aton sa maayong lana. Ginahatag kini ni Solomon kung Hiram matag tuig. **12** Gihatagan ni Yahweh si Solomon ug kaalam, sumala sa iyang gisaid kaniya. Adunay kalinaw tall kung Hiram ug kung Solomon, ug nagbuhut silang duha ug kasabotan. **13** Gipugos pagpatrabaho ni Haring Solomon ang tibuk Israel. Ang mga gipugos nga trabahante mikabat sa 30,000 ka mga ilalik. **14** Gipadala nya sila ngadto sa Lebanon, ang 10,000 ka libo kanila pulihanan. Usa ka bulan mangadto sila sa Lebanon ug duha ka bulan anaa sa panimalay. Si Adoniram maoy nagdumala sa mga tawo nga gipili aron pugson pagpatrabaho. **15** Si Solomon adunay 70,000 ka mga tigdala sa mga bug-at ug 80,000 ka mga titigil ug bato didto sa kabukiran, **16** wala pay labot ang 3,300 ka mga pangulong opisyonal nga nagadumala sa trabahoong ug magdumala sa mga trabahante. **17** Ug sa mando sa hari giukat nila ang mga dagkong bato nga mayo ang kalidad aron gamiton alang sa pundasyon sa templo. **18** Busa gititil sa mga magtutukod ni Solomon ug sa magtutukod ni Hiram ug sa mga taga-Gebal ug giandam ang mga kahoy ug mga bato aron tukoron ang templo.

6 Busa gisugdan ni Solomon pagtukod ang templo ni Yahweh. Nahitabo kini sa ika-480 ka tuig human nga nakagawas ang katawanan sa Israel gikan sa yuta sa Ehipto, sa ika-upat ka tuig nga naghari si Solomon sa Israel, sa bulan sa Ziv, nga mao ang ikaduhang bulan. **2** Ang templo nga gitugod ni Solomon alang kung Yahweh adunay 60 ka cubit ang gitas-on, 20 ka cubit ang gilapdon, ug 30 ka cubit ang gihabugon. **3** Ang portico nga anaa sa atubangan sa templo, adunay 20 ka cubit ang gitas-on, managsama ang gilapdon sa templo, ug napulo ka cubit ang gilalumon sa atubangan sa templo. **4** Gibuhutan nya ang templo ug mga bintana nga adunay mga porma nga mayo nakapagamay niini sa gawas kaysa sa sulod. **5** Sa isig ka kilid sa tibuk pader iyang gihimoan ug mga lawak palibot niini, gipalibutan ang gawas nga babinhoga lawak ug sa sulod nga lawak. Gihimoan nya ug mga lawak ang tanang kilid nga nakapalibot. **6** Sa pinakaubos nga babinhoga adunay lima ka cubit ang gilapdon, ang tungatunga adunay unom ka cubit ang gilapdon, ug ang ika-tulo adunay pito ka cubit ang gilapdon. Ug ang anaa sa gawas gibuhutan nya ug mga moldura diha sa bongbong sa balay sa tanang palibot aron ang mga sagbayan dili mag-abot sa mga bongbong sa balay. **7** Ang balay hinimo sa mga bato nga giandam didto sa kuhaanan sa mga bato. Walay martyilo, atsa, o bisan unsang puthaw nga gamit nga madunggan sa balay samtang ginatukod kini. **8** Sa habagatang babinhoga sa templo adunay pultahan diha sa ubos nga andana, unya adunay hagdanan

pasaka sa tungatunga nga andana, ug gikan sa tungatunga pasaka sa ikatulo nga andana. **9** Busa gitukod ni Solomon ang templo ug nahuman kini; gibongbongan nya ang balay gamit ang mga sagbayan ug tabla nga sidro. **10** Gipahimoan nya ug mga lawak ang matag kilid sa balaang lawak sa templo, ang matag kilid adunay lima ka cubit ang gihabugon; gisumpay kini ngadto sa balay gamit ang mga kahoy nga sidro. **11** Ang pulong ni Yahweh miabot kung Solomon, nga nag-ingon. **12** "Mahitungod niining temploha na imong gitukod, kung maglakaw ka sa akong mga balaod ug magbuhut ug matarong, tumanon ang akong mga mando ug maglakaw niini, unya tumanon ko ang akong gisaad kanimo nga akong gisaad sa imong amahan nga si David. **13** Magpuyo ako taliwala sa katawanan sa Israel ug dili ko sila pasagdan." **14** Busa gitukod ni Solomon ang balay ug gihuman kini. **15** Unya gibongbongan nya sa sulod sa balay ug mga tabla nga sidro. Gikan sa salog paingon sa kisame sa sulod sa balay, gibongbongan nya kini ug kahoy, ug gisalogan nya ang balay ug mga tabla nga sipres. **16** Gibuhutan nya ug 20 ka cubit ang likod nga babinhoga sa balay gamit ang tabla nga sidro gikan sa salog paingon sa kisame. Gitukod nya kini nga lawak aron mahimong balaang lawak, ang labing balaang dapiit. **17** Ang lawak, nga mao ang balaang dapiit anaa sa atubangan sa mas labing balaang lawak, adunay 40 ka cubit ang gitas-on. **18** Adunay sidro sa sulod sa balay, nga inokitan sa naghulagway nga nagtitikop ug nagbukhadtan nga mga bulak. Mga sidro tanan ang anaa sa sulod. Walay makita nga binuhut gamit ang bato diha sa sulod. **19** Giandam ni Solomon ang balaang lawak sa sulod sa balay aron ibutang dito ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh. **20** Ang balaang lawak adunay 20 ka cubit ang gitas-on, 20 ka cubit ang gilapdon, ug 20 ka cubit ang gihabugon. Gitaplakan ni Solomon ang mga bongbong sa lunsay nga bulawan ug gihaklapon ang halaran ug sidro nga kahoy. **21** Gitaplakan ni Solomon ang sulod sa templo ug lunsay nga bulawan, ug gibutangan niyang mga kadinang bulawan sa atubangan sa balaang lawak, ug gihaklapon ug bulawan ang atubangan. **22** Gitaplakan nya ug bulawan ang tibuk sulod hangtod nga nahuman ang templo. Gitaplakan usab nya ug bulawan ang tibuk halaran nga anaa sa balaang lawak. **23** Nagbuhut si Solomon ug duha ka kerubin gamit ang olibo nga kahoy, napulo ka cubit ang gihabugon sa matag-usa alang sa balaang lawak. **24** Ang usa ka pako sa unang kerubin adunay lima ka cubit ang gitas-on. Unya gikan sa tumoy sa usa ka pako paingon sa tumoy sa laing pako adunay gilay-on nga napulo ka cubit. **25** Ang laing kerubin adunay gihapoy napulo ka cubit ang gilapdon sa pako. Ang duha ka kerubin managsama ang sukod ug hulagway. **26** Napulo ka cubit ang gitas-on sa usa ka kerubin ug ang usa ka kerubin managsama lang. **27** Gibutang ni Solomon ang kerubin sa mas labing balaang dapiit. Nagbukhadtan ang mga pako sa kerubin ug ang pako sa usa misangko sa bongbong ug ang pako sa laing kerubin misangko sa laing bongbong. Ang ilang mga pako nag-abot diha sa tungatunga sa labing balaang dapiit. **28** Gitaplakan ni Solomon ang kerubin ug bulawan. **29** Giukitan nya ang palibot sa tanang bongbong sa balay sa mga hulagway sa kerubin, mga kahoy nga palmera, ug mga mibukhadtan nga bulak, sa gawas ug sa balaang dapiit. **30** Gitaplakan ug bulawan ni Solomon ang salog sa balay, sa gawas ug sa sulod nga mga lawak. **31** Nagbuhut si Solomon ug mga pultahan gamit ang kahoy nga olibo sa atubangan sa balaang lawak. Ang ulohan ug ang matag kilid niini adunay lima ka mga porma. **32** Unya nagbuhut siya ug duha ka pultahan gamit ang kahoy nga olibo, ug giukitan nya kini ug mga kerubin, mga palmera nga kahoy, ug mga ningbukhadtan nga bulak. Gitaplakan nya kini ug bulawan ug gikatag nya sa bulawan ang kerubin ug mga kahoy nga olibo. **33** Sa ingon niini nga paagi, gibuhutan usab ni Solomon ang porma sa sera sa templo nga kahoy nga olibo adunay upat ka babinhoga. **34** ug duha ka sera gamit ang sipres nga kahoy. Ang duha ka dahon sa usa ka pultahan napilo ug ang duha ka dahon sa laing usa ka pultahan napilo usab. **35** Giukitan nya kini ug kerubin, mga palmera nga kahoy, ug mga mibukhadtan nga bulak, ug iyang susama nga gitaplakan ug bulawan ang mga inukit. **36** Gibuhutan nya ang hawanwan sa sulod nga tulo ka laray nga bato ug laray sa mga sagbayan nga sidro. **37** Natukod ang pundasyon sa balay ni Yahweh sa ika-upat nga tuig, ang bulan sa Ziv. **38** Sa ika-napulog usa ka tuig, sa bulan sa Bul, nga mao ang ika-walo nga bulan, nahuman na ang balay sa tanang babinhoga ug sumala sa tanang plano niini. Nahuman pagtukod ni Solomon ang templo sa pito ka tuig.

7 Miabot ug napulog tulo ka tuig ang pagtukod ni Solomon sa iyang kaugalingong palasyo. **2** Gitukod nya ang Palasyo sa Kalasangan sa Lebanon. Ang gitas-on niini 100 cubits, ang gilapdon 50 cubits, ug may kabahugon nga 30 cubits. Gibuhutan ang palasyo nga may upat ka laray sa

mga haliging sidro lakip na ang mga sagbayan nga sidro ibabaw sa mga haligi. **3** Giatopan ang balay gamit ang sidro nga gipahimutang ibabaw sa sagbayan. Kadtong mga sagbayan mao ang nagpugong sa mga haligi. Adunay 45 ka sagbayan, ug may 15 ang matag laray. **4** Adunay mga sagbayan ang tulo ka haligi, ug may mga bintana nga nag-inatbangay diha sa tulo ka laray. **5** Ang tanang mga pultahan ug mga bintana kwadrado uban ang mga sagbayan, ug nag-inatbangay ang mga bintana diha sa tulo ka laray. **6** Adunay hawanwan nga may 50 cubits ang gitas-on ug may 30 cubits ang gilapdon, uban ang inatopan nga portico sa atubangan nga may mga haligi. **7** Gibuhut ni Solomon ang lawak sa trono kung asa siya magpakanag ug hukom, nga mao ang lawak hukmanan. Gihaklapan ug sidro ang tibuo salog niini. **8** Ingon niini usab ang pagbuhut sa balay nga puy-an ni Solomon sa likod nga bahan sa laing hawanwan sulod sa palasyo. Gibuhut usab niya ang usa ka balay nga susama niini alang sa iyang asawa nga anak nga babaye sa Paraon. **9** Kining mga balaya binuhut sa mahalon nga mga sinapsapang bato, nga sinukod gayod, unya gigabas kini, ug gipahamis ang matag kilid. Gigamit kining mga batohan gikan sa patukorohan hangto sa atop, ug ingon man usab diito sa gawas sa dakong hukmanan. **10** Ang patukorohan binuhut sa dagkong mga bato nga mahalon nga may tag-walo ug tag-napulo ka cubits ang gitas-on. **11** Sa ibabaw mao ang mahalon nga sinapsapang mga bato nga gipikas sa laing mga sukod, ug ang mga sagbayan nga sidro. **12** Ang dakong hawanwan nga naglibot sa palasyo adunay tuloo ka laray sa pinutol nga bato ug usa ka laray sa mga sagbayan nga sidro susama sa sulod nga hawanwan sa templo ni Yahweh ug sa portico sa templo. **13** Gipakuha ni Solomon si Huram ug migikan siya sa Tiro. **14** Si Huram mao ang anak nga lalaki sa usa ka biyuda sa tribu ni Neftali; ang iyang amahan taga-Tiro, usa ka tawong mananalsa sa brons. Maalamon si Huram, unya may panabot, ug hanas sa pagpamuhat gamit ang brons. Miadt siya kang Haring Solomon aron buhaton ang mga buluhaton gamit ang brons alang sa hari. **15** Gibuhut ni Huram ang duha ka haligi nga brons, ang matag usa may gitas-on nga 18 cubits ug ang kalinginon may 12 cubits. **16** Gibuhut niya ang duha ka ulohan sa pinasinaw nga bronsen aron ipahimutang ibabaw sa tumoy sa mga haligi. Ang gihabugon sa matag ulohan may 5 cubits. **17** May linala nga kinurosuros ug mga liningin nga kinadrena alang sa dayandayan sa mga ulohan nga atua sa ibabaw sa tumoy sa mga haligi, may pito niini alang sa matag ulohan. **18** Busa gibuhut si Huram ang duha ka laray sa mga hulagway sa granada libot sa ibabaw sa matag haligi aron dayandayan ang ilang mga ulohan. **19** Ang mga ulohan sa ibabaw sa tumoy sa mga haligi nga atua sa portico gidayandayanana sama sa mga lirio nga may gitas-on nga upat ka cubits. **20** Giapil usab ang mga ulohan niining duha ka mga haligi, duol gamay sa ibabaw sa tumoy niini nga may 200 ka hulagway sa granada nga naglaray sa palibot. **21** Gipabarog niya ang mga haligi didto sa portico sa templo. Ang haligi si tuong babin ginginan ug Jakin, ug ang haligi sa wala nga babin ginginan ug Boaz. **22** Ibabaw sa tumoy sa mga haligi gidayandayanana sama sa mga lirio. Natapos ang pagbuhut sa mga haligi niini nga pamaagi. **23** Naghimo si Huram ug lingin nga dagatdagat gikan sa finunaw nga mga putaw, nga may napulo ka cubits gikan sa ngilit niini ngadto sa laing ngilit. May gitas-on kini nga 5 ka cubits, ug ang kalinginon sa dagatdagat may 30 ka cubits. **24** Ilaom sa ngilit sa dagatdagat may gipalibot nga mga kinilut ngiha putot, napulo sa matag usa ka cubit, gidungan kini paghulma sa pagtunaw sa bronsen sa paghimo sa dagatdagat. **25** Gipahimutang ang dagatdagat ibabaw sa napulog duha ka baka, ang tulo nag-atubang sa kasadpan, ang laing tulo nag-atubang sa habagatan, ug ang laing tulo nag-atubang sa sidikan. Gitungtong ang dagatdagat sa ibabaw niini, ug ang laing mga ikog mao ang dapit sa sulod. **26** Usa ka dawgaw ang gibagaon sa dagatdagat, ug ang ngilit niini gibuhut sama sa baba sa usa ka kupa, sama sa usa ka bulak sa lirio. Ang dagatdagat kasuladan ug 2,000 ka bath nga tubig. **27** Gihimo ni Huram ang napulo ka tungtonganana nga bronsen. Ang matag tungtonganana may gitas-on nga upat ka cubits ug may gihabugon nga tuloo ka cubits. **28** Mao kini ang pagbuhut sa mga tungtonganana. Adunay mga haklapan taliwala sa mga kwadro, **29** ug ibabaw sa mga haklapan ug sa mga kwadro mao ang mga dagway sa liyon, mga baka, ug mga kerubin. Sa ibabaw ug sa ubos sa mga hulagway sa liyon ug sa mga baka may binuhut nga liningin nga purongpuron. **30** Ang matag tungtonganana may upat ka bronsen nga mga lidug ug mga ehe, ug sa upat ka eskina mao ang mga tungtonganana niini gidayandayanana sa mga liningin nga mga butang ang

matag kilid sa usag-usa. **31** Ang baba sa tungtonganana lingin sama sa mga panaksan, nga may gilapdon nga 1/2 cubit, ug gipasibo sa korona nga misaka gamay sa usa ka cubit. Sa baba niana may mga linilok, ug kwadrado ang ilang mga haklapan, dili lingin. **32** Ang upat ka mga lidug anaa ilaom sa mga haklapan, ug ang mga ehe sa mga lidug ug ang mga yantas niini anaa sa tungtonganana. Ang gihabugon sa usa ka lidug may 1/2 cubit. **33** Ang pagbuhut sa mga lidug sama sa mga lidug sa mga karwaha. Ang mga ehe niini, ang mga yantas, ang mga rayos, ug ang mga nagpugong sa ehe pulos mga tirunaw nga putaw. **34** May upat ka mga gunitanan ang upat ka eskina sa matag tungtonganana, nga unay sa mao ra gihapong tungtonganana. **35** Ibabaw sa tumoy sa tungtonganana adunay usa ka lingin nga gilibot nga may tunga ka cubit ang gilalomon, ug gisumpay sa ibabaw sa tumoy sa tungtonganana ang mga nagpugong ug mga haklapan. **36** Sa ibabaw sa mga nagpugong ug sa mga haklapan gililok ni Huram ang dagway sa mga kerubin, mga liyon, ug ang mga kahoy nga palmera nga nagtabon sa luna sa usag-usa, ug gipalibotan sila sa mga liningin nga mga butang. **37** Sa ingon niini nga paagi gihimo niya ang napulo ka mga tungtonganana. Silang tanan gihulma sa samang hulmahan, uban sa usa ka sukod, ug susama ang mga dagway. **38** Gibuhut ni Huram ang napulo ka mga panaksan nga bronsen. Ang usa ka panaksan kasuladan ug 40 ka bath nga tubig. Ang gilay-on sa matag panaksan may upat ka cubits ug ang usa ka panaksan may napulo ka tungtonganana. **39** Nagbuhut siya ug lima ka tungtonganana sa habagatan nga nag-atubang sa pikas kilid sa templo ug laing lima anaa sa amihanana nga nag-atubang usab sa pikas kilid sa templo. Gipahimutang niya ang dagatdagat sa sidikan ang eskina, nga nag-atubang padulong sa habagatang babin sa templo. **40** Gibuhut ni Huram ang mga kolon, mga pala ug mga sudlanan pangbubu. Unya natapos na niya ang tanang mga buluhaton alang kang Haring Solomon sulod sa templo ni Yahweh: **41** ang duha ka haligi, ug ang sama sa panaksan nga atua sa mga ulohan sa ibabaw sa tumoy sa duha ka haligi, ug ang duha ka linya sa liningin nga dayandayan aron motabon sa duha ka daw panaksan sa ulohan nga anaa sa ibabaw sa tumoy sa mga haligi. **42** Gibuhut niya ang 400 ka mga hulagway sa granada alang sa duha ka pares sa mga liningin nga mga dayandayan: duha ka linya sa mga hulagway sa granada alang sa matag babin sa mga dayandayan aron motabon sa duha ka sama sa panaksan nga anaa sa ibabaw sa tumoy sa mga haligi, **43** ang napulo ka mga tungtonganana, ug ang napulo ka daw mga panaksan sa mga tungtonganana. **44** Gihimo niya ang dagatdagat nga nagpatong ibabaw sa napulog duha ka mga torong baka; **45** usab ang mga kolon, mga pala, mga panaksan, ug ang ubang mga sudlanan. Gibuhut ni Huram ang tanan gamit ang pinasinaw nga bronsen, alang kang Haring Solomon, sa templo ni Yahweh. **46** Gipahulma kini sa hari didto sa kapatagan sa Jordan, sa mga lapokon nga yuta taliwala sa Sutoc ug sa Zarethan. **47** Wala na timbangna pa ni Solomon ang tanang mga galamiton tungod sa kadaghan gayod niini, tungod usab kay ang timbang sa bronsen dili man masukod. **48** Gipabuhut ni Solomon ang tanang mga galamiton sulod sa templo gamit ang bulawan; ang bulawan halaran ug ang lamesa kung asa ibutang ang tinapay sa presensiya. **49** Hinimo sa lunlon bulawan ang mga tungtonganana sa mga suga, ang lima nga anaa sa tuo ug ang laing lima nga anaa sa wala, sa atubangan sa dapit sa kinasulorlang lawak, ug hinimo usab sa bulawan ang mga bulak, ug mga lamparanah, ug ang mga gunitanan. **50** Hinimo sa lunlon bulawan ang mga kupa, mga ippapalong sa suga, mga panaksan, mga luwag, ug ang mga sunoganan sa insenso. Hinimo usab sa bulawan ang mga bisagra sa pultahan sa kinasulorlang lawak sa labing balaang dapit, ug ang mga pultahan nga atua sa hawanwan sulod sa templo. **51** Tungod niini, natapos na ang tanang buluhaton nga buhaton ni Haring Solomon sa balay ni Yahweh. Busa gidalna ni Solomon ang mga butang nga gilain sa iyang amahan nga si David, sama sa mga salapi, mga bulawan, ug mga galamiton, unya gibutang ni kini sa tipiganan sa balay ni Yahweh.

8 Unya gitigom ni Solomon sa iyang atubangan ang mga kadagkoan sa Israel, ang tanang mga pangulo sa matag tribo, ang mga pangulo sa tagsatagsa ka mga banay sa katawhan sa Israel, diito sa Jerusalem, aron dad-on ang arka sa kasabutan ni Yahweh gikan sa siyudad ni David nga mao ang Zion. **2** Nagtigom ang tibuo katawhan sa Israel diito sa atubangan ni Haring Solomon atol sa kasaulogan, sa bulan sa Etanim nga mao ang ikapitong bulan. **3** Miabot ang mga kadagkoan ug ang mga pari nga nagdayon sa arka sa kasabutan. **4** Gidalna nila ang arka sa kasabutan ni Yahweh, ang tolda nga tagboanan, ug ang tanan nga mga balaang kasangkapan nga anaa sulod sa tolda. Gidalna kining mga butang sa mga

pari ug sa mga levita. 5 Si Haring Solomon ug ang tibuok katilingban sa Israel nagtigom duol sa arka sa kasabotan, nga naghalaad sa dili maihapp ngan mga karnero ug mga torong baka. 6 Gidayongan sa mga pari ang arka sa kasabotan ni Yahweh didtong dapita, ngadto sa kinasulorang lawak sa templo, sa labing balaang dapit, ilalom sa mga pako sa kerubin. 7 Kay gibukhad sa kerubin ang ilang mga pako sa dapit sa arka sa kasabotan, ug gipandongan nila ang arka sa kasabotan ug ang mga dayongongan niini. 8 Tag-as kaayo ang mga dayongongan nga makita ang tumoy niini ngadto sa gawas sa pultahan sa labing balaang lawak, apan dili nila kini makita didto sa gawas. Atua kini didto hangtod niining adlawa. 9 Walay laing sulod sa arka sa kasabotan gawas lamang sa duha ka papan ug bato nga gibutang ni Moises didto sa Horeb, sa pagbuhut ni Yahweh sa kasabotan tali sa kawathan sa Israel sa dihang migawas sila gikan sa yuta sa Ehipto. 10 Nahitabo kini nga sa paggawas sa mga pari gikan sa balaang dapit, gilukop sa panganod ang templo ni Yahweh. 11 Dili na makapadayon pa sa pag-alagad ang mga pari tungod sa panganod, kay napuno sa himaya ni Yahweh ang templo. 12 Unya miuongon si Solomon, "Miuongon si Yahweh nga mopyuyo siya sa bagang kangiitg. 13 Apan gitukod ko alang kanimo ang halangdong pinuy-anan, usa ka dapit nga kapuy-an mo hangtod sa kahangtoran." 14 Unya miatubang ang hari ug gipanalanganin ang tibuok katilingban sa Israel, samtang nanindog pa sila. 15 Miuongon siya, "Dalayegon si Yahweh ang Dios sa Israel, nga nakigsulti sa akong amahan nga si David, ug gituman kini pinaagi sa iyang kaugalingon mga kamot, nga nag-ingon. 16 Sukad sa adlaw sa akong pagpagawas sa akong kawathan sa Israel gikan sa Ehipto, wala ako magpili ug siyudad gikan sa tanang tribu sa Israel nga katukoran ug usa ka templo, aron maatua didto ang akong ngalan. Apan, gipili ko si David nga maoy maghafri sa akong kawathan sa Israel." 17 Karon mao kini ang tinguha sa kasingkasing sa akong amahan nga David nga motukod ug usa ka templo alang sa ngalan ni Yahweh, ang Dios sa Israel. 18 Apan miuongon si Yahweh sa akong amahan nga si David, "Tungod kay diha sa imong kasingkasing ang pagtukod ug usa ka templo alang sa akong ngalan, maayo nga gibuhat mo kini sulod sa imong kasingkasing. 19 Bisan pa niini dili ikaw mao ang magtukod sa templo; kondili ang imong anak nga lalaki nga mahimugos gikan gayod kanimo, siya mao ang motukod sa templo alang sa akong ngalan." 20 Gituman ni Yahweh ang mga pulong nga iyang gisulti, kay gituboy ako diha sa dapit sa akong amahan nga si David, ug nagalingkod ako sa trono sa Israel, ingon sa gisaad ni Yahweh. Gitukod ko ang templo alang sa ngalan ni Yahweh, ang Dios sa Israel. 21 Gibuhat ko didto ang usa ka dapit alang sa arka sa kasabotan, nga mao ang gisaad ni Yahweh, nga gihimo niya uban sa atong mga amahan sa dihang gipagawas niya sila gikan yuta sa Ehipto." 22 Mibarog si Solomon atubangan sa halaran ni Yahweh, atubangan sa tibuok katilingban sa Israel, ug gibayaw ang iyang mga kamot ngadto sa langit. 23 Miuongon siya "O Yahweh, ang Dios sa Israel, wala gayoy Dios nga sama kanimo diha sa ibabaw sa kalangitan o dinihi sa ilalom sa yuta, nga nagtumanaan si iyang matinud-anong kasabotan uban sa mga sulugoon nga naglakaw diha sa imong atubangan sa ilang bug-os nga kasingkasing; 24 ikaw nga nagtumana sa imong gisaad ngadto sa imong sulugoon nga si David nga akong amahan. Oo, gisulti mo kini ug gituman pinaagi sa imong kamot, hangtod karong adlawa. 25 Busa karon, O Yahweh, ang Dios sa Israel, tumana ang imong gitpanaad sa imong sulugoon nga si David nga akong amahan, sa pagsulti mo nga, "Dili ka makabsan ug tawo diha sa imong panan-aw nga molingkod sa trono sa Israel, kung magmatinumanon lamang kanako ang imong kaliwatan, ingon sa imong pagtumawan kanako." 26 Busa karon, O Dios sa Israel, nag-ampoo ako nga matinuod ang saad nga imong gibuhat sa imong sulugoon nga si David nga akong amahan. 27 Apan magpuyo ba gayod ang Dios dinihi sa yuta? Lantawa, bisan ang tibuok kawanangan dili man gani igo alang kanimo - unsa na lamang kaha kining akong gitukodko nga templo alang kanimo. 28 Apan tagda intawon kining pangaliyupo sa imong sulugoon ug ang iyang mga paghanguyo, O Yahweh nga akong Dios; patalinghogi ang mga pagpangaliyupo ug mga pag-ampoo nga gibungbat sa imong sulugoon nganha kanimo karong adlawa. 29 Bantayan unta sa imong mga mata kini nga templo adlaw ug gabii, nganhi sa dapit nga imong gisulti, "Ang akong ngalan ug ang akong presensiya maanaha didto - aron patalinghogan ang mga pag-ampoo nga ibungbat sa imong mga sulugoon niining dapita. 30 Busa patalinghogi ang pangaliyupo sa imong sulugoon ug sa imong kawathan sa Israel sa dihang mag-ampoo kami niining dapita. Oo, patalinghogi gikan sa imong pinuy-anan nga mao ang kalangitan; ug sa dihang mopalatinghog ka,

pagpasaylo. 31 Kung may usa ka tawo nga makasala batok sa iyang isigkatawo, ug kung moanhi siya ug manumpa atubangan sa imong halaran nga ania niining balaya, 32 nan mamati ka diha sa kalangitan ug buhatan; hukmi ang imong mga sulugoon, siloti ang sad-an, ug ipadangat ang iyang binuhatan diha sa iyang kaugalingong ulo. Ug pakamataruna ang walay sala, pinasikad sa iyang ganti alang sa iyang pagkamatarong. 33 Sa dihang mapukan sa ilang mga kaaway ang imong kawathan sa Israel tungod kay nakasala sila batok kanimo, kung mobalik sila pag-usab kanimo, magasugid sa imong ngalan, magaampo, ug magpakiilooy sa kapasayloa gikan kanimo niini nga templo - 34 nan mamati ka diha sa kalangitan ug pasayloa ang sala sa imong kawathan sa Israel; dad-a sila pagbalik sa yuta nga imong gihatag sa ilang mga katigulangan. 35 Sa dihang matakpan ang kalangitan ug walay tuldon god kay nakasala batok kanimo ang kawathan - kung mag-ampoo sila niining dapita, magasugid sa imong ngalan, ug mosalikway sa ilang mga sala sa dihang gisakit mo sila - 36 nan mamati ka diha sa kalangitan ug pasayloa ang sala sa imong mga sulugoon ug sa imong kawathan sa Israel, sa dihang tuldon mo sila sa maayong mga pamaagi nga angay nilang pagalaktan. Paulani ang imong yuta, nga imong gihatag sa imong kawathan ington nga panulondon. 37 Kung pananglitnan adunay kagutom sa yuta, o kung adunay kamatay, pagpangalaya o sakit sa mga tanom, mga dulon o mga ulod, o kung sulongon sa kaaway ang mga ganghaan sa siyudad sa ilang yuta, o kung may kamatay o balatian - 38 unya kung pananglitnan buhaton ang mga pag-ampoo ug pangamyo pinaagi sa usa ka tawo o sa imong kawathan sa Israel - nga nasayod sa sala diha sa iyang kasingkasing, nga magabaway sa ilang mga kamot dinihi niini nga templo. 39 Nan mamati ka diha sa langit, ang dapit nga imong gipuy-an, unya pasayloa sila ug pagpamutib, ug gantihii ang matag tawo alang sa iyang tanan nga nabuhut; nasayod ka sa iyang kasingkasing, tungod kay ikaw lamang gayod ang nasayod sa kasingkasing sa tibuok kawathan. 40 Buhata kini aron mahadlok sila kanimo sa tanang mga adlaw sa ilang pagpuyo sa yuta nga imong gihatag sa among mga katigulangan. 41 Dugang pa niana, mahitungod sa mga langyaw ug walay apil sa imong kawathan sa Israel: sa dihang moabot siya gikan sa layong dapit tungod sa imong ngalan - 42 kay nadungog nila ang imong bantogang ngalan, ang imong gamhanhang kamot, ug ang imong binayaw nga mga bukton - kung moanhi siya ug mag-ampoo dinihi niining temploha, 43 nan palihog mamati ka diha sa langit, ang dapit nga imong gipuy-an, ug buhatan ang bisan unsang gipangayo sa langyaw diha kanimo. Buhata kini aron ang tanang pundok sa kawathan sa kalibutan makaila sa imong ngalan ug mahadlok kanimo, ingon sa gibuhat mo sa imong kawathan sa Israel. Buhata kini aron nga masayod sila nga kining balaya nga akong gitukod gitawag pinaagi sa imong ngalan. 44 Pananglitnan kung ang imong kawathan moadto sa paggubatan batok sa ilang kaaway, sumala sa bisan unsang paagi nga palakwon mo sila, ug pananglitnan kung mag-ampoo sila kanimo, O Yahweh, ngadto sa siyudad nga imong gipili, ug ngadto sa templo nga akong gitukod alang sa imong ngalan. 45 Nan mamati ka sa ilang mga pag-ampoo diha sa kalangitan, sa ilang mga pangamyo, ug tabangi sila. 46 Pananglitnan kung makasala sila batok kanimo, sanglit wala man gayoy dili makasala, ug kung masuko ka kanila ug magtugyan kanila ngadto sa kaaway, aron bihagon sila sa ilang kaaway ngadto sa ilang yuta, bisan pa man kung halayo kini o anaa sa duol. 47 Unya kung pananglitnan makaamgo sila nianang yutaa kung asa sila mga binihag, ug kung maghinulsol sila ug magpakiilooy kanimo gikan sa yuta sa mga nagbihag kanila. Kung mosuliti sila, "Nagmasupilon kami ug nakasala. Nagkinabuhi kami diha sa kadaotan." 48 Pananglitnan kung mobalik sila kanimo uban sa ilang bug-os nga kasingkasing ug sa ilang bug-os nga kalag sa yuta sa ilang mga kaaway nga nagbihag kanila, ug kung mag-ampoo sila kanimo niining yutaa nga gihatag ma sa ilang mga katigulangan, ug nganhi sa siyudad nga imong gipili, ug nganhi sa templo nga gitukod ko alang sa imong ngalan. 49 Nan mamati ka sa ilang mga pag-ampoo, sa ilang mga pangamyo diha sa kalangitan ang dapit nga imong gipuy-an, ug tabangi sila. 50 Pasayloa ang imong kawathan nga nakasala batok kanimo, ug ang ilang tanang mga kalapasan batok sa imong mga sugo. Kaloy-i sila atubangan sa ilang mga kaaway nga nagbihag kanila, aron nga ang ilang mga kaaway malooy usab sa imong kawathan. 51 Sila mao ang imong pinililing kawathan nga imong gilwas gikan sa Ehipto nga daw gikan sa kinataliwad-an sa hudno kung asa gitunaw ang paghaw. 52 Nag-ampoo ako nga makita sa imong mga mata ang mga pangamyo sa imong sulugoon ug sa imong kawathan sa Israel, aron patalinghogan mo sila kung mosangpit sila kanimo. 53 Kay gipili mo sila

taliwala sa tanang katawhan sa kalibutan aron mahimo mong katawhan ug midawat sa imong mga saad, sumala sa imong gisulti pinaagi kung Moises nga imong sulugoon, sa pagpalingkawas mo sa among mga katigulangan gikan sa Ehipto, O Yahweh nga among Ginoo.” **54** Busa sa natapos na si Solomon sa pag-ampo niining tanang mga pag-ampo ug pangamuyo ngadto kung Yahweh, mibarog siya atubangan sa halaran ni Yahweh, gikan sa paglulog hadto binayaw ang iyang mga kamot ngadto sa kaligantian. **55** Mibarog siya ug gipanalanginan ang tibuk katilingban sa Israel sa makusog nga tingog nga nag-ingon, **56** “Hinaot nga dayegon si Yahweh, nga naghatag ug kapahulayan sa iyang katawhan sa Israel, nga nagtuman sa tanan niyang mga saad. Wala gayoy napakaysa sa maayong mga saad ni Yahweh nga iyang gibuhat uban kung Moises nga sulugoon.” **57** Hinaot nga mag-uban kaniya si Yahweh nga atong Dios, ingon nga guban siya sa atong mga katigulangan. Hinaot nga dili gayod kita niya biyaan o isalikway. **58** Nga ipahiuyon gayod niya ang atong mga kasingkasing ngadto kaniya, aron magkinabuhi diha sa iyang mga pamaagi ug magtuman sa iyang mga sugo ug sa iyang mga lagda ug sa iyang mga balaod, nga iyang gisugo sa atong mga amahan. **59** Ug hinaot una nga kadtong mga pulong nga akong gisulti, pinaagi sa akong pagpangamuyo atubangan ni Yahweh, mahiduol kung Yahweh nga atong Dios adlaw ug gabii, aron matabangan niya ang iyang sulugoon ug ang iyang katawhan sa Israel, sumala sa gikinahanglan sa matag adlaw; **60** nga ang tanang katawhan sa kalibutan masayod nga si Yahweh, mao gayod ang Dios, ug wala na gayoy laing Dios! **61** Busa hingitia ang inyong kasingkasing ngadto kung Yahweh nga atong Dios, ug magsubay diha sa iyang mga balaod ug magtuman sa iyang mga sugo, hangtod niining adlaw.” **62** Busa ang hari ug ang tibuk Israel nga atua uban kaniya naghalad sa mga halad ngadto kung Yahweh. **63** Naghalad si Solomon sa usa ka halad sa panaghisa nga iyang gibuhat alang kung Yahweh: 22, 000 ka torong baka ug 120, 000 ka mga karnero. Busa gihalad sa hari ug sa tibuk katawhan sa Israel ang templo ni Yahweh. **64** Niana usab nga adlaw gigahin sa hari ang tungatunga sa hawanan diha sa atubangan sa templo ni Yahweh, kay didto naghalad siya sa mga halad nga sunugon, ang mga trigo nga halad, ug ang tambok nga halad sa pakig-ambit, tungod kay ang bronee nga halaran nga atua sa atubangan ni Yahweh gamay ra kaayo aron kahalaran sa mga halad nga sunugon, sa mga trigo, sa tambok nga mga halad sa pagpaki-ambit. **65** Busa nagpakkibira si Solomon niadtong higayona, ug ang tibuk Israel nga uban kaniya, usa ka dakong katilingban sukad sa Lebo Hamat ngadto sa sapa sa Ehipto, sa atubangan ni Yahweh nga atong Dios sulod sa pito ka adlaw ug sa laing pito usab ka adlaw, nga miabot ug napulog upat ka adlaw. **66** Sa ikawalo ka adlaw gipapauli niya ang katawhan, gipanalanginan nila ang hari ug namauli sa ilang mga panimalay nga puno sa kasadya ug sa kalipay sa kasingkasing tungod sa tanang kaayohan nga gipakita ni Yahweh kung David, ang iyang sulugoon, ug sa iyang katawhan sa Israel.

9 Sa nahuman na matukod ni Solomon ang balay ni Yahweh ug ang palasyo sa hari, ug nahuman na niya pagbuhat ang tanan niyang buot buhaton, **2** mipakita si Yahweh kung Solomon sa ikaduhang higayon, sama sa iyang pagpakita kaniya didto sa Gibeon. **3** Unya miignon si Yahweh kaniya, “Nadungog ko ang imong pag-ampo ug ang imong pagpakiilooy sa akong atubangan. Gibalaan ko na kining balaya, nga imong gibuhat alang kanako, aron ibutang didto ang akong ngalan sa walay kataposan. Ang akong mga mata ug ang akong kasingkasing atua didto sa tanang panahon. **4** Alang kanimo, kung maglakaw ka sunod kanako ingon nga ang imong amahan nga si David naglakaw diha sa pagkahingpit sa kasingkasing ug diha sa katarong, sa pagbuhat sa tanan kong gisugo kanimo ug sa pagtuman sa akong balaod ug sa akong tulumanon, **5** nanligonon ko ang trono sa imong ginharian sa Israel sa walay kataposan, inger sa gisaad ko kung David nga imong amahan, sa pag-ingon, “Wala gayoy makulang sa imong kaliwatan sa trono sa Israel.” **6** Apan kung motalikod ka, ikaw ug ang imong kaanakan, ug dili na motuman sa akong mga sugo ug sa akong mga balaod nga akong gihatag diha kaninyo, ug moadto hinunon kamo ug mosimba sa ubang mga dios ug moyukbo ngadto kanila, **7** nan papahawaon ko ang Israel gikan sa yuta nga akong gihatag kanila; ug kining balay nga akong gibalaan alang sa akong ngalan, wagtangon ko kini sa akong panan-aw, ug ang Israel mahimong panig-ingnan sa pagbiaybiay ug usa ka butang sa pagtamay taliwala sa tibuk katawhan. **8** Ug kining templo mahimong tapok sa mga nangagun-ob, mangatingala ang tanan nga moagi niini ug magbiaybiay. Mangutana sila, ‘Nganong gibuhat man kini ni Yahweh niining yutaa ug niining balaya?’ **9** Motubag ang uban,

‘Tungod kay gisalikway nila si Yahweh nga ilang Dios, nga nagpagawas sa ilang mga katigulangan sa yuta sa Ehipto, ug nagsalig sa laing mga dios, nagyukbo ug nagsimba kanila. Mao kana ang hinundan nga gipahamtang ni Yahweh kining tanang katalagman ngadto kanila.’ **10** Nahitabo kini nga sa mahumanay na ang 20 ka tuig, nahuman na matukod ni Solomon ang duha ka gambahay, ang templo ni Yahweh ug ang palasyo sa hari. **11** Karon si Hiram ang hari sa Tiro maoy naghatag kung Solomon sa mga sidro ug sa mga kahoy nga sipre, ug inubanan sa mga bulawan—kadtong tanan gikinahanglan ni Solomon—busa gihatag ni Solomon kung Hiram ang 20 ka mga siyudad sa yuta sa Galilea. **12** Migawas sa Tiro si Hiram aron sa pagtan-aw sa mga siyudad nga gihatag ni Solomon kaniya, apan wala kini makapalipay kaniya. **13** Busa miignon si Hiram, “Unsang mga siyudara kining gihatag mo kanako, igsoon ko?” Gitawag kini ni Hiram ang Yuta sa Cabul, nga gitawag pa gihapon nila hangtod niining adlaw. **14** Nagpadala si Hiram sa hari ug 120 ka talent nga bulawan. **15** Ang mosunod mao ang mga hinundan nga kinahanglanon sa pagtrabaho nga gipatuman ni Solomon: sa pagtukod sa templo ni Yahweh ug sa iyang palasyo, sa pagtukod sa Millo ug sa kuta sa Jerusalem, ug sa pagtukod sa mga kuta sa Hazor, sa Megiddo, ug sa Gezer. **16** Mitungas ang Paraon nga hari sa Ehipto ug giilog ang Gezer, gisunog niya kini, ug gipamatay ang mga Canaanon nga anaa sa siyudad. Unya gihatag sa Paraon ingon nga gasa sa kasal ngadto sa iyang anak nga babaye nga asawa ni Solomon. **17** Busa gitukod pag-usab ni Solomon ang Gezer ug ang Ubos nga Bethoron, **18** ang Baalat ug ang Tamar didto sa kaminingawan sa yuta sa Juda, **19** ug ang tanang tipiganan nga mga siyudad nga iyang gipanag-iyahan, ug ang mga siyudad alang sa iyang mga karwahe ug alang sa iyang mangangabayo, ug ang bisan unsa nga gitungkuha niyang pagatukuron alang sa iyang kalipay sa Jerusalem, sa Lebanon, ug sa tibuk yuta ubos sa iyang pagmardon. **20** Mahitungod sa nahibiling katawhan sa mga Amorihanon, sa mga Hitihanon, sa mga Perisihanon, sa mga Hebihanon, ug sa mga Jebusihanon, nga dili sakop sa katawhan sa Israel. **21** ang ilang kaliwatan nga nahibilin sunod kanila diha sa yuta, nga wala mahurot paglaglag sa mga katawhan sa Israel—giulipon sila ni Solomon hangtod niining adlaw. **22** Apan, wala giulipon ni Solomon ang katawhan sa Israel. Hinuno, nahimo sila nga iyang mga sundalo ug iyang mga sulugoon, iyang mga opisyal, ug iyang mga kapitan ug mga tigdumala sa iyang mga karwahe ug iyang mangangabayo. **23** Mao usab kini ang mga pangulong opisyal nga nagdumala sa mga tigdumala nga nagtrabaho sa buluhaton ni Solomon, 550 ka buok ang mga nagdumala sa katawhan nga nangunay sa pagbuhat. **24** Mibalhin ang anak nga babaye sa Paraon gikan sa siyudad ni David ngadto sa balay nga gibuhat ni Solomon alang kaniya. Unya, gitukod ni Solomon ang Millo. **25** Makatulo sa usa ka tuig maghalaran si Solomon sa mga halad nga sinunog ug pakigdaiditido sa halaran nga iyang gibuhat alang kung Yahweh, nga inubanan sa pagsunog sa insenso didto sa halaran nga anaa sa atubangan ni Yahweh. Busa nahuman niya ang templo ug gitgamit na niya kini. **26** Nagbuhat si Haring Solomon ug usa ka panon sa mga sakayan didto sa Ezion Geber, nga anaa duol sa Elat sa baybayon sa Dagat nga Pula sa yuta sa Edom. **27** Nagpadala ug mga sulugoon si Hiram alang sa panon sa sakayan ni Solomon, mga tawong hanas sa pandagat, uban sa mga sulugoon ni Solomon. **28** Miadto sila sa Ofir uban sa mga sulugoon ni Solomon. Gikan didto nakadala sila ug 420 ka talent nga bulawan alang kung Haring Solomon.

10 Sa pagkadungog sa rayna sa Seba sa kabantog ni Solomon mahitungod sa ngalan ni Yahweh, miadto siya aron sa pagsulay kaniya sa malisod nga mga pangutana. **2** Miadto siya sa Jerusalem inubanan ang dakong panon sa ginsakopan, uban sa mga kamelyo nga may kargang mga pahumot, daghang bulawan, ug daghang bilihong mga bato. Sa pag-abot niya, giingnan niya si Solomon sa tanan nga anaa sa iyang kasingkasing. **3** Gitubag ni Solomon ang tanan niyang mga pangutana. Walay bisan usa sa iyang mga pangutana nga wala matubag sa hari. **4** Sa nakita sa rayna sa Seba ang tanang kaalam ni Solomon, ang palasyo nga iyang gibuhat, **5** ang pagkaon nga anaa sa iyang lamesa, ang pagpahimutang sa iyang mga sulugoon, ang pagpamuhat sa iyang mga sulugoon ug sa ilang pagpamuhat, lakip na usab ang mga tigdumala sa iyang kupa, ug ang pamatasan sa iyang paghalad sa mga halad sinunog didto sa balay ni Yahweh, wala na siyav maiisulti pa. **6** Miignon siya sa hari, “Tinuod gayod ang mga balita nga akong nadungog sa akong yuta mahitungod sa imong mga pulong ug kaalam. **7** Wala ako motuo sa akong

nadungog hangtod nga mianhi ako dinihi, ug karon nakita kini sa akong mga mata. Wala gani makatunga ang gisugilon kanako mahitungod sa imong kaalam ug bahandi! Milabaw pa gayod ang imong kabantog nga akong nadungog. **8** Pagkulahan sa imong mga asawa, ug pagkulahan sa imong mga sulugon nga kanunay nag-alagad kanimo, tungod kay makadungog sila sa imong kaalam. **9** Hinaot nga mahimaya si Yahweh nga imong Dios nga nahimuot kanimo, ug nagsahimutang kanimo sa trono sa Israel. Tungod kay gihugugma ni Yahweh ang Israel sa walay katapason, gihimo ka niyang hari, aron buhaton mo ang hustisa ug pagkarmatarong!" **10** Gihatagan niya ang hari ug 120 ka talent nga bulawan ug daghan kaayong mga pahumot ug bililhong mga bato. Wala gayoy makalabaw niining mga pahumot nga gihatag sa rayna sa Seba ngadto kang Haring Solomon ug wala nay naghatag pa kaniya niiri pag-usab. **11** Ang panon sa mga sakayan ni Hiram, nga nagdala sa bulawan gikan sa Ofir, nagdala usab gikan sa Ofir sa daghang mga almug nga kahoy ug bililhong mga bato. **12** Gihaligi sa hari ang mga almug nga kahoy sa templo ni Yahweh ug alang sa palasyo sa hari, sa mga alpa usab ug sa mga lira alang sa mga mang-aawit. Wala na gayoy lain pang almug nga kahoy o makita pa niining panahona. **13** Gihatag ni Haring Solomon ang tanan nga gitunguhua sa rayna sa Seba, bisan unsay iyang gipangayo, dugang pa sa gihatag ni Solomon kaniya sa iyang harianong kadagaya. Busa mipauli siya sa iyang yuta uban ang iyang mga sulugon. **14** Karon, ang gibug-aton nga nadawat ni Solomon nga bulawan sa usa ka tuig mga 666 ka talent nga bulawan, **15** wala pay labot ang bulawan nga gidal sa mga tigpamaligya ug sa mga tigpatigayon. Nagpadala usab ug mga bulawan ug mga plata ang tanang mga hari sa Arabia ug mga gobernador ditto sa nasod alang kang Solomon. **16** Nagbuhat si Haring Solomon ug 200 ka mga dagkong taming gikan sa gipanipis nga bulawan. 600 ka shekels nga bulawan ang gigamit sa matag taming. **17** Nagbuhat usab siya ug 300 ka mga taming gikan sa gipanipis nga bulawan. Tulo ka mina nga bulawan ang gigamit sa matag taming; gibutang kini sa hari ditto sa Palasyo sa Kalasangan sa Lebanon. **18** Unya nagbuhat ang hari ug dakong trono hinimo sa tango sa elepante unya gibulitan kini ug lunlon nga bulawan. **19** Adunay unom ka ang-ang ngadto sa trono, ug ang likod nga babin niini adunay lingin sa ibabaw. Sa matag kildi sa lingkoranang adunay tungtongan sa bukton, ug ang duha ka mga liyon nagtindog sa kildi sa tungtongan sa bukton. **20** May napulog duha ka mga liyon nga nagtindog sa mga ang-ang, nag-inatbangay ang usag-usa sa matag kildi sa mga ang-ang. Walay trono nga sama niini sa ubang ginghamian. **21** Ang tanang imnanan nga kupa ni Haring Solomon mga bulawan, ug ang tanang imnanan nga kupa diha sa Palasyo sa Kalasangan sa Lebanon mga hinimo sa lunlon bulawan. Wala gayoy plata, tungod kay giisip nga dili mahinundanong ang plata sa panahon ni Solomon. **22** Ang hari adunay panon sa mga sakayan nga pagdagdag nga magalayag sa kadagatan, uban sa panon sa sakayan ni Hiram. Kausa sa tulo ka tuig magdala ang panon sa sakayan nga pagdagdag ug mga bulawan, mga plata, ug mga tango sa elepante, lakip na ang mga dagko ug gagmay nga mga unggoy. **23** Busa misamot ug kadtato ug kamaalamon si Solomon sa tanang hari sa kalibutan. **24** Ang tibuk kalibutan nagpangita sa presensya ni Solomon aron pagpamati sa iyang kaalam, nga gibutang sa Dios sa iyang kasingkasing. **25** Kadutong mibisita nagdala ug mga gasa, mga sudlanan sa plata ug sa bulawan, mga bisti, mga hinagibon, ug mga pahumot, lakip na ang mga kabayo ug mga mula sa matag tuig. **26** Nagtigom si Solomon ug mga karwahe ug mga mangabayo. Aduna siyay 1, 400 ka mga karwahe ug 12, 000 ka mga sundalong mangabayo nga iyang gibutang sa mga siyudad sa karwahe ug uban kaniya sa Jerusalem. **27** Adunay plata ang hari ditto sa Jerusalem nga sama kadaghan sa mga bato sa yuta. Gipadaghan niya ang kahoy nga sidro sama sa kahoy nga sikamoro nga anaa sa kapatagan. **28** Nanag-iya si Solomon ug mga kabayo nga pinalit gikan sa Ehipto ug sa Cilicia. Gipalit kini sa mga tigpatigayon sa hari sa panon sa kahayoran, ang tagsatagsa ka panon may bili. **29** Mapalit ang karwahe gikan sa Ehipto ug 600 ka shekels nga plata ang kada usa, ug ang mga kabayo tag-150 ka shekels ang kada usa. Daghan niini ang gipamaligya ngadto sa mga hari sa Hithanon ug sa taga-Aram.

11 Karon, nahigugma si Haring Solomon sa daghang langyaw nga mga babaye: ang anak nga babaye sa Paraon ug mga babaye nga Moabihan, mga Amonihan, mga Edomihan, mga Sidonihan, ug mga Hithanon— **2** sa kanasoran nga gitilli ni Yahweh ngadto sa katawhan sa Israel, "Ayaw kamo pagpakiġminyo kanila, ni manganha sila kaniyino, kay modani sila sa inyong kasingkasing sa pagsimba sa ilang ma-

dios." Apan gihugugma ni Solomon kining mga babaye. **3** Adunay 700 ka mga prensesang asawa si Solomon ug 300 ka mga puyopuyo. Ang iyang mga asawa nagdani sa iyang kasingkasing. **4** Sa nagkatigulang na si Solomon, gitani sa iyang mga asawa ang iyang kasingkasing sa ubang mga dios; wala niya gitugyan sa hingpit ang iyang kasingkasing ngadto kang Yahweh nga iyang Dios, sama sa kasingkasing sa iyang amahan nga si David. **5** Kay nagsunod na si Solomon kang Ashtarot, an diyosa sa mga Sidonihan, ug nagsunod na siya kango Molec, ang malaw-ay nga diosdios sa mga Amonihan. **6** Gibuhat ni Solomon ang daotan sa pananaw ni Yahweh; wala na siya magsunod nga hingpit kang Yahweh, sama sa gibuhat sa iyang amahan nga si David. **7** Unya naghimo si Solomon ug usa ka habog nga dapit alang kango Kemos, ang malaw-ay nga diosdios sa Moab, ibabaw sabungtud sa sidlakang bahin sa Jerusalem, ug alang kango Molek usab, ang malaw-ay nga diosdios sa katawhan nga taga-Amon. **8** Nagbuhat usab siya ug habog nga mga dapit sa tanan iyang langyaw nga mga asawa, nga nagsunong sa insenso ug naghalaad sa ilang mga dios ditto. **9** Nasuko si Yahweh kang Solomon, tungod kay ang iyang kasingkasing misalikhaan na man kaniya, ang Dios sa Israel, bisan nagpakita siya kaniya sa makaduha ka higayon **10** ug nagsugo gayod kaniya niining butanga, nga dili siya magsunod sa laing mga dios. Apan wala motuman si Solomon sa gisugo ni Yahweh. **11** Busa miuong si Yahweh kang Solomon, "Tungod kay gibuhat mo man kini ug wala ka magtumon sa kasabutan ug sa akong kabaloran nga akong gisugo kanimo, langkaton ko gayod ang ginghamian gikan kanimo ug ihatog kini sa imong sulugon. **12** Apan, tungod kang David nga imong amahan, dili ko pa kana himoon sa imong kapanahonan, kondili langkaton ko kini sa kamot sa imong anak nga lalaki. **13** Hinuon dili ko langkaton ang tibuk ginghamian; ihatog ko sa imong anak nga lalaki ang usa ka tribu tungod kang David nga akong sulugon, ug tungod sa Jerusalem nga akong gipili." **14** Unya giaghni si Yahweh si Hadad nga taga-Edom aron mobatok kang Solomon. Gikan siya sa harianong panimalay sa Edom. **15** Sa ditto pa si David sa Edom, mitungas si Joab nga kapitan sa kasundalohan aron sa paglubong sa mga gipamatay, ang tanang gipangpatay sa Edom. **16** Nagpabilin ditto si Joab ug ang tibuk Israel sulod sa unom ka bulan hangtod nga iyang napatay ang tanang kalaialikan sa Edom. **17** Apan gipakalagiw si Hadad uban ang laing mga Edomihanon nga mga sulugon sa iyang amahan ditto sa Ehipto, sanglit bata pa man si Hadad. **18** Migikan sila sa Midian ug miabot sa Paran, kung asa sila nagkuhag mga tawo nga mouban kanila padulon sa Ehipto, ngadto sa Paraon nga mao ang hari sa Ehipto, nga naghatag kaniya ug balay, kayutaan, ug pagkaon. **19** Gikahimut-an pag-ayo si Hadad sa Paraon, busa gipaasawa siya sa Paraon sa igsoon mismo sa iyang asawa, ang igsoong babaye ni Tapenes nga rayna. **20** Ang igsoong babaye ni Tapenes nanganan ug batang lalaki alang kang Hadad. Ginganlan nila siya ug si Genubat. Gipadako siya ni Tapenes sa palasyo sa Paraon. Busa nagpuyo si Genubat sa palasyo sa Paraon uban sa kaanakan sa Paraon. **21** Samtant ditto pa siya sa Ehipto, nabalitaan ni Hadad nga nagpahulay na si David tupad sa iyang katigulangan ug nagpahulay na usab si Joab nga kapitan sa kasundalohan, miuong si Hadad sa Paraon, "Palakwa ako, aron makaadto na ako sa akong kaugalingong nasod." **22** Unya miuong ang Paraon kaniya, "Apan unsa man ang nakulang kanimo dinihi kanako, nga nagingtuhha ka man sa pag-adto sa imong kaugalingong nasod?" Mitubag si Hadad, "Wala man. Palihog palakwa lamang ako." **23** Giaghni na usab sa Dios ang laing kaaway nga si Rezon ang anak nga lalaki ni Eliada aron mobatok kang Solomon, nga mikalagiw gikan sa iyang agalon nga si Hadadezer ang hari sa Zoba. **24** Gitigom ni Rezon ang mga tawo ug nahimo siyag kapitan sa gamay nga pundok, sa dihang napildi ni David ang mga tawo sa Zoba. Nangadto ang mga tawo ni Rezon sa Damasco ug mipuyo ditto, ug si Rezon mao ang naghari sa Damasco. **25** Kaaway siya sa Israel sa tanang panahon ni Solomon, sama sa kasamok nga nabuhut ni Hadad. Gikasilagan ni Rezon ang Israel ug naghari sa tibuk Aram. **26** Unya si Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat nga taga-Efraim sa Zereda, usa ka opisyal ni Solomon, kansang ngalan sa iyang inahan mao si Zerua nga usa ka balo, mibatok usab sa hari. **27** Ang hinungdan nga nakigbatok siya sa hari tungod kay gitukod ni Solomon ang dapit sa Millo ug giayo ang naguba nga ganghaan sa atubangan sa siyudad sa kuta ni David nga iyang amahan. **28** Si Jeroboam usa ka gamhanang tawo nga may kaisog. Nakita ni Solomon nga kugihan ang batan-ong lalaki, busa iyang gitugyan kaniya ang pagmando sa tanang buluhaton sa balay ni Jose. **29** Niadtong taknaa, sa dihang migawas si Jeroboam sa Jerusalem, nakita

siya ni propeta Ahia nga taga-Silo didto sa dalan. Karon, nagbisti si Ahia sa usa ka bag-ong bisti ug sila lamang duha ang tawo sa kapatagan. **30** Unya giugunitan ni Ahia ang bag-ong bisti nga iyang gisul-ob ug giqisi kini sa napulog duha ka babin. **31** Giingnan niya si Jeroboam, "Kuhua ang napulog ka babin, alang kang Yahweh, ang Dios sa Israel, nga nag-ingon, 'Tan-awa, langkaton ko ang ginghamian sa kamot ni Solomon ug ihatag ko kanimo ang napulog ka tribu. **32** (apan maiya kang Solomon ang usa ka tribu, tungod ug alang kung David nga akong sulugoon ug alang sa Jerusalem—ang siyudad nga akong gipili sa tanang mga tribu sa Israel). **33** tungod kay gisalikway nila ako ug nagsimba kang Ashtarot ang diyosa sa taga-Sidon, kang Kemos ang dios sa Moab, ug kung Molec ang dios sa katawhan sa taga-Amon. Wala sila magsubay sa akong mga pamaagi, sa pagbuhut kung unsa ang matarong sa akong atubangan, ug sa pagtuman sa akong mga sugo ug sa akong kabalaoran. **35** Apuan kuhuan ko ang ginghamian sa kamot sa iyang anak nga lalaki ug ihatag ko kanimo ang napulog ka mga tribu. **36** Ihatag ko ang usa ka tribu sa anak nga lalaki ni Solomon, aron makabaton kanunay sa usa ka lampara si David nga akong sulugoon sa akong atubangan diha sa Jerusalem, ang siyudad nga akong pinilin aron ibutang ang akong ngalan. **37** Gipili ko ikaw, ug maghari ka aron matuman ang tanan mong gitinguhu, sa pagtuman, ug mahimo kangi hari sa Israel. **38** Kung paminawon mo ang tanan kong imando kanimo, ug kung mosubay ka sa akong mga pamaagi ug mobuhut kung unsa ang matarong sa akong panan-aw, sa pagbantay sa akong kasugao ug ang akong kabalaoran, sama sa gibuhut sa akong sulugoon nga si David, nan mag-ubanako kanimo ug tukoron ko ang imong balay, sama sa gibuhut ko kung David, ug ihatag ko ang Israel kanimo. **39** Silotan ko ang kaliwatan ni David, apan dili hangtod sa kahangtoran." **40** Busa naninguha si Solomon sa pagpatay kung Jeroboam. Apan mibarog si Jeroboam ug mikagiwidto sa Ehipto, ngadto kung Shishak ang hari sa Ehipto, ug nagpabilin siya sa Ehipto hangtod nga namatay si Solomon. **41** Alang sa tanang butang mahitungod kung Solomon, ang tanan nga iyang nabuhut ug ang iyang kaalam, dili ba nahisulat man kini sa basahon sa mga panghitabo ni Solomon? **42** Naghari si Solomon sulod sa 40 ka tuig sa Jerusalem sa tibuk Israel. **43** Mipahulay na siya ug gilubong tupad sa iyang mga katigulangan didto sa siyudad ni David nga iyang amahan. Ug mipulipagihi si Rehoboam ang iyang anak na lalaki.

12 Miadto si Rehoboam sa Siquem, kay ang tibuk Israel moadto man aron himnoon siyang hari. **2** Nakadungog niini si Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat (kay anaa pa siya sa Ehipto, diin mikalagii siya gikan kung haring Solomon), kay si Jeroboam didto nagpuyo sa Ehipto. **3** Busa gipasugoan ug gipatawag nila siya, ug si Jeroboam ug ang katawhan sa Israel miabot ug miington kung Rehoboam, **4** "Gipabug-at sa imong amahan ang among yugo. Karon himoang sayon ang malisod nga buluhaton sa imong amahan ug himoang gaan ang bug-at nga yugo nga iyang gisangon kanamo, ug mag-alagad kani kanimo." **5** Miington si Rehoboam kanila, "Lakaw kamo sulod sa tulo ka adlaw, ug balik nganhi kanako." Busa mibiya ang katawhan. **6** Nagpakisayod si haring Rehoboam sa mga tigulang nga kanhi nag-alagad sa iyang amahan nga si Solomon niadtong buhi pa siya, ug miington siya, "Unsa man ang inyong ikatambag kanako nga angay itubag sa katawhan?" **7** Misulti sila kaniya ug miington, "Kung ikaw mahimong sulugoon niining katawhan karong adlawa ug silbihan sila, ug tubagon sila pinaagi sa pagsulti sa mga maayong pulong, unya mahimo sila nga imong mga sulugoon sa kanunay." **8** Apan wala gitagad ni Rehoboam ang tambag sa mga tigulang ug nagpakisayod hinuno siya sa mga batan-on nga midako uban kaniya ug mialagad kaniya. **9** Miington siya kanila, "Unsa man ang itambag niyong kanako nga itubag nato sa katawhan nga misulti kanaku ug miington, 'Pagaana ang yugo nga gibutang sa imong amahan kanamo?'" **10** Ang mga batan-on nga midako uban kung Rehoboam nagsulti kaniya, ug miington, "Ingna ang katawhan nga nagsulti kanimo nga ang imong amahan nga si Solomon ang nagpabug-at sa ilang yugo ug kinahanglang nga himnoo mo kining gaan. Kinahanglang sulthian mo sila, "Ang akong kumingking mas dako pa kay sa hawak sa akong amahan. **11** Busa karon, bisan pa man ang akong amahan nagpabug-at sa inyong yugo, dugangan ko ang inyong yugo. Ang akong amahan nagsilot kaninyo gamit ang latigo, apan ako magsilot kaninyo gamit ang mga tanga."

12 Busa si Jeroboam ug ang katawhan miadto kung Rehoboam sa ikatulo ka adlaw, sumala sa gisugo sa hari sa dihang miington siya, "Balik kanako sa ikatulo ka adlaw." **13** Masuk-anong mitubag ang hari sa mga tawo ug gibalilwa ang tambag nga gihatag sa mga tigulang kaniya. **14** Misulti siya kanila nga subay sa tambag sa mga batan-on; miington siya, "Ang akong amahan nagpapas-an kaninyo ug bug-at nga yugo, apan pagadugangan ko ang inyong yugo. Ang akong amahan nagsilot kaninyo gamit ang latigo, apan silotan ko kamo gamit ang mga tanga." **15** Busa wala naminaw ang hari sa katawhan, kay kini nga panghitabo kabubut-on ni Yahweh, aron mahitabo ang pulong nga iyang gisulit pinaagi kung Ahijah nga taga Silo ngadto kung Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat. **16** Sa pagkakita sa katawhan sa Israel nga wala sila gipaminaw sa hari, ang katawhan mitubag kaniya ug miington, "Unsa man ang among babin gikan kung David? Wala kami mapanunod diha sa anak ni Jesse! Adto kamo sa inyong mga tolda, Israel. Karon tan-awa ang inyong kaugalingong panimalay, nga si David." Busa namalik ang katawhan sa Israel sa ilang mga tolda. **17** Apan alang sa katawhan sa Israel nga anaa nagpuyo sa mga siyudad sa Juda, si Rehoboam ang nahimo nilang hari. **18** Unya gisugo ni Haring Rehoboam si Adoram, ang nagdumala sa mga napugos nga pagpatrabaho, apan gibato siya sa katawhan sa Israel hangtod nga namatay. Nagdali sa pagkalagii si haring Rehoboam sakay sa iyang karwahé padulong sa Jerusalem. **19** Busa ang Israel padayon nga misupak batok sa panimalay ni David sukad niadtong panahona. **20** Sa dihang nakadungog ang tibuk Israel nga nahiblik ni sa Jeroboam, gipatawag nila siya sa ilang panagtigom ug gihimo siyang hari sa tibuk Israel. Walay si bisan kinsa ang misunod sa panimalay ni David, gawas lamang sa tribu sa Juda. **21** Sa pag-abot ni Rehoboam sa Jerusalem, gitigom niya ang tibuk panimalay sa Juda ug aron tribu sa Benjamin; adunay 180, 000 ka mga sundalo ang napili, aron makig-away batok sa panimalay sa Israel, aron mahiblik ang ginghamian ngadto kung Rehoboam ang anak nga lalaki ni Solomon. **22** Apan ang pulong sa Dios miabot kung Semaia, ang tawo sa Dios; nga miington, **23** "Pakigusli kung Rehoboam ang anak nga lalaki ni Solomon, ang hari sa Juda, sa tibuk panimalay sa Juda ug sa Benjamin, ug sa tanang mga tawo; sultih, **24** "Miington si Yahweh niini: Kinahanglan dilikamo mosulong o makig-away batok sa inyong mga kadugo, ang katawhan sa Israel. Ang matag usa kinahanglan mopauli sa iyang balay, tungod kay gitugotan ko kini nga mahitabo." Busa mipatuo sila sa pulong ni Yahweh ug namauli ug nag-iyahay sa pagpanglakaw, ug gituman nila ang iyang pulong. **25** Unya gitukod ni Jeroboam ang Sequim didto sa kaumahan sa Efraim, ug mipuyo siya diito. Mipahawa siya gikan didto ug gitukod ang Penuel. **26** Naghunahuna si Jeroboam, "Karon mahiuli na gayod ang ginghamian sa panimalay ni David. **27** Kung kini nga mga tawo motungas aron sa paghatag ug halad sa temple ni Yahweh sa Jerusalem, unya ang kasingkasing niining mga tawhawa mobalik pag-usab sa ilang agalon, ngadto kung Rehoboam ang hari sa Juda. Patyon nila ako ug mobalik sila kung Rehoboam ang hari sa Juda." **28** Unya nagpakisayod si Haring Jeroboam ug naghimo ug duha ka nating baka nga bulawan; miington siya sa katawhan, "Hasol na kaayo alang kaninyo ang pagtungas ngadto sa Jerusalem. Tan-awa, mga Israelita, kini mao ang inyong mga dios, nga nagpagawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto." **29** Gibutang niya ang usa sa Betel ug usa sa Dan. **30** Busa kini nga buhat nahimong sala. Ang mga tawo moadto sa Betel ug ang uban sa Dan. **31** Naghimo si Jeroboam ug mga balay sa hataas nga dapit ug napili ug mga pari gikan sa katawhan, nga dili kaliwat ni Levi. **32** Naghimo si Jeroboam ug kasaulogan sa ikawalo nga bulan, sa ika 15 nga adlaw sa bulan, sama sa kasaulogan sa Juda, ug mitungas siya sa halaran. Nagbuhut usab siya ug sama niini sa Betel, naghalad sa mga nating baka nga iyang gibutang, ug gibutang niya sa Betel ang mga pari nga iyang gipili sa hataas nga mga dapit nga iyang gihimo. **33** Mitungas si Jeroboam ngadto sa halaran nga iyang gihimo didto sa Betel sa ika-15 nga adlaw sa ikawalo nga bulan, sa maong bulan nga gilaraw sa iyang hunahuna; naghimo siya ug kasaulogan alang sa katawhan sa Israel ug mitungas ngadto sa halaran magsunog ug insenso.

13 May usa ka tawo sa Ginoo nga gikan sa Juda nga miadto sa Betel pinaagi sa pulong ni Yahweh. Nagtindog si Jeroboam duol sa halaran aron magsunog ug insenso. **2** Misinggit siya batok sa halaran pinaagi sa pulong ni Yahweh: "O Halaran, halaran!" Mao kini ang gisulti ni Yahweh, 'Ania karon, matawo ang batang lalaki nga nganlan ug Josias diha sa panimalay ni David, ug diha kanimo ihalad niya ang mga pari nga anaa sa hataas nga dapit nga nagsunog karon sa mga insenso alang

kanimo. Diha kanimo pagasunogon nila ang mga bukog sa tawo." 3 Unyana ra usab nga adlaw, naghatag ug ilhanan ang tawo sa Dios, nagingon, "Mao kini ang ilhanan nga gisulti ni Yahweh: "Tan-awa, mabungkag ang halaran ug mangayabo ang abo niini." 4 Sa pagkadungog sa hari sa gisulti sa tawo sa Dios, nga misinggit siya batok sa halaran sa Betel, gituyod ni Jeroboam ang iyang kamot gikan sa halaran, ug miuong, "Dakpa siya." Unya mitusig ang kamot naa iyang gibakway batok sa tawo, busa dili na niya kini makungkong. 5 (Nabungkag usab ang halaran, ug nayabong abo niini, sama sa gihulagway nga ilhanan nga gipamulong sa tawo sa Dios pinaagi sa pulong ni Yahweh.) 6 Mitubag si Haring Jeroboam ug miuong sa tawo sa Dios, "Paggakiluoy kang Yahweh nga imong Dios ug pag-ampo alang kanako, aron maulian ang akong kamot." Busa ang tawo sa Dios nag-ampo kung Yahweh, ug naulian ang kamot sa hari, ug nahibalik kini sama sa naandan. 7 Ang hari miuong sa tawo sa Dios, "Uban kanako sa balay ug baskoga ang imong kaugalingon, ug hatagan ko ikaw ug ganti. 8 Ang tawo sa Dios miuong sa hari, "Bisan pa ug ihataq mo kanako ang katunga sa imong katigayon, dili gaway ako mouban kanimo, ni mokoan o moinom sa tubig niining dapita, 9 tungod kay si Yahweh nagsugo kanako pinaagi sa iyang pulong, "Dili ka mokoan ug tinapay bisan sa pag-inom ug tubig, ni mabalik sa dalan nga imong giagian." 10 Busa ang tawo sa Dios mitipas sa laing dalan ug wala miagi pagbalik sa dalan nga iyang giagian padulong sa Betel. 11 Karon adunay usa ka tigulang nga propeta nga nagpuyo sa Betel, ug miabot ang usa sa iyang mga anak nga lalaki ug misugilon kaniya sa tanang butang nga gibuhat sa tawo sa Dios nianang adlawa ditdo sa Betel. Gisugilon usab sa iyang anak nga lalaki ang gipamulong sa tawo sa Dios ngadto sa hari. 12 Ang ilang amahan nangutana kanila, "Asa man siya miagi?" Karon nakita sa iyang mga anak nga lalaki kung hain nga sa tawo miagi ang tawo sa Dios gikan sa Juda. 13 Busa giingnon niya ang iyong mga anak nga lalaki, "Sakangi ang asno alang kanako." Busa gisakangan nila ang asno ug misakay siya niini. 14 Giapas sa tigulang nga propeta ang tawo sa Dios ug naabtan niya kini nga naglingkod ilalom sa kahoy nga tugas; ug miuong siya kaniya, "Ikaw ba ang tawo sa Dios nga gikan sa Juda?" Ang tawo sa Dios mitubag, "Oo! Ako." 15 Unya miuong kaniya ang tigulang nga propeta, "Uban kanako sa balay ug manganon kita." 16 Mitubag ang tawo sa Dios, "Dili ako mabalik uban kanimo ni mokuyog kanimo, bisan pa ang pagkaon ug pag-inom sa tubig uban kanimo niining dapita, 17 tungod kay gisugo ako pinaagi sa pulong ni Yahweh, "Dili ka mambahimong mokoan ni ang pag-inom sa tubig ditdo, bisan ang pag-agi balik sa dalan nga imong giagian." 18 Busa miuong kaniya ang tigulang nga propeta, "Usa usab ako ka propeta sama kanimo, ug ang anghel misulti kanako pinaagi sa pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, 'Pabalika siya uban kanimo sa imong balay, aron makakaon ug makainom.' Apan namakak siya sa tawo sa Dios. 19 Busa ang tawo sa Dios mibalik uban sa tigulang nga propeta ditdo sa iyang balay ug unya mikoan ug miinom. 20 Sa pagpangligok nida sa kan-anan, midangat ang pulong ni Yahweh sa propeta nga nagdala kaniya pagbalik, 21 ug misinggit siya sa tawo sa Dios nga gikan sa Juda, nga nag-ingon, "Miuong si Yahweh, Tungod kay gisupak mo man ang pulong sa Dios ug wala mo tumana ang gisugo ni Yahweh nga imong Dios, 22 apan mibalik ka hinuon, mikoan ug miinom ug tubig niini nga dapit nga gisulti ni Yahweh nga dili ka mokoan ni moinom ug tubig, ang imong lawas dili ikalubong sa lubrangan sa imong katigulangan." 23 Human siya makakaon ug makainom, gisakangan sa propeta ang asno alang sa tawo sa Dios, ang tawo nga miuban kaniya. 24 Sa dihang nakalakaw na ang tawo sa Dios. Dihay usa ka liyon nga misugat kaniya sa dalan ug gitayat siya, ug ang iyang patayng lawas nagbuy-od sa ajanan. Unya ang asno nagtindog tupad niini, ug ang liyon usab nagtindog tupad sa patayng lawas. 25 Sa paglabay sa mga tawo ug sa pagkakita sa patayng lawas nga nagbuy-od sa dalan, ug ang liyon nga nagtindog tupad sa patayng lawas, nangadto sila ug nanugilon sa siyudad kung asa nagpuyo ang tigulang nga propeta. 26 Sa dihang nadungog kini sa propeta nga nagpabalik kaniya, miuong siya, "Mao kado ang tawo sa Dios nga misupak sa pulong ni Yahweh. Busa gitugyan siya ni Yahweh sa liyon, nga maoy nagkuniskunis ug nagpatay kaniya, sumala sa gipahimangno kaniya sa pulong ni Yahweh." 27 Busa gisulithan sa tigulang nga propeta ang iyang mga anak nga lalaki, miuong, "Sakangi ang akong asno," ug gisakangan nila kini. 28 Milakway siya ug nakaplagan ang patayng lawas nga nagbuy-od sa dalan, urya ang asno ug ang liyon nga nagtindog tupad sa patayng lawas. Wala kaona sa liyon ang patayng lawas, bisan ang asno wala niya unsaa. 29 Gikuha sa propeta ang patayng lawas sa tawo sa Dios, gikarga

kini sa asno, ug gidala kini pagbalik. Miadto siya sa iyang kaugalingong siyudad aron sa pagsubo ug sa paglubong kaniya. 30 Gipahimutang niya ang patayng lawas sa lubrangan, ug nagbangotan alang kaniya nga misulti, "Paggalaot, sa akong igsoon!" 31 Unya sa nahuman na nila siya paglubong, nag-ingon ang tigulang nga propeta sa iyang mga anak nga lalaki, "Kung mamatay ako, ilubong ako sa lubrangan kung asa gilubong ang tawo sa Dios. Ipahimutang ang akong mga bukog tupad sa iyang mga bukog. 32 Tungod kay ang mensahe nga iyang gipadaya pinaagi sa pulong ni Yahweh, batok sa halaran sa Betel ug batok sa tanang balay nga anaa sa hataas nga dapit ditdo sa mga siyudad sa Samaria, mahitabo gayud." 33 Human niini wala gayod mibiya si Jeroboam sa iyang mga daotang buhat, kondili nagpadayon hinuno sa pagpili sa mga pari alang sa hataas nga dapit taliwala sa tanang matang sa mga tawo. Si bisans kinsang tawo nga gusto mag-alagad iyang gibalaan ingon nga pari. 34 Kini nga butang nahimong sala sa panimalay ni Jeroboam ug mao ang hinungdan ng malaglag sa hingpit ang iyang panimalay ug mawagtang sa ibabaw sa kalibutan.

14 Nianang panahona nagsakit na si Abia ang anak nga lalaki ni Jeroboam. 2 Miuong si Jeroboam sa iyang asawa, "Palihog tindog unya pagtakuban, aron walay makaila kanimo nga ikaw ang akong asawa, ug lakaw ditdo sa Shilo, tungod kay ato ditdo si propeta Ahia; siya mao ang namulong mahitungod kanako nga mahimo akong Hari niining kawahan. 3 Pagdala ug napulo ka tinapay, pipila ka mga torta, ug usa ka tibod nga dugo, ug pag-adto kung Ahia. Mosulit siya kanimo kung unsay mahitabo sa bata." 4 Gibuhat kadto sa asawa ni Jeroboam; milakway siya ug miadto sa Shilo ug miabot siya sa balay ni Ahia. Karon dili na makakita si Ahia; halap na ang iyang panan-aw tungod sa iyang katigulangan. 5 Miuong si Yahweh ngadto kung Ahia, "Ania karon, mianhi ang asawa ni Jeroboam aron magpakisusila kanimo mahitungod sa iyang anak nga lalaki, kung nagsakit siya. Mao kini ang ipamulong mo kaniya, tungod kay mianhi siya nga nagtakuban ingon nga laing babaye." 6 Sa pagkadungog ni Ahia sa iyang tunob padulong sa pultahan, miuong siya, "Sulod, asawa ni Jeroboam. Nganong nagtakuban ka man ingon nga ikaw laing babaye? Aduna akoy daotang balita nga ipadala kanimo. 7 Lakaw, sulthi si Jeroboam nga mao kini ang gisulti ni Yahweh, ang Dios sa Israel, 'Gituboy ko ikaw gikan sa kawahan aron mahimong pangulo sa akong kawahan sa Israel. 8 Gibahin ko ang gingharian gikan sa panimalay ni David ug gihatag kini kanimo, apan dili ka sama sa akong sulugoon nga si David, nga nagbantay sa akong mga sugo ug nagtuman kanako sa tibuk niyang kasingkasing, sa pagbuhat lamang kung unsay matarong sa akong mga mata. 9 Hinuon, gibuhat mo ang daotan labaw sa tanan nga nahiuna kanimo. Nagbuhat ka ug laing mga dios, ug mga hinulma nga larawan sa paghagti kanako aron masuko, ug gisalikway mo ako. 10 Busa, ania karon, padad-an ko ug kasakitan ang imong panimalay; puohon ko gikan kanimo ang matag batang lalaki sa Israel, ulipon man o dili, ug wagtagonko gayod sa hingpit ang imong panimalay, sama sa usa ka tawo nga nagsunong sa iyang hugaw hangtod nga magtang kini. 11 Ang tanang sakop sa imong panimalay nga mamatay dinihi sa siyudad kan-on sa mga iro, ang mamatay sa kapatagan kan-on sa mga langgam sa kalangitan, kay aki si Yahweh mao ang nagsulti niini." 12 Busa tindog, asawa ni Jeroboam, ug puoli sa imong balay; sa pagtamatok sa imong til sa siyudad, mamatay na ang bata nga si Abia. 13 Magabangotan ang tibuk Israel alang kaniya ug ilubong siya. Sa panimalay ni Jeroboam, siya lamang ang kahatagan ug paglubong, tungod kay siya lamang sa panimalay ni Jeroboam ang nakaplagan nga matarong sa panan-aw ni Yahweh, ang Dios sa Israel. 14 Labot pa niana, si Yahweh motuboy ug usa ka hari sa Israel nga mopo pu sa panimalay ni Jeroboam niadtong adlawa. Karon dayon nga adlaw. 15 Kay si Yahweh mosilat sa Israel sama sa usa ka bugang nga giuyog-uyog diha sa tubig, ug langkaton niya ang Israel niining tabunok nga yuta nga iyang gihatag sa ilang mga katigulangan. Patibulaagon niya sila saylo sa Suba sa Efrates, tungod kay naghimo man sila ug hulagway ni Ashera ug maoy hinungdan sa kasuko ni Yahweh. 16 Itugyan niya ang Israel tungod sa mga sala ni Jeroboam, ang mga sala nga iyang gipangbuthat, ug tungod niini naaingin niya ang Israel sa pagpaksala." 17 Busa mitindog ang asawa ni Jeroboam ug mipauli sa Tirza. Sa pag-abot niya sa pultahan sa iyang pinuy-anan namatay ang bata. 18 Ang tibuk Israel mao ang naglubong ug nagbangotan alang kaniya, sumala sa gipamulong ni Yahweh kaniila pinaagi sa iyang sulugoon nga si Ahia ang propeta. 19 Alang sa ubang mga nabuhat ni Jeroboam, kung giunsa niya sa pagpakkibut ug giunsa

niya sa paghari, ania karon, nahiisulat sila sa basahon sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel. **20** Naghari si Rehoboam sulod sa 22 ka tuig ug mipahulay siya unya gilubong uban sa iyang mga katigulangan, ug si Nadab nga iyang anak nga lalaki mao ang mipuli kaniya. **21** Karon si Rehoboam ang anak nga lalaki ni Solomon mao ang naghari sa Juda. Si Rehoboam nagpanuigon ug 41 ka tuig sa pagkahirimo niya nga hari, ug naghari siya sulod sa 17 ka tuig didto sa Jerusalem, ang siyudad nga pipili ni Yahweh gikan sa tanang tribu sa Israel aron pasidunggan ang iyang ngalan. Ang iyang inahan mao si Naama ang Amonihanon. **22** Nagbuhut ug daotan ang Juda ug daotan sa panan-aw ni Yahweh; gihagit nila siya aron masina sa mga sala nga ilang gipangbahut, labaw pa sa tanan nga nabuhut sa ilang mga amahan. **23** Kay pagtukod man usab sila sa ilang mga kaugalingon ug sa hataas nga mga dapit, mga batong haligi ug tag-as nga mga tukod ni Ashera sa tagsatagsa ka bungtod ug ilalom sa matag lunhaw nga kahoy. **24** May mga kulto usab nga mga nagbaligya sa ilang dungog niadtong yutta. Cibuhut nila ang mangil-ad nga binuhatan sama sa mga nasod nga giabog na ni Yahweh atubangan sa katawhan sa Israel. **25** Nahitabo kini sa ikalima ka tuig ni Haring Rehoboam nga si Shishak ang hari sa Ehipto nakibatok sa Jerusalem. **26** Gikuha niya ang mga kabitangan sa balay ni Yahweh, ug ang tanang bahandi sa balay sa hari. Gikuha niya ang tanang butang; ug gikuha usab niya ang tanang taming nga bulawan nga hinimo ni Solomon. **27** Naghimo si Haring Rehoboam ug mga taming nga tumbaga puli sa ilang dapit ug gitugyan kini sa mga kamot sa mga pangulo sa guwardiya, nga maoy nagbantay sa ganghaan sa balay sa hari. **28** Nahitabo kini sa matag higayon nga mosulod ang hari sa balay ni Yahweh, pas-anon kini sa mga guwardiya; unya dad-on nila kini pagbalik ngadto sa lawak nga bantayanon. **29** Alang sa ubang mga butang mahitungod kang Rehoboam, ang tanan nga iyang nabuhut, dili ba nahiisulat man kini sa basahon sa panghitabo sa mga hari sa Juda? **30** Kanunay may gubat tali kang Rehoboam ug kung Jeroboam. **31** Busa mipahulay si Rehoboam uban sa iyang mga katigulangan ug gilubong uban kanila didto sa siyudad ni David. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Naama nga Amonihanon. Mipuli kaniya sa paghari ang iyang anak nga lalaki nga si Abia.

15 Sa ikapulo ug walo ka tuig sa paghari ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nagsugod si Abia sa paghari sa tibuk Juda. **2** Naghari siya sulod sa tulo ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Maaca. Anak siya nga babaye ni Absalom. **3** Nagsubuy siya sa tanang sala nga gibuhut sa iyang amahan nga nahiuni kaniya; wala nagmatinad-anon ang iyang kasingkasing kang Yahweh nga iyang Dios sama sa kasingkasing ni David, nga gibuhut sa iyang katigulangan. **4** Bisan pa niini, tungod kang David, si Yahweh nga iyang Dios naghatag kaniya ug anak nga lalaki aron maoy mopuli kaniya sa paghari didto sa Jerusalem aron lig-onon ang Jerusalem. **5** Gibuhut kini sa Dios tungod kay gibuhut man ni David kung unsa ang matarong sa iyang mga mata; kay sa tibuk niyang kinabuhi, wala niya gisalikway ang tanang butang nga gisugo ni Yahweh kaniya, gawas lamang sa butang nga may kalabutan kang Uriah nga Hithanon. **6** Karon adunay gubat tali kang Rehoboam ug kung Jeroboam sa tibuk kinabuhi ni Abia. **7** Ang ubang butang nga nabuhut ni Abia, ang tanan niyang gibuhut, wala ba nahiisulat sa basahon sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? Adunay gubat tali kang Abia ug kung Jeroboam. **8** Mipahulay si Abia ug gilubong uban sa iyang mga katigulangan didto sa siyudad ni David. Si Asa nga iyang anak nga lalaki maoy naghari puli kaniya. **9** Sa ika-20 ka tuig sa paghari ni Jeroboam sa Israel, nagsugod sa paghari si Asa sa Juda. **10** Naghari siya didto sa Jerusalem sulod sa 41 ka tuig. Ang iyang apohan nga babaye mao si Maaca, ang anak nga babaye ni Absalom. **11** Gibuhut ni Asa kung unsa ang matarong sa mga mata ni Yahweh, sama sa gibuhut ni David, nga iyang katigulangan. **12** Gihingilan niya ang mga nagbaligya ug dungog gikan sa yuta ug gikuha niya ang tanang mga diosdios nga gibuhut sa iyang mga katigulangan. **13** Gipapahawa usab niya si Maaca, ang iyang apohan nga babaye, gikan sa iyang pagkarayna, tungod kay buhat man siya ug malaw-ay nga larawan alang sa usa ka Ashera. Gikuha ni Asa ang malaw-ay nga larawan ug gisunog didto sa walog sa Kidron. **14** Apan wala kuhaa ang anaa sa hataas nga mga dapit. Bisan pa niana, matinad-anon gayod ang kasingkasing ni Asa kang Yahweh niyang kinabuhi. **15** Gidala niya didto sa pinuy-anan ni Yahweh ang mga butang nga ihalad alang sa iyang amahan, ug ang iyang kaugalingong butang ingon man ang galamiton nga plata, ang bulawan ug ang mga sakayan. **16** Kanunay ang gubat tali kang Asa ug

kang Baasha ang hari sa Israel, sa tibuk nilang kinabuhi. **17** Si Baasha ang hari sa Israel, isog nga misulong sa Juda ug gikutaan ang Rama, aron dili makagawas ang bisankinsa o mosulod ngadto sa yuta ni haring Asa sa Juda. **18** Unya gikuha ni Asa ang tanang plata ug ang bulawan nga nahiibilin sa panudlanan sa templo ni Yahweh, ug ang bahandi sa palasyo sa hari. Gihatag niya kini sa iyang mga sulugoon ug gipadala kini ngadto kang Ben Hadad ang anak nga lalaki ni Tabrimon ang anak nga lalaki ni Hezion, ang hari sa Aram, nga nagpuyo sa Damasco. Miungon siya, **19** "Maghimo kita ug kasabotan tali kanimo ug kanato, sama sa gibuhut sa atong amahan. Tan-awa, gipadad-an ko ikaw ug gasa nga plata ug bulawan. Isalikway ang imong kasabotan kung Baasha nga hari sa Israel, aron moundang niya sa pagpaggibugat kanako." **20** Miuyon si Ben Hadad kung Haring Asa ug gipasulon niya ang mga pangulo sa iyang kasundalohan, ug ilang gibugat ang mga siyudad sa Israel. Gigubat nila si Ahion, si Dan, si Abel sa Bet Maaca, ug ang tanang Chinneret, uban ang tibuk yuta sa Naftali. **21** Sa dihang nabalitaan kini ni Baasha, giundangan niya pagtukod ang Rama ug mipauli sa Tirza. **22** Unya nagaahibalo si Haring Asa sa tibuk Juda. Walay bisan usa nga wasnnon. Gikuha nila ang mga bato ug mga troso gikan sa Rama diin gigamit ni Baasha sa patukod sa siyudad. Unya gigamit ni Haring Asa ang mga galamiton aron sa pagtukod sa Geba sa yuta sa Benjamin ug sa Mispa. **23** Ang ubang mga butang nga nabuhut ni Asa, ang hingpit niyang gahom, ang tanan niyang gibuhut, ug ang mga siyudad nga iyang gitukod, dili ba nahiisulat man kini sa basahon sa panghitabo sa mga hari sa Juda? Apan sa iyang pagkatigulang aduna na siyay sakit sa tiil. **24** Unya mipahulay na si Asa ug gilubong tapad sa iyang katigulangan didto sa siyudad ni David nga iyang amahan. Si Josafer nga iyang anak nga lalaki maoy naghari puli kaniya. **25** Si Nadab nga anak nga lalaki ni Jeroboam nagsugod paghari sa tibuk Israel sa ikaduhang tuig sa paghari ni Asa sa Juda; naghari siya sa Israel sulod sa duha ka tuig. **26** Gibuhut niya kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh ug nagsubay siya sama sa binuhatan sa iyang amahan, ug sa iyang kaugalingon nga sala, giangin niya ang Israel sa pagpakkasala. **27** Si Baasha ang anak nga lalaki ni Ahia, sa banay ni Isacar, naglaraw ug daotan batok kang Nadab; gipatay siya ni Baasha didto sa Gibeton, nga sakop sa mga Filistihanon, kini si Nadab ug ang tibuk Israel nagbutang ug paglikos sa Gibeton. **28** Sa ikatulo ka tuig sa paghari ni haring Asa sa Juda, gipatay ni Baasha ni Nadab ug naghari siya puli kaniya. **29** Sa paghari na niya, gipatay ni Baasha ang tanang pamilya ni Jeroboam. Wala siyay gibilin nga buhi sa kahiwatan ni Jeroboam; niining paghiha gipatay niya ang tanan niyang sakop, sama sa gipamulong ni Yahweh pinaagi sa iyang sulugoon nga si Ahia nga Silonhon, **30** tungod sa mga sala nga nabuhut ni Jeroboam naangin niya ang Israel sa pagpakkasala, tungod kay gihagit niya si Yahweh, ang Dios sa Israel, aron masuko. **31** Ang ubang mga butang mahitungod kang Nadab, ang tanan niyang nabuhut, dili ba nahiisulat man kini sa basahon sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel? **32** Adunay gubat tali kang Asa ug kung Baasha ang hari sa Israel sa tibuk nilang kinabuhi. **33** Sa ikatulong tuig sa paghari ni Asa sa Juda, si Baasha nga anak ni Ahia nagsugod sa paghari sa tibuk Israel sa Tirza ug naghari siya sulod 24 ka tuig. **34** Nagbuhut siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh ug nagbutah siya sama sa binuhatan ni Jeroboam ug naangin niya ang Israel sa pagpakkasala.

16 Ang pulong ni Yahweh miabot kang Jehu ang anak nga lalaki ni Hanani batok kang Baasha, nga ngag-ingon, **2** "Bisan gituboy ko ikaw gikan sa abog sa yuta ug naghimo kanimo nga pangulo sa akong katabhan sa Israel, nagsubay ka sa pamaagi ni Jeroboam ug giangin mo sa pagpakkasala ang akong katawhan sa Israel, nga naghagit sa akong kasuko tungod sa ilang mga sala. **3** Tan-awa, puohon ko sa hingpit si Baasha ug ang iyang panimalay ug himoon ko ang imong panimalay na mahisama sa panimalay ni Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat. **4** Pagakaonon sa mga iro ang si bisankinsa nga mangamatay sulod siyudad nga nahiisakop kang Baasha, ug pagakaonon sa kalanggaman sa kawanangan ang mangamatay sa kapatagan." **5** Alang sa ubang mga butang mahitungod kang Baasha, kung unsa ang iyang gibuhut, ug ang iyang kusog, dili ba nahiisulat man kini sa Basahon sa mga Panghitabo sa mga Hari sa Israel? **6** Mipahulay si Baasha uban sa iyang mga katigulangan ug gilubong sa Tirza, ug si Ela nga anak niya nga lalaki nahimong hari puli sa iyang dapit. **7** Busa pinaagi kang propeta Jehu ang anak nga lalaki ni Hanani midangat ang pulong ni Yahweh batok kang Baasha ug sa iyang panimalay, tungod sa tanang kadaotan nga iyang gibuhut sa panan-aw ni

Yahweh, nga naghagti kaniya nga masuko pinaagi sa buhat sa iyang mga kamot, sama sa panimalay ni Jeroboam, ug tungod usab kay gipatay niya ang tibuo panimalay ni Jeroboam. **8** Sa ika-26 ka tuig sa paghari ni Asa sa Juda, nagsugod si Ela ang anak nga lalaki ni Baasha sa paghari sa tibuo Israel sa Tirza; naghari siya sulod sa duha ka tuig. **9** Ang iyang sulugon nga si Zimri, ang kapitan sa katunga sa iyang mga karwaha, naglaraw ug daotan batok kaniya. Karon atua si Ela sa Tirza, nag-inom ug naghubog siya sa balay ni Arza, nga maoy tigdumala sa palasyo sa Tirza. **10** Misulod si Zimri, giatiki ug gipatay niya si Ela, sa ika-27 ka tuig sa paghari ni Asa sa Juda, ug mihari puli kaniya si Zimri. **11** Sa nagsugod na si Zimri sa paghari ug sa paglindog na niya sa iyang trono, gipamatay niya ang tibuo panimalay ni Baasha. Wala siyay gibilin nga buhi bisan usa ka lalaki nga sakop sa mga kaparyentihan o mga higala ni Baasha. **12** Busa gilaglag ni Zimri ang tanang panimalay ni Baasha, sumala pulong ni Yahweh nga gisulti nya batok kang Baasha pinaagi kang propeta Jehu, **13** tungod sa tanang kasal-anan nga gibuhut ni Baasha ug ni Ela ang iyang anak nga lalaki, ug pinaagi sa ilang paggiya sa Israel sa pagpakaasala, niini gihiat nila ang kasuko ni Yahweh, ang Dios sa Israel, tungod sa ilang mga diosdios. **14** Alang sa ubang butang mahitungod kang Ela, ang tanan nga iyang nabuhat, dili ba nahiisulat man kini sa Basahon sa mga Panghitabo sa mga Hari sa Israel? **15** Sa ika-27 ka tuig sa paghari ni Asa sa Juda, si Zimri naghari sulod sa pito ka adlaw ditto sa Tirza. Karon, nagkampo ang mga kasundalohan Filistinhan ditto sa Gibeton. **16** Ang kasundalohan nga nagkampa ditto nakadungog niini nga may miuong, "Daan na nga naglaraw si Zimri ug gipatay ang hari." Busa nianang adlawa ditto sa kampo, gihimo sa tibuo Israel nga hari si Omri, ang pangulo sa kasundalohan. **17** Mitungas si Omri gikan sa Gibeton ug miukyog kaniya ang tibuo Israel, ug ilang giblibutan ang Tirza. **18** Busa sa dihang nakita ni Zimri nga nailog na ang siyudad, miadto siya sa kuta nga nakasumpay sa palasyo sa hari ug gisungo niya ang palasyo uban ang iyang kaugalingon; namatay siya pinaagi sa kalayo. **19** Alang kadto sa mga sala nga iyang gibuhut nga daotan sa panan-aw ni Yahweh, sa pagsubay sa pamaagi ni Jeroboam ug sa sala nga iyang gibuhut, nga nag-argin sa Israel sa pagpakaasala. **20** Alang sa ubang butang mahitungod kung Zimri, ug ang pagbudi nga iyang gibuhut, dili ba nahiisulat man kini sa Basahon sa mga Panghitabo sa mga Hari sa Israel? **21** Unya ang katawhan sa Israel nabahin sa duha. Ang katunga sa katawhan misunod kang Tibni ang anak nga lalaki ni Ginat, aron sa paghimo kaniya nga hari, ug ang laing babin misunod kang Omri. **22** Apan mas lig-on ang katawhan nga misunod kung Omri kay sa katawhan nga misunod kang Tibni ang anak nga lalaki ni Ginat. Busa namatay si Tibni, ug nahimong hari si Omri. **23** Nagsugod si Omri sa paghari sa tibuo Israel sa ika-31 ka tuig sa paghari ni Asa sa Juda, ug naghari siya sulod sa napulog duha ka tuig. Naghari siya sa Tirza sulod sa unom ka tuig. **24** Gipalit niya ang bungtod sa Samaria gikan kang Shemer sa kantidad nga duha ka talent nga plata. Gitukod niya ang siyudad ibabaw sa bungtod ug gingilanay niya ang siyudad ug Samaria, gikan sa ngalan ni Shemer, nga maoy tag-iya sa bungtod kaniadto. **25** Gibuhut ni Omri kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh ug gibuhut ang hilabihan nga pagkadaotan labaw pa kay sa mga nag-una kaniya. **26** Nagsubay siya sa tanang pamaagi ni Jeroboam ang anak ng lalaki ni Nebat ug pinaagi sa iyang mga sala sa paggiya niya ang Israel sa pagpakaasala, nga naghagti sa kasuko ni Yahweh, ang Dios sa Israel, tungod sa ilang mga rebulto nga walay kapusulan. **27** Alang sa uban pang mga butang nga nahimong ni Omri, ug ang kusog nga iyang gipakita, dili ba nahiisulat man kini sa Basahon sa mga Panghitabo sa mga Hari sa Israel? **28** Busa mipahulay si Omri uban sa iyang mga katigulangan ug hilabutan ditto sa Samaria ug nahimong hari si Ahab puli sa iyang dapit. **29** Sa ika-38 nga tuig sa paghari ni Asa sa Juda, si Ahab nga anak ni Omri nagsugod sa paghari sa tibuo Israel. Naghari si Ahab nga anak ni Omri sa tibuo Israel ditto sa Samaria sulod sa 22 ka tuig. **30** Si Ahab nga anak nga lalaki ni Omri nagbuhut sa kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, mas labaw pa niadtong tanang hari nga nahiuna kaniya. **31** Alang kung Ahab usa lamang ka gamay nga butang ang pagsubay sa mga sala ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, busa giasawa niya si Jezebel ang anak nga babaye ni Ethbaal, ang hari sa mga Sidoninan; miadto siya ug misimba kang Baal ug miukbo kaniya. **32** Naghimo siya ug halaran alang kung Baal sa balay ni Baal, nga yang gitukod ditto sa Samaria. **33** Nagbuhut si Ahab ug haligi alang kung Ashera. Gihagti pa gayod ni Ahab ang kasuko ni Yahweh, ang Dios sa Israel, labaw pa sa tanang mga hari sa Israel nga

nahiuna kaniya. **34** Sa panahon sa paghari ni Ahab, si Hiel nga taga-Betel nagtugod pag-usab sa Jerico. Gitukod ni Hiel ang sukaranan sa siyudad sa kantidad sa kinabuhi ni Abiram, ang iyang kamangulangang anak nga lalaki; ug namatay usab si Segub, ang iyang kamanghurang anak nga lalaki, samtang gipanday niya ang ganghaan sa siyudad, sa katumanan sa pulong ni Yahweh nga iyang gisulti pinaagi kung Josue ang anak nga lalaki ni Nun.

17 Si Elias nga taga-Tishbe, gikan sa Tishbe Gilead, miuong kang Ahab, "Ingon nga buhi si Yahweh, ang Dios sa Israel, nga kaniya ako mibarog, wala gayoy yamog o ulan niining mga tuiga gawas kung akong isulit." **2** Ang pulong ni Yahweh midangat kang Elias, nga naging, **3** "Pahawa dini ug lakaw ngadto sa sidlakang bahin; pagtago ditto sa sapa sa Kerit, sa sidlakan sa Jordan. **4** Mahitabo kini nga didto ka magainom sa sapa, ug sugoong ko ang mga uwak sa pagpakaon kanimo didto." **5** Busa milakaw si Elias ug gibuhut ang gisugo sumala sa pulong ni Yahweh. Miadto siya ug mipuyo sa daplin sa sapa sa Kerit, sa sidlakang bahin sa Jordan. **6** Ang mga uwak nagdala kaniya ug mga tinapay ug mga karne matag buntag ug gabii, ug gaiom siya sa sapa. **7** Apan sa wala madugay mihubas ang sapa tungod kay wala may ulan sa maong dapit. **8** Miabot kaniya ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **9** "Barog, lakaw ngadto sa Zarefat, nga sakop sa Sidon, ug puyo didto. Tan-awa, gisugo ko ang usa ka balo didto sa pag-atiman kanimo." **10** Busa mitindog siya ug miadto sa Zarefat, ug sa pag-abot niya sa ganghaan sa siyudad nakita nya ang usa ka balo nga nangahoy. Busa gitawag niya siya ug giingnan, "Palihog dad-i ako ug dyutay nga tubig aron makainom ako." **11** Sa paglakaw na sa usa ka babaye aron mokhuha ug tubig gitawag niya siya, ug miuong, "Palihog dad-i usab ako ug usa ka buko tinapay nga anaa kanimo." **12** Mitubag siya, "Samtang buhi si Yahweh nga imong Dios, wala akyo tinapay, kondili usa lamang ka kunkon ni harina nga anaa sa tadyaw ug dyutay nga lana nga anaa sa tibod. Tan-awa, nangahoy ako ug duha ka kahoy aron mosulod na ako ug lutoon kini alang kanako ug sa akong anak nga lalaki, aron kaonan namo kini ug mamatay." **13** Miuong si Elias kaniya, "Ayaw kahadlok. Lakaw ug buhata ang imong giingon, apan luto una ako ug dyutay nga tinapay ug dad-a nganhi kanako. Unya human niana pagluto ug pipila alang kanimo ug alang sa imong anak nga lalaki. **14** Kay nag-ingon si Yahweh, ang Dios sa Israel, "Dili mahutdan sa harina ang tadyaw, ni moundang ang pagtubod sa lana sa tibod, sumala sa pulong nga gisulti ni Yahweh, nga iyang gisulti pinaagi kung Elias. **17** Human nianang mga butangga nagsakit ang anak nga lalaki sa balo, nga maoy ang tag-balay. Hilabihan kaayo ang iyang balatian nga wala niya nagginhawa. **18** Busa ang iyang inahan miuong kang Elias, "Unsa man kining gidalda mo batok kanako, tawo sa Dios? Mianhi ka ba kanako aron sa pagpahinundom kanako sa akong sala ug pagpatay sa akong anak?" **19** Unya mitubag si Elias kaniya, "Ihatag kanako ang imong anak." Gikuha niya ang batang lalaki gikan sa mga bukton sa babaye ug gidalna niya sa taas ang batang lalaki sa lawak nga iyang gipuy-an, ug gipahida niya ang bata sa iyang higdaanan. **20** Mitiaw siya kung Yahweh ug miuong, "Yahweh nga akong Dios, gipahamtang mo ba usab ang katalagman niining balo nga akong gipuy-an, pinaagi sa pagpatay sa iyang anak nga lalaki?" **21** Unya gihap-an ni Elias ang bata sa makatulog ka higayon; nagtaw siya kung Yahweh ug miuong, "Yahweh nga akong Dios, naghango ako kanimo, ibalik intawon ang kinabuhi niining bataa." **22** Gidungog ni Yahweh ang pag-ampoo ni Elias; ug nabuhil ang bata pag-usab. **23** Gialsila ni Elias ang bata padulong sa silong sa balay gikan sa iyang lawak; gitunol niya ang bata ngadto sa iyang inahan ug miuong, "Tan-awa, nabuhil ang imong anak." **24** Miuong ang babaye kung Elias, "Karon nasayod ako nga ikaw usa ka tawo sa Dios, ug tinuod ang pulong ni Yahweh sa imong baba."

18 Busa human sa daghang mga adlaw midangat ang pulong ni Yahweh kang Elias, sa ikatulong tuig sa hulaw, nga nag-ingon, "Lakaw, pakita ngadto kang Ahab ug paulan ko na ang yuta." **2** Milakaw si Elias ug mipakita kung Ahab; karon hilabihan na kaayo ang hulaw ditto sa Samaria. **3** Gitawag ni Ahab si Obadia, nga maoy ang tigdumala sa palasyo. Karon si Obadia nagatahod pag-ayo kung Yahweh, **4** kay sa dihang gipamatay ni Jezebel ang mga propeta ni Yahweh, gidalna ni Obadia ang 100 ka mga propeta ug gitagoan niya sila sa tag-50 ka tawo sa matag langob,

ug gipakaon sila ug tinapay ug gipainom ug tubig. 5 Miington si Ahab kung Obadia, "Lakaw ngadto sa tibuok yuta ngadto sa tanang tuboran sa tubig ug kasapaa. Tingali makakita pa kita ug mga sagbot ug maluwasa pa ang mga kabayo ug mabuhi pa ang mga mula, aron nga dili kita kawad-an sa tanang kahayopan." 6 Busa gibahin nila ang yuta nga ilang pagaadtoan ug sa pagpangita ug tubig. Milakaw nga nag-inusara si Ahab sa laing dalam ug si Obadia milakaw usab sa laing dalam. 7 Samtang atua na sa dalam si Obadia, sa wala damha gikasugat niya si Elias. Unya nakaisa si Obadia kaniya ug mihiha siya sa yuta. Miington siya, "Ikaw ba kana, akong agalon nga si Elias?" 8 Mitubag si Elias kaniya, "Ako kini. Lakaw ug sultihang imong agalon, 'Tan-awa, ania dinihi si Elias'" 9 Mitubag si Obadia, "Unsa man ang okong sala, nga itugyan mo man ang imong sulugoon ngadto sa kamot ni Ahab, aron iya ikatong patyon?" 10 Ingon nga buhi si Yahweh nga imong Dios, walay nasod o ginghamian nga walá pasugoi ug tawo sa akong agalon aron sa pagpangita kanimo. Sa matag higayon nga moingon ang usa ka nasod o ang ginghamian, 'Wala dinihi si Elias,' gipapanumpa sila ni Ahab nga wala ka nila makaplagi. 11 Apan karon moingon ka, 'Lakaw, sultihang imong agalon nga ania dinihi si Elias.' 12 Sa makabiya na ako gikan kanimo, akong agalon, kung unsa ang akong gibuhat sa dihang gipamatay ni Jezebel ang mga propeta ni Yahweh, kung giunsaa ko pagtago ang 100 ka mga propeta ni Yahweh ngadto sa langob sa tinag-50 ka tawo sa matag langob ug gipakaon sila ug tinapay ug gipainom ug tubig? 14 Ug karon nagsulti ka kanako, "Lakaw, sultihang imong agalon nga ania dinihi si Elias, aron nga patyon niya ako." 15 Unya mitubag si Elias, "Ingon nga buhi si Yahweh nga labawng makagagahom sa taman, nga kaniya ako mibarog, magpakita gayod ako kung Ahab karong adlawa." 16 Busa milakaw si Obadia sa pagpakikita kung Ahab, ug gisulithan siya kung unsa ang gisulti ni Elias. Ug ang hari miadto sa pagpakikita kung Elias. 17 Sa pagkakita ni Ahab kung Elias, miington siya kaniya, "Ikaw ba kana? Ikaw mao ang nagghimo ug kasamok sa Israel!" 18 Mitubag si Elias, "Wala ako naghimo ug kasamok sa Israel, kondili ikaw ug ang banay sa imong amahan ang nagsamok sa Israel pinaagi sa pagsalikway sa mga kasugoan ni Yahweh ug pinaagi sa pagsundot kang Baal. 19 Busa karon, pagpadala ug mensahe ug tigoma nganhi kanako ang tibuok Israel didto sa Bikid sa Carmel, uban sa 450 ka mga propeta ni Baal ug 400 ka mga propeta ni Ashera nga nagakaon sa kan-anan ni Jezebel. 20 Busa nagpadala ug mensahe si Ahab ngadto sa tibuok katawhan sa Israel ug gitigom ang mga propeta didto sa Bikid sa Carmel. 21 Mipaduol si Elias sa tibuok katawhan sa Israel ug miington, "Hangtod kanus-a man kamo magpuyun ug usab-usab sa inyong mga hunahuna? Kung Dios si Yahweh, sundi siya. Apan kung Dios si Baal, nun sundi kaniya." Apan wala mitubag ang katawhan sa inyong gisulti. 22 Unya miington si Elias ngadto sa katawhan, "Ako, ako lamang usa, ang nagpabilin propeta ni Yahweh, apan 450 ka kalalakihan ang propeta ni Baal. 23 Busa hatagi kami ug duha ka torong baka. Papilia sila ug usa ka torong baka alang sa ilang kaugalingon ug tadtaron kini, ug ibutang kini ibabaw sa mga sognod, apan dili butangan ug kalayo sa ilalom niini. Unya andamona ko usab ang laing torong baka ug ibutang kini ibabaw sa mga sognod, ug dili usab butangan ug kalayo sa ilalom niini. 24 Unya magtawag kamo sa ngalan sa inyong dios, ug magtawag usab ako sa ngalan ni Yahweh, ug ang Dios nga motubag pinaagi sa kalayo, siya ang mamahimong Dios." Busa mitubag ang tibuok katawhan ug miington, "Maayo kini." 25 Busa miington si Elias ngadto sa mga propeta ni Baal, "Paggili ni ug usa ka torong baka alang kaninyo ug unaha kini pag-andam, kay daghan man kamo nga mga tawo. Unya tawaga ang ngalan sa inyong dios, apan ayaw butangi ug kalayo ang ilalom sa torong baka." 26 Gikuhila nila ang torong baka nga gihatag kanila ug giandam kini, ug nagtawag sila sa ngalan ni Baal gikan sa buntag hangtod sa pagkauuto, nga nag-ingon, "O Baal, dungga kami." Apan walay tinggo, o tawong mitubag. Nanayaw sila palibot sa halaran nga ilang gihimo. 27 Sa pagkauuto gibugalbugalan sila ni Elias ug miington, "Kusga pa ang pagsinggit! Kay siya usa ka dios! Tingali ngaghunahuna pa siya, o tingali atua pa siya sa kasilyas, o tingali may gilakwan siya, o tingali natulog pa siya ug kinahanglan ngakukawon. 28 Busa naninggit sila sa mas kusog pa, ug gisamad-samaran nila ang ilang kaugalingon, sama sa kasagaran nilang ginabuhat, pinaagi sa mga espada ug sa mga bangkaw, hangtod nga nagkaligo na sila sa ilang kaugalingon

dugo. 29 Milabay ang kaudtohon ug nagpadayon gihapon sila sa ilang panagsayaw hangtod sa takna sa paghalad sa halad sa kagabhiyon, apan wala gihapoy tingog o bisan usa nga mitubag; wala gayoy naminaw sa ilang mga pag-ampo. 30 Unya miington si Elias sa tibuok katawhan, "Paduol kamo kanako," ug ang tibuok katawhan mipaduol kaniya. Unya giayo niya ang nabungkag nga halaran ni Yahweh. 31 Mikhuha si Elias ug napulog duha ka bato, ang matag bato nagrepresentar sa napulog duha ka tribu sa mga anak nga lalaki ni Jacob—kang Jacob midangat ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, "Israel na ang imong mamahimong ngalan." 32 Gamit ang mga bato nagbuhat siya ug halaran sa ngalan ni Yahweh ug gikanalan niya ang palibot sa halaran nga igong kasudlan sa 15 ka litro nga mga binhi. 33 Unya gipahimutang niya ang mga sognod alang sa kalayo ug gitadtag ang torong baka, ug gipatong ang tinadtag ibabaw sa mga sognod. Ug miington siya, "Pun-a ug tubig ang upat ka banga ug ibubo kini sa halad sinunog ug sa mga sognod." 34 Unya miington na usab siya, "Buboi kini sa ikaduhang higayon," ug gibuboan nila sa ikaduhang higayon. Unya miington siya, "Buboi kini sa ikatulog higayon," ug gibuboan nila sa ikatulog higayon. 35 Miawas ang tubig gikan sa halaran ug napuno ang kanal. 36 Nahitabo kadtto sa takna sa paghalad sa halad sa kagabhiyon, ug miduol si propeta Elias ug miington, "O Yahweh, ang Dios ni Abraham, ni Isaac, ug ni Israel, ipaila karong adlawa nga ikaw mao ang Dios sa Israel, ug imo akong alagad, nga gibuhat ko kining tanging butang sumala sa imong pulong. 37 Dungga ako, O Yahweh, dungga ako, aron nga masayod kining katawhan nga ikaw, O Yahweh mao ang Dios, ug ipabilik mo pag-usab ang ilang kasingkasing diha kanimo." 38 Unya mikunsad ang kalayo ni Yahweh ug milamoy sa halad sinunog, lakip na ang mga sognod, ang mga bato, ug ang abog ug nahubas ang tubig nga anaa sa kanal. 39 Sa pagkakita niini sa tibuok katawhan, mihiha sila sa yuta ug miington, "O Yahweh, siya gayod mao ang Dios! O Yahweh, siya gayod mao ang Dios!" 40 Busa miington si Elias kanila, "Dakpa ninyo ang mga propeta ni Baal. Ayaw paikyasa ang bisan usa kanila." Busa gidakop nila sila, ug gidala ni Elias ang mga propeta ni Baal didto sa ubos sa sapa sa Kishon ug gipamatay sila didto. 41 Miington si Elias kung Ahab, "Barog, kaon ug inom, kay may dinahunog sa ulan." 42 Busa mibarog si Ahab aron mokaon ug moimom. Unya mitugas si Elias ngadto sa tumoy sa Carmel, miyuko siya sa yuta nga ang iyang nawong duol sa iyang mga tuhod. 43 Miington siya sa iyang sulugoon, "Tunggas karon, ug lantawa ang dagat." Mitugas ang iyang sulugoon ug milantaw ug miington, "Wala man akoy nakita." Miington si Elias, "Balik didto sa makapito ka higayon." 44 Ug sa ika-pito nga higayon miington ang sulugoon, "Lantawa, adunay panganob nga mikayab gikan sa dagat, daw sama kagamay sa kinumo sa tawo." Mitubag si Elias, "Lakaw ug sultihang agalon, 'Andama ang imong karwahe ug lugsong sa dili ka pa maabtan sa ulan.' 45 Nahitabo kini sa wala lamang madugay midag-om kalangitan ug mihangin, ug dihay makusog nga ulan. Misakay si Ahab ug miadto sa Jezebel, 46 apan ang kamot ni Yahweh nag-uban kang Elias. Gipasaka niya sa baksanan ang iyang kupo ug miabot pag-una kung Ahab didto sa ganghaan sa Jezebel.

19 Gisuginlin ni Ahab si Jezebel sa tanang gihimo ni Elias ug kung giunsaa niya pagpatay ang tanang mga propeta pinaagi sa espada. 2 Unya nagpadala si Jezebel ug mensahero ngadto kung Elias, nga miington, "Hinaot nga buhaton kana sa mga dios kanako ug mas labaw pa, kung dili nako mahimo sa imong kinabuhi ang sama sa kinabuhi niadtod nangamatay nga mga propeta ugma sa sama niini nga takna." 3 Sa dihang nadungog kini ni Elias, mitindog siya ug mikalagway alang sa iyang kinabuhi ug miadto didto sa Beersheba, nga nahisakop sa Juda, ug gibiyana niya ang iyang sulugoon didto. 4 Apan siya sa iyang kaugalingon milakaw ug usa ka adlaw nga panaw didto sa kamingawan, ug miabot siya ug milingkod ilalom sa kahoy nga Enebro. Nanghangyo siya alang sa iyang kaugalingon nga mamatay na unta siya, ug miington, "Husto na kini, karon, Yahweh; kuhaan na ang akong kinabuhi, kay ako dili man labing maayo kaysa akong nangamatay nga mga katigulangan. 5 Busa mihiigda siya ug natulog ilalom sa kahoy nga Enebro. Sa kalit lang mihiik kaniya ang manulonda ug miington, "Bangon ug kaon." 6 Mitan-aw si Elias, ug duol sa iyang ulohan adunay tinapay nga giluto sa mga iling ug usa ka tibod nga tubig. Busa mikona ug miinom siya, ug mihiigda pagbalibot. 7 Mitungha pag-usab ang manulonda ni Yahweh sa ikaduha nga higayon ug gihikap siya nga nag-ingon, "Bangon ug kaon, tungod kay halayo kaayo ang panaw alang kanimo." 8 Busa mibangon siya ug mikona ug miinom, ug mipanaw siya nga adunay kusog pinaagi niadtong pagkaon sulod sa

40 ka mga adlaw ug 40 ka mga gabii padulong sa Horeb, ang bukid sa Dios. **9** Miadtio siya sa usa ka langob ug nagpabilin didto, unya miabot ang pulong ni Yahweh ug miilingon kaniya, "Nag-unsafe ka man dinihi, Elias?" **10** Mitubag si Elias, "Nagmukugihon ako sa hilabihan kung Yahweh, ang pangulo sa mga kasundalohan sa angel, kay mitalikod ang katawhan sa Israel sa imong kasabutan, gigun-ob ang imong mga halaran, ug gitapay ang imong mga propeta pinaagi sa espada. Karon ako, ako na lamang, ang nahibilin ug misulay sila sa pagkuha sa akong kinabuhi." **11** Mitubag si Yahweh, "Gawas ug barog ibabaw sa bukid sa akong atubangan." Unya milabay si Yahweh, ug ang hilabihan ka kusog nga hangin mihampak sa mga bukid ug nangadugmok ang mga bato sa atubangan ni Yahweh, apan wala si Yahweh diha sa hangin. Unya pagkahuman sa hangin, miabot ang linog, apan wala si Yahweh diha sa linog. **12** Unya pagkahuman sa linog miabot ang usa ka kalayo, apan wala si Yahweh diha sa kalayo. Unya pagkahuman sa kalayo, miabot ang usa ka malinawon ug diuytay nga tingog. **13** Sa pagkadungog ni Elias sa tingog, gitabanon niya ang iyang nawong sa iyang kupo, migawas ug mitindog sa baba sa langob. Unya miabot ngadto kaniya ang usa ka tingog nga naga-ingon, "Nag-unsafe ka man dinihi, Elias?" **14** Mitubag si Elias, "Nagmukugihon ako sa hilabihan kung Yahweh, ang pangulo sa mga kasundalohan sa angel, tungod kay mitalikod ang katawhan sa Israel sa imong kasabutan, gigun-ob ang imong mga halaran ug gitapay ang imong mga propeta pinaagi sa espada. Karon ako, ako na lamang, nahibilin ug misulay sila sa pagkuha sa akong kinabuhi." **15** Unya miington si Yahweh kaniya, "Lakaw, balik sa imong dalan padulong sa kamingawan sa Damascus, ug sa pag-abot nimo dihogon nimo si Hazaell nga mamahimong hari sa tibuk Aram, **16** ug dihogon nimo si Jehu ang anak nga laalaki ni Nimshi nga mamahimong hari sa tibuk Israel, ug dihogan nimo si Eliseo ang anak nga laalaki ni Shafat sa Abel Meholha nga mamahimong propeta puli kanimo. **17** Mahitabto kini nga pamatiyon ni Jehu si bisan kinsa nga makalingkawas sa espada ni Hazaell, ug pagapatyon ni Eliseo si bisan kinsa nga makaikyas gikan sa espada ni Jehu. **18** Apan magbilibin ako alang sa akong kaugalingon ug 7, 000 ka mga katawhan sa Israel, kadtong wala miiluhod kang Baal, ug kadtong laban mohalok kaniya." **19** Busa mibiya si Elias didto ug nakaplagan niya si Eliseo ang anak nga laalaki ni Shafat, nga nagdaro uban ang dose ka mga yugo sa torong baka nga naga-una kaniya, ug nagdaro usab siya ug ikadose ka yugo. Miduol si Elias kung Eliseo ug gitabanon niya siya sa iyang kupo. **20** Unya gibuyaan ni Eliseo ang iyong torong baka ug midagan sunod kung Elias; miington siya, "Palihog tugot ako nga mohalok sa akong amahan ug sa akong inahan unya mosunod ako kanimo." Unya miington si Elias kaniya, "Balik, apan hunahunaa kung unsa ang akong gibuhut kanimo." **21** Busa mibalik si Eliseo kung Elias ug gitangtang ang yugo sa torong baka, gitapay ang mga hayop, gitulot ang karne ug gisugnud ang kahoy sa yugo sa torong baka. Unya gipanghatag niya kini sa katawhan ug nangaon sila. Unya mitindog siya, milakaw sunod kung Elias ug nag-alagad kaniya.

20 Gitigom ni Ben Hadad ang hari sa Aram ang tanan niyang kasundalohan. Adunay 32 ka mga ubos nga mga hari ug uban kaniya, mga kabayo, ug mga karwahé. Mitungas siya, gipalibotan ang Samaria ug nakig-away batok kanila. **2** Nagpadala siya ug mga mensahero ngadto sa siyudad alang kung Ahab nga hari sa Israel, ug miington kaniya, "Miington si Ben Hadad niini: **3** 'Akoo ang imong mga plata ug ang imong mga bulawan. Lakip ang imong mga asawa ug imong mga anak, ang labing maayo, karon akoaa na.'" **4** Mitubag ang hari sa Israel ug miington, "Sama kini sa imong gilingon akong agalon, nga hari. Ako ug ang tanan nga ania kanako imoha man." **5** Miabot na usab ang mensahero ug miington, "Miington si Ben Hadad niini, 'Nagpadala ako ug pulong kanimo nga naga-ingon nga kinahanglan nga ihatag mo kanako ang imong mga plata, imong mga bulawan, imong mga asawa, ug ang imong mga anak." **6** Apan ipadala ko ang akong mga sulugoon ugma diha kanimo sa samang oras, ug susihon nila ang imong balay ug ang mga balay sa imong mga sulugoon. Sakmiton nila ug kuhaon ang bisan unsa nga makapalipay sa ilang mga mata." **7** Unya gitapatawag sa hari sa Israel ang mga kadagkoan sa yuta ug miington, "Palihog tim-i ug tan-awa kung giunsa pagpangita niileng tawhuna ug kasamok. Nagpadala siya ug pulong kanako aron kuhaon ang akong mga asawa, mga anak, ug mga plata ug mga bulawan, ug wala ako nagdumili kaniya." **8** Miington ang tanang kadagkoan ug ang tanang katawhan ngadto kung Ahab, "Ayaw siya paminawa o tugot ang iyang mga hango." **9** Busa miington si Ahab sa mga mensahero ni Ben Hadad, "Sultihii ang akong agalon nga hari, 'Mitugot

ako sa tanang mga butang nga gipabuhat mo sa imong alagad sa unang higayon, apan dili ko na madawat kining ikaduhang hango." Busa mibiya ang mga mensahero ug gidala kining tubag ngadto kung Ben Hadad. **10** Unya gipadala ni Ben Hadad ang iyang tubag ngadto kung Ahab, ug miington, "Hinato ang mga dios magabuhat kanako ug labaw pa, kung ang mga abo sa Samaria makaigo nga hakopon alang sa tanang katawhan nga mosunod kanako." **11** Mitubag ang hari sa Israel ug miington, "Sultihii si Ben Hadad, "Walay bisan usa nga tawo nga mao pa lang ang pagulob sa iyang hinigibon ang mahimong magpasigbaro iginong nga gihukas na niya kini." **12** Nadungog ni Ben Hadad kining maong mensahe samtang nag-inom siya, siya ug ang mga hari nga sakop kaniya nga anaa sa ilang mga tolda. Gisugo ni Ben Hadad ang iyang mga kalaklin-an, "Managtalya kamo alang sa gubat." Busa giandam nila ang ilang mga kaugalingon alang sa pagpakiugbat aron sa pagulogon sa siyudad. **13** Unya tan-awa, miadtio ang usa ka propeta ngadto kung Ahab ang hari sa Israel ug miington, "Miington si Yahweh, 'Nakita ba nimo kining dakong kasundalohan? Tan-awa, ibutang ko sila sa imong mga kamot karong adlawa, ug masayod ka nga ako mao si Yahweh.'" **14** Mitubag si Ahab, "Pinaagi kungkinsa?" Mitubag si Yahweh ug miington, "Pinaagi sa mga batan-ong opisyal nga nag-alagad sa mga gobernador sa distrito." Unya miington si Ahab, "Kinsa man ang magsugod sa gubat?" Mitubag si Yahweh, "Ikaw." **15** Unya gitapok ni Ahab ang mga batan-ong opisyal nga nag-alagad sa gobernador sa maong mga distrito. Adunay 232 ang ilang gidaghanon. Sunod kanila gitapok niya ang tanang mga sundalo, ang tanan nga kasundalohan sa Israel; adunay 7, 000 ang ilang gidaghanon. **16** Nanglakaw sila pagkraudto. Nag-inom ug nahubog si Ben Hadad sa iyang tolda, siya ug ang 32 ka ubos nga hari nga nagasuporta kaniya. **17** Nag-una paghahmag ang mga batan-ong opisyal nga maayo nag-alagad sa mga gobernador sa mga distrito. Unya gibalitano si Ben Hadad sa iyang mga sundalo nga iyang gitapala, "Migawas ang mga katawhan gikan sa Samaria." **18** Miington si Ben Hadad, "Bisan pa ug nanganhi sila alang sa kalinaw o kasamok, daka sila nga buhi." **19** Busa ang mga batan-ong opisyal nga nag-alagad sa mga gobernador sa maong mga distrito migawas sa siyudad ug misunod kanila ang mga kasundalohan. **20** Gitapamatay sa matag-usa kaniya ang iyang mga kaaway ug mikalagwi ang mga Arameanhon. Giguod sila sa mga Israelita. Nakaikyas si Ben Hadad ang hari sa Aram pinaagi sa pagsakay sa kabayo uban sa pipila ka mga mangangabayo. **21** Unya gisulogon sa hari sa Israel ang mga kabayo ug mga karwahé, ug gitapamatay ang mga Arameanhon sa usa ka dakong pagpatay. **22** Busa miadtio ang propeta ngadto sa hari sa Israel ug miington kaniya, "Lakaw, lig-on ang imong kaugalingon, ug sabta ug paglaraw kung unsa ang imong pagabuhaton, tungod kay sa sunod nga tuig mobalik ang hari sa Aram aron sa pagpakiugbat pag-usab kanimo." **23** Miington ang mga sulugoon sa hari sa Aram kaniya, "Ang ilang dios maoy dios sa mga kabungtoran. Mao nga mas kusgan sila kaya kanato. Mao nga karon makig-away kita batok kanila ditdo sa patag, ug sigurado gayod nga mas kusgan kita kaya kanila." **24** Busa kinahanglan buhaton nimo kini: papahawaa ang mga hari gikan sa ilang mga katundanhan ug pulhi sila sa mga pangulo sa kasundalohan. **25** Pagsanay ug kasundalohan sama sa kasundalohan nga nawala kanimo—kabayo alang sa kabayo ug karwahé alang sa karwahé—aron makahimo kita sa pagpakiugbat kanila sa patag. Unya sigurado nga mahimo kitang labing kusgan kay kanila." Busa naminion si Ben Hadad sa ilang mga tambag ug gibuhut niya kung unsa ang ilang gitapangtambag. **26** Human sa bag-ong tuig, gitapok ni Ben Hadad ang mga Arameanhon ug mitungas ngadto sa Afek aron sa pagpakiugbat ang batok sa Israel. **27** Gitapok ang katawhan sa Israel ug gitahagan ug panginahanglanon aron sa pagpakiugbat batok kanila. Nagkampo ang katawhan sa Israel atbung kanila sama sa duha ka gagmay nga panon sa mga kanding, apan gipuno sa mga Arameanhon ang kabukiran. **28** Unya mipaduol ang sulugoon sa Dios ug nakigsulti sa hari sa Israel nga nag-ingon, "Miington si Yahweh: 'Tungod kini nag-ingon man ang mga Arameanhon nga si Yahweh mao ang dios sa mga kabungtoran, apan dili siya dios sa kawalogan, ibutang ko kining dagkong kasundalohan sa imong kamot, ug masayod ka nga ako mao si Yahweh.'" **29** Busa nag-atbung ug kampo ang mga kasundalohan sulod sa pito ka adlaw. Unya sa ika-pito nga adlaw nagsugod ang gubat. Nakapatay ang katawhan sa Israel ug 100, 000 ka mga Arameanhon nga nagbaktas sulod sa usa ka adlaw. **30** Ang uban mikalagwi ngadto sa Afek, ngadto sa siyudad, ug ang paril napulipon sa 27, 000 ka tawo kadtong mga nahibilin. Mikalagwi si Ben Hadad ug miadtio sa siyudad, ngadto sa kinasulorong lawak. **31** Miington ang sulugoon ni Ben

Hadad kaniya, "Tan-awa karon, nadungog nato nga manggiluloy-on nga mga hari ang mga hari sa panimalay sa Israel. Palihog magsul-ob kita ug bisti nga sako palibot sa atong mga hawak ug maghikot ug mga pisi sa atong mga ulo, ug moadto sa hari sa Israel. Tingali ug luwason niya ang imong kinabuhi." **32** Busa nagsul-ob sila ug sako nga bisti palibot sa ilang mga hawak ug maghikot ug mga pisi sa ilang mga ulo ug miadto sila sa hari sa Israel ug miington, "Miington ang imong sulugoon nga si Ben Hadad, 'Palihog tugot ako ngabuhi.' Miington si Ahab, 'Buhi pa ba siya? Igsion nako siya.' **33** Karon naminaw ang katalakin-an alang sa bisan unsa nga sinyas gikan kang Ahab, busa midali sila sa pagtugab kaniya, "Oo, buhi pa ang imong igsion nga si Ben Hadad." Unya miington si Ahab, "Lakaw ug dad-a siya." Unya miadto si Ben Hadad kaniya, ug gipasakay siya ni Ahab sa iyang karwaha. **34** Miington si Ben Hadad ngadto kango Ahab, "Iuli ko kaniyo ang siyudad nga gikuha sa akong amahan gikan sa imong amahan, ug makahimo ka ug mga merkado alang sa imong kaugalingon ngadto sa Damascus, sama sa gibuhat sa akong amahan sa Samaria." Mitubag si Ahab, "Palakwon ko ikaw uban niini nga kasabotan." Busa nagbuhat ug kasabotan si Ahab uban kaniya ug gipalakaw niya siya. **35** Adunay usa ka tawo, usa sa mga anak sa mga propeta, nga miington sa usa sa iyang kauban nga propeta pinaagi sa pulong ni Yahweh, "Palihog sumbaga ko." Apan nagdumili ang tawo sa pagsumbag kaniya. **36** Unya miington ang propeta sa iyang kauban nga propeta, "Tungod kay wala ka man motuman sa tingog ni Yahweh, sa higayon nga mobiya ka kanako, usa ka liyon ang mopatay kanimo." Ug sa higayon nga mibiya siya gikan kaniya giataki siya sa usa ka liyon ug gipatay siya. **37** Unya nakakaplag ang propeta ug laing tawo ug miington, "Palihog sumbaga ko." Busa gisumbag siya sa tawo ug nasamdan siya. **38** Unya mibiya ang propeta ug nagpaadtos sa hari diha sa dalam; nagtakuban sa iyang kaugalingon pinaagi sa pagtaptap ibabaw sa iyang mga mata. **39** Sa paglabay na sa hari, gisinggitan sa propeta ang hari ug miington, "Ang imong sulugoon migula sa kataliwan-an sa gubat, ug miyunong ang usa ka sundalo ug nagdala ug kaaway nganhi kanako ug miington, 'Bantayi kining tawhana. Kung mawala siya sa bisan unsang paagi, nan ang imong kinabuhi maoy ihataq alang sa iyang kinabuhi, o kung dili mobayad ka ug usa ka talent nga plata. **40** Apan tungod kay nagkapuliki man ang imong sulugoon ngadto ug nganhi, nakaaywas ang kaaway nga sundalo." Unya miington ang hari sa Israel kaniya, "Mao kini ang mahimo nimo nga silot—ikaw mismo maoy naghukom niini." **41** Unya gikuha dayon sa propeta ang bugkos sa iyang mata, ug nailhan siya sa hari sa Israel nga siya usa sa mga propeta. **42** Miington ang propeta ngadto sa hari, "Miington si Yahweh, 'Tungod kay gibuhian man nimo ang tawo nga akong gihukman sa kamatayon, ang imong kinabuhi maoy ipuli sa iyang kinabuhi ug ang imong katawhan alang sa iyang katawhan.'" **43** Busa mipauli ang hari sa Israel sa iyang panimalay nga masulub-on ug nasuko, ug miabot sa Samaria.

21 Karon human niadtong mga panahon, adunay usa ka parasan si Nabot nga taga-Jezreel didto sa Jezreel, duol sa palasyo ni Ahab, nga hari sa Samaria. **2** Nakigsulti si Ahab ngadto kango Nabot, nga nag-ingon, "Ihatag kanako ang imong parasan, aron himoon ko kining usa ka gulayan, tungod kay duol kini sa akong balay. Isip baylo niini, hatagan ko ikaw ug usa ka mas maayo nga parasan, o kung buot ka, bayaran ko ikaw ug kwarta sa kantidad niini." **3** Mitubag si Nabot ngadto kango Ahab, "Hinaot nga dili itugot ni Yahweh nga ihataq ko kaniimo ang akong panulondon gikan sa akong mga katigulungan." **4** Busa mipauli si Ahab ngadto sa iyang palasyo nga adunay kaligtugot ug kasuko tungod sa tubag nga gihatag kaniya ni Nabot nga taga-Jezreel sa dihang miington siya nga, "Dili ko ihataq kaniimo ang akong panulondon gikan sa akong mga katigulungan." Mihigda siya sa iyang higdaanan, gilingiw ang iyang nawong, ug nagdumili sa pagkaon sa bisan unsang pagkaon. **5** Miadto kaniya si Jezebel nga iyang asawa, ug miington kaniya, "Nganong hilabihan man ang kasubo sa imong kasingkasing, hinungdan nga wala ka mikona?" **6** Mitubag siya kaniya, "Nakigsulti ako kango Nabot nga taga-Jezreel ug miington kaniya, 'Ihatag kanako ang imong parasan baylo sa kwarta, o kung makalipay kini kaniimo, hatagan ko ikaw sa laing parasan nga imong mapanag-iya.' Unya mitubag siya kanako, "Dili ko ihataq kaniimo ang akong parasan." **7** Busa mitubag kaniya si Jezebel nga iyang asawa, "Dili ba ikaw man ang nagdumala sa ginharian sa Israel? Bangon ug kaon; tugoti nga malipay ang imong kasingkasing. Kuhaon ko ang parasan ni Nabot nga taga-Jezreel alang kaniimo." **8** Busa nagsulat si Jezebel gamit ang ngalan ni Ahab, giselyohan niya kini sa iyang selyo, ug gipadala kini sa

mga kadalogoan ug sa mga adunahan nga naglingkod uban kaniya sa ilang mga panagtigom, ug nagpuyo duol kang Nabot. **9** Nagsulat siya, nga nag-ingon, "Imantala ang usa ka pagpuasa ug palingkora si Nabot labaw sa katawhan. **10** Pagbutang usab ug duha ka bakakon nga lalaki uban kaniya ug tugot siya sa pagpamatud batok kaniya, nga moingon, "Gitunglo nimo ang Dios ug ang hari." Unya dad-a siya sa gawas ug batoha siya hangtod nga mamatay. **11** Busa ang katalakin-an sa iyang siyudad, ang mga kadalogoan, ug ang mga adunahan nga namuyo sa iyang siyudad, nagbuhat sumala sa gihulagway ni Jezebel ngadto kanila, sumala sa nahisulat sa mga sulat nga iyang gipadala ngadto kanila. **12** Nagmanta sila pagpuasa ug gipalingkod si Nabot labaw sa katawhan. **13** Miabot ang duha ka bakakon nga mga lalaki ug milingkod sa atubangan ni Nabot; nagpamatud sila batok kango Nabot sa atubangan sa katawhan, nga nag-ingon, "Gitunglo ni Nabot ang Dios ug ang hari." Unya gidala nila siya pagawas sa siyudad ug gibato siya hangtod namatay. **14** Unya nagpadala ang mga kadalogoan ug pulong ngadto kango Jezebel, nga nag-ingon, "Gibato si Nabot ug patay na." **15** Busa sa dihang nadungod ni Jezebel nga gibato si Nabot ug namatay, miington siya ngadto kango Ahab, "Bangon ug panag-iyahang parasan ni Nabot nga taga-Jezreel, nga nagdumili sa pagbaligya kaniimo niini, tungod kay dili na buhi si Nabot, apan patay na." **16** Sa dihang nadungon ni Ahab nga patay na si Nabot, mibangon siya aron sa pag-adto sa parasan ni Nabot nga taga-Jezreel ug gipanag-iyahan kini. **17** Unya miabot ang pulong ni Yahweh kango Elias nga taga-Tishbe, nga nag-ingon, **18** "Bangon ug pakigkita kang Ahab nga hari sa Israel, nga nagpuyo sa Samaria. Anaa siya sa parasan ni Nabot, diin miadto siya aron sa pagpanag-iya niini. **19** Kinahanglan nga makigsulti ka kaniya ug ingna nga miington si Yahweh, 'Mipatak ay ug mipanag-iya usab?' Ug sulthan nimo siya nga miington si Yahweh, 'Sa dapit diin gitilapan sa mga iro ang dugo ni Nabot, tilapan usab sa mga iro ang imong dugo, oo, ang imong dugo.'" **20** Miington si Ahab ngadto kango Eliseo, "Nakit-an mo ba ako, akong kaaway?" Mitubag si Elias, "Nakit-an ko ikaw, tungod kay gibaligya mo man ang imong kaugalingon aron sa pagbuhat ug daotan sa panan-aw ni Yahweh. **21** Miington si Yahweh niini kaniimo: 'Tan-awa, padad-an ko ikaw ug katalagman ug laglagon ko sa hingpit ug patyon gikan kaniyo ang matag batang lalaki, ulipon ug gawasnon' nga lalaki sa Israel. **22** Himoon ko ang imong pamilya nga mahisama sa pamilya ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, ug sama sa pamilya ni Baasha nga anak nga lalaki ni Ahia, tungod kay gipalagot mo ako ug gipangulohan ang Israel sa pagpakaasala." **23** Nagsulit usab si Yahweh mahitungod kango Jezebel, nga nag-ingon, "Kaonon sa miga iro si Jezebel kilid sa paril sa Jezreel." **24** Si bisan kinsa nga nahisakop kango Ahab ug kadtong mangamatay sa siyudad kaonon sa mga iro. Ug si bisan kinsa nga mangamatay sa uma kaonon sa mga langgam sa kalangitan." **25** Walay usa nga sama kango Ahab nga mibaligya sa iyang kaugalingon aron sa pagbuhat sa daotan sa panan-aw ni Yahweh, nga sinugyotan ni Jezebel nga iyang asawa sa pagpakaasala. **26** Naghimo si Ahab ug ngil-ad nga mga buhat alang sa mga diosdios nga iyang ginasunod, sama sa gibuhat sa tanang Amorihanon, kadtong gipapahawa ni Yahweh sa atubangan sa katawhan sa Israel. **27** Sa pagkadungog ni Ahab niining mga pulonga, gigisi niya ang iyang bisti ug nagsul-ob siya ug bisti nga sako ug nagpuasa, ug naghigda siya nga nagbisti ug sako ug nagmasulob-on pag-ayo. **28** Unya miabot ang pulong ni Yahweh kango Elias nga taga-Tishbe, nga nag-ingon, **29** "Nakita mo ba kung giunsa ni Ahab sa pagpaubos sa iyang kaugalingon nganhi kanako? Tungod kay iyang gipaubos ang iyang kaugalingon nganhi kanako, dili ko ipadala ang umaabot nga katalagman sa iyang mga adlaw. Sa panahon sa iyang anak nga lalaki padad-an ko ug katalagman ang iyang pamilya.

22 Milabay ang tulo ka mga tuig nga walay gubat taliwala sa Aram ug Israel. **2** Unya nahitabo kini sa ika-tulo ka tuig, milugsong si Jehoshafat ang hari sa Juda ngadto sa hari sa Israel. **3** Karon miington ang hari sa Israel ngadto sa iyang mga sulugoon, "Nasayod ba kamo nga atoa ang Ramot Gilead, apan wala kitay gibuhat aron sa pagbawi niini gikan sa mga kamot sa hari sa Aram?" **4** Busa miington siya ngadto kango Jehoshafat, "Mouban ka ba kanako aron sa pagpakkigubat ngadto sa Ramot Gilead?" Mitubag si Jehoshafat sa hari sa Israel, "Sama ako kaniimo, ang akong katawhan daw imong katawhan, ug ang akong mga kabayo ingon nga imong mga kabayo." **5** Miington si Jehoshafat ngadto sa hari sa Israel, "Palihog pangita ug giya gikan sa pulong ni Yahweh kung unsa ang kinahanglan nimo nga unang buhaton." **6** Unya gitigom sa hari sa Israel ang mga propeta, 400 ka mga lalaki, ug miington ngadto

kanila, "Moadto ba ako sa Ramot Gilead aron sa pagpakkigubat, o dili?" Miington sila, "Sulonga, kay ang Dios maghatag niini ngadto sa kamot sa hari." **7** Apan miington si Jehoshafat, "Wala na bay laing propeta ni Yahweh dinihi nga atong mapangayoan ug tambag?" **8** Miington ang hari sa Israel ngadto kung Jehoshafat, "Aduna pay usa ka lalaki nga makatabang aron atong mapangayoan ug tambag gikan kung Yahweh, si Micaya nga anak nga lalaki ni Imla, apan gikasilaan ko siya tungod kay wala gayod siyay maayo nga pagpanagnaga mahitungod kanako, kondili mga kalisod lamang." Apan miington si Jehoshafat, "Dili una mosulti ang hari niina." **9** Unya nagtawag ang hari sa Israel ug usa ka opisyal ug nagmando, "Dad-a dinihi si Micaya nga anak nga lalaki ni Imla, karon dayon." **10** Karon si Ahab nga hari sa Israel ug si Jehoshafat nga hari sa Juda naglingkod sa nagkakalay trono, nga nagbisti sa ilang kupo, sa usa ka hawan nga dapit sa pultahan sa ganghaan sa Samaria, ug ang tanang mga propeta nanagna sa atubangan nila. **11** Naghimo si Zedekia nga anak nga lalaki ni Kenaana ug mga sungay nga putuhay ug nag-ingon, "Misulti si Yahweh niini: 'Pinaagi niini mapildi niinyo ang mga Arameanong handog nga mahurot sila.'" **12** Ug managsama ang gipanagnaga sa tanang propeta, nga nag-ingon, "Sulonga ang Ramot Gilead ug pagmadaugon, kay gitugyan kini ni Yahweh ngadto sa kamot sa hari." **13** Ang mensahero nga miadto aron sa pagtawag kung Micaya miington kaniya, nga nag-ingon, "Karon tan-awa, ang mga gipamulong sa mga propeta ngapahayag ug maayong mga butang ngadto sa hari pinaagi sa usa lamang ka baba. Palihog himoa nga ang imong pulong mahismaha kanila ug mosulti sa maayong mga butang." **14** Mitubag si Micaya, "Ingon nga buhi si Yahweh, kung unsay igasulti ni Yahweh kanako kini mao ang akong igasulti." **15** Sa pag-adto niya sa hari, miington ang hari kaniya, "Micaya, moadto ba kami sa Ramot Gilead aron sa pagpakkigubat, o dili?" Mitubag si Micaya kaniya, "Sulong ug pagmadaugon. Itugyan kini ni Yahweh ngadto sa kamot sa hari." **16** Unya miington ang hari kaniya, "Kapila na ba ka higayon nga gipapanumupa ko ikaw sa pagsulti sa tinuod sa ngalan ni Yahweh?" **17** Busa miington si Micaya, "Nakita ko ang tanang kasundalohan sa Israel nga nagkatibulaag ngadto sa kabukiran, sama sa mga karnero nga walay magbalantay, ug miington si Yahweh, 'Wala kini magbalantay. Tugoti ang matag usa ka lalaki nga mopaoli sa iyang balay uban ang kalinaw.'" **18** Busa miington ang hari sa Israel kung Jehoshafat, "Wala ba ako mosulti kanimo nga wala siya managnaga ug maayo mahitungod kanako, apan katalagman lamang?" **19** Unya miington si Micaya, "Busa paminaw sa pulong ni Yahweh: nakita nako si Yahweh nga naglingkod sa iyang trono, ug ang tanang binuhut sa langit nagtingod tupad kaniya sa iyang tuug wala nga kamot." **20** Miington si Yahweh, "Kinsa man ang magahaylo kung Ahab, aron moadto siya ug mamatay sa Ramot Gilead?" Ang usa kanila miington niini, ug ang laing usa miington niyan. **21** Unya mipaduo ang usa ka espiritu, mitindog sa atubangan ni Yahweh, ug miington, 'Danihon ko siya.' Miington si Yahweh kaniya, 'Unsaon man?' **22** Mitubag ang espiritu, 'Mogula kog ug mamahimong bakakon nga espiritu sa baba sa tanan niyang mga propeta. Mitubag si Yahweh, 'Danihon nimo siya, ug magmalamposon ka usab. Karon lakaw ug buhatu.' **23** Karon tan-awa, gibutangan ni Yahweh ug usa ka bakakon nga espiritu ang baba sa tanan niimong mga propeta, ug nagsugo si Yahweh ug katalagman alang kanimo." **24** Unya miduo si Zedekia nga anak nga lalaki ni Kenaana, ug gisagpa si Micaya, ug miington, "Diin mang dalana miadto ang espiritu ni Yahweh nga gikan kanako aron makigsulti kanimo?" **25** Miington si Micaya, "Tan-awa, masayran lamang nimo kana nianang adlaw, sa dihang modagan ka ngadto sa kinasuloran sa lawak aron sa pagtagto." **26** Miington ang hari sa Israel ngadto sa iyang sulugoon, "Dakpa si Micaya ug dad-a ngadto kung Amon, nga gobernador sa siyudad, ug ngadto kung Joas, ang akong anak nga lalaki. **27** Sultihi siya, 'Nag-ingon ang hari, ibutang kining tawhana sa bilanggoan ug pakan-a siya ug diuytay lamang nga tinapay ug pairma ug diuytay nga tubig, hangtod nga makabalik ako nga luwas.'" **28** Unya miington si Micaya, "Kung makabalik ka nga luwas, wala magsulti si Yahweh pinaagi kanako." Ug midugang siya sa pagsulti, "Paminawina kini, kamong tanan nga katawhan." **29** Busa mitungas si Ahab nga hari sa Israel, ug si Jehoshafat, nga hari sa Juda, paingon sa Ramot Gilead. **30** Miington ang hari sa Israel ngadto kung Jehoshafat, "Magtakoban ako sa akong kaugalingon ug moadto sa gubat, apan magsul-ob ka sa imong harianong kupo." Busa ang hari sa Israel nagtakoban sa iyang kaugalingon ug miadto sa gubat. **31** Karon ang hari sa Aram nagmando sa 32 ka mga kapitan sa iyang mga karwahe, nga nag-ingon, "Ayaw sulonga ang dili mahinungdanon o mahinungdanon nga mga

sundalo. Hinuon, sulonga lamang ang hari sa Israel." **32** Ug nahitabo nga sa dihang nakit-an sa mga kapitan sa karwahe si Jehoshafat miington sila, "Mao gayod kana ang hari sa Israel." Miliko sila aron sa pagsulog kaniya, busa misinggit si Jehoshafat. **33** Ug nahitabo nga sa dihang nakit-an sa mga pangulo sa kasundalohan sa mga karwahe nga dili siya mao ang hari sa Israel, mibalik sila gikan sa paggukod kaniya. **34** Apan may usa ka tawo nga miipana sa walay tumong ug naigo ang hari sa Israel taliwala sa sinumpayan sa iyang gisul-ob nga hinagibang. Unya miington si Ahab sa tigmaneho sa iyang karwahe, "Balik ug dad-a ako pagawas niining pakigubat, kay nasamdan ako pag-ayo." **35** Nagpadayon ang hilabihang pagpakkigubat niadtong adlaw ug misandig ang hari sa iyang karwahe nga nag-atubang sa mga Arameanong. Namatay siya sa pagkagabii. Miagas ang dugo gikan sa iyang samad ngadto sa ilalom sa karwahe. **36** Unya sa hapit na mosalop ang adlaw, may usa ka singgi gikan sa kasundalohan, nga nag-ingon, "Ang matag usa kinahanglan mopaoli ngadto sa iyang siyudad, ug ang matag usa kinahanglan mopaoli ngadto sa iyang rehiyon!" **37** Busa namatay si haring Ahab, ug gidalo ngadto sa Samaria, ug gilubong nila siya didto sa Samaria. **38** Gihugasan nila ang karwahe sa linaw sa Samaria, ug gitilapan sa mga iro ang iyang dugo (kini ang ligoaan sa mga babayeng nagabaligya sa ilang dungog), sumala sa gimantala sa pulong ni Yahweh. **39** Ug sa uban pang mga butang mahitungod kung Ahab, ug ang tanan niyang nabuhut, ang balay nga garing nga iyang gitukod, ug ang tanang mga siyudad nga iyang gitukod, wala ba kini mahisulat sa Libro sa mga Panghitabo sa mga Hari sa Israel? **40** Busa mipahulay si Ahab uban sa iyang mga katigulangan, ug si Ahazia nga iyang anak nga lalaki nahimong hari puli kaniya. **41** Unya nagsugod si Jehoshafat nga anak nga lalaki ni Asa sa paghari sa Juda sa ika-upat ng tuig ni Ahab nga hari sa Israel. **42** 35 na ang pangidion ni Jehoshafat sa dihang nagsugod siya sa paghari, ug naghari siya sa Jerusalem sulod sa 25 ka tuig. Azuba ang ngalan sa iyang inahan, ang anak nga babaye ni Shilhi. **43** Naglakaw siya sa mga dalan ni Asa, nga iyang amahan, wala siya motipas gikan niini, gibuhut niya ang husto sa mga mata ni Yahweh. Apan wala gikuha ang taas nga mga dapit. Nagpabilin ang katawhan sa paghalad ug mga sakripisyo ug sinunog nga insenso ngadto sa taas nga mga dapit. **44** Nakigdait si Jehoshafat ngadto sa hari sa Israel. **45** Sa lain pang mga butang mahitungod kung Jehoshafat, ug sa gahom nga iyang gipakita ug kung giunsa niya pagpakkigubat, wala ba kini mahisulat sa Libro sa mga Panghitabo sa mga Hari sa Juda? **46** Gipapahawa ni Jehoshafat gikan sa utang ang tanan nga nahibilin nga mga nagabaligya sa ilang dungog sa mga adlaw ni Asa nga iyang amahan. **47** Walay hari sa Edom, apan usa ka gobernador ang nagdumala didto. **48** Naghimo si Jehoshafat ug mga sakayan nga pangdagat, moadto sila paingon sa Ofir alang sa bulawan, apan wala sili makaadto tungod kay nangadugmok ang mga sakayan sa Ezion Geber. **49** Unya miington si Ahazia nga anak nga lalaki ni Ahab ngadto kung Jehoshafat, "Tugoti ang akong mga sulugoon nga mouban sa imong mga sulugoon sulod sa mga barko." Apan wala mitugot niini si Jehoshafat. **50** Mipahulay si Jehoshafat uban ang iyang mga katigulangan ug gilubong uban kanila sa siyudad ni David, nga iyang katigulangan, nahimong hari si Jehoram nga iyang anak nga lalaki puli kaniya. **51** Nagsugod paghari si Ahazia nga anak nga lalaki ni Ahab sa Israel diha sa Samaria sa ika-17 ka tuig ni Jehoshafat nga hari sa Juda, ug naghari siya sa Israel sulod sa duha ka tuig. **52** Nagbuhut siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh ug naglakaw sa dalan sa iyang amahan, sa dalan sa iyang inahan, ug sa dalan ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, tungod niini gigiyahan niya ang Israel sa pagpaksala. **53** Nag-alagad siya kung Baal ug nagsimba kaniya ug gihagit niya si Yahweh, ang Dios sa Israel, sama sa gibuhut sa iyang amahan.

2 Hari

1 Nakigbatok ang Moab sa Israel human sa pagkamatay ni Ahab. **2** Unya nahulog si Ahazia agi sa renehasan nga bintana ibabaw sa iyang lawak sa Samaria, ug nabaldado. Busa nagpadala siya ug mga mensahero ug miington kaniya, "Lakaw, pangutan-a si Baal Zebub, ang dios sa Ekron, kung maulian pa ba ako niining pagkabaldado." **3** Apan miington ang manulonda ni Yahweh kung Elias na taga-Tishbe, "Bangon, tungas aron sa pagpakigkita sa mga mensahero sa hari sa Samaria, ug pangutan-a sila, Tungod ba kay walay Dios sa Israel mao nga mangutana kamo kung Baal Zebub, ang dios sa Ekron?" **4** Busa miington si Yahweh, "Dili ka makanao gikan sa higdaanan nga imong gisak-an; hinuon, mamatay ka gayod." Unya miibya si Elias. **5** Sa dihang namalik ang mga mensahero ni Ahazia, miington siya kaniya, "Nganong namalik man kamo?" **6** Miington sila kaniya, "Adunay usa ka tawo nga miabot aron sa pagtagbo kanamo ug miington kanamo, 'Pamalik kamo ngadto sa hari nga nagpadala kaninyo, ug sulthi siya, 'Mingon si Yahweh niini: 'Tungod ba kay walay Dios sa Israel mao nga nagpadala ka ug mga lalaki aron sa pagpangutana kung Baal Zebub, ang dios sa Ekron?' Busa dili ka makanao gikan sa imong higdaanan nga imong gihigdaan; hinuon, mamatay ka gayod." **7** Miington si Ahazia sa iyang mga mensahero, "Unsa man siya nga matang sa tawo, nga nakikita man siya kaninyo ug misulti niining mga pulonga diha kaninyo?" **8** Mitubag sila kaniya, "Nagbisti siya ug balhiboon nga panupont ug nagbaksob siya ug panit." Busa mitubag ang hari, "Mao kana si Elias na taga-Tishbe." **9** Unya nagpadala ang hari ug kapitan uban sa 50 ka mga sundalo ngadto kung Elias. Mitungas ang kapitan ngadto kung Elias diin naglingkod siya ibabaw sa usa ka bungtod. Miington ang kapitan kaniya, "Ikaw, tawo sa Dios, nag-ingon ang hari, 'Lugsong.'" **10** Mitubag si Elias ug miington ngadto sa kapitan, "Kung ako ang tawo sa Dios, hinaot nga mokanaog ang kalayo gikan sa langit ug molamoy kanimo ug sa imong 50 ka mga katawhan." Unya mikanao ang kalayo gikan sa langit ug gilamoy siya uban sa iyang 50 ka mga katawhan. **11** Nagpadala pag-usab si haring Ahazia ngadto kung Elias ug laing kapitan uban sa 50 ka mga sundalo. Miington usab kini nga kapitan ngadto kung Elias, "Ikaw, tawo sa Dios, miington ang hari, 'Lugsong na dayon.'" **12** Mitubag si Elias ug miington kaniya, "Kung ako ang tawo sa Dios, hinaot nga mokanaog ang kalayo gikan sa langit ug molamoy kanimo uban sa imong 50 ka mga katawhan." Mikanao pag-usab ang kalayo sa Dios gikan sa langit ug gilamoy siya uban sa iyang 50 ka mga katawhan. **13** Unya nagpadala na usab ang hari ug ikatulong pundok sa mga manggugubat. Mitungas kini nga kapitan, miluhod siya sa atubangan ni Elias, ug nangamuyo ug miington kaniya, "Ikaw, tawo sa Dios, naghango ako kanimo, tugot ang akong kinabuhi ug ang kinabuhi niining 50 nimo ka mga sulugoon mahimong bilihon diha sa imong panan-aw." **14** Ug tinuod gayod, mikanao ang kalayo gikan sa langit ug milamoy sa una ug sa ikaduha nga mga kapitan uban sa ilang mga katawhan, apan karon tugot ang mahimong bilihon ang akong kinabuhi sa imong panan-aw." **15** Miington ang manulonda ni Yahweh kung Elias, "Lugsong uban kaniya. Ayaw kahadol kaniya." Busa mitindog si Elias ug milugsong uban kaniya padulong sa hari. **16** Human niini miington si Elias kung Ahazia, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh, 'Nagpadala ka ug mga mensahero aron sa pagpangutana kung Baal Zebub, ang dios sa Ekron. Tungod ba kay walay Dios sa Israel nga imong mapangutan-an alang sa kasayoran? Busa karon, dili ka na makanao sa imong higdaanan nga imong gisak-an; mamatay ka gayod.'" **17** Busa namatay si haring Ahazia sumala sa mga pulong ni Yahweh nga gipamulon ni Elias. Nagsugod na sa pagdumala si Joram sa iyang dapit, sa ikaduhang tuig ni Jehoram ang anak nga lalaki ni Jehoshafat ang hari sa Juda, tungod kay walay anak nga lalaki si Ahazia. **18** Alang sa ubang kasayoran mahitungod kung Ahazia, wala ba kini nahisulat Sa Libro sa mga Panghitabo sa mga hari sa Israel?

2 Busa nahitabo kini, sa dihang hapit na kuhaon ni Yahweh si Elias pinaagi sa alimpulos padulong sa langit, mibiya si Elias kauban si Eliseo gikan sa Gilgal. **3** Miington si Elias ngadto kung Eliseo, "Palihog, pabilin dinihi, tungod kay paadtong ako ni Yahweh sa Betel." Mitubag si Eliseo, "Ingon nga buhi si Yahweh, ug ington nga ikau buhi, dili ako mobiya kanimo." Busa milugsong sila ngadto sa Betel. **3** Miadto kung Eliseo ang mga anak sa mga propeta ug miington kaniya, "Nasayod ka ba nga kuhaon na ni Yahweh ang imong agalon gikan kanimo karong adlaw?" Mitubang si Eliseo, "Oo, nasayod ako niini, apan ayaw kini hisgoti." **4** Miington si Elias

kaniya, "Eliseo, paghulat dinihi, palihog, kay ipadala ako ni Yahweh ngadto sa Jerico." Mitubag si Eliseo, "Ingon nga buhi si Yahweh, ug ington nga buhi ka, dili ako mobiya kanimo." Busa nangadto sila sa Jerico. **5** Unya miadto kung Eliseo ang mga anak sa mga propeta nga anaa sa Jerico ug miington kaniya, "Nasayod ka ba nga kuhaon na ni Yahweh ang imong agalon gikan kanimo karong adlaw?" Mitubag si Eliseo, "Oo, nasayod ako ni Elias ngadto kaniya, "Palihog, pabilin dinihi, kay ipadala ako ni Yahweh sa Jordan." Mitubag si Eliseo, "Ingon nga buhi si Yahweh, ug ington nga buhi ka, dili ako mobiya kanimo." Busa nagpadayon silang duha. **7** Unya, ang 50 ka mga anak nga lalaki sa mga propeta nga nagtindog atbang kaniya sa halayong dapit samtang nagtindog ang duha duol sa Jordan. **8** Gikuha ni Elias ang iyong kupo, gilukot kini, ug gihampak sa tubig. Nababon ang tubig sa matag kilid busa nanabok ang duha lataas sa malal nga yuta. **9** Nahitabo kini, pagkahuman nila ug tabok, miington si Elias kung Eliseo, "Pangayo kanako kung unsa ang akong kinahanglan buhaton alang kanimo sa dili pa ako kuhaon gikan kanimo." Mitubag si Eliseo, "Palihog tugot nga makaduha ka pilo ang bahin sa imong espiritu ang mokunsad kanako." **10** Mitubag si Elias, "Lisod nga butang ang imong gipanggayo. Apan, kung makita ko nimo sa dihang kuhaon ako gikan kanimo, mahitabo kini alang kanimo, apan kung dili, dili kini mahitabo." **11** Samtang nagpadayon sila ug nag-istoryahanay, tan-awa, nagpakita ang karwehu ug mga kabayo nga nagkalayo, nga maoy nagbulag sa duha ka lalaki gikan sa matag usa, ug gipataas si Elias pinaagi sa alimpulos ngadto sa langit. **12** Nakita kini ni Eliseo ug misiggit, "Amahan ko, amahan ko, ang mga karwehu sa Israel ug ang ilang mga mangangabayao!" Wala na niya nakita si Elias, ug giukuptan niya ang iyang kaugalingon nga bisti ug gigisi kini sa makaduha ka bahin. **13** Gipunit niya ang kupo ni Elias nga nahulog kaniya, ug mibalik ug tindog sa duol sa Jordan. **14** Gihampak niya ang tubig pinaagi sa kupo ni Elias nga nahulog ug miington, "Asa man si Yahweh, ang Dios ni Elias?" Sa dihang gihampak niya ang katubigan, nababon kini sa matag kilid ug mitabok si Eliseo. **15** Sa dihang nakita siya sa mga anak sa mga propeta nga gikan sa Jerico atbang kaniila, miington sila, "Mipuyo kang Eliseo ang espiritu ni Elias!" Busa miadto sila ug mitagbo kaniya, ug mihiapa sila sa yuta diha sa iyang atubangan. **16** Miington sila kaniya, "Tan-awa karon, ang imong mga sulugoon adunay 50 ka mga kusgan nga kalalakin-an. Tugot sila nga molakaw, naghango kami, ug mangita alang sa imong agalon, tingali ang espiritu ni Yahweh mikhuha kaniya ug gilabay ngadto sa pipila ka mga kabungtoran ngadto sa pipila ka walog." Mitubag si Eliseo, "Dili, ayaw sila ipadala." **17** Apan sa dihang napugos nila si Eliseo handot ng aaulaw na siya, miington siya, "Ipadala sila." Unya gipadala nila ang 50 ka mga kalalakin-an, ug nangita sila sulod sa tulo ka adlaw, apan wala nila siya makaplagi. **18** Namalik sila didto kung Eliseo, samtang napuyó siya didto sa Jerico, ug miington siya kaniila, "Dili ba miington ako kaninoy, 'Ayaw pag-adto?'" **19** Miington ang kalalakin-an sa siyudad kung Eliseo, "Tan-awa, naghango kami kanimo, maayo ang kahimtag niini nga siyudad, sumala sa nakita sa akong agalon, apan dili maayo ang tubig ug ang yuta dili mabuhagahan." **20** Mitubag si Eliseo, "Dadi-i ako ug bag-on panaksan ug butangi kini ug asin," busa gidad-an nila siya niini. **21** Miadto si Eliseo sa tuboran sa tubig ug gisabwag ang asin niini; unya miington siya, "Mao kini ang giingon ni Yahweh, 'Giyao nako kini nga katubigan. Gikan karong takaña, wala nyu kamatayon ni dili mabuhagahan nga yuta.'" **22** Busa naayo ang mga tubig niining adlawa, pinaagi sa mga pulong nga gipamulong ni Eliseo. **23** Unya mitungas si Eliseo gikan didto padulong sa Betel. Sa diha nga nagatunggas pa siya sa dalan, migula ang mga batan-ong lalaki sa siyudad ug nagbugal-bugal kaniya; miington sila kaniya, "Tungas, opawa ka! Tungas, opawa ka!" **24** Milingi si Eliseo sa iyang likod ug nakita niya sila; misangpit siya kung Yahweh aron sa pagtunglo kaniila. Unya migula ang duha ka babaye nga uso gikan sa kakahoyan ug midagmal sa 42 ka mga lalaki. **25** Unya gikan didto miadto si Eliseo sa Bukid sa Carmel, ug gikan didto mibalik siya sa Samaria.

3 Karon sa ika-18 na ka tuig sa pagdumala ni Jehoshafat nga hari sa Juda, nagsugod sa paghari si Joram ang anak nga lalaki ni Ahab sa tibuk Israel sa Samaria; naghari siya sulod sa napulog duha katuig. **2** Gibuhat niya kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, apan dili sama sa iyang amahan ug sa iyang inahan; kaya iyang gihawa ang sagradong haligi nga bato sa Baal nga gibuhat sa iyang amahan. **3** Apan gihimo niya ang mga sala ni Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat, nga maoy hinundan nga nakasala ang Israel; wala siya mobiya gikan niini. **4** Karon si Meshu ngari hari sa Moab nagbuhi ug mga karnero. Kinahanglan

maghatag siya ngadto sa hari sa Israel ug 100, 000 ka mga nating kanero ug 100, 000 ka mga balahibo sa mga laking karnero. 5 Apan pagkamatay ni Ahab, ang hari sa Moab nagsupak batok sa hari sa Israel. 6 Busa nianang pahanona mibiya si Haring Joram sa Samaria aron molibot sa tibuoq Israel alang sa gubat. 7 Nagpadala siya ug mensahe ngadto sa hari sa Juda nga si Jehoshafat, nga naga-ingon, "Nakigbatok kanako ang hari sa Moab. Mahimo ka bang mouban kanako batok sa Moab aron sa pagpakiugubat?" Mitubag si Jehoshafat, "Mokuyog ako. Kay ingon nga ako mao man ikaw, akong katawhan ingon nga imong katawhan, akong mga kabayo ingon nga imong mga kabayo." 8 Unya miington siya, "Asa man nga dalan kita moataki?" Mitubag si Jehoshafat, "Sa dalan sa kamingawan sa Edom." 9 Busa nanglakaw ang mga hari sa Israel, Juda, ug Edom sa kurba nga forma sulod sa pito ka adlaw. Wala nay makaplagan nga mga tubig alang sa ilang mga sundalo, ni alang sa ilang mga kabayo o uban pang mga kahayopan. 10 Busa miington ang hari sa Israel, "Unsa man kini? Gitawag ba ni Yahweh ang tulo ka mga hari aron itugyan sila ngadto sa mga kamot sa Moab?" 11 Apan miington si Jehoshafat, "Wala bay propeta dinihi ni Yahweh, nga mahimo kitang makapangutana kung Yahweh piinaagi kaniya?" Mitubag ang usa sa mga sulugoon sa hari sa Israel ug miington, "Anaa dinihi si Eliseo ang anak nga lalaki ni Safat, nga nagbubo ug tubig sa mga kamot ni Elias." 12 Miington si Jehoshafat, "Ang pulong ni Yahweh uban kaniya." Busa ang hari sa Israel, si Jehoshafat, ug ang hari sa Edom milugos ngadto kaniya. 13 Miington si Eliseo ngadto sa hari sa Israel, "Unsa man ang akong mahimo kaninyo?" Adto kamo sa mga propeta sa inyong mga amahan ug inahan." Busa miington kaniya ang hari sa Israel, "Dili, tungod kay gitigom ni Yahweh kining tulo ka mga hari aron ihatag sila ngadto sa mga kamot sa Moab." 14 Mitubag si Eliseo, "Ingon ngi buhi si Yahweh ang pangulo sa kasundalohang mga angel, nga nagbarog ako sa iyang atubangan, sa pagkatinuid kung wala pa ako nagtaghod sa presensya ni Jehoshafat ang hari sa Juda, dili unta ako manumbalang kaninyo, ni motan-aw kaninyo. 15 Apan karon dad-i ako ug manunugtot." Ug nahitabo kini sa dihang nagtugot ang manunugtot sa alpa, ang kamot ni Yahweh mikunsad ngadto kango Eliseo. 16 Miington siya, "Miington si Yahweh niini, 'Himoa kining mala nga sapa sa walog na mapuno ug mga kanal.' 17 Kay miington si Yahweh niini, 'Dili kamo makakita ug hangin, ni makakita ug ulan, apan kining walog nga sapa mapuno sa tubig, ug kamo mag-inom, kamo ug ang inyong mga binuhing kahayopan ug tanan ninyong mga mananap.' 18 Sayon lamang kini sa panan-aw ni Yahweh. Igahatag usata niya kaninyo ang kadaogan ngadto sa mga Moabihanon. 19 Inyong sulongan ang matag lig-on ug maayong siyudad, pamuton ang tanang maayong kahoy, ug sampongan ang tanang tuboran sa tubig, ug daoton ang matag bahin sa yuta pinaagi sa mga bato. 20 Busa sa pagkabuntag panahon sa paghalad sa mga halad, miabot ang tubig gikan sa Edom; ang nasod napuno sa tubig. 21 Karon sa dihang nadungod sa tanang Moabihanon nga moabot ang mga hari aron sa pakigibbat batok kanila, nanagtigom sila, ang tanan nga makahimo sa pagsul-ob ug mga hinagibang, ug nagtindog sila sa utlanan. 22 Mibangon sila sa sayo sa kabuntagon ug midan-ag ang adlaw sa tubig. Sa dihang nakita sa mga Moabihanon ang tubig nga anaa sa ilang atbung, sama kini kapula sa Hugo. 23 Misinggit sila, "Dugo kini! Patay na gayod ang mga hari, ug nag-inunayat sila! Busa karon, Moab, mangadto kita ug ilogan nato sila!" 24 Sa dihang nakaabot sila sa kampo sa Israel, gipakuraton sila sa mga Israelita ug sulugong ang mga Moabihanon, nga mikalagi si ilang atubangan. Gigukod sa mga sundalo nga Israelita ang mga Moabihanon palayo sa yuta, ug gipamatay sila. 25 Giguba sa mga Israelita ang mga siyudad, ug milabay ang matag tawo ug bato sa matag maayo nga bahin sa yuta hangtod nga natabonan kini. Gipangsampongan niila ang tanang mga tuboran sa tubig ug giputol-putol ang tanang maayong mga kahoy. Ang Kir Hareset na lamang ang nahibilin uban sa mga bato niini diha sa maong dapit. Apan misulong ang mga sundalo nga nagdala ug mga lambuyog. 26 Sa dihang nakita ni Mesha ang hari sa Moab nga nalupig na sila, giuban niya ang 700 ka mga lalaki nga nagdala ug mga espada aron makaduol sa hari sa Edom, apan napakyas sila. 27 Unya gikuha niya ang iyang kamagulangang anak nga lalaki, nga moay mohari sunod kaniya, ug gihalad siya ingon nga halad nga sinuog ngadto sa paril. Busa adunay dakong kasuko batok sa Israel, ug gibuyaan sa mga sundalong Israelita si Haring Mesha ug namalik sa ilang kaugalingong yuta.

4 Karon miadto ang asawa sa usa sa mga anak sa mga propeta kango Eliseo nga naghilak, nga miington, "Ang imong sulugoon nga mao ang akong bana patay na, ug nasayod ka nga adunay kahadlok ang imong

sulugoon ngadto kango Yahweh. Karon miabot ang maniningil aron kuaon ang akong duha ka anak aron mahimo niyang mga ulipon." 2 Busa miington si Eliseo kaniya, "Unsa man ang akong mabuhat alang kanimo? Sultih iko kung unsa ang anaa sa imong balay?" Miington siya, "Walay gipanag-iyahan ang imong sulugoon didto sa balay, gawas sa usa ka kolon nga lana." 3 Unya miington si Eliseo, "Gawas ug panghulam ug mga banga sa imong mga siligan, mga banga nga walay sulod. Panghulam ug daghan kung mahimo. 4 Una kinahanglan ng a mosulod ka ug sirad-i ang pultahan ikaw ug ang imong mga anak nga lalaki, ug ibubo ang lana ngadto sa tanang mga banga; ipadaplin ang mga banga nga napuno na." 5 Busa gibuyaan niya si Eliseo ug gisirad-a niya ug sa iyang mga anak nga lalaki ang pultahan. Gidala nila ngadto kaniya ang mga banga, ug gipuno niya kini ug lana. 6 Sa dihang napuno na ang mga sudlanan, miington siya sa iyang anak nga lalaki, "Hataagi ako ug lain pang banga." Apan miington siya kaniya, "Wala nay mga banga." Unya mihunong ug dagayday ang lana. 7 Unya milakaw siya ug gisulithan ang tawo sa Dios. Miington siya, "Lakaw, ibaligay ang lana; bayari ang imong utang, ug pagkinabuhi uban sa imong mga anak pinaagi sa nahibilin." 8 Usa ka adlaw, naglakaw si Eliseo didto sa Shunen diin nagpuoy ang mahinungdanong babaye; giawhag niya siya nga mokaon uban kaniya. Busa sa dihang moagi si Eliseo, mohapit siya didto aron mokaon. 9 Miington ang babaye ngadto sa iyang bana, "Tan-awa, naarmghanoh ko karon ngi kini usa ka balaan nga tawo sa Dios nga kanunay nga naagaagi. 10 Magbuhat kita ug gamay nga lawak didto sa atop alang kango Eliseo, ug magbutang kita didto ug higdaanan, usa ka lamesa, usa ka lingkoranan, ug usa ka lampara. Busa kung moanhi siya kanato, makapuyo siya didto." 11 Busa sa dihang miabot na usab ang panahon nga mihapit si Eliseo didto, miipuyo siya sa maong lawak ug mipahulay didto. 12 Miington si Eliseo sa iyang sulugoon nga si Gehazi, "Tawga kining taga-Shunen." Sa dihang gitawag niya siya, nagtindog siya atubang kaniya. 13 Miington si Eliseo kaniya, "Ingna siya, 'Nakasinati ka niining tanan nga kahasol aron sa pag-atiman kanamo. Unsa man ang angay buhaton alang kanimo? Mahimo ba ngi makigsulit kami ngadto sa hari alang kanimo o ngadto sa pangulo sa kasundalohan?" Mitubag siya, "Nagpuoy ako uban sa akong kaugalingong kawayan." 14 Busa miington si Eliseo, "Unya unsa man ang atong mabuhat alang kaniya?" Mitubag si Gehazi, "Sa pagkatinuid, wala siyay anak nga lalaki, ug tigulang na ang iyang bana." 15 Busa mitubag si Eliseo, "Tawga siya." Sa dihang gitawag niya siya, mitindog siya sa pultahan. 16 Miington si Eliseo, "Niining panahona sa tuig, sa sunod tuig, makabaton ka ug anak nga lalaki." Miington siya, "Ayaw, agalon ko ug tawo sa Dios, ayaw pamakak sa imong sulugoon." 17 Apan nagmabdos ang babaye ug naghimugo ug anak nga lalaki pagkasunod tuig sa samang panahon, sumala sa gisulti ni Eliseo kaniya. 18 Sa dihang midako na ang bata, usa ka adlaw niana miadto siya sa iyang amahan, nga uban sa mga mangangan. 19 Miington siya sa iyang amahan, "Ang akong ulo, ang akong ulo." Miington ang iyang amahan ngadto sa iyang sulugoon, "Dad-a siya ngadto sa iyang inahan." 20 Sa dihang gikuha siya sa sulugoon ug gidalang batang lalaki ngadto sa iyang inahan, milingkod ang bata ngadto sa iyang mga tuhod hangtod nag-udto ug unya namatay. 21 Busa mibangon ang babaye ug gipahigda ang bata sa higdaanan sa tawo sa Dios, gisirad-an ang pultahan, ug migawas. 22 Gitawag niya ang iyang bana, ug miington, "Palihog padadi-i ako ug usa sa mga sulugoon ug usa sa mga asno aron makaadto dayon ako sa tawo sa Dios ug unya mobalik." 23 Miington ang iyang bana, "Nganong buot man nimo nga moadto kaniya karong adlaw? Dili man bag-o ang bulan karon ni Adlaw nga Iggapahulay." Mitubag siya, "Mahimo lamang kini." 24 Unya gihapinan niya ang asno ug miington siya sa iyang sulugoon, "Paggadli ug maneho; ayaw paghainay ug padagan alang kanako gawas kung moingon ako." 25 Busa milakaw siya ug miabot ngadto sa tawo sa Dios didto sa Bikit sa Carmel. Busa sa dihang nakita siya sa tawo sa Dios sa layo pa siya, miington siya sa iyang sulugoon nga si Gehazi, "Tan-awa, ania ang babaye nga taga-Shunen. 26 Palihog dagan aron sa pagtagbo kaniya ug ingna siya, "Maayo ba ang tanan diha kanimo ug sa imong bana ug sa bata?" Mitubag siya, "Maayo lamang." 27 Sa dihang nakaabot siya ngadto sa tawo sa Dios didto sa bikit, gikuptan niya pag-ayo ang til niya. Midul si Gehazi aron birahon siya palayo apan miington ang tawo sa Dios, "Pasagdi siya, kay nasubo siya pag-ayo, ug gitago ni Yahweh ang suliran gikan kanako, ug wala ka gisulithan." 28 Unya miington siya, "Nangayo ba diay ako ug anak nga lalaki, akong agalon?" Dili ba miington man ako nga, 'Ayaw ako ilara?'" 29 Unya miington si Eliseo kango Gehazi, "Pag-ilis alang sa panaw ug dad-a ang akong sungkod. Adto sa iyang balay.

Kung makasugat ka ug bisan kinsang tawo, ayaw siyag tagda, ug kung adunay motagad kanimo, ayaw siyag tubaga. Ibutang ang akong sungkod ngadto sa dagway sa bata.” **30** Apan miignon ang inahan sa bata, “Ingon nga buhi si Yahweh, ug ington nga buhi ka, dili ako mobiya kanimo.” Busa mibangon si Eliseo ug misunod kaniya. **31** Nagdali nga nag-una si Gehazi ug gibutang ang sungkod ngadto sa dagway sa bata, apan wala misulit o nakadungog ang bata. Busa mibalik si Gehazi aron sa pagtagbo kang Eliseo ug misuglilon kaniya nga nag-ingon, “Wala mimata ang bata.” **32** Sa dihang nakaaibot na si Eliseo sa balay, patay na ang bata ug anaa sa higdaanan. **33** Busa misulod si Eliseo ug gisirad-an ang pultahan ug anaa ang bata ditto ug nag-ampo siya ngadto kang Yahweh. **34** Mipatong siya sa bata ug mipahiluna ibabaw sa bata; gipahimutang niya ang iyang baba ngadto sa iyang baba, ug ang iyang mga mata ngadto sa iyang mga mata, ug ang iyang mga kamot ngadto sa iyang mga kamot. Gihap-an niya ang batang lalaki, ug miinit ang lawas sa batang lalaki. **35** Unya mibangon si Eliseo ug milakaw libot sa lawak ug mipatong na usab ug midupa ngadto sa bata. Mihatsing ang bata sa makapito ug unya gibuka ang iyang mga mata! **36** Busa gitawag ni Eliseo si Gehazi ug miignon, “Tawga ang taga-Shunem!” Busa gitawag niya siya, ug sa dihang miabot siya sa lawak, miignon si Eliseo, “Kuhaa ang imong anak.” **37** Unya mihana siya sa yuta dapti sa iyang tiil ug miyukbo, ug unya gikuha ang iyang anak nga lalaki ug migawas. **38** Unya miadto pag-usab si Eliseo sa Gilgal. Adunay kagutom sa yuta, ug naglingkod ang mga anak sa mga propeta atubang kaniya. Miignon siya sa iyang sulugoon, “Pagtak-an ug dako nga kolon ngadto sa kalayo ug pagsabaw alang sa mga anak sa mga propeta.” **39** Migawas ang usa kanila aron sa pagkuha ug mga utanon. Nakakaplag siya ug ihalas nga bagon ug mikuhha ug igong ihalas nga mga tanom nga mokatay aron mopuno sa pilo sa iyang kupo. Gihwihi nila kini ug gibutang sa sabaw, apan wala sila nasayod kung unsa kini nga matang. **40** Busa gibubo nila ang sabaw alang sa mga tawo aron makakaon. Pagkataodaot, samtang nangaon sila, misinggit sila ug miignon, “Tawo sa Dios, adunay makamatay sa sulod sa kolon!” Busa dili na nila kini makaon. **41** Apan miignon si Eliseo, “Dad-i ako ug pipila ka harina.” Gibubo niya kini ngadto sa kolon ug miignon, “Ibubo kini alang sa mga tawo, aron makakaon sila.” Unya nawala ang makadako ngaa anaa sa kolon. **42** Adunay tawo gikan sa Baal Shalisha nga miadto sa tawo sa Dios ug nagdala ug 20 ka tinapay nga sebada sulod sa iyang sako gikan sa bag-on ang ani, ug bag-o nga mga lugas. Miignon siya, “Ihatag kini sa mga tawo aron makakaon sila.” **43** Miignon ang iyang sulugoon, “Unsa, ihatag ko ba kini ngadto sa gatosan ka mga tawo?” Apan miignon si Eliseo, “Ihatag kini sa mga tawo, aron makakaon sila, tungod kay miignon si Yahweh, ‘Makakaon sila ug aduna pay mahibilin.’” **44** Busa gihatag kini sa iyang sulugoon ngadto kanila; mikaon sila, ug aduna pay pipila ka salin, sumala sa gisaad sa pulong ni Yahweh.

5 Karon si Naaman, pangulo sa kasundalohan sa hari sa Aram, usa ka bantogan ug dunganon nga tawo sa panan-aw sa iyang agalon, tungod kay pinaagi kaniya gihatagan ug kadaogan ni Yahweh ang Aram. Kusgan usab siya, isog nga tawo, apan sanglahon siya. **2** Migawas ang mga Arameanhon nga nagpanug ug gikuha ang batang babaye gikan sa yuta sa Israel. Nag-alagad siya sa awasa ni Naaman. **3** Miignon ang bata nga babaye ngadto sa iyang agalon nga babaye, “Hinaot nga ang akong agalon uban sa propeta nga anaa sa Samaria! Ug unya ayohon niya ang akong agalon sa iyang sangla.” **4** Busa milakaw si Naaman ug gisultahan ang hari kung unsa ang gisuli sa batang babaye gikan sa yuta sa Israel. **5** Busa miignon ang hari sa Aram, “Lakaw karon, ug magpadala ako ug sulat ngadto sa hari sa Israel.” Milakaw si Naaman ug nagdala ug napulo ka mga talent sa plata, 6, 000 ka buok bulawan, ug napulo ka paris sa mga bisti. **6** Gidala usab niya ang sulat ngadto sa hari sa Israel nga nag-ingon, “Karon kung madala kining sulat diha kanimo, makita nimo nga gipadala ko si Naaman nga akong sulugoon diha kanimo, aron nga ayohon nimo siya sa iyang sangla.” **7** Sa dihang nabasa sa hari sa Israel ang sulat, gigitisi niya ang iyang mga bisti ug miignon, “Dios ba ako, aron mopataw ug mobuhi, nga buot niining tawhana nga ayohon ko ang usa ka tawo sa iyang sangla? Daw buot niya nga magsugod ug usa ka panagbangi uban kanako.” **8** Busa sa dihang nadungog ni Eliseo nga tawo sa Dios nga gigisi sa hari sa Israel ang iyang mga bisti, mipadala siya ug pulong ngadto sa hari nga nag-ingon, “Nganong gigisi man nimo ang imong bisti? Tugoti siya nga moanhi kanako karon, ug masayran niya nga adunay propeta dinihi sa Israel.” **9** Busa miabot si Naaman uban sa iyang mga kabayo ug sa

iyang mga karwahe didto sa pultahan sa balay ni Eliseo. **10** Nagpadala ug mensahero si Eliseo ngadto kaniya nga nag-ingon, “Lakaw ug ituslob ang imong kaugalingon ngadto sa Jordan sa makapito ka higayon, ug maulian ang imong unod; ug mahinlo ka.” **11** Apan nasuko si Naaman ug mipahawa ug miignon, “Tan-awa, naghunahuna ako nga mogawas siya nganhi kanako ug motindog ug motawag sa ngalan ni Yahweh nga iyang Dios, ug mokawaykaway sa iyang kamot sa maong dapit ug ayohon ang akong sangla. **12** Dili ba ang Abana ug Farpar, ang mga suba sa Damascus, mas maayo pa kaysa tanang katubigan sa Israel? Dili ba ako mahimong maligo didto ug mahinlo?” Busa mitalikod siya ug mipalayo nga napungot. **13** Unya mipaduel ang mga sulugoon ni Naaman ug nakigsulti kaniya, “Amahan ko, kung gimandoan ka sa propeta sa pagbuhat ug lisod nga butang, dili mo ba kini buhaton? Unsa pa kaha, sa dihang miignon lamang siya kanimo nga, ‘Ituslob ang imong kaugalingon ug mahinlo?’” **14** Unya milugsong siya ug gituslob ang iyang kaugalingon sa makapito ngadto sa Jordan, sa pagtuman sa mga giyong sa tawo sa Dios. Naulian ang iyang unod sama sa gamay nga bata, ug naayo siya. **15** Mibalik si Naaman ngadto sa tawo sa Dios, siya ug ang tanan niyang kauban, ug miabot ug mitindog atubang kaniya. Miignon siya, “Tan-awa, karon nasayran ko nga walay Dios sa tibook kalibutan gawas sa Israel. Busa, palihog pagkuha ug gasa gikan sa imong sulugoon.” **16** Apan mitubag si Eliseo, “Ingon nga buhi si Yahweh, diin ako nagbarog, wala akoy dawaton.” Giawhag ni Naaman si Eliseo nga mukha ug gasa, apan mibalibad siya. **17** Busa miignon si Naaman, “Kung dili, hangyon ko ikaw nga mahatagan ang imong sulugoon ug duha ka mula nga gikargahan ug yuta, kay gikan karon, dili na maghalad ang imong sulugoon ug halad sinunog ni halad ngadto sa bisan unsang dios apan kang Yahweh. **18** Hinaot nga pasayloon ni Yahweh ang imong sulugoon niining usa ka butang, kay sa dihang mosulod ang akong hari sa balay ni Remon aron sa pagsimba ditto, ug mogunit siya sa akong kamot ug moyukbo ako didto sa balay ni Remon, sa dihang moyukbo ako sa balay ni Remon, hinaot nga pasayloon ni Yahweh ang imong sulugoon niining butangna.” **19** Miignon si Eliseo kaniya, “Lakaw nga malinawon.” Busa mibiya si Naaman. **20** Mubo pa lamang ang iyang panaw, sa dihang miignon sa iyang kaugalingon si Gehazi nga sulugoon ni Eliseo ang tawo sa Dios, “Tan-awa, gipaligkawas sa akong agalon si Naaman nga Arameanhon pinaagi sa wala pagdawat ug gasa gikan sa iyang mga kamot nga iyang gidala. Ingon nga buhi si Yahweh, moapas ako kaniya ug modawat ug usa ka butang gikan kaniya. **21** Busa misunod si Gehazi kani Naaman. Sa dihang miignon ni Naaman nga adunay usa ka tawo nga nagdagan sunod kaniya, minaog siya sa iyang karwahen aron sa pagtagbo kaniya ug miignon, “Maayo ba ang tanan?” **22** Miignon si Gehazi, “Maayo ang tanan. Gipadala ako sa akong agalon, nga nag-ingon, ‘Tan-awa, adunay miabot kanako gikan sa kabungtoran sa Efraim nga duha ka batan-ong lalaki nga mga anak sa mga propeta. Palihog hatagi sila ug usa ka talent nga plata ug duha ka paris nga mga bisti.” **23** Mitubag si Naaman, “Malipayon akong maghatag kanimo ug duha ka talent.” Giawhag ni Naaman si Gehazi ug gihigot ang duha ka talent sa plata sa duha ka puntil, uban sa duha ka mga bisti, ug gihatag kini ngadto sa duha niya ka sulugoon, nga nagdala sa mga puntil sa plata sa atubangan ni Gehazi. **24** Sa dihang nakaaibot si Gehazi ditto sa bungtod, gikuha niya ang mga puntil sa plata gikan sa ilang mga kamot ug gitagoan kini sa balay; gipapahawa niya sila, ug mibiya sila. **25** Sa dihang misulod si Gehazi ug mitindog atubang sa iyang agalon, miignon si Eliseo kaniya, “Asa ka man gikan, Gehazi?” Mitubag siya, “Wala milakaw ang imong sulugoon.” **26** Miignon si Eliseo karo Gehazi, “Dili ba uban man kanimo ang akong espiritu sa dihang gipabaliak sa tawo ang iyang karwahen aron sa pagtagbo kanimo? Mao ba kini ang panahon sa pagdawat ug salapi ug mga bisti, mga olibo ug mga kaparasan, karnero ug mga baka, ug mga sulugoon nga lalaki ug babaye? Busa ang sangla ni Naaman maanaa kanimo ug sa imong mga kaliwat hangtod sa kahangtoran.” **27** Busa mibiya si Gehazi sa iyang presensya nga usa na sa sanglahon sama ka puti sa niyebe.

6 Miignon ang mga anak sa mga propeta kang Eliseo, “Ang dapit nga amon gipuy-an uban kanimo gamay kaayo alang kanatong tanan. **2** Palihog moadto kita sa Jordan, ug tugoti nga moputol ug kahoy ang matag lalaki ditto, ug magtukod kitag dapit nga atong kapuy-an.” Mitubag si Eliseo, “Makauna na kamo sa paglakaw.” **3** Miignon ang usa kanila, “Palihog uban sa imong mga sulugoon.” Mitubag si Eliseo, “Mouban ako.” **4** Busa miuban siya kanila, sa dihang miabot sila sa Jordan, nagsugod silag

pamutol ug mga kahoy. **5** Apan samtang nagaputol ang usa, nahulog ang ulo sa atsa ngadto sa tubig; misinggit siya ug miengon, "O dili, akong agalon, hinulaman kini!" **6** Busa miengon ang tawo sa Dios, "Asa man kini nahulog?" Gitudlo sa tawo ang dapit ngadto kung Eliseo. Unya miputol siya ug gamay nga sanga, gilabay kini sa tubig, ug gipalutaw ang puthaw. **7** Miengon si Eliseo, "Punita kini." Busa gikabot kini sa tawo ug gikuha. **8** Karon nakiggubat ang hari sa Aram batok sa Israel. Nagpakisayod siya sa iyang mga sulugoon, nga nag-ingon, "Ang akong kampo maanaa ug maanaa sa maong dapit." **9** Busa nagpadala ang tawo sa Dios ngadto sa hari sa Israel, nga nag-ingon, "Pagbantay nga dili ka moagi niana nga dapit, kay molugsong didto ang mga Arameanhon." **10** Nagpadala ug mensaha ang hari sa Israel ngadto sa dapit diin mao ang gisulit sa tawo sa Dios nga gipasidaan kaniya. Labaw sa makausa o makaduha, nagbantay gayod siya, sa dihang miadto ang hari didto. **11** Napungot ang hari sa Aram mahitungod niini nga mga pasidaan, ug gitawag niya ang iyang mga sulugoon ug miengon kanila, "Dili ba ninyo ako sulithan kung kinsa kanato dinihi ang dapig sa hari sa Israel?" **12** Busa miengon ang usa sa iyang mga sulugoon, "Wala, akong agalon, hari, kay si Eliseo nga propeta sa Israel maoy nagsulti sa hari sa Israel sa mga pulong nga imong gisulit sa imong lawak!" **13** Mitubag ang hari, "Lakaw ug tan-awa kung asa si Eliseo aron makapadala ako ug mga tawo ug dakpon siya." Gisulit kini kaniya, "Tan-awa, anaa siya sa Dotan." **14** Busa mipadala ang hari ngadto sa Dotan ug mga kabayo, mga karwahie, ug dakong panon sa kasundalohan. Miabot sila panahan sa kagabhiom ug gipalibutan ang siyudad. **15** Sa dihang mibangon ug sayo ang sulugoon sa tawo sa Dios ug miadto sa gawas, tan-awa, ang dako nga panon sa kasundalohan uban sa mga kabayo ug mga karwahie nakapalibot sa siyudad. Miengon ang iyang sulugoon kaniya, "O, akong agalon! Unsa man ang atong buhaton?" **16** Mitubag si Eliseo, "Ayaw kahadlok, kay kadtong uban kanato labi pang daghan kuya kauban nila." **17** Nag-ampo si Eliseo ug miengon, "Yahweh, naghangyo ako kanimo nga abilhan nimo ang iyang mga mata aron makakita siya." Unya giabliban ni Yahweh ang mga mata sa sulugoon, ug nakakita siya. Tan-awa, napuno ang bukid ug mga kabayo ug mga karwahie nga kalyao palibot kung Eliseo! **18** Sa dihang milugsong ang mga Arameanhon ngadto kaniya, nag-ampo si Eliseo ngadto kung Yahweh ug miengon, "Himoang buta kining mga tawhana, naghangyo ako kanimo." Busa gibutahan sila ni Yahweh, sumala sa gihangyo ni Eliseo. **19** Unya giingnan ni Eliseo ang mga Arameanhon, "Dili kini mao ang dalan, ni mao kini ang siyudad. Sunod kanako, ug dad-on ko kamo sa tawo nga inyong gipangita." Unya gipangulohan niya sila ngadto sa Samaria. **20** Nahitabo kini nga sa dihang nakaabot sila didto sa Samaria, miengon si Eliseo, "Yahweh, ablihi ang mga mata niining mga tawhana aron makakita sila." Giabliban ni Yahweh ang ilang mga mata ug nakakita na sila, ug tan-awa, anaa sila sa taliwala sa siyudad sa Samaria. **21** Miengon ang hari sa Israel kung Eliseo, sa dihang nakita niya sila, "Amahan ko, pamatyon ko na ba sila? Pamatyon ko na ba sila?" **22** Mitubag si Eliseo, "Dili nimo sila patyon. Patyon ba nimo kadtong imong nabihag pinaagi sa imong espada ug pana? Pagbutang ug tinapay ug tubig sa ilang atubangan, aron makakaon sila ug makanom, ug makaadto sa ilang agalon." **23** Busa nag-andam ug daghang pagkaon ang hari alang kanila, ug sa dihang nakaon na sila ug nakanom, gipalikaw na niya sila, ug mibalik sila sa ilang agalon. Kadtong panon sa kasundalohan nga Arameanhon wala mibalik sa yuta sa Israel sa taas nga panahon. **24** Pagkahuman niiri gitigom ni Ben Hadad nga hari sa Aram ang tahan niyang kasundalohan ug misulong sa Samaria ug gipalibutan kini. **25** Busa adunay hilabihang kagutom sa Samaria. Tan-awa, gipalibutan nila kini hangtod nga ang ulo sa asno napalit ug 80 ka buok nga plata, ug ang ikupat nga babin sa litro sa iti sa salampati alang sa lima ka buok nga plata. **26** Samtang miagi ang hari sa Israel diha sa paril, misinggit ang babaye ngadto kaniya, nga nag-ingon, "Tabang, agalon ko, hari." **27** Miengon siya, "Kung wala ka gitabangan ni Yahweh, unsaon man nako pagtabang kanimo?" Aduna bay nagagikan sa giokanan o sa pug-anan ug ubas?" **28** Mipadayon ang hari, "Unsa man ang nakasamok kanimo?" Mitubag siya, "Miengon kining babaye kanako, 'Ihatag kanako ang imong anak nga lalaki aron kaonon nato siya karong adlaw, ug atong kaonon ang akong anak nga lalaki ugma." **29** Busa gipabukalan namo ang akong anak nga lalaki ug gikano siya, ug miengon ako kaniya sa sunod adlaw, "Ihatag ang imong anak aron kan-on nato siya, apan gitago sa niya ang iyang anak nga lalaki." **30** Busa sa dihang nadungong sa hari ang mga pulong sa babaye, gigisi niya ang iyang mga bisti (nagaagi siya karon sa paril), ug nagtan-aw kaniya

ang mga tawo ug nakakita nga aduna siyay sako sa ilalom nga babin, sapaw sa iyang panit. **31** Unya miengon siya, "Hinaot nga buhaton sa Dios kanako, ug labaw pa usab, kung ang ulo ni Eliseo ang anak nga lalaki ni Shafat magpabilin kaniya karong adlawa." **32** Apan naglingkod si Eliseo didto sa sulod sa iyang balay, ug naglingkod uban kaniya ang mga kadagkoan. Nagpadala ug tawo ang hari gikan sa iyang atubangan, apan sa dihang miabot ang mensahero ngadto kung Eliseo, miengon siya ngadto sa mga kadagkoan, "Tan-awa kung giunsa pagpadala niining anak sa mamumuno aron sa pagkuha sa akong ulo? Tan-awa, sa dihang moabot ang mensahero, sirad-i ang pultahan, ug pugngi ang pultahan nga nasira batok kaniya. Dili ba ang tunob sa mga til sa iyang agalon anaa lamang sa iyang luyo?" **33** Samtang nakigsulti pa siya kanila, tan-awa, milugsong ang mensahero ngadto kaniya. Miengon ang hari, "Tan-awa, kini nga kasamok naggikan kung Yahweh. Nganong kinahanglan paman ako maghulat ug dugay kung Yahweh?"

7 Miengon si Eliseo, "Paminawa ang pulong ni Yahweh. Mao kini ang giingon ni Yahweh: 'Ugmanh adlawa sama niining taknaa mabaligya ang usa ka takos nga harina sa usa lamang ka shekel, ug ang duha ka takos nga sebada alang sa usa ka shekel, didto sa ganghaan sa Samaria.'" **8** Unya mitubag ang kapitan nga sinaligan sa hari ngadto sa tawo sa Dios, ug miengon, "Tan-awa, bisan pa ug maghimo si Yahweh ug mga bintana sa langit, mahabito ba kining butang?" Mitubag si Eliseo, "Tan-awa, makita mo kini nga mahabito sa imong kaugalingon nga mga mata, apan dili ka makakaon niini." **3** Karon adunay upat ka mga lalaki nga sanglahon gawas sa ganghaan sa siyudad. Nag-istoryahanay sila sa usag usa, "Nganong maglilingkod lamang kita dinihi hangtod mamatay kita?" **4** Kung moingon kita nga mangadto kita dito sa siyudad, iury ang kagutom anaa sa siyudad, ug mangamatay kita dito. Apan kung magpadayon kita sa paglingkod dinihi, mamatay gihapon kita. Busa karon, dali, mangadto kita sa kasundalohan sa mga Arameanhon. Kung buhion kita nila, mabuhil kita, ug kung patyon kita nila, mamatay gayod kita." **5** Busa mibangon sila pagkakilom-kilom ug miadto sa kampo sa Arameanhon; sa pag-abot nila sa kinatuyan nga babin sa kampo, walay bisan usa ka tawo didto. **6** Kung gipadungog sa Ginoong kasundalohan sa Aram ug kasaba sa mga karwahie, ug kasaba sa mga kabayo—ang kasaba sa laing dako nga kasundalohan, ug miengon sila sa matag usa, "Gisuholan sa hari sa Israel ang mga hari sa mga Hithanor ug sa Ehriptonian aron pag-arhi batok karato." **7** Busa namangon ang mga sundalo ug miikyas pagkakilom-kilom; gibiyana nila ang ilang mga tolda, ilang mga kabayo, ilang mga asno, ug ang kampo nga sama gihapon, ug miikyas sila alang sa ilang mga kinabuhi. **8** Sa dihang miabot ang mga tawong sanglahon ngadto sa kinatuyang babin sa kampo, misulod sila sa usa ka tolda ug miikyon ug miimion, ug nagdala sila ug plata ug bulawan ug mga bisti, ug milakaw ug gitagoan kini. Mibalik napud sila ug misulod sa laing tolda ug nagbitbit ug mga inilog gikan gihapon didto, milakaw ug gitagoan kini. **9** Unya nagsultahanay sila sa usag usa, "Wala kita nagbuhat sa matarong. Karong adlawa ang adlaw sa maayong balita, apan naghirom lamang kita mahitungod niini. Kung maghulat pa kita hangtod sa banag-banag, masilotan gayod kita. Busa karon, dali, manlakaw kita ug sultihan ang panimalay sa hari." **10** Busa miadto sila ug gitawag ang mga tigbantay sa ganghaan sa siyudad. Nanugilon sila kanila, nga nag-ingon, "Nangadto kami sa kampo sa mga Arameanhon, apan walay bisan usa ka tawo didto, walay tingog sa bisan kinsa, apan adunay mga kabayo, ug mga asno nga gipanghiktan, ug ang mga tolda mao sa gihapon." **11** Unya misinggit ang mga tigbantay sa ganghaan mahitungod sa balita, ug unya gisugilon kini sa sulod sa panimalay sa hari. **12** Unya mibangon ang hari panahon sa kagabhiom ug miengon sa iyang mga sulugoon, "Isugilon ko kaninyo kung unsay gibuhat karon sa mga Arameanhon kanato. Nasayod sila nga gipanggutom kita, busa migawas sila sa ilang kampo aron pagtagto sa ilang mga kaugalingon ngadto sa kaumahan. Miengon sila, 'Kung manggawas sila sa siyudad, dakpon nato sila nga buhi, ug manulod ngadto sa siyudad.'" **13** Mitubag ug miengon ang usa sa mga sulugoon sa hari, "Nagpakiloy ako kanimo, tugot ang pipila ka mga tawo sa pagdala ug lima ka mga kabayo nga nabihibilin, kadtong nabilin sa siyudad. Sama sila sa gidaghanon sa tanang panon sa Israel nga nangabilin—halos tanan nangamatay na; ipadala nato sila ug tanawon nato." **14** Busa gidala nila ang duha ka mga karwahie uban ang mga kabayo, ug gipadala sila sa hari ngadto sa kasundalohan sa mga Arameanhon, nga nag-ingon, "Lakaw ug tan-awa." **15** Miadto sila sunod

kanila paingon sa Jordan, ug ang tanang agianan napuno sa mga bisti ug mga himan nga nabiyaan sa mga Arameanong sa ilang pagdalidali. Busa mibalik ang mga mensahero ug misugilon sa hari. **16** Nanggawas ang mga tawo ug nangilog didto sa kampo sa Arameanong. Busa ang usa ka takos nga harina gibaligya sa usa lamang ka shekel, ug ang duha ka takos nga sebada alang sa usa ka shekel, sama sa pulong nga gisulti ni Yahweh. **17** Gimandoan sa hari ang kapitan nga iyang sinilangan nga maoy magdumala sa ganghaan, ug gitunob-tunoban siya sa mga tawo didto sa agianan sa ganghaan. Namatay siya sumala sa gisulti sa tawo sa Dios, nga misulti sa dihang mikanaog ang hari ngadto kaniya. **18** Busa nahitabo kini sumala sa gisulti sa tawo sa Dios ngadto sa hari, nga nag-ingon, "Niining mga taknaa didto sa ganghaan sa Samaria, ang duha ka takos sa sebada alang sa usa ka shekel, ug usa ka takos sa harina alang sa usa ka shekel." **19** Mitubag kadtong kapitan sa tawo sa Dios ug miington, "Tan-awa, bisan ug maghimog mga bintana si Yahweh sa langit, mahitabo ba kining butanga?" Miington si Eliseo, "Tan-awa, makita nimo kini nga mahitabo gamit ang imong kaugalingong mga mata, apan dili ka makakaon bisan usa niini." **20** Ug mao gidadto kadtong nahitabo kaniya, kay gitunob-tunoban siya sa katawhan didto sa ganghaan, ug namatay siya.

8 Karon nakigsulti si Eliseo sa babaye kansang kinabuhi sa anak nga lalaki iyang gibanhaw. Miington siya kaniya, "Tindog, ug lakaw uban ang imong panimalay, ug pagpuoy sa bisan asa sa laing dapit, tungod kay nagtagaw si Yahweh ug kagutom nga moabot niini nga yuta sulod sa pito ka tuig." **2** Busa mitindog ang babaye ug mituman siya sa pulong sa tawo sa Dios. Milakaw siya uban sa iyang panimalay ug napguoy sa yuta sa mga Filistihanong sulod sa pito ka tuig. **3** Ug nahitabo nga sa kataposan sa pito ka tuig nga mibalik ang babaye gikan sa yuta sa mga Filistihanong, ug miadto siya ngadto sa hari aron magpakiluoy kaniya alang sa iyang balay ug alang sa iyang yuta. **4** Karon nakigsulti ang hari kung Gehazi, ang sulugoon sa tawo sa Dios, nga nag-ingon, "Palihog sulithi ako sa dagkong mga butang nga nahimo ni Eliseo." **5** Unya sa dihang gisulithan niya ang hari giunsa ni Eliseo pagbanhaw ang kinabuhi sa bata nga patay na, miabot ang babaye kansang kinabuhi sa anak nga lalaki nabanhaw aron sa pagpakiluoy sa hari alang sa iyang balay ug yuta. Miington si Gehazi, "Akong agalon, nga hari, mao kini ang babaye, ug mao kini ang iyang anak nga lalaki, nga gibanhaw ni Eliseo." **6** Sa dihang gipangutana sa hari ang babaye mahitungod sa iyang anak, gisugilin niya kini kaniya. Busa nagsugang hari ug usa ka opisyleys alang kaniya, nga miington, "Ihatag kaniya pagbalik ang iyang gipanag-iya ug ang tanang abot sa iyang kaumahan gikan sa adlaw nga mibiya siya sa yuta hangtod karon." **7** Miadto si Eliseo sa Damascus diin ang hari sa Aram nga si Ben Hadad nagsakit. Giiningan ang hari, "Mianhi dinihi ang tawo sa Dios." **8** Miington ang hari ngadto kung Hazael, "Pagdala ug gasa diha sa imong kamot ug pakigkita sa tawo sa Dios, ug pagpakisayod kang Yahweh pinaagi kaniya, nga nagaingon, 'Maayo pa ba ako gikan niini nga balatian?'" **9** Busa milakaw si Hazael aron sa pagpakkikita kaniya ug naggadal siyag gasa uban kaniya sa tanang matang sa maayong butang sa Damascus, nga gikarga sa 40 ka mga kamelyo. Busa miabot si Hazael ug mitindog sa atubangan ni Eliseo ug miington, "Ang imong anak nga si Ben Hadad nga hari sa Aram nagpadala kanako nganhi kanimo, nga nagaingon, 'Maayo pa ba ako gikan niini nga balatian?'" **10** Miington si Eliseo kaniya, "Lakaw, ingna si Ben Hadad, 'Mamaayo gayod ikaw' apan gipakita kanako ni Yahweh nga mamatay gayod siya." **11** Unya gitutokan ni Eliseo si Hazael hangtod nga nauaw siya, ug mihilak ang tawo sa Dios. **12** Nangutana si Hazael, "Nganong mihilak ka man, akong agalon?" Mitubag siya, "Tungod kay nasayod ako sa daotan nga imong buhaton sa katawhan sa Israel. Imong sunogon ang ilang mga dalangpanan, ug patyon mo ang mga batan-ong balakalin-an pinaagi sa espada, dugmokon mo ang ilang mga gagmay'ng bata, ug pagatastason ang tiyan sa ilang mabddsong nga kababayen-an." **13** Mitubag si Hazael, "Kinsa man ang imong sulugoon, nga magbuhat siya niining dagkong butang? Iro lamang siya." Mitubag si Eliseo, "Gipakita ni Yahweh kanako nga mahimo kang hari sa Aram." **14** Unya gibuyaan ni Hazael si Eliseo ug miadto sa iyang agalon, nga miington kaniya, "Unsa man ang giington ni Eliseo kanimo?" Mitubag siya, "Miington siya kanako nga mamaayo gayod ikaw." **15** Unya pagkaugma nagkuha ni Hazael ug habol ug gituslob niya kini sa tubig, ug gibukhad kini sa nawong ni Ben Hadad maong namatay siya. Unya nahimong hari si Hazael puli kaniya. **16** Sa ikalima ka tuig ni Joram nga anak nga lalaki ni Ahab, ang hari sa Israel, nagsugod ug hari si Jehoram. Siya ang anak nga lalaki ni Jehoshafat ang hari sa Juda.

Nagsugod siya ug hari sa dihang si Jehoshafat mao ang hari sa Juda. **17** Nag-edad ug 32 si Jehoram sa dihang nagsugod siya ug hari, ug naghari siya sa Jerusalem sulod sa walo ka tuig. **18** Naglakaw si Jehoram sa mga dalan sa mga hari sa Israel, sama sa ginabuhat sa panimalay ni Ahab; kay asawa niya ang anak nga babaye ni Ahab, ug nagbuhat siya kung unsa ang daotan sa mata ni Yahweh. **19** Bisan pa niana, tungod sa iyang sulugoon nga si David, dili buot laglagon ni Yahweh ang Juda, tungod kay giingnan niya siya nga hatagan niya siya ug mga kilawit. **20** Sa mga adlaw ni Jehoram, misupak ang Edom gikan sa ilalom sa kamot sa Juda, ug napilili sila ug hari alang sa ilang kaugalingon. **21** Unya miadto si Jehoram uban ang iyang mga pangulo sa kasundalohan ug ang tanan niyang mga karwaha. Nahitabo kini nga mibangon siya pagkagabii ug misulong ug midasdas sa mga Edomhon, nga nagsalibon kaniya ug sa mga pangulo sa mga karwaha. Uhya mikalagiv paulli sa ilang mga panimalay ang kasundalohan ni Jeroham. **22** Busa supak gihapon ang Edom batok sa pagdumala sa Juda hangtod karong adlawa. Misupak usab ang Libna sa samang panahon. **23** Ug bahin sa ubang mga butang mahitungod ang Jehoram, ang tanan niyang gibuhut, wala ba kini nahiisulat sa Libra sa mga Panghitabo sa mga hari sa Juda? **24** Namatay ug nagsahulay si Jehoram uban ang iyang mga amahan, ug gitulubong uban sa iyang mga amahan sa siyudad ni David. Unya ang iyang anak nga lalaki nga si Ahazia maoy nahimong hari puli kaniya. **25** Sa ikanapulog duha ka tuig ni Joram ang anak nga lalaki ni Ahab, ang hari sa Israel, si Ahazia ang anak nga lalaki ni Jehoram, ang hari sa Juda, nagsugod ug hari. **26** Nag-edad ug 22 si Ahazia sa dihang nagsugod siya ug hari; naghari siya ug usa ka tuig sa Jerusalem. Atalia ang ngalan sa iyang inahan; siya ang anak nga babaye ni Omri, ang hari sa Israel. **27** Naglakaw si Ahazia sa mga dalan sa panimalay ni Ahab; nagbuhat siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa ginabuhat sa panimalay ni Ahab, kay umagad nga lalaki si Ahazia sa panimalay ni Ahab. **28** Milakaw si Ahazia uban ni Joram ang anak nga lalaki ni Ahab, aron sa pagpakkigubat batok kung Hazael, ang hari sa Aram, didto sa Ramot Gilead. Nasamdan sa mga Arameanong si Joram. **29** Mipauli sa Jezreel si Haring Joram aron matambalan ang mga samad diito nga gitahag sa mga Arameanong kaniya ditto sa Rama, sa dihang nakigubat siya batok kung Hazael nga hari sa Aram. Busa si Ahazia ang anak nga lalaki ni Jehoram, ang hari sa Juda, milugsong sa Jezreel aron makita si Joram ang anak nga lalaki ni Ahab, tungod kay nasamdan man si Joram.

9 Gipatawag ni Eliseo nga propeta ang usa sa mga anak sa mga propeta ug miington kaniya, "Pag-iliis alang sa panaw, unya dad-a kining gamay nga botelya sa lana sa imong kamot ug pag-adto sa Ramot Gilead. **2** Sa imong pag-abot, pangitaa si Jehu, ang anak nga lalaki ni Jehoshafat, ang anak nga lalaki ni Nimsi, ug sulod didto ug patindoga siya gikan sa iyang mga kaubanan, ug dad-a siya sa sulod sa lawak. **3** Unya kuhaang botelya sa lana ug ibubo kini sa iyang ulo ug ingna, "Miington si Yahweh niini: 'Gidihogan ko ikaw nga mahimong hari sa Israel.'" Unya abiliang pulitan, ug dagan; ayaw paglagnan." **4** Busa ang batan-ong lalaki, ang batan-ong propeta, miadto sa Ramot Gilead. **5** Sa pag-abot niya, tan-awa, naglengkod ang mga kapitan sa kasundalohan. Busa miington ang batan-ong propeta, "Mianhi ako kay aduna ako tuyo kaninyo, kapitan." Mitubag si Jehu, "Kang kinsa man kanamo?" Mitubag ang batan-ong propeta, "Kanimo, kapitan." **6** Busa mitindog si Jehu ug miadto didto sa balay, ug gibubo sa propeta ang lana sa iyang ulo ug miington ngadto kung Jehu. "Si Yahweh, ang Dios sa Israel, miington niini: 'Gidihogan ko ikaw nga mahimong hari sa katawhan ni Yahweh, ang Israel. **7** Kinahanglan ngay patyon mo ang pamilya ni Ahab nga imong agalon, aron akong mapanimaslan ang dugo sa akong mga sulugoon nga mga propeta, ug ang dugo sa tanang sulugoon ni Yahweh, nga gitayat sa kamot ni Jezreel. **8** Kay patyon ang tibuk pamilya ni Ahab ug putton ko gikan kang Ahab ang matag batang lalaki, bisan ulipon siya o usa ka gawasnon nga tawo. **9** Himoon ko nga mahisama ang balay ni Ahab sa balay ni Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat ug sama sa balay ni Baasha ang anak nga lalaki ni Ahabia. **10** Kaanon sa mga iro si Jezebel didto sa Jezreel, ug walay bisan usa nga molubong kaniya." Unya giabliban sa propeta ang pulitan ug midagan. **11** Busa mitungha si Jehu sa mga sulugoon sa iyang agalon, ug miington ang usa kaniya, "Maayo ba ang tanan? Nganong mianhi man kanimo kining buangbuang nga tawo?" Mitubag si Jehu kanila, "Kaila ka niadtong tawhana ug sa mga matang sa mga butang nga iyang gisulti." **12** Miington sila, "Bakak kana. Sultiti kami." Mitubag si Jehu, "Miington siya kanako niini ug niana, ug miington usab siya, 'Mao kini ang gisulti ni Yahweh: Gidihogan ko ikaw ingon nga hari sa

Israel." **13** Unya ang matag usa kanila nagdalidali sa paghubo sa ilang pangsapaw nga bisti ug gibutang kini ilalom kang Jehu sa kinatumyan sa hagdanan. Gipatinggo nila ang trumpeta ug miungan, "Hari si Jehu." **14** Niini nga paagi si Jehu ang anak nga lalaki ni Jehoshafat nga anak nga lalaki ni Nimshi mibudhi batok kang Joram. Karon si Joram nagapanalipod sa Ramot Gilead, siya ug ang tanang Israel, tungod kang Hazael ang hari sa Aram, **15** apian miuli si Haring Joram ngadto sa Jezreel aron magpaayo sa mga samad nga gihatag kaniya sa mga Arameanoh, sa dihang nakigabut siya batok kang Hazael ang hari sa Aram. Miungan si Jehu sa mga sulugoon ni Joram, "Kung mao kana ang inyong panghunahuna, ayaw tugot nga adunay makaikyas o makagawas sa siyudad, aron sa pagsulti niini nga balita ngadto sa Jezreel." **16** Busa misakay si Jehu sa kawahe paingon sa Jezreel; kay nagpahulay si Joram diito. Karon milugsong si Ahazia nga hari sa Juda aron makita si Joram. **17** Nagtitondo ang tigbantay sa tore sa Jezreel, ug nakit-an niya ang panon ni Jehu sa dihang layo pa sila; miungan siya, "Nakakita ako ug usa ka panon sa kalalakin-an nga nagpadulog." Miungan si Joram, "Pagsuga ug tigkabayo, ug ipadala siya aron pagtagbo kanila; inqna siya nga isuliti kini, 'Mianhi ba kamo aron sa pagpakiagdait?'" **18** Busa gipadala ang tawo nga nagkabayo aron sa pagtagbo kaniya; miungan siya, "Miungan ang hari niini: 'Mianhi ba kamo aron sa pagpakiagdait?'" Busa miungan si Jehu, "Unsa may labot nimo sa pagpakiagdait? Talikod ug sakay sunod kanako." Unya giingnon sa tigbantay ang hari, "Nakigtagbo na ang mensahero kanila, apian dili na siya mobalik." **19** Busa nagsadala siya ug ikaduhang tawo nga nagkabayo, nga miabot kanila ug miungan. "Miungan ang hari niini: 'Mianhi ba kamo aron sa pagpakiagdait?'" Mitubag si Jehu, "Unsa may labot nimo sa pagpakiagdait? Talikod ug sakay sunod kanako." **20** Mibalita na usab ang tigbantay, "Mitagbo siya kanila, apian dili na siya mobalik. Kay ang paagi nga gimaneho ang karwahe sama sa pagmaneho ni Jehu ang anak nga lalaki ni Nimshi, mangtas siya nga gimaneho." **21** Busa miungan si Joram, "Andama ang akong karwahe." Giandam nila ang iyang karwahe, ug misakay si Joram nga hari sa Israel ug si Ahazia nga hari sa Juda, sa tagsatagsa nila ka karwahe, aron sa pagtagbo kang Jehu. Nakit-an nila siya sa yuta ni Nabot nga taga-Jezreel. **22** Sa dihang nakita ni Joram si Jehu, miungan siya, "Mianhi ba kamo aron sa pagpakiagdait, Jehu?" Mitubag siya, "Unsa man ang maayo sa pagpakiagdait, kung nagpadayon ang daghan kaayong buhat sa mga pagbaligya ug dungog ug pagpamarang sa imong inahan nga si Jezebel?" **23** Busa gipaliko ni Joram ang iyang karwahe ug mikalagiw ug miungan kong Ahazia, "Adunay pagliub, Ahazia." **24** Unya gihulbot ni Jehu ang iyang pana uban sa tibuk niyang kusog ug gipana si Joram taliwala sa iyang mga abaga; milapos ang udong sa iyang kasingkasing, ug nalup-og siya sulod sa iyang karwahe. **25** Unya miungan si Jehu sa iyang kapitan nga si Bidkar, "Kuhaa siya ug ilabay siya sa uma ni Nabot nga taga-Jezreel. Hinumdomi sa dihang ikaw ug ako nag-uban nga nagsakay sunod kang Ahab nga iyang amahan, gihimo kini nga panagana ni Yahweh batok kaniya: **26** Sa pagkatnuod nakita ko kagahapon ang dugo ni Nabot ug ang dugo sa iyang mga anak nga lalaki, miungan si Yahweh, ug mobalos ako kanimo niining yutaa." miungan si Yahweh. Unya karon, kuhaa siya ug ilabay siya niini nga uma, sumala sa pulong ni Yahweh. **27** Sa dihang nakita kini ni Ahazia, ang hari sa Juda, mikalagiw siya sa dalan paingon sa Bet Haggan. Apan misunod kaniya si Jehu, ug miungan, "Patya usab siya sulod sa iyang karwahe," ug giipana nila siya ditido sa tungason sa Gur, nga tapad sa Ibleam. Nakaikyas si Ahazia ngadto sa Megido ug namatay ditido. **28** Gidala sa iyang mga sulugoon ang iyang lawas sulod sa karwahe padulong sa Jerusalem ug gilubong siya ditido sa iyang lubnganan uban ang iyang mga amahan sa siyudad ni David. **29** Karon mao kini ang ikanapulog usa ka tuig sa panahon ni Joram ang anak nga lalaki ni Ahab nga nagsugod sa paghari si Ahazia sa Juda. **30** Sa dihang miabot si Jehu sa Jezreel, nakadungog si Jezebel niini, ug giipintalan niya ang iyang mga mata, gihan-ay ang iyang buhok, ug midungaw sa bintana. **31** Sa dihang pasulod na sa ganghaan si Jehu, miungan siya kaniya, "Mianhi ba karon aron sa pagpakiagdait, ikaw Zimri, nga napatay sa imong agalon?" **32** Mihangad si Jehu sa bintana ug miungan, "Kinsa man ang dapig kanako? Kinsa?" Unya ang duha o tulo ka mga yunoko midungaw. **33** Busa miungan si Jehu, "Ihulog siya." Busa gihulog nila si Jezebel, ug nanglagsik ang iyang dugo sa pader ug sa mga kabayo, ug gitumban siya ni Jehu. **34** Sa dihang misulod si Jehu sa palasyo, mikao siya ug miinom. Unya miungan siya, "Tan-awa karon kining bayhana nga gitunggo ug ilubong siya, kay anak siya nga babaye sa hari." **35** Milakaw sila aron paglubong kaniya, apian wala na silay nakita kaniya gawas sa iyang bagulbagol, mga tiil, ug mga

palad sa iyang mga kamot. **36** Busa mibalik sila ug misugilon kang Jehu. Miungan siya, "Mao kini ang pulong ni Yahweh nga iyang gisugilon pinaagi sa iyang alagad nga si Elias nga taga-Tishbe, nga nag-ingon, 'Kaonon sa mga iro ang unod ni Jezebel sa yuta sa Jezreel, **37** ug ang lawas ni Jezebel mahisama sa hugaw sa mananap sa kaumahan diha sa yuta sa Jezreel, aron walay bisan usa nga makaingon, "Si Jezebel kini."'"

10 Karon si Ahab adunay 70 ka mga kaliwat ditido sa Samaria. Nagsulat si Jehu ug mga sulat ug gipadala kini ngadto sa Samaria, ngadto sa mga tigdumala sa Jezreel, lakip ang mga kadagkoan ug mga magbalantay sa mga kaliwat ni Ahab, nga nag-ingon. **2** "Ang mga kaliwat sa inyong agalon uban kaninyo, ug aduna usab kamoy mga karwahe ug mga kabayo ug lig-on nga siyudad ug mga taming. Busa, sa pag-abot gayod niini nga sulat diha kaninyo, **3** piliang labing maayo ug labing angayan sa mga kaliwat sa inyong agalon ug ipahiluna siya sa trono sa iyang amahan, ug pagpakig-away alang sa harianon nga kaliwat sa inyong agalon." **4** Apan nangalisan sila ug nag-ingnanay sa ilang kaugalingon, "Tan-awa, ang duha ka mga hari wala man gani makabaro sa atubangan ni Jehu. Busa unsaon man nato pagbarog?" **5** Unya ang tawo nga gipadumala sa palasyo, ug ang tawo nga nagdumala sa tibuk siyudad, ug ang mga kadagkoan usab, ug sila nga napadako sa mga kabataan, nagsadala ug pulong balik kang Jehu, nga nag-ingon, "Mga sulugoon nimo kami. Buhaton namo ang tanan nga imong imando kanamo. Dili kami motuboy ug usa ka tawo nga mahimong hari. Buhata kung unsa ang maayo sa imong pananaw." **6** Unya nagsulat si Jehu ug sulat sa ikaduha nga higayon ngadto kanila, nga nag-ingon, "Kung dapig kamo kanako, ug kung paminawon ninyo ang akong tingog, kinahanglan nga punggottan ninyo ug mga ulo ang mga kalalakin-an nga mga kaliwat sa inyong agalon, ug pagkaugma anhi kanako sa Jezreel sa iginon niini nga takna." Karon ang mga kaliwat sa hari, **70** ang gidaghan, nga uban sa mahinundanon nga mga kalalakin-an sa siyudad, kansang nag-atiman kanila. **7** Busa sa dihang miabot ang sulat kanila, gikuha nila ang mga anak nga lalaki sa hari ug giipangpatay sila, **70** ka mga tawo, gibutang ang ilang mga ulo sa mga bukag, ug gipadala kini ngadto kang Jehu ditido sa Jezreel. **8** Miabot ang mensahero ngadto kang Jehu, nga nag-ingon, "Gidala nila ang mga ulo sa mga anak nga lalaki sa hari." Busa miungan siya, "Tapoka kini sa duha ka pundok ditido sa agianan sa ganghaan hangtod sa pagkabuntag." **9** Sa pagkabuntag na migawas si Jehu ug mibarog, ug miungan sa tanang katawhan, "Wala kamoy sala. Tan-awa, naglaraw ako ug daotan batok sa akong agalon ug giipatay siya, apian kinsa man ang napatay niining tanan? **10** Karon kinahanglan ninyo nga hinuklogan nga walay babin sa pulong ni Yahweh, ang pulong nga iyang gisulti mahitungod sa pamilya ni Ahab, nga mahisukamod sa yuta, kay gihubat man ni Yahweh ang iyang gisulti pinaagi sa iyang sulugoon nga si Elias." **11** Busa gipatay ni Jehu ang tanan nga nahibilin sa pamilya ni Ahab ditido sa Jezreel, ug tanan niyang mahinundanon nga mga kalalakin-an, ang iyang suod nga mga higala, ug ang iyang mga pari, hangtod nga wala nay nahibilin kanila. **12** Unya mibarog si Jehu ug mibiya; miadto siya sa Samaria. Samtantang nagpadulong pa siya sa Bet Eked sa magbalantay ug karnero, **13** nahimamat niya ang mga igsoon lalaki ni Ahazia nga hari sa Juda. Miungan si Jehu kanila, "Si kinsa man kamo?" Mitubag sila, "Mga igsoon kami nga mga lalaki ni Ahazia, ug mopalugsong kami aron sa pagtimbaya sa mga kaanakan sa hari ug sa kaanakan sa Reyna nga si Jezebel." **14** Miungan si Jehu sa iyang kaugalingon nga katawhan, "Dad-a sila nga buhi." Busa gidala nila sila nga buhi ug giipatay sila ditido sa atabay sa Bet Eked, 42 ka mga kalalakin-an tanan. Wala siyay gibiling buhi kanila. **15** Sa pagbiya ni Jehu ditido, nahimamat niya si Jonadab nga anak nga lalaki ni Recab nga nagpadulong aron sa pagpakiagdita kaniya. Gitimbaya siya ni Jehu ug miungan kaniya, "Ang imbang kasingkasing nakigduyog kanako, iginon nga ang akong kasingkasing nakigduyog kanimo?" Mitubag si Jonadab, "Oo." Miungan si Jehu, "Kung Oo, guniti ang akong kamot." busa giigunitan ni Jonadab ang iyang kamot, busa gipasakay siya ni Jehu uban kaniya ditido sa karwahe. **16** Miungan si Jehu, "Uban kanako ug tan-awa ang akong kadasig alang kang Yahweh." Busa miurban kaniya si Jonadab nga misakay sa iyang karwahe. **17** Sa pag-abot niya sa Samaria, giipatay ni Jehu ang tanang nahibilin sa mga kaliwat ni Ahab ditido sa Samaria, hangtod ng ahalaglag niya ang harianon nga kaliwat ni Ahab, sama sa gisulti kanila kaniadto pinaagi sa pulong ni Yahweh, nga gisulti na niyang daan ngadto kang Elias. **18** Unya gitigom ni Jehu ang tanang katawhan ug miungan kanila, "Gamay lamang ang pag-alagad ni Ahab

kang Baal, apan si Jehu mag-alagad kaniya sa mas labaw pa. **19** Busa karon paanhia alang kanako ang tanang mga propeta ni Baal, ang tanan niyang magsisimba, ug ang tanan niyang mga pari. Tugot nga wala gayot masayloan bisan usa, tungod kay aduna ako'y dakong halad nga ihalad kang Baal. Si bisan kinsa nga dili moanhi mamatay." Apan gibuhat kini ni Jehu alang sa pagpanglimbong, sa tuyo nga patyon ang mga magsisimba ni Baal. **20** Miuong si Jehu, "Pagtakda ug panahon sa panagtigom alang kang Baal." Busa gipahibalo nila kini. **21** Unya nagpadala si Jehu ug mensahe sa tibuk Israel ug nangabot ang tanang magsisimba ni Baal, mao nga walay nahibilin bisan usa ka tawo nga wala makaadto. Miabot sila sa templo ni Baal, ug napuno kini gikan sa usa ka bahin ngadto sa kataposan nga bahin. **22** Miuong si Jehu ngadto sa tawo nga nagtipig sa kupo sa pari, "Ipagwas ang mga kupo alang sa tanan nga mga magsisimba ni Baal." Busa gipagawas sa tawo ang mga kupo ngadto kaniila. **23** Busa miadto si Jehu uban ni Jonadab nga anak nga lalaki ni Recab ngadto sa balay ni Baal, ug miuong siya sa mga magsisimba ni Baal, "Susiha ug siguroha nga walay bisan usa dinihi nga uban kaninyo nga gikan sa mga sulugoon ni Yahweh, kondili ang mga magsisimba lamang ni Baal." **24** Unya misulod sila aron sa paghalad sa mga halad ug mga halad nga sinunog. Karon naggili si Jehu ug 80 ka mga kalalakin-an nga nagbarog sa gawas, ug gisulithan niya sila. "Kung adunay mga tawo nga makaikyas sa akong gidañ sa inyong mga kamot, si bisan kinsa nga mopaikyas niana nga tawo, pagakuhaan ang iyong kinabuhi alang sa kinabuhi sa usa nga nakaikyas." **25** Busa dihadha dayon human ni Jehu mahalad ang mga halad nga sinunog, miuong siya sa magbalantay ug sa mga kapitan, "Sulod kamo ug pamatya sila. Ayaw tugot nga adunay makagawas." Busa gipatay nila sila pinaagi sa sulab sa espada, ug gitisa sila sa magbalantay ug sa mga kapitan pagawas ug miadto sa sulod nga lawak sa balay ni Baal. **26** Gigunguy nila pagawas ang mga halig nga bato nga anaa sa balay ni Baal, ug gisungon nila kini. **27** Unya gipulpog nila ang halig ni Baal, ug gigan-ob ang balay ni Baal ug gihimo kini nga kasilyas, diin mao pa kini hangtod karong adlawa. **28** Ingon niana paggun-ob ni Jehu ang pagsimba kang Baal diha sa Israel. **29** Apan si Jehu wala mibiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, sa diin iyang gipakasala ang Israel—nга mao ang, pagsimba sa bulawang natì nga mga baka didto sa Betel ug Dan. **30** Busa miuong si Yahweh kang Jehu, "Tungod kay gihimo mo man ang maayo sa pagbuhat sa matarong sa akong panan-aw, ug gibuhat sa balay ni Ahaz ang sumala sa tanan nga anaa sa akong kasingkasing, magalingkod ang imong mga kaliwat sa trono sa Israel ngadto sa ikauapat nga kaliwat." **31** Apan wala gayod nag-amping si Jehu diha sa paglakaw sa balaod ni Yahweh, nga Diois sa Israel, sa tibuk niyang kasingkasing. Wala siya mitalikod sa mga sala ni Jeroboam, nga diin iyang gipakasala ang Israel. **32** Niadtong mga adlawa gisugdan ni Yahweh ang pagpug sa mga rehiyon diha sa Israel, ug gibuntog ni Hazaël ang mga Israelito didto sa mga utlanan sa Israel. **33** Gikan sa sidlakan nga bahin sa Jordan, ang tanan nga yuta sa Gilead, ang mga Gadidhanon, ug ang mga Reubenhanon, ug ang mga Manasehanon, gikan sa Aroer, nga diin anaa sa Walog sa Arnon, lataas sa Gilead ngadto sa Basan. **34** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Jehu, ug sa tanan niyang nabuhut, ug ang tanan niyang kagahom, wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel? **35** Mipahulay si Jehu uban sa iyang mga katigulangan, ug gilubong nila siya didto sa Samaria. Unya si Jehoahaz nga iyang anak nga lalaki ang nahimong hari puli kaniya. **36** Ang panahon sa paghari ni Jehu sa Israel didto sa Samaria 28 ka mga katuigan.

11 Karon sa dihang nakita ni Atalia, nga inahan ni Ahazia, nga ang iyang anak nga lalaki patay na, mibaro siya ug gipangpatay ang harianong banay nga mga kabataan. **2** Apan si Jehoseba, ang anak nga babaye ni Haring Jerohor ug igoosong babaye ni Ahazia, miukha kung Joas nga anak nga lalaki ni Ahazia, ug gitagoan siya palayo gikan sa taliwala sa mga anak nga lalaki sa hari nga gipangpatay, uban sa tig-atiman kaniya; gitubutang niya sila ngadto sa lawak nga tulungan. Gitagoan nila siya gikan kung Atalia aron nga dili siya mamatay. **3** Uban siya ni Jehoseba, nga mitago didto sa balay ni Yahweh, sulod sa unom ka tuig, samtgang nagdumala si Atalia sa tibuk yuta. **4** Sa ikapito nga tuig, nagpadala si Jehoyada ug mga mensahe ug gipaadto ang mga pangulo sa gatosan ka mga Carite ug sa magbalantay, ug gipaadto sila kaniya, ngadto sa templo ni Yahweh. Naghimo siya ug kasabotan uban kanila, ug gipapanumpa niya sila didto sa balay ni Yahweh. Unya gipakita niya kanila ang anak nga lalaki sa hari. **5** Gimandoan niya sila, nga nag-ingon, "Mao kini ang angay

ninyo nga buhaton. Ang ikatulo ninyo nga bahin nga moanhi sa Adlaw nga Igpapahulay magpabilin nga magbantay sa balay sa hari, **6** ug ang laing ikatulo nga bahin didto sa Ganghaan sa Sur, ug ang laing ikatulo nga bahin anha sa ganghaan luyo sa balay sa magbalantay." **7** Ug ang laing duha ka pundok nga dili magtrabaho sa Adlaw nga Igpapahulay, kinahanglan nga magbantay kamo sa tibuk nga balay ni Yahweh alang sa hari. **8** Kinahanglan nga alirongan ninyo ang hari, ang matag tawo uban sa iyang mga hinagibin sa iyang kamot. Si bisan kinsa nga mosulod sa inyong linya, patya siya. Kinahanglan nga magpabilin kamo uban sa hari sa dihang mogawas siya, ug sa dihang mosulod siya. **9** Busa mituman ang mga pangulo sa gatosan sa tanan nga gihimo ni Jehoyada nga pari. Nagdala ang matag tawo usa sa iyang mga tawo, kadtong moadto aron sa pagtrabaho sa Adlaw nga Igpapahulay, ug kadtong pahumanon sa na pagtrabaho sa Adlaw nga Igpapahulay; unya miadto sila kung Jehoyada nga pari. **10** Unya gihatagan ni Jehoyada nga pari ang mga pangulo sa gatosan ug mga bangkaw ug mga taming nga gipanag-iya ni Haring David ug, nga anaa sa balay ni Yahweh. **11** Busa mibarog ang mga magbalantay, ang matag tawo adunay hinagibin diha sa iyang kamot, gikan sa tuong bahin sa templo ngadto sa walang bahin sa templo, duol sa halaran ug sa templo, nga nag-alirong sa hari. **12** Unya gidala ni Jehoyada sa gawas ang anak nga lalaki sa hari nga si Joas, gikorohanon siya, ug gihatag kaniya ang balaodnong kasabotan. Unya gidihogon siya ug gihimo nila siyang hari. Mipalakpak sila ug miuong, "Mabuhî ang hari!" **13** Sa pagkudungog ni Atalia sa masabas nga tingog sa magbalantay ug sa mga tawo, miadto siya sa mga tawo didto sa balay ni Yahweh. **14** Milantaw siya, ug, tanawa, ang hari nagbarog tapad sa haligi, sama sa naandan, ug ang mga kapitan ug ang mga magbubudyoing anaa tapad sa hari. Nagmaya ang tanan katawhan sa yuta ug nagpatingog sa mga budyong. Unya gigisi ni Atalia ang iyang mga bisti ug misiggit, "Mabudhion! Mabudhion!" **15** Unya gihimo ni Jehoyada nga pari ang mga pangulo sa gatosan nga nagdumala sa mga sundalo, nga nag-ingon, "Dad-a siya sa gawas taliwala sa inyong mga linya. Si bisan kinsa nga mosunod kaniya, patya siya pinaagi sa espada." Kay miuong man ang pari, "Ayaw siya patya sa balay ni Yahweh." **16** Busa gidakop nila siya sa pag-abot niya sa dapit diin mosulod ang mga kabayo sa hawanan sa palasyo, ug didto gipatay siya. **17** Unya naghimo ug kasabotan si Jehoyada taliwala kang Yahweh ug sa hari ug sa mga tawo, nga kinahanglan mahimo gayod silang katawhan ni Yahweh, ug taliwala usab sa hari ug sa mga tawo. **18** Busa miadto ang tanang tawo sa yuta ngadto sa balay ni Baal ug gigan-ob kini. Gipulpog nila ang mga halaran ni Baal ug ang iyang mga larawan, ug ilang gipatay si Matan, ang pari ni Baal, sa atubangan niadto nga mga halaran. Unya naggili ug mga magbalantay si Jehoyada nga pari nga magdumala sa templo ni Yahweh. **19** Gidala ni Jehoyada ang mga pangulo sa mga gatosan, ang mga Carite, ang magbalantay, ug ang tanang katawhan sa yuta, ug gidala nila paubos ang hari gikan sa balay ni Yahweh ug miadto sila sa balay sa hari agi sa ganghaan sa mga magbalantay. Milingkod si Joas sa iyang trono didto sa harianong trono. **20** Busa nagmaya ang tanang katawhan sa yuta, ug nagmalinawon na ang siyudad human namatay si Atalia pinaagi sa espada didto sa pinuy-anan sa hari. **21** Nagsugod sa paghari si Joas sa dihang Pito pa ka tuig ang iyang pangidoron.

12 Sa ikapito nga tuig ni Jehu, nagsugod ang paghari ni Joas; naghari sa sulod sa 40 ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Sebia, nga taga-Berseba. **2** Gibuhut ni Joas ang matarong sa panan-aw ni Yahweh sa tanang panahon, tungod kay gitudloan man siya ni Jehoyada nga pari. **3** Apan wala giwagtang ang anaa sa taas nga mga dapit. Nagpadayon gihapon sa paghalad ang mga tawo ug nagsunog sa insenso didto sa taas nga mga dapit. **4** Miuong si Joas ngadto sa mga pari, "Ang tanang mga salapi nga gidala ingon nga balaang mga halad ngadto sa balay ni Yahweh, kana nga salapi nga gihatag sa matag tawo—salapi man kini nga nakolekta sa bwisis, o salapi nga nadawat gikan sa kaugalingon nga mga panaad, o salapi nga gidala sa mga tawo pinaagi sa pagdasig ni Yahweh sumala sa ilang kinasingkasing nga paghatag— **5** kinahanglan nga kohaon sa mga pari ang salapi gikan sa usa sa ilang mga tigtipig sa salapi ug ayohon ang bisaunsa nga guba nga makita diha sa templo." **6** Apan sa ika-23 ka tuig sa paghari ni Joas, ang mga pari wala pay napaayo sa templo. **7** Unya gitawag ni Haring Joas si Jehoyada nga pari ug ang ubang mga pari; miuong siya kanila, "Nganong wala pa man kamoy napaayo sa templo? Karon dili na kamo magkuha ug salapi gikan sa mga magbabayad ug buhis, apan kuhaa lamang ang nakolekta alang sa

ayuhonon sa templo ug ihatag kini niadtong makahimo sa pag-ayo." 8 Busa miuyon ang mga pari nga dili na magkuha pa ug salapi gikan sa katawan ug dili na sila ang moayo sa templo. 9 Hinuon, nagkuha si Jehoyada nga pari ug usa ka kahon, gibangganan ang tabon niini, ug gipahimutang kini tapad sa halaran, sa tuong babin samtang mosulod ang tawo dito sa balay ni Yahweh. Gibutang sa mga pari nga nagbantay sa pultahan sa templo ang tanang salapi nga gidalang ngadto sa balay ni Yahweh. 10 Inig tan-aw nila nga daghan na kaayo ug salapi ang kahon, moadtang escriba sa hari ug ang labaw nga pari ug ibutang ang salapi sa mga sudlanan ug ihapon kini, ang salapi nga nakaplagan sa templo ni Yahweh. 11 Gihatag nila ang salapi nga nailhahap ngadto sa mga kamot sa mga tawo nga nag-atiman sa templo ni Yahweh. Gisuhol nila kini ngadto sa mga panday ug sa mga magtutukod nga nagtrabaho didto sa templo ni Yahweh, 12 ug ngadto sa mga mason ug sa mga tigtabas ug bato, alang sa pagpalit ug mga ginabas nga kahoy ug pagtabas sa mga bato aron sa pag-ayo sa templo ni Yahweh, ug alang sa tanan nga angayng bayaran sa pagpaayo niini. 13 Apan ang salapi nga gidalang ngadto sa balay ni Yahweh wala gigasto aron sa paghimo ug bisan unsa nga mga platang kupa, mga ipgapalang sa suga, mga panaksan, mga buduong, o bisan unsa nga bulawan o plata ngan mga butang. 14 Gihatag nila kini nga salapi niadtong nagtrabaho sa pag-ayo sa balay ni Yahweh. 15 Dugang pa, wala na nila kinahanglanha nga ihapon pa ang salapi nga ibayaray sa pag-ayo alang sa mga tawo nga nagdawat niini ug gisuhol kini sa mga trabahador, tungod kay matinuid-anon man kining mga tawhanha. 16 Apan ang salapi alang sa mga halad sa dili tinuayo na nga sala ug ang salapi alang sa mga halad sa sala wala na gidalang ngadto sa templo ni Yahweh, tungod kay iya man kini sa mga pari. 17 Unya misulong ug nakig-away si Hazaell nga hari sa Aram batok sa Gat, ug gililog kini. Unya miliki si Hazaell aron sa pagtolong sa Jerusalem. 18 Gikuhu ni Joas nga hari sa Juda ang tanang mga butang nga gilain ni Jehoshafat, ug ni Jehoram, ug ni Ahazia, nga iyang mga amahan, nga mga hari sa Juda ug ang tanang bulawan nga nakaplagan sa mga lawak nga tipiganan sa mga balay ni Yahweh ug sa hari ug gipadalniya kini ngadto kang Hazaell nga hari sa Aram. Unya mipahilay si Hazaell gikan sa Jerusalem. 19 Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Joas, ang tanan niyang nabuhut, wala ba kini nahiisulat sa libro sa mga panghitabo sa hari sa Juda? 20 Mibarog ang iyang mga sulugoon ug naglaraw sa tigom; gisulong nila si Joas didto sa Bet Millo, sa dalan nga palugong paingon sa Silla. 21 Gisulong siya ni Jozacar nga anak nga lalaki ni Shimeat, ug ni Jehozabed nga anak nga lalaki ni Shomer, nga iyang mga sulugoon, ug namatay siya. Gilubong sila ni Joas uban sa iyang mga katigulangan didto sa siyudad ni David, ug si Amazia, nga iyang anak nga lalaki, ang nahimong hari puli kaniya.

13 Sa ika-23 ka tuig ni Joas ang anak nga lalaki ni Ahazia nga hari sa Juda, nagsugod sa paghari sa Israel si Jehoahaz nga anak nga lalaki ni Jehu didto sa Samaria; naghari siya sulod sa 17 ka tuig. 2 Gihimo niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh ug misunod sa mga sala ni Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat, nga maoy hinundan nga nakasalo ang Israel; ug wala mibiya si Jehoahaz gikan niini. 3 Misilaob ang kasuko ni Yahweh batok sa Israel, ug padayon sila nga gihatag ngadto sa kamot ni Hazaell ang hari sa Aram ug ngadto sa mga kamot ni Ben Hadad nga anak nga lalaki ni Hazaell. 4 Nangaliyupi si Jehoahaz kang Yahweh, ug naminaw si Yahweh kaniya tungod kay nakita niya kung giunsa pagdaogaang ang Israel, kung giunsa sila pagdaogaang sa hari sa Aram. 5 Busa gihatagan ni Yahweh ang Israel ug manluwas, ug nakalingkawang sila gikan sa kamot sa mga Arameanhon, ug nagsugod pagpuyo ang katawanha sa Israel sa ilang panimalay sama kaniadto. 6 Bisan pa niana, wala sila mobiya gikan sa mga sala sa panimalay ni Jeroboam, nga maoy hinundan sa pagpaksala sa Israel, ug nagpadayon gihapon sila niini; ug nagsabilin gihapon ang poste nga si Ashera sa Samaria. 7 Gibinlan lamang sa Arameanhon si Jehoahaz ug 50 ka mga mangabayoay, napulo ka mga karweha, ug 10,000 ka mga tawo nga nagbaktas, kay gilaglag sila sa hari sa Aram ug gihimo sila nga sama sa tahop sa panahon sa pag-giuk. 8 Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Jehoahaz, ug sa tanan niyang nabuhut ug sa iyang gahom, wala ba kini nahiisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel? 9 Busa nagpahulay si Jehoahaz uban sa iyang mga katigulangan, ug gilubong nila siya didto sa Samaria. Si Jehoas nga iyang anak nga lalaki ang nahimong hari puli kaniya. 10 Sa ika-37 ka tuig ni Joas nga hari sa Juda, nagsugod sa paghari si Jehoas nga anak nga lalaki ni

Jehoahaz sa Israel didto sa Samaria; naghari siya sulod sa 16 ka tuig. 11 Gihimo niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh. Wala siya mobiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, diin gihimo niya nga magpaksala ang Israel, apan milakaw hinuon siya niini. 12 Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Jehoas, ug sa tanan niyang nabuhut, ug sa iyang gahom pinaagi sa pagpakiwayaway niya batok kang Amazia nga hari sa Juda, wala ba kini nahiisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel? 13 Mipahulay si Jehoas uban sa iyang mga katigulangan, ug si Jeroboam ang milingkod sa iyang trono. Gilubong si Jehoas sa Samaria uban sa mga hari sa Israel. 14 Karon nagsakit si Eliseo sa balatian nga iya niyakamatay, busa miadtang kaniya si Jehoas ang hari sa Israel ug mihihak ngadto kaniya. Miington siya, "Amahan ko, amahan ko, ang mga karweha sa Israel ug ang mga mangabayoay nga kalakatin-anon mukha kanimol!" 15 Miington si Eliseo kaniya, "Pagkuha ug pana ug pipila ka mga udyon," busa mikuha si Joas ug pana ug pipila ka mga udyon. 16 Miington si Eliseo ngadto sa hari sa Israel, "Guniti ang pana," busa gigunitan niya kini. Unya gigunitan ni Eliseo ang mga kamot sa hari. 17 Miington si Eliseo, "Ablihi ang bintana nga anaa sa sidlakang bahin," busa giabilhan niya kini. Unya miington si Eliseo, "ipana!", ug iyang gipana. Miington si Eliseo, "Mao kini ang udyon sa kadaogan ni Yahweh, ang udyon sa kadaogan ngadto sa Aram, kay iinyong solungan ang mga Arameanhon sa Afek hangtod nga inyo silang mapuo." 18 Unya miington si Eliseo, "Kuhaa ang mga udyon," busa gikuha kini ni Joas. Miington siya sa hari sa Israel, "Ibunil kini sa yuta," ug gibunil niya sa yuta sa makatuko ka higayon, unya miundang. 19 Apan nasuko kaniya ang tawo sa Dios ug miington, "Gibunil unta nimo sa yuta sa makalima o kaunom ka higayon. Unya imong sulongon ang Aram hangtod nga imo kining malaglag, apan karon imong sulongon ang Aram sa makatuko lamang ka higayon." 20 Unya namatay si Eliseo, ug gilubong nila siya. Karon ang mga pundok sa mga Moabihanon misakop sa yuta sa pagusugod sa tuig. 21 Samtang naglubong sila ug usa ka tawo, nakita nila ang pundok sa mga Moabihanon, busa giitsa nila ang lawas ngadto sa lubungan ni Eliseo. Sa pagdapat gayod sa tawo ngadto sa mga bukog ni Eliseo, nabuhui siya ug mitindog. 22 Gidaogaodang ni Hazaell nga hari sa Aram ang Israel sa tanang mga adlaw ni Jehoahaz. 23 Apan nagmaluluyon si Yahweh ngadto sa Israel, ug adunay kahangawang ug kabalaon alang kaniila, tungod sa iyang kasabutan kang Abraham, kang Isaac, ug kang Jacob. Busa wala sila laglaga ni Yahweh, ug wala niya sila hinginli gikan sa iyang presensya. 24 Namatay si Hazaell ang hari sa Aram ug mipul kaniya si Ben Hadad nga iyang anak nga lalaki. 25 Gikuhu pagbalik ni Jehoas nga anak nga lalaki ni Jehoahaz gikan kang Ben Hadad nga anak nga lalaki ni Hazaell ang mga siyudad naga giilog gikan kang Jehoahaz nga iyang amahan pinaagi sa gubat. Gisulong siya ni Jehoas sa makatuko ka higayon, ug iyang nabawi kadtong mga siyudad sa Israel.

14 Sa ikaduha ka tuig ni Jehoas nga anak nga lalaki ni Jehoahaz, ang hari sa Israel, si Amazia ang anak nga lalaki ni Joas, nga hari sa Juda, nagsugod sa paghari. 2 Nagpanuigon siya ug 25 ka tuig sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sa Jerusalem sulod sa 29 ka tuig. Ang ngalan sa iyang inahan mai si Jehoahdan, nga taga Jerusalem. 3 Gihimo niya ang matarang sa mga mata ni Yahweh, apan dili sama kang David nga iyang amahan. Gibuhat niya ang tanan nga nabuhut sa iyang amahan, nga si Joas. 4 Apan wala gihapon mawala ang anaa sa taas nga mga dapit. Nagpadayon gihapon ang katawanha sa paghalad ug pagsunog sa insenso didto sa taas nga mga dapit. 5 Nahitabo kini nga sa dihang lig-on na ang iyang pagdumala, gipamatay niya ang mga sulugoon nga mihatay sa iyang amahan, nga hari. 6 Apan wala niya patay ang mga anak nga lalaki sa mga mamumuno; hinuon, nagbuhut siya subay sa nahiisulat sa balaod, sa Libro ni Moises, sama sa gimando ni Yahweh nga nag-ingon, "Kinahanglan ngan dili patay ang mga amahan tungod sa ilang mga anak, ni kinahanglan ngan patayon ang mga anak tungod sa ilang mga ginikanan. Hinuon, ang matag tawo kinahanglan ngan patayon tungod sa iyang kaugalingon nga sala." 7 Gipamatay niya ang 10,000 ka mga sundalo sa Edomea didto sa Walog sa Asin; nailog usab niya ang Sela pinaagi sa paggubat ug gitawag kini nga Jokteel, nga maoy gitawag hangtod niinang adlawa. 8 Unya nagpadala si Amazia ug mga mensahero kang Jehoas ang anak nga lalaki ni Jehoahaz nga anak nga lalaki ni Jehu nga hari sa Israel, nga nag-ingon, "Dali, magkiti kita sa usag-usa nawong sa nawong aron sa pagpakiugubat." 9 Apan nagpadala pag-balik ug mga mensahero si Jehoas nga hari sa Israel kang Amazia nga hari sa Juda, nga

nag-ingon, "Ang sampinit nga anaa sa Lebanon nagpadala ug mensahe ngadto sa sidro sa Lebanon, nga nag-ingon, 'Ihatag ang imong anak nga babaye sa akong anak nga lalaki aron mahimong usa ka asawa,' apan miagi ang ihalas nga mananap sa Lebanon ug gitunobtunoban ang sampinit. **10** Sa pagkatnuod gayod nabuntog mo ang Edomea, ug gibaway ka sa imong kasingkasing. Ispasigoro arong imong kadaogan, apan pagpuyo sa imong balay, kay nganong kinahanglanan man nga himuon nimong hinungdan ang imong kaugalingon sa kagubot ug pagkalaglag, ikaw ug uban kanimo ang Juda?" **11** Apan wala marmati si Amazia. Busa misulog si Jehoas nga hari sa Israel; siya ug si Amazia ang hari sa Juda, nagkita sa usag-usa nawong sa nawong ngadto sa Bet Shemes, nga gipanay-ya sa Juda. **12** Nabuntog sa Israel ang Juda, ug ang matag kalakal-an mikalagwi sa puloy-anan. **13** Gidakop ni Jehoas nga hari sa Israel si Amazia, nga hari sa Juda nga anak nga lalaki ni Jehoas nga anak nga lalaki ni Azaria, didto sa Bet Shemes. Miadtó siya sa Jerusalem ug gitulugang ang paril sa Jerusalem gikan sa Ganghaan sa Efraim ngadto sa Ganghaan sa Eskina, nga 400 ka kubiko ang gilay-on. **14** Gikuha niya ang tanang bulawan, ug plata, ang tanang mga butang nga nakita sa balay ni Yahweh, ug ang mga mahinonganon nga mga butang sa palasyo sa hari, uban usab ang mga binihag, ug mibalik ngadto sa Samaria. **15** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Jehoas, ang tanan nga iyang nahimo, sa iyang gahom, ug giunsya niya pagpakig-away kang Amazia nga hari sa Juda, wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel? **16** Unya mipahulay si Jehoas uban sa iyang mga katigulangan ug gitulug didto sa Samaria uban sa mga hari sa Israel, ug si Jeroboam, nga iyang anak nga lalaki, ang nahimong hari puli kaniya. **17** Si Amazia ang anak nga lalaki ni Jehoas, nga hari sa Juda, nabuhi sa 15 ka tuig human sa kamatayon ni Jehoas nga anak nga lalaki ni Jehoahaz, ang hari sa Israel. **18** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Amazia, wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **19** Naglaraw sila ug daotan batok kang Amazia didto sa Jerusalem, ug mikalagwi siya ngadto sa Lakis. Mikalagwi siya ngadto sa Lakis, apan nagpadala sila ug mga kalakal-an ngadto kaniya paingon sa Lakis aron sa pagpatay kaniya didto. **20** Gidala niya siya balik sakay sa mga kabayo, ug gitulug siya uban sa iyang mga katigulangan ngadto sa siyudad ni David. **21** Gikuha sa tanang katabawan sa Juda si Azaria, nga nagpanuigon ug 16, ug gihimo siya nga hari puli sa iyang amahan nga si Amazia. **22** Si Azaria ang mitukod pagbalik sa Elat ug gibalik kini ngadto sa Juda, human mipahulay si Haring Amazia uban sa iyang mga katigulangan. **23** Saikanapulo ug lima ka tuig ni Amazia nga anak nga lalaki ni Jehoas nga hari sa Juda, si Jeroboam nga anak nga lalaki ni Jehoas nga hari sa Israel misugod sa paghari sa Samaria; naghari siya sulod sa 41 ka tuig. **24** Gihimo niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh. Wala siya mibiya gikan sa bisan unsa nga mga sala ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, nga maoy hinungdan sa pagpakasala sa Israel. **25** Gibalik niya ang utlanan sa Israel gikan sa Lebo Hamat ngadto sa Dagat sa Araba, nga nagsundon sa mga mando sa pulong ni Yahweh, ang Dios sa Israel, nga iyang gisulti pinaagi sa iyang alagad nga si Jona nga anak nga lalaki ni Amitai, ang propeta, nga gikan sa Gat Hefer. **26** Kay nakita ni Yahweh ang pag-antos sa Israel, nga nagkalisod pag-ayo ang matag-usa, ulipon man o gawasnon, ug walay manluluwas alang sa Israel. **27** Busa miungan si Yahweh nga dili ko bulungan ang ngalan sa Israel ilalom sa langit; hinuon, luwason niya sila pinaagi sa mga kamot ni Jeroboam ang anak nga lalaki ni Jehoas. **28** sa uban pang mga butang mahitungod kang Jeroboam, ang tanan nga iyang nabuhat, ang iyang gahom, ug giunsya niya pagpakkibut ug pagbawi sa Damasco ug sa Hamat, nga gipanag-iyahan sa Juda, alang sa Israel, wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel? **29** Mipahulay si Jeroboam uban sa iyang mga katigulangan, uban sa mga hari sa Israel, ug si Zacarias nga iyang anak nga lalaki ang nahimong hari puli kaniya.

15 Sa ika-27 ka tuig ni Jeroboam nga hari sa Israel, nagsugod ang paghari ni Azaria nga anak nga lalaki ni Amazia nga hari sa Juda.

2 16 anyos si Azaria sa dihang nagsugod ang iyang pagkahari. Naghari siya sulod sa 52 ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Jecolia, nga taga Jerusalem. **3** Gibuhat niya kung unsa ang husto sa mga mata ni Yahweh, sama sa gibuhat sa iyang amahan nga si Amazia. **4** Apan, wala hawaa ang anaa sa taas nga mga dapit. Nagpadayon gihapon ang mga tawo sa paghalad ug pagsunog sa insenso didto sa taas nga mga dapit. **5** Gisakit ni Yahweh ang hari aron nga mahimo siyang sanglahon hangtod sa adlaw sa iyang kamatayon ug magpuyo sa laing balay. Si Jotam,

ng anak nga lalaki sa hari, maoy nangulo sa panimalay ug nagdumala sa katabwan sa yuta. **6** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Azaria, ug ang tanan nga iyang nabuhat, wala ba kini masulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **7** Busa mipahulay si Azaria uban sa iyang mga katigulangan; gitulug nila siya uban sa iyang mga katigulangan sa siyudad ni David. Si Jotam, nga iyang anak nga lalaki, mao ang nahimong hari puli kaniya. **8** Sa ika-38 ka tuig nga paghari ni Azaria sa Juda, si Zacarias nga anak nga lalaki ni Jeroboam ang naghari sa tibook Israel didto sa Samaria sulod sa unom ka bulan. **9** Gibuhat niya kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa nabuhat sa iyang amahan. Wala siya miundang gikan sa mga sala ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, nga maoy hinungdan sa pagpakasala ang Israel. **10** Naglaraw ug daotan batok kang Zacarias si Shalum nga anak nga lalaki ni Jabel, pagtolong kaniya sa Ibleam, ug gipatay siya. Unya nahimo siyang hari puli kaniya. **11** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Zacarias, nahisulat kini sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel. **12** Mao kini ang pulon ni Yahweh nga iyang gisulti ngadto kang Jehu, nga nag-ingon, "Maglingkod sa trono sa Israel ang imong mga kaliwat hangtod sa ikauapat ka kaliwatan." Ug mao kana ang nahitabo. **13** Sa ika-39 ka tuig ni Azaria nga hari sa Juda nagsugod sa paghari si Shalum nga anak nga lalaki ni Jabel, ug naghari siya sa sulod sa usa lamang ka bulan ngadto sa Samaria. **14** Mitugos gikan sa Tirsia paingon sa Samaria si Menahem ang anak nga lalaki ni Gadi. Gisulog niya si Shalum ang anak nga lalaki ni Jabel, didto sa Samaria. Gipatay niya siya ug nahimong hari puli kaniya. **15** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Shalum ug sa iyang daotang laraw nga iyang gihimo, nasulat kini sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel. **16** Unya gibutong ni Menahem ang Tfisa ug tanan nga anaa didto, ug ang mga utlanan palibot sa Tirsia, tungod kay wala nila abihi ang siyudad alang kaniya. Busa gisulog niya kini, ug iyang gipanglasias ang tiyan sa tanang mga mabdds nga mga babaye niana nga baryo. **17** Sa ika-39 ka tuig nga paghari ni Azaria nga hari sa Juda nagsugod paghari si Menahem nga anak nga lalaki ni Gadi sa tibook Israel; napulo siya ka tuig nga naghari sa Samaria. **18** Gibuhat niya kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh. Sa tibook niyang kinabuhi, wala siya mibiya gikan sa mga sala ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, nga maoy hinungdan sa pagpakasala sa Israel. **19** Unya miadtó si Pul nga hari sa Asiria aron sa pagpakigbatok sa yuta, ug gihatagan ni Menahem si Pul ug salapi nga usa ka libo ka talenta nga plata, aron nga tabangan siya ni Pul nga palig-union ang ginghamian sa Israel sa iyang mga kamot. **20** Gikuha kini ni Menahem nga salapi gikan sa Israel pinaagi sa pagpabayad sa adunahan nga mga kalakal-an ug 50 ka shekels nga plata ngadto kaniya aron nga ihatag didto sa hari sa Asiria. Busa mibalik ang hari sa Asiria ug wala na magpuyo didto sa yuta. **21** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Menahem, ug sa tanan nga iyang nabuhat, wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel? **22** Busa mipahulay si Menahem uban sa iyang mga katigulangan, ug si Pekahia nga iyang anak nga lalaki nahimong hari puli kaniya. **23** Sa ika-50 ka tuig nga paghari ni Azaria sa Juda, nagsugod sa paghari si Pekahia nga anak nga lalaki ni Menahem nga taga Israel didto sa Samaria; naghari siya sulod sa duha ka tuig. **24** Gibuhat niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh. Wala niya biyay ang mga sala ni Jeroboam nga anak lalaki ni Nebat, nga diin siya mao ang hinungdan sa pagpakasala sa Israel. **25** Si Peka nga anak nga lalaki ni Remelia, ang kapitan nga nag-alagad kang Pekahia, naglaraw ug daotan batok kaniya. Kaiban ang 50 ka mga kalakal-an sa Geliad gipatay ni Peka si Pekahia lakip si Argob ug si Arie sa Samaria ngadto sa salipdanan sa palasyo sa hari. Gipatay ni Peka si Pekahia ug nahimong hari puli kaniya. **26** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Pekahia, ang tanan nga iyang nabuhat, nasulat kini sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel. **27** Sa ika-52 ka tuig nga paghari ni Azaria sa Juda, nagsugod paghari si Peka nga anak nga lalaki ni Remelia sa Israel didto sa Samaria; Naghari siya sulod sa 20 ka tuig. **28** Gibuhat niya kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh. Wala siya mibiya gikan sa mga sala ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, nga maoy hinungdan sa pagpakasala sa Israel. **29** Sa mga adlaw ni Peka nga hari sa Israel, miabot si Tiglat Piliser nga hari sa Asiria ug gikilog ang Ijon, ang Abel Bet Maaca, ang Janoa, ang Kedes, ang Hasor, ang Gilead, ang Galilea, ug tanan nga yuta sa Neftali. Gidala niya ang katabwan paingon sa Asiria. **30** Busa si Hosea nga anak nga lalaki ni Ela naglaraw ug daotan batok kang Peka nga anak nga lalaki ni Remelia. Gisulog niya siya ug gipatay

siya. Unya nahimo siyang hari puli kaniya, sa ika-20 ka tuig nga paghari ni Jotam nga anak nga lalaki ni Uzia. **31** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Peka, ang tanan nga iyang nabuhat, nasulat kini sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Israel. **32** Sa ikaduha ka tuig ni Peka nga anak nga lalaki ni Remalia, nga hari sa Israel, nagsugod ang paghari ni Jotam nga anak nga lalaki ni Azaria, nga hari sa Juda. **33** 25 ang iyang pangidaron sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sa Jerusalem sulod sa 16 ka tuig. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Jerosera; anak siya nga babaye ni Zadok. **34** Gibuhat ni Jotam ang husto sa mga mata ni Yahweh. Misunod siya sa panig-ingnan sa tanan nga nabuhat sa iyang amahan nga si Azaria. **35** Apan, wala hawaa ang anaa sa taas nga mga dapti. Nagpadayon gihapon ang mga tawo sa paghalad ug pagsunog sa insenso diito sa taas nga mga dapti. Gitukod ni Jotam ang anaa sa taas nga ganghaan sa balay ni Yahweh. **36** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Jotam, ug ang tanan nga iyang nabuhat, wala ba kini nasulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **37** Niadtong mga adlawa nagsugod si Yahweh sa pagpadala kang Rasin batok sa Juda nga hari sa Aram ug si Peka nga anak nga lalaki ni Remalia. **38** Mipahulay ug gilubong si Jotam uban sa iyang mga katigulangan didto sa siyudad ni David, nga iyang katigulangan. Unya si Ahaz, nga iyang anak nga lalaki, ang nahimong hari puli kaniya.

16 Sa ikanapulo ug pito ka tuig ni Peka nga anak nga lalaki ni Remalia, nagsugod sa paghari si Ahaz nga anak nga lalaki ni Jotam nga hari sa Juda. **2** Nagsugod sa paghari si Ahaz sa dihang 20 pa ka tuig ang iyang pangidaron, ug naghari siya sa Jerusalem sulod sa napulo ug unom ka tuig. Wala siya nagbuhat ug matarong sa panan-aw ni Yahweh nga iyang Dios, sama sa nabuhat sa iyang katigulangan nga si David. **3** Hinuon, naglakaw siya sa dalan sa mga hari sa Israel; sa pagkatinuod, gisunog niya ang iyang anak nga lalaki ingon nga halad sinunog, sa pagsunod sa salawayon nga naandan nga mga buluhaton sa mga nasod, naga gipapahawa ni Yahweh sa atubangan sa katawhan sa Israel. **4** Naghalad siya ug mga halad ug nagsunog ug insenso diito sa taas nga mga dapti, sa tumoy sa bungtod, ug sa ilalom sa matag lunhaw nga kahoy. **5** Unya si Rezin, nga hari sa Aram ug si Peka nga anak nga lalaki ni Remalia, nga hari sa Israel, mitungas sa Jerusalem aron sa pagsulong. Gipalibutan nila si Ahaz, apan dii nila siya mabuntog. **6** Nianang hayagon, nabawi ni Rezin nga hari sa Aram ang Elat alang sa Aram ug gipapahawa ang kalakalan-an sa Juda gikan sa Elat. Unya miabot ang mga Arameanhon sa Elat dii ilang gipuy-an hangtod niining adlawa. **7** Busa nagpadala ug mga mensahero si Ahaz kang Tiglat Piliser nga hari sa Asiria, nga nag-ingon, "Ako ang imong alagad ug ang imong anak nga lalaki. Tungas ug luwasa ako gikan sa kamot sa hari sa Aram ug gikan sa kamot sa hari sa Israel, nga misulong kanako." **8** Busa gikuha ni Ahaz ang plata ug bulawan nga nakaplagan didto sa balay ni Yahweh ug diha sa mga bahandi sa palasyo sa hari ug gipadala kini ingon nga gasa ngadto sa hari sa Asiria. **9** Unya naminaw ang hari sa Asiria kaniya, unya mitungas ang hari sa Asiria batok sa Damascus, gibuntog kini ug gidalang katawhan niini ingon nga mga binilangog ngadto sa Kir. Gipatay usab niya si Rezin ang hari sa Aram. **10** Miadt si Haring Ahaz ngadto sa Damascus aron makigkita kang Tiglat Piliser nga hari sa Asiria. Didto sa Damascus nakakita siya ug halaran. Gipadala niya kang Uria nga pari ang usa ka modelo sa halaran ug ang sumbanan niini. Ug ang disenyo alang sa tanan nga galimonat nga gikinahanhanglan. **11** Busa nagtukod si Uria nga pari ug halaran nga sama sa mga plano nga gipadala ni Haring Ahaz nga gikan sa Damascus. Nahuman niya kini sa wala pa nakabalik ang hari nga si Ahaz gikan sa Damascus. **12** Sa dihang miabot ang hari gikan sa Damascus nakita niya ang halaran; nagpaduo ang hari sa halaran ug naghalaad niini. **13** Naghalad siya sa iyang sinunog nga halad ug sa iyang halad nga mga trigo, gibubo niya ang halad ilimnon, ug giwisikwisik niya ang dugo nga halad sa pakigdait ngadto sa halaran. **14** Ang tumbaga nga halaran nga anaa sa atubangan ni Yahweh—gidalang kini gikan sa atubangan sa templo, gikan sa taliwala sa iyang halaran ug sa templo ni Yahweh ug gibutang kini ngadto sa amihanang babin sa iyang halaran. **15** Unya girmandoan ni Haring Ahaz si Uria nga pari, nga nag-ingon, "Sa kabuntagan sunoga ang halad nga sinunog, ug sa kagabhiun sunoga ang halad nga trigo, ug ang halad sinunog sa hari ug ang iyang halad nga trigo, uban sa halad sinunog sa tanang katawhan sa yuta, ug ang ilang halad nga trigo ug ang ilang mga halad nga ilimnon didto sa dako nga halaran. Iwisiwiski niini ang tanan nga dugo sa halad sinunog, ug ang tanan nga dugo nga halad. Apan ang

tumbaga nga halaran mahimong giya alang sa akong pagpakigsayod." **16** Gibuhat ni Uria nga pari kung unsa ang girmando ni Haring Ahaz. **17** Busa gihawa ni Haring Ahaz ang mga hulagway ug ang mga palanggana nga gikan sa tungtongan; gikuha usab niya ang tumbaga nga tangke ang gikan sa tumbaga nga baka nga anaa sa ubos niini ug gibutang kini sa salog nga bato. **18** Gitanggal niya ang tabon sa agianan alang sa Adlaw nga Igpapulay nga ilang gitukod didto sa templo, uban sa agianan sa pagsulod sa hari gawas sa templo ni Yahweh, tungod sa hari sa Asiria. **19** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Ahaz ug sa iyang gibuhat, wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **20** Mipahulay si Ahaz uban sa iyang mga katigulangan ug gilubong uban sa iyang mga katigulangan ngadto sa siyudad ni David. Nahimong si Hezekia nga iyang anak nga lalaki puli kaniya.

17 Sa ikanapulo ug duha ka tuig ni Haring Ahaz sa Juda, nagsugod ang paghari ni Hosea nga anak nga lalaki ni Ela. Nagdumala siya sa Samaria didto sa Israel sulod sa siyam ka tuig. **2** Gibuhat niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, apan dili sama sa mga hari sa Israel nga nauna kaniya. **3** Gisulong siya ni Shalmaneser nga hari sa Asiria, ug nahimo niyang sulugoon si Hosea ug nagbayad kaniya. **4** Unya nakaamgo ang hari sa Asiria nga naglaraw ug daotan si Hosea batok kaniya, kay nagpadala ug mga mensahero si Hosea ngadto kang So nga hari sa Ehipto; wala usab siya ngahatag ug buhis ngadto sa hari sa Asiria, sama sa iyang gibuhat sa matag tuig. Busa gipahilom siya sa hari sa Asiria ug gibilanggo siya. **5** Unya gisulong sa hari sa Asiria ang tibook yuta, ug gisulong ang Samaria ug gipalibutan kini sulod sa tulo ka tuig. **6** Sa ikasiyam ka tuig ni Hosea, giilog sa hari sa Asiria ang Samaria ug gidalang mga Israelita ngadto sa Asiria. Gipahimutang niya sila ngadto sa Hala, didto sa Suba sa Habor sa Gozan, ug sa mga siyudad sa Medes. **7** Nahitabo kining pagkabihag tungod kay nakasala ang katawhan sa Israel batok kang Yahweh nga ilang Dios, nga nagpagawas kanila gikan sa yuta sa Ehipto, gikan sa kamot ni Faraon nga hari sa Ehipto. Nagasimba ang katawhan sa ubang mga dios **8** ug naglakaw sa mga naandan nga mga buluhaton sa mga nasod nga gipapahawa ni Yahweh sa atubangan sa katawhan sa Israel, ug sa mga naandan nga mga buluhaton sa mga hari sa Israel nga ilang nabuhat. **9** Hilom nga gibuhat sa katawhan sa Israel—ang mga butang nga dili maayo—batok kang Yahweh nga ilang Dios. Nagtukod sila alang sa ilang kaugalingon ug taas nga mga dapti sa tanan nilang mga siyudad, gikan sa bantayang tore ngadto na sa salipdanon. **10** Nagbutang usab sila ug mga halig nga bato ug mga poste nga si Asera sa matag taas nga bungtod ug ilalom sa matag lunhaw nga kahoy. **11** Nagsunog sila diito ug insenso sa tanang taas nga mga dapti, sama sa gibuhat sa mga nasod, kadtong gikuha ni Yahweh sa ilang atubangan. Nagbutah ug daotang mga butang ang mga Israelita aron sa paghatig kang Yahweh nga masuko; **12** nagsimba sila ug mga diosdios, mahitungod sa gisulti ni Yahweh ngadto kanila nga, "Dili ninyo kini buhaton nga butang." **13** Apan gipasid-an ni Yahweh ang Israel ug ang Juda pinaagi sa matag propeta ug sa matag manalagna, nga nag-ingon, "Biya gikan sa inyong daotang mga gawi ug tumana ang akong mga kasugoan ug ang akong mga balaod, ug pag-amping sa pagtuman sa tanang mga balaod nga gimando ko sa inyong mga amahan, ug nagpadala ako kaninyo pinaagi sa akong mga sulugoon nga mga propeta." **14** Apan dili sila maminaw; nagmagahi hinuon sila sama sa gibuhat sa ilang mga amahan nga wala nagsalig kang Yahweh nga ilang Dios. **15** Gisalikway nila ang iyang mga balaod ug ang kasugoan nga iyang gibuhat uban sa ilang mga katigulangan, ug ang kasugoan sa kasabutan nga iyang gihatag ngadto kanila. Gisunod nila ang walay pulos nga naandan nga mga buluhaton ug nahimo nga walay pulos ang ilang mga kaugalingon. Gisunod nila ang pagano nga mga nasod nga nakapalibot kanila, kadtong gimando ni Yahweh kanila nga dili sundon. **16** Gisalikway nila ang tanan nga mga kasugoan ni Yahweh nga ilang Dios. Nagtunaw sila ug puthaw ug halugway sa duha ka baka aron nga simbahon. Nagbutah sila ug poste nga si Asera, ug gisimba nila ang tanang kabituanon sa kalangitan ug si Baal. **17** Gisunog nila ang ilang mga anak nga lalaki ug mga babaye, migamit ug pagpanaguma ug mga pagpanglamat, gibaligya ang ilang kaugalingon aron sa pagbutah ug daotan sa panan-aw ni Yahweh, ug gihagit siya aron nga masuko. **18** Busa nasuko pag-ayo si Yahweh sa Israel ug gipapas sila sa iyang panan-aw. Wala gayoy nahibilin gawas sa tribu lamang ni Juda. **19** Bisan wala magtuman ang Juda sa mga sugo ni Yahweh nga ilang Dios, apan misunod hinuon sa samang pagano nga mga naandan nga mga buluhaton nga

gisunod sa Israel. **20** Busa gisalikway ni Yahweh ang tanan nga mga kalinwat sa Israel; gisakit niya sila ug gitugyan sila ngadto sa mga kamot niadtong mokuhua sa kabtangan ingon nga inilog, hangtod nga gipapas niya sila sa iyang panan-aw. **21** Gipapahawa niya ang Israel gikan sa harianong banay ni David, ug gihimo nilang hari si Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat nga hari. Giabog ni Jeroboam ang katawhan sa Israel gikan sa pagsunod kang Yahweh ug giangon sa pagbuhut ug dakong sala. **22** Gisunod sa katawhan sa Israel ang tanang mga sala ni Jeroboam ug wala sila mibiya niini. **23** busa gipahawa ni Yahweh ang Israel gikan sa iyang panan-aw, sama sa iyang giangon sa tanan niyang mga alagad nga mga propeta nya iyang buhaton. Busa gipadala ang mga Israelita gikan sa ilang kaugalingon nga yuta ngadto sa Asiria, ug sama gihapon niini hangtod niining adlawa. **24** Gidala sa hari sa Asiria ang katawhan nga gikan sa Babilonia ug gikan sa Cuta, ug gikan sa Ava, ug gikan sa Hamat ug sa Sefarvaim, ug gipapuyo sila sa mga siyudad sa Samaria puli sa katawhan sa Israel. Gipanag-ya nila ang Samaria ug namuyo sa mga siyudad niini. **25** Nahitabo kini sa pagsugod sa ilang pagpuyo didto nga wala sila magtaghod kang Yahweh. Busa nagpadala si Yahweh ug mga liyon taliwala kanila nga maoy nagnatipay sa pipila kanila. **26** Busa nakigusuli sila sa hari sa Asiria, nga nag-ingon, "Ang mga nasod nga inyong gidala ug gipapuyo sa mga siyudad sa Samaria wala masayod sa naandan nga mga buluhaton nga gikinahanglan sa dios sa yuta. Busa nagpadala siya ug mga liyon taliwala kanila, ug, tan-awa, gimapatay sa mga liyon ang mga tawo didto tungod kay wala sila masayod sa naandan nga mga buluhaton nga gipabuhut sa dios niana nga yuta." **27** Unya nagsugo ang hari sa Asiria, nga nag-ingon, "Paguha ug usa sa mga pari didto nga inyong gidala gikan didto, ug tugoti siya nga molakaw ug mopyo didto, ug tugoti siya nga magtudlo kanila sa naandan nga mga buluhaton nga ipabuhut sa dios niana nga yuta." **28** Busa miabot ang usa sa mga pari nga ilang gidala gikan sa Samaria ug miipuyo sa Betel; gitudloani nya sila kung unsaon pagpasidungog kang Yahweh. **29** Nagbuhut ang matag pundok sa tribu ug kaugalingon nilang mga dios, ug gibutang kini sa taas nga mga dapit nga gibuhut sa mga Samaritanhon—matag pundok sa tribu sa mga siyudad diin sila nagpuyo. **30** Gihimo sa katawhan sa Babilonia ang Sucot Benot; gihimo sa katawhan sa Cuta ang Nergal; gihimo sa katawhan sa Hamat ang Ashima; **31** gihimo sa mga taga-Ava ang Nibhaz ug ang Tartak. Gisunog sa mga taga-Sefarvaim ang ilang mga anak ngadto kang Adramelec ug kang Anamelec, ang mga dios sa mga taga-Sefarvaim. **32** Nagpasidungog usab sila kang Yahweh, ug napiloh gikan sa ilang taliwala nga mahimong pari sa taas nga mga dapit, nga molahad alang kanila ngadto sa mga templo nya anaa sa taas nga mga dapit. **33** Nagpasidungog sila kang Yahweh ug nagsimba usab sa ilang mga dios, sa mga nabatasan sa mga nasod gikan niadtong nagkuha kanila. **34** Hangtod niining adlawa nagpadayon sila sa ilang daan nga mga nabatasan. Wala sila magpasidungog kang Yahweh, ni magsunod sila sa mga kabaoran, mga kasugoan, mga balaod, o ang mga mando nga gihatag ni Yahweh sa katawhan ni Jacob—nga gikanlan nya ug Israel— **35** ug uban sa gihimo ni Yahweh nga kasabotan ug gimando kanila, "Ayaw ninyo kahadloki ang laing mga dios, ni iukbo ang inyong kaugalingon niini, ni mosimba niini, ni maghalad niini. **36** Apan si Yahweh, nga nagdala kaninyo pagwas gikan sa Ehipto uban sa dako nga gahom ug sa inisa nga bukton, mao ang kinahanglan ninyong pasidungan; ngadto lamang kaniya iukbuk ang inyong mga kaugalingon, ug ngadto lamang kaniya kamo maghalad. **37** Ang mga kabaoran ug ang kasugoan, ang balaod ug ang mga mando nga gisulat alang kaninyo, tipig ninyo kini hangtod sa kahantoran. Busa kinahanglan nga dili kamo mahadlok sa ubang mga dios. **38** ug ang kasabotan nga akong gibuhut tali kaninyo, dili ninyo mahikalimtan; ni mopsidungog kamo sa ubang mga dios. **39** Apan si Yahweh nga inyong Dios mao lamang ang inyong pasidungan. Pagalwason nya kamo gikan sa gahom sa inyong mga kaaway." **40** Dili sila maminaw, tungod kay nagpadayon sa pagbuhut kung unsa ang ilang gibuhut kaniadto. **41** Busa nahadlok kining mga nasora ngadto kang Yahweh ug nagsimba usab sila sa ilang mga kinulngi hulagway, ug gibuhut usab kini sa ilang mga anak—ingon nga gibuhut sa mga anak sa ilang mga anak. Nagpadayon sila sa pagbuhut kung unsa ang gibuhut sa ilang mga katigulangan, hangtod niining adlawa.

18 Karon sa ikatulong tuig ni Hosea ang anak nga lalaki ni Ela, nga hari sa Israel, nagsugod sa paghari si Hezekia nga anak nga lalaki ni Ahaz, nga hari sa Juda. **2** Nagsugod siya sa paghari sa dihang 25 pa ka tuig ang iyang pangidoron; paghari siya sulod sa 29 ka tuig

sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Abia; anak siya nga babaye ni Zacarias. **3** Nagbuhut siya ug matarong sa panan-aw ni Yahweh, gisunod niya ang tanang panag-ingnan nga nabuhut ni David, nga iyang katigulangan. **4** Gitanggal niya ang anaa sa taas nga mga dapit, giguba ang bato nga mga haligi, ug giputol ang mga mga poste nga si Asera. Gidugmok niya ang tumbaga nga bitin nga gibuhut ni Moises, tungod kay niadtong mga adlawa ang katawhan sa Israel nagsunog ug insenso niini; gitawag kini nga "Nehustan." **5** Misalig si Hezekia kang Yahweh, ang Dios sa Israel, mao nga human kaniya wala na gayoy susama kaniya taliwala sa mga hari sa Juda, ni taliwala sa mga hari nga nauna kaniya. **6** Kay nagpabilin siya ngadto kang Yahweh. Wala gayod siya mihunong sa pagsunod kaniya apan mituman sa iyang mga mando, nga gimando ni Yahweh kang Moises. **7** Busa nag-uban si Yahweh kang Hezekia, ug nagmauswagon siya bisan asa moadto. Misupak siya batok sa hari sa Asiria ug wala mag-alagad kaniya. **8** Gisulong niya ang mga Filistinohan hangtod sa Gaza ug ang utlanan nga nagpalibot niini, gikan sa tore sa mga tigbantay ngadto sa li-on nga siyudad. **9** Sa ikupat nga tuig ni Haring Hezekia, nga maoy ikapito nga tuig ni Hosea nga anak ngalaki ni Ela nga hari sa Israel, miabot si Shalmeneser nga hari sa Asiria batok sa Samaria ug gipalibotan kini. **10** Sa kataposan sa tulo ka tuig gikuha nila kini, sa ikaunom nga tuig ni Hezekia, nga maoy ikasiyam nga tuig ni Hosea nga hari sa Israel; niini nga pamaagi nailog nila ang Samaria. **11** Busa gidala sa hari sa Asiria ang Israel ngadto sa Asiria ug gibutang sila sa Hala, ug sa Suba sa Habor didto sa Gozan, ug sa mga siyudad sa Medes. **12** Gibuhut niya kini tungod kay wala sila mituman sa tingog ni Yahweh nga ilang Dios, apan gisupak nila ang kasabotan sa iyang pagpakigsaad, ang tanan nga gimando ni Moises nga alagad ni Yahweh. Nagdumili sila sa pagpamati o sa pagbuhut niini. **13** Unya sa ikapanulop ug upat ka tuig ni Haring Hezekia, gisulong ni Senakerib nga hari sa Asiria ang tanang li-on nga mga siyudad sa Juda ug nailog kini. **14** Busa naggadala si Hezekia nga hari sa Juda ug pulong ngadto sa hari sa Asiria, nga anaa sa Lakis, nga nag-ingon, "Nakasala ako kanimo. Ayaw na pagsulog nganhi kanako. Bisan unsa ang imong ipabuhut kanako akong pagabuhutan." Gipabayad sa hari sa Asiria si Hezekia nga hari sa Juda ug 300 ka mga talent sa plata ug 30 ka talent sa bulawan. **15** Busa gihatag ni Hezekia kaniya ang tanan nga plata nga anaa sa balay ni Yahweh ug ang anaa sa tipiganan sa bahandi sa palasyo sa hari. **16** Unya giputol ni Hezekia ang bulawan nga gikan sa mga pultahan sa templo ni Yahweh ug gikan sa mga haligi nga inyong gitakip; gihatag niya ang bulawan ngadto sa hari sa Asiria. **17** Apan gipangtawag sa hari sa Asiria ang iyong daghang kasundalohan, gipadala si Tartan ug si Rabsaris ug ang pangulo sa kasundalohan nga gikan sa Lakis ngadto kang Haring Hezekia sa Jerusalem. Mitungas sila ngadto sa kadalanan ug miabot gawas sa Jerusalem. Miabot sila sa tubo sa tubig nga paingon sa tigomanan sa tubig sa ibabaw, didto sa salan sa dapit nga labuhan, ug mitindog sa kilid niini. **18** Sa dihang gitawag nila si Haring Hezekia, migawas si Eliakim nga anak ngalaki ni Hilkia, nga nagdumala sa panimalay, ug si Shebna nga escriba, ug si Joa nga anak ngalaki ni Asaf, ang tiglista, migawas aron paghimmamat kanila. **19** Busa giingnan sila sa pangulo sa kasundalohan nga sultihan si Hezekia kung unsa ang gisulti sa bantogan nga hari, ang hari sa Asiria, nga miiong: "Unsa man ang gigikanan sa imong pagsalig?" **20** Nagsulti ka lamang ug walay pulos nga mga pulong, nga nagsulti nga adunay mga kadapig ug kusog alang sa gubat. Karon kinsa man ang imong gisaligan? Kinsa man ang naghatag kanimo ug kaisog aron sa pagpakiyatok kanako? **21** Tan-awa, nagsalig ka sa sungko niining makasamod nga bagakay sa Ehipto, apan kung ang tawo mosaliq niini, makasulot kini ngadto sa iyang kamot ug makasamod kini. Mahisama niana ang si bisan kinsa nga mosaliq kang Faraon nga hari sa Ehipto. **22** Apan kung moingon ka kanako, "Nagasaki kami kang Yahweh nga among Dios," dili ba siya man mismo ang anaa sa taas nga mga dapit ug sa mga halaran nga giapangkuha ni Hezekia, ug miiong ngadto sa Juda ug sa Jerusalem, "Kinahanglan nga mosimba kamo sa atubangan niini nga halaran sa Jerusalem?" **23** Busa karon, buot ko nga magtagad kanimo ug maayong tanyag gikan sa akong agalon ang hari sa Asiria. Hatagan ko ikaw ug 2,000 ka mga kabayo, kung makakaplag ka ug mangabayao niini. **24** Unsaa man nimo pagsukol sa bisan usa lang ka kapitan sa labing ubos nga mga sulugoon sa akong agalon? Nagsalig ka sa Ehipto alang sa mga karweha ug nagkabayo nga kalalakin-an! **25** Mopanaw ba ako dinihi kung dili makig-away si Yahweh batok niining dapita ug laglagen kini? Miiong si Yahweh kanako, 'Sulonga

kining yutaa ug laglaga kini." **26** Unya miengon si Eliakim nga anak nga lalaki ni Hilkia, ug si Shebna, ug si Joa ngadto sa pangulo sa kasundalohan, "Palihog pakigkulti si imong mga sulugoon sa Aramaico nga pinulongan, kay makasabot kami niini. Ayaw pakigkulti kanamo sa pinulongan sa Juda kay madunggan sa katawhan nga anaa sa paril." **27** Apan miengon ang pangulo sa kasundalohan kanila, "Gipadala ba ako sa akong agalon ngadto sa inyong agalon ug diha kaninyo aron sa pagsulti niining mga pulonga? Wala ba niya ako gipadala ngadto sa kalalakin-an nga naglalikod sa paril, nga magakaon sa kaugalingon nga hugaw ug moinom sa ilang kaugalingon nga ihi uban kaniyo?" **28** Unya mitindog ang pangulo sa kasundalohan ug misingit sa makusog nga tingog sa Juda nga pinulongan, nga nag-ingon, "Paminawa ang pulong sa bantogan nga hari, ang hari sa Asiria." **29** Miengon ang hari, "Ayaw tugot nga limbongan kamo ni Hezekia, kay dili siya makahimo sa pagluwas kaninyo gikan sa akong gahom." **30** Ayaw tugot si Hezekia nga ipasalig kamo kung Yahweh, nga moingon, "Pagaluwason gayod kita ni Yahweh, ug kining siyudara wala gihatag ngadto sa kamot sa hari sa Asiria." **31** Ayaw paminaw kung Hezekia, kay mao kini ang giingon sa hari sa Asiria: "Pakighigala kanako ug umari kanako. Unya ang matag usa kaninyo mokaon gikan sa iyang kaugalingon nga paras ug gikan sa iyang kaugalingon nga kahoy sa igeria, ug moinom gikan sa tubig sa iyang kaugalingon nga atabay." **32** Pagabuhaton ninyo kini hangtod nga moabot ako ug dad-on kamo ngadto sa yuta iginong nga inyong kaugalingon nga yuta, ang yuta sa trigo ug bag-o nga bino, ang yuta sa tinapay ug kaparasan, ang yuta sa olibo nga mga kahoy ug ang dugs, aron nga mabuhi kamo ug dili mamatay." Sa dihang mosulay sa pagdani si Hezekia kaninyo ayaw kamo ug paminaw kaniya, nga moingon, "Pagaluwason kita ni Yahweh." **33** Aduna bay mga dios sa katawhan nga mitabang kanila gikan sa kamot sa hari sa Asiria? **34** Diiin man ang mga dios ni Hamat ug ni Arpad? Diiin man ang mga dios ni Sefarvaim, Hena, ug Iva? **35** Giluwas ba nila ang Samaria gikan sa akong kamot? **36** Taliwala sa mga dios sa kayutaan, aduna bay dios nga niluwasa sa iyang yuta gikan sa akong gahom? Unsaon man pagluwas ni Yahweh ang Jerusalem gikan sa akong gahom?" **36** Apan nagpabilin nga hilom ang katawhan ug wala mitubag, kay nagmando ang hari nga, "Ayaw siyag tubaga." **37** Unya si Eliakim nga anak nga lalaki ni Hilkia, nganagdumala sa panimalay; si Shebna nga escriba; ug si Joa nga anak nga lalaki ni Asaf, ang tigsulat, miadto kung Hezekia uban sa gisi nila nga mga bisti, ug gisugilon ngadto kaniya ang mga pulong sa pangulo sa kasundalohan.

19 Nahitabo kini nga sa dihang nadungog ni Haring Hezekia ang ilang balita, gigisi niya ang iyang mga bisti, ug nagsul-ob siya ug sako, ug miadto sa balay ni Yahweh. **2** Gipadala niya si Eliakim, nga mao tigdumala sa sulod sa iyang panimalay, ug ang escriba nga si Shebna, ug ang mga kadagkoan sa mga pari, tanan nagsul-ob ug sako, ngadto kung Isaias nga anak nga lalaki ni Amos, nga propeta. **3** Miengon sila kaniya, "Miengon si Hezekia, 'Kini nga adlaw ang adlaw sa pag-antos, sa pagbadulong, ug kaulaw, kay miabot na ang takna nga ipakatawo ang kaanakan, apal wala kusog aron nga matalwo sila.' **4** Tingali ug madunggan ni Yahweh nga imong Dios ang tanan nga pulong sa pangulon kasundalohan, nga gipadala sa iyang agalon nga hari sa Asiria aron nga hagiton ang buhi nga Dios, ug mosalikway sa mga pulong nga nadungog sa imong Dios nga si Yahweh. Karon ipasibaw ang imong pag-ampo alang sa nahibilin nga ania gihapon dinihi." **5** Busa miadto ang mga sulugoon ni Haring Hezekia ngadto kung Isaias, **6** ug giingnan sila ni Isaias, "Sultihang inyong agalon: 'Miengon si Yahweh, "Ayaw kahadlok sa mga pulong nga imong nadungog, nga gipasipala sa mga sulugoon sa hari sa Asiria kanako. **7** Tan-awa, hatagan ko siya ug espiritu, ug makadungog siya ug usa ka balita ug mopaulli sa iyang kaugalingon nga yuta. Laglagon ko siya pinaagi sa espada diha sa iyang kaugalingon nga yuta." **8** Unya miili ang pangulo sa kasundalohan ug nakita niya ang hari sa Asiria nga nakiglabot sa Libna, tungod kay nadunggan man niya nga miikyas ang hari gikan sa Lakis. **9** Unya nadungog ni Senakerib nga naglilihok na si Tirhaka nga hari sa Etiopia ug sa Ehipto aron makigbatok kaniya, busa nagsadala na usab siya ug mga mensahero ngadto kung Hezekia uban niini nga mensaha: **10** Sultihang Hezekia nga hari sa Juda, "Ayaw tugot nga liinglahon ka sa Dios nga imong gisaligan, nga nag-ingon, "Dili ihatag ang Jerusalem ngadto sa kamot sa hari sa Asiria." **11** Tan-awa, nadungog nimo ang gibuhat sa mga hari sa Asiria sa tanang kayutaan pinaagi sa paglaglag kanila sa hingpit. Busa pagaluwason ka ba? **12** Naluwas ba sila sa mga dios sa mga nasod, ang mga nasod nga gilaglag sa akong mga amahan: ang Gozan, Haran,

Resef, ug katawhan sa Eden didto sa Telasar? **13** Asa naman ang hari sa Hamat, ang hari sa Arpad, ang hari sa mga siyudad sa Sefarvaim, sa Hena, ug sa Iva?" **14** Nadawat ni Hezekia kini nga sulat gikan sa mga mensahero ug gibasa kini. Unya mitungas siya sa balay ni Yahweh ug gisugilon niya kini kaniya **15** Unya nag-ampo si Hezekia sa atubangan ni Yahweh ug miengon, "Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, ikaw nga naglalikod sa ibabaw sa kerubin ikaw lamang ang Dios sa tanang mga gingharian sa kalibutan. Ikaw ang nagbuhut sa kalangitan ug kalibutan. **16** Ipatatinghog ang imong igdulongog, Yahweh, ug paminaw. Ibuka ang imong mga mata, Yahweh ug tan-awa, ug paminawa ang mga pulong ni Senakerib, nga iyang gipadala aron pasipad-an ang buhi nga Dios. **17** Tinuod, Yahweh, gilaglag sa mga hari sa Asiria ang mga nasod ug ang ilang kayutaan. **18** Gipansungnila ang ilang mga dios, tungod kay dili man sila mga dios apan mga binuhat lamang sa mga kamot sa tawo, kahoy ug bato lamang. Busa gilaglag sila sa katawhan sa Asiria. **19** Busa karon, luwasa kami, Yahweh nga among Dios, gisangpit ko ikaw, gikan sa iyang gahom, aron nga masayod ang tanang gingharian sa kalibutan nga ikaw lamang ang Dios, Yahweh." **20** Unya nagpadaula ug mensaha si Isaias nga anak ni Amos ngadto kung Hezekia, nga nag-ingon, "Nag-ingon si Yahweh, nga Dios sa Israel, "Tungod kay nag-ampo kaman kanako bahin kung Senakerib nga hari sa Asiria, nadungog ko ikaw. **21** Mao kini ang pulong ni Yahweh nga gisulti mahitungod kaniya: "Gibugbalugulan ug gibiyay-biay ka sa ulay nga anak nga babaye sa Zion aron sa pagtamatay kaniyo. Nagpanlingo kaniyo ang anak nga babaye sa Jerusalem. **22** Kinsa man ang imong gihagit ug gitamay? Batok kung kinsa man ang pagsingka ug ang pagkamapahitas-on sa imong mga mata? Batok sa Balaan sa Israel! **23** Pinaagi sa imong mga mensahero gihagut niini ang Giroo, ug miengon, "Uban sa dghan nakong mga karweha mitungas ako sa kinatunay sa kabukiran, sa kahitas-an sa Lebanon. Dido, pamutlon ko ang mga tag-as nga mga sidro ug ang labing maayoong kahoy nga siyrene. Mosulod ako sa kinalayoan nga bahin, ang labing mabungahon nga kalasangan niini. **24** Nagkalot ako ug mga atabay ug nakanom ug mga tubig sa laing nasod. Gipahubas ko ang mga suba sa Ehipto ilalom sa akong malaalapa." **25** Wala ba nimo nadungog kung giunsa ko kini pagkahibalo sa dugay na nga panahon, ug gibuhat kini sa karaan nga kapanahonan? Karon buhaton ko kini. Ania ikaw aron kuhaan ang dili mapildi nga mga siyudad ug himoon silang tinapok sa pagkaguba. **26** Ang ilang mga lumulopyo, diuyut lamang ang kusog, nangapukan ug nangaulawan. Mga tanom sila sa uma, lunhaw ng sagbot, ang sagbot sa atop o sa uma, nga gisunog sa wala pa kini milabog. **27** Apan nasayod ako sa imong paglalikod, sa imong paggawas, ug sa imong pag-sulod, ug sa imong pagpakiyatok kanako. **28** Tungod sa imong pagpakiyatok kanako, ug tungod kay miabot sa akong dalunggan ang imong pagkamapasigarbohon, ibutang ko ang akong taga sa imong ilong, ug ang akong renda nganha sa imong baba; ibalik ko ikaw kung diin ka gikan." **29** Mao kini ang timaan alang kanimo: Karong tuiga imong kaonon ang motubo nga ihalas nga tanom, ug sa ikaduhang tuig kung unsa ang motubo gikan niana. Apan sa ikatulong tuig kinahanglan nga magtanom ka ug mag-ani, pagtanom ug kaparasan ug kaona ang bunga niini. **30** Moturok ug mamunga pag-usab ang nahibilin sa panimalay ni Juda nga nangualuwas. **31** Kay gikan sa Jerusalem adunay mahibilin, gikan sa Bukid sa Zion adunay mangaluwas. Ang pagkamainiton ni Yahweh nga labawng makagagahom maoy mobuhut niini. **32** Busa gisulti kini ni Yahweh mahitungod sa hari sa Asiria: "Dili siya makaadto niini nga siyudad ni makapanida dinihi. Ni makaadto siya dinihi uban sa ilang taming o makahimo ug tinapok nga yuta batok niini. **33** Ang pamaagi sa iyang pag-ani mao usab ang pamaagi sa iyang pagbiya; dili siya makasulod niini nga siyudad— mao kini ang gipadayag ni Yahweh." **34** Kay panalipdan ko kini nga siyudad ug luwason kini, alang sa akong kaugalingon ug alang sa akong alagad nga si David." **35** Nahitabo kini niadtong gabhiona nga miabot ang anghel ni Yahweh ug gisulog ang kampo sa mga taga-Asiria, ug gipamatay ang 185, 000 ka mga kasundalohan. Sa dihang mibangon ang mga tawo sayo sa kabuntagan, nagbuy-od ang patay nga mga lawas bisan asa. **36** Busa mibiya sa Israel ang hari sa Asiria nga si Senakerib ug mopaulli sa iyang panimalay ug mipuyo sa Nineve. **37** Unya, samtang nagsimba siya sa balay ni Nisroc nga iyang dios, gipatay siya sa iyang mga anak nga lalaki nga mao sila Adramelec ug Sharezer pinaagi sa espada. Unya miikyas sila ngadto sa yuta sa Ararat. Unya si Esarhadon nga iyang anak nga lalaki ang nahimong hari puli kaniya.

20 Niadtong mga adlawa nagsakit si Hezekia ug himalatyon na. Busa miadtio kaniya ang propeta nga si Isaiahs nga anak nga lalaki ni Amos, ug miington kaniya, "Miington si Yahweh, 'Ipahiluna ang imong panimalay; tungod kay mubo nalang ang imong kinabuhi, ug mamatay kana.' **2** Human niini mitalikod si Hezekia ug miatubang sa paril ug nag-ampo kang Yahweh, nga nag-ingon, **3** 'Yahweh, palihog hinumodmi kung giunsa nako paglakaw nga matinud-anon sa imong atubangan sa tibuo kong kasing-kasing, ug kung unsa ang mga mayao nakong nabuhut sa imong panan-aw.' Urya midanguyngoy si Hezekia. **4** Sa wala pa makagawas si Isaiahs didto sa tungatunga sa hawanan, miabot ang pulong ni Yahweh kaniya, nga nag-ingon, **5** 'Balik, ug sultihi si Hezekia, nga pangulo sa akong katawhan, 'Mao kini ang gisulti ni Yahweh, ang Dios ni David nga imong katigulangan, 'Nadungog ko ang imong pag-ampo, ug nakita ko ang imong mga luha. Pagaayohon ko ikaw sa ikatulo nga adlaw, ug motungas ka sa balay ni Yahweh. **6** Dugangan ko ug napulo ug lima ka tuig ang imong kinabuhi, ug pagaluwason ko ikaw ug kini nga siyudad gikan sa kamot sa hari sa Asiria, ug panalipidko kini nga siyudad alang sa akong kaugalingon ug alang sa akong alagad nga si David.' **7** Busa miington si Isaiahs, "Pagkuha ug unod sa bunga sa igera." Gibuhut nila kini ug gibutang sa iyang hubag, ug naayo siya. **8** Miington si Hezekia kung Isaiahs, "Unsa man ang timaan nga ayohon ako ni Yahweh, ug nga kinahanglan motungas ako ngadto sa templo ni Yahweh sa ikatulo nga adlaw?" **9** Mitubag si Isaiahs, "Mao kini ang timaan alang kanimo gikan kung Yahweh, nga himoon ni Yahweh ang butang nga iyang gisulti. Kinahanglan ba ngga moabante ang anino ug napulo ka tikang, o moatras ug napulo ka tikang? **10** Mitubag si Hezekia, "Sayon lamang alang sa anino nga moabante ug napulo ka tikang. Dili, tugot nga moatras ang anino ug napulo ka tikang." **11** Busa miituaw si Isaiahs ngadto kung Yahweh, ug gipaartsa niya ang anino ug napulo ka tikang, gikan sa gilihokan niini sa hadganan ni Ahaz. **12** Niana nga takna nagsapadla ug mga sulat ug gasa si Merodac Baladan nga anak sa hari sa Babilonia nga si Baladan ngadto kung Hezekia, tungod kay nadungog niya nga nagsakit si Hezekia. **13** Gitagad ni Hezekia kadtong mga sulat, ug unya gipakita ngadto sa mga mensahero ang tibuo palasyo ug ang tanang bililhon ngga mga butang, ug plata, bulawan, mga pahumot ug bililhon nga lana, ug tipiganan sa iyang mga hinagibang, ug ang tanan nga makita sa iyang mga tipiganan. Walay butang sa iyang panimalay, ni sa tibuo niyang gingharian, nga wala gipakita ni Hezekia ngadto kanila. **14** Unya miadtio ang propeta nga si Isaiahs ngadto kung Haring Hezekia ug nangutana kaniya, "Unsa man ang giington niining mga tawhana diha kanimo? Diin man sila gikan?" Miington si Hezekia, "Gikan sila sa layong nasod sa Babilonia." **15** Nangutana si Isaiahs, "Unsa man ang ilang nakita sa imong panimalay?" Mitubag si Hezekia, "Nakita nila ang tanan sa akong panimalay. Walay ni usa sa akong bililhon ngga mga butang ang wala nako gipakita kanila." **16** Busa miington si Isaiahs ngadto kung Hezekia, "Paminawang pulong ni Yahweh: **17** 'Tan-awa, moabot ang mga adlaw nga ang tanan nga anaa sa imong palasyo, ang mga butang nga gitipigan sa imong mga katigulangan hangtod karong adlawa, pagadad-on ngadto sa Babilonia. Walay mahibilin, miington si Yahweh. **18** Ang mga anak nga lalaki nga gipakatawo gikan kanimo, nga imong giamoma—kuhaon nila silang tanan, ug mahimo silang mga yunoko sa palasyo sa hari sa Babilonia.' **19** Unya miington si Hezekia ngadto kung Isaiahs, "Maayo ang pulong ni Yahweh nga imong gisulti." Kay nagtuwo man siya, "Wala bay kalinaw ug hakahpsay sa akong mga adlaw?" **20** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kung Hezekia, ug sa tanan niyang kagahom, ug kung giunsa niya paghimo sa linaw ug ang agianan sa tubig, ug kung giunsa niya pagpaagas ang tubig paingon sa siyudad—wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **21** Mipahulay si Hezekia uban sa iyang mga katigulangan, ug ang iyang anak nga lalaki nga si Manases ang nahimong hari puli kaniya.

21 Nagpanuigong si Manases ug napulo ug duha sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa 55 ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Hefziba. **2** Gibuhut niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa malaw-ay nga mga butang sa mga nasod nga gipahawa ni Yahweh atubangan sa katawhan sa Israel. **3** Kay gitukod man niya pagbalik ang mga anaa sa taas nga mga dapit nga giugon-ob sa iyang amahan nga si Hezekia, ug nagtukod siya ug mga halaran alang kung Baal, naghimo ug poste ni Ashera, sama sa gibuhut ni Ahab nga hari sa Israel, ug miyukbo siya ngadto sa tanang kabituonan sa kalangitan ug misimba niini. **4** Nagtukod ug pagano nga mga halaran si Manases ngadto sa balay ni Yahweh, bisan pa ug nagmando si Yahweh,

"Diha sa Jerusalem molungtagd ang akong ngalan hangtod sa kahangtoran." **5** Nagtukod siya ug mga halaran alang sa tanang kabituonan sa kalangitan didto sa duha ka mga hawanhan sa balay ni Yahweh. **6** Gisunod niya ang iyang anak nga lalaki; nanagna siya ug naghimo ug salamangka ug nagpakisayod niadtong mga nakigsulti sa mga patay ug niadtong nakigsulti sa mga espiritu. Nagbuhut gayod siya ug hilabihan ka daotan diha sa panan-aw ni Yahweh ug iyang gipasuko ang Dios. **7** Gibutang niya sa balay ni Yahweh ang kinulit nga hilagway ni Ashera nga iyang himiro. Dinihi niining balaya nakigsulti si Yahweh ngadto kung David ug kung Solomon nga iyang anak nga lalaki; miington siya: "Dinihi niining balaya ug dinihi sa Jerusalem, nga akong gipili gikan sa tanang katribohan sa Israel, nga akong ibutang ang akong ngalan hangtod sa kahangtoran. **8** Dili ko na gayod pahisalaagon ang mga til sa katawhan sa Israel gikan sa yuta nga akong gihatag sa ilang mga katigulangan, kung magmatrong lamang sila sa pagtuman sa tanan nga akong gimando kanila, ug mosunod sa tanang mga balaod nga gimando kanila sa akong alagad nga si Moises." **9** Apan wala naminaw ang katawhan, ug gipangulohan sila ni Manases sa pagbuhut ug hilabihan pa gayod kadaotan kaya sa mga nasod nga giugon-ob ni Yahweh sa atubangan sa katawhan sa Israel. **10** Busa nakigsulti si Yahweh pinaagi sa iyang mga alagad nga mga propeta, nga nag-ingon, **11** "Tungod kay nakabuhut man ug salawayon nga mga butang ang hari sa Juda nga si Manases, ug hilabihan kaayo kaya daotan ang iyang mga binuhatan kaya sa tanang mga Amerihanon nga nag-una kaniya, ug iyang gipakasala ang Juda uban ang iyang mga diosdios, **12** busa giington kini ni Yahweh, nga Dios sa Israel: Tan-awa, magdala ako ug hilabihan kadaotan diha sa Jerusalem ug sa Juda nga si bisan kinsa nga makadungog niini, magatagting ang iyang mga dalunggan. **13** Akong gamiton sa Jerusalem ang sukdanan nga gigamit batok sa Samaria, ug ang tunton nga gigamit batok sa balay ni Ahab; limpyohan ko ang Jerusalem sama sa pagtrapo sa usa ka tawo sa plato, balibilihon niya kini pagtrapo. **14** Ilabay ko ang mga nahibilin sa akong mga panulondon ug ihatag sila sa kamot sa ilang mga kaaway. Mahimo silang mga tukbonon ug inilog alang sa ilang mga kaaway, **15** tungod kay nagbuhut man sila ug daotan sa akong panan-aw, ug gipasuko nila ako, sukad sa adlaw nga migawas ang ilang mga katigulangan sa Ehipto, hangtod karong adlawa." **16** Dugang pa niana, daghan ug giula nga dugo sa mga tawo nga walay sala si Manases, hangtod nga gipuno niya ang Jerusalem gikan sa utlanan niini ngadto sa pikas uban ang kamatayon. Dugang kini sa sala nga gipabuhut niya sa Juda, sa dihang nagbuhut sila ug daotan diha sa panan-aw ni Yahweh. **17** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kung Manases, tanan niyang gibuhut, ug sa sala nga iyang nabuhut; wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **18** Mipahulay si Manases uban sa iyang mga katigulangan ug gilubong sa tanaman sa iyang kaugalingon nga balay, sa tanaman sa Uza. Si Amon nga iyang anak nga lalaki ang nahimong hari puli kaniya. **19** Nagpanuigong si Amon ug 22 sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa duha ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Meshulemet; anak siya nga babaye ni Haruz nga taga Jotba. **20** Gibuhut niya kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa gibuhut sa iyang amahan nga si Manases. **21** Gisunod ni Amon ang tanang dalan nga gilakton sa iyang amahan ug nagsimba siya sa mga diosdios nga gisimba sa iyang amahan, ug miyukbo niini. **22** Gitaklidad niya si Yahweh, ang Dios sa iyang mga amahan, ug wala maglakaw sunod sa dalan ni Yahweh. **23** Naglaraw ug daotan ang mga sulugoon ni Amon batok kaniya ug gipatay ang hari didto sa iyang kaugalingon nga balay. **24** Apan gipamatay sa mga katawhan sa yuta kadtong mga naglaraw ug daotan batok kung Haring Amon, ug gihimo nga hari ang iyang anak nga lalaki nga si Josia puli kaniya. **25** Alang sa uban pang mga butang mahitungod sa gibuhut ni Amon, wala ba kini nahisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **26** Gilubong siya sa katawhan sa iyang lubungan diito sa tanaman sa Uza, ug nahimong hari ang iyang anak nga lalaki nga si Josia puli kaniya.

22 Nagpanuigong ug walo ka tuig si Josia sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa 31 ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Jedida (ang anak nga babaye ni Adaya nga taga-Boskat). **2** Gibuhut niya ang matarawong sa pana-aw ni Yahweh. Naglakaw siya sa tanang dalan ni David nga iyang katigulangan, ug wala siya mitipas ngadto sa walo o sa tulo. **3** Nahitabo kini sa ika-18 ka tuig ni Haring Josia, gipadala niya si Shafan nga anak nga lalaki ni Azaliah nga anak nga lalaki ni Meshullam, ang escriba, ngadto sa balay ni Yahweh, nga nag-ingon, **4** "Tungas ngadto kung Hilka ang labaw ng parin

ug sulthi siya sa pag-ihap sa salapi nga gidala ngadto sa balay ni Yahweh, nga gitigom sa mga tigbantay sa templo gikan sa katawhan. **5** Ihatag kini ngadto sa kamot sa mga trabahante nga sinaligan sa balay ni Yahweh, ug ipahatag kini ngadto sa mga trabahante nga anaa sa balay ni Yahweh, aron nga ilang ayohon ang mga guba sa sulod sa templo. **6** Ipathtag kanila ang salapi ngadto sa mga panday, sa mga magtutukod, ug sa mga mason, ug aron ipalit usab ug ginabas nga kahoy ug pagtabas ug bato aron ayohon ang templo." **7** Apan wala ni kinahanglan ang pag-ihap sa salapi nga gihatag ngadto kanila, tungod kay gigamit man nila kini nga matinud-anon. **8** Mimong ang labaw nga pari nga si Hilkia ngadto kung Shafan nga escriba, "Nakaplagan ko ang libro sa balaod sa balay ni Yahweh." Busa gihatag ni Hilkias ang libro ngadto kung Shafan, ug gibasa niya kini. **9** Milakaw si Shafan ug gidala ang libro ngadto sa hari, ug nagbalita usab siya kaniya, nga nag-ingon, "Gigasto sa imong mga sulugoon ang salapi nga anaa sa templo ug gihatag nila kini sa kamot sa mga trabahante nga nagdumala sa pag-atiman sa balay ni Yahweh." **10** Unya mimong ang escriba niya si Shafan ngadto sa hari, "Gihatagan ako ug libro ni Hilkia nga pari." Unya gibasa kini ni Shafan ngadto sa hari. **11** Nahitabo kini nga sa dihang nadungog sa hari ang mga pulong sa balaod, gigisi niya ang iyang mga bisti. **12** Gimandoan sa hari si Hilkia nga pari, si Ahikam nga anak nga lalaki ni Shafan, si Acbor nga anak nga lalaki ni Mikaya, si Shafan nga escriba, ug si Asaya, nga iyang kaugalingong sulugoon, nga nag-ingon, **13** "Lakaw ug pagpakasiyad kang Yahweh alang kanako, ug alang sa katawhan ug alang sa tibuok Juda, tungod kay ang mga pulong niini nga libro nakaplagan na. Tungod kay hilabihan kadako ang kasuko ni Yahweh nga nisilaob batok kanato tungod kay wala man naminaw ang atong mga katigulangan sa mga pulong niini nga libro alang sa pagtuman sa tanan nga nahisulat niini mahitungod kanato." **14** Busa miadtang pari nga si Hilkia, si Ahikam, si Acbor, si Shapan, ug si Asaya ngadto kung Hulda nga usa ka babaye nga propeta, nga asawa ni Shalum nga anak nga lalaki ni Tiktva nga anak nga lalaki ni Harhas, nga tigtipig sa butanganan sa mga bisti (nagpuyo siya sa ikaduhang bahin sa siyudad sa Jerusalem), ug nakigulti sila kaniya. **15** Mimong siya kanila, "Mao kini ang giingon ni Yahweh, nga Dios sa Israel: 'Ingna ang tawo nga napagdala kaninyo nganhi kanako,' **16** "Mao kini ang giingon ni Yahweh: 'Tan-awa, magdala ako ug katalagman niini nga dapit ug sa mga namuyu niini, sumala sa tanan nga nahisulat sa libro nga gibasa sa hari sa Juda. **17** Tungod kay gisalikway nila ako, ug nagsunog sila ug insenso sa laing mga dios, aron nga mahagiti nila ako nga masuko sa tanan nilang mga binuhutan—busa misilaob ang akong kasuko batok niini nga dapit ug dili na kini mapalong." **18** Apan alang sa hari sa Juda, nga napagdala kaninyo aron sa pagpangutana sa kabubut-on ni Yahweh, mao kini ang inyong isulti kaniya: "Si Yahweh, nga Dios sa Israel mimong niini: 'Mahitungod sa mga pulong nga imong nadungog, **19** tungod kay malumo man ang imong kasingkasing, ug tungod kay gipaubo mo man ang imong kaugalingon sa atubangan ni Yahweh, sa dihang imong nadungog ang akong giingon batok niini nga dapit ug sa mga nagpuyo niini, nga mabungkag ug matinunglo sila, ug tungod kay imo mang gigisi ang imong mga bisti ug mihilak sa akong atubangan, naminaw usab ako kanimo—mao kini ang gipadayag ni Yahweh. **20** Tan-awa, ibutang ko ikaw uban sa imong mga katigulangan, ug mahimutang ka sa imong lubnganan nga may kalinaw. Dili makakita ang imong mga mata sa tanang mga katalagman nga akong ipahamtang niini nga dapit.'" **21** Busa gidala sa mga tawo kini nga mensahe balik sa hari.

23 Busa nagpadala ang hari ug mga mensahero nga maoy nagpatigom sa tanang mga kadagkoan sa Juda ug sa Jerusalem ngadto kaniya.

2 Unya mitunggas ang hari ngadto sa balay ni Yahweh, ug tanang katawhan sa Juda ug tanang namuyo sa Jerusalem uban kaniya, ug ang mga pari, ang mga propeta, ug ang tanang katawhan, gikan sa gagmay padulong sa dagko. Unya gibasa niya sa ilang igdulonggo ang tanang mga pulong sa libro sa Kasabotan nga nakaplagan sa balay ni Yahweh. **3** Mibarog ang hari duol sa haligi ug gihimo ug kasabotan sa atubangan ni Yahweh, sa paglakaw sunod kang Yahweh ug sa pagtuman sa iyang kasugoan, sa iyang mga patakaran, ug sa iyang mga balaod, uban sa tibuok niyang kasingkasing ug sa tibuok niyang kalag, sa pagpamatuod sa mga pulong niini nga kasabotan nga nahisulat niini nga libro. Busa miuyon ang tanang tawo nga mobarog sa kasabotan. **4** Gimandoan sa hari si Hilkia nga labaw nga pari, ang mga pari nga ubos kaniya, ug ang mga tigbantay sa ganghaan, sa pagdala ngadto sa gawas sa templo ni Yahweh sa tanang mga sudlanan nga gihimo alang kung Baal ug Ashera,

ug alang sa tanang kabituonan sa langit. Gisunog niya kini sa gawas sa Jerusalem ngadto sa kaumahan sa Walog sa Kidron ug gidala ang mga abo niini ngadto sa Betel. **5** Gipapahawa niya ang mga pari nga nagsimba ug diosdios nga pinili sa mga hari sa Juda aron sa pagsunog ug insenso sa taas nga mga dapit ngadto sa mga siyudad sa Juda ug ngadto sa mga dapit nga nagpalibot sa Jerusalem—kadtong nagsunog ug insenso alang kung Baal, ngadto sa adlaw ug sa bulan, ngadto sa mga planeta, ug ngadto sa tanang kabituonan sa langit. **6** Gipagawas niya ang poste nga si Ashera gikan sa Templo ni Yahweh, sa gawas sa Jerusalem ngadto sa Walog sa Kidron ug gisunog nila kini didto. Gidugmok niya kini hangtod naabog ug gisabwag kana nga abog ngadto sa mga lubnganan sa yanong mga tawo. **7** Gihinloan niya ang mga lawak sa mga lalaki nga nagbaligya sa ilang dungog nga atua sa templo ni Yahweh, diin nagbuhat ug mga bisti ang mga babaye alang kung Ashera. **8** Gidala ni Josia ang tanang mga pari gikan sa mga siyudad sa Juda ug gihugawhugawan ang mga anaa sa taas nga mga dapit diin nagsunog ug insenso ang mga pari, gikan sa Geba padulong sa Berseba. Gigun-ob niya ang mga anaa sa taas nga mga dapit sa mga ganghaan nga atua sa pultahan paingon sa ganghaan ni Josue (ang gobernador sa siyudad), sa wala nga bahin sa ganghaan sa siyudad. **9** Bisan tuod ug wala gitugotan sa pag-alagad sa halaran ni Yahweh sa Jerusalem ang mga pari niadtong taas nga mga dapit, nangaon sila ug tinapay nga walay igpapabuto taliwala sa ilang mga kaigsoonan. **10** Gihugawhugawan ni Josia ang Tofet, diin atua sa walog sa Ben Hinom, aron nga wala nay magsunog sa iyang anak nga lalaki o sa iyang anak nga babaye ingon nga halad ngadto kung Molec. **11** Gikuha niya ang mga kabayo nga gihatag sa mga hari sa Juda ngadto sa adlaw. Atua sila sa usa ka dapit sa pultahan sa templo ni Yahweh, nga duol sa lawak ni Natan Melec, nga igdumala sa palasyo. Gisunog ni Josia ang mga karwahe sa adlaw. **12** Giguba ni Josia nga hari ang mga halaran nga anaa sa atop sa kinatas-an nga lawak ni Ahaz, nga gihimo sa mga hari sa Juda, ug ang mga halaran nga gihimo ni Manases didto sa duha ka hawanan sa templo ni Yahweh. Gidugmok kini ni Josia ug gibabay kini ngadto sa Walog sa Kidron. **13** Giguba sa hari ang mga anaa sa taas nga mga dapit sa Jerusalem, sa habagatan sa bikid sa pagkadunot nga gitukod ni Solomon nga hari sa Israel alang sa Astore, ang dulomtanan nga diosdios sa mga Sidonion; alang kung Cemos, ang dulomtanan nga diosdios sa Moab; ug alang kung Molec, ang dulumtanan nga diosdios sa katawhan sa Amon. **14** Gibuak niya ang mga haligi nga mga bato ug gipamutol ang mga poste nga si Ashera ug gipuno niya kadtong mga dapita ug mga bukog sa mga tawo. **15** Giguba usab ni Josia sa hingpit ang halaran nga atua sa Betel ug anaa sa taas nga dapit nga gitukod ni Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat (ang tawo nga maoy hinungdan sa pagpakasala sa Israel). Gisunog usab niya ang halaran ug anaa sa taas nga dapit ug gidugmok kini hangtod naabog. Gisunog usab niya ang poste nga si Ashera. **16** Samtang nagsusisi si Josia sa dapit, ang makatidom siya sa mga lubnganan nga atua sa bikid. Nagpadala siya ug mga lalaki aron sa pagkuha sa mga bukog gikan sa mga lubnganan; unya gisunog niya kini ngadto sa halaran, ug nakahugaw niini. Sumala kini sa pulong ni Yahweh nga gisulit sa tawo sa Dios, ang tawo nga nagsulit nang daan niining mga butanga sa wala pa kini nahitabo. **17** Unya mimong siya, "Unsa ba kanang monumento nga akong nakita?" Gisulitnahan siya sa mga lalaki nga anaa sa siyudad, "Mao kana ang lubnganan sa tawo sa Dios nga naggikan sa Juda ug nagsulti niining mga butanga nga imong nabuhat batok sa halaran sa Betel." **18** Busa mimong si Josia, "Ayaw kini hilabti. Kinahanglan ngalang walay mobalhin sa iyang mga bukog." Busa wala nila hilabti ang iyang mga bukog, uban sa mga bukog sa propeta nga naggikan sa Samaria. **19** Unya giguba ni Josia ang tanang mga balya nga anaa sa taas nga mga dapit nga atua didto sa mga siyudad sa Samaria, nga gihimo sa mga hari sa Israel, ug nga nakapahagit kang Yahweh nga masuko. Gibuhat niya kanila ang iyang gibuhat sa Betel. **20** Gipamatay niya ang tanang mga pari sa taas nga mga dapit didto sa mga halaran ug gisunog niya ang mga bukog sa mga tawo dihi niina. **21** Unya gimandoan sa hari ang tanang katawhan, nga nag-ingon, "Hinumdomi ang Pagsaylo alang kung Yahweh nga inyong Dios, sumala sa nahisulat niini nga Libro sa Kasabotan." **22** Wala gayod napahigayon ang maong kasaulogon sa Pagsaylo gikan sa mga adlaw sa mga maghuhukom nga nahisulat sa Israel, ni sa tanang adlaw sa mga hari sa Israel o sa Juda. **23** Apan sa ika-18 nga tuig ni Haring Josia gisaulog kini nga Pagsaylo alang kung Yahweh didto sa Jerusalem. **24** Gipapahawa usab ni Josia kadtong nakigulti sa mga patay o sa mga espiritu. Gipapahawa usab niya ang mga

salamangkero, ang mga diosdios, ug ang tanang mga dumulmtanan nga mga butang nga nakita ditto sa yuta sa Juda ug ditto sa Jerusalem, aron nga uyong ang mga pulong sa balaod diin nahiisulat sa libro nga nakaplagan ni Hilkia nga pari ditto sa balay ni Yahweh. **25** Wala pa gayoy hari nga nahiuna kang Josue, nga sama kaniya, nga mibalik kang Yahweh sa tibuok niyang kasingkasing, sa tibuok niyang kalaq, ug sa tibuok niyang kusog, nga nagsundot sa tanang balaod ni Moises. Ni adunay hari nga sama kang Josia nga mibarog sunod kaniya. **26** Bisan paman niana, wala giipaiway ni Yahweh ang kabangis sa iyang hilabihang kapungot, nga misilaob batok sa Juda tungod sa tanang pagano nga pagsimba nga maoy gibuhat ni Manases nga nakapahagi kaniya. **27** Busa miignon sa Yahweh, "Papason ko usab ang Juda sa akong panan-aw, sama sa akong pagpapas sa Israel, ug usalikway ko kini nga siyudad nga akong gipili, ang Jerusalem, ug ang balay nga diin nag-ingon ako, 'Maanaa ditto ang akong ngalan.'" **28** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Josia, ang tanan nga iyang gibuhat, wala ba kini nahiisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **29** Sa iyang mga adlaw, si Faraon Neco, nga hari sa Ehipto, miadto aron sa pagpakig-away batok sa hari sa Asiria ditto sa Suba sa Eufrates. Miadto si Haring Josia aron sa pagpakigkita kang Neco alang sa gubat, ug gipatay siya ni Neco ditto sa Megido. **30** Gisakay sa sulugoon ni Josia ang iyang patay nga lawas sa karwahe gikan sa Megido, gidaal siya padulong sa Jerusalem, ug gilubong siya sa iyang kaugalingon nga lubangon. Unya gikuha sa mga tawo sa yuta si Jehoahaz nga anak nga lalaki ni Josia, gidihoghan siya, ug gihimo siya nga hari puli sa iyang amahan. **31** Nagsugod sa paghari si Jehoahaz sa dihang 23 pa ka tuig ang iyang pangidaron, ug naghari siya sulod sa tulo ka bulan sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Hamutal; siya ang anak nga babaye ni Jeremias sa Libna. **32** Gibuhat ni Jehoahaz ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa tanang butang nga gibuhat sa iyang mga katigulangan. **33** Gibilanggo siya ni Faraon Neco sa Ribla ngadto sa yuta sa Hamat, aron nga dili siya makahari sa Jerusalem. Unya gipabuhis ni Neco ang Juda ug 100 ka mga talent sa plata ug usa ka talent sa bulawan. **34** Gihimo nga hari ni Faraon Neco si Elakim nga anak nga lalaki ni Josia, ug giilisan ang iyang ngalan ug Jehoyakim. Apan gidaal niya si Jehoahaz padulong sa Ehipto, ug namatay si Jehoahaz ditto. **35** Gibayad ni Jehoyakim ang plata ug bulawan kang Faraon. Aron nga mapahinagbo ang gipangayo ni Faraon, gipabuhisani ni Jehoyakim ang yuta ug gipugos niya ang matag tawo taliwala sa katawhan sa yuta nga bayran siya ug plata ug bulawan sumala sa angay nilang bayaran. **36** Nagsugod sa paghari si Jehoyakim sa dihang 25 pa ka tuig ang iyang pangidaron, ug naghari siya sulod sa napulo ug usa ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Zebida; anak siya nga babaye ni Pedaya nga taga-Rama. **37** Gibuhat ni Jehoyakim ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa gihimo sa iyang mga katigulangan.

24 Sa mga adlaw ni Jehoyakim, gisulong ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ang Juda; nahimo niyang sulugoon si Jehoyakim sulod sa tulo ka tuig. Unya misukol si Jehoyakim ug nakibatok kang Nebucadnezar. **2** Nagpadala si Yahweh ug mga panon sa mga Caldeanhon, mga Arameanhon, mga Moabianhon, ug mga Amonianhon batok kang Jehoyakim; gipadala niya sila batok sa Juda aron sa paglaglag niini. Mao kini ang pagpamatudo sa pulong ni Yahweh nga gisulti pinaagi sa mga propeta nga iyang mga alagad. **3** Gikan gayod kini sa baba ni Yahweh nga midangat kini sa Juda, aron papahawaon sila gikan sa iyang panan-aw, tungod sa mga sala ni Manases, ang tanan nga iyang gibuhat, **4** ug tungod usab sa iyang gipaula nga dugo sa mga tawo nga walay sala, kay gipuno niya ug dugo sa mga tawo nga walay sala ang Jerusalem. Dili gayod buot mopasaylo si Yahweh niana. **5** Alang sa uban pang mga butang mahitungod kang Jehoyakim, ug sa tanan niyang gibuhat, wala ba kini nahiisulat sa libro sa mga panghitabo sa mga hari sa Juda? **6** Mipahulay si Jehoyakim uban sa iyang mga katigulangan, ug si Jehoyakim nga iyang anak nga lalaki ang nahimong hari puli kaniya. **7** Wala na gayod misulong ang hari sa Ehipto sa gawas sa iyang yuta, tungod kay nabuntog na man sa hari sa Babilonia ang tanang mga yuta nga gidumalahan sa hari sa Ehipto, gikan sa sapo sa Ehipto padulong sa Suba sa Eufrates. **8** Nagpanuigon si Jehoyakim sa dihang 18 pa ka tuig ang iyang pangidaron; naghari siya sa Jerusalem sulod sa tulo ka bulan. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Nehusta; anak siya nga babaye ni Elnatan nga taga-Jerusalem. **9** Gibuhat niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh; gibuhat niya ang tanan nga gibuhat sa iyang amahan. **10** Nianang higayona gisulong ang Jerusalem sa

kasudalohan ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ug gipalibotan ang siyudad. **11** Miabot si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ditto siyudad samtang gipalibotan kini sa iyang mga kasundalohan, **12** ug miadto si Jehoyakin ang hari sa Juda ngadto sa hari sa Babilonia, siya, ang iyang inahan, ang iyang mga sulugoon, ang iyang mga prinsipe, ug ang iyang mga opisyal. Gidakop siya sa hari sa Babilonia sa ikawalo nga tuig sa iyang paghari. **13** Gikuha ni Nebucadnezar ang tanang mahinungdanong mga butang sa balay ni Yahweh, ug kadtong atua sa palasyo sa hari. Gipangdugmok niya ang tanang bulawanon nga mga butang nga gihimo ni Solomon nga hari sa Israel ditto sa templo ni Yahweh, sumala sa giijong ni Yahweh nga mahitabo. **14** Gibihag niya ang tibuok Jerusalem, ang tanang mga pangulo, ug ang tanang lalaki nga manggugubat, ang 10, 000 nga mga binihag, ug ang tanang hanas nga trabahador ug ang mga panday sa puthaw. Walay bisan usa nga nahibil gawas lamang sa mga tawong kabos ditto sa yuta. **15** Gibihag ni Nebucadnezar si Jehoyakin ngadto sa Babilonia, inger man usab ang inahan sa hari, ang mga asawa, ang mga opisyal, ug ang pangulo nga mga kalalakin-an sa yuta. Gibihag niya sila gikan sa Jerusalem paingon sa Babilonia. **16** Ang tanang manggugubat nga kalalakin-an, 7, 000 ang gidaghanon, ug 1, 000 ka mga hanas nga mga trabahador ug mga panday sa puthaw, ang tanan kaniila hanas sa pagpakig-away—gibihag sa hari sa Babilonia kining mga kalalakin-an ngadto sa Babilonia. **17** Gihimo nga hari si Matania sa hari sa Babilonia, ang igsoon ng laalaki sa amahan ni Jehoyakin, ng puli kaniya, ug giilisan ang iyang ngalan ug Zedekia. **18** Nagsugod sa paghari si Zedekia sa dihang 21 pa ka tuig ang iyang pangidaron; naghari siya sulod sa napulo ug usa ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Libna. **19** Gibuhat niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh; gibuhat niya ang tanang gibuhat ni Jehoyakin. **20** Tungod sa kasuko ni Yahweh, nahitabo kining tanan sa Jerusalem ug sa Juda, hangtod nga gipapahawa sila sa iyang presensya. Unya nakibatok si Zedekia sa hari sa Babilonia.

25 Nahitabo kini sa ikasiyam nga tuig sa paghari ni Haring Zedekia, sa ikapanulo nga bulan, ug sa ikapanulo nga adlaw sa bulan, miabot si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia uban sa iyang kasundalohan batok sa Jerusalem. Nagkampo siya atbang niini, ug nagtukod sila ug kuta palibot niini. **2** Busa napalibotan ang siyudad hangtod sa ikapanulo ug usa ka tuig sa paghari ni Haring Zedekia. **3** Sa ikasiyam nga adlaw sa ikapauat nga bulan sa tuig, hilabihan gayod ang kagutom ditto sa siyudad nga wala nay pagkaon alang sa mga tawo sa maong yuta. **4** Unya nalupang ang siyudad, ug mikalagiw ang tanang manggugubat nga mga kalalakin-an sa pagkagabii pinaagi sa agianan sa ganghaan taliwala sa duha ka mga paril, pinaagi sa tananara sa hari, bisan tuod gipalibotan sa mga Caldeanhon ang tibuok siyudad. Miadto ang hari sa dalan nga paingon sa Araba. **5** Apan gikukod sa kasundalohan sa Caldeanhon si Haring Zedekia ug naapsi siya ditto sa kapatagan sa walog sa Suba sa Jordan nga duol sa Jerico. Nagkatibulaag ang tanan niyang kasundalohan palayo kaniya. **6** Gidakop nila ang hari ug gidaal siya ngadto sa hari sa Babilonia ditto sa Ribla, diin gihukman nila siya. **7** Alang sa mga anak nga lalaki ni Zedekia, gipangpatay nila sila sa iyang atubangan. Unya giiligit nila ang iyang mga mata, gipapos siya sa mga kadena nga tumbaga, ug gidaal siya ngadto sa Babilonia. **8** Karon sa ikalima nga bulan, sa ikapito nga adlaw sa bulan, nga ika-19 ka tuig sa paghari ni Nebucadnezar ang hari sa Babilonia, miabot sa Jerusalem ang sulugoon sa hari sa Babilonia ug pangulo sa iyang mga magbalantay, nga si Nebuzaradan. **9** Gisunog niya ang balay ni Yahweh, ang palasyo sa hari, ug ang tanang mga balay sa Jerusalem; gisunog usab niya ang tanang mahinungdanong mga dagkong balay sa siyudad. **10** Ingon man sa tanang mga paril nga nakapalibot sa Jerusalem, giig-unob kini sa tanang kasundalohan sa Babilonia nga ubos sa pagdumala sa pangulo sa magbalantay. **11** Alang sa uban pang mga katawhan nga nahibulid ditto sa siyudad, kadtong mga mibiya sa hari sa Babilonia, ug ang mga nahibilin sa katawhan—si Nebuzaradan, ang pangulo sa magbalantay, mibihag kaniila. **12** Apan gibilin sa pangulo sa magbalantay ang labing kabos sa yuta aron motrabaho sa kaparasan ug sa kaumahan. **13** Alang sa mga halig nga tumbaga nga atua sa balay ni Yahweh, ang tungtonganang ug ang tumbaga nga tangke nga atua sa balay ni Yahweh, gidugomg sa mga Caldeanhon ug gidaal pagbalik ang tumbaga ditto sa Babilonia. **14** Ang mga kolon, mga pala, mga igaipapalong sa lampara, mga kutsara, ug ang tanang mga butang nga tumbaga nga ginagamit sa mga pari nga nag-alagad ditto sa templo—gikuha kining tanan sa mga Caldeanhon. **15** Ang mga kolon alang sa pagkuha sa mga abo ug ang mga panaksan

nga hinimo sa bulawan, ug kadtong hinimo sa plata—gikuha usab kini sa kapitan sa magbalantay sa hari. **16** Ang duha ka mga haligi, ang tumbaga nga tangke, ang mga tungtonganang nga gihimo ni Solomon alang sa balay ni Yahweh dili maalsa tungod sa kadaghan sa tumbaga. **17** **18** ka kubiko ang gitas-on sa unang haligi, ug ang ulohan nga tumbaga anaa sa ibabaw niini. Tulo ka kubiko ang gitas-on sa ulohan nga tumbaga uban sa binuhat nga rehas ug napalibutan sa mga granada ang ulohan, ang tanan hinimo sa tumbaga. Ang ubang haligi ug ang binuhat nga rehas niini managsama lamang sa nauna. **18** Gikuha sa pangulo sa mga magbalantay si Seraya ang pangulo nga pari, kauban si Zefania, ang ikaduha nga pari, ug ang tulo ka tigbantay sa ganghaan. **19** Gikan sa siyudad gidala niya ang opisyal nga maoy sinaligan sa mga kasundalohan, ug ang lima ka mga kalalakin-an nga nagtambag sa hari, nga anaa gihapon sa siyudad. Gidala usab niya ang opisyal nga sundalo sa hari nga maoy sinaligan alang sa pagtigom sa mga kalalakin-an ngadto sa kasundalohan, uban sa 60 ka mahinungdanon nga mga kalalakin-an gikan sa yuta nga atua sa siyudad. **20** Unya gikuha sila ni Nebuzaradan, ang pangulo sa magbalantay, ug gidala sila ngadto sa hari sa Babilonia sa Ribla. **21** Gipangpatay sila sa hari sa Babilonia sa Ribla didto sa yuta sa Hamat. Niini nga paagi, gipagawas nga binihag ang Juda sa ilang yuta. **22** Alang sa mga tawo nga nahibilin sa yuta sa Juda, kadtong gibyaan ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia, gihimo niya nga tinugyanan kanila, si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam ang anak nga lalaki ni Shafan. **23** Karon sa dihang nadungog sa mga pangulo sa mga kasundalohan, sila ug ang ilang mga kalalakin-an, nga gihimo sa hari sa Babilonia si Gedalia nga gobernador, miadto sila kang Gedalia nga anaa sa Mizpa. Kini nga mga kalalakin-an mao si Ismael nga anak nga lalaki ni Netania, si Johanan nga anak nga lalaki ni Karea, si Seraya nga anak nga lalaki ni Tanhumet nga Netofatihanon, ug si Jaazaniah nga anak nga lalaki sa Maacathihanon—sila ug ang ilang kalalakin-an. **24** Naghimo ug pakigsaad si Gedalia kanila ug sa ilang kalalakin-an, ug miington siya kanila, “Ayaw kahadlok sa mga opisyal sa mga Caldeanhon. Pagpuyo sa yuta ug pag-alagad sa hari sa Babilonia, ug maayo ang tanan nga mahitabo diha kaninyo.” **25** Apan nahitabo kini sa ikapito nga bulan nga si Ismael nga anak nga lalaki ni Netaniahga anak nga lalaki ni Elishama, gikan sa harianon nga pamilya, miabot uban sa napulo ka mga kalalakin-an ug gisulong si Gedalia. Namatay si Gedalia, uban sa mga kalalakin-an sa Juda ug ang mga taga-Babilonia nga uban kaniya didto sa Mizpa. **26** Unya mibarog ug miadto sa Ehipto ang tanang katawhan, gikan sa dili mahinungdanon ngadto sa labing mahinungdanon, ug ang mga pangulo sa mga kasundalohan, tungod kay nangahadlok sila sa mga taga-Babilonia. **27** Nahitabo kini human sa ika-37 ka tuig sa pagkabilhg si Jehoyakin nga hari sa Juda, sa ikanapulo ug duha nga bulan, sa ika-27 nga adlaw sa bulan, gibuhian ni Evil Merodac nga hari sa Babilonia si Jehoyakin nga hari sa Juda gikan sa pagkabinilanggo. Nahitabo kini sa tuig nga nagsugod sa paghari si Evil Merodac. **28** Malumo siya nga nakigsulti kaniya ug gihatagan siya ug mas halangdon pa nga lingkoranan kaysa sa ubang mga hari nga uban kaniya sa Babilonia. **29** Gihubo ni Evil-Merodac ang mga bisti ni Jehoyakin sa pagkabinilanggo, ug kanunay nga nagkaon si Jehoyakin didto sa lamesa sa hari sa tibuok niya nga kinabuhi. **30** Ug ginahatagan siya ug panggasto alang sa iyang pagkaon sa matag adlaw alang sa tibuok niyang kinabuhi.

1 Cronicas

1 Ang mga kaliwat ni Adan mao sila si Set, **2** Enos, Kenan, Mahalalel, Jared, **3** Enoc, Metusela, ug si Lamec. **4** Ang mga anak nga lalaki ni Noe mao sila si Shem, Ham, ug si Jafet. **5** Ang mga anak nga lalaki ni Jafet mao sila si Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshec, ug si Tiras. **6** Ang mga anak nga lalaki ni Gomer mao sila si Ashkenaz, Rifat ug si Togarma. **7** Ang mga anak nga lalaki ni Javan mao sila si Elisha, Tarshis, Kitim, ug si Rodanim. **8** Ang mga anak nga lalaki ni Ham mao sila si Cus, Mizraim, Put, ug si Canaan. **9** Ang mga anak nga lalaki ni Cus mao sila si Seba, Havila, Sabta, Raama, ug si Sabteca. Ang mga anak ni Raama mao si Sheba ug si Dedan. **10** Si Cus mao ang amahan ni Nimrod, nga unang manggubat sa kalibutan. **11** Si Mizraim mao ang katigulangan sa mga Ludhanon, Anamnon, Lehabnon, Naftunon, **12** Patrusnon, Caslunon (diin naggikan ang mga Filistinon), ug sa mga Caftornon. **13** Si Canaan mao ang amahan ni Sidon, nga iyang kamagulangan, ug ni Het. **14** Siya usab ang katigulangan sa mga Jebusnon, Amoron, Girgasnon, **15** Hivhanon, Arkanhon, Sinhanon, **16** Arvadnon, Zemarnon, ug sa mga Hamaton. **17** Ang mga anak nga lalaki ni Shem mao sila si Elam, Ashur, Arfaxad, Lud, Aram, Uz, Hul, Geter, ug si Meshec. **18** Si Arfaxad mao ang amahan ni Shela, ug si Shela mao ang amahan ni Eber. **19** Adunay duha ka anak nga lalaki si Eber. Ang ngalan sa usa mao si Peleg, kay nabahin ang kalibutan sa iyang kapanahonan. Ang ngalan sa iyang igsoon mao si Joktan. **20** Si Joktan mao ang amahan nila ni Almodad, Shelef, Hazarmavet, Jera, **21** Hadoram, Uzal, Dikla, **22** Obal, Abimael, Sheba, **23** Ofir, Havila, ug ni Jobab; kini silang tanan mga kaliwat ni Joktan. **24** Si Shem, Arfaxad, Shela, **25** Eber, Peleg, Reu, **26** Serug, Nahor, Tera, **27** Abram mao si Abraham. **28** Ang mga anak nga lalaki ni Abraham mao si Isaac ug si Ishmael. **29** Mao kini ang ilang mga anak nga lalaki: ang kamagulangan ni Ishmael mao si Nebaiot, unya si Kedar, Adbeel, Mibsam. **30** Mishma, Duma, Massa, Hadad, Tema, **31** Jetur, Nafis, ug si Kedema. Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Ishmael. **32** Ang mga anak nga lalaki ni Ketura, nga puyopuyo ni Abraham, mao sila si Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak, ug si Shua. Ang mga anak nga lalaki ni Jokshan mao si Sheba ug si Dedan. **33** Ang mga anak nga lalaki ni Midian mao sila si Efa, Efer, Hanok, Abida, ug si Eldaa. Tanan kini sila mga kaliwat ni Ketura. **34** Si Abraham mao ang amahan ni Isaac. Ang mga anak nga lalaki ni Isaac mao si Esau ug si Israel. **35** Ang mga anak nga lalaki ni Esau mao sila si Elifaz, Reuel, Jeus, Jalam, ug si Kora. **36** Ang mga anak nga lalaki ni Elifaz mao sila si Teman, Omar, Zefo, Gatam, Kenaz, Timna ug si Amalek. **37** Ang mga anak nga lalaki ni Reuel mao sila si Nahat, Zera, Shama, ug si Miza. **38** Ang mga anak nga lalaki ni Seir mao sila si Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, Dishon, Ezer, ug si Dishan. **39** Ang mga anak nga lalaki ni Lotan mao si Hori ug si Homat, ug si Timna nga igsoon babaye ni Lotan. **40** Ang mga anak nga lalaki ni Shobal mao sila si Alvan, Manahat, Ebal, Shefo, ug si Onam. Ang mga anak nga lalaki ni Zibeon mao si Aya ug si Ana. **41** Ang anak nga lalaki ni Ana mao si Dishon. Ang mga anak nga lalaki ni Dishon mao sila si Hemdan, Eshban, Itran, ug si Keran. **42** Ang mga anak nga lalaki ni Ezer mao sila si Bilhan, Zaavan, ug si Jaakan. Ang mga anak nga lalaki ni Dishon mao si Uz ug si Aran. **43** Mao kini ang mga hari nga naghari sa yuta sa Edom sa wala pay hari nga naghari sa mga Israelita: si Bela nga anak ni Beor, ug Dinhaba ang ngalan sa iyang siyudad. **44** Sa dihang namatay si Bela, mipuli paghari sa iyang dapit si Jobab ang anak nga lalaki ni Zera nga taga-Bozra. **45** Sa dihang namatay si Jobab, mipuli paghari sa iyang dapit si Husham nga taga-Teman. **46** Sa dihang namatay si Husham, mipuli paghari sa iyang dapit si Hadad nga anak ni Bedad, nga maoy nakapildi sa mga Midianon didto sa yuta sa Moab. Avit ang ngalan sa iyang siyudad. **47** Sa dihang namatay si Hadad, mipuli paghari sa iyang dapit si Samla nga taga-Masreka. **48** Sa dihang namatay si Samla, mipuli paghari sa iyang dapit si Shaul nga taga-Rehobot Hannahar. **49** Sa dihang namatay si Shaul, mipuli paghari sa iyang dapit si Baal Hanan nga anak ni Acbor. **50** Sa dihang namatay si Baal Hanan nga anak ni Acbor, mipuli paghari sa iyang dapit si Hadar. Pai ang ngalan sa iyang siyudad. Ang ngalan sa iyang asawa mao si Mehetabel nga anak nga babaye ni Matred nga anak nga babaye ni Mezahab. **51** Unya namatay si Hadad. Ang mga pangulo sa mga banay sa Edom mao sila si Timna, Alva, Jetet, **52** Oholibama, Ela, Pinon, **53** Kenaz, Teman, Mibzar, **54** Magdiel, ug si Iram. Mao kini ang mga pangulo sa mga banay sa Edom.

2 Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Israel: sila si Ruben, Simeon, Levi, Juda, Isacar, Zebulun, **2** Dan, Jose, Benjamin, Neftali, Gad, ug si Asher. **3** Ang mga anak nga lalaki ni Juda mao sila si Er, Onan, ug si Shela, nga anak niya sa anak nga babaye ni Shua nga Canaanon. Daotan sa panan-aw ni Yahweh ang kamagulangan ang anak ni Juda nga si Er, ug gipatay siya ni Yahweh. **4** Si Tamar nga iyang umagad, nanganak alang kaniya kang Perez ug kang Zera. Adunay lima ka mga anak nga lalaki si Juda. **5** Ang mga anak nga lalaki ni Perez mao si Hezron ug si Hamul. **6** Ang lima ka mga anak nga lalaki ni Zera mao sila si Zimri, Etan, Heman, Calcol, ug si Dara. **7** Ang anak nga lalaki ni Carmi mao si Acar nga nagdala ug kasakom sa Israel sa dihang gikawat niya kung unsa ang giandam alang sa Dios. **8** Ang anak nga lalaki ni Etan mao si Azaria. **9** Ang mga anak nga lalaki ni Hezron mao sila si Jerameel, Ram, ug si Caleb. **10** Si Ram mao ang amahan ni Aminadab, ug si Aminadab mao ang amahan ni Naason, ang pangulo sa mga kaliwat ni Juda. **11** Si Naason mao ang amahan ni Salma, ug si Salma mao ang amahan ni Boaz. **12** Si Boaz mao ang amahan ni Obed, ug si Obed mao ang amahan ni Jesse. **13** Si Jesse mao ang amahan ni Eliab ang iyang kamagulangan anak, ikaduha mao si Abinadab, ikatulo mao si Shimea, **14** ikaupat mao si Netanel, ikalima mao si Radai, **15** ikaunom mao si Ozem, ug ang ikapito mao si David. **16** Ang ilang mga igoong babaye mao si Zeruya ug si Abigail. Ang tulo ka mga anak nga lalaki ni Zeruya mao sila si Abishai, Joab, ug si Asahel. **17** Nanganak si Abegail kang Amasa, nga ang amahan mao si Jeter nga Ismaelinon. **18** Si Caleb nga anak ni Hezron mao ang amahan sa mga anak pinaagi kang Azuba, nga iyang asawa, ug pinaagi kang Jeriot. Ang iyang mga anak mao sila si Jesher, Shobab, ug si Ardon. **19** Namatay si Azuba, ug unya gipangasawa ni Caleb si Efrat, nga nanganak alang kaniya kang Hur. **20** Si Hur mao ang amahan ni Uri ug si Uri mao ang amahan ni Bezelad. **21** Unya si Hezron (sa dihang naggapigdioran na siya ug 60 ka tuig) gipangasawa ang anak ni Makir, ang amahan ni Gilead. Gipanganak niya si Segub. **22** Si Segub mao ang amahan ni Jair, nga nagdumala sa 23 ka mga siyudad sa yuta sa Gilead. **23** Giilog ni Gesor ug ni Aram ang mga lungsod sa Jair ug Kenat, ikaip ang 60 ka mga baryo sa palibot niini. Kining tanan nga mga lumulupyo mga kaliwat ni Makir, nga amahan ni Gilead. **24** Human sa kamayaton ni Hezron, nakighilawas si Caleb kang Efrata, ang asawa sa iyang amahan nga si Hezron. Gipanganak niya si Ashur, nga amahan ni Tekoa. **25** Ang mga anak nga lalaki ni Jerameel, nga kamagulangan anak ni Hezron, mao sila si Ram ang kamagulangan, si Buna, Oren, Ozem ug si Ahija. **26** Adunay laing asawa si Jerameel, nga ang ngalan mao si Atara. Siya mao ang inahan ni Onam. **27** Ang mga anak nga lalaki ni Ram, nga kamagulangan ni Jerameel, mao sila si Maaz, Jamin, ug si Eker. **28** Ang mga anak nga lalaki ni Onam mao si Shamai ug si Jada. Ang mga anak nga lalaki ni Shamai mao si Nadab ug si Abishur. **29** Ang ngalan sa asawa ni Abishur mao si Abihail, ug nanganak siya alang kaniya kang Aban ug kung Molid. **30** Ang mga anak nga lalaki ni Nadab mao si Seled ug si Apaim, apahan matatay si Seled nga walay mga anak. **31** Ang anak nga lalaki ni Apaim mao si Ishi. Ang anak nga lalaki ni Ishi mao si Shesan. Ang anak nga lalaki ni Shesan mao si Alai. **32** Ang mga anak nga lalaki ni Jada, nga igsoon ni Shamai, mao si Jeter ug si Jonathan. Namatay si Jeter nga walay mga anak. **33** Ang mga anak nga lalaki ni Jonathan mao si Pelet ug si Zaza. Mao kini ang mga kaliwat ni Jerameel. **34** Karon walay mga anak nga lalaki si Shesan, mga anak nga babaye lamang. Adunay Ehiptohanong sulugoon si Shesan, nga ang ngalan mao si Jarha. **35** Gipamintay ni Shesan ang iyang anak nga babaye kang Jarha nga iyang sulugoon inger nga iyang asawa. Nanganak siya alang kaniya kang Atai. **36** Si Atai mao ang amahan ni Natan, ug si Natan mao ang amahan ni Zabad. **37** Si Zabad mao ang amahan ni Eflal, ug si Eflal mao ang amahan ni Obed. **38** Si Obed mao ang amahan ni Jehu, ug si Jehu mao ang amahan ni Azaria. **39** Si Azaria mao ang amahan ni Helez, ug si Helez mao ang amahan ni Eleasa. **40** Si Eleasa mao ang amahan ni Sismai, ug si Sismai mao ang amahan ni Shalum. **41** Si Shalum mao ang amahan ni Jekamia, ug si Jekamia mao ang amahan ni Elishama. **42** Ang mga anak nga lalaki ni Caleb, nga Igsoon ni Jerameel, mao si Mesha nga iyang kamagulangan, nga amahan ni Zif. Ang ikaduha niyang anak, mao si Maresha, nga amahan ni Hebron. **43** Ang mga anak nga lalaki ni Hebron mao sila si Kora, Tapua, Rekem, ug si Shema. **44** Si Shema mao ang amahan ni Raham, nga amahan ni Jorkeam. Si Rekem mao ang amahan ni Shamai. **45** Ang anak ni Shamai mao si Maon, ug si Maon mao ang amahan ni Bet Zur. **46** Si Efa, ang laing puyopuyo ni Caleb, nanganak

kang Haran, Moza, ug kung Gazez. Si Haran mao ang amahan ni Gazez. **47** Ang mga anak nga lalaki ni Jahdai, mao sila si Regem, Jotam, Geshan, Pelet, Efá, ug si Shaaf. **48** Ang usa pa gayod ka puyopuyo ni Caleb mao si Maaca, nga nanganak kang Sheber ug kung Tirhana. **49** Nanganak usab siya kung Shaaf ang amahan ni Madmuna, si Sheva ang amahan ni Macbena ug ang amahan ni Gibeä. Ang anak nga babaye ni Caleb mao si Acsa. Mao kini ang mga kaliwat ni Caleb. **50** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Hur, ang iyang kamagulanganang pinaagi kang Efrah: si Shobal ang amahan ni Kiriat Jearim, **51** Si Salma ang amahan ni Bethlehem, ug si Haref ang amahan ni Bet Gader. **52** Adunay mga kaliwat si Shobal nga amahan ni Kiriat Jearim: si Haroe, ang katunga sa kawayahan nga Manahat, **53** ug ang mga banay ni Kiriat Jearim: mao ang mga Itrahanon, Puthanon, Shumatnon, ug ang Mishranon. Naggikan niini ang kaliwat sa mga Zorahanon ug sa mga Eshtaelon. **54** Ang mga banay ni Salma mao ang mosunod: ang mga taga-Bethlehem, ang mga Netofanon, ang mga Artot Bet Joab, ug ang katunga sa mga Manahatnon—ang mga Zorahanon, **55** ang mga banay sa mga escriba nga napuyod ditto sa Jabez: ang mga Tirathon, Shimeatnon, ug Sucatnon. Mao kini ang mga Kenhanon nga naggikan kung Hamat, ang katigulangan sa mga Recabnon.

3 Karon mao kini ang mga anak nga lalaki ni David nga natawo alang kaniya ditto sa Hebron: ang kamagulangan mao si Amnon, pinaagi kang Ahinoam nga gikan sa Jezreel; ang ikaduha mao si Daniel, pinaagi kang Abigail nga gikan sa Carmel; **2** ang ikatulo mao si Absalom, nga ang inahan mao si Maaca, ang anak nga babaye ni Talmi nga hari sa Geshur. Ang ikaupat mao si Adonia ang anak nga lalaki ni Hagit; **3** ang ikalima mao si Shefatia pinaagi kang Abital; ang ikauom mao si Itrream pinaagi kang Egla nga iyang awas. **4** Natawo kining unom alang kung David ditto sa Hebron, diin naghari siya sulod sa pito ka tuig ug unom ka bulan. Unya nagdumala siya sa Jerusalem sulod sa 33 ka tuig. **5** Kining upat ka mga anak nga lalaki, pinaagi kung Batsheba nga anak nga babaye ni Amiel, nga natawo alang kaniya sa Jerusalem: si Shamua, Shobab, Natan, ug si Solomon. **6** Ang laing siyam nga mga anak nga lalaki ni David mao sila: si Ibhar, Elishua, Elifelet, **7** Noga, Nefeg, Jafia, **8** Elishama, Eliada, ug si Elifelet. **9** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni David, walay labot ang mga anak nga lalaki sa uban niyang mga puyopuyo. Si Tamar ang laing igsoong babaye. **10** Ang anak ni Solomon mao si Rehoboam. Ang anak ni Rehoboam mao si Abija. Ang anak ni Abija mao si Asa. Ang anak ni Asa mao si Jehoshafat. **11** Ang anak ni Jehoshafat mao si Joram. Ang anak ni Joram mao si Ahazia. Ang anak ni Ahazia mao si Joas. **12** Ang anak ni Joas mao si Amazia. Ang anak ni Amazia mao si Azaria. Ang anak ni Azaria mao si Jotam. **13** Ang anak ni Jotam mao si Ahaz. Ang anak ni Ahaz mao si Hezekia. Ang anak ni Hezekia mao si Manases. **14** Ang anak ni Manases mao si Amon. Ang anak ni Amon mao si Josia. **15** Ang mga anak nga lalaki ni Josia mao si Johanan ang iyang kamagulanganang anak, ang ikaduha mao si Jehoyakim, ang ikatulo mao si Zedekia, ug ang ikaupat mao si Shalum. **16** Ang mga anak nga lalaki ni Jehoyakim mao si Jehoyakin ug si Zedekia. **17** Ang mga anak nga lalaki ni Jehoyakin, ang binihag, mao sila si Shealtiel. **18** Malkiram, Pedaya, Shenazar, Jekamia, Hoshama, ug si Nedabia. **19** Ang mga anak nga lalaki ni Pedaya mao si Zerubabel ug si Shimei. Ang mga anak nga lalaki ni Zerubabel mao si Meshulam ug si Hanania; ang laing igsoong babaye mao si Shelomit. **20** Ang ubang lima niya ka mga anak nga lalaki mao sila si Hashuba, Ohel, Berekia, Hasadua, ug si Jushab Hesed. **21** Ang mga anak nga lalaki ni Hanania mao si Pelatia ug si Jeshaya. Ang iyang anak mao si Refaya, ug ang uban pa nga kaliwat mao sila si Arnan, Obadiah, ug si Shecania. **22** Ang anak nga lalaki ni Shecania mao si Shemaya. Ang mga anak nga lalaki ni Shemaya mao sila si Hatus, Igal, Baria, Nearia, ug si Shafat. **23** Ang tulo ka mga anak nga lalaki ni Nearia mao sila si Elyoenai, Hizkia, ug si Azrikam. **24** Ang pito ka mga anak nga lalaki ni Elyoenai mao sila si Hodavia, Eliashib, Pelya, Akub, Johanan, Delaya, ug si Anani.

4 Ang mga kaliwat ni Juda mao sila Perez, Hezron, Carmi, Hur, ug si Shobal. **2** Si Shobal mao ang amahan ni Reaya. Si Reaya mao ang amahan ni Jahat. Si Jahat mao ang amahan ni Ahumai ug ni Lahad. Mao kini ang mga katigulangan sa banay sa mga Zorahanon. **3** Mao kini ang mga katigulangan sa banay sa siyudad sa Etam: si Jezreel, Ishma, ug si Idbas. Ang ngalan sa ilang igsoong babaye mao si Hazelponi. **4** Si Penuel mao ang katigulangan sa banay sa siyudad sa Gedor. Si Ezer mao ang katigulangan sa banay sa Husha. Mao kini ang mga kaliwat

sa Hur, ang kamagulangan nga anak ni Efrah ug ang kagikan sa mga taga-Bethlehem. **5** Si Ashur ang amahan ni Tekoa nga adunay duha ka asawa, si Hela ug si Naara. **6** Si Ahuzam, Hefer, Temeni, ug si Haahashtari ang iyang mga anak nga lalaki kung Naara. Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Naara. **7** Ang mga anak nga lalaki ni Hela mao sila Zeret, Izhar, Etnan, **8** ug si Koz, nga amahan ni Anub ug ni Zobeba, ug ang ubang mga banay naggikan kang Aharhel ang anak nga lalaki ni Harum. **9** Labaw nga tinahod si Jabez kay sa iyang mga igsoong lalaki. Gingilan siya sa iyang inahan ug Jabez. Miungon siya, "Tungod kay gipanganak ko siya sa kasakit." **10** Nag-ampo si Jabez ngadto sa Dios sa Israel ug miungon, "Kung panalanginan lamang nimo ako, palaparon ang akong nasakopan, ug ang imong kamot magaubaan kanako. Sa dihang batuhan mo kini malikay mo ako gikan sa kadaof, aron mahimo akong gawasnon gikan sa kasakit!" Busa gitubag sa Dios ang iyang pag-ampo. **11** Si Kelub nga igsoong lalaki ni Shuha mao ang amahan ni Mehrim, nga amahan ni Eshton. **12** Si Eshton mao ang amahan nila Bet Rafa, Pasea, ug si Tehina, ang nagsugod sa siyudad sa Nahas. Mao kini ang mga tawo nga napuyod sa Reca. **13** Ang mga anak nga lalaki ni Kenaz mao sila Otniel ug si Seraya. Ang mga anak nga lalaki ni Otniel mao si Hatat ug si Meontai. **14** Si Meontai mao ang amahan ni Ofra, ug si Seraya ang amahan ni Joab, ang napundar sa Ge Harashim, ang iyang katawhan maa hanas nga panday. **15** Ang mga anak nga lalaki ni Caleb ang anak nga lalaki ni Jefune mao si Iru, Ela ug si Naam. Ang anak nga lalaki ni Ela mao si Kenaz. **16** Ang mga anak nga lalaki ni Jehaleel mao sila Zif, Zifa, Tiri, ug si Asarel. **17** Ang mga anak nga lalaki ni Ezra mao sila Jeter, Mered, Efer, ug si Jalon. Gipakatawo sa Ehiptohanon nga asawa ni Mered sila Miriam, Shamai, ug si Ishba, nga amahan ni Eshtemoa. Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Bitya, ang anak nga babaye sa Paraon, nga giminyoan ni Mered. **18** Ang asawa ni Mered nga Judio nanganak kang Jered, ang amahan ni Gedor; si Heber, ang amahan ni Soco; ug si Jekutiel, ang amahan ni Zanoa. **19** Sa duha ka anak nga lalaki sa asawa ni Hodia, nga igsoong babaye ni Naham, ang usa mao ang amahan ni Keila ang Garminhon. Ug ang usa mao ang amahan ni Eshtemoa nga Maacaton. **20** Ang mga anak nga lalaki ni Shimron mao sila Amnon, Rina, Ben Hanan, ug si Tilon. Ang mga anak nga lalaki ni Ishi mao sila Zohet ug si Ben Zohet. **21** Ang mga kaliwat ni Shela nga anak nga lalaki ni Juda, mao si Er ang amahan ni Leca, si Laada ang amahan ni Maresha ug ang banay sa tighimo ug lino sa Bet Ashbea, **22** Si Jokim, ang katawhan sa Cozeba, ug sa Joas ug sa Saraph, nga adunay kabtangan sa Moab, apan mipauli sa Bethlehem. (Kini nga kasayoran naggikan sa karaang mga talaan.) **23** Ang ubang katawhan niini mga magkukulon nga napuyod sa Netaim ug sa Gedera ug nagatrabaho alang sa hari. **24** Ang mga kaliwat ni Simeon mao sila Nemuel, Jamin, Jarib, Zera, ug Shaul. **25** Si Shalum mao ang anak nga lalaki ni Shaul, si Mibsam mao ang anak nga lalaki ni Shalum, ug si Mishma mao ang anak nga lalaki ni Mibsam. **26** Ang mga kaliwat ni Mishma mao si Hamuel ang iyang anak nga lalaki, si Zacur ang iyang apo, ug si Shimei ang iyang apo sa tuhod. **27** Si Shimei adunay 16 ka mga anak nga lalaki ug unom ka nga mga babaye. Ang iyang mga igsoong lalaki walay daghang mga anak, busa wala midaghan ang ilang banay sama usab sa katawhan sa Juda. **28** Nagpuyo sila ditto sa Beersheba, Molada, ug sa Hazar Shual. **29** Nagpuyo usab sila sa Bilha, Ezem, Tolad, **30** Betuel, Horma, Ziklag, **31** Bet Markabot, Hazar Susim, Bet Biri, ug sa Shaaraim. Mao kini ang laing mga siyudad hangtod sa paghari ni David. **32** Ang lima nila ka mga baryo mao ang Etam, Ain, Rimon, Token, ug ang Ashan, **33** lakin ang mga baryo sa palibot hangtod sa Baalat. Mao kini ang dapit nga ilang mga gipuy-an, ug gitipigan nila ang talaan sa ilang kagikan. **34** Ang mga pangulo sa mga banay mao sila Meshobab, Jamlek, si Josha nga anak nga lalaki ni Amazia, **35** si Joel, si Jehu nga anak nga lalaki ni Joshibia nga anak nga lalaki ni Seraya ug anak nga lalaki ni Aziel, **36** si Elyoenai, Jaakoba, Jeshohaya, Asaya, Adiel, Jesimiel, Benaya, **37** ug si Ziza nga anak nga lalaki ni Shifi ug anak nga lalaki ni Alon nga anak nga lalaki ni Jedaya nga anak nga lalaki ni Shimri nga anak nga lalaki ni Shemaya. **38** Kining gihisgutan nga mga ngalan mao ang mga pangulo sa ilang mga banay, ug midaghan pag-ayo ang ilang mga banay. **39** Miadto sila haduol sa Gedor, sa sidlakang bahin sa walog, aron sa pagpangita ug pasabsaban alang sa ilang mga karnero. **40** Nakakaplag sila ug abugana ug maayong sabsabanan. Halapad ang yuta, hilom, ug malinawon. Dido napuyod kaniadto ang mga Hamihanon. **41** Nahisulat kini nga mga ngalan sa pag-abot sa adlaw ni Hezekia ang hari sa Juda, ug gisulong ang gipuy-an sa mga Hamihanon ug ang mga Meunhon,

nga atua usab didto. Gilaglag nila sila sa hingpit ug nagpuyo didto tungod kay nakakaplag sila ug pasabsaban alang sa ilang mga karnero. **42** 500 ka mga kalalakin-an ang gikan sa tribu ni Simeon ang miadto sa Bukid sa Seir, uban sa ilang mga pangulo nga si Pelatia, Neria, Refaya, ug si Uziel, ang anak nga lalaki ni Ishi. **43** Nalupig nila ang nahibiling mga Amaleknon nga midangop, ug mipuyo didto hangtod karong adlawa.

5 Ang mga anak nga lalaki ni Ruben ang kamagulangang anak sa Israel—karon si Ruben mao ang kamagulangang anak ni Israel, apan gihatag ngadto sa mga anak nga lalaki ni Jose nga anak sa Israel ang katungod sa pagkamagulang tungod kay ihigugawan ni Ruben ang higdaanan sa iyang amahan. Busa wala siya nahisulat isip kamagulangang anak nga lalaki. **2** Si Juda ang pinakakusang sa iyang mga igoong lalaki, ug ang pangulo magagikan kaniya. Apan ang katungod sa pagkaanak gihatag kang Jose— **3** ang mga anak nga lalaki ni Ruben, ang kamagulangang anak ni Israel mao sila Hanok, Palu, Hezron, ug si Carmi. **4** Mao kini sila ang mga kaliwatan ni Joel: ang anak nga lalaki ni Joel mao si Shemaya. Ang anak nga lalaki ni Shemaya mao si Gog. Ang anak nga lalaki ni Gog mao si Shimei. **5** Ang anak nga lalaki ni Shimei mao si Mica. Ang anak nga lalaki ni Mica mao si Reaya. Ang anak nga lalaki ni Reaya mao si Baal. **6** Ang anak nga lalaki ni Baal mao si Beera, nga gibihag ni Tilgat Pileser nga hari sa Asiria. Si Beera mao ang pangulo sa tribu sa Ruben. **7** Ang mosunod mao ang matag banay nga mga kadugo ni Beera, nga nahisulat sa talaan sa ilang mga kagikan: Si Jeiel ang kamagulangan, Zecarias, **8** ug si Bela ang mga anak nga lalaki ni Azaz nga anak ng lalaki ni Shema ug anak nga lalaki ni Joel. Nagpuyo sila sa Aroer, hangtod sa Nebo ug sa Baal Meon, **9** ug ngadto sa sidlakan hangtod sa sinugdanan sa kamingawan nga paingon sa Suba sa Efrates. Tungod kini sa kadaghan sa ilang mga baka sa yuta sa Gilead. **10** Sa mga adlaw ni Saulo, gisulong sa tribu ni Ruben ang mga Hagarnon ug gipildi sila. Nagpuyo sila sa mga tolda sa mga Hagarnon sa tibook yuta sa sidlakan sa Gilead. **11** Ang mga membro sa tribu sa Gad nagpuyo duol kanila, sa yuta sa Bashan ngadto sa Saleca. **12** Ang ilang pangulo mao si Joel, nga labaw sa maong banay, ug si Shafat mao usab ang labaw sa faing banay, ug sila Janai ug si Shafat sa Bashan. **13** Ang ilang mga kadugo, sumala sa pamilya sa ilang mga amahan, mao sila Micael, Meshulam, Sheba, Jorai, Jacan, Zia, ug si Eber—pito silang tanan. **14** Kining mga tawo nga gitangganan sa ibabaw mao ang mga kaliwatan ni Abihail, ug si Abihail mao ang anak nga lalaki ni Huri. Si Huri mao ang anak nga lalaki ni Jaroa. Si Jaroa mao ang anak ng lalaki ni Gilead. Si Gilead mao ang anak ng lalaki ni Micael. Si Micael mao ang anak ng lalaki ni Jeshishai. Si Jeshishai mao ang anak ng lalaki ni Jado. Si Jado mao ang anak ng lalaki ni Buz. **15** Si Ahi mao ang anak ng lalaki ni Abdiel nga anak ng lalaki ni Guri, nga labaw sa pamilya sa ilang mga amahan. **16** Nagpuyo sila sa Gilead, sa Bashan, sa mga lungsod niini, ug sa tibook pasabsabang dapit sa Sharon ngadto sa kinatumanay sa mga utlanan niini. **17** Kining tanan nalista sa talaan sa mga kagikan sa panahon ni Jotam ang hari sa Juda ug kung Jeroboam ang hari sa Israel. **18** Ang mga Rubenhon, ang mga Gadhanon, ug ang katunga sa tribu sa Manases adunay 44, 000 ka mga sundalo nga gibansay sa pagpakkibut, sa pagdala ug taming ug espada, ug pana. **19** Gisulong nila ng kaliwatan ni Hagar, Jetur, Nafis, ug Nodad. **20** Nakadawat sila ug langitngon tabang batok kanila. Niini nga paagi, napildi ang mga taga-Hagar ug ang tanan nga miurban kanila. Tungod kini sa pagtuaw sa mga Israelita ngadto sa Dios diha sa gubat, ug mitubag siya kanila, tungod kay misalig man sila kaniya. **21** Gikuhila nila ang ilang mga kahayopan, likip na ang 50, 000 ka mga kamelyo, 250, 000 ka mga karnero, 2, 000 ka mga asno, ug 100, 000 ka mga kalalakin-an. **22** Daghan ang ilang napatay nga mga kaaway, tungod kay nakig-away man ang Dios alang kanila. Nagpuyo sila sa ilang yuta hangtod sa panahon sa pagkabihag. **23** Ang katunga sa tribu ni Manases nagpuyo sa yuta sa Bashan ngadto sa Baal Hermon ug sa Senir (Bukid kini sa Hermon). **24** Mao kini ang mga pangulo sa ilang mga pamilya: Si Efer, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremias, Hodavia, ug si Jadiel. Kusgan ug mga maisog sila nga mga tawo, inila nga mga tawo, mga pangulo sa ilang mga pamilya. **25** Apan dili sila matinud-anon sa Dios sa ilang katigulangan. Hinuon, misimba sila sa mga dios sa katawhan niadtong yutaa, ngigunob sa Dios sa wala pa sila. **26** Ang Dios sa Israel nagsugso kang Pul ang hari sa Asiria (gitawag usab ug Tilgat Pileser, ang hari sa Asiria). Gibihag niya ang mga Rubenhon, Gadhanon, ug ang katunga sa tribu sa Manases.

Gikuhila niya ug gidala ngadto sa Hala, Habor, Hara, ug ngadto sa suba sa Gozan, diin nagpabilin sila hangtod karong adlawa.

6 Ang mga anak nga lalaki ni Levi mao sila Gershon, Kohat, ug si Merari. **2** Ang mga anak nga lalaki ni Kohat mao sila Amram, Izhar, Hebron, ug Uziel. **3** Ang mga anak nga lalaki ni Amram mao sila Aaron, Moises, ug si Miriam. Ang mga anak nga lalaki ni Aaron mao si Nadab, Abihu, Eleazar, ug si Itamar. **4** Si Eleazar mao ang amahan ni Finehas, ug si Finehas mao ang amahan ni Abishua. **5** Si Abishua mao ang amahan ni Buki, ug si Buki mao ang amahan ni Uzi. **6** Si Uzi mao ang amahan ni Zerahia, ug si Zerahia mao ang amahan ni Merayot. **7** Si Merayot mao ang amahan ni Amaria, ug si Amaria mao ang amahan ni Ahitub. **8** Si Ahitub mao ang amahan ni Zadok, ug si Zadok mao ang amahan ni Ahimaaz. **9** Si Ahimaaz mao ang amahan ni Azaria, ug si Azaria mao ang amahan ni Johanan. **10** Si Johanan mao ang amahan ni Azaria, nga nag-alagad sa templo ni Solomon nga gitukod sa Jerusalem. **11** Si Azaria mao ang amahan ni Amaria, ug si Amaria mao ang amahan ni Ahitub. **12** Si Ahitub mao ang amahan ni Zadok, ug si Zadok mao ang amahan ni Shalum. **13** Si Shalum mao ang amahan ni Hilkia, ug si Hilkia mao ang amahan ni Azaria. **14** Si Azaria mao ang amahan ni Seraya, ug si Seraya mao ang amahan ni Jehozadak. **15** Nabihag si Jehozadak sa dihang gipabihag ni Yahweh ang Juda ug ang Jerusalem pinaagi kang Nebucadnezar. **16** Ang mga anak nga lalaki ni Levi mao sila Gershon, Kohat, ug si Merari. **17** Ang mga anak nga lalaki ni Gershon mao sila Libni ug si Shimei. **18** Ang mga anak nga lalaki ni Kohat mao sila Amram, Izhar, Hebron, ug si Uziel. **19** Ang mga anak nga lalaki ni Merari mao sila Mali ug si Mushi. Sila ang mga banay sa mga levita nga istanta sumala sa pamilya sa ilang mga katigulangan. **20** Nagusugod ang mga kaliwatan ni Gershon sa iyang anak nga lalaki nga si Libni. Ang anak nga lalaki ni Libni mao si Jahat. Ang iyang anak nga lalaki mao si Zirma. **21** Ang iyang anak nga lalaki mao si Joa. Ang iyang anak nga lalaki mao si Ido. Ang iyang anak nga lalaki mao si Zera. Ang iyang anak nga lalaki mao si Jeatera. **22** Ang mga kaliwatan ni Kohat nagsugod sa iyang anak ng lalaki nga si Aminadab. Ang iyang anak nga lalaki mao si Kora. Ang iyang anak nga lalaki mao si Asir. **23** Ang iyang anak nga lalaki mao si Elkana. Ang iyang anak nga lalaki mao si Ebiasaf. Ang iyang anak nga lalaki mao si Asir. **24** Ang iyang anak nga lalaki mao si Tahat. Ang iyang anak ng lalaki mao si Uriel. Ang iyang iyang anak ng lalaki mao si Uzia. Ang iyang anak ng lalaki mao Shaul. **25** Ang mga anak ng lalaki ni Elkana mao sila Amasai, Ahimor, ug si Elkana. **26** Ang anak niining ikaduhang Elkana mao si Zofai. Ang iyang anak ng lalaki mao si Nahat. **27** Ang iyang anak ng lalaki mao si Eliab. Ang anak ng lalaki ni Eliab mao si Jeroham. Ang iyang anak ng lalaki mao si Elkana. **28** Ang kamagulangang anak ni Samuel mao si Joel, ug ang ikaduhang anak mao si Abija. **29** Anak ng lalaki ni Merari mao si Mali. Ang iyang anak ng lalaki mao si Libni. Ang iyang anak ng lalaki mao si Shimei. Ang anak ng lalaki ni Shimei mao si Uza. **30** Ang iyang anak ng lalaki mao si Shimea. Ang iyang anak ng lalaki mao si Hagia. Ang iyang anak ng lalaki mao si Asaya. **31** Mao kini ang mga ngalan sa mga kalalakin-an nga gitugyanan ni David sa mga pag-awit sa sulod sa templo ni Yahweh, human nga nabahin didto ang sudlanan sa kasabutan. **32** Nag-alagad sila pinaagi sa pag-awit didto sa tabernakulo, ang tolda nga tagboanan, hangtod nga natukod ni Solomon ang balay ni Yahweh sa Jerusalem. Cituman nila ang ilang mga bulohaton sumala sa mga sugo nga gihatag kanila. **33** Mao kini kadtong ang nag-alagad uban sa ilang mga anak ng lalaki. Gikan sa banay ni Kohat mao si Heman nga manunugtot. Ania ang iyang mga katigulangan, balik ngadto sa nanglabay nga panahan: Si Heman mao ang anak ng lalaki ni Joel. Si Joel mao ang anak ng lalaki ni Samuel. **34** Si Samuel mao ang anak ng lalaki ni Elkana. Si Elkana mao ang anak ng lalaki ni Jeroham. Si Jeroham mao ang anak ng lalaki ni Eliel. Si Eliel mao ang anak ng lalaki ni Toa. **35** Si Toa mao ang anak ng lalaki ni Zuf. Si Zuf mao ang anak ng lalaki ni Elkana. Si Elkana mao ang anak ng lalaki ni Mahat. Si Mahat mao ang anak ng lalaki ni Amasai. Si Amasai mao ang anak ng lalaki ni Elkana. **36** Si Elkana mao ang anak ng lalaki ni Joel. Si Joel mao ang anak ng lalaki ni Azaria. Si Azaria mao ang anak ng lalaki ni Zefania. **37** Si Zefania mao ang anak ng lalaki ni Tahat. Si Tahat mao ang anak lalaki ni Asir. Si Asir mao ang anak ng lalaki ni Ebiasap. Si Ebiasap mao ang anak lalaki ni Kora. **38** Si Kora mao ang anak ng lalaki ni Izar. Si Izar mao ang anak ng lalaki ni Kohat. Si Kohat mao ang anak ng lalaki ni Levi. Si Levi ang anak ng lalaki ni Israel. **39** Ang mga kaubanan ni Heman mao si Asaf, nga mitindog sa iyang tuong babin. Si Asaf mao ang anak ng lalaki ni Berekia. Si Berekia

mao ang anak nga lalaki ni Shimea. **40** Si Shimea mao ang anak nga lalaki ni Micael. Si Micael mao ang anak nga lalaki ni Baaseya. Si Baaseya mao ang anak nga lalaki ni Malkia. **41** Si Malkia mao ang anak nga lalaki ni Etni. Si Etni ang anak nga lalaki ni Zera. Si Zera mao ang anak nga lalaki ni Adaya. **42** Si Adaya mao ang anak nga lalaki ni Etan. Si Etan mao ang anak nga lalaki ni Zima. Si Zima mao ang anak nga lalaki ni Shime. **43** Si Shime mao ang anak nga lalaki ni Jahat. Si Jahat mao ang anak nga lalaki ni Gershom. Si Gershom mao ang anak nga lalaki ni Levi. **44** Ang anaa sa walang babin sa kamot ni Herman mao ang iyang mga kaubanan nga mga anak nga lalaki ni Merari. Gilakip nila si Ethan ang anak nga lalaki ni Kishi. Si Kishi ang anak nga lalaki ni Abdi. Si Abdi ang anak nga lalaki ni Maluc. **45** Si Maluc ang anak nga lalaki ni Hashabia. Si Hashabia ang anak nga lalaki ni Amazia. Si Amazia ang anak nga lalaki ni Hilkia. **46** Si Hilkia ang anak nga lalaki ni Amzi. Si Amzi ang anak nga lalaki ni Bani. Si Bani ang anak nga lalaki ni Shemer. **47** Si Shemer ang anak nga lalaki ni Mali. Si Mali ang anak nga lalaki ni Mushi. Si Mushi ang anak nga lalaki ni Merari. Si Merari ang anak nga lalaki ni Levi. **48** Ang ilang mga kaubanan, nga mga Levita, gisaligan sa pagbuhut sa tanang buluhutan sa tabernakulo, ang balyat sa Dios. **49** Si Aaron ug ang iyang mga anak nga lalaki ang nagahalad sa halad sinunog ngadto sa halaran; ug ang halad diha sa halaran sa insenso alang sa tanang buluhutan sa labing balanga dapti. Kini nga mga halad gihimo alang sa pagpassaylo sa sala sa Israel, sumala sa tanang gimando ni Moises nga alagad sa Dios. **50** Ang gituhonan nga mga kaliwat ni Aaron mao ang mga mosunod: Ang anak nga lalaki ni Aaron mao si Eleazar. Ang anak nga lalaki ni Eleazar mao si Finehas. Ang anak nga lalaki ni Finehas mao si Abishua. **51** Ang anak nga lalaki ni Abishua mao si Buki. Ang anak nga lalaki ni Buki mao si Uzi. Ang anak nga lalaki ni Uzi mao si Zerahia. **52** Ang anak nga lalaki ni Zerahia mao si Merayot. Ang anak nga lalaki ni Merayot mao si Amaria. Ang anak nga lalaki ni Amaria mao si Ahitub. **53** Ang anak nga lalaki ni Ahitub mao si Zadok. Ang anak nga lalaki ni Zadok mao si Ahimaa. **54** Mao kini ang mga dapti nga gipapuy-an sa mga kaliwat ni Aaron, alang kini sa mga kaliwat ni Aaron nga gikan sa mga banay ni Kohat (ilaha ng unang luna). **55** Gihatag kanila ang Hebron sa yuta sa Juda ug ang mga sabsabanang dapti. **56**apan ang kaumahan sa siyudad ug ang mga baryo niini gihatag ngadto kango Caleb nga anak ni Jefune. **57** Gihatag nila ngadto sa mga kaliwat ni Aaron: ang Hebron (ang siyudad nga dalangpanan), ug ang Libna lakip ang mga sabsabanang dapti niini, **58** ang Hilen lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ug ang Debir lakip ang mga sabsabanang dapti niini. **59** Gihatag nila sa mga kaliwat ni Aaron: ang Ashan lakip ang mga sabsabanang dapti niini ug ang Bet shemes lakip ang mga sabsabanang dapti niini; **60** ug ang gikan sa tribo ni Benjamin gihatag nila ang Geba lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ang Alemet lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ug ang Anatot lakip ang mga sabsabanang dapti niini. Napulo ug tulo ang gidaghanon sa ilang mga siyudad. **61** Gihatag nila ngadto sa mga nahibilin nga mga kaliwat ni Kohat ang napulo ka luna sa mga siyudad gikan sa katunga sa tribo ni Manases. **62** Alang sa mga kaliwat ni Gershom sa nagkalainlain nilang kabanay gihatagan ug napulo ug tulo ka mga siyudad gikan sa mga tribo ni Isacar, Asher, Neftali, ug gikan sa katunga sa tribo ni Manases sa Bashan. **63** Gihatag nila ang napulo ug duha ka mga siyudad ngadto sa mga kaliwat ni Merari, sumala sa ilang mga banay, gikan sa mga tribo ni Ruben, Gad, ug kung Zebulon. **64** Busa gihatag sa katawhan sa Israel kini nga mga siyudad lakip ang ilang mga sabsabanang ngadto sa mga Levita. **65** Gihatag nila ang matag luna sa mga lungsod nga gihisgotan sa nahiuna gikan sa mga tribo sa Juda, Simeon, ug sa Benjamin. **66** Alang sa ubang banay sa mga Kohatihanon gihatag nila ang mga siyudad gikan sa tribo sa Efraim. **67** Gihatag nila: ang Shekem (usa ka siyudad nga dalangpanan) lakip ang mga sabsabanang dapti niini sa bungtod sa kaumahan sa Efraim, Gezer lakip ang mga sabsabanang dapti niini, **68** ang Jokmeam lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ang Bet Horon lakip ang mga sabsabanang dapti niini, **69** ang Ayalon lakip ang sabsabanang dapti niini, ug ang Gat Rimon lakip ang mga sabsabanang dapti niini. **70** Gihatag sa katunga sa tribo ni Manases sa mga Kohatnon: ang Aner lakip ang sabsabanang dapti niini ug ang Bileam lakip ang mga sabsabanang dapti niini. Nahimo kining gipanay-ya sa ubang banay ni Kohat. **71** Alang sa mga kaliwat ni Gershom gikan sa banay sa katunga sa tribo ni Manases, gihatag nila: ang Golon sa Bashan lakip ang mga sabsabanang dapti niini ug ang Ashtarot lakip ang mga sabsabanang dapti niini. **72** Gihatag sa tribo ni Isacar ngadto sa mga

kaliwat ni Gershom: ang Kedes lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ang Daberat lakip ang mga sabsabanang dapti niini, **73** ang Ramot lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ug ang Anem lakip ang mga sabsabanang dapti niini. **74** Nadawat ni Isacar gikan sa tribo ni Asher: ang Mashal lakip ang mga sabsabanang dapti niini, Abdon lakip ang mga sabsabanang dapti niini, **75** ang Hukok lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ug ang Rehob lakip ang mga sabsabanang dapti niini. **76** Nadawat nila gikan sa tribo ni Neftali: ang Kedes sa Galilea lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ang Hamon lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ug ang Kiriataim lakip ang mga sabsabanang dapti niini. **77** Alang sa nahibilin mga Levita, ang mga kaliwat ni Merari, gihatagan gikan sa tribo ni Zebulon: ang Rimono lakip ang mga sabsabanang dapti niini ug ang Tabor lakip ang mga sabsabanang dapti niini. **78** Gihatag usab alang kanila, ang laing babin sa Jordan ug sa Jerico, sa sidlakang babin sa suba: ang Bezer sa kamingawan lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ang Jaza lakip ang mga sabsabanang dapti niini, **79** ang Kedemot lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ug ang Mefata lakip ang mga sabsabanang dapti niini. Gihatag kini gikan sa tribo ni Ruben. **80** Nadawat sa mga Levita ang gikan sa tribo ni Gad: ang Ramot sa Gilead lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ang Mahanaim lakip ang mga sabsabanang dapti niini, **81** ang Heshbon lakip ang mga sabsabanang dapti niini, ug ang Jazer lakip ang mga sabsabanang dapti niini.

7 Ang upat ka mga anak nga lalaki si Isacar mao sila si Tola, Pua, Jashub, ug si Shimron. **2** Ang mga anak nga lalaki ni Tola mao sila si Uzi, Refaya, Jeriel, Jamai, Ibsam, ug si Samuel. Sila mao ang mga pangulo sa panimalay sa ilang amahan, gikan sa mga kaliwat ni Tola ug sila mao ang mga nalista inong nga maisog nga mga manggugubat taliwala sa ilang kaliwat. Mikabat sila ug 22, 600 sa mga adlaw ni David. **3** Ang anak nga lalaki ni Uzi mao si Izrahia. Ang mga anak ni Izrahia mao sila si Micael, Obadia, Joel, ug si Ishia, silang lima mao ang mga pangulo sa ilang banay. **4** Diha kanila aduna silay 36, 000 ka kasundalohan alang sa gubat, sumala sa mga listahan nga natala sa mga kaliwat sa ilang mga katigulangan, kay daghan man silag mga asawa ug mga anak nga lalaki. **5** Ang ilang kaigsoonan, ang tribo ni Isacar, adunay 87, 000 ka manggugubat, sumala sa listahan nga natala sa banay sa ilang mga katigulangan. **6** Ang tulo ka mga anak nga lalaki ni Benjamin mao sila si Bela, Beker, and Jediel. **7** Ang lima ka mga anak nga lalaki ni Bela mao sila si Ezbon, Uzi, Uziel, Jerimot, ug si Iri. Sila mao ang mga sundalo ug mga pangulo sa mga banay. Mikabat ang ilang katawhan ug 22, 034 ka manggugubat, sumala sa nalista nga natala sa mga banay sa ilang mga katigulangan. **8** Ang mga anak nga lalaki ni Beker mao sila si Zemira, si Joas, si Elezer, si Elyoenai, si Omri, si Jeremot, si Abija, si Anatot, ug si Alemet. Kining tanan mao ang iyang mga anak nga lalaki. **9** Ang nalista sa ilang mga banay mikabat ug 20, 200 nga mga pangulo sa panimalay ug mga manggugubat. **10** Ang anak nga lalaki ni Jediel mao si Bilhan. Ang mga anak nga lalaki ni Bilhan mao sila si Jesus, si Benjamin, si Ehud, si Kenaana, si Zetan, si Tarshis, ug si Ahishahar. **11** Kining tanan mao ang mga anak nga lalaki ni Jediel. Ang nalista sa talaan sa ilang banay 17, 200 ka mga pangulo ug mga manggugubat nga angay moalagad sa kasundalohan. **12** (Sila si Shupim ug si Hupim mao ang mga anak nga lalaki ni Iri, ug si Hushim mao ang anak ni Aher.) **13** Ang mga anak nga lalaki ni Neftali mao sila si Jaziel, si Guni, si Jezer, ug si Shalum. Mao kini ang mga apo ni Bilha. **14** Adunay usa ka lalaki nga anak si Manases nga ginganlan ng Asiel, ngipanamkon sa iyang puropuyo nga taga-Aram. Nanganak usab siya kung Makir ang amahan ni Gilead. **15** Naminyo si Makir gikan sa mga Hufanon ug mga Shufanon. Ang ngalan sa iyang igsoonong babaye mao si Maaca. Ang laing kaliwat ni Manases mao si Zelofehad, nga may mga anak nga babaye lamang. **16** Si Maaca ang asawa ni Makir, nanganak ug usa ka lalaki ug ginganlan niya siya ug Peres. Ang ngalan sa iyang igsoonong lalaki mao si Sheres, ug ang iyang mga anak nga lalaki mao sila si Ulam ug si Rakem. **17** Ang anak nga lalaki ni Ulam mao si Bedan. Mao kini ang mga kaliwat ni Gilead ang anak ni Makir nga anak ni Manases. **18** Ang igsoonong babaye ni Gilead nga si Hamoleket nanganak kung Ishod, kung Abiezer, ug kung Mala. **19** Ang mga anak nga lalaki ni Shemida mao sila si Ahian, si Shekem, si Likhi, ug si Aniam. **20** Ang mga mosunod mao ang mga kaliwat ni Efraim: Si Shutela mao ang anak nga lalaki ni Efraim. Ang anak ni Shutela mao si Bered. Ang anak ni Bered mao si Tahat. **21** Ang anak ni Tahat mao si Zabad. Ang anak ni Zabad mao si Shutela. (Si Ezer ug si Elead gipatay sa mga lalaki sa Gat, ug ang lumulupyo nianang yutaa, sa dihang gikawat nila ang ilang mga kahayopan. **22** Nagsubo ang ilang amahan nga si Efraim alang kanila

sulod sa daghang mga adlaw, ug nangadto kaniya ang iyang mga igsoong lalaki aron hupayon siya. **23** Nakighilawas siya sa iyang asawa. Nanamok siya ug nanganak ug usa ka batang lalaki. Ginganlan siya ni Efraim ug Beria, tungod kay ang katalagman midangat man sa iyang pamilya. **24** Ang iyang anak nga babaye mao si Sheera, nga nagtukod sa Ubos ug sa Taas nga babin sa Bet Horon ug sa Uzen Sheera.) **25** Ang iyang anak nga lalaki mao si Refa. Ang anak ni Refa mao si Resep. Ang anak ni Resep mao si Tela. Ang anak ni Tela mao si Tahan. **26** Ang anak ni Tahan mao si Ladan. Ang anak ni Ladan mao si Amihud. Ang anak ni Amihud mao si Elishama. **27** Ang anak ni Elishama mao si Nun. Ang anak ni Nun mao si Josue. **28** Ang ilang gipanag-iyahan ug mga gipuy-an mao ang Betel ug ang kasikbit nga mga baryo. Gipalapdan pa nila dapti sa silangan nga babin hangtod sa Naaran ug sa kasadpan nga dapti hangtod sa Gezer ug sa mga baryo niini, ug hangtod sa Shekem ug sa mga baryo sa Aya ug sa mga baryo niini. **29** Didto sa utlanan ni Manases mao ang Bet Shan ug ang baryo niini, ang Taanac ug ang mga baryo niini, ang Megido ug ang mga baryo niini, ug ang Dor ug ang mga baryo niini. Nagpuyo dinya ng mga lungsod ang mga kaliwat ni Jose nga anak ni Israel. **30** Ang mga anak nga lalaki ni Asher mao sila si Imna, Ishva, Ishvi, ug si Beria. Si Sera mao ang ilang igsoong babaye. **31** Ang mga anak nga lalaki ni Beria mao sila si Heber ug si Mankiel, nga maoy amahan ni Birzait. **32** Ang mga anak nga lalaki ni Heber mao sila si Jaflet, si Shomer, ug si Hotam. Si Shua mao ang ilang igsoong babaye. **33** Ang mga anak nga lalaki ni Jaflet mao sila si Pasac, Bimhal ug si Ashvat. Mao kini sila ang mga anak ni Jaflet. **34** Si Shomer, ang igsoong lalaki ni Jaflet adunay tulo ka anak nga mga lalaki: si Roga, si Jehuba, ug si Aram. **35** Ang igsoon ni Shemer nga si Helem adunay mga anak nga sila si Zofa, si Imra, si Sheles, ug si Amal. **36** Ang mga anak nga lalaki ni Zofa mao sila si Sua, si Harnefer, si Shual, si Beri, si Imra, **37** si Bezer, si Hod, si Shama, si Shilsha, si Itiran, ug si Beera. **38** Ang mga anak nga lalaki ni Jeter mao sila si Jefune, si Pispa, ug si Ara. **39** Ang mga anak nga lalaki ni Ula mao sila si Ara, si Haniel, ug si Rizia. **40** Kining tanan mao ang mga kaliwat ni Asher. Sila mao ang mga katigulangan sa banay, pangulo sa ilang mga panimalay, mga mahinungdanong mga tawo, mga manggugubat, ug mga pangulo taliwala sa mga pangulo. Adunay nalista nga 26, 000 ka mga lalaki nga angay moalagad sa kasundalohan, sumala sa ilang gidaghanon nga nalista.

8 Ang lima ka mga anak nga lalaki ni Benjamin mao sila si Bela ang iyang kamagulangan, si Ashbel, si Ahara, **2** si Noha, ug si Rafa. **3** Ang mga anak ni Bela mao sila si Adar, si Gera, si Abihud, **4** si Abishua, si Naaman, si Ahoa, **5** si Gera, si Shefufan, ug si Huram. **6** Mao kini ang mga kaliwat ni Ehud nga mao ang mga pangulo usab sa banay alang sa mga lumulupyo sa Geba, nga gipapahawa ngadto sa Manahat. **7** si Naaman, si Ahija, ug si Gera. Sa kataposan, si Gera ang nangulo sa ilang pagbiya. Siya mao ang amahan ni Uza ug ni Ahihud. **8** Si Shaharaim ang nahimong amahan sa mga kabataan sa yuta sa Moab, human siya makibulag sa iyang mga asawa nga si Hushim ug si Baara. **9** Sa iyang asawa nga si Hodes, nahimong amahan si Shaharaim ni Jobab, ni Zibia, ni Meshua, ni Malcam, **10** ni Jeuz, ni Sakia, ug ni Mirma. Mao kini ang iyang mga anak nga maoy mga pangulo sa ilang mga banay. **11** Nahimo na siyang amahan daan ni Abitub ug ni Elpaal pinaagi kang Hushim. **12** Ang mga anak nga lalaki ni Elpaal mao sila si Eber, Misham, ug si Shemed (nga nagtukod sa Ono ug sa Lod uban ang mga kasikbit nga mga baryo). **13** Anaa usab si Beria ug si Shema. Sila mao ang mga pangulo sa mga banay nga lumulupyo sa Ayalon, nga nagpapahawa sa mga lumulupyo sa Gat. **14** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Beria: si Ahio, si Sashak, si Jeremot, **15** si Zebadia, si Arad, si Eder, **16** si Micael, si Ishpu, ug si Joha. **17** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Elpaal: si Zebadia, si Meshulam, si Hizki, si Heber, **18** si Ishmerai, si Izlia, ug si Jobab. **19** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Shime: si Jakim, si Zicri, si Zabdi, **20** si Elenai, si Zileta, si Eiel, **21** si Adaya, si Beraia, ug si Shimrat. **22** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Sashak: si Ishpan, si Eber, si Eiel, **23** si Abdon, si Zicri, si Hanan, **24** si Hanania, si Elam, si Antotia, **25** si Ifdeia, ug si Penuel. **26** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Jeroham: si Shamsherai, si Sheheria, si Atalia, **27** si Jareshia, si Elja, ug si Zicri. **28** Mao kini ang mga pangulo sa mga banay nga nagpuyo sa Jerusalem. **29** Ang amahan ni Gibeon mao si Jeil kansang ngalan sa asawa mao si Maaca nga nagpuyo sa Gibeon. **30** Ang iyang kamagulangan mao si Abdon, gisundan ni Zur, ni Kis, ni Baal, ni Nadab, **31** ni Gedor, ni Ahio ug ni Zeker. **32** Ang laing anak nga lalaki ni Jeil mao si Meklot nga maoy amahan ni Shimea. Nagpuyo usab sila duol sa ilang mga

kabanay sa Jerusalem. **33** Si Ner mao ang amahan ni Kis. Si Kis mao ang amahan ni Saul. Si Saul mao ang amahan ni Jonathan, ni Malkisua, ni Abinadab, ug ni Ishbaal. **34** Ang anak ni Jonathan mao si Merib Baal. Si Merib Baal mao ang amahan ni Mica. **35** Ang mga anak nga lalaki ni Mica mao sila si Piton, si Melec, si Tarea, ug si Ahaz. **36** Si Ahaz mao ang amahan ni Jehoada. Si Jehoada mao ang amahan ni Alemet, ni Azmavet, ug ni Zimri. Si Zimri mao ang amahan ni Moza. **37** Si Moza mao ang amahan ni Binea. Si Binea mao ang amahan ni Rafa. Si Rafa mao ang amahan ni Eleasa. Si Eleasa mao ang amahan ni Azel. **38** Adunay unom ka mga anak nga lalaki si Azel: si Azrikam, si Bokeru, si Ishmael, si Searia, si Obadia, ug si Hanani. Kining tanan mao ang mga anak ni Azel. **39** Ang mga anak nga lalaki sa iyang igsoon nga si Eshek mao sila si Ulam ang iyang kamagulangan, si Jesus ang ikaduha, ug ang ikatulo si Elifelet. **40** Ang mga anak ni Ulam mga manggugubat ug mga mamamana. Daghan silag mga anak ug mga apo nga lalaki, mga 150 ang gidaghanon. Kining tanan sakop sa mga kaliwat ni Benjamin.

9 Busa nalista ang kagikan sa tibuok Israel. Gisulat nila kini sa libro sa mga hari sa Israel. Mahitungod sa Juda, gibihag sila padulong sa Babilonia tungod sa ilang sala. **2** Ang unang mopuyo pag-usab sa ilang mga siyudad mao ang pipila sa mga Israelita, mga pari, mga Levita, ug nag-alagad sa templo. **3** Ang pipila sa mga kaliwat ni Juda, ni Benjamin, ni Efraim, ug ni Manases anaa nagpuyo sa Jerusalem. **4** Ang mga lumulupyo naglakip kung Utai ang anak ni Amihud nga anak ni Omri nga anak ni Imri nga anak ni Bani, nga usa sa mga kaliwat ni Perez nga anak ni Juda. **5** Taliwala sa mga taga-Shilon mao si Asaya ang kamagulangan ug ang iyang mga anak nga lalaki. **6** Taliwala sa mga kaliwat ni Zera mao si Jeuel. May gidaghanon nga 690 ang ilang mga kaliwat. **7** Taliwala sa mga kaliwat ni Benjamin mao si Salu ang anak nga lalaki ni Meshulam nga anak ni Hodavia nga anak ni Hasenua. **8** Lakip usab si Ibnea ang anak ni Jeroham; si Ela ang anak ni Uzi nga anak ni Micri; ug si Meshulam ang anak ni Shefatia nga anak ni Reuel nga anak ni Ibniya. **9** Nahisulat ang ilang mga kabanay nga sa talaan sa mga kagikan nga mikabat ug 956 tanan. Kining tanan nga mga lalaki mao ang mga pangulo sa banay sa ilang mga katigulangan. **10** Ang mga pari mao sila si Jedaya, si Jehoyarib, ug si Jakin. **11** Lakip usab si Azaria ang anak nga lalaki ni Hilkia nga anak ni Meshulam nga anak ni Zadok nga anak ni Merayot nga anak ni Ahitub, ang tigdumala sa balay sa Dios. **12** Lakip usab si Adaya nga anak ni Jeroham nga anak ni Pashur nga anak ni Malkia. Lakip usab si Maasai ang anak ni Adiel nga anak ni Jazerka ang anak ni Meshulam nga anak ni Meshilem nga anak ni Imer. **13** Ang ilang mga kabanay, kinsa mga pangulo sa mga banay sa ilang katigulangan, mikabat ug 1, 760 tanan. Sila mao ang kalaikan-an ng labing angayan sa buluhaton sa balay sa Dios. **14** Taliwala sa mga Levita, anaa sila si Shemaya ang anak nga lalaki ni Hashubha nga anak ni Azrikam nga anak ni Hashabia, nga mga kaliwat ni Merari. **15** Lakip usab sila si Bakkabak, si Heres, si Galal, ug si Mataniah nga anak nga lalaki ni Mica nga anak ni Zicri nga anak ni Asaf. **16** Lakip usab si Obadia ang anak nga lalaki ni Shemaya nga anak ni Galal nga anak ni Jedutun; ug si Berekia ang anak nga lalaki ni Asa nga anak ni Elkana, nga nagpuyo sa mga baryo sa mga taga-Netofat. **17** Ang mga magbalantay sa pultahan mao sila si Shalum, si Akub, si Talmon, si Ahiman, ug ang ilang mga kaliwat. Si Shalum mao ang ilang pangulo. **18** Kaniadto nagbantay sila sa ganghaan sa hari nga atua sa kasadpan nga babin alang sa kampo sa mga kaliwat ni Levi. **19** Si Shalum ang anak nga lalaki ni Kore nga anak ni Ebiasaf nga mao ang anak ni Kora, ug ang iyang kabanay nga gikan sa panimalay sa iyang amahan nga mao ang mga taga-Kora, mao ang tigdumala sa buluhaton, nagbantay sila sa pultahan paingon sa tolda, ingon nga gibantayan sa ilang mga katigulangan ang kampo ni Yahweh, ug gibantayan usab nila ang agianan. **20** Si Finehas nga anak ni Eleazar mao ang tigdumala kanila kaniadto, ug si Yahweh nag-uban kaniya. **21** Si Zzacarias ang anak nga lalaki ni Meshelencia mao ang tigbantay sa pultahan paingon sa templo, ang "tolda nga tagboanan." **22** Kadtohanan nga napili ingon nga tigbantay sa mga pultahan mikabat ug 212. Nalista ang ilang mga ngalan sa talaan sa katabwan sa ilang mga baryo. Ang mananagna nga si David ug si Samuel ang mananagna maoy nagpili kanila sa ilang mga katungdanan nga sinaligan. **23** Busa sila ug ang ilang mga kaanakan nga tigbantay sa mga pultahan sa balay ni Yahweh, ang tabernakulo. **24** Nagbantay sa upat ka mga babin ang tigbantay sa pultahan, padulong sa sidlakan, sa kasadpan, sa amihan, ug sa habagatan. **25** Mangadto ang

ilang mga kaigsoonan nga namuyo sa ilang mga baryo aron mopulipuli kanila sulod sa pito ka adlaw. **26** Apan ang upat ka mga pangulo nga tigbantay sa ganghaan nga mga Levita mao ang gipabantay sa mga lawak ug sa mga lawak nga tipiganan sa balay sa Dios. **27** Tibuk gabii bantayan nila ang ilang mga dapit palibot sa balay ni Yahweh, kay sila man ang gituguhan sa pagbantay niini. Unya ablinan nila kini matag buntag. **28** Ang pipila kanila mao ang tigdumala sa mga kasangkapan sa templo; ihapon nila ang mga butang sa dihang ipasulod kini ug pagawas. **29** Pipila usab kanila ang gitugyanan nga maoy mag-atirman sa balaang mga butang, sa mga kasangkapan, ug mga kagamitan, lakip na ang labing maayong harina, mga bino, mga lana, mga insenso, ug mga panakot. **30** Ang pipila sa mga anak ngalak ni sa mga paro mao ang mosogal sa mga panakot. **31** Si Matitia ang usa sa mga Levita nga kagamulangan ni Shulam nga taga-Kora, mao ang tigdumala sa pag-andam sa tinapay alang sa paghalad. **32** Pipila sa ilang mga igsoon, nga kaliwati ni Kohat, mao ang tigdumala sa tinapay diha sa presensya, aron adamanon kini sa matag Adlaw nga Igpapahulay. **33** Nagpuyo ang mga mang-aawit ug ang mga pangulo sa panimalay sa Levita sa mga lawak sa balay alamponaan sa dihang wala na silay buhaton, tungod kay kinhanglan nilang buhaton ang gisangon kanila nga buluhaton adlaw ug gabii. **34** Mao kini ang mga pangulo taliwala sa panimalay sa mga Levita, ingon nga nalista diha sa listahan sa kagikan. Nagpuyo sila sa Jerusalem. **35** Ang amahan ni Gibeon nga si Jeil kansang ngalan sa awasa mao si Maaca, nga nagpuyo ditto sa Gibeon. **36** Ang iyang kagamulangan anak mao si Abdon, **37** unya sila si Zur, si Kis, si Baal, si Ner, si Nadab, si Gedor, si Ahio, si Zacarias, ug si Miklot. **38** Si Miklot mao ang amahan ni Shimeam. Nagpuyo usab sila duol sa ilang kaigsoonan sa Jerusalem. **39** Si Ner mao ang amahan ni Kis. Si Kis mao ang amahan ni Saul. Si Saul mao ang amahan ni Jonathan, ni Malki Shua, ni Abinadab, ug ni Eshbaal. **40** Ang mga anak nga lalaki ni Jonathan mao si Merib Baal. Si Merib Baal mao ang amahan ni Mica. **41** Ang mga anak nga lalaki ni Mica mao sila si Piton, si Melec, si Tarea, ug si Ahaz. **42** Si Ahaz mao ang amahan ni Jara. Si Jara mao ang amahan ni Alemet, ni Azmavet, ug ni Zimri. Si Zimri mao ang amahan ni Moza. **43** Si Moza mao ang amahan ni Binea. Si Binea mao ang amahan ni Refaya. Si Refaya mao ang amahan ni Eleasar. Si Eleasar mao ang amahan ni Azel. **44** Ang unom ka mga anak nga lalaki ni Azel mao sila si Azrikam, si Bokeru, si Ishmael, si Searia, si Obadia, ug si Hanan. Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Azel.

10 Karon nakiggubat ang mga Filistihanon batok sa Israel. Ang matag tawo sa Israel miikyas gikan sa Filistihanon ug nangamatay sa Bukid sa Gilboa. **2** Hapit na maapsan sa mga Filistihanon si Saul ug ang iyang anak nga lalaki. Gipatay sa mga Filistihanon si Jonathan, si Abinadab, ug si Makishua, ang iyang mga anak nga lalaki. **3** Misamat na pag-ayo ang gubat batok kang Saul, ug naigo siya sa mga fitipana. Hilabihan ang iyang gibating kasakit tungod sa pana. **4** Unya miington si Saul sa iyang tigdala sa hinagibin, "Hulbota ang imong espada ug duslaka ako gamit niini. Kay kung dili, moabot kining mga walay tulì ug magpasipala kanako." Apan midumili ang iyang tigdala sa hinagibin, kay nahadlok man siya pag-ayo. Busa gihulbot ni Saul ang iyang kaugalingong espada ug miubo niini. **5** Sa pagkakita sa iyang tigdala sa hinagibin nga namatay na si Saul, siya usab miubo sa iyang espada ug namatay. **6** Busa namatay si Saul, ug ang iyang tulo ka mga anak nga lalaki, busa nangamatay ang tibuk sakop sa iyang panimalay. **7** Sa pagkakita sa matag tawo sa Israel nga atua ditdo sa walog nga nangikyas sila, ug namatay na si Saul ug ang iyang mga anak, gibiyaan nila ang ilang mga siyudad ug nangikyas. Unya nangabot ang mga Filistihanon ug namuyo niini. **8** Nahitabo nga sa pagkasunod adlaw, sa pagpangabot sa mga Filistihanon aron sa pagkuha sa mga butang sa mga patay, nakiplagan nila si Saul ug ang iyang mga anak nga nagbuk-od ditto sa Bukid sa Gilboa. **9** Gihuboan nila siya ug gidalda ang iyang ulo ug ang iyang hinagibin. Nagpadala sila ug mga mensahero sa tibuk Filistia aron sa pagbalita sa ilang mga diosdios ug sa katawhan. **10** Gubitang nila ang iyang hinagibin sulod sa templo sa ilang mga diosdios, ug gibitay ang iyang ulo sa templo ni Dagon. **11** Sa pagkadungog sa tibuk Jabels Gilead sa tanang gubitah sa mga Filistihanon ngadto kang Saul, **12** nangadto ang tanang mga lalaking manggubugat ug gikuhwa ang lawas ni Saul ug sa iyang mga anak nga lalaki, ug gidalda sila sa Jabels. Gisunog nila ang ilang mga bukog ilalom sa kahoy nga tugas ug nagpuusa sulod sa pito ka adlaw. **13** Busa namatay si Saul tungod sa iyang pagkamasinupakon kang Yahweh. Wala niya tumana ang mga gitudlo ni Yahweh, apan nagpakisayod hinuon gikan sa tawo nga makasulti sa mga patay. **14** Wala niya pangitaa ang giva

ngikan kang Yahweh, busa gipatay siya ni Yahweh ug gitugyan ang gingharian ngadto kang David nga anak ni Jesse.

11 Unya miadto ang tibuk Israel ngadto kang David ditto sa Hebron ug miington, "Paminaw, kamii ang imong unod ug ang imong bukog." **2** Sa milabay na panahon, sa dihang si Saul pa ang naghari kanamo, ikaw na ang nagdumala sa kasundalohan nga mga Israelita. Si Yahweh nga imong Dios miington kanimo, "Pagabantayan mo ang akong katawhan sa Israel, ug mahimo kang magmamando sa akong katawhan sa Israel." **3** Busa miadto ang tanang pangulo sa Israel ngadto sa hari ditto sa Hebron, ug naghimo ug kasabotan si David tali kanila sa atubangan ni Yahweh. Gidihogan nila si David ingon nga hari sa Israel. Niini nga paagi, ang pulong ni Yahweh nga gipadayag pinaagi kang Samuel natiniuod. **4** Miadto si David ug ang tanang Israelita sa Jerusalem (nga mao ang, Jebus). Karon anaa ditto ang mga kaliwati ni Jebus, nga lumolupyo sa yuta. **5** Ang mga lumolupyo sa Jebus miington ngadto kang David, "Dili ka makasulod dinihi." Apan gikuhwa ni David ang lig-on salipdanon sa Zion, nga mao ang, siyudad ni David. **6** Miington si David, "Si Bisankinsa nga mouna ug sulong sa mga Jebusehanon mahimong kumandante." Busa misulong ug una si Joab ang anak nga lalaki ni Zeruya, busa nahimo siyang kumandante. **7** Unya nagpuyo si David sa lig-on salipdanon. **8** Busa gitawag nila kini nga siyudad ni David. Gikutaan niya palibot ang siyudad gikan sa Milo ug ang likod palibot sa pader. Gikutaan ni Joab ang ubang siyudad. **9** Nahimo si David nga mas labaw tungod kay nagauban man kaniya si Yahweh. **10** Mao kini ang mga pangulo ni David, nga nagpaktika sa ilang pagkakusgan uban kaniya sa iyang gingharian, uban sa tibuk Israel, aron mahimo siyang hari, nga nagatuman sa pulong ni Yahweh mahitungod sa Israel. **11** Mao kini ang listahan sa bantogang mga sundalo ni David: Si Jashobeam, ang anak nga lalaki sa usa ka Hakmonihanon, ang kumandante sa 30. Gipatay niya ang 300 ka mga kalalakin-an sa iyang bangkaw sa usa lamang ka higayon. **12** Sunod kaniya mao si Eleazer, ang anak ngalak ni Dodo, ang Ahotihanon, nga usa sa tulo ka bantogang mga kalalakin-an. **13** Kauban niya si David ditto sa Pasdasmir, ug ditto naigtigom ang mga Filistihanon alang sa gubat, diin ditto adunay umahan sa sebada ug mikalagiwi ang kasundalohan gikan sa mga Filistihanon. **14** Nagbarog sila taliwala sa maong una. Gipanalipid nila kini ug gipamatay ang mga Filistihanon ug giluwas sila ni Yahweh uban ang dakong kadaogan. **15** Unya ang tulo sa 30 ka mga pangulo milugsong paingon kang David ngadto sa kabatoohan, sa langub sa Adulam. Nagkampo ang kasundalohan sa Filistihanon ditto sa walog sa Refaim. **16** Niana nga panahon anaa si David sa iyang salipdanon nga usa ka langub, samtantang ang mga Filistihanon nagtigom sa ilang kampo ditto sa Bethelem. **17** Gihuwi si David ug miington, "Kung aduna untay tawo nga makahatag kanako ug tubig aron imnon nga gikan sa atabay ditto sa Bethelem, ang atabay nga anaa duol sa ganghaan!" **18** Busa mingsulod kining tulo ka bantogang mga sundalo taliwala sa kasundalohan sa Filistihanon ug nagkabo ug tubig sa atabay sa Bethelem, ang atabay nga anaa tupad sa ganghaan. Nagkuha sila ug tubig ug gidalda kini ngadto kang David, apan nagdumili siya sa pag-inom niini. Hinruon, gibubo niya kini ngadto kang Yahweh. **19** Unya miington siya, "O Yahweh, ipalayo kini kanako, nga ako kining imnon. Kinahanglan ko ba ng aya imnon ang dugo sa mga tawo nga nagbutang sa ilang mga kinabuhi sa sakuyaw?" Tungod kay gibutang man nila sa sakuyaw ang ilang kinabuhi, nagdumili siya sa pag-inom niini. Mao kini ang mga butang nga gibutah sa tulo ka bantogang mga sundalo. **20** Si Abisai ang igsoon lalaki ni Joab, ang kapitan sa tulo. Gibangkaw niya sa usa ka higayon ang 300 ka tawo ug gipamatay sila. Gipasidungan siya taliwala sa tulo. **21** Taliwala sa Tulo, siya ang labing gipasidungan ug nahimong ilang kapitan. Bisan paman ug dili siya sakop sa tulo. **22** Si Benaya ang anak nga lalaki ni Jehoyada ang kusagan nga tawo nga nakabutah sa dagkong mga butang. Gipatay niya ang duha ka anak nga lalaki ni Ariel sa Moab. Mikanago usab siya ngadto sa bangag ug gipatay ang usa ka liyon samtantang panahon sa tingtugnaw. **23** Gipatay usab niya ang usa ka Ehiptohanon, ang tawo nga adunay lima ka cubit ang gitas-on. Adunay usa ka bangkaw ang Ehiptohanon nga sama sa likisan sa manghahabol, apan milugsong siya paingon kaniya dala lamang ang usa ka sungkod. Giilog niya ang bangkaw nga anaa sa kamot sa Ehiptohanon ug gipatay siya pinaagi sa iyang kaugalingong bangkaw. **24** Si Benaya ang anak nga lalaki ni Jehoyada ang nagbuhut sa dagkong butang, ug gipasidungan siya taliwala sa tulo ka bantogang mga sundalo. **25** Sa kinatibuk-an mas labaw gayod siya kay sa 30 ka mga sundalo, apan wala niya makab-ot ang sama ka labing labaw sa tulo ka mas labing

bantogang mga sundalo. Apan gihimo siya ni David nga pangulo sa iyang mga tigbantay. 26 Ang bantogang mga sundalo mao si Asahel nga igsoong lalaki ni Joab, si Elhanan nga anak nga lalaki ni Dodo sa Betlehem, 27 si Shamot nga taga-Haror, si Helez nga taga-Pelon, 28 si Ira nga anak nga lalaki ni Ikes nga taga-Tekoa, si Abiezer nga taga-Anatot, 29 si Sibecai nga taga-Husha, si Imai nga taga-Aho, 30 Si Mahairan nga taga-Netofa, si Heled anak nga lalaki ni Baana nga taga-Netofa, 31 si Itai anak nga lalaki ni Ribai nga taga-Gibeoa sa kasundalohan ni Benjamin, si Benaya nga taga-Piraton, 32 si Hurai nga nagpuyo sa mga walog sa Gaas, si Abiel nga taga-Araba 33 si Azmavet nga taga-Baharum, si Eliaba nga taga-Shaalbon, 34 ang mga anak nga lalaki ni Hesem, si Gizon, si Jonathan nga anak nga lalaki ni Shagee nga taga-Harar, 35 si Ahiam nga anak nga lalaki ni Sacar nga taga-Harar, si Elifel nga anak nga lalaki ni Ur, 36 si Hefer nga taga-Mekerat, si Ahia nga taga-Pelon, 37 si Hezro nga taga-Carmel, si Naarai nga anak ni Ezbai, 38 Si Joel ang igsoong lalaki ni Natan, si Mibhar nga anak nga lalaki ni Hagri, 39 si Zelek nga taga-Amon, si Naharai nga taga-Berot (ang tigdala sa hinagibinan ni Joab nga anak nga lalaki ni Zeruya), 40 si Ira ug si Gareb nga taga-Jatir, 41 si Uriya nga Hitthon, si Zabud nga anak nga lalaki ni Alai, 42 Si Adina nga anak nga lalaki ni Shiza nga kalinaw ni Ruben (usa ka pangulo sa mga tribo ni Ruben) ug uban ang 30 ka mga sakop, 43 si Hanan nga anak nga lalaki ni Maaca, ug si Josaphat nga taga-Mitna, 44 si Uzia nga taga-Ashteret, si Shama ug si Jeil nga anak nga lalaki ni Hotam nga taga-Aroer, 45 si Jediel nga anak nga lalaki ni Shimri sa Juda (igsoon niya nga taga-Tiz), 46 si Eliel nga taga-Mahav, si Jeribai ug si Josovha nga mga anak nga lalaki ni Elnaam, si Itma nga taga-Moab, 47 si Eliel, si Obed, ug si Jaasiel nga taga-Zoba.

12 Mao kini ang kalaalakin-an nga miadto kang David sa Ziklag, samtang gihinginlan pa siya sa presensya ni Saul nga anak nga lalaki ni Kis.

Ubán sila sa mga kasundalohan, nga iyang mga kaubanan sa gubat.

2 Aduna silay mga pana ug makahimo sila sa pagpana ug paglambuyog ug mga bato gamit ang ilang tuo ug wala nga kamot. Mga kalinaw sila ni Benjamin, nga katribo ni Saul. 3 Ang pangulo mao si Ahi Ezer, unya si Joas, nga mga anak nga lalaki ni Shemaa nga taga-Gibeoa. Anaa usab si Jeziel ug si Pelet, nga anak nga lalaki ni Azmavet. Anaa usab si Beraca. Si Jehu nga taga-Anatot, 4 si Ismaya nga taga-Gibeon, ang sundalo uban sa 30 (ug nagmando sa 30); si Jeremias, si Jahziel, si Johanan, si Jozabed nga taga-Gedera, 5 Si Eluzai, si Jerimot, si Bealia, si Shemaria, si Shefatia nga taga-Haruf, 6 ang taga-Kora nga si Elkana, si Isia, si Azarel, si Joezer, si Jashobeam, ug 7 si Joela ug si Zebadiah, nga mga anak nga lalaki ni Jeroham sa Gedor. 8 Nakighiusa ang pipila ka mga kalinaw ni Gad kang David sa tagoanom didto sa kamingawan. Manggugubat sila nga mga lalaki nga gibansay sa gubat, nga hanas sa taming ug bangkaw; nga adunay isog nga mga panagway nga sama sa panagway sa mga liyon. Paspas silang managan sama sa mga binaw nga anaa sa kabukiran. 9 Si Eser mao ang pangulo, si Obadiah ang ikaduha, si Eliab ang ikatulo, 10 si Mismanna ang ikaupat, si Jeremias ang ikalima, 11 si Atai ang ikauon, si Eliel ang ikapito, 12 si Jolanan ang ikawalo, si Elzabud ang ikasiyam, 13 si Jeremias ang ikapanulo, si Macbanai ang ika-onse. 14 Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Gad nga mga pangulo sa kasundalohan. Ang labing ubos nangulo sa gatosan, ug ang labing bantogan nangulo sa liboan. 15 Nanabok sila sa Jordan sa unang bulan, sa dihang mibaha kini, ug giabog nila ang tanan nga nagpuyo didto sa walog, gikan sa sidlikang bahan paingon sa kasadpang bahan. 16 Miadto ang pipila ka kalaalakin-an nga naggikan sa banay ni Benjamin ug ni Juda sa tagoanom ni David. 17 Migawas si David aron sa paghimamat kanila ug miuong kanila, "Kung mianhi kamo sa kalinaw aron sa pagtabang kanako, mahimo kamong makig-abin kanako. Apan kung mianhi kamo aron sa pagbudhi kanako alang sa akong mga kaaway, hinaot nga makita sa Dios sa atong mga katigulangan ug badlongon kamo, sanglit wala man akoy nabuhut nga daotan." 18 Unya mikunsad ang Espiritu kang Amasai, nga pangulo sa 30. Miuong si Amasai, "Imo kami, David. Dapig kami kanimo, anak ni Jesse. Kalinaw, hinaot nga ang kalinaw maanaa kang bisan kinsa nga motabang kanimo. Maanaa unta ang kalinaw sa mga nagtabang kanimo, kay nagtabang man kanimo ang imong Dios." Unya gidawat sila ni David ug gihimo silang mga pangulo sa tibuk niyang kawathan. 19 Mikuyog usab ang pipila nga gikan sa mga kalinaw ni Manases kang David sa dihang miabot siya uban ang mga Filistihanon aron makiggubat batok kang Saul. Apan wala sila mitabang sa mga Filistihanon, tungod kay nagsulithanay ang mga pangulo sa Filistihanon ug gipapahawa si David. Miuong sila, "Mibiya

siya sa iyang agalon nga si Saul alang sa kadaot sa atong mga kinabuhi."

20 Sa dihang miadto siya sa Ziklag, nakig-abin kaniya ang kawathan ni Manases nga sila si Adna, si Jozabad, si Jediel, si Micael, si Jozabad, si Elihu, ug si Zileta, nga mga kapitan sa liboan nga kalinaw ni Manases. 21 Gitabangan nila si David sa pagpakig-away batok sa mga pundok sa kawatan, kay isog sila nga mga tawo. Sa wala madugay nahimo silang mga pangulo sa kasundalohan. 22 Sa matag adlaw, miadto kang David ang mga kasundalohan aron sa pagtabang kaniya, hangtod ngi midaghan ang kasundalohan, sama sa kasundalohan sa Dios. 23 Mao kini ang talaan sa kasundalohan nga sinangkapan alang sa gubat nga miadto kang David sa Hebron, aron sa pagbalhin sa gingharian ni Saul ngadto kaniya, nga katumanan sa pulong ni Yahweh. 24 6, 800 kadtong gikan sa banay ni Juda nga nagdala ug taming ug bangkaw nga gisangkapan alang sa gubat. 25 Gikan sa banay ni Simeon adunay 7, 100 ka mga manggugubat. 26 Gikan sa banay sa mga Liveta adunay 4, 600 ka mga manggugubat. 27 Si Jehoyada mao ang pangulo sa mga kalinaw ni Aaron, ug adunay 3, 700 ang uban kaniya. 28 Uban kang Zadok, ang batan-on, kusgan ug isog nga tawo, nga adunay 22 ka pangulo gikan sa panimalay sa ilang amahan. 29 Gikan sa banay ni Benjamin, nga tribo ni Saul, adunay 3, 000. Nagpabilin nga matinud-anon ang kadaghanan kanila kang Saul hangtod niining panahona. 30 Gikan sa banay ni Efraim adunay 20, 800 ka mga manggugubat, nga bantogan sa panimalay sa ilang amahan. 31 Gikan sa katunga sa tribo ni Manases adunay 18, 000 ka bartongan nga mga lalaki ang miadto aron nga himoon nga hari si David. 32 Gikan sa banay ni Isacar, adunay 200 ka mga pangulo nga may salabutan sa mga panahon ug nasayod kung unsa ang angayang buhaton sa Israel. Ubos sa ilang pagmando ang tanan nilang mga kadtogo. 33 Gikan sa banay ni Zebulun adunay 50, 000 ka isog nga mga lalaki, nga andam sa gubat, uban ang tanang mga hinagibinan sa gubat, ug andam sa paghatag sa ilang pagsalig sa walay pagduhaduha. 34 Gikan sa banay ni Neftali adunay 1, 000 ka opisyal, ug uban kanila ang 37, 000 ka lalaki nga may taming ug mga bangkaw. 35 Gikan sa banay ni Dan adunay 28, 600 ka lalaki nga andam sa gubat. 36 Gikan sa banay ni Aser adunay 40, 000 ka lalaki nga andam sa gubat. 37 Gikan sa laing bahin sa Jordan, gikan sa banay ni Ruben, ni Gad, ug sa katungang banay ni Manases, adunay 120, 000 ka isog nga kalaalakin-an uban ang tanang matang sa hinagibinan sa gubat. 38 Kining tanan nga kasundalohan, gisangkapan alang sa gubat, miadto sa Hebron uban ang ligdong nga mga tinguha aron himoon nga hari si David sa tibuk Israel. Nagkayoun usab ang tibuk Israel nga himoon ngi hari si David. 39 Sulod sa tulo ka adlaw atoa sila diido sa pakigsalo sa pagkaon ug paginom uban kang David, kay gipadad-an sila ug mga pagkaon sa ilang mga kadtogo. 40 Ug dugang pa, kadtong anaa duol kanila, ingon man ang anaa sa layo sama sa kalinaw ni Isacar, ni Zebulun, ug ni Neftali, nagdala ug mga tinapay, mga mamon, minasa nga mga pasas, bino, lana, nating baka, ug karnero, nga gikarga sa mga asno, sa mga kamelyo, sa mga mula, ug sa mga baka, kay nagsaulog ang Israel.

13 Nagpakiayod si David sa mga komandante sa liboan ug sa gatosan, uban sa matag pangulo. 2 Miuong si David ngadto sa tibuk katilingban sa Israel, "Kung maayo kini alang kaninyo, ug kung gikan kini kang Yahweh nga atong Dios, magpadala kita ug mga mensahero sa bisan anda ngadto sa atong mga kaigsoonan nga nagpabilin sa tibuk rehiyon sa Israel, ug ngadto sa mga pari ug mga Levita nga anaa sa ilang mga siyudad. Kinahanglan masulitilan sila aron makighiusa kanato. 3 Dad-on nato ang sudlanan sa kasabutan sa atong Dios balik ngadto sa atong dapit, kay wala nato gisusi ang iyang kabuton-on sa mga panahon sa paghari ni Saul." 4 Miuong ang tibuk pundok nga buhaton kini nga mga butang, tungod kay daw husto kini sa panan-aw sa tanang kawathan. 5 Busa gitigom ni David ang tanang kawathan sa Israel, gikan sa Suba sa Sihor sa Ehipto hangtod sa Lebo Hamat, aron dad-on ang sudlanan sa kasabutan sa Dios gikan sa Kiriat Jearim. 6 Miadto si David ug ang tibuk Israel sa Baala, mao kini, ang Kiriat Jearim, nga nahisakop sa Juda, aron dad-on gikan diido ang sudlanan sa kasabutan sa Dios, kinsa gitawag sa ngalan ni Yahweh, si Yahweh, nga naglingkod sa trono ibabaw sa mga kerubin. 7 Busa gibutang nila ang sudlanan sa kasabutan sa Dios sa bagong karomata. Gidala nila kini sa gawas sa balay ni Abinadab. Gigiyanan ni Uzza ug ni Ahio ang karomata. 8 Nagsaulog si David ug ang tibuk Israel sa atubangan sa Dios sa tibuk nilang kusog. Nag-awit sila uban ang kinuwerdasan nga mga tulonggon, mga tamborin, mga piyangpiyang, ug mga trumpeta. 9 Pag-abot nila sa giokanan sa Kidon, gigunitan ni Uzza ang

sudlanan sa kasabotan, tungod kay natumba ang torong baka. **10** Unya misilaob ang kasuko ni Yahweh batok kung Uzza, ug gitipatay ni Yahweh si Uzza tungod kay gigunitan man niya ang sudlanan sa kasabotan. Namatay siya ditto sa atubangan sa Dios. **11** Nasuko si David tungod kay gitipatay ni Yahweh si Uzza. Kadto nga dapit gitawag ug Perez Uzza hangtod niunning adlawa. **12** Nahadlok si David sa Dios nianhang adlawa. Miington siya, "Unsaon ko man pagdala ang sudlanan sa kasabotan sa Dios ngadto sa akong panimalay?" **13** Busa wala gidalna ni David ang sudlanan sa kasabotan ngadto sa siyudad ni David, apan gibutang kini sa balay ni Oben Edom nga kaliwat ni Gite. **14** Nagpabilin ang sudlanan sa kasabotan sa Dios sa balay ni Obed Edom sulod sa tulo ka bulan. Busa gipanalanginan ni Yahweh ang iyang panimalay ug ang tanan niyang gipanag-iya.

14 Unya nagpadala si Haring Hiram sa Tyre ug mga mensahero ngadto kung David, lakip ang mga kahoy nga sredo, mga parday, ug mga mason. Nagtukod sila ug balay alang kaniya. **2** Nahibaloan ni David nga gipili siya ni Yahweh isip hari sa tibuk Israel, ug tungod niana gibaway ang iyang ginhingaran alang sa kaayohan sa iyang kawathan sa Israel. **3** Sa Jerusalem, nangasawa ug daghan si David, ug nahimong amahan sa daghang mga anak nga falaki ug mga anak nga babaye. **4** Mao kini ang mga ngalan sa iyang mga anak nga natawo sa Jerusalem: si Shamuah, si Shobab, si Natan, si Solomon, **5** si Ibbar, si Elishua, si Elpelet, **6** si Noga, si Nefeg, si Jafia, **7** si Elishama, si Beeliada, ug si Eliphiel. **8** Karon sa dihang nahibaloan sa mga Filistihanon nga gidihogon si David ingon nga hari sa tibuk Israel, migawas silang tanan ug giangpita siya. Apan nahibaloan kini ni David ug migawas aron makigbatok kanila. **9** Karon miabot ang mga Filistihanon ug misulong sa Walog sa Refaim. **10** Unya nangayo ug pakitabang si David ngadto sa Dios. Miington siya, "Kinahanglan bang sulongon ko ang mga Filistihanon? Ihatag me ba ang kadaogan batok kanila?" Ug miington si Yahweh ngadto kaniya, "Sulonga, tungod kay itugyan ko sila diha kanimo." **11** Busa miadto sila sa Baal Perazim, ug ditto gibuntog niya sila. Unya nagpahayag siya, "Gibandal ni Yahweh ang akong mga kaaway pinaagi sa akong kamot sama sa baguros nga baha sa tubig." Busa nahimong Baal Perazim ang ngalan nianhang dapita. **12** Gisalikway sa mga Filistihanon ang ilang mga diosdios ditto, ug naghatag ug mando si David nga kinahanglan pagasunogon kini. **13** Unya gisulon na usab sa mga Filistihanon ang maong walog. **14** Busa nangayo pag-usab ug pakitabang si David ngadto sa Dios. Miington ang Dios ngadto kaniya, "Kinahanglan dili mo sila sulongon sa ilang atubangan, apan palibot hinuon sila ug adto kanila taliwala sa mga kahoy nga balsamo. **15** Sa dihang madunggan ninyo ang tingog nga hagmarta pinaagi sa hangin nga mohuyop taliwala sa mga kahoy nga balsamo, unya sulonga dayon sila uban sa puwersa. Buhata kini tungod kay ang Dios ang nag-naun kaniyo sa pagsulong sa kasundaloan sa mga Filistihanon." **16** Busa gibuhut ni David kung unsa ang gisugo sa Dios kaniya. Gibuntog niya ang kasundaloan sa Filistihanon gikan sa Gibeon hangtod sa Gezer. **17** Unya mikaylap sa tibuk kayutaan ang pagkabantogan ni David, ug gihiromo ni Yahweh nga mahadlok kaniya ang tibuk kanasoran.

15 Nagtukod ug mga balay si David alang sa iyang kaugalingon ditto sa siyudad ni David. Nag-andam usab siya ug usa ka dapit alang sa sudlanan sa kasabotan sa Dios ug nagpatindog usab ug tolda alang niini. **2** Unya miington si David, "Ang mga Levita lamang ang makahimo sa pagdala sa sudlanan sa kasabotan sa Dios, kay gipili sila ni Yahweh aron pagdala sa sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, ug aron pag-alagad kaniya hangtod sa kahangtoran." **3** Unya gitigom ni David ang tanang Israel sa Jerusalem, aron dad-on ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh ngadto sa dapit nga iyang giandam alang niini. **4** Gitigom ni David ang mga kaliwat ni Aaron ug ang mga Levita. **5** Gikan sa mga kaliwat ni Kohat, adunay 120 ka kalalakin-an nga gipangulohan ni Uriel ug sa iyang mga kaparyentihan. **6** Gikan sa mga kaliwat ni Merari, adunay 220 ka kalalakin-an nga gipangulohan ni Asaya ug sa iyang mga kaparyentihan. **7** Gikan sa mga kaliwat ni Gershom, adunay 130 ka kalalakin-an nga gipangulohan ni Joel ug sa iyang mga kaparyentihan. **8** Gikan sa mga kaliwat ni Elzafan, adunay 200 ka kalalakin-an nga gipangulohan ni Shemaya ug sa iyang mga kaparyentihan. **9** Gikan sa mga kaliwat ni Hebron, adunay 80 ka kalalakin-an nga gipangulohan ni Eliel ug sa iyang mga kaparyentihan. **10** Gikan sa mga kaliwat ni Uziel, adunay 112 ka kalalakin-an nga gipangulohan ni Aminadab ug sa iyang mga kaparyentihan. **11** Gitipatawag ni David sila Zadok ug si Abiatar nga mga pari, uban ang mga Levita nga sila si

Uriel, si Asaya, si Joel, si Shemaya, si Eliel, ug si Aminadab. **12** Miington siya ngadto kanila, "Kamo ang mga pangulo sa mga pamilya sa Levita. Balaana ang inyong kaugalingon, kamo ug ang inyong mga igoong laalaki, aron madala ninyo ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, ang Dios sa Israel, ngadto sa dapit nga akong giandam alang niini. **13** Wala ninyo kini dad-a sa unang hayogon. Mao kana ang hinundan ngang si Yahweh nga atong Dios nakigbatok kanato, kay wala nato siya pangita o tumana ang iyang mando." **14** Busa gibalaan sa mga pari ug siya Levita ang ilang kaugalingon aron madala nila ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, ang Dios sa Israel. **15** Busa gidayongan sa mga Levita ang sudlanan sa kasabotan sa Dios, sama sa gitundon ni Moises—ang pagsunod sa mga suga noga gihatag sa pulong ni Yahweh. **16** Nakigsulti si David ngadto sa mga pangulo sa mga Levita nga mopili sa ilang mga igoong laalaki aron mahimong manunugot uban sa mga tulongon, mga lira, mga harpa ug mga piyangpiyang, sa makusog nga pagtugot ug malipayong mopasibaw sa ilang mga tingog. **17** Busa gipili sa mga Levita si Heman ang anak nga laalaki ni Joel ug usa sa iyang mga igsoon, si Asaf ang anak nga laalaki ni Bereki. Gipili usab nila si Etan ang anak nga laalaki ni Kusaya ang kadugo nga gikan sa mga kaliwat ni Merari. **18** Uban kanila ang ilang kadugo sa ikaduhang ranggo: nga mao sila si Zacarias, si Jaaziel, si Shemiramot, si Jehiel, si Uni, si Eliah, si Benaya, si Maasea, si Mattia, si Elifelehu, si Miknea, si Obed Edom ug Jeil, ang mga tigbantay sa ganghaan. **19** Ang mga manunugot nga sila Heman, si Asaf, ug si Etan maoy gipili aron mopatugot ug makusog sa bronse nga mga piyangpiyang. **20** Ang mopatugot sa mga lira mao sila si Zacarias, si Aziel, si Shemiramot, si Uni, si Eliah, si Maasea, ug si Benaya. **21** Ang nanguna sa dalam uban sa mga harpa mao sila si Matitia, si Elifelehu, si Miknea, si Obed Edom, si Jeil, ug si Azazia. **22** Si Kenaria, ang pangulo sa mga Levita, siya mao ang nagdumala sa panag-awit tungod kay usa man siya ka magtitudlo sa musika. **23** Si Bereki ug si Elkana mao ang tigbantay sa sudlanan sa kasabotan. **24** Sila si Shebania, si Josahaf, si Netanel, si Amasai, si Zacarias, si Benaya ug Eliezer, nga mga pari mao ang nagpatingog sa mga trumpeta atubangan sa sudlanan sa kasabotan sa Dios. Sila Obed Edom ug si Jehia mao ang tigbantay sa sudlanan sa kasabotan. **25** Busa miadto si David, ang mga kadaogkoan sa Israel, ug ang mga komandante sa liboan aron pagdala sa sudlanan sa kasabotan ni Yahweh pagawas sa balay ni Obed Edom uban sa kalipay. **26** Samtang gitabangan sa Dios ang mga Levita nga nagpas-an sa sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, naghalad sila ug pito ka mga torong baka ug pito usab ka mga torong karnero. **27** Nagbisti si David ug maanindot nga kupo nga lino, lakip ang mga Levita nga nagpas-an sa sudlanan sa kasabotan, ang mga mag-aawit, ug si Kenaria, ang nangulo sa pagkanta uban sa mga mag-aawit. Nagsul-ob usab si David ug efod nga lino. **28** Busa gidalna sa tanang Israelita ang maong sudlanan sa kasabotan ni Yahweh uban sa malipayong panagsinggit, ug uban sa tingog sa mga budyong, uban sa mga piyangpiyang, ug uban usab sa mga lira ug mga harpa. **29** Apan sa dihang miabot ngadto sa siyudad ni David ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, midungaw sa bintanta si Michal ang anak nga babaye ni Saulo. Nakit-an niya nga nagsayaw-sayaw ug nagsaulog si Haring David. Ug unya gitamay niya siya sulod sa iyang kasingkasing.

16 Gidalna nila sa sulod ang sudlanan sa kasabotan sa Dios ug gibutang taliwala sa tolda nga giandam ni David alang niini. Unya naghalad sila ug mga halad sinunog ug halad sa pakigdait sa atubangan sa Dios. **2** Sa dihang nahuman ni David ang paghalad ug mga halad sinunog ug halad sa pakigdait, gipanalanginan niya ang kawathan sa ngalan ni Yahweh. **3** Giapod-apod niya ang usa kabouk nga tinapay ngadto sa matag Israelita, sa mga kalalakin-an ug mga kababayen-an, usa ka bahin sa karne, ug usa ka torta nga may mga pasas. **4** Nagpili si David ug pipila ka mga Levita aron moalagad atubangan sa sudlanan sa kasabotan ni Yahweh, ug aron pagsaulog, ug pagpasalamat ug pagsimba diha kung Yahweh, ang Dios sa Israel. **5** Kini nga mga Levita mao sila si Asaf ang nangulo, ug ikaduha sila Zacarias, si Jeil, si Shemiramot, si Jehiel, si Mattia, si Eliah, si Benaya, si Obed Edom, ug si Jeil. Mao kini sila ang nagpatugot sa mga lira ug uban sa mga harpa. Ang nagpatingog ug kusog sa mga piyangpiyang mao si Asaf. **6** Ang nagpatingog sa mga budyong kada adlaw diha sa atubangan sa sudlanan sa kasabotan sa Dios mao sila Benaya ug si Jahziel nga mga pari. **7** Unya nianang adlawa unang gipili ni David si Asaf ug ang iyang mga kaigsoonan aron moawit sa awit sa pagpasalamat ngadto kung Yahweh. **8** Pasalamati si Yahweh, sangpit sa

iyang ngalan; ipasundayang ang iyang mga binuhatan sa tibuk kanasoran. **9** Awiti siya, pag-awit ug mga pagdayeg ngadto kaniya; imantala ang tanan niyang kahibulongang mga buhat. **10** Ipasigaro ang iyang balaang ngalan; magmaya ang kasingkasing niadtong nangita kang Yahweh. **11** Pangitaa si Yahweh ug ang iyang kusog; pangitaa kanunay ang iyang presensya. **12** Hinumdomi ang kahibulongang mga butang nga iyang nahimo, ang iyang mga milagro ug ang mga mando nga gikan sa iyang baba, **13** kamong mga kaliwatan sa Israel nga iyang sulugoon, kamong katawhan ni Jacob, nga iyang mga pinili. **14** Siya si Yahweh, nga atong Dios. Ang iyang mga mando anaa sa tibuk kalibutan. **15** Tipigi sa imong hunahuna ang iyang kasabotan hangtod sa kahangtoran, ug pulong nga iyang gisugang alang sa liboan ka mga kaliwatan. **16** Gihinumdoman niya ang kasabotan nga iyang gihimo tali kang Abraham, ug ang iyang saad ngadto kang Isaac. **17** Mao kini ang iyang gipamatuod kang Jacob isip usa ka kasabotan, ug ngadto sa Israel isip usa ka walay kataposan nga kasabotan. **18** Miuong siya, "Ihatag ko diha kanimo ang yuta sa Canaan isip imong babin sa imong panulondon." **19** Gisulti kini sa dihang diuytan pa lamang kamo, diuytan lamang kaayo, ug mga langyaw lamang niiring yutaa. **20** Miadto sila sa matag nasod, gikan sa usa ka gingharian paingon ngadto sa uban. **21** Wala niya tugoti ang si bisan kinsa nga modaogdaog kanila; gisilotan niya ang mga hari alang sa ilang mga kaayohan. **22** Ug miuong siya, "Ayaw hilabi ang akong mga gipangdihog, ug ayaw usab dagmali ang akong mga propeta." **23** Awiti si Yahweh, tibuk kalibutan; imantala ang iyang kaluswasan matag adlaw. **24** Ipahayag ang iyang himaya sa tibuk kanasoran, ang iyang kahibulongang mga buhat sa tibuk kanasoran. **25** Tungod kay bantogan si Yahweh ug angayan nga dayegon ug angayan nga kahadlokang labaw sa ubang mga dios. **26** Kay ang tanan mga dios sa kanasoran mga diosdios, apan si Yahweh nga nagbuhat sa kalangitan. **27** Anaa sa iyang presensya ang katahوم ug kahalangdon. Ang kusog ug kalisip anaa sa iyang dapit. **28** Dayega si Yahweh, kamong mga banay sa katawhan, dayega ang himaya ug kusog ni Yahweh; **29** Dayega ang himaya ni Yahweh tungod sa iyang ngalan. Pagdala ug halad ug duol diha kaniya. Pagyukbo diha kang Yahweh tungod sa iyang pagkabalaan. **30** Kahadloki siya, tibuk kalibutan. Natukod usab sa kalibutan; ug dili gayod kini matay-og. **31** Pagmaya kahalangtan, ug pagmalipayon kalibutan; pasulita sila sa tibuk kanasoran nga, "Maghari si Yahweh." **32** Modahunog ang kadagatan, ug malukop kini sa mga singit uban sa kalisip. Magsadya ang kaumahan, ug ang tanan nga anaa niini. **33** Unya mosinggit sa kalisip ang mga kahoy didto sa kahalangtan sa atubangan ni Yahweh, tungod kay moabot siya aron paghukom sa kalibutan. **34** Pasalamati si Yahweh, tungod kay maayo siya, kay ang iyang matinud-anong kasabotan molungtagd hangtod sa kahangtoran. **35** Unya pag-ingon, "Luwasa kami, Dios sa among kaluswasan. Tigoma ug luwasa kami gikan sa ubang kanasoran, aron magahatag kami ug pagpasalamat diha sa imong balangang nagsinal ug himaya sa imong mga pagdayeg." **36** Pagadayegon si Yahweh, ang Dios sa Israel, hangtod sa walay kataposan. Moingon ang tanang katawhan, "Amen" ug pagadayegon si Yahweh. **37** Busa gibyaan ni David si Asaf ug ang iyang mga igsoon didto atubangan sa sudalanan sa kasabotan ni Yahweh, aron padayon nga mag-alagad sa maong sudalanan sa kasabotan, ington nga matag adlaw nga buluhaton. **38** Lakip si Obed Edom uban ang iyang 68 ka mga kaliwatan. Ang mga magbalantay sa ganghaan mao sila Obed Edom ang anak nga lalaki ni Jedutun ug si Hosa. **39** Ang moalagad sa tabernakulo ni Yahweh sa hataas nga dapit sa Gibeon mao sila si Zadok ug ang iyang kaubanang mga pari. **40** Maghalad sila ug mga halad sinunog ngadto kung Yahweh sa halaran alang sa mga halad sinunog matag buntag ug matag gabii, sumala sa tanang nahisulat sa balaod ni Yahweh, nga iyang gihatag isip usa ka sugo ngadto sa Israel. **41** Uban usab kanila mao si Heman ug si Jedutun, lakip ang nahibilin nga gipili pinaagi sa ilang ngalan, aron magpasalamat kung Yahweh, tungod sa iyang matinud-anong kasabotan nga molungtagd hangtod sa kahangtoran. **42** Sila Heman ug si Jedutun ang gitahasan nga magpatutog sa mga budyong, sa mga piyangpiyang, ug sa laing mga tulonggon alang sa balaang musika. Ang nagbantay sa ganghaan mao ang mga anak nga lalaki ni Jedutun. **43** Ug unya mipauli ang katawhan sa ilang mga panimalay, ug mipauli usab si David aron panalanginan ang iyang kaugalingong panimalay.

17 Nahitabo kini human nga nakahimutang na ang hari sa iyang puluy-anan, miuong siya kung Natan nga propeta, "Tan-awa, nagpuyo ako sa puluy-anan nga sedro, apan ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh anaa nahimutang sulod sa tolda." **2** Unya miuong

si Natan kung David, "Lakaw, buhata kung unsa ang anaa sa imong kasingkasing, kay nag-uban man ang Dios kanimo." **3** Apan sa samang kagabhiion ang pulong sa Dios miabot kung Natan, nga nag-ingon, **4** "Lakaw ug sultih si David nga akong alagad, 'Mao kini ang gisulti ni Yahweh: Dili ikaw ang magtukod ug puluy-anan nga akong kapuy-an. **5** Kay wala ako nagpuyo sa puluy-anan sukad sa panahon nga niabot ako sa Israel hangtod niining mga adlawa. Hinuon, nagpuyo ako sa tolda, sa tabernakulo, sa nagkalaalainlaing mga dapit. **6** Sa tanang mga dapit nga akong gibahin anban ang tanang Israelita, aduna ba akoy gisulti sa bisan kinsa sa mga pangulo sa Israelita nga akong gipili nga mahimong magbalantay sa akong katawhan, nga nag-ingon, "Nganong wala man ninyo ako tukori ug puluy-anan nga sedro?"^{***} **7** "Busa karon, sultih ang akong alagad nga si David, 'Mao kini ang gisulti ni Yahweh nga labaw nga makagagahom: Gikuha ko ikaw gikan sa sibisibanan, gikan sa pagsunod sa mga karnero, aron mahimo ka nga tigdumala sa akong katawhan sa Israel. **8** Nag-uban ako kanimo bisan asa ka miadto ug gibuntog ang tanan moga malaay, ug himo ko ikaw ug ngalan, sama sa ngalan sa mga bantogan nga anaa sa kalibutan. **9** Magpili ako ug dapit alang sa akong katawhan sa Israel ug itanom sila dito, aron nga makapuyo na sila sa ilang kaugalingong dapit ug dili na samokon. Wala nay daotang katawhan ang magdaogdaog kanila, sama sa ilang gibuhut kaniadto, **10** sama sa ilang gibuhut sa mga panahon nga nagsugo ako ug mga paghukom nga maoy magmundo sa tanan kong katawhan sa Israel. Unya buntogon ko ang tanan nimo nga mga kaaway. Labaw pa niini sultihan ko ikaw nga ako, si Yahweh, ang motukod sa imong puluy-anan. **11** Moabot kini nga higayon nga sa dihang matuman na ang imong mga adlaw nga moadto na ikaw sa imong mga amahan, padaghonan ko ang imong mga kaliwatan sunod kanimo, ug alang sa usa sa imong mga kaliwatan, pagatukoron ko ang iyang gingharian. **12** Tukoran niya ako ug puluy-anan, ug tukoron ko ang iyang trono hangtod sa kahangtoran. **13** Mahimo akong amahan ngadto kaniya, ug mahimo siyang akong anak nga lalaki. Dili ko ipahilayo ang akong matinud-anon nga kasabotan tali kaniya, sama nga gikuha ko kini gikan kung Saul, nga nagmundo una kanimo. **14** Ipa himutang ko siya sa akong puluy-anan ug sa akong gingharian hangtod sa kahangtoran, ug ang iyang trono molungtagd hangtod sa kahangtoran.^{***} **15** Nakigsulti si Natan kung David ug gisugilon kaniya kining tanan nga mga pulong, ug gisulti niya kaniya ang mahitungod sa tibuk panan-awon. **16** Unya misulod si David nga hari ug milingkoad sa atubangan ni Yahweh, miuong siya, "Kinsa man ayo, Yahweh nga Dios, ug unsa man ang akong panimalay, nga miabot man ako niini nga punto?" **17** Kay kining butanga gamay lamang sa imong panan-aw, O Dios. Nakigsulti ka sa banay sa imong alagad nga mahimong bantogan sa umaabot, ug gipakita kanako ang umaabot nga mga kaliwatan, Yahweh nga Dios. **18** Unsa pa man ang akong ikasulti kanimo? Gipasidunggan mo ang imong alagad. Gihatagan mo ug pinasihha nga pagtagad ang imong alagad. **19** O Yahweh, alang sa kaayohan sa imong alagad, ug aron sa pagtumana sa imong kaugalingong katuyoan, nabuhat mo kining dagkong butang aron mapadayag nimo ang tanang dakong mga buhat. **20** O Yahweh, wala gayoy sama kanimo, ug walay laing Dios gawas lamang kanimo, sama sa kanunay namong madungog. **21** Kay unsa man nga nasod sa kalibutan ang sama sa imong katawhan sa Israel, diin imong giluwas, O Dios, gikan sa Ehipto ington nga imong katawhan, aron paganganlan sa imong kaugalingong pinaagi sa bantogan ug maayong mga buhat? Gipapahawa mo ang kanasoran gikan sa imong katawhan, nga imong giluwas gikan sa Ehipto. **22** Gihimo mong kaugalingong katawhan ang Israelita hangtod sa kahangtoran, ug ikaw, Yahweh, nahimong ilang Dios. **23** Busa karon, Yahweh, hinato untang nga molungtagd hangtod sa kahangtoran ang imong saad nga gihimo kababin sa imong alagad ug sa iyang banay. Buhata ang imong gisulti. **24** Molungtagd untang imong ngalan hangtod sa kahangtoran ug mahimong bantogan, aron mosulit ang katawhan nga, 'si Yahweh nga labawng makagagahom ang Dios sa Israel,' samtag sa akong panimalay ako si David, nga imong alagad molungtagd sa imong atubangan. **25** Kay ikaw, akong Dios, nagpadayag sa imong alagad nga tukoran mo siya ug puluy-anan. Mao kana ang hinungdan, nga ang imong alagad, nakakaplag ug kadasig sa pag-ampo kanimo. **26** Karon, O Yahweh, ikaw ang Dios, ug gihimo kining maayong saad sa imong alagad: **27** Karon nahimutang ka sa pagpanalangin sa banay sa imong alagad, nga una mopadayon kini hangtod sa kahangtoran sa imong atubangan. **28** Karon, O Yahweh, ang nagpanalangin niini, ug panalanginan kini hangtod sa kahangtoran."

18 Human niini miabot ang higayon nga gisulog ni David ang mga Filistihanon ug gibuntog sila. Nailog niya gikan sa pagdumala sa mga Filistihanon ang Gat ug ang mga baryo niini. **2** Unya nabuntog niya ang Moab, ug nahimong mga sulugoon ni David ang mga Moabihanon ug nagbayad ug buhis kaniya. **3** Unya gibuntog ni David si Hadadezer, ang hari sa Zoba ditto sa Hamat, samtang nagpanaw si Hadadezer aron sa pagpatuman sa iyang balaod duol sa Suba sa Eufrates. **4** Gilog ni David gikan kaniya ang liboan ka mga karwahe, 7,000 ka mangabayo, ug 20,000 ka mga sundalo. Gipirangan ni David ang tanang kabayo nga adunay mga karwahe, apan nagbilin ug igo kanila alang sa gatosan ka mga karwahe. **5** Sa dihang miabot ang mga Aramihanon gikan sa Damascus aron pagtabang kag Hadadezer nga hari sa Zoba, gipatay ni David ang 22,000 ka mga kalalakin-an nga Aramihanon. **6** Unya nagbutang si David ug mga kampo sa Aram ditto sa Damascus, ug iyang nahimong mga sulugoon ang mga Aramihanon ug nagdala ug buhis kaniya. Gihatagan ni Yahweh ug kadaoan si David bisan asa siya moadto. **7** Gikuha ni David ang bulawang mga taming nga anaa sa mga sulugoon ni Hadadezer ug gidala kini sa Jerusalem. **8** Gikuha ni David ang daghang mga bronse gikan sa Teba ug sa Cun, ang mga siyudad ni Hadadezer. Mao kini ang bronse nga gigamit ni Solomon sa wala madugay sa pagbuhat ug dagat nga bronse, sa mga haligi, ug sa mga kagamitan nga bronse. **9** Sa dihang nadungog ni Toi, nga hari sa Hamat, nga nabuntog ni David ang tanang kasundalohan ni Hadadezer nga hari sa Zoba, **10** gipadala ni Toi si Hadoram ang iyang anak nga lalaki ngadto kag Haring David aron sa pagtimbaya ug pagpanalangin kaniya, tungod kay nakig-away ug nabuntog ni David si Hadadezer, ug tungod kay nakigbatok si Hadadezer kag Toi. Nagdala si Hadoram ug mga gasa nga hinimo sa plata, sa bulawan, ug sa bronse. **11** Gilain kini nga mga butang ni Haring David ngadto kag Yahweh, uban sa mga plata ug sa mga bulawan nga iyang gikuha gikan sa tanang kanasoran: Sa Edom, sa Moab, sa katawhan sa Amon, sa mga Filistihanon, ug sa Amalek. **12** Nakapatay si Abishai ang anak nga lalaki ni Zeruya ug 18,000 ka mga Edomihanon ditto sa Walog sa Asin. **13** Nagbutang siya ug mga kampo ditto sa Edom, ug nahimong mga sulugoon ni David ang tanang mga Edomihanon. Gihatagan ni Yahweh si David ug kadaoan bisan asa siya moadto. **14** Naghari si David sa tibuok Israel, ug nagdumala siya nga adunay hustisy ug pagkamatarong sa tanan niyang katawhan. **15** Ang komandante sa kasundalohan mao si Joab ang anak nga lalaki ni Zeruya, ug ang tigsulat mao si Jehoshafat ang anak nga lalaki ni Ahilud. **16** Ang mga pari mao si Zadok ang anak nga lalaki ni Ahitub ug si Ahimelek ang anak nga lalaki ni Abiatar, ug ang eskriba mao si Shavsha. **17** Ang nangulo sa mga Kerethihanon ug sa mga Peletihanon mao si Benaya ang anak nga lalaki ni Jehoyada, ug ang mga anak nga lalaki ni David mao ang nangulo sa iyang mga magtatambag.

19 Human nga namatay si Nahas, ang hari sa katawhan sa Amon, ug nahimong hari ang iyang anak nga lalaki puli kaniya. **2** Miuong si David, "Ipakita ko ang akong kaluoy kag Hanun ang anak nga lalaki ni Nahas, tungod kay nagpaktika man usab ug kaluoy ang iyang amahan nganhi kanako." Busa nagpaddala si David ug mga mensahero aron makig-unong kabahin sa iyang amahan. Misulod sa yuta sa mga Armonihanon ang mga sulugoon ni David ug miadto kag Hanun, aron mounong kaniya. **3** Apan ang mga prinsipe sa Armonihanon miuong kag Hanun, "Sa imong hunahuna gipasidungan ba ni David ang imong amahan tungod kay nagpaddala siya ug mga kalalakin-an aron maghupay kanimo?" Wala ba kaha mianhi ang iyang mga sulugoon aron sa pagpangispiya ug pagsusi sa yuta aron laglagen kini?" **4** Busa gikadop ni Hanun ang mga sulugoon ni David, gipangbalbasan sila, gigis ang ilang mga bisti gikan sa hawak hangtod sa ilang mga sampot, ug gipahilayo sila. **5** Samtang gisayay niila kini ngadto kag David, nagpaddala siya aron makikita kaniila, kay naulaw gayod pag-ayo ang kalalakin-an. Miuong ang hari, "Pagsupuyo una sa Jerico hangtod nga motubo ang iryong mga bungot, ug unya balik." **6** Sa dihang nakaangma ang mga Armonihanon nga nakapabaho lamang sila kag David, nagpaddala si Hanun ug ang mga Armonihanon ug liboan ka talent nga plata aron mag-abang ug mga karwahe sa mga Aramihanon ug mangangabayon gikan sa Naharaim, sa Maaca, ug sa Zoba. **7** Nag-abang sila ngadto kanila ug 32,000 ka mga karwahe uban ang hari sa Maaca ug iyang katawhan, nga miabot ug nagkampa duol sa Medeba. Nagtigom ang mga Armonihanon gikan sa ilang mga siyudad, ug migawas aron sa pagkagubat. **8** Sa dihang nadungog kini ni David, gipadala niya

si Joab uban ang tibuok niyang kasundalohan aron pagsugat kaniila. **9** Migawas ang katawhan sa Amon ug naglinya alang sa pakiggubat ditto sa ganghaa sa siyudad, samtang nag-uban usab kanila ang ilang mga hari sa hawanon. **10** Sa dihang nakita ni Joab ang posisyon sa gubat nga anaa sa iyang atubangan ug luyo, nappili siya ug pipila ka maayong manggugubat sa Israel ug gihan-ay sila batok sa mga Aramihanon. **11** Ang nahibilin nga kasundalohan, gihatag niya kini sa pagmando ni Abishai nga iyang igoong lalaki, ug gibutang niya sila ngadto sa posisyon sa gubat batok sa kasundalohan sa Amon. **12** Miuong si Joab, "Kung mas kusgan pa kay kanako ang mga Aramihanon, unya kinahanglan ikaw Abishai, ang moluwas kanako. Apan kung mas kusgan pa kay kanimo ang Aramihanon, moabot ako ug lawason ka. **13** Pagmalig-on, ug atong ipakita sa atong kaugalingon nga magmalig-on alang sa atong katawhan ug sa mga siyudad sa atong Dios, kay buhaton ni Yahweh ang maayo alang sa iyang kattuyoan." **14** Busa nag-una si Joab ug ang iyang kasundalohan sa pagpakiggubat batok sa mga Aramihanon, nga napugos sa pagkagiv sa kasundalohan sa Israel. **15** Sa dihang nakita sa kasundalohan sa Amon nga mikalagiwa na ang mga Aramihanon, mikalagiwa na usab sila gikan sa igoong lalaki ni Joab nga si Abishai ug mipauli ditto sa siyudad. Unya mibalik si Joab gikan sa katawhan sa Amon ug mipauli sa Jerusalem. **16** Sa dihang nakita sa mga Aramihanon nga mabuntog na sila sa mga Israelita, nagpadala sila ug daghang mga sundalo gikan sa halayo pa sa Suba sa Eufrates, uban si Shofac ang komandante sa kasundalohan ni Hadadezer. **17** Sa dihang gisulithan si David niini, gitigom niya ang tanang mga Israelita, mitabok sa Jordan, ug misulog kanila. Gihan-ay niya ang kasundalohan aron makiggubat batok sa mga Aramihanon, ug nakig-away sila kaniya. **18** Mikalagiw ang mga Aramihanon gikan sa Israel, ug gipatay ni David ang 7,000 ka mga tigmaneho sa karwahe nga Aramihanon ug 40,000 ka mga sundalo. Gipatay usab siya si Shofac, ang komandante sa kasundalohan. **19** Sa dihang nakita sa tanang mga hari nga nag-alagad kag Hadadezer nga nabuntog na sila sa mga Israelita, nagpasig-uli sila kag David ug nag-alagad kanila. Busa wala na gitabangan sa katawhan sa Aram ang mga Armonihanon.

20 Miabot kini sa panahon sa tingpamulak, ang kasagaran higayon nga makig-away ang mga hari, nga gipangulohan ni Joab ang kasundalohan sa pagpakiggubat ug gilaglag ang kuyutaan sa mga Armonihanon. Miadto siya ug gipalibotan ang Raba. Nagpabilin si David sa Jerusalem. Gisulog ni Joab ang Raba ug gibuntog kini. **2** Gikuha ni David ang korona sa ilang hari gikan sa iyang ulo, ug nakaplagan niya nga motimbang kini ug talent nga bulawan, ug adunay matahom nga mga bato niini. Gibutang ang korona sa ulo ni David, ug labihon ka daghan ang naukuha niya nga mga kinawat sa siyudad. **3** Gipagawas niya ang katawhan nga anaa sa siyudad ug gipugos sila sa pagtrahbo uban sa mga gabas ug mga piko ug mga atsa. Gipabuhat kini nga buluhon ni David sa tanang mga siyudad sa katawhan sa Amon. Unya mibalik si David ug ang tanang kasundalohan sa Jerusalem. **4** Human niini adunay gubat nga nahitabo ditto sa Gezer uban sa mga Filistihanon. Gipatay ni Sibecai nga taga-Husha si Sipai, usa sa mga kaliwat sa Refaimnon, ug nabuntog ang mga Filistihanon. **5** Miabot na usab ang gubat uban sa mga Filistihanon ditto sa Gob, nga gipatay ni Elahanan ang anak nga lalaki ni Jair nga taga-Bethlehem nga si Lami ang igoong lalaki ni Goliat nga taga-Gat, diin ang iyang bangkaw sama sa kahoy sa manghahabol. **6** Miabot ang higayon nga adunay laing gubat sa Gat nga adunay usa ka tawo nga taas kaayo nga adunay unom ka tudio sa matag kamot ug til. Kaliwat usab siya gikan sa Refaimnon. **7** Sa dihang gibugbalbugalan niya ang kasundalohan sa Israel, gipatay siya ni Jehonadab ang anak nga lalaki ni Shimea, ang igoong lalaki ni David. **8** Mao kini ang mga kaliwat sa Refaimnon sa Gat, ug gipatay sila pinaagi sa mga kamot ni David ug pinaagi sa mga kamot sa iyang kasundalohan.

21 Miabot ang kaaway batok sa Israel ug nag-aghat kag David nga ihapon ang Israel. **2** Miuong si David kag Joab ug sa mga komandante sa kasundalohan, "Lakaw ug ihapa ang katawhan sa Israel gikan sa Barsheba hangtod sa Dan ug sultihiko asa imong pagbalik, aron masayran ko ang ilang gidaghanon." **3** Miuong si Joab, "Himoonti ni Yahweh ang iyang mga kasundalohan sa gatosan ka pilo labaw pa niini. Apan agalon kong hari, dili ba nag-alagad man silang tanan kanimo? Nganong buot man sa akong agalon nga ipabuhut kini? Nganong pakasad-on man ang Israel?" **4** Apan hingpit na ang hukom sa

hari batok kang Joab. Busa mibiya si Joab ug miadto sa tibuok Israel. Unya mibalik siya sa Jerusalem. **5** Unya gisugilon ni Joab ang tibuok gidaghanon sa manggugubat nga mga kalalakin-an ngadto kang David. Adunay 1, 100, 000 ka mga kalalakin-an nga batid sa paggamit sa espada sa Israel. Adunay 470, 000 lamang ka mga sundalo sa Juda. **6** Apan wala mahiapii sa ihap an banay ni Levi ug ni Benjamin, kay wala nakayon si Joab sa gisugo sa hari. **7** tungod niini nga buhat wala nahimuot ang Dios, busa gisulong niya ang Israel. **8** Miñgon si David ngadto sa Dios, "Nakasala ako sa paghimo niini. Busa karon pasayloa ang mga sala sa imong alagad, kay naghimo ako ug binuang." **9** Gisuthian ni Yahweh si Gad, ang propeta ni David. **10** "Lakaw ug sultini si David, 'Mao kini ang giñgong ni Yahweh: Hatagan ko ikaw niining tulo ka butang nga imong pilian. Paggili ug usa kanila.'" **11** Busa miadto si Gad kung David ug miñgon kanila. "Miñgon si Yahweh niini, **12** 'Paggili ug usa niini: ang kagutom ba sulod sa tulo ka tuig, o tulo ba ka bulan nga gukdon ka sa imong mga kaaway ug madakpan pinaagi sa ilang espada, o tulo ba ka adlaw diha sa espada ni Yahweh, nga mao ang katalagman sa yuta, pinaagi sa anghel ni Yahweh nga maoy moguba sa tibuok yuta sa Israel.' Busa karon, paghukom kung unsa ang imong tubag nga akong isulti sa nagsapadala kanako." **13** Unya miñgon si David kung Gad, "Nahasol ako pag-ayo. Itugyan ako sa kamot ni Yahweh kaysa mapukan ako sa kamot sa tawo, kay hilabihan kaayo ang iyang pagkamaluluy-on." **14** Busa naggadala si Yahweh ug katalagman sa Israel, ug namatay ang 70, 000 ka tawo. **15** Nagpadala ang Dios ug anghel sa Jerusalem aron sa paglaglag niini. Sa dihang laglagon na unta niya kini, mitan-aw si Yahweh ug nausab ang iyang panghunahuna mahitungod sa kadaot. Miñgon siya sa angel nga tiglaglag, "Husto na! Bakwia ang imong kamot." Nianang higayon naqtindog ang anghel ni Yahweh sa giokanan ni Ornan nga Jebusihanon. **16** Mihangad si David ug nakita niya ang anghel ni Yahweh nga nagtindog taliwala sa yuta ug langit, nga adunay espada sa iyang kamot nga giapatas ibabaw sa Jerusalem. Unya nagsul-ob si David ug ang mga pangulo ug bisti nga sako ug nanghapa sa yuta. **17** Miñgon si David sa Dios, "Dili ba ako man ang nagsugo nga iphon ang kasundalohan?" Gihimo ko kining daotang butang. Apan kining mga karnero, unsa may ilang nahimo? Yahweh nga akong Dios! Tugoti ang imong kamot nga mohampak kanako ug sa akong pamilya, apan ayaw tugoti nga magpabilin ang mga katalagman sa imong katawhan." **18** Busa gimandoan sa anghel ni Yahweh si Gad nga sultihan si David, nga kinahanglan motungas ug magtukod si David ug halaran alang kang Yahweh sa giokanan ni Ornan ang Jebusihanon. **19** Busa miadto si David sumala sa gimando kaniya ni Gad nga himoo sa ngalan ni Yahweh. **20** Samtang naggiok si Ornan ug trigo, milingi siya ug nakita niya ang anghel. Mitago siya uban ang iyang upat ka mga anak nga lalaki. **21** Sa pag-abot ni David kung Ornan, mitan-aw siya ug nakita niya si David. Gibyaan niya ang giokanan ug mihiya siya sa atubangan ni David. **22** Unya miñgon si David kung Ornan, "Ibaligay kanako kining giokanan, aron makutukod ako ug halaran alang kang Yahweh. Bayran ko kini sa tibuok kantidad, aron mawala ang katalagman gikan sa katawhan." **23** Miñgon si Ornan kung David, "Ikaw na ang manag-iya niini, akong agalong hari. Buhata kung unsa ang maayo sa imong panan-aw. Tan-awa, ihatag ko kanimo ang mga baka alang sa mga halad nga sinunog, ang giokanan aron himoong sognud, ug ang trigo alang sa halad nga trigo; ihatag ko kining tanan kanimo." **24** Miñgon si Haring David kung Ornan, "Dili, buot ko gayod nga paliton kini sa tibuok kantidad. Dili ko kuhaon kung unsa ang anaa kanimo ug ihalad kini ingon nga halad sinunog ngadto kyang Yahweh, nga kini walay bili kanako." **25** Busa mibayad si David ug 600 ka shekel nga bulawan alang sa maong dapit. **26** Nagtukod si David ug halaran ditlo alang kang Yahweh ug naghalañ niini ug mga halad nga sinunog ug halad sa pakigdait. Nag-ampo siya kyang Yahweh, ug gitubag siya pinaagi sa kalayo gikan sa langit ngadto sa halaran alang sa mga halad sinunog. **27** Unya gimandoan ni Yahweh ang anghel, ug gibalik sa anghel ang iyong espada sa sakuban niini. **28** Sa dihang nakita ni David nga gitubag siya ni Yahweh ditlo sa giokanan ni Ornan nga Jebusihanon, sa samang higayon naghimo siya ug paghalad nga sakripisyo ditto. **29** Niadtong tungora, ang Tabernakulo ni Yahweh nga gihimo ni Moises ditto sa kamingawan, ug ang halaran alang sa mga halad nga sinunog ditto mahimutang sa habog nga dapit sa Gibeon. **30** Bisan paman niana, dili makaadto ditto si David aron sa pagpangayo ug giya sa Dios, tungod kay nahadol man siya sa espada sa anghel ni Yahweh.

22 Unya miñgon si David: "Mao kini ang dapit sa puluy-anan ni Yahweh nga akong Dios, uban ang halaran alang sa mga halad nga sinunog

sa Israel." **2** Busa gimandoan ni David ang iyang mga alagad nga tigomong ang nagpuyo nga mga langyaw sa yuta sa Israel. Gitahasan niya sila nga mahimong titigtil sa mga bato, aron sa pagtabas sa mga bato, alang sa pagtukod sa templo sa Dios. **3** Naghatag si David ug dakong kantidad sa puthaw aron himoon ug mga lansang ug alang sa mga bisagra sa mga pultahan sa ganghaan. Naghatag usab siya ug dugang mga brone sa dili matimbang, **4** ug dugang mga kahoy nga sedro nga dili maihap. (Daghan kayao ang gitapadala sa mga taga-Sidon ug taga-Tiro nga dili malihap ni David. **5** Miñgon si David, "Batan-on pa ang akong anak nga lalaki nga si Solomon ug wala pa siyay kasinatian, ug kinahanglan nga pinasahi ang katahom sa templo nga tukoron alang kyang Yahweh, aron nga mahimo kining bantogan ug mahimayaon sa ubang kayutaan. Busa pangandaman ko gayod ang pagtukod niini." Busa gipangandaman gayod ni David sa wala pa siyay mamatay. **6** Uhyia gipatawag niya ang iyang anak nga si Solomon ug gimandoan nga tukoron niya ang templo ni Yahweh, ang Dios sa Israel. **7** Miñgon si David kung Solomon, "Akong anak, akong gitinguha nga ako ang magtukod sa puluy-anan alang sa ngalan ni Yahweh nga akong Dios. **8** Apan miadto si Yahweh kanako ug miñgon, 'Daghng naula nga dugo tungod kanimo ug nakiug-away sa daghang mga gubat. Dili ikaw ang motukod sa templo alang sa akong ngalan, tungod kay daghang mga dugo ang naula sa kalibutan sa akong panan-aw. **9** Bisan pa man niana, aduna kay anak nga lalaki nga malinawong tawo. Hatagan ko siya ug kapuhulayan gikan sa tahan niyang mga kaaway sa palibot. Kay ang iyang ngalan mao si Solomon, ug hatagan ko ug kalinaw ang Israel sa iyang mga adlaw. **10** Tukoron niya ang templo alang sa akong ngalan. Mamahimo siyang akong anak, ug mamahimo niya akong amahan. Ug ipatunhay ko ang trono sa iyang gingharian sa tibuok Israel hangtod sa kahantoran.' **11** Karon, akong anak, manghinaot ako nga mag-uban si Yahweh kanimo ug himoon ka niyang magmalampuson. Manghinaot ako nga tukoron mo ang templo ni Yahweh nga imong Dios, sama sa iyang isulit nga imong buhaton. **12** Hinaot nga hatagan ka ni Yahweh ug kaalam ug panabot, aron nga matuman mo ang balaod ni Yahweh nga imong Dios, sa dihang ipadumala niya kanimo ang tibuok Israel. **13** Uhyia magmalampuson ka, kung imong tumanon ang mga kasugoan ug mga balaod nga gihatag ni Yahweh kyang Moises mahitungod sa Israel. Pagmalig-on ug pagmainsog. Ayaw kahadlok o kaluya. **14** Karon, Tan-awa, gipangandaman ko uban sa dakong paghago ang pagtukod sa templo ni Yahweh ug 100, 000 ka talent nga bulawan, 1, 000, 000 ka talent nga plata, ug bronsi ug puthaw ngagahan kaayo. Naghatag usab ako ug kahoy ug bato. Kinahanglan dugangan mo pa kining tanan. **15** Aduna kay daghang mga trabahante: mga titigtil ug bato, mga mason, mga panday, ug daghan nga mga tawong hanas nga trabahante nga makabuhat sa bisan unsang butang. **16** Nga makatrabaho sa bulawan, sa plata, sa bronsi, ug sa puthaw. Busa sugdi sa pagtrabaho, ug hinaot nga mag-uban kanimo si Yahweh." **17** Gimandoan usab ni David ang tanang mga pangulo sa Israel nga tabangan ang iyang anak nga si Solomon nga miñgon, **18** "Nag-uban kaninyo si Yahweh nga inyong Dios ug gihatagan kamo ug kalinaw sa inyong palibot. Gihatag niya sa akong mga kamot ang mga lumulupyo niini nga rehiyon. Naulipon ang rehiyon sa atubangan ni Yahweh ug sa iyang katawhan. **19** Karon pangitaa si Yahweh nga inyong Dios sa tibuok ninyong kasingkasing ug kalag. Barog ug tukora ang balaong dapit sa Dios naga si Yahweh. Unya madala nitayo ang sudlanan sa Kasabutan ni Yahweh ug ang mga butang nga gipanag-iyahan sa Dios ngadto sa templo nga gitukod alang sa ngalan ni Yahweh."

23 Sa dihang tigulang na si David, ug hapit na siya mamatay, gihimo niyang hari ang iyang anak nga si Solomon sa tibuok Israel. **2** Gitigom niya ang tanang mga pangulo sa Israel, lakip ang mga pari ug mga Levita. **3** Gihap ang mga Levita nga naghapigdaron ug 30 ka tuig paatas. Ang ilang gidaghanon mokabat ug 38, 000. **4** Miñgon si David niining 24, 000 nga mao ang magdumala sa tibuok buluhaton sa templo ni Yahweh, ug ang 6, 000 mao ang mga opisyal ug mga maghuhukom. **5** Ang 4, 000 mao ang magbalantay sa mga ganghaan ug ang laing 4, 000 mao ang magdayeg kyang Yahweh uban ang mga tulungan nga akong gibuhat aron sa pagdayeg." **6** Gibahin niya sila sa mga pundok sumala sa mga anak nga lalaki ni Levi: si Gershon, si Kohat ug si Merari. **7** Gikan sa mga banay nga kaliwat ni Gershon, anaa si Ladan ug si Shemei. **8** Adunay tulo ka mga anak nga lalaki si Ladan: nga mao sila si Jeheil ang pangulo, si Zetam ug si Joel. **9** Adunay tulo ka mga anak nga lalaki ni Shemei: nga mao sila si Selomot, si Haziel, ug si Haran. Mao kini ang mga pangulo sa banay ni Ladan. **10** Adunay upat ka mga anak nga lalaki si Shemei: nga mao sila si

Jahath, si Ziza, si Jeush, ug si Beriah. **11** Si Jahat mao ang kamagulangan, ug ang ikaduha mao si Ziza, apan si Jeush ug si Beria walay mga anak nga lalaki, busa giiisip sila nga usa lamang ka banay nga adunay samang mga buluhaton. **12** Adunay upat ka mga anak nga lalaki si Kohat nga mao sila si Amram, si Izhar, si Hebron, ug si Uzziel. **13** Mao kini ang mga anak nga lalaki ni Amram: sila mao si Aaron ug si Moises. Gipili si Aaron aron igahin ang labing balaang mga butang, nya siya ug ang iyang mga kaliwat mohalad ug insenso sa atubangan ni Yahweh, aron mag-alagad kaniya ug magpanalangin diha sa iyang ngalan hangtod sa kahangtoran. **14** Apan alang kang Moises ang alagad sa Dios, ang iyang mga anak nga lalaki giiisip nga mga Levita. **15** Ang mga anak ni Moises mao sila si Gershom ug si Elezer. **16** Ang kaliwat ni Gershom mao sila si Shebuel ang kamagulangan. **17** Ang kaliwat ni Eleazar mao si Rehabia. Walay laing mga anak nga lalaki si Eleazar apian si Rehabia adunay daghang mga kaliwat. **18** Ang anak nga lalaki ni Izhar mao si Shelomot ang pangulo. **19** Ang mga kaliwat ni Hebron mao si Jeria ang kamagulangan, si Amaria ang ikaduha, si Jahziel ang ikatulo, ug si Jekameam ang ika-upat. **20** Ang mga anak nga lalaki ni Uziel mao si Mica ang kamagulangan, ug si Ishia ang ikaduha. **21** Ang mga anak nga lalaki ni Merari mao si Mali ug si Mushi. Ang mga anak nga lalaki ni Mali mao si Eleazar ug si Kis. **22** Namatay si Eleazar nga wala gayot mga anak nga lalaki. Aduna lamang siyav mga anak nga babaye. Gipangasawila sila sa mga anak nga lalaki ni Kis. **23** Ang tulo ka mga anak nga lalaki ni Mushi mao sila si Mali, si Eder, ug si Jeremot. **24** Mao kini ang mga kaliwat ni Levi sumala sa ilang mga banay. Sila mao ang mga pangulo, nga gihiap ug gilista sumala sa ilang ngalan, sa mga banay nga nagbuhat sa buluhaton sa pag-alagad sa templo ni Yahweh, gikan sa napagdiron ug 20 ka tuig pataas. **25** Kay miignon si David, "Yahweh, ang Dios sa Israel, naghatag ug kalinaw sa iyang kawayhan. Gihimo niya nga iyang pinuy-anan ang Jerusalem hangtod sa kahangtoran. **26** Dili na kinahanglan nga dad-on sa mga Levita ang tabernakulo ug ang tanang butang nga gamiton niining buluhaton." **27** Kay pinaagi sa kataposang mga pulong ni David gihiap ang mga Levita gikan sa 20 ka tuig ang pangdiron pataas. **28** Ang ilang buluhaton mao ang pagtabang sa mga kaliwat ni Aaron sa mga buluhaton sa templo ni Yahweh. Sila ang magatiman sa hawanhan, sa mga lawak, ug sa tanang butang sa ceremonyas sa pagputti nga alang ni Yahweh, ug sa laing buluhaton sa templo sa Dios. **29** Atimanon usab nila ang tinapay sa presensya, ang lunlon nga harina alang sa mga halad nga trigo, sa pan nga walay ippatubo, sa torta ug sa ubang halad nga pisogulan ug lana, ug sa tanang timbang ug sudlanan sa mga butang. **30** Nagtindog usab sila matag buntag alang sa pagpasalamat ug pagdayeg kang Yahweh. Gihimo usab nila kini matag gabii. **31** ug sa matag higayon nga maghalad ug halad sinunog nga ihalad ngadto kang Yahweh, sa Adlaw nga Igapapuhay ug sa Kasaulogan sa Pagsubang sa bag-on Bulan, ug sa adlaw sa mga pista. Kanunay nga moatubang kang Yahweh ang insakto ngidaghanon sumala sa kasugoan. **32** Sila ang tidgumala sa tolda nga tagboaan, ang balaang dapit, ug ginatabangan ang ilang mga kaubanan nga kaliwat ni Aaron sa pag-alagad sa templo ni Yahweh.

24 Mao kini ang pundok sa mga magbubuhat gikan sa mga kaliwat ni Aaron: si Nadab, si Abihu, si Eleazar ug si Itamar. **2** Namatay si Nadab ug si Abihu sa wala pa namatay ang ilang amahan. Wala silay mga anak, busa nag-alagad si Eleazar ug si Itamar ingon nga mga pari. **3** Si David, uban kang Zadok, nga kaliwat ni Eleazar ug ni Ahimelec, nga kaliwat ni Itamar, gibahin sila ngadto sa mga pundok alang sa ilang mga gimbuhutan ingon nga mga pari. **4** Daghan ang nangulo nga kalalakin-an sa mga kaliwat ni Eleazar kaysa mga kaliwat ni Itamar, busa gibahin nila ang mga kaliwat ni Eleazar ngadto sa 16 ka pundok. Gibuhat nila kini pinaagi sa mga pangulo sa mga banay ug pinaagi sa mga kaliwat ni Itamar. Walo ka bahan kining pundok sumala sa ilang banay. **5** Gibahin nila sila nga walay pinatalab pinaagi sa pagripa, kay sila ang mga balaang opisyal ug mga opisyal sa Dios, gikan sa mga kaliwat ni Eleazar ug sa mga kaliwat ni Itamar. **6** Si Shemaya ang anak nga lalaki ni Natanel ang sekretaryo, ang Levita, ang nagsulat sa ilang mga ngalan sa presensya sa hari, ang mga opisyal, si Zadok ang pari, si Ahemelec ang anak nga lalaki ni Abiatar, ug ang mga pangulo sa mga pari ug ang mga pamilya sa Levita. Ang usa ka banay nga napili pinaagi sa pagripa gikan sa mga kaliwat ni Eleazar, ug ang sunod nga napili pinaagi sa pagripa gikan sa mga kaliwat ni Itamar. **7** Ang unang napilian sa pagripa mao si Jehoyarib, ang ikaduha mao si Jedaya, **8** Ang ikatulo mao si Harim, ang ikaupat mao si Seorim, **9** ang ikalima mao si Malkia, ang ikaunom mao si Miamin, **10** ang ikapito mao si Hakoz, ang

ikawalo mao si Abija, **11** Ang ikasiyam mao si Josue, ang ikapulo mao si Shecania, **12** ang ika-napulo ug usa mao si Eliashib, ang ika-napulo ug duha mao si Jakim, **13** ang ika-napulo ug tulo mao si Hupa, Ang ika-napulo ugupat mao si Jeshebead, **14** ang ika-15 mao si Bilga, ang ika-16 mao si Imer, **15** Ang ika-17 mao si Hazar, ang ika-18 mao si Happizez, **16** ang ika-19 mao si Petahia, ang ika-20 mao si Jehezkel, **17** ang ika-21 mao si Jakin, ang ika-22 mao si Gamul, **18** ang ika-23 mao si Delaya, ug ang ika-24 mao si Maazia. **19** Mao kini ang paagi sa ilang pag-alagad, sa dihang moadt sila sa balay ni Yahweh, subay sa paagi nga gihatag karila pinaagi ni Aaron nga ilang katigulangan, sumala sa gisulit ni Yahweh kaniya ang Dios sa Israel. **20** Mao kini ang kaliwat ni Levi: ang mga anak nga lalaki ni Amram, ni Shebuel; mga anak nga lalaki Shebael, si Jedeza. **21** Ang mga anak nga lalaki ni Rehabia, **22** mga anak nga lalaki ni Rehabia, ni Ishia ang pangulo. Si Izhar, si Shelomot; ang mga anak nga lalaki ni Shelomot, Jahar. **23** Ang mga anak nga lalaki ni Hebron: si Jeria ang pangulo, ang ikaduha mao si Amaria, ang ikatulo mao si Jahziel, ug ang ikaupat mao si Jekameam. **24** Ang mga anak nga lalaki sa mga kaliwat ni Uziel lakip na si Mica. Ang mga kaliwat ni Mica lakip si Shamir. **25** Ang igoon ngalak ni Mica mao si Ishia. Ang iyang mga anak nga lalaki lakip na si Zacarias. **26** Ang anak nga lalaki ni Merari: si Mali ug si Mushi. Ang anak nga lalaki ni Jaazia, si Beno. **27** Ang anak nga lalaki ni Merari: si Jaazia, si Beno, si Shoham, si Zucar, ug si Iibri. **28** Ang anak nga lalaki ni Mahil: si Eleazar, nga walay mga anak nga lalaki. **29** Ang anak nga lalaki ni Kis, mao si Jerameel. **30** Ang mga anak nga lalaki ni Mushi: mao si Mali, si Eder, ug si Jerimot. Kini sila ang mga Levita, nga nalista pinaagi sa ilang mga pamilya. **31** Mao kini ang kalalakin-an nga pangulo sa balay sa ilang mga amahan ug sa matag usa sa ilang kamanghorang lalaki, mao ang napili pinaagi sa pagripa sa presensya ni Haring David, ug ni Zadok ug ni Ahimelec, uban sa mga pangulo sa mga pamilya sa mga pari ug sa mga Levita. Nagripa sila sama sa gibuhat sa mga kaliwat ni Aaron.

25 Si David ug ang mga pangulo sa tabernakulo gigahin alang sa buluhaton sa pipila ka mga anak nga lalaki ni Asaf, ni Heman, ug ni Jedutun. Kining kalalakin-an nagpropesiya pinaagi sa harpa, lira, ug mga piyangpiyang. Mao kini ang listahan sa kalalakin-an nga nagbuhat sa buluhaton: **2** Gikan sa mga anak nga lalaki ni Asaf, ni Zucar, ni Jose, ni Netania, ug ni Asarela, ang mga anak nga lalaki ni Asaf, ubos sa pagmando ni Asaf, nga nagpropesiya ubos sa pagmando sa hari. **3** Gikan sa mga anak nga lalaki ni Jedutun: ni Gedalia, ni Zeri, ni Jeshaya, ni Shime, ni Hashabia, ug ni Matitia, unom silang tanan, ubos sa pagmando sa ilang amahan nga si Jedutun, nga nagtugot sa harpa alang sa paghatag sa mga pagpasalamat ug pagdayeg kang Yahweh. **4** Gikan sa mga anak nga lalaki ni Heman: mao si Buki, si Matania, si Uziel, si Shebuel, ug si Jerimot, si Hanania, si Hanani, si Eliata, si Gidalti, si Romanti Ezer, ug si Joshbekasha, si Maloti, si Hotir ug si Mahaziot. **5** Silang tanan mga anak nga lalaki ni Heman nga propeta sa hari. Gihatagan sa Dios si Heman ug 14 ka mga anak nga lalaki ug tulo ka mga anak nga babaye aron pagpasidungong kaniya. **6** Kining tanan ubos sa pagmando sa ilang mga amahan. Sila ang nagtugot sa balay ni Yahweh, inubanan sa mga piyangpiyang ug sa mga lira samtag moalagad sila sa balay sa Dios. Si Asaf, si Jedutun, ug si Heman ubos sa pagmando sa hari. **7** Sila ug ang ilang mga igoong lalaki nga adunay kahibalo ug gibansay sa pagtugot alang kang Yahweh nga adunay ngidaghanon nga 288 ka manunugot. **8** Nagripa sila alang sa ilang mga katundanan, managsasa ang tanan, susama sa mga batan-on ingon man sa mga tiugulan, ang magtutido ingon man ang mga tinun-an. **9** Karon mahitungod sa anak nga lalaki ni Asaf: ang unang napilian pinaagi sa pagripa mao ang pamilya ni Jose; ang ikaduha mao ang pamilya ni Gedalia, napulo ug duha silang tanan; **10** ang ikatulo mao si Zucar, ang iyang mga anak nga lalaki ug iyang mga pareyente, napulo ug duha silang tanan; **11** ang ikaupat mao si Izri, ang iyang mga anak nga lalaki ug iyang mga pareyente, napulo ug duha silang tanan; **12** ang ikalima mao si Netania, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pareyente, napulo ug duha silang tanan; **13** ang ikaunom mao si Buki, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pareyente, napulo ug duha silang tanan; **14** ang ikapito mao si Jesarela, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pareyente, napulo ug duha silang tanan; **15** ang ikawalo mao si Jeshaya, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang napulo ug duha ka mga pareyente; **16** ang ikasiyam mao si Matania, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pareyente, napulo ug duha silang tanan; **17** ang ikanapulo mao si Shime, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga

pariente, napulo ug duha silang tanan; **18** ang ika-napulo ug usa mao si Azarel, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, napulo ug duha silang tanan; **19** ang ika-napulo ug duha mao si Hashabia, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, napulo ug duha silang tanan; **20** ang ika-napulo ug tulo mao si Shubael, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, napulo ug duha silang tanan; **21** Ang ika-napulo ug upat mao si Matitia, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, napulo ug upat silang tanan; **22** ang ika-15 mao si Jerimot, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, napulo ug upat silang tanan; **23** ang ika-16 mao si Hanania, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan; **24** ang ika-17 mao si Joshbekasha, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan; **25** ang ika-18 mao si Hanani, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente dose silang tanan; **26** ang ika-19 mao si Maloti, ang iyang mga anak mga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan; **27** ang ika-20 mao si Eliata, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan; **28** ang ika-21 mao si Hotir, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan; **29** ang ika-22 mao si Gidalti, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan; **30** ang ika-23 mao si Mahaziot, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan; **31** ang ika-24 mao si Romanti Ezer, ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga pariente, dose silang tanan.

26 Mao kini ang mga pundok sa tibgantay sa ganghaan: Gikan kang Kora, si Meshleemia nga anak nga lalaki ni Kore, ang mga kaliwat ni Asaf. **2** Adunay mga anak nga lalaki ni Meshleemia: Si Zacarias mao ang kamagulangan, si Jediel mao ang ikaduha, si Zebadia mao ang ikatulo, **3** si Jatniel mao ang ikapat, si Elam mao ang ikalima, si Jehohanan mao ang ikaunom, si Eleihoenai mao ang ikapito. **4** Adunay mga anak nga lalaki ni Obed Edom: Si Shemaya mao ang kamagulangan, si Jehozabad mao ang ikaduha, ang ikatulo mao si Jea, ug ang ikapat mao si Sacar, ug ang ikalima mao si Netanel, **5** ang ikaunom mao si Amiel, ang ikapito mao si Isacar, ang ikawalo mao si Peulethai. Gipanalanginan sa Dios si Obed Edom. **6** Ang iyang anak nga lalaki nga mao si Shemaya adunay mga anak nga lalaki nga nagdumala sa ilang mga pamilya; sila ang kalalakin-an nga daghan ug mga abilidad. **7** Ang mga anak nga lalaki ni Shemaya mao sila Otni, si Refail, si Obed, ug si Elzabed. Ang iyang mga pariente nga si Elihu ug si Semakia mga kalalakin-an usab nga adunay daghang mga abilidad. **8** Mga kaliwat kining tanan ni Obed Edom. Sila ug ilang mga anak nga lalaki ug ang ilang mga pariente nga mga lalaki nga adunay katakos nga mobuhat sa ilang mga katungdanon sulod ditto sa tabernakulo. Adunay 62 karila nga pariente ni Obed Edom. **9** Si Meshleemia adunay mga anak nga mga lalaki ug mga pariente, 18 silang tanan. **10** Si Hosa, nga kaliwat ni Merari, adunay mga anak nga lalaki: si Shimri ang pangulo (bisan tuod dili siya ang kamagulangan, gihimo siya nga pangulo sa iyang amahan), **11** ang ikaduha mao si Hilkia, ang ikatulo mao si Tebalia, ang ikapito mao si Zacarias. Adunay napulo ug tulo ang gitadhanon sa mga anak nga lalaki ni Hosa ug mga pariente. **12** Mao kini ang mga grupo sa tibgantay sa ganghaan, uban sa ilang mga pangulo, nga adunay mga katungdanon, sama sa ilang mga pariente, aron sa pag-alagad sa balay ni Yahweh. **13** Nagripa sila, ang managsamang mga batan-on ug mga tigulang, sa ilang mga pamilya, alang sa matag ganghaan. **14** Sa dihang nagripa na ilang sa sidlakan nga ganghaan, natunong kini kang Shelemia. Unya nagripa sila alang sa anak nga lalaki ni Zacarias, ang maalaman nga magtatambag, ug ang iyang napili pinaagi sa pagripa mao ang amihanang ganghaan. **15** Gipahimutang si Obed Edom sa habagatang ganghaan, ug ang iyang mga anak nga lalaki gipahimutang sa mga balay tipiganan. **16** Si Shupim ug Hosa gipahimutang sa ganghaan nga kasadpan ngduo sa ganghaan sa Shalechet, ibabaw sa dalan. Ang pagbantay gibahinbahin sa matag pamilya. **17** Sa sidlakang babin adunay unom ka mga Levita, upat ang anaa sa amihanang sa matag adlaw, ug sa habagatan upat sa matag adlaw, ug duha ka paris ang anaa sa bodega. **18** Didto sa hawanan sa kasadpan adunay upat nganbagtantay, ug upat ang anaa sa dalan, ug duha ang anaa sa hawanan. **19** Mao kini ang mga gibihin nga mga magbalantay sa mga ganghaan. Puno sila sa mga kaliwat ni Kora ug ni Merari. **20** Diba sa mga Levita, si Ahija ang gitugyanan sa panudlanan sa balay sa Dios, ug sa panudlanan sa mga butang nga gipanag-iya ni Yahweh. **21** Ang mga kaliwat ni Ladan, gikan kang Gershon pinaagi kaniya ug sa mga pangulo sa mga pamilya ni Ladan ang taga-Gershon, mao si Jehiel ug sa iyang mga

anak nga lalaki, **22** mao si Zetam, ug si Joel nga iyang igsoong lalaki, nga mao ang magbalantay sa bodega ni Yahweh. **23** Adunay magbalantay usab nga gikuha gikan sa mga banay ni Amram, ni Izhar, ni Hebron, ug ni Uziel. **24** Si Shebuel ang anak nga lalaki ni Geshom ang anak nga lalaki ni Moises, mao ang labaw nga nagdumala sa mga balay tipiganan. **25** Ang iyang mga pariente gikan sa banay ni Eliezer ang iyang mga anak nga lalaki nga si Rehabia, ang anak nga lalaki ni Rehabia mao si Jeshai, ang iyang anak nga lalaki nga si Joram, ang iyang anak nga lalaki nga si Zicri, ug ang iyang anak nga lalaki nga si Shelomit. **26** Si Shelomit ug ang iyang mga pariente mao ang gitugyanan sa balay tipiganan nga gitigomana sa mga butang nga gipanag-iya ni Yahweh, nga si David nga hari, ang mga pangulo sa mga pamilya, ang mga komandante sa liboan ug gatosan, ug sa mga komandante sa mga sundalo. **27** Gilain nila ang kinawat nga nadaoagan nila sa mga gubat aron tipigan alang sa puluy-anan ni Yahweh. **28** Gitugyanan usab sila sa tanang butang nga gilain ngadto kang Yahweh pinaagi kang Samuel nga propeta, si Saul ang anak ni Kis, si Abner ang anak nga lalaki ni Ner, ug si Joab ang anak nga lalaki ni Zeruya. Ang tanang butang nga gilain alang kang Yahweh nga ubos sa pagbantay ni Shelomit ug sa iyang mga pariente. **29** Ang mga kaliwat ni Izhar, ni Kenania ug ang iyang mga anak nga lalaki mao ang gitugyanan sa mga butang nga pangkatawanan nga kalihokan sa Israel. Sila ang mga opisyal ug mga maghuhukom. **30** Gikan sa mga kaliwat ni Hebron, ni Hashabia ug ang iyang igsoong lalaki, 1, 700 ang adunay katakos nga kalalakin-an ang gitugyanan sa buluhaton ni Yahweh ug sa buluhaton sa hari. Anaa sila sa kasadpang babin sa Jordan. **31** Gikan sa mga kaliwat ni Hebron, ni Jeria nga mao ang pangulo sa iyang mga kaliwat, gihip gikan sa ilang listahan sa ilang mga pamilya. Sa ika-40 ka tuig sa paghari ni David gisusi ang mga talaan ug nakeplagan gikan kanila ang mga tawo nga maabilidad sa Jazer sa Gilead. **32** Si Jeria adunay 2, 700 ka mga pariente, nga mga takos nga pangulo sa pamilya. Gihimo siya ni David nga tigdumala sa mga tribu ni Ruben ug ni Gad, ug ang katunga sa tribu ni Manases, alang sa matag butang nga alang lamang sa Dios, ug alang sa mga buluhaton sa hari.

27 Mao kini ang talaan sa mga pangulo sa banay sa mga Israelita, nga mga komandante sa liboan ug gatosan, ingon man usab ang mga opisyal sa kasundalohan nga nag-alagad sa hari sa nagkalainlaing mga paagi. Nag-alagad ug usa ka bulan sa tibuk tuig ang matag pundok sa kasundalohan. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an ang matag pundok. **2** Ang nangulo sa pundok alang sa unang bulan mao si Jashobeam ang anak nga lalaki ni Zabdiel. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **3** Kaliwat siya ni Perez ug gitugyanan sa tanang mga opisyal sa kasundalohan alang sa unang bulan. **4** Ang nangulo sa pundok alang sa ikaduhang bulan mao si Dodai, nga gikan sa banay ni Ahohi. Si Miklot mao ang ikaduha sa ranggo. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **5** Ang komandante sa kasundalohan alang sa ikatulog bulan mao si Benaya ang anak nga lalaki ni Jehoyada, nga usa ka pari ug pangulo. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **6** Si Benaya mao ang pangulo sa 30 ug lapas sa 30 ka kalalakin-an. Nahisakop si iyang pundok si Amizabad ang iyang anak nga lalaki. **7** Ang komandante sa ikapat nga bulan mao si Asahel nga igsoong lalaki ni Joab. Nahimong komandante sunod kaniya si Zebadia ang iyang anak nga lalaki. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **8** Ang komandante sa ikalimang bulan mao si Shamhut, ang kaliwat ni Izra. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **9** Ang komandante alang sa ika-unom nga bulan mao si Ira ang anak nga lalaki ni Ikkes, nga gikan sa Tekoa. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **10** Ang komandante alang sa ikapito nga bulan mao si Helez nga taga-Pelon, gikan sa katawanan ni Efraim. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **11** Ang komandante sa ikawalo nga bulan mao si Sibecai nga taga-Husha, gikan sa banay ni Zera. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **12** Ang komandante sa ikasiyam nga bulan mao si Abiezer nga taga-Anatot, nga gikan sa tribu ni Benjamin. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **13** Ang komandante sa ikanapulo nga bulan mao si Maherai nga gikan sa siyudad sa Netofa, ug gikan sa banay ni Zera. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **14** Ang komandante alang sa ikanapulo ug usa ka bulan mao si Benaya nga gikan sa siyudad sa Piraton, ug gikan sa tribu ni Efraim. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **15** Ang komandante sa ikanapulo ug duha ka bulan mao si Heldai nga gikan sa siyudad sa Netofa, ug gikan sa banay ni Otniel. Adunay 24, 000 ka kalalakin-an sa iyang pundok. **16** Mao kini ang mga pangulo sa mga tribu sa Israel: Alang sa tribu ni Ruben,

ang pangulo mao si Eliezer ang anak nga lalaki ni Zicri. Alang sa tribo ni Simeon, ang pangulo mao si Shefatia ang anak nga lalaki ni Maaca. **17** Alang sa tribo ni Levi, ang pangulo mao si Hashabia ang anak nga lalaki ni Kemuel, ug si Zadok mao ang nangulo sa mga kaliwat ni Aaron. **18** Alang sa tribo ni Juda, ang pangulo mao si Elihu, ang usa sa mga igsoong lalaki ni David. Alang sa tribo ni Isacar, ang pangulo mao si Omri ang anak nga lalaki ni Micael. **19** Alang sa tribo ni Zebulun, ang pangulo mao si Ishmaya ang anak nga lalaki ni Obadia. Alang sa tribo ni Naftali, ang pangulo mao si Jeremoth ang anak nga lalaki ni Azriel. **20** Alang sa tribo ni Efraim, ang pangulo mao si Hoshea ang anak nga lalaki ni Azazia. Alang sa katunga sa tribo ni Manases, ang pangulo mao si Joel ang anak nga lalaki ni Pedaya. **21** Alang sa katunga nga tribo ni Manases sa Gilead, ang pangulo mao si Ido ang anak nga lalaki ni Zacarias. Alang sa tribo ni Benjamin, ang pangulo mao si Jaasiel ang anak nga lalaki ni Abner. **22** Alang sa tribo ni Dan, ang pangulo mao si Azarel ang anak nga lalaki ni Jeroham. Mao kini ang mga pangulo sa mga tribo sa Israel. **23** Wala gihiap ni David kadtong nagpangidiong ug 20 hangtod paubos, tungod kay nagsaad man si Yahweh nga padaghanon ang Israel sama sa mga bituon sa langit. **24** Nagusugod sa pag-ihap sa kalalakin-an si Joab ang anak nga lalaki ni Zeruya, apan wala kini nahuman. Gipahamtang sa Israel ang kapungot tungod niini. Wala nahisulat sa basahan ni Haring David ang gidaghanon niini. **25** Si Azmavet ang anak nga lalaki ni Adiel mao ang gitugyanan sa mga bahandi sa hari. Si Jonathan ang anak nga lalaki ni Uzia mao ang nagdumala sa mga balay tipiganan sa kaumahan, sa mga siyuday, ug sa mga baryo, ug sa lig-on nga tore. **26** Si Ezri ang anak nga lalaki ni Kelub mao ang nagdumala sa mga mag-uuma, nga maoy nag-ugmad sa yuta. **27** Si Shimei nga gikan sa Rama mao ang nagdumala sa mga parasan, ug si Zabdi nga gikan sa Sefam mao ang nagdumala sa ubasan ug sa mga bodega sa bino. **28** Si Baal Hanan nga gikan sa Geder mao ang nagdumala sa mga kahoy nga olibo ug sa mga kahoy nga sikamoro diha sa patag nga mga dapit, ug si Joas mao ang nagdumala sa mga balay tipiganan sa lana. **29** Ang nagdumala sa panon sa kahayopan nga nagpasibis sa Sharon mao si Shitrai nga gikan sa Sharon, ug ang nagdumala sa panon sa kahayopan sa mga walog mao si Shafat ang anak nga lalaki ni Adlai. **30** Ang nagdumala sa mga kamelyo mao si Obil ang Ismaelinhon, ang nagdumala sa mga bayeng asno mao si Jedeia nga gikan sa Meronot. Ang nagdumala sa panon sa mga karnero mao si Jazit nga taga-Hagrite. **31** Silang tanan mao ang gitugyanan sa kabtangan ni Haring David. **32** Ang uyoan ni David, nga si Jonathan, mao ang magtatambag, sanglit usa man siya ka tawong maalamon ug usa ka eskriba. Si Jehiel ang anak nga lalaki ni Hacmoni maoy nag-atiman sa mga anak nga lalaki sa hari. **33** Si Ahitofel mao ang magtatambag sa hari, ug si Hushai nga gikan sa katawhan sa Arkahanon mao ang suod nga magtatambag sa hari. **34** Cipulihan ni Jehoyada ang anak nga lalaki ni Benaya ug ni Abiatar, ang katungdanan ni Ahitofel. Si Joab mao ang komandante sa kasundalohan sa hari.

28 Gitigom ni David sa Jerusalem ang tanang mga opisyal sa Israel: ang mga opisyal sa mga tribo, ang mga opisyal sa mga pundok

nga nag-alagad sa hari sa ilang gitakda nga buluhaton, ang mga komandante sa liboan ug gatosan, ang mga tigdumala sa tanang kabtangan ug sa mga gipanag-iyahan sa hari ug siya iyang mga anak nga lalaki, ug ang mga opisyal ug ang mga manggugubat, likap ang mga labing hanas kanila. **2** Unya mitindog si David ug miuong. "Patalinghogi ako, akong mga kaigsoonan ug akong katawhan. Ako kining katuyoan nga magtukod ug templo alang sa sudlanan sa kasabutan ni Yahweh; usa ka tumbanan alang sa atong Dios, ug naghimo ako ug pagpangandam aron matukod kini. **3** Apan miuong ang Dios kanako, 'Dili ikaw ang magtukod sa templo alang sa akong nagsal, tungod kay usa ka man ka tawong manggugubat ug nakaaula ug dugo.' **4** Apan si Yahweh, ang Dios sa Israel, nagpili kanako gikan sa banay sa akong amahan nga mahimong hari sa tibuk Israel hangtod sa kahangtoran. Gipili niya ang tribo sa Juda ingon nga pangulo. Sa tribo sa Juda, ug sa panimalay sa akong amahan, sa tanang mga anak nga lalaki sa akong amahan, gipili niya ako nga mahimong hari sa tibuk Israel. **5** Gikan sa daghang mga anak nga mga lalaki nga gihatag kanako ni Yahweh, gipili niya si Solomon, ang akong anak nga lalaki, aron molingkod sa trono sa gingharian ni Yahweh, sa tibuk Israel. **6** Miuong siya kanako, 'Si Solomon nga imong anak nga lalaki mao ang magtukod sa puluy-anan ug sa akong mga hawanhan, kay gipili ko siya nga mahimong akong anak, ug mahimo niya akong amahan. **7** Ipatunhay ko ang akong gingharian hangtod sa kahangtoran, kung magpabilin siya sa pagtuman sa akong

mga mando ug mga kasugoan, sama kanimo niining adlaw.' **8** Busa karon, sa atubangan sa tanan sa Israel, niining panagtigom alang kang Yahweh, ug sa presensa sa atong Dios, kinahanglan nga tipigan niinyong tanan ug tumanon ang tanang mga mando ni Yahweh nga inyong Dios. Buhata kini aron nga mapanag-iya ninyo kining maayong yuta ug ibilin kini ingon nga panulondon sa mosunod niinyong mga anak hangtod sa kahangtoran. **9** Alang kanimo, Solomon nga akong anak, tumana ang Dios sa imong amahan, ug alagari siya sa tibuk mong kasingkasing ug sa masinugtanong espiritu. Buhata kini tungod kay nagasusi si Yahweh sa tanang mga kasingkasing ug nasayod sa matag tinguhang gihuhuna sa matag usa. Kung mangita ka kaniya, mahikaplagan mo siya, apan kung mobiya ka kaniya, isalikway ka gayod niya sa dayon. **10** Hinunoa nga gipili ka ni Yahweh aron sa pagtukod niini nga templo ingon nga iyang balaang dapit. Pagmalig-on ug buhata kini." **11** Unya gihatag ni David ngadto kung Solomon nga iyang anak nga lalaki, ang mga plano alang sa pagbuhut sa portico sa templo, ang mga gambahay sa templo, ang mga lawak nga tipiganan, ang mga lawak sa hataas, ang mga lawak sa sulod, ug ang lawak dlin nahimutang ang balaang sudlanan sa kasabutan. **12** Gihatag niya kung Solomon ang mga plano nga iyang gihimo alang sa mga hawanhan sa puluy-anan ni Yahweh, ang tanang nakapalibot nga mga lawak, ang mga lawak nga mga tipiganan sa puluy-anan sa Dios, ug sa mga bahandi alang sa mga butang nga gipanag-iyahan ni Yahweh. **13** Gihatagan niya siya ug mga lagda alang sa mga pundok sa mga pari ug sa mga Levita, alang sa mga gisangon nga mga katundungan alang sa pag-alagad sa puluy-anan ni Yahweh, ug alang sa tanang mga butang sa pag-alagad sa puluy-anan ni Yahweh. **14** Gihatagan niya siya sa gidaghanon sa tanang bulawan nga mga sudlanan sa kada matang sa mga buluhaton ug sa tanang mga plata nga mga sudlanan, alang sa tanang mga butang sa matag matang sa buluhaton. **15** Kini nga mga detalye gihatag pinaagi sa kabug-aton, likap ang mga detalye sa patunganan sa lampara nga bulawan ug sa mga lampara nga bulawan, ang mga detalye pinaagi sa kabug-aton sa matag patunganan sa lampara, alang sa mga lampara, alang sa mga patunganan sa mga lampara nga plata, ug mga detalye alang sa galamiton sa matag patunganan sa lampara. **16** Naghatag siya sumala sa kabug-aton sa bulawan alang sa mga lamesa sa tinapay sa presensya, alang sa matag lamesa, ug sumala sa kabug-aton sa plata alang sa mga lamesa nga plata. **17** Naghatag siya sumala sa kabug-aton sa lunsay nga bulawan alang sa mga tinidtor sa karne, sa mga planggana, ug sa mga kopa. Naghatag siya sumala sa kabug-aton sa matag panaksan nga bulawan, ug sumala sa kabug-aton sa matag panaksan nga plata. **18** Naghatag siya sumala sa kabug-aton sa lunsay nga bulawan alang sa halaran sa insenso, ug bulawan alang sa desinyo sa kerubim nga nagbukhad sa ilang mga pako ug nagtabon sa sudlanan sa kasabutan ni Yahweh. **19** Miuong si David, "Gisul kini sama sa gidiita ni Yahweh kanako ug gipasabot niya ako mahitungod sa desinyo." **20** Miuong si David kung Solomon nga iyang anak nga lalaki, "Pagmalig-on ug pagmaisogon. Buhata ang buluhaton. Ayaw kahadlok o kabalaka, kay si Yahweh nga Dios, nga akong Dios, mag-uban kanimo. Dili siya mobiya kanimo ni magpasagad kanimo hangtod nga matapos ang tanang buluhaton sa templo ni Yahweh. **21** Tan-awa, ania ang mga pundok sa mga pari ug sa mga Levita alang sa buluhaton sa templo sa Dios. Magaubaan sila kanimo, uban sa mga masinugtanon ug hanas nga kalalakin-an, aron sa pagtabang sa buluhaton ug sa pagbuhut sa pag-alagad. Andam sa pagsunod sa imong mga mando ang mga opisyal sa tanang katawhan."

29 Miuong si Haring David sa tibuk tigom sa katawhan, "Solomon akong anak, nga maoy gipili sa Dios, nga bat-on pa ug walay kasiratan, ug dako ang katungdanan. Kay ang templo dili alang sa katawhan apan alang kang Yahweh nga Dios. **2** Busa gibuhat ko ang kutob sa akong mahimo aron ipatagbo ang gikinahanglan alang sa templo sa akong Dios. Maghatag ako ug bulawan alang sa mga butang nga himoon sa bulawan, plata alang sa mga butang nga himoon sa plata, bronsé alang sa mga butang nga himoon sa bronsé, puthaw alang sa mga butang nga himoon sa puthaw, ug kahoy alang sa mga butang nga himoon sa kahoy. Maghatag usab ako ug onyx nga mga bato, mga bato nga idayandayan, mga bato nga adunay nagkalainlaing mga kolor—tanang matang sa bilihong mga bato— ug daghan pang marbol nga mga bato. **3** Karon, tungod kay nahimut man ako sa puluy-anan sa akong Dios, ihatag ko ang kaugalingon kong mga bahandi nga bulawan ug plata alang niini. Gibuhat ko kini aron idugang sa tanan nga akong giandam alang niining

balaang templo: **4** 3, 000 ka talent sa bulawan gikan sa Ophir, ug 7, 000 ka talent sa lunsay nga plata, aron ibutang sa mga paril sa mga gambahay. **5** Maghatag ako ug bulawan alang sa mga butang nga himoon sa bulawan, ug plata alang sa mga butang nga himoon sa plata, ug mga butang alang sa tanang matang sa buluhaton nga himoon sa mga hanas nga trabahante. Kinsa pa man ang buot maghatag ngadto kung Yahweh ug ihatog ang iyang kaugalingon ngadto kaniya?" **6** Unya naghimo ug kinabubut-ong mga halad ang mga pangulo sa ilang mga pamilya nga katigulangan, ang mga pangulo sa mga tribu sa Israel, ang mga komandante sa liboan ug gatosan, ug ang mga opisyal nga nagdumala sa buluhaton sa hari. **7** Naghatag sila ug 5, 000 ka talent ug 10, 000 ka darcis sa bulawan, 10, 000 ka talent sa plata, 18, 000 ka talent sa plata, ug 100, 000 ka talent sa puthaw alang sa buluhaton sa puluy-anan sa Dios. **8** Kadtong adunay bilihong mga bato ilang gihatag ngadto sa tipiganan sa puluy-anan ni Yahweh, ilalom sa pagdumala ni Jehiel, nga kaliwati ni Gershon. **9** Nagmalipayon ang katawhan tungod niining kinabubut-ong mga halad, tungod kay naghatag man sila sa tibuk nilang kasingkasing ngadto kung Yahweh. Nagmalipayon usab pag-ayo si David. **10** Gidayeg ni David si Yahweh atubangan sa tanang tigom sa katawhan. Miñgon siya, "Hinaot nga pagadayegon ka hangtod sa kahangtoran, Yahweh, ang Dios sa Israel sa among katigulangan. **11** Kanimo, Yahweh, ang kadungganan, ang gahom, ang himaya, ang kadaogan, ug ang kahalangdon. Kay imo man ang tanan sa kalanget ug sa kalibutan. Imo ang ginghamian, Yahweh, ug pasidungan ka ingon nga magmamando sa tanan. **12** Ang kadagaya ug kadungganan naggikan kanimo, ug nagmando ka sa tanang katawhan. Sa imong mga kamot adunay gahom ug kusog. Kusgan ka ug bantogan nga makahimo nga bantogan sa katawhan ug maghatag ug kusog kang bisaan kinsa. **13** Busa karon, among Dios, napgasalamat kami kanimo ug nagdayeg sa mahimayaon nimong ngalan. **14** Apan kinsa man ako, ug kining akong katawhan, nga makahimo sa kinabubut-ong paghalad niining mga butanga? Sa pagkatinuod, kining tanang mga butanga naggikan kanimo, ug gibalik lamang nama paghatag diha kanimo kung unsa ang imo. **15** Sanglit mga langyaw ug dumudong lamang kami sa imong atubangan, sama sa tanan namong mga katigulangan. Ang among mga adlaw sa kalibutan sama sa anino, ug walay mahibilin nga paglaom dinihi. **16** Yahweh nga among Dios, kining tanang bahandi nga among natigom alang sa pagtukod sa templo aron sa pagpasidungog sa balaan mong ngalan—naggikan kini kanimo ug imo man kini. **17** Nasayod usab ako, akong Dios, nga gisusi mo ang kasingkasing ug nahimuot ka sa matarong. Alang kanako, kinabubut-on kong gihalad kining tanang mga butanga uban sa matarong kong kasingkasing, ug karon nalipay ako sama sa imong katawhan nga ania karon nga kinabubut-on ngaghala ug mga gasa diha kanimo. **18** Yahweh, ang Dios ni Abraham, ni Isaac, ug ni Israel—nga among mga katigulangan—itisok kini sa mga hunahuna sa imong katawhan hangtod sa kahangtoran. Giyahi ang ilang mga kasingkasing nganha kanimo. **19** Hatagi ang akong anak nga lalaki nagi si Solomon ug kinasingkasing nga magtinguha sa pagtuman sa imong mga mando, sa imong mga kasugoan sa kasabotan, ug sa imong mga balaod, ug ipahimutang kining tanan nga mga plano aron matukod ang palasyo nga akong gipatagboan." **20** Miñgon si David ngadto sa tanang tigom sa katawhan, "Karon dayega si Yahweh nga inyong Dios." Nagdayeg ang tanang tigom sa katawhan ngadto kung Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan, nangyukbo ug nagsimba kang Yahweh ug nanghapa sila atubangan sa hari. **21** Sa pagkasunod adlaw, naghimo sila ug mga halad sakripisyos ngadto kung Yahweh ug naghala ug halad sinunog alang kaniya. Naghalaad sila ug liboan ka mga torong baka, liboan ka mga torong karnero, ug liboan ka mga nating karnero, lakin ang ilang mga halad ilimnon ug madagayaon nga mga halad sakripisyos alang sa tibuk Israel. **22** Nianang adlawa, nagkaon ug nag-inom sila sa atubangan ni Yahweh uban sa dakong kasaulogan. Gihimo nilang hari sa ikaduhang higayon si Solomon, ang anak nga lalaki ni David, ug gidihogon siya nga mahimong magmamando pinaagi sa katungod ni Yahweh. Gidihogon usab nila si Zadok nga mahimong pari. **23** Unya milingkod si Solomon sa trono ni Yahweh ingon nga hari imbes nga si David nga iyang amahan. Nagmauswagon siya, ug ang tanan sa Israel nagtuman kaniya. **24** Nagmatinud-anon kung Haring Solomon ang tanang mga pangulo, mga sundalo, ug ang mga anak nga lalaki ni David. **25** Gipasidungon pag-ayo ni Yahweh si Solomon atubangan sa tibuk Israel ug gigamhan siya labaw pa sa ubang mga hari sa Israel nga naahauna kaniya. **26** Naghari si David ang anak nga lalaki ni Jesse sa tibuk Israel.

27 Nahimong hari si David sulod sa 40 ka tuig. Nagmando siya sulod sa pito ka tuig sa Hebron ug 33 ka tuig sa Jerusalem. **28** Namatay siya sa maayong katigulangan, human sa malipayong taas nga pagkinabuhi, bahandi ug kadungganan. Si Solomon nga iyang anak maoy nagpanunod kaniya. **29** Nahisulat sa kasaysayan ni Samuel nga usa ka propeta ang mga kadaoagan ni Haring David, sa kasaysayan ni Nathan nga usa ka propeta, ug sa kasaysayan ni Gad nga usa ka propeta. **30** Nalista didto ang mga binuhatan sa iyang pagdumala, ang iyang mga nabuhat ug ang mga panghitabo nga iyang nasinatian, sa Israel, ug sa tanang mga ginghamian sa ubang kayutaan.

2 Cronicas

1 Gipakusgan ni Solomon nga anak ni David ang iyang pagdumala, ug si Yahweh nga iyang Dios nag-uban kaniya ug naghimo kaniya nga labing gamhanan. **2** Nakigsulti si Solomon ngadto sa tibuk Israel, sa mga pangulo sa kasundalohan sa liboan ug sa gatosan, sa mga maghuhukom, sa matag prinsipe sa tibuk Israel, ug sa mga ngadumala sa mga balay sa mga amahan. **3** Busa miadt si Solomon ug ang tanan nga nagtigom ube kaniya sa taas nga dapit nga anaa sa Gibeon, kay atua didto ang tolda nga tagboanan sa Dios, nga gibuhut ni Moises nga sulugoon ni Yahweh didto sa kamingawan. **4** Apan gidal ni David ang sudlanan sa kasabotan sa Dios gikan sa Kiriat Jearim ngadto sa dapit nga iyang giandam alang niini, kay nagtukod siya ug tolda alang niini didto sa Jerusalem. **5** Dugang pa niini, ang tumbaga nga halaran nga binuhut ni Bezalel ang anak nga lalaki ni Uri nga anak nga lalaki ni Hur atua didto sa atubangan sa tabernakulo ni Yahweh; miadt didto si Solomon ug ang panagtigom. **6** Mitungas si Solomon didto padulong sa tumbaga nga halaran sa atubangan ni Yahweh, nga anaa sa tolda nga tagboanan, ug naghadal ug usa ka libo nga mga halad sinunog didto. **7** Mipakita ang Dios kung Solomon nianang gabbhiona ug miuong ngadto kaniya, "Pangayo! Unsa man ang ihatag ko kanimo?" **8** Miuong si Solomon ngadto sa Dios, "Gipakita nimo ang dakong kasabotan sa pagkamatinud-anon ngadto sa akong amahan nga si David, ug gihimo mo akong hari puli kaniya. **9** Karon, Yahweh nga Dios, tugot nga matuman ang imong saad ngadto sa akong amahan nga si David, kay gihimo mo akong hari labaw niining katawhan nga sama kadaghan sa abog sa kalibutan. **10** Karon hatagi ako ug kaalam ug kahibalo, aron nga makahimo ako sa pagdumala niining katawhan, kay kinsa man ang makahukom sa imong katawhan, nga hilabihan kadaghan?" **11** Miuong ang Dios ngadto kung Solomon, "Tungod kay mao kini ang anaa sa imong kasingkasing, ug tungod kay wala ka mangayo ug bahandi, kabtangan, o kadungganan, ni kinabuhi niadtong nasilag kanimo, ni taas nimo nga kinabuhi, apan nangayo ka ug kaalam ug kahibalo alang sa imong kaugalingon, aron nga makahimo ka sa pagdumala sa akong katawhan, diin gihimo ko ikaw nga hari labaw kanila, ug mao kini ang akong pagabutahan. **12** Hatagan ko ikaw karon ug kaalam ug kahibalo. Hatagan ko usab ikaw ug bahandi, kabtangan, ug kadungganan, nga wala nabatonan sa mga hari nga naguna kanimo; ug dili mabatonan sa mosunod kanimo." **13** Busa miadt si Solomon sa Jerusalem gikan sa taas nga dapit nga anaa sa Gibeon, gikan sa atubangan sa tolda nga tagboanan; naghari siya sa Israel. **14** Gitigom ni Solomon ang mga karwahe ug ang mga tigkabayo, ug aduna siyay 1, 400 ka mga karwahe ug 12, 000 nga mga tigkabayo, nga iyang gibutang sa mga siyudad sa karwahe, ug ube kaniya, nga mao ang hari sa Jerusalem. **15** Gipakasama sa hari ang plata ug bulawan ngadto sa mga kasagaran nga bato sa Jerusalem, ug gipakasama niya ang sedro nga kahoy sa mga sikomoro nga kahoy nga kasagaran anaa sa kapatagan. **16** Alang usab sa mga kabayo nga ipadala ngadto kung Solomon gikan sa Ehipto ug sa Kue, gipalit kini sa iyang mga tigpatigayon sa usa ka kantidad. **17** Nagkuha sila ug karwahe gikan sa Ehipto sa kantidad nga 600 ka shekel nga plata, ug ang kabayo sa kantidad nga 150 ka shekel. Gidala usab nila kini ngadto sa mga hari sa mga Hitihanon ug sa mga Arameanhon.

2 Karon nagmando si Solomon sa pagtukod ug balay alang sa ngalan ni Yahweh ug sa pagtukod ug palasyo alang sa iyang ginharian.

2 Gigahin ni Solomon ang 70, 000 nga kalalakin-an aron pagdala sa mga dad-onon, ug 80, 000 nga kalalakin-an ingon nga tigpanggabas didto sa kabukiran, ug 3, 600 nga kalalakin-an nga ngadumala kanila. **3** Nagpdala si Solomon ug mensahe ngadto kung Hiram, nga hari sa Tiro, nga nag-ingon, "Sama sa gibuhut nimo sa akong amahan nga si David, sa pagpdala kaniya ug mga troso nga sedro aron sa pagtukod ug balay ng pagapuy-an, buhata usab kini kanako. **4** Tan-awa, magtukod ako ug balay alang sa ngalan ni Yahweh nga akong Dios, aron paglain niini alang kaniya, aron sa pagsunog ug insenso nga humot sa iyang atubangan, aron sa pag-andam ug tinapay sa presensya, ug alang sa mga halad sinunog sa buntag ug sa gibii, sa mga adlaw nga igpapahulay ug sa mga bag-on bulan, ug sa mga pinili nga kombiha alang kung Yahweh nga among Dios. Hangtod kini sa kahangtoran, alang sa Israel. **5** Dako kaayo ang balay nga akong pagatukoron, kay mas dako ang among Dios kaysa sa ubang mga dios. **6** Apan kinsa man ang makahimo sa pagtukod ug balay alang sa Dios, nga bisan ang tibuk kawanangan ug bisan ang langit mismo

dili man makaarang kaniya? Kinsa ba ako nga magtukod ug balay alang kaniya, gawas sa pagsunog ug mga halad diha sa iyang atubangan? **7** Busa padad-i ako ug tawo nga hanas sa pagtrabaho sa bulawan, sa plata, sa tumbaga, sa puthaw, ug sa tapul, sa dagtom pula, ug sa asul nga balahibo sa karnero, ug tawo nga nasayod sa pagbuhat sa tanang matang sa pagkultuk sa kahoy. Makauban niya ang mga hanas nga mga tawo nga uban kanako sa Juda ug sa Jerusalem, nga gihatag sa akong amahan nga si David. **8** Padad-i usab ako ug sedro, sipes, kahoy nga algum nga gikan sa Lebanon, kay nasayod ako nga ang imong nga sulugoon kahibalo kung unsaon pagputol ang mga kahoy sa Lebanon. Tan-awa, mag-uban ang akong mga sulugoon sa imong mga sulugoon, **9** aron sa pag-andam alang kanako ug daghang mga kahoy, kay dako ug kahibulongan ang balay nga akong pagatukoron. **10** Tan-awa, hatagan ko ang imong mga sulugoon, ang mga kalalakin-an nga magputol sa mga kahoy, ug 20, 000 ka takos nga trigo, ug 20, 000 ka takos nga sebada, ug 20, 000 ka galon nga bino, ug 20, 000 ka galon nga lana. **11** Unya si Hiram nga hari sa Tiro, mitubag sa gisulat, nga gipadala ni Solomon: "Tungod kay nahigugma si Yahweh sa iyang katawhan, gihimo ka niya nga hari labaw kanila." **12** Dugang pa, miuong si Hiram, "Dalaygon si Yahweh, ang Dios sa Israel, nga nagbuhat sa langit ug sa yuta, nga maoy naghatag kung David ug anak nga lalaki nga manggialamon, gigasahan sa pagkamaapungan ug pagsabot, nga magtukod sa balay alang kung Yahweh, ug balay alang sa iyang ginharian. **13** Karon magpdala ako ug batid nga tawo, gigasahan uban sa pagsabot, si Huram, ang akong hanas nga trabahante. **14** Anak siya nga lalaki sa usa sa mga anak nga babaye ni Dan. Taga-Tiro ang iyang amahan. Hanas siya sa pagtrabaho sa bulawan, plata, tumbaga, puthaw, bato ug sa kahoy, ug sa tapul, asul, ug dagtom pula ug pino nga lino. Hanas usab siya sa paghimo ug bisan unsa nga matang sa pagkultuk ug sa pagbuhat sa bisan unsa nga mga dayandyan. Tugot nga mahimo ang usa ka dapit alang kaniya kauban sa imong mga hanas nga trabahante, ug kauban niadtong akong agalon, si David, nga imong amahan. **15** Busa karon, ang trigo ug ang sebada, ang lana ug ang bino, nga gisulti sa akong agalon, ipadala kaniya kining mga butang sa iyang mga sulugoon. **16** Magputol kami ug mga kahoy gikan sa Lebanon, sumala sa imong gikinahanglan ng mga kahoy. Dad-on namo kini diha kanimo pinaagi sa gak agit sa dagat ngadto sa Jopa, ug dad-on nimo kini ngadto sa Jerusalem." **17** Gihip ni Solomon ang tanang mga langyaw nga anaa sa yuta sa Israel, sama sa pag-ihap ni David kanila, nga iyang amahan. Nakaplagan nga 153, 600 sila kabuok. **18** Gigahin niya ang 70, 000 kanila nga tigdala ug mga dad-onon, 80, 000 ang mga tiputol ngadto sa kabukiran, ug 3, 600 ang mga tigdumala nga magusog sa katawhan sa pagtrabaho.

3 Unya gisugdan ni Solomon ang pagtukod sa balay ni Yahweh didto sa Jerusalem sa Bikid sa Moria, diin nagpakita si Yahweh ngadto kung David nga iyang amahan. Giandam niya ang dapit nga giplano ni David alang niini, didto sa giokanan ni Arauna nga Jebusihanon. **2** Nagsugod siya sa pagtukod sa ikaduha nga adlaw sa ikaduhang bulan, sa ika-upat nga tuig sa iyang paghari. **3** Karon mao kini ang mga sukod sa patukoran nga gipahimutang ni Solomon alang sa balay ni Yahweh. Ginatang karaang pamaagi nga cubit, 60 ka cubit ang gitas-on, ug 20 ka cubit ang gilapdon. **4** 20 ka cubit ang gitas-on sa portiko nga anaa sa atubangan sa balay ug 20 ka cubit ang gilapdon. 20 ka cubit usab ang iyang gihabogon, ug gisapawan ni Solomon ug lunsay ng bulawan ang sulod niini. **5** Gikisamihan niya ang sentrong hawanan ug kahoy nga sipes ug gisapawan niya ug pino nga bulawan, ug iyang gikulitan ug mga palmera ug mga kadenia. **6** Gidayandayan niya ang balay sa mga bilihong bato; ang bulawan nga gikan sa Parvaim. **7** Gisapawan usab niya ug bulawan ang mga sagbayan, mga tamakanan, mga bongbong, ug mga pultahan; gikulitan niya ug mga kerubim diha sa ibabaw sa mga bongbong. **8** Gitukod niya ang labing balaang dapit. Ang katas-on niini sama sa kalapdon sa balay, 20 ka cubit ug 20 ka cubit usab ang gilapdon niini. Gisapawan niya kini sa pino nga bulawan, nga nagkantidad ug 600 ka mga talent. **9** 50 ka shekel nga bulawan ang gibug-aton sa mga lansang. Gisapawan usab niya ug bulawan ang taas nga bahin. **10** Nagbuhut siya ug duha ka halugway sa mga kerubim alang sa labing balaang dapit; gisapawan kini ug bulawan sa mga batid nga magbuhut. **11** 20 ka cubit tanaan ang gitas-on sa mga pako sa mga kerubim; 5 ka cubit ang gitas-on sa usa ka pako sa kerubim, ug misangko kini sa bongbong sa lawak; 5 ka cubit usab ang laing pako kay, nag-abot sa pako sa laing kerubim. **12** 5 ka cubit usab ang pako sa laing kerubim, ug misangko sa bongbong sa lawak; 5 ka cubit usab

ang laing pako, nasumpay kini sa pako sa unang kerubim. **13** 20 ka cubit ang kinatibuk-ang sukod sa bukhad sa mga pako sa duha ka kerubim. Nagtindog ang mga kerubim, nga ang ilang mga nawong nag-atubang sa sentrong tigomanan. **14** Nagbuhat siya ug tibil nga asul, tapul ug dagtom pula nga balahibo sa karnero ug pino nga lino, ug giburdahan kini ug mga kerubim. **15** Naghimo usab si Solomon ug duha ka haligi, 35 ka cubit ang gitas-on sa matag haligi, alang sa atubangan sa balay; 5 ka cubit ang gitas-on sa ulo-ulo nga anaa sa ibabaw niini. **16** Naghimo usab siya ug mga kadena alang sa mga haligi ug gibutang kini sa ibabaw niini; nagbuhat usab siya ug 100 ka porma ug prutas nga granada ug gisumpay kini sa mga kadena. **17** Gipahilonia niya ang mga haligi sa atubangan sa templo, ang usa anaa sa tuong kamot, ug ang lain anaa sa wala; ginganlon niya ug Jakin ang haligi nga anaa sa tu, ug Boaz ang haligi nga anaa sa wala.

4 Dugang pa niini, nagbuhat siya ug tumbaga nga halaran; 20 ka cubit ang gitas-on ug 20 ka cubit ang gilapdon. Ug 10 ka cubit ang gihabogon.

2 Naghimo usab siya ug lingen nga tangke na tinunaw nga puthaw, 10 ka cubit ang gikan sa unang baba hangtod sa ikaduhang baba. 5 ka cubit ang gihabogon niini, ug 30 ka cubit ang sukod sa tangke. **3** Ilalom sa baba nga nakapalibot sa tangke mao ang mga baka, napulo sa matag cubit, gihulma ang usa kabuko uban sa tangke sa dihang gihimo kini. **4** Gipahimutang ang tangke sa ibabaw sa napulo ug duha ka torong baka, tulo ang nag-atubang ngadto sa amihan, tulo ang nag-atubang ngadto sa kasadpan, tulo ang nag-atubang ngadto sa habagatan ug tulo usab ang nag-atubang ngadto sa sidlakan. Gipahimutang ang tangke sa ibabaw niini, ug ang tanan nga likod niini paingon sa sulod. **5** Sama ka baga ang tangke sa kabag-on sa kamot, ug ang baba niini gihimo sama sa baba sa usa ka tasa, sama sa bulak sa liryo. Masulud kini ug 3, 000 ka banga sa tubig. **6** Naghimo usab siya ug napulo ka dagko nga panaksan alang sa paghugas sa mga butang; gibutang niya ang lima sa tuo nga kamot, ug lima sa wala; hugasan didto ang mga butang nga gigamit sa paghimo ug halad sinunog. Sa laing babin, ang tangke, gamiton sa paghugas sa mga pari. **7** Nagbuhat usab siya ug napulo ka tungtongan ug suga nga bulawan nga gihimo pinaagi sa girmundo sa mga dayandayan niini; gibutang niya kini sa templo, ang lima anaa sa tuo nga babin, ug ang lima anaa sa wala. **8** Nagbuhat siya ug napulo ka lamesa ug gibutang kini didto sa templo, lima ngadto sa tuo nga babin, ug lima ngadto sa wala. Naghimo siya ug 100 ka dagko nga panaksan nga bulawan. **9** Dugang pa niiana nagbuhat siya ug hawanan alang sa mga pari ug dakong hawanan, ug mga pultahan alang sa hawanan; gisapawan niya ang ilang mga pultahan ug tumbaga. **10** Gibutang niya ang tangke sa tuo nga babin sa balay, sa sidlakan, nag-atubang sa habagatan. **11** Nagbuhat si Huram ug mga kolon, mga pala, ug mga panaksan alang sa pagpisikpisik. Busa nahuman ni Huram ang trabaho nga ibing hibutang alang kang Haring Solomon ngadto sa balay sa Dios. **12** ang duha ka haligi, ang sama sa panaksan nga mga ulo-ulo nga anaa sa ibabaw sa duha ka haligi, ug ang duha ka paris nga gidayandayanang linala aron sa pagtabon sa duha ka sama sa panaksan nga mga ulo-ulo nga anaa sa ibabaw sa mga haligi. **13** Nagbuhat siya ug 400 ka porma ug prutas nga granada alang sa duha ka paris nga gidayandayanang linala: duha ka laray nga mga porma ug prutas nga granada alang sa matag paris nga linala aron sa pagtabon sa duha ka sama sa panaksan nga mga ulo-ulo nga anaa ibabaw sa mga haligi. **14** Nagbuhat usab siya ug mga tungtongan ug mga dagko nga panaksan nga itutong sa tindoganan; **15** usa ka tangke ug napulog duha ka torong baka ang anaa sa ilalom niini, **16** ang mga kolon usab, mga pala, mga tinidor alang sa karne, ug ang ubang mga sudlanan. Gibuhat kini sa Huram nga hanas alang kang Haring Solomon, alang sa balay ni Yahweh, sa gipasinaug nga tumbaga. **17** Gitunaw kini sa hari didto sa kapatagan sa Jordan, sa lapokon nga yuta taliwala sa Sucot ug Zereda. **18** Busa gibuhat ni Solomon ang tanang mga sudlanan nga daghan kaayo; sa pagkatinuod, wala nahibaloan ang gibug-aton sa tumbaga. **19** Gibuhat ni Solomon ang tanan nga mga gamit nga anaa sa balay sa Dios, ang bulawan nga halaran usab, ug ang mga lamesa nga butangan ug tinapay sa presensya; **20** ang mga tungtongan ug suga uban sa mga suga niini, nga gibuhat sa pagsunog atubangan sa kinasuloran nga lawak—gibuhat kini gikan sa lunsay nga bulawan; **21** ug ang mga bulak, ang mga suga, ang mga kompit, nga bulawan, lunsay nga bulawan. **22** Lakip ang mga pangkorte sa pabilo, mga panaksan, mga kutsara, ug mga pangsunog sa insenso nga gibuhat gikan sa lunsay nga bulawan. Alang sa agiyanan paingon sa balay,

ang sulod nga mga pultahan niini paingon sa labing balaang daptit ug ang mga pultahan sa balay, nga anaa sa templo, gibuhat gikan sa bulawan.

5 Sa dihang nahuman ang tanan nga bulohaton ni Solomon alang sa balay ni Yahweh, gidala ni Solomon ang mga butang ni David, ang iyang amahan, nga gigihani niya alang niini nga katuoyan, lakip ang mga plata, ang bulawan, ug ang tanang mga gamit—gibutang niya kini didto sa mga tipiganan sa balay sa Dios. **2** Unya gitigom ni Solomon ang kadagkoan sa Israel, ang tanan nga mga pangulo sa mga tribu, ug ang mga nangulo sa mga banay sa katawhan sa Israel, sa Jerusalem, aron sa pagdala sa sudlanan sa kasabutan ni Yahweh gikan sa siyudad ni David, nga mao ang, Zion. **3** Nagtigom ang tanang kalalakin-an sa Israel sa atubangan sa hari diha sa kombira, nga anaa sa ikapito nga bulan. **4** Miabot ang tanan nga mga kadagkoan sa Israel, ug gikuha sa mga Levita ang sudlanan sa kasabutan. **5** Gidala nila ang sudlanan sa kasabutan, ang tolda nga tagboanan, ug ang tanang balaan nga mga butang nga anaa sa tolda. Gidala kining mga butanga sa mga pari nga tribu ni Levi. **6** Nagtigom si Haring Solomon ug ang tanang katawhan sa Israel atubangan sa sudlanan sa kasabutan, naghahal ug dili maihahip nga mga karnero ug mga torong baka. **7** Gidala sa mga pari ang sudlanan sa kasabutan ni Yahweh didto sa butanganan niini, didto sa kinasuloran nga lawak sa balay, ngadto sa labing balaan nga daptit, ilalom sa mga pako sa kerubim. **8** Kay gibukhad sa kerubim ang mga pako niini ibabaw sa sudlanan sa kasabutan, ug gitabonan nila ang sudlanan sa kasabutan ug ang mga tukon nga pangayong niini. **9** Tag-as kaayo ang mga tukon ug ang ilang mga tumoy makita gikan sa balaan nga daptit atubangan sa kinasuloran nga lawak, apan dili niya kini makita gikan sa gawas. Anaa pa gihapon kini karong adlaw. **10** Walay laing sulod ang sudlanan sa kasabutan gawas sa duha ka papan nga gibutang ni Moises Kaniadto didto sa Horeb, sa dihang naghimo si Yahweh ug kasabutan tali sa katawhan sa Israel, sa dihang migawas sila sa Ehipto. **11** Nahitabo kini sa dihang migawas ang mga pari sa balaan ngadto. Ang tanang mga pari nga anaa didto ngabalaan sa ilang mga kaugalingon alang kang Yaweh, wala sila nagsubay sumala sa kaugalingon nilang pundok. **12** Ang mga Levita usab nga mga mag-aawit, silang tanan, lakip na si Asaf, Heman, Jedutun, ug ang ilang mga anak nga lalaki ug mga igoosn nga lalaki, nagbistig pinong lino ug nagtugot ug mga piyangpiyang, alpa, ug mga lira, nagtindog sa sidlakang babin sa halaran. Kauban nila ang 120 ka mga pari naa ngapatingog ug mga budyong. **13** Nahitabo kini nga naghiusa sa pagtugtug ug mga tigaptingog sa mga budyong ug mga mag-aawit, naghimo ug usa ka lanog aron madungong ang pagdayeg ug pagpasalamat alang kang Yahweh. Gipatugbaw nila ang ilang mga tingog inubanan sa mga budyong ug mga piyangpiyang ug inubanan sa laing mga tulungan, ug nagdayeg sila kang Yahweh. Nag-awit sila, "Kay maayo siya, kay ang iyang maunongkong kasabutan molungtag handot sa kahangtoran." Unya ang balay, ang balay ni Yahweh, napuno sa panganod. **14** Dili makabarog ang mga pari aron sa pag-alagad tungod sa panganod, kay ang himaya ni Yahweh milukop sa iyang balay.

6 Unya miington si Solomon, "Miington si Yahweh nga mopuyo siya sa baga nga kantiginto, 2 apan nagtukod ako ug dungangan nga pinuy-an alang kanimo, usa ka daptit nga imong puy-an handot sa kahangtoran." **3** Unya miutubang ang hari ug gipanalanginan ang tibuk panagitong sa Israel, samtang nagtindog ang tibuk panagitong sa Israel. **4** Miington siya, "Hinaot nga daygon si Yahweh, ang Dios sa Israel, nga nakigsulti sa akong amahan nga si David, ug gituman kini pinaagi sa iyang mga kamot, nga nag-ingon. **5** Sukad sa adlaw nga gipagawas ko ang akong katawhan sa yuta sa Ehipto, wala akoy gipili nga siyudad gikan sa tanang mga tribu sa Israel diin motukod ug balay, aron maanaa didto ang akong ngalan. Ni nagpili ako ug tawo nga mahimong prinsipe sa Israel nga akong katawhan. **6** Bisan pa niini, gipili ko ang Jerusalem, aron nga maanaa ang akong ngalan didto, ug gipili ko si David aron mahimong pangulo sa Israel nga akong katawhan." **7** Karon anaa kini sa kasingkasing ni David nga akong amahan, nga magtukod ug balay alang sa ngalan ni Yahweh, ang Dios sa Israel. **8** Apan miington si Yahweh sa akong amahan nga si David, 'Ug niana anaa sa imong kasingkasing ang pagtukod ug balay alang sa akong ngalan, maayo ang imong gibuhat alang niini nga maanaa kini sa imong kasingkasing. **9** Apan, dili ka kinahanglan magtukod ug balay, hinunior, ang imong anak nga lalaki, nga moabot gikan sa imong pus-on, maayo magtukod ug balay alang sa akong ngalan.' **10** Gituman ni Yahweh ang pulong nga giingon niya, kay mibarog ako sa daptit sa akong amahan

nga si David, ug milingkod ako sa trono sa Israel, sumala sa gisaad ni Yahweh. Gitukod ko ang balay alang sa ngalan ni Yahweh, ang Dios sa Israel. **11** Gibutang ko ang sudlanan sa kasabotan ditto, diin atua ang kasabotan ni Yahweh, nga gihimo niya uban sa katawhan sa Israel.” **12** Mitindog si Solomon atubangan sa halaran ni Yahweh diha sa presensya sa tibuok panagtigom sa Israel, ug gibayaw ang iyang mga kamot. **13** Kay naghimo siya ug tumbaga nga entablado, lima ka cubit ang gitas-on, lima ka cubit anggilapdon, ug tulo ka cubit ang kabahogon. Gibutang niya kini sa tunga nga bahin sa hawanan. Nagtindog siya niini ug miluhod atubangan sa tibuok panagtigom sa Israel, ug unya gibayaw niya ang iyang mga kamot ngadto sa kalangitan. **14** Miñong siya, “Yahweh, Dios sa Israel, walay Dios nga sama kanimo diha sa kalangitan o sa kalibutan, nga nagtipig sa kasabotan ug sa gugmang walay paglubad uban sa imong mga sulugoon nga naglakaw diha sa imong atubangan sa bug-os nilang kasingkasing; **15** ikaw nga nagtipig uban sa imong sulugoon nga si David nga akong amahan, kung unsa ang gisaad nimo kaniya. Oo, nagsulti ka ug gituman nimo kini pinaagi sa imong kamot, sama niining adlaw. **16** Karon, Yahweh, Dios sa Israel, tumana ang imong gisaad sa imong sulugoon nga si David nga akong amahan, sa dihang miñong ka, “Dili ka mapakaysa sa pagbaton ug tawo diha sa akong panan-aw aron malingkod sa trono sa Israel, kung magmainhampion lamang ang imong mga kaliwat sa paglakaw diha sa akong mga balaod, sama sa imong paglakaw diha sa akong atubangan.” **17** Karon, Dios sa Israel, nag-ampo ako nga matuman ang saad nga gihimo nimo sa imong sulugoon nga si David. **18** Apan moyupo ba gayod ang Dios uban sa mga tawo dinihi sa kalibutan? Tan-awa, ang tibuok kawanangan ug ang langit mismo dili makaarang kanimo—unsa pa kaha kining templo nga akong gitukod! **19** Apan palihog hatagig pagtahod kining pag-ampo sa imong sulugoon ug ang iyang hango, Yahweh nga akong Dios; paminawa ang paghiklik ug pag-ampo nga gipangaliyupi sa imong sulugoon sa imong atubangan. **20** Hinaot nga magtan-aw ka niining templo sa adlaw ug gabii, ang dapit diin nagsaad ka nga ibutang ang imong ngalan. Hinaot nga paminawon nimo ang pag-ampo nga iampo sa imong sulugoon atubang niini nga dapit. **21** Busa paminawa ang mga hango sa imong sulugoon ug sa Israel nga imong katawhan sa dihang mag-ampo kami niining dapita. Oo, paminawa gikan sa dapit nga imong gipuy-an, gikan sa kalangitan; ug sa dihang maminaw ka, pagpasaylo. **22** Kung makasala ang tawo sa iyang silingan ug kinahanglan nga manumpa siya, ug kung moanhi siya ug manumpa atubangan sa imong halaran niini nga balay, **23** unya paminaw gikan sa kalangitan ug buhata, ug hukmi ang imong mga sulugoon, balosi ang daoton, sa pagpabalik sa iyang nahimo sa iyang kaugalingon kamot. Iphayahag nga walay sala ang mga matarong, sa paghatag kaniya ug ganti alang sa iyang pagkamarong. **24** Sa dihang mapildi sa kaaway ang imong katawhan sa Israel tungod kay nakasala sila batok kanimo, kung mobalik sila kanimo, ug mosugid sa imong ngalan, mag-ampo, ug mangayog kapasayoan sa imong atubangan dinihi sa templo— **25** palihog paminaw gikan sa kalangitan ug pasayloa ang sala sa imong katawhan sa Israel; pabalika sila sa yuta nga imong gihatag kanila ug sa ilang mga katigulangan. **26** Sa dihang masirado ang kalangitan ug walay ulan tungod kay nakasala ang katawhan batok kanimo—kung mag-ampo sila nga magatubang niini nga dapit, mosugid sa imong ngalan, ug mobiya sa ilang sala sa dihang gisakit nimo sila— **27** unya paminaw diha sa langit ug pasayloa ang sala sa imong mga sulugoon ug sa imong katawhan sa Israel, sa dihang giyahan mo sila sa maayong dalan nga angay nilang lakwan. Pagpadala ug ulan sa imong yuta, nga gihatag nimo sa imong katawhan ington nga panulondon. **28** Pananglit adunay kagutom sa yuta, o pananglit adunay balatian, pagkalawos sa tanom o pagkadaot, mga dulon o ulod; o pananglit sulongon sa mga kaaway ang mga ganghaan sa siyudad sa ilang yuta, o adunay hampak o mga sakit— **29** ug pananglit nga gihimo ang mga pag-ampo ug ang mga hango pinaagi sa tawo o sa tibuok Israel nga imong katawhan—ug nasayod sa matag usa kaniha sa hampak ug kasubo diha sa iyang kasingkasing samtang gibayaw niya ang iyang mga kamot atubang niini nga templo. **30** Unya paminaw gikan sa langit, ang dapit diin ka nagpuyo; pasayloa ug gantihi ang matag usa alang sa tanan niyang mga paagi; nasayod ka sa iyang kasingkasing, tungod kay ikaw lamang gayod ang nasayod sa mga kasingkasing sa mga tawo. **31** Buhata kini aron mahadlok sila kanimo, aron molakaw sila sa tanan nimong mga dalan sa tanang adlaw nga magkinabuhi sila sa yuta nga gihatag nimo sa among mga katigulangan. **32** Alang sa mga langyaw nga dili sakop sa Israel nga imong katawhan, apan mosulod ug mag-ampo niini nga balay—tungod

sa imong bantogan nga ngalan, sa imong makagagahom nga kamot, ug sa gibayaw nimo nga bukton, **33** palihog paminaw gikan sa langit, ang dapit diin ka nagpuyo, ug buhata ang tanang gihangyo sa langyaw kanimo, aron nga ang tanang katawhan sa kalibutan masayod sa imong ngalan ug mahadlok kanimo, ingon man ang Israel nga imong katawhan, ug aron masayod sila nga kining balay nga akong gitukod gitawag pinaagi sa imong ngalan. **34** Pananglit molakaw ang imong katawhan aron makigubat batok sa ilang mga kaaway, sa bisan unsang paagi nimo sila ipadala, ug pananglit mag-ampo sila kanimo niining siyudad nga imong gipili, ug sa balay nga gitukod nako alang sa imong ngalan. **35** Paminaw gikan sa kalangitan sa ilang mga pag-ampo, sa ilang mga hango, ug labani ang ilang katungod. **36** Pananglit nakasala sila kanimo—sanglit walay bisan usa nga wala makasala—ug pananglit nasuko ka kaniila ug gitugyan sila ngadto sa kaaway, aron dad-on sila sa kaaway palayo ington nga mga binihag ngadto sa ilang yuta, sa layo man o sa duol. **37** Unya pananglit makaamgo sila nga anaa sila sa yuta diin gibihag sila, ug pananglit maghinalsol sila ug mangita ug pagdagip gikan kanimo sa yuta diin sila gibihag. Pananglit moingon sila, “Ngil-ad kaayo ang among gibuhut ug nakasala kami. Daotan kaayo ang among binuhutan.” **38** Pananglit mobalik sila kanimo sa bug-os nilang kasingkasing ug sa bug-os nilang kalag ditto sa yuta diin gibihag sila, diin gidala nila sila ington nga mga bihag, ug pananglit mag-ampo sila nga nag-atubang sa ilang yuta, nga gihatag nimo sa ilang mga katigulangan, ug ngadto sa siyudad nga gipili nimo, ug sa balay nga gitukod nako alang sa imong ngalan. **39** Unya paminaw gikan sa kalangitan, sa dapit diin ka nagpuyo, sa ilang mga pag-ampo ug sa ilang mga hango, labani ang ilang katungod. Pasayloa ang imong katawhan, nga nakasala batok kanimo. **40** Karon, akong Dios, naggapiluko ayon kanimo, hinaot nga motan-aw ka, ug hinaot nga maminaw ka sa pag-ampo nga buhaton dinihi nga dapit. **41** Karon barog, Yahweh nga Dios, sa imong pahulayanang dapit, ikaw ug ang sudlanan sa kasabotan nga naggapikita sa imong kusog. Hinaot nga imong mga pari, Yahweh nga Dios, masul-oban ug kaluwasan, ug hinaot nga magmaya ang imong mga balaod diha sa imong pagkamaayo. **42** Yahweh nga Dios, ayaw ipalayo ang panagway sa imong diinhogang gikan kanimo. Hinumdomi ang imong mga buhat sa matinud-anong kasabotan alang kung David, nga imong alagad.”

7 Karon sa dihang nahuman na ug ampo si Solomon, mikunsad ang kalayo gikan sa langit ug gisunog ang mga halad sinunog ug ang mga halad, ug napuno ang balay sa himaya ni Yahweh. **2** Dili makasulod ang mga pari sa balay ni Yahweh, tungod kay napuno sa iyang himaya ang iyang balay. **3** Mitan-aw ang tibuok katawhan sa Israel sa dihang mikunsad ang kalayo ug anaa sa balay ang himaya ni Yahweh. Mihisa sila nga sangko ang ilang nawong sa agianang bato, misimba, ug nagsapalasat kang Yahweh. Miñong sila, “Kay maayo siya, ang iyang matinud-anong kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran.” **4** Busa naghadal ug mga halad ngadto kung Yahweh ang hari ug tanang katawhan. **5** Naghadal si haring Solomon ug 22, 000 ka mga torong baka ug 120, 000 ka mga karnero ug mga kanding. Busa gihadal sa hari ug sa tanang katawhan ang balay sa Dios. **6** Nagtindog ang mga pari, nagtindog ang matag usa sa dapit diin sila nagaalagad; ang mga Levita usab uban sa mga instrumento sa mga tugot kang Yahweh, nga gibuhut ni haring David aron sa pagpasalamat kang Yahweh diha sa awit nga, “Kay ang iyang matinud-anong kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran.” Nagpatingog ug mga budyong ang mga pari sa atubangan nila, ug mitindog ang tibuok Israel. **7** Gilain ni Solomon ang tunga nga bahin sa hawanan sa atubangan sa balay ni Yahweh. Naghadal siya ditto ug mga halad sinunog ug ang tambok nga mga halad alang sa pakigdait, tungod kay ang tumbaga nga halaran nga gihimo niya dili makahimo sa pagpaigo sa mga halad sinunog, sa mga halad nga trigo, ug sa tambok. **8** Busa gipahigayon ni Solomon ang kasaulogan nianang panahona sulod sa pito ka adlaw, ug uban kaniya ang tibuok Israel, usa ka dako kaayo nga panagtigom, gikan sa Lebo Hamat padulong sa lugut sa Ehipto. **9** Gipahigayon nila ang sagrado nga panagtigom sa ikawalo nga adlaw, kay gitipigay nila ang paghalad sa halaran sulod sa pito ka adlaw, ug ang kasaulogan sulod sa pito ka adlaw. **10** Sa ika-23 nga adlaw sa ikapito nga bulan, gipauli ni Solomon ang katawhan sa ilang mga parimalay uban ang pagmya ug sa malipayong mga kasingkasing tungod sa pagkamaayo nga gipakita sa Dios kang David, kang Solomon, ug sa Israel, nga iyang katawhan. **11** Unya nahuman ug nabuhut ni Solomon ang balay ni Yahweh ug ang iyang kaugalingon balay. Ang tanang butang nga miabot sa kasingkasing ni Solomon nga buhaton

ditido sa balay ni Yahweh ug sa iyang kaugalingong balay, nagmalampuson siya sa pagtuman niini. **12** Mipakita si Yahweh kang Solomon panahan sa kagabhiom ug miuongon kaniya, "Nadungog ko ang imong pag-ampo, ug gipili ko kining dapita alang sa akong kaugalingon iginon nga balay sa paghalad. **13** Ug pananglit sirad-an ko ang kalangitan aron walay ulan, o kung sugoon ko ang mga dulon sa pagdaot sa yuta, o kung magpadala ako ug balatian sa akong katawhan, **14** unya kung ang akong katawhan, nga gitawag pinaagi sa akong ngalan, magpabousa sa ilang kaugalingon, mag-ampo, mangiti sa akong dagway, ug mobiya gikan sa ilang daotang mga paagi, maminaw ako gikan sa langit, mopasylo sa ilang sala, ug moayo sa ilang yuta. **15** Karon buka ang akong mga mata ug maminaw ang akong dalunggan sa mga pag-ampo nga himoon niini nga dapit. **16** Kay karon gipili ko ug gilain kining balaya nga maanaa ditido ang akong ngalan hangtod sa kahangtoran. Maanaa ditido ang akong mga mata ug ang akong kasingkasing sa matag adlaw. **17** Alang kanimo, kung maglakaw ka sa akong atubangan sama sa paglakaw sa imong amahan nga si David, sa pagtuman sa tanan nga akong gisugo kanimo ug sa pagtipig sa akong mga balaod ug sa akong mga sugo, **18** unya tukoron ko ang trono sa imong gingharian, sama sa akong gisulit diha sa kasabotan uban sa imong amahan nga si David, sa dihang miuongon ako, 'Dili gayod mapakyas ang imong kaliwat nga mahimong tigdumala sa Israel.' **19** Apan kung mopalayo ka, ug isalikway ang akong mga balaod ug ang akong mga kasugason nga akong gibutang sa imong atubangan, ug kung mosimba ka sa laing mga dios ug moyukbo kanila, **20** ibton ko sila gikan sa akong yuta nga gihatag ko kanila. Kini nga balay nga akong gigahin alang sa akong ngalan, pahawoan ko sa akong atubangan, ug himoon ko kining panulithon ug usa ka tiawriwal taliwala sa tanang katawhan. **21** Bisan tuod ug dunganon kini nga templo karon, matalig-an tanan nga makaagi niini ug manghupaw. Mangutana sila, 'Nganong gibuhut man kini ni Yahweh niini nga yuta ug niini nga balay?' **22** Motubag ang uban, 'Tungod kay gisalikway nila si Yahweh, ang ilang Dios, nga naggagawas sa ilang katigulangan gikan sa yuta sa Ehipto, ug nagkupot sila sa laing mga dios ug miyukbo ngadto kanila ug misimba kanila. Mao kana ang hinundan nga gidala ni Yahweh kining tanan nga katalagman ngadto kanila.'

8 Nahitabo kini sa kataposan sa 20 ka tuig, panahan sa pagtukod ni Solomon sa balay ni Yahweh ug sa iyang kaugalingong balay, **2** ug gitukod pag-usab ni Solomon ang mga lungsod nga gihatag ni Hiram kaniya, ug gipahiluna niya ang mga Israelita ditido. **3** Gisulong ni Solomon ang Hamatzoba ug gibuntog kini. **4** Gitukod niya ang Tadmor sa kamingawan, ug tanang tipiganang siyudad, nga gitukod niya sa Hamat. **5** Gitukod usab niya sa Ibabaw nga bahin sa Bethoron, ug sa Ubos nga bahin sa Bethoron, ang gipalig-on nga mga siyudad pinaagi sa mga paril, mga ganghaan, ug mga rehas. **6** Gitukod niya ang Baatal ug tanan nga tipiganang mga siyudad nga iyang gipanag-iyahan, ug tanan nga mga siyudad alang sa iyang mga karwahe, ug ang mga siyudad alang sa iyang mga tigkabayo, ug bisan unsa nga gitinguhu niyang tukoron alang sa iyang kalipay ditido sa Jerusalem, sa Lebanon ug sa tanang yuta ilalom sa iyang pagdumala. **7** Ug alang sa tanang katawhan nga nahibilin ang mga Hethianon, mga Amorihanon, ang Perezianon, ang Hevianon ug ang Jebusianon nga wala nahisakop sa Israel, **8** ang ilang kaliwatan nga nahibilin sunod kanila sa yuta, kadtong wala nalaglag sa mga Israelita—gihimo sila ni Solomon nga mga sulugoon ug gipugos sa pagpatrabaho, hangtod karong adlaw. **9** Apan, wala gipugos ni Solomon sa pagtrabaho ang mga Israelita. Hinuon, gihimo niya silang iyang mga sundalo, iyang mga pangulo sa kasundalohan, mga opisyal, ug mga pangulo sa iyang mga tigkarwahe ug mga tigkabayo. **10** Mao usab kini ang mga pinakalabaw nga opisyal nga nagdumala nga sakop ni Haring Solomon, 250 kanila, nga moay magdumala sa mga tawo nga nagtrabaho. **11** Gidala ni Solomon ang anak nga babaye ni Paroen pagawas sa siyudad ni David ngadto sa balay nga iyang gipatukod alang kaniya, kay miuong siya, "Dili angay mopuyo ang akong asawa sa balay ni David nga hari sa Israel, tungod kay bisan asa moabot ang sudlanan sa kasabotan ni Yahweh balaan gayod." **12** Unya naghalad si Solomon ug halad nga sinunog ngadto kang Yahweh ditido sa iyang halaran nga gihimo atubangan sa portiko. **13** Naghalad siya ug mga halad iginon nga tulomanon sa matag adlaw; gihalad niya kini, pagsunod sa mga panudlo nga makita sa kasugason ni Moises, sa Adlaw nga Igppahulay, sa bag-on ug mga bulan, ug sa tulo ka higayon sa Kasaulogan matag tuig: ang Kasaulogan sa mga tinapay nga

walay patubo, ang kasaulogan sa mga Semana, ug ang Kasaulogan sa mga Tolda. **14** Sa pagtipig sa mga balaod sa iyang amahan nga si David, gibahinbahin ni Solomon ang mga bulohaton sa mga pari, ug ang mga Levita sa ilang mga bulohaton, aron modayeg sa Dios ug pag-alagad sa atubangan sa mga pari, iginon nga bulohaton sa matag adlaw. Nagtudlo usab siya ug tigbantay sa ganghaan ngadto sa matag ganghaan, kay si David, ang sulugoon sa Dios, nagmando usab niini. **15** Wala mibiya kining mga katawhan gikan sa mga sugo sa hari ngadto sa mga pari ug sa mga Levita mahitungod sa ubang mga butang, o mahitungod sa tipiganang mga lawak. **16** Nahuman ang tanang bulohaton nga gimando ni Solomon, gikan sa adlaw nga gitukod ang balay ni Yahweh hangtod nga nahuman kini. **17** Unya miadto si Solomon sa Ezion Geber ug sa Elat, sa baybayon sa yuta sa Edom. **18** Gipadad-an siya ni Hiram ug mga barko nga minandoan sa mga hanas nga mga manlalawig. Naglawig sila uban ang mga sulugoon ni Solomon paingon sa Ofir. Nagkuha sila ditido ug 450 ka mga talents sa bulawan nga gihatag nila kung Haring Solomon.

9 Sa dihang nadungog ang rayna sa Sheba mahitungod sa pagkainila ni Solomon, miadto siya sa Jerusalem aron sulayan siya pinaagi sa lisod nga mga pangutana. Miabot siya uban sa dakong panon sa iyang ginsakopan, uban sa mga kamelyo nga gikargahan ug mga pahumot, daghang mga bulawan, ug daghang bililhon nga mga bato. Sa dihang miabot na siya ngadto kang Solomon, gisulithan niya siya sa tanan nga anaa sa iyang kasingkasing. **2** Gitubag ni Solomon ang tanan niyang mga pangutana; walay lisod alang kung Solomon; walay pangutana nga wala niya natubag. **3** Sa dihang nakita sa rayna sa Sheba ang kaalam ni Solomon ug ang palasyo nga gitukod niya, **4** ang pagkaon nga anaa sa iyang lamesa, ang paglingkod sa iyang mga sulugoon, ang buhat sa iyang mga sulugoon ug ang ilang mga bisti, ang mga tigdala usab niya ug kopua ang ilang bisti, ug ang paagi sa iyang paghalad ug halad sinunog diha sa balay ni Yahweh, wala nay espiritu diha kaniya. **5** Miuong siya ngadto sa hari, "Tinuod gayod, ang balita nga akong nadungog ditido sa akong kaugalingong yuta mahitungod sa imong mga pulong ug sa imong kaalam. **6** Wala ako mituo sa akong nadungog hangtod nga miabot ako dinihi, ug karon nakita kini sa akong mga mata. Wala masugilon kanako ang katunga sa imong kaalam ug bahandi! Nalabwan nimo ang pagkainila nga nadungog nako. **7** Pagkabulahan sa imong katawhan, ug pagkabulahan sa imong mga sulugoon nga kanunay nagatindog sa imong atubangan, tungod kay madungog nila ang imong kaalam. **8** Dalayon si Yahweh nga imong Dios, nga nagakalipay diha kanimo, nga nagbutang kanimo diha sa iyang trono, nga mahimong hari alang kung Yahweh nga imong Dios. Tungod kay gihigugma sa imong Dios ang Israel, aron mapahimutang sila hangtod sa kahangtoran, gihimo ka niya nga hari ngadto kanila, aron buhaton nimo ang hustisia ug pagkamatartong! **9** Gihatagan niya ang hari ug 120 ka talent nga bulawan ug daghang pahumot ug mga bililhon bato. Wala nay sama niini kadaghan nga mga pahumot nga gihatag sa rayna sa Sheba ngadto kung Haring Solomon nga nahatag kanya pag-usab. **10** Ang mga sulugoon ni Hiram ug ang mga sulugoon ni Solomon, nga nagdala ug mga bulawan gikan sa Ofir, nagdala usab ug mga kahoy nga alugm ug bililhon mga bato. **11** Gamit ang kahoy nga alugm, naghimo ang hari ug mga hagdanan alang sa balay ni Yahweh ug alang sa iyang balay, ug mga alpa ug mga lira usab alang sa mga manunugtug. Walay kahoy nga makita sama niini kaniadto sa yuta sa Juda. **12** Gihatag ni haring Solomon ngadto sa rayna sa Sheba ang tanang butang nga iyang gitinguhu, bisan unsa nga gipangayo niya, dugang pa niana nga gidala niya ngadto sa hari. Busa mibiya siya ug mipauli sa iyang kaugalingong yuta, siya ug ang iyang mga sulugoon. **13** Karon ang kabug-aton sa mga bulawan nga ginahatag kang Solomon sa usa ka tuig mokabat ug 666 ka talent nga bulawan, **14** wala pag labot ang bulawan nga gidala sa mga tigbaylo ug mga tigpatigayon. Nagdala usab ug mga bulawan ug mga plata ngadto kang Solomon ang tanang mga hari sa Arabia ug ang mga gobernador sa nasod. **15** Naghimo si haring Solomon ug 200 ka mga dagkong taming nga bulawan gikan sa gidukdok nga bulawan. 600 ka shekel nga bulawan ang nagamit sa matag usa niini. **16** Nagbuhat usab siya ug 300 ka mga taming gikan sa gidukdok nga bulawan. Tulo ka mina nga bulawan ang nagamit sa matag taming; gibutang kini sa hari ngadto sa Palasyo sa Kalasangan sa Lebanon. **17** Unya naghimo ang hari ug bantogang trono gamit ang tango ug gisapawan kini ug lunsay nga bulawan. **18** Adunay unom ka ang-ang sa hagdanan padulong sa trono, ug adunay lingin sa luyo nga bahin sa ibabaw sa trono.

Adunay patonganang ug kamot sa matagkilid sa lingkoranan, ug duha ka mga liyon nga nagtindog sa kilid sa patonganang ug kamot. **19** Napulo ug duha ka mga liyon ang nagtindog sa mga ang-ang sa hagdanan, nag-atbangay kini sa matag usa sa unom ka ang-ang sa hagdanan. Walay trono nga sama niini sa bisan asa nga gingharian. **20** Bulawan ang tanang kopá ni Haring Solomon, ug lunsay nga bulawan ang tanang kopá didto sa Balay sa Kalasangsan sa Lebanon. Walay plata tungod kay giila nga dili bililhon ang plata sa mga adlaw ni Solomon. **21** Adunay mga barko ang hari diha sa dagat, uban sa mga barko ni Hiram. Makausa sa tulo ka tuig kargahan ang mga barko ug mga bulawan, mga plata, ug mga tango, ug lakip na usab ang mga alwas ug mga unggoy. **22** Busa milabaw si Haring Solomon sa tanang mga hari sa kalibutan diha sa bahandi ug kaalam. **23** Nangita ang tibuk kalibutan sa presensya ni Solomon aron maminaw sa iyang kaalam, nga gibutang sa Dios sa iyang kasingkasing. **24** Kadtong miduaw nagdala ug mga gasa, mga panaksaan nga plata ug bulawan, mga bisti, hinagibang, ug mga pahumot, lakip na usab ang mga kabayo ug mga mula, sa matag tuig. **25** Adunay 4, 000 ka mga kuwadra si Solomon alang sa iyang mga kabayo ug mga karwahe, ug 12, 000 ka mga tigkaway, nga gipahiluna niya sa siyudad sa mga karwahe ug uban kaniya didto sa Jerusalem. **26** Nagdumala siya sa tanang mga hari gikan sa Suba sa Eufrates paingon sa yuta sa mga Filistihanon, ug ngadto sa utlanan sa Ehipto. **27** Adunay mga plata ang hari didto sa Jerusalem, sama kadaghan sa mga bato diha sa yuta. Gipadaghan niya ang kahoy nga sedro sama sa mga kahoy nga sikomoro sa kapatawan. **28** Nagdala sila ug mga kabayo alang kung Solomon gikan sa Ehipto ug gikan sa tanang kayutaan. **29** Alang sa ubang mga butang mahitungod kung Solomon, sa sinugdanang ug sa kataposan, wala ba kini nahisulat sa Kasaysayan ni Natan nga Propeta, sa Parangga ni Ahia nga taga-Shilo, ug sa Mga Parang-awon ni Ido ang Tigpanaga mahitungod kung Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat? **30** Naghari si Solomon sa Jerusalem sa tibuk Israel sulod sa 40 ka tuig. **31** Mipahulay siya uban sa iyang mga katigulangan ug gilubong siya sa katawhan didto sa siyudad sa iyang amahan nga si David. Nahimong hari si Rehoboam, ang iyang anak nga lalaki, puli sa iyang dapit.

10 Miadto si Rehoboam sa Shequim, kay ang tibuk Israel miadto man sa Shequim aron himoon siya nga hari. **2** Nahitabo nga nadunggan kini ni Jeroboam ang anak nga lalaki ni Nebat (kay atua man siya sa Ehipto, diin mikalagway siya gikan sa atubangan ni Haring Solomon, apan mibalik si Jeroboam gikan sa Ehipto). **3** Busa gipadalda ug gipatawag nila siya, ug miabot si Jeroboam ug ang tibuk Israel; nakigsulti sila kung Rehoboam ug miungan, **4** "Gipabug-at sa imong amahan ang among yugo. Busa karon, pasayona ang lisod nga gipatrabajo sa imong amahan, ug pagaana ang bug-at nga yugo nga iyang gibutang kanamo, ug moalagad kami kanimo." **5** Miungan si Rehoboam ngadto kaniila, "Balik nganhi kanako human sa tulo ka adlaw." Busa mibiya ang katawhan. **6** Nagpakisayod si Haring Rehoboam sa mga katigulangan lalaki nga nagtindog atubangan sa iyang amahan nga si Solomon samtantang buhi pa siya; miungan siya, "Unsa man ang iyang ikatambang kanako aron itubag niini nga katawhan?" **7** Nakigsulti sila kaniya ug miungan, "Kung maayo ka niining mga tawhana ug mapahimut sila, ug mosulti ug maayong mga pulong ngadto kanila, unya mahimo nimo kanunay silang sulugoon." **8** Apan wala gihatagan ug bili ni Rehoboam ang tambag nga gihatag sa mga katigulangan lalaki ngadto kaniya, ug nagpakisayod sa mga batan-on ang nagdako uban kaniya, nga nagbarog sa iyang atubangan. **9** Miungan siya ngadto kaniila, "Unsa man nga tambag ang ihatag ninyo kanako, aron matubag nato ang mga tawo nga nakigsulti kanako ug miungan, 'Pagaana ang yugo nga gibutang sa imong amahan nganhi kanamo?'" **10** Nakigsulti ang mga batan-on ang nagdako uban kung Rehoboam ngadto kaniya, nga nag-ingon, "Mao kini ang kinahanglan nimong istrulti ngadto sa katawhan nga misulti nga ang imong amahan nga si Solomon nagpabug-at sa ilang yugo, apan kinahanglan pagaanong nimo kini. Mao kini ang angay nimong istrulti ngadto kaniila, 'Ang akong kumingking mas baga pa kaysa hawak sa akong amahan. **11** Busa karon, bisan gipapas-an kamo sa akong amahan ug bug-at nga yugo, pagadugangan ka ang iyang yugo. Gikastigo kamo sa akong amahan pinaagi sa mga latigo, apan pagkastigohon ko kamo pinaagi sa mga tanga.'" **12** Busa miadto si Jeroboam ug ang tanang katawhan ngadto kung Rehoboam sa ikatulo ka adlaw, sumala sa gisulti sa hari, "Balik nganhi kanako sa ikatulo nga adlaw." **13** Misingka si Rehoboam ngadto kaniila, wala hatagi ug pagtagad ang tambag sa mga katigulangan lalaki. **14**

Nakigsulti siya ngadto kaniila nga nagsunod sa tambag sa mga batan-on ang lalaki, nga nag-ingon, "Gipabug-at sa akong amahan ang iyang yugo, apan pagadugangan ko kini. Gikastigo kamo sa akong amahan pinaagi sa mga latigo, apan kastigohon ko kamo pinaagi sa mga tanga." **15** Busa wala nagpatalinghog ang hari ngadto sa katawhan, kay gituyo kini sa Dios nga mga panghitabo, aron mapatuman ni Yahweh ang iyang pulong nga gipamulong ni Ahia nga taga-Shilo ngadto kung Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat. **16** Sa dihang nakita sa tibuk Israel nga wala naminaw ang hari kaniila, mitubag ang katawhan kaniya ug miungan, "Unsa may bahin namo kung David? Wala kami panulondon sa anak nga lalaki ni Jesse! Matag usa kaninyo kinahanglan mobalik sa iyang tolda, sa Israel. Karon tan-awa sa imong gipahulayon panimalay, David." Busa namalik ang tibuk Israel sa ilang mga tolda. **17** Apan alang niadtong katawhan sa Israel nga nagpuyo sa mga siyudad sa Juda, gidumalahan sila ni Rehoboam. **18** Unya gipadala ni Haring Rehoboam si Adoniram, nga nagdumala sa pinugos nga mga mamumuhat, apan gibato siya sa katawhan sa Israel hangtod nga namatay. Mikalagway dayon si Haring Rehoboam sakay sa iyang karwahe paingon sa Jerusalem. **19** Mao nga ang Israel nagmasinupakon batok sa panimalay ni David hangtod karong adlaw.

11 Sa pag-abot ni Rehoboam sa Jerusalem, gitigom niya ang panimalay sa Juda ug Benjamin, 180, 000 ka mga pinili nga kalaklin-an nga mga sundalo, aron sa pakig-away batok sa Israel, aron pagbawi sa gingharian ngadto kung Rehoboam. **2** Apan mikunsad ang pulong ni Yahweh ngadto kung Shemaya nga tawo sa Dios, nga nag-ingon, **3** "Isulti kung Rehoboam ang anak nga lalaki ni Solomon, ang hari sa Juda, ug ngadto sa tibuk Israel diha sa Juda ug Benjamin, **4** "Miungan si Yahweh niini, 'Dili kamo angay mosulong o makigubat batok sa iyang kaigsonan. Kinahanglan mopauli ang matag usa sa iyang kaugalingong balay, kay gitugotan ko kini nga mahitabo.'" Busa mituman sila sa mga pulong ni Yahweh ug mitalikod gikan sa pagsulong kung Jeroboam. **5** Nagpuyo si Rehoboam sa Jerusalem ug nagtukod ug mga siyudad ngadto sa Juda alang sa pagpanalipod. **6** Gitukod niya ang Betlehem, Etam, Tekoa, **7** Betzur, Soco, Adulam, **8** Gat, Maresha, Zif, **9** Adoraim, Lakis, Azeka, **10** Zora, Ayalon, ug Hebron. Mao kini ang lig-on nga mga siyudad diha sa Juda ug Benjamin. **11** Gipalig-on niya ang mga salipdan ug gibutangan kini ug mga pangulo sa kasundalohan, gipundohan ug pagkaon, lana, ug bino. **12** Nagbutang siya ug mga taming ug mga bangkaw sa tanang siyudad ug naghimo kanila nga lig-on kaayo. Busa nahisakop kaniya ang Juda ug Benjamin. **13** Miadto kaniya ang mga pari ug mga Levita nga anaa sa tibuk Israel gikan sa ilang mga utlanan. **14** Kay gibiyana sa mga Levita ang ilang mga sibsibanan ug kabtangan aron moadto sa Juda ug Jerusalem, kay gipapahawa man sila ni Jeroboam ug sa iyang mga anak nga lalaki, aron dili na sila makabuhat sa mga katungdanan ingon nga mga pari alang kung Yahweh. **15** Nagpili si Jeroboam ug mga pari alang sa hataas nga mga dapit ug kanding ug baka nga mga diosdios nga iyang gihimo. **16** Miabot sunod kanila ang katawhan nga gikan sa tanang tribu sa Israel, kadtong nagtuguna sa ilang mga kasingkasing sa pagpangita kung Yahweh, ang Dios sa Israel; miadto sila sa Jerusalem aron sa paghalad ngadto kung Yahweh, ang Dios sa ilang mga amahan. **17** Busa gipalig-on nila ang gingharian sa Juda ug gihimo nila nga kusgan si Rehoboam, ang anak nga lalaki ni Solomon sulod sa tulo ka tuig, ug naglakaw sila sa dalan ni David ug Solomon sulod sa tulo ka tuig. **18** Mikuhay ug asawa si Rehoboam alang sa iyang kaugalingon; si Mahalat, ang anak nga babaye ni Jerimot, nga anak nga lalaki ni David, ug ni Abihail, ang anak nga babaye ni Eliab, nga anak nga lalaki ni Jesse. **19** Nakaanak siya kaniya ug mga lalaki: si Jesus, si Shemaria, ug si Zaham. **20** Human kung Mahalat, gipangasawa ni Rehoboam si Maaca, ang anak nga babaye ni Absalom; nanganak siya kung Abija, Attay, Ziza, ug Shelomit. **21** Gihigugma ni Rehoboam si Maaca, ang anak nga babaye ni Absalom, labaw sa tanan niyang mga asawa ug mga kabit (aduna siyay 18 ka mga asawa ug 60 ka mga kabit, ug nahimong amahan sa 28 ka mga anak nga lalaki ug 60 ka mga anak nga babaye). **22** Gipili ni Rehoboam si Abija nga anak nga lalaki ni Maaca nga mahimong pangulo, ang mangulo sa iyang mga igsoong lalaki; kay naghunahuna siya nga himoon siyangan hari. **23** Maalamong nagdumala si Rehoboam; gikatagkatag niya ang tanan niyang mga anak nga lalaki sa tibuk yuta sa Juda ug Benjamin ngadto sa matag lig-on nga siyudad. Gihatagan usab niya sila ug daghang mga pagkaon ug gipangitaan sila ug daghang mga asawa.

12 Nahitabo kini sa dihang gitukod na ang gingharian ni Rehoboam ug lig-on na siya, nga iyang gibiyaran ang balaod ni Yahweh—ug uban kaniya ang tibuok Israel. **2** Nahitabo kini sa ikalima ka tuig ni Haring Rehoboam, nga si Shishak, ang hari sa Ehipto, misulong batok sa Jerusalem, tungod kay wala na nagmatinuid-anon ang katawhan ngadto kung Yahweh. **3** Miabot siya uban ang 1, 200 ka mga karawahe ug 60, 000 ka mga tigkabayo. Miabot uban kaniya ang dili maihap nga mga sundalo gikan sa Ehipto: mga taga-Libya, taga-Suot, ug taga-Etiopia. **4** Nailog niya ang lig-on nga mga siyudad nga nahisakop sa Juda ug miabot ngadto sa Jerusalem. **5** Karon miadto si propeta Shemaya kung Rehoboam ug sa mga pangulo sa Juda nga naangtigong sa Jerusalem tungod kung Shishak. Miengon si Shemaya ngadto kanila, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh: Gisalikway ninyo ako, busa gitugyan ko usab kamo ngadto sa kamot ni Shisak." **6** Unya nagaapubos sa ilang mga kaugalingon ang mga prinsipe sa Israel ug ang hari ug miengon, "Matarong si Yahweh." **7** Sa pagkakita ni Yahweh nga nagaapubos sila sa ilang mga kaugalingon, mikunsad kung Shemaya ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, "Nagaapubos sila sa ilang mga kaugalingon. Dili ko na sila laglagon; pagaluwason ko sila, ug dili ko ibubo ang akong kasuko ngadto sa Jerusalem pinaagi sa kamot ni Shishak. **8** Bisan pa niini, mahimo silang iyang mga sulugoon, aron masabtana nila kung unsa ang pag-alagad kanako ug ang pag-alagad sa mga tigdumala sa ubang mga nasod." **9** Busa si Shishak, ang hari sa Ehipto misulong batok sa Jerusalem ug gipangkuha ang mga bahandi sa balay ni Yahweh, ug ang mga bahandi sa balay sa hari. Gikuha niya ang tanang butang; gikuha usab niya ang mga taming nga bulawan nga gihimo ni Solomon. **10** Naghimo si Haring Rehoboam ug mga taming nga tumbaga nga puli niana ug gitugyan kini ngadto sa mga kamot sa mga pangulo sa tigbantay, nga nagbantay sa mga pultahan sa balay sa hari. **11** Nahitabo nga sa dihang mosulod ang hari sa balay ni Yahweh, magbitibang ang mga tigbantay niini; unya dad-on nila kini pagbalibut ngadto sa balay sa tigbantay. **12** Sa dihang nagaapubos si Rehoboam sa iyang kaugalingon, nawala ang kasuko ni Yahweh gikan kaniya, ingon nga dili siya laglagon sa hingpit; ug labot pa niana, aduna pay mga maayo nga makaplagan ditto sa Juda. **13** Busa gipalib-on ni Haring Rehoboam ang iyang pagdumala ditto sa Jerusalem, ug naghari siya. Nagpangidaron ug 41 si Rehoboam sa dihang nagsugod siya ug paghari, ug naghari siya sulod sa 17 ka tuig sa Jerusalem, ang siyudad nga gipili ni Yahweh gikan sa tanang tribu sa Israel aron mabutang niya ang iyang ngalan ditto. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Naama, ang Ammonon. **14** Gibuhut niya kung unsa ang daoton, tungod kung wala niya gipahimutang ang iyang kasingkasing sa pagpangita kung Yahweh. **15** Ug sa ubang mga butang mahitungod kung Rehoboam, ang sinugdanan ug ang kataposan, wala ba kini nahisulat sa mga sinulat ni Shemaya nga propeta ug ni Ido nga mananagna, nga aduna usab natala nga mga kagikan ug ang kanunay nga pakiggubat taliwala nila Rehoboam ug Jeroboam? **16** Mipahulay si Rehoboam uban sa iyang mga katigulangan ug gilubong sa siyudad ni David; si Abija nga iyang anak nga lalaki ang nahimong hari puli kaniya.

13 Sa ika-18 ka tuig ni Haring Jeroboam, nagsugod sa paghari si Abija sa tibuok Juda. **2** Nagdumala siya sa Jerusalem sulod sa tulo ka tuig; ang ngalan sa iyang inahan mao si Maaca, ang anak nga babaye ni Uriel sa Gibeon. Adunay pakiggubat taliwala kung Abija ug kung Jeroboam. **3** Miadto si Abija sa gubat uban ang kusgan nga kasundalohan, maisogon nga mga sundalo, 400, 000 ka mga piniling kalalakin-an. Gipahimutang ni Jeroboam ang 800, 000 ka mga piniling kalalakin-an, kusgan, maisogon nga kasundalohan sa paglaray sa pagpakkiggubat atbang kung Abija. **4** Nagtindog si Abija sa Bukid sa Zemaraim, diin nahimutang sa kabukiran sa Efraim, ug miengon, "Paminaw kanako, Jeroboam ug tibuok Israel!" **5** Wala ba kamo masayod nga si Yahweh, ang Dios sa Israel, naghatag sa pagdumala sa tibuok Israel ngadto kung David hangtod sa kahangtoran, ngadto kaniya ug sa iyang mga anak nga lalaki pinaagi sa ligdong nga kasabotan? **6** Apan mibarog si Jeroboam nga anak nga lalaki ni Nebat, ang sulugoon ni Solomon nga anak nga lalaki ni David, ug misupak batok sa iyang agaon. **7** Nagtigom ngadto kaniya ang mga tawong walay pulos ug mga malaw-ay. Miabot sila batok kung Rehoboam nga anak nga lalaki ni Solomon, sa dihang batan-on pa si Rehoboam ug walay kasinatian ug dili makasukol kanila. **8** Karon moingon kamo nga makasukol na kamo sa kagahom sa pagdumala ni Yahweh diha sa kamot sa mga kaliwat ni David. Daghian kamo nga kasundalohan, ug uban kaninyo ang bulawan nga mga baka nga gihimo ni Jeroboam alang kaninyo ingon nga inyong mga dios. **9** Wala ba ninyo papahawaa ang mga pari ni Yahweh, ang mga

kaliwat ni Aaron, ug ang mga Levita? Wala ba kamo naghimo ug mga pari alang sa iinyong mga kaugalingon sa batasan sa mga katawhan sa laing mga yuta? Si bisan kinsa nga modiol aron sa paghalad sa iyang kaugalingon uban ang laki nga nating baka ug pito ka mga torong karnero mamahimong usa ka pari sa dili mga dios. **10** Apan alang kanamo, si Yahweh mao ang among Dios, ug wala namo siya gisalikway. Aduna kami mga pari, mga kaliwat ni Aaron, nga nag-alagad kung Yahweh, ug mga Levita, nga anaa sa ilang bulohaton. **11** Nagasunog sila matag buntag ug gabii ug mga halad sinunog ug mahumot nga insenso alang kung Yahweh. Gihan-ay usab nila ang tinapay nga gibutang sa atubangan diha sa putli nga lamesa; giatiman usab nila ang bulawan ug tungtongan sa suga uban sa mga suga niini, aron magsiga kini matag gabii. Gituman namo ang mga kasugon ni Yahweh, nga among Dios, apan gisalikway ninyo siya. **12** Tan-awa, ang Dios nag-uban kanato isip atong pangulo, ug ania ang iyang mga pari uban sa mga budyong aron sa pagpatingog ug usa ka pasidaan batok kaninyo. Katawhan sa Israel, ayaw pakig-away batok kung Yahweh, ang Dios sa inyong katigulangan, kay dili gayod kamo magmalmalpuson." **13** Apan nag-andam ug pag-atang si Jeroboam luyo kanila; ang iyang kasundalohan anaa sa atubangan sa Juda, ug ang pag-atang anaa sa ilang luyo. **14** Sa dihang milingi ang mga taga-Juda, tan-awa, ang pakig-away anaa sa atubangan ug sa luyo kanila. Nagpakitabang sila ngadto kung Yahweh, ug gipatingog sa mga pari ang mga budyong. **15** Unya misingit ang katawhan sa Juda; sa ilang panagsinggit, nahitabo nga gihampak sa Dios si Jeroboam ug ang tibuok Israel sa atubangan ni Abija ug sa Juda. **16** Mikalagi ang katawhan sa Israel atubangan sa Juda, ug gihatag sila sa Dios ngadto sa kamot sa Juda. **17** Gipamatay sila ni Abija ug sa iyang kasundalohan; 500, 000 ka mga piniling kalalakin-an ang nangamatay. **18** Niini nga paagi, napildi ang katawhan sa Israel niadtong takaan; nakadaog ang katawhan sa Juda tungod kay misalig sila kung Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan. **19** Gigukod ni Abija si Jeroboam; giilog niya ang mga siyudad gikan kaniya; ang Betel uban sa mga baryo niini, ang Jeshana uban sa mga baryo niini, ug ang Efron uban sa mga baryo niini. **20** Wala na gayod nahiuhi pagbalik ang iyang kagahom sa mga adlaw ni Abija; gihampak siya ni Yahweh, ug namatay siya. **21** Apan nahimong gamhanan si Abija; nangasawa siya ug napulog upat ka mga babaye ug nahimong amahan sa 22 ka mga anak nga lalaki ug 16 ka mga anak nga babaye. **22** Ang ubang mga buhat ni Abija, iyang pamatasan ug mga pulong nahisulat sa basahon ni propeta Ido.

14 Mipahulay si Abija uban sa iyang mga katigulangan, ug gilubong nila siya sa siyudad ni David. Si Asa, ang iyang anak nga lalaki, ang nahimong hari puli kaniya. Nagmalinawon ang yuta sa iyang mga adlaw sulod sa napulo ka tuig. **2** Gibuhut ni Asa kung unsa ang maayo ug matarong sa mga mata ni Yahweh nga iyang Dios, **3** kay gipangkuha niya ang langyaw nga mga halaran ug ang anaa sa hataas nga mga dapit. Giguba niya ang mga haliging bato ug gipangputol ang mga poste ni Ashera. **4** Gimandoan niya ang Juda sa pagpangita kung Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan, ug sa pagtuman sa balaod ug sa mga kasugano. **5** Gipangkuha usab niya ang anaa sa hataas nga mga dapit ug ang mga halaran sa insenso gikan sa tanang siyudad sa Juda. Nakapahulay ang gingharian ilalom sa iyang pagdumala. **6** Nagtukod siya ug lig-on nga mga siyudad sa Juda, kay mingaw ang yuta, ug wala siyay gubat niadtong mga tuiga, tungod kay gihatagan siya ni Yahweh ug kalinaw. **7** Kay miengon si Asa sa Juda, "Tukoran nato kining mga siyudad ug maghimigo ug mga paril palibot niini, ug mga tore, mga ganghaan, ug mga rehas; atoa gihapon ang yuta tungod kay nangita kita kung Yahweh nga atong Dios. Nangita kita kaniya, ug gihatagan kita ug kalinaw sa matag bahin." Busa nagtukod sila ug nagmalmalpuson. **8** Adunay kasundalohan si Asa nga nagdala ug mga taming ug mga bangkaw; aduna siyay 300, 000 nga kalalakin-an nga gikan sa Juda, ug sa Benjamin, 280, 000 ka mga kalalakin-an nga nagdala ug mga taming ug tigpana. Kining tanan mga kusgan, ug maisogon nga kalalakin-an. **9** Miabot si Zera nga taga-Etiopia batok kanila uban sa iyang 1, 000, 000 ka mga sundalo ug 300 ka mga karawahe; miabot siya sa Maresha. **10** Unya migawas si Asa aron pagusugot kaniya, ug gipahimutang nila ang gabut diha sa Walog sa Zefata sa Maresha. **11** Nangamyo si Asa ngadto kung Yahweh, ang iyang Dios, ug miengon, "Yahweh, walay lain gawas kaniimo ang makatabang sa tawo nga walay kusog sa dihang moatubang siya sa kadaghanan. Tabangi kami, Yahweh nga among Dios, kay nagsalig kami kanimo, ug sa imong ngalan mianhi kami batok niining daghan kaayo nga kasundalohan. Yahweh, ikaw

ang among Dios; ayaw tugot niya adunay tawo nga mobuntog kanimo.” **12** Busa gilaglag ni Yahweh ang mga taga-Etiopia sa atubangan ni Asa ug sa Juda, ug mikalagiv ang mga taga-Etiopia. **13** Gigukod sila ni Asa uban sa iyang mga sundalo hangtod sa Gerar. Busa daghan kaayo ang nangapukan nga mga taga-Etiopia hinundan nga wala na sila maulii, kay nalaglag sila sa hingpit sa atubangan ni Yahweh ug sa iyang kasundalohan. Nagdala ang kasundalohan ug daghan kaayo nga mga inilog. **14** Gilaglag sa kasundalohan ang tanang baryo palibot sa Gerar, kay ang kahadlok kung Yahweh miabot sa mga lumolupyo. Gipang-ilog sa kasundalohan ang mga kabtangan sa tanang baryo, ug adunay daghang bahandi niini. **15** Gipangguha usab sa kasundalohan ang mga tolda sa mga magbalantay ug karnero; gipanghuha nila ang hilabihan kadaghan ng mga karnero, ingon usab ang mga kamelyo, ug unya namalik sila sa Jerusalem.

15 Miksund ang espiritu sa Dios kung Azaria ang anak nga lalaki ni Oded. **2** Miadto siya aron makikita kung Asa ug miignon kaniya, “Paminaw kanako, Asa, ug ang tibuok Juda ug Benjamin: mag-uban si Yahweh kaniyo, samtang anaa kamo kaniya. Kung pangitaon niinyo siya, makaplagan niinyo siya; apan kung isalikway niinyo siya, isalikway usab kamo niya. **3** Karon sa hataas nga higayon, walay tinuod nga Dios ang Israel, walay magtutudlo nga pari, ug walay balaod. **4** Apan sa dihang anaa sila sa kalsidson mibalik sila ngadto kung Yahweh, ang Dios sa Israel, ug nangita kaniya, nakaplagan nila siya. **5** Niadtong panahona walay kalinwan alang kaniya nga milakaw palayo, ni alang kaniya nga mianhi; hinuon, dakong mga kasamok ang anaa sa tanang lumolupyo sa kayutaan. **6** Nadugmok sila sa pino, nasod batok nasod, ug siyudad batok siyudad, kay gisamok sila sa Dios pinaagi sa tanang matang sa mga pag-antos. **7** Apan pagmalig-on, ug ayaw tugot niya maluya ang imong mga kamot, kay pagaganthan ang imong mga buhat.” **8** Sa dihang nadungon ni Asa kining mga pulong, ang panagna ni Oded nga propeta, nagmaisogon siya ug gipakuha ang mangil-ad nga mga butang gikan sa tanang kayutaan sa Juda ug Benjamin, ug gikan sa mga siyudad nga iyang nabihag gikan sa kabungtoran sa Efraim, ug gitukod niya pag-usab ang halaran ni Yahweh, nga anaa sa atubangan sa portiko sa balay ni Yahweh. **9** Gitigoni niya ang tibuok Juda ug Benjamin, ug kadtong nagpuyo uban kanila—mga tawo nga gikan sa Efraim ug Manases, ug gikan sa Simeon. Kay mianha sila kaniya gikan sa Israel nga hilabihan kadaghan, sa dihang nakita nila nga si Yahweh nga iyang Dios nag-uban kaniya. **10** Busa nagtigom sila sa Jerusalem sa ikatulo ka bulan, sa ikanapulo ug lima ka tuig sa paghari ni Asa. **11** Naghalad sila kung Yahweh nianang adlawa sa pipila ka mga inilog nga ilang gidala: 700 ka mga torong baka ug 7,000 ka mga karnero ug mga kanding. **12** Misulod sila sa usa ka kasabutan aron sa pagpangita kung Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan, sa bug-os nilang kasingkasing ug sa bug-os nilang kalag. **13** Nagkayon sila nga si bisan kinsa ang magdumili sa pagpangita kung Yahweh, ang Dios sa Israel, kinahanglan nga pagapatyon, bisan kining tawhana ubos man o bantogan, lalaki man o babaye. **14** Nanumpa sila kung Yahweh uban sa makusog nga tingog, uban sa panagsinggit, ug inubanan sa mga budyong ug mga sungay. **15** Nagmaya ang tibuok Juda sa pagpagsa, kay nanumpa sila inubanan sa bug-os nilang kasingkasing, ug nangita sila sa Dios inubanan sa hilabihan nilang tinguha, ug nakaplagan nila siya. Gihatagan sila ni Yahweh ug kalinaw sa tibuok nilang palibot. **16** Gikuha usab niya si Maaca, ang iyang apohan nga babaye, gikan sa iyang pagkaryana, tungod kay naghimo siya ug usa ka dulomtang halugway nga poste ni Ashera. Giputol ni Asa ang dulomtang halugway, gidugmok kini sa pino ug gisunog kini didto sa lugot sa Kidron. **17** Apan wala kuhaa ang anaa sa hataas nga mga dapit sa Israel. Apan bisan pa niana, ang kasingkasing ni Asa hingpit nga nagmatinud-anon sa tanan niyang mga adlaw. **18** Gidala niya ngadto sa balay sa Dios ang mga butang sa iyang amahan ug ang iyang mga butang nga nahiiskop kung Yahweh: plata ug bulawan nga mga butang. **19** Wala naug kabuto handot sa ika-35 ka tuig sa paghari ni Asa.

16 Sa ika-36 ka tuig sa paghari ni Asa, si Baasha, ang hari sa Israel, nagmaisogon batok sa Juda ug gitukod ang Rama, aron nga dili niya tugotan si bisan kinsa nga mobiya ug mosulod ngadto sa yuta ni Asa, ang hari sa Juda. **2** Unya gidala ni Asa ang plata ug bulawan gikan sa lawak nga tipiganan sa balay ni Yahweh ug sa panimalay sa hari, ug gipadala kini ngadto kung Ben Hadad ang hari sa Aram, nga nagpuyo sa Damascus. Miignon siya, **3** “Tugot niya adunay kasabutan tali kanako ug kanimo, ingon nga anaa tali sa akong amahan ug sa imong

amahan. Tan-awa, gipadad-an ko ikaw ug plata ug bulawan. Gub-a ang imong pagpagsaad kang Baasha, ang hari sa Israel, aron nga biyaan ko niya nga mag-inusara.” **4** Naminaw si Ben Hadad kung Haring Asa ug gipadala niya ang mga pangulo sa iyang kasundalohan batok sa mga siyudad sa Israel. Gisulong niila ang Ijon, Dan, Abelmaim, ug ang tanang tipiganan nga mga siyudad sa Neftali. **5** Nahitabo nga sa dihang nadungon kini ni Baasha, miundang siya sa pagtukod sa Rama, ug gitugotan niya nga mohunong ang bulhoton. **6** Unya gidala ni Haring Asa ang tibuok Juda uban kaniya. Gidala nila ang mga batu ug mga poste sa Rama kung diin gitukod ni Baasha ang siyudad. Unya gigamit ni Haring Asa kadtong mga galamiton alang sa gambahay aron sa pagtukod sa Geba ug Mizpa. **7** Nianang higayona si Hanani nga manalagna miadto kung Asa, ang hari sa Juda, ug miignon kaniya, “Tungod kini nagsalig ka lamang sa hari sa Aram, ug wala nagsalig kung Yahweh nga imong Dios, ang mga sundalo sa hari sa Aram nakaikyas gikan sa imong mga kamot. **8** Dili ba ang mga taga-Etiopia ug ang mga taga-Libya usa ka dakong kasundalohan, inubanan sa hilabihan kadaghan nga mga karwaha ug mga tigkabayo? Apan, tungod kay nagsalig si kung Yahweh, gihatagan ka niya ug kadaogan batok kanila. **9** Kay ang mga mata ni Yahweh nagtan-aw sa bisan asa sa tibuok kalibutan, aron nga iyang mapakita ang iyang kaugalingon nga lig-on niadtong mga kasingkasing nga hingpit ngadto kaniya. Apan nagpakabuangan ka niinieng butanga. Sukad karon, kanunay kana nga makiggubat.” **10** Unya nasuko si Asa sa propeta; gibilanggo niya siya, kay nasuko siya kaniya mahitungod niinieng butanga. Sa samang higayon, gidaugdaog ni Asa ang pipila ka mga tawo. **11** Tan-awa, ang mga binuhutan ni Asa, gikan sa sinugdanan hangtod sa kataposan, tan-awa, nahisulat kini sa libro sa mga hari sa Juda ug sa Israel. **12** Sa ika-39 ka tuig sa iyang paghari, adunay sakit ang tili ni Asa; hilabihan ang iyang sakit. Bisan pa niana, wala siya nagpaktikabang kung Yahweh, apan sa mga mananambal lamang. **13** Nagpahulay si Asa uban sa iyang mga katigulangan; namatay siya sa ika-41 ka tuig sa iyang paghari. **14** Gilubong nila siya sa iyang kaugalingon nga lubungan, diin gikalot niya alang sa iyang kaugalingon didto sa siyudad ni David. Gibutang nila siya sa higdaanan nga puno sa mga pahumot ug nagkalainlaing matang sa mga pahumot nga giandam sa mga hanas nga tighimo ug pahumot. Unya nagbuhat sila ug usa ka dako nga kalayo alang sa iyang kadungganan.

17 Nahimong hari si Jehoshafat ang anak nga lalaki ni Asa puli kaniya. Gipalig-on ni Jehoshafat ang iyang kaugalingon batok sa Israel. **2**

Nagbutang siya ug mga sundalo sa tanang lig-on nga mga siyudad sa Juda, ug nagtagana siya ug mga sundalong bantay sa yuta sa Juda ug mga siyudad sa Efraim, diin nailog sa iyang amahan nga si Asa. **3** Naguban si Yahweh kung Jehoshafat tungod kay naglakaw siya sa unang mga dalan sa iyang amahan nga si David, ug wala ngantig sa mga Baal. **4** Hinuon, nagsalig siya sa Dios sa iyang amahan, ug naglakaw sa iyang mga kasugoan, dili sa mga pamatasan sa Israel. **5** Busa gipahimutang ni Yahweh ang pagdumala sa iyang mga kamot; nagdala ug gasa ang tanang taga-Juda ngadto kung Jehoshafat. Aduna siyay mga bahandi ug kadungganan nga madagayaon. **6** Nagmatinud-anon ang iyang kasingkasing sa mga dalan ni Yahweh. Gikuha usab niya ang hataas nga mga dapit ug ang mga poste ni Ashera nga gikan sa Juda. **7** Sa ikatulong tuig sa iyang paghari gipadala niya ang iyang mga opisyal nga sila si Benhail, Obadiah, Zaccurias, Netanel, ug Micaya, aron magtudlo didto sa mga siyudad sa Juda. **8** Uban kanila ang mga Levita: sila si Shemaya, Netania, Zebadiah, Asahel, Shemiramot, Jehonatan, Adonia, Tobia, ug Tobadonia; ug uban kanila ang mga pari nga sila si Elishama ug Jehoram. **9** Nagtudlo sila sa Juda, anaa kanila ang libro sa balaod ni Yahweh. Miadto sila sa tibuok siyudad sa Juda ug nagtudlo sa mga tawo. **10** Ang pagkahadol kung Yahweh anaa sa tanang mga ginghamian sa mga yuta nga nagpalibot sa Juda, aron nga dili sila makiggubat batok kung Jehoshafat. **11** Nagdala ang pipila ka mga Filistihanon ug mga gasa ug plata ingon nga buhis ngadto kung Jehoshafat. Nagdala usab kaniya ang mga taga-Arabia ug mga panon, 7,700 ka mga torong karnero ug 7,700 ka mga kanding. **12** Nahimong gamhanan kaayo si Jehoshafat. Nagpatukod siya ug mga salipdanan ug tipiganan sa mga siyudad sa Juda. **13** Daghan siya ug mga kahimanahan sa mga siyudad sa Juda, ug kasundalohan—kusgan, maisogon nga kalalakin-an—sa Jerusalem. **14** Mao kini ang ilang mga talaan, nahan-ay sumala sa ngalan sa panimalay sa ilang mga amahan: Gikan kung Juda, ang pangulo sa liboan ka kasundalohan; si Adna ang pangulo, ug uban kaniya ang 300,000 ka mga manggugubat nga kalalakin-an; **15** sunod kaniya mao si

Jehohanang pangulo, uban kaniya ang 280, 000 ka mga lalaki; **16** sunod kaniya mao si Amasia ang anak nga lalaki ni Zicri, nga kinabutong mihalad sa iyang kaugalingon aron sa pag-alagad kung Yahweh; ug uban kaniya ang 200, 000 ka mga manggubat. **17** Gikan kung Benjamin: Si Eliada ang usa ka gamhanang tawo nga maisogon, ug uban kaniya ang 200, 000 ka mga sundalo nga adunay mga udwyong ug mga taming; **18** sunod kaniya mao si Jehozabad, ug uban kaniya ang 180, 000 nga andam na alang sa pagpaggubat. **19** Mao kini kadtong nag-alagad sa hari, gawas niadtong gibutang sa hari sa lig-on nga mga siyudad sa tibook Juda.

18 Karon si Jehoshafat adunay dakong mga bahandi ug kadungganan; nakhigusa siya kung Ahab pinaagi sa pagpakkigminyo sa usa sa iyang pamilya sa anak nga babaye ni Ahab. **2** Human sa pipila ka mga truig, milugsong siya paingon kung Ahab didto sa Samaria. Nagihaw si Ahab ug daghang mga karnero ug torong baka alang kaniya ug sa mga tawo nga mikuyog kaniya. Gidani usab siya ni Ahab aron sa pagsulong sa Ramot Gilead uban kaniya. **3** Si Ahab, ang hari sa Israel, miington kung Jehoshafat, ang hari sa Juda, "Mokuyog ka ba kanako sa Ramot Gilead?" Mitubag si Jehoshafat kaniya, "Nahisama ako kanimo, ug ang akong mga katawhan sama sa imong mga katawhan; mouban kami kanimo sa pagpaggubat." **4** Miington si Jehoshafat sa hari sa Israel, "Palihog pangitaa una ang pulong ni Yahweh alang sa imong katubangan." **5** Unya gitigom sa hari sa Israel ang mga propeta, 400 ka mga lalaki, ug miington kanila, "Kinahanglan ba kita moadto sa Ramot Gilead aron sa pagpaggubat, o dili?" Miington sila, "Sulong, kay itugyan kini sa Dios ngadto sa kamot sa hari." **6** Apan miington si Jehoshafat, "Wala bay laing propeta ni Yahweh dinihi nga makahimo kita sa pagpangayo ug tambag?" **7** Miington ang hari sa Israel kung Jehoshafat, "Aduna pay usa ka tawo nga atong mapangayoan ug tambag ni Yahweh, si Micaya ang anak nga lalaki ni Imla, apan nasuko ako kaniya tungod kay wala siyay maayong panagna mahitungod kanako, apan kanunyan daotan." Apan miington si Jehoshafat, "Dili kinahanglan mosulti ang hari niana." **8** Unya nagpatawag ug opisyal ang hari sa Israel ug miington, "Paggadil dad-a si Micaya ang anak nga lalaki ni Imla." **9** Karon naglingkod sa tagsatagisa nila ka mga trono ang hari sa Israel nga si Ahab ug si Jehoshafat ang hari sa Juda, nagbisti sa ilang mga kupo, sa hawan nga dipit pasulod sa ganghaan sa Samaria, ug ang tanang mga propeta nanagna sa ilang atubangan. **10** Naghimo ang anak nga lalaki ni Kenaana nga si Zedekia ug mga sungay nga puthaw ug miington, "Miington si Yahweh niini: Pinaagi niini laglagon mo ang mga Arameanong hangtod mahurot sila." **11** Managsama ang panagna sa tanang mga propeta, nga nag-ingon, "Sulong ang Ramot Gilead ug pagmadaoqon, kay gihatag kini ni Yahweh ngadto sa kamot sa hari." **12** Ang mensahero nga miadto aron sa pagtawag kung Micaya nakigusti kaniya, nga nag-ingon, "Karon tan-awa, ang mga pulong sa mga propeta nagpadayug ug maayong mga butang ngadto sa hari pinaagi sa usa ka baba. Palihog tugot ang imong mga pulong nga mahisama sa pulong sa usa kanila ug mosulti sa maayong mga butang." **13** Mitubag si Micaya, "Ingon nga buhi si Yahweh, kung unsa ang gisulit sa Dios mao ang okong isulit." **14** Sa dihang miabot siya sa hari, miington ang hari ngadto kaniya, "Micaya, kinahanglan ba kami moadto sa Ramot Gilead alang sa pagpaggubat, o dili?" Mitubag si Micaya kaniya, "Sulong ug pagmadaoqon! Kay mahimo kining usa ka dakong kadaoqan." **15** Unya miington ang hari ngadto kaniya, "Makapila ba kahigayon ako kinahanglan magpapanumpa kaniyo nga dili ka magsulit ug bisan unsa kanako apan ang kamatuoran lamang sa ngalan ni Yahweh?" **16** Busa miington si Micaya, "Nakita ko nga nagkatibulaaq ang tibook Israel sa kabungtoran, sama sa karnero nga walay magbalantay, ug miington si Yahweh, "Wala kini magbalantay. Tugot ang matag usa nga mobalik sa iyang parimalay nga adunay kalinaw." **17** Busa miington ang hari sa Israel kung Jehoshafat, "Wala ko ba ikaw sultihi nga wala siya managna ug maayo mahitungod kanako, apan kadaot lamang?" **18** Unya miington si Micaya, "Busa kinahanglan makadungog kamong tanan sa pulong ni Yahweh: Nakita ko nga naglingkod si Yahweh sa iyang trono, ug ang pangulo sa kasundalohang manulonda sa langit nagtitdog sa iyang tuong kamot ug sa iyang walang kamot." **19** Miington si Yahweh, "Kinsa man ang molingla kung Ahab, ang hari sa Israel, aron nga motungas siya ug mapukan sa Ramot Gilead? Ang usa miington niiri ug ang uban miington niana. **20** Unya miabot ang espiritu ug mitindog sa atubangan ni Yahweh ug miington, "Linglahon ko siya." Miington si Yahweh kaniya, "Unsaon man?" **21** Mitubag ang espiritu, "Mogula ako ug magpakabakalon nga espiritu sa baba sa tanan niyang mga propeta." Mitubag si Yahweh, "Ikaw ang molingla

kaniya, ug magmalampuson ka. Karon lakaw ug buhatan." **22** Karon tan-awa, nagbutang si Yahweh ug usa ka bakakon nga espiritu sa baba niiring imong mga propeta, ug nagpadala si Yahweh ug kadaot alang kanimo" **23** Unya mipaduol si Zedekia ang anak nga lalaki ni Kenaana, gisagpa sa aping si Micaya, ug miington, "Asa man nga dalan miagi ang Espritu ni Yahweh aron mopahawa gikan kanako sa pagpakkigkulto nganha kanimo?" **24** Miington si Micaya, "Tan-awa, masayod ka na nianang adlawa, sa dihang modagan ka sa kinasuloran nga lawak aron motago." **25** Miington ang hari sa Israel sa pipila ka mga sulugoon, "Dakpa si Micaya kamo nga mga tawo ug dad-a siya kung Amon, ang Gobernador sa siyudad, ug ngadto kung Joas, ang akong anak nga lalaki. **26** Kamo nga mga tawo ang magsulti kaniya, "Miington ang hari: Bilanggoa kining tawhana ug pakani-a siya ug diuytan lamang nga tinapay ug diuytan lamang nga tubig, hangtod makabakal ako nga luwas." **27** Unya miington si Micaya, "Kung makabakal ka nga luwas, nagpasabot nga wala nakigusti si Yahweh pinaagi kanako." Unya gidugang pa niya, "Paminaw niini, kamong tanang katawhan." **28** Busa si Ahab, ang hari sa Israel, ug si Jehoshafat, ang hari sa Juda, mitugtas batok sa Ramot Gilead. **29** Miington ang hari sa Israel ngadto kung Jehoshafat, "Magtakoban ako ug moadto sa gubat, apan sul-ubon nimo ang imong harianon nga kupo." Busa nagtakoban ang hari sa Israel, ug miadto sa gubat. **30** Karon gisugo sa hari sa Aram ang mga kapitan sa iyang mga karwahe, nga nag-ingon, "Ayaw sulonga ang dili mahinungdanon ug ang mahinungdanon nga mga sundalo. Hinuon, sulonga lamang ang hari sa Israel." **31** Nahitabo kini sa dihang nakita sa kapitan sa mga karwahe si Jehoshafat ug miington sila, "Mao kana ang hari sa Israel." Mibalik sila aron sa pagpaki-away kaniya, apan mituaw si Jehoshafat, ug gitabangan siya ni Yahweh. Gipalaoy sila sa Dios gikan kaniya. **32** Ug nahitabo nga sa pagkakita sa mga pangulo sa mga karwahe nga dili kini mao ang hari sa Israel, namalik sila gikan sa paggukod kaniya. **33** Apan adunay usa ka lalaki nga namana nga wala sa tumong ug naigo ang hari sa Israel tungatunga sa sinumpayan sa iyang hinagibon. Unya miington si Ahab sa tigmaneho sa iyang karwahe, "Balik ug dad-a ako pagawas sa gubat, kay nasamdan ako pag-ayo." **34** Misamot ang gubat nianang adlawa, ug ang hari sa Israel nagpabilin sa iyang karwahe nga nag-atubang sa mga Arameanong hangtod pagkahapon. Ug sa hapis na mosalop ang adlaw, namatay siya.

19 Luwas nga mibalik si Jehoshafat ang Hari sa Juda didto sa iyang balay sa Jerusalem. **2** Unya si Jehu ang anak nga lalaki ni Hanani, ang mananagna, miadto aron makikita kaniya ug miington kung Jehoshafat, "Tabangan pa ba nimo ang daotan? Higugmaon pa ba nimo kadtong nasilag kung Yahweh? Kay niini nga binuhutan, ang kasuko ni Yahweh maanaa kaniyo. **3** Apan, adunay pipila ka mayao nga nakita diha kaniyo, kay gikuha nimo ang mga poste ni Ashera pagawas sa yuta, ug gipahimutang nimo ang imong kasingkasing sa pagpangita sa Dios." **4** Nagpuyo si Jehoshafat sa Jerusalem; ug miadto siya pag-usab uban ang katawhan gikan sa Beersheba paingon sa kabukiran sa Efraim ug gidala sila pagbalik ngadto kung Yahweh, ang Dios sa ilang mga amahan. **5** Nagbutang siya ug mga maghuhukom sa yuta sa tanang kinutana nga mga siyudad sa Juda, matag siyudad. **6** Miington siya ngadto sa mga maghuhukom, "Hunahunaan kung unsa ang angay ninyong buhaton, tungod kay wala kamo maghukom alang sa tawo, apan alang kung Yahweh; naguban siya kaninyo sa pagbuthat ninyo ug hukom." **7** Unya karon, tugot nga ang kahadlok kung Yahweh maanaa kaninyo. Pag-amping sa dihang maghukom kamo, kay walay pagkadaotan diha kung Yahweh nga atong Dios, ni adunay pinalabi o pagdawat ug suhol." **8** Dugang pa niini, nagpili si Jehoshafat didto sa Jerusalem ug pipila ka mga Levita ug mga pari, ug pipila ka mga pangulo sa mga kabalayan sa katigulangan sa Israel, alang sa paghukom ni Yahweh, ug alang sa mga panaglalisa. Nagpuyo sila sa Jerusalem. **9** Gitudloan niya sila, nga nag-ingon, "Kinahanglan nga mag-alagad kamo nga adunay pagtahod kung Yahweh, matinud-anon, ug sa bug-os ninyong kasingkasing." **10** Sa dihang moabot ang bisan unsa nga mga panaglalisa kaninyo gikan sa imong mga igsoon nga nagpuyo sa ilang mga siyudad, nga adunay kalabutan sa pag-ula sa dugo, kung mahitungod kini sa mga balaod ug mga kasugaoan, mga tugon o mga sugo, kinahanglan nga pasid-an ninyo sila aron dili sila mahimong sad-an sa atubangan ni Yahweh, o moabot ang kasuko diha kaninyo ug sa inyong mga kaigsonan. Buhata ninyo kini ug dili kamo mahimong sad-an. **11** Tan-awa, ang pangulong pari nga si Amaria anaa kaninyo sa tanang mga butang ni Yahweh. Si Zebadia ang anak nga lalaki ni Ismael, ang pangulo

sa banay sa Juda, moay nagdumala sa tanang butang sa hari. Ug, ang mga Levita mao ang mga opisyal nga mag-alagad kaninyo. Pagmalig-on ug tumana ang inyong mga pagpanudio, ug hinaot nga mag-uban si Yahweh niadtong mga maayo."

20 Pagkumanan niini kini ang nahitabo, nga ang katawhan sa Moab ug Amon, ug uban sa pipila ka Meanhon miabot aron sa pagpakiggubat batok kang Jehoshafat. **2** Unya miabot ang pipila nga nagsugilon kang Jehoshafat, nga nag-ingon, "Nagpadulong ang dakong pundok batok kanimo gikan sa tabok sa Patay nga Dagat, gikan sa Edom. Tan-awa, anaa sa sila sa Hazezon Tamar," nga mao ang En Ged. **3** Nahadlok si Jehoshafat ug nangita siya kung Yahweh. Gimantala niya ang usa ka pagpua sa tibook Juda. **4** Nagkatigom ang Juda sa pagpangita kang Yahweh; miabot sila gikan sa tanang mga siyudad sa Juda aron sa pagpangita kang Yahweh. **5** Nagbarog si Jehoshafat sa panagtigom sa Juda ug sa Jerusalem, sa balay ni Yahweh, atubangan sa bag-ong hawanan. **6** Miinong siya, "Yahweh, ang Dios sa among mga katigulangan, dili ba ikaw man ang Dios sa langit? Dili ba ikaw man ang nagdumala sa mga ginghamian sa tanang kanasoran? Ang gahom ug kusog anaa sa imong kamot, busa walay bisaan kinsa nga makasukol kanimo. **7** Among Dios, dili ba gipapahawa mo man ang mga lumolupyo niini nga yuta, atubangan sa imong katawhan sa Israel, ug ihatag kini hangtod sa kahantoran sa mga kaliwat ni Abramah? **8** Namuyo sila niini ug tagtukod ug balaang dapit alang sa imong ngalan, nga nag-ingon, **9** 'Kung moabot ang katalagman kanamo—ang espada, ang paghukom, o mga balatian, o kagutom—mobarog kami atubang niining balaya, ug sa imong atubangan (kay ang imong ngalan anaa niining balaya), ug mangamuyo kami diha kanimo sa among pag-antos, ug dunggong nimo kami ug luwason.' **10** Tan-awa karon, ania ang katawhan sa Amon, Moab, ug gikan sa Bukid sa Seir kadtong wala nimo itugot nga sulongon sa Israel sa dihang migawas sila gikan sa yuta sa Ehipto; hinuon, mipalayo ang Israel gikan kanila ug wala sila gilaglag. **11** Tan-awa kung giunsa nila pagganti kanamo; ania sila aron sa pag-abog kanamo gikan sa imong yuta nga imong gihatag kanamo aron among mapanunod. **12** Among Dios, dili ba nimo sila hukman? Tungod kay wala man kami gahom batok niining dakong kasundalohan nga nagpadulong batok kanamo. Wala kami nasayod unsay angay nga buhaton, apan ang among mga mata anaa kanimo." **13** Nagbarog ang tibook Juda sa atubangan ni Yahweh, uban sa ilang mga kabataan, mga asawa, ug mga anak. **14** Unya sa taliwala sa panagtigom, miabot ang espiritu ni Yahweh kang Jahziel, ang anak nga lalaki ni Zacarias, ang anak nga lalaki ni Benaya ang anak nga lalaki ni Jeil, ang anak nga lalaki ni Matanua nga Levita, usa sa mga anak nga lalaki ni Asaf. **15** Miinong si Jahziel, "Pamat, kamiong tibook Juda ug kamiong lumolupyo sa Jerusalem, ug Haring Jehoshafat. Mao kini ang giingon ni Yahweh kaninyo, 'Ayaw kahadlok; ug ayaw kaluya tungod niining dakong kasundalohan, kay dili alang kaninyo ang pagpakiggubat, apan sa Dios. **16** Kinahanglan molugsong kamo ugma batok kanila. Tan-awa, mitugas sila agi sa dalan sa Ziz. Makaplagan niinyo sila sa kataposang bahin sa kapatagan, sa dili pa ang kamingawan sa Jeruel. **17** Dili na kinahanglan nga makig-away pa kamo niini nga gubat. Barog kamo sa inyong mga nahimutangan, pabilin sa pagbarog, ug tan-awa ang pagluwas ni Yahweh kaninyo, Juda ug Jerusalem. Ayaw kahadlok ni kaluya. Panggawas kamo ugma batok kanila, kay si Yahweh uban kaninyo.'" **18** Miyukbo si Jehoshafat nga sangko ang nawong sa yuta. Miyukbo ang tibook Juda ug ang tanang lumolupyo sa Jerusalem sa atubangan ni Yahweh, nga nagsimba kaniya. **19** Nagbarog ang mga Levita, kadtong mga kaliwat ni Kohat ug ni Kora aron sa pagdayeg kang Yahweh ang Dios sa Israel, uban sa makusog nga tingog. **20** Mibangon sila sayo sa kabutagon ug miadt sa kamingawan sa Tekoa. Samtang nglakaw sila, mibarog si Jehoshafat ug miinong, "Pamat kamo kanako, Juda, ug kamiong mga lumolupyo sa Jerusalem! Salig kamo kung Yahweh nga iriyong Dios, ug tabangan kamo. Salig sa iyang mga propeta ug magmalampuson kamo." **21** Sa dihang nagpakiayod si Jehoshafat sa katawhan, gipili niya kadtong moawit kang Yahweh ug modayeg alang sa iyang balaan nga himaya, samtang mibiya sila nga nagsuna sa kasundalohan, ug miinong, "Pasalamati si Yahweh, kay ang iyang matinud-anonong kasabotan molungtod hangtod sa kahantoran." **22** Sa dihang misugod sila sa pag-awit ug pagdayeg, nagpahimutang si Yahweh ug kalalakin-an aron pag-atang batok sa katawhan sa Amon, Moab, ug sa mga lumolupyo sa Bukid sa Seir, nga naipaigon batok sa Juda. Napildi sila. **23** Kay naki-away man ang katawhan sa Amon ug sa Moab batok

sa mga lumolupyo sa Bukid sa Seir, aron pamatyong sila sa hingpit ug laglagon sila. Sa dihang nahurot na nila ug pamatay ang mga namuyo sa Bukid sa Seir, nag-unay sila ug pinatyayanay. **24** Sa dihang nakaabot ang Juda sa dapit diin malantawan ang kamingawan, mitan-aw sila sa kasundalohan. Tan-awa, nangamatay na sila, nagbuyud sa yuta; walay naikaikys bisan usa. **25** Sa dihang miabot si Jehoshafat ug iyang katawhan aron sa pag-ilog ug mga butang gikan kanila, nakaplagan nila gikan kanila ang daghan kaayo nga maayong mga butang, mga bisti, ug mga bililhon nga alahas, nga gikuha nila alang sa ilang kaugalingon, labaw pa kay sa ilang madala. Miabot ug tulo ka adlaw ang ilang pagpanghuha sa inilog nga mga butang, daghan kaayo kini. **26** Sa ikupat ka adlaw nagtigom sila sa Walog sa Beraca. Nagdayeg sila kung Yahweh didto, busa ang ngalan sa dapit "Walog sa Beraca" hangtod karong adlaw. **27** Unya namalik sila, ang matag tawo sa Juda ug sa Jerusalem, ug gipangulohan sila ni Jehoshafat, aron sa pagbalik ngadto sa Jerusalem uban ang kalipay, kay gihimo sila ni Yahweh nga nagmaya batok sa ilang mga kaaway. **28** Miabot sila sa Jerusalem ug ngadto sa balay ni Yahweh uban sa mga lira, sa mga alpa, ug sa mga budyong. **29** Ang kahadlok sa tanang mga ginghamian sa kanasoran anaa sa Dios sa dihang nadungog nila nga naki-away si Yahweh batok sa mga kaaway sa Israel. **30** Busa nagmalinawon ang ginghamian ni Jehoshafat, kay gihatagan man siya ug kalinaw sa iyang Dios sa tanang nakapalibot kaniya. **31** Naghari si Jehoshafat sa Juda; **35** ang iyang pangidoran sa dihang misugod siya sa paghari, ug naghari siya sa Jerusalem sulod sa 25 ka tuig. Si Azuba ang iyang inahan, nga anak ni Shilhi. **32** Nagkinabuhi siya sa mga paagi ni Asa, nga iyang amahan; wala siya mibiya gikan niini; gihimo niya ang matarong sa mga mata ni Yahweh. **33** Bisan paman niini, wala gun-oba ang anaa sa tag-as nga mga dapit. Nagpabilin ang katawhan nga wala nagmatinumanon sa ilang mga kasingkasing ngadto sa Dios sa ilang mga katigulangan. **34** Ang uban nga mga butang mahitungod kang Jehoshafat, sa sinugdan ug sa kataposan, tan-awa, nahisulat kini sa kasaysayan ni Jehu nga anak nga lalaki ni Hanani, nga nahisulat sa libro sa mga hari sa Israel. **35** Human niini si Jehoshafat, ang hari sa Juda nakighiusa uban kung Ahazia, ang hari sa Israel, nga nagbuhut ug hilabihang pagkadaotan. **36** Nakighiusa siya uban kaniya aron sa pagbuhut ug mga sakayang pandagat nga mobiyahan ngadto sa Tarshish. Naghimo sila ug mga sakayang pandagat didto sa Ezion-Geber. **37** Unya si Eliezer nga anak nga lalaki ni Dodavahu nga taga-Maresha, nanagnan batok kang Jehoshafat; miinong siya, "Tungod kay nakighiusa ka man kung Ahazia, gun-obon ni Yahweh ang inyong mga sakayang pandagat." Naguba ang mga sakayang pandagat busa wala na kini nakalawig.

21 Mipahulay si Jehoshafat uban sa iyang mga katigulangan ug gitubong siya uban kanila sa siyudad ni David; si Jehoram, ang iyang anak nga lalaki, nahimong hari puli kaniya. **2** Adunay mga igsoon si Jehoram, ang mga anak nga lalaki ni Jehoshafat: si Azaria, si Jehiel, si Zacarias, si Azariahu, si Micael, ug si Shefatia. Kining tanan mao ang mga anak nga lalaki ni Jehoshafat ang hari sa Israel. **3** Gihiatagan sila sa ilang amahan ug daghan kaayong mga gasa nga mga plata, mga bulawan, ug uban pang bililhon nga mga butang, lakip na usab ang mga lig-on nga siyudad sa Juda, apan gihatag niya ang trono kung Jehoram, kay siya man ang kamagulangan. **4** Karon sa dihang mibarog na si Jehoram sa ginghamian sa iyang amahan ug napalig-on na niya pag-ayo ang iyang kaugalingon inger ngan nga hari, gipamatay niya ang tanan niyang mga igsoon sila nga lalaki pinaagi sa espada, ug uban sa nagkalainglaing mga pangulo sa Israel. **5** 32 ang pangidoran ni Jehoram sa dihang nagsugod siya paghari, ug naghari siya sulod sa walo ka tuig sa Jerusalem. **6** Nagkinabuhi siya sa mga paagi sa mga hari sa Israel, sama sa gibuhut sa balay ni Ahab, tungod kay naminyoan man niya ang anak nga babaye ni Ahab, ug gibuhut niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh. **7** Bisan pa niana, wala nangandoy si Yahweh sa paglaglag sa panimalay ni David, tungod sa kasabotan nga iyang gihimo uban kung David; misaad siya nga kanunay niya siyang hatagan ug kinabuhi ug ang iyang mga kaliwat. **8** Sa mga adlaw ni Jehoram, misupak ang Edom gikan sa pagdumala sa Juda, ug nagbutang sila ug hari labaw kanila. **9** Unya mitabok si Jehoram uban sa mga pangulo sa iyang kasundalohan ug sa tanan niyang mga karwah. Mibangon siya sa pagkagabii ug naki-away batok sa Edomhon nga mipalibot kaniya ug sa mga pangulo sa iyang karwah. **10** Busa misupak ang Edom gikan sa pagdumala sa Juda hangtod karon. Misupak usab ang Libna sa samang panahon gikan sa iyang pagdumala, tungod kay gisalikway man ni Jehoram

si Yahweh, ang Dios sa iyang mga katigulangan. **11** Dugang pa, nagtukod usab si Jehoram ug tag-as nga mga dapit sa kabukiran sa Juda ug gihimo niya ang mga lumulopyo sa Jerusalem nga magkinabuhi sama sa mga nagbaligya ug dungog, ug gipahisaalaq niya ang Juda. **12** Miabot ang sulat gikan kung propeta Elias ngadto kung Jehoram. Nag-ingon kini, "Kini ang giungan ni Yahweh, ang Dios ni David, nga imong katigulangan, nag-ingon: Tungod kay wala ka man nagkinabuhi sa mga paagi ni Jehoshafat, nga imong amahan, ni sa mga paagi ni Asa, ang hari sa Juda, **13** apan nagkinabuhi ka sa mga paagi sa mga hari sa Israel, ug gihimo mo ang Juda ug ang mga lumulopyo sa Jerusalem nga magkinabuhi sama sa nagbaligya ug dungog, sama sa gihimo sa balay ni Ahab—ug gipamatay usab nimo ang imong mga igsoon gikan sa pamilya sa imong amahan pinaagi sa espada, ang mga kalakatin-an nga mas maayo kay kanimo— **14** tan-awa, padad-an ni Yahweh ug dakong hampak ang imong kawathan, ang imong mga anak, ang imong mga asawa, ug ang imong mga katigayonan. **15** Magsakit ka tungod sa balatian sa imong mga tineas, handot nga manggawas ang imong mga tinas tungod sa imong sakit, sa matag-adlaw. **16** Gipahigmata ni Yahweh ang mga espiritu sa mga Filistinohan ug sa mga Arabo nga namuyo duol sa Etiopia batok kung Jehoram. **17** Gisulong nila ang Juda, ug giataki nila kini, ug gidala ang tanan nga mga katigayonan nga ilang nakaplagan sa balay sa hari. Gidala usab nila ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga asawa. Walay anak nga lalaki nga nahibilin kaniya gawas kung Jehoahaz, ang iyang kinamanghorang anak. **18** Human niining tanan, gipad-an ni Yahweh si Jehoram ug sakit sa iyang mga tinae nga dili matambalan. **19** Nahitabo kini sa gitakdang panahon, pagkahuman sa duha ka tuig, sa dihang nanggawas ang iyang mga tinae tungod sa iyang sakit, ug namatay siya niining hilabihan nga balatian. Wala siya gipasidungan sa iyang kawathan pinaagi sa pagusunog sama sa ilang gibuhat sa iyang mga katigulangan. **20** Nagsugod siya paghari sa dihang naggandiron siya ug 32; naghari siya sa Jerusalem sulod sa walo ka tuig, ug namatay siya nga walay nagbantog. Gilubong nila siya sa siyudad ni David, apan dili sa mga harianong lubnganan.

22 Gihimong hari sa mga lumulopyo sa Jerusalem si Ahazia, ang kamanghorang anak nga lalaki ni Jehoram puli kaniya, tungod kay gipamatay ang tanan niyang mga kamagulangang anak nga lalaki sa panon sa mga kalakatin-an kauban ang taga-Arabia didto sa kampo. Busa nahimong hari si Ahazia ang anak nga lalaki ni Jehoram. **2** Nagpangidoron ug 40 ka tuig si Ahazia sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa usa ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Atalia; anak siya nga babaye ni Omri. **3** Nagasubay usab siya sa paagi sa panimalay ni Ahab kay ang iyang inahan mao ang iyang tigtambag sa pagbuhut ug daotang mga butang. **4** Ginabuhat ni Ahazia kung unsa ang daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa gipangbuhut sa panimalay ni Ahab, tungod kay sila man ang iyang mga magtatambag human sa kamatayon sa iyang amahan, sa iyang pagkapukan. **5** Gituman usab niya ang ilang tambag; miadto siya uban ni Joram ang anak nga lalaki ni Ahab, ang hari sa Israel, aron makig-away batok kung Hazael, ang hari sa Aram, didto sa Ramot Gilead. Nasamdan si Joram sa mga taga-Aram. **6** Mibalik si Joram ngadto sa Jezreel aron pagpaayo sa iyang samad nga iyang nabatonan didto sa Ramah, samtang nakig-away siya batok kung Hazael, ang hari sa Aram. Busa milugsong ngadto sa Jezreel si Ahazia ang anak nga lalaki ni Jehoram, ang hari sa Juda aron makita si Joram nga anak nga lalaki ni Ahab, tungod kay samaran man si Joram. **7** Karon gidala sa Dios ang pakalaglag ni Ahazia pinaagi sa pagbisita niya kung Joram. Sa dihang niabot siya, mikuyog dayon siya kung Joram aron sulongon si Jehu ang anak nga lalaki ni Nimshi, nga maoy gipili ni Yahweh aron molaglag sa panimalay ni Ahab. **8** Miabot ang higayon, nga gipahamtang ni Jehu ang paghukom sa Dios sa panimalay ni Ahab, ug nakita niya ang mga pangulo sa Juda ug ang mga anak nga lalaki sa kaigsoonon ni Ahazia nga nag-alagad kung Ahazia. Ug gipamatay sila ni Jehu. **9** Gipangita ni Jehu si Ahazia; nadakpan nila siya nga nagtago sa Samaria, gidala siya ngadto kung Jehu, ug gipatay siya. Unya gilubong nila siya, tungod kay matod pa nila, "Anak siya nga lalaki ni Jehoshafat, nga nagpakita kung Yahweh sa tibuk niyang kasingkasing." Busa wala nag gahom ang panimalay ni Ahazia nga magdumala sa gingihang. **10** Sa pagkakita ni Atalia, ang inahan ni Ahazia nga patay na ang iyang anak nga lalaki, milihok siya ug gipamatay ang tanang harianong mga anak didto sa panimalay ni Juda. **11** Apan gikuha ni Jehoshafat, ang anak nga babaye sa hari, si Joas, ang anak nga lalaki ni Ahazia, ug gisibat niya gikan niadtong mga anak nga lalaki sa

hari nga gipamatay. Gibutang niya siya sa iyang lawak ug uban sa iyang tig-atiman. Busa gitagoan si Joas ni Jehoshafat, ang anak nga babaye sa hari (kay siya man ang igsoon nga babaye ni Ahazia), nga asawa ni Jehoyada nga pari, gikan kung Atalia, busa wala siya gipatay ni Atalia. **12** Nagtago siya uban kaniila sa puloy-anan sa Dios sulod sa unom ka tuig, samtang naghari si Atalia sa tibuk kayutaan.

23 Sa ikapito nga tuig, gipakita ni Jehoyada ang iyang kusog ug misulod sa kasabotan uban sa mga gatosan ka mga komandante, si Azaria ang anak nga lalaki ni Jehoram, si Ishmael ang anak nga lalaki ni Jehohanan, si Azaria ang anak nga lalaki ni Obed, si Maasea ang anak nga lalaki ni Adaya, ug si Elishafat ang anak nga lalaki ni Zicri. **2** Miadto sila ngadto sa Juda ug gihiusa ang tanang mga Levita gikan sa tanang mga siyudad sa Juda, lakip usab ang mga pangulo sa mga banay sa kaliwanan sa Israel, ug miabot sila ngadto sa Jerusalem. **3** Naghimo ug kasabotan ang tanang katilingban tali sa hari sa puluy-anan sa Dios. Miuong si Jehoyada ngadto kaniila, "Tan-awa, maghari gayod ang anak nga lalaki sa hari, sumala sa gisulit ni Yahweh babin sa kaliwanan ni David. **4** Mao kini ang angay ninyong buhaton: ang usa sa tulo ka babin kinanyong mga pari ug sa mga Levita nga moadto aron mag-alagad sa Adlaw ug Igpapahulay, maoy magabantay sa mga pultahan. **5** Ang laing usa sa tulo ka babin didto sa puluy-anan sa hari, ug ang laing usa sa tulo ka babin didto dapit sa Sukaranan sa Ganghaan. Didto ang tanang kawathan sa hawanan sa puluy-anan ni Yahweh. **6** Ayaw tugot nga adunay mosulod sa puluy-anan ni Yahweh, gawas sa mga pari ug mga Levita nga nagaalagad. Makahimo sila pagsulod tungod kay gibalaan man sila. Apan kinahanglan ang tanang kawathan motuman sa mga mando ni Yahweh. **7** Kinahanglan nga palibotan sa mga Levita ang hari, ang matag-usa maghawid sa iyang hinigibin. Patyon ang si bisan kinsa nga mosulod sa puluy-anan. Pabilin kamo uban sa hari sa dihang mosulod ug mogawas siya." **8** Busa nag-alagad ang tanan nga mga Levita ug ang tanan nga taga-Juda sa tanang paagi nga girmando ni Jehoyada nga pari. Mikuhang matag-usa sa iyang mga tawo, nga kadtong misulod aron sa pag-alagad sa Adlaw ug Igpapahulay, ug kadtong mga wala sa sulod aron sa pag-alagad sa Adlaw ug Igpapahulay, alang kung Jehoyada nga pari, wala niya papahulaya ang bisan usa sa ilang mga pundok. **9** Unya gidala ni Jehoyada nga pari, ngadto sa mga komandante ang mga bangkaw ug ang gagsay ug dagko nga mga taming nga gipangbutang ni Haring David sa puluy-anan sa Dios. **10** Gipahimutang ni Jehoyada ang tanan nga mga sundalo palibot sa hari, ang matag-usa nagkupot sa iyang hinigibin, gikan sa tuong babin sa templo ngadto sa walang babin sa templo, duol sa halaran ug palibot sa templo. **11** Unya gipagawas nila ang anak nga lalaki sa hari, gikoronahan siya, ug gihatag kaniya ang mga kasugoan sa kasabotan. Ugy gihimo nila siyung hari, ug gidihoghan siya ni Jehoyada ug sa iyang anak nga lalaki. Miuong sila, "Mabuhi sa dugay ang hari." **12** Sa pagkadungon ni Atalia sa kasaba sa kawathan nga nagadagan ug nanagdayeg sa hari, miadto siya ngadto sa kawathan sa puluy-anan ni Yahweh. **13** Ug milantaw siya, ug tinuod, nagtindog ang hari dapit sa haligi sa ganghaan tapad sa iyang mga komandante ug sa mga tigpatingog sa budyong. Nagmaya ug nagpatutog sa mga budyong ang tanang mga kawathan sa kayutaan, ug ang tanan nga mga mang-aawit mipatutog sa mga tulonggon ug nangulo sa panagawit ug panagdayeg. Unya gigis ni Atalia ang iyang bisti ug misinggit, "Mabudhion! Mabudhion!" **14** Unya gidala ni Jehoyada nga pari, ang gatosan ka mga komandante nga nagdumala sa kasundalohan ug miuong ngadto kaniila, "Pagawasa siya tiliwala sa kasundalohan, si bisan kinsa ang mosunod kaniya, pagapayton siya pinaagi sa espada." Kay miuong ang pari, "Ayaw siya patya dinihi sa puluy-anan ni Yahweh." **15** Busa gipaagi nila siya, lataas sa Ganghaan sa Kabayo paingon sa balay sa hari, ug gipatay nila siya didto. **16** Unya naghimo si Jehoyada ug kasabotan sa iyang kaugalingon, tali sa tanang kawathan, ug sa hari, nga mahimo gayod silang kawathan ni Yahweh. **17** Busa miadto ang tanang kawathan ngadto sa panimalay ni Baal ug gipanglumpag kini. Gibungkag nila ang mga halaran ni Baal ug gidugmok ang iyang mga larawan, ug gipatay nila si Matan, ang pari ni Baal, sa atubangan sa mga halaran. **18** Nagpili si Jehoyada ug mga opisyal alang sa balay ni Yahweh ilalom sa pagbuot sa mga pari, mga Levita, ug gitahisan ni David sa puluy-anan ni Yahweh, aron maghalad ug halad sinunog ngadto kung Yahweh, sumala sa nahisulat sa balaod ni Moises, uban sa panagsadya ug panagawit, sumala sa gitudlo ni David. **19** Nagbutang si Jehoyada ug mga tigbantay sa mga ganghaan sa puluy-

anan ni Yahweh, aron walay makasulod nga mga tawo nga mahugaw. **20** Gipaiban ni Jehoyada kaniya ang gatosan ka mga komandante, ang mga dunganong mga tawo, ang mga gobernador sa kawahan, ug ang tanang kawahan sa kayutaan. Gidala niya ang hari gikan sa puluy-anan ni Yahweh; miabot ang kawahan latus sa Amihanang Ganghaan paingon sa balay sa hari ug gipalindog ang hari sa trono sa gingharian. **21** Busa nagmaya ang tanang kawahan sa kayutaan, ug aduna nay kalinaw ang siyudad. Tungod kay si Atalia, gipatay na nila siya pinaagi sa espada.

24 Nagpangidaron ug pito ka tuig si Joas sa dihang nagsugod siya sa paghari; Naghari siya sa Jerusalem sulod sa 40 ka tuig. Si Zibia ang iyang inahan, nga taga-Beersheba. **2** Gibuhat ni Joas kung unsa ang maayo sa mga mata ni Yahweh sa tanang mga adlaw ni Jehoyada, nga pari. **3** Gihatagan siya ni Jehoyada ug duha ka mga asawa, ug nahimo siyam amahan sa iyang mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye. **4** Miabot ang higayon, nga nahukom si Joas nga tukoron pag-usab ang puluy-anan ni Yahweh. **5** Gitigom niya ang mga pari ug mga Levita, ug miington ngadto kanila, "Gawas ngadto sa siyudad sa Juda sa matag tuig ug tigoma ang salapi sa tibook Israel aron pag-ayo sa puluy-anan sa iinyong Dios. Siguradoha gayod nga masugdan dayon kini." Sa sinugdanan wala kini buhata sa mga Levita. **6** Busa gipatawag sa hari si Jehoyada, ang labaw nga pari, ug giingninan siya, "Ngano wala mo man gisulitun ang mga Levita nga kinahanglan dad-on gikan sa Juda sa Jerusalem ang buhis sa kawahan sa Israel nga gipakolekta ni Moises nga sulugoon ni Yahweh alang sa tolda sa kasuguan sa kasabutan?" **7** Kay alang sa mga anak nga lalaki ni Atalia, ang daotan nga babaye, nga naglumpag sa puluy-anan sa Dios ug naghatag sa tanang mga balaung batang sa puluy-anan ni Yahweh ngadto sa mga Baal. **8** Busa nagmando ang hari, ug naghimo sila ug sudlanan ug gibutang kini gawas sa agianan diha sa puluy-anan ni Yahweh. **9** Unya ngamantala sila ngadto sa Juda ug sa Jerusalem, alang sa kawahan sa Israel nga dad-on ang buhis alang kang Yahweh nga gipakolekta ni Moises nga sulugoon sa Dios didto sa kamingawan. **10** Nagsadya ang tanang mga pangulo ug ang tanang kawahan ug gidalda sa sulod ang salapi ug gibutang kini sa sudlanan hangtod nga napuno nila kini. **11** Sa matag higayon nga dad-on sa mga Levita ang sudlanan ngadto sa mga opisyal sa hari, ug sa matag tan-aw nila nga aduna kini daghang salapi, mobalik ang mga eskriba sa hari ug mga opisyal sa mga labaw nga pari, habwaon ang sudlanan, ug kuhano kini ug dad-on pagbalik sa nahimutangan niini. Gibuhat nila kini sa matag-adlaw, sa pagtigom ug dakong kantidad sa salapi. **12** Gihatag sa hari ug ni Jehoyada ang salapi ngadto sa mga nagatrabaho sa puluy-anan ni Yahweh. Nagsuhol kining mga tawhana ug mga mason, ug mga panday aron ayohon ang puluy-anan ni Yahweh, ug kudto usab nga nagatrabaho sa puthaw ug bronsi. **13** Busa nagmakuhihon kaayo ang mga trabahante, ug paspas ang ilang pagtrabaho, gipatinodg nila pag-usab ang balay sa Dios sama sa daang disenyo ug gipalig-on kini. **14** Sa dihang nahuman nila kini, gidalda nila ang nabilin nga mga salapi ngadto sa hari ug kang Jehoyada. Gigamit kining salapi alang sa kagamitan sa puluy-anan ni Yahweh, mga gamit alang sa pag-alagad ug paghalad—mga kutsara ug mga gamit nga hinirimo sa bulawan ug plata. Nagpadayon sila sa paghalad ug mga sinunog sa puluy-anan ni Yahweh sa tanang mga adlaw ni Jehoyada. **15** Nagkatiuglun na si Jehoyada ug taas nga mao adlaw, ug unya namatay siya; 130 ang iyang pangidaron sa dihang namatay siya. **16** Gilubong nila siya sa siyudad ni David uban sa mga hari, tungod kay nagbuhutan man siya ug maayo sa Israel, ngadto sa Dios, ug sa puluy-anan sa Dios. **17** Karon human sa kamatayon ni Jehoyada, miabot ang mga pangulo sa Juda ug nagsasidungon ngadto sa hari. Unya nagpatalinghog ang hari kanila. **18** Mibuya sila sa balay ni Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan, ug misimba sa diosa nga si Ashera ug sa mga diosdios. Gipahamtang ang kasuko sa Dios ngadto sa Juda ug sa Jerusalem tungod niining sayop nilang gipangbuhat. **19** Bisan pa niana, nagpadala si Yahweh ug mga propeta ngadto kanila aron mahibalik sila pag-usab ngadto kaniya, ang mga propeta nagsaksi ngadto sa kawahan, apan midumili sila nga mopatalinghog. **20** Ang Espiritu ni Yahweh miabot kang Zacarias ang anak nga lalaki ni Jehoyada, nga pari; miabog si Zacarias taliwala sa kawahan ug miington ngadto kanila, "Miington ang Dios niini: Ngano man nga naglapas kamo sa mga sugo ni Yahweh, mao nga wala kamo mouswag? Sanglit gisalikway man ninyo si Yahweh, isalikway usab niya kamo." **21** Apan naglaraw sila batok kaniya; sa mando sa hari, gibato nila siya diha sa hawanan sa puluy-anan ni Yahweh. **22** Niining panghitaboa, wala tagda ni Joas, nga hari, ang

kamaayo nga gibuhat kaniya ni Jehoyada, nga amahan ni Zacarias. Hinuon, gipatay niya ang anak nga lalaki ni Jehoyada. Sa dihang kamatayon na si Zacarias, miington siya, "Makita unta kini ni Yahweh ug paninglan ka niini." **23** Sa pag-abot sa kataposan sa tuig, miabot ang kasundalohan sa Aram aron makigbatok kang Joas. Miabot sila ngadto sa Juda ug sa Jerusalem; gipamatay nila ang tanang mga pangulo sa kawahan ug gipadala ngadto sa hari sa Damascus ang tanang kinawat gikan kanila. **24** Gamay ra ang miabot nga kasundalohan sa mga taga-Aram, apan gihatagan ug kadaogan batok sa dakong kasundalohan tungod kay gisalikway man sa Juda si Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan. Nini nga paagi gihukman sa taga-Aram si Joas. **25** Sa wala na nianang tungora ang mga taga-Aram, nasamdan pag-ayo si Joas. Ang kaugalingon niyang mga sulugoon naglaraw batok kaniya tungod sa pagpatay sa mga anak nga lalaki ni Jehoyada, nga pari. Gipatay nila siya sa iyang higdaanan, ug namatay siya; giubong nila siya ngadto sa siyudad ni David, apan dili sa mga lubnganan sa mga hari. **26** Mao kini ang mga tawo nga naglaraw batok kaniya: si Zabad ang anak nga lalaki ni Shimeat, nga Amonianon, ug si Jehozabad ang anak nga lalaki ni Shimir, nga Moabianon. **27** Karon ang mga talaan mahitungod sa iyang mga anak nga lalaki, ang mahinungdanon nga panagna nga naghisgot babinh kaniya, ug ang pagtukod sa puluy-anan sa Dios, tan-awa, nahisulat kini sa Basahon sa mga Pahayag sa Hari. Si Amazia, ang iyang anak nga lalaki, nahimong hari puli kaniya.

25 Nagpangidaron si Amazia ug 25 sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa 29 ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Jehoadan, nga taga-Jerusalem. **2** Gibuhat niya kung unsa ang maayo sa mga mata ni Yahweh, apan dili hingpit nga kinasingkasing. **3** Miabot ang higayon nga maayo ang iyang pagdumala, gipamatay niya ang mga sulugoon nga mipatay sa iyang amahan, nga hari. **4** Apan wala niya patya ang mga anak sa mipatay sa iyang amahan. Apan gituman niya kung unsa ang nahisulat sa balaod, sa basahan ni Moises, sumala sa gimando ni Yahweh nga, "Dili kinahanglan mamatay ang mga amahan alang sa mga anak, ni ang mga anak mamatay alang sa mga amahan. Hinuon, ang matag-isa kinahanglan mamatay alang sa iyang kaugalingong sala." **5** Dugang pa niana, gitigom ni Amazia ang tanan nga taga-Juda, ug gilista sila sumala sa ilang mga banay sa katigulangan, ilalom sa liboan ka mga komandante ug gatosan ka mga komandante—sa tibook Juda ug Benjamin. Gihiap niya sila gikan sa 20 ang pangidaron pataas, ug nalista nila ang 300, 000 ka mga pinili nga mga kalalakin-an, nga makahimo pag-adto sa gubat, nga kahibalo mogamit ug bangkaw ug mga taming. **6** Nagsuhol usab siya ug laing 100, 000 ka mga kalalakin-an nga manggugubat gikan sa Israel sa kantidad nga 100 ka talent nga plata. **7** Apan miabot ang usa ka tawo sa Dios ug miington ngadto kaniya, "Among hari, ayaw tugot ang kasundalohan sa Israel nga mokuyog kanimo, tungod kay dili maugabon si Yahweh sa Israel—dili usab sa kawahan sa Efraim. **8** Apan bisan kung moadto ka pa ug magmuisugon ug magmukusungan sa gubat, itugyan ka gayod sa Dios ngadto sa imong mga kaaway, tungod kay may gahom ang Dios sa pagtabang, ug gahom sa pagpapakan." **9** Miington si Amazia ngadto sa tawo sa Dios, "Apan unsa man ang among buhaton sa 100 ka talent na gihatag nako ngadto sa kasundalohan sa Israel?" Mitubag ang tawo sa Dios, "Makahimo si Yahweh sa paghatag ug mas labaw pa niana." **10** Busa gilain ni Amazia ang kasundalohan nga gikan sa Efraim nga mikuyog kaniya; gipapauli pabalik sa ilang panimalay. Busa hilabihan ang ilang kasuko batok sa Juda, ug mibalik sila sa ilang panimalay sa labihang kapungot. **11** Nagmuisugon si Amazia ug gipangulohan ang iyang mga kawahan nga moadto ngadto sa Walog sa Asin; didto gibuntog niya ang 10, 000 ka mga kalalakin-an sa Seir. **12** Gidala usab sa kasundalohan sa Juda ang laing buhi nga mga 10, 000. Gidala sila ngadto sa tumoy sa pangpang ug gipanghulog sila didto, mao nga nangadugom silang tanan. **13** Apan ang mga kasundalohan nga gipapauli pabalik ni Amazia, apan dili sila makahimo kaniya sa maong gubat, nagsulong sa mga siyudad sa Juda gikan sa Samaria paingon sa Bethhoron. Gipukan nila ang 3, 000 ka mga kawahan ug gipanghuwa ang mga daghang mga butang. **14** Karon miabot ang higayon, human nga nahibalan si Amazia gikan sa pagpatay sa mga taga-Edom, gidalda niya ang diosdios sa kawahan sa Seir, ug gipahimutang sila aron hinuon na iyang kaugalingon nga diosdios. Miyuko siya ug nagsunog ug insenso sa atubangan kanila. **15** Busa misilaob ang kasuko ni Yahweh batok kang Amazia. Nagpadala siya ug propeta ngadto kaniya, nga nag-ingon, "Nganong nangita ka man sa mga diosdios sa kawahan nga dili gani makaluwas sa ilang kaugalingong kawahan gikan sa imong kamot?"

16 Nianang higayona samtang nakigsulti pa ang propeta kaniya, miington ang hari ngadto kaniya, "Gihimo ba diay ka namo nga magtatambag ngadto sa hari? Hilom! Kung dili ka gusto mamatay?" Unya mihiolom ang propeta ug miington, "Nasayod ako nga nakahukom na ang Dios sa pagpuwan kanimo tungod kay gibuhat mo man kini ug wala ka maminaw sa akong tambag." **17** Unya nakisayod si Amazia ang hari sa Juda sa mga magtatambag ug nagpadala ug mga mensahero ngadto kang Jehoas ang anak na lalaki ni Jehoahaz nga apo ni Jehu, ang hari sa Israel, nga nag-ingon, "Dali, mag-atubangay kita sa gubat." **18** Apan gipabalik ni Jehoas ang hari sa Israel ang mga mensahero ngadto kang Amazia ang hari sa Juda, nga nag-ingon, "Nagpadala ug mensahe ang sampinit nga anaa sa Lebanon ngadto sa sedro sa Lebanon, nga nag-ingon, 'Ihatag ang imong anak nga babaye ngadto sa akong anak na lalaki aron mahimo niyang asawa,' apan milabay ang ihalas nga mananap sa Lebanon ug gitunobtunoban ang sampinit." **19** Miington ka, 'Tan-awa, gipukan ko ang Edom,' ug mibukad dayon ang imong atay. Ipasigbaro ang imong kadaogan, apan pagpuyo diha sa imong panimalay, kay nganong ibutang mo man ang imong kaugalingon sa kaalaotan ug kalaaglan, lakiap ka ug ang Juda uban kanimo?" **20** Apan wala nagpatalinghog si Amazia tungod kay gikan man kini sa Dios, busa iyang gitugyan ang katawhan sa Juda ngadto sa kamot sa ilang mga kaaway, tungod kay nangita man sila ug tambag gikan sa mga diosdios sa Edom. **21** Busa gisulong ni Jehoas ang hari sa Israel, siya ug si Amazia nga hari sa Juda nagtagboay sa Bet Shemes, nga sakop sa Juda. **22** Napukan sa Israel ang Juda, ug mipauli sa panimalay ang matag tawo. **23** Nadakpan sa hari sa Israel nga si Jehoas ang hari sa Juda nga si Amazia ang anak nga lalaki ni Jehoas ang anak nga lalaki ni Ahazia, ditdo sa Bet Shemes. Gidala ni Jehoas si Amazia ngadto sa Jerusalem uggilumpang ang paril sa Jerusalem gikan sa Ganghaan sa Efraim paingon sa Eskinang Ganghaan, mga 400 ka cubit ang gilay-on. **24** Gipakuha niya ang tanang bulawan ug plata, ang tanang mga kabtagtang nga makit-an sa puluy-an sa Dios nga anaa kang Obed Edom, ug ang bililhong mga butang sa puluy-an sa hari, uban usab ang mga bihag ug mibalik ngadto sa Samaria. **25** Nabuhi ug 15 ka tuig si Amazia ang anak nga lalaki ni Joas, ang hari sa Juda human sa kamatayon ni Jehoas, ang anak na lalaki ni Jehoahaz, nga hari sa Israel. **26** Ang uban pang mga butang mahitungod kang Amazia, sa sinugdanan ug sa kataposan, tan-awa, wala ba mahisulat sa basahon sa mga hari sa Juda ug sa Israel? **27** Karon miabot ang higayon nga mitalikod si Amazia sa pagsunod kang Yahweh, nagsugod sila sa paghimo ug daotang laraw batok kaniya sa Jerusalem. Mikalagiy siya ngadto sa Lakis, apan gipasundan niya siya ug mga kalakal-an ditdo sa Lakis ug gipatay siya ditdo. **28** Gidala nila siya pagbalik sakay sa mga kabayo ug gilubong siya uban sa iyang mga katigulangan sa siyudad sa Juda.

26 Ang tanang katawhan sa Juda mikuha kang Uzia, nga nagpangidaron ug 16 ka tuig, ug gihimo siya nga hari puli sa iyang amahan nga si Amazia. **2** Siya mao ang nagtukod pag-usab sa Elat ug gibalik kini ngadto sa Juda. Human mipahulay ang hari uban siya sa iyang mga katigulangan. **3** Si Uzia nagpangidaron ug 16 ka tuig sa dihang naghari siya. Naghari siya sulod sa 52 ka tuig sa Jerusalem. Ang iyang inahan mao si Jecilia; nga gikan sa Jerusalem. **4** Nagbuhat siya ug matarong sa mga mata ni Yahweh, nagsunod siya sa panag-ingnan sa iyang amahan, nga si Amazia, sa tanang mga butang. **5** Gipahimutang niya ang iyang kaugalingon sa pagpahimut sa Dios sa mga adlaw ni Zacarias, nga maoy naghatag kaniya sa pahimangno alang sa pagtuman sa Dios. Samtang gipangita niya si Yahweh, gipalambio siya sa Dios. **6** Miadto si Uzia ug nakig-away batok sa mga Filistihanon. Gilumpang niya ang mga paril sa siyudad sa Gat, Jabne, ug Asnod; nagtukod siya ug siyudad sa nasod sa Asdod ug taliwala sa mga Filistihanon. **7** Mitabang ang Dios kaniya batok sa mga Filistihanon, batok sa Arabianon nga nagpuyo sa Gurbaal, ug batok sa taga-Maon. **8** Ang taga Amon nanumpa ngadto kang Uzia, ug ang iyang kabantog mikaylap, bisan sa ganghaan sa Ehipto, tungod kay nahimo siyang gamhanan kaayo. **9** Dugang pa niana, gitukod ni Uzia ang mga tore sa Jerusalem diha sa Eskina sa Ganghaan, ug diha sa Ganghaan sa Walog, ug sa likounon nga paril, ug gilig-on kini. **10** Gipatukod niya ang bantayanang mga tore ditdo sa Kamingawan ug nagkalot sila ug daghang pundohan ug tubig, kay daghan man kaayo siya ug kahayopan, ubos sa buntod ingon man usab sa mga kapatagan. Aduna siy ug maguuma ug mga tigpatubo ug ubas sa bikud ug sa mga prutasen, kay gusto kaayo niya ang pagpanguma. **11** Dugang pa niana, adunay mga hanas

nga kasundalohan si Uzia nga manggugubat nga miadto sa gubat nga gipundok nga gihay-an sa ilang gidaghanon nga gihip ni Jeiel, ang escriba, ug si Maasea, ang opisyal, ubos sa pagmando ni Hanania, usa sa mga komandante sa hari. **12** Adunay 2, 600 nga gidaghanon sa tibuok pangulo sa katigulangan sa banay, ug mga hanas nga manggugubat. **13** Ubos sa ilang pagdumala ang kasundalohan nga 307, 500 ka mga kalakin-an nga makiggubat nga may dakong gahom aron sa pagtabang sa hari batok sa ilang mga kaaway. **14** Giandaman sila ni Uzia—ang tanan nga mga kasundalohan—ug mga taming, mga bangkaw, mga helmet, mga salipod sa dughan, mga pana, ug mga bato alang sa lambuyog. **15** Sa Jerusalem nagbuhat siya ug mga makina, nga gibuhat sa mga hanas nga tawo, aron ibutang sa mga tore ug sa panggubatan, uban sa pagpamana niini sa paglabay sa mga dagkong mga bato. Ang iyang kabantog mikaylap sa halayo nga kayutaan, gitabangan siya pag-ayo hangtod nga nahimo siyang gamhanan kaayo. **16** Apan sa dihang si Uzia nahimong gamhanan, ang iyang kasingkasing nagmapagarbohon mao nga nahimo siya nga daotan; gisupi niya si Yahweh, ang iyang Dios, kay miadto siya sa balay ni Yahweh aron sa pagsunog sa insenso ngadto sa halaran sa mga insenso. **17** Si Azaria, ang pari, misunod kaniya, ug kuyog niya ang 80 ka mga pari ni Yahweh, nga mga maisugon nga tawo. **18** Gibadlong nila si Uzia, ang hari, ug miington ngadto kaniya, "Dili ikaw, Uzia, ang magsunog sa insenso ngadto kang Yahweh, apan alang kini sa mga pari, ang mga anak na lalaki ni Aaron, nga gibalaan aron magsunog sa insenso. Gawas sa balaan nga dapit, kay wala ka man nagmatinud-anon ug dili ka dawaton ni Yahweh nga Dios." **19** Unya nasuko si Uzia. Nagbitbit siya ug panaksan aron sa pagsunog sa insenso. Samtang nasuko siya sa mga pari, ang sanla migula sa iyang aktang sa atubangan sa mga pari sa balay ni Yahweh, tapad sa halaran sa insenso. **20** Ang labaw nga pari nga si Azaria ug ang tanang mga pari mitutok kaniya, ug, tan-awa, adunay sanla mitubo sa iyang aktang. Gipadalidali nila siya ug pagawas ditdo. Hinuon, nagdili siya ug gawas, tungod kay gisilotan siya ni Yahweh. **21** Si Uzia, ang hari, adunay sanla sa adlaw sa iyang kamatayon ug nagpuyo siya sa laing balay kay usa naman siya ka sanlahon, kay gipapahawa man siya sa balay ni Yahweh. Si Jotam, ang iyang anak nga lalaki, mipuli sa balay sa hari ug nagdumala sa mga tawo sa maong dapit. **22** Sa laing pang mga butang mahitungod kag Uzia, ang sinugdanan ug ang katapusan, diin mao ang gisulat ni Isaia ang anak nga lalaki ni Amoz, ang propeta. **23** Busa mipahulay si Uzia uban sa iyang mga katigulangan; gilubong nila siya uban sa iyang katigulangan sa lubnganan nga gipanag-iya sa mga hari, kay nag-ingon sila, "Sanlahon siya." Ang iyang anak nga lalaki nga si Jotam, ang nahimong hari puli sa iyang dapit.

27 Nagpangidaron si Jotam ug 25 ka tuig sa dihang misugod siya paghari; naghari siya sulod sa 16 ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Jerusha; ang anak ni Zadok. **2** Nagbuhat siya ug matarong sa mga mata ni Yahweh, misunod siya sa panag-ingnan sa iyang amahan nga mao si Uzia, sa tanang butang. Wala usab siya misulod sa templo ni Yahweh. Apan ang katawhan nagpabilin sa pagbuhat ug daotang paagi. **3** Gipabuhat niya ang taas nga ganghaan sa balay ni Yahweh, ug daghan kaayo ang iyang gipatukod sa bikud sa Ofel. **4** Labaw sa tanan gipatukod niya ang mga siyudad sa bungtod sa Juda, ug gipatukod niya ang mga palasyo ug mga tore ditdo sa kalasangan. **5** Nakiggubat usab siya uban sa hari sa katawhan sa Amon ug gibuntog niya sila. Samang tuig, ang katawhan sa Amon naghatag kaniya ug 100 ka talents nga plata, 10, 000 ka tonelada nga trigo, 10, 000 ka tonelada nga sebada. Ang katawhan sa Amon naghatag kaniya sa susama sa ikaduha ug sa ikatulo ka tuig. **6** Busa nahimong gamhanan si Jotam tungod kay naglakaw siya nga matinud-anon diha kang Yahweh nga iyang Dios. **7** Ingon sa laing mga butang mahitungod kag Jotam, sa tanan niyang pakiggubat, ug sa iyang pamaagi, tan-awa, nahisulat kini sa libro sa mga hari sa Israel ug sa Juda. **8** Nagpangidaron siya ug 25 ka tuig sa dihang misugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa 16 ka katuig sa Jerusalem. **9** Namatay si Jotam ug gilubong uban sa iyang mga katigulangan, ug gilubong siya sa siyudad ni David. Si Ahaz nga iyang anak, nahimong hari puli kaniya.

28 Nagpangidaron si Ahaz ug 20 ka tuig sa dihang misugod siya sa paghari, ug naghari siya sulod sa 16 ka tuig sa Jerusalem. Wala siya magbuhat ug matarong sa panan-aw ni Yahweh, sama sa gibuhat sa iyang katigulangan nga si David. **2** Hinuon, naglakaw siya sa mga paagi sa mga hari sa Israel; nagbuhat usab siya ug mga puthaw nga rebolto alang

sa mga Baal. **3** Dugang pa niana, nagsunog siya ug insenso sa Walog sa Ben Hinom ug gisunog niya ang iyang mga anak, sumala sa pagtulon-an sa mga pagano nga katawhan nga gihinginlan ni Yahweh sa ilang yuta sa atubangan sa katawhan sa Israel. **4** Naghalad siya ug nagsunog ug insenso ngadto sa hataas nga mga dapit ug sa mga bungtod ug ubos sa mga lunhaw nga kahoy. **5** Busa si Yahweh ang Dios ni Ahaz, mitugyan kaniya ngadto sa kamot sa hari sa Aram. Gipukan siya sa taga-Aram ug gikuha gikan kaniya ang dakong panon sa binihag, gidal sa sila paingon sa Damascu. Gitugyan usab si Ahaz ngadto sa mga kamot sa hari sa Israel nga mibuntog kaniya pinaagi sa dakong kamatay. **6** Kay si Pika nga anak ni Remalia, nakapatay ug 120, 000 ka mga sundalo sa Juda sulod sa usa ka adlaw, silang tanan mga maisogon nga lalaki, tungod kay gisalikway nila si Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan. **7** Si Ziri, ang gamhanon nga tawo nga gikan sa Efraim, mipatay kung Maasea ang anak sa hari, si Azrikam, ang opisyal sa palasyo, ug si Elkana, ang sinaligan sa hari. **8** Ang mga sundalo sa Israel nga mibihag gikan sa ilang kaparyentihan nga 200, 000 ka mga asawa, mga anak ng lalaki ug mga anak ng babaye. Daghan ang ilang kinawat, diin ilang gidal pagbalik sa Samaria. **9** Apa ang propeta ni Yahweh atidu, ang iyang ngalan mao si Oded. Miadto siya aron sa pakigkita sa mga sundalo nga nangabot sa Samaria. Miingon siya kanila, "Tungod kay si Yahweh, ang Dios sa inyong katigulangan, nasuko sa Juda, gitugyan sila sa inyong kamot. Apan inyo silang gipamatay tungod sa kasuko nga misangko sa langit. **10** Karon buot ninyo nga tipigan ang mga lalaki ug mga babaye sa Juda ug sa Jerusalem ingon nga inyong mga ulipon. Apan wala ba kamoy sala batok kung Yahweh nga inyong Dios? **11** Unya karon, paminaw kanako: Ipadal pagbalik ang mga binihag, kadtong dinakpan ang inyong mga kaugalingon igsoong lalaki, kay ang kapungot ni Yahweh anaa kaninyo." **12** Unya sa mga pangulo sa katawhan ni Efraim—si Azaria ang anak ng lalaki ni Johanan, si Berekia ang anak ng lalaki ni Meshilemot, si Jehizkia ang anak ng lalaki ni Shalum, ug si Amasa anak ni Hadlai, nakigbatok kanila niadtong mibalik gikan sa gubat. **13** Miingon sila kanila, "Ayaw ninyo dad-a dinihi ang mga binihag, kay nagbuhat kamo sa mga butang nga maoy magdala kanoit sa sala batok kung Yahweh, aron pagdungdag sa atong mga sala ug mga kalapasan, kay daghan na kaayo ang atong kalapasan, ug adunay hilabihan nga kapungot batok sa Israel." **14** Busa gibuhian sa mga sundalo ang mga binihag ug ang kinawat sa atubangan sa mga pangulo ug sa tanang katawhan. **15** Unya ang katalakin-an nga gitahasan sa matag ngalan nga mitindog ug mikuhang sa mga binihag, ug gisinarinang kadtong mga hubo taliwala kanila gamit ang mga kinawat. Gisinarina nila sila ug gitahagan sila ug mga sandalyas. Gihatagan nila sila ug pagkaon ug gipainon. Gitambalan nila ang ilang mga samad ug gipasakay ang mga luyahan sa mga asno. Gidala nila sila pagbalik sa ilang mga panimalay sa Jerico, (ang siyudad sa Palmita). Unya mibalik sila ngadto sa Samaria. **16** Niadtong panahona ngapadala si haring Ahaz ug mensahero ngadto sa mga hari sa Asiria aron sa paghangyo kanila nga tabangan siya. **17** Kay sa maka-usa pa ang taga-Edom moanhi ug sulongon ang Juda, ug dad-on ang mga binihag palayo. **18** Sakupon usab sa mga Filistinhan ang mga siyudad sa kapatagan ug ang Negev sa Juda. Gisakop nila ang Bet Shemes, ang Ayalon, Gederot, Soco uban pang mga bario, ang Timna ug ang mga bario niini ug ang Ginzoo usab uban ang mga bario niini. Miadto sila aron sa pagpuyo niadtong mga dapit. **19** Kay gipaubos ni Yahweh ang Juda tungod kung Ahaz, ang hari sa Israel; kay nagbuhat man siya ug daotan sa Juda ug labihan kabug-at ang sala batok kung Yahweh. **20** Si Tilgat Pileser, ang hari sa Asiria, miadto kaniya ug nagsamok kaniya imbis nga dasigon siya. **21** Kay si Ahaz nangawat sa balay ni Yahweh ug sa balay sa hari ug sa mga pangulo, aron ihatag ang mga mahinungdanong butang ngadto sa mga hari sa Asiria. Apan sa pagbuhat niini dili makaayo kaniya. **22** Kining hari nga si Ahaz nagpakasala batok kung Yahweh sa panahon sa iyang pag-antos. **23** Kay naghalad man siya sa diosdios sa Damascu, ang diosdios ug nagbuntog kaniya. Miingon siya, "Tungod kay ang diosdios sa mga hari sa Aram ngatbagabon kanila, magahalad ako kanila, aron nga tabangan unta ako niila." Apan sila madang nakupukan kaniya ug sa tibuok Israel. **24** Gitigom ni Ahaz ang mga galamiton sa balay sa Dios ug gipamoak. Gisirad-an niya ang mga pulitan sa balay ni Yahweh ug nagbuhat siya sa iyang kaugalingon nga halaran sa matag eskina sa Jerusalem. **25** Sa matag siyudad sa Juda nagbuhat siya sa taas nga mga dapit aron sunogon ang mga halad ngadto sa mga diosdios. Gihagit niya si Yahweh, ang Dios sa iyang mga katigulangan, aron masuko. **26** Karon ang tanan nga iyang mga nabuhat, ug sa tanan

niyang pamaagi, sa sinugdanan ug sa katapusan, tan-awa, nahisulat kini sa basahon sa mga hari sa Juda ug sa Israel. **27** Namatay si Ahaz uban sa iyang mga katigulangan, ug ilang siyugon lubungan sa mga hari sa Israel. Si Hezekia, ang iyang anak, ang nahimong hari puli kaniya.

29 Nagsugod si Hezekia sa paghari sa dihang nagpangidaron siya ug 25 ka tuig; naghari siya sulod sa 29 ka tuig sa Jerusalem. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Abija; anak siya nga babaye ni Zacarias. **2** Nagbuhat siya ug matarong sa mga mata ni Yahweh, sama sa gibuhat sa iyang amahan nga si David. **3** Sa unang tuig sa iyang paghari, sa unang bulan, giblibahan ni Hezekia ang mga pulitan sa balay ni Yahweh ug giayo kini. **4** Gipasulod niya ang mga pari ug ang mga Levita, ug naugtingom sila sa hawanan sa silangang bahin. **5** Milingon siya kanila, "Paminaw kamong mga Levita kanako! Balaana ang inyong mga kaugalingon, ug balaana ang balay ni Yahweh, ang Dios sa inyong mga katigulangan, ug isalikway ang mga kahugaw gikan sa balaan nga dapit. **6** Kay ang atong mga katigulangan nakalapug ug nagbuhat ug daotan sa panan-aw ni Yahweh nga atong Dios; gitalikdan nila siya, mibiya sila sa dapit kung asa nagpuyo si Yahweh, ug mitalikod sila niini. **7** Gisirad-an usab nila ang mga pulitan sa portico ug gipalong ang mga lampara; wala sila nagsunog ug insenso o wala usab naghala ug mga halad sinunog sa balaan nga dapit sa Dios sa Israel. **8** Busa ang kapungot ni Yahweh gipahamtang sa Juda ug sa Jerusalem, ug gihimo niya silang sentro sa kalisang, sa kahadlok, ug sa pagtamay sumala sa inyong makita sa inyong kaugalingon nga mga mata. **9** Mao kini ang hinundan nga ang atong katigulangan nangamatay pinaagi sa espada, ug ang atong mga anak ng lalaki, ang atong mga anak ng babaye, ug ang atong mga asawa nangabihag tungod niini. **10** Karon mao kini ang akong kinasingkasing nga saad kung Yahweh, ang Dios sa Israel, aron nga ang iyang hilabihan nga kasuko mobiya kanato. **11** Akong mga anak, karon ayaw pagtinapulan, kay si Yahweh mipili kaninyo nga mobarog sa iyang atubangan, aron nga mosimba kaniya, ug mahimo kamo nga inyong mga sulugoon ug magsunog sa insenso." **12** Unya mitindog ang mga Levita: Si Mahat ang anak ng lalaki ni Amasai, ug si Joel ang anak lalaki ni Azaria, sa katawhan sa taga-Kohat; ug sa katawhan sa Merari, si Kis ang anak ng lalaki ni Abdi, ug si Azaria ang anak lalaki ni Jehalel; ug sa taga-Gersonit, si Joa ang anak ng lalaki ni Zima, ug si Eden ang anak ng lalaki Joa: **13** sa mga anak ni Elizpan, Shimri ug si Jeil; ug sa mga anak niyang lalaki Asaf, ni Zarcias ug ni Matania; **14** sa mga anak ni Heman, si Jehiel ug Shimri ug sa anak ng lalaki ni Jedutun, si Shemaya ug si Uziel. **15** Gitigom nila ang ilang mga kaigsoonan, ilang gibalaan ang ilang mga kaugalingon, ug misulod sila, sama sa gimando sa hari, nagsunod sila sa mga pulong ni Yahweh, aron sa paghinalo sa balay ni Yahweh. **16** Ang mga pari nisulod sa tungatunga sa balay ni Yahweh, aron sa paghinalo niini; gipagawas nila ang tanang hugaw nga ilang nakaplagan ditdo sa templo ni Yahweh ngadto sa hawanan sa balay. Gidala kini sa mga Levita aron nga ipagawas ditdo sa sapa sa Kidron ug dugmokon. **17** Karon gisugdan niila ang paghinalo sa unang adlaw sa unang bulan. Sa ikawalo ka adlaw sa bulan miabot na sila sa portico ni Yahweh. Unya sa lain pang walo ka adlaw nahiňloan na nila ang balay ni Yahweh. Ug nahuman sila sa ika-16 na ka adlaw sa unang bulan. **18** Unya nangadto sila kung Hezekia, ang hari, sulod sa palasyo ug nag-ingon, "Nahiňloan na namo ang balay ni Yahweh, ang halaran alang sa halad sinunog lakip ang tanan niining mga butang, ug sa lamesa sa tinapay sa presensya, uban sa tanang mga butang. **19** Busa giandam namo ug gibalaan ang tanang butang nga gikuha ni haring Ahaz sa dihang wala siya nagmatinud-anon sa iyang pagkahari. Tan-awa, anaa sila sa atubangan sa halaran ni Yahweh." **20** Unya mibangon si haring Hezekia sa sayo sa kabuntagon ug gitigom niya ang mga pangulo sa siyudad; misaka siya sa balay ni Yahweh. **21** Nagdala siya ug pito ka torong baka, pito ka laking karnero, pito ka nating karnero, ug pito ka laking kanding inong nga halad sa sala alang sa ginghamian, alang sa templo, ug alang sa Juda. Gimando niya ang mga pari, ang mga anak ni Aaron, aron paghalad sa halaran ni Yahweh. **22** Busa gihaw nila ang mga torong baka, ug gikuha sa mga pari ang dugo ug giwisik-wisik kini sa halaran. Ilang gihaw ang laking karnero ug ang dugo giwisik-wisik sa halaran; gihiaw usab nila ang nating karnero ug giwisik-wisik ang dugo ngadto sa halaran. **23** Gidala usab nila ang mga laki nga kanding alang sa halad sa sala sa atubangan sa hari ug sa katawhan, gitapion nila ang ilang mga kamot niini. **24** Unya gihaw kini sa mga pari, ug naghimo sila sa halad alang sa sala ug sa ilang dugo ngadto sa halaran aron sa pagpasig-

uli sa mga Israelita, kay gimando sa hari nga ang halad sinunog ug ang halad alang sa sala kinahanglan buhaton sa tanang mga Israelita. 25 Gipahimutang ni Hezekia ang mga Levita ngadto sa balay ni Yahweh dala ang mga piyang-piyang, ang mga alpa, ug mga lira, gipahimutang sila sumala sa mando ni David, si Gad ang propeta sa hari, ug si Natan, nga propeta, kay ang mando gikan kang Yahweh pinaagi sa buhat sa iyang mga propeta. 26 Mitindog ang mga Levita dala ang mga tulunggon ni David, ug ang mga pari dala ang mga trumpeta. 27 Ngamndo si Hezekia kanila nga maghalad sa halad sinunog ngadto sa halaran. Sa gisugdan na ang halad sinunog, gisugdan usab ang awit ni Yahweh, diyugan sa mga trumpeta, diruyogan sa mga tulunggon ni David, ang hari sa Israel. 28 Nagdayeg ang tanang katawhan, nanag-awit ang mga mag-aawit, ug samtang ang tigtugot sa mga trumpeta nagtugot; nagpadayon kining tanan hangtod nahuman ang halad sinunog. 29 Sa dihang nahuman na sila sa paghalad, ang hari ug ang tanan nga anaa uban kaniya miyukbo ug nagsimba. 30 Gawas pa niini, si Hezekia, ang hari, ug ang mga pangulo ngamndo sa mga Levita nga mag-awit ug mga pagdayeg ngadto kang Yahweh uban sa mga pulong ni David ug ni Asap, ang propeta. Nanag-awit sila ug mga pagdayeg uban sa kalipay, ug miyukbo sila ug nagdayeg. 31 Unya miilongon si Hezekia, "Karon pagbalaan kamo sa inyong mga kaugalingon ngadto kang Yahweh. Duol kamo dinihi ug pagdala ug mga halad ug halad sa pagpasalamat ngadto sa balay ni Yahweh." Nagdala ang katawhan ug mga halad ug halad sa pagpasalamat, ug kadtong tanang nagsimugtanong ang kasingkasing ngadla ug mga halad sinunog. 32 Ang gidaghanon sa mga halad sinunog nga gidala sa mga katawhan mga 70 ka turong baka, 100 ka laking karnero, ug 200 ka laking nating karnero. Kining tanang halad sinunog alang kang Yahweh. 33 Ang gibalaan ngi mga halad 600 ka mga halad ug 3, 000 ka mga karnero. 34 Apan gamay lang kaayo ang mga pari nga mopanit sa tanang halad sinunog, busa ang ilang mga kaigsoonan, nga mga Levita, mitabang kanila hangtod nga nahuman ang bulohaton, ug hangtod nga ang mga pari kinahanglan nga magbalaan sa ilang mga kaugalingon, kay ang mga Levita maapimpinan kaayo kay sa mga pari. 35 Dugang pa niina, aduna pay daghang mga halad sinunog; naghimo sila sa halad sa pakigdadt uban sa tambok nga mga halad, ug adunay halad ilimmon alang sa matag halad sinunog. Busa ang bulohaton sa balay ni Yahweh nahan-ay. 36 Naglipay si Hezekia, ug ang tanang katawhan usab, tungod kay mao kini ang giandam sa Dios sa tanan nga katawhan, kay ang tanan nga gimbuhaton dali lang nahuman.

30 Nagpadala si Hezekia ug mga mensahero sa tibook Israel ug sa Juda, ug gisulatan usab niya ang Efraim ug Manases, nga moadto sila sa balay ni Yahweh sa Jerusalem, aron sa pagsaulog sa Pista sa Pagsaylo ngadto kang Yahweh, ang Dios sa Israel. 2 Kay ang hari, ang inyong mga pangulo, ang tanang katawhan sa Jerusalem, nangpangutanay sila sa usag-usa ug nagkauyong mosaulog sa Pista sa Pagsaylo sa ikaduhang bulan. 3 Kay wala dayon sila makasaulog niini, tungod kay walay inyong mga pari nga nakabalaan sa ilang kaugalingon, ni mga tawo nga makatambong sa paratiigom niana sa Jerusalem. 4 Nakita kini sa hari ug sa tanang katawhan nga maayo ang maong plano. 5 Busa nagkauyon sila nga imantala sa tibook Israel, gikan sa Beersheba paigon sa Dan, kinahanglan mangadto ang tanang tawo aron pagsaulog sa Pista kang Yahweh, ang Dios sa Israel, diha sa Jerusalem. Tungod kay wala niila kini mahimo uban sa daghang katawhan, sumala kung unsa ang nahisulat. 6 Busa ang mensahero milakaw ug dala ang sulat gikan sa hari ug sa inyong mga pangulo sa tibook Israel ug sa Juda, pinaagi sa mando sa hari. Miilongon sila, "Kamong katawhan sa Israel, balik kamo kang Yahweh, ang Dios ni Abraham, ni Isaac, ug ni Israel, aron siya mobalik kaninyo nga nahibilin ug nakaikaysa gikan sa kamot sa mga hari sa Asiria. 7 Ayaw niinyo sundra ang inyong mga katigulangan o inyong mga kaigsoonan, nga nakalapas batok kang Yahweh, ang Dios sa ilang katigulangan, busa gitugyan sila sa kadaot, sumala sa inyong nakita. 8 Karon ayaw kamo pagmagahi, sama sa inyong katigulangan; hinuon, ihatag ang inyong kaugalingon kang Yahweh ug pangadto kamo sa iyang balaan nga dapit, nga iyang gibalaan hangtod sa kahangtoran, ug simbaha si Yahweh nga imong Dios, aron ang iyang hilabihang kapungot mobiya diha gikan kaninyo. 9 Kay kung mobalik kamo kang Yahweh, ang inyong mga igsoon ug mga anak makadawat ug kaloooy sa nagbihag kanila ingon nga mga piniriso, ug mobalik sila niining yutaa. Kay si Yahweh nga inyong Dios, mahigumaon ug maluluy-on, ug dili gayod siya motalikod kaninyo, kon mobalik kamo kaniyu." 10 Busa itigatsatagsa sa mga mensahero ang mga siyudad hangtod sa tibook rehiyon sa Efraim

ug sa Manases, hangtod sa Zebulon, apan gikataw-an lamang sila sa mga tawo ug gibugbalugan sila. 11 Bisan pa niana, diyah mga kalalakin-an sa Aser ug sa Manases ug sa Zebulon ang nagpaubos sa ilang kaugalingon ug miadto sa Jerusalem. 12 Niabot usab ang kaayo sa Dios sa Juda, aron hatagan sila ug mahiusa ang ilang kasingkasing, alang sa pagtuman sa sugo sa hari ug sa mga pangulo pinaagi sa pulong ni Yahweh. 13 Daghang mga tawo, ug dakong panon sa katawhan, ang nagtigom sa Jerusalem sa ikaduhang bulan aron sa pagsaulog sa Pista sa Pan nga Walay Patubo. 14 Mitindog sila ug gikuna ang mga halaran nga anaa sa Jerusalem, ug ang tanang mga halaran sa insenso; ug gilabay nila kini sa sapa Kidron. 15 Unya nag-iawh sila ug nating karnero alang sa Kasaulogan sa ikakatorse nga adlaw sa ikaduhang bulan. Naulaw ang mga pari ug ang mga Levita, busa gibalaan nila ang ilang kaugalingon ug nagdala sila ug mga halad sinunog ngadto sa balay ni Yahweh. 16 Mitindog sila sa dapit sumala sa ilang banay, gituman nila ang patakaran nga gihatag sa balaod ni Moises, ang alagad sa Dios. Giwisk-wisk sa mga pari ang dugo nga ilang nadawat gikan sa mga Levita. 17 Tungod kay daghan kaayo nga anaa diido sa katawhan nga wala nagbalaan sa ilang kaugalingon. Busa gihawa sa mga Levita ang mga nating karnero alang sa Pista alang sa tanang wala mahinloan sa ilang kaugalingon ug dili makabalaan sa ilang halad kang Yahweh. 18 Alang sa daghang panon sa katawhan, ang wala makapahinlo sa ilang kaugalingon, apan mikao gihapon sa pagkaon sa Pista ug supak kini sa nahisulat nga balaod, kadaghanan kanila ang gikan sa Efraim ug sa Manases, ug sa Issachar ug sa Zebulon. Busa nag-ampo si Hezekia alang kanila, nga miilongon, "Pasayloon unta sa maayo nga Yahweh ang tanan 19 nga nagapangita sa kinasingkasing sa Dios, kang Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan, bisan pa ng dili siya mahinloan basi sa patakaran sa balaang dapit." 20 Busa gipaminaw ni Yahweh si Hezekia ug gihatagan ug kaayohan ang mga tawo. 21 Gipadayan sa mga katawhan sa Israel nga anaa diido sa Jerusalem ang pagsaulog sa Pista sa Pan nga Walay Patubo uban sa dakong kalipay sulod sa pito ka adlaw. Nagdayeg ang mga pari ug mga Levita kang Yahweh matag adlaw, nag-awit sila nga dinuyognan sa kusog nga tingog sa mga tulongon ngadto kang Yahweh. 22 Nagasulti si Hezekia sa tanang mga Levita ug mga pagdagis kay nasabtan man nila ang ilang pag-alagad kang Yahweh. Busa nagaon sila sa tibook Kasaulogan sulod sa pito ka adlaw, nanaghalaan sila ug mga halad alang sa pakigdait, ug nanagsugid ngadto kang Yahweh, ang Dios sa ilang katigulangan. 23 Nakahukom ang tibook katawhan nga magsaulog sila ug lain pang pito ka adlaw, ug gihimo nila kini uban sa kalipay. 24 Kay gihatagan sa hari sa Juda nga si Hezekia ang katawhan ug 1, 000 ka torong baka, ug 7, 000 ka karnero aron ihalad; ug ang mga pangulo naghatag sa katawhan ug 1, 000 ka torong baka ug 10, 000 ka mga karnero ug mga kanding. Daghan kaayo nga mga pari ang nagbalaan sa ilang kaugalingon. 25 Nagasadya ang tibook katawhan sa Juda, uban ang mga pari ug mga Levita, ug ang tanang tawo nga nagkahiisa sa pag-adto gikan sa Israel, ug ang mga langyugan usab nga gikan sa yuta sa Israel, ug ang tanang nagpuyo sa Juda. 26 Busa adunay dakong kalipay sa Jerusalem, walay sama niini nga panghitabo sukad sa panahon ni Solomon ang anak nga lalaki ni David, nga hari sa Jerusalem. 27 Unya mitindog ang mga pari, ang mga Levita, ug gipanalanganin nila ang mga katawhan. Gidungog ang ilang mga tingog, ug mikayab ngadto sa langit ang ilang mga pag-ampo, ang balaang dapit diin nagpuyo ang Dios.

31 Karon sa dihang nahuman na kining tanan, ang tanang katawhan sa Israel nga atua diido miadto sa siyudad sa Juda ug ilang gidugmok ang haliging batog ug gibungkag nila ang mga poste ni Ashera. Gipangguba nila ang mga habog nga dapit ug ang mga halaran sa tibook Juda ug sa Benjamin, sa Efraim, ug sa Manases hangtod nga giguba nila ang tanan. Mipauli ang tanang katawhan sa Israel, ang matag-usa sa inyong kaugalingon pinuy-anan ug sa iyang kaugalingong siyudad. 2 Gitahasan ni Hezekia ang matag babin sa mga pari ug ang mga Levita nagpahiluna pinaagi sa ilang mga pundok, gihatagan ang matag-usa ug bulohaton, ang mga pari ug ang mga Levita. Gitahasan niya sila aron paghimo sa mga halad sinunog ug mga halad alang sa pakigdait, aron sa pag-alagad, sa pagpasalamat, ug sa pagdayeg diha sa ganghaan sa templo ni Yahweh. 3 Gihatag usab sa hari ang iyang babin alang sa mga halad sinunog gikan sa iyang mga kabtagan, alang sa buntag ug sa gabii nga halad sinunog, ug ang mga halad sinunog alang sa Adlaw nga Iggapahulay, sa mga pagsubang sa bulan, ug sa mga kapistahan, nga nahisulat sumala sa balaod ni Yahweh. 4 Labaw sa tanan, gimandoan sa hari ang mga katawhan nga nagpuyo sa Jerusalem sa mohatag sa babin sa mga pari

ug sa mga Levita, aron ikahatag nila ang ilang panahon sa pagtuman sa balaod ni Yahweh. 5 Sa dihang napadala na ang mga mando, malipayon nga naghatac ang katawhan sa Israel sa ilang unang abot sa trigo, sa bino, sa lana, sa dugos, ug sa uban pang abot sa kaumahan. Gidala nila ang ilang ikapulo sa tanan; nga daghan kaayo. 6 Nagdala usab ang mga katawhan sa Israel ug sa Juda nga nagpuyo sa siyudad sa Juda sa ilang ikapulo sa mga baka ug sa mga karnero, ug ikapulo nga mga halad nga balaod butang nga gigihang alang kyang Yahweh nga ilang Dios, ug ila kining gitapok. 7 Aana kadto sa ikatulo ka bulan sa dihang nagsugod sila sa pagtigom sa ilang hatagon ug nahuman kini sa ikapito nga bulan. 8 Sa pag-abot ug pagkakita ni Hezekia ug sa iyang mga pangulo ang dakong tapok, gidayeg nila si Yahweh ug ang iyang katawhan sa Israel. 9 Unya gipangutana ni Hezekia ang mga pari ug ang mga Levita mahitungod sa mga tinapok. 10 Mitubag ug miuongin si Azaria ang pangulon pari sa balay ni Zadok, "Sukad nga nagsugod pagdala ang mga tawo sa ilang halad sa balay ni Yahweh, nakakaon kami ug saktu, ug adunay daghang mga sobra, kay gipanalanginan ni Yahweh ang iyang katawhan. Kining daghan nga anaa dinihi mao kini ang nahibilin." 11 Nagmalo si Hezekia nga andaman ang lawak tipiganan sa balay ni Yahweh, ug giandami nila kini. 12 Unya gidala nila nga matinud-anon ang ilang mga halad, ug mga ikapulo, ug ang mga butang nga iya ni Yahweh. Si Konanias nga usa ka Levita, mao ang gitugyanan nga magdumala niini, ug si Shemei, ang iyang igsoon ngalaki mao ang iyang katabang. 13 Giipili usab nga mga tigdumala si Jehiel, si Azaria, si Nahat, si Asahel, si Jerimot, si Jozabad, si Eliel, si Ismakiya, si Mahat, ug si Benaya nga ubos sa pagmando ni Konanias ug si Shimei nga iyang igsoon, pinaagi ni Hezekia, ang hari, ug si Azaria nga pangulon opisyal sa balay sa Dios. 14 Si Kore ang anak ngalaki ni Imma nga Levita, ang tigdala nga ngabtang sa gangoaan sa sidlakan, mao ang tinugyanan sa kinabut-an onga halad sa Dios, ang gitugyanan sa pag-apod apod sa mga halad ngadto kyang Yahweh ug labing balaan nga halad. 15 Ilalom sa iyang pagdumala si Eden, si Miniamin, si Jeshua, si Shemaya, si Amaria, ug si Shecania. Gihatag nila sa may mga katungdanan aron sa pag-apod-apod niining mga babin sa ilang mga igsoon, sa mahinundanon ug sa walay-bili. 16 Gihatagan usab nila ang mga lalaki nga nagpangidoron ug tulo ka tuig pataas, nga nahisulat sa talaan sa ilang katigulangan nga misulod sa balay ni Yahweh, nga gikinahanglan sa ilang adlaw-adlaw nga buluhaton, aron himoon ang trabaho sumala sa ilang grupo ug mga babin. 17 Giapod-apod sa mga pari sumala sa mga talaan sa ilang katigulangan, ug sama usab sa mga Levita ang nagpangidoron ug 20 pataas sumala sa ilang katundanong ug sa ilang banay. 18 Gilakip usab nila ang mga bata, ang ilang mga asawa, ang ilang mga anak ngalaki, ug ilang mga anak nga babaye ang tibuo katiilinan, kay nagmatinumanon man sila sa pagtipi sa ilang mga kaugalingon nga balaan. 19 Alang usab sa mga pari, nga mga kaliwati ni Aaron nga anaa sa mga uma sa mga baryo nga nahisakop sa ilang mga siyudad, o sa matag siyudad, adunay mga kalalakin-an nga gitahasan didto sumala sa ilang ngalan aron paghatag sa babin sa tanang mga lalaki nga uban sa mga pari, ug sa tanang nahisulat sa talaan sa ilang mga katigulangan nga sila nahisakop sa mga Levita. 20 Nahimo kini ni Hezekia sa tibuo Juda. Iyang gihuman ang maayo, ang matarong, ug matinud-anon sa utubangan ni Yahweh nga iyang Dios. 21 Sa matag buluhaton nga iyang gisugdan sa pag-alagad sa balay sa Dios, ang balaod, ug mga sugo, aron sa pagpangita sa Dios, gibuhat niya kini sa tibuo niyang kasingkasing, ug nagmalampuson siya.

32 Pakhahuman niining mga butanga ug niining mga buhat sa pagkamatinumanon, miabot ug misulod sa Juda si Senakerib, hari sa Asiria. Nagkampo siya aron sa pagsulog sa lig-on nga mga siyudad, diin gusto niyang ilugon kini alang sa iyang kaugalingon. 2 Sa dihang nakita ni Hezekia nga miadto si Senakerib ug ang iyang tuyo mao ang pagpakig-away batok sa Jerusalem, 3 Nagpakisayod siya sa iyang mga pangulo ug sa iyang mga gamhanan nga kalalakin-an aron paundangan ang tubig sa tuboran nga anaa sa gawas sa siyudad; gitabangan niya siya sa pagbuhut niini. 4 Daghang mga tawo ang nagtigom nga nagkahiusa sa pagpaundang sa mga tuboran ug sa mga sapa diha sa taliwala sa kayutaan. Miungon sila, "Nganong moanhi man ang hari sa Asiria aron sa pagpangita ug daghang tubig?" 5 Nagmaisogon si Hezekia ug gipabuhut ang mga paril nga nangalumpag. Gipahabog niya ang mga tore, ug ang laing mga paril sa gawas. Gipalig-on usab niya ang Milo sa siyudad ni David, ug nagbuhut siya sa daghang mga hinagibon ug mga taming. 6 Nagbutang siya ug mga pangulo sa kasundalohan nga magdumala sa

mga tawo. Gitigom niya sila ngadto kaniya sa hawan nga dapit didto sa ganghaan sa siyudad ug madasigong nga miuong ngadto kanila. Miuong siya, 7 "Pagmalig-on ug pagmaisogon. Ayaw kamot kahadlok o kaluya tungod sa hari sa Asiria ug sa tanang kasundalohan nga nag-uban kaniya, kay adunay nag-uban kanato nga mas dako pa kaysa nag-uban kaniya. 8 Kusog sa iyang bukton ang anaa lamang kaniya, apan ang nag-uban kanato mao si Yahweh, atong Dios, aron motabang kanato ug makig-away sa atong pakiggubat." Unya nahupay ang mga tawo sa ilang kaugalingon tungod sa mga pulong ni Hezekia, ang hari sa Juda. 9 Human niini, si Senakerib, ang hari sa Asiria gipadala ang iyang sulugoon sa Jerusalem (niining tungora anaa siya sa atubangan sa Lakis ug tanan niyang mga kasundalohan uban kaniya). Miuong siya, alang kyang Hezekia, ang hari sa Juda, ug sa tibuo Juda nga anaa sa Jerusalem, 10 "Mao kini ang gisulti ni Senakerib, ang hari sa Asiria: Unsay iyang gisaligan aron makalahotay sa pagsulogon diha sa Jerusalem? 11 Wala ba kaha kamot gilingla ni Hezekia, nga itugyan kamot niya ngadto sa kamatayon ug kagutom ug sa kauhaw, sa dihang gisulihan niya kamot, 'Si Yahweh nga atong Dios magluwas kanato sa kamot sa hari sa Asiria?' 12 Dili ba sama usab nga giapukha ni Hezekia ang mga hataas nga dapit ug ang mga halaran ug gimirando ang Juda ug ang Jerusalem, 'Sa usa lang ka halaran kamot kinahanglan mosimba, ug diha kamot magsunog ug mga halad?' 13 Wala ba kamot nasayod kung unsa ang akong gibuhat ug sa akong mga katigulangan sa tanang pundok sa katawhan sa ubang kayutaan? Nabuhat ba sa mga diosdios sa pundok sa mga katawhan sa kayutaan ang pagluwas sa ilang yuta gikan sa akong gahom? 14 Sa tanang mga diosdios niadtong mga kanasorong nga gicuba sa hingpit sa akong katigulangan, aduna bay laing dios nga nakaluwasa sa iyang katawhan gikan sa akong mga kamot? Nganong makahimo man pagluwas kaniryo ang iyang Dios gikan sa akong gahom? 15 Karon ayaw kamot palingla ni Hezekia o danihon kamot niining paagiha. Ayaw kamot pagtuo kaniya, kay walay dios sa bisan asang nasod o gingharian nga makahimo sa pagluwas sa iyang katawhan gikan sa akong mga kamot, o sa mga kamot sa akong katigulangan. Pagkagamay sa iyang Dios nga makahimo sa pagluwas kaniryo gikan sa akong mga kamot?" 16 Nagtsulti ug dugang kadaot batok kyang Yahweh ug sa iyang alagad nga si Hezekia ang sulugoon ni Senekerib. 17 Nagtsulit usab si Senekerib aron sa pagtayam kyang Yahweh, ang Dios sa Israel, ug aron sa paghulok kaniya. Miuong siya, "Sama sa diosdios sa mga nasod sa mga kayutaan nga wala miilwas sa ilang mga katawhan gikan sa akong mga kamot, busa dii luwason sa Dios ni Hezekia ang iyang katawhan gikan sa akong mga kamot." 18 Gisinggitan nila sa pinulongan sa mga Judia ang mga katawhan sa Jerusalem nga anaa didto sa paril, aron sa paghadlok kaniya ug paglisang aron mailog nila ang siyudad. 19 Nakigsulti sila sa Dios sa Jerusalem sama sa nagsulti sila sa mga diosdios sa ubang mga tawo sa kalibutan, nga binuhat sa mga kamot sa mga tawo. 20 Busa tungod niining butangna miimpo ug mituaw sa langit si Hezekia, ang hari, ug si propeta Isaia ang anak ngalaki ni Amoz. 21 Nagpadala si Yahweh ug usa ka anghel, nga mopatay sa mga kasundalohan, sa mga komandante, ug opisyal sa hari didto sa kampo. Busa mipauli si Senakerib nga walay nawong nga ikaatubang sa iyang kaugalingong yuta. Sa dihang miadtong siya sa balay sa iyang diosdios, ang pipila sa iyang mga anak ang mipatay kaniya pinaagi sa espada. 22 Niining paagiha, giilwas ni Yahweh si Hezekia ug ang lumolupyo sa Jerusalem gikan sa mga kamot ni Senakerib, ang hari sa Asiria, ug gikan sa kamot sa uban, ug gihatagan sila ug kapahulayan sa tanang babin. 23 Daghan kaniila ang nagdala ug mga halad ngadto kyang Yahweh sa Jerusalem, ug bililhon nga mga saka kyang Hezekia ang hari sa Juda, ug taas ang panglantaw sa tanang nasod kaniya gikan niadtong panahona. 24 Niadtong mga adlawa nagsakit si Hezekia ug miabot sa punto nga himatyonon na siya, nag-ampo siya kyang Yahweh, nga nakigsulti kaniya ug naghatag kaniya ug timaillhan nga siya mamaayo. 25 Apan wala mibalos si Hezekia kyang Yahweh sa tabang nga gihatag kaniya, kay nagmapahitas-on ang iyang kasingkasing. 26 Bisan pa niana, nagpaubos si Hezekia sa iyang kaugalingon alang sa garbo sa iyang kasingkasing, siya ug ang lumolupyo sa Jerusalem, aron ang kasuko ni Yahweh dili mabot kaniila sa adlaw ni Hezekia. 27 Si Hezekia hilabihan ka adunahan ug kabantogan. Nagpahimo siya alang sa iyang kaugalingon ug tipiganan alang sa plata, sa bulawan, sa mahalong mga bato, sa pahumot, ug ingon man sa mga taming ug uban pang bililhon nga mga butang. 28 Aduna usab siyay tipiganan alang sa iyang mga abot nga trigo, bagong bino, ug lana, ug nagpahimo usab siya ug puy-anan sa tanang mga

kahayopan. Aduna usab siyay panon sa kahayopan sa ilang kulongan. **29** Dugang pa niini, nagpahimo usab siya ug mga siyudad ug nakapanag-iya ug daghang mga karero ug mga baka, kay ang Dios naghatag kaniya ug daghang katigayonan. **30** Sama usab nga si Hezekia ang nagsasampong sa agianan sa tubig sa ibabaw sa tuboran sa Gihon, ug gipadagayday kini nila sa kasadpang bahan sa siyudad ni David. Nagmalampos si Hezekia sa tahan niyang mga gipangbuhat. **31** Bisan pa niana, sa mga tigpamabasa sa prinsipe sa Babilonia, nigaipadala ngadto kaniya aron sa pagpangutana niadtong nahibalo, mahitungod sa kahibulongang timaillhan nga nahitabos sa kayutaan, gibiyaan siya sa Dios, aron siya sulayan, aron mahibaw-an ang tahan nga anaa sa iyang kasingkasing. **32** Sa ubang mga butang mahitungod kay Hezekia, apil ang mga buhat sa matinud-anon nga pag-alagad, makita nimo kini nga nahisulat sa Panan-awon ni Propeta Isaias ang anak nga laalaki ni Amoz, ug sa basahon sa mga hari sa Juda ug sa Israel. **33** Mipahulay siya kauban ang iyang mga katigulangan, ug gilubong siya sa bungtod nga bahan sa lubunganan sa kaliwat ni David. Gipasidungan siya sa tanang taga -Juda ug tanang lumolupyo sa Jerusalem sa iyang kamatayon. Si Manases nga iyang anak mao ang nahimong hari puli kaniya.

33 Nagpangidaron ug napulog duha si Manases sa dihang nahimong hari; naghari siya sa Jerusalem sulod sa 55 ka tuig. **2**

Nagbuhat siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa malawayan nga mga butang nga gibuhat sa kanasoran nga gipapahawa ni Yahweh sa wala pa ang kawahanan sa Israel. **3** Kay gitukod niya pag-usab ang mga habog nga dapit nga gilumpag kaniadto sa iyang amahan nga si Hezekia, ug nagbuhat usab siya ug mga halaran alang kang Baal, ug nagbuhat usab siya ug mga poste ni Ashera, miyukbo usab siya sa mga bituon nga anaa sa kalangitan ug iya kining ginasimba. **4** Nagtukod si Manases ug mga halaran nga pagano sa puloy-anan ni Yahweh bisan nagmando na si Yahweh niini, "Sa Jerusalem mahimutang ang akong ngalan hangtod sa kahangtoran." **5** Nagbuhat siya ug mga halaran alang sa tahanan nga mga bituon nga anaa sa kalangitan nga diha sa duha ka hawanan sa puloy-anan ni Yahweh. **6** Gisungniya ang iyang mga anak nga laalaki sa Walog sa Ben Hinom. Nagapatagna siya ug nagapasalamangka, nagabasa siya ug mga orasyon; ug nakisayod siya niadtong nakigsulti sa mga patay ug niadtong nakigsulti sa mga espiritu. Nagbuhat siya ug daotan kaayo sa panan-aw ni Yahweh ug gihigat niya ang Dios nga masuko. **7** Gibutang niya sa puloy-anan ni Yahweh ang gihimo niya nga kinulit nga imahen ni Ashera gibutang niya kini sa puloy-anan sa Dios. Mahitungod kini sa bayan nga gisulti sa Dios kang David ug kang Solomon nga iyang anak; miiong siya, "Niini nga puloy-anan ug sa Jerusalem, nga akong gipili gikan sa tanang katribuhanan sa Israel, akong ipaila ang akong ngalan hangtod sa kahangtoran. **8** Dili ko papahawiong katawhan sa Israel sa yuta nga akong gihatag alang sa ilang mga katigulangan, kung magmaaimpungan lamang sila sa pagtuman sa tahanan nga akong gisugo kanila, sa pagsunod sa tanang balaod ug kasuguan nga akong gihatag kanila pinaagi kang Moises." **9** Gipangulohan ni Manases ang Juda ug lumulupyo sa Jerusalem nga maghimo ug daotan nga labaw pa sa kanasoran nga gigunoob ni Yahweh sa wala pa ang katawhan sa Israel. **10** Nakigulti si Yahweh kung Manases, ug sa iyang katawhan apan wala sila namati. **11** Busa gidalan ngadto kanila ni Yahweh ang komandante sa kasundalohan sa hari sa Asiria, nga maoy nagkadena kung Manases, naggapos sa iyang mga tilil ug gidalan siya ngadto sa Babilonia. **12** Sa dihang anaa sa kagulanan si Manases, nangamuyo siya kung Yahweh, ug iyang Dios, ug nagpaubos sa iyang kaugalingon sa atubangan sa Dios sa iyang mga katigulangan. **13** Nag-ampo siya sa Dios; ug nagpakiuloy siya kaniya, ug gidungog sa Dios ang iyang pagpakiuloy ug gibalik siya sa Jerusalem, sa iyang pagkahari. Urya nasyaryan ni Manases nga si Yahweh mao ang Dios. **14** Pagkahuman niini, nagtukod si Manases ug paril palibot sa siyudad ni David, sa kasadpang bahan sa Gihon, sa walog, sa agianan sa Ganghaan sa mga Isda. Nagtukod siya ug paril nga habog kaayo palibot sa bungtod sa opel. Gipahimutangan niya ug mga maisugong mga komandante ang tanang lig-on nga mga siyudad sa Juda. **15** Gipangsalikway niang mga langyaw nga mga diosdios pagawas sa puloy-anan ni Yahweh, ug ang tanan nga mga halaran nga iyang gibuhat sa bukid nga bayan ni Yahweh ug sa Jerusalem, gilabay niya kini pagawas sa siyudad. **16** Gibuhat pag-usab ni Manases ang halaran sa Dios ug naghadal siya niini ug mga halad sa pakigdait ug halad sa pagpasalamat; gimandoona niya ang Juda nga moalagad kung Yahweh, ang Dios sa Israel. **17** Bisan pa niana, ang mga katawhan naghadal gihapon sa hataas nga mga dapit, apan alang lamang

kang Yahweh, nga ilang Dios. **18** Alang sa ubang mga butang mahitungod kung Manases, ang iyang mga pag-ampo sa iyang Dios, ug ang mga pulong nga gisulti kaniya pinaagi sa mga propeta sa ngalan ni Yahweh, ang Dios sa Israel, nahisulat kini sa mga buhat sa mga hari sa Israel. **19** Sa kana nga talaan adunay mga kasaysayan sa iyang mga pag-ampo, ug kung giunsa nga natandog ang Dios niini. Adunay mga talaan usab sa tahan niyang kasal-anan ug sa iyang mga kalapasan, ug sa mga dapit kung diin nagtukod siya ug mga habog nga dapit ug kung diin nagbarog ang mga poste ni Ashera ug ang mga kinulit nga larawan, sa wala pa siya nagpaubos sa iyang kaugalingon—nahisulat kining tahan sa Kasaysayan sa mga Propeta. **20** Mipahulay siya sa Manases uban sa iyang mga katigulangan, ug gilubong nila siya sa kaugalingon niyang puloy-anan. Ang iyang anak ngalaki nga si Amon, nahimong hari puli kaniya. **21** Nagpangidaron si Amon ug 22 ka tuig; naghari siya sulod sa 2 ka tuig sa Jerusalem. **22** Nagbuhat siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh, sama sa binuhatan ni Manases, nga iyang amahan. Naghalad si Amon ngadto sa mga kinulit nga imahen nga gibuhat sa iyang amahan nga si Manases, ug ginasimba niya kini. **23** Wala niya gipaubos ang iyang kaugalingon sa atubangan ni Yahweh, sama sa gibuhat sa iyang amahan nga si Manases. Hinun, nagpakaasala pa gayod si Amon sa makadaghan. **24** Naglaraw ang mga sulugoon ni Amon batok kaniya ug gipatay siya sulod sa iyang puloy-anan. **25** Apan, gipatay usab sa mga katawhan sa kuyataan kadtong naglaraw batok kang Haring Amon, ug gihimo nilang hari si Josia, nga iyang anak puli kaniya.

34 Nagpangidaron ug walo ka tuig si Josia sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa 31 ka tuig sa Jerusalem. **2** Gibuhat niya kung unsa ang husto sa panan-aw ni Yahweh, ug nagsubay sa dalan ni David nga iyang katigulangan, ug wala misimang bisan sa tuo ni ngadto sa wala. **3** Sa ika-walo nga tuig sa iyang paghari, samtang bata pa siya, nagsugod siya sa pagpangita sa Dios ni David, nga iyang katigulangan. Sa ika-napulo ug duha ka tuig, nagsugod siya sa paghinalo sa Juda ug sa Jerusalem gikan sa hataas nga mga dapit, ang mga poste ni Ashera, ug ang mga kinulit nga mga larawan ug ang mga hinulmang puthaw ug rebulto. **4** Gipanglumpag sa katawhan ang mga halaran ni Baal sa iyang atubangan; gipangguba niya ang mga insenso nga anaa ibabaw sa mga halaran. Gipangbuak niya ang mga poste ni Ashera ug ang mga kinulit nga mga larawan, ug gidugmok ang mga hinulmang puthaw ug rebulto hangtod nangapino kini. Gikatag niya ang abog ngadto sa mga lubungan niadtong mga naghalaad kanila. **5** Gipangsunog niya ang mga bukog sa ilang mga pari diha sa mga halaran. Sa ington niini nga paagi, gihinloan niya ang Juda ug ang Jerusalem. **6** Sama usab niini ang iyang gibuhat sa mga siyudad sa Manases, sa Efraim, ug sa Simeon, hangtod sa Neftali, ug sa nangagun-ob nga nakapalibot niini. **7** Gipanglumpag niya ang mga halaran, gipangdugmok sa pino ang mga poste ni Ashera ug ang kinulit nga mga larawan, ug gipangtunga ang tanang halaran sa insenso sa tibuok yuta sa Israel; unya mibalik siya sa Jerusalem. **8** Karon sa ika-18 ka tuig sa iyang paghari, pagkahuman sa paghinalo ni Josia sa yuta ug sa templo, gipadala niya si Shafan ang anak nga laalaki ni Azalia, ug ni Maasea, ang gobernador sa siyudad, ug si Joa ang anak nga laalaki ni Joahang ang sekretaryo, aron ayohon ang puloy-anan ni Yahweh nga iyang Dios. **9** Miadto sila kung Hilka, ang labaw nga pari, ug gisalig kaniya ang salapi nga gidalan ngadto sa puloy-anan sa Dios, ang mga Levita, ang mga guwardiya sa mga pultahan, nagkatiogm gikan sa Manases ug sa Efraim, gikan sa tanang nahibilin sa Israel, ang tahanan nga gikan sa Juda ug sa Benjamin, ug gikan sa mga lumolupyo sa Jerusalem. **10** Gitugyan nila ang salapi ngadto sa mga tawo nga nagadumala sa buluhaton sa templo ni Yahweh. Kini nga mga tawo maoy nagsuhol sa mga nag-ayo ug nagpahiuli sa templo. **11** Gisuhol nila kini sa mga panday ug magtutukod aron ipalit sa tinilit nga mga bato ug mga kahoy aron pangtukod, ug aron himoong sagbayan alang sa mga pinanday nga gipasagdan sa ubang mga hari sa Juda nga malumpag. **12** Matinud-anong nagtrabaho ang mga tawo. Ang ilang mga tidgumala sa mga buluhaton mao si Jahat ug si Obadiah, ang mga Levita, ang mga anak nga laalaki ni Merari; ug ni Zacarias ug ni Meshulam, gikan sa mga anak nga laalaki sa Kohatihanon. Nagdumala sa mga trabahante ang ubang mga Levita nga maayong mga manunugot. **13** Kini nga mga Levita maoy ang mga sinaligan niadtong mga tighakot sa mga kagamitan sa pagtukod ug sa ubang tawo nga nagtrabaho sa bisan unsang paagi. Adunay mga Levita usab nga mao ang mga sekretaryo, mga tigtipig sa talaan, ug mga guwardiya sa ganghaan. **14** Sa dihang gikuhila nila ang salapi nga gidalan sa puloy-anan ni Yahweh, nahikaplagan ni Hilka nga usa

ka pari ang libro sa balaod ni Yahweh nga gihatag pinaagi kung Moises. **15** Mimong si Hilkia kung Shafan ang eskriba, "Nakakaplag ako ug libro sa balaod sa puloy-anan ni Yahweh." Gidala ni Hilkia ngadto kung Shafan ang libro. **16** Gidala ni Shafan ang libro ngadto sa hari, ug gisuguinlan usab niya siya nga nag-ingon, "Gibuhat sa imong mga sulugoon ang tanan nga gisalig ngadto kanila. **17** Gikuha nila ang salapi nga nakaplagan sa puloy-anan ni Yahweh, ug gihatag kini sa mga tigdumal ug ngadto sa mga trahabante." **18** Si Shafan ang eskriba nagusulti sa hari, "Gihatag ni Hilkia nganhi kanako ang libro." Unya gibasa kini ni Shafan ngadto sa hari. **19** Sa dihang nabatian sa hari ang mga pulong sa balaod, gigisi niya ang iyang bistri. **20** Gimandoaan sa hari si Hilkia, si Ahiak ang anak nga lalaki ni Shafan, si Abdon ang anak nga lalaki ni Mica, si Shafan ang eskriba, ug si Asaya, ang kaugalingon niyang sulugoon, nga nag-ingon, **21** "Lakaw ug pangutana kung Yahweh alang kanako, ug alang niadtong nahibilin sa Israel ug sa Juda, babin sa mga pulong sa libro nga nakaplagan. Sanglit hilabihan man ang kasuko ni Yahweh nga gibubo nganhi kanato. Kay hilabihan kini, tungod kay wala man gipatalinghogen sa atong mga katigulangan ang mga pulong niining libroha ingon man ang pagtuman sa tanang nahisulat niini." **22** Busa si Hilkia, ug kadtong gipangmandoan sa hari, miadtong kung Hulda nga usa ka propeta, ang asawa ni Sallum ang anak nga lalaki ni Tokat ang anak nga lalaki Hasra, nga maoy nagatipig sa mga bistri (nagpuyo siya sa Jerusalem nga anaa si Iakuhadong Distrito), ug nkagisulti sila kaniya sa iginon niini nga paagi. **23** Miilong siya ngadto kanila, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh, ang Dios sa Israel, nga nag-ingon: Sulthi ang tawo nga nagpadala kaninyo nganhi kanako, **24** Mao kini ang gisulti ni Yahweh: Tan-awa, magpadala ako ug katalagman niuning dapita ug sa mga lumolupo niini, ang tanang mga tunglo nga nahisulat sa libro nga gibasa atubangan sa hari sa Juda. **25** Sanglit mibiya man sila kanako ug nagsunog ug insenso ngadto sa laing mga dios, busa nahagiti nila ako nga masuko sa tanang butang nga ilang nabuhut—busa igabubo ko ang akong kasuko niining dapita, ug dili kini mapalong." **26** Apan ngadto sa hari sa Juda, nga nagpadala kaninyo aroin mangutana kung Yahweh kung unsa ang angay nga pagabuhaton, mao kini ang inyong isulti kaniya, 'Si Yahweh, ang Dios sa Israel mimong niini: Mahitungod sa mga pulong nga imong nadungog, **27** sanglit maluma man ang imong kasingkasing, ug gipaubos mo ang imong kaugalingon diha sa Dios sa dihang nadungog mo ang iyang mga pulong mahitungod niuning dapita ug sa mga lumolupo niini, ug sanglit kay nagmapainubsanom ka man nganhi kanako, ug gigisi ang imong bistri ug nagbakho sa akong atubangan, nagpatalinghog usab ako kanimo—mao kini ang gisugilon ni Yahweh— **28** tan-awa, itipon ko ikaw sa imong mga katigulangan. Ibutang ka sa imong lubnganan nga malinawon, ug dili mo makita bisan ang katalagman nga akong ipahamtang niining dapita ug sa mga lumolupo niini." Gidala kini nga mensahe sa mga tawo ngadto sa hari. **29** Unya nagpadala ang hari ug mga mensahero ug gipatigom ang tanang kadagkon sa Juda ug sa Jerusalem. **30** Unya miadtong ang hari sa puloy-anan ni Yahweh, ug ang tanang katawhan sa Juda ug ang mga lumolupo sa Jerusalem, ug ang mga pari, mga Levita, ug ang tanang katawhan, gikan sa inila ngadto sa dili inila. Gibasa dayon niya sa ilang panagtigom ang tanang mga pulong sa libro sa Kasabotan nga nahisulat niini nga libro. **32** Gipabarog niya diha sa kasabotan ang tanan nga anaa sa Jerusalem ug sa Benjamin. Gituman sa mga lumolupo sa Jerusalem ang kasabotan sa Dios, ang Dios sa ilang mga katigulangan. **33** Gisalikway ni Josia ang tanang malaw-ay nga mga butang gikan sa kayutaan nga gipanag-iyahan sa katawhan sa Israel. Gipasimba niya ang tanan sa Israel kung Yahweh. Sa tanan niyang mga adlaw, wala sila mitalikod sa pagsunod kung Yahweh, ang Dios sa ilang mga katigulangan.

35 Gisaulog ni Josia ang Pagsaylo alang kung Yahweh sa Jerusalem, ug nag-iaw sila ug mga nating karnero alang sa Pagsaylo sa ika-14 nga adlaw sa unang bulan. **2** Gipahimutang niya ang mga pari sa ilang mga katungdanan ug gidasig sila sa pag-alagad sa puloy-anan ni Yahweh. **3** Miilong siya ngadto sa mga Levita nga nagtudlo sa tibuk Israel ug gigahin ngadto kung Yahweh, "Ibutang ang balaang sudlanan sa puloy-anan nga gitukod sa hari sa Israel nga mao si Solomon ang anak nga lalaki

ni David. Ayaw na kini pas-ana pa sa imong mga abaga. Karon simbaha si Yahweh nga imong Dios, ug alagari ang iyang katawhan sa Israel. **4** Ihanay ang inyong mga kaugalingon sumala sa ngalan sa banay sa inyong katigulangan ug sa inyong mga pundok, sa pagsunod sa nahisulat nga mga kasugoan ni David, ang hari sa Israel, ug kung Solomon, nga iyang anak. **5** Baro diha sa balaang dapit, ug buhatang inyong katungdanan uban ang inyong mga pundok sa banay sa katigulangan sa inyong mga igsoon, ang mga kalibat sa katawhan, ug pagpahimutang sa inyong mga dapit uban ang inyong mga pundok sa banay sa katigulangan sa mga Levita. **6** Pag-iaw ug mga nating karnero alang sa Pagsaylo, balaana ang inyong mga kaugalingon, andama ang mga nating karnero alang sa inyong mga igsoon lalaki, buhatang kini sumala sa pulong ni Yahweh nga gihatag kung Moises. **7** Gihatagan ni Josia ang tanang katawhan ug 30,000 ka mga nating karnero ug mga nating kanding gikan sa panon sa mga kahayopan alang sa paghalad sa Pagsaylo sa tanan nga atua didto. Naghatag usab siya ug 3,000 ka mga torong baka; gikan kini sa gipanag-iyahan sa hari. **8** Naghatag ang iyang mga pangulo ug kinabutong halad ngadto sa katawhan, mga pari, ug mga Levita. Si Hilkia, si Zacarias, ug si Jehiel, ang mga opisyal nga tinugyanan sa puloy-anan sa Dios, naghatag ug mga halad ngadto sa mga pari alang sa Pagsaylo nga mokabat ug 2,600 ka mga nating baka ug 300 ka mga baka. **9** Naghatag usab si Konanias, ug si Shemaya ug si Netanel, ang iyang mga igsoon lalaki, ug si Hashabia, si Jeil, ug si Jozabad, ang mga pangulo sa mga Levita, ngadto sa mga Levita alang sa paghalad sa Pagsaylo nga mokabat ug 5,000 ka mga nating baka ug 5,000 ka mga laking baka. **10** Busa naandam na ang buluhaton, ug ang mga pari nagbarog sa ilang mga dapit, uban sa mga Levita sumala sa ilang mga pundok, ingon nga pagtuman sa manda sa hari. **11** Nag-iaw sila ug mga nating karnero alang sa Pagsaylo, ug giwisisikwisik sa mga pari ang dugo nga ilang nadawat gikan sa mga Levita, ug gipanitan sa mga Levita ang mga nating karnero. **12** Gikuha nila ang mga halad sinunog, aron iapod-apod kini sa katawhan sa matag pundok nga banay sa katigulangan, aron igahalad kini ngadto kung Yahweh, sumala sa nahisulat sa Libro ni Moises. Sama usab niini ang gihimo nila sa mga torong baka. **13** Gisugabila sila sa kalayo ang mga nating karnero alang sa Pagsaylo subay sa kasugoan. Alang sa mga balaang halad, gilat-an nila kini sa mga kolon, mga kaldero, ug sa mga kawa, ug gidala dayon nila kini ngadto sa tanang katawhan. **14** Unya giandam nila ang mga halad alang sa ilang mga kaugalingon ug alang sa mga pari, tungod kay ang mga pari, ang mga kaliwat ni Aaron, nagpatigayon man sa halad nga mga halad sinunog ug sa tambok nga halad hangtod sa pagkagabibi, busa giandam sa mga Levita ang mga halad alang sa ilang mga kaugalingon ug alang sa mga pari, ug mga kaliwat ni Aaron. **15** Ang mga mag-aawit, ang mga kaliwat ni Asaf anaa sa ilang dapit, sumala sa gimando ni David kung Asaf, kung Heman, ug kung Jedutun nga mananagna sa hari, ug ang mga magbalantay anaa sa matag ganghaan. Wala niya biay ang ilang mga dapit, sanglit giandaman man sila sa ilang mga igsoon lalaki nga mga Levita. **16** Busa, nahuman nianang higayona ang tibuk buluhaton alang kung Yahweh sa kasaulogan sa Pagsaylo ug aron sa paghalad ug mga halad sinunog sa halaran ni Yahweh, sumala sa gimando ni Haring Josia. **17** Nianang higayona ang katawhan nga atua didto nagsaulog sa Pagsaylo, ug unya misundong Pista sa Pan nga walay Patubo sulod sa pito ka adlaw. **18** Wala pay pagsaulog nga nahitabo sama niadtong sa Israel sukad sa mga adlaw ni propeta Samuel, ni bisan ang ubang mga hari sa Israel wala nagsaulog sa iginon niini nga Pagsaylo sama sa gibuhat ni Josia, uban sa mga pari, mga Levita ug sa tanang katawhan sa Juda ug sa Israel nga atua didto, ug sa mga lumolupo sa Jerusalem. **19** Gisaulog kini nga Pagsaylo sa ika-18 nga tuig sa paghari ni Josia. **20** Pagkahuman niining tanan, human sa paghan-ay ni Josia sa templo, miadtong si Neco, ang hari sa Ehipto, aron makig-away batok sa Carkemis nga daplin sa Suba sa Efrates, ug miadtong si Josia aron makig-away batok kaniya. **21** Apan nagpadala ug mga mensahero si Neco ngadto kaniya, nga nag-ingon, "Unsa man ang akong buhatan kanimo, hari sa Juda? Wala ako mianni aron makigbatok kanimo karong adlawa, apan batok sa panimalay nga akong gubaton. Gimandoan ako sa Dios nga magdali, busa ayaw babagi ang Dios, nga nag-uban kanako, kay tingali ug laglagon ka niya." **22** Bisan pa niana, mibabalid si Josia sa pag-atras gikan kaniya. Nagtakluban siya sa iyang kaugalingon aron makig-away kaniya. Wala niya patalinghog ang mga pulong ni Neco nga naggikan sa baba sa Dios; busa miadtong siya sa Walog sa Megido aron makig-away. **23** Naigo si Haring Josia sa mga

tigpamana, ug miingon siya sa iyang mga sulugoon, "Ipalayo ako, kay nasamdan ako pag-ayo." **24** Busa gikuha siya sa iyang mga sulugoon gikan sa karwahe, ug gisakay siya sa laing karwahe. Gidala siya ngadto sa Jerusalem, kung diin siya namatay. Gilubong siya sa lubrangan sa iyang mga katigulangan. Ang tibook Juda ug Jerusalem nagbangotan alang kang Josia. **25** Nagbangotan si Jeremias alang kang Josia, ang tanang kalahakin-an ug mga mag-aawit nga mga kababayen-an nagbangotan alang kang Josia niangan adlawa. Kini nga mga awit nahimong kabahin sa tulomanon sa Israel; ug nahisulat kini sa mga awit sa pagbangotan. **26** Alang sa ubang mga butang babin kang Josia, ug sa maayo niyang mga binuhatan sa pagtuman sa nahisulat sa balaod ni Yahweh— **27** ug ang iyang mga binuhatan, sukad pa sa sinugdanan hangtod sa kataposan, nahisulat sa libro sa mga hari sa Juda ug sa Israel.

36 Unya gipili sa katawhan sa yuta si Jehoahaz ang anak nga lalaki ni Josia, ug gihimo siya nga hari sa Jerusalem puli sa iyang amahan.

2 Nagpangidoron ug 23 ka tuig si Jehoahaz sa dihang nagsugod siya sa paghari, ug naghari siya sulod sa tulo ka bulan sa Jerusalem. **3** Ang hari sa Ehipto nagpapahawa kaniya sa Jerusalem, ug gipabayad ang katawhan ug usa ka gatos nga plata ug usa ka talent nga bulawan. **4** Ang hari sa Ehipto naghimo kang Eliakim, nga iyang igsoon, nga maghari sa tibook Juda ug Jerusalem, ug giliisan ang iyang ngalan ug Jehoiakim. Unya gikuha niya ang igsoon ni Eliakim nga si Joahaz ug gidala siya sa Ehipto. **5** Nagpangidoron ug 25 ka tuig si Jehoiakim sa dihang nagsugod siya sa paghari, ug naghari siya sulod sa napulo ug usa ka tuig sa Jerusalem. Nagbuhat siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh nga iyang Dios. **6** Unya si Nebucadnezar, ang hari sa Babilonia, misulong kaniya ug gigapos siya sa kadena aron dad-on siya ngadto sa Babilonia. **7** Nagdala usab si Nebucadnezar ug pipila ka mga butang sa puloy-anan ni Yahweh ngadto sa Babilonia, ug gibutang kini sa iyang palasyo sa Babilonia. **8** Ingon man sa ubang mga butang babin kang Jehoiakim, ang malaw-ay nga mga butang nga iyang nabuhat, ug kung unsa ang nakaplagan batok kaniya, tan-awa, nahisulat kini sa libro sa mga hari sa Juda ug sa Israel. Unya si Jehoiakin, nga iyang anak, nahimong hari puli kaniya. **9** Nagpangidoron ug wala ka tuig si Jehoiakin sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa tulo ka bulan ug napulo ka adlaw sa Jerusalem. Nagbuhat siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh. **10** Sa panahon sa tingpamulak, nagpadala ug mga tawo si Haring Nebucadnezar ug gidala siya ngadto sa Babilonia, lakip ang mga bilihong mga butang gikan sa puloy-anan ni Yahweh, ug gihimong hari si Zedekias, nga iyang pariente sa tibook Juda ug Jerusalem. **11** Nagpangidoron ug 21 ka tuig si Zedekias sa dihang nagsugod siya sa paghari; naghari siya sulod sa napulo ug usa ka tuig sa Jerusalem. **12** Nagbuhat siya ug daotan sa panan-aw ni Yahweh nga iyang Dios. Wala siya nagpaubos sa iyang kaugalingon sa atubangan ni Jeremias ang propeta, nga nagsulti sa mga pulong nga naggikang Yahweh. **13** Nagrebeldé usab si Zedekia batok kang Haring Nebucadnezar, nga nagpanumpa kaniya pinaagi sa Dios nga magnatinud-anon kaniya. Apan nagmagahi si Zedekia sa iyang ulo ug kasingkasing babin sa pagbalik ngadto kang Yahweh, ang Dios sa Israel. **14** Labaw pa niana, hilabihan ang pagkamasinupakan sa tanang mga pangulo sa mga pari ug sa katawhan, ug gisunod nila ang malaw-ay nga mga binuhatan sa mga nasod. Gihugawan nila ang puloy-anan ni Yahweh nga iyang gibalaan sa Jerusalem. **15** Nagpadala ug pulong si Yahweh ngadto kanila, ang Dios sa ilang mga katigulangan, pinaagi sa iyang mga mensahero sa makadaghan, tungod aduna siyay kalooy sa iyang katawhan ug sa dapit nga iyang gipuy-an. **16** Apan ilang gibugalbugalan ang mga mensahero sa Dios, gisalikway ang iyang mga pulong, ug gidagmalan ang iyang mga propeta, hangtod nga ang kapungot ni Yahweh midangat sa iyang katawhan, hangtod walay makatabang niini. **17** Busa gipadala sa Dios ngadto kanila ang hari sa Caldeahanon, nga milaglag sa ilang mga batan-ong lalaki pinaagi sa espada sulod sa templo, ug walay kalooy sa mga batan-ong lalaki o sa mga ulay, mga tigulang nga lalaki o mga ubanon. Gitugyan silang tanan sa Dios ngadto sa iyang kamot. **18** Ang tanang mga kagamitan sa puloy-anan sa Dios, gagmay man o dagko, ang mga bahandi sa puloy-anan ni Yahweh, ug ang mga bahandi sa hari ug sa iyang mga opisyal— kining tanan gidala niya ngadto sa Babilonia. **19** Gisunog nila ang puloy-anan sa Dios, gilumpag ang paril sa Jerusalem, gisunog ang tanang palasyo niini, ug gigun-ob ang tanang mga maanyang nga mga butang niini. **20** Gipangbihag sa hari ang mga tawo nga wala nangamatay pinaagi sa espada. Gihimo silang mga ulipon alang kaniya ug sa iyang mga anak nga lalaki hangtod sa pagmando

sa ginghamian sa Persia. **21** Nahitabo kini aron matuman ang pulong ni Yahweh pinaagi sa gisulti ni Jeremias, hangtod nga ang yuta magmalipayon sa Adlawng Igpapahulay. Nagsaulog kini sa Adlawng Igpapahulay hangtod nga napasagdaman kini, sulod sa 70 ka tuig naingon ani kini. **22** Karon sa unang tuig sa paghari ni Cyrus, ang hari sa Persia, aron nga imantala ang pulong ni Yahweh pinaagi kang Jeremias, gidasig ni Yahweh ang espiritu ni Cyrus, ang hari sa Persia, nga imantala niya sa tibook niyang ginghamian, ug isulat usab kini sa talaan. Miingon siya. **23** "Mao kini ang gisulti ni Cyrus, nga hari sa Persia: si Yahweh, ang Dios sa langit, naghatag kanako sa tanang mga ginghamian sa kalibutan. Gimandoan niya ako sa pagtukod sa puloy-anan alang kaniya sa Jerusalem, nga anaa sa Juda. Si bisankinsa ang nahisakop kaniyong tibook niyang katawhan, hinaot nga si Yahweh nga iinyong Dios, mag-uban kaniyong. Tugot siya nga moadto sa maong yuta."

Esdras

1 Sa unang tuig ni Ciro, ang hari sa Persia, gituman ni Yahweh ang iyang pulong nga gikan sa baba ni Jeremias, ug gitandog ang espiritu ni Ciro. Mikaylap ang pulong ni Ciro sa tibuk niyang gingharian. Madkini ang gisulat ug gisulit: **2** "Si Ciro, ang hari sa Persia, miingon: si Yahweh, ang Dios sa Langit, gihatag kanako ang tanang gingharian sa kalibutan, ug gipili niya ako aron sa pagpatukod alang kanya sa usa ka balay sa Jerusalem didto sa Judea. **3** Bisan kinsa kaninyo nga gikan sa iyang katawhan (hinaot nga ang iyang Dios magauban kanya) mahimong motungas ngadto sa Jerusalem ug magtukod sa balay alang kang Yahweh, ang Dios sa Israel, nga mao ang Dios sa Jerusalem. **4** Ang nahibilang mga katawhan nga nagpuyo sa yuta sa bisan asa nga bahin sa gingharian kinahanglan mohatag kanila ug plata ug bulawan, mga kabtangan ug mga kahayopan, ingon man ang kinabutong halad alang sa balay sa Dios sa Jerusalem." **5** Unya mitindog ang pangulo sa mga banay sa katigulangan ni Juda ug ni Benjamin, ang mga pari ug ang mga Levita ug ang tanan kanskang ang espiritu gitandog sa Dios nga moadtug ug motukod sa iyang balay. **6** Kadtong nag-alirong kanila mitabang sa ilang buluhutan uban ang mga plata ug mga bulawan, mga kabtangan, mga kahayopan, mga bilihong butang, ug mga halad nga kinabutong-on. **7** Giuli usab ni Haring Ciro ang mga galimutan nga gipanag-iyá sa balay ni Yahweh nga gidalda ni Nabucodonozor gikan sa Jerusalem ug gibutang sulod sa mga balay sa iyang diosdios. **8** Gitugyan kini ni Ciro ngadto sa kamot ni Mitredates ang tinugyanan sa panudlanan, nga giihappi kini alang kang Sesbasar, ang pangulo sa Judea. **9** Mao kini ang ilang gidaghanon: 30 ka planggangan bulawan, 1,000 ka planggangan plata, 29 ka lain pang planggana, **10** 30 ka panaksang bulawan, 410 ka pagmay nga panaksang plata, ug 1,000 ka mga dugang kabtangan. **11** Ang tanang butang nga bulawan ug plata mikabat ug 5, 400. Giangdala kining tanan ni Sesbasar sa dihang ang mga binihag nanguli gikan sa Babilonia paingon sa Jerusalem.

2 Mao kini ang katawhan sa probinsya nga mitungas gikan sa pagkabihag ni Haring Nabucodonozor, nga nagbihag kanila sa Babilonia, ang katawhan nga namalik sa ilang mga tagsatagsa ka mga siyudad sa Jerusalem ug sa Judea. **2** Miabot sila kuyog si Sorobabel, si Josue, si Nehemias, si Seraias, si Reeliaias, si Mardoqueo, si Bilsan, si Mispar, si Bigvai, si Rehum, ug si Baana. Mao kini ang talaan sa mga kalalakin-an sa katawhan sa Israel. **3** Ang mga kaliwat ni Paros: 2, 721. **4** Ang mga kaliwat ni Pahat Moab: pinaagi kang Josue ug kang Joab: 2, 812. **7** Ang mga kaliwat ni Elam: 254. **8** Ang mga kaliwat ni Satu: 945. **9** Ang mga kaliwat ni Sacai: 760. **10** Ang mga kaliwat ni Bani: 642. **11** Ang mga kaliwat ni Bebai: 623. **12** Ang mga kaliwat ni Asgad: 1, 222. **13** Ang mga kaliwat ni Adonikam: 666. **14** Ang mga kaliwat ni Bigvai: 2, 056. **15** Ang mga kaliwat ni Adin: 454. **16** Ang kalalakin-an ni Ater, pinaagi ni Hesekias: 98. **17** Ang mga kaliwat ni Besai: 323. **18** Ang mga kaliwat ni Jora: 112. **19** Ang kalalakin-an ni Hasum: 223. **20** Ang kalalakin-an ni Gibar: 95. **21** Ang kalalakin-an sa Bethlehem: 123. **22** Ang kalalakin-an sa Netofa: 56. **23** Ang kalalakin-an sa Anatot: 128. **24** Ang kalalakin-an sa Asmavet: 42. **25** Ang kalalakin-an sa Kiriat Arim, sa Chefira, ug sa Beerot: 743. **26** Ang kalalakin-an sa Rama ug sa Geba: 621. **27** Ang kalalakin-an sa Mikmas: 122. **28** Ang kalalakin-an sa Betel ug sa Ai: 223. **29** Ang kalalakin-an sa Nebo: 52. **30** Ang kalalakin-an sa Magbis: 156. **31** Ang kalalakin-an sa ubang dapit sa Elam: 1, 254. **32** Ang kalalakin-an sa Harim: 320. **33** Ang kalalakin-an sa Lod, sa Hadid, ug sa Ono: 725. **34** Ang kalalakin-an sa Jerico: 345. **35** Ang kalalakin-an sa Senaa: 3, 630. **36** Ang mga pari: ang mga kaliwat ni Jedaias sa panimalay ni Josue: 973. **37** Ang mga kaliwat ni Imer: 1, 052. **38** Ang mga kaliwat ni Pasur: 1, 247. **39** Ang mga kaliwat ni Harim: 1, 017. **40** Ang mga Levita: ang mga kaliwat ni Josue ug ni Kadmeil, mga kaliwat ni Hodavias: 74. **41** Ang mga mag-aawit sa templo, mga kaliwat ni Asaf: 128. **42** Ang mga kaliwat sa mga tigbantay sa ganghaan: mga kaliwat ni Salum, ni Ater, ni Talmion, ni Akub, ni Hatita, ug ni Sobai: 139 tanan. **43** Kadtong gitahanan aron moalagad sa templo: ang mga kaliwat ni Sihia, ni Hasufa, ni Tabao, **44** ni Keros, ni Siaha, ni Padon, **45** ni Lebana, ni Hagaba, ni Akub, **46** ni Hagab, ni Salmai, ug ni Hanan. **47** Ang mga kaliwat ni Gidel: si Gahar, si Reaias, **48** si Resin, si Nekoda, si Gasam, **49** si Usa, si Pasea, si Besai, **50** si Asna, si Meunim, ug si Nefisim. **51** Ang mga kaliwat ni Bakbuk: si Hukufa, si Harhur, **52** si Baslut, si Mehida, si Harsa, **53** si

Barkos, si Sisera, si Tema, **54** si Nesiya, ug si Hatifa. **55** Ang mga kaliwat sa mga sulugoon ni Solomon: ang mga kaliwat ni Sotai, ni Hasoferet, ni Peruda, **56** ni Jaala, ni Darkon, ni Gidel, **57** ni Sefatias, ni Hatil, ni Poceret Hasebaim, ug ni Ami. **58** Mikabat sa 392 ka mga kaliwat nga gitahanan aron moalagad sa templo ug mga kaliwat sa mga sulugoon ni Solomon. **59** Kadtong mibiya sa Tel Mela, sa Tel Carsa, sa Kerub, sa Adan, ug sa Imer—apian dili makapamatud sa ilang katigulangan nga gikan sa Israel **60**—lakip ang 652 ka mga kaliwat ni Deltaias, ni Tobias, ug ni Nekoda. **61** Ug ang mga kaliwat sa pari: Ang mga kaliwat ni Habaas, ni Hakos, and ni Barsilai (nga mikuha sa iyang asawa gikan sa mga anak nga babaye sa Barsilai sa Gilead ug gitawag pinaagi sa ilang ngalan). **62** Gisulayan nila sa pagpangita ang talaan sa ilang kagikan, apan wala niya nakaplagan sanglit gihugawan niya ang ilang pagkapani. **63** Busa gisulihan sila sa gobernador nga dili sila angay mokaon sa bisan unsang mga balaang halad hangtod nga mouyon ang pari gamit ang Urim ug Tumim. **64** Mikabat sa 42, 360 ang tibuk pundok, **65** wala pay labot ang ilang mga sulugoon lakali ug mga sulugoon babaye (kini mga 7, 337) ug ang ilang mang-aawit nga lakali ug babaye sa templo. **66** Ang ilang mga kabayo: 736. Ang ilang mga mula: 245. **67** Ang ilang mga kamelyo: 435. Ang ilang mga asno: 6, 720. **68** Sa dihang miabot sa sila sa balay ni Yahweh sa Jerusalem, ang pangulong patriarka naghalad sa kinabutong gasa aron sa pagtukod sa balay. **69** Mihatag sila sumala sa ilang katasok ngadto sa panudlanan: 61, 000 ka daric nga bulawan, 5, 000 ka platang mina, ug 100 ka mga parianong kupo. **70** Busa ang mga pari, ug mga Levita, ang katawhan, mga mang-aawit sa templo, ug mga tigbantay sa ganghaan, ug kadtong gitahanan aron moalagad sa templo nagpuyo sa ilang mga siyudad. Ang tibuk katawhan sa Israel anaa sa ilang mga siyudad.

3 Sa ikapito ka bulan human nakabalik ang katawhan sa Israel sa ilang mga siyudad, sa dihang nagkatigom ingon nga usa ka tawo diha Jerusalem. **2** Mitindog si Josue ang anak nga lalaki ni Jozadak ug ang iyong mga igsoon nga mga pari, ug si Zerubabel nga anak ni Sealteil, ug ang iyong mga igsoon lakali ug gitukod ang halaran sa Dios sa Israel aron sa paghalad sa mga halad sinunog sumala sa gisugo sa balaod ni Moises, ang alagad sa Dios. **3** Unya gipahimutang nila ang halaran sa tungtungan niini, kay nangahadol sila tungod sa mga tawo niadtong yutaa. Naghalad sila ug mga halad sinunog ngadto kang Yahweh sa kaadlawon ug sa gabi. **4** Gisaulog gihapon nila ang Pista sa Balongbalong sumala sa nahisulat ug naghalad sa mga halad sinunog adlaw-adlaw sumala sa kasugoan, sa gikinahanglan sa matag adlaw. **5** Tungod niini, adunay mga halad sinunog adlaw-adlaw ug kausa sa usa ka bulan ug mga halad alang sa tanan nga natudlong kasaulogan ni Yahweh, lakip ang tanang mga halad nga kinabutong-on. **6** Nagsugod sila sa paghalad sa mga halad sinunog alang kang Yahweh sa unang adlaw sa ikapito nga bulan, bisan tuod wala pa matukod ang templo. **7** Busa gihatagan nila ug plata ang mga tigtilil ug bato ug mga panday; ug pagkaon, mainom, ug lana ngadto sa katawhan sa Sidon ug sa Tiro, aron naga sila magdala sa mga kahoy naga sidro gikan sa Lebanon paingon sa Jopa agi sa dagat, sumala sa pagtugot kanila ni Ciro, ang hari sa Persia. **8** Unya sa ikaduhang bulan sa ikaduhang tuig sa ilang pag-abot ngadto sa balay sa Dios sa Jerusalem, si Sorobabel, si Jesua ang anak nga lalaki ni Josadak, ang nahibibili nga mga pari, ang mga Levita ug kadtong nakabalik gikan sa pagkabihag ngadto sa Jerusalem nagsugod na sa pagtrabaho. Gitahanan nila ang mga Levita nga may 20 ang panuigon pataas aron maoy magdumala sa buluhon sa balay ni Yahweh. **9** Si Josue uban sa iyang mga anak nga lalaki ug iyang mga igsoon lalaki, si Kadmiel ug iyong mga anak nga lalaki, ug ang mga kaliwat ni Juda aron sa pagdumala sa katawhan nga nagtrabaho sa balay sa Dios. Kauban nila ang mga kaliwat ni Henadad, ang ilang mga kaliwat, ug ang ilang kaubanang mga Levita usab. **10** Gipahiluna sa mga magtutukod ang patukoranon sa templo ni Yahweh. Nanindog ang mga pari nga nagsulob sa parianong bisti nga may trumpeta, ug ang mga Levita, mga anak ni Asaf, aron pagdayeg kang Yahweh inubanan sa mga piyangpiyang, sumala sa sugo ni David, nga hari sa Israel. **11** Nag-awit sila sa pagdayeg ug pagpasalamat kang Yahweh. "Maayo siya! Ang iyang matinud-anong kasabutan sa Israel molungad sa kahangtoron." Ang tibuk katawhan misiggit sa dakong kalipay sa pagdayeg ngadto kang Yahweh kay ang patukoranon sa templo napahimutang na. **12** Apan daghan sa mga pari, sa mga Levita, sa mga pangulong patriarka ug sa mga tiglalang nga tawo nga nakakita sa unang balay ang mihilak sa makusog, sa dihang kining patukoranon sa balay nahimutang na sa atubangan sa ilang panan-aw.

Apan daghan ang misinggit sa kalipay uban sa pagmaya ug sa madasigong tugot. **13** Tungod niini wala na makaila ang katawhan sa kalahian sa malipayon ug sa nagmayang tingog gikan sa tingog sa panaghilak sa mga tawo, kay naninggit man ang katawhan uban sa dakong kalipay, ug nadungog ang kasaba sa layong dapit.

4 Karon nakadungog ang pipila sa mga kaaway sa Juda ug sa Benjamin nga ang katawhan nga mga binihag nagtukod ug templo alang kang Yahweh, ang Dios sa Israel. **2** Busa miduol sila kung Sorobabel ug ang mga pangulo sa ilang mga katigulangang mga banay. Miungon sila ngadto kanila, "Magtukod kita uban kaninyo, kay sama kaninyo, nangti kami sa inyong Dios ug naghahal ngadto kaniyu sukad pa sa panahon ni Esardad, nga hari sa Asiria, nagdala kanato dirling dapita." **3** Apan si Sorobabel, si Josue, ug ang mga pangulo sa ilang mga katigulangang banay nag-ingon, "Dili kamo, apan kami ang kinahanglan magtukod sa balay sa among Dios, tungod kay kami motukod sa balay alang kang Yahweh, ang Dios sa Israel, ingon nga mando ni Haring Ciro sa Persia." **4** Busa ang katawhan sa yuta gihimong maluya ang mga kamot sa taga-Juda; gihadlok nila ang mga taga-Juda sa pagtukod. **5** Gisuholan usab nila ang mga magtatambag aron sa pagpakyas sa ilang plano. Gibuhat nila kini sa tanang mga adlaw ni Ciro ug ngadto sa paghari ni haring Dariu sa Persia. **6** Unya sa sinugdanan sa paghari ni Asuero nagsulat sila ug sumborg batok sa mga lumulopyo sa Juda ug sa Jerusalem. **7** Sa panahon kini sa mga adlaw ni Asuero nga si Bislam, si Mitedrates, si Tabel, ug sa ilang mga kaubanan nagsulat kung Asuero. Ang maong sulat gisulat sa pinulongan nga Aramaica ug gihubad. **8** Si Rehum ang labaw ug si Simsai ang eskriba maoy nagsulat niining paagi ngadto kung Artajerjes mahitungod sa Jerusalem. **9** Unya si Rehum, si Simsai, ug ang iyang mga kaubanan, nga mga maghukukom ug ang uban pang mga opisyalya sa gobyerno, gikan sa Erec, sa Babilonia, ug sa Susa sa Elam—misulat sila ug sulat— **10** ug nhapijal sila niadtong mga tawo nga gipugos pagpapuyo sa Samaria sa bantogan ug inila nga si Asbanipal, uban sa tanan nga anaa sa probinsya unahan sa Suba. **11** Mao kini ang kopya sa sulat nga ilang gipadala ngadto kung Artajerjes. Ang imong mga sulugon, mga katawhan tabok sa suba, nagsulat niini: **12** Tugoti ang hari masayod nga ang mga Judio nga gikan kanimo moanhi batok kanato dini sa Jerusalem aron itukod ang masinupakon nga siyudad. Gihuman nila ang mga pader ug gitukod pag-usab ang mga pundasyon. **13** Karon tugoti ang hari nga masayod niiana nga kung kining siyudara matukod ug mahuman na ang pader, dili sila maghatag ug pahinungod ug buhis apan ilang pagasakiton ang mga hari. **14** Tungod kay kami ngakaon ug asin sa palasyo, dili kini husto kanamo nga motan-aw sa bisan unsang pagpakaulaw nga nahitabo sa hari. Tungod niini mao nga naggahibalo kami ngadto sa hari **15** nga pangitaon ang talaan sa imong amahan ug aron sa pagsuta nga kining masinupakon nga siyudad magpasakit sa mga hari ug sa mga probinsya. Mao kini ang hinungdan sa daghang mga suliran ngadto sa mga hari ug sa mga probinsya. Nahimo kining sentro sa masinupakon sukad pa kaniadto. Mao kini ang hinungdan nga kining siyudara nagun-ob. **16** Nagpahibalo kami sa hari nga kung matukod kining siyudara ug ang pader, unya walay mabilin alang kanimo sa unahan sa dako nga suba sa Eufrates." **17** Busa naggadala ang hari ug tubag ngadto kung Rehum ug kung Simsai ug sa ilang mga kaubanan sa Samaria ug sa uban pang babin unahan sa Suba: "Ang Kalinaw maanaa kaninyo. **18** Ang maong sulat nga imong gipadala kanako gihubad ug gibasa dinihi kanako. **19** Busa nagsugo ako sa pagsusi ug nahibaloan nga kaniadto misupak sila ug misukol batok sa mga hari. **20** Adunay mga hari nga kusgan nga nagdumala sa Jerusalem ug adunay gahom sa tanang butang sa unahan sa Suba. Ang pahinungod ug mga buhis ginabayad kanila. **21** Karon, paghimo ug balaod alang niining mga tawhana aron mohunong ug dili na pagatukor kining siyudara handtot nga makahimo ako ug balaod. **22** Pagmabinantyon nga dili kini masalikway. Nganong gitugotan man nga modako kining kadaot ug maoy hinungdan nga midako ang nawala sa babin alang sa hari? **23** Sa dihang nabasa ni haring Artajerjes ang balaod sa atubangan ni Rehum, ni Simsai, ug sa ilang mga kaubanan, nagdali sila ug gawas sa Jerusalem ug gipugos ang mga Judio sa pagpaundang sa pagtukod. **24** Busa ang bulohaton sa balay sa Dios ngadto sa Jerusalem naundang hangtod sa ikaduhang tuig sa paghari ni haring Dario sa Persia.

5 Unya si Hageo nga propeta ug si Zecarias ang anak nga lalaki ni Idonga nga propeta nanagnaga sa ngalan sa Dios sa Israel ngadto sa mga Judio sa Juda ug sa Jerusalem. **2** Si Sorobabel ang anak nga

lalaki ni Salatiel ug Josue ang anak nga lalaki ni Josadak mibangon ug misugod sa pagtukod sa balay sa Dios sa Jerusalem uban sa mga propeta nga nagdasi nganila. **3** Unya si Tatenai ang gobernador sa probinsya sa unahan sa Suba, si Setar Bosenai, ug ang ilang mga kaubanan miduol ug miuong kanila, "Kinsa man ang naghatag kaninyo ug kasugoan aron tokuron kining balay ug humanon kining mga pader?" **4** Miungon usab sila, "Kinsa man ang mga ngalan sa katawhan nga nagtukod niining maong balay?" **5** Apan ang mata sa Dios anaa sa mga pangulo sa Dudio ug ang ilang mga kaaway wala nakapaundang kanila. Naghulat sila sa sulat nga ipadala ngadto sa hari ug alang sa kasugoan nga ibalik ngadto kanila mahitungod niini. **6** Mao kini ang sulat ni Tatenai, ni Setar Bosenai, ug sa ilang mga kaubanan nga mga opisyal ngadto kung Dario ang hari. **7** Nagpadala sila ug balita, gisulat kini ngadto kung Haring Dario, "Ang tanang Kalinaw maanaa kaninyo. **8** Tugoti nga masayod ang hari nga mangadto kung artajerjes mahitungod sa Jerusalem. Pagatukor kini gamit ang dagkong mga batu ug mga kahoy nga trosa ug ibutang sa mga pader. Mahuman kining bulohaton sa hingpit ug maayo nga pagabuhaton sa ilang mga kamot. **9** Nangutana kami sa mga pangulo, "Kinsa man ang naghatag kaninyo kasugoan aron tokuron kining balay ug kining mga pader?" **10** Gipangutana usab namo ang ilang mga ngalan aron imong masayran ang ngalan sa matag tawo nga nangulo kanila. **11** Mitubig sila ug miuong, 'Mga sulugon kami sa Dios nga anaa sa langit ug sa yuta, ug tokoron namo pag-usab kining balay nga gitukod sa milabay nga daghang katuigan sa dihang gitukod kini ug gihuman sa bantogan nga hari sa Israel. **12** Bisan pa, sa unang tuig sa paghari ni Ciro sa Babilonia, naghatag si Ciro ug kasugoan nga tokoron pag-usab ang balay sa Dios. **14** Giuli usab ni Haring Ciro ang mga butang nga bulawan ug plata ngadto sa balay sa Dios nga gidala sa templo sa Babilonia. Giuli niya kini ngadto kung Sesbasar, nga gihimo niyang gobernador. **15** Miungon siya kaniya, "Dad-a kining mga butanga. Lakaw ug ibutang kini sa templo sa Jerusalem. Tugoti nga pagatukor pag-usab ditto ang balay sa Dios." **16** Unya kini si Sesbasar miabot ug naghahiluna sa pundasyon alang sa balay sa Dios sa Jerusalem; ug kini natukod, apan wala pa kini nahingpit." **17** Karon kung makapahimuton kini sa hari, tugoti nga kini masusul ngadto sa balay nga tipiganon sa Babilonia kung ang paghukom gikan kung Haring Ciro sa pagtukod niining balay sa Dios sa Jerusalem. Unya tugoti ang hari magpadala sa iyang hukom nganhi kanato."

6 Busa nagsugo si Haring Dario nga susilon ang balay tipiganon sa Babilonia. **2** Ngadto sa lig-on nga siyudad sa Ecbatana ditto sa Media diin nakaplagan ang basahon; mao kini ang nahisulat sa talaan: **3** Sa unang tuig sa paghari ni Haring Ciro, naghatag si Ciro ug kasugoan mahitungod sa balay sa Dios sa Jerusalem: 'Pagatukor pag-usab ang balay ingon nga dapit sa paghalad. 'Ipahimutang ang pundasyon. Nga ang katas-60 ka cubit ug kagakalon 60 ka cubit, 4 uban sa tulo ka laray sa dagkong mga batu ug laray sa bag-ong trosa. Ug tugoti nga bayran ang kantidad pinaagi sa balay sa hari. **5** Dad-a usab ang bulawan ug plata nga gipanagi-ya sa balay sa Dios nga gidala ni Nabucodonosor gikan sa templo sa Jerusalem ngadto sa templo sa Babilonia. Ipadala kini ngadto sa Jerusalem ug ibutang sila sa balay sa Dios.' **6** Karon ipahilayo si Tatenai, si Setar Bosenai, ug ang imong kauban nga mga opisyal nga anaa sa tabok sa Suba. **7** Pasagdi ang bulohaton niining balay sa Dios. Ang gobernador ug ang mga pangulo sa Judio maoy magtukod sa balay sa Dios sa maong dapit. **8** Nagmando ako nga kinahanglan inyo kining buhaton alang niining mga pangulo sa mga Judio nga magtukod niining balay sa Dios: Ang suhol nga gidalit gikan sa hari sa tabok sa Suba maoy gamiton aron ibayad niining mga tawhana aron dili sila moundsang sa ilang pagtrahbo. **9** Bisan unsa ang gikinahanglan—mga nati nga laking baka, torong karnero, o nating karnero alang sa halad sinunog ngadto sa Dios sa Langit, trigo, asin, bino o lana sumala sa mando sa mga pari sa Jerusalem—ayaw pagkasya ang paghatag niining mga butanga ngadto kanila sa matag-adlaw. **10** Buhata kini aron dad-on nila ang halad ngadto sa Dios sa Langit ug pag-ampo alang kanako, ang hari, ug sa akong mga anak nga lalaki. **11** Nagamando ako nga kung si binsa kinsa ang mosupak niining kasugoan, kinahanglan nga ipabunlot ang sakbayan sa iyang balay ug bitayon gayod siya niini. Ang iyang balay mahimo gayod nga nagkatipun-og na basura

tungod niini. **12** Pukanon unta sa Dios nga buhi ang si bisan kinsa nga hari ug ang katawhan nga mosupak niining balay sa Dios sa Jerusalem. Ako, si Dario, nagamando niini. Mahitabo unta kini nga makugihon!" **13** Unya si Tatenai, si Setar Bosenai, ug ang ilang mga kaubanan mibuhat sa tanan nga gisugo ni Haring Dario. **14** Busa ang mga pangulo sa Judio mitukod sa paagi sa gitudlo ni Hageo ug ni Zecarias pinaagi sa pagpanagnaga. Ilang gitukod sumala sa gisugo sa kasugohan sa Dios sa Israel ug si Ciro, si Dario ug si Artajerjes, ang mga hari sa Persia. **15** Ang balay nahuman sa ikatulo ka adlaw sa bulan sa Adar, sa ikaunom ka tuig sa paghari ni Haring Dario. **16** Ang mga Israelita, mga pari, mga Levita, ug ang uban pang mga dinakpan nagsaulog nga malipayon alang sa paghalad niining balay sa Dios. **17** Naghalad sila ug 100 ka mga laking baka, 100 ka gatos ka mga torong karnero ug 400 ka nating karnero alang sa paghalad sa balay sa Dios. Dose ka mga lalaking kanding gihalad usab ingon nga halad sa sala sa tibuok Israel, usa sa matag tribu sa Israel. **18** Gitahasan usab nila ang mga pari ug ang mga Levita sa pagpanuhat sa pag-alagad sa Dios sa Jerusalem, ingon nga kini gisulat sa Libro ni Moises. **19** Busa kadtong mga nabihag nagsaulog sa pagsaylo sa ika-katorse ka adlaw sa unang bulan. **20** Ang tanang mga pari ug mga Levita naughihi lo sa ilang kaugalingon ug nag-iawh sila sa mga halad sa Pagsaylo alang sa tanang gibihag, lakip ang ilang mga kaugalingon. **21** Ang mga Israelita nga nagkaon sa pipila ka karne mao kadtong nahibahil gikan sa pagkabihag ug gilain ang ilang kaugalingon gikan sa kahugawan sa katawhan sa yuta ug nangita ngi Yahweh, ang Dios sa Israel. **22** Malipayon silang nagsaulog sa Pista sa Pan nga Walay Patubo sulod sa pito ka adlaw, kay gihatagan man sila ug kalipay ug giusab ang kasingkasing sa hari sa Asiria aron lig-onon ang ilang mga kamot sa pagtrabaho sa iyang balay, ang balay sa Dios sa Israel.

7 Pagkahuman niini, sa panahon sa paghari ni Artajerjes nga hari sa Persia, miabot si Esdras gikan sa Babilonia. Ang mga katigulangan ni Esdras mao si Seraias, si Asarias, si Hilkias, 2 si Salum, si Sadoc, si Ahitub, 3 si Amarias, si Asarias, si Merayot, 4 si Serahias, si Usi, si Buki, 5 si Abisue, si Pinehas, ug si Eleasar, nga mao ang anak ni Aaron ang labaw nga pari. **6** Miabot si Esdras gikan sa Babilonia ug usa siya ka batid nga eskriba sa balaod ni Moises nga gihatag ni Yahweh, ang Dios sa Israel. Gihatagan siya sa hari sa bisan unsang mga butang nga iyang gipangayo sanglit ang kamot ni Yahweh nag-uban man kaniya. **7** Ang pipila sa mga kaliwat sa Israel ug ang mga pari, mga levita, mga mang-aawit sa templo, ang mga tigbantay sa ganghaan, ug kadtong mga gitahasan nga moalagad sa templo mikuyog usab sa pagtungas ngadto sa Jerusalem sa ikapito nga tuig ni Haring Artajerjes. **8** Miabot siya sa Jerusalem sa ikalimang bulan sa samang tuig. **9** Mibiya siya sa Babilonia sa unang adlaw sa unang bulan. Unang adlaw kadtto sa ikalimang bulan nga miabot siya sa Jerusalem, sanglit ang maayong kamot sa Dios nag-uban man kaniya. **10** Gihatag ni Esdras ang iyang kasingkasing diha sa pagtuon, sa pagkinabuhil, ug sa pagtudlo sa balaod ug sa mga kasugohan sa balaod ni Yahweh. **11** Mao kini ang kasugohan nga gihatag ni Haring Artajerjes ngadto kung Esdras ang pari ug eskriba sa mga kasugohan ni Yahweh ug sa mga balaod alang sa Israel: **12** "Ang hari sa mga hari nga si Artajerjes, ngadto kung Esdras nga pari, ang eskriba sa balaod sa Dios sa langit: **13** Nagmando ako nga si bisan kinsa nga gikan sa Israel nga ania sa akong ginharian uban sa ilang mga pari ug sa mga Levita nga nagtinguha sa pag-adto sa Jerusalem, makauban kanimo. **14** Ako, ang hari, ug ang akong pito ka mga magtatambag magpalakaw kaninyong tanan aron sa pagsusi babin sa Juda ug sa Jerusalem sumala sa inyong nasabtan nga mga balaod sa Dios, **15** ug aron dad-on ang plata ug bulawan nga gihatag nila nga walay bayad ngadto sa Dios sa Israel ditto sa Jerusalem, nga iyang puloy-anan. **16** Ihatag nga walay bayad ang tanang plata ug bulawan nga gihatag sa tanang taga-Babilonia uban sa kinabutubong gihalad sa katawhan ug sa mga pari alang sa balay sa Dios sa Jerusalem. **17** Busa pagpalit ug mga torong baka, mga torong karnero ug mga nating karnero ug trigo ug mga halad ilimnon. Halad kini sa halaran nga anaa sa sulod sa balay sa inyong Dios sa Jerusalem. **18** Bahn sa nahibilin nga plata ug bulawan buhata ang bisan unsa nga makaayo alang kanimo ug sa imong mga kaigsoongan, aron sa pagpahimut sa inyong Dios. **19** Ibutang ang mga butang nga gihatag kanimo nga walay bayad diha sa iyang atubangan alang sa pag-alagad sa balay sa inyong Dios sa Jerusalem. **20** Bisan unsa pa nga kinahanglanon sa balay sa inyong Dios nga inyong gikinahanglan, kuhaa kini nga kantidad gikan sa akong panudlanan sa bahandi. **21** Ako, si Haring Artajerjes, naghimo ug kasugohan ngadto sa tanang mga tinugyan

sa panudlanan sa unahan sa Suba, nga ihatag ang bisan unsang butang nga pangayoon ni Esdras gikan kaniryo, **22** kutob sa 100 ka talents nga plata, 100 ka cors nga trigo, 100 ka baths nga bino, ug 100 ka baths nga lana, ug asin nga walay kinutoban. **23** Ang bisan unsa nga kasugohan nga naggikan sa Dios sa Langit, buhaton kini uban ang pagkamatinad-anon alang sa iyang balay. Kay nganong kinahanglan man nga ipahamtang ang iyang kapungot nganhi sa akong ginharian ug sa akong mga anak nga lalaki? **24** Gipahibalo namo kanila ang mahitungod kaniryo nga dili magkuha ug bisan unsang bayad o buhis sa kung bisan kinsa nga mga pari, mga Levita, mga manunugtot, mga tigbantay sa templo, o sa mga tawo nga gitahasan nga mag-alagad sa templo ug sa mga alagad sa balay sa Dios. **25** Esdras, pinaagi sa kaalam nga gihatag sa Dios kanimo, kinahanglan magpili ka ug mga maghuhukom ug mga maalamong tawo nga mag-alagad sa tanang katawhan sa unahan sa Suba, ug mag-alagad kang bisan kinsa nga nasayod sa balaod sa imong Dios. Kinahanglan tudloan mo usab kadtong mga wala masayod sa balaod. **26** Siloti ang bisan kinsa nga dili hingpit nga motuman sa mga balaod sa Dios ug sa mga balaod sa hari, pinaagi sa kamatayon, pagpahawa, pagbawi sa ilang mga kabtagan, o sa pagbilanggo." **27** Miirong si Esdras, "Dalaygon si Yahweh, ang Dios sa among mga katigulangan, nga naghahiluna niining tanan sa kasingkasing sa hari aron pagpatahom sa balay ni Yahweh sa Jerusalem, **28** ug siya mao ang naghatag sa matinud-anong kasabotan nganhi kanako sa atubangan sa hari, sa iyang mga magtatambag, ug sa tanan niyang mga bartongan opisyal. Gilig-on ako pinaagi sa tabang ni Yahweh nga akong Dios, ug gitigom ko ang mga pangulo gikan sa Israel aron mokuyog kanako."

8 Mao kini ang mga pangulo sa mga banay sa katigulangan nga mibiya uban kanako sa Babilonia sa panahon sa paghari ni Haring Artajerjes.

2 Sa mga kaliwat ni Pinehas: si Gersom. Sa mga kaliwat ni Itamar: si Daniel. Sa mga kaliwat ni David: si Hatus. **3** Sa mga kaliwat ni Seconias, sa mga kaliwat ni Paros: si Zacarias. Uban kaniya nalista ang 150 ka mga lalaki. **4** Sa mga kaliwat ni Pahat Moab: si Eloeion ang anak nga lalaki ni Seraias. Uban kaniya nalista ang 200 ka mga lalaki. **5** Sa mga kaliwat ni Seconias: si Ben Hasiel. Uban kaniya nalista ang 300 ka mga lalaki. **6** Sa mga kaliwat ni Adin: si Ebed ang anak nga lalaki ni Jonatan. Uban kaniya nalista ang 50 ka mga lalaki. **7** Sa mga kaliwat ni Elam: si Jesaias ang anak ni Atalia. Uban kaniya nalista ang 70 ka mga lalaki. **8** Sa mga kaliwat ni Sefatias: si Sebadias ang anak nga lalaki ni Miguel. Uban kaniya nalista ang 80 ka mga lalaki. **9** Sa mga kaliwat ni Joab: si Obadias ang anak nga lalaki ni Jehiel. Uban kaniya nalista ang 218 ka mga lalaki. **10** Sa mga kaliwat ni Selomit ang anak nga lalaki ni Josefias. Uban kaniya nalista ang 160 ka mga lalaki. **11** Sa mga kaliwat ni Bebai: si Zacarias ang anak nga lalaki ni Bebai. Uban kaniya nalista ang 28 ka mga lalaki. **12** Sa mga kaliwat ni Asgad: si Johanan ang anak nga lalaki ni Hacatan. Uban kaniya nalista ang 110 ka mga lalaki. **13** Sa wala madugay miabot kadtong mga kaliwat ni Adonicam. Mao kini ang ilang mga ngalan: si Elifelet, si Jeuel, ug si Semaias. Uban kaniila miabot ang 60 ka mga lalaki. **14** Sa mga kaliwat ni Bigvai: si Utai ug si Sacur. Uban kaniya nalista ang 70 ka mga lalaki. **15** Miirong si Esdras, "Gitigom ko ang mga tawong nagpanawon ditto sa kanal nga paingon sa Ahava, ug nagkampo kami ditto sulod sa tulo ka adlaw. Gisus ko ang katawhan ug ang mga pari, apan wala akyo nakapilaqan ditto bisan usa sa mga kaliwat ni Levi. **16** Busa nagpasugo ako alang kung Elieser, Ariel, Semaias, Elnatan, Jarib, ug Elnatahan ug kung Natan, Zecarias, ug kung Mesulam—nga mga pangulo—ug alang kung Joarib ug kung El Natan—nga mga magtutudlo. **17** Sunod gipaadto ko sila ngadto kung Ido, ang pangulo sa Casfa. Gisulithan ko sila kung unsa ang isulti kung Ido ug sa iyang mga kaparyentihan, ang mga sulugoon sa templo nga nagpuyo sa Casfa, nga padad-an kita ug mga sulugoon alang sa balay sa Dios. **18** Busa pinaagi sa maayong kamot sa Dios gipadad-an kita ug usa ka maalamong tawo nga ginkanlon ug Serebias. Kaliwat siya ni Mal ang anak nga lalaki ni Levi nga anak ni Israel. Miabot siya uban ang iyang 18 ka mga anak nga lalaki ug mga igoosong lalaki. **19** Miabot uban kaniya si Hasabias. Anaa usab si Jesaias, usa sa mga anak ni Merari, uban sa iyang mga igoosong lalaki ug sa ilang mga anak nga lalaki, 20 ka mga lalaki tanan. **20** Kadtong gitahasan nga mag-alagad sa templo, nga gitugyan ni David ug sa iyang mga opisyal aron sa pag-alagad sa mga Levita: adunay 220 ka mga lalaki nga ang matag usa kanila gilsta ang ngalan. **21** Unya nagpahibalo ako ug pagpuusa ditto sa Kanal sa Ahava aron sa pagpaubos sa among mga kaugalingon sa atubangan sa Dios, aron sa pagpangita

gikan kanya sa tul-iid nga agianan alang kanamo, sa among mga kabataan, ug sa tanan namong kabtangan. **22** Naulaw ako nga mohangyo sa hari ug kasundalohan o mangangabayao aron mopanalipod kanamo batok sa mga kaaway sa agianan, sanglit nagsulti man kami sa hari, 'Ang kamot sa among Dios magaubaan sa tanan nga magapangita kaniya alang sa kaayohan, apan ang iyang gahoni ug kapungot modangat usab sa tanan nga makalimot kaniya.' **23** Busa napguasa kami ug napakisyayod sa Dios mahitungod niini, ug nangalyupu kami kaniya. **24** Sunod napigli ako ug napulog duha ka mga lalaki gikan sa mga parianong opisyal: si Serebias, si Hasabias, ug ang napulo sa ilang mga igsoong lalaki. **25** Gitimbang ko alang kanila ang plata, ang bulawan, ug ang mga butang ug ang mga halad alang sa balay sa Dios noga gihalad nga walay bayad sa hari, sa iyang magtatambag ug sa mga opisyal, ug sa tibuok Israel. **26** Busa gitimbang ko diha sa ilang mga kamot ang **22, 100** ka kilong plata, **3, 400** ka kilo nga bulawan, **27 20** ka panaksaan nga bulawan nga kung timbangon mokabat ug **1, 000** ka darics, ug duha ka sudsulan nga tumbaga nga gipasinaw pag-ayo nga sama sa bililhon sa bulawan. **28** Unya gisultihan ko sila, 'Gibalaan kamo ngadto kung Yahweh, ug kining mga butanga usab. Ug kining plata ug bulawan mao ang mga kinabutub-on halad ngadto kung Yahweh, ang Dios sa inyong katigulangan. **29** Bantayi kini ug tipigi hangtod matimbang ninyo kini atubangan sa mga parianong opisyal, mga Levita, ug mga pangulo sa mga banay sa katigulangan sa Israel didto sa Jerusalem sulod sa mga lawak sa balay sa Dios.' **30** Gidawat sa mga pari ug sa mga Levita ang natimbang nga plata, bulawan, ug mga butang aron dad-on kini ngadto sa Jerusalem, ngadto sa balay sa among Dios. **31** Milakaw kami gikan sa Kanal sa Ahava sa ika-napulo ug duha ka adlaw sa unang bulan aron moadio sa Jerusalem. Ang kamot sa among Dios nag-uban kanamo; gipanalipod niya kami gikan sa kamot sa kaaway ug niadtong mga tawo nga nagtinguha sa pagtulsi kanamo sa dalan. **32** Busa nakasulod kami sa Jerusalem ug naggabilin didto sulod sa tulo ka adlaw. **33** Unya sa ikupat nga adlaw gitimbang ang plata, bulawan, ug mga butang sulod sa balay sa Dios ngadto sa kamot ni Meremot ang anak nga lalaki ni Uria nga usa sa pari. Uban kaniya si Eleasar nga anak ni Pinehas, si Josabaud nga anak ni Josue, ug si Noadias ang anak nga lalaki ni Binui nga usa sa Levita. **34** Nasayaran ang kinatibuk-ang gidagħanom ug gibug-aton; ang kinatibuk-ang timbang naħasulat niadtong higayona. **35** Ang mga tawo nga naħibalik gikan sa pagkailipon, ang katawhan nga binihag, naghalaq ug mga halad sinunog ngadto sa Dios sa Israel: napulog duha ka mga torong baka alang sa tibuok Israel, **96** ka mga laking karnero, **77** ka nating karnero, ug napulog duha ka mga kanding iringon nga halad tundog sa sala. Ang tanan mao ang halad sinunog alang kung Yahweh. **36** Unya gihatag nila ang mga kasugoan ngadto sa mga labaw nga opisyal sa hari ug sa mga gobernador sa unahan sa suba, ug gitabangan nila ang katawhan ug ang balay sa Dios."

9 "Sa dihang nahuman na kining mga butanga, miduol kanako ang mga opisyal ug miiong, 'Ang katawhan sa Israel, ang mga pari ug ang mga Levita wala mibulag sa ilang mga kaugalingon gikan sa katawhan sa ubang mga nasod ug gikan sa ilang mga kalaw-ayan: mga Canaanhon, mga Heithanom, mga Perisihanom, mga Jebusihanom, mga Amorihanom, mga Moabihanom, mga Ehiptohanom, ug mga Amorihanom. **2** Tungod kay giminyoila ang pipila sa ilang mga anak nga babaye ug mga anak nga lalaki, ug nasagol ang balaang katawhan sa mga tawo sa ubang mga nasod. Ug ang mga opisyal ug mga pangulo mao ang nagusugod sa pagka dili matinumanon.' **3** Sa pagkadungog nako niini, gigisi ko ang akong bisti ug kupo ug gilabnot ang buhok gikan sa akong ulo ug bungot, ug milingkod aki nga nasubo. **4** Kadtoñ tanan nga nangalisan sa mga pulong sa Dios sa Israel mahitungod niining pagkadi matinumanon miduol kanako samtang nagalingkod ako sa kaulawan hangtod sa pagkagabibi nga paghalad. **5** Apan sa gabii nga paghalad mitindog ako sa akong nahimutangan sa kaulawan sa nagisi kong mga bisti ug kupo, ug miluhod ug gidupa ko ang akong mga kamot ngadto kung Yahweh nga akong Dios. **6** Miirong ako, "Dios ko, tulaw ug makauław nga iyahat ang akong panaway nganha kanimo, tungod sa among kasayapan nga milapaw sa among mga ulo, ug ang among mga sala misangko na ngadto sa kalangitan. **7** Sukad pa sa mga adlaw sa among katigulangan hangtod karon anaa na kami sa dakong pagpakaśala. Sa among mga kasayapan kami, ang among mga hari, ug among mga pari gitugyan ngadto sa kamot sa mga hari niining kalibotana, ngadto sa espada, ngadto sa pagkailipon, ug ngadto sa mga tulisan ug ngadto sa kaulawan, sama

kanamo niining panaħona. **8** Apan karon sa hamubo nga panaħon, miabot ang kaluoy gikan kung Yahweh nga among Dios aron adunay mahibilin pa nga diuytay kanamo ug aron hatagan kami ug tumbanan sa iyang balaang dapti. Alang kini sa among Dios aron malamdagang ang among mga panaħaw ug aron hatagan kami ug diuytay nga tabang sa among pagkailipon. **9** Sanglit mga ulipon kami, apan ang among Dios wala malimot kanamo kondili iyang gipakita ang matinud-anong saad nganhi kanamo. Gipakita niya kini ngadto sa hari sa Persia aron sa pagħatqanamo ug bag-ong kusog, aron armong tukoron pag-usab ang balay sa Dios ug pabarrogan ang mga naguba. Gibuhat niya kini aron nga hatagan kami ug luwas nga pader didto sa Juda ug sa Jerusalem. **10** Apan karon, among Dios, unsa man ang among ikaasulti human niini? Gikalimtan namo ang imong mga mando, **11** ang mga mando nga imong gihatag sa imong mga alagad nga mga propta, sa dihang miiong ka nga, "Kining yuta nga inyong adtoan aron panag-iyahon usa ka yuta nga mahugaw. Nahugawan kini pinaagi sa pagkamalaw-ay sa katawhan sa maong dapti. Gilukop nila kini sa ilang kahugawan gikan sa usa ka babinhangtad sa pikas babin. **12** Busa karon, ayaw ihatag ngadto kanila ang inyong mga anak nga babaye ngadto sa ilang mga anak nga lalaki; ayaw kuhha ang ilang mga anak nga babaye alang sa inyong mga anak nga lalaki, ug ayaw tinguhha ang padayon nilang kalinaw ug kauswagan, aron mahimo kamong kusgan ug makakaon sa abot sa yuta, aron nga makapanunod niini ang inyong mga anak sa tanan panaħon." **13** Apan human sa tanang butang ngħi nħabita kanamo tundog sa among daqtang binuħata ug sa dako namong sala—sanglit ikaw, among Dios, nagpugong kung unsa ang angay sa among kasayapan ug għiblin nga buhi— **14** supakon ba namo pag-usab ang imong mga mando ug makigimnyo niining mga tawong daqtan? Dili ka b'ċċi masuko ug molagħaq kanamo aron nha wala bisan usa nga mahibilin kanamo, walay bisan usa nga makakay? **15** Yahweh, Dios sa Israel, matarong ka, kay ang pipila kanamo nħabiliġi nga buhi hangtod niining adlawa. Tan-awa! Ania kami dinihi sa imong atubangan uban sa among mga sala, kay walay si bisan kinsa ang makabarog sa imong atubangan tundog niini."

10 Samtang nag-ampo si Esdras ug nagsugid, mihilak siya ug miħapa siya atubangan sa balay sa Dios. Ang dakong pundok sa mga Israelita nga kkalalik-an, mga kababayen-an, ug mga kabataan nagtigom uban kaniya, kay hilabihan ang panaghilak sa katawhan. **2** Si Sekanias ang anak nga lalaki ni Jehiel nga kħaliw ni Elam miiong ngadto kung Esdras, "Wala kimi nagmatinumanon sa atong Dios ug nakhimġi sa mga babayeng langyaw gikan sa katawhan sa ubang mga nasod. Apan bisan pa man niini, aduna pa għiha pagħlaom alang sa Israel. **3** Busa karon magħimmo kita ug usa ka kasabotan sa atong Dios nga papauliong tananġa mba bebej ug ang ilaqi maañ sumala sa gitidlu sa Ĝinu ug sa mga għipnudlo niadtong nagħmihadloken sa mga mando sa atong Dios, ug tugot kini nha mahibilo sumala sa balaod. **4** Baroq, kiening butanga alang kanimo aron ipatuman, ug mag-uban kimi kanimo. Pagħmalig-on ug buhata kini." **5** Busa mibarog si Esdras ug ang mga parianong opisyal, mga Levita, ug tanan sa Israel gipasaa sa pagħbuhu niini. Busa silang tanan malidgħon nga nħanu. **6** Unya mibarog si Esdras gikan sa atubangan sa balay sa Dios ug miadto sa lawak ni Jehohanan ang anak nga lalaki ni Eliasib. Wala siya mikaon sa bisan unsang tinapay o miinom bisan ug tubig, sanglit nagħbangotan man siya mahitungod sa pagka dili matinumanon niadtong mga binihag. **7** Busa nappadla sħil uq-pulog sa Juda ug sa Jerusalem ngadto sa tanang katawhan nga mibalik gikan sa pagkabihag aron mħiġiġi sa Jerusalem. **8** Si bisan kinsa ang dili moadio sulod sa tulo ka adlaw sumala sa mga panudlo gikan sa mga opisyal ug mga kadagħoan pagħiġiġi alang tanan nilang kħabtangar ug dili na mahiapiż sa dakong panagtigom sa katawhan nga naħibalik gikan sa pagkabihag. **9** Busa tananġa katawhan sa Juda ug sa Benjamin natiġom sa Jerusalem sulod sa tulo ka adlaw. Ika-siġiġa bulan kadtob uq-ika-20 nga adlaw sa bulan. Ang tibuok katawhan nagħbaraq sa hawawna atubangan sa balay sa Dios ug nangurog tundog sa pulong ug sa ulan. **10** Mibarog si Esdras nga pari ug miiong, "Nagħbudi kamo. Nagħpuu kamo uban ang mga babayeng langyaw nga maoy napakadako sa sala sa Israel. **11** Apan karon dayega si Yahweh, ang Dios sa inyong katigulangan, ug buħha ang iyang kabubut-on. Bulag gikan sa katawhan sa maqong yuta ug gikan sa mga babayeng langyaw." **12** Ang tibuok tigom mitubag sa makusog nga tingog, "Buhaton namo ang imong gisulti. **13** Apan, adunay dagħħaqiġi tħalli, ug ting-ulan kini nga panaħon. Wala na kimi kusog nga mħabarop pa ga gawas, ug dili lamang kini usa o duha ka adlaw sa buħaton, sanglit

dako man ang among kalapasan niining butanga. **14** Busa tugot ang among mga opisyal nga magpaila sa tibuk tigom. Paanhia ang tanan nga mitugot sa mga babayeng langyaw nga magpuyo sa atong mga siyudad sa gitakdang panahon sa mga kadagkoan ug sa mga maghuhukom sa siyudad hangtod nga mawagtang gikan kanamo ang hilabihang kapungot sa Dios.” **15** Misupak niini ang anak nga lalaki ni Asahel nga si Jonatan ug si Jaaseia ang anak nga lalaki ni Tekoa, unya miuyon kanila si Mesulam ug si Sabetai nga usa ka Levita. **16** Busa gibuhat kining tanan sa mga tawo nga nahibalik gikan sa pagkabilhog. Si Esdras ang pari nagpili ug mga lalaki, ang mga pangulo sa mga banay sa ilang katigulangan ug panimalay—ang tanan sumala sa ilang ngalan, ug gisusi nila ang mga butang sa unang adlaw sa ika-napulo nga bulan. **17** Sa unang adlaw sa unang bulan nahuman nila ang pagsusi kungkinsa ang mga tawo nga nakigminyo sa mga babayeng langyaw. **18** Taliwala sa mga kaliwat sa mga pari adunay mga nakigminyo sa mga babayeng langyaw. Lakip ang mga kaliwat ni Josue ang anak ni Josadak ug ang iyang mga igoosong lalaki nga si Maasias, si Elieser, si Jarib, ug si Gedalias. **19** Busa hugot silang misaad nga isalikway ang ilang mga asawa. Sanglit nakasala man sila, naghalad sila ug torong karnero gikan sa panon sa kahayopan alang sa ilang sala. **20** Lakip sa mga kaliwat ni Imer: si Hanani ug si Sebadias. **21** Lakip sa mga kaliwat ni Harim: mao si Maasias, si Elias, si Semaias, si Jehiel, ug si Usias. **22** Lakip sa mga kaliwat ni Pasur: si Elionai, si Maasias, si Ismael, si Netanel, si Josabad, ug si Elasa. **23** Lakip sa mga Levita: mao si Josabad, Simei, Kelaias—nga ang laing ngalan mao si Kelita, si Fetaias, si Juda, ug si Elieser. **24** Lakip sa mga mag-aawit: mao si Eliasib. Lakip sa mga tigbantay sa ganghaan: mao si Salum, si Telem, ug si Uri. **25** Taliwala sa nabilin nga mga Israelita—ang mga kaliwat ni Faros, nga si Remeya, si Isias, si Melquias, si Eleasar, si Melquias, si Benaias ug si Hasabias. **26** Lakip sa mga kaliwat ni Elam: mao si Matanias, si Zecarias, si Jehiel, si Abni, si Jeremot, ug si Elias. **27** Lakip sa mga kaliwat ni Sato: mao si Elioenai, si Eliasib, si Matanias, si Jeremot, si Zabad, ug si Asisa. **28** Lakip sa mga kaliwat ni Bebai: mao si Johakanan, si Hananias, si Zabai, ug si Atlai. **29** Lakip sa mga kaliwat ni Bani: mao si Mesulam, si Maluc, si Adaias, si Jasub, ug si Saal Jeremot. **30** Lakip sa mga kaliwat ni Pahat Moab: mao si Adna, si Calal, si Benaias, si Maaseias, si Matanias, si Besalel, si Binui ug si Manases. **31** Lakip sa mga kaliwat ni Harim: mao si Elieser, si Isiha, si Melquias, si Semaias, si Simeon, **32** si Benjamin, si Maluc, ug si Semarias. **33** Lakip sa mga kaliwat ni Hasum: mao si Matenai, si Matata, si Sabad, si Elifelet, si Jeremai, si Manases, ug si Simei. **34** Lakip sa mga kaliwat ni Bani: mao si Maadai, si Amram, si Uel, **35** si Benaias, si Badeias, si Seluhi, **36** si Banias, si Merimot, si Eliasib. **37** si Matanias, si Matenai, ug si Jasu. **38** Lakip sa mga kaliwat ni Binui: mao si Simei Bani, si Binui, si Simei, **39** si Selemias, si Natan, si Adaias, **40** si Maknadebai, si Sasai, si Sarai, si Sacai, **41** si Asarel, si Selemias, si Semarias, **42** si Salum, si Amarias, ug si Jose. **43** Sa mga kaliwat ni Nebo: si Jeiel, si Matitias, si Sabad, si Sebina, si Ido, si Joel, ug si Benaias. **44** Kining tanan nakigminyo sa mga langyaw apan gipalakaw nila uban ang ilang mga anak.

Nehemias

1 Ang mga pulong ni Nehemias anak nga lalaki ni Hacalia: Niining tungora nahitabo kini sa bulan sa Kislev, sa ika-20 ka tuig, samtang anaa ako sa portico sa Susa, **2** usa sa akong igoon nga lalaki, si Hanani, ang miabot kuyog ang pipila ka mga tawo sa Juda, ug nangutana ako kanila mahitungod sa mga Judio nga nakaikyas, ug sa nabihiilin nga mga Judio nga anaa didto, ug mahitungod sa Jerusalem. **3** Miington sila kanako, "Katong anaa sa probinsya nga nabihiilin sa pagkabihag kanila anaa sa dakong kagubot ug kaulawan tungod kay ang pari sa Jerusalem nangalumpag ug nasunog ang mga ganghaan niini." **4** Sa nadungog ko kining mga pulong, Milingkod ako ug mihilak, ug sa pila ka adlaw naggadayan ako sa pagbangotan ug pagpuusa ug nag-ampo atubangan sa Dios sa langit. **5** Unya miington ako, "Ikaw si Yahweh, ang Dios sa langit, ang Dios nga bantogan ug kahibulongan, nga nagtipig sa kasabotan ug naggabilin nga nahiuguma uban niadtong nahiuguma kanimo ug nagtuman sa imong mga sugo. **6** Paminaw sa akong mga pag-ampo ug abilihi ang imong mga mata, aron madungog nimo ang pag-ampo sa imong alagad nga nag-ampo ako kanimo adlaw ug gabii alang sa katawhan sa Israel nga imong mga sulugoon. Isugid ko kanimo ang mga sala sa katawhan sa Israel, nga nakasala kami batok kanimo. Nakasala ako ug ang panimalay sa akong amahan. **7** Nagpakaadacto kami pag-ayo, ug wala namo gituman ang imong mga sugo, mga balaod, ug tulumanon nga imong gimando sa imong alagad nga si Moises. **8** Palihog hinundomi ang pulong nga imong gimando sa imong alagad nga si Moises, 'Kung dili kamo magmatinumanon, patibulaagon ko kamo sa ubang mga nasod, **9** apan kung mobalik kamo kanako ug sundon ninyo ang akong mga sugo ug tumanon kini, bisan magkatibulaag ang imong katawhan sa halayo nga dapit, tigomon ko kamo pag-usab gikan diito ug dalhon ko kamo sa dapit nga akong gipili aron magpabilin ang akong ngalan.' **10** Karon imoha silang mga sulugoon ug imong katawhan, sa diin imong giluwus pinaagi sa imong dakong gahom ug sa kusgang kamot. **11** Nagpakiiloako kanimo, Yahweh, paminawa karon ang pag-ampo sa imong alagad ug sa pag-ampo sa imong mga alagad nga nagsasidungog sa imong ngalan. Karon hatagi ang imong alagad ug kalamposan, ihyat taga kaniya ang kaloooy sa atubangan niining tawhana." Nag-alagad ako ingon nga tigtayag ngadto sa hari.

2 Sa bulan sa Nisan, sa ika-20 ka tuig nga naghari si Artaxerxes, naggipi siya ug bino, ug gikuha ko ang bino ug gihatag kini ngadto sa hari. Niining tungora wala pa gayod ako nasubo sa iyang atubangan. **2** Apan gisultihan ako sa hari, "Nganong nasubo man ang imong panagway? Wala man ka nagmasakiton. Nasubo gayod ang imong kasingkasing." Unya nahadlok gayod ako pag-ayo. **3** Miington ako ngadto sa hari, "Mabuhut unta ang hari sa kahantoran! Nganong dili man magsubo ang akong panagway? Ang siyudad, ang dapit nga lubnganan sa akong katigulangan nangapukan, ug ang mga ganghaan niini nangaguba tungod sa pagkasanog." **4** Unya miington ang hari kanako, "Unsa may buot nimo nga akong buhaton?" Busa nag-ampo ako sa Dios sa langit. **5** Mitubag ako ngadto sa hari, "Kung maayo kini ngadto sa hari, ug kung ang imong sulugoon nagbuhat ug maayo sa imong panan-aw, makahimo ka sa pagpadala kanako paingon sa Juda, ngadto sa siyudad nga lubnganan sa akong katigulangan aron tukoron ko unta kini pag-usab." **6** Mitubag ang hari kanako (ug naglingkod usab tupad kaniya ang rayna), "Unsa ka man kadugay mawala ug kanusa ka man mobalik?" Sa pagulti ko sa maong pitsa sa hari nahimut siya sa pagpadala kanako. **7** Unya miington ako ngadto sa hari, "Kung makapahimut kini sa hari, hatagi unta ako ug mga sulat alang sa mga gobernador didto sa Probinsya sa Tabok sa Suba aron tugotan nila ako sa pag-agi sa ilang mga teritoryo sa akong pagpaingon sa Juda. **8** Usa usab ka sulat alang kanang Asaf ang tig-atiman sa kalasanhan sa hari, aron hatagan unta niya ako ug mga kahoy aron himoong mga sagbayan alang sa mga ganghaan sa kota tupad sa templo, ug alang sa pari sa siyudad, ug alang sa balay nga akong pagapuy-an." Busa gihatag sa hari kanako ang akong mga gipangayo tungod kay ang kamaayo sa Dios ania kanako. **9** Miabot ako sa mga gobernador sa Probinsya sa Tabok sa Suba ug gihatag kanila ang mga sulat sa hari. Unya gipuyoganako sa hari ug mga opisyal sa kasundulan ug sa mga nagkabayo. **10** Sa dihang nakadungog niini si Sanbalat nga taga-Horon ug si Tobia ng sulugoon sa Amonihanon, nasuko sila pag-ayo nga adunay tawo nga moabot aron sa pagtabang

sa katawhan sa Israel. **11** Busa miabot ako sa Jerusalem ug anaa ako didto sulod sa tulo ka adlaw. **12** Mibangon ako sa kagahibon ug kuyog kanako ang pipila ka mga katalakin-an. Wala akyo gisultihan kung unsa ang gibutang sa akong Dios dinihi sa akong kasingkasing nga buhaton alang sa Jerusalem. Wala akyo dala nga mananap, gawas lang sa akong gisakyan. **13** Migawas ako sa pagkagabii lataas sa Ganghaan sa Walog paingon sa Atabay sa mga Lobo ug lahos sa Ganghaan sa mga Basura, ug gisubay ang mga pari sa Jerusalem nga nangalumpag na ug nangaudug ang mga ganghaan nga hinirimo sa kahoy tungod sa pagkasanog. **14** Unya giadto ko ang Ganghaan sa Tuboran ug ngadto sa Lanaw sa Hari. Sigpit na kaayo ang dapit aron agian sa mananap nga akong gisakyan. **15** Busa mitungas ako nianang gabhiona lataas sa walog ug gisusi ang pari, ug mipauli ako ug misulod lataas sa Ganghaan sa Walog ug aron makabakal. **16** Wala nasayod ang mga tigdumala kung asa ako gikan ug unsa ang akong gibuhut, ug wala ko pa usab gisugiran ang mga Judio, ni ang mga pari, ni ang mga tinahod, ni ang mga tigdumala, ni ang uban nga nabihiilin nga mobuhut sa buluhaton. **17** Miington ako kanila, "Nakita ninyo ang kalisod sa atong kahimtang, pagkagun-ob gayod sa Jerusalem ug nangasunog ang mga ganghaan niini. Dali, tukoron nato pag-usab ang pari sa Jerusalem, aron dili na kita maulawan." **18** Gisultihan ko sila nga ang kamaayo sa akong Dios ania kanako ug ang mga pulong usab sa hari nga iyang gisulti kanako. Miington sila, "Molihok na kita ug magtukod." Busa gill-on nila ang ilang mga kamot alang sa maayo nga buluhaton. **19** Apan sa dihang nadungog kini ni Sanbalat nga taga-Horon, ug ni Tobia ang sulugoon sa Amonihanon, ug ni Geshem nga Arabihanon, nagbugalbugal sila ug gitamay kami ug miington sila, "Unsa man kini ang iryong ginabuhat? Nagarebelde na ba kamo sa hari?" **20** Unya gitubag ko sila, "Ang Dios sa langit maghatag kanamo ug kalamposan. Mga sulugoon kami niya ug molihok kami ug magtukod. Apan wala kamoy makuhawa, walay katungod, ug walay kababin sa kasaysayan sa Jerusalem."

3 Unya si Eliashib ang labaw nga pari milihog kauban sa iyang mga kaigsoonan pari, ug gitukod nila ang Ganghaan sa mga Karnero. Gibalaan nila kini ug gitaoran kini ug mga pultahan. Gibalaan nila kini hangtod sa Tore sa Gatosan ug paingon sa Tore sa Hananel. **2** Sunod kaniya nga nagtrahabao mao ang katalakin-an sa Jerico, ug sunod kanila nga nagtrahabao mao si Zucar ang anak ni Imri. **3** Ang mga anak nga lalaki ni Hashenaa nagtukod sa Ganghaan sa mga Isda. Gibutangan nila kini ug mga sagbayan, ug gitaoran kini ug mga pultahan, ug mga trangkahan ug mga babag niini. **4** Giayo ni Meremot ang sunod nga babin. Anak siya nga lalaki ni Uriia ang anak nga lalaki ni Hakoz. Sunod kanila nga nag-ayo mao si Meshulam. Anak siya nga lalaki ni Berekia ang anak ngalilaki ni Meshezabel. Sunod kanila nga nag-ayo mao si Zadok. Anak siya nga lalaki ni Baana. **5** Sunod kaniya nga nag-ayo mao ang taga-Tekoa, apan ang ilang mga pangulo nagdumili sa pagbuhut sa buluhaton nga gisugo sa ilang mga tigmando. **6** Si Joyada ang anak nga lalaki ni Pasea ug si Meshulam ang anak ngalilaki ni Besodea mao ang nag-ayo sa Daang Ganghaan. Gibutangan nila kini ug mga sagbayan, gitaoran kini ug mga pultahan, ug mga trankahan ug mga babag niini. **7** Sunod kanila mao si Melatia ang taga-Gibeon ug si Jadon ang taga-Meronot, ug mga tawo nga gikan sa Gibeon ug sa Mizpa, mao ang nag-ayo sa usa ka babin nga gipuy-an sa mga gobernador sa Probinsya Tabok sa Suba. **8** Sunod kaniya nga nag-ayo mao si Uziel ang anak ngalilaki ni Harhaya, usa sa mga platero ug sunod kaniya mao si Hanania ang tigbuhut ug mga pamuhont. Gitukod nila pag-usab ang Jerusalem paingon sa Lapad nga Paril. **9** Sunod kanila nga nag-ayo mao si Refaya ang anak ngalilaki ni Hur. Siya mao ang tigdumala sa katunga sa distrito sa Jerusalem. **10** Sunod kanila mao si Jedaya ang anak ngalilaki ni Harumaf nga nag-ayo sa tupad sa iyang balay. Sunod kaniya nga nag-ayo mao si Hatus ang anak ngalilaki ni Hashabneea. **11** Si Malkia ang anak ngalilaki ni Harim ug si Hashub ang anak ngalilaki ni Pahat Moab mao ang nag-ayo sa laing babin haduol sa Tore sa mga Hudno. **12** Sunod kanila mao si Shalum ang anak ngalilaki ni Halohes, ang tigdumala sa katunga sa distrito sa Jerusalem, ang nag-ayo kauban ang iyang mga anak ngababaye. **13** Si Hanun ug ang mga nagpuyo sa Zanobia mao ang nag-ayo sa Ganghaan sa Walog. Gitukod nila kini pag-usab ug gitaoran kini ug mga pultahan, mga trangkahan ug mga babag niini. Giayo nila ang 1,000 ka cubit paingon sa Ganghaan sa mga Basura. **14** Si Malkia ang anak ngalilaki ni Recab, ang tigdumala sa distrito sa Bet Hakerem mao ang nag-ayo sa Ganghaan sa mga Basura. Gitukod niya kini ug gitaoran kini ug mga pultahan, mga trangkahan ug mga babag

niini. **15** Si Shalum ang anak nga lalaki ni Colhoze, ang tigdumala sa distrito sa Mizpa, mao ang nag-ayo sa Ganghaan sa mga Tuboran. Gitukod niya kini, ug gibutangan kini ug tabon ug gitaoran kini ug mga pultahan, mga trankahan ug mga babag niini. Gitukod niya pag-usab ang paril sa Lanaw sa Siloam sa tanaman sa hari, hangtod sa hagdanan paubos gikan sa siyudad ni David. **16** Si Nehemias ang anak nga lalaki ni Azbuk, ang tigdumala sa katunga sa distrito sa Bet Zur, mao ang nag-ayo sa tabok nga gikan sa mga lubnganan ni David paingon sa lanaw nga binuhat sa tawo, hangtod sa mga balay sa mga bantogang tawo. **17** Human kaniya nga nag-ayo mao ang mga Levita, lakip si Rehum ang anak nga lalaki ni Bani ug sunod kaniya, mao si Hashabiah, ang nagdumala sa katunga sa distrito sa Keila, alang sa iyang distrito. **18** Sunod kaniya nga nag-ayo mao ang lumolupyo sa ilang lungsod, lakip si Bavai ang anak nga lalaki ni Henadet, ang tigdumala sa katunga sa distrito sa Keila. **19** Sunod kaniya mao si Ezer ang anak nga lalaki ni Jeshua, ang tigdumala sa Mizpa, ang nag-ayo sa laing babin nga nag-atbung sa butanganan ug mga hinagibang diha sa eskina sa paril. **20** Sunod kaniya mao si Baruk ang anak nga lalaki ni Zabai nga madasigong nga nag-ayo sa laing babin, gikan sa eskina sa paril paingon sa pultahan sa balay ni Eliashib ang labaw nga paril. **21** Sunod kaniya mao si Meremot ang anak nga lalaki ni Uri nga anak nga lalaki ni Hakoz ang nag-ayo sa laing babin, gikan sa pultahan sa balay ni Eliashib hangtod sa turomy sa iyang balay. **22** Sunod kaniya nga nag-ayo mao ang mga pari, ug ang mga kalalakin-an nga nagpuyo gikan sa dapit nga nakapalibot sa Jerusalem. **23** Sunod kaniila, mao si Benjamin ug si Hashub ang nag-ayo sa atbung sa ilang kaugalingong balay. Sunod kaniila mao si Azaria ang anak nga lalaki ni Maasea nga anak nga lalaki ni Ananias ang nag-ayo sa tupad sa iyang kaugalingong balay. **24** Sunod kaniya, mao si Binui ang anak nga lalaki ni Henadet ang nag-ayo sa laing babin, gikan sa balay ni Azaria paingon sa eskina sa paril. **25** Si Palal ang anak nga lalaki ni Uzai mao ang nag-ayo sa atbung sa eskina sa paril ug sa tore nga milabaw gikan sa ibabaw nga babin sa balay sa hari nga anaa sa hawanan sa guwardya. Sunod kaniya nga nag-ayo mao si Pedaya ang anak nga lalaki ni Paros. **26** Karon ang mga sulugoon sa templo nga nagpuyo sa Ofel mao ang nag-ayo sa atbung sa Ganghaan sa Tubig sa sidlakan nga babin ug sa habog nga tore. **27** Sunod kaniya mao ang taga-Tekoa ang nag-ayo sa pikas babin nga atbung sa habog kaayo nga tore paingon sa paril sa Ofel. **28** Ang mga pari mao ang nag-ayo sa ibabaw nga babin sa Ganghaan sa mga Kabayo, ang atbung sa iyang kaugalingong balay. **29** Sunod kaniila mao si Zadok ang anak nga lalaki ni Imer ang nag-ayo sa atbung nga babin sa iyang kaugalingong balay. Unya human kaniya nga nag-ayo mao si Shemaya ang anak nga lalaki ni Shecania, ang tigbantay sa ganghaan sa sidlakan nga babin. **30** Human kaniya mao si Hanania ang anak nga lalaki ni Sheleemia, ug si Hanun ang Ika-unom nga anak nga lalaki ni Zalaf, ang nag-ayo sa laing babin. Sunod kaniila mao si Meshulam ang anak nga lalaki ni Berekia ang nag-ayo sa atbung sa iyang gipuy-an nga mga lawak. **31** Sunod kaniya mao si Malkia, usa sa mga platero, ang nag-ayo sa balay sa mga sulugoon sa templo ug sa mga negosyante nga mao ang atbung sa Ganghaan nga Tigomanan ug sa mga puy-anan nga lawak sa eskina. **32** Ang mga platero ug mga negosyante mao ang nag-ayo sa tungatunga sa mga lawak sa taas sa eskina ug Ganghaan sa mga Karnero.

4 Karon sa pagkadungog ni Sanbalat nga gitukod namo ang paril, nakapasilao kini kaniya, ug hilabihan ang iyang kasuko, ug iyang gibugbalugan ang mga Judio. **2** Sa atbungan sa iyang mga igoong lalaki ug sa kasundalohan sa Samaria, miington siya, "Unsay gibuhut niining mga huyan ngan mga Judio? Tukoron ba nila pag-usab ang siyudad alang sa ilang mga kaugalingon? Maghimo ba sila ug mga paghalad? Mahuman ba nila kini pagtrabaho sa usa lamang ka adlaw? Buhion ba nila pag-usab ang nangadugmok nga mga bato human kini masunog? **3** Uban kaniya si Tobia nga Amonihanon, ug miington siya, "Bisan gani mosaka lamang ang milo sa ilang gitukod, malumpag niini ang ilang paril nga bato!" **4** Patalinghogi, O among Dios, kay gitamay kami. Ibalik sa ilang kaugalingong mga ulo ang ilang pagtamatay kanamo ug tugot nga kawaton ang ilang bahandi sa yuta kung diin sila pagbibagon. **5** Ayaw taboni ang ilang kapalasan ug ayaw papasa ang ilang mga sala nga gikan sa imong atbungangan, kay gipasuko man nila pag-ayo ang mga magtutukod. **6** Busa, gitukod namo ang paril ug ang tanang paril miabot sa katunga ang kahabugon, kay aduna may tinguha ang mga kawathan nga magtrabaho. **7** Apan sa pagkadungog ni Sanbalat, ni Tobia, ang mga taga-Arabia, ang mga taga-Amonihanon, ug mga taga-Asdod nga padayon

ang pag-ayo sa paril sa Jerusalem, ug natabunan na ang mga babin nga adunay bangq, ang hilabihan kasuko misilaob kaniila. **8** Nagkahiusa sila sa pagplano ug daotan, ug miabot sila aron makig-away batok sa Jerusalem aron magkagubot. **9** Apan nag-ampo kami sa amon Dios ug nagbutang ug magbalantay aron manalipod kanamo batok kaniila sa adlaw ug gabii tungod sa ilang panghulga. **10** Unya nag-ingon ang katawan sa Juda, "Nagkaluya na kadtong nagdala ug bug-at nga palas-an. Daghan ang nangadugmok nga bato, ug diili na kami makahimo sa pagtukod ug paril." **11** Miington ang among mga kaaway, "Dili nila masayaran o makita kung moadto kita kaniila ug patyon sila, ug pahunongan ang trabaho." **12** Niadtong panahona ang mga Judio nga nagpuyo duol kaniila miabot gikan sa tanan nga dapit ug nagulsit kanamo sa ikapulo ka higayon, nagpasidaan kanamo mahitungod sa daotang laraw nga ilang gihimo batok kanamo. **13** Busa gipahimutang ko ang mga tawo sa ubos nga babin sa paril sa hawan nga dapit. Gipahimutang ko ang matag pamilya uban sa ilang mga espada, mga bangkaw, ug mga pana. **14** Unya mitan-aw ako, ug mitindog, ug gisulthian ko ang mga halangdon, ug ang mga tigmundo, ug ang uban pang mga tawo, "Ayaw kamo kahadol kaniila. Hunahunaan nga ang Dios, maoy gamhanan ug makalilisang. Makig-away alang sa inyong mga banay, sa inyong mga anak nga lalaki ug inyong anak nga mga babaye, sa inyong mga asawa, ug sa inyong panimalay." **15** Niabot ang higayon ngan ang among mga kaaway nakadungog nga nasayaran namo ang ilang mga laraw, ug gipakyas sa Dios ang ilang mga laraw, busa mibalik kaming tanan sa paril, ug ngadto sa tagsatagasa namo nga buluhaton. **16** Busa niadtong higayona nagtrabaho ang katunga sa akong mga sulugoon sa pagtukod sa paril, ug ang katunga kaniila nagkupot ug mga bangkaw, mga taming, mga pana ug nagusul-ob ug armadora, samitung natiindog ang mga pangulo luyo sa tanang tawo sa Juda. **17** Ang maong mga trabahante nga nagtukod sa paril ug ang nag-alsas sa mga karga nagmabinantayon sa ilang nahimutangan. Nagtrabaho sila sa usa lamang ka kamot ug ang laing kamot nagkupot sa iyang hinagibang. **18** Nagtakin sa iyang espada ang matag magtutukod ug mao kini ang paagi sa iyang pagtrabaho. Ang tipatingog sa buduong anaa sa akong tapad. **19** Akong gisulthian ang mga halangdon, mao opisyal ug ang ubang kawathan, "Dako ug malisod ang buluhaton, ug nagkabulagkit kita sa paril, halayo sa usag-usa. **20** Kinahanglan magdali ka paingon sa dapit kung diin madungog mo ang tingog sa buduong ug pagtigom didto. Ang atong Dios makig-away alang kanato." **21** Busa buhaton namo ang buluhaton. Naggunit ug mga bangkaw ang katunga kaniila gikan sa pagsubang sa sayo sa kabuntagan hangtod sa paggawas sa mga bituon. **22** Miington usab ako ngadto sa mga tawo nianang higayona, "Tugoti ang matag tawo ug ang iyang sulugoon nga magpabilin pagkagabii diha sa tunga sa Jerusalem, aron mobantay kanato panahon sa gabii ug motrabaho inig ka adlaw." **23** Bisan ug ako, ni akong mga igoong nga lalaki, bisan akong mga sulugoon, bisan pa ang mga tawo sa tigbantay musunod kanako, walay usa kanamo ang mag-ilis sa among mga bisti, ug ang matag usa kanamo nagdala sa kaugalingon nga hinagibang, bisan molakaw siya aron sa pagsag-ob ug tubig.

5 Unya miapatugbaw sa hilabihan ang pagtuaw ang mga kalalakin-an ug ang ilang mga asawa batok sa ilang isigka mga Judio. **2** Tungod kay adunay pipila nga nag-ingon, "Daghan kami uban sa amon mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye. Busa tugoti kami ng makakuha ug trigo aron makakaon kami ug magpabilin nga buhi." **3** Miington usab ang pipila, "Giprenda namo ang amon kaumahan, ug among mga kaparasan, ug ang among mga balay aron makabaton ug trigo panahan sa tinguttom." **4** Miington usab ang uban, "Nanghulam kami ug salapi nga ibuhis sa hari sa amon mga kaumahan ug sa amon mga kaparasan. **5** Apan karon ang amon unod ug dugo sama lang sa amon mga kaigsoonan, ug ang among mga anak sama lang sa ilang mga anak. Napugos kami sa pagbaligya sa amon mga anak nga mga lalaki ug sa amon mga anak nga mga babaye aron mamahimong mga ulipon. Ang pipila sa amon mga anak nga babaye ulipon nang daan. Apan wala kami gahom sa pagtabang niini tungod kay gipanag-iya na karon sa ubang mga tawo ang among mga kaumahan ug ang among mga kaparasan." **6** Nasuko ako pag-ayo sa dihang nadungog ko ang ilang pagtuaw ug kining mga pulong. **7** Unya naghunahuna ako mahitungod niini, ug mipasaka ako ug mga sumborg batok sa mga halangdon ug sa mga opisyal. Miington ako kaniila, "Nagpatanton kami, ang matag-usa sa iyang kaugalingong igoon." Nagpahigayon ako ug dakong panagtigom batok kaniila **8** ug giingna ko sila, "Kutob sa amon mahimo, gipalit namo pagbalik ang atong mga

kaigsoonang mga Judio gikan sa pagkaulipon ug sa pagkabaligya ngadto sa mga nasod, apan gibaligya hinuon ninyo ang inyong mga igsoong lalaki ug igoong babaye aron ibaligya nila kini pagbalik kanamo!" Mihilom sila ug wala gayod makakaplag ug pulong nga isulti. **9** Miignon usab ako, "Dili maayo ang inyong gibuhat. Dili ba kamo maglakaw nga adunay kahadlok sa atong Dios aron kapungan ang pagbiaybay sa atong mga kaaway nga mga nasod. **10** Magpahulakom ako ug ang akong mga igsoong lalaki ug ang akong mga sulugoon kanilag salapi ug trigo. Apan kinahanglan nga moundang na kita sa pagkuha ug tubo niining maong mga hulam. **11** Ibalik kanila karong adlawa ang ilang mga kaumahan, ang ilang mga kaparasan, ang ilang olibohan ug ang ilang mga balyug ug tubo sa salapi, ang trigo, ang bag-on bino, ug ang lana nga inyong gikuha gikan kanila." **12** Unya miignon sila, "Ibalik namo kung unsa ang among gikuha gikan kanila, ug wala kami pangayoon gikan kanila. Buhaton namo ang imong gisulti." Unya gitawag ko ang mga pari, ug gipapanumpa ko sila nga himoon nila kung unsa ang ilang gisaad. **13** Giuyog ko ang sisidsa akong bisti ug miignon, "Hinao na uyogon sa Dios ang balay ug mga kabtaganan sa matag tawo nga dili magtuman sa iyang saad. Aron nya mauyog siya ug makabsan." Miignon ang tanan nga nagkatigom, "Amen," unya gitayeg sila ni Yahweh ug gibuhat sa mga tawo ang ilang gisaad. **14** Busa sukad sa higayon sa pagtuboy kanako nga mamahimong gobernador sa yuta sa Juda, gikan sa ika-20 ka tuig hangtod sa ika-32 ka tuig sa paghari ni Artaxerxes, 12 ka tuig, wala ako miakaon ni ang akong mga kaigsoonan sa pagkaon nga giandam alang sa gobernador. **15** Apan ang gobernador kaniadto nga nihiuna kanako naghatac ug bug-at nga mga palas-anon sa mga tawo, ug nagkuha gikan kanila ug 40 ka mga shekels nga plata alang sa ilang matag-adlaw nga pagkaon ug bino. Bisan ang ilang mga sulugoon naqdaogdaa sa katawhan. Apan wala ako magbuhat sama niiana tungod kay may kahadlok ako sa Dios. **16** Nagpadayon usab ako sa pagtukod sa pader, ug wala kami nagspalit ug yuta, ug nagkatigom ang tanan nakong mga sulugoon didto alang sa pagtrabaho. **17** Sa akong lamesa anaa ang mga Judio ug mga opisyal, 150 ka mga kalalakin-an, gawas niadtong miadto kanamo gikan sa mga nasod nga nakapabilbot kanamo. **18** Karon sa matag adlaw magandam ug usa ka torong baka, unom ka piniling karnero, ug mga langgam usab, ug sa matag ikanalupo nga adlaw abundansya ang tanang matang sa bino, apan bisan niining tanan wala ako mangayo ug pagkaon nga alang sa gobernador, tungod kay bug-at ra kaayo ang maong pagpangayo ngadto sa katawhan. **19** Hinundomi ako, akong Dios, sa pagbuhat ug maayo, tungod kay gibuhat ko kining tanan alang niining katawhan.

6 Karon sa dihang nadungon ni Sanbalat, ni Tobia, ug ni Gershem nga taga-Arabia ug ang uban namo nga mga kaawayang gitukod nako pagbalik ang pader ug wala nay nahliving guba nga mga babin nga abri, bisan tuod wala pa nako mataod ang mga pultahan sa mga ganghaan, **2** nagpadala ug mensahe kanako si Sanbalat ug si Gershem nga nag-ingon, "Dali, magtagbo kita didto sa kapatagan sa Ono." Apan nagtinguha sila sa pagdagmala kanako. **3** Nagpadala ako ug mga mensahero ngadto kanila, sa pag-ingon, "Naghuhukat ako ug dako nga buluhaton, ug dili ako makalugsong. Nganong kinahanglan man maundang ang trabaho samitung biyaan ko kini ug mulsongs diha kaninyo?" **4** Nagpadala sila ug maqihapon nga mensahe kanako sa upat ka higayon, ug gitubag ko sila sa samang paagi sa matag higayon. **5** Gipadala ni Sanbalat ang iyang sulugoon nganhi kanako sa samang paagi sa ikalima nga higayon, uban sa binukhadt nga sulat nga anaa sa iyang kamot. **6** Mao kini ang nahisulat, "Gibalita kini sa mga nasod, ug miignon usab si Gershem niini, nga ikaw ug ang mga Judio naglaraw sa pagpakibatok, tungod niana gitukod nimo pagbalik ang pader. Gikan niining maong balita giington, nga hapti kana nila nga mamahimong hari. **7** Nagtuboy ka usab ug mga propeta aron maghimo niining pagpahayag mahitungod kanimo didto sa Jerusalem, nga nag-ingon, "Adunay hara si Juda!" Magasurugado ka gayod nga madungong sa hari kining maong mga balita. Busa dali, mag-istorya kita." **8** Unya nagpadala ako ug mensahe ngadto kaniya nga nag-ingon, "Walay mga butang nga nahitabo sama sa imong gipanul, tungod kay tinumotomo lang kini gikan sa imong kasingkasing." **9** Tungod kay buot nila nga mahadlok kaming tanan, sa paghunahuna nga, "Moundang sila sa pagtrabaho, ug dili kini mahuman." Apan karon, O Dios, palihog lig-on ang akong mga kamot. **10** Miadto ako sa balay ni Shemaya ang anak nga lalaki ni Delaya nga anak nga lalaki ni Mehetabel, nga dili makabiya sa iyang balay. Miignon siya, "Magtagbo kita sa balay sa Dios, sa sulod sa templo, ug sirad-an nato ang mga pultahan sa templo, kay moanhi sila aron sa pagpatay kanimo.

Sa pagkagabii moanhi sila aron sa pagpatay kanimo." **11** Mitubag ako, "Modagan ba ang tawo nga sama kanako? Moadto ba sa templo ang tawo nga sama kanako aron lang maluwasa niya ang iyang kaugalingong kinabuhi? Dili ako moadto!" **12** Nakaamgo ako nga dili ang Dios ang nagpadala kaniya, apan nanagna siya batok kanako. Gisuholan siya ni Sanbalat ug ni Tobia. **13** Gisuholan nila siya aron hadlokon ako, aron nga himoon nako ang iyang giington ug makasala, aron nga daoton nila ang akong ngalan ug aron nga maulawan ako. **14** Hinundomi si Tobia ug si Sanbalat, akong Dios, ug tanan nilang gibuhat. Hinundomi usab ang babayeng propeta nga si Noadia ug ang ubang mga propeta nga misulay paghadlok kanako. **15** Busa nahuman ang pader sa ika-25 nga adlaw sa bulan sa Elul, human sa 52 ka mga adlaw. **16** Sa dihang nadungon kini sa tanan namong mga kaaway, ang tanang nasod nga naglibot kanamo, nangahadlok sila pag-ayo ug nangawad-an ug pagsalig sa ilang mga kaugalingon. Tungod kay nasayod sila nga nahuman ang buluhaton pinaagi sa panabang sa among Dios. **17** Nagpadala ug daghang mga sulat ang mga halangdon nga tawo sa Juda ngadto kung Tobia niining higayona, ug miabot ang mga sulat ni Tobia ngadto kanila. **18** Tungod kay daghan ang anaa sa Juda nga nakahimo ug panaad ngadto kaniya, tungod kay umagad siya nga lalaki ni Shecania ang anak nga lalaki ni Ara. Ang iyang anak nga lalaki nga si Jehohanan gipangasawa ang anak nga babaye ni Meshulam nga anak nga lalaki ni Berekia. **19** Gisultihan usab ako nila mahitungod sa iyang mga maayong buhat ug gisulti usab nila pagbalik ngadto kaniya ang akong mga gipamulong. Gipadad-an ako ug mga sulat gikan kung Tobia aron sa paghadlok kanako.

7 Sa dihang nahuman na ang pader ug napahiluna ko na ang mga pultahan, ug nakapili ni ug mga magbalantay sa ganghaa, mga mag-aawit ug mga Levita, **2** gipiyal ko kung Hanani nga akong igsoon ang pagdumala sa Jerusalem, uban kung Hananiah nga maoq nagdumala sa mga kota, tungod kay matinud-anon siya nga tawo ug adunay kahadlok sa Dios labaw sa kadaghanan. **3** Miignon ako kanila, "Ayaw abrihi ang mga ganghaan sa Jerusalem hangtod nga moinit ang adlaw. Samtang nagbantay pa ang mga tigbantay sa mga ganghaan, mahimo mong isarado ang mga pultahan ug alihain kini. Paggili ug mga magbalantay gikan niadtong nagpuyo sa Jerusalem, ang pipila sa dapit diin napahiluna ang puy-anan sa mga guwardiya, ug ang uban sa atubangan sa ilang mga balyug." **4** Karon lapad ang siyudad ug dako, apan gamay larnang ang mga tawo sa sulod niini, ug wala pay mga balyug nga natukod pag-usab. **5** Ang akong Dios mao ang nagbutang sa akong kasingkasing sa pagtigom sa mga inila nga mga tawo, mga opisyal, ug ang mga katawhan aron liista ang ilang mga pamilya. Nahikaplagan ko ang libro sa kaliwanan niadtong nakabakil ug una ug nakaplagan ang mga nahisulat niini. **6** Mao kini ang mga tawo sa probinsya nga mitungas pagwas gikan sa pagkabihag niadtong mga gipangbihag ni Nebucadreazar negar hara si Babilonia. Mibabalil sila sa Jerusalem ug sa Juda, ang matag usa sa iyang kaugalingong lungsod. **7** Miabot sila uban kung Zerubabel, Jeshua, Nehemias, Azaria, Raamia, Nahamani, Mordecai, Bilsan, Misperet, Bigvai, Nehum, ug Baana. Ang gidaghanon sa kalaikain-an sa Israel likap ang mga mosunod. **8** Ang mga kaliwat ni Paros, 2, 172. **9** Ang mga kaliwat ni Shefatia, 372. **10** Ang mga kaliwat ni Ara, 652. **11** Ang mga kaliwat ni Pahat Moab, pinaagi sa mga kaliwat ni Jeshua ug Joab, 2, 818. **12** Ang mga kaliwat ni Elam, 1, 254. **13** Ang mga kaliwat ni Zatu, 845. **14** Ang mga kaliwat ni Zacie, 760. **15** Ang mga kaliwat ni Binui, 648. **16** Ang mga kaliwat ni Bebai, 628. **17** Ang mga kaliwat ni Azgad, 2, 322. **18** Ang mga kaliwat ni Adonikam, 667. **19** Ang mga kaliwat ni Bigvai, 2, 067. **20** Ang mga kaliwat ni Adin, 655. **21** Ang mga kaliwat ni Ater, ni Hezekia, 98. **22** Ang mga kaliwat ni Hashum, 328. **23** Ang mga kaliwat ni Bezai, 324. **24** Ang mga kaliwat ni Harif, 112. **25** Ang mga kaliwat ni Gibeon, 95. **26** Ang katawhan nga gikan sa Betlehem ug Netofa, 188. **27** Ang katawhan sa Rama ug Geba, 621. **31** Ang katawhan sa Micmas, 122. **32** Ang katawhan sa Betel ug Ai, 123. **33** Ang katawhan sa laing pang Nebo, 52. **34** Ang katawhan sa lain pang Elam, 1, 254. **35** Ang katawhan sa Harim, 320. **36** Ang katawhan sa Jerico, 345. **37** Ang katawhan sa Lod, Hadid, ug Ono, 721. **38** Ang katawhan sa Senaa, 3, 930. **39** Ang mga pari: sa kaliwanan ni Jedaya (sa panimalay ni Jeshua), 973. **40** Sa kaliwanan ni Imer, 1, 052. **41** Sa kaliwanan ni Pashur, 1, 247. **42** Sa kaliwanan ni Harim, 1, 017. **43** Ang mga Levita: sa mga kaliwat ni Jeshua, ni Kadmiel, ni Binui,

ug ni Hodeva, 74. **44** Ang mga mag-aawit: sa mga kaliwat ni Asaf, 148. **45** Ang tigbantay sa mga ganghaan sa mga kaliwat ni Shalum, sa mga kaliwat ni Ater, sa mga kaliwat ni Talmon, sa mga kaliwat ni Akub, sa mga kaliwat ni Hatita, sa mga kaliwat ni Shobai, 138. **46** Ang mga sulugoon sa templo: sa mga kaliwat ni Zih, sa mga kaliwat ni Hasufa, sa mga kaliwat ni Taboat, **47** sa mga kaliwat ni Keros, sa mga kaliwat ni Sia, sa mga kaliwat ni Padon, **48** sa mga kaliwat ni Lebana, sa mga kaliwat ni Hagaba, sa mga kaliwat ni Shalmai, **49** sa mga kaliwat ni Hanan, sa mga kaliwat ni Gidel, sa mga kaliwat ni Gahar. **50** Sa mga kaliwat ni Reaya, sa mga kaliwat ni Rezin, sa mga kaliwat ni Nekoda, **51** sa mga kaliwat ni Gazam, sa mga kaliwat ni Uza, sa mga kaliwat ni Pasea, **52** sa mga kaliwat ni Besai, sa mga kaliwat ni Meunim, sa mga kaliwat ni Nefushesim. **53** Sa mga kaliwat ni Bakbuk, sa mga kaliwat ni Hakufa, sa mga kaliwat ni Harhur, **54** sa mga kaliwat ni Bazlit, sa mga kaliwat ni Mehida, sa mga kaliwat ni Harsha, **55** sa mga kaliwat ni Barkos, sa mga kaliwat ni Sisera, sa mga kaliwat ni Tema, **56** sa mga kaliwat ni Nezia, sa mga kaliwat ni Hatifa. **57** Ang mga kaliwat sa mga sulugoon ni Solomon: ang mga kaliwat ni Sotai, ang mga kaliwat ni Soferet, ang mga kaliwat ni Perida, **58** ang mga kaliwat ni Jaala, ang mga kaliwat ni Darkon, ang mga kaliwat ni Gidel, **59** ang mga kaliwat ni Shefatta, ang mga kaliwat ni Hatil, ang mga kaliwat ni Pokeret Hazebain, ang mga kaliwat ni Amon. **60** Ang tanang mga sulugoon sa templo, ug ang kaliwat sa mga sulugoon ni Solomon, miabot ug 392. **61** Mao kini ang mga tawo nga misubida gikan sa Tel Mela, Tel Harsha, Querub, Adon, ug Imer. Apan dili sila makapamatuo ngilila o ang pamilya sa ilang mga kaliwatan mga kaliwat gikan sa Israel: **62** ang mga kaliwat ni Delya, ang mga kaliwat ni Tobia, ug ang mga kaliwat ni Nekoda, 642. **63** Kadotong gikan sa mga pari: ang mga kaliwat ni Habaya, Hakoz, ug Barzilai nga mikhuha si yang asawa gikan sa mga anak nga babaye ni Barzilai nga taga-Gilead ug gitawag sa ilang mga pangalan). **64** Gipangita nila ang ilang mga listahan sumala niadtong mga nalista subay sa ilang kaliwatan, apan dili nila kini makaplagan, busa wala sila gilakip sa pagkapari ug giila sila nga hugaw. **65** Unya miuong ang gobernador kanila nga kinahanglan ngilila sila tugotan sa pagkaon sa bahin sa pari nga gikan sa mga halad hangtod ngi moyoun ang pari sa Urim ug Tumim. **66** Ang tibuo panagtigom miabot ug 42, 360, **67** gawas sa ilang mga Lalaki ug mga babaye nga sulugoon, nga mga 7, 337. Aduna silay 245 ka mag-aawit nga mga Lalaki ug babaye. **68** Ang ilang mga kabayo miabot ug 736 ang kadaghanan, ang ilang mga mula, 245, **69** ang ilang mga kamelyo, 435, ug ang ilang mga asno, 6, 720. **70** Ang pipila gikan sa mga pangulo sa pamilya sa mga katigulangan naghatag ug mga gasa alang sa buluhon. Ang gobernador mihatag ngadto sa panudlanan ug usa ka libo nga darics nga bulawan, 50 ka mga palanggana, ug 530 ka parianong mga bisti. **71** Ang pipila sa mga pangulo sa pamilya sa mga katigulangan mihatag ngadto sa panudlanan alang sa pagtrabaho ug 20, 000 ka darics nga bulawan ug 2, 200 ka mina nga plata. **72** Ang nahiabilng kawathan mihatag ug 20, 000 ka darics nga bulawan, ug 2, 000 ka mga mina nga plata, ug 67 ka parianong mga bisti. **73** Busa ang mga pari, mga Levita, ang mga magbalantay sa ganghaan, ang mga mag-aawit, ang pipila sa mga tawo, ang sulugoon sa templo, ug ang tanang mga Israel nagpuoy sa ilang mga siyudad. Sa ikatipong bulan ang kawathan sa Israel napahiluna na sa ilang mga siyudad.”

8 Nagtapok ang tanang kawathan ingon nga usa ka tawo didto sa hawan nga dapit atubangan sa Ganghaan sa Tubig. Gihango nila si Ezra nga escriba nga dad-on ang libro sa balaod ni Moises, nga maoy gimando ni Yahweh ngadto sa Israel. **2** Sa unang adlaw sa ikapito nga bulan, gidalid ni Ezra nga pari ang balaod atubangan sa panagtigom, taliwala sa mga kababayen-an ug mga kalalakin-an, ug sa tanan nga makadungog ug makasabot. **3** Miatubang siya sa hawan nga dapit atubangan sa Ganghaan sa Tubig, ug gibasa niya kini sugod sa sayo sa kabuntagan hangtod sa uditong tutok, atubangan sa mga kalalakin-an ug mga kababayen-an, ug ni bisan kinsa nga makasabot, ug naminaw gayod pag-ayo ang tanang kawathan sa libro sa balaod. **4** Unya mitindog si Ezra nga escriba didto sa habog nga kahoyeng entablado nga gihimo sa mga kawathan alang niini nga katuyoan. Nagtindog tupad kaniya sila Matitia, Shema, Anaya, Uria, Hilka, ug si Maasea, sa iyang tuo nga babin; ug si Pedaya, Mishael, Malkia, Hashum, Hashbadana, Zacarias, ug si Meshulam nga nagtindog sa iyang wala nga babin. **5** Gibukhad ni Ezra ang libro sa atubangan sa tanang mga kawathan, kay nagtindog man siya labaw sa mga kawathan, ug sa dihang gibukhad niya kini nanindog ang tanang kawathan. **6** Nagpasalamat si Ezra ngadto kung Yahweh, ang bantogan nga Dios, ug

gibayaw sa tanang kawathan ang ilang mga kamot ug mitubag, “Amen! Amen!” Unya miyukbo sila ug nagsimba kung Yahweh nga nanghapa sa yuta. **7** Bisan paman sila Jeshua, Bani, Sherebia, Jamin, Akub, Shabetai, Hodia, Maasea, Kelita, Azaria, Jozabad, Hanan, Pelaya- nga mga Levita ngadto mitabang sa pagpasabot sa balaod ngadto sa kawathan, samtang nangpabilin ang kawathan sa ilang mga dapit. **8** Gibasa nila ang libro, Ang Balaod sa Dios, giapklaoro kini uban ang paghubad ug gitahat ang buot ipasabot aron nga masabtan sa kawathan ang maong basahon. **9** Si Nehemias nga gobernador, ug si Ezra nga pari ug escriba, ug ang mga Levita nga naghubad sa mensahe ngadto sa mga kawathan miuong ngadto kanila, “Balaan kini nga adlaw alang kung Yahweh nga inyong Dios. Ayaw pagsubo ug paghilak.” Tungod kay nanghilak ang tanang kawathan sa dihang nadungog nila ang mga pulong sa balaod. **10** Unya miuong si Nehemias kanila, “Pamalik kamo, kaona ang tambok sa karne ug paginom sa matam-is nga ilimnon, ug ipadala ang uban niini ngadto sa usa nga wala makaandam, kay balaan kini nga adlaw sa atong Ginoo. Ayaw pagbangotan, kay ang kalipay ni Yahweh mao ang imong kusog.” **11** Busa giapahilon sa mga Levita ang kawathan, ug miuong, “Paghilom! kay balaod kini nga adlaw. Ayaw pagbangotan.” **12** Ug mipauil ang tanang kawathan aron sa pagpangaon ug pag-inom ug sa pagpangdalit ug pagkaon ug aron sa pagsaulog uban ang dakong kalipay tungod kay nasabtan nila ang mga pulong nga gisulit ngadto kanila. **13** Sa ikaduhang adlaw ang mga pangulo sa mga katigulangan, ang mga pamilya gikan sa tibuo kawathan, ang mga pari ug ang mga Levita, naanagtigom ngadto kung Ezra nga escriba aron sa pagbaton ug panglantaw gikan sa mga pulong sa balaod. **14** Nahibaloan nila sa sinulat nga balaod ang mando ni Yahweh pinaagi kung Moises nga kinahanglan magpuyo sa mga tolda ang kawathan sa Israel sa panahon sa kasaulogan sa ikapito nga bulan. **15** Kinahanglan magbuhut sila ug pagangsayaw sa tibuo mga siyudad, ug sa Jeruselem, nga nagingon, “Pangadto kamo sa kabungtoran nga nasod, ug pagdala ug mga sanga gikan sa olibo ug ihalas nga mga olibong kahoy, ug gikan sa mirtol, mga palmera ug dahonon nga mga kahoy, aron sa pagbuhut ug mga tolda, sama sa nahiulat.” **16** Busa nangadto ang mga kawathan nga ngadala ug mga sanga ug nagbuhut alang sa ilang kaugalingon ug mga tolda, sa ilang matag-usa ka mga atop, sa ilang mga hawanwan, sa hawanwan sa balay sa Dios, sa hawanang dapit atubangan sa Ganghaan sa Tubig, ug sa plasa didto sa Ganghaan sa Efraim. **17** Nagbuhut ug mga tolda ang tanang pundo niadtong mga namalik gikan sa pagkabinihi ug didto na sila namuyo. Kay sukad pa sa panahon ni Josue ang anak nga Lalaki ni Nun hangtod nianang adlawa, wala na gayod magsaulog pa ang kawathan sa Israel niining maong kasaulogan, ug busa hilabihan gayod ang ilang kalipay. **18** Bisan paman matag adlaw, gikan sa unang adlaw hangtod sa kataposan, gibasa ni Ezra ang libro gikan sa balaod sa Dios. Nagsaulog sila sa kasaulogan sulod sa pito ka adlaw ug sa ikawalo nga adlaw mao ang maligdang nga panagtigom, aron sa pagtuman sa kasuguan.

9 Karon sa ika 24 nga adlaw sa samang bulana nagtigom ang tanang kawathan sa Israel ug nagpuasa sila, ug nagbisti sila ug sako, ug nagbutang ug abog sa ilang mga ulo. **2** Gibulag sa mga kaliwat sa Israel ang ilang kaugalingon gikan sa tanang mga langyaw. Mitindog sila ug gisugid ang ilang kaugalingon mga sala ug ang mga daontang binuhutan sa ilang mga katigulangan. **3** Nagbarog sila sa ilang mga dapit, ug sulod sa tulo ka oras gibasa nila ang libro sa balaod ni Yahweh nga ilang Dios. Sa ikapito nga babin sa adlaw gisugid nila ang ilang mga sala ug nagyukbo atubangan kung Yahweh nga ilang Dios. **4** Ang mga Levita, si Jeshua, si Bani, si Kadmiel, si Shebania, si Buni, si Sherebia, si Bani, ug si Kenani, mitindog sa hagdanon ug mitawag sa makusog nga tingog ngadto kung Yahweh nga ilang Dios. **5** Urya ang mga Levita, nga sila Jeshua, ug si Kadmiel, si Bani, si Hashabrea, si Sherebia, si Hodia, si Shebania, ug si Petahia miuong, “Pagtindog ug dayga si Yahweh nga imong Dios hangtod sa kahangtoran.” Hinaot nga daygon nila ang imong balaon ng ngalan, ug hinaot nga mapasidungan kini sa matag panalangin ug pagdayeg. **6** Ikaw si Yahweh. Ikaw lamang. Gibuhut nimo ang kalangitan, ang kinatasan, ug kalangitan, uban ang tibuo nilang panon sa kasundalohang anghel, ug ang kalibutan ug tanan nga anaa niini, ug ang mga kagadagan ug tanan nga anaa kanila. Gihatagan nimo ug kinabuhi kining tanan, ug nagsimba ang mga kasundalohang anghel diha kanimo. **7** Ikaw si Yahweh, ang Dios nga nagpili kung Abram, ug ang nagkuha kaniya gawas sa Ur sa Chaldees, ug naghatag kaniya sa ngalan nga Abraham. **8** Nakaplagan nimo nga matinud-anon gayod ang iyang kasingkasing diha kanimo, ug nagbuhut ka

ug kasabotan uban kaniya nga ihatag ngadto sa iyang mga kaliwat ang yuta sa mga Canaanhon, sa mga Hithanon, sa mga Amornon, sa mga Pereznon, sa mga Jebusnon, ug sa mga Girgasnon. Gituman mo gayod ang imong saad tungod sa imong pagkamatinud-anon. **9** Nakita nimo ang pag-antos sa among mga katigulangan didto sa Ehipto ug nadungog nimo ang ilang mga paghilak didto sa Pula nga Dagat. **10** Naghatag ka ug mga timailhan ug katingalahanang mga butang batok sa Paraon, ug sa tanan niyang mga sulugoon, ug sa tanang katawhan sa iyang yuta, kay nasayod ka nga mapasigarbohon gayod ang mga Ehiptohanon batok kanila. Apan nagbuhat ka ug ngalan alang sa imong kaugalingon nga naqpabilin hangtod karon. **11** Unya gitunga nimo ang dagat sa ilang atubangan, aron nga makalabang sila sa tungatunga sa dagat nga agi sa mala nga yuta; ug gipanglabay nimo kadtong naggukod kanila didto sa kinahiladman, sama sa bato didto sa lawom nga katubigan. **12** Panahon sa kabuntagan gigiyahan nimo sila pinaagi sa haligi nga panganod, ug sa haligi nga kalayo panahon sa kabagbion aron sa paghatag ug kahayag sa ilang aqianan aron nga makalakaw sila. **13** Mikanaoq ka gikan sa Sukid sa Sinai ug nakigsulti ka kanila gikan sa kalangitan ug gihatag nimo kanila ang matarong nga mga kasuguan ug matuod nga mga balaod, ug maayong mga lagda ug mga mando. **14** Gipahibalo nimo ngadto kanila ang balaan nga Igppahulay, ug gihatagan nimo sila sa mga mando ug mga kasugoan ug mga balaod pinaagi kang Moises nga imong sulugoon. **15** Gihatagan nimo sila ug tinapay gikan sa langit alang sa ilang kagutom, ug tubig gikan sa bato alang sa ilang kauhaw, ug giingnan nimo sila nga molakaw ug angkonon ang yuta nga imong gisaad uban ang panumpa nga gihatag kanila. **16** Apan wala gayod silay pagtahod ug ang among mga katigulangan, ug nagmagahi ang ilang mga ulo, ug wala mamati sa imong mga kasugoan. **17** Nagdumili sila sa pagpaminaw, ug wala nila panumbalinga ang mga katingalahanang butang nga imong nabuhat ngadto kanila, apan nagmagahi ang ilang mga ulo, ug sa ilang pagkamasinupakon nagpili sila ug pangulo aron nga makabalik sa ilang pagkaulipon. Apan ikaw ang Dios nga puno sa pagpasaylo, puno sa grasya ug maluluy-on, dili daling masuko, ug napuno sa tiunay nga gugma. Ug wala nimo sila gibuyaan. **18** Bisan tuod ug nagbuhat sila ug larawan sa nating baka nga gikan sa tinunaw nga puthaw ug miignon, 'Mao kini ang inyong Dios nga nagpaggawas kaninyo gikan sa Ehipto,' ug nagbuhat ug hilabihan nga pagbugalbugal, **19** ikaw, sa imong kaluoy, wala ka mibiya kanila didto sa kamingawan. Gigiyahan sila pinaagi sa haligi nga panganod sa ilang dalam ug wala kini mibiya kanila panahon sa kabuntagan, bisan paman sa pagkagabi ang haligi nga kalayo naggigi kanila aron sa pag-iwag sa ilang dalam aron nga makalakaw sila. **20** Gihatagan nimo ang imong maayong Espiritu aron sa pagmatutuon kanila, ug wala nimo ihiyaw ngadto sa ilang baba ang imong manna, ug ang tubig nga imong gihatag kanila alang sa ilang pagkauhaw. **21** Kay gihatagan nimo ang ilang gikinahanglan sulod sa 40 ka tuig didto sa kamingawan, ug walay nakulangon kanila. Wala mangagisang ilang mga bisti ug wala nanghubag ang ilang mga til. **22** Gihatagan nimo sila ug mga ginharian ug mga katawhan, gipahimutang sila sa matag suok sa maong dapit. Unya gipanag-nya nila ang yuta ni Sihon nga hari sa Heshbon ug ang yuta ni Og nga Hari sa Bashan. **23** Gipadaghan nimo ang ilang mga anak sama sa kabituanon sa kalangitan, ug gidalo nimo sila didto sa yuta nga imong gisulit nga panag-iyahon ngadto sa ilang mga katigulangan. **24** Busa miadto ang katawhan ug gipanag-nya ang yuta sa mga Canaanhon ug gibuntog nimo gikan kanila ang mga lumulupyo niadtong yutaa. Gitugyan nimo sila ngadto sa ilang mga kamot, uban sa ilang mga hari ug sa mga katawhan sa maong yuta, aron nga buhaton sa taga-Israel kung unsa ang ilang nahimut-an. **25** Nabihag nila ang lig-on nga mga siyudad ug ang tabunok nga yuta, ug ilang gibihag ang mga balay ngapuno ug maayong mga butang, mga atabay nga nakalot na, mga parasan ug mga tanaman sa mga olibo, ug mga kahoy nga namunga sa madagayaon. Busa nagaon sila ug nangabusog ug nanabok ug giliip ang ilang kaugalingon sa imong hilabihan nga pagkamaayo. **26** Unya nagmasupilon sila ug nagmasinupakon batok kanimo. Gitalikdan nila ang imong balaod. Gipatay nila ang imong mga propeta nga maoy nagpahimangno kanila aron nga mobalik diha kanimo, ug nagbuhat sila ug hilabihan nga pagbugalbugal. **27** Busa gitugyan nimo sila ngadto sa kamot sa ilang mga kaaway, nga maoy naapants kanila. Sa panahon sa ilang pag-antos, nagtawag sila kanimo, ug nadungog nimo sila gikan sa kalangitan, ug tungod sa imong dakong kaluoy nagpdalada ka ug moluwas kanila gikan sa kamot sa ilang mga kaaway. **28** Apan human sila makapahulay, nagbuhat na usab sila ug

daotan diha kanimo, ug gipasagdan nimo sila didto sa kamot sa ilang mga kaaway, busa gidumalahan sila sa ilang mga kaaway. Apan sa dihang mibalik sila ug nagtawag diha kanimo, nadungog nimo gikan sa langit, ug sa kadaghan nga higayon tungod sa imong kaluoy giluwus nimo sila. **29** Gipasid-an nimo sila aron nga mobalik sa imong balaod. Apan hinuon nahimo silang garbos ug wala mamati sa imong mga mando. Nakasala sila batok sa imong mga balaod nga maoy naghatag ug kinabuhi niadtong nagtumon niini. Gipatag-a nila ang ilang mga abaga ug gipagabi ang ilang mga liog ug nagdumili sa pagpaminaaw. **30** Sa daghang nga katugan gipahimangoan nimo sila pinaagi sa imong Espiritu ngadto sa imong mga propeta. Apan wala sila mamati. Busa gitugyan nimo sila ngadto sa kamot sa ilang mga kasilinganang katawhan. **31** Apan sa imong dakong kaluoy wala nimo sila gipukon sa hingpit, o mibiya kanila, tungod kay puno ka sa grasya ug maluluy-on ka nga Dios. **32** Busa karon, ang atong Dios—ikaw nga bantogan, makagagahom, ug katingalahan nga Dios nga mituman sa imong mga panaad ug tiunay nga gugma—ayaw tugot nga mahimong daw diuyut lamang diha kanimo ang tanang kalsidanan nga miabot nganhi kanamo, sa among mga hari, sa among mga prinsipe, ug sa among mga pari, ug sa among mga propeta, ug sa among mga katigulangan, ug sa tanan nimong katawhan gikan sa adlaw sa mga hari sa Asiria hangtod karon. **33** Makiangayon ka sa tanan nga midangat kanamo, kay nagmatinud-anon ka man, apan nagpakaadaon kami. **34** Wala gayod nagtumon sa imong balaod ug naminaw sa imong mga mando o bisan paman sa imong mga kasabotan nga balaod nga imong gapasidaan sa among mga hari, among mga prinsipe, among mga pari, ug among mga katigulangan. **35** Bisan paman sa ilang kaugalingong ginharian, samtagtang naglipay sila sa imong hilabihan nga kaayo ngadto kanila, sa halapad ug tabunok nga yuta nga imong gitagana ngadto kanila, wala sila mag-alagad kanimo o bisan mibiya sa ilang mga daotang binuhatan. **36** Karon mga ulipon kami niining maong yuta nga imong gihatag sa among mga katigulangan aron nga mapahimuslan ang mga bunga ug ang mga maayong gasa, ug tan-awa, mga ulipon kami niini! **37** Ang kaadunahan sa among yuta moadtugayod sa mga hari nga imong gitagana kanamo tungod sa among mga sala. Nagdumala sila ubos sa among mga lawas ug ubos sa among mga hayopan sumala sa ilang nahimut-an. Aana kami sa dakong kalisang. **38** Tungod niining tanan, magbuhat kami ug lig-on nga panaad nga sinulat. Sa nasiyohan nga sinulat anaa ang mga ngalan sa among mga prinsipe, mga Levita, ug mga pari."

10 Sulod sa nasiyohan nga mga dokumento, anaa ang ngalan ni Nehemias, nga gobernador, ang anak nga lalaki ni Hacalia ug ni Zedekia, **2** si Seraya, si Azaria, si Jeremias, **3** si Pashur, si Amaria, si Malkia, **4** si Hatus, si Shebania, si Maluc **5** si Harim, si Meremot, si Obadia, **6** si Daniel, si Gineton, si Baruk, **7** si Meshulam, si Abija, si Miamin, **8** si Maazia, si Bilgai, ug si Shemaya. Mao kini ang mga pari. **9** Ang mga Levita mao sila si: Jeshua ang anak nga lalaki ni Azania, si Binui nga gikan sa panimalay ni Henadad, si Kadmiel, **10** ug ang ilang mga kauban nga mga Levita, si Shebania, si Hodia, si Kelita, si Pelaya, si Hanan, **11** si Mica, si Rehob, si Hashabia, **12** si Zacur, si Sherebia, si Shebania, **13** si Hodia, si Bani, ug si Beninu. **14** Ang mga pangulo sa katawhan mao sila si: Paros, si Pahat Moab, si Elam, si Zatu, si Bani, **15** si Buni, si Azgad, si Bebai, **16** si Adonia, si Bigvai, si Adin, **17** si Ater, si Zedekia, si Azur, **18** si Hodia, si Hashum, si Bezai, **19** si Harif, si Anatot, si Nebai, **20** si Magpias, si Meshulam, si Hezir, **21** si Meshezabel, si Zadok, si Jadua, **22** si Pelatia, si Hanan, si Anaya, **23** si Hoshea si Hanania, si Hashub, **24** si Halohes, si Pilha, si Shobek, **25** si Rehum, si Hashabna, si Maasea, **26** si Ahia, si Hanan, si Anan, **27** si Maluc, si Harim, si ug si Baana. **28** Alang sa nahibilin nga mga katawhan, nga mga pari, mga Levita, mga tigbantay sa ganghaan, mga mag-aawit, mga sulugouon sa templo, ug tanan nga nagpahimulag sa ilang mga kaugalingon gikan sa mga tawo sa kasikbit nga kayutaan ug nanaad sa ilang mga kaugalingon ngadto sa balaod sa Dios, lakip ang ilang mga asawa, ang ilang mga anak nga mga lalaki ug ang ilang mga anak nga mga babaye, ang tanan nga adunay kahibalo ug panabot, **29** naghiusa silang tanan uban sa ilang mga kaigsoonan mga lalaki, ang ilang mga halangdon, ug gigapos ang ilang kaugalingon uban sa tunglo ug panumpa nga mosubay sa balaod sa Dios, nga gihatag ni Moises ang sulugoon sa Dios, ug sa pagmatngon ug pagtuman sa tanan nga mga kasugoan ni Yahweh nga among Dios ug sa iyang mga balaod ug sa iyang mga mando. **30** Misaad kami nga dili namo ihatag ang among mga anak nga mga babaye ngadto sa katawhan

sa maong yuta o kuhaon ang ilang mga anak nga mga babaye alang sa among mga anak nga mga lalaki. **31** Misaad usab kami nga dili mopalit ug bisan unsa nga butang o trigo gikan kanila kung magdala nganhi kanamo ang katawhan sa maong yuta sa Adlawng Igpapahulay o sa bisan unsang balaan nga adlaw. Papason namo ang tanang utang tali sa ubang mga Judio, ug papahulayon namo ang among mga kaumahan sa matag ikapito nga tuig. **32** Gidawat namo ang mga sugo nga mohatag sa usa ug tunga nga shekel sa matag tuig alang sa pag-alagad sa balay sa among Dios, **33** sa pag-andam ug tinapay alang sa presensya, ug alang sa naandang halad nga trigo, ang mga sinunog nga halad sa mga Igpapahulay, ang kasaulogan sa bag-ong bulan ug ang gitakda nga mga kasaulogan, ug alang sa mga halad nga balaan, ug alang sa mga halad sa sala aron sa paghimo ug kapasyaloan alang sa Israel, ug alang sa tanang mga buluhaton sa balay sa among Dios. **34** Nagripa ang mga pari, ang mga Levita ug ang katawhan alang sa halad nga kahoy. Pinaagi sa ripa mapili kungkinsa sa among mga pamilya ang magdala ug kahoy ngadto sa balay sa among Dios sa gitakda nga mga panahon sa matag tuig, nga pagasunogon diha sa halaran ni Yahweh nga among Dios, sumala sa nahisulat sa balaod. **35** Misaad kami nga dad-on ngadto sa balay ni Yahweh ang unang mga bunga nga nanurok sa among yuta, ug ang unang mga bunga sa kahoy sa matag tuig. **36** Sumala sa nahisulat sa balaod, misaad kami nga dad-on namo sa balay sa Dios ug ngadto sa mga pari nga nag-alagad ditdo, ang kamagulangan namong mga anak nga mga lalaki ug ang kamagulangan sa among mga baka ug karnero. **37** Dad-on namo ang unang abot sa among mga harina ug ang among mga halad nga trigo, ug ang bunga sa matag kahoy, ug ang bag-ong bino ug ang lana pagadad-on ngadto sa mga pari, ngadto sa lawak nga tipiganan sa balay sa among Dios. Dad-on namo ngadto sa mga Levita ang ikanapulo gikan sa among yuta tungod kay ang mga Levita ang magkuha sa mga ikanapulo sa tanang lungsod kung diin kami magtrabaho. **38** Ang pari, nga kaliwat ni Aaron, kinahanglan ngumouban sa mga Levita sa dihang modawat sila sa mga ikanapulo. Kinahanglan nga dad-on sa mga Levita ang ikanapulo nga bahin sa mga ikanapulo ngadto sa balay sa among Dios ngadto sa lawak nga tipiganan sa mga bahandi. **39** Tungod kay magdala ang katawhan sa Israel ug ang mga kaliwat ni Levi sa mga giamot nga mga trigo, bag-on bino, ug lana ngadto sa lawak nga tipiganan diin ang mga kahimanan sa sagradong dapit gitipigan ug diin nagpuyo ang mga pari nga nag-alagad, ug ang mga magbalantay sa ganghaan, ug ang mga mag-aawit. Dili namo isalikway ang balay sa among Dios.

11 Nagpuyo ang mga pangulo sa katawhan ditdo sa Jerusalem, ug ang nahibilin nga mga katawhan nagripa aron mopili ug usa gikan sa napulo ka tribon arao maoy mopuyo sa Jerusalem, ang balaan nga siyudad, ug ang laing siyam nagpabilin sa ubang mga lungsod. **2** Unya gipanalanginan sa tanang katawhan kadtong nagtanyag ug miuyon nga mopuyo sa Jerusalem. Apan ang uban nga anaa sa lungsod sa Juda nagpuyo sa ilang kaugalingon nga yuta, likip ang pipila sa mga Israelieta, mga pari, mga Levita, mga sulugoon sa templo, ug ang mga kaliwat sa mga sulugoon ni Solomon. **4** Sa Jerusalem nagpuyo usab ang pipila sa mga kaliwat sa Juda ug ang pipila sa mga kaliwat sa Benjamin. Mao kini ang nalakip sa katawhan sa Juda: Si Ataya ang anak ni Uzia nga anak ni Zacarias nga anak ni Amaria nga anak ni Shefatai nga anak ni Mahalalel, nga kaliwat ni Perez. **5** Si Maasea anak nga lalaki ni Baruk nga anak nga lalaki ni Col Hoze nga anak nga lalaki ni Hazaya nga anak nga lalaki ni Adaya nga anak nga lalaki ni Joyarib nga anak nga lalaki ni Zacarias, ang anak sa Shilohan. **6** Ang tanan nga mga anak nga lalaki ni Perez nga nagpuyo sa Jerusalem mikabat ug 468. Kusgan kaayo sila nga mga lalaki. **7** Mao kini ang mga katiwatan ni Benjamin: Si Salu ang anak nga lalaki ni Meshulam nga anak nga lalaki ni Joed nga anak nga lalaki ni Pedaya nga anak nga lalaki ni Kolaya nga anak nga lalaki ni Maasea nga anak nga lalaki ni Itiel nga anak nga lalaki ni Jeshaya, **8** ug ang tanan niadtong misunod kaniya, mao si Gabay ug Salay, mikabat ug 928 ka mga kalalakin-an. **9** Si Joel nga anak nga lalaki ni Zicri mao ang ilang tigdumala, ug si Juda nga anak nga lalaki ni Hasenau mao ang ikaduhang magmamando sa tibuo siyudad. **10** Gikan sa mga pari: Si Jedaya ang anak nga lalaki ni Joyarib, Jakin, **11** si Seraya ang anak nga lalaki ni Hilka nga anak nga lalaki ni Meshulam nga anak nga lalaki ni Zadok nga anak nga lalaki ni Merayot nga anak nga lalaki ni Ahitub, mao ang labawng pangulo sa balay sa Dios, **12** ug ang ilang katambayayong sa pagtrabaho sa buluhaton alang sa balay, mga 822 ka kalalakin-an, uban kang Adaya nga anak nga

lalaki ni Jeroham nga anak nga lalaki ni Pelalia nga anak nga lalaki ni Amzi nga anak nga lalaki ni Zacarias nga anak nga lalaki ni Pashur nga anak nga lalaki ni Malkia. **13** Ang iyang mga igsoon nga mga lalaki mao ang mga nangulo sa mga banay, nga mikabat ug 242 ka mga kalalakin-an; ug si Amasai nga anak nga lalaki ni Azarel nga anak nga lalaki ni Azai nga anak nga lalaki ni Meshilemota nga anak nga lalaki ni Imer, **14** ug ang ilang mga igsoon, mikabat ug 128 ka mga isog nga mga kalalakin-an; ang ilang tigdumala mao si Zabdiel nga anak nga lalaki ni Hagedolim. **15** Gikan sa mga Levita: Si Shemaya nga anak nga lalaki ni Hashub nga anak nga lalaki ni Azrikam nga anak nga lalaki ni Hashabia nga anak nga lalaki ni Buni, **16** ug si Shabetai ug Jozabad, ug gikan sa mga pangulo sa mga Levita nga mao ang tigdumala sa buluhaton sa gawas sa balay sa Dios. **17** Dido anaa usab si Matania nga anak nga lalaki ni Mica nga anak nga lalaki ni Zabdi, ang kaliwat ni Asaf, nga mao ang nangulo sa pagampo sa pagpasalamat, ug si Bakbukia, ang ikaduha sa tanan niyang mga igsoon, ug si Abdai nga anak nga lalaki ni Shamuwa nga anak nga lalaki ni Galal nga anak nga lalaki ni Jedutin. **18** Mikabat ug 284 ang tanan nga mga Levita nga anaa sa balayang siyudad. **19** Ang mga magbalantay sa mga ganghaan: Mao sila si Akub, Talmon, ug ang ilang mga kaabag, nga nagbantay usab sa mga ganghaan, mikabat ug 172 ka mga kalalakin-an. **20** Anaa sa mga lungsod sa Juda ang nahibilin sa Israel ug ang mga pari ug ang mga Levita. Ang matag usa kaniha nagpuyo sa kaugalingon nilang napanuon nga yuta. **21** Ang mga trabahante sa templo nagpuyo sa Ofel, ug si Zihia ug si Gishpa mao ang nangdumala kaniha. **22** Ang labaw nga pangulo sa mga Levita sa Jerusalem mao ang mga anak nga lalaki ni Uzi nga anak nga lalaki ni Bani nga anak nga lalaki ni Hashabia nga anak nga lalaki ni Matania nga anak nga lalaki ni Mica, gikan sa katiwatan ni Asaf, nga mag-aawit ditdo sa balay sa Dios. **23** Ubos sila sa mga mando sa hari, ug adunay gihatang nga mga mando sa mga mag-aawit nga paigo sa matag adlaw nga gikinahanglan. **24** Unya si Petahia nga anak nga lalaki ni Meshezabel, ang kaliwat ni Zera nga anak nga lalaki ni Juda, mao ang kanunay nga anaa sa kiliran sa hari alang sa tanang mga butang mahitungod sa katawhan. **25** Mahitungod sa ilang mga baryo ug sa ilang mga kaumahan, ug ang pipila sa mga katawhan sa Juda mipuyo sa Kiriat Arba ug sa mga baryo niini, ug sa Dibon ug sa mga baryo niini, ug sa Jekabzel ug sa mga baryo niini, **26** ug sa Jeshua, Molada, Bet Pelet, **27** Hazar Shual, ug Beersheba ug sa mga baryo niini. **28** Pipila sa mga katawhan sa Juda nagpuyo sa Ziklag, sa Meconia ug sa matag baryo niini, **29** Sa En Rimon, Zora, Jarmut, **30** Zanoa, Adulam, ug sa mga baryo niini, ug sa Lakis ug ang mga uma niini ug Azeka ug sa mga baryo niini. Busa nagpuyo sila gikan sa Beersheba ug sa mga baryo sa Hinom. **31** Ang katawhan sa Benjamin nagpuyo usab gikan sa Geba, ngadto sa Micmas ug Ajia, sa Betel ug sa mga baryo niini, **32** sa Anatot, Nob, Anania, **33** Hazor, Rama, Gitaim, **34** Hadid, Zeboim, Nebat, **35** Lod, ug Ono, ang walog sa mga hanas nga manggagama nga mga lalaki. **36** Ang pipila sa mga Levita nga nagpuyo sa Juda nahimong tigdumala sa katawhan sa Benjamin.

12 Mao kini ang mga pari ug mga Levita nga mitugas uban kang Zerubabel nga anak nga lalaki ni Sheatiel ug uban kang Jeshua: Seraya, Jeremias, Ezra, **2** Amaria, Maluk, Hatus, **3** Shecania, Rehum, ug si Meremot. **4** Anaa sila Ido, Gineton, Abija, **5** Miamin, Moadia, Bilga, **6** Shemaya, ug Joyarib, Jedaya, **7** Salu, Amok, Hilka, ug si Jedaya. Mao kini ang mga pangulo sa mga pari ug ang ilang mga kaubanan sa panahon ni Jeshua. **8** Ang mga Levita mao sila si Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebia, Juda, ug si Matania, nga mao gitahasan sa mga kanta sa pagpasalamat, uban sa iyang mga kaubanan. **9** Nagtindog sa atbang si Bakbukia ug si Uni, ug ang ilang mga kaubanan samtang nag-alagad. **10** Si Jeshua ang amahan ni Joyakim, si Joyakim ang amahan ni Eliashib, si Eliashib ang amahan ni Joyada, **11** si Jehoyada ang amahan ni Jonatan, ug si Jonatan ang amahan ni Judas. **12** Mao kini ang mga pari sa panahon ni Joyakim, ang mga pangulo sa pamilya: si Meraya ang pangulo ni Seraya, si Hanania ang pangulo ni Jeremias, **13** si Meshulam ang pangulo ni Ezra, si Jehohanan ang pangulo ni Amaria, **14** si Jonatan ang pangulo ni Maluc, ug si Jose ang pangulo ni Shebania. **15** Si Adna ang pangulo ni Harim, si Helkai ang pangulo ni Merayot, **16** si Zacarias ang pangulo ni Ido, si Meshulam ang pangulo ni Gineton, ug **17** si Zicri ang pangulo ni Abija, si Abija ang pangulo ni Miniamin. Si Piltai ang pangulo ni Moadia. **18** Si Shamuwa ang pangulo ni Bilga, si Jehonatan ang pangulo ni Shemaya, **19** si Matenai ang pangulo ni Joyarib, si Uzi ang pangulo ni Jedaya, **20** si Kalai ang pangulo ni Salai, si Eber ang pangulo ni Amok, **21** si

Hashabia ang pangulo ni Hilkia, ug si Netanel ang pangulo ni Jedaya. **22** Sa kapanahonan ni Eliashib, ang Levita nga si Eliashib, Joyada, Johanan, ug si Jadua mao ang nalista nga mga pangulo sa mga pamilya, ug ang mga pari nalista panahon sa paghari ni Darius nga taga-Persia. **23** Nalista sa basahan sa kasaysayan ang kaliwatan ni Levi ug ang ilang mga pangulo sa pamilya hangtod sa kapanahonan ni Johanan nga anak nga lalaki ni Eliashib. **24** Ang mga pangulo sa mga Levita mao sila si Hashabia, Sherebia, ug si Jeshua nga anak nga lalaki ni Kadmiel, uban ang ilang mga kaubanian, nga nagtindog atbang kanila aron magdayeg ug maghatag ug pagpasalamat, nga magtubag-tubag sa pag-awit kada pundok, agig pagtuman sa sugo ni David, nga tawo sa Dios. **25** Si Matania, Bakbukia, Obadia, Meshulam, Talmon, ug si Akub mao ang mga magbalantay sa ganghaan nga nagtindog sa lawak nga tipiganan tapad sa mga ganghaan. **26** Nag-alagad sila sa kapanahonan ni Joyakim nga anak nga lalaki ni Jozadak, ug sa kapanahonan ni Nehemias nga gobernador ug ni Ezra nga pari ug escriba. **27** Sa pagpahinungod sa pader sa Jerusalem, gipangitia sa katawhan sa bisan asang dapit nga ilang gipuy-an, aron sa pagdala kanila sa Jerusalem alang sa pagsaulog sa pagpahinungod uban ang kalipay, uban ang mga pagpasalamat ug pag-awit gamit ang mga piyangpiyang, mga alpa, ug uban ang mga lira. **28** Nanagtigom ang pundok sa mga mag-aawit gikan sa distrito libot sa Jerusalem ug gikan sa mga baryo sa Netofatihanon. **29** Gikan usab sila sa Bet Gilgal ug gikan sa kaumahan sa Geba ug Azmavet, tungod kay nagtukod man ug mga baryo libot sa Jerusalem ang mga mag-aawit alang sa ilang kaugalingon. **30** Giputli sa mga pari ug sa mga Levita ang ilang mga kaugalingon, ug unya ilang giputli ang mga katawhan, ang mga ganghaan, ug ang pader. **31** Unya akong gipiaido si ibabaw sa pader ang mga pangulo sa Juda, ug nagsipili akog duha ka dakong pundok sa mga mag-aawit nga narangpasalamat. Ang usa miadto sa tuong babin sa pader padulong sa Ganghaan sa Hugaw sa Hayop. **32** Nagsunod kanila si Hoshaya ug ang katunga sa mga pangulo sa Juda, **33** ug sunod kanila si Azaria, Ezra, Meshulam, **34** Juda, Benjamin, Shemaya, Jeremias, **35** ug ang pipila sa mga anak sa pari uban ang mga trumpeta, ug si Zaccarias nga anak nga lalaki ni Jonatan nga anak nga lalaki ni Shemaya nga anak nga lalaki ni Matania nga anak nga lalaki ni Micaya nga anak nga lalaki ni Zaccur nga anak nga lalaki ni Asaf. **36** Anaa usab ang mga paryente ni Zaccarias, nga sila si Shemaya, Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda, Hanani, uban ang mga instrumento sa musika ni David nga tawo sa Dios. Anaa sa ilang atubangan ang escriba nga si Ezra. **37** Gikan sa Ganghaan sa Tuboran sa Tubig miadto sila sa hagdanan sa siyudad ni David, gikan sa hagdanan sa pader ibabaw sa palasyo ni David, hangtod sa Ganghaan sa Tubig sa sidlakan. **38** Misubay sa laing agianan ang laing mga mag-aawit nga tigpasalamat. Gisundan ko sila sa pader uban ang katunga sa katawhan, ibabaw sa Tore sa mga Hudno, hangtod sa Lapid nga Pader, **39** ug ibabaw sa Ganghaan sa Efraim, ug gikan sa Ganghaan nga Karaan, ug padulong sa Ganghaan sa Isda ug sa Tore ni Hananel ug sa Tore sa Usa ka Gatos, hangtod sa Ganghaan sa Karnero, ug nihunong sila sa Ganghaan sa Guwardiya. **40** Busa gipahimutang sa balay sa Dios ang duha ka pundok sa mga mag-aawit nga tigpasalamat, ug gipahimutang ko usab ang akong kaugalingon uban ang katunga sa mga opisyal. **41** Unya gipahimutang usab sa mga pari ang ilang kaugalingon: Eliakim, Maasea, Miniamin, Micaya, Elyoenai, Zaccarias, ug Hanania, uban ang mga trumpeta, **42** ug usab si Maasea, Shemaya, Eleazar, Uzi, Jehohanan, Malkia, Elam, ug Ezer, unya nanganta ang mga mag-aawit nga gipangulohan ni Jezrahia. **43** Naghalad sila ug dakong mga halad nianang adlawa, ug naglipay, tungod kay gilipay sila sa Dios uban ang dakong pagsadya. Naglipay usab ang mga kababayean ug ang mga kabataan. Busa madungog ang pagsadya sa Jerusalem hangtod sa layong dapit. **44** Nianang adlawa, nagsipili sila ug mga kalalakin-an nga magdumala sa mga lawak nga tipiganan alang sa mga amot, sa mga unang bunga, ug sa mga ikanapulo, aron tigomon diito kanila ang mga babin nga gikinahanglan sa balaod alang sa mga pari ug sa mga Levita. Gipili ang matag usa sa pagtrabaho sa mga kaumahan nga duol sa mga lungsod. Tungod kay nagsadya ang Juda diha sa mga pari ug sa mga Levita nga nagtindog sa ilang atubangan. **45** Nag-alagad sila sa ilang Dios, ug ang seremonya sa pagputli, ug lakip na usab ang mga mag-aawit ug ang mga magbalantay sa ganghaan, aron sa pagtuman sa sugo ni David ug ni Solomon nga iyang anak nga lalaki. **46** Tungod kay kaniadto, sa kapanahonan ni David ug ni Asaf, adunay pangulo sa mga mag-aawit, ug adunay kanta sa pagdayeg ug sa pagpasalamat sa Dios. **47**

Sa kapanahonan ni Zerubabel ug sa kapanahonan ni Nehemias, naghatag ang tibuk Israel ug matag adlaw ug babin alang sa mag-aawit ug sa mga magbalantay sa ganghaan. Gigahin nila ang babin nga alang sa mga Levita, ug gigahin sa mga Levita ang babin nga alang sa mga kaliwati ni Aaron.

13 Gibasa nila nianang adlawa ang Basahon ni Moises diha sa panagtigom sa katawhan. Nakaplagan nila ang nahiisulat niini nga kinahanglan walay Amonihanon ug Moabihanon nga motambong sa panagtigom sa Dios, hangtod sa kahangtoran. **2** Tungod kini kay wala sila miadto sa katawhan sa Israel uban ang tinapay ug tubig, apan gisuholan hinunnila si Balaam sa pagtunglo sa Israel. Apan, gihimo sa among Dios nga panalangin ang tiglo. **3** Sa pagkadungog nila sa balaod, gilain dayon nila gikan sa Israel ang matag langyaw nga tawo. **4** Karon, sa wala pa kini, si Eliasib nga pari ang gituboy nga mahimong tigdumala sa lawak nga tipiganan sa balay sa among Dios. Paryente siya ni Tobia. **5** Giandam ni Eliasib alang kang Tobia ang dakong lawak nga tipiganan, nga kaniadto maoy gibutangan sa halad nga trigo, insenso, kahimanan, ug ang ikanapulo ng trigo, bag-ong bino, ug lana, nga gitagana alang sa mga Levita, sa mga mag-aawit, sa mga magbalantay sa ganghaan, ug ang mga giamot alang sa mga pari. **6** Apan sa tanan niining panahona wala ako sa Jerusalem. Tungod kay miadto ako sa hari si ika-32 ka tuig ni Artaxerxes nga hari sa Babilonia. Pagkahuman sa pipila ka panahon niananghid ako sa hari nga mobiya. **7** ug mibalik ako sa Jerusalem. Nasayran ko ang daotan nga nabuhat ni Eliasib pinaagi sa paghatag kang Tobia ug lawak nga tipiganan sa mga hawanan sa balay sa Dios. **8** Nasuko ako pag-ayo ug akong gipanglabay ang tanang kahimanan ni Tobia sa iyang panimalay pagwasa sa lawak nga tipiganan. **9** Gimanduan ko sila nga ilang putton ang mga lawak nga tipiganan, ug ibalili ko kanila ang mga kahimanan sa balay sa Dios, ang mga halad nga trigo, ug ang insenso. **10** Nasayran ko nga ang mga babin sa mga Levita wala gihatag kanila ug sa mga mag-aawit nga maoy namuhat, busa nangadto na lang sila sa ilang kaugalingon nga kaumahan. **11** Busa akong giatubang ang mga opisyal ug giingnan, "Nganong gipasagdan man ang balay sa Dios?" Gitigom ko silang tanan ug giapahiluna sa ilang mga dapit. **12** Unya gidalan sa tibuk Juda ang ikanapulo nga babin sa trigo, ang bag-ong bino, ug ang lana ngadto sa lawak nga tipiganan. **13** Gituboy ko nga tigtipig sa salapi si Shelemaya nga ug si Zadok nga escriba, ug si Pedaya nga gikan sa mga Levita. Ang sunod kanila mao si Hanan nga anak nga lalaki ni Zaccur nga anak nga lalaki ni Matanaya, tungod kay gilila man sila nga kasaligan. Ang ilang buluhaton mao ang pagpanghatag sa mga gikinahanglan ngadto sa ilang mga kaubanan. **14** Hinumdomi ako, akong Dios, mahitungod niini ug ayaw wagtanga ang akong mga maayong buhat nga gihimo alang sa balay sa akong Dios ug sa pag-alagad niini. **15** Nakita ko sa Juda niadtong mga adlawa ang mga tawo nga nagpuga ug ubas sa Adlawng Igpapahulay ug naggadal ug mga tinapok nga mga trigo ug gisakay kini sa mga asno, ug ang mga bino usab, mga ubas, mga igos, ug ang tanang matang sa mga bug-at nga palas-anon, nga ilang gidalan ngadto sa Jerusalem sa Adlawng Igpapahulay. Wala ako miuyon nga mamaliya sila ug pagkaon nianang adlawa. **16** Nagdala ug isda ug ngaklalainlaing mga butang ang mga kalalakin-an nga gikan sa Tiro nga nagpuyo sa Jerusalem, ug gibaligya nila kini sa adlaw ug Igpapahulay ngadto sa katawhan sa Juda ug sa siyudad! **17** Unya giatubang ko ang mga pangulo sa Juda. "Unsa kining daotang butang nga iinyong gipangbuthat, pagpasipala sa Adlawng Igpapahulay?" **18** Dili ba gibutah man kini sa iinyong mga amahan? Dili ba gipadala man sa Dios kining tanang kadaotan kanato ug niining siyudad? Karon naggadal kamog dugang pang kapungot sa Israel pinaagi sa pagpasipala sa adlaw ug Igpapahulay." **19** Sa pagkagabii, didto sa mga ganghaan sa Jerusalem sa wala pa ang adlaw ug Igpapahulay, gipasirad-an nako ang pultahan ug kinahanglan nga dili kini abilhan hangtod wala pa nahanum ang adlaw nga Igpapahulay. Gipabuntay nako ang pipila sa akong mga sulugon sa mga ganghaan aron nga walay butang nga madala sa adlaw ug Igpapahulay. **20** Nagkampo sa makausa o makaduha ka higayon ang mga tigatigayon ug ang mamaliyaay sa tanang matang sa mga butang gawas sa Jerusalem. **21** Apan gipasid-an ko sila, "Nganong nagkampo man kamo gawas sa pader? Kung buhaton pa ninyo kini pag-usab, itapiyon ko ang akong mga kamot diha kaninyo!" Sukad nianang adlawa wala na sila nangadto sa panahon sa Adlawng Igpapahulay. **22** Unya gimandoan ko ang mga Levita sa pagputli sa ilang mga kaugalingon, ug unya magbantay sa mga ganghaan, aron sa pagputli sa Adlawng Igpapahulay. Hinumdomi usab kini, akong Dios, ug kaluy-i si tungod sa maunongan nimo nga

kasabotan nganhi kanako. **23** Niadtong mga adlawa nakakita usab ako ug mga Judio nga namiryo ug mga babaye nga taga-Ashdod, taga-Ammon, ug taga-Moab. **24** Katunga sa ilang mga anak nagasulti sa pinulongan sa Ashdod. Walay usa kanila nga makasulti sa pinulongan sa Juda, apan ang pinulongan lamang sa usa sa laing mga banay. **25** Gisukmatan ko sila, ug gitunglo, ug gipangdapatko ko ang pipila kanila ug gipanglabnot ang ilang buhok. Gipapanumpa ko sila sa Dios, sa pag-ingon, "Kinahanglan nga dili ninyo ihatag ang inyong mga anak nga babaye sa ilang mga anak nga lalaki, o kuhapon ang ilang mga anak nga babaye alang sa inyong mga anak nga lalaki, o alang sa inyong mga kaugalingon. **26** Dili ba nakasala man si Solomon nga hari sa Israel tungod niining mga bayhana? Walay laing hari sama kaniya taliwala sa daghang mga nasod, ug gihigugma siya sa iyang Dios, ug gihimo siya sa Dios nga hari sa tibuok Israel. Apan, nakasala siya tungod sa iyang mga langyaw nga asawa. **27** Unya kinahanglan ba nga maminaw kami kaninyo ug buhaton kining dakong kadaotan, ug magbuhat ug daotan batok sa atong Dios pinaagi sa pagminyo sa mga langyaw nga babaye?" **28** Ang usa sa mga anak nga lalaki ni Joyada nga anak ni Eliasib nga labawng pari nga umagad nga lalaki ni Sanballat nga Horoninanon. Busa gipakalagiw ko siya gikan kanako. **29** Hirumdomi sila, akong Dios, tungod kay gipasipad-an nila ang pagkapari, ug ang kasabotan sa pagkapari ug sa mga Levita. **30** Busa gihinloan ko sila gikan sa tanang langyaw, ug gilig-on ang mga buluhaton sa mga pari ug mga Levita, sa ilang matag usa kabuluhaton. **31** Naghatag ako ug halad nga kahoy sa gitakda nga mga panahon ug sa unang mga bunga. Hinumdomi ako, akong Dios, alang sa kaayohan.

Ester

1 Sa mga adlaw ni Ahasuerus (mao kini nga Ahasuerus nga naghari gikan sa India hangtod sa Etiopia, labaw sa 127 ka mga probinsya).

2 niadtong nga mga adlaw naglingkod si Haring Ahasuerus sa iyang harianong trono sa salipdanan sa Susa. **3** Sa ikatulo nga tuig sa iyang paghari, nagpakkombira siya sa tanan nya nga mga opisyal ug sa iyang mga sulugoon. Ang kasundalohan sa Persia ug sa Media, ang dunganong mga tawo, ug mga gobernador sa mga probinsya nga anaa sa iyang atubangan.

4 Gipasundayag niya ang mga mahimayaong bahandi sa gingharian ug ang kadunganan sa pagkamahimayaon sa iyang pagkabantogan sa daghang mga adlaw, sulod sa 180 ka adlaw. **5** Sa dihang nahuman na kini nga mga adlaw, nagpakkombira ang hari sulod sa pito ka adlaw. Alang kini sa tanang kawahanan sa salipdanan sa susa, gikan sa labing dako hangtod sa labing ubos. Gipahigayon kini sa hawanan sa tanamanan sa palasyo sa hari. **6** Gidayandayanang hawananan sa tanamanan ug puti nga mga tabil ngapapas ug ubo, uban sa mga pisí nga pinion lino ug tapul, gibitay sa singsing nga mga plata gikan sa mga haligí nga marmol. Dido adunay mga lingkoranang nga bulawan ug plata ibabaw sa usa ka salog nga bato, marmol, perlas, ug de-kolor nga mga bato. **7** Gidalit ang mga ilimnon pinaagi sa mga kopa nga bulawan. Pinasahi ang matag kopa ug adunay daghang harianong bino ang miabot tungod sa pagkamanggihatagan sa hari. **8** Gipatuman ang pag-inom pinaagi sa sugo nga. "Kinahanglan nga walay pagpamugos." Naghatag ug mga mando ang hari ngadto sa tanang sulugoon sa iyang palasyo aron buhaton nila ang bisan unsa nga gitinguha sa matag bisita. **9** Nagpakkombira usab si Rayna Vestí alang sa mga babaye sa harianong palasyo ni Haring Ahasuerus. **10** Sa ikapito nga adlaw, sa dihang nakabati sa kalipay ang kasingkasasíng sa hari tungod sa bino, mióngon siya käng Mehúman, Bítza, Harbóna, Bígta, Abagta, Zetar, ug Cárcas (ang pito ka opisyal nga nag-alagad sa atubangan niya). **11** sa pagdala käng Rayna Vestí sa iyang atubangan uban sa iyang harianong korona. Buot niyang ipakita sa kawahanan ug sa mga opisyal ang iyang pagkamanyag, kay ang iyang katahom makadani. **12** Apan midumili sa pag-adto si Rayna Vestí sa pulong sa hari nga gipadala ngadto kanya pinaagi sa mga opisyal. Una nasuko pag-ayo ang hari; ang iyang kasuko misilaob diha kanya. **13** Busa gipatawag ni Haring Ahasuerus ang iyang kalalakin-an nga inila ng manggialamon, nga makasabot sa mga panahon (kay mao kini ang nabatahan nga buhaton sa hari ngadto sa tanang mga batid sa balaod ug paghukom). **14** Karon ang duol kanya mao sila Karshena, Zetar, Admata, Tarshis, Meres, Marsena, Memukan, pito ka prinsipe sa Persia ug sa Media. Makaduoil dayon sila ngadto sa hari, ug gikupitan nila ang labing taas nga mga katungdanan sulod sa gingharian. **15** "Pinasikad sa balaod, unsa man ang buhaton kang Rayna Vestí tungod kay midumili siya sa pagtuman sa sugo ni Haring Ahasuerus, nga gipadala kanya pinaagi sa mga opisyal?"

16 Mióngon si Memukan sa atubangan sa hari ug sa mga opisyal, "Dili lamang batok sa hari nakabuhut ug sayop si Rayna Vestí, apan batok usab sa tanang mga opisyal ug sa tibuok kawahanan nga anaa sa tanang mga probinsya ni Haring Ahasuerus. **17** Kay ang panghitabo sa rayna masayaran sa tanang kababayen-an. Mahimo kining hinundungan dili nila tahorong ang ilang mga bana. Moingon sila, 'Nagsugo si Haring Ahasuerus käng Rayna Vestí nga dad-on sa iyang atubangan, apan midumili siya.'

18 Sa dili pa mahuman kini nga adlaw ang halangdong mga babaye sa Persia ug sa Media nga nakadungong sa panghitabo mahitungod sa rayna mosuli sa sama nga butang ngadto sa tanang mga opisyal sa hari. Adunay hilabihan nga kasuko ug pagkawalay pagtahod. **19** Kung makalipay kini sa hari, pagpadala ug harianong sugo gikan kanya, ug isolat ang mga balaod sa mga taga-Persia ug sa taga-Medes, nga dili na mabakwi, nga dili na moatubang si Vestí diha kanya. Tugot ni ihatag sa hari ang iyang katungdanan ingon nga rayna ngadto sa uban nga mas maayo pa kay kanya. **20** Sa dihang gimantala ang sugo sa hari ngadto sa halapad niya nga gingharian, ang tanang mga asawa motahod sa ilang mga bana, gikan sa labing bantogan ngadto mga labing ubos. **21** Gikalipay kini nga tambag sa hari ug sa iyang halangdong mga tawo, ug gibuhat kini sa hari sumala sa gitanyag ni Memukan. **22** Nagpadala siya ug mga sulat ngadto sa tanan nga harianong mga probinsya, sa kaugalingong sinulatan sa matag probinsya, ug ngadto sa matag kawahanan sa ilang kaugalingong pinulongan. Nagmando siya nga ang matag lalaki maoy mahimong pangulo sa iyang

kaugalingong pаниmalay. Gihatag kini nga sugo sa pinulongan sa matag kawahanan sa gingharian.

2 Human niini nga mga butang, sa dihang nahupay na ang kasuko ni Haring Ahasuerus, naghunahuna siya mahitungod kang Vestí ug kung unsa ang iyang nabuhut. Naghunahuna usab siya mahitungod sa sugo nga iyang gihimo batok kanya. **2** Urya mióngon ang batan-on ug mga lalaki sa hari nga nag-alagad kanya, "Paggangita ug maanyag nga mga batan-on ulay nga babaye sa ngalan sa hari. **3** Tugot ni ihatag ang hari ug mga opisyal sa tanang mga probinsya sa iyang gingharian, aron pagtigom sa tanang maanyag nga mga batan-on ulay ditto sa harem sa salipdanan sa Susa. Ibutang sila ilalom sa pag-atiman ni Hegay, ang opisyal sa hari, nga tinugyanan sa kababayen-an, ug ipahatag kaniya ngadto kaniila ang ilang mga gamit pangpaanyag. **4** Tugot ni ihatag ang batan-on ug babaye nga makapalipay sa hari mahimong rayna nga puli käng Vestí." Nakapahimut kini nga tambag sa hari, ug gibuhat niya kini. **5** Adunay usa ka Judío sa salipdanan sa Susa nga ginganlan ug Mordecai ang anak nga lalaki ni Jair nga anak nga lalaki ni Shimei nga anak nga lalaki ni Kis, nga taga-Benjamin. **6** Gidala siya palayo gikan sa Jerusalem uban ang mga binihag niadtong gidalda uban käng Jehoyakin, nga hari sa Juda, nga gidalda ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia. **7** Nag-atiman siya käng Hadasa, nga mao si, Ester, anak nga babaye sa iyang uyoan, tungod kaw wala na siyav amahan ug inahan. Adunay maanyag nga pamarog ug matalom nga panagway ang batan-on ug babaye. Gihatiman siya ni Mordecai ingeron nga iyang kaugalingong anak nga babaye. **8** Sa dihang gimantala ang mando ug kasugoan sa hari, daghang batan-on ug babaye ang gidalda ngadto sa salipdanan sa Susa. Gibutang sila ubos sa pag-atiman ni Hegay. Gidala usab si Ester ngadto sa palasyo sa hari ug gibutang ilalom sa pag-atiman ni Hegay, ang tigbantay sa kababayen-an. **9** Nakapahimut kaniya ang batangan ug babaye, ug nakaangkon siya ug pabor ngadto kaniya. Dihadiha dayon gihatagan niya siya ug mga gamit pangpaanyag ug bahin niya nga pagkaon. Nagpatagana siya ug pito niya ka sulugoon nga mga babaye gikan sa palasyo sa hari, ug gidalda niya siya ug ang sulugoon mga babaye ditto sa labing maayo nga dapit sa balay sa kababayen-an. **10** Wala misugilon si Ester käng bisan kinsa sa iyang kawahanan o mga pareyenti, kay gitudloan man siya ni Mordecai nga dili siya magsulti. **11** Matag adlaw nagalakaw paadto ug pabalik si Mordecai atubangan sa gawas sa hawanan sa balay sa kababayen-an, aron masayod mahitungod sa kawihitungod ni Ester, ug mahitungod kung unsa ang nahitabo kaniya. **12** Sa dihang moatubang na ang matag babaye ngadto käng Haring Ahasuerus— sa pagtuman sa mga patakaran alang sa kababayen-an, matag babaye adunay napulog duha ka bulan aron sa pagpaanyag sa hingpit, unom ka bulan uban sa lana sa mira, ug unom ka bulan uban sa mga pahumot ug mga gamit pangpaanyag— **13** sa dihang miadto ang batan-on ug babaye sa hari, ang bisan unsa nga iyang gitinguha gihatag ngadto kanya gikan sa balay sa kababayen-an, aron pagadad-on niya ditto sa palasyo. **14** Sa gabii moadto siya sa palasyo ug sa pagkabuntag mobalik siya ditto sa ikaduhang balay sa kababayen-an, ug ditto sa pagbantay ni Shaashgaz, ang opisyal sa hari, nga nagbantay sa mga kabit. Dili siya mobalik pag-usab ngadto sa hari gawas kung gikahimutan siya pag-ayo sa hari ug tawgon siya pag-usab. **15** Karon sa dihang miadto na ang panahon alang käng Ester (anak nga babaye ni Abihail, aron uyoan ni Mordecai, nga nag-atiman kanya ingeron nga iyang kaugalingong anak nga babaye) aron moadto sa hari, wala siya nangayo alang sa bisan unsa nga mga butang apan kung unsa ang gitudlo ni Hegay ang opisyal sa hari, nga tig-atiman sa kababayen-an. Karon nadawat ni Ester ang pabor sa tanang nakakita kanya. **16** Gidala si Ester ngadto käng Haring Ahasuerus ditto sa harianong puloy-anan sa ikanapulo ng a bulan, nga bulan sa Tebet, sa ikapito nga tuig sa iyang paghari. **17** Gihigugma si Ester sa hari labaw sa tanang mga babaye ug nakapahimut siya pag-ayo sa hari ug nadawat ang pabor sa iyang atubangan, labaw sa tanang mga ulay. Busa gikoronahan niya siya ug harianong korona ug gihimo siya nga rayna puli käng Vestí. **18** Naghimo ang hari ug dakong kombira alang sa tanang mga opisyal ug sa iyang mga sulugoon, "Kombira ni Ester", ug wala niya gipabuhis ang mga probinsya. Naghatag usab siya ug mga gasa uban sa harianong pagkamanggihatagan. **19** Karon sa dihang nagkatigom ang mga ulay sa ikaduhang higayon, naglingkod si Mordecai ditto sa ganghaan sa hari. **20** Wala pay tawo nga gisultihan ni Ester mahitungod sa iyang mga pareyenti o iyang kawahanan, sumala sa gitudlo ni Mordecai kanya. Nagpadayon siya sa pagtuman sa mga tambag ni Mordecai, sama sa iyang pagtuman sa dihang gipadako siya niini. **21** Niadtong mga adlawa, samtang

naglingkod si Mordecai didto sa ganghaan sa hari, duha ka mga opisyal sa hari, si Bigtan ug si Teres, nga tigbantay sa pultahan, nasuko ug nagtinguha sa pagbuhat ug daotan ngadto kung Haring Ahasuerus. **22** Sa dihang nasayran kini ni Mordecai, gisulihan niya si Rayna Ester, ug unya misulit si Ester ngadto sa hari sa ngalan ni Mordecai. **23** Gisusi ang sumbong ug napamatud-an gayod, ug gibitay ang duha ka lalaki sa mga bitawayan. Kini nga panghitabo nahisulat sa Ang Libro sa mga Cronicas atubangan sa hari.

3 Human niining mga butanga, gipauswag ni Haring Ahasuerus si Haman ang anak nga lalaki ni Hamedata nga Agagnon, ug gibutang ang iyang lingkoranah labaw sa tanang mga opisyal nga uban niya. **2** Kanunay moluhod ug mohapa ang tanang mga sulugoon sa hari nga anaa sa ganghaan sa hari ngadto kung Haman, sama sa gimando sa hari nga ilang pagabuhaton. Apan wala miluhod ni mihapa si Mordecai. **3** Unya miingon kang Mordecai ang mga sulugoon sa hari nga anaa sa ganghaan sa hari, "Nganong misupak ka man sa mando sa hari?" **4** Misulit sila kaniya adlaw-adlaw, apan midumi siya sa pagtuman sa ilang mga hango. Busa misulit sila kung Haman aron tan-awon kung magpabilin nga sama niana ng mga butang mahitungod kang Mordecai, kay miingon siya ngadto kaniila nga siya usa ka Judio. **5** Sa dihang nakita ni Haman nga wala miluhod ug miyukbo si Mordecai kaniya, napuno sa kasuko si Haman. **6** Nagpasipala siya sa panghuhunaña nga patyon lamang si Mordecai, kay ang sulugoon sa hari miingon kaniya kung kataswan ni Mordecai. Buot pamatyon ni Haman ang tanang mga Judio, ang kataswan ni Mordecai, nga anaa sa tibuok gingharian ni Ahasuerus. **7** Sa unang bulan (nga bulan sa Nisan), sa ikanapulo ug duha ka tuig ni Haring Ahasuerus, ang Pur—nga maoy ripa giitsa sa—atubangan ni Haman, aron pagpili sa adlaw ug bulan. Giitsa nila ang ripa hangtod napadulong sa ikanapulo ug duha ka bulan (nga bulan sa Adar). **8** Unya miingon si Haman ngadto kung Haring Ahasuerus, "Adunay usa ka pundok sa kataswan nga nagkatag ug nagkatiubaag sa tanang mga probinsya sa imong gingharian. Lahi ang ilang mga balaod gikan niadtong ubang kataswan, ug wala nila tumanan ang mga balaod sa hari, busa dili maayo alang sa hari nga tugotan sila nga magpabilin. **9** Kung ikahimut kini sa hari, paghatag ug sugo nga patamyon sila, ug magbabayad ako ug 10,000 ka talent nga plata ngadto sa kamot niadtong sinaligan nga tigpatigayon sa hari, aron ibutang nila kini didto sa panudlanan sa hari." **10** Unya gitanggal sa hari ang iyang pangseleyo nga singsing sa iyang kamot ug gihatag kung Haman nga anak nga lalaki ni Hamedata nga Agagnon, ang kaaway sa mga Judio. **11** Miingon ang hari kung Haman, "Sigurohon ko nga mabalik ang salapi diha kanimo ug sa imong kataswan. Buhatan ang bisan unsa nga gitinguha nimo nga buhaton." **12** Unya gipatawag ang mga escriba sa hari sa ikanapulo ug tulo ka adlaw sa unang bulan, ug ang sugo naglangkob sa tanan nga gimando ni Haman gisulat ngadto sa mga gobernador sa probinsya sa hari, niadtong anaa sa tibuok nga mga probinsya, ngadto sa tanang nagkalainlaing mga kataswan, ug ngadto sa mga opisyal sa tanang kataswan, sa matag probinsya sa ilang kaugalingong sinulatan, ug sa matag kataswan sa ilang kaugalingong pinulongan. Gisulat kini sa ngalan ni Haring Ahasuerus ug giseleyohan sa iyang singsing. **13** Gihatod ang mga sulat pinaagi sa mga tigdala ug sulat ngadto sa tanang mga probinsya sa hari, aron pagpuo, pagpatay, ug paglaglag sa tanang mga Judio, gikan sa batan-on hangtod sa hamton, mga bata ug mga babaye, sulod sa usa ka adlaw—sa ikanapulo ug tulo ka adlaw sa ikanapulo ug duha ka bulan (nga bulan sa Adar)—ug aron pagkuha sa ilang mga gipanag-iyahan. **14** Ang kopya sa maong sulat gihimo nga balaod sa matag probinsya. Nasayran sa tanang kataswan sa matag probinsya nga kinahanglan mangandam sila alang niini nga adlaw. **15** Miadto ug nagdaldali sa pagpang-apod-apod ang mga tigdala ug sulat sa mando sa hari. Ang sugo giapod-apod usab sa salipdanon sa Susa. Nag-inom ang hari ug si Haman, apan ang siyudad sa Susa anaa sa hilabihan nga kaguluyang.

4 Sa dihang nasayran ni Mordecai ang tanan nga nahimo, gigisi niya ang iyang bisti ug nagbisti ug sako ug nagbutang ug mga abo. Miadto siya taliwala sa siyudad, ug mitiuw sa makusog ug nagdangooyng. **2** Mitunggas siya hangtod lamang didto sa ganghaan sa hari, tungod kay walay bisan usa ang makasulod niini nga nagbisti ug sako. **3** Sa matag probinsya, kung usa man dapit naabot ang mando ug kasugoan sa hari, adunay dakong kasubo sa mga Judio, uban ang pagpuusa, panaghilak ug pagbangotan. Daghan kanila ang nagbisti ug sako ug naglingkod sa mga abo. **4** Sa dihang miadto ug gisugilin si Ester sa iyang mga dalaga ug sa iyang mga sulugoon, nagmasulob-on pag-ayo ang rayna. Nagpadala siya

ug mga bisti aron sul-obon ni Mordecai (aron iyang huboon ang iyang bisti nga sako), apan wala niya kini dawata. **5** Unya gipatawag ni Ester si Hatak, usa sa mga opisyal sa hari nga gitagana aron sa pag-alagad kaniya. Gisugo niya siya aron sa pag-adto kung Mordecai aron masayran kung unsa ang nahitabo ug kung unsa ang buot ipasabot niini. **6** Busa miadto si Hatak kung Mordecai didto sa plasa sa siyudad atubangan sa ganghaan sa hari. **7** Gibalita ni Mordecai kaniya ang tanan nga nahitabo kaniya, ug ang kinatibuk-ang kantidad sa plata nga gisaad ni Haman nga ibutang ngadto sa panudlanan sa hari aron pagapayton ang mga Judio. **8** Gihatagan usab niya siya ug usa ka kopya sa kasugoan nga gimantala sa Susa alang sa kalaglagan sa mga Judio. Gibuhit niya kini aron mapakita ni Hatak ngadto kung Ester, ug kinahanglan nga ihatag niya kaniya ang katungdanan sa pag-adto sa hari aron sa pagpakuiloy alang sa iyang pabor, ug aron sa magpakitabang kaniya alang sa iyang kataswan. **9** Busa miadto ug gisugilin ni Hatak si Ester kung unsa ang gisulti ni Mordecai. **10** Unya nakigsulti si Ester kung Hatak ug giingnan niya nga mobalik ngadto kung Mordecai. **11** Miingon siya, "nasayod ang tanang sulugoon sa hari ug ang kataswan sa mga probinsya sa hari nga si bisan kinsang lalaki o babaye nga moadto sa sulod nga hawanan nga wala gipatawag sa hari, adunay usa lamang ka balaod: nga kinahanglan siyang patyon—gawas lamang sa tawo nga tunolan sa hari sa bulawang setro aron nga mabuhi siya. Wala na ako gipatawag aron sa pag-adto sa hari sulod sa 30 na ka mga adlaw." **12** Busa gisugilin ni Hatak ang mga pulong ni Ester ngadto kung Mordecai. **13** Gipadala pagbalik ni Mordecai kini nga mensahe: "Ayaw hunuhunaa nga anaa ka sa palasyo sa hari, makalingkawas ka labaw pa sa ubang mga Judio. **14** Kung magpakahilom ka niining taknaa, kahupayan ug kaluwasan ang mopatiqbabaw alang sa mga Judio gikan sa laing dapit, apan ikaw ug ang panimalay sa imong amahan mangamatay. Kinsa man ang nasayod kung moabot ka niining harianon nga katungdanan alang sa panahon nga sama niini?" **15** Unya gipadala ni Ester kini nga mensahe ngadto kung Mordecai, **16** "Lakaw, tigoma ang tanang mga Judio nga nagpuo sa Susa, ug pagpuusa alang kanako. Ayaw kamo pagkaon ni moinom sulod sa tulo ka adlaw, sa gabii o sa adlaw. Magapuusa usab ako ug ang kong kadalaganan sa samang paagi. Unya moadto ako sa hari, bisan tuod nga supak kini sa balaod, ug kung mamatay ako, mamatay gayod ako." **17** Miadto si Mordecai ug gibuhit ang tanang gisulti ni Ester nga iyang buhaton.

5 Human sa tulo ka adlaw, nagsuot si Ester sa iyang harianon nga bisti ug miadto aron sa pagtindog sa sulod nga hawanan sa palasyo sa hari, nga anaa sa atubangan sa balay sa hari. Naglingkod ang hari sa iyang harianon nga trono diha sa harianon nga balay, ug nag-atubang sa agianan sa balay. **2** Sa dihang nakita sa hari si Ester arayna nga nagtindog sa hawanan, nakadawat siya ug pagtugot sa iyang mga mata. Gitunol niya ang iyang bulawan nga setro ngadto sa kamot ni Ester. Busa mipaduol si Ester ug mihi kap sa tumoy sa setro. **3** Unya miingon ang hari ngadto kaniya, "Unsa man ang imong gusto, Rayna Ester? Unsa man ang imong hango? Bisan ang katunga sa akong gingharian, igahatag kini nganha kanimo." **4** Miingon si Ester, "Kung makapahimut kini sa hari, itugot nga ang hari ug si Haman moadto karon sa kombira nga akong giandam alang kaniya." **5** Unya miingon ang hari, "Paggdali dad-a si Haman, aron buhaton kung unsa ang gisulti ni Ester." Busa miadto sa kombira ang hari ug si Haman nga giandam ni Ester. **6** Sa dihang nadalit na ang bino sa kombira, miingon ang hari ngadto kung Ester, "Unsa man ang imong gusto? Igahatag kini kanimo. Unsa man ang imong hango? Ang katunga sa akong gingharian, igahatag kini nganha kanimo." **7** Mitubag si Ester, "Ang akong gusto ug akong hango mao kini, **8** kung makakaplag ug aprob sa panan-aw sa hari ug kung makapahimut kini sa hari aron sa paghatag sa akong gusto ug sa pagtahod sa akong hango, tugot ang hari ug si Haman nga moadto sa kombira nga akong andaman alang kanimo pagkaugma ug akong tubagon ang pangutana sa hari." **9** Niadto si Haman nianang adlaw na malipayon ug nasadya ang iyang kasingkasing. Apan sa dihang nakita ni Haman si Mordecai nga anaa sa ganghaan sa hari, nga wala nagtindog ni nagpangurog si Mordecai sa iyang atubangan inubanan sa kahadlok, napuno siya sa kalagot batok kung Mordecai. **10** Bisin pa niana, nagpugong si Haman sa iyang kaugalingon ug miuli sa iyang balay. Gipatawag niya ang iyang mga higala ug gitigom sila, uban sa iyang asawa nga si Zeres. **11** Gipasigbaro ni Haman kanila ang kadagaya sa iyang bahandi, ang gidaghanon sa iyang mga anak nga lalaki, ang tanang pagtuboy nga gipasidungog kaniya sa hari, ug giunsa siya sa

pagpauswag labaw sa tanan nga mga opisyal ug sa mga sulugoon sa hari. **12** Miington si Haman, "Walay laing gidapit ni Rayna Ester gawas lamang kanako nga mouban sa hari aron moadto sa kombira nga iyang giandam. Bisan ugma gidapit ako niya pag-usab uban sa hari. **13** Apan kining tanan walay bili alang kanako kung makita ko gihapon si Mordecai ang Judio nga nagalingkod sa ganghaan sa hari." **14** Unya miington ang iyang asawa nga si Zeres ngadto kung Haman ug sa tanan niyang mga higala, "Tugoti sila nga maghimo ug bitayanan nga 50 ka cubit ang gitas-on. Sa pagkabuntag pagpakigusli sa hari alang kanila aron ibitay si Mordecai niini. Unya pag-uban nga malipayon sa hari ngadto sa kombira." Nakapahimuot kini kung Haman ug gipabuhat niya ang bitayanan.

6 Nianang gabbiona dili makatulog ang hari. Gisugo niya ang iyang mga sulugoon nga dad-on ang mga talaan sa mga panghitabo sa iyang paghari, ug gibasa nila kini sa makusog atubangan sa hari. **2** Ug nakaplagan sa talaan nga si Mordecai misugilon mahitungod kang Bigtan ug kung Teres, duha sa mga opisyal sa hari nga nagbantay sa agianon, nga nagsulay sa pagbuhat ug daotan kang Haring Ahasuerus. **3** Nangutana ang hari, "Unsa man ang nahatag aron sa pagpasidungog o pag-ilaga kung Mordecai alang sa pagbuhat niini?" Unya miington ang batan-ong kalaikan-an nga nag-alagad sa hari, "Walay nabuhat alang kaniya." **4** Miington ang hari, "Kinsa man kanan anaa sa hawanan?" Karon misulod na si Haman sa gawas nga hawanan sa balay sa hari aron sa pagpakigusli kaniya mahitungod sa pagbitay kung Mordecai sa bitayanan nga iyang gihimo alang kaniya. **5** Miington ang mga sulugoon sa hari ngadto kaniya, "Nagtindog si Haman sa hawanan." Miington ang hari, "Pasudila siya." **6** Sa pagsulod ni Haman, miington ang hari ngadto kaniya, "Unsa man ang angay buhaton sa hari alang sa pagpasidungog sa tawo nga nakapahimuot kaniya?" Karon miington si Haman sa iyang kasingkasing, "Kinsa pa man ang nakahatag sa hari ug kalipay sa pagpasidungog labaw pa kay kanako?" **7** Miington si Haman ngadto sa hari, "Alang sa tawo nga gikahimut-an sa hari aron nga pasidungan, **8** tugoti nga ipadala ang harianong mga kupo, mga kupo nga gisutu sa hari, ug usa sa kabayo nga ginasakyan sa hari ug ang ulo niini butangan ug harianon nga purongpurong. **9** Unya ihatag ang mga kupo ug ang kabayo ngadto sa usa nga halangdang mga opisyal sa hari. Bistihan nila ang tawo nga nakapahimuot sa hari alang sa pagpasidungog, ug giyahan nila siya sa kabayo ngadto sa kadalanan sa siyudad. Imantala nila sa iyang atubangan, 'Mao kini ang buhaton sa tawo nga nakapahimuot sa hari sa pagpasidungog!'" **10** Unya misulit ang hari kung Haman, "Pagdali, kuuhaa ang mga kupo ug ang kabayo, sama sa imong giingga, ug buhata kini alang kung Mordecai ang Judio nga naglingkod sa ganghaan sa hari. Ayaw pakasya bisan usa sa mga butang nga imong giingga." **11** Unya gikuha ni Haman ang kupo ug ang kabayo. Gibistihan niya si Mordecai ug gipasakay sa kabayo ug giyahanan siya ngadto sa kadalanan sa siyudad. Gimantala niya sa iyang atubangan, "Mao kini ang buhaton alang sa tawo nga nakapahimuot sa hari aron pasidungan!" **12** Mibalik si Mordecai sa ganghaan sa hari. Apan nagdali sa pag-ul si Haman sa iyang balay, nasutu, ug nagtabon sa iyang ulo. **13** Gisugilinan ni Haman ang iyang asawa ug tanan niyang mga higala sa tanan nga nahitabo kaniya. Unya ang iyang katawhan nga inila sa ilang pagkamaalamon, ug ang iyang asawa nga si Zeres, miington kaniya, "Kung Judio si Mordecai, diin napukan ka, dili mo gayod siya mabuntong, apan mapakaulawan ka gayod sa iyang atubangan." **14** Samtang nag-istoryahanay sila kaniya, miabot ang mga opisyal sa hari. Nagdali sila sa pagdala kung Haman ngadto sa kombira nga giandam ni Ester.

7 Busa miadto ang hari ug si Haman sa kombira ni Rayna Ester. **2** Sa ikaduhang adlaw, samtang gidalitan sila ug bino, miington ang hari kung Ester, "Unsa man ang imong gusto, Rayna Ester? Igahatag kini nganha kanim. Unsa man ang imong hango?" Bisan sa katunga sa akong gingharian, igahatag kini." **3** Unya mitubag si Rayna Ester, "Kung nakakaplag aklo ug pabor sa imong panan-aw, hari, ug kung makapahimuot kini kanim, tugoti nga ihatag kanako ang akong kinabuhi—mao kini ang akong gusto, ug gihangyo ku usab kini alang sa akong katawhan. **4** Kay gibaligya na kami, ako ug ang akong katawhan, aron pagalaglagon, patyon, ug puohon. Kung gibaligya lamang una kami ngadto sa pagkaulipon, ingon nga lalaki ug babaye nga mga ulipon, magpakahilom na lamang ako, kay walay ipong kalisdanan nga hinungdan aron sa pagsamok sa hari." **5** Unya miington si Haring Ahasuerus ngadto kung Rayna Ester, "Kinsa man siya? Asa man nato makaplagan kining tawhana nga nagsuno sa iyang

kasingkasing aron sa pagbuhat niining butanga?" **6** Miington si Ester, "Ang masupilon nga tawo, nga kaaway, mao kining daotan nga si Haman!" Unya nalisang si Haman atubangan sa hari ug sa rayna. **7** Mitindog sa kalagot ang hari gikan sa pag-inom ug bino sa kombira ug miadto sa tanaman sa palasyo, apan nagpabilin si Haman aron sa paghangyo alang sa iyang kinabuhi gikan kung Rayna Ester. Nakita niya nga nakahukom na ug katalagman ang hari batok kaniya. **8** Unya nagsulog ang hari gikan sa tanaman sa palasyo ngadto sa lawak kung diin gidalit ang bino. Mao usab ang pagkahapa ni Haman sa bangko kung diin nahimutang si Ester. Miington ang hari, "Lugoson ba niya ang rayna sa akong atubangan sa akong kaugalingon nga balay?" Sa dihang migawas kini nga silot gikan sa baba sa hari, gitabonan sa mga sulugoon ang nawong ni Haman. **9** Unya miington si Harbona, usa sa mga opisyal nga nag-alagad sa hari, "Adunay usa ka bitayanan nga 50 ka cubit ang gitukod tapad sa balay ni Haman. Gitukod niya kini alang kung Mordecai, ang tawo nga nanugilon aron sa pagpanalipod sa hari." **10** Miington ang hari, "Bitay siya didto." Busa gibitay nila si Haman sa bitayanan nga iyang giandam alang kung Mordecai. Unya nahuwasan ang hari sa iyang kasuko.

8 Niadtong adlaw gihatag ni Haring Ahasuerus kung Rayna Ester ang kabtangan ni Haman, ang kaaway sa mga Judio, ug nagsugod sa pag-alagad si Mordecai atubangan sa hari, kay gisulithan man ni Ester ang hari nga parentyi sila ni Mordecai. **2** Gihubo sa hari ang iyang pangseyo nga singsing, nga iyang gikuha pagbalik gikan kung Haman, ug gihatag kini kung Mordecai. Gitagana ni Ester si Mordecai aron mahimong tigdumala sa mga kabtangan ni Haman. **3** Unya nakigsulti pag-usab si Ester sa Hari. Mihapa siya sa yuta ug mihiak samtang nagpaketabang kaniya nga tapuson na ang daotang laraw ni Haman nga Aganon, kadtong mga laraw nga iyang gihimo batok sa mga Judio. **4** Unya gitunol sa hari ngadto kung Ester ang bulawan nga setro, mibangon ug mitindog siya atubangan sa hari. **5** Miington siya, "Kung makapahimuot kini sa hari, ug kung nakakaplagako ug pabor sa imong panan-aw, kung kinin butanga daw mataroring atubangan sa hari, ug kung nakapahimuot ako sa imong mga mata, tugoti nga mahisulat ang usa ka sugo sa pagbakwi sa mga sulat nga gisulat ni Haman nga anak nga lalaki ni Hamedata nga Aganon, ang mga sulat nga iyang gisulat aron sa paglaglag sa mga Judio nga anaa sa tanang mga probinsya sa hari. **6** Kay unsaon ko man pagsugakod sa paglantaw sa katalagman nga modangat sa akong katawhan? Unsaoon ko man paglalutay nga maglantaw sa kalaglagan sa akong kaparyentihan?" **7** Miington si Haring Ahasuerus kung Rayna Ester ug kung Mordecai nga Judio, "Taw-awa, gihatag ko na kung Ester ang balay ni Haman, ug gibitay nila siya sa bitayanan, tungod kay iyang sulongon ang mga Judio. **8** Pagsulat ug laing kasugoan alang sa mga Judio pinaagi sa ngalan sa hari ug selyohini kini pinaagi sa singsing sa hari. Kay ang kasugoan nga nahisulat na sa ngalan sa hari ug naselyohan na sa singsing sa hari dili na mahimong bawion pa." **9** Unya niadtong higayona gipatawag ang mga escriba sa hari, sa ikatulong bulan, naga mao ang bulan sa Sivan, sa ika-23 nga adlaw sa bulan. Gisulat ang kasugoan nga naglangkob sa tanan nga gimirando ni Mordecai mahitungod sa mga Judio. Gisulat kini ngadto sa mga gobernador sa probinsya, mga gobernador ug mga opisyal sa mga probinsya nga nahimutang gikan sa India paingon sa Etiopia, 127 ka mga probinsya, ngadto sa matag probinsya nga gisulat sa ilang kaugalingong sinulatan, ug ngadto sa matag katawhan sa ilang pinulongan, ug ngadto sa mga Judio sa ilang sinulatan ug pinulongan. **10** Nagsulat si Mordecai pinaagi sa ngalan ni Haring Ahasuerus ug giselyohan kini sa singsing nga pangseyo sa hari. Gipadala niya ang mga kasulatan pinaagi sa mga tigdala ug mensahe nga nagsakay sa paspas kayo nga mga kabayo nga ginagamit sa pag-alagad sa hari, kailwat gikan sa harianong kabayo. **11** Tugotan sa hari ang mga Judio nga anaa sa matag siyudad nga magtigom ug mobarog aron sa pagpanalipod sa ilang mga kinabuhi: sa pagpuo, sa pagpatay, ug sa paglaglag ni bisan kinsa gikan sa bisan unsang katawhan o probinsya nga mosulong kanila, lakip ang mga bata ug kababayen-an, o sa pag-ilog sa ilang mga kabtangan. **12** Ipatuman kini sa tanang mga probinsya ni Haring Ahasuerus, saikanapulog tulo ka adlaw sa ikanapulog duha nga bulan, naga mao ang bulan sa Adar. **13** Gihatag ang kopya sa kasugoan ingon nga usa ka balaod ug gipakita sa tanang katawhan. Nag-andam na ang mga Judio nianang adlawa aron sa pagpanimalos sa ilang mga kaaway. **14** Busa nagsakay ang mga tigdala sa mensahe sa harianong mga kabayo nga gigamit sa pag-alagad sa hari. Milakaw sila sa walay paglangan. Gimantala usab ang kasugoan sa hari gikan sa palasyo sa

Susa. **15** Unya mibiya si Mordecai sa presensya sa hari nga nagsul-ob sa asul ug puti nga harianong mga bisti, uban sa dakong korona nga bulawan ug tapul nga kupo sa pinong lino, ug naninggit ug nagmaya ang siyudad sa Susa. **16** Adunay kahayag ug kalipay, ug kasadya ug kadungganan ang mga Judio. **17** Sa matag probinsya ug sa matag siyudad, sa bisan asa nga naabot ang kasugoan sa hari, adunay kalipay ug kasadya sa mga Judio, usa ka kombira ug kasaulogan. Daghan ang nahimong Judio gikan sa nagsakalain-laing kawathan sa yuta, tungod kay miabot kanila ang pagkahadlok ngadto sa mga Judio.

9 Karon sa ikanapulog duha nga bulan, nga mao ang bulan sa Adar, sa ikanapulog tulo ka adlaw, sa dihang ipatuman na ang balaod ug kasugoan sa hari, sa adlaw nga gilaoman sa mga kaaway sa mga Judio aron sa pagbaton ug gahom labaw kanila, nasukwahi kini. Nagbaton ug gahom ang mga Judio labaw niadtong adunay kalagot kanila. **2** Nagtigom ang mga Judio sa ilang mga siyudad sa tanang mga probinsya ni Haring Ahasuerus, aron sa pagdapat sa ilang mga kamot niadtong buot mosulay sa pagdala ug katalagman kanila. Walay makabarog batok kanila, kay ang pagkahadlok kanila midangat ngadto sa tanang katawhan. **3** Mitabang sa mga Judio ang tanang opisyal sa mga probinsya, mga gobernador sa probinsya, mga gobernador, ug mga tigdumala sa hari, tungod kay midangat kanila ang pagkahadlok kong Mordecai. **4** Kay bantogan si Mordecai sa panimalay sa hari, ug ang iyang pagkainila mikaylap sa tanang mga probinsya, kay nahimong bantogan si Mordecai. **5** Gisulong sa mga Judio ang ilang mga kaaway pinaagi sa espada, sa pagpatay ug paglaglag kanila, ug gibuhat ang nakapahimuot kanila niadtong nagdumot kanila. **6** Gipamatay ug gipanglaglag sa mga Judio ang 500 ka kalalakin-an didto sa salipdanan sa Susa. **7** Gipamatay nila si Parshandata, Dalfon, Aspata, **8** Porata, Adalia, Aridata, **9** Parmashta, Arisay, Ariday, Vaysata, **10** ug ang napulo ka mga anak nga lalaki ni Haman nga anak nga lalaki ni Hamedata, ang kaaway sa mga Judio. Apan wala sila nanguhu ug bisan unsang inilog. **11** Niadtong adlawa gibalita ngadto sa hari ang gidaghanon sa gipamatay sa salipdanan sa Susa. **12** Mingoang hari kung Rayna Ester, "Gipamatay sa mga Judio ang 500 ka kalalakin-an didto sa salipdanan sa Susa, laki ang napulo ka mga anak nga lalaki ni Haman. Unsa pa man ang ilang gibuhat sa ubang mga probinsya sa hari? Karon unsa pa man ang imong hangyoon? Kay igahatag kini kanimo. Unsa pa man ang imong hangyo? Kay igahatag kini kanimo." **13** Mingoang si Ester, "Kung makapahimuot kini sa hari, tugot ang mga Judio nga anaa sa Susa sa pagtuman sa sugo niining adlawa ug sa sunod adlaw usab, ug tugot nga bitayon ang napulo ka mga anak nga lalaki ni Haman diito sa bitayanan." **14** Busa nagsugo ang hari sa pagbuhut niini. Gimantala ang kasugoan diito sa Susa, ug gibitay ang napulo ka mga anak nga lalaki ni Haman. **15** Nagtigom ang mga Judio diito sa Susa sa ikanapulog upat nga adlaw sa bulan sa Adar, ug mipatay ug dugang 300 ka kalalakin-an sa Susa, apan wala sila nanghilabot sa mga inilog. **16** Nagtigom ang ubang mga Judio nga anaa sa mga probinsya sa hari aron sa pagpanalipod sa ilang mga kinabuhi, ug nagmadaugon sila gikan sa ilang mga kaaway ug gipatay ang 75, 000 niadtong adunay kalagot kanila, apan wala sila nanghilabot niadtong mga bilihong kabtangan sa ilang gipamatay. **17** Nahitabo kini sa ikanapulog tulo nga adlaw sa bulan sa Adar. Nagpahulay sila sa ikanapulog upat nga adlaw ug gihimo kini nga adlaw sa pagsaulog ug paglipay. **18** Apan nagtigom ang mga Judio nga anaa sa Susa sa ikanapulog tulo ug sa ikanapulog upat nga mga adlaw. Nagpahulay sila sa ikanapulog lima ka adlaw ug gihimo kini nga adlaw sa pagsaulog ug paglipay. **19** Mao nga ang mga Judio sa mga baryo, nga nagtukod sa ilang mga panimalay diito sa mga lungsod, nagsaulog sa ikanapulog upat nga adlaw sa bulan sa Adar ingon nga adlaw sa paglipay ug pagsaulog, ug ingon nga adlaw nga magpadala sila ug mga gasa nga pagkaon sa usag usa. **20** Gisulat ni Mordecai kining mga butanga ug nagpadala ug mga sulat sa tanang mga Judio nga anaa sa tanang mga probinsya ni Haring Ahasuerus, sa duol ug sa layo. **21** gihatagan sila ug kaakohan sa pagsaulog sa ikanapulog upat ug ikanapulog lima nga adlaw sa Adar matag tuig. **22** Mao kini ang mga adlaw nga nagmadaugon ang mga Judio gikan sa ilang mga kaaway, ug ang bulan sa dihang ang ilang kasubo napulihon ug kalipay, ug ang pagbanggotan nahimong adlaw sa pagsaulog. Gihimo nila kini nga mga adlaw sa kombira ug paglipay, ug pagpadala ug mga gasa nga pagkaon sa usag usa, ug mga gasa ngadto sa mga kabos. **23** Busa gipadayon sa mga Judio ang kasaulogan nga ilang nasugdan, ug gibuhat kung unsa ang gisulat ni Mordecai kanila. **24** Niadtong panahona si Haman nga anak nga lalaki ni Hamedata nga

Agagnon, ang kaaway sa tanang mga Judio naglaraw sa paglaglag kanila, ug gipaagi niya sa Pur (mao kini ang iyang pagripa), aron sa paggun-ob ug paglaglag kanila. **25** Apan sa dihang naabot kini nga butang sa atubangan sa hari, nagmando siya pinaagi sa mga sulat nga ang daotang laraw nga gihimo ni Haman batok sa mga Judio angay lamang nga mahibalik kaniya, ug nge siya ug ang iyang mga anak nga lalaki ang anyang nga bitayon didto sa dapit nga bitayanan. **26** Busa gitawag nila kining mga adlawa ug Purim, sunod sa ngalan nga Pur. Tungod sa tanang butang nga nahisulat niini nga sulat, ug sa tanang butang nga ilang nakita ug nahitabo kanila, **27** gidawat sa mga Judio ang bag-ong gawi ug katungdanan. Kini nga gawi alang sa ilang mga kaugalingon, sa ilang mga kaliwat, ug sa tanan nga nakighiusa kanila. Saulogon nila kining duha ka mga adlaw matag tuig. Magsaulog sila niini sa samang paagi ug sa samang panahan sa matag tuig. **28** Pagasaulogon ug pagahinumdonman kini nga mga adlaw sa matag kaliwatan, matag pamilya, matag probinsya, ug matag siyudad. Dili moundang ang mga Judio ug ilang mga kaliwata sa matinud-anong pagsaulog niining mga adlawa sa Purim, aron nga dili nila kini mahikaliman. **29** Nagpuslat si Rayna Ester nga babaye ni Abihail ug si Mordecai nga Judio uban sa hingpit nga katungod ug gipamatud-an kining ikaduhang sulat mahitungod sa Purim. **30** Gipadala ang mga sulat ngadto sa tanang mga Judio sa 127 ka mga probinsya sa ginghamian ni Ahasuerus, nga nanghinaot ug kaluwasan ug kamatuoran sa mga Judio. **31** Gipamatud-an kini nga mga sulat sa mga adlaw sa Purim sa ilang gitakda nga panahan, sumala sa gihatag nga kaakohan ni Mordecai nga Judio ug Rayna Ester ngadto sa mga Judio. Gidawat sa mga Judio kini nga kaakohan alang kanila ug sa ilang mga kaliwata, sama usab sa ilang pagdawat sa panahan sa pagpuasa, ug pagbangotan. **32** Ang mando ni Ester nagpamatud niini nga mga kalaagdaan mahitungod sa Purim, ug nahisulat kini sa libro.

10 Unya nagpahamtang si Haring Ahasuerus ug buhis sa yuta ug sa mga baybayon sa dagat. **2** Ang tanang nakab-ot sa iyang gahom ug pagkagamanhan, uban sa kinatibuk-ang kasayoran sa pagkabangton ni Mordecai nga gituboy siya sa hari, nahisulat kini sa libro sa mga cronicas sa mga hari sa Media ug Persia. **3** Si Mordecai nga Judio mao ang ikaduhang katungdanan ni Haring Ahasuerus. Bantogan siya taliwala sa mga Judio ug inila sa iyang kaigsonang mga Judio, kay nangita siya sa kauswagan sa iyang katawhan ug nakigsulti siya alang sa kalinaw sa tanan niyang katawhan.

Job

1 Adunay usa ka tawo diido sa yuta sa Uz nga ginganlan ug Job; ug si Job usa ka hingpit ug matarong, nga mahadlokon sa Dios ug nagpahilayo sa daotan. **2** May natawo kaniya nga pito ka mga anak nga lakali ug tulo ka mga anak nga babaye. **3** Gipanag-iyahan nya ang 7000 nga mga karnero, 3000 nga mga kamelyo, 500 nga pares sa mga baka, ug 500 nga mga asno ug daghan kaayong mga sulugoon. Kining tawhana mao ang labing inila sa tibuok katawhan sa Sidlakan. **4** Sa adlaw nga gitagana sa tagsatagsa niya ka mga anak nga lakali, nagpakkombira siya sa iyang pinuy-anan ug nagsapsugo sila ug modapit sa ilang tulo ka igoosong babaye aron mangaon ug manginom uban kaniila. **5** Sa mga adlaw nga matapos na ang kombira, nagsapsugo si Job alang kaniila ug nagpabalaon kaniila. Mobangon siya sayo sa kabuntagon ug maghalad sa mga halad sinunog alang sa tagsatagsa niya ka mga anak, kay mosulti man siya, "Tingali nakasala ug nakapsipala ang akong mga anak sa Dios diha sa ilang kasingkasing." Gibuhut kini kanunay ni Job. **6** Ug ureya miabot ang usa ka adlaw nga ang mga anak sa Dios midulo aron sa pagpaktita sa ilang kaugalingon sa atubangan ni Yahweh, ug miabot usab si Satanas taliwala kaniila. **7** Miilong si Yahweh kang Satanas, "Diin ka man gikan?" Unya mitubag si Satanas kang Yahweh ug miilong, "Gikan ako sa pagsuroysuroy sa kalibutan, ug gikan sa pagasak ug sa pagkanaog niini." **8** Si Yahweh miilong kang Satanas, "Gihunahuna mo ba ang akong sulugono nga si Job? Kay wala gayoy sama kaniya ibabaw sa kalibutan, usa ka hingpit ug matarong nga tawo, nga mahadlokon sa Dios ug nagpahilayo sa daotan. **9** Unya mitubag si Satanas kang Yahweh ug miilong, "Nagmahadlokong lang ba si Job sa Dios sa walay hinungdan?" **10** Dili ba gikurulan mo man ang palibot sa iyang pinuy-anan aron panalipid siya, ug ang palibot sa matag bahan sa tanan nga iyang gipanag-iyahan? Gipanaliganin mo ang gipangbutah sa iyang mga kamot, ug midaghantag ang iyang gipanag-iyahan nga yuta. **11** Apan karon bakyawa ang imong kamot ug hilabti ang tanan nga iya, ug magpasipala siya diha sa imong panagway." **12** Miilong si Yahweh kang Satanas, "Ania karon, ang tanan nga iyang gipanag-iyahan anna na sa imong mga kamot. Apan ayaw bakyawa ang imong kamot batok sa tawo mismo." Busa mibiya si Satanas gikan sa atubangan ni Yahweh. **13** Unya miabot ang adlaw nga ang iyang mga anak nga lakali ug iyang mga anak nga babaye nangaon ug nanginom sa bino diido sa pinuy-anan sa ilang kamagulangang igoosong nga lakali, **14** miabot ang usa ka sinugo ngadto kung Job ug miilong, "Ang mga baka gipadaro ug gipasibisib ang mga asno duol kaniila; **15** midasmag ang mga Sabeoohanon kaniila ug gikuha sila. Tinuod gayod, gipangpatay nila ang mga sulugoon pinaagi sa sulab sa mga espada; ako lamang ang nakaikyas aron sa pagsugilon kanimo." **16** Samtantang nagsulti pa siya, miabot usab ang laing tawo ug miilong, "Ang kalayo sa Dios nahulog gikan sa kalangitan ug misunog sa mga karnero ug sa mga sulugoon; ug ako lamang ang nakaikyas aron sa pagsugilon kanimo." **17** Ug samtantang nagsulti pa siya, miabot na usab ang laing tawo ug miilong, "Ang imong mga anak nga lakali ug ang imong mga anak nga babaye nangaon ug nanginom sa bino diido sa pinuy-anan sa ilang kamagulangang nga igoosong lakali. **19** Ug dihay miabot nga usa ka kusog nga hangin gikan sa kamingawang ug mihiros sa matag upat ka suok sa balay ug natumpagan niini ang mga batan-on, ug nangamatay silang tanan, ug ako lamang ang nakaikyas aron sa pagsugilon kanimo." **20** Unya miaburug si Job, gigisi ang iyang bistri ug gikiskisan ang iyang ulo, mihipa siya sa yuta, ug gisimba ang Dios. **21** Miilong siya "Hubo ako nga migawas sa tagoangkan sa akong inahan, ug mobalik ako diido nga hubo. Si Yahweh ang mihatag, ug si Yahweh usab ang mikuh; hinaot nga mabulahan ang ngalan ni Yahweh." **22** Sa tanang panghitabo, wala nagpakaasala si Job, ni nagbinuang nga mitubangbutang sa Dios.

2 Nahitabo na usab ang adlaw sa dihang nakig-atubang ang mga anak sa Dios sa ilang kaugalingon sa atubangan ni Yahweh, miabot usab si Satanas taliwala kaniila aron sa pagpaktita sa iyang kaugalingon sa atubangan ni Yahweh. **2** Miilong si Yahweh kang Satanas, "Diin ka ba gikan?" Mitubag si Satanas kang Yahweh ug miilong, "Gikan sa akong

pagsuroysuroy sa kalibutan ug sa pagsaka ug sa pagkanaog niini." **3** Miilong si Yahweh kang Satanas, "Gila mo ba ang akong sulugon nga si Job? Kay wala gayoy sama kaniya ibabaw sa kalibutan, usa ka hingpit ug matarong nga tawo, nga mahinadlokon sa Dios ug nagpahilayo sa daotan. Gihupon gihapon niya ang iyang kadunganan, bisan ug gitani mo ako sa pagbatok kaniya, aron sa paglaglag kaniya sa walay hinungdan." **4** Mitubag si Satanas kang Yahweh ug miilong, "Ang panit alang sa panit, oo tinood gayod; ang usa ka tawo mohatag sa tanan nga iya alang sa iyang kinabuhi. **5** Apan bakyawa karon ang imong kamot ug tandoa ang iyang kabukogon ug ang iyang lawas, ug balikason ka niya diha sa imong panagway." **6** Miilong si Yahweh kang Satanas, "Ania karon, anaa na siya sa imong kamot; ayaw lamang hilabti ang iyang kinabuhi." **7** Busa mibiya dayon si Satanas sa atubangan ni Yahweh ug misakit kung Job sa makalilisang nga mga hubaghubag gikan sa iyang lapalapa hangtod sa iyang alimpulo. **8** Mikhu si Job sa usa ka bahin sa nabuak nga banga aron maoy ikalot sa iyang kaugalingon, ug milingkod siya sa abo. **9** Unya miilong ang iyang awasa kaniya, "Mokupot ka ba pa gihapon sa imong kadunganan? Tungloha ang Dios ug pagpamatay?" **10** Apan mitubag si Job kaniya, "Nagsulti ka sama sa usa ka buangbuang nga babaye. Naghunahuna ka ba nga modawat lamang kita sa kaayohan gikan sa kamot sa Dios ug dili kadaotan? Sa tanan nga nahitabo, wala magpakaasala si Job pinaagi sa iyang mga ngabil. **11** Karon sa pagkadugong sa tulo ka mga higala ni Job mahitungod sa tanang kadaotan nga midangat kaniya, ang tagsatagsa kaniila migikan mismo sa ilang dapit: si Eliphaz ang Timanitanhon, si Bildad ang Suhitanon, ug si Sopher Naamitahanon. Nagkasabot sila sa pag-adto aron sa pagsubo uban kaniya ug sa paghupay kaniya. **12** Sa pagtan-aw nila sa ilang mga mata sa halayo, wala na sila makalita kaniya; misinggit sila ug mihilak, ang tagsatagsa kaniila migisi sa ilang mga bistri ug milabay ug abog sa hangin ug sa ibabaw sa ilang mga ulo. **13** Busa nanglingkod sila sa yuta uban kaniila sulod sa pito ka adlaw ug pito ka gabii, ug walay bisan usa nga misulti ug pulong ngadto kaniya, kay nakita nila nga hilabihan gayod ang iyang kaguol.

3 Human niini, mibungat si Job sa iyang baba ug mibalikas sa adlaw sa iyang pagkahimugo. **2** Miilong siya: **3** "Wagtanga ang adlaw sa akong pagkahimugo, ang gabii nga miilong, "Gipanamkon ang usa ka batang Lalaki." **4** Pangitngita kanang adlaw: ayaw ipahinundom sa Dios sa kahitas-an, ni mosidlak ang adlaw niini. **5** Pasagdi ang kangitngit ug ang landong sa kamatayon nga moangkon niini alang sa ilang kaugalingon; palukopa ang panganoibabaw niini; pasagdi nga ang tanang nagpahimo ug itom sa adlaw moguba niini. **6** Alang niadtong gabbiona, ipasakop kini sa baga nga kangitngit: ayaw pagpasadyaa kini nga mga adlaw sa tuig; ayaw kana ilakip sa pag-ihap sa mga bulan. **7** Tan-awa, himoa nga mangiobang gabbiona; ayaw pasudla ang tingog nga malipayon. **8** Ipatunglo kaniila kanang adlaw, niadtong nasayod sa pagpamata sa Leviathan. **9** Pangitngita ang mga bituon sa kagabhiion. Papangitita kanang adlaw sa kahayag, apan ayaw ipakita; ni pakit-on sa mga mata sa kaadlawon, **10** tungod kay wala patak-uma niini ang gangoaan sa tagoangkan sa akong inahan, ni gitagoan niini ang kasamok gikan sa akong mga mata. **11** Nganong wala man mibiya ang akong espiritu sa pagpahimugo kanako sa akong inahan? **12** Nganong gidawat man ako sa iyang mga tuhod? O nganong gidawat man ako sa iyang mga duhan aron makasuso ako niini? **13** Kay karon una naghigida na ako sa hilom; natulog na unta ako ug nakapahulay **14** kauban ang mga hari ug mga magtatambag sa kalibutan, nga nagtukod sa mga lubnganan alang sa ilang kaugalingon nga nagun-ob na karon. **15** O naghigida na unta ako kauban sa mga prinsipe nga adunay mga bulawan kanhii, nga napuno sa mga plata ang ilang mga pinuy-anan. **16** O dili ba kaha namatay na lamang unta ako sa tagoangkan sa akong inahan, sama sa mga gagmayng bata nga wala na makakita sa kahayag. **17** Dido ang daotan dili na makasamok pa; ug didto ang gikapuyan may kapahulayan. **18** Dido ang mga binilanggo managkatigom; dili na nila madunggan ang tingog sa labaw sa sulugoon. **19** Ang ubos ug bantogan nga mga tawo atua usab diido; ug sulugoon gawasnon sa iyang agalon diido. **20** Nganong ang kahayag gihatag man kaniya nga anaa sa kaalaot; nganong ang kinabuhi gihatag man sa tawong may mapait nga kalag; **21** ngadto sa tawong nangandoy alang sa kamatayon, apan wala kini miabot; hinaot nga mabulahan ang ngalan ni Yahweh. **22** Nganong ang kahayag gihatag man sa nagmaya pag-ayo ug malipay kung makaplagan na niya ang lubnganan? **23** Nganong

gihatag man ang kahayag sa tawo nga kansang dalan tinagoan, usa ka tawo nga gisalikway sa Dios? **24** Kay nanghupaw ako inay mokaon; ang akong pag-agulo ginayabò sama sa tubig. **25** Kay ang butang nga akong gikahadlokan midangat kanako; kung unsa ang akong gikalisangan miabot kanako. **26** Wala na akoy kalinaw, dili na ako maghilom, ug wala na akoy pahulay; kasamok na hinnoon ang miabot.

4 Unya mitubag si Eliphaz nga Temanitanhon ug miington. **2** Kung adunay mosulay sa pagpaksulti kanimo, maguol ka ba? Apan si kinsa man ang makapungog kanoya sa pagsulti? **3** Tan-awa, daghan ang imong natudloan; gilig-on mo ang huyang nga mga kamot. **4** Ang imong mga pulong nagaagak niadtong nagakatumba, gibaskog mo ang mahuyang nga mga tuhod. **5** Apán karon ang kasakitan midangat kanimo, ug nalyua ka; mitandog kini kanimo, ug nasamok ka. **6** Dili ba ang imong kahadlok sa Dios mao ang imong gisandigan? Dili ba ang pagkamatul-id sa imong mga dalan mao ang imong gilaoman? **7** Hunahunaan kini, nagsaplikuoy ako kanimo: kinsa ba ang nawagtang nga walay sala? O kanus-a ba gilaglag ang matarong nga tawo? **8** Sumala sa akong namatikdan, kadtong magdaro ug kasaypanan ug magpugas sa kasamok susama usab ang anihon. **9** Pinaagi sa gininhawa sa Dios nalaglag sila; pinaagi sa pag-ulbo sa iyang kasuko nangaut-it sila. **10** Ang pagngulob sa liyon, ang tingog sa mabangis nga liyon, ang bangkil sa mga gagmay nga liyon—nangapupud. **11** Ang tigulang nga liyon mamayat sa kakulungan sa tubkongan; ang mga anak sa baye nga liyon nagkatibulaag bisan asa. **12** Karon ang usa ka butang gisugilon kanako sa tago ug ang akong igdulonggok nakadawat sa hunghong mahitungod niini. **13** Unya miabot ang mga panumdoman gikan sa mga panan-awon sa kabaghion, sa dihang nahinanon ang katawhan. **14** Panahon kadtso sa kabaghion sa dihang midangat kanako ang kakuluka ug pagpangurog ug napakauyog sa tanan kong kabukogan. **15** Unya ang espiritu milabay sa akong atubangan ug nanindog ang balahibo sa akong kalawasan. **16** Naggabilin nga mibarog ang espiritu, apan wala ako makakita sa panagway niini. Dihay anino nga anaa sa akong mga mata; adunay kahilom, ug nadungog ko ang tingog nga miington. **17** Molabaw ba ang pagkamatartong sa usa ka tawo kay sa Dios? Molabaw ba ang pagkaputli sa usa ka tawo kay sa iyang Magbubuhut? **18** Tan-awa, kung wala pa mosalig ang Dios sa iyang mga sulugoon; kung namasangil siya sa iyang mga anghel sa kahungog. **19** unsa nalang kaha katinuod kini alang niadtong napugyo sa mga balay nga lapok, kansang patukoranan anaa sa abog, nga nadugmok lang dayon una pa sa mga anay? **20** Taliwala sa kabuntagon ug sa kabaghion gilaglag sila; mangawtgantang sila sa walay kataposan nga walay makabantay kanila. **21** Dili ba ang hikot sa ilang tolda pang-ibton diha kanila? Mangamatay sila; mangamatay sila nga walay kaalam.

5 Pagtawag karon; aduna bay motubag kanimo? Kinsa man sa mga balaan ang imong kadtso? **2** Kay ang kasuko mopatay sa tawong buangbuang; ang kasina molaglag sa tawong pahong. **3** Nakita ko ang tawong buangbuang nga nakagamot na, apan gitunglo ko dayon ang iyang puluy-anan. **4** Layo sa kaluwasan ang iyang kaanakan; nangadugom sila diha sa ganghaan sa siyudad. Walay bisan usa ang magalwas kanila— **5** kadtong alihonan gipangawaon sa uban nga gipangutisan, bisan sa katunokan pagakuhaon kini sa katawhan; kadtong katigayohan gihurot sa katawhan nga giuhaw niini. **6** Kay ang kalisdanan dili motubo gikan sa yuta; ni ang kasamok moturok sa yuta; **7** Apan ang tawo mao ang naghimo sa iyang kaugalingong kalisdanan, sama sa agipo nga milupad paitaas. **8** Apan alang kanako, mabalik ako sa Dios; dito kaniya itugyan ko ang akong mga tuyo— **9** kaniya nga nagbuhat sa dagko ug dili matukib nga mga butang, kahibulonggong mga butang nga dili maihap. **10** Naghatag siya ug ulan sa yuta, ug napadalaq tubig sa kaumahan. **11** Gibuhit niya kini aron ipahimutang sa hataas kadtong anaa sa ubos; aron igabaway sa kaluwasan kadtong nagbandotan sa abo. **12** Gisumpo niya ang mga laraw sa malimbonggong mga tawo, aron nga ilang mga kamot dili makahimo sa ilang bulohaton. **13** Gilit-ag niya ang malimbonggong mga tawo sa ilang kaugalingong pagkamalimbongan; ang mga laraw sa mga tawong hanas mapakyas sa dili madugay. **14** Masagubang nila ang kangitngit panahon sa adlaw, ug masukarap sa kaudtohon ingon nga kini gabii. **15** Apan iyang giluwas ang kabos nga tawo gikan sa espada sa ilang mga baba ug ang nanginahanglan ngan mga tawo gikan sa kamot sa gamhanang mga tawo. **16** Busa may paglaom ang kabos nga tawo, ug ang dili makatarunganon magtakat-om sa iyang baba. **17** Tan-awa, pagkamalipayon sa tawo nga

pagabadlongon sa Dios; busa, ayaw pagbiaybiay sa mga kastigo sa Makagagahom. **18** Kay siya ang magasamad ug unya pagabugkosan; siya magasakit ug unya ang iyang mga kamot magaayo. **19** Siya ang magaluwas kanimo sa unom ka kasamok; bisan paman, sa pito ka kasamok, ang daotan dili makadapat kanimo. **20** Sa tingutom magaluwas siya kanimo gikan sa kamatayon; ug sa gubat gikan sa mga kamot niadtong migamit sa espada. **21** Pagatagoan ka gikan sa hampak sa dila; ug dili ka mahadlok sa kalaglagan nga modangat. **22** Pagakaw-an mo ang paglaglag ug tingutom, ug dili ka mahadlok sa mga ihalas nga mga mananap. **23** Kay aduna kay kasabotan uban sa mga bato sa imong kapatagan; aduna kay kalinaw kauban ang ihalas nga mga mananap. **24** Masayod ka nga ang imong tolda anaa sa luwas; moduwan ka sa imong kahayopan ug walay nawala niini. **25** Masayod ka usab nga ang imong kalinaw modaghan, nga ang imong mga kalinwan mahisama sa sagbot sa yuta. **26** Moadto ka sa imong lubnganan sa hingkod nga panuigon, sama sa usa ka tapok sa mga binugkosang trigo nga gidala didto sa giokanan. **27** Tan-awa, gisusita kining butanga; sama kini niini; patalinghugi kini, ug sayri alang sa imong kaugalingon."

6 Unya mitubag si Job ug miington, **2** "Kung matimbang pa lamang unta ang akong pag-agulo; kung ang tanan kong kagul-anan mapahimutang pa sa timbangan! **3** Kay karon mas bug-at pa kini kay sa balas sa kadagatan. Mao kana ang hinungdan nga sakit ang akong mga pulong. **4** Kay ang pana sa Makagagahom mitaop man kanako, miynom sa hilo ang akong espiritu; ang kalisang sa Dios naglaray sa pagpakiyatbatok kanako. **5** Magabahili ba sa kaguel ang ihalas nga asno kung siya aduna pay sagbot? O magaunga ba ang baka kung siya may kumpay? **6** Makaon ba ang walay lami nga pagkaon kung walay asin? O aduna bay lami ang puti sa itlog? **7** Nagdumili ako sa paghikap niini; sama sila sa kalan-on nga luod alang kanako. **8** O, maangkon ko unta ang akong gipanggayo; O, nga tumanon unta sa Dios ang butang nga akong gipangdonyo: **9** nga makapahimutang unta kini sa Dios ang pagdugom kanako, nga buhiun unta niya ang iyang kamot ug puton ako niining kinabuhia! **10** Nga mao na unta kini ang akong ganti—bisan paman kung maglipay ako sa kasakit nga dili mawala: nga wala ko ilimod ang mga pulong sa Balaang Pinili. **11** Unsa ba ang akong kusog, nga ako magapaabot man? Unsa ba ang akong kataposan, nga ako magpakabuhui pa man? **12** Ang kusog ba sa mga bato ang akong kusog? O binuhut ba sa tumbaba ang akong unod? **13** Dili ba tinuod man kini nga wala akoy ikatabang sa akong kaugalingon, ug ang kaalam gipapahawa na kanako? **14** Ngadto sa tawo nga hapit nang maluya, ang pagkamatud-anon kinahanglan ipakita sa iyang higala; bisan paman kaniya nga mibiya sa kahadlok sa Makagagahom. **15** Apan ang akong kaigsoonan naglubu kanako ingon ug ugang sapa, sama sa tubig sa kasapaan nga molabay lamang kadtali, **16** nga mituon tungod sa yelo nga mitabon kanila, ug tungod sa niyebe nga nagtago niini. **17** Sa pagkatunaw niini, mangawala sila; sa dihang ting-init, mangatunaw sila sa ilang dapit. **18** Ang mga magbabaklay nga nanglakaw sa ilang dalam misimang alang sa tubig; nangasaag sila ditdo sa mamingaw nga yuta ug unya nangalaglag. **19** Ang mga magbabaklay nga gikan sa Tema mingtan-aw ditdo, samtang ang kapundokan sa Seba naglaom kanila. **20** Nasubo sila tungod kay naglaom sila nga makakita ug tubig. Miadto sila ditdo, apan nalimbungon sila. **21** Kay karon kamong mga higala wala nay pulos alang kanako; nakakita kamo sa akong makalilisang nga kahimtag ug nangahadlok. **22** Nag-ingon ba ako kaninyo, 'Hatagi ako ug usa ka butang?' O, 'Hatagi ako ug gasa gikan sa inyong bahand?' **23** O, 'Luwsa ako gikan sa kamot sa akong mga kaaway?' O, 'Bawia ako gikan sa kamot sa mga nagdaogaon kanako?' **24** Tudlo iko, ug pagagunitan ko ang akong kalinaw, pasabta ako kung asa ako nasayop. **25** Pagkasakit gayod sa matuod nga mga pulong! Apan ang inyong pagbadlong, unsay gibadlong niana kanako? **26** Naglaraw ba kamo nga dili tagdon ang akong mga pulong, ang pagtagad sama sa hangin sa mga pulong sa tawong nawad-an ug paglaom? **27** Tinuod, giripahan niryo ang mga batang ilo, ug mibaligya sa inyong mga higala sama sa nagpatigayon. **28** Busa karon, tan-awa intawon ako, kay sigurado gayod nga dili ako mamakak diha sa inyong atubangan. **29** Hunong na, nagsaplikuoy ako kaninyo; wad-a ang inyong pagkadili-makatarunganon; Sa pagkatinuod, hunonga na, kay ang akong tinguha matarong. **30** Aduna bay daotan sa akong dila? Dili ba ang akong baba makaila man sa malaw-ay nga mga butang?

7 Wala bay lisod nga buluhaton sa tagsatagsa nga tawo sa yuta? Dili ba ang iyang mga adlaw sama sa mga adlaw sa sinuholang tawo?

2 Sama sa ulipon nga nagtinguha gayod sa landong sa kagabhiion, sama sa sinuholang tawo nga nagapangita sa iyang suhol— **3** busa naglahutay ako sa mga bulan sa kaalutan; gihatagan ako sa kagabhiion nga puno sa kalsidanan. **4** Sa dihang magahigda na ako, moingon ako sa akong kaugalingon, 'Kanus-a pa ako mobongan ug kanus-a ba matapos ang kagabhiion?' Kanunay akong maglimbaglimbag handtod sa pagkabanaagbanag. **5** Ang akong unod nalukop na sa mga ulod ug sa nagtibugol nga abog; ang mga nuka sa akong panit namurot na, unya namuto ug makaluod. **6** Ang akong mga adlaw mas labing paspas kay sa lansadera sa maghabahit; milabay kini nga walay paglaom. **7** O Dios, hinumdomi ang akong kinabuhi nga usa lamang ka gininhawa; ang akong mga mata dili na makakita sa maayo. **8** Ang mata sa Dios nga nagatan-aw kanako, dili na makakita kanako; ang mata sa Dios ilantaw kanako, apan mawala na ako. **9** Sama sa panganod nga mahurot ug mahawan, mao usab kaninyo nga mokanaog sa Seol dili na gayod mabalik sa ibabaw. (**Sheol h7585**) **10** Dili na gayod siya mabalik sa iyang pinuy-anan; ni makaila pa kaniya sa iyang dapit. **11** Busa dili ako mopungong sa akong baba; mosulti ako sa kagoul sa akong espiritu; mag-agulo ako sa kapait sa akong kalag. **12** Dagat ba ako o usa ka mabangis nga mananap sa dagat nga magbutang ka man ug usa ka magbalantay alang kanako? **13** Sa dihang moingon ako, 'Ang akong higdaanan molipay kanako, ug ang akong banig mohupay sa akong inagulo.' **14** unya gihadlok mo ako sa mga damgo ug gilisang ako pinaagi sa mga panan-awon, **15** aron nga palabihon pa nako ang malumsan ug mamatay kay sa pagtipig niining akong kabukogan. **16** Giluod ako sa akong kinabuhi; dili na ako buot pa nga mabuhi sa kanunay; pasagdi ako nga mag-inusara kay kawang na man ang akong mga adlaw. **17** Unsa ba ang tawo nga gitagad mo man siya, nga gihunuhuna mo man gayod siya, **18** nga gibantayan mo man siya matag buntag ug gisulayan sa matag gutlo? **19** Hangtod kanus-a ka pa ba mohunong sa pagsud-ong kanako, nga pasagdan mo akong mag-inusara handtod nga matulon ko ang akong kaugalingong laway? **20** Bisan kung nakasala ako, unsa man ang mabuhut niini alang kanimo, ikaw nga magbalantay sa katawhan? Nganong ako man ang imong gipunting, aron ba nga mahimo akong palasonon alang kanimo? **21** Nganong dili mo man ako pasayloon ang akong kalapasan, ug kuhao ang akong kasaypan? Kay karon naghigda ako sa abog; magapangita ka pag-ayo kanako, apan mawala na ako."

8 Unya mitubag si Bildad nga Suhitanon ug miuongon, **2** "Hangtod kanus-a ka ba mosulti niining mga butanga? Hangtod kanus-a ang mga pulong sa imong baba mahisama sa makusog nga hangin? **3** Tuison ba sa Dios ang hustisy? Tuison ba sa Makagagahom ang pagkamatarrong? **4** Ang imong mga anak nakasala batok kaniya; nasayod kita niini, kay gitugyan niya sila ngadto sa kamot sa ilang mga sala. **5** Apan pananglitan naningkamot ka sa pagpangita sa Dios ug gitugyan mo ang imong pangamuyo sa Makagagahom. **6** Pananglitan putti ka ang matarong; nan sigurado gayod nga siya mamuhut alang kanimo ug moganti kanimo uban ang panimalay nga gipan-nya mo gayod. **7** Bisan tuod diuytay ra imong gisugdan, sa gihapon mas magmauswagon pa ang imong kaulahiang kahimtang. **8** Palihog pangutan-a ang miagiing kaliwanan, ug susiha ang nakat-onan sa atong mga katigulangan. **9** (Kay natawo lamang kita sa kagahapon ug walay kasayoran tungod kay ang atong mga adlaw sa kalibutan sama lamang sa usa ka anino). **10** Dili ba sila motudlo ug mosugilon kanimo? Dili ba sila magasulti sa mga pulong gikan sa ilang kasingkasing? **11** Motubo ba ang papyrus nga mga tanom kung walay lapok? Motubo ba ang mga bugang kung walay tubig? **12** Samtang lunhaw pa kini ug dili pinutol, mangalaya kini una sa ubang mga tanom. **13** Buse mao usab ang maagian sa tanan nga nahikalmot sa Dios, ang paglaom sa walay Dios mahawan. **14** Ang iyang kalig-ong pagapulon, ug iyang pagalsig sama ka huyang sa lawa-lawa. **15** Mosandig siya sa iyang balay, apan mangatumpag kini; pugnan niya kini, apan dili na kini molungtdad. **16** Ilalom sa adlaw malunhaw siya, ug ang iyang mga salingsing molabaw sa tibuok tanaman. **17** Ang iyang mga gamot mangapot duol sa nagtapok nga mga bato; mangita sila ug maayong kahimutangan taliwala sa kabatoan. **18** Apan kung kining tawhana laglagon sa iyang dapit, nan kanang dapita molimod kaniya ug moingon, 'Wala gayod ako makakita kanimo.' **19** Tan-awa, mao kini ang "kalipay" nga kinaiya sa usa ka tawo; ang ubang mga tanom manurok sa samang yuta nga iyang nahimutangan. **20** Tan-awa, ang Dios dili gayod mosalikway sa tawong walay sala; ni motabang siya sa mga

naghuhut ug daotan. **21** Pagapun-on nya ang imong baba sa katawa, ang imong mga ngabil sa pagsinggit. **22** Kadtong nagdumot karimo pagasuloban sa kaulaw; ang tolda niadtong mga daotan mangawtagtang."

9 Unya mitubag si Job ug miuongon, **2** "Sa pagkatinuod nasayod ako nga mao gayod kini. Apan unsaon man sa usa ka tawo mamaratrong atubangan sa Dios? **3** Kung buot niyang mangatarongan sa Dios, dili siya makatubag kaniya bisan sa usa ka libo pa nga higayon. **4** Ang Dios manggialamon sa kasingkasing ug makagagahom sa kusog; kinsa man ang nagpagahi sa iyang kaugalingon batok kaniya ug nagsalmalupuson? — **5** siya nga nagbalhin sa kabukiran nga wala naghahibalo kang bisan kinsa sa dihang ang iyang kapungot naglukat niini. — **6** siya nga nag-uyog sa kalibutan sa nahimutangan niini ug nagsakurog sa patukoran niini. **7** Mao ra usab kini nga Dios ang magasugo sa adlaw nga dili mosubang, ug dili gayod kini mosubang, ug magatabon sa kabutonian, **8** nga mao lamang ang magabuklad sa kalangitan, ug magatamak sa kabalaron sa dagat, **9** nga mao ang naghabut sa Oso, sa Orion, ug sa mga Pleyadas, ug sa mga laray sa kabutonian sa habagatan. **10** Mao ra usab kini nga Dios ang naghabut sa dagkong mga butang, ang dili matukib nga mga butang—oo tinuod gayod, ang kahibulongang mga butang nga dili maihap. **11** Tanawa, mipadayon siya kanako, ug wala ko siya makita; milabay usab siya, apan wala ko siya nahimatrongoni. **12** Kung iyang sakmiton ang usa ka tukbonon, kinsa man ang makakapanggang kaniya? Kinsa man ang makasulti kaniya. 'Unsa man ang imong gibuhut?' **13** Dili gayod bawion sa Dios ang iyang kasuko; ang magatabantang kung Rahab nagyukbo sa ilalom niya. **14** Unsa ka mubo ang akong igatubag kaniya, makapili ba ako ug mga pulong aron ipangatarrungan kaniya? **15** Bisan kung ako matarong pa, dili gayod ako motubag kaniya; makahango lamang nga kaloy-an uban sa akong maghuhukom. **16** Bisan kung ako naugtawag ug siya mitubag kanako, dili pa gayod ako motuo nga nagpatalinghog siya sa akong tingog. **17** Kay gipukan niya ako sa usa ka dakong unos ug gipadaghan ang akong samad sa walay hinundgan. **18** Dili niya ako tugotan sa pagginhawa; hinuon, gipuno niya sa kapaitan. **19** Kung mosulti kita bahin sa kusog, nganong kusgan man siya! Ug kung mosulti kita sa hustisy? Nag-ingon siya, kinsa man ang magapatawag kanako? **20** Bisan kung ako matarong pa, ang akong kaugalingong baba ang magahukom kanako; bisan kung ako hingpit pa, magpamatuoq gihapon kini nga sad-an ako. **21** Ako hingpit, apan wala na gayod ako magpakanabana mahitungod sa akong kaugalingon; gitarnay ko ang akong kinabuhi. **22** Wala kini kalahian, mao nga misulti ako nga dunganon niya paglaglag ang mga tawong hingpit ug mga tawong daotan. **23** Kon ang hampak magapatay sa kalit, mokatawa siya sa mga kasakitan sa mga tawong walay sala. **24** Ang kalibutan gitugyan ngadto sa kamot sa mga tawong daotan; ang Dios nagtabon sa parangway sa mga maghuhukom niini. Kung ugaling dili siya ang naghabut niini, nan kinsa man diay kana? **25** Ang akong mga adlaw mas paspas pa kay sa ngadagnon nga sinugo; nanglabay na ang akong mga adlaw; wala silay makita nga kaayohan bisan asa. **26** Sama sila katulin sa mga sakayang hinimo sa mga bugang sa papyrus nga tanom, ug sama ka paspas sa agila nga modagit sa tukbonon niini. **27** Kung moingon ako nga kalimtan ko na lamang ang mahitungod sa akong mga sumborg, nga akong isalikway ang masulob-on kong parangway ug magmaya, **28** nahadlok ako sa tanan kong kasub-anan tungod kay nasayod ako nga dili mo ako pagailhon nga walay sala. **29** Pagahukom ako; nan nganong kinahanglan man nga maningkamot pa ako sa walay kapusulan? **30** Kung ang akong kaugalingon magahugas sa niyebe sa tubig ug mahinloan ang akong mga kamot, **31** ang Dios magaunlod gihapon kanako sa kalapukan, ug ang akong kaugalingong mga bisti makapaluod kanako. **32** Kay ang Dios dili tawo nga sama kanako nga motubag ako kaniya, nga mokuyog kita dito sa hukmanan. **33** Walay maghuhukom sa atong taliwala nga makabakyaw usab sa iyang kamot kanato. **34** Walay laing maghuhukom nga makakuha sa sungkod sa Dios kanako, nga makapalikay sa iyang kapungot nga nakapahadlok kanako. **35** Unya mosulti na ako ug dili mahadlok kaniya. Apan sama sa mga butang karon, dili ako makabuhut niiana.

10 Gipakuyan na ako sa akong kinabuhi; ipadayag ko na ang akong sumborg; mosulti na ako sa kapaitan sa akong kalag. **2** Mosulti ako sa Dios, 'Ayaw dayon ako hukmi; ipakita una kanako nganong gipasanginlin mo ako. **3** Maayo ba kini alang kanimo nga makapanlupig kanako, aron tamayon ang buhat sa imong mga kamot samtang mipahiyom ikaw sa mga laraw sa mga daotan? **4** Aduna ka bay mga mata nga

unodnon? Makita mo ba ang sama sa nakita sa tawo? 5 Ang imong mga adlaw sama ba sa mga adlaw sa kawahan o ang imong mga katuigan sama ba sa katuigan sa mga tawo, 6 nga nagpangita ka man sa akong kalapasan ug nagsusi sa akong mga sala, 7 bisan tuod nasayod ka nga ako dili sad-an ug walay usa nga makaluwas kanako gikan sa imong kamot? 8 Ang imong mga kamot naghulma ug nag-umol kanako, apan nagalaglag ka man kanako. 9 Hinumdumi, ipakilooy ko kanimo nga giulom mo ako sama sa lapok; dad-on mo ba ako pag-usab sa abug? 10 Dili ba gibubo mo man ako sama sa gatas ug gipagahii daw sama sa keso? 11 Giputos mo ako sa panit ug sa unod ug gisumpay mo ang akong kabukogan uban ang kaugatan. 12 Gihatagan mo ako sa kinabuhi ug matinud-anong kasabutan; ang imong pagtabang nagbantay sa akong espiritu. 13 Apan kining mga butang gitagoon mo sa imong kasingkasing—nasyad ako ng ayo kini ang imong gihunahuna: 14 nga kung makasala ako, timanan mo kini; dili mo ako ipalingkawas sa akong kasayapan. 15 Kung daotan man ako, aloat ako; bisan kung ayo matarong pa, dili ko mahangad ang akong ulo, sanglit kung puno man ako sa kaulawan ug nagan-tawo sa akong kaugalingong pag-antos. 16 Kung ang akong ulo mohangad lamang sa iyang kaugalingon, mogukod ka kanako sama sa usa ka liyon; ikaw nagpadayag na usab kanako sa imong pagkagamhanan. 17 May bag-o kung mga saksi batok kanako ug misamot ang imong kasuko batok kanako; gigitubtub mo ayo uban sa mga bag-ong kasundohan. 18 Nan, ngangan gipagawas mo pa man ayo sa tagoangkan? Namatay na lamang unta ako ug wala na untay mata nga nakakita kanako. 19 Wala na lamang unta ayo gipakawato; Gihatod na lamang unta ayo gikan sa tagoangkan paingon sa lubnganan. 20 Dili ba hamubo na lamang ang akong mga adlaw? Nan undaga na, pasagdi ayo ng ayo mag-inusara, aron nga makapahulay ayo sa makaduyut, 21 sa dili pa ayo melakaw sa dapit ug dili na mohabilik, ngadto sa yuta sa kantitngit ug sa anino sa kamatayon, 22 ang yuta mangitngit iginon sa tungang gabii, sa yuta sa anino sa kamatayon, walay kahapsayon diin ang kahayag sama sa tungang gabii."

11 Unya si Zophar nga taga-Naama mitubag ug miignon, 2 "Dili ba kinahanglan man tubagon ang daghang mga pulong? Dili ba kining tawhana nga puno sa pangatarungan, pagatuohan? 3 Makapahilom ba sa mga tawo ang imong pagpanghambog? Sa pagbiaybiay mo sa among giapanido, wala bawo tayo nga makapakaulaw kanimo? 4 Kay ikaw nag-ingon sa Dios, 'Ang akong gituhuan putli, ug hingpit ayo sa imong mga mata.' 5 'Apan, O kung magasulti pa lamang unta ang Dios ug magabuka pa unta sa iyang ngabil batok kanimo; 6 nga ikapakita pa unta niya kanimo ang mga tinago nga kaalam! Kay walay makatupong sa iyang pagkamasinabuton. Nan, hibaloi gayod nga ang Dios maninigil gikan kanimo sa labing diuyut kay sa silot nga angay sa imong mga kasayapan. 7 Makasabot ka ba sa Dios pinaagi sa pagpangita kaniya? Makab-ot mo ba ang kahingpit sa Makagahagom? 8 Ang mga butang sama sa gitas-on sa kalangitan; unsa man ang imong mabuhut? Labing halalom kini kay sa Seol; unsa man ang imong masayran? (Sheol h7585) 9 Ang gitas-on niini mas hataas pa kay sa kalibutan, ug mas halapad pa kay sa kadagatan. 10 Kung molabay siya ug mopalihom kung bisan kinsa, kung manawag siya kung bisan kinsa aroa maghukom, nan kinsa man ang arang makapugong kaniya? 11 Kay nasayod siya sa mga tawong malimbungan; Kung makakita siya ug kasayapan, dili ba siya magatagad niini? 12 Apan ang tawong buangbuang walay salabutan; makakuhua na sila niini kung ang usa ka ihalas nga asno manganak na ug usa ka tawo. 13 Apan panangliton gipakamaraton mo ang imong kasingkasing ug gituyod mo ang imong mga kamot sa Dios; 14 panangliton ang kasayapan anaa sa imong kamot, apan gipahilayo mo kini gikan kanimo, ug wala mo tugot ni ang pagkadiil-matarong magpuyo sa imong mga tolda. 15 Nan makayahat ka gayod sa imong panagway nga walay ilhanan sa kaulawan; sa pagkatinuod, mahimo kang lig-on ug dili mahadlok. 16 Mahikalmot ka sa imong kaalot; mahinumduan mo lamang nga kini sama sa tubig nga midagayday. 17 Mohayag pa ang imong kinabuhi labaw kay sa udto; bisan aduna pay kantitngit, mahisama kini sa kabuntagon. 18 May kasigurohan ka tungod kay adunay paglaon; oo tinuod gayod, makakaplag ka ug kaluswan mahitungod kanimo ug makapahulay ka nga luwas. 19 Magahigada ka usab, ug walay makapahadlok kanimo; sa pagkatinuod, daghan ang magahangyo sa imong kaayo. 20 Apan mapakyas ang mga mata sa mga tawong daotan; wala silay agianan nga kaikyasan; ang ilang lamang paglaom mao ang kataposang gihinhawa sa kinabuhi."

12 Unya mitubag si Job ug miignon, 2 "Sa walay pagduhaduha kamo mao ang katawhan; ang kaalam maramat uban kaninyo. 3 Apan aduna akyo salabutan sama usab kaninyo; dili ako ubos kaninyo. Oo matuod gayod,kinsa ba ang wala makahibalo niining mga butang? 4 Usa na ayo ka tawo nga nahimong kataw-anan sa akong siligan—ako nga nagtawag sa Dios ug mitubag siya kanako! Ako nga usa ka matarong ug hingpit nga tawo—gihimo na ako karong kataw-anan. 5 Sa hunahuna sa tawo nga anaa sa kaharuhay, adunay pagtamatay alang sa kaalautan; naghunahuna siya ug pamaagi nga makapadala ug dugang pang kaalautan alang niadtong mga til ngangadalin-as. 6 Ang mga balongbalong sa mga tulisan nagmalamboon, ug kadtong nagpasuko sa Dios mibati nga luwas; ang ilang kaugalingong mga kamot mao ang ilang mga dios. 7 Apan pangutan-a karon ang mga mananap, ug sila magatudlo kanimo; pangutan-a ang mga langgam sa kalangitan ug sila magasulti kanimo. 8 O pakigulti sa yuta, ug sila magatudlo kanimo; ang isda sa kadagatan mopahayag kanimo. 9 Asa man niining tanang mga mananap ang wala masayod nga ang kamot ni Yahweh mao ang nagbuhut niini—naghagat kanila sa kinabuhi— 10 kung Yahweh, kansang mga kamot anaa ang kinabuhi sa matag buhing binuhut ug ang gihinhawa sa tanang katawhan? 11 Dili ba ang igdulungog man ang nagaila sa mga pulong sama sa dila nga nagatilaw sa pagkaon? 12 Anaa sa mga tawong tigulang ang kaalam; ang katawa sa mga adlaw mao ang salabutan. 13 Sa Dios anaa ang kaalam ug kagahom; adunay siyay maayong mga panghunahuna ug panabot. 14 Tan-awa, nagalumpag siya, ug dili na kini matukod pag-usab; kung bilangon niya ang usa tawo, wala nay makapalingkawas. 15 Tan-awa, kung pugnay niya ang katubigan, mahubas sila; ug kung buhian niya sila, molunop sa kayutaon. 16 Kaniya ang kusog ug ang kaalam; ang mga tawo nga nalimbongan ug ang malimbungan managsama man nga anaa sa iyang gahom. 17 Nagpalakaw siya sa mga magtatambag ng aqgatniil diha kasabutan; ang mga maghuhukom iyang himoong buang. 18 Gitanggal niya ang kadina sa katungdanan gikan sa mga hari; giputos niya ang ilang mga hawak sa panapton. 19 Nagpalakaw siya sa mga pari nga maginil diha sa kagul-anan ug nagpukan sa mga tawong gamhanan. 20 Gipahilom niya ang mga tawo nga masaligan ug gikuha ng salabutan sa mga tigulang. 21 Pagabubuan niya sa pagtamatay ang mga prinsipe ug pagatanggalon ang bakos sa mga tawong kusgan. 22 Magpadayag siya sa mga halalom nga mga butang gikan sa kantitngit ug dad-on ngadto sa kahayag ang mga landong kung asa nahimutang ang mga tawong patay. 23 Magapalinong siya sa kanasoran, ug magalaglag usab siya kanila; padakuon niya ang mga kanasoran, ug ihatod usab niya sila iginon nga mga binilanggo. 24 Kuhaon niya ang salabutan gikan sa mga pangulo sa kawahan sa kalibutan; palatagawan niya sila sa kamingawan nga walay agianan. 25 Nagpangakop sila sa kantitngit nga walay kahayag; gipasukar niya sila sama sa tawong hubog.

13 Tan-awa, ang akong mga mata nakakita niining tanan; ang akong mga dalunggan nakadungog ug nakasabot niini. 2 Kung unsa ang inyong nasayran, mao usab ang akong nasayran. Dili ako ubos kaninyo. 3 Apan, mas mosulti pa ayo ngadto sa Makagahagom; hinaot nga makapangatarongan ayo ngadto sa Dios. 4 Apan gituis niinyo ang kamatuoran pinaagi sa inyong mga bakak; kamong tanan mao ang mananambal nga walay bili. 5 O, magmalinawon nalang unta kamo! Kana mahimo nga inyong kaalam. 6 Paminawa karon ang akong pangatarongan; pamatia ang mga paghangyo sa akong mga ngabil. 7 Magasulti ba diay kamo ug mga dili matarong alang sa Dios, ug magasulti ba diay kamo ug bakak alang kaniya? 8 Magpakita ba gayod kamo sa inyong kabuotan kaniya? Makiglantugi ba gayod kamo sulod sa hukmanan iginon nga manlalaban alang sa Dios? 9 Mas maayo ba kini alang kaninyo kung siya iginon nga maghuhukom mohabil kaninyo ug susihon na hinuon kamo? O sama sa usa ka tawo nga naglimbong sa laing tawo, pagasaypon ba niinyo ang pagpaila kaniya sa hukmanan? 10 Magabablong gayod siya kaninyo kung may pagpalabi kamo sa tago alang kaniya. 11 Dili ba makahapadlok kaninyo ang iyang pagkagamhanan? Dili ba modangat kaninyo ang iyang kahadlok? 12 Ang inyong mga handumanang pulong mao ang mga panulthong hinimo sa abo; ang imong mga salipdanon mao ang salipdanan ng hinimo sa lapok. 13 Pagmalinawon kamo, pasagdi ayo ng ayo mag-inusara, aron nga makasulti ayo, tugot niya modangat ang alang kanako. 14 Kuhaon ko ang akong unod sa akong mga ngipon; kutloon ko ang akong kinabuhi sa akong mga kamot. 15 Tan-awa, kung patyon niya ayo, wala nay paglaom nga mahibilin kanako; apan, panalipdan ko ang akong maa

dalan sa iyang atubangan. **16** Mao kini ang mga katarongan sa akong kagawasan, nga dili ako makig-atubang kaniya sama sa tawong walay Dios. **17** O Dios, patalinghogi pag-ayo ang akong mga gipanulit; tugot ang akong pagpahayag nga moabot sa imong mga igdulongog. **18** Tan-awa karon, giandam ko sa han-ay ang akong pangatarongan; nasayod ako nga dili ako sad-an. **19** Kinsa man ang makiglantutu batok kanako sa hukmanan? Kung moanhi kamo aron sa pagbuhat sa iginon, ug kung mapamatud-an nga sayop ako, nan miholim na ako ug ihatog ang akong kinabuhi. **20** O Dios, buhata ang duha lamang ka butang alang kanako, ug unya dili ko na itago ang akong kaugalingon gikan sa imong panagway: **21** bawkia ang imong madaugdaugong kamot gikan kanako, ug ayaw tugot nga ang imong kasuko nga makapahadlok kanako. **22** Unya tawga ako, ug motubag ako; o tugot ako nga mosulti kanimo, ug tubagon mo ako. **23** Unsa ba kadaghan ang akong mga kasaypanan ug kasal-anan? Pahibaloa ako sa akong kalaipasan ug sa akong sala. **24** Nganong gitago mo man ang imong panagway gikan kanako ug giisip mo aka sama sa imong kaaway? **25** Lutoson mo ba ang linabay nga mga dahon? Gukoron mo ba ang uga nga uhot? **26** Kay nagasulat ka man sa mapait nga mga butang batok kanako; gihimo mo ako nga makapanundu sa kasal-anan sa akong pagkabatapon. **27** Gibutang mo usab sa sepoan ang akong mga til; gibantayan mo pag-ayo ang tanan kong mga dalan; giisusi mo ang yuta kung asa ang mga tunob nga akong gilaktan. **28** Bisan sama lamang ako sa malata nga butang nga mawala, sama sa bisti nga gikutkot sa mga anay.

14 Ang tawo, nga gipakatawo sa usa ka babaye, mabuhi lamang sa hamubo nga mga adlaw ug puno sa kalisdanan. **2** Motubo siya gikan sa yuta sama sa usa ka bulak ug pagaputton lamang; mikalagkay siya sama sa anino ug wala magdugay. **3** Lantawon mo ba lamang kini? Dad-on mo ba ako ngadto sa hukmanan uban kanimo? **4** Kinsa ba ang makadala ug hinlo nga butang gikan sa butang nga hugaw? Wala gayod. **5** Gitagal na ang adlaw sa tawo. Ang gidaghanon si iyang mga bulan anaa kanimo; gitakda mo ang iyang kinutoban nga dili niya malabang. **6** Ayaw na siya tan-awa aron nga makapahulay siya, aron nga ikalipay niya ang iyang adlaw sama sa sinuholang tawo kung mabuhut niya kana. **7** Adunay paglaom sa usa ka kahoy; kung putlon man kini, manalingsing pa kini pag-usab, aron ang iyang linghod nga sanga dili mawala. **8** Bisan magkalaung na ang utap niini sa yuta, ug ang tuod madunot na sa yuta, **9** apan bisan kung kiri makasimhot lamang ug tubig, makasalingsing kini ug makapananga sama sa usa ka tanom. **10** Apan ang tawo mamatay; maluya siya; tinuod, mabugto ang gininhawa sa tawo, ug unya usa naman siya? **11** Sama sa tubig nga mahanaw gikan sa linaw, ug maingon man ang suba nga mahubas ug mauga, **12** busa mohigda ang mga tawo ug dili na makabangon pag-usab. Hangtod ang kalangitan mahanaw, dili na sila makamata ni makabangon gikan sa ilang pagkatulog. **13** O, igatago mo unta ako pahilayo sa Sheol halayo gikan sa kalisdanan, ug ibutang mo ako sa tago hangtod nga mahupay na ang imong kaligutog, nga imo unta akong tagalan sa hustong panahon nga magpabilin ditto ug unya hinundomi akol (*Sheol h7585*) **14** Kung ang usa ka tawo mamatay, mabuhi pa ba siya pag-usab? Kung mao kana, hulaton ko na lamang ditto ang tanan panahon sa akong kakapoy hangtod nga moabot ang akong kagawasan. **15** Motawag ka unta, ug ako magatubag kanimo. Magatinguha ka unta sa buhat sa imong mga kamot. **16** Pagaiphon mo unta ug atimanon ang akong mga lakang; dili mo unta pagasubayon kanunay ang akong sala. **17** Ang akong kalaipasan gisilyohan sulod sa usa ka panidulan; gitabunan mo ang akong mga kasaypanan. **18** Apan bisan matumpag ang kabukiran ug mawagtang kini; bisan ang mga bato mabalhin gikan sa ilang nahimutangan; **19** ang katubigan magahilis sa mga bato; ang ilang pagbaha mobanlas sa abog sa yuta. Sama niini, gilaglag mo ang mga paglaom sa tawo. **20** Padayon ka nga mapagukan sulod sa usa ka panidulan; gitabunan mo ang iyang dagway ug gipalakaw aron mamatay. **21** Ang iyang mga anak nga lalaki mapasidungan, apan wala na siya masayod niini; mapakaulawon sila, apan dili siya makakita nga nahitabo kini. **22** Mabati lamang niya ang kasakit sa iyang kaugalingong lawas, ug magsubo siya alang sa iyang kaugalingon.

15 Unya si Eliphaz nga taga Teman mitubag ug mióngon, **2** "Kinahanglan ba nga motubag ang usa ka maalamong tawo pinasikad sa mga walay hinundan nga kahibalo ug pun-on ang iyang kaugalingon sa hangin sa sidlakan? **3** Kinahanglan ba nga mangatarungan siya sa walay kapuslanang mga pagpanulti o uban sa pagpamulong nga dili makaayo

kaniya? **4** Tinuod gayod, nawad-an ka na ug pagtahod sa Dios; nawala na ang imong pagpamalandong kaniya, **5** kay ang imong kasaypanan nagatudlo sa imong baba; giipili nimo ang pagbaton sa dila sa tawong malimbongan. **6** Ang imong kaugalingong baba naghukom kanimo, dili ako; tinuod gayod, ang imong kaugalingong ngabil nagpamatuod batok kanimo. **7** Ikaw ba ang unang tawo nga nahimugso? Nauna ka na ba ang gibahtat sa wala pa ang kabungtoran? **8** Nadungog mo na ba ang mga finagong kahibalo sa Dios? Gituga lang ba alang sa imong kaugalingon ang kaalam? **9** Unsa ba ang imong nasayran nga wala nimo masayin? Unsa man ang imong nasabtan nga wala kanamo? **10** Ania kanamo ang mga ubanon ug tigulang na kaayo nga mga tawo nga mas magulang pa kay sa imong amahan. **11** Gamay lang ba diay alang kanimo ang mga paglipay sa Dios, ang mga pulong nga malumo alang kanimo? **12** Nganong nadala ka man sa imong kasingkasing? Nganong hait man ang imong timan-awan, **13** aron ba makabatok ang imong espiritu ngadto sa Dios ug maipagawas kanang mga pulonga gikan sa imong baba? **14** Unsa ba ang tawo nga kinahanglan man siyang hinloan? Unsa ba siya nga gihimugo sa usa ka babaye nga kinahanglan man siyang ipakamatarong? **15** Tan-awa, ang Dios wala mosalig bisan sa iyang mga balaan; tinuod gayod, ang kalangitan dili hinlo sa iyang panan-aw; **16** labi pa nga dili hinlo ang tawo nga malaway ug malimbongan, ang tawo nga naga-inom sa kasaypanan sama sa tubig! **17** Ipakita ko kanimo, paminawa ako; Ipahibalo ko kanimo ang mga butang nga akong nakita. **18** Ang mga butang nga gikabilin sa mga maalamong tawo gikan sa ilang mga amahan, ang mga butang nga wala giliilong sa ilang mga katigulangan. **19** Mao kini ang ilang mga katigulangan, nga kanila lamang gihatag ang yuta, ug sa taliwala niini wala malabiy sa mga langyaw. **20** Ang tawong daotan molimbaglimbag sa kasakit sa tanan niyang mga adlaw, ang kadaghan sa mga katiugan nga giandam alang sa madaugdaogn aron paantuson. **21** Ang tingog sa kalisang anaa sa iyang mga igdulongog; samtang anaa siya sa kauswagan, ang manglalaglag moabot kaniya. **22** Wala siya naghunahuna nga makablik pa siya gikan sa kangiitngit; ang espada ngapaaobt kaniya. **23** Naglakawlkaw siya sa nagkalainlainga mga dapit alang sa tinapay, nga nagaingon, 'Asa naman kini?' Nasayod siya nga ang adlaw sa kangiitngit moabotay. **24** Ang kagulo ug kasakit makapahadlok kaniya; mopatigbabaw kini kaniya, sama sa hari nga andam alang sa pakiggubat. **25** Tungod kay gituy-od niya ang iyang kamot batok sa Dios ug nagmagarbohan batok sa Makagagahom, **26** kining tawong daotan miasdang sa Dios uban ang ilog nga nagtitik, uban sa baga nga taming. **27** Tinuod gayod kini, bisan gilukop niya ang iyang panagway sa iyang tambok ug gitigom ang tambok sa iyang hawak, **28** ug napgyo sa mamingaw nga mga siyudad; sa mga balya ngalibutan nay tawo nga napgyo karon ug andam na nga mahimong tipun-og. **29** Dili na gayod siya maadunahan; ang iyang bahandi dili na molungtd; bisan pa ang iyang anino dili molungtd sa kalibutan. **30** Dili na siya mogawas gikan sa kangiitngit; **31** Ayaw siya tugot nga mosalig sa mga walay kapuslanang nga mga butang, nga naglimborg sa iyang kaugalingon; kay ang pagkawalay kapuslanang mao ang iyang ganti. **32** Mahitabo kini sa dili pa moabot ang iyang takna nga mamatay; ang iyang sanga dili molunhaw. **33** Ipanghulog niya ang iyang linghod pa nga ubas sama sa bagon sa parasan; Ipanagtakta niya ang iyang mga bulak sama sa kahoy nga olibo. **34** Kay ang pundok niadtong mga tawong walay dios dili makabunga; pagaut-uton sa kalayo ang ilang tolda sa pagpangsuhol. **35** Manamkon sila sa kalapasan ug manganak sa kasaypanan; ang ilang tagoangkan manamkon sa pagpanglimborg."

16 Unya mitubag si Job ug mióngon, **2** "Nakadungog na ako sa daghang mga butang nga ingon niiana; kamongan tanan walay pulos nga manghuhupay. **3** Adunay bay katapusang walay hinundan nga mga pulong? Unsa bay nakapahagit kaniyong nga mitubag man kamo sama niini? **4** Makasulti usab ako sama sa iryong gibuhat, kung kamo pa ang anaa sa akong kahimtang; Makatigom ako ug usahon ang mga pulong batok kaniyong gikan sa akong mga ngabil! **6** Kung mosulti ako, ang akong pagsubo dili mokunhod; kung mapagdayon ako sa pagsulti, sa unsang paagi ako matabangan? **7** Apan karon, O Dios, gipasubo mo ako; gikuha mo ang tanan kong pamilya. **8** Gihimo mo akong uga, nga maoy usa ka pagpamatuod batok kanako; ang kapayat sa akong kalawasan mibatok kanako, ug nagpamatuod kini batok sa akong panagway. **9** Gikuniskunis ako sa Dios sa iyang kapungot ug gilutos ako; mikagot ang iyang ngipon

kanako; gisigaan ako sa mga mata sa akong kaaway samtang iya akong gikuniskunis. **10** Nagnganga ang baba sa mga tawo; gisiga nila ang akong aping uban ang pagpakafulaw; nagkatigom sila batok kanako. **11** Gitugyan ako sa Dios sa dili diosnon nga mga tawo, ug gilabay ako ngadto sa mga kamot sa mga tawong daotan. **12** Anaa ako sa kaharuhan, ug iya akong gipikas. Tinuod gayod, gituok niya ang ako ug gitudumok ako sa pino; gihimo usab niya ako ingon nga iyng ig-onon. **13** Ang iyang mga magpapana nag-alirong kanako sa tanang higayon; gitusok sa Dios ang akong mga kidney ug wala niya ako luwasa; giula niya ang akong apdo sa yuta. **14** Gibalikbalik niya sa pagdugmok ang akong pader; midasmag siya kanako sama sa manggugubat. **15** Gitih ko ang sako nga bisti sa akong panit; Gihulog ko ang akong budyong ngadto sa yuta. **16** Ang akong panaway mipula na sa paghilak; sa akong mga mata anaa ang landom sa kamatayon. **17** Bisan walay pagpanlipig ang akong mga kamot, ug putli ang akong mga pag-ampo. **18** Yuta, ayaw taboni ang akong dugo; ayaw papahulaya ang akong paghilak. **19** Bisan karon, tan-awa, ang akong saksi atua sa langit; siya nga nagsaksi alang kanako atua sa kahitas-an. **20** Gibiyaybiay siya sa akong mga higala, apan ang akong mata mihilak ngadto sa Dios. **21** Maghangyo ako nianang saksi sa langit aron mangatarungan alang niining tawhana uban sa Dios sama sa gibuhat sa usa ka tawo ngadto sa iyang silingan! **22** Kay sa paglabay sa pipila ka mga katuigan, moadto ako sa dapit nga kung diin dili na ako mobalik pa.

17 Ang akong espiritu naluwa na, ang akong mga adlaw nahurot na; ang lubnganan andam na alang kanako. **2** Nakasiguro ako nga adunay mangyubit kanako; ang akong mata kinahanglan kanunay gayod makakita sa ilang pagpanghagit. **3** Paghatag na karon sa bayad, pangakohon mo ako uban ang imong kaugalingon;kinsa pa man didto ang makatabang kanako? **4** Kay ikaw, O Dios, ang nagtabon sa ilang kasingkasing gikan sa salabutan; busa, dili ka motuboy kanila labaw pa kay kanako. **5** Siya nga nagbuhdi sa iyang mga higala alang sa usa ka ganti, ang mga mata sa iyang mga anak mangapakys. **6** Apan gihimo niya ako nga yubitanan sa mga tawo; giluwaan nila ang akong rawong. **7** Ang akong mga mata mihilap usab tungod sa kasubo; ang tanang bahin sa akong lawas sama na kapayat sa mga anino. **8** Ang mga tawong matarong natingala niini; ang tawong walay sala mao ang mobatok sa mga tawong walay dios. **9** Ang tawong matarong magapadayon sa iyang dalam; siya nga hinlo ang mga kamot magatubo sa kailig-on pa gayod. **10** Apan alang kaninyong tanan, karon duol kamo; wala akoy nakita nga maalamong tawo taliwala kaninyo. **11** Ang akong mga adlaw nanglabay na; ang akong mga laraw nangakawang na. Ingon man ang mga pangandoy sa akong kasingkasing... **12** Kining mga tawhana, kining mga mabiyayion, nag-usab sa gabii ngadto sa adlaw; ang kahayag haduol na sa kangiit. **13** Sanglit gitian-aw ko na ang Sheol ingon nga akong pinuy-anan; tungod kay gibukhad ko na ang akong higdanan sa kangiitngit; (**Sheol h7585**) **14** sanglit nag-ingon na ako sa bung-aw, 'Ikaw mao ang akong amahan,' ug sa ulod, 'Ikaw mao ang akong inahan o ang akong igoosong babaye.' **15** nan asa may akong paglaom? Alang sa akong paglaom, kinsa pa may makakita niana? **16** Mouban ka kanako ang paglaom paingon sa ganghaan sa Sheol sa dihang mopadulong kita sa abug? (**Sheol h7585**)

18 Unya si Bildad nga taga-Shua mitubag ug miington, **2** "Kanus-a ka ba moundang sa imong pagsulit? Pagpakabana, ug pagkahuinan mosulti kamo. **3** Nganong giisip man kamo ingon nga mga mananap; nganong nahimo na man kaming mga hungog sa imong panan-aw? **4** Ikaw nga misakit sa imong kaugalingon diha sa imong kasuko, kinahanglan ba nga isaliway ang kalibutan alang kanimo o angay bang balhinlon ang mga bato gikan sa ilang mga nahimutangan? **5** Tinuod gayod, mapalong ang suga sa tawong daotan; ang agipo sa iyang kalayo dili na modan-ag. **6** Mongitingit ang suga sa iyang tolda; mapalong ang lampara sa iyang ibabaw. **7** Ang mga lakang sa iyang pagkamakusaganon mamahimong hamubo; ang iyang kaugalingong laraw mopatumbua kaniya. **8** Kay malit-ag ang iyang mga til ngadto sa usa ka pukot; magalakaw siya padulong sa bung-aw. **9** Ang lit-ag mokupot kaniya sa tikod; ang bitik mogaposo kaniya. **10** Anaay higot nga giandam sa yuta alang kaniya; ug alang kaniya ang lit-ag sa dalan. **11** Ang kalisang magpahadlok kaniya sa bisan asah bahan; dakpon niya siya diha sa iyang mga tikod. **12** Ang iyang kadato mamahimong kagutom, ug ang katalagman giandam na sa iyang kilid. **13** Ang mga bahin sa iyang lawas pagalamyon; tinuod gayod, ang kamagulangan sa kamatayon magalamoy sa iyang mga bahin. **14**

Langkaton siya gikan sa luwas niyang tolda ug gipalakaw paingon sa hari sa mga kalisang. **15** Ang ubang mga tawo magpuyo na sa iyang tolda human nila masabwagi ug asupre sa iyang pinuy-anan. **16** Mangauga ang iyang mga ugat sa ilalom; pagaputon ang iyang sanga sa ibabaw. **17** Ang iyang handumanan mangahanaw ibabaw sa kalibutan; mangapapas na ang iyang ngalan sa mga kadalanan. **18** Papahawaon siya gikan sa kahayag ngadto sa kangiit ug abugon niining kalibutan. **19** Dili siya makabaton ug anak nga lalaki o mga apo ng akiyal taliwala sa iyang katawhan, naadunay mahibiling banay sa iyang gipuy-an. **20** Kadong nagpuyo sa kasadpan mangahadlok sa mahitabo kaniya sa umaabot nga adlaw; kadong nagpuyo sa sidikan mangalisan pinaagi niini. **21** Tinuod gayod nga mao kana ang pinuy-anan sa mga tawong dili matarong, ang mga dapit niadtong wala masayod sa Dios.

19 Unya mitubag si Job ug miington, **2** "Hangtod kanus-a man ninyo ako paantoson ug dugmokon pinaagi sa mga pulong? **3** Ikanapulo na kini nga higayon nga inyo akong gisaway; wala kamo nauwal sa daotan ninyo nga pagtagad kanako. **4** Kung tinuod man nga ako nasayop, ang akong sayop magpabilin nga ako aang tulubagon. **5** Kung ikaw manghambag batok kanako ug mapatuio nimo ang matag-usa nga ako nagpakafulaw, **6** nan angay nimong mahibaloan nga ang Dios nagbuhut ug daotan kanako ug nadakpan ako sa iyang pukot. **7** Tan-awa, nagtawag ako ug nag-ingon nga nakabuhut ako ug sayop, apan wala ako giidungog; nagpaketabang ako, apan walay katarong. **8** Ciparilan niya ang akong dalam aron dili ako makaagi, ug gipangitngit niya ang akong agianan. **9** Gitanggal niya kanako ang akong himaya, ug gikuha niya ang korona sa akong ulo. **10** Giguba niya sako sa tanang bahin, ug nawala ako; giibot niya ang akong mga paglaom sama sa kahoy. **11** Gipasilaob usab niya ang iyang kapungot batok kanako; giisip niya ako nga usa sa iyang mga kaaway. **12** Nanagtigom ang iyang kasundalohan; naghimo silag mapatungan nga yuta batok kanako ug nagkampo libot sa akong tolda. **13** Gipahilayo niya kanako ang akong kaigsoonan; ang akong mga kailay layo na kanako. **14** Gipakyas ako sa akong kaparyentihan; gikalimtan ako sa akong mga suod nga higala. **15** Ang mga nagpuyo isip bisita sa akong balay ug ang akong mga babaye nga sulugoon nag-sip kanako nga dumuduong; langyaw ako sa ilang panan-aw. **16** Gitawag ko ang akong sulugoon, apan wala siya mitubag bisan pag nangaliyupo ako kaniya pinaagi sa akong baba. **17** Ang akong gininhawa makapasuko sa akong asawa; ang akong mga pangaliyupo giidumtan sa akong kaugalingong miga igoosong lalaki ug babaye. **18** Bisan ang mga bata nagbiaybiay kanako; kung mobarog ako aron pagsulti, mosulti sila batok kanako. **19** Ang tanan nakong mga higala naglikay na kanako; kadong akong mga gihigugma nakigbatok na kanako. **20** Ang akong mga bukog nagpilit sa akong parit ug sa akong unod; nakasugakod nalang ako pinaagi sa akong lagus. **21** Kaluy-i ako, angkong mga higala, kay ang kamot sa Dios mihihip kanako. **22** Nganong gillotos man ninyo ako nga daw kamo ang Dios? Nganong wala man kamo matagbaw sa pagsakit sa akong unod? **23** Oh, hinaot nga ang akong mga pulong mahisulat karon! Oh, hinaot nga gisulat kini sa libro! **24** Oh, hinaot nga pinaagi sa puthaw nga tinalinisan ug tingga ikulit kini diha sa bato hangtod sa handot! **25** Apan alang kanako, nasayod ko na ang akong Manluluwas buhi, ug sa kataposan mobarog siya sa kalibutan; **26** human ang akong panit, madunot kining lawasa, unya diha sa akong unod makita ko ang Dios. **27** Makita ko siya, ako riismo makakita kaniya sa akong kiliran; makita ko siya sa akong mga mata, ug dili sama sa langyaw. Ang akong kidney mawala uban kanako. **28** Kung moingon ka, 'Unsaon nato siya paglutos! Ang gamot sa iyang kagubot anaa kaniya,' **29** angay kung mahadlok sa espada, kay ang kapungot nagdala sa silot sa espada, aron ka makahibalo nga adunay paghukom."

20 Unya mitubag si Zofar nga Naamatihanon ug miington, **2** "Paspas ako makatubag tungod sa kabalaka nga anaa sa akong mga hunahuna. **3** Nauwanang ako tungod sa akong nadungog nga pagbadlong gikan kanimo, apan ang espiritu nga labaw pa sa akong panabot nagatubag kanako. **4** Wala ka ba nasayod niini nga kamatuoran nga gikan sa karaang kapanahanon, sa dihang gibutang sa Dios ang tawo sa kalibutan: **5** hamubo lamang ang kadaogan sa tawong daotan, ug hamubo lamang ang kalipay sa tawo walay dios? **6** Bisan tuod ang iyang katas-on mosangko hangtod sa kalangitan, ug ang iyang ulo mosangko sa kapanganoran, **7** apan ang maong tawo mahanaw gayod sama sa iyang kaugalingong hugaw; kadong nakakita kaniya moingon, 'Hain naman siya?' **8** Mahanaw

siya sama sa damgo ug dili na makaplagan; sa pagkatinuod, gukdon siya sama sa panan-awon sa kagabhiom. **9** Dili na makakita kaniya pag-usab ang mata nga nakakita kaniya; ug ang iyang dapit dili na makakita kaniya. **10** Mangayog pasaylo ang iyang mga anak ngadto sa mga tawong kabos; ibalik niyang hatag ang iyang bahandi pinaagi sa iyang kamot. **11** Puno ang iyang kabukogan sa kusog sa pagkabatan-on, apan mohigid kini uban kaniya sa abog. **12** Bisan tuod tam-is ang kadaotan sa iyang baba, bisan tuod ug gitago niya kini ilalom sa iyang dila. **13** bisan ug gipundo niya kini ug gitipigan sa iyang baba— **14** ang pagkaon sa iyang tinai mahimong pait; mahimo kining lala sa bitin sa iyang kinasuloran. **15** Tunlon niya ang bahandi, apan isuka gihapon niya kini pag-usab; pagawson kini sa Dios gikan sa iyang tiyan. **16** Suyupon niya ang lala sa bitin; ang dila sa bitin maoy makaplatay kaniya. **17** Dili na siya makapahimulos sa mga sapa, ang paghaganas sa dugos ug sa mantikyla. **18** Ibalik niya ang bunga sa iyang paghago apan dili na siya makakaon niini; dili na siya makapahimulos sa bahandi nga halin sa iyang negosyo. **19** Tungod kay gidaogdaug ug gipasagdon niya ang mga tawong kabos; mapugsanon niya nga giilog ang mga balay dili siya ang nagtukod. **20** Tungod kay wala siya makasinati sa katagbawan, dili niya matipigan ang bisan unsang mga butang nga makapalipay kaniya. **21** Walay laing nahibilin nga wala niya gilamoy; nagsasabot nga dili molungtagd ang iyang pagkaadunahan. **22** Mahulog siya sa pagkutog tungod sa kadagaya sa iyang bahandi; moduol kaniya ang mga kamot sa tanan nga anaa sa kawalad-on. **23** Sa dihang busgon na niya ang iyang tiyan, labay sa Dios ang kabangis sa iyang kasuko ngadto kaniya; paulanen siya niini sa Dios samtang gakaon siya. **24** Bisan tuod ug kanang tawhana mopalayo gikan nianang puthaw nga hinagibon, ang bronsi nga pana moigo kaniya. **25** Motaop ang pana sa iyang likod ug molapos sa pikas; sa pagkatinuod, moigo gayod sa iyang atay ang sinaw nga hait niini; ang pagkalisang moabot kaniya. **26** Nakataganaga ang hingpit nga kangiitngit alang sa iyang mga bahandi; molamoy kaniya ang kalayo ng dili matayhop; lamoyon niini ang bisan unsa nga nahibilin sa iyang tolda. **27** Ibutay sa kalangitan ang iyang kasal-anon, ug makigbatok kaniya ang yuta ingon nga saksi. **28** Mawagtang ang bahandi sa iyang balay; maanod ang iyung kabtangan sa adlaw sa kasuko sa Dios. **29** Mao kini ang bahan sa tawong daotan gikan sa Dios, ang kabilin ng gitagana kaniya sa Dios.

21 Unya mitubag si Job ug miington, **2** "Patalinghogi pag-ayo ang akong isulti, ug tugot niya nga mohupay kaniryo. **3** Paantosa ako, ug magasutli usab ako; human ako makasutli, tamaya dayon ako. **4** Alang kanako, sa tawo ba ang akong sumborg? Nganong kinahanglan man nga dili ako mag-apura? **5** Tan-wa ako ug katingala, ug ibutang ang imong kamot sa imong baba. **6** Sa paghunahuna ko sa akong mga pag-antos, nasamok gayod ako, ug nagagunit ang kahadlok sa akong unod. **7** Nganong nagpadayon man ang mga daotang tawo sa pagkabuhi, hangtod matigulang, ug magdako nga kusgan diha sa gahom? **8** Nagmalig-on ang ilang mga kalinwan atubangan sa ilang panan-aw, ug nalin-on ang ilang kalinwan atubangan sa ilang mga mata. **9** Ang ilang mga balay mahilayo gikan sa kahadlok; bisan ang sungkod sa Dios anaa kaniya. **10** Misanay ang ilang torong baka; wala gayod kini napakaysa sa pagbuhut niana; ang ilang mga bayeng baka nanagpanganak ug wala nangamatay ang ilang mga nati. **11** Pagawason nila ang ilang mga anak sama sa panon sa mananap, ug nanagsayaw ang ilang mga anak. **12** Nanag-awit sila uban ang mga tambor ug alpa, ug nagsadya uban sa mga sonata sa plawa. **13** Gigawi nila ang ilang mga adlaw sa kadagaya, ug hilom nga mokanaog sila sa Sheol. (**Sheol h7585**) **14** Moington sila sa Dios, 'Biya gikan kanamo tungod kay wala kami nangandoy ug bisan unsa nga kahibalo sa imong mga pamaagi. **15** Unsa man ang Gamhanon, nganong kinahanglan man nga mosimba kita kaniya? Unsa man ang atong mukha kung moampao kita kaniya?' **16** Tan-awa, dili ba ang ilang kadagaya anaa man sa ilang mga kamot? Wala akoy mahimo sa tambag sa daotang tawo. **17** Makapila man ka higayon nga ang suga sa tawong daotan palungan, o nga ang kalamidad mahitabo kanila? Makapila man ka higayon nga maghatag kanila ang Dios ug kalisdanon pinaagi sa iyang kasuko? **18** Makapila man ka higayon nga mahimo silang sama sa uhut atubangan sa hangin o sama sa tahop nga mapalid sa bagyo? **19** Miington kamo, 'Nagalista ang Dios sa kasal-anan sa iyang mga anak aron bayran nila kini.' Tugot niya siya mismo ang mobayad niini, aron masayod siya sa iyang kasal-anan. **20** Tugot niya ang makita niya ang iyang pagkalaglag, ug tugot siya sa pag-inom sa kasuko sa Makagagahom. **21** Kay unsa man ang kalabotan niya sa iyang pamilya sa dihang ang gidaghanon sa iyang mga bulan gitupot na? **22**

Aduna bay makatudlo sa Dios ug kaalam nga bisan man gani ang anaa sa kahitas-an iyang ginahukman? **23** Ang tawo mamatay diha sa iyang tibuk kusog, hingpit nga hilom ug kalmado. **24** Napuno sa gatas ang iyang lawas, ug ang kinauyokan sa iyang bukog nagyamog ug anaa sa maayo nga panlawas. **25** Ang usa ka tawo namatay sa kapait sa kalaq, ang usa ni wala makasintut ug bisan unsang butang nga maayo. **26** Managsama sila nga mihiigda sa yuta; ang mga ulod nitabon kanilang tawo. **27** Tan-awa, nasayod ako sa inyong mga hunahuna, ug sa inyong mga pamaagi aron himoon akong sayop. **28** Kay kamo moington, 'Asa man karon ang balay sa prinsipe? Asa man ang tolda nga gipuy-an kaniadto sa daotang tawo?' **29** Wala ba kamo nangutana sa mga tawong nagapanaw? Wala ba kamo nasayod sa kamatuoran nga ilang giijong, **30** nga ang daotang tawo ipahilayo sa adlaw sa kalamid, ug nga ipahilayo siya gikan sa adlaw sa kasuko? **31** Kinsa man ang mohukom sa binuhutan sa tawong daotan sa iyang atubangan? Kinsa man ang mobayad sa iyang gibuhut? **32** Hinuon ipakatayo siya aron ilubong; ang tawo magbantay sa iyang lubungan. **33** Ang tibugol nga yuta sa walog mahimong tam-is kaniya; ang tanang mga tawo magasudon kaniya, ingon nga adunay diil maitahap nga kawathan sa iyang atubangan. **34** Unaon man ninyo ako paghupay sa walay pulos nga butang, nga bakak man gani ang inyong mga tubag?"

22 Unya mitubag si Elifaz nga Temanihanon ug miington, **2** "Magamit ba gayod ang tawo diha sa Dios? Magamit ba gayod ang maalamon nga tawo diha kaniya? **3** Makapalipay ba sa Makagagahom kung ikaw matarong? Maayo ba kini kaniya kung walay ikasaway sa imong mga pamaagi? **4** Tungod ba sa imong pagtahod kaniya nga siya nagbadlong kanimo ug nagdala kanimo sa hukman? **5** Dili ba dako ang imong kadaotan? Wala bay kataposan ang imong kasal-nan? **6** Tungod kay imong gisiguro ang bayad gikan sa imong igsoon sa walay hinundan; gihuobon nimo ang usa ka tawo sa ilang sapot. **7** Wala nimo gihatagan ug tubig nga mainom ang mga tawong giipangkapoy; nagdinalo ka ug tinapay sa mga tawong giipanggutom, **8** bisan tuod ikaw, ang kusgan ug usa ka halangdon nga tawo, nagpanag-iya sa kalibutan ug nagpuyo niini. **9** Gipapahawa nimo ang mga biyuda nga walay dala; ang mga bukton sa walay mga amahan nangabali. **10** Busa, ang mga lit-ag naglibot kanimo, ug ang kalit nga kahadlok makapagubot kanimo. **11** Adunay kangiitngit, hinundan nga dili ka makakita; ug ang kadagaya sa tubig magatatabon kanimo. **12** Dili ba ang Dios anaa man sa langit? Tan-awa ang katasaa sa mga bituon, unsa sila katas! **13** Makaingon kamo, 'Unsa man ang nasayaran sa Dios? Makahukom ba siya pinaagi sa kabaga sa kangiitngit? **14** Ang baga nga mga pangandong nagatabon kaniya, aron nga dili siya makakita kanato; nagalakaw siya sa lig-on nga ali sa langit.' **15** Ipadayon mo ba gihipon ang daang dalan nga gisubay sa tawong daotan— **16** alang niadtong gisakmit sa wala pa ang ilang panahon, kadtong gianod ang ilang mga patukoranan sama sa suba, **17** kadtong miington sa Dios, 'Palayo kanamo'; kadtong nagsulti, 'Unsa man ang mabuhut sa Makagagahom kanato?' **18** Hinuon gipuno niya ang ilang mga balay sa maayong mga butang; ang mga laraw sa daotang mga tawo halayo kanako. **19** Makakita ang matarong nga mga tawo sa ilang kapalaran ug malipay; ang walay kabangkaagang mga tawo magkatawa kanila sa pagtamatay. **20** Magaingon sila, 'Sa pagkatinuod kadtong magaalsa batok kanato mangawala; ang kalayo maglamoy sa ilang mga kabtangan.' **21** Karon pag-uyon sa Dios ug pagpasig-uli uban kaniya; kay sa niiana nga paagi, ang maayo moabot kanimo. **22** Dawata, naghangyo ako kanimo, ang pagpanuod naggikan sa iyang baba; ibutang ang iyang mga pulong sa imong kasingkasing. **23** Kung mobalik ka sa Makagagahom, mahimo kang lig-on, kung ipahilayo nimo ang daotan diha sa imong mga tolda. **24** Ibutang ang imong katigayonan sa abog, ang bulawan sa Ophir nga anaa sa mga bat sa kasapaan, **25** ug ang Makagagahom mao ang imong bahandi, ug bililhon nga plata alang kanimo. **26** Unya magmalipayon ka tungod sa Makagagahom; ihangad nimo ang imong nawong ngadto sa Dios. **27** Moampo ka kaniya, ug duggon ka niya; mobayad ka sa imong panumpa kaniya. **28** Magbuhut ka ug bisan unsa butang, ug himoon kining malampuson alang kanimo; modan-ag ang kahayag sa imong mga dalan. **29** Ipaubos sa Dios kadtong mapahitas-on nga tawo, ug luwason niya kadtong nagpaubos. **30** Tabangan niya ang tawo ngalway kabangkaagan; luwason ka pinaagi sa kahinlo sa imong mga kamot."

23 Unya mitubag si Job ug miington, **2** "Bisan karong adlawa ang akong pagbagulbul mapait; ang akong mga pag-antos mas bug-at kaysa

sa akong pag-agulo. 3 Oh, aron nga masayran ko kung hain ko siya makaplagan! Oh, aron nga mahiabot ako sa iyang dapit! 4 Ipahimutang ko sa iyang atubangan ang akong katarongan ug pun-on ko ang akong baba sa mga pakiglalis. 5 Pagatun-an ko ang mga pulong nga iyang itubag kanako ug sabton ang iyang mga isulit kanako. 6 Makiglalis ba siya kanako pinaagi sa iyang dakong gahom? Dili, maminaw hinuon siya kanako. 7 Didto ang mga matarong nga tawo tingali maoy makiglalis kaniya. Niini nga paagi dili ako pakasad-on hangtod sa kahangtoran sa akong maghuhukom. 8 Tan-awa, miadto ako sa sidlakang babin, apan wala siya didto, ug sa kasadpang babin, apan dili ko siya masabtan. 9 Ngadto sa amihanang, nga diin siya nagtrahubo, apan dili ko siya makita, ug ngadto sa habagatan, diin gitagoan niya ang iyang kaugalingon aron dili ko siya makita. 10 Apan nasayod siya sa dalam nga okong pagalaktan; sa dihang gisulayon niya ako, migula ako nga sama sa bulawan. 11 Ang akong til nagsunod ug tunob sa iyang mga lakang; gisubay ko ang iyang dalam ug wala nitipas. 12 Wala ako nahisalaag sa mga sugo sa iyang mga ngabili; gitipigay ko sa akong kasingkasing ang mga pulong sa iyang baba. 13 Apan walay sama kaniya, kinsay makabatok kaniya? Unsya ang iyang gitunguhua, iyang pagabuhon. 14 Kay gidala niya ang iyang sugo batok kanako; ug aduna pay daghang sama kanila. 15 Busa, malisang ako diha sa iyang atubangan; sa dihang maghunahuna ako kaniya, mahadlok ako kaniya. 16 Kay ang Dios naghimo sa akong kasingkasing nga huyang; ang Labawng Makagagahom maoy naglisang kanako. 17 Kana dili tungod kay gitupol ako sa kantitngit, ni ang bagang kantitngit nagtabon sa akong dagway.

24 Nganong wala man nagtakda ang Makagagahom ug tukmang panahon sa iyang paghukom alang sa tawong daotan? Nganong wala man nakita niadtong nagmatirid-anon sa Dios ang pag-abot sa iyang paghukom? 2 Adunay mga tawong daotan nga mikuhha sa mga ilhanan sa utlanan; ug adunay mga tawong daotan nga nangawat ug mga panon sa karnero ug gibutang kini nila sa ilang sibsibanan. 3 Gipahilayo nila ang asno sa mga walay amahan; gikuha usab nila ang toro nga baka sa biyuda ingon nga garantiya. 4 Gipugos nilag papahawa sa ilang mga agianan ang mga timawa; ang tanang kabos nga kawathan sa kalibutan nanago gikan kanila. 5 Tan-awa, kining mga tawong kabos miadto sa ilang mga trabaho sama sa ihalas nga mga asno sa kamingawan, maapimpiong nga nangita sa ilang pagkaon; tingali ug hatagan silag pagkaon sa Arabia alang sa ilang mga anak. 6 Ang mga tawong kabos nag-ani panahon sa kagabhiom sa kaumahan sa ubang tawo, namunit sila ug mga ubas gikan sa mga tawong daotan nga nag-ani. 7 Nangatulog sila tibuo gabii nga hubo ug walay bisti; ug wala silay tabon panahon sa tingtugnaw. 8 Nangabasa sila tungod sa ulan sa kabukiran; ug tungod kay wala silay balay nga mapuy-an ang nanghiha na lamang sila tupad sa mga dagkong bato. 9 Adunay mga tawong daotan nga mikuhha sa ilang mga anak gikan sa suso sa ilang inahan, mga tawong daotan nga nagapanghuha ug bata ingon nga garantiya gikan sa mga tawong kabos. 10 Apan ang mga tawong kabos nagalakaw nga hubo ug walay bisti; bisan tuod naglakaw sila nga gutom, ginapas-an gihapon nila ang mga pung-pung sa humay sa ubang tawo. 11 Ang mga tawong kabos nagbuhut ug lana gikan sa balay sa mga daotan; gitamaktamakan nila ang pug-anan ug bino sa mga tawong daotan, apan sila mismo nag-antos sa kauhaw. 12 Nag-agulo ang mga tawo sa siyudad; nagpakitabang ang mga samaran, apan wala nagpanumbaling ang Dios sa ilang mga pag-ampo. 13 Ang uban niining mga tawong daotan misupak batok sa kahayag; wala sila nasayod sa pamaagi niini; ni nagpabilin sa iyang pamaagi. 14 Ang mamumuno mobangon panahon sa kahayag; patyon niya ang mga kabos ug timawa nga kawathan; sa kagabhiom sama siya sa kawatan. 15 Usab, ang mata sa mananapaw naghulat sa pagsalop sa adlaw; miiong siya, 'Walay mata nga makakita kanako!' Gitabonan niya ang iyang dagway. 16 Panahon sa kantitngit ang mga tawong daotan nanglungkab sa mga balay; apan motago sila panahon sa adlaw; ug wala nila gitagaan ug pagtagad ang kahayag. 17 Kay kanila ang kabuntagan sama lamang sa usa ka baga nga kantitngit; ug mas ganahan sila sa makalilisang nga mahitabo sa baga nga kantitngit. 18 Dali silang namatay, hinuon, sama sa mga bula ilalon sa katubigan; finunglo ang ilang gipanag-iyia nga yuta; ug walay si bisan kinsa nga motrabaho sa ilang mga parasan. 19 Lamyon sa kauga ug kainit ang mga tubig sa niyebé; busa lamyon usab sa Sheol kadtong nakasala. (Sheol h7585) 20 Kalitman gayod siya sa nagsabak kaniya; kaunon siya sa mga ulod; ug wala nay makahinumdom pa kaniya; ug sa ingon niini nga paagi, ang pagkadaotan mabungkag sama

sa kahoy. 21 Lamunon sa daotan ang babaye nga dili makaanak; wala gayod siya'y mabuhut nga maayo sa biyuda. 22 Apan birahon sa Dios ang mga kusgang mga tawo pinaagi sa iyang gahom; motindog siya ug dili niya sila hatagan ug kusog sa kinabuhi. 23 Gitugotan sila sa Dios nga maghunahuna nga aduna silay kasigurohan, ug nalipay sila niana, apan ang iyang mga mata ngatagan-aw sa ilang mga pamaagi. 24 Napasidunganng kining mga tawhanna; apan, sa dali lamang nga panahon, mawala sila; sa pagkatinuod, dad-on sila paubos; pagatigumon sila sama sa uban; ug pagaputlon sila sama sa usa ka mag-uuma nga nanggarab ug trigo. 25 Kung dili man, kinsa may makapamatuod nga ako bakakon; kinsa man ang makahimo sa akong pagpamulong nga walay bili?"

25 Unya mitubag si Bildad nga Shuhitihanon ug misulti, 2 "Ang katungod ug kahadlok anaa kaniya; nagbuhut siya ug mga mando didto sa kahisintahan sa langit. 3 Aduna bay kataposan ang pagihap sa iyang kasundalohan? Kang kinsa man wala midan-ag ang iyang kahayag? 4 Unsaa man aron ang tawo mahimong matarong diha sa Dios? Unsaa man siya nga gianak sa babaye nga malimpyo, ug madawat niya? 5 Tan-awa, bisan ang bulan walay kahayag kaniya; bisan ang kabituanon dili hingpit sa iyang panan-aw. 6 Unsaa pa kaha ang tawo, nga usa ka ulod—anak nga lalaki sa tawo, nga mao ang ulod!"

26 Unya mitubag si Job ug miiong, 2 "Giunsa nimo pagtabang kadtong tawo nga walay gahom! Giunsa nimo pagluwas ang bukton nga walay kusog! 3 Giunsa man nimo pagtambag kadtong walay kaalam ug pagpahibalo kaniya sa maayong kahibalo! 4 Kang kinsa man nga panabang ang mga pulong nga imong gipanulti? Kang kinsa man nga espiritu ang migawas gikan kanimo? 5 Nagkurog ang patay ilawom sa katubigan, ug kadtong napuyó uban kanila. 6 Ang Sheol hubo atubangan sa Dios; bisan pa ang pagkaguba walay tabon batok kaniya. (Sheol h7585) 7 Giinat niya ang amihan ibabaw sa kawanangan ug gisab-it ang kalibutan sa wala. 8 Gibugkos niya ang katubigan sa iyang baga nga mga panganod, apan ang mga panganod wala magisí diha kanila. 9 Gitabonan niya ang panagway sa bulan ug giapakatag ang iyang mga panganod niini. 10 Gikulit niya ang lingin nga utlanan ibabaw sa katubigan sama sa linya tilawala sa kahayag ug kantitngit. 11 Ang mga haligi sa langit magkurog ug nahibulong sa iyang pagbadlong. 12 Gipahunong niya ang dagat sa iyang gahom; pinaagi sa iyang panabot gigupok niya si Rahab. 13 Pinaagi sa iyang gininhawa, gihawanahan niya ang kalanditan sa bagyo; ang kalanditan nahawanahan sa bagyo; nitusok ang iyang kamot sa mikagi nga bitin. 14 Tan-awa, kini tipik lamang sa iyang mga pamaagi; unsa kagamay sa hunhong nga madungog nato kaniya! Kinsa man ang makasabot sa dalugdog sa iyang gahom?"

27 Mibalik sa pagsulti si Job ug miiong, 2 "Kay ang Dios buhi, nga nagkuha sa akong katarong, ang Gamhanan, nga naghimo sa akong kinabuhi nga pait, 3 samtang ang akong kinabuhi ania pa kanako ug ang gininhawa sa Dios anaa pa sa bangag sa akong ilong. 4 Ang akong mga ngabili dili gayod magsulti ug dili matarong, ni bisan ang akong dili magsulti ug bakak. 5 Dili gayodako modawat nga husto kamo; hangtod sa akong kamatayon dili ko gayod isalikway ang akong gibarogan. 6 Giguniton ko pag-ayo ang akong pagkamaratong ug dili ko gayod kini buhian; ang akong hunahuna dili magsudya kanako samtang ako buhi pa. 7 Himoa ang akong mga kaaway nga sama sa daotang tawo; himoa nga kadtong mibarog batok kanako mahimong sama sa tawong walay Dios; ug pouhon na siya sa Dios, kung kuaonha na sa Dios ang iyang kinabuhi? 9 Mamati ba ang Dios sa iyang paghilak kung ang kagubot moabot kaniya? 10 Itugyan ba niya ang iyang kaugalingon ngadto sa Makagagahom ug motawag sa Dios sa tanang panahon? 11 Tudloan ko kamo mahitungod sa kamot sa Dios; dili ko itago ang hunahuna sa Makagagahom. 12 Tan-awa, kamong tanan mismo nakakita niini; nganong nagsulti pa man kamo niining mga walay pulos? 13 Mao kini ang kapalaran sa daotang tawo diha sa Dios, ang panulondon gikan sa Makagagahom ngadto sa nagdaogaog: 14 Kung ang iyang anak modagahan, kini alang sa espada; ang iyang kalivat dili gayod makabaton ug igo nga pagkaon. 15 Kadtong makasugakod kaniya ilubong sa hampak, ug ang ilang mga biyuda dili magbantog alang kanila. 16 Bisan ang daotang tawo magtigom ug plata sama sa abog, ug magtigom ug sinina sama sa lapok, 17 mahimo siyang magtigom ug sinina, apan ang mga matarong nga tawo magsuot niini, ug ang mga tawong dili sad-an ang

magbahnin sa plata diha kanila. **18** Gitukod niya ang iyang balay sama sa damang, sama sa payag nga gihimo sa magbalantay. **19** Maghigdi siya sa iyang higdaanan nga bahandianon, apan dili siya magpadayon sa pagbuhat niini; nawala ang tanan pagbuka niya sa iyang mata. **20** Ang kahadlok naakaapsa kaniya sama sa katubigan; ang bagyo mokuha kaniya sa gabii. **21** Ang sidlakan nga hangan mopalid kaniya palayo, ug mobiya siya; silhigon siya niini pagawas sa iyang dapit. **22** Litsa kini sa iyang kaugalingon ug dili moundang; mosulay siya paglikay sa kamot niini. **23** Magpalakpak siya sa iyang kamot sa pagbiaybay kaniya; pagatayhapon siya niini pagawas sa iyang lugar.

28 Sigurado gayod nga adunay minahan sa plata, ang dapit diin nila ginalunsang ang bulawan. **2** Ginakuha ang puthaw gikan sa yuta;

Pulpogon nila ang bato ug tunawon aron mogawas ang tumbaga gikan sa bato. **3** Ang tawo modula ug suga sa ngitingit ngapdapit ug magapangtig, sa kinalayoan nga kinutoban, ang mga bato sa hilit ug baga ng akingtingit. **4** Giabilhan niya ang sigpit ngilungag layo sa puy-anan sa mga tawo, dapit nga wala matutol ni bisan kinsang til. Magkumbitay siya layo gikan sa mga tawo; nagalabyog siya padulong ug pabalik. **5** Alang sa yuta, gikan niini ang tinapay, apan ingon nga gibalikadt kini pinaagi sa kalayo. **6** Sa mga bato niini ang dapit kung asa makita ang safiro, ug abog niini adunay bulawan. **7** Walay dumadagit nga langgam ang nasayod niini nga dalan, ni wala kini nakita sa mata sa banog. **8** Ang magarbohan nga mga mananap wala nilakaw niini nga dalan, ni ang bangis nga liyon wala nakaagi didto. **9** Gigurutan sa tawo ang gahi nga bato; gilintuwid niya ang mga bukid hangtod sa mga gamot. **10** Nagkalot siyag kanal taliwala sa mga bato; ang iyang mga mata nakakita sa mga bililhong mga butang didto. **11** Sampungan niya ang mga tubod aron nga dili kini makaagas; kung unsa ang nakatago didto dalahan niya sa kahayag. **12** Asa man makaplagan ang kaalam? Asa man ang dapit sa panabot? **13** Wala nasayod ang tawo sa kantidad niini; ni makita kini sa yuta sa mga buhi. **14** Ang lawom nga mga tubig ilalom sa yuta moingon, 'Wala kini kanako'; ang dagat moingon, 'Wala kini uban kanako.' **15** Dili kini mukha pinaagi sa bulawan; ni ang plata timbangon aron mahimong makatupong sa kantidad niini. **16** Dili kini bililhong uban ang bulawan sa Ophir, uban ang bililhong nga onyx o safiro. **17** Ang bulawan ug kristal dili makatupong sa bili niini; ni ibaylo kini alang sa mga alahas nga hinimo sa lunsay nga bulawan. **18** Wala pa naington ang kabililhong sa mga coral o haspe; sa pagkatinuod, ang kantidad sa kaalam labaw pa kay sa mga rubi. **19** Ang topaz sa Ethiopia wala nakatandi niini; ni kini mahimong sama ka bililhong sa lunsay nga bulawan. **20** Asa man gikan ang kaalam? Asa man ang dapit sa panabot? **21** Ang kaalam dili makita sa mga mata sa tanang buhing butang ug dili makita sa mga langgam sa kalangetan. **22** Ang Pagkaguba ug Kamatayon moingon, 'Nadungog namo ang hunghihong mahitungod niini sa among mga dalungan.' **23** Nakasabot ang Dios niini nga paagi; nakakita siya niini nga dapit. **24** Kay siya nagtan-aw sa kinatuman sa yuta ug nakakita ang tanan nga anaa sa ilalom sa kalangetan. **25** Kaniadto, gihimo niya ang hangan ug gibahinbahin ang katubigan pinaagi sa taksanan. **26** Naghimo siya ug balaod sa mga ulan ug agianan sa kilat ug dalugdog. **27** Unya nakita niya ang kaalam ug nagsasayod niini; gipahiluna niya kini, tinuod, ug gisuta niya kini. **28** Miilong siya ngadto sa mga tawo, 'Tan-awa, ang kahadlok sa Ginoo—mao ang kaalam; ang pagpahilay sa daotan mao ang panabot.'

29 Mipadayon sa pagsulti si Job ug miilong, **2** "O, unta anaa ako sa mga nilaboy nga mga bulan sa dihang giamuma pa ako sa Dios,

3 sa dihang ang iyang lampara misidlik sa akong ulohan, ug sa dihang naglakaw ako sa kantingit pinaagi sa iyang kahayag. **4** O, unta anaa ako sa panahon nga ako hinog sa dihang ang pagpakihiigala sa Dios anaa sa akong tolda, **5** sa dihang ang Labawng Makagagahom uban pa kanako, ug ang akong mga anak naglibot pa kanako, **6** sa dihang ginahugasan ug mantikilya ang akong dalan, ug ang bato nagbubo kanako ug mga tubod sa lana! **7** Sa dihang migawas ako sa ganghaan sa siyudad, sa dihang miilingkod ako dapit sa plasa sa siyudad, **8** ang mga batan-ong lalaki nakakita kanako ug mipadaplin gikan kanako sa pagtahod, ug ang mga hamtong nga mga tawo mibarog alang kanako. **9** Mihunong pagsulti ang mga prinsipe sa dihang miabot ako; ug gisampongan nila ang ilang mga baba pinaagi sa ilang mga kamot. **10** Ang mga tingog sa bartogang mga tawo daw hunghong, ug ang ilang dila niplilit sa ibabaw sa ilang alingagngag. **11** Human nila nadungog ang akong gisulti, gipanalanginan nila ako; human nila ako nakita, gitagaan nila ug

pagsaksi ug giuyonan nila ako, **12** tungod kay giluwas ko ang mga tawong kabos nga nagpaketabang, ug kadtong mga walay amahan usab, nga wala gayo'y makatabang kaniya. **13** Ang panalangin niadtong hapat na mamatay miabot kanako; ako ang hinungdan nganong nagkanta sa kalipay ang mga biyuda sa ilang kasingkasing. **14** Gisul-ob ko ang pagkamarong, ug gibishan ang kini; ang akong katarong sama sa usa ka kupo ug purong sa ulo. **15** Ako ang mga mata sa mga buta nga tawo; ug ako ang til sa mga tawo nga bakol. **16** Amahanako sa mga tawo nga firawa; ug akong gisusang kaso sa uban bisan ug wala ko sila mailhi. **17** Gibuk nako ang panga sa tawong dili matarong; gikuha nako ang biktima gikan sa iyang mga ngipon. **18** Unya miilong ako, 'Mamatay ako sa akong salag; ug padaghanon ko ang akong mga adlaw sama sa balas sa baybayon. **19** Ang akong ugat nagkatakg sa katubigan, ug ang yamog sa tibuk gabii anaa sa akong mga sanga. **20** Ang pagtahod kanako kanunay nga bag-o, ug ang akong kusog sama sa usa ka bag-ong pana sa akong kamot. **21** Naminaw ang mga tawo kanako; naghulat sila kanako; nagpabilin sila nga hilom aron sa pagpaminaw sa akong mga tambag. **22** Sa dihang nahuman na ako sa pagpamulong; wala na silay ikasulti pa; ang akong mga pulong dab ug tubig nga gibubo diha kanila. **23** Kanunay silang naghulat kanako sama nga naghulat sila sa ulan; ilang ginganga ug dako ang ilang baba aron sa paginom sa akong mga pulong, sama sa ilang ginabuhut kung mag-ulan. **24** Mipahiyom ako kanila sa dihang wala sila magdahom niini; ug wala nila gisalikway ang kahayag sa akong panagway. **25** Ako ang ngapili sa ilang danal ug miilingkod iginong nga ilang pangulo; nagpuyo ako ingon nga hari sa iyang kasundalohan; sama sa usa ka maghuhupay sa mga nagbangotan sa lamay.

30 Karon kadtong mga mas batan-on pa kay kanako puro lamang pagbiaybay ang ilang ginabuhut kanako— kini nga mga batan-on ang kalaikan-an kansang mga amahan nga wala nako gitugotan sa pagtrabaho tupad sa mga iro sa akong mga panon. **2** Sa pagkatinuod, ang kusog sa mga kamot sa ilang amahan, unsaon man niini pagtabang kanako—mga kalaikan-an nga ang mga kusog sa pagkahamton nahanaw na?

3 Payat na kaayo sila tungod sa kawalad-on ug sa sagutom; nagusap sila sa ugong yuta diha sa kantingit sa kamingawan ug biniyaan. **4** Nangutlo sila ug dahon sa tunokong mga tanom; ang mga gamot sa tambo mao ang ilang mga pagkaon. **5** Gipalayas sila gikan sa taliwala sa katawhan nga nagasingay kanila iginong nga sila mga kawatan. **6** Maong nagpuyo sila sa suba sa mga walog, sa mga lungag sa yuta ug sa mga bato. **7** Uban sa tonukong mga sagbot nag-ngisi sila sama sa mga asno; ilaloni sa tonukong mga sagbot nagtigomg sila. **8** Mga kaliwat sila sa mga buangbuang, sa pagkatinuod, wala silay mga pulos nga mga lalaki; gipalayas sila sa yuta pinaagi sa mga bunal. **9** Apan karon, ang ilang mga anak nga lalaki maoy nagbugalbugal kanako pinaagi sa alawiton; sa pagkatinuod, katawan-anon ako alang kanila. **10** Nagdumot ug nappalayo sila kanako; wala sila nagduhaduha sa pagluwa sa akong dagway. **11** Tungod kay gitanggalan sa Dios ug pisi ang akong pana ug gipaantsos ako, ug mao nga kining mga tawhana dili na makapugong sa ilang kaugalingon dinihi kanako. **12** Sa akong tuong kamot mibangon ang mga tigpasiugda ug kabugot; gipalayas nila ako ug nagbuhut sila ug harang batok kanako. **13** Giguba nila ang akong agianan; gipahamtangan nila ako ug mga katalagman, mga lalaki nga walay bisan usa nga makapugong. **14** Gisulong nila ako sama sa mga sundalo nga miagi sa dakon lungag sa paril sa siyudad; taliwala sa pagkagun-ob nagligidligid sila sa ilang kaugalingon padulong kanako. **15** Miabot ang kalisang kanako; nahanaw ang akong dungog iginong nga gipadap sa hangin; ang akong kaadunahan milabay lamang sama sa pangand. **16** Karon ang akong kinabuhi gibubo gikan kanako; daghang mga adlaw sa pag-ants ang gibutang kanako. **17** Sa kabaghiyon ang akong mga kabukogan gipangtusok; ang kasakitan nga nagkitkit kanako walay pagpahulay. **18** Ang dakong kusog sa Dios mikupot sa akong bist; miputos kini kanako sama sa kwelyo sa akong kupo. **19** Gilabay niya ako ngadto sa lapan; nahisama ako sa abog ug abo. **20** Nagtuaw ako kanimo, Dios, apan wala mo ako gitubag, mibarog ako, apan wala mo ako tan-awa. **21** Nausab kana ug nagmadagmalon kanako; pinaagi sa kusog sa imong kamot imo akong gilutos. **22** Gisabot mo ako ngadto sa hangin ug gipasagdan mo kini nga magdala kanako; gilabay mo ako pabalikbalik diha sa unos. **23** Tungod kay nasayod ako nga dalhon ako nimo ngadto sa kamatayon, ngadto sa balay nga mao gayoy padulangan sa tanang buhi. **24** Bisan pa man, dili ba walay makatuy-od sa iyang kamot aron sa pagpangayo ug tabang sa dihang matumba siya?

Dili ba magpakitabang man kadtong anaa sa kalisod? **25** Wala ba ako mihilak kaniya nga anaa sa kalisdanan? Wala ba ako nagsubo sa tawo nga nanginahanglan? **26** Sa dihang nangita ako sa maayo, daotan hinuon ang miabot; sa dihang nagpaabot ako sa kahayag, ang kantigrit hinuon maoy niabot. **27** Nasamok ang akong kasingkasing ug walay pahulay; ang mga adlaw sa kasakitan miabot kanako. **28** Naglakaw ako ngi item ang panit apan dili tungod sa adlaw; nagbarog ako diha sa panagtigom ug nangayog tabang. **29** Nahima akong igoosan si ihalas nga mga iro, ug nahimong kauban sa mga ostriits. **30** Item ang akong panit ug nangataktak kini gikan kanako; ang akong kabukogan nangasunog sa kainit. **31** Busa ang akong alpa nakatono sa mga alawiton sa pagbangotan, ang akong plawta alang niadtong nanganta nga nagdangoingyo.

31 Nagbuhat ako ug kasabutan sa akong mga mata; nganong motan-aw man ako nga adunay kaibog sa usa ka ulay? **2** Kay unsa man ang babin gikan sa Dios sa kahitas-an, ang panulondon gikan sa Gamhanon sa kahitas-an? **3** Nagtuo ako kaniadto nga ang kalamidad alang lamang sa mga tawong dili matalrong, ug ang katalagman alang lamang sa magbubuhat ug daotan. **4** Wala ba nakita sa Dios ang akong mga dalan ug gihiap ang akong mga lakang? **5** Kung wala ako naglakaw sa kamatuoran, kung ang akong til nagdali ug lakaw padulong sa pagpanglimbong, **6** timbanga ako sa sako aron nga mahibaw-an sa Dios ang akong baroganan. **7** Kung ang akong lakang misimang palayo sa husto nga dalan, kung ang akong kasingkasing milakaw sunod sa akong mga mata, kung adunay kahugawan nga mitapot sa akong kamot, **8** patamna ako ug ipakaon kini sa uban; sa pagkatiuno, tugoti nga ibton ang ani gikan sa akong uma. **9** Kung nadani ang akong kasingkasing sa ubang babaye, kung naghulat ako sa puhalan sa akong silining alang sa iyang asawa, **10** tugoti nga mogaling ug trigo ang akong asawa alang sa ubang lalaki, ug tugoti nga ang ubang mga lalaki modulog uban kaniya. **11** Tungod kay daotan kaayo kana nga salaod; sa pagkatiuod, mao kini nga salaod ang pahamtangan sa mga maghuhukom. **12** Tungod kay mao kana kana ang kalyao nga maglamooy sa taman alang sa Sheol ug magusong sa taman nakong ani. **13** Kung wala nako panumbalinga ang hangy় alang sa hustisa gikan sa akong mga lalaki ug babaye nga sulugoon sa dihang nakiglalis sila kanako, **14** unsa man ang akong buhaton sa dihang makigbatok ang Dios kanako aron pasanginlan ako? Kon moabot siya aron sa paghukom kanako, unsaon ko man siya pagtabug? **15** Dili ba usa nga nagbuhat kanako sa tagoangkon nagbuhat man usab kaniila? Dili ba usa lang man siya nga naghulma kanato sulod sa tagoangkon? **16** Kung akong gipugungan ang mga tawong kabos sa ilang tinghu, o kung ako ang hinundan nga magdulom ang panan-aw sa biyuda gikan sa mga paghilak, **17** o kung nagkaon ako ug gamay una wala nako gitugotan ang mga walay amahan sa pagkaon usab niini— **18** tungod kay sukad sa akong pagkabatan-on siya nga walay ginikanan nagdako uban kanako ingon nga adunay amahan, ug gigiyahan ko ang iyang inahan, nga usa ka biyuda, gikan sa tagoangkon sa akong kaugalingon inahan. **19** Kung aduna akoy bisa kinsa nga nakita nga namatay tungod sa kakulungan ug bist, o kung akong nakita nga walay bisti ang nanginahanglan nga tawo, **20** kung ang iyang kasingkasing wala nakapanalangin kanako tungod kay wala siya nasul-ohan sa balibha sa akong mga karnero, **21** kung akong gialsas ang akong kamot batok sa mga tawong walay amahan tungod kay akong nakita ang akong pagtabang sa ganghaan sa siyudad, hukmi gayod ako! **22** Unya tugoti ang akong bukton nga matanggal gikan sa abaga, ug tugoti nga mabali ang akong bukton gikan sa buko-buko niini. **23** Kay gikahadlok an ko ang kalaglagan gikan sa Dios; tungod sa paghunahuna sa iyang kahalangdon, nabuhut ko una kadtong mga butanga. **24** Kung gihimo nako nga paglaom ang bulawan, ug kung nag-ingon ako sa lunsayng bulawan nga, 'Ikwaw ang akong gisaligan', **25** kung nagmaya ako tungod sa kadaok sa akong bahandi, kay nakuha ang akong kamot ug daghang mga kabtangan, hukmi ako! **26** Kung akong nakita ang adlaw nga nagsidlok, o ang bulan nga naglakaw sa iyang kahayag, **27** ug kung ang akong kasingkasing nadani sa tago, unya gihalokan nako ang akong kamot sa pagsimba kanila— **28** usa usab kini ka sala nga siloton sa mga maghuhukom, tungod kay ako untang isalikway ang Dios sa kahitas-an. **29** Kung nagmaya ako sa pagkalaglag ni bisan kinsa nga nasilag kanako o akong gipasidunggan ang akong kaugalingon sa dihang naabtan siya sa katalagman, hukmi ako! **30** Sa pagkatiuod, wala man gani nako gitugotan ang akong baba sa pagpaketasa pinaagi sa pagpangayo sa iyang kinabuhi uban ang tunglo. **31** Kung ang mga kalalakin-an sa akong tolda wala nakaingon, 'Kinsa man ang makakaplag

ug si bisan kinsa nga wala nabusog sa pagkaon ni Job? **32** (bisan ang mga langyong wala nakapuyo sa plasa sa siyudad tungod kay kanunay nakong ginaabliban ang pultahan alang sa mga magpapanaw), ug kung wala gayod, hukmi ako! **33** Kung, sama sa katawhan, gitagoan ko ang akong mga sala, pinaagi sa pagbutang sa akong pagkasad-an sulod sa akong kupo **34**— tungod kay nahadlok ako sa kadhaganan, kay ang kalagot sa mga pamilya nakapalisang kanako, ug hinundan nga nagpakahilok ako ug wala nagaadto sa gawas, hukmi ako! **35** O, kung aduna untay maminaw kanako! Tan-awa, ania ang akong pirma; tugoti nga motubag kanako ang Labing Gamhanon! Kung anaa una kanako ang silot nga gisulat sa akong kaaway! **36** Sigurado nga dayag nako kining pas-anon; sul-obon ko kini ingon nga korona. **37** Ibutay ko kaniya ang gidaghanon sa akong mga lakang; mosaka ang ingon nga prinsipe nga walay hadlok. **38** Kung mohilak ang akong yuta batok kanako, ug modanguyngoy, **39** kung kaonon ko ang abot niini ug dili kini bayran o ako ang hinundan nga mawad-an sa kinabuhi ang tag-iya niini, **40** tugoti nga motubo ang tunok kaysa trigo ug sagbot kaysa sebada." Nahuman na ang mga pulong ni Job.

32 Busa ang tulo ka mga lalaki miundang na sa pagtubag kang Job tungod kay matalorong siya sa iyang kaugalingong mata. **2** Unya nakapsilaob kini sa kasuko ni Elihu nga anak ni Barakel nga Buzihanon, nga sakop sa pamilya ni Ram; misilaob kini batok kang Job tungod kay girmatarong niya ang iyang kaugalingon kaysa sa Dios. **3** Nagsilaob usab ang kalagot ni Elihu batok sa iyang tulo ka mga higala tungod kay wala silay nakaplagan nga tubag kang Job, apan gihiukman gihapon nila si Job. **4** Karon, naghulat si Elihu aron makigusul ang Job kay ang ubang mga lalaki mas tigulang paman kaysa kaniya. **5** Apan, sa dihang nakita ni Elihu nga walay tubag gikan sa tulo ka lalaki, nagsilaob ang iyang kasuko. **6** Unya si Elihu nga anak ni Barakel nga usa ka Buzihanon miengon, 'Batan-on pa ako ug tigulang na kaayo kamo. Mao nga nagpugong ako ug wala nagsulay sa pagpadyag sa akong hunahuna. **7** Miengon ako, "Ang katas-on sa adlaw kinahanglan mosulti; ang gidaghanon sa tuig kinahanglan maghatag ug kaalam. **8** Apan adunay espiritu sa usa ka tawo; ang gininhawa sa Halangdon maoy naghatag kaniya ug panabot. **9** Dili lamang ang mga tawong bantugan ang maalamon, ni ang mga tawong tigulang lang ang makasabot sa hustisa. **10** Busa moingon ako kaninyo, 'Paminaw kanako; sulthian ko usab kamo sa akong kahibalo.' **11** Tan-awa, naghulat ako sa inyong mga pulong; naminaw ako sa inyong panagliwas samtang naghunahuna kamo sa inyong isulti. **12** Sa pagkatiuod, naniid ako kaninyo, apan tan-awa, walay bisan usa kaninyo ang nakakumbinsi kang Job o nakatubag sa iyang mga pulong. **13** Pagbantay nga dili kamo makaingon, 'Nakaplagan na namo ang kaalam!' gipildi na sa Dios si Job; ang tawo dili makahimo niini. **14** Kay dili man ako ang gitumong ni Job sa iyang mga pulong, busa dili ko siya tubagon sa inyong mga pulong. **15** Wala na gayoy masulti pa kining tulo ka kalalakin-an; dili na gayod sila makatubag kang Job; wala na silay dugang pag maingon. **16** Kinahanglan ba ako maghulat tungod kay wala na sila nagsulti, tungod kay hilom sila nga naglindog ug wala na nagtubag? **17** Dili, magtubag usab ako sa akong babin; isulti ko usab kaniila ang akong kahibalo. **18** Tungod kay daghan ako ug mga pulong; ang espiritu nga ania kanako mao ang naghatag kanako ug kusog. **19** Tan-awa, ang akong dughan sama sa gipadugay nga bino nga walay kahugawan; sama sa bag-ong mga panit sa bino nga kabutuhan na. **20** Mosulti ako aron nga mahimutang na ako; akong ibuka ang akong mga ngabil ug motubag. **21** Dili ako magpakita ug pinalabi; ni maghatag ug makapasidungog nga mga titulo kang bisan kinsang tawo. **22** Kay wala ako nasayod kung unsaon paghatag niana nga mga titulo; kung nakahibalo ako, kuhaon na ako sa akong Magbubuhat sa dili madugay.

33 Ug karon, Job, hangyoon ko ikaw, pamati sa akong isulti; paminawa ang tanan kong mga pulong. **2** Tan-awa karon, abrihan ko angko baba; ang akong dila nagsulti diha sa akong baba. **3** Ang akong mga pulong magsulti sa pagkamatarong sa akong kasingkasing; kung unsa ang nahibaloan sa akong ngabil, mosulti kini nga matinid-anon. **4** Ang Espiritu sa Dios nagbuhat kanako; ang gininhawa sa Makagagahom naghatag kanako ug kinabuhi. **5** Kung makahimo ka, tubaga ako; andama ang imong mga pulong kanako ug barog. **6** Tan-awa, sama lamang ako kanimo diha sa panan-aw sa Dios; hinimo usab ako gikan sa lapok. **7** Tan-awa, ang kalisang kanako dili makahimo kanimo nga mahadlok; ni bisan ang akong pagdiut mamahimong bug-at kanimo. **8** Dayag sa akong pagdungog ang imong gisulti; nadungog ko ang tingog sa imong pulong nga

nag-ingon, 9 'Hinlo ako ug walay kalapanas; matarong ako, ug walay sala dindi kanako. 10 Tan-awa, nangita ang Dios ug kahigayonan sa pagulsong kanako; giisip niya ako ingon nga iyang kaaway. 11 Gigapos niya ang akong mga til; ug gibantayan ang tanan kong mga agianan. 12 'Tan-awa, niini dili ka husto—tubagon ko ikaw, kay ang Dios mas labaw kaysa tawo. 13 Nganonong nakibatok ka man tali kaniya? Wala siyay tulobagon sa tanan niyang ghimo. 14 Kay makausa lamang mosulti ang Dios—oo, kaduha, bisan ang tawo dili makabantay niini. 15 Dih sa damgo, diha sa pananawon sa gabii, kung mahin anak ang mga tawo, diha sa ilang higdaan— 16 ug ang Dios mag-abli sa dalungan sa mga tawo, ug hadlokon sila sa mga hulga, 17 aron birahan pagbalik ang tawo gikan sa iyang makasasala nga mga tumong, ug kuhapon ang garbo kaniya. 18 Kuhaon pagbalik sa Dios ang kinabuhi sa tawo gikan sa bung-aw, ang iyang kinabuhi sa pagtabok ngadto sa kamatayon. 19 Silotan ang tawo usab pinaagi sa kasakit diha sa iyang higdaan, pinaagi sa padayon nga pag-antos diha sa iyang mga bukog, 20 aron ang iyang kinabuhi maglikay sa pagkao, ug ang iyang kalag maglikay sa mga kalan-on. 21 Ang iyang unod nadunot aron dili na makita; ang iyang mga bukog, kaniadto dili na makita, karon nakita na. 22 Tinuod, ang iyang kalag nagpadulog pag-ayo sa bung-aw, ang iyang kinabuhi niadtong nangandoy sa pagguba niini. 23 Apan kung adunay anghel nga magpataliwala alang kaniya, ang tigpataliwala, usa nga gikan sa liboan ka mga anghel, aron pakit-on siya unsa ang husto nga himoon, 24 ug kung ang anghel maluoy kaniya ug moingon sa Dios, 'Luwasa kinining tawhana sa pagpadulog sa bung-aw; nakakita akog bayad alang kaniya,' 25 unya ang iyang unod mamauhinom bag-o labaw pa sa bata; mobalik siya sa mga adlaw sa iyang batan-on nga kusog. 26 Mag-ampo siya sa Dios, ug ang Dios maluoy kaniya, aron nga makita niya ang nawong sa Dios nga may kalipay. Tagaan sa Dios ang tawo sa iyang kadaogan. 27 Ug kanang tawhana mag-awit atubangan sa laing tawo ug moingon, 'Nakasala ako ug gituis ko ang maayo, apan wala siloti ang akong sala.' 28 Ang Dios nagluwas sa akong kalag padulog ngadto sa bung-aw; ang akong kinabuhi padayon nga makakita sa kahayag.' 29 Tan-awa, nagbuhat ang Dios niining tanang butang sa tawo, kaduha, oo, bisan sa tulo ka higayon, 30 aron pagdala balik sa iyang kalag gikan sa bung-aw, aron nga mayahayon siya sa kahayag sa kinabuhi. 31 Hatagig pagtagad, Job, ug paminaw kanako, paghilom ug mosulti ako. 32 Kung aduna kay masulti, tubaga ako; sulti, kay nagtinguha ako nga mapamatud-an nga ikaw anaa sa husto. 33 Kung dili, paminaw kanako; pabilin sa paghilom, ug tudloan ko ikaw sa kaalam."

34 Dugang pa, nagpadayon sa pagsulti si Elihu: 2 "Paminaw sa akong mga pulong, kamong mga maalamon; paminaw kanako, kamong adunay kahibalo. 3 Kay ang dalungan mosulay sa mga pulong sama sa dila nga motilaw sa pagkaon. 4 Pilion nato alang sa atong kaugalingon kung unsa ang husto: hilabon nato sa atong kaugalingon kung unsa ang makaayo. 5 Kay miington si Job, 'Matarong ako, apan gikuha sa Dios ang akong katungod. 6 Bisan paman sa akong katungod, giisip ako nga usa ka bakakon. Ang akong samad walay kaayohan, bisan tuod ug wala akoy sala'. 7 Unsa man nga tawo ang sama kang Job, nga nag-inom ug pagbiaybiay sama sa tubig, 8 nga nakig-uban sa kawathan nga nagabuhat ug daotan, ug naglakaw uban sa mga tawong daotan? 9 Kay miington man siya, 'Walay pulos sa usa ka tawo ang pagbati ug kalipay sa pagbuhat sa mga gikahimut-an sa Dios.' 10 Busa paminaw kanako, kamong mga tawo nga adunay panabot: dili gayod makabuhat ang Dios ug daotan; dili gayod magpaksala ang Makagagahom. 11 Kay bayaran niya ang gibuhat sa tawo; himuro niya nga makadawat ang matag tawo sa ganti sa iyang mga binuhatan. 12 Sa pagkatinuod, ang Dios wala magbuhat ug daotan, ni ang Makagagahom motuis sa katarong. 13 Kinsa man ang nagbutang kaniya aron sa pagdumala sa kalibutan? Ug kinsa man ang nagbutang sa tibuk kalibutan ubos kaniya! 14 Kung naghunahuna lamang siya sa iyang kaugalingon, ug kung tigumon lamang niya pagbalik sa iyang kaugalingon ang iyang espiritu ug iyang gininhawa. 15 ang tanang unod mahanaw; ug ang kawathan mobalik sa abog pag-usab. 16 Kung karon aduna kanay panabot, paminawa kini; paminawa ang tinggo sa akong mga pulong. 17 Makahimo ba sa pagdumala kadtong adunay kasilag sa katarong? Imo bang pagahukman ang Dios, nga mayo Matarong ug Gamhanan? 18 Ang Dios, nga nagsulti sa hari, 'Mahugaw ka,' o nagsulti sa mga halangdon, 'Daotan kamo'? 19 Ang Dios, wala nagpakita ug pagdapi sa mga pangulo, ug wala nag-ila sa mga adunahan ingon nga labaw sa mga kabos, kay binuhat lamang silang tanan sa iyang mga kamot. 20 Unya moabot ang takna nga sila mamatay; sa tungang gabii ang tanang mga

tawo mangurog ug mamatay; ang gamhanang mga tawo pagakuhaon, apan dili pinaagi sa kamot sa mga tawo. 21 Kay ang mga mata sa Dios anaa sa mga binuhatan sa tawo, ug nakita niya ang tanan nilang mga lakang. 22 Wala nay kantitngit, ug wala nay baga nga dulom diin ang nagabuhat sa daotan matago. 23 Kay dili na kinahanglan sushon pa sa Dios ang tawo, dili na kinahanglan nga moadto pa ang tawo kaniya aron hukman. 24 Gidugmok niya ang mga kusgan nga mga tungod sa ilang binuhatan nga dili na kinahanglan sa sukitukiton; ug iyang gibutang ang uban sa ilang mga dapit. 25 Niini nga paagi nakabalo siya mahitungod sa ilang mga binuhatan; gipanglabay niya kining mga tawhana sa kagabhiom; ug nangalaglag gayod sila. 26 Sa dayag nga pagtan-aw sa uban, gipamatay niya sila tungod sa ilang daotang binuhatan sa sama sa mga mamumono 27 tungod kay mibiya sila gikan sa pagsunod kaniya ug nagdumila sila sa pag-ila sa bisan unsa niyang mga pamaagi. 28 Niini nga paagi, gipaduol nila kaniya ang paghilak sa mga katawhan ngadto, ug nadungog niya ang mga paghilak sa mga dinaoadaa ng katawhan. 29 Kung magpakahilom siya, kinsa man ang maghukom kaniya? Kung iyang tabonan ang iyang dagway, kinsa man ang makaila kaniya? Nagdumila siya sa tibuk nasod ug sa matag tawo, 30 aron nga dili makadumala ang mga tawo nga walay dios, ug aron wala nay si bisan kinsa nga manlimborg sa mga tawo. 31 Pananglitad adunay mosulti sa Dios, 'Sad-an gayod ako, apan dili na ako magpakasala pa; 32 tudlo akung unsa ang wala ko makita; nakabuhat ako ug sala, apan dili ko na gayod kini pagabuhaton.' 33 Pagasilotan ba gayod sa Dios ang sala niadtong tawhana, kay dili ka man gahanan sa mga binuhatan sa Dios? Kinahanglan nga mopili ka, ug dili ako. Busa isulti kung unsa ang imong nahibaloan. 34 Ang mga laalaki nga adunay panabot magasulti kanako—sa pagkatinuod, ang matag maalamon nga tawo nga makadungog kanako mosulti gayod, 35 Misulti si Job nga walay kahibalo, ang iyong mga pulong walay kaalam.' 36 Kung mahimo lang nga dad-on si Job didto sa hukmanan bisan sa pinakagamay nga kasayoran sa iyang sumborg tungod sa iyang sinultian nga sama sa daotang tawo. 37 Kay gidungagan niya ug pagsupak ang iyang sala; gipalakpak niya ang iyang kamot taliwala kanamo sa pagbiaybiay; ug nagpundo siya ug daotang mga pulong batok sa Dios."

35 Dugang pa niana mipadayon si Elihu sa pag-ingon, 2 "Nagtuo ka ba nga matarong kini sa dihang moingon ka, 'Ang akong katungod anaa diha sa Dios?' 3 Kay nangutana ka, 'Unsa man ang gamit niini kanako' ug 'Mas maayo pa ba kung nakasala ako?' 4 Tubagon ko ikaw, ikaw ug ang imong mga higala. 5 Hangad sa kawanangan, ug tan-awa kini; tan-awa ang kawanangan, nga mas taas kanimo. 6 Kung nakasala ka, unsa man nga pagsakit ang imong mabuhat sa Dios? Kung ang imong kalapanas gipatong-patong, unsa man ang imong mabuhat kaniya? 7 Kung ikaw matarong, unsa man ang imong mahatag kaniya? Unsa man ang iyong madawat gikan sa imong kamot? 8 Ang imong pagkadaotan tingili makapasakit ug tawo, ingon nga ikaw tawo usab, ug ang imong pagkamatarong makaayo sa anak nga lalaki sa ubang tawo. 9 Tungod sa daghang buhat sa pagdaoga, nanghiak ang katawhan; nagpakitabang sila gikan sa mga bukton sa mga kusgan laaki. 10 Apan walay usa nga miington, 'Hain man ang Dios nga okong Magbubuhat, nga naghagat ug mga alawiton panahon sa kagabhiom. 11 nga nagtudlo kanato labaw pa sa iyang pagtudlo sa mga bangis nga mananap sa kalibutan, ug ang naghimo kanato nga mas maalamon kaysa sa mga kalanggaman sa kawanangan?' 12 Didto nagtuo sila, apan wala mihatag ug tubag ang Dios tungod sa garbo sa daotang mga laalaki. 13 Sigurado gayod nga dili dungon sa Dios ang pagtuaw sa buangbuang; ang Makagagahom dili gayod matani niana. 14 Unsa pa kaha kamo nga mosangpit kaniya nga nag-ingon nga wala kamo makakita kaniya, mao kana ang inyong kahimtag diha kaniya, ug kamo nagaapobot kaniya! 15 Dili gayod niya kamo tubagon kung moingon kamo nga dili gayod niya siloton ang si bisan kinsa diha sa kasuko, ug dili siya magtagad ug maayo mahitungod sa garbo sa mga tawo. 16 Busa giablibhan ni Job ang iyang baba aron lamang sa pagsulti ug binuung; nagtigom siya ug mga pulong nga walay kahibalo."

36 Mipadayon si Elihu ug miington, 2 Tugoti ako sa pagsulti sa makadiyut, ug ipakita ko kaniimo ang pipila ka mga butang tungod kay aduna pa gayod akoy masulti aron sa pagpanalipod ngadto sa Dios. 3 Nakuh ko ang akong kaalam gikan sa halayo nga dapit; Gilla ko nga ang pagkamatarong iyah sa akong Magbubuhat. 4 Sa pagkatinuod, ang akong mga pulong dili bakak; usa ka tawo nga hingkod ug kahibalo

ang uban kanimo. **5** Tan-awa, ang Dios gamhanan, ug wala mipakaulaw kung bisan kinsa; gamhanan siya sa kusog sa panabot. **6** Wala niya tipigi ang kinabuhi sa mga tawo nga daotan apan gibuhut niya hinuong matarong alang niadtong nag-antos. **7** Wala niya gilingiw ang iyang panan-aw gikan sa mga tawong matarong apan gibutang hinuong niya sila sa mga tiron inger nga mga hari handot sa kahangtoran, ug gituboy sila. **8** Kung mahigtan sila sa mga kadena ug malit-ag sa mga pisi sa mga pag-antos, **9** unya ipakita niya kanila ang ilang nabuhut, ug ang ilang mga kasaypanan ug ang ilang mga garbo. **10** Abilinan usab niya ang ilang mga igdulungog alang sa iyang pagpanudlo, ug mandoan sila nga biyaan ang mga sala. **11** Kung marinaw sila kaniya ug mosimbra, magkinabuhi silang madagayaon, ang ilang mga katuugan diha sa pagkatagbaw. **12** Apan, kung dili sila maminaw, mangalaglag sila pinaagi sa espada; mangamatay sila tungod kay wala silay kahibalo. **13** Kadongtong mga tawo nga walay Dios sa kasingkasing mitipig sa ilang mga kasuko; wala sila nagpaketabang bisan sa dihang gihigant sinila sa Dios. **14** Mangamatay sila sa ilang pagkabatabanton; matapos ang ilang mga kinabuhi uban sa kulto nga mga babaye nga nagbaligay dungog. **15** Luwason sa Dios ang gisakit nga mga tawo pinaagi sa ilang mga kasakit; abilinan niya ang ilang mga igdulungog pinaagi sa ilang mga kalisdanan. **16** Sa pagkatinuod, gusto niyang birahon ka gikan sa kalisdanan ngadto sa luag nga dapit nga diin walay kalisdanan ug diin ang imong lamesa mapuno sa mga tambok nga mga pagkaoa. **17** Apan puno ka sa paghukom sa mga tawong daotan; ang paghukom ug anyang katarong giandam alang kanimo. **18** Ayaw tugot nga ang bahandi makadani kanimo sa pagpangilad; ayaw itugot nga ang dakong sukod sa suborno maoy makahimo kanimo nga mobiya sa katarong. **19** Makatabang ba kanimo ang imong bahandi, aron ngl dili ka maproblema, o makatabang ba kanimo ang tibukon nimong mga kusog? **20** Ayaw tinguhang ang kagabhiyon, aron sa pagbuhut ug sala batok sa uban, sa dihang papahawon ang katawhan sa ilang lugar. **21** Pag-amping nga dili ka makasala tungod kay gisulayan ka pinaagi sa kalisdanan aron nga dili ka magpakaasala. **22** Tan-awa, gipatas ang Dios diha sa iyang gahom,kinsay magtutudlo nga sama kaniya? **23** Kinsa ba ang nakahimo sa pagtuldo kaniya sa iyang mga pamaagi? Kinsa man ang maka-ingon kaniya, 'Nakabuhut ka ug daotan? **24** Hinundomi ang pagdayeg sa iyang mga nabuhut, nga gipang-awit sa katawhan. **25** Nagtan-aw ang tanang katawhan niadtong iyang mga buhat, apan naglantaw sila niadtong mga buhat gikan sa layo. **26** Tan-awa, bantugan ang Dios, apan wala nato siya nasabtan pag-ayo; ang iyang katuugan dili gayah maihop. **27** Kay gikalos niya ang mga tinulo sa tubig nga iyang gihinloan inger nga ulan gikan sa alisingawan, **28** nga diin gibubo sa kapanganoran alang sa kaayohan sa katawhan. **29** Sa pagkatinuod, aduna bay makasabot sa hilabihan nga pagkatag sa mga panganod ug ang pagdalugdog gikan sa iyang payag? **30** Tan-awa, gipakatag niya ang iyang kilat libot kaniya, ug gitabonan ang mga gamot sa dagat. **31** Niining paagiha gihukman niya ang mga tawo ug gihatagan ug madagayaong pagkaoa. **32** Gipuno niya ug kilat ang iyang mga kamot handog nga iya kining sugoon sa pag-igo ngadto sa ilahanan. **33** Ang matag dalugdog ngapasidaan sa unos, ang mga baka makadungog usab nga moabot kini.

37 Sa pagkatinuod, nagkurog ang akong kasingkasing tungod niini; daw misibog kini sa nahimutangan niini. **2** Dungga, o, dungga ang kasaba sa iyang tingog, ang tingog nga migula gikan sa iyang baba.

3 Gipadala niya kini ilalom sa tibukon kalangitan, ug iyang gipadala ang iyang kilat ngadto sa mga utlanan sa kalibutan. **4** Midalugong ang usa ka tingog human niini; midalugdog siya uban sa tingog sa iyang pagkalahangdon; wala niya gipugnang ang kilat sa dihang nadunggan ang iyang tingog. **5** Makahibulonganong midalugdog ang Dios pinaagi sa iyang tingog; nagbuhut siya ug bantogang mga butang nga dili nato masabtan. **6** Kay miingon siya sa niyebe, 'Pangahulog kamo sa yuta'; ngadto usab sa ulan, 'Mahimo kung kusog kaayo nga ulan'. **7** Gipahunong niya ang kamot sa tanang katawhan gikan sa pagtrabaho, aron ang iyang binuhut nga mga tawo makakita sa iyang mga buhat. **8** Unya ang mapintas nga mga mananap manago ug magpabilin sa ilang mga lungib. **9** Naggikan ang unos sa iyang lawak sa habagatan ug ang katugnaw dagat nagkatiibulaag nga hangin sa amihan. **10** Pinaagi sa gininhawa gihatag sa Dios ang ice; ang gilapdon sa katubigan migih sama sa puthaw. **11** Sa pagkatinuod, gipabug-atan niya ang baga nga panganod sa yamog; gikatag niya ang iyang kilat agi sa mga panganod. **12** Gipatuyok niya ang panganod pinaagi sa iyang paggiya, aron buhaton nila ang bisan unsang gimando niya kanila ibabaw sa tibukon kalibutan. **13** Gitugot niya nga mahitabo kining tanan; usahay nahitabo

kini aron sa pagpanudlo, usahay alang sa iyang yuta, ug usahay isip mga buhat sa matinud-anong kasabutan. **14** Paminawa kini, Job; hunong ug pamalandongi ang kahibulonganong mga buhat sa Dios. **15** Nasayod ka ba giunsa pagpatuman sa Dios sa iyang kabubut-on ngadto sa panganod ug gihimo ang kilat aron sa pagkidlap kanila? **16** Nasabtan ba nimo ang paglutaw sa kapanganoran, ang kahibulonganong mga buhat sa Dios, nga hingpit ang kahibalo? **17** Nasabtan ba nimo kung giunsa pag-init sa imong bisti sa dihang walay hangin nga naggikan sa habagatan diha sa yuta? **18** Mabukhad ba nimo ang kalangitan sama sa iyang mahimo—ang langit, nga sama kalig-on sa hinulmang puthaw nga samin? **19** Tudlo iami kung unsa ang angay namog isulit kaniya, kay dili namo masulit sa han-ay ang among mga pangatarongan tungod sa kangitngit sa among mga hunahuna. **20** Ang bay siyang masulitang nga buot kong makugisulti kaniya? Buot ba sa usa ka tawo nga lamoyon? **21** Karon, dili makalantaw ang mga tawo sa adlaw kung nagsidlik pa kini diha sa langit human mohuyop ang hangin ug gihawanon kini sa mga panganod. **22** Gikan sa amihan miabot ang bulawanong katahorm—ibabaw sa Dios ang halangdong kahadlok. **23** Mahitungod sa Makagagahom, dili gayod nato siya makaplagan; bantogan siya sa gahom ug pagkamaratong. Dili niya daogdaogn ang mga tawo. **24** Busa, gikahadlokani siya sa mga tawo. Wala niya panumbalinga kadtong maalamon sa ilang kaugalingong mga panghunahuna."

38 Unya gitawag ni Yahweh si Job gikan sa mabangis nga unos ug miingon, **2** "Kinsa kining nagdala ug kangitngit sa mga plano pinaagi lamang sa mga pulong nga walay kahibalo? **3** Karon, itaod imong bakos ug tindog sama sa usa ka lalaki kay daghan ako ug pangutana kanimo, ug kinahanglan nga imo akong tubagon. **4** Asa ka man sa dihang gibutang ko ang mga patukoranon sa kalibutan? Sultih ako, kung nakasabot ka man ugaling. **5** Kinsa man ang nagbuot sa iyang kada-on? Sultih ako, kung nasayod ka man ugaling. Kinsa man ang nag-inat sa linya nga sukdanan niini? **6** Unsa man ang gibutangan sa patukoranon niini? Kinsa man ang nagbutang sa batong patukoranon **7** sa dihang nanag-awit ang mga bituon sa kabuntagon ug ang tanang anak sa Dios nanaghuyaw sa kalipay? **8** Kinsa man ang misira sa dagat pinaagi sa pulitan sa dihang mibuhayag kini, nga daw gikan kini sa tagoangkang— **9** sa dihang gihimo ko ang pangandong nga iyang bisti, ug ang bagang kangitngit nga iyang lampin? **10** Mao kadtong ang higayon nga akong gimarkahan ang dagat sa akong utlanan, ug sa dihang gibutang ko ang mga babag ug pultahan niini, **11** ug sa dihang gisulithan ko kini, 'Moabot ka niini nga kaly-on, apan dinihi lamang; dinihi ang dapit diin butangan ko ug utlanan ang garbo sa imong mga balod.' **12** Nasulayan na ba nimo, sukad nga nagsugod ang imong mga adlaw, nga mihatag ka ug mando sa kabuntagon nga magusogod, ug nahimong hinundayan sa banagbanag nga mahibalo sa iyang dapit diha sa kahan-ayan sa mga butang, **13** aron mahuptan niini ang kinatumanon sa kalibutan ug aron ang daotang mga tawo mangurog tungod niini? **14** Nabag-o ang panagway sa kalibutan sama nga magab-o ang lapok ilalom sa silyo; ang tanang butang niini maklaro pag-ayo sama sa pinilo nga panapton. **15** Gikan sa daotang mga tawo gikuhna ang ilang 'kahayag'; ang ilang gibayaw nga kamot nabali. **16** Nakaabot ka na ba sa mga tinubdan sa tubig sa dagat? Nakalakaw ka na ba sa kinahiladman nga bahin sa dagat? **17** Gipadayag na ba kanimo ang ganghaan sa kamatayon? Nakita na ba nimo ang ganghaan sa anino sa kamatayon? **18** Nasabtan ba nimo ang kada-on sa kalibutan? Sultih ako, kung nasayod ka man ugaling niining tanan. **19** Asa man ang dala sa pahulayanong dapit sa kahayag— ug sa kangitngit, asa man ang dapit niini? **20** Magiyahan mo ba ang kahayag ug ang kangitngit sa mga dapit sa ilang trabahoan? Makaplagan mo ba ang dalan balik sa ilang mga panimalay alang kanila? **21** Nasayod ka gayod sa walay pagduhaduna, tungod natwo ka na kaniadto; ang gidaghanon sa imong mga adlaw dako kaayo! **22** Nakasulod ka na ba sa pundohanon sa niyebe, o nakita na bimo ang pundohanon sa ice, **23** kinining mga butang nga gigihin ko sa panahon sa kagubot, alang sa mga adlaw sa pakig-away ug pakiggubat? **24** Unsa man ang dala diin ang mga kidlap sa kilat gibahinbahin, o diin man nagkatibulaag ang hangin gikan sa sidikan ibabaw sa kalibutan? **25** Kinsa man ang nagbuhut sa agianan alang sa mga baha sa ulan, o kinsa man ang naghimo ug mga agianan alang sa kusog nga dalugdog, **26** aron moulan sa dapit nga walay tawo nga nagpuyo, ug sa kamingawan, diin walay usa ka tawo, **27** aron tagboon ang panginahanglan sa mga walay tanom ug mingaw nga mga rehiyon, ug aron maghimo sa mga gagmay nga sagbot nga moturok? **28** Aduna bay amahan ang ulan? Kinsa man ang nagmugna sa tulo sa yamog? **29** Kang kinsa

mang tagoangan naggikan ang ice? Kinsa man ang napakatawo sa puti nga tun-og sa kalangitan? **30** Gitagoan sa mga tubig ang ilang kaugalingon ug nahimong daw sama sa bato; ug miyahang ibabaw sa kinahiladman. **31** Mahugtan ba nimo ang kadenan sa Pleiades o usabon ang hikot sa Orion? **32** Magiyahanan ba nimo ang mga bituon nga magpakita sa ilang hustong panahon? Magiyahanan ba nimo ang Oso uban sa mga anak niin? **33** Nasayod ka ba sa mga patakaran sa kalangitan? Mabutang ba nimo ang pagdumala sa kalangitan ibabaw sa kalibutan? **34** Mapadungog ba nimo ang imong tingog ibabaw sa kapanganoran, aron ang kadagaya sa ulan motabon kanimo? **35** Makapadala ka ba ug kidlap sa kilat aron manggawas sila, nga miuong sila kanimo, 'Ania na kami'? **36** Kinsa baya nagbutang ug kaalam sa panganod or naghatag ug kahibalo sa yamog? **37** Kinsa man ang makaihahap sa panganod pinaagi sa iyang kahanas? Kinsa man ang makayabo sa panit nga sudlanan ug tubig sa kalangitan **38** sa dihang ang abog matapok ug ang tibugor nga yuta mogahi? **39** Makapangayam ka ba ug pagkaon alang sa babayeng liyon o matagbaw ug iyang mga batanong anak nga liyon **40** sa dihang naghupo sila sa ilang lungib ug nagtago aron sa pag-atang sa ilang kan-on? **41** Kinsa man ang naghatag ug bihagonon sa mga uwak sa dihang ang iyang mga anak misiggit ngadto sa Dios ug ningbarag tungod sa kakulang sa pagkaon?

39 Nasayod ka ba kung kanus-a mangakan sa ilang mga nati ang mga ilahas nga kanding sa kabukiran? Nakakita ka ba sa dihang ang

mga binaw nakabaton sa ilang mga nati? **2** Makaihahap ka ba sa mga bulan nga nanamkon sila? Nasayod ka ba sa panahon nga nakabaton sila sa ilang mga nati? **3** Naglubog sila ug gianak ang ilang nati, ug unya natapos na ang kasakit sa ilang pagpanganak. **4** Nahimong kusgan ang ilang mga nati ug mitubo diha sa kaumahan; manggawas sila ug dili na mammalik pag-sab. **5** Kinsa may nagpalingkawas sa ihalas nga asno? Kinsa man ang nagbadbad sa hikot sa paspas nga asno, **6** kansang puloy-anan akong gihimo sa Arabah, iyang balay sa parat nga yuta? **7** Mikatawa siya sa pagtayam sa mga kasaba sa siyudad; wala niya nadunggan ang singgit sa nagmaneho. **8** Naglatagway siya sa kabukiran isip iyang sibsonian; ditto nangita siya sa tanang lunhaw nga tanom aron kaonon. **9** Malipayon bang moalagad kanimo ang ihalas nga torong baka? Magtugot ba siya nga magpabilin sa imong pasongan? **10** Pinaagi sa pisi, madumalahan ba nimo ang ihalas nga torong baka aron darohon ang mga tudling? Darohon ba niya ang walog alang kanimo? **11** Saligan ba nimo siya tungod kay kusgan kaayo siya? Biyaan ba nimo ang imong bulohaton ngadto kaniya? **12** Magsalig ka ba nga dad-on niya ang imong lugas sa balay, aron tigomon ang lugas sa imong giokanan? **13** Magarbohon ang ostrits nga mibukhad sa mga pako, apan tag-as ba ug nalukop ang ilang balahibo sa gugma? **14** Kay biyaan niya ang iyang mga itlog diha sa yuta, ug gipainitni niya sila diha sa abog; **15** nalimot siya nga mahimong matamakan sila o nga madugmok sila sa usa ka mapintas nga mananap. **16** Dili maayo ang iyang pagtagad sa iyang mga piso nga daw dili kini iya; wala siya nahadlok nga mahimong kawang ang iyang paghago. **17** tungod kay gihikawan siya sa Dios sa kaalam ug wala siya gihatagan ug panabot. **18** Sa dihang paspas siyang modagan, magkatawa siya nga magtayam sa kabayo ug sa nagsakay niini. **19** Gihatagan mo ba ang kabayo sa iyang kusog? Gibistihan mo ba ang iyang liog sa iyang daw nag-awas nga buhok sa ulo? **20** Napalukso na ba nimo siya sama sa dulon? Gikahadiokan pag-ayo ang kahalangdon sa iyang pagpangusmo. **21** Nagpanikad siya sa tibukon niyang kusog ug nagmalipayon sa iyang kusog; naggdal siya sa pagsugat sa mga hinagibon. **22** Gitayniya ang kahadlok ug wala nalya; dili siya matalikod sa espada. **23** Ang sakoban nag-uyog diha sa iyang kiliran, uban sa nagpangidlip nga bangkaw. **24** Gilamoy niya ang yuta sa kabangis ug hilabihang kasuko; sa tingog sa budyong, dili siya magpabilin ug barog sa usa lamang ka dapit. **25** Sa tanang higayon nga motingog na ang budyong, moingon siya, 'Aha!' Nasimahoan na niya ang gubat sa layo pa lamang—ang daw dalugdog nga panagsinggit sa mga nagdumala sa kasundalohan ug sa mga singgit panahon sa gubat. **26** Pinaagi ba sa imong kaalam nga habog nga milupad ang banog, nga iyang gibukhad ang iyang mga pako alang sa habagatan? **27** Pinaagi ba sa imong mga mando nga agila mipataas ug nagbuhut ug salag ngadto sa habog nga dapit? **28** Nagpuyo siya sa mga pangpang ug lig-on nga naghimo sa iyang panimalay sa kinatumyan sa pangpang. **29** Gikan ditto nangita siya sa iyang mga dagitonon; nakita sila sa iyang mga mata gikan sa layo kaayo nga dapit. **30** Ang iyang mga piso usab moinom ug dugo; kung diin ang mga patay nga tawo, atua usab siya."

40 Nagpadayon sa pagpagsulti si Yahweh ngadto kang Job; miuong siya, **2** "Si bisan kinsa ba nga buot manaway mosulay sa pagbadlong sa Makagagahom? Siya nga makigalisa sa Dios, patubaga siya."

3 Unya mitubag si Job kang Yahweh ug miuong, **4** "Tan-awa, dili ako mahinungdanon; busa unsaon ko man ikaw pagtubag? Ibutang ko ang akong kamot sa akong baba. **5** Misulti ako sa makausa, ug dili na ako motubag; sa pagkatinuod, kaduha, apan dili na ako magpadayon pa."

6 Unya mitubag si Yahweh kang Job gikan sa bangis kaayo nga unos ug miuong, **7** "Karon, itaod ang imong bakos sama sa usa ka lalaki, tungod kay pangutan-on ko ikaw, ug kinahanglan nga tubagon mo ako.

8 Moingon ka ba gayod nga dili ako makatarongan? Huksan mo ba ako aron angkonon mo nga sakto ka? **9** May bukton ka ba sama sa Dios? Makapadalugod ka ba sa imong tingog sama kaniya? **10** Karon, sul-obi ang imong kaugalingon sa himaya ug dungog; sul-obi ang imong kaugalingon sa kadunganan ug kahalangdon. **11** Ipakatag ang naghinubra nimong kasuko; tan-awa ang tanan nga garbos ug ipaubos siya. **12** Tan-awa ang tanan nga mapasigarbohon ug ipaubos siya; tamaki ang daotang mga tawo kung diin sila nagbarog. **13** Ilubong silang tanan ilalom sa yuta; bilanggoa ang ilang mga dagway sa tagong daptit. **14** Unya ilhon ko usab ikaw nga ang imong tuong kamot makaluwas kanimo. **15** Tan-awa karon ang behemet, nga hinimo usab nako sama sa paghimo ko kanimo; nagakaon siya ug sagbot sama sa torong baka. **16** Tan-awa karon, ang iyang kusog anaa sa iyang hawakan; ang iyang gahom anaa sa mga unod sa iyang tiyan. **17** Lihokon niya ang iyang ikog sama sa kahoy nga sedro; ang unod sa iyang paa nag-abot. **18** Ang iyang mga bukog sama sa mga tubo nga tumbaga; ang iyang tili sama sa mga babag ug puthaw. **19** Siya ang pangulo sa mga binuhut sa Dios. Ang Dios lamang, nagaibuhut kaniya, ang makalupig kanila. **20** Kay ang kabungtoron naghatag kaniya ug pagkaon; ang mabangis nga mga mananap sa yuta ngaduludala sa duol.

21 Naghigda siya ilalon sa bulak nga lirio diha sa landong sa kasagbotan ug diha sa lamakan. **22** Nagtabon kaniya ang landong sa bulak nga lirio; ang kahoy nga tambo diha sa gamay nga sapa naglibot kaniya. **23** Tan-awa, kung magbaha ang kilid sa sapa, dili siya mangurog; masaligon siya, bisan kung ang Suba sa Jordan moabot hangtod sa iyang ilong. **24** Aduna bay makadakop kaniya gamit ang taga, o makatusok sa iyang ilong pinaagi sa lit-ag?

41 Madakpan ba nimo ang Leviathan pinaagi sa taga sa isda? O mahiktan ang iyang panga pinaagi sa pisi? **2** Makabutang ka ba ug pisi sa iyang ilong, o makatusok sa iyang panga pinaagi sa taga? **3**

Magpakiluoy ba siya sa makadaghan kanimo? Magsulti ba siya ug mga malumo nga mga pulong kanimo? **4** Maghimo ba siya ug kasabutan uban kanimo, nga himoon nimo siyang sulugoon hangtod sa kahangtoran? **5**

Makigdula ka ba kaniya sama sa imong buhaton sa langgam? Hiktan ba nimo siya alang sa imong mga sulugoon nga mga babaye? **6** Makigbaylo ba alang kaniya ang mga pundok sa mga mananagat? Bahinbihon ba nila siya aron ibayo ngadto sa mga naagpatigayon? **7** Madutlan ba nimo ang iyang panit pinaagi sa tinalinisan nga puthaw o ang iyang ulo pinaagi sa mga bangkaw alang sa isda? **8** Guniti siya sa makausa, ug mahinumdoman nimo ang gubat ug dili na kini buhaton pag-usab. **9** Tan-awa, ang paglaom ni bisan kinsa nga nagbuhut niana usa lamang ka bakak; dili ba matumba sa yuta ang si bisan kinsa pinaagi lamang sa pagtawaw kaniya? **10** Walay bangis nga makaako sa pagpukaw sa Leviathan; unya, kinsa man siya nga makabaroq sa akong atubangan? **11** Kinsa man ang unang nakahatag kanako ug bisan unsa aron nga bayran ko siya pagbalik? **12** Akoa ang bisan unsa nga anaa ilalon sa kawanangan. Dili ako magpakahilom mahitungod sa mga batis sa Leviathan, ni mahitungod sa iyang pagkakusgan, ni mahitungod sa iyang matahom ng parangway.

13 Kinsa man ang makalangkat sa iyang panggawas nga sapot? Kinsa man ang makapadalugod sa iyang duha ka sapaw nga kasalas? **14** Kinsa man ang makaabli sa mga pultahan sa iyang nawong—gipalibotan sa iyang ngipon, nga makalilisang? **15** Ang iyang likod hinimo gikan sa naglary ug mga taming, hugot kaayo sama sa usa ka nasirado nga selyo. **16** Duol kaayo ang usa ngadto sa usa nga walay hangin nga makasulod niini. **17** Nahiusa sila sa matag usa; dug-ol kaya sila, aron diin sila mabulag. **18** Sa iyang pagpangusmo may mokidlip nga kayahag; ang iyang mga mata sama sa tabontabon sa banagbanag sa kabuntagon. **19** Nagagawas gikan sa iyang baba ang nagkalayo nga mga sulo, daw nangambah ang siga sa kalayo. **20** Nagagawas gikan sa bangag sa iyang ilong ang aso nga sama sa nagbukal nga kolon diha sa kalayo diin gipaypayan aron moinit ug maayo. **21** Ang

iyang gininhawa makapasilaob sa mga uling ngadto sa kalayo; mogawas ang kalayo gikan sa iyang baba. **22** Ang pagkakusgan anaa sa iyang liog, ug ang kalisang nagasayaw diha sa iyang atubangan. **23** Ang mga babin sa iyang unod nagtapot; lig-on kini ngadto kaniya; dili kini matarog. **24** Ang iyang kasingkasing sama kagahi sa bato—sa pagkatiniud, sama kagahi sa bato nga anaa sa ubos nga babin sa galingan. **25** Sa dihang motindog siya, bisan ang mga diosdios mangahadlok; tungod sa kahadlok, moatras sila. **26** Kung tigbason siya pinaagi sa espada, wala kini mahimo—ug bisan pa ang bangkaw, ang pana, o bisan unsang talinis nga hinagibinan. **27** Alang kaniya ang puthaw daw usa lamang ka uhay, ug ang tumbaga daw usa lamang ka gabok nga kahoy. **28** Dili makapadagan kaniya ang pana; alang kaniya ang mga lambuyog mahimong tipasi. **29** Ang mga bunal giisip ingon nga uhay; nagkatawa siya sa hinadyong sa mga bangkaw. **30** Ang ilalom niyang babin sama sa hait nga mga tipik sa buak nga mga kolon; nagabiliin siya ug agi diha sa lapok ingon nga kini usa ka balsa nga panggiok. **31** Gipabula niya ang kahiladman sama sa nagbukal nga tubig diha sa kolon; gihimo niya ang dagat nga sama sa kolon sa lana. **32** Gipadan-ag niya ang iyang maagian; makahunahuna ang tawo nga puti ang kahiladman. **33** Walay makatupong kaniya dinihi sa kalibutan, nga gimugna aron magpuyo nga walay kahadlok. **34** Nagtan-aw siya sa tanang butang nga adunay garbo; hari siya sa tanang mga anak sa garbo.”

42 Unya mitubag si Job kung Yahweh ug miington. **2** "Nasayod ako nga mabuhat mo ang tanang butang, ug walay makapugong sa imong katuyoan. **3** Kinsa man kining walay alamag nga nagtago sa mga piano?" Sa pagkatiniud, nagsulti ako ug mga butang nga wala ko masabti, mga butang nga lisod kaayo alang kanako nga sabton, diin wala nako nasayran. **4** Miington ka kanako, "Paminaw, karon, ug mosulti ako; pangutan-on ko ikaw, ug sultihan mo ako." **5** Nakadungog ako mahitungod kanimo pinaagi sa akong igdulonggog, apan karon nakita ka sa akong mga mata. **6** Busa gitamay ko ang akong kaugalingon; naghinulsol ako diha sa abog ug mga abo." **7** Ug nahitabo ug pagkahrung niyang sulti niining mga butang ngadto kango Job, miington si Yahweh ngadto kango Elifaz nga Timanitanhon, "Ang akong kapungot misilao batok kanimo ug sa imong duha ka higala tungod kay wala kamo nagsulti ug hustong mga butang mahitungod kanako sama sa gibuhat sa akong sulugoon nga si Job. **8** Busa karon, pagdala kamo alang sa iyyong kaugalingon ug pito ka torong baka ug pito ka torong karnero, adto kamo sa akong sulugoon nga si Job, ug paghalad ug sinunog nga halad alang sa iyyong kaugalingon. Mag-ampo ang akong sulugoon nga si Job alang kaninyo, ug dawaton ko ang iyang pag-ampo, aron nga dili ko kamo silotan sa iyyong pagkabuangbuang. Wala kamo nagsulti kung unsa ang husto mahitungod kanako, sama sa gibuhat sa akong sulugoon nga si Job." **9** Busa miadto si Elifaz nga Timanitanhon, Bildad nga Suhitanhon, ug si Zophar nga Naamatitanhon ug gibuhat ang gisugo ni Yahweh kanila, ug gidawat ni Yahweh si Job. **10** Sa dihang nag-ampo si Job alang sa iyang mga higala, gibalik ni Yahweh ang iyang kabtagan. Gihatagan siya ni Yahweh ug duha ka pilo labaw pa kaysa iyang gipanag-iyahan kaniadto. **11** Unya ang tanang mga igsoon nga lalaki ni Job, ug ang tanan niyang mga igsoon nga babaye, ug ang tanan niyang nakahimaman kaniadto—miadto kaniya didto ug nagkaon uban kaniya ngadto sa iyyong balay. Nagsubo sila uban kaniya ug gihupay siya mahitungod sa tanang katalagman nga gidala ni Yahweh ngadto kaniya. Naghatag ang matag tawo ngadto kango Job ug pipila ka plate ug singsing nga bulawan. **12** Gipanalanginman ni Yahweh ang kataposang gutlo sa kinabuhi ni Job labaw pa kay kaniadto; aduna siyay 14, 000 ka karnero, 6, 000 ka kamehyo, 1, 000 ka mga baka nga igdadaro, ug 1, 000 ka mga baye nga asno. **13** May pito usab siya ka anak nga lalaki ug tulo ka anak nga babaye. **14** Ginganlan niya ang unang anak nga babaye ug Jemima, ang ikaduha si Kezia, ug ang ikatulo si Kerenhappuch. **15** Walay nakaplagan nga sama kaanyag sa mga anak nga babaye ni Job sa tibuok yuta. Gihatagan sila sa ilang amahan ug panulondon uban sa ilang mga igsoonong lalaki. **16** Human niini, nagkinabuhi si Job ug 140 ka katuigan; ug nakita pa niya ang iyang mga anak nga lalaki ug ang iyang mga apo, hangtod sa ikaupat nga kaliwanatan. **17** Unya namatay si Job, tigulang na ug puno sa mga adlaw.

Mga Salmo

1 Bulahan ang tawo nga wala magalakaw sa tambag sa mga daotan, o magabaroq sa dalan uban sa mga makasasala, o magalingkod sa pangatigom sa mga bugalbugalan. **2** Apan ang iyang kalipay anaa sa balaod ni Yahweh, ug sa iyang balaod namalandong siya adlaw ug gabii. **3** Sama siya sa usa ka kahoy nga natanom daplin sa kasapana nga naghatag sa bunga niini sa iyang panahon, nga kansang mga dahan dili malaya; bisan unsa ang iyang buhaton magmauswagan. **4** Ang daotan dili sama niini, apan sama hinun kini sa uhot nga ipadpad sa hangin. **5** Busa ang daotan dili gayod makabaroq sa hukmanan, ni bisan ang mga makasasala diha sa panagtigom sa mga matarong. **6** Kay gitugotan ni Yahweh ang dalan sa matarong, apan mahanaw ang dalan sa daotan.

2 Nganong nagkaguliyang man ang kanasoran, ug nganong makawang lamang ang laraw sa mga tawo? **2** Ang mga hari sa kalibutan nagkahiisa sa pagbatok ug ang mga magmamando nagkahiisa sa paglimbong batok kang Yahweh ug sa pagbatok sa iyang Mesiyas, nga nag-ingon, **3** "Bugtoon ta ang talikala nga gigapos nila kanato ug ilabay ang ilang mga kadena." **4** Siya nga naglingkod sa kalangitan magakatawa ngadto kanila; magbiaybiay ang Ginoo kanila. **5** Unya mosulti siya kanila sa iyang kasuko ug hadlodon (sila) sa iyang kapungot, nga nag-ingon, **6** Ako sa akong kaugalingon napilis sa akong hari sa Zion, ang balaan kong bukid." **7** Ipahibalo ko ang kasugoan ni Yahweh. Miington siya kanako, "Ikaw ang akong anak nga lalaki! Karong adlawa mahimo mo na akong imong amahan. **8** Pangayo kanako, ug ihagatohan ko kanimo ang kanasoran alang sa imong panulondon ug ang kinatuyungan mga dapit sa kalibutan aron imong mapanag-iyahan. **9** Pagadukmokto mo (sila) sa sungkod nga puthaw; sama sa banga sa magkukolon, pulpungan mo (sila) sa pino." **10** Busa karon, pagmabinantyon kamong mga hari; pagpatudlo kamong magmamando sa kalibutan. **11** Simbaha si Yahweh sa kahadlok ug pagmaya uban ang pagkurog. **12** Haloki ang anak nga lalaki kay kondili masuko siya kaninyo, ug mamatay kamo sa dihang mosisaob ang iyang kasuko sa makadioty nga higayon. Pagkabulahan niadtong tanan nga modangon diha kanya.

3 Ang salmo ni David, sa pag-ikyas niya gikan ni Absalom ang iyang anak nga lalaki. O Yahweh, pagkadaghan sa akong mga kaaway!

Daghan ang nakigbatok na kanako. **2** Daghan ang nagsulti mahitungod kanako, "Walay tabang alang kaniya gikan sa Dios." (Sela) **3** Apan ikaw, O Yahweh, mao ang taming nga naglibot kanako, ang akong himaya, ug ang nagpahangad sa akong ulo. **4** Nagtuaw ako kang Yahweh, ug gitubag niya ako gikan sa iyang balaang bungtod. (Sela) **5** Mihigda ako ug nakatulog; nakamatako ako, kay si Yahweh nanalipod kanako. **6** Dili ako mahadlok sa daghang mga tawo nga nag-andam sa ilang kaugalingon sa pagpakigbatok kanako sa matag babin. **7** Barog, O Yahweh! Luwasa ako, akong Dios! Kay pagasapgaon mo ang tanan kong mga kaaway; pagapudpuron mo ang mga ngipon sa mga daotan. **8** Ang kaluwasan naggikan kang Yahweh. Hinaot nga ang imong mga panalangin maanaa sa imong katawhan. (Sela)

4 Alang sa pangulo sa musikero; sa mga tulonggon nga adunay kwerdas. **1** Ang salmo ni David. Tubaga ako sa dihang mosangpit ako kanimo.

O Dios sa akong pagkamatarong; hatagi ako ug lawak sa dihang gisakit ako. Kaloy-i ako ug paminawa ang akong mga pag-ampo. **2** Kamong mga tawo, hangtod kanus-a ba niyyo pagabalihon ang akong kadungganan ngadto sa kauulan? Hangtod kanus-a ba kamo mahigugma nianang walay pulos ug ang pagpangita sa mga kabakabutan? (Sela) **3** Apan hibaloi nga si Yahweh naglaim sa mga diosnon alang sa iyang kaugalingon. Magapatalinghog si Yahweh sa dihang mosangpit ako kaniya. **4** Pagkurog sa kahadlok, apan ayaw pagpaskasal! Pamalandong sa iyonng kasingkasing ditido sa inyong hidgaanan ug paghilom. (Sela) **5** Paghalad sa mga halad sa pagkamatarong ug ibutang ang inyong pagsalig diha kung Yahweh. **6** Daghan ang miington, "Kinsa man ang makapakita kanato sa bisan unsang butang nga maayo?" O Yahweh, ipadan-ag ang kahayag sa imong panagway nganhi kanamo. **7** Gihatagan mo ug dakong kalipay ang akong kasingkasing labaw pa sa naangkon sa uban sa dihang midaghahan ang ilang trigo ug mga bag-ong bino. **8** Sa kalinaw magahigda ako ug matulog, kay kanimo lamang, O Yahweh, nahimo akong luwas ug adunay kasigurohan.

5 Pangulo sa mang-aawit; uban ang mga tulonggon nga huypan. Ang salmo ni David. Paminawa ang akong pagsangpit kanimo, O Yahweh; hunuhunaa ang akong mga pag-agulo. **2** Paminawa ang tingog sa akong pagsangpit kanimo, akong Hari ug akong Dios, kay kanimo ako nagampo. **3** Yahweh, sa buntag patalinghog mo ang akong pagtuaw; sa kabutang dalhon ko ang akong mga pag-ampo kanimo ug malaomong magahulat. **4** Sa pagkatinuod ikaw ang Dios nga dili mouyon sa daotan; ang mga tawong daotan dili nimo mahimong mga dinapit. **5** Dili magabaroq ang mapahitas-on sa imong presensya; kay gikasilagan mo man ang tanan nga nagbuhut ug daotan. **6** Laglagon mo ang mga bakakon; tamayon ni Yahweh ang mga mabangis ug ang mga tawong malimbong. **7** Apan alang kanako, tungod sa imong matinud-anong kasabotan, mosulod ako sa imong pinuy-anan; sa pagtaghod mohopa ako atubangan sa imong balaang templo. **8** O Ginoo, giyahi ako sa imong pagkamatarong tungod sa akong mga kaaway; tul-ira ang imong agianan sa akong atubangan. **9** Kay wala gayoy kamatuoran sa ilang baba; daotan ang ilang kinasulorong tinguha; ang ilang tutolon mao ang inabilin nga lubnganan; magaulog-ulog (sila) uban sa ilang dila. **10** Hukmi (sila) nga sad-an, O Dios; hinaot nga maunay (sila) ug kahulog sa ilang mga laraw! Isalikway (sila) tungod sa ilang mga kalapasan, kay nagsupak (sila) batok kanimo. **11** Apan hinaot nga malipay kadtong tanan nga midangop kanimo; sa gihapon pasingga (sila) kanunay sa kalipay tungod kay ikaw ang nanalipod kanila; pasagdi (sila) nga magmalipayon diha kanimo, kadtong nahiguma sa imong ngalan. **12** Kay ikaw ang manganalangin sa mga matarong, O Yahweh; ikaw ang nag-alirong kanila uban ang kaluyo ingeron nga taming.

6 Alang sa pangulo sa musikero; sa mga tulonggon nga adunay kwerdas, gisunod ngadto sa Shemirinhi nga paagi. Ang salmo ni David. O Yahweh, ayaw ako badlonga sa imong kasuko o pantona sa imong kapungot. **2** O Yahweh, Kaloy-i intawon ako kay nalyuna na ako; ayoha ako O Yahweh, kay nagapangurog na ang akong kabukogan. **3** Ang akong kalag usab nahasol na pag-ayo. Apan ikaw, O Yahweh—hangtod kanus-a man kini magpadayon? **4** O Yahweh, balik ug tabangi na ako. Luwasa ako tungod sa imong matinud-anong kasabotan! **5** Kay sa kamatayon wala nay makahinundum kanimo. Kinsa ba ang makapasalamat pa kanimo didto sa Sheol? (Sheol h7585) **6** Naluya na ako sa tumang pag-agulo. Sa tibuk gabii nabasa ang akong higdaan sa akong mga luha; nabasa ang akong kama sa mga luha. **7** Mihalap na ang akong mga mata tungod sa kasubo; nalyuna na kini tungod sa tanan kong kaaway. **8** Palayo gikan kanako, kamong tanan nga nagbuhut ug salo; kay nadungog ni Yahweh ang tingog sa akong pagbakho. **9** Nadungog ni Yahweh ang tingog sa akong pagpangaliya; gidawat ni Yahweh ang akong pag-ampo. **10** Ang tanan kong kaaway maulawan ug mahasol pag-ayo. Motalkid (sila) ug dihadiha maulawan.

7 Ang mga awit nga gisulat ni David, nga giawit niya alang kung Yahweh mahitungod sa mga pulong ni Cus nga gikan sa tribu ni Benjamin. O Yahweh nga akong Dios, midangop ako diha kanimo! Luwasa ako gikan sa tanang migukod kanako, ug tabangi ako. **2** Kay tingali, kuniskunison nila ako sama sa usa ka liyon, nga magawataswas kanako nga wala nay si bisan kinsa ang magalwasus kanako. **3** O Yahweh nga akong Dios, wala ko gibuhat ang giungon sa akong mga kaaway nga akong buhaton; kay walay pagpanlipig sa akong mga kamot. **4** Wala akoy nabuhut nga sayop kung bisan kinsa nga nagmalinawon uban kanako, o nagpasakit nga walay kapasikanan kung bisan kinsa nga nakigbatok kanako. **5** Kung wala ako magsulti sa kamatuoran nan tugot ang akong kaaway nga maglutos sa akong kinabuhi ug maapsans kini; tugot siya nga moyatakatak sa akong lawas ibabaw sa yuta ug mobiya kanako nga naghigda nga naulawan diha sa abog. (Sela) **6** Barog, O Yahweh, diha sa imong kasuko; bangon batok sa kapungot sa akong mga kaaway; pagmata alang kanako ug ipakita ang matarong nga kasugoan nga imong gisugo alang kanila. **7** Nag-alirong kanimo ang panagtigom sa kanasoran; bawia pag-usab ang imong naandan nga dapit ibabaw kanila. **8** O Yahweh, hukmi ang kanasoran; tubsa ako, O Yahweh, nga Labing Halangdon, tungod kay ako matarong ug walay sala. **9** Hinaot nga ang daotang mga binuhutan sa mga daotan matapos na, apan tukora ang matarong nga katawhan, matarong nga Dios, ikaw nga nagsusi sa mga kasingkasing ug sa mga hunuhuna. **10** Ang akong taming naggikan sa Dios, siya nga moluwas sa matarong nga kasingkasing. **11** Ang Dios mao ang matarong nga maghuhukom, usa ka Dios nga may kapungot sa matag adlaw. **12** Kung ang usa ka tawo dili maghinulsol,

pagabairon sa Dios ang iyang espada ug pagaandamon ang iyang pana alang sa gubat. **13** Andam na siya nga mogamit sa mga hinigibon batok kaniya; gihimo niya nga magakalayo ang iyang pana. **14** Hunahunaa ang babayeng mabdos uban sa kadaotan, nga nanamkon sa malimbongong mga laraw, nga nanganak sa makalilisang nga mga bakak. **15** Mikalot siya sa usa ka bangab ug miyawas-sa tanan ug unya nahulog sa bangab nga iyang kinalot. **16** Ang iyang kaugalingon nga daotang mga laraw magababil sa iyang ulo, kay ang iyang kabangis nahulog ibabaw sa iyang alimpulo. **17** Magapasalamat ako kung Yahweh sumala sa iyang katarong; Magaawit ako sa pagdayeg alang kung Yahweh nga Labing Halangdon.

8 Alang sa pangulong musikero, nga gikuha sa gitith nga pamaagi. **1** Ang salmo ni David. O Yahweh nga among Ginoo, pagkahalangdon sa imong ngalan sa tibook kalibutan, ikaw nga nagpakaifa sa imong himaya sa kalangitan. **2** Gikan sa baba sa gagmay nga mga bata ug sa mga masuso gihimo mo ang mga pagdayeg tungod sa imong mga kaaway, aron makapahilom sa kaaway ug sa tigpanimalos. **3** Sa dihang mohangad ako sa imong kalangitan, nga binuhat sa imong mga tudlo, ang bulan ug ang mga kabituonan, nga imong gipahimutang. **4** Unsba ka mahinundanong ang katawhan nga gihunahuna mo man (sila) o ang anak sa tawo nga gitagad mo man (sila) **5** Apan gibuhat mo (sila) nga ubos lamang sa mga langitong binuhat ug gipurongpurongan (sila) sa himaya ug sa kadungganan. **6** Gibuhat mo siya aron magdumala ibabaw sa tanang buhat sa imong mga kamot; gibutang mo ang tanang butang ilalom sa iyang tilan: **7** ang tanang karnero ug mga baka, ug bisan pa ang mga mananap sa kapatawan, **8** ang kalanggaman sa kawanangan, ug ang mga isda sa dagat, ang bisan unsa nga moagi sa sulog sa kadalatan. **9** O Yahweh nga among Ginoo, pagkahalangdon sa imong ngalan sa tibook kalibutan!

9 Alang sa pangulong musikero; nga gikan sa Muth Labben nga pamaagi. **1** Ang salmo ni David. Pasalamat ko ikaw O Yahweh sa tibook kong kasingkasing; isugilon ko ang mga kahibulongan mong mga buhat. **2** Maglipay ug magmaya ako diha kanimo; ug magaawit ako sa pagdayeg sa imong ngalan, O Labing Halangdon! **3** Sa dihang matalikod ang akong mga kaaway, mangapok ug mangahanaw (sila) diha sa imong atubangan. **4** Kay gidapigan mo ang akong katarong; milingkod ka sa imong trono, usa ka matarong nga maghuhukom! **5** Gibadlong mo ang kanasoran; gitlaglag mo ang mga daotan; gipapas mo ang ilang mga ngalan hangtod sa kahangtoran. **6** Napukan ang kaaway sama sa kalaglagan sa dihang gibuntog mo ang ilang mga siyudad. Nanganaw ang tanan nilang handomanan. **7** Apan si Yahweh magpabilin hangtod sa kahangtoran; gitukod niya ang iyong trono alang sa katarong. **8** Hukman niya ang kalibutan uban ang pagkamatarong, ug pagahukman niya ang kanasoran uban ang kaanggayan. **9** Si Yahweh mao usab ang dalangpanan sa mga dinaooga, ang dalangpanan sa panahon sa kalisandan. **10** Kadtong nakaila sa imong ngalan nagsalig diha kanimo, alang kanimo, O Yahweh, ayaw isalikway kadtong nangita kanimo. **11** Awiti ug mga pagdayeg si Yahweh, nga naghari sa Zion; sugini ang kanasoran kung unsa ang iyang nahimo. **12** Kay ang Dios nga manimalos sa naulang dugo magahinumdom; wala niya hikalimti ang hilak sa mga dinaooga. **13** Kaloy-i ako, O Yahweh; tan-awa kung giunsa ako pagdaogaong niadtong nagdumot kanako, ikaw nga makasakmit kanako gikan sa mga ganghaan sa kamatayon. **14** O, aron maimantala ko ang tanan nimong pagdayeg. Diha sa mga ganghaan sa anak nga babaye sa Zion magmaya ako diha sa imong kaluwasan! **15** Nangahulog ang kanasoran ngadto sa bangab nga ilang kinalot; ang ilang mga til na litit-ag sa pukot nga ilang gitagoan. **16** Gipaila ni Yahweh ang iyang kaugalingon; maghukom siya; nangalit-ag ang mga daotan pinaagi sa ilang kaugalingong mga buhat (Sela) **17** Ang mga daotan mibalik ug gipadala sa Sheol, ang danganan sa tanang kanasoran nga nakalimot sa Dios. (**Sheol h7585**) **18** Kay ang nagnahanglan dili mahikalmot, ni mahananaw sa kahangtoran ang mga paglaoom sa mga dinaooga. **19** Barog, O Yahweh; ayaw tugoti nga ang tawo modaog batok kanimo; hinaot nga ang kanasoran mahukom diha sa imong panan-aw. **20** Lisanga (sila) O Yahweh; hinaot nga ang kanasoran masayod nga tawo lamang (sila, Sela)

10 O Yahweh, nganong nagpalayo ka man kanako? Nganong gitagoan mo man ang imong kaugalingon sa panahon sa kalisandan? **2** Tungod sa ilang pagkamaphaitas-on, gilutus sa mga tawong daotan ang mga dinaooga; apan palihog tugoti nga malit-ag ang mga daotan pinaagi sa ilang kaugalingong gipanglaraw. **3** Kay gipasigarbo sa tawong

daotan sa iyang labing lalom nga mga tinguha; gipanalanginan niya ang mga hakog ug gibiyaybiay si Yahweh. **4** Ang tawong daotan nagpataas sa iyang panagway; wala niya pangitaa ang Dios. Wala gayod siya maghunahuna mahitungod sa Dios tungod kay wala gayod siya magpakabana mahitungod kaniya. **5** Luwas siya sa tanang panahon, apan ang imong matarong nga kasugoan hataas pa kaayo alang kaniya; giyam-iran niya ang tanan niyang mga kaaway. **6** Nag-ingon siya sa iyang kasingkasing, "Dili gayod ako mapakyas; sa tibook kalibutan dili ako makatagamtam ug kalisod." **7** Ang iyang baba napuno sa mga pagtunglo ug sa mga bakak, makadaot nga mga pulong; ang iyang dila makadaot ug makalaglag. **8** Mag-atang siya sa kabaryohan; diha sa hilit ngap gitapmatay niya ang walay sala; ang iyang mga mata naniid sa mga tawong walay mahimo. **9** Nagbantay siya sa hilit sa liyon nga anaa sa kasagbotan; naghupo ug naghulat sa pagtukob sa mga dinaooga. Gidakop niya ang mga dinaooga pinaagi sa pagbira niya sa iyang pukot. **10** Gidugmok ug gilutos niya ang iyang gibiktima; nahulog (sila) ngadto sa iyang lig-on nga mga pukot. **11** Nag-ingon siya sa iyang kasingkasing, "Nahikalmot na ang Dios; gitagoan niya ang iyang panagway; dili niya magpakabana sa pagtan-aw." **12** Barog, O Yahweh! Bayawa ang imong kamot, O Dios! Ayaw kalmi ang mga dinaooga. **13** Nganong gisalikway man sa tawong daotan ang Dios ug nag-ingon sa iyang kasingkasing, "Dili mo ako basolon?". **14** Nakakita ka niini, kay nakita mo kanunay ang nagnahamtag sa mga pag-antos ug mga kagul-anan. Gitugyan sa mga makaluloy ang ilang kaugalingon diha kanimo; giliwas mo ang mga ilo. **15** Dugmoka ang bukton sa masalayon ug tawong daotan. Paningli siya sa iyang daotang mga binuhatan, nga gihunahuna niya nga dili mo masayaran. **16** Si Yahweh Hari hangtod sa kahangtoran; gipapahawa niya ang kanasoran sa iyang yuta. **17** O Yahweh, gitungog mo ang mga panginahanglan sa mga dinaooga; giliq-on mo ang ilang kasingkasing, gipatalinghogan mo ang ilang pag-ampo; **18** Gipanalipdan mo ang mga ilo ug ang mga dinaooga aron walay tawo sa kalibutan ang mangalisan pag-usab.

11 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David. Midangop ako diha kung Yahweh; unsaon mo pagusli kanako, "Kalagiw sama sa langgam ngadto sa bukid"? **2** Kay tan-awa! Ang daotan nag-andam na sa ilang mga pana. Giandam nila ang ilang mga udyong diha sa mga pisi aron sa pagpana diha sa kangiitng ngadto sa matarong ang kasingkasing. **3** Kay kung magun-ob ang mga patukoran, unsa man ang mahimo sa mga matarong? **4** Si Yahweh anaa sulod sa iyang balaang templo; nagnawatang na ang mga matarong, ug nagsusilang tanan nilang handomanan. **5** Nagsusi si Yahweh sa mga matarong ug sa mga daotan, apan nagdumot siya niadtong nahigugma sa pagbuhat sa pagpanilupig. **6** Pualanan niya sa kalayo ug asure ang mga daotan; ang makapaso nga hargin mao ang ilang babin gikan sa iyang kupa! **7** Kay si Yahweh matarong, ug nahigugma siya sa pagkamatarong; ang mga matarong makakita sa iyang panagway.

12 Alang sa pangulong musikero; nga gikan sa Sheminith. Ang salmo ni David. Tabangi, O Yahweh, kay nahanaw na ang mga diosnon; nawaatang na ang mga matirumanon. **2** Ang tanan nagsulti sa walay pulos nga mga pulong batok sa ilang siligan; ang tanan nagsulti uban sa ngabil nga maulog-ulogen ug palingpaling nga kasingkasing. **3** O Yahweh, putla ang tanan ngabil nga maulog-ulogen, ang matag dila nga nagmamtala sa dakong mga butang. **4** Mao kini kadtong nag-ingon, "Uban sa among mga dila magmalaposton kami. Sa dihang magsulti ang among mga ngabil,kinsa ba ang makamando kanamo?" **5** "Tungod sa panpanilupig batok sa mga kabos, tungod sa pag-agulo sa mga timawa, mobarog ako," nag-ingon si Yahweh. "Ihatag ko ang kasigurohan nga ilang gipangandoy." **6** Ang mga pulong ni Yahweh mao ang mga pulong nga putli, sama sa plata nga giputli sa hudno sa kalibutan, sa makapito ka higayon. **7** Ikaw O Yahweh! Gibantayan mo (sila) Gitipigan mo ang diosnon ug tawo gikan sa daotang kaliwanan hangtod sa kahangtoran. **8** Ang mga tawong daotan naglakaw sa bisan asa nga babin sa dihang ang daotan gipasidungan taliwala sa mga anak sa katawhan.

13 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David. Hangtod kanus-a, O Yahweh, nga padayon kung mahikalmot kanako? Hangtod kanus-a mo man itago ang imong panagway nganhi kanako? **2** Hangtod kanus-a man ako mabalaka ug masubo sulod sa akong kasingkasing sa tibook adlaw? Hangtod kanus-a man padayon nga magmadaogon ang akong kaaway batok kanako? **3** Tan-awa ug tubaga ako, O Yahweh nga

akong Dios! Hayagi ang akong panan-aw, kay kondili mahikatulog ako sa kamatayon. **4** Ayaw tugot ang akong kaaway nga moingon, "Gibungot ko siya," aron nga ang akong kaaway dili makaingon, "Nagmadaugon ako batok sa akong kaaway"; kay kondili, magmaya gayod ang akong mga kaaway sa dihang mapukan ako. **5** Apan nagsalig ako sa imong matinud-anong kasabotan; nagmaya ang akong kasingkasing diha sa imong kaluwasan. **6** Mag-awit ako kung Yahweh tungod kay hilabihan gayod ang iyong pagtagtakon.

14 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David. Ang buangbuang moingon sa iyang kasingkasing, "Wala gayod Dios," Malimbongan (sila) ug nagbuhat sa makauulaw nga pagpakaasala; walay bisan usa nga nagbuhat ug maayo. **2** Si Yahweh nagatan-aw gikan sa langit ngadto sa mga anak sa tawo aron sa pagpangita kung adunay baya nakasabot, nga nangita kanya. **3** Nahisalaag silang tanan. Ug nadunot silang tanan. Walay bisan usa nga nagbuhat ug maayo, wala gayod bisan usa. **4** Wala ba silay bisan unsang nahiabaloan, kadtong nagsakasala, kadtong milamoy sa akong katabhan sama nga miako (sila) sa tinapay, apan wala magtawag kung Yahweh? **5** Nangurog (sila) sa kahadlok, kay ang Dios anaa man sa panagtigom sa mga matarong! **6** Buot ninyong pakaulawan ang tawong kabos bisan pa kung si Yahweh ang iyang dalangpanan. **7** O, kana nga kaluwasan sa Israel moabot pa una gikan sa Zion! Sa dihang bawion na ni Yahweh ang iyang mga katabhan gikan sa pagkabihag, unya magmaya si Jacob ug magmalipayon ang Israel!

15 Ang salmo ni David. O Yahweh, kinsa man ang makapuyo sa imong tabernakulo? Kinsa man ang magpuyo sa imong balaan nga bungtod? **2** Si bisan kinsa ang nagalakaw nga walay kasayapanan, nagabuhut kung unsa ang husto ug nagsulit sa kamatuoran gikan sa iyang kasingkasing. **3** Dili siya magbutangbutang uban sa iyang dila, dili siya mangdaot sa uban, ug dili niya tamayon ang iyang silingen. **4** Ang tawong walay pulos ginatamay sa iyang mga mata, apan gipasidungan niya kadtong adunay kahadlok kung Yahweh. Nagapanumoya siya bisan pa sa iyang kalisod ug dili niya bawkiong ang iyang mga gipanaad. **5** Dili niya patuboan ang salapi sa dihang magpautang siya. Dili siya magdawat ug suhol aron sa pagpamatuod batok sa mga dili sad-an. Si bisan kinsa kadtong magbuhut niining mga butanga dili gayod matarog.

16 Ang michtarn ni David. Panalipdi ako, O Dios, kay midangop ako kanimo. **2** Nag-ingon ako kung Yahweh, "Ikaw ang akong Ginoos; ang pagkamaayo ko kawang lamang kung wala ka. **3** Sa mga balaan tawo nga anaa sa kalibutan, maalamon (sila) nga mga tawo; ang bug-os kong kalipay anaa kanila. **4** Modaghan pa ang ilang mga kalisandan, niadtong mga nangita ug laing dios. Dili ko gayod ibubo ang halad nga dugo sa ilang mga dios ni bayawon ang ilang mga ngalan sa akong ngabil. **5** O Yahweh, ikaw ang akong pinili nga babin ug ang akong kupa. Gikuptan mo ang akong kaugmaon. **6** Ang gisukod nga utlanan gipahimutang alang kanako sa maanindot nga mga dapit; tinuod gayod nga akong maangkon ang maayong panulondon. **7** Dayegon ko si Yahweh, nga mao ang nagtambag kanako; bisan sa kagabhiiong akong hunahuna nagapanudlo kanako. **8** Giuna ko si Yahweh sa kanunay, aron dili gayod ako matarog gikan sa iyang tuong kamot! **9** Busa malipayon ang akong kasingkasing; nagamaya ang akong dungog. Tinuod gayod nga magpuyo ako nga luwas. **10** Kay dili mo isalikway ang akong kalag ngadto sa Sheol. Dili mo pagatugotan nga ang imong mga nagmatinumanon makakita sa bung-aw. (Sheol h7585) **11** Gitudloan mo ako sa dalan sa kinabuhi; ang madagayon nga kalipay nagapabilin sa imong presensya; ang kalipay nagsundod sa imong tuong kamot hangtod sa walay kahangtoran!"

17 Ang pag-ampo ni David. Paminawa ang akong paghangyo sa katarong, O Yahweh; patalinghogi ang akong pagpaketabang! Dungga ang pag-ampo gikan sa akong ngabil nga wala manglimbong. **2** Tugot ang akong pagpamatuod magagikan sa imong presensya; tugot nga makita sa imong mga mata kung unsa ang husto! **3** Kung sulayan mo ang akong kasingkasing, kung duawon mo ako sa kagabhiiong, putlion mo ako ug wala nay makaplagan nga bisan unsang daotang mga laraw; ang akong baba wala nay kalapasan. **4** Sa mga binuhutan sa katabhan, pinaagi kini sa pulong sa imong ngabil nga naglikay ako gikan sa pamaagi sa mga masupilon. **5** Ang akong mga lakang nagsubay gayod sa imong agianan; wala gayod nadalin-as ang akong mga til. **6** Nagtawag ako kanimo, kay tubagon mo ako, O Dios; Patalinghogi ako ug paminawa sa dihang mosulti

ako. **7** Ipakita ang imong matinud-anong kasabotan sa katingalahan ngaa, giluwas mo kadtong midangop kanimo pinaagi sa imong tuong kamot gikan sa ilang mga kaaway! **8** Panalipdi ako sama sa kalimutaw sa imong mata; tagoi ako ilalom sa landong sa imong mga pako. **9** gikan sa presensya sa mga daotan nga naghasmag kanako, sa akong mga kaaway nga nag-alirong kanako. **10** Wala gayod silay kaluoy kung bisan kinsa; pagkamisgarbohon sa ilang mga baba. **11** Gialirongan nila ang akong mga fakang. Gitutok nila ang ilang mga mata aron sa pagpatumbata kanako ngadto sa yuta. **12** Sama (sila) sa liyon nga naghihaminham na nga motukob sa iyang tukbonon, sama sa batan-ong liyon nga nagpahipi sa mangiob nga mga dapit. **13** Barog, O Yahweh! Sulonga (sila) Ipalukapa (sila) Luwasa ang akong kinabuhi gikan sa mga daotan pinaagi sa imong espada! **14** Luwasa ako gikan sa mga tawo pinaagi sa imong kamot, O Yahweh, gikan sa mga tawo niining kalibotana kansang kauswagan anaa lamang niining kinabuhi! Pagabuson mo ang tiyan niadtong mga bililhon kanimo uban ang mga bahandi; makabaton (sila) ug daghang kaanakan ug igabilin ang ilang katicoyanan sa ilang kaanakan. **15** Alang kanako, tan-awon ko ang imong panagway sa pagkamatarong; matagbaw ako, sa akong pagmata, sa pagkakita kanimo.

18 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David, nga sulugoon ni Yahweh, sa dihang giawit niya kung Yahweh ang mga pulong niini nga awit sa adlaw nga giluwas siya ni Yahweh gikan sa kamot sa tanan niyang mga kaaway ug gikan sa kamot ni Saul. Nag-awit siya: Gihigugma ko ikaw, O Yahweh, ang akong kusog. **2** Si Yahweh mao ang akong bato, ang akong lig-on nga kuta, siya nga nagluwas kanako; siya mao ang akong Dios, ang akong bato; midangop ako kanya. Siya mao ang akong taming, ang budyong sa akong kaluwasan, ug ang akong dalangpanan. **3** Magtawag ako kung Yahweh nga takos nga pagadayon, ug maluwas ako gikan sa akong mga kaaway. **4** Ang mga hikot sa kamatayon migapos kanako, ug ang naghaganas nga tubig sa pagkawala kapusulan naglumos kanako. **5** Ang mga hikot sa Sheol migapos kanako; ug ang bitik sa kamatayon naglit-ag kanako. (Sheol h7585) **6** Sa akong kasakitan nagtawag ako kung Yahweh; nagpaketabang ako sa akong Dios. Nadungog niya ang akong tingog diha sa iyang templo; ang akong pagpaketabang miabot sa iyang presensya; nahiabot kini sa iyang igdulungog. **7** Unya ang kalibutan miuyog ug mikurog; ang patukoranan usab sa mga kabukiran miuyog ug nangurog tungod sa kasuko sa Dios. **8** Miulbo ang aso nga miigawas sa iyang ilong, ug ang nagdilaab nga kalayo miigawas sa iyang baba. Gipasiga niini ang mga baga. **9** Giablihan niya ang kalangetan ug mikanao, ug ang tumang kangitngit anaa ilalom sa iyang mga til. **10** Misakay siya sa kerubin ug milupad; ngapatinian siya sa mga pako sa hanjin. **11** Gihimo niya ang kangitngit iringon nga usa ka tolda nga ngalibot kaniya, baga nga mga dag-om sa kawanangan. **12** Nangahulog ang mga yelo ug ang nagdilaab nga mga kalayo sa pagkilat nga gikan sa iyang atubangan. **13** Ngadluggod si Yahweh sa kalangetan! Nagsinggit ang Labing Halangdon. **14** Gipana niya ug nagkatabilaang ang iyang mga kaaway; daghang mga kilat ang ngapahisalaag kanila. **15** Unya mitungha ang tuboran sa mga katubigan; ang mga patukoranan sa kalibutan nadayag diha sa panagsinggit sa imong pagpaketabang; O Yahweh—sa pag-ulbo sa gininhawa sa imong ilong. **16** Mikab-ot siya gikan sa kahitas-an; giguritan niyaako! Gihaw-as niyaako gikan sa makusog nga tubig. **17** Giliwus niya ako gikan sa lig-on kong mga kaaway, gikan niadtong nagdumot kanako, kay hilabihan (sila) ka kusugan kay kanako. **18** Gisulong nila ako sa adlaw sa akong kasakitan apan si Yahweh mao ang mitabang kanako! **19** Gipalingkawas niya ako sa halapad nga hawan; giluwus niya ako tungod kay nahimuot siya kanako. **20** Gigantihan ako ni Yahweh tungod sa akong pagkamatarong; gilig-on niyaako tungod kay hinlo ang akong mga kamot. **21** Kay akong gisubay ang dalan ni Yahweh ug diha sa pagkadaotan wala gayod ako mitakilod gikan sa akong Dios. **22** Kay ang tanan niyang matarong nga kasugoan nagauna kanako; maingon man sa iyang mga mando, wala ko kini gisalikway. **23** Wala usab akoy sayop sa iyang atubangan, ug gilikay ko ang akong kaugalingon gikan sa sala. **24** Busa gilig-on ako ni Yahweh tungod sa akong pagkamatarong, tungod kay ang akong mga kamot hinlo diha sa iyang atubangan. **25** Alang niadtong nagmatinumanon, gipakita mo nga ikaw matinumanon; sa tawo nga hingpit, gipakita mo nga ikaw hingpit. **26** Alang niadtong putili, gipakita mo nga ikaw putili; apan maabitikon ka ngadto ni bisan kinsang suwahi. **27** Kay giluwus mo kadtong mga tawong gisakit, apan gipaubos mo kadtong mga mata nga mapasigarbohon! **28** Kay gidagkotan mo ang

akong suga; gihayagan ni Yahweh nga akong Dios ang akong kangiitngi. **29** Kay pinaagi kanimo makadagan ako ngadto sa usa ka babag; pinaagi sa akong Dios makaambak ako sa kuta. **30** Alang sa Dios: hingpit ang iyang mga pamaagi. Ang pulong ni Yahweh putli! Siya mao ang taming sa tanan nga modangop kaniya. **31** Kinsa pa ba ang Dios gawas kang Yahweh? Kinsa pa ba ang bato gawas sa among Dios? **32** Mao kini ang Dios nga naghatag ug kusog kanako sama sa sakos, nga nagbutang sa tawong matalong sa iyang dalan. **33** Gipaabitik niya ang akong mga tili sama sa binaw ug gubitang ako sa hataas nga mga dapit! **34** Gibansay niya ang akong mga kamot alang sa gubat ug ang akong mga bukton sa pagbira sa pana nga bronsé. **35** Gihatag mo kanako ang taming sa imong kaluwasan. Ang imong tuong kamot nagtabang alang kanako, ug ang imong kalooy ang naghimo kanako nga bantogan. **36** Naghimo ka ug halapad nga hawan ilalom sa akong mga tili aron dili madalin-as ang akong mga til. **37** Gigungud ko ang akong mga kaaway ug ako silang nadakpan; wala gayod ako mipauli hangtod nga malaglag (sila). **38** Gidugmok ko (sila) aron dili na (sila) makabangon pa; nangatumba (sila) sa akong tilan. **39** Kay gihatagan mo ako ug kusog sama sa bakos sa panggubatan; gipailalom mo kanako kadtong nakigbatok kanako. **40** Gihatag mo kanako ang tangkugo sa akong mga kaaway; giwagtang ko kadtong nagdumot kanako. **41** Nagpakitabang (sila) apan walay si bisan usa ang nagluwas kanila; nagtawag (sila) kang Yahweh, apan wala siya mitubag kanila. **42** Gidugmok ko (sila) hangtod nga mapulpop sama sa abog nga gipalid sa hanjin; gilabay ko (sila) sama sa lapok sa kadalanan. **43** Giluwas mo ako gikan sa panag-away sa mga tawo. Gihimo mo akong pangulo sa tibuok kanasoran. Gialagaran ako sa mga tawo nga wala ko mailhi. **44** Sa dihang madungog niya ako, mituman (sila) kanako; ang mga langyaw napugos sa pagyukbo kanako. **45** Nanggawas ang mga langyaw nga nagspangurog gikan sa ilang mga kuta. **46** Buhí si Yahweh; hinaot nga pagadayegon ang akong bato. Hinaot nga mapasidungan ang Dios sa akong kaluwasan. **47** Siya mao ang Dios nga manimalos alang kanako, nga nagbuntog sa mga kanasoran ilalom kanako. **48** Gipalingkawas ako gikan sa akong mga kaaway! Sa pagkatinuod, gibaway mo ako labaw niadtong nakigbatok kanako! Giluwas mo ako gikan sa mga tawong malupigon. **49** Busa pasalamaran ko ikaw, O Yahweh, taliwala sa mga kanasoran; mag-awit ako ug mga pagdayeg sa imong ngalan! **50** Gihatag sa Dios ang dakong kadaogan sa iyang hari, ug gipakita niya ang iyang maunongan nga kasabotan ngadto sa iyang pinil, ngadto kang David ug ngadto sa iyang kaiwitan hangtod sa kahangtoran.

19 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David. Ang kalandigan na pagdayag sa himaya sa Dios, ug ang kawanangan ngapakita sa iyang mga binuhit! **2** Adlaw-adlaw nagaawas ang pagpanugilon; matag gabii ngapadayaq kini sa kaalam. **3** Walay mga sinulithan o pinulongan; ang ilang mga tingog dili madungog. **4** Apan mikaylap ang ilang mga pulong ngadto sa tibuok yuta, ug ang ilang mga gipanugilon miabot sa kinatumyan sa kalibutan. Gipabarog niya ang tolda sa adlaw diha kanila. **5** Ang adlaw sama sa usa ka pamahanon nga migula sa iyang lawak ug sama sa kusgong lalaki nga nagmaya sa iyang pagdaghan sa lumba. **6** Misubang ang adlaw gikan sa usa ka babin ug milatas sa kawanangan ngadto sa laing babin; walay makaikyas sa kainit niini. **7** Ang balaod ni Yahweh hingpit, nga nagpabag-o sa kalag; ang pagpamatuo ni Yahweh kasaligan nga naghimo nga maalamon sa mga yano. **8** Matarong ang pagpanuldo ni Yahweh, naghimo sa kasingkasing nga malipayon; ang kasugoan ni Yahweh putli, nga nagahayag sa mga mata. **9** Ang kahadlok kang Yahweh putli nga molungtod hangtod sa kahangtoran; ang matalong nga kasugoan ni Yahweh matuod ug ang tanan lunlon matalong! **10** Mas bililhon pa (sila) kay sa bulawan, labaw pa kay sa lunlong bulawan; mas tam-is pa (sila) kay sa dugos ug sa tinulo nga dugos gikan sa balayan niini. **11** Oo, pinaagi kanila ang imong sulugoon gipahimangoan; nga sa pagtuman niini adunay dakong ganti. **12** Kinsa ba ang nasayod sa tanan niyang mga sayop? Hinloi ako gikan sa tinagong mga kalapasan. **13** Ilikay ang imong sulugoon gikan sa mga sala sa pagkamaphitatis-on; ug ayaw tugot niya magmando (sila) kanako. Unya mahimo akong hingpit, ug dili ako mahimong sad-an gikan sa tanang kalapasan. **14** Hinaot nga ang mga pulong sa akong baba ug ang mga panghunahuna sa akong kasingkasing madawat diha sa imong panan-aw, O Yahweh, ang akong bato ug ang akong manluluwas.

20 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David. Hinaot nga tabangan ka ni Yahweh sa adlaw sa kasamok; hinaot nga ang

ngalan sa Dios ni Jacob magapanalipod kanimo **2** ug ipadala ang tabang gikan sa balaang dapit aron sa pagtabang kanimo gikan sa Zion. **3** Hinaot nga hinumdoman niya ang imong mga halad ug pagadawaton ang imong halad sinunog. (Sela) **4** Hinaot nga ihatag niya kanimo ang gipangandoy sa imong kasingkasing ug tumanon ang tanan mong mga laraw. **5** Unya sa imong kadaogan magmaya kita, ug diha sa ngalan sa atong Dios, ituboy nato ang mga bandila. Hinaot nga ihatag ni Yahweh ang tanan mong gipangamuy. **6** Karon nasayod ako nga si Yahweh magaluwas sa iyang pinil; siya magatubag kaniya gikan sa iyang balaang langit uban sa kusog sa iyang tuong kamot nga makaluwas kaniya. **7** Ang uban nagsalig sa ilang mga karweha ug ang uban sa ilang mga kabayo, apan motawag kita kang Yahweh nga atong Dios. **8** Mangalaglag (sila) ug mangapukon, apan mobahon kita ug mobarog nga matalong! **9** O Yahweh, luwasa ang hari; tabangi kami sa dihang magatawag kami.

21 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David. Maglipay ang hari diha sa imong kusog, O Yahweh! Pagkadako gayod sa iyang kalipay sa kaluwasan nga imong gihatag! **2** Ikwang ang naghatag kaniya sa gipangandoy sa iyang kasingkasing ug wala ka nagdumili sa gihangyo sa iyang mga ngabil. (Sela) **3** Kay ikaw ang nagdala kaniya sa daghang panalangin; gipurongpurongan mo siya ug lunlon bulawan. **4** Nangayo siya ug kinabuhi; gihatag mo kini kaniya; gilugwayan mo pa siya sa taas nga mga adlaw hangtod sa walay kataposan. **5** Dako ang iyang himaya tungod sa imong kadaogan; gihatag mo kaniya ang imong katahom ug kahalangdon. **6** Kay gihatag mo kaniya ang molungtod nga mga panalangin; gilipay mo siya uban ang kalipay diha sa imong presensya. **7** Kay ang hari nagsalig kang Yahweh; pinaagi sa matinund-anong kasabotan sa Labing Halangdon dili siya matalrog. **8** Ang imong kamot modakop sa tanan mong kaaway; ang imong tuong kamot modakop niadtong nagdumot kanimo. **9** Sa panahon sa imong kasuko, pagasunogon mo (sila) sama sa nagdilaab nga hudno. Gipukan (sila) ni Yahweh sa iyang kapungot, ug ang kalayo magaut-ot kanila. **10** Pagalaglagon mo ang ilang mga anak gikan sa taya ug ang ilang kaiwitan diha sa katawhan. **11** Kay gitunguhila nila ang daotan batok kanimo; naglaraw (sila) nga dili magmalmalpuson! **12** Kay ikaw ang magpapauli kanila; gipunting mo ang imong pana batok kanila. **13** Bayawon ka, O Yahweh, diha sa imong kusog; magaawit ug magadayeug kami sa imong gahom.

22 Alang sa pangulong musikero; gihan-ay sa "Timpo sa binaw." Ang salmo ni David. Dios ko, Dios ko, nganong gibyaan mo man ako? Nganong halayo ka man kaayo gikan sa pagluwas kanako ug halayo gikan sa mga pulong sa akong pag-agulo? **2** Dios ko, nagtuaw ako sa adlaw, apan wala ka mitubag, ug sa kagabhiwon wala ako maghilom! **3** Apan balaon ka; naqlingkod ka ingon nga hari uban ang mga pagdayeg sa Israel. **4** Nagasalig kanimo ang among katigulangan; nagsalig (sila) kanimo, ug giluwas mo (sila). **5** Nagtuaw (sila) kanimo ug giluwas mo (sila) Nagsalig (sila) kanimo ug wala (sila) napakays. **6** Apan ulod lamang ako ug dili usa ka tawo, kaulawan ako ngadto sa mga tawo ug tinamay sa katawhan. **7** Ang tanang nakakita kanako nagtayam kanako; nagbugalbugal kanako; nagpanglingo (sila) kanako. **8** Miíngon (sila) "Nagsalig siya kang Yahweh; pasagdi nga si Yahweh ang moluwas kaniya. Pasagdi nga siya ang moluwas kaniya, kay nahimud man siya kaniya." **9** Kay gipalupa mo ako gikan sa tagoangkan; gihimo mo ako nga mosalig kanimo sa dihang nasusgo pa ako sa akong inahan. **10** Gipahimugso ako diha kanimo gikan sa tagoangkan; ikaw mao ang akong Dios sukpad sa nga anaa ako sa tagoangkan sa akong inahan! **11** Ayaw pagpahilayo kanako, kay ang kasamok haduol lamang; walay si bisan usa ang motabang kanako. **12** Giliibotan ako sa daghang torang baka; mga kusgan nga mga torang baka sa Basan ang nagpalibot kanako. **13** Ginganga nila pag-ayo ang ilang mga baba batok kanako sama sa nagangulob nga liyon nga magkuniskunis sa iyang biktima. **14** Gibubo ako sama sa tubig, ug ang tanan kong kabukogan nangalisa. Ang akong kasingkasing sama sa kandila; natunaw kini sa akong kinasuloran. **15** Nauga ang akong kusog sama sa kolon; ang akong dili mitapot sa akong alingagngag. Gipahimutang mo ako sa abog sa kamatayon. **16** Kay giliibotan ako sa mga iro; ang panon sa mga daotan nag-alirong kanako; gitusok nila ang akong mga kamot ug mga til. **17** Maihap ko na ang tanan kong kabukogan. Gitan-aw ug gitutokan nila ako. **18** Gibahin-bahin nila ang akong mga bistri sa ilang taliwala, nagripa (sila) alang sa akong mga sapot. **19** Ayaw pagpahilayo, O Yahweh; palihog pagdali aron sa pagtabang kanako, akong kusog! **20** Luwasa ang akong

kalag gikan sa espada, ang akong usa lamang ka kinabuhi gikan sa mga kuko sa mga ihalas nga iro. **21** Luwasa ako gikan sa baba sa liyon; luwasa ako gikan sa sungay sa mga ihalas nga baka. **22** Imantala ko ang imong ngalan ngadto sa akong mga kaigsoonan; taliwala sa panagtigom pagadayon ko ikaw. **23** Kamo nga nagmahadlokong Yahweh, dayega siya! Kamong tanan nga kaliwatan ni Jacob, pasidunggi siya! Barog nga may pagtahod kaniya, kamong tanan nga kaliwatan sa Israel! **24** Kay wala niya gipasagdan o gisalikway ang pag-antos sa mga dinaogdaog; wala gitago ni Yahweh ang iyang panagway gikan kaniya; sa dihang nagtawag kaniya ang mga dinaogdaog, gitungog niya. **25** Tungod kanimo magdayeg ako diha sa dakong panagtigom; tumanon ko ang akong gipanaad atubangan niadtong nagmahadlokong kaniya. **26** Ang dinaogdaog magakaon ug matagbaw; kadtong nangita kung Yahweh magadayeg kaniya. Hinaot nga ang inyong mga kasingkasing mabuhil hangetod sa kahantoran. **27** Ang tanang katawhan sa kalibutan mahinumdom ug mobalik kung Yahweh; ang tanang kabanyan sa kanasanor manghapa sa imong atubangan. **28** Kay iya ni Yahweh ang ginhingaran; siya mao ang magmamando labaw sa tanang kanasanor. **29** Ang tanang malampusong katawhan sa kalibutan magakombira ug magasimba; kadtong tanan nga mikanao ngadto sa abog magayukbo sa iyang atubangan, kadtong dili arang makatipig sa ilang kaugalingong kinabuhi. **30** Ang moabot nga kaliwatan magaalagad kaniya; magasugilon (sila) sa mosunod nga kaliwatan sa Ginoo. **31** Moabot (sila) ug magasulti sa iyang pagkamaroring; magasugilon (sila) ngadto sa katawhan nga wala pa matawo kung unsa ang iyang nabuhut!

23 Ang salmo ni David. Si Yahweh mao ang akong magbalantay; walay makulang kanako. **2** Gipahidiya niya ako sa lunhaw nga mga sibsonian; gituloton niya ako sa linaw nga tubig. **3** Gili-on niya ang akong kinabuhi; gijiyahan niya ako sa hustong dalam tungod sa iyang ngalan. **4** Bisan magalakaw ako lataas sa walog sa labing mangitngit nga landong; dili ako mahadlok sa kadaot sanglit nag-uban ka man kanako; ang imong bunal ug ang imong sungkod nanalipod man kanako. **5** Giandam mo ang lamesa sa akong atubangan diha sa presensiya sa akong mga kaaway; gidihoghan mo sa lana ang akong ulo; nagaawas ang akong kupa. **6** Ang pagkamaayo gayod ug ang matinud-anong kasabotan magasunod kanako sa tanang adlaw sa akong kinabuhi; ug magapuyo ako sa balay ni Yahweh sa hataas gayod nga panahon!

24 Ang salmo ni David. Ang kalibutan iya ni Yahweh, ug ang tanan niini, ang kalibutan, ug ang tanang napuyo niini. **2** Kay gitukod niya kini ibabaw sa kadaagatan ug gipalig-on kini ibabaw sa kasapana. **3**

Kinsa ba ang motungas sa bikud ni Yahweh? Kinsa ba ang mobarog sa iyang balang dapit? **4** Siya nga adunay hinlo nga mga kamot ug putli nga kasingkasing; nga wala nagsasaka ug kabakakan, ug wala manumpa aron sa pagpanlimbong. **5** Makadawat siya sa panalangin nga gikan kung Yahweh ug ang pagkamaroring gikan sa Dios sa iyang kaluwasan. **6** Ingon niini ang kaliwatan niadtong nangita kaniya, kadtong nagapangitia sa panagway sa Dios ni Jacob. (Sela) **7** Ablihi ang mga ganghaan; ablihi ang walay kataposang mga pultahan, aron ang Hari sa himaya makasulod! **8** Kinsa ba kining Hari sa himaya? Si Yahweh ang makagagahom; si Yahweh ang makagagahom sa panggubatan. **9** Ablihi ang mga ganghaan; ablihi ang walay kataposang mga pultahan, aron makasulod ang Hari sa himaya! **10** Kinsa ba kining Hari sa himaya? Si Yahweh sa panon, siya ang Hari sa himaya. (Sela)

25 Ang Salmo ni David. Nganha kanimo, O Yahweh, itugyan ko ang akong kinabuhi! **2** Akong Dios, nagaasliko akong kanimo. Ayaw ako pakalawi; ayaw tugoti ang akong mga kaaway nga magmadaogn batok kanako. **3** Hinaot nga walay si bisan kinsa nga naglaom kanimo ang maulawan, hinaot nga ang maulawan mao kadtong malimbungon nga walay hinungdan! **4** Ipalaila kanako ang imong mga dalan, O Yahweh; ituldo kanako ang imong mga agiyanan. **5** Tultolo ako ngadto sa imong kamatuoran ug tudlo ako, kay ikaw mao man ang Dios sa akong kaluwasan; naglaom ako kanimo sa tibuok adlaw. **6** Hinumdomi, O Yahweh, ang imong pagkamaluloy-on ug ang imong matinud-anong kasabotan; kay sa kanunyan anaa (sila) **7** Ayaw hinumdomi ang mga sala sa akong pagkabatan-on o sa akong pagkamasinupakon; Hinumdomi ako uban sa matinud-anong saad tungod sa imong kaayo, O Yahweh! **8** Si Yahweh maayo ug matarong; busa gituldo niya ang mga makasasala sa dalan. **9** Gituloton niya ang mapainubsanon sa kung unsa ang matarong ug gituldo niya (sila) sa

iyang dalan. **10** Ang tanang agiyanan ni Yahweh mao ang mahigugmaong kalolot ug pagkamatinumanon alang niadtong nagtipig sa iyang kasabotan ug sa iyang ligdong nga mga sugo. **11** Tungod ug alang sa imong ngalan, O Yahweh, pasyayloa ang akong sala, kay dako na kini kaayo. **12** Kinsa mang tawhana ang nahadlok kung Yahweh? Ang Ginoo magtudlo kaniya sa dalan nga angay niyang pilion. **13** Ang iyang kinabuhi mosubay sa pagkamaayo; ug ang iyang mga kaliwatan makapanunod sa yuta. **14** Ang pagpakhigila ni Yahweh alang niadtong nagpasidungog kaniya, ug ang iyang kasabotan gipaila ngadto kanila. **15** Ang akong mga mata anaa kanunay kung Yahweh, kay ipalingkawas niya ang akong mga tiligikan sa pukot. **16** Patalinghogi intawon ako ug kaloy-i ako; kay ako nag-inusura ug sinikat. **17** Ang kasamok sa akong kasingkasing nagkakado na; ipalingkawas ka sa akong kagul-anan! **18** Tan-awa ang akong kasakat ug ang akong pag-antos; pasyayloa ang tanan nakong mga sala. **19** Tan-awa ang akong mga kaaway, kay daghan kaayo (sila) nagdumot (sila) kanako uban sa mabangis nga pagdumot. **20** Panalipid ang akong kinabuhi ug luwasa ako; ayaw ako pakaulaw, kay midangop ako diha kanimo! **21** Hinaot nga ang pagkamatinud-anon ug ang pagkamaroring mapatunhay kanako, kay ako naglaom diha kanimo. **22** Luwasa ang Israel, O Dios, sa tanan niyang mga kalisdanan!

26 Ang Salmo ni David. Hukmi ako, O Yahweh, kay naglakaw man ako uban sa kahingpitinan; nagsalig ako kung Yahweh nga walay pagduhaduha. **2** Sushiha ako, O Yahweh, ug sulayan mo ako; sulayi ang kaputli sa akong kinasulorong babin ug sa akong kasingkasing! **3** Kay ang imong matinud-anong kasabotan anaa atubangan sa akong mga mata, ug maglakaw ako diha sa imong pagkamatinud-anon. **4** Wala ako makig-abin sa malimbongong mga tawo, ni makig-uban sa bakakong mga tawo. **5** Gidumtan ko ang panagtigom sa mga tawong daotan, ug wala ako magpuyo tipon sa mga daotan. **6** Mang hunaw ako sa akong kamot diha sa pagkawalay sala, ug molibot ako sa imong halaran, O Yahweh, **7** aron moawit sa usa ka makusog nga awit sa pagdayeg ug mosugilon sa tanan nimong katingalhangon mga buhat. **8** O Yahweh, gihiugug ko ang pinuy-anan kung diin ka napuyo, ang dapit kung diin magpuyo ang imong himaya! **9** Ayaw ako laglag uban sa mga makasasala, o ang akong kinabuhi uban sa mga tawong uhaw sa dugo, **10** nga diha sa mga kamot na adunay laraw, ug nga sa tuong kamot napuno sa mga suhol. **11** Apian alang kanako, magalakaw ako diha sa kahingpitinan; luwasa ako ug kaloy-i ako. **12** Ang akong tilig nagabaroq patag nga yuta; diha sa mga panagtigom maghimaya ako kung Yahweh!

27 Ang Salmo ni David. Si Yahweh mao ang akong kahayag ug ang akong kaluwasan; kinsa ba ang akong angay kahadlokani? Si Yahweh mao ang dalangpanan sa akong kinabuhi; kinsa ba ang akong angay kalisangan? **2** Sa pagpakiyatok kanako sa mga tawong daotan aron sa pagkaon sa akong unod, natumba ug napukan ang akong mga kabalan ug mga kaaway. **3** Bisan pa ang kasundalohan mag-alirong batok kanako, dili mahadlok ang akong kasingkasing; bisan pa kung ang gubat motungha batok kanako, bisan pa man niini magpabilin ang magmiasogon. **4** Usa lamang ka butang ang akong gihangyo kung Yahweh; ug pagapagaonko kana: nga makapuyo ako diha sa pinuy-anan ni Yahweh sa tanang mga adlaw sa akong kinabuhi, aron makita ko ang kaanyag ni Yahweh ug makapalamandong sulod sa iyang templo. **5** Kay sa adlaw sa kasamok pagatagoan niya ako sa iyang pinuy-anan; diha sa tabil sa iyang tolda pagatagoan niya ako. Igatuboy niya ako ibabaw sa taas nga bato! **6** Unya ang akong ulo ihangad batok sa akong mga kaaway nga nag-alirong kanako, ug magahalad ako ug halad sa kalipay diha sa iyang tolda! Magaawit ako ug magbuhut sa mga awit alang kung Yahweh! **7** Patalinghogi, O Yahweh, ang akong tinggog sa paghilal! Kaloy-i ako, ug tubaga ako! **8** Nagsulti ang akong kasingkasing mahitungod kanimo, "Pangita ang iyang panagway!" Gipangita ko ang imong panagway, O Yahweh! **9** Ayaw tagoi ang imong panagway gikan kanako; ayaw isalikway ang imong sulogoon diha sa kasukol! Ikaw ang akong magtabatbang; ayaw ako talikdi o pasagdi, O Dios sa akong kaluwasan! **10** Bisan kung talikdan ako sa akong amahan ug sa akong inahan, dawaton ako ni Yahweh. **11** Tudlo ako sa imong dalan, O Yahweh! Giyahi ako sa patag nga agiyanan tungod sa akong mga kaaway, kay ang bakak nga mga saksi mibatok na kanako, ug mibuga (sila) sa kabangis. **13** Unsaa man ang mahitabo kanako kung wala ako mituo nga makita ko ang kamaayo ni Yahweh ibabaw sa

yuta sa mga buhi? **14** Maghulat ka alang kang Yahweh; pagmalig-on ug pagmaisogon sa imong kasingkasing! Maghulat alang kang Yahweh!

28 Ang salmo ni David. Kanimo, O Yahweh, naghilak ako; akong bato, ayaw pagpakabungol kanako. Kung dili mo ako patatalinghogan, mahipal ako niadtong nagpadulong sa lubnganan. **2** Patalinghogi ang tingog sa akong pagpangalaya sa dihang magtawag ako alang sa tabang gikan kanimo, sa dihang ibaway ko ang akong mga kamot ngadto sa imong labing balaang dapit! **3** Ayaw ako guyora uban sa mga daotan, kadtong napakasala, kadtong nagsulti nga malinawon sa ilang mga silingan apan aduna diay pagkadaotan sa ilang kasingkasing. **4** Hatagi (sila) kung unsa ang angay sa ilang binuruhatan ug balosi (sila) sa ilang daotang mga hangyo, balosi (sila) sumala sa buhat sa ilang mga kamot ug ihatag kaniila ang igong bayad. **5** Tungod kay wala (sila) makasabot sa mga buhat ni Yahweh o sa mga buhat sa iyang mga kamot, pagagun-obon niya (sila) ug dili na gayod (sila) pagatukoron pag-usab. **6** Dalayon si Yahweh tungod kay gidungog niya ang tingog sa akong pagtuaw! **7** Si Yahweh mao ang akong kusog ug ang akong taming; ang akong kasingkasing nagsalig kaniya, ug gitabangan ako. Busa, dako ang pagmaya sa akong kasingkasing, ug dayegon ko siya uban sa panag-awit. **8** Si Yahweh mao ang kusog sa iyang katawhan ug siya ang dalangpanan sa iyang pinili. **9** Luwasa ang imong katawhan ug pananalangin ang imong panulondon. Magbalantay ka kaniila ug sapnaya (sila) hangtod sa kahangtoran.

29 Ang salmo ni David. Dayega si Yahweh, kamong mga anak sa Dios! Dayega si Yahweh tungod sa iyang himaya ug kusog. **2** Ihatag kang Yahweh ang himaya nga angay sa iyang ngalan. Yukboi si Yahweh diha sa katahom sa pagkabalaan. **3** Ang tingog ni Yahweh nadungog ibabaw sa katubigan; ang Dios sa mahimayaong dialogdog, nagdalogdog si Yahweh ibabaw sa daghang katubigan. **4** Ang tingog ni Yahweh gamhanan; ang tingog ni Yahweh halangdon. **5** Ang tingog ni Yahweh nagbali sa mga cedro; gibalibali ni Yahweh ang mga cedro sa Lebanon. **6** Gipaluklo niya ang Lebanon ug ang Sirion sama sa nating baka. **7** Ang tingog ni Yahweh nagpadala sa nagsilaab nga kalayo. **8** Ang tingog ni Yahweh nagayug sa kamingawan; si Yahweh nagayug sa kamingawan sa Cades. **9** Ang tingog ni Yahweh naglubug sa kahoy nga tugas ug gihukasan ang kalasangan. Ang tanan nga anaa sa sulod sa templo nagan-ingon "Himaya!" **10** Milingkod si Yahweh ingon nga hari ibabaw sa lunop; naglingkod si Yahweh ingon nga hari hangtod sa kahangtoran. **11** Maghatag si Yahweh ug kusog sa iyang katawhan; magpanalangin si Yahweh sa iyang katawhan diha sa pakigdait.

30 Ang salmo; awit alang sa paghalad sa templo. Ang salmo ni David. Pagabayawon ko ikaw, O Yahweh, kay gituboy mo ako ug wala mitugot nga ang akong mga kaaway magmaya batok kanako. **2** O Yahweh nga akong Dios, naghilak ako kanimo aron tabangan, ug giayo mo ako. **3** O Yahweh, gikuha mo ang akong kalag gikan sa Sheol, gipakabuhin mo ako gikan sa pagkanaog sa akong lubnganan. (**Sheol h7585**) **4** Awiti ug dayega si Yahweh, kamo nga iyang matinumdonanong katawhan. Pagpasalamat sa dihang mahinumdonan ninyo ang iyang pagkabalaan. **5** Kay sa makadiyot lamang ang iyang kasuko, apan ang iyang kaluyo molungtag sa tibuok kinabuhi. Ang panaghilak moabot sa kabaghion, apan moabot ang kalipay sa kabuntagon. **6** Dihia sa kaisog mosulti ako, "Dili ako matarog." **7** O Yahweh, pinaagi sa imong kaluyo gipaborgo mo ako ingon nga lig-on bikud; apan sa dihang gitagoan mo ang imong panagway, nahasol ako. **8** Naghilak ako kanimo, O Yahweh, ug nangita sa kaluyo gikan sa akong Ginoo. **9** Unsa man ang kaayohan nga anaa sa akong kamatayon, kung moadto man lamang ako sa lubnganan? Dayegon ka ba sa mga abog? Makapadayag ba kini sa imong pagkamasaligan? **10** Patalinghogi, O Yahweh, ug kaloy-i intawonako! O Yahweh, mahimo kung akong magtatabang. **11** Gipulihan mo ug panagsawayang akong pagbanganon, gihukas mo ang akong bisting sako ug gisul-oban mo ako sa kalipay. **12** Busa karon ang akong himaya magaawit sa pagdayeg diha kanimo ug dili magpakahilom; O Yahweh nga akong Dios, magpasalamat ako kanimo hangtod sa kahangtoran.

31 Kanimo, Yahweh, midangop ako, ayaw gayod itugot nga maulawan ako. Luwasa ako diha sa imong pagkamarong. **2** Paminawaako; luwasa dayon ako; ikaw ang bato nga akong dalangpanan, ang tigpanalipod nga magluwas kanako. **3** Kay ikaw mao ang akong bato ug ang akong kota; busa alang sa imong ngalan, tululti ug giyahi ako. **4**

Sakmita ako gikan sa lit-ag nga ilang giandam alang kanako, kay ikaw ang akong dalangpanan. **5** Sa imong kamot itugyan ko ang akong espiritu; luwasa ako, Yahweh, Dios nga kasaligan. **6** Gikasilagan ko kadtong nagalagad sa mga walay pulos nga mga diosdios, apan nagsalig ako kyang Yahweh. **7** Magmalipayon ug magmaya ako diha sa imong matinud-anong kasabotan, kay naka niimo ang akong kagul-anan; nasayod ka sa kalisdanan sa akong kalag. **8** Wala nimo ako itugyan ngadto sa kamot sa akong kaaway. Gipahimutang mo ang akong mga til sa lapad ug hawan nga dapit. **9** Kaloy-i intawonako, Yahweh, kay anaa ako sa kalisdanan; nanghubag na ang akong mga mata kay nagsubo ang akong kalag ug ang akong lawas. **10** Kay ang akong kinabuhi nalya tungod sa pagsubo ug nag-agulo ang akong katuigan. Nalya ang akong kusog tungod sa akong sala, ug nagkagabok na ang akong kabukogan. **11** Tungod sa tanan kong mga kaaway, gitamay ako sa mga tawo; nangahadlok ang akong mga silingan sa nahitabo kanako, ug nangalisang kadtong nakaila kanako. Kadtong nakakita kanako sa dalan, magpalayo kanako. **12** Gikalimtan ako sama sa patay na tawo nga wala naay nahakinumdom. Sama ako sa buak nga kulon. **13** Kay nadungog ko ang paghinunghongay sa kahagahanan, makalilisang nga mga balita bisan asa nga daw naglaraw (sila) batok kanako. Naglaraw (sila) sa pagkuha sa akong kinabuhi. **14** Apan nagsalig ako kanimo, Yahweh; moongon ako, "Ikaw ang akong Dios." **15** Ang akong padulungan anaa sa imong kamot. Luwasa ako gikan sa kamot sa akong mga kaaway ug gikan niadtong naggukod kanako. **16** Padan-aga ang imong nawong ngadto sa imong sulugon; luwasa ako sa imong matinud-anong kasabotan. **17** Ayaw gayod itugot nga maulawanako, Yahweh; kay nagsangpit ako kanimo! Maulawan untang mga daotan! Mahilom unta (sila) diito sa Sheol. (**Sheol h7585**) **18** Mahilom untang mga bakangong ngabil nga mahagiton nanghimaraot sa mga matarong uban ang mga mapahitas-on ug ang mapasipalahan. **19** Pagkadako gayod sa imong kaayo nga imong gitagana sa mga nagtahod kanimo, nga gipakita niimo niadtong midangop kanimo diha sa atubangan sa mga anak sa katawhan! **20** Sa puloy-anan sa imong presensya, gitago mo (sila) gikan sa mga laraw sa mga tawo. Gitago mo (sila) sa puloy-anan gikan sa daotang mga dila. **21** Bulahan si Yahweh, kay gipakita niya kanako ang iyang kahibulungan matinud-anong kasabotan sa dihang anaa ako sa linikosan nga siyudad. **22** Sa akong pagdalidali miuongonako, "Giwala mo na ako sa imong pananaw," apan gidungog mo ang akong paghangyo sa dihang nagpaketabang ako kanimo. **23** O, higugmaya si Yahweh, kamong tanan nga matinud-anon nga mga sumusunod. Panalipdon ni Yahweh ang matinud-anon, apan panimaslan niya ang mga mapahitas-on sa anay kaniila. **24** Pagmalig-on ug pagmasaligan, kamong tanan nga nagsalig sa pagtabang ni Yahweh.

32 Bulahan ang tawo nga gipasayo na ang kalapasan, ang sala gitabonan na. **2** Bulahan ang tawo nga wala na isipa ni Yahweh nga sad-ani ug wala nay paglimborg sa espiritu. **3** Sa dihang nagpakahilom ako, nagkagabok ang akong kabukogan samtag nag-agulo sa ako tibuok adlaw. **4** Kay adlaw ug gabii ang imong kamot nagkabug-at nganhi kanako. Nalawos ang akong kusog sama sa panahan sa ting-init. (**Selah**) **5** Unya giila ko ang akong sala diha kanimo ug wala ko gililong ang akong mga daotang buhat. Miuongonako, "Sugid ko ang akong mga kalapasan kyang Yahweh," ug gipasayo mo ang pagkadaotan sa akong sala. (**Selah**) **6** Tungod niini, ang tanang diosnon angay mag-ampo kanimo sa panahan sa dakon kalisdanan. Unya sa dihang moawas ang baha, dili kini moabot niadtong mga tawhana. **7** Ikaw ang akong tagoan-an; bantayan mo ako gikan sa kasamok. Palibotan mo ako uban sa mga awit sa kadaogan. (**Selah**) **8** Mandoan ug tudiolan ko ikaw sa dalan nga imong pagalaktan. Mandoan ko ikaw samtag nagatan-aw ako kanimo. **9** Ayaw pagpahisama sa kabayo o sama sa mula, nga walay salabutan; pinaagi lamang sa rinda ug latigo nga maoy nagdumala kanila kung asa nimo (sila) buot paadtunon. **10** Daghan ang kagul-anan sa daotang mga tawo, apan ngalibot ang matinud-anong kasabotan ni Yahweh niadtong nagsalig kaniya. **11** Paglipay diha kyang Yahweh, ug pagmaya, kamong mga matarong; singgit sa kalipay, kamong tanan nga matarong ang kasingkasing.

33 Paglipay diha kyang Yahweh, kamong mga matarong; ang pagdayeg angay sa mga matarong. **2** Pasalamat si Yahweh dinuyogon sa alpa; ug awiti siyag mga pagdayeg dinuyogon sa alpa nga napulo ang kuwerdas. **3** Awiti siyag bag-ong awit; ayoha pagtugot ug singgit sa kalipay. **4** Kay ang pulong ni Yahweh matarong, ug ang tanan niyang gibuhat makiangayon. **5** Gihigugma ni Yahweh ang pagkamarong ug ang

hustisa. Napuno sa matinud-anong kasabotan ni Yahweh ang kalibutan. **6** Pinaagi sa pulong ni Yahweh nahimo ang kalangitan, ug nahimo ang tanang kabitutanon pinaagi sa qininhawa sa iyang baba. **7** Gitigom niya ang tubig sa dagat sama sa usa ka pundok; gibutang niya ang kadagatan sa lawak-pundohan. **8** Tugoti nga mahadlok ang tibuok kalibutan kang Yahweh; tugoti ang tanan nga lumulupyo sa kalibutan nga mobarog nga may kahadlok kaniya. **9** Kay misulit siya, ug nahimo kini; nagsug siya, ug mitungha kini. **10** Gibabagan ni Yahweh ang panag-abin sa kanasoran, gidumalahan niya ang nga laraw sa katawhan. **11** Ang mga laraw ni Yahweh molungtd sa kahangtoran, ang mga laraw sa iyang kasingkasing alang sa tanang katalwan. **12** Bulahan ang nasod nga ang Dios mao si Yahweh, ang katawhan nga iyang pipili iginon nga iyang mapanunod. **13** Mitan-aw si Yahweh gikan sa langit; nakita niya ang tanang katawhan. **14** Sa dapti kung diin siya nagpuyo, midungaw siya sa tanan nga nagpuyo sa kalibutan. **15** Siya nga maoy nag-umol sa kasingkasing nilang tanan, nagtan-aw sa ilang mga binuhutan. **16** Walay hara ni maluwas pinaagi sa panon sa kasundalohan; walay manggugubat nga maluwas pinaagi sa iyang kakusgan. **17** Ang kabayo dili kasaligan alang sa kadaogan, bisan pa sa iyang kakusgan, dili siya makaluwas. **18** Tan-awa, ang mata ni Yahweh anaa niadtong may kahadlok kaniya, ug kadtong nagsalig sa iyang matinud-anong kasabotan. **19** Aron ilikay nila ang ilang kinabuhi gikan sa kamatayon ug giatiman (sila) panahon sa kagutom. **20** Maghulat kita kang Yahweh; siya ang atong magtatabang ug tigpanalipod. **21** Maglipay ang atong kasingkasing diha kaniya, kay misalig man kita sa iyang balaang ngalan. **22** Yahweh, mag-uban una kanamo ang imong matinud-anong kasabotan samtgang nagalaom kami kanimo.

34 Dayon ko si Yahweh sa tanang panahon, dayon ko siya kanunay sa akong baba. **2** Dayon ko si Yahweh! Makadungog una ang mga dinaugdaog ug maglipay. **3** Dayga si Yahweh duyog kanako, ug atong ipataasa ang iyang ngalan. **4** Nagpakinabang ako kang Yahweh ug gitubag niya ako, ug gihatagan niya akog kadaogan sa tanan kong mga kahadlok. **5** Kadtong nangita kaniya magmasanagon, ug ang ilang mga nawong dili maulawan. **6** Misangpit kining dinaugdaog nga tawo ug gidungog siya ni Yahweh ug giluwas siya sa tanan niyang kalisданan. **7** Ang anghel ni Yahweh nagkampo libot niadtong nagmahanadlok kaniya ug giluwas (sila). **8** Sulay ug makita ninyo ang kaayo ni Yahweh. Bulahan ang tawo nga modangop kaniya. **9** Kahadlok si Yahweh, kamo nga iyang balaang katawhan. Walay makulang niadtong nagmahanadlok kaniya. **10** Ang batan-ong liyon makabsan usahay sa pagkaon ug mag-antos sa kagutom, apan kadtong moduol kang Yahweh dili makabsan sa bisan unsa nga maayong mga butang. **11** Duol, mga anak nga laalaki, paminawa ako. Tudoion ko kamo nga magmahanadlokong kyang Yahweh. **12** Kinsa man ang tawo nga nagtinguhha sa kinabuhi ug naghigugma sa daghang mga adlaw, aron makita niya ang maayo? **13** Busa bantayi ang inyong dila sa pagsutlig daotan ug bantayi ang inyong ngabil sa pagsutlig bakak. **14** Biyai ang daotan ug buhatan aha maayo. Pangitaa ang kalinaw ug paninguhaa kini. **15** Ang mga mata ni Yahweh anaa sa matarong ug ang iyang mga dalungan nakadungog sa ilang pagtuaw. **16** Apan ang nawong ni Yahweh nagabatok sa nagbuhat ug daotan, puohon (sila) aron dili na mahinumodan sa kalibutan. **17** Dunggon ni Yahweh ang pagtuaw sa mga matarong ug luwason niya (sila) gikan sa tanan nilang mga kalisdanon. **18** Duol si Yahweh sa samdan og kasingkasing, ug luwason niya kadtong dugmok sa espiritu. **19** Daghian ang kalisdanon sa mga matarong, apan luwason (sila) ni Yahweh gikan niining tanan. **20** Ampingan niya ang tanan niyang kabukogan, nga walay mabali bisan usa niini. **21** Ang daotan maoy mopatay sa daotang tawo. Kadtong nagdumot sa matarong pagasilotan. **22** Luwason ni Yahweh ang kinabuhi sa iyang mga sulugoon. Dili niya silotan kadtong midangop kaniya.

35 Yahweh, pakigbatok niadtong nakigbatok kanako; pakig-away niadtong nakig-away kanako. **2** Kupti ang imong gamay ug dako nga taming, tindog ug tabanggi ako. **3** Gamita ang imong bangkaw ug atsa alang niadtong naggukod kanako; sulthi ang akong kalag, "Ako ang imong kaluwasan." **4** Maulawan ug mapakyas una kadtong nangita sa akong kinabuhi. Moatras ug malibog una kadtong naglaraw ug daotan kanako. **5** Mahisama una (sila) sa uhot nga gipadpad sa hanjin, samtang abugon (sila) sa anghel ni Yahweh. **6** Mongitngit ug modanlog una ang ilang agianan, samtgant gukdon (sila) sa anghel ni Yahweh. **7** Sa walay hinundan nag-andam silag lit-ag alang kanako; sa walay hinundan

nagkalot silag bangag alang sa akong kinabuhi. **8** Laglaga (sila) sa wala nila damha. Manganay (sila) sa ilang giandam nga lit-ag. Mangahulog (sila) niini, ngadto sa ilang kalaglagan. **9** Apan magmalipayon ako diha kang Yahweh ug magmaya sa iyang kaluwasan. **10** Ang tanan nakong kabukogan moingon, "Yahweh,kinsa gayod ang sama kanimo, nga maoy magalawus sa mga dinaugdaog gikan niadtong mga gamhanan ug ang kabos ug nanginahanglan gikan niadtong mangawat kaniila?" **11** Ang dili matarong nga mga saksi mibarog; nagsasangil (sila) ug baka batok kanako. **12** Gibalosan nila ug daotan ang akong pagkamaayo. Nagmasulubon ako. **13** Apan, sa dihang nagsakit (sila) nagbisti ako ug sako; napuasa ako alang kanila ug gituko ko ang akong ulo. **14** Nagsubo ako iginon nga alang sa akong igsoong laalaki; nagluhod ako sa pagbangotan iginon nga alang sa akong inahan. **15** Apan sa dihang napandol ako, naglipay (sila) ug naftigom; naftigom (sila) batok kanako, ug nahibulong ako kanila. Gikuniskunis nila ako sa walay hunong. **16** Sa walay pagtahod nga gibugbalugan nila ako; gipakagotan nila ako sa ilang mga ngipon. **17** Ginoo, hangtod kanus-a man ka nga magtan-aw lang kanako? Luwasa ang akong kalag gikan sa ilang paglaglag, ang akong kinabuhi gikan sa mga liyon. **18** Unya pasalamat ko ikaw diito sa dakong panagtigom; daygon ko ikaw taliwala sa daghang katawhan. **19** Ayaw itugot nga maglipay ang akong mga limbongan nga mga kaaway tungod kanako; ayaw itugot nga matuman ang ilang daotang mga laraw. **20** Kay wala (sila) nagasulti ug kalinaw, apan naghimo silaq malimbongong mga pulong batok niadtong nagpuyo nga malinawon sa among yuta. **21** Ang ilang mga baba nakigbatok kanako; miington (sila) "Hala! nakita namo kini." **22** Nakita nimo kini, Yahweh, ayaw pagpakhilom; Ginoo, ayaw pagpalayo kanako. **23** Pagmata ug bangon labani ako; Akong Dios ug akong Ginoo, panalipdi ako. **24** Panalipdi ako, Yahweh nga akong Dios, tungod sa imong pagkamataramon; ayaw itugot nga magmaya (sila) tungod kanako. **25** Ayaw itugot nga moingon (sila) sa ilang kasingkasing, "Aha, natuman na ang among gitinguhua." Ayaw itugot nga moingon (sila) "Gilamoy na namo siya." **26** Pakaulawi (sila) ug liboga kadtong buot magpasakit kanako. Masuloban una sa kaulawan ug mapakyas kadtong nagdaugdaog kanako. **27** Hinaot nga kadtong nagtinguba sa akong katubusan magsisigit sa kalipay ug magmaya; hinaot nga magpadayon (sila) sa pag-ingon, "Dalayong si Yahweh, siya nga malipay sa kadaogan sa iyang sulugoon." **28** Unya isugilon ko ang imong hustisa ug dayon ka sa tibuok adlaw.

36 Ang sala magsulti sama sa mananagna nga anaa sa kasingkasing sa daotang tawo; walay kahadlok sa Dios diha sa iyang mga mata. **2** Kay gihupay na niya ang iyang kaugalingon, naghunahuna nga dili makita ang iyang sala ug dili pagadumtan. **3** Makasala ug malimbongan ang iyang mga pulong; dili niya buot ngahimong maalaman ug magbuhat og maayo. **4** Samtgang naghihida siya sa iyang hidgaanon, naglaraw siya sa pagpaksasala; naglaraw siyag daotan nga paagi; dili niya isalikway ang daotan. **5** Ang imong matinud-anong kasabotan, Yahweh, misangko sa kaligitan; ang imong kamaunongan misangko sa kapanganoran. **6** Ang imong pagkamataramon nahisama sa bukid sa Dios; ang imong paghukom nahisama sa kinahiladman. Yahweh, gitipigan nimo ang katawhan ug ang mga mananap. **7** Pagkabililon sa imong matinud-anong kasabotan, Dios! Ang katawhan mopasilong sa landong sa imong mga pako. **8** Mabuhong (sila) sa kadaghan sa pagkaon sa imong balay; gipainom nimo (sila) gikan sa suba sa imong bilihong mga panalangin. **9** Kay ikaw man ang tinubdan sa kinabuhi; sa imong kahayag makita namo ang kahayag. **10** Ipadyad ug imong matinud-anong kasabotan niadtong nakaalita kanimo, ug ang imong pagpanalipod niadtong mga matarong ang kasingkasing. **11** Ayaw itugot ang kamot sa mga daotan nga moabog kanako. **12** Didto mapukan ang mga daotan; matumba (sila) ug dili na makabangon.

37 Ayaw kalagot tungod sa mga nagbuhat ug daotan; ayaw kasina niadtong dili matarong ang binuhutan, **2** Kay sa dili madugay mangalaya (sila) sama sa mga sagbot ug mangalaya sama sa lunhaw nga mga tanom. **3** Salig kang Yahweh ug buhata ang maayo; puyo sa yuta ug sibisb sa pagkamatinud-anon. **4** Unya paglipay diha kang Yahweh, ug ihatag niya ang gitinguhua sa imong kasingkasing. **5** Ihatag ang imong mga pamaagi kang Yahweh; salig kaniya, ug siya metabang kanimo. **6** Ipakita niya ang imong hustisa sama sa kahayag sa adlaw, ug ang imong pagkawalay sala, sama sa utsong tutok. **7** Pagmalinawon diha kang Yahweh ug hulata siya nga mapailubon. Ayaw kasuko kung adunay

nagmalumpuson sa iyang gibuhat; o kung maglaraw siyag daotan. **8** Ayaw kasuko ug ayaw kalaikan. Ayaw kabalaka. Maghimo lamang kinig kasamok. **9** Ang nagbuhat og daotan pagaputlon, apan kadtong naghulat kung Yahweh makapanunod sa yuta. **10** Sa makadiyot ang daotang tawo mahanaw; tan-awon mo ang iyang nahimutangan, apan wala na siya. **11** Apan ang mapainubasan makapanunod sa yuta ug magmalipayon sa dako nga kauswagan. **12** Ang daotang tawo maglaraw ug magpangagot sa iyang nijpon batok sa mga matarong. **13** Ang Gino o mokatawa sa daotang tawo, tungod kay nakita niya nga ang iyang adlaw moabot na. **14** Ang mga daotan mihulbot sa ilang mga espada, ug miinat sa ilang mga pana aron sa pagpuwan sa mga dinauqdaog ug sa mga nanginahanglan, aron sa pagpatay niadtong matarong. **15** Ang ilang mga espada motusok sa ilang kaugalingong mga kasingkasing, ug ang ilang mga pana mangabali. **16** Mas maayo ang diuyut nga nabatonan sa tawong matarong kay sa kadagaya sa mga daotan. **17** Kay ang mga buktor sa mga daotan mangabali, apan tabangan ni Yahweh ang mga tawo nga matarong. **18** Sa matag adlaw gibantayan ni Yahweh ang mga walay sala, ug ang ilang napanunod molungtan. **19** Dili (sila) maulawulan kung ang panahon dili maayo. Sa dihang moabot ang kagutom, aduna silay igong makaon. **20** Apan ang daotang mga tawo mangalaglag. Ang mga kaaway ni Yahweh mahisama sa himaya sa mga bulak diha sa sibsonian; mangasunog (sila) ug mahanaw diha sa aso. **21** Ang daotang mga tawo manghulaman apal dili mobayad, apan ang tawong matarong manggihatagan. **22** Kadtong gipanalanginan sa Dios makapanunod sa yuta; kadtong iyang gitunglo pagaputlon. **23** Pinaagi kung Yahweh ang mga lakang sa tawo magmalumpuson, ang tawo nga ang paagi nakapahimuot sa panan-aw sa Dios. **24** Bisan kung mapandol siya, dili siya mahagba, kag naggunit kaniya ang kamot ni Yahweh. **25** Sa batan-on pa ako ug karon tigulang na; wala gayod ako makakitag matarong nga gipasagdan o ang iyang mga anak nga nagapangayo ug pan. **26** Sa tanang adlaw siya maluluy-on ug nagapahulam, ang iyang mga anak nahimong panalangin. **27** Biya-i ang daotan ug buhata ang husto; ug maluwas ka hangtod sa kahangtoran. **28** Kay gihugugma ni Yahweh ang hustisa ug walay niya biya-i ang iyang matinud-anong mga sumusunod. Gitipigan (sila) sa walay kataposan, apan pagaputlon ang kaliwatan sa mga daotan. **29** Ang matarong makapanunod sa yuta ug magpuyo diito hangtod sa kahangtoran. **30** Ang baba sa matarong nga tawo magsultig kaalam ug mopa-uswag sa hustisa. **31** Ang balaod sa Dios anaa sa iyang kasingkasing; ang iyang mga tili dili makakin-as. **32** Panid-an sa daotan ang matarong ug mangitag paagi sa pagpatay kaniya. **33** Apan dili siya pasagdan ni Yahweh ngadto sa kamot sa daotan o pakasad-on siya sa dihang siya hukman. **34** Hulat kung Yahweh ug pabilin sa iyang mga pamaagi, ug patindugon ka niya aron mapanag-iya ang yuta. Makita nimo ang mga daotan sa dihang (sila) pagaputlon. **35** Nakita ko ang daotan ug ang makalilisang nga tawo nga nagktagat sama sa lunhaw nga kahoy diha sa iyang kaugalingong yuta. **36** Apan sa dihang milabay ako pag-usab, wala niya diito. Gipangita ko siya, apan dili na siya makin-an. **37** Panid-an tawong may baruganan, ug timan-i ang matarong; adunay maayong kaugmaon alang sa tawo nga may kalinaw. **38** Mangalaglag gayod sa hingpit ang mga makasaksa; ug utton ang kaugmaon sa tawong daotan. **39** Ang kuhulawan sa mga matarong naggikan kung Yahweh; panalipdan niya (sila) panahon sa kagubot. **40** Tabangan ug luwason (sila) ni Yahweh. Luwason (sila) gikan sa daotang mga tawo ug luwason (sila) tungod kay nagdangop man (sila) kaniya.

38 Yahweh, ayaw ako badlonga sa imong kasuko; ayaw ako siliot sa imong kapungot. **2** Kay ang imong mga pana mitusok kanako, ug ang imong mga kamot miduot pag-ayo kanako. **3** Ang tibook kung lawas nagsakit tungod sa imong kasuko; walay kaayohan sa akong mga bukog tungod sa akong sala. **4** Tungod kay mitabon kanako ang akong mga kasal-anan; ug palas-anon (sila) nga hilabihan kabug-at alang kanako. **5** Nadaot ug nabaho na ang akong mga samad tungod sa akong buangbuang nga mga sala. **6** Nagtikuko ako ug gibaibay sa matag adlaw; halos tibook adlaw ako magbanganot. **7** Kay dinihi kanako, napuno ako sa kainit; walay kaayohan dinihi sa akong unod. **8** Naminhod na ang akong lawas ug hilabihan na ang akong pagkadugmok; nag-agulo ako tungod sa pag-antos sa akong kasingkasing. **9** Gino o, nasabtan nimo ang gitinguha sa kinahiladman sa akong kasingkasing, ug ang akong mga pag-agulo wala matago gikan kanimo. **10** Ang akong kasingkasing nagbutobuto, ang akong kusog nagkawala, ug mitingting ang akong panan-aw. **11** Ang akong mga higala ug mga kauban naglikay kanako tungod sa akong

kahimtang; ang akong mga siligan nagpalayo kanako. **12** Kadtong buot mopatay kanako naghimo ug lit-ag alang kanako. Kadtong nangandoy sa pagpasakit kanako nagsultig makadaot nga mga pulong, ug nagsultig mga malimbongong mga pulong sa tibook adlaw. **13** Apan ako, sama sa bungol nga tawo nga dili gayod makadungog; sama ako sa amang nga dili gayod makasulit. **14** Sama ako sa tawo nga dili makadungog ug dili makatubag. **15** Magpaabot gayod ako sa imong tubag, Yahweh; Gino o nga akong Dios. **16** Gisulti ko kini aron ang akong mga kaaway dili magbiyaga kanako. Kung ang akong mga tili makakin-as, maghimo silag makalilisang nga mga butang kanako. **17** Kay hapis ako madagma, ug anaa ako sa kanunayng kasakit. **18** Isugid ko ang akong kalapasan; may pagtagad ako sa akong sala. **19** Apan daghan kaayo ang akong mga kaaway; daghan kaayo kadtong sayop nga nagdumot kanako. **20** Ilang gibalosan og daotan ang maayo nga akong gibuhat kanila; gituot niila kanako ang mga pasangil bisan og narinngamot ako sa pagbuhat og maayo. **21** Ayaw ako biyai, Yahweh; nga akong Dios, ayaw palayo kanako. **22** Dalia ang pagtabang kanako, Gino o, nga akong manluluwas.

39 Nakahukom ako, "Bantayan ko ang akong isulti aron dili ako makasala pinaagi sa akong dila. Akong busalan ang akong baba samtant anaa ako atubangan sa daotang tawo." **2** Nagpahkilom ako; gipungko ko ang akong mga pulong bisan sa pag sulit sa maayong mga butang, ug misamot ang akong kasakit. **3** Nagmainiton ang akong kasingkasing; sa dihang naghunahuna ako niining mga butanga, nagdilaa kini sama sa kalayo. Ug sa kataposan misulti ako, **4** "Yahweh, pahibalao ako sa kataposan sa akong kinabuhi ug sa gidugayon sa akong mga adlaw. Ipakita kanako ang kamubo sa akong kinabuhi." **5** Tan-awa, gihimo mo ang akong mga adlaw nga sama lamang kalapdon sa akong kamot, ug ang katas-on sa akong kinabuhi daw walay pulos kanimo. Sa pagkatinuod ang matag tawo usa lamang ka ginirhawa. (Selah) **6** Sa pagkatinuod ang tanang tawo nagkalakaw sama lamang sa anino. Tinuod nga ang matagusa nagdali sa pagtigom og bahandi bisan pa nga wala (sila) mayosad kung kinsa ang makadawat niini. **7** Karon, Gino o, unsa man ang akong gipaabot? Ikaw lamang ang akong paglaom. **8** Luwasa ako gikan sa akong mga sala; ayaw ako himoang maulawan sa mga buangbuang. **9** Naghiolom ako ug dili mabuka ang akong baba, tungod kay ikaw man ang hinundan niini. **10** Undangi ang pagsamadan kanako; makuyawan ako sa sumbag sa imong kamot. **11** Sa dihang imong pantunon ang kawayan tungod sa sala, imong ut-uton ang butang nga ilang gitinguha sama sa anay; tinuod nga ang tanang tawo walay pulos ug hinungaw lamang. (Selah) **12** Dungga ang akong mga pag-ampo, Yahweh, ug paminawa ako; paminawa ang akong mga paghilak! Ayaw pagpakkabungol kanako, tungod kay sama ako sa langyong diha kanimo, ang mikalagiw sama sa tanan nakong katigulangan. **13** Ayaw na ako tan-awa aron makapahiyom ako pag-usab sa dili pa ako mamatay.

40 Mapailubon akong nagpaabot kung Yahweh; naminaw siya kanako ug gidungog niya ang akong mga pagsangpit. **2** Gikuha niya ako gikan sa makalilisang nga bangag, pagawas sa lapok, ug gibutang niya ang akong mga tili ibabaw sa bato ug gihimong luwas ang akong mga lakang. **3** Gibutang niya ang bag-ong awit sa akong baba, dalayon ang atong Dios. Daghan ang makakita niini ug magtahod kaniya ug mosalig kung Yahweh. **4** Bulahan ang tawo nga nagsalig kung Yahweh ug wala nagtahod niadtong mapagarbohon o niadtong mibiya kaniya aron sa pagpamakak. **5** Yahweh nga akong Dios, pagkadaghan sa maanindot nga mutang na imong nahimo, ug dili namo maihapp ang imong mga hununa mahitungod kanamo; kung ako silang isulti, dili kini maihapp. **6** Wala mo kahimut-i ang mga paghalad o mga gasa; apan giabrihan mo ang akong mga dalungan; wala ka nagkinahanglan sa sinunog nga mga gasa alang sa sala. **7** Ug ako miungan, "Tan-awa moanha ako; nahisulat sa linukot nga basahon ang mahitungod kanako. **8** Ikalipay nako ang pagtuman sa imong kabubut-on, akong Dios; ang imong mga balaod ania sa akong kasingkasing." **9** Isangyaw ka ang maayong balita sa imong pagkamarotong sa dako nga panagtigom; Yahweh, nasayod ka nga ang akong mga ngabil dili magpanuko sa pag sulit niini. **10** Wala ko giwala ang imong pagkamarotong nganhi sa akong kasingkasing; gisulti ko ang imong pagkamatinud-anon ug ang imong kuhulawan; wala ko giwala ang imong matinud-anong kasabutan o ang imong pagkamasaligan gikan sa dakong panagtigom. **11** Ayaw bakwia ang imong kaluoy kanako, himoa ang imong matinud-anong kasabutan ug ang imong pagkamasaligan kanunayng

magtipig kanako. **12** Ang kalisdanan nga nag-alirong kanako dili maihap; midakop kanako ang akong mga sala aron dili ako makakita sa bisan unsa; mas daghan pa (sila) kaysa sa mga buhok sa akong ulo, ug napakyas ang akong kasingkasing. **13** Palihog, Yahweh, luwasa ako; pagdali tabangi ako, Yahweh. **14** Tugoti nga mapaulawan ug mapakyas (sila) nga buot mogukod aron sa pagkuha sa akong kinabuhi. Tugoti nga masumabalik (sila) ug mapaulawan, kadtong buot mopasakit kanako. **15** Himoa nga makuyawan (sila) tungod sa ilang kaulaw, kadtong naghbaybiyan kanako. **16** Apan hinato ngang kadtong nangita kanimo magmaya ug magmalipayon diha kanimo; hinato ngang tanan ngahigugma sa imong kaluwasan padayon ngang mag-ingon, "Dalayon si Yahweh." **17** Kabos ako ug anaa sa panginahanglan; apan ang Ginoo naghunahuna kanako. Ikaw mao ang akong magtatatabang ug moabot ka aron sa pagluwas kanako; ayaw paglangan akong Dios.

41 Bulahan siya nga adunay pagtagad sa mga huyang; sa adlaw sa kagubot, luwason siya ni Yahweh. **2** Tipigan siya ni Yahweh ug ipabilin siya nga buhi, ug panalanginan siya sa kalibutan; dili siya itugyan ni Yahweh ngadto sa iyang mga kaaway. **3** Tabangan siya ni Yahweh diha sa higdaanan sa pag-antos; himuong mo ang iyang higdaanan sa mga balatian ngadto sa higdaanan sa kaayohan. **4** Miuong ako, "Yahweh, kaloy-i ako! Ayoha ako, kay nakasala ako batok kanimo." **5** Ang akong mga kaaway nagsulitg daotan batok kanako, nga nag-ingon "Kanus-a man siya mamatay ug ang iyang ngalan mahanaw?" **6** Kon ang akong kaaway moduaw kanako, magsulti siyag walay pulos nga mga butang; gitigom sa iyang kasingkasing ang mga daotang nahitabo kanako; ug sa dihang mobiya na siya kanako, ipanabi niya kini sa uban. **7** Ang tanan ngadlumot kanako naghunghonang batok kanako; naghandom (sila) sa pagsakit kanako. **8** Miuong (sila) "Ang daotang sakit nagsapibilin kaniya; karon nga naglubog siya, dili na gayod siya makabangon pag-usab." **9** Sa pagkatnuod, bisan ang suod nako nga higala, ngakong gisaligan, ug mikoa sa akong pan, nag-alsa sa iyang tikod batok kanako. **10** Apan ikaw, Yahweh, kaloy-i ug bangona ako aron nga kapanimasalan ko (sila). **11** Pinaagi niini masayran ko nga ikaw nahimut kanako, kay wala nagmadaugon ang akong mga kaaway batok kanako. **12** Alang kanako, gitabangan mo ako sa akong kaligdong ug gitipigan mo ako sa imong atubangan hangtod sa kahangtoran. **13** Hinato nga si Yahweh, ang Dios sa Israel, dayon sa walay kataposan. Amen ug Amen. Ikaduhang Libro.

42 Sama sa binaw nga nangandoy sa lunsaying tubig, giuhaw usab ako kanimo, O Dios. **2** Giuhaw ako sa Dios, sa buhing Dios, kanus-a man ako moadto ug mopakita sa iyang atubangan? **3** Ang akong mga luha mao ang akong pagkaon adlaw ug gabii, samtang ang akong mga kaaway kanunay nga nagaingon kanako, "Hain naman ang imong Dios?" **4** Gihinumdoman ko kining mga butanga samtang gibubo ko ang akong kalaq; sa dihang nag-uban ako sa dakong pundok sa katawhan ug gigiyahan ko (sila) paingon sa balay sa Dios uban ang singgit sa kalipay ug pagdayeg, ang daghang mga tawo nagsaulog sa pista. **5** Nganong miyuko ka man kalag ko? Nganong naguol ka man? Laom sa Dios, kay dayon ko na usab siya nga mao ang akong kaluwasan. **6** Akong Dios, ang akong kalag miyuko, busa gihinumdoman ko ikaw gikan sa yuta sa Jordan, gikan sa tulo ka tumoy sa bukid sa Hermon, ug gikan sa bungtod sa Mizar. **7** Ang kahiladmam nagsangpit sa kahiladmam sa kasabasa sa imong busay; ang tanan nimo nga balod ug dagkong balod miabot kanako. **8** Apan sugoon ni Yahweh ang iyang matinuid-anong kasabutan panahon sa adlaw; sa pagkagabii ang iyang awit mag-uban kanako, usa ka pag-ampo ngadto sa Dios sa akong kinabuhi. **9** Moingon ako sa Dios, ang akong baton, "Nganong gikalimtan mo man ako? Nganong maghangtan man ako tungod sa pagdaugdaog sa akong kaaway?" **10** Sama sa espada nga ania sa akong mga bukog, ang akong mga kaaway nagbalod kanako, sa dihang kanunay silang nag-ingon, "Asa naman ang imong Dios?" **11** Nganong nagyukbo ka man akong kalag? Nganong nasuko ka man kanako? Laom sa Dios, kay dayon ko na usab siya nga mao ang akong Dios ug ang akong kaluwasan.

43 Ihatag kanako ang hustisa, Dios, ug naghanyo nga panalipdan mo ako batok sa mga nasod nga dili diosnon. **2** kay ikaw ang Dios sa akong kusog. Nganong gisalikway mo man ako? Nganong nagbakho man ako tungod sa pagdaugdaog sa kaaway? **3** O, ipadala ang imong kahayag ug ang imong kamatuoran, tugoti (sila) sa paggiya kanako.

Tugoti (sila) sa pagdala kanako sa imong balaang bungtod ug sa imong puloy-anan. **4** Unya moadto ako sa altar sa Dios, kay sa Dios labihan ang akong kalaq. Dayon ko ikaw dinuyogan sa alpa, Dios, akong Dios. **5** Nganong nagyukbo ka man, akong kalaq? Nganong nahiubos ka man kanako? Pagmalaomon diha sa Dios, kay makadaye ako pag-usab kaniya nga akong manluwas ug akong Dios.

44 Nadungog namo sa among mga igdulongg, Dios, ang among katigulangan nag-sulti kanamo sa mga butang nga imong nabuhat sa ilang mga panahon, sa karaang mga panahon. **2** Gipapahawa mo ang mga nasod pinaagi sa imong mga kamot, apan gitantom mo ang among mga katawhan; gipasakitan mo ang imong mga katawhan, apan gipakatag mo ang among katawhan sa kayutaan. **3** Kay wala nila naangkon ang yuta ngang gipanag-iya pinaagi sa ilang espada, ni ang ilang mga bukton nagluwas kanila; apan pinaagi sa imong tuong kamot, sa imong bukton, ug sa kahayag sa imong panagway, tungod kay kidaapig kaman kanila. **4** Dios, ikaw ang akong Hari; pagmundo ug kidaogan kung Jacob. **5** Pinaagi kanimo ipaubos namo ang among mga kaaway; pinaagi sa imong ngalan amo silang tamak-tamakan, kadtong nakigabotok kanamo. **6** Kay wala ako misalig sa akong pana, ni ang akong espada nga magluwas kanako. **7** Apan gilluwas mo kami gikan sa among mga kaaway, ug gipakaulawan kadtong nagdumot kanamo. **8** Diha sa Dios makapasigbaro kami sa tibuk nga adlaw, ug kami magapasalamat sa imong ngalan hangtod sa hangtod. (Selah) **9** Apan karon giuhulog mo kami ug gipakaulawan, ug wala ka miuban sa among mga sundalo. **10** Gipabalik mo kami gikan sa mga kaaway; ug kadtong nagdumot kanamo giilog ang among mga kabtangan alang sa ilang kaugalingon. **11** Gihimo mo kaming sama sa karnero nga gitagana alang sa pagkaon ug gitibulaag taliwala sa mga kanasoran. **12** Gibaliya mo ang imong katawhan alang sa wala; ug wala nadugangan ang imong bahandi tungod niana. **13** Gipahinginlan mo kami sa among mga silingan, gipakaulawan ug gipasipalahan niadtong nagpalibot kanamo. **14** Gipabugbalugalan mo kami taliwala sa mga nasod, ug ngapanglingolingo ang mga tawo sa ilang mga ulo taliwala sa mga katawhan. **15** Sa tibuk adlaw ang kaulwan anaa kanako, ug ang kaulwan nagtabon sa akong panagway. **16** Tungod sa iyang tingog sa pagbadlong ug pagtamatay, tungod sa kaaway ug sa nagapanimalos. **17** Kining tanan miabot kanamo; apan kami wala nakalimot kanimo o nakalapas sa imong kasabutan. **18** Ang among kasingkasing wala mibalik, ang among lakan wala mawala sa imong dalan. **19** Apan gibuk mo kami sa dapit sa mga ihalas nga iro ug gitabonan kami sa landong sa kamatayon. **20** Kung among nalimtan ang ngalan sa among Dios o nagbayaw sa among mga kamot sa diosdios. **21** Dili ba makita man kini sa Dios? Kay nasayod siya sa gitago sa kasingkasing. **22** Sa pagkatnuod, alang kanimo nabutang kami sa kamatayon sa tibuk adlaw; sama kami sa karnero nga ihawonon. **23** Pagmata, nganong natulog ka man, Gino? Barog, ayaw kami isalikway kanunay. **24** Nganong gitago mo man ang imong panagway ug gikalimtan ang among kasakit ug ang among pagkadinaugdaog? **25** Kay kami natunaw ug nahimong abog; ug ang among mga lawas nasagol sa yuta. **26** Tindog ug tubsa kami alang sa imong matinud-nong kasabutan.

45 Nagaawas ang akong kasingkasing sa maayong mga butang; kusgon ko pagbasa ang mga pulong nga akong nasulat mahitungod sa hari; ang akong dila ang tinta alang sa andam na nga tigsulat. **2** Ikwang ang pinakaambongkay kabataan sa mga katawhan; gibubo ang grasya sa imong mga ngabib; busa nasayod kini nga panalanginan ka sa Dios hangtod sa hangtod. **3** Ibutang ang imong espada sa imong kilid, ikaw nga kusgan, sa imong himaya ug sa imong kahalangdon. **4** Sa imong kahalangdon pagsakay sa kadaugan tungod sa pagkamasaligon, pagkamaaghop, ug pagkamarong; ang imong tuong kamot magatudlo kanimo sa makahadlok nga mga butang. **5** Hait ang imong mga pana; ang mga katawhan naghapha kanimo; ang imong mga pana anaa sulod sa kasingkasing sa mga kaaway sa hari. **6** Ang imong trono, Dios, walay kataposan; ang baton sa hustisa mao ang baton sa imong gingharian. **7** Nahigugma ka sa pagkamarong ug gikasilagan mo ang pagkadaotan; busa Dios, ang imong Dios, nagdihog kanimo sa lana sa kalipay labaw pa kay sa imong mga kaabin. **8** Tanan sa imong mga bistu humot ug mira, aloes, ug casia; sa palasyo sa mga tango ang adunay mga kwerdas nga instrumento maglipay kanimo. **9** Ang mga anak nga babaye sa Hari anaa taliwala sa imong halangdon nga kababayen-an; sa imong tuong kamot nagatindog ang rayna nga nagsul-ob sa bulawan nga Ophir. **10** Pamati,

anak nga babaye, tugot ug ipaduol ang imong igdulongog; kalimti ang imong katawhan ug ang pinuy-anan sa imong amahan. **11** Kay niining paagiha ang hari nagtinguha sa imong kaanyag; siya ang imong agalon; tahora siya. **12** Ang anak nga babaye sa Tiro mahimong atoa didto uban ang gasa; ang dato taliwala sa katawhan maghangyo sa imong pabor. **13** Ang anak sa harianong babaye sa palasyo mahimayaon sa tanan; ang iyang bisti binordohan sa bulawan. **14** Dad-on siya ngadto sa hari sinul-oban sa binurduhan nga bisti; ang mga kauban niya nga berhin nagsunod kaniya, pagadalhon diha kanimo. **15** Magdala (sila) sa kalipay ug kasadya; mosulod (sila) ngadto sa palasyo sa hari. **16** Sa dapit sa imong mga amahan anaa ang imong mga anak, nga himuon mo unya nga mga prinsipe sa tibukon nga kalibutan. **17** Himuon ko nga ang imong ngalan mahinumdom sa tanan nga kalinwan; busa ang katawhan magpasalamat kanimo hangtod sa kahangtoran.

46 Ang Dios mao ang atong dalangpanan ug ang atong kusog, kanunay andam motabang panahon sa kalisданan. **2** Busa dili kami mahadlok, bisan ang kayutaan mausab, bisan ang mga kabukiran mayug ngadto sa kasingkasing sa kadagatan, **3** bisan ang mga tubig magngulog ug mahimong bangis, ug mangatay-ug man ang mga kabukiran sa paglapaw niini. (Selah) **4** Adunay suba, ang mga tubod niini makahimo sa siyudad sa Dios nga malipayon, ang balaang dapit sa tabernakulo sa Labing Halangdon. **5** Ang Dios anaa sa iyang taliwala; dili siya matarog; ang Dios magtabang kaniya, ug himuon niya kini sayo sa kabuntagon. **6** Ang mga nasod nagkagulyang ug ang mga gingharian nauyog; gipatugbaw niya ang iyang tingog, ug ang kalibutan natunaw. **7** Si Yahweh nga pangulo sa kasudalohang anghel nagubaon kanato; ang Dios ni Jacob mao ang atong dalangpanan. (Selah) **8** Dali, tan-awa ang nabuhut ni Yahweh, ang pagkaguba nga iyang nahiimo sa kalibutan. **9** Iyang gipahunong ang mga gubat hangtod sa kinatumyan sa kalibutan; iyang pangbalion ang pana ug putolputolon ang bangkaw; ug iyang sunogon ang mga taming. **10** Paghirom sayri nga ako ang Dios; ituboy ako sa mga kanasoran; ituboy ako sa kalibutan. **11** Si Yahweh nga tinubdan nag-uban kanato; ang Dios ni Jacob mao ang atong dalangpanan. (Selah)

47 Ipkapak ang inyong mga kamot, kamong tanan nga mga katawhan; singgit sa Dios uban ang tingog sa kadaogan. **2** Kay makahahadlok si Yahweh nga Labing Halangdon; siya mao ang labaw nga Hari sa tibukon kalibutan. **3** Iyang gipaluhod ang katawhan ubos kanato ug ang mga nasod ubos sa atong mga tiil. **4** Gipili niya ang panulondon alang kanato, ang himaya ni Jacob nga iyang hinigugma. (Selah) **5** Mipataas ang Dios uban sa pagsinggit, mipataas si Yahweh uban ang tingog sa trumpeta. **6** Awiti ang Dios sa mga pagdayeg, pag-awit sa mga pagdayeg; awiti sa mga pagdayeg ang atong Hari, pag-awit sa mga pagdayeg. **7** Kay ang Dios mao ang Hari sa tibukon kalibutan; pag-awit sa mga pagdayeg uban ang pagsabot. **8** Maghari ang Dios sa mga kanasoran; naglingkod ang Dios sa iyang balaang trono. **9** Ang mga prinsipe sa katawhan nanagtigom sa katawhan sa Dios ni Abraham; kay ang mga taming sa kalibutan gipanag-iyaya sa Dios; pasidungan gayod siya.

48 Bantugan si Yahweh ug angayan sa pagdayeg, sa siyudad sa atong Dios sa iyang balaan nga bikid. **2** Maanyag diha sa kahit-asan, ang kalipay sa tibukon nga kalibutan, mao ang Bukid sa Sion, sa kasadpan nga mga babin, ang siyudad sa labaw nga Hari. **3** Gihimo sa Dios nga mailhan ang iyang kaugalingon ngadto sa iyang mga palasyo iginon nga dalangpanan. **4** Tan-awa, ang mga hari nanagtigom; nangagi ang matag-usa kanila. **5** Nakita nila kini, unya (sila) natingala; (sila) nangadismaya, ug mipahawa ug dali. **6** Nangurog (sila) sama sa kasakit nga batay sa babaye nga mangankak. **7** Uban sa hangin sa silangan gipaguba nimo ang mga barko sa Tarsis. **8** Ingon sa among nadungog, busa nakita usab namo ang siyudad ni Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel, sa siyudad sa atong Dios; lig-onon sa Dios ang iyang siyudad hangtod sa hangtod. (Selah) **9** Nakahinumdom kami sa imong matinud-anong kasabutan, Dios, taliwala sa imong templo. **10** Sama sa imong ngalan, Dios, ang pagdayeg kanimo lamang hangtod sa kinatumyan sa kalibutan; ang imong tuong kamot puno sa pagkamatarong. **11** Pagmaya Bukid sa Sion, palipaya ang anak nga babaye sa Juda tungod sa imong matarong nga mando. **12** Lakaw ug libot sa Bukid sa Sion, libota siya; ihapa ang iyang mga tore, **13** timar-i ang iyang mga pader, ug tan-awa ang iyang palasyo aron masaysay mo kini sa

sunod nga kalinwan. **14** Kay kini nga Dios mao ang atong Dios hangtod sa kahangtoran; siya mao ang maggiya kanato hangtod sa kamatayon.

49 Paminawa kini, kamong tanang katawhan; dungga, kamong tanan nga mga nagpuyo sa kalibutan, **2** ang mga anaa sa tasa ug ang anaa sa ubos, uban ang kabos ug dato. **3** Ang okabong baba magsulti ug kaalam ug ang pagpamalandon sa akong kasingkasing mao ang pagpanabot. **4** Ipaduol ko ang akong dalunggan sa usa ka sambingay; sugdan ko ang akong sambingay dinuyugan sa alpa. **5** Nganong mahadlok man ako sa mga adlaw sa daotan, nga ang kasalan nag-aliron man kanako sa akong mga tikod? **6** Nganong mahadlok man ako niadtong nagsalig sa ilang bahandi ug nanghambog sa kantidad sa ilang katigayonan? **7** Sigurado gayod nga walay makatubos sa iyang igsoon o makahatag sa Dios ug panglukat alang kaniya, **8** kay dako ang kantidad sa pagtubos sa usa ka kinabuhi, ug walay bisankinsa nga makabayad sa atong mga utang. **9** Walay si bisankinsa nga mabuhui hangtod sa kahangtoran aron nga ang iyang lawas dili madunot. **10** Tungod kay siya makakita ug pagkadunot. Ang maalamong mga tawo mamatay; ang buangbuang ug ang walay buot mangamatay usab ug mabiyaan nila ang ilang bahandi sa uban. **11** Ang ilang kinasulorong hunahuna mao nga ang ilang pamila ug ang mga lugar diin (sila) nagpuyo nga magpadayon hangtod sa kahangtoran sa tanang mga kalinwan; gitawag nila ang ilang yuta subay sa ilang mga ngalan. **12** Apan ang tawo nga adunay bahandi, dili magpabilin buhi; sama siya sa mapintas nga mananap nga mamatay. **13** Kini, ang ilang padulngan mao ang ilang binuang; apan human nila, ang mga tawo mouyon sa ilang gipanulot. (Selah) **14** Sama sa karero gitagana (sila) alang sa Sheol, ug ang kamatayon mao ang ilang magbalantay. Ang matarong magdumala kanila sa kabuntagon, ug ang ilang kilaawasan lamuyon sa Sheol, ug wala na silay kapuy-an. (Sheol h7585) **15** Apan ang Dios magtubos sa akong kinabuhi gikan sa gahom sa Sheol; dawaton niya ako. (Selah) (Sheol h7585) **16** Ayaw kahadlok kung adunay usa nga madato, ug ang himaya sa iyang balay magmalamboon. **17** Tungod kay kung mamatay siya wala siay madala; ang iyang himaya dili ilubong uban kaniya. **18** Gipanalanginan niya ang iyang kalaugan sa tawo siya—ug ang mga tawo magdayeg kanimo kung ikaw nagkinabuhi alang sa imong kaugalingon— **19** moadtio siya sa kalinwan sa iyang mga amahan ug dili na (sila) makakita pag-usab sa kahayag. **20** Apan usa nga adunay bahandi apan walay panabot sama sa mapintas nga mananap, nga mamatay.

50 Siya nga Gamhanan, Dios, Yahweh, nagsulti ug nagtawag sa yuta gikan sa pagsubang sa adlaw hangtod sa pagsalop niini. **2** Gikan sa Zion ang hingpit nga katahom, gipad-an-aga sa Dios. **3** Ang atong Dios moabot ug dili magpakahilom; ang kalayo naglamoy diha kaniya, ug nagbagyo gayod pag-ayo ang iyang palibot. **4** Nagtawag siya sa kalangitan ug sa yuta aron iyang pagahukom ang iyang katawhan. **5** “Tigoma ang mga matinumanon kanako, kadtong naghimo ug kasabutan tali kanako pinaagi sa paghahol.” **6** Ang kalangitan mao ang magpadayag sa iyang pagkamatarong, kay ang Dios mismo ang maghuhukom. (Selah) **7** “Paminaw akong katawhan, ug magasulti ako; ako ang Dios, ang inyong Dios. **8** Dili ko kamo badlongon sa inyong mga halad, ang inyong sinunog nga mga halad kanunay nga anaa kanako. **9** Dili ako magkuha ug torong baka gikan sa inyong balay, o laki ng mga kanding diha sa inyong mga kulongon. **10** Tungod kay ako ang tanang ihalas nga mananap sa kalasangan, ug ang mga baka sa 1, 000 ka kabuntoran. **11** Nakaila ako sa tanang langgam sa kabukiran, ug ako ang mga ihalas nga mananap sa kapatagan. **12** Kung gutomon ako, dili ko kamo sultihan; kay ang kalibutan ako man, ug tanang tanaa nga anaa niini. **13** Mokaon ba ako sa unod sa mga torong baka o moinom sa dugo sa mga kanding? **14** Ihalad diha sa Dios ang halad sa pagpasalamat, ug bayri ang inyong panaad sa Labing Halangdon. **15** Sangpita ako sa adlaw sa inyong kalisdan; luwason ko kamo, ug himayaon ninyo ako.” **16** Apan miitung ang Dios sa mga daotan, “Unsa man ang kalibutan ninyo sa pagpahayag sa akong mga balaod, nga gikuha ninyo ang akong kasabutan sa inyong mga baba, **17** sanglit nagdumot man kamo sa mga gipanudio ug gisalikway ang akong mga pulong? **18** Sa dihang makakita kamo ug kawatan, mouyon dayon kamo kaniya; nag-apil-apil kamo kanila nga nagbuhut ug pagpanapaw. **19** Gihatag ninyo ang inyong baba sa daotan, ug ang inyong dila nagsultig pagpanglimbong. **20** Naglingkod kamo ug nagsulti batok sa inyong igsoon lalaki; nanghimaraot kamo sa anak nga lalaki sa inyong kaugalingon inahan. **21** Gibuhat ninyo kining tanan nga mga butang apan naghilom

lamang ako, busa naghunuhuna kamo nga sama lamang ako kaninyo. Apan badlongon ko kamo ug ipagwas sa inyong atubangan ang tanan nga mga butang nga inyong gibuhut. **22** Pamalandongi kini pag-ayo, kamo nga nakalimot sa Dios, kondili pagakuniskunison ko kamo, ug wala na gayoy moabot aron motabang kaninyo! **23** Ang magahalad kanako sa halad sa pagpasalamat nagdayeg kanako, ug si bisan kinsa nga nagplano sa iyang dalam ngadto sa husto nga dalam pakit-on ko sa kaluwasan sa Dios."

51 Kaloy-i ako, O Dios, tungod sa imong matinud-anong kasabotan; tungod sa imong daghang manggiluluy-on nga mga buhat, papasa ang akong kalapasan. **2** Hugasi ako pag-ayo sa akong kasal-anan ug hinloin ako gikan sa akong sala. **3** Tungod kay nasayod ako sa akong mga kalapasan, ug anaa kanako kanunay ang akong sala. **4** Batok kanimo, ug kanimo lamang, nakasala ako ug nakabuhut ug daotan sa imong parawan; husto ka sa imong pagpanulti; insakto ka sa imong paghukom. **5** Tan-awa, natawo ako gikan sa kasal-anan, sugod pa sa pagmabdos sa akong inahan kanako, anaa na koo sa sala. **6** Tan-awa, nagingtuna ka na magmatinud-anon ang akong kasingkasing; ipahibalo mo sulod sa akong kasingkasing ang kaalam. **7** Putlia ako gamit ang hisopo, ug mahinlo ako; hugasi ako, ug mahimo akong mas puti pa kaysa ni nyibe. **8** Padungga ako sa kalipay ug kasadya aron nga magmaya ang kabukogan nga imong gidugmok. **9** Itago ang imong nawong gikan sa akong mga sala ug papaa ang akong kasal-anan. **10** Himoa nga hinlo ang akong kasingkasing, O Dios, ug bag-oha ang espiritu nga masinugtanon dinihi kanako. **11** Ayaw ako isalikway gikan sa imong presensya, ug ayaw kuhaa ang imong balaang Espiritu gikan kanako. **12** Ibalik kanako ang kalipay sa imong kaluwasan, ug hatagi ako kanunay ug andam ang espiritu. **13** Una akong tudioan ang mga malapason sa imong mga pamaagi, ug makabig ang mga makasasala nganha kanimo. **14** Pasayloa ang akong pag-ula ug dugo, O Dios sa akong kaluwasan, ug magsinggit ako sa kalipay sa imong pagkamatarong. **15** Ginoo, ablihi ang akong ngabil, aron ang akong baba magpahayag sa pagdayeg kanimo. **16** Kay dili ka malipay sa halad, o kining akong igahatag; dili ka mahimuot sa sinunog nga mga halad. **17** Ang mga halad sa Dios mao ang guba nga mga espiritu. Ikaw, O Dios, dili mosalikway sa guba ug mahinulsolon nga kasingkasing. **18** Buhata ang maayo sa imong kalipay sa Sion; tukora pag-usab ang mga pader sa Jerusalem. **19** Unya malipay ka sa mga halad sa pagkamatarong, sa sinunog nga mga halad ug sa tibuok sinunog nga mga halad; unya maghalad ang among katawhan ug mga torong baka sa imong halaran.

52 Naganong nagpasigarbo ka man sa paghimog kagubot, kusgan ka ba diay nga lakali? Ang matinud-anong kasabotan sa Dios moabot matag adlaw. **2** Ang imong dila naglaraw ug pagguba sama sa hait nga labaha, nga nanglimbong. **3** Nahigugma ka sa daotan labaw pa sa maayo, ug sa pagpamakak kaysa sa pagusulit pagkamatarong. (Selah) **4** Nahigugma ka sa pulong nga nagalamoy sa uban, ikaw nga malimbongong dila. **5** Ang Dios usab magalaglag kanimo hangtod sa hanhangtoran; kuhon ka niya ug sakmiton ka sa imong tolda ug ibton ka gikan sa yuta sa mga buhi. (Selah) **6** Ang mga matarong makakita usab niini ug mangahadlok; katawan nila siya ug mongon; **7** Tan-awa, mao kini ang tawo nga wala naghimo sa Dios nga iyang dalangpanan, apan nagsalig siya sa kadagaya sa iyang bahandi, ug kusgan siya sa dihang iyang giguba ang uban." **8** Apan alang kanako, sama ako sa lunhaw nga kahoy nga olibo sa bayay sa Dios; magsalig ako sa matinud-anong kasabotan sa Dios sa walay kataposan. **9** Magpasalamat ako kanimo sa walay kataposan tungod sa imong nabuhut. Maghalutak ako sa imong ngalan, kay maayo kini, sa atubangan sa imong diosnon nga mga katawhan.

53 Ang buangbuang nagsulti sa iyang kasingkasing, "Walay Dios." **Hugaw (sila)** ug nakabuhut ug malaw-ay nga kasal-anan; walay bisan usa nga nagbuhut ug maayo. **2** Midungaw ang Dios gikan sa langit ngadto sa mga anak sa katawhan aron makita kung aduna bay nakasabot, nga nangita kaniya. **3** Mibiya na silang tanan. Silang tanan nahirong daotan. Walay nagbuhut ug maayo kanilang tanan, wala gayod bisan usa. **4** Kadto bang nagbuhut ug kasal-anan wala bay alamag—kadtong naglamoy sa akong katawhan nga daw (sila) nagka lamang ug tinapay ug (sila) wala ba nagtagaw sa Dios? **5** Anaaa (sila) sa dakong kahadlok, bisan tuod walay angay kahadlok diito; tungod kay ang Dios maoy mokatag sa bukog ni bisan kinsa nga magkampo batok kaninyo; kana nga mga tawo mapaulawan kay gisalikway man (sila) sa Dios. **6** O, nga

ang kaluwasan sa Jerusalem moabot gikan sa Sion! Sa dihang dad-on pagbalik sa Dios ang iyang katawhan gikan sa pagkabihag, unya magmaya si Jacob ug maglipay ang Israel!

54 Luwasa ako, O Dios, pinaagi sa imong ngalan, ug hukmi ako sa imong kusog. **2** Dungga ang akong pag-ampo, Dios; paminawa ang mga pulong sa akong baba. **3** Kay ang mga langyaw nakibatok kanako, ug ang mga walay kaluoy nga kalalakin-an nangita sa akong kinabuhi. Wala nila gibutang ang Dios taliwala kanila. (Selah) **4** Tan-awa, ang Dios maoy akong magtatatabang, ang Ginoo maoy naglaban kanako. **5** Panimasisa niya ug daotan ang akong mga kaaway; sa imong pagkamatinud-anon, laglaga (sila) **6** Magahalad ako kanimo ug kinabutong halad; magpasalamat ako sa imong ngalan, Yahweh, tungod kay maayo kini. **7** Kay giilwas niya ako sa tanang pagsulay; ang akong mata nagnat-anaw sa kadaogan ngadto sa akong mga kaaway.

55 Patalinghogi ang akong mga pag-ampo, O Dios; ug ayaw itago ang imong kaugalingon sa akong paghangyo. **2** Patalinghogi ako ug tubaga ako; wala akoy kapahulayan sa akong mga kalisdan, **3** tungod sa tingog sa akong mga kaaway, tungod sa pagpangdaugdaog sa mga daotan; kay nagdala (sila) ug kalisdanon kanako ug gitulos ako uban sa kasuko. **4** Ang akong kasingkasing nagpangurog sa akong kinasuloran, ug nahulog kanako ang kalisang sa kamatayon. **5** Ang kahadlok ug ang pagpangurog niabot kanako, ug nagtabon kanako ang hilabihan nga kahadlok. **6** Miingon ako, "O, kung aduna lamang akoy pakó nga sama sa salamat! Unya molupad ako sa layo ug mopahulay. **7** Tan-awa, mahisalaag ako sa layo; magpuyo ako ditdo sa kamigawian. (Selah) **8** Mangita dayon ako ug katagoan gikan sa mapintas nga hangin ug unos." **9** Lamoya (sila) Ginoo, liboga ang ilang pinulongan! Kay naikta nako ang kasamok ug panagbingkil sa siyudad. **10** Adlaw ug gabii naglibotlibot (sila) sa mga pader niini; ang kadaotan ug ang kasamok anaa sa taliwala niini. **11** Ang pagkadaotan anaa sa taliwala niini; ang pagpangdaugdaog ug pagpanglimbong wala mobiya sa mga kadalanan niini. **12** Dili kaaway ang nagbadlong kanako, kay maantos ko pa una kini; ni dili siya nga nasuko kanako ang nagpataas sa iyang kaugalingon batok kanako, kay itago ko lang una ang akong kaugalingon gikan kaniya. **13** Apan ikaw mismo, ang tawo nga sama sa akong kaugalingon, ang akong kauban ug ang akong suod nga higala. **14** Aduna kitay matam-is nga panaguban; naglakaw kita ngadto sa pinuy-anan sa Dios uban ang hut-ong sa katawhan. **15** Tugot nga moabot sa kait lang ang kamatayon ngadto kanila; tugot nga mahiadt (sila) nga buhi sa Sheol, kay magpuyo (sila) ditdo sa pagkadaotan, taliwala kanila. (**Sheol h7585**) **16** Alang kanako, tawgon ko ang Dios, ug luwason ako ni Yahweh. **17** Sa pagkagabi, buntag ug udto nagbagulbul ug nag-agulo ako; madungog niya ang akong tingog. **18** Luwason gayod niya ang akong kinabuhi gikan sa gubat batok kanako, tungod kay daghan ang nakibatok kanako. **19** Ang Dios nga maoy magdumala sa walay kataposan, makadungog kanila ug pakaulawan (sila) Selah. **Dili (sila)** mausab, ug wala (sila) mahadlok sa Dios. **20** Gibakaywan sa akong higala ang iyang kamot batok niadtong makigdait kaniya; wala niya gitahod ang kasabotan nga iyang gihimo. **21** Ang iyang baba sama kahumok sa mantikila, apan ang iyang kasingkasing malimbungan; ang iyong mga pulong mas danlog pa sa lana, apan ang tinuod naghulbot (sila) sa espada. **22** Itugay ang imong palas-onon ngadto kang Yahweh, ug tabangan ka niya; dili gayod niya tugotan nga matarog ang matarong nga tawo. **23** Apan ikaw, O Dios, ang magdala sa mga daotan ngadto sa bangga sa kaalaotan; ang uhaw sa dugo ug malimbungan nga mga tawo dili mabuhi bisan katugan sama sa uban, apan mosalig ako kanimo.

56 Kaloy-i ako, O Dios, kay gisulog ako sa mga tawo! Tibuok adlaw kadtong nakig-away kanako nagpadayon sa ilang pagsulog. **2** Giyatakaw ako sa akong mga kaaway tibuok adlaw; kay adunay daghan kaayong mapasigarbuhan nga makig-away batok kanako. **3** Sa dihang mahadlok ako, mosalig ako kanimo. **4** Sa Dios, kansang pulong nga akong gidayeg—sa Dios akong gibutang ang akong pagsalig; dili ako mahadlok; unsa may mabuhut sa tawo kanako? **5** Tibuok adlaw ilang gituis ang akong mga pulong; daotan ang tanan nilang gihunahuna batok kanako. **6** Nagtitom (sila) ug nagtago sa ilang mga kaugalingon, ug ilang giimarkahan ang akong mga tunob, ingon nga naghulbat (sila) sa akong kinabuhi. **7** Ayaw tugot nga makalikyas (sila) sa pagbuhut ug kasal-anan. Laglaga ang katawhan sa imong kasuko, O Dios. **8** Imong giilap ang akong

pagkahisala ug gisulod ang akong mga luha sa imong botelya; wala ba kini sa imong basahon? 9 Unya ang akong mga kaaway mobalik sa adlaw nga ako naqtawag kanimo; nasayod ako niini, nga ang Dios alang kanako. 10 Sa Dios—kansang pulong nga akong gidayeg, kang Yahweh—kansang pulong akong gidayeg. 11 sa Dios ako mosalig, dili ako mahadlok. Unsa man ang mabuhut nila kanako? 12 Ang katungdanan sa pagtuman sa akong mga saad kanimo ania kanako, O Dios; maghatag ako ug mga halad pasalamat kanimo. 13 Kay imong gituwas ang akong kinabuhi gikan sa kamatayon; imong gitipigan ang akong mga tili sa pagkakain-as, aron nga magalakaw ako atubangan sa Dios sa kahayag sa mga buhi.

57 Kaloy-i ako, O Dios, kaloy-i ako, kay ikaw ang akong dalangpanan hangtod nga mahuman kini nga mga kalisdanan. Magpabilin ako ilalom sa imong mga pako aron mapanalipod hangtod nga mahuman kining kadaot. 2 Mohilak ako sa Labing Halangdon nga Dios, ang Dios nga nagbuhut sa tanang mga butang alang kanako. 3 Magpadala siya ug tabang gikan sa langit aron luwason ako, masuko siya niadtong magdugmok kanako. (Selah) Ang Dios magpadala kanako sa iyang mahigugmaong kaluoy ug sa iyang pagkamatinud-anon. 4 Ang akong kinabuhi anaa taliwala sa mga liyon; anaa ako taliwala niadtong andam molamoy kanako. Anaa ako taliwala sa mga tawo nga ang mga ngipon sama sa mga bangkaw ug mga pana, nga ang mga dila sama kahait sa mga espada. 5 Bayawon ka, O Dios ibabaw sa kalangitan; tugot ang imong himaya nga mpatigbabaw sa tibuok kalibutan. 6 Gikatag niila ang lit-ag alang sa akong mga tili; nasubo ako. Nagkakal (sila) sa akong atubangan. Apan ang ilang mga kaugalingon mismo ang nahulog taliwala niini! (Selah) 7 Ang akong kasingkasing nahimutang na, O Dios, ang akong kasingkasing nahimutang na; Moawit ako, oo, moawit ako ug mga pagdayeg. 8 Pagmata, tinahod kong kasingkasing; pagmata, salterio ug alpa; Pukawon ko ang kaadlawon. 9 Pasalamat ko ikaw, Gino, taliwala sa katawhan; moawit ako ug mga pagdayeg kanimo taliwala sa mga nasod. 10 Kay dako ang imong gugma nga walay paglubad, nisangko sa mga kalangitan; ug ang imong pagkamatinud-anon ngadto sa mga panganon. 11 Bayawon ka, O Dios, ibabaw sa mga kalangitan; hinaito nga ang imong himaya magpatigbabaw sa tibuok kalibutan.

58 Kamo nga magmamando, matabor ba ang inyong gipamulong? Kamong mga tawhana naghukom ba kamo sa husto? 2 Wala, nagbuhut kamo ug daotan sa inyong kasingkasing; nagpakyaylap kamo ug kasamok sa tibuok yuta pinaagi sa inyong mga kamot. 3 Ang daotan mahisalaag bisan pa nga anaa pa (sila) sa tagoangkan; mahisalaag (sila) gikan pa sa pagkahimugo, nagsulti ug mga bakak. 4 Ang ilang mga lala sama sa lala sa mga bitin; sama (sila) sa usa ka bungol nga bitin nga gisampongan ang iyang mga igdulungog. 5 Ngala wala naghahat ug pagtagad sa mga magdadani, bisan unsa pa (sila) kahanas. 6 Luboa ang ilang mga ngipon sa ilang mga baba, O Dios; luboa ang lig-on nga mga ngipon sa batan-on nga mga liyon, Yahweh. 7 Pasagdi (sila) nga matunaw sama sa tubig nga motuhop; sa dihang ipunting nila ang ilang mga pana, pasagdi nga daw kini walay talinis. 8 Pasagdi (sila) nga mahisama sa kuhol nga matunaw ug mahanaw, sama sa usa ka bata nga gihimugo sa usa ka babaye nga dili pa panahon ug dili na gayod makakita sa kahayag sa adlaw. 9 Sa pila mabati sa imong kolon ang makapaso nga kainit sa tunok, paliron niya (sila) sa usa ka kusog nga hanjin, ang lunhaw nga tunok ug ang nasunog nga tunok usab. 10 Magmaya ang mga matarong sa dihang makita nila ang panimalos sa Dios; pagahugasan niya ang iyang mga tili sa dugo sa mga daotan, 11 aron nga ang mga tawo moingon, "sa pagkatinuod, adunay ganti ang mga tawo nga matabor; sa pagkatinuod adunay Dios nga maghukom sa kalibutan."

59 Luwasa ako gikan sa akong mga kaaway, akong Dios; ipahimutang ako sa ibabaw gikan niadtong makigbatok kanako. 2 Tipigi ako gikan niadtong mobuhut ug daotan, ug luwasa ako gikan sa mga tawo nga uhaw sa dugo. 3 Kay tan-awa, naghulat (sila) alang sa pagkuha sa akong kinabuhi. Ang gamhanan nga magbubuhut ug daotan naqtigom batok kanako, apan dili tungod sa akong kalapasan o sa akong sala, Yahweh. 4 Nangandam (sila) alang sa paggukod kanako bisan wala akoy sala; Pagmata ug tabangi ako ug tan-awa. 5 Ikaw, Yahweh ang Dios sa mga kasundalohang anghel, ang Dios sa Israel, tindog ug siloti ang tanang mga nasod; ayaw kaloy-i ang tanang mga daotan nga malapason. (Selah) 6 Mibalik (sila) sa kagabhion, nag-uwang (sila) sama sa mga iro ug

ngilibotibot sa siyudad. 7 Tan-awa, nagginhawa (sila) agi sa ilang mga baba; ang mga espada anaa sa ilang mga ngabil, kay miington (sila) "kinsa ang makadungog kanato?" 8 Apan ikaw, Yahweh, kawat-i (sila) gihimo mo ang tanang nasod nga katawan-an. 9 Dios akong kusog, hatagan ko ikaw ug pagtagad; ikaw ang akong taas nga tore. 10 Ang Dios magatagbo kanako sa iyang matinud-anon nga kasabutan; ipakita sa Dios kanako ang tinguha sa akong mga kaaway. 11 Ayaw (sila) patya, o ang akong mga tawo makalimot. Kataga (sila) pinaagi sa imong gahom ug laglaga (sila) Gino nga among tarning. 12 Kay ang sala sa ilang mga baba ug ang mga pulong sa ilang mga ngabil, tugot (sila) nga madakpan sa ilang mga garbo, ug alang sa mga tunglo ug sa mga bakak nga ilang gipahayag. 13 Lamoya (sila) sa kasuko, lamoya (sila) aron nga mahanaw na (sila) tugot (sila) nga masayod nga ang Dios nagdumala kung Jacob ug hangtod sa kinatuman sa yuta. (Selah) 14 Mibalik (sila) sa kagabhion, nga nag-uwang sama sa iro ug ngilibotibot sa siyudad. 15 Nanagsuroy (sila) sa pagpangita ug mga pagkaon ug nagngulob (sila) sama sa iro kung dili (sila) matagbaw. 16 Apan moawit ako mahitungod sa imong kusog, ug sa kabuntagon moawit ako sa imong gugma nga dili matabor! Kay ikaw man ang akong taas nga tore ug dalangpanan sa adlaw sa akong kasubo. 17 Nganha kanimo ang akong kusog, moawit ako og mga pagdayeg; kay ang Dios man ang akong taas nga tore, ang Dios sa matinud-anon nga kasabutan.

60 Dios imo kaming gipahilayo; imong giguba ang among mga panalipod; nasuko ka; ipasig-uli kami pag-usab. 2 Guyog nimo ang yuta; gipaliki mo kini; ayoha ang mga liki niini, kay kini nauyog.

3 Gihimo nimo ang imong katawhan nga makakita ug lisod nga mga butang; gipainom mo kami ug bino aron magsumparyar. 4 Ang niadtong nagtahod kanimo, imong gipahimutang ang bandila nga madayag batok niadtong nagbitibit sa pana. (Selah) 5 Aron nga kadtong imong gihigugma maluwas, luwasa kami sa imong tuo nga kamot ug tubaga ako. 6 Ang Dios nagsulti sa iyang pagkabalaan, "Magmaya ako; tungaon ko ang Siquem ug bahinbahinon ang walog sa Succoth. 7 Akoang Gilead, ug akoang Manasseh; ug ang Efraim usab ang panalipod sa akong ulo; Ang Juda ang akong setro. 8 Ang Moab mao ang akong hunawan; ug akong ilabay ang akong sapatos ngadto sa Edom; mosinggit ako sa kadaogan tungod sa Filista. 9 Kinsa ang magdala kanako ngadto sa lig-on nga siyudad? Kinsa ang maggiya kanako sa Edom? 10 Apan ikaw, O Dios, wala mo ba kami gisalikway? Wala ka moadt sa gira uban ang among mga kasundalohan. 11 Hataagi kami ug tabang batok sa kaaway, kay ang tabang sa tawo walay pulos. 12 Magmalampuson kami pinaagi sa tabang sa Dios; iyang pagayatakan ang among mga kaaway.

61 Alang sa pangulong musikero; dinuyogan sa tulungan nga adunay kuwerdas. Ang salmo ni David. Pamatia ang akong pagtuaw, O Dios; paminawa ang akong mga pag-ampo. 2 Gikan sa kinalayoang bahin sa kalibutan mosangpit ako kanimo sa dihang naghuot ang akong kasingkasing; dad-a ako sa bato nga mas habog pa kay kanako. 3 Tungod kay ikaw ang kanunay kong dalangpanan, usa ka lig-on tore batok sa kaaway. 4 Papuy-a ako sa imong puluy-anan hangtod sa kahangtoran! Padangopa ako sa landong sa imong mga pako. (Selah) 5 Kay ikaw, Dios, nakadungog sa akong mga panupuna ug gitahagan mo ako sa mga panulondon niadtong nagpasidungog sa imong ngalan. 6 Lugwayan nimo ang kinabuhi sa hari; ang iyang katuigan mahisama sa daghang kilawitan. 7 Magpabilin siya sa atubangan sa Dios hangtod sa kahangtoran. 8 Magawit ako sa pagdayeg sa imong ngalan hangtod sa kahangtoran aron sa matag adlaw mabuhut ko ang akong mga panupuna.

62 Alang sa pangulong musikero; sumala kung Jedutun. Ang salmo ni David. Magpaabot lamang ako sa Dios; gikan kaniya ang akong kaluwasan. 2 Siya lang ang akong bato ug ang akong kaluwasan; siya ang okong habog nga tore; dili gayod ako matabor. 3 Hangtod kanusa ba kamong tanan mag-atake sa tawo, nga inyong itulak nga sama sa naghahag na paril o katumbahan nga koral? 4 Nagpakisayod lamang (sila) kaniya aron ipaibus siya gikan sa iyang halangdon katungdanan; gihigugma nila ang pagpamakak; gipanalanginan nila siya pinaagi sa ilang mga baba, apan sa ilang mga kasingkasing gitunglo diay nila siya. (Selah) 5 Magpaabot lang ako sa Dios; kay ang akong paglaom anaa lang kaniya. 6 Siya lang ang akong bato ug akong kaluwasan; siya ang okong habog nga tore; dili gayod ako matabor. 7 Diha sa Dios ang akong kaluwasan ug akong himaya; ang bato sa akong kusog ug ang akong dalangpanan anaa

sa Dios. **8** Kamong mga katawhan salig kaniya sa tanang panahon, ibubo ang inyong kasingkasing diha kaniya; ang Dios ang atong dalangpanan. (Selah) **9** Sa pagkatinuid, ang yano nga mga tawo walay pulos, ug ang tinamod nga mga tawo usa ka bakak; gaan lang (sila) kung timbangon; mas gaan pa (sila) sa walay bili. **10** Ayaw pagsalig diha sa pagpangdaugdaog o paggawat; ug ayaw paglaom sa walay pulos nga bahandi, kay dili gayod kini magapamunga; ayaw isalig ang imong kasingkasing niini. **11** Misulti ang Dios sa makausa, nadungog kini sa makaduha: iya sa Dios ang gahom. **12** Imo usab, Ginoo, ang pagkamatinuid-anon sa kasabotan, tungod kay gantihan mo ang matag tawo sumala sa iyang binuhutan.

63 Ang salmo ni David, sa dihang atua siya sa kamingawan sa Juda. Dios, ikaw ang akong Dios! Gipangita ko ikaw pag-ayo, giuhaw ang akong kalag kanimo, ug ang akong unod nangandoy kanimo, diha sa usa ka uga ug malang yuta diin wala gayoy tubig. **2** Busa ngantia ako kanimo diha sa imong balaang katawhan aron makita ang imong gahom ug ang imong himaya. **3** Tungod kay ang imong pagkamatinuid-anon sa kasabotan mas maayo pa kaysa kinabuhi, magadayeg ang akong mga ngabil kanimo. **4** Busa dayegon ko ikaw samtang ako buhi pa; ibayaw ko ang akong mga kamot diha sa imong ngalan. **5** Sama kini ingon nga nagkaon ako sa unod nga anaa sa bukog ug sa tambok; pinaagi sa malipayong ngabil dayegon ko ikaw sa akong baba, **6** sa dihang maghunahuna ako kanimo sa akong higdaanan ug mamalandong ako kanimo sa takna sa kagabhion. **7** Kay ikaw nagatabang kanako ug nagmaya ako sa landong sa imong mga pako. **8** Migunit ako kanimo; ang imong tuong kamot nag-agak kanako. **9** Apan kadtong narinuha sa paglaglag sa akong kinabuhi mahadto sa kinahilangdan bahin sa yuta; **10** itugyan (sila) ngadto sa mga kamot nga migamit ug espada, ug mahimo silang pagkaon sa mga lobo. **11** Apan magmaya ang hari diha sa Dios; tanan nga nunumpa kaniya mapasigarbohan kaniya, apan ang baba niadtong nagapamakak pahilumon.

64 Ang salmo sa pangulong musikero. Ang salmo ni David. Pamatia ang akong tingog, O Dios, paminawa ang akong mga mulo; tipigi ang akong kinabuhi gikan sa kahadlok sa akong mga kaaway. **2** Tagoi ako gikan sa tinagong laraw sa mga daotan, ug gikan sa kasamok sa nagabuhat ug kasal-anan. **3** Gibaid nila ang ilang mga dila sama sa mga espada; giton nila ang ilang mga pana, ang sakit nga mga pulong, **4** aron ipana ngadto sa mga walay sala diha sa tagong dapit; unya sa kalit ilang panaon siya sa walay kahadlok. **5** Gidasig nila ang ilang kaugalingon sa pagplano ug daotan; nagsabot (sila) sa tago aron sa pagbuhut ug lit-ag; unya miington (sila) "Kinsa ang makakita kanato?" **6** Nagplano (sila) ug daotan; "Nahuman na kita," unya miington (sila) "Maayo ang pagkaplano." Dili matukib ang hunahuna ug kasingkasing sa tawo. **7** Apan panaon (sila) sa Dios; ug sa kalit lang masamdan (sila) sa iyang mga pana. **8** Mapandol (sila) sanglit ang ilang mga dila mounyan kanila; ang tanan nga makakita kanila maglingolingo. **9** Mangahadlok ang tanang mga tawo ug magsulti sa mga gibuhut sa Dios. Maghunahuna (sila) pag-ayo mahitungod kung unsa ang iyang nabuhat. **10** Magmaya ang mga matarong ngadto kang Yahweh ug modangop kaniya; ang tanang adunay matarong nga kasingkasing mapasigarbohan diha kaniya.

65 Ang salmo sa pangulong musikero. Ang salmo nga awit ni David. Ang kanimo, O Dios sa Zion, nagaabot ang among mga pagdayeg; tumanon namo ang among mga panaad diha kanimo. **2** Ikaw nga naminaw sa mga pag-ampo, ang tanang may unod moduol kanimo. **3** Mipatigbabaw ang kasal-anan batok kanamo; ingon man ang among mga kalapasan, apan pasayloon nimo kini. **4** Bulahan ang tawo nga imong gipili nga ipaduol kanimo aron nga siya magpuyo sa imong templo. Matagbaw kami sa pagkamaayo sa imong puluy-anan, ang imong balaang templo. **5** Diha sa pagkamatarong imo kaming tubagong pinaagi sa pagbuhut sa mga kahibulongan butang, Dios sa among kaluwasan; ikaw nga paglaon sa tibuok kalibutan ug niadtong anaa sa layong dapit sa tabok sa kadagatan. **6** Kay ikaw ang nagbuhut sa lig-on nga mga kabukiran, ikaw nga nagbakos sa kusog. **7** Ikaw ang ngapahilom sa pagngulob sa kadagatan, sa pagdahunog sa mga balod niini ug sa kasamok sa mga tawo. **8** Kadnton ngapuyo sa halayong dapit sa kalibutan mangahadlok sa timaan sa imong mga buhat; magmaya ang sidlakan ug ang kasadpan tungod kanimo. **9** Moanhi ka aron pagtabang sa yuta; gipatubigan nimo kini; gipatambok nimo kini; ang sapa sa Dios puno sa tubig; gihatagan nimo ang mga tawo ug trigo sa dihang giandam mo ang yuta. **10** Gipatubigan nimo pag-ayo ang mga

tudling; gipahiluna nimo ang dinarong yuta; gipahumok nimo kini pinaagi sa talisik; gipanalanginan nimo ang nagturok niini. **11** Gikoronahan nimo ang tuig sa imong pagkamaayo; ang maagian sa imong kawaha adunay nangahulog nga patambok sa yuta. **12** Ang sibsibanan sa kamingawan napuno sa yamog, ug ang kabungtoran nagsul-ob sa kalipay. **13** Nagsul-ob ang sibsibanan sa mga panon sa mananap; napuno usab ang mga walog sa mga trigo; nagsinggit (sila) sa kalipay, ug nag-awit (sila)

66 Alang sa pangulong musikero. Usa ka awit, ang salmo. Paghimo ug malipayong kasaba ngadto sa Dios, tibuok kalibutan; **2** Awita ang himaya sa iyang ngalan; himoa nga mahimayaon ang iyang pagdayeg. **3** Isulti sa Dios, "Pagkamakalilisang sa imong mga buhat! Tungod sa kadaoko sa imong gahom moyukbo kanimo ang imong mga kaaway. **4** Ang tibuok kalibutan magsimba kanimo ug mag-awit kanimo; magaawit (sila) sa imong ngalan." (Selah) **5** Ngari ug tan-awa ang mga gibuhut sa Dios; kahadiokan siya ug ang iyang mga gibuhut ngadto sa mga anak sa katawhan. **6** Gipamala niya ang dagat; milatas (sila) sa suba; diido ngamalipayon kita diha kaniya. **7** Pinaagi sa iyang kusog nagdumala siya hangot sa kahangtoran; nagtaw-an siya sa kanasoran; ayaw itugot nga magpataas ang mga masupilon sa ilang kaugalingon. (Selah) **8** Dayega ang Dios, kamong katawhan, ipalanong ang pagdayeg alang kaniya. **9** Giampingan kita niya taliwala sa mga buhi, ug wala niya gitugot nga medalin-as ang atong mga til. **10** Kay ikaw, O Dios, nagsul-ob kanamo; gisulayan nimo kami sama sa plata nga giulay. **11** Gihatod nimo kami sa pukot; gibutang nimo sa among likod ang labihang palas-anon. **12** Gipayatakan nimo sa mga tawo ang among mga ulo; miagi kami sa kalayo ug sa tubig, apian gidala mo kami sa usa ka hawan nga dapit. **13** Moadto ako sa imong puluy-anan nga dala ang mga halad nga sinunog; akong tumanon ang akong panumpa. **14** nga gisaad sa akong mga ngabil ug ang gisulti sa akong baba sa dihang anaa ako sa kagul-anan. **15** Maghalad ako kanimo ug sinunog nga tambok nga mga mananap nga adunay humot sa laking karnero; maghalad ug mo kaga torong baka ug mga kanding. (Selah) **16** Ngari ug paminaw, kamong tanan nga may hadlok sa Dios, ug imantala ko ang gibuhut niya alang sa akong kalag. **17** Mituak ako kaniya pinaagi sa akong baba, ug gitdayeg siya sa akong dila. **18** Kung aduna akyo makita nga sala sa akong kasingkasing, ang Ginoo dili maminaw kanako. **19** Apan ang Dios naminaw gayod; gitagad niya ang tingog sa akong pagampo. **20** Dalayegon ang Dios, nga wala niya pasagdi ang akong pagampo o ang iyang pagkamatinuid-anon sa kasabotan nganhi kanako.

67 Alang sa pangulong musikero; dinuyogan sa tulungan nga adunay kuverdas. Ang salmo, nga usa ka awit. Magmaluluy-on unta ang Dios kanato ug magpanalangin kanato ug iyang ipadan-ag ang iyang panaway nganhi kanato (Selah) **2** aron masayod ang kalibutan sa imong paagi, nga ang imong kaluwasan alang sa tanang kanasoran. **3** Tugoti nga dayegon ka sa katawhan, Dios; tugoti nga dayegon ka sa tanang katawhan. **4** O, tugoti ang kanasoran nga magmaya ug mag-awit sa kalipay; tungod kay huksan mo ang katawhan uban sa hustisya ug dumalahan ang kanasoran sa kalibutan. (Selah) **5** Tugoti nga dayegon ka sa katawhan, O Dios; tugoti nga dayegon ka sa tanang katawhan. **6** Mihatag ang yuta sa abot niini ug ang Dios nga atong Dios nagpanalangin kanato. **7** Gipanalanginan kita sa Dios, ug ang tanang anaa sa kalibutan ngapsidungog kaniya.

68 Alang sa pangulong musikero; Ang salmo ni David, usa ka awit. Hinato motindog ang Dios; magkatibulaag unta ang iyang mga kaaway; ug kadtong hasilag usab kaniya mokalagiv unta sa iyang atubangan. **2** Sama sa aso nga ipadpad; busa pawahaw (sila) sama sa kandila nga matunaw sa kalayo, aron nga ang daotan manahan sa presensiya sa Dios. **3** Apan magmaya ang matarong; magsadya (sila) diha sa Dios; hinaot nga magmaya (sila) ug ngamalipayon. **4** Awiti ang Dios! Awiti ug pagdayeg ang iyang ngalan! Dayega siya nga nagsakay latas sa walog sa Suba sa Jordani! Yahweh ang iyang ngalan! Pagmaya kaniyal! **5** Ang amahan sa mga walay amahan, tigpanalipod sa mga biyuda, ang Dios anaa sa balaang dapit diin siya ngapuyo. **6** Gibutang sa Dios ang mga nag-inusara ngadto sa matag pamilya; gipagawas niya ang mga binilanggo uban ang panag-awit; apan ang mga masupilon gipapuyo sa ugang yuta. **7** O Dios, sa dihang nag-una ka sa imong katawhan, sa pagmartsa nimo latas sa kamingawan, (Selah) **8** Nangurog ang kalibutan; ug nag-ulang kalangitan sa presensiya sa Dios, diha sa presensiya sa Dios sa iyang pag-

abot sa Sinai, diha sa presensiya sa Dios, ang Dios sa Israel. **9** Ikaw, Dios nagpadala ug dakong ular; imong gilig-on ang imong panulundon sa dihang nalyua kini. **10** Mipuyo ang imong katawhan niini; ikaw, O Dios mihatag sa imong kamaayo ngadto sa mga kabos. **11** Naghatag ang Ginoo ug kasugoan, ug kadtong nagpahibalo niini mao ang daghang kasundalohan. **12** Ang mga hari sa kasundalohan mikalagi, nanagan (sila) ug ang mga babaye nga nagaapabot sa panimalay nagbabinhabin sa mga kinuha: **13** mga salampati nga plata ug ang mga pako sa naggilakilag nga bulawan. Sa dihang ang pipila kanimo nagpabilin sa kulongan sa karnero, nganong gibuhut ninyo kini? **14** Gipatibulaag sa Labing Gamhanan ang mga hari didto, ato kini nga nag-ulan ug nyeba sa Bikid sa Salomon. **15** Ang kusgan nga bikid mao ang bungtod sa Basan; ang usa ka habog nga bikid mao ang bungtod sa Basan. **16** Nganong nasina ka man, ikaw habog nga bikid, sa bikid nga gipili sa Dios nga iyang puy-an? Sa pagkatnuod, si Yahweh magpuyo niini hangtod sa kahangtoran. **17** Ang mga karwahe sa Dios 20, 000, niliblo ka liboan; uban ang Ginoo kanila didto sa balaang dapit sa Sinai. **18** Misaka siya sa kinatuman; ngala dala ang mga binihag; nagdawat ka sa mga gasa gikan sa katawhan, bisan pa niadtong nakig-away kanimo, aron ikaw Yahweh nga Dios mopuyo diito. **19** Bulahan ang Ginoo, nga sa matag adlaw nagdala sa atong mga palas-anon, ang Dios nga mao ang atong kaluwasan. (Selah) **20** Ang atong Dios mao ang Dios nga moluwas; si Yahweh ang Ginoo nga maoy makaluwahas kanato gikan sa kamayatan. **21** Apan dugmukon sa Dios ang mga ulo sa iyang mga kaaway, ang buhokon nga mga ulo niadtong naglakaw sa pagpakaasala batok kaniya. **22** Miingon ang Ginoo, "Dad-on ko ang akong mga kaaway balik sa Basan, ako silang ipabalik ngadto sa kinahiladman sa dagat" **23** aron inyong dugmukon ang inyong mga kaaway, ug mabasa ang inyong til sa dugo, ug aron ang mga dila sa inyong mga iro adunay babin sa inyong mga kaaway." **24** Nakita nila ang imong pagpasundayag, Dios, ang pasundayad sa akong Dios, akong Hari, didto sa balaang dapit. **25** Nag-una ang mga mag-aawit, ang misunod mao ang mga musikero, ug sa tungatunga ang mga dalaga nga nagtugtug sa mga tamborin. **26** Bulahan ang Dios sa panagtigom; dayega si Yahweh, kamong mga tinuod nga kaliwat sa Israel. **27** Nag-una ang Benjamin nga labing gamay nga banay, unya ang pangulo sa Juda ug ilang panon, ug ang mga pangulo sa Zebulun ug ang mga pangulo sa Neftali. **28** Ang inyong Dios, O Israel nagsugo sa inyong kusog; ipadayag kanamo ang imong gahom, Dios, sama sa imong pagpadyay niini kaniadto. **29** Ipadayag ang imong gahom kanamo gikan sa imong templo sa Jerusalem, diin ang mga hari magdala sa mga gasa nganha kanimo. **30** Singgit diha sa gubat batok sa ihalas nga mananap diha sa kasagbotan, batok sa katawhan, kanang panon sa mga torong baka ug mga natì. Pakaulawi (sila) ug himoa nga (sila) magdala ug mga gasa; patibulaaga ang mga tawo nga nagtinguha sa pakiggubat. **31** Mogawas ang mga prinsipe gikan sa Ehipto; ibaway dayon sa Etiopia ang iyang mga kamot ngadto sa Dios. **32** Awiti ang Dios, kamong mga ginghamian sa kalibutan; (Selah) Awiti ug pagdayeg si Yahweh. **33** Kaniya nga nagsakay diha sa kalangitan nga anaa na sukad pa kaniadto; tan-awa nagsinggit siya uban ang gahom. **34** Ang kusog iya gayod sa Dios; ang iyang pagkahalangdon anaa sa tibuk Israel, ug ang iyang kusog anaa sa kalangitan. **35** O Dios, gikahadlokan ka diha sa imong balaang dapit; ang Dios sa Israel—naghataq siyag kusog ug gahom sa iyang katawhan. Dalayegon ang Dios.

69 Alang sa pangulong musikero; sumala sa Shoshanim. Ang salmo ni David. Luwasa ako, Dios; kay ang katubigan nagbutang sa akong kinabuhi diha sa sakuyaw. **2** Naunlod ako sa lalom nga lapok, diin walay dapit nga katindagan; nahiabot ako sa lalom nga katubigan, diin ang baha milumos kanako. **3** Gikapoy ako tungod sa akong paghilak; nauga na ang akong tutonfan; nalyua na ang akong mga mata samtang naghulat sa akong Dios. **4** Kadtong nagdumot kanako nga walay hinundigan mas daghan pa kaysa buhok sa akong ulo; kadtong buot mopuo kanako, nga walay kapasikan, nahimo nakong mga kaaway, mga kusgan (sila) ang wala nako gikawat, kinahanglan nakong ibalik. **5** Dios, nasayod ka sa akong pagkabuangbuang, ug ang akong mga sala wala nalilong diha kanimo. **6** Ayaw itugot nga kadtong naghulat kanimo maulawan tungod kanako, Yahweh nga Ginoon makagagahan; ayaw itugot nga kadtong nagpangangita kanimo pagatamayon tungod kanako, O Dios sa Israel. **7** Tungod kanimo nabug-atan ako sa pagtamay; ang kaulawen mitabon sa akong nawong. **8** Nahimo akong dumuduong ngadto sa akong mga igoosong lalaki, usa ka langyaw ngadto sa mga anak sa akong inahan. **9** Kay ang tumang kadasig sa imong puluy-anan milamoy kanako, ug ang mga pagtamay

niadtong mga nagtamatay kanimo naanina kanako. **10** Sa dihang mihilak ako ug wala mikaon, gitamay nila ako. **11** Sa dihang gihimo kong bisti ang sako, nahimo akong buangbuang sa panulthion ngadto kanila. **12** Gihisgotan ako niadtong naglingkod sa ganghaan sa siyudad; ako mao ang awit sa mga palahubog. **13** Apan alang kanako, ang akong pag-ampo diha kanimo, Yahweh, sa takna nga imong datowan; tubaga intawon ako diha sa Kasaligan mong kaluwasan. **14** Biraha ako gikan sa lapok, ug ayaw itugot nga maunlod ako; kuhaa ako palayo gikan niadtong mga nagdumot kanako ug luwasa ako gikan sa lalom nga katubigan. **15** Ayaw itugot nga ang baha molumos kanako, ni ang lalom molamoy kanako. **16** Tubaga ako, O Yahweh, kay ang imong pagkamatinud-anon sa kasabotan maayo man; tungod kay dako ang imong kaluoy kanako, lingia ako. **17** Ayaw itago ang imong nawong gikan sa imong sulugoon, kay ania ako sa kalisdanon; tubaga dayon ako. **18** Anhia ako ug luwasa ako. Tungod sa akong mga kaaway, lukata ako. **19** Nasayod ka sa mga pagsaway kanako, sa pagpaukulaw kanako, ug sa pagtamatay kanako; ang tanan kong mga kaaway anaa sa imong atubangan. **20** Nasakitan ang akong kasingkasing sa mga pagtamatay; napuno ako sa kabug-aton; nangita ako ug tawo nga maluoy kanako, apan walay bisan usa; nangita ako ug maghuhupay, apan wala akyo nakaplagan. **21** Gidalitan nila ako ug hilo aron akong kan-on; sa akong kauhaw gidalitan nila ako ug suka aron akong imnon. **22** Itugot na ang lameza sa ilang atubangan mahimong lit-ag; sa dihang (sila) maghunahuna nga luwas (sila) mahimo una kining bitik. **23** Mangitgitan una ang ilang mga mata aron dili (sila) makakita; ug himoa kanunay nga ang ilang mga dapidapi mangurog. **24** Iububo ngadto kanila ang imong kasuko, ug una maapsan (sila) sa kabangsi sa imong kapungot. **25** Unta mahimo biniyan ang ilang dapit; wala na untay bisan usa sa imong moyupo sa ilang mga tolda. **26** Tungod kay gilutos nila ang usa nga imong gilatos. Gibilili nila pag-usab ang mga kasakit niadtong imong gisamaran. **27** Pakasad-a (sila) sa pagbuhat ug daghang mga sala; ayaw (sila) tugot nga makaduol sa imong matalorong nga kadaagan. **28** Papason una (sila) gikan sa Libro sa Kinabuhi ug dili mahisulat uban sa mga matalorong. **29** Apan kabos ako, ug masulob-on; una ang imong kaluwasan, O Dios, mopahiluna kanako sa hataas. **30** Dayegon ko ang ngalan sa Dios inurbanan sa awit ug ako siyang pasidunggan inurbanan sa mga pagpasalamat. **31** Makapahimuot kini kang Yahweh labaw pa sa torong baka nga adunay mga sungay. **32** Makita kini sa malumo ug magmaya (sila) kamo nga nagapangita sa Dios, magmadasigon ang inyong mga kasingkasing. **33** Tungod kay mopalatinghog si Yahweh sa mga ngakinahanglan ug dili niya pasagdan ang iyang mga binilanggo. **34** Hinaot nga ang langit ug ang yuta magadayeg kaniya, ang kadaagatan ug ang tanan nga nagalihok niini. **35** Tungod kay luwason sa Dios ang Zion, ug pagatukoron pag-usab ang mga siyudad sa Juda; ang katawhan mopuyo diito ug makapanag-iya niini. **36** Ang kaliwatan sa iyang mga sulugoon maoy makapanunod niini; ug kadtong nahiguma sa iyang ngalan makapuyo diito.

70 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo ni David; alang sa paghinundom. Luwasa ako, O Dios! Yahweh, dali dayon ug tabangi ako. **2** Tugot nga kadtong mosulay sa pagkuha sa akong kinabuhi mapaulawan ug pagatamastamasan; motalkid una (sila) ug dad-on sa kaulawan, kadtong nagmaliipayon sa akong kasakitan. **3** Motalkid una (sila) tungod sa ilang kaulaw, kadtong mga nagkatawa. **4** Ang tanan nga nagapangita kanimo maglipay untang magmaya diha kanimo; kadtong nahiguma sa imong kaluwasan kanunay untang magasulti, "Dalayegon ang Dios." **5** Apan kabos ako ug timawa; pagdali nganhi kanako, Dios; ikaw ako ngakong magtatabang ug luwasa ako. Yahweh, ayaw paglangan.

71 Diha kanimo, Yahweh, magdangop ako; ayaw gayod itugot nga mabutang ako sa kaulawan. **2** Luwasa ako ug himoa akong luwas sa imong pagkamatarong; ikilang ang imong igdulungog nganhi kanako ug luwasa ako. **3** Mahimo kang bato nga ngakong kadangpan diin kanunay kong adtoan; gihatag mo ang pagmando sa pagluwas kanako, kay ikaw ang akong bato ug akong salipdan. **4** Luwasa ako, akong Dios, gikan sa kamot sa mga daotan, gikan sa kamot sa mga dili matalorong ug mapintas. **5** Tungod kay ikaw ang akong paglaom, Yahweh, nga Ginoo. Nagsalig ako kanimo sukad pa sa akong pagkabata. **6** Pinaagi kanimo giamorna ako gikan sa tagoangkan; ikaw mao siya nga ngakhu kanako gikan sa tagoangkan sa akong inahan; ang akong pagdayeg kanunay lang nga mahitungod kanimo. **7** Ako ang panag-ingnan sa daghang katawhan; ikaw

ang akong lig-on ng dalangpanan. **8** Ang akong baba mapuno sa pagdayeg kanimo, sa tanang mga adlaw uban sa imong kadungungan. **9** Ayaw ako isailikway sa takna sa akong katigulangan; ayaw ako biyai sa dihang wala na akoy kusog. **10** Tungod kay ang akong mga kaaway naghisgot mahitungod kanako; kadtong nagalantaw sa akong kinabuhi nagkahiisa sa paglaraw. **11** Miengon (sila) "Gipasagdan na siya sa Dios; gukdon ug patyon nato siya, kay wala nyo moluwus ka kaniya." **12** Dios, ayaw pagpahilayo gikan kanako; akong Dios, pagdali ug tabangko ako. **13** Mabutang unta (sila) sa kaulawan ug magun-ob, kadtong nagbatok sa akong kinabuhi; matabonan unta (sila) sa mga pagtamay ug kaulawan, kadtong nagtinguha sa pagpasakit kanako. **14** Apan kanunay akong molaom kanimo ug modayeg kanimo sa makadaghan. **15** Ang akong baba mosulti mahitungod sa imong pagkamaratong ug sa imong kaluwasan sa tanang adlaw, bisan dili ko kini masabtan. **16** Moabot ako uban sa makagagahom nga mga buhat ni Yahweh nga Gino; isulti ko ang imong pagkamaratong, kanimo lang. **17** O Dios, gitudoan mo ako sukad pa sa akong pagkabatan-on; bisan karon akong gimaltang ang imong mga kahibulongang gibuhut. **18** Sa pagkatinuod, bisan sa dihang ako matigulang ug ubanon na, Dios, ayaw ako pasagdi, samtang akong ginamantala ang imong kusog ngadto sa mosunod nga mga kaliwatan, ang imong gahom ngadto sa tanan nga moabot. **19** Ang imong pagkamaratong man usab, Dios, hataas kaayo; ikaw nga nagbuhut sa dagkong mga butang, O Dios,kinsa man ang sama kanimo? **20** Ikaw nga napakita kanamo sa daghang makalilisang nga mga kalisdanan maoq modasig kanamo pag-usab ug mobongan kanamo pag-usab gikan sa kinahiladman sa yuta. **21** Hinaot nga imong dugangan ang akong kadungungan; balik pag-usab ug upaya ako. **22** Magpasalamat usab ako kanimo dinuyogan sa alpa alang sa imong pagkamasaligan, akong Dios; magaawit ako kanimo sa mga pagdayeg diriyogan sa alpa, Balaan sa Israel. **23** Ang akong mga ngabil magasiggit sa kalipay sa dihang mag-awit ako ug mga pagdayeg alang kanimo—bisan ang akong kalag, nga imong giluwas. **24** Ang akong dila magalitok usab mahitungod sa imong pagkamaratong sa tanang adlaw; tungod kay napaaulawan ug nagkagulyiyan (sila) kadtong nagtinguha sa pagpasakit kanako.

72 Ang salmo ni Solomon. Hatagi ang hari sa imong matarong nga kasugoan, Dios, ang imong pagkamaratong ngadto sa anak sa hari. **2** Hinaot nga mohukoy siya sa imong katawhan uban ang pagkamaratong ug sa imong mga kabos uban ang hustisa; **3** hinaot nga ang kabukiran mohatag ug kalinaw alang sa katawhan; hinaot nga ang kabungtoran mohatag ug pagkamaratong. **4** Hinaot humkan niya ang kabos sa mga katawhan; hinaot nga luwason niya ang mga anak sa mga nagkinahanglan ug dugmukon ang mga nagdaugdaog. **5** Hinaot nga pasidungan ka niila samtang ang adlaw molungtod, ug hantod nga ang bulan magpabilin sa tanang mga kalinaw. **6** Hinaot nga mokanaog siya sama sa ulan diha sa pinutol nga mga sagbot, sama sa ulan nga mobisbis sa yuta. **7** Hinaot nga ang matarong modagsang sa iyang mga adlaw, ug hinaot adunay kadagaya sa kalinaw hangtod nga ang bulan mahanaw. **8** Hinaot nga iyang dumulahan ang gikan sa dagat hangtod sa dagat, ug gikan sa Suba hangtod sa kinatumanay sa kalibutan. **9** Hinaot nga kadtong mga napuyo sa kamingawan moyukbo sa iyang atubangan; hinaot nga ang iyang mga kaaway molukupa sa abog. **10** Hinaot nga ang mga hari sa Tarsi ug sa mga isla mohatag ug buhis; hinaot nga ang mga hari sa Sheba ug sa Seba mohatag ug mga gasa. **11** Hinaot gayod nga ang tanang mga hari moyukbo sa iyang atubangan; hinaot nga ang tanang kanasoran moalagad kaniya. **12** Tungod kay iyang gitabangan ang mga nagkinahanglan nga nagtuwa ug ang mga kabos nga walay laing magtatabang. **13** Aduna siyay kaluoy sa mga kabos ug sa mga nagkinahanglan, ug iyang luwason ang kinabuhi sa mga nagkinahanglang katawhan. **14** Iyang gitubos ang ilang mga kinabuhi gikan sa pagdaugdaog ug kasamok, ug ang ilang dugo bililhon sa iyang panan-aw. **15** Hinaot nga mabuhui pa siya! Hinaot nga ang bulawan sa Sheba igahatag kaniya. Hinaot ang katawhan kanunay nga mag-ampo alang kaniya; hinaot nga ang Dios magpanalangin kaniya sa tanang adlaw. **16** Hinaot nga ang ilang yuta adunay kadagaya sa trigo; hinaot nga ipalidpalid ang mga tanom sa kinatumanay sa kabukiran. Hinaot nga ang bunga niini mahimong sama sa Lebanon; hinaot nga molabong ang katawhan sa mga siyudad sama sa mga sagbot sa kaumahan. **17** Hinaot nga ang iyang ngalan molungtod hangtod sa kahangtoran; hinaot nga ang iyang ngalan magapadayon hangtod aduna pay adlaw; hinaot nga ang katawhan mapanalanginan

pinaagi kaniya; hinaot nga ang tanang kanasoran motawag kaniya ug bulahan. **18** Hinaot nga si Yahweh nga Dios, ang Dios sa Israel, mahimay, nga mao ang nagbuhut sa kahibulongang mga butang. **19** Hinaot nga ang iyang mahimayaong ngalan pagdayegon hangtod sa kahangtoran, ug hinaot ang tibuok kalibutan mapuno sa iyang himaya. Amen ug Amen. **20** Natapos na ang mga pag-ampo ni David nga anak ni Jess. Ikatulung Libro.

73 Ang salmo ni Asaf. Tinuod gayod nga ang Dios maayo ngadto sa Israel, niadtong adunay putil ug kasingkasing. **2** Apan alang kanako, hapit madalin-as ang akong mga til; ang akong mga til hapit madalin-as samtang ako naglakaw **3** tungod kay nasina ako sa mga garbos sa dihang nakita ko ang pag-uswag sa mga daotan. **4** Tungod kay wala silay kasakitan hangtod sa ilang kamatayon, apan mga kusgan (sila) ug maayo ang ginakaon. **5** Gawasnon (sila) gikan sa mga kabugaton sa ubang tawo; wala (sila) gisakit sama sa ubang tawo. **6** Ang garbo gitdayandyan kanila sama sa kuwentas sa ilang liog; ang kasamok gibisti kanila sama sa kupo. **7** Tungod sa pagkabuta miabot ang sala; ang daotang mga panghunahuna milahos sa ilang mga kasingkasing. **8** Nagpugalugbal (sila) ug nagsulti ug daotan; sa ilang pagkagarboso nagbahad (sila) sa pagdaugdaog. **9** Ang ilang mga baba nagsulti batok sa kalangitan, ug ang ilang mga dila nagmartsa sa tibuok kalibutan. **10** Busa mibalik ang iyang katawhan ngadto kanila ug ang kadagaya sa katubigan nahubas. **11** Miengon (sila) "Giunsa man pagkasyad sa Dios? Aduna bay kahibalo diha sa Labing Halangdon?" **12** Timan-i kini: mga daotan kini nga katawhan; kanunay silang walay pagpakabana, nahimong hilabihan ka dato. **13** Tinuod gayod nga kawang lamang nga akong gipanalipid kining akong kasingkasing ug gihusasan ang akong mga kamot sa pagkawalay sala. **14** Tungod kay sa tanang adlaw gisakit ako ug gipanton sa mataq buntag. **15** Kun misulti ako, "Akong isulti kining mga butanga," unya akong gibudhian kining kaliwatan sa imong mga anak. **16** Bisan gisulayon ko sa pagsabot kining mga butanga, lisod kaayo kini alang kanako. **17** Unya miadto ako sa puluy-anan sa Dios ug nasabtan ko ang ilang danganan. **18** Tinuod gayod gibutang nimo (sila) sa danlog nga mga dapit; gihatod nimo (sila) sa kalaglagan. **19** Naunsa nga nahimo silang kamingawan sa usa ka higayon! Moabot ang ilang kataposan ug matapos (sila) sa makalilisang nga paagi. **20** Sama (sila) sa damgo nga sa pagkahuhan ang tawo mahigmata; O Gino, sa dihang ikaw mobongan, dili na nimo hunahunaon kadtong mga damgoha. **21** Tungod kay ang akong kasingkasing nagmasulob-on, ug nasadmanako pag-ayo. **22** Usaako ka walay alamag ug kulang sa panabot; sama langako sa usa ka walay pagbati nga mananap sa imong atubangan. **23** Apan kanunay akong magaubaon kanimo; gigunitan mo ang akong tuong kamot. **24** Giyahiako sa imong mga tambag ug human niana dawata ako sa himaya. **25** Kinsa may ako ngan aa sa langit apian ikaw? Walay bisan usa sa kalibutan nga akong gitinguha kung dili ikaw. **26** Ang akong unod ug ang akong kasingkasing maluya man, apan ang Dios mao ang kusog sa akong kasingkasing hangtod sa kahangtoran. **27** Kadtong halayo gikan kanimo mangalaglag; gun-obon mo kadtong tanan nga wala nagmatinud-anon kanimo. **28** Apan alang kanako, ang gikinahanglan kong habuton mao ang pagdangop kanimo Dios. Gihimo nakong dalangpanan si Yahweh nga Gino. Akong imantala ang tanan nimong gibuhut.

74 Usa ka maskil ni Asaf. O Dios, nganong gisalikway mo kami sa kahangtoran? Ngano nga ang imong kasuko misunog batok sa karnero diha sa imong sibsibanan? **2** Hinumodom ang imong katawhan, nga imong gipalit niadtong karaaon kapanahanon, ang banay nga imong gitubos nga mahimo nga imong kaugalingong panulundon, ug ang Bikud sa Zion, diin ikaw mipuyo. **3** Ngari tan-awa ang hingpit nga pagkagun-ob, ang tanang kadaot nga gibuhut sa mga kaaway sa balaang dapit. **4** Ang imong mga kaaway nagngulob taliwala sa imong pinililing dapit; gipahimutang nila ang ilang mga bandira. **5** Nanigbas (sila) gamit ang mga hatsa sama diha sa baga nga kalasangan. **6** Gidugmok nila ug gipangguba ang tanang kinulitan; giguba nila kini pinaagi sa mga hatsa ug mga maso. **7** Gisunog nila ang imong puluy-anan; gipanamastamasan nila ang imong pinuy-anan; gipukian kini ngadto sa yuta. **8** Miengon (sila) sa ilang mga kasingkasing, "Laglagon nato silang tanan." Gisunog nila ang tanan nimong tigomanan sa yuta. **9** Wala na kitay makita nga mga timaan, wala nay magpropeta, ug walay usa kanato ang nasayod kung hangtod kanus-a kini molungtod. **10** Hangtod kanus-a, O Gino, nga magtamatay ang kaaway kanimo? Ang kaaway magpasipala ba sa imong ngalan sa kahangtoran? **11** Nganong imo mang gipugnugan ang imong kamot, ang imong tuong kamot?

Ipagwas ang imong tuong kamot sa imong bistu ug laglag (sila) **12** Bisan pa niini ang Dios maoy akong hari gikan pa sa karaang kapanahonan, nga nagadalda sa kaluwasan sa kalibutan. **13** Gibahin mo ang dagat pinaagi sa imong kusog; gidugmok mo ang mga ulo sa makalilisang nga mga mananap diha sa katubigan. **14** Gidugmok mo ang mga ulo sa Levitan; gipakaon mo siya sa mga napuyo sa kamingawan. **15** Giablihan mo ang mga tuboran ug kasapaa; gipahubas mo ang mga kasubaan. **16** Imo ang adlaw, ug ang kagabhiom imo man usab; gipahimutang mo ang adlaw ug bulan sa ilang dapti. **17** Gipahimutang mo ang tanang ultan sa kalibutan; ug ikaw ang naghimo sa ting-init ug sa tingtugnaw. **18** Hinumdomi kung giunsa sa kaaway paglabay ug mga pagtamay kanimo, O Yahweh, ug ang pagpasipala sa mga buangbuang nga mga tawo sa imong ngalan. **19** Ayaw itugyan ang kinabuhi sa imong salampati ngadto sa ihalas nga mananap. Ayaw kalimti hangtod sa kahangtoran ang kinabuhi sa dinauagdaog nimong katabawan. **20** Hinumdomi ang imong kasabutan, kay ang mangitngit nga mga rehiyon sa yuta napuno sa mga dapti sa kabangis. **21** Ayaw itugot nga ang dinauagdaog mahiblik uban sa kaulaw; itugot nga ang kabos ug ang dinauagdaog modayeg sa imong ngalan. **22** Bangon, O Dios; panalipid ang imong kadungganan; hinumdomi kung giunsa ka pagtamay sa mga buangbuang sa tibuk adlaw. **23** Ayaw kalimti ang tingog sa imong mga kaaway o ang kabansa niadtong padayon nga nagsupak kanimo.

75 Alang sa pangulong musikero; sumala sa Al Tasyet. Ang salmo ni Asaf, usa ka awit. Magapasalamat kami kanimo, O Dios; magapasalamat kami, kay gipadayag mo ang imong presensiya; ang mga tawo magasulti sa imong kahibulongang mga buhat. **2** Sa gitakda nga panahon ako magahukom sa walay pinabli. **3** Bisan ang kalibutan ug ang tanang lumulopyo niini mangurog sa kahadlok, aking lig-onon ang mga haligi sa kalibutan. (Selah) **4** Moingon ako ngadto sa mga garbos, "Ayaw pagpagarob," ug ngadto sa mga daotan, "Ayaw ipataas ang sungay. **5** Ayaw ipataas ang inyong sungay; ayaw pagsulti uban ang mapahitas-on lig. **6** Dili gikan sa sidlakan o gikan sa kasadpan, ug kini dili gikan sa kamingawan nga ang pagbayaw moabot. **7** Apan ang Dios mao ang maghukum; siya ang magadala paubos ug siya ang magabayaw. **8** Tungod kay si Yahweh nagkupot ug kupa sa nagabulabula nga bino, nga sinagolan ug mga lamas, ug ibubo kini. Sigurado gayod nga ang tanang daotan sa kalibutan moinom niini hangtod sa kataposang tulo. **9** Apan magpadayon ako sa pagsulti kung unsa ang imong nabuhat; magaawit ako ug mga pagdayeg sa Dios ni Jacob. **10** Siya miignon, "Akong pagaputlon ang tanang sungay sa daotan, apan ang mga sungay sa mga matarong igabayaw."

76 Alang sa pangulong musikero, dinuyogan sa tulunggan nga adunay kuwerdas. Ang salmo ni Asaf, usa ka awit. Gipala sa Dios ang iyang kaugalingon ngadto sa Juda; ang iyang ngalan bantogan sa Israel. **2** Ang iyang tolda anaa sa Salem; ang iyang puluy-anan anaa sa Zion. **3** Dido gibali niya ang mga uhás sa pana, ang taming, ang espada, ug ang uban pang mga hinagibán sa gubat. (Selah) **4** Hilabihan ang imong kasanag ug gipadayag mo ang imong himaya, samtang milusogon ka gikan sa mga kabukiran, diin imong gipatay ang imong mga biktima. **5** Ang mga maisugon ug kasingkasing nakawatan; ug nahinanon (sila) Ang tanang manggugubat wala nay nahimo. **6** Sa imong pagbadlong, O Dios ni Jacob, ang mga nagkabayo ug ang kabayo nahinanon. **7** Ikaw, oo ikaw, ang angay kahadlok; kinsa ang makabaroq sa imong atubangan kung ikaw masuko? **8** Gikan sa langit nadungog ang imong paghukom; ang kalibutan mahadlok ug mahilom **9** sa dihang ikaw O Dios, mobarog aron sa paghukom ug pagluwas sa tanang dinauagdaog sa kalibutan. (Selah) **10** Sigurado gayod nga ang imong masuk-anon nga paghukom sa katingawan magdala ug pagdayeg kanimo; baksi ang imong kaugalingon sa kung unsa ang nahilabilin sa imong kasuko. **11** Paghimo ug pakigsaad kang Yahweh nga imong Dios, ug turmana kini. Hinaot nga ang nakalipot kaniya nga angay kahadlok magdala ug mga gasa alang kaniya. **12** Giputol niya ang espiritu sa mga prinsipe; gikahadlok siya sa mga hari sa kalibutan.

77 Alang sa pangulong musikero; sunod sa istilo ni Jedutun. Ang salmo ni Asaf. Magtawag ako sa Dios uban sa akong tingog; tawgon ko ang Dios uban sa akong tingog, ug ang akong Dios makadungog kanako. **2** Sa adlaw sa akong kalisidanson nangita ako sa Gino; sa kagabhiom akong gibayaw ang akong mga kamot, ug dili gayod kini makapoyan. Midumili ang akong kalag nga mahupay. **3** Naghunahuna ako sa Dios sa dihang ako nag-agulo; naghunahuna ako kaniya sa dihang ako naluya. (Selah) **4** Imong

giablihan ang akong mga mata; dili ako makasulti sa hilabihang kalibog. **5** Naghunahuna ako sa nangaging mga adlaw, mahitungod sa mga adlaw nga dugay nang milabay. **6** Sa kagabhiom nahiendumdan ko ang usa ka awit nga kaniadto akong giawit. Gipamalandonan ko pag-ayo ug gisulayon sa pagsabot kung unsa ang nahitabo. **7** Isaliway ba ako sa Dios sa kahangtoran? Dili na bi siya magpakita kanako ug pabor? **8** Ang iya bang pagkamatin-anon sa kasabutan mawala na sa hingpit? Napakyas ba ang iyang saad sa kahangtoran? **9** Nakalimot ba ang Dios nga magmaluluy-on? Nasirad-an na ba sa iyang kapungot ang iyang kahanggawa? (Selah) **10** Miignon ako, "Mao kini ang akong kagul-anan: ang pagkausab sa tuong kamot sa Labing Halangdon nganhi kanato." **11** Apan akong hinumdoman ang imong mga buhat, O Yahweh; hunahunaon ko ang imong kahibulongan nga mga buhat kaniadto. **12** Pamalandonan ko ang imong mga buhat ug pagahunahunaon ko kini. **13** Ang imong pamaagi, O Dios, balaan; unsa nga dios ang ikatandi sa atong bantogang Dios? **14** Ikaw ang Dios nga naghimo sa mga kahibulongan; gipakita mo sa kahibutan ang imong kusog. **15** Gihatagan mo ug kadaoang ang imong kahawhan pinaagi sa imong dakon gahom—ang mga kaliwati ni Jacob ug ni Jose. (Selah) **16** Ang katubigan nakakita kanimo, O Dios; ang katubigan nakakita kanimo, ug nangahadlok (sila) ang kinahiladman nangurog. **17** Ang mga panganod nagbubo ug tubig; ang mapanganorong kawanangan naghatag ug tingog; ang imong mga pana nangapanglupad. **18** Ang imong gadalugdog nga tingog madungog diha sa hangin; ang kilat midan-ag sa kalibutan, ang yuta mikurog ug nauyog. **19** Ang imong dala diha sa dagat ug ang imong agianan diha sa dagkong mga tubig, apan ang imong mga tunob dili makita. **20** Gigiyahan mo ang imong kahawhan sama sa panon pinaagi sa kamot ni Moises ug ni Aaron.

78 Usa ka maskil ni Asaf. Pamatia ang akong pagpanudlo, O akong kahawhan, patalinghog ang mga pulong sa akong baba. **2** Akong pagaaibahan ang akong baba sa mga sambingay; ako magaawit mahitungod sa tinagong mga butang mahitungod kaniadto. **3** Mao kini ang mga butang nga atong nadungog ug nakat-onan, mga butang nga gitudlo kanato sa atong mga katigulangan. **4** Dili nato kini ililon sa ilang mga kaliwatan. Isugilon ta sa sunod nga kaliwatan ang mahitungod sa dalayegong mga buhat ni Yahweh, ang iyang kusog, ug ang mga kahibulongan nga iyang gibuhat. **5** Kay nagbuhat siya ug mga kasugoan kung Jacob ug nagbutah ug balaod sa Israel. Gimando niya ang atong mga katigulangan nga ila kining itudlo ngadto sa ilang mga anak. **6** Gimando niya kini aron nga ang sunod nga kaliwatan masayod sa iyang kasugoan, ang mga bata nga wala pa matawo, mao na usab ang mosulit sa ilang kaugalingong mga anak. **7** Unya mosalig (sila) sa Dios ug dili nila kalmintan ang iyang mga buhat apan tumanon ang iyang mga kasugoan. **8** Unya dili (sila) mahisama sa ilang mga katigulangan, nga mga gagih ulo ug mga masinupakong kaliwatan, kaliwatan nga ang kasingkasing dili maayo, ug ang mga espiritu nga dii maunongan ug matinad-anon sa Dios. **9** Ang mga Efraimahanon adunay mga pana, apan mibalik (sila) sa adlaw sa pagpakiugbab. **10** Wala nila tipigi ang ilang kasabutan tali sa Dios, ug nadumili (sila) sa pagtumaran sa iyang balaod. **11** Gikalimton nila ang iyang mga buhat, ang kahibulongang mga butang nga iyang gipakita kanila. **12** Gikalimton nila ang katingalahanang mga butang nga iyang gibuhat sa atubangan sa ilang mga katigulangan didto sa yuta sa Ehipto, sa yuta sa Zoan. **13** Gitunga niya ang dagat ug gigiyahan (sila) patabok niini; gipatinod niya ang katubigan sama sa mga pader. **14** Panahon sa adlaw gigiyahan niya (sila) uban ang panganod ug sa tanang gabii inubanan sa kahayag sa kalayo. **15** Gipikas niya ang mga bato didto sa kamingawan, ug gihatagan niya (sila) ug tubig nga madagaoyan gayod, nga igo nga makapuno sa kinahiladman sa dagat. **16** Naghimo siya ug mga tuboran nga nag-agas gikan sa bato ug iyang gipadagayday ug tubig sama sa kasubaan. **17** Apan nagpadayon (sila) sa pagpakaasala batol kaniya, nagsupak batok sa Labing Halangdon didto sa kamingawan. **18** Gisulayon nila ang Dios sa ilang mga kasingkasing pinaagi sa pagpangayo ug pagkaon nga makatagbaw sa ilang kaugalingon. **19** Nagasulti (sila) batok sa Dios; miignon (sila) "Makahatag ba gayod ang Dios ug lamesa alang kanato diha sa kamingawan? **20** Tan-awa, sa dihang iyang gibulunan ang bato, miagis ang tubig ug midagayday. Apan makahatag ba usab siya ug tinapay? Magahatag ba siya ug karne alang sa iyang kahawhan?" **21** Sa dihang nadungog kini ni Yahweh, nasuko siya; busa ang iyang kalayo misunog batok kung Jacob, ug ang iyang kasuko misulong sa Israel, **22** tungod kay wala man (sila) mituo sa Dios ug wala misalig siyang kaluwasan. **23** Apan

gimandoan niya ang kalanditan ug naablihan ang mga pultahan sa langit. **24** Nagpaulan siya ug mana aron (sila) makakaon, ug gihatagan (sila) ug trigo gikan sa langit. **25** Gikaon sa mga tawo ang tinapay sa mga anghel. Nagpadala siya ug pagkaon nga madagayaon gayod. **26** Gipahuros niya ang hangin sa sidlakan aron motayhop sa kawanangan, ug pinaagi sa iyang gahom gigiyahan niya ang hangin sa kasadpan. **27** Gipaulanan niya (sila) ug karne sama sa abog, mga langgam nga dili maihap sama sa balas sa kadalagan. **28** Nangahulog kini taliwala sa ilang kampo, palibot sa ilang mga tolda. **29** Busa nangaon (sila) ug nangabusog. Gihatag niya ngadto kanila ang ilang gitinguha. **30** Apan wala pa (sila) nangabusog; ang ilang kalan-on anaa pa si lang mga baba. **31** Unya gisulong (sila) sa kasuko sa Dios ug gipamatay ang labing kusgan kanila. Gipu niya ang mga batanong lalaki sa Israel. **32** Bisan pa niini, nagpadayon (sila) sa pagpakaasul ug wala mituo sa iyang kahibulongang mga buhat. **33** Busa gipamubo sa Dios ang ilang mga adlaw; ang ilang katuigan napuno sa kalisang. **34** Sa dihang ang Dios mosikit kanila, mosugod (sila) sa pagpangita kaniya, ug unya mobalik (sila) ug mangita gayod kaniya. **35** Mahinumdoman nila nga ang Dios mao ang ilang batu ug nga ang Labing Halangdong Dios mao ang ilang maniluwas. **36** Apan giulog-ulogan nila siya pinaagi sa ilang mga baba ug namakak kaniya sa ilang mga pulong. **37** Kay ang ilang mga kasingkasing dili lig-ong mitutok kaniya, ug dili (sila) matinud-anon sa iyang kasabutan. **38** Apan siya, sanglit maluluy-on, nagpasaylo sa ilang kasal-anon ug wala niya (sila) laglag. Oo, daghang mga panahon nga iyang gipunggan ang iyang kasuko ug wala pukawa ang tanan niyang kapungot. **39** Gihinumdoman niya nga gibuhat (sila) gikan sa unod, usa ka hangin nga molabay ug dili na mobalik. **40** Sa makadaghing hayagon misupak (sila) batok kaniya ditto sa kamingawan ug nagpasubo kaniya ditto sa umaw nga mga rehiyon! **41** Sa kanunay gisulayan nila ang Dios ug minhagit sa Balaan sa Israel. **42** Wala (sila) maghunahuna mahitungod sa iyang gahom, kung giunsa niya (sila) pagluwas gikan sa ilang kaaway. **43** Sa dihang gipakita niya ang iyang makalilisang nga mga timaan ditto sa Ehipto ug ang iyang mga kahibulongan sa rehiyon sa Zoan. **44** Gihimo niyang dugo ang mga suba sa mga Ehiptohanon aron dili (sila) makainom gikan sa ilang mga tuboran. **45** Nagpadala siya ug labihan kadaghlang langaw nga milamoy kanila ug mga baki nga milukop sa ilang yuta. **46** Iyang gihatag ang ilang mga panom sa mga apan-apan ug ang ilang mga hinagoan ngadto sa mga dulon. **47** Gilaglag niya ang ilang mga kaparasan tungod sa pagpaulan ug yelo ang ilang mga kahoy nga sikomoro. **48** Gipaulanan niya ug yelo ang ilang mga baka ug gipanglitian ang ilang binuhing mga mananap. **49** Ang iyang hilabihang kasuko mihampan batok kanila. Gipadala niya ang kapungot, kaligutog, ug kalisdanan sama sa mga anghel nga ngadala ug kasamok. **50** Naghimo siya ug dalan alang sa iyang kasuko; wala niya (sila) ilikay gikan sa kamatayon apan gitugyan (sila) sa katalagman. **51** Gipamatay niya ang tanang panganuy ditto sa Ehipto, ang kinamugulangan sa ilang kusog ditto sa mga tolda ni Ham. **52** Gigiyahan niya ang iyang mga katawhan pagawas sama sa karnero ug gitulutan (sila) ditto sa kamingawan sama sa panon sa mananap. **53** Gigiyahan niya (sila) nga luwas ug walay kahadol, apan ang dagat mitabon sa ilang mga kaaway. **54** Unya gidala niya (sila) sa utlanan sa iyang balaang yuta, niining bukira nga naangkon sa iyang tuong kamot. **55** Gipapahawa niya ang mga nasod nga nauna kanila ug gipanghatag kanila ang ilang panulundon. Gipapuyo niya ang mga banay sa Israel sa ilang mga tolda. **56** Apan ilang gisulayan ug gisupak ang Labing Halangdong Dios ug wala gituman ang iyang mga kasugoan. **57** (Sila) dili mga matinud-anon ug nagmabudhi-on sama sa ilang mga amahan; dili (sila) kasaligan sama sa baliko nga pana. **58** Kay gipasuko niya siya sa ilang hataas nga mga dapit ug gihatig siya aron mangabugho sa ilang mga diosdios. **59** Sa dihang nadungog kini sa Dios, nasuko siya ug hingpit nga gisalikway ang Israel. **60** Gibiyaan niya ang puluy-anon sa Silo, ang tolda diin siya miipuyo uban sa mga tawo. **61** Gitugotan niya nga ang iyang kusog makuhha ug gihatag ang iyang himaya ngadto sa mga kamot sa kaaway. **62** Gitugyan niya ang iyang katawhan ngadto sa espada, ug nasuko siya sa iyang panulundon. **63** Gimaloy sa kalayo ang ilang mga batanong lalaki, ug ang ilang mga kadalaganahan wala nay mga awit sa kasal. **64** Ang ilang mga pari nangapukan pinaagi sa espada, ug ang ilang mga balo dili makahimo sa pagbangan. **65** Unya ang Ginoong nahigmata sama sa tawo nga gikan sa pagkatulog, sama sa manggugubat nga nagsinggit tungod sa bino. **66** Giabog niya ang iyang mga kaaway; gipakaulawan niya (sila) sa walay kataposan. **67** Gisalikway niya ang tolda ni Jose, ug wala niya pilia ang banay ni Efraim. **68** Gipili

niya ang banay ni Juda ug ang Bukid sa Zion nga iyang gihuguma. **69** Gitukod niya ang iyang pinuy-anan sama sa mga langit, sama sa kalibutan nga iyang palungtaron sa kahangtoran. **70** Gipili niya si David, nga iyang sulugoon, ug gikuha siya gikan sa puluy-anan sa mga karnero. **71** Gikuha niya siya gikan sa pagbantay sa mga babayeng karnero ug sa mga anak niini ug gidalda niya siya aron mahimong magbalantay ni Jacob, nga iyang katawhan, ug sa Israel, nga iyang panulundon. **72** Gibantayan (sila) ni David uban sa kalingdang sa iyang kasingkasing, ug gigiyahan niya (sila) sa kahanas sa iyang mga kamot.

79 Ang salmo ni Asaf. O Dios, ang langyaw nga kanasoran miabot sa imong panulundon; gibuba nila ang imong balaang templo; ug gihimo nilang nagtipun-og nga kagun-ob ang Jerusalem. **2** Gipakaon niya sa mga langgam sa kalanditan ang patay nga lawas sa imong mga sulugoon, ug ang lawas sa imong mga matinud-anon nga katawhan ngadto sa mga ihalas nga mananap sa yuta. **3** Gipabanaw nila ang ilang dugo sama sa tubig palibot sa Jerusalem, ug walay milubong kanila. **4** Nahimo kaming salawayon sa among mga siligan, gibiyaybiay ug gitamay kami sa mga nakapalibot kanamo. **5** Hangtod kanus-a, O Yahweh? Magpabilin ka bang masuko hangtod sa kahangtoran? Hangtod kanus-a mosilaob nga daw kalayo ang imong pagpangabugho? **6** Ibubo ang imong kapungot ngadto sa mga nasod nga wala makaila kanimo ug sa mga gingharian nga wala magtawag sa imong ngalan. **7** Tungod kay gilamoy nila si Jacob, ug giguba ang iyang mga kabalayan. **8** Ayaw tipigi ang mga sala sa among mga katigulangan batok kanamo; moabot unta ang imong maluluyong buhat nganhi kanamo, tungod kay huyang kami. **9** Tabangi kami, O Dios sa among kaluwasan, alang sa himaya sa imong ngalan; luwasra kami ug pasayloa kami sa among mga sala tungod ug alang sa imong ngalan. **10** Nganong miiong man ang mga kanasoran, "Asa man ang ilang Dios?" Mapanimaslan unta sa among atubangan ang dugo sa imong mga sulugoon nga gipabanaw sa mga kanasoran. **11** Makaabot unta kanirimo ang mga pag-agulo sa mga binilanggo; uban sa kadaok sa imong gahom tipigi ang mga anak gikan sa kamatayon. **12** Balosi sa mas labaw pa sa makapito ka pilo ang mga sabakan sa among kasilinganang mga nasod ang mga pagpasipala nga ilang gipakaulaw kanimo, O Gino. **13** Aron kami nga imong mga katawhan ug karnero sa imong sibsibanan maghatag ug pagpasalamat diha kanimo hangtod sa kahangtoran. Among isulti ang imong mga pagdayeg ngadto sa tanang kalinwan.

80 Alang sa pangulong musikero, sumala sa Shoshanim Edut nga istilo. Ang salmo ni Asaf. Paminaw, Magbalantay sa Israel, ikaw nga naggija kang Jose sama sa panon sa karnero; ikaw nga naglingkod ibabaw sa kerubin, dan-ag kanamo! **2** Sa atubangan ni Efraim ug Benjamin ug Manases, palihoka ang imong gahom; anhi ug luwasa kami. **3** O Dios, ipahiuli kami; padan-ag ang imong nawong nganhi kanamo, ug maluwas kami. **4** Yahweh Dios nga makagagahom, hangtod kanus-a ka masuko sa imong mga katawhan sa dihang mag-ampo (sila). **5** Gipakaon mo (sila) ug tinapay sa mga luha ug gihatagan mo (sila) ug daghang luha aron imnon. **6** Nagbuhat ka kanamo ug butang nga gilalisan sa among mga siligan, ug gikatwan-kan kami sa among mga kaaway. **7** Dios nga makagagahom, ipahiuli kami; ipadan-ag ang imong nawong nganhi kanamo, ug maluwas kami. **8** Nagdala ka ug paras gikan sa Ehipto; giabog mo ang kanasoran ug gibalhin mo kini sa pagtanom. **9** Gihinloan nimo ang yuta alang niini; ug nakagamot kini ug nipuno sa yuta. **10** Ang mga kabukiran natabonan sa landong niini, ang mga cedar sa Dios sa mga sanga niini. **11** Miabot ang mga sanga niini hangtod sa dagat ug atimana kining paras. **15** Mao kini ang gamot nga gitanom sa imong tuo nga kamot, ang linghod nga sanga nga imong gitupato. **16** Nangasunog kini ug gipamutol; nangahanaw (sila) tungod sa imong pagbadlong. **17** Ang imong kamot maanaa unta sa tawo nga anaa diha sa imong tuong kamot, sa anak sa tawo nga imong gilig-on alang sa imong kaugalingon. **18** Unya dili kami mobiya gikan kanimo; dasiga kami, ug mosangpit kami sa imong ngalan. **19** Yahweh, Dios nga makagagahom, ipahiuli kami; ipadan-ag kanamo ang imong nawong, ug mamaluwas kami.

81 Alang sa pangulong musikero; sumala sa Getit nga istilo. Ang salmo ni Asaf. Pag-awit ug makusog sa Dios nga atong kusog; singgit sa kalipay sa Dios ni Jacob. **2** Pag-awit ug alawiton ug tugtoga ang tamborin, ang maanindot nga lira ug alpa. **3** Patingoga ang trumpeta nga sungay sa panahon sa pagsubang sa bag-ong bulan, sa adlaw sa pagtakdol sa bulan, sa adlaw sa pagsugod sa atong pista. **4** Kay kini balaod alang sa Israel, usa ka mando nga gihatag sa Dios ni Jacob. **5** Iyang kini gihatag ingon ng a lagda kang Jose sa dihang miidot siya batok sa yuta sa Ehipto, din naakadungog ako ug usa ka tingog nga wala nako nailhan: **6** "Akong kuhaan ang palas-anon sa iyang abaga; ang iyang mga kamot gawasnon na gikan sa paghawid sa bukag. **7** Sa imong mga kasakit misangpit ka, ug gitabangan ko ikaw; gitubag ko ikaw gikan sa gadag-on ng apan gandang. Gisulayan ko ikaw diido si katubigan sa Meriba. (Selah) **8** Paminaw, O akong mga katawhan, tungod kay pasid-an-ay ko kamo, Israel, kung maminaw lang una kamo kanako! **9** Kinahanglan walay langyaw nga dios diha kaninyo; ayaw gayod kamo pagsimba sa bisan unsang langyaw nga dios. **10** Ako si Yahweh nga inyong Dios, nga mao ang nagpagawas kaninyo gikan sa yuta sa Ehipto. Ablihi ug dako ang inyong mga baba, ug pun-on ko kini. **11** Apan wala magpatalinghog ang akong mga katawhan sa akong mga pulong; ang Israel wala motuman kanako. **12** Busa gipasagdan ko (sila) sa ilang kaugalingon nga pamaagi aron buhaton nila kung unsa ang maayo alang kanila. **13** O, nga ang akong katawhan maminaw kanako; O, nga ang akong katawhan maglakaw sa akong dalam. **14** Unya buntongko dayon ang ilang mga kaaway ug itumong ko ang akong kamot batok sa ilang mga manglulutos. **15** Kadtoh nasilag kang Yahweh una mangurog sa kahadlok diha sa iyang atubangan! Mapakalawanunta (sila) hangtod sa kahangtoran. **16** Akong pakan-on ang Israel ug pino nga trigo; tagbawon ko kamo ug dugo nga gikan sa bato."

82 Ang salmo ni Asaf. Nagbarog ang Dios sa balaang panagtigom; sa taliwala sa mga dios naghatag siya ug paghukom. **2** Hangtod kanus-a ka mohukom nga dili makataronganun ug magpakita ug pagdapiq sa mga daotan? (Selah) **3** Panalipdi ang mga kabos ug ang mga walay amahan; atimana ang katungod sa mga gisakit ug sa mga nagkalisod. **4** Luwasang mga kabos ug ang mga ngakinhanglan; kuhaa (sila) gikan sa kamot sa mga daotan. **5** Wala (sila) mahibalo ni makasabot; naglagatag (sila) diha sa kangitigit; ang tanan nga patukoranan sa kalibutan napukan. **6** Milingon ako, "Mga dios kamo, ug kamong tanan mga anak sa Labing Halangdon. **7** Apan mamatay kamo sama sa mga kalalakin-an ug mangahulog sama niadtong mga prinsipe." **8** Tindog, O Dios, hukmi ang kalibutan, tungod kay aduna kay panulundon sa tanang kanasoran.

83 Usa ka awit. Ang salmo ni Asaf. O Dios, ayaw pagpakahilom! Ayaw kami pasagdi ug magpabilin nga dili mairog, O Dios. **2** Tan-awa, ang imong mga kaaway nagbuhut ug kasakom, ug kadtong nasislag kanimo mipataas sa ilang mga ulo. **3** Nag-abin (sila) batok sa imong mga katawhan ug nagsabot batok sa imong mga gipanalipdan. **4** Milingon (sila) "Dali kamo, laglagon ta (sila) ingon nga nasod. Ug ang ngalan nga Israel dili na gayod mahinundoman." **5** Nagplano (sila) ug usa ka pamaagi; batok kanimo neghimo (sila) ug panag-abin. **6** Naglakip kini sa tgota ni Edom ug sa mga Ismaelihon, ug sa mga katawhan sa Moab ug sa mga Hagarnon, nga nakig-abin uban sa **7** Gebal, sa Amonihanon, sa Amalekhanon; lakip usab niini ang Filistia ug ang mga lumulupyo sa Tiro. **8** Nakig-abin usab kanila ang Assyria; gitabangan nila ang mga kaliwut ni Lot. (Selah) **9** Buhata ngadto kanila ang sama sa gibuhut mo ngadto sa Midian, ug sama sa gibuhut mo sa Sisera ug sa Jabin diido sa Suba sa Kishon. **10** Nangahanan (sila) diido sa Endor ug nahimong sama sa patambok sa yuta. **11** Himoa ang ilang kadagkoan nga mahisama kang Oreb ug Zeeb, ug ang tanan nilang mga prinsipe mahisama kang Zeba ug Zalmuna. **12** Milingon (sila) "Kuhaan nato alang sa atong kaugalingon ang sibsibanan sa Dios." **13** O akong Dios, himoa (sila) nga daw nagkataq ngabog, sama sa uhot nga gipalid sa hangin, **14** sama sa kalayo nga misunog sa lasang, ug sama sa kalayo nga misilaob sa kabukiran. **15** Gukora (sila) sa kusgan mong hangin, ug hadloka (sila) sa imong bagyo. **16** Pun-a ang ilang mga nawong sa kaulaw aron ilang pangiitaon ang imong ngalan, O Yahweh. **17** Maulawan unta (sila) ug mangalisang sa walay kataposan; mangamatay unta (sila) nga walay dungog. **18** Unya masayod (sila) nga ikaw lang, O Yahweh, ang Labing Halangdon sa tibuok kalibutan.

84 Alang sa pangulong musikero; sumala sa Gitit nga istilo. Ang salmo sa mga anak ni Kora. Pagkatahom gayod sa dapti nga imong gipuy-an, O Yahweh nga makagagahom! **2** Naghandom ako sa templo ni Yahweh, ang akong pagtinguha niini maoy nakapaluya kanako. Ang akong kasingkasing ug ang tibuok naakong pagkatawo nagtawag sa buhi nga Dios. **3** Bisan gani ang gorion nakakaplag sa iyang balay, ug ang sayaw nagbuhut sa iyang salag aron kabutangan sa iyang piso duol sa imong mga altar, O Yahweh nga makagagahom, akong Hari, ug akong Dios. **4** Bulahan (sila) nga nagpuyo sa imong balay; kanunay silang gadayeg diha kanimo. (Selah) **5** Bulahan kadtong tawo nga ang kusog anaa kanimo, nga ang kasingkasing mao ang dalan patungas sa Zion. **6** Latas sa walog sa mga Luha, makakaplag (sila) ug mga tuboran sa tubig aron mainom. Ang unan ulan ngapnu niini sa mga panalangin. **7** Manglakaw (sila) uban sa kusog; ang matag-usa kanila magpakita sa Dios didto sa Zion. **8** O Yahweh Dios nga makagagahom, patalinghogi ang akong mga pag-ampo; Dios ni Jacob, paminaw kung unsa ang akong ginasulti! (Selah) **9** O Dios, bantay ang among tigpanalipod; pagpakita ug kahanginan sa imong dinihinog. **10** Kay ang usa ka adlaw sa imong templo mas labing maayo kaya liboan ka mga adlaw sa ubang daptit. Palabihon ko pa nga mamahimong tigabi sa pultahan sa balay sa akong Dios, kaysa mopuyo sa tolda sa mga daotan. **11** Tungod kay si Yahweh nga Dios mao ang atong adlaw ug taming; maghatag si Yahweh ug grasya ug himaya; dili niya ihikaw ang mga maayong butang alang niadtong maglakaw nga adunay kalingdong. **12** O Yahweh nga makagagahom, bulahan ang tawo nga nagsalig diha kanimo.

85 Alang sa pangulong musikero. Ang salmo sa mga anak ni Kora. O Yahweh, nagpaka ug pabor sa imong yuta; ug gipahuli nimo ang maayo nga kahimutang ni Jacob. **2** Gipasayo mo ang mga sala sa imong mga katawhan; gitabonan mo ang tanan nga ilang mga kalapasan. (Selah) **3** Gibakwi mo ang tanan nimong kapungot; mitalikod ka gikan sa imong hilabihang kasuko. **4** Ipaohuli kami, O Dios sa among kaluwasan, ug buhii na ang wala nimo gikahimut-an kanamo. **5** Masuko ka ba kanamo hangtod sa hangtod? Magbilibi ka bang masuko hangtod sa umaabot nga mga kahilinan? **6** Dili mo ba kami dasigon pag-usab? Ug unya ang imong katawhan magmaya diha kanimo. **7** Ipkita kanamo ang imong pagkamatinud-anon sa kasabutan, O Yahweh, ihatag kanamo ang imong kaluwasan. **8** Maminaw ang kung unsa ang ulti ni Yahweh nga Dios, tungod kay magbuhut siya ug kalinaw sa iyang mga katawhan, ang iyang matinud-anon nga mga sumusundog. Apan kinahanglan nga dili na (sila) mobalili pag-usab sa buangbuang nila nga mga binuhutan. **9** Tinuod gayod nga ang iyang kaluwasan haduol niadtong nahadlok kaniya; unya ang himaya magpabilin sa atong yuta. **10** Pagkamatinud-anon sa kasabutan ug pagkamasaligan, nagtagbo; ang pagkamatarong ug ang kalinaw naghagkanay sa usag-usa. **11** Ang pagkamasaligan mibusuk gikan sa yuta, ug ang pagkamatarong midungaw gikan sa langit. **12** Oo, si Yahweh maghatag sa iyang maayong mga panalangin, ug ang atong yuta maghatag sa iyang abot. **13** Ang pagkamatarong mag-una kaniya ug magbuhut ug dala alang sa iyang mga lakang.

86 Ang pag-ampo ni David. Paminaw, O Yahweh, ug tubaga ako, tungod kay ako kabos ug dinaugdaog. **2** Panalipdi ako, tungod kay ako maunongan; akong Dios, luwasang imong alagad nga nagsalig kanimo. **3** Pagmaluluy-on kanako, O Gino, tungod kay nagtawag ako kanimo sa tibuok adlaw. **4** Lipaya ang imong alagad, kay diha kanimo, O Gino, nag-ampo ako. **5** Ikwaw, O Gino, maayo, ug andami nga mopasaylo, ug nagpaka ka ug dakong kaluoy niadtong nagtawag kanimo. **6** O Yahweh, paminawa ang akong pag-ampo; patalinghogi ang tingog sa akong mga paghangyo. **7** Sa adlaw sa akong mga kalisandan mitawag ako kanimo, ikaw magatubag kanako. **8** Walay maitandi kanimo sa mga dios, O Gino. Walay mga buhat nga sama sa imong mga buhat. **9** Ang tanan kanasoran nga imong gihimo modulog ug moyukbo kanimo, O Gino. Pasidungan nila ang imong ngalan. **10** Tungod kay gamhanan ka ug nagbuhut sa kahibulangong mga butang; ikaw lamang ang Dios. **11** Tuldlo ako sa imong dalan, O Yahweh. Unya magalakaw ako sa imong kamatuoran. Bug-osa ang akong kasingkasing sa pagyukbo kanimo. **12** Gino nga akong Dios, dayegon ko ikaw sa tibuok naakong kasingkasing; himayaon ko ang imong ngalan sa walay kataposan. **13** Tungod kay dako ang imong pakamatinud-anon sa kasabutan nganhi kanako; giluwas mo ang akong kinabuhi gikan sa kinahiladman sa Seol. (Sheol h7585) **14** O Dios ko, ang mga mapahitas-on miabot ug nakigbatok kanako. Ang panon sa bangis nga mga tawo

nangita sa akong kinabuhi. Wala (sila) makaila kanimo. **15** Apan ikaw, O Ginoo, maluluy-on ug puno sa grasya nga Dios, dili daling masuko, ug madagayaon sa pagkamatinud-anon sa kasabotan ug pagkamasaligan. **16** Lingi kanako ug kaluy-i ako; ihatag ang imong kusog sa imong alagad; luwasa ang anak sa imong sulugong babaye. **17** Ipatita kanako ang timaan sa imong pabor. Unya kadtong nasilag kanako makakita niini ug mapakaulawan tungod kay ikaw, O Yahweh, ang nagtabang kanako ug naghupay kanako.

87 Salmo sa mga anak ni Kora; usa ka awit. Sa balaang bukid nagbarog ang siyudad nga iyang gitukod; **2** gihiuguma ni Yahweh ang mga ganghaan sa Zion labaw sa tanang mga tolda ni Jacob. **3** Mahimayaong mga butang ang gisulti mahitungod kanimo, siyudad sa Dios. (Selah) **4** "Gihisgoton ko ang Rahab ug Babilonia sa akong mga sumusunod. Tan-awa, anya Filistia ug ang Tiro, uban ang Etiopia — ug moingon, 'Kini natawo didto.'" **5** Isulti kini ngadto sa Zion, "Ang matag usa niini nahimugso diha kaniya; ug ang Labing Halangdon mismo maoy molig-on kaniya." **6** Gisulat ni Yahweh sa libro sa mga nasod, "Kini natawo didto." (Selah) **7** Busa ang mga mang-aawit ug ang magsasaway nag-ingon, "Ang tanan kong tuboran anaa kanimo."

88 Usa ka awit, salmo sa mga anak ni Kora, alang sa pangulog musikero, sumala sa Mahalat Lenot nga istilo. Usa ka maskil ni

Heman ang Ezrahanon. O Yahweh, Dios sa akong kaluwasan, adlaw ug gabii nagtuaw ako kanimo. **2** Paminawa ang akong pag-ampo; patalinghogi ang akong pagpangamyo. **3** Kay napuno ako sa mga kalisdanan, ug ang akong kinabuhi nahiabot sa Seol. (**Sheol h7585**) **4** Gitagad ako sa mga tawo sama niadtong mikanao sa bung-aw; usa ako ka tawo nga wala nay kusog. **5** Gipasagdan ako uban sa mga patay; sama ako sa patay nga haghigda diha sa lubnganan, nga wala na nimo gipanumbaling tungod kay (sila) gitupol na gikan sa imong gahom. **6** Gibutang mo ako sa pinakaubos nyo bahan sa bung-aw, sa mangitngit ug sa lalom nga mga dapit. **7** Gipapas-an mo kanako ang imong kaligutgot, ug ang tanan mong balod midat-og kanako. (Selah) **8** Tungod kanimo, giliikayn ako sa akong mga kauban. Gihimo mo akong makalilisang nga tanaw-awan ngadto kaniila. Gigaid ako ug dili ako makaiyaks. **9** Nagkaluya na ang akong mga mata tungod sa kalisdanan; sa tanang adlaw nagtawag ako kanimo, Yahweh; gibayaw ko ang akong mga kamot diha kanimo. **10** Mobuhat ka ba ug mga kahibulongan alang sa patay? Kadong mga nangamatay mabanhaw ba ug modayeg kanimo? (Selah) **11** Mahimo ba naga maimantala ang imong pagkamatinud-anon sa kasabotan diha sa lubnganan, ang imong pagkamaunongan diha sa dapit sa mga patay? **12** Masayran ba ang imong kahibulongan mga buhat diha sa kantitngit, o ang imong pagkamatarong sa dapit sa pagkalimot? **13** Apan nagtuaw ako kanimo Yahweh; sa kabuntagan ang akong pag-ampo anaa kanimo. **14** Yahweh, nganong imo man akong gisalikway? Nganong gitago mo man ang imong panagway kankako? **15** Kanunay akong gisakit ug nag-uugaw sa kamatayon sukad pa sa akong pagkabatan-on. Nag-antos ako tungod sa imong kaisog; ug nawad-anako ug paglaom. **16** Ang imong mga buhat sa kasuko anaa kanako, ug ang imong makalilisang mga buhat naglaglag kanako. **17** Gialirongan nila ako sama sa tubig sa tibook adlaw; gipalibotan ako nilang tanan. **18** Gipahilayo mo ang matag higala ug mga kauban gikan kanako. Kantitngit na lamang maoy akong kauban.

89 Ang maskil ni Etan ang Ezrahanon. Magaawit ako sa kahangtoran mahitungod sa mga buhat sa pagkamatinud-anon sa kasabotan ni Yahweh. Imantala ko ang imong pagkamatinud-anon sa umaabot nga mga kaliwanan. **2** Kay ako nagaingon, "Ang pagkamatinud-anon sa kasabotan molahutay sa kahangtoran; ang imong pagkamatinud-anon nga imong gitukod sa kaliwanan." **3** "Naghimo ako ug kasabotan uban sa akong pinili, nanumpa ako kung David nga akong sulugoon. **4** Himoon ko nga magpadayong ang imong mga kaliwan sa kahangtoran, ug himoon ko nga molahutay ang imong trono sa tanang henerasyon." (Selah) **5** Ang kaliwanan nagadayeg sa imong mga kahibulongan, Yahweh; gidayeg ang imong pagkamatinud-anon diha sa pundok sa mga balaan. **6** Kay sikinsa man sa kaliwanan ang ikatandi kung Yahweh? Kinsa man sa mga anak sa mga dios ang sama kung Yahweh? **7** Siya ang Dios nga gipasidunggan pag-ayo sa pundok sa mga balaan ug takos hadlokhan sa mga nag-alirong kaniya. **8** Yahweh, Dios nga makagagahom, kinsa ang kusgan sama kanimo, Yahweh? Napalibotan ka sa imong pagkamatinud-

an. **9** Gimando mo ang bangis nga dagat; kung ang mga balod motaas, palinawon mo (sila) **10** Idugmok mo ang Rahab sama sa gipatay. Pinaagi sa imong kusgan nga bukton gipatibulaag mo ang imong mga kaaway. **11** Imo ang kalangitan, ug ang kalibotan man usab. Gibuhat mo ang kalibotan ug ang tanang anaa niini. **12** Gibuhat mo ang amihan ug ang habagatan. Ang Tabor ug ang Hermon nagmaya diha sa imong ngalan. **13** Aduna kay gamhanhon bukton ug kusgan nga kamot, ug taas ang imong tuong kamot. **14** Pagkamatarong ug hustisya mo ang mga patukoranan sa imong trono. Ang pagkamatinud-anon sa kasabotan ug ang pagkamasaligan naggiikan kanimo. **15** Bulahan ang mga tawo nga nagsimba kanimo! Yahweh, naglakaw (sila) uban sa kahayag sa imong panagway. **16** Sa tanang adlaw nagmaya (sila) diha sa imong ngalan, ug sa imong pagkamatarong gibayaw ka nila. **17** Ikwang ilang halangdon kusog, ug pinaagi sa imong pabor nagmadaugon kami. **18** Kay ang among taming iya kung Yahweh; ang among hari nahisakop sa Balaan sa Israel. **19** Kaniadto nakigulti ka sa mga matinumanon kanimo pinaagi sa pananawon; ikaw miilingon, "Akong gikorohan ang usa ka gamhanhon; gituboy ko ang usa nga pinili gikan sa kawatawan. **20** Gipili ko si David nga okong sulugoon; uban sa akong balaan nga lana gidihogon ko siya. **21** Ang akong kamot motabang kaniya; ang akong bukton maoy molig-on kaniya. **22** Walay kaaway ang molingla kaniya; walay anak sa pagkadaotan ang modaugdaog kaniya. **23** Pagadugmukon ko ang iyang mga kaaway diha sa iyang atubangan; patyon ko kadtong modumot kaniya. **24** Ang akong kumatuoran ug ang akong pagkamatinud-anon sa kasabotan maanana kaniya; pinaagi sa akong ngalan magmadaugon siya. **25** Ibtang ko ang iyang kamot ngadto sa dagat ug ang iyang tuong kamot ngadto sa mga suba. **26** Pagatawgon niyaako, "Ikaw ang akong Amahan, ang akong Dios, ug ang bato sa akong kaliwanan." **27** Isipon ko siya iginon nga akong kinamagulangang anak nga lalaki, ang pinakahalangdon sa mga hari sa kalibotan. **28** Ang akong pagkamatinud-anon sa kasabotan diha kaniya molahutay hangtod sa kahangtoran; ug molungtdad ang akong kasabotan uban kaniya. **29** Himoon ko naga iyang mga kaliwanan molahutay sa kahangtoran ug ang iyang trono magmalungtaron sama sa kaliwanan nga anaa sa ibabaw. **30** Kung kalimtan sa iyang mga anak ang akong balod ug dili motuman sa akong kasugoa, **31** kung supakon nila ang akong mga sugo ug dili tipigan ang akong mga mando, **32** silotan ko ang ilang pagkamaspilon gamit ang sungkod ug ang ilang kasal-anan uban sa mga hampak. **33** Apan dili ko kuhon gikan kaniya ang akong mapinaduyunong gugima o dili magmatinumanon sa akong gisaad. **34** Dili ko pakyason ang akong kasabotan o bag-ohon ang mga pulong sa akong mga ngabil. **35** Sa makausa pa manumpa ako pinaagi sa akong pagkabalaan — dili ako magbakak kang David: **36** ang iyang mga kaliwanan magapadayon sa kahangtoran ug ang iyang trono sama sa adlaw nga molahutay sa akong atubangan. **37** Molungtdad kini sa kahangtoran sama sa bulan, ang matinud-anong saksi saha langit." (Selah) **38** Apan ikaw midumili ug misalikway; nasuko ka sa imong dinihogang hari. **39** Imong gibawti ang kasabotan sa imong sulugoon. Gipasipalahan mo ang iyang korona ngadto sa yuta. **40** Gigmob- mo ang tanan niyang paril. Giguba mo ang iyang mga kota. **41** Gikawatan siya sa tanang nanagpangagi. Nahimo siyang malaway ngadto sa iyang mga silingen. **42** Gipataas mo ang tuong kamot sa iyang mga kaaway; gihimo mo nga magmalipayon ang tanan niyang kaaway. **43** Gilumping mo ang sulab sa iyang espada ug wala mo siya patindoga sa gubat. **44** Gitapos mo ang iyang katahom; gibutang mo sa yuta ang iyang trono. **45** Gipamubo mo ang mga adlaw sa iyang pagkabatan-on. Giputos mo siya sa kaulawan. (Selah) **46** Hangtod kanus-a Yahweh? Igatogado mo ba ang imong kaugalingon sa kahangtoran? Hangtod kanus-a magdilab ang imong kasuko sama sa kalayo? **47** O, hunahunaan kung unsa ka mubo ang akong panahon, ug alang sa unsa nga pagkawalay pulos nga gibuhat mo ang tanang anak sa kawatawan! **48** Sikinsa man ang mabuhay ug dili mamatay, o ang makaluwas sa iyang kaugalingon gikan sa kamot sa Seol? (Selah) (**Sheol h7585**) **49** O Ginoo, asa ang imong mga buhat kaniadto sa pagkamatinud-anon sa kasabotan nga imong gisaad kang David diha sa imong kamatuoran? **50** Hinumdomi, O Ginoo, ang pagbiaybiay batok sa imong mga sulugoon ug giunsa nako pagdala sa akong kasingkasing ang daghang mga pagtamaay gikan sa mga nasod. **51** Nagtamatay ang imong mga kaaway, Yahweh; ilang gibiyaybiay ang mga lakang sa imong dinihogon. **52** Pagadayegon si Yahweh sa kahangtoran. Amen ug Amen. Ikaupat nga Libro

90 Pag-ampo ni Moises ang tawo sa Dios. O Ginoo, ikaw ang among dalangpanan sa tanang katiawan. 2 Sa wala pa namugna ug kabukiran, o sa imong pagmugna sa yuta ug sa kalibutan, gikan sa kahangtoran hangtod sa walay kataposan, ikaw ang Dios. 3 Gibalik mo ang tawo sa abog, ug miuong ka, "Balik kamo nga mga katiawan katahawan." 4 Kay ang liboan ka mga katiigan sa imong panan-aw sama sa kagahapon sa dihang kini molabay, ug sama sa pagtukaw sa kagahibon. 5 Gibanlas mo (sila) pinaagi sa baha ug (sila) nahinanok; sa kabuntagon sama (sila) sa sagbot nga moturok. 6 Sa pagkabuntag molabong kini ug motubo; sa pagkagabii mangalaya kini ug mauga. 7 Sa pagkatinuod, gilamoy kami sa imong kasuko, ug nalisanig kami sa imong kaligutgut. 8 Imong gibutang ang among mga kasal-anan diha sa imong atubangan, ang among tinagong mga sali diha sa kahayag sa imong presensiya. 9 Ang among kinabuhi mahanaw sa imong kaligutgut, ang among katiigan matapos dayon sama sa usa ka panghupaw. 10 Ang among katiigan 70, o 80 kung kami himsog; apian bisan ang among labing maayo nga katiigan mga napuno sa kasakit ug kagul-anan. Oo, molabay dayon kini, ug kami mangahanaw. 11 Kinsa man ang nasayod sa kadaiko sa imong kasuko, ug sa imong kaligutgut nga sama sa kahadlok kanimo? 12 Busa tudlo kami nga matinongan ang among kinabuhi aron nga magkinabuhi kami nga maalamon. 13 Balik Yahweh! Hangtod kanus-a ba kini? Kaluy-i ang imong mga sulugoon. 14 Sa kabuntagon tagbawa kami sa imong pagkatinuod-an sa kasabutan aron nga magmaya kami ug magmalipayon sa tanang namong mga adlaw. 15 Lipaya kami sumala sa mga adlaw nga imo kaming gisakit ug sa mga tuig nga nakasinati kami ug kalisdanan. 16 Tugot ang imong mga sulugoon nga makakita sa imong buhat, ug tugot ang among mga anak nga makakita sa imong kahalangdon. 17 Hinatoq nga maania kanamo ang pabor sa Ginoo nga among Dios; palamboa ang buhat sa among mga kamot; palamboa gayod ang buhat sa among mga kamot.

91 Siya nga nagpuyo sa puloy-anan sa Labing Halangdon magpabiliong sa anino sa Labing Gamhanan. 2 Magasulti ako kung Yahweh, "Siya ang akong dalangpanan ug ang akong tigpanalipod, akong Dios, nga akong gisaligan." 3 Kay siya magaluwas kanimo gikan sa lit-ag sa mga mangangayam ug gikan sa sakit nga makapatay. 4 Panalipdan ka niya sa iyang mga pako, ug ilalom sa iyang mga pako aduna kay dalangpanan. Ang iyang pagkamasaligan mao ang tarning ug panalipod. 5 Dili ka mahadlok sa makalisisang nga butang sa kagabhan, o sa mga udonyo nga nagalupad sa adlaw. 6 O sa kasakitan nga napagalibot sa kangitngit, o sa mga sakit nga moabot sa kaudtohon. 7 Bisan ug mangatumba ang 1000 sa imong kiliran ug 10, 000 sa imong tuong kamot, apian dili kini makaabot kanimo. 8 Mapanid-an ug makita lamang nimo ang pagsilot sa daoton. 9 Kay si Yahweh ang akong dalangpanan! Himo-a usab ang Labing Halangdon nga imong dalangpanan. 10 Walay daoton nga makauna kanimo; walay kasakit nga moabot sa imong panimalay. 11 Kay iyang sugoon ang iyang mga anghel sa pagpanalipod kanimo, sa pagbantay kanimo sa tanan nimong mga dalanon. 12 Pagasapnayon ka nila sa ilang mga kamot aron ang imong mga til dili maigo sa mga bato. 13 Imong pagadugmokon ang mga liyon ug ang mga malalang bitin ilalom sa imong mga tiit; ikaw magatamatik sa mga batan-ong liyon ug sa mga serpenti. 14 Tungod kay matinud-anon siya kanako, luwason ko siya. Panalipdan ko siya tungod kay maunongan siya kanako. 15 Sa dihang magatawag siya kanako, pagatubagon ko siya. Ubanan ko siya diha sa kalisdanan; hatagan ko siya ug kadaogan ug pasidungan siya. 16 Tagbawon ko siya pinaagi sa taas nga kinabuhi ug ipakita ko kaniya ang akong kaluwasan.

92 Maayo ang magpasalamat ngadto kung Yahweh ug mag-awit sa mga alawiton alang sa imong ngalan, o Labing Halangdon. 2 aron imantala ang imong matinud-anong kasabutan sa kabuntagon ug ang imong pagkatinuod-anon sa matag kagahibon, 3 inubanan sa alpa nga may napulo ka mga kuwerdas ug inubanan sa tono sa mga lira. 4 Kay ikaw, Yahweh, ang naglipay kanako pinaagi sa imong mga buhat. Magaawit ako sa kalinip tungod sa mga buhat sa imong mga kamot. 5 Pagkabantogan gayod sa imong mga buhat, Yahweh! Pagkalalom gayod sa imong hunahuna. 6 Ang tawong hayopnon ang kinaiya wala masayod, ni ang buangbuang nga tawo makasabot niini: 7 Sa dihang manalinsing ang daoton sama sa sagbot, ug bisan pa ug molambo ang tanang nagabuhat sa daoton, magpabilin gihapon (sila) sa walay kataposang kalaglagan. 8 Apan ikaw, Yahweh, maghari sa walay kataposan. 9 Sa pagkatinuod, tan-awa ang imong mga kaaway, Yahweh! Sa pagkatinuod, tan-awa ang

imong mga kaaway. Mangamatay (sila) Ang tanan nga nagbuhat ug daoton magkatibulaag. 10 Gibayaw mo ang akong sungay sama sa sungay sa ihalas nga baka; gidihogon ako sa bag-ong lana. 11 Nakita sa akong mga mata ang kalaglagan sa akong mga kaaway, nadungog sa akong mga dalunggan ang kataposan sa mga daoton kong kaaway. 12 Ang mga mataloring molambo sama sa kahoy nga palmera; motubo (sila) sama sa sedro sa Lebanon. 13 Gitanom (sila) sa balay ni Yahweh; molambo (sila) sa templo sa atong Dios. 14 Mamunga gihapon (sila) bisan mga tigulang na (sila) magpabilin gihapon (sila) nga bag-o ug lunhaw, 15 aron sa pagmantala nga si Yahweh makataronganon. Siya ang akong bato, ug walay dili pagkamatarong kaniya.

93 Naghari si Yahweh; nagbisti siya sa pagkahalangdon; gibistihan ug gibakosan ni Yahweh ang iyang kaugalingon uban sa kusog. Ang kalibutan natukod nga lig-on; dili kini matarog. 2 Ang imong trono natukod sukad pa kaniadto; gikan ka sa walay kataposan. 3 Motaas ang kagadatan; Yahweh; gitapataas nila ang ilang mga tingog; ang mga balod sa kagadatan nagbangaay ug nagngulob. 4 Ibabaw sa panagbangga sa mga balod, ang dagkong mga balod sa dagat, gamhanan si Yahweh nga anaa sa kahitas-an. 5 Ang imong matinud-anon nga mga mando kasaligan kaayo; ang pagkabalaan naganindot sa imong balay, Yahweh, hangtod sa kahngtoran.

94 Si Yahweh, ang Dios nga nagapanimalos, ang Dios nga nagapanimalos, dan-ag iami. 2 Barog, maghuhukom sa kalibutan, ihatag ngadto sa mga garbosong angay kaniila. 3 Hangtod kanus-a man ang mga daoton, O Yahweh, hangtod kanus-a man maglipay ang mga daoton? 4 Ilang gibubo ang ilang magarbohon nga mga pulong; nanghamborg ang tanan nga nagbuhat ug daoton. 5 Gidugmok nila ang imong katahwan, Yahweh; gisakit nila ang nasod nga nahisakop kanimo. 6 Ilang gitapay ang biyuda ug any langyaw nga nagpuyo sa ilang nasod, ug ilang gitapay ang mga ilo. 7 Miilong (sila) "Dili makakita si Yahweh, ang Dios ni Jacob dili makamatikod niini." 8 Sabta, kamong mga buangbuang nga katahwan! Kamong mga buangbuang, kanus-a man kamo makakaton? 9 Siya nga nagbuhat sa dalunggan, dili bi siya makadungog? Siya nga naghulma sa mata, dili bi siya makakita? 10 Siya nga naprantson sa kanasoran, dili biya mabodlong? Siya ang naghataq ug kahibalo sa tawo. 11 Nasayod si Yahweh sa hunahuna sa mga tawo, nga mga aso lamang kini. 12 Bulahan siya nga imong gitudoan, Yahweh, siya nga imong gitudoan gikan sa imong balao. 13 Gihatagan mo siya ug kapahulayan sa mga panahon sa kalisdanan hangtod nga makalot na ang bangag alang sa mga daoton. 14 Kay dili isalikway ni Yahweh ang iyang katahwan o biyana ang iyang panulondon. 15 Kay ang paghukom mahimong matalong pag-usab; ug ang tanan nga mga matalong ang kasingkasing mosunod niini. 16 Si kinsa man ang mobarog sa pagpanalipod kanako batok sa mga nagabuhat ug daoton? Si kinsa man ang motindog alang kanako batok sa mga daoton? 17 Gawas kung wala ang tabang ni Yahweh, dugay ra unta ako naghigida sa dapit nga marningaw. 18 Sa dihang misulit ako, "Nadalin-as ako," ang imong matinud-anong kasabutan, Yahweh, nagpabaroq kanako. 19 Sa dihang daghan ang kahangawa sulod kanako, ang imong paghupay maoy naglipay kanako. 20 Makahimo ba ang trono sa kadaoton sa pagpaki-uban kanimo, siya nga nagbuhat ug dili makiangayon pinaagi sa balao? 21 Nagasbot (sila) sa pagkuha sa kinabuhi sa mataloring ug gihukman nila ug kamatayon ang dili sad-an. 22 Apan si Yahweh ang akong taas nga tore, ug ang akong Ginoo maoy bato nga akong dalangpanan. 23 Dad-on niya kaniila ang ilang mga sala ug wagtongan (sila) sa ilang pagkadaoton. Wagtongan (sila) ni Yahweh nga among Dios.

95 O dili kamo, manag-awit kita ngadto kung Yahweh; manag-awit kita nga malipayon ngadto sa bato sa atong kaluwasan. 2 Mosulod kita sa iyang presensiya inubanan sa pagpasalamat; manag-awit kita kaniya ug mga salmo nga Hari nga labaw sa tanang dios. 4 Anaa sa iyang mga kamot ang kinahiladman sa kalibutan; ang kahabogon sa kabukiran iya. 5 Iyaha ang dagat, kay siya ang nagbuhat niini, ug ang iyang mga kamot maoy naghulma sa mala nga yuta. 6 O dili kamo, magsimba kita ug magyukbo; mangluhod kita atubungan ni Yahweh nga atong magabuhat: 7 Kay siya ang atong Dios, ug kita ang katahwan sa iyang sibbsibanan ug karnero sa iyang kamot. O karong adlawa—nga madungog ninyo ang iyang tingog! 8 "Ayaw paghia ang inyong kasingkasing, sama didto

sa Meriba, o sama niadtong adlaw sa Massa didto sa kamingawan, 9 diin gititnal ug gisulayan ako sa iinyong mga katigulangan, bisan ug nakita na nila ang akong mga buhat. 10 Sulod sa 40 ka katuigan nasuko ako niana nga kaliwatan ug miuong, 'Mao kini ang katawhan kansang mga kasingkasing nahisalaag; wala nila nasayaran ang akong pamaagi.' 11 Busa sa akong kasuko nanumpa ako nga dili gayod (sila) makasulod sa akong pahulayanan dagit.

96 O, awiti si Yahweh ug bag-ong awit; awiti si Yahweh, sa tibuok kalibutan. 2 Awiti si Yahweh, dayga ang iyang ngalan; ipahibalo ang iyang kaluwasan sa matag adlaw. 3 Imantala ang iyang himaya sa tanang kanasoran, ang iyang katingalahan buhat sa tanang kanasoran. 4 Kay bantog si Yahweh ug angayan siyang daygon. Angayan siyang kahadlokan labaw sa tanang dios. 5 Kay ang tanang dios sa kanasoran mga diosdios, apan si Yahweh ang nagbuhat sa kalangitan. 6 Ang katahom ug kahalangdon anaa sa iyang presensya. Ang kalin-on ug katahom anaa sa iyang templo. 7 Hatagi ug pagdayeg si Yahweh, kamong mga banay sa katawhan, hatagi ug pagdayeg si Yahweh tungod sa iyang himaya ug kusog. 8 Ihatac kung Yahweh ang himaya nga angay sa iyang ngalan. Pagdala kamo ug halad ug adto sa hawanan sa iyang templo. 9 Yukbo ngadto kung Yahweh nga nagsul-ob ug bisti nga nagpasidungog sa iyang pagkabalaan. Pangurog siya ng atubangan, tibuok kalibutan. 10 Isulti taliwala sa kanasoran, "Naghari si Yahweh." Natukod usab ang kalibutan; ug dili kini matarog. Hukman niya ang katawhan nga may kaangan. 11 Tugoti nga maglipay ang kalangitan, ug magmaya ang kalibutan; tugoti nga magdahunog ang kadagatan ug anaa niini managsinggit sa kalipay. 12 Tugoti nga magmaya ang mga kaumahan ug ang tanan nga anaa niini. Unya tugoti ang tanang mga kahoy sa kalasangan nga managsinggit sa kalipay. 13 Atubangan ni Yahweh, kay siya hapiit na moabot. Moabot siya aron sa paghukom sa kalibutan. Hukman niya ang kalibutan inubanan sa pagkamatardon ug ang mga tawo sa iyang pagkamatunuman.

97 Naghari si Yahweh; tugoti ang kalibutan nga magmaya; tugoti ang daghang mga baybayon nga maglipay. 2 Ang mga panganod ug kantiitng naggalibot kaniya. Ang katarong ug hustisa ang patukoranan sa iyang trono. 3 Kalayo ang nag-una kaniya ug lamoyon ang iyang kaaway sa matag kilid. 4 Gisindihan sa iyang kilat ang kalibutan; ang kalibutan nakakita ug nangurog. 5 Ang kabukiran matunaw sama sa kandila diha sa atubangan ni Yahweh, ang Cinoor sa tibuok kalibutan. 6 Ang kalangitan nagpahayag sa iyang hustisa, ug ang tanang kanasoran nakakita sa iyang himaya. 7 Kadton tanan nga nagsimba sa kinulit nga mga larawan maulawan, kadton nagpasigarbo sa walay pulos nga mga diosdios—yukbo kaniya, kamong tanan nga mga dios! 8 Nakadungog ang Zion ug nailipay, ug ang tanang kalungsoran sa Judah nagmaya tungod sa imong matarong nga mga sugo, Yahweh. 9 Kay ikaw, Yahweh, ang labaw sa tanan dinihi sa kalibutan. Gibayaw ka labaw sa tanang mga dios. 10 Kamo nga nahigugma kung Yahweh, dumti ang daotan! Iyang panalipid ang kinabuhi sa iyang mga balaan, ug kuaon niya (sila) gikan sa kamot sa daotan. 11 Kahayag ang itanom alang niadtong mga matarong ug kalipay alang niadtong adunay matinud-anon nga mga kasingkasing. 12 Paglipay diha kung Yahweh, kamong mga matarong; ug pagpasalamat sa dihang iinyong mahinumdoman ang iyang pagkabalaan.

98 O, Pag-awit kung Yahweh ug bag-ong awit, tungod kay nagbuhat siya ug katingalahan nga mga butang; ang iyang tuong kamot ug ang iyang balaang bukton naghatac kaniya ug kadaogan. 2 Gipahayag ni Yahweh ang iyang kaluwasan; ug dayag niyang gipakita ang iyang hustisa sa tanang kanasoran. 3 Gihinumdoman niya ang iyang maunongan ug matinud-anon nga kasabutan ngadto sa panimalinan ni Israel; ang tibuok kalibutan makakita sa kadaogan sa atong Dios. 4 Panagsinggit sa kalipay ngadto kung Yahweh, tibuok kalibutan, singgit diha sa mga pag-awit, pag-awit diha sa kalipay, ug pag-awit sa mga pagdayeg. 5 Pag-awit ug mga pagdayeg ngadto kung Yahweh pinaagi sa alpa, inubanan sa alpa ug maanindot nga tona sa awit. 6 Inubanan sa mga trumpetu ug ugong sa budyong, pagmugna ug malipayong panaghuguyaw atubangan sa Hari, nga si Yahweh. 7 Pasinggita ang kadagatan ug ang tanan nga anaa niini, ang kalibutan ug ang tanang lumolupyo niini! 8 Ang kasapaan mopalakpak, ug ang kabukiran managsinggit sa kalipay. 9 Moabot si Yahweh aron maghukom sa kalibutan; magahukom siya sa kalibutan inubanan sa katarong ug kanasoran inubanan sa kaanganay.

99 Naghari si Yahweh; tugoti nga mangurog ang kanasoran. Siya naglengkod sa iyang trono ibabaw sa mga kerubin; molinog ang kalibutan. 2 Si Yahweh bantogan sa Zion; siya gibayaw ibabaw sa tanang kanasoran. 3 Tugoti nga magdayeg (sila) sa imong bantogan ug halangdon nga ngalan; siya balaan. 4 Ang hari kusgan, ug siya nahigugma sa katarong. Imong gitukod ang kaanganay; nabuhat mo ang pagkamatardon ug hustisa kung Jacob. 5 Dayon si Yahweh nga atong Dios ug simbaha siya diha sa iyang tilian. Siya balaan. 6 Si Moises ug Aaron lakiip sa iyang mga pari, ug si Samuel usa niadtong nag-ampo kaniya. Nag-ampo (sila) kung Yahweh ug gitubag niya (sila) 7 Siya nakigsulti kaniila pinaagi sa haliging pangandor. Gituman nila ang iyang balaan nga mga balaod ug ang mga sugo nga gihatag niya kaniila. 8 Gitubag mo (sila) Yahweh nga among Dios. Dios ka nga mapinasayalon ngadto kaniila, apan mosilot sa ilang makasasalang binuhatan. 9 Dalayon si Yahweh nga atong Dios, ug panagsimba sa iyang balaang bungtod, tungod si Yahweh nga atong Dios balaan.

100 Singgit nga malipayon ngadto kung Yahweh, tibuok kalibutan. 2 Pag-alagad kung Yahweh inubanan sa kalipay; paduol sa iyang prensensa inubanan sa malipayong mga awit. 3 Hibalo nga si Yahweh Dios, siya ang nagbuhat kanato. Iya kitang katawhan, ug ang karnero sa iyang sibsonian. 4 Sulod sa iyang ganghaa inubanan sa pagpasalamat ug ngadto sa iyang templo inubanan sa pagdayeg. Pasalamat siya ug dayga ang iyang ngalan. 5 Kay maayo si Yahweh; ang iyang matinud-anong kasabutan magpabilin sa walay kataposan ug ang iyang pagkamatinud-anon magpabilin sa tanang kaliwatan.

101 Mag-awit ako ug matinud-anon nga kasabutan ug hustisa; alang kanimo, Yahweh, magaawit ako ug mga pagdayeg. 2 Maglakaw ako sa dalan sa pagkamatinud-anon. O, kanus-a ka man moanhi kanako? Maglakaw ako inubanan sa pagkamatinud-anon sulod sa akong balay. 3 Dili ako mutog ug daotang mga binuhatan sa akong pananaw; nagdumot ako sa mga daotan; dili kini makakupot kanako. 4 Ang masinupakon nga mga tawo mobiya kanako; dili ako magmaunongan sa daotan. 5 Laglagon ko kadton nanglibak sa iyang siligan sa tago. Dili nako pasadogn ga magpadayon kadton mapasigarbohon ug mapahitas-on ang kinaiya. 6 Tugutan ko nga ang matinud-anon sa yuta maglengkod sa akong kiliran. Kadton naglakaw sa dalan sa pagkamatinud-anon mahimong mag-alagad kanako. 7 Ang malimbongan nga mga tawo dili magpabilin sa akong balay; ang mga bakakon dili madawat sa akong pananaw. 8 Matag buntag akong laglagon ang daotan gikan sa yuta. Wagtagon ko ang tanan nga nagbuhat ug daotan gikan sa siyudad ni Yahweh.

102 Dungga ang akong pag-ampo, Yahweh; dungga ang akong paghilak kanimo. 2 Ayaw tagoi ang imong panagway gikan kanako sa panahon sa akong kalsidanan. Pamatia ako. Sa dihang motawag ako kanimo, tubaga dayon ako. 3 Kay ang akong adlaw lumalabaw lamang sama sa aso, ug ang akong mga bukog daw nasunog sa kalayo. 4 Nadugmok ang akong kasingkasing, ug sama ako sa sagbot nga nalaya. Nakalimot ako sa pagkaon sa bisan unsa nga pagkaon. 5 Sa padayon kong pag-agulo, naniwang ako pag-ayo. 6 Sama ako sa pilicano sa kamingawan, ug nahisama ako sa kwago nga anaa sa kadaot. 7 Nagatukawako sama sa binuya nga langgam, nga nag-inusara sa atop. 8 Gihagit ako sa akong mga kaaway sa tibuok adlaw; ug kadton nagbugalbugal kanako ginamit ang akong ngalan sa pagpanunglo. 9 Nagkaonako ug abo sama sa tinapay ug nasagolan ang akong immonon sa mga luha. 10 Tungod sa imong hilabihan nga kasuko, gialsa mo ako aron ibundak. 11 Ang akong mga adlaw sama sa anino nga mahawan, ug malaya ako sama sa sagbot. 12 Apan ikaw, Yahweh, magpabilin sa walay kataposan, ug ang imong kabantogan alang sa tanang kaliwatan. 13 Motindog ka ug kalyu-an ang Zion. Karon ang takna nga maluoy ka kaniya; ang gitagana nga takna miabot na. 14 Kay ang imong mga sulugoon nagpugong sa ilang mga pinatalanggong mga bato ug naluoy alang sa abog sa iyang kadaot. 15 Ang kanasoran magpasidungog sa imong ngalan, Yahweh, ug ang tanang mga hari sa kalibutan magatahod sa imong himaya. 16 Gitukod pag-usab ni Yahweh ang Zion ug magpakita diha sa iyang himaya. 17 Nianang tungora, pagatubagon niya ang pag-ampo sa mga kabos; dili niya isalikway ang ilang mga pag-ampo. 18 Kay nahisulat kini alang sa umaabot nga kaliwatan, ug ang mga tawo nga wala pa nahimugso magadayeg kung Yahweh. 19 Kay midungaw siya gikan sa habog nga

balaang dapt; gikan sa langit nakita ni Yahweh ang kalibutan, **20** aron sa pagpaminaw sa agulo sa mga bimilanggo, aron sa pagpagawas niadtong nasilotan sa kamatayon. **21** Unya imantala sa mga tawo ang ngalan ni Yahweh sa Zion ug ang iyang pagdayeg sa Jerusalem **22** sa dihang magatigom ang kawathan ug ang mga gingharian aron sa pag-alagad kung Yahweh. **23** Gikuha niya ang akong kusog sa kinatung-an sa akong kinabuhi. Gipamubo niya ang akong mga adlaw. **24** Miingonako, "Akong Dios, ayaw kuhua ang akong kinabuhi sa akong pagkabatan-on; anaa ka sa tanang kaliwatan. **25** Kaniadto pa imo nang gipahimutang ang kalibutan; ang kalangitan mao ang buhat sa imong mga kamot. **26** Mangahanaw (sila) apan ikaw magapabilin; mangadaan silang tanan sama sa panapton; sama sa bisti, pahawa-on mo (sila) ug mangahanaw (sila). **27** Apan kiu madlamang gihapon, ug walay kataposan ang imong katuigan. **28** Ang mga anak sa imong mga sulugoon managpadayon, ug ang ilang mga kaliwatan magkinabuhi diha sa imong presensya."

103 Gidayeg ko si Yahweh sa tibukong kinabuhi; ug sa tanan nga ania kanako, gidayeg ko ang iyang balaang ngalan. **2** Gidayeg ko si Yahweh sa tibukong kinabuhi, ug gihinumdoman ko ang tanan niyang mga maayong buhat. **3** Iyang gipasaylo ang tanan ninyong mga sala; iyang giayo ang tanan ninyong mga balatian. **4** Iyang giluwas ang inyong kinabuhi gikan sa kalaglagan; gikoronahan niya kamo sa iyang matinud-anon nga kasabutan ug sa buhat sa iyang malumong kaluoy. **5** Gitagbaw niya ang inyong kinabuhi sa tanang maayong mga butang aron ang inyong pagkabatan-on mabag-o sama sa agila. **6** Makiangayon ang buhat ni Yahweh ug nagapakita ug hustisya alang niadtong tanan nga gidaogdaog. **7** Iyang gipaila ang iyang mga pamaagi kung Moises, ang iyang mga buhat sa kinaliwan ni Israel. **8** Maluloy-on ug mahigugmaon si Yahweh; mapailubon siya; aduna siyay bantogan nga pagkamaunongan sa iyang kasabutan. **9** Dili siya kanunay nga nagapanton; dili siya kanunay masuko. **10** Wala kita niya gitagad sumala sa angay sa atong mga sala o balosan sumala sa silot nga angay sa atong mga sala. **11** Kay sama sa kababog sa kalangitan ibabaw sa kalibutan, sama niana ka bantogan ang iyang matinud-anon nga kasabutan niadtong nagtahod kaniya. **12** Sama kalayo sa sidlakan gikan sa kasadpan, sama niini ang iyang pagwagtang sa atong mga kasal-anan gikan kanato. **13** Sama nga ang amahan adunay kahangawa sa iyang mga anak, si Yahweh usab adunay kahangawa niadtong nagsasidungog kaniya. **14** Kay nasayod kuya kung unsang paagi kita nahluma; nasayod siya nga kita mga abog. **15** Mahitungod sa tawo, ang iyang mga adlaw sama sa sagbot; mamukhad siya sama sa bulak diha sa kaumahan. **16** Ang hangin mohuyop niini, ug kini mawala, ug wala nay makasulti kung diin kini mitubo kaniadto. **17** Apan ang matinud-anon nga kasabutan ni Yahweh walay kataposan alang niadtong nagtahod kaniya. Ang iyang pagkamatarong molungtag ngadto sa ilang mga kaliwatan. **18** Ilang gitigipan ang iyang kasabutan ug gihinumdoman sa pagturan ang iyang mga gipanudlo. **19** Gitukod ni Yahweh ang iyang trono sa kalangitan, ug ang iyang gingharian nagmando sa tanan. **20** Dayega si Yahweh, kamong iyang mga anghel, kamong mga banongan nga kusgan ug nagbuhat sa iyang pulong, ug nagtumana sa tingog sa iyang pulong. **21** Dayega si Yahweh, tanan niyang kasundalohan nga anghel, kamo ang iyang mga sulugoon nga nagpatuman sa iyang kabutub-on. **22** Dayega si Yahweh, tanan niyang binuhat, sa tanang dapt diin siya naghari. Magadayeg ako kung Yahweh sa tibuk nakong kinabuhi.

104 Dayon ko si Yahweh sa tibuk nakong kinabuhi, Yahweh nga akong Dios, matahom ka kaayo; nagbisti ka sa kadungganan ug pagkahalangdon. **2** Gitabonan mo ang imong kaugalingon sa kahayag ingon nga usa ka panapton; gibre mo ang kalangitan sama sa usa ka tibil sa tolda. **3** Gipahimutang mo ang mga sablayan sa imong lawak sa kapanganoran; gihimo mo ang kapanganoran nga imong karwhai; naglakaw ka sa mga pako sa hangin. **4** Iyang gihimo ang kahanginan nga iyang mga mensahero, ug ang mga diilaab sa kalayo iyang mga sulugoon. **5** Gitukod niya ang mga patukorohan sa kalibutan, ug dili gayod kini matarog. **6** Gitabonan mo ang kalibutan ug tubig sama sa panapton; ang tubig mitabon sa mga kabukiran. **7** Ang imong pagbadlong nagsapuhbas sa katubigan; sa dinuhunog sa imong tingog (sila) mikalagi. **8** Mitugbaw ang kabukiran, ug ang mga walog mikatag ngadto sa dapt nga gitagana alang kanila. **9** Gibutangan mo (sila) ug utlanan aron nga dili (sila) makalabang; aron dili nila matabonan pag-usab ang kalibutan. **10** Gihimo niya ang tuboran nga modagaygay ngadto sa mga walog; ang mga sapa modagayday taliwala sa

kabukiran. **11** Nagahatag (sila) ug tubig alang sa tanang mananap sa kaumahan; ang mga ihalas nga mga asno natagbaw sa ilang kauhaw. **12** Sa daplin sa sapa ang mga langgam naghimo sa ilang mga salag; nanagawit (sila) diha sa mga sanga. **13** Bisbisinan niya ang kabukiran gikan sa mga lawak sa tubig sa kawanangan. Napuno ang kalibutan sa bunga sa iyang mga buhat. **14** Gipatubo niya ang mga sagbot alang sa mga baka ug ang mga tanom alang sa mga tawo aron atimanon ug aron nga ang mga tawo makakhuha ug pagkaon gikan sa yuta. **15** Naghimo siya ug bino aron sa paglipay sa tawo, lana aron mosinaw ang iyang dagway, ug pagkaon aron sa paghatag kaniya ug kinabuhi. **16** Ang kakahoyan ni Yahweh nuanlan pag-ayo; ang sedro sa Lebanon diin iyang giton. **17** Didto nanagsalag ang mga langgam. Ang langgam nagbuhat sa iyang puloy-anan sa sipris nga kahoy. **18** Ang mga ihalas nga kanding nanagpuyo sa habog nga kabukiran; ang habog nga bikud mao ang dalangpanan alang sa kuneho. **19** Iyang gitagana ang bulan aron mahimong timaan sa mga panahon; ug ang adlaw masayod sa takna sa iyang pagsalop. **20** Gihimo nimo ang kantingit sa kabaghihan sa dihang mogawas ang tanan mapintas nga mananap sa kalaasan. **21** Ang batan-ong mga liyon nagngulob sa ilang tukbonon ug nagpangita sa ilang pagkaon gikan sa Dios. **22** Sa dihang mosubang ang adlaw, manago (sila) ug matulog sa ilang langob. **23** Sa kasamtangan, mogawas ang mga tawo alang sa ilang buhat ug mamuhat hangtod sa kabaghihan. **24** Yahweh, daghan kaayo ug nagkalain-lain ang imong mga buhat! Inubanan sa kaalam imong gibuhit kining tanan; ang kalibutan nag-awas sa imong mga buhat. **25** Sa unahan mao ang dagat, lalom ug halapad, nag-awas sa dili matukib nga mga binuhat, gagmay ug dagko. **26** Ang mga sakayan naglawig didto, ug atua usab didto ang mga Leviathan, diin gihulma mo aron magdula diha sa dagat. **27** Kining tanan nangita kanimo aron sa paghatag kanila sa ilang mga pagkaon sa tukmang panahon. **28** Sa dihang maghatag ka kanila, magatigom (sila) sa dihang ibukhad mo ang imong mga kamot, matagbaw (sila). **29** Kung itago mo ang imong panagway, mabalaka (sila) kung kuhon mo ang ilang mga gininhawa, mamatay (sila) ug mobalik sa abog. **30** Sa dihang gipadalo mo ang imong Espiritu, namugna (sila) ug imong gibag-o ang kabungtoran. **31** Hinaot nga ang himaya ni Yahweh molungadtad sa kahangtoran, ug hinaot nga mahimut si Yahweh sa iyang binuhat. **32** Modungaw siya sa kalibutan, ug mayug kini; iyang hikapon ang kabukiran, ug moaso (sila). **33** Magaawit ako kung Yahweh sa tibukong kinabuhi; magaawit ako ug mga pagdayeg ngadto sa akong Dios samtant buhi pa ako. **34** Hinaot nga ang akong mga panghunuhuna tam-is ngadto kaniya; maligipay ako kung Yahweh. **35** Hinaot ang mga makasasala mawagtang sa kalibutan, ug tugot nga mawala na ang mga daoton. Dayon ko si Yahweh sa tibuk nakong kinabuhi. Dayon si Yahweh.

105 Pasalamati si Yahweh, sangpita ang iyang ngalan; ibalita sa kanasoran ang iyang nabuhat. **2** Awiti siya, awiti siya ug mga pagdayeg; isugilon ang tanang katingalahang butang nga iyang nahimo. **3** Pagpasigbaro sa iyang balaang ngalan; tugot nga magmaya ang kasingkasing niadtong nangita kung Yahweh. **4** Pangitaa si Yahweh ug ang iyong kusog; pangitaa kanunay ang iyang presensya. **5** Hinumdomi ang katingalahang mga butang nga iyang nahimo, ang iyang milagro ug ang kasuguan sa iyang baba. **6** kamong mga kaliwat ni Abraham nga iyang sulugoon, kamong katawhan ni Jacob, nga iyang pinili. **7** Siya si Yahweh, nga atong Dios. Ang iyang kasugoan anaa sa tibuk kalibutan. **8** Kanunay niyang hinumdoman ang iyang kasabutan sa kahangtoran, ang pulong nga iyang gimando alang sa liboan nga mga kaliwatan. **9** Hinumdoman niya ang kasabutan nga iyang gihimo kung Abraham ug ang iyang gipanumpa ngadto kung Isaac. **10** Mao kini ang iyang gipamatud-an ngadto kung Jacob ingon nga balaod ug ngadto kung Israel ingon nga walay kataposang kasabutan. **11** Miington siya, "Ihatag ko kanimo ang yuta sa Canaan ingon nga babin sa imong panulondon." **12** Gisulti niya kini sa dihang diuyutay pa lamang (sila) gamay pa gayod, ug mga langyaw sa yuta. **13** Miadto (sila) sa nagkalainlaing kanasoran ug gikan sa usa ka gingharian ngadto sa uban. **14** Wala niya tugot nga daogdaogon (sila) ni bisan kinsa; gibadlong niya ang mga hari alang sa ilang kaayohan. **15** Miington siya, "Ayaw hilabi ang akong mga pinili, ug ayaw pasipad-i ang akong mga propeta." **16** Mitawag siya ug kagutom ibabaw sa yuta; giundang niya ang pagpadala ug tinapay. **17** Nagpadala siya ug tawo una kanila; gibaligya si Jose ingon nga sulugoon. **18** Ang iyang mga tilib gibugkosan ug mga kadena; ang iyang liog giyugohan ug puthaw, **19** hangtod sa takna nga ang iyang mga

pulong natuman, ug ang pulong ni Yahweh misulay kaniya. **20** Nagpadala ang hari ug sulugoon aron pagpagawas kaniya; ang magmamando sa katawhan naapalingkawas kaniya. **21** Gihimo niya siyang piniyalan sa iyang panimalay ingon nga tigdumala sa tanan niyang gipanag-iyahan **22** aron sa pagpanudlo sa iyang mga prinsipe sama sa iyang gipangandoy ug sa pagtulso sa kaalami sa iyang mga kadagkoan. **23** Unya miadto si Israel sa Ehipto, ug nagpuyo si Jacob ngadto sa yuta ni Ham. **24** Gihimong mabuhungan ni Yahweh ang iyang katawhan, ug gihimo (sila) nga mas kusgan kaysa ilang mga kaaway. **25** Gitugotan niya ang ilang mga kaaway nga masilag sa iyang katawhan, aron pasipad-an ang iyang mga sulugoon. **26** Gipadalda niya si Moises, nga iyang sulugoon, ug si Aaron, nga iyang gipili. **27** Naghimo (sila) siya ang timaan taliwala sa mga Ehiptohanon, ug ang iyang mga kahibulongan dipto sa yuta ni Ham. **28** Nagpadala siya ug kangingit ug gihimo niya kadtong yutana nga ngitingit, apan ang mga katawhan wala motuman sa iyang mga sugo. **29** Gihimo niyang dugo ang ilang mga tubig ug gitapay ang ilang mga isda. **30** Ang ilang yuta nalukop sa mga baki, bisan sa lawak sa ilang mga magmamando. **31** Miuongni siya, ug nalukop sa langaw ug tagnok ang tibuk nilang kanasoran. **32** Gihimo niyang ice ang ilang ulan, uban ang nagdiilaab nga kalayo sa ilang yuta. **33** Gidaot niya ang ilang mga paras ug mga kahoy nga igera; gidaot niya ang kakahoyan sa ilang kabukiran. **34** Misulti siya, ug ang mga dulon miabot, ug daghang mga dulon. **35** Gikaon sa mga dulon ang tanang tanom ni ilang yuta; gikaon nila ang tanang abot sa yuta. **36** Gipatay niya ang tanang kinamugulangang anak sa ilang dapit, ang tanang unang bunga sa ilang kusog. **37** Gipagawas niya ang mga Israelita inubanan sa bulawan ug mga plata; walay napandol sa iyang banay diha sa dalan. **38** Nangalipay ang mga Ehiptohanon sa ilang pagbibi, tungod kay nangahadol kanila ang mga Ehiptohan. **39** Yang gibukhad ang pangandor aron sa pagtabon kanila ug naghimo ug kalayo aron pag-iwag sa kagabhiyon. **40** Nangayo ug pagkaon ang mga Israelita, ug gidad-an (sila) ug buntog ug gitagbaw (sila) pinaagi sa tinapay nga gikan sa langit. **41** Gipaliki niya ang bato, ug mibuhagay ang tubig gikan niini; midagayday kini sa kamingawan sama sa sapa. **42** Kay gihinumdoman niya ang iyang balaang saad ngadto kay Abraham nga iyang sulugoon. **43** Gigiyahan niya ang iyang katawhan pagwas inubanan sa kalipay, ang iyang pinili inubanan sa panagsinggit sa kadaogan. **44** Gihatag niya kanila ang yuta sa kanasoran; gipanag-iyahan nila ang kabtangan sa katawhan. **45** aron nga ilang tipigan ang iyang mga sugo ug tumanon ang iyang mga balaod. Dalayon si Yahweh.

106 Dayega si Yahweh. Pasalamat si Yahweh, kay siya maayo, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtdat sa kahangtoran. **2** Kinsa ba ang makaipah pag-usab sa gamhanong mga buhat ni Yahweh o makamalata sa tanan niyang mga buhat nga takos sa pagdayeg? **3** Bulahan kadtong nagbuhut kung unsa ang husto, ug nagbuhut kanunay sa makataronganon. **4** Hinumdomi ako sa imong hunahuna, O Yahweh, sa dihang magpakita ka ug kalsoy sa imong katawhan; tabangko ako sa dihang luwason mo (sila) **5** Unya makita ko ang pagkamauwagon sa imong pinili, pagmaya sa kalipay sa imong nasod, ug ang himaya uban sa imong panulundon. **6** Nakasala kita sama sa atong mga katigulangan, nakabuhut kita ug sayop, ug nakabuhut kita ug daotan. **7** Ang among mga amahan wala midayeg sa imong kahibulongan nga mga buhat sa Ehipto; wala (sila) nagpakabana sa daghang buhat sa imong matinud-anon nga kasabotan; nagmasupil (sila) ngadto sa dagat, sa Pula ng Dagat. **8** Apan, giluwus niya (sila) alang sa kaayohan sa iyang ngalan aron mapadagay niya ang iyang gamhanong gahom. **9** Gibadlong niya ang Pula ng Dagat, ug nauga kini. Unya gigiyahan niya (sila) ngadto agi sa kinahiladman, daw sama sa kamingawan. **10** Giliwas niya (sila) gikan sa kamot sa nagdumot kanila, ug giliwas niya (sila) gikan sa kamot sa kaaway. **11** Apan ang tubig mitabon sa ilang mga kaaway; walay usa kanila nga nakalingkawas. **12** Unya mituo (sila) sa iyang mga pulong, ug nagawit si iyang pagdayeg. **13** Apan dali ra silang nalimot kung unsa ang iyang nabuhut; wala (sila) naghulat sa iyang pagtulso. **14** Hilabihan ang ilang pangandoy dipto sa kamingawan, ug ilang gihagit ang Dios dipto sa desiyerto. **15** Gihatag niya kanila ang ilang hango, apan gipadad-an (sila) ug sakit nga miut-ut sa ilang mga lawas. **16** Sa kampo gikasinahan nila si Moises ug si Aaron, ang balaang pari ni Yahweh. **17** Naabli ang yuta ug gilamoy si Dathan ug gitabonan ang manununod ni Abiram. **18** Misilaob ang kalayo kanila; ang kalayo misunog sa daotan. **19** Nagbuhut (sila) ug nating baka dipto sa Horeb ug gisimba ang kinulit nga puthaw nga hulagway. **20** Ilang gibaylo ang himaya sa Dios alang sa hulagway

sa torong baka nga mokaon ug sagbot. **21** Ilang nalimtan ang Dios nga ilang manlulwas, nga nagbuhut sa bantogang mga buhat sa Ehipto. **22** Nagbuhut siya ug kahibulongan mga butang sa yuta ni Ham ug gamhanong nga mga buhat dipto sa Pula ng Dagat. **23** Iya una nga gisugo ang ilang pagkapukan, kung wala pa si Moises, nga iyang pinili, mibabag sa iyang paglaglag aron sa pag-iway sa iyang kasuko gikan sa paguba kanila. **24** Unya ilang gisalikway ang mabuhungan nga yuta; wala (sila) mituo sa iyang saad, **25** apan nagbagolbol sa ilang mga tolda, ug wala nagtuman kan Yahweh. **26** Busa gipataas niya ang iyang kamot ug nainumpa ngadto kanila nga iya silang tugotan nga matatay sa kamingawan, **27** itibulaag ang ilang mga kahilat taliwala sa kanasoran, ug itibulaag (sila) sa langyaw nga kayutuan. **28** Ilang gisimba ang Baal sa Peor ug gikaon ang halad nga gihalad ngadto sa mga patay. **29** Ila siyang gihagit aron masuko pinaagi sa ilang mga binuhatan, ug ang pagkaylap sa hampak milukop kanila. **30** Unya mibarog si Pinehas aron sa pagbabag, ug ang hampak nikunhod. **31** Kini giisip alang kaniya ingon nga matarong nga buhat alang sa tanang kahilatang handtot sa kahangtoran. **32** Gipasuko usab nila si Yahweh dipto sa katubigan sa Meriba, ug ang-antos si Moises tungod kanila. **33** Gipasuko nila pag-ayo si Moises ug nagsulti siya nga maiisog. **34** Wala nila giguba ang mga nasod sama sa gisugo ni Yahweh kanila, **35** apan naikig-urban (sila) sa lahi nga mga nasod ug nakatuon sa ilang mga pamaagi **36** ug gisimba ang ilang mga diosdios, nga nahimong lit-ag ngadto kanila. **37** Gihalad nila ang ilang mga anak nga laalaki ug babyay sa mga demonyo. **38** Giula nila ang dugo sa mga walay alamag, ang dugo sa ilang mga anak nga laalaki ug babyay, nga ilang gihalad sa mga diosdios sa Canaan, nahuwan ang yuta sa dugo. **39** Nahugaw (sila) pinaagi sa ilang kaugalingon nga mga binuhatan; sa ilang mga buhat nahimo silang susama sa mga babyayeng nagbaligay ug dungog. **40** Busa nasuko si Yahweh sa iyang katawhan ug gisalikway niya ang iyang kaugalingong katawhan. **41** Gihatag niya (sila) ngadto sa kamot sa kanasoran ug kadtong nagdumot kanila maoy nagdumala kanila. **42** Ang ilang mga kaaway ug nagdaogdaog kanila, ug gidaala (sila) ilalom sa ilang kagahom. **43** Daghang higayon nga miabot siya aron sa pagtabon kanila, apan nagpadayon (sila) sa pagsukol ug gipaubos (sila) pinaagi sa ilang kaugalingong mga sala. **44** Apan, gihatagan niya (sila) ug pagtagad sa ilang pag-antos sa dihang nadungog niya (sila) nga nangayo ug tabang. **45** Nahinumdoman niya ang iyang kasabotan uban kanila ug naluoy tungod sa iyang walay paglubad nga gugma. **46** Gihimo niya ang tanan nilang maminimihag nga maluoy kanila. **47** Luwasa Kami, Yahweh, among Dios. Tigoma kami gikan sa mga nasod aron nga makahatag kumi ug pagpasalamat sa imong balaan nga ngalan ug himaya sa imong mga pagdayeg. **48** Hinaot si Yahweh, nga Dios sa Israel, madayeg sa walay kataposan. Ang tanang katawhan miiong, "Amen." Dalayon si Yahweh. Ikalima nga Libro

107 Pasalamat si Yahweh, kay siya maayo, ug ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtdat sa kahangtoran. **2** Tugot niya mosulti ang giluwus ni Yahweh, kadtong iyang gitubos gikan sa kamot sa ilang kaaway. **3** Gitigom niya (sila) gikan sa langyaw nga kayutuan, gikan sa sidlikan ug gikan sa kasadpan, gikan sa amihan ug gikan sa habagatan. **4** Naglatagaw (sila) sa kamingawan sa desiyerto nga dalan ug wala nakakaplag ug siyudad nga mapuy-an. **5** Tungod kay gigutom ug giuhaw (sila) nakuyapan (sila) tungod sa kaluya. **6** Unya mitawag (sila) kung Yahweh sa ilang kalisdanan, ug giliwas niya (sila) sa ilang pag-antos. **7** Gitulutan niya (sila) sa maayong dalan aron nga makanadto (sila) sa siyudad nga ilang pagapuy-an. **8** O, kana nga mga tawo magadayeg kang Yahweh tungod sa iyang matinud-anon nga kasabotan ug alang sa kahibulongan mga butang nga iyang nabuhut alang sa katawhan! **9** Kay pagatagbawon niya ang gipangandoy niadtong giuhaw, ug ang tinguha niadtong gigutom iyang pagabusgon sa maayong mga butang. **10** Ang pipila naglingkod sa kantitngit ug sa ngiob, binilanggo sa pag-antos ug mga kadena. **11** Tungod kay (sila) misupak batok sa pulong sa Dios ug gisalikway ang pagtulso sa Labing Halangdon. **12** Gipaubos niya ang ilang mga kasingkasing pinaagi sa kalisdanan; napandol (sila) ug walay bisan usa nga motabang kanila. **13** Unya mitawag (sila) kung Yahweh sa ilang kalisdanan, ug gipalingkawas niya (sila) sa ilang pag-antos. **14** Gipagawas niya (sila) sa kantitngit ug ngiob ug gitangtang ang ilang mga gapos. **15** O, ang mga tawo magadayeg kang Yahweh tungod sa iyang matinud-anon nga kasabotan ug alang sa kahibulongan nga mga butang nga iyang nabuhut alang sa katawhan! **16** Kay iyang

giguba ang ganghaan nga tumanga ug gjiputol ang mga rehas nga puthaw. **17** Buangbuang (sila) sa ilang masinupakon nga pamaagi ug nag-ants tungod sa ilang mga sala. **18** Nawala ang ilang tinguha sa pagkaon sa bisan unsa nga pagkaon, ug nagkaduol (sila) sa ganghaan sa kamatayon. **19** Unya mitawag (sila) kang Yahweh sa ilang kalisданan, ug gjipalingkawas niya (sila) sa ilang pag-ants. **20** Gipadala niya ang iyano pulong ug giayo (sila) ug giluwas niya (sila) gikan sa ilang kalaglagan. **21** O, nga ang mga tawo magadayeg kang Yahweh alang sa iyano matinud-anon nga kasabotan ug alang sa kahibulongan nga mga butang nga iyano nabuhat alang sa katawhan! **22** Tugot (sila) nga maghatag ug mga halad sa pagpasalamat ug sa pagmamtala sa iyano mga buhat sa pag-awit. **23** Ang pipila naglawig sa dagat sakay sa sakayan ug nagpatigayon sa layo. **24** Nakita nila ang mga buhat ni Yahweh ug ang iyano kahibulongan ngadto sa kadagatan. **25** Kay iyano gisugo ang dagat nga modako ug ang hanjin nga magkutaw sa kadagatan. **26** Miabot (sila) sa kawanangan; mipaubos (sila) sa kinahiladman. Ang ilang mga kinabuhi nahanaw sa pag-ants. **27** Natabyog ug nagsarasyas (sila) sama sa hubog ug wala masayod sa ilang buhaton. **28** Unya mitawag (sila) kang Yahweh sa ilang kalisdanan, ug gjipalingkawas niya (sila) sa ilang pag-ants. **29** Gipakalma niya ang bagyo, ug ang mga balod nahapsay. **30** Unya naglipay (sila) tungod kay ang dagat kalma na, ug gidala niya (sila) sa ilang gitinguha nga dungsogoan. **31** O, nga ang mga tawo magadayeg kang Yahweh alang sa iyano matinud-anon nga kasabotan ug alang sa kahibulongan nga mga butang nga iyano nabuhat alang sa katawhan! **32** Tugot nga pasidungan nila siya diha sa panagtigom sa mga tawo ug dayegon siya ngadto sa konseho sa mga kadagkoan. **33** Ang kasapaan gihimo niya nga kamingawan, mga tuboran sa tubig ngadto sa maláa nga yuta. **34** Ug ang mabuhangon nga yuta ngadto sa dili mabuhangon nga dapit tungod sa kadaotan sa iyano katawhan. **35** Ang kamingawan gihimo niya nga linaw sa tubig ug ang ug nga yuta ngadto sa tuboran sa tubig. **36** Ang mga gipanggutom gipahilon niya didto, ug nagtukod (sila) ug siyudad nga kapuy-an. **37** Nagbuhat (sila) sa siyudad aron umahan, aron katanom ug parasan, ug maghatag ug madagayon nga ari. **38** Gipanalanginan niya (sila) aron nga (sila) modaghan pa kaayo. Wala niya tugot nga ang ilang mga baka nga makunhon ang gidaghanon. **39** Nagkakuhod (sila) ug gipaubos pinaagi sa hilabihang kasakit ug pag-ants. **40** Gibuboan niya ug pagtamay ang mga pangulo ug gitibulaag (sila) ngadto sa kamingawan, diin walay aqianan. **41** Apan iyano gipanalidpan ang nanginahanglan gikan sa kasakit ug nagsamping sa iyano mga banay sama sa panon. **42** Ang matarong nga mga tawo makakita niini ug maglipay, ug ang tanan nga mga daotan magtak-om sa ilang baba. **43** Si bisan kinsa nga maalaman kinahanglan maghunahuna niining mga butanga ug mamalandong sa buhat ni Yahweh sa matinud-anon nga kasabotan.

108 Ang akong kasingkasing nahimutang, O Dios; magaawit ako; oo, magaawit usab ako sa mga pagdayeg uban sa akong matinuhuron nga kasingkasing. **2** Pagmata na, lira ug alpa; pagapukawon ko ang kaadlawon. **3** Mapagpasalamat ako Kanimo, Yahweh, taliwala sa katawhan; magaawit ako ug mga pagdayeg karimo taliwala sa kanasoran. **4** Kay ang imong matinud-anon nga kasabotan bantogan ibabaw sa kalangitan; ug ang imong pagkamasaligan misangka sa kawanangan. **5** Mabayaw ka, O Dios, ibabaw sa kalangitan, ug ang imong himaya mabayaw sa tibuok kalibutan. **6** Aron nga kadtong imong gihiguma maluwas, luwasa kami sa imong tuong kamot ug tubaga ako. **7** Nagsulti ang Dios sa iyano pagkabalaon; "Maglipay ako; bahinon ko ang Siquem ug bahinbahin ang walog sa Succot. **8** Ako aang Gilead, ug ang Manases ako; ang Efraim usab mao ang akong kalo; ug ang Judah mao ang akong setro. **9** Ang Moab mao ang akong hugasan nga planggana; ngadto sa Edom akong ilibay ang akong sapatos; magasinggit ako sa kadaogan tungod sa Filistia." **10** Kinsa may modala kanako ngadto sa lig-on nga siyudad? Kinsa man ang moggyia kanako ngadto sa Edom?" **11** O Dios, wala mo ba kami gisalikway? Wala ka makig-uban sa among kasundalohan sa gubat. **12** Tabangi kami batok sa kaaway, kay ang tabang sa tawo walay pulos. **13** Magmadaogn kami uban sa tabang sa Dios; iyano buntogon ang among mga butang, ug mihasmag (sila) kanako nga walay hinungdan. **4** Isip balos

sa akong gugma ila akong gidaot, apan nag-ampo ako alang kanila. **5** Gibalosan nila ako ug daotan alang sa maayo, ug ilang gidumtan ang akong gugma. **6** Pagpili ug daotan nga tawo ibabaw niini nga mga kaaway sama niining mga tawhana; pagpili ug tigpamasangil nga mobarog sa iyano tuong kamot. **7** Sa dihang gihukman na siya, hinaot nga makaplagan siyang sad-an; hinaot nga ang iyano pag-ampo isipon nga makasasala. **8** Hinaot nga mamubo ang iyano mga adlaw; hinaot nga adunay laing tawo nga molupi sa iyano katungdanan. **9** Hinaot nga ang iyano mga anak mailo, ug hinaot ang iyano asawa mabiyuda. **10** Hinaot nga ang iyano mga anak maglatag ug magpakilooy, manglimos sa ilang pagbiya sa ilang nagun-ob nga panimalay. **11** Hinaot nga ang tanan nga iyano gipanag-iyahan sakmiton sa iyano nautangan; hinaot nga ang mga dumudung mokwatak sa tanan kini abot. **12** Hinaot nga walay usa nga maluoy kaniya; hinaot nga walay maluoy sa naito niya nga mga anak. **13** Hinaot ang iyano mga anak mangawala; hinaot nga ang ilang ngalan mawagtang sa sunod nga kalinawan. **14** Hinaot nga ang sala sa iyano katigulangan mahisotan ngadto kang Yahweh; hinaot nga ang sala sa iyano inahan dili malimtan. **15** Hinaot nga ang ilang pagkasad-an magpabilik kanunyan kang Yahweh; hinaot nga wagtagon ni Yahweh ang ilang panumdonan gikan sa kalibutan. **16** Hinaot nga buhaton kini ni Yahweh tungod kay kining tawhana wala nagpakkabana sa pagpakita sa matinud-anon nga kasabotan, apan hinuno gidaogaod ang makaluluooy, ang mga nanginahanglan ug ang nalyuhay sa kasingkasing hangtod mamatay. **17** Kalipay niya ang pagpanunglo; hinaot nga mabalik kini ngadto kaniya. Gidumtan niya ang panalangin; hinaot nga walay panalangin nga moabot kaniya. **18** Iyang gisul-oban ang iyano kaugalingon sa pagpanunglo sama nga iya kining bisti, ug ang iyano tunglo moabot sa kinahiladman sa iyano pagkatawo sama sa tubig, sama sa lana ngadto sa iyano kabukogen. **19** Hinaot nga ang iyano mga tunglo mahisama sa bisti nga iyano gisul-ob aron nga motabon kaniya, sama sa bakos nga kanunay niyang gisul-ob. **20** Hinaot nga mao kini ang ganti sa mga nagpasangil kanako gikan kang Yahweh, alang niadtong nagsulti ug daotan batok kanako. **21** Yahweh akong Ginoo, taga ako uban ang kaluoy alang sa imong ngalan. Tungod kay ang imong matinud-anon nga kasabotan maayo, luwasa ako. **22** Kay gidaogaod ako ug nanginahanglan, ug samdan ang akong kasingkasing nganhi kanako. **23** Nagakahawan ako sama sa anino sa kagabhion; ginapalidpalid ako sama sa dulon. **24** Ang akong mga tuhod nangaluya tungod sa pagpuusa. Bukog na lang ako ug panit. **25** Gilibak ako sa mga nagpasangil kanako; sa dihang makita nila ako, naglingolingo (sila) **26** Tabang ako, Yahweh nga akong Dios; luwasa ako pinaagi sa imong matinud-anon nga kasabotan. **27** Hinaot masayran nila nga imo kining buhat, nga ikaw, Yahweh, ang nagbuhat niini. **28** Bisan kung ila akong gitunglo, palihog panalangini ako; sa dihang mohasmag (sila) kanako, hinaot nga maulawan (sila) apan hinaot nga ang imong sulugon magmaya. **29** Hinaot nga ang akong mga kaaway magabisti sa kaulawan; hinaot sul-obon nila ang kaulaw sama sa kupo. **30** Sa akong baba pasalamat ko pag-ayo si Yahweh; dayegon ko siya taliwala sa panon sa katawhan. **31** Tungod kay mobarog siya sa tuong kamot sa nanginahanglan, aron luwason siya sa mga naghukom kaniya.

110 Si Yahweh misulti sa akong agalon, "Lingkod sa akong tuong kamot hangtod nga himoon kong tumbanan sa imong til ang imong mga kaaway." **2** Hawiran ni Yahweh ang setro sa imong kusog gikan sa Zion; dumalañi ang imong mga kaaway. **3** Motuman kanimo ang imong katawhan; ilang kabutob-on sa adlaw sa imong gahom nga nagsul-ob sa ilang balaang bisti; gikan sa tagoongkaran sa banagbanag ang imong pagkabatan-on sama lamang sa yamog. **4** Nanumpa si Yahweh ug dili na kini mausab: "Ikaw ang pari sa kahangtoran sunod sa laray ni Melquizedec." **5** Ang Ginoo anaa sa imong tuong kamot. Patyon niya ang mga hari sa adlaw sa iyano kapungot. **6** Hukman niya ang kanasoran; punon niya ang paggubatan ug mga patay nga mga lawas; patyon niya ang mga pangulo sa daghang mga nasod. **7** Moinom siya sa sapa diha sa dalan, ug unya mohangad siya human sa kadaogan.

111 Dayga si Yahweh. Magpasalamat ako kang Yahweh sa tibuok nakong kasingkasing diha sa panagtigom sa mga matarong. **2** Ang mga buhat ni Yahweh bantogan, madasigong gihulat niadtong nagtinguha kanila. **3** Ang iyano buhat halangdon ug mahimayaon, ug ang iyano pagkamataraon molungtda sa kahangtoran. **4** Nagbuhat siya ug katingalahanang mga butang nga dili malimtan; si Yahweh mahigugmaon ug maluloy-on. **5** Gihatagan niya ug pagkaon ang matinumanon niyang mga

sumusunod. Kanunay moabot sa iyang hunahuna ang iyang kasabotan. **6** Gipakita niya ang iyang gamhanhan mga buhat sa iyang katawhan sa paghatag kanila sa panulondon sa kanasoran. **7** Ang buhat sa iyang mga kamot masaligan ug makiangayon; ang tanan niyang mga gipanudlo masaligan. **8** Natukod (sila) sa kahangtoran, nga angayang tumanon nga matinumanon ug inubanan ang kahan-ay. **9** Gihatagan niya ug kadaoan ang iyang katawhan; iyang gipanalanganin ang iyang kasabotan sa kahangtoran; balaan ug katinggalahan ang iyang ngalan. **10** Ang pagtahod kang Yahweh ang sinugdanan sa kaalam; kadtong nagatuman sa iyang gipanudlo adunay maayong panabot. Ang iyang pagdayeg molungtod sa kahangtoran.

112 Dayegon si Yahweh. Bulahan ang tawo nga motuman kang Yahweh, nga nailipay pag-ayo sa iyang mga kasugoan. **2** Ang iyang kaliwatan mahimong gamhanan sa kalibutan; ang kaliwatan

sa diosnon nga tawo mabulahan. **3** Ang kabitangan ug bahandi anaa sa iyang balay; ang iyang pagkamaratong molungtod sa kahangtoran. **4** Mosidlak ang kahayag diha sa kantitngit alang sa tawo nga diosnon; mahigugmaon siya, maluloy-on, ug makataronganon. **5** Maayo kini alang sa tawo nga nagtagad nga maluloy-on ug nagapahuluan ug salapi, nga nagahimo sa iyang mga buluhaton nga matinud-anon. **6** Kay dili gayod siyay matalrog; ang matalrog nga tawo mahinumdoman sa kahangtoran. **7** Dili siya mahadlok sa dili maayo nga balita; siya walay pagduhaduha, nga nagasalig kang Yahweh. **8** Ang iyang kasingkasing malinawon, walay kahadlok, hangtod makita niya ang kadaoan batok sa iyang mga kaaway. **9** Manghihatogn siya sa mga kabos; ang iyang pagkamaratong molungtod sa kahangtoran; igabaway siya uban sa kadunganan. **10** Ang mga daotang tawo makata niini ug masuko; magkagot siya sa iyang ngipon ug mahanaw; ang tinguha sa daotang mga tawo mawala.

113 Dayega si Yahweh. Dayega siya, kamong mga sulugoon ni Yahweh; dayega ang ngalan ni Yahweh. **2** Dalayon ang ngalan ni Yahweh, gikan karon hangtod sa kahangtoran. **3** Gikan sa

pagsubang sa adlaw hangtod sa pagsalop niini, angayang dayegon ang ngalan ni Yahweh. **4** Ibaway si Yahweh ibabaw sa tanang kanasoran, ug ang iyang himaya mosangko ibabaw sa kalanditan. **5** Kinsa man ang sama kung Yahweh nga atong Dios, nga anaa ang iyang lingkoranan sa kahitas-an, **6** nga nagdungaw sa kalanditan ug sa kalibutan? **7** Gihaw-as niya ang mga kabos gikan sa lapok ug gisakwat ang mga nanginahanglan gikan sa tapok sa abo, **8** aro nya silang palingkoron uban sa mga prinsipe, uban sa mga prinsipe sa iyang katawhan. **9** Gihatagan niya ug puloy-anan ang babayeng walay anak sa usa ka balay, pagahimoon niya siyang malipayon nga inahan sa daghang mga kabataan. Dayegon si Yahweh!

114 Sa dihang mibiya ang Israel sa Ehijo, ang balay ni Jacob gikan niadtong langyaw nga katawhan, **2** nahimo niyang balaang dapit ang Juda, ang Israel iyang gingharian. **3** Ang dagat nakakita ug mikalagi; mitalikod ang Jordan. **4** Ang kabukiran milukso sama sa mga laking karnero, ang kabungtoran milukso sama sa nating karnero. **5** Dagat, nganong mikalagi ka man? Jordan, nganong mitalikod ka man? **6** Kabukiran, nganong milukso man kamo sama sa laking mga karnero? Kamong gagmay nga mga bungtod, nganong milukso man kamo sama sa mga nating karnero? **7** Pangurog, kalibutan, sa atubangan sa Ginoo, sa presensya sa Dios ni Jacob. **8** Gihimo niyang linaw ang dakong bato, ang gahi nga bato ngadto sa tuboran sa tubig.

115 Dili alang kanamo, Yahweh, dili alang kanamo, apan alang sa imong ngalan ang pasidungog, tungod sa imong matinud-anon

nga kasabotan ug sa imong pagkamasaligan. **2** Nganong misulit man ang kanasoran, "Asa man ang ilang Dios?" **3** Ang among Dios anaa sa langit; buhaton niya ang bisan unsa nga makapahimuton kaniya. **4** Ang diosdios sa kanasoran hinimo sa plata ug bulawan, hinimo sa kamot sa mga tawo. **5** Kadto nga mga diosdios adunay mga baba, apan dili (sila) makasutli; aduna silay mga mata, apan dili (sila) makakita; **6** aduna silay mga dalunggan, apan dili (sila) makadungog; aduna silay mga ilong, apan dili (sila) makasimot. **7** Kadto nga mga diosdios adunay mga kamot, apan dili (sila) makabati; aduna silay tiil, apan dili (sila) makalakaw; dili gani (sila) makasutli pinaagi sa ilang mga baba. **8** Kadtoong naghimo kanila sama kanila, lakiip usab kadtong tanan nga nagsalig kanila. **9** Israel, salig kang Yahweh; siya ang inyong tabang ug taming. **10** Panimalay ni Aaron, salig kang Yahweh, siya ang inyong tabang ug taming. **11** Kamo nga

ngatnahod kang Yahweh, salig kaniya; siya ang inyong tabang ug taming. **12** Gibantayan kita ni Yahweh ug panalanginan kita niya; panalanginan niya ang pamilya ni Israel; panalanginan niya ang panimalay ni Aaron. **13** Panalanginan niya kadtong ngatnahod kaniya, bata man o tigulang. **14** Hinaot nga padaghanon kamo ni Yahweh sa hilabihan, kamo ug ang inyong kiliwatan'. **15** Hinaot nga panalanginan kamo ni Yahweh, nga nagbuhat sa langit ug yuta. **16** Ang kalangitan gipanay-iyahan ni Yahweh; apan ang kalibutan iyang gitahat sa katawhan. **17** Ang mga tawo dili magdayeg kang Yahweh, ni bisan kinsa niadtong mopaubos padulong sa kamingawan; **18** apan among dayegon si Yahweh karon ug sa walay kataposan. Dalayon si Yahweh.

116 Gihigugma ko si Yahweh tungod kay iyang nadungog ang akong tingog ug ang akong pagpakuoy. **2** Tungod kay naminaw siya

kanako, magtagwag ako kaniya hangtod nga buhi pa ako. **3** Ang hikot sa kamatayon nagpalibot kanako ug ang lit-ag sa Seol nagpaduol kanako; gibati ko ang kasakit ug kaguol. (**Sheol h7585**) **4** Urya mitawag ako sa ngalan ni Yahweh: "Palihog Yahweh, luwasa ang akong kinabuhi." **5** Si Yahweh maluloy-on ug makiangayon; ang atong Dios maluloy-on. **6** Panalipid na Yahweh ang mga dili makapanalipod sa ilang kaugalingon; gipaubos ako, ug iya akong giluwas. **7** Ang akong kalag mahimo nang mabalik sa iyang dapit nga kapuhayon, tungod kay maayo gayod si Yahweh kanako. **8** Kay imong giluwas ang akong kinabuhi gikan sa kamatayon, ang akong mga mata gikan sa mga luha, ug ang akong mga til gikan sa pagkapandol. **9** Alagaran ko si Yahweh sa yuta sa mga buhi. **10** Mituo ako kaniya, bisan sa higayon nga misulit ako, "Hilabihan ang akong kasakit." **11** Dali akong misulit, "Ang tanang tawo mga bakalon." **12** Unsao ko man pagbayad si Yahweh sa tanan niyang kaayo kanako? **13** Ipataas ko ang kopá sa kaluwasan, ug motawag sa ngalan ni Yahweh. **14** Tumanon ko ang akong mga saad kang Yahweh sa atubangan sa tanan niyang katawhan. **15** Bililon sa panan-aw ni Yahweh ang kamatayon sa iyang mga balaan. **16** Tinuod gayod, Yahweh, ako imong sulugoon; ako imong alagad, ang anak nga lalaki sa imong sulugoon nga babaye; gikuha mo ang akong mga gapos. **17** Ithalad ko kanimo ang halad sa pagpasalamat ug motawag sa ngalan ni Yahweh. **18** Tumanon ko ang akong mga saad kang Yahweh atubangan sa tanan niyang katawhan, **19** sa hawanhan sa panimalay ni Yahweh, sa imong taliwala, Jerusalem. Dayega si Yahweh.

117 Dayega si Yahweh, kamong tanan nga kanasoran; ibaway siya, kamong tanan nga katawhan. **2** Kay ang iyang matinud-anon

nga kasabotan bantogan nganhi kanato, ug ang pagkamasaligan ni Yahweh molungtod sa kahangtoran. Dayega si Yahweh.

118 Pasalamati si Yahweh, tungod kay siya maayo, kay ang iyang

matinud-anon nga kasabotan molungtod sa kahangtoran. **2** Tugoti nga moingon ang Israel, "Ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod sa kahangtoran." **3** Tugoti ang panimalay ni Aaron nga mosulit, "Ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod sa kahangtoran." **4** Tugoti ang maunongan nga mga sumusunod ni Yahweh mosulit, "Ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod sa kahangtoran." **5** Sa akong pag-anton mitawag ako kung Yahweh; gitubag ako ni Yahweh ug gihimo niya akong gawasnon. **6** Uban kanako si Yahweh; dili ako mahadlok; unsa may mabuhut sa tawo kanako? **7** Anaa si Yahweh sa akong kiliran isip akong magtatabang; maglantaw ako sa kadaoan batok niadtong nagdumot kanako. **8** Mas maayo pa nga modangop kang Yahweh kaysa mosalig sa tawo. **9** Mas maayo pa nga modangop kang Yahweh kaysa ibutang ang pagsalig sa mga prinsipe. **10** Ang tanang kanasoran nagpalibot kanako; sa ngalan ni Yahweh gipamutol ko (sila). **11** Gilitoban ako nila oo, gilitoban ako nila; sa ngalan ni Yahweh gipamutol ko (sila). **12** Gilitoban ako nila sama sa mga buyog; nangawala (sila) sama kapaspas sa kalayo diha sa mga tunok; sa ngalan ni Yahweh gipamutol ko (sila). **13** Mihasmag (sila) kanako aron tumbahon ako, apan gitabangan ako ni Yahweh. **14** Si Yahweh ang akong kusog ug kalipay, ug siya ang nagluwas kanako. **15** Ang malipayong panaghuyugay sa kadaoan madunggan sa mga tolda sa matalrong; ang tuong kamot ni Yahweh nagmadaugon. **16** Ang tuong kamot ni Yahweh gibayaw; ang tuong kamot ni Yahweh nagmadaugon. **17** Dili ako mamatay apan mabuhut ug ipahayag ang mga buhat ni Yahweh. **18** Apan hilabihan ang pagsilot kanako ni Yahweh; apan wala niya ako itugyan sa kamatayon. **19** Ablihi alang kanako ang ganghaihan sa pagkamaratong; mosulod ako kanila ug magpasalamat ako kung Yahweh. **20** Mao kini ang ganghaihan ni

Yahweh; ang matarong makasulod pinaagi niini. **21** Pasalamat ko ikaw, tungod kay imo akong gitubag, ug ikaw ang nahimo kong kaluwasan. **22** Ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod nahimo nang patukoran. **23** Buhat kini ni Yahweh; katingalan kini sa atong mga mata. **24** Mao kini ang adlaw nga namuhat si Yahweh; magmaya ug maglipay kita niini. **25** Palihog, Yahweh, ihatag kanamo ang kadaogan! Palihog, Yahweh, ihatag kanamo ang kalamposan! **26** Bulahan siya nga miduo sa ngalan ni Yahweh; gipanalanginan namo kamo gikan sa panimalay ni Yahweh. **27** Si Yahweh Dios, ug gihatagan kita niya ug kahayag; hikti ang halad ngadto sa sungay sa halaran. **28** Ikaw ang akong Dios, ug magpasalamat ako kanimo; ikaw ang akong Dios; ibaway ko ikaw. **29** O, pasalamat si Yahweh; kay siya maayo; kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtad sa kahangtoran.

119 ALEPH. Bulahan kadtong walay ikasaway sa ilang dalan, nga naglakaw sa balaod ni Yahweh. **2** Bulahan (sila) nga nagtipig sa iyang matinud-anon nga kasugohan, nga nagapangita kaniya sa tibuk nilang kasingkasing. **3** Wala (sila) naugbuhut ug sayop; naglakaw (sila) diha sa iyang mga dalan. **4** Gimandoan mo kami sa pagtipig sa imong pagpanudlo aron nga matuman gayod namo kini. **5** O, nga mahimutang ako nga lig-on diha sa pagtuman sa imong mga balaod! **6** Unya dili ako maulawan sa dihang maghunahuna ako sa tanan mong kasugohan. **7** Magpasalamat ako kanimo inubanan sa matinud-anon nga kasingkasing sa dihang makat-onan ko ang imong matarong nga kasugohan. **8** Tumanon ko ang imong mga balaod; ayaw ako biyai nga mag-inusara. BETH. **9** Unaon man sa usa ka batan-on nga magpabilin tul-id ang iyong dalan? Pinaagi sa pagtuman sa imong pulong. **10** Sa tibuk kong kasingkasing gipangita ko ikaw; ayaw ako tugoti nga mahisalaag gikan sa imong kasugohan. **11** Gitipigan ko ang imong pulong sa akong kasingkasing aron nga dili unao ako makasala batok kanimo. **12** Dalayon ka, Yahweh; tudlo ako sa imong mga balaod. **13** Sa akong baba gipahayag ko ang tanang matarong nga kasugohan nga imong gipadayag. **14** Nagmaya ako sa paagi sa imong sugo sa kasabutan labaw pa kaysa tanang handabi. **15** Pamalandongan ko ang imong pagpanudlo ug hataagan ko ug pagtagad ang imong mga paagi. **16** Gikalipay ko ang imong mga balaod; dili ko kalimtan ang imong pulong. GIMEL. **17** Pagmaluluy-on sa imong sulugoon aron nga mabuhî pa ako ug magtipig sa imong pulong. **18** Abilihi ang akong mga mata aron nga makita ko ang mga katingalahanang mga butang sa imong balaod. **19** Langyaw ako niini nga yuta; ayaw itago ang imong kasugohan gikan kanako. **20** Nadugmok ang akong mga tinguha pinaagi sa pagpangandoy nga masayod sa imong matarong nga kasugohan sa tanang panahon. **21** Gibadlong mo ang mga garboso, nga gitunglo, kadtong wala mituman sa imong kasugohan. **22** Luwasa ako gikan sa pagkawalay dungog ug kaulawan, kay gituman ko man ang imong kasugohan sa kasabutan. **23** Bisan naglaraw ug daotan ang mga magmamando ug nanglibak kanako, namalandong ang imong sulugoon sa imong mga balaod. **24** Ang imong kasugohan sa kasabutan maayo akong kalipay, ug (sila) ang akong mga magtatambag. DALETH. **25** Midikit ang akong kinabuhi sa abog! Hatagi ako ug kinabuhi pinaagi sa imong pulong. **26** Gisulit ko kanimo ang akong mga dalan, ug gitubag mo ako; tudlo ako sa imong mga balaod. **27** Pasabta ako sa pamaagi sa imong pagpanudlo, aron makapamalandong ako sa imong mga kahibulongang pagtulon-an. **28** Napuno ako sa kasub-anan! Lig-onako pinaagi sa imong pulong. **29** Ipalayo ako gikan sa dalan sa pagpanglimbong; inubanan sa kaluoy tudlo ako sa imong balaod. **30** Gipili ko ang dalan sa pagkamatinanuman; gitipigan ko kanunay ang imong matarong nga kasugohan nganhi kanako. **31** Nagkupot ako sa imong kasugohan sa kasabutan; O Yahweh, ayaw tugoti nga maulawan ako. **32** Modagan ako diha sa dalan sa imong kasugohan, kay imong gipadako ang akong kasingkasing sa pagbuhut niini. HE. **33** Tudlo ako, Yahweh, sa dalan sa imong mga balaod, ug tipigan ko kini hangtod sa kataposan. **34** Hatagi akog panabot, ug tipigan ko ang imong balaod; tumanon ko kini sa tibuk kong kasingkasing. **35** Giyahi ako sa dalan sa imong mga sugo, kay gikalipay ko ang pagkinabuhi niini. **36** Giyahi ang akong kasingkasing diha sa imong kasugohan sa kasabutan ug ipalayo gikan sa dili matarong nga pagbaton sa mga butang. **37** Ilikay ang akong mga mata sa pagtan-aw sa mga butang nga walay pulos; buhia ako diha sa imong mga paagi. **38** Dad-a alang sa imong sulugoon ang imong saad nga gihimo nimo alang niadtong nagpasidungog kanimo. **39** Kuhaa ang mga pagtamay nga akong gikalisangan, kay maayo ang imong matarong nga paghukom. **40** Tan-awa, nagtinguha ako sa imong pagpanudlo; buhia ako diha sa imong

pagkamatarong. VAV. **41** Yahweh, ihatag kanako ang imong gugma nga walay pagkakyas—ang imong kaluwasan, sumala sa imong saad; **42** unya makatubag ako alang niadtong nagbiaybiay kanako, kay nagsalig ako sa imong pulong. **43** Ayaw kuhaa ang mga pulong sa kamatuoran gikan sa akong baba, kay naghulat ako sa imong matarong nga kasugohan. **44** Tumanon ko kanunay ang imong balaod, hangtod sa kahangtoran. **45** Magalakaw ako nga luwas, kay gipangita ko ang imong pagpanudlo. **46** Isulit ko ang imong matinud-anon nga kasugohan ngadto sa mga hari ug dili gayod maulaw. **47** Gikalipay ko ang imong mga sugo, nga gihigugma ko pag-ayo. **48** Igabaway ko ang akong mga kamot diha sa imong mga sugo, nga akong gihigugma; pamalandonan ko ang imong mga balaod. ZAYIN. **49** Hinumdomi ang imong saad ngadto sa imong sulugoon tungod kay gihatagan mo akog paglaom. **50** Mao kini ang akong kahupay sa akong kasakitan: nga ang imong saad maayo nagbuhui kanako. **51** Ang mga garboso nagtamay kanako, apan wala ako mitalikod gikan sa imong balaod. **52** Naghunahuna ako mahitungod sa imong matarong nga mga sugo gikan pa kaniadto, Yahweh, ug gihupay ko ang akong kaugalingon. **53** Ang hilabihang kasuko midumala kanako tungod sa mga daotan nga nagsalikway sa imong balaod. **54** Ang imong mga balaod maayo akong mga alawiton sa balay nga akong gipuy-an sa mubo nga panahon. **55** Naghunahuna ako sa imong ngalan panahon sa kabaghion, O Yahweh, ug gitipigan ko ang imong balaod. **56** Mao na kini ang akong tulumanon tungod kay gituman ko ang imong pagpanudlo. HETH. **57** Si Yahweh ang akong babin; nahukom ako sa pagtuman sa imong mga pulong. **58** Matinud-anon akong naghangyo sa imong pagdapig inubanan sa tibuk kong kasingkasing; kaloy-i intawon ako, sama sa gisaad sa imong pulong. **59** Gisusi ko ang akong mga paagi ug gipabalik ang akong mga til sa imong kasugohan sa kasabutan. **60** Nagdali ako ug wala magdugay sa pagtipig sa imong kasugohan. **61** Ang mga higot sa daotan mibalikos kanako; wala ko hikalimi ang imong balaod. **62** Sa tungang gabii nagabongon ako sa pagpasalamat kanimo tungod sa imong matarong nga kasugohan. **63** Kauban ako sa tanan nga nagapasidungog kanimo, sa tanan nga mga nagatuman sa imong pagpanudlo. **64** Ang kalibutan, Yahweh, napuno sa imong matinud-anon nga kasabutan; tudlo ako sa imong mga balaod. TETH. **65** Maayo ang imong gibuhut sa imong sulugoon, O Yahweh, pinaagi sa imong pulong. **66** Tudlo ako sa husto nga pag-ila ug panabot, kay nagtuo ako sa imong mga sugo. **67** Sa wala pa ako gisakit nahisalaag naako, apan karon ngatumanako sa imong pulong. **68** Maayo ka, ug ikaw ang nagabuhut ug maayo; tudlo ako sa imong mga balaod. **69** Gihugawan ako sa mga garboso pinaagi sa mga bakak, apan gitipigan ko ang imong pagpanudlo sa tibuk kong kasingkasing. **70** Nagmagahi ang ilang mga kasingkasing, apan gikalipay ko ang imong balaod. **71** Maayo kini alang kanako nga mag-antos aron makakat-onako sa imong mga balaod. **72** Ang panudlo nga gikan sa imong baba mas bilihon pa alang kanako kaysa linubo nga bulawan ug mga platod. YOD. **73** Ang imong mga kamot maayo nag-umol ug naghulma kanako; hatagi ako ug panabot aron nga makat-onako sa imong mga sugo. **74** Kadong nagpasidungog kanimo maglipay sa dihang makita niila ako tungod kay nakakaplag ako ug paglaom diha sa imong pulong. **75** Nasayod ako, Yahweh, nga ang imong kasugohan makataronganon, ug diha sa pagkamatinanuman gisakit mo ako. **76** Tugoti ang imong matinud-anong kasabutan nga mohupay kanako, sama sa gisaad mo sa imong sulugoon. **77** Ipakita kanako ang imong kaluoy aron nga mabuhî ako, kay ang imong balaod maayo akong kalipay. **78** Tugoti ang mga garboso nga maulawan, kay glibak niila ako; apan pamalandongan ko ang imong pagpanudlo. **79** Hinaot nga kadtong nagpasidungog kanimo mobalik kanako, kadtong nasayod sa imong kasugohan sa kasabutan. **80** Hinaot nga walay masaway sa akong kasingkasing inubanan sa pagtahod sa imong mga balaod aron nga dili ako maulawan. KAPH. **81** Naluya ako sa pagtinguha nga luwason mo ako! May paglaom ako sa imong pulong. **82** Ang akong mga mata nagtinguha sa pagtan-aw sa imong saad; kanus-a mo man ako hupayon? **83** Kay nahisama ako sa panit nga sudlanan ug bino diha sa aso; wala ko hikalimi ang imong mga balaod. **84** Hangtod kanus-a man makalahutay niini ang imong sulugoon; kanus-a man nimo hukman kadtong naglutos kanako? **85** Ang mga garboso nagbhang ug daghan alang kanako, ug nagasupak sa imong balaod. **86** Ang tanan mong mga sugo masaligan; kadtong mga tawhana nasayop sa paglutos kanako; tabangi ako. **87** Halos gihimo na nila ako sa akong kataposan dinihi sa kalibutan, apan wala ko gisalikway ang imong pagpanudlo. **88** Pinaagi sa imong gugmang walay paglubad, lugwayi ang akong kinabuhi,

aron nga matuman ko ang imong mga sugo. LAMEDH. **89** Yahweh, ang imong pulong magpabilin sa walay kataposan; ang imong pulong lig-on nga gipahimutang didto sa langit. **90** Ang imong pagkamatinumanon nagalungtod alang sa tanang kaliwanan; gipahimutang mo ang kalibutan, ug nagpabilin kini. **91** Ang tanang butang nagapadayon hangtod karong adlawa, sama sa gisulit mo sa imong matarong nga kasugoan, kay ang tanang butang imong mga sulugoon. **92** Kung dili ko pa kalipay ang imong balaod, nalaglag na unta sako akong kasakitan. **93** Dili ko kalimant ang imong pagpanudlo, kay pinaagi niini gilugwayan mo ang akong kinabuhi. **94** Imoha ako; luwasa ako, kay gipangita ko ang imong pagpanudlo. **95** Ang mga daotan nangandam sa paglaglag kanako, apan magapangita ako sa pagsabot sa imong kasugoan sa kasabotan. **96** Nakita ko nga ang tanang butang adunay kinutoban, apan ang imong mga sugo halapad, ug walay kinutoban. MEM. **97** O gihigugma ko pag-ayo ang imong balaod! Mao kini ang akong pagpamalandong sa tibuk adlaw. **98** Ang imong mga sugo naghimo kanako nga mas maalamon kaysa akong mga kaaway, kay ang imong mga sugo kanunay nga uban kanako. **99** Aduna akoy mas labaw nga panabot kaysa tanan nakong mga magtutudlo, kay namalandong ako sa imong kasugoan sa kasabotan. **100** Nakasabot ako labaw pa sa mga tigulang, tungod kay gitipigan ko ang imong pagpanudlo. **101** Gilikay ko ang akong mga til gikan sa daotan dalan aron matuman ko ang imong pulong. **102** Wala ko gisalikway ang imong matarong nga kasugoan, kay gitudloan mo ako. **103** Pagkakitay is gayod sa imong mga pulong, oo, mas tam-is pa kaysa dugo nganhi sa akong baba! **104** Pinaagi sa imong pagpanudlo nakaangkon akog pag-ila; busa gikasilagan ko ang tanang bakak nga dalan. NUN. **105** Ang imong pulong maoy suga sa akong mga til ug ang kahayag sa akong agianon. **106** Gipanumpa ko ug gipamatud-an kini, nga tumanon ko ang imong matarong nga kasugoan. **107** Gisakit ako pag-ayo; lugwayi ang akong kinabuhi, Yahweh, sama sa imong gisaad sa imong pulong. **108** Yahweh, palihog dawata ang kinabutut-ong halad sa akong baba, ug tudlo ako sa imong matarong nga kasugoan. **109** Ang akong kinabuhi ania kanunay sa akong kamot, apan wala ko gikalimant ang imong balaod. **110** Ang mga daotan nangandam ug lit-ag alang kanako, apan wala ako nahisalaag gikan sa imong pagpanudlo. **111** Giangkon ko ang imong kasugoan sa kasabotan ington nga akong panulondon sa kahangtoran, kay mao kini ang kalipay sa akong kasingkasing. **112** Andam ang akong kasingkasing sa pagtuman sa imong mga balaod hangtod sa kataposan. SAMEKH. **113** Gikasilagan ko kadtong maduhaduhaon, apan gihigugma ko ang imong balaod. **114** Ikwang akong dalgangan ug akong taming; naghulak ako sa imong pulong. **115** Palayo gikan kanako, kamong mga nagabuhat ug daotan, aron matuman ko ang mga sugo sa akong Dios. **116** Tabangi ako pinaagi sa imong pulong aron mabuhil ako ug dili maulaw sa akong paglaon. **117** Tabangi ako, ug mahimo akong luwas; kanunay akong mamalandong sa imong mga balaod. **118** Gisalikway mo kadtong nahisalaag sa imong mga balaod, kay kadtong katawhan mga malimbongan ug dili masaligan. **119** Giwagtang mo ang tanang daotan sa kalibutan sama sa taya; busa gihigugma ko ang imong matinud-anon nga mga sugo. **120** Ang akong lawas nagkurog sa pagkahadlok kanimo, ug nahadlok ako sa imong matarong nga kasugoan. AYIN. **121** Gibuhat ko ang makataronganon ug husto; ayaw ako pasagdi ngadto sa mga ngadgaodgaon kanako. **122** Siguroha ang kaayohan sa imong sulugoon; ayaw tugoti nga daogdaogon ako sa mga garboso. **123** Ang akong mga mata naluya samtang naghulak ako sa imong kaluwasan ug sa imong matarong nga pulong. **124** Ipakita sa imong sulugoon ang imong matinud-anon nga kasabotan, ug tudlo ako sa imong mga balaod. **125** Sulugoon mo ako; hatagi ako ug panabot aron masayran ko ang imong kasugoan sa kasabotan. **126** Mao na kini ang panahan alang kyang Yaweh nga mobuhat, kay gisupak sa katawhan ang imong balaod. **127** Sa pagkatinud gihigugma ko ang imong mga sugo labaw pa kaysa bulawan, labaw pa kaysa lunsay nga bulawan. **128** Busa mainampingon akong nagsunod sa tanan mong pagpanudlo, ug gikasilagan ko ang tanang dalan sa pagkabakakon. PE. **129** Ang imong mga balaod kahibulongan, mao nga gituman ko kini. **130** Ang imong mga pulong nga walay pagkabalin naghatag ug kahayag; naghatag kini ug salabotan sa mga tawo nga wala mabansay. **131** Gibuka ko ang akong baba ug nhanggoso, kay nagtinguha ako sa imong mga sugo. **132** Tagda ako ug kaloy-i ako, sama sa gibuhat mo kanunay niadtong naugiguma sa imong ngalan. **133** Giyahi ang akong mga lakang pinaagi sa imong pulong; ayaw tugoti ang bisan unsa nga sala nga magdumala kanako. **134** Luwasa ako gikan sa pagdaogaon

sa mga tawo aron matuman ko ang imong pagpanudlo. **135** Tugoti ang imong panagway nga modan-ag sa imong sulugoon, ug tudlo ako sa imong mga balaod. **136** Ang sapa sa mga luha midagayday gikan sa akong mga mata tungod kay ang katawhan wala mituman sa imong balaod. TSADHE. **137** Matarong ka, Yahweh, ug ang imong mga sugo makiangayon. **138** Gihatag mo ang imong kasugoan sa kasabotan nga makataronganon ug matinumanon. **139** Ang kasugoan milaglag kanako tungod kay gikalimant sa akong mga kaaway ang imong mga pulong. **140** Ang imong mga pulong nasulayen na pag-ayo, ug ang imong sulugoon naugiguma niini. **141** Dili ako mahinungdanon ug ginabiyaybiay, apan wala ko hikalimti ang imong pagpanudlo. **142** Ang imong pagkamakiangayon husto sa walay kataposan, ug kasaligan ang imong balaod. **143** Bisan tuod ang kasakit ug pag-antos nakakaplag kanako, ang imong mga sugo nagpabilin nga akong kalipay. **144** Ang imong kasugoan sa kasabotan matarong sa kahangtoran; hatagi akog panabot aron mabuhil ako. QOPH. **145** Nagtuw ako sa tibuk kong kasingkasing, "Tubaga ako, Yahweh, tipigan ko ang imong mga balaod. **146** Nagtagaw ako kinamu; luwasa ako, ug tumanon ko ang imong kasugoan sa kasabotan." **147** Nagabangon ako sa wala pa ang pagbanagbanag sa kabuntagan ug nagsakitabang. Naglaom ako sa imong mga pulong. **148** Nagmata na ako sa wala pa nagtukaw ang kagabhiyon aron makapamalandong ako sa imong pulong. **149** Dungga ang akong tingog diha sa imong matinud-anon kasabotan; lugwayi ang akong kinabuhi, Yahweh, sama sa imong gisaad sa imong matarong nga kasugoan. **150** Kadtoh nagalutos kanako nagakaduol kanako, apan layo (sila) sa imong balaod. **151** Haduol ka, Yahweh, ug kasaligan ang tanan mong mga sugo. **152** Kaniadto nakat-onan ko gikan sa imong kasugoan sa kasabotan nga gitukod mo kini hangtod sa kahangtoran. RESH. **153** Lantawa ang akong kasakit ug tabangi ako, kay wala ko gikalimti ang imong balaod. **154** Labani ang akong pagpakibisog ug luwasa ako; tipigi ako, sama sa imong gisaad sa imong pulong. **155** Ang kaluwasan layo sa mga daotan, kay wala nila gihigugma ang imong mga balaod. **156** Bantogan ang imong manggiluluy-ong mga buhat, Yaweh; lugwayi ang akong kinabuhi, sama sa ginauhat mo kanunay. **157** Daghan ang akong mga maglulutus ug ang akong mga kaaway, apan wala ako mitalikod sa imong kasugoan sa kasabotan. **158** Gitan-aw ko ang mga maluibon inubanan sa kalagot tungod kay wala nila gitipigan ang imong pulong. **159** Tan-awa kung giuna ko paghigugma ang imong pagpanudlo; lugwayi ang akong kinabuhi, Yahweh, sama sa imong gisaad pinaagi sa imong matinud-anon kasabotan. **160** Ang patukoranon sa imong pulong kamatuoran; ang matag usa sa imong matarong nga kasugoan magalungtod sa kahangtoran. SHIN. **161** Ang mga prinsipe nagluluts kanako bisan walay hinungdan; nagkurog ang akong kasingkasing, nahadlok sa pagsupak sa imong pulong. **162** Naglipay ako sa imong pulong sama niadtong nakakaplag ug dakong bahandi. **163** Gikasilagan ug gibiyaybiay ko ang pagkabakakon, apan gihigugma ko ang imong balaod. **164** Makapito sa usa ka adlaw nagadayeg ako kanimo tungod sa imong matarong nga kasugoan. **165** Dakong kalinaw ang ilang naangkon, kadtong naugiguma sa imong balaod; walay makapandol kanila. **166** Naghulat ako sa imong kaluwasan, Yahweh, ug gituman ko ang imong mga sugo. **167** Gituman ko ang imong matinud-anon nga mga sugo, ug gihigugma ko kini pag-ayo. **168** Gitipigan ko ang imong pagpanudlo ug ang imong matinud-anon nga mga sugo, kay nasayod ka sa tanan kong buhaton. TAV. **169** Pamatia ang akong pagpakitabang, Yahweh; hatagi akog pagsabot sa imong pulong. **170** Hinaot nga ang akong pagkabakakon moabit kanimo; tabangi ako, sama sa imong gisaad sa imong pulong. **171** Hinaot nga igabubo sa akong ngabil ang pagdayeg, kay gitudloan mo ako sa imong mga balaod. **172** Tugoti nga mag-awit ang akong dila mahitungod sa imong pulong, kay husto ang tanan mong mga sugo. **173** Hinaot nga tabangan ako sa imong kamot, kay gipili ko ang imong pagpanudlo. **174** Nagtinguha ako sa imong pagluwas, Yahweh, ug ang imong balaod maoy akong kalipay. **175** Hinaot nga mabuhil ako ug magadayeg kanimo, ug hinota nga ang imong matarong nga mga sugo magtabang kanako. **176** Naglatagaw ako sama sa nawala nga karnero; pangitaa ang imong sulugoon, kay wala ko hikalimti ang imong mga sugo.

120 Sa akong pag-antos gitawag ko si Yahweh, ug iya akong gitubag. **2** Luwasa ang akong kinabuhi, O Yahweh, gikan niadtong namak uban sa ilang mga ngabil ug naglimbong gamit ang ilang mga dila. **3** Unsaon man kamo niya pagsilot, ug unsa pa gayod ang iyang buhaton kaninyo, kamong adunay bakakon nga mga dila? **4** Silotan kamo niya inubanan sa pana sa manggugubat nga gipahait pinaagi sa

nagbagang oling. 5 Pagkaalao ko tungod kay nagpuyo ako sa makadiyot sa Mesec; nagpuyo ako kaniadto taliwala sa tolda sa Kedar. 6 Kay sa dugay nga panahon nagpuyo ako uban niadtong nagdumot sa kalinaw. 7 Ako alang sa kalinaw, apan sa dihang magsulti ako, (sila) alang sa gubat.

121 Iyahat ko ang akong mga mata sa kabukiran. Asa man maggikan ang akong panabang? 2 Ang akong panabang naggikan kang Yahweh, nga maoy nagbuhat sa langit ug kalibutan. 3 Dili niya itugot nga madalin-as ang imong mga til; siya nga nagpanalipod kanimo dili magduka. 4 Tan-awa, ang magbalantay sa Israel dili magduka ni matulog. 5 Si Yahweh ang imong magbalantay; si Yahweh ang landong sa imong tuong kamot. 6 Ang adlaw dili makapasakit kanimo sa panahon sa adlaw, ni ang bulan panahon sa kagabhiion. 7 Si Yahweh ang manalipod kanimo sa tanan nga kasakitan, ug panalipdan niya ang imong kinabuhi. 8 Si Yahweh ang manalipod kanimo sa tanan nimong buhaton sukad karon ug hangtod sa kahangtoran.

122 Nalipay ako pag-ayo sa dihang miington (sila) kanako, "Mangadto kita sa balay ni Yahweh." 2 Jerusalem, ang among mga til nagtindog diha sa imong mga ganghaan! 3 Jerusalem, ang usa ka siyudad nga maayong pagkatukod! 4 Motungas ang kababayan ditto sa Jerusalem—ang kababayan ni Yahweh—ingon nga pagpamatuod alang sa Israel, aron makapasalamat sa ngalan ni Yahweh. 5 Atua ditto nahimutang ang mga trono sa paghukom, ang trono sa balay ni David. 6 Pag-ampo alang sa kalinaw sa Jerusalem! "Hinaot nga kadtong nahiguma kanimo adunay kalinaw. 7 Hinaot nga adunay kalinaw diha sa mga paril nga maoy nagpanalipod kanimo, ug hinaot nga aduna silay kalinaw diha sa imong mga kota." 8 Alang sa kaayohan sa akong mga kaigsoonan ug sa akong mga higala ako moingon, "Hinaot nga adunay kalinaw diha kanimo." 9 Alang sa kaayohan sa balay ni Yahweh nga atong Dios, mangita ako ug kaayohan alang kanimo.

123 Iyahat ko kanimo ang akong mga mata, ikaw nga naghari sa kaligitan. 2 Tan-awa, sama sa mga mata sa mga sulugoon nga nagtan-aw sa kamot sa ilang agalon, sama sa mga mata sa sulugoon babaye nga nagtan-aw sa kamot sa iyang agalang babaye, busa itutok ta ang atong mga mata kung Yahweh nga atong Dios hangtod nga kaluy-an kita niya. 3 Kaluy-i kami, Yahweh, kaluy-i kami, kay napuno na kami sa pagpaukulaw. 4 Napuno na kami sa pagbugalbugal sa mga matinamayon ug uban ang pagtamay sa mapahitas-on.

124 "Kung wala pa modapig si Yahweh kanato," tugot ang Israelita nga mosulti karon, 2 "kung wala pa modapig si Yahweh kanato sa dihang ang atong mga kaaway mitungha batok kanato, 3 gilamoy na unta kita nya buhi sa dihang misilaob ang ilang kaligutog kanato. 4 Gibanlas na unta kita sa tubig; nalapawan na unta kita sa baha. 5 Nalumos na unta kita sa sulog nga tubig." 6 Dalaygon si Yahweh, nga wala mitugot nga wataswatason kita pinaagi sa ilang mga ngipon. 7 Sama kita sa mga langgam nga nakaikyas sa lit-ug sa mga mangangayam; ang lit-ug nagubaya, ug kita nakaikyas. 8 Ang atong panabang anaa kang Yahweh, nga maoy nagbuhat sa langit ug kalibutan.

125 Kadtong mosalig kang Yahweh sama (sila) sa Bukid sa Zion, dili matarog, molahotay hangtod sa kahangtoran. 2 Ingon nga ang kabukiran nag-alirong sa Jerusalem, busa si Yahweh nag-alirong usab sa iyang katawhan sukad karon ug hangtod sa kahangtoran. 3 Ang sungkod sa pagkadaotan kinahanglan nga dili maghari sa yuta sa mga matarong. Tingalig ang matarong momihimo kung unsa ang daotan. 4 Buhati ug mayayo, Yahweh, kadtong mga maayo ug kadtong matarong sa ilang mga kasingkasing. 5 Apan kadtong nagpadayon pagbuhat sa ilang hiwi nga dalan, pahisalaagon (sila) ni Yahweh uban sa daotan ug mga binuhatan. Hinaot nga ang kalinaw maanaa sa Israel.

126 Sa dihang gibalik ni Yahweh ang kadtato sa Zion, sama lamang kita niadtong nagdango. 2 Unya ang atong mga baba napuno sa pagkatawo ug atong mga dila sa pag-awit. Unya (sila) miington taliwala sa mga kanasoran, "Nagbuhat si Yahweh ug dagkong mga butang kanila." 3 Nagbuhat si Yahweh ug dagkong mga butang alang kanato; pagkamalipayon nalang gayod nato! 4 Ibalik ang among kadtato, Yahweh, sama sa mga tubod ditto sa Negeb. 5 Kadtong napugtas uban ang mga luha mag-ani uban ang panagsinggit sa kalipay. 6 Siya nga

naglakaw nga naghilak, nga nagdala ug binhi alang sa pagpugas, mopauli nga magasinggit sa kalipay, nga magdala sa iyang binugkos uban kaniya.

127 Gawas kung si Yahweh ang mactukod sa balay, walay kapusulan ang paghago niadtong nagtukod niini. Gawas kung si Yahweh ang magbantay sa siyudad, walay pulos ang pagbantay sa mga magbalantay. 2 Walay pulos alang kanimo ang pagmata ug sayo, nga muoli ug dugay, o ang pagkaon sa tinapay nga hinagoan, kay si Yahweh ang naghatag alang sa iyang hiniguma samtang natulog pa (sila) 3 Tan-awa, ang mga kabataan panulondon gikan ni Yahweh, ug bunga nga anaa sa sabakan ganti usab gikan kaniya. 4 Sama sa mga udonyo nga anaa sa kamot sa manggubugat, mao usab ang mga anak sa pagkabatatan. 5 Pagkabulahan sa tawo kansang iyang baslayer puno niini. Dili siya mapakaulawan kung makig-atubang na siya sa iyang mga kaaway ngadto sa ganghaan.

128 Awit sa pagtungas. Bulahan ang matag-usa nga nagpasidungog kung Yahweh, ug naglakaw sumala sa iyang pamaagi. 2 Makapahimulos ka kung unsa ang mahatag sa imong kamot; mabulahan ka ug magmauswagan. 3 Ang imong asawa mahisama sa parusa nga mabungahon diha sa imong balay; ang imong mga anak sama sa olibo nga mga tanom samtang manglingkod (sila) palibot sa imong lamesa. 4 Oo, tinuod, panalanginan ang tawo nga nagpasidungog kung Yahweh. 5 Hinaot nga panalangin ka ni Yahweh gikan sa Zion; hinaot nga makita pa nimong pag-uswag sa Jerusalem sa tanan nga adlaw sa imong kinabuhi. 6 Hinaot nga mabuhi ka pa aron makita nimo ang mga anak sa imong mga anak. Hinaot nga ang kalinaw maanaa sa Israel.

129 Awit sa pagtungas. "Sukad pa sa akong pagkabatatan-on kanunay silang nagsulong kanako," tugot nga mosulti ang Israel. 2 "Sukad pa sa akong pagkabatatan-on kanunay silang nagsulong kanako, apan wala pa gayod (sila) makabuntog kanako. 3 Ang magdadaro nagdaro sa akong likod; gipalaloman nila ang agi sa doro. 4 Matarong si Yahweh; puton niya ang mga pisi sa mga daotan. 5 Hinaot nga maulawan silang tanan ug mangatras, kadtong nagdumot sa Zion. 6 Hinaot nga mahisama (sila) sa sagbot nga anaa sa ibabaw sa balay nga mangalaya sa dili pa kini motag-as, 7 nga dili na magpuno sa kamot sa magtitigom o sa dughan sa tawo nga magbugkos niini. 8 Hinaot nga kadtong moagi dili moingon, "Hinaot nga ang panalangin ni Yahweh maanaa kanimo; panalanginan ka namo sa ngalan ni Yahweh."

130 Awit sa pagtungas. Didto sa kinahiladman naghilak ako kanimo, Yahweh. 2 Gino, dungga ang akong tingog, paminawang ang akong mga paghango sa kaluyo. 3 Kung ikaw Yahweh magtimaan sa kalapasan, Gino,kinsa man ang makabarog? 4 Apan adunay kapasyaloan diha kanimo, aron nga ikaw pagatahuron. 5 Nagpaabot ako kang Yahweh, nagpaabot ang akong kalag, ug naglaom ako sa iyang mga pulong. 6 Ang akong kalag nagpaabot sa Gino labaw pa sa magbalantay nga nagpaabot sa kabuntagan. 7 Israel, laomi si Yahweh. Maluluy-on si Yahweh, ug andam gayod siya nga mopasaylo. 8 Siya ang maglukat sa Israel gikan sa tanan niyang mga sala.

131 Awit sa pagtungas; ni David. Yahweh, ang akong kasingkasing wala nagmapagarbonon o nagmapahitas-on ang akong mga mata. Wala akoay dakong gilaoman sa akong kaugalingon o naghunuhuna sa mga butang nga dili nako matugkad. 2 Nagmalinawon gayod ako ug naghilom na gayod ang akong kalag; sama sa gitutas nga bata nga anaa sa iyang inahan, ang akong kalag sama sa gitutas nga bata. 3 Israel, laomi si Yahweh gikan karon ug hangtod sa kahangtoran.

132 Awit sa pagtungas. Yahweh, alang sa kaayohan ni David hinumdomi ang tanan niyang mga kasakit. 2 Hinumdomi ang iyang gisaad kang Yahweh, kung giunsa niya pagpanaada sa pinakagamhanan nga gitamod ni Jacob. 3 Miington siya, "Dili ako mosulod sa akong balay o mohigda sa akong hidgaanan, 4 dili ako matulog o magpahulay sa akong tabon-tabon sa mata. 5 hangtod nga makakaplag ako ug dapt alang kung Yahweh, ang tabernakulo sa pinakagamhanan nga gitamod ni Jacob." 6 Tan-awa, nadungog namo ang mahitungod niini sa Efrata; napaklagan namo kini sa kaumahan sa Jaar. 7 Mangadto kita sa tabernakulo sa Dios; magsimba kita ditto sa iyang tilan. 8 Lakaw, Yahweh, ngadto sa dapt nga imong pahulayan, ikaw ug ang arka sa imong kusog! 9

Hinaot nga ang imong mga pari sul-oban sa dungog; mosinggit unta sa kalipay ang mga nagmatinumanon kanimo. **10** Tungod sa imong alagad nga si David, ayaw isaliway ang imong pinili nga hari. **11** Nagsaad si Yahweh kang David, saad nga dili gayod niya pakyason: "Ibutang nako ang usa sa imong mga kaliwat ngadto sa imong trono. **12** Kung magtuman ang imong mga anak sa akong kasabotan ug sa mga balaoad nga akong ituldo kaniila, magligkod usab ang ilang mga anak sa imong trono hangtod sa kahangtoran." **13** Gipili gayod ni Yahweh ang Zion, nagtinguha siya kaniya aliang sa iyang kalingkoran. **14** Mao kini ang dapit nga akong pahulayan hangtod sa kahangtoran. Magpuyo ako dinihi, kay nagtinguha ako kaniya. **15** Panalanginan ko siya nga madagayaon uban sa iyang mga gikinahanglan. Tagbawon ko ang iyang mga kabos sa tinapay. **16** Sul-oban ko ang iyang mga pari sa kaulawan, ang mga nagmatinumanon kaniya magsinggit sa makusog tungod sa kalipay. **17** Maghimo ako ug budyong didto nga motubo alang kang David unya magpahimutang ug suga alang sa akong pinili. **18** Sul-oban nako sa kaulawan ang iyang mga kaaway, apan ngadto kaniya modan-ag ang iyang korona."

133 Tan-awa, maayo ug nindot gayod alang sa mga kaigsoonan nga magpuyo nga nagkatigom! **2** Sama kini sa mahalon nga lana nga gidihog sa ulo paingon sa balbas— balbas ni Aaron, ug unya midagaydiny kini ngadto sa kuwelyo sa iyang mga kupo. **3** Sama kini sa yamog sa Hermon nga mihugsa sa kabukiran sa Zion. Kay didto gimandoan ni Yahweh ang panalangin— kinabuhi nga walay kataposan.

134 Umari kamo, dayega si Yahweh, kamong tanan nga mga sulugoon ni Yahweh, kamo nga nag-alagad sa balay ni Yahweh panahon sa kagabhiion. **2** Ibayaw ang inyong mga kamot ngadto sa balaang dapit ug dayega si Yahweh. **3** Hinaot nga panalanginan kamo ni Yahweh gikan sa Zion, siya nga naghimo sa langit ug kalibutan.

135 Dayega si Yahweh. Dayega ang ngalan ni Yahweh. Dayega siya, kamong mga sulugoon ni Yahweh, **2** kamo nga nagbarog sa balay ni Yahweh, diha sa hawanan sa balay sa atong Dios. **3** Dayega si Yahweh, kay maayo siya; pag-awit ug mga pagdayag sa iyang ngalan, kay maayo ang pagbuhut niini. **4** Kay gipili ni Yahweh si Jacob alang sa iyang kaugalingon, ug ang Israel ingon nga iyang gipanag-iyahan. **5** Nasayod ako nga si Yahweh bantogan, nga ang atong Ginoos labaw sa tanan nga mga dios. **6** Bisan unsa ang mga gitinguha ni Yahweh, mabuhut niya sa langit, sa yuta, sa kadagatan ug sa kinahiladman sa tibuok kadagatan. **7** Gidala niya ang kapanganoran nga gikan sa layo, naghimo sa mga kilat uban sa ulan ug nagpugala sa hangin sa iyang tipiganan. **8** Gipatay niya ang kinamagulangan nga anak sa Ehipto, tawo ug mga mananap. **9** Nagpadala siya ug mga timaan ug mga kabibulongan ngadto sa imong taliwala, Ehipto, batok kang Paraon ug sa tanan niyang mga sulugoon. **10** Gisulong niya ang daghang kanasoran ug gipangpatay ang mga bantogan nga hari, **11** si Sihon nga hari sa mga Amorihanon ug si Ong nga hari sa Basan ug ang tanang ginghamian sa Canaan. **12** Gihatag niya kanato ang ilang yuta ingon nga panulondon, panulondon sa Israel nga iyang katabhan. **13** Ang imong ngalan, Yahweh, molungtod hangtod sa kahangtoran; ang imong pagkainila, Yahweh, molungtod hangtod sa tanang mga kaliwatan. **14** Kay panalipdon ni Yahweh ang iyang mga katabhan ug kaluy-an ang iyang mga alagad. **15** Ang mga diosdios sa kanasoran mga plata ug bulawan, mga hinimo sa mga kamot sa tawo. **16** Kadto nga mga diosdios adunay mga baba, apian dili makasulti; adunay mga mata, apian dili makakita; **17** adunay mga dalunggan, apian dili makadungog, ni magginhawa sa ilang mga baba. **18** Kadtoq naghimo kaniila sama sa usab kanila, igitnus ug usab kadtoq nagsalig kaniila. **19** Mga kaliwatan ni Israel, dayega si Yahweh; mga kaliwatan ni Aaron dayega si Yahweh. **20** Mga kaliwatan ni Levi, dayega si Yahweh; kamo nga nagpasidungog kang Yahweh, dayega si Yahweh. **21** Dayegon si Yahweh didto sa Zion, siya nga nagpuyo sa Jerusalem. Dayega si Yahweh.

136 O, pasalamat si Yahweh; kay maayo siya, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **2** O, pasalamat ang Dios sa mga dios, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **3** O, pasalamat ang Ginoos sa mga ginoo, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **4** Pasalamat siya nga mao lamang ang makahimo sa dagkong mga kahibulongan, kay ang iyang matinud-

anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **5** ngadto kaniya nga pinaagi sa kaalam nahimo ang kalangitan, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **6** Pasalamat siya nga maoy nagpakuyanap sa yuta ngadto sa ibabaw sa katibigan, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **7** kaniya nga naghimo sa dagkong mga kahayag, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **8** Pasalamat siya nga naghatag sa adlaw nga maoy magmando panahon sa adlaw, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **9** ang bulan ug ang kabituonan nga maoy magmando panahon sa kagabhiion, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **10** Pasalamat siya nga nagpatay sa kinamagulangan nga anak sa Ehipto, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **11** ug napagawas sa Israel gikan sa ilang taliwala, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **12** inubanan sa kusgan nga kamot ug gipatawad nga bukton, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **13** Pasalamat siya nga nagtunga sa Dagat nga Kabugangan, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **14** ug gipalabang ang Israel sa tunga-tunga niini, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **15** apan naglaglag kang Paraon ug sa iyang mga kasundalohan didto sa Dagat nga Kabugangan, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **16** Pasalamat siya nga nangulo sa iyang katabhan latas sa kamingawan, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **17** kaniya nga nagpatay sa mga bantogang hari, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **18** Pasalamat siya nga nagpatay sa inila nga mga hari, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **19** si Sihon nga hari sa Amorihanon, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **20** ug si Og nga hari sa Basan, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **21** Pasalamat siya nga naghatag sa ilang yuta ingon nga panulondon, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **22** panulondon sa Israel nga iyang sulugoon, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **23** ngadto kaniya nga nakahinundon kanato ug nagtabang kanato sa atong kaulawan, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **24** Pasalamat siya nga naghatag kanato ug kadaogan batok sa atong mga kaaway, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran— **25** apan naghatag ug pagkaon sa tanang buhing binuhut, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran. **26** O, pasalamat ang Dios sa langit, kay ang iyang matinud-anon nga kasabotan molungtod hangtod sa kahangtoran.

137 Nanglingkod kani ug nanghilak daplin sa suba sa Babilonia sa dihang naghunahuna kani mahitungod sa Zion. **2** Gisangit namo ang among mga alpa didto sa mga kahoy nga poplara. **3** Dido ang mga nagdakop kanamo namugos sa pagpaawit ug mga alawiton kanamo, ug kadtong nagbiaybiay kanamo namugos nga magmalipayon kami, nga nag-ingon, "Awiti kami ug usa sa mga alawiton sa Zion." **4** Unsao man namo pag-awit sa usa ka awit mahitungod kang Yahweh dinihi sa langyaw nga dapit? **5** Kung hikalimtan ko ikaw, Jerusalem, tugoti nga ang akong tuong kamot mahikalimot sa iyang kahanas. **6** Tugoti nga modikit ang akong dila sa ngala-ngala sa akong baba kong hikalimtan ko na ikaw, kung dili na koko pilion ang Jerusalem labaw sa akong hilabihan ngalikipay. **7** Hinumdomi, Yahweh, ang gibuhut sa mga taga-Edumea sa adlaw sa pagkahugno sa Jerusalem. Miuong (sila) "Gun-oba kini, gun-oba ang matag-patukoranon niini." **8** Anak nga babaye sa Babilonia, nga laglagon sa dili madugay— bulahan ang tawo, nga manimalos kanimo gumikan sa imong gibuhut kanamo. **9** Hinaot nga mabulahan ang tawo, nga mokuhua ug mobunal sa imong mga masuso ngadto sa bato.

138 Pasalamat ko ikaw sa tibuok nako nga kasingkasing; atubangan sa mga dios mag-awit ako ug mga pagdayeg kanimo. **2** Moyukbo ako atubangan sa imong balaan nga templo ug pasalamatang imong ngalan tungod sa imong matinud-anon nga kasabotan ug tungod sa imong pagkamatinud-anon. Gihimo nimong mahinungdanon ang imong pulong ug ang imong ngalan labaw pa kay sa uban nga mga butang. **3** Sa

panahon nga nagsangpit ako kanimo, gitubag mo ako; gidasig ug gilig-on mo ang akong kalag. **4** Ang tanang mga hari sa kalibutan magpasalamat kanimo, Yahweh, kay madunggan nila ang mga pulong gikan sa imong baba. **5** Sa pagkatnuod, mag-awit (sila) sa mga buhat ni Yahweh, kay dako ang himaya ni Yahweh. **6** Bisan tuod halangdon si Yahweh, gitagad gihapon niya ang anaa sa ubos, apan mipahilayo sa nasayran niya nga mapahitas-on. **7** Bisan maglakaw ako taliwala sa kakyaw, panalipid nimo ang akong kinabuhi; sintaon nimo pinaagi sa imong kamot ang kapungot sa akong mga kaaway, ug ang tuo nimo nga kamot maoy magluwas kanako. **8** Nag-urban si Yahweh kanako hangtod sa kataposan; ang imong matinud-anon nga kasabutan, Yahweh, molungtod hangtod sa kahangtoran. Ayaw (sila) talikdi nga hinimo sa imong mga kamot.

139 Yahweh, gisusi nimo ako, ug nakaila ka kanako. **2** Nasayod ka sa dihang molingkod ug motindog ako; gikan sa layo nasabtan nimo ang akong mga panghuna-huna. **3** Nakita nimo ang akong agianan ug ang akong paghigida; nasayod ka sa tanan nakong mga pamaagi. **4** Kay sa wala pa malitok ang pulong sa akong dila, nasayran mo na ang kinatibuk-an niini, Yahweh. **5** Sa akong likod, ug sa akong atubangan gilibutan mo ako ug gitapion nimo ang imong kamot kanako. **6** Kana nga kahibalo sobre gayod kaayo alang kanako; hilabihan kini ka taas ug dili ko kini matukib. **7** Asa man ako moadt gikan sa imong Espiritu? Asa man ako mokalagway gikan sa imong presensya? **8** Kung mosaka ako sa kalanditan, atua ka didto; kung mohimo ako ug higdaanan sa Seol, tan-awa, atua ka usab didto. (**Sheol h7585**) **9** Kung molupad ako pinaagi sa mga pako sa kabuntagon unya moyupo sa kinalayoang dapit tabok sa dagat, **10** bisan didto ang imong kamot maoy mogiya kanako, ang imong tuong kamot maoy mogunit kanako. **11** Kung miignon ako, "Sigurado nga ang kangitngit gayod ang motabon kanako, ug ang kahayag mahimong kagabhiyon palibot kanako," **12** bisan ang kangitngit dili mahimong ngingit alang kanimo. Ang kagabhiyon modan-ag sama sa adlaw, tungod kay ang kangitngit ug ang kahayag managsama lamang alang kanimo. **13** Gihulma nimo ang mga bahin sa akong lawas; gihulma nimo ako sa sabakan sa akong inahan. **14** Dayegon ko ikaw, tungod kay gihimo ako sa kahibulongan nga paagi. Nasayod gayod ang akong kalag niini. **15** Wala naliong kanimo ang akong kabukogan sa dihang gimguma ako diido sa tago, sa dihang gihulma ako sa kinahiladman sa kalibutan. **16** Nakataka ka kanako sulod sa sabakan; nabisulat na diha sa imong libro ang tanang adlaw nga alang kanako bisan sa wala pa nahitabo ang unang adlaw niini. **17** Pagkabililon gayod sa imong mga panghunahuna nganhi kanako, Dios! Pagkadaugan gayod niini! **18** Kung sulayan ko kini pag-ihap, mas daghan pa kini kay sa balas. Sa akong pagmata uban gihapon ako kanimo. **19** Dios, kung patyon unta nimo ang daotan; palayo kanako, kamo nga mga tawong bangis. **20** Nakigbatok (sila) kanimo ug nanglimbong; nagsulti ug bakak ang imong mga kaaway. **21** Dili ko ba kasilagan, kadtong nasilag kanimo, Yahweh? Dili ko ba tamayon kadtong mga nakigbatok kanimo? **22** Gikasilagan ko (sila) pag-ayo; nahimo ko na silang mga kaaway. **23** Susiha ako, Dios, ug hibaloi ang akong kasingkasing; sulayi ako ug hibaloi ang akong mga panghunahuna. **24** Tan-awa kung aduna ba akoy daotang mga pamaagi, ug gyihih ako sa dalam ngadto sa walay kataposan.

140 Yahweh, luwasa ako gikan sa mga daotan; ipahilayo ako sa mga tawong bangis. **2** Naglaraw (sila) ug daotan sulod sa ilang mga kasingkasing; (sila) ang hinundayan sa mga panag-away sa matag-adlaw. **3** Makasamad ang ilang mga dila susama sa mga serpente; ug ang lala sa bitin anaa sa ilang mga ngabil. (**Selah**) **4** Ipahilayo ako sa mga kamot sa daotan, Yahweh, panalipid ako sa mga tawong bangis nga naglaraw sa pagpou kanako. **5** Nagbutang ug lit-ag ang mga garboslo alang kanako; nagbukhad (sila) ug pukot; nagbutang (sila) ug bitik alang kanako. (**Selah**) **6** Miiong ako kang Yahweh, "Ikaw ang akong Dios; paminawa ang akong mga paghilak sa pagpakiuloy." **7** Yahweh, akong Gino, gamhanan ka ug makahimo sa pagluwas kanako, gipanalipdan mo ang akong ulo panahon sa gubat. **8** Yahweh, ayaw ihatag ang mga gitinigua sa daotan; ayaw tugoti nga molampos ang ilang mga laraw. (**Selah**) **9** Kadtoh mga nag-alirong kanako nagpataas sa ilang mga ulo; tugoti nga ang pagpasipala sa ilang kaugalingong mga ngabil maoy motabon kanila. **10** Tugoti nga mahulogon (sila) ug nadilaob nga mga uling; itambog (sila) ngadto sa kalayo, ditdo sa walay kataposan nga bung-aw ug dili na gayod makatungha pa. **11** Hinaot nga ang mga tawong mabutangbutangon dili maluwas sa kalibutan; hinaot nga gukdon sa daotan ang bangis nga tawo aron patyon

siya. **12** Nasayod ako nga ang hukom ni Yahweh dapig didto sa mga nag-antos, ug hatagan niya ug hustisa ang mga nanginahanglan. **13** Pasalamat gayod sa mga tawong matarong ang imong ngalan; magpuyo sa imong presensya ang mga tawong matarong.

141 Yahweh, nagpaketabang ako kanimo; anhi dayon kanako. Paminawa ako sa dihang mosangpit ako kanimo. **2** Hinaot nga ang akong pag-ampo mahisama sa insenso diha sa imong atubangan; hinaot nga ang binayaw kong mga kamot mahisama sa halad sa kagabhiyon. **3** Yahweh, butang ug magbalantay ang akong baba; bantayi ang pultahan sa akong mga ngabil. **4** Ayaw tugoti ang akong kasingkasing sa pagtinguha ug daotang butang o mobuhat ug mga makasasalang buhat uban sa mga tawong nagabuhat ug daotan. Hinaot nga dili una ako mokaon sa ilang mga inandam nga pagkaon. **5** Tugoti nga bunalan ako sa tawong matarong; mahimo kining usa ka malumong buhat alang kanako. Tugoti siya sa pagtudlo kanako; mahisama kini sa lana nga anaa sa akong ulo; dili una mobalibad ang akong ulo sa pagdawat niini. Apan ang akong pag-ampo kanunay nga nakigbatok sa ilang daotang mga binuhatan. **6** Itambog ang ilang mga pangulo gikan sa taas sa mga pangpang; madunggan nila nga maayo ang akong kaugalingong mga pulong. **7** Magsulti (sila) "Sama sa pagdaro ug pagbungkal sa yuta, ingon man nga mikatang ang among mga bukog sa baba sa Seol." (**Sheol h7585**) **8** Ang akong mga mata anaa lamang gayod kanimo, Yahweh, Gino; modangop ako kanimo, ayaw biayi nga huyang ang akong kalag. **9** Panalipdi ako gikan sa mga bitik nga ilang giandam alang kanako, gikan sa mga lit-ag sa mga nagbuhat ug daotan. **10** Tugoti nga maunay sa ilang kaugalingong mga pukot ang mga daotan samtang ako magaikyas.

142 Pinaagi sa akong tingog nagpaketabang ako kang Yahweh; pinaagi sa akong tingog nagpakiuloy ako sa pagdapi ni Yahweh. **2** Gibubo nako ang akong pagbangotan sa iyang atubangan; gisulithan nako siya sa akong mga kalisdanan. **3** Sa dihang naluya ang akong espiritu, nasayod ka sa akong agianan. Nagtago (sila) ug lit-ag sa dalam nga akong ginalakwan. **4** Nilingi ako sa akong tuo ug akong nasayran nga walay napakabana kanako. Wala koy kapaingnan; walay nahingawa sa akong kinabuhi. **5** Misangpit ako kanimo, Yahweh; miiong ako, "Ikaw ang akong dalangganan, ang akong gikinahanglan diniha sa yuta sa mga buhi. **6** Paminawa ang akong pagtawag, kay gipaubos gayod ako pag-ayo. Luwasa ako gikan sa mga naglutos kanako, kay mas kusgan man (sila) kay kanako. **7** Pagawsa ang akong kalag sa bilanggoan aron makapasalamat ang sa imong ngalan. Moalirong kanako ang mga matarong tungod kay maayo ka man kanako."

143 Paminawa ang akong pag-ampo, Yahweh; dungga ang akong mga paghangyo. Tungod sa imong pagkamatitumanon ug pagkamatarong, tubaga ako! **2** Ayaw hukmi ang imong sulugoon, kay wala man gayod matarong diha sa imong panan-aw. **3** Gigukod gayod sa kinabuhi ang akong kalag; giuod niya ako sa yuta; giapupyo niya ako sa kangitngit sarma niadtong mga minatay sa dugay na nga panahon. **4** Naguol gayod ang akong espiritu; nawad-an na ug paglaom ang akong kasingkasing. **5** Nahnimudman ko ang kagahapon, gipamalandongan ko ang tanan nimong gibuhat; giuhunahan nako ang imong mga kalamposan. **6** Gibayaw ko ang akong mga kamot nganha kanimo sa pag-ampo; giuhaw ang akong kalag kanimo diha sa uga nga yuta. (**Selah**) **7** Tubaga dayon ako, Yahweh, tungod kay naluya na ang akong espiritu. Ayaw itago ang imong panagway nganhi kanako, o mahisama ako niadtong nipayulon sa lubnganan. **8** Sa kabuntagan ipapaminaw kanako ang imong matinumanon nga kasabutan, kay nagsalig man ako kanimo. Ipakita kanako ang dalam nga angay kong lakwan, kay gihilad ko ang akong kalag kanimo. **9** Luwasa ako gikan sa akong mga kaaway, O Yahweh; niadtong aron magtago. **10** Tuditlo ako sa pagbuhat sa imong kabutbat-on, kay ikaw man ang akong Dios. Hinaot nga gyiyanah ako sa imong Espiritu ngadto sa yuta sa pagkamatarong. **11** Alang sa imong ngalan, Yahweh, luwasa ako sa kamatayon; pinaagi sa imong pagkamatarong pagawsa ang akong kalag sa kalisdanan. **12** Sa imong matinud-anon nga kasabutan puoha ang akong mga kaaway ug laglaga ang tanang mga kaaway sa akong kinabuhi, kay imo man akong sulugoon.

144 Dayega si Yahweh, nga akong bato, nga maoy nagbansay sa akong mga kamot alang sa gubat ug sa akong mga tuldlo alang sa

papgik-away. **2** Ikaw ang akong matinud-anon nga kasabotan ug ang akong salipdanan, ang akong taas nga tore ug maoy nagluwas kanako, ang akong taming ug ang akong dalangpanan, ang nibuntog sa mga nasod nga ubos kanako. **3** Yahweh, unsa man ang tawo nga gihatagan mo man siya ug pagtagad o ang anak sa tawo nga imo man siyag ghiluna-huna? **4** Ang tawo sama sa gininhawa; ang iyang mga adlaw lumalabay lamang sama sa anino. **5** Ipaubos ang kawanganang ug kanaog, Yahweh; hikapang kabukiran ug paosa kini. **6** Pakilati ug patibulaaga ang akong mga kaaway, panaa (sila) ug liboga (sila) pag-usab. **7** Gikan sa taas ikab-ot ang imong kamot; haw-asa ako gikan sa katubigan, gikan sa kamot sa mga langyaw. **8** Nagusulti ug mga bakak ang ilang mga baba, ug bakak lamang ang ilang tuong kamot. **9** Awitan ko ikaw ug bagong awit, Dios; inubanan sa lira nga adunay napulo ka kuwerdas, moawit ako ug mga pagdayeg kanimo, **10** nga maoy naghatag ug kalinwasan sa mga hari, nga maoy niluwasa kang David nga imong sulugoon gikan sa espada nga daoton. **11** Luwasa ug pagawsaako gikan sa kamot sa mga langyaw. Nagusulti ug mga bakak ang ilang mga baba, ug bakak lamang ang ilang tuong kamot. **12** Mahisama una sa mga tanon nga hanakgo sa ilang pagkabatan-on ang among mga anak nga lalaki ug mahisama una sa mga kinulit nga haligi nga sama niadtong anaa sa palasyo ang among mga anak nga babaye. **13** Mapuno una sa tanang matang sa abot ang among mga kamalig, ug manganak una ug linibuan ug 10,000 ang among mga karnero sa kaumahan. **14** Urya manganak untag daghan ang among mga baka. Wala nay makaguba sa among mga paril, wala nay mobihag ug wala nay maghilak pa sa among kadalanan. **15** Bulahan ang mga tawo nga nakaangkon niini nga mga panalangin; malipayon ang mga tawo nga ang Dios mao si Yahweh.

145 Isangyaw ko ikaw, akong Dios, nga Hari: dayegon ko ang imong ngalan hangtod sa kahangtoran. **2** Dayegon ko ikaw sa matag adlaw; dayegon ko ang imong ngalan hangtod sa kahangtoran.

3 Bantogan si Yahweh ug angayan gayod nga dayegon; dili matukig ang iyang kabantogan. **4** Dayegon sa usa ka kalinwan ang imong mga buhat ngadto sa mosunod ug imantala ang imong gamhanang mga buhat. **5** Pamalondongan ko ang kahalangdon sa imong himaya ug ang imong kahibulongan nga mga buhat. **6** Isangyaw nila ang gahom sa imong kahibulongan mga buhat, ug ipahayag ko ang imong kabantogan. **7** Ipahayag nila ang imong madagayaon nga kaayo, ug magaawit (sila) mahitungod sa imong pagkamatarong. **8** Mahigugmaon ug maluluy-on si Yahweh, dili daling masuko ug madagayaon sa matinud-anon nga kasabotan. **9** Maayo si Yahweh sa tanan; ang iyang malumong kaluoy anaa sa tanan niyang mga buhat. **10** Magpasalamat ang tanan nimong mga binuhut nganha kanimo, Yahweh; ang mga nagmatinud-anon magadayeg nganha kanimo. **11** Ang mga nagmatinud-anon diha kanimo magasugid sa himaya sa imong gingharian, ug isulti nila ang imong gahom. **12** Ipaibalilo nila sa katalwan ang gamhanang mga buhat sa Dios ug ang mahimayaong katahom sa iyang gingharian. **13** Ang imong gingharian walay kataposan, ug ang imong paghari molungtag sa tibuk kalinwan. **14** Tabangan ni Yahweh ang tanang nangapukan ug pabangonon kadtong tanan nga nasukamod. **15** Ang tanang mga mata naipaabot alang kanimo; ihatag mo kanila ang ilang pagkaon sa husto nga panahon. **16** Gibukhad mo ang imong kamot ug gitagbaw ang gititinguha sa matag buhing binuhut. **17** Matarong si Yahweh sa tanan niyang mga pamaagi ug maluluy-on siya sa tanan niyang gibuhut. **18** Haduo si Yahweh niadtong tanan nga nagsangpit kaniya, sa tanan nga masaligon nga nagsangpit kaniya. **19** Tumanon niya ang gititinguha niadtong nagpasidungog kaniya; dunggon niya ang ilang paghilak ug luwason (sila). **20** Bantayan ni Yahweh kadtong tanan nga naghugma kaniya, apan pagalaglon niya ang tanang daoton. **21** Ang akong baba magasulti sa pagdayeg kung Yahweh; padayega ang tanang katalwan sa iyang balaan nga ngalan hangtod sa kahangtoran.

146 Dayega si Yahweh. Dayega si Yahweh, akong kalaig. **2** Dayegon ko si Yahweh sa tibuk kong kinabuhi; magaawit ako ug mga pagdayeg sa akong Dios samtang ako buhi pa. **3** Ayaw ibutang ang imong pagsalig sa mga prinsipe o sa mga tawo, kay dili (sila) makaluwasa. **4** Sa dihang moundang na ang gininhawa sa tawo, mobalik na siya sa yuta; nianang adlawan ang iyang mga laraw matapos. **5** Bulahan siya nga adunay Dios ni Jacob nga motabang kaniya, nga ang paglaom anaa kung Yahweh nga iyang Dios. **6** Gibuhut ni Yahweh ang langit ug ang yuta, ang datag, ug ang tanan nga anaa niini; naghapibilin siya nga matinud-

anong hangtod sa kahangtoran. **7** Gipahamtang niya ang katarong alang sa mga dinaooga ug naghatag ug pagkaon sa gigutom. Gibuhian ni Yahweh ang mga binilanggo; **8** gibuka ni Yahweh ang mga mata sa buta; gipatindog ni Yahweh kadtong nangasukamod; gihigugma ni Yahweh ang mga tawo nga matalorong. **9** Gipanalipdan ni Yahweh ang mga langyaw diha sa yuta; giagak niya ang mga walay amahan ug ang mga balo, apan gipakibatoan niya ang daoton. **10** Maghari si Yahweh hangtod sa kahangtoran, imong Dios, Zion, apan sa tanang mga kalinwan. Dayega si Yahweh.

147 Dayega si Yahweh, kay maayo nga mag-awit sa mga pagdayeg sa atong Dios, maayo kini, ug angay ang pagdayeg. **2** Gitukod pag-usab ni Yahweh ang Jerusalem, gitigom niya ang mga nagkatibulaaga ngang katalwan sa Israel. **3** Giayo niya ang nasakitan nga kasingkasing ug gibugkosan ang ilang mga samad. **4** Naihap niya ang mga bituon, gikanlan niya kining tanan. **5** Bantogan ang atong Gino ug hilabihan kagamhanan, ang iyang panabot diil masukod. **6** Gipataas ni Yahweh ang mga dinaooga, ug gipalukupa niya ang mga daoton ngadto sa yuta. **7** Awiti si Yahweh uban ang pagpasalamat, awiti ug mga pagdayeg ang atong Dios dinuyogan sa alpa. **8** Gitabonan niya ang kalangitan sa mga panganod ug giandam ang ulan alang sa kalibutan, aron motubo ang sagbot sa kabukiran. **9** Gihatagan niya ug mga pagkaon ang mga mananap ug ang mga pisu sa uwak sa dihang (sila) mopiay. **10** Wala siya makakaplag ug kalipay diha sa kusog sa kabayo, wala siya mahimuot sa kusgan nga mga paa sa tawo. **11** Mahimuot lamang si Yahweh niadtong magpasidungog kaniya, nga naglaosan sa iyang matinud-anon nga kasabotan. **12** Dayega si Yahweh, Jerusalem, dayega ang imong Dios, Zion. **13** Kay gipalig-on niya ang mga babag sa imong mga ganganha, gipanalanginan niya ang imong mga anak taliwala kanimo. **14** Magdala siya ug kauswagan sulod sa imong mga utlanan, tagbawon ka niya sa labing maayo nga trigo. **15** Gipadala niya ang iyang kasugoan ngadto sa kalibutan, ang iyang sugo moabot dayon. **16** Gihimo niya ang niyebe sama sa balahibo sa karnero, gikatag niya ang gagmay ngice sama sa abo. **17** Nagpaulan siya ug ice sama sa dinugmok nga tinapay,kinsa man ang makaagwanta sa kabugnaw ngang iyang gipadala? **18** Gipadala niya ang iyang sugo ug nangalanay kini, gipahuros niya ang hangin ug gipadagayday ang tubig. **19** Gimantala niya ang iyang pulong ngadto kang Jacob, ang iyang kabalaoran ug ang iyang matarong nga kasugoan sa Israel. **20** Wala niya kini buhata sa uban nga nasod, ug mahitungod sa iyang kasugoan, wala (sila) masayod niini. Dayega si Yahweh.

148 Dayega si Yahweh. Dayega si Yahweh, kamo nga anaa sa kalangitan; dayega siya, kamo nga anaa sa kahitas-an. **2** Dayega siya, tanan niyang mga anghel; dayega siya, tanan niyang kasundalohan nga anghel. **3** Dayega siya, adlaw ug bulan; dayega siya, tanang nagasidlat nga kabituanon. **4** Dayega siya, kinatas-ang langit ug kamong katubigan nga anaa ibabaw sa kawanangan. **5** Padayega (sila) sa ngalan ni Yahweh, kay naghatag siya ug sugo, ug nabuhut (sila). **6** Gipahimutang usab niya (sila) hangtod sa kahangtoran; naghatag siya ug kasugoan nga dili na gayod mausab. **7** Dayega siya gikan sa kalibutan, kamong mga binuhut nga anaa sa dagat ug ang tanang anaa sa kinahiladan sa dagat. **8** Kalayo ug ulan nga ice, niyebe ug kapanganoran, naghaguros nga hangin nga nagtuman sa iyang pulong. **9** Dayega siya, kabukiran ug ang tanang kabungtoran, mga kahoy nga mamunga ug tanang mga sidro, **10** ihalas ug dili ihalas nga mga mananap, nagkamang nga mga binuhut ug kalanggaman. **11** Dayega si Yahweh, mga hari sa kalibutan ug tanang kanasoran, mga prinsipe ug tanang nagdumala sa kalibutan, **12** batan-ong lalaki man ug batan-ong babaye, tigulang ug mga bata. **13** Padayega silang tanan sa ngalan ni Yahweh, kay ang iyang ngalan lamang ang labaw sa tanan ug ang iyang himaya nilukop sa tibuk kalibutan ug kalangitan. **14** Gibayaw niya sa iyang katalwan ang sungay alang sa pagdayeg gikan sa tanang nagmatinud-anon kaniya, ang mga Israelita, ang katalwan nga duol kaniya. Dayega si Yahweh.

149 Dayega si Yahweh. Awiti si Yahweh ug bag-ong awit; dayega siya sa pag-awit diha sa panagtigom sa mga nagmatinud-anon. **2** Tugoti nga magmaya ang Israel diha sa nagbuhut kaniila; tugoti nga magmaya ang katalwan sa Zion sa ilang hari. **3** Padayega (sila) sa iyang ngalan uban sa panagsaway; paawita (sila) sa mga pagdayeg ngadto kaniya dinuyogan sa tambor ug alpa. **4** Kay mahimuot si Yahweh sa iyang katalwan; himayaon niya ang mga mapainubsanong uban ang kaluwasan.

5 Tugoti nga magmaya ang mga diosnon sa kadaogan; tugoti (sila) nga mag-awit sa kalipay diha sa ilang mga higdaanan. **6** Hinaot nga ang mga pagdayeg ngadto sa Dios maanaa sa ilang mga baba ug ang espada nga duhay sulab maanaa sa ilang kamot **7** aron mapatuman ang pagpanimalos sa kanasoran ug mga buhat sa pagsilot sa katawhan. **8** Gapuson nila ang ilang mga hari pinaagi sa mga kadena ug ang ilang mga pangulo pinaagi sa puthaw nga mga posas. **9** Ipatuman nila ang paghukom nga nahisulat. Mapasidungan ang tanan nga nagmatinud-anon kaniya. Dayega si Yahweh.

150 Dayega si Yahweh. Dayega ang Dios sa iyang balaan nga dapit; dayega siya diha sa gamhanang kalangitan. **2** Dayega siya tungod sa iyang gamhanan nga mga buhat, dayega siya kay labaw ang iyang pagkabantogan. **3** Dayega siya dinuyogan sa pagpatingog sa sungay; dayega siya dinuyogan sa lira ug alpa. **4** Dayega siya dinuyogan sa mga tambor ug panagsayaw; dayega siya dinuyogan sa kuwinerdasan ug tinayhupan nga mga tulonggon. **5** Dayega siya dinuyogan sa makusog nga mga piyangpiyang; dayega siya uban sa masaba nga mga piyangpiyang. **6** Padayega ang tanan nga may gininhawa diha kang Yahweh. Dayega si Yahweh.

Panultihon

1 Ang mga panultihon ni Solomon nga anak ni David, ang hari sa Israel. **2** Kini nga mga panultihon motudlo ug kaalam ug pagpanudlo, aron pagtudlo sa mga pulong sa panabot, **3** aron makadawat ka sa pagbadlong aron mabuhi pinaagi sa pagbuhut sa insakto, matarong, ug may kaangyan. **4** Kini nga mga panultihon mohatag usb ug kaalam niadtong walay alamag, ug mohatag sa kahibalo ug sa pagkamabinantyon alang sa kabatan-onan. **5** Papaminawa ang maalamon nga mga tawo ug padugangi ang ilang panabot, ug pakuhua ug kaalam ang mga tawong may salabotan, **6** aron sa pagsabot sa mga panultihon, mga gipanulti, ug mga pulong sa maalamon nga mga tawo ug sa ilang mga tanghaga. **7** Ang kahadol kang Yahweh maoy sinugdanan sa kahibalo, ginasalikway sa buangbuang ang kaalam ug pagpanton. **8** Akong anak, paminawa ang pagtudlo sa imong amahan ug ayaw isalikway ang mga balaod sa imong inahan; **9** mahimo sila nga matahom nga puropurong sa imong ulo ug mga kwentus diha sa imong liog. **10** Akong anak, kung ang makasasala modani kanimo ngadto sa ilang sala, pagdumili sa pagsundon kanila. **11** Kung moingon sila, "Uban kanamo, maghulat kita aron mopatay, magtago kita ug atakihon ang mga walay sala nga tawo sa walay hinundan. **12** Lamyon nato sila nga buhi, sama sa Sheol nga kuhaan kadtong mga himsog, ug himoon silang sama niadtong mga nahulog sa bangag. (Sheol h7585) **13** Pangitaon nato ang tanang matang sa mga butang noga bililon; pun-on nato ang atong mga bayay sa atong mga kinawat gikan sa uban. **14** Pagripa uban kanamo; hiusahan ta ang atong sudlanan." **15** Akong anak, ayaw paglakaw sa dalan kuyog kanila; ayaw itugot nga motunob ang imong til sa ilang gilakton; **16** ang ilang mga til magdagan sa daotan ug nagdali sila aron sa pagpaawas ug dugo. **17** Tungod kay walay pulos ang pagbukhaw sa pukot aron sa panglit-ag sa langgam samamtang nagat-an ang langgam. **18** Kining mga tawhana naghulat aron sa pagpatay sa ilang kaugalingon—nag-andam sila ug lit-ag alang sa ilang mga kaugalingon. **19** Mao usab ang mga pamaagi sa tanan nga nakaangkon sa bahandi pinaagi sa pagpanglipug; ang naangkon sa dili makataronganon molaglag sa mga kinabuhi niadtong nagkupot niini. **20** Ang kaalam nagsigpit sa kadalanan, gipatugbaw niya ang iyong tingog sa dapit nga daghang mga tawo; **21** diha sa ulohan sa masabas nga kadalanan, misinggit siya, diha sa agianan sa ganghaan sa siyudad misulti siya. **22** "Hangtod kanus-a, kamong walay alamag nga mga tawo, buot ba kamo nga magpapakawalay alamag? Hangtod kanus-a ba, kamong mga mabugalbugalon, mahimut ba kamo sa pagkamabugbalugalon, ug hangtod kanus-a ba kamo, kamong mga buangbuang, magdumot sa kahibalo? **23** Patalinghogi ang akong pagbadlong; akong ibubo ang akong mga gihinahuna alang kaninyo; akong ipahibalo kaninyo ang akong mga pulong. **24** Nagtawag ako, ug nagdumili kamo sa pagpaminaw; gitunol ko ang akong kamot, apan walay usa nga nanumbang. **25** Apan wala kamo napakabana sa tanan kong pagbadlong kaninyo ug wala ngapanbaliging sa akong mga pagpaglong. **26** Katawan ko ang inyong kalisdanan, bugbalugalan ko kamo kung moabot ang mga makalilisang— **27** sa dihang mohasmag kaninyo ang inyong gikahadlokang nga sama sa unos ug ang katalagman mohanlas kaninyo sama sa alimpulos, sa diha nga ang kalisod ug ang kasakit modangat kaninyo. **28** Unya mosangpit sila kanako, ug dili ko sila pagtutubogon; magtinguha gayod sila sa pagtawag kanako, apan dili nila ako mahikaplagan. **29** Tungod kay nagdumot sila sa kahibalo ug wala pilia ang pagkahadlok kang Yahweh, **30** wala sila magtumana sa akong mga gitudlo, ug gisalikway nila ang tanan kung mga pagbadlong. **31** Magakaon sila sa bunga sa ilang mga paagi, ug uban sa bunga sa ilang mga laraw mapuno sila. **32** Kay ang yano mangamatay sa dihang malitokid sila, ug ang kawalay pagpapakabana sa mga buangbuang mopukan kanila. **33** Apan si bisan kinsa kadtong maminaw kanako magaupo ug luwas ug makapahulay nga walay kahadol sa katalagman."

2 Akong anak, kung dawaton nimo ang akong mga pulong ug tipigan ang imong kasingkasing sa pagsabot. **3** Kung mosangpit ka alang sa pagsabot ug ipatugbaw ug imong tingog alang niini, **4** kung mangita ka niini sama sa imong pagpangita sa plata ug mangita sa panabot sama sa imong pagpangita sa tingog mga bahandi, **5** unya imong masabtan ang pagkahadlok kang Yahweh ug imong makaplagan ang kahibalo sa Dios. **6** Kay ihatog ni Yahweh ang kaalam, gikan sa iyang baba mogawas ang kahibalo ug panabot. **7** Nagtigom siya ug maayong kaalam alang

niadtong nagpahimuot kaniya, taming siya alang niadtong naglakaw diha sa katarong, **8** bantayan niya ang agianan sa hustisa ug iyang tipigan ang dalan niadtong nagmatinud-anon kaniya. **9** Unya imong masabtan ang pagkamatarong, hustisa, ug katarong, ug sa matag maayo nga agianan. **10** Kay ang kaalam motisok sa imong kasingkasing, ug ang kahibalo makapalipay sa imong kalag. **11** Ang pagkamabinantyon magbantay kanimo, ang pagsabot mopanalipod kanimo. **12** Luwason ka nila gikan sa dalan sa kadaotan, gikan niadtong nagsulit sa mangil-ad nga mga butang, **13** nga mibiya sa saktong mga agianan ug naglakaw sa mga dalan sa kantitngit. **14** Malipay sila sa dihang magbuhut sila ug daotan ug mahimuot diha sa mga kangi-ad sa daotan. **15** Nagsunod sila sa hiwi nga mga agianan, ug ilang gitagoan ang ilang giagian pinaagi sa pagpanglimbong. **16** Ang kaalam ang pagkamabinantyon makaluwus kanimo gikan sa daotang babaye, gikan sa babaye nga nangita sa kalaagan ug gikan sa maulog-ulogon niyang mga pulong. **17** Gibiyaan niya ang iyang kauban sa iyang pagkabatan-on ug gikalimtan ang kasabutan sa iyang Dios. **18** Kay ang iyang panimalay mosangpot sa kamatayon ug ang iyang dalan mohatod kanimo niadtong anaa sa lubnganan. **19** Kadtong tanan nga mosunod kaniya dili na makablik pag-usab ug dili na nila makaplagan ang agianan sa kinabuhi. **20** Busa lakaw sa dalan sa maayong mga tawo ug subaya ang agianan niadtong nagbuhut ug matarong. **21** Kay kadtong adunay katarong magpabilin niini. **22** Apan ang daotan pagapuohon gikan sa yuta, ug walay pagtuo pagapuohon gikan niini.

3 Akong anak, ayaw kalmi ang akong mga mando ug tipigi ang akong pagpanudlo diha sa imong kasingkasing, **2** kay ang gitas-on sa moga adlaw ug katugian sa kinabuhi ug ang kalinaw igadugang kini diha kanimo. **3** Ayaw tugot nga ang pakamatinud-anon sa kasabutan ug pagkamasaligan mahimulag kanimo, ihigot kini sa imong liog, isulat kini sa papan sa imong kasingkasing. **4** Unya makakaplag ka ug pabor ug maayong kudungganan sa panan-aw sa Dios ug sa tawo. **5** Salig kang Yahweh sa tibook nimong kasingkasing ug ayaw gayod pagsaig sa kaugalingon nimong panan-aw; **6** sa tanan nimong mga dalan ilha siya ug itul-id niya ang imong agianan. **7** Ayaw pagmanggialamon sa kaugalingon nimong panan-aw; kahadloki si Yahweh ug talikdi ang daotan. **8** Makaayo kini sa imong unod ug makapabaskog sa imong lawas. **9** Pasidunggi si Yahweh uban sa imong bahandi ug uban sa unang mga bunga sa tanang nimong abot, **10** ug mapuno ang imong mga kamalig ug ang imong sudlanan moawas, mapuno sa bag-on bino. **11** Akong anak, ayaw isalikway ang pagpanton ni Yahweh ug ayaw pagdumot sa iyang pagbadlong, **12** kay pagapantonon ni Yahweh kadtong iyang gihiugma, sama sa pagpanton sa amahan sa iyang anak nga lalaki nga napakahimuot kaniya. **13** Ang usa nga makakaplag ug kaalam malipayon, makaangkon usab siya ug pagsabot. **14** Ang imong maangkon gikan sa kaalam mas maayo pa kung unsa ang maihatag pagbalik sa plata ug ang ginansya niini mas maayo pa kaysa bulawan. **15** Mas bililhon pa ang kaalam kaysa mga alahas ug walay imong gitinguha nga ikatandit siya. **16** Adunay siyay hataas nga mga adlaw sa iyang tuong kamot; sa iyang walang kamot ang mga bahandi ug kudungganan. **17** Ang iyang mga dalan mao ang mga paagi sa kaluoy ug ang tanan niyang mga agianan mao ang kalinaw. **18** Siya ang kahoy sa kinabuhi niadtong nagkupot niini, malipay kadtong nagkupot niini. **19** Pinaagi sa kaalam gitukod ni Yahweh ang kalibutan, pinaagi sa panabot iyang giapahitungang kalangitan. **20** Pinaagi sa iyang kahibalo ang kahiladman naabli ug ang mga pangandong nagahulog sa ilang yamog. **21** Akong anak, padayon sa hustong paghukom ug pagpanabot, ug ayaw ibulag ang imong panan-aw kanila. **22** Mahimo sila nga kinabuhi sa imong kalag ug dayandayan nga pabor aron isul-ob sa imong liog. **23** Unya maglakaw ka sa imong dalan nga layo sa kakuyaw ug dili mapandol ang imong til; **24** kung mohigda ka, dili ka mahadol; kung mohigda ka nindot ang imong pagkatalog. **25** Ayaw kahadol sa kalin nga kasamok ug pagpanggun-ob sa daotan, sa dihang moabot kini, **26** kay si Yahweh anaa sa imong kiliran ug maglikay sa imong til gikan sa pagkalit-ag. **27** Ayaw ihiyaw ang maayo gikan niadtong angayan niini, kung anaa kanimo ang kagahon sa pagbuhut. **28** Ayaw suliti ang imong sililing, "Lakaw ug balik pag-usab, ug ihatog ko kini ugma nganha kanimo," kung aduna kay salapi. **29** Ayaw pagbuhut ug laraw nga makadaot sa imong sililing—ang tawo nga haduol nagpuyo ug misalig kanimo. **30** Ayaw pakiglalis sa tawo kung walay rason, kung wala siyay nabuhut nga

makadoot kanimo. **31** Ayaw kasina sa tawong bangis o pilia ang bisa unsa sa iyang mga dalan. **32** Tungod kay ang tawong malimbong dumulmanan kung Yahweh, apan ang tawong matarong mahimo niyang suod nga higala. **33** Ang tunglo ni Yahweh anaa sa balay sa mga tawong daotan, apan panalanginan niya ang panimalay sa tawong matarong. **34** Bugalbugalan niya ang mabugalbugalon, apan hatagan niya ug pabor ang mga tawong mapainubasanon. **35** Mapanunod sa mga maalamong tawo ang kadungunganan, apan ang buangbuang pagabayawan diha sa kaulawan.

4 Mga anak, paminaw sa pagpanudlo sa amahan, ug patalinghogi aron mahibaloan ninyo kung unsa ang panabot. **2** Hatagan ko kamo ug maayo nga mga pagpanudlo; ayaw talikdi ang akong pagpanudlo. **3** Sa dihang bata pa ako diha sa akong amahan, huyang ug nag-inusarang anak sa akong inahan, **4** gitudloa niya ako ug miiring kanako, "Kupti dayon sa imong kasingkasing ang akong mga pulong; tumana ang akong mga mando ug pagkinabuhi. **5** Batoni ang kaalam ug pagpanabot; ayaw kalmiit ug ayaw isalikway ang mga pulong sa akong baba; **6** ayaw biyai ang kaalam ug magbantay siya kanimo; higummaa siya ug panalipdan ka niya. **7** Ang kaalam mao ang mahinunganong butang, busa batoni ang kaalam ug gastoha ang tanan kanimo aron makabot nimo ang panabot. **8** Pangandoya ang kaalam ug bayawan ka niya; pasidungan ka niya kung gakson mo siya. **9** Papagurong-purongan ka niya ug kadungunganan sa imong ulo; hatagan ka niya ug matahom nga korona." **10** Akong anak, paminaw ug patalinghogi ang akong mga pulong, ug makabaton ka ug daghang katuigan sa imong kinabuhi. **11** Giyahan ko ikaw sa dalam sa kaalam; tultolan ko ikaw sa tul-id nga mga agianan. **12** Sa imong paglakaw, walay mobabag sa imong dalam ug kung ikaw modagan, dili ka mapandol. **13** Kupti ang pagpanton, ayaw kini buhi; panalipdi kini, kay mao kini ang imong kinabuhi. **14** Ayaw sunda ang agianan sa daotan ug ayaw paglakaw sa dalam niadtong nagbuhat sa daotan. **15** Likayi kini, ayaw pag-adto niini; talikod gikan niini ug lakaw sa laing dalam. **16** Tungod kay dili sila makatulog hangtod dili sila makahimo ug daotan ug dili sila makatulog hangtod mapandol nila ang uban. **17** Tungod kay ngaknao sila ug tinapay sa kadaotan ug nag-inom sa bino sa kasamok. **18** Apan ang agianan sa tawo nga nagbuhat ug matarong sama sa unang kahayag nga modan-agi; nagkaanong kini ug kahayag hangtod nga miyahag na gayod. **19** Ang dalam sa daotan sama sa kantitngit—wala sila masayod kung unsa ang makapandol kanila. **20** Akong anak, patalinghogi ang akong mga pulong; paminaw ang akong gipanulti. **21** Ayaw itugot nga mawala sila sa imong panan-aw; tipigi sila sa imong kasingkasing. **22** Kay ang akong mga pulong mao ang kinabuhi alang niadtong nagapangita niini ug kawayohan sa ilang tibuok panglawas. **23** Panalipdi ang imong kasingkasing ug bantayi kini uban sa tanang pagkugi, kay gikan niini modagaydaying tuboran sa kinabuhi. **24** Isalikway ang hiwi nga pamulong gikan kanimo ug biyai ang mga daotang pagpanulti diha kanimo. **25** Itan-aw ang imong mga mata sa unahan ug itutok ang imong panan-aw sa imong atubangan. **26** Himoang patag ang imong agianan; unya tanan nimong mga dalam mahilayo sa kakuyaw. **27** Ayaw pagtipas diha sa tuo o diha sa wala; ilikay ang imong tilig gikan sa daotan.

5 Akong anak, tagda ang akong kaalam; paminawa pag-ayo ang akong pagpanabot, 2 aron makakat-on ka sa pagkamabinantayon ug ang imong mga ngabil manalipod sa kabibalo. **3** Kay ang mga ngabil sa mananapaw gidagaydayan sa dugo ug ang iyang baba mas danlog pa kaysa lana, **4** apan sa kataposan sama siya kapait sa panyawan, moputol sama sa hait nga espada. **5** Ang iyang mga til mokanaog ngadto sa kamatayon; ang iyang mga lakang mopaladong sa Sheol. (*Sheol h7585*) **6** Wala siyay paghunahuna sa dalam sa kinabuhi. Naglagatagw ang iyang mga lakang; wala siyay masayod kung asa siya mopaladulon. **7** Ug karon, akong mga anak, paminaw kanako; ayaw talikdi ang pagpaminaw sa mga pulong sa akong baba. **8** Ipahilayo ang imong dalam gikan kaniya ug ayaw pagpadul sa pultahan sa iyang balay. **9** Sa ingon niana nga paagi dili nimo mahatag ang imong dungog sa uban o ang mga tuig sa imong kinabuhi ngadto sa bangis nga tawo; **10** ang mga langyaw dili magkombira sa imong bahandi; ang imong hinagoan dili maadto sa balay sa mga langyaw. **11** Sa kataposan sa imong kinabuhi mag-agulo ka kung ang imong unod ug ang imong lawas mawad-an na ug kapsulanan. **12** Moingon ka, "Gidumtan ko ang pagpanton ug nasislag ang akong kasingkasing sa pagbadlong! **13** Wala ok mituman sa akong mga magtitudlo o naminaw sa akong mga tigpanudlo. **14** Hapit ako madaot sa hingpit diha sa taliwala sa

katilingban, sa panagtigom sa katawan." **15** Pag-inom ug tubig nga gikan sa imong kaugalingong sudlanan ug pag-inom ug tubig nga gikan sa imong kaugalingong atabay. **16** Nag-awas ba ang imong mga tuboran sa bisa unsa ug ang imong mga sapa nagdagayday ba sa mga plaza? **17** Himoa nga kini alang lamang sa imong kaugalingon ug dili alang sa mga langyaw nga uban kanimo. **18** Hinaot nga mapanalanginan ang imong tuboran ug hinaot nga magmaya ka sa asawa sa imong pagkabatan-on. **19** Kay siya mao ang mahigumaon usa ug bayeng usa nga malumo. Tugot nga iyang ang mga dughan mopuno kanimo sa kalipay sa tanang panahon; pagpaulipon kanunay sa iyang gugma. **20** Kay nganong ikaw, akong anak, magpaulipon sa usa ka mananapaw; nganong imong gakson ang mga dughan sa laing babaye? **21** Si Yahweh makakita sa tanang buhaton sa tawo ug naglantaw sa tanang dalam ngi iyang likawan. **22** Ang daotang tawo madakpan pinaagi sa iyang kaugalingong mga kasaypanan; ang mga pisii sa iyang sala mohikot kaniya pag-ayo. **23** Mamatay siya tungod kay wala siya napanton; nahihsalaag siya tungod sa iyang hilabihang pagkabuangan.

6 Akong anak, kung gigahin nimo ang imong salapi ingon nga bayad sa utang sa imong siligan, kung nagsaad ka alang sa utang sa usa ka tawo nga wala nimo mailhi, **2** imong gilit-ag ang imong kaugalingon pinaagi sa imong saad ug nabihag ka pinaagi sa mga pulong sa imong baba. **3** Kung nabihag ka pinaagi sa imong mga pulong, akong anak, buhat kini ug luwasa ang imong kaugalingon, sanglit nahulog ka man sa kamot sa imong siligan; lakaw ug ipaobos ang imong kaugalingon ug isulit ang imong kahimtang ngadto sa imong siligan. **4** Ayaw pakatulga ang imong mga mata ug ayaw papahulaya ang imong mga pilok. **5** Luwasa ang imong kaugalingon sama sa lagsasikan sa kamot sa mangangayam, sama sa langgam gikan sa kamot sa mangangayam ug langgam. **6** Tan-awa ang humligas, ikaw nga tawong tapulon, hunahunaa ang iyang mga pamaagi, ug pagmanggialamon. **7** Kini walay pangulo, opisyal, o magmamando, **8** apan nag-andam kini ug pagkaon sa ting-init ug sa panahon sa ting-ani ngatigom kini kung unsay kaonon. **9** Hangtod kanus-a ka matulog, ikaw nga tawong tapulon? Kanus-a ka man mobangon sa imong pagkatulog? **10** "Diyutay nga pagkatulog, diyutay nga pagpahulay, gamay nga pagtiklop sa mga kamot aron sa pagpahulay"— **11** ug ang imong kakabos moabot sama sa kawatan ug ang imong panginahanglanon sama sa armadong sundalo. **12** Ang walay hinundan nga tawo—ang daotang tawo—nagkinabuhi pinaagi sa pagkabalklo sa iyang siniluthan, **13** nagapangidhat ang iyang mga mata, nagasinasay gamit ang iyang mga til ug nagatudlo gamit ang iyang mga tudio. **14** Nagplano siya ug daotan uban sa iyang malinlahong kasingkasing; kanunay siyay nagabuhat ug kasamok. **15** Busa sa kalit modangat kaniya ang iyang kalisdanon; sa diyutay nga panahon mabuak siya nga walay kaayohan. **16** Adunay unom ka mga butang nga gidumtan ni Yahweh, pito nga malaw-ay alang kaniya. **17** Ang mga mata sa mapahitas-on tawo, ang dili nga nagapamakak, mga kamot nga nagsapawas sa dugo sa mga tawong walay sala, **18** ang kasingkasing nga mobuhat ug daotang mga laraw, mga til nga dali lang modagan sa pagbuhat ug daotan, **19** ang saksi nga nagabuga ug mga bakak ug tawo nga ngatanom ug kasamok taliwala sa managsoon. **20** Akong anak, tumana ang mando sa imong amahan ug ayaw isalikway ang gitudlo sa imong inahan. **21** Kanunay kining ihigot diha sa imong kasingkasing; ihigot kini sa imong liog. **22** Kung maglakaw ka, mogiya kini kanimo; kung matulog ka, mobantay kini kanimo; ug kung magmata ka, motudlo kini kanimo. **23** Kay ang mga pagmando mao ang lampara, ug ang pagtudlo mao ang kahayag; ang pagbadlong sa pagpanton mao ang dalam sa kinabuhi. **24** Ipahilayo ka niini gikan sa daotang babaye, gikan sa malumo nga mga pulong sa mananapaw. **25** Ayaw kaibog diha sa imong kasingkasing sa iyang kaanyag ug ayaw itugot nga madani ka sa iyang mga pilok. **26** Ang pakigdulog sa babayeng gabaliya ug dungog nagkantidad lamang sa usa ka tinapay, apan ang asawa sa uban maoy hinundan nga kawad-an ka sa imong kinabuhi. **27** Makahimo ba sa pagdala ug kalyao ang tawo sa iyang dughan nga dili masunog ang iyang bist? **28** Makahimo ba sa paglakaw sa baga ang tawo nga dili mapaso ang iyang mga til? **29** Mao usab ang tawo nga modulog sa asawa sa iyang siligan; ang tawo nga modulog kaniya pagasilotan gayod. **30** Ang mga tawo dili motamatay sa kawatan kung mangawat kini aron sa pagtagbow sa iyang panginahanglan sa dihang gutom kini. **31** Apan kung masakpan siya, magbayad gayod siya sa makapito ka pilo sa kung unsa ang iyang gikawat; kinahanglan iyang ihatag ang tanan nga adunay bili diha sa iyang panimalay. **32** Ang tawo

nga nanapaw walay panabot; ang tawo nga mobuhat niini naglaglag sa iyang kaugalingon. **33** Mga samad ug kaulawan mao ang angay kaniya ug ang iyang kaulawan dili mawala. **34** Kay ang pangabugho makapasuko pag-ayo sa usa ka lalaki; dili siya magpakita ug kalooy kung manimalos siya. **35** Dili siya modawat ug bayad ug dili siya mahaylo, bisan ug hatagan nimo siya ug daghang gasa.

7 Akong anak, tumana ang akong mga pulong ug tipigi ang akong mga pagmando diha sa imong kaugalingon. **2** Tumana ang akong mga mando ug pagkinabuhi ug tipigi ang akong gitidlo ingon nga mansanas sa imong mga mata. **3** Ihigot kini sa imong mga tudlo; isulat kini sa papan sa imong kasingkasing. **4** Sultihi ang kaalam, "Ikaw ang akong igsoong babaye," ug tawaga ang panabot nga imong suod nga parente, **5** aron nga malikay ang imong kaugalingon gikan sa dili matarong nga babaye, gikan sa langyaw nga babaye uban sa iyang malumo nga mga pulong. **6** Sa bintana sa akong balay nagtan-aw ako sa rehas. **7** Nagtan-aw ako sa walay kasinatian nga mga tawo, ug namatikdan ko taliwala sa batan-ong mga kalalakin-an ang usa ka batan-on nga walay panabot. **8** Kana nga batan-ong lalaki milabay sa dalan duol sa kanto sa babaye, ug miadt siya padulong sa balay niini. **9** Kilomkilom kadtong, sa pagsalop sa adlaw, sa panahon sa kagabhiom ug sa kangtingit. **10** Didto gitagbo siya sa babaye, nga nagbista sama sa usa ka gabaligya ug dungog, nga adunay bakak nga kasingkasing. **11** Sabaan siya ug suukhali ang iyang mga pamaagi; dili makapuyo ang iyang mga til sa balay. **12** Karon anaa sa kadalanan, unya diha sa mercado, ug diha sa matag kanto naghulat siya aron sa pag-atake. **13** Busa giganutan niya siya ug gihalokan siya, uban sa isog nga panagway miignon siya kaniya, **14** "Naghahad ako karong adlawla, gituman ko ang akong mga panupuna, **15** busa migawas ako aron sa pagtagbo kanimo, sa matinhuang pagpangita sa imong panagway, ug nakaplagan ko ikaw. **16** Gihapinan ko ang akong hidgaanan sa dekolor nga lino gikan sa Ehipto. **17** Gibutangan ko ang akong hidgaanan ug mira, aloe, ug cinamon. **18** Dali, mag-inom kita hangtod matagbaw sa gugma hangtod buntag; maglipay kita pag-ayo sa mga buhat sa gugma. **19** Kay ang akong bana wala sa iyang balay; naglakaw siya sa halayo nga panaw. **20** Nagdala siya ug puntil sa salapi; mobalik siya sa adlaw sa pagtakdol sa bulan." **21** Sa daghang pulong nahaylo niya siya; uban sa iyang malumo nga mga ngabil napahisalaag niya siya. **22** Sa walay langan misundot siya kaniya sama sa baka nga pagapatayon, sama sa lagsaw nga nalit-ag, **23** hangtod ang pana motusok sa atay niini. Sama siya sa langgam nga nagdagli pagpadulong sa lit-ag. Wala siya masayod nga kawad-an siya sa iyang kinabuhi. **24** Ug karon akong mga anak, paminaw kanako, pamatia ang mga pulong sa akong baba. **25** Hinaot nga ang imong kasingkasing dili mopaludong sa iyang mga dalan, ayaw pagpahisalaag ngadto sa iyang mga dalan. **26** Siya ang hinundan nga daghang mga tawo ang nasamandan; daghan na kaayo ang iyang gipamatay nga mga tawo. **27** Ang iyang balay anaa sa dalan padulong sa Sheol; padulong kini sa ubos ngadto sa mga lawak sa kamatayon. (**Sheol h7585**)

8 Wala ba nagtawag ang kaalam? Wala ba gipatugbaw sa panabot ang iyang tingog? **2** Sa kinatumanan sa kabungtoran nga daplin sa dalan, diha sa nagsangang dalan, nagbarog ang kaalam. **3** Sa kilid sa pultahan sa siyudad, haduol sa mga ganghaan sa siyudad, nagtawag siya. **4** "Katawhan, nagtawag ako kaniryo ug akong gipatugbaw ang akong tingog ngadto sa mga anak sa mga tawo. **5** Kamong mga umayot, tun-i ang kaalam, ug kamong mga ngadumot sa kahibalo, kinahanglan nga inyong maangkon ang masinabtanon nga kasingkasing. **6** Paminaw ug mosulti ako ug mga bilihong mga butang ug sa dihang mobuka ang akong mga ngabil isulit ko ang matarong— **7** kay ang akong baba mohisog kung unsa ang kasaligan ug ang akong mga ngabil ngadumot sa pagkadaotan. **8** Ang tanang mga pulong sa akong baba matarong; walay gituis o makapahisalaag niini. **9** Ang tanan kong mga pulong tul-id alang niadtong nakasabot; ang akong mga pulong husto alang niadtong nagapangita ug kahibalo. **10** Pilia ang akong pagpanudlo labaw pa sa plata ug ang kahibalo labaw pa kaysa lunsay nga bulawan. **11** Kay ako, ang Kaalam, mas maayo labaw kaysa mga alahas; walay imong gitungitungha ang ikatandi kanako. **12** Ako, ang Kaalam, nagkinabuhi sa Pagkamaalam, ug gibatonan ko ang kahibalo ug ang pagkamabinantayon. **13** Ang pagkahadlok kang Yahweh mao ang pagdumot sa daotan—gikasilagan ko ang garbo ug ang pagkamaphaitisan, ang daotang dalan, ug ang tinuis nga sinultihan—gikasilagan ko sila. **14** Aduna akoy maayong panambagon ug maayo nga kaalam; ako ang

panghunahuna; ako ang kusog. **15** Pinaagi kanako naghari ang mga hari—ang mga tawong bantogan usab, ug ang tanang makiangayon nga nangulo. **16** Pinaagi kanako nagmando ang mga prinsipe ug ang mga bantogan ug ang tanang nangulo uban ang hustisa. **17** Gihigugma ko kadtong nahigugma kanako, ug kadtong nagkugi sa pagpangita kanako, makakaplag kanako. **18** Ania kanako ang mga bahandi ug ang kadungganan, ang malungtaron nga bahandi ug ang pagkamatardon. **19** Ang akong bunga mas maayo kaysa bulawan, mas maayo pa bisan sa lunsay nga bulawan; ang akong malihatag labaw pa kaysa lunsay nga plata. **20** Naglakaw ako sa matarong nga dalan, sa agianan nga mopaludong sa katarong, **21** busa makahatag ako ug panulundon niadtong nahigugma kanako ug magpuno sa ilang tipigan. **22** Gibuhat ako ni Yahweh sukad pa sa sinugdanan—ang nahiuna sa iyang mga binuhat sa karaang kapanahanon. **23** Gikan sa dugay na nga mga katuigan gipahimutang na ako—gikan sa una, gikan sa sinugdanan sa kalibutan. **24** Kaniadto sa wala pa ang kadagatan, nahimugo sa ako—sa wala pa ang mga tubod nga madagayaon sa tubig, **25** sa wala pa napahimutang ang kabukiran ug sa wala pa ang kabungtoran, nahimugo sa ako. **26** Nahimugo sa ako sa wala pa nabuhut ni Yahweh ang kalibutan, o ang kapatagan, o bisan sa unang abog sa kalibutan. **27** Atua ako sa dihang gipahimutang niya ang kalangitan, sa dihang gihimo niya ang kapunawpunawan ibabaw sa kinahiladman. **28** Atua ako sa dihang gipahimutang niya ang kalangitan sa kawanangan ug sa dihang gibuhut niya ang mga tuboran sa kinahiladman. **29** Atua ako sa dihang gibuhut niya ang utlanan alang sa dagat, aron nga ang katubigan dili malapas kung diin kini niya gimandoan, ug sa dihang gimandoan niya kung asa mahimutang ang mga patukoranon sa kalibutan. **30** Anaa ako sa iyang kiliran, ingon ngan hanas nga magbubuhut, ug ako ang iyang kalipay sa matag adlaw, kanunay nga nagmalipayon uban kaniya. **31** Nagmalipayon ako sa tibuk niyang kalibutan ug akong kalipay anaa sa mga anak sa katawhan. **32** Ug karon, akong mga anak, paminaw kanako, kay magmalipayon kadtong nagtipig sa akong mga dalan. **33** Paminawa ang akong mga pagpanudlo ug pagmanggialamon; ayaw kini isalikway. **34** Ang tawo nga maminaw kanako magmalipayon—nagabantay sa akong mga ganghaan sa matag adlaw, nagaaboot kanako sa kilid sa mga pultahan sa akong puluy-anan. **35** Kay si bisan kinsa nga nakakaplag kanako, makakaplag sa kinabuhi, ug iyang nakaplagan ang pabor ni Yahweh. **36** Apan siya nga mapakyas sa pagpangita kanako, ngadto sa iyang kaugalingon; ang tanan nga nagdumot kanako nahigugma sa kamatayon."

9 Ang kaalam nagtukod sa kaugalingon niyang pаниmalay; naglilok siya ug pito ka mga haligi gikan sa mga bato. **2** Giandam niya ang iyang mga mananap aron idalit sa panihapon; gisagolan niya ang iyang bino; ug giandam niya ang iyang lamisa. **3** Gisugo niya ang iyang mga sulugog babye aron pagdapat ug pagpanawag gikan sa hataas nga bahin sa siyudad: **4** "Paanhia dinihi ang mga wala natuldoan!" Miignon siya ngadto sa mga walay alamag. **5** "Dali, kaon sa akong pagkaon, ug pag-inom sa bino nga akong gisagolan. **6** Biyari ang yano nimong mga binuhutan, ug pagkinabuhi; paglakaw sa dalan nga adunay salabaton." **7** Si bisan kinsa nga mobadlong sa mabugalbugalon nag-awagh ug pagdaogdaog ug si bisan kinsa nga mobadlong sa tawong daotan masakitan. **8** Ayaw badlonga ang mabugalbugalon, kay dumtan ka niya; badlonga ang tawong maalaman, ug higugmaon ka niya. **9** Hatagi ug pagpanudo ang tawong maalaman, ug mahimo pa gayod siyang maalaman; tudlo! ang tawong matalang, ug madugangan pa ang iyong nakat-onan. **10** Ang pagkahadlok kang Yahweh mao ang sinugdanan sa kaalam ug ang kahibalo sa Balaan mao ang pagsabot. **11** Kay pinaagi kanako modaghan pa ang imong mga adlaw ug madugangan ang mga tuig sa imong kinabuhi. **12** Kung maalaman ka, maalaman ka sa imong kaugalingon, apan kung magbugalbugal ka, mag-inusara kang magpas-an niini." **13** Ang babayeng buangbuang sabaon—wala siya natuldon ug walay nahiabalon. **14** Naglindog siya sa pultahan sa iyang puluy-anan, sa lingkoranan sa hataas nga mga dapit sa lungsod. **15** Nagatawag siya niadtong nangagi, ngadto sa mga tawong tul-id nga nagalakaw sa ilang dalan. **16** "Paanhia dinihi ang mga wala natuldoan!" Giingnan niya kadtong mga walay alamag. **17** "Tam-is ang kinawat nga tubig ug maayo ang tinipay nga gikaon sa tago." **18** Apan wala siya nasayod nga atua didto ang mga patay, nga ang iyang mga dinipat anaa sa kinahiladman sa Sheol. (**Sheol h7585**)

10 Ang mga panultihon ni Solomon. Ang anak nga maalaman makapalipay sa iyang amahan apan ang anak nga buangbuang

maghatag ug kasub-anan sa iyang inahan. **2** Walay bili ang kabitangon nga naangkon pinaagi sa pagkadaotan, apan ang pagbuhat ug matarong maglikay kanimo sa kamatayon. **3** Dili itugot ni Yahweh nga magutman ang nagbuhat kung unsa ang matarong, apan iyang pakyason ang mga tinghu sa daotan. **4** Ang kamot nga tapulan makapahimong kabos sa tawo, apan ang kamot sa tawong kugihan makaangkon ug mga bahandi. **5** Ang maalamon nga anak magtigom sa abot sa yuta sa ting-init apan makauulaw alang kaniya kung matulog siya panahon sa ting-an. **6** Ang mga gasa nga gikan sa Dios anaa sa ulo niadtong mga mobuhat sa matarong, apan ang baba sa daotan motabon sa kasamok. **7** Ang tawo nga mobuhat sa matarong makapalipay kanatu sa dihang maghunahuna kita mahitungod kaniya, apan ang ngalan sa daotan madunot. **8** Kadtong adunay panabot modawat sa mga pagmundo, apan ang sabaan nga buangbuang magunob. **9** Siya nga maglikaw sa kalingdang maglikaw nga luwas, apan ang tawong mohimo sa iyang mga dalan nga baliko, masakpan ra unya siya. **10** Siya nga mangidhat makapasubo, apan pagalumpangon ang sabaan nga buangbuang. **11** Ang baba sa tawo nga mobuhat sa matarong mao ang tubig sa kinabuhi, apan ang baba sa daotan motabon sa kasamok. **12** Ang kailigtutong hinungdanan sa panagbingkil, apan tabonan sa guugma ang tanang kasal-anan. **13** Ang kaalam makaplagan diha sa mga ngabil sa tawong adunay maayong paghukom, apan ang bunal alang sa likod sa tawong walay alamag. **14** Ang mga tawong maalamon magtigom ug kahibalo, apan ang baba sa buangbuang nagapaduol sa kagub-anan. **15** Ang bahandi sa tawong adunahan mao ang iyang lig-on nga siyudad; apan kawad-on sa kabos mao ang iyang kagub-anan. **16** Ang bayad niadtong magbuhat kung unsa ang matarong mogiya kanila ngadto sa kinabuhi; apan ginansiya sa daotan mogiya kanila ngadto sa sala. **17** Adunay agianon paingon sa kinabuhi alang niadtong mosunod sa pagpanton, apan mahisalaag ang tawo nga magsalikway sa pagbadlong. **18** Si bisan kinsa nga adunay tingo nga pagdumot adunay bakakon nga mga ngabil, ug si bisan kinsa nga magbutangbutang mga buangbuang. **19** Kung adunay daghang mga pulong, dili mawala ang kalapasan, apan siya nga nagmaapimpion sa iyong isulit maalamon. **20** Ang dila sa mobuhat ug matarong, lunsay nga plata; adunay gamay nga bili sa kasingkasing sa daotan. **21** Ang mga ngabil sa tawong mobuhat kung unsa ang matarong makapahimogs sa kadaghanan, apan mangamatay ang mga buangbuang tungod kay wala silay alamag. **22** Ang maayong mga gasa ni Yahweh magdala ug bahandi ug walay kasakit niini. **23** Ang pagkadaotan mao ang dula nga ginadula sa buangbuang, apan ang kaalam mao ang makapahimut sa tawong adunay panabot. **24** Ang kahadlok sa daotan mogukod kaniya, apan ang tinghu sa matarong igahatag. **25** Ang daotan sama sa bagyo nga molabay lang, ug mahanaw dayon, apan kadtong mobuhat kung unsa ang matarong mao ang patukoranon nga molungtod hangtod sa kahangtoran. **26** Sama sa suka nga anaa sa ngipon ug aso sa mga mata, mao usab ang tapulan alang niadtong ngapadala kaniya. **27** Ang pagkahadlok kang Yahweh makapalugway sa kinabuhi, apan ang mga katuigan sa daotan mapamubo. **28** Ang paglaom niadtong mobuhat sa matarong mao ang ilang kalipay, apan ang katuigan sa mga daotan mapamubo. **29** Ang dalan ni Yahweh mopalipid niadtong adunay dungog, apan kagub-anan kini alang sa daotan. **30** Kadtong mobuhat sa matarong dili gayod mapukan, apan ang daotan dili magpabilin sa yuta. **31** Gikan sa baba niadtong magbuhat ug matarong adunay bunga sa kaalam, apan ang bakakon nga dila pagaputlon. **32** Ang mga ngabil niadtong mobuhat sa matarong nasayod kung unsa ang anyangan, apan ang baba sa daotan, nasayod sila kung unsa ang tinuis.

11 Gikasilagan ni Yahweh ang sukdanon nga dili husto, apan gikahimut-an niya ang husto nga pagsukod. **2** Kung ang garbo moabot, ang kaulaw unya modangat, apan diha sa pagpauwas moabot ang kaalam. **3** Ang dungog sa matarong mogiya kanila, apan ang baliko nga mga dalan sa mga malimbongan mogubuhi kanila. **4** Walay pulos ang bahandi sa adlaw sa kapungot, apan ang pagbuhat ug matarong maglikay kanimo gikan sa kamatayon. **5** Ang matarong nga binuhatan sa tawong walay sala magtul-id sa iyang dalan, apan ang daotan mapukan tungod sa ilang pagkadaotan. **6** Ang matarong nga binuhatan niadtong makapahimut sa Dios magluwas kanila, apan ang malimbongan malit-ag pinaagi sa ilang mga tinghu. **7** Sa dihang ang tawong daotan mamatay, ang iyang paglaom mahanaw ug ang paglaom nga anaa sa iyang kusog mawagtang. **8** Ang tawo nga magbuhat kung unsa ang matarong mallikay gikan sa kagubot ug modangat hinuon kini ngadto sa daotan. **9** Ang baba sa dili disnosnon makadaot sa iyang siligan, apan pinaagi sa kahibalo kadtong

mobuhat kung unsa ang matarong maluwas. **10** Kung magmauswagon kadtong magbuhat ug matarong, ang siyudad magmalipayon; kung ang daotan malaglag, adunay panagsinggit sa kalipay. **11** Pinaagi sa maayong mga gasa niadtong makapahimut sa Dios, mouswag ang siyudad; pinaagi sa baba sa daotan, magun-ob ang siyudad. **12** Ang tawo nga magtamatay sa iyang higala walay alamag, apan ang tawo nga adunay panabot maghilom. **13** Si bisan kinsa nga nagapanglibak mopadayag sa mga tinago, apan ang tawong matinud-anon motipig sa mga butang nga gitago. **14** Kung walay maalamong padulungan, ang nasod mapukan, apan moabot ang kadaogan pinaagi sa pagpakisayod sa daghang magtatambag. **15** Si bisan kinsa nga magpasalig sa utang sa usa ka langyaw mag-antos gayod sa kasakit, apan ang tawo nga dili buot mohimo ug kasabotan sa iginon ana nga matang sa saad maluwas. **16** Ang maluluy-on nga babaye makadawat ug pagpasidungog, apan ang mga tawong mangtang mga hakog sa bahandi. **17** Ang tawong maluluy-on makapahimulos sa iyang kaugalingon, apan ang tawong bangis magpasakit sa iyang kaugalingon. **18** Ang tawong daotan manglimbong aron lang makhuha ang iyang suhol, apan ang tawong magpugras kung unsa ang matarong moani sa bayad sa kamatuoran. **19** Ang tawong matinud-anon nga mobuhat kung unsa ang matarong mabuhi, apan mamatay ang tawo nga mosunod sa daotan. **20** Gikasilagan ni Yahweh kadtong mga kasingkasing nga dili matarong, apan gikahimut-an niya kadtong mga dalan sa mga walay sala. **21** Siguradoha kini—ang mga tawong daotan dili pasagdan nga dili masilotan, apan ang mga kaliwut niadtong mobuhat kung unsa ang matarong maluwas. **22** Sama sa singsing nga bulawan nga anaa sa ilong sa baboy mao man ang maanyag nga babaye nga walay maayong paghukom. **23** Ang mga tinghu niadtong mobuhat kung unsa ang matarong mosangpot sa kawayon, apan ang mga tawong daotan molaom lang sa kapungot. **24** Adunay tawo nga magpugras ug binhi—makatigom siya ug mas daghan pa; apan uban nga wala magpugras—modangat kaniya ang kakabos. **25** Ang tawong manggihatagon mouswag ug ang tawong mohatag ug tubig ngadto sa uban makabaton ug tubig sa iyang kaugalingon. **26** Tunglohon sa mga tawo ang tawong mobalibad sa pagbaligya ug trigo, apan ang maayong mga gasa magpurongpurong sa ulo niadtong magbaligya niini. **27** Ang tawo nga kugihan mangita sa maayo ngapangita usaib ug pabor, apan ang tawo nga mangita sa daotan makakaplag niini. **28** Kadtong misalig sa ilang kaadunahan mapukan, apan sama sa dahon, molabong kadtong mobuhat kung unsa ang matarong. **29** Ang tawo nga magdala ug kagubot sa iyang kaugalingong panimalay makapanudon ug hangin ug ang buangbuang mahimong ulipon sa maalamon ug kasingkasing. **30** Kadtong mobuhat kung unsa ang matarong mahimong sama sa kahoy sa kinabuhi, apan ang kasamok molaglag ug mga kinabuhi. **31** Kung kadtong mga mobuhat ug matarong makadawat kung unsa ang anyang kanila, unsa pa kaha ang daotan ug makasasala!

12 Bisan kinsa nga nhigugma sa pagpanton nahigugma sa kahibalo, apan ang tawo nga nagdumot sa pagbadlong buangbuang. **2** Kaluy-an ni Yahweh ang maayong tawo, apan iyang siloton ang tawo nga nagplano ug daotan. **3** Ang tawo dili malig-on pinaagi sa pagkadaotan, apan kadtong nagbuhat ug maayo dili gayod maibot. **4** Ang asawa nga may katakos mao ang korona sa iyang bana, apan siya nga modala ug kaulawan sama sa sakit nga modunot sa iyang kabukogen. **5** Ang mga plano niadtong nagbuhat kung unsa ang husto matarong, apan malimbongan ang tambag sa daotan. **6** Ang mga pulong sa daotang mga tawo nag-atang sa kahigayonan aron sa pagpatay, apan ang mga pulong sa matarong maoy motipig kanila. **7** Ang daotang mga tawo mapukan ug mangahanaw sila, apan ang panimalay niadtong nagbuhat ug matarong motindog. **8** Ang tawo pagadayegon pinaagi sa kadako sa kaalam nga anaa kaniya, apan ang mga tawo nga mopili sa sukwahi isalikway. **9** Maayo pa ang adunay dili mahinungdanon nga katungdanon—nga sulugoon lamang—kay sa magpasigarbo mahitungod sa imong pagkamahinungdanon apan walay pagkaon. **10** Ang tawong nagbuhat ug matarong nag-atiman sa panginahanglan sa iyang mananap, apan bisan ang kahangawa sa tawong daotan bangis. **11** Ang tawo nga nagatrabaho sa iyang yuta makabaton ug daghang pagkaon, apan si kinsa kadtong nagsunod sa walay pulos nga mga buluhaton walay salabotan. **12** Gitinghu sa daotang mga tawo ang gikawat sa daotang kalaalakin-an ngadto sa uban, apan ang bunga niadtong nagbuhat ug matarong nagagikan sa ilang mga kaugalingon. **13** Ang tawong daotan malit-ag pinaagi sa iyang daotang sinulithian, apan kadtong nagbuhat ug matarong makalingkawas gikan sa kasamok. **14**

Gikan sa bunga sa iyang mga pulong ang tawo mapuno sa mga maayong butang, ingon nga ang buhat sa iyang mga kamot moganti kaniya. **15** Ang dalan sa buangbuang matarong sa iyang kaugalingong panan-aw, apan ang tawong maalamon maminaw sa tambag. **16** Ipadayag dayon sa buangbuang ang iyang kasuko, apan ang tawong mobaliwala sa pagtamatay maalamon. **17** Ang tawong nagsulti sa kamaturon nagsulti kung unsa ang matarong, apan ang mini nga saksi mosulti ug mga bakak. **18** Ang mga pulong sa tawong madalidalon sama sa tusok sa espada, apan ang dila sa maalamon magdala ug kaayohan. **19** Ang matinud-anon nga ngabil molungtda sa kahangtoran, apan ang bakakong dila lulumabay lamang. **20** Adunay paglilingi diha sa kasingkasing niadtong napaglano sa pagbuhut ug daotan, apan ang kalipay nagagikan sa mga magtatambag sa kalinaw. **21** Walay kasakit nga mahitabo niadtong pagbuhut ug matarong, apan ang tawong daotan napuno sa mga kalisdanian. **22** Dumtan ni Yahweh ang bakakong mga ngabil, apan kadtong nagpuyo sa pagkamatinud-anon mad ang iyang kalipay. **23** Ang maalamon nga tawo nagtagto sa iyang kahibalo, apan ang kasingkasing sa mga buangbuang nagasinggit sa binuang. **24** Ang kamot sa makugihon magdumala, apan ang tawong tapulan ibutang ngadto sa lisod nga trabaho. **25** Ang kabalaka nga anaa sa kasingkasing sa usa ka tawo maoy mobira kaniya paubos, apan ang mga maayong pulong makalipay kaniya. **26** Ang tawo nga pagbuhut ug matarong usa ka giya sa iyang higala, apan ang dalan sa daotan maoy mophahisalaag kaniila. **27** Ang tawong tapulan dili makasugba sa ilang kaugalingong inayam, apan ang makugihon nga tawo makanakong sa bilihong bahandi. **28** Kadton naglakaw diha sa matarong nga dalan makakaplag ug kinabuhi ug diha sa iyang agianan walay kamatayon.

13 Ang maalamon nga anak mamati sa pagtudlo sa iyang amahan, apan ang mabugalbugalon dili maminaw sa pagbadlong. **2** Gikan sa bunga sa iyang baba ang tawo maglipay sa mga maayong butang, apan ang kagana sa maluibon alang sa kabangis. **3** Ang tawo nga nagabantay sa iyang baba nanalipod sa iyang kinabuhi, apan ang tawong moabli ug dako sa iyang mga ngabil mogun-ob sa iyang kaugalingon. **4** Ang kagana sa tawong tapulan motinguha apan walay makuhha, apan ang kagana sa tawong kugihan tagbawon pag-ayo. **5** Ang tawo nga pagbuhut ug matarong nagdumot sa mga bakak, apan ang daotang tawo naghimo sa iyang kaugalingon nga mangilngig, ug pagbuhut siya ug kaulawan. **6** Ang pagkamatatarong manalipod niadtong dili sad-an sa ilang agianan, apan ang pagkadaotan molaglag sa pagbuhut ug sala. **7** Adunay tawo nga nagpalambo sa iyang kaugalingon, apan wala gayoy nahot ug adunay tawo nga naghataq sa tanan, apan tinuod nga adunahan. **8** Malukat sa tawong adunahan ang iyong kinabuhi pinaagi sa iyang mga katigayonan, apan ang tawong kabos dili gayod makadawat sa maong pagtagad. **9** Ang kahayag sa tawong pagbuhut sa matarong maglipay, apan ang lampara sa daotan pagapalungan. **10** Ang garbo manganak lamang ug panangbangi, apan alang niadtong maminaw sa maayong tambag adunay kaalam. **11** Ang bahandi mahanaw kung adunay dakong garbo, apan ang tawo nga mangita ug salapi pinaagi sa pagkugi sa iyang kamot modaghan ang iyong salapi. **12** Kung ang paglalom malangan, makaguba kini sa kasingkasing, apan ang pangandoy nga natuman mao ang kahoy sa kinabuhi. **13** Ang tawo nga motamay sa pagtudlo mahitungpawak gihapon niini, apan ang tawong motuman sa mando pagagantihan. **14** Ang pagpatudlo sa tawong maalamon tuboran sa kinabuhi, maglikay kanimo gikan sa lit-ag sa kamatayon. **15** Ang maayong panghunahuna makuhha ug pabor, apan ang dalan sa mabudhion wala gayoy kataposan. **16** Ang tawong maalamon mobuhut inubanan sa kahibalo sa matag hukom, apan ang buangbuang magpasundayag sa iyang pagkabuangan. **17** Ang daotan nga mensahero mahitungpawak ngadto sa kasamok, apan ang matinud-anon nga tigbalita magdala ug pagpasig-uli. **18** Ang tawo nga mosalikway sa pagpanton mahimong kabos ug maulawan, apan ang dungog moabot kaniya nga nagtuon gikan sa pagbadlong. **19** Ang pangandoy nga natuman tam-is sa panlasa, apan ang mga buangbuang dili gayod matalikod sa pagkadaotan. **20** Paglakaw uban sa mga maalamon ug magmaalamon ka, apan ang kauban sa mga buangbuang mag-antos sa kasakit. **21** Ang katalagman mosunod sa mga makasasala, apan kadtong pagbuhut ug matarong adunay maayong ganti. **22** Ang tawong matarong adunay ikabilin nga panulundon alang sa iyang mga apo, apan ang bahandi sa makasasala mataliido sa tawo nga pagbuhut ug matarong. **23** Ang wala gidaro nga uma nga gipanag-iyahan sa usa ka kabos makahatag ug daghang pagkaon, apan gibansas kini pinaagi sa dili pagkamatataronganon. **24** Ang tawong

dili mopanton sa iyang anak wala naghiguma kaniya, apan ang tawo nga naghigugma sa iyang anak maampungan sa pagpanton kaniya. **25** Ang tawong nagbuhut ug matarong mokaon hangtod sa iyang katagbawan, apan ang tiyan sa mga daotan kanunay gutom.

14 Ang maalamong babaye motukod sa iyang panimalay, apan gubaon kini sa buangbuang nga babaye pinaagi sa iyang mga kamot. **2** Ang tawong naglakaw sa pakamatarong adunay kahadlok kang Yahweh, apan ang tawo nga dili matinud-anaon sa iyang mga dalan nagsalikway kaniya. **3** Gikan sa baba sa buangbuang mogawas ang salingsing sa iyang garbo, apan ang ngabil sa maalamon magtipig kaniila. **4** Kung walay mga baka ang pasungan hinlo, apan ang kadagaya sa pananom moabot pinaagi sa kusog sa baka. **5** Ang matinud-anon nga saksi dili mamakak, apan ang mini nga saksi mobuga ug mga bakak. **6** Ang mayubiton mangta sa kaalam ug walay makaplagan, apan ang kahibalo sayon lang moabot ngadto sa tawong adunay panabot. **7** Palayo sa tawong buangbuang, kay dili ka makakaplag ug kahibalo sa iyang mga ngabil. **8** Ang kaalam sa tawong maampungan mao ang pagsabot sa iyang kaugalingong dalan, apan ang kabuang sa mga buangbuang mao ang pagpanglimborg. **9** Mayubiton ang mga buangbuang kung halad sa sala ihalad, apan taliwala sa matarong ang pabor gipaabit. **10** Nasayod ang kasingkasing sa iyang kaugalingong kapitan ug walay langyaw nga moabit sa kalipay niini. **11** Ang balay sa tawong daotan magun-ob, apan ang barongbarong sa tawong matarong malig-on. **12** Adunay dalan nga daw matarong alang sa usa ka tawo, apan sa kataposan niini mopaludong sa kamatayon. **13** Ang kasingkasing makahimo sa pagkatawa apan anaa gihapon sa kasakitan ug ang kalipay mosangpot sa kasub-anan. **14** Ang tawong dili matinud-anon makaangkon kung unsa ang angay sa iyang mga dalan, apan ang maayong tawo makaangkon kung unsay ang iyaha. **15** Ang tawo nga wala gitudlo-an motuo sa bisan unsang butang, apan ang tawo nga maampungan maghunahuna sa iyang mga lakang. **16** Ang tawo nga maalamon mahadlokong ug mopalayo sa daotan, apan ang buangbuang mosalikway gayod sa pagpasidaan. **17** Ang tawong dali ra masuko pagbuhut sa buangbuang nga mga butang, ug gikasilagan ang tawong naglaraw ug daotan. **18** Ang yano nga tawo makapanundod sa pagkabuangan, apan ang maalamon nga mga tawo napalibutan sa kahibalo. **19** Kadtong mga daotan moyukbo sa atubangan niadtong matarong ug kadtong mga daotan moyukbo sa mga ganghaan sa mga matarong. **20** Ang tawong kabos dumtan bisan sa iyang mga kauban, apan ang tawong adunahan daghan ug mga higala. **21** Ang tawong nagtamatay sa iyang siligan nakasala, apan ang tawong nagpaka ug kaluoy sa mga kabos malipayon. **22** Dili ba kadtong naglaraw ug daotan mahisalaag man? Apan kadtong nagplano sa pagbuhut ug maayo makadawat sa pagkatinud-anon sa kasabutan ug pagkamasaligan. **23** Uban sa tanang kakugi moabot ang ganansiya, apan kung kanunay lamang panagsultihanay, mogiya kini sa pagkakabos. **24** Ang korona sa tawong maalamon mao ang ilang bahandi, apan ang pagkabuanganbuang sa mga buangbuang magdala lamang kaniila sa dugang kabung. **25** Ang matinud-anon nga saksi moluwas sa mga kinabuhi, apan ang mini nga saksi mobuga ug mga bakak. **26** Kung ang usa ka tawo adunay kahadlok kang Yahweh, siya usab adunay hilabihang pagsalig kaniya; kining mga butanga sama sa lig-ong dapit nga mapanalipdon sa mga anak nianing tawhana. **27** Ang kahadlok kang Yahweh maoy tuboran sa kinabuhi, aron nga matalikod ang tawo gikan sa lit-ag sa kamatayon. **28** Ang himaya sa hari makita diha sa kahadhan sa iyang kawathan, apan kung walay mga tawo ang prinsipe magguba. **29** Ang tawong mapailubon adunay dakong panabot, apan ang tawong dali ra masuko motuboy sa pagkabuanganbuang. **30** Ang malinawon nga kasingkasing mao ang kinabuhi sa lawas, apan ang kasina modunot sa kabukogan. **31** Ang tawong nagdaogaog sa mga kabos nagatunglo sa iyang Magbubuhat, apan ang tawong nagpaka ug kaluoy sa nangianganhan nagpasidunggong kaniya. **32** Ang tawong daotan malaglag pinaagi sa iyang daotang mga binuhatan, apan ang tawong matarong adunay dalangpanan bisan diha sa kamatayon. **33** Ang kaalam anaa sa kasingkasing sa adunay panabot, apan bisan sa taliwala sa mga buangbuang gipaila niya ang iyang kaugalingon. **34** Ang pagbuhut kung unsa ang matarong motuboy sa nasod, apan ang sala kaulawan sa kung bisan kinsa. **35** Ang kaluoy sa hari anaa sa sulugon nga nagmaampungan, apan ang iyang kasuko alang sa tawo nga nagpaulau.

15 Ang malumo nga tubag makaphapuy sa kapungot, apan ang sakit nga pulong makapasamot sa kasuko. **2** Ang dila sa mga tawong maalamon magasulti ug kahibalo, apan ang baba sa mga buangbuang magasulti ug mga binuang. **3** Ang mata ni Yahweh anaa sa bisan asa, nagabantay sa mga daotan ug sa mga maayo. **4** Ang makaapayo nga dila mo ang kahoy sa kinabuhi, apan ang dila nga malimbongan makapasubo sa espiritu. **5** Ang buangbuang adunay pagtamay sa pagpanton sa iyang amahan, apan siya nga nakakat-on sa mga pagbadlong usa ka maampungan. **6** Adunay dakong bahandi sa balay niadtong nagbuhut ug matarong, apan ang kinitaan sa mga tawong daotan naghatag kanila ug kasamok. **7** Ang mga ngabil sa mga tawong maalamon nagasabwag ug kahibalo, apan dili sama niini ang mga kasingkasing sa mga buangbuang. **8** Gidumtan ni Yahweh ang mga sakripiso sa mga tawong daotan, apan ang pag-ampo sa mga tawong matarong maoy iyang kalipay. **9** Gidumtan ni Yahweh ang dalan sa mga tawong daotan, apan gihiguna niya kadong nagtinguha sa matarong. **10** Mapintas nga pagpanton ang naghulat kang bisan kinsa nga mibiya sa ilang dalan, ug matamatyad kadtong mga ngadumot sa pagbadlong. **11** Ang Sheol ug kalaglagan dayag sa atubangan ni Yahweh; unsa pa kaha ang mga kasingkasing sa mga anak sa katawhan? (**Sheol h7585**) **12** Ang mga bugalbugalon nagsalikway sa pagbadlong; dili siya moadto sa mga manggialamon. **13** Ang malipayon nga kasingkasing makapasadya sa nawong, apan ang kaguel makapasubo sa espiritu. **14** Ang kasingkasing nga adunay panabot nagapangitia sa kahibalo, apan ang baba sa mga buangbuang nagtagbaw sa kabuang. **15** Alaot ang tanang adlaw sa mga dinaoqdaog, apan ang kasingkasing nga malipayon adunay kombira nga walay kataposan. **16** Mas maayo pa ang diuytay nga adunay kahadolok kang Yahweh kaysa dako nga bahandi nga puno sa kalibog. **17** Mas maayo pa ang pagkaon nga adunay mga gulay diin anaya gugma kaysa tambok nga nating baka nga gidalit uban sa pagdumot. **18** Ang masukanon nga tawo makapakutaw sa mga panaglantugi, apan ang tawo nga dili daling masuko makahupay sa panaglalis. **19** Ang dalan sa mga tapolan sama sa dapit nga adunay daghang mga tunok, apan ang dalan sa mga matarong halapad ug patag. **20** Ang maalamon nga anak ngadala ug kalipay sa iyang amahan, apan ang buangbuang nga tawo nagtamay sa iyang inahan. **21** Ang kabuang makalipay sa tawong walay alamag, apan kadtong adunay panabot magalakaw sa tul-id nga dalan. **22** Ang plano mapakyas kung walay mga panambagon, apan magmalamposon sila kung daghan ang mga magtatambag. **23** Ang tawo makakaplag ug kalipay kung siya mohatug ug hustong tubag; pagkamaayo nalang sa tukma kaugalingon sa pulong. **24** Ang dalan sa kinabuhi mogiya pataas alang niadtong mga maampungan nga mga tawo, aron mobiya sila gikan sa kinahiladman sa Sheol (**Sheol h7585**). **25** Gun-obon ni Yahweh ang kabilin sa mga mapagarbohan, apan panalipid niya ang kabtangan sa mga balo. **26** Gidumtan ni Yahweh ang mga panguhunhuna sa mga tawong daotan, apan putli ang mga pulong sa mga matarong. **27** Ang kawatan ngadala ug kasamok sa iyang pamilya, apan ang usa nga nagdumili sa suhol mabuhi. **28** Ang kasingkasing niadtong nagabuhut ug matarong nagahuhuna sa dili pa motubag, apan ang baba sa mga tawong daotan mosulti sa tanang kadaotan. **29** Halayo si Yahweh niadtong mga tawong daotan, apan paminawon niya ang pag-ampo niadtong nagbuhut ug matarong. **30** Ang kahayag sa mga mata ngadula ug kalipay sa kasingkasing ug ang maayong balita kaayohan alang sa lawas. **31** Kung patalinghogan mo ang tawo nga magbadlong kanimo kung giunsa nimo pagkinabuhi, magpabilin ka uban sa mga tawong maalamon. **32** Kadong ngadumili sa pagpanton nagtamay sa iyang kaugalingon, apan siya nga napagaminuw ug pagbadlong makaangkon ug panabot. **33** Ang pagkahadolok kang Yahweh nagatudlo ug kaalam, ug diha sa pagpaubos moabot ang kadunganan.

16 Ang mga laraw sa kasingkasing iya sa tawo, apan nagagikan kang Yahweh ang tubag sa iyang dila. **2** Ang tanan nga pamaagi sa tawo putli sa iyang kaugalingong panan-aw, apan sukdona ni Yahweh ang espiritu. **3** Itugyan kang Yahweh ang imong mga buluhaton ug ang imong mga laraw magmalamposon. **4** Gibuhut ni Yahweh ang tanang butang nga adunay katuyoan, bisan ang mga daotan sa adlaw sa kalsidanan. **5** Gidumtan ni Yahweh ang tanan nga adunay mapahitas-on nga kasingkasing, bisan tuod makabaroq sila nga nagkahiyo, dili sila makalingkawas sa silot. **6** Pinaagi sa pagkamatinud-anon sa kasabotan ug pagkamasalian ang sala napasyo ug pinaagi sa pagkahadolok kang Yahweh ang mga tawo mobiya sa pagkadaotan. **7** Kung ang pamaagi

sa usa ka tawo nakaphahimut kang Yahweh, himoon niya bisan pa ang kaaway nianang tawhana nga mapasig-uli kaniya. **8** Mas maayo pa ang diuytay nga kinitaan uban ang pagkamatarong, kaysa dako nga uban pagkadili matarong. **9** Sa iyang kasingkasing, ang tawo naglaraw sa iyang dalan, apan si Yahweh ang mogiya sa iyang mga lakang. **10** Ang pagpanagnayaan sa ngabil sa hara, sa paghukom ang iyang baba dili gayod mosulti ug bakak. **11** Ang husto nga sukdona nagagikan kang Yahweh; ang tibukog nga gibug-aton sa sudanana mao ang iyang bulohaton. **12** Kung ang mga hari magbuhut ug daotan nga mga butang, mao kana ang butang nga hinginlan, tungod kay ang trono gitukod sa pagbuhut ug maayo. **13** Ang hari malipay sa ngabil nga nagsulti sa matud ug gihiguna niya ang nagsulti sa walay pagduduhuda. **14** Ang kapungot sa hara usa ka mensahero sa kamatayon apan ang tawong maalamon mosulay sa paghupay sa iyang kasuko. **15** Dih sa kahayag sa nawong sa hari mao ang kinabuhi, ug ang iyang pabor sama sa panganod nga nagdala ug ulan. **16** Mas maayo ang pagbaton ug kaalam kaysa bulawan. Ang pagbaton ug panabot kinahanglan pilion labaw sa plata. **17** Ang dalan sa mga tawong matarong maglikil kanila gikan sa daotan; kadtong mopalipod sa iyang kinabuhi mobantay sa iyang dalan. **18** Ang garbo mosangpot sa kalaglagan ug ang mapahitas-on nga espiritu sa pagkapukan. **19** Mas maayo ang pagpaubos diha sa mga kabos nga mga tawo kaysa pagbabinhan sa mga inilog uban sa mga mapahitas-on nga mga tawo. **20** Si kinsa kadtong namalandong sa gitudo kanila makakaplag ug maayo ug kadtong nagsalig kang Yahweh magmalipayon. **21** Siya nga maalamon sa iyang kasingkasing gitawag nga adunay panabot ug ang katam-is sa pagpanulti magdugang sa iyang katakos sa pagtudlo. **22** Ang panabot mao ang tuboran sa kinabuhi alang kaniya nga ngabuton niini, apan ang silot sa mga buangbuang mao ang ilang pagkabuang-buang. **23** Ang kasingkasing sa maalamon nga tawo maghatag ug panabot sa iyang baba ug makadugang sa pagkamadanihon sa iyang mga ngabil. **24** Ang malumo nga mga pulong sama sa dugs—tam-is alang sa kalag ug kaayohan alang sa kabukogan. **25** Adunay dalan nga ang hunahuna sa tawo husto, apan ang tumoy niini dalan paingon sa kamatayon. **26** Ang tinguh sa usa ka mamumuno ang makapakaon kaniya; ang iyang kagutom mao ang nag-aghata kaniya nga magpadayon. **27** Ang walay pulos nga tawo nangita ug kagubot ug ang iyang sinulithan sama sa makapaso nga kalayo. **28** Ang mga tawong daotan makapasamot sa panagbangi ug ang pagpanglibak makapabulag sa suod nga mga managhigil. **29** Ang tawo nga mangtasa mamakak sa iyang siligan ug maggiya kaniya sa dalan nga dili matarong. **30** Siya nga mokidhat sa iyang mata ngaglaraw ug daotang mga butang; kadtong mongisi magabuhut ug daotan. **31** Ang puti nga buhok mao ang purongpurong sa himura; naangkon kini tungod sa pagkinabuhi sa husto nga pamaagi. **32** Mas maayo nga dili daling masuko kaysa mahimong manggugubat ug ang ngadumala sa iyang espiritu mas kusgan pa sa usa ka tawo nga makalupig ug siyudad. **33** Ang ripa gitisa ngadto sa sabakan, apan ang pagbuot nagagikan kang Yahweh.

17 Mas maayo pa nga adunay kahilom uban sa diuytay nga bahaw nga tinapay kaysa balay nga puno sa kombira apan adunay panagaway. **2** Ang maalamon nga sulugoon maoy magmundo sa anak nga magpakaon ug makigbahin sa mga katigayonan ingon nga usa sa mga igoos. **3** Ang humlahon alang sa plata ug ang hudo alang sa bulawan, apan si Yahweh ang magputi sa mga kasingkasing. **4** Ang tawo nga nagabuhut ug daotan maminaw niadtong mga nagaasulting daotan; ang bakakon motagad niadtong nagaasult ug daotan nga mga butang. **5** Si bisan kinsa nga nagabiyaybi sa kabos nagatamay sa iyang magbuhut ug ang nagmaya sa kalsidanan dili makalikay sa silot. **6** Ang mga apo maoy korona sa mga tigulang, ug ang mga ginikanan maghatag ug pagpasidungog sa ilang mga anak. **7** Ang maayo nga pagpanulti dili angay sa usa ka buangbuang; ingon man ang ngabil nga bakakon dili angay sa mga halangdon. **8** Ang pagsuhol sama sa usa ka batong salamangka alang niadtong naghatag niini; bisan asa siya paingon, magmalamposon siya. **9** Si bisan kinsa ang walay maghuhuna sa sayop ngapangapita sa gugma, apan kadtong nagabalik-balik sa usa ka butang makapabulag sa suod nga panaghigil. **10** Ang pagbadlong modulot sa kinahiladman sa tawong adunay panabot kaysa gatosan ka lapdos ngadto sa buangbuang. **11** Ang tawong daotan nangita lamang ug kasamok, busa ang mangtasa nga sinugo ipadala batok kaniya. **12** Mas maayo pa nga makasugat ug oso nga gikawatan sa iyang mga anak kay sa makasugat ug usa ka buangbuang diha sa iyang pagkabuang-buang. **13** Kung ang usa ka tawo nagbalos ug

daotan sa maayo, ang pagkadaotan dili mobiya sa iyang panimalay. **14** Ang sinugdanan sa panagbingkil sama sa usa ka tawo nga nagsabwag ug tubig sa bisan asa, busa palayo sa panaglalisyas sa dili pa kini modako. **15** Ang tawo nga magpalingkawas sa mga tawong daotan o maghukom niadtong magbuhat sa matarong—kining duha ka mga tawo dulumtanang kanyang Yahweh. **16** Nganong magsuhol man ang buangbuang ug salapi aron makakat-on mahitungod sa kaalam, nga wala man siyay katakos sa pagkaton niini? **17** Ang managhigala maghigugmaay sa tanang hayugan ug ang managsoon nahiimugso sa panahon sa kalisdanan. **18** Ang tawo nga walay alamag magahimo ug hugot nga mga pakigsaad ug maoy moangkon sa mga utang sa iyang silingan. **19** Si bisan kinsa kadtong mahigugma ug panagbingkil nahiimugsa sa sala; siya nga maghimo sa hataas nga babag sa iyang pulutan maoy mahimong hinundagan nga makabali sa mga bukog. **20** Ang tawo nga daotan ug kasingkasing walay makaplagan nga maayo; siya nga adunay daotan nga dila mahiagom ngadto sa katalagman. **21** Si bisan kinsa kadtong ginikanan sa buangbuang magdala ug kasubo sa iyang kaugalingon; ug ang amahan sa buangbuang walay kalipay. **22** Ang malipawtan nga kasingkasing maayo nga tambil, apan ang dugmok nga espiritu makauga sa bukog. **23** Ang tawong daotan modawat ug tinago nga suhol aron tuison ang dalan sa hustisya. **24** Ang usa ka tawo nga adunay panabot nagatumong sa iyang nawong ngadto sa kaalam, apan ang mata sa buangbuang natagumot sa tumoy sa kabilutan. **25** Ang anak nga buangbuang mao ang kasub-anan ngadto sa iyang amahan, ug kapaitan alang sa babaye nga naghimugso kaniya. **26** Dili usab maayo nga siloton ang nagbuhat ug matarong; ni maayo ang paglatigo sa mga tawong halangdon nga adunay barongan. **27** Ang tawo nga adunay kahibalo mogamit ug diuyutay lamang nga mga pulong ug ang tawo nga adunay panabot mapinurunganon. **28** Bisan ang buangbuang daw sama sa maalamon kung siya mapakahilom; kung dili siya mosulti, isipon siyang usa ka utukan.

18 Siya nga naglain sa iyang kaugalingon nangita sa kaugalingon niyang tingihu ug gisupak niya ang tanan nga maayo. **2** Ang buangbuang dili makakaplag ug kalipay sa pagsabot, apan kadto lang ginapadayag sa iyang kasingkasing. **3** Kung ang tawong daotan moabot, ang pagtamay moabot kaniya—uban sa kaulaw ug pagsaway. **4** Ang mga pulong sa baba sa usa ka tawo sama sa lalom nga katabiguan; ang tuboran sa kaalam mao ang nagadagayday nga sapa. **5** Dili maayo ang pagdagip ngadto sa daotan, ni sa paghikaw sa hustisya niadtong magbuhat ug matarong. **6** Ang mga ngabil sa buangbuang magdala kaniya sa panagbingkil ug ang iyang baba mag-awhag sa mga paglatos. **7** Ang baba sa buangbuang mao ang iyang kalaglagan ug gilit-ag niya ang iyang kaugalingon sa iyang dila. **8** Ang mga pulong sa pagpanglibak sama sa diuyut ug lamian nga pagkaon nga moadto sa kinahiladman nga bahin sa lawas. **9** Mao usab, ang tawo nga maglangaylangay sa iyang buluhutan sama lamang sa tawo nga nagguba niini sa husto. **10** Ang ngalan ni Yahweh mao ang lig-on nga tore; ang tawo nga magbuhat ug matarong modangop niiri ug maluwas. **11** Ang katigayonan sa dato mao ang iyang lig-on nga siyudad ug sa iyang panghuhunauna sama kini sa hataas nga paril. **12** Sa dili pa siya mapukan ang kasingkasing sa tawo magarbohan, apan pasidunganng Kadtong magpaubos. **13** Ang tawo nga magtubag nga wala maminaw—iya kining kabuang ug kauflawan. **14** Ang espiritu sa tawo makasukakot sa balatian, apan sa nagluya nga espiritu kinsa man ang makaluhutay niini? **15** Ang kasingkasing sa utokan magtinguha sa kahibalo ug ang igdulongg sa mga maalamon mapagapangita niini. **16** Ang gasa sa tawo mag-abli sa iyang dalan ug magdala kaniya ngadto sa atubungan sa tawong mahinundanon. **17** Ang unang mosulti sa husay daw husto hangtod nga moabot ang iyang kontra ug magsukitsukit kaniya. **18** Ang pagripa makahusay sa panaglantugi ug magpahimulag sa lig-on nga mga kaaway. **19** Lisisod dag-on ang usa ka igsoon nga nasakitan kaysa sa usa ka lig-on nga siyudad, ug ang panaglalis sama sa haligi sa usa ka palasyo. **20** Gikan sa bunga sa iyang baba mapuno ang tiyan sa usa ka tawo; pinaagi sa ani sa iyang mga ngabil matagbaw siya. **21** Ang kamatayon ug ang kinabuhi gidumalahan sa dila, ug kadtong nahiuguma sa dila makakaon sa bunga niini. **22** Siya nga makakaplag ug asawa makakaplag ug maayong butang ug makadawat siya ug pabor gikan kanyang Yahweh. **23** Ang tawong kabos maghangyo nga kaluy-an, apan ang tawong adunahan motubag ug pinasingka. **24** Ang tawo nga daghan ug mga higala mosangpot sa kalaglagan tungod kanila, apan adunay higala nga mahimong mas suod kay sa igsoon.

19 Mas maayo pa ang tawo nga kabos nga naglakaw diha sa iyang katarong kaysa kaniya nga sukwhai sa iyang pagpanulit ug buangbuang. **2** Dili usab maayo ang pagpangandoy nga dili inubanan sa kahibalo ug siya nga kusog modagan mahisalaag sa dalan. **3** Ang kabuangan sa tawo nagdaot sa iyang kinabuhi ug napungot ang iyang kasingkasing batok kanyang Yahweh. **4** Makadugang bahandi ug daghang mga higala, apan ang tawong kabos nahiimulag gikan sa iyang mga higala. **5** Ang bakakon nga saksi pagasilotan ug siya nga nagsulti ug bakak dili gayod makaikyas. **6** Daghan ang mapagpanayo ug tabang gikan sa tawong manggihatagan ug higala sa tanan siya nga manggihatagan ug mga gasa. **7** Ang tanang mga igooslang lalak sa kabos nasilag kaniya; unsa pa kaha ang iyang mga higala nga mipahilayo kaniya! Motawag siya kaniila apan wala ni sila. **8** Siya nga nagbaton sa kaalam naghigugma sa iyang kinabuhi; siya nga nagtipig sa pagsabot makakaplag kung unsa ang maayo. **9** Ang bakakon nga saksi pagasilotan gayod, apan ang nagsulti ug bakak malaglag. **10** Dili angay sa tawo nga buangbuang ang pagpuyo sa kaharuhay—labi na gayod nga walay angay ang ulipon nga maoy magdumala sa mga prinsipe. **11** Ang pagkabaminantayon maghimo sa tawo nga dili daling masuko ug ang dili pagtagad sa sayop maoy makahatag kaniya ug himaya. **12** Ang kapungot sa hari sama sa ngulob sa batanong liyon, apan ang iyang kaluoy sama sa yamog nga anaa sa sagbot. **13** Ang buangbuang nga anak nga lalaki ngadto sa iyang amahan ug malalison nga asawa sama sa tubig nga kinanuy magtulo. **14** Ang balay ug ang bahandi maoy panulondon gikan sa mga ginikanan, apan ang maalamon nga asawa gikan kanyang Yahweh. **15** Ang pagkatapolan maghatod kaniimo ngadto sa pagkahinanok ug tulog, apan siya nga dili magtrabaho gutomon. **16** Siya nga nagtumon sa sugo nanalipod sa iyang kinabuhi, apan mamatay ang tawo nga wala maghuhunauna mahitungod sa iyang mga pamaagi. **17** Si bisan kinsa nga maluluy-on sa kabos sama sa naganahulam kanyang Yahweh ug magbadyad siya kaniya sa iyang nahimo. **18** Pantona ang imong anak samtang aduna pay paglaom ug ayaw pangandoya nga mabutang siya sa kamatayon. **19** Ang tawo nga daling masuko kinahanglan nga mobayan sa kasaypanan, kung ino siyang luwason, buhaton mo pa gihapon kini sa ikaduhang hayugon. **20** Paminawa ang tambag ug dawata ang pagtudlo, aron nga magmaalamon ka hangtod sa kataposan sa imong kinabuhi. **21** Daghan ang mga laraw sa kasingkasing sa tawo, apan ang kabubut-on lamang ni Yahweh maoy matuman. **22** Ang pagkamatinud-anon maoy gipangandoy sa tawo ug mas maayo pa ang tawong kabos kaysa bakakon. **23** Ang pagpasidungog kanyang Yahweh magtulot sa kawayan ngadto sa kinabuhi; si bisan kinsa nga adunay niini matagbaw ug dili mahiagom sa kadaot. **24** Maglubong sa iyang kamot ang tapolan ngadto sa pagkaon; dili gani siya makahimo sa paghunpit niini padulong sa iyang baba. **25** Kung imong siloton ang mabugalbugalon, mahimong magmaalamon ang walay alamag; badlonga siya nga adunay pagsabot ug makabaton siya ug kahibalo. **26** Siya nga mangawat sa iyang amahan ug maghingilin sa iyang inahan mao ang anak nga lalaki nga mapgakaulaw ug salawayon. **27** Kung mohunong ka sa pagpaminaw sa pagtudlo, akong anak nga lalaki, mahisalaag ka gikan sa mga pulong sa kahibalo. **28** Magbugalbugal sa katarong ang bakak nga saksi ug ang baba sa daotan magalalamoy sa pagkadaotan. **29** Andam na ang paghukom alang sa mga mabugalbugalon ug ang paglatos alang sa mga likod sa mga buangbuang.

20 Ang bino mao ang mabugalbugalon ug ang isog nga ilimnon mao ang sabaan; si bisan kinsa nga mahisalaag pinaagi sa ilimnon dili manggialamon. **2** Ang pagkahadlok ngadto sa hari sama sa pagkahadlok sa nagngulob nga batanong liyon; siya nga nagpasuko kaniya makabsan sa iyang kinabuhi. **3** Dungog gayod kini alang ni bisan kinsa nga makalikay sa panagbingkil, apan ang matag kabuangan mosangko sa pagpakiyalis. **4** Dili magdaro ang tawong tapolan sa panahon sa tingtugnaw; mangita siya ug abot panahon sa ting-ani apan walay gayod siya makuhua. **5** Ang mga katuyoan sa kasingkasing sa tawo sama sa lalom nga tubig, apan makasag-ob niini ang tawo nga may panabot. **6** Daghang mga tawo ang mapaghayah ug matinud-anon siya, apan kinsa man ang makakaplag kaniya nga matinumanon? **7** Ang tawo nga nagbuhat ug maayo nagalakaw diha sa iyang katarong ug magmalipayon ang iyang mga anak nga lalaki nga magsunod kaniya. **8** Ang hari nga maglakaw diha sa trono nga magabuhat sa buluhaton sa maghuhukom magapatibulaag sa tanang daotan pinaagi sa iyang mata. **9** Kinsa man ang makaingon, “Hinlo ang

akong kasingkasing; gawasnon ako sa akong sala?" **10** Ang nagkalainlain nga timbangan ug ang dili insako nga mga sukdanan, kasilagan kini ni Yahweh. **11** Bisan pa ang batan-on mala pinaagi sa iyang mga buhat, kung putti ug matarong ba ang iyang binuhutan. **12** Ang mga dalungan nga makadungog ang mga mata nga makakita, gibuhut kini ni Yahweh. **13** Ayaw higugmaa ang pagkatulog o mahiagom ka sa pagkakabos; bukha ang imong mga mata ug aduna kay daghan nga makanon. **14** "Dili maayo! Dili maayo!" miilong ang tigpamalit, apan sa dihang makalakon na siya magpagarbo na siya. **15** Adunay bulawan ug daghan ng mga mahalon nga mga bato, apan ang mga ngabil sa kahibalo mao ang bililhon nga alahas. **16** Kuhua ang bisti sa tag-ya nga naghulugan ug salapi ingon nga garantiya sa utang sa usa ka langyaw, ug kuhua kini kung siya garantiya alang sa mga babaye nga mananapaw. **17** Tam-is ang tinapay nga naukuha pinaagi sa pagpanlimbong, apan sa kinaulahan mapuno sa balas ang iyang baba. **18** Natukod ang mga laraw pinaagi sa tambag ug uban lamang sa maalamong giya nga makigubat ka. **19** Ang pagtabi makabutay ug mga tinago ug busa kinahanglan ng dili makig-uban sa mga tawo nga tabian. **20** Kung tunglohon sa tawo ang iyang amahan o ang iyang inahan, mapalong ang iyang lampara taliwala sa kangtingin. **21** Ang panulondon nga gidalidali lamang sa pagkuha sa sinugdanan walay maayong mahimo sa kaulahian. **22** Ayaw pagsulti, "Mobalos ako sa imong sayop nga gihimo!" Paghulat kang Yahweh kay siya ang moluwas kanimo. **23** Gikasilagan ni Yahweh ang dili insako nga mga timbangan ug dili gayod maayo ang mga limbongan nga taksanan. **24** Gigiyanahan ni Yahweh ang mga lakang sa tawo; unsaon man niya pagsabot sa iyang paagi? **25** Lit-ag alang sa tawo ang pagdalidali ug ingon nga, "Balaan kini nga butang," ug magsugod lang ug hunahuna sa buot ipasabot niini human sa iyang panaad. **26** Lainon sa maalamon nga hari ang mga daotan ug patuyokon ang galinlang alang kanila. **27** Ang espiritu sa tawo mao ang lampara ni Yahweh, nga magsusi sa kinahiladman niya nga mga babin. **28** Ang matinud-anon nga kasabutan ug pagkamasaligan maoy makapanalipod sa hari; nahimong luwas ang iyang trono pinaagi sa gugma. **29** Ang himaya sa batan-onng mga lalaki mao ang ilang kusog, ug ang dungog sa mga tigulang mao ang ilang puti nga buhok. **30** Ang mga paghuyop makahimo paghinlo sa samad sa daotan ug ang mga pagbunol makapahinlo sa kinayonkana ng mga babin.

21 Ang kasingkasing sa hari usa ka nagadagayday nga tubig diha sa kamot ni Yahweh; gipasimang niya kini sa bisan asa niya gusto. **2**

Ang tagsatagsa ka pamaagi sa tawo matarong sa iyang kaugalingon nga mga mata, apan si Yahweh ang magatimbangtimbang sa mga kasingkasing. **3** Ang pagbuhut sa pagkamaratong ug pagkamakiangyan labi pang dawaton ni Yahweh kay sa halad. **4** Ang mapahitas-on ng mga mata ug mapasigarbonhong nga kasingkasing—ang suga sa daotan—mga sala. **5** Ang mga laraw sa makugilhon mogiyya lamang ngadto sa pagkamauswagon, apan ang tagsatagsa nga nagabuhut nga malidilion mosangko lamang sa kawalad-on. **6** Ang pagbaton ug mga bahandi pinaagi sa bakalon nga dila usa ka lumalabayang inalsingaw nga aso ug usa ka lit-ag nga makapatay. **7** Ang kabangis sa daotan mao ang moyugod kanila palayo, kay nagdumili man sila sa pagbuhut sa katarong. **8** Baliko ang dalan sa tawong sad-an, apan siya nga putli nagabuhut ug matarong. **9** Mas maayo pa nga mopuyo sa lawak sa ibabaw sa balay kaysa mopuyo sa balay uban ang asawa nga malilison. **10** Ang pangpagan sa daotan nangita sa pagkadaotan; walay kaluoy nga makit-an sa iyang mga silingan diha sa iyang mga mata. **11** Sa dihang masilotan na ang matamayon, ang walay alamag mahimong maalamon, ug sa dihang pahamatngonan ang maalamon nga tawo, madugangan ang iyang kahibalo. **12** Siya nga nagabuhut ug matarong nagabantay sa balay sa daotan; iyang ipasukamod ang daotan ngadto sa pagkagun-ob. **13** Siya nga magasampong sa iyang mga igdulungog sa mga pagtuaw sa mga kabos, magatuwab usab siya, apan dili siya patalinghogan. **14** Makapahupay sa kasuko ang gasa sa tago ug makapahupay sa hilabihan nga kaligutog ang gasa sa tago. **15** Sa dihang mapahamtang na ang katarong, magdala kini ug kalipay ngadto sa tawo nga nagabuhut sa matarong, apan magdala kini ug kalsang sa nagabuhut ug daotan. **16** Siya nga nahisalaag gikan sa dalan sa panabot, mapagahulay siya ngadto sa tigomanan sa mga patay. **17** Bisan kinsa nga nahigugma sa kahilayan mahimo nga kabos; siya nga nahigugma sa bino ug lana dili maadunahan. **18** Ang daotan nga tawo maoy lukat alang sa nagabuhut ug matarong, ug ang maluibon maoy lukat alang sa matinud-anon. **19** Mas maayo pang magpuyo sa kamingawan kay sa uban unsa man ang makapahunong sa usa ka tawo sa pagkuha sa higdaanan ng imong gihigdaan? **20** Ayaw ibalhin ang karaan nga utlanang bato nga gipahimutang sa imong mga amahan. **29** Nakakita ka ba ug usa ka tawo

Adunay bililhon nga bahandi ug lana sa panimalay sa manggialamon, apan usik-usikan lamang kini sa tawong buangbuang. **21** Siya nga nagabuhut ug matarong ug manggiluluy-on—kining tawhana makakaplag ug kinabuhi, pagkamaratong, ug kadungganan. **22** Ang tawong maalamon makakatkat sa siyudad sa mga bantogan, ug mapokan niya ang mga salipdanon nga diin ilang sisigan. **23** Bisan kinsa nga magabantay sa iyang baba ug sa iyang dila magapahilayo sa iyang kaugalingon sa kasamok. **24** Ang mapahitas-on ug mapasigarbohong nga tawo— "Matamayon" ang iyang ngalan— nagabuhut uban ang mapalabilibhonh ng garbo. **25** Ang tinguha sa tapolan makapatay kaniya, kay ang iyang mga kamot nagadumili sa pagtrabaho. **26** Sa tibook adlaw nagatinguha ug nagatinguha sa gayod siya, apan siya nga nagabuhut ug matarong nagahatag ug wala nagatihikthik. **27** Dulumtanon ang halad sa tawong daotan; mas dulomtanon pa gayod kini kung dad-on niya kini uban sa daotan nga tinguha. **28** Mahanaw ang bakakon nga saksi, apan siya nga nagapatatinghog magasutli sa tanang panahon. **29** Ang usa ka tawong matinud-anon masaligon mahitungod sa iyang mga paagi. **30** Wala gayot kaalam, wala gayot panabot, ug wala gayot tambag nga makabarog batok kang Yahweh. **31** Giandam ang kabayo alang sa diaw ug pagkigubat, apan ang kadaogan iya lamang kang Yahweh.

22 Ang maayong ngalan pagapilion labi pa sa dagkong mga bahandi ug ang kaluoy mas maayo pa kay sa plata ug bulawan. **2** Ang adunahan ug kabos nga mga tawo managsama lamang sa niini nga paagi—si Yahweh ang nagbuhut kanilang tanan. **3** Ang mabinantayon nga tawo makakita sa kasamok ug magatago sa iyang kaugalingon, apan ang walay pagtagad mopadayon ug mag-antos tungod niini. **4** Ang ganti sa pagkamapaunibsanon ug pagkamahadlokon kung Yahweh mao ang mga bahandi, dungog, ug kinabuhi. **5** Mga tunok ug mga lit-ag ang naglaray sa agianan sa masinupakon; si bisan kinsa nga nagbantay sa iyang kinabuhi mapahilayo gikan kanila. **6** Tudlo ang bata sa dalan nga anay niyang pagaadtoon ug sa dihang matigulang na siya dili siya mortalikod gikan niana nga pagpanuldo. **7** Ang adunahan nga mga tawo modulam ibabaw sa mga kabos nga mga tawo ug siya nga nangutang ulipon sa usa nga nagapautang. **8** Siya nga nagpugas sa diili matarong magaani ug kasamok ug ang iyang sungkod sa kapungot mahanaw. **9** Siya nga adunay mata sa pagkamahinatagon pagapanalanginan, kay gipakigbahin niya ang iyang tinapay ngadto sa mga kabos. **10** Papahawahan ang mga matamayon, ug pagulaa ang samokon; ug mohunong ang mga panaglais ug mga pagtamay. **11** Siya nga nahigugma sa putli nga kasingkasing ug kansang mga pagpanulti malumo, mahimo niyang higala ang hari. **12** Ang mga mata ni Yahweh kanunay nga nagabantay sa kahibalo, apan isalikway niya ang mga pulong sa mabudhion. **13** Ang tawong tapolan moingon, "Adunay liyon sa dalan! Pagapatoniko diha sa hawan nga mga dapit." **14** Ang baba sa babaye nga mananapaw usa ka lalom nga bung-aw; mosilaob ang kasuko ni Yahweh batok sa tawo nga mahulog niini. **15** Nabugkos ang mga binuung diha sa kasingkasing sa bata, apan ang bunal sa pagponton magapahawa niini palayo. **16** Siya nga namintaha sa mga kabos nga mga tawo aron madugangan ang iyang bahandi, o paghatag ngadto sa mga adunahan nga tawo, mosangko ngadto sa kawalad-on. **17** Ipataminaw ang imong dalungan ug patalinghogi ang mga pulong sa maalamon ug gamita ang imong kasingkasing sa akong kahibalo, **18** kay makaayo kanimo kung ampingin mo kini diha sa imong kinasuloran, kung kining tanan andam na diha sa imong mga ngabil. **19** Aron nga ang imong pagsalig maanaa kang Yahweh, gitduko ko kini kanimo karong adlaw—a bisan kanimo. **20** Wala ba diay ako makasulat alang kanimo ug 30 ka mga panultihong pagpanuldo ug kahibalo, **21** aron sa pagtulog kanimo sa kamatuoran niining kasaligan nga mga pulong, aron makahatag ka ug kasaligan nga mga tubag niadtong nagpadala kanimo? **22** Ayaw kawati ang kabos tungod kay kabos siya, o yatakan ang mga nagkinahanglan nga anaa sa ganghaan, **23** kay labanan ni Yahweh ang ilang kahimtang, ug kawatan niya sa kinabuhi kadtong nagakawat kanila. **24** Ayaw pagpakigihala sa tawo nga gidumalanhan sa kasuko ug kinahanglan nga dili ka mouban sa tawo nga maligututon, **25** o tingali ug makakat-on ka sa iyang mga paagi ug motukob ka sa paon alang sa imong kalag. **26** Ayaw paisip ug usa sa niadtong mohapak sa mga kamot, nga nagpasalig sa utang. **27** Kung makulang ka sa pagbayad, unsa man ang makapahunong sa usa ka tawo sa pagkuha sa higdaanan ng imong gihigdaan? **28** Ayaw ibalhin ang karaan nga utlanang bato nga gipahimutang sa imong mga amahan. **29** Nakakita ka ba ug usa ka tawo

nga hanas sa iyang trabaho? Mobarog siya atubangan sa mga hari; dili siya mobarog atubangan sa mga yano lamang nga mga tawo.

23 Sa dihang molingkod ka aron mokaon uban ang magmamando, pagbantaw pag-ayo kung unsa ang anaa sa imong atubangan, **2** ug ibutang ang kutsilyo sa imong tutonlan kung ikaw ang matang sa tawo nga gusto mokaon ug daghang pagkaon. **3** Ayaw pagtinguha sa iyang lamiang mga pagkaon, kay pagkaon kini sa mga bakak. **4** Ayaw paghago ug maayo aron makaangkon ug bahandi; pagmaalamon aron masayod kung kanus-a moundang. **5** Tugotan ba nimo ang imong mga mata nga misilaw niini? Mahanaw lamang kini, kay sigurado gayod nga tugot kini ug mga pako sama sa agila ug molupad sa kawanangan. **6** Ayaw kan-a ang pagkaon sa tawong adunay daotan nga tinanawan— ug ayaw pagtinguha sa iyang lamiang mga pagkaon, **7** kay siya ang matang sa tawo nga ngalihap sa kantidad sa pagkaon. “Kaon ug inom!” moingon siya kanimo, apan ang iyang kasingkasing wala diha kanimo. **8** Isuka nimo bisan ang diuyutay nga imong gikaon ug giuisik-usikan lang nimo ang imong mga pagdayeg. **9** Ayaw pakigusli sa igdulungog sa usa ka buangbuang, kay tamayon lamang niya ang imong maalamon nga mga pulong. **10** Ayaw ibalhin ang karaang bato nga utlanan ng kaumahan sa mga ilo, **11** kay ang ilang Manluluwas kusugan ug molaban siya sa ilang katungod batok kanimo. **12** Ibutang sa imong kasingkasing ang pagpanuldo ug sa imong mga dalungan ang mga pulong sa kahibalo. **13** Ayaw pagdumili sa pagpanton sa usa ka bata, kay kung latoson nimo siya ug bunal, dili siya mamatay. **14** Kinahanglan nga ikaw gayod ang molatos kaniya pinaagi sa bunal ug moluwas sa iyang kalag gikan sa Seol. (**Sheol h7585**) **15** Akong anak nga lalaki, kung maalamon ang imong kasingkasing, nan ang akong kasingkasing magmaya usab; **16** malipay ang akong kinasurian sa dihang ang imong mga ngabil magsulti ug husto. **17** Ayaw itugot nga masina ang imong kasingkasing sa mga makasasala, apan padayon diha sa pagkahadlok kang Yahweh sa tibuok adlaw. **18** Sigurado gayod nga adunay kaugmaon ug dili mahanaw ang imong paglaon. **19** Paminaw-ikaw! - akong anak nga lalaki, ug pagmaalamon ug gyihahi ang imong kasingkasing ngadto sa dalan. **20** Ayaw pakig-urban sa mga palahubog ug sa kusog mokaon ug karne, **21** kay ang palahubog ug ang kusog mokaon mahimong kabos ug mahinanok nga magbisti na lamang sila ug mga trapo. **22** Paminawa ang imong amahan nga maoy nagpaktawo kanimo ug ayaw tamaya ang imong inahan sa dihang matigulang na siya. **23** Palita ang kamaturon, apan ayaw kini ibaligya; pagpalit ug kaalam, pagpanton, ug panabot. **24** Ang amahan sa matarong maglipay gayod, ug siya nga magpaktawo ug maalamon nga bata magmaya diha kaniya. **25** Tugot nga magmaya ang imong amahan ug imong inahan ug tugot nga maglipay siya nga maoy nagpaktawo kanimo. **26** Akong anak nga lalaki, ihatag kanako ang imong kasingkasing ug ipaniid ang imong mga mata sa akong mga dalan. **27** Kay ang babaye nga ngabaliya sa iyang dungog usa ka lalom nga bung-aw, ug ang asawa sa laing lalaki usa ka masigpit nga atabay. **28** Nagpaauray siya nga nag-atang sama sa kawatan ug padaghanon niya ang mga malubon taliwala sa katawan. **29** Kinsa man ang adunay kaalaot? Kinsa man ang adunay kasubo? Kinsa man ang adunay mga kaaway? Kinsa man ang adunay pagbagulbo? Kinsa man ang adunay mga samad nga walay hinungdan? Kinsa man ang adunay mapula nga mga mata? **30** Kadtoh magpabilin sa pag-inom ug bino, kadtoh misulay sa sinagolan nga bino. **31** Ayaw tan-awa ang bino sa dihang pulna na kini, sa dihang mangidlap kini diha sa baso ug hamloy nga lad-okon. **32** Sa kataposan mamaak kini sama sa bitin ug molikos kini sama sa uto-udto nga bitin. **33** Makita sa imong mga mata ang katingalahan ug butang ug ang imong kasingkasing magapamulog sa sukwahi nga mga butang. **34** Mahisama ka sa natulog ngadto sa kinahiladman sa kadagatan o ngaghida tumoy sa tukon sa layag. **35** “Gibunalan nila ako,” moingon ka, “apan wala ako nasakitan. Gikulata nila ako, apan wala ko kini mabati. Kanus-a ba ako makamata? Mangita ako ug laing ilimnon.”

24 Ayaw kasina niadtong mga daotan, ni magtinguha sa pagpaki-urban kanila, **2** tungod kay ang ilang mga kasingkasing naglaraw ug kadaot ug ang ilang mga ngabil nagsulti mahitungod sa kasamok. **3** Pinaagi sa kaalam natukod ang balay ug pinaagi sa panabot napabarog kini. **4** Pinaagi sa kahibalo napuno ang mga lawak sa tanang biilhon ug maanindot nga mga bahandi. **5** Kusgan ang manggugubat sa kaalam, ug ang tawo sa kahibalo makadugang sa iyang kusog; **6** kay pinaagi sa maalamon nga paggiya makaasdang ka sa imong pagpakiugubat ug uban

sa daghang mga magtatambag adunay kadaogan. **7** Ang kaalam hataas kaayo alang sa usa ka buangbuang; wala niya bukha ang iyang baba diha sa ganghaan. **8** Adunay naglaraw nga magbuhat ug daotan— gitawag siya sa mga tawo nga agalon sa daotang mga laraw. **9** Sala ang binuang nga laraw ug biaybiayon sa mga lalaki ang mga matamayon. **10** Kung magmaluyuhon ka uban ang kahadlok sa adlaw sa kasamok, nan diuyutay ra ang imong kusog. **11** Luwasa kadtong gidalo ngadto sa kamatayon ug kupti kadtong nagsusapinday ngadto sa ihawanon. **12** Kung moingon ka, “Tan-awa, wala kami nasayod mahitungod niini,” ang nagtimpang-timbang sa kasingkasing wala ba siya makasabot sa imong giingon? Ug siya nga nagabantay sa imong kinabuhui, wala ba siya masayod niini? Ug dili ba ihatag sa Dios sa matag usa ang angay kaniya? **13** Akong anak nga lalaki, pagkaon ug dugo tungod kay maayo kini, tungod kay ang tinulo sa balayan sa putyokan tam-is sa imong pagtilaw. **14** Mao usab ang kaalam alang sa imong kalag— kung makaplagan mo kini, aduna gayoy kaugmaon ug ang imong paglaom dili mahanaw. **15** Ayaw pangatang sama sa daotan nga mosulong sa balay sa matarong. Ayaw gubaa ang iyang pinuy-anan! **16** Kay mapukan ang matarong sa makapito ka higayon ug mobarog pag-usab, apan malaglag ang daotan pinaagi sa katalagman. **17** Ayaw paglipay sa dihang mapukan ang imong kaaway ug ayaw tugot nga magmaya ang imong kasingkasing sa dihang mahisukamod siya, **18** o makakita si Yahweh dili niitugot ug iway niya ang iyang kapungot diha kaniya. **19** Ayaw kabalaka tungod sa mga nagabuhut ug daotan, ug ayaw kasina sa mga tawong daotan, **20** kay walay kaugmaon ang tawong daotan ug pagapalungon ang lampara sa mga tawong daotan. **21** Kahadloki si Yahweh, ug kahadloki ang hari, akong anak nga lalaki; ayaw pakig-urban niadtong nakigibatok tali kanila. **22** Kay ang ilang katalagman moabot dayon ug kinsa man ang masayod sa gidak-on sa kalaglagan nga moabot gikan kanilang duha? **23** Kini usab ang mga panulthion sa maalamon. Ang dili makatarunganon nga paghukom sa katungod diha sa balaod dili maayo. **24** Si bisan kinsa nga mosulti ngadto sa sad-an, “Anaa ka sa katarong,” matinunglo sa mga tawo ug kasilagan sa kanasoran. **25** Apan magmalipayon kadtong mobadlong sa daotan ug ang mga gasa sa pagkamaayo moabot kanila. **26** Siya nga mohatag ug tinud-anay nga tubag naghatog usab ug halok sa mga ngabil. **27** Andama ang imong buluhutan sa gawas, ug himoa nga andam ang tanan alang sa imong kaugalingon diha sa uma; human niana, tukora ang imong balay. **28** Ayaw pagsaksi batok sa imong siligan kung wala kay kapasikan ug ayaw panglimbong pinaagi sa imong mga ngabil. **29** Ayaw pag-ingon, “buhuton ko kanya kung unsa ang iyang gibuhut kanako; baloson ko siya tungod sa iyang gibuhut.” **30** Miagi ako sa uma sa tawong tapolan, agi sa parasan sa tawong walay alamag. **31** Mitubo ang mga tunok bisan asa, ang yuta naputos sa mga sampinit, ug nahugno ang paril nga hinimo sa bato. **32** Unya ako kinirang nakita ug gihunahuna; mitan-aw ako ug nadawat ang gitudlo. **33** Ang diuyutay nga pagkatulog, ang diuyutay nga hinanok, ang diuyutay nga pagkiyugos sa mga kamot aron mopahulay— **34** ug ang kawalad-on nagapadulong nga nagpanon nganha kanimo, ug ang imong mga gikinahanglan sama sa sundalo nga sinangkapan sa hinigibian.

25 Kini ang dugang pa nga mga panulthion ni Solomon, nga gikopya sa mga tawo ni Ezequias, ang hari sa Juda. **2** Mao kini ang himaya sa Dios aron itago ang usa ka butang, apan ang himaya sa mga hari ang mosusi niini. **3** Sama nga ang kalangetan alang sa kahit-as ug ang kalibutan alang sa kinahiladman, busa dili matukib ang kasingkasing sa mga hari. **4** Tanggala ang hugaw gikan sa plata ug ang magbubuhut ug uthaw makagamit sa plata sa iyang binuhut. **5** Bisan pa niana, tanggala ang mga tawong daotan gikan sa presensya sa hari ug ang iyang trono matukod pinaagi sa pagbuhut ug matarong. **6** Ayaw pasidunggi ang imong kaugalingon diha sa presensya sa hari ug ayaw pagbarog diha sa dapit nga gitagana alang sa bantogan nga mga tawo. **7** Mas maayo nga moingon siya alang kanimo, “Saka ngari,” kaysa pakaulawan ka diha sa presensya sa halangdon. Kung unsa imong nasaksikan, **8** ayaw dayon dad-a sa hukmanan. Kay unsa man ang imong buhaton sa kataposan, sa dihang pakaulawan ka sa imong siligan? **9** Pakiglantugi sa imong katungod tali lamang kanimo ug sa imong siligan ug ayaw ibutay ang tinago sa uban, **10** o tingali ang usa nga nakadungog kanimo magdala ug kaulwan nganha kanimo ug ang daotang balita mahitungod kanimo dili mahilom. **11** Ang pagsulti ug pulong nga maayo ang pagkapili, sama sa hulmahan sa bulawan nga nahimutang sa plata. **12** Sama sa bulawan nga singsing o alahas nga hinimo sa labing maayo nga bulawan mao ang maalamon

nga pagbadlong alang sa nagapatalinghog nga dalungan. **13** Sama sa kabugnaw sa niyebé sa panahon sa ting-aní mao ang matinumanon nga mensahero alang niadtong nagpadala kaniya; gitasis-uli nya ang kinabuhi sa iyang mga agalon. **14** Nga mapasigarbuhon mahitungod sa gasa nga wala niya gihatag sama sa mga pangano ug hangin nga walay ulan. **15** Pinaagi sa pagpalibot ang magmamando mahimong malukmug ug ang malumo nga dila makadugmok sa bukog. **16** Kung makakaplag ka ug dugs, pagkaon ug insakto lang—kondili, ang pagpasobra niini, masuka mo lamang kini. **17** Ayaw pakanunaya ang imong til sa balay sa imong siligan, kay mahimong kapoyon siya kanimo ug masilag kanimo. **18** Ang tawo nga ngadla ugbak ng pagaksí batok sa iyang siligan sama sa usa ka puspos nga gigamtí sa pagpakiggubat, o sa espada, o sa hait ng pana. **19** Ang tawo nga dili matinud-anon nga imong gisaligan sa panahon sa kasamok sama sa daot nga ngipon o sa tila ng madakin-as. **20** Sama sa usa ka tawo nga naghukas ug bisti sa bughaw nga panahon, o sama sa suka nga gibubo sa ibabaw sa nagbulubala nga soda, siya nga nagaawit ug mga alawiton diha sa gibug-atan nga kasingkasing. **21** Kung gigutom ang imong kaaway, hatagi siya ug pagkaon aron makakaon ug kung giuhaw siya, hatagi siya ug tubig aron makainom. **22** Kay palahon nimo ang mga baga sa kalayo ngadto sa iyang ulo ug gantihan ka ni Yahweh. **23** Ingon kasigurado nga magdala gayod ug ulan ang hangin sa amihan, ang usa ka tawo nga magsulti ug mga tinago makapasuko sa mga panagway. **24** Mas maayo pa nga magpuyo sa suok sa atop kay sa makip-pon sa balay kauban ang babaye nga malalison. **25** Sama sa bughaw nga mga tubig alang sa tawo nga giuhaw, mao man usab ang maayo nga balita gikan sa halayo nga nasod. **26** Sama sa nahugaw nga tinubdan o sa nadoat nga tuboran mao ang tawo nga maayo nga nadao atubangan sa daotan nga mga tawo. **27** Dili maayo ang paghinobra ug kaon sa dugs; sama kana sa pagpangita ug dungog human sa kadungganan. **28** Ang tawo nga walay pagpugong sa kaugalingon sama sa siyudad nga nalumpag ug walay mga paril.

26 Sama sa niyebé sa ting-init o sa ulan sa ting-aní, busa dili angay pasidunggan ang buangbuang. **2** Sama ka paspas sa goryon ug sa sayaw nga nagpaigon ug nagpabalik samtang sila naglupad, busa dili makadulot ang tunglo nga wala nagakaangay. **3** Ang latos alang sa kabayo, ang renda alang sa asno, ug ang bunal alang sa likod sa mga buangbuang. **4** Ayaw tubaga ang buangbuang ug moapil sa iyang mga kabuwan, o mahisama ka usab kaniya. **5** Tubaga ang buangbuang ug apil sa iyang kabuwan, aron dili siya mahimong maalamon sa iyang kaugalingong mga mata. **6** Si bisan kinsa nga magpadala ug mensahe pinaagi sa kamot sa buangbuang nagputol sa iyang kaugalingong til ug miinom sa kadaotan. **7** Ang panultihon nga anaa sa baba sa mga buangbuang sama lamang sa nagbitay nga til sa mga paralitiko. **8** Ang pagpasidunggo sa usa ka buangbuang sama lamang sa paghigot ug batò sa lambuyog. **9** Ang panultihon nga anaa sa baba sa mga buangbuang sama lamang sa hubog nga mikab-ot ug sampinit sa iyang kamot. **10** Ang mamamanáha nga mosamod sa tanan sama lamang niadtong nagpatrabaho ug usa ka buang-buang o si bisan kinsa na lamang nga molabay. **11** Sama sa iyo nga mobalik ug kaon sa iyang sinuka, busa mao usab ang buangbuang nga mousab sa iyang kabuwan. **12** Nakakita ka ba ug tawo nga maalamon sa iyang kaugalingong mga mata? Mas aduna pay paglaom ang mga buangbuang kay kaniya. **13** Moingon ang tawo nga tapolan, “Adunay liyon sa dalan! Adunay liyon taliwala sa mga hawanan!” **14** Sama sa pultahan nga masirado ug maabli pinaagi sa bisagra niini, mao man usab ang tapolan nga tawo nga anaa sa iyahang hidgaanán. **15** Ikab-ot sa tawong tapolan ang iyang kamot ngadto sa pagkaon apan wala siyay kusog aron sa paghunít niini sa iyang baba. **16** Gilantaw sa tawong tapolan nga mas maalamon pa siya kaysa sa pito ka tawong adunay panabot. **17** Sama sa tawo nga mogunit sa dalunggan sa iyo, ang lumaibay ang nasuko tungod sa usa ka suliran nga dili iyyaha. **18** Sama sa nasuko nga tawo nga namana gamit ang nagkalayo nga mga udyong, **19** ang tawo nga nanglimbong sa iyang siligan ug moingon, “Wala ba diay ako nangumidya lang?” **20** Kay ang kakulangon sa sognod, mapalong ang kalayo; ug kung walay manglibak mohunong ang panaglalís. **21** Sama nga ang uling mahimong nagdilab ngába ug ang kahoy mahimong kalayo, mao man usab ang malalison nga tawo nga mohaling sa panag-away. **22** Sama sa lamiang pagkaon ang mga pulong nga libak; mosulod sila ngadto sa kinasuloran nga mga bahin sa lawas. **23** Ang plata nga gitabon sa kulon sama sa nagdilaab nga mga ngabil ug daotan nga kasingkasing. **24** Ang

tawo nga nasilag sa uban makatago sa iyang mga gibati pinaagi sa iyang mga ngabil ug gilimbongan niya ang iyang kaugalingon. **25** Malumo siya nga mosulti, apan ayaw ug tuo kaniya, tungod kay adunay pito ka daotan sa iyang kasingkasing. **26** Bisan tuod ug gitabonan sa paglimbong ang iyang pagdumot, ang iyang kadaotan mapadayag diha sa kadaghanan. **27** Si bisan kinsa nga mokalot ug bung-aw maoy mahulog niini ug tawo nga moltigid sa bato maoy maligiran niini. **28** Gikasilanag sa bakakon nga dila ang mga tawo nga giudumok niini ug ang maulog-ulogon nga baba nagdala ug kadaotan.

27 Ayaw panghambog mahitungod sa ugma, kay wala ka masayod kung unsa ang dalhon nianang adlawa. **2** Pasagdi nga dayegon ka sa uban ug dili ang imong kaugalingong mga ngabil. **3** Hunahuna ang kabugaton sa bato ug kabug-aton sa balas—mas bug-at pa nianang duha ang pagpanghagít sa usa ka buangbuang. **4** Adunay kasamot diha sa kapungot ug baha diha sa kasuko, apan kinsa man ang makababog diha sa pagpangabugho? **5** Mas maayo pa ang dayag nga pagbadlong kaysa gitagoan nga gugma. **6** Matinud-anon ang mga samad nga gikan sa usa ka higala, apan mahimong malinlahon ang halok sa usa ka kaaway. **7** Ang tawo nga nabusog na pag-ayo mobalibad bisan gani sa dugs, apan alang sa tawong gigutom, ang tanang paít ngábutang tam-is. **8** Ang langgam nga nahihsalaag gikan sa iyang salag sama sa tawo nga nahihsalaag gikan sa iyang siligan nga anaa sa duol kaysa igsoon nga atua sa layo. **11** Pagmaalamon, akong anak, ug lipaya ang akong kasingkasing; unya tubagon ko ang motamay kanako. **12** Sa dihang makakita ug kagubot ang tawo nga adunay kahibalo, motago siya, apan mopadayon ang tawong walay alamug ug mag-antos siya tungod niini. **13** Kuháha ang bisti kung ang tag-iyá niini nagbutang ug salapi alang sa utang sa usa ka dumuduon; ug kuháha kini kung nagbutang siya ug kwarta alang sa usa ka babaye nga mananapaw. **14** Si bisan kinsa nga naghataq ug panalangin sa iyang siligan uban sa makusog nga tingog sayo sa kabuntagon, kana nga panalangin isipon nga tunglo! **15** Ang malalison nga asawa sama sa kanunay nga tagakta sa ulan sa tibuk adlaw; **16** ang pagpugong kaniya sama sa pagpugong sa hangin, o ang pagkulay sa paghakop sa lana sa imong tuo nga kamot. **17** Ang puthaw mobaíd sa pithaw; sa samang paagi, ang tawo mobaíd sa iyang higala. **18** Siya nga nag-atiman sa kahoy nga igerá magakaona sa bunga niini, ug ang tawo nga nagpanalipod sa iyang agalon mapasidunggan. **19** Sama nga makita ang dagway sa tawo kung motan-aw siya sa tubig, busa ang kasingkasing sa tawo magapakita kung unsa siya nga pagkatawo. **20** Ingon nga dili gayod matagbaw ang Sheol ug ang Abaddon, busa dili gayod matagbaw ang mga mata sa tawo. (**Sheol h7585**) **21** Ang tunawanang alang sa plata ug ang hudnohan alang sa bulawan; ug masulayan ang tawo sa dihang dayegon siya. **22** Bisan pa ug imong dulgokon ang buangbuang pinaagi sa lubokanán—uban sa trigo—apan sa gihapon dili siya biyaan sa iyang pagkabuangan. **23** Siguroha nga nasayod ka sa kahimtang sa panon sa imong mga karnero ug hatagi ug pagtagad ang panon sa imong mga kanding, **24** kay ang bahandi dili man molungtag handtog sa kahantoran. Molungtag ba ang paghari sa tanang kahiwatan? **25** Nahanaw ang sagbot ug mitubo ang bag-ó ug sa kabukiran gitigom ang pagkaon alang sa mga baka. **26** Ang mga nating karnero ang mohatag kanimo ug bisti ug ang mga kanding ang magpahinagbo sa bayad sa inyong uma. **27** Adunay gatas sa kanding alang sa imong pagkaon—ang pagkaon alang sa imong panimalay—ug kalan-on alang sa imong mga sulugon nga babaye.

28 Managan ang mga daotan bisan walay naggukod kanila, apan kadtong nagbutahat sa matalorong mga maisogon sama sa bata nga liyon. **2** Tungod sa kasaypanan sa usa ka yuta, daghan kini ug mga magmamando, apan díha sa tawo nga adunay panabot ug kahibalo, molungtag kini sa dugay nga kapanahonan. **3** Ang tawong kabos nga modaoagdao sa uban pang tawo nga kabos daw sama lamang nga nakiibugno sa ulan nga nagdaot sa pagkaon. **4** Kadtong nagsalikway sa balaod nagdayeg sa mga tawong daotan, apan kadtong mituman sa balaod nakibatok kanila. **5** Ang mga tawong daotan dili makasabot sa katarong, apan kadtong nagtinguha kang Yahweh nakasabot gayod sa tanan. **6**

Mas maayo pa ang tawong kabos nga naglakaw uban ang iyang dungog, kaysa sa tawong adunahan nga baliko sa iyang mga pamaagi. 7 Siya nga nagtuman sa balaod usa ka anak nga adunay panabot, apan ang tawo nga kauban sa mga dakog kaon nangpaulaw lamang sa iyang amahan. 8 Ang tawo nga nanginabuhi pinaagi sa pagpabayad ug dako nga tubo nagtigom lamang sa iyang bahandi alang niadtong adunay kaluoy sa mga tawong kabos. 9 Kung ilingwi sa tawo ang iyang dalunggan aro dili makapaminaw sa balaod, kasilangan bisan gani ang iyang pag-ampo. 10 Si bisankinsa nga mopahisalaag sa mga matarong ngadto sa daotan nga dalan, maunay ug kahulog sa iyang kaugalingon nga bung-aw, apan ang mga dili sad-an makaangkon gayod ug maayo nga panulondon. 11 Ang tawong adunahan maalamon sa iyang kaugalingon mga mata, apan ang tawong kabos nga adunay panabot maoy makasakop kaniya. 12 Kung adunay kadaogan alang niadtong nagbuhut kung unsay matarong, adunay dakong himaya, apan kung mobarog ang mga daotan, motago ang katawhan. 13 Siya nga nagtago sa iyang mga sala dili gayod mouswag, apan ang tawo nga mosulti niili ug mosalikway niini kalyu-an gayod. 14 Malipayon gayod siya nga kanunay nagkinabuhi uban ang pagtahod, apan si bisankinsa nga nagapagahi sa iyang kasingkasing mahiagom sa kasamok. 15 Sama sa nagngulob nga liyon o kadasmagon nga oso ang daotan nga magmamando sa mga tawong kabos. 16 Ang magmamando nga nakulangan ug panabot mapintas nga modaoqdaog, apan ang tawo nga nasilag sa pagkabakakon maoy makalugway sa iyang mga adlaw. 17 Kung ang tawo nasad-an tungod kay nakapaagas siya ug dugo sa tawo, motagotago siya handot sa iyang kamatayon ug wala gayoy motabang kaniya. 18 Si bisankinsa nga maglakaw uban ang dungog mapanalipidan, apan ang tawo nga baliko ang dalan malalag gayod. 19 Ang tawo nga nagtrabaho sa iyang yuta makaangkon ug daghang pagkaon, apan si bisankinsa nga nagsunod sa walay pulos nga mga tinguhay makahiagom gayod sa tumang kabakos. 20 Ang tawong matinad-anon makaangkon gayod ug dagkong mga panalangin, apan ang tawo nga naadunahan ug kait masilotan gayod. 21 Dili maayo ang pagpakita ug pagkapinalabi, apan alang sa usa ka tinapay mobuhut ug daotan ang tawo. 22 Ang tawo nga thihikan nag-apas sa mga bahandi, apan wala siya masayod nga moabot kaniya ang kawalad-on. 23 Si bisankinsa nga nagbadlong sa usa ka tawo mas makaangkon pa ug labaw nga kaluoy gikan kaniya sa kina-ulahian kaysa niadtong nidayeg kaniya pinaagi sa iyang dila. 24 Si bisankinsa nga nangawat sa iyang amahan ug inahan ug moingon, "Dili kana sala," kauban siya niadtong tawo nga molalag. 25 Ang hakog nga tawo makaaghat ug panagbingkil, apan ang tawo nga misalig kang Yahweh magmauswagon. 26 Siya nga mosalig sa iyang kaugalingong kasingkasing usa ka buangbuang, apan ang maglakaw sa kaalam mahilayo gayod gikan sa kakuyaw. 27 Ang tawo nga naghatag sa mga kabos dili gayod makulangan, apan si bisankinsa nga mopiyyong sa iyang mga mata diha kinala makadawat gayod ug daghang tunglo. 28 Sa dihang mobarog ang mga tawong daotan, motago ang katawhan, apan kung mahanaw na ang mga tawong daotan, makagadaghan gayod kadtong mobuhut sa matarong.

29 Ang tawo nga midawat ug daghang mga pagbadlong apan nagpatikig sa iyang liog moabot ang higayon nga mapukan ug dili na gayod maayo. 2 Kung kadtong nagabuhut ug matarong modaghan, maglipay ang katawhan, apan kung ang daotan nga tawo ang magmamando, manghupaw ang katawhan. 3 Si bisankinsa nga nahigugma sa kaalam makalipay sa iyang amahan, apan siya nga nagkig-uban sa mga nagbaligya ug dungog nagaguba sa iyang bahandi. 4 Ang hari magtukod sa yuta pinaagi sa katarong, apan siya nga gusto makasapi maoy moguba niini. 5 Ang tawo nga nag-ulog-ulog sa iyang silingin sama lamang nga nagbukhad ug pukot alang sa iyang mga tiil. 6 Malit-ag ang tawong daotan pinaagi sa iyang kaugalingon nga sala, apan siya nga nagbuhut ug matarong mag-awit ug magmalipayon. 7 Siya nga nagbuhut ug matarong nagamping sa katungod sa mga kabos; ang tawong daotan dili makasabot niana nga kahibalo. 8 Ang mga matamayon nagbutang ug kalayo sa siyudad, apan kadtong maalamon molikay sa kapungot. 9 Kung adunay panaglalis sa tawong maalamon ug sa buangbuang, masuko lamang siya ug mokatawa, ug wala gayoy pagpahulay. 10 Ang mga mamumuno magdumot kaniya nga walay sala ug pugitaingo ang kinabuhi sa mga matarong. 11 Ipakita gayod sa buangbuang ang tanan niyang kasuko, apan ang tawong maalamon makapugong niini ug mapailubon sa iyang kaugalingon. 12 Kung ang magmamando magtagad sa mga bakak, ang tanan niyang mga kadagkoan mahimong daotan. 13 Ang tawong kabos ug

ang madaogdaogon managsama lamang, kay si Yahweh ang naghatag ug kahayag sa ilang mga mata. 14 Kung maghukom ang hari sa mga kabos pinaagi sa kamatueran, matukod ang iyang trono handtot sa kahangtoran. 15 Ang bunal ug ang pagpadlong mohatag ug kaalam; apan ang bata nga gilikay gikan sa pagpanton magpaulaw sa iyang inahan. 16 Kung ang mga tawong daotan anaa sa gahom, modagsang ang pagpakaasala, apan kadtong nagbuhut ug matarong makakita sa pagkapukan sa mga tawong daotan. 17 Pantuna ang imong anak nga lalaki ug papahulayon ka niya; ug magdala siya ug kalipay sa imong kinabuhi. 18 Dili wala nay makita nga mga pagpanagna ang mga tawo managdagdan, apan bulahan siya nga nagtuman sa balaod. 19 Dili nimo mabadlong ang mga ulipon pinaagi sa mga pulong, bisan tuod makasabot siya, magpakahilom lamang gihapon. 20 Nakakita na ba ka ug tawo nga madali-dalion sa iyang gipamulong? Mas aduna pay paglaom ang usa ka buangbuang kaysa kaniya. 21 Siya nga mapatuyangon sa iyang ulipon gikan sa iyang pagkabatan-on, adunay kasamok sa kaulahan niini. 22 Ang masuk-anon nga tawo makapukaw sa panagbingkil ug ang hanas sa kalicutog makahimo ug daghang mga sala. 23 Ang garbo sa tawo makapaubos kaniya; apan siya nga adunay mapainbusan nga espiritu mapasidungan. 24 Siya nga makig-uban sa mga kawatan masilag sa iyang kaugalingon nga kinabuhi; madungog niya ang pagtunglo ug walay ikasulti. 25 Ang kahadlok sa tawo naghimo ug lit-ag, apan siya nga mosalig kang Yahweh mapanalipidan. 26 Daghan ang nagapangita sa dagway sa magmamando, apan gikan kang Yahweh moabot ang katarong alang kaniya. 27 Ang walay katarong nga tawo gidumtan niadtong nagbuhut ug matarong, apan siya nga matarong ang dalan gidumtan sa mga tawong daotan.

30 Ang mga panultihon ni Agur nga anak nga lalaki ni Jaque—ang panagna: Kining tawhana gipahayag ngadto kang Itiel, kang Itiel ug kang Ucal: 2 Sigurado gayod nga labaw pa ako kasusama sa mananap kaysa bisankinsa nga tawo ug wala akyo panabot sa tawo. 3 Wala ako nakakat-on sa kaalam, ni aduna akyo kahibalo kaniya nga Balaan. 4 Kinsa ba ang miadto sa langit ug mikanaaq? Kinsa ba ang nakatigom sa hangin diha sa walay sulod niyang mga kamot? Kinsa ba ang nakatigom sa katubigan diha sa panapton? Kinsa ba ang nagpahimutang sa kinutoban sa kalibutan? Unsa man ang iyang ngalan, ug unsa man ang ngalan sa iyang anak? Sigurado nga nasayod gayod kamo! 5 Ang matag pulong sa Dioq napamatud-an na, siya ang taming niadtong modangop kaniya. 6 Ayaw dugangi ang iyang mga pulong, o pagabadlongon ka niya, ug mapamatud-an ka nga bakakon. 7 Naghangyo akyo kanimo ug duha ka butang, ayaw intawon ihiikaw kini gikan kanako sa dili pa ako mamayat: 8 Ipinahilo gikan kanako ang mga walay pulos nga pulong ug mga bakak. Ayaw akyo hatagi ug kawalad-on ni mga bahandi, ihatag lamang kanako ang pagkaon nga akong gikinahanglan. 9 Kay kung hatagan mo akyo ug sobra, tingali ug ilimod ko ikaw ug moingon, "Kinsa man si Yahweh?" O kung mahimo akong kabos, makapangawat akyo ug mapasipad-an ang ngalan sa akong Dio. 10 Ayaw daota ang ulipon atubangan sa iyang agalon, o pagatunglohon ka niya ug pagaihon ka nga sad-an. 11 Ang kaliwatan nga magtunglo sa ilang amahan ug wala magpanalangin sa ilang inahan, 12 mao kana ang kaliwatan nga putli sa ilang kaugalingon mga mata, apan wala sila nahugasan sa ilang mga hugaw. 13 Mao kana ang kaliwatan—mga mapahitas-on sa ilang mga mata ug nagpataas sa ilang mga tabontoban sa mata! — 14 sila ang kaliwatan nga daw mga espada ang ilang mga ngipon, ug ang ilang mga panga daw mga kutsilyo, mao nga mahimo nilang lamyon ang mga kabos gikan sa kalibutan ug ang mga nagkinahanglan gikan sa taliwala sa katawhan. 15 Ang mga alimatok adunay duha ka anak nga mga baye, "Hatac ug hatac," mihilak sila. Adunay tuloo ka butang na dili gayod matagbaw, upat nga dili moingon ug, "Igo na." 16 Ang Seol, ang sabakan nga dili makapanamkon, yuta nga giuhaw sa tubig, ug ang kalayo nga dili moingon ug, "Igo na." (Sheol h7585) 17 Ang mata nga nagatamay sa amahan ug nagasupak sa inahan, pagatukaon ang iyang mga mata pinaagi sa mga uwak sa walog, ug kani-on siya sa mga agila. 18 Adunay tuloo ka mga butang nga kahibulongan kaayo alang kanako, upat nga dili nako masabtan: 19 ang dalan sa agila sa kawanangan, ang dalan sa bitin nga anaa sa bato; ang dalan sa sakayan nga anaa sa kinalaloman nga babin sa dagat; ug ang dalan sa lalaki uban sa batan-ong babaye. 20 Mao kini ang dalan sa babaye nga mananapaw—mokaon siya ug iyang trapohan ang iyang baba ug moingon, "Wala akyo nabuhut nga sayop." 21 Adunay tuloo ka mga butang nga makapatay-og sa kalibutan ug ang ikaupat dili kini molahutay: 22

kung mahimong hari ang usa ka ulipon; kung ang buangbuang mapuno sa pagkaon; **23** kung magminyo ang babaye nga gikasilagan; ug kung ang sulugoong babaye mopuli sa dapit sa iyang agalang babaye. **24** Upat ka mga butang sa kalibotan nga gagmay apan maalamon kaayo: **25** ang mga lamigas nga mga binuhat dili kusgan, apan nag-andam sila sa ilang mga pagkaon panahon sa ting-init; **26** ang mga ilaga sa bato dili kusgan nga mga binuhat, apan nagbuhat sila sa ilang balay sa kabatoan. **27** Ang mga dulon walay hari, apan silang tanan magpano nga han-ay. **28** Ang taluto, makuptan mo kini sa duha nimo ka mga kamot, apan makita sila sa mga palasyo sa hari. **29** Adunay tulo ka mga butang nga halangdon lantawon sa ilang pagtikang ug upat nga halangdon lantawon kung unsa sila molakaw: **30** ang lion, ang labing kusgan taliwala sa mga ihalas nga mananap— walay talikdan niini gikan sa tanan; **31** ang hambog nga sunoy; ang kanding; ug ang hari dini ang iyang mga sundalo anaa sa iyang tupad. **32** Kung ikaw nagpakabuang, nagdayeg sa imong kaugalingon, o naglaraw ka ug daotan— ibutang ang imong kamot sa imong baba. **33** Ingon nga ang pagkutaw sa gatas makahimo ug mantekilya ug ingon nga magdugo ang ilong sa tawo kung lubagon kini, busa ang mga buhat nga gibuhat sa kasuko magahatag kini ug panagbingkil.

31 Ang mga pulong ni Haring Lemuel— ang panagna nga gitudlo sa iyang inahan. **2** Unsya man, akong anak? Ug unsya man, anak sa akong sabakan? ug unsya man, anak sa akong mga panaad? —

3 Ayaw ihatag ang imong kusog sa babaye, o ang imong mga pamaagi niadtong maglaglag sa mga hari. **4** Dili kini alang sa mga hari, Lemuel, dili kini alang sa mga hari aron pag-inom sa bino, ni ang mga magmamando aron mangutana, "Hain man ang isog nga ilimnon?" **5** Tungod kay kung moinom sila, makalimtan nila kung unsa ang kasuguan, ug yatakan ang mga katungod sa tanang mga gidaogdaong. **6** Hatagi ug isog nga ilimnon ang mga tawo nga mangahanaw ug bino niadtong hilabihan ang kasakit. **7** Moinom siya ug mahikalimtan niya ang iyang kawalad-on ug dili niya mahinumdoman ang iyang kasamok. **8** Pakigsulti alang niadtong dili makasulti, alang sa kaayohan sa tanan nga hapat na mangahanaw. **9** Pagsulti ug paghukom pinaagi sa sukdanan kung unsa ang husto ug labani ang katungod sa mga kabos ug nagakinahanglan nga mga tawo. **10** Kinsa man ang makakita ug takos nga asawa? Ang iyang kabilihon labaw pa sa mga alahas. **11** Ang kasingkasing sa iyang bana mosalig kaniya, ug dili gayod siya mahimong kabos. **12** Mobuhat gayod siya ug maayong mga butang alang kaniya ug dili ang daotan sa tanang mga adlaw sa iyang kinabuhi. **13** Magpili siya ug balahibo sa karnero ug lanot sa lino nga tanom, ug magabuhat uban ang kalipay sa iyang mga kamot. **14** Sama siya sa nagpatigayon nga mga sakayan; nagdala siya sa iyang pagkaon gikan sa halayo. **15** Mobangon siya samtang gabii pa ug mohatag ug pagkaon sa iyang pаниمال, ug ibahinbahin niya ang buluhaton alang sa iyang mga sulugoong babaye. **16** Maghunahuna siya ug uma ug paliton kini, uban sa kinitaan sa iyang mga kamot motanom siya ug paras. **17** Bistihan niya ang iyang kaugalingon sa kusog ug himoon niyang kusgan ang iyang mga bukton. **18** Makita niya kung unsa ang maayo nga makaginansya siya; sa tibuk gabii wala gipalong ang iyang lampara. **19** Gibutang niya ang iyang mga kamot sa lamboran, ug iyang gigunitan ang nilubid nga tanod. **20** Gituy-od niya ang iyang kamot sa mga tawong kabos; gituy-od niya ang iyang kamot sa mga tawong nanginahanglan. **21** Dili siya mahadlok sa niyebe alang sa iyang paniمال, kay ang tibuk niya nga paniمال nabistihan sa dagtom pula. **22** Naghimo siya ug hapin alang sa iyang higaanan, ug nagbisti siya ug labing maayo nga tapul nga lino. **23** Inila ang iyang bana sa mga ganghaan, kung molingkod siya kauban sa mga kadagkoan sa yuta. **24** Naghimo siya ug lino nga mga panapton ug gibalyga kini, ug nagbaligya siya ug mga bakus sa mga nagapatigayon. **25** Nabistihan siya uban ang kusog ug kadungganan, ug mokatawa siya sa dihang moabot ang panahon. **26** Magabukha siya sa iyang baba uban ang kaalam ug ang balaod sa pagkamaluluy-on anaa sa iyang dila. **27** Nagabantay siya sa tanang pamaagi sa iyang paniمال ug dili mokao siya tinapay nga walay pulos. **28** Mobangon ang iyang mga anak ug tawgon siya ug bulahan ug ang iyang bana modayeg kaniya, ug moingon, **29** "Daghang buutan nga mga babaye, apan silang tanau dili makalabaw kanimo." **30** Ang katahom malimbongan, ug ang kaanyag walay kapsulanan, apan ang babaye nga mahinadlokong kung Yahweh, pagadayegon siya. **31** Ihatag kaniya ang kinitaan sa iyang mga kamot ug tugoti ang iyang mga buhat nga modayeg kaniya diha sa mga ganghaan.

Ecclesiastes

1 Mao kini ang mga pulong sa Magtutudlo, ang kaliwat ni David ug hari sa Jerusalem. **2** Miuong ang Magtutudlo niini. "Sama sa aso, sama sa huuyuhoy sa hangin, mahanaw ang tanan, ug nagbilibin ug daghang pangutana. **3** Unsang man ang makuha sa mga tawo gikan sa tanang buhat nga ilang gihagoan ilalom sa adlaw? **4** Ang usa ka kaliwatan mahanaw, ug moabot ang laing kaliwatan, apan ang kalibutan magpabilin hangtod sa kahangtoran. **5** Mosubang ang adlaw, ug mosalop kini ug modalig balik ngadto sa dapit nga subangan niini pag-usab. **6** Mohnyop ang hangin ngadto sa habagatan ug molibot sa amihan, kanunay lamang nagalibot sa agianan niini ug mobalik pag-usab. **7** Ang tanang kasapana nagaagas padulong sa dagat, apan wala gayod napuno ang dagat. Ngadto sa dapit diin nagaagas ang mga sapa, mobalik kini pag-usab. **8** Ang tanang butang makaluya, ug walay makapasabot niini. Dili matagbaw ang mata sa makita niini, bisan paman ang dalungan dili matagbaw sa madungog niini. **9** Ang bisan unsa nga nahitabo kaniadto mao gayod ang mahitabo, ug ang bisan unsa nga nabuhut mao gayod ang buhaton. **10** Walay bag-o ilalom sa adlaw. Aduna bay butang diin mahimong maingnan, "Tan-awa, bag-o kini?" Ang bisan unsa nga naglungratad milungtod na sa dugay nga panahon, sa kapanahonan nga dugay nang miabot una kanato. **11** Wala nay bisan usa nga nahinumdom sa mga butang nga nahitabo kaniadto. Ug sa mga butang nga nahitabo sa narragi ug ang mahitabo sa umabot dili na usab mahinumdoman." **12** Ako ang Magtutudlo, ug nahimo akong hari sa Israel diha sa Jerusalem. **13** Gigamit ko ang akong hunahuna sa pagtuon ug sa pagpangita pinaagi sa kaalam sa tanang butang nga nahimo ilalom sa langit. Ang pagpangita usa ka makahasol nga buhat nga gihatag sa Dios sa kaanakan sa katawhan aron pagabuhuton. **14** Nakita ko ang tanang mga buhat nga nahimo ilalom sa adlaw, ug tan-awa, kining tanan sama lamang sa aso ug usa ka sulay sa pagbantay sa hangin. **15** Ang baliko dili na matul-id! Ang nawala dili na maihapi! **16** Nakigsulti ako sa akong kasingkasing nga nag-ingon, "Tan-awa, nakaangkon ako ug dakong kaalam kaysa tanan nga nag-una kanako sa Jerusalem. Nakita sa akong hunahuna ang dakong kaalam ug kahibalo." **17** Busa gigamit ko ang akong kasingkasing sa pagsayod sa kaalam ug sa pagkabuangan ug pagkawalay pulos. Nasabtan nako nga kini usa ka sulay sa pagbantay sa hangin. **18** Kay diha sa kadagaya sa kaalam anaa ang tumang suliran, ug siya nga nagadaghan ang kahibalo nagadaghan ang kasub-anan.

2 Miuong ako sa akong kasingkasing, "Dali karon, sulayan ko ikaw pinaagi sa kalipay. Busa pagpahimulos sa kalipay." Apan tan-awa, lumalabay lamang usab kini nga huuyuhoy sa hangin. **2** Miuong ako mahitungod sa pagkatawa, "Binuang kini," ug mahitungod sa kalingawan, "Unsa may pulos niini?" **3** Gisusi ko sa akong kasingkasing kung unsaon pagtagbaw ang akong mga tinguha pinaagi sa bino. Gitugotan ko ang akong hunahuna sa paggiya kanako pinaagi sa kaalam bisan tuod ug nagkukop pa ako sa pagkabuangan. Buot kong makita kung unsa ang maayong buhaton sa mga tawo ilalom sa langit panahon sa mga adlaw sa ilang kinabuhi. **4** Nagbuhut ako ug bantogang mga butang. Nagtukod ako ug mga balay alang sa akong kaugalingon ug nagtanom ug mga paras. **5** Naghimo ako ug mga tanaman ug mga suroyanan alang sa akong kaugalingon; diha niini gitanom ka ang tanang matang sa kahoy nga mamungag prutas. **6** Nagbuhut akog mga punong sa tubig aron sa pagpatubig sa lasang diin nagatubo ang mga kahoy. **7** Nagpalit ako ug mga ulipon nga lalaki ug mga ulipon nga babaye; aduna akoy mga ulipon nga natawo diha sa akong palasyo. Aduna usab akoy dakong pundok sa mga baka ug mga karnero, labaw pa kaysa bisankinsang hari nga nagdumala una kanako sa Jerusalem. **8** Nagtigom usab akog plata ug bulawan alang sa akong kaugalingon, ang mga bahandi sa mga hari ug mga probinsya. Nakakuha ko ug mga mang-aawit nga lalaki ug babaye alang sa akong kaugalingon, ug mga kalipay gikan sa kaanakan sa katawhan, mga kabit ug mga asawa. **9** Busa nahimo akong mas bantogan ug mas dato kaysa tanan nga nahiuna kanako sa Jerusalem, ug ang akong kaalam nagpabilin kanako. **10** Bisan unsa nga gitinguha sa akong mga mata, wala ko pugni ang akong kaugalingon gikan niini. Wala ko gipunggong ang akong kasingkasing gikan sa bisan unsang kalipay, tungod kay naglipay ang akong kasingkasing sa tanan nakong kahago ug ang kalipay maoy akong ganti alang sa tanan nakong buhat. **11** Unya gitan-aw ko ang tanang buhat nga nahimo sa akong mga kamot, ug sa buhat nga akong nahimo,

apan sa gihapon, ang tanan aso lamang ug usa ka sulay sa pagbantay sa hangin. Walay makuha niini ilalom sa adlaw. **12** Unya milingi ako aron sa pag-ila sa kaalam, ug sa pagkabuangan ug pagkawalay pulos usab. Kay unsa man ang mabuhat sa sunod nga hari nga moabot human sa usa ka hari, nga wala pa nabuhut? **13** Unya nasabtan ko nga bintaha ang kaalam kaysa pagkabuangan, sama lamang nga ang kahayag mas maayo kaysa kantignit. **14** Ang maalamon nga tawo mogamit sa iyang mga mata nga anaa sa iyang ulo aron sa pagtan-aw kung asa siya padulong, apan ang buangan ug magalakaw diha sa kantignit, bisan tuod ug nasayod ako nga managsamang kapaingnan ang gitagana alang sa matag usa. **15** Unya miuong ako sa akong kasingkasing, "Kung unsa ang mahitabo sa buangan, mao usab ang mahitabo kanako. Busa unsa man ang kahaluan kung ako maalamon kaayo?" Nakahukom ako sa akong kasingkasing, "Sama lamang usab kini sa aso." **16** Kay ang maalamon, sama sa buangan, dili mahinumdoman sa dugay nga panahon. Sa mga adlaw nga moabot ang tanang butang mahikalmtan lamang. Mamatay ang maalamon nga tawo sama lamang nga mamatay ang buangan. **17** Busa gikasilan ko ang kinabuhi tungod kay ang tanang buhat nga nahimo ilalom sa adlaw daotan nganhi kanako. Tungod kay ang tanang butang aso lamang ug usa ka sulay sa pagbantay sa hangin. **18** Gidumtan ko ang tanan nakong nakab-ot nga akong nahimo ilalom sa adlaw tungod kay igabilin ko lamang kini ngadto sa tawo nga mopolu kanako. **19** Ugkinsa man ang nasayod kung maalamon siya nga tawo o buangan? Apan mahimo siya nga modumala sa tanang butang nga gitukod sa akong paghago ug kaalam ilalom sa adlaw. Aso lamang usab kini. **20** Busa nawad-an ug paglaom ang akong kasingkasing sa tanang buhat nga akong nahimo ilalom sa adlaw. **21** Kay tingalig adunay nagbuhut uban ang kaalam, uban ang kahibalo, ug katakos, apan ibilin lamang niya kining tanan ngadto sa tawo nga wala gayod nagbuhut bisan usa niini. Aso lamang usab kini ug dakong kadaot. **22** Kay unsa man ang makuha sa tawo nga naghago pag-ayo ug naningkamot diha sa iyang kasingkasing aron sa paghingpit sa iyang mga buhat ilalom sa adlaw? **23** Matag adlaw ang iyang bulohaton sakit ug makahasol, busa panahon sa kagabhiyon dili makakaplag ug kapahulayan ang iyang kalag. Aso lamang usab kini. **24** Bala nay laing maayo nga buhaton ang si bisankinsa gawas sa pagkaon ug pag-inom ug pagkatagbaw kung unsa ang maayo diha sa iyang mga buhat. Nakita ko nga kini nga kamatuoran nagigikan sa kamot sa Dios. **25** Kay sikinsa man ang makakaon o kinsa man ang makabaton ug bisan unsa nga kalyipung kung wala ang Dios? **26** Kay ngadto ni bisankinsa nga nakapahimutu kaniya, naghatag ang Dios ug kaalam, kahibalo, ug kalyip. Bisan paman niini, naghatag siya ngadto sa makasasala ug buhat sa pagkuha ug pagtigom aron mahatag niya kini ngadto sa tawo nga nakapahimutu sa Dios. Sama lamang usab kini sa aso ug usa ka sulay sa pagbantay sa hangin.

3 Kay ang tanang butang adunay gitagana nga panahon, ug panahon alang sa matag katuyoan ilalom sa langit. **2** Adunay panahon sa pagkatawo ug panahon sa pagkamatay, panahon sa pagtanom ug panahon sa pag-ibot sa mga tanom, **3** panahon sa pagpatay ug panahon sa pag-ayo, panahon sa paglumpug ug panahon sa pagtukod. **4** Adunay panahon sa paghiliak ug panahon sa pagkatawa, panahon sa pagbangotan ug panahon sa pagsayaw, **5** panahon sa paglabay ug mga bato ug panahon sa pagtigom ug mga bato, panahon sa paggakos sa ubang mga tawo, ug panahon sa pag-undang gikan sa paggakos. **6** Adunay panahon alang sa pagpangita sa mga butang ug panahon sa paghunong sa pagpangita, panahon sa pagtigip sa mga butang ug panahon sa paglabay sa mga butang, **7** panahon sa paggisi sa bisti ug panahon sa pagtisti bisti, panahon sa paghilom ug panahon sa pagsulti. **8** Adunay panahon sa paghigugma ug panahon sa pagdumot, panahon alang sa pakiggubat ug panahon alang sa pakigdait. **9** Unsa man ang makuha sa usa ka nagtrabaho sa iyang kahago? **10** Nakita ko ang buhat nga gihatag sa Dios sa mga tawo aron humanon. **11** Gihimo sa Dios ang tanang butang nga tukma alang sa kaugalingon takna niini. Gibutangan usab niya ug butang nga molungtod ang ilang mga kasingkasing. Apan dili makasabot ang tawo sa mga buhat nga nahimo sa Dios, gikan sa ilang sinugdanan hangtod sa ilang kataposan. **12** Nasayod ako nga walay laing mas maayo alang ni bisankinsa kaysa paglipay ug sa pagbuhut ug maayo samtgut buhi pa siya— **13** ug nga ang tanan mokaon ug moinom, ug kinahangan makasabot unsaon paglipay sa maayong butang nga moabot gikan sa tanan niyang paghago. Usa kini ka gasa gikan sa Dios. **14** Nasayod ako

nga bisan unsa nga gibuhat sa Dios magpadayon hangtod sa kahangtoran. Walay madugang niini o makhuha, tungod kay ang Dios ang nagbuhat niini aron ang kawayan moduloi kaniya uban sa dungog. **15** Ang bisan unsa nga anaa na, anaa nang daan; ang bisan unsa nga moabotay pa, anaa nang daan. Gihimo sa Dios ang mga tawo sa pagpangita sa mga butang nga tinago. **16** Ug nakita ko kana ilalom sa adlaw nga anaa ang pagkadaotan diin kinahanglan adunay hustisa, ug sa dapti sa pagkamataron kusagaran makaplagan ang pagkadaotan. **17** Miungon ako sa akong kasingkasing, "Hukman sa Dios ang matarong ug ang daotan sa hustong panahon alang sa matag butang ug matag buhat." **18** Misulti ako sa akong kasingkasing, "Gisulayan sa Dios ang mga tawo aron makita nila nga sila daw sama sa mga mananap." **19** Kay ang mahiagoman sa mga anak sa tawo ug ang mahiagoman sa mga mananap managsama lamang. Ang kamatayon sa usa sama sa kamatayon sa uban. Ang gininhawa managsama alang kanilang tanan. Dili labaw ang tawo ibabaw sa mga mananap. Kay dili ba ang tanang butang gininhawa lamang? **20** Ang tanang butang mopalulong sa samang dapit. Ang tanang butang naggikan sa abog, ug ang tanang butang mopalik ngadto sa abog. **21** Kinsa man ang nakabalo kung ang espiritu sa tawo mopaatas ug ang espiritu sa mga mananap mopaubos ngadto sa yuta? **22** Ug namatngonan nako pag-usab nga walay mas maayo alang ni bisan kinsa kaysa paglipay sa iyang buhat, kay mao kana ang gitagana kaniya nga bulohaton. Kinsa man ang makadala kaniya ug balik aron makita kung unsay mahitabo sunod kaniya?

4 Sa makausa pa, naghunahuna ako mahitungod sa pagdaog-daog nga nahitabo ilalom sa adlaw. Tan-awa ang mga luha sa dinaoq-daog nga mga tawo. Walay tighupay kanila. Ang gahom anaa sa kamot sa mga naqdaaq-daog kanila, apan walay nagahupay sa dinaoq-daog nga mga tawo. **2** Busa gidayeg ko ang patay nga mga tawo, kadtong nangamatay na, dili ang mga buhi, kadtong mga buhi pa. **3** Apan, labing bulahan pa kaysa duha kadtong tawo nga wala pa matawo, ang tawo nga wala pay nakita nga bisan unsa nga mga daotang binuhutan nga nahimo ilalom sa adlaw. **4** Unya nakita ko nga ang matag buhat sa paghago ug matag batid nga buhat nahimong gikasinanha sa iyang sililingan. Kini usab sama sa aso ug usa ka pagsulay sa pagbantay sa hangin. **5** Ang buangbuang maghiyugpos sa iyang mga kamot ug wala nagtrabaho, busa ang iyang pagkaon mao ang iyang kaugalingon unod. **6** Apan mas labing maayo ang usa ka kumkom nga ginansya uban ang hilom nga pagtrabaho kaysa sa duha ka kumkom uban ang pagbuhat nga nagasulay sa pagbantay sa hangin. **7** Unya nahnahunaan ko pag-usab ang mahitungod sa daghan pang kakawangan, daghang nagakahawan nga aso ilalom sa adlaw. **8** Adunay matang sa tawo nga nag-inusara. Wala siyay si bisan kinsa, walay anak nga lalaki o igsoon nga lalaki. Walay kataposan ang tanan niyang buhat, ug walay katagbawan ang iyang mga mata sa pagbaton ug bahandi. Natingala siya, "Alang klang kinsa man ang akong paghago ug paghikaw sa akong kaugalingon sa kalipay?" Kini usab sama sa aso, usa ka dili maayo nga kahimtang. **9** Mas maayo ang buhat sa duha kaysa usa ka tawo; silang duha makaangkon ug maayo nga bayad alang sa ilang paghago. **10** Kay kung ang usa mapukan, ang usa magbangon sa iyang higala. Apan, magsunod ang kasub-anan niadtong nag-inusara sa dihang mapukan siya kung walay tawo nga magbangon kaniya. **11** Ug kung ang duha mag-uban ug higda, mainitan sila, apan unsaon man sa tawo nga nag-inusara aron mainitan? **12** Mabuntog ang tawo nga nag-inusara, apan makabaroq sa pagsulong ang duha, ug lisod bugtoon ang tulo ka lubid sa pisi. **13** Labi pang maayo nga mahimong kabos apan malampon nga batan-on kaysa usa ka tigulang ug buangbuang nga hari nga dili na kahibalo maminaw sa mga pasidaan. **14** Tinuod kini bisan kung ang batan-on nga lalaki mahimong hari gikan sa bilangoan, o bisan kung natawo siya nga kabos sa iyang gingharian. **15** Apan, nakita ko ang tanan nga buhi ug nagalakawlawak ilalom sa adlaw nga nagtugyan sa ilang mga kaugalingon sa laing batan-on nga lalaki nga mibarog isip hari. **16** Walay kinutoban alang sa tanang tawo nga buot motuman sa bag-ong hari, apan sa dili madugay daghan kanila ang dili na magadaye kaniya. Sa pagkatnuod kini nga kahimtang sama sa aso ug usa ka pagsulay sa pagbantay sa hangin.

5 Bantayi ang imong lihok sa dihang moadto ka sa balay sa Dios. Adto didto aron sa pagpaminaw. Mas maayo pa ang pagpaminaw kaysa maghalad ug sakripiso ang mga buangbuang nga wala masayod nga daotan ang ilang ginabuhat sa kinabuhi. **2** Ayaw pagdali ug sulti sa imong baba, ug ayaw tugot ang imong kasingkasing nga dali maghisgot

ug butang atubangan sa Dios. Ang Dios atua sa langit, apan ikaw anaa sa yuta, busa himoa nga pipila lamang ang imong mga pulong. **3** Kung aduna kay daghang mga butang nga buhaton ug gikabalak-an, mahimong makabaton ka ug daotang mga damgo. Ug kung mas daghan ang imong gisulti nga mga pulong, mahimong mas daghan ang walay pulos nga mga butang nga imong masulit. **4** Sa dihang maghimo ka ug panumpa sa Dios, ayaw dugaya ang pagbuhat niini, kay ang Dios wala malipay sa mga buangbuang. Buhata ang imong gipanumpa nga buhaton. **5** Mas maayo pa nga dili maghimo ug panumpa kaysa maghimo ka nga dili tumanon. **6** Ayaw tugot ang imong baba nga mahimong hinundan nga makasala ang imong unod. Ayaw pagsulti ngadto sa mensahero sa pari, "Sayop kana nga pagpanumpa." Nganong pasuk-on man ang Dios pinaagi sa bakak nga panumpa, ug hagiton ang Dios sa paglaglag sa buhat sa imong mga kamot? **7** Kay sa daghan nga mga damgo, sa daghan nga mga pulong, anaa usab ang walay kapuslanan nga aso. Busa kahadloki ang Dios. **8** Sa dihang makita mo ang tawong kabos nga gidaaq-daaq ug gihikawan sa katarong ug husto nga pagtagad sa imong probbinsya, ayaw kahibulong ington nga walay nakabalo, tungod kay adunay labaw nga mga tawo nga nagnan-aw niadtong ubos kanila, ug adunay mas labaw pa ibabaw kanila. **9** Dugang pa niini, alang sa tanan ang abot sa yuta, ug ang hari mismo maoy magakuha sa abot gikan sa kaumahan. **10** Si bisan kinsa nga nahigugma sa plata dili gayod matagbaw sa plata, ug si bisan kinsa nga nahigugma sa katigayonan mangandoy pa gayod ug mas daghan pa. Kini, usab, sama sa aso. **11** Sa dihang magadaghan ang imong bahandi, magadaghan usab ang mga tawo nga mohurot niini. Unsa may pulos sa bahandi sa nanagiya niini gawas sa pagtan-aw niini uban sa iyang mga mata? **12** Matamis gayod ang tulog sa tawo nga nanarbahio, bisan kung gamay lang ang iyang gikaon o daghan, apan ang bahandi sa dato nga tawo dili magtugot kaniya nga mahinanok sa pagtulog. **13** Adunay hilabihan ka daotan nga akong nakita ilalom sa adlaw: mga bahandi nga gitagoa sa tag-iya, nga misangpot sa iyang kaugalingong kaalaot. **14** Sa dihang mawad-an ang dato nga tawo sa iyang bahandi pinaagi sa daotan nga pagpatigayon, ang iyang kaugalingon anak nga lalaki, iyang giatiman isip amahan, wala gayow bisan unsa nga mabilin sa iyang kamot. **15** Ingon nga ang tawo nahimugso nga hubo gikan sa tagoangkhan sa iyang inahan, ug mobiya usab siya nga hubo niining kinabuhi. Walay madala ang iyang mga kamot gikan sa iyang buhat. **16** Usa pa ka hilabihan ka daotan mao nga sa paagi nga miabot ang tawo, sama usab niiana nga paagi ang iyang pagbiya. Busa unsa man ang makuha ni bisan kinsa sa pagbuhat alang sa hangin? **17** Sa panahon sa iyang mga adlaw nagakaon siya uban ang kantingit ug hilabihan nga nag-antos sa sakit ug kaligutog. **18** Tan-awa, ang nakita nako nga maayo ug haom mao ang pagkaon ug pag-inom ug paglipay sa abot gikan sa tanan natong buhat, samtang nagbuhat kita ilalom sa adlaw panahon sa mga adlaw niini nga kinabuhi nga gihatag sa Dios kanato. Kay mao kini ang bulohaton nga gibilin ngadto sa tawo. **19** Si bisan kinsa nga gihatagan sa Dios sa bahandi ug katigayonan ug katakos sa pagdawat sa iyang bahin ug paglipay sa iyang buhat—usa kini ka gasa gikan sa Dios. **20** Kay dili niya kanunay hinumdoman ang mga adlaw sa iyang kinabuhi, tungod kay ang Dios maghatag kaniya ug daghang bulohaton nga makalipay kaniya sa pagbuhat.

6 Adunay daotan nga akong nakita ilalom sa adlaw, ug hilabihan ka daotan kini alang sa mga tawo. **2** Mahimong maghatag ang Dios ug mga bahandi, katigayonan, ug kadungganan sa usa ka tawo aron walay makulang sa iyang gitinguha alang sa iyang kaugalingon, apan ang Dios wala maghatag kaniya ug katakos sa paglipay niiri. Hinuon, ang ubang tawo ang migamit sa iyang mga kabitangan. Kini sama sa aso, usa ka daotan nga kasakit. **3** Kung ang tawo gihatagan ug gatosan ka mga anak ug magapuyo sa daghang katugan, aron daghan ang mga adlaw sa iyang katugan, apan kung wala natagbaw ang iyang kasingkasing sa maayo ug wala siya gilubong uban ang dungog, busa makasulti oka nga mas maayo pa ang bata nga patay na nga nahimugso kaysa kaniya. **4** Bisan tuod kana nga bata nahimugso sa kakawangan ug namatay sa kantingit, ug ang ngalan niini nagpabilin sa tago. **5** Bisan kung kini nga bata wala nakakita sa adlaw o nasayod bisan unsang butang, nakapahulay na kini bisan ang tawo wala pa. **6** Bisan kung ang usa ka tawo magpuyo sa duha ka libo ka tuig apan wala nakatuon sa paglipay sa mga maayong butang, mopalulong siya sa samang dapit nga padulungan sa tanan. **7** Bisan ang tanang buhat sa tawo mao ang pagpuno sa iyang baba, apan wala napuno ang iyang kagana. **8** Sa pagkatnuod, unsa man ang nakabintaha sa usa

ka maalaom nga tawo ngadto sa buangbuang? Unsang man ang nakabintaha nga nabatonan sa kabos nga tawo bisan kung nasayod siya unsaon paglihok atubangan sa ubang mga tawo? **9** Mas maayo nga matagbaw sa kung unsa ang nakita sa mga mata kaysa magtinguha sa gitinguha sa naglatagaw nga kagana, diin sama usab sa aso ug usa ka pagsulay sa pagbantay sa hangin. **10** Kung unsa kadtong anaa nang daan gihatagan nang daan ug ngulan, ug nasayran nang daan kung sa unsa gisusuman ang tawo. Busa mahimong walay pulos nga makigalisa sa tawo nga gamhanhan maghuhukom sa tanan. **11** Kung mas daghan ang mga pulong nga isulit, mas daghan ang kakawangan, busa unsa ang kapusulan niini sa tawo? **12** Kay kinsa man ang nasayod kung unsa ang maayo alang sa kinabuhi sa tawo sa panahon sa iyang walay kapusulan ug inihiap nga mga adlaw ngan daw miagi lamang siya sama sa anino? Kinsa man ang makasulti sa tawo kung unsa ang moabot ilalom sa adlaw human siya mamatay?

7 Ang maayong ngalan mas maayo kaysa mahalon nga pahumot, ug ang adlaw sa kamatayon mas maayo kaysa adlaw sa pagkahimugos.

2 Mas maayo nga moadto sa balay sa pagbantogon kaysa balay sa pagkombira, kay ang pagbantogon moabot ngadto sa tanang katawhan sa kataposan sa kinabuhi, busa ang buhi nga mga tawo angay magtipig niini ngadto sa kasingkasing. **3** Ang kasubo mas maayo kaysa pagkatawa, kay human sa kagul-anan sa panagway moabot ang kalipay sa kasingkasing. **4** Ang kasingkasing sa maalaomon anaa sa balay sa nagbantogon, apan ang kasingkasing sa buangbuang anaa sa balay sa nagkombira. **5** Mas maayo nga maminaw sa pagbadlong sa maalaomon kaysa maminaw sa awit sa buangbuang. **6** Kay sama sa piti-piti sa mga tunok nga nagkalayo ilalom sa kolon, sama usab niana ang pagkatawa sa mga buangbuang. Kini, usab, sama sa aso. **7** Sa pagkatinuod ang pagpangayo ug kwarta pinaagi sa pagpanghulga makapabuang sa maalaomon nga tawo, ug ang suhol makadaot sa kasingkasing. **8** Mas maayo ang kataposan sa usa ka butang kaysa sinugdanan; ug ang katawhan nga mapailubon sa espiritu mas maayo kaysa mapahitas-on sa espiritu. **9** Ayaw dayon kasuko diha sa imong espiritu, kay ang kasuko naugpuyu sa mga kasingkasing sa mga buangbuang. **10** Ayaw pagsulti. "Nganong mas maayo man ang mga adlaw kaysa niining adlawna karon?" Kay dili kini tungod sa kaalam nga ikaw mangutana niini nga pangutana. **11** Ang kaalam sama ka maayo sa mahinundanong nga mga butang nga atong mapanunod gikan sa atong mga katigulangan. Makahatag kini ug kaayohan niadtong makakita sa adlaw. **12** Kay ang kaalam makapanalipod sama sa salapi nga makapanalipod, apan ang nakamaayo sa kahibalo mao nga ang kaalam makahatag ug kinabuhi niadtong nakabaton niini. **13** Hunahunaa ang mga buhat sa Dios: Kinsa man ang makatul-id sa bisan unsang butang nga iyang gihimo nga baliko? **14** Sa dihang maayo ang panahon, pagpuyo nga malipayon niana nga maayo nga panahon, apan sa dihang dili maayo ang higayon, hunahunaa kini: Gitugot sa Dios nga maanaon kining duha sa samang higayon. Kay niini nga hinundan, walay bisan usa nga makakaplag sa bisan unsang butang nga moabot sunod kaniya. **15** Nakita ko ang daghang mga butang sa walay pulos nakong mga adlaw. Adunay mga tawong matalong nga mahanaw bisan pa sa ilang pagkamatartong, ug adunay mga tawong daotan nga nalugwayan ang kinabuhi bisan sa ilang pagkadaotan. **16** Ayaw pagpakamatartong sa imong kaugalingon, pagmaalaomon sa imong kaugalingong mga mata. Nganong kinahanglan mo mang laglagon ang imong kaugalingon? **17** Ayaw pagpakaadtan o pagpakaibuang kaayo. Nganong kinahanglan man nga mamatay ka sa dili pa nimo panahon? **18** Maayo nga kuptan mo gayod kining kaalam, ug kinahanglan nga dili nimo buhian ang pagkamatartong. Kay ang tawo nga adunay kahadlok sa Dios makabuhat sa tanan niyang mga katundanan. **19** Ang kaalam gamhanan diha sa maalaomon nga tawo, labaw pa sa napulo ka mga pangulo sa siyudad. **20** Walay matalong nga tawo sa kalibotan nga nagbuhat ug maayo ug dili makasala. **21** Ayaw paminaw sa mga pulong nga gipanit, tungod kay basin madungog nimo ang imong sulugoon nga magtunglo kanimo. **22** Sa samang paagi, nasayod ka sa imong kaugalingon nga sa imong kasingkasing usab kanunay kang nanunglo sa uban. **23** Kining tanan akong napamatud-an pinaagi sa kaalam. Miengon ako, "Magmaalaomon ako," apan labaw pa kini sa akong mabuhat. **24** Ang kaalam lapad ug ilalom kaayo. Kinsa man ang makakaplag niini? **25** Milingi ang akong kasingkasing aron magtuon ug magtuki ug mangita sa kaalam ug mga pagsabot sa kamatueron, ug sa pagsabot nga ang daotan buangbuang ug ang pagka walay pulos pagkabuangbuang. **26** Nakaplagan ko ang labing pait kaysa kamatayon ang si bisan kinsa nga babaye nga ang

kasingkasing puno sa mga lit-ag ug mga pukot, ug ang mga kamot daw mga kadina. Si bisan kinsa nga magapahimuot sa Dios makagawas gikan kaniya, apan ang makasasala pagakuhaon niya. **27** "Hunahunaa kung unsa ang akong nasayran," miengon ang Magtutudlo. "Nagadugang ug anam ang akong nasayran aron makita ang pagpasabot sa kamatueron. **28** Mao gihapon kini ang akong gipangita, apan wala nako kini nakaplagi. Nakaplagan ko ang usa ka matalong nga tawo taliwala sa liboan, apan wala nako nakaplagi ang usa ka babaye taliwala niadtong tanan. **29** Mao lamang kini ang akong nasayran: gibuhat sa Dios ang katawhan nga matulid, apan naggalayo sila ug ngantig sa daghang kalisdanan."

8 Kinsa man ang maalaomon nga tawo? Kinsa man ang nasayod sa pasabot sa mga panghitabo sa kinabuhi? Ang kaalam nga anaa sa tawo makapad-an ag sa iyang dagway, ug ang kaisog sa iyang panagway mausab. **2** Tambagan ko ikaw nga magtumon sa mando sa hari tungod sa panumpa sa Dios sa pagpanalipod kaniya. **3** Ayaw pagdali sa paghawa sa iyang presensya, ug ayaw pagbarog sa pagtabang sa sayop nga mga butang, kay buhaton sa hari kung unsa ang iyang mga gitinguha. **4** Ang pulong sa hari moay matuman, busa kinsa man ang mosulti ngadto kaniya, "Unsa man ang imong gibuhat?" **5** Si bisan kinsa ang magtipig sa mga mando sa hari makalikay sa kadaot. Ang kasingkasing sa maalaomon nga tawo makaila sa husto nga hukom ug panahon sa pagbuhat. **6** Kay ang matag butang adunay hustong tubag ug panahon aron sa pagtubag, tungod kay hilabihan ang mga kasamok sa tawo. **7** Walay usa nga nasayod kung unsa ang mahitabo sa sunod. Kinsa man ang makasulti kaniya kung unsa ang moabot? **8** Walay usa nga magdumala sa iyang ginirinhaba ingon nga makapahunong siya sa gininhawa, ug walay usa nga adunay gahum sa iyang kamatayon. Walay usa sa kasundalohan nga mahimulag atol sa gubat, ug ang pagkadautan dili makaluwas niadtong iyang mga giulipon. **9** Nakaamgo ako niining tanan; Kinasingkasing kong gituman ang tanang matang sa buhat ngi gipabuhat matag adlaw. Adunay panahon diin ang usa ka tawo adunay gahom sa pagdaugdaug sa laing tawo aron sa pagpasakit niini. **10** Busa nakita ko ang daotan nga gilubong diha sa kadaghanan. Gikuha sila gikan sa balaang daptip ug gilubong ug gidayeg sa mga tawo sa siyudad diin nagbuhat sila sa ilang daotan nga mga binuhatan. Kini usab walay kapusulan. **11** Kung ang hukom batok sa daotang binuhatan wala giipatuman dayon, makapad-an kini sa mga kasingkasing sa katawhan mga magbuhat ug daotan. **12** Bisan pa kung ang makasasala magbuhat ug daotan sa gatosan ka higayon ug padayon nga mabuhit sa taas nga panahon, apan nasayod ako nga maayo ang mahitabo niadtong nagtahod sa Dios, nga nagpasidungog sa iyang presensya uban kanila. **13** Apan dili mahimong maayo ang mahitabo sa daotang tawo; ang iyang kinabuhi dili malugway. Ang iyang mga adlaw sama sa naglupad nga anino tungod kay wala siya nagpasidungog sa Dios. **14** Adunay lain pang walay pulos nga aso—usa ka butang nga nahimo sa kalibotan. Mga butang nga mahitabo ngadto sa matalong nga tawo sama nga mahitabo ngadto sa daotan nga mga tawo, ug mga butang nga mahitabo ngadto sa daotan nga mga tawo sama nga mahitabo kini ngadto sa matalong nga mga tawo. Magsulti ako nga kini usab walay pulos sama sa aso. **15** Busa nagsugot ako ug kalipay, tungod kay ang tawo wala nay maayong buhaton ilalom sa adlaw gawas sa pagkaon ug pag-inom ug pagmalipayon. Kalipay kini nga magdiyug kaniya sa iyang pagpanigkamot sa tanang mga adlaw sa iyang kinabuhi nga gihatag sa Dios kaniya ilalom sa adlaw. **16** Sa dihang gigamit nako ang akong kasingkasing aron sa pagpakiugayod ug sa pagsabot sa buhat nga mahitabo sa kalibotan, mga butahit nga kanunay nahimo nga walay tulog sa kagabhiion sa adlaw, **17** unya akong gihunahuna ang tanang mga butahit sa Dios, ug nga ang tawo dili makasabot sa buhat nga nahimo ilalom sa adlaw. Bisan unsaon sa pagpanigkamot sa tawo aron makakaplag ug katubagan, dili nya kini makaplagan. Bisan pa ug ang maalaomon nga tawo nagtuo nga nasayod siya, apan wala gayod siya nasayod.

9 Kay namalandong ako mahitungod niining tanan sa akong hunahuna aron sa pagsabot mahitungod sa matalong ug maalaomon nga mga tawo ug sa ilang mga binuhatan. Silang tanan anaa sa kamot sa Dios. Walay usa nga masayod kung ang gugma o kasuko moabot ngadto sa usa ka tawo. **2** Ang matag usa adunay managsamang kapadulangan. Ang managsamang kapadulangan naghulat sa matalong nga mga tawo ug daotan, ang maayo, ang hinlo ug ang dili hinlo, ug ang naghelad ug ang wala naghelad. Ingon nga ang maayong mga tawo mamatay, busa ang makasasala mamatay usab. Sama nga ang usa ka tawo nanumpa nga

mamatay, mao usab ang tawo nga nahadlok nga maghimo sa panumpa. 3 Adunay daotan nga kapadulungan ang tanan nga nahimo ilalom sa adlaw, usa ka kapaingnan alang sa tanan. Ang kasingkasing sa mga tawo puno sa kadaotan, ug ang kasuko anaa sa ilang mga kasingkasing samtgang buhi pa sila. Busa human niana moadto sila sa mga patay. 4 Kay ang matag usa nga nahiusha ngadto sa tanang buhi, adunay paglaom, sama sa buhi nga iro kaysa patay nga liyon. 5 Kay ang buhi nga mga tawo nasayod nga sila mamatay, apan ang mga patay walay nasayon nga bisan unsang butang. Dili na sila makaangkon ug bisan unsa nga ganti tungod kay gilimtan na ang ilang panumdoman. 6 Ang ilang gugma, kasuko, ug ang kasina nahanaw na sa dugay nga panahon. Wala na gayod silay luna pag-usab sa bisan unsang butang nga nahimo ilalom sa adlaw. 7 Adto sa imong dalan, kan-a ang imong tinapay inubanan sa kalipay, ug imna ang imong bino inubanan sa malipayon nga kasingkasing, kay uyunan sa Dios ang pagsaulog sa maayong mga buhat. 8 Paputia kanunay ang imong mga bisti ug dihogi ang imong ulo sa lana. 9 Pappuoy nga malipayon uban ang imong hinigugmang asawa sa tanang mga adlaw sa imong kinabuhi na walay kapuslanan, mga adlaw nga gihatag sa Dios kinimo ilalom sa adlaw panahon sa imong mga adlaw nga walay kapuslanan. Mao kana ang imong ganti sa kinabuhi alang sa imong mga buhat ilalom sa adlaw. 10 Bisan unsa nga makaplagan sa imong kamot nga buhaton, buhatna kini inubanan sa imong kusog, tungod kay walay buhat o pagpasabot o kahibalo o kaalam sa Seol, diin ikaw moadto. (Sheol h7585) 11 Nakakita ako ug pipila ka mga maayong butang ilalom sa adlaw: Ang lumba dili alang sa paspas nga mga tawo. Ang gubat dili alang sa kusgan nga mga tawo. Ang tinapay dili alang sa maalamon nga mga tawo. Ang kadato dili alang sa mga tawo nga adunay pagsabot. Ang pagdapiq dili alang sa mga tawo nga adunay kahibalo. Hinuon, ang panahon ug kahigayonan makaapektu kanilang tanan. 12 Kay walay nasayod sa takna sa iyang kamatayon, sama sa isda nga nabitik sa pukot sa kamatayon, o sama sa mga langgam nga naiga sa pana. Sama sa mga mananap, ang mga tawo nabilanggo sa daotan nga kapanahonan nga sa kalit lang nabitabuhi kanila. 13 Nakita ko usab ang kaalam ilalom sa adlaw sa paagi nga daw dako kaayo alang kanako. 14 Adunay gamay nga siyudad nga aduna na lamang pipila ka tawo niini, ug ang bantogang hari miabot batok niini ug glibotan kini ug nagtukod ug dako nga baluarte batok niini. 15 Karon sa maong siyudad adunay nakaplagan nga kabos, tawo nga maalamon, pinaagi sa iyang kaalam naluwas ang siyudad. Apan sa wala madugay, walay nakaninumdom niangan kabos nga tawo. 16 Busa napamatud-an nako, "Ang kaalam mas maayo kaysa kusog, apan ang kaalam sa kabos nga tawo gibiyabiay, ug iyang mga pulong wala gidungog." 17 Ang mga pulong sa maalamon nga mga tawo nga gisulti sa hilom gidungog kaysa singgit sa bisan kinsa nga magmamando taliwala sa mga buangbuang. 18 Ang kaalam mas maayo kaysa mga hinagibon sa gubat, apan ang makasasala makadaot gayod sa maayo.

10 Sama sa patay nga langaw nga nakapabaho sa pahumot, busa ang diuytay nga biuwing makatabon sa kaalam ug sa kadugganan. 2 Ang kasingkasing sa maalamon nga tawo anaa sa tu, apan ang kasingkasing sa buangbuang anaa sa wala. 3 Sa dihang ang buangbuang magalakaw sa dalan, ang iyang panghunahuna walay pulos, nagpamatud ngadto sa tanan nga buangbuang siya. 4 Kung ang pagbat sa magmamando mosilaob batok kinimo, ayaw biya-i ang imong buluhutan. Ang kalumo makapakunhod sa dakong kasuko. 5 Adunay daotan nga akong nakita ilalom sa adlaw, usa ka matang sa sayop nga magaabot gikan sa usa ka magmamando. 6 Ang mga buangbuang gihatagan ug katungdanon, apan ang malamposon nga mga tawo gihatagan ug ubos nga katungdanon. 7 Nakita ako ang mga ulipon nga nagsakay sa mga kabayo, ug ang malamposon nga tawo naglakaw sama sa mga ulipon ngadto sa yuta. 8 Si bisan kinsa nga mokalot ug bangag mahimong mahulog niini, ug sa bisan kanus-a nga adunay usa ka tawo nga moguba sa paril, mapaaikan sa bitin. 9 Si bisan kinsa nga magbuak sa mga bato mahimong masakitan niini, ug ang tawo nga magbuhaga ug kahoy mamiligro pinaagi niini. 10 Kung ang sundang habol, ug wala kini gibaid sa tawo, kinahanglan mogamit siya ug kusog, apan ang kaalam maghatag ug kaayohan alang sa kalamposan. 11 Kung ang bitin makapaaak sa dili pa kini lamaton, walay bintaha alang sa manglamat. 12 Ang mga pulong sa baba sa maalamon nga tawo maluloy-on, apan ang mga ngabil sa buangbuang magatalon sa iyang kaugalingon. 13 Sama sa mga pulong nga nagsugod sa pag-awas gikan sa baba sa buangbuang, mogawas ang pagkabuangbuang, ug sa kataposan magaawas sa iyang baba ang daotan nga pagkabuangbuang. 14 Ang

buangbuang magapadaghan sa mga pulong, apan walay nasayod kung unsa ang moabot. Kinsa man ang nasayod kung unsa ang moabot sunod kaniya? 15 Ang pagkugi sa mga buangbuang makahago kanila, busa wala sila nasayod bisan sa dalan paingon sa lungsod. 16 Alaot ikaw, yuta, kung ang imong hari usa ka batar-ong lalaki, ug kung ang imong mga pangulo nagsugod sa pagpakkombira sa kabuntagon! 17 Apaon bulahan ikaw, yuta, kung ang imong hari anak sa mga halangdon, ug kung ang imong mga pangulo magaako sa husto nga takna, alang sa kusog, ug dili alang sa pagkapalahubog! 18 Tungod sa pagkatapolan ang atop mahugno, ug tungod sa walay gibuhat nga mga kamot ang balay magatulo. 19 Ang mga tawo mag-andam ug pagkaon alang sa pagkatawa, ang bino magadala ug kalipay sa kinabuhi, ug ang salapi magahatag sa panginahanglanon alang sa tanang butang. 20 Ayaw tungloha ang hari, bisan sa imong hunahuna, ug ayaw tungloha ang adunahan nga mga tawo sa imong higdaanan. Kay basin ang langgam sa kawanangan magdala sa imong mga pulong; bisan unsang adunay mga pako makahimo sa pagpakyayl sa maong butang.

11 Ipaanod ang imong tinapay ngadto sa katubigan, kay makaplagan ra nimo kini pagkahuman sa daghang mga adlaw. 2 Angaya kini ngadto sa pito, bisan pa sa walo ka mga tawo, kay wala ka masayod kung unsa ang mga katalagman nga moabot sa kalibutan. 3 Kung ang kapanganoran puno sa ulan, ilang pahubusan ang ilang kaugalingon ngadto sa kalibutan, ug kung ang usa ka kahoy matumba sa habagatan o sa amihang bahin, bisan asa matumba ang kahoy, magpabilin kini didto. 4 Kinsa kadtong magabantay sa hangin tingali dili makatanom, ug kinsa kadtong magabantay sa pangonod tingali dili makaani. 5 Sama ra nga wala ka masayod sa agianan sa hangin, ni giunsang pagtubo sa mga bukog sa bata noga anaa sa tagoongan sa nagmabdos, ingon man usab nga wala ka masayod sa tanang buhat sa Dios, nga nagbuhat sa tanan. 6 Sa kabutagan ipugas ang imong binhi; hangtod sa kabagbion, hangtod kinahanglan pa, padayon sa pagpamuhat pinaagi sa imong mga kamot, kay wala ka nasayod kung asa ang dili mouswag, kung sa buntag o sa gabii, o kini o kana, o managsama ba sila noga maayo. 7 Sa pagkatinuod ang kahayag tam-is, ug makalipay kini nga butang alang sa mga mata nga makakita sa adlaw. 8 Kung nabuhii ang usa ka tawo sa daghang mga katuigan, tugoti siya nga magmalipayon diha kanilang tanan, apan tugoti siya nga mamalandong mahitungod sa umaabot nga mga adlaw sa kantitngit, kay daghan kining mga adlaw. Ang tanang butang nga moabot mawala sama sa aso. 9 Paglipay, batan-ong lalaki, sa imong pagkabatan-on, ug tugoti nga magmaya ang imong kasingkasing sa mga adlaw sa imong pagkabatan-on. Ipadayon ang maayong tinguha sa imong kasingkasing, ug kung unsa man ang makita sa imong mga mata. Apan, hibalo i ngang Dios magdala kinimo ngadto sa paghukom alang sa tanan niining mga butanga. 10 Kuhaan ang kasuko gikan sa imong kasingkasing, ug ayaw tagda ang bisan unsang sakit sa imong lawas, tungod kay ang pagkabatan-on ug ang kusog niini sama lamang sa aso.

12 Hinumdomi usab ang imong Magbubuhat sa mga adlaw sa imong pagkabatan-on, sa dili pa moabot ang adlaw sa kalisdanan, ug sa dili pa moabot ang katuigan sa dihang moiong ka, "Wala akoy kalipay kanila," 2 buhata kini sa dili pa mongitngit ang kahayag sa adlaw, sa bulan ug sa mga bitoun, ug ang mga dag-am sa pangonod mobalik pagkahuman sa ulan. 3 Mao na kana ang takna sa dihang mangurog ang magbalantay sa palasyo, ug ang kusgan nga mga tawo makaluhod, ug ang mga babaye nga naggaling moundang tungod kay gamay na lamang sila, ug kadtong nagdungaw sa mga bintana dili na makaklaro. 4 Mao na kana ang takna sa dihang masirado ang mga pultahan sa kadalanan, ug ang tingog sa paggaling mohunong, sa dihang makuratan ang tawo sa huni sa usa ka langgam, ug ang tingog sa babaye nga nag-awit mawala. 5 Mao na kana ang takna sa dihang ang mga tawo mahadlok sa kahabog ug sa kakyaw daplin sa dalan, ug sa dihang mamulak ang kahoy nga almendro, ug sa dihang ang mga dulon magguyod sa ilang mga kaugalingon, ug sa dihang mapakyas ang naaandan nga tinguha. Unya moadto ang mga tawo sa walay kataposang panimalay ug ang nagbanganot molugson sa mga dalan. 6 Hinumdomi ang iyyong Magbubuhat sa dili pa maputol ang pisi nga plata, o madugmok ang bulawan nga panaksan, o ang banga mabuak ngadto sa tuboran, o madugmok ang ligid nga anaa sa atabay, 7 sa dili pa mobalik ang abog ngadto sa yuta kung diin kini naggikan, ug ang espiritu mobalik ngadto sa Dios nga naghatag niini. 8 "Yamog sa aso," miiong ang Magtutudlo, "ang tanan sama sa nagakawala nga aso."

9 Maalamon ang Magtutudlo kaniadto ug nagtudlo siya sa kahibalo sa katawhan. Nagtuon siya ug namalandong ug naghan-ay ug daghang mga panultihon. **10** Naninguha ang Magtutudlo nga magsulat ug klaro, ug matulid nga mga pulong sa kamatuoran. **11** Ang mga pulong sa maalamon nga mga tawo sama sa sungkod nga taliris. Sama sa mga lansang nga gipataop ug maayo ang mga pulong sa pangulo sa pagkolekta sa ilang mga panultihon, diin gitudlo sa usa ka magbalantay. **12** Akong anak nga lalaki, pagbantay sa daghan pang mga butang: ang pagbuhat sa daghan nga mga libro, dili matapos ug ang hilabihang pagtuon makahago sa kälawasan. **13** Ang kataposan niining mga butanga human madungog ang tanan, mao nga kinahanglan mahadlok ka sa Dios ug tipigan ang iyang mga kasugoan, kay mao kini ang tibuok katungdanan sa tawo. **14** Kay pagadad-on sa Dios ang matag binuhatan ngadto sa paghukom, uban sa matag tinagong butang, kung maayo o daotan kini.

Awit sa mga Awit

1 Ang Awit sa mga Awit, ni Solomon. Ang batan-ong babaye misulti sa iyang hinigugma. **2** O, nga hagkan mo ako sa mga halok sa imong baba, kay ang imong gugma labaw pa sa bino. **3** Makatagbaw ang kahumot sa imong pandihog nga mga lana; ang imong ngalan sama sa nagadagayday nga pahumot, mao nga ang mga batan-ong babaye nahigugma kanimo. **4** Dad-ako uban kanimo, ug modagan kita. Nagsulti ang babaye sa iyang kaugalingon. Gidala ako sa hari sa iyang mga lawak. Malipayon ako; ang babaye nagsulti sa iyang hinigugma; malipayon ako babin kanimo; tugot ako nga isaulog ang imong gugma; mas maaya pa kini kaysa bino. Angay lang nga modayeg ang ubang babaye kanimo. Ang babaye nagsulti sa ubang babaye. **5** Itomon ako apan matahom, kamong mga anak nga babaye sa kalalakin-an sa Jerusalem— itom sama sa mga tolda sa Kedar, matahom sama sa mga tibil ni Solomon. **6** Ayaw akog tutoki tungod kay itomon ako, tungod kay ang adlaw nagsunog kanako. Ang anak nga mga lalaki sa akong inahan nasuko kanako; gihimo nila akong tigatiman sa kaparasan, apan wala nako naatiman ang akong kaugalingon nga parasan. Ang babaye nagsulti sa iyang hinigugma. **7** Sultih ako, akong hinigugma, diin mo man gipasibisib ang imong kamananapan? Diin mo man gipapahulay ang imong kamananapan panahon sa kaudtohon? Nganong kinahanglan man nga mahisama ako sa tawo nagaas-saag tupad sa kamananapan ug sa imong kaubanan? Mitubag kaniya ang iyang hinigugma. **8** Kung wala ikaw masayod, labing matahom taliwala sa mga babaye, sunda ang mga tunob sa akong kamananapan, ug pasibisa ang imong nating mga kanding duol sa mga tolda sa magbalantay. **9** Gitandi ko ikaw, akong hinigugma, sa kabayong baye taliwala sa mga kabayo nga anaa sa karwah ni Paraoa. **10** Matahom ang imong mga aping uban ang mga dayandayan, ang imong liog uban ang binitay nga mga alahas. **11** Buhutan ko ikaw ug dayandayan nga bulawan inubanan sa batones nga plata. Ang babaye nagsulti sa iyang kaugalingon. **12** Samtang naghigda ang hari sa iyang higdaanan, mialisngaw ang kahumot sa akong nardo. **13** Ang akong hinigugma sama sa sudlanan sa mira nga naghatag ug usa ka gabii nga nagpauray sa akong dughan. **14** Ang akong hinigugma sama sa usa ka pongpong sa henna nga mga bulak nga anaa sa kaparasan sa En Gedi. Ang iyang hinigugma nagsulti kaniya. **15** Tan-awa, matahom ka gayod, akong hinigugma; tan-awa, matahom ka gayod; ang imong mga mata sama sa mga salampati. Ang babaye nagsulti sa iyang hinigugma. **16** Tan-awa, ambungan ka gayod, akong hinigugma, pagkaambungan mo gayod. Ang lunhaw nga mga tanom mao atong higdaan. **17** Ang mga damba sa atong balay mao ang mga sanga sa cidro nga kahoy, ug ang atong mga sagbayan mao ang mga sanga sa fir nga kahoy.

2 Usa lamang ako ka bulak sa hawanan, ingon nga usa ka lirio sa walog. Nagsulti ang lalaki kaniya. **2** Ingon nga lirio taliwala sa mga tunok, ikaw usab akong hinigugma, taliwala sa mga anak nga babaye sa akong kanasudhon. Nagsulti ang babaye sa iyang kaugalingon. **3** Ingon nga kahoy nga apricot nga anaa sa taliwala sa mga kakahoyan sa kalasangan, mao usab akong hinigugma nga anaa taliwala sa mga batan-ong lalaki. Naglingkod ako ubos sa iyang landong uban sa dakong kalipay, ug ang iyang bunga matam-is sa akong panlasa. **4** Gidala niya ako sa balay nga kombirahanan, ug ang iyang bandila ibabaw kanako mao ang gugma. Ang babaye nagsulti sa iyang hinigugma. **5** Buhia ako uban sa mga keyk nga may pasas ug atimana ako uban sa mga apricot, kay huyang ako sa gugma. Ang babaye nagsulti sa iyang kaugalingon. **6** Ang iyang kamot nga wala anaa sa akong ulo, ug ang iyang tuong kamot nagagakos kanako. Ang babaye nagsulti sa ubang babaye. **7** Buot ko nga magsaad kamo, mga anak nga babaye sa Jerusalem, pinaagi sa mga lagsaw nga laki ug mga lagsaw nga baye nga anaa sa kaumahan, dili ninyo samokon ang among paghingugugma hangtod nga mahuman kini. Nagsulti ang babaye sa iyang kaugalingon. **8** Adunay tingog sa akong hinigugma! O, ania miabot siya, milukso sa mga kabukiran, naglukso-lukso sa mga kabungtoran. **9** Ang akong hinigugma sama sa laki nga lagsaw o nating usa; tan-awa, nagtindog siya luyo sa among paril, mitan-aw pinaagi sa bintana, milili pinaagi sa latis. **10** Nagusulti ang akong hinigugma kanako ug miiong, "Tindog, akong hinigugma; ang matahom, uban kanako. **11** Tan-awa, milabay na ang tingtugnaw; wala nay ulan ug natapos na. **12** Mitungha ang mga bulak sa kayutaan; ang panahon alang sa pagpamutol ug panag-awit

sa mga langgam miabot, ug ang tingog sa mga salampati nadungog sa among kayutaan. **13** Ang igeria nga kahoy nagapahinog sa iyang lunhaw nga mga higos, ug ang kaparasan naugpamulak; nagahatag sila sa ilang kahumot. Tindog, akong hinigugma, ang akong maanyag, ug umari ka. **14** Akong salampati, nga anaa sa bangag sa bato, sa tagong mga bangag sa kabukiran sa mahait nga kabatoan, patan-awa ako sa imong panagway. Padunggo aka sa imong tingog, kay nindot ang imong tingog, ug ang imong panagway matahom." Ang babaye nagsulti sa iyang kaugalingon. **15** Dakpa ang mga milo alang kanamo, ang gagmay nga mga milo nga nagdaot sa kaparasan, kay ang among kaparasan namulak na. **16** Ako ang akong hinigugma, ug kaniya ako; nagspasibisib siya taliwala sa mga lirio uban ang kalipay. Ang babaye nagsulti sa iyang hinigugma. **17** Pahawa na, akong hinigugma, sa dili pa moaguros ang mabugnaw na hangin sa kaadlawon ug ang mga landong mahanaw. Lakaw na; pagpakaasama usa sa usa ka lagsaw o nating lagsaw nga anaa sa kabatoan sa mga kabukiran.

3 Sa pagkagibii sa akong higdaanan nagtinguha ako sa akong hinigugma; nangita ako kaniya, apan wala ko siya mahikaplagi. **2** Miiong ako sa akong kaugalingon, "Mobangon ako ug moadto sa siyudad, ngadto sa kadalanan ug sa mga plasa; pangitaon ko ang akong hinigugma." Nangita ako kaniya, apan wala ko siya mahikaplagi. **3** Nakaplagan ako sa mga magbalantay samtag naglibotibot sila sa siyudad. Gipungutan ko sila, "Nakita ba ninyo ang akong hinigugma?" **4** Wala madugay humanako milabay kanila nga nahikaplagan ko ang gihigugma sa akong kalag. Gigunitan ko siya ug wala ko na siya palakwa hangtod nga nadala nako siya ngadto sa balay sa akong inahan, ngadto sa lawak nga tuloganan sa tawo nga maoy nanamkon kanako. Nakigsulti ang babaye sa ubang mga babaye. **5** Buot ko nga manumpa kamo, nga mga anak nga babaye sa kalalakin-an sa Jerusalem, pinaagi sa mga laki nga lagsaw ug sa mga baye nga binaw didto sa kaumahan, nga dili ninyo samokon ang among paghigugugma hangtod nga mahuman kini. Miiong ang babaye sa iyang kaugalingon. **6** Unsa man kanang nanungas gikan sa kamingawan nga sama sa hugpong nsa aso, gipahumotan sa mira ug insenso, uban sa tanang mga pulbos nga gibigalya sa tigpatigayan? **7** Tan-awa, mao kini ang higdaanan ni Solomon; 60 ka mga manggugubat ang nag-aliron niini, 60 ka kasundalohan sa Israel. **8** Hanas sila sa espada ug batid sa pagpakkigubat. Ang matag lalaki adunay espada sa iyang kiliran, sinangkapan sa hinigibon batok sa kalisang sa kagabhiion. **9** Naghimo si Haring Solomon alang sa iyang kaugalingon ug sedan nga ang likorangan gikan sa kahoy sa Lebanon. **10** Hinimo sa plata ang mga tukod niini; hinimo sa bulawan ang sandiganan, ug tapol ang panapton sa lingkoranan. Ang sulod niini gidayandayan uban sa gugma pinaagi sa mga anak nga babaye sa kalalakin-an sa Jerusalem. Nakigsulti ang batan-on nga babaye ngadto sa mga babaye sa Jerusalem. **11** Panggula kamo, mga anak nga babaye sa kalalakin-an sa Zion, ug sundonga si Haring Solomon, nga nagsul-ob sa korona nga gikorona kaniya sa iyang inahan sa adlaw sa iyang kasal, sa malipayon nga adlaw sa iyang kinabuhi.

4 Pagkamaanyag mo gayod, hinigugma ko, pagkamaanyag mo. Ang imong mga mata sama sa mga salampati luyo sa imong belo. Ang imong buhok sama sa panon sa mga kanding nga milugsong gikan sa Bukid sa Gilead. **2** Ang imong mga ngipon sama sa mga panon sa baye nga kamero nga bag-onng gitupihan, nga nanungas gikan sa dapit nga hugasan. Ang matag-usa kanila adunay kaluha, ug walay usa kanila nga nawala. **3** Ang imong mga ngabili sama sa dagtotpula nga sinulid; ug matahom gayod ang imong baba. Ang imong aping sama sa natunga nga granada luyo sa imong belo. **4** Ang imong liog sama sa tore ni David nga gitukod diha sa gilinya nga bato, uban sa liboan ka mga taming nga gibitay niini, ang tanang mga taming sa kasundalohan. **5** Ang imong duha ka mga dughan sama sa duha ka nating usa, mao kaluha nga lagsaw, nga naniibis taliwala sa mga lirio. **6** Hangtod nga moabot ang kaadlawon ug molabay ang ang mga landong, moadto ako sa bukid sa mira ug sa bungtod sa insenso. **7** Maanyag ka sa tanang paagi, hinigugma ko ug walay hugaw diha kanimo. **8** Uban kanako gikan sa Lebanon, pangasaw-onon ko. Uban kanako gikan sa Lebanon; lugsong gikan sa kinatuman sa Amano, gikan sa kinatuman sa Senir ug sa Hermon, gikan sa mga lungib sa Ilyon, gikan sa bukid sa mga lungib sa mga leopardo. **9** Imong gikawat ang akong kasingkasing, akong igsoong babaye, akong pangasaw-onon; imong gikawat ang akong kasingkasing, pinaagi lamang sa pagtan-aw kanako, pinaagi lamang sa usa ka alahas sa imong kuwentas. **10** Pagkatahom

gayod sa imong gugma, akong igsoong babaye, akong pangasaw-onon! Mas maayo pa ang imong gugma kaysa bino, ug ang kahumot sa imong pahumot kaysa bisan unsang mga lamas. **11** Ang imong mga ngabil, akong pangasaw-onon, nagapaagas ug dudos; ang dudos ug ang gatas anaa sa ilalom sa imong diha; ang kahumot diha sa imong mga bisti sama sa kahumot sa Lebanon. **12** Akong igsoong babaye, sama sa tanaman nga gisirad-an ang akong pangasaw-onon, ang tanaman nga gisirad-an, ang tuboran nga gitak-upan. **13** Ang imong mga sanga mao ang mga gagmay nga kahoy sa granada uban ang pinili nga mga prutas, ug sa henna ug nardo nga mga tanom, **14** Nardo ug dulaw, calamus ug sinamon uban ang tanang matang sa mga lamas, mira ug mga aloe uban sa tanang labing maayo nga mga igaipahumot. **15** Ikaw ang tuboran sa tanaman, ang tuboran nga naghatag ug limpyo nga tubig, mga sapa nga midagayday gikan sa Lebanon. Ang batan-ong babaye misulit ngadto sa iyang hinigugma. **16** Pagmata, hangin sa amihan; umari ka, hangin sa habagatan; huros ngadto sa akong tanaman aron nga maghatag ug pahumot ang mga igaipahumot niini. Hinaot unta nga moadto ang akong hinigugma sa iyang tanaman ug mokaon sa pipila ka mga pinili nga bunga.

5 Mianhi ako sa akong tanaman, akong igsoong babaye, akong pangasaw-onon; natigom ko na ang akong mira uban sa akong lamas. Nakaon ko na ang balayan sa putyoan uban sa akong dudos; Nainom ko na ang akong bino uban ang akong gatas. Nagsulti ang mga higala sa naghinigugmaay pangaon kamo, mga higala; inom ug pagpakahubog sa gugma. Ang batan-ong babaye nagsulti sa iyang kaugalingon **2** natulog ako, apan ang akong kasingkasing nagmata sa akong damgo. Nadungog ko ang tingog sa akong hinigugma nga nanuktok ug nag-ingon, "Abilhi ako, akong igsoong babaye, akong hinigugma, akong salampati, akong ulay, kay ang akong ulo nabasa sa yamog, ang akong buhok diha sa tinulo sa kagabhiyon." **3** Nahukas ko na ang akong kupo, sul-obon ko pa ba kini pagbalik! Nahugasan ko na ang akong mga tiil, hugawan ko pa ba kini pag-usab?" **4** Gibutang sa akong hinigugma ang iyang kamot ngadto sa abilhanan sa pultahan, ug natandog ang akong kasingkasing alang kaniya. **5** Mibangon ako aron abilhan ang pultahan alang sa akong hinigugma; nagtulutulo ang mira sa akong mga kamot, ang akong mga tudlo nalukop sa mira, samtang naggunit sa abilhanan sa pultahan. **6** Giablibhan ko ang pultahan alang sa akong hinigugma, apan nitalikog ug nawala ang akong hinigugma. Naunlond ang akong kasingkasing; nawad-an akong paglaoma. Gipangita ko siya, apan wala ko siya hikiti-i. Gitawag ko siya, apan wala siya mitubag kanako. **7** Ang magbalantay nga miadto sa siyudad nakakita kanako; gibunalan niila ako ug gisamaran; gitabot na mga magbalantay sa mga paril ang akong kupo. Nakigsulti ang batan-ong babaye sa mga kababayen sa siyudad **8** buot ko nga manumpa kamo, mga anak nga babaye sa Jerusalem, nga kung makaplagan ninyo ang akong hinigugma, sultihi siya nga nagsakit ako tungod sa akong gugma alang kaniya. Miingon ang mga babaye nga taga siyudad ngadto sa batan-ong babaye **9** Nganong labaw pa man ang imong hinigugma kaysa ubang hinigugma nga lalaki, ikaw nga maanyang sa tanang mga babaye? Nganong mas labaw pa man ang imong hinigugma kaysa laing hinigugma, nga imo man kaming sugoon nga manumpa ug sama niini? Miingon ang batan-ong babaye sa mga babaye sa siyudad **10** "Ang akong hinigugma hamis ug pulapula, labaw pa siya kay sa 10, 000. **11** Ang iyang ulo lunsay nga bulawan; kulot ang iyang buhok ug sama kini kaiton sa uwak. **12** Ang iyang mga mata sama sa mga salampati nga anaa sa daplin sa nagdagayday nga tubig, gihugasan sa gatas, ug maayo ang pagkahiluna sama sa mga alahas. **13** Ang iyang mga aping sama sa mga tugkanan sa mga igaipahumot, mga adunay hilabihan nga kahumot. Ang iyang mga ngabil sama sa mga lirio, nga nagulatulot sa mira. **14** Ang iyang mga bulton lingin nga bulawan nga gilibotan sa mga alahas; ang iyang tiyan sama kaputu sa tango sa elepante nga gitabutan sa mga sapiro. **15** Ang iyang mga paa sama sa mga haligi nga marmol, nga nagtindog sa lunsay nga bulawan; ang iyang panagway sama sa Lebanon, pinili sama sa mga cidro. **16** Ang iyang baba hilabihan katam-is; ambongan gayod siya. Maa kini ang akong hinigugma, ug mao kini ang akong higala, mga anak nga babaye sa Jerusalem.

6 Asa man miadto ang imong hinigugma, labing maanyang sa tanang kababayen-an? Asa man padulong ang imong hinigugma, aron nga pangitanon nimo siya uban kanimo? Ang batan-ong mga babaye miingon sa iyang kaugalingon **2** Milugsong ang akong hinigugma ngadto sa iyang tanaman, ngadto sa tugkanan sa mga igaipahumot, aron sa pagpasibisb

ditso sa tanaman ug sa pagtigom sa mga lirio. **3** Iya man ako sa akong hinigugma ug ang akong hinigugma ako; naqapasibisb siya taliwala sa kaliriohan uban sa kalipay. Ang hinigugma sa babaye miingon kaniya. **4** Pagkamaanyag nalang nimo sama sa Tirsa, akong hinigugma, matahom ingon sa Jerusalem, makallisang sama sa panon sa kasundalohan uban sa ilang mga bandera. **5** Ilingiw ang imong mga mata gikan kanako, kay maaghat nila ako. Ang imong buhok sama sa panon sa mga kanding nga napagalugson gikan sa mga bakiid sa bukid sa Gilead. **6** Ang imong mga ngipon sama sa panon sa baye nga mga karnero nga nanungas gikan sa dapit nga hugasan. Ang matag usa adunay kaluha, ug walay namatay kaniila. **7** Ang imong mga aping sama sa katunga sa kahoy nga granada sa likod sa imong belo. Ang hinigugma sa babaye miingon sa iyang kaugalingon **8** Adunay 60 ka mga rayna, 80 ka mga kabit, ug dili maalip nga mga batan-ong babaye. **9** Ang akong salampati, ako sa walay buling, nag-inusara; pinasahi siya nga anak nga babaye sa iyang inahan; siya ang pinalangga sa babaye nga napakatawo kaniya. Nakakita kaniya ang mga anak nga babaye sa akong mga katabuhan ug gitawag siya nga bulahan; nakakita usab kaniya ang mga rayna ug ang mga kabit, ug gitayeg nila siya. Mao kana ang giingon sa rayna ug sa mga kabit. **10** "Si kinsa ba kini nga mipakita sama sa kaadlawon, matahom ingon sa bulan, masilaw ingon sa adlaw, makallisang ingon sa panon sa kasundalohan uban sa mga bandera niini?" Ang hinigugma sa babaye miingon sa iyang kaugalingon **11** Milugsong ang ngadto sa mga gagmayang kahoyan nga almendras aron sa paglantaw sa bag-ong tubo nga anaa sa walog, aron makita kung nanalingsing na ba ang kaparasan, ug kung namulak na ba ang kahoy nga granada. **12** Hilabihan ang akong kalipay nga gibati ko nga daw nagsakay aki sa karwahen sa prinsipe. Ang hinigugma sa babaye miingon kaniya **13** Pauli, pauli, ikaw nga babayeng hingpit; pauli, pauli aron nga makasud-ong ako kanimo. Ang batan-ong nga babaye miingon sa iyang hinigugma, Nganong sud-ongnon mo man ako, ang hingpit nga babaye, ingon nga nagsayaw ako taliwala sa duha ka panon sa mga mananayaw?

7 Pagkaanindot sa imong mga tiil diha sa imong mga sandalyas, anak nga babaye sa prinsipe! Ang porma sa imong mga paa sama sa mga mutya, ang buhat sa mga kamot sa usa ka hanas nga mangkulit. **2** Ang imong pusod sama sa lingin nga yahong; ug dili una kini makulangan sa gisagol nga bino. Ang imong tiyan sama sa pundok sa trigo nga gipalibotan ug mga lirio. **3** Ang imong duha ka suso sama sa duha ka nating binaw, kaluha sa lagsaw. **4** Ang imong liog sama sa tore nga gikan sa tango sa elepante; ang imong mga mata sama sa linaw sa Heshbon duol sa ganghaan sa Bath Rabbim. Ang imong ilong sama sa tore sa Lebanon nga nag-atabung sa Damascus. **5** Ang imong ulo sama sa Carmel; dagtom tapol ang imong buhok sa ulo. Ang hari nabihag sa mga salapid niini. **6** Pagkatahom ug pagkamahigugmaon mo gayod, hinigugma, inubanan sa imong kalipay! **7** Ang imong katas-on sama kaanindot ug barog sa kahoy nga palmera, ug ang imong mga suso sama sa pongpong sa mga bunga. **8** Naghunahuna ako, "Gusto ko nga mokatkat niana nga kahoy nga palmera; Mukoputo ako sa matag sanga niini!" Hinaot nga ang imong mga suso mahisama sa pongpong sa mga ubas, ug ang kahumot sa imong ilong mahisama sa mga apricot. **9** Ang imong baba mahisama sa labing maayo nga bino, nga mihinayhinay ug awas sa akong hinigugma, nga nagpadalios sa atong mga ngabil ug mga ngipon. Nakigsulti ang batan-ong babaye sa iyang hinigugma. **10** Ako iya man sa akong gihiuguma, ug ngattinguba siya kanako. **11** Dali, akong hinigugma, mangadto kita sa bikiid; didto kita mangatulog sa mga baryo. **12** Mocabong kita ug sayo ug moadto sa parasan; tan-awon nato kung nangudlot ang mga paras, kung namukhad ang ilang bulak, ug kung namulak na ang mga granada. Dido akong ihatag kanimo ang akong gugma. **13** Ang mga mandragora naghatag sa ilang kahumot; didto sa pultahan diin kita nagsupyo anaa ang tanan nga nagkalainlaing matang sa pinili nga mga prutas, bag-o ug daan, nga akong gitipigan alang kanimo, akong hinigugma.

8 Nangandyo ako nga ikaw sama sa akong igsoon nga lalaki, nga nagsuso sa akong inahan. Aron kung bisan asa ko ikaw matagboan sa gawas, makahimo ako sa paghalok kanimo, ug walay bisan usa nga motamay kanako. **2** Giyahan ko ikaw ug dad-on ko ikaw ngadto sa panimalay sa akong inahan, ug tudloan mo ako. Hatagan ko ikaw sa gipahumot nga bino ug duga sa akong mga granada aron imnon. Nakigsulti ang batan-ong babaye sa iyang kaugalingon. **3** Ang iyang wala nga kamot anaa sa ilalom sa akong ulo ug ang iyang tuong kamot naggakos

kanako. Nakigsulti ang babaye ngadto sa laing babaye. **4** Gusto ko nga manumpa ka, mga anak nga babaye sa katawhan sa Jerusalem, nga dili mo kami samokon sa among paghinigugmaay samtantang dili pa kini mahuman. Nagsulti ang mga babaye sa Jerusalem. **5** Kinsa man kining miabot gikan sa kamingawan, nga nagsandig sa iyang hinigugma? Ang batan-on nga babaye nakigsulti sa iyang hinigugma, gipukaw ko ikaw ilalom sa kahoy nga apricot; didto gipanamkon ka sa imong inahan; didto ka niya gimabdos, siya ang naghimugso kanimo. **6** Himoa ako ington nga silyo sa tibuok mong kasingkasing, sama sa silyo sa imong bukton, kay ang gugma kusgan sama sa kamatayon. Ang kainit sa hilabihan nga pagbati sama sa Sheol; miulbo ang kalayo niini; nagdilaab kini nga kalayo, usa ka kalayo nga mas init kaysa ubang kalayo. (**Sheol h7585**) **7** Ang baha dili makapahunong sa gugma, ni ang baha makabanas niini. Kung ihatag sa usa ka lalaki ang tanan niyang mga kabtanganan nga anaa sa iyang balay alang sa gugma, ang tanyag pagatamayon gayod. Ang igsoon nga mga lalaki sa batan-ong babaye nagsultianay sa ilang mga kaugalingon. **8** Aduna kami igsoon nga batan-ong babaye, ug wala pa siya namukol. Unsa man ang among mabuhat alang sa among igsoon nga babaye sa adlaw nga saaran siya nga minyoan? **9** Kung siya usa ka paril, pagatukoran namo siya ug usa ka tore nga plata. Kung siya usa ka pultahan, pagadayandayanay namo siya sa tabla nga sedro. Ang batan-ong babaye nakigsulti sa iyang kaugalingon. **10** Usa ako ka paril kaniadto, apan ang akong susu karon sama sa kahabog sa mga tore; busa hamtong na gayod ako sa iyang mga mata. Ang batan-ong babaye nakigsulti sa iyang kaugalingon. **11** Adunay kaparasan si Solomon didto sa Baal Hamon. Gipaabanggan niya ang kaparasan niadtong gusto mag-atiman niini. Ang matag usa magdala sa liboan ka mga shekel nga plata alang sa bunga niini. **12** Ang akong kaparasan, ako a lang gayod; ang liboan ka mga shekel nahisakop kanimo, akong hinigugma nga si Solomon, ug ang duha ka gatos nga mga shekel alang niadtong nag-atiman sa bunga niini. Nakigsulti ang hinigugma sa babaye ngadto kaniya. **13** Ikaw nga nagpuyo sa mga tanaman, naminaw sa imong tingog ang akong mga kaubanan; hinaot nga ako lamang ang makadungog niini. Ang batan-ong babaye nakigsulti sa iyang hinigugma. **14** Paggdali, akong hinigugma, ug pahisama sa usa ka lagsaw o sa nating binaw nga anaa ibabaw sa kabukiran sa mga pahumot.

Isaias

1 Ang Panan-awon ni Isaias nga anak nga lalaki ni Amoz, nga nakita niya mahitungod sa Juda ug sa Jerusalem, sa mga adlaw ni Uzia, Jotam, Ahaz, ug Hezekia nga mga hari sa Juda. **2** Dungga kalangitan, ug paminaw kalibutan; kay nagsulti si Yahweh: "gatiiman ko ug gipadako ang mga katawhan, apan misupila sila batok kanako. **3** Nakaila ang baka sa tag-iya niini, ug ang aso sa pasungan sa iyang agalon, apan wala makaila ang Israel, ug wala makasabot ang Israel." **4** Alaot ang nasod nga makasasala! Ang katawhan nga napuno sa pagkadaotan, kaiwat sa mga nagabuhat ug daotan, mga anak nga nagabuhat ug mahugaw! Gisalikway nila si Yahweh, gitamay nila ang Usa ka Balaan sa Israel, mibya sila gikan kaniya. **5** Nganong gibulanan pa man gihapon kamo? Nganong hilabihan man kamo kamasinupakon? Nagmasakiton ang tibuok ulo, naluwa ang tibuok kasingkasing. **6** Gikan sa lapalapa hangtod sa ulo walay babin niini nga maayo; apan mga samad lamang, ug mga pangos, ug bag-ong mga samad; nga wala pa neulian, nahirloan, nabugkosan, ni gipahiran ug lana. **7** Nagun-ob ang inyong nasod ug nasunog ang inyong mga siyudad; gun-obon sa mga langyaw diha sa inyong atubangan—ang inyong kaumahan,—binyaang guba gibuntog sa mga langyaw. **8** Mahibilin ang anak nga babaye sa Zion sama sa usa ka payag nga anaa sa parasan, sama sa usa ka silonganang nga anaa sa pipinohan, sama sa usa ka siyudad nga gipalibutan sa kaaway. **9** Kung wala ngabilin si Yahweh nga labawng makagagahom ug gamay nga kaiwat alang kanato, mahisama kita sa Sodoma ug Gomora. **10** Dungga ang pulong ni Yahweh, kamong mga pangulo sa Sodoma; paminaw sa balaod sa atong Dios, kamong katawhan sa Gomora: **11** Miilong si Yahweh "Unsa man ang gitagħanom sa inyong halad nganhi kanako?" "Nakabaton ako ug igong halad nga sinunog nga mga karnero ug gipatambok nga mga mananap; ug dugo sa mga baka, mga nating karnero, o mga kanding nga wala ko gikahimut-an. **12** Sa dihang moabot kamo aron sa pagpakaita sa akong atubangan, kinsa man ang nagsugo niini kaninyo, aron sa pagtunob sa akong mga hawanan? **13** Ayaw na pagdala ug mga walay pulos nga halad; usa ka dulomtanang insenso alang kanako; ang inyong bag-ong bulan ug ang mga panagtigom sa Adlawng ipgapahulay—dili ko maantos kining daotan kaayo ng mga panagtigom. **14** Gikasilagan ko ang inyong bag-ong mga bulan ug ang inyong pinili nga mga kasaulogan; kabug-aton kini alang kanako; gikapoy ako sa pag-antos kanila. **15** Busa sa dihang ibaway ninyo ang inyong mga kamot sa pag-ampo, itago ko ang akong mga mata gikan kaninyo; bisan pa ug mag-ampo kamo sa makadaghan, diliako maminaw; nabulit sa dugo ang inyong mga kamot. **16** Hugasi, hinlo ang inyong kaugalingon, biyai ang daotan ninyong mga binuhutan gikan sa akong panan-aw; hunonga ang pagkadaotan; **17** pagtuon sa pagbuhat ug maayo; pangita ug kaangayan, tul-ira ang pagdaugdaog, hatagi ug kaangayan ang mga ilo, ug labani ang balo." **18** Dalí karon, ug maghusay kita," miilong si Yahweh; "bisan pa ug pula ang inyong mga sala, maputi kini sama sa niebe; bisan pa ug sama sa dagtom pula ang inyong mga sala, maputi kini sama sa balahibô sa karnero. **19** Kung magmasinupanton ug magmatinuman kamo, makakaon kamo sa abot sa yuta, **20** apan kung modumili ug mosupak kamo, laglagon kamo sa espada," kay gisulit kini sa baba ni Yahweh. **21** Giunsa pagkahimong naqbaligya ug dungog sa matinud-anong siyudad! Puno siya sa hustisa—puno siya sa pagkamaratong, apan karon puno siya sa mga mamumuno. **22** Dili lunsay ang imong plata, sinagolan ug tubig ang imong bino. **23** Nagmasinupakon ang imong mga prinsipe ug kauban sa mga katawhan; nahigugay ang tanan sa suhol ug nagtinguha sa bayad. Wala niila dapiji ang mga ilo, ni ang mga sumbong sa bga balo ngi miabot sa ilang atubangan. **24** Busa mao kini ang gipahayag sa Ginoong si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Usa ka Gamhanan sa Israel: "Alaot sila! Panimasan ko ang mga nakibatok kanako, ug panimasan ko mismo ang akong mga kaaway; **25** ipaattubang ko batok kanimo ang akong kamot, paghinalonko ang imong taya, ug mawala kining tanan. **26** Ipaħibalik ko ang imong mga magħħukom sama sa una, ug ang imong mga magtatambag sama sa sinugdan; human niana pagatawagan ka nga siyudad sa pagkamaratong, usa ka matinud-anon ngi lungsod." **27** Lukaton ang Zion pinaagi sa hustisa, ug ang iyang pagħinulsil pinaagi sa pagkamaratong. **28** Malaglag ang mga masinupakon ug ang mga makasasala, ug kadtong mibya kung Yahweh makahatiqom sa igin. **29** Kay maulawan kamo pinaagi sa sagradong mga kahoy nga akasya nga

inyong gitinguha, ug maulawan kamo pinaagi sa mga tanaman nga inyong gipili. **30** Kay mahisama kamo sa akasya nga malaya ang dahan, ug sama sa tanaman nga walay tubig. **31** Mahisama sa suginod ang kusgan nga tawo, ug sama sa siga ang iyang buhat; modilaab silang duha ug walay makapalong niini."

2 Ang mga butang nga nakita ni Isaias ang anak nga lalaki ni Amoz, mahitungod sa Juda ug Jerusalem. **2** Mahitabo kini sa kataposang mga adlaw nga pagatukoron ang bikiid sa balay ni Yahweh ingon nga pinakataasa nga kabukiran, ug mobarog kini ibabaw sa kabungtoran, ug modagday ang tanan kanasoran niini. **3** Daghang mga tawo nga moabot ug moingga, "Dali motungas kita sa bikiid ni Yahweh, ngadto sa balay sa Dios ni Jacob, aron tudloa niya kita sa iyang mga paagi, ug molakaw kita sa iyang mga dalan." Kay gikan sa Zion mogula ang kasugoan, ug ang pulong ni Yahweh gikan sa Jerusalem. **4** Hukman niya ang mga nasod ug magbuot alang sa daghang katawhan; himoon nila ang ilang mga espada ug mga lipya sa daro, ug himoon nila ang ilang mga bangkaw ug mga garab; dili na makibatok ang nasod sa laing nasod, ni magbansay pa alang sa gubat. **5** Dali balay ni Jacob, manglakaw kita diha sa kahayag ni Yahweh. **6** Kay imong gibilyaan ang imong katawhan, ang balay ni Jacob, kay napuno sila sa mga pamatasan nga gikan sa sidlakan ug mga mananagna sama sa mga Filistihanon, ug nagkumusta sila sa ilang anak nga lalaki sa mga langyaw. **7** Napuno sa plata ug bulawan ang ilang yuta, ug walay kataposan ang ilang bandahi; napuno usab sa mga kabayo ang ilang yuta, walay kataposan ang ilang mga karwahe. **8** Napuno usab sa mga diosdios ang ilang yuta; nagsimba sila sa binuhata sa ilang kaugalingon nga kamot, mga butang nga gibuhat mismo sa ilang mga kamot. **9** Manghapa ang katawhan, ug mangatumba ang matag usa; busa awya sila patindoga. **10** Pag-adto sa batoon nga mga dapit ug tago ilalom sa yuta gikan sa kasuko ni Yahweh ug gikan sa himaya sa iyang pagkahalangdon. **11** Ipaubos ang mapahitas-ong tinan-awan sa tawo, ug ipaubos ang mga tawo nga garboso, ug si Yahweh lamang ang ibaway nianang adlawa. **12** Kay adunay adlaw si Yahweh nga labawng makagagahom batok sa tanan nga mga garboso ug mapalabilibuhon, ug sa tanan nga mga mapahitas-on—ug ipaubos niya sila— **13** ug batok sa tanan mga sedro sa Lebanon nga taas ug labong, ug batok sa tanang mga akasya sa Basan. **14** Sa adlaw ni Yahweh nga labawng makagagahom batok kini sa tanang tag-as nga kabukiran, ug batok sa tanang kabungtoran nga tinuboy. **15** ug batok sa matag taas nga tore, ug batok sa matag salipdanon nga paril. **16** ug batok sa tanang mga sakayang pandagat sa Tarshis, ug batok sa tanang matahom nga mga sakayang pandagat. **17** Ipaubos ang garbo sa tawo, ug mapukan ang pagkamapasigbarobon sa mga tawo; si Yahweh lamang ang ibaway nianang adlawa. **18** Mahanaw sa hingpit ang mga diosdios. **19** Gikan sa kahadolok kang Yahweh, ug gikan sa himaya sa iyang pagkahalangdon, moadto ang mga tawo sa mga langob diha sa mga bato ug sa mga bangag diha sa yuta, sa dihang mobarog siya sa paglisang sa kalibutan. **20** Nianang adlawa isalikway sa katawhan ang ilang mga diosdios nga plata ug bulawan nga ilang gibuhat aron ilang simbahn—ilabay nila kini ngadto sa mga ilaga ug mga kabog. **21** Gikan sa kahadolok kang Yahweh ug gikan sa himaya sa iyang pagkahalangdon, moadto ang mga tawo sa mga bangag diha sa mga bato ug ngadto sa gansalgansalon nga mga bato, sa dihang mobarog siya aron sa paglisang sa kalibutan. **22** Undanga ang pagsalig sa tawo, nga nabuhi pinaagi sa paggihawa, kay unsa man ang iyang bili?

3 Tan-awa, kuhaon sa Ginoong si Yahweh nga labawng makagagahom, gikan sa Jerusalem ug Juda ang tukod ug sungkod: ang tanang tinubdan sa tinapay ug tubig; **2** ang kusgan nga tawo, ang maggugubat, ang magħħukom, ang propeta, ang mananagna, ang pangulo; **3** ang kapitan sa 50, ang inila nga mga tawo, ang magtatambag, ang hanas nga magbubuhat, ug ang hanas nga maglalamat. **4** Ibutang ko ang mga baton ang inong nga ilang mga pangulo, ug ang batan-on mangulo labaw kanila. **5** Daugħaġġon ang katawhan, ang matag usa pinaagi sa ubang tawo ug sa iyang siligan; pakaulawan sa bataq hamtong, ug hagiton sa yanong tawo ang halandong. **6** Gunitan sa tawo ang iyang iġsoong laikai diha sa balay sa iyang amahan ug moingga, 'Aduna kay kupo; dumalahi kami, ug tugotu nga maanha sa imong mga kamot kining naguba.' **7** Nianang adlawa mosinggit siya ug moingga, 'Dili aki mahimong mananambal; wala akoy tinapay o bistu. Dili mahimo nga himoon mo ako nga pangulo sa katawhan.' **8** Kay nadagma ang Jerusalem, ug napukan ang Juda, tungod kay ang

ilang gipamulong ug mga buhat batok man kang Yahweh, nga nagdumili sa mga mata sa iyang himaya. **9** Ang halugway sa ilang mga nawong nagpamatud batok kanila; ug isugilon nila ang ilang sala sama sa Sodoma; dili nila kini itago. Alao sila! Kay aduna silay hingpit nga katalagman alang sa ilang mga kaugalingon. **10** Sultih ang maayong tawo nga mamaayo kini, kay makaka sila sa bunga sa ilang mga binuhatan. **11** Pagkaalot sa daotan! Kadaot kini alang kaniya, kay ang bayad sa iyang mga kamot moabot gayod kaniya. **12** Akong katawhan—mga anak ang magdugdaug kanila, ug ang mga babaye ang magdumala labaw kanila. Akong katawhan, gipatibulaag kamo niadtong naggiya kaninyo ug gilibog kamo sa inyong padulungan nga dalam. **13** Mibarog si Yahweh alang sa pag-akusar; mibarog siya aron sa pag-akusar sa katawhan. **14** Moabot si Yahweh aron sa paghukom batok sa mga kadaogko sa iyang katawhan ug sa ilang mga pangulo: Gigun-ob ninyo ang parasan, ang inilog gikan sa mga kabos nga anaa sa inyong mga balay. **15** Nganong gidugmok man ninyo ang akong katawhan ug gitaling ang nawong sa mga kabos?“ Mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo nga labaw ngakagagahom. **16** Misulti si Yahweh niana tungod kay garbosong anak nga mga babaye sa Zion, ngalakaw sila nga naghangan, ug nagkidhat ang ilang mga mata, ngahinayinay sila sa paglakaw uban sa kilingkiling nga anaa sa ilang mga til. **17** busa pahamtangan sa Ginoo ug nuka ang mga ulo sa anak nga mga babaye sa Zion, ug upawan sila ni Yahweh. **18** Nianang adlawa kuhaon sa Ginoo ang maanindot nga mga alahas nga anaa sa ilang tikod, ang mga dayandayan sa ulo, ang mga dayandayan nga pormang bag-ong subang nga bulan, **19** ang mga ariyos, ang mga pulsiras, ug ang mga tabon sa nawong; **20** ang mga purong, ang mga kadena nga anaa sa tikod, ang mga bakos, ug ang mga sudlanan sa pahumot, ug ang mga anting-anting. **21** Kuhaon niya ang mga singis ug mga alahas nga anaa sa ilong; **22** ang mga kupo alang sa kasaulogan, ang mga mantiletas ug ang mga puntil; **23** ang mga samin, ang pinong lino, ang mga purong, ug ang mga turban. **24** Imbis nga humot nga pahumot adunay dili maayong baho; imbis nga turban, adunay usa ka pis; imbis nga maayong pagkasudlay nga buhok, adunay pagkaupaw; ug imbis nga kupo, nagsul-ob ug sakto; ug paso imbis nga kaanya. **25** Mapukan ang imong mga tawo pinaagi sa espada, ug mapukan ditdo sa gubat ang imong kusgan nga kalaklin-an. **26** Magbanganot ug magsubo ang mga ganghaan sa Jerusalem; ug mag-inusara siya ug maglingkod sa yuta.

4 Nianang adlawa pito ka babaye ang mogunit sa usa ka lalaki ug moingon, “Ang among kaugalingong pagkaon ang among kan-on, ang among kaugalingong bisti ang among sul-obon. Apan tugot kami nga mobaton sa imong ngalan aron pagkuha sa among kaulawan.” **2** Nianang adlawa mahimong nindot ug mahimayaon ang sanga ni Yahweh, ug mahimong lamian ug makapahimutong abot sa yuta alang niadtong mga nahibilin sa Israel. **3** Mahitabo kini nga ang mahibilin sa Zion ug ang magpabilin sa Jerusalem pagatawagan nga balaan, ang matag usa nga nahisulat ingon nga nagsupo sa Jerusalem. **4** Mahitabo kini sa dihang banlason sa Ginoo ang ikalima nga anak nga babaye sa Zion, ug hinloan ang mga mansa nga dugo gikan sa talwala sa Jerusalem, pinaagi sa espiritu sa paghukom ug sa espiritu sa nagdiilab nga kalayo. **5** Unya magbuhat ug panganod ug aso si Yahweh sa tibook dapit sa Bukid sa Zion ug ibabaw sa dapit sa iyang tigomanan, maghimo si Yahweh ug panganod ug aso panahon sa adlaw, ug masiga nga dilaab sa kalayo panahon sa kagabhiom; mahimo kining silonganon labaw sa tanang himaya. **6** Mahimo kining silonganon ang landong gikan sa kainit panahon sa adlaw, ug usa ka dalangpanan ug usa ka salipdanan gikan sa unos ug ular.

5 Tugot ako sa pag-awit alang sa akong gihigugma pag-ayo, usa ka awit sa akong gihigugma mahitungod sa iyang parasan. Ang akong gihigugma pag-ayo adunay parasan sa tabunok kaayo nga bungtod. **2** Gibungkali niya kini, gikuha ang mga bato, ug gitamnan sa labing maayo nga matang sa paras. Gitukoran niya ug tore sa talwala niini, ug nagtukod usab siya ug pug-anan sa ubas. Ngapaaabot siya sa pagpamunga niini, apan ihalas lamang nga mga ubas ang bunga niini. **3** Busa karon, lumolupyo sa Jerusalem ug tawo sa Juda, hukmi ako ug ang akong parasan. **4** Unsa pa man ang akong buhaton alang sa akong parasan, nga wala nako nabuhat alang niini? Sa dihang naagpaabot ako ngan mobunga kini, nganong namunga man hinuon kini ug ihalas nga mga ubas? **5** Karon sultihan ko kamo kung unsa ang akong buhaton sa akong parasan: kuhaon ko ang kural niini, himoon ko kini nga usa ka sibisbanan, gubaon ko ang paril niini, ug yatakyatakan kini. **6** Gun-obon ko na kini, ug dili na kini pagapul-ongan

ni kapnan. Hinuon, moturok ang mga sampinit ug mga tunok. Sugoon ko usab ang mga panganod nga dili mopaulan niini. **7** Kay ang parasan ni Yahweh nga labawng makagagahom mao ang balay sa Israel, ug ang tawo sa Juda mao ang makapahimutong tanom; ngapaaabot siya ug hustisa, apan adunay pagpinatyan; alang sa pagkamarotong, apan singgit lamang sa pagpaktabang. **8** Alao kadtong nagpadaghan ug mga balay, kadtong nagpadaghan ug mga ume, hangtod nga wala nay lawak nga mahibilin, ug magpabilin kag-inusara sa yuta! **9** Gisulithan ako ni Yahweh nga labawng makagagahom, daghang kabalayan ang biyaan, bisan pa ang dagko ug nindot, wala nay lumolupyo. **10** Kay ang napulo ka yugo nga parasan motahang lamang ug usa ka bath, ug ang usa ka homer nga binhi mohatang lamang ug usa ka ephah. **11** Alao kadtong nagsayo ug bangon sa buntag aron sa pag-inom ug isog nga ilimnon, kadtong naglangaylangay diha sa kangitngit hangtod nga mahubog sila sa bino. **12** Nagbangketi sila uban sa alpa, gamay nga gitara, tamborin, plawta, ug bino, apan wala nila ilha ang buhat ni Yahweh, ni gihunahuna ang mga buhat sa iyang mga kamot. **13** Busa giulipon ang akong katawhan kay kulang ug pagsabot; gitugom ang ilang halangdon nga mga pangulo, ug walay mainom ang yano nilang mga tawo. **14** Busa adunay mas dakong kagana ang Sheol ug nagnganga kini ug maayo; ang iniila diha kanila, ang katawhan, ang mga pangulo, ug ang mga tigmaya ug kadtong nagsalipayon, mangadto sa Sheol. (Sheol h7585) **15** Mapugos sa pagyukbo ang tawo, ug magpaubos ang katawhan; ipaobos ang mga mata sa mapahitas-on. **16** Ibaway si Yahweh nga labawng makagagahom diha sa iyang hustisa, ug ipakita sa Dios nga Usa ka Balaan ang iyang pagkamarotong. **17** Unya manisib ang mga karnero ingon nga anaa sa ilang kaugalingong sibisbanan, ug diha sa mga guba, ang nating mga karnero manisib ingon nga mga langyaw. **18** Alao kadtong nagguyod sa pagkadaotan uban sa walay pulos nga mga pisi ug kadtong nagguyod sa sala ingon nga hikot sa kariton. **19** Alao kadtong nag-ingon, “Padalia ang Dios, tugot siya nga mamuhat ug dali, aron makita nato kini nga mahitabo; ug tugot nga moabot ang mga laraw sa Usa ka Balaan sa Israel, aron nga masayod kita niini.” **20** Alao kadtong nagtawag sa daotan nga maayo, ug maayo ang daotan; kadtong nagpaila sa kangitngit ingon nga kahayag, ug ang kahayag ingon nga kangitngit; kadtong nagpaila sa pait ingon nga tam-is, ug ang tam-is ingon nga pait! **21** Alao kadtong mga maalamon sa ilang kaugalingong mga mata, ug ang mga maampungan sa ilang kaugalingong panabot! **22** Alao kadtong mga mananaog sa pag-inom ug bino, ug mga hanas sa pagtimpla sa isog nga mga ilimnon; **23** kadtong nagpakkamarotong sa daotan pinaagi sa suhol, ug pagkuha sa katungod sa mga walay sala! **24** Busa ingon nga ang dila sa kalayo molamoy sa dagami, ug ingon nga masunog ang nalaya nga sagbot, busa malata ang gamot niini, ug mapalid ang bulak niini sama sa abog. Mahitabo kini kay gisalkiway nila ang balaod ni Yahweh nga labawng makagagahom, ug tungod kay gitamay nila ang pulong sa Usa ka Balaan sa Israel. **25** Busa mosilaob ang kasuko ni Yahweh batok sa iyang katawhan. Gituy-od niya ang iyang kamot batok kanila ug gisilotan sila. Mukurog ang kabukiran, ug mahisama sa basura diha sa kadalanan ang ilang mga patayng lawas. Dili mahupay ang iyang kasuko niining mga butanga; hinuon, magpabilin nga gituy-od ang iyang kamot. **26** Ipatindog niya ang usa ka timaillhan nga bandera alang sa layo nga mga nasod ug taghoyan kadtong anaa sa kinatumanay sa kalibutan. Tan-awa, moabot dayon sila sa walay langan. **27** Walay gikapoyan o napandol diha kanila; walay nagduka o nangatulog. Ni miuag ang ilang mga bakos, o nabugto ang mga liston sa ilang sandalyas. **28** Hait ang ilang mga udyon ug gibawog ang tanan nilang pana; sama sa santik ang mga koko sa ilang mga kabayo, ug sama sa bagyo ang mga ligid sa ilang karwahe. **29** Mahisama sa usa ka liyon ang ilang pagngulob; magngulob sila sama sa nating mga liyon. Magngulob sila ug gunitan ang biktima ug dad-on kini palayo, nga walay makaluwas. **30** Nianang adlawa magngulob sila batok sa biktima sama sa dagat nga nagngulob. Kung motan-aw si bisan kinsa ibabaw sa yuta, makita niya ang kangitngit ug pag-antos; bisan ang kahayag mahimong ngitngit pinaagi sa mga pangand.

6 Sa tuig nga namatay si haring Uzia, nakita ko ang Ginoo nga naglingkod sa usa ka trono; hataas siya ug habog, ug ang sidsid sa iyang kupo milukop sa templo. **2** Adunay mga serafim ibabaw kaniya; ang matag usa adunay unom ka mga pako; ang duha nagtabon sa iyang nawong, ug ang duha nagtabon siya sa iyang mga til, ug ang duha gigamit niya sa paglupad. **3** Nagtinawagay sila sa usag usa ug nag-ingon, “Balaan, balaan, si Yahweh nga labawng makagagahom! Napuno ang

tributo kalibutan sa iyang himaya.” **4** Natay-og ang mga pultahan sa mga patukoran sa mga tingog niadtong nagasinggit, ug nalukop ang balay sa aso. **5** Unya miington ako, “Alaot ako! Gilaglag ako tungod kay usa ako ka tawo nga hugaw ug mga ngabil, ug nagpuayo ako uban sa mga tawong hugaw ug mga ngabil. Tungod kay nakita ko ang Hari, si Yahweh, si Yahweh nga labawng makagagahom!” **6** Unya milupad ang usa sa mga serafim himno ni kanako; aduna siyay nagbaga nga uling sa iyang kamot, nga gikuha niya pinaagi sa mga kimpit gikan sa halaran. **7** Gipahid ni kini sa akong baba ug miington, “Tan-awa, midapat kini sa imong mga ngabil; gikuha na ang imong pagkadaotan, ug gipasaylo na ang imong mga sala.” **8** Nadungog ko ang tingog sa Ginoo nga nag-ingon, “Kinsa man ang akong ipadala; kinsa man ang molakaw alang kanato?” Unya miington ako, “Ania ako; ipadala ako.” **9** Miington siya, “Lakaw ug sulthi kini nga kawathan, ‘Naminaw, apan dili makasabot; nagtan-aw, apan walay pagsabot.’” **10** Patig-aha ang kasingkasing niining mga tawhana, ug himoang bungol ang ilang mga igdulongog ug butahi ang ilang mga mata. Kay basin ug makakita sila, makadungog, ug makasabot ang ilang mga kasingkasing, ug unya mamalik ug mamaayo.” **11** Unya miington ako, “Ginoo, hangtod kanus-a man?” Mitubag siya, “Hangtod madugmok ug magun-ob ang mga siyudad ug wala nay mga lumolupyo, ug wala nay mga tawo ang mga balay, ug mahimong hingpit nga binuyaang yuta, **12** ug hangtod abogon ni Yahweh ang kawathan ngadto sa layong dapit, ug maaawha na sa hingpit ang yuta. **13** Bisan pa magpabilin ang ikanapulo ka bahan sa kawathan niini, maguba kini pag-usab; sama sa gitupol nga terebinto o akasiya nga mabilin ang punoan niini, ang balaanon binhi anaa sa mga tuod niini.”

7 Panahon sa mga adlaw ni Ahaz nga anak nga lalaki ni Jotam nga anak nga lalaki ni Uzia, ang hari sa Juda, mitungas ngadto sa Jerusalem si

Rezin ang hari sa Aram, ug si Peka nga anak nga lalaki ni Remalia, ang hari sa Israel aron sa pagpakiggubat batok niini, apan dili sila makadao batok niini. **2** Gisugilon kini sa panimalay ni David nga ang Aram nakigabin sa Efraim. Nagkurog ang iyang kasingkasing, ug ang kasingkasing sa iyang kawathan, sama sa mga kahoy sa kalasangan nga giuyog sa hanjin. **3** Unya miington si Yahweh ngadto kang Isaías, “Lakaw uban sa imong anak nga lalaki ngi si Shear Jashu’ aron tagboon si Ahaz sa tumoy sa agianan sa tubig sa ibabaw nga dapit sa linaw, sa dalan paingon sa Dapit nga Labhanan. **4** Sulthi siya, “Pag-amping, pagpabilin nga malinawon, ayaw kahadlok o kakulba niining duha ka sanga nga nagaaso apan walay kalyano, pinaagi sa hilabihan nga kasuko ni Rezin ug sa Aram, ug ni Peka naga anak nga lalaki ni Remalia. **5** Naglaraw ang Aram, ang Efraim, ug ang anak nga lalaki ni Remalia ug daotan batok kanimo; miington sila, **6** “Sulongon nato ang Juda ug lisongan siya, ug bungkagon nato siya ug ipahimutang ang atong hari diito, ang anak nga lalaki ni Tabeel.” **7** Miington si Yahweh nga Ginoo, “Dili kini mahimo; dili kini mahitabo, **8** tungod kay ang pangulo sa Aram mao ang Damascus, ug ang pangulo sa Damascus mao si Rezin. Sulod sa 65 ka mga tuig, malaglag ang Efraim ug dili na kini matawag nga kawathan. **9** Ang pangulo sa Efraim mao ang Samaria, ug ang pangulo sa Samaria mao ang anak nga lalaki ni Remalia. Kung dili kamo magpabilin lig-on sa inyong pagtuo, dili gayod kamo magpabilin nga luwas.”” **10** Nakigsulti pagbalik ang Ginoo kung Ahaz. **11** “Pangayo ug timailhan kang Yahweh nga imong Dios; pangayo niini diha sa kinahiladman o diha sa ibabaw sa kahitas-an.” **12** Apan miington si Ahaz, “Dili ako mangayo, ni sulayan si Yahweh.” **13** Busa mitubag si Isaías, “Paminaw, panimalay ni David. Dili pa bia igo kaninyo nga kawathan ang pagulsay sa pailob sa kawathan? Sulayan ba usab ninyo ang pailob sa akong Dios? **14** Busa ang Ginoo mohatag kaninyo nga kawathan sa timailhan; tan-awa, magabdos ang batan-ong babaye, manganak ug usa ka lalaki, ug pagatawgon ang iyang ngalan nga Immanuel. **15** Magakaon siya ug keso ug dugo sa dihang makabalo sa siya sa pagdumi sa daotan ug pagpili sa maayo. **16** Kay sa dili pa mahibalo ang bata sa pagdumi sa daotan ug sa pagpili sa maayo, mamingaw ug mabiyaran na ang yuta sa duha ka mga hari nga imong gikahadlok. **17** Pagadad-on ni Yahweh kanimo, sa imong kawathan, ug sa balay sa imong amahan ang mga adlaw nga walay sama kaniadto sanglit mibulag ang Efraim gikan sa Juda— pagadad-on niya kanimo ang hari sa Asiria.” **18** Nianang panahona, motagho si Yahweh sa langaw nga gikan sa layong mga sapa sa Ehipto, ug alang sa putyonan nga gikan sa yuta sa Asiria. **19** Manganhini silang tahan ug mamuyo sa mga lalom nga lugot, ngadto sa mga bangag sa dagkong mga bato, sa tanang sumpinitan, ug sa tanang sibsibanan. **20** Nianang panahona kiskisan sa

Ginoo pinaagi sa labaha ang mga buhok sa ulo ug sa paa nga giabangan unahan sa Suba sa Eufrates—ang hari sa Asiria; pagakikisan usab niini ang bangas. **21** Nianang adlawa, magbuhi ang usa ka tawo ug nating baka ug duha ka mga karnero, **22** ug tungod sa kadaghan sa gatas nga ilang mahatag, mokaon siya ug keso, kay ang ang tanang nabibilin sa yuta makakaon sa keso ug dugo. **23** Nianang taknaa, ang dapit nga adunay 1,000 ka parasan nga nagkantidad ug 1,000 ka mga shekels, walay bisan unsang butang nga maanaaw gawas sa mga sumpinit ug mga tunok. **24** Moadtang ang kalalakin-an ditdo aron mangayam gamit ang ilang mga pana, tungod kay ang tanang yuta mahimong sumpinitan ug katunokan. **25** Magpalayo sila gikan sa tanang kabungtoran nga kanhing tanaman gamit ang bara, gumikan sa kahadlok sa mga sumpinit ug tunok; apan mahimo kining sibsibanan sa mga baka ug mga karnero.

8 Miington si Yahweh kanako, “Pagkuha ug dagkong papan nga bato ug sulati kini, ‘Maher Shalal Has Baz.’” **2** Magpatawag ako ug matinud-anong mga saksi aron sa pagpamatuod alang kanako, si Uria nga pari, ug si Zacarias nga anak nga lalaki ni Jebereria.” **3** Miadto ako sa propeta nga babaye, ug nagmabdos siya ug nanganak ug usa ka batang lalaki. Unya miington si Yahweh kanako, “Tawga siya ug ‘Maher Shalal Has Baz.’” **4** Kay sa dili pa makalitok ang bata ug, ‘Amahan ko,’ ug, ‘Inahan ko,’ kuhaon na sa hari sa Asiria ang mga bahandi sa Damascus ug ang inilog sa Samaria.” **5** Nakigsulti pagbalik si Yahweh kanako, **6** “Tungod kay misalikway kini nga kawathan sa maayong tubig sa Shiloa, ug nalipay kang Rezin ug sa anak nga lalaki ni Remalia. **7** busa ipadala na sa Ginoo ngadto kanila ang kutibigan sa Suba, kusog ug daghan, ang hari sa Asiria ug ang tanan niyang himaya. Mogawas kini ngadto sa tanang mga kanal ug moawas kini. **8** Mohaguros ang Suba paingon sa Juda, mibah ug mitaas ang tubig hangtod miabot na kini sa inyong liog. Lukopon sa gibukhadt nga mga pakol niini ang gilapdon sa inyong yuta. Immanuel.” **9** Kamo nga katawhan, madugmok sa pino. Paminaw, kamong tanan nga anaa sa layong mga nasod; andama ang inyong kaugalingon alang sa gubat ug madugmok sa pino; andama ang inyong kaugalingon ug madugmok sa pino. **10** Paghimo ug laraw, apan dili kini matuman; paghatag ug sugo, apan dili kini matuman, kay ang Dios nag-urban kanamo. **11** Nakigsulti si Yahweh kanako, uban sa iyang kusgan nga kamot dinihi kanako, ug nagpasidaan kanako nga dili maglakaw sa dalan niini nga kawathan. **12** Ayaw pagatawga nga pagusukol ang bisan unsa nga butang nga gitawag nga pagusukol niini nga kawathan, dili ninyo kahadlokang ilang gikahadlok, ug ayaw kalisang. **13** Si Yahweh nga labawng makagagahom lamang ang inyong taboron ingeron nga balaan; siya lamang ang angay ninyong kahadlok, ug kaniya lamang kamo angay nga malisang. **14** Mamahimo siyang dalangpanan; apan mamahimo siyang bato nga kadagman ug kapandolan— alang sa duha ka mga balay sa Israel, ug mamahimo siyang lit-ag ug bitik ngadto sa kawathan sa Jerusalem. **15** Daghan ang mangadagman niini ug matumbang ug malaglag, ug mahimong malit-ag ug mabihag. **16** Hugti ang akong pagpamatuod, selyohi ang opisyal nga talaan, ug ihatog kini ngadto sa akong mga tinun-an. **17** Maghulat ako alang kang Yahweh, nga nagtago sa iyang panagway gikan sa balay ni Jacob; maghulat ako kaniya. **18** Tan-awa, ako ug ang akong mga anak nga lalaki nga gihatag kanako ni Yahweh mao ang mga timailhan ug mga kahibulongan sa Israel gikan kang Yahweh nga labawng makagagahom, nga nagpuayo sa Bukid sa Zion. **19** Moington sila kaninyo, “Paggakisayod sa mga espirista ug mga salamangkero,” niadtong nagayawaw nga nagapangyamayam. Apan angay ba ngi dili makisayod ang kawathan sa ilang Dios? Angay ba silang makisayod sa patay alang sa buhi? **20** Sa balaod ug sa pagpamatuod! Kung dili sila mosulti niana nga mga butang, tungod kini kay wala silay kahayag sa banaganbanag. **21** Moagi sila latas sa yuta uban ang hilabihan kaguel ug kagutom. Sa dihang gutomon sila, masuko sila ug tunglohon ang ilang hari ug ang ilang Dios, ug mohangad sila sa taas. **22** Motan-aw sila sa yuta ug makita ang kagul-anan, kangitngit, ug kadulom sa pagpanghupaw. Pagaabogon sila ngadto sa yuta sa kangitngit.

9 Mahanaw ang kangitngit gikan kaniya nga anaa sa hilabihan kasakit. Kaniadto gipakaulawan niya ang yuta sa Zebulon ug yuta sa Neftali, apan sa umaabot nga panahon himoon niya kining mahimayaon, sa dalan paingon sa dagat, tabok sa Jordan, ang Galilea sa mga nasod. **2** Makakita ug dakong kahayag ang kawathan nga naglakaw sa kangitngit; midan-ag ang kahayag kanila, niadtong namuyo sa yuta sa landong sa kamatayon. **3** Gipadaghan mo ang mga nasod; gidugangan mo ang ilang

kalipay. Nagsadya sila sa imong atubangan sama sa kalipay sa panahon sa ting-an, sama sa kalalakin-an nga nagsadya sa dihang gibahinbahin nila ang inilog. **4** Kay ang yugo sa iyang palas-anon, ang yayongan sa iyang abaga, ang bunal sa iyang tigdaugdaog, gilaglag nimo sama sa adlaw sa Midian. **5** Kay pagasunogon ang matag sapatos nga gitamak diha sa kagubot ug ang saptog na nabulitan sa dugo, igasugnud sa kalayo. **6** Kay nahimugso ang usa sa kata alang kanato, gitahat alang kanato ang usa sa anak nga lalaki; ug ang pagdumala anaa sa iyang abaga: ug pagtagwong ang iyang ngalan nga Kafibulongang Magtitatambag, Gammhanan nga Dios, Walay Kataposang Amahan, Prinsipe sa Kalinaw. **7** Walay kataposan ang pag-uswag sa iyang panggamhanan ug sa pakigdait, samtant nagdumala siya sa troni no David, ug sa iyang gingharian, sa pagtukod ug pagpabilin niini uban sa pagkamakiangayon ug pagkamatarong gikan niini nga panahon hangtod sa umaabot ug hangtod sa kahangtoran. Ang magbuhut niini mao ang kadasig sa tinguba ni Yahweh nga labawng makagagahom. **8** Nagpadala ang Ginoo ug pulong batok kung Jacob, ug miabot kini sa Israel. **9** Masayod ang tanang kawathan, bisan ang Efraim ug ang mga lumolupyo sa Samaria, nga mapasisgarbohong nagsulti inubanan sa mapahitas-on nga kasingkasing. **10** "Nangatumpag na ang mga tisa, apan tukoron namo pag-usab uban sa tinilitlan nga bato; gipangputol ang mga kahoy nga sikamoro, apan mobutang kami ug mga kahoy nga sedro puli niini." **11** Busa pabaronog ni Yahweh ang nakigbatok kung Rezin, ang iyang kaatbag, ug pasulongan ang iyang mga kaaway. **12** ang mga Areameanon sa sidlakan, ug ang mga Filistinhan sa kasadpan. Magnganga sila sa paglamosay sa Israel. Wala gayod nahuwasi ang iyang kasuko bisan pa niining tanan nga mga butang; hinuon, nagtuy-od gihapon ang iyang kamot. **13** Apan dili mobalik kaniya ang kawathan nga maoy naghampak kanila, ni mangita sila kung Yahweh nga labawng makagagahom. **14** Busa pagapuliton ni Yahweh gikan sa Israel ang ulo ug ikog, ang sanga sa palmera ug bugang, sa usa lamang ka adlaw. **15** Ang pangulo ug ang inila nga tawo mao ang ulo; ug ang propeta nga nagatudlo ug bakak mao ang ikog. **16** Ang gipangulohan niini mahisalaag gayod, ug malaglag kadtong ilang gipangulohan. **17** Busa dili malipay ang Ginoo sa ilang mga batan-ong kalalakin-an ni maluoy sa ilang mga ilo ug mga balo, sangleit ang matag usa walay dios ug nagabuhut ug daotan, ug ang matag baba nagsulti ug binuung nga mga butang. Wala gayod nahuwasi ang iyang kasuko, bisan pa niining tanan nga mga butang; hinuon, nagtuy-od gihapon ang iyang kamot. **18** Masunog ang pagkadaotan sama sa kalayo; lamoyon niini ang mga sumpint ug mga tunok; sunogon niini bisan pa ang kaliboran sa lasang, moulbo kini sama sa usa ka haligia ng aso. **19** Nagdilaab ang yuta tungod sa kasuko ni Yahweh nga labawng makagagahom, ug ang kawathan sama sa sognud alang sa kalayo. Walay tawo nga makaluwas sa iyang igsoon. **20** Mokhuha sila ug pagkaon gamit ang ilang tuong kamot apan gutomon gihapon sila; mokaon sila gamit ang ilang walang kamot apan dili gihapon sila matagbaw. Kaonon man gani sa matag usa ang unod sa iyang kaugalingong bukton. **21** Lamoyon ni Manases si Efraim, ug si Efraim, ni Manases; ug sulongon nilang duha ang Juda. Wala gayod nahuwasi ang iyang kasuko bisan pa niining tanan nga mga butang; hinuon, nagtuy-od gihapon ang iyang kamot.

10 Alaoit kadtong mga nagbuhut ug dili makataronganon nga mga balaod ug nagsulat sa mga dili makiangayon nga mga kasugoan. **2**

Gihikawan nila ang mga nanginahanglan sa hustisy, gikawatan sa ilang mga katungod ang mga kabos nakong kawathan, giilogan ang mga balo, ug gihimo nilang tukbonon ang mga ilo! **3** Unsa man ang inyong buhaton sa adlaw sa paghukom kung ang kalaglagan maggikian sa layon dapt? Kang kinsa man kamo modangop aron mangayo ug tabang, ug asa man ninyo ibilin ang inyong kabitangan? **4** Walay mahibilin, ug magtikuko kamo uban sa mga binilanggo o malaglag uban sa mga gitapay. Wala gayod nahuwasi ang iyang kasuko bisan pa niining tanan nga mga butang; hinuon, nagtuy-od gihapon ang iyang kamot. **5** Pagkalaot sa mga taga-Asiria, ang bunal sa akong kasuko, ang tungkod nga gibutangan ko sa akong kapungot! **6** Gipadala ko siya batok sa garbosong nasod ug batok sa kawathan nga nagdala sa akong nag-awas nga kaligutong. Gisugo ko siya sa pagkuha sa inilog, sa pagkuha sa tukbonon, ug sa pagyatak-yatak kanila sama sa lapok diha sa kadalanan. **7** Apan dili kini mao ang iyong tumong, ni ang iyong gihunahuna. Anaa sa iyang kasingkasing ang paglaglag ug pagbuntog sa daghang kanasoran. **8** Kay miington siya, "Dili ba sama sa mga hari ang tanan nakong mga prinsipe? **9** Dili ba ang Calno sama sa Carkemis, ang Hamat sama sa Arpad, ug ang Samaria sama sa Damascus? **10** Ingon nga nabuntog na sa akong kamot ang mga gingharian nga nagsimba ug ma-

diosdos, nga ang kinulit nga mga imahe mas labaw pa kaysa niadtong sa Jerusalem ug sa Samaria, **11** sama sa akong gibuhut didto sa Samaria ug sa walay pulos nga mga diosdos niini, dili ko ba usab kini buhaton sa Jerusalem ug sa mga diosdos niini?" **12** Sa dihang natapos na sa Ginoo ang iyang bulohaton didto sa Bukid sa Zion ug sa Jerusalem, pagasilotan ko ang mga gipamulong sa garbosong kasingkasing sa hara sa Asiria ug sa iyang pagkamaphantos-on. **13** Kay miington siya, "Pinaagi sa kung kusog ug sa akong kaalam namuhat ako. Aduna akoy kabahilo, ug gikuha ko ang mga utlanan sa akong mga kawathan. Gikawat ko ang ilang mga bahandi ug sama sa usa ka torong baka, gipildi ko ang mga lumolupyo. **14** Nakasakmit ang akong kamot, gikan sa mga salag, ang katigayonan sa kanasoran, ug sama sa tawo nga nagtigom sa gisalikway nga mga itlog, gitigom ko ang tibuk kaliboton. Walay mikapaka-kapa sa ilang mga pako o mipiyak." **15** Magpasigarbo ba ang atsa sa iyang kaugalingon batok sa naggunit niini? Daygor ba sa gabas ang iyang kaugalingon labaw pa sa tawo nga nagputol gamit niini? Daw sama nga ang tungkod makaalsa niadtong miisa niini, o nga daw ang kahoy nga bunal makaalsa ug tawo. **16** Busa si Yahweh nga Ginoo nga labawng makagagahom magpadala ug sakit ngadto sa iyang kusang mga manggugubat; ug adunay magdagdot ug kalayo nga magdilaab ilalom sa iyang himaya. **17** Ang kahayag sa Israel mahimong kalayo, ug ang iyang Balaan usa ka difaab; sunogon ug ugdwon niini ang iyang mga tunok ug mga sumpinit sulod sa usa lamang ka adlaw. **18** Lamoyon ni Yahweh ang himaya sa iyang kalasangan ug mabuhang yuta, ang kalag ug ang lawas; mahisama kini sa dihang nauisik ang kinabuhi sa usa ka masakiton nga tawo. **19** Diyutay na lamang ang mahibilin sa mga kahoy diha sa iyang kalasangan, nga maihahip na lamang sa usa ka baton. **20** Nianong adlawa, ang nahibulin sa Israel, ang nakaikyas nga pamilya ni Jacob, dili na mosalig niadtong nakapildi kanila, apan mosalig lamang kung Yahweh, ang Balaan sa Israel. **21** Ang nahibulin kung Jacob mobalik ngadto sa Dios nga makagagahom. **22** Kay bisan ang imong katawhan, ang Israel, daw sama sa balas sa baybayon, ang nahibulin lamang kanila ang mahimong mobalik. Gimando na ang kalaglagan, ingon nga gikinahanglan sa nagaawas nga pagkamatarong. **23** Kay ipatuman na ni Yahweh nga Ginoo nga labawng makagagahom ang kalaglagan nga gihukom sa tibuk yuta. **24** Busa miington si Yahweh nga Ginoo nga labawng makagagahom, "Akong katawhan nga namuyo sa Zion, ayaw kahadlok sa mga taga-Asiria. Latoson niya kamo pinaagi sa bunal ug moisa sa iyung sungkod batok kaninyo, sama sa gibuhut sa mga Ehiptohanon. **25** Ayaw kahadlok kaniya, kay sa dili madugay mahupay na ang akong kasuko batok kaninyo, ug ang akong kasuko motumong sa iyang kalaglagan." **26** Unya mohampak ug latigo si Yahweh nga labawng makagagahom batok kanila, sama sa iyang pagbuntog sa Midian didto sa bato sa Oreb. Iyang ipatawas ang iyang sungkod ibabaw sa dagat ug issa kini sama sa iyang gibuhut sa Ehipto. **27** Nianong adlawa, gikuha ang iyong palas-anon gikan sa inyong abaga ug ang iyang yugo gikan sa inyong liog, ug mabali ang yugo tungod sa katambok. **28** Miabot ang kaaway didto sa Ayat ug milatas sa Migrion; gitapok niya sa Micmas ang iyang mga kabitangan. **29** Mitabok sila sa ajanan ug natulog sila sa Geba. Nangurog ang Rama ug makaligaw ang Gibeia ni Saul. **30** Paghilak sa makusog, anak nga babaye ni Galim! Hataig pagtagad, Lais! Ikaw alaoit nga Anatot! **31** Mikalagiv na ang Madmena, ug nanagan na ang mga lumolupyo sa Gebim aron maluwus. **32** Mohunong siya niining adlawa sa Nob ug uyogon ang iyang kinumo diha sa bikid sa anak nga babaye sa Zion, ang bungtod sa Jerusalem. **33** Tanawa, pagaputon ni Yahweh nga Ginoo nga labawng makagagahom ang mga dagkong sanga uban sa makalilisang nga pagkabukag; pamutlon ang pinakatas nga mga kahoy, ug ang taas yang ipaobos. **34** Putton niya ang mga kaliboran diha sa kalasangan pinaagi sa atsa, ug laglagon ang Lebanon uban sa himaya niini.

11 Manalingsing ang bag-ong tuod gikan ni Jesse, ug mamunga ang sanga nga gikan sa iyang mga gamot. **2** Mopuyo kaniya ang Espiritu ni Yahweh, ang espiritu sa kaalam ug sa pagsabot, ang espiritu sa pagpanudlo ug sa gahom, ang espiritu sa kabahilo ug sa kahadlok kung Yahweh. **3** Kalipay niya ang pagkahadlok sa Ginoo; dili siya mohukom pinaagi sa iyang nakita, o mohukom pinaagi kung unsa ang nadungog. **4** Hinun, hukman niya ang kabos uban sa pagkamatarong ug makiangayon niyang hukman ang mapauabsanong dinihi sa kalibutan. Hampakon niya ang kalibutan pinaagi sa sungkod sa iyang baba, ug patyon niya ang daotan pinaagi sa gininhawa sa iyang mga ngabil. **5** Ang pagkamatarong mao ang bakos sa iyang hawak, ug ang pagkamatinud-anon ang bakos sa iyang bat-

ang. **6** Makig-uban ang lobo uban sa mga nating karnero, ug mohigda ang leopardo uban sa mga nating kanding, mag-uban ang nating baka kung nating liyon ug ang gipatambok nga nating baka. Giyahan sila sa gamay nga bata. **7** Magdungan ug sabsab ang baka ug ang oso, ug magtappad ug higda ang ilang mga anak. Mosabsab ug dagami ang liyon sama sa torong baka. **8** Magdula ang gamay nga bata ibabaw sa bangas nga puy-anan sa bitin, ug ibutang sa linutas nga bata ang iyang kamot ngadto sa lungib sa mga bitin. **9** Dili niila pasakitan ni gun-obon ang tanan nakong balaang bukid; kay mapuno sa kahibalo ni Yahweh ang kalibutan, sama sa tubig nga mitabon sa dagat. **10** Nianang adlawa, mobarog ang gamot ni Jesse ingon nga bandera alang sa kawathan. Pangitaon siya sa mga nasod, ug mahimaya ang iyang pahulayanan ngap dipit. **11** Nianang adlawa, ituyod-pag-usab sa Ginoong iyang kamot aron luwasong nahiibilin niyang kawathan sa Asiria, Ehipto, Patros, Cush, Elam, Shinar, Hamat, ug ang mga isla sa dagat. **12** Magtukod siya ug bandera alang sa mga nasod ug tigomon ang mga sinalikway sa Israel ug ang nagkatabilaan sa Juda gikan sa upat ka suok sa kalibutan. **13** Walaon niya ang kasina sa Efraim, ug mawala na ang kasamok sa Juda. Dili na masina ang Efraim sa Juda, ug dili na magsamok ang Juda sa Efraim. **14** Hinuon molugsong sila sa kabukiran sa mga Filistihonan sa kasadpang bahin, ug mag-uban sila sa pag-ilog sa kawathan didto sa sidlakan. Sulongon niila ang Edom ug ang Moab, ug motuman kanila ang kawathan sa Amon. **15** Laglagon gayod sa hingpit ni Yahweh ang gulpo sa Dagat sa Ehipto. Uban sa iyang init nga hingpit ikaway niya ang iyang kamot ibabaw sa Suba sa Eufrates ug mabahin kini ngadto sa pito ka mga sapa, aron malatas lamang kini sa mga nagsandalyas. **16** Adunay lapad nga dalan alang sa iyang nahiibilin nga kawathan nga mabonalik gikan sa Asiria, sama sa Israel sa ilang paggulan gikan sa yuta sa Ehipto.

12 Nianang adlawa moingon kamo, "Pasalamat ko ikaw, Yahweh. Kay bisan nasuko ka kanako, nawala ang imong kapungot, ug gihupay mo ako. **2** Tan-awa, ang Dios maoy akong kuluwasan; mosalig og uyo dili mahadlok, kay si Yahweh, oo, si Yahweh ang kungusog ug awit. Siya ang nahimo nakong kuluwasan." **3** Inubanan sa kalipay magsag-ob kamo ug tubig gikan sa mga atabay sa kuluwasan. **4** Moingon kamo nianang adlawa, "Pasalamat si Yahweh ug sangpita ang iyong ngalan; ipahayag ang iyang mga buhat ngadto sa kawathan, imantala nga gipasidungan ang iyang ngalan. **5** Awit si Yahweh, kay naghimo siya ug mahimayaong mga butang; ipahibalo kini ngadto sa tibuo kalibutan. **6** Paghugyaw ug singgit alang sa kalipay, kamong lumolupyo sa Zion, kay bantogan ang Usa ka Balaan sa Israel nga anaa sa inyong taliwala."

13 Ang pamahayag mahitungod sa Babilonia, nga nadawat ni Isaías nga anak nga lalaki ni Amoz: **2** Didto sa hawan nga bukid iisa ang usa ka timaillhan nga bandera, singgit ug kusog ngadto kanila, iwarawang anyong kamot aron moadto sila sa mga ganghaan sa mga inila. **3** Gisugo ko na ang akong mga balaan, oo, gipatawag ko na ang akong kusugan nga kalalakin-an aron mapaghantamang sa akong kasuko, bisan pa ang akong nagakalipay nga kawathan. **4** Ang kasaba sa daghang mga tawo didto sa kabukiran, sama sa daghang kawathan! Ang kasaba sa hugyaw sa mga gingharian sama sa nagtigom ngadto sa kawasanon. Gitigom ni Yahweh nga labawng makagagahom ang kasundalohan alang sa gubat. **5** Gikan sila sa halayo nga nasod, gikan sa dalan paingon sa halayo ngap dipit. Mao kini si Yahweh uban sa iyang mga galamiton sa paghukom, aron sa paglaglag sa tibuo yuta. **6** Pagdangoingoy, kay duol na ang adlaw ni Yahweh; moabot kini uban sa kalaglagan gikan sa Makagagahom. **7** Busa Kawad-ag umoy ang tanang mga kamot, ug matunawon ang matag kasingkasing. **8** Mangalisan sila; bihagon sila sa kasakit ug pag-antos, sama sa usa ka babaye nga nagbati. Magtinian-away sila sa usag usa nga mahibulong; manginit ug mamula ang ilang mga nawong. **9** Tan-awa, moabot ang adlaw ni Yahweh inubanan sa mapintas nga kapungot ug hilabihang kasuko, aron himoong biniraya ang yuta ug laglagon ang mga makasasala gikan niini. **10** Dili na modar-ag ang mga bitun sa langit ug sa nahimutangan niini. Ngitngit na ang adlaw bisan pa sa kaadlawon, ug dili na usab mohayag ang bulan. **11** Silotan ko ang kalibutan alang sa pagkadaotan niini, ug ang daotan alang sa ilang kalapasan. Taposon ko ang pagkamapahitas-on sa mga garbos ug ipaibos ko ang mapahitas-on nga walay kaluoy. **12** Himoon ko ang kawathan nga mas talagsaon pa kaysa lunsay nga bulawan ug lisod pa pangitaon ang kawathan kaysa sa lunsay nga bulawan sa Ofir. **13** Busa pakurogon ko ang kalangitan, ug matayog-

ang kalibutan sa nahimutangan niini, pinaagi sa kapungot ni Yahweh nga labawng makagagahom, ug sa adlaw sa iyang hilabihan nga kasuko. **14** Sama sa usa ka gipangayam nga lagsaw o sama sa karnero nga walay magbalantay, motalikod ang tagsatagsa ka tawo sa iyang kaugalingon nga kawathan ug mokalagiw sa iyang kaugalingon yuta. **15** Patyon ang matag usa nga makaplagan, ug patyon ang matag usa nga madakpan pinaagi sa espada. **16** Pagapinopinohon usab ang ilang masuso nga mga anak sa ilang atubangan. Pagailogon ang ilang mga balay ug lugoson ang ilang mga asawa. **17** Tan-awa, hapit ko na libogon ang mga Midianhon aron sa pagsulog kanila,kinsa man ang dili magpakabana mahitungod sa plata, o dili malipay sa bulawan. **18** Matusok sa pana ang ilang batan-ong kalalakin-an. Wala silay kaluoy alang sa mga gagmay nga bata ug wala silay ibilin nga mga bata. **19** Unya ang Babilonia, ang mga gingharian nga gidayeg pag-ayo, ang himaya sa mga Caldeanhon, pagalaglagon sa Dios sama sa Sodoma ug Gomora. **20** Dili na kini pagapuy-an o wala nay magpuoy gikan sa kalinwan hangtod sa laing kalinwan. Dili na magtukod ug tolda didto ang mga taga-Arabia, o ipapahulay sa mga magbalantay ang panon sa ilang mga karnero didto. **21** Apan mohigda didto ang ihalas nga mga mananap, mapuno sa mga ngiwingwi ang ilang kababayahan; ug ang mga ostris ug molukso-lukso didto ang ihalas nga mga kanding. **22** Manag-uwang ang mga hyenas sa ilang lig-on nga mga salipdanon, ug ang ihalas nga mga iro sa maanindot nga mga palasyo. Duol na ang iyang panahan, ug dili na malangay ang iyang mga adlaw.

14 Adunay kaluoy si Yahweh kang Jacob; pilion niya pag-usab ang Israel ug pabalikon sila sa ilang yuta. Mouban kanila ang mga langay ug makigtipon sila didto sa balay ni Jacob. **2** Pagadad-on sila sa mga nasod sa ilang kaugalingon dapit. Unya kuhaon sila sa balay ni Israel sa yuta ni Yahweh ingon nga labaki ug babaye nga mga sulugoon. Ilang bihagon kadtong mibihag kanila, ug dumalahan nila kadtong nagdaugdaog kanila. **3** Sa adlaw nga hatagan ka ni Yahweh ug kapuhayagan gikan sa imong mga pag-antos ug kasubo, ug gikan sa imong paghago nga gikinahanlang nimong buhaton, **4** awiton nimo kining awit sa pagtamatay batok sa hari sa Babilonia, "Nalaglag na ang tigdaugdaog, natapos na ang hilabihan nga pagkagarboso!" **5** Gibali ni Yahweh ang sungkod sa daotan, ang setro niadtong mga tigdumala, **6** nga naghampak sa kawathan sa kaligutup pinaagi sa walay hunong nga pagbunal, nga nagdumala sa kanasoran sa kasuko, uban ang paglulog na walay pagpugong. **7** Nagpahulay ug malinawon ang tibuo kalibutan; nagsugod na sila ug saulog uban sa panag-awit. **8** Bisan ang sipres nga mga kahoy naglipay alang kanimo uban sa mga sedro sa Lebanon; miengon sila, "Sanglit napukan na ikaw, wala nay tigputol ug kahoy nga moanhi aron sa pagputol kanamo!" **9** Buot na makigkita kanimo ang Sheol sa dihang moadto kana didto. Gipukaw na ang mga patay alang kanimo, ang tanang hari sa kalibutan, mitindog gikan sa ilang mga trono, ang tanang hari sa kanasoran. (Sheol h7585) **10** Makigsulti silang tanan ug moingon kanimo, 'Nahimo ka nang huyang sama kanamo. Managsama na kita. **11** Gidala ang imong kabantog didto sa Sheol uban sa huni sa imong kinuwerdasan nga mga instrumento. Nagkataog ang mga ulod ilalom kanimo, ug matobanon ka sa mga ulod. (Sheol h7585) **12** Giunsa nimo pagkahuolug gikan sa kalangitan, bituon sa kabuntungan, anak nga lalaki sa buntag! Giunsa nimo pagkalumpag sa yuta, ikaw nga mibuntog sa mga nasod! **13** Miengon ka sa imong kasingkasing, 'Mokayab ako sa langit, ituboy ko ang akong trono ibabaw sa kabituonan sa Dios, ug molingkod ako sa bukid nga tigomanan, sa halayong dapit sa amihanahan. **14** Mokayab ako ibabaw sa kahitasan sa mga pangandor; himoon ko ang akong kaugalingon nga Labing Halangdon nga Dios.' **15** Apan karon gidalda na ikaw sa Sheol, ngadto sa kahiladman nga bung-aw. (Sheol h7585) **16** Kadtong mga nakakita kanimo motutok gayod ug maminaw sila kanimo. Moingon sila, "Mao ba kini ang tawo nga nakapakurog sa yuta, miuyog sa mga gingharian, **17** nga naghimo sa kalibutan sama sa usa sa kamingawan, nagguba sa mga siyudad niini ug wala nagpapauli sa iyang mga binilanggo sa ilang mga panimalay?" **18** Ang tanang hari sa kanasoran, naghigda silang tanan uban ang kadungganan, sa matag usa nila ka lubnganan. **19** Apan gikuha ka pagawas sa imong lubnganan sama sa sanga nga gilabay sa layo. Tabonon ka sa mga patay sama sa panapton, kadtong gipatay pinaagi sa espada, nga manaog sa kabatoan sa bangas. **20** Dili ka iipon kanila sa paglubong, tungod kay gilaglag mo ang imong yuta ug gipamatay ang imong kawathan. Dili na gayod hisgotan pa pag-usab ang mga anak sa mga nagbuhut ug daotan." **21** Andama ang inyong ihawanan alang sa iyang

mga anak, alang sa kasal-anan sa ilang mga katigulangan, aron dili na sila mobarog pa ug makaangkon sa yuta ug magpuno sa tibuok kalibutan pinaagi sa mga siyudad. **22** "Mobarog ako batok kanila"—mao kini ang pahayag ni Yahweh nga labawng makagagahom. "Pagaputlon ko gikan sa Babilonia ang ngalan, kaliwat, ug mga kaliwatan"—mao kini ang pahayag ni Yahweh. **23** "Himoon ko usab siya nga puy-anan sa mga ngiwingniw, ug mga lunangan, ug silhigon ko siya pinaagi sa silhig sa kalaglagan"—mao kini ang pahayag ni Yahweh nga labawng makagagahom. **24** Nanupuna si Yahweh nga labawng makagagahom, "Sa pagkatinuod, sama sa akong katuyoan, ingon niana ang mahitabo; ug sama sa akong gitumong, mao gayod ang matuman: **25** Gun-obon ko ang mga taga-Asiria diha sa akong yuta, ug tumban ko siya sa akong kabukiran. Unya kuhaon ang iyang yugo gikan kanila ug ang iyang palas-anon diha sa ilang abaga." **26** Mao kini ang laraw nga gitumong alang sa tibuok kalibutan, ug mao kini ang kamot nga gipataas ibabaw sa tanang kanasoran. **27** Kay gilaraw kini ni Yahweh nga labawng makagagahom;kinsa man ang makapugong kaniya? Gipataas ang iyang kamot, ug kinsa man ang makapabalik niini? **28** Sa tuig nga namatay si Haring Ahaz, miabot kini nga pahayag: **29** Ayaw paglipay, kamong tanan nga Filistihanon, nga nabali ang bunal nga naghampak kaninyo. Kay gikan sa gamot sa bitin mogula ang malala nga halas, ug ang iyang mga anak mahimong mas lala pa nga bitin nga molupad. **30** Magpasabsab ang kamagulangon anak sa kabos sa ilang mga karnero ditto sa akong sibisbanan, ug maghiga ang timawa nga luwas. Patamyon ko ang imong mga gamot pinaagi sa kagutom nga mopatastay sa tanan nimong mga nahibiling kawathan. **31** Pagngulob, ganghaan; paghilak, siyudad; mangatunaw kamong tanan, nga mga taga-Filistia. Kay mogawas gikan sa amihanang pangandang aso, ug walay mahibilin sa iyang laray. **32** Unsaoan man pagtubag sa usa sa mga tigdala ug mensahe niana nga nasod? Nga si Yahweh ang nagtukod sa Zion, ug makadangop kaniya ang mga ang-antos sa iyang kawathan.

15 Ang pamahayag mahitungod sa Moab. Sa pagkatinuod, sa usa kababii magun-ob ug malaglag ang Ar sa Moab; nagun-ob ug malaglag usab ang Kir sa Moab sa usa lamang ka gabii. **2** Niadto sila sa templo, nitungas ang kawathan sa Dibon sa habog nga mga dapit aron sa paghilak; magbangotan ang Moab alang sa Nebo ug sa Medeba. Kiskisan nila ang ilang mga ulo ug ang ilang ang mga banga. **3** Nagbisti sila ug sako sa ilang kadalanan; magbakhoo ang tanan ditto sa ilang mga atop ug sa plasa, nagdangoingyo pag-ayo. **4** Nagpikitabang ang Hesbon ug Eleale; nadungong ang ilang mga tingog sama kalayo sa Jahas. Busa naggapikitabang ang kasundalohan sa Moab; nangurog sila. **5** Mihilak ang akong kasingkasing alang sa Moab; nikalagi ang iyang kawathan ngadto sa Zoar ug ngadto sa Eglat Shilishia. Nitungas sila nga naghilak ditto sa tungason ng Luhit; nitiyabaw sila sa dalan sa Horonaim tungod sa ilang kalaglagan. **6** Nahubas ang mga tubig sa Nirim; nalaya ang sagbot ug namatay ang bag-on ug tubo nga sagbot; wala nay lunhaw. **7** Ang kadagaya nga ilang gipatubo ug gitigom giddala na ditto sa tabok sa lugot sa poplays. **8** Nadungong ang pagnahilak palibot sa ginsakopan sa Moab; ang pagbakbo ingon kalayo sa Eglaim ug sa Beer Elim. **9** Kay napuno sa dugo ang katubigan sa Dibon; apan magpadala pa ako ug mas labaw pa ngadto sa Dibon. Tukbon sa liyon ang moiikas gikan sa Moab ug kadtong mahibilin usab ditto sa yuta.

16 Paggadala ug mga toro nga karnero ngadto sa tigdumala sa yuta nga gikan sa Sela diha sa kamingawan, ngadto sa bukid sa anak nga babaye sa Zion. **2** Sama sa naglatagaw nga mga langgam ug sama sa nagkatibulaag ng salag, busa ang mga babaye sa Moab anaa sa mga tabokan sa Suba sa Arnon. **3** Paghatag ug panuldo ug buhata ang hustisya. Hatagi ug landong nga sama sa kagabhiyon talivaliwa sa kahayag; tagoi ang mga dinakpan; ayaw budhii ang mga dinakpan. **4** Papuy-a sila uban kaninyo, ang mga binihag nga gikan sa Moab; kinahanglan nga mahimo kamong taqoangang dapit alang kanila gikan sa tiglaglag." Kay mahunong na ang pagdaudaog, ug maundang na ang pagpangdaot; ug mahanah kadtong nagyatak gikan sa yuta. **5** Matukod ang trono sa matinud-anong kasabotan; ug molingkod ditto nga matinud-anon ang usa ka tawo nga gikan sa tolda ni David. Maghukom siya sumala sa iyang pagpangita ug hustisya ug pagbuhat sa matarong. **6** Nadungong namo ang garbo sa Moab, ang iyang pagkamapahitas-on, iyang pagkagarboso, ug ang iyang kasuko. Apan ang iyang mga pagpasigarbo, walay sulod nga pulong. **7** Busa magdangoingyo ang Moab alang sa Moab—magdangoingyo silang

tanan! Pagsubo, kamong nalaglag sa hingpit, alang sa mga pan nga adunay pasas sa Kir Hareset. **8** Nanggala ang mga kaumahan sa Heshbon sama sa kaparasan sa Sibma. Giyatakyatkan sa mga tigdumala sa mga nasod ang gipili nga kaparasan nga nakaabot ngadto sa Jazer ug mikatay ngadto sa diserto. Mikatay ang mga udlot niini; naggadulon kini sa dagat. **9** Sa pagkatinuod mohilak ako uban sa Jazer alang sa kaparasan sa Sibma. Patubigan ko kamo pinaagi sa akong mga luhu, Heshbon, ug Eleale. Kay gitapos ko ang mga panagsinggit sa kalipay diha sa inyong kaumahan alang sa mga bunga sa ting-init ug ting-ani. **10** Nawala ang kasadya ug ang kalipay gikan sa mga mabungahon nga kahoy; ug wala nay panag-awit, ug panagsinggit diha sa kaparasan. Wala nay magpuga ug bino diha sa mga pug-anan ug ubas, kay gitapos ko ang panagsinggit niadtong naggpuga. **11** Busa nanghupaw ang akong kasingkasing sama sa alpa alang sa Moab, ug ang akong kinasulorang bahin alang sa Kir Hareset. **12** Sa dihang kapuyon ang Moab ngadto sa tag-as nga dapit ug mosulod sa iyang templo aron moampo, walay kahimoan ang iyang mga pag-ampo. **13** Mao kini ang pulong nga gisulit ni Yahweh kaniadto mahitungod sa Moab. **14** Nagtusli pag-usab si Yahweh, "Sulod sa tulo ka tuig, mahanaw na ang himaya sa Moab; bisan pa ug daghan ang kawathan, diuyutay na lamang ang mahibilin ug dili mahinungdanon."

17 Ang pahayag mahitungod sa Damascus. **2** Biyaan na ang mga siyudad sa Aroer. Mahimo kining mga dapit diin mohigda ang mga panon sa karnero, ug walay bisan usa nga makapalisang kanila. **3** Mahanaw ang lig-on ang mga siyudad gikan sa Efraim, ang gingharian gikan sa Damascus, ug ang nahibilin sa Aram—mahisama sila sa himaya sa kawathan sa Israel—mao kini ang pahayag ni Yahweh nga labawng makagagahom. **4** Moabot kini sa adlaw nga mokunhod ang himaya ni Jacob, ug moniwang ang katambok sa iyang unod. **5** Mahisama kini sa dihang tapokon sa mag-aani ang nagbarog nga trigo, ug anihon niya ang mga uhay sa trigo. Mahisama kini sa dihang adunay manghagdaw ug uhay sa mga trigo diha sa Walog sa Refaim. **6** Mahibilin ang mga hagdaw, bisan pa niana, sama sa dihang uyogon ang kahoy nga olibo: duha o tuloo nga olibo ang anaa sa pinakaibabaw nga sanga, upat o lima ang anaa sa kinatas-an nga mga sanga sa mabungahon nga kahoy—mao kini ang gipahayag ni Yahweh, ang Dios sa Israel. **7** Nianang adlawa motan-aw ang kalalakin-an sa ilang Magbubuhat, ug motutok ang ilang mga mata ngadto sa Usa nga Balaan sa Israel. **8** Dili na sila motan-aw ngadto sa mga halaran, ang buhat sa ilang mga kamot, ni motan-aw kung unsay nahimo sa ilang mga kulamoy, ang mga poste nga Asera o ang mga hulagway sa adlaw. **9** Nianang adlawa ang ilang lig-on nga mga siyudad mahisama sa biniyaang bakilid nga kakahoyan ngadto sa ibabaw sa kabungtoran, nga gisalikway tungod sa kawathan sa Israel ug mahimo kana nga biniyana. **10** Kay gikalimint nimo ang Dios sa imong kaluwasan, ug wala gitagad ang bato nga imong kusog. Busa nagtanom ka ug matahoni nga mga tanom, ug gipagawas ang mga sanga sa paras nga nadawat gikan sa langyaw. **11** sa adlaw nga magtanom ka, ug magkoral, ug mag-atiman sa ya. Sa dili madugay motubo ang imong binihi, apan mapakays ang anii sa adlaw sa kasanitan ug sa hilabihan nga kasub-anan. **12** Pagkaalao! Ang panagsinggit sa daghang kawathan, nga nagdahunog sama sa dahunog sa kadagatan, ug ang pagdagan sa mga nasod, mihiaguros sama sa hinaguros sa dagkong katubigan! **13** Modahunog ang mga nasod sama sa hinaguros nga mga tubig, apan hinginlan sila sa Dios. Mokalagii sila palayo ug ukuron sama sa laya nga mga sagbot ngadto sa kabukiran atubangan sa hangin, ug sama sa nagtuyoktuyok nga sagbot atubangan sa bagyo. **14** Sa pagkagabii, tan-awa, makalilisang! Mangahanaw sila sa dili pa ang kabuntagon! Mao kini ang bahin niadtong nanulis kanato, ang luna niadtong nangawat kanato.

18 Pagkaalao sa yuta sa naghaguros nga mga pako, nga daplin sa mga suba sa Etiopia; **2** nga paggadala ug mga tigpamaba diha sa dagat, ug naggakit ug paprus diha sa katubigan. Lakaw, kamong paspas nga mga mensahero, ngadto sa nasod nga tag-as ug hamis, ngadto sa kawathan nga gikahadlokan sa layo ug sa duol, ang lig-on ug moyatuk nga nasod, nga nabahin sa kasubaan ang ilang yuta. **3** Kamong tanan nga mga lumolupyo sa kalibutan ug kamo nga nagpuyo sa yuta, sa dihang ipataasa na ang timaialhon ditto sa kabungtoran, pagtan-aw; ug sa dihang patingogon na ang budyong, paminaw. **4** Mao kini ang giiong ni Yahweh kanako, "Magpakahilok ako nga maniiid gikan sa akong balay, sama sa pangaanam nga kainit sa pagsidlak sa adlaw, sama sa pangandong

yamog diha sa kainit sa ting-an. 5 Sa dili pa ang ting-an, sa dihang nahuman na ang pagpamulak, ug ang bulak mahimo nang ubas nga hapi na mahinog, pamutlon niya ang mga gagmay nga sanga pinaagi sa karit, putlon niya ug ipalayo ang nagkatay nga mga sanga. 6 Mahibilin kini alang sa mga langgam sa kabukiran ug alang sa mga mananap sa yuta. Kaanon kini sa mga langgam panahon sa ting-init, ug kaanon kini sa tanan nga mga mananap sa yuta panahon sa tingtugnaw. 7 Nianang panahona igahatog ngadto kung Yaweh nga labawng makagagahom ang gasa nga gikan sa mga tawo nga tag-as ug hamsi, gikan sa mga tawo nga gikahadlokhan sa layo ug sa duol, ang lig-on ug moyatak nga nasod, nga gibahin sa kasubaan ang ilang yuta, diito sa dapit sa ngalan ni Yahweh nga labawng makagagahom, sa Bukid sa Zion.

19 Ang pahayag mahitungod sa Ehipto. Tan-awa, nagsakay si Yahweh sa paspas nga panganoad padulong sa Ehipto. Nangurog sa iyang attubangan ang mga diosdios sa Ehipto, ug natunaw ang mga kasingkasing sa mga Ehiptohanon. 2 "Ipag-unay ko ang mga Ehiptohanon batok sa mga Ehiptohanon, ug makig-away ang tawo batok sa iyang igsoong lalaki, ang tawo batok sa iyang siligan; siyudad batok siyudad, ug gingharian batok gingharian. 3 Mangaluya ang espiritu sa mga Ehiptohanon gikan sa sulod. Gub-on ko ang iyang tambag, bisan nangita sila sa tambag sa mga diosdios, mga espiritu sa patay nga mga tawo, mga orasyon, ug mga espiritsista. 4 Itugyan ko ang mga Ehiptohanon ngadto sa kamot sa mabangis nga agalon, ug modumala ang kusgan nga hari ngadto kanila—mao kini ang gipahayag sa Ginoo nga si Yahweh nga labawng makagagahom. 5 Mahubas ang katubigan sa dagat, ug mahubas ang suba ug mauga. 6 Mobaño ang kasubaan; momabaw ug momabaw ang kasapasaan sa Ehipto; mangalaya ang kabugangan ug katibawan. 7 Mangalaya ang kabugangan sa Nilo, sa tinubdan sa Nilo, ug ang tanang tinamnan nga kaumahan sa Nilo, mahimong abog, ug pagapaliron. 8 Magtuaw ug magbantog ang mga mangisingis, ug magbantog ang tanan nga namingwit ngadto sa Nilo, ug magsubo kadtong nagtaktagtak ug mga pukot diito sa katibigan. 9 Mangluspad ang tigtrabaho sa gisudlay nga lanot ug kadtong naghimo ug puti nga panapton. 10 Malaglag ang tigtrabaho ug panapton sa Ehipto; magsubo ang tanan nga sinuholan sa pagtrabaho. 11 Buangbuang gayod ang mga prinsipe sa Zaan. Nahimong walay pulos ang tambag sa labing maalamon nga mga magtatambag sa Paraon. Unsaon man niini pag-ingon ngadto sa Paraon, "Ako ang anak nga lalaki sa maalamon nga mga tawo, ang anak nga lalaki sa karaan nga mga hari?" 12 Unya asa naman ang imong maalamong kalalakin-an? Tugot sila nga mosulit kanimo ug ipaaila kung unsa ang mga laraw ni Yahweh nga labawng makagagahom mahitungod sa Ehipto. 13 Nahimong gayod nga buangbuang ang mga prinsipe sa Zaan, malimbingon ang mga prinsipe sa Memfis; gipahisalaag nila ang Ehipto, nga mao ang bato nga patukoran sa iyang katribohan. 14 Gisagol ni Yahweh ang espiritu sa kalibog diha sa iyang taliwala, ug gipahisalaag nila ang Ehipto sa tanan nga iyang nabuhat, sama sa hubog nga nagsusapinday sa iyang suka. 15 Wala gayoy mabuhat si bisan kinsa alang sa Ehipto, bisan ang ulo o ikog, palwa sa palmira o bugang. 16 Nianang adlawa, mahisama sa mga babaye ang mga Ehiptohanon. Mangurog ug mahadlok sila tungod sa giisa nga kamot ni Yahweh nga labawng makagagahom ibabaw kanila. 17 Mahimong hinungdan ang yuta sa Juda sa pagsapinday sa Ehipto. Sa dihang phainundoman sila sa usa ka tawo mahitungod kanila, mangahadlok gayod sila, tungod sa laraw ni Yaweh, nga iyang gilaraw batok kanila. 18 Nianang adlawa adunay lima ka mga siyudad diha sa yuta sa Ehipto nga mosulit ug sinultihan sa Canaan ug manumpa sa pagpakig-abin kang Yahweh nga labawng makagagahom. Pagatawngon ang usa niini nga mga siyudad ang Ya Siyudad sa Adlaw. 19 Nianang adlawa adunay halaran alang kung Yahweh diha sa taliwala sa yuta sa Ehipto, ang haligi nga bato diha sa utlanan ngadto kung Yahweh. 20 Mahimo kini nga timailhan ug saksi ngadto kung Yahweh nga labawng makagagahom diha sa yuta sa Ehipto. Sa dihang mohilak sila ngadto kung Yahweh tungod sa mga tigdaugdaog, padad-an niya sila ug maniluwas ug tigpanalipod, ug luwason niya sila. 21 Mahimong inila si Yahweh ngadto sa Ehipto, ug pagailhan si Yahweh sa mga Ehiptohanon nianang adlawa. Magsimba sila uban ang mga halad, ug maghimo ug mga panumpa ngadto kung Yahweh ug tumanon kini. 22 Sakiton ni Yahweh ang Ehipto, sakiton ug ayohon. Mabalik sila ngadto kung Yahweh; paminawon niya ang ilang pag-ampo ug ayohon sila. 23 Nianang adlawa adunay unraya dalan gikan sa Ehipto paingon sa Asiria, ug moadto ang mga taga-Asiria ngadto sa Ehipto, ug an-

Ehiptohanon ngadto sa Asiria; ug magsimba ang mga Ehiptohanon kauban ang mga taga-Asiria. 24 Nianang adlawa, mahimong ikatulo ang Israel uban sa Ehipto ug Asiria, usa ka panalangin taliwala sa kalibutan; 25 panalangin sila ni Yahweh nga labawng makagagahom ug moingon, "Bulahan gayod ang Ehipto, nga akong katabhan; ang Asiria nga mao buhat sa akong mga kamot; ug ang Israel nga akong panulondon."

20 Sa tuig nga miabot si Tartan didto sa Ashdod, sa dihang gipadala siya ni Sargon nga hari sa Asiria, nakig-away siya batok sa Ashdod ug nailog kini. 2 Nianang panahona nakigulti si Yahweh ngadto kung Isaiaas nga anak ni Amoz nga nag-ingon, "Lakaw ug huboa ang sako gikan sa imong hawak, ug huboa ang sandalysa sa imong tiil." Busa gibuhut niya kini nga naglakaw nga hubo ug nagtinili. 3 Miuong si Yahweh, "Sama nga naglakawlakaw nga hubo ug nagtinili ang akong sulugoon nga si Isaiaas sulod sa tulo ka tuig. Mao kini ang timailhan ug tilimad-on mahitungod sa Asiria ug mahitungod sa Etiopia— 4 niini nga paagi pangulohan palayo sa hari sa Asiria ang mga dinakpan sa Ehipto, ug ang mga hinininglan sa Etiopia, batan-on ug tigulang ug hubo ug nagtinili, ug walay tabon ang mga sampot, alang sa kaulawan sa Ehipto. 5 Mangahadlok ug mangaulaw sila, tungod sa Etiopia nga ilang paglaom ug sa Ehipto nga ilang himaya. 6 Moingon unya nianang adlawa ang mga lumolupyo sa baybayon, 'Sa pagkatinuod, mao kini ang tinubdan sa atong paglaom, asa man kita modangop sa pagpaktibang aron luwason gikan sa hari sa Asiria, ug karon, unsaon man nato pag-ikyas?"

21 Ang pahayag mahitungod sa disyerto daplin sa dagat. Sama sa mga alimpulos nga mohaguros ngadto sa Negev ug molabang kini gikan sa kamingawan, gikan sa makalilisang nga yuta. 2 Gihatag kanako ang makasusubo nga panan-awon: ang maliboon nga tawo magmaliboon gayod, ug ang tiglaglag molaglag. Tungas ug sulong, Elam; ug libot, Media; pahunongan ko ang tanan nilang pag-agulo. 3 Busa nalukop sa kasakit ang akong dapi-dapi; naghawid kanako ang mga kasakit nga sama sa mga kasakit sa babaye nga nagbati; nahugno ako sa akong nadungog; nasamok ako sa akong nakita. 4 Mipitik pag-ayo ang akong kasingkasing, nagkurog ako sa kahadlok. Nahadlok na ako sa sayo sa kagabhiom, nga mao ang akong pinakagusto nga takna. 5 Giandam nila ang lamesa, ug gibuklad nila ang mga hapin, nangaon ug nag-inom; barog, mga prinsipe, dihogi ang inyong mga taming pinaagi sa lana. 6 Kay mao kini ang gisulit sa Ginoo kanako, "Lakaw, pagbutang ug usa ka tigbantay; kinahanglan nga mobalita siya sa iyang makita. 7 Sa dihang makakita siya ug karweha, usa ka paris sa tigkabayo, mga tawo nga nagsakay sa mga asno, ug mga tao nga nagsakay sa mga kamelyo, kinahanglan nga hatagan niya ug pagtagad ug magmaigmat gayod." 8 Misinggit ang tigbantay, "Ginoo, nagtindog ako sa bantayang tore sa tibuk adlaw, sa matag adlaw, ug nagtindog ako sa akong nahimutangan tibuk gabii." 9 Adunay miabot nga karweha nga adunay tawo ug usa ka paris sa tigkabayo. Misinggit siya, "Napukan ang Babilonia, napukan, ug nangabuk sa yuta ang tanang mga kinulit nga imaha sa mga dios niini." 10 Akong giokanan ug paliranan sa tahop, mao anak sa akong giokanan nga salog! Akong ipahayag karinyo kung unsa ang akong nadungog gikan kung Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel. 11 Ang pahayag mahitungod sa Duma. Adunay tawo nga nagtagaw kanako gikan sa Seir, "Tigbantay, unsa man ang nahibilin sa kagabhiom?" 12 Miuong ang tigbantay, "Moabot ang kabuntungan ug ang kagabhiom usab. Kung buot ka nga mangutana, unya pangutana; ug balik pag-usab." 13 Ang pahayag mahitungod sa Arabia. Nagpahulay kamo sa kamingawan sa Arabia panahon sa gabii, kamong mga panon sa magpapanaw nga Dedanhon. 14 Pagdala ug tubig alang sa mga miyuk; mga lumolupyo sa yuta sa Teme, sugata ang mga miyukas uban sa tinapay. 15 Kay miyukas sila gikan sa espada, gikan sa gihulbot nga espada, gikan sa gibawog nga pana, ug gikan sa kabug-aton sa gubat. 16 Kay mao kini ang gisulit sa Ginoo kanako, "Sulod sa usa ka tuig, makita niini nga sama sa sinuholan nga trabahador alang sa usa ka tuig, matapos na ang tanang himaya sa Kedar. 17 Gamay na lamang ang mabilin sa mga magpapanana, ang mga manggugubat sa Kedar." Kay miuong si Yahweh, ang Dios sa Israel.

22 Ang pahayag mahitungod sa Walog sa usa ka Panan-awon: Unsa man ang hinungdan nga misaka man kamo sa atop sa kababay? 2 Aron ba nga makadungog kamo sa siyudad nga napuno sa kasaba, ang lungsod nga puno sa paghudyaka? Wala gipatay ang inyong mga

patay pinaagi sa espada, ug wala sila namatay sa gubat. **3** Miikyas ang tanan niyong mga tigdumala, apan nadakpan sila nga wala gigamitan ug mga pana; nadakpan silang tanan, bisan ug miikyas sila sa layo. **4** Busa miignon ako, "Ayaw ako tan-awa, magtuaw ako; ayaw pagsulay sa paghupay kanako mahitungod sa pagkalaglag sa anak nga babaye sa akong kawahanan." **5** Kay adunay adlaw sa kasaba, kaguliyang, ug kalibog alang sa Ginoo nga si Yahweh nga labawng makagagahom, sa Walog sa Panan-awon, ang pagkabungkag sa mga pari, ug ang paghikak sa kawahanan ngadto sa kabukiran. **6** Nagdala ug baslaysan si Elam, uban sa mga karwahe sa kalalakin-an ug mga tigkabayo, ug gihukasan ni Kir ang taming. **7** Mahitabo nga mapuno sa mga karwahe ang inyong pinili nga mga walog, ug mapghiluna ang mga tigkabayo diha sa ilang ganghaan. **8** Gikuha niya ang nagnanalipod sa Juda; ug nangita kamo niana nga adlaw sa mga hinagibin diha sa Palasyo sa Kalasangan. **9** Nakita niyo ang daghang gubang bahin sa siyudad ni David, ug gitigom niyong tubig sa ubos nga linaw. **10** Gihip niyong mga balay sa Jerusalem, ug giguba ang mga balay aron sa pagpalig-on sa mga pari. **11** Nagbuhut kamo ug pundohanon taliwala sa duha ka paril alang sa tubig sa karaan nga linaw. Apan wala niyong hunahunaan ang nagbuhut sa siyudad, nga naglaraw niini kaniadto. **12** Nagtagaw si Yahweh nga Ginoo nga labawng makagagahom niana nga adlaw alang sa paghikak, alang sa pagbanganon, alang sa pagpaupawug, ug sa pagulsob ug bisti nga sako. **13** Apan tan-awa, hinuon, adunay kasaulogon ug paglipay, pagpatay ug mga nating baka ug pag-ihow sa mga karnero, pagkaon ug karne ug pag-inom ug bino; mangaon kita ug mag-inom, kay ugma mangamatay na kita. **14** Gipaabot kini ni Yahweh nga labawng makagagahom sa akong mga dalunggan: miignon si Yahweh nga Ginoo nga labawng makagagahom "Sigurado gayod dili kamo mapasyayo niini nga sala, bisan pa ug matnay kamo." **15** Miignon niini si Yahweh nga Ginoo nga labawng makagagahom, "Adtoa kini nga tigdumala, ngadto kago Shebna, nga tinugyanan sa balay, ug ingna, **16** "Unsa man ang imong gibuhut dinihi ug kinsa man ang nagtugot kanimo aron sa pagkalot ug lubnganan alang sa imong kaugalingon, paghimo ug lubnganan sa taas nga dapit ug pagkulit ug kapahulayang dapit sa bato?" **17** Tan-awa, ilabay ka na ni Yahweh, usa ka gamhanang tawo, ilabay ka na paubos; gunitan ka niya pag-ayo. **18** Sigurado gayod nga ituyok-tuyok ka niya, ug isalibay ka sama sa bola ngadto sa halapad nga nasod. Mamatay ka dito, ug itapad sa imong mahimayaong mga karwahe; ikauwal ka sa balay sa imong agalon! **19** "Papahawaon ko ikaw gikan sa imong katudanan ug gikan sa imong nahimutangan. Biraon ka paubos. **20** Ug mahitabo nianang adlawa pagatawgon ko ang akong sulugon nga si Eliakim nga anak ngi laalaki ni Hilkia. **21** Sul-oban ko siya sa imong kupo ug bakosan ko siya sa imong bakos, ug balhin ko ang imong katungod diha sa iyang kamot. Mahimo siyang amahan ngadto sa tanang lumolupyo sa Jerusalem ug ngadto sa balay sa Juda. **22** Ibutang ko ang yabi sa balay ni David sa iyang abaga; iyang abihan, ug walay makasirado; iyang sirado, ug walay makaabali. **23** Itaod ko kaniya, ang ugsok nga anaa sa luwas nga dapit, ug mahimo siyang lingkoranan sa himaya alang sa balay sa iyang amahan. **24** Isab-it nila kaniya ang tanang himaya sa balay sa iyang amahan, ang mga anak ug ang mga kaliwat, ang matag sudlanan gikan sa mga kopa ngadto sa tanang mga tibod. **25** Nianang adlawa—mao kini ang pahayag ni Yahweh nga labawng makagagahom—maibol, mabali ug mahulog ang ugsok nga giugoks sa lig-on nga dapit, ug pagaputlon ang gitapong nga anaa sa ibabaw niini—kay nagsulti si Yahweh.

23 Ang pahayag mahitungod sa Tyre: Paghikak, kamong mga barko sa Tarshis; kay wala nay puy-anan ni dungsungan; gipadayag kini ngadto kaniya gikan sa yuta sa Cyprus. **2** Paghilom, kamong mga lumolupyo sa baybayon; mga tigpatigayon sa Sidon, nga nagalawig sa kadagatan, maoy nagpatagbo kaniyong. **3** Ibabaw sa halapad nga katubigan mao ang trigohan sa Shihor, ang ansi sa Nilo maoy iyang abot; ug nahimo kining tigpatigayon sa mga nasod. **4** Kaulaw, Sidon; kay misulti na ang dagat, ang makagagahom sa dagat. Miignon siya, "wala ako nagbati ni manganak, wala usab ako nagpadako ug batar-on ug batar ni nagatiman ug batar-ong mga babaye." **5** Sa dihang miabot ang balita sa Ehipto, nagmasulob-ong sila mahitungod sa Tyre. **6** Tabok ngadto sa Tarshis; pagdangooyngoy, kamong mga lumolupyo sa baybayon. **7** Nahitabo ba kini diha kaniyong, ang malipayon nga siyudad, nga ang kagikan mao ang karaan nga mga panahon, nga nagdala sa iyang mga til palayo ngadto sa langyaw nga mga dapit aron mapghiluna? **8** Kinsa man ang naglaraw niini batok sa Tyre, ang tighatag ug mga korona, nga ang mga tigpatigayon mao ang

mga prinsipe, nga ang tigpatigayon giila nga dungganon sa kalibutan? **9** Si Yahweh nga labawng makagagahom ang naglaraw niini aron wad-an ug dungog ang iyang garbo ug ang tanan niya nga himaya, aron pakuawlan ang tanan niyang mga halangdon sa yuta. **10** Daroha ang imong yuta, sama sa pagdaro sa Nilo, anak nga babaye sa Tarshis. Wala na gayog baligyaan sa Tyre. **11** Gitiy-od ni Yahweh ang iyang kamot ibabaw sa dagat, ug giuyog niya ang mga gingharian; naghatag siya ug mando mahitungod sa Fenicia, aron pagguba sa mga lig-on nga dalangpanan. **12** Miignon siya, "Dili kana maglipay pag-usab, dinaugdaog nga anak nga babayeng ulay sa Sidon; barog, lakaw ngadto sa Cyprus; apan dili gihapon ka makapahulay didto." **13** Tan-awa ang yuta sa mga Caldeanong. Nawala na kini nga kawahanan; gibuhut kini sa mga taga-Asiria nga kamingawan alang sa ihalas nga mga hayop. Nagtukod sila ug mga tore nga adunay haggданan; giapanguba nila ang mga palasyo niini; gibuhut nila kini nga tipun-og sa mga guba. **14** Paghikak, kamong mga sakayan sa Tarshis; kay nagun-ob na ang inyong dalangpanan. **15** Nianang adlawa, makalimtan ang Tyre sulod sa 70 ka tuig, sama sa mga adlaw sa hari. Human sa 70 ka tuig adunay mahitabo sa Tyre nga usa ka butang nga sama sa awit sa nagbaligya ug dungog. **16** Dad-a ang alpa, lakaw niana nga siyudad, ikaw gikalimtan nga nagbaligya ug dungog; patugtoga kini pag-ayo, pag-awit ug daghang alawiton, aron mahinumdoman ka. **17** Mahitabo kini nga human sa 70 ka tuig, tabangan ni Yahweh ang Tyre, ug magusogod usab siyag panalapi pinaagi sa pagbaligya ug dungog, ug ihalad niya ang iyang mga pag-alagad ngadto sa tanang gingharian sa kalibutan. **18** Igahin ngadto kango Yahweh ang iyang mga ginansya ug mga halin. Dili kini tagoan o ibutang sa panudlanan, kay ihatag ang iyang mga ginansya niadtong napgyo sa presensya ni Yahweh ug gamiton aron sa pagpatagbo kaniila uban ang kadagaya sa pagkaon ug aron aduna silay maayong mga bisti.

24 Tan-awa, hapit na himoon ni Yahweh nga awaaw ang kalibutan, laglagon kini, gun-obon ang matag yuta, ug patibulaangon ang mga lumolupyo niini. **2** Mahitabo kini, igin man sa kawahanan, mao usab sa pari, igin man sa sulugon, mao usab sa iyang agalon; igin man sa katabang, mao usab sa iyang kabit, igin man sa mga mopalit, mao usab sa mobaligya; igin man sa nagpautang; mao usab sa mangutang; igin man sa modawat ug tubo, mao usab sa mohatag ug tubo. **3** Laglagon ug mawagtang ang yuta sa hingpit; kay misulti si Yahweh niini nga pulong. **4** Mauga ug mogahi ang yuta, mokaging ug mahanaw ang kalibutan, madunot ang inila nga kawahanan sa yuta. **5** Gihugawan ang kalibutan sa mga lumolupyo niini tungod kay wala nila tumana ang mga balaod, gisupak ang mga kasugoan, ug giguba ang walay kataposang kasabutan. **6** Busa lamoyon sa tunglo ang yuta, ug makaplagan nga sad-an ang mga lumolupyo niini. Masunog ang mga lumolupyo sa yuta, ug diuytan nalang ang kawahanan nga mabilin. **7** Mohubas ang bag-ong bino, malaya ang paras, ug magdangooyngoy ang tanang malipayon. **8** Mohunong ang malipayon nga tingog sa mga taborin, ug ang paghudyaka niadtong nagkalipay; ug miundang ang malipayon nga lira. **9** Dili na sila moinom ug bino ug moawit, ug pait na ang ilimnon niadtong moinom niini. **10** Nagun-ob na ang siyudad sa kagubot; sirado ug walay sulod ang matag balay. **11** Adunay panaghikak sa kadalanan tungod sa bino; mitingnit ang tanang kalipay, nahanaw ang pagkamalipayon sa yuta. **12** Magpabilin sa siyudad nga awaaw, maquiba ang ganghaan ngadto sa pino. **13** Kay mao kini ang mahitabo sa tibuk yuta taliwala sa mga nasod, sama sa dihang pukpokon ang kahoy nga olibo, ug sama sa haggadowon sa dihang mahuman na ang pagpupo sa ubas. **14** Ipatugaw niila ang ilang mga tingog ug mosinggit sa kahalangdon ni Yahweh, ug malipayon nga mosinggit gikan sa dagat. **15** Busa himayaya si Yahweh sa sidikan, ug sa gagmay ngi mga pulo sa dagat maghatag ug kahimayaan sa ngalan ni Yahweh, ang Dios sa Israel. **16** Nadungog namo gikan sa layong dapit nga bahaan sa kalibutan ang alawiton, "Himaya alang sa usa nga matarong!" Apan miignon ako, "Nagkaluya ako, alaot ako! Ang maluibon nagmaluibon; oo, ang maluibon nagmaluibon gayod." **17** Kahadlok, ang bung-aw ug ang lit-ag anaa kaniyong, mga lumolupyo sa yuta. **18** Si bisan kinsa nga moiikyas sa tingog sa kahadlok mahulog ngadto sa bung-aw, ug si bisan kinsa ang makagawas sa taliwala sa bung-aw madakpan sa lit-ag. Maabli ang mga bintana sa kalangitan, ug mayuog ang mga patukoranan sa yuta. **19** Maguba sa hingpit ang kalibutan, mapikas ang yuta; mayuog sa mapintason ang yuta. **20** Magsusapinday ang yuta sama sa nahubog nga tawo ug matabayog ngadto ug nganhi sama sa usa ka payag. Mabug-at ang sala niini ug matumba kini ug dili na gayod makabarog pag-usab. **21** Mahitabo kini nianang adlawa, silotan ni Yahweh

ang mga gamhanan nga anaa sa langit, ug ang mga hari nga anaa sa kalibutan. **22** Pagatigomon sila ube sa mga binilanggo sa usa ka bung-aw, ug sirad-an sa bilanggoan; ug silotan sila human sa daghang mga adlaw. **23** Unya maulawan ang bulan, ug maulawan ang adlaw, kay maghari si Yahweh nga labawng makagagahom sa Bukid sa Zion ug sa Jerusalem, ug atubangan sa iyang mga katigulangan sa himaya.

25 Yahweh, ikaw ang akong Dios; ituboy ko ikaw, dayon ko ang imong ngalan; kay nagbuhut ka ug kahibulongang mga butang, mga butang

nga gilaraw kaniadto, sa husto nga pagkamatinud-anon. **2** Kay gibuhut mong tipun-og ang siyudad, ang lig-on nga siyudad, usa ka gun-ob, ug ang salipdanan sa mga langyaw aron nga wala nay siyudad. **3** Busa himayaon ka sa mga kusgan nga katawhan; mahadlok kaniimo ang siyudad sa walay kaluoy nga mga nasod. **4** Kay ikaw ang dapit sa kaluwasan alang niadtong mga kabos, kapasilongan alang niadtong nagkinahanglan nga anaa sa iyang kasub-anan—kapasilongan gikan sa unos ug landong gikan sa init. Sa dihang mohuyop ang walay kaluoy nga hangin nga sama sa unos batok sa paril, **5** ug sama sa kainit sa ube nga yuta, nabuntog mo ang kasaba sa mga langyaw, sama nga nabuntog sa landong sa panganoong kainit, busa gitubag ang avit sa mga walay kaluoy. **6** Niini nga bukid maghimo si Yahweh nga labawng makagagahom ug kombira sa mga tambok nga mga butang alang sa tanang katawhan, sa gipil nga mga bino, sa humok nga mga karne, usa ka kombira sa labing maayong bino. **7** Pagagun-obon niya niini nga bukid ang nakatabon sa tanang katawhan, ang pandong nga nabuklad ibabaw sa tanang mga nasod. **8** Lamoyon niya ang kamatayon hangtod sa kahangtoran, ug pahiran ni Yahweh nga Ginoo ang mga luha nga gikan sa tanan ninyong mga nawong; kuhaon niya ang kaulaw sa iyang katawhan gikan sa tanang yuta, kay gisulit kini ni Yahweh. **9** Isulit kini nianang adlawa, "Tan-awa, mao kini ang atong Dios; nagaabot kita niya, ug luwason kita niya. Mao kini si Yahweh; ang atong gipaabot, magpalipoy kita ug magmaya sa iyang kaluwasan." **10** Kay niini nga bukid mophahulay ang kamot ni Yahweh; ug payagatakyatan ang Moab sa iyang dapit, sama sa uhot nga giyatatak-yatakan didto sa bangag nga puno sa mga hugaw sa hayop. **11** Ibuklad nila ang ilang mga kamot taliwala niini, sama sa manlalangoy nga nagbuklad sa iyang mga kamot aron makalangoy. Apan ipaubos ni Yahweh ang ilang garbo taliwala sa kahanas sa ilang mga kamot. **12** Tumpagon niya ang imong habog nga salipdanang mga paril ngadto sa yuta, ngadto sa abog.

26 Nianang adlawa pagaawiton kini nga awit diha sa yuta sa Juda: Aduna kami lig-on nga siyudad; gihimo sa Dios ang kaluwasan inger mga paril ug mga salipdanan. **2** Ablihi ang mga ganghaan, aron makasulod ang matarong nga nasod nga nagitípi sa ilang pagtuo. **3** Ang hunahuna nga nagaabilin kaniimo, pagatipigan nimo siya sa hingpit nga kalinaw, kay nagasalig siya kaniimo. **4** Salig kang Yahweh hangtod sa kahangtoran; kay kung Yah, si Yahweh, usa ka bato nga walay kataposan. **5** Kay ipaubos nya kadong nagkinabuhi nga mapahatás-on, tumpagon niya ngadto sa yuta ang lig-on siyudad; itupong niya kini sa abog. **6** Tamak-tamakan kini sa mga kabos ug mga timawa. **7** Patag ang dalan sa matarong, Matarong nga Dios; gihimo nimong tul-id ang dalan sa matarong. **8** Oo, maghulat kami kaniimo Yahweh diha sa dalan sa imong mga paghukom; gitinguha namo ang imong ngalan ug ang imong kadungganan.

9 Nagtinguha ako kaniimo diha sa kabaghion; oo, nangita gayod kaniimo sa tinuoray ang akong espiritu sulod kanako. Kay sa dihang moabot na ang imong mga paghukom dini sa kalibutan, makakat-on ang lumolupyo sa kalibutan mahitungod sa pagkamatarong. **10** Tugoti nga ang pabor mapakita ngadto sa daotan, apan dili siya makakat-on sa pagkamatarong. Nagbuhut siya ug daotan sa yuta sa pagkamatarong ug wala makakita sa kahalangdon ni Yahweh. **11** Yahweh, gitapatas ang imong kamot, apan wala sila nakanatikod. Apan makita nila ang imong pagkamainiton alang sa katawhan ug mapakaulawan sila, tungod kay lamoyon sila sa kalayo sa imong mga kaaway. **12** Yahweh, magdala ka ug kalinaw alang kanamo; kay sa pagkatinuod, gitapos mo usab ang tanan namong mga bulohutan alang kanamo. **13** Yahweh nga amon Dios, gawas kaniimo nagdumala ang ubang mga agalon nganhi kanamo; apan ang imong ngalan lamang ang among dayon. **14** Patay na sila, dili na sila mabuhui; patay na sila, dili na sila mobangon. Sa pagkatinuod, mianhi ka sa paghukom ug paglaglag kaniila, ug gihanaw ang matag handomanan nila. **15** Gipadaghan mo ang mga nasod, Yahweh, gipadaghan mo ang mga nasod; gitahod ikaw; gipalapdan mo ang tanang utlanan sa yuta. **16** Yahweh, mangita sila

kanimo panahon sa kalisdanan; mag-ampo sila sa hilom sa dihang anaa kanila ang imong pagpanton. **17** Sama sa mabdos nga babaye nga hapit na manganak, sa dihang magbati siya ug maghilak sa hilabihang kasakit sa pagpanganak, sama usab nga anaa kami diha sa imong atubangan, Ginoo. **18** Namabdos kami, nagbati kami, apan daw sama lamang nga naghimguso kami sa hangin. Wala kami nagdala ug kaluwasan ngadto sa yuta, ug wala nangapukan ang mga lumolupyo sa kalibutan. **19** Mabuhi ang imong patay, mobangon ang ilang mga patay nga lawas. Pagmata ug pag-awit sa kalipay, kamo nga nagpuyo sa abog; kay ang imong yamog mao ang yamog sa kahayag, ug banhawon sa kalibutan ang mga patay niini. **20** Lakaw, akong katawhan, sulod kamo sa iinyong mga lawak ug sirad-i ang iinyong mga pultahan; tago sa makadiyot, hangtod nga mahanaw ang hilabihang kasuko. **21** Kay tan-awa, mogawas na si Yahweh sa iyang dapit aron sa pagsilot sa mga lumolupyo sa kalibutan alang sa ilang kasalanan; ipakita na sa yuta ang naula nga mga dugo niini, ug dili na tabonan pa ang iyang mga gipamatay.

27 Nianang adlawa silotan ni Yahweh ang Leviatan ang nagkamang ngi bitin ube sa lig-on, dako ug hait niya nga espada, baliko nga bitin ang Leviatan, ug patyon niya ang mapintas nga mananap nga anaa sa dagat. **2** Nianang adlawa: Moawit ang parasan sa bino mahitungod niini. **3** Ako, si Yahweh, nga iyang tigpanalipod; patubigan ko kini matag hayogon. Bantayon ko kini adlaw ug gabii aron walay makapasakit niini. **4** Wala ako nasuko, O, nga adunay mga sampinit ug mga tunok! Magmartsa ako batok kaniila sa gubat; sunogon ko silang tanan; **5** gawas kung kuptan nila ang akong pagpanalipod ug makigdait nganhi kanako; tugoti sila nga makigdait nganhi kanako. **6** Sa umaabot nga adlaw, mogamot si Jacob; manulak ang Israel ug mosalingsing; ug malukop nila ang yuta uban sa bunga." **7** Gisulong ba ni Yahweh si Jacob ug ang Israel inger nga gisulong niya ang mga nasod nga nagsulong kanila? Gipatay ba si Jacob ug ang Israel sama sa pagpamatay niadtong mga nasod nga ilang gipamatay? **8** Sa hustong sukdanan nakiglantugi kamo, gipahaylo si Jacob ug ang Israel; gipapahawa niya sila uban sa kusog nga hangin, sa adlaw sa sidlakan nga hangin. **9** Busa niining paagiha, pasayloon ang pagkadaotan ni Jacob, kay mao kini ang hingpit nga bunga nga mopapas sa iyang sala: sa dihang dugmokon niya ang halaran nga mga bato sama sa tisas, ug wala nay mga poste ni Ashera o magpabilin nga mobarog nga mga halaran sa insenso. **10** Kay mahimong mingaw ang pinarilang siyudad, mabiyaan ang puloy-an ug isalikway sama sa kamingawan. Didto manibis ug nating baka, ug didto molubog ug mokaon sa mga sanga niini. **11** Sa dihang malaya ang mga sanga, mangabali kini. Moabot ang mga babaye ug mosugnud pinaagi niini, kay mao kini ang katawhan nga walay salabutan. Busa wala nay kaluoy ang ilang Magbubuhut kaniila, ug siya nga nagbuhut kanila dili na magmaluloy-on ngadto kanila. **12** Mahitabo kini sa adlaw nga giokon ni Yahweh gikan sa Suba sa Eufrates ngadto sa Wadi sa Ehipto ug pagatigomon kamo nga katawhan sa Israel. **13** Nianang adlawa patingon ang dako nga budyo; ug mamalik ang mga binihag sa yuta sa Asiria, ug ang mga sinalikway sa yuta sa Ehipto mosimba sila kung Yahweh didto sa balaang bukid sa Jerusalem.

28 Pagkaalaot sa garbo sa korona nga bulak nga gisul-ob sa tagsatagsa ka mga palahubog sa Efraim, ug sa nagkalawos nga bulak sa iyang mahimayaong katahom, ang bulak nga gibutang ngadto sa ulohan sa nagdagayday nga Walog niadtong nalupug sa bino! **2** Tan-awa, nagpadala ang Ginoo ug usa ka gamhanan ug kusgan; sama sa unos nga yelo ug makaguba nga bagyo, sama sa kusog nga ulan ug naghaguros nga mga tubig; ug ipanglabay niya ang tagsatagsa ka korona nga bulak didto sa yuta. **3** Pagayatakyatan ang garbo nga koronang bulak sa mga palahubog sa Efraim. **4** Ang nalawos nga bulak sa iyang mahimayaong katahom, nga anaa sa ulo sa adunahan nga walog, mamaohimong unang hinog sa igos sa dili pa ang ting-init, nga, kung adunay makakita niini, tunlon niya kini samtang anaa pa kini sa iyang kamot. **5** Nianang adlawa mahimong matahom nga korona ug matahom nga purongpurong si Yahweh nga labawng makagagahom alang sa nahibilin sa iyang katawhan, **6** ang espiritu sa hustasyon nga aglon ug naglingkod sa hukmanon, ug ang kusog niadtong mipasibog sa ilang mga kaaway diha sa ilang mga ganghaan. **7** Apan bisan niining nabarag uban sa bino, ug nagsusapinday pinaagi sa isog nga ilimnon. Nabarag ang pari ug ang propeta pinaagi sa isog nga ilimnon, ug gilamoy sila pinaagi sa bino. Nagsusapinday sila uban ang maisog nga ilimnon, nagsusapinday sa panan-awon ug nabarag diha

sa paghukom. **8** Tinuod, nalukop sa suka ang mga lamesa, busa wala na gayo limpyo nga dapit. **9** Kung kinsa man niya itudlo ang kaalam, ug kung kinsa man niya ipasabot ang mensahe? Niadto bang nalutas gikan sa gatas o niadtong bag-o pa lang gipanguha gikan sa mga dughan? **10** Kay kini sugo ibabaw sa sugo, sugo ibabaw sa sugo; pagdumala ibabaw sa pagdumala, pagdumala ibabaw sa pagdumala; diuyut dinihi, diuyut ditto. **11** Bisan paman, uban sa mapasipalaon nga mga ngabil ug langyaw nga baba makigusili siya niining mga tawhana. **12** Nagusili siya kanila kaniadto "Mao kini ang kapahulayan, papahulaya siya nga gikapoy; ug mao kini ang makapahayahanay," apan dili sila mamati. **13** Busa ang pulong ni Yahweh ngadto kanila mahimong sugo ibabaw sa sugo, sugo ibabaw sa sugo; pagdumala ibabaw sa pagdumala, pagdumala ibabaw sa pagdumala; diuyut dinihi, diuyut ditto; aron nga mangadto sila ug mangabalintong, ug mapiangan, malit-ag, ug madakpan. **14** Busa paminawang pulong ni Yahweh, kamong nagbiaybiay, kamong nagdumala niining katawhan nga anaa sa Jerusalem. **15** Mao kini ang mahitabo tungod kay nagsulti kamo, "Nagbuhat kami ug kasabotan tali sa kamatayon, ug nakabaton kami ug panag-uyon uban sa Seol. Busa sa dihang moagi ang naghaguros nga latigo, dili kini moabot kanamo. Kay gihimo namong dalangpanan ang bakak, ug gihimong puloy-anan ang pagkabakakon." (**Sheol h7585**) **16** Busa nagsulti ang Ginoo nga si Yahweh, "Tan-awa: Ipahimutang ko diha sa Zion ang patukoranang bato, ang nasulayang bato, ang bilihong patukoranang bato, ang lig-on nga patukoran. Kadton motuo dili gayod maulawan. **17** Himoon ko ang kahoying igsusukod nga hustisa, ug ang tunton sa pagkamatarong. Banlason sa unos nga yelo ang dalangpanan sa mga bakak, ug ang mga baha maoy molapaw sa tagoanang nga dapit. **18** Matunawan ang iroyong kasabotan tali sa kamatayon, ug dili molungad ang iroyong pakig-uyon uban sa Seol. Sa dihang molabay na ang naghaguros nga baha, mangalumos kamo pinaagi niini. (**Sheol h7585**) **19** Sa dihang molabay kini mangalumos kamo, ug sa matag buntag modangtag kini sa adlaw ug gabii. Kung masabtan na ang mensahe, makahatag kini ug kalisang. **20** Kay mubo lamang ang higdaanang alang sa usa ka tawo aron iyang katuy-oran, ug dili halapad ang habol alang kaniya aron ibukot sa iyang kaugalingon." **21** Mobarog si Yahweh ingon nga anaa sa Bikid sa Perazim; mobarog siya sa iyang kaugalingon ditto sa Walog sa Gibeon aron sa pagbuhat sa iyang buluhaton, sa iyang talagsaon nga buluhaton, ug ipakita ang iyang talagsaon nga binuhatan. **22** Busa karon ayaw pagbiaybiay, kay basin mahugot ang iroyong hikot. Nadungog ko gikan sa Ginoo nga si Yahweh nga labawng makagagahom, ang kasugoso sa kalaglagan ditto sa kalibutan. **23** Patalinghogi ug paminawa ang akong tingog; pamatia ug paminawa ang akong mga pulong. **24** Ang mag-uma ba nga nagdaro kada adlaw aron magpugas, nagdaro lang ba sa yuta? Nagpadayon ba siya sa pagbungkal ug sa pagkaras sa uma? **25** Sa dihang naandam na niya ang yuta, wala ba niya gipangsabwg ang binihi nga lunga, gipugas ang anis, gibutang ang trigo diha sa mga tudling ug ang sebada sa angay nga dapit, ug ang gisabwg sa matag tumoy niini? **26** Gipahimangoan siya sa iyang Dios; gitudoan niya kini nga maalamon. **27** Dugang pa, wala pa nagiok ang binihi nga lunga pinaagi sa karomata, ni paligsan sa ligid sa kariton ang anis; apan gipusposan ang lunga pinaagi sa kahoy, ug ang anis pinaagi sa sungkod. **28** Gigaling ang lugas alang sa tinapay apian dili kaayo pino, bisan pa ug katagon kini sa ligid sa iyang kariton ug sa iyang mga kabayo, dili kini madugmok sa iyang kabayo. **29** Naggikan usab kini kang Yahweh nga labawng makagagahom, nga maoy kahibulongan sa pagtambag ug halangdon sa kaalam.

29 Pagkaalaot sa Ariel, ang Ariel, ang siyudad kung asa nagkampo si David! Dugang ang mga katiugan; sauloga ang mga kasaulogan. **2** Apan palibotan ko ang Ariel, ug magiminatay siya ug magbargotan; ug mahimo siya nga sama sa Ariel alang kanako. **3** Magkampo ako libot kaninyo ug ipahimutang ko ang torent panggubatan batok kaninyo, ug magtukod ako ug mga hinagibang panggubatan batok kaninyo. **4** Magun-ob ka ug magsulti gikan sa yuta; mahagawhaw ang imong pakigpulong gikan sa abog. Mahisama sa kalag nga gikan sa yuta ang imong tingog, ug mahimong luya kaayo ang imong tingog gikan sa abog. **5** Ang panon sa iroyong mga manunulog mahisama sa pino nga abog, ug ang panon sa mga mabangis ingon sa uhot nga mapadpad palayo. Mahitabo kini sa kalit lamang. **6** Moanova si Yahweh nga labawng makagagahom diha kaninyo uban ang dalugdog, ilinog, kasaba sa dahunog, uban ang naghaguros nga hangin ug mapintas nga bagyo, ug ang molamoy nga siga sa kalayo. **7** Mahisama kini sa damgo, panan-awon sa kagabhiyon: Ang panon sa tanang

kanasoran makig-away batok sa Ariel ug sa iyang salipdanan. Sulongon nila siya ug ang iyang mga malig-ong salipdanan aron sa pagdasok kaniya. **8** Mahisama kini sa tawong gigutom nga nagdamgo nga nagkaon siya, apan sa dihang nakamata na siya, haw-ang ang iyang tiyan. Mahisama kini sa tawong giuhaw nga nagdamgo nga aduna siyay giynom, apan sa dihang nakamata na siya, ngahangos siya, uban sa iyang kauhaw nga wala matagbaw. Oo, maingon sa hilabihan ka daghan nga mga nasod ang makig-away batok sa Bikid sa Zion. **9** Katingala sa inyong kaugalingon ug katingala; butahi ang inyong kaugalingon ug pagpakabut! Pagpakahubog, apan dili pinaagi sa bino; pagsusapinday, apan dili pinaagi sa ilimnon. **10** Kay gibubo ni Yahweh diha kaniyong ang espiritu sa pagkahinanon. Gipiyyong niya ang mga mata sa mga propeta, ug gitabonan ang mga ulo sa mga manalagna. **11** Ang tanan nga gipadayag diha kaniyong nahimong ingon sa mga pulong sa basahon nga nasiyohan, nga mahimong ihatag sa tawo ngadto sa usa ka maalamon, ug moingon, "Basaha kini." Moingon usab siya, "Dili ako makahimo, kay nasiyohan man kini." **12** Kung ihatag ang basahon ngadto sa usa nga dili makabasa, ug moingon, "Basaha kini," moingon siya, "Dili ako makabasa." **13** Miingo ang Ginoo, "Mianhi kining mga tawhana kanako uban sa ilang mga baba ug pagpasidungog kanako pinaagi sa ilang mga ngabil, apan halayo ang ilang kasingkasing kanako. Ang ilang pagpasidungog kanako ingon lamang sa kasugohan nga gitudo sa katawhan. **14** Busa, tan-awa, magpadayon ako sa pagbuhat ug mga kahibulongan butang taliwala niining katawhan, katingalan human sa katingalan. Mahanaw ang kaalam sa ilang maalamong mga tawo, ug mangawala ang panabot sa ilang mabinantayon nga mga tawo." **15** Pagkaalaot niadtong gitago pag-ayo ang ilang mga laraw gikan kang Yahweh, ug kansang mga binuhutan anaa sa kangiitngit. Moingon sila, "Kinsa man ang makakita kanato, ug kinsa man ang makaila kanato?" **16** Giusab ninyo ang tanang mga butang! Mahimo bang sama sa lapok ang magkukolon, aron nga ang butang nga iyang gihimo magsulti mahitungod kaniya nga maoy nagbuhat niini, "Wala niya ako buhata," o magsulti ang gihulma nga butang mahitungod kaniya nga maoy naghulma niini, "Wala siya makasabot?" **17** Sa diuyut nga panahon, mahimong una ang Lebanon, ug ang uma mahimong lasang. **18** Nianong adlawa makadungog ang bungol sa mga pulong sa basahon, ug makakita ang mga mata sa buta diha sa kadulon sa kangiitngit. **19** Magmaya pag-usab ang mga dinaugdaog diha kang Yahweh, ug magmaya ang kabos taliwala sa katawhan diha sa Balaang Dios sa Israel. **20** Kay mawagtang ang mga mabangis, ug mangahanaw ang mga mabiaybiayon. Pagawad-on ang tanan nga nahiguma sa pagbuhat ug daotan, **21** kansang pinaagi sa pulong naghimo sa usa ka tawo nga maoy sad-an. Nagpahimutang sila ug lit-ag diha sa ganghaan alang kaniya nga nagpangita sa hustisa ug nagpasangil sa matarong pinaagi sa walay hinundan nga mga bakak. **22** Busa mao kini ang gisulti ni Yahweh mahitungod sa parimalay ni Jacob—Yahweh, nga maoy naglukluk kang Abraham, "Dili na gayod maulawan si Jacob, ni mangluspad pa ang iyang dagway. **23** Apan sa dihang makita niya ang iyang mga anak, ang buhat sa akong mga kamot, balaanon nila ang akong ngalan. Balaanon nila ang ngalan sa Balaang Dios ni Jacob ug magatindog sila diha sa pagtahod sa Dios sa Israel. **24** Kadton nasayop diha sa espiritu makabaton ug pagsabot, ug ang mga nagbagulbul makakat-on sa kahibalo."

30 Pagkaalaot sa masinupakan nga mga anak, mao kini ang gipamulong ni Yahweh. "Naglaraw sila, apan wala naggikan kanako; naki-abin sila sa ubang nga mga nasod, apan wala sila giginiyah pinaagi sa akong Espiritu, busa nagdugang sila ug sala sa pagpakaasala. **2** Nangawas sila aron sa paglugsong ditto sa Ehipto, apan wala mangayo sa akong giya. Midangop sila sa panalipod gikan sa Faraon ug mipasalipod sa landong sa Ehipto. **3** Busa mahimo niryong kaulawan ang pagpanalipod sa Faraon, ug iroyong kaulawan ang dalangpanan sa landong sa Ehipto, **4** bisan anaa ang ilang mga prinsipe sa Zoan, ug miadto ang ilang mga mensahero ditto sa Hanes. **5** Maulawan silang tanan tungod sa katawhan nga dili makatabang kanila, apan makahatag hinuon ug kaulawan." **6** Ang gipamulong mahitungod sa mga mananap sa Negev: Latas sa yuta sa kasamok ug kakuyaw, sa babayeng liyon ug sa liyon, sa bitin ug ang daw kalayo nga halas nga molupad, gidala nila ang ilang mga kaadunahan diha sa likod sa ilang mga asno, ug ang ilang mga bahandi diha sa bokuboko sa mga kamelyo, ngadto sa katawhan nga dili makatabang kanila. **7** Kay kawang lamang ang tabang sa Ehipto; busa gitawag ko siya nga Rahab, nga nagpabilin sa paglignikod. **8** Karon lakaw, ikilut kini diha sa papan sa ilang atubangan, ug isulat kini diha sa linukot nga basahon, aron nga

matigpan kini alang sa moabotay nga panahon ingon nga pagpamatuod. 9 Kay mga masinupakan kini nga katawhan, bakakon nga mga anak, mga anak nga dili mamati sa pahimangno ni Yahweh. 10 Gisulithan niila ang mga manalagna, "Ayaw pagtan-aw;" ug ngadto sa mga propeta, "Ayaw pagpanagna sa kamatuoran kanamo; pagsulti ug mga pulong nga pag-ulog-ulog, panagna sa mga tinumotomo. 11 Agi ngadto sa laing dalam, tipas sa laing agianan; himoa nga mohunong sa mga pagsulti diha sa among atubangan ang Balaang Dios sa Israel." 12 Busa miignon ang Balaang Dios sa Israel, "Tungod kay gisalikway man ninyo kini nga pulong ug nagsalig sa pagpanglupig ug pagpanglimborg ug midangop niini, 13 busa kini nga kasal-an mahimo alang kaninyo nga sama sa naglik ngabihin nga andam nang matumpag, sama nga nakapatong diha sa taas ng pader nga sa kalit lang mahitab dayon ang pagkatumpag." 14 Buakon niya kini sama sa pagbuak sa hulmahan sa kolon sa magkukoloni; wala siyay ibilin niini, aron nga wala nay makita sa mga natipak niini nga mahimong kabutangan ug kalayo gikan sa halinganan, o aron sa pagsab-og ug tubig gikan sa atabay. 15 Kay mao kini ang gisulti sa Ginoong Dios, ang Balaang Dios sa Israel, "Sa pagbilik ug sa pagpahulay maluwus kamo; sa kalinaw ug sa pagsalig mao ang inyong kusog. Apan dili kamo gusto. 16 Miignon kamo, 'Dili, kay mokalagiwi kami pinaagi sa mga kabayo,' busa mokalagiwi kamo; ug, 'Mosakay kami sa matulin nga mga kabayo,' busa kadton mogukod kaninyo matulin usab. 17 Mokalagiwi ang usa ka libo tungod sa pagpanghulga sa usa; sa pagpanghulga sa lima mokalagiwi kamo hangtod nga ang mahibiliin kaninyo mahisama sa poste sa bandila didto sa tumoy sa bukid, o sama sa bandila didto sa bungtod." 18 Sa gihapon naghulat si Yahweh nga manggiluy-on kaninyo, busa andam siya sa pagpaka ug kalooy kaninyo. Kay si Yahweh ang Dios sa hustisia; buhlang kadton tanan nga naghulat alang kaniya. 19 Kay magpuyo ang katawhan didto sa Zion, sa Jerusalem, ug dili na kamo maghilak pa. Magmaluluy-on gayod siya kaninyo diha sa tingog sa inyong pagtuaw. Sa dihang madungog niya kini, motubag siya kaninyo. 20 Bisan ug gihatagan kamo ni Yahweh ug tinapay sa kalisdanan, ug tubig sa kasakit, bisan pa niama, dili na gayod motago any inyong magtitudo, apan makita ninyo ang inyong magtitudo pinaagi sa inyong kaugalingong mga mata. 21 Makadungog ang imong mga igdulongg ug pulong sa imong likod nga moingon, "Mao kini ang dalan, lakaw niini," kung moliko ka sa tuo o kung moliko ka sa wala. 22 Pagabuligan ninyo ang inyong kinulit nga mga larawan nga gihaklapan sa plata ug sa inyong bulawan nga mga larawan. Ipanglabay ninyo kini sama sa hugaw nga pasador. Moingon ka kanila, "Pahawa dinihi." 23 Ihatag niya ang ulan alang sa inyong binhi sa dihang magpugas kamo sa yuta, ug ang tinapay uban sa kadaugay gikan sa yuta, ug managhan ang mga ani. Nianang adlawa ang inyong mga mananap manisbis sa halapad nga mga sibsonian. 24 Ang mga torong baka ug ang mga asno, nga nagdaro sa yuta, magakaon sa lamian nga kumpay nga gikaykay pinaagi sa pala ug karas. 25 Sa matag hataas nga bukid ug sa matag hataas nga bungtod, adunay magdagayday ngang mga sapa ug magdagayday ngang mga tubig, sa adlaw sa dakong kamatay sa dihang mangatumpag ang mga tore. 26 Ang kahayag sa bulan mahisama sa kahayag sa adlaw, ug ang siga sa adlaw mahimong pito sa pilo sa kahayag, sama sa siga sa adlaw sa pito ka mga adlaw. Pagabugkoson ni Yahweh ang pagkabungkag sa iyang katawhan ug alibuyohan ang mga pangos nga naka samad kanila. 27 Tanawa, ang ngalan ni Yahweh naggikan sa halayo nga dapit, nga nagdilaab uban sa iyang kasuko ug sa baga nga aso. Napuno sa kasilag ang iyang mga ngabil, ug ang iyang dilá sama sa molamoy nga kalayo. 28 Ang iyang gininhawa sama sa nag-awas nga baha nga miabot hangtod sa liog, aron sa pag-alig-ig sa mga nasod pinaagi sa pagyagay ug sa kagub-anan. Ang iyang gininhawa ingon nga rinda sa apapanig si mga katawhan aron sa pagpahisalaag kanila. 29 Makabaton kamog awit sa kabaghion sa dihang pagahimoong albaingo pagsaulog, ug kalipay sa kasingkasing, ingon sa usa ka tawo nga nagpaingon diito sa bukid ni Yahweh uban ang plawta, ngadto sa Bato sa Israel. 30 Ipadungog ni Yahweh ang iyang matalom nga tingog ug ipakita ang paglihok sa iyang bukton diha sa iyang mapintas nga kasuko ug nagdilaab nga kalayo, uban sa unos, bagyo, ug ulan nga yelo. 31 Kay tungod sa tingog ni Yahweh, magupok ang Asiria; bunalan niya sila pinaagi sa sungkod. 32 Sa matag hampak sa gituboy nga sungkod nga ipahamtang ni Yahweh kanila pagaduyogan pinaagi sa tugot sa mga tamborin ug mga alpa samantag makiugibat siya ug makig-away kanila. 33 Kay giandam na kaniadto pa ang dapit sa pagsunog. Sa pagkatnuod, giandam kini alang sa hari, ug gibuhat kini sa Dios nga lalom ug halapad.

Andam na ang daghang tinapok nga mga kahoy uban sa kalayo. Ang gininhawa ni Yahweh, sama sa sapa sa asupre, nga maoy mopsilaob sa kalayo.

31 Pagkaalao niadtong milugsong didto sa Ehipto aron sa pagpaketabang ug midangop sa mga kabayo, ug nagsalig sa mga karwahe (kay daghan sila) ug sa mga mangabayayo (hilabihan gayod sila kadaghan). Apan waala silay pagpakkabana mahitungod sa Balaang Dios sa Israel, ni bisan mangita sila kung Yahweh! 2 Apan maalamon siya, ug magdala siya ug katalagman ug dili mobakwi sa iyang mga pulong. Mobarog siya batok sa daotang panimalay ug batok niadtong nagatabang sa nagbuhat ug sala. 3 Tawo lamang ang Ehipto ug dili Dios, unod lamang ang ilang mga kabayo ug dili espiritu. Sa dihang kaboton kini ni Yahweh pinaagi sa iyang kamot, mapandol lakip ang usa nga mitabang, ug malaglag siya nga gitabangan; mangamatay silang tanan. 4 Mao kini ang gisulti ni Yahweh kanako, "Ingon ng ang liyon, bisan ang batan-on liyon, mongulob ngadto sa iyang tukbunon, sa dihang misinggit ang panon sa mga magbalantay sa karnero batok niini, apan wala kini mahadlok sa ilang mga tingog, ni mikamang palayo gikan sa ilang saba; ingon niini mokanaog si Yahweh nga labawng makagagahom aron makig-away didto sa Bukid sa Zion, niania nga bungtod. 5 Sama sa mga langgam nga nanglupad, busa panalipod ni Yahweh nga labawng makagagahom ang Jerusalem; panalipod niya ug luwason kini sa dihang molabay siya ug tipigan kini. 6 Balik kamo kaniya nga inyong gitalikdan sa hilabihan, katawhan sa Israel. 7 Kay nianang adlawa mopalihayo ang matag-usa sa iyang mga diosdios nga plata ug sa iyang diosdios nga bulawan nga gibuhat sa inyong kaugalingong makasasala nga kamot. 8 Mapukan ang Asiria pinaagi sa espada; ang espada nga dili hinimo sa tawo mayomolay kaniya. Mokalagiwi siya gikan sa espada, ug mapugos sa pagbuhat ug lisod nga trabaho ang iyang batan-on kalalakin-an. 9 Mangawad-an silang tanan ug pagsalig tungod sa kalisang, ug mangahadlok ang iyang mga prinsipe sa pagkakita sa panggubatan nga bandera ni Yahweh — mao kini ang gipamulon ni Yahweh, kansang kalayo anaa sa Zion ug kansang kalan anaa sa Jerusalem."

32 Tan-awa, ang hari maghari diha sa pagkamatarong, ug magdumala ang mga prinsipe diha sa hustisia. 2 Nahisama ang matag usa sa dalangpanan gikan sa hangin ug dalangpanan gikan sa bagyo, sama sa mga sapa sa tubig diha sa uga nga dapit, sama sa landong sa dakong bato diha usa ka malaay nga yuta. 3 Unya dili mahanap ang mga mata niadtong makakita, ug matami gayod ang mga dalungan niadtong makadungog. 4 Ang madali-dalion maghunahuna pag-ayo uban ang panabot, ug ang yunitg sayon lang nga makasulit. 5 Dili na gayod pagatawgon nga halangdon ang buangbuang, ni pagatawgon nga limbongan ang adunay barongan. 6 Tungod kay magsulti man ug binuang ang buangbuang, ug naglarawang iyang kasingkasing ug daotan ug dili diosnon nga mga buhat, ug nagsulti siya ug sayop batok kung Yahweh. Wala niya pakan-a ang gigutom, ug wala niya painoma ang gipam-uhaw. 7 Dactan ang mga pamaagi sa malimbongan. Naglaraw siya sa paglimborg sa mga kabos aron gub-on sila pinaagi sa mga bakak, bisan makasulti ang mga kabos sa kung unsa ang saktó. 8 Apan ang halangdong tawo maghimo ug halangdon mga laraw; ug mobarog siya tungod sa iyang halangdon nga mga binuhatan. 9 Tindog, kamong mga babaye nga nagpahayahay lamang, ug pamatia ang akong tingog; kamong mga walay kabalaka nga mga anak nga babaye, paminaw kamo kanako. 10 Tungod kay sa mubong panahon nga kapin usa ka tuig maguba ang inyong pagsalig, kamong mga haruhay nga mga babaye, tungod kay sa tingampua sa ubas wala na gayod kamoy mapupo, ug ang pag-aní dili gayod moabot. 11 Pangurog, kamong mga babayong nagpahayahay lamang; kabalaka, kamong nagsalig sa inyong kaugalingon; huboa ang inyong labing maayo nga mga bistí ug himoa nga hubo ang inyong kaugalingon; pagtapis ug sako libot sa inyong mga hawak. 12 Magdangoyngoy kamalang sa inyong maanindot nga mga kaumahan, alang sa mabungahanon nga mga paras. 13 Ang yuta sa akong katawhan magturok ang mga sumpinit ug tunokon nga mga tanom, bisan ang tanang malipayong panimalay diito sa masadyang siyudad. 14 Tungod kay isalikway ang palasyo, ug mahimong biniyaan ang gubot nga siyudad; mahimong mga langob ang bungtod ug ang bantayanang tore hangtod sa kahangtoran, ang kalipay sa ihalas nga mga asno, ang sibsonian sa mga karnero; 15 hangtod nga ibubo kanato ang Espiritu gikan sa kahitas-an, ug mahimong mabungahong kaumahan ang kamingawan, ug ilhon

ingon nga lasang ang mabungahong kaumahan. **16** Unya magpuyo ang hustisa diha sa kamingawan; ug magpuyo ang pagkamatarong diha sa mabungahong kaumahan. **17** Ang buhat sa pagkamatarong mao ang kalinaw; ug ang sangpotanan sa pagkamatarong, mao ang kahilom ug pagsalig hangtod sa kahawtoran. **18** Magpuyo diha sa malinawong pinuy-anan ang akong kawathan, diha sa mga balay nga layo sa kakuyaw, ug diha sa malinawong mga dapit nga pahulayanan. **19** Apan bisan pa kung mag-ulang yelo ug maguba ang kalsangan, ug hingpit na maguba ang siyudad, **20** pagapanalanginan kamong tanan nga napugpas sa daplin sa tanang kasapaan, kamo nga nagpagawas sa inyong baka ug asno ngadto sa sibsibanan.

33 Alaot ka, tiglaglag nga wala pa gayod malaglag! Alaot ang maluibon nga wala gayod libui! Sa paghunong mo na sa pagpanglaglag, pagalaglagon ka usab. Sa paghunong mo sa pagpanglibu, libuan ka nila.

2 Yahweh, kaluy-i kami; mohulat kami kanimo; himoa nga ikaw ang among bukton sa matag buntag, among kaluwason panahon sa kalisod. **3** Mokalagiv ang kawathan sa makusog nga dahunog; sa imong pag-abot, magkatibulaag ang kasanoran. **4** Ang imong kalugmok gitigom sama sa pagtigom sa mga dulon; sama nga mangluksu ang mga dulon, mangluksu usab ang mga kalakal-an niini. **5** Bayawan si Yahweh. Nagpuyo siya sa kinatas-an nga dapit. Pun-on niya ang Zion sa hustisa ug pagkamatarong. **6** Siya ang kalsigan sa inyong kapanahonan, madagayaon sa kaluwasan, kaalam, ug kahibalo; ang pagkahadol kung Yahweh mao ang iyang bahandi. **7** Tan-awa, nanghilak diha sa kadalanan ang mga gipadala nila; midangoyngoy pag-ayo ang mga gipadala nga naglaom ug kalinaw. **8** Gibiyaang mga kadalanan; wala na gayoy magpapanan. Naguba ang mga kasabutan, gitamay ang mga saksi, ug wala na tahora ang mga kawathan. **9** Nagbangotan ang yuta ug nalawos kini; naulaw ang Lebanon ug nalawos kini; nahisama ang Sharon sa patag nga kamingawan; ug giuyog sa Bashan ug sa Carmel ang ilang mga dahon. **10** Miingon si Yahweh, "Karon motindog na ako"; "Karon pagabayawan na ako; karon ipataas na ako. **11** Nanamokon ka ug tahop, ug nagsahimugo ug dagami; ang imong gininhawa sama sa kalayo nga molamoy kanimo. **12** Mangasunog ang kawathan hangtod mahimong apog, sama sa mga sampinit nga gipamutol ug gisunog. **13** Kamo nga anaa sa layo, paminawa kung unsa ang akong nabuhat; ug, kamo nga ania sa duol, ilha ang ekong gahom." **14** Nangahadol ang mga makasabutan sa Zion; ang pagkurog maoy nagdakop sa mga dili diosnon. Kinsa man kanato ang mopanaw uban ang walay kataposang nagdilaab nga kalayo? **15** Siya nga naglakaw sa pagkamatarong ug nagsulti nga matinud-anon; siya nga nagtamatay sa ginisnya sa pagpangdaugdaog, siya nga nagdumili sa pagkuha sa suborno, siya nga wala naglaraw sa pagpatay, ug wala motanaw sa daatan— **16** himoon niya ang iyang balay sa hataas nga dapit; ang dapit nga iyang salipdanan mahimong mga kota nga mga bato; dili siya makabsan ug pagkaon ug tubig. **17** Makita ninyo ang kaanyag sa hari; ilang pagasud-ongon ang halapad nga yuta. **18** Mahinundoman sa imong kasingkasing ang kalisang; hain na man ang manunulat, hain na man kadtong tigdumala sa salapi? Hain na man kadtong nag-ihap sa tore? **19** Dili na gayod ninyo makita ang mga masinupakong tawo, ang kawathan nga lahi ang pinulongan, nga dili ninyo masabtan. **20** Tan-awa ang Zion, ang siyudad sa atong mga kasaulogan; makita ninyo ang Jerusalem ingleon nga malinawong pinuy-anan, ang tolda nga dili mabahin, kansang mga ugsok dili gayod maibot ug kansang mga hitog dili mabugto. **21** Hinuon, mag-uban kanato si Yahweh diha sa pagkahalangdon, nga anaa sa lapad nga mga suba ug mga sapa. Walay sakayan nga panggubat nga adunay pangbugsay ang moagi niini, ug walay dakong sakayan nga molawig. **22** Tungod kay si Yahweh ang atong maghuhukom, si Yahweh ang atong tighatag ug balaod, si Yahweh ang atong hari; luwason niya kita. **23** Ang inyong banting dili hugot; dili gayod nila makuptan ang poste nga anaa sa tunga sa sakayan; dili nila mabukhad ang layag; sa dihang bahinon ang dakong inilog, bisan ang bakol maguyod sa inilog. **24** Dili moingon ang mga lumulopyo, "Nagsakit ako;" ang kawathan nga namuyo didto pasaylon sa ilang kasal-anan.

34 Paduol, kamo nga mga nasod, ug paminaw; hatagi kinig pagtagad, kamong kawathan! Ang kalibotan ug ang tanang naglukop niini angay nga maminaw, ang kalibutan, ug ang tanang butang nga gikan niini. **2** Tungod kay nasuko si Yahweh sa tanang kasanoran, ug napungot batok sa tanan nilang mga kasundalohan;gilaglag niya sila sa

hingpit, gitugyan niya sila sa kamatayon. **3** Ipanglabay gayod ang ilang patayng lawas. Ang baho sa ilang mga patayng lawas moabot bisan asa; ug mapuno sa ilang dugo ang kabukiran. **4** Mangahanaw ang tanang kabituonan sa kalangitan, ug malukot ang langit sama sa linukot nga basahon; ug mangahanaw gayod ang tanan nilang kabituonan, sama sa dahon nga mangalarag gikan sa paras, ug ingleon sa libahilan ka hinog nga igos gikan sa kahoy nga iger. **5** Tungod kay kung malukop na sa akong espada ang langit; tan-awa, mokanaog kini ngadto sa Edom, ngadto sa kawathan nga akong gilain alang sa kalaglagan. **6** Nagtulo ang dugo gikan sa espada ni Yahweh ug naputos kini ug tambok, nagtulo sa dugo sa mga karnero ug mga kanding, natabonan sa tambok sa rinyon sa mga torong karnero. Tungod kay naghadal si Yahweh didto sa Bozra ug daghang gipamatay didto sa yuta sa Edom. **7** Pamayon nila ang mga ihalas nga baka, uban ang natu ug torong baka. Mahubog sa dugo ang ilang yuta, ug ang ilang abog mobaga uban sa tambok. **8** Tungod kay mao kini ang adlaw sa pagpanimalos alang kung Yahweh ug ang tuig nga paninglan nila sila pag-usab tungod sa Zion. **9** Mahimong alkitrain ang kasapaaan sa Edom ug ang iyang abo ngadto sa asupre, ug ang iyang yuta mahimong sinung nga alkitrain. **10** Magsiga kini adlaw ug gabii; moutbo ang aso niini hangtod sa hangtod; gikan sa kaliwatan hangtod sa kaliwatan ug mahimo kining biniyya nga yuta; wala nay bisan usa nga moagi niini hangtod sa kahawtoran. **11** Apan mamuyo didto ang ihalas nga mga ilanggaman; ang kuwago ug ang uwak magsalag didto. Pagainaton niya ibabaw niini ang igsusukod sa pagkagun-ob ug ang tunton sa kalaglagan. **12** Wala na gayoy mahibilin nga pagatawgon nga gingharian ang iyang mga pangulo, mahimong walay pulos ang tanan niyang mga prinsipe. **13** Manurok ang mga tunok diha sa iyang palasyo, ang mga kudyapa ug ang mga sampinit diha sa iyang mga kota. Mahimo kining puloy-anan sa mga ihalas nga iro, ug dapit sa mga ostris. **14** Magtagbo didto ang ihalas nga mananap ug ang ihalas nga iro, ug magtagaw sa usa-usa ang ihalas nga mga kanding. Makakaplag ug dapit nga kapahulayan ang mga mananap nga mutongha sa kagabhiun ug mamuyo didto. **15** Maghimo ug salag ang mga kuwago, mangitog ug mamusa, ug panalipdan ang mga pispis niini. Oo, magkatigong ang mga uwak didto, ang matag-usa uban sa iyang paris. **16** Pangitaa pinaagi sa linukot nga basahon ni Yahweh; walay bisan usa nga mawala niini. Walay nakulangan sa iyang kaparis; tungod kay ang iyang baba ang nagmando niini, ug ang iyang espiritu ang nagtakop kanila. **17** Nagripa siya alang sa ilang mga dapit, ug gisukod niya kini pinaagi sa hitog alang kanila. Panag-iyawon niya kini hangtod sa handot; mamuyo sila ditdo gikan sa kaliwatan hangtod sa mosunod nga mga kaliwatan.

35 Maglipay ang kamingawan ug ang Araba; ug ang disyerto magmaya ug mamulak. Sama sa rosas, 2 mamulak kini nga madagayoran ug magmaya uban ang panag-awit sa kalipay; ang himaya sa Lebanon igahatag niini, ang katahom sa Carmel ug Sharon; makita nila ang himaya ni Yahweh, ang katahom sa atong Dios. **3** Lig-onang huyang nga mga kamot, ug pahunonga ang pagkurog sa mga tuhod. **4** Ingra kadtong nangahadol nga kasingkasing, "Pagmuisugon, ayaw kahadol! Tan-awa, moabot ang imong Dios uban ang panimalos, uban ang iyang ganti. Moanhi siya sa pagluwas kanimo." **5** Unya makakita ang mga bata ug makadungog ang mga bungol. **6** Unya ang tawo nga bakol makalukso sama sa binaw, ug ang amang maka-awit, kay mobuhagay naman ang tubig ngadto sa Araba, ug ang mga tubod sa kamingawan. **7** Ang nagdilaab nga mga balas mahimong usa ka linaw, ug mobugwak ang tubig sa nagsmalal nga yuta; sa puy-anan sa mga ihalas nga mga iro, diin motubo ang mga sagbot uban sa mga bugang ug kuponkupong. **8** Didto adunay usa ka dalan nga gitawag "Ang Balaang Dalan." Ug walay mahugaw nga makaagi niini. Apan mahimong kining alang kaniya nga nagalakaw niini. **9** Walay Lyon ang atoa ditdo, ug walay manunukob nga anaa niini; dili sila makaplagan didto, apan ang linuwas magalakaw didto. **10** Ang linuwas ni Yahweh mamalik sa Zion uban ang panag-awit, ug ang walay kataposang kalipay anaa sa ilang mga ulo; kasadya ug kalipay ang mag-una kanila; ang kaguol ug panghupaw mangahanaw.

36 Sa ika-14 ka tuig ni Haring Hezekia, si Senakerib, nga hari sa Asiria, misulong sa tanang kinotaan nga mga siyudad sa Juda ug giilog kini. **2** Unya gipadala sa hari sa Asiria ang pangulo sa kasundalohan gikan sa Lakis paingon sa Jerusalem ngadto kang Haring Hezekia uban ang dakong pundok sa kasundalohan. Nagpaduol siya sa agianan sa tubig ibabaw sa pundohanon niini, didto sa dalan paingon sa dapit nga

labahanan, ug nagtindog didto. **3** Ang mga opisyal sa mga Israelita nga migawas sa siyudad aron sa pagpakigusli kanila mao si Hilkia ang anak nga laalaki ni Eliakim, nga sinaligan sa palasyo, si Shebna nga sekretaryo sa hari, ug si Joa nga anak nga laalaki ni Asaf, nga moay tigsulat sa mga hukom sa panggamhanan. **4** Miington kanila ang pangulo sa kasundalohan, "Sultih ni Hezekia nga miington ang bantogang hari, nga hari sa Asiria, nga, 'Unsa man ang inyong gisaligan?' **5** Nagsulti lamang kamo ug walay pulos nga mga pulong, sa pag-ingon nga adunay tambag ug kusog alang sa pagpaki-away. Karonkinsa man ang inyong gisaligan? Kinsa man ang naghatag kaninyo ug kadasig aron sa pagsukol batok kanako? **6** Tanawa, nagsalig kamo sa Ehipto, nga sama sa tipak sa bagakay nga imong gigamit ingeron nga sungkod, apan kung motukod ang tawo niini, motusok kini sa iyang kamot ug motao. Ingon niana ang Faraon nga hari sa Ehipto alang niadtong si bisan kinsa nga mosalig kaniya. **7** Apan kung moingon ka kanako, "Nagsalig kami kung Yahweh nga among Dios," dili ba siya man gayod ang gipanguhaan ni Hezekia ug taas nga mga dapit ug mga halaran, ug miington ngadto sa Juda ug sa Jerusalem, "Kinahanglan nga mosimba kamo atubangan niining halaran dinihi sa Jerusalem?" **8** Busa karon, buot akong motanyag kanimo ug maayo gikan sa akong agalon nga hari sa Asiria. Hatagan ko ikaw ug duha ka libo nga mga kabayo, kung makahimo ka sa pagpangitag mangangabayo alang niini. **9** Unsaon man nimo pagbuntog ang bisan usa sa labing ubos nga kapitan sa sulugon sa akong agalon? Gibutang nimo ang imong pagsalig ngadto sa Ehipto alang sa mga karwaha ug mangangabayo! **10** Busa karon, mohanaw ba ako padulong dinihi nga wala si Yahweh aron sa pagpaki-away niining yutaa ug sa pagun-ob niini? Miington si Yahweh kanako, "Sulonga kining yutaa ug laglaga kini." **11** Unya miington si Eliakim nga anak nga laalaki ni Hilkia, ug Shebna, ug Joa ngadto sa pangulo sa kasundalohan, "Palihog pakigusli sa imong mga sulugon pinaiga sa pinulongan nga Aramico, tungod kay makasabot kami niini. Ayaw pagsulti sa pinulongan sa Juda uban kanamo kay madungan ka sa katawhan nga anaa sa paril." **12** Apan miington ang pangulo sa kasundalohan, "Gipadala ba ako sa akong agalon ngadto sa inyong agalon aron sa pagsulti niining mga pulonga nganha kaninyo? Dili ba gipadala man niya ako alang niadtong mga kalakin-an nga na lingkod diito sa paril, nga mokaon sa ilang kaugalingong hugaw ug moinom sa ilang kaugalingong ihi uban kaninyo?" **13** Unya mitindog ang pangulo sa kasundalohan ug misinggit sa makusog sa pinulongang Hebrew, nga nag-ingon, "Pamatik kamo sa mga pulong sa banitong hari, ang hari sa Asiria. **14** Miington ang hari, 'Ayaw tugotu nga malimbongan kamo ni Hezekia, tungod kay dili siya makahimo sa pagluwas kaninyo. **15** Ayaw itugot nga himoon kamo ni Hezekia nga mosalig kung Yahweh, sa pag-ingon, "luwason gayod kita ni Yahweh; kining siyudara dili gayod itugyan ngadto sa kamot sa hari sa Asiria." **16** Ayaw kamo pamati kung Hezekia, tungod kay mao kini ang giingon sa hari sa Asiria: 'pagpasig-uli kamo kanako ug panghanik kamo kanako. Unya makaakoan ang matag-usa kaninyo gikan sa inyong paras ug sa inyong iger, ug makainom ug tubig gikan sa inyong atabay. **17** Buhaton ninyo kini hangtod nga mobalik ako ug dad-on ko kamo ngadto sa yuta nga sama sa inyong kaugalingong yuta, ang yuta sa trigo ug bag-ong bino, ang yuta sa tinapay ug sa kaparasan. **18** Ayaw tugotu nga linglahon kamo ni Hezekia, sa pag-ingon, "luwason kita ni Yahweh." aduna bay dios nga makaluwasa sa katawhan gikan sa kamot sa hari sa Asiria? **19** Hain naman ang dios sa Hamat ug sa Arpad? Hain naman ang dios sa Sefarvaim? Naluwas ba nila ang Samaria gikan sa akong gahom? **20** Taliwala sa tanang dios niining yutaa, aduna bay dios nga nakaluwasa sa iyutu gikan sa akong gahom, daw ingeron nga maluwasa ni Yahweh ang Jerusalem gikan sa akong gahom?" **21** Apan nagpabilin nga hilom ang katawhan ug wala gayod mitubig, tungod kay nagmando ang hari nga, "Dili siya tubagon." **22** Unya miadtido kung Hezekia si Eliakim nga anak nga laalaki ni Hilkia, nga mao ang tigdumala sa panimalay, ang manunulat nga si Shebna, ug si Joa nga anak nga laalaki ni Asaf, nga tiglista, uban sa ilang nagisi nga mga bisti, ug gisulti ngadto kaniya ang mga pulong sa pangulo sa kasundalohan.

23 Mihat ang panahon nga sa dihang nadungog ni Haring Hezekias ang ilang balita, giigisi niya ang iyang mga bisti, pagkahuman nagbisti siyag sako, ug miadtido sa balay ni Yahweh. **2** Gipadala niya si Eliakim, nga mao ang gipiylan sa panimalay, ug si Sebna nga eskriba, ug ang mga katigulangan sa mga pari, silang tanan nagbisti ug sako, ug miadtido kung Isaias nga anak ni Amos, nga propeta. **3** Miington sila kaniya, "Nag-ingon si Hezekias, 'Kini nga adlaw mao ang adlaw sa kaguo,

pagbadlong, ug kaulaw, sama nga ang bata andam na nga ihmugso, apan ang inahan walay kusog sa paghimugso sa iyang anak. **4** Tingil ug madungog ni Yahweh nga imong Dios ang mga pulong sa labawng pangulo, nga gipadala sa hari sa Asiria nga iyang agalon aron sa pagbugalbugal sa buhing Dios, ug badlongon ang mga pulong nga nadungog ni Yahweh nga imong Dios. Karon ipatugbaw ang imong mga pag-amplo alang sa kaliwanan nga ania pa gihapon dinihi." **5** Busa miadtido ang mga sulugon ni Haring Hezekias ngadto kung Isaias, **6** ug giungnan sila ni Isaias, "Inga ang imong agalon: miington si Yahweh, 'Ayaw kamo kahadiok sa mga pulong nga inyong nadungog, gikan sa mga sulugon sa hari sa Asiria aron sa pag-insulto kanako. **7** Tan-awa, butangan ko siya ug espiritu, ug makadungog siya ug usa ka balita ug mobalik gayod siya sa iyang kaugalingong yuta. Himoon ko nga mahagba siya pinaiga sa espada ngadto sa iyang kaugalingong yuta.'" **8** Unya mibalili ang labawng pangulo ug nakaplagan niya ang hari sa Asiria nga nakig-away batok sa Libna, kay nadungog niya nga nakasibat ang hari gikan sa Lakis. **9** Unya nadungog ni Senakerib nga si Tirkaha nga hari sa Etiopia ug sa Ehipto nagpundok ug mga tawo aron sa pagpaki-away batok kaniya, busa naugpadala siya pag-usab ug mga mensahero ngadto kung Hezekias uban sa mensahe nga: **10** "Inga si Hezekias, nga hari sa Juda, 'Ayaw tugotu nga limbongan kamo sa Dios nga inyong gisaligan, nga nag-ingon, 'Dili gayod itugyan ang Jerusalem ngadto sa kamot sa hari sa Asiria.'" **11** Tan-awa, nadungog nimo kung unsa ang gibuhat sa hari sa Asiria sa tanang yuta pinaiga sa pagpukon kanila sa hingpit. Busa maluwasa ka kaha? **12** Nakaluwasa ba kanila ang mga dios sa mga nasod, ang mga nasod nga gipanglaglag sa akong amahan nga mao ang: Gosan, Haran, Resep, ug ang katawhan sa Eden sa Telasar? **13** Asa naman ang hari sa Hamat, ang hari sa Arpad, ang hari sa mga lungsod sa Sefarvaim, sa Hena, ug Iva?" **14** Nadawat ni Hezekias kini nga sulat gikan sa kamot sa mga mensahero ug iya kining gibasa. Unya mitungas siya ngadto sa balay ni Yahweh ug gibukhad niya kini sa atubangan ni Yahweh. **15** Nag-amplo si Hezekias ngadto kung Yahweh: **16** "Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, ikaw nga na lingkod ibabaw sa kerubim, ikaw lamang ang Dios nga labaw sa tanang ginharian sa kalibutan. Ikaw ang nagbuhut sa langit ug sa yuta. **17** Ikiling ang imong igdulungo, Yahweh, ug paminawa. Buhka ang imong mga mata, Yahweh, ug tan-awa, pamatiang mga pulong ni Senakerib, nga iyang gipadala aron sa pagbiaybiay sa buhing Dios. **18** Tinuod gayod, Yahweh, nga gipangpuukan sa mga hari sa Asiria ang mga nasod ug ang ilang mga yuta. **19** Giangbutang nila ang ilang mga dios ngadto sa kalayo, tungod kay dili man gayod sila mga dios apan binuhat lamang sa kamot sa mga tawo, mga kahoy lamang ug bato. Busa gilaglag sila sa mga taga-Asiria. **20** Busa karon, Yahweh nga among Dios, luwasa kami gikan sa iyang gahom, aron nga ang tanang mga ginharian sa kalibutan masayod nga ikaw si Yahweh ug wala nay lain pa. **21** Unya si Isaias nga anak ni Amos nagpadaula ug mensahe ngadto kung Hezekias, nga nagkanayon, "Si Yahweh, ang Dios sa Israel nag-ingon, 'Tungod kay nag-amplo ka man kanako kabahin kung Senakerib nga hari sa Asiria, **22** mao kini ang pulong nga gisulti ni Yahweh mahitungod kaniya: 'Citamay ka sa berhen nga babayeng anak sa Zion ug nagkatawu uban ang pagtamay kanimo; nagpanglimo ang anak nga babaye sa Jerusalem kanimo. **23** Kinsa man ang imong gitamay ug giinsulto? Batok kung kinsa man nimo gipataas ang imong tingog ug gipataas ang imong mga mata uban sa garbo? Batok sa Balang Dios sa Israel. **24** Pinaagi sa imong mga sulugon giviaybiay nimo ang Ginoo ug miington ka, 'Uban sa daghan nako nga mga karwaha mitungas ako sa mga habog nga mga kabukiran, sa pinakahabog nga dapit sa Lebanon. Pamutlon ko ang tag-as nga mga kahoyeng sedro niini ug mamiili ug sepres nga mga kahoy didto, ug mosulod ako sa pinakalayong mga dapit niini, sa dapit diin hilabihan ang pagpamunga sa kalasangan. **25** Nagkalot ako ug mga atabay ug nag-inom ug tubig; Gipahubas ko ang tanang kasapaan sa Ehipto ilalom sa mga tikod sa akong mga til. **26** Wala ka ba makadungog kung giunsa ko kini pagplano sa una pang mga panahon ug gitraba kini sa kaniadto pang mga katuiyan? Karon ipahamtang ko na kini. Ania ka aron sa pagpakunhod sa mabungahon nga mga siyudad sama sa mga uhot nga mangabungkag. **27** Ang ilang mga lumulopyo, nga wala kaayoy kusog, nabungkag ug nauwaluan. Mga tanom sila sa kaumahan, nga lunhawng mga sagbot, mga sagbot nga anaa sa atop o sa kaumahan, nga gipadpad sa hangin sa sidlakan. **28** Apan nasayod ako sa imong paglingkod, sa imong paggawas, sa imong pagsulod, ug ang imong kasuko batok kanako. **29** Tungod sa imong kasuko kanako, ug

tungod kay miabot sa akong mga dalunggan ang imong pagkahambogiro, ibutang ko ang akong kaw-it diha sa imong ilong, ug ang akong rinda diha sa imong baba; pabalikon ko ikaw sama sa pamaagi sa imong pag-abot.” **30** Mao kini ang timaan alang kanimo: Karon nga tuig magkaon kamo sa mga nanubo sa kalasangan, ug sa ikaduhang tuig sa mga nanubo gikan niyan. Apan sa ikatulo nga tuig kinahanglan kamong magtanom ug magani, pagtanom ug mga paras ug kaon sa ilang mga bunga. **31** Ang nahiibilin sa panimalay ni Juda nga nakaluhutay mangugat pag-usab ug mamunga. **32** Kay gikan sa Jerusalem mogawas ang nahiibilin; gikan sa Bikid sa Zion moabot ang mga nakaluhutay. Ang kasibot ni Yahweh nga labawng makagahamog mao ang magbuhut niini.” **33** Busa nag-ingon si Yahweh niini mahitungod sa hari sa Asiria: “Dili siya makasulod niini nga siyudad, ni makapana padulog dinihi. Ni makadulo niini uban ang taming o makatukod ug patunganan batok niini.” **34** Ang paagi nga siya naabot mao usab ang paagi sa iyang pagbiya; dili siya mosulod niini nga siyudad—mao kini ang gisulti ni Yahweh. **35** Kay panalipdon ko kining siyudara ug luwason kini, alang sa akong kaugalingong kaayohan ug alang kang David nga akong alagad.” **36** Unya migawas ang anghel ni Yahweh ug gisulon ang kampo sa mga Asirianhon, gipamatay ang 185, 000 ka mga kasundalohan. Sa pagmata sa mga kalakin-an sa sayo sa kabuntagon, nakita nila ang mga patayng lawas nga nagbuy-od sa bisan asang dapit. **37** Busa mibiya sa Israel ug mipauli siya iyang balay ang hari sa Asiria nga si Senakerib ug nagpuyo sa Nenive. **38** Sa wala madugay, samtang nagsimba siya ditto sa balay ni Nisrok nga iyang diosdios, ang duha niya ka anak nga mga lalaki nga si Adramelek ug si Sharezer mipatay kaniya gamit ang espada. Unya misibat sila ngadto sa yuta sa Ararat. Ug ang iyang anak nga si Esarhadon maoy mipuli kaniya sa paghari.

38 Niadtong mga adlawa nagsakit si Hezekias ug himalatyon na. Busa miadtio kaniya si Isaiahs nga anak ni Amos, ang propeta, ug miington kaniya, “Nag-ingon si Yahweh, ‘Ipahiluna ang imong panimalay; tungod kay mamatay kana, ug dili na mabuhi.’” **2** Unya miatubang si Hezekias sa bongbong ug nag-ampo ngadto kang Yahweh. **3** Miington siya, “Palihog, Yahweh, hinumdomi kung unsa ako nagmatinud-anon sa paglakaw diha kanimo sa tibuok nako nga kasingkasing, ug kung unsa ang maayong mga butang nga akong nabuhut diha sa imong panan-aw.” Unya mihilak ug kusog si Hezekia. **4** Unya miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kaniya Isaiahs, nga nag-ingon **5** “Lakaw ug ingna si Hezekias, ang pangulo sa akong katabhan, ‘Mao kini ang giiringon ni Yahweh, ang Dios ni David nga imong katigulangan: Nadungog ko ang imong pag-ampo, ug nakita ko ang imong mga luha. Tan-awa, dugangan ko ug kinsi katuig ang imong kinabuhi.’ **6** Unya luwason ko ikaw ug kining siyudad gikan sa kamot sa hari sa Asiria, ug panalipdon ko kini nga siyudad. **7** Mao kini ang timaan alang kanimo nga gikan kang Yahweh, nga buhaton ko gayod ang akong gisaad. **8** Tan-awa, akong paatrason ug napulo ka lakang ang anino nga anaa sa hgadanan ni Ahas.” Busa miatras ang anino ug napulo ka lakang diha sa hgadanan sumala gayod sa gisulit. **9** Mao kini ang gisulat nga mga pag-ampo ni Hezekias nga hari sa Juda, sa dihang nasakit siya ug naulian: **10** “Miington ako nga hapti sa katunga sa akong kinabuhi moagi gayod sa mga ganghaan sa Sheol; Gipadala ako ditto hangtod sa kinatibuk-an sa akong mga tuig. (Sheol h7585) **11** Nag-ingon ako nga dili ko na gayod makita si Yahweh, si Yahweh diha sa yuta sa mga buhi; dili na gayod ako motutok sa mga tawo sa otonan lumulopyo sa kalibutan. **12** Gitanggal ang akong kinabuhi ug gikuha kini gikan kanako sama sa tolda sa magbalantay ug karnero; gilukot ko ang akong kinabuhi sama sa manghabibi; gitputol mo ako gikan sa himoanang ug tela; sa tungatunga sa adlaw ug gabii taposon mo ang akong kinabuhi. **13** Naghiklak ago hangtod sa pagkabuntag; sama sa lion nga mibali sa tanan nako nga mga bukog. Sa tungatunga sa adlaw ug sa kagabhiom taposon mo ang akong kinabuhi. **14** Sama sa sayaw, nagatinggak ako; nagtukorok ako sama sa salampati; gikapoy ang akong mga mata sa pagyahan. Gino, gidaogaog ako; tabangi ako. **15** Unsa man ang akong isulti? Managsama ang iyang gisulti kanako, ug gibuhat kini; maglakaw ako ug hinay sa tibuok nakong mga tuig tungod kay napuno ako sa hilabihan nga kaguol. **16** Gino, ang mga pag-antos nga imong gipadala makaaya alang kanako; hinaot nga ihatag pagbalik nganhi kanako ang akong kinabuhi; gibikli mo ang akong kinabuhi ug ang akong maayong panglawas. **17** Alang kini sa akong kaayohan maong nakasinati ako sa kaguol. Giluwas mo ako gikan sa bung-aw sa kalaglagan; tungod kay imong gilabay ang tanan kong mga sala diha sa imong likod. **18** Kay dili magpasalamat kanimo ang Seol; dili modayeg kanimo ang

kamatayon; kadtong nanaug ngadto sa bung-aw wala ngalaom sa imong pagkamasaligan. (Sheol h7585) **19** Ang buhi nga tawo, ang buhi nga tawo, mao ang magpasalamat kanimo, sama sa akong gibuhut karong adlawa; ang amahan magasugilon sa ilang mga anak nga kasaligan ka. **20** Hapit na ako luwason ni Yahweh, ug magsailog kita uban ang musika sa tanang mga adlaw sa atong kinabuhi ngadto sa balay ni Yahweh.” **21** Karon miington si Isaiahs, “Pakuhila sila ug sanga sa igeru ug ibutang kini sa hubag, ug mamaayo siya.” **22** Miington usab si Hezekias, “Unsa man ang timaan nga moadtio ako sa balay ni Yahweh?

39 Nianang higayona nagpadalag mga sulat ug gasa si Merodac Baladan nga anak nga lalaki ni Baladan, nga hari sa Babilonia, ngadto kang Hezekia; tungod kay nakadungog siya nga nagsakit si Hezekia ug naayo. **2** Nahimut si Hezekia niining mga butanga; ug gipakita niya sa mga mensahero ang lawak nga tipiganan sa iyang mga bililhong butang—ang plata, ang bulawan, ang mga pahumot ug mga mahalong lana, ang lawak nga tipiganan sa iyang mga hinagibang, ug ang tanan nga makita diha sa iyang mga lawak nga tipiganan. Walay bisan unsa diha sa iyang balay, ni bisan diha sa tibuok niyang gingharian, nga wala ipakita ni Hezekia ngadto kanila. **3** Unya miadtio si propeta Isaiahs kang Haring Hezekia ug nangutana, “Unsa man ang gisulti niining mga kalakin-an kanimo? Diin man sila naggikan?” Miington si Hezekia, “Mianhi sila kanako gikan sa layong nasod sa Babilonia.” **4** Nangutana si Isaiahs, “Unsa man ang ilang nakita diha sa imong balay?” Mitubag si Hezekia, “Nakita nila ang tanang butang diha sa akong balay. Walay bisan unsa sa akong bililhong mga butang nga wala nako ipakita kanila.” **5** Unya miington si Isaiahs ngadto kang Hezekia, “Paminawa ang pulong ni Yahweh nga labawng makagagahom: **6** Nag-ingon si Yahweh. ‘Tan-awa, hapit na moabot ang mga adlaw nga ang tanang butang diha sa imong palasyo, ang mga butang nga gitigom sa imong mga katigulangan hangtod niining adlawa, pagadad-on ngadto sa Babilonia. Walay mahibilin.’ **7** Pagadad-on nila, ang imong mga anak nga mga lalaki, ug mamahimo silang mga yunoko ditto sa palasyo sa hari sa Babilonia.” **8** Unya miington si Hezekia ngadto kang Isaiahs, “Maayo ang pulong ni Yahweh nga imong gisulti.” Kay naghunahuna man siya, “Adunay kalinaw ug maayong kahintang sa akong kapanahonan.”

40 “Paghupay, hupaya ang akong katawhan,” nag-ingon ang inyong Dios. **2** “Pakisulti nga malumo ngadto sa Jerusalem; ug imantala ngadto kaniya nga natapos na ang iyang pagpakigubat, nga gipasayo na ang iyang sala, nga nakadawat na siya ug pinilo gikan sa kamot ni Yahweh sa tanan niyang mga sala.” **3** Adunay tingog nga misingit, “Diba sa kamingawan andama ang dalan ni Yahweh; paghimo ug tul-id nga dalam diha sa Araba nga usa ka lapad nga agianan alang sa atong Dios.” **4** Ipataas ang matag walog, ug mapatag ang bukid ug bungtod; ug mapatag ang dili patag nga yuta; **5** ug mapadayag ang himaya ni Yahweh, ug makita kini sa tanang katabhan; tungod kay ang baba ni Yahweh maoy nagsulti niini. **6** Miington ang usa ka tingog, “Hilak.” Adunay mitubag, “Unsa may akong hilak?” “Sagbot ang tanang unod, ug ang tanan nilang mga kasabutan sa pagkamatinud-anon sama sa bulak sa kaumahan. **7** Malawos ang mga sagbot ug mangalarag ang bulak sa dihang motayhop ang gininhawa ni Yahweh niini; sigurado gayod nga ang katabhan sama sa sagbot. **8** Malawos ang sagbot, ug mangalarag ang bulak, apan magpabilin hangtod sa kahangtoran ang pulong sa atong Dios.” **9** Tungas sa taas nga bukid, sa Zion, tigdala sa maayong balita. Singgit sa makusog, Jerusalem. Ikaw nga nagdala sa maayong balita, ipatugbaw ang imong tingog, ayaw kahadlok. Ingna ang mga siyudad sa Juda, “Ania ang imong Dios!” **10** Tan-awa, moabot si Yahweh ingson sa madaognon nga manggugubat, ug ang iyang lig-on nga bukton maoy nagdumala alang kaniya. Tan-awa, anaa kaniya ang iyang ganti, ug ang tanan nga iyang giluwas miuban kaniya. **11** Pakaonon niya ang iyang panon sa karnero sama sa magbalantay sa karnero, tapokon niya ang mga nating karnero diha sa iyang bukton, ug kugoson sila paduol sa iyang kasingkasing, ug hinay nga giyahan ang bayeng karnero nga nagapasuoso sa mga anak niini. **12** Kinsa man ang nagsukod sa mga tubig diha sa hakop sa iyang mga kamot, nagsukod sa kawanangan pinaagi sa dangaw sa iyang kamot, nagbutang sa abog sa kalibutan diha sa basket, nagtimbang sa mga kabukiran diha sa mga timbangon, o nagbalansi sa mga kabungtoran? **13** Kinsa man ang nakasabot sa hunahuna ni Yahweh, o nagtuol siya ingon nga magtatambag? **14** Kung kinsa man siya nakadawat ug pagtudlo? Kinsa man ang nagtudlo kaniya sa hustong paagi sa pagbuhat sa mga

butang, ug kinsa ang nagtudlo kaniya sa kaalam, o napakita kaniya sa dala paingon sa panabot? **15** Tan-awa, ang mga nasod nga sama lamang sa usa katinulo nga tubig diha sa balde, ug giisip nga sama sa abog diha sa mga timbangan; tan-awa, gitimbang niya ang gagmay nga mga isla sama sa tipik. **16** Dili paigo nga sugnud ang Lebanon, ni paigo ang ihalas nga mga mananap niini alang sa halad sinuog. **17** Dili paigo ang tanang mga nasod diha kaniya; giisip niya sila iginong nga walay bili. **18** Kang kinsa man ninyo ikatandani ang Dios? **19** Usa ka batid nga diosdios ninyo siya ipakasama? **19** Ang diosdios! Usa ka batid nga magkukulit ang naghimo niini: ang mananalsal ug bulawan naghall-op niini ug bulawan ug naghulma sa plata nga mga kadena alang niini. **20** Aron sa paghimo ug halad, ang usa nagiipil ug kahoy nga dili gabok; nangita siya ug batid nga magkukulit aron sa paghimo ug diosdios nga dili matumbu. **21** Wala ka ba masayod? Wala ka ba nakadungog? Wala ka kini gisugilon kaniim sukad pa sa sinugdan? Wala ka ba nakasabot sukad pa sa pagpahiluna sa kalibutan? **22** Siya mao ang naglingkod sa ibabaw sa kalibutan; ug sama lamang sa mga apan-apan diha kaniya ang mga lumulopyo sa kalibutan. Gibukhad niya ang kalanjian sama sa kurtina ug gibukhad ko sila sama sa tolda aron ngya puyan. **23** Gipaibus niya ang mga nagdumala ngadto sa pagkawalay nahot ug naghimo kanila nga mga dili mahinungdanon. **24** Natanom sila, gipugas, ang ilang mga punoan nakagamot gayod sa yuta, sa dihang huypan niya sila, mangalawos kini, ug paliron sila sa hangin sama sa uhot. **25** "Kang kinsa man kaninyo aka ikatandi, kung kinsa man aka nahiwas?" miuong ang Balaan nga Dios. **26** Tan-awa ang kawanangan! Kinsa man ang nagbuhut niining tanang kabituonan? Siya ang naggiya sa ilang pagkahanay ug nagtagaw sa ilang tanan sumala sa ilang kaugalingong mga ngalan. Pinaagi sa kadaok sa iyang gahom ug pinaagi sa kusog sa iyang gahom, wala gayoy bisan usa ngya nowala. **27** Nganong nag-ingon man kamo, Jacob, ug nagsulti nga, Israel, "Natago ang akong agianon gikan kang Yahweh, ug dili manghilabot ang Dios sa akong mga paghukom?" **28** Wala ka ba masayod? Wala ka ba nakadungog? Ang walay kataposang Dios, si Yahweh, ang Nagbuhut sa tibuok kalibutan, dili kapoyan o maluya; walay kinutoban ang iyang panabot. **29** Naghatag siya ug kusog sa mga gipangkapoy; ug naghatag siya ug bag-ong kabaskog sa mga nangalya. **30** Bisan ang mga batan-on kapoyan ug maluya, mapandol ug mahagba ang batan-ong mga lalaki: **31** apan makabaton ug bag-ong kusog kadtong nagpaabot kang Yahweh; manglupad sila sama sa mga agila; managan sila ug dili kapoyan; manglakaw sila ug dili mangaluya.

41 "Pamatia ako sa hilom, kamong mga kababayonan; tugoti nga bag-ohon sa mga kanasoran ang ilang kusog; tugoti sila nga moanhi ug mosulti; managtigom kita aron mahusay ang atonggilantugian.

2 Kinsa man ang mitupatuhang kaniya gikan sa sidlakan, ug nag-ingon nga matarong ang iyang binuhutan? Gigunitan niya ang mga nasod ug gitabangan nga mabuntong niya ang mga hari. Githimo niya sila nga abog pinaagi sa iyang espada, sama sa tahop nga gipalid sa iyang pana. **3** Gigukod niya sila ug luwas nga nakalatas, pinaagi sa kusog niyang pagdagan nga daw wala magtubro sa dala ang iyang mga til. **4** Kinsa man ang nagbuhut ug nagtapsos niini nga mga buluhutan? Kinsa man ang nagpatawag sa mga kalinwatan gikan pa sa sinugdan? Ako, si Yahweh, ang nahiuna, ug ang ulahi, Ako mao siya. **5** Nakakita ang mga Isla ug nangahadol; nangurog ang kinatuyan sa kalibutan; miabot sila ug nanuol. **6** Mitabang ang matag-usa sa iyang siligan, ug miuong ang matag-usa ngadto sa uban, 'Pagmalig-on.' **7** Busa gidasig sa tigpanday ang tiggama sa bulawan, ug siya nga nagtrabaho gamit ang maso nagdasig kaniya nga naggamit sa pandayan, ug miuong sa tigsumpaya sa puthaw, 'Maayo kini.' Gilansangan nila kini busa dili na kini mahagsa. **8** Apan ikaw, Israel, akong sulugoon, si Jacob nga akong gipili, ang kaliwati ni Abraham nga akong higala, **9** pagadad-on ko ikaw gikan sa kinatuyan sa kalibutan, ug ikaw nga akong gitawag gikan sa lagyong mga dapti, ako moignon, 'Ikaw akong sulugoon' gipili ko ikaw ug wala gisalikway. **10** Ayaw kahadlok, kay magaubaan ako kanimo. Ayaw kabalaka, kay ako ang imong Dios. Lig-onon ko ikaw ug tabangan, ituboy ko ikaw pinaagi sa tuo ug matarong kong kamot. **11** Tan-awa, maulawan sila ug mawad-ag dungog, ang tanan nga nasuko kanimo; mahimong walay mga pulos ug mangahanaw, tanan niadtong nakigbatok kanimo. **12** Mangita ka ug dili makaplagan kadtong nakigbatok kanimo; mangahanaw kadtong makig-away batok kanimo, sa pagkatibuo mahanaw gayod. **13** Tungod kay ako, si Yahweh ang imong Dios, magagunit sa tuo mung kamot, ug moignon kanimo, 'Ayaw kahadlok; tabangan ko ikaw.' **14** Ayaw kahadlok, ikaw Jacob nga usa ka ulod, ug

kamong katawhan sa Israel; tabangan ko kamo—mao kini ang gipamulong ni Yahweh, inger nga inyong manluluwas, ang Labing Balaan sa Israel. **15** Tan-awa, himoon ko ikaw nga sama sa hait nga giukanan, bag-o ug duhay-sulab; giukan mo ang mga kabukiran ug dugmokon kini; himoon mo ang mga kabungtoran nga sama sa uhot. **16** Alig-igon mo sila, ug padparon sila sa hangin palayo; pagakatagon sila sa hangin. Maglipay kamo diha kang Yahweh, magmaya kamo sa Labing Balaan sa Israel. **17** Ang mga dinaoogaong ug timawa ngingit ug tubig, apan wala makakaplag, ug ang ilang mga dila nauga sa kauhaw; Ako, si Yahweh, motubag sa ilang mga pag-ampo; Ako, ang Dios sa Israel, dili mobiya kanila. **18** Paagason ko ang mga tubod diha sa mga bakilid niila nga yuta, ug mga tubod talivala sa mga walog; himoon ko nga mapuno ug tubig ang disyerto, ug patubigan ko ang mga nagmala nga yuta. **19** Patuboon ko ang mga sedro sa kamingawan, ang mga aksaya, mga mirtol, ug ang mga olibo nga kahoy. Patuboon ko usab ang mga sepros sa patag nga disyerto, ug mga palo de tsina ug uban pang mga kahoy. **20** Buhaton ko kini aron makita sa katawhan, maila, ug masabtan sa tanan, ang ga kamot ni Yahweh mao ang nagbuhut niini, ang Labing Balaan Dios sa Israel ang naghimo niini. **21** "Ipadayang ang imong sumbong." Nag-ingon si Yahweh, "Ipadayang ang imong mga pangatarongan alang sa imong diosdios," Nag-ingon ang Hari ni Jacob. **22** Tugoti sila nga dalanon ang ifang mga pangatarongan nganhi kanamo; paanhia sila ug pasultiha kung unsa ang mahitabo, aron nga masayran namo kining mga butanga. Pasultha sila kanamo mahitungod sa ilang unang gipanagnira, aron nga mapamalandungan nato kini aron masayran kung kini natuman. **23** Pagsultig mga butang mahitungod sa umaabot, aron nga masayran namo kung mga dios ba gayod kamo; pagbuhut kamo ug maayo o daotan, aron nga mahadlok kamo ug mahibulog. **24** Tan-awa, walay pulos kamo nga mga diosdios ug ang mga butang nga inyong gibuhut kawang, gikasilaagan ang tawo nga nagiipil kaninyo. **25** Motuboy ako ug usa gikan sa amihan, ug moabot siya; gipatawag ko siya gikan sa sidlakan nga nagsangpit sa akong ngalan, ug tamakan niya ang mga magmamando sama sa lapok, sama sa magkukulon nga naghimo kulon. **26** Kinsa man ang nagsulti niini gikan sa sinugdanon, aron nga masayod kamo? Sa wala pa kini nga panahon, aron nga makasulti kamo, "Husto siya?" Sa pagkatiinod wala gayoy nagmando kanila babin niini, oo, walay nakadungog kaninyo nga nagsulti sa bisan unsang butang. **27** Miuong ako pag-una sa Zion, "Tan-awa anaa sila dinihi;" nagpadala ako ug mensahero sa Jerusalem. **28** Sa dihang milan-aw ako, walay bisan usa ang anaa, ug gikan kanila ngi mihatag ug maayong tambag, kinsa man, sa dihang nangutana ako, ang nagtubag. **29** Tan-awa, silang tanan wala gayoy pulos, inger man usab ang ilang binuhutan; ang ilang gipangpurna nga mga hilugway usa lamang ka hangin ug walay bili.

42 Tan-awa, akong sulugoon, nga akong gituboy; akong pinili, nahimut ako kaniya. Gibutang ko ang akong Espiritu kaniya; magdala siyag hustisya ngadto sa mga kanasoran. **2** Dili siya mohilak ni mosingit, ni madungog ang iyang tingog diha sa mga kadalanan. **3** Dili niya balion ang mga nabuak nga bugang, ug dili niya palungon ang nagkapalang nga pabilo: matinud-anon siya nga mopakanao sa iyang hukom. **4** Dili gayod siya mawad-ag paglao ni maluya handtot nga matukod niya ang kaagayan sa kalibutan; ug nagpaabot ang mga kababayonan sa iyang balaod. **5** Mao kini ang giiong ni Yahweh—ang nagbuhut sa mga langit ug nagpahimutang niini, ang naghimo sa kalibutan ug sa tanang bunga niini, ang naghatag ug gininhawa sa katawhan ug kinabuhi niadtong nagpuyo niini: **6** "Ako, si Yahweh, nagtagaw kanimo sa pagkamarong ug naggunit sa imong kamot. Ampingan ko ikaw ug himoon ko kanimo ang usa ka kasabutan alang sa katawhan, inger nga kahayag alang sa mga Gentil, **7** aron sa pagbuka sa mga mata sa buta, ug paghatag ug kagawasan sa mga binilanggo, ug gikan sa mangitngit nga bilanggoa. **8** Ako si Yahweh, mao kini ang akong ngalan; ug dili ko ipaambit sa uban ang akong himaya ni ang pagdayeg nga alang kanako ug ngadto sa mga kinulit nga mga diosdios. **9** Tan-awa, ang mga butang nga nabitabo kaniadto, karon mosulti na usab ako sa mga bag-ong panghitabo. Sa dili pa kini mahitabo moignon ako kaninyo mahitungod niini." **10** Pag-awit ug bag-ong awit ngadto kang Yahweh, ug ang pagdayeg nga alang kaniya gikan sa kinatuyan sa kalibutan; kamo nga anaa sa ilawom sa kadalagan, ug ang tanang ania niini, ug kamong tanan nga anaa sa kababayonan, ug kadtong nagpuyo niini. **11** Tugoti ang disyerto ug ang mga siyudad nga mosinggit, ang mga baryo nga gipuy-an sa Kedar, pagsinggit sa kalipay! Paawita ang mga lumulopyo sa Sela; pasinggita sila nga anaa sa kinatuyan sa mga bungtod. **12** Tugoti sila nga himaya si Yahweh ug mopahayag sa ilang mga pagdayeg diha sa

kababayonan. **13** Mogawas si Yahweh ingon nga manggugubat; ingon nga manggugubat kutawon niya ang iyang kadasig. Mosinggit siya, oo, magngulob siya diha sa singgit sa gubat; pakit-on niya sa iyang gahom ang iyang mga kaaway. **14** Nagpakahilom ako sa dugayng panahon; napgupo ako ug napgupong sa akong kaugalingon; karon mohilak ako sama sa babaye nga manganak, mohilang ug mountong. **15** Lumpagong ko ang mga kabukiran ug kabungtoran ug palayaon ko ang tanan nilang mga tanom; himoon ko nga isla ang mga suba ug pahubson ko ang mga linaw. **16** Dad-on ko ang mga buta sa dalan nga wala nila nasayran; giyahan ko sila sa mga dalan nga wala nila nasayran. Himoong ko nga kahayag ang kantinggit sa ilang atubangan, ug tul-iron ang hiwi nga mga dapit. Himoong ko kining mga butanga, ug dili ko gayod sila isalikway. **17** Tumban mo sila, ug maulawan sa hingpit, kadton misalig sa kinulit nga halugway, ug moingon sa gibuhat nga halugway, "Kamo mao ang among diosdios." **18** Paminaw, kamong mga bungol; ug tan-aw, kamong mga buta, aron inyong makita. **19** Kinsa man ang buta apan ang akong sulugoon? Bungol sama sa mensahero nga akong gipadala? Kinsa mang buta nga sama sa akong gipakigaanon, o buta sama sa sulugoon ni Yahweh? **20** Makakita ka sa daghang mga butang, apan dili makasabot; abri ang mga igdulonggog, apan walay nakadungog. **21** Ikalipay ni Yahweh ang pagdayeg sa iyang hustisya ug paghimaya sa iyang balaod. **22** Apan kini ang katawan nga nakawatan ug natulisan; silang tanan nalit-agan, ug pangbilanggoon; mahimo silang mga binihag ug walay bisan usa nga makaluwas kanila, ug walay moingon, "Dad-a sila pabalik?" **23** Kinsa diha kaninyo ang maminaw niini? Kinsa man ang naminaw ug nakadungog sa umaabot? **24** Kinsa man ang nagtugyan kang Jacob ngadto sa kawatan, ug sa Israel ngadto sa mga tulisan? Dili ba si Yahweh, kung diin kini nakasala, ug siya ang gidumilinan nga sundon, ug gisupukan sa pagusuron sa iyang balaod? **25** Busa gibubo niya ang iyang labihang kasuko batok kanila, pinaiga sa pagguba tungod sa gubat. Nagdilaab kini libot kanila, apan wala sila makaamgo niini; misunog kini kanila, apan wala nila kini tipigi sa ilang kasingkasing.

43 Apan karon mao kini ang giyong ni Yahweh, siya nga nagbuhat kanimo, Jacob, ug siya nga naghulima kanimo, Israel: "Ayaw kahadlok, tungod kay gilukat ko na ikaw; gitawag ko ikaw pinaagi sa imong ngalan, gipanag-ya ko na ikaw. **2** Sa dihang moagi ka sa tubig, magaubaan ako kanimo; ug bisan molatas ka sa kasapuan, dili kini makalumos kanimo. Sa dhalang molakaw ka sa kalayo dili ka masunog, ug ang kalayo dili makalaglag kanimo. **3** Tungod kay ako si Yahweh ang imong Dios, ang Labing Balaan sa Israel, ang imong Manluluwas. Ihatag ko ang Ehipto ingon nga lukat kanimo, ug ang Etopia ug Seba maoy baylo kanimo. **4** Tungod kay bilihon ka ug pinasahi sa akong panan-aw, gihigugma ko ikbus; busa ihatag ko ang katawaning ingon nga baylo alang kanimo, ug ang ubang katawaning ingon nga baylo sa imong kinabuhi. **5** Ayaw kahadlok, kay magaubaan ako kanimo; dad-on ko ang imong mga anak gikan sa sidlakan, ug tapukon ko ang imong gingsakpan gikan sa kasadpan. **6** Ingnon ko ang amihan, "Himoa silang gawasnon;" ug ang anaa sa habagatan, "Ayaw pagdala ug bisan unsa;" dad-a ang akong mga anak nga lalaki gikan sa layo, ug ang akong mga anak nga babaye gikan sa hilir nga mga dapit sa kalibutan. **7** Tanan naga ang akong gitawag pinaaga sa akong ngalan, nga akong gibuhat alang sa akong himaya, oo, akong mga hinimo. **8** Dad-a ang mga tawong buta, bisan tuod ug makakita sila, ug ang bungol bisan tuod ug makadungog sila. **9** Magtigom ang mga kanasoran, ug magtakop usab ang katawan. Kinsa man kanila ang nakapahayag niini ug nagsulit sa bag-o palang nahitabo nga mga butang? Padad-a silag siksiks aron makapamatuod nga sila husto, papaminawaan sila ug paingna, "Tinuod kini." **10** Kamo ang akong mga saksi," nag-ingon si Yahweh, "ug ang akong sulugoon nga akong gipili, aron nga masayod kamo ug motuo kanako, ug makasabot nga ako mao siya. Wala laing dios gawas kanako, ug wala nay mosunod kanako. **11** Ako, aki si Yahweh, ug wala nay laing manluluwas gawas kanako. **12** Ako nagpahayag, nagluwas, ug misugilon, ug wala nay laing dios taliwala kaninyo. Kamo ang akong mga saksi," nag-ingon si Yahweh, Ako ang Dios. **13** Gikan karong adlawa Ako mao siya, ug wala nay makaluwas kang bisan kinsa gikan sa akong kamot. Mamuhat ako ug kinsay makapugong niini?" **14** Mao kini ang gipamulong ni Yahweh, ang imong Manluluukat, ang Labing Balaan sa Israel: "Tungod ug alang kanimo ipasulong ko ang Babilonia ug ihatod silang tanan nga mapukan ingon nga mga binihag, ilisan ko ang kalipay nga gibati sa mga taga-Babilonia ngadto sa mga pag-awit sa pagbangotan. **15** Ako si Yahweh, ang inyong Labing Balaan, ang Nagbuhat sa Israel, ang inyong Hari." **16** Mao kini

ang giyong ni Yahweh (nga nag-abri sa dalan sa dagat ug agianan sa halapad nga katubigan, **17** nga maoy naggiya sa karwahe ug kabayo, sa mga kasundalohan ug sa labawng makagagahom. Nangatumba silang tanan; ug dili na gayod makabarog pag-usab; napalong sila, gipalong sila sama sa pabilo nga nagsiga.) **18** "Ayaw na hunuhunaa ang mga butang ngi nangagi, ni hinundoman ang mga butang nga nilabay na. **19** Tan-awa, magahimo ako ug bag-onng mga butang; ug karon nagpanghitabo na kini; wala ba ninyo kini nabantayan? Butangko ko ug mga sapa ang disyerto ug patubigan ko ang mga kamingawon. **20** Ang mga ihalas nga mga mananap sa kaumahan moyukbo kanako, apil ang mga ihalas nga iro ug ang mga ostrits, tungod kay gipatubigan ko man ang kamingawon, ug gipasubawa ang mga disyerto, aron mainom sa akong pinilng katawan, **21** kining katawan nga akong gibulma sama sa akong kaugalingon, aron naga modayeg sila kanako. **22** Apan wala ka misangpit kanako, Jacob; gikapuyan kamo kanako, Israel. **23** Wala kamo midala kanako sa inyong mga karnero ingon nga halad sinunog, o nagsapsidungog kanako pinaagi sa inyong mga halad. Wala ko kamo gipabug-atan sa mga trigo nga halad, ni sa pagpadala kaninyo ug halad incenso. **24** Wala kamo magdala kanako ug humot nga tubo uban sa salapi, ni mibubo ngarnhi kanako sa tambok ninyo nga halad; apan gipabug-atan ninyo ako sa inyong mga sala, gipakapuy ninyo ako sa daotan ninyong mga buhat. **25** Ako, Oo, ako, ang naggapas sa inyong mga kasal-anan alang sa akong kagahom; ug dili ko na hinundumi ang inyong mga sala. **26** Pahinundomi ako unsay nahitabo. Maghusay kita; ipasaka ang imong sumbong, aron nga mapamatuod nga ikaw walay salay. **27** Ang inyong katigulangan, ug ang inyong mga pangulo misupak batok kanako. **28** Busa dili ko puthion ang balaang mga pangulo; gitugyan ko si Jacob sa hingpit nga pagkaguba, ug ang Israel sa labihang kaulawan."

44 Karon paminaw, Jacob nga akong sulugoon, ug Israel, nga akong pinili. **2** Mao kini ang giyong ni Yahweh, siya nga nagbuhat ug nag-umol kanimo diha sa tagoangkan ug ang motabang kanimo: "Ayaw kahadlok, Jacob nga akong sulugoon; ug ikaw, Jeshurun, nga akong pinili. **3** Tungod kay bubaon ko ug tubig ang giuhaw nga yuta, ug magadagayday ang sapa diha sa uga nga yuta; Iitulo ko ang akong Espiritu diha sa inyong kaliwut, ug ang akong panalangin diha sa inyong mga anak. **4** Manubo sila taliwala sa mga sagbot, sama sa mga balili daplin sa mga sapa. **5** Adunay moingon, "ayo ako ni Yahweh," ug ang uban magtawag sa ngalan ni Jacob, ug ang uban magsulat diha sa iyang kamot ngi "Gipanag-ya ni Yahweh," ug nganlan niya ang iyang kaugalingon pinaagi sa ngalan sa Israel." **6** Mao kini ang giyong ni Yahweh— ang Hari sa Israel ug ang inyong Manunubos, Yahweh nga labawng makagagahom: "Ako ang sinugdanan, ug ako ang kataposan: ug walay laing Dios gawas kanako. **7** Kinsa man ang sanya kanako? Tugot siya nga mopahibalo niini ug ipasabot kanako ang mga panghitabo nga nahitabo sukad sa akong pagpahimutang sa akong katawan kaniadto, ug tugot sila nga isulti ang mga mahitabo sa umaabot. **8** Ayaw kahadlok o kalisang. Wala ko ba kini gipamulong, ug gipahibalo kaninyo kaniadto? kamo ang akong mga saksi: Aduna ba laing Dios gawas kanako? Walay laing Bato; wala akoy laing nailhan." **9** Walay pulos ang tanan nga nagbuhat ug mga diosdios; walay pulos ang mga butang nga ilang gikalipay; dili makakita ug walay nahibaloan ang ilang mga saksi, ug maulawan sila. **10** Kinsa man ang maghimo ug dios o magbuhat ug diosdios nga walay pulos? **11** Tan-awa, maulawan ang tanan niyang mga kababin: tawo lamang ang mga manggagama. Tugot silang tanan nga mobarog: mangurog sila ug maulawan. **12** Nagatrabaho pinaagi sa inyong mga kahimanan ang manggagama, sa paghulma niini, sa pagtrabaho ibabaw sa mga baga. Hulmahon niya kini pinaagi sa mga martilyo ug himoon kini pinaagi sa kusgan niyang mga bukton. Ciguton siya, ug nawad-an siya ug kusog; wala siya makainom ug tubig ug nakuyan. **13** Sukdon sa panday ang kahoy pinaagi sa igsusokod, ug butangan kini ug timailhan pinaagi sa han-nga puthaw. Hulmahon niya kini pinaagi sa inyong mga kahimanan ug butangan kini ug timailhan pinaagi sa pangmarka. Hulmahon niya kini sama sa hulagway sa lalaki, sama sa makadani nga tawo, aron naga magpabilin kini diha sa balay. **14** Mamutol siya ug mga sedro, o magpili ug kahoy nga seplos o kahoy nga tugas. Manguha siya ug mga kahoy ditdo sa kalasangan alang sa iyang kaugalingon. Nagtanom siya ug kahoy nga fir ug mitubo kini tungod sa ulan. **15** Unya gamiton kini sa tawo ingon nga sugnод aron mainitan ang iyang kaugalingon. Oo, maghaling siya ug magluto ug tinapay. Unya maghimo siya ug dios gikan niini ug iya kining yukboan. **16** Isugnод niya ang ubang babin sa kahoy, ug isugba ang karne ibabaw niini. Mokaon siya ug matagbaw. Painitan niya ang

iyang kaugalingon ug moingon, "nainitan ako, nakita ko ang kalayo." **17** Maghimo siya ug dios gamit ang nahibilin nga kahoy, ang iyang kinulit nga hulagway; yukboan niya kini ug tahoron, ug mag-ampo niini nga mag-ingon, "Luwasa ako, tungod kay ikaw ang akong dios." **18** Wala sila masayod, ni makasabot, tungod kay buta sila ug dili makakita, ug dili makabati ang ilang mga kasingkasing. **19** Walay nahukununa, ni nakasabot ug miuongon, "Gisunog ko ang ubang babin sa kahoy diha sa kalayo; oo, nagluto usab ako ug tinapay ibabaw sa mga baga niini. Nagsugba ako ug karne ibabaw sa mga baga niini ug miakoan. Karon angay ko bang himoon ang ubang babin sa kahoy ngadto sa usa ka malaw-ay nga butang aron simbahon? Angay ba akong moyukbo sa tipak sa kahoy?" **20** Davi sama kini nga magkaon siya ug mga abo; ang nalimbongan niya nga kasingkasing ang migija kaniya ngadto sa sayop. Dili siya makaluwasa sa iyang kaugalingon, ni makaingon siya, "Kining butang nga ania sa akong tuong kamot usa ka mini nga dios." **21** Hunahunaa kining mga butanga, Jacob, ug Israel, tungod kay ikaw ang akong sulugoon: Giumol ko ikaw; ikaw ang akong sulugoon: Israel, dili ko gayod ikaw hikalimtan. **22** Gipapas ko, sama sa sabaga nga pangano, ang imong masinupakon nga mga binuhutan, ug sama sa pangano, ang imong mga sala; balik kanako, tungod kay gitubos ko na ikaw. **23** Pag-awit, kamo kalangitan, tungod kay gibuhut kini ni Yahweh; singgit, kamong kinahiladman sa kalibutan. Paninggit kamo mga kabukiran, kamong kalassangan uban sa matag kahoy niini; tungod kay gitubos ni Yahweh si Jacob, ug ipakita ang iyang himaya ngadto sa Israel. **24** Mao kini ang giington ni Yahweh, ang imong Manunubos, siya nga nag-umol kanimo diha sa tagoangkan: "Ako si Yahweh, nga maoy naugbuhut sa tanang butang, ang bugtong nga nagpahimutang sa kalangitan, ang nagmugna sa kalibutan. **25** Ako nga mipakaysa sa mga panagna sa mga bakakong mananagna ug naggakulawin niadtong nagbasa sa mga panagna; ako nga mibuntog sa kaalam sa maalamon ug naghimo nga walay pulos ang ilang mga tambag. **26** Ako, si Yahweh, nga nagpamatuod sa mga pulong sa iyang sulugoon ug mopadangat sa mga panagna sa iyang mga mensahero, nga nag-ingon ngadto sa Jerusalem, 'Pagapuy-an siya,' ug ang mga lungsod sa Juda, "Tukoron sila pagbalik, ug pabaronog ko ang ilang pagkaguba'; **27** ang miuongon ngadto sa lawom nga daagat, 'Kaug, ug paughon ko ang imong pag-agas.' **28** Si Yahweh ang miuongon ngadto kung Cyrus, 'Siya ang akong magbalantay, buhaton niya ang akong matag pangandoy; maghukom siya mahitungod sa Jerusalem, 'Matukod siya pagbalik,' ug mahitungod sa templo, 'Itukod ang mga pasukaranan niini.'"

45 Mao kini ang giington ni Yahweh ngadto sa iyang dinihogan, ngadto kung Cyrus, nga akong gikuptan ang tuong kamot, aron sakopon ang mga nasod sa iyang atubangan, aron kuaon ang mga hinigib an mga hari, ug aron abrihan ang mga pultahan sa iyang atubangan, aron nga magpabilin abri ang mga ganghaan: **2** Mag-una ako kanimo ug patagon ko ang kabukiran; dugmokon ko ang mga bronsi nga ganghaan ug pamuton ang mga puthaw nga babag, **3** ug ihatag ko kanimo ang mga handangi nga anaa sa kangiitngit ug ang gitago nga pagkaadunahan, aron nga mahibaloan nimo nga ako, si Yahweh, ang nagtagaw sa imong ngalan, ako, ang Dios sa Israel. **4** Alang kini Jacob nga akong sulugoon, ug sa Israel nga akong pinili, gitawag ko ikaw pinaagi sa imong ngalan: hatagan ko ikaw ug kadungganan, bisan nga wala pa nimo ako mailhi. **5** Ako si Yahweh, ug walay nay laing Dios gawas kanako. Sangkapan ko ikaw sa hinigib anang sabut, bisan wala pa nimo ako mailhi; **6** aron nga mahibaloan sa kawatahan gikan sa pagsubang sa adlaw, ug gikan sa kasadpan, nga walay laing Dios gawas kanako: Ako si Yahweh, ug walay nay lain. **7** Gihimo ko ang kahayag ug ang kangiitngit; nagadalak ako kalinaw ug naghimo ug katalagman; Ako si Yahweh nga naugbuhut niining tanang butang. **8** Kamarong mga kalangitan, ibubo ang ulan! Tugot niya pagkawulan ug pagkatarong ang kawanangan. Tugot niya motuhop kini sa yuta, aron nga moturok ang kaluwasan, ug motubo ang pagkamaratong uban niini. Ako, si Yahweh, ang naugbuhut niini. **9** Alaoit ang si bisan kinsa nga nakiglalis ngadto sa nag-umol kaniya, kaniya nga sama sa ubang lapok nga kolon taliwala sa tanang lapok nga mga kolon diha sa yuta! Moingon ba ang lapok ngadto sa magkokolon, 'Unsa man ang imong gibuhut?' o 'Wala kay katakaw sa pagbuhut niini?' **10** Alaoit siya nga moingon ngadto sa amahan, "Alang sa unsa man ang imong pagkaamahan?" o ngadto sa babaye, "Alang sa unsa man ang imong pagpanganan?" **11** Mao kini ang giington ni Yahweh, ang Balaang Dios sa Israel, ang iyang Magbubuhut: 'Nganong gipangutana man ninyo ako kung unsa ang akong himoon sa akong mga anak? Sultihan ba ninyo ako kung unsa ang buhaton mahitungod sa buhat sa akong ma-

kamot?' **12** Gimugna ko ang kalibutan ug gibuhut ang tawo nga anaa niini. Ang akong mga kamot ang nagpahimutang sa kalangitan, ug gimandoan ko nga motumaw ang kabituanon. **13** Himoon ko nga tinguhaon ni Cyrus ang pagkamaratong, ug patagon ko ang tanan niyang mga agianan. Tukoron niya ang akong siyudad; ug tugot niya nga mamauli sa ilang balay ang akong mga binihag nga katawhan, ug buhaton niya kini dili tungod sa ganti ug suborno," mi-ingon si Yahweh nga labawng makagagahom. **14** Mao kini ang giington ni Yahweh, "Pagadad-on diha kaninyo, ang mga tinigom sa Ehipto ug ang katigayonan sa Etiopia uban sa mga tag-as nga mga kalalakin-an nga taga Seba. Panag-iyahan ninyo sila. Mosunod sila kaninyo, nga kinadinalan. Moyukbo ug magpakuiloy sila kaninyo nga mag-ingon, "Sa pagkatinuod nag-uban ang Dios kaninyo, ug walay lain gawas kaniya." **15** Sa pagkatinuod ikaw ang Dios nga nagtagto sa imong kaugalingon, ang Dios sa Israel, ang Manluluwas. **16** Mapakaulawan silang tanan; kadtong nagkulit ug mga diosdios maglakaw sa kaulaw. **17** Apan luwason ni Yahweh ang Israel pinaagi sa walay kataposan nga kaluwasan; dili na gayod kamo maulaw o mapakaulawan pag-usab. **18** Mao kini ang giington ni Yahweh, nga naugbuhut sa kalangitan, ang tinuod nga Dios nga naugbuhut sa kalibutan, ug nagpahimutang niini. Gibuhut niya kini, dili ingon nga walay pulos, apan gihimo kini aron pagapuy-an: "Ako si Yahweh, ug walay nay lain pa. **19** Wala ako makigsulti sa tago, diha sa tago nga dapit; wala ako moingon ngadto sa mga kaliwati ni Jacob, 'Pangita niinyo ako sa walay pulos!' Ako si Yahweh, ang matinud-anon nga nagasulti; isulti ko ang mga butang nga husto. **20** Pagtigom kamo ug panganhi! Pagtigom kamong tanan, nga namakwit gikan sa mga nasod! Wala silay kahibalo, kadtong nagdala ug mga kinulit nga mga hulagway ug nag-ampao sa mga dios nga dili makaluwasa. **21** Paduol ug isulti kini kanako, dad-a ang pagpamatuo! Tugot niya makig-abin silang tanan. Kinsa ang naugpaki niini kaniadto? kinsa ang naugpahibalo niini? Dili ba ako man, si Yahweh? Walay laing Dios gawas kanako, ang makiangayon nga Dios ug ang Manluluwas; walay lain gawas kanako. **22** Balik kamo kanako aron maluwasa, kamong tanang katawhan sa tibook kalibutan; tungod kay ako ang Dios, ug walay lain. **23** Pinaagi sa akong kaugalingon manumpa ako, magsulti sa akong makiangayon nga paghukom, ug dili kini mosumbalik: 'Dinihi kanako moluhod ang matag tuhod, ang matag dila manumpa. **24** Moingon sila kanako, "Dihia lamang kang Yahweh ang kaluwasan ug kusog." Maulaw ang tanan nga nasuko kaniya. **25** Dihia kung Yahweh pagamatarong ang tanan nga mga kaliwatan sa Israel; makapasigarbo sila diha kaniya.

46 Mihapa sa yuta si Bel, miyukbo si Nebo; gipas-an sa mga mananap ang ilang mga diosdios ug sa mananap nga gibug-atan. Kinsa man nga diosdios nga inyong gipas-an usa ka bug-at nga palas-onon alang sa gikapoy nga mga mananap. **2** Nagdungan sila ug paubos, ug miluhod; dili nila maluwasa ang mga larawan, ug nangabihag sila. **3** Paminaw kanako, panimalay ni Jacob, kamong tanan nga mga nahibilin sa panimalay ni Israel, nga akong gikadal sa wala pa kamo nahimugso, ug gisabak. **4** Bisan pa sa imong pagkatiuglang ako mao siya, ug hangtod nga moptutu na ang inyong buhok pas-anon ko kamo. Ako ang naugbuhut kaninyo ug dalhon ko kamo; Pas-anon ko kamo ug luwason. **5** Kung kinsa man ninyo ako ikatandi? Sa inyong hunahuna kang kinsa man ako ipakasama, aron nga matandi kami? **6** Ilyabo sa katawhan ang bulawan gikan sa bag ug magtimitbang ug platay sa timbang. Magkuha sila ug tigpanday sa puthaw, ug himoon niya kini ug mga dios; yukboan ug simbahan nila kini. **7** Givalsa nila kini ug gipas-an; gipahiluna nila kini sa ilang butangangan, ug nagtindog kini sa ilang dapit ug dili mabalhin gikan niini. Naghilak sila niini, apan dili kini makatubag ni makaluwasa kang bisan kinsa nga anaa sa kagubot. **8** Hunahunaa kining mga butanga; ayaw gayod sila baliwalaa, kamong mga masinupakon! **9** Hunahunaa ang bag-o palang nga mga butang, kadtong milabay nga mga panahon, kay ako ang Dios, ug walay nay lain pa, ako ang Dios, ug walay laing sama kanako. **10** Gisulti ko ang kataposan gikan sa sinugdanan palang daan, ug ang butang nga wala pa mahitabo; miuongon ako, "Mahitabo ang akong laraw, ug buhaton ko ang akong gitinguha." **11** Magtawag ako ug mandaragit nga langgam gikan sa sidlakan, ang tawo nga akong gipili nga gikan sa layong dapit; oo, ako ang nagsulti; ako usab ng pagatumanon; aduna akyo katuyoan, buhaton ko usab kini. **12** Paminaw kanako, kamong gahig ulo nga mga tawo, kamong wala naugbuhut ug matarong. **13** Ipaduol ko ang akong pagkamaratong; dili na kini layo, ug dili maghulat ang akong kaluwasan; ug hatagan ko ug kaluwasan ang Zion ug ang akong katahom ngadto sa Israel.

47 Kanaog ug lingkod diha sa abog, ulay nga babayeng anak sa Babilonia; lingkod diha sa yuta nga walay trono, anak nga babaye sa mga Caldeahanon. Dili na gayod kamo pagatawgon nga maanindot ug haruhay. **2** Kuhaa ang galingan nga bato ug paggaling ug harina; kuhaa ang imong tabon hukasa ang imong bisti, kuhaa ang tabon sa imong paa, ug tabok sa mga sapa. **3** Makita ang imong pagkahubo, oo, maulawan ka: Manimalois ako ug wala gayod akoy tawo nga kaluy-an. **4** Ang among Manunubos, si Yahweh nga labawng makagagahom mao ang iyang ngalan, ang Balaang Dios sa Israel. **5** Lingkod diha sa kahilom ug adto ngadto sa kantitngit, mga anak nga babaye sa mga Caldeahanon; tungod kay dili na gayod kamo pagatawgon nga rayna sa mga gingharian. **6** Nasuko ako sa akong katawhan; gipasipad-an ko ang akong parulondon ug gitugyan ko sila ngadto sa imong kamot, apan wala ka magpakitakaluyu ngadto kanila; gisanganon nimo ug bug-at kaayo nga yugo ang mga tigulagan. **7** Miinong ka, "Magdumala ako hangtod sa kahangforan ingon nga gamhanang rayna." Wala ka magbaton niining mga butanga diha sa imong kasingkasing, ni magtagad kung maunsa sila. **8** Busa karon paminawa kini, kamo nga nahigugma sa kalipay ug naglingkod nga walay kabalaka: kamo nga gayingon diha sa inyong kasingkasing, "Ania ako, ug walay sama kanako; dili gayod ako molingkod ingon nga balo, ni makasinati nga mawad-an ug mga anak." **9** Apan moabot kining duha ka butang diha kaninyo sa usa ka adlaw: ang pagkawala sa mga anak ug ang pagkabalo; moabot kini kaninyo sa kalti, bisan paman sa inyong mga pagpamarang ug ang inyong daghan nga pagyayam ug mga anting-anting. **10** Nagsalig kamo sa inyong pagkadaotan; miinong kamo, "Walay nakakita kanako"; ang inyong kaalam ug ang inyong kahibalo nagsapalaag kaninyo, apan nag-ingon kamo diha sa inyong kasingkasing, "ania ako, ug walay sama kanako." **11** Moabot ang katalagman kaninyo; dili kamo makahimo sa pag-abog niiri piraagi sa inyong mga pagyayam. Modangat diha kaninyo ang kabalagalan; dili kamo makahimo sa pag-abog niiri. Mopahap kaninyo ang katalagman sa kalti, sa dili pa ninyo kini mahibaloan. **12** Padayon sa pagbuhat sa inyong mga salamangka ug sa inyong pagpamarang nga matinud-anon ninuong ginabuhut sukad pa sa inyong pagkabatan-on; tingali ug magmalamposon kamo, tingali ug maabog ninyo palayo ang katalagman. **13** Gikapoy na kamo sa daghan ninuong mga pagkabitang; tugoti nga mobarog kadtong mga kalakin-an ug luwason kamo—kadtong mga nanagna sa kalangitan ug nagtan-aw sa mga bituon, kadtong napghayah sa mga bagong bulan—tugoti sila nga moluwas kaninyo. **14** Tan-awa, mahimo silang sama sa dagami. Ugdowan sila ka tayo. Dili nila maluwasa ang ilang mga kaugalingon gikan sa kamot sa pagdilao. Wala nay baga ng mopainit kanila ug wala nay kalayo alang kanila! **15** Mao kini ang mahitabo kanila diha kaninyo, kadtong inyong gitrabaohan, ug namalit kamo ug namaligya uban kanila sa dihang batan-on pa kamo, ug ang tahan kanila nagpadayon sa pagbuhat sa ilang kaugalingong mga binuwing; ug sa dihang manawag kamo aron sa pagpaktibang, walay bisan usa nga makaluwas kaninyo.

48 Paminawa kini, panimalay ni Jacob, nga gitawag sa ngalan nga Israel, ug miabot gikan sa binhi ni Juda; kamo nga nunumpa pinaagi sa ngalan ni Yahweh ug nagpasuko sa Dios sa Israel, apan dili matinud-anon ni sa matarong nga paagi. **2** Kay gitawag nila ang ilang kaugalingon nga katawhan sa balaang siyudad ug misalig sa Dios sa Israel. Yahweh nga labawng makagagahom mao ang iyang ngalan. **3** Gisulti ko ang mga butang kaniadto; migila sila gikan sa akong baba, ug gitugoton ko kini nga mahibaloan; ug sa kalin lang gibuhut ko kini, ug nahanaw sila. **4** Tungod kay nasayod ako nga masinupakon kamo, gahi kamo ug liog sama sa puthaw, ug ang inyong agtang sama sa bronsi, **5** busa gisulti ko kining mga butanga kaninyo kaniadto pa; sa wala pa kini mahitabo gipahibalo ko na kamo, aron dili kamo makaingon, 'Gibuhut sila sa akong diosdios,' o 'Ang akong kinulit ug ang puthaw nga halugway mao ang naghimilo niining mga butanga.' **6** Nakadungong kamo mahitungod niining mga butanga; tanawa kining tanan nga pagpamatuod; ug kamo, dili ba ninyo angkonon nga tinuod ang akong gisulti? Gikan karon, pakit-on ko kamo ug bag-ong mga butang, tinagong mga butang nga wala pa ninyo mahibalo. **7** Karon, ug dili sa milabay, anaa na silang daan, sa wala pa kining adlawa wala kamo makadungong mahitungod kanila, busa dili kamo makahimo sa pag-ingon, 'Oo, nasayod ako mahitungod kanila.' **8** Wala pa gayod kamo makadungog; wala kamo nahibalo; kining mga butanga wala malilong sa inyong mga igdulungg kaniadto. Tungod kay nasayod ako nga mga limbongan kaayo kamo, ug nga masinupakon kamo sukad pa sa inyong pagkatawo. **9** Alang sa akong ngalan pugnagan ko ang akong kasuko, ug alang sa akong dungog

dili ko idayon ang paglaglag kaninyo. **10** Tan-awa, gilunsay ko kamo, apan dili sama sa plata; gitupit ko kamo diha sa hudno sa kasakit. **11** Alang sa akong kaugalingon mamuhat ako; matugotan ko ba nga mawad-an ug dungog ang akong ngalan? Dili ko ihatag ang akong himaya kung bisan kinsa. **12** Paminaw kanako, Jacob, ug Israel nga akong tinawag: ako ang sinugdanan, ug ako usab ang kataposan. **13** Oo, ang akong mga kamot ang napahimutang sa pasukaranan sa kalibutan, ug ang akong tungod kamot ang napakatag sa kalangitan; sa dihang tawgon ko sila, mobarog silang tanan. **14** Pagtitgom kamo, kamong tanan, ug paminaw! Kinsa man kaninyo ang napahibalo niining mga butanga? Ang kaabin ni Yahweh mao ang motapos sa iyang katuayo batok sa Babilonia. Himoон niya ang kabut-on ni Yahweh batok sa mga Caldeahanon. **15** Ako ang nag-ingon, oo, gipatawag ko siya, gitdala ko siya, ug magmalamposon siya. **16** Padu kanako, paminawa kini: Sukad sa sinugdanan wala ako magsutdi diha sa tago; sa dihang mahitabo kini, atua ako didto." Karon gipadala ako sa Gino nga si Yahweh, ug sa iyang Espiritu. **17** Mao kini ang giington ni Yahweh, ang inyong Manunubos, ang Balaang Dios sa Israel, "Ako si Yahweh nga inyong Dios, ang nagtudlo kaninyo unsaon nga magmalamposon, ang naggiya kaninyo sa dalan nga angayan inyong subayon. **18** Kung gituman lamang ninyo ang akong mga sugo! Magadagayday una sama sa suba ang inyong kalinaw ug kauswagan, ug ang inyong kaluwasan sama sa mga balod sa dagat. **19** Sama una kadaugan sa balas ang inyong mga kaluwan, ug ang mga anak nga gikan sa inyong tagoangkan sama kadaugan sa mga lugas sa balas; dili una mawagtang ni mapapas ang ilang mga ngalan gikan sa akong atubangan. **20** Gula gikan sa Babilonia! Kalagiw gikan sa mga Caldeahanon! Uban sa makusog nga pagsinggit ipahibalo kini! Ipahibalo kini, ipaabot kini ngadto sa mga kinatumanyan sa kalibutan! Isulti, 'Gitubos ni Yahweh ang iyong sulugoon nga si Jacob.' **21** Wala sila uhawa sa dihang gigiyahan niya sila latas sa kamingawan; gipadagayday niya ang tubig gikan sa bato alang kanila; gibuk niya ang bato, ug mibugwak ang tubig. **22** Walay kalinaw alang sa daotan—nag-ingon si Yahweh."

49 Patalinghogi ako, kamong mga baybayon! Hatagi ninyo ako karon ug pagtagad, kamong katawhan nga anaa sa halayo. Gitawag ako ni Yahweh sa akong ngalan sukad pa sa akong pagkahirugso, sa dihang gihimugo ako sa akong inahan niining kalibutan. **2** Gihimo niyang sama sa hait nga espada ang akong baba; gitagoan niya ako sa lardon ug sa iyang mga kamot; gihimo niya ako sama sa bag-ong pana; gitagoan niya ako sa baslaysan sa mga udonyg. **3** Miinong siya kanako, "Ikaw ang akong alagad, Israel, nga gipadayagan sa akong himaya." **4** Apan mitubag ako, "Bisan pa ug giuhunhuna ko nga kawang lamang ang akong mga paghago, giusikan ko lamang ang akong kusog sa walay kapuslanan, apan anaa kung Yahweh ang akong hustisy, ug ang akong ganti anaa sa akong Dios." **5** Karon nagsulti si Yahweh—siya mao ang nag-umol kanako sa tagoangkan aron mahimo niyang alagad, aron pagpahibalik pag-usab kung Jacob, aron mahiusa kaniya ang Israel, kay gipasidungan ako sa mga mata ni Yahweh, ug ang akong Dios mao ang akong kusog— **6** ug miinong siya, "Gamay lamang kini nga butang alang kanimo nga mahimong akong alagad aron pagatukoron pag-usab ang mga triba ni Jacob, ug aron ipahibalki ang mga luwasa sa Israel. Himoон ko ikaw nga kahayag ngadto sa mga Gentil, aron mahimo kang akong kaluwasan hangtod sa kinatumanyan sa kalibutan." **7** Mao kini ang gisulti ni Yahweh, ang Maniluwasa sa Israel, ang Balaang Dios, ngadto sa tawo nga gitamay ang kinabuhi, gidumutan sa kanasoran, ug giulipon sa mga magmamando, "Makita ka sa mga hari ug motindog sila, ug makita ka sa mga prinsipe ug moyukbo sila, tungod kung Yahweh nga matinud-anon, nga bisan ang Balaang Dios sa Israel, nagsipi man kanimo." **8** Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Sa takna nga makahukom ka ako nga ipakita ko ang akong kahulugan tubagong ko ikaw, ug tabangan ko ikaw sa adlaw sa kaluwasan; panalipdan ko ikaw, ug igatugyan ka ingon nga kasabutan alang sa katawhan, aron tukoron pag-usab ang yuta, ug aron ihatag pag-usab ang mapanunod nga awaaw. **9** Sulthi ang mga binilanggo, 'Gawas'; ug kadtong anaa sa kantitngit nga mga bilanggoan, 'Pakita kamo.' Manabsab sila sa kadalanan, ug mahimo nilang sabsabanan ang tanang umaw nga bakilid. **10** Dili sila gutomon sa uhawon; ni ang kainit sa adlaw mopsaso kanila, kay siya nga adunay kaluoy kanila mao ang mogiya kanila; giyahan niya sila ngadto sa tuboran sa tubig. **11** Unya himoon kong agianan ang kabukiran, ug himoon patag ang kadalanan." **12** Tan-awa, maggikan kini sa halayo, ang uban maggikan sa amihanang sa kasadpan; ug ang uban maggikan sa yuta sa Sinim. **13** Pag-awit

kalangitan, ug pagmaya kayutaan; paghugyay sa panag-awit, kamong mga kabukiran! Kay upayon ni Yahweh ang iyang katawhan, ug magmaluluy-on siya sa mga gisakit. **14** Apan miignon ang Zion, "Gibuyaan na ako ni Yahweh, ug gikalimtan na ako sa Gino." **15** "Mahimo ba nga kalimtan sa babaye ang masuso niyang anak, nga magpasuso diha sa iyang dughan, nga walay kaluoy sa iyang anak nga gihimugo? Oo, mahikalimot sila, apan dili ako mahikalimot kanimo. **16** Tan-awa, gikulit ko ang imong ngalan sa akong mga palad; ang imong mga paril anaa kanunay sa akong atubangan. **17** Nagdali sa pagbalik ang imong mga anak, samitang nagpalayo kadtong milaglag kanimo. **18** Tan-awa ang palibot ug imong makita, nga nagkatigom sila ug moduol kanimo. Ingon nga ako buhi—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sul-obon mo gayod sila sama sa mga dayandayan, ug ibutang mo sila sama sa usa ka pangasaw-onon. **19** Bisan pa man ug naikawang ka ug naawaaw, usa ka yuta nga nagun-ob, diuyut ka na lamang karon alang sa mga lumulupyo, ug mopahilayo kadtong molamoy kanimo. **20** Madungog nimo ang kabataan nga nahimugo sa takna sa imong kagul-anan nga magaingon, "Guot na kaayo ang dapit alang kanamo, buhati kami ug lawak, aron makapuyo kami dinih." **21** Urya makapangutana ka sa imong kaugalingon, "Kinsa man ang naghimugo niining mga kabataan alang kanako? Nakuhaan ako ug dili makaanak, binihag ug binulagan. Kinsa man ang nagpadako niining mga kabataan? Tan-awa, gibuyaan ako nga nag-inusara; asa man kini gikan?" **22** Mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Gino. Tan-awa, ituboy ko ang akong kamot ngadto sa kanasoran; ituboy ko ang akong ilhanan nga bandira ngadto sa katawhan. Kugoson nila ang imong mga anak nga lalaki sa ilang mga bukton ug sung-ayon nila sa ilang mga abaga ang imong mga anak nga babaye. **23** Mahimo nimong amahan ang mga hari nga maoy mag-atiman kanimo, ug ang ilang mga rayna maoy magpasuso kanimo; mangyukbo sila ug manghapa sa imong atubangan ug tilapan ang abog sa imong mga til; ug imong masayran nga aki si Yahweh; kadtong magpaabot kanako dili mahiagom sa kaulawan." **24** Mailog ba ang nakuha nga mga butang gikan sa manggugubat, o maluwas ba ang mga binihag gikan sa kabangis? **25** Apan mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Oo, mailog ang mga binihag gikan sa mga manggugubat, ug maluwas ang mga butang; kay babagban ko ang imong mga kaaway ug luwason ko ang imong anak." **26** Pakan-or ko ang mga nagdaogaon kanimo sa ilang kaugalingong mga unod; ug mangahubog sila sa ilang kaugalingong mga dugo, nga sama kini sa bino. Unya masayran sa tanang katawhan nga aki, si Yahweh, ako ang imong Maniluwas ug ang imong Manunubos, ang Gamhanan Dios ni Jacob."

50 Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Hain na ba ang kasulatan sa pagpakibulag ngang pagpamatuod sa akong pakibulag sa imong inahan? Nga mayo hinundan nga gibaligya ko ikaw sa mga utangan? Tan-awa, gibaligya ka tungod sa imong mga sala, ug tungod sa imong pagkamasinupakon, gisalikway ang imong inahan. **2** Miabot ako apan nganong wala may usa nga atua didto? Nagtawag ako apan nganong wala may usa nga mitubag? Mubo ba ang akong mga kamot aron paglukat kanimo? Wala ba akoy gahom aron pagluwas kanimo? Tan-awa, pinaagi sa akong pagbadlong gipahubas ko ang dagat; gihimo kong kamingawan ang kasubaan; nangamatay ug nangadubok ang mga isda niini tungod kay wala nay tubig. **3** Gibistihan ko ang kalangitan sa kantingit; gitabonan ko kini sa bisti sa pagbantog." **4** Gihatagan ako ni Yahweh nga Gino ug dila nga sama niadtong natuldoan, aron magpadayon aki sa pagdasig niadtong mga gikapoyan; gipukaw niya ako sa matag buntag; gipukaw niya ang akong idulgong aron makadungong sama niadtong mga natuldoan. **5** Giablibhan ni Yahweh nga Gino ang akong salabutan, ug wala ako nagmasinupakon, ni mibya. **6** Gihatag ko ang akong likod niadtong nagbun-og kanako, ug ang akong mga aping niadtong naglabnot sa akong bungot; wala ko gitagoan ang akong nawong gikau kanulaw ug sa pagtamatay. **7** Kay motabang kanako si Yahweh nga Gino; busa dili ako maulaw; busa gihimo kong madasigan ang akong nawong sama sa bantilis, kay nasayod ako nga dili ako mahiagom sa kaulawan. **8** Siya nga magpakkamatarong kanako hadiol lamang. Kinsa ba ang mobatok kanako? Patindoga karni ug maghusay sa usag usa. Kinsa ba ang magbutangbutang kanako? Paduola siya kanako. **9** Tan-awa, tabangoan aki ni Yahweh nga Gino. Kinsa ba ang magpahayag nga sad-an ako? Tan-awa, mangagisi sila sama sa panapton; nga pagakaon sila sa mga anay. **10** Kinsa ba kaninyo ang adunay kahadlok kang Yahweh? Kinsa ba ang magtuman sa tingog sa iyang alagad? Kinsa ba ang maglakaw sa hilabihang kantingit nga walay kahayag? Kinahanglan mosalig sila sa ngalan ni Yahweh ug

mosandig sa iyang Dios. **11** Tan-awa, kamong tanan nga nagdagkot sa kalayo, nga nagsangkap sa ilang mga kaugalingon inubanan sa mga sulo: paglakaw subay sa kahayag sa inyong kalayo ug sa suga nga inyong gidagkotan. Mao kini ang inyong nadawat gikan kanako: maghigda kamo sa dapit sa kasakitan.

51 Patalinghogi aki, kamo nga nagtinguba sa pagkamatarong, kamo nga nangita kung Yahweh: tan-awa ang bato kung diin kamo gitipak ug gibuka sa kubkubanan ug mga bato. **2** Tan-awa si Abraham, nga inyong amahan ug si Sara, nga nagmabdos kaninyo; kay sa dihang wala pa silay anak, gitawag ko na siya. Gipanalanginan ko siya ug gipasanay. **3** Oo, upayon ni Yahweh ang Zion; upayon niya ang tanan niyang aawaaw nga mga dapit; gihimo niya ang iyang kamingawan nga sama sa Eden, ug ang iyang mga patag nga disyerto nga haduol sa walog sa Suba sa Jordan gihimo niya nga sama sa tamanan ni Yahweh; makita ang kalipug ug pagmaya kaniya, ang pagpasalamat, ug ang tingog sa panag-awit. **4** "Patalinghogi aki, akong katawhan! Kay maghatag ako ug kasugoan, ug himoon kong masayon ang hustisya alang sa kanasoran. **5** Haduol na ang akong pagkamatarong; mogula na ang akong kaluwasan, ug ang akong mga bukton magahukom sa kanasoran; magpaabot kanako ang baybayon; kay ang akong mga bukton magtinguba sa pagpaabot kanila. **6** Lyahat ang inyong mga mata sa langit, ug tan-awa ang kayutaan, kay mahanaw ang kalangitan sama sa aso, magis ang kalibutan sama sa panapton, ug mangamatay ang mga lumulupyo niini sama sa mga langaw. Apan ang akong kaluwasan magpadayon hangtod sa kahangtoran, ug ang akong pagkamatarong dili matapos sa pagpamuhat. **7** Paminwan kanako, kamo nga nasayod kung unsa ang matarong, kamong katawhan nga adunay balaod sa inyong mga kasingkasing; Ayaw kahadloki ang mga pagtamatay sa mga tawo, ni maguol sa ilang pagpatuyang. **8** Kay sama sa panapton nga anayon sila, ug sama sa balibho sa karnero nga kaonon sila sa ulod; apan ang akong pagkamatarong ug ang akong kaluwasan molungtod hangtod sa kahangtoran ngadto sa tanang kahilatan." **9** Pagmata, pagmata, bistih ang inyong mga kaugalingon sa kahilatan, pinaagi sa bukton ni Yahweh. Pagmata sama sa mga adlaw kaniadto, sa kahilatan sa karaang kapanahonan. Dili ba ikaw ang mibuntog kang Rahab, nga maoy mitusok sa mapintas nga mananap? **10** Wala ba nimo gipahubas ang dagat, ang katubigan sa kinihiladmang babin, ug naghimo ug dalan sa kinihiladmang sa dagat aron makalatas ang mga niluwus? **11** Mobicak ang mga niluwus ni Yahweh ug moabot sa Zion uban ang panaghilak sa kalipug ug pagmaya hangtod sa kahangtoran sa tibuk nilang pagkatawo; matagamtaman nila ang pagmaya ug kalipug, ug mokalagiw ang kasub-anan ug ang pagbantogan. **12** "Ako, ako mao ang maghupay kaniyo. Nganong mahadlok man kamo sa mga tawo, nga mamatay lamang, ang mga anak sa mga tawo, nga gibuhat sama sa sagbot? **13** Nganong gikalimtan man ninysi si Yahweh nga inyong Magbubuhat, nga maoy nagbukhad sa kalangitan ug nagpahimutang sa mga patukoranan sa kalibutan? Anaa kamo sa hilabihang kalisang matag adlaw tungod sa kainit nga kapungot sa mga nagdaogaon sa dihang makahukom siya sa pagguba. Hain na man ang kapungot sa nagdaodaog? **14** Luwason dayon ni Yahweh ang moyukbo kaniya; dili siya mamatay ug mahulog sa bung-aw, ni makulangan sa tinapay. **15** Kay aki si Yahweh nga imong Dios, nga maoy nagkutaw sa dagat aron nga modahunog ang mga balod niini—Yahweh nga Makagagahon ang iyang ngalan. **16** Gibutang ko ang akong mga pulong sa imong baba, ug gitabonan ko ikaw sa landong sa akong mga kamot, aron akong matanom ang kalangitan, mapahimutang ang patukoranan sa kalibutan, ug moingon sa Zion, "Kamo ang akong katawhan." **17** Pagmata, pagmata, tindog Jerusalem, ikaw nga miinom gikan sa panaksan sa iyang kasuko nga gihatag ni Yahweh; ikaw nga miinom gikan sa panaksan, nga gitlok gikan sa kopa ngang makahubog. **18** Walay usa sa tanan niyang mga anak nga lalaki nga iyang gihimugo ang mogiya kaniya; walay usa sa tanang mga anak nga lalaki nga iyang gipadako ang mogunit sa iyang mga kamot. **19** Kining duha ka katalagman mahitabo kanimo—kinsa ba ang magsubo uban kanimo? — ang kaawaaw ug pagkagun-ob, ug ang kagutom ug ang espada. Kinsa ba ang maghupay kaniyo? **20** Naluya ang imong mga anak nga lalaki; nanghigda sila sa matag eskina, sama sa binaw nga nalit-ag sa pukot; napuno sila sa kasuko ni Yahweh, pinaagi sa pagbadlong sa imong Dios. **21** Apan karon paminawa kini, ikaw nga dinaoogaon ug palahubog, apan wala miinom sa bino: **22** Ang imong Gino nga si Yahweh, nga imong Dios, nga nagpakiiluo alang sa iyang katawhan, miignon niini, "Tan-awa, gikuha ko ang kopa sa

pagsasay gikan sa imong kamot—ang panaksan, nga mao ang kopa sa akong kasuko—aron nga dili ka moinom niini pag-usab. **23** Itugyan ko kini ngadto sa kamot sa imong mga tiglutos, kadtong nag-ingon kanimo, 'Paghidga, aron makalakaw kami ibabaw kanimo'; gihimo mong sama sa yuta ang imong likod ug sama sa dalan nga ilang pagalakwan."

52 Pagmata, pagmata, pagmalig-on, Zion; sul-oba ang imong maanyag nga mga bisti, Jerusalem, ang balaang siyudad; kay dili na mosulod pag-usab diha kanimo ang mga dili tinuli o mga hugaw. **2** Itaktak ang abog gikan sa imong kaugalingon; tindog ug lingkod, Jerusalem; tangtanga ang kadena sa imong liog, binihag, anak nga babaye sa Zion. **3** Kay mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Gibaligya ka nga walay bayad, ug tuboson ka nga walay bayad." **4** Kay mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Ginoo, "Sa sinugdanan milugsong ang akong katawhan ngadto sa Ehipto aron magpuyo didto sa makadityo; sa wala madugay gidaaogdaa sila sa Asiria. **5** Karon unsa man ang ania kanako dinih—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—nga makita ang akong katawhan nga panguhaon ngal walay hinundan; Cibugabugalan sila niadtong nagdumala kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—ug padayon sila nga nagpasipala sa akong ngalan sa tanang mga adlaw. **6** Busa masayran sa akong katawhan ang akong ngalan; masayran nila nianang adlaw nga ako mao ang nagsulti, "Oo, ako kini!" **7** Pagkaanindot niadtong mga tili sa mensahero nga nagdala sa maayong balita ngadto sa kabukiran, nga nagsmantala sa kalinaw, nga nagdala sa maayong mga balita, nga nagsmantala sa kaluwasan, nga nagsulti sa Zion, "Maghari ang imong Dios!" **8** Patalinghogi, ang imong mga magbalantay nga nagpasibaw sa ilang mga tingog, nagdungan sila sa pagsinggit sa kalipay, kay ilang makita, sa kaugalingon nilang mga mata, nga mabalik si Yahweh sa Zion. **9** Paghugway kamong tanan sa panag-awit sa kalipay, kamong naqun-ob nga Jerusalem; kay gihupay ni Yahweh ang iyang katawhan; gitubos niya ang Jerusalem. **10** Gipakita ni Yahweh ang iyang balaang bukton sa atubangan sa tanang kanasoran; makita sa tanan sa kalibutan ang kaluwasan sa atong Dios. **11** Pahawa, pahawa, gawas gikan diha; ayaw paghikap sa mga mahugaw; pahawa gikan sa iyang taliwala; putia ang inyong mga kaugalingon, kamo nga nagdala sa mga butang ni Yahweh. **12** Kay dili na kamo magdalidali sa paggawas, ni magkaguliyang kamo sa pagbiya; kay mag-una si Yahweh kaninyo; ug ang Dios sa Israel mahimo niyong tigpanalipod. **13** Tan-awa, magmalampuson ang akong alagad; ipahitaas siya ug igatuboy, ug pasidungan siya. **14** Ingon nga daghan ang mangalisan kanimo—dili na mahitsura ni bisan kinsa ang iyang parawug, ug dili na sama sa tawo ang iyang hulagway. **15** Bisan pa man niana, wisik-wisikan sa akong alagad ang daghang kanasoran ug itak-on sa mga hari ang ilang mga baba tungod kaniya. Tungod niana bisan wala sila gisultihan, makakita sila, ug bisan wala sila nakadungog, makasabot sila.

53 Kinsa ba ang motuo sa ilang mga nadungog gikan kanato, ug kinsa man ang padayagan sa gahom ni Yahweh? **2** Kay motubo siya sama sa linghod nga tanom sa atubangan ni Yahweh, ug sama nga moturok kini sa ug nga yuta; dili siya maayong tan-awon o matahom; sa dihang makita nato siya, wala siyay kaanyag nga makadani kanato. **3** Gitamay siya ug gisalikway sa katawhan; usa ka tawo sa kasub-anan, ug adunay kasakitan. Kansang mga tawo nga nagtabon sa ilang mga nawong palayo kaniya, ug gitamay siya; ug giisip nato siya nga walay bili. **4** Apan giako niya ang atong mga kasakitan ug gipas-an ang atong mga kasub-anan; bisan pa man niana, giisip nato nga gisilotan siya sa Dios, gilatos sa Dios, ug gisakit. **5** Apan gisamaran siya tungod sa daotan natong binuhatan; idigdigan siya tungod sa atong mga sala. Nasinatian niya ang pagsilot alang sa atong kalinaw, ug nangaayo kita pinaagi sa iyang mga samad. **6** Sama kitang tanan sa mga karnero nga nahisalaag; nga ang matag-usa kanato nagsubay sa kaugalingon dalan, ug gipahamtang ni Yahweh kaniya ang tanan natong kalapasan. **7** Gilutos siya; bisan pa man niana gipaubos niya ang iyang kaugalingon, wala niya giablibhan ang iyang baba; sama sa nating karnero nga gidala ngadto sa ihawanan, ug mihigom siya sama sa nating karnero nga dad-on sa tigtipi sa balhibo niini, busa wala siya mitingog. **8** Gidakop siya ug gihukman siya sa humukan; wala na bay nakahunahuna mahitungod kaniya nianang panahona? Apan gipapahawa siya gikan sa yuta sa mga buhi; gisilotan siya tungod sa kasaypanan sa akong katawhan. **9** Gitipon ang iyang lubnganan sa mga makasasala, uban sa tawong dato sa iyang kamatayon, bisan tuod wala siya makasala, walay pagpanglimborg sa iyang baba. **10** Apan mao kini

ang pagbuot ni Yahweh nga pagasamaran siya ug pagasakiton. Sa dihang gihalad niya ang iyang kinabuhi alang sa sala, makita niya ang iyang kaliwat, lugwayan niya ang iyang mga adlaw, ug matuman diha kaniya ang katuyoan ni Yahweh. **11** Human sa pag-antos sa iyang kinabuhi, makita niya ang kahayag ug mapuno siya sa kahibalo. Ang akong alagad nga matarorong maoy mohatog ug katarong sa kadaghanan; pas-anon niya ang ilang mga kalapasan. **12** Busa ihatag ko ang iyang bahin taliwala sa kasundalohan, ug babinon niya ang mga butang uban sa kadaghanan, kay gitugyan man niya ang iyang kaugalingon sa kamatayon ug giisip nga makasasala. Gipas-an niya ang sala sa tanan ug nangamuyo alang sa mga kasaypanan.

54 "Pag-awit, ikaw babaye nga dili makaanak, ikaw nga wala pa gayod makaanak; pag-awit nga malipayon, ug pagtiyawab, ikaw nga wala gayod makasintog nga magbati. Kay mas daghan pa ang mga anak sa biniyaan nga asawa kay sa mga anak sa babayeng minyo," miñong si Yahweh. **2** "Padakoa ang imong tolda ug padakoa sa pagbukhod ang mga tabil sa imong tolda, ayaw pagdaginot; pataasa ang imong mga pisu ug palig-on ang imong mga ugsok. **3** Kay magkatag ka sa ngakalainlaing dapit, ug buntogon sa imong mga kaliwat ang mga kanasoran ug mopuyo pag-usab sa biniyaan nga mga siyudad. **4** Ayaw kahadlok kay dili ka man maulawan, ni maluya kay dili ka na man pagatamayon; imong mahikalintan ang kaulawan sa imong pagkabatan-on ug sa imong pagkabiniyaan. **5** Kay ang imong Magbubuhat mao ang imong bana; si Yahweh nga labing gamhanan mao ang iyang ngalan. Ang Balaan sa Israel mao ang imong Manluluwas; gitawaq siya nga Dios sa tibuok kalibutan. **6** Kay gitawag ka pagbalik ni Yahweh iginong nga asawa nga biniyaan ug nagsubo diha sa espiritu, sama sa babay nga nagmiryo nga batan-on pa ug gisalikway," miñong ang imong Dios. **7** "Kay sa hamubo lamang nga higayon gisalikway ko ikaw, apan pinaagi sa dakong kaluoy tigomon ko ikaw. **8** Sa nagbaha nga kapungit gitago ko sa makadityo ang akong parawug gikan kanimo; apan uban sa walay kataposan nga matinud-anon nga kasabotan kaliy-an ko ikaw—miñong si Yahweh, nga maoy nagluwas kanimo. **9** Kay alang kanako sama kini sa lunop sa panahon ni Noa; iginong nga naumpa ako nga ang lunop sa panahon ni Noa dili na gayod mahitabo sa kalibutan, busa naumpa ako nga dili na ako masuko kanimo o mobadlong kanimo. **10** Bisan pa ug matumpang ang mga kabukiran ug matay-og ang kabungtoran, apan ang akong gugma nga walay paglublad diil gayod mobiya kanimo, ni mahinaw ang akong kasabotan sa kalinaw—miñong si Yahweh, nga naluoy kanimo. **11** Mga sinakit, gikusokuso sa unos ug walay kalipay, tan-awa, ipahiluna ko ang imong sukaranan gamit ang mga batong torqueiso, ug ibutang ko ang mga batong safiro sa imong patukoran. **12** Dayandayanon ka sa mga batong rubi ang imong tore ug ang imong mga ganghaan sa naggilakiilang nga mga bato, ug ang imong kuta sa matahong nga mga bato. **13** Unya tudioan ni Yahweh ang imong mga kaanakan; ug magmalinawon ang imong mga anak. **14** Pagatukoron ko ikaw sa pagkamatong. Dili mo na masinatian ang paglutos, kay dili ka naman mahadlok, ug walay kalisang nga modangtan duol kanimo. **15** Tan-awa, kung adunay nagsasiugda sa kasamok, dili kini gikan kanako; si bisan kinsa nga magpasiugda sa kasamok nganha kanimo mabuntog gayod. **16** Tan-awa, gibutah ko ang hanas nga mga trabahante, nga maoy naghuyop sa nagbagang oling ug mohulma sa mga hinagibon iginong nga iyang buluhutan, ug gibutah ko ang tiguba aron mangguba. **17** Walay hinulma nga hinagibon ang magmalampuson batok kanimo; ug hukman mo ang tanan nga nagpasangil kanimo. Mao kini ang panulondon sa mga alagad ni Yahweh, ug ang akong pagtubos kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh."

55 "Duel, kamong tanan nga giuhaw, duel kamo sa tubig, ug kamo nga walay mga salapi, duel, palit ug kaon! Duel, palit kamo ug bino ug gatas nga walay salapi ug walay kantidad. **2** Nganong gastohon man niyong plata sa dili tinapay, ug nganong maghago man kamo sa dili makatagbaw? Paminaw gayod kanako ug kaona kung unsa ang maayo, ug kalipay sa inyong kaugalingon katambok. **3** Paminaw ug duel kanako! Paminaw, aron mabuhi kamo! Maghimo ako ug walay kataposang kasabotan tali kaninyo: ang akong kasaligan, ang matinud-anon nga gugmang gisaad kang David. **4** Tan-awa, gibutang ko siya iginong nga saksi sa kanasoran, iginong nga pangulo ug komandante sa katawhan. **5** Tan-awa, tawgon niyong ang kanasoran nga wala ninyo mailhi; ug modangop kaniyong ang kanasoran nga wala makaila kaniyong tungod kang Yahweh nga inyong Dios, ang Balaan sa Israel, nga maoy nahimaya kaniyong." **6**

Pangitaa si Yahweh samtang mahikaplagan pa siya; sangpita siya samtang anaa pa siya sa duol. **7** Pabiiya ang daotan sa iyang agianan, ug ang tawo nga makasasala sa iyang hunahuna. Pabalika siya kang Yahweh, ug maluo siya kaniya, ug sa atong Dios, nga madagayaong mopasaylo kaniya. **8** Kay ang akong hunahuna dili inyong hunahuna, ni ang inyong pamaagi sa akong pamaagi—maa kini ang gipahayag ni Yahweh— **9** kay ingon nga ang kalangitan habog kay sa kalibotan, busa ang akong pamaagi mas labaw sa inyong mga pamaagi, ug ang akong hunahuna kay sa inyong hunahuna. **10** Kay ingon nga ang ulan ug niyебe mangahulog gikan sa langit ug dili na kini mobalik hinuon mopatubig kini sa yuta ug makapatubo ug makapaturol ug makahatag kini ug binihi ngadto sa mag-uuma nga maoy nagpugas ug makahatag sa tinapay ngadto sa mga maoaan, **11** busa sama usab sa akong pulong nga migula sa akong baba: dili kini mobalik kanako nga walay kapuslanan, apan matumatan ang akong gitinguha, ug magmalampon kini diin ko kini gipadala. **12** Kay mogula kamong malipayon ug giyahan nga malinawon; mosinggit sa tumang kalipay ang kabukiran ug ang kabungtoran sa inyong atubangan, ug ang tanang kakahoyan sa kaumahan mopakpak sa ilang mga kamot. **13** Iimbis ang mga sumpinit, motubo ang sipes; ug imbis nga briyer, motubo ang kahoy nga mrito, ug alang kini kang Yahweh, kay ang iyang ngalan, ingon nga timaan sa walay kataposan nga dili gayod mawagtang.

56 Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Matngoni kung unsa ang husto, ug buhata ang matarong; kay haduol na ang akong katuwasan, ug hapi na mapadayag ang akong pagkamaratong. **2** Bulahan ang tawo nga magbuhat niini, ug hugot nga mikupot niini. Siya nga nagbantay sa Adlaw nga Igpapahulay, nga wala makalapnis niini, ug nagbantay sa iyang kamot sa pagbuhut ug daotan." **3** Ayaw tugoti nga ang langyaw nga nahimong sumusunod ni Yahweh mosulti, "Isalikway gayod ako ni Yahweh gikan sa iyang katawhan." Kinahanglan nga ang yunuko dili mosulti, "Tan-awa, usa ako ka laya nga kahoy." **4** Kay mao man kini ang gisulti ni Yahweh, "Alang sa mga yunuko nga nagatuman sa Adlaw nga Igpapahulay ug nagabuhut kung unsa ang makapahimuot kanako ug nagkupot sa akong kasabotan, **5** alang kanila ipahimutang ko sa akong puloy-anan ug diha sulod sa akong mga pader ang handomanan nga mas maayo pa kay sa pagbaton ug mga anak nga lalaki ug babaye. Hatagan ko sa walay kataposang handomanan nga dili gayod mawala. **6** Alang usab sa mga langyaw nga nahiisa diha kang Yahweh—aron mag-alagad kaniya, ug nahigugma sa ngalan ni Yahweh, aron magisimba kaniya, ang matag-usa nga nagtuman sa Adlaw nga Igpapahulay ug nagbantay nga dili kini mapasid-an, ug ang nagkupot gayod sa akong kasabotan **7** — Dad-on ko ditto sa balaang bukud ug himuro ko silang magmalipayon sa balay alamponaan; ang ilang mga halad sinunog ug ang ilang mga halad pagadawaton diha sa akong halaran. Kay ang akong puloy-anan pagatawon nga balay alamponaan sa tanang kanasoran, **8** mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo, nga maoy nagtigom sa mga ngakatibulaag sa Israel— tigomon ko gihapon ang uban aron idugang kanila." **9** Kamong tanan nga mga ihalas nga mananap sa kaumahan, duol ug panukob, kamong tanan nga mga mananap sa kalasangan! **10** Buta ang tanan nila nga magbalantay, wala sila makasabot. Amang silang tanan nga mga iro nga dili makapaghut. Nagdango sila, ug nanghidag kay gusto lamang nila nga matulog. **11** Hakog ang mga iro; dili gayod sila matagbaw; mga magbalantay sila sa karnero nga walay alamag: mibalik silang tanan sa ilang kaugalingong pamaagi, ang tagsatagsa naninghuha nga makaangkon pinaagi sa pagpanikas. **12** Miilong sila "Dali, manginom kita ug bino ug makahubog nga ilimnon. Ang ugma mahisama lamang niining adlawa, ang adlaw nga dili hitupangan."

57 Mamatay ang mga matarong, apan walay nagpakanabia niini, ug gikuha ang katawhan nga matinid-anon sa kasabotan, apan walay makasabot nga ang mga matarong gikuha gikan sa daotan. **2** Magsulod sila diha sa kalinaw; mopahulay sila sa ilang mga higdaanan, kadtong naglakaw sa ilang pagkamaratong. **3** Apan duol dinihi, kamong mga anak nga lalaki sa mga diwatahan, mga anak sa mananapaw ug ang babaye nga nagbaligya sa iyang dungog. **4** Kinsa ba ang inyong gikahimutan sa pagtamatay? Batok kang kinsa ba kamo nagangangsa sa inyong baba ug nagiwalidwal sa inyong dila? Dili ba mga anak man kamo sa pagsupak, mga anak sa limborg? **5** Nagdulog kamo ilalom sa kahoy nga tugas aron magpaintit sa inyong mga kaugalingon, ug ilalom sa matag lunhaw nga kahoy, nagpatay kamo sa inyong mga anak sa nahubas nga suba, ilalom sa batohon nga mga langub. **6** Taliwala sa mga hamis nga bato diha sa walog

gipiyal kaninyo kanang mga butanga. Sila ang inyong ginasimba. Nagbubo kamo ug mga halad ilimnon alang kanila ug nagtuboy ug halad nga trigo. Mahimuot na ba ako niining mga butanga? **7** Gipahimutang ninyo ang inyong higdaanan sa hataas nga bikid; mitungas usab kamo ditto aron sa paghalad. **8** Gipahimutang ninyo sa luyo sa pultahan ug sa mga haligi niini ang mga timaan sa inyong mga diosdios; gitalkidn ninyo ako, naghubo kamo, ug misaka; gipadako ninyo ang inyong mga higdaanan. Nakigsaad kamo tali kanila; nahigugma kamo sa ilang mga higdaanan; nakita ninyo ang ilang mga pribadong bahin sa lawas. **9** Miadto kamo kang Molec dala ang lana; inyong gidaghan ang mga pahumot. Gipakalagiw ninyo sa layo ang inyong mga sinug, miadto kamo sa Sheol. (**Sheol h7585**) **10** Gikapoy kamo sa taas ninyong panaw, apan wala gayod kamo misulti nga, "Wala na kini paglaom." Nakakaplag kamo ug kinabuhi diha sa inyong kamot; busa wala gayod kamo maluya. **11** "Kinsa ba ang inyong gikabakal-an? Kinsa ba ang inyong gikahadlokan pag-ayo nga nakapanlimborg man gayod kamo, wala na gani kamo maghandom o maghuhuna mahitungod kanako? Tungod sa akong pagpakahilom sa hataas nga panahanon, dili na kamo manghadlok kanako. **12** Imlanta ko ang inyong tanang matarong mga buhat ug isulit ang tanan ninyong nabuhat, apan dili gayod kini makatabang kaninyo. **13** Kung magtuaw kamo, pagpaketabang sa inyong tinigom nga mga diosdios. Hinuon paliron lamang sila sa hangin, sa usa ka huyp mangapalid sila. Apan siya nga modangop kanako makapanunod sa yuta ug makapanag-iyu sa akong balanga bukud. **14** Moieng siya, "Pagtukod, pagtukod! Hawani ang dalañ Kuha ang tanang mga babag sa agianan sa akong katawhan!" **15** Kay mao kini ang gisulti sa labaw ug halangdon nga Dios, nga buhi hangtod sa kahangtoran, kansang ngalan balaan, "Nagpuyo ako sa halangdon ug sa balaang dapit, uban usab kaniya ang nagmasulob-on ug mapainusbanon nga espiritu, aron pagdasig sa espiritu niadtong mga mapainusbanon ug sa kasingkasing. **16** Kay dili na ako maghukom, ni masuko hangtod sa kahangtoran, kay diha sa akong atubangan mangaluya ang espiritu sa tawo, ang mga kinabuhi nga akong binuhat. **17** Tungod sa sala nga iyang nahimo, nasuko ako, ug gisilotan ko siya; gitago ko ang akong panagway ug nasuko, apan mibalik siya sa pamaagi sa iyang kasingkasing. **18** Nakita ko ang iyang mga pamaagi, apan ayuhon ko siya. Giyahan ko siya ug hayupon ug lipayon kadtong nagbangotan alang kaniya, **19** ug gibuhat ko ang bunga sa mga ngabil. Kalinaw, kalinaw, alang niadtong atua sa halayo ug anaa sa duol—miilong si Yahweh—Pagaayuhon ko sila. **20** Apan ang mga daotan mahisama sa balod sa dagat, nga dili gayod makapahulay, ug ang tubig niini magdalag lapok ug hugaw. **21** Wala gayoy kalinaw ang mga daotan—miilong si Yahweh."

58 "Singgit sa makusog, ayaw pugngi. Ipatugbaw ang imong tingog sama sa trumpet. Sultih ang akong katawhan sa ilang pagkamarasupakon, ug ang banay ni Jacob sa ilang mga sala. **2** Apan nagapangita sila kanako adlaw-adlaw ug nalipay sa pagkasayod sa akong mga pamaagi, sama sa usa ka nasod nga nagbuhat sa pagkamaratong ug wala nagsalikwy sa balaod sa ilang Dios. Naghangyo sila kanako sa matarong nga mga paghukom; nalipay sila nga naghuhuna nga mopaduol ang Dios. **3** Miilong sila "Nganong nagpuusa man kami, apan wala mo kini makita? Nganong nagpaubos man kami sa among mga kaugalingon, apan wala ka magtagad?" Tan-awa, sa adlaw sa inyong pagpuusa gipalabi ninyo ang inyong kaugalingong kalipay ug gidaogdaog ang tanan ninyong mga sinuholan. **4** Tan-awa, nagpuusa kamo aron makiglalis ug makig-away, ug aron manumbag kamo sa pagkadaotan; wala kamo nagpuusa karong adlawa aron madungog ang inyong tingog sa hataas. **5** Mao ba gayod kini ang matang sa pagpuusa nga akong gitinguha: Ang adlaw nga magpaubos ang tawo sa iyang kaugalingon, aron moyukbo sama sa kogon, ug sa pagbukhad sa bisting-sako ug moyaka sa abo? Gitawag ba gayod ninyo kini nga pagpuusa, ang adlaw nga makapahimuot kung Yahweh? **6** Dili ba mao man kini ang akong gipili nga pagpuusa: Sa pagbabad sa mga gapos sa pagkadaotan, sa pagtangtang sa mga hikot sa yugo, sa paghatag ug kagawasan sa gidaogdaog, ug sa pagbalbi sa matag yugo? **7** Dili ba mao man kini ang pagpikas sa inyong tinapay sa mga gipanggutom ug sa pagpadayon sa kabos ug sa mga walay puloy-anan nganha sa inyong mga balay?" Kung makakita kamo ug tawong hubo, kinahanglan bistihin ninyo siya; ug dili ninyo tagoan ang inyong kaugalingon sa inyong mga pareyente. **8** Unya ang inyong kahayag mosidlak sama sa pagsubang sa adlaw, ug dali ra ang inyong kaayohan, mag-una kaninyo ang inyong pagkamaratong, ug ang himaya ni Yahweh manalipod kaninyo. **9** Unya motawag kamo,

ug motubag si Yahweh; magpaketabang kamo ug moingon siya, "Ania ako." Kung isalikway ninyo ang yugo sa matag-usa, ang pagtulisol sa tudio, ug ang pagsulti ug mga daotan, **10** kung inyong pakan-on kadtong gipanggutom ug tagbawon ang panginahanglan sa nagsubo; nan mosubang ang inyong kahayag diha sa kantitgit, ug ang inyong kantitgit sama sa kaudtoh. **11** Unya giyahan kamo sa kanunay ni Yahweh ug tagbawon kamo sa mga dapit nga walay tubig, ug lig-onon niya ang inyong kabukogan. Mahisama kamo sa pinatubigan nga tanaman, ug sama sa tuboran sa tubig, nga adunay tubig nga walay pagkahubas. **12** Daghan kaninyo ang motukod pag-usab sa karaang nangaguba; patindogon ninyo ang mga nagun-ob sa daghang kaliwatan; nganlan kamo ug "Ang mga tig-ayo sa pader," "Ang mga tig-ayo sa mga dulan aron kapuy-an." **13** Kung ilikay ninyo ang inyong mga til sa pagpanaw sa Adlaw nga Igpaahulay, ug sa pagtagbaw sa inyong kaugalingong kalipay sa akong balaan nga adlaw. Kung tawagon ninyong kalipay ang Adlaw nga Igpaahulay, ug kung tawagon ninyong balaan ug halangdon ang mga butang ni Yahweh. Kung gipasidungan ninyo ang Adlaw nga Igpaahulay pinaagi sa pagbiya sa inyong trabaho, ug dili sa pagpangita sa inyong kaugalingon nga kalipay ug dili sa pagsulti sa inyong kaugalingong mga pulong. **14** "Nan makakaplag kamo ug kalipay diha kung Yahweh; pasak-on ko kamo sa hataas nga dapit sa kalibutan; pakan-on ko kamo gikan sa kabilin ni Jacob nga inyong amahan—kay mao kini ang gisulti ni Yahweh."

59 Tan-awa, dili mubo ang kamot ni Yahweh nga dili makaluwas; o bungol nga dili makadungog. **2** Kondili ang inyong daotang mga binuhutan, maoy nakapahimulag kaninyo gikan sa inyong Dios, ug ang inyong mga sala maoy nakapatago sa iyang panawguy gikan kaninyo ug sa pagpaminaw kaninyo. **3** Kaya nalamaan sa dugo ang inyong mga kamot ug mga tudio tungod sa sala. Pulos bakkak ang gipanulti sa inyong mga ngabil ug ang inyong dila nagsultig daotan. **4** Walay nagtawag sa pagkamatarong, ug walay nagpamatuod sa giakosa kaniya diha sa kamatuoran. Misalig sila sa walay unod nga mga pulong, ug nagsult ug mga bakkak; nanamkon sila sa kasamok ug nanganak ug sala. **5** Nagpusa sila sa mga itlog sa malalang bitin ug naghabi gamit ang lawalawa sa damang. Si bisan kinsa nga mokaon sa mga itlog niini mangamatay, ug kung mapusa na ang itlog, mogula niini ang usa ka malalang bitin. **6** Dili magamit alang sa mga bisti ang ilang mga lawalawa ug matobonan nila ang ilang kaugalingon sa ilang mga binuhutan. Ang ilang mga binuhutan mga buhat sa pagpakasala, ug anaa sa ilang mga kamot ang mga buhat sa kasamok. **7** Ang ilang mga til managan padulong sa kadaotan, ug nagdali sila sa pag-ula sa dugo sa dili sad-an. Ang ilang hunahuna napuno sa sala; kadaot ug kaalaglagan ang ilang mga agianan. **8** Wala sila makabalo sa dalaman sa kalinaw, ug walay hustisa sa ilang mga agianan. Nagbuhat sila ug baliko nga mga agianan; kyi si bisan kinsa nga moagi niining dalamana wala makaila sa kalinaw. **9** Busa halayo kanato ang hustisa, ni wala midangat kanato ang pagkamatarong. Naghulat kita sa kahayag, apan kantitgit ang nakita; nangjita kita sa kahayag, apan naglakwah kita sa kantitgit. **10** Nagapangapkan kita diha sa bongbong nga daw buta, sama niadtong dili makakita. Mangapandol kita bisag utsdon tutok; taliwala sa mga kusgan sama kita sa mga patayng mga tawo. **11** Mongulob kita daw uso ug moagulo sama sa salampati; naghulat kita alang sa hustisa, apan wala kini; sa kaluwasan, apan layo kini kanato. **12** Kay ang atong mga kalapasan midaghan na diha sa imong atubangan, ug ang among mga sala nagpamatuod batok kanamo; kyi ang among mga kalapasan ania uban kanamo, ug nasayod kami sa among mga sala. **13** Misupak kami, milimod kang Yahweh ug mitalikod gikan sa pagsunod sa among Dios. Pagdaogaod ug pagsupil ang among gisulti, nanamkon ug pagbagolbol gikan sa kasingkasing ug bakak nga mga pulong **14** Gibakwi ang hustisa, ug nagtindog sa halayo ang pagkamatarong; kyi ang kamatuoran napukan diito sa hawanan ug dili na makanabo. **15** Ang pagkamasaligan nahanwan na, ug kadtong motalkod sa daotan nakapahimut kaniya nga usa ka tukbonon. Nakita kini ni Yahweh ug wala nakapahimut kaniya tungod sa wala nay hustisa. **16** Nakita niya nga wala nay tawo, ug natingala siya nga walay bisan usa sa naggakabanan. Busa giluwus niya ang inyong kaugalingon pinaagi sa iyang mga bukton, ug ang inyong pagkamatarong maoy nakapalig-on kaniya. **17** Gisul-ob niya ang pagkamatarong inong nga salipod sa dughan ug gikalo ang kaluwasan. Gibistihan niya ang inyong kaugalingon sa sapot sa pagpanimalos ug gisuo ang kadasig inong nga kupo. **18** Gipanimaslan niya sila sa ilang mga nahimo, kasuko nga paghukom ngadto sa iyang mga kaaway ug pagpanimalos batok sa iyang

nga kaaway, pagsilot alang sa mga isla ingon nga ilang mga ganti. **19** Busa kahadlokan nila ang ngalan ni Yahweh didto sa kasadpan, ug ang inyong himaya gikan sa pagsubang sa adlaw; tungod kay moabot siya ingon nga nagbaha nga suba, nga gihuyop sa gininhawa ni Yahweh. **20** "Moabot ang manluwas didto sa Zion ug niadtong naglikay sa ilang masinupakan nga mga binuhutan diha kung Jacob—mao kini ang pahayag ni Yahweh. **21** Alang kanako, mao kini ang akong kasabotan alang kanila—miingon si Yahweh—ang akong espiritu nya anaa kaninyo, ug ang akong mga pulong nga anaa sa inyong mga baba, dili gayod mawala diha sa inyong baba, o sa baba sa inyong mga anak, o sa baba sa inyong mga apo—miingon si Yahweh—sukad niining taknaa ug hangtod sa kahangtoran."

60 Bangon, ug sidlik; kay ang inyong kahayag miabot na, ug ang himaya ni Yahweh midan-ag na diha kaninyo. **2** Bisan pa man kung motabon ang kantitgit sa kalibutan, ug ang kangiob sa kanasoran; modan-ag gihapon si Yahweh diha kaninyo, ug ang inyong himaya makita diha kaninyo. **3** Mopaduol ang kanasoran sa inyong kahayag, ug ang mga hari sa dan-ag sa inyong kahayag nga misidlak. **4** Tan-awa ang tibuk palibot. Nagkatigom sila ug miduol kaninyo. Moabot ang inyong mga anak nga lalaki gikan sa layo, ug kugoson nila ang inyong mga anak na babaye. **5** Unya malipayon kamong motan-ag ngadto kanila, ug maghinubra ang kalipay nga anaa sa inyong kasingkasing, tungod kay ang kadagaya sa dagat igabubo diha kaninyo, ug modangat kaninyo ang bahandi sa kanasoran. **6** Malukop kamo sa mga panon sa kamelyo, ang mga nating kamelyo nga gikan sa Midian ug sa Efa; kining tanan naggikan sa Seba; magdala sila ug bulawan ug insenso, ug maga-awit sa mga panagdayeg alang kung Yahweh. **7** Mangadto kaninyo ang tanang panon sa kahayopan sa Kedar, ang mga torong karnero sa Nebaioth mohatog sa inyong panginahanglan; dawaton ko sila nga mga halad sa akong halaran; ug himayaon ko ang katahom sa akong puluy-anan. **8** Kinsa man kining naglupad nga sama sa panganon, ug daw salampati nga paingon sa ilang puy-anan? **9** Nagtan-aw kanako ang mga baybayon, ug gipangunahan kini sa mga barko sa Tarsis, aron dad-on ang inyong mga anak nga lalaki gikan sa layong dapit, uban kanila ang ilang mga plata ug mga bulawan, alang sa ngalan ni Yahweh nga inyong Dios, ug alang sa Balaang Dios sa Israel, tungod kay gipasidungan man niya kamo. **10** Tukoron pagbalik sa mga anak na lalaki sa mga langyaw ang inyong mga kota, ug moalagad kaninyo ang ilang mga hari; kay bisan diha sa akong kasukos gisiloston kamo, apan sa akong maayong kabutib-on kaluy-an kamo. **11** Magpabilin usab nga abli ang inyong mga ganghaan; dili kini sirad-an adlaw ug gabii, aron mahatod ang mga bahandi sa kanasoran uban sa pagpangulo sa ilang mga hari. **12** Sa pagkatinuod, mangalaglag gayod ang kanasoran ug ang mga gingharian nga dili moalagad kaninyo; magun-ob gayod sa hingpit kadtong mga nasora. **13** Modangat diha kaninyo ang himaya sa Lebanon, ang kahoy nga siper, ang kahoy nga fir, ug ang kahoy nga pino aron sa pagpanindot sa akong templo; ug himayaon ko ang dapit sa akong mga tumbanan. **14** Moanhi sila dinihi kaninyo aron sa pagyukbo, ang mga anak nga lalaki niadtong nagdaogaod kaninyo; manghapa sila sa imong tilan; pagtagwaton ka nila Ang Siyudad ni Yahweh, ang Zion sa Balaang Dios sa Israel. **15** Bisan ug magpabilin kag sinalikway ug gikasilagan, ug walay usa nga miagi kaninyo, himoon ko ikaw nga halangdon hangtod sa kahangtoran, kalipay sa tanang kaliwatan. **16** Magainom ka usab sa gatas sa kanasoran, ug magasuso sa dughan sa mga hari; mahibaloan mo kana nga, aki si Yahweh, ang inyong Manluwas ug ang inyong Manunubos, ang Makagagahom nga Dios ni Jacob. **17** Dad-an ko kamo ug bulawan imbis nga bronse, dad-an ko kamo ug plata imbis nga puthaw, imbis nga kahoy, mahimong bronse, ug imbis nga mga bato, mahimong puthaw. Pilion ko ang kalinaw ingon nga inyong mga gobernador, ug ang hustisa ingon nga inyong magmamando. **18** Dili na madungog ang kasamok sa inyong yuta, o ang kadaot ako ang pagkalaglag sulod sa inyong mga utlanan; apan tawagon ninyo nga Kaluwasan ang inyong mga paril, ug Pagdayeg ang inyong mga ganghaan. **19** Ang adlaw dili na mao ang inyong kahayag sa panahon sa adlaw, o modan-ag pa ang kahayag sa bulan nganha kaninyo; Apan si Yahweh mao na ang inyong walay pagkalaglag nga kahayag, ug ang inyong himaya mao ang inyong Dios. **20** Dili na mosalop ang inyong adlaw, o ang bulan; kay ang inyong kahayag nga dili mapalong mao man si Yahweh, ug matapos na ang mga adlaw sa inyong pagbantog. **21** Mahimong matarong ang tibuk mong katawhan; mapuyo sila sa yuta sa tanang panahon, ang sanga sa akong tanom, ang buhat sa akong mga kamot, nga mahimaya gayod ako. **22** Mahimong liboan ang pipila lamang,

ug mahimong kusgan ang huyang nga nasod; ako, si Yahweh, magadali sa pagbuhat niining mga butanga sa pag-abot na sa panahon.

61 Ang Espiritu ni Yahweh nga Ginoo ania kanako, tungod kay gidihogan man ako ni Yahweh aron sa pagsangyaw sa maayong balita ngadto sa mga sinakit. Gipadala niya ako aron sa pag-ayo sa mga kasingkasing nga nagmagul-anon, sa pagsangyaw sa kagawasan ngadto sa mga binihag, ug sa pag-abli sa mga bilanggoan niadtong mga gibilanggo. **2** Gipadala niya ako aron sa pagmatala sa tuig sa kaluoy ni Yahweh, ang adlaw sa pagpanimalos sa atong Dios, ug pagdasig niadtong mga nagmasulob-on. **3** Gipadala niya ako—aron paghatag niadtong mga nagmasulob-on sa Zion—sa paghatag kanila ug purongpurong imbis abo, lana sa kalipay imbis kagul-anan, usa ka kupo sa pagdayeg puli sa dapit sa espiritu sa kapuol, aron sa pagtawag kanila nga mga kahoy sa pagkamatarong, nga gitamoni ni Yahweh, aron mahimaya siya. **4** Tukoron nila pag-usab ang daang dapit nga nagun-ob; patindogen nila ang daang biniyaan. Ayohon nila ang nagubang mga siyudad, ang mga biniyaan nga gikan sa miaging mga kallwatan. **5** Motindog ang mga langyaw ug pakaonon ang inyong panon sa kahayopan, ug modaro ang mga anak sa mga langyaw diha sa inyong kaumahan ug kaparasan. **6** Gitawag kamo nga mga pari ni Yahweh; tawagon nila kamo nga sulugoon sa atong Dios. Kan-on ninyo ang katigayoran sa kanasoran, ug mapasigarbohon ka sa ilang kadato. **7** Imbis sa inyong kaulawan duha ang inyong maangkon, ug imbis nga kaulawan maglipay hinuon kamo sa ilang babin. Busa maangkon nila ang duha ka babin sa ilang kayutaan; ug magmalipayon sila sa walay kataposan. **8** Kay ako, si Yahweh, nahigugma sa hustisyus, ug gikasilogon ko ang pagpangawat ug pagpanlupig. Matinumanon akong manimalos alang kanila, ug himoon ko ang walay kataposan nga kasabotan alang kanila. **9** Mailhan ang ilang kaliwatan sa kanasoran, ug ang ilang mga kaliwet taliwala sa tibuok katawhan. Ug ilhon sila sa tanan nga nakakita kanila, nga sila ang katawhan nga gipananglinjan ni Yahweh. **10** Magmaya ako pag-ayo diha kung Yahweh; diha sa akong Dios maglipay ako pag-ayo. Tungod kay gisul-oban niya ako sa mga bisti sa kaluwsahan; gikupoan niya ako sa kupo sa pagkamatarong, daw pamahanon nga nagdayandayan sa iyang kaugalingon sa usa ka purongpurong, ug daw pangasaw-onon nga nagdayandayan sa iyang kaugalingon sa mga alahas. **11** Kay inger nga ang yuta mopaturok sa mga tanom niini, ug inger sa tanaman nga magpatubro sa mga pananon niini. Busa paturokon usab ni Yahweh nga Ginoo ang pagkamatarong ug ang pagdayeg atubangan sa tanang kanasoran.

62 Dili gayod ako magpakahilom alang sa kaayohan sa Zion ug sa Jerusalem, hangtod nga ang iyang pagkamatarong modan-ag, ug ang iyang kaluwsahan nga daw sulo nga nagsiga. **2** Makita sa kanasoran ang imong pagkamatarong, ug makita sa mga hari ang imong himaya. Pagatawagon ka sa bag-on ngalan nga gipili ni Yahweh. **3** Mahimo usab kamong maanyag nga korona diha sa kamot ni Yahweh, ug usa ka purongpurong sa pagkahari diha sa kamot sa inyong Dios. **4** Dili na kamo pagatawagon ug, "Sinalikway"; o tawagon sa inyong yuta ug, "Biniyaan." Sa tinuod, pagatawagon kamo nga "Ang akong kalipay anaa kanila," ug ang inyong yuta motawag kaninyo nga "Miry," kay ang kalipay ni Yahweh anaa kaninyo, ug ang inyong yuta pagamiryoan. **5** Sa pagkatinuod, inger nga ang batan-ong lalaki mangasawa sa batan-ong babaye, busa pangasaw-on kamo sa inyong mga anak nga lalaki, ug maingon sa usa ka pamahanon nga magakalipay sa iyang pangasaw-onon, ang inyong Dios magmaya uban kaninyo. **6** Nagbutang ako ug tigbantay sa inyong mga kota, O Jerusalem; dili sila magpakahilom sa adlaw ug sa gabii. Kinahanglan dili ka mohunong sa pagpahinundom kung Yahweh. **7** Ayaw gayod siya papahulaya hangtod nga matukod niya pagbalik ang Jerusalem ug mahimo kining usa ka pagdayeg sa yuta. **8** Nanumpa si Yahweh pinaagi sa iyang tuong kamot ug pinaagi sa kusog sa iyang bukton, "Sa pagkatinuod dili ki na gayod ihatag ang inyong pagkaon ngadto sa inyong mga kaaway. Dili na imnon sa mga langyaw ang inyong bag-on bino, kay gihagoan man ninyo kini. **9** Kay kadtong nag-an niya sa mga trigo mokaon niini ug modayeg kung Yahweh, ug kadtong nagpupo sa mga ubas maoy moionom sa bino sa hawanan sa akong balaan nga templo." **10** Adto, pag-adto sa ganghaan! Andama ang ajanian alang sa katawhan! Himoa kini, paghimo ug lapad nga dalan! Hawani sa mga batol! Pagpataas ug bandila alang sa kanasoran! **11** Tan-awa, nagpahibalo si Yahweh ngadto sa kinatuyan sa kalibutan, "Sulithi ang anak nga babaye sa Zion: Tan-awa, ang inyong manluluwas moabot na! Tan-awa, dala niya

ang iyang ganti, ug nag-una kaniya ang iyang bayad." **12** Tawgon ka nila, "Ang balaang katawhan; ang tinubos ni Yahweh," ug "Pinangita; usa ka siyudad nga dili biniyaan."

63 Kinsa ba kining gikan sa Edom, nga nagsul-ob ug pula nga bisti nga gikan sa Bozra? Kinsa ba kining nagsul-ob sa harianong bisti, nga naglakaw nga walay gikahadlokan? Ako kini, nga nagsulit sa pagkamatarong ug gamhanan nga makaluwas. **2** Nganong pula man ang imong bisti, ug daw nagpuga ka sa mga ubas diito sa giokanan? **3** Gipuga ko ng nag-inusara ang mga ubas diito sa giokanan, ug walay usa gikan sa ubang kanasoran ang miapil kanako. Gitunobtunoban ko sila sa akong kasuko ug giyatakyatakan sa akong kapungot. Mipisip ang ilang mga dugo sa akong bisti ug namansahan ang akong tibuok sapot. **4** Kay nagtinguha na ako sa adlaw sa pagpanimalos, ug miabot na ang tuig sa akong pagtubos. **5** Milantaw ako, ug wala gayoy usa nga makatabang kanako. Nahibulong ako nga walay ni usa nga mitabang kanako, apan nagmadaugon ako pinaagi sa akong bukton, ug ang hilabihan kong kasuko nagdasig kanako. **6** Gitunobtunoban ko ang katawhan sa akong kasuko ug gihubog sila sa akong kaligutog, ug gibubo ko ang ilang dugo sa kalibutan. **7** Isulti ko ang buhat sa matinumanong kasabotan ni Yahweh, ang mga binuhatan ni Yahweh takos sa pagdayeg. Isulti ko kanang tanan nga nahimo ni Yahweh alang kanato, ug ang iyang pagkamaayo ngadto sa balay sa Israel. Kining kaayo nga gipakita ni Yahweh kanato tungod sa iyang kaluoy, ug uban sa daghang mga buhat sa matinumanong kasabotan. **8** Kay miignon siya, "Tinuod gayod nga katawhan ko sila, mga anak nga dili moluib." Ug nahimo siyang ilang Manluluwas. **9** Bisan pa siilang mga kalisdanon, nag-antos usab siya, ug giluwas sila sa anghel nga gikan sa iyang presensiya. Sa iyang gugma ug kaluoy giluwas niya sila, ug gibayaw niya sila ug giagak sila sa tibuok nga nangaging panahon. **10** Apan misupak sila ug gipasubo ang iyang Balaang Espiritu. Busa nahimo siyang ilang kaaway ug naikig-away batok kanila. **11** Nahinumdom ang iyang katawhan bahin sa milabay nga kapanahonan ni Moises. Miignon sila, "Asa man ang Dios, nga nagpawas kanila sa dagat uban ang mga magbalantay sa panon sa iyang mga kahayopan? Asa man ang Dios, nga nagbutang sa iyang Balaang Espiritu taliwala kanila? **12** Asa man ang Dios, nga nagpaubaan sa iyang mahimayaong gahom sa tuong kamot ni Moises, ug mibahn sa tubig sa ilang atubangan, aron manganan ang iyang kaugalingon sa walay kataposan? **13** Asa man ang Dios, nga migiya kanila lataas sa kinahiladman sa tubig? Daw kabayo nga nagdagan sa patag, nga wala gayod madagma. **14** Daw mga baka nga milugsong padulong sa walog, ang Espiritu ni Yahweh nagpapahulay kanila. Busa gipangulohan mo ang imong katawhan, aron paghimo sa imong kaugalingon ug usa ka ngalan nga dayon. **15** Sud-ongga kami gikan sa langit ug tan-awa kami gikan sa imong balaan ug mahimayaon nga pinuy-anan. Asa naman ang imong kadasig ug gamhanang mga buhat? Gipahilayo mo na man kanamo ang imong kaluoy ug ang imong pagpangga. **16** Kay ikaw man ang among amahan, bisan pa ug wala kami mailhi ni Abraham, ug wala kami tagda sa Israel, ikaw, O Yahweh, maag ang among amahan. 'Among Manunubos' ang imong ngalan sukad pa sa nangaging panahon. **17** O Yahweh, nganong gipahisalaag mo man kami gikan sa imong mga dalam ug gipatig-a ang among mga kasingkasing, aron dili kami motuman kanimo? Balik alang sa kaayohan sa imong mga sulugoon, ang mga tribu sa imong mga kabilin. **18** Gipan-aya sa imong katawhan ang imong balaang dapit sulod sa mubong panahon, apan giyatakyatakan kini sa among mga kaaway. **19** Nahisama kami niadtong mga wala mo gayod mandoi, sama niadtong wala gayod gitawag sa imong ngalan."

64 "O, kung imong gision ang kalangetan ug mokanaog kal Mangurog ang kabukiran diha sa imong presensiya, **2** inger nga ang kalayo magsunog sa kasagbotan, o ang kalayo nga makapabukal sa tubig, O, nga masayran sa imong mga kaaway ang imong ngalan, aron mangurog ang kanasoran diha sa imong presensiya! **3** Kaniadto, sa dihang gihimo mo ang kahibulongan mga butang nga wala namo gidahom, mikanoga ka, ug nangurog ang kabukiran sa imong presensiya. **4** Sukad kaniadto wala gayoy usa nga nakadungog o nakasabot, ni nakakita sa Dios gawas kanimo, nga nahimo sa mga butang nga nagpaaobot alang kaniya. **5** Mianhi ka aron sa pagtabang sa mga nagmaya sa pagbuhat ug matarong, kadtong naghinundom sa imong mga pamaagi ug nagtumana niini. Nasuko ka sa dihang naksala kami. Kanunay sa imong mga pamaagi kami naluwas. **6** Kay nahimo kaming tanan sama sa usa ka hugaw, ug

ang tanan namong matarong nga buhat sama lamang sa hugaw nga trapo. Nangalaya kaming tanan sama sa mga dahon; ang among mga kasaypanan, sama sa hangin nga mipalid kanamo. 7 Wala gayoy mitawag sa imong ngalan, nga naningkamot sa pagkutop kanimo. Kay gilingiw mo man ang imong panagway gikan kanamo ug gipasagdanan sa among mga kasaypanan. 8 Apan, O Yahweh, ikaw ang among amahan; kami ang lapok. Ikaw ang among magukulon; ug kaming tanan mga binuhut sa imong kamot. 9 Busa ayaw intawon palabig ug kasuko, O Yahweh, ni hinumdomni ang among mga sala. Palihog tan-awa kaming tanan, nga imong katawhan. 10 Nahimong kamingawan ang balaan mong mga siyudad; ang Zion nahimong kamingawan, naawaaw na ang Jerusalem. 11 Gisungog ang among balaan ug matahom na templo kung diin gisimba ka sa among mga katigulangan, ug nagun-ob ang tanang matahom diito. 12 Giunsa mo man sa pagpugong O Yahweh? Magpakahilom ka ba lamang ug padayon mo ba kaming pakaualawan?"

65 "Andam ako sa pagtubag niadtong wala maghangyo; ug andam ako sa pagpakita alang niadtong wala mangita. Miringon ako, 'Ania ako! Ania ako! ngadto sa nasod nga wala mitawag sa akong ngalan.

2 Gibukhad ko ang akong mga kamot tibuok adlaw alang niadtong mga tawong masupilon, nga naglakaw sa dalan nga dili maayo, nga nagsubay sa ilang kaugalingong hunahuna ug mga laraw! 3 Sila mao ang katawhan nga padayon sa paghagti kanako, naghahalad diha sa mga tanaman, ug nagsasunoq sa insenso ibabaw sa mga tisa. 4 Naglingkod sila sa mga lubnganan ug nagtukaw sa tibuok gabii, ug nagkaon sila sa unod sa baboy uban ang sinabawan sa daot nga karne ang ilang sudlanan. 5 Nag-ingon sila, 'Palayo, ayaw pagduol kanako, kay mas balaan ako kay kaninyo. Kining mga butanga aso sa akong ilong, usa ka kalayo nga nagdilaab sa tibuok adlaw.' 6 Tan-awa, nahiisulat kini sa akong atubangan: Dili ako magpakahilom lamang, kay manimalos ako kanila; manimalos ako kanila diha sa ilang mga sabakan, 7 alang sa ilang mga sala ug sa sala sa ilang mga katigulangan," nag-ingon si Yahweh. "Pabayron ko sila sa pagunsog ug insenso ibabaw sa kabukiran ug tungod sa pagbugalbugal kanako diito sa kabungtoran. Busa sukdon ko ang ilang miaging mga binuhutan diha sa ilang mga sabakan." 8 Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Sa dihang makaplagan ang duga sa usa ka pungpong nga ubas, sa dihang adunay moiong, 'Ayaw kini puoha, kay adunay maayo niini,' mao usab kini ang akong himoon alang sa kaayohan sa akong mga sulogoon! Dili ko puohon silang tanan. 9 Dad-on ko ang mga kalitwan ni Jacob, ug gikan sa Juda nga maoy makapanag-iya sa akong kabukiran. Ang akong mga pinili maoy makapanag-iya sa yuta, ug magpuyo ang akong mga sulogoon diito. 10 Ang Sharon mahimong sibsibanan alang sa mga karnero, ug ang Walog sa Anchor mahimong pahulayan sa mga kahayopan, alang kini sa katawhan nga nangita kanako. 11 Apan kamo nga mibya kang Yahweh, nga naliomot sa akong balanga bukid, nga nag-andam sa lamisa alang sa dios sa kapalaran, ug napuno sa mga sudlanan sa sinagulang bino alang sa dios nga gitawag sa kapalaran. 12 Itugyan ko kamo ngadto sa espada, ug moyukbo kamong tanan sa ihawan, tungod kay sa dihang mitawag ako, wala kamo mitubag; sa dihang nagsulti ako, wala kamo namati. Apan gihimo ninyo kung unsa ang daotan sa akong panan-aw ug gipili ang paghimo sa wala ko kahimut-i." 13 Mao kini ang giingon sa Ginoo nga si Yahweh, "Tan-awa, mangaon ang akong mga alagad, apan gutomon gihapon kamo; tan-awa, mag-inom ang akong alagad, apan uhawon gihapon kamo; tan-awa magmaya ang akong mga alagad, apan pakaualawan kamo. 14 Tan-awa, mosinggit sa kalipay ang akong mga alagad tungod sa pagmaya sa kasingkasing, apan mohilak kamo tungod sa kasakit sa kasingkasing, ug magminatay tungod sa kaguol sa espiritu. 15 Ibilin ninyo ang inyong ngalan ingon nga tunglo nga isulti sa akong mga pinili; Ako si Yahweh nga Ginoo, magapatay kaninyo; tawgon ko ang akong mga alagad sa laing ngalan. 16 Si bisan kinsa kadtong mopanalangin niimong kalibutan akong panalangin, ang Dios sa kamatuoran. Si bisan kinsa kadtong manupma dinihi sa kalibutan manupma kanako, ang Dios sa kamatuoran, tungod kay nalimtan na ang daang mga kalisdanan, kay nasalidpan na sila sa akong panan-aw. 17 Tan-awa, maghimo ako ug bag-ong langit ug bag-ong yuta; ug kalimtan ko na gayod ang daang mga butang o dili na gayod hinumdoman. 18 Apan magmaya ug magmalipayon kamo handtot sa kahangtoran sa akong gibuhut. Tan-awa himook ko ang Jerusalem ingon nga usa ka kalipay, ug ang iyang katawhan ingon nga usa ka pagmaya. 19 Magsadya ako diha sa Jerusalem ug magmalipayon diha sa akong

katawhan; dili na madungog ang pagdanguyngoy ug pagbakho diha kaniya. 20 Wala na gayoy mga batang masuso nga mabuhî sa hamubo lamang nga mga adlaw, ni mamatay ang mga tawong tigulang sa wala pa ang ilang panahon. Kay ang tawo nga mamatay sa 100 ang pangidaron isipon nga batan-on pa. Ug si bisan kinsa nga dili moabot sa panuigon nga 100 isipon siya nga tinunglo. 21 Magtukod sila ug mga balay ug magpuyo niini, ug magtanom sila sa ilang mga parasan ug mokaon sa mga bunga niini. 22 Dili sila motukod ug balay ug puy-an lamang sa uban; dili sa magtanom, ug ang lain lamang ang mokaon; kay ang mga adlaw sa mga kahoy mao man ang adlaw sa akong katawhan. Kapahimuslan gayod sa akong pinili ang buhat sa ilang mga kamot. 23 Dili na sila maghaga sa walay kapusulan, ni manganan diha sa kagul-anan. Kay sila mao ang mga anak niadtong gipanalangin ni Yahweh, ug igin man ang ilang mga kaliwat. 24 Sa dili pa sila motawag, tubagon ko na sila; ug samtang magasulti pa sila, madungog ko na. 25 Magsalo na sa pagsibis ang lobo ug ang nating karnero, ug mokaon na ang liyon sa dagami sama sa baka; apab abog na ang kan-on sa mga halas. Dili na sila modota ni mogun-ob sa akong balaang bukid," nag-ingon si Yahweh.

66 Mao kini ang giingon ni Yahweh, "Ang langit mao ang akong trono ug ang kalibutan maoy ang tumbanan. Asa man ang balay nga inyong tukoron alang kanako? Asa man ang dapit diin akong pahulayan? 2

Ang akong mga kamot maoy naghimo niining tanang mga butang; igin man niana ang pagtungha niining mga butanga—mao kini ang pahayag ni Yahweh. Mao kini ang tawo nga akong nauyonan, ang mapainubsanon, ang mahinulson ug isipitu, ug mahadlokon sa akong pulong. 3 Siya nga nag-iaw sa baka sama ra usab nga nagpatay sa usa ka tawo; siya nga naghahalad sa nating karnero sama ra usab nga naglubag sa liog sa iro; siya nga naghahalad sa trigo sama ra usab nga naghahalad sa dugo sa baboy; siya nga naghahalad sa insenso nagpanalangin ra usab sa pagkadaotan. Gipili nila ang kaugalingon nilang dalam, ug nalipay sila sa ilang kalawayan. 4 Sa samang paagi pilion ko ang ilang silot, ipadangat ko kanila ang ilang gikahadlok, tungod kay sa dihang nagtawag ako, walay mitubag; sa dihang nagsulti ako walay naminaw. Gihimo hinuon nila kung unsa ang daotan sa akong panan-aw, ug gipili ang paghimo kung unsa ang dili magkapahimut kanako." 5 Paminawa ang pulong ni Yahweh, kamo nga nagpangurog sa iyang mga pulong, "Miingon ang inyong igsoon nga nasislag ug misilikway kaninyo tungod sa akong ngalan, 'Mahimaya si Yahweh, una makita namo ang inyong kalipay,' apan mapakaualawan sila. 6 Ang tingog sa gubat madungog gikan sa siyudad, ang tingog nga gikan sa templo, ang tingog ni Yahweh nga nanimalsa sa iyang mga kaaway. 7 Sa wala pa siya magbati, manganak na siya; sa wala pa siya batia ang sakit, manganak na siya ug usa ka batang lalaki. 8 Kinsa may nakadungog nianang mga butanga? Kinsa may nakakita nianang mga butanga? Mahimugo ba sa usa lang ka adlaw ang usa ka yuta? Motungha ba sa usa lamang ka gutlo ang usa ka nasod? Kay sa dihang nagbati ang Zion, manganak dayon siya sa iyang mga anak. 9 Magpamabdos ba ako ug usa ka bata sa tagoangkung ug dili tugotan nga matawo?—nangutana si Yahweh. O magpakaawabo ba ako ug usa ka bata ug dili madayon? nangutana ang Dios." 10 Pagmayaga kamo uban ang Jerusalem ug paglipay alang kaniya, kamong nahuguma kaniya; pagmaya uban kaniya, kamong tanan nga nagbangotan tungod kaniya. 11 Kay makasuso kamo ug matagbaw; sa iyang dughan mahupay kamo; kay mag-inom kamo handtot mabusog ug malipay sa kadagaya sa iyang gatas. 12 Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Ipakaylap ko ang kadagaya nganha kaniya sama sa suba, ug ang bahandi sa mga kanasoran sama sa nagdagayday nga sapa. Mosuso ka diha sa iyang kiliran, kuguson sa iyang mga bukton, ug yogoyogen ibabaw sa iyang mga tuhod. 13 Sama sa inahan nga naglipay sa iyang anak, busa lipayon ka usab sa Jerusalem." 14 Makita mo kini, ug magmalipayon ang imong kasingkasing, ug moturok ang imong kabukogan sama sa lunhaw nga sagbot. Maila sa iyang mga alagad ang kamot ni Yahweh, apan ipakita niya ang iyang kasuko batok sa iyang mga kaaway. 15 Kay tan-awa, moabot si Yahweh uban ang kalayo, ug moabot ang iyang mga karweha sama sa naghuros nga hargin aron modala sa kainit sa iyang kasuko ug sa iyang pagbadlong uban ang nagdilaab nga kalayo. 16 Kay ipahamtni ngi Yahweh ang paghukom sa katawhan pinaagi sa kalayo ug pinaagi sa iyang espada. Daghan kadtong mapatay ni Yahweh. 17 Nagbalaan sila ug naputli sa ilang kaugalingon, aron makasulod sila sa mga tanaman, nga nagsunod sa tawo nga atua sa taliwala niadtong mikao sa karneng baboy ug sa mahugaw nga mga butang sama sa ilaga. "Moabot kaniila ang kataposan—mao kini ang pahayag ni Yahweh. 18 Kay nasayod

ako sa ilang binuhatan ug hunahuna. Moabot ang panahon nga akong tigomon ang tanang kanasoran ug ang mga pinulongan. Manganhi sila ug makita nila ang akong himaya. **19** Magbutang ako ug ilhanan diha kanila. Unya ipadala ko ang mga nahibilin kanila sa mga kanasoran sa: Tarshis, sa Put, ug sa Lud, mga tigpana nga namana sa ilang mga pana ngadto sa Tubal, sa Javan, ug sa halayo nga mga baybayon nga wala pa makadungog mahitungod kanako o makita ang akong himaya. Imantala nila ang akong himaya taliwala sa kanasoran. **20** Dad-on nila pagbalik ang tanan mong mga igosoon nga gikan sa tanang kanasoran, iringon nga halad ngadto kang Yahweh. Moabot sila sakay sa mga kabayo, ug sa mga karwahé, sa mga karomata, sa mga asno, ug sa mga kamelyo, aron moadto sa akong balaang bukid sa Jerusalem—nag-iringon si Yahweh. Kay dad-on sa katawhan sa Israel ang mga halad nga trigo nga anaa sa hinlo nga sudlanan ngadto sa balay ni Yahweh. **21** Magpili ako ug mga pari ug Levita sa pipila kanila—nag-iringon si Yahweh. **22** Kay sama nga molungtda diha sa akong atubangan ang bag-ong langit ug bag-ong yuta nga akong himoon—mao kini ang pahayag ni Yahweh—busa magpabilin ang imong mga kaliwat, ug magpabilin ang imong ngalan. **23** Sukad sa usa ka bulan hangtod sa sunod, ug sa matag Adlaw nga Igapapahulay, manganhi ang tibuk katawhan aron moyukbo kanako—nag-iringon si Yahweh. **24** Manggawas sila ug makita nila ang mga patay nga lawas sa mga tawo nga misupak kanako, kay ang mga ulod nga mokutkot kanila dili mamatay, ug ang kalayo nga milamoy kanila dili mapalong; ug kaligutgutan kini sa tanang mga binuhat."

Jeremias

1 Mao kini ang mga pulong ni Jeremias nga anak nga lalaki ni Hilkia, ang usa sa mga pari sa Anatot sa yuta ni Benjamin. **2** Miabot kaniya ang pulong ni Yahweh sa mga adlaw ni Josia nga anak nga lalaki ni Amon, nga hari sa Juda, sa ikanapulog tulo ka tuig sa iyang paghari. **3** Miabot usab kini sa mga adlaw ni Jehoyakim nga anak nga lalaki ni Josia, ang hari sa Juda, hangtod sa ikalima nga bulan sa ikanapulog usa ka tuig ni Zedekia nga anak ni Josia, ang hari sa Juda, sa dihang gikuha ang kawathan sa Jerusalem iginong nga mga binilanggo. **4** Miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, "Gipili ko na ikaw; sa wala ko pa ikaw gihulma sa tagoangan, gilain ko na ikaw sa wala ka pa nahimugso gikan sa tagoangan; gihimo ko na ikaw nga propeta sa kanasoran." **5** Ah, Ginoong Yahweh!" Miington ako, "Dili ako kahibalo mamlulong, tungod kay batan-on pa kaayo ako." **7** Apan miington si Yahweh kanako, "Ayaw pagsulit nga, 'Batan-on pa kaayo ako.' Kinahanglan nga molakaw ba bisan asa ko ikaw ipadala, ug kinahanglan nimong isulit kung unsa ang gimanda ko kanimo!" **8** Ayaw kahadlok kanila, kay mag-uban ako kanimo aron sa pagluwas kanimo—mao kini ang pahayag ni Yahweh." **9** Unya gituy-od ni Yahweh ang iyang kamot ug gihikap ang akong baba, ug miington kanako, "Karon, gibutang ko na ang akong pulong sa imong baba. **10** Gipili ko ikaw karon ibabaw sa mga nasod ug ibabaw sa mga ginghamian, aron sa pagibot ug sa paggum-ob, aron sa paglaglag ug pagpupun, aron sa pagtukod ug sa pagtanom." **11** Miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, "Unsa man ang imong nakita, Jeremias?" Miington ako, "Nakita ko ang usa ka sanga sa kahoy nga almond." **12** Miington si Yahweh kanako, "Husto ang imong nakita, kay nagabantay ako sa akong pulong aron nga matuman kini." **13** Miabot kanako ang pulong ni Yahweh sa ikaduhang higayon, nga nag-ingon, "Unsa man ang imong nakita?" Miington ako, "Nakita ko ang gitainit nga kolon nga nagbukal-bukal, nag-atubang kini gikan sa amihanhan." **14** Miington si Yahweh kanako, "Moabot ang katalagman gikan sa amihanhan bahan, ngadto sa tanang namuyo niini nga yuta. **15** Kay pagtawagwo ko ang tanang tribo sa amihanhan mga ginghamian, gipahayag ni Yahweh. Moabot sila, ug magtukod ang matag usa sa iyang trono sa agianon sa mga ganghaan sa Jerusalem, batok sa tanang mga paril nga nakalapibot niini, ug batok sa tanang mga siyudad sa Juda. **16** Magpahayag ako ug silot batok kanila alang sa ilang daotang binuhatan sa pagsalikway kanako, sa pagsunog ug insenso ngadto sa laing mga dios, ug sa pagsimba sa mga binuhat sa ilang mga kamot. **17** Andama ang imong kaugalingon! Barog ug isulit kanila ang gisugo ko kanimo. Ayaw kalisang sa ilang atubangan, o lisangon ko ikaw sa ilang atubangan! **18** Tan-awa! Karon gihimo ko ikaw nga sama sa lig-on nga siyudad, usa ka puthaw nga haligi, ug tumbaga nga mga paril batok sa tibuk yuta—batok sa mga hari sa Juda, sa mga opisyal niini, sa mga pari niini ug sa kawathan sa yuta. **19** Makig-away sila batok kanimo, apan dili sila makapildi kanimo, kay mag-uban ako aron sa pagluwas kanimo—mao kini ang pahayag ni Yahweh."

2 Miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, "Lakaw ug pagmantala ngadto sa igdulonggo sa Jerusalem. Isulit kini, 'miington si Yahweh niini: nahimudoman ko alang kanimo ang matinud-anong kasabutan sa imong pagkabatan-on, ang imong gugma sa panahon nga minyoonon na kita, sa dihang misunod ka kanako ditto sa kamingawan, ang yuta nga wala gitamnan.' **3** Gilain ang Israel ngadto kang Yahweh, ang unang mga bunga sa iyang ani! Ang tanang mikaoon gikan sa unang mga bunga giila nga sad-an; miabot kanila ang katalagman—mao kini ang pahayag ni Yahweh." **4** Paminawa ang pulong ni Yahweh, balay ni Jacob ug ang matag pamilya sa balay sa Israel. **5** Miington si Yahweh niini, "Unsa man ang nakita nga sayop sa inyong mga amahan nganhi kanako, nga mipalayo man sila gikan sa pagsunod kanako? Nga misunod sila sa mga walay pulos nga mga diosdios ug nahimo silang walay pulos?" **6** Wala sila miington, 'Asa man si Yahweh, nga maoy nagpagawas kanato gikan sa yuta sa Ehipto? Asa man si Yahweh, nga nangulo kanato ngadto sa kamingawan, ngadto sa yuta sa Araba ug sa mga bung-aw, ug sa yuta nga uga ug sa hilabihan nga kangiitngit, usa ka yuta nga walay nagaagi ug walay napuygo?' **7** Apan gidalda ko kamo sa yuta sa Carmel, sa pagkaon sa bunga niini ug sa ubang maayong mga butang! Apan sa dihang miabot kamo, gihugawan niyo ang akong yuta, gihimo ninyong dulomtanan ang akong panulondon! **8** Wala miington ang mga pari, 'Asa man si Yahweh?' ug wala nagtagad kanako ang mga hanas sa balaod! Nagpaka-sala ang mga

magbalantay batok kanako. Nanagna ang mga propeta alang kang Baal ug naglakaw sunod sa walay pulos nga mga butang. **9** Busa pakasad-on ko gihapon kamo—mao kini ang pahayag ni Yahweh—pakasad-on ko ang mga anak sa inyong mga anak nga lalaki. **10** Kay tabok sa mga baybayon sa Kitim ug tan-awa. Pagpadala ug mga mensahero ngadto sa Kedar ug suta ug tan-awa kung aduna bay sama niini kaniadto. **11** Nagbaylo ba ang nasod sa ilang mga dios, bisan tuod dili sila mga dios? Apan gibayo sa akong kawathan ang ilang himaya alang sa mga butang nga dili makatabang kanila. **12** Pagkurog, kalangitan, tungod niini! Katingala ug kalisang—mao kini ang pahayag ni Yahweh. **13** Kay nakabuhut ug duha ka daotan ang akong kawathan batok kanako: Gibiyaan nila ang mga tuboran sa buhing katubigan, ug nagkalot sila ug mga atabay alang sa mga ilang kaugalingon, guba nga mga atabay nga dili makapundo ug tubig. **14** Ulipon ba ang Israel? Natawo ba siya sa panimalay sa iyang agalon? Busa nganong nahimo man siyang inilog? **15** Nagngulob ang batan-on ug mga liyon batok kaniya. Nagsabasaba sila pag-ayo ug gihimong kahadlokang iyang yuta. Naguba ang iyang mga siyudad nga walay mga lumolupyo. **16** Ug kiskisan usab sa kawathan sa Memfis ug sa Tapanhes ang imong bagolbagol. **17** Wala ba niinyo kini buhata sa inyong kaugalingon sa dihang gisalikway niinyo si Yahweh nga inyong Dios, samtang gipangulohan niya kamo diha sa dalan? **18** Busa karon, nganong moagi man kamo sa dalan sa Ehipto ug moinom sa katubigan sa Shihor? Nganong moagi man sa dalan sa Asiria ug moinom sa katubigan sa Suba sa Eufrates? **19** Ang inyong pagkadaotan maoy mibadlong kaniryo, ug ang inyong pagkawalaay pagtuo maoy misilot kaniryo. Busa hunahunaan kini ug sabta nga daotan ug pait gayod kaayo kini sa dihang gisalikway niinyo si Yahweh nga inyong Dios, ug walay kahadlok kanako—mao kini ang pahayag sa Gino ng si Yahweh ang labaw nga makagagahom. **20** Kay gibuto ko ang yugo nga gipas-an niinyo kaniadto; gibuto ko ang nakagapos kaniryo. Miington gihapon kamo, 'Dili ako moalagad!' sanglit miyukbo kamo sa matag tag-as nga bungtod ug ilalom sa lunhaw nga kahoy, ikaw nga mananapaw. **21** Gitanom ko kamo ingon nga pinilas paras, hingpit gayod nga gikan sa maayong binhi. Giunsa man pagkahitabo nga giusab niinyo ang inyong kaugalingon ngadto sa dunot ug walay pulos nga paras? **22** Kay bisan ug hinloin niinyo ang inyong kaugalingon sa sopa o maghugas gamit ang sabon nga makalimpo, ang inyong pagkadaotan usa ka lama sa akong atubangan—mao kini ang pahayag sa Gino ng si Yahweh. **23** Giunsa man niinyo pag-ingon, 'Wala ako mahugaw! Wala kami misunod sa mga Baal?' Tan-awa kung unsa ang inyong gibuhat ditdo sa kawalogan! Hunahunaan kung unsa ang inyong gibuhat—mga abik kamo nga bayeng kameleyo nga nagdagan dihi ug ditdo, **24** usa ka ihalas nga asno nga anad sa kamingawan, sa iyang kainit nagahanggap sa hangin! Kinsa man ang makapugong sa iyang kaulag? Wala nay mga lalaki nga kapoyon sa paggukod kaniya; makita nila siya panahon sa tingpangulag. **25** Kinahanglan dili niinyo tugotan nga magtinimpi kamo ug uhawon ang inyong tutonlan! Apan miington kamo, 'Wala nag paglaom! Dili, gihugumga ko ang mga langyaw ug mosunod kanila!' **26** Sama sa kaulaw sa usa ka kawatan sa dihang makit-an siya, busa maulawan usab ang panimalay sa Israel—sila, ilang mga hari, ilang mga prinise, ilang mga pari ug mga propeta! **27** Mao kini ang miington ngadto sa kahoy, 'Ikaw ang akong amahan,' ug ngadto sa bato, 'Ikaw ang naghatag kanakog kinabuhi.' Kay ang ilang likod maoy nag-atubang kanako ug dili ang ilang mga dagway. Bisan pa niana, moingon sila sa panahon sa kagubot, 'Barog ug luwsa kami!' **28** Apan asa naman ang mga dios nga gihimo niinyo alang sa inyong kaugalingon? Pabaroga sila kung buot nila nga luwason kamo panahon sa mga kalisdanon, kay ang inyong mga diosdios sama kadaghan sa inyong mga siyudad. **29** Busa nganong pasanginlan man niinyo ako sa paghubut ug sayop! Nakasala kamong tanan batok kanako—mao kini ang pahayag ni Yahweh. **30** Gisilotan ko ang inyong kawathan sa walay kapusulan. Dili sila modawat ug pagpanton. Gilamoy sa inyong espada ang inyong mga propeta sama sa usa ka mangtasa nga liyon! **31** Kamo ga nahisakop niini nga kaliwanitan! Hatagi ug pagtagad ang akong pulong, ang pulong ni Yahweh! Nahimo ba akong kamingawan sa Israel? O usa ka yuta nga hilabihan kangiitngit? Nganong moingon man ang akong kawathan, 'Maglatagaw kita, dili na kami moanha pa kanimo?' **32** Malimtan ba sa ulay ang iyang alahas, ug sa pangasawon ang iyang mga belo? Apan nalimtan ako sa akong kawathan sulod sa daghang mga adlaw! **33** Pagkamaayo gayod nimo mobutah ug paagi aron mangita ug gugma. Gitudlo pa gani nimo ang imong mga paagi sa daotang mga babaye. **34** Nakaplagan diha sa imong bistri ang dugo nga

mao ang kinabuhi sa mga walay sala, ang mga kabos nga mga tawo. Wala nakaplagan kining mga tawhana sa mga buhat sa pagpangawat. **35** Apan miignon ka, 'Wala akoy sala; sigurado nga mipahilayo na iyang kasuko kanako.' Apan tan-awa! Magpahamtang ako ug paghukom diha kanimo tungod kay miignon ka, 'Wala ako nakasala.' **36** Nganong taphaw lamang kaayo ang inyong pagtagat niining kabag-ohan diha sa imong mga paagi?

37 Mahiubus usab kamo sa Ehipto, sama lamang sa nahitabo kaninyo sa Asiria. Mogawas usab kamo didto nga magsubo, inubanan sa inyong mga kamot ibabaw sa inyong ulo, kay gisalikway ni Yahweh kadtong inyong gisaligan, busa dili ka nila matabangan."

3 "Kung makibulag ang lalaki sa iyang asawa ug mobiya ang babaye gikan kaniya ug mahimong asawa sa laing lalaki, mobalik pa ba ang lalaki kaniya? Dili ba mahugaw pag-ayo kana nga yuta? Nagkinabuhi kina ngon usa ka nagabaligya ug dungog nga adunay daghang hinuguma; ug mobalik ka kanako? —mao kini ang pahayag ni Yahweh. **2** Hangad ngadto sa tag-as nga dapit nga walay tanom ug tan-awa! Aduna bay laing dapit nga wala ka nagbuhut ug malaw-ay nga pakighilawas? Naglingkod ka daplin sa dalan nga naghulat sa imong mga hinuguma, ingon nga Arabo didto sa kamingawan. Gihugawan nimo ang yuta pinaagi sa pagbaligya ug dungog ug pagkadaotan. **3** Busa gipugngan ang ularan sa panahon sa tingpamulok ug wala miabot ang ularan sa kataposan. Apan mapasigarbohan ang imong panagway, sama sa dagway sa bigaon nga babaye. Nagdumili ka sa pagbati ug kaulaw. **4** Dili ba nagtawag ka man kanako karon: 'Amahan ko! Labing suod ko nga higala bisan pa sa akong pagkabatan-on! **5** Masuko pa ba siya kanunay? Tipigan ba niya ang iyang kasuko handog sa kataposan?' Tan-awa! Mao kini ang imong giingon, apan gibuhut nimo ang tanang daotan nga imong mahimol!" **6** Unya miignon si Yahweh kanako sa mga adlaw ni Josia nga hari, "Nakita ba nimo kung unsa ang gibuhut sa Israel nga walay pagtuo? Mitungas siya sa matag bungtod ug ngadto sa ilalom sa matag lunhaw nga kahoy, ug didto nagbuhut siya nga sama sa nagbaligya ug dungog. **7** Miingoan ako, 'Human niya buhata kining mga butanga, mobalik siya kanako,' apan wala siya mibalik. Unya nakita siyang walay pagtuo nga igoosong babaye nga mao ang Juda kining mga butanga. **8** Busa nakita ko kana, sa samang paagi nga nakabuhut ug pagpanapaw ang walay pagtuo nga Israel ug gipahawa ko siya ug naghatag ug sulat sa pagpakibulag batok kaniya, wala nadahlok ang walay pagtuo niya nga igoosong babaye nga mao ang Juda; migawas usab siya ug nagbuhut nga sama sa nagbaligya ug dungog. **9** Wala lamang kaniya ang iyang pagbaligya ug dungog; gihugawan niya ang yuta, ug nanapaw siya pinaagi sa mga bato ug mga kahoy. **10** Unya human niining tanan, mibalik kanako ang walay pagtuo nga Juda nga iyang igoosong babaye, dili uban sa bug-os niyang kasingkasing, apan inubanan sa bakak—mao kini ang pahayag ni Yahweh." **11** Unya miignon si Yahweh kanako, 'Nahimong mas matarong ang walay pagtuo nga Israel kaysa walay pagtuo nga Juda! **12** Lakaw ug imantala kini nga mga pulong didto sa amihanhan. Pag-ingon, 'Balik, walay pagtuo nga Israel!' —mao kini ang pahayag ni Yahweh—dili na gayod ako masuko kaninyo sa kanunay. Sanglit matinud-anon man ako—mao kini ang pahayag ni Yahweh—dili ako magpabilin masuko handog sa kahangtoran. **13** Ilha ang imong pagkadaotan, kay nakasala ka batok kang Yahweh nga imong Dios; gipaambit nimo ang imong mga binuhutan ngadto sa mga dumoduong ilalon sa matag lunhaw nga kahoy! Kay wala ka naminaw sa akong tingog! —mao kini ang pahayag ni Yahweh. **14** Balik, katawhan nga walay pagtuo! —mao kini ang pahayag ni Yahweh—ako ang imong bana! Dad-on ko ikaw, usa gikan sa imong siyudad ug duha gikan sa pamilya, ug dad-on ko kamo sa Zion! **15** Hatagan ko kamo ug mga magbalantay nga sunod sa akong kasingkasing, ug bantayan nila kamo inubanan sa kahibalo ug panglantaw. **16** Unya mahitabo kini nga motubo ka ug mamungna didto sa maong yuta niadtong mga adlawa—mao kini ang pahayag ni Yahweh—dili na sila moingon, "Ang sudlanan sa kasabutan ni Yahweh!" Kining butanga dili na moabot sa ilang mga kasingkasing o mahinumdoman; dili na kini malimtan, ug dili na magbuhut ug lain." **17** Nianang panahona magmatala sila mahitungod sa Jerusalem, 'Mao kini ang trono ni Yahweh,' ug magtigom ang ubang kanasoran didto sa Jerusalem sa ngalan ni Yahweh. Dili na sila maglakaw pa diha sa pagkamasinupakon sa ilang daotan nga mga kasingkasing. **18** Niadtong mga adlawa, maglakaw ang pаниmalay sa Juda uban sa panimalay sa Israel. Moabot sila gikan sa yuta sa amihanhan ngadto sa yuta nga gihatag nako sa inyong mga katigulangan ingon nga panulondon. **19** Alang kanako, moingon ako, 'Buot ko gayod nga pasidunggan ka ingon nga akong anak nga lalaki ug hatagan ka ug

maayong yuta, usa ka panulondon nga mas nindot pa kaysa anaa sa ubang mga nasod!' Moingon ako, 'Tawgon mo ako nga "akong amahan".' Moingon ako nga dili ka motalikod gikan sa pagsunod kanako. **20** Apan sama sa babaye nga walay pagtuo sa iyang bana, giluiban mo ako, balay sa Israel—mao kini ang pahayag ni Yahweh." **21** Adunay tingog nga nadungog didto sa kapatagan, ang paghilak ug pagpangamyo sa katawhan sa Israel! Kay giusab nila ang ilang mga paagi; gikalintiman nila si Yahweh nga ilang Dios. **22** 'Balik, katawhan nga walay pagtuo! Ayohon ko kamo gikan sa paglub!'" Tan-awa! Moanha kami kanimo, kay ikaw si Yahweh nga among Dios! **23** Sa pagkatinuod naggikan sa kabungtoran ang mga bakak, ug ang makalibog nga kasaba naggikan sa kabukiran; finuod gayod nsi Yahweh nga atong Dios ang kaluwasan sa Israel. **24** Apan ang makuauulan nga mga diosdios maoy nagkuha sa gibuhut sa atong mga katigulangan—ang ilang mga karnero ug mga baka, ang ilang mga anak nga lalaki ug babaye! **25** Manghidga kita sa kaulaw. Hinaot nga tabonan kita sa atong kaulaw, kay nakasala kita batok kang Yahweh nga atong Dios! Kita ug ang atong mga katigulangan, gikan sa panahon sa atong pagkabatan-on handog karong adlawa, wala naminaw sa tingog ni Yahweh nga atong Dios!"

4 "Kung mobalik ka, Israel—mao kini ang pahayag ni Yahweh—kinahanglan nga kanako ka lamang mobalik. Kung kuaon nimo ang mga dulomtanang butang gikan sa akong atubangan ug dili na maglatagaw pag-usab gikan kanako. **2** Kinahanglan nga magmatinud-anon ka, makiangayon, ug magpakamatartong sa dihang manumpa ka, 'Ingon nga buhi si Yahweh.' Unya panalanginan sa kanasoran ang ilang kaugalingon diha kaniya, ug diha kaniya mahimaya sila." **3** Kay gisulit kini ni Yahweh sa matag tawo didto sa Juda ug sa Jerusalem: 'Daroha ang imong kaugalingong yuta, ug ayaw pagpugas ngadto sa sumpnitnan. **4** Tulia ang inyong kaugalingon ngadto kang Yahweh, ug kuhaa ang yamis sa inyong kasingkasing, katawhan sa Juda ug lumolupyo sa Jerusalem, kay kondili, mosilaob ang akong kasuko sama sa kalayo, ug mosiga nga walay makapalong niini, tungod sa pagkadaotan sa inyong binuhutan. **5** Ibalita ngadto sa Juda ug tugot ni ngadungog ngadto sa Jerusalem. Isulit kini, 'Patingoga ang budyong didto sa yuta.' Imantala, 'Pagtigom. Mangadto kita sa lig-on nga mga siyudad.' **6** Ipataas ang bandera ug iatubang kini ngadto sa Zion, ug dagan alang sa kaluwasan! Ayaw pagpabilin, kay magdala ako ug katalagman gikan sa amihanhan ug usa ka dako nga pagkalaglag. **7** Mogawas na ang liyon gikan sa iyang lungib ug nag-andam na ang tawo nga moguba sa kanasoran. Mobiya na siya sa iyang dapit aron magdala ug kahadlok sa imong yuta, aron gubaon ang imong mga siyudad, diin wala nyi bisan usa nga magpuyo. **8** Tungod niini, sul-obti ang imong kaugalingon ug sako, pagbantogan ug pagdangongyoy. Ang kagadako sa kasuko ni Yahweh wala mipalayo kanato. **9** Unya mahitabo kini nianang adlawa—mao kini ang pahayag ni Yahweh—nga mamatay ang mga kasingkasing sa hari ug sa iyang mga opisyal. Mahadlok ang mga pari, ug malisang ang mga propeta." **10** Busa miignon ako, "Ah! Yahweh nga Gino. Sigurado gayod nga gilimbongan mo kining katawhan ug ang Jerusalem pinaagi sa pag-ingon, 'Adunay kalinaw alang kaninyo.' Apan mitigbas ang espada batok sa ilang kinabuhi." **11** Nianang panahona isulit kini sa katawhan ug sa Jerusalem, "Ang init nga hangin gikan sa kapatagan sa kamingawan maghimo ug dalan padulog sa anak nga babaye sa akong katawhan. Dili kini makatahop o maghinlo kanila. **12** Moabot ang hangin nga mas kusog sa niadtlo pinaagi sa akong sugo, ug maghukom ako batok kanila. **13** Tan-awa, misulong siya sama sa mga panganod, ug ang iyang mga karwahe sama sa unos. Mas paspas pa kaysa mga agila ang iyang mga kabayo. Pagkaalaoat alang kanato, kay madaot gayod kita! **14** Hinloi ang imong kasingkasing gikan sa pagkadaotan, Jerusalem, aron maluwas ka. Hangtod kanus-a ka man maghunahuna pag-ayo kung unsaon pagpaskasala! **15** Kay adunay tingog nga nagdala ug balita gikan sa Dan, ug nadungog gikan sa kabukiran sa Efraim ang umaabot nga katalagman. **16** Puhunuhuna ang kanasoran mahitungod niini: Tan-awa, ipahibalo sa Jerusalem nga padulong na ang mga moalirong kanato gikan sa layong dapit aron sa pagsingit ug pagkigubat batok sa mga siyudad sa Juda. **17** Mahisama sila sa tigbantay sa naugmad nga uma batok kaniya sa tibook palibot, sanglit ngagmasinupakon man siya kanako—mao kini ang pahayag ni Yahweh— **18** ug ang imong paggawi ug ang imong binuhutan maoy naghimo niining mga butanga kanimo. Mao kini ang imong siilot. Pagkamakallilisang gayod niini! Hampakon gayod niini ang kasingkasing. **19** Kasingkasing ko! Kasingkasing ko! Gisakit ang sulod sa akong kasingkasing. Nagubot ang sulod sa akong kasingkasing. Dili ako

makapabilang hilom tungod kay nadungog nako ang tingog sa budyong, usa ka pahimangno alang sa gubat. **20** Nagsunod ang mga katalagman; kay nagguba ang tibuok yuta. Sa kalit lamang naguba ang akong mga tolda, ang akong mga tabil sa usa lamang ka higayon. **21** Hangtod kanus-a man ako magtan-aw sa sukdan? Madungog pa ba nako ang tingog sa budyong? **22** Kay ang pagkabuangan sa akong katawhan—wala sila makaila kanako. Mga hungog sila nga mga tawo ug wala silay panabot. Aduna silay kahibalo sa daotan, apan wala nasayod sa paghbutah ug maayo. **23** Nakita ko ang yuta. Tan-awa! Wala kini porma ug walay sulod. Kay walay kahayag alang sa kalangitan. **24** Nagtan-aw ako sa kabukiran. Tan-awa, naqkurog kini, ug nauyog ang tanang kabungtoran. **25** Nagtan-aw ako. Tan-awa, walay bisa us, ug nanglupad ang tanang kalanggaman sa kalangitan. **26** Nagtan-aw ako. Tan-awa, nahimong kamingawan ang tanaman ug nagun-ob ang tanang siyudad sa atubangan ni Yahweh, atubangan sa iyang hilabihan nga kapungot.” **27** Mao kini ang giingon ni Yahweh, “Malaglag ang tibuok yuta, apan dili ko kini gubaon sa hingpit. **28** Tungod niini, mgabgontan ang yuta, ug mongitngit ang kalangitan. Kay gipadayag ko ang akong katuyoan; dili ako magpugong; dili ako moundang sa pagpattuman niini. **29** Mokalagwi ang matag siyudad gikan sa kasaba sa mga nagkabayo ug sa mga tigpana nga adunay mga udyon; modagan sila ngadto sa kalasangan. Mosaka ang matag siyudad ngadto sa mga batoon nga mga dapit. Isalikway ang mga siyudad, kay wala nay magpuyo niini. **30** Karon nga nalaglag kana, unsa man ang imong buhaton? Kay bisan nagbisti ka ug dagtom pula, gidayandayanang imong kaugalingon pinaagi sa mga bulawan nga alahas, ug gipadako tan-awon ang imong mata pinaagi sa pintura, ang kalalakin-an nga nagtinguha kanimo karon nagsalikway na kanimo. Hinuon, nagsulay sila sa pagkuha sa imong kinabuhi. **31** Busa nadungog ko ang tingog sa kasakit, kasakit nga sama sa pagkatawo sa kamagulangang bata, ang tingog sa anak nga babaye sa Zion. Naghangus siya sa pagginhawa. Gidluya niya ang iyang mga kamot, ‘Pagsakaot nako! Naluya ako tungod niini nga mga mamumuno.”

5 Paggali ug adto sa kadalanan sa Jerusalem; pangita usab ngadto sa iyang mga plasa sa siyudad. Unya tan-awa ug paghunahuna mahitungod niini: Kung makakita ka ug tawo o bisankinsa nga nagbuhat ug matarong ug nagmatinud-anon sa pagbuhat, pasayloon ko ang Jerusalem. **2** Bisan tuod nag-ingon sila, ‘Ingon nga buhi si Yahweh,’ apan bakak diay sila nga nunumpa.” **3** Yahweh, dili ba nagtan-aw man ang imong mga mata alang sa pagkamatinud-anon? Gisilotan nimo ang mga tawo, apan wala nila nabati ang kasakit. Gibuntog nimo sila sa hingpit, apan nadumili gihapon sila sa pagdawat ug pagpanton. Gipagahi nila ang ilang mga nawong kaysa bato, ug nadumili sila sa paghinulos. **4** Busa miignon ako, “Tinuod nga kabos lamang kini nga mga tawo. Mga buanganbilang sila, kay wala sila nasayod sa mga paagi ni Yahweh, ni sa mga sugo sa ilang Dios. **5** Moadto ako sa mahinungdanon nga mga tawo ug ipahayag ang mga mensaha sa Dios ngadto kanila, aron nga masayod sila sa mga paagi ni Yahweh, ang mga kasuguan sa ilang Dios.” Apan gibali nilang tanan ang ilang yugo; ug gibuto nila ang mga kadenia nga naghuisa kanila ngadto sa Dios. **6** Busa hasmagan sila sa liyon nga gikan sa kalibonan. Laglagon sila sa lobo nga gikan sa Araba. Moabot ang leopardo nga maoy magtukaw batok sa ilang mga siyudad. Pagakuniskunison ang bisankinsa nga mogawas sa siyudad niini. Kay nagkadaghan ang ilang kalapasan. Walay puas ang ilang pagkawalay pagtuo. **7** Nganong pasayloon ko man kining mga tawhanna? Gisalikway ako sa inyong mga anak nga lalaki ug naghimo ug mga nunumpa sa dili mga dios. Gipakaon nako sila pag-ayo, apan nanapaw sila ug nagpanon ngadto sa mga balay sa mga naghbaligay dungog. **8** Nahisama sila sa mga kabayo nga nanginit. Nangita sila ug kahabalan. Nagbahili ang tagsatagsa ka tawo ngadto sa asawa sa iyang siligan. **9** Busa dili ba nako sila silotan—mao kini ang pahayag ni Yahweh—ug dili ba ako manimalos alang sa akong kaugalingon sa nasod nga sama niini? **10** Tungas sa iyang naghagdanhagdanan nga parasan ug laglaga. Apan ayaw sila laglaga sa hingpit. Pul-ongi ang ilang mga paras, sanglit wala man naggikan kang Yahweh kadto nga mga paras. **11** Kay ang mga panimalay sa Israel ug sa Juda nagbudi gayod kanako sa hingpit—mao kini ang pahayag ni Yahweh. **12** Nag sulit sila ug mga bakak mahitungod kang Yahweh ug miignon sila, “Wala siyay buhaton; walay kadaot nga moabot kanato, ug dili kita makakita ug espada o kagutom. **13** Mahimong hangin ang mga propeta, ug wala ang pulong diha kanila, busa tugoti nga matuman diha kanila ang ilang gipanulti.” **14** Busa si Yahweh, ang Dios nga labawng makagagahom nagsulti niini, “Tungod kay misulti ka niini, tan-awa, ibutang

ko ang akong pulong diha sa imong baba. Sama kini sa kalayo, ug sama sa kahoy kining katawhan! Kay lamyon sila niini. **15** Tan-awa! Magpadala ako ug nasod batok kaninyo nga gikan sa layo, balay sa Israel—mao kini ang pahayag ni Yahweh—mulungtad kini nga nasod, ang karaan nga nasod! Mao kini ang nasod nga wala nimo nasayran ang pinulongan, ni masabtan nimo kung unsa ang ilang giingon. **16** Ang baslaysan niini sama sa naabli nga lubnganan. Mga sundalo silang tanan. **17** Busa mahurot ang inyong inani, ang inyo usab nga mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye, ug ang inyong pagkaon. Pangkaon nila ang inyong mga kahayopan ug mga baka; kaonon nila ang bunga gikan sa inyong parasan ug bunga sa mga kahoy nga igeria. Lumpagon nila pinaagi sa espada ang inyong lig-on nga mga siyudad nga inyong gisaligan. **18** Apan bisan pa niadtong mga adlawa—mao kini ang pahayag ni Yahweh—dili nako buot nga laglagon kamo sa hingpit. **19** Sa dihang miignon kamo, Israel ug Juda, ‘Nganong gibuhat man ni Yahweh nga atong Dios kining mga butanga dinihi kanato?’ unya ikaw, Jeremias, mosulti ngadto kanila, ‘Ingon nga inyong gisalikway si Yahweh ug nag-alagad sa mga langyaw nga dios diha sa inyong yuta, busa kinahanglan mag-alagad usab kamo sa mga dumuduong diha sa yuta nga dili inyo. **20** Isugid kini ngadto sa balay ni Jacob ug tugot nga madungog kini sa Juda. Pag-ingon, **21** ‘Pamatia kini, kamong buanganbilang nga katawhan nga walay panabot, nga adunay mga mata apon dili makakita, ug aduna kamoy mga dalungan apan dili makadungog. **22** Wala ba kamo nahadol kanako—mao kini ang pahayag ni Yahweh—o nangurog sa akong atubangan? Nagbutang ug ala balas aron mahimong utanan sa dagat, ang mapadayonan nga sugo nga dili gayod supakon niini—bisan pa ug motaob ug mohunes ang dagat, dili gayod kini mosupak. Bisan pa ug modahunog ang mga balod, dili sila molapdas niini. **23** Apan tig-a ang kasingkasing niini nga katawhan. Hinundan nga nagmasupilon kini ug nagspalayo. **24** Kay wala sila miignon sa ilang mga kasingkasing, “Kahadlokana nato si Yahweh nga atong Dios, nga maoy naghagtag ug ulan—ang sayo nga ulan ug ang dugay nga ulan—sa hustong panahon niini, nagtigip ug tukmang mga semana sa pag-ani alang kanato. **25** Ang inyong mga kalapasan maoy nagpugong niining mga butanga—mao kini ang pahitabo. Ang inyong mga sala maoy nagpahunong sa maayo nga moabot kaninyo. **26** Kay nagsakaplan ang daotan nga kalalakin-an nga uban sa akong katawhan. Nagbantay sila nga daw sama sa naghapa nga tawo aron modakop ug mga langgam; nag-andam sila ug lit-ag sa pagdakop sa katawhan. **27** Sama sa hawila nga napuno sa mga langgam, napuno usab ug limborg ang ilang mga balay. Busa midako sila ug nadato. **28** Nanambok sila; nihamis sila ug nahiomsog. Gilatas nila ang tanang babin sa pagkadaotan. Wala nila labani ang katungod sa katawhan, o ang katungod sa mga ilo. Nagmauswagan sila bisan wala sila naghagtag ug hustisa ngadto sa nagsinahanlan. **29** Dili ko ba sila silotan alang niining mga butanga—mao kini ang pahayag ni Yahweh—ug dili ba ako manimalos alang sa akong kaugalingon nasod nga sama niini? **30** Midagsang ang kabangis ug ang kalisang diha sa yuta. **31** Nanagna ang mga propeta ug bakak, ug nadumala ang mga pari pinaagi sa ilang kaugalingong gahom. Nahigugma ang akong katawhan niini nga paagi, apan unsa man ang mahitabo sa kaulahan?”

6 Pangita ug katagoan, katawhan ni Benjamin, pinaagi sa pagbiya sa Jerusalem. Patingoga ang budyong didto sa Tekoa. Iisa ang timaillhan didto sa Bet Hakeram, sanglit mipakita man ang pagkadaotan gikan sa amihan, nagsapulong ang dakong kagulyiang. **2** Ang anak nga babaye sa Zion, nga maanyag ug huyang ug bayabe, malaglag gayod. **3** Mangadto kanila ang mga mgabgalantay sa mga karnero ug ang ilang mga panon; magtukod sila ug mga tolda palibot batok kaniya; ang matag usa ka tawo mobantay pinaagi sa iyang kaugalingong kamot. **4** Ihalad ang inyong mga kaugalingon ngadto sa mga dios alang sa pakigubat. Bangon, ug mosulong kita pagkadaot. Dili gayod kini maayo nga manawhan ang kahayag, ug motabon ang anino sa kagabhiion. **5** Apan, mosulong gihipan kita panahon sa kagabhiion ug gun-obon ang iyang lig-on nga mga salipdanon.” **6** Kay miignon si Yahweh ang labawng makagagahom niini. Pangputa ang iyang kakahoyan, ug pagtakop ug yuta palibot sa Jerusalem. Mao kini ang siyudad nga hustong sulongon, tungod kay napuno kini sa mga pagdaugdag. **7** Sama sa tubod nga nagspadayday ug presko nga tubig, busa naghagtag usab ug kadaotan kining siyudad. Kasamok ug kagulyang ang nadungog diha kaniya; nagspadayon ang balatian ug mga samad sa akong atubangan. **8** Dawata ang pagpanton, Jerusalem, o matalikod ako palayo gikan kanimo ug himoon ko ikaw nga awaaaw, ang yuta nga walay mopyuso.” **9** Miignon si Yahweh nga labawng makagagahom niini, “Tilukon

gayod nila kadong nahibilin sa Israel sama sa parasan. Ikab-ot pag-usab ang imong kamot aron pupuon ang mga ubas gikan sa mga paras. **10** Kinsa man gayod ang akong pahayagan ug pahimangoan aron maminaw sila? Tan-awa! Gisumpungan nila ang ilang mga dalungan; ug wala sila manumbaling! Tan-awa! Miabot ngadto kanila ang pulong ni Yahweh aron sa pagbadlong kanila, apan dili nila kini gusto. **11** Busa napuno na ako sa kapungot ni Yahweh. Gikapoy na ako sa pagdala niini. Miengon siya kanako, "Ibubo kini ngadto sa kabataan nga anaa sa kadalanan ug diha sa mga pundok sa mga bataan-ong lalaki. Kay dad-on palayo ang matag lalaki uban sa iyang asawa; ug ang matag usa nga tigulang na kaayo. **12** Ipanghatag ngadto sa uban ang ilang kabalayan, lakip na ang ilang kaumahan ug mga asawa. Kay sulongon ko ang mga lumolupo sa yuta pinaagi sa akong kamot—mao kini ang pahayag ni Yahweh. **13** Gipahayag ni Yahweh nga ang gikan sa pinakabos ngadto sa pinakabantogan, hakog silang tanan sa panalapi. Malimbongan silang tanan, gikan sa propeta ngadto sa mga pari. **14** Giayo sa diuyut lamang ang mga sammad sa akong katawhan, nga nag-ingon, 'Kalinaw, Kalinaw,' sa dihang walay kalinaw. **15** Nangaulaw ba sila sa dihang nagbuhat sila ug mga dulomtanan? Wala gayod sila naulaw; wala sila masayod kung unsa ang kaulaw! Busa mapukan sila uban sa mga napukan; mahugno sila sa dihang silotan sila, miengon si Yahweh. **16** Miengon si Yahweh niini, "Barog diha sa gisang-an sa dalan ug tan-awa; pangutana sa mga karaan nga agianan. 'Asa man kining maayo nga dulan?' Unya pag-adto niini ug pangita ug dapit nga inyong kapahulayan. Apan miengon ang katawhan, 'Dili kami moadt.' **17** Nagpili ako alang kaninyo ug tigbantay aron maminaw sa budyong. Apan miengon sila, 'Dili kami maminaw.' **18** Busa, paminaw, kanasoran! Tan-awa, kamong mga saksi, kung unsa ang mahitabo kanila. **19** Paminawa, kalibutan! Tan-awa, magdala ako ug katalagman niini nga katawhan—ang bunga sa ilang hununha. Wala sila manumbaling sa akong pulong o balaod, apan gisalikway hinuon nila kini." **20** Unsa man ang buot pasabot niining insenso nga miabot kanako gikan sa Sheba? O kining mga pahumot nga gikan sa halayo nga yuta? Dili ko madawat ang inyong mga halad nga sinunog, ni ang inyong mga halad. **21** Busa miengon si Yahweh niini, "Tan-awa, magbutang ako ug kapandolan batok niini nga katawhan. Mapandol sila niini—ang mga amahan ug mga anak ngalaki. Mangamatay usab ang mga lumolupo ug ang ilang mga silingen." **22** Miengon si Yahweh niini, "Tan-awa, mangabot ang katawhan nga gikan sa amihanang yuta. Kay moabot ang dakong nasod nga nanghagti gikan sa layong yuta. **23** Magdala silag mga pana ug mga bangkaw. Mga bangis sila ug walay kaluoy. Ang ilang tingog ingeron sa nagdahugon nga dagat, ug nagsakay sila sa mga kabayo nga naglaray nga sama sa makig-away ngalaki-an, anak nga babaye sa Zion. **24** "Nadungog namo ang balita mahitungod kanila. Nangaluya ang among mga kamot sa kaguol. Nag-antos kami sa hilabihang kasakit sama sa babaye nga manganak. **25** Ayaw pag-adto sa kaumahan, ug ayaw paglakawlawk diha sa kadalanan, kay ang mga espada sa kaaway ug ang kalisang napgalibot niini. **26** Anak nga babaye sa akong katawhan, pagsul-ob kamo ug sako ug pagligid diha sa abog sa lubong alang sa bugtong anak. Pangandam sa hilabihang pagminatay alang sa inyong kaugalingon, kay moabot sa kalit lang dinihi kanato ang tiglaglag. **27** "Gihimo ko ikaw, Jeremias, nga maoy magsulay sa akong katawhan sama sa tigsulay sa puthaw, busa susihon ug sulayon nimo ang ilang mga paagi. **28** Hilabihan sila ka masinupakon sa tanang katawhan, nga mogawas aron magbalikas sa uban. Tumbaga ug puthaw silang tanan, nga nagbuhat ug kadaotan. **29** Naghatag ug kusog nga hanig ang hasosahan uban sa kalayo nga maoy misunog kanila; ug naut-ot ang tingga diha sa kalayo. Mipadayon ang pagpapatulip kanila, apan wala kini pulos, tundog kay wala man nahawa ang daotan. **30** Pagatawon sila nga sinalikway nga plata, kay gisalikway man sila ni Yahweh."

7 Miabot ang pulong nga gikan kang Yahweh ngadto kung Jeremias, **2** "Tindog ngadto sa ganghaan sa balay ni Yahweh ug imantala kini nga pulong! Pag-ingon, 'Pamatia ang pulong ni Yahweh, kamong tanan sa Juda, nagsulod kamo niini nga ganghaan aron sa pagsimba kang Yahweh. **3** Si Yahweh nga labawng makagahagom, ang Dios sa Israel, miengon niini: "Himoa nga maayo ang inyong mga pamaagi ug mga binuhutan, ug tugotan ko kamo sa pagpuyo niining dapita. **4** Ayaw isalig ang inyong kaugalingon ngadto sa malimbongan nga mga pulong ug moingon, "Templo ni Yahweh! Templo ni Yahweh! Templo ni Yahweh!" **5** Kay kung himoon ninyo nga maayo ang inyong mga pamaagi ug mga binuhutan; kung ipatuman gayod ninyo ang hustisya taliwala sa tawo ug sa iyang silingen— **6** kung dili ninyo

paghimsulang nagpuyo sa yuta, ang ilo, o ang balo ug dili magpaagas ug dugo sa walay sala niini nga dapit, ug dili maglakaw sunod sa laing mga dios nga makadaot kaninyo— **7** ipapuyo ko kamo niining dapita, ang yuta nga akong gihatag sa inyong mga katigulangan gikan kaniadto ug hangtod sa kahangtoran. **8** Tan-awa! Nagsalig kamo sa malimbongan mga pulong nga dili makatabang kaninyo. **9** Nawangbat ba kamo, nagsapatay, ug nakapanapaw? Malimbongan ba kamong nanumpaw ug naghalaad ug insenso ngadto kung Baal ug misunod sa laing mga dios nga wala ninyo nailhi? **10** Ug mianhi ba kamo sa akong atubangan ug nagbarog niining balaya nga gitawag pinaagi sa akong ngalan ug moingon, "Naluwas kami," aron mahimo niyo kining tanang mga salawayon? **11** Sa inyong panan-aw, tagoanban ba sa mga tulisan kining balaya nga nagdala sa akong ngalan? Apan tan-awa, nakita ko kini—mao kini ang pahayag ni Yahweh.' **12** Busa pag-adto sa akong dapit nga anaa sa Shilo, dlin gitugotan ko nga magpabilin didto ang akong ngalan sa sinugdanan, ug tan-awa kung unsa ang akong gihimo niini tungod sa pagkadaotan sa akong katawhan sa Israel. **13** Busa karon, alang sa kasayoran sa tanan nga inyong gibuhat niining daotan nga bulohaton—mao kini ang pahayag ni Yahweh—nagsulti ako kaninyo pag-usab sa matag panahon, apan wala kamo maminaw. Gipatawag ko kamo, apan wala kamo mitubag. **14** Busa, kung unsa ang akong gibuhat sa Shilo, buhaton ko usab niini nga balay nga gitawag pinaagi sa akong ngalan, ang balay nga inyong gisaligan, kini nga dapit nga akong gihatag kaninyo ug sa inyong mga katigulangan. **15** Kay ipadala ko kamo palayo sa atubangan inong nga gipadala ko palayo ang tanan niyong mga igssoon nga lalaki, ang tanan nga mga kaliwit ni Efraim.' **16** Ug alang kanimo, Jeremias, ayaw pag-ampo alang niini nga katawhan, ug ayaw pagpatugbaw sa kasubo sa paghiliak o mag-ampo alang kanila, ug ayaw paghahgyo kanako, kay dili ako maminaw kanimo. **17** Wala ka ba nakakita kung unsa ang ilang gipanbuhut diha sa siyudad sa Juda ug diha sa kadalanan sa Jerusalem? **18** Nagtapok ug kahoy ang kabataan ug naghaling ug kalayo ang mga amahan! Nagmasa ug harina ang kababayen-an aron himoon nga tinapay alang sa rayna sa kalangitan ug nagbubo ug mga halad nga mainom alang sa ilang mga dios aron sa paghagti nila kanako. **19** Tinuod ba gayod nga naghagti sila kanako?—mao kini ang pahayag ni Yahweh—dili ba ang ilang kaugalingon maoy ilang gihagti, aron nga ang kaulaw maanaa kanila? **20** Busa miengon ang Ginoo nga si Yahweh niini, "Tan-awa, ang akong kasuko ug kaligutog igabubo niining dapita, diha sa tawo ug sa mananap, diha sa kahoy sa kaumahan ug bunga diha sa yuta. Mosilaob kini ug dili gayod mapalong." **21** Si Yahweh nga labawng makagahagom, ang Dios sa Israel miengon niini, "Idugang ang inyong mga halad nga sinunog ngadto sa inyong mga halad ug ang unod gikan niini. **22** Kay sa dihang gipadala ko ang inyong mga katigulangan pagawas sa yuta sa Ehipto, wala ako nagkinahanglan ug bisan unsang butang nga gikan kanila. Wala ako naghatag ug sugo ngadto kanila mahitungod sa mga matang sa mga halad nga sinunog ug mga halad. **23** Naghatag lamang ako kanila niini nga sugo, "Paminaw sa akong tingog, ug mahimo niyo akong Dios, ug kamo mahimong akong katawhan. Busa lakaw sa tanan nga mga dalan nga gisugo ko kaninyo, aron nga mahimo kining maayo alang kaninyo." **24** Apan wala sila naminaw o naghatag ug pagtagad. Nagkinabuhi sila pinaagi sa ilang masinupakon nga laraw sa daotan nila nga mga kasingkasing, busa mibalik sila, ug wala mipadayon. **25** Sukad sa adlaw nga migawas ang inyong mga katigulangan gikan sa yuta sa Ehipto hangtod karong adlawa, gipadala ko ang matag usa sa akong mga sulugon ug akong mga propeta diha kaninyo. Nagpadayon ako sa pagpadala kanila. **26** Apan wala sila naminaw kanako. Wala sila manumbaling. Hinuon, nagsapagi sila sa ilang mga liog. Labaw pa ang ilang pagkadaotan kaysa ilang mga katigulangan.' **27** Busa imantala kining tanan nga mga pulong ngadto kanila apan dili sila maminaw kanimo. Imantala kining mga butanga ngadto kanila, apan dili sila motubag kanimo. **28** Isulti ngadto kanila, "Mao kini ang nasod nga wala maminaw sa tingog ni Yahweh nga Dios niini ug wala midawat sa pagpanton. Nalaglag ug naputol ang kamaturoan gikan sa ilang mga baba." **29** Tupihi ang inyong mga buhok ug upawì ang inyong kaugalingon. Ug ilabay ang inyong buhok. Pag-awit ug mga awit sa patay duol sa hawan nga mga dapit. Kay gisalikway ug gibiiyan ni Yahweh kini nga kaliwatan tungod sa iyang kasuko. **30** Kay nakabuhut ug daotan ang mga anak nga lalaki ni Juda sa akong panan-aw—mao kini ang pahayag ni Yahweh—gipahimutang nila ang dulomtanan nga mga butang diha sa balay nga gitawag pinaagi sa akong ngalan aron pasipad-an kini. **31** Unya gitukod nila ang taas nga dapit sa Tofet nga anaa sa Walog sa Ben Hinom.

Gihimo nila kini aron sunogon ang ilang mga anak nga lalaki ug babaye diha sa kalayo—usa ka butang nga wala nako gimando, ni misulod sa akong hunahuna. **32** Busa tan-awa, moabot na ang mga adlaw—mao kini ang pahayag ni Yahweh—sa diha nga dili na kini tangon nga Tofet o Walog sa Ben Hinom. Mahimo na kini nga Walog sa Ihamawan; maglubong sila ug mga patay nga lawas sa Tofet hangtod nga wala nay mahibilin nga lawak. **33** Mahimong pagkaon alang sa mga langgam sa kawanangan ug sa mga mananap sa yuta ang mga patay nga lawas niini nga katawhan, ug wala nay bisan usa nga makapalisang kanila. **34** Tapuson ko ang tingog sa paghudyaka ug ang tingog sa kalipay, ang tingog sa pamahanon ug ang tingog sa pangasaw-onon diha sa mga siyudad sa Juda ug sa mga kadalanan sa Jerusalem, kay mahimong awaaw ang yuta.

8 Nianang panahona—kini ang gipahayag ni Yahweh—kuhaon nila gikan sa mga lubnganan ang mga bukog sa mga hari sa Juda ug sa mga opisyal niini, ang mga bukog sa mga pari ug sa mga propeta, ug ang mga bukog sa mga lumolupyo sa Jerusalem. **2** Uryna katagon nila kini ilaloni sa kahayag sa adlaw ug bulan ug sa tanang mga bituon sa kalangitan; gisunod ug gialagaran nila kini nga mga butang sa kalangitan, nga gisundan nila ug gipangita, ug gisimba nila. Dili na tigomon ang mga bukog o ilubong pag-usab. Mahisama kini sa hugaw sa mga hayop ibabaw sa yuta. **3** Sa matag nahiabilin dapit diin giabog ko sila, mas pilion nila ang kamatayon kaysa kinabuhi alang sa ilang mga kaugalingon, kadtong tanan nga nahibilin gikan niining daotan nga nasod—kini ang gipahayag ni Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel. **4** Busa sultih siла, miignon si Yahweh niini: Dili ba mobangon si bisan kinsa nga matumbé? Dili ba mosulay sa pagbalik si bisan kinsa nga nowala? **5** Nganong kini nga katawhan, sa Jerusalem, nagpadayon sa pagkawalyat pagtuo? Nagpabilin sila sa pagkamabudhion ug nagdumili sa paghinulso. **6** Nagpatalinghog ug naminaw ako, apan wala sila nagsulti ug matarong; walay usa nga nagbasol sa iyang pagkadotan, walay usa nga miignon, “Unsa man ang akong nabuhut?” Silang tanan mipadayon sa ilang gitinguha, sama sa laki nga kabayo nga nagsadli padulong sa gubat. **7** Bisan pa ang tolabong sa langit nasayod sa hustong mga panahon; ug ang mga salampati, mga sayaw, ug mga lapay. Moadto sila sa mga dapit nga ilang padulungan sa hustong panahon, apan wala masayod ang akong katawhan sa mga sugo ni Yahweh. **8** Unsaon ninyo pag-ingon, nyo “Maalamon kamini, kay ang balaod ni Yahweh anaa kanato?” Sa pagkatiruod, tan-awa! Ang malimbong pangkulat sa mga escriba nagbuhut ug bakak. **9** Maulaw ang maalamong mga tawo. Mahadlok ug malit-ag sila. Tan-awa! Gisalikway nila ang pulong ni Yahweh, busa unsa may kapuslanan sa ilang kaalam? **10** Busa ihatag ko sa uban ang ilang mga asawa, ug ang ilang kaumahan ngadto sa mopanag-ya niini, tungod kay gikan sa yano ngadto sa pinakamahirundanon, hakog silang tanan alang sa dili matinud-anon nga katuayo! Gikan sa propeta ngadto sa pari, nagbuhut silang tanan ug bakak. **11** Giayo nila ang mga samad sa akong katawhan, sa pag-ingon “Kalinaw, Kalinaw” bisan walay kalinaw. **12** Naulaw ba sila sa dihang nagbuhut sila ug mga dulomtan? Walan man gani sila naulaw! Busa mangapukan sila uban niadtong napangkun: miignon si Yahweh, mapulika sila sa dihang silotan na sila. **13** Papahawaon ko gayod sila sa hingpit—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—wala na unyay mga ubas sa paras, ni mga bunga sa mga kahoy nga iger. Kay malaya ang dahon, ug mangahanaw lamang ang gihatag ko kanila. **14** Nganong nanglingkod man kita dinhi? magtigom kita; mangadto kita sa pinarilang mga siyudad, ug mangahilong kita diido sa kamatayon. Kay pahilonon kita ni Yahweh nga atong Dios. Paimmon niya kita ug hilo, tungod kay nakasala man kita batok kaniya. **15** Naghandom kita ug kalinaw, apan wala gayoy maayo. Naghandom kita ug panahon sa pagkaayo, apan tan-awa, adunay kalisang. **16** Ang kinusmo sa iyang mga lalaking kabayo nadungog gikan sa Dan. Nauyog ang tibuok kalibutan sa dinahunog sa pagbahihini sa iyang kusugang mga kabayo. Kay moabito sila ug molamoy sa yuta ug sa kabtangan niini, ang siyudad ug sa nagpuyo niini. **17** Kay tan-awa, magpadala ako ug mga bitin sa inyong taliwala, mga malala nga bitin nga dili ninyo maorasyon. Paakon nila kamo—kini ang gipahayag ni Yahweh.” **18** Walay kataposan ang akong kasubo, ug nasakitan ang akong kasingkasing. **19** Tan-awa! Ang pagtuaw sa anak nga babaye sa akong katawhan gikan sa layong yutal. Wala ba si Yahweh sa Zion? O wala ba ang iyang hari? Nganong gipasuko man nila ako pinaagi sa ilang kinulit nga mga larawan ug walay bili nga langyaw nga mga diosdios? **20** Milabay na ang ting-an ug nahuman na ang ting-init. Apan wala pa kita naluwas. **21** Nasakitan ako tungod kay nasakitan ang

anak nga babaye sa akong katawhan. Nasubo ako sa makalilisang nga mga butang nga nahitabo kaniya; nadismaya ako. **22** Wala bay tambal sa Gilead? Wala bay mananambal didto? Nganong wala man naayo ang anak nga babaye sa akong katawhan?

9 Kung makahatag pa lamang unta ug tubig ang akong ulo ug mahimong tuboran sa mga luha ang akong mga mata! Kay gitinguha ko ang paghilak adlaw ug gabii alang niadtong gipamatay nga anak nga babaye sa akong katawhan. **2** Kung aduna pa untay tawo nga makahatag kanako ug usa ka dapit aron kapuy-an alang sa mga magpapanaw sa kamingawan, diin moadto ako aron biyaan ang akong katawhan. Kung mabiyaan ko lamang sila, tungod kay mga mananapaw silang tanan, usa ka pundok sa mga mabudhion! **3** Mipahayag si Yahweh, “Gibawog nila ang mga pana nga mga bakak nga anaa sa ilang mga dila, apan dili kini tungod sa bisan unsa nga pagkamatinud-anon nga anaa kanila nga nakahimo kanilang kusgan ibabaw sa kalibutan. Nagpadayon sila sa pagkadaotan. Wala sila makaila kanako.” **4** Ang matag-usa kaninyo, magbantay batok sa inyong siligan ug ayaw pagsalig kung bisan kinsa ninyo nga igoong lalaki. Kay malimbongan gayod ang matag igoong lalaki, ug ang matag siligan ug naglakaw sa pagkamabutangbutangon. **5** Ang matag tawo magbiyaybiya sa iyang siligan ug wala magsulti sa kamaturan. Nagtudlo ug malimbongbong mga butang ang ilang mga dila. Naghago sila sa pagbuhut ug daotan. **6** Ang imong puloy-anan aana taliwala sa limborg: pinaagi sa ilang limborg nagdumili sila sa pag-ila kanako—kini ang gipahayag ni Yahweh.” **7** Miignon si Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel niini, “Tan-awa, tunawon ko sila ug sulayon, kay unsa paman ang akong mabuhut, tungod sa nabuhut sa akong katawhan? **8** Daw hait ng aya udonyo ang ilang mga dila; nagsulti sila sila matinud-anon mga butang. Nagmantalila sila ug kalinaw sa ilang mga baba ngadto sa ilang mga siligan, apan namakak sila sulod sa ilang mga kasingkasing ngadto kanila. **9** Dili ko ba gayod sila silotan tungod niini nga mga butang—kini ang gipahayag ni Yahweh—ug dili ko ba gayod mismo panimaslan ang nasod nga sama niini? **10** Moawit ako ug usa ka awit sa pagbantog ug pagtuaw alang sa kabukiran, ug pagaawiton ang awit alang sa patay sa kasagbotan. Kay gisunog sila aron walay bisan usa nga makalatas kanila. Dili sila makadungog sa tingog sa mga baka. Mikalagiw ang tanang kalanggaman sa kawanangan ug kahayopan. **11** Busa himoon ko ang Jerusalem nga mga tapok sa mga magun-ob, usa ka tagoanhan sa mga ihalas nga mga iro. Himoon ko nga magun-ob ang mga siyudad sa Juda ang mga dapit nga walay mga lumolupyo. **12** Kinsa man gayod ang maalamon nga tawo ang makasabot niini? Alang kang kinsa man nagsulti si Yahweh, ug gipahayag niya kini? Nganong namatay man ug nagun-ob ang yuta sama sa kamingawan nga walay makalatas? **13** Miignon si Yahweh, “Tungod kay gisalikway nila ang akong balaod nga akong gihimo sa ilang atubangan, kay wala sila naminaw sa akong tingog o nagsubay pinaagi niini. **14** Tungod kay nagsubay sila pinaagi sa ilang tig-a nga mga kasingkasing ug nagsunod sa mga Baal sumala sa gitudlo sa ilang mga amahan nga ilang buhaton. **15** Busa miignon niini si Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel, ang Dios sa Israel, “Tan-awa, pakon-ko kining katawhan ug panyawan ug paimmon ug makahilo nga tubig. **16** Unya patibulaagoon ko sila taliwala sa mga nasod nga wala nila nasayran, sila ni ang ilang mga katigulangan. Padad-an ko sila ug espada hangtod nga malaglag ko gayod sila sa hingpit.” **17** Miignon si Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel niini, “Hunahunaan kini: Ipatawag ang mga mag-aawit alang sa patay; paanhia sila. Ipadala ang mga babaye nga hanas sa pagbantog; paanhia sila. **18** Padalia sila ug paawita sa awit sa pagbantog alang kanato, aro modagayday ang mga luha sa atong mga mata ug ang tubig sa atong mga pilok. **19** Kay nadungog ang pagtuaw diito sa Zion, “Kung unsa kita kaalao. Naulawon kita pag-ayo, kay gibiyaan nato ang yuta sukad gigun-ob nila ang atong mga balay.” **20** Busa kamong mga babaye, paminawa ang pulong ni Yahweh; patalinghogi ang mga mensaheng mogikan sa iyang baba. Unya tudlo ang inyong anak nga mga babaye ug awit sa pagbantog, ug ang matag siligan nga babaye ug awit alang sa patay. **21** Kay miabot ang kamatayon agi sa atong mga bintana; miadtong kini sa atong mga palasyo. Mipatay kini sa mga batang aana sa gawas, ug sa bataan-on ug malaiki nga anaa sa mga plasa sa siyudad. **22** Gipahayag kini, “Kini ang gipahayag ni Yahweh—ang mga patayeng lawas sa mga tawo mangatagak sama sa mga hugaw sa hayop nga anaa sa kaumahan, ug sama sa mga uhay human sa mga mag-aani, ug wala nay motigom niini.” **23** Miignon si Yahweh niini, “Ayaw tugot nga magpasigarbo ang maalamong tawo sa iyang kaalam, o ang maggugubat

sa iyang kusog. Ayaw tugot nga magpasigarbo ang adunahan sa iyang mga bahandi. **24** Kay kung magpasigarbo ang tawo sa bisan unsa, tugot nga anaa kini, nga aduna siyay pagsabot ug nakaila kanako. Kay ako si Yahweh, nga nagbuhut uban sa maunongong kasabotan, pagkamaangayon ug pagkamatarong ibabaw sa kalibutan. Kay mao kini ang makapahimut kanako—kini ang gipahayag ni Yahweh.” **25** Tan-awa, moabot ang mga adlaw—kini ang gipahayag ni Yahweh—sa dihang silotan ko ang tanan nga tinuli sa ilang lawas lamang. **26** Silotan ko ang Ehipto ug Juda, ang Edom, ang katawhan sa Amon, ang Moab, ug ang tanang katawhan nga nagpagupit ug mubo kaayo. Kay dili mga tinuli kining mga nasora, ug ang tanang balay sa Israel adunay dili tinuli nga kasingkasing.”

10 “Paminawa ang pulong ni Yahweh nga gipahibalo kaninyo, balay sa Israel. **2** Miington si Yahweh niini, ‘Ayaw pagtuon sa mga pamaagi sa mga nasod, ug ayaw kadismaya pinaagi sa mga timaahan nga

anaa sa kalangitan, kay nakuyawan ang kanasoran pinaagi niini. **3** Kay walay pulos ang relihiyoso nga tulomanon niining mga tawhana. Namutol sila ug kahoy diha sa lasang, ug ang magkukulit nagkulit sa kahoy. **4** Unya dayandayanan nila kini ug plata ug bulawan. Gipalig-on nila kini pinaagi sa martiyo ug mga lansang aron dili kini matumba. **5** Ang gibuhut sa ilang mga kamot sama sa mga tawo-tawo nga anaa sa uma sa pipino, tungod kay dili usab sila makasulti, ug pagalaoshon sila kiy dili man sila makalakaw. Ayaw kahadlok kanila, kay dili man sila modala ug daotan, ni makahimo sa bisan unsang maayo.” **6** Walay usa nga sama kanimo, Yahweh. Bantogan ka, ug bantogan sa gahom ang imong ngalan. **7** Kinsa may dili mahadlok kanimo, hari sa kanasoran? Kay mao kini ang angay kanimo, kay walay sama kanimo taliwala sa mga maalamanong tawo sa kanasoran o sa tanan nilang mga harianong ginghamian. **8** Managsama silang tanan, tampilasan sila ug buangbuang, mga tinun-an sa mga diosdios nga walay pulos apan kahoy lamang. **9** Nagdala sila ug dinukdok nga plata nga gikan sa Tarshis, ug bulawan nga gikan sa Ufaz nga hinimo sa mga hanas nga magkukulit, ang mga kamot sa mga tigpanindot. Asul ug tapul nga tila ang ilang mga bisti. Gibuhut kining tanan nga mga butang sa hanas nilang mga tawo. **10** Apan si Yahweh ang tinuod nga Dios. Siya ang buhi nga Dios ug walay kataposang hari. Matay-og ang kalibutan sa iyang kasuko, ug dili makasugakod ang kanasoran sa iyang kasuko. **11** Sultihon mo sila sama niini, “Ang mga dios naga wala nagbuhut sa kalangitan ug kalibutan mahanaw gikan sa yuta ug sa ilalom niining kalangitan.” **12** Apan siya ang nagbuhut sa kalibutan pinaagi sa iyang gahom, ug gitukod niya ang kalibutan pinaagi sa iyang kaalam, ug pinaagi sa iyang kahibalo gibuklad niya ang kalangitan. **13** Makapadahunog ang iyang tingog sa katubigan diha sa kalangitan, ug gipaalsingiw niya ang mga gabon gikan sa yuta. Nagpakiyat siya alang sa ulan ug nagsapada ug hanig gikan sa iyang balay nga tipiganan. **14** Nahimong walay alamag ug walay kahibalo ang matag tawo. Pakaulawan ang matag trabahante sa puthaw pinaagi sa iyang mga diosdios. Kay malimbongan ang iyang binuhut nga mga larawan; wala kini kinabuhi. **15** Wala silay pulos, ang buhat sa mga mabiaiybiyan; malaglag sila panahanon nga silotan na sila. **16** Apan ang Dios, ang bahin ni Jacob, dili sama niini, kay siya ang tighulima sa tanang mga butang. Ang Israel ang tribu sa iyang panulondon; si Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel ang iyang ngalan. **17** Tigoma ang iyang binugkos ug biya sa yuta, kamong katawhan nga nagpuyo ilalom sa pagsulong. **18** Kay miington si Yahweh niini, “Tan-awa, isalikway ko ang mga lumolupyo sa yuta niiri nga panahon. Sakiton ko sila, ug bation nila kini.” **19** Alaoit ako! Tungod sa nangabali kong kabukogan, nagnana ang akong samad. Busa miington ako, “Sa pagkatinuod kasakit kini, apan kinahanglan antoson ko kini.” **20** Nabungkag ang akong tolda, ug naputol ang tanan nga mga pisi niini. Gikuha nila ang akong gikan kanako, busa wala na gayod sila. Wala nay bisan kinsa nga motukod sa akong tolda o sa pagtao sa mga tabil sa akong tolda. **21** Kay hungong ang mga magbalantay sa karnero ug wala sila nangita kang Yahweh; busa wala sila miuswag, ug nagkatibulaag ang tanan nilang kahayopan. **22** Miabot ang balita, “Tan-awa! Moabot na kini, moabot ang hilabihang linog nga gikan sa yuta sa amihanen aron sa pagguba sa mga siyudad sa Juda ug mahimong mga tagoanong alang sa ihalas nga mga iro.” **23** Nasayod ako, Yahweh, nga ang dalaan sa tawo wala naggikan sa iyang kaugalingon. Walay tawo nga molakaw nga makagiyawa sa iyang kaugalingong mga lakang. **24** Badlonga ako, Yahweh, uban sa katarong, dili sa imong kasuko o laglagon mo ako. **25** Ibubo ang imong hilabihang kasuko ngadto sa mga nasod nga wala makaila kanimo ug ngadto sa mga pamilya nga wala nagsangpit sa imong ngalan. Kay gitukod

nila ug gilamoy si Jacob aron sa paglaglag kaniya sa hingpit ug gigun-ob ang iyang puloy-anan.

11 Miabot kang Jeremias ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** “Paminaw sa mga pulong niining maong kasabotan, ug isangyaw kini sa matag lalaki ditdo sa Juda ug sa mga lumolupyo sa Jerusalem. **3** Sultihil sila, si Yahweh, nga Dios sa Israel nagsulti niini: Tinunglo ang si bisan kinsa nga dili maminaw sa mga pulong niining maong kasabotan. **4** Mao kini ang kasabotan nga akong gisugo sa iyang mga katigulangan nga hinundoman nila ang adlaw sa akong pagdala kanila pagawas sa Ehipto, gikan sa hudno nga tunawanan ug puthaw. Miington ako, “Paminaw sa akong tingog ug buhatu kining tanang butang sumala sa akong gisugo kaninyo, kay mahimo kamo nga akong katawhan ug mahimo ako nga iyang Dios.” **5** Tumana ako aron nga mapamatud-an ko ang panumpa nga akong gisaa sa iyang mga katigulangan, ang panumpa nga ihatog ko kanila ang yuta diin nagadagayday ang gatas ug dugo, nga mao ang iyang gipuy-an karon.” Unya ako, si Jeremias, mitubag ug miington, “Oo, Yahweh!” **6** Miington si Yahweh kanako, “Isangyaw kining tanang butang diha sa mga siyudad sa Juda ug diha sa mga kadalanan sa Jerusalem. Isulti, ‘Paminaw sa mga pulong niining maong kasabotan ug tumaña kini. **7** Tungod kay nagahatag ako ug maligdong nga mga sugo sa iyang mga katigulangan gikan sa adlaw sa akong pagdala kanila pagawas sa yuta sa Ehipto hangdot niining higayon, mapinadayon ako nga nagpasidaan kanila ug naga-ingon, “Paminaw sa akong tingog.” **8** Apan wala sila maminaw o mihatag ug pagtagad. Naglakaw ang matag tawo diha sa pagkamasinupakan sa iyang daotang kasingkasing. Busa gidala ko ang tanang tunglo niining kasabotan nga akong gimando nga moabot batok kanila. Apan wala gihipon nagtumana ang katawhan.” **9** Pagkahuman miington si Yahweh kanako, “Adunay pagpakig-abin nga nahibaloan taliwala sa kalalakin-an sa Juda ug sa mga lumolupyo sa Jerusalem. **10** Mibalik sila sa mga kasaypanan sa ilang nahiunang mga katigulangan, nga nagdumili sa pagpaminaw sa akong pulong, ug hinuno milakaw sila ug misunod sa laing mga dios aron sa pagsimba kanila. Gilapas sa panimalay sa Israel ug sa panimalay sa Juda ang akong kasabotan nga akong gibuhut uban sa ilang mga katigulangan. **11** Busa misulti si Yahweh niini, ‘Tan-awa, hapit ko na ipahamtang ngadto kanila ang katalagman, ang katalagman nga dili nila maikaysan. Unya magtagaw sila kanako, apan dili ako maminaw kanila. **12** Moadto ug magtagaw ang mga siyudad sa Juda ug ang mga lumolupyo sa Jerusalem ngadto sa mga dios nga ilang gihatagan ug mga halad, apan dili gayod nila sila luwason sa panahon sa katalagman. **13** Tungod kay ikaw Juda, midaghan pag-ayo ang imong mga dios sama sa gidaghanon sa imong mga siyudad. Gihimo nimo ang daghang makuwalang nga mga halaran sa Jerusalem, mga halaran sa insenso alang kang Baal, sa gidaungan sa Jerusalem, sa iyang kadalanan. **14** Busa ikaw mismo, Jeremias, dili angay nga mag-ampo alang niining mga tawhana. Dili ka angay nga magbakho o mag-ampo alang kanila. Tungod kay dili ako maminaw sa dihang magpakitabang sila kanako diha sa ilang katalagman. **15** Ngano nga ang akong hinuguma, ang usa nga adunay hilabihan kadaghan ang daotang tinguha, diha sa akong balay? Dili makatabang kaninyo ang karne sa iyang mga halad. Nagmaya kamo tungod sa iyang daotang mga binuhutan. **16** Gitawag kamo ni Yahweh kaniadto nga dahonon nga kahoying olibo, maandot uban sa bunga niini. Apan sunogon niya kini nga molanog sama sa dahunang sa bagyo; mangabali ang mga sanga niini. **17** Kay si Yahweh nga labawng makagagahom, ang usa nga miapihiluna kaninyo, nagsugo ug katalagman batok kaninyo tungod sa daotang mga binuhutan nga gihimo sa panimalay sa Israel ug sa panimalay sa Juda—gipasuko nila ako pinaagi sa paghatag ug mga halad kang Baal.” **18** Gitugot ni Yahweh nga mahibaloan ko kining mga butanga, busa nahibaloan ko sila. Ikaw, Yahweh, ang naghimo nga makita ko ang ilang mga binuhutan. **19** Sama ako sa malumo nga karnero nga gijiyahan padulong ngadto sa ihawanhan. Wala ako masayod nga naglaraw sila batok kanako, “Daoton ta ang kahoy uban sa bunga niini! Wagtagon ta siya gikan sa yuta sa mga buhi aron nga dili na gayod mahinundoman ang iyang ngalan.” **20** Apan si Yahweh nga labawng makagagahom mao ang matarong nga maghuhukom nga magsusi sa kasingkasing ug sa hunahuna. Mosakis ako sa imong panimalos batok kanila, tungod kay gipadangat ko diha kanimo ang akong sumborg. **21** Busa gisulti kini ni Yahweh mahitungod sa mga tawo sa Anatot nga nagtinguha sa akong kinabuhi, “Miington sila, ‘Dili ka angay nga managna sa ngalan ni Yahweh, kondili mamatay ka pinaagi sa among mga kamot. **22** Busa misulti niini si Yahweh nga labawng makagagahom,

'Tan-awa, hapis ko na sila silotan. Mangamatay pinaagi sa espada ang ilang kusgan nga mga batan-ong kalalakin-an. Mangamatay pinaagi sa kagutom ang ilang mga anak nga lalaki ug babaye. **23** Walay mahibilin kanila, tungod kay magdala ako ug katalagman batok sa katawhan sa Anatot, tuig sa pagsilot kanila."

12 Matarong ka, Yahweh, sa dihang magdala ako ug panagbingkil diha kanimo. Angay ko gayod ikaw nga sultihan sa hinundan sa akong pagmulo: Nganong molampos man ang pamaagi sa mga daotan?

Malamposon ang tanang walay pagtuo nga mga tawo. **2** Gitantom mo sila ug nakagamot. Nagpadayon sila sa pagpamunga. Duol ka sa ilang mga baba, apan halayo sa ilang mga kasingkasing. **3** Apan ikaw, Yahweh, nakaila kanako. Nakita mo ako ug gisulayan nimo ang akong kasingkasing diha kanimo. Kuhaa sila sama sa karnero paingon ngadto sa ihawanan, ug ilain sila alang sa adlaw sa pag-ihaw! **4** Hangtod kanus-a nga magpadayon sa pagka-uga ang yuta, ug malawos ang mga tanom sa matag una tungod sa pagkadaotan sa mga lumulopyo niini? Gipanguha ang mga mananap ug ang langgam. Sa pagkatinuod, ang katawhan nagsulit, "Wala masayod ang Dios kung unsa ang mahitabo kanato." **5** Miingon si Yahweh, "sa pagkatinuod, kung ikaw, Jeremias, modagan uban sa mga magbaktas nga mga sundalo ug pakapoyon ka nila, unsaon man nimo nagsapakiglumba batok sa mga kabayo? Kung mahulog ka ditto sa luwas nga kabukiran, unsa man ang mahitabo kanimo ditto sa kabagnutan kilid sa Jordan." **6** Kay bisan ang imong mga igoosong lalaki ug ang pamilya sa imong amahan naglibub kanimo ug makusganon nga naghingilin kanimo. Ayaw pagsalig kanila, bisan pa ug mosulit sila kanimo ug nindot nga mga butang. **7** Gibiyaan ko ang akong balay; gitalkidan ko ang akong panulondon. Gihatag ko ang akong kaugalingong hinigugma nga katawhan ngadto sa mga kamot sa ilang mga kaaway. **8** Nahiwasang akong panulondon sa liyon ngan aaña sa kabagnutan; giandam niya ang iyang kaugalingon batok kanako uban sa iyang kaugalingong tinggog, busa nasislag ako kaniya. **9** Wala ba mahimo nga puntikpuntik nga langgam ang akong gipanag-iya, nga ang ubang mga langgam nga mangadagdag miadtug ug milibot batok kaniya? Lakaw ug tigoma ang tanang ihalas nga mga mananap ug dad-a sila aron kan-on siya. **10** Giguba sa daghang mga magbalantay sa karnero ang akong parasan. Gitunobtunoban nila ang tibuok babin sa akong yuta; gihihi nila nga kamingawan ug biniyaan ang akong maanindot nga dapit. **11** Gihihi nila siya nga biniyaan. Nagbanganot ako alang kaniya; biniyaan siya. Ang tanang yuta nahimong biniyaan, kay wala nay bisan usa nga naghunahuna niini diha sa iyang kasingkasing. **12** Miabot ang mga tigguba batok sa tanang haw-ang nga mga dapit diha sa kamingawan, kay nagatukob ang espada ni Yahweh gikan sa kataposan sa yuta ngadto sa lain. Wala nay luwas nga dapit diha sa yuta alang sa bisan unsang buhing binuhat. **13** Nagpugas sila ug trigo apan miani sila ug mga sampinit. Naluya sila gikan sa pagtrabaho apan walay naani. Busa angay kamong maulaw sa inyong naani tungod sa kasuko ni Yahweh." **14** Gisulti kini ni Yahweh batok sa tanan nako nga mga silingan, ang mga daotan nga midagmal sa gipanag-iya sa akong katawhang Israel nga ilang napanunod gikan kanako, "Tan-awa, ako ang moibot kanila gikan sa ilang kaugalingong yuta, ug biraon ko pataas ang panimalay ni Juda gikan sa ilang taliwala. **15** Unya human sa akong pag-ibot niadtong maong mga nasod, mahitabo nga maluoy ako kanila ug dad-on ko sila pagbalik; ibalik ko sila—ang matag usa ka tawo ngadto sa iyang napanunod ug sa iyang yuta. **16** Moabot ang higayon nga kung kadtong mga nasod maampingon nga makat-on sa mga pamaagi sa akong katawhan, sa pagpanumpa pinaagi sa akong ngalan "Ingon nga buhi si Yahweh" ingon nga gitudloan nila ang akong katawhan nga manumpa pinaagi kang Baal, unya mapahimutang sila diha taliwala sa akong katawhan. **17** Apan si bisan kinsa nga dili maminaw, wagtongan ko kanang maong nasod. Mawagtang gayod kini ug malaglag—mao kini ang gisulti ni Yahweh."

13 Misulti si Yahweh kanako niini, "Lakaw ug pagpalit ug lino nga bahag ug isul-ob kini libot sa imong hawak, apan ayaw una kini ibutang sa tubig." **2** Busa mipalit ako ug bahag sumala sa pahimangno ni Yahweh, ug gisul-ob ko kini libot sa akong hawak. **3** Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh sa ikaduhang higayon, nga nag-ingon, **4** "Kuhaa ang bahag nga imong gipalit nga anaa libot sa imong hawak, lakaw ug panaw ngadto sa Eufrates. Tagoi kini ditto sa lungag sa bato." **5** Busa miadtug ako ug gitagoan kini ditto sa Eufrates sumala sa gisugo ni Yahweh kanako. **6** Human sa daghang mga adlaw, miingon si Yahweh kanako,

"Barog ug balik ngadto sa Eufrates. Kuhaa gikan ditto ang bahag nga akong gitagoan kanimo." **7** Busa mibalik ako sa Eufrates ug gikalot ang bahag nga akong gitagoan. Apan tan-awa! Nadaot na ang bahag; dili na kini mapuslan. **8** Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **9** "Miingon si Yahweh niini: Sa samang paagi gub-on ko ang hilabihan nga pagkagarboso sa Juda ug sa Jerusalem. **10** Kining daotan nga katawhan nga nagdumili sa pagpaminaw sa akong pulong, nga naglakaw sa kagahi sa ilang kasingkasing, nga miadtug sa laing mga dios sa pagsimba ug sa pagyukbo kanila—mahisama sila niining bahag nga dili na mapuslan. **11** Tungod kay ingon nga ang bahag motapot sa dapidapi sa usa ka tawo, gihihi ko usab ang tanang panimalay sa Israel ug ang tanang panimalay sa Juda nga motapot kanako—mao kini ang gisulti ni Yahweh—nga mahimong akong katawhan, sa pagdala kanako ug kabantog, pagdayeg, ug dungog. Apan dili sila maminaw kanako. **12** Busa angay nimo kining isulit nga pulong ngadto kanila, 'si Yahweh, ang Dios sa Israel, nag-ingon niini: Ang matag sudlanan mapuno ug bino.' Moingon sila kanimo, 'Wala ba gayod kita mahibalo nga ang matag sudlanan mapuno ug bino?' **13** Busa sultihil sila, 'Miingon si Yahweh niini: Tan-awa, pun-on ko na sa pagkabugob ang matag lumulopyo niining yuta, ang mga hari nga naglingkod sa trono ni David, ang mga pari, ang mga propeta, ug ang tanang lumulopyo sa Jerusalem. **14** Unya dugmokon ko ang matag lajaki batok sa uban, ang mga amahan ug ang mga anak—mao kini ang gisulti ni Yahweh—Dili ko sila kahay-an, ug dili ko sila paikyason gikan sa katalagman." **15** Paminaw ug hatagig pagtagad. Ayaw paggarbo, tungod kay si Yahweh nag-ingon. **16** Pasidunggi si Yahweh nga inyong Dios sa dili pa niya dad-on ang kangiitngit, ug sa dili pa niya itugot nga mapandol ang inyong mga til diha sa mga kabukiran sa pagkakilomkilom. Tungod kay nangandoy kamo ug kahayag, apan himoon niyang hilabihan kangiitngit ang dapit, ngadto sa mangitngit nga panganod. **17** Busa kung dili kamo maminaw, mohilak ako nga mag-inusara tungod sa inyong pagkagarboso. Mohilak gayod ako ug modagayday ang mga luha, tungod kay gibihag ang panon sa mga karnero ni Yahweh. **18** Isulit kini ngadto sa hari ug sa inahan nga rayna, 'Ipaubos ang inyong mga kaugalingon ug lingkod, tungod kay ang mga korona nga anaa sa inyong ulo, ang inyong garbo ug himaya, nawala na.' **19** Pagasirad-an ang mga siyudad sa Negev, ug walay usa nga moabito kaniila. Pagabihagon ang Juda, ang tanan nga iya ngadto sa pagkabihag. **20** Iyahat ang inyong mga mata ug tan-awa ang usa nga nagpadulong gikan sa amihan. Asa man ang panon sa mga karnero nga iyang gihatag kaninyo, ang panon sa mga karnero nga maanindot alang kaninyo? **21** Unsa man ang inyong isulit sa dihang ipahimutang sa Dios labaw kaninyo kadtong mga tawo nga gituohan ninyo nga inyong mga higala? Dili ba kini ang mga sinugdanan sa pag-antos sa mga kasakit nga modakop kaninyo sama sa babaye nga nanganak? **22** Unya tingali makaingon kamo diha sa inyong kasingkasing, 'Nganong nagakahitabo man kining mga butanga kanako?' Tungod kini sa daghan ninong kasyapayan nga walisan kamo sa inyong palda ug panamastamasan. **23** Mamahimo ba ngi usbon sa katawhan sa Cush ang kolor sa ilang panit, o mausab sa leopardo ang iyang puntikpuntik? Kung mao kana, kamo usab sa inyong kaugalingon, bisan naanad na sa pagkadaotan, mamahimong makabuhat ug maayo. **24** Busa ipakatog ko sila sama sa tahop nga mawala diha sa hangin sa disyerto. **25** Mao kini ang akong gihatag kaniryo, ang bahin nga akong gihiagin alang kaninyo—mao kini ang gisulti ni Yahweh—tungod kay gikalimtan ninyo ako ug misalig kamo sa pagpangilad. **26** Busa ako usab mismo ang mogis sa inyong mga palda, ug makita ang inyong mga tinagoang bahin. **27** Nakita ko ang inyong pagpanawup ug ang pagbahihai, ang pagkadaotan sa inyong pagbaligya ug dungog diha sa mga kabungtoran ug sa mga kaumahan, ug nakita ko kining dulumtanang mga butang! Alaot ka, Jerusalem! Hangtod kanus-a ka mamahimong limpyo pag-usab?"

14 Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot kang Jeremias mahitungod sa hulaw, **2** "Pasagdi nga magbangotan si Juda; pasagdi nga mangatumba ang iyang mga ganghaan. Magsubo sila tungod sa yuta; mopatigbabaw gayod ang ilang paghilak alang sa Jerusalem. **3** Nagpasag-ob ug tubig ang mga agalon ngadto sa ilang mga sulugon. Sa pag-adto nila sa mga atabay wala silay nakita nga tubig. Mibalik sila nga walay dala; gitabonan nila ang ilang mga ulo sa hilabihan kaulaw. **4** Tungod niini nangliki ang mga yuta, tungod kay walay ulan nga niabot sa yuta. Naulaw ang magdadaro nga mga lalaki busa gitabonan nila ang ilang mga ulo. **5** Kay bisan paman ang bayeng binaw mibya sa iyang anak sa kaumahan, kay wala nay sagbot. **6** Nagtindog ang mga

ihalas nga mga asno ngadto sa hawan nga kapatagan ug naghahalil sila sama sa ihalas nga mga iro. Nangahalap na ang ilang mga mata, tungod kay wala na silay masibsib. **7** Bisan pa kung mosaksi ang among mga sala batok kanamo, Yahweh, lihok alang sa kaayohan sa imong ngalan. Tungod kay nagkadaghan ang walay pagtuo namong mga binuhutan; nakasala kami batok kanimo. **8** Ang paglaom sa Israel, siya nga maoy moluwas kaniya panahon sa kalsidanan, nganong mahisama ka man sa usa ka dumudumog sa yuta, sama sa langyaw nga naglagatagaw ug nagnapabilin lamang sa usa kagabii? **9** Nganong nahiisama ka man sa tawong nalibog, sama sa manggugubat nga wala nakahimo pagluwas kang bisan kinsa? Tungod kay anaa ka sa among taliwala, Yahweh! Ang imong ngalan gimaltala nganhi kanamo. Ayaw kami biya! **10** Miington si Yahweh niini sa iyang kawatahan: "Tungod kay ganahan silang maglagatagaw, wala gayod nila gihikaw ang ilang mga til sa paghimo niini." Wala gayod nahimut si Yahweh kanila. Karon iyang hinumdoman ang ilang pagkadaotan ug silotan ang ilang mga sala. **11** Miington si Yahweh kanako, "Ayaw pagampo alang sa kaayohan niining mga tawhana. **12** Tungod kay kung magpuasa sila, dili ko gayod dunganong ilang mga pagdangoyngoy, ug kung mohalad sila ug mga halad nga sinung ug mga halad nga pagkaon, dili ako mahimuot niini. Tungod kay ako silang tapuson pinaagi sa espada, kagutom, ug hampak." **13** Unya miington ako, "O, Ginoong Yahweh! Tan-awa! Miington ang mga propeta ngadto sa mga kawatahan, 'Dili ninyo makita ang espada; wala gayoy kagutom alang kaninyo, tungod kay ihatag ko kaninyo ang tinuod nga kasigurohan niining dapita.'" **14** Miington si Yahweh kanako, "Nanagna ang mga propeta ug mga bakak pinaagi sa akong ngalan. Wala ko sila gipadala, ni mihatag kanila ug bisan unsang sugo o nakig-sulti man lang kanila. Apan ang ilang gipanagna diha kaninyo mao ang malimbongan nga mga panan-awon nga walay kapusulan, ug malimbongan nga pagpananga nga naggikan sa ilang mga hunahuna." **15** Busa miington si Yahweh niini, "Mahitungod sa mga propeta nga nanagna pinaagi sa akong ngalan apan wala nako gipadala—kadtong miington nga wala na gayoy espada o kagutom niining dapita: Mangamatay gayod kining mga propeta pinaagi sa espada ug kagutom." **16** Unya ilabay kadtong mga tawo nga ilang gitagnaan ngadto sa kadalanan sa Jerusalem tungod sa kagutom ug espada, tungod kay wala na gayoy bisan usa nga molubong kanila—sila, ilang mga asawa, ilang mga anak nga lalaki, o ang ilang mga anak nga babaye—tungod kay ibubo ko ngadto kanila ang ilang pagkadaotan. **17** Isulti kini nga pulong ngadto kanila, "Pasagdi nga magdagdayad ang mga luha sa akong mga mata, adlaw ug gabi. Ayaw kini tugot nga mohunong, tungod kay adunay dako nga pagkukapan sa putli nga mga anak nga babaye sa akong kawatahan—usa ka dako ug dili matambalan nga samad. **18** Kung moadto ako sa kaumahan, adunay usa nga mamatay pinaagi sa espada! Kung moadto ako sa siyudad, adunay mga sakin tungod sa kagutom. Naglagatagaw sa yuta ang propeta ug ang pari, ug wala sila nasayod niini." **19** Gisalikway mo na ba sa hingot ang Juda? Nagdumot kaba sa Zion? Nganong gisakit mo man kami kung wala na gayod kami kaayohan? Naglaom kami ug kalinaw, apan wala gayoy maayo—ug panahon sa kaayohan, apan tan-awa, ang kahadlok lamang ang anaa. **20** Among angkonon, Yahweh, ang among mga sala, ang sala sa among mga katigulangan, tungod kay nakasala gayod kami batok kanimo. **21** Ayaw kami isalikway! Alang sa imong ngalan, ayaw himoa nga maulawan ang imong mahimayaong trono. Hinumdomi ug ayaw putla ang imong kasabutan uban kanamo. **22** Aduna bay mga diosdios nga makahimo sa kalangitan nga mohatug ug ulan ngadto sa kanasoran? Dili ba ikaw lang man, Yahweh nga among Dios, ang makabuhut niini? Naglaom kami kanimo, tungod kay ikaw ang nagbuhut niining tanan.

15 Unya miington si Yahweh kanako, "Bisan pa ug motindog si Moises o si Samuel sa akong atubangan, dili ko gayod kaluy-an kining mga tawhana. Papahawaa sila sa akong atubangan, aron mophawha sila. **2** Mahitabo nga moington sila kanimo, 'Asa man kami moadto? Unya kinahanglan nga sultihan nimo sila, 'Mao kini ang giingon ni Yahweh: Kadtong gitakda nga mamatay kinahanglan mamatay ngadto sa kamatyon; kadtong gitakda sa espada kinahanglan mopaludong sa espada. Kadtong gitakda sa kagutom kinahanglan gutomon; ug kadtong gitakda sa pagkabihag, kinahanglan mabihag.' **3** Tungod kay ako silang ibutang sa upat ka pundok—mao kini ang gipamulong ni Yahweh—ang espada sa pagpatay sa pipila, ang mga iro aron sa paglabnot sa uban, ang mga langgam sa kalangitan ug ang mga ihalas nga mananap sa kalibutan aron sa pagkaon ug pagpatay sa pipila. **4** Himoon ko silang

butang nga makalilisang alang sa tanang ginghamian sa kalibutan, tungod kini sa gibuhat ni Manases nga anak nga lalaki ni Hezekia, ang hari sa Juda didto sa Jerusalem. **5** Tungod kaykinsa man ang maluoy kanimo, Jerusalem? Kinsa man ang magsubo kanimo? Kinsa man ang molingi aron sa pagpangutana mahitungod sa imong kaayohan? **6** Gibiyaan mo ma—mao kini ang gipamulong ni Yahweh—nawala ka gikan kanako. Busa bunalon ko gayod ikaw sa akong kamot ug gub-on. Gikapoy na ako sa paghatag ug kaluoy kanimo. **7** Busa laionok sila gamit ang pangkaykay didto sa mga ganghaan sa yuta. Patyon ko sila. Silotan ko ang akong kawatahan tungod kay wala sila mibiya sa ilang mga binuhutan. **8** Himoon ko nga mas daghan pa sa mga balas sa baybayon ang ilang mga biyuda. Batok sa mga inahan sa batan-ong mga lalaki ipadala ka ang tiglaglag panahan sa kaudtohon. Ipahamtang ko sa pinakalit ang kurakut ug kahadlok kanila. **9** Makuyapan ang inahan nga nanganak ug pito ka mga bata. Maglisud siyang ginhawa. Mosalop ang iyang adlaw samtang hayag pa. Maulaw siya, tungod kay ihatag ko ngadto sa espada ang nahibulin sa atubangan sa ilang mga kaaway—mao kini ang gipamulong ni Yahweh. **10** Alaat ako, akong inahan! Tungod kay gipakatawo mo ako, ako mao ang tawo sa kabugot ug pakiglalis sa tanang kawaytan. Wala ako nanghulani kan bisan kinsa o ni gihatagan ako ni bisan kinsa, apan gitunglo ako nilang tanan. **11** Miington si Yahweh: "Dili ko ba gayod ikaw luwason? Sa pagkatinuod himoon ko gayod nga magpakiliuy ug mangayo ug tabang ang imong mga kaaway sa panahan sa katalagman ug kalisod. **12** Aduna bay tawo nga makadukdok sa puthaw? Ilibi na ang puthaw nga gikan sa amihanong nga sisagolan ug bronsi? **13** Ihatag nako sa imong mga kaaway ang bahandi ug mga kabtangan ingon nga inilog. Buhaton ko kini tungod sa imong mga sala nga nabuhut sulod sa imong mga utlanan. **14** Unya himoon ko ikaw nga moalagad sa imong mga kaaway didto sa yuta nga wala pa nimo hisayi, tungod kay ang kalayo mosilaob, ug madagkotan ang akong kasukot batok kanimo." **15** Yahweh, nasayod ka! Hinumdomi ug tabang ako. Dad-a ang pagpanimalos alang kanako batok niadtong mga nagdaogaog kanako. Mainantoson ka, apan ayaw sila tugot nga kuhaon ako: Sayra nga nag-antos ako sa mga pagdaogaog alang kanimo. **16** Nakaplagan ang imong mga pulong, ug gisabot ko kini. Nahimong akong kalipay ug nahimuot ang akong kasingkasing sa imong mga pulong, tungod kay gida ko ang imong ngalan, Yahweh, Dios nga labawng makagagahom. **17** Wala ako milingkod palibot niadtong mga nagsaulog o naglipay. Milingkod ako nga malinawon tungod sa imong makagagahom nga kamot, tungod kay gipuno mo ako sa kasuko. **18** Nganong nagpadayon man ang akong kasakit ug dili matambalan ang akong samad, nagdumili nga mamaayo? Sama ka ba sa malimbongan nga tubig, nga mohubas ra? **19** Busa miington si Yahweh niini, "Kung maghinulsol ka, Jeremias, pagahinloan ko ikaw, ug motindog ka sa akong atubangan ug moalagad kanako. Tungod kay kung ilain nimo ang binuoy nga mga butang gikan sa bilihong mga butang, mahisama ka gayod sa akong baba. Mamalik kanimo ang mga tawo, apan dili ka mobalik ngadto kanila. **20** Himoon ko gayod ikaw nga sama sa bronsi nga pader nga dili masudlan niining mga tawhana, ug makig-away sila batok kanimo. Apan dili ka niila mabuntog, kay nag-uban man ako kanimo aron sa pagluwas ug pagtabang kanimo—mao kini ang gipamulong ni Yahweh—**21** Tungod kay luwason ko ikaw gikan sa kamot sa mga daotan ug lukaton gikan sa kamot sa mga madaugdaogaon nga tigdumala."

16 Unya miabot ang pulong ni Yahweh kanako, nga nag-ingon, **2** "Ayaw pagkuha ug awasa alang sa imong kaugalingon, ug ayaw pagbaton ug anak nga mga lalaki o anak nga mga babaye alang sa imong kaugalingon niining dapita. **3** Tungod kay miington si Yahweh niini ngadto sa mga anak nga lalaki ug anak nga mga babaye nga natawo niining dapita, ngadto sa mga inahan nga nagsapupo kanila, ug ngadto sa mga amahan nga maoy hinundayan sa ilang pagkatawo niining yutaa, **4** 'Mangamatay sila sa makamatay nga balatian. Dili na sila magbantog o malubong. Mahisama sila sa hugaw sa hayop nga anaa sa yuta. Tungod kay matapos sila pinaagi sa espada ug kagutom, ug ang ilang mga patayeng lawas mahimong pagkaon sa mga langgam sa kawanangan ug sa mga mananap sa yuta.' **5** Kay ang pulong ni Yahweh miabot kanako, nga nag-ingon, "Ayaw pagsulod sa balay diin adunay pagbantog. Ayaw pag—adto aron sa pagsubo o sa pagpakitang simpatiya alang kanila, tungod kay gikuha ko ang akong kalinaw gikan niining mga tawhana, ang akong gugmang walay paglubad ug kaluoy—mao kini ang giingon ni Yahweh. **6** Managsama nga mangamatay niining yutaa ang inila ug dili inila. Dili sila malubong, ug walay magbantog alang kanila o ni adunay magsamad sa

ilang mga kaugalingon o magpaupaw alang kanila. **7** Kinahanglan nga walay bisan usa nga mohatag ug pagkaon sa mga nagbangotan aron sa paghupay kanila tungod sa kamatay, ug kinahanglan nga walay mohatag ug makahupay nga kupa sa iyang amahan o sa iyang inahan aron sa paghupay kanila. **8** Kinahanglan nga dili ka moadt sa panimalay nga nagkumbiran aron lamang sa pagkaon ug pag-inom. **9** Tungod kay si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, miignon niini, Tan-awa, ug makita ninyo, sa inyong mga adlaw ug niining dapita, hapis ko na butangan ug utanan ang tingog sa kailip ug ang tingog sa kasadya, ang tingog sa pamanhonon ug ang tingog sa pangasaw-onon.' **10** Unya mahitabo nga imong isugilon kining mga pulonga ngadto sa katawhan, ug moignon sila kanimo, 'Nganong gipahamtang man ni Yahweh batok kanamo kining dakon kadaot? Unsa man ang nähimo namo nga kalapasan nga nakasala man kami kang Yahweh nga among Dios?' **11** Busa ingna siña, 'Tungod kay gibiyaan ako sa inyong mga katigulangan—mao kini ang gióngon ni Yahweh—ug miadt sila sa ubang mga dios ug misimba ug miyukbo kanila. Gibiyaan nila ako ug wala nagtumant sa akong balaod. **12** Apan kamo mismo nagdala ug hilabihang pagkadaotan kaysa sa inyong mga katigulangan, kay tan-awa, ang matag tawo naglakaw sa pagkamisinupokan sa daotan niyang kasingkasing; walay bisan usa nga naminaw kanako. **13** Busa ilaboy ko kamo gikan niining yutaa ngadto sa yuta nga wala ninyo hisay, bisan kamo ni ang inyong mga katigulangan, ug magisimba kamo sa ubang mga dios didto adlaw ug gabii, tungod kay dili ko kamo hatagan ug bisan unsang pabor.' **14** Busa, tan-awa, moabot ang mga adlaw—mao kini ang gióngon ni Yahweh—sa dihang dili na kini igasulti, 'Ingon nga buhi si Yahweh, siya nga nagdala sa katawhan sa Israel gikan sa yuta sa Ehipto.' **15** apan, 'Ingon nga buhi si Yahweh, ang nagdala sa katawhan sa Israel gikan sa yuta sa amihanhan ug gikan sa mga yuta diin niya sila gipatibulaaq.' Tungod kay dalhon ko sila pagbalik sa yuta nga akong gihatag sa ilang mga katigulangan. **16** Tan-awa! magpadala ako ug daghang mangingisda-mao kini ang gióngon ni Yahweh-aron nga ilahang panakpon ang katawhan. Human niini magpadala ako ug daghang mangangayam aron nga pangayamon silang tanan sa kabukiran ug kabungtoran, ug diha sa mga bangsa ug dagkong mga bato. **17** Tungod kay ngatnan-awako sa tanan nilang mga pamaagi, dili sila makatago gikan kanako. Dili matago ang ilang mga sala gikan sa akong mga mata. **18** Panimaslan ko sila ug doble sa ilang pagkadaotan ug sa ilang paghugaw sa akong yuta pinaagi sa mga kinulit nga larawan, ug sa paglukop sa akong panulondon sa ilang mga hugaw nga mga rebulto.' **19** Yahweh, ikaw mao ang akong kota ug ang akong dalangpanan, ang dapit nga akong kaduolan panahon sa mga kagul-anan. Ang mga kanasoran moduol kanimo gikan sa mga kinatuyan sa kalibotan ug moignon, 'Tinuod nga ang among katigulangan nagnanud ug bakak. Wala silay dala; wala gayow ginansya diha kanila. **20** Makahimo ba ug mga diosdiots ang katawhan alang sa ilang kaugalingon? Apan dili sila mga dios.' **21** Busa tan-awa! Niini nga panahon pasayron ko sila, ipaila ko kanila ang akong kamot ug ang akong gahom, aron nga masayran nila nga ang akong ngalan mao si Yahweh.

17 "Ang sala sa Juda gisulat pinaagi sa puthaw nga pangkulatan nga hait ang tumoy. Gikulit kini diha sa papan sa ilang mga kasingkasing ug diha sa mga sungay sa imong mga halaran. **2** Bisan pa ug mahinundoman sa ilang mga anang ang ilang mga halaran ug ang mga poste ni Asera nga anaa sa nagkatag ng ahaoy ug anaa sa habog nga mga kabungtoran. **3** Ang mga poste ni Asera nga atoa sa bukid sa hawan nga dapit. Ihatag ko iringon nga inilog ang imod kudato ug ang tanan nimong mga kabtangan, lakiip ang imong habog nga mga lugar, tungod sa sala nga imong nabuhat sa tanan nimong ginsakopan. **4** Mawala kaninyo ang panulondon nga akong gihatag kaninyo. Himoon ko kamo nga ulipon sa inyong mga kaawayan didto sa yuta nga wala ninyo hisay, tungod kay gihalingan ninyo ang akong kasuko, nga magkalayo handot sa kahangtoran." **5** Miignon si Yahweh; 'Tinunglo ang tawo nga nagsalig sa laing tawo; gihimo niyang kusog ang unod apan gipalayo niya ang iyang kasingkasing kang Yahweh. **6** Tungod kay mahisama siya sa gamay nga sampint didto sa Araba ug dili makakita sa bisan unsang maayo ng aho. Magpuyo siya sa batuong mga dapit diha sa kamingawan, yuta nga walay tanom ug walay mga lumulupyo. **7** Apan bulahan ang tawo nga mosalig kang Yahweh, tungod kay si Yahweh mao ang hinungdan sa iyang pagsalig. **8** Kay sama siya sa ahaoy nga natanom daplin sa sapa, magkatag ang iyang mga gamot sa katubigan. Dili kini mahadlok sa pagabot sa ting-init, tungod kay kanunay nga lunhaw ang mga dahon niini. Dili

kini mabalaka sa tuig nga tinghulaw, ug dili kini mohunong sa paghatag ug bunga. **9** Ang kasingkasing mao ang labing limbongan sa tanan. Usa kini ka balatian; kinsa man ang makasabot niini? **10** Ako si Yahweh, mao ang nag-susi sa hunahuna, ug ang mosulay sa kasingkasing. Hatagan ko ang tawo sumala sa iyang mga pamaagi, sumala sa bunga sa iyang mga binuhatan. **11** Adunay langgan nga maglumlom sa itlog sa uban. Adunay tawo nga madato sa dili matarong nga paagi, apan kung mahurot na ang katunga sa iyang mga adlaw, kadtio nga pagkadatu mobiya kaniya, ug sa katapusan mahimo siyang buangbuang." **12** "Halangdon nga trono ang dapit sa atong templo, sa sinugdan palang anaa na kini sa habog. **13** Si Yahweh ang paglaon sa Israel. Maulawan ang tanan nga mobiya kanimo. Kadtong anaa sa yuta nga mitalikod kanimo isulat diha sa abog. Tungod kay ilang gibiyaan si Yahweh, ang tuboran sa buhing tubig. **14** Ayoha ako, Yahweh, ug mamaayo ako! Luwasa ako, ug maluwasa ako. Tungod kay ikaw mao ang akong awit sa pagdayeg. **15** Tan-awa, nag-ingon sila kanako, 'Asa naman ang pulong ni Yahweh? Paanhia kini!' **16** Alang kanako, wala ako midagan iringon nga magbalantay sa paguson kanimo. Wala ako nangandoy sa adlaw sa katalagman. Nasayod ka sa mga pulong nga akong gisulit gikan sa akong mga ngabil. Nahimo kini diha sa imong presensya. **17** Ayaw intawon ug kasuko kanako. Ikaw mao ang akong dalangpanan sa adlaw sa kalamidad. **18** Hinaot nga maulawan ang mga naggukod kanako, apan ayaw tugot niya maulawan ako. Hinaot nga mahadlok sila, apan ayaw tugot niya mahadlok ako. Ipadala ang adlaw sa kalamidad ngadto kanila ug dugmoka sila uban sa doble nimo na bahin sa pagguba." **19** Miignon si Yahweh niini kanako: "Lakaw ug tindog ngadto sa ganghaan sa mga tawo diin mosulod ang mga hari sa Juda ug sa dapit diin sila mogawas, unya sa uban usab nga mga ganghaan sa Jerusalem. **20** Ingna sila, 'Paminawa ang pulong ni Yahweh, mga hari sa Juda ug kamong tanang katawhan sa Juda, ug ang tanang lumulupyo sa Jerusalem nga mosulod pinaagi niini nga mga ganghaan. **21** Miignon si Yahweh niini: "Pag-amping alang sa inyong mga kinabuhi ug ayaw kamo pagpasan ug mga bug-at sa adlaw nga Igapapahulay aron dalhon kini ngadto sa mga ganghaan sa Jerusalem. **22** Ayaw pagdala ug mga palas-anon pagawas sa imong balay sa adlaw nga Igapapahulay. Ayaw pagtrahabo sa bisan unsang buluhaton, apan iagahan ang adlaw nga Igapapahulay, iringon sa akong gisugo sa inyong mga katigulangan." **23** Wala sila naminaw o nagnatalinghog, apan ilang gipagahi ang ilang liog aron nga dili sila makadungog kanako ni modawat sa akong pagbadlong. **24** Mahitabo nga kung maminaw gayod kamo kanako-mao kini ang gióngon ni Yahweh—ug dili magdala ug palas-anon ngadto sa mga ganghaan sa siyudad sa adlaw nga Igapapahulay apan igahin hinuon kini ngadto kung Yahweh ug dili magbutah ug bisan unsang buluhaton nianang adlawa, **25** unya ang mga hari, mga prin西e, ug kadtong naglingkod sa trono ni David moadt sa mga ganghaan sa siyudad sakay sa karawahe ug sa mga kabayo, sila ug ang ilang mga pangulo, mga kalakakin-an sa Juda ug mga lumulupyo sa Jerusalem, ug kini nga siyudad pagapuy-an hangtod sa kahangtoran. **26** Mangabot sila gikan sa mga siyudad sa Juda ug gikan sa tanang nakapalibot sa Jerusalem, gikan sa yuta sa Benjamin ug sa ubos nga mga yuta, gikan sa mga kabungtoran, ug gikan sa Negeb, nagdala ug mga halad sinunog ug mga sakripisy, mga halad nga trigo ug mga insenso, pagpasalamat nga mga halad ngadto sa balay ni Yahweh. **27** Apan kung dili sila mamati kanako—sa paglalin sa adlaw nga Igapapahulay ug magpasan ug mga palas-unon ug mosulod sa mga ganghaan sa Jerusalem sa adlaw nga Igapapahulay—unya pagasindihan ko ang ilang mga ganghaan, ug sunugon niini ang mga kota sa Jerusalem, ug dili kini mapalong."

18 Ang pulong nga miabot kang Jeremias gikan kang Yahweh, nag-ingon, **2** "Tindog ug pag-adto sa balay sa magkukolon, kaya dito nako ipadungog kanimo ang akong pulong." **3** Busa miadtako sa balay sa magkukolon, ug tan-awa! Nagtrahabo ang magkukolon didto sa himoanhan ug kolon. **4** Apan nangabungkag ang lapok nga iyang gihulma diha sa iyang kamot, busa nausab ang iyang hunahuna ug naghimo ug labing butang nga nindot sumala sa iyang panan-aw. **5** Unya miabot ang pulong ni Yahweh kanako, nga nag-ingon, **6** "Dili ko ba mahimo ang gibuhat sa magkukolon diha kaninyo, panimalay sa Israel?"—mao kini ang gisulit ni Yahweh. Tan-awa! Sama sa lapok nga anaa sa kamot sa magkukolon—sama kamo niana sa akong kamot, panimalay sa Israel. **7** Sa usa ka higayon, mosangyaw ako mahitungod sa usa ka nasod o sa usa ka ginghamian, nga papahawaon ko kini, pukanon o laglagon. **8** Apan kung isalikway sa nasod nga akong gisangyawang ang ilang pagkadaotan, dili ko

na ipadayan ang kadaot nga akong gilaraw nga ipahamtang kanila. **9** Sa laing higayon, magsangyaw ako mahitungod sa nasod o gingharian, nga tukoron ko kini o itanon. **10** Apan kung magbuhat sila ug daotan sa akong panan-aw pinaagi sa dili pagpaminaw sa akong tingog, unya hunongan ko ang kaayo nga akong gisulti nga buhaton alang kanila. **11** Busa karon, pakigusulti sa katawhan sa Juda ug sa mga lumulupyo sa Jerusalem ug pag-ingon, 'Gisulti kini ni Yahweh: Tan-awa, magbuhat na ako ug kadaot batok kaninyo. Naglaraw na ako ug daotan batok kaninyo. Paghinulsol, matag tawo gikan sa iyang daotang mga binuhatan, aron nga magdala ug kaayohan diha kaninyo ang inyong mga pamaagi ug ang inyong mga binuhatan.' **12** Apan moingon sila, 'Wala kinuy pulos. Magbuhat kami suli sa among kaualingong mga laraw. Ang matag usa kanamo magbuhat kung unsa ang gitinguha sa among daotan ug misinupakon nga kasingkasing.' **13** Busa gisulti kini ni Yahweh, 'Pangutan-a ang mga nasod, kinsa man ang nakadungog sa sama niining mga butanga? Nagbuhat sa makalilisang nga binuhatan ang ulay nga Israel. **14** Mibiya ba sukadsukad ang niyebe sa Lebanon didto sa batoon nga bahan sa bungtod? Natumpag na ba sukadsukad ang mga tubod sa kabukiran nga gikan sa halayo, kadtong bugnaw nga mga tubod?' **15** Apan gikalimtan ako sa akong katawhan. Nagbuhat sila ug mga halad sa mga walay pulos nga mga diosdios ug maoy nahimong kapandulan sa ilang mga agianan; gibyaan nila ang karaan nga mga dalon aron sa paglakaw sa dili nga agianan. **16** Mahimong awaaw ang ilang yuta, butang nga talamayon hangtod sa kahantoran. Magpangurog ug magpanglingo sa iyang ulo kadtong mga moagi. **17** Katagon ko sila sa atubangan sa ilang mga kaaway sama sa sidlakan nga hangin. Ipaikita ko kanila ang akong likod, ug dili ang akong dagway, sa adlaw sa ilang katalagman.' **18** Busa miuongon ang katawhan, 'Dili, magbuhat kita ug daotang laraw batok kani Jeremias, sanglit nga dili man mahanaw ang balaod gikan sa mga pari, o ang mga tambag sa mga maalamong tawo, o ang mga pulong sa mga propeta. Dili, sulongon nato siya pinaagi sa atong mga pulong ug dili nato panumbalingon ang bisan unsang butang nga iyang gisangyaw.' **19** Paminaw kanako, Yahweh, ug paminawa ang tingog sa akong mga kaaway. **20** Ang katalagman ba nga gikan kanila mao ang akong ganti alang sa akong pagkamaayo kanila? Kay nagkalot sila ug bangag alang kanako. Hinumodom kung giunsa nako pagbarog diha kanimo aron nga mosulti alang sa ilang kaayohan, aron nga mawala na ang imong kapungot gikan kanila. **21** Busa itugyan ang ilang mga anak ngadto sa kagutom, ug ihatag sila ngadto sa mga kamot nga naggamit ug espada. Busa himoa nga magbanganot ang ilang mga kababayen-an ug ang mga biyuda, ug mangamatay ang ilang mga kalalakin-an, ug mangamatay sa espada ang ilang mga batan-on nga lalaki didto sa gubat. **22** Tugoti nga madungog ang singgit sa kasub-anan didto sa ilang mga balya, sama sa imong kalit nga pagpadala ug mga kaaway batok kanila. Kay nagkalot sila ug bangag aron sa pagdakop kanako ug nagbuhat ug mga lit-ag alang sa akong til. **23** Apan ikaw, Yahweh, nasyod ka sa tahan nilang laraw batok sa pagpaway kanako. Ayaw papasoya ang ilang mga kalapasan ug mga sala. Ayaw papasa ang ilang mga sala diha kanimo. Hinuon, laglaga sila diha sa imong atubangan. Pamuhat batok kanila sa adlaw sa imong kaligutog.

19 Miuong si Yahweh niini, 'Lakaw ug palita ang kolon samtang anaa kauban nimo ang mga kadagkoan sa katawhan ug ang mga pari.' **2** Unya pag-adto sa Walog sa Ben Hinom duol sa Ganghaan sa Buak nga Kolon, ug didto isangyaw ang mga pulong nga akong isulti kanimo. **3** Sulti, 'Paminaw ang pulong ni Yahweh, mga hari sa Juda ug ang mga lumulupyo sa Jerusalem! Si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, miuong niini, 'Tan-awa, magdala ako ug katalagman niining dapita, ug mobagting gayod ang mga dalunggan niadtong makadungog niini. **4** Gibuhut ko kini tungod kay gibyaan nila ako ug gihiugawan kining dapita. Naghalad sila niining dapita ug mga sakripisyo sa uban nga mga diosdios nga wala nila mailhi. Sila, ang ilang mga katigulangan, ug ang mga hari sa Juda nagpuno usab niining dapita ug dugo sa mga walay sala. **5** Nagtukod sila ug habog nga mga dapit kang Baal aron sa pagsunog sa ilang mga anak nga lalaki sa kalayo ingon nga sinunog nga halad kaniya—butang nga wala nako gimando o gisulti, ni wala misulod sa akong hunahuna. **6** Busa, tan-awa, moabot na ang mga adlaw—mao kini ang gisulti ni Yahweh—sa dihang dili na pagatawgon kining dapita ug Tofet, ang Walog sa Ben Hinom, kay mamahimo na kining Walog nga ihawanan. **7** Himuon kong walay bili dinhing dapita ang tahanan nga mga laraw sa Juda ug sa Jerusalem. Pagalaglagon ko sila pinaagi sa espada

atubangan sa ilang mga kaaway ug pinaagi sa kamot niadtong nagpangita sa ilang mga kinabuhi. Unya ihatag ko ang ilang mga patay nga lawas ingon nga pagkaon sa mga langgam sa kalangitan ug sa mga mananap sa kalibutan. **8** Unya pagagun-obon ko kining siyudara ug mahimong butang nga talamayon, kay ang tahanan nga moagi niini magpangurog ug magpanglingi mahitungod sa tanang mga hampak. **9** Ipaikona ko kanila ang unod sa ilang mga anak ngalaiki ug mga anak nga babaye; kan-on sa matag tawo ang unod sa ilang mga silingan sa panahanon nga pagalibutan sila ug paantoson sa ilang mga kaaway ug sa mga nagpangita sa ilang mga kinabuhi.' **10** Unya buakon nimo ang kolon sa atubangan sa katawhan nga miuban kanimo. **11** Moingon ka kanila, 'Nagsulti niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Pagabutuhan ko kining samang butang sa mga katawhan ug niining siyudara—mao kini ang gisulti ni Yahweh—ingon nga gipangkatag ni Jeremias ang kolon aron nagi dili na kini mahulma pag-usab. Ilubong sa katawhan ang mga patay didto sa Tofet hangtod nga wala nay luna nga habilinan sa dugang pa nga mga patay. **12** Mao kini ang akong buhaton niining dapita ug sa mga lumulupyo niini sa dihang buhaton ko kining siyudara sama sa Tofet—mao kini ang gisulti ni Yahweh—**13** busa mahisama sa Tofet ang mga panimalay sa Jerusalem ug ang mga hari sa Juda—ang tahanan nga mahugaw nga katawhan nga nagsimba sa tahanan nga mga kabitoonan sa kalangitan ug nagbubo sa halad nga ilimmon sa uban nga mga diosdios diha sa atop sa ilang mga balay.' **14** Unya miadto si Jeremias gikan sa Tofet, kung usa gipadala siya ni Yahweh aron sa pagpanagna. Nagtindog siya sa hawanan sa balay ni Yahweh ug miuong ngadto sa tanang katawhan, **15** 'Si Yahweh nga labawng makagagahom, Dios sa Israel, miuong niini, 'Tan-awa, magdala ako ug katalagman niining siyudara ug sa tanang lungsod niini nga akong gisangyaw batok niini, tungod kay gipagahil nila ang ilang liog ug nagdumili sa pagpaminaw sa akong mga pulong.'

20 Si Pashur ang anak nga lalaki ni Imer nga pari—nga maoy pangulo sa opisyal—nakadungog nga nanagna si Jeremias niining mga pulonga atubangan sa balay ni Yahweh. **2** Busa giikulata ni Pashur si Jeremias nga propeta ug unya giposasan siya nga anaa sa Taas nga Ganghaan sa Benjamin didto sa balay ni Yahweh. **3** Nahitabo sa pagkaugma nga gipagawas ni Pashur si Jeremias ug gitanggal ang iyang mga posas. Unya miuong si Jeremias kaniya, 'Wala tawga ni Yahweh nga Pashur ang imong ngalan, apan ikaw si Magor Missabib. **4** Kay miuong si Yahweh niini, 'Tan-awa, himoon ko ikaw nga butang nga makahahadol, ikaw ug ang tahanan nimong mga hinigugma, kay mangalaglag sila pinaagi sa espada sa ilang mga kaaway ug makita mo kini. Ihatag ko ang tibook Juda ngadto sa kamot sa hari sa Babilonia. Mahimo silang mga binihag didto sa Babilonia o sulongon sila pinaagi sa espada. **5** Ihatag ko kaniya ang tahanan nga katigayonan niining siyudara ug ang tahanan nga mga kaadunahan, ang tanang bilihong mga butang ug ang tahanan nga mga bahandi sa mga hari sa Juda. Ibutang ko kini ngadto sa kamot sa imong mga kaaway, ug pagasaktiun nila kini. Kuhana nila kini ug dad-on didto sa Babilonia. **6** Apan ikaw, Pashur, ug ang tahanan nga lumulupyo sa imong panimalay mahimong binihag. Moadto ka sa Babilonia ug mamatay didto. Ilubong ka didto ug ang imong mga hinigugma nga imong gipanagnagan ug malimbongan nga mga butang.' **7** Yahweh, gilimbongan mo ako, ug nalimboran ako. Kuskan ga kaysa kanako, ug nabuntog mo ako. Nahimo akong katawhan-anan sa tibook adlaw; ang tahanan naghiaybiay kanako. **8** Kay sa dihang mosulti ako, motawag ako ug mosangyaw, 'Kaguliyan ug kasamok.' Unya nahimong pagbadlong ug pagbiaybiay alang kanako ang pulong ni Yahweh kada adlaw. **9** Kung mosulti ako, 'Dili ko na hunahuna pa si Yahweh. Dili na gayod ako mosulti mahitungod sa iyang ngalan.' Unya sama kini sa kalayo sa akong kasingkasing, nagkupot sa akong mga kabukogan. Busa nahasol ako sa pagpugong niini apan dili ko kini mahimo. **10** Nadungog ko ang mga hunigihon sa kalisang gikan sa daghang mga katawhan. 'Ibalita! Kinahanglan nga ibalita nato kini!' Kadtong suod kanako nagtan-aw kung malaglag ba ako. 'Basin pa diay ug malimbongan siya. Kung mao kana, mabuntog ta siya ug makapanimalos kita kaniya.' **11** Apan nag-urban kanako si Yahweh sama sa makagagahom nga manggugubat, busa magusapinday gayod kadtong naggukod kanako. Dili niko mabuntog. Maulawan gayod sila pag-ayo, tungod kay wala man sila nagmalampuson. Walay kataposan ang ilang kaulaw, ug dili na kini malimtan. **12** Apan ikaw, Yahweh nga labawng makagagahom, ikaw nga nagsusi sa matarong ug ang nakakita sa hunahuna ug sa kasingkasing. Pakit-a ako sa imong pagpanghimalos kanila sukad nga gipakita ko kanimo

ang akong sumbong. **13** Awit si Yahweh! Dayga si Yahweh! Kay giluwás niya ang kinabuhi niadtong gidaogdaog gikan sa kamot sa nagbuhat ug mga daotan. **14** Matunglo una ang adlaw nga ako nahimugso. Ayaw tugot niya mahimong panalangin ang adlaw nga gihimugo ako sa akong inahan. **15** Matunglo una ang tawo nga nagsulti sa akong amahan, ang usa nga nag-ingon, 'Lalaki nga bata ngan natawo diha kanimo,' nga maoy hinungdan sa hilabihan nga kalipay. **16** Himoa nga mahisama sa mga siyudad nga gilaglag ni Yahweh kanang tawhana ug wala maluoy si Yahweh kaniila. Padungga siya sa tingog sa pagpaketabang sa pagkakaadlawon, ang singgit sa panaggubat panahon sa uditong tutok, **17** tungod kay wala niya ok patya sa tagoangkan, nga naghimo sa akong inahan nga daw akong lubnganan, ang tagoangkan nga kanunyan mabdos hangtod sa kahangtoran. **18** Nganong gipakatawo man ako gikan sa tagoangkan aron lamang makakita sa mga kabutog ug kasakit, aron nga mapuno sa kaulaw ang akong mga adlaw?"

21 Ang pulong nga miabot kang Jeremias nga gikan kang Yahweh sa dihang gipadala ni Haring Zedekia si Pashur nga anak nga lalaki ni Malkia ug Zefania anak nga lalaki ni Maaseia ang mga pari alang kaniya. Miuong sila kaniya, **2** "Pangayo ug tambag gikan kang Yahweh alang kanaamo, tungod kay makiggubat kanamo si Nebucadnesar ang hari sa Babilonia. Tingali ug magbuhut siyag milagro alang kanamo, sama sa nilabay nga mga panahon, ug iyang paatrason ang among mga kaaway gikan kanamo." **3** Busa miuong si Jeremias kanila, "Mao kini ang imong isulti kang Zedekia, **4** 'Si Yahweh, ang Dios sa Israel, miuong niini: Tanawa, hapis ko na balihon ang gamit nga alang sa gubat nga anaa sa imong kamot, nga imong gigamit aron sa pagpakiaway sa hari sa Babilonia ug sa mga Chaldehanon nga nagpaduol kanimo gikan sa gawas sa mga pader! Tungod kay tapokon ko sila diha sa tungatunga sa siyudad. **5** Ug ako mismo ang makig-away batok kanimo uban sa gibakyaw nga kamot ug sa lig-on nga bukton, ug sa hilabihang kasuko. **6** Tungod kay akong atakihon ang mga lumulupyo niining siyudara, ang mga tawo ug ang mga mananap. Mangamatay sila sa hilabihang hampak. **7** Human niini-mao kini ang giuongon ni Yahweh—si Zedekia ang hari sa Juda, ang iyang mga sulugoon, ang katawhan, ug si bisan kinsa nga magpabilin dini niining nasora pagkahuman sa hampak, sa espada ug sa kagutom, ihatag ko silang tanan ngadto sa kamot ni Nebucadnesar ang hari sa Babilonia, ug ngadto sa kamot sa ilang mga kaaway, ug sa kamot niadtong buot mopatay kanila. Unya patyon niya sila pinaagi sa sulab sa iyang espada. Dili niya sila kalyu-an, o luwason." **8** Unya alang niining mga tawhana kinahanglan ng moignon ka, Nag-ingon si Yahweh niini: Tan-awa, Papilion ko kamo sa dalan sa kinabuhi ug sa dalan sa kamatayon. **9** Bisin kinsa nga magpabilin dini nga siyudad mamataw pinaagi sa espada, kagutom, ug sa hampak; apan si bisan kinsa nga mogawas ug moluhod sa mga Chaldehanon nga anaa sa na inyong duol, mabuhil. Maluwás ang iyang kinabuhi. **10** Tungod kay moatubang ako batok niining nasora aron sa pagpadala ug katalagman ug dili kaayohan—mao kini ang giuongon ni Yahweh. Itugyan kini ngadto sa kamot sa hari sa Babilonia ug iya kining pagasunogon." **11** Mahitungod sa panimalay sa hari sa Juda, pamati sa pulong ni Yahweh. **12** Panimalay ni David, miuong si Yahweh, Pagdala ug hustisya sa kabutongan. Luwasa ang usa ka tawo nga gikawatan pinaagi sa kamot sa tigdaogdaog, o mogawas ang akong kasuko sama sa nagdilaab nga kalayo, ug walay bisan usa nga makapalong niini, tungod sa daotan niyo nga mga binuhatan. **13** Tan-awa, lumulupyo sa mao nga walog! Nakigbatok ako kaninyo, bato sa patag—mao kini ang giuong ni Yahweh-nakigbatok ako kung bisan kinsa nga nag-ingon, "Kinsa man ang mokanoa aron sa pag-ataki kanato?" o "Kinsa man ang mosulod sa atong mga balay?" **14** Giandam ko na ang bunga sa inyong mga tulomanon aron moanha kaninyo—mao kini ang giuong ni Yahweh—ug maghaling ako ug kalayo diha sa mga baga nga sampinit, ug ugdayon niya ang tanan nga nakapalibot niini."

22 Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Lakaw ngadto sa balay sa hari sa Juda ug isulti kini nga pulong didto. **2** Ug isulti, 'Hari sa Juda, paminawa ang pulong ni Yahweh—ikaw nga naglingkod sa trono ni David—ikaw, ug ang imong mga sulugoon, ug ang imong katawhan nga moagi niining mga ganghaan. **3** Nagsulti si Yahweh niini, "Buhatan ang husto ug matarong, ug si bisan kinsa nga gikawatan—luwasa siya gikan sa mga kamot sa nagdaogdaog. Ayaw daogdaoga ang mga langyaw o mga batang ilo o balo diha sa inyong yuta. Ayaw pagpasiugda ug kasamok o paawasi ug dugo sa walay sala kining dapita. **4** Kay kung

buhaton gayod ninyo kining mga butanga, nan magpadayon sa paglingkod ang mga hari nga naglingkod sa trono ni David nga mosulod sa ganghaan sakay sa usa ka karwahe ug sa mga kabayo, siya, lakip na ang iyang mga sulugoon, ug ang iyang katawhan! **5** Apan kung dili ninyo patalinghogan kini nga mga pulong nga akong gipahibalo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—nan mapukan gayod kining harianong balay." **6** Kay nag-ingon si Yahweh niini mahitungod sa balay sa hari sa Juda, 'Sama ka sa Gilead, o sama sa bungtod sa Lebanon alang kanako. Apan himoon ko ikaw nga usa ka kamingawan, mga siyudad nga walay nga napuyo.' **7** Kay paanhaon ko ang mga tawo nga mogun-ob kanimo! Pamuton sa mga kalalakin-an gamit ang ilang mga hinagibang ang inyong labing maayo nga mga kaohoy sidro ug sunogon nila kini. **8** Unya daghang kanasoran ang mangagi niining siyudara. Ang tagsatagsa ka tawo magpangutan-anay, "Nganong gibuhut man kini ni Yahweh sa bantogang siyudad?" **9** Unya motubag ang ubang tawo, "Tungod kay gisalikway nila ang kasabutan ni Yahweh nga ilang Dios ug nagyukbo sa ubang mga dios ug misimba niini." **10** Ayaw paghilak sa tawong patay na ug ayaw pagbangotan alang kaniya; apan hilaki hinoo ang tawong molakaway na, tungod kay dili niya siya mobalik pa ug dili na niya makita pa ang iyang yutang natawhan." **11** Kay misulti niini si Yahweh mahitungod kang Jehoahaz ang anak nga lalaki ni Josias, ang hari sa Juda nga mipuli ingon nga hari kung Josias nga iyang amahan, 'Mibiya siya niining dapita ug dili na makabalik pa. **12** Mamatay siya ditto sa dapit kung dili siya gibihag, ug dili na niya makita pa kining yutaa.' **13** Alaoit siya nga nagtukod sa iyang balay sa dili matarong nga paagi, mga lawak sa itaas pinaagi sa pagpanlupig, nga nagpatrabaho sa iyang isigkatawo nga walay suhol; **14** ug miuong siya, 'Magtukod ako alang sa akong kaugalingon ug usa ka dakong balay nga may mga luag nga lawak sa itaas.' ug gibutangan niya kini ug dagkong mga bintana, ug gibungbongan niya kini gamit ang kahoyng sedro, ug giptinalan niya kini ug pula.' **15** Mao ba kini ang makahimo kanimo nga maayong hari, nga buot mo man nga makabalay gamit ang mga tabla sa sedro? Dili ba mikaon ug miñon man usab ang imong amahan, apan nagbuhut gihapon sa husto ug matarong? Unya malampuson ang tanan alang kaniya. **16** Naghukom siya dapig sa husto sa kabos ug mga nanginahanlang. Nan maayo gayod kini. Dili ba mao man kini ang buot ipasabot sa pag-ila kanako?—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **17** Apan walay laing gitinguha sa imong mga mata ug kasingkasing gawas lamang sa kabalaka alang sa imong dili makatarongan nga pagbaton ug salapi ug pagpaawas sa dugo sa tawong walay sala, sa pagpanglupig ug pagdaogdaog sa uban. **18** Busa misulti si Yahweh niini mahitungod kang Jehoyakim ang anak nga lalaki ni Josias, ang hari sa Juda: Dili sila magbangotan alang kaniya, nga mag-ingon, 'Pagkamakaluluoy sa akong igsoon nga lalaki! o 'Pagkamakaluluoy sa akong igsoon nga babaye!' Dili sila magbangotan alang kaniya, nga mag-ingon, 'Pagkamakaluluoy sa akong agalon!' o 'Pagkamakaluluoy sa akong halangdong hari!' **19** Ilubong siya sama sa paglubong sa usa ka asno, guyoron ug ilabay sa gawas nga bahin sa mga ganghaan sa Jerusalem. **20** Tungas sa kabukiran sa Lebanon ug singgit. Singgit ngadto sa Bashan. Pagsinggit gikan sa kabutongan sa Abarim, kay mangapukan na ang tanan niyong mga higala. **21** Nakigsulti ako kanimo samamt luwas ka pa, apan mitubag ka, 'Dili gayod ako maminaw.' Batasan na nimo kini sukad pa sa imong pagkabatan-on, tungod kay wala mo gayod paminawa ang akong tingog. **22** Ipadpad sa hangin ang tanan niyong mga magbalantay, ug mangabihag ang inyong mga higala. Unya mangaulaw gayod kamo ug maulawan kamo tungod sa tanan niyong daotang mga binuhatan. **23** Kamong mga napuyo sa 'Lebanon,' nga nahimutang sa sedro nga mga dagkong balay, pagkamakaluluoy ninyo sa dihang modangat kaninyo ang kasakit, ang kasakit nga sama sa babaye nga nagbati!" **24** Ingon nga aki buhi—mao kini ang giuong ni Yahweh—bisan pa ug ikaw, Jehoyakin ang anak nga lalaki ni Jehoyakin, ang hari sa Juda, mao ang singsing nga pangsiylo sa akong tuomot, tangtongan ko gayod ikaw. **25** Kay gitugyan ko na ikaw sa mga kamot niadtong ngattingoha sa imong kinabuhi ug niadtong imong gikaholokan, bisan pa sa mga kamot ni Nebucadnezar ang hari sa Babilonia ug sa mga Caldehanon. **26** Ilaboy ko ikaw ug ang imong inahan nga naghimugso kanimo ngadto sa laing dapit, ang nasod nga dili imong natawhan, ug mangamatay kamo ditto. **27** Mahitungod niining yutaa nga buot nilang balikan, dili na sila makabalik pa dinihi. **28** Tinamay na ba kini ug buak nga sudlanan? Kini bang tawo nga si Jehoyakin usa ka tadyaw nga dili na makapahimuot sa uban? Nganong gihinginlan man siya ug ang iyang kaliwanan, ug gibihag sila sa yuta nga wala nila

mahibaloi? **29** O yuta, yuta, yuta! Patalinghogi ang pulong ni Yahweh! **30** Nagusulti si Yahweh niini, 'Isulat ang mahitungod niining tawo nga si Jehoyakin: Dili gayod siya makaanak. Dili siya magmauswagon sulod sa iyang mga adlaw, ug wala sa iyang mga kaliwat ang magmalampuson o makalingkod pa sa trono ni David ug maghari sa tibook Juda."

23 Pakalaot sa mga magbalantay nga naggun-ob ug nagpatibulaag sa mga karnero diha sa akong sibsibanan—mao kini ang giicingon ni Yahweh.” **2** Busa si Yahweh, ang Dios sa Israel, misulti niini batok sa mga magbalantay nga nag-atiman sa iyang kawathan, “Gipatibulaag ninyo ang panon sa akong kahayopan ug gipang-abog sila. Wala ninyo sila atimana. Busa pagasilotan ko kamo alang sa daotan ninyong nahimo—mao kini ang giicingon ni Yahweh. **3** Tigomos ko ang mga nahibilin nga panon sa akong kahayopan gikan sa tibook kayutaan diin ko sila gipatibulaag, ug ibalik ko sila ngadto sa sibsibanan nga dapit, kung diin sila magmabuhagahan ug managhan. **4** Unya magpili ako ug mga magbalantay nga mag-atiman kanila aron dili na sila mangahadol o magkatibulaag. Wala nay bisan usa kanila nga mawala—mao kini ang giicingon ni Yahweh. **5** Tan-awa talibot na ang mga adlaw—mao kini ang giicingon ni Yahweh—sa dihang pilion ko na alang kang David ang usa ka matarong nga sanga. Maghari siya; magmaalamon siya, ug himoot ang husto ug matarong sa kayutaan. **6** Maluwang ang Juda, ug magpuyo ang Israel nga layo sa piligro. Unya mao kini ang ngalan nga siya pagatawagon: Si Yahweh mao ang atong pagkamatatorong. **7** Busa tan-awa, talibot na ang mga adlaw—mao kini ang giicingon ni Yahweh—sa dihang dili na sila magsulti nga, 'Ingon nga buhi si Yahweh, nga naggukha ug naggabalik sa mga kaliwati dinihi sa balay sa Israel sukad sa amihanang babin ug sa tibook kayutaan kung diin sila gipang-abog. Unya magpuyo na sila sa ilang kaugalingong yuta.' **9** Mahitungod sa mga propeta, nadugmok ang akong kasingkasing, ug nangurog ang akong mga kabukogan. Nahisama ako sa tawong hubog, sama sa tawo nga nasobrahan sa bino, tungod kag Yahweh ug sa iyang balaan nga mga pulong. **10** Tungod kay ang kayutaan nalukop na sa mga mananapaw. Tungod niini nagsmala na ang yuta. Nangalaya na ang mga tanom didto sa kamingawan. Daotan ang pamaagi niining mga propeta; ang ilang gahom wala gamita sa hustong pamatasan. **11** 'Daotan ang mga propeta ug ang mga pari. Nakita ko usab ang ilang pagkadaotan bisan sa akong puluy-anan!'—mao kini ang giicingon ni Yahweh— **12** busa ang ilang mga dalan mahismasa sa danlog nga dapit diha sa kantigtit. Ug mangasukamod sila. Mangatumba sila niini. Kay magpadala ako ug katalagman batok kanila sa tuig sa ilang pagasilot—mao kini ang giicingon ni Yahweh. **13** Kay nahikaplagan ko nga nagbuhut ug daotan ang mga propeta sa Samaria: Nagpropesiya sila pinaagi kag Baal ug gipasalaag ang akong kawathan sa Israel. **14** Lakip ang mga propeta sa Jerusalem nahikaplagan ko usab ug malaw-ay nga mga binuhatan: Nanapaw sila ug naglakaw nga malimbongan. Gipalig-on nila ang mga kamot sa mga tawong daotan; walay namiya sa iyang daotan nga binuhatan. Nahisama na silang tanan sa Sodoma alang kanako ug ang ilang pinuy-anan sama sa Gomora!” **15** Busa nagsulti si Yahweh nga labawng makagagahom mahitungod sa mga propeta, “Tan-awa, pakaonon ko sila ug panyawon ug paimmon ug makahilo nga tubig, kay migula ang kadaotan gikan sa propeta sa Jerusalem paingon sa tibook nga kayutaan.” **16** Nagusulti niini si Yahweh nga labawng makagagahom, “Ayaw paminaw sa pulong sa mga propeta nga naghatag ug propesiya diha kaninyo. Gilimbongan lamang nila kamo! Nagpahayag sila sa ilang mga pananaw bunga lamang sa ilang kaugalingong mga hunahuna, ug dili gikan sa baba ni Yahweh. **17** Kanunay silang nagasulti niadtong misupak kanako, ‘Nag-ingon si Yahweh nga magmalinawon kamo.’ Kay gisulihan usab nila katong tanan nga nagmagahi sa ilang kasingkasing, magaingon, ‘Walay katalagman nga modangat kaninyo.’ **18** Apan kinsa man ang nagbarog sa panagtigom ni Yahweh? Kinsa man ang nakakita ug nakadungog sa iyang pulong? Kinsa man ang nanumbaling ug naminaw sa iyang pulong? **19** Tan-awa, adunay unos nga moabot gikan kag Yahweh! Migula usab ang iyang naghingapin nga kasuko, ug ang buhawi nga kapungot. Motuyoktuyok kini sa ulo sa mga daotan. **20** Dili mahunong ang kapungot ni Yahweh handtot nga dili kini mapagawas ug mahadot ngadto sa gitudlo sa iyang kasingkasing. Sa kataposang mga adlaw, masabtan ra ninyo kini. **21** Wala ko sugoa kining mga propeta. Migula lamang sila. Wala gayod akoy giicingon ngadto kanila, apan nagpadayon gihapon sila sa pagpropesiya. **22** Kay kung nagbarog pa sila sa akong panagtigom, mahimo gayod nga maminaw

ang akong kawathan sa akong pulong; mahimo usab nila nga mobiya sa ilang mga daotang mga pulong ug mga malaw-ay nga binuhatan. **23** Dios ba lamang ako nga anaa sa duol—mao kini ang giicingon ni Yahweh—ug dili ba Dios usab sa halayo? **24** May makatago ba sa hilit nga dapit aron dili ko siya makiita?—mao kini ang giicingon ni Yahweh—ug dili ba anaa man ak bisan asa sa kalangitan ug sa kalibutan?— mao kini ang giicingon ni Yahweh. **25** Nadungog ko kung unsa ang gisulti sa mga propeta, kadtong mga nagpropesiya ug mga bakak pinaagi sa akong ngalan. Ug miunong sila, ‘Nagdamgo ako! Nagdamgo ako!’ **26** Hangtod kanus-a ba kini magpadayon, ang mga propeta nga nagpropesiya nga bunga lamang sa ilang hunahuna ug nga nagpropesiya nga gikan sa malimbongan nilang kasingkasing? **27** Nagaplano sila nga pahikalmitan sa akong kawathan ang akong ngalan pinaagi sa mga damgo nga ilang gipadayag, ang matag-usa ngadto sa iyang isigkatawo, sama sa paghikalmot sa ilang mga katigulangan sa akong ngalan nga midapig sa ngalan ni Baal. **28** Pasultiha sa iyang damgo ang propeta nga adunay damgo. Apan kadtong akong gipadayagan sa usa ka butang, pasulthi siya sa akong ngalan nga matinud-anon. Unsa man ang kabalutan sa dagami ngadto sa lugas?—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— **29** Dili ba nga akong pulong sama man sa kalyo?—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— ug sama sa maso nga nagpinopino sa bato? **30** Busa tan-awa, kontra ko ang mga propeta—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— si bisan kinsa nga mangangkon sa mga pulong gikan sa ubang tawo ug mosulti nga gikan kini kanako. **31** Tan-awa, kontra ko ang mga propeta—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—ngi migamit sa ilang mga dila aron sa pagpropesiya. **32** Tan-awa, kontra ko ang mga propeta nga may damgo nga bakak—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— ug isugilon nila kini ug niini nga paagi gipasalaag ang akong kawathan pinaagi sa ilang bakak ug pagpanghambug. Kontra ko sila, tungod kay wala ko sila gipadala ni gimardonan ko sila. Busa dili gayod nila matabangan kining kawathan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **33** Kung mangutana kanimo kining mga tawhana, o ang usa ka propeta, o ang pari, ‘Unsa man ang palas-anon ni Yahweh?’ Sultih sila. ‘Kamo mao ang palas-anon, ug hinginlan ko ikaw’—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **34** Alang sa mga propeta, mga pari, ug kawathan nga moingon, ‘Mao kini ang palas-anon ni Yahweh’ pagasilotan ko kanang tawhana ug iyang panimalay. **35** Magpadayon kamo sa pagsulti, ang matag-usa sa iyang isigkatawo ug ngadto sa iyang mga kaigsoonan, ‘Unsa man ang tubag ni Yahweh?’ ug ‘Unsa man ang gipahayag ni Yahweh?’ **36** Apan kinahanglan dili na kamo mosulti bahin sa ‘palas-anon ni Yahweh,’ kay ang palas-anon pulong lamang sa tawo, ug gituis ninyo ang mga pulong sa buhi nga Dios, nga mao si Yahweh ang labawng makagagahom, nga atong Dios. **37** Mao kini ang imong angay isulti sa propeta. ‘Unsa man ang tubag nga gihatag ni Yahweh kanimo? o ‘Unsa man ang gisulti ni Yahweh?’ **38** Apan kung isulti nimo, ‘Ang palas-anon ni Yahweh’, mao kini ang giicingon ni Yahweh: Tungod kay gisulti man ninyo kining mga pulonga, ‘Ang palas-anon ni Yahweh,’ sa dihang gipadala ko ikaw, nga gisulihan, ‘Dili ninyo isulti ang ‘Ang Palas-anon ni Yahweh,’ **39** busa, tan-awa, puniton ko ikaw ug ilabay palayo kanako, lakip ang siyudad nga akong gihatag kanimo ug sa imong mga katigulangan. **40** Unya pahamtangan ko kamo sa walay kataposang kaulawan ug kaalaot kaninyo nga dili gayod hikalmitan.

24 Gipakita ni Yahweh kanako ang usa ka butang. Ania karon, adunay duha ka mga basket sa mga bunga sa iger a nga gipahimutang sa atubangan sa templo ni Yahweh. (Nahitabo kini nga panan-awon human mabihag ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia, si Jehoyakin ang anak nga lalaki ni Jehoyakin, ang hari sa Juda, ang mga opisyal sa Juda, ang mga batid nga trabahante ug ang mga tighimo ug mga puthaw ug gikan sa Jerusalem ug gidala sila ngadto sa Babilonia.) **2** Ang usa ka basket may maayong mga bunga sa iger a sama sa nahinog pag-unsa ug bunga sa iger a, apan ang laing basket may daot nga bunga sa iger a nga dili na nila makanon. **3** Miunong si Yahweh kanako, ‘Unsa man ang imong nakita, Jeremias?’ Miunong ako, ‘Mga bunga sa iger a. Ang maayong mga bunga sa iger a ug mga daot nga mga bunga sa iger a nga dili na makanon.’ **4** Unya ang pulong ni Yahweh miabot kanako, nga nag-ingon, **5** ‘Si Yahweh, ang Dios sa Israel, nag-ingon niini: Maglantaw ako sa kaayohan sa mga binihag sa Juda, sama niining maayong mga bunga sa iger a, ang mga binihag nga akong gipapahawa gikan niining dapita paingon sa yuta sa Caldea.’ **6** Bantayan ko sila alang sa ilang kaayohan ug pabalikon ko niining yutaa. Tukoron ko sila, ug dili ko na sila lumpagon. Itanom ko sila, ug dili ko na sila ibton. **7** Unya hatagan ko sila ug kasingkasing nga moila kanako, kay ako

si Yahweh. Mahimo sila nga akong katawhan ug ako mahimong ilang Dios, busa mobalik sila kanako sa tibuk nilang kasingkasing. **8** Apan sama sa daot nga mga bunga sa igeria nga dili makaon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—buhaton ko kini kang Zedekia, nga hari sa Juda, uban sa iyang mga opisyal, ug sa uban pang taga-Jerusalem nga nahibilin niining yutaa o namuyo didto sa yuta sa Ehipto. **9** Himoон ko silang mangil-ad nga butang, usa ka katalagman, diha sa panan-aw sa tanang ginghamhan sa kalibutan, usa ka makaukulaw ug mahimong mga hisgutanon, tala-mayon, ug panghimaraaton sa bisan asang dapit nga akong dad-an kanila. **10** Ipadala ko batok kanila ang espada, kagutom, ug katalagman, hangtod nga mangamatay sila gikan sa yuta nga akong gihatag kanila ug sa ilang mga katigulangan."

25 Mao kini ang mga pulong nga miabot kang Jeremias mahitungod sa tanang katawhan sa Juda. Nahitabo kini sa ikaupat nga tuig nga si Jehoyakim ang anak nga lalaki ni Josia, ang hari sa Juda. Mao kadtto ang unang tuig sa paghari ni Nebucadnezar, ang hari sa Babilonia. **2** Gimantala kini ni Jeremias nga propeta sa tanang katawhan sa Juda ug sa tanang lumolupyo sa Jerusalem. **3** Miignon siya, "Sulod sa 23 ka tuig, sukad sa ika-13 nga tuig sa paghari ni Josia ang anak nga lalaki ni Amon, ang hari sa Juda handogt niining adlawa, miabot kanako ang pulong ni Yahweh ug gibalibkib ko kini sa pagsugilon kaninyo, apan wala gayod kamo maminaw. **4** Gipadala ni Yahweh sa makadaghan nganha kaniryo ang tanan niyang mga sulugoon nga mao ang mga propeta, apan wala gayod kamo naminaw ni nanubaling. **5** Miignon kining mga propeta, "Kinahanglan mobiya ang tagsatagsa ka tawo gikan sa iyang pagkadaotan ug sa malaw-ay niyang mga binuhutan ug balik sa yuta nga gihatag na kaniadto ni Yahweh ngadto sa inyong mga katigulangan ug alang kaninyo, igin nganha makunayon gasa. **6** Busa ayaw kamo pagsunod sa laing mga dios sa pagsimba kanila o sa pagyukbo kanila, ug ayaw ninyo siya hagita pinaagi sa buhat sa inyong mga kamot aron dili nya kamo silotan." **7** Apan wala kamo naminaw kanako—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—tungod niana gihagit hinuon ninyo ako pinaagi sa buhat sa inyong mga kamot aron masilotan kamo. **8** Busa miignon niini si Yahweh nga labawng makagagahom, "Tungod kay wala man ninyo paminawa ang akong mga pulong, **9** tan-awa, pasugoan ko nga tigomon ang tanang katawhan sa amihan—an—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—pinaagi kang Nebucadnezar nga akong sulugon, ang hari sa Babilonia, ug ipasulong ko sila batok niining yutaa ug sa mga lumolupyo niini, ug batok sa tanang kasikbit nga kanasoran diha kaninyo. Kay laion ko sila sa kalaglagen. Himoон ko silang kahadlokan, biaybiayon, ug walay kataposang paggun-ob. **10** Pahilumon ko ang kasaba sa kalipay ug sa pagmaya, ang kabahna sa pamanhon ug sa pangasaw-onon, ang tingog sa mga galinan ug palungon ko ang kahayag sa lampara. **11** Unya kining yutaa mahimong awaaw ug kahadolokan, ug kining mga nasora mag-alagad sa hari sa Babilonia sulod sa 70 ka tuig. **12** Unya mahitabo kini nga sa dihang matapos na ang 70 ka tuig, silotan ko ang hari sa Babilonia ug ang siyudad nga yuta sa Caldeanhon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—tungod sa ilang mga sala ug mahimo kining awaaw handogt sa hangtod. **13** Unya ipahamontang ko batok niyanon yutaa ang akong gipanulit, ug ang tanang nahisulat sa libro nga gipanagna ni Jeremias batok sa tanang kanasoran. **14** Uliponon usab sila sa ubang kanasoran ug bantogang mga hari. Panimaslan ko sila sa ilang mga nabuhat ug sa gibuhat sa ilang mga kamot." **15** Kay miignon niini kanako si Yahweh, ang Dios sa Israel, "Kuhaa kining kupa sa bino sa kapungot gikan sa akong kamot ug paimna niini ang tanang kanasoran nga paadtoon ko kanimo. **16** Kay kung makainon masupinday dayon sila, ug mangabuang gumikan sa akong gipadala nga espada nganha kanila." **17** Busa gidawat ko ang kupa sa bino gikan sa kamot ni Yahweh, ug gipainom ko ang tanang kanasoran nga gipaadtuan kanako ni Yahweh: **18** sa Jerusalem, sa mga siyudad sa Juda, sa mga hari niini, ug sa mga opisyal—aron malaglag sila ug kahadlokan, ug biaybiayon ug tinunglo, sama sa nahitabo kanila sa kasamtangang panahon. **19** Ang ubang mga nasod gipainom usab niini: si Faraon nga hari sa Ehipto ug ang iyang mga ulipon; ang iyang mga opisyal ug ang tanan niyang katawhan; **20** ang tanang katawhan nga nagkasagol ang kaliwanan ug ang tanang hari sa yuta sa Uz; ang tanang bahan sa Filistia—sa Ashkelon, sa Gaza, sa Ekon, ug ang nahibilin bahan sa Ashdod; **21** sa Edom ug sa Moab ug ang katawhan sa Amon. **22** Ang mga hari sa Tyre ug sa Sidon, ang mga hari sa mga baybayon sa pikas bahan sa dagat, **23** sa Dedan, sa Tema, ug sa Buz uban ang tanang katawhan nga nagpatupi, kinahanglan paimnon usab sila niini. **24** Mao usab kini ang mga tawo nga moinom niini: ang tanang hari sa

Arabia ug ang mga hari sa katawhan nga nagkasagol ang kaliwanan nga nagpuyo sa kamingawan; **25** ang tanang hari sa Zimri, ang tanang hari sa Elam, ug ang tanang hari sa Medes; **26** ang tanang hari sa amihan-an, ang mga katawhan nga duol ug lagyo—ang tanang katawhan nga uban sa iyang igoong lalaki ug ang tanang mga ginghamhan sa kalibutan nga anaa ibabaw sa yuta. Sa kataposan ang hari sa Babilonia ang gipainom human nilang tanan. **27** Miignon si Yahweh kanako, "Karon kinahanglan sultihan mo sila, 'Si Yahweh ang labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, miignon niini: Inom hangton mahubog, unya magsuka, mangatumba, ug dili na makabangon tungod sa espada nga ipadangat ko diha kaninyo.'" **28** Unya kung mahitabo nga magdumili sila sa pagdawat sa kupa nga anaa sa imong kamot aron imnon, sulthi siya, 'Si Yahweh ang labawng makagagahom miignon niini: Kinahanglan moinom gayod kamo niini.' **29** Kay tan-awa, ipahamtang ko na ang katalagman sa siyudad nga gitawag pinaagi sa akong ngalan, ug makalingkawas ba kamo gikan sa silot? Dili gayod kamo makalingkawas, kay pahamtangan ko ug espada ang tanang lumolupyo niining yutaa!—mao kini ang gipahayag ni Yahweh ang labawng makagagahom." **30** Kinahanglan ipanagna mo kining mga pulong batok kanila, ug isulit ngadto kanila, "Modahunog ang tingog ni Yahweh gikan sa kahtas-an ug mosinggit gikan sa iyang balaang dapit, ug modahunog gayod ang iyang tingog batok sa iyang katawhan; ug mosinggit siya batok sa tanang nga nagpuya sa kalibutan, sama niadtong mga katawhan nga nagpuga sa mga ubas. **31** Ang tingog sa pagpakkibab ug molanog handogt sa kinatuman sa kalibutan, tungod kay panilong man ni Yahweh ang mga sumborg batok sa tanang kanasoran, ug pagahukman niya ang tanang buhing binuhut. Itugyan niya ang mga daotan ngadto sa espada—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." **32** Nag-ingon niini si Yahweh ang labawng makagagahom, "Tan-awa, ang katalagman modangat gayod sa tagsatagsa ka mga nasod, ug ang dakong bagyo magsugod gikan sa labing suok nga bahin sa kalibutan. **33** Unya kadtong gipamatay ni Yahweh nianang adlawa magkatag sa bisan asang bahin sa kalibutan; walay magbangotan kanila, maghipos, o maglubong. Mahisama sila sa hugaw nga anaa sa yuta. **34** Pagminyat ug pagpakkibab kanomg mga magbalantay! Pagligid diha sa mga abog, kamong mga pangulo sa panon, kay ang mga adlaw nga pagaihawon kamo nahiabot na; mabungkag kamo sa dihang malaglag kamo sama sa mahalon nga kolon. **35** Walay kadangpan alang sa mga magbalantay, wala gayoy kaikyasan sa mga pangulo sa panon. **36** Pamatia ang paghihak sa mga magbalantay ug ang pagminyat sa mga pangulo sa panon, kaygilaglag ni Yahweh ang ilang mga sibsibsan. **37** Busa ang malinawon nga mga sibsibsan mahimong biniyan tungod sa tumang kasuko ni Yahweh. **38** Sama sa batang liyon nga mibiya sa iyang langub, kay ang ilang dapit nahimong kahadlokan tungod sa kasuko sa nagaodgaog, ug tungod usab sa iyang mangabangis nga kapungot."

26 Sa pagsugod sa paghari ni Jehoyakim ang anak nga lalaki ni Josia, miabot kini nga pulong gikan kang Yahweh, nga nag-ingon, **2** "Si Yahweh miignon niini: Tindog didto sa hawanan sa akong puloy-anan ug isulit sa tanang mga siyudad sa Juda nga mangabot aron sa pagsimba dinih sa akong puloy-anan. Imantala ang tanang mga pulong nga akong gisugo kanimo nga isulit kanila. Ayaw gayod kulanggian usa sa ka pulong!" **3** Kay tingali maminaw sila niini, naga ang tagsatagsa ka tawo mobiya sa iyang daotang mga binuhutan, aron dili ko ipahamtang batok kanila ang katalagman nga akong giplano tungod sa daotan nilang mga binuhutan. **4** Busa kinahanglang isulit mo kini kanila, 'Si Yahweh miignon niini: Kung dili kamo maminaw kanako pinaagi sa pagtumon sa akong balaod nga gihatag ko nganha kaninyo— **5** kung dili ninyo patalinghogan ang mga pulong sa akong mga sulugoon nga mao ang mga propeta nga kanunay kong gipadala nganha kaninyo—naga wala gayod ninyo paminawa! — **6** busa himoon ko gayod kining puloy-anan sama sa Shilo; himoon kong tinunglo kining siyudara sa panan-aw sa tanang mga kanasoran sa kalibutan." **7** Nakadungog sa pagpahibalo ni Jeremias ang mga pari, ang mga propeta, ug ang tanang katawhan didto sa puloy-anan ni Yahweh. **8** Sa nahuman na si Jeremias sa pagsulti sa tanang gisugo kaniya ni Yahweh gidkop siya sa tanang katawhan, sa mga pari, sa mga propeta, ug miignon, "Angkay ka gayod nga patyon! **9** Nganong nagprosopiya ka man sa ngalan ni Yahweh ug miignon nga kining puloy-anan mahisama sa Shilo ug ang kining siyudara maawaawha nganha kaninyo?" Busa gipalibutan sa tanang katawhan si Jeremias didto sa puloy-anan ni Yahweh. **10** Unya sa pagkadungog sa mga opisyal sa Juda niining mga pulonga miadtong dayon

sila sa puloy-anan ni Yahweh gikan sa balay sa hari. Nanglingkod sila sa ganghaan sa Bag-ong Ganghaan sa puloy-anan ni Yahweh. **11** Ang mga pari ug ang mga propeta nakigsulti sa mga opisyal ug sa tanang katawhan. Miington sila, "Angayan gayod patyon kining tawhana, kay nagprosesiya man siya batok niining nasora, sumala gayod sa inyong nang dungog!" **12** Busa misulti si Jeremias ngadto sa tanang mga opisyal ug sa tanang katawhan, "Gipadala ako ni Yahweh aron managna batok niining puloy-anan ug niining siyudara, sa pagsulti sa tanang mga pulong nga inyong nadungog mismo. **13** Busa karon, bag-oha ang inyong mga pamaagi ug ang inyong pagkinabuhi, ug patalinghogi ang tingog ni Yahweh nga inyong Dios aron dili niya ipadayan ang pagpahamtang kaninyo sa katalagman nga iyang gisulti batok kaninyo. **14** Tan-awa—ako mismo anaa sa inyong mga kamot! Buhata nganhi kanuko kung unsa ang maayo ug matalarong sa inyong panan-awa. **15** Apan angay ninyong masayran nga kung patyon ninyo ako, nan sad-an kamo, kining siyudara ug ang mga lumolupyo niini sa Hugo sa tawong walay sala, tungod kay matuod gayod nga gipadala ako ni Yahweh nganha kaninyo aron sa pagmantala sa tanang pulong sa inyong mga igdulongog. **16** Unya miington ang mga opisyal, ug ang tanang katawhan ngadto sa mga pari ug sa mga propeta, "Dili angay nga mamatay kining tawhana, tungod kay gimantala man niya ang mga butang nganhi kanato pinaagi sa ngalan ni Yahweh nga atong Dios." **17** Unya mitindog ang pipila sa mga kadagkoan sa kayuta ug nakigsulti sa tibuk panagtigom sa katawhan. **18** Miington sila, "Si Mika nga taga-Moreset nagprosesiya sa panahan sa paghari ni Hezekia sa Juda. Nakigsulti siya sa tanang katawhan sa Juda ug miington, 'Nagsulti niini si Yahweh ang labawng makagagahom: Ang Zion pagadarothon sama sa usa ka uma, ang Jerusalem mahimong tinapok sa mga tinumpag, ug ang bungtod nga nahimutangan sa templo mahimong kalsangan.' **19** Gipatay ba siya ni Hezekia nga hari sa Juda ug sa tanang taga-Juda? Dili ba nahadol man siya kung Yahweh ug nagpakiluoy siya atubangan ni Yahweh aron dili niya ipadayan ang katalagman nga iyang gimantala kanila? Busa buhaton ba nato ang mas labaw pa kadaot batok sa atong kaugalingong kinabuhi?" **20** Sa wala madugay adunay laing tawo na usab ang nagprosesiya pinaagi sa ngalan ni Yahweh—si Uria ang anak nga lalaki ni Shemaya nga taga-Kiriat Jearim—nagprosesiya usab siya batok niining siyudara ug niining yutaa, nga uyon sa mga pulong ni Jeremias. **21** Apan sa pagkadungog ni Haring Jehoyakim ug sa tanan niyang kasundalohan ug sa mga opisyal ang iyang pulong, gipapatay siya sa hari, apan nakabalisita si Uria ug nahadol siya, busa mikalagi siya ug miadto sa Ehipto. **22** Unya nagpadala si Haring Jehoyakim ug mga tawo nga moadto sa Ehipto—si Elhatan ang anak nga lalaki ni Acbor ug mga tawo aron moadto sa Ehipto sa pagdakop kung Uria. **23** Gidakop nila si Uria sa Ehipto ug gidal ngadto kung Haring Jehoyakim. Unya gipapatay siya ni Jehoyakim pinaagi sa espada ug gipalubong ang iyang patay nga lawas sa lubnganan sa mga yano nga tawo. **24** Apan ang kaluoy ni Ahikam ang anak nga lalaki Shafan anaa kung Jeremias, busa wala siya gitugyan ngadto sa katawhan aron pagapatayon.

27 Sa pagsugod sa paghari ni Zedekia ang anak nga lalaki ni Josia, nga hari sa Juda, kining pulong miabot kung Jeremias nga gikan kung Yahweh. **2** Mao kini ang gisulti ni Yahweh kanako, "Paghimo ug gapos ug yugo alang sa imong kaugalingon ug sangoni ang imong kaugalingon. Isangon kini sa imong liog. **3** Unya ipadala kini sa hari si Edom, sa hari si Moab, sa hari sa katawhan sa Amon, sa hari sa Tyre, ug sa hari sa Sidon. Ipadala sila sa kamot sa mga embahador sa hari nga mangadto sa Jerusalem ngadto kung Zedekia ang hari sa Juda. **4** Hatagi sila ug mga mando sa ilang mga agalon ug sultihi, 'Si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, nagsulti niini: Mao kini ang kinahanglanan nimong isulti sa imong mga agalon, **5** Ako ang nagbuhat sa kalibutan pinaagi sa akong dakong kusog ug sa akong bukton. Gibuhat ko usab ang katawhan ug ang mga mananap diha sa kalibutan, ug ihatag ko kini kung bisan kinsa nga matarong sa akong mga mata. **6** Busa karon, akong ihatag kining tanang kayuta ugadto sa mga kamot ni Nebucadnezar, ang hari sa Babilonia, nga akong alagad. Ihatag ko usab, ang mga buhing binuhat sa kaumahan ngadto kaniya, aron mag-alagad kaniya. **7** Kay ang tanang kanasoran mag-alagad kaniya, ang iyang mga anak nga lalaki, ug ang iyang mga apo nga lalaki hangtod sa pag-abot sa panahanon nga matapos ang iyang pagdumala. Unya daghan ang mga nasod ug ang mga gamhanan nga hari mobuntog kaniya. **8** Busa ang nasod ug ang ginghamian nga wala mag-alagad kung Nebucadnezar, ang hari sa Babilonia, ug wala ngapsasongan sa yugo sa ilang liog sa hari sa Babilonia—akong pagasiloton

ang nasod pinaagi sa espada, kagutom, ug katalagman—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—hangtod nga ako silang laglagon pinaagi sa iyang kamot. **9** Busa ayaw paminaw sa inyong mga propeta, sa inyong mga tighubad sa damgo, sa inyong mga mananagna, sa inyong mga babaylan, ug sa inyong mga espiritista, nga nagsulti kaninyo, 'Ayaw pag-alagad sa hari sa Babilonia.' **10** Kay nanagna sila sa mga bakak diha kaninyo aron ipadala kamo pahilayo sa inyong kayutaan, kay gipakalagui ko kamo, ug mamatay. **11** Apan ang nasod nga ngapsasongan niini sa liog ilalom sa yugo sa hari sa Babilonia ug nag-alagad kanila, tugotan ko kiri nga makapahulay sa iyang yuta—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—ug ila kining paga-ugmaron ug maghimo sa ilang mga puloy-anan." **12** Busa misulti ako ngadto kung Zedekia ang hari sa Juda ug gitahat kaniya kining mensahe, "Pagsasangon kamo sa inyong mga liog ilalom sa yugo sa hari sa Babilonia ug pag-alagad kaniya ug sa iyang katawhan, ug mabuhil kamo. **13** Nganong mamatay ka man—ikaw ug ang imong katawhan—pinaagi sa espada, kagutom, ug katalagman, sama sa akong gipahayag bahin sa nasod nga midumili sa pag-alagad sa hari sa Babilonia? **14** Ayaw paminaw sa mga pulong sa mga propeta nga misulti kaninyo ug miington, 'Ayaw alagari ang hari sa Babilonia,' kay nagprosesiya sila ug mga bakak diha kaninyo. **15** Kay wala ko sila gipadala—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—kay nagprosesiya sila sa bakak pinaagi sa akong ngalan busa palayason ko ikaw ug mamatay ka, ikaw ug ang mga propeta nga nagprosesiya diha kanimo." **16** Ako kining isulti ngadto sa mga pari ug sa tanan nga katawhan ug moingon, "Nag-ingon si Yahweh niini: Ayaw paminaw sa mga pulong sa imong mga propeta nga nagprosesiya diha kaninyo ug nag-ingon, 'Tan-awa! Ang mga butang nga anaa sa balay ni Yahweh giuli na karon gikan sa Babilonia!' nagprosesiya sila ug mga bakak diha kaninyo. **17** Ayaw paminaw kanila. Kinahanglan mag-alagad kamo sa hari sa Babilonia ug mabuhil. Nganong kinahanglan man gun-obon kining siyudara? **18** Kung mga propeta sila, ug kung tinuod gayod nga miabot kanila ang pulong ni Yahweh, tugotan sila nga magpakiluoy ngadto kung Yahweh nga makagagahom nga dili ipadala ngadto sa Babilonia ang mga butang nga nahibilin sa iyang balay, ang balay sa hari sa Juda, ug sa Jerusalem. **19** Nagsulti si Yahweh nga makagagahom niini mahitungod sa mga haligii, sa dagat, ug ang mananap, ug ang tanan nga mga butang nga nahibilin niining siyudara— **20** ang mga butang nga wala nadala ni Nebucadnezar ang hari sa Babilonia sa dihang gibihag niya si Jehoyakin ang anak nga lalaki ni Jehoyakin, ang hari sa Juda, ngadto sa pagkabihag gikan sa Jerusalem ngadto sa Babilonia uban sa tanan nga mga pangulo sa Juda ug sa Jerusalem. **21** Si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, miington niini mahitungod sa mga butang nga nahibilin sa balay ni Yahweh, ang balay sa hari sa Juda, ug sa Jerusalem, **22** Pagadad-on sila sa Babilonia, ug magpabilin sila ditdo hangtod sa adlaw nga mobalik ako kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—unya ako silang dad-on ug ibalib dinihi niining dapita"

28 Nahitabo kini niadtong tuig, sa pagsugod sa paghari ni Zedekia ang hari sa Juda, sa ikaupta nga tuig ug sa ikalima nga bulan, si Hanania ang anak nga lalaki ni Azur nga propeta, nga naggikan sa Gibeon, nakigsulti kanako ditdo sa balay ni Yahweh sa atubangan sa mga pari ug sa tanang katawhan. Miington siya, **2** "Si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, misulti niini: Akong gibuka ang yugo nga gibutang sa hari sa Babilonia. **3** Sulod sa duha ka tuig akong dad-on pagbalik niining dapita ang tanang mga butang nga iya sa balay ni Yahweh nga gidalia ni Nebucadnezar ang hari sa Babilonia nga gituka gikan niining dapita ug gidalia ditdo sa Babilonia. **4** Unya akong dad-on pagbalik niining dapita si Jehoyakin ang anak nga lalaki ni Jehoyakin, ang hari sa Juda, ug ang tanan nga binihag sa Juda nga gipadala ngadto sa Babilonia—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—kay akong gub-on ang yugo sa hari sa Babilonia." **5** Busa si propeta Jeremias nakigsulti kung Hanania nga propeta sa atubangan sa mga pari ug sa tanan nga katawhan nga mitindog sa atubangan sa balay ni Yahweh. **6** Miington ang propeta nga si Jeremias, "Buhaton unta kini sa Yahweh! Ipamatud unta ni Yahweh ang mga pulong nga imong nagprosesiya ug dad-on pagbalik niining dapita ang mga butang nga iya sa balay ni Yahweh, ug ang tanang binihag nga gikan sa Babilonia. **7** Apan, paminawa ang pulong nga akong gipahayag sa imong igdulungog ug sa igdulungog sa tanan nga katawhan. **8** Ang mga propeta nga anaa nang daan sa wala pa ako ug ikaw nagprosesiya nang daan mahitungod sa daghang mga nasod ug batok sa gamhanang mga ginghamian, mahitungod sa gubat, kagutom, ug katalagman. **9** Busa ang propeta nga nagprosesiya nga adunay kalinaw—kung mahitabo ang iyang pulong, unya masayran kini

nga siya gayod ang propeta nga gipadala ni Yahweh." 10 Apan gikuha ni propeta Hanania ang yugo gikan sa liog ni propeta Jeremias ug giguba kini. 11 Unya nagsulti si Hanania sa atubangan sa tanang katawhan ug miengon, "Miengon si Yahweh niini: iginon niini, sulod sa duha ka tuig akong gubaon gikan sa liog sa matag nasod ang yugo nga gisangon ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia." Unya mibiya ang propeta nga si Jeremias. 12 Human gubaa ni Hanania nga propeta ang yugo gikan sa liog ni Jeremias nga propeta, ang pulong ni Yahweh miabot kango Jeremias, nga nag-ingon, 13 "Lakaw ug sultih ni Hanania, nga miengon si Yahweh niini: Giguba mo ang yugo nga kahoy, apan magbuhat ako ug puthaw nga yugo." 14 Kay miengon niini si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel: Akong isangon ang yugo nga puthaw sa liog sa tanang kanasoran aron mag-alagad kango Nebucadnezar nga hari sa Babilonia, ug mag-alagad sila kaniya. Hatagan ko usab siya ug ihalas nga mga mananap didto sa kaumahan nga ilaloni sa iyang pagmando." 15 Unya miengon ang propeta nga si Jeremias ngadto kango propeta Hanania, "Paminaw Hanania! Wala ikaw gipadala ni Yahweh, apan imong gitupato kining katawhan sa mga bakak. 16 Busa miengon si Yahweh niini: Tan-awa, ipadala ko ikaw gawas sa kalibutan. Mamatay ka karong tuiga, tungod kay imong gitupato kining pagupak batok kung Yahweh." 17 Sa ikapito ka bulan sa samang tuig, namatay ang propeta nga si Hanania.

29 Mao kini ang mga pulong sa linukot nga basahon nga gipadala ni propeta Jeremias nga gikan sa Jerusalem sa mga nahiibilin nga mga pangulo sa mga binihag ug ngadto sa mga pari, mga propeta, ug sa tanang katawhan nga gibihag ni Nebucadnezar gikan sa Jerusalem ngadto sa Babilonia. 2 Nabitaho kini human sa paghari ni Jehoyakin, ang rayna nga inahan, ug labaw nga mga opisyal, ang mga pangulo sa Juda ug sa Jerusalem, gipadala pahilayo ang mga trabahante gikan sa Jerusalem. 3 Gipadala niya kining linukot nga basahon pinaagi sa kamot ni Elasa ang anak nga lalaki ni Shafan ug Gemariah nga anak ni Hikias nga lalaki ngadto kango Zedekia, ang hari sa Juda, nga gipadala ngadto kango Nebucadnezar nga hari sa Babilonia. 4 Ang linukot nga basahon miengon, "Si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, nagsulti niini ngadto sa mga binihag kansang akong gipabihag gikan sa Jerusalem ngadto sa Babilonia, 5 'Pagtukod ug mga balay ug pagpuyo kanila. Pagtanom sa mga tanaman ug pagkaon sa bunga niini. 6 Pangasawa ug pangangan ug mga lalaki ug mga babaye. Unga hatagi ug pangasaw-onon ang inyong mga anak nga lalaki, ug hatagi ng inyong mga anak nga babaye ug mga pamamanhunon. Tugoti sila nga makaanak ug lalaki ug mga babaye ug panaghan didto aron dili kamo mokunhod. 7 Pagmalinawon sa maong siyudad kung diin ko kamo gipabihag, ug pag-ampo kanako alang niini sangit aduna mo kalinaw alang kaninyo.' 8 Kay si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, nag-ingon niini, 'Ayaw tugotu nga ang inyong mga propeta nga anaa sa inyong taliwala ug sa inyong mga tighubad sa damgo nga molingla kaninyo, ug ayaw paminawa ang imong mga damgo. 9 Kay nagprosipyela sila nga malimbongan diha kaninyo sa akong ngalan. Wala ko sila gipadala—mao kini ang gitupato ni Yahweh.' 10 Kay miengon si Yahweh niini, 'Sa dihang gidumalahan kamo sa Babilonia sulod sa 70 ka tuig, tabangon ko kamo ug tumanon ko ang akong maayong pulong alang kaninyo aron dad-on ko kamo pagbalik niining dapita. 11 Kay ako nasayod sa akong mga plano alang kanimo—mao kini ang gitupato ni Yahweh—plano alang sa kalinaw ug dili sa kalisdanan, aron hatagan kamo sa kaugmaon ug paglaom. 12 Unya magtawag kamo kanako, ug maglakaw ug mag-ampo kanako, ug patalinghogan ko kamo. 13 Kay pangitaon ninyo ako ug makaplagan ako ninyo, tungod kay nangita man kamo kanako sa tibuk ninyong kasingkasing. 14 Makaplagan ako ninyo—mao kini ang gitupato ni Yahweh—ug akong dad-on pagbalik ang inyong kadagaya; tigumon ko kamo gikan sa tanan nga kanasoran ug sa mga dapit diin ako kamong gitupatibaag—mao kini ang gitupato ni Yahweh—kay ako kamong pabalikon sa dapit kung diin gipabihag ko kamo.' 15 Sukad miengon ka nga si Yahweh magpili ug mga propeta alang kanato sa Babilonia. 16 Nagsulti niini si Yahweh ngadto sa hari nga naglingkod sa trono ni David ug sa tanan nga katawhan nga nagpuyo nianang siyudara, ang imong mga igsoong lalaki nga wala nahiapil kaninyo sa pagkabihag— 17 Nag-ingon si Yahweh nga makagagahom niini, "Tan-awa, padad-on ko kamo ug espada, kagutom, ug mga balatian diha kaninyo. Kay himoon ko sila nga sama sa lata nga igeria nga dili na maayong kan-on. 18 Unya gukdon ko sila pinaagi sa espada, kagutom, ug katalagman ug himoon silang makalilisang sa panan-aw sa tanan nga ginghamian sa kalibutan—makalilisang, mahimo

silang tinunglo ug pagabugbalbogalan, ug kaulawan nga butang sa mga kanasoran diin ako silang gitipatibulaag. 19 Tungod kay wala sila naminaw sa akong mga pulong—mao kini ang gitupato ni Yahweh—nga akong gipadala ngadto kanila pinaagi sa akong mga alagad nga mga propeta. Gipadala ko sila pag-usab, apan wala kamo naminaw kanila—mao kini ang gitupato ni Yahweh." 20 Busa paminaw kamo sa pulong ni Yahweh, kamong tanan nga mgi binghab nga gipadala gikan sa Jerusalem ngadto sa Babilonia, 21 Si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, nagsulti niini mahitungod kango Ahab ang anak nga lalaki ni Kolaias ug Zedekia ang anak nga lalaki ni Maasea, nga nagprosipyela ug mga bakak diha kaninyo sa akong ngalan: Tan-awa, ako silang itugyan sa kamot ni Nebucadnezar ang hari sa Babilonia. Pagapatyon niya sila sa imong atubangan. 22 Una magasulti sa pagtunglo mahitungod niining mga tawhana pinaagi sa tanan nga mga binihag nga taga-Juda nga anaa sa Babilonia. Ang tunglo nag-ingon: Himoon unta kamo ni Yahweh nga mahisama kango Zedekia ug Ahab, nga gisunog sa hari sa Babilonia. 23 Mahitabo kini tungod sa makuwalaw ug mga butang nga ilang gibuhut sa Israel sa dihang nanapaw sa awsa sa ilang mga silingan ug nagpahayag ug bakak nga mga pulong sa akong ngalan, mga butang nga wala ko gimando kanila nga isulit. Kay ako lamang ang nasayod; ako ang saksi—mao kini ang gitupato ni Yahweh." 24 "Mahitungod kango Shemaya nga taga-Nehelam, nag-ingon niini: 25 Si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, nag-ingon niini: Tungod kay ngapadala ka ug sulat sa imong ngalan ngadto sa tanang katawhan sa Jerusalem, ngadto kango Zofonias nga anak nga lalaki ni Maasea ang pari, ug sa tanan nga mga pari, ug nag-ingon, 26 Gihimo ikaw ni Yahweh nga pari imbis nga si Jehoyada ang pari, kay ikaw man ang tinugyanan sa balay ni Yahweh. Ikaw ang magdumala sa tanang katawhan nga nagpakkabuangan ug nagpakkapropta. Kinahanglan butangan mo sila ug kahoy nga lapad ug kadenahan. 27 Busa karon, nganong wala man nimo badlongsa ni Jeremias nga taga-Anatot, ug nagpakkapropta batok kanimo? 28 Kay gipadala kita niya ngadto sa Babilonia ug nag-ingon, 'Taas kini nga panahan. Pagtukod ug mga balay ug pagpuyo niini, ug tamni ang mga tanaman ug kaon sa ilang mga bunga.' 29 Gibasa pa pari nga si Zofonias kining maong sulat samtantang naminaw si propeta Jeremias. 30 Unya miabot ang pulong ni Yahweh kango Jeremias, nga nag-ingon, 31 'Ipadala ang pulong sa tanang mga binihag ug sultih, 'Nag-ingon si Yahweh niini mahitungod kango Shemaya ang taga-Nehelam: Tungod kay si Shemaya nagprosipyela kaninyo, ug iya kamong gitupato ug mga bakak, 32 Busa nag-ingon si Yahweh niini: Tan-awa, akong silioton si Shemaya ang taga-Nehelam ug ayan iyang mga kiliwat. Wala gayoy tawo nga magpabilin niining katawhan. Wala gayoy maayo nga akong buhaton niining katawhan—mao kini ang gitupato ni Yahweh—kay nagmamtala man siya sa pagrebelde batok kango Yahweh."

30 Miabot kango Jeremias ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, 2 "Mao kini ang giingon ni Yahweh ang Dios sa Israel, 'Isulat sa linukot nga sulatanan ang tanang pulong nga akong gisulit kanimo diha sa sulatanan. 3 Kay tan-awa, moabot ang adlaw—mao kini ang gitupato ni Yahweh—sa dihang ibalik ko ang kadagaya sa akong katawhan sa Israel ug sa Juda. Ako si Yahweh, nag-ingon niini. Kay pabalikon ko sila ngadto sa yuta nga akong gitahat sa ilang katigulangan, ug magpuyo sila niini.' 4 Mao kini ang mga pulong nga giingon ni Yahweh mahitungod sa Israel ug sa Juda, 5 'Kay miengon si Yahweh niini, 'Nakadungog kita sa pagtiyabaw sa kahadlok ug walay kalinaw. 6 Pangita ug tan-awa kung makabaton ug anak ang usa ka lalaki. Nganong nakita ko man ang matag bat-on ug naninghawak sama sa usa ka babaye nga nagbati? Nganong nangluspad man ang tanan nilang panagway? 7 Pagkalaot! Kay kana nga adlaw makuyaw ug walay sama niini. Panahanon kini sa kagul-anan alang kango Jacob, apan pagaluwason gihapon siya gikan niini. 8 Kay mahitabo kini nianhang adlaw—mao kini ang gitupato ni Yahweh nga labawng makagagahom—nga pagbalion ko ang mga yugo nga anaa sa inyong liog, ug pagatanggalon ko ang inyong mga kadena, aron dili na kamo maulipon pa sa mga langyaw. 9 Hinuon magsimba sila kango Yahweh nga ilang Dios ug mag-alagad kango David nga ilang hari, nga himoon ko nga hari alang kanila. 10 Busa ikaw, Jacob nga akong alagad, ayan kahadlok—mao kini ang gitupato ni Yahweh—ug ayaw kabalaka Israel. Kay timan-i, papaulion ko ikaw sa dili madugay gikan sa halayong dapit, ug ang imong mga kiliwat nga gikan sa yuta sa pagkaulipon. Mabalik si Jacob ug magmalinawon; layo siya sa piligro, ug wala na gayoy gikahadlokan. 11 Kay mag-uban ako kaninyo—mao kini ang gitupato ni Yahweh—aron sa

pagluwas kaninyo. Unya taposon ko sa hingpit ang tanang mga nasod kung diin kamo akong gipatibulaag. Apan dili ko gayod kamo puohon, bisan nga gipanton ko kamo pinasubay sa hustisa ug dili gayod kamo tugotan nga dili masilotan.¹² Kay miignon si Yahweh niini, 'Dili na maulian ang inyong samad; hilabihan na kaayo ang inyong samad. **13** Walay usa nga mapgakiluo sya iinyong kahimtang; wala nag makatambal alang sa inyong samad aron kamo maulian. **14** Gikalimtan na kamo sa tanan nga nahigugma kaninyo. Dili na sila mangita kaninyo, tungod kay gisamarason ko kamo sama sa kaaway nga nagsamad kaninyo ug sa pagpanton sa usa ka mangtas nga agalon tungod sa daghan ninyong kasayapanan ug sa inyong mga sala nga dili maihap. **15** Nganong mapgakitabang man kamo alang sa inyong mga samad? Dili na maulian ang inyong kasakit. Tungod sa daghan ninyong kasayapanan, ang inyong sala nga dili maihap, gihimo ko kining tanaan alang kaninyo. **16** Busa ang tanaan nga naglamoy kaninyo pagalamoyon, ug ang tanaan nga inyong mga kaaway mamahimong ulipon. Kay ang mga nangawat kaninyo makawatan, ug himoon ko ang tanang nailigot kaninyo nga mailogon. **17** Kay magdala ako ug kaayohan kaninyo; ayohon ko ang inyong mga samad—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—buhaton ko kini tungod kay gitawag nila kamo: mga sinalikwy. Walay nagtagad niini nga Zion."¹⁸ Miignon si Yahweh niini, "Tan-awa, akong ibalik ang kadagaya sa mga tolda ni Jacob ug kalyan-an ang iyang mga panimalay. Unya matukod ang siyudad gikan sa labihang pagkagubo, ug ang kota molungadt pag-usab kung asa kini gamiton. **19** Unya ang awit sa pagdayeg ug tingog sa pagmaya madungog gikan kanila, kay padaghanon ko sila ug dili ko sila puohon; pasidungan ko sila aron dili sila madaogdaog. **20** Unya ang ilang katawhan mahimong sama kaniadto, ug ang ilang katawhan matukod sa akong atubangan sa dihang silotan ko ang tanaan nga nagsakit kanila. **21** Ang ilang pangulo maggikan kanila. Mojpon siya sa inyong taliwala sa dihang moduol ako kaniya ug sa dihang moduol siya kanako. Kay kung dili ko kini buhaton, kinsa man ang mangahas sa pagduol kanako?—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **22** Unya mahimo kamong akong katawhan ugako mahimong inyong Dios. **23** Tan-awa, miyawas na ang kasuko ni Yahweh ug ang iyang kapungot. Mapadayonon kini nga unos. Motuyoktuyok sa mga ulo sa daotang mga tawo. **24** Ang kapungot ni Yahweh dili mahupay tangdot dili kini matuman ang katuayo sa iyang kasingkasing. Sa ulahing mga adlaw, masabtan ra ninyo kini."

31 Mao kini ang gipahayag ni Yahweh, niadtong higayona mamahimo ako nga Dios sa tibuok kaliwat sa Israel, ug sila mambahimong akong katawhan.¹ **2** Nagsulti si Yahweh niini, "Ang katawhan nga nakalingkawas sa espada nakakaplag ug kalyou diido sa kamingawan; mogawas ako aron papahulayon ang Israel."² **3** Nagpaka kito si Yahweh kanako kaniadto ug miignon, 'Gihigugma ko ikaw Israel sa gugmang walay katasposan. Busa gipaduol ko ikaw ngari kanako uban sa matinud-anong kasabotan. **4** Tukoron ko kamo pag-usab aron matukod kamo, putli nga Israel. Gamiton na ninyo pag-usab ang inyong mga tamborin ug mangawas uban sa malipayong panagsaway. **5** Magtanim na kamo pag-usab ug mga ubas diido sa kabukiran sa Samaria; magtanim ang mga mag-uuma ug pahimuslan ang bunga niini sa husto. **6** Kay moabot ang adlaw nga imantala sa mga tigbantay sa kabukiran sa Efraim nga, 'Dali na, motungas na kita sa Zion ngadto kang Yahweh nga atong Dios.'⁷ Kay miignon si Yahweh niini, 'Singgit sa kalipay alang kang Jacob! Pagmaya alang sa pangulo sa katawhan sa kanasoran! Ipadungog ang pagdayeg nga nag-ingon, 'Giliwus ni Yahweh ang iyang katawhan, ang mga habilinan sa Israel.'⁸ Tan-awa, dad-on ko na sila pagbalik gikan sa amihanang dapti nga kayutaan. Tigomon ko sila sa dili madugay gikan sa mga pinakalayong bahan sa kalibutan. Mokuyog kanila buta ug bakol; mokuyog kanila ang mga mabdos nga babaye ug kadtong mga nagbati. Mabaloi dinihi ang usa ka dakong pundok sa katawhan. **9** Moabot sila nga maghilak; hitod ko sila kung magahangyo sila. Palakwon ko sila sa kasapaan sa tul-id nga dahan. Dili sila mapandol niini, kay mahimo akong amahan sa Israel, ug ang Efraim mahimo nakong kamagulangang anak."¹⁰ O kanasoran, patalinghogi ang pulong ni Yahweh. Ibalita ngadto sa lagyong baybayong mga dapti. Kamong kanasoran magaingon gayod, 'Siya nga ngapatibulaag sa Israel mao ang mitigom niini ug sama sa magbalantay nga nag-atiman sa iyang karnero.'¹¹ Kay gitubos ni Yahweh si Jacob ug gilukat siya gikan sa kamot nga mas kusgan pa kay kaniya. **12** Unya moabot sila ug magmaya sa kahitas-an sa Zion. Modan-ag ilang mga panawgway tungod sa pagkamaayo ni Yahweh, sa daghang mais ug sa bag-ong bino, sa daghang lana ug sa mga anak sa mga karnero ug sa mga baka. Kay

ang ilang mga kinabuhi mahisama sa usa ka binisbisang tanaman, ug dili na sila mobati ug kagul-anan pag-usab. **13** Unya managsayaw nga malipayon ang mga dalagang uly, ug ang mga batan-on ug ang mga tigulang makigsayaw uban kanila. Kay pulihan ko ang ilang pagbangotan sa paglipay. Kalyu-an ko sila ug lipayon sila imbis magkaguol. **14** Unya lukopon ko ang kinabuhi sa mga pari diha sa kadagaya. Mapuno sa akong pagkamaayo ang akong katawhan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." **15** Misulti si Yahweh niini, "Adunay tingog nga nadungon diido sa Rama, pagdangoingoy ug labihang paghilak. Ang naghilak mao si Raquel alang sa iyang mga anak. Midumili siya sa pagpahupay kanila, tungod kay wala na silay kinabuhi." **16** Misulti si Yahweh niini, "Undanga na ang inyong paghilak ug ang inyong mga mata sa paglulu; tungod kay adunay balos alang sa inyong pag-antos—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—mamalik ra ang inyong mga anak gikan sa yuta sa kaaway. **17** Adunay paglaom kaninyo sa umaabot—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—mamalik ang inyong mga kaliwat sa sulod sa ilang mga utlanan." **18** "Nadungog ko gayod ang pagbakhni ni Efraim, 'Gisiloton mo ako, ug gibunalan mo ako sama sa baka ngala mamano. Pabalika ako ug aron makabakilako kanimo, kay ikaw si Yahweh nga akong Dios. **19** Kay nagbasol ako human sa akong pagtalikod kanimo; human ako namanso, gibunalan ko ang akong paa. Naulaw ako ug gipakalawan, tungod kay gidala-dala ko ang sala sa akong pagkabatulan-on."²⁰ **20** Dili ba si Efraim man ang akong bililhong anak? Dili ba siya man ang akong pinalangga, ug gikahimut-ang anak nga lalaki? Kay bisan nagasulti ako batok kanila, gihunuhuna ko gihapon siya. Sa ingon niini nga paagi, gimingaw ang akong kasingkasing kaniya. Magmaluluy-on gayod ako kaniya—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." **21** Paghimo kamo ug tma timalhan sa dalan. Pagbutug ug mga ugkos nga ilhanan alang sa inyong kaugalingon. Ipagilinan ang inyong hunuhuna sa saktong dalan, ang dalan nga inyong agian. Balik na, O putli nga Israel! Balik na niining siyudara nga imong gipanag-ya. **22** Hangtod kanus-a man kamo magmasinupakon mga babaye nga walay pagtuo? Kay nagbuhut si Yahweh ug bag-ong butang sa kalibutan—gipanalipidan sa babaye ang kusgan ngala lalaki.²³ **23** Si Yahweh nga labawang makagagahom, ang Dios sa Israel nagsulti niini, "Kung dad-on ko na pagbalik ang katawhan sa ilang yuta, utsil niila kini sa kayutaan sa Juda ug sa mga siyudad niini, 'Panalanginan unta kamo ni Yahweh, kamo nga matarong nga dapit diin siya nagpuyo, kamo nga balaang bikid.'²⁴ Kay ang Juda ug ang tanang siyudad niini maghiusa sa pagpuyo diido, utsil nga mga mag-uuma ug mga magbalantay kuyog sa ilang mga kahayopan. **25** Kay hatagan ko ug tubig kadtong gibudlyan, ug akong tagbawon ang nag-antos sa kauhaw."²⁶ Human niini nakamata ako, ug naaangohan ko nga nakaayo sa akong panimuot ang akong pagkatulog. **27** Tan-awa, talibot na ang adlaw,—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sa dihang tukoron ko na ang mga balay sa Israel ug sa Juda lakiw na ang kaliwat sa mga tawo ug mananap. **28** Kaniadto, gibantayan ko sila aron nga pagabito sila ug aron pukonan sila, aron ilabay, gub-on ug sakiton sila. Apan sa umaabot nga mga adlaw, bantayan ko na sila, aron lig-onon sila ug tukoron sila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **29** Nianang adlawa wala nay makaingon pa, 'Mikaon ug mga aslom nga ubas ang mga amahan, apan nadaot ang ngipon sa mga anak.'³⁰ Kay ang matag tawo mamatay sa iyang kaugalingong kasayapan; ang matag usa nga mokaon ug aslom nga mga ubas, ang iyang ngipon maoy madaot. **31** Tan-awa, talibot na ang adlaw—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sa dihang himoon ko ang bag-ong kasabotan tali sa panimalay sa Israel ug sa panimalay sa Juda. **32** Dili kini sama sa kasabotan nga akong gihimo tali sa ilang katigulangan sa panahon na giagak sila aron ipagawas sila gikan sa yuta sa Ehipto. Kadtong panahona mao ang pagsupak nila sa akong kasabotan, bisan ako ang ilang bana alang kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **33** Apan mao kini ang kasabotan nga akong himoon tali sa panimalay sa Israel human niining panahona—mao kini ang gipahayag ni Yahweh: ibutang ko ang akong balaod nganha kanila ug isulat kini sa ilang kasingkasing, kay ako mahimong ilang Dios, ug sila mahimong akong katawhan. **34** Unya ang matag tawo dili na kinahanglan tudloan pa ang ilang silingen, o tudloan pa sa tawo ang iyang igoong lalaki ug moignon, 'Illa si Yahweh! Kay silang tanan makaila na kanako gikan sa pinakauyamot kanila ngadto sa pinakabotogan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—kay pasulayon ko ang ilang kasayapan ug dili ko na hinundoman pa ang ilang mga sala."³⁵ Nagsulti si Yahweh niini—'Si Yahweh, ang nagbuhut sa adlaw aron mohayag sa panahon sa adlaw ug gipahimutang ang bulan ug mga

kabutuan aron mohayag sa kabagbion. Siya mao ang nagpalihok sa kadagatan aron modahunog ang mga balod niini. Si Yahweh ang iyang ngalan ang labawng makagagahom. Nagsulti siya niini, **36** "Bisan kung mahanaw man sa akong panan-aw kining mga lig-on ang mga butang—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—hangtod sa kahangturan padayon nga mahimong nasod ang mga kaliwat sa Israel sa akong atubangan." **37** Nagsulti si Yahweh niini, "Kung masukod pa ang kalapad sa kalangitan, ug kung masusis ang putokuranon ilaloni sa kalibutan, isalikway ko ba ang tanang kaliwat sa Israel tungod sa tanan nga ilang gibuhat—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." **38** Tan-awa, taliabot na ang panahon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sa dihang matukod na pagbalik ang siyudad alang kanako, gikan sa Tore sa Hananel paingon sa Ganghaan sa Eskina. **39** Unya ang pagsukod mogikan sa bungtod sa Gareb ug palibot sa Goa. **40** Ang tibook walog sa mga patay nga lawas ug mga abo, ug ang tanang kaumahan paingon sa walog sa Kidron lahos sa eskina sa Ganghaan sa mga Kabayo sa sidikan nga babin, igahin kini alang kang Yahweh. Dili na pagabton ang siyudad o isalibay pag-usab hangtod sa kahangtoran."

32 Miabot ang pulong ni Yahweh kung Jeremias sa ikanapulo ka tuig sa paghari ni Zedekia nga hari sa Juda, ang ika-18 ka tuig ni Nebucadnezar. **2** Nianang panahona, gilibutan sa mga sundalo sa hari sa Babilonia ang Jerusalem, ug gibilangko si Jeremias nga propeta ditto sa hawanan sa guwardiya nga atua ditto sa balay sa hari sa Juda. **3** Gibilangko siya sa hari sa Juda nga si Zedekia ug miington, "Nganong nagpropesiya ka man ug miington, 'Miington si Yahweh niini: Tan awa, hapit ko na nga itugyan kining siyudad ngadto sa mga kamot sa hari sa Babilonia, ug ilogon niya kini. **4** Dili makalikingkawas si Zedekia nga hari sa Juda gikan sa mga kamot sa mga Caldeanhon, kay itugyan gayod siya sa mga kamot sa hari sa Babilonia. Magsulti siya sa hari, ug makita niya ang mga mata sa hari. **5** Dad-on niya si Zedekia sa Babilonia, ug magpabilin siya ditto hangtod nga silotan ko siya—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. Bisan makig-away ka pa batok sa mga Caldeanhon, dili ka gayod magmalamposon." **6** Miington si Jeremias, "Miabot ang pulong ni Yahweh kanako, ug miington, **7** Tan-awa, moanha diha kanimo ang imong uyoan nga si Hanamel ang anak nga lalaki ni Shalum ug magaingon, Palita ang akong uma nga atua ditto sa Anatot alang sa imong kaugalingon, kay anaa kanimo ang katungod sa pagpalit niini." **8** Unya, sumala sa gipahayag ni Yahweh, nga si Hanamel, ang anak nga lalaki sa akong uyoan, mianhi kanako sa hawanan sa guwardiya, ug miington siya kanako, 'Palita ang akong uma nga atua sa Anatot sa yuta sa Benjamin, kay ang katungod nga manag-lya niini anaa kanimo. Palita kini alang sa imong kaugalingon.' Unya nakahibalo ako nga kini mao ang pulong ni Yahweh. **9** Busa gipalit ko ang una nga atua sa Anatot gikan kang Hanamel, ang anak nga lalaki sa akong uyoan, ug nagtibangko ako ug plata alang kaniya, ug **17** ka shekels ang gibug-aton niini. **10** Unya nagsulat ako sa linukot nga basahon ug giselyeho ko kini, ug adunay mga nagsaksi niini. Unya akong gitimbang ang plata sa timbangon. **11** Pagkahumanon gikuha ko ang kasabutan sa pagpalit nga senilyohan, gituman ang mga mando ug mga kasugoan, lakiip usab ang wala na senilyohan nga kasabutan. **12** Gihatag ko ang senilyohan nga linukot nga basahon ngadto kang Baruk ang anak nga lalaki ni Neria nga anak nga lalaki ni Masea, sa atubangan ni Hanamel, nga anak ngalilaki sa akong uyoan, ug ang mga saksi nga nahisulat sa senilyohan nga linukot nga basahon, ug sa atubangan sa tanang taga-Juda nga nailngok ditto sa hawanan sa guwardiya. **13** Busa naghagtag ako ug mando kang Baruk sa atubangan niia. Miington ako, **14** Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, Kuhua kining mga dokumento, ang resibo sa pagpalit nga senilyohan ug sa wala naselyohan nga mga kopya sa kasabutan sa pagpalit, ug isulod kini sa usa ka kulon aron molungtag kini sa dugay nga panahon. **15** Kay miington niini si Yahweh nga labawng makakagahom, ang Dios sa Israel, pagapaliton pag-usab niining yutaa ang mga bayay, mga uma, ug mga parasan." **16** Human nako mahatag ang resibo sa pagpalit kang Baruk nga anak nga lalaki ni Neria, nag-ampo ako kung Yahweh ug miington, **17** Yahweh nga Gino! Tan-awa! Ikaw lamang ang nagbuhut sa kalangitan ug sa yuta pinaagi sa imong dakong gahom ug uban sa imong giisa nga bukton. Wala kay isulit nga lisod alang kanimo nga buhaton. **18** Gipakita nimo ang imong matinud-anon nga kasabutan sa liboan ug gipahamtang mo ang mga sala sa imong kawahanan ngadto sa mga paa sa ilang mga anak. Ikaw ang bantogan ug gamhanan nga Dios; Yahweh nga labawng makagagahom ang imong ngalan. **19** Dako ang imong kaalam ug gamhanan ang imong mga buhat,

kay imong nakita ang tanang gihimo sa imong katawhan, aron hatagan ang matag-usa kung unsa ang angay sa ilang batasan ug binuhutan. **20** Naghimo ikaw ug mga timaan ug mga kahibulungan butang sa yuta sa Ehipto. Gihimo mo nga bantogan ang imong ngalan hangtod karong mga adlawa sa Israel ug sa tibook katawhan. **21** Kay gidala mo ang imong katawhan gikan sa yuta sa Ehipto pinaagi sa mga timaan ug ang mga kahibulungan butang, pinaagi sa gahom sa mga kamot, ug giisa nga bukton ug pinaagi sa dakong kalsang. **22** Unya gihatag mo kanila kining yutaa—nga imong gisaad sa ilang mga katigulangan nga imong ihatag kanila—ang yuta nga nagdagayday ang gatas ug dugo. **23** Busa misulod ug giangkon nila kini. Apan wala nila gituman ang imong tingog o nagtuman sa imong balaod. Wala silay gihimo sa imong gindamo kanila nga ilang himoor, busa gipahamtang mo kining tanang katalagman ngadto kanila. **24** Tan-awa! Miabot ang pagsulog sa yuta nga salipdanan ngadto sa siyudad aron mailog kini. Kay tungod sa espada, sa kagutom, mga katalagman, gitugyan ang siyudad sa kamot sa mga Caldeanhon nga nakig-away batok niini. Kay mahitabo gayod kung unsa ang imong gisulti nga mahitabo, ug tan-awa, ug naglantaw ka. **25** Unya miington sa kanako, "Pagsulit ug uma alang sa imong kaugalingon uban sa plata ug pagkuha ug mga mosaksi niini, bisan pa ug itugyan kini nga siyudad ngadto sa mga Caldeanhon." **26** Miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kung Jeremias, nga nag-ingon, **27** "Tan-awa! Ako si Yahweh, ang Dios sa tanang katawhan. Aduna bay mga butang nga lisod alang kanako nga buhaton?" **28** Busa miington si Yahweh niini, 'Tan-awa, buot kung itugyan kining siyudara ngadto sa mga kamot sa mga Caldeanhon ug kung Nebucadnezar, nga hari sa Babilonia. Ug mailog niya kini. **29** Moabot ang mga Caldeanhon nga nakig-away batok niini nga siyudad ug sunogon kining siyudara, sa mga atop sa mga bayay diin nagsimba ang mga tawo kung Baal ug nag-ipis ug mga halad nga ilimnon sa laing mga dios aron paghagit sa pagpasuko kanako. **30** Kay nagbutah gayod ug daotan ang katawhan sa Israel ug sa Juda sa akong panan-aw gikan pa sa ilang pagkabatan-on. Nasilo gayod ako sa katawhan tungod sa ilang ginabutah—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **31** Giington ni Yahweh nga kining siyudara maoy hinungdan sa iyang kasuko ug kapungot sukad sa adlaw nga ila kining gitukod. Ug nilungtag kini hangtod karong adlawa. Busa ako kining kuhua sa akong atubangan. **32** Tungod sa tanang kadaotan sa katawhan sa Israel ug sa Juda, ang mga butang nga ilang nabuhut nga maoy nakasapuko kanako—sila, ilang mga hari, ug mga prinsipe, ug mga pari, ug mga propeta, ug ang matag-tawo nga nagpuyo sa Juda ug sa Jerusalem. **33** Gitalikdan nila ako imbis nga ilang atubangan, bisan ako silang gitudloan pag-ayo. Gisulayan ko sila sa pagtudlo apan walay usa kanila nga naminaw aron modawat sa pagbadlong. **34** Gipahimutang nila ang ilang malaw-ay nga mga diosdios sa balay nga gitawag pinaagi sa akong ngalan, aron hugawan kini. **35** Nagtukod sila ug taas nga mga dapit alang kung Baal sa Walog sa Ben Hinom aron paghalad sa ilang mga anak nga lalaki ug babaye sa kalayo alang kung Molec. Wala ako nagmando kanila. Wala gayod misantop sa akong hunahuna nga buhaton nila kining mangil-ad nga butang nga maoy hinungdan nga makasala ang Juda." **36** Busa karon, ako si Yahweh, ang Dios sa Israel, nagsulti niini mahitungod niining siyudara, ang siyudara ngadto ug imong giington, 'Gitugyan kini sa kamot sa hari sa Babilonia pinaagi sa espada, sa kagutom, ug katalagman.' **37** Tan-awa, buot ko nga tigomon sila gikan sa kayutayna nga akong gidad-an kanila sa akong kapungot, hilabihang kasuko, ug dakong kaligutog. Buot ko nga dad-on sila pagbalik niining dapita ug makapuyo sila nga malinawon. **38** Unya mahimo ko silang akong katawhan ug mahimo nila aki nga ang ilang Dios. **39** Hatagan ko sila ug usa ka kasingkasing ug usa ka dalan aron sa pagpasidungon kanako matag adlaw alang sa ilang kaayahan ug sa mosunod nilang kalliwatan. **40** Unya maghimo ako ug walay kataposang kasabutan diha kanila, nga dili ako motalkod sa paghimo ug maayo kanila. Hatagan ko sila ug kasingkasing nga magpasidungon kanako, aron dili na gayod sila motalkod kanako. **41** Unya magmaya ako sa paghimo ug maayo ngadto kanila. Matinud-anon ko silang ipahimutang niining yutaa sa tibuo nakong kasingkasing ug kinabuhui. **42** Kay miington si Yahweh niini, 'Sama nga akong gidala kining dakong katalagman niining katawhan, busa buhaton ko usab kanila ang tanang mga maayong butang nga akong gisulti nga akong buhaton alang kanila. **43** Unya mapalit niining mga yutaa ang mga kaumahan, mahitungod sa imong gisulti, "Mao kini ang yutang nagun-ob, ngalibut sa ilang kawahanan, ug walay tawo o mananap. Gitugyan kini sa kamot sa mga saksi sa yuta ni sinelyohan nga linukot nga basahon. Magtigom sila ug mga saksi sa yuta ni

Benjamin, sa tibuok Jerusalem ug sa mga siyudad sa Juda, sa mga siyudad sa kabungtoran ug sa kapatagan, ug sa mga siyudad sa Negev. Kay akong ibalik ang ilang kadagaya—mao kini ang gipahayag ni Yahweh.”

33 Unya miabot ang pulong ni Yahweh kang Jeremias sa ikaduhang higayon, samtang giblangko siya sa sulod sa hawanan sa guwardiya, nga nag-ingon, **2** “Si Yahweh nga magbubuhut miignon niini—Si Yahweh nga maoy naghulma aron mapahiluna—si Yahweh ang iyang ngalan, **3** Tawga ako, ug ako magatubag kanimo. Ipakita ko kanimo ang dagkong mga butang, ug mga katingalahan nga wala nimo nasayaran.” **4** Kay si Yahweh, ang Dios sa Israel, miignon niini mahitungod sa mga balay sa siyudad ug sa balay sa mga hari sa Juda nga gipanglumpong tungod sa yuta nga salipdanan ug sa espada, **5** Moabot ang mga Caldeanhon aron makig-away ug aron pun-on ang mga balay sa mga patay nga lawas sa mga tawo nga akong patyon tungod sa akong kasuko ug kapungot, sa dihang talikdon ko kining siyudara tungod sa tanan nilang pagkadaotan.

6 Apan tan-awa, magdala ako ug kaayohan, kay ako silang ayohon ug dad-on ko kanila ang kauswagan, ang kalinaw, ug pagkamatinumanon. **7** Kay dad-on ko pag-usab ang kadagaya sa Juda ug sa Israel; tukuron ko sila sama sa sinugdanan. **8** Unya akong hinloang tanan nilang mga kasaypanan nga ilang nahimo batok kanako. Pasayloon ko ang tanan nilang mga sala nga ilang nahimo batok kanako, ug ang tanang mga pamaagi nga misupak sila kanako. **9** Kay kining siyudara mahimong hinundagan sa akong kalipay, usa ka awit sa pagdayeg ug dungog sa tanang kanasoran sa kalibutan nga makadungog sa tanang maayong mga butang nga akong himoon alang niini. Unya mangahadlok ug mangurog sila tungod sa tanang maayong butang ug sa kalinaw nga akong ihatag niini.” **10** Miignon si Yahweh niini, “Niining dapita nga inyong giungon karon, “Aawaan kini, ang dapit nga walay tawo o mananap,” sa siyudad sa Juda, ug sa kadalanan sa Jerusalem nga nahimong awaaw nga walay tawo o mananap, ug didto madunggan pag-usab **11** ang tingog sa kalipay ug pagmaya, ang tingog sa pamahanon ug sa pangaswas-onon, ang tingog niadtong nagsultang, samtang gidalan nila ang mga halad sa pagpasalamat ngadto sa balay ni Yahweh, “Paggpasalamat kang Yahweh nga labawng makakagahom, kay maayo si Yahweh, ug ang iyang gugma nga dili mopakyas molungtag hangtod sa kahangtoron!” Kay ibalik ko ang kadagaya sa kayutan kung unsa kini kaniadto, miignon si Yahweh. **12** Miignon niini si Yahweh nga labawng makakagahom: “Niining awaaw nga dapit, diin wala nay tawo ni mananap—maanaan sa usab sibisbanan niining siyudara diin mapahulayha sa mga magbalantay ang panon sa ilang mga karnero. **13** Sa mga siyudad sa kabungturan, sa kapatagan, ug sa Negev, ug sa yuta sa Benjamin ug sa tibuok Jerusalem, ug sa siyudad sa mga Juda, moagi na usab ang panon sa karnero niadtong moihip kanila, miignon si Yahweh. **14** Tan-awa! Moabot ang mga adlaw—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—nga sa dihang akong himoon kung unsa ang akong gisaad sa balay sa Israel ug sa balay sa Juda. **15** Niadtong mga adlawa ug panahona himoon ko ang matalong nga sanga nga motubo alang kung David, ug magdala siya kaangayan ug katarong sa yuta. **16** Niadtong mga adlawa maluwasa ang Juda ug magpuyo nga adunay kasigurohan ang Jerusalem, kay mao kining itawag kaniya, “Si Yahweh ang atong pagkamataramong.” **17** Kay miignon si Yahweh niini: “Adunay tawo nga gikan sa kaliwat ni David nga kanunay nga molingkod sa trono sa balay sa Israel, **18** ni wala gayoy tawo nga gikan sa mga nga Levita nga makabsan sa paghalad ug mga halad sinunog sa akong atubangan, ug aron mosunog sa halad nga pagkaon, ug sa paghalad sa trigo sa tanang higayon.” **19** Miabot ang pulong ni Yahweh kang Jeremias, nga nag-ingon, **20** “Miignon si Yahweh niini: ‘Kung mabakwi ang akong kasabotan mahitungod sa panahon sa adlaw ug sa gabii aron walá nay adlaw ug gabii sa hustong panahon, **21** unya mahimo nimong mabakwi ang akong kasabotan sa akong alagad nga si David, aron nga wala na siyay anak nga molingkod sa iyong trono, ug ang akong kasabotan sa mga pari ng Levita, nga akong mga alagad.’ **22** Ingon nga ang mga pangulo sa langit dili maihip, sama sa mga balas sa baybayon nga dili masukod, busa dugangan ko ang kaliwat ni David nga akong alagad ug ang mga Levita nga nag-alagad kanako.” **23** Miabot ang pulong ni Yahweh kaniyang Jeremias, nga nag-ingon, **24** “Wala ba nimo gihunahuna kung unsa ang giungon niining katawhan sa dihang miignon sila, ‘Ang duha ka pamilya nga gipili ni Yahweh, gisalikway na niya sila karon?’ Niining paaghiha gitamay niila ang akong katawhan, sa pag-ingon nga dili na sila usa ka nasod sa ilang mga panan-aw. **25** Ako, si Yahweh ang miignon niini. ‘Kung wala ko buhata ang kasabotan sa adlaw ug sa

gabii, ug kung wala ko gipahimutang ang mga balaod sa langit ug sa yuta, **26** unya akong isalikway ang mga kaliwat ni Jacob ug ni David nga akong alagad, ug dili nako dad-on ang tawo aron nga magdumala kanila sa mga kaliwat ni Abraham, ni Isaac, ug ni Jacob. Kay akong ibalik ang ilang mga kadagaya ug magmangiluluy-on kanila.”

34 Miabot ang pulong ni Yahweh kang Jeremias, sa dihang nakigubat si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ug ang tanan niyang mga kasundalohan, uban ang tanang gingharian sa kalibutan, nga iyang mga ginsakopan ilalom sa iyang gahom, ug ang tanan nilang katawhan nga nakigubat batok sa Jerusalem ug sa tanang mga siyudad niini, nga nag-ingon: **2** “Si Yahweh, ang Dios sa Israel, miignon niini: Lakaw ug pakigusulti kang Zedekia nga hari sa Juda ug sulitih siya,” miignon si Yahweh niini: Tan-awa, igatugyan ko kining siyudara ngadto sa kamot sa hari sa Babilonia. Sunogon niya kini. **3** Dili ka makaikyas gikan sa iyang kamot, kay dakpon ka gayod ug itugyan sa iyang kamot. Magkakit-anay kamo sa hari sa Babilonia; ug sultihan dayon ka niya sa dihang miabot ka sa Babilonia.” **4** Patalinghog ang pulong ni Yahweh, Zedekia nga hari sa Juda! Gisulti kini ni Yahweh babin kanimo, “Dili ka mamatay pinaagi sa espada. **5** Mamatay ka nga malinawon. Pagasunogon ang imong patayeng lawas sama sa imong mga katigulangan nga gisunog paglubong, ug sa mga hari nga nag-una kanimo. Moingon sila, “Pagkaalaot, agalon!” Magbangotan sila alang kanimo. Nagtsuli ako karon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh.” **6** Busa gimaltala ni propeta Jeremias didto sa Jerusalem kining tanan nga mga pulong ngadto kang Zedekia nga hari sa Juda. **7** Nakigubat ang kasundalohan sa hari sa Babilonia batok sa Jerusalem ug sa tanang nahibing mga siyudad sa Juda: ang Lachis ug ang Azeka. Mao kini ang mga siyudad nga nagpabilbing lig-on. **8** Miabot ang pulong ngadto kung Jeremias gikan kang Yahweh human sa pakigsaad ni Haring Zedekia uban sa tanang katawhan sa Jerusalem, aron sa pagmatala ug kagawasan ngadto kanila nga kinahanglan ipalingkawas **9** sa matag tawo ang iyang mga ulipon nga Hebreo, ang mga lalaki ug ang mga babaye, bisan kadtong nag-ulipon ug usa ka Judio, nga iyang igsoon. **10** Busa nagsaad ang tanang mga pangulo ug katawhan nga ipalingkawas sa matag tawo ang iyang mga ulipong lalaki ug mga ulipong babaye aron dili na sila mahimong mga ulipon pa. Gituman nila ug gipalingkawas sila. **11** Apan human niini nausab ang ilang mga hunahuna. Gidala nila pagbalik ang mga ulipon nga ilang gipalingkawas. Gipugos nila sila nga mahimong mga ulipon pag-usab. **12** Busa miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kung Jeremias, nga nag-ingon, **13** “Si Yahweh, ang Dios sa Israel, nag-ingon niini, ‘Ako mismo naghimo ug kasabotan tali sa imong mga katigulangan sa adlaw nga ako silang gidalan pagawas gikan sa yuta sa Ehipto, gawas gikan sa puloy-anan sa pagkailipon. Gisulti ko kini, **14** ‘Sa kataposan sa matag pito ka tuig, kinahanglan papauilon sa matag tawo ang iyang igsoon, ang iyang isigka-Hebreo nga nagbaligya sa iyang kaugalingon diha kaninyo ug nag-alagad kaninyo sulod sa unom ka tuig. Papaulia siya nga adunay kagawasan.’ Apan wala namati ang imong mga katigulangan kanako ni mipatalinghog kanako. **15** Karon naghinulsoi kamo sa inyong mga kaugalingon ug nagsugod sa pagbuhut kung unsa ang husto sa akong panan-aw. Gimantala ninyo ang kagawasan, ang matag usa kaninyo ngadto sa iyang siligan, ug naghimo kamo ug kasabotan atubangan sa akong puloy-anan nga gitawag pinaagi sa akong ngalan. **16** Apan mitalikod kamo ug ihigugawan ang akong ngalan; gikuha ninyo pagbalik ang inyong mga ulipong lalaki ug mga ulipong babaye, nga inyong gipakigaw sa bisan diin nila buot moadto. Gipugos ninyo sila nga mahimo ninyong mga ulipon pag-usab.” **17** Busa nagsulti si Yahweh niini, “Wala kamo namati kanako. Kinahanglan nga imantala ninyo ang kagawasan, ang matag usa kaninyo, ngadto sa inyong mga igsoon ug sa mga isigka-Israelita. Busa tan-awa! Imantala ko ang kagawasan nganha kaninyo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—kagawasan gikan sa espada, sa katalagam, ug sa kagutom, kay himoon ko kamong kahadlokhan sa panan-aw sa matag gingharian sa kalibutan. **18** Unya pagasilotan ko ang katawhan nga misupak sa akong kasabotan, nga wala nagtumana sa mga pulong sa kasabotan nga ilang gihimo sa akong atubangan sa dihang gitunga nila ang torong baka sa duha ka babin ug milakaw taliwala sa mga babin niini, **19** ug unya ang mga pangulo sa Juda ug sa Jerusalem, ang mga yunoko ug ang mga pari, ug ang tanang katawhan sa yuta nga milakaw taliwala sa mga babin sa torong baka. **20** Itugyan ko sila ngadto sa kamot sa ilang mga kaaway ug ngadto sa kamot niadtong nagapangita sa ilang mga kinabuhi. Ang ilang mga lawas mahimong pagkaon alang sa kalanggaman sa kalanggaman ug sa mga

mananap sa yuta. **21** Busa itugyan ko si Zedekia ang hari sa Juda ug ang iyang mga pangulo ngadto sa kamot sa ilang mga kaaway ug ngadto sa kamot niadtong nagapangita sa ilang mga kinabuhi, ug ngadto sa kamot sa kasundalohan sa hari sa Babilonia nga makiggubat batok kaninyo. **22** Tanawa, maghatag ako ug mando—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— ug magdala pagbalik kanila dinihi sa siyudad aron makiggubat batok niini ug moiog, ug magsunog niini. Kay gun-obon ko ang mga siyudad sa Juda nga wala nay lumolupyo.”

35 Miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kang Jeremias sa mga adlaw ni Jehoyakin ang anak nga lalaki ni Josia nga hari sa Juda, ug nag-ingon, **2** “Lakaw ngadto sa panimalay sa mga Recabnon ug pakigsumti kanila. Unya dad-a sila sa akong puloy-anan, sulod sa usa sa mga lawak didto, ug dalit sila ug bino aron immon.” **3** Busa gidalo ko si Jaazania ang anak nga lalaki ni Jeremias ang anak nga lalaki ni Habazinia ug ang iyang mga igoosong lalaki, ang tanan niyang mga anak nga lalaki, ug ang tanang panimalay sa Recabnon. **4** Gidalo ko sila ngadto sa puloy-anan ni Yahweh, sulod sa mga lawak sa mga anak nga lalaki ni Hanan ang anak nga lalaki ni Igdalia, ang tawo sa Dios. Kini nga mga lawak tupid sa lawak sa mga pangulo, nga anaa sa ibabaw sa lawak ni Maasea ang anak nga lalaki ni Shalum, ang tibgantay sa ganghaan. **5** Unya akong gibutang sa atubangan sa mga Recabnon ang mga panakasan ug mga kopa nga puno sa bino ug miuongon ako kanila, “Inom kamo ug diuytay nga bino.” **6** Apan miuongon sila, “Dili kami moinom sa bisan unsang bino, kay si Jonadab ang anak nga lalaki ni Recab, nagmando man kanamo, ‘Ayaw kamo pag-inom sa bisan unsang bino, bisan ikaw o ang imong mga kaliwath, handtot sa kahangtoran. **7** Ayaw usab kamo pagtukot ug bisan unsang mga puloy-anan, magpugas ug mga binhi, ni magtanom ug bisan unsang parasan; dili kini alang kaninyo. Kay kinahanglan magpuyo kamo sa mga tolda sa tanan niyong mga adlaw, aron nga magpuyo kamo sa daghang mga adlaw sa yuta kung diin kamo nagpuyo iginong nga mga langyaw.” **8** Nagtuman kami sa tingog ni Jonadab ang anak nga lalaki ni Recab, ang among katigulangan, sa tanan nga iyang gimando kanamo, nga dili moinom ug bino sa tanan namong mga adlaw, kami, ang among mga asawa, ang among mga anak nga lalaki, ug among mga anak nga babaye. **9** Dili gayod kami magtukot sa among mga puloy-anan nga among kapuy-an, ug walay parasan, uma, o binhi nga among panag-iyahon. **10** Nagpuyo kami sa mga tolda ug nagtuman kami ug gibutah ang tanang gimando kanamo sa among katigulangan nga si Jonadab. **11** Apan sa dihang gisulog ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ang yuta, miuongon kami, ‘Dali, kinahanglan nga moadto kita sa Jerusalem aron makaikyas gikan sa kasundalohan sa Chaldean ug sa Armenian.’ Busa nagpuyo na kami sa Jerusalem. **12** Unya miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kaniyang Jeremias, nga nag-ingon, **13** “Si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, nag-ingon niini, ‘Lakaw ug sultihi ang mga tawo sa Juda ug ang mga lumolupyo sa Jerusalem, ‘Dili ba kamo modawat ug pagbadlong ug mopatalinghog sa akong mga pulong?’—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **14** Ang mga pulong ni Jonadab ang anak nga lalaki ni Recab nga gihatag ngadto sa iyang mga anak nga lalaki iginong nga usa ka mando, ug dili moinom sa bisan unsang bino, ug ginasunod pa gihapon hangtod karon. Gituman nila ang mga mando sa ilang mga katigulangan. Apan alang kanako, magpadayon ako sa pagmantala nganha kaninyo, apan wala kamo napatalinghog kanako. **15** Gipadala ko nganha kaninyo ang tanan kong mga alagad, ang mga propeta. Nagpadayon ako sa pagpadala kanila aron sa pagsulti, ‘Pabiyya ang matag tawo gikan sa daotan niyang binuhatan ug magbuhat sa maayong binuhatan; tugot ni wala nay bisan usa ang magsundot sa laing mga dios ug magsimba niini. Hinuon, balik sa yuta nga akong gihatag kaninyo ug sa iyonong katigulangan.’ Apan wala gihapon kamo mipatalinghog kanako ni nagtagad kanako. **16** Kay ang mga kaliwath ni Jonadab ang anak nga lalaki ni Recab nagsundot man sa mga mando sa ilang katigulangan nga iyang gihatag kanila, apan kining mga tawhana nagdumili sa pagpamati kanako.” **17** Busa si Yahweh, ang Dios nga makagagahom ug ang Dios sa Israel, miuongon niini, ‘Tan-awa, ipahamtang ko sa Juda ug sa tanang lumolupyo sa Jerusalem, ang tanang katalagman nga akong gisulit batok kanila tungod kag nagsulti man ako kanila apan wala sila namati kanako; nagtagaw ako kanila, apan wala sila mitubag.’ **18** Miuongon si Jeremias ngadto sa panimalay sa mga Recabnon, “Miuongon niini si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel: Namati kamo sa mga mando ni Jonadab nga iyonong katigulangan ug gitipigan ninyo kining tanan—gituman ninyo ang tanan nga iyang gimando kaninyo

nga iyonong buhaton— **19** busa si Yahweh nga makagagahom, ang Dios sa Israel, miuongon niini, ‘Kanunay gayod nga adunay usa nga maggikan sa kaliwath ni Jonadab ang anak nga lalaki ni Recab aron mag-alagad kanako.’”

36 Sa pag-abot sa ikaupat nga tuig sa paghari ni Jehoyakin ang anak nga lalaki ni Josia nga hari sa Juda, miabot kini nga pulong kang Jeremias gikan kang Yahweh, ug miuongon siya, **2** “Pagkuha ug linukot nga sulatanan ug isulat niini ang tanang mga pulong nga akong isulit kanimo babin sa Israel ug sa Juda, ug sa matag nasod. Buhata kini alang sa tanan nga akong isulit sukad sa mga adlaw ni Josia handtot niining adlaw. **3** Kay basin pa ug mamati ang katawhan sa Juda sa tanang katalagman nga akong ipahamtang kanila. Kay basin pa ug mobiya ang matag-usa gikan sa daotan niyang binuhatan, aron nga pasayloon ko ang ilang kalapasan ug ang ilang mga sala.” **4** Unya gitawag ni Jeremias si Baruk ang anak nga lalaki ni Neria, ug gisulat ni Baruk sa linukot nga sulatanan ang gidipta ni Jeremias, ang tanang mga pulong ni Yahweh nga gisulit kanila. **5** Unya gimandoan ni Jeremias si Baruk. Miuongon siya, “Ania ako sa bilangoan ug dili makaadto sa puloy-anan ni Yahweh. **6** Busa kinahanglan nga moadto ka ug basaha gikan sa linukot nga sulatanan ang imong gisulat nga akong gidipta. Sa adlaw sa pagpuasa, kinahanglan nga imong basahon ang mga pulong ni Yahweh nga makadungog ang katawhan sulod sa iyang puloy-anan, ug makadungog usab ang katawhan sa Juda nga miabot gikan sa ilang mga siyudad. Imantala kining mga pulong ngadto kanila. **7** Kay basin pa ug mahiabot ngadto kang Yahweh ang ilang mga pagpakiuy. Kay basin pa ug mobiya ang matag tawo gikan sa daotan niyang binuhatan, sanglit hilabihan na man ang kapungot ug kaligutot nga gisulit ni Yahweh batok niining katawhan.” **8** Busa gibutah ni Baruk ang anak nga lalaki ni Neria ang tanan nga gimando ni Jeremias nga usa ka propeta nga iyang pagabuhaton. Gibasa niya sa makusog ang mga pulong ni Yahweh diha sa iyang templo. **9** Sa pag-abot sa ikalima nga tuig ug sa ikasiyam nga bulan sa paghari ni Jehoyakin ang anak nga lalaki ni Josia, ang hari sa Juda, nga ang tanang katawhan sa Jerusalem ug ang katawhan nga miabot sa Jerusalem gikan sa mga siyudad sa Juda nagmanta ug pagpuasa alang sa pagpasidungog kang Yahweh. **10** Kusog nga gibasa ni Baruk ang mga pulong ni Jeremias sa puloy-anan ni Yahweh, gikan sa lawak ni Gemaria ang anak nga lalaki ni Shafan ang eskriba, sa ibabaw nga hawanan, nga kilid sa ganghaan pasulod sa puloy-anan ni Yahweh. Gibasa niya kini nga makadungog ang tanang katawhan. **11** Karon nadungog ni Micaya ang anak nga lalaki ni Gemaria ang anak nga lalaki ni Shafan ang tanang mga pulong ni Yahweh sa linukot nga basahon. **12** Miadto siya sa puloy-anan sa hari, ngadto sa lawak sa sekretaryo. Nakita niya ang tanang opisyal nga naglilingkod didto: si Elishama ang sekretaryo, si Delaya ang anak nga lalaki ni Shemaya, si Elnatan ang anak nga lalaki ni Achbor, si Gemaria ang anak nga lalaki ni Shafan, ug si Zedekia ang anak nga lalaki ni Hanania, ug ang tanang mga opisyal. **13** Unya gibalita ni Micaya ngadto kanila ang tanang mga pulong nga iyang nadungog nga kusog nga gibasa ni Baruk ngadto sa katawhan. **14** Busa ang tanang mga opisyal nagpadala kung Jehudi ang anak nga lalaki ni Netaria ang anak nga lalaki ni Shelemia ang anak nga lalaki ni Cushi, ngadto kung Baruk. Miuongon si Jehudi kung Baruk, “Dad-a ang linukot nga basahon nga imong gibasa ngadto sa katawhan, ug anhi dinihi.” Busa gidalo ni Baruk ang anak nga lalaki ni Neria ang linukot nga basahon ug miadto sa mga opisyal. **15** Unya miuongon sila kaniya, “Lingkod ug basaha kini aron madungan namo kini.” Busa gibasa ni Baruk ang linukot nga basahon. **16** Nahitabo kini sa dihang nadungog nila kining tanang mga pulonga, nagtin-anway ang matag-usa nga adunay kalisang ug miuongon kung Baruk, “Kinahanglan ibalita nato kining tanang mga pulong ngadto sa hari.” **17** Unya nangutana sila kung Baruk, “Sultihi kami, giunsa nimo pagulsat kining tanang mga pulong nga gidipta ni Jeremias?” **18** Miuongon si Baruk kanila, “Gidipta niya nganhi kanako kining tanang mga pulong, ug gisulat ko kini pinaagi sa tinta niining linukot nga basahon.” **19** Unya miuongon ang mga opisyal ngadto kung Baruk, “Lakaw, pagtago, ug si Jeremias man usab. Ayaw tugot ang si bisan kinsa nga masayod kung hain kamo.” **20** Busa gibutang nila ang linukot nga basahon sa lawak ni Elishama ang sekretaryo, ug miadto sila sa hari diha sa hawanan ug gibalita nila ang tanan diha sa panagtagon sa hari. **21** Unya gipalakaw sa hari si Jehudi aron kuhaon ang linukot nga basahon. Gikuha kini ni Jehudi gikan sa lawak ni Elishama nga sekretaryo. Unya gibasa niya kini nga makadungog ang hari ug ang tanang mga opisyal nga nagtindog tupid niya. **22** Karon nagpuyo ang hari sa dapit kung diin siya nagapuyo panahon sa tingtugnaw sa ikasiyam nga bulan, ug

nagkalayo ang pugon nga anaa sa iyang atubangan. **23** Sa matag higayon nga basahon ni Jehudi ang tulo o upat ka mga linya, tabason kini sa hari pinaagi sa kutsilyo ug itambog niya kini ngadto sa kalayo sa pugon hangtod nga nahurot ang maong linukot nga basahon. **24** Apan ang hari bisan ang iyang mga sulugoon nga nakadungog sa tanang mga pulong niini, wala nalisang, ni migisi sa ilang mga bisti. **25** Si Elhanan, si Delaya, ug si Gemaria naghangsi sa hari naga dilig sunogon ang linukot nga basahon, apan wala siya namati kanila. **26** Unya nagmando ang hari keng Jerameel, ang pareyente ni Seraya ang anak nga lalaki ni Azriel, ug si Shelemia ang anak nga lalaki ni Abdeel aron dakpon si Baruk nga eskriba ug si Jeremias nga propeta, apan gitagoon sila ni Yahweh. **27** Unya miabot ang pulong ni Yahweh ngadto keng Jeremias human nga gisunog sa hari ang linukot nga basahon ug ang mga pulong naga gisulat ni Baruk nga gidikta ni Jeremias, nga nag-ingon, **28** "Balik, pagkuha ug laing linukot nga sulatanan, ug isolat niini ang tanang mga pulong nga anaa sa oriinal nga linukot nga basahon, kadtong gisunog ni Jehoyakim nga hari sa Juda. **29** Unya kinahanglan nimo kining isulti keng Jehoyakim nga hari sa Juda: "Gisunog nimo kadtong linukot nga basahon, naga ng-ingon, "Nganong gisulat mo man kini, 'Ang hari sa Babilonia moabot gayod ug gun-obon kining yuta, kay laglagon gayod niya ang mga tawo ug ang mga mananap niini?'" **30** Busa gisulit kini ni Yahweh babin kanimo, Jehoyakim nga hari sa Juda: "Walay kaliwat nimo ang molingkad sa trono ni David. Alang kanimo, ang imong patay nga lawas labay ngadto sa gawas nga mainitan sa adlaw ug matun-ogan sa gabii. **31** Kay pagasilotan ko ikaw, ang imong mga kaliwat, ug ang imong mga sulugoon tungod sa kalapasan niinyong tanan. Ipahamtang ko kanimo, sa tanang mga lumulopyo sa Jerusalem, ug sa matag tawo sa Juda ang tanang katalagman nga akong gisulit diha kaniray, apan wala kamo napanganumbaling." **32** Busa nagkuha si Jeremias ug laing linukot nga sulatanan ug gihatag kini keng Baruk ang anak nga lalaki ni Neria ang eskriba. Gisulat ni Baruk ang tanang mga pulong nga gidikta ni Jeremias nga gisulat sa linukot nga sulatanan nga gisunog ni Jehoyakim nga hari sa Juda. Labot pa niiana, daghan pa ug samang mga pulong ang nadugang niining linukot nga basahon.

37 Karon naghari si Zedekia nga anak nga lalaki ni Josia imbis nga si Jehoyakin nga anak nga lalaki ni Jehoyakim. Gihimong hari ni Nebucadrezar nga hari sa Babylonia si Zedekia sa tibook yuta sa Juda. **2** Apan wala naminaw si Zedekia, ang iyang mga sulugoon, ug ang katawhan sa mga pulong ni Yahweh nga iyang gimantala pinaagi sa kamot ni Jeremias nga propeta. **3** Busa gisugno ni Haring Zedekia, si Jehucal nga anak nga lalaki ni Shelemia, ug si Zefania nga anak nga lalaki ni Maasea nga pari sa pagdala ug mensahe ngadto keng Jeremias nga propeta. Miignon sila, "Pag-ampo alang kaname ngadto keng Yahweh nga atong Dios." **4** Karon gawas sulod si Jeremias diha sa katawhan, tungod kay wala pa man siya mabilanggo. **5** Mingoong ang kasundalohan sa Faraon gikan sa Ehipto, ug mibiya sa Jerusalem ang mga Caldeanong nga nagpalibot sa Jerusalem sa dihang nadungog ang balita mahitungod kanila. **6** Unya miabot ang pulong ni Yahweh keng Jeremias nga propeta, naga ng-ingon, **7** "Si Yahweh, naga Dios sa Israel, miignon niini: Mao kini ang inyong isulti ngadto sa hari sa Juda, tungod kay gipadala ka niya aron sa pagpangayo ug tambag kanako, 'Tan-awa, ang kasundalohan sa Faraon, nga miabot aron sa pagtabang kaninyo, mamalik na sa Ehipto, sa ilang kaugalingon nga yuta. **8** Mabalik ang mga Caldeanong. Makig-away sila batok niining siyudaya, ilogon, ug sunogon kini." **9** Miignon si Yahweh niini: Ayaw limbongi ang inyong mga kaugalingon pinaagi sa pag-ingon, "Siguradong gayod nga mobiya ang mga Caldeanong kanato," kay dili gayod sila mobiya. **10** Bisan pa ug nabuntog ninyo ang tibook kasundalohan sa mga Caldeanong nga nakig-away kaninyo ug ang nahibilin sa ilang mga tolda mao lamang ang samaran nga mga kalalakin-an, mamangil sila ug sunogon nila kining siyudaya." **11** Nahitabo kini sa dihang mibiya ang kasundalohan sa mga Caldeanong sa Jerusalem samtang nagsingabot ang kasundalohan sa Faraon, **12** unya migikan si Jeremias sa Jerusalem padulong sa yuta ni Benjamin. Buot niya nga panag-iyahon ang babin sa yuta didto taliwala sa katawhan. **13** Samtang atua siya sa Ganghaan sa Benjamin, anaa didto ang pangulo sa mga tigbantay. Ang iyang ngalan mao si Irija nga anak nga lalaki ni Shelemia nga anak nga lalaki ni Hanania. Gigunitan niya si Jeremias nga propeta ug miignon, "Ikaw mobiya gayod paingon sa mga Caldeanong." **14** Apan miignon si Jeremias, "Dili kana tinuod. Dili ako mobiya paingon sa mga Caldeanong." Apan wala naminaw si Irija

kaniya. Gigunitan niya si Jeremias ug gidala ngadto sa mga opisyal. Nasuko ang mga opisyal keng Jeremias. **15** Gikulata nila siya ug gibilanggo, sa balay kaniadto ni Jonathan nga eskriba, kay gihimo naman nila kini nga bilanggo. **16** Busa gibilanggo si Jeremias sa lawak nga anaa sa ilalom sa yuta, diin naapuyo siya sulod sa daghang mga adlaw. **17** Unya nagpadala ug usa ka tawo si Haring Zedekia nga maoy ngadala kaniya sa palasyo. Sa iyang balay, nangutana ang hari kaniya sa tago, "Aduna bay pulong nga gikan keng Yahweh?" Mitubag si Jeremias, "Aduna: Igatugyan ka ngadto sa kamot sa hari sa Babilonia." **18** Unya miignon si Jeremias keng Haring Zedekia, "Unsa man ang akong sala batok kanimo, sa imong mga sulugoon, o niining katawhan nga gibilanggo man ninyo ako?" **19** Asa man ang imong mga propeta, ang mga tawo nga nagnagna alang kanimo o miignon nga dili gayod moanhi ang hari sa Babilonia batok kanimo o batok niining yuta?" **20** Apan karon paminaw, akong agalong hari! Tugot niya moabot kanimo ang akong mga hangyo. Ayaw ako ibalik sa balay ni Jonathan nga eskriba, o kondili mamatay gayod ako didto." **21** Busa nagmando si Haring Zedekia. Gibutang sa iyang mga sulugoon si Jeremias didto sa hawanan sa tigbantay. Ginahatagan siya ug tipik sa tinapay matag adlaw gikan sa kadalanan sa tigbantay ug mga tinapay, hangtod nga nahurot na ang tanang tinapay sa siyudad. Busa nagpabilin si Jeremias sa hawanan sa tigbantay.

38 Nakadungog sila si Shefatia nga anak nga lalaki ni Matan, si Gedalia nga anak nga lalaki ni Pashur, si Jehuclal nga anak nga lalaki ni Shelemia, ug si Pashur nga anak nga lalaki ni Malkia sa mga pulong nga gipahayag ni Jeremias sa tanang katawhan. Miignon siya kanila, **2** naga miignon si Yahweh niini: "Si bisan kinsa nga magpabilin niining siyudaya pagapaton pinaagi sa espada, kagutom, ug hampak. Apan maluwas ang si bisan kinsa nga moadto sa mga Caldeanong. Makaiyugis siya, ug mabuhil. **3** Miignon si Yahweh niini: Igatugyan kining siyudaya ngadto sa kamot sa kasundalohan sa hari sa Babilonia, ug ilogon niya kini." **4** Busa miignon ang mga opisyal ngadto sa hari, "Ipapatay kining tawhana, tungod kay niini nga paagi gipaluya niya ang mga kamot sa manggubat ug magpabilin niining siyudaya, ug ang mga kamot sa tanang katawhan. Nagmamtala siya niining mga pulonga, kay kining tawhana wala nagbuhut alang sa kaayohan niining katawhan, apan sa kadaot lamang." **5** Busa miignon si Zedekia, "Tan-awa, anaa na siya sa imong kamot sanglit wala may hari nga makahimo sa pagpugong kanimo." **6** Unya gidalda nila si Jeremias ug gihulog siya ngadto sa atabay ni Malkia, nga anak nga lalaki sa hari. Nahimutang ang atabay sa hawanan sa tigbantay. Gitunton nila si Jeremias gamit ang mga pisi. Walay tubig sa atabay, apan lapokon kini, ug nalubong siya sa lapok. **7** Karon si Ebed Melec nga Cusithanon nga usa sa mga yunoko sa balay sa hari. Nadungog niya naga gibutang nila si Jeremias ngadto sa atabay. Karon naglingkod ang hari sa Ganghaan sa Benjamin. **8** Busa miigawas si Ebed Melec gikan sa balay sa hari ug nakigusulti sa hari. Miignon siya, **9** "Akong agalon nga hari, nagbuhut ug daotan kini nga mga kalalakin-an pinaagi sa pagbuhut nila ug dili maayo keng Jeremias nga propeta. Gihulog niya siya ngadto sa atabay aron mamatay siya sa kagutom, sanglit wala nag pakgaon sa siyudad." **10** Unya gimando sa hari si Ebed Melec nga Cusithanon. Miignon siya, "Mandoi ang 30 ka kalalakin-an gikan dinihi ug ipakuba si Jeremias nga propeta gikan sa atabay sa dili pa siya mamatay." **11** Busa gimandoan ni Ebed Melec kadtong nga mga kalalakin-an ug miadto sa balay sa hari, ngadto sa lawak nga tipiganan sa mga bisti ilalom sa balay. Nagkuha siya ug mga nuog ug daan nga bisti didto ug gitunton kini keng Jeremias pinaagi sa mga pisi ngadto sa atabay. **12** Miignon si Ebed Melec nga Cusithanon ngadto keng Jeremias, "Ibutang ang mga nuog ug ang daan nga bisti sa ilalom sa imong mga bukton ug sa ibabaw sa mga pisi." Busa gibuhut kini ni Jeremias. **13** Unya gibira nila si Jeremias pinaagi sa mga pisi. Niini nga paagi napagawas nila siya gikan sa atabay. Busa naapuyo si Jeremias sa hawanan sa tigbantay. **14** Unya nagpadala ug pulong si Haring Zedekia ug gipadala si Jeremias nga propeta ngadto kaniya, sa ikatulo nga pultahan sa balay ni Yahweh. Miignon ang hari keng Jeremias, "Aduna akoy buot ipangutana kanimo. Ayaw ililog kanako ang tubag." **15** Miignon si Jeremias keng Zedekia, "Kung tubagon ko ikaw, dili ka gayod nimo ako patyon? Apan kung mohatag ako kanimo ug tambag, dili ka man maminaw kanako." **16** Apan nanupuna si Haring Zedekia sa tago ug miignon, "Ingon nga buhi si Yahweh, nga maoy naghimo kanato, dili ko ikaw patyon o itugyan ngadto sa kamot sa mga kalalakin-an nga nangita sa imong kinabuhi." **17** Busa miignon si Jeremias ngadto keng Haring Zedekia, "Mao kini ang giingon ni Yahweh, ang Dios nga labawng makagagahom, nga Dios sa Israel: Kung moadto

gayod kamo sa mga opisyal sa Hari sa Babilonia nan mabuhi ka, ug dili sunogon kini nga siyudad. Ikaw ug ang imong pamilya mabuhi. **18** Apan kung dili ka moadto sa mga opisyal sa hari sa Babilonia, nan itugyan kining siyudara ngadto sa kamot sa mga Caldeanhon. Sunogon nila kini, ug dili kamo makaikyas gikan sa ilang kamot." **19** Miington si Haring Zedekia ngadto kang Jeremias, "Apan nahadolok ako sa katawhan sa Juda nga miikyas padulong sa mga Caldeanhon, tungod kay tingali ug itugyanako sa ilang kamot, aron daugdaogn nila ako." **20** Miington si Jeremias, "Dili ka nila itugyan ngadto kanila. Tumana ang mensahe nga gikan kung Yahweh nga akong ginasulti kanimo, aron nga mamaayo ang tanan alang kanimo, ug aron nga mabuhi ka. **21** Apan kung modumili ka sa pag-adto, mao kini ang gipakita ni Yahweh kanako. **22** Tan-awa! Ang tanang mga babaye nga nahibilin sa imong balay, hari sa Juda, pagad-on ngadto sa balay sa mga opisyal sa hari sa Babilonia. Moington kini nga mga babaye kanimo, 'Nalimbongan ka sa imong mga higala; gidaot ka nila. Nalubong na karon ang imong mga tili sa lapok, ug managan ang imong mga higala.' **23** Kay ang tanan nimong mga asawa ug mga anak pagad-on ngadto sa mga Caldeanhon, ug dili ka makaikyas gikan sa ilang kamot. Pagadakpon ka pinaagi sa kamot sa hari sa Babilonia, ug pagasunogon kini nga siyudad." **24** Unya miington si Haring Zedekia ngadto kang Jeremias, "Ayaw ipahibalo kung bisan kinsa kining mga pulonga, aron nga dili ka mamatay. **25** Kung madunganon sa mga opisyal nga nakigsultiako kanimo, ug kung moansi sila ug mosulti kanimo, 'Sulthi kami sa imong giilongon sa hari ug ayaw kini itago kanamo, o patyon ka namo,' **26** unya kinahanglanon nga sultihin nimo sila, 'Naghango ako nga mapainubsanong sa atubangan sa hari nga dili niya ako ibalik sa balay ni Jonathan aron mamatay didto.' **27** Unya nangadto ang tanang mga opisyal ngadto kang Jeremias ug nangutana kaniya, busa gitubag niya sila sumala sa giisugo sa hari kaniya. Busa miurdang sila sa pagpaksulti kaniya, tungod kay wala man nila nadungog ang gihisgutanon tali ni Jeremias ug sa hari. **28** Busa nagpabilin si Jeremias sa hawanan sa tigbantay hangtod sa adlaw nga nailog ang Jerusalem.

39 Sa ikasiyam nga tuig ug ikanapulo nga bulan sa paghari ni Zedekia nga hari sa Juda, miabot si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia uban sa iyang mga kasundalohan batok sa Jerusalem ug glibotan kini. **2** Sa ikanapulo ug usa ka tuig ug sa ikaupat nga bulan ni Zedekia, sa ikasiyam nga adlaw sa bulan, gisulod nila ang siyudad. **3** Unya miabot ang tanang mga opisyal sa hari sa Babilonia ug milingkod ditto sa tunga nga ganghaan nga mao sila si: Nergal Sharezer, Samgar Nebo, ug si Sarsekim, nga usa ka mahinungdanon nga opisyal. Si Nergal Sharezer usa ka labaw nga opisyal ug ang ubang mga opisyal sa hari sa Babilonia. **4** Nahitabo kini sa dihang nakita sila ni Zedekia, nga hari sa Juda, ug sa tanan niyang mangyugubat nga katalakin-an, mikalagjiw sila. Mingulta sila sa kagabhiom gikan sa siyudad agi sa agianan sa tanaman sa hari, latusa sa ganghaan taliwala sa duha ka mga paril. Migula ang hari paingon sa Araba. **5** Apan gigukod sila sa kasundalohan sa mga Caldeanhon ug naapsan si Zedekia ngadto sa kapatacan sa walog sa Suba sa Jordan nga duol sa Jerico. Unya gidakop nila sila ug gidaot siya ngadto kung Nebucadnezar, nga hari sa Babilonia, ditto sa Ribla sa yuta sa Hamat, diin gihukman siya ni Nebucadnezar. **6** Gipatay sa hari sa Babilonia ang mga anak nga lalaki ni Zedekia sa iyang atubangan ditto sa Ribla. Gipatay usab niya ang tanang halangdon nga mga tawo sa Juda. **7** Unya gilugit niya ang mga mata ni Zedekia ug gikadenahan siya ug tumbaga aron nga madala niya siya ngadto sa Babilonia. **8** Unya giapangsunog sa mga Caldeanhon ang balay sa hari ug ang balay sa mga tawo. Gilumpong usab nila ang mga paril sa Jerusalem. **9** Gipangbihag ni Nebuzaradan, nga pangulo sa mga tigpanalipod sa hari, ang tanang katawhan nga nahibilin sa siyudad. Lakip na ang mga tawo nga miikyas padulong sa mga Caldeanhon ug ang ubang mga tawo nga nahibilin ngadto sa siyudad. **10** Apan gitugotan ni Nebuzaradan nga pangulo sa mga tigpanalipod sa hari nga ngapabilin sa yuta sa Juda ang labing kabos nga mga tawo nga walay nahot. Gihatagan niya sila ug kaparasan ug kaumahan nianang adlaw. **11** Unya nagmando si Nebucadnezar nga hari sa Babyloniangadto kung Nebuzaradan nga pangulo sa mga tigpanalipod sa hari mahitungod kang Jeremias. Miington siya, **12** "Kuhaa ug atimana siya. Ayaw siya pasakiti. Buhata ang bisan unsa nga iisti niya kanimo." **13** Busa nagusugo ug mga katalakin-an si Nebuzaradan nga pangulo sa mga tigpanalipod sa hari, si Nebushazban nga labawng yunoko, si Nergal Sharezer nga labawng opisyal, ug ang tanang mahinungdanon nga mga opisyal sa hari sa Babilonia. **14** Gikuha sa ilang mga tawo si Jeremias gikan sa hawanan sa tigbantay ug gisalig

siya kung Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam nga anak nga lalaki ni Shafan, aron dad-on siya sa iyang balay, busa nagpabilin si Jeremias uban sa katawhan. **15** Karon miabot ang pulong ni Yahweh kung Jeremias samtang gibilanggo pa siya didto sa hawanan sa tigbantay, nga nag-ingon, **16** "Pagpaksulti kung Ebed Melec nga Cusithianon ug ingna siya, 'Si Yahweh nga labawng makakagahom, nga Dios sa Israel, miington niini: Tanawa, ipatuman ko na ang akong gipamulog batok niining siyudara alang sa kaalootan ug dili sa kaayohan. Tungod kay matuman kining tanan diha sa imong atubangan nianang adlaw. **17** Apan luwason ko ikaw nianang adlaw—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—ug dili ka itugyan ngadto sa kamot sa mga tawo nga imong gikahadlok. **18** Kay luwason ko gayod kini. Dili ka mamatay pinaagi sa espada. Makaikyas ka nga buhi, tungod kay misigla ka man kanako—mao kini ang gipahayag ni Yahweh."

40 Miabot ang pulong ngadto kung Jeremias gikan kung Yahweh human nga gibuhian siya ni Nebuzaradan nga pangulo sa mga tigpanalipod sa hari didto sa Rama. Nakita niya si Jeremias nga gikadenahan uban sa tanang mga binihag sa Jerusalem ug sa Juda nga gidalda ngadto sa pagkabihag sa Babilonia. **2** Gikuha si Jeremias sa pangulo sa guwardiya ug miington ngadto kaniya, "Gitakda ni Yahweh nga imong Dios kini nga katalagman alang niini nga dapit. **3** Busa gituman gayod kini ni Yahweh. Gibuhay gayod niya sumala sa iyang giisugo, sanglit nakasala man kamong katawhan batok kaniya ug wala magtuman sa iyang tingog. Mao nga nahitabo kini nga butang kaninyo. **4** Apan karon tan-awa! Gitanggalian ko ikaw gikan sa mga kadena nga anaa sa imong mga kamot. Kung maayo kini alang kanimo nga mouban ka kanako didto sa Babilonia, uban, ug atimanon ko ikaw. Apan kung dili kini maayo alang kanimo nga mouban kanako sa Babilonia, ayaw kana buhat. Tan-awa ang tibuk yuta sa imong atubangan. Lakaw kung asa ang maayo ug husto sa imong panan-aw nga adtoan." **5** Sa dihang wala mitubag si Jeremias, miington si Nebuzaradan, "Lakaw ngadto kung Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam nga anak nga lalaki ni Shafan, nga maoy gipadumala sa hari sa Babilonia sa mga siyudad sa Juda. Pabilin ngadto kaniya uban sa katawhan o lakaw bisa saha ng maayo sa imong panan-aw nga adtoan." Gihatagan siya sa pangulo sa mga tigpanalipod sa hari ug pagkaon ug gasa, ug unya gipalakaw siya. **6** Busa miabot si Jeremias kung Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam, sa Mizpa. Mipuyo siya uban kaniya ug uban sa katawhan nga nahibilin sa yuta. **7** Karon, nakadungog ang ubang mga pangulo sa kasundalohan nga taga-Juda—sila ug ilang mga katawhan—nga atua pa gihapon sa kabukiran, nga gihimo sa hari sa Babilonia nga gobernador sa tibuk yuta si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam. Nadungan usab nila nga siya ang gitubag aron magdumala sa mga katalakin-an, kababayen-ug ug mga kabataan nga labing kabos sa tanang katawhan sa yuta, kadtong wala nabihag ditto sa Babilonia. **8** Busa miabot sila kung Gedalia didto sa Mizpa. Kining mga tawhanon mao sila Ismael nga anak nga lalaki ni Netania; si Johanan ug Jonatan nga mga anak nga lalaki ni Karee; Seraya nga anak nga lalaki ni Tanhumet; mga anak nga lalaki ni Efai nga taga-Netofa; ug Jaazaniah nga anak nga lalaki sa taga-Maaca—sila ug ilang mga katawhan. **9** Nanumpa si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam nga anak nga lalaki ni Shafan ngadto kaniila ug sa ilang mga katawhan ug miington ngadto kaniila, "Ayaw kahadlok sa pag-alagad sa mga opisyal sa Caldeanhon. Puyo kamo sa yuta ug alagari ang hari sa Babilonia, ug maghatag kini ug kaayohan nganha kaniinyo. **10** Tan-awa, magpuyo ako sa Mizpa aron makigtagbo sa mga Caldeanhon nga mianhi kanato. Busa, pamupo ug ubas aron himoong bino, pag-ani ug mga prutas sa ting-init, ug lana ug tipig kini sa iyonng mga sudlanan. Puyo kamo sa mga siyudad nga inyo nang gipuy-an." **11** Unya nadungan sa tanang taga-Juda sa Moab, nga kauban sa katawhan sa Amon, ug sa Edom, ug sa tanang yuta, nga gitugotan sa hari sa Babilonia ang nahibilin nga taga-Juda nga magpabilin, ug pipili niya si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam nga anak nga lalaki ni Shafan nga magdumala kaniila. **12** Busa namlik ang tanang taga-Juda gikan sa tanang dapit diin sila nagkatabilaag. Mibalik sila sa yuta sa Juda, ngadto kung Gedalia sa Mizpa. Namupo sila ug mga ubas aron himoong bino ug nag-ani ug mga bunga sa ting-init sa hilabihan ngan kadaugaya. **13** Miabot si Johanan nga anak nga lalaki ni Karee ug ang tanang pangulo sa kasundalohan nga anaa sa kabukiran ngadto kung Gedalia sa Mizpa. **14** Miington sila kaniya, "Nasayod ka ba nga gipadala ni Baalis nga hari sa katawhan sa Amon si Ismael nga anak nga lalaki ni Netania aron sa pagpatay kanimo?" Apan wala mitubo kaniila si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam. **15** Busa gisulithan sa hilom ni Johanan nga anak nga lalaki ni Karee si Gedalia sa

Mizpa ug miuongon, "Tugotì ako sa pagpatay kang Ismael nga anak nga lalaki ni Netania. Walay maghunahuna nga ako ang mibuhat. Ug nganong patyon ka man niya? Nganong tugotan man ang tanang taga-Juda nga nagkatigom nganha kanimo aron magkatibulaag ug mapuo ang nahibilin sa Juda?" **16** Apan miuongon si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam kung Johanan nga anak nga lalaki ni Karea, "Ayaw buhata kining butanga, tungod kay nagsulti ka lang ug bakak mahitungod kang Ismael."

41 Apan nahitabo kini sa ikapitong bulan, nga miadto kang Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam sa Mizpa si Ismael nga anak nga lalaki ni Elishama, gikan sa harianong familiya, ug ang pipila ka mga opisyal sa hari-napulo ka mga tawo nga uban kaniya. Nag-uban sila ug kaon ditdo sa Mizpa. **2** Mitindog ug gipatay ni Ismael nga anak nga lalaki ni Netania, ug sa napulo ka mga tawo uban kaniya si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam nga anak nga lalaki ni Shafan, pinaagi sa espada. Gipatay ni Ismael si Gedalia nga gihimo sa hari sa Babilonia nga magdumala sa yuta. **3** Unya, gipatay usib ni Ismael ang tanang mga taga-Juda nga uban ni Gedalia sa Mizpa ug ang mga manggugubat nga kalalakin-an nga Caldeanhon nga nakaplagan ditdo. **4** Unya ikaduha na kadtò nga adlaw human sa pagpatay kung Gedalia, apan wala pa gihapoy usa nga nasayod. **5** Adunay pipila ka mga tawo gikan sa Shekem, gikan sa Shilo, ug gikan sa Samaria—80 ka mga tawo nga gikikisan ang ilang mga balbas, gigis ang ilang mga bisti ug gisamaran ang ilang mga kaugalingon—nga nagdala ug mga pagkaon nga halad ug insenso sa ilang mga kamot aron moadtò sa balay ni Yahweh. **6** Busa mitagba kanila si Ismael nga anak nga lalaki ni Netania gikan sa Mizpa samtgang nagpadulog sila, nga nagbaktas ug nanaghilak. Unya nahitabo kadtò sa dihang natagaboan na niya sila, miuongon siya kanila, "Uban kamo ngadto kung Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam!" **7** Nahitabo kana sa dihang miabot na sila sa siyudad, gipangpatay sila ni Ismael nga anak nga lalaki ni Netania ug gilabay sila ngadto sa atabay, siya ug ang mga tawo nga uban kaniya. **8** Apan adunay napulo ka mga tawo nga uban kanila ang misulti kang Ismael, "Ayaw kami patya, kay aduna kami mga pagkaon ditdo sa among uma: trigo ug sebada, lana ug dugo." Busa wala niya sila patya uban sa iyang mga kaubanan. **9** Dako ang atabay diin gilabay ni Ismael ang mga patay nga lawas sa mga tawo nga iyang gipatay, nga gipakalot ni Haring Asa aron pagpanalipod batok kung Haring Baasha sa Israel. Gipuno kini ni Ismael nga anak nga lalaki ni Netania ug patay nga mga lawas. **10** Human niini, gidakop usib ni Ismael ang uban pang katawhan nga atua sa Mizpa, ang mga anak nga babaye sa hari ug ang tanang katawhan nga nahibilin sa Mizpa nga gituguy ni Nebuzaradan nga pangulo sa tigpanalipod ngadto kung Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam. Busa nadakpan sila ni Ismael nga anak nga lalaki ni Netania ug mipadayon sa pagtabok ngadto sa mga katawhan sa Amon. **11** Apan nadunggan ni Johanan nga anak ni Karea ug sa mga pangulo sa kasundalohan nga uban kaniya ang tanang kadaot nga gibuhit ni Ismael nga anak nga lalaki ni Netania. **12** Busa gidalà niila ang tanan nilang katawhan ug nakigubat batok kung Ismael nga anak nga lalaki ni Netania. Nakit-an niila siya daakong inaw sa Gibeon. **13** Unya nahitabo kadtò nga sa dihang nakita sa tanang katawhan nga uban ni Ismael si Johanan nga anak nga lalaki ni Karea ug ang tanang mga pangulo sa kasundalohan nga uban kaniya, nalipay sila pag-ayo. **14** Busa mibalhin ang tanang katawhan nga nadakpan ni Ismael sa Mizpa ug miadto kung Johanan nga anak nga lalaki ni Karea. **15** Apan makaligaw si Ismael nga anak nga lalaki ni Netania uban ang walo ka kalalakin-an gikan kung Johanan. Miadto siya sa katawhan sa Amon. **16** Gidalà ni Johanan nga anak nga lalaki ni Karea ug sa tanang mga pangulo sa kasundalohan ang tanang katawhan nga ilang naluwas gikan kung Ismael nga anak nga lalaki ni Netania gikan sa Mizpa. Nahitabo kini human gipatay ni Ismael si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam. Gikuha ni Johanan ug sa iyang mga kaubanan ang mga kusgan nga kalalakin-an, mga manggugubat, mga kababayen-an ug mga kabatahan ug ang mga yunuko nga ilang naluwas gikan sa Gibeon. **17** Unya miadto sila ug naggabilin sa mubo nga higyon sa Gerut Kimham, ug duol sa Betlehem. Padulong sila sa Ehipto **18** tungod sa mga Caldeanhon. Nahadlok sila kanila tungod kay gipatay man ni Ismael nga anak nga lalaki ni Netania si Gedalia nga anak nga lalaki ni Ahikam, nga maoy gipadumala sa hari sa yuta sa Babilonia.

42 Unya miadto kung Jeremias nga propeta ang tanang mga pangulo sa kasundalohan ug si Johanan nga anak nga lalaki ni Karea, si Jezania nga anak nga lalaki ni Hoshaya, ug ang tanang katawhan

gikan sa labing ubos ngadto sa inila. **2** Miuongon sila kaniya, "Tugotì ang among mga paghangyo nga moabot diha kanimo. Iampo kami ngadto kung Yahweh nga imong Dios alang niining katawhan nga nahibilin, sanglit pipila nalang man kami, sama sa imong nakita. **3** Hangyo si Yahweh nga imong Dios nga isulti kanamo ang dalan nga angay namong padulungan ug kung unsa ang angay namong buhaton." **4** Busa miuongon si Jeremias nga propeta kanila, "Nadungog ko kamo. Paminaw, mag-ampo ako kung Yahweh nga inyong Dios sumala sa inyong gihangyo. Sulitna ko kamo, kung unsa ang itubag ni Yahweh. Wala akoy itago gikan kaninyo." **5** Miuongon sila kung Jeremias, "Hinaot na si Yahweh ang mahimong tinuod ug matinud-anon nga saksi batok kanamo, kung dili namo buhaton ang tanan nga gisulti ni Yahweh nga imong Dios nga among buhaton. **6** Maayo man kini o daotan, tumanon gayod namo ang tingog ni Yahweh nga among Dios, diin gipadala ka namo, aron mahimong maayo ang mga butang alang kanamo kung tumanon namo ang tingog ni Yahweh nga among Dios." **7** Human sa napulo ka adlaw, miabot ang pulong ni Yahweh kung Jeremias. **8** Busa gipatawag ni Jeremias si Johanan nga anak nga lalaki ni Karea ug ang tanang mga pangulo sa kasundalohan nga uban kaniya, ug ang tanang katawhan gikan sa labing ubos hangtod ngadto sa inila. **9** Unya miuongon siya kanila, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh, ang Dios sa Israel—diin gipadala ako ninyo aron isulti ko ang inyong mga hangyo sa iyang atubangan, **10** 'Kung mobalik kamo ug mopuyo niini nga yuta, tukoron ko kamo ug dili gun-obon; itanom ko kamo ug dili ibton, kay walaon ko ang mga katalugan nga akong gipadala nganha kaninyo. **11** Ayaw kahadloko, sa hari sa Babilonia nga inyong gikahadlokan. Ayaw siya kahadloki—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sanglit mag-uban man ako kaninyo aron sa pagluwas kaninyo gikan sa iyang mga kamot. **12** Kay kahay-an ko kamo. Magmaluluy-on ako kaninyo, ug dad-on ko kamo pagbalik sa inyong yuta. **13** Apan kung panangliton moingon kamo, "Dili kami magpabilin niini nga yuta"—kung dili kami maminaw sa akong tingog, ang tingog ni Yahweh nga inyong Dios. **14** Panangliton moingon kamo, "Dili! Moadto gayod kami sa yuta sa Ehipto, diin dili na kami makakita ug gubat, ni makadungog sa tingog sa budyong, ug dili na kami magutman. Mopuyo kamini ditdo." **15** Karon paminaw kamo niini nga uban ni Yahweh, kamo nga nahibilin sa Juda. Si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, ang miuongon niini, "Kung buot gayod kamo moadto paingon sa Ehipto, aron molakaw ug mopuyo ditdo, **16** ug ang espada nga inyong gikahadlokan mag-una kaninyo ditdo sa yuta sa Ehipto. Ang kagutom nga inyong gikabakal-an mogukod kaninyo ditdo sa Ehipto, ug mamayat kamo ditdo. **17** Busa mahitabo kini nga ang tanang katawhan nga mogawas aron mopuyo ditdo sa Ehipto mamayat pinaagi sa espada, kagutom o hampak. Wala gayod mangaluwás kanila, walay makaikyas sa katalagman nga akong ipahamtang ngadto kanila. **18** Kay miuongon si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel niini: Sama nga gibubo ang akong kaligutog ug kapungot ditdo sa lumolupyo sa Jerusalem, sa samang paagi ibubo ko ang akong kapungot diha kaninyo kung moadto kamo sa Ehipto. Matinuglo kamo ug kalisangan, talamayon, ug dili tahirun, ug dili na gayod ninyo makita kining dapita pag-usab." **19** Unya miuongon si Jeremias, "Nagsulti si Yahweh mahitungod kaninyo—ang mga nahibilin sa Juda. Ayaw pag-adto sa Ehipto! Nasayod gayod kamo nga ako ang saksi batok kaninyo karong adlawa. **20** Kay makamatay ang inyong pag-iliad sa inyong kaugalingon sa dihang gipadala ninyo ako ngadto kung Yahweh nga inyong Dios ug miuongon, 'Pag-ampo ngadto kung Yahweh nga atong Dios alang kanamo. Isulti kanamo ang tanan nga isulti ni Yahweh nga among Dios, ug tumanon namo kini.' **21** Kay gisugilin ko kamo karong adlawa, apan wala kamo naminaw sa tingog ni Yahweh nga inyong Dios o sa bisan unsang butang mahitungod sa iyang pagpadala kanako nganha kaninyo. **22** Busa karon, makasiguro gayod kamo nga mamayat kamo pinaagi sa espada, kagutom, ug hampak sa dapit nga buot ninyong puy-an."

43 Nahitabo kini human namantala ni Jeremias sa tanang katawhan ang tanang mga pulong nga ipasulti kaniya ni Yahweh nga ilang Dios.

2 Miuongon si Azaria nga anak nga lalaki ni Hoshaya, si Johanan nga anak nga lalaki ni Karea, ug ang tanang mga mapahitas-on nga tawo ngadto kung Jeremias, "Nagsulti ka ug bakak. Wala ka gipadala ni Yahweh nga among Dios aron sa pag—ingon kanamo nga, 'Ayaw kamo pangadto sa Ehipto aron sa pagpuyo ditdo.' **3** Tungod kay si Baruk nga anak nga lalaki ni Neria ang naghulhog kanimo batok kanamo aron itugyan kami sa mga kamot sa Caldeanhon, aron ipapatay mo kami ug mahimong binihag ditdo sa Babilonia." **4** Busa midumili sa pagpamati si Johanan nga anak nga

lalaki ni Karea, ang tanang mga prinsipe sa kasundalohan, ug ang tanang mga tawo sa tingog ni Yahweh nga magpuyo didto sa yuta sa Juda. **5** Gidala ni Johanan nga anak nga lalaki ni Karea ug sa tanang mga pangulo sa kasundalohan ang tanang mga nahibilin sa Juda nga namalik gikan sa tanang kanasoran diin nagkatibulaag sila aron magpuyo didto sa yuta sa Juda. **6** Gidala nila ang kalalakin-an ug kababayan-an, ang kabataan ug ang mga anak nga babaye sa hari, ug ang matag tawo nga gitugotan ni Nebuzaradan, nga pangulo sa mga tigpanalipod sa hari, nga magpabilin uban kang Gedaliah nga anak nga lalaki ni Ahikam nga anak nga lalaki ni Shafan. Gidala usab nila si Jeremias nga propeta ug si Baruk nga anak nga lalaki ni Neria. **7** Miadto sila sa yuta sa Ehipto, ngadto sa Tapanhes, tungod kay wala sila maminaw sa tingog ni Yahweh. **8** Busa miabot ang pulong ni Yahweh kung Jeremias didto sa Tapanhes, nga nag-ingon. **9** "Pagsuga ug pipila ka dagkong mga bato, ug, sa atubangan sa mga kawayahan sa Juda, tagoi kini sa alkitran diha sa agianan sa pultahan sa balay sa Faraon didto sa Tapanhes." **10** Unya sulthihi sila, "Nag-ingon si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, 'Tan-awa! magpadala ako ug mga mensahero aron dad-on si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia iginong nga akong sulugoon. Ibutang ko ang iyang trono ibabaw niining mga bato nga ikaw, Jeremias, naglubong. Ug ibutang ni Nebucadnezar ibabaw kanila ang iyang harianon tolda. **11** Tungod kay moabot siya ug sulongan niya ang yuta sa Ehipto. Mangamatay si bisan kinsa nga gitagana nga mamatay. Pagabihagon si bisan kinsa nga gitagana nga bihagon. Mangamatay sa espada si bisan kinsa nga gitagana nga mamatay sa espada. **12** Unya sunogon ko ang mga templo sa mga dios sa Ehipto. Pagasunogon o pagabihagon sila ni Nebucadnezar. Hinloan niya ang yuta sa Ehipto nga daa sama sa usa ka magbalantay sa karnero nga nagakuha ug mga kuto sa ilang mga bisti. Mobihi siya niiana nga dapit nga madaoagon. **13** Gurbanon niya ang mga haligi nga bato sa Heliopolis didto sa yuta sa Ehipto. Ug pagasunogon niya ang mga templo sa mga dios sa Ehipto."

44 Ang pulong nga miabot kang Jeremias mahitungod sa tanang mga taga-Judea nga namuyo didto sa yuta sa Ehipto, sa mga siyudad sa Migdol, Tapanhes, Memfis, ug sa yuta sa Patros. **2** "Miiong niini si

Yahweh, nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel: Nakita ninyo ang tanang mga kadaot nga gipahamtang ko sa Jerusalem ug sa tanang mga siyudad sa Juda. Tan-awa, guba kini hangtod karon. Ug wala nang bisan usa nga nagpuyo niini. **3** Tungod kini sa ilang mga daotang binuhutan nga nakapsuko kanako pinaagi sa pagsunog ug insenso ug pagsimba sa laing mga dios. Mao kini ang mga dios nga wala niila mailhi, o kamo, o sa inyong mga katigulangan. **4** Busa nagpadala ako kanunay sa akong mga alagad ng mga propeta ngadto kanila. Grapadala ko sila aron sa pag-ingon nga 'Undang ni ninyo ang pagbuhut ug mangil-ad nga mga butang nga akong gikasilagan.' **5** Apán wala sila namati. Nagdumili sila sa pagtagad ug pagbiya gikan sa ilang pagkadaotan diha sa pagsunog ug insenso sa laing mga dios. **6** Busa gibubo ko ang akong kapungot ug kaligutog ug nagpasilaob ug kalayo diha sa mga siyudad sa Juda ug sa mga kadalanan sa Jerusalem. Busa nagun-ob ug nalaglag kini hangtod karong adlawa. **7** Busa karon, miiong niini, si Yahweh ang Dios nga labawng makagagahom ug ang Dios sa Israel, "Nganong pagbuhut man kamo ug hilabihan kadaotan batok sa inyong kaugalingon? Nganong mibuhut man kamo ug mga butang nga makapapuo kaninyo gikan sa Juda—sa kalalakin-an ug sa kababayan-an, sa mga kabataan ug sa mga masuso? wala gayot mahibilin diha kaninyo. **8** Gipasuko ninyo ako pinaagi sa inyong pagkadaotan uban sa mga buhat sa inyong mga kamot, pinaagi sa inyong pagsunog ug insenso ngadto sa ubang mga dios diha sa yuta sa Ehipto, nga diin anaa kamo nagpuyo. Miadto kamo diito aron nga malaglag, aron nga matinunglo kamo ug biaybiyan sa tanang kanasoran sa kalibutan. **9** Nakalimot na ba kamo sa kadaotan nga gibuhut sa inyong mga katigulangan ug sa mga hari sa Juda ug sa ilang mga asawa? Nakalimot na ba kamo sa inyong nabuhut nga daotan ug sa inyong mga asawa diha sa yuta sa Juda ug sa kadalanan sa Jerusalem? **10** Hangtod karon, wala gihapon sila ngapaubos. Wala nila tahora ang akong mga balaod ni mga kasugoan, ni sa pagtuman niini nga akong gibutang sa ilang atubangan, ug sa ilang mga katigulangan." **11** Busa miiong niini, si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, "Tan-awa, moatubang ako batok kaninyo aron magdala ug kaalaotan ug aron sa paglaglag sa tibuok Juda. **12** Kay kuhaoon ko ang mga nahibilin sa Juda nga miadto sa yuta sa Ehipto aron sa pagpuyo didto. Buhaton ko kini aron mangalaglag silang tanan didto sa yuta sa Ehipto. Mangamatay sila pinaagi sa espada ug kagutom. Malaglag pinaagi sa espada ug kagutom

ang gikan sa labing ubos hangtod sa inila. Mangamatay sila ug himoong kawat-anan, panghimaraotan, biaybiyan ug kalisangan. **13** Tungod kay pagasilotan ko ang katawhan nga namuyo sa yuta sa Ehipto, sama nga gisilotan ko ang Jerusalem pinaagi sa espada, kagutom ug hampak. **14** Walay makaikyas ni maluwas sa mga nahibilin sa Juda nga namuyo didto sa yuta sa Ehipto ang makabalik pa sa yuta sa Juda, bisan tuod buot nila nga mobalik ug moyupo didto. Walay makabalik kanila, gawas sa pipila nga makaikyas gikan dinihi." **15** Unya mitubag kang Jeremias ang tanang kalalakin-an nga nasayod nga nagsunog ug insenso ang ilang mga asawa sa laing dios, ug ang tanang pundok sa kababayan-an, ug ang tanang katawhan nga namuyo sa yuta sa Ehipto didto sa Patros. **16** Miiong sila, "Dili kami matami kanimo—mahirudog sa pulong nga gisulit nimo kanamo sa ngalan ni Yahweh. **17** Tungod kay pagabuhutan gayod namo ang tanan namong giingon nga among buhaton—magsunog kami ug insenso alang sa Rayna sa Langit ug magbubo kami ug mga halad nga ilimnon kaniya sama sa among gibuhut, sa among mga katigulangan, sa among mga hari, ug sa among mga pangulo sa mga siyudad sa Juda ug sa kadalanan sa Jerusalem. Unya mapuno kami sa mga pagkaon, magmauswagon, ug dili makasinati ug bisan unsa nga katalagman. **18** Sa dihang wala na kami nagbuhut niining mga butanga, ang dili paghalad ug insenso sa Rayna sa Langit ug dili pagbubo ug mga halad nga ilimnon kaniya, nag-antos hinuon kami sa kawalad-on ug nangamatay pinaagi sa espada ug kagutom." **19** "Miiong ang mga kababayan-an, "Sa dihang nagahimo kami ug mga halad nga insenso sa Rayna sa Langit ug nagabubo ug mga ilimnon nga halad ngadto kaniya, nisupak ba ang among mga bana sa pagbuhut namo niining mga butanga, sa pagbuhut ug mga keyk nga sama sa iyang panagway ug pagbubo ug mga halad nga ilimnon ngadto kaniya?" **20** Unya miiong si Jeremias sa tanang katawhan—sa kalalakin-an, sa kababayan-an, ug sa tanang katawhan nga mitubag kaniya—nagmatandal siya ug miiong, **21** Wala ba diay makahinumdom si Yahweh nga nagsunog kamo ug mga insenso sa mga siyudad sa Juda ug sa kadalanan sa Jerusalem—kamo ug ang inyong mga katigulangan, inyong mga hari ug mga pangulo, ug ang tanang katawhan sa maong yuta? Kay nahinumdoman kini ni Yahweh; ug nahunahunaan niya kini. **22** Unya wala na siya makaagwanta tungod sa inyong daotan ug mangil-ad nga mga binuhutan. Unya nahimong awawa ang inyong yuta, makalilisang, ug tinunglo mao nga wala nay namuyo niini iginong man karong adlawa. **23** Nahitabo kini nga katalagman batok kaninyo hangtod karong adlawa tungod kay nagsunog kamo ug insenso ug nakasala batok kang Yahweh, ug tungod kay wala kamo namati sa iyang tingog, sa iyang balaod, sa iyang mga mando ug kasuguan sa kasabutan." **24** Unya miiong si Jeremias sa tanang katawhan ug sa tanang mga kababayan-an, "Paminawa ang pulong ni Yahweh, kamong tanang taga-Juda nga anaa sa yuta sa Ehipto. **25** Miiong niini si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, Misulti kamo ug inyong mga asawa pinaagi sa inyong mga baba ug nagpatumon niini pinaagi sa inyong mga kamot, miiong kamo, "Tumanon gayod namo ang among mga saad nga magsimba sa Rayna sa Langit, ug magbubo ug mga halad nga ilimnon diha kaniya." Karon tumana ang inyong mga saad; ug buhat kini." **26** Busa, Pamatiang pulong ni Yahweh, kamong tanan nga taga-Juda nga napuyo sa yuta sa Ehipto, 'Miiong si Yahweh—tan-awa, gipanumpa ko pinaagi sa akong bantogan nga ngalan. Wala na gayot kalalakin-an sa Juda diito sa tibuok yuta sa Ehipto ang magsangpit sa akong ngalan pinaagi sa ilang mga baba, kamo nga miiong karon, "Ingon nga buhi ang Ginoo nga si Yahweh." **27** Tan-awa, magbantay ako kanila alang sa kaalaotan ug dili sa kaayohan. Mangamatay pinaagi sa espada ug kagutom ang matag tawo sa Juda nga anaa sa yuta sa Ehipto, hangtod nga mahurot sila. **28** Unya mamalik ang mga naluwas sa espada gikan sa yuta sa Ehipto paingon sa yuta sa Juda, ang pipila lamang kanila. Busa masayod ang tanang mga nahibilin sa Juda nga miadto sa yuta sa Ehipto kung kag kinsa ba nga pulong ang tinuod: ako ba o ilaha. **29** Mao kini ang timaan alang kaninyo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—nga akong buhaton batok kaninyo niining dapita, aron nga masayran niinyo nga ang akong mga pulong mohamtang gayod kaninyo pinaagi sa katalagman." **30** Miiong si Yahweh niini, "Tan-awa, itugyan ko ang Faraon nga si Hopra nga hari sa Ehipto ngadto sa mga kamot sa iyang mga kaaway ug sa mga kamot sa mga buot mopatay kaniya. Sama kini sa akong pagtugyan kag Zedekia nga hari sa Juda ngadto sa mga kamot ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia, nga kaaway niya nga buot usab mopatay kaniya."

45 Mao kini ang pulong nga gisulit ni Jeremias nga propeta kung Baruk nga anak nga lalaki ni Neria. Nahitabo kini sa dihang gisulat ni Baruk sa linukot nga basahon kining mga pulonga nga gisulit ni Jeremias—mao kini ang ikapat nga tuig ni Jehoyakim nga anak nga lalaki ni Josia, nga hari sa Juda, ug miuongon siya. **2** “Miuongon niini kanimo si Yahweh, ang Dios sa Israel, Baruk: **3** Miuongon ka, ‘Pagkaalaot ko, tungod kay gidungnagan ni Yahweh ug kasubo ang akong kasakit. Gikapoy na ako sa pag-agulo, ug wala akyo kapahulayan.” **4** Mao kini ang kinahanglan mong isulit kaniya: “Miuongon si Yahweh niini: Tan-awa, pagalumpagon ko, ang akong gitukod. Ibton ko ang akong gitanom—buhaton ko kini sa tibuk kalibutan. **5** Apan naghandom ka ba ug mga dagkong butang alang sa imong kaugalingon? Ayaw paghandom niini. Tan-awa, moabot ang katalagman sa tanang kawthawan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—apan ihatag ko kanimo ang imong kinabuhi ingeron nga imong gipanag-iyahan bisan asa ka moadto.”

46 Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot kung Jeremias nga propeta babin sa mga nasod. **2** Alang sa Ehipto: “Mahitungod kini sa kasundalohan sa Faraon nga si Neco, ang hari sa Ehipto nga anaa sa Carkemis didto sa suba sa Efrates. Mao kini ang kasundalohan nga gibuntog ni Nebucadnezar, nga hari sa Babilonia sa ikapat nga tuig sa paghari ni Jehoyakim nga anak nga lalaki ni Josia, nga hari sa Juda: **3** Andama ang gagmay ug dagko nga mga taming, ug lakaw aron sa pagpakig-away. **4** Ipangbutang ang mga hikot diha sa mga kabayo; kabayo ni ninyo kini ug pagbarog kamo suot ang inyong mga kalo nga puthaw; baira ang mga bangkaw ug isul-ob ang inyong panagang. **5** Unsaa man kining akong nakita? Nalisang sila ug mayao ug naganan sila, tungod kay nabuntog na ang ilang mga sundalo. Narangan sila aron maluwas ug wala nay lingilingi. Anaa ang kalisang bisan asa—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— **6** dili makadagan ang kusog modagan, ug dili makaikays ang mga sundalo. Nangapandol sila sa amihanang ug nangahagba daplin sa Suba sa Efrates. **7** Kinsa man kining mibarog nga sama sa Nilo, kansang mga katubigan mibalodbalod nga sama sa kasubaan? **8** Mibarog ang Ehipto nga sama sa Nilo, sama sa kasubaan sa tubig nga mibalodbalod. Miuongon ang Ehipto, ‘Mobarog ako ug lunopan ang yuta. Gun-obon ko ang mga siyudad ug ang mga lumolupyo niini. **9** Pangisog, panungas kamong mga kabayo uban sa mga karwahe. Pagawsa ang mga sundalo, sa Cus ug sa Put, mga hanas nga kalalakin-an uban sa taming, ug sa Ludim, mga kalalakin-an nga hanas sa pagpamana.’ **10** Nianang adlawna mao ang adlaw sa pagpanimalos alang sa Cinoq nga si Yahweh nga labawng makagagahom, ug siya mismo ang manimalos sa iyang mga kaaway. Molamoy ang espada ug matagbaw kini. Moinom kini hangtod nga mapuno sa ilang mga dugo. Tungod kay adunay ihalad alang sa Cinoq nga si Yahweh nga labawng makagagahom didto sa amihanang dapit sa Suba sa Efrates. **11** Panungas kamo sa Gilead aron makapatabom, babayeng ulay nga anak sa Ehipto. Walay pulos ang imong pagtambal sa imong kaugalingon. Wala nay makaayo kanimo. **12** Nadungog na sa mga nasod ang imong kaulawan. Napuno ang kalibutan sa imong mga pagbangotan, tungod kay nagkadinasmagay man ang mga sundalo; nagdungan sila ug kahagba.” **13** Mao kini ang pulong ni Yahweh nga gisulit ngadto kang Jeremias nga propeta sa dihang miabot si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ug gisulong ang yuta sa Ehipto. **14** “Ipaibalbo sa Ehipto, ug imantala kini sa Migdol, Memfis, ug sa Tapanhes. Barog na kamo sa angay ninyong tindogan ug andama ang inyong kaugalingon, tungod kay lamyon sa espada ang tanan nga anaa sa inyong palibot.” **15** Naganong nangasukamod man sa yuta ang inyong labing kusgan nga mga tawo? Dili na sila makanitindog, tungod kay Ako, si Yahweh, ang mitukmod kanila sa yuta. **16** Gipadaghan niya ang mga tawong nahiukamod. Nangahagba ang mga sundalo. Nag-ingnanay sila, ‘Tindog. Manguli na kita. Mamalik na kita sa atong kaugalingong kawthawan, didto sa atong yutang natawhan. Biyaan nato kining espada nga maoy nagpalukupa kanato.’ **17** Gimantala nila didto nga, ‘Kutob lamang sa istorya ang Faraon nga hari sa Ehipto, ang tawo nga nagpalabay lamang sa iyang higayon.’ **18** Ingon nga buhi ako—gipahayag sa Hari, kansang ngalan mao si Yahweh nga labawng makagagahom—adunay moabot nga sama sa Bikid sa Tabor ug Bikid sa Carmel nga duol sa dagat. **19** Andama ang inyong mga gamit nga dad-on kay pagabihagon kamo, kamong namuyo sa Ehipto. Tungod kay mahimong biniyaan ang Memfis, hingpit kining magun-ob ug wala nay mopuyo didto. **20** Sama sa himsog kaayo nga bayeng baka ang Ehipto, apan moabot

gikan sa amihanang ang usa ka insekto nga mamaak. Moabot kini. **21** Sama sa tambok nga torong baka ang sinuholang mga sundalo nga anaa sa iyang taliwala, apan mangatras gihapon sila ug managan. Dili sila magkahiisa sa pagbarog, tungod kay moabot na ang adlaw sa hilabihan nga kadaot batok kanila, ang takna sa pagsilot kanila. **22** Nagtingog ang Ehipto nga sama sa bitin unya mikamang palayo, kay nagsadulong man ang iyong mga kahoy batok kaniya. Mopadulong sila kaniya ingeron nga mga tigpamutol ug kahoy gamit ang mga atisa. **23** Pamuton nila ang mga kahoy sa kalasangan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—bisan pa ug labong kaayo kini. Tungod kay mas daghan pa ang mga kaaway kaysa sa mga dulon, nga dili maihapi. **24** Mapakaulawan ang anak nga babaye sa Ehipto. Itugyan siya ngadto sa kamot sa mga tawo nga naggikan sa amihanang.” **25** Si Yahweh nga labawng makagagahom, nga Dios sa Israel, miuongon, ‘Tan-awa, silotan ko si Amon nga taga-Tebes, ang Faraon, ang Ehipto ug ang iyong mga dios, ang mga Faraon nga iyang mga hari, ug kadtong nagsalig kanila. **26** Itugyan ko sila ngadto sa kamot sa mga tawo nga naggukod sa ilang mga kinabuhi, ug ngadto sa kamot ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ug sa iyang mga sulugon. Unya human niini pagapuy-an ang Ehipto sama sa milapaw nga panahon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **27** Apan ikaw Jacob nga akong alagad, ayaw kahadlok. Ayaw kabalaka, Israel, tan-awa, ipahibalik ko ikaw gikan sa layong dapit, ug ang imong mga anak gikan sa yuta sa ilang pagkabinihiag. Unya mobaliik si Jacob, magmalinawon, ug makasiguro, ug wala gayow si bisankinsa nga makapalisan ang kaniya. **28** Ikaw, Jacob, nga akong alagad, ayaw kahadlok—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—tungod kay nag-uban man ako kanimo, busa magdala ako ug hingpit nga kaugalingon batok sa tanang kanasoran diin ko kamo gipakatag. Apan dili ko kamo hingpit nga laglagon. Hinuon, makiyangon ko kamong pantonon ug dili ko gayod kamo biyaan nga dili masilotan.”

47 Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot kung Jeremias nga propeta mahitungod sa mga Filistihanon. Miabot kini nga pulong kaniya sa wala pa gisulong sa Faraon ang Gaza. **2** “Miuongon si Yahweh niini: Tan-awa, motungha ang lunop gikan sa amihanang. Mahisama kini sa milapaw nga suba! Unya lunopan niini ang yuta ug ang tanang anaa niini, ang mga siyudad ug ang mga lumolupyo niini! Busa mosinggit sa pagpaketabon ang tanang tawo, ug magbangotan ang tanang lumolupyo sa yuta. **3** Sa dahunog sa kusgang mga til sa ilang mga kabayo, sa masabas nga mga ligid sa ilang mga karwahe, dili tabangan sa mga amahan ang ilang mga anak tungod sa ilang kaugalingon nga kalyahan. **4** Tungod kay moabot na ang adlaw nga magalaglag sa tanang mga Filistihanon, aron puohon gikan sa Tiro ug sa Sidon ang tanang mga naluwas nga buot motabang kanila. Tungod kay laglagon man sa hingpit ni Yahweh ang tanang mga Filistihanon, kadtong nahibin gikan sa isla sa Caftor. **5** Magpaungang mga taga Gaza. Bahin kang Askelon, manghiom ang mga tawo nga nahibin sa ilang walog. Hangtod kanus-a paman ninyo samadsamaran ang inyong mga kaugalingon diha sa pagbangotan? **6** Pagkaalaot, espada ni Yahweh! Kanus-a ka pa man mohilom? Balik sa imong sakuban! Hunong ug pagpakahilom. **7** Unsaa man nimo pagpakahilom, nga gimandoan ka man ni Yahweh. Gipatawag ka niya aron sa pagsulong sa Askelon ug batok sa mga kababayonan.”

48 Ngadto sa Moab, mao kini ang giigong ni Yahweh nga labawng makagagahom, nga Dios sa Israel. “Pagkaalaot sa Nebo, tungod kay hilabihan gayod ang pagkalaglag niini. Gibihag ug gipakaulawan ang Kiriataim. Gipangpulpog ug gipakaulawan ang mga kota niini. **2** Nawad-an na ug dungog ang Moab. Naglaraw ug kadaot ang iyang mga kaaway sa Hesbon batok kaniya. Miuongon sila, ‘Dali ug gun-obon nato siya ingeron nga usa ka nasod. Manganawus ug labawng mabiniom—gukdon ka sa espada. **3** Paminaw! Adunay panagsinggit nga naggikan sa Horonaim, diin adunay pagkaguba ug hilabihan pagkalaglag. **4** Naglaglag na ang Moab. Nadunggan na ang hilak sa iyang mga anak. **5** Nananung sila sa bungtod sa Luhit nga naghilak, hangtod sa paglugsong padulong sa Horonaim, nadungog ang mga panagsinggit tungod sa pagkalaglag. **6** Kalagi! Luwasa ang inyong mga kinabuhi sama sa sampinit nga anaa sa kamingawan. **7** Kay tungod sa inyong pagtuo sa inyong mga tulumanon ug sa inyong bahandi, mangabihag usab kamo. Unya mabihag si Chemos, uban sa iyang mga pari ug mga pangulo. **8** Tungod kay moadto ang tiglaglag sa matag siyudad; walay siyudad nga makaikyas. Busa mahanaw ang walog ug mangalaglag ang patag, sama sa giigong ni Yahweh. **9** Hatagi ug mga pako ang Moab, kay kinahanglan gayod niyang molupad palayo. Mahimong

biniyan ang iyang mga siyudad, ug wala nay mopuyo niini. **10** Hinaot nga matinunglo si bisan kinsa nga tapolan sa pagbuhat sa buluhaton ni Yahweh! Hinaot nga matinunglo si bisan kinsa nga maglikay nga mopaagas ug dugo diha sa iyang espada! **11** Nibati gayod ug kasigurohan ang Moab tungod sa iyang pagkabatan-on. Sama siya sa iyang bino nga wala pa gayod mabubo ngadto sa laing mga sudlanan. Wala pa gayod siya mabihag. Busa hilabihan gayod ang iyang kalami; wala gayod mausab ang iyang lasa. **12** Busa tan-awa, moabot ang mga adlaw—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sa dihang ipadala ko kadtong mosulong kaniya ug magayabot sa tanan niyang mga bino nga anaa sa sudlanan ug magabuak sa iyang mga tibod. **13** Unya mapakaulawan ang Moab sa Chemos sama nga napakaulawan ang balay sa Israel ngadto sa Betel, nga ilang gisaligan. **14** Unsaon man ninyo pag-ingon, 'Mga sundalo kami, mga kusgan nga manggugubat?' **15** Magunob ang Moab ug sulongon ang mga siyudad niini. Tungod kay mikanaog man ang iyang hanas nga mga batan-on nga kalalakin-an ngadto sa dapit nga ihawanan. Mao kini ang gipahayag sa haril! Ang iyang ngalan mao si Yahweh nga labawng makagagahom. **16** Sa dili madugay moabot na ang kalaglagan sa Moab; naaghaguros ang kaalaotan. **17** Pagdangooyngoy, kamong tanan nga anaa palibot sa Moab; ug kamong tanan nga nasayod sa iyang kabantogan, isinggit kini, 'Pagkaalaot, sa gamhanang sungkod, sa pinasidungan nga baston, kay nabali na kini.' **18** Kanaoga sa imong dungganon nga dapit ug lingkod sa mala nga yuta, ikaw nga anak na babaye nga napguyo sa Dibon. Kay mosulong na kanimo ang molaglag sa Moab, ang mogun-ob sa imong mga kota. **19** Tindog sa dulan ug tan-awa, kamong katawhan nga namuyo sa Aroer. Pangutan-a ang mga nanagan ug mikalagi. Ingna, 'Unsa man ang nahitabo?' **20** Napakaulawan ang Moab, tungod kay nabungkag na kini. Pagdangooyngoy ug pagbanganot; singgit sa pagpaktabang. Isulti sa mga tawo nga anaa daplin sa Suba sa Amon nga nalaglag na ang Moab. **21** Karon miabot na ang pagsilot sa kabungtoran, ngadto sa Holon, sa Jaccuz, ug Mepat, **22** ngadto sa Dibon, Nebo, ug Bet Diblataim, **23** ngadto sa Kiriataim, Bet Gamul, ug Bet Meon, **24** ngadto sa Keriot ug sa Bozra, ug ngadto sa tanang mga siyudad sa yuta sa Moab—ang kinalayoan ug ang kinaduolang mga siyudad. **25** Giputol na ang sungay sa Moab; napiang na ang iyang bukton—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **26** Hubago siya, tungod kay nagmaphatis-on man siya batok kung Yahweh. Tugoti nga moligid ang Moab sa iyang suka, ug tugoti nga biaybiayon siya. **27** Kay dili ba gihimo mo man usab nga kawat-anan ang Israel? Nakaplagan ba siya uban sa mga kawatan, nga napgapplingko ka man sa dihang naghisgot ka babin kaniya? **28** Biyai ang mga siyudad ug pagkampo kamo sa mga pangpang, kamong mga lumolupyo sa Moab. Pakighisama sa salampati nga nagsalag sa baba sa lungag diha sa mga bato. **29** Nadungog namo ang pagpasigarbo sa Moab—ang iyang pagkamaphatis-on, pagkahambogiro, pagkamapsigarbohon, paghimaya sa iyang kaugalingon ug nanghiobrang garbo sa iyang kasingkasing. **30** Mao kini ang gipahayag ni Yahweh—Nasayod gayod ako sa iyang masinupakong pamulong, nga wala gayoy bili, sama sa iyang mga binuhatan. **31** Busa modangooyngoy ako sa pagbanganot alang sa Moab, ug mosinggit ako sa kasubo alang sa tibuk Moab. Magbanganot ako alang sa katawhan sa Kir Heres. **32** Modangooyngoy ako alang kanimo nga mas hilabihan pa kay sa akong pagdangooyngoy alang sa Jazer, paras sa Sibma. Mitabok ang imong mga sanga lahos ngadto sa Dagat nga Asin paigon sa Jazer. Gisulong sa mga tiglaglag ang imong mga bunga sa ting-init ug ang imong bino. **33** Busa gisakmit ang pagmaya ug ang panaglipay gikan sa mga kahoy nga mamunga ug sa yuta sa Moab. Giundang ko na ang paghimo ug mga bino diha sa ilang mga pugaanan sa mga ubas. Dili na sila makagiook uban sa panaghugyaw. Adunay panagsinggit apan dili tungod sa kalipay. **34** Gikan sa mga singgit sa Hesbon hangtod sa Eleale, madungog ang ilang mga tingog sa Jahaz, gikan sa Zoar ngadto sa Horonaim ug Eglat Shelichia, kay bisan ang katubigan sa Nimrim nihubas na. **35** Tungod kay pagataposon ko si bisan kinsa nga nagahalad sa taas nga mga dapit ug nagasunog ug mga insenso sa iyang mga dios didto sa Moab—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **36** Busa naqbanganot gayod ang akong kasingkasing alang sa Moab sama sa usa ka plawta. Nagbanganot ang akong kasingkasing sama sa mga plawta alang sa katawhan sa Kir Hareset. Nangahanaw na ang ilang mga bahandi nga ilang naangkon. **37** Kay nangauupaw ang matag ulo ug gibalbasan ang matag balbas. Adunay mga samad ang matag kamot, ug napgaldila sila ug sako. **38** Adunay pagbanganot bisan asa, sa atop sa Moab o sa mga plasa. Tungod kay gilaglag ko ang Moab sama sa mga sudlanan nga gisalibay

na—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **39** Nabungkag na gayod kini! Hilabihan gayod ang ilang pagdangooyngoy sa ilang pagbanganot! Mitalikod ang Moab tungod sa kaulaw! Busa pagabiyabion ug kalisangan ang Moab sa tanan nga anaa sa iyang palibot." **40** Tungod kay giingon kini ni Yahweh, "Tan-awa, moabot ang mga kaaway sama sa usa ka naglupad nga agila, nga magabukhad sa iyang mga pako ngadto sa Moab. **41** Nabuntog na ang Keriot, ug nailog na ang mga kota niini. Kay nianang adlaw mahisahsa sa mga kasingkasing sa babaye nga nagbati ang mga kasingkasing sa kasundalohan sa Moab. **42** Busa mapukan ang Moab ug dili na sila pagatawgon nga usa ka katawhan, tungod kay gihimo man niyang labaw ang iyang kaugalingon batok kung Yahweh. **43** Padulong na ang kalisang, ang bung-aw, ug ang lit-ag, diha kaninyo mga lumolupyo sa Moab—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **44** Si bisan kinsa nga moikyis tungod sa kalisang mahulog gayod sa bung-aw, ug si bisan kinsa nga mokatkat pagawas sa bung-aw malit-ag, tungod kay dad-on ko kini kanila sa tuig sa akong pagpanimalos batok kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **45** Motindog nga walay umoy didto sa landong sa Hesbon ang mga mikalagay, tungod kay moutbo ang kalayo gikan sa Hesbon, kalayo nga gikan sa tungatungan sa Sihon. Pagalamoyon niini ang atagton sa Moab ug ang mga ulo sa mga tawong mapahitas-on. **46** Pagkaalaot mo, Moab! Nalaglag na ang katawhan sa Chemos, tungod kay gibihag na ang imong mga anak nga lalaki ug babaye. **47** Apan ibalik ko ang pagkaaindot sa Moab sa ulahing mga adlaw—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." Dinihi natapos ang paghukom alang sa Moab.

49 Mahitungod sa katawhan sa Amon, miingon si Yahweh niini, "Wala bay mga anak ang Israel? Wala ba gayoy tawo nga makapanunod sa mga butang sa Israel? Nganong gisakop man ni Molec si Gad, ug ang iyang katawhan nga namuyo sa mga siyudad niini? **2** Busa tan-awa, moabot na ang mga adlaw—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sa dihang ipatingog ko ang timaan alang sa pagpakiugubat batok sa Raba taliwala sa katawhan sa Amon, busa mahimo kining bininyaan nga tinapok ug pagasunogon ang matag baryo niini. Kay panag-iyahon sa mga Israelita kadtong nanag-iya niini, miengon si Yahweh. **3** Nagminatay sa pagbanganot, ang Heshbon, kay napukan na ang Ail Singgit, anak nga mga babaye sa Raba! Pagsul-ob ug sako. Pagbanganot ug pagdagan sa walay hinundan, kay mabihag na si Molec, kauban sa iyang mga pari ug sa mga pangulo niini. **4** Nganong napaggarbo man kamo sa inyong mga walog, mga walog na hilabihan kamabuhangon, pagkawaly pagtuo nga anak nga babaye? kamo nga nagasalig sa inyong mga bahandi ug moingon, 'Kinsa man ang makigbatok kanako?' **5** Tan-awa magdala ako ug kalisang diha kaninyo—mao kini ang gipahayag sa Ginoog nga si Yahweh nga labawng makagagahom—kini nga kalisang moabot sa tanan niadtong naghpalibot kaninyo. Magkatablaag ang matag usa kaninyo. Wala na gayoy makahimo sa pagtigom niadtong nanagan. **6** Apan human niini ipahibaliuk ko ang kadagaya sa katawhan sa Amon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." **7** Mahitungod sa Edom, nagsulti si Yahweh niini nga labawng makagagahom, "Wala na ba gayoy makita nga kaalam sa Teman? Nawala na ba ang maayong tambag niadtong adunay pagsabot? Nadaot naba ang ilang kaalam? **8** Kalagi! Biyal! Pagpuyo ngadto sa mga bangag sa yuta, mga lumolupyo sa Dedan. Kay magpadala ako ug katalagman kang Esau sa panahon nga silotan ko siya. **9** Kung moanha ang manganganan sa ubas diha kanimo, dili ba sila mobilin bisan gamay? Kung ang kawatan moabot sa kabaghion, dili ba kuhaon lamang nila kung unsa ang ilang gusto? **10** Apan huboan ko gayod si Esau sa iyang bisti. Ipakita ko ang iyang mga tagoanang nga dapit. Aron nga dili na niya matagoan ang iyang kaugalingon. Nangalaglag ang iyang mga anak, ang iyang mga igsoon, ug ang iyang mga siligan, ug nahanaw siya. **11** Biyai ang imong mga bata nga ilo. Atimanon ko sila, ug makasalig ang imong mga balo kanako." **12** Kay miengon si Yahweh niini, "Tan-awa, kadtong dili takos niini kinahanglan ng mag-inom ug pipila ka kopa. Naghunahuna ka ba sa imong kaugalingon nga magalakaw ngili silotan? **13** Kay nanumpa ako sa akong kaugalingon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—nga mahimong kahadlokang Bozra, biaybiayon, malaglag, ug gamiton alang sa pagtunglo. Ang tanang mga siyudad niini malaglag hangtod sa kahangtoran. **14** Kadungadog ako ug balita gikan kung Yahweh, ug adunay gipadala nga mensahero ngadto sa mga nasod, 'Paghiusa kamo ug sulonga siya. Pangandam alang sa gubat.' **15** "Tan-awa, gipagamay ko ikaw tandi sa ubang mga nasod, gitamay sa mga tawo. **16** Alang sa

imong pagkamahinadlokon, ang pagkagarboso sa imong kasingkasing mao ang nakalimbong kanimo, mga lumolupyo ngadto sa mga pangpang, kamo nga napuyo sa tumoy sa kabungtoran aron nga makasalag kamo sa taas sama sa agila. Dad-on ko kamo paubos gikan didto—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **17** Kalisangan ang Edom sa tanan nga moagi niini. Magkurog ug makapanghupaw ang matag usa tungod sa tanang mga katalagman. **18** Sama sa pagkalaglag sa Sodoma ug sa Gomora ug sa ilang mga silingan,” miignon si Yahweh, “walay tawo nga mopuyo didto; walay tawo nga magpabilin didto. **19** Tan-awa, motungas siya sama sa liyon nga gikan sa kalasangan sa Jordan ngadto sa lunhaw nga sibsibanan. Kay padaganon ko dayon ang Edom gikan niini, ug magbutang ako ug tawo nga mapilian nga magdumala niini. Kaykinsa man ang sama kanako, ug kinsa man ang mopatawag kanako? Kinsa man nga magbalantay sa karnero ang makasukol kanako?” **20** Busa pamati sa mga laraw ni Yahweh nga himoon batok sa Edom, mga laraw nga iyang nahimo batok sa mga lumolupyo sa Teman. Pagaguyoron gayod sila palayo, bisan ang labing gamay nga pundok sa mga karnero. Mahimong guba ngóga mágapit ang ilang mga sibsibanan. **21** Matay-og ang yuta sa linagubo sa ilang pagkapukan. Madunggan ang kakusog sa pagsinggit hangtod sa Dagat nga Kabugangan. **22** Tan-awa, adunay mosulong nga sama sa agila, ug mohugpa ug mobukhad sa iyang mga pako ngadto sa Bozra. Unya nianang adlawa, mahisama sa kasingkasing sa usa ka bayabeng nagbati ang mga kasingkasing sa mga kasundalohan sa Edom.” **23** Mahitungod sa Damascus, “Mahimong maulawan ang Hamat ug ang Arpad, kay nadungog nila ang balita sa katalagman. Mangatunaw sila! Masamok sila sama sa dagat, nga dili gayod makapahulay. **24** Mahimong huyang pag-ayo ang Damascus, miikyas kini; gisakmit kini sa kalsang. Ang kalisod ug ang kasakit midakop niini, sama sa kasakit sa bayabeng manganak. **25** Naunsa man nga ang siyudad sa pagdayeg wala biya, ang lungsod sa akong kalipay? **26** Busa mangahabag ang matag batan-ong lalaki ngadto sa mga plasa niini, ug nianang adlawa mangahanaw ang tanang manggugubat nga kalakakin-an—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga labawng makagagahom.” **27** “Kay sunogon ko ang paril sa Damascus, ug lamuyon niini ang mga kota sa Ben Hadad.” **28** Mahitungod sa Kedar ug sa ginghamian sa Hazor, miignon si Yahweh niini ngadto kango Nebucadnezar (karon sulongon ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia kining mga dapita): “Barog ug sulonga ang Kedar ug laglaga kadtong mga tawo nga anaa sa sidikan. **29** Pagakuhaon ang ilang mga tolda ug ang ilang mga panon sa Karnero, uban sa mga tabil sa ilang tolda ug ang tanan nilang mga gamit; pagakuhaon ang ilang mga kamelyo gikan kanila, ug maninggit ang kalakakin-an ngadto kanila, “Anaa sa matag kildil ang kalisang!” **30** Kalagiwi! Paglatagaw sa halayo! Pagpabilin sa mga bangag sa yuta, mga lumolupyo sa Hazor—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—kay naglaraw ug daoton si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia batok kaninyo. Kalagiwi! Biya! **31** Barog! Sulonga ang malinawon nga nasod, nga napuyo nga luwas,” miignon si Yahweh. Wala silay mga ganghaan o mga rehas didto kanila, ug napuyo ang mga tawo niini pinaagi sa ilang kaugalingon lamang. **32** Kay mahimong inilog ang ilang mga kamelyo, ug mahimong inilog sa gubat ang kadagaya sa ilang mga kabtangan. Unya patibulaagon ko sa matag dapti kadtong nagagupit sa ilang mga buhok, ug pahamtangan ko sila ug katalagman gikan sa matag kildil—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **33** Mahimong puloy-anan sa mga ihalas nga mgo iro ang Hazor, usa ka biniyan nga yuta hangtod sa kahantoran. Wala gayoy mopuyo didto; walay tawo nga magpabilin didto.” **34** Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot kang propeta Jeremias mahitungod sa Elam. Nahitabo kini sa sinugdanan sa paghari ni Zedekia nga hari sa Juda, ug miignon siya, **35** “Mao kini ang giilong ni Yahweh nga labawng makagagahom: Tan-awa, laglagon ko ang mga tigpana sa Elam, nga maoy labing kusgan nilang babin. **36** Kay dad-on ko ang upat ka mga hanjin nga gikan sa upat ka mga hanjin sa kalangitan, ug patibulaagon ko ang katalawan sa Elam niadto nga mga hanjin. Walay nasod nga dili pagaaodta niadtong nagkatibulaag ngóga gikan sa Elam. **37** Unya dugmokon ko ang Elam sa atubangan sa ilang mga kaaway ug niadtong nangita sa ilang mga kinabuhi. Kay magdala ako ug katalagman batok kanila, ang kabangis sa akong kasuko—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—ug ipadala ko ang espada didto kanila hangtod nga malaglag ko sila. **38** Unya ibutang ko ang akong trono didto sa Elam ug laglagon ang hari niini ug ang mga pangulo nga gikan didto—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— **39** ug mahitabo kini sa umaabot nga mga

adlaw nga ipahibalik ko ang kadagaya sa Elam—mao kini ang gipahayag ni Yahweh.”

50 Mao kini ang pulong nga gipahayag ni Yahweh mahitungod sa Babilonia, ang yuta sa mga Caldeanhon, pinaagi sa kamot ni Jeremias nga propeta, **2** “Ibalita ngadto sa kanasoran ug papaminawa sila. Ipataas ang bandera ug papaminawa sila. Ayaw kini itago. Isulti, ‘nga nabihag na ang Babilonia. Napaulawan si Bel. Nalisang si Marduk. Napaulawan ang mga diosdios niini; nangalisang ang larawan niini.’ **3** Motungha batok niini ang nasod nga gikan sa amihanang babin, aron nga himoon ang iyang yuta nga biniyanay. Walay si bisan kinsa, ni tawo man o bangis nga mananap, ang mopuyo niini. Mokalagiw sila. **4** Niadtong mga adlawa ug nianang panacona—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—maghiusa ang katawhan sa Israel ug ang katawhan sa Juda aron sa paghilak ug mangita kang Yahweh nga ilang Dios. **5** Mangantana sila kung asa ang dalam paingon sa Zion ug moadt sila niini, nga moingon, “Mangadto kami ug makighisa ngadto kang Yahweh sa walay kataposan nga kasabutan nga dili gayod mahikalmtan.” **6** Nahisalaag ang akong katawhan sama sa panon sa mga karnero. Gipahisalaag sila sa mga magbalantay ngadto sa mga kabukiran; gipamuhian nila sila ngadto sa matag bungtod. Miadto sila, nakalimot sila sa dpti din sila nagpuyo. **7** Gilamoy sila sa tanan nga nakakita kanila. Miuong ang ilang mga kaaway, “Dili kami sad-an, tungod kay nakasala sila batok kang Yahweh, ang tinuod nila nga pinuy-anan—si Yahweh, ang paglaom sa ilang mga katigulangan.” **8** Biya gikan sa taliwala sa Babilonia; gawas gikan sa yuta sa mga Caldeanhon; pagpaksama sa mga laking kanding nga mobiya sa atubangan sa panon sa karnero. **9** Tan-awa, agdahan ko ug paanhion ang dakon pundok sa mga nasod gikan sa amihanang batok sa Babilonia. Maghiusa sila batok kaniya. Mabilig ang Babilonia gikan didto. Sama sa hanas nga manggugubat ang ilang mga pana nga walay mahibalik nga kawang. **10** Mahimong inilog ang Caldea. Matagbaw ang tanan nga molig niini—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **11** Magmaya ka, magsaulog ka sa akong mga panulondon; magluksoluko ka sama sa usa ka nating baka ngagtamaktamak sa sibsibanan niini; sama sa kusgan nga kabayo ang imong pagbahihi. **12** Busa maulawan gayod pag-ayo ang imong inahan; maulawan gayod ang tawo nga nagpatawato kanimo. Tan-awa, mahimo siyang dili mahinungdanon sa mga nasod, sa kamingawan, sa mala nga yuta, ug sa diserto. **13** Tungod sa kasuko ni Yahweh, dili na mapuy-an ang Babilonia, apan hingpit kini nga magun-ob. Mangurog ang tanan nga moagi sa Babilonia ug moagulo tungod sa mga samad niini. **14** Andama ang inyong kaugalingon batok sa Babilonia ug sa tanan nga nakapalibot niini. Kinahangan nga mopana ngadto kaniya ang matag usa nga miinat ug panha. Hутда ang tanan niinyong mga udony, kay nakasala man siya batok kang Yahweh. **15** Paninggit kamo nga nakapalibot kaniya! Gitugyan na niya ang iyang kaugalingon; nangatumba na ang iyang mga tore, nangalumpag na ang iyang mga paril, kay mao kini ang panimalos ni Yahweh. Panimalos ngadto kaniya! Buhatda ngadto kaniya ang sama sa iyang nabuhut! **16** Laglaga ang tanan nga mga mag-uuma nga nagtanon ug mga binhi ug ang tawo nga nigmigt ug galab sa panahan sa ting-an niido sa Babilonia. Tugoti ang matag usa ka tawo nga mobalik sa kaugalingon niya nga katawhan gikan sa espada sa madaugdaogon; tugoti sila nga mokalagiw gikan sa kaugalingon nila nga yuta. **17** Usa ka karnero ang Israel nga natibulaag ngóga gipasalaag sa mga liyon. Gilamoy siya pag-una sa hari sa Asiria; unya human niini, gibali ang iyang mga bukog sa hari sa Babilonia nga si Nebucadnezar. **18** Busa si Yahweh nga labawng makagagahom, ang Dios sa Israel, miignon niini: Tan-awa, pagasilotan ko ang hari sa Babilonia ug ang iyang yuta, sama sa akong pagsilot sa hari sa Asiria. **19** Ibalik ko ang Israel sa iyang pinuy-anan; mosibis siya ngadto sa Carmel ug sa Bashan. Unya matagbaw siya didto sa kabungtoran sa Efraim ug sa Gilead. **20** Niadtong mga adlawa ug nianang panacona, miignon si Yahweh, pangitaang kasal-anan sa Israel, apan wala gayoy makaplagan. Nagapangitaako mahitungod sa mga sala sa Juda, apan wala gayoy mahikaplagan, tungod kay pasayloon ko ang nahibilin nga akong giluwas.” **21** “Barog batok sa yuta sa Merataim, batok niini ug ang tawo nga napuyo sa Pekod. Pamatyong mo sila pinaagi sa espada ug ilain sila alang sa kalaglagan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—buhata ang tanan nga gimiando ko kanimo. **22** Ang tingog sa gubat ug ang hilabihan nga pagkalaglag anaa sa yuta. **23** Naputol ug naguba gayod ang martylo sa tibuk kayutaan. Naunsa nga gikalisangan sa mga nasod ang Babilonia. **24** Nagbutang ako ug lit-ag alang kanimo ug nalit-ag ka, Babilonia, ug wala ka masayod niini! Nakaplagan ka

ug nabihag, tungod kay nagsupak ka man kang Yahweh. **25** Giablibhan ni Yahweh ang iyang tipiganan sa mga hinagibin ug gipagawas ang tanan nga mga hinagibin sa iyang kasuko. Adunay buhat ang Ginoo nga si Yahweh nga labawng makagagahom didto sa yuta sa mga Caldeanhon. **26** Sulonga siya gikan sa halayo. Abilihi ang iyang mga kamalig ug tapoka siya sama sa tinapok nga trigo. Ilain siya alang sa kalaglagan. Ayaw tugoti nga adunay mahibilin kaniya. **27** Pamatay ang tanan niyang torong mga baka. Dad-a kini sa dapit diin paga-ihowon kini. Pgakkaalota niila, kay miabot na ang ilang panahon—ang panahon alang sa pagsilot kanila. **28** Adunay tingog niadtong mikalagii, niadtong mga naluwas, nga gikan sa yuta sa Babilonia. Mao kini ang balita sa pagpanimalos ni Yahweh nga among Dios alang sa Zion, ug ang pagpanimalos alang sa iyang templo. **29** “Ipatawag ang mga tigpana batok sa Babilonia—ang tanan nga nagbinat sa ilang mga pana. Pgakampo batok kaniya, ug ayaw tugoti nga adunay makaikyas. Pabayra siya alang sa iyang nabuhut. Buhata ngadto kaniya pinaagi sa sukdanon nga iyang gigamit. Kay gipasipad-an man niya si Yahweh, ang Balaan sa Israel. **30** Busa mangahagba ang iyong baton-ong kalalakin-an didto sa plasa sa siyudad, ug mangalaglag ang tanan niyang mga manggugubat nga kalalakin-an nianang adlawa—mao kini ang gipahayag ni Yahweh.” **31** “Tan-awa, makigbatok ako kanimo, mapahitas-on—mao kini ang gipahayag sa Ginoo nga labawng makagagahom nga si Yahweh—kay miabot na ang imong adlaw, nga mapahitas-on, ang panahon sa dihang pagasilotan ko ikaw. **32** Busa mangapandol ug mangatumba ang mga mapahitas-on. Wala na gayoy mobangon kanila. Pagasunogon ko ang ilang mga siyudad; pagalamuyon niini ang tanan nga nakapalibot kaniya. **33** Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Dinaugdaog ang katawhan sa Israel, kauban sa katawhan sa Juda. Ang tanan nga nagbibag kaniila nagpabilin nga nagpugong kanila; nagdumili sila sa pagpalakaw kanila. **34** Kusgan ang tawo nga nagluwas kanila. Si Yahweh nga labawng makagagahom ang iyang ngalan. Modapig gayod siya sa ilang mga kahimtang, aron nga magdala ug kapahulayan sa yuta, ug magdala ug kasamok sa mga nagpuyo sa Babilonia. **35** Ang espada batok sa mga Caldeanhon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—ug batok sa mga lumolupyo sa Babilonia, sa iyang mga pangulo, ug sa iyang manggialamon nga kalalakin-an. **36** Moabot na ang espada batok niadtong nagsulti sa mga pulong alang sa pagpanagna, aron nga mapadabayag ang ilang kaugalingon ington nga mga buangbuang. Moabot na ang espada batok sa iyang mga sundalo, aron nga mangalisang sila pag-ayo. **37** Moabot na ang espada batok sa ilang mga kabayo, sa ilang mga karwahe ug sa tanang katawhan nga anaa taliwala sa Babilonia, ug mahisama sila sa usa ka babaye. Moabot na ang espada batok sa iyang mga lawak nga tipiganan, ug mailog sila. **38** Moabot ang hulaw ngadto sa iyang katubigan, aron nga mangahubas kini. Kay yuta man siya sa walay pulos nga mga diosdios, ug magbuhut sila sama sa mga tawo nga nabuung pinaagi sa makuauilan nila nga mga diosdios. **39** Busa mopuyo didto sa disyerto ang mga bangis nga mga mananap uban sa ilahas nga mga iro, ug mopuyo didto kaniya ang dumalaga nga mga ostrich. Dili na gayod siya mapuy-an sa tanang panahon. Gikan sa kaliwatan hangtod sa mosunod nga kaliwatan, dili na gayod siya mapuy-an. **40** Sama sa paggun-ob sa Dios sa Sodoma ug sa Gomora ug sa ilang mga silingin—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—wala na gayoy tawo nga mopuyo didto; wala na gayoy tawo nga magpabilin kaniya.” **41** “Tan-awa, moabot ang katawhan nga gikan sa amihanang, ang dakong nasod ug ang mga hari niini nangandam gikan sa halayong dapit. **42** Aduna silay mga pana ug mga bangkaw. Mabangis sila ug walay kaluoy. Sama sa hampak sa dagat ang ilang tingog, ug nagkabayo sila sa hanay nga sama sa manggugubat nga kalalakin-an, batok kanimo, anak nga babaye sa Babilonia. **43** Nadungog sa hari sa Babilonia ang ilang balita ug nangaluya ang iyang mga kamot tungod sa kasubo. Mikupot kaniya ang kasakit sama sa babaye nga nagbati. **44** Tan-awa! Motungha siya sama sa liyon nga gikan sa Kalasanang sa Jordan ngadto na sa sibsibanan nga dapit kay sa kalit padaganon ko sila gikan niini, ug magbutang ako ug tawo nga pilion aron nga magdumala niini. Kay kinsa man ang sama kanako, ug kinsa man ang mopatawag kanako? Kinsa man nga magbalantay sa karnero ang makanasdang kanako? **45** Busa pamati sa mga laraw ni Yahweh nga himoon batok sa Babilonia, ang mga laraw nga iyang gilaraw batok sa yuta sa mga Caldeanhon. Pagaguyoron gayod sila palayo, bisan pa ang labing gamay nga panon sa karnero. Mahimong awawa ng ilang sibsibanan. **46** Matay-og ang yuta sa dahunog sa pagkabuntog sa Babilonia, ug nadungog taliwala sa mga nasod ang ilang panagsinggit sa kasubo.”

51 “Miington si Yahweh niini: Tan-awa, pahuroson ko ang hangin sa kalaglagan batok sa Babilonia ug batok niadtong namuyo sa Leb Kamai. **2** Magpadala ako ug mga langyaw ngadto sa Babilonia. Patibulaagon nila siya ug gun-obon ang iyang yuta, kay moabot sila gikan sa tanang babin batok kaniya sa adlaw sa katalagman. **3** Ayaw tugoti nga makabtin pa ang mga tigpana sa ilang mga pana; ayaw sila tugoti nga makasul-ob pa ug panagang. Ayaw saylohi ang iyang mga batan-on nga kalaikan-an; igahin ang tibuk niya nga kasundaloohan alang sa kalaglagan. **4** Kay mangahagba ang samaran nga mga tawo diha sa yuta sa mga Caldeanhon; kadtong mangamatay mangahagba sa iyang kadalanan. **5** Kay wala gisalikway ang Israel ug ang Juda sa ilang Dios, ni Yahweh nga labawng makagagahom, bisan tuod nga napuno ang ilang yuta sa nabuhut nga mga kasaypanan batok kaniya nga Balaan sa Israel. **6** Kalagii gikan sa taliwala sa Babilonia; tugoti nga luwason sa matag tawo ang iyang kaugalingon. Ayaw ug kalaglag sa iyang kasal-anan. Tungod kay mao na kini ang takna sa pagpanimalos ni Yahweh. Panimaslan niya kining tanan diha kaniya. **7** Ang Babilonia usa ka kupa nga bulawan nga gigunitan ni Yahweh nga nakapahubog sa tibuk kalibutan; ginom sa mga nasod ang bino sa Babilonia ug nangabuang sila. **8** Kalit lamang nga mahugno ug malaglag ang Babilonia. Pagdangoingoy alang kaniya! Hatagi siya ug tambal alang sa iyang kasakit; tingli ug mamaayo siya. **9** ‘Nangandoy kani nga maaya ang Babilonia, apan wala siya naayo. Mamiya kitang tanan ug mopahilayo kaniya, ngadto sa atong kaugalingon nga yuta. Kay misangko ngadto sa kalanigan ang iyang pagkasad-an; misangko na kini ngadto sa kapanganoran. **10** Gipahayag ni Yahweh ang atong pagka walay sala. Dali kamo, isugid nato sa Zion ang mga nabuhut ni Yahweh nga atong Dios.’ **11** Bairra ang mga udyong ug dad-a ang mga taming. Gidasig ni Yahweh ang kasingkasing sa hari sa Medes diha sa laraw nga laglagon ang Babilonia. Alang kini sa pagpanimalos ni Yahweh, pagpanimalos alang sa pagkagun-ob sa iyang templo. **12** Lisa ang bandera diha sa mga paril sa Babilonia; lig-onna ang pagbantay; ipahiluna ang mga tigbantay; andama ang mga pagbanhig; tungod kay pagabuhaton sa GINOO ang iyang giilingon mahitungod sa mga lumolupyo sa Babilonia. **13** Kamong katawhan nga namuyo daplin sa daghan nga mga sapa, kamong katawhan nga adunahan sa mga handani, moabot na ang inyong kataposan. Mubo na lamang karon ang hut-ong sa inyong kinabuhi. **14** Misaad si Yahweh nga labawng makagagahom pinaagi sa kaugalingon niyang kinabuhi, ‘Pun-on ikaw sa imong mga kaaway, sama sa hampak sa panon sa mga dulon; magpatugbaw sila ug singgit sa pagpakkigubat batok kanimo.’ **15** Gibuhit niya ang kalibutan pinaagi sa iyang gahom; gipahitung niya ang kalibutan pinaagi sa iyang kaalam. Pinaagi sa iyang panabot gipahalapad niya ang kalanigan. **16** Sa dihang magpadalugdog siya, adunay pagdahunog sa katubigan diha sa kalanigan, kay gipasaka niya ang alisangg gikan sa kinatumanyan sa kalibutan. Nagpakilala siya alang sa ulan ug napadala ug hangin gikan sa iyang mga lawak nga tipiganan. **17** Nahimong walay alamag ang matag tawo, mga walay kahibalo. Naulawan ang matag tigpanday sa puthaw pinaagi sa iyang mga diosdios. Tungod kay dili tinuod ug walay kinabuhi ang iyang hinimo nga mga larawan. **18** Wala kini mga pulos, ang binuhut sa mga bugalbugalon; mangahanaw kini sa takna nga pagasilotan na kini. **19** Apan ang Dios, nga Dios ni Jacob, dili sama niini, tungod kay siya man ang naghulma sa tanang mga butang. Ang Israel mao ang tribu sa iyang panulondon; ang iyang ngalan mao si Yahweh nga labawng makagagahom. **20** Ikaw ang akong martilyo sa gubat, ang akong hinagibin alang sa gubat. Pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga kanasoran ug laglagon ang mga gingharian. **21** Pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga kabayo ug ang mga nagsakay niini; pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga karwae ug ang mga nagpadaganon niini. **22** Pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang matag lalaki ug babaye; pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga tigulang ug ang mga batan-on. Pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga batan-on nga mga kalalakin-an ug ang mga babayeng ulay. **23** Pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga magbalantay sa mga karnero ug ang mga panon sa ilang mga karnero; pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga magdadaro nga mga kalalakin-an ug ang ilang mga pundok. Pinaagi kanimo pagadugmokon ko ang mga gobernador ug ang mga opisyal. **24** Panimaslan ko ang Babilonia ug tanan nga mga lumolupyo sa Caldea diha sa imong atubangan tungod sa tanang daotan nga mga butang nga ilang gibuhit sa Zion—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **25** Tan-awa, batok ako kanimo, bukid sa kalaglagan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—nga

molaglag sa tibuok kalibutan. Iisa ko ang akong kamot batok kaninyo, ug ipaligid ko kamo paubos gikan sa mga pangpang, ug pagaugdawon ko ang kabukiran. **26** Busa dili na sila mokuba ug bisaan unsa nga bato diha kanimo aron sa pagtukod sa suok o sa patukoran sa dako nga balay; tungod kay maguba ka hangtod sa kahangtoran—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **27** Iisa ang usa ka bandera ibabaw sa kalibutan. Patingoga ang budyong ngadto sa mga nasod. Tawga ang mga nasod sa pagsulog kaniya: Ararat, Mini, ug Ashkenaz. Pagpili ug usa ka pangulo aron sa pagsulog kaniya; pagdala ug mga kabayo sama sa nagpanon nga mga dulon. **28** Andama ang mga nasod aron sa pagsulog kaniya: Ang mga hari sa Medes ug ang mga gobernador niini, ang tanan nga mga opisyal niini ug tanan nga mga yuta nga ilalom sa iyang pagdumala. **29** Kay matay-ug ug mag-agulo ang yuta, sanglit magapadayon man ang mga laraw ni Yahweh batok sa Babilonia, aron nga mahimong awaaw ang yuta sa Babilonia diin wala nay magpuyo. **30** Mihunong sa pagpakig-away ang mga kasundalohan sa Babilonia; naggabili lamang sila sa ilang mga kota. Nawad-an sila ug umoy; nahimo silang mga babaye—nangasunong ang iyang mga balay, nangaguba ang mga babag sa iyang mga ganghaan. **31** Midagaan ang mensahero aron sa pagbalita ngadto sa lain pa nga mensahero, ug gisultihan sa tighatod ug balita ang lain nga tighatod sa balita aron ibalita ngadto sa hari sa Babilonia nga nailog na ang tibuok niyang siyudad. **32** Busa nailog na ang mga tabokanan sa suba; gisunog sa kaaway ang kabugangan nga anaa sa huayonghuyong nga yuta ug nailibog na ang mga kalakin-an nga manggugubat nga gikan sa Babilonia. **33** Kay miington si Yahweh nga labawng makakagahom, nga Dios sa Israel: Sama sa giokanan ang anak nga babaye sa Babilonia. Mao na kini ang takna nga tunob-tunoban siya. Sa dili madugay moabot na ang takna sa pag-an kaniya. **34** Gilamoy ako ni Nebucadnezar nga hari sa Babilonia; gilibog niya ako. Ug gihimo akong tibod nga walay sulod; gilamoy niya ako sama sa mapintas nga mananap; gibusog niya ang iyang tyan pinaagi sa lamian nako nga mga pagkaon; gihugasan niya ako.' **35** Siya nga nagpuyo sa Zion moiong, 'Hinaot nga maanaa sa Babilonia ang kadaot nga gibuhut kanako ug sa akong unod. 'Moiong ang Jerusalem, 'Hinaot nga maanaa sa mga lumolupyo sa Caldea ang akong dugo.' **36** Busa miington si Yahweh niini: Tan-awa, dapigan ko ang inyong mga kahimtag ug manimalos ako alang kaninyo. Kay pahubason ko ang katubigan sa Babilonia ug mohunong sa pagdagayday ang iyang mga tubod. **37** Mahimong tinapok sa ginuba ang Babilonia, puloy-anan sa ihalas nga mga iro, hadaklohan, talaamayon, diin walay mga lumolupyo. **38** Magdungan ug ngulob ang mga taga Babilonia sama sa batan-on nga mga liyon. Mangnulob sila sama sa batang laki nga liyon. **39** Sa dihang magmainiton sila uban sa pagkahakog, maghimo ako ug kumbira alang kanila; hubogon ko sila aron nga mangalipay sila pag-ayo, ug urya matulog sa walay kataposan nga pagkatulog ug dili na gayod makamata—mao kini ang gipahayag ni Yahweh— **40** apidaon ko sila sama sa mga karnero ngadto sa ihawanan, sama sa toro ng mga karnero uban sa laki nga mga kanding. **41** Nailog na gayud ang Babilonia! Busa gisakmit ang tanang pagdayeg sa tibuok kalibutan. Tan-awa napukan na gayud ang dapit sa Babilonia taliwala sa mga kanasoran. **42** Mitungha ang dagat ibabaw sa Babilonia! Natabonan siya sa hampak sa mga balod. **43** Nahimong biniyana ang iyang mga siyudad, usa ka mala nga yuta ug usa ka kamingawan, usa ka yuta nga wala gayoy nagpuyo, ug walay tawo nga moagi. **44** Busa siloton ko si Bel nga anaa sa Babilonia; ipasuka ko kaniya ang iyang nalamoy, ug dili na modagayday ang kanasoran diha kaniya uban sa ilang mga halad. Mangalumpang ang mga paril sa Babilonia. **45** Gawas sa iyang taliwala, akong katawhan. Tugot niya luwason sa matag usa kaninyo ang iyong kaugalingon nga kinabuhi gikan sa akong nagsilaab nga kapungot. **46** Ayaw tugot nga maluya o mahadlok ang inyong mga kasingkasing sa balita nga nadungog diha sa yuta, kay moabot ang balita sulod sa usa ka tuig. Human niini sa sunod nga tuig aduna pay moabot nga balita, ug maanaa ang kasamok sa yuta. Makigbatok ang magmamandio sa ubang magmamandio. **47** Busa, tan-awa, moabot ang mga adlaw nga pagasiloton ko na ang mga kinulugan nga mga diosdios sa Babilonia. Maulawan ang tibuok niyang yuta, ug mangahagba sa iyang taliwala ang tanan niyang katawhan nga gipamatay. **48** Unya magmaya ang kalanget ug ang kalibutan, ug tanan nga anaa niini atubangan sa Babilonia. Kay moabot alang kaniya ang tiglaglag gikan sa habagatan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **49** "Ingon nga gipahagba sa Babilonia ang tanan niyang mga gipatay sa Israel, busa mangahagba ang tanan mga gipamatay sa iyang yuta diha sa Babilonia. **50** Pahilayo! kamong mga nakalingkawas sa

espada, Ayaw pagpabilin dinihi. Hinundomi si Yahweh sa halayo nga dapit; tugot nga mahinumdoman ang Jerusalem. **51** Naulawan kami, tungod kay nakadungog kami ug mga pagbiaybiay; mitabon sa among mga panagway ang mga pagbugalbugal, tungod kay nakasulod man ang mga langyaw sa balaan nga mga dapit sa balay ni Yahweh. **52** Busa, tan-awa, moabot na ang mga adlaw—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—sa dihang siloton ko na ang iyang kinulugan nga mga diosdios, ug mag-agulo ang mga tawong samaron sa tibuok niyang yuta. **53** Kay bisaan pa ug moadto sa kalangitan ang Babilonia o lig-onon ang mga tag-as niya nga mga kota, moabot ang tiglaglag nga gikan kanako ngadto kaniya—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **54** Miabot ang usa ka singgit sa kasakit gikan sa Babilonia, usa ka hilabihan nga pagkahugno gikan sa yuta sa mga Caldeanoh. **55** Tungod kay laglagon ni Yahweh ang Babilonia. Gipahanaw niya ang kusog nga tingog sa Babilonia. Naninggit sama sa mga balod sa daghang katubigan ang ilang mga kaaway; mikusog ug maayo ang ilang tingog. **56** Kay miabot na ang mga tiglaglag batok kaniya—batok sa Babilonia!—ug nabihang ang iyang mga manggugubat. Nangabali ang ilang mga udonyo, tungod kay si Yahweh mao ang Dios sa pagpanimalos; sigurado gayod nga ipahamton niya kini nga pagpanimalos. **57** Kay pagahubogon ko ang iyang mga prinsipe, ang iyang mga magtatambag, ang iyang mga opisyal, ug ang iyang mga kasundalohan, ug mangatulog sila sa walay kataposan nga pagkatulog ug dili na gayod makamata—mao kini ang gipahayag sa Hari: si Yahweh nga labawng makagagahom ang iyang ngalan. **58** Miington si Yahweh nga labawng makagagahom niini: Lumpagon gayod sa hingpit ang mga lig-on paril sa Babilonia, ug pagasunogon ang iyang tag-as nga mga ganghaan. Unya mahimong walay pulos ang pagtabang sa mga tawo nga moduol kaniya; mangasunog ang tanang butang nga gisulayan sa pagbuhut sa mga nasod alang kaniya." **59** Mao kini ang pulong ni Jeremias nga propeta nga gimando ngadto kung Seraya nga anak ngi lalaki ni Neria nga anak ngi lalaki ni Masea sa dihang miadto siya sa Babilonia uban ni Zedekia nga hari sa Juda sa ikaupat nga tuig sa iyang paghari. Karon si Seraya usa ka pangulong opisyal. **60** Kay gisulat ni Jeremias diha sa linukot nga basahon ang mahitungod sa tanang katalagman nga moabot sa Babilonia—Kining tanan nga mga pulong nga nahisulat mahitungod kini sa Babilonia. **61** Miington si Jeremias kung Seraya, "Inig adto nimo sa Babilonia, nan makita ug basahon nimo sa makusog kining mga pulonga. **62** Unya moiong ka, 'Yahweh, ikaw mismo ang nagpahayag nga laglagon mo kining dapita, ug wala nay tawo o mananap ang mopyo niini, ug mabiniyaan kini hangtod sa kahangtoran." **63** Unya sa dihang matapos mo na pagbasa kining linukot nga basahon, hikti kini uban ang bato ug ilabay kini ngadto sa tungatunga sa Eufrates. **64** Pag-ingon, 'Maunlod ang Babilonia sama niini. Dili kini makabangon tungod sa katalagman nga akong ipadala batok niini, ug mangahagba sila.' Dinihi natapos ang mga pulong ni Jeremias.

52 Nagsugod sa paghari si Zedekia sa dihang nagpangidaron siya ug 21 ka tuig; naghari siya sa Jerusalem sulod sa napulo ug usa ka tuig. Ang ngalan sa iyang inahan mao si Hamutal; anak siya ngi babaye ni Jeremias nga taga-Libna. **2** Gibuhut niya ang daotan sa panan-aw ni Yahweh; gibuhut niya ang tanang butang nga gibuhut ni Jehoyakim. **3** Tungod sa kasuko ni Yahweh, nahitabo kining tanan nga mga panghitabo sa Jerusalem ug sa Juda, hangtod nga napahawa niya sila gikan sa iyang atubangan. Unya nakigbatok si Zedekia tali sa hari sa Babilonia. **4** Nahitabo nga sa ikasiyam nga tuig sa paghari ni Haring Zedekia, sa ikanapulo nga bulan, ug sa ikanapulo nga adlaw niana nga bulan, miabot si Nebucadnezar, nga hari sa Babilonia, uban sa yang mga kasundalohan batok sa Jerusalem. Nagkampo sila sa atbang niini, ug nagtukod sila ug mga salipdanan nga hinimo sa yuta sa palibot niini. **5** Mao nga napalibotan ang siyudad hangtod sa ikanapulo ug usa ka tuig sa paghari ni Haring Zedekia. **6** Sa ikaupat nga bulan, sa ikasiyam nga adlaw niana nga tuig, hilabihan ang gagutom diha sa siyudad nga wala na gayoy pagkaon alang sa katawhan sa yuta. **7** Unya nagun-ob ang siyudad, ug nangikyas ang tanang mga manggugubat panahon sa kagahbion ug nanggawas sa siyudad pinaagi sa dalan sa ganghaan nga anaa sa tungatunga sa duha ka paril, tapad sa tanaman sa hari, bisaan tuod napalibotan sa usa nga Caldeanoh ang siyudad. Busa miadto sila paingon sa Aruba. **8** Apan gikukod sa kasundalohan sa mga Caldeanoh ang hari ug naapsan si Zedekia diidto sa kapatagan sa walog sa Suba sa Jordan nga duol sa Jerico. Nagkatibulaag ang tanan niyang mga kasundalohan palayo kaniya. **9** Gidakop nila ang hari ug gidalda siya ngadto sa hari sa

Babilonia didto sa Ribla sa yuta sa Hamat, nga diin gipahamtang sa hari sa Babilonia ang hukom ngadto kaniya. **10** Gipangpatay sa hari ang mga anak nga lalaki ni Zedekia diha sa iyang atubangan, ug gipangpatay usab niya ang tanan nga mga pangulo sa Juda didto sa Ribla. **11** Unya gilugit niya ang mga mata ni Zedekia, ug gigapos siya sa tumbaga nga mga kadina, ug gidala siya ngadto sa Babilonia. Gibilanggo siya sa hari sa Babilonia hangtod sa adlaw sa iyang kamatayon. **12** Karon sa ikalima nga bulan, sa ikanapulo nga adlaw niama nga bulan, nga diin mao kana ang ika-19 nga tuig sa paghari ni Haring Nebucadnezar, nga hari sa Babilonia, miabot si Nebuzaradan sa Jerusalem. Siya ang pangulo sa mga tigpanalipod sa hari ug usa ka sulugon sa hari sa Babilonia. **13** Gisunog niya ang balay ni Yahweh, ang palasyo sa hari, ug ang tanan nga mga balay sa Jerusalem; gisunog usab niya ang matag mahinungdanon nga mga dagkong balay diha sa siyudad. **14** Gigmud sa tanang kasundalohan sa Babilonia kauban ang pangulo sa mga tigpanalipod, ang mga pari nga nakapalibot sa Jerusalem. **15** Alang sa tanan nga labing kabos nga katawhan, ang tanang mga tawo nga nahibilin sa siyudad, kadtong mga miikyas padulong sa hari sa Babilonia, ug tanan nga mga magkukulit—gidala ni Nebuzaradan, nga pangulo sa mga tigpanalipod, ang pipila kanila ngadto sa pagkabinihiag. **16** Apan gibilin ni Nebuzaradan, nga pangulo sa mga tigpanalipod, ang pipila sa mga labing kabos niama nga yuta aron sa pagtrabaho sa mga kaparasan ug sa mga kaumahan. **17** Alang sa tumbaga nga mga haligi nga nahisakop sa balay ni Yahweh, ug sa mga tungtongan ug lampara ug sa tangle nga tumbaga nga anaa sa balay ni Yahweh, gipulog kini sa mga Caldeahanon ug gidala ang tanan nga mga tumbaga ngadto sa Babilonia. **18** Ang mga kulon, mga pala, mga ippapalong sa lampara, mga panaksan, ug ang tanang tumbaga nga kahimanan nga ginagamit sa pagpamuhat sa mga pari diha sa templo—gikuha kining tanan sa mga Caldeahanon. **19** Ang mga dagko nga panaksan ug ang mga sunoganan sa insenso, mga panaksan, mga kulon, mga tungtongan sa lampara, mga kawa, ug mga dagko nga panaksan nga hinimo sa bulawan, ug kadtong hinimo sa plata—gidala usab kini sa pangulo sa mga tigpanalipod sa hari. **20** Ang duha ka mga haligi, ang tangle nga tumbaga ug ang napulo ug duha ka mga torong baka nga tumbaga nga anaa ilalom sa tungtongan, mga butang nga gihimo ni Solomon alang sa balay ni Yahweh, nga hinimo sa tumbaga nga hilabihan ka bug-at. **21** Anaa sa mga napulo ug walo ka cubit ang gitas-on sa mga haligi, ug ang sukod sa matag palibot niini anaa sa mga napulo ug duha ka cubit. Anaa sa upat ka mga tudio ang gibagaon niini ug wala kini sulod. **22** Anaa sa taas niini ang ulohan sa tumbaga. Adunay gitas-on nga lima ka cubit ang ulohan niini, ang tanang palibot niini adunay kinulit nga mga dayandayan ug porma nga bunga sa kahoy nga granada. Hinimo kining tanan sa tumbaga. Sama lang nga gikulit sa una nga haligi ang lain nga haligi ug ang mga porma nga bunga sa kahoy nga granada niini. **23** Adunay 96 ka porma sa bunga sa kahoy nga granada nga nakapalibot sa ulohan nga babin ug adunay nakapalibot nga 100 ka mga porma sa bunga sa kahoy nga granada ibabaw sa kinulit nga mga dayandayan. **24** Gikuha sa pangulo sa mga tigpanalipod ang binilanggo nga si Seraya, nga labaw nga pari, uban ni Zefania, nga ikaduhang pari, ug ang tulo ka mga tigbantay sa ganghaan. **25** Gikan sa siyudad gibilanggo niya ang gibihag nga opisyal nga nagadumala sa mga sundalo, ug ang pito sa mga kalalakin-an nga tigtambag sa hari, nga anaa pa gihapon sa siyudad. Gibihag usab niya ang opisyal sa sundalo sa hari nga nagapili ug mga kalalakin-an nga mahimong sundalo, uban sa 60 ka mga mahinungdanon nga mga kalalakin-an gikan sa yuta nga anaa sa siyudad. **26** Unya gikuha sila ni Nebuzaradan, nga pangulo sa mga tigpanalipod, ug gidala sila ngadto sa hari sa Babilonia ngadto sa Ribla. **27** Gipamatay sila sa hari sa Babilonia didto sa Ribla sa yuta sa Hamat. Niini nga paagi, miigawas ang Juda gikan sa iyang yuta ngadto sa pagkabinihiag. **28** Mao kini ang mga katawhan nga gibihag ni Nebucadnezar: sa ikapito nga tuig, 3, 023 ka mga taga-Juda. **29** Sa ika-18 ka tuig nga paghari ni Nebucadnezar, gibihag niya ang 832 ka mga katawhan gikan sa Jerusalem. **30** Sa ika-23 ka tuig nga paghari ni Nebucadnezar, gibihag ni Nebuzaradan, nga pangulo sa mga tigpanalipod sa hari, ang 745 ka mga tawo sa Juda. Mikabat ug 4, 600 ang tanang katawhan nga nabihag. **31** Nahitabo nga human sa ika-37 ka tuig nga pagkabihag ni Jehoyakin, nga hari sa Juda, sa ikanapulo ug duha ka bulan, sa ika-25 nga adlaw sa bulan, gibuhian ni Evil Merodac, nga hari sa Babilonia si Jehoyakin nga hari sa Juda gikan sa pagkabinihiag. Nahitabo kini sa tuig nga nagsugod sa paghari si Evil Merodac. **32** Malumo siyang nakigsulti kaniya ug gihatagan siya ug lingkoranan nga mas halangdon pa

kaysa sa ubang mga hari nga uban kaniya diha sa Babilonia. **33** Gihukas ni Evil Merodac ang bisti ni Jehoyakin sa pagkabinihiag, ug kanunay nga nagakaon si Jehoyakin diha sa lamesa sa hari sa nahibilin nga mga adlaw sa iyang kinabuhi, **34** ug ginahatagan siya kanunay sa iyang matag adlaw nga pagkaon sa nahibiling mga adlaw sa iyang kinabuhi hangtod sa iyang kamatayon.

Pagbangotan

1 Ang siyudad nga puno ug mga tawo kaniadtad naglingkod na karon nga masulob-on kaayo! Nahisama siya sa usa ka bijuda, bisan ug usa siya ka gamhanan nga nasod! Prinsesa siya taliwala sa kanasoran, apan karon gipugos ngadto sa pagkaulipon! **2** Naghilak siya ug nagtiyabaw sa kagabhiom, ug ang iyang mga luha mitabon sa iyang mga aping. Walay bisan usa sa iyang mga hinigugma nga mihiupay kaniya. Gibudhian siya sa tanan niyang mga higala. Nahimo niya sila nga mga kaaway. **3** Human sa kakabos ug pag-antos, nabihag ang Juda. Mipuyo siya taliwala sa kanasoran ug wala makakaplag ug kapahulayan. Ang tanan niyang mga maglulutos midakop kaniya sa iyang pagkawalay paglaom. **4** Ang mga kadalanan sa Zion nagbangotan tungod kay walay miadtad sa nakatakda nga mga pista. Ang tanan niyang mga ganghaan mingaw na. Nag-agulo ang iyang mga pari. Ang iyang mga ulay nagmasulob-on, ug siya mismo anaa sa turang kasakit. **5** Ang iyang mga kalaban nahimo niyang agalon; niuswag ang iyang mga kaaway. Gipantaos siya ni Yahweh tungod sa iyang daghan nga kasal-anan. Ang gagmay niyang mga anak nahimong binihag sa iyang kalaban. **6** Ug mihiya ang katahom sa anak nga babaye sa Zion. Ang iyang mga prinsipe nahisama sa mga binaw nga wala makakita ug kasabsaban, ug milakaw sila nga walay kusog atubangan sa mga nagalutos kanila. **7** Sa mga adlaw sa iyang pag-antos ug sa iyang pagkawalay pinuy-anan, hinudomdaman sa Jerusalem ang tanan niya nga bilihong mga bahandi nga gipanag-iyahan nya kaniadtad. Sa dihang nabihag ang iyang katahwan ngadto sa kamot sa iyang kalaban, walay mitabang kaniya. Nakita siya sa iyang mga kalaban ug mikatawa sa iyang kalagfagan. **8** Nakasala pag-ayo ang Jerusalem, busa, gihimaraot siya ingle ng usa ka butang nga mahugaw. Ang tanan nga nagpasidunggong kaniya nagbugalbugal na kaniya karon sanglit nakita nila ang iyang pagkahuog. Nag-agulo siya ug misulay sa pagpalayo. **9** Nahimo siyang dili hinlo ilalom sa iyang palda. Wala na siya naghunahuna mahitungod sa iyang kaugmaon. Makallisang ang iyang pagkapukan. Walay naghupay kaniya. Misinggit siya, "Tan-awa ang akong pag-antos, Yahweh, kay nahimong hilabutan ka gamhanan ang kaaway!" **10** Ang kawayan miukha sa tanan nato nga mga bilihong bahandi. Nakita niya ang mga nasod nga misulod sa iyang balaang daptit, bisan tuod ug misugo ka nga dili gayod sila mosulod sa imong tigomanang daptit. **11** Ang tanan niyang katahwan nag-agulo samtang nangita sila ug tinipay. Gihatag nila ang ilang bilihong mga bahandi alang sa pagkaon aron sa pagpahiuli sa ilang kinabuhi. Tan-awa, Yahweh, ug isipa ako, kay nahimo akong walay pulos. **12** Wala lamang ba kini kaninyo, kamong tanan nga nagapangangi? Sud-onga ug tan-awa kung aduna bay kasubo sa uban nga sama sa kasubo nga gipahamtang kanako, sanglit gipantaos ako ni Yahweh sa adlaw sa iyang bangis nga kasuko. **13** Gikan sa kahitas-an mipadala siya ug kalayo sa akong kabukogan, ug kini mibuntog kanila. Mibukhad siya ug pukot alang sa akong til ug gipabalik niya ako. Gihimo niya ako nga masub-anon ug huyang kanunay. **14** Ang yugo sa akong paglapas gihigot pinaagi sa iyang kamot. Gitahi sila ug gibutang sa akong liog. Giwala niya ang akong kusog. Gitugyan ako sa Ginoo ngadto sa ilang mga kamot, ug dili ako makahimo sa pagtindog. **15** Gipanglabay sa Ginoo ang kusgan nako nga mga kalalakin-an nga nanalipod kanako. Nagtawag siya ug panagtigom batok kanako aron sa pagdugmok sa akong kusgan nga mga kalalakin-an. Giyatakhan sa Ginoo ang mga ulay nga anak nga babaye sa Juda sama sa mga ubas diha sa pug-anan ug bino. **16** Mihilaak ako tungod niining mga butanga. Sa akong mga mata, miagas ang tubig gikan sa akong mga mata sanglit ang tighupay nga magpahiuli sa akong kinabuhi layo kanako. Nagsubo ang akong mga anak tungod kay nagmaduong ang mga kaaway. **17** Gidupay pag-ayo sa Zion ang iyang mga kamot; walay mihiupay kaniya. Misugo si Yahweh nga kadtong anaa sa palibot ni Jacob mahimo niyang mga kalaban. Dili hinlo ang Jerusalem alang kanila. **18** Matarong si Yahweh, tungod kay misupak ako sa iyang kasugoan. Paminwan, kamong tanan nga katahwan, ug tan-awa ang akong kasubo. Ang akong mga ulay ug ang akong kusgan nga mga kalalakin-an nahimong binihag. **19** Mitawag ako sa akong mga higala, apan nagmaluibon sila kanako. Ang akong mga pari ug ang akong mga kadagkoan nangalaglag ngadto sa siyudad, samtang nangita sila ug pagkaon aron sa pagpahiuli sa ilang mga kinabuhi. **20** Tan-awa, Yahweh, kay ania ako sa kasakit; ang akong kinahiladmagmang babin gigaling. Gikumot ang akong kasingkasing sulod kanako kay hilabihan gayod ang akong pagsupak. Gikan sa gawas ang espada moptutol

sa kinabuhi. Nahisama kini sa kamatayon diha sa balay. **21** Dungga ang akong pag-agulo. Walay bisan usa nga mihiupay kanako. Nakadungog ang akong mga kaaway sa akong kalisod. Naglipay sila nga gibuhat nimo kini. Ipaabot ang adlaw nga imong gisaad, nga mahisama sila kanako. **22** Tugot nga ang tanan nilang pagkadaotan moabot sa imong atubangan. Paantosa sila sama sa imong pagpaantos kanako tungod sa akong paglapas; kay daghan ang akong mga pag-agulo, ug huyang ang akong kasingkasing. **2** Tungod sa dakong kasuko sa Ginoo iyang gitakloban ug item nga pangandong mga anak nga babaye sa Zion! Gilumpag niya ang katahom sa Israel gikan sa langit paingon sa yuta; gisalikway niya ang iyang kaugalingong tumbanan sa adlaw sa iyang kasuko. **2** Gilamoy sa Ginoo ug wala niya kalyo-i ang mga lungsod ni Jacob. Gilabay niya ang kusgan nga mga siyudad sa anak nga babaye sa Juda tungod sa iyang kapungot; gipukon niya sila unya gikuhaag dungog ug gipakaulawan niya ang gingharian ug ang iyang mga prinsipe. **3** Uban sa kabangis sa iyang kasuko iyang giwagtang ang tanang kusog sa Israel. Gibawi niya ang iyang tuong kamot ngadto kanila atubangan sa kaaway. Gisunog niya si Jacob sama sa nagdilaab nga kalayo nga nipukan sa tanang mga butang libot niini. **4** Gipana kita niya sama sa iyang kaaway. Mitindog siya sa nahimutangan sa gubat ingle ng kaaway, ug ang iyang kamot andam na sa pagpatay. Gipangpatay niya ang tanang mga tawo nga mahinungdanon kaayo sa panan-aw. Gibubo niya ang iyang kasuko sama sa kalayo diha sa tolda sa anak nga babaye sa Zion. **5** Nahimong sama sa kaaway ang Ginoo. Gilamoy niya ang Israel. Gilamoy niya ang tanan niyang mga palasyo; giguba niya ang ilang mga salipdanan. Gidugangan niya ang ilang mga pagbakhoo ug ang ilang pagbangotan sulod sa anak nga babaye sa Juda. **6** Gisulong niya ang iyang tabernakulo nga daw usa ka lamang kini ka payag sa tanaman. Giguba niya ang dapit sa hilom nga tigomanan. Si Yahweh ang hinungdan nganong nakalimtan sa mga taga Zion ang hilom nga panagtigom ug ang Igpapahulay, tungod kay gisalikway niya ang hari ug pari diha sa kalagot sa iyang kasuko. **7** Gisalikway sa Ginoo ang iyang halaran; wala niya gihatagan ug bili ang balaan niya nga puluy-anan. Gihatag niya ang mga pader sa iyang mga palasyo ngadto sa kamot sa kaaway. Nanagsinggit sila sa kadaoan diha sa balay ni Yahweh, sa adlaw sa hilom nga panagtigom. **8** Nakahukom na gayod si Yahweh sa pagbungkag sa pader sa anak nga babaye sa Zion. Gibinat niya ang sukdanan ug wala niya pugni ang iyang kamot gikan sa pagbungkag sa pader. Gipahuyang niya ang mga pader ug gipasubo niya kini. **9** Nalumap ang iyang mga ganghaan ngadto sa yuta; gibungkag ug gibali niya ang mga rehas sa ganghaan. Ang iyang hari ug ang iyang mga prinsipe uban na sa mga Gentil, diin wala nay balaod ni Moises. Bisan ang iyang mga propeta dili na makakita ug panan-awon gikan kang Yahweh. **10** Nanaglingkod sa yuta ang mga katigulangan sa anak nga babaye sa Zion ug nagsubo sila sa hilom. Giwiski-wisikan nila ug abog ang ilang mga ulo; ug nagsul-ob sila ug sako. Miyukbo sa yuta ang mga ulay sa Jerusalem. **11** Miundang na sa pagtulo ang akong mga luha; pula na kaayo ang akong mga mata; anaa sa kasakit ang akong kinasuloran nga babin. Nilugwa ngadto sa yuta ang akong atay tungod sa pagkadugmok sa mga anak nga babaye sa akong katahwan, tungod kay wala nay kusog ang mga baba ug ang mga masuso nga anaa sa mga dalan sa mga baryo. **12** Nangutana sila sa ilang mga inahan, "Hain man ang tinipay ug bino?" nangakuyapan sila sama sa mga tawong samdan sa mga dalan sa siyudad, nangabugto ang ilang mga kinabuhi diha sa sabakan sa ilang mga inahan. **13** Unsya man ang akong ikasutli kanimo, anak nga babaye sa Jerusalem? Unsya man ang akong ikatandili kanimo aron makahupay kanimo, ulay ng anak nga babaye sa Zion? Ang imong pagkalumpag daw sama kalapad sa dagat. Kinsa man ang makaayo kanimo? **14** Malimbongan ug binuang ang mga panan-awon nga nakita sa imong mga propeta alang kanimo. Wala nila gipadayag kanimo ang imong mga kasal-anan aron ipasig-uli ang imong bahandi, apan nagtudlo hinun siya ug mga panlimbong ug mga pangtintal alang kanimo. **15** Kadtong tanan nga milabay sa dalan namakpak sa ilang mga kamot diha kanimo. Nagpanlingo sila sa ilang mga ulo batok sa anak nga babaye sa Jerusalem ug nag-ingon, "Mao ba kini ang siyudad nga ilang gitawag, 'Ang Kahingpit sa Pagkamaanyag,' 'Ang Kalipay sa Tibuk Kalibutan?'" **16** Ang tanan nimong mga kaaway nagbuka sa ilang mga baba aron sa pagbiay-biay kanimo. Nanaghoy ug nagpangagot sila sa ilang mga nippon; nga nag-ingon, "Gilamoy na namo siya! Mao na gayod kini ang adlaw nga among gipaabot! Nakaplagan na namo kini! Nakita na namo kini!" **17** Nabuhut na

ni Yahweh kung unsa ang iyang hukom. Natuman na niya ang iyang pulong nga gimalanta niya kaniadto. Iyang gillaglag; wala siya mipakita ug kaluoy, kay gitugot man niya nga magmaya ang imong mga kaaway batok kanimo; gitugangan niya ang kusog sa imong mga kaaway. **18** Nanninggit ang ilang mga kasing-kasing ngadto sa Ginoo, "Mga pader sa anak nga babaye sa Zion, patulosa nga daw sama sa suba ang mga luha matag-adlaw ug gabii. Ayaw paundanga ang imong kaugalingon. Ayaw hunonga ang imong paghilak. **19** Tindog ug hilak matag gabii; gikan sa pagsugod sa kagahibon ibubo daw sama sa tubig ang imong kasing-kasing ngadto sa atubangan sa Ginoo. Ibaway ang imong mga kamot ngadto sa Ginoo alang sa kinabuhi sa imong mga kabatahan nga hanghigda sa kaluya uban sa kagutom diha sa kadalanan." **20** Tan-awa, Yahweh, ug hatagi ug pagtagad kadtong mga tawo nga hilabihan nimong gipaants. Kinahanglan bang kan-sa sa mga kababayin-an ang ilang kaugalingong bunga, ang mga anak nga ilang giatiman? Kinahanglan bang ihawon ang pari ug ang propeta sulod sa balaang puluy-anan sa Ginoo? **21** Nagbuy-od sa kadalanan ang mga tigulang ug mga batan-on. Nangamatay ang akong mga ulay ug ang akong kusgan nga mga kalalakin-an pinaagi sa espada. Gipatay nimo sila sa adlaw sa imong kapungot; gipatay mo sila sa bangis nga pamaagi ug wala ka mipakita ug kaluoy. **22** Imong gipatawag ang tanan kong mga kaaway palibot diha sa adlaw sa hilom nga panagtigom; walay naikaikyas, ug walay nagpabilin nga buhi sa adlaw sa kapungot ni Yahweh. Gitapos sa akong mga kaaway ang tanan nakong giatiman ug gipadako.

3 Ako ang tawo nga nakakita sa kaaloatan sa bunal sa kapungot ni Yahweh. **2** Gipahilayo niya ako ug gipalakaw sa kantitngit kay sa kahayag. **3** Sigurado gayod nga gihimo niya ako nga kaaway; gitagmalan niya ako sa iyang kamot sa tibuk adlaw. **4** Gikuniskun niya ang akong kaunoron ug akong parnit; gitugmok niya ang akong mga bukog. **5** Nagtukod siya ug mga babag alang kanako, ug gipaaliirongan ako sa kapaitan ug kalisданan. **6** Gipapuyo niya ako sa mangitngit nga mga dapit, sama niadtong dugay na nga nangamatay. **7** Nagtukod siya ug pader libot kanako, ug dili ako makaiyaga. Gipabug-atan niya ang akong mga gapos. **8** Bisans tuod nagtawag ug nagsinggit ako alang sa pakitabang, wala niya tagda ang akong mga pag-ampo. **9** Gibabagan niya ang akong agianan sa mga pader sa mga bato nga sinapsapan; baliko ang matag dalan nga akong agian. **10** Sama siya sa usa ka oso nga naghulat sa paghasmag kanako, usa ka liyon nga nagtago. **11** Gipatipas niya ang akong mga agianan. Gikuniskun niya ako ug gibiiyan. **12** Gibinat niya ang iyang pana ug gitumong niya ako nga ig-onon alang sa udyon. **13** Gipana niya ang mga udyon sa iyang baslayer aron mosulod sa akong mga kidni. **14** Nahimo akong kataw-anan sa tanan nakong katalawan, ang ulohan sa ilang biaybiay nga alawiton adlaw-adlaw. **15** Gipuno niya ako sa kapait ug gipugos ako pag-inom sa panyawen. **16** Gipukoy niya ang akong mga ngipon sa graba, ug gimu-mo niya ako ngadto sa abog. **17** Gikuhuan mo ako ug kalinaw sa akong kinabuhi; dili na ako makahinumdom sa bisan unsa nga kalipay. **18** Busa miuongon ako, "Ang akong paglahutay nahanaw na, ug ang akong paglaon diha kang Yahweh nawala na." **19** Nahanuhunaan ko ang akong kasakitan ug akong pagkahisalaag sa panyawen ug sa kapaitan. **20** Nahanuhunaan ko gayod kini, ug moyukbo ako nga wala nay paglaom. **21** Apan nahuhunaan ko kini, ug mao kini ang hinungdan nga ako aduna pay paglaom: **22** Pinaagi kini sa matinud-anon nga kasabutan ni Yahweh mao nga wala kita gillaglag, kay ang maluloy-on niya nga mga buhat matapos. **23** Ang iyang maluloy-on nga mga buhat nganhi kanato bag-o matag buntag. Ang imong pagkamatinud-anon hilabihan! **24** "Si Yahweh mao ang akong panulondon," miuongon ako sa akong kaugalingon, busa molaom ako kaniya. **25** Maayo si Yahweh sa magahulat kaniya, sa kinabuhi nga nangita kaniya. **26** Maayo gayod nga maghulat nga hilom sa kaluwasan ni Yahweh. **27** Maayo kini alang sa usa ka tawo nga magpas-an ug yugo sa iyang pagkabatan-on. **28** Palingkora siya nga mag-inusara ug maghilom, tungod kay gibutang kini ni Yahweh nganha kaniya. **29** Tugoti nga ibutang niya ang iyang baba sa abog, ug tingali mahimong adunay paglaom. **30** Tugoti nga ihatag niya ang iyang aping sa tawo nga nagsappa kaniya. Tugoti nga mapuno siya sa kaulawan, **31** kay ang Ginoo dili mosalikway kaniya hangtod sa kahangtoran! **32** Kay bisan tuod nagdala siya ug kagul-anan, momakita usab siya ug kaluoy nga naggikan sa pagkamaayo sa matinud-anon niyang kasabutan. **33** Kay dili siya magdaogaog gikan sa iyang kasingkasing, o pasakitan ang mga anak sa mga tawo. **34** Ang pagdugmok sa tanan nga binihag sa kalibutan ilalom sa iyang til, **35** ang dili pagtagad sa hustisa sa mga tawo atubangan sa

Labing Taas, **36** ang pagbaliwala sa usa ka tawo sa iyang katungod—wala ba nakakita ang Ginoo? **37** Kinsa man ang nagasulti ug unya kini mahitabo sa dihang ang Ginoo wala nagmando niini? **38** Dili ba ang katalagaman ug kalamposan mogawas man sa baba sa Labing Taas? **39** Nganong magmulo man ang bisan kinsa nga tawo mahitungod sa pagsilot alang sa iyang mga sala? **40** Sulayang ug susihon nato ang atong mga pamaagi, ug mobalik pag-usab kang Yahweh. **41** Ipataas nato ang atong mga kasingkasing ug atong mga kamot ngadto sa Dios sa kalanditan ug mag-ampo: **42** "Nakalapas kami ug misukol batok kanimo, busa wala mo kami pasayloa. **43** Gitabonan nimo ang imong kaugalingon uban sa kasuko ug galutos kanamo. Gipatay mo kami, ug wala mo kami gikaluy-an. **44** Gitabonan nimo ang imong kaugalingon sa panganod, aron nga walay pag-ampo nga makalathos. **45** Gisalikway mo kami ug gidumilian sa katalawan. **46** Ang tanan namong kaaway nagbuka sa ilang mga baba aron sa pagbiay-biay batok kanamo. **47** Ang kahadlok sa bung-aw miabot kanamo, ang pagkabiniyana ug pagkadugmok." **48** Ang akong mata mihilak sama sa tubig sa suba tungod sa pagkadugmok sa anak nga babaye sa akong katalawan. **49** Ang akong mga mata wala naghunong sa pagdagayday, kay wala nay kahumanan niini. **50** Hangtod nga si Yahweh modungaw ug makakita gikan sa langit. **51** Ang akong mata nagdala ug hilabihan nga kasakit sa akong kinabuhi tungod sa tanang anak nga babaye sa akong siyudad. **52** Walay hunong ako nga gipangita sa akong mga kaaway sama sa usa ka langgam nga walay kapasikanan. **53** Gilaglag nila ang akong kinabuhi sa atabay ug gibutangan ug bato ang akong ulo. **54** Milapaw ang mga tubig ibabaw sa akong ulo; Miuongon ako, "Mamatay na ako!" **55** Gitawag nako ang imong ngalan, Yahweh, gikan sa kinahiladman sa bungaw. **56** Nadungog nimo ang akong tingog sa dihang miuongon ako, "Ayaw tagoi ang imong igdulonggok gikan sa akong tawag sa pagpahupay, gikan sa akong hilak sa pagpaketabang." **57** Gidulo mo ako sa adlaw nga mitawag ako kanimo; gisultihan mo ako, "Ayaw kahadlok!" **58** Ginoo, gipanalipdan mo ako sa dihang nahukman ang akong kinabuhi; giluwus mo ang akong kinabuhil. **59** Yahweh, naktita mo ang ilang pagdaogaog kanako. Hukmi ang akong kahimtang nga makataronganon. **60** Nakita mo ang tanan nilang mga buhat sa pagpanimalos, ang tanan nilang mga laraw batok kanako. **61** Nadungog mo ang ilang pagpanghimaraot, Yahweh, ug ang tanan nilang mga laraw mahitungod kanako. **62** Nadungog nimo ang mga ngabil niadtong nakigbatok kanako; nadungog mo ang halalom nilang mga panghunahuna batok kanako sa tibuk adlaw. **63** Sa paglingod man nila o sa ilang pagtindog, tan-awa, Yahweh! Ako mao ang ilang gibiyabiyan sa ilang alawiton. **64** Balosi sila Yahweh, sama sa kalisod sumala sa nahimo sa ilang mga kamot. **65** Ihatag ang pagkamahinadlokon sa ilang mga kasingkasing; ihatag ang tunglo kaniila. **66** Gukda sila sa imong kasuko ug laglaga sila bisan asa ilalom sa kalanditan, Yahweh!

4 Ang bulawan hingpit nang natay-an; ang labing lunsay nga bulawan nausab na. Ang balaan nga mga bato gibubo na sa ulohan sa matag-dalan. **2** Ang mga anak nga lalaki sa Zion bilihon, gihatagan ug mas dako nga bili kaysa lunsay nga bulawan. Apan karon giisip na sila ingon nga walay pulos nga banga nga hinimo sa magkukulon. **3** Bisan ang ihalas nga mga iro mopagawas man sa ilang mga suso aron sa pagpasuso sa ilang mga itoy, apan ang anak nga babaye sa akong mga katalawan ingon na kapititas sama sa mga langgam nga abistros sa kamingawan. **4** Ang dila sa bata nga masusoso mitapot na sa alingagringgaa sa iyang baba uban sa kauhaw; ang mga bata nangayo ug tinapay, apan walay alang kaniila. **5** Ang usa nga nagkaon ug mahalon nga mga pagkaon nahimo na karong tinalindog, ug gipangutom sa kadalanan; kadtong nagsuot ug pula nga mga bisti anaa na karon sa ibabaw sa dinam-ok nga mga basura. **6** Ang kasal-anan sa anak nga babaye sa akong katalawan mas dako pa kaysa sala sa Sodoma, nga gipukan sa usa ka hiagyon, bisan tuod walay mga kamot nga naggapos kaniya. **7** Ang iyang mga pangulo kaniadto nagadan-ag sama sa nieve ug sama kaputi sa gatas. Ang ilang mga lawas mas mapula kaysa pagang; ang ilang hulagway sama sa sapiro. **8** Apan karon ang kantitngit nagpaitemon na sa ilang mga panagway, ug dili na sila mailihon diha sa kadalanan, kay ang ilang mga parnit mitapot na sa nauga nilang mga bukog. Nahimo na kining ingon kauga sa kahoy! **9** Kadtong gipatay pinaagi sa espada mas maayo pa kaysa niadtong gipanglabay, gidsulak pinaagi sa kagutom tungod sa kakulang sa bisan unsang mga tanom gikan sa kaumahan. **10** Ang mga kamot kaniadto sa manggiluluy-on nga mga

kababayen-an nagluto na sa ilang kaugalingon nga mga anak! Ang ilang mga anak nahimo na nilang pagkaon sa dihang nangalaglag ang akong katawhan. **11** Natagbaw si Yahweh sa iyang kapungot. Gibubo niya ang nagdilaab niya nga kasuko; gidagkotan niya ang usa ka kalayo diha sa Zion, ug gilamoy niini ang iyang mga patukoran. **12** Bisan ang mga hari sa kalibotan ni bisankinsa nga mga lumulupyo sa kalibotan dili makatuno nga ang kabatok ug ang kaaway makasulod sa mga ganghaan sa Jerusalem. **13** Apan nabuhat nila kini, tungod sa mga sala sa iyang mga propeta, ug sa mga kasal-anan sa iyang mga pari nga napaula sa dugo sa mga matarong sa iyang taliwala. **14** Kadong mga propeta ug mga pari naglatagaw na karon sama sa mga tawo nga buta diha sa kadalanan. Nahugawan sila pinaagi sa dugo busa walay bisan usa nga makahimo sa paghikap bisan sa ilang mga bisti. **15** “Palayo! Mahugaw,” kining mga propeta ug mga pari misinngit. “Palayo! palayo! ayaw kamig hikapa!” Busa naglatagaw sila ngadto sa lahi nga mga kayutaan, apan bisan ang mga Gentil miington, “Dili na sila makahimo pa sa pagpuyo dihni ingon nga mga langyaw.” **16** Gipatubalaag sila ni Yahweh gikan sa iyang presensya; wala gayod siya nagtan-aw kanila uban sa pagdapiq. Walay bisan usa nga midawat sa mga pari uban sa bisan unsa nga pagtahod, ug wala sila mipakita ug pagpakanabana sa mga katigulangan. **17** Ang among mga mata kanunay nga mapakyas sa pagpangita bisan sa walay pulos nga mga pagtabang, bisan tuod buot na nilang motan-aw sa usa ka nasod nga dili makaluwas kanamo. **18** Gisubay nila ang among mga tunob padulong sa among mga kadalanan. Ang among kataposan haduol na ug ang among mga adlaw natapos na, kay ang among kataposan miabot na. **19** Ang among manggugukod mas paspas pa kaysa mga agila sa kawanangan. Gipangita nila kami sa kabukiran ug naghulat kanamo diha sa kamingawan. **20** Ang gininhawa sa among mga ilong, ang usa nga dinihigan ni Yahweh—ang among hari, nadakpan diha sa ilang mga lungag; mao kini ang among hari nga among giingga, “Magpuyo kami italon sa iyang pagpanalipod taliwala sa mga nasod.” **21** Pagmaya ug pagmalipayon, anak nga babaye sa Edom nga nagpuyo diha sa yuta sa Uz, kay ang kupa moabot usab diha kaninyo. Mangahubog kamo ug hukasan ninyo ang inyong kaugalingon. **22** Anak nga babaye sa Zion, ang silot alang sa inyong mga kasal-anan matapos na. Dili na gayod niya kamo ipabileng mga binihag. Apan anak nga babaye sa Edom, pagasilotan niya ang inyong mga sala ug ibutyag ang inyong pagkadaotan.

5 Hinumdumi Yahweh kung unsa ang nahitabo kanamo. Sud-ongga ug tan-awa ang among makauulaw nga kahimtang. **2** Ang among mga panulondon gipangkuha sa mga dumuduong; ug ang among mga balay gipang-ilog sa mga langyaw. **3** Nahimo kaming mga ilo ug ang among mga inahan nahimong mga balo kay nangamatay na ang mga amahan. **4** Ang tubig paliton pa namo sa plata nga kantidad, ug ang among mga kahoy gipalit usab namo. **5** Ang among mga kaaway naggukod kanamo; duol na kaayo sila nga mabatian na namo ang ilang gininhawa sa among liog. Gikapoy kami apan wala kami papahulaya. **6** Nanglimos kami sa mga taga-Ehipto ug taga-Assyria aron kami makakaon. **7** Ang among mga Amahan nakasala; wala na sila karon ug kami ang nag-antos sa silot sa ilang mga sala. **8** Ang mga ulipon mao ang nagdumala kanamo, ug walay makaluwas kanamo gikan sa ilang mga kamot. **9** Namiligro ang among kinabuhi sa pagkuha ug tinapay atubangan sa espada sa kamingawan. **10** Ang among panit init kaayo sama sa pugon, nasunog tungod sa kalintura dala sa kagutom. **11** Ilang gipanglugos ang kababayan-an sa Zion, ang mga ulay sa mga siyudad sa Juda. **12** Ilang gibitay ang mga prinsipe pinaagi sa ilang kaugalingong kamot, ug wala sila nagtahod sa mga katigulangan. **13** Gidala nila sa galingan ang mga lagsik pa nga kalalakin-an ug ang mga kabataan nagbarabaraq na sa pagpas-an ug mga kahoy. **14** Gipapahawa nila ang mga katigulangan sa ganghaan sa siyudad ug ang lagsik nga kalalakin-an sa ilang mga panagtugtug. **15** Naundang ang kalipay sa among kasingkasing; ang among mga sayaw nahimong pagbangotan. **16** Natagak ang among mga korona! Pagkalaot namo! Tungod kay nakasala kami! **17** Ang among mga kasingkasing gipangkapoy na, ug nihanap na ang among mga mata. **18** tungod sa mga ihalas nga iro nga naglatagaw sa Bungtod sa Zion nga nahimong kamingawan. **19** Apan ikaw si Yahweh; maghari ka sa walay kataposan, ug ang imong trono molungtdat sa tanang kaliwatan. **20** Nganong gikalimtan mo man kami sa walay kataposan? Isalikway mo ba kami sa dugay pang panahon? **21** Pabalika kami diha kanimo Yahweh ug maghinulsol kami. Ipsig-uli ang among adlaw sama

kaniadtong panahon, **22** gawas kung gisalikway mo na gayod kami ug ang imong kasuko kanamo hilabihan gayod kaayo!

Ezequiel

1 Sa ika-30 ka tuig, sa ika-lima nga adlaw sa ika-upat nga bulan, sa panahon nga nagpuyo ako uban sa mga binihag didto sa Suba sa Kebar. Naabi ang kalanigtan ug nakita ko ang mga panan-awon gikan sa Dios. **2** Sa ika-lima ka adlaw nianang bulana—ika-lima nga tuig kadtso pagkabihag ni Haring Jehoyakin— **3** miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kung Ezekiel ang anak ni Buzi nga pari, diha sa kuyatan sa Caldeanong didto sa Suba sa Kebar, ug nakig-uban kaniya didto ang kamot ni Yahweh. **4** Unya nakita ko ang usa ka bagyo nga gikan sa amihanang; usa ka dakong panganod inubanan sa pagkilat ug gipalibutan kini sa kahayag ug ang sulod niini, ug ang kalayo nga anaa sa sulod sa panganod naggilakgilak sama sa nagbagang bulawan. **5** Diha sa taliwala, may upat ka mga buhing binuhat. Mao kini ang ilang panagway: sama sila sa dagway sa tawo, **6** apan ang matag-usa kanila adunay upat ka mga kamot ug matag binuhat adunay upat ka mga pako. **7** Tui-id ang ilang mga batis, ug ang mga tikod sa ilang mga tilid daw sama sa mga kuko sa baka ng nagagilak sama sa gipahamis nga brone. **8** Apan aduna silay mga kamot nga sama sa tawo diha ilalom sa ilang tagsatagsa ka mga pako. Silang upat, adunay panagway ug mga pako nga sama niini: **9** nag-abot ang ilang mga pako sa katapad nga binuhat, ug dili na sila molisoliso pa kung molakaw na sila; hinuong, ang matag-usa kanila molakaw paabanti. **10** Sama sa dagway sa tawo ang ilang mga hitsura. Ang upat kanila may panagway nga sama sa liyon sa tuong babin, ug ang wa naga babin sama sa panagway sa baka, ug ang likoran nga babin sama sa panagway sa agila. **11** Sama niana ang ilang mga panagway, ug gibukhad niila ang ilang mga pako, aron mag-abot ang duha ka mga pako sa matag binuhat, ug ang laing paris sa pako nagtabon sa ilang mga lawas. **12** Molakaw ang matag binuhat kung asa sila giyahan sa Espiritu, molakaw sila nga dili na molisoliso pa. **13** Ingon niini ang panagway sa buhing mga binuhat, sama sila sa nagbagang kalayo, sama sa sulo; ang hayag nga kalayo nagauban usab sa paglihok sa mga binuhat, ug adunay pagkiklad sa kilat. **14** Paspas nga nagalihok ang mga buhing binuhat nga nagbahisbahis sama sila sa kilat! **15** Unya gitawan ko ang buhing mga binuhat; adunay usa ka ligid nga anaa sa yuta sa tapad sa buhing mga binuhat. **16** Mao kini ang hulagway ug ang porma sa mga ligid: sama sa beryl nga bato ang matag ligid, ug managsama ang upat; ang ilang hulagway ug porma sama sa ligid nga nagsumpay sa laing ligid. **17** Kung motuyok na ang mga ligid, motuyok kini nga dili na molikoliko sa bisan asa nga padulungan sa giatubangan sa mga binuhat. **18** Kay ang ilang mga yantas, habog kini ug mukaway, kay nalukop sa mga mata ang palibot sa mga yantas. **19** Bisan asa moadto ang buhing binuhat, motuyok usab ang ligid uban kanila. Kung molupad ang buhing binuhat gikan sa yuta, madala usab ang maong mga ligid. **20** Bisan asa moadto ang Espiritu, atua sila ug molupad ang ligid nga anaa sa kilid niini, kay ang espiritu sa buhing binuhat anaa sa mga ligid. **21** Bisan asa moadto ang mga binuhat, motuyok usab ang mga ligid; kung moppundo ang mga binuhat, moppundo usab ang mga ligid; kung molupad ang mga binuhat gikan sa yuta, motuyok usab ang mga ligid tapad kanila, tungod kay ang espiritu sa buhing binuhat anaa sa mga ligid. **22** Sa ibabaw sa mga ulo sa buhing binuhat may hulagway sa atop-atop; sama kini sa naggilakgilak nga kristal ibabaw sa ilang mga ulo. **23** Ilalom sa atop-atop, ang matag pako sa binuhat mibukhad ug nag-abot ang ilang mga pako. Ang matag binuhat adunay laing paris sa mga pako nga metabon sa iyang kaugalingon lawas. **24** Unya nadungong ko ang tingog sa ilang mga pako sama sa haguros sa katabigan. Sama sa tingog sa Makagagahom sa bisan asa sila molihok. Sama sa tingog sa bagyo. Sama sa tingog sa mga kasundalohan. Sa panahon nga moppundo sila, itiklop nila ang ilang mga pako. **25** May tingog gikan sa atop-atop ibabaw sa ilang mga ulo sa panahon nga moppundo sila ug itiklop ang ilang mga pako. **26** Ang ibabaw sa atop-atop diha sa ilang mga ulo, may sama sa trono nga naghulagway sa batong sapiro, ug ang sama sa usa ka panagway sa tawo ang hulagway sa trono. **27** Aduna akoy nakita nga sama sa nagsinawsinaw nga nagbagang puthaw gikan sa iyang hawak pataas; nakita ko usab gikan sa iyang hawak paubos ang dagway sa kalayo ug ang kahayag nga nagpalibot niini. **28** Sama kini sa bangaw diha sa panganod sa panahon nga moulan mao ang kahayag nga nagpalibot niini. Mipakita kini sama sa himaya ni Yahweh. Sa dihang nakita ko kini, mihiha ako ug nadungong ko ang tingog nga misulti.

2 Miingon siya kanako, "Barog anak sa tawo; kay sultihan ko ikaw." **2** Unya, samtang nagsulti pa siya kanako, mikunsad ang Espiritu kanako ug gipatindog ako ug nadungong ko nga nakigsulti siya kanako. **3** Miingon siya kanako, "Anak sa tawo, ipadala ko ikaw ngadto sa katawhan sa Israel, sa masinupakon nga nasod nga misupak batok kanako—nakasala sila ug ang ilang katigulangan batok kanako bisan niining higayona! **4** Gahig mga ulo ug tig-ag mga kasingkasing ang ilang mga kaliwat. Ipadala ko ikaw ngadto kanila, ug sultihil sila, 'Mao kini ang gisulti ni Yahweh.' **5** Maminaw man sila o dili maminaw. Masinupakon sila nga panimalay, apan masayran nila nga adunay propeta nga uban kanila. **6** Ikaw, anak sa tawo, ayaw kahadlok kanila o sa ilang mga pulong. Ayaw kahadlok, bisan anaa ka sa sampintinan ug sa mga tunog ug bisan nagpuyo ka kauban ang mga tanga. Ayaw kahadlok sa ilang mga pulong ug kahulga sa ilang mga nawong tungod kay masinupakon sila nga panimalay. **7** Apan isulti mo ang akong mga pulong ngadto kanila, mamihi man sila o dili, kay masinupakon sila kaayo. **8** Apan ikaw, anak sa tawo, paminaw sa akong gisulti kanimo. Ayaw pagsupak sama sa masinupakon nga panimalay. Ablihi ang imong baba ug kaona ang akong ihatag kanimo!" **9** Unya mitan-aw ako, ug may mitulon kanako; sa usa ka sinulat nga basahon. **10** Gibukhad niya kini sa akong atubangan; gisulatan kini sa atubangan ug sa luyo, ug ang nasulat niini mao ang pagbangotan, ang kasubo, ug ang kaalaotan.

3 Miingon siya kanako, "Anak sa tawo, kaona ang imong nakita. Kaona kining linukot nga basahon, unya lakaw ug suginli ang panimalay sa Israel." **2** Busa minganga ako, ug gipakaon niya kanako ang maong linukot nga basahon. **3** Miingon siya kanako, "Anak sa tawo, pakan-a ug busga ang imong tiyan niining linukot nga basahon nga akong ihatag kanimo!" Busa mikaon ako, ug tam-is kini sa akong baba sama sa dugos. **4** Unya miingon siya kanako, "Anak sa tawo, lakaw ngadto sa panimalay sa Israel ug isulti kanila ang akong mga pulong. **5** Kay wala ko ikaw gipadala sa katawhan nga lahiq sinulithan o lisod ang pinulongan, apan ngadto sa katawhan sa Israel— **6** dili sa gamhanang nasod nga lahiq sinulithan o lisod nga pinulongan nga dili masabtan! Kung ipadala ko ikaw kanila, maminaw gayod sila kanimo. **7** Apan ang panimalay sa Israel dili mouyon sa pagpaminaw kanimo, kay dili sila buot maminaw kanako. Busa ang tanan nga panimalay sa Israel gahig ulo ug tig-ag kasingkasing. **8** Tan-awa! Pagahion ko ang imong ulo nga mas gahi pa sa ilang mga ulo, ug ang imong agtang nga mas gahi pa sa ilang mga agtang. **9** Gihimo kong sama sa diyamante ang imong agtang, nga mas gahi pa kaysa batong bantilis! Ayaw kahadlok kanila o pagpahulga sa ilang mga panagway, tungod kay masinupakon sila nga panimalay." **10** Unya miingon siya kanako, "Anak sa tawo, tan angon nga mga pulong nga akong gipahibalo kanimo ibutang kini sa imong kasingkasing ug paminaw ug gayod kini! **11** Unya lakaw ngadto sa mga binihag, sa imong katawhan, ug sultihil sila. Sultihil sila nga, 'Mao kini ang gisulti sa Ginoong Yahweh,' bisan kung mamati man sila o dili." **12** Unya gibayaw ako sa Espiritu ug nadungong ko sa akong luyo ang dahunog sa usa ka dakong linog: "Dayega ang himaya ni Yahweh diha sa iyang dapit!" **13** May tingog sa mga pako sa buhing binuhat sa dihang nagkasangko sila, ug ang tingog sa mga ligid nga anaa kanila, ug ang dahunog sa dakong linog. **14** Gibayaw ako sa Espiritu ug gidalo palayo, ug milakaw ako nga may kalagot ug kasuko sa akong kasingkasing, kay ang gamhanan nga kamot ni Yahweh mao ang mipalakaw kanako! **15** Busa miadto ako sa mga binihag didto sa Tel Abil ngagpuyo daplin sa Suba sa Kebar, ug mipuyo ako uban kanila sa pito ka adlaw, ug nahibulong. **16** Unya sa milabay na ang pito ka adlaw miabot ang pulong ni Yahweh kanako nga nag-ingon, **17** "Anak sa tawo, gihimo ko ikaw nga tigbantay sa panimalay sa Israel, busa paminaw sa pulong gikan sa akong baba ug isulti kanila ang akong pagpasidaan. **18** Kung moingon ako ngadto sa daotan, 'Mamatay gayod ikaw' ug wala mo siya pasid-an-i o suginli sa pagpasidaan ang daotan mahitungod sa iyang daotang binuhut aron siya mabuh—mamatay ang daotan sa iyang sala, apan paninglon ko ang iyang dugo diha sa imong kamot. **19** Apan kung gipasid-an nimo ang daotan, ug wala siya mitalikod sa pagkadaotan o sa iyang daotang binuhut, unya matatay siya sa iyang sala, apan giluwus mo ang imong kaugalingon kinabuhi. **20** Kung ang usa ka matarong motalkid sa iyang pagkamatatong ug nagbuhut sa daotan, ug magbutang ako ug kapandolan kaniya, unya matatay siya. Tungod kay wala mo siya pasid-an-i, matatay siya sa iyang sala, ug dili ko hinumdoman ang iyang nabuhut nga matarong, apan paninglon ko ang iyang dugo diha sa imong kamot. **21** Apan kung gipasid-an mo ang matarong nga tawo nga moundang sa pagpakaasala

aron dili na makasala, mabuhi gayod siya tungod kay gipasid-an mo man siya; ug giluwus nimo ang imong kaugalingong kinabuhi." **22** Busa ang kamot ni Yahweh anaa didto ug miuong siya kanako, "Bangon! Gawas sa patag ug makigsulti ako kanimo didto!" **23** Mibangon ako ug miadto sa patag, ug anaa didto ang himaya ni Yahweh, sama sa himaya nga akong nakita duol sa suba sa Kebar; busa gipaubos ko ang akong nawong. **24** Mikunsad ang Espiritu kanako ug mipatindog kanako; ug nakigsulti siya kanako ug miuong siya, "Lakaw ug panirud sulod sa imong balay, **25** kay karon, anak sa tawo, dad-an ka nilag pisi ug gaposon ka aron dili ka na makaadto kanila. **26** Patikigon ko ang imong dila diha sa imong alingagnag aron maamang ka, ug dili ka na makahimo sa pagbadlong kanila, tungod kay masinupakan man sila nga panimalay. **27** Apan kung mosulit na oki kanimo, abilhan ko ang imong baba aron sa pagsulti kanila nga, "Mao kini ang gisulti ni Yahweh." Ang tawo nga maminaw makadungog; apan ang tawo nga dili maminaw dili makadungog, kay masinupakan man sila nga panimalay!"

4 "Apan ikaw, anak sa tawo, pagkuhug tisa ug ibutang kini sa imong atubangan. Unya iukit ang siyudad sa Jerusalem niini. **2** Unya paliboti kini ug kasundalohan, ug buhati kini ug mga kota. Paghimo ug kasakahan nga yuta niini ug paliboti kini ug mga kampo. Butangi ug mga troso nga pangguba ang palibot niini. **3** Unya pagkuha ug lapad nga puthaw ug gamita kini inger nga paril nga puthaw tali kanimo ug sa siyudad ug pag-atubang niini, kay sulongan na kini, ug ikaw ang mosulong niini. Mamahimo kining timaillhan sa panimalay sa Israel. **4** Ug unya, pagtakilid ug hidga sa imong wala nga bahin ug ibutang niini ang sala sa panimalay sa Israel; pas-anon mo ang ilang sala sulod sa daghang mga adlaw sa imong paghigda batok sa panimalay sa Israel. **5** Ako mismo ang magtahas kanimo ug usa ka adlaw nga magpaila alang sa usa katuig nga ilang silot: 390 ka mga adlaw! Sa inger niini, pas-anon mo ang sala sa panimalay sa Israel. **6** Kung mahuman na kini nga mga adlaw, takilid sa ikaduhang higayon sa imong tuong bahin, kay pas-anon mo ang sala sa panimalay sa Juda sulod sa 40 ka mga adlaw. Tahasan ko ikaw ug usa ka adlaw alang sa matag tuig. **7** Atubanga ang Jerusalem nga gisulong, ug pinaagi sa imong kamot nga walay tabontabon sa pagprosperiya niini. **8** Tan-awal Gaposon ko ikaw aron dili ka makalisoliso hangtod nga mahuman ang mga adlaw sa imong pagsulong. **9** Pagkuha ug mga trigo, sibada ug mga liso, mga batong, mga dawa ug lain pang matang sa trigo; ibutang kini sa usa ka sudlanan ug paghimo ug tinapay alang sa imong kaugalingon sumala sa gidaghanon sa mga adlaw sa imong pagtakilid. Kay kaanon mo kini sulod sa 390 ka mga adlaw. **10** Ang kaanon nimo nga pagkaon mokabat ug 20 ka shekel ang gibug-aton matag adlaw, ug kaanon mo kini sa tukmang mga takna sa matag-adlaw. **11** Unya moinom ka ug tubig, nga tunga sa litro, ug imnon nimo kini sa insaktong higayon. **12** Kan-on mo kini inger nga sibada nga tinapay, apan lutoon nimo kini sa ilang atubangan gamit ang tae sa tawo!" **13** Kay miuong si Yahweh, "Nagpasabot kini nga hugaw ang tinapay nga kaanon sa katawhan sa Israel, taliwala didto sa kanasoran diin ko sila papahawaon." **14** Apan mitubag ako, "Ayaw, Ginoong Yahweh! Wala pa gayod ako mahugawi! Wala pa ako mikaon sa bisang unsa nga patay o bisan unsang gipataw sa mga mananap, sukad pa sa akong pagkabat-anon hangtod karon, ug wala pa nasudlan ang okong baba ug hugaw nga karne!" **15** Busa misulti siya kanako, "Tan-awa! Gihatagan ko ikaw ug tae sa baka imbis nga tae sa tawo aron makapangandam ka diha sa imong tinapay." **16** Misulti usab siya kanako, "Anak sa tawo, tan-awa! Paundongan ko ang gigikanan sa tinapay diha sa Jerusalem, ug mokaon sila ug tinapay nga may kabalala samtang gibahinbahin kini, ug moinom sa tubig nga may kahadlok samtang gibahinbahin kini. **17** Tungod kay makabsan na sila ug tinapay ug tubig, ang matag usa maulawan sa iyang igsoong lalaki ug magniwang tungod sa ilang mga kalapasan."

5 "Unya ikaw, anak sa tawo, pagkuha ug hait nga espada inger nga pangkiskis alang sa imong kaugalingon, ug kiskisi ang imong ulo ug ang imong bangas, unya pagkuha ug timbangon aron timbangon kini ug bahina ang imong buhok. **2** Sunoga ang ikatulo nga bahin niini taliwala sa siyudad sa dihang mahuman na ang adlaw sa paglibot, ug kuhaa ang ikatulo nga bahin sa buhok ug tagodtagora kini pinaagi sa espada ug ibutang palibot sa siyudad. Unya isabwg ngadto sa kahanginan ang nahibilin pang ikatulo nga bahin niini, ug hulboton ko ang espada aron sa paggukod sa katawhan. **3** Apan pagkuha ug pipila ka mga buhok nga gikan niini ug ihikot kini ngadto sa gipilo nga sidsid sa imong kupo. **4** Unya

pagkuha pa ug dugang nga buhok ug ilabay kini ngadto sa kalayo; ug sunoga kini; gikan didto mokatag ang kalayo ngadto sa tanang panimalay sa Israel." **5** Miuong si Yahweh nga Ginoo niini, "Mao kini ang Jerusalem nga anaa sa taliwala sa kanasoran, diin ko siya gipahimutang, ug diin gipalibotan ko siya sa ubang kayutaan. **6** Apan tungod sa iyang kadaotan gisalikway niya ang akong mga kasugan labaw pa sa gibuhut sa ubang mga nasod, ug gisalikway niya ang akong mga balaod nga mas labaw pa sa gibuhut sa mga nasod nga nakapalibot kaninya. Gisalikway sa katawhan ang akong mga paghukom ug wala milakaw sa akong mga balaod." **7** Busa miuong si Yahweh nga Ginoo niini, "Tungod kay mas hilabihan man ang imong kadaotan kaysa sa ubang mga nasod nga napgalibot kanimo ug wala maglakaw sa akong mga balaod o magbuhut sumala sa mga kasugan, o bisan sa pagbuhut sumala sa mga kasugan sa mga nasod nga nakapalibot kanimo." **8** busa miuong niini si Yahweh nga Ginoo, "Tan-awa! Mamuhat ako batok kanimo. Ipahamtang ko ang mga paghukom diha sa imong taliwala aron nga makakita ang mga kanasoran. **9** Buhaton ko kanimo ang butang nga wala pa nako sukad himoa ug dili na nako paghimoon pag-usab, tungod sa tanan nimong malaway-nga binuhutan. **10** Busa kaanon sa mga amahan ang mga kabataan sa imong taliwala, ug kaanon sa mga anak nga lalaki ang ilang mga amahan, ug sanglit ipahamtang ko ang paghukom diha kaninyo ug ipatibuaag sa matag dapit ang tanan nga nahibilin diha kanimo. **11** Busa, inger nga ako buhi—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—mahitabo gayod kini tungod kay imong gihugawan ang akong balaan nga dapit uban sa tanan nga gikasilagan nga mga butang diha kanimo ug sa tanan nimong malaway-nga mga binuhutan, ug pagamyon ko kamo; Dili ako maluoy diha kanimo, ug dili ko ikaw palingkawasan. **12** Mangamatay sa hampak ang ikatulo nga bahin kaninyo, ug lamyon sila sa kagutom diha sa imong taliwala. Mangahagba pinaagi sa espada ang ikatulo nga bahin nga napgalibot kanimo. Unya ipatibuaag ko ang ikatulo nga bahin sa bisan asa nga dapit, ug hulboton ko ang espada aron sa paggukod kanila. **13** Unya mahuwasan na ako sa akong hilabihan nga kapungot ug pagpahulayon ko ang akong kaligutog diha kanila. Matagbaw na ako, ug ilang masayran nga Ako, si Yahweh, ang nakigsulti diha sa akong kapungot sa dihang nahuman na ang akong kaligutog batok kanila. **14** Gab-un ko kamo ug pakuulawan diha sa mga nasod nga nakapalibot kaninyo sa atubangan sa matag usa nga mangagi. **15** Busa mamahimong mahisama sa usa ka butang ang Jerusalem nga talamayon ug bugalbugalan ngadto sa ubang katawhan, mahimong usa ka pasidona ug kalisangan ngadto sa mga nasod nga nakapalibot kanimo. Ipahamtang ko ang mga paghukom batok kanimo pinaagi sa akong kapungot ug kaligutog, ug uban sa mapintas nga pagbadlong—Ako, si Yahweh ang nagpahayag niini! **16** Pagadad-an ko ikaw ug bangis nga mga udyong sa kagutom nga mahimong paagi sa akong paglaglag kanimo. Tungod kay dugangan ko ang imong kagutom ug gab-un ong tipiganan sa imong tinapay. **17** Pagadad-an ko ikaw ug kagutom ug mga katalagman aron nga mangawad-an ka ug anak. Moagi kanimo ang hampak ug ang dugo ug magpadaala ako ug espada batok kanimo—Ako, si Yahweh, ang nagpahayag niini."

6 Miabot ang pulong ni Yahweh nganhi kanako, nga nag-ingon, **2** "Anak sa tawo, atubanga ang kabukiran sa Israel ug pagpanagna ngadto kanila. **3** Ingna, 'Kabukiran sa Israel, paminawa ang pulong ni Yahweh nga Gino!' Miuong si Yahweh nga Ginoo niini ngadto sa kabukiran ug sa kabungtoran, ngadto sa agianan sa sapa, ug ngadto sa mga walog: Tan-awa! Magdala ug espada batok kaninyo, ug gab-un ko ang anaa sa inyong taas nga mga dapit. **4** Unya mahimong biniyaan ang inyong mga halaran ug mangalumpag ang inyong mga haligi, ug ilabay nako ang inyong mga patayang lawas ngadto sa atubangan sa ilang mga diosdios. **5** Akong ipahimutang ang mga patayang lawas sa katawhan sa Israel sa atubangan sa ilang mga diosdios, ug kagaton ang inyong mga bukog palibot sa inyong mga halaran. **6** Bisan asa kamo mopyuso, paggalaglon ang mga siyudad ug mangalumpag ang mga anaa sa inyong taas nga mga dapit, aron nga mangaguba ug mahimong biniyaan ang inyong mga halaran. Unya mangaguba ug mangahanaw kini, mangalumpag ang inyong mga haligi ug mangahanaw ang inyong mga binuhutan. **7** Mangahagba ang mga patay diha sa inyong taliwala ug mahibalo ninyo nga ako mao si Yahweh. **8** Apan luwason ko ang pipila nga nahibilin diha kaninyo, ug adunay pipila nga makaikyas sa espada taliwala sa mga kanasoran, sa dihang natibulaag kamo ngadto sa ubang kanasoran. **9** Unya naghunahuna kanako kadtong makaikyas taliwala sa kanasoran diin sila pagabihagon, nga nagsubo ako

tungod sa ilang maluibon nga kasingkasing nga mibiya gikan kanako, ug pinaagi sa ilang mga mata nga malaw-ay nga nagatan-aw sa ilang mga diosdios. Unya ipakita nila diha sa ilang mga panagway ang kasilag tungod sa kadaotan nga ilang gibuhat pinaagi sa tanan nilang malaw-ay nga mga binuhatan. **10** Busa mahibaloan nila nga ako mao si Yahweh. Adunay katuyoan nga miuong anko nga akong ipadala kining mga katalagman ngadto kanila. **11** Miuong si Yahweh nga Ginoo niini: Ipakpak ang inyong mga kamot ug iindak-indak ang inyong tilil Singgit, 'Pagkalao!' tungod sa tanang daotan nga binuhatan sa panimalay sa Israel! Tungod kay mahagba sila pinaagi sa espada, kagutom ug hampak. **12** Mamatay pinaagi sa hampak ang tua sa layo, ug mamatay pinaagi sa espada ang anaa sa duol. Mamatay pinaagi sa kagutom kadtong mga nahiibilin ug nangaluso. Niini nga paagi maputuman ko ang akong kapungot batok kanila. **13** Unya mahibaloan ninyo nga ako mao si Yahweh, sa dihang ipahimutang ang mga patay taliwala sa ilang mga diosdios, palibot sa ilang mga halaran, sa matag taas nga bungtod—ngadto sa tanang kinatumanay sa bukid, ug ilalom sa matag dagkong kahoy ug labong nga kahoy sa tugas—ang mga dapit din sila nagsunog ug mga insenso ngadto sa tanan nilang mga diosdios. **14** Hampakon nako sila pinaagi sa akong kamot ug himoon kung awa-aw ug biniyan ang maong yuta, gikan sa kamingawan paingon sa Dibla, diha sa tanang dapit din sila namuyo. Unya mahibaloan nila nga ako si Yahweh."

7 Miabot ang pulong ni Yahweh nganhi kanako, nga nag-ingon, **2** "Ikaw, anak sa tawo—miuong si Yahweh nga Ginoo niini ngadto sa yuta sa Israel!" Ang kataposan! Miabot na ang kataposan ngadto sa upat ka utlanan sa yuta. **3** Karon anaa na kaninyo ang kataposan, kay ipahamtang ko ang akong kapungot diha kaninyo, pagahukman ko kamo sumala sa inyong mga pamaagi; unya ipasumbalik ko diha kaninyo ang tanan ninyong daotan nga mga binuhatan. **4** Tungod kay dili ako magpakita ug kaluoy diha kaninyo, ug dili ko kamo papalingkawason. Hinuon, ipasumbalik ko kaninyo ang inyong mga pamaagi, ug maanaa sa inyong taliwala ang inyong daotang mga binuhatan, busa mahibaloan ninyo nga ako mao si Yahweh. **5** Miuong si Yahweh nga Ginoo niini: Katalagman! Usa ka talagsaon nga katalagman! Tan-awa, moabot kini. **6** Moabot na gayod ang kataposan. Mibarog batok kaninyo ang kataposan. Tan-awa, padulong na kini! **7** Padulong na ang inyong kaaotaan kamong nagpuyo sa yuta. Miabot na ang panahon; haduol na ang adlaw sa kagalugan, ug dili na gayod magmalipayon ang mga kabukiran. **8** Karon ipahamtang ko sa dili madugay ang akong kapungot batok kaninyo ug pun-on ko kamo sa akong kaligutgut sa dihang hukman ko na kamo sumala sa inyong mga pamaagi ug ipasumbalik ko kaninyo ang inyong daotan nga mga binuhatan. **9** Tungod kay dili gayod ako magpakita ug kaluoy diha kaninyo, ug dili ko gayod kamo palingkawason. Buhaton ko nganha kaninyo, ang inyong binuhatan; ug maanaa sa inyong taliwala ang daotan ninyo nga mga binuhatan aron nga mahibaloan ninyo nga ako mao si Yahweh, ang nagsilot kaninyo. **10** Tan-awa, ang adlaw! Tan-awa, padulong na kini! Miabot na ang kagalugan! Namulak na ang sungkod, hanalingsing na ang pagkamaphaitas-on!

11 Nahimong sungkod sa pagkadaotan ang kabangis—wala ni usa kanila, ug wala ni usa sa ilang pundok, wala ni usa sa ilang mga kabtagan, ug wala ni usa sa ilang pagkamahinungdanon ang molungtag! **12** Padulong na ang panahon; nagkaduol na ang adlaw. Ayaw tugot nga magmaya ang mga tigpalit, ni magbangotan ang mga tigbaligya, sanglit anaa sa tibook pundok sa katawhan ang akong kasukol! **13** Tungod kay dili gayod makabalik ang tigbaligya sa mga butang nga napalit na, samtang buhi pa sila, sanglit batok man sa tibook pundok sa katawhan ang panan-awon. Dili sila mamalik, tungod kay walay tawo nga nabuhin diha sa inyong sala ang malapig-on! **14** Gipatingog nila ang budyong ug giandam ang tanan, apan walay nagmartsa aron sa pagpakigubat; sanglit anaa sa tibook pundok sa katawhan ang akong kapungot. **15** Anaa sa gawas ang espada, ug anaa sa sulod sa dakong balay ang hampak ug kagutom. Mangamatay pinaagi sa espada kadtong anaa sa uma, samtang lamoyon sa kagutom ug sa hampak kadtong anaa sa siyudad. **16** Apian moikyas gikan kanila ang naluwas, ug mangadto sila didto sa kabukiran. Mag-agulo silang tanan sama sa mga salampati diha sa mga walog—ang matag tawo tungod sa inyong kasal-anan. **17** Mawad-an ug umoy ang matag kamot ug mamuyop ang mga tuhod sama sa tubig, **18** ug magbisti sila ug sako, ug maputos sila sa kalisang; makita ang kaulaw diha sa matag panagway, ug ang pagkaupaw sa ilang mga ulo. **19** Ipanglabay nila ang ilang mga plata ngadto sa mga kadalanan ug ang ilang mga bulawan daw sama sa hugaw nga butang. Dili makaluwas kanila ang ilang mga plata ug

bulawan sa adlaw sa kapungot ni Yahweh. Dili makaluwas ang ilang mga kinabuhi, ug dili matagbaw ang ilang kagutom, tungod kay nahimo nila nga kapandolan ang ilang pagpakkasala. **20** Sa ilang garbo gikuha nila ang katahom sa inyong mga dayandayan, ug pinaagi niini naghimo sila ug diosdios nga larawan, ug sa ilang dulumtanang mga butang. Busa, gihimo nako kini nga mahugaw ug butang ngadto kanila. **21** Unya ihatag nako kadtong mga butang ngadto sa kamot sa mga dumodumongan inong nga mga kinawat ug ngadto sa daotan dinih sa kalibutan igin ngan kinawat, ug hugawhugawan nila kini. **22** Matalikod ako kanila sa dihang hugawhugawan nila ang akong gihigugma nga dapit; mosulod niini ang mga kawatan ug hugawhugawan kini. **23** Paghimo ug kadena, tungod kay napuno ang yuta sa paghukom sa dugo, ug napuno sa kabangis ang siyudad. **24** Busa dad-on ko ang hilabihan kadaotan sa kanasoran, ug panag-iyahan nila ang ilang mga balay, ug pagataposon ko ang garbo sa mga gamhanan, tungod kay hugawhugawan ang ilang mga balaang dapit! **25** Moabot ang kahadlok! Magapangita sila ug kalinaw, apan wala silay makaplagan. **26** Moabot ang daghang katalagman, ug daghang mga hungihong. Unya mangita sila ug panan-awon gikan sa propeta, apan mahanaw ang baloob gikan sa pari ug ang tambag gikan sa mga kadagkoan. **27** Magbangotan ang hari ug daw isul-ob sa prinsipe ang kasub-anan, samtang ang mga kamot sa katawhan diha sa yuta mangurog tungod sa kahadlok. Buhaton ko kini ngadto kanila sumala sa ilang mga binuhatan! Hukman ko sila sumala sa ilang mga pamaagi hangtod nga mahibaloan nila nga ako mao si Yahweh."

8 Busa nahitabo kini sa ikaunom nga tuig ug sa ikaunom nga bulan, sa ikalima nga adlaw sa bulan, samtang naglingkod ako sa akong balay ug naglingkod sa akong atubangan ang mga kadagkoan sa Juda, mitapion kanako diito pag-usab ang kamot ni Yahweh nga Ginoo. **2** Busa mitan-aw ako, ug tan-awa, adunay susama sa panagway sa usa ka tawo. Adunay kalayo gikan sa inyong mga dapidapi hangtod sa ubos nga bahin. Ug gikan sa inyong mga dapidapi paingon sa taas nga bahin adunay panagway sa usa ka butang nga nagsinaw, sama sa naggilak ug puthaw. **3** Unya mikabot siya nga daw usa ka kamot ug gikuha ako pinaagi sa buhok sa akong ulo; gibayaw ako sa Espiritu taliwala sa yuta ug sa langit, ug sa mga panan-awon gikan sa Dios, gidala niya ako sa Jerusalem, sa pultahan sulod sa amihanang bahin sa ganghaan, diin nagbarog ang diosdios nga naghagit ug hilabihan pangabugho. **4** Unya tan-awa, anaa diito ang himaya sa Dios sa Israel, sumala sa panan-awon nga akong nakita diito sa patag. **5** Unya miuong siya kanako, "Anak sa tawo, iyahat ang imong mga mata ngadto sa amihanahan." Busa giyahat ko ang akong mga mata ngadto sa amihanahan, ug ngadto sa amihanahan sa ganghaan padulong sa halaran, diito sa pultahan, anaa ang diosdios sa pangabugho. **6** Busa miuong siya kanako, "Anak sa tawo, nakita ba nimo ang ilang ginabuhut? Mao kini ang mga hilabihan kadaotan nga ginabuhut sa panimalay sa Israel dinih aron mopahilayo ako gikan sa akong balaang dapit. Apan molingi ka ug makakita ug hilabihan pa kadaotan nga mga butang." **7** Unya gidala niya ako sa pultahan sa hawanhan ug mitan-aw ako, ug adunay bangag ang paril. **8** Miuong siya kanako, "Anak sa tawo, pagbabak niini nga paril." Busa gibabkaban ko ang paril, ug didto adunay pultahan. **9** Unya miuong siya kanako, "Lakaw ug tan-awa ang daotang mga butang nga ilang ginabuhut dinih." **10** Busa misulod ako ug mitan-aw, ug tan-awa! Adunay matag porma sa nagakamang ug dulumtanang nga mananap! Gikulit ngadto sa tibook paril ang matag diosdios sa panimalay sa Israel. **11** Atua diito ang 70 ka mga kadagkoan sa panimalay sa Israel didto sa ngitingit! Nagabuhut ang matag-usa niini sa tago nga lawak sa inyong diosdios, kay miuong sila, "Dili kita makita ni Yahweh! Gisalikway na ni Yahweh ang yuta." **13** Unya miuong siya kanako, "Lingi pag-usab ug tan-awa ang uban pang hilabihan kadaotan nga ilang ginabuhut." **14** Pagkahuman gidala niya ako sa pultahan sa ganghaan sa balay ni Yahweh nga atua sa amihanahan bahin, ug tan-awa! Naglingkod diito ang kababayen-an ug nagbangutan alang kang Tamuz. **15** Busa miuong siya kanako, "Nakita ba nimo kini, anak sa tawo? Lingi pag-usab ug tan-awa bisan pa ang hilabihan kadaotan kaysa niini." **16** Gidala niya ako ngadto sa sulod sa hawanhan nga balay ni Yahweh, ug tan-awa! sa pultahan sa templo ni Yahweh taliwala sa portico ug sa halaran, adunay mga 25 ka kalalakin-an ug nagtalikod sa templo ni

Yahweh ug nag-atubang sila sa sidlakan, ug nagasimba sila sa adlaw. **17** Miingon siya kanako, "Nakita ba nimo kini, anak sa tawo? Diuyutay ba lamang kini nga mga butang alang sa pаниmalay sa Juda nga buhaton kining daotang mga butang nga ilang ginabuhut dinihi? Kay gipuno nila ang yuta sa kabangis ug mibalik sila pag-usab aron sa paghagit kanako nga masuko, diha sa pagbutang ug sanga sa ilang mga ilong. **18** Busa pagabuhon ko usab diha kanila; dili ako magpakita ug kaluoy, dili ko sila palingkawason. Bisan pa ug mohilak sila sa makusog nga tingog sa akong igdulung, dili ko sila paminawon."

9 Unya nadungog ko ang iyang singgit, ug miingon, "Tugot nga moadto ang mga tigbantay ngadto sa siyudad, padad-a ang matag-usa uban sa iyang hinagibsan sa kalaglagan." **2** Unya tan-awa! Miabot ang unom ka kalalakin-an gikan sa agjahanan sa ibabaw nga ganghaan nga nag-atubang sa amihan, dala sa matag usa ang iyang hinagibsan sa pagpatay. Adunay usa sa tawo sa ilang taliwala nga nagbisti ug lino nga adunay kagamitan sa escriba sa iyang kiliran. Busa misulod sila ug mibarog sa tapad sa tumbaga nga halaran. **3** Unya mikayab ang himaya sa Dios sa Israel gikan sa mga kerubin diin kini nahimutang sa pultahan sa balay. Gitawag niya ang tawo nga nagbisti ug lino nga adunay kagamitan sa escriba sa iyang kiliran. **4** Miingon si Yahweh kanihi, "Agi taliwala sa siyudad—taliwala sa Jerusalem—ug paghimo ug timailhan sa mga agtagtang niadtong mga nag-agulo ug nanghupaw tungod sa tanang kadaotan nga gibuhut taliwala sa siyudad." **5** Unya nakigsulti siya sa uban samtang ako naminaw, "Agi sa siyudad sund kaniya ug pagpatay. Ayaw pagpakita ug kaluoy, ug ayaw palingkawasa. **6** hamtong man nga lalaki, batan-on lalaki, ulay, gamay nga mga bata o kababayen-an. Patamay silang tanan! Apan ayaw ilakip ang si bisan kinsa nga adunay timailhan sa iyang ulo. Pagsugod sa akong balaang dapit!" Busa nagsugod sila sa mga kadagkoan nga anaa atubangan sa balay. **7** Miingon siya kanila, "Hugawi ang balay, ug pun-a sa patay kining mga hawanan. Padayon!" Busa milakaw sila ug gisulong ang siyudad. **8** Samtang gisulong nila kini, nakita ko ang akong kaugalingon nga nag-inusara, mihupa ug midanguyngoy ako ug miingon, "O, Yahweh ngi Gino, laglagon mo ba ang tanang nahibilin sa Israel diha sa pagbubo sa imong kapungot sa Jerusalem?" **9** Miingon siya kanako, "Hilabihan gayod kadako ang kasal-anan sa panimalay sa Israel ug Juda." Napuno ug dugo ang yuta ug napuno sa mga kadaotan ang siyudad, sanglit miingon man sila, "Gikalimtan ni Yahweh ang yuta; ug 'wala nakakita si Yahweh! **10** Busa, dili ako magpakita ug kaluoy, dili ko sila palingkawason. Dad-on ko hinuong kining tanan diha kanila." **11** Tan-awa! mibalik ang tawo nga nagbisti ug lino nga adunay kagamitan sa escriba sa iyang kiliran. Nagpahibalo siya ug miingon, "Gibuhut ko na ang tanan nimong gimando."

10 Samtang nagtan-aw ako sa daw atop nga anaa sa ibabaw sa mga ulo sa mga kerubin; adunay mitungha ibabaw kanila nga daw sama sa usa ka safiro nga susama sa trono. **2** Unya nakigsulti si Yahweh sa tawo nga nagbisti ug lino ug miingon, "Adto taliwala sa mga ligid ilalom sa mga kerubin, ug pun-a sa mga nagbaga nga uling ang duha nimo ka mga kamot gikan sa taliwala sa mga kerubin ug ikatag kini sa siyudad." Unya misulod ang tawo samtang nagtan-aw ako. **3** Nagbarog ang mga kerubin sa tuong bahin sa balay sa dihang misulod ang tawo, ug napuno sa panganod ang kinasuloran hawanan. **4** Mikayab ang himaya ni Yahweh gikan sa kerubin ug mibarog ibabaw sa pultahan sa balay. Napuno niini ang balay sa panganod, ug napuno sa kahayag sa himaya ni Yahweh ang hawanan. **5** Nadungog ang tingog sa mga pako sa kerubin hangtod sa gawas nga hawanan, sama sa tingog sa labing Gamhanan Dios sa dihang misulti siya. **6** Nahitabo kini, sa dihang gimandoan sa Dios ang tawo nga nagbisti ug lino ug miingon, "Pagkuha ug baga gikan sa taliwala sa mga ligid nga anaa sa taliwala sa mga kerubin," misulod ang tawo ug mibarog tapad sa ligid. **7** Gikab-ot sa usa ka kerubin ang baga nga anaa taliwala sa mga kerubin, ug gisia ug gibutang kini ngadto sa mga kamot sa tawo nga nagbisti ug lino. Gikuha kini sa tawo ug mibalik. **8** Nakita ko sa mga kerubin ang daw kamot sa tawo nga anaa sa ilalom sa ilang mga pako. **9** Busa mitan-aw ako, ug tan-awa! Adunay upat ka mga ligid sa tapad sa mga kerubin—usa ka ligid tapad sa matag kerubin—ug sama sa beril nga bato ang hulagway sa mga ligid. **10** Managsama ang hulagway niining upat ka mga ligid, sama sa ligid nga mitagbo sa lain pang ligid. **11** Kung milihok sila, mosunod sila sa bisan asa sa upat ka dapit ug dili mosaylo sa bisan asang dapit. Hinuong, bisan asa moatubang ang ulo, gisunod nila kini. Wala sila misaylo sa bisan asang dapit samtang nagpadulong sila. **12**

Ang tibuk nilang lawas—lakip ang ilang mga likod, ilang mga kamot ug ilang mga pako—nalukop sa mga mata, ug nalukop usab sa mga mata ang palibot sa upat ka mga ligid. **13** Samtang naminaw ako, gitawag ang mga ligid nga, "Nagatuyok." **14** Adunay upat ka mga panagway ang matag usa kanila; ang unang panagway mao ang panagway sa usa ka kerubin, ang ikaduhang panagway mao ang panagway sa usa ka tawo, ang ikatulo mao ang panagway sa liyon, ug ang ikaupat mao ang panagway sa agila. **15** Unya mikayab ang mga kerubin—mao kini ang mga buhang binuhat nga akong nakita daplin sa Chebar Canal. **16** Sa dihang milihok ang mga kerubin, moadto usab ang mga ligid sa tapad niini, ug sa dihang ibukhad sa mga kerubin ang ilang mga pako aron molupad gikan sa yuta, dili moliko ang mga ligid. Nagpabilin gihapon kini sa ilang tapad. **17** Sa dihang mobarog ang mga kerubin, mobarog usab ang mga ligid, ug sa dihang mokayab sila, mokayab usab ang mga ligid uban kanila, tungod kay anaa sa mga ligid ang espiritu sa buhang binuhat. **18** Unya migawas gikan sa ibabaw sa pultahan sa balay ang himaya ni Yahweh ug mibarog ibabaw sa mga kerubin. **19** Sa akong atubangan gibuhut sa mga kerubin ang ilang mga pako ug mikayab gikan sa yuta sa dihang migawas sila, ug gibuhut usab kini sa mga ligid nga anaa sa ilang tapad. Mibarog sila sa sidlakan nga babin sa pultahan sa balay ni Yahweh, ug mikunsad kanila ang himaya sa Dios sa Israel gikan sa kahtas-an. **20** Mao kini ang mga buhang binuhat nga akong nakita ilalom sa Dios sa Israel kiliid sa Chebar Canal, busa nakahibalo ako nga sila mga kerubin! **21** Adunay upat ka mga panagway ug upat ka mga pako ang matag-usa kanila, **22** ug nahisama ang ilang mga panagway sa mga panagway nga akong nakita sa pananawon didto sa Chebar Canal, ug milakaw dayon ang matag-usa kanila.

11 Unya gibayaw ako sa Espiritu ug gidalda ngadto sa sidlakang babin sa ganghaan sa balay ni Yahweh, nga nag-atubang sa sidlakan, ug tan-awa, diha sa pultahan sa ganghaan adunay 25 ka kalalakin-an. Taliwala kanila, akong nakita si Jaazania nga anak nga lalaki ni Azur ug si Pelatia nga anak nga lalaki ni Benaya. **2** Miingon ang Dios kanako, "Anak sa tawo, mao kini ang mga kalalakin-an nga nagbuhut ug sala ug ang mga naglaraw ug daotan niini nga siyudad. **3** Nagaaingon sila, 'Dili pa karon ang panahon sa pagtukod ug mga balay; kini nga siyudad mao ang kulon, ug kita ang karne.' **4** Busa pagpanagna batok kanila. Pagpanagna, anak sa tawo." **5** Unya mikunsad ang Espiritu ni Yahweh kanako ug miingon, "Isulti: Mao kini ang giisingon ni Yahweh: sama sa inyong ginaingon, panimalay sa Israel; tungod kay nasayod ako kung unsa ang inyong gihunahuna. **6** Gipadaghan niyong ang mga tawo nga inyong gipamatay niini nga siyudad ug gipuno ang kadalanan niini. **7** Busa, miingon si Yahweh ngi Gino niini: Ang mga tawo nga inyong gipamatay, kansang mga lawas inyong gipabuy-od taliwala sa Jerusalem, mao ang karne, ug kini nga siyudad mao ang kulon. Apian pagawason kamo gikan sa taliwala niini nga siyudad. **8** Gikahadlokan ninyo ang espada, busa ipadala ko ang espada diha kaninyo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh ngi Gino. **9** Pagawason ko kamo gikan sa taliwala niini nga siyudad, ug itugyan kamo ngadto sa mga kamot sa mga langay, tungod kay pagahukman ko kamo. **10** Mangahaga kamo pinaagi sa espada. Pagahukman ko kamo sulod sa mga utlanan sa Israel aron nga mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh. **11** Dili ninyo mahimong kulon nga lutoan kini nga siyudad, ni mahimo kamong karne sa iyang taliwala. Pagahukman ko kamo sulod sa mga utlanan sa Israel. **12** Unya mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh, kansang mga balaod wala ninyo lakwii ug kansang mga kasugoan wala ninyo tumana. Gituman hinuon ninyo ang mga kasugoan sa ubang mga nasod nga nagpalibot kaninyo." **13** Nahitabo nga samtang nagapanagna ako, namatay ang anak nga lalaki ni Benaya nga si Pelatia. Busa miähapa ako ug midanguyngoy ug miingon, "Pagkaalaot, Yahweh ngi Gino, pagalaglagen mo ba gayod sa hingot ang mga nahibilin sa Israel?" **14** Miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **15** "Anak sa tawo, ang imong mga kaigsoonan! Ang imong mga kaigsoonan! Ang mga kalalakin-an sa imong banay ug ang tanang paniomalay sa Israel! Silang tanan nga ginaingon niadtong mga namuyo sa Jerusalem, 'Halayo sila gikan kang Yahweh! Gihatag na kini nga yuta kanato ingon nga atong panag-iyahan.' **16** Busa isulti, 'Miingon si Yahweh ngi Gino niini: Bisan pa ug gipahilayo ko sila sa mga nasod, ug bisan pa ug gipatibulaog ko sila sa mga kayutaan, sa gihapon ako ang nahimo nilang dalangpanan sa mubo nga panahon diha sa mga yuta diin sila miabot.' **17** Busa isulti, 'Mao kini ang giisingon ni Yahweh ngi Gino: Pagatapokon ko kamo gikan sa mga kawathan ug tigomon kamo gikan sa mga kayutaan diin kamo nagkatibulaag, ug ihatag ko kaninyo ang yuta sa Israel.' **18** Unya

mangadto sila ditdo ug kuaon ang tanang dumulutanang butang ug ang tanang kadaotan gikan niana nga dapit. **19** Hatagan ko sila ug usa ka kasingkasing, ug bag-o nga espiritu. Kuaon ko ang ilang kasingkasing nga sama sa bato gikan sa ilang unod ug hatagan ko sila ug malumo nga kasingkasing, **20** aron nga maglakaw sila sa akong mga balaod, ug tumanon nila ang akong mga kasugoan ug buhaton kini. Unya mahimo sila nga akong katawhan, ug ako ang mahimo nilang Dios. **21** Apan kadtong naglakaw uban sa paghiguma sa ilang dumulutanang mga butang ug sa ilang mga kadaotan, ipasumbalik ko kanila ang ilang binuhatan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.” **22** Gibukhad sa mga kerubin ang ilang mga pako ug ang mga ligid nga anaa sa ilang tapad, ug anaa sa ilang ibabaw ang himaya sa Dios sa Israel. **23** Unya mikayab ang himaya ni Yahweh gikan sa taliwala sa siyudad ug mitungtod sa bukid ngadto sa sidlakan nga babin sa siyudad. **24** Gibaway ako sa Espiritu ug gidala ngadto sa Caldea, ngadto sa mga binihag, diha sa panan-awon nga gikan sa Espiritu sa Dios, ug mikayab ibabaw kanako ang panan-awon nga akong nakita. **25** Unya akong gipahayag ngadto sa mga binihag ang tanang mga butang nga akong nakita gikan kaga Yahweh.

12 Miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **2** “Anak sa tawo, nagpuyo ka taliwala sa masinupakon nga panimalay, diin aduna silay mga mata aron sa pagtan-aw apan dili sila makakita; ug aduna silay mga dalungan aron marinaw apan dili makadungog, tungod kay masinupakon man sila nga panimalay. **3** Busa alang kanimo, anak sa tawo, andama ang imong mga butang alang sa pagbihag kanimo, ug pagsugod sa paglakaw panahon sa adlaw diha sa ilang atubangan, tungod kay pagabihagon ko ikaw sa ilang atubangan gikan sa imong dapit ngadto sa laing dapit. Tingali ug makakita sila, bisan pa ug masinupakon sila nga panimalay. **4** Dad-on nimo ang imong mga butang alang sa pagbihag kanimo samtgang adlaw pa diha sa ilang atubangan; gawas inig kagabii diha sa ilang atubangan sa samang pamaagi nga bihagon ang usa ka tawo. **5** Bakbaki ang paril diha sa ilang atubangan ug gawas agi niini. **6** Pas-ana ang imong mga butang diha sa ilang atubangan, ug dad-a kini ngadto sa ngitngit. Taboni ang imong dagway, tungod kay kinahanglan ng dili nimo makita ang yuta, sanglit gihimo ko ikaw ingon nga timaan alang sa panimalay sa Israel.” **7** Busa gibuhat ko kini, sama sa gimando kanako. Gipagawas nako ang akong mga butang alang sa pagbihag samtgang adlaw pa, ug gibabkakan ko ang paril inig kagabii. Gidala ko ang akong mga butang sa ngitngit, ug gipas-an ko kini diha sa ilang atubangan. **8** Unya pagkabuntag miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **9** “Anak sa tawo, wala ba nakapangutana ang panimalay sa Israel, ang masinupakon nga panimalay, ‘Unsa man ang imong ginabuhat?’ **10** Sultihil, “Miung si Yahweh nga Ginoo niini: kini nga buhat usa ka pagpanagnah mahitungod sa prinsipe sa Jerusalem, ug sa tibuo panimalay sa Israel nga anaa sa ilang taliwala.” **11** Isulti, ‘Usa ako ka timaan alang kaninyo. Sama sa akong gibuhat, busa mao usab kini ang pagabuhutan ngadto kanila; pagadakpon ug pagabihagon sila. **12** Magapasan sa iyang mga butang ang prinsipe nga uban kanila diha sa ngitngit, ug mogawas agi sa paril. Bakbakan nila ang paril ug ipagawas ang ilang mga butang. Tabonan niya ang iyang dagway, aron nga dili niya makita ang yuta. **13** Ibukhad ko ang akong pukot diha kaniya ug malit-ag ko siya; unya pagadad-on ko siya ngadto sa Babilonia, ang yuta sa mga Caldeanhon, apan dili niya kini makita. Mamatay siya ditdo. **14** Patibulaagon ko usab sa nagkalainlain nga babin kadtong mga nag-alirong nga motabang kaniya ug sa iyang tibuo kasundalohan, ug magpadala ako ug espada nga magagukod kanila. **15** Unya mahibaloan nila nga ako si Yahweh, sa dihang patibulaagon ko sila diha sa mga kanasoran ug ipakatas sila sa tibuo kayutaon. **16** Apan luwason ko ang pipila sa ilang mga kalakal-in ang gikan sa espada, kagutom, ug hampak, aroq na agduy makalista sa tanan nilang kadaotan diha sa kayutaon diin ko sila gikuha, aron nga mahibaloan nila nga ako si Yahweh.” **17** Miabot ang pulong ni Yahweh kanako, nga nag-ingon, **18** “Anak sa tawo, kaona ang imong tinapay ug imna ang imong tubig uban sa pagpangurog tungod sa kahadlok ug kabalak. **19** Unya ingna ang katawhan sa yuta. “Miung si Yahweh nga Ginoo niini mahitungod sa mga lumolupo sa Jerusalem, ug sa yuta sa Israel: Pagakan-on nila ang ilang tinapay ug pagaimnon nila ang ilang tubig uban sa pagpangurog tungod sa kahadlok, sanglit pagakawaton ang tanang anaa sa yuta tungod sa kabangis niadtong namuyo ditdo. **20** Busa maawaaw ang gipuy-an nga mga siyudad, ug mabiniyan ang yuta; busa mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh.” **21** Miabot pag-usab kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-

ingon, **22** “Anak sa tawo, unsa man kining panultihon nga anaa sa yuta sa Israel nga nagaingon, ‘Gilibugyan ang mga adlaw, ug nangapakyas ang matag panan-awon?’ **23** Busa, sultihil sila, ‘Miung si Yahweh nga Ginoo niini: Pagatapos ko na kini nga panultihon, ug dili na gayod kini isulti pa sa mga Israelita.’ Sultihil sila, ‘Hadul na ang mga adlaw nga matuman ang matag panan-awon.’ **24** Tungod kay wala na gayoy dili tinuod nga mga panan-awon o mga maanindot nga pagpanagna diha sa panimalay sa Israel. **25** Tungod kay ako si Yahweh! Mosulti ako, ug tumanon ko ang mga pulong nga akong giingon. Dili na gayod malangay kining butanga. Tungod kay isulti ko kini nga pulong sa inyong mga adlaw, masinupakon nga panimalay, ug tumanon ko kini! —mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.” **26** Miabot pag-usab kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **27** “Anak sa tawo! Tan-awa, miung ang panimalay sa Israel, ‘Dugay pa mahitabo ang panan-awon nga iyang nakita, ug mahitabo sa layo pa nga panahon ang iyang mga gipanagna.’ **28** Busa sultihil sila, ‘Miung si Yahweh nga Ginoo niini: Dili na gayod malangay ang akong mga pulong, apan mahitabo na ang mga pulong nga akong gisulti—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.’”

13 Miabot na usab kanako ang pulong ni Yahweh nga nagaingon, **2** “Anak sa tawo, pagpanagna batok sa mga propeta nga nagapanagna sa Israel, ug sultihil kadtong nagapanagna nga subay sa ilang kaugalingong mga hunahuna, ‘Paminawa ang pulong ni Yahweh. **3** Miung si Yahweh nga Ginoo niini: Pagkaalot sa buangbuang nga mga propeta nga nagasunod sa ilang kaugalingon nga espiritu, apan wala gayoy nakita! **4** Israel, daw sama sa ihalas nga mga iro diha sa biniyana ng mga yuta ang inyong mga propeta. **5** Wala kamo mangadto sa mga paril nga nakapalibot sa panimalay sa Israel aron ayuhon ang guba nga mga babin niini, aron nga malig-on sa gubat sa adlaw ni Yahweh. **6** Adunay dili tinuod nga mga panan-awon ug mga panagna ang mga tawo, kadtong nag-ingon, “Mao kini, ug mao kana ang gipahayag ni Yahweh.” Wala sila gipadala ni Yahweh, apan gipalaon nila ang mga tawo nga mahitabo ang ilang mga mensahe. **7** Wala ba kamo nagsulti ug dili tinuod nga mga panan-awon ug naghimo ug bakak nga mga panagna, kamo nga nag-ingon, “Mao kini, ug mao kana ang gipahayag ni Yahweh” sa dihang wala man ako miungon?” **8** Busa miung si Yahweh nga Ginoo niini, ‘Tungod kay nagbuhut man kamo ug dili tinuod nga mga panan-awon ug nagsulti ug mga bakak—busa mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo batok kaninyo: **9** Makigabot ang akong kamot ngadto sa mga propeta nga adunay dili tinuod nga mga panan-awon ug naghimo ug bakak nga mga panagna. Dili sila mahiapil sa tigom sa akong katawhan, o malangkob sa listahan sa panimalay sa Israel; kinahanglan nga dili gayod sila moadto sa yuta sa Israel. Aron nga mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh nga Ginoo! **10** Tungod niini, ug tungod kay gipahisalaag nila ang akong katawhan ug miungon, “Kalinaw!” sa dihang walay kalinaw, nagtukod sila ug mga paril nga ilang pintalan ug puti.” **11** Sultihil kadtong nagpintal ug puti sa paril, ‘Malumpag kini; mobundak ang kusog nga ulan, ug magpadala ako ug ulan nga ice, ug usa ka unos aron nga malumpag kini. **12** Tan-awa, malumpag ang paril. Wala ba kamo sultihil sa uban, “Asa man ang pintal nga inyong gitabon niini?” **13** Busa miung si Yahweh nga Ginoo niini: Magpadala ako ug unos tungod sa akong kapungot, ug magbunok ang ulan tungod sa akong kaligutgot! Laglagon kini sa hingpit pinaagi sa ulan nga ice tungod sa akong kapungot. **14** Kay pagalumpagon ko gayod ang paril nga inyong gitabon ug pintal, ug pagalumpagon ko kini ngadto sa yuta hangtod nga makita na ang mga patukoran niini. Busa malumpag kini, ug madat-og-an gayod kamo sa taliwala niini. Unya mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh. **15** Kay pagalaglagon ko sa hingpit ang paril ug kadtong napagaputi niini tungod sa akong kapungot. Sultihil ko ikaw, ‘Nahanaw na ang paril, ni ang mga tawo nga nagaputi niini— **16** ang mga propeta sa Israel nga nanagna mahitungod sa Jerusalem ug niadtong adunay mga panan-awon sa kalinaw alang kaniya. Apan walay kalinaw! —mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.” **17** Busa ikaw, anak sa tawo, pagpakig-atubang batok sa mga anak nga babaye sa imong katawhan nga nanagna gikan sa ilang kaugalingon mga hunahuna, ug pagpanagna batok kanila. **18** Isulti, ‘Miung si Yahweh nga Ginoo niini: Pagkaalot sa mga babaye nga nagbuhut ug mga anting-anting diha sa tanang babin sa ilang kamot ug nagbuhut ug nagkalainlain nga sukod sa mga belo alang sa ilang mga ulo, aron gamiton sa pagpanglimbong sa mga tawo. Limbongan mo ba ang akong katawhan apan luwason ang inyong mga kaugalingon kinabuhi? **19** Gipasipad-an mo ako diha sa akong katawhan alang sa pipila ka kumkom

nga sebada ug mga tinipik sa tinapay, aron sa pagpatay sa mga tawo nga dili angay mamatay, ug pagbuhi niadtong dili na unta angay mabuhi, tungod sa inyong mga bakak ngadto sa akong katawhan nga nakadungog kaninyo. **20** Busa miington si Yahweh nga Ginoo niini: Supak ako niadtong mga anting-anting nga inyong gigamit aron sa paglit-ag sa kinabuhi sa mga tawo nga daw mga langgam lamang sila. Tinuod gayod, pagakuhaon ko kana gikan sa inyong mga bukton; ug kadtong mga tawo nga inyong gilit-ag sama sa mga langgam—pagabuhion ko sila. **21** Gision ko ang inyong mga belo ug luwason ko ang akong katawhan gikan sa inyong kamot, aron nga makalingkawas na sila sa inyong mga kamot. Mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh. **22** Tungod kay gipaluya ninyo ang kasingkasing sa mga tawong matarong pinaagi sa mga bakak, bisan tuod ug wala nako tinguhua ang iyang pagkaluya, ug tungod kay gidasig hinuon ninyo ang binuhutan sa usa ka tawong daotan aron nga dili siya magbag-o aron nga maluwas ang iyang kinabuhi— **23** busa dili na kamo makabuhat ug dili tinuod nga mga panan-awon o makapadayon sa paghimo ug mga pagpanagna, tungod kay luwason ko ang akong katawhan gikan sa inyong kamot. Mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh.”

14 Mianhi kanako ang pipila ka mga kadagkoan sa Israel ug milingkod sa akong atubangan. **2** Unya miabot ang pulong ni Yahweh kanako,

nga nag-ingon, **3** “Anak sa tawo, nahigugma kining mga tawhana

sa ilang mga diosdios ug nagbutang ug babag nga kapandolan diha sa ilang atubangan. Angay ko bang tubagon ang ilang mga pangutana nganhi kanako? **4** Busa ipahibalo ug isuliti kini kanila, “Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Ang matag tawo sa panimalay sa Israel nga naghigugma sa iyang mga diosdios ug nagbutang sa sala ingon nga babag nga iyang kapandolan diha sa iyang atubangan ug unya moadt sa propeta—ako, si Yahweh, ang motubag kaniya sumala sa kadaghan sa iyang mga diosdios.

5 Buhaton ko kini aron mahibalik ko ang panimalay sa Israel sa ilang mga kasingkasing nga gipahilayo gikan kanako pinaagi sa ilang mga diosdios.”

6 Busa sulthi ang panimalay sa Israel, “Miington si Yahweh nga Ginoo niini: “Paghinulsil ug biayi ang inyong mga diosdios! Talikdi tan ang ninyong daotan nga mga binuhutan. **7** Tungod kay ang matag-usa nga gikan sa panimalay sa Israel ug ang matag langyaw nga nagpuoy sa Israel nga mibiya kanako, nga naghigugma sa iyang mga diosdios ug nagbutang sa sala ingon nga babag nga iyang kapandolan diha sa iyang atubangan ug unya miadto sa propeta aron sa pagpangita kanako—Ako, si Yahweh, ang motubag kaniya. **8** Busa moatubang ako batok nianang tawhana ug himoon ko siya nga timaan ug pasidaan, tungod kay papahawaon ko siya diha sa taliwala sa akong katawhan, ug mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh. **9** Kung malimbongan ang propeta ug mosulit ug usa ka mensahe, nan, aki, si Yahweh, mao ang maglimbong sa maong propeta; Ituy-od ko ang akong kamot batok kaniya ug laglagon siya sa taliwala sa akong katawhan nga mga Israelita. **10** Magpas-an sila sa ilang kaugalingong kasal-anan; ang sala sa propeta sama lamang sa sala sa tawo nga napakisayod gikan kaniya. **11** Tungod niini, dili na mahisalaag gikan sa pagsunod kanako ang panimalay sa Israel ni hugawan ang ilang mga kaugalingon pinaagi sa tanan nilang mga kalapasan. Mahimo silang akong katawhan ug ako ang mahimo nilang Dios—Mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.”

12 Unya miabot ang pulong ni Yahweh kanako, nga nag-ingon, **13** “Anak sa tawo, kung makasala batok kanako ang yuta pinaagi sa pagbuhut ug busa ituy-od ko ang akong kamot batok niini ug putlon ang sungkod sa tinapay, ug pagad-an ko kini ug kagutom ug mangamatay ang tawo ug mananap nga gikan sa yuta; **14** unya bisan kining tulo ka kalalakin-an—si Noa, Daniel, ug si Job—anaa sa taliwala niini nga yuta, maluwas lamang nila ang ilang mga kinabuhi pinaagi sa ilang pagkamarator—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **15** Kung magpadala ako ug bangis nga mga mananap sa yuta ug himoon kining dili mabungahon aron mahimong biniyaan nga yuta diin wala nay tawo nga maagi tungod sa mabangis nga mga mananap, **16** unya bisan pa kung anaa kining tulo ka kalalakin-an sa maong dapit—ingon nga ako buhi, gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—dili gayod nila maluwas bisan ang ilang mga anak nga lalaki o mga babaye; ang ilang kaugalingong kinabuhi lamang ang maluwas, apan mahimong biniyaan ang yuta. **17** O kung magdala ako ug espada batok nianang yutaa ug moiong “Espada, adto sa maong yuta ug patya ang tawo ug mananap nga anaa niini;” **18** unya bisan pa ug anaa kining tulo ka kalalakin-an taliwala sa maong dapit—ingon nga ako buhi, gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—dili gayod nila maluwas bisan ang ilang kaugalingong anak nga mga lalaki o mga babaye; ang ilang kaugalingong kinabuhi lamang ang

maluwas. **19** O kung magpadala ako ug hampak batok niini nga yuta ug ibubo ko ang akong kapungot batok niini pinaagi sa pagpaagas ug dugo, aron pamatyon ang mga tawo ug ang mga mananap, **20** unya bisan ug anaa sa maong yuta si Noa, Daniel, ug Job—ingon nga ako buhi, gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—dili gayod nila maluwas bisan ang kaugalingon nilang mga anak nga lalaki o babaye, ang ilang kaugalingong kinabuhi lamang ang maluwas pinaagi sa ilang pagkamarator. **21** Tungod kay miington si Yahweh nga Ginoo niini: Sa walay pagduduhuda buhaton ko gayod ang hilabihang kadaot pinaagi sa pagpadala sa akong upat ka mga silot—kagutom, espada, ihalas nga mga mananap, ug hampak—batok sa Jerusalem aron pamatyon ang mga tawo ug mga mabangis nga mga mananap nga anaa sa maong yuta. **22** Apan, tan-awal! adunay nasalin nga nahibilo diha sa yuta, mga nangaluwas nga moanha uban ang mga anak nga lalaki ug babaye. Tan-awal moanha sila diha kaninyo, ug makita ninyo ang ilang mga pamaagi ug mga binuhutan ug mahupay kamo mahitungod sa silot nga gipadala ko ngadto sa Jerusalem, ug mahitungod sa tanan pang mga butang nga akong gipadala batok sa yuta. **23** Pagahupayon kamo sa mga nangaluwas sa dihang makita ninyo ang ilang mga pamaagi ug mga binuhutan, busa mahibaloan ninyo kining tanan nga mga butang nga akong gibuhut batok kaniya, nga wala ko kini gibuhut nga walay kapuslanan!—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.”

15 Unya miabot ang pulong ni Yahweh kanako, nga nag-ingon. **2** “Anak sa tawo, sa unsa man nga paagi nga mahimong mas maayo ang paras kaysa bisan unsang kahoy nga adunay mga sanga nga anaa taliwala sa kalasangan? **3** Makakuha ba ang katawhan ug kahoy nga gikan sa paras aron makahimo ug bisan unsang butang? O makahimo ba sila ug mga usgok gikan niini aron masab-itang ug bisan unsang butang? **4** Tan-awal! Kung ilabay kini ngadto sa kalayo ingon nga sognod, ug kung masunog ang matag tumoy ug tunga niini, may kapuslanan pa ba kini alang sa bisan unsang butang? **5** Tan-awal! Sa dihang tibuk pa kini, dili kini makabuhat ug bisan unsang butang; sigurado gayod naga, sa dihang nasunog na kini, nan dili gihapon kini makabuhat ug bisan unsang butang nga mahinungdanon. **6** Busa miington si Yahweh nga Ginoo niini. Dili sama sa mga kahoy sa mga kalasangan, gihatag ko ang paras ingon nga pangusugnod sa kalayo; buhaton ko ang samang paagi ngadto sa mga lumolupyo sa Jerusalem. **7** Tungod kay moatubang ako batok kanila. Bisan ug migula sila gikan sa kalayo, apan lamuyon gihapon sila sa kalayo; busa mahibalo kamo nga aki si Yahweh, sa dihang moatubang ako batok kanila. **8** Unya himoon kung biniyaan ang maong yuta tungod kay nakasala man sila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.”

16 Unya miabot ang pulong ni Yahweh kanako, nga nag-ingon, **2**

“Anak sa tawo, ipahibalo sa Jerusalem ang mahitungod sa iyang daotan nga mga binuhutan, **3** ug ipahayag, “Miington si Yahweh nga Ginoo niini ngadto sa Jerusalem: Ang imong sinugdanan ug ang imong pagkahimugo nahimutang sa yuta sa Canaan; Amorihanon ang imong amahan ug Hitihanon ang imong inahan. **4** Sa adlaw sa imong pagkahimugo, wala giputol sa imong inahan ang imong pusod, ni gihugasan ka niya ug tubig o gihaplasan ka ug asin, o gibalot ka sa panapton. **5** Wala gayoy nappakita ug kaluoy aron buhaton ang bisan unsa niining mga butangga alang kanimo, aron maluoy diha kanimo. Sa adlaw nga ikaw nahimugo, diin gidumtang among kinabuhi, gilabay ka ngadto sa hawan nga kaumahan. **6** Apan miagi aki diha kanimo, ug nakita ko nga nagalunang ka sa imong kaugalingong dugo; busa miington ako kanimo diha sa imong dugo, “Mabuhi ka!” **7** Gipatubo ko ikaw nga sama sa tanon diha sa kaumahan. Midagah ka ug midako, ug nahimo ka nga alahas sa mga alahas. Naumol ang imong mga dughan, ug mibaga ang imong mga buhok, bisan pa ug hubo ka. **8** Miagi aki kanimo pag-usab ug nakita ko ikaw. Tan-awal! miabot na ang panahon sa gugma diha kanimo, busa gibuhud ko ang akong kupo diha kanimo ug gitabonan ang imong pagkahubo. Ug nanumpa aki diha kanimo ug gidalta ikaw ngadto sa kasabutan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—ug ikaw nahimong ako. **9** Busa gihugasan ko ikaw ug tubig ug gitanggal ang dugo diha kanimo, ug gidihogon ko ikaw ug lana. **10** Gibistihan ko ikaw ug ginansilyo nga mga bisti ug gisuotan ug sandalyas nga hinimo gikan sa panit sa mananap. Gibalot ko ikaw sa labing maayo nga lino ug gitabonan ug seda. **11** Human gidayandayan ko ikaw ug mga alahas, gibutangan ug mga pulseras ang imong kamot, ug gikwentasan ang imong liog. **12** Gibutangan ko ug singsing ang imong ilong ug ariyos sa

imong mga dalungan, ug matahom nga korona sa imong ulo. **13** Busa gidayandayan ka ug bulawan ug plata, ug gibistihan ikaw ug labing maayo nga lino, seda, ug ginansilyo nga mga bisti; nagkaon ikaw ug labing maayo nga harina, dugos, ug lana, ug hilabihan ang imong kaanyag, ug nahimo kang rayna. **14** Miabot ang imong kabantog ngadto sa kanasoran tungod sa imong kaanyag, tungod kay haom kini sa kahalangdon ngai gihatag ko kanimo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **15** Apan misalig ka sa imong kaanyag, ug nagpakaasama ka sa babayeng nagabaligya ug dungog tungod sa imong kabantog; gibubo nimo ang imong malaw-ay nga binuhatan sa matag tawo nga moagi, aron nga maangkon niya ang imong katham. **16** Ug gihukas nimo ang imong mga bisti ug naghimo ikaw uban kanila ug taas nga mga dapit nga gidayandayanong ug nagkalaalin nga kolor, ug dilit nagpakaasama ka sa babayeng nagabaligya ug dungog. **17** Dili una kini angay nga mahitabo. Ni maanaa kini nga butang. **18** Gikuha nimo ang labing maayo nga mga alahas nga bulawan ug plata nga gihatag ko kanimo, ug naghimo ka alang sa imong kaugalingon ug hulagway sa mga laraki, ug gibuhat nimo ang ginabuhat sa babayeng nagabaligya ug dungog. **19** Gikuha nimo ang imong mga ginansilyo nga mga bisti ug gisul-ob kanila, ug gibutang nimo sa ilang atubangan ang akong mga lana ug mga pahumot. **20** Giandam nimo sa ilang atubangan ang tinapay nga gihatag ko kanimo—nga hinimo sa labing maayo nga harina, lana, ug dugos—aron makahatag ug kahumot, kay mao kini ang nabitabo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **21** Unya gikuha nimo ang imong mga anak nga lalaki ug babaye nga imong gihimugso alang kanako ug gihalad mo sila ngadto sa mga larawan aron lamoyon ington nga pagkaon. Gamay lamang ba nga butang ang imong malaw-ay nga mga binuhatan? **22** Sa tanan nimong daotan ug malaw-ay nga mga binuhatan wala ka naghunahuna sa mga adlaw sa imong pagkabatan-on, sa dihang hubo ka pa ug naglunang sa imong dugo. **23** Alao! Alao! kai—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—busa, dugang niining tanan nga kadaotan, **24** nagtukod ka ug mga simbahan alang sa mga diosdios sa matag plasa. **25** Gitukod mo ang imong taas nga dapit diha sa matag kanto sa kadalanan ug gihugawan nimo ang imong kaanyag, tungod kay gitanyag mo ang imong lawas sa matag tawo nga malobay ug nagbuhat ka ug daghang malaw-ay nga binuhatan. **26** Nagpakaasama ka sa babayeng nagabaligya ug dungog uban sa mga Ehiptohanon, ang maulagon mo nga mga silingan, ug nagbuhat pa ikaw ug daghang malaw-ay nga binuhatan, nga nakapuson kanako. **27** Tan-awa! hampakon ko ikaw pinaagi sa akong kamot ug kuhaan ka ug pagkaon. Itugyan ko ang imong kinabuhi ngadto sa imong mga kaaway, ang mga anak nga babaye sa mga Filistihanon, nga nangaulaw sa imong malaw-ay nga mga binuhatan. **28** Nagpakaasama ka sa babayeng nagabaligya ug dungog ngadto sa mga taga-Asiria tungod kay dili ka matagbw. Nagpakaasama ka sa babayeng nagabaligya ug dungog ug sa gihapon wala gayod matagbw. **29** Nagbuhat ka ug daghang malaw-ay nga binuhatan sa yuta sa mga tigpatigayon sa Caldea, ug bisan pa niini wala gihapon ka matagbw. **30** Pagkahuyang sa imong kasingkasing—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—ngi gibuhat mo kining tanan nga mga butang, mga binuhatan sa mga walay ulaw nga babayeng nagabaligya ug dungog? **31** Nagtukod ka sa imong taas nga mga dapit sa matag kanto sa kadalanan ug naghimo ka ug simbahan sa imong mga diosdios sa matag plasa. Apan dili ka sama sa mga babayeng nagabaligya ug dungog tungod kay midumili ka man sa pagdawat ug bayad. **32** Ikaw babayeng mananapaw, ngadawat ka ug mga dumoduong puli sa imong bana. **33** Nagahatag ug bayad ang katawhan sa matag babaye nga nagabaligya ug dungog, apan ikaw ang nagahatag ug mga bayad sa imong tanan nga mga hinigugma ug nagasuhol kanila aron moadto kanimo ug magbuhat ug malaw-ay nga butang. **34** Busa adunay kalainan tali kanimo ug niadtong ubang mga babaye, sanglit wala ngi moadto kanimo aron maghangyo kanimo nga makigdulog kanila. Hinuon, gibayran mo sila. Walay nagbayad diha kanimo. **35** Busa, ikaw babayeng nagabaligya ug dungog, paminaw sa pulong ni Yahweh. **36** Miengon si Yahweh nga Ginoo niini: Tungod kay gibubo mo man ang imong kaulag ug gipakita ang imong mga tinagoang babin pinaagi sa imong pagbuhat ug malaw-ay nga mga butang uban sa imong mga hinigugma uban sa imong dulumtanan ngai mga diosdios, ug tungod sa dugo sa imong mga anak nga imong gihatag sa imong mga diosdios. **37** busa, tan-awa! Tigomon ko ang imong mga hinigugma ug gikasilagan, ug tigomon ko sila batok kanimo sa matag kiliran. Ipakita ko kanila ang imong mga

tinagoang babin aron makita nila ang imong pagkahubo. **38** Tungod kay siloton ko ikaw sa imong pagpanapaw ug pagpaagas sa dugo, ug dad-on ko diha kanimo ang giula nga dugo sa akong hilabihang kapungot ug kalagot. **39** Itugyan ko ikaw ngadto sa ilang mga kamot aron nga tumpagon nila ang simbahan alang sa imong mga diosdios, ug gun-obon ang imong taas nga mga dapit ug huboan ka nila sa imong mga bisti ug kuhaon ang tanan nimong mga alahas. Biyaan ka nila nga hubo. **40** Unya magdala sila ug pundok sa kawayan batok kanimo ug batoon ug taguidtagoron ka pinaagi sa ilang mga espada. **41** Pagasunogon nila ang imong mga balay ug magbuhat ug daghang silot diha kanimo sa atubangan sa daghang mga babaye, tungod kay undango ko ang imong pagkamalaw-ay, ug dili na nimo pagabayaran ang imong mga hinigugma. **42** Unya mahupay ang akong kapungot batok kanimo; mawala ang akong kasuko diha kanimo, tungod kay matagbaw na ako, ug dili na gayod ako masuko. **43** Tungod kay wala nimo gihinumdoman ang mga adlaw sa imong pagkabatan-on ug nakahimo kanako nga magpangurog sa kasuko tungod niining tanan nga mga butang, busa, tan-awa! Ibalik ko kanimo ang silot tungod sa imong mga gibuhat—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. Wala ba nimo gidugang ang pagbuhat ug malaw-ay nga mga butang diha sa tanan nimong dulumtanan nga mga binuhatan? **44** Tan-awa! Nagaiong ang matag usa nga nagsulti ug mga panulthiong mahitungod kanimo nga. “Kung unsa ang inahan, mao usab ang iyang anak nga babaye.” **45** Anak ka nga babaye sa imong inahan, nga gidumtan ang iyang bana ug mga anak, ug igoon ka nga babaye sa imong mga igsoon nga babaye nga gidumtan ang ilang mga bana ug mga kaanakan. Hithianon ang imong inahan, ug Amorihanon ang imong amahan. **46** Ang Samaria ang imong magulang nga babaye ug ang iyang mga anak ug babaye mao ang namuyo sa amihanang babin, samtang ang imong manghod nga babaye ug ang iyang mga anak ug babaye mao ang namuyo sa habagatang babin, nga mao ang, Sodoma. **47** Wala lamang ikaw naglakaw nga sama sa ilang pamaagi ug nagausundot sa ilang mga pamatasan ug naandan, apan mas labaw pa kanila ang tanan nimong binuhatan. **48** Ingon nga ako buhi—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—ang imong igoon nga babaye nga mao ang Sodoma ug ang iyang mga anak nga babaye, wala makahimo ug kadaotan nga mas labaw pa sa daotan nga imong nahimo ug sa imong mga anak nga babaye. **49** Tan-awa! Mao kini ang sala sa Sodoma nga imong igoon nga babaye: mapahitas-on siya, walay kabalaka ug walay pagpakkabana sa bisan unsang butang. Wala niya gipalig-on ang iyang mga kamot alang sa mga tawong kabos ug nagkinahanglan. **50** Mapanitas-on ug nagbuhat siya ug daotang mga binuhatan sa akong atubangan, busa gilaglag ko sila sumala sa imong nakita. **51** Wala gayod nakahimo ang Samaria bisan katunga sa imong mga sala; hinuon, nagbuhat ka ug daghang malaw-ay nga mga butang nga labaw pa sa ilang gibuhat, ug gipakita mo nga mas matarong pa ang imong mga igoon nga babaye tungod sa tanang mga malaw-ay nga butang nga imong gibuhat? **52** Libabina ikaw, ipakita ang imong kaugalingon kaulawan; niini nga paagi gipakita nimo nga mas matarong pa ang imong mga igoon nga babaye kaysa kanimo, tungod sa mga sala nga imong nabuhat niadtong tanang malaw-ay nga mga pamaagi. Karon labi pang matarong pa ang imong igoon nga babaye kaysa kanimo. Libabina na ikaw usab, ipakita ang imong kaugalingon kaulawan, tungod kay niini nga paagi gipakita nimo nga mas matarong pa ang imong mga igoon nga babaye kaysa kanimo. **53** Tungod kay ibalik ko kanila ang ilang mga kadagaya—ang kadagaya sa Sodoma ug sa iyang mga anak nga babaye, ug ang kadagaya sa Samaria ug sa iyang mga anak nga babaye; apan mahilakip kanila ang imong mga kadagaya. **54** Tungod niining mga butanga ipakita ninyo ang inyong mga kaulawan; tamayon kamo tungod sa tanang butang nga inyong nabuhat, ug niini nga paagi mahimo kamong tighupay kanila. **55** Busa mahibalik sa ilang karaan nga kahimtang ang Sodoma nga imong igoon nga babaye ug ang iyang mga anak nga babaye, ug mahibalik usab sa iyang karaan nga kahimtang ang Samaria ug ang iyang mga anak nga babaye. Unya mahibalik ka usab ug ang imong mga anak nga babaye sa imong karaan nga kahimtang. **56** Wala gayod nimo nahisgotan ang Sodoma nga imong igoon nga babaye sa mga adlaw diin ikaw garboso, **57** sa wala pa mapadaway ang imong pagkadaotan. Apan karon, nahimo kang talamayan sa mga anak nga babaye sa Edom ug sa tanang mga anak nga babaye sa Filistihanon nga nagpalibot kaniya. Biaybiayon ka sa tanang tawo. **58** Magpakita ka sa imong kaulaw ug malaw-ay nga mga binuhatan!—mao kini ang gipahayag ni Yahweh! **59** Miengon si Yahweh nga Ginoo niini: Buhaton ko ang angay

kanimo, ikaw nga nagsalikway sa imong panumpa pinaagi sa pagsupak sa kasabotan. **60** Apan hinumdoman ko ang kasabotan nga gihimo ko tali kanimo sa mga adlaw sa imong pagkabatatan-on, ug magbuhat ako ug kasabotan uban kanimo handtod sa kahantoran. **61** Unya mahinumdoman nimo ang imong mga binuhutan ug maulaw ka sa dihang dawton nimo ang imong mga magulang ug mga manghod nga babaye. Ihatag ko sila kanimo ington nga mga anak nga babaye, apan dili tungod sa imong kasabotan. **62** Magbuhat ako ug kasabotan tali kanimo, ug makahibalo ka nga ako si Yahweh. **63** Tungod niining mga butanga, mahinumdoman nimo ang tanan ug maulaw ka, busa dili na nimo ibuka ang imong mga baba aron nga mosulti tungod sa imong kaulaw, sa dihang gipasaylo ko ikaw sa tanan mong nabuhut—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.”

17 Miabot ang pulong ni Yahweh nganhi kanako, nga nag-ingon, **2**

“Anak sa tawo, paghatag ug usa ka tigmo ug pagsulti ug usa ka sambingay ngadto sa panimalay sa Israel. **3** Isulti nga, ‘Miingon si Yahweh nga Ginoo niini: Miadto sa Lebanon ang dakong agila nga adunay dagko ug taas nga mga pako, napuno sa mga balahibon nga ngakalainlain ug kolor ug mitugpa sa tumoy sa kahoy nga sidro. **4** Gibali niini ang tumoy sa mga sanga ug gidalda kini ngadto sa yuta sa Canaan; gitantom niya kini ngadto sa siyudad sa mga tigpatigayon. **5** Mikhuwa usab siya ug pipila ka mga binhi sa maong yuta ug gitantom kini sa tabunok nga yuta. Gitantom niya kini daplin sa suba nga sama sa usa ka bagon. **6** Unya miturok kini ug nahimong nagakatay nga parás diha sa yuta. Mipaingon kaniya ang mga sanga niini, ug migamot kini. Busa nahimo kining parás ug misangasanga ug nanalingsing. **7** Apan adunay laing dakong agila nga adunay dagko nga mga pako ug daghang balahibon. Tan-awa! Mikatay ang gamot niini nga parás paingon sa agila, ug mikatay ang mga sanga niini paingon sa agila gikan sa dapit diin kini gitantom aron nga matubigan kini. **8** Natanom kini sa maayong yuta daplin sa suba aron nga mohatag kini ug daghang sanga ug mohatag ug bunga, aron nga mahimong maanindot nga parás. **9** Isulti ngadto sa katawhan, ‘Miingon si Yahweh nga Ginoo niini: Molabong ba kini? Dili ba kini ibto ug pupoo ang bunga niini aron nga mangalaya kini, ug mangalaya ba ang tanang udlot sa tanom? Dili na kinahanglan ug kusgan nga bukton o daghang mga tawo aron sa pag-ibot sa mga gamot niini. **10** Busa tan-awa! Human kini matanom, motubo ba kini? Dili ba kini malaya sa dihang hyupon sa hangin nga gikan sa sidlakan? Hingpit gayod kini nga malaya diha sa gitamnan niini.’

11 Unya miabot ang pulong ni Yahweh nganhi kanako nga nag-ingon, **12** “Paggakigulti ngadto sa masinupakon nga panimalay. ‘Wala ba kamo masayod kung unsa ang buot ipasabot niining mga butanga? Tan-awa! Miabot ang hari sa Babilonia ngadto sa Jerusalem ug gikuha ang iyang hari ug ang iyang mga prinsipe ug gidalda sila ngadto kaniya ditto sa Babilonia. **13** Unya nagkuha siya ug usa ka harianon nga kaliwat, naghimo ug kasabotan tali kaniya, ug gipapanumpa siya. Gikuha niya ang gamhanan nga mga tawo sa yuta, **14** aron nga mahimong huyang ang gingharian ug dili na makabagor. Maluwang yuta pinaagi sa pagtuman sa iyang kasabotan, **15** Apan misupak batok kaniya ang hari sa Jerusalem pinaagi sa pagpadala sa iyang mga tigpamaba ngadto sa Ehipto aron sa pagkuha ug mga kabayo ug kasundalohan. Molampos ba siya? Makaikyas ba ang tawo nga nagbuhut niining mga butanga? Kung supakon niya ang kasabotan, makaikyas ba siya? **16** Ingon nga ako buhi!—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—mamatay gayod siya ditto sa yuta sa hari nga maoy naghimo kaniya nga hari, kansang hari nga misalikway sa iyang gipanumpa, ug misupak sa kasabotan. Mamatay siya taliwala sa Babilonia. **17** Dili manalipod kaniya sa gubat ang Faraon kauban sa iyang kusgan nga kasundalohan ug sa dakong pundok sa kalakin-an, sa dihang magtukod ug salipdanan ug katikatanan ang mga kasundalohan sa Babilonia aron sa paglaglag ug daghang kinabuhi. **18** Kay gisalikway sa hari ang iyang gipanumpa pinaagi sa pagsupak sa kasabotan. Tan-awa, gituy-od niya ang iyang kamot aron sa pagsaad apan gibuhut gihapon niya kining mga butanga. Dili gayod siya makaikyas. **19** Busa miengon si Yahweh nga Ginoo niini: Ingon nga ako buhi, dili ba gisalikway man niya ang akong gipanumpa ug gisupak niya ang akong kasabotan? Busa siliaton ko gayod siya! **20** Iblukhad ko ang akong pukot ngadto kaniya, ug mabikit siya sa akong pukot. Unya dad-on ko siya ngadto sa Babilonia ug pagahukman ko siya ditto tungod sa iyang pagluib nga iyang nabuhut sa dihang gibudhian niyaako! **21** Mangahagba pinaagi sa espada ang tanan niyang mga kasundalohan nga buot moikyas, ug magkatibulaag sa matag dapit ang mga nahibilin. Unya mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh; gipahayag ko nga mahitabo

gayod kini.” **22** Miingon si Yahweh nga Ginoo niini, ‘Busa pagakuhaon ko ang labing taas nga babin sa kahoy nga sidro, ug itanom ko ang salingsing niini. Putolputolon ko kini, ug itanom ko kini ngadto sa taas nga kabukiran. **23** Itanom ko kini sa mga kabukiran sa Israel aron nga mosangasanga kini ug mamung, ug mahimo kining maanindot nga kahoy nga sidro aron nga mopuyo ilalom niini ang mga langgam. Mosalag sila sa landong sa mga sanga niini. **24** Unya mahibaloan sa tanang kahoy sa uma nga ako si Yahweh. Pamuton ko ang taas nga mga kahoy ug patuboon ko ang mubo nga mga kahoy. Palayaon ko ang labong nga kahoy ug buhion ko ang laya nga kahoy. Ako si Yahweh, gipahayag ko nga mahitabo gayod kini; ug gibuhut ko kini.”

18 Miabot ang pulong ni Yahweh kanako pag-usab, nga nag-ingon,

2 “Unsa man ang buot mong ipasabot, ikaw nga migamit niini nga panulthiñ mahitungod sa yuta sa Israel ug miingon, ‘Nikaon ang mga amahan ug aslom nga mga ubas, ug ang gingilohan ug mga ngipon mao ang mga bata?’ **3** Ingon nga ako buhi, mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—wala na gayoy higayon alang kaninyo sa paggamit niini nga mga panulthiñ diha sa Israel. **4** Tan-awa! Akoa ang matag kinabuhi—ang kinabuhi sa amahan ington man usab ang kinabuhi sa anak nga lalaki, ako sila! Ang kalaq ngang nakasala mao ang mamatay! **5** Unsa man ang ikasulti mahitungod sa tawong matarong ug nagpahamtang sa pagkamakiangayon ug pagkamaratong— **6** kung dili siya mokaon ibabaw sa mga kabukiran o iyahat ang iyang mga mata ngadto sa mga diosdios sa panimalay sa Israel, ug kung wala niya gihugawan ang asawa sa iyang silingan, ni agdahan ang babaye panahon sa iyang regla, matarong ba siya nga tawo? **7** Unsa man ang ikaingon mahitungod sa tawong wala midaugdaog ni bisan kinsa, ug ginabalki niya ngadto sa nakautang ang garantiya alang sa utang, ug wala siya nangawat apan gihatag niya ang iyang pagkaon ngadto sa mga gigutom ug gibistihan niya ang hubo, matarong ba siya nga tawo? **8** Unsa man ang ikaingon mahitungod sa tawo nga wala magpatubo sa hilabihan alang sa kwarto nga iyang gipautang, ug wala kaayo siya magpaganisnya sa iyang babiligay? Gikainong na nga ginapahamtang niya ang iyang pagkamakiangayon ug nagmatinud-anon siya taliwala sa katawhan. **9** Kung kanang tawhana naglakaw sa akong mga balaod ug nagtuman nga matinud-anon sa akong mga kasugoan, nan mao kini ang saad alang niining tawong matarong: Mabuhii gayod siya!—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **10** Apan kung aduna siyak ang lalaki nga bangis nga nagpaagas ug dugo ug nagbuhut niining daghang mga butang nga nalista dinihi, **11** bisan pa ug wala nagbuhut ang iyang amahan niining mga butanga, apan mikaon siya ditto sa kabukiran ug gihugawan niya ang asawa sa iyang silingan, unsa man ang ikaingon mahitungod kaniya? **12** Gidauagdaog niining tawhana ang mga kabos ug mga nanginahanglan, ug nagapangilog ug nagapangawat siya, ug wala niya ginabalki ang gisaad nga ihatag, ug giyahat niya ang iyang mga mata ngadto sa mga diosdios ug nagbuhut ug malaw-ay nga mga binuhutan, **13** ug nagapatubo siya ug taas kaayo sa kwarto nga iyang gipahulam, ug nagpaganisnya siya ug dako sa iyang ginabaliyg, kinahanglan ba nga mabuhii kanang tawhana? Dili gayod! Mamatay gayod siya ug maanaa gayod kaniya ang iyang dugo tungod kay gibuhut man niya kining malaw-ay nga mga butang. **14** Apan tan-awa! Pananglit anunay usa ka tawo nga adunay anak nga lalaki, ug nakita sa iyang anak nga lalaki ang tanang sala nga nabuhut sa iyang amahan, ug bisan tuod nga nakita niya kini, wala niya buhata kadtong mga butanga. **15** Wala mikaon ang anak nga lalaki ibabaw sa kabukiran, ug wala niya giyahat ang iyang mga mata ngadto sa mga diosdios sa panimalay sa Israel, ug wala niya gihugawan ang asawa sa iyang silingan, unsa man ang ikaingon mahitungod kaniya? **16** Walay bisan usa nga gidauagdaog kanang anak nga lalaki, o mikuhang gisaad nga ihatag o nangawat ug mga butang, apan naghatag hinuong siya ug pagkaon ngadto sa mga gigutom ug gibistihan ang hubo. **17** Wala magdaugdaog kanang anak nga lalaki ni bisan kinsa o hilabihan nga nagapatubo o nagpaganisnya ug dako alang sa utang, apan gituman niya ang akong kasugoan ug naglakaw sumala sa akong mga balaod; dili mamatay kanang anak nga lalaki alang sa sala sa iyang amahan: Mabuhii gayod siya! **18** Sanglit gidauagdaog man sa iyang amahan ang ubang tawo pinaagi sa pagpanghuha ug gikawatan ang iyang igoong lalaki, ug nagbuhut ug dili maayo taliwala sa iyang katawhan—tan-awa, mamatay siya tungod sa iyang mga sala. **19** Apan moingon kamo, ‘Nganong dili man siliaton ang anak nga lalaki sa sala sa iyang amahan?’ Tungod kay nagmakiangayon man ang anak nga lalaki ug matarong ug nagtuman sa

tanang nakong balaod; gibuhat niya kini. Mabuhi gayod siya! **20** Ang tawo nga nakasala, siya mao ang matatay. Dili silotan ang anak nga lalaki sa sala sa iyang amahan, ug dili silotan ang amahan sa sala sa iyang anak nga lalaki. Anihon sa tawong matarong ang iyang pagkamaratong, ug anihon sa tawong daotan ang kaalaotan. **21** Apan kung mobiya ang tawong daotan gikan sa tanang sala nga iyang nabuhat, ug tumanon ang tanan nakon mga balaod ug buhaton ang pagkamakiangayon ug ang pagkamaratong, unya mabuhi gayod siya ug dili matatay. **22** Dili na hinumdoran batok kaniya ang tanang sala nga iyang nabuhat. Mabuhi siya pinaagi sa matarong niyang binuhatan. **23** Magmaya ba gayod ako diha sa kamatayon sa daotan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—ug sa dili nya pagbiya gikan sa daotan niyang binuhatan aron nga mabuhi siya? **24** Apan kung mobiya ang tawong matarong gikan sa iyang pagkamaratong ug nagbuhat ug mga sala ug nagbuhat ug malaw-ay sama sa gibuhat sa tawong daotan, unya mabuhi ba siya? Kalimtan na ang tanang matarong nga iyang gibuhat sa dihang nagbuhdi siya kanako pinaagi sa iyang paglub. Busa matatay siya sa mga sala nga iyang nabuhat. **25** Apan moingon kamo, “Dili makiangayon ang pamaagi sa Ginoo! Paminaw, panimalay sa Israel! Dili ba makiangayon ang akong mga pamaagi? Dili ba ang inyoha mang pamaagi ang dili makiangayon? **26** Sa dihang mobiya ang tawong matarong gikan sa iyang pagkamaratong, ug mobuhat ug sala ug matatay tungod niini, nan matatay siya sa sala nga iyang nabuhat. **27** Apan kung mobiya ang tawong daotan gikan sa iyang pagkadaotan ug nagbuhat nga makiangayon ug matarong, nan maluwas niya ang iyang kinabuhi. **28** Tungod kay nakita ug mibiya siya gikan sa tanang sala nga iyang nabuhat. Mabuhi gayod siya, ug dili siya matatay. **29** Apan miiringon ang panimalay sa Israel. Dili makiangayon ang pamaagi sa Ginoo! Nganong dili man makiangayon ang akong pamaagi, panimalay sa Israel? Ang inyohang mga pamaagi ang dili makiangayon. **30** Busa huksan ko ang matag usa diha kaninyo sumala sa iyang mga pamaagi, panimalay sa Israel! —mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. Paghinulsol ug pagbiya gikan sa tanan niyong mga sala aron nga dili kini mahimong kapandolan sa sala batok kaninyo. **31** Biyai ang tanang mga sala nga inyong nabuhat; bag-oha ang inyong kasingkasing ug espiritu. Nganong hinahanglan man kamong matatay, panimalay sa Israel? **32** Kay wala ko gikalipay ang kamatayon sa usa ka tawo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—busa paghinulsol aron nga mabuhi!"

19 Karon ikaw, pagdala ug pagbangotan batok sa mga pangulo sa Israel **2** ug ingra, “Kinsa man ang imong inahan? Usa ka bayeng liyon, nagpuoy siya kauban ang anak sa liyon; ngadto sa taliwala sa mga batan-ong liyon, giamuma niya ang iyang mga batang liyon. **3** Siya mismo ang napadako sa usa sa iyang mga batang liyon aron nga mahimong batan-ong liyon, usa ka liyon nga nakakat-on sa pagkuniskunis sa iyang mga tukbonon, ug unya gilamoy niya ang mga tawo. **4** Unya nakadungog ang mga nasod mahitungod kaniya. Nadakpan siya sa ilang lit-ag, ug gidala nila siya pinaagi sa mga kaw-it ngadto sa yuta sa Ehipto. **5** Unya nakita sa bayeng liyon nga bisan ug naghulat siya sa iyang pagbalib, nahawan na ang iyang paglaob, busa nagkuha siya ug lain niyang anak nga batang liyon ug gipadako kini aron mahimong usa ka batan-ong liyon. **6** Naglibotibot kining batan-ong liyon taliwala sa laing mga liyon. Usa siya ka batan-ong liyon ug nakakat-on sa pagkuniskunis sa iyang tukbonon; gilamoy niya ang mga tawo. **7** Gisakmit niya ang ilang mga balo ug gijubaa ang ilang mga siyudad. Nahimong biniyana ang yuta ug ang tanan nga anaa niini tungod sa lanog sa iyang pagngulub. **8** Apan miadto batok kaniya ang mga nasod gikan sa nakalibot nga mga probinsya; gibukhad nila ang ilang mga pukot nganha kaniya. Nadakpan siya sa ilang lit-ag. **9** Gibutang nila siya sa hawla pinaagi sa mga kaw-it ug unya gidala nila siya ngadto sa hari sa Babilonia. Gidala nila siya sa mga salipdanan aron dili na madunggan ang iyang tingog ngadto sa kabukiran sa Israel. **10** Sama sa paras ang imong inahan nga gitanom diha sa imong dugo daplin sa tubig, nagmabuhahon kini ug nagsangasanga pag-ayo tungod sa kadagaya sa tubig. **11** Aduna kiniy lig-on nga mga sanga nga gigamit alang sa mga setro sa tigdumala, ug milapaw ang gidak-on niini ibabaw sa ubang mga sanga, ug nakita ang gitas-on niini pinaagi sa kalabong sa mga dahan niini. **12** Apan giibot ang paras tungod sa kapungot uggilabay ngadto sa yuta, ug gipalaya sa hangin nga gikan sa sidlakan ang bunga niini. Nangabali ug nangalaya ang lig-on mga sanga niini, ug gilamoy kini sa kalayo. **13** Busa karon gitanom na kini ngadto sa kamingawan, sa init ug mala nga yuta. **14** Kay migula ang kalayo gikan sa iyang dagkong mga sanga ug gilamoy ang

bunga niini. Wala nay lig-on nga sanga, wala nay setro nga modumala niini.” Usa kini ka pagbangotan ug pagaawiton ingon nga pagbangotan.”

20 Nahitabo kini sa ikapito nga tuig, sa ikapulo nga adlaw sa ikalima nga bulan, nga miabot ang mga kadagkoan sa Israel aron sa pagpakiyad kang Yahweh ug milingod sa akong atubangan. **2** Unya miabot ang pulong ni Yahweh nganhi kanako, nga ng-ingon, **3** “Anak sa tawo, ipahayag ngadto sa mga kadagkoan sa Israel ug sulithi sila, ‘Miingon si Yahweh nga Ginoo niini: Mianhi ba kamo aron sa pagpakiyad kanako? Ingon nya ang buhi, dili na gayod ninyo ako mapangutana! —mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.’ **4** Hukman mo ba sila? Maghukom ka ba, anak sa tawo? Pahibaloa sila mahitungod sa daotang mga butang nga gipangbuhat sa ilang mga amahan. **5** Isulti kini kanila, ‘Miingon si Yahweh nga Ginoo niini: Sa adlaw nga akong gipili ang Israel ug giisa nako ang akong kamot aron sa pagpanumpa ngadto sa mga kalitw sa panimalay ni Jacob, ug gipaila ang akong kaugalingon ngadto kanila sa yuta sa Ehipto, sa dihang giisa ko ang akong kamot aron sa pagpanumpa kanila. Miingon ako, ‘Ako si Yahweh nga inyong Dios’— **6** nianang adlawa giisa ko ang akong kamot aron sa pagpanumpa ngadto kanila nga pagawson ko sila gikan sa yuta sa Ehipto ngadto sa yuta nga gipili ko gayod pag-ayo alang kanila. Nagadagayday niini ang gatas ug dugs, labing maanindot ug tabunok kini taliwala sa tanang kayutaan. **7** Miingon ako kanila, “ipalabay sa matag tawo ang dumulutanang mga butang ug ang mga diosdios sa Ehipto nga iyang gisimba. Ayaw hugawi ang inyong kaugalingon; Ako si Yahweh nga inyong Dios.” **8** Apan misupak sila batok kanako ug dili buot maminaw kanako. Wala gipanglabay sa matag tawo ang dumulutanang mga butang ni gisalikway ang mga diosdios sa Ehipto nga iyang gisimba, busa buot ko gayod nga ibubo ang akong kapungot ngadto kanila aron sa pagtagbaw sa akong kaligutgut ngadto kanila taliwala sa yuta sa Ehipto. **9** Namuhat ako alang sa kaayohan sa akong ngalan aron nga dili kini mapasipalahan diha sa atubangan sa mga nasod diin sila namuyo. Gipaila ko ang akong kaugalingon ngadto kanila, sa ilang atubangan, pinaagi sa pagpawas kanila gikan sa yuta sa Ehipto. **10** Busa gipagwas ko sila sa yuta sa Ehipto ug gidala sila ngadto sa kamingawan. **11** Unya gihatag ko kanila ang akong mga balaod ug gipahibalo ko ang akong mga kasugoan ngadto kanila, nga diin mabuhi ang tawo kung motumon siya niini. **12** Gihatag ko usab kanila ang akong mga Adlaw nga Igpapahulay ingon nga timaan tali sa akong kaugalingon ug kanila, aron mahibaloan nila ako si Yahweh ang naghimo kanila nga balaan. **13** Apan misupak ang panimalay sa Israel batok kanako ditdo sa kamingawan. Wala sila naglakaw diha sa akong mga balaod; hinun, gisalikway nila ang akong mga kasugoan, nga diin mabuhi ang tawo kung motumon siya niini. Gipasipad-an nila pag-ayo ang akong mga Adlaw nga Igpapahulay, busa miiringon ako nga ibubo ko ngadto kanila ang akong kapungot ditdo sa kamingawan aron sa pagtapos kanila. **14** Apan namuhat ako alang sa akong ngalan aron nga dili kini mapasipalahan diha sa atubangan sa mga nasod, nga nakakita sa akong pagpawas kanila gikan sa Ehipto. **15** Busa giisa ko usab ang akong kamot aron sa pagpanumpa kanila ngadto sa kamingawan nga dili sila dad-on ngadto sa yuta nga igahatang unta nako kanila, ang yuta nga nagadagayday ang gatas ug dugs, nga mao ang labing matalom ug tabunok taliwala sa tanang kayutaan. **16** Gipanumpa ko kini tungod kay gisalikway nila ang akong mga kasugoan ug wala naglakaw diha sa akong mga balaod, ug gipasipalahan nila ang akong mga Adlaw nga Igpapahulay, sanglit nagsunod man ang ilang mga kasingkasing sa ilang mga diosdios. **17** Apan gikaluy-an ko sila gikan sa ilang kagalaglan ug wala ko sila patya ngadto sa kamingawan. **18** Miingon ako sa ilang mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye ngadto sa kamingawan, “Ayaw paglakaw sumala sa mga balaod sa inyong mga ginikanan; ayaw sundan ang ilang mga kasugoan o pasipalahan ang inyong mga kaugalingon pinaagi sa mga diosdios. **19** Ako si Yahweh nga inyong Dios, paglakaw diha sa akong mga balaod; tipigi ang akong mga kasugoan, nga diin mahimong mabuhi ang tawo kung motumon siya niini. Gipasipalahan nila ang akong Adlaw nga Igpapahulay, busa buot ko gayod nga ibubo ang akong kapungot ngadto kanila aron sa pagtagbaw sa akong kaligutgut batok kanako ditdo sa kamingawan. **22** Apan gipaiway ko ang akong kamot ug namuhat alang sa akong ngalan, aron nga dili kini

mapasipalahan diha sa atubangan sa mga nasod nga nakakita sa akong pagpagawas sa mga Israelita. **23** Busa giisa ko usab ang akong kamot ug nanumpa kanila ditto sa kamingawan, nga patibulaagon ko sila taliwala sa kanasoran ug ipakatag sila taliwala sa kayutaan. **24** Nakahukom ako sa pagbuhat niini sanglit wala man nila tumana ang akong mga kasugoan, ug sanglit gisalikway man nila ang akong mga balaod ug gipasipalahan ang akong mga Adlaw nga Igppahulay. Nagtinguha sila sa pagusundin sa mga diosdios sa ilang mga amahan. **25** Unya gihiatahan ko usab sila ug dili maayo nga mga balaod, ug mga kasugoan nga diin dili sila mabuhi. **26** Gihugawan ko sila pinaagi sa ilang mga gasa sa dihang naghimo sila ug paghalad sa matag kamagulangan sa tagoanggan ug sungon sila. Gibuhat ko kini sa paglisang kanila ug aron mahibaloan nila nga ako si Yahweh. **27** Busa, anak sa tawo, pagpakigulti sa panimalay sa Israel ug suliti sila, 'Miingon si Yahweh nga Ginoo niini: Niining paagiha nagpasipala usab ang inyong mga amahan kanako sa dihang wala sila nagmatinuid-anon kanako. **28** Sa dihang gidalo ko sila ngadto sa yuta nga akong gipanumpa nga ihatag kanila, ug unya inig kakita nila ug bisan unsa nga taas nga bungtod ug labong nga kahoy, naghalad sila sa ilang mga halad, gihagti nila ako pinaagi sa ilang mga halad, ug nagsunog usab sila ditto ug humot nga insenso ug gibubo ang ilang mga halad nga ilimnon. **29** Unya miington ako kanila, "Unsa man kining taas nga dapit diin nagdala kamo ug mga halad ditto?" Busa gingenlan kini ug ngalan nga Bama hangtod niining adlaw. **30** Busa sulthi ang panimalay sa Israel, 'Miingon si Yahweh nga Ginoo niini: Nganong gihugawan man ninyo ang inyong mga kaugalingon pinaagi sa mga pamaagi sa inyong mga amahan? Busa nganong nagpakaasaman kamo sa mga babaye nga nagbaligya ug dungog, nga nagapangita ug malaw-ay nga mga butang? **31** Kay sa dihang gihalad ninyo ang inyong mga gasa ug gisunog ninyo ang inyong mga kaugalingon pinaagi sa tanan ninyong mga diosdios. Busa nganong tugotan ko man kamo sa pagpangutana kanako, panimalay sa Israel? Ingon nga ako buhi—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—dili ko gayod kamo tugotan sa pagpangutana kanako. **32** Dili gayod mahitabo ang inyong gihunahuna. Moingon kamo, "Magpakaasama kita sa ubang mga nasod, sama sa mga banay ditto sa ubang mga yuta nga nagsimba sa kahoy ug bato." **33** Ingon nga ako buhi—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—maghari gayod ako diha kaninyo pinaagi sa gamhanang kamot, sa giisa nga bukton, ug sa igabubo nga kapungot diha kaninyo. **34** Pagawson ko kamo gikan sa ubang katawhan ug tigomon ko kamo gikan sa mga nasod diin kamo gipatibulaag. Buhutan ko kini pinaagi sa gamhanang kamot ug sa gibubo nga kapungot. **35** Unya dad-on ko kamo ngadto sa kamingawan sa mga katawhan, ug atubangan ko kamo ditto ug pagahukman. **36** Ingon nga gihukman ko ang inyong mga amahan ngadto sa kamingawan sa yuta sa Ehipto, busa hukman ko usab kamo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **37** Pasuongon ko kamo sa ilalom sa akong sungkod, ug patumanon ko kamo sa akong mga gikinahanglan sa kasabutan. **38** Laglagon ko ang mga masinupakan diha kaninyo ug kadtong mga nakibatok kanako. Papahawaon ko sila gikan sa yuta diin nagpuyo sila ingon nga mga langyaw, apan dili sila makasulod sa yuta sa Israel. Unya mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh. **39** Busa alang kaninyo, panimalay sa Israel, miington si Yahweh nga Ginoo niini: Kinahanglan nga moadtong ang matag usa kaninyo sa iyang kaugalingong mga diosdios. Simbaha sila kung modumili kamo sa pagpaminaw kanako, apan kinahanglan nga dili na ninyo pasipalahan ang akong balaang butang. **40** Kay sa akong balaan nga bukid, sa kinatuyan sa bukid sa Israel—mao kini ang gipahayag ni Yahweh—simbahon ako sa tanan panimalay sa Israel ditto sa yuta. Mahimuot ako sa pagpadala kaninyo ug mga halad ditto, ug ang unang mga abot nga inyong gigahin uban sa inyong mga balaang butang. **41** Dawaton ko kamo sama sa humot nga insenso sa dihang pagawson ko kamo gikan sa mga katawhan ug tigomon kamo gikan sa mga nasod diin kamo gipatibulaag. Ipakita ko ang akong kaugalingon ingon nga balaan taliwala kaninyo aron makita sa mga nasod. **42** Unya, makaila kamo nga ako si Yahweh sa dihang dad-on ko na kamo sa yuta sa Israel, ngadto sa yuta diin giisa ko ang akong kamot aron sa pagpanumpa nga ihatag sa inyong mga amahan. **43** Unya mahinumdoman ninyo ditto ang daotan ninyong mga binuhutan, ug ang tanan ninyong mga binuhutan nga nakapahugan kaninyo, ug kasilagan ninyo ang inyong mga kaugalingon diha sa inyong pananaw alang sa tanan ninyong daotang mga butang nga inyong gibuhat. **44** Busa mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh sa

dihang himoon ko kini kaninyo alang sa akong ngalan, dili alang sa inyong daotang mga pamaagi o sa inyong malaw-ay nga binuhutan, panimalay sa Israel—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo." **45** Unya miabot ang pulong ni Yahweh kanako, nga nag-ingon, **46** "Anak sa tawo, atubang sa habagatang bahin sa kayutaan, ug pagpakigulti batok sa habagatan; pagpanagna batok sa kalasangan sa Negev. **47** Isult niadto sa kalasangan sa Negev, 'Mao kini ang gipahayag ni Yahweh—miington si Yahweh nga Ginoo niini: Tanawa, maghalig ako ug kalayo diha kaninyo. Sunogon niini ang matag lunhaw nga kahoy ug ang matag laya nga kahoy diha kaninyo. Dili mapalong ang nagdilaab nga kalayo; pagasunogon ang tanang tawo nga gikan sa habagatan paingon sa amihan. **48** Unya makakita ang tanang tawo nga ako si Yahweh sa dihang dagkotan ko ang kalayo, ug dili kini mapalong." **49** Unya miington ako, "Pagkaalao! Yahweh nga Ginoo, moingon sila kanako, 'Dili ba tigsulti lamang siya ug mga sambingay?"

21 Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** "Anak sa tawo, atubang ngadto sa Jerusalem, ug pagsulti batok sa mga balanga dipit; panagna batok sa yuta sa Israel. **3** Sulthi ang yuta sa Israel, 'Misulti niini si Yahweh: Pamati! Nasuko ako batok kaninyo! Hulboton ko ang akong espada gikan sa sakoban niini ug pangpuohon ang mga matarong ug ang daotang tawo gikan kanimo! **4** Aron nga pangpuohon ko ang mga matarong ug daotan gikan kanimo, mogawas ang akong espada gikan sa sakoban niini batok sa tanang unod gikan sa habagatan padulong sa amihan. **5** Unya masayod ang tanang katawhan nga ako, si Yahweh ang mihulbot sa akong espada gikan sa sakoban. Dili na gayod ako mapugngan pal!" **6** Alang kanimo, anak sa tawo, pag-agulo sama sa pagdagauk sa imong tiyan! Pag-agulo uban ang kapait diha sa ilang atubangan! **7** Unya mahitabo nga mangutana sila kanimo, 'Sa unsa mang rason nga nag-agulo ka? Unya moingon ka, "Tungod sa moabot nga mga balita, tungod kay ang matag kasingkasing masakitan pag-ayo, ug ang matag kamot magakurog! Ang matag espiritu maluya, ug ang matag tuhod modagayday sama sa tubig. Tanawa! Moabot na kini ug sama kini niini! Mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo." **8** Unya ang pulong ni Yahweh miabot kanako ug miington, **9** "Anak sa tawo, panagna ug ingna, 'Nagsulti ang Ginoo sama niini: Ang espada! Ang espada! Pahaiton kini ug pasinawon! **10** Pahaiton kini aron sa pag-andam sa dako nga pagpamatay! Pasinawon kini aron mahisamisa sa kilat! Kinahanglan ba kitang maglipay tungod sa baton sa akong anak nga lalaki? Nagdumot ang espada sa matag baton!" **11** Busa gihatag ang espada aron pasinawon, ug unya kuptan kini sa kamot! Gibaid pag-ayo ang espada ug gipasinsay kini ug ihatag ngadto sa kamot sa mopatay! **12** Pagpakitabang ug pagbangotan, anak sa tawo! Tungod kay moabot ang espada batok sa akong katawhan! Batok kini sa tanang pangulo sa Israel. Ipanglabay sila batok sa espada uban sa akong katawhan. Busa, hapaka ang inyong batiis! **13** Tungod kay adunay pagsulay, apan unsaon man kung ang baton diil magdugay? mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo. **14** Karon, anak sa tawo, panagna ug ipakpak ang imong duha ka kamot, tungod kay ang espada mohasmag sa makatulo ka higayon! Ang espada alang kanila nga patayon! Alang kini nga espada sa kadaghanan aron sa pag-iawh, duggabon sila bisan-asa! **15** Aron malukmang ang ilang mga kasingkasing ug ang kadaghanan mangatumba, gipahimutang ko ang espada batok sa ilang mga ganghaan! Pagkaalao! Gihimo kini sama sa kilat, gibuhian aron patyon! **16** Ikaw, espada! Hasmag sa tuo! Hasmag sa wal! Lakaw bisan asa ka moatubang. **17** Ipakpak ko usab ang duha ko ka kamot, ug unya dalohan ko ang akong kasuko sa pagpahulay! Ako, si Yahweh, ang nagmolung niini!" **18** Ang pulong ni Yahweh miabot kanako pag-usab, nga nag-ingon, **19** "Karon, anak sa tawo, paghimo ug duha ka mga dalan alang sa espada sa hari sa Babilonia nga moabot. Magsugod ang duha ka dalan sa mao ra nga yuta, ug ang usa ka ilhanan nga poste ang mogiya paingon sa siyudad. **20** Markahi ang usa ka dalan nga alang sa kasundalohan sa Babilonia nga moadtong sa Raba, ang siyudad sa mga Amonihanon. Markahi usab ang dalan aron maoy mogiya sa kasundalohan ngadto sa Juda ug ngadto sa Jerusalem, ang lig-on nga mga siyudad. **21** Tungod kay mohunong ang hari sa Babilonia sa nag-abot nga mga dalan, aron magbansay sa pagpanagna. Uyogon niya ang pipila ka mga pana ug mangutana sa pipila ka mga diosdios kung asa saya dalan ang ilang agian ug iyang pagasutaon ang atay. **22** Sa iyang tuong kamot mao ang panagna mahitungod sa Jerusalem, aron ipahimutang ang mga troso nga mobangga batok niini, aron sa pagabri sa iyang baba sa pagmando sa pagpamatay, sa pagpatingog sa singgit sa gubat, sa pagpahimutang sa tawo nga mobangga sa ganghaan, sa

paghimo ug dalan, ug sa pagpatindog ug mga tore. **23** Mahimo kining kawang nga panan-awon diha sa mga mata sa taga Jerusalem, kadtong naghimo ug kasabotan tali sa taga-Babilonia! Apan pasanginlan sila sa hari nga nakalapas sa ilang gipanumpaan aron nga daugdaagon sila! **24** Busa ang Ginoo nga si Yahweh miuong niini: Tungod kay gipahinundom ninyo kanako ang inyong kasal-anan ibutay ko ang inyong kalapasan! Makit-an ang inyong sala sa tanan ninyong mga buhat! Tungod niini pahinundom sa ninyo ang matag-usa nga mahibag kamo pinaagi sa kamot sa inyong mga kaaway! **25** Ug kamong mga mahugaw ug daotan, nga magmamando sa Israel, nga ang adlaw sa pagsilot miabot na, ug kadtong mga takna natapos na, **26** ang Yahweh nga Ginoo miuong niini diha kaninyo: Huboa ang purong ug ibutang ang korona! Mabag-o na tanang mga butang! Igatuboy ang mga mapainusabon ug ipabous ang mapahitas-on! **27** Ang pagkaguba! ang pagkaguba! Cub-on ko gayod kini! Dili kini mapasis-uli hangtod nga moabot ang gisangonan sa pagbuhat sa paghukom. **28** Busa ikaw, anak sa tawo, panagna ug ingna, 'Si Yahweh nga Gino miuong niini ngadto sa kawatahan sa Amon mahitungod sa ilang umaabot nga kaulawan: Gihulbot na ang espada! Gipahait na kini alang sa pagpatay aron sa paglamoy, busa mahisama kini sa kilat! **29** Samtang makakita ug bakak nga mga panan-awon ang mga propeta alang kaninyo, samtang naghimo sila sa mga tulumanon aron sa paghimo ug mga bakak alang kaninyo, motabas kini nga espada sa mga liog sa daotan nga hapit na pamayton, ang adlaw sa pagsilot miabot na ug kansang takna alang sa daotan natapos na. **30** Ibalik ang espada sa inyong sakoban. Sa dipit sa inyong binuhat, sa yuta nga inyong gigikanan, hukman ko kamo! **31** Ibubo ko ang akong kasuko nganha kaninyo! Ipsilaob ko ang kalayo sa akong kasuko batok kaninyo ug ibutang kamo ngadto sa kamot sa bangis nga tawo, mga hanas na nga makalakin-an sa pakigubat! **32** Mahimo kamong panghaling sa kalayo! Ang inyong dugo mabanaw diha sa inyong yuta. Dili kamo mahinundom, tungod kay Ako, si Yahweh ang namulong niini!"

22 Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **2** "Busa karon ikaw, anak sa tawo, mohukom ka ba? Hukman ba nimo ang siyudad sa dugo? Pahibaloa siya sa tanan niyang dumulmtanan. **3**

Kinahanglan mosulti ka, "Miuong si Yahweh nga Gino niini: Mao kini ang siyudad nga nagbubo sa dugo diha sa inyong taliwala aron nga moabot na ang iyang takna; ang siyudad nga nagbuhat ug mga diosdios aron hugawan ang iyong kaugalingon. **4** Sad-an ka gayod tungod sa dugo na imong gibubo, ug nahugawan pinaagi sa mga diosdios nga imong gibuhat. Tungod kay gipadali nimo ang imong mga adlaw ug gidoiol ang imong kataposang katuigan. Busa pakaualawan ko ikaw ngadto sa kanasoran ug himoong katawan-an sa panan-aw sa matag kayutaan. **5** Magbiaybiay diha kanimo kadtong anaa sa imong duol ug kadtong layo kanimo, ikaw hugaw nga siyudad, nga nailhan sa bisan asa na dagit ingon nga napuno sa kallibog. **6** Tanawa! Mianha kanimo ang mga magmamando sa Israel, matag-usa sa ilang kaugalingong gahom aron sa pagbubo sa dugo. **7** Wala nila gitahod ang mga amahan ug mga inahan diha kanimo, ug nagbuhat sila ug pagpanglupig ngadto sa mga langyaw diha sa imong taliwala. Gidagmalan nila ang mga ilog ug mga biyuda diha kanimo. **8** Gitamay nimo ang akong balaang mga butang ug gipasipad-an ang akong adlaw nga Igpapahulay. **9** Mianha diha kanimo ang mga mabugalbugalon nga makalakin-an aron sa pagbubo sa dugo, ug nangaon sila ditdo sa mga kabukiran. Nagbuhat sila ug daotan diha sa imong taliwala. **10** Nabutay diha kanimo ang pagkahubo sa amahan. Giabusaran nila diha kanimo ang hugaw nga babaye sa panahon sa iyang pagdugo. **11** Ang makalakin-an nga nagbuhat ug mga dumulmtanan ngadto sa mga asawa sa ilang mga siligan, ug mga makalakin-an nga nagbuhat ug makauulaw nga kahugaw ngadto sa ilang kaugalingong umagad nga mga babaye; mga makalakin-an nga nag-abusar sa ilang kaugalingong igosoon mga babaye—anak nga babaye sa ilang kaugalingong mga amahan—kining tanan anaa kanimo. **12** Nanguha ug mga suborno kining mga tawhana diha kanimo aron sa pagbubo ug dugo. Nagpatubo ka ug nagbaton sa hilabihan nga ginansiya, nagdala ka ug kadaot sa imong mga siligan pinaagi sa pagpanglupig, ug gikalimtan mo ako—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Gino. **13** Tanawa! Pinaagi sa akong kamot gihampak ko ang limbongan nga ginansiya nga imong gibuhat, ug ang pag-ula sa dugo nga anaa sa imong taliwala. **14** Malig-on ba ang imong kasingkasing, magmakusagan ba ang imong mga kamot sa mga adlaw nga hukman ko na ikaw? Ako, si Yahweh, ang namulong niini, ug buhaton ko kini. **15** Busa katagon ko kamo taliwala sa kanasoran ug tibulaagon sa kayutaan. Niini nga paagi, hinloan ko ang

inyong kahugawan. **16** Busa mahimo kamong hugaw sa panan-aw sa kanasoran. Unya masayran ninyo nga Ako si Yahweh." **17** Miabot na usab kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **18** "Anak sa tawo, nahimong taya alang kanako ang panimalay sa Israel. Mga salin na lamang silang tanan sa bronsi ug lata, ug bakal ug tingga diha sa imong taliwala. Mahisama sila sa taya sa plata diha sa imong hudno. **19** Busa nagsulti niini si Yahweh nga Gino, 'Tungod kay kamong tanan nahimong sama sa taya, busa, tan-awa! Tapokon ko kamo didto sa sentro sa Jerusalem. **20** Kinahanglan adunay kalayo nga motayhop batok niini sa nakolekta nga plata ug bronsi, bakal, tingga ug lata diha sa taliwala sa hudno, ug tunawon ko kamo. Busa tapukon ko kamo uban sa akong kasuko ug kalinugtot. Ibutang ko kamo didto ug tayhupon ang kalayo aron nga matunaw kini; busa tapukon ko kamo sa akong kalagot ug kasuko, ibutang ug ibubo ko kamo didto. **21** Busa tapukon ko kamo ug tayhupon inubanan sa kalayo sa akong kalinugtot aron nga ibubo diha sa iyang atubangan. **22** Sama sa natunaw nga plata diha sa tungatunga sa hudno, matunaw kamo, ug masayran ninyo nga Ako si Yahweh, ang nagbubo sa akong kalinugtot batok kaninyo!" **23** Miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **24** "Anak sa tawo, sulthi siya, 'Yuta ka nga hugaw. Wala nay ulan sa adlaw sa akong kasuko! **25** Adunay pagpanglupig sa iyang mga propeta taliwala kanila, sama sa nagngulob nga liyon nga nagkuniskunis sa tukbonon. Nagapamatay sila ug nagakuha sa bililhong handabi; ginapadaghan nila ang mga balo diha kaniyal! **26** Nagbuhat ug pagpanglupig sa akong balaod ang iyang mga pari, ug gipasipad-an nila ang akong balaang mga butang. Wala nila ilha ang kalahian sa balaang mga butang ug hugaw nga mga butang, ug wala gitudlo ang kalahian mahitungod sa hugaw ug sa limpyo. Gililong nila ang ilang mga mata gikan sa akong adlaw nga Igpapahulay aron nga pasipad-an ako sa ilang taliwala. **27** Sama sa mga lobo diha kaniya ang iyang mga prinisipe nga nagkuniskunis sa ilang mga tukbonon. Nagbubo sila ug dugo ug nagguba sa kinabuhi, aron makaginansiya pinaagi sa limborg. **28** Gitabonan sa ilang mga propeta ang ilang mga sala; nakakita sila ug bakag nga mga panan-awon ug nagtagna sa bakak kanila. Miuong sila "Nagsulti niini si Yahweh nga Gino" bisan ug wala nagsulti si Yahweh niini. **29** Gidaogdaog ang kawatahan sa yuta pinaagi sa pagpangkilik ug giilogan pinaagi sa pagpanulis, ug gidagmalan nila ang kabos ug ang nanginahanglan, ug gidaogdaog ang mga langyaw nga walay hustisa. **30** Busa nangita ako ug usa ka tawo gikan kanila nga maoy magtukod sa pader ug mayrobarog alang kanako diha sa tinumpa niili alang sa yuta aron nga dili ko kini gib-on, apan wala akoy nakaplagan. **31** Busa ibubo ko ang akong kasuko diha kanila. Pagatapuson sa sila pinaagi sa kalayo sa akong kasuko ug ipapas-an ko kanila ang ilang kaugalingong binuhatan—mao kini ang gipamulong ni Yahweh."

23 Miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** "Anak sa Tawo, adunay duha ka babaye, nga anak sa usa ka inahan. **3** Namuhat sila ingon nga mga babayeng nagabaligya ug dungog didto sa Ehipto sa panahon sa ilang pagkabatan-on. Gikumot ang ilang mga duhan ug gihapuhap ang ilang mga atngai didto. **4** Ang ilang ngalan mao si Ohola—ang magulang—ug si Oholiba—ang manghod. Unya naasawa ko sila ug nanganak ug mga lalaki ug mga babaye. Mao kini ang pasabot sa ilang ngalan: Si Ohola nagpaila sa Samaria, ug si Oholiba nagpaila sa Jerusalem. **5** Apan namuhat si Ohola ingon nga babayeng nagabaligya ug dungog bisan sa dihang asawa ko pa siya; nanguwag siya ngadto sa iyang mga hinigugma, ngadto sa taga Asiria nga mao ang ngadumala, **6** sa mga gobernador nga nagsul-ob ug tapol nga bist, ug ngadto sa iyang mga opisyal, nga mga kusugan ug ambongan, silang tanan mga mangangabayo. **7** Busa gitugyan niya ang iyang kaugalingon ngadto kanila ingon nga babayeng nagabaligya ug dungog, ngadto sa tanang labing maayong makalakin-an sa taga Asiria, ug gihugawan niya ang iyang kaugalingon uban sa matag usa nga iyang gipanguwagan—ug uban sa tanan nilang mga diosdios. **8** Tungod kay wala niya biyay ang pagbaligya ug dungog didto sa Ehipto, sa dihang nakigdulog sila kaniya sa dalaga pa siya, sa dihang una nilang gisugdan ang paghahupah sa iyang dughan, sa dihang una nilang gibubo ngadto kaniya ang ilang kaulag. **9** Busa gitugyan ko siya ngadto sa kamot sa iyang mga hinigugma, ngadto sa taga Asiria nga iyang gipanguwagan. **10** Gihuboan nila siya. Gikuha nila ang iyang mga anak nga lalaki ug babaye, busa gihukman nila siya, ug gipatay pinaagi sa espada, ug nahimo siya nga kaulawan alang sa ubang kababayen-an. **11** Nakita kini sa iyang igosoon nga si Oholiba, apan hilabihan ang iyang kauwagon

ug namuhat siya ingon nga babayeng nagabaligya ug dungog labaw pa sa iyang igsoon. **12** Nanguwag siya ngadto sa mga taga Asiria, sa mga gobernador ug sa mga opisyal nga nagdumala ug nagsul-ob ug maanindot nga bist, mga kalalakin-an nga mangangabayo. Mga kusgan ug ambongan silang tanan. **13** Nakita ko nga gihugawan niya ang iyang kaugalingon. Managsama lang sila sa iyang igsoon. **14** Gitugangan niya ug mas labaw pa ang iyang pagbaligya ug dungog. Nakita niya ang kinulit nga halugway sa kalalakin-an diha sa mga pader, halugway sa mga Caldeahanon nga gibulit sa kolor pula, **15** gibakusang ilang mga hawak, uban sa tag-as nga mga purong diha sa ilang mga ulo. Ang tanan kanila sama sa halugway sa mga opisyal sa kasundalohan nga naugkarwah, susama sa panaway sa mga lalaking anak sa Babilonia, nga naugpuyu sa yuta sa Caldea. **16** Sa pagkakita gayod niya kanila, nanguwag siya, busa nagsadala siya ug mga mensahero alang kanila ngadto sa Caldea. **17** Unya nangadto kaniya ang mga taga Babilonia ug nakigdulog, ug gihugawan nila siya uban sa ilang kaulag. Nahimo siya nga hugaw tungod sa iyang gibuhat, busa mibiyaya siya kanila sa pagkamalaway. **18** Gipakita niya ang iyang mga buhat sa pagbaligya ug dungog ug gipakita niya ang hubo niyang lawas, busa gitalinkan siya sa akong kalag, sama nga gitalinkan sa akong kalag ang iyang igsoon. **19** Unya naghimo siya ug daghang pang buhat sa pagbaligya ug dungog, ingon nga gihinundoman ug gisunod niya ang mga adlaw sa iyang pagkabatan-on, sa dihang namuhat siya ingon nga babayeng nagabaligya ug dungog didto sa Ehipto. **20** Nanguwag siya ngadto sa iyang mga hinigugma, kansang mga kinatawo sama kadagko sa kinatawo sa mga asno, ug kansang mga tagoangkan sama kadagko sa tagoangkan sa mga kabayo. **21** Mao kini ang paghimo nimo sa makuulaw nga mga buhat sa imong pagkabatan-on, sa dihang gihiapuhuan sa mga Ehiptohanon ang imong atrigal ug giukumot ang imong dughan. **22** Busa, miington niini si Yahweh nga Ginoo ngadto kang, Oholiba, 'Tan-awa! Himoon kong makigbatok kanimo ang imong mga hinigugma. Kadtong imong gitalinkan, pagad-on ko sila batok kanimo sa tanang babin: **23** ang mga taga Babilonia ug ang tanan nga mga Caldeahanon, Pekod, Shoa, ug Koa, ug ang tanang taga Asiria uban kanila, kusgan, ambongan nga mga lalaki, mga gobernador ug mga pangulo sa kasundalohan, silang tanan mga opisyal ug mga kalakin-an nga dunganon, ug mga mangangabayo. **24** Magabot sila batok kanimo uban sa mga hinigib, ug uban sa mga karwah ug mga karomata, ug uban sa dakon panon sa kawayhan. Magbutang sila sa inyong palibot ug dagkong mga taming, gagmayn nga mga taming, ug mga helmet batok kaninyo. Hatagan ko silag Kahigayonan sa pagsilot kaninyo, ug siloton kamo nila pinaagi sa ilang mga gibuhat. **25** Tungod kay ipahamtantok ko kaninyo ang akong kasuko sa pangabubho, ug siloton kamo nila uban ang kasuko. Pamutlon nila ang inyong mga ilong ug dalungan, ug ang mga makaiyakas malaglag pinaagi sa espada. Panguhaon nila ang inyong mga anak nga lalaki ug babaye, ug ang makaiyakas kaninyo pagalamyon sa kalayo. **26** Huboan ka nila sa imong mga bisti ug panguhaon ang imong mga alahas. **27** Busa wagtagon ko ang makuulaw nimong binuhatan ug ang imong mga buhat sa pagbaligya ug dungog gikan sa yuta sa Ehipto. Dili ka na moyahat sa imong mga mata sa paghandom kanila, ug dili ka na maghunahuna pa sa Ehipto bisan kanus-a.' **28** Tungod kay mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Ginoo, 'Tan-awa! Itugyan ko ikaw ngadto sa kamot sa imong gasakilagan, balik ngadto sa kamot sa usa ug ang imong gitalinkan. **29** Siloton ka nila nga masuk-anon gayod; kuhaon nila ang tanan nimong mga kabtangan ug biyaan ka nga hubo ug walay saput. Madayag ang hubo nga kaulawan sa imong pagbaligya ug dungog, ang imong makuulaw nga buhat ug ang imong pagkawagon. **30** Pagabuhutan kining mga butanga diha kanimo tungod sa imong pagpamuhat ingon nga babayeng nagabiligya ug dungog, pagpanguwag ngadto sa mga nasod nga nakapuhugaw kanimo uban sa ilang mga diosdios. **31** Naglakaw ka diha sa dalan sa imong igsoon babaye, busa ibutang ko ang kupa sa pagsilot diha sa imong kamot.' **32** Miington niini si Yahweh nga Ginoo, 'Moinom ka sa lalom ug dako nga kupa sa imong igsoon babaye. Mahimo kung katawan-an ug tumong sa pagyagayaga—dako ang sulod niining maong kupa. **33** Mapuno ka sa pagkahubog ug kasubo, ang kupa sa kalisang ug pagkagun-ob; ang kupa sa Samaria nga imong igsoon babaye. **34** Imnom nimo kini ug hutdon; una buk-on nimo kini ug samaran ang imong dughan sa mga tipik niini. Tungod kay gipamulong ko na kini—mao kini ang gihipahanay ni Yahweh nga Ginoo.' **35** Busa, miington niini si Yahweh nga Ginoo, 'Tungod kay gikalimtan mo ako ug gitalinkan, busa masinati mo usab ang mga sangpotanan sa imong makuulaw nga binuhatan

ug ang mga buhat sa malaw-ay nga pagpakhilawas.' **36** Miington si Yahweh kanako, "Anak sa Tawo, hukman mo ba si Ohola ug si Oholiba? Busa ipakita kanila ang malaw-ay nilang mga binuhatan, **37** tungod kay nakahimo sila ug pagpanapaw, ug tungod kay anaay dugo sa ilang mga kamot. Nakapanapaw sila uban sa ilang mga diosdios, ug gisunog gani nila sa kalayo bisan ang ilang mga anak nga lalaki, ingon nga pagkaon alang sa ilang mga diosdios. **38** Unya magpadayon sila sa pagbuhut niini nganhi kanako: Hugawan nila ang akong sagradong dapit, ug pasipad-an ang akong mga adlaw nga Igpapahulay sa samang adlaw. **39** Kay sa dihang gipataw nila ang ilang mga anak alang sa ilang mga diosdios, unya miadto sila sa akong sagradong dapit sa samang adlaw aron sa pagpasipala niini! Busa tan-awa! Mao kini ang ilang gibuhut diha taliwala sa akong balay. **40** Gipadala nimo ang kalalakin-an nga naggikan sa layo, nga gipadad-an sa mga mensahero—karon tan-awa. Miainhi gayod sila, kadtong inyong gipangandaman pinaagi sa pagkaligo, pagkolor sa inyong mga mata, ug pagdayanday sa inyong kaugalingon pinaagi sa alahas. **41** Naglingkod ka diha sa maanindot nimo nga hgidaanang ug diha sa lamesa nga giandam atubangan niini kung diin imong gibutang ug akong insenso ug ang akong lana. **42** Busa ang dahunog sa masaba nga katawhan nagpalibot kaniya; lakip ang tanang matang sa kalalakin-an, bisan ang mga taga Sebeban gidalid gikan sa kamingawan, ug gibutangan nilag mga pulseras ang ilang mga kamot ug maanindot nga mga korona diha sa ilang mga ulo. **43** Unya miington ako ngadto kaniya nga nagulang sa pagpanapaw, 'Karon magmakighilawason na gayod sila uban kaniya, ug maington man usab siya ngadto kanila.' **44** Nangadto sila kaniya ug nakigdulog ingon nga ang kalalakin-an mangadto ug makig-uban sa babayeng nagabiligya ug dungog. Niini nga paagi nakigdulog sila kang Ohola ug Oholiba, ang makighilawason nga mga babaye. **45** Apan hukman ug siloton sila sa mga matarong nga kalalakin-an ingon nga mga mananapaw, ug siloton nila sila uban ang paghukom alang niadtong mamumuno, tungod kay mga mananapaw sila ug anaa sa ilang mga kamot ang dugo. **46** Busa misulit niini si Yahweh nga Ginoo: Mopatunhaga ako ug pundok batok kanila ug itugyan ko sila aron sakiton ug tulison. **47** Unya ang maong pundok mobato ug mopatay kanila pinaagi sa mga espada. Pamatyon nila ang mga anak nga lalaki ug mga babaye ug sunogon ang ilang mga baly. **48** Kay wagtagon ko ang makuulaw nga binuhatan gikan sa yuta ug pantonon ang tanang kababayen-an aron dili na gayod sila mamuhat ingon nga mga babayeng nagabiligya ug dungog. **49** Busa ipahiluna nila ang inyong makuulaw ug bataw batok kaninyo. Matagamtaman ninyo ang inyong mga sala uban sa inyong mga diosdios, ug mahibaloan ninyo sa ingon niini nga paagi nga ako si Yahweh nga Ginoo."

24 Miabot kanako ang pulong ni Yahweh sa ika-siyam nga tuig, sa ika-napulo nga bulan, ug sa ika-napulo nga adlaw sa mao nga bulan, nga nag-ingon, **2** 'Anak sa tawo, isulat ang ngalan niining adlaw, niining maong adlawa, tungod kay karong adlawa gipalibotan sa hari sa Babilonia ang Jerusalem. **3** Busa pagsulti ug panulithon batok niining masinupokan nga panimalay, usa ka sambingay. Sultihil sila, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Itak-ang ang kaldero. Itak-ang kini ug bubo-i kini ug tubig. **4** Pagkuha ug pipila ka karne sulod niini, matag maayo nga babin—paa ug abaga— ug pun-a kini sa pinakamaayo nga mga bukog. **5** Ihawa ang labing maayo sa panon sa mananap ug isugnod sa ilalom niini ang mga bukog. Pabukala kini ug lutoa ang mga bukog niini. **6** Busa miington niini si Yahweh nga Ginoo: Pagkaalaot sa siyudad sa dugo, ang kaldero nga gitaya na ug dili na mawala pa kana nga taya. Isaisaha kini pagkuha, apan ayaw pagripa alang niini. **7** Tungod kay ang iyang dugo anaa sa iyang taliwala. Gipahimutang niya kini sa hamis nga bato; wala niya kini gibubo sa yuta diin kini matabanon sa abog, **8** busa ngadala kini ug kaligutog ngadto sa hingpit nga panimalos. Gibutang ko ang iyang dugo ngadto sa hamis nga bato aron nga dili kini matabanon. **9** Busa, nagsulti niini si Yahweh nga Ginoo: Pagkaalaot sa siyudad sa dugo. Padak-on ko usab ang tinapok nga sugnond. **10** Dapoga ang mga sugnond ug paghaling. Lutoa pag-ayo ang karne ug isagol ang mga lamas ug paiga ang mga bukog. **11** Unya itak-ang ang kaldero diha sa baga, aron mainit ug masunog ang brios, aron matunaw ang kahugaw nga anaa niini, ug mawala ang taya.' **12** Gikapoy siya tungod sa iyang paghago, apan wala natangtang diha kaniya ang taya pinaagi sa kalayo. **13** Ang imong makuulaw nga binuhatan mao ang imong pagkahugaw, tungod kay gihinloan ko na ikaw, apan naugpakhugaw ka gihapon. Wala ka gihapon nakalingkawas gikan sa imong pagkahugaw hangtod nga ipahimutang ko

diha kanimo ang akong kaligutgut. **14** Ako, si Yahweh, ang namulong niini, ug buhaton ko kini. Dili ako mohunong ni magpahulay gikan niini. Sama sa imong binuhatan, ug sa imong mga buluhaton, hukman ka gayod nila! —mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo.” **15** Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-igon, **16** “Anak sa tawo! Tan-awa, kuaon ko gikan kanimo ang gikahimut-an sa imong mga mata inurbanan sa hampak, apan kinahanglanan nga dili ka magbangotan o ni maghilak, ug kinahanglanan nga dili motulog ang imong luha. **17** Kinahanglan mag-agulo ka sa hilom. Ayaw paghaya ug minatay. Pagpurog ug sul-oba ang imong mga sandalyas, apan ayaw taboni ang imong bangas o mokaon ug tinapay sa kalalakin-an nga nagbangotan tungod sa pagkamatay sa ilang mga asawa.” **18** Busa nakigsulti sa katawhan sa pagkabuntag, ug namatay ang akong asawa pagkagabii. Pagkabuntag gibuhut ko ang gisugo kanako. **19** Nangutana ang katawhan kanako, “Dili mo ba kamo sultahan kung unsa ang pasabot niining mga butanga, ang mga butang nga imong gibuhut?” **20** Busa gisulihan ko sila. “Miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-igon, **21** ‘Sultih ang panimalay sa Israel, nag-igon niini si Yahweh nga Ginoo: Tan-awa! Panamastamasan ko ang akong balaang dapit—ang garbo sa inyong gahom, ang gikahimut-an sa inyong mga mata, ug ang gitinguha sa inyong kalag, ug malaglag pinaagi sa espada ang nangabiayaan ninyo nga anak nga mga lalaki ug anak nga mga babaye. **22** Unya buhaton ninyo ang tukmang butang sama sa akong gibuhut: Dili niynta tabonan ang inyong bangas, ni mokaon sa tinapay sa nagbangotan nga kalalakin-an! **23** Hinuon magpurog kamo, ug magsuot ug sandalyas; dili na kamo magbangotan o maghilak, tungod kay malanay kamo sa inyong mga kasalanan, ug mag-agulo ang matag-usa ka tawo alang sa iyang igsoon nga lalaki. **24** Busa mahimong timailan si Ezekiel alang kaninyo, buhaton usab ninyo sa umaabot ang taran niyang gibuhut. Unya masayran ninyo nga ako ang Ginoo nga si Yahweh!” **25** Apan ikaw, anak sa tawo, sa adlaw nga dakpon ko ang ilang templo, nga mai ang ilang kalipay, ang ilang garbo, ug ang ilang nakita ug gitinguha—ug sa dihang kuaon ko kanila ang ilang anak nga mga lalaki ug anak nga mga babaye— **26** nianang adlawa, moabot diha kaninyo ang binihag nga nakaikyas aron sa paghatag kaninyo sa mga balita! **27** Nianang adlawa maabli ang inyong baba ug makigsulti kamo nianang nakaikyas nga binihag—dili na kamo magpakaahilon pa. Mahimo kamong timailan alang kanila aron nga masayran nila nga ako si Yahweh.”

25 Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-igon, **2** “Anak sa tawo, andama ang imong kaugalingon batok sa katawhan sa Amon ug panagna batok kanila. **3** Isulti kini ngadto sa katawhan sa Amon, “Paminawa ang pulong ni Yahweh nga Ginoo. Mao kini ang gisulti sa Ginoong Dios: Tungod kay miilong kamo, ‘Aha!’ ibabaw sa akong sagradrong dapit sa dihang gipasipad-an kini, ug batok sa yuta sa Israel sa dihang nahimo kining biniyaan, ug batok sa balay sa Juda sa dihang gibihag sila, **4** busa, tan-awa, itugyan ko kamo ngadto sa katawhan sa sidlakan iginon nga tig- gipanag-iya. Magkampo sila batok kaninyo ug magpatindog sa ilang mga tolda taliwala kaninyo. Kaonon nila ang inyong prutas ug inonom ang inyong gatas. **5** Himoon ko ang Raba nga sibsonian sa mga kameyo ug ang katawhan sa Amon nga sibsonian sa panon sa mga mananap. Ug unya mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh. **6** Tungod kay miilong si Yahweh nga Ginoo niini: Nipalakpak kamo sa inyong mga kamot ug mitadyak sa inyong mga tili, ug nagmaya uban sa pagpasipala nga anaa kaninyo batok sa yuta sa Israel. **7** Busa, tan-awa! Dagmalan ko kamo pinaagi sa akong kamot ug itugyan iginon nga inilog ngadto sa mga nasod. Wagtagon ko kamo gikan sa mga katawhan ug himoon nga mahahanan taliwala sa mga nasod! Gub-on ko kamo, ug mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh.” **8** Misulti ang Yahweh nga Ginoo niini, “Tungod kay miilong ang Moab ug ang Seir, ‘Tan-awa! Sama sa ubang mga nasod ang balay sa Juda.’” **9** Busa, tan-awa! Abriko ko ang bakiid sa Moab, gikan sa iyang siyudad didto sa utlanan—ang katahom sa Bet Jeshimot, Baal Meon, ug Kiriataim— **10** ngadto sa katawhan sa sidlakan nga nakibatok sa katawhan sa Amon. Itugyan ko sila iginon nga kabitangan aron dili na mahinumdoman sa ubang mga nasod ang katawhan sa Amon. **11** Busa maghukom ako batok sa Moab, ug mahibaloan nila nga ako si Yahweh.” **12** Miilong niini si Yahweh nga Ginoo, “Nanimalos ang Edom batok sa panimalay sa Juda ug nasayop sa pagbuhut niana. **13** Busa, miilong niini si Yahweh nga Ginoo: Dagmalan ko ang Edom pinaagi sa akong kamot ug gun-obon ko ang matag tawo ug mananap didto. Himoon ko silang linumpag, biniyaan nga dapit, gikan sa Teman

hangtod sa Dedan. Malaglag sila pinaagi sa espada. **14** Ipahamtang ko ang akong pagpanimalos ngadto sa Edom pinaagi sa kamot sa akong katawhang Israel, ug buhaton nila ngadto sa Edom pinasikad sa akong kasuko ug kaligutgut, ug mahibal-an nila ang akong pagpanimalos— mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Ginoo.” **15** Miilong niini ang Yahweh nga Ginoo, “Nanimalos ang Filistihanon uban ang pagkadaotan ug gikan sa ilang mga kaugalingon gisulayan nila pagguba ang Juda sa makadaghan. **16** Busa mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Ginoo: Tan-awa! Kab-on ko ang Filistihanon pinaagi sa akong kamot, ug akong wagtagon ang Kerenethanon ug gub-on ang mga nahibiling lumolupyo sa baybayon. **17** Tungod kay manimalos ako batok kanila uban sa hilabihan nga kasuko sa pagsilot, aron mahibaloan nila nga ako si Yahweh, sa dihang mapanimaslan ko na sila.”

26 Busa sa ika-onse ka tuig, sa unang adlaw sa bulan, miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-igon, **2** “Anak sa tawo, tungod kay miilong ang Tyre batok sa Jerusalem, ‘Aha! Nangbangkag na ang mga ganghaan sa katawhan! Mibalik siya kanako; mapuno ako tungod kay naguba na siya.’ **3** Busa miilong si Yahweh nga Ginoo niini, “Tan-awa! Nakigbatok ako kanimo, Tyre, tigomon ko ang daghang kanasoran batok kanimo sama sa dagat nga mipsasaka sa iyang mga balod. **4** Gub-on nila ang mga pader sa Tyre ug pagalumpagon ang ilang mga tore. Silhigon ko ang iyang mga abog ug himoon siya nga lunlon bato. **5** Mahimo siyang dapit nga bularanan ug mga pukot diha taliwala sa kadagatan, tungod kay gisulti ko na kini—mao kini ang giigong ni Yahweh—ug mahimo siya nga inilog alang sa mga kanasoran. **6** Pamatyon pinaagi sa mga espada ang iyang mga anak nga babaye diha sa kaumahan, ug masayod sila nga ako mao si Yahweh.” **7** Tungod kay mao kini ang giigong ni Yahweh: Tan-awa, dalhon ko gikan sa amihanon si Nabucadnezar nga hari sa Babilonia, hari sa mga hari, batok sa Tyre, uban sa mga kabayo ug mga karwahe, uban sa mga tigkabayo ug dakong pundok sa katawhan. **8** Pamatyon niya ang imong mga anak nga babaye diha sa uma. Palibotan niya kamo ug magtukod ug agjianan diha sa imong mga pader ug mopataas sa iyang mga salipod batok kanimo. **9** Ipa himutang niya ang troso aron sa pagguba sa imong mga pader, ug lumpagong sa iyang mga hinagibang ang imong mga tore. **10** Daghan ang iyang mga kabayo hinungdan nga ang ilang mga abog maoy motabon kanimo. Mauyog ang imong mga pader tungod sa dahunog sa tigkabayo, mga karomata, ug mga karwahe. Sa dihang mosulod siya sa imong mga ganghaan, mosulod siya nga sama sa mga tawo nga mosulod sa usa ka siyudad nga naguba na ang mga pader. **11** Ang kuko sa iyang mga kabayo magtunobtunob sa inyong mga agianan. Pamatyon niya ang imong mga katawhan pinaagi sa espada ug mahagba ang imong kusgan nga mga poste ngadto sa yuta. **12** Illogon nila ang imong mga kabtangan ug imbarhogon ang imong mga balyig. Lumpagong nila ang imong mga pader ug gub-on ang maanindot nimo nga mga balyig. Ang imong mga bato, mga timbre, ug ang mga ginuba, ipanglabay nila ngadto sa mga katubigan. **13** Pahunongan ko ang kasaba sa imong mga alawiton. Dili na gayod madungungan ang tingog sa imong mga alpa. **14** Himoon ko ikaw nga lunlon bato, mahimo kang dapit nga bularanan sa mga pukot. Dili kana gayod matukod pag-usab, tungod kay, Ako si Yahweh nga Ginoo mao ang nagsulti niini. **15** Ang Ginoong Dios miilong niini ngadto sa Tyre, “Dili ba mangatay-og ang mga isla pinaagi sa kakuosog sa imong pagkahagba, ug pinaagi sa mga pag-agulo sa tanang sandan sa dihang maanua na sa inyong taliwala ang makallisang nga pagpamatay?” **16** Unya manganaog ang tanang mga prinsipe sa dagat gikan sa ilang mga trono ug hukason ang ilang mga bistu ug huboon ang ilang binuridhang mga sinina. Bistihan nila ang ilang mga kaugalingon uban ang pagpangurog, ug manglingkod sila sa yuta ug magkurog sa mataghigayon, ug mangluspad sila tungod kanimo. **17** Magsubo sila alang kanimo ug moilong, “Nganong nangapukan man kamong mga manlalayag. Ang inilang siyudad nga hilabihan kakusgan—karon nawala na sa dagat. Ang usa nga nakapuyo kaniya maoy nagdala ug kasamok ngadto sa matag-usa kanila nga napuyu duol kanila. **18** Karon magkurog ang kababayonan sa adlaw sa imong pagkapukan. Nalisang ang mga isla sa kadagatan, tungod kay namatay ka man.” **19** Tungod kay miilong niini si Yahweh nga Ginoo: Sa dihang himoon ko ikaw nga biniyaang siyudad, sama sa ubang mga siyudad nga karon wala na mapuy-i, sa dihang palutawon ko ang mga lawom batok kanimo, ug sa dihang motabon kanimo ang dakong tubig, **20** unya dad-on ko ikaw ngadto sa karaang kapanahonan, sama sa uban nga miadto na sa ilalom sa yuta; tungod kay papuy-on ko ikaw sa pinaka-ubos nga babin sa yuta sama sa mga guba nga anaa sa karaang mga panahon. Tungod niini

dili kana mobalik ug mobarog sa yuta sa mga buhi. **21** Pahamtangan ko ikaw ug katalagman, ug mawala ka hangtod sa kahangtoran. Unya pangitaon ka, apan dili ka na gayod makaplagan pag-usab—mao kini ang giingon ni Yahweh nga Ginoo."

27

Unya miabot usab kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** "Karon ikaw, anak sa tawo, pagsugod sa pagbanganot alang sa Tyre, **3** ug ingna ang Tyre, nga nagpuyo sa taliwala sa mga ganghaan sa dagat, sa mga negosyante nga katawhan sa daghang mga isla, ang Ginoong Dios mao ang nagsulti niini kanimo: Tyre, miingon ka, 'Hingpit ang akong kaanyag.' **4** Ang imong mga utlanan anaa sa tungatunga sa kadagatan; ang imong magtutukod naghimo kaninomong hingpit nga maanyag. **5** Gihimo nila ang imong mga tabla pinaagi sa sepres nga gikan sa Bukid sa Hermon; nagkuha sila ug sedro gikan sa Lebanon aron sa paghimo ug poste sa barko alang kanimo. **6** Naghimo sila ug mga bugsay gikan sa kahoy nga tugas sa Basan; gihimo nila ang imong mga salog gikan sa kahoy nga sedro nga gikan sa Cyprus, ug gihaklapan kini ug tango sa elepante. **7** Ang inyong mga layag hinimo gikan sa kinulayan ngan mga panapton nga gikan sa Ehipto sama sa inyong mga bandera! **8** Kadtong nagpuyo sa Sidon ug sa Arbad mao ang inyong mga tigbugsay; ang mga magtutuldo sa Tyre naggikan kanimo; sila mao ang inyong mga tigimon. **9** Batid nga mga tiggama nga gikan sa Biblos ang mihuman sa imong barko; ang tanan nimong mga barko ug ilang mga manlalawig maoy nagsala sa ilang mga baligya. **10** Ang Persia, Lydia, ug Libya mao ang imong mga sundalo, ang imong katawhan nga alang sa gubat. Gisang-at niila diha kanimo ang mga taming ug hilmit; gipakita nila ang imong katahom. **11** Ang katawhan sa Arbad ug Helek sa imong mga kasundalohan anaa sa imong mga pader nga napalibot kanimo, ug ang katawhan sa Gammad anaa sa imong mga tore. Ilang gipangsang-at ang ilang mga taming diha sa imong mga pader nga nakalibot kanimo! Gisangkap nila ang imong kaanyag. **12** Ang Tarsis mao ang imong kauban sa pagbinayaoay tungod sa imong kawabundansa sa maayong mga butang nga ibaligya: plata, puthaw, lata, ug tingga. Namalit sila ug namaligya sa inyong mga butang! **13** Si Jaban, Tubal, ug Meseck—namaligya ug mga ulipon ug mga butang nga hinimo gikan sa bronsi. Gidumalaan nila ang imong mga baligya. **14** Si Bet Torgoma naghatag ug mga kabayo, wala gikapon nga mga kabayo, ug mga mula ingon nga imong baligya. **15** Ang katawhan sa Rodes mao ang imong mga negosyante sa daghang mga kabayabonan. Anaa sa imong kamot ang pagbaligya; nagpadala sila ug bawog nga sungay, tango sa elepante, ug ebony ingon nga pasidungog! **16** Si Aram mao ang tigbaligya sa imong daghang mga produkto; naghatag sila ug mga esmeralda, tapol, kinulayang bisti, lunsay nga pahumot, mga perlas, ug mahalong mga bato nga rubi ingon nga imong baligya. **17** Nakibaylo ug mga produkto ang Juda ug ang yuta sa Israel kanimo. Naghatag sila ug mga trigo gikan sa Minnit, tinapay, dugos, lana, ug balsamo ingon nga imong baligya. **18** Ang Damascus mao ang tigbaligya sa tanan nimong mga produkto, sa hilabihan nimo nga mga katigayonan, ug sa bino sa Helbon ug ang sapot sa Zahar. **19** Si Dan ug si Jaban nga gikan sa Uzzal naghatag kanimo sa mga baligya nga puthaw, sinamon, ug kalamon. Nahimo kining baligya diha kanimo. **20** Si Dedan mao ang imong tigbaligya sa mga maayong hapiñ sa kabayo. **21** Nakibaylo kanimo sa mga produkto ang Arabia ug ang tanang pangulo sa Kedar; naghatag sila kanimo ug mga nating karnero, mga laking karnero ug mga kanding. **22** Miabot ang mga negosyante sa Sheba ug Raama aron sa pagbaligya kanimo sa pinakamaayong lamas ug sa tanang mahalong mutya; nakibaylo sila ug bulawan alang sa imong mga baligya. **23** Nakibaylo usab kanimo ang Haran, Kanne, ug Eden, uban sa Sheba, Asur, ug Kilmad. **24** Mao kini ang imong mga tigbaligya sa adunay disenyo nga mga kupo sa tapol ngan sinina uban sa nagkakaidayang mga kolor, ug sa mga habol nga klasifikasi ang kolor, binurdahan, ug maayong pagkahimo nga mga bisti diha sa imong baligyaanang nga mga dapit. **25** Ang mga barko sa Tarsis mao ang tigdala sa mga baligya! Busa napuno ka, nabug-atan sa mga butang diha sa tungatunga sa kadagatan! **26** Gidala ka sa imong mga tigbugsay ngadto sa halapad nga kadagatan; ang hangin sa sidlakan maoy nagguba kanimo diha sa ilang taliwala. **27** Ang imong katigayonan, mga baligya, ang imong mga manlalawig ug mga tigtimon, ug ang mga tiggama sa barko; ang tanan nimong tigbaligya ug ang tanan katawhan nga alang sa gubat nga anaa kanimo, ug ang tanan nimong mga pahinante—mangalunod sila ngadto sa kinahiladman sa dagat sa adlaw sa imong pagkapukan. **28** Ang mga siyudad nga anaa sa kadagatan mangurog tungod sa hilak sa imong tigimon; **29** Kadtong tanan nga

ngagunit sa mga bugsay mokanaog gikan sa ilang mga barko; ang tanan nga nagasakay sa barko ug ang mga tigimon magbarog sa yuta. **30** Unya papaminawon ka nila sa ilang mga tingog ug motiyabaw; magbutang sila ug mga abog sa ilang mga ulo. Magligidigid sila sa mga abo. **31** Upawan nila ang ilang mga ulo alang kanimo ug magbisti sila ug sako, ug maghilak sila pag-ayo nganha kanimo ug maninggit. **32** Motiyabaw sila pag-ayo tungod sa pagbanganot alang kanimo ug mag-awit silag alawiton sa pagsubo nganha kanimo, nga sama sa Tyre, nga gipahilom diha sa taliwala sa kadagatan? **33** Sa dihang ang imong tigbaligya midunggo, makapalipay kini sa daghang mga tawo; gipadato mo ang mga hari sa kalibutan pinaagi sa kadako sa imong kabtagtan ug mga baligya! **34** Apan sa dihang lisangan ka sa dagat, pinaagi sa lawom kaayo nga tubig, mangalunod ang tanan nimo nga mga baligya lakip ang mga pahinante niini! **35** Mangluspasid diha kanimo ang tanan nga lumolupyo sa baybayon, ug magkurog sa kahadlok ang ilang hari! Magkurog ang ilang mga nawong! **36** Magmahay kanimo ang ubang mga tigbaligya; mahimo ka nga kahadlok, ug mawala ka na hangtod sa hangtod."

28

Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** "Anak sa tawo, sultih ang nagdumala sa Tyre, 'Miingon niini si Yahweh nga Ginoo: Garbosong imong kasingkasing! Miingon ka, 'dios ako! Molingkod ako diha sa lingkoran sa mga dios nga anaa sa kasingkasing sa kadagatan!' Gihimo nimo ang imong kasingkasing sama sa kasingkasing sa dios, bisan nga tawo ka lamang ug dili dios; **3** naghunahuna ka nga mas maalaman ka kang Daniel, ug walay mga tinago nga dili nimo masabtan! **4** Nagpadato ka sa imong kaugalingon pinaagi sa kaalam ug katakos, ug nakabaton ug bulawan ug plata diha sa imong tigomanan sa mga bahandi! **5** Midaghan ang imong bahandi, pinaagi sa imong dakong kaalam ug pagpamatigayon, busa nagmagarbonhon ang imong kasingkasing tungod sa imong bahandi. **6** Busa, miingon niini si Yahweh nga Ginoo: Tungod kay gihimo nimo ang imong kasingkasing sama sa kasingkasing sa dios, **7** busa pagadad-on ko ang mga langyaw batok kanimo, ang makahahadlok nga mga kalalakin-an gikan sa laing mga nasod. Makigbatok sila sa katahom sa imong kaalam pinaagi sa ilang mga espada, ug hugawan nila ang imong himaya. **8** Ihulog kamo nila ngadto sa bung-aw, mamatay kamo sama sa kamatayon niadtong namatay ditido sa kasingkasing sa kadagatan. **9** Moingon ka ba gayod nga, "dios ako" diha atubangan sa mopatay kanimo? Tawo ka ug dili Dios, ug itugyan ka ngadto sa kamot sa duslak kanimo. **10** Mamatay ka sama sa kamatayon sa mga wala matulii diha sa kamot sa mga langyaw, kay gipamulong ko na kini—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo." **11** Miabot na usab kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **12** "Anak sa tawo, pagbanganot alang sa hari sa Tyre ug sultih siya, 'Miingon niini si Yahweh nga Ginoo: Ikaw ang sumbanan sa pagkahingpit, puno sa kaalam ug hingpit sa kaanyag. **13** Anaa ka sa Eden, ang tanaman sa Dios. Naputos ka sa nagkadiayang bililhon nga bato: rubi, topasio, emerald, krisolito, onix, haspe, safiro, turquise ug berilo. Hinimo gikan sa bulawan ang imong mga butanganan. Naandam na kini sa adlaw sa pag-umol kanimo **14** Gipahiluna ko ikaw diha sa balaong bikud sa Dios ingon nga anghel nga akong gituboy sa pagbantay sa katawhan. Anaa ka taliwala sa ngadilaab nga mga bato nga imong ginalakwan. **15** Maligdong ka sa imong mga pamaagi gikan sa adlaw sa pag-umol kanimo hangtod nga nakaplagaan diha kanimo ang dili pagkamakiangayon. **16** Napuno ka sa kabugut tungod sa imong dagkong pamatiugon, ug busa nakasala ka. Busa gipapahawa ko ikaw diha sa bikud sa Dios, ingon nga nahugawan, ug gibuba ko ikaw, anghel nga magbalantay, ug giabog ko ikaw taliwala diha sa ngadilaab nga mga bato. **17** Garbosong imoong kasingkasing tungod sa imong kaanyag; gibuba nimo ang imong kaalam tungod sa imong katahom. Gipadala ko ikaw ditido sa kalibutan. Gipahimutang ko ikaw atubangan sa mga hari aron nga makita ka nila. **18** Napasipadang imong balaong mga dapit, tungod sa daghan nimong sala ug sa imong pagpanikas diha sa pagpamatigayon. Busa mogula ang kalayo gikan kanimo; lamyon ka niini. Himoon ko ikaw nga mga abo diha sa kalibutan sa atubangan sa tanan nga makakita kanimo. **19** Mangurog ang tarang tawo nga nakkaila kanimo taliwala sa katawhan; malisang sila, ug manahan ka hangtod sa kahangtoran." **20** Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **21** "Anak sa tawo, andama ang imong kaugalingon batok sa Sidon ug panagna batok kaniya. **22** Isulti, 'Nag-ingon niini si Yahweh nga Ginoo: Tan-awa! Batok ako kaninyo, Sidon! Tungod kay himayaon ako diha sa inyong taliwala aron nga mahibaloan sa imong katawhan nga ako si Yahweh sa dihang ipasibaw ko na ang kaangayan diha kaninyo.

Mapakita nga balaan ako diha kaninyo. **23** Ipadala ko ang hampak diha kaninyo ug ang dugo diha sa inyong kadalanan, ug matumba ang gitigbas diha sa inyong taliwala. Urya mahibaloan ninyo nga ako si Yahweh, kung makigbatok kaninyo ang espada sa tanang babin. **24** Unya wala nay tunukon nga mga kahoy ug mga sampinit alang sa panimalay sa Israel gikan niadtong tanang naglibot nga nagbiaybiay kaniya, busa mahibaloan nila nga ako si Yahweh nga Ginoo! **25** Miengon niini si Yahweh nga Ginoo, 'Sa dihang tigomon ko na ang panimalay sa Israel gikan sa taliwala sa kawayan kung diin sila nagkatibulaag, ug sa dihang lainon ko na sila, aron nga makita sa kanasoran, unya tukoron nila ang ilang mga balay diha sa yuta nga akong ihatag sa akong sulugong nga si Jacob. **26** Urya magtukod sila ug mga balay ug mamuyo nga luwas sa kakuyaw, mananom ug mga paras, ug mamuyo nga luwas sa kakuyaw sa dihang ipadangat ko na ang kaanganan alang sa tanan nga nagbiaybiay kaniila sa tanang babin; busa mahibaloan nila nga ako si Yahweh nga ilang Dios!"

29 Sa ika-napulo nga tuig, sa ika-napulo nga bulan sa ika-dose nga adlaw sa bulan, miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga naganayon, **2** "Anak sa tawo, atlibang ngadto kang Paraon, ang hari sa Ehipto; panagna batok kaniya ug batok sa tanang taga-Ehipto. **3** Sulti nga, 'Miengon niini si Yahweh nga Ginoo: Tan-awa! Nakigbatok ako kanimo, Paraon nga hari sa Ehipto. Ikaw, nga mapintas nga mananap sa dagat nga napagpatang diha sa taliwala sa suba, nga nag-ingon, "Ako ang akong sapa. Gihimo ko kini alang sa akong kaugalingon." **4** Kay butangan ko ug dakong taga ang imong apapangig, ug ang isda sa imong Nilo masangit sa imong mga himbis; Ipatas ko ikaw taliwala sa imong suba kauban sa tanang mga isda nga nasangit sa imong mga himbis. **5** Ilabay ko ikaw ngadto sa kamingawan, ikaw ug tanang mga isda nga anaa sa imong suba. Mahapla ka sa hawan nga dapit; dili kana mahibalik ni ituboy. Ihatag ko ikaw ingon nga pagkaon sa mga buhing mananap sa kalibutan ug ngadto sa mga langgam sa kalangitan. **6** Unya masayod ang tanang lumulopyo sa Ehipto nga ako mao si Yahweh, tungod kay nahimo silang mga puncan sa bugang ngadto sa balay sa Israel. **7** Sa dihang gigunitan ka nila sa ilang mga kamot, imong gibali ug gisamaran ang ilang mga abaga; ug sa dihang misandig sila kanimo, nabali ka, ug gihimo mo ang ilang mga paa nga walay kusog. **8** Busa miengon niini si Yahweh nga Ginoo: Tan-awa! Magdala ako ug espada batok kanimo. Pamatyon ko ang tawo ug mananap gikan kanimo. **9** Busa mahimong guba ug biniyaan ang yuta sa Ehipto. Unya masayod sila nga ako si Yahweh, tungod kay miengon ang mapintas nga mananap sa dagat nga, "Ako ang suba, kay ako mao ang nagbuhut niini." **10** Busa, tan-awa! Nakigbatok ako kanimo ug sa imong suba, maong itugyan ko ang yuta sa Ehipto ngadto sa pagkabiniyaan ug dili mapustan, ug mahimo ka nga walay pulos nga yuta gikan sa Migdol hangtod sa Syene ug ngadto sa mga utlanan sa Cus. **11** Walay til sa tawo nga makaagi niini, ug walay ihalas usab nga mananap ang makaagi niini. Dili kini mapuy-an sulod sa 40 ka tuig. **12** Kay himoon ko nga awaaw ang yuta sa Ehipto taliwala sa dili mapuy-an nga mga yuta, ug ang matag siyudad nga anaa sa taliwala sa pinasagdang mga siyudad mahimong biniyaan sulod sa 40 ka mga tuig; unya akong patibulaagong ang Ehipto ngadto sa mga kanasoran, ug patibulaagong ko sila diha sa mga yuta. **13** Kay miengon niini si Yahweh nga Ginoo: Sa pagkatapos sa 40 ka tuig tigomon ko pag-usab ang Ehipto gikan sa kawayan diin sila nagkatibulaag. **14** Ipasig-uli ko ang kadato sa Ehipto ug ibalik sila ngadto sa rehiyon sa Patros, sa yuta nga ilang gigikanan. Ug mahimo silang kinaubosan nga gingharian ditto. **15** Mao kini ang pinakabuoso sa mga gingharian, ug dili na gayod kini ipatas taliwala sa mga kanasoran. Pakunhoron ko sila aron nga dili na sila magdumala sa mga kanasoran. **16** Dili na gayod mahimong rason nga kasaligan sa panimalay sa Israel ang mga Ehiptohanon. Hinuon, mahimo silang pahinumdom sa sala, nga nabuhat sa Israel sa dihang miduol sila sa Ehipto aron sa pagpangyo ug tabang. Unya masayon nila nga ako si Yahweh ang Ginoo." **17** Unya sa pag-abot sa ika 27 nga tuig sa unang adlaw sa unang bulan, miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **18** "Anak sa tawo, gihan-ay ni Nebucadnezar ang iyang mga kasundalohan aron sa pagbuhut sa bug-at nga buluhaton batok sa Tyre. Nakangokango ang matag hilmit hangtod nga naupaw ang ulo, ug nangapatoslot ang matag abaga. Ug bisan pa niana wala makadawat ug suhol ang iyang mga kasundalohan gikan sa Tyre sa bug-at nga trabaho nga iyang gibuhut batok niini. **19** Busa miengon niini si Yahweh nga Ginoo, 'Tan-awa! Itugyan ko ang yuta sa Ehipto ngadto kang Nebucadnezar nga

hari sa Babilonia, ug iyang kuhapon ang katigayonan niini, ilogon ang mga kabtangan, ug dalhon ang tanaan nga iyang makita ditto; ug mao kadto ang suhol sa iyang mga kasundalohan. **20** Gihatag ko kaniya ang yuta sa Ehipto ingon nga suhol sa trabaho nga iyang gibuhut alang kanakano—mao kini ang gisut ni Yahweh nga Ginoo. **21** Nianang adlawa patuboon ko ang sungay alang sa panimalay sa Israel, ug pasulithon ko ikaw diha sa ilang taliwala, aron nga masayod sila nga ako mao si Yahweh."

30 Miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **2** "Anak sa tawo, panagna ug pagsulti, "Miengon niini si Yahweh nga Ginoo: Pagminatay, "Pagkalaot sa umaabot nga adlaw." **3** Hapit na ang takna. Hapit na ang adlaw ni Yahweh. Mahimo kining adlaw sa panganod, ang takna sa kalaglagan alang sa kanasoran. **4** Unya moabot ang espada batok sa Ehipto, ug adunay kaguel sa Cush sa dihang malaglag sa Ehipto ang gipamatay nga mga tawo— sa dihang gipanghu nila ang iyang bahandi, ug sa dihang naguba ang iyang mga patukoran. **5** Cush, Libya, ug Lydia, ug ang tanang mga langyaw, uban sa ilang kawayan nga nahisakop sa kasabutan—mangalaglag sila pinaagi sa espada. **6** Miengon si Yahweh niini: Busa malaglag gayod ang nactabang sa Ehipto, ug mahugno gayod ang garbo sa iyang kusog. Mangalaglag pinaagi sa espada ang ilang kasundalohan gikan sa Migdol hangtod sa Syene—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo. **7** Makurat sila taliwala sa biniyaan nga kayutaan, ug mahisakop ang ilang mga siyudad sa tanang naguba nga mga siyudad. **8** Unya masayon nila nga ako si Yahweh, sa dihang daoban ko ang Ehipto, ug sa dihang malaglag ang tanan nilang magtatabang. **9** Nianang adlawa motunha kanako ang mga mensahero gikan sa mga barko aron lisangan ang kasigurohan sa Cush, ug adunay kaguel diha kanila sa adlaw sa kalaglagan sa Ehipto. Kay tan-awa! Moabot na kini. **10** Nag-ingon niini si Yahweh nga Ginoo: Pagatapuson ko ang kawayan sa Ehipto pinaagi sa kamot ni Nebucadnezar, ang hari sa Babilonia. **11** Siya uban ang iyang kasundalohan, ang kalisang sa kanasoran, moabot aron sa pagun-ob sa yuta; hubloton nila ang ilang mga espada batok sa Ehipto ug lukopon sa patayong kawayan ang ilang yuta. **12** Pahubason ko ang mga suba, ug ibaligya ko ang yuta ngadto sa kamot sa daotang mga tawo. Himoon ko ang yuta ingon sa hingpi nga biniyaan pinaagi sa kamot sa mga dumuduong—Ako, si Yahweh, nagsulti niini. **13** Nag-ingon niini si Yahweh nga Ginoo: Gun-obon ko ang mga diosdios, ug pagataposon ko ang walay pulos nga mga diosdios sa Memfis. Wala nay prinsipe sa yuta sa Ehipto, ug lisangon ko ang yuta sa Ehipto. **14** Unya himoon ko nga biniyaan ang Patros ug sunogon ang Zaan, ug ipakanaog ko ang paghukom ngadto sa Tebes. **15** Kay ipatagamtam ko ang akong kaligutgot sa Pelusium, ang salidpanan sa Ehipto, ug pamatyon ang kadaghanan sa Tebes. **16** Unya daoban ko ang Ehipto; mag-antos sa hilabihan ang Pelusium, malumpag ang Tebes, ug matag-adlaw makigubat ang Memfis sa ilang mga kaaway. **17** Malaglag pinaagi sa espada ang batan-ong kalakalan-an sa Heliopolis ug sa Bubastis, ug mahimong binihag ang ilang mga siyudad. **18** Sa Tapanhes, bakwion sa adlaw ang iyang kahayag sa dihang balion ko ang yugo sa Ehipto diito, ug matapos na ang garbo sa iyang kusog. Motabon kaniya ang panganon, ug maglakaw sa pagkabinihag ang iyang anak nga mga babaye. **19** Ipakanaog ko ang akong paghukom sa Ehipto, aron nga masayon nila nga ako si Yahweh." **20** Unya nahitabo kini sa ika napulo ug usa nga tuig, sa una nga bulan, sa ikapito nga adlaw sa bulan, miabot ang pulong ni Yahweh kanako nga nag-ingon, **21** "Anak sa tawo, Gibali ko ang bukton sa Paraon, ang hari sa Ehipto. Tan-awa! Wala pa kini nabugkosan, o maalibyohan pinaagi sa pagbugkos, aron nga mahimo kining kusgan sa pagunpit sa espada. **22** Busa nagsulti niini si Yahweh nga Ginoo, "Tan-awa, nakigbatok ako sa Paraon, ang hari sa Ehipto. Tungod kay gibali ko ang iyang bukton, apil ang kusgan ug ang napiangan, ug itagak ko gikan sa iyang kamot ang espada. **23** Unya katagon ko ang Ehipto taliwala sa kanasoran ug tibulaagong sila taliwala sa kayutaan. **24** Lig-onon ko ang bukton sa hari sa Babilonia ug ipahimutang ang espada sa iyang kamot aron nga iyang laglagon ang bukton sa Paraon. Mag-agulo siya sa atubangan sa hari sa Babilonia sama sa pag-agulo sa tawo nga himalayton. **25** Tungod kay lig-onon ko ang mga bukton sa hari sa Babilonia, samtang mangalaglag ang mga bukton sa Paraon. Unya mahibaloan nila nga Ako si Yahweh, sa dihang ibutang ko ang akong espada ngadto sa kamot sa hari sa Babilonia; ug pinaagi niini sulongan niya ang yuta sa Ehipto. **26** Busa katagon ko ang Ehipto taliwala sa kanasoran ug tibulaagong sila ngadto sa kayutaan. Unya masayon nila nga ako si Yahweh."

31 Nahitabo kini sa ikanapulo ug usa ka tuig, sa ikatulo nga bulan, sa unang adlaw sa bulan, nga miabot kanako ang pulong ni Yahweh, ug nga nag-ingon, **2** "Anak sa tawo, isulti ngadto sa Paraon, ang hari sa Ehipto, ug sa iyang katawhan nga nakapalibot kaniya, 'Sa imong kabantog, kung kinsa ka man nahisama?' **3** Tan-awa! Ang Asiria mao ang sedro sa Lebanon nga may maanyag nga mga sanga, nga naghatag ug landong sa kalasangan, ug ang kinatas-an, ug ang mga sanga niini mao ang nagporma sa tumoy sa kahoy. **4** Daghang tubig ang nakapahimo niini nga taas; gipadako kini sa lalom nga katubigan. Nagdaggayday ang mga suba sa tanang bahin niini, tungod kay ang ilang mga tuboran miabot ngadto sa tanang kahoy sa kaumahan. **5** Ang hilabihan nga katawas niini mas labaw pa sa bisan unsang ubang kahoy nga anaa sa uma, ug midaghan pag-ayo ang mga sanga niini; nanag-as ang mga sanga niini tungod sa mga tubig samtang nagtubo kini. **6** Ang matag langganti sa kalangitan nagsalag sa mga sanga niini, samtang nanganak ang mga buhing binuhat sa uma ubos sa mga kadaohanon niini. Nagpuyo ubos sa landong niini ang daghang kanasoran. **7** Tungod kay matahom kaayo ang iyang kabantog ug ang katasas sa mga sanga niini, tungod kay nahimutang ang gamot niini sa daghang katubigan. **8** Ang mga sedro nga anaa sa tanaman sa Dios. Walay kahoy nga mga sepros nga makatandi sa mga sanga niini, ug dili makatupong ang bisan unsa nga kahoy sa mga sanga niini. Walay laing kahoy didto sa tanaman sa Dios nga sama kaanyag niini. **9** Gihimo ko kining matahom nga may daghang mga sanga ug nasina ang tanang mga kahoy sa Eden nga anaa sa tanaman sa Dios. **10** Busa miington ang Yahweh nga Ginoo niini: Tungod kay taas kini, ug gipahimutang niini ang ibabaw sa kahoy taliwala sa iyang mga sanga, gipataas niini ang kasingkasing niini tungod sa iyang katawas. **11** Gihatag ko na kini didto sa kamot sa usa ka gamhanan sa kanasoran, aron buhiton kung unsa ang angay sa pagkadaotan niini. Gilabay ko na kini. **12** Gipamutol kini sa mga langyaw nga gikahadlokan sa tanang kanasoran ug gibiyana aron mamatay. Nangahulog ang mga sanga niini ngadto sa kabukiran ug sa tanang mga walog, ug nagkataag ang mga bali nga sanga niini sa tanan nga suba sa yuta. Unya mobiya ang tanang kanasoran sa kalibutan nga mipasilong sa landong niini ug mipalayo sila gikan niini. **13** Mipahulay ang tanang kalanggaman sa kawanganan diha sa mga puroan sa kahoy nga natumba, ug nangadto sa mga sanga niini ang matag mananap sa kaumahan. **14** Nahitabo kini aron wala nay laing kahoy nga motubo pinaagi sa tubig ang mopataas sa ilang mga kadaohanon nga sama katag-as sa kinatas-an mga kahoy, ug naga wala nay laing kahoy nga motubo daplin sa katubigan ang makaabot sa maong katag-asong. Ang tanan kanila gitagana sa kamatayon, ngadto sa ilalom sa yuta, uban sa mga anak sa katawhan, uban niadtong miadto ilalom sa bung-aw. **15** Miington niini si Yahweh nga Ginoo: Sa adlaw nga miadto ang sedro sa Sheol ngadlo ako ug kasub-anan ngadto sa kalibutan. Gitabonan ko ang lalom nga katubigan nga anaa niini, ug gipahubas ko ang kadagatan. Gipahubas ko ang dakong katubigan, ug naggadlo ako ug pagbangotan ngadto sa Lebanon alang kaniya. Busa nagsubo ang tanang mga kahoy diha sa kaumahan tungod niini. (**Sheol h7585**) **16** Nagdako ako ug pagpangurog ngadto sa kanasoran diha sa tingog sa pagkapanuk niini, sa dihang gilabay ko kini ngadto sa Sheol uban niadtong mikanagan. Busa gihupay ko ang tanang mga kahoy sa Eden didto sa pinakaubos nga bahin sa kalibutan. Mao kini ang pinili ug labing maayo nga mga kahoy sa Lebanon; ang mga kahoy nga misuyop sa katubigan. (**Sheol h7585**) **17** Tungod kay miadto usab sila uban niini sa Sheol, ngadto sa gipatay pinaagi sa espada. Mao kini ang iyang kusgan nga bukton, kadong mga nasod nga namuyo sa landong niini. (**Sheol h7585**) **18** Kung kinsa man sa mga kahoy sa Eden ang makatupong sa imong himaya ug kabantog? Tungod kay pagatumbahan ka uban sa mga kahoy sa Eden ngadto sa kinahiladman nga mga bahin sa kalibutan uban niadtong mga dili tinuli; magpuyo ka uban niadtong gipamatay pinaagi sa espada.' Mao kini si Paraon ug ang tanan niyang katawhan— mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo."

32 Unya nahitabo kini sa ika-dose ka bulan sa ika dose ka tuig, sa unang adlaw sa bulan, nga miabot kanako ang pulong ni Yahweh, ug miington, **2** "Anak sa tawo, ipatugbaw ang pagbangotan mahitungod kang Paraon ang hari sa Ehipto; ingna siya, 'Sama ka sa batan-on liyon sa tanang kanasoran, apart sama ka sa mapintas nga mananap sa kadagatan; kutawon mo ang tubig, kutawon mo ang mga tubig pinaagi sa imong til ug lubogon kini. **3** Ang Yahweh nga Ginoo nagsulti niini: Busa iitsa ko ang

akong pukot nganha kanimo diha sa katilingban sa akong mga katawhan, ug unya birahon ka pataas diha sa akong pukot. **4** Pasagdan ko ikaw niana nga yuta. Ug iitsa ko ikaw ngadto sa kaumahan ug papuy-on ko ang tanang kalanggaman sa kalangitan; ug ang mga gigutom nga mga mananap sa kalibutan mangatagbaw pinaagi kanimo. **5** Tungod kay ibutang ko ang imong unod ngadto sa mga kabukiran, ug pun-on ko ang mga walog sa ulod nga gikan sa imong patay nga lawas. **6** Unya ibubo ko ang imong dugo sa kabukiran, ug ang mga tubod mapuno sa imong mga dugo. **7** Unya sa dihang ipapatay ko na ikaw, tabonan ko ang kalangitan ug mongitingit ang mga bituon; tabonan ko ang adlaw pinaagi sa mga panodan, ug ang bulan dili na mohatag ug kahayag. **8** Ang tanan nga mosidlik sa kalangitan pangitngiton ko diha kanimo, pangitngiton ko usab ang tibukong yuta, mao kini ang gipamulon ni Yahweh nga Ginoo. **9** Busa lisangon ko ang kasingkasing sa daghang mga katawhan sa kayutaan nga wala nimo nasayran, sa dihang mopadala ako ug pagkaguba sa mga kanasoran, sa tanang kayutaan nga wala nimo masayri. **10** Lisangon ko ang mga katawhan mahitungod kanimo; mokurog ang ilang mga hari sa kahadlok tungod kanimo sa dihang akong itigbas ang espada diha kanila. Sa matag gutlo ang matag usa mangurog tungod kanimo, sa adlaw sa imong pagkapukan. **11** Tungod kay miington niini si Yahweh nga Ginoo: Ang espada sa hari sa Babilonia moabot batok kanimo. **12** Himoon ko nga malaglag ang imong mga lumolupyo pinaagi sa espada sa manggugubat, ang matag usa kanila magdala ug kakyaw sa kanasoran. Gubaon niining mga manggugubat ang garbo sa Ehipto ug pamatyong tanan nga mga mipuyo niini. **13** Pamatyong ko usab ang tanang binuhing mananap gikan sa daplin sa mga lawom nga katubigan; dili na kutawon sa til sa tawo ang katubigan, nang mga til sa baka dili mokutaw niini. **14** Unya pakalmahan ko ang mga katubigan ug himoon nga ang ilang mga suba nga modagayday sama sa lana, mao kini ang gipamulon ni Yahweh nga Ginoo. **15** Sa dihang himoon kong pinasagdan ngap dapit ang yuta sa Ehipto, sa dihang ang yuta nahimong omaw sa tanang kabuhong, sa dihang sulongan ko ang tanan nga lumolupyo niini, masayod sila nga ako mao si Yahweh. **16** Magbangotan sila; ang mga anak nga babaye sa kanasoran magbangotan kaniya; magbangotan sila alang sa Ehipto, sa tanan niya nga mga lumolupyo magbangotan, mao kini ang gipamulon ni Yahweh nga Ginoo. **17** Unya nahitabo kini sa ika-dose ka tuig, sa ika-kinse nga adlaw nianang bulana, nga ang pulong ni Yahweh miabot kanako, nga nag-ingon, **18** "Anak sa tawo, paghilak alang sa lumolupyo sa Ehipto ug dad-a sila sa ubos, siya ug ang mga anak nga babaye sa halangdon nga mga nasod, paingon ngadto sa kinaubisan sa kalibutan uban niadtong mikanago sa lawom nga bung-aw. **19** Maanyag ka ba gayod kay kung bisan kinsa? Lakaw ngadto sa ilalom ug higda uban sa mga dili tinuli. **20** Mangalaglag sila uban niadtong mga nangamatay pinaagi sa espada. Gihulbot na ang espadat Gitugyan na siya ngadto sa espada; Gapuson sila siya kauban ang iyang mga lumolupyo. **21** Mosuliti ang pinakasugan sa mga manggugubat sa Sheol mahitungod sa Ehipto ug sa iyang mga kaabin, 'Mikanago sila dinihi! Manghidga sila uban sa mga dili tinuli, uban niadtong nangamatay pinaagi sa espada.' (**Sheol h7585**) **22** Atua usab didto ang Asiria uban sa tanan niyang lumolupyo. Naglibot kaniya ang iyang mga lubnganan; silang tanan namatay pinaagi sa espada. **23** Atua didto ang mga lubnganan nga nahimutang sa kinahiladman nga bahin sa bung-aw, uban sa tanan niyang mga lumolupyo. Naglibot ang inyong mga lubnganan sa tanan niadtong nangamatay, nga nangalaglag pinaagi sa espada, kadtong nagdalag kahadlok sa yuta sa mga buhi. **24** Atua usab didto ang Elam uban sa iyang mga lumolupyo. Naglibot kaniya ang iyang mga lubnganan; silang tanan nangamatay. Kadtong namatay pinaagi sa espada, nga mikanago sa mga dili tinuli ngadto sa pinakaubos nga bahin sa kalibutan, kansang nagdala sa ilang kasamok sa kalibutan sa mga buhi ug kansang nagdala sa ilang kaugalingon kaulawan, uban niadtong gipanglubong ngadto sa bung-aw taliwala niadtong tanan ngipangpatay, kadtong gipanglubong sa lubnganan. Lakip ang Elam kauban niadtong nangamatay. **25** Naghimo silag putos alang sa Elam ug alang sa tanan niyang katawhan taliwala sa ilang mga gipatay; naglibot kaniya ang iyang mga lubnganan. Silang tanan dili mga tinuli, gipangdunggab pinaagi sa espada, tungod kay nagdala man sila ug kahadlok sa mga yuta sa buhi. Busa nagdala sila sa ilang kaugalingon nga kaulawan, uban niadtong gipanglubong sa bung-aw taliwala niadtong tanan ngipangpatay, kadtong gipanglubong sa lubnganan. Lakip ang Elam kauban niadtong nangamatay. **26** Si Meshec, Tubal, ug ang tanan nilang katawhan atua usab didto! Naglibot kanila ang ilang mga lubnganan. Tanan kanila dili mga tinuli, namatay pinaagi sa espada, tungod kay nagdala man

sila ug kalisang sa yuta sa mga buhi. **27** Wala sila gilubong tupad sa mga manggugubat sa mga dili tinilu nga gilubong sa Sheol uban ang ilang mga hinagibang sa gubat, uban sa ilang mga espada nga gipaunlan diha sa ilang mga ulohan ug ang ilang mga kasal-anan ibabaw sa ilang mga bukog. Tungod kay miliang man sila sa mga manggugubat sa yuta sa mga buhi. (**Sheol h7585**) **28** Busa ikaw, Ehipto, pagadugmokon diha taliwala sa mga dili tinilu! Mohigda kamo tupad sa mga gipangdunggab pinaagi sa espada. **29** Atua ditdo ang Edom kauban ang iyang maha ri ug ang tanan niyang mga pangulo. Silang tanan mga kusgan uban niadtong namatay pinaagi sa espada. Nanghiga sila kauban ang mga dili tinilu, uban niadtong gipanglubong ngadto sa bung-aw. **30** Ang mga prinsipe sa amihan atau usab ditdo, silang tanan lakip ang taga-Sidon nga milugsong kauban sa usa nga nasamdan. Gamhanan sila ug napakahadol kini sa uban, apan karon anaa sila sa kaulawan, ang mga dili tinilu uban niadtong nadunggaban pinaagi sa espada. Nagdala sila sa ilang kaulawan, kauban niadtong atau sa ilalom sa bung-aw. **31** Molantaw si Paraon ug mahupay mahitungod sa tanan niyang lumolupyo nga nadunggaban pinaagi sa espada—si Paraon ug ang tanan niyang mga sandalo—mao kini ang gipamulon ni Yahweh nga Gino. **32** Ibutang ko siya ingon nga akong panghadlok sa yuta sa mga buhi, apan pahigdaon siya taliwala sa mga dili tinilu, uban niadtong nadunggaban pinaagi sa espada, si Paraon ug ang tanan niyang katawhan, mao kini ang gipamulon ni Yahweh nga Gino.

33 Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** “Anak sa tawo, isulti kini ngadto sa imong katawhan; ingna sila,

‘Sa dihang dad-on ko pag-usab ang espada batok sa bisan asa nga yuta, unya ang katawhan niana nga yuta mopilis us ka tawo gikan kanila aron himoong magbalantay kanila. **3** Bantayan niya ang espada sa dihang mopadulong kini sa yuta, ug patingogon niya ang budyong aron pasidan-an ang katawhan! **4** Kung madungog sa katawhan ang tingog sa budyong apan dili magpakanibana niini, ug kung moabot ang espada ug mopatay kanila, nan ang dugo sa matag-usa paninglon kaniya. **5** Kung adunay makadungog sa tingog sa budyong apan wala magtagad niini, ang iyang kaugalingong dugo paninglon diha kaniya; apan kung mihatag siya ug pagtagad, giluwasa niya ang iyang kinabuhi. **6** Apan, kung ang magbalantay magtukaw ug makita ang espada nga moabot, apan kung wala niya gipatingog ang budyong, hinundgan ng wala makapangandaman ang katawhan, ug kung moabot ang espada ug mukoha sa usa ka kinabuhi, nan kanang tawhana mamatay pinaagi sa kaugalingon niyang sala, apan paninglon ko ang iyang dugo gikan sa magbalantay.’ **7** Karon ikaw, anak sa tawo! Himoon ko ikaw nga magbalantay alang sa panimalay sa Israel; madungog nimo ang mga pulong gikan sa akong baba ug pasidan-an mo sila alang kanako. **8** Kung moingon ako ngadto sa daotang tawo, ‘Daotang tawo, mamatay ka gayod!’ apan kung dili nimo isulti ingon nga pasidaan sa tawong daotan mahitungod sa iyang dalan, ug kung kanang tawhana mamatay tungod sa iyang sala, ang dugo nianang tawhana paninglon ko gikan sa imong kamot! **9** Apan kung, pasidan-an mo kanang tawhana mahitungod sa iyang binuhatan, aron nga talikdan niya kini, ug kung dili niya kini talikdan, nan mamatay siya tungod sa iyang sala, ug maluwasa ang imong kinabuhi. **10** Busa ikaw, anak sa tawo, sultihii ang panimalay sa Israel, ‘Nagsulti kamo niini, “Ang among mga kalapasan ug ang among kasal-anan anaa kanamo, ug nangadunot kami niini! Unsao man namo pagkabuhi?”’ **11** Ingna sila, ‘Ingon nga ako buhi—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Gino, walaako malipay sa kamatayon sa daotan, tungod kay kung ang daotan maghinulsol sa iyang binuhatan, nan mabuhi siyal! Paghinulsol! Paghinulsol gikan sa inyong daotang binuhatan! Tungod kay nganong kinahanglan man kamo nga mamatay, panimalay sa Israel?’ **12** Busa karon, anak sa tawo, sultihii ang imong katawhan, ‘Ang pagkamaratong sa tawo dili makaluwasa kaniya kung siya makasala! Ang pagkadaotan sa tawo dili makalaglag kaniya kung maghinulsol siya gikan sa iyang kasal-anan! Tungod kay ang tawong matarong dili mabuhi tungod sa iyang pagkamaratong kung siya makasala. **13** Kung moingon ako ngadto sa matarong, ‘Sigurado gayod nga buhi siyal!’ ug kung mosalig siya sa iyang pagkamaratong ug makabuhat sa dili makiangayon, dili ko hinumdoman ang iyang pagkamaratong. Mamatay gayod siya tungod sa daotan niyang nabuhat. **14** Busa kung mosulti ako sa tawong daotan, ‘Mamatay ka gayod,’ apan kung maghinulsol siya gikan sa iyang pagpakkasala ug mobuhat kung unsa ang angay ug matarong, **15** ug kung ibalik niya ang garantiya sa halam nga mapugsanong niyang gipangayo, o kung ibalik niya kung unsa ang iyang gikawat, ug kung molakaw siya sa kasugoan nga mohatag

ug kinabuhi ug dili na magpakkasala, nan mabuhi gayod siya. Dili siya mamatay. **16** Wala sa mga sala nga iyang nabuhat ang pagahinumdoman pa. Nagbuhat siyang angay ug matarong, ug busa, sigurado gayod nga mabuhi siya! **17** Apan miengon ang imong katawhan, “Ang pamaagi sa Gino dili makiangayon!” apan ang imong mga pamaagi dili makiangayon! **18** Sa dihang ang matarong nga tawo mobiya gikan sa pagkamaratong ug unya mobuhat sa pagpakkasala, nan mamatay gayod siya! **19** Sa dihang ang tawong daotan mobiya gikan sa iyang pagkadaotan ug mobuhat kung unsa ang angay ug matarong, nan mabuhi gayod siya tungod niadtong mga butang! **20** Apan kamo nga katawhan miengon, “Ang pamaagi sa Gino dili makiangayon!” Hukman ko ang matag-usa kaninu sumala sa iyang binuhatan, panimalay sa Israel! **21** Nahitabo kini sa ika-dose ka tuig, sa ika lima ka adlaw sa ika-napulo nga bulan sa atong pagkabinhiag, nga adunay mikalagii gikan sa Jerusalem nga miduol kanako ug miengon, “Nabihag ang siyudad!” **22** Sa kabaghion ang kamot ni Yahweh nagauban kanako sa wala wa miabot ang mga mikalagii, ug naabri ang akong baba sa takna nga miabot siya sa kabuntagon. Busa ang akong baba naabri; dili na gayod ako amang! **23** Unya ang pulong ni Yahweh miabot kanako, ug miengon, **24** Anak sa Tawo, ang mga tawo nga namuyo niadtong linupang sa yuta sa Israel miengon, ‘Nag-inusara lamang si Abraham, ug napanunod niya ang yuta, apan kita daghan! Gihatag ang yuta alang kanato ingon nga panag-iyahon.’ **25** Busa ingna sila, ‘Miengon si Yahweh nga Gino: Mokaon kamo ug dugo, ug iyahat ang inyong panan-aw diha sa inyong diosdios, unya paagson ninyo ang dugo sa katawhan. Angyan ba gayod kamong manaq-iya niining yutaa? **26** Nagsalig lamang kamo sa inyong mga espada ug nagbuhat sa law-ay nga mga butang; ang matag lalaki naikdugloq sa asawa sa uban. Angay ba gayod kamong manaq-iya sa yuta? **27** Isulti kini kanila, ‘Si Yahweh nga Gino nagsulti niini: Ingon nga ako buhi, sigurado gayod nga ang usa nga anaa sa linupang mamatay pinaagi sa espada, ug ihatag ko kadtong anaa sa mga uma uma ingon nga pagkaon sa mga buhing binuhatan, ug mangamatay sa hampak kadtong anaa sa kota ug sa mga langob. **28** Unya himoon ko ang yuta nga awaaw ug makahadlok, ug ang garbo sa pagkabantogan niini matapos gayod, tungod kay ang kabungtoran sa Israel mahimong biniyaan, ug walay usa nga moagi niini.’ **29** Busa masayod sila nga ako mao si Yahweh, sa dihang buhaton ko ngawing ug makahadlok ang yuta tungod sa tanang dumulutanang mga butang nga ilang gibuhat. **30** Busa karon, anak sa tawo, nagsulti ang imong katawhan sa mga butang mahitungod kaninu diha sa kild sa mga pader ug sa mga gahaan sa mga panimalay, nagsulti ang matag-usa—ang matag lalaki ngadto sa iyang igsoon nga labaki, ‘Moado kita ug maminaw sa mga pulong ni Yahweh nga isulti sa propeta!’ **31** Busa moduol kanako ang akong katawhan sama sa kasagaran nilang ginabuhat, ug molingkod sila sa imong atubangan ug maminaw sa imong mga pulong, apan dili nila kini tumanon. Ang matarong nga mga pulong anaa sa ilang mga baba, apan ang ilang mga kasingkasing nagtinguha sa dili makiangayong butang. **32** Tungod kay sama ka sa usa ka nindot nga awit diha kanila, usa ka maanindot nga sonata nga gitugtug sa kinuldasang tulonggon, busa maminaw sila sa imong mga pulong, apan walay usa kanila ang misundon niini. **33** Busa sa dihang mahitabo kining tanan, pagbantay! Mahitabo kini! Unya masayod sila nga ang usa ka propeta kauban nila.’

34 Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga nag-ingon, **2** “Anak sa tawo, panagna batok sa mga magbalantay sa Israel. Panagna ug sultihii sila, ‘Nagsulti niini si Yahweh ngadto sa mga magbalantay: Pagkalaot sa mga magbalantay sa Israel nga maoy nagbantay sa ilang kaugalingon. Dili ba magbantay man ang mga magbalantay sa mga panon sa mananap? **3** Gikaon ninyo ang tambok nga mga bahin ug nagbisti kamo sa balibbo sa karnero. Gihiaw ninyo ang gipatambok nga mga panon sa mananap. Wala gayod kamo nagbantay kanila. **4** Wala ninyo gilig-on kadtong adunay mga batalian, bisan ug gitambalan ang mga nasakit. Wala ninyo bugkosa ang napiangan, ug wala ninyo gipasig-uli ang mga sinailikway o gipangita ang nangawala. Hinuon, gidumalahan ninyo sila pinaagi sa kusog ug pagpanglupig. **5** Unya nagkatibulaa ng sila nga walay magbalantay, ug human sila nagkatibulaa ngahimol silang pagkaon alang sa tanang buhing mga mananap diha sa kaumahan. **6** Nahisalaag ang akong panon sa mananap diito sa tanang kabukiran ug sa matag habog nga bungtod, ug nagkatibulaa kini sa tibuok kalibutan. Apan wala gayod nangita kanila. **7** Busa, mga magbalantay, paminawa ang pulong ni Yahweh: **8** Ingon nga ako buhi—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Gino—tungod kay nahimong inilog ang akong panon sa mananap ug pagkaon alang sa tanang

mga mananap diha sa kaumahan, tungod kay wala may magbalantay ug walay bisan usa sa akong mga magbalantay ang nangita sa akong panon sa mananap, apan gibantayan lamang sa mga magbalantay ang ilang kaugalingon ug wala nila bantay ang akong mga panon sa mananap. **9** Busa, mga magbalantay, paminawa ang pulong ni Yahweh: **10** Nagsulti niini si Yahweh nga Ginoo: Tan-awa! Nakigbatok ako sa mga magbalantay, ug paninglon ko ang akong mga panon sa mananap diha sa ilang kamot. Unya papahawao ko sila gikan sa ilang pagkamagbalantay sa mga panon sa mananap; dili na sila mahimong magbalantay alang sa ilang kaugalingon tungod kay kuhaon ko kanila ang panon sa mananap gikan sa ilang mga baba, aron nga dili na mahimong pagkaon diha kanila ang akong panon sa mananap. **11** Tungod kay miignon si Yahweh nga Ginoo niini: Tan-awa! Ako mismo ang mangita sa akong mga panon sa mananap ug atimanon ko sila, **12** sama sa magbalantay nga mangita sa iyang mga panon sa adlaw nga anaa siya taliwala sa iyang nagkatibulaag nga mga panon sa mananap. Busa pangitaon ko ang akong mga panon sa mananap ug luwason ko sila gikan sa tanang dapit kung asa sila nagkatibulaag sa adlaw sa mga panganod ug kantitngit. **13** Unya pagwason ko sila taliwala sa mga katawhan; tapukon ko sila gikan sa kayutuan ug dad-on sila sa ilang yuta. Ipahimutang ko sila sa mga sibsibanan ditto sa kilid sa bukid sa Israel, ditto sa kasapaan, ug sa matag pinuy-anan sa yuta. **14** Ipahiluna ko sila sa maayong pasibsonian; ang ilang pasibsonian mga dapit mao ang taas nga mga kabukiran sa Israel. Manghiiga sila ditto sa maayong dapit nga sibsibanan, sa madagayaong pasibsonian, ug manibisil sila sa kilid sa kabukiran sa Israel. **15** Ako mismo ang magbantay sa akong panon sa mananap, ug ako mismo ang magpahigda kanila ditto—mao kini ang gipamulong ni Yahweh— **16** Pangitaon ko ang nangawala ug ipasig-uli ang sinilakway. Pagabugkusan ko ang napiangan ngan mga karnero ug tambalan ang nasakit nga mga karnero apan patyon ko ang mga himsog ug kusgan nga karnero. Magbantay ako uban ang hustisya. **17** Busa karon ikaw, akong panon sa mananap— mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Ginoo—tan-awa, mohukom ako taliwala sa karnero ug sa karnero ug taliwala sa mga laki nga karnero ug sa mga laki nga kanding. **18** Dili pa ba igo ang pagsibisib diha sa maayong sibsibanan, nga pagayatakan pa ninyo kung unsa ang nahibilin sa pasibsonian; ug sa pag-inom sa fin-aw nga mga tubig, nga kinahanglan pa ninyong lapukon ang kasubaan pinaagi sa inyong mga til? **19** Kinahanglan ba ngan makakaon ang akong karnero sa inyong gitamatkaman, ug imnon ang gilapoklapokan sa inyong til? **20** Busa mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Ginoo kanila: Tan-awa! Ako mismo ang maghukom taliwala sa himsog ug sa niwang nga mga karnero, **21** tungod kay gitulak ninyo sila sa inyong mga kilid ug sa mga abaga, ug gisungay ninyo ang mga huyang pinaagi sa inyong mga sungay hangtod nga nagkatibulaag sila gikan sa yuta. **22** Luwason ko ang akong mga panon sa mananap ug dili na sila mahimong inilog, ug maghukom ako taliwala sa usa ka karnero ug sa uban! **23** Itugyan ko kanila ang usa ka magbalantay, ang akong alagad nga si David. Siya maoy magbantay kanila, pakaonon niya sila, ug siya maoy ilang magbalantay. **24** Tungod kay Ako, si Yahweh, ang mamahimo nilang Dios, ug mahimong prinsipe alang kanila ang akong alagad nga si David—Ako, si Yahweh, ang namulong niini. **25** Unya magbuhat ako ug kasabotan sa Kalinaw diha kanila ug wagtagongan ang daotang ihalas nga mga mananap gikan sa yuta, aron nga magpuyo sila nga luwas sa kamingawan ug makatulog nga luwas sa mga kalasangan. **26** Magdala usab ako ug mga panalangin diha kanila ug sa mga dapit libot sa akong bungtod, tungod kay magpadala ako ug ulan sa gitakda nga panahan. Mao kini ang mga ulan sa panalangin. **27** Unya mamunga ang mga kahoy sa uma, ug maghatag ug ani ang kuyataan, Mahimong luwas ang akong karnero niining yutaa; unya masayran nila nga ako si Yahweh, sa dihang balion ko ang mga babag sa ilang yugo, ug sa dihang luwason ko sila gikan sa kamot sa nag-ulipon kanila. **28** Dili na sila mahimong inilog alang sa kanasoran, ug dili na sila pagalamuyon sa ihalas nga mga mananap sa kalibutan. Tungod kay magpuyo sila nga luwas, ug walay mohulga kanila. **29** Tungod kay magbuhat ako ug malinawon nga tamnanan alang kanila aron nga dili sila magutman diha sa yuta, ug dili na magtamatay ang kanasoran batok kanila. **30** Unya masayran nila nga, Ako si Yahweh ang ilang Dios, ang nag-uban kanila. Sila ang akong katawhan, ang panimalay sa Israel— mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo. **31** Kay kamo ang akong mga karnero, ang panon sa mananap sa akong pasibsonian, ug ang akong katawhan, ug ako mao ang inyong Dios—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo.”

35 Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** “Anak sa tawo, atubang ngadto sa Bukid sa Seir ug panagna batok niini. **3** Sultih iki, ‘Si Yahweh nga Ginoo miignon niini: Tan-awa! Batok ako kanimo, Bukid sa Seir, ug dagmalan ko ikaw pinaagi sa akong kamot ug himoon ko ikaw nga biniyaan ug kahadlokan. **4** Gun-obon ko ang imong siyudad, ug mahimo kang biniyaan; unya mahibaloan nimo nga aki si Yahweh. **5** Tungod kay kanunay kang bangis ngadto sa katawhan sa Israel, ug tungod kay gitugyan nimo sila ngadto sa espada sa panahon sa ilang mga kalisdanan, niadto nga takna hilabihan ang silot alang kanila. **6** Busa, ingon nga buhi ako—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo—andaman ko ikaw alang sa kamatayon, ug gukdon ka sa kamatayon! Tungod kay wala ka masilag sa kamatayon, gukoron ka niini. **7** Gun-obon ko nga hingpit ang Bukid sa Seir sa dihang pamayton ko ang moagi ug mobalik pag-usab niini. **8** Unya pun-on ko sa mga patay ang kabukiran niini. Ang imong tag-as nga mga bungtod ug mga walog ug tanan nimong kasapaan—kadtong gipatay pinaagi sa espada mangahulog didto kanila. **9** Himoon ko ikaw nga biniyaan handtot sa kahangtoran. Dili na pagapuy-an ang imong siyudad, apan mahibaloan nimo nga aki si Yahweh. **10** Miignon ka, “Kining duha ka nasod ug duha ka yuta mahimong ako, ug panag-iyahan nato sila,” bisan pa kung anaa si Yahweh kanila.” **11** Busa, ingon nga buhi ako—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga Ginoo—buhaton ko kini sumala sa imong kasuko ug sumala sa imong kasuko ngadto sa Israel nga imong gikasilagan, ug ipakita ko ang akong kaugalingon ngadto kanila sa dihang hukman ko na ikaw. **12** Aron mahibaloan nimo nga aki si Yahweh. Nadungog ko ang tanang pagpaukawal ug imong gisulti batok sa kabukiran sa Israel, sa dihang miignon ka, “Nagun-ob na sila; gitahat na sila kanato aron atlon lamoyon.” **13** Gituboy mo ang imong kaugalingon batok kanako pinaagi sa imong gisulti, ug gipadaghan mo ang mga pulong nga imong gisulti batok kanako; ug nadungog ko kining tanan. **14** Miignon si Yahweh nga Ginoo niini: Himoon ko ikaw nga biniyaan, samtang maglipay ang tibuk kalibutan. **15** Ingon nga naglipay ka sa panulondon sa katawhan sa Israel tungod sa pagkahimo niini nga biniyaan, buhaton ko usab kini kanimo. Mahimo kang awaaw, Bukid sa Seir, ug ang tanan sa Edom— tanan nga anaa niini! Unya mahibaloan nila nga aki si Yahweh.”

36 “Karon ikaw, anak sa tawo, panagna ngadto sa kabukiran sa Israel ug ingna, “Kabukiran sa Israel, paminawa ang pulong ni Yahweh. **2** Miignon si Yahweh nga Ginoo niini: Miignon ang kaaway mahitungod kaninyo, ‘Aha!’ ug ‘Gipanag-iyahan na namo ang karaang tag-as nga mga dapit.’” **3** Busa panagna ug pag-ingon, “Miignon si Yahweh nga Ginoo niini: Tungod sa inyong pagkaawaaw ug tungod sa mga pagsulong nga nahitabon kaninyo gikan sa palibot, gipanag-iyahan na kamo sa ubang mga nasod; kamo na ang gibutangbutangan sa mga mabutangbutangan nga mga ngabil ug mga dila, ug ang gihisotan sa katawhan. **4** Busa, kabukiran sa Israel, paminawa ang pulong ni Yahweh nga Ginoo: Miignon si Yahweh nga Ginoo niini ngadto sa kabukiran ug sa tag-as nga kabungtoran, ngadto sa mga sapa ug sa mga walog, ngadto sa wala nay miipuyo nga mga awaaw ug sa gipangbiyaan ngan mga siyudad nga nahimong inilog ug maoy gibiyaybiay sa ubang mga nasod nga nagpalibot niini— **5** busa miignon si Yahweh nga Ginoo niini: Nagsulti gayod ako diha sa kalayo sa akong hilabihan kasuko batok sa ubang mga nasod, batok sa Edom ug sa tanang nagkuha sa akong yuta inyon nga ilang gipanag-iyahan, batok niadton tanan nga adunay kalipay sa ilang kasingkasing ug adunay pagtamatay diha sa ilang espiritu, samtang gisakop nila ang akong yuta aron maangkon nila ang mga sibsibanan niini alang kanila.” **6** Busa, panagna ngadto sa yuta sa Israel ug pag-ingon ngadto sa kabukiran ug ngadto sa habog nga kabungtoran, ngadto sa mga sapa ug sa mga walog, ‘miignon si Yahweh nga Ginoo niini: Tan-awa! Gipahayag ko kini diha sa akong hilabihan kasuko ug sa akong kalagot tungod kay gidala ninyo ang mga pagtamatay sa kanasoran. **7** Busa, miignon si Yahweh nga Ginoo niini: Ipataas nako ang akong kamot sa pagpanumpa nga maulawan gayod ang kanasoran nga nagpalibot kaninyo. **8** Apan kamo, kabukiran sa Israel, manaligsing kamo ug mamunga alang sa akong katawhan sa Israel, sanglit mobalik man sila diha kaninyo sa dili madugay. **9** Tan-awa, alang ako kaninyo, ug gidapigan ko kamo; darohon ug tamnan kamo ug mga binhi. **10** Busa pasanayon ko diha kaninyo ang mga tawo sa tibuk panimalay sa Israel, ang tanan niini. Pay-an na ang mga siyudad ug tukoron pag-usab ang mga nangaguba. **11** Kabukiran, pasanayon ko ang mga tawo ug mga mananap diha kaninyo aron modaghan sila ug magmabungahon. Unya papuy-an ko kamo sama

kaniadto, ug pauswagon ko kamo labaw pa sa inyong kahimtang kaniadto, kay masayran ninyo nga ako si Yahweh. **12** Magdala ako ug mga tawo, ang akong katawhan sa Israel, aron molakaw diha kanimo. Panag-iyahan ka nila, ug ikaw ang mahimo nilang panulondon, ug dili na ikaw ang mahimong hinungdan sa pagkamatay sa ilang mga anak. **13** Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Tungod kay nag-ingon sila kaninyo, "Gilamoy nimo ang katawhan, ug namatay ang mga anak sa imong nasod," **14** busa dili na kamo molamoy pa ug mga tawo, ug dili na kamo ang mahimong hinungdan sa pagbangotan sa inyong nasod sa ilang kamatayon. Mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **15** Ni tugotan ko nga madungog pa ninyo ang mga pagtamatay sa kanasoran; dili na ninyo pas-anon pa ang kaulaw sa katawhan o mahimong hinungdan sa pagkapukan sa inyong nasod—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo." **16** Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **17** "Anak sa tawo, sa dihang mipuyo ang panimalay sa Israel sa ilang yuta, gihugawan nila kini pinaagi sa ilang mga paagi ug sa ilang mga buhat. Ang ilang mga paagi sama sa hugaw sa pagregla sa babaye diha sa akong atubangan. **18** Busa gibubo ko batok kanila ang akong hilabhang kasuko alang sa dugo nga ilang gibubo sa yuta ug alang sa ilang paghugaw niini pinaagi sa ilang mga diosdios. **19** Gipatibulaag ko sila taliwala sa kanasoran; nabulagbulag sila ngadto sa kayutaan. Gihukman ko sila sumala sa ilang mga paagi ug sa ilang mga binuhatan. **20** Unya miadto sila sa kanasoran, ug bisan asa sila miadto, gipasipalahan nila ang akong balaan nga ngalan sa dihang moingon ang mga tawo ngadto kanila, "Mao ba gayod kini ang katawhan ni Yahweh? Kay giabog man sila sa iyang yuta." **21** Apan aduna akoy kalooy sa akong balaan nga ngalan nga gihugawan sa balay sa Israel taliwala sa kanasoran, sa dihang miadto sila ditto. **22** Busa isulit kini sa balay sa Israel: "Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Wala ko kini gibuhat alang sa inyong kaayohan, balay sa Israel, apan alang sa akong balaan nga ngalan, nga inyong gipasipalahan taliwala sa kanasoran bisan asa kamo moadto. **23** Kay himoon nako nga balaan ang akong bantogang ngalan, nga inyong gipasipalahan taliwala sa kanasoran—gipasipalahan ninyo kini, taliwala sa kanasoran. Ug masayran sa kanasoran nga ako si Yahweh—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—sa dihang makita ninyo nga balaan ako. **24** Kuhon ko kamo gikan sa kanasoran ug tigomon kamo gikan sa matag yuta, ug dad-on ko kamo sa inyong yuta. **25** Unya wisikiwsikan ko kamo ug hinlo nga tubig aron maputli kamo gikan sa tanan ninyong pagkadaotan, ug himoon ko kamong putli gikan sa tanan ninyong mga diosdios. **26** Hatagan ko kamo ug bag-on kasingkasing ug bag-onng espiritu diha sa inyong kinasulorong bahin, ug kuhon ko ang tig-a nga kasingkasing gikan sa inyong unod. Kay hatagan ko kamo ug humok nga kasingkasing. **27** Ibutang ko ang akong Espiritu diha kaninyo ug tugotan kamo sa paglakaw diha sa akong mga balaod ug sa pagtipig sa akong mga sugo, busa buhaton ninyo kini. **28** Unya mopuyo kamo sa yuta nga akong gihatag sa inyong mga katigulangan; kamo ang mahimo ninyong katawhan, ug ako ang mahimo ninyong Dios. **29** Kay luwason ko kamo sa inyong pagkahugaw. Ipatawag ko ang trigo ug padaghanon kini. Dili na ako magpahamtang ug kagutom diha kaninyo. **30** Padaghanon ko ang bunga sa kahoy ug abot sa una aron dili na kamo maulawan sa kagutom taliwala sa mga nasod. **31** Unya maghunahuna kamo sa daotan ninyong mga paagi ug sa inyong dili maayo nga mga binuhatan, ug adunay pagdumot diha sa inyong mga panagway tungod sa inyong kaugalingong mga sala ug sa inyong dulomtanang mga binuhatan. **32** Wala ko kini gibuhat alang sa inyong kaayohan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—tugot niya mailhan kini diha kaninyo. Busa kataha ug kaulaw tungod sa inyong mga paagi, balay sa Israel. **33** Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Nianang adlaw himoon ko kamong putli gikan sa inyong mga sala, tugotan ko kamo sa pagpuyo sa mga siyudad ug sa pagtukod ug balik sa nagun-ob nga mga dapit. **34** Kay darohon ninyo ang binuyaan nga yuta hangtod nga dili na kini mahimong biniyaan sa panan-aw sa tanan moagi niini. **35** Unya moingon sila, "Awaaw kini nga yuta, apan sama na kini sa tanaman sa Eden; lig-on na karon ug aduna nay nagpuyo sa mga awaaw nga mga siyudad ug sa mga dapit nga giguba ug gigun-ob." **36** Unya masayod ang ubang kanasoran palibot kaninyo nga ako si Yahweh, nga gitukod ko pag-usab ang mga nangagub-ob ug nagtanom pag-usab ngadto sa mga dapit nga gibiyaan. Ako si Yahweh. Gipahayag ko kini ug buhaton ko kini. **37** Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Hangyoon ako ug pag-usab sa balay sa Israel sa pagbuhat niini alang kanila, sa pagpadaghan kanila sama sa panon sa katawhan. **38** Sama sa panon nga gigahin alang sa

mga halad, sama sa panon diha sa Jerusalem sa iyang gitakda nga mga kasaulogan, malukop usab sa panon sa katawhan ang mga nangagun-ob nga mga siyudad ug masayran nila nga ako si Yahweh."

37 Gitapion kanako ang kamot ni Yahweh, ug gidala ako pinaagi sa Espiritu ni Yahweh ug gipahimutang ako taliwala sa walog; napuno kini sa mga bukog. **2** Unya gipaagi niya ako palibot niini. Tan-awa! Daghan niini ang anaa sa walog. Tan-awa! Uga na kaayo kini. **3** Miington siya kanako, "Anak sa tawo, mabuhi pa ba pag-usab kining mga bukog?" Busa miington ako, "Yahweh nga Ginoo, ikaw lamang ang nasayod." **4** Unya miington siya kanako, "Panagana niini nga mga bukog ug sultihi kini, 'Uga nga mga bukog. Paminaw sa pulong ni Yahweh. **5** Miington si Yahweh nga Ginoo niini ngadto sa mga bukog: Tan-awa! Hatagan ko kamo ug gininhawa, ug mabuhi kamo. **6** Butangan ko kamo ug mga lutahan ug unod. Lukopon ko kamo sa panit ug butangan kamo ug gininhawa aron mabuhi kamo. Unya masayod kamo nga ako si Yahweh." **7** Busa nanagna ako sama sa gimando kanako; sa akong pagpanagna, tan-awa, anay usa ka dinahunog, nga linog. Unya naagtigom ang mga bukog—bukog batok sa bukog. **8** Mitan-aw ako, ug tan-awa, aduna na silay mga lutahan, ug mitubo ang mga unod ug nalukop na sila ug panit. Apan wala pa gihapon silay gininhawa. **9** Unya miington si Yahweh kanako, "Panagana ngadto sa gininhawa, panagna, anak sa tawo, ug sultihi ang gininhawa, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Gininhawa, nga gikan sa upat ka mga hangin, ug hatagig gininhawa kining gipamatay, aron mabuhi sila.'" **10** Busa nanagna ako sama sa gimando kanako; nakabaton sila ug gininhawa ug nabuhi sila. Unya mitindog sila, usa ka hilabihan ka daghan nga kasundalohan. **11** Unya miington si Yahweh kanako, "Anak sa tawo, kini nga mga bukog mao ang kinatibuk-ang balik sa Israel. Tan-awa! Miington sila, 'Nauga na ang atong mga bukog, ug nahanaw na ang atong paglalom. Gipamatay kita.' **12** Busa panagna ug sultihi sila, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Tan-awa! Pagaabliban ko ang inyong mga lubnganan ug ipagawas ko kamo gikan niini, akong katawhan. Dad-on ko kamo ug balik ngadto sa yuta sa Israel. **13** Unya masayod kamo nga ako si Yahweh, sa dihang abilinan ko ang inyong mga lubnganan ug ipagawas ko kamo gikan niini, akong katawhan. **14** Ibutang ko kaninyo ang akong Espiritu aron mabuhi kamo, ug ipahiluna ko kamo sa inyong yuta sa dihang masayod kamo nga ako si Yahweh. Gipahayag ug ug pagabuhaton kini—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." **15** Unya mikunsad kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **16** "Busa karon, ikaw anak sa tawo, pagkuha ug usa ka lipak sa kahoy ug sulati kini, 'Alang sa Juda ug alang sa katawhan sa Israel, nga iyang mga kauban.' Unya pagkuha ug laing lipak sa kahoy ug sulati kini, 'Alang kag Jose, ang sanga sa Efraim, ug alang sa tanang katawhan sa Israel, nga ilang mga kauban.' **17** Hiusaha sila ngadto sa usa ka lipak, aron mahimo silang usa diha sa imong kamot. **18** Sa dihang makigsulti kanimo ang imong katawhan ug moingon, 'Dili mo ba kami sultihan kung unsa ang ipasabot nimo niining mga butanga?' **19** unya sultihi sila, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Tan-awa! Pagakuhaon ko ang katawhan sa Israel gikan sa mga nasod kung diin sila nangadto. Tigomon ko sila gikan sa nagpalibot nga mga yuta ug dad-on ko sila sa ilang yuta. **20** Himoon ko silang usa ka nasod sa yuta, sa kabukiran sa Israel, ug adunay usa ka hari ingon nga maghari kanilang tanan, ug dili na sila mahimong duha ka mga nasod. Dili na sila mabahin sa duha ka mga gingharian. **21** Ipaahayag ngadto kanila, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Tan-awa! Pagakuhaon ko ang katawhan sa Israel gikan sa mga nasod kung diin sila nangadto. Tigomon ko sila gikan sa nagpalibot nga mga yuta ug dad-on ko sila sa ilang yuta. **22** Himoon ko silang usa ka nasod sa yuta, sa kabukiran sa Israel, ug adunay usa ka hari ingon nga maghari kanilang tanan, ug dili na sila mahimong duha ka mga nasod. Dili na sila mabahin sa duha ka mga gingharian. **23** Unya dili na nila hugawan ang ilang mga kaugalingon pinaagi sa ilang mga diosdios, sa ilang mangil-ad nga mga butang, o bisan unsa pa nilang mga sala. Kay luwason ko sila gikan sa tanan nilang pagkadiili matinil-anon nga mga buhat kung diin sila nakasala, ug hinloan ko sila, aron mahimo silang akong katawhan ug ako ang ilang Dios. **24** Si David nga akong sulugoon mao ang maghari kanila. Busa adunay usa ka magbalantay kanilang tanan, ug maglakaw sila sumala sa akong mga kasuguan ug tipigan nila ang akong mga balaod ug tumanon kini. **25** Magpuyo sila diha sa yuta nga akong gihatag sa akong sulugoon nga si Jacob, diin nagpuyo ang inyong mga amahan. Magpuyo sila niini hangtod sa Kahantoran—sila, ilang mga anak, ug ang ilang mga apo, kay si David nga akong sulugoon mao ang ilang pangulo hangtod sa Kahantoran. **26** Maghimo ako ug usa ka kasabutan sa pagpakigdait uban kanila. Maghimo kining walay kataposan nga kasabutan

uban kanila. Ipahimutang ug padaghanon ko sila ug ipahiluna ang akong balaang dapit sa ilang taliwala hangtod sa kahantoran. **27** Ang akong puloy-anan mag-uban kanila; ako ang mamahimo nilang Dios, ug sila ang akong katawhan. **28** Unya masayod ang kanasoran nga ako si Yahweh ang naggahin sa Israel, sa dihang anaa kanila ang akong balaan ngapit hangtod sa kahantoran."

38 Mikunsad kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon, **2** "Anak sa tawo, atubang ngadto kang Gog, ang yuta sa Magog, ang pangulong prinsipe sa Meshec ug Tubal; ug panagna batok kaniya. **3** Sultih, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Tan-awa! Nakigbatok ako kanimo, Gog, ang pangulong prinsipe sa Meshec ug Tubal. **4** Busa ipatuyok ko ikaw ug sab-itan ug taga ang imong papangig, ipadala ko ikaw uban ang tanan nimong kasundalohan, mga kabayo, ug mga tigkabayo, silang tanan nga nagsul-ob ug bisti nga panggubat, usa ka dakong kasundalohan nga adunay dagko ug gagmay nga mga taming, silang tanan naggunit ug mga espada! **5** Mouban kanila ang Persia, Cus, ug Libya, silang tanan adunay mga taming ug mga helmet! **6** Ang Gomer ug ang tanan niyang kaubanan, ug Bet Togarma, gikan sa lagyong bahin sa amihanhan, ug ang tanang kaubanan niini! Mag-uban kanimo ang daghang katawhan! **7** Pangandam! Oo, andama ang imong kaugalingon ug tigoma ang imong kasundalohan uban kanimo, ug ikaw ang ilang pangulo. **8** Pagatawagan ka human sa daghang mga adlaw, ug human sa pipila ka mga tuig moadto sa yuta nga nakabawi gikan sa espada ug nagtigom gikan sa daghang katawhan, nagtigom ug balik ngadto sa kabukiran sa Israel nga naggadayon sa pagkaawaaw. Apan ipabalik ang yuta sa katawhan, ug magpuyo sila nga luwas, silang tanan! **9** Busa motungas kamo sama sa bagyo; mahisama kamo sa usa ka panganod nga metobon sa yuta, ikaw ug ang tanan nimong mga kauban, ang tanang kasundalohan ngan uban kanimo. **10** Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Mahitabo kini sa adlaw nga mamugna ang mga laraw diha sa imong kasingkasing, ug maghandom ka ug daotan kaayo." **11** Unya moingon ka, 'Motungas ako sa hawan nga yuta; moadtoako sa mga tawo nga malinawon ug luwas nga namuyo, silang tanan namuyo nga walay mga paril o mga babag, ug walay mga ganghaan ang siyudad. **12** Kuhon ko ang mga bahandi ug kawaton ang mga inilog, aron madala sa akong kamot batok sa mga nagun-ob nga dapit nga karon giupay-an na, ug batok sa katawhan nga nagtigom gikan sa mga nasod, katawhan nga nakabaton ug binuhing mga mananap ug mga kabtangan, ug kadtong namuyo sa tunga sa kalibutan.' **13** Moingon kanimo ang Sheba ug Dedan, ug ang mga tigatigayon sa Tarshis uban sa tanan niining batanong manggugubat, 'Mianhi ka ba aron sa pagpangilog? Gitigom mo ba ang imong kasundalohan aron kuhon ang mga inilog, aron dad-on ang plata ug bulawan, aron kuhon ang ilang mga binuhing hayop ug kabtangan ug aron kuhon pa ang ubang mga inilog?' **14** Busa panagna, anak sa tawo, ug sultih si Gog, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Nianang adlawia, sa dihang magpuyo nga luwas ang akong katawhan sa Israel, dili ba ikaw ang masayod mahitungod kanila? **15** Moabot ka gikan sa inyong layong dapit sa amihanhan uban sa daghang kasundalohan, nagsakay silang tanan sa mga kabayo, daghang kaubanan, usa ka panon sa kasundalohan. **16** Sulongon ninyo ang akong katawhan sa Israel sama sa panganod nga nagtabon sa yuta. Sa umaabot nga mga adlaw, pagadad-on ko ikaw batok sa akong yuta, aron mahimong mailhan ako sa mga nasod sa dihang ipakita ko ang akong kaugalingon pinaagi kanimo, Gog, nga balaan sa ilang atubangan. **17** Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Dili ba ikaw kadtong akong gihisgotan sa kanhing mga adlaw pinaagi sa kamot sa akong mga sulugoon, ang mga propeta sa Israel, nga nanagna sa ilang kaugalingong takna sa daghang katuigan nga dad-on ko ikaw batok kanila? **18** Busa mahitabo kini sa adlaw sa dihang mosulong si Gog sa yuta sa Israel—mao kini ang pahayag ni Yahweh nga Ginoo—mosamot ang akong kasuko. **19** Sa akong nagkalayo nga kapungot, ipahayag ko nianang adlaw nga adunay usa ka dakong linog sa yuta sa Israel. **20** Mangurong sila sa akong atubangan—ang mga isda sa dagat ug ang mga langgam sa kalanditan, ang mapintas nga mga mananap sa kaumahan, ug ang tanang binuhut nga nagkamang sa yuta, ug ang matag tawo nga nahimutang ibabaw sa yuta. Matumpag ang kabukiran ug ang mga pangang, hangtod nga mahugno ang matag paril sa kalibutan. **21** Magpatawag ako ug espada batok kanila sa tanan nakon kabukiran—mao kini ang pahayag ni Yahweh nga Ginoo—ang matag espada sa tawo makigbatok sa iyang igsoon. **22** Unya pagahukman ko siya pinaagi sa hampak ug dugo; ug kusog nga ulan

ug mag-ulan ug ice ug mag-ulan ug nagbaga nga asupre ngadto kaniya ug sa iyang mga kauban ug ang daghang nasod nga nag-uban kaniya. **23** Kay ipakita ko ang akong pagkabantogan ug ang akong pagkabalaan ug himoon kung inila ang akong kaugalingon sa mga mata sa daghang kanasoran, ug masayod sila nga ako si Yahweh."

39 Karon ikaw, anak sa tawo, panagna batok kang Gog ug pag-ingon, 'Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Tan-awa! makigbatok ako kanimo, Gog, pangulo sa Meshec ug sa Tubal. **2** Pabalikon ug giyahan ko ikaw; dad-on ko ikaw gikan sa layo nga bahin sa amihanhan paingon ngadto sa kabukiran sa Israel. **3** Unya kuhon ko ang imong pana nga anaa sa imong wala nga kamot ug ihulog ko ang mga udonyg nga anaa sa imong tuo ngakamot. **4** Magbuy-od ka ngadto sa kabukiran sa Israel—ikaw ug ang tanan nimong mga sakop ug mga sundalo nga uban kanimo. Ihatag ko ikaw ngadto sa mga mananagit nga langgam ug sa ihalas nga mga mananap sa kaumahan aron kan-on. **5** Magbuy-od ka diha sa uma, kay ako mismo ang naggayahay niini—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **6** Unya padad-an ko ug kalayo ang Magog ug kadtong nagpuyo nga luwas sa mga baybayon, ug masayod sila nga ako si Yahweh. **7** Kay himoon ko nga inila ang balaan kong ngalan taliwala sa akong katawhan sa Israel, ug dili ko na gayod tugotan nga pasipalahan ang balaan kong ngalan; masayod ang kanasoran nga ako si Yahweh, ang Balaang Dios sa Israel. **8** Tan-awa! Moabot ang adlaw, ug mahitabo kini—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **9** Mogula ang mga lumulopyo sa mga siyudad sa Israel ug gamiton nila ang mga hinagibon aron isugnod sa kalayo—ang gagmay ug dagko nga mga taming, mga pana, mga udonyg, mga bunal ug ang mga bangkaw; isugnod sila kini sulod sa pito ka tuig. **10** Dili na sila motigom ug sognod gikan sa kaumahan o mamutol ug mga kahoy gikan sa kalasangan, kay sunogon na man nila ang mga hinagibon; ilogan nila kadtong buot mangilog kanila; tulison nila kadtong buot manulis kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo." **11** Unya mahitabo kini nianang adlaw ug magbuhut ako ug usa ka dapit didto alang kang Gog—usa ka lubnganan sa Israel, ang walog alang niadtong nagapanoran sa sidlikang bahin sa dagat. Mahimo kining babag alang niadtong buot moagi niini. Maglubong sila didto kung Gog uban sa daghang panon sa iyang katawhan. Pagatawagan nila kini nga Walog sa Hamon Gog. **12** Kay sulod sa pito ka bulan ilubong sila sa bayay sa Israel aron sa paghinilo sa yuta. **13** Kay ilubong man sila sa tanang katawhan sa yuta; mahimo kining halandomong adlaw alang kanila sa dihang himayaon ako—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **14** Unya mopili sila ug mga tawo aron sa pagpadayon sa pagpanaw sa yuta, aron sa pagpangita niadtong milatas, apan nangamatay ug naggabilin sa yuta ang ilang mga lawas, aron ilubong nila sila, ug mahirlo ang yuta tungod niini. Sa kataposan sa ikapitong bulan magsugod sila sa pagpangita. **15** Samtang moagi kining mga tawhana sa maong yuta, sa dihang makita nila ang bisa unsang bukog sa tawo, butangan nila kini ug timailhan, hangtod nga moabot ang mga tiglubong ug ilubong nila kini sa Walog sa Hamon Gog. **16** Aduna unay siyudad didto nga nganilan ug Hamona. Niiing paaghiha mahinloan nila ang yuta. **17** Karon kanimo, anak sa tawo, miington niini si Yahweh nga Ginoo: Sultih ang tanang mga langgam ug ang tanang ihalas nga mga mananap sa kaumahan, 'Pagtigom ug pag-anhi. Pagtigom sa palibot sa halad nga akong gitanyag alang kaninyo, sa dakong halad sa kabukiran sa Israel, aron mahimo ninyong kan-on ang unod ug imnon ang dugo. **18** Kan-on ninyo ang unod sa mga manggugubat ug imnon ang dugo sa mga prinsipe sa kalibutan; mahisama sila sa mga torong karnero, mga nating karnero, mga kanding, ug mga torong baka, gipatambok silang tanan sa Bashan. **19** Unya kan-on ninyo ang tambok alang sa inyong katagbawan; imnon ninyo ang dugo hangtod nga mahubog; mao kini ang halad nga ihawon nako alang kaninyo. **20** Matagbaw kamot diha sa akong lamesa pinaagi sa kabayo, karwahe, manggugubat, ug sa tanang tawo sa gubat—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.' **21** Unya ipahimutang ko ang akong himaya taliwala sa kanasoran, ug makita sa tanang kanasoran ang paghukom nga akong buhaton ug ang akong kamot nga giandam batok kanila. **22** Masayod ang balay sa Israel nga ako si Yahweh ngilang Dios gikan nianang adlaw ug sa umaabot. **23** Masayod ang kanasoran nga gibihag ang balay sa Israel tungod sa ilang pagkadaotan pinaagi sa ilang pagbudi kanako, busa gitago ko ang akong nawong gikan kanila ug gitugyan sila sa kamot sa ilang mga kaaway aron mapukan silang tanan pinaagi sa espada. **24** Gibuhat ko lamang ngadto kanila ang angay sa ilang pagkahugaw ug sa ilang mga sala, sa dihang gitago ko ang akong

nawong gikan kanila. **25** Busa miington si Yahweh nga Gino niini: Karon ipahibalik ko ang katigayonan ni Jacob, ug magmaluloy-on ako sa tibook balay sa Israel, sa dihang mamuhat ako uban sa kalumo alang sa balaon kong ngalan. **26** Unya pas-anon nila ang ilang kaulawan ug ang tanan nilang kalapasan sa pagbudi kanako. Malimit nila kining tanan sa dihang mopahulay sila nga luwas didto sa ilang yuta, ug walay molisang kanila. **27** Sa dihang kuhao ko sila gikan sa mga katawahang ug tapokon gikan sa kayautan sa ilang mga kaaway, ipakita ko ang akong pagkabalaan sa daghang kanasoran. **28** Unya masayod sila nga ako si Yahweh nga ilang Dios, kay gipabihag ko sila taliwala sa kanasoran, ug unya tapokon ko sila balik sa ilang yuta. Dili ko sila biyaan taliwala sa kanasoran. **29** Sa dihang ibubo ko ang akong Espiritu sa balay sa Israel dili ko na itago ang akong nawong gikan kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Gino.

40 Sa ika-25 ka tuig sa among pagkabihag sa pagsugod sa tuig sa ikanapulo nga adlaw sa bulan, sa ikanapulo ug upat na tuig human nailog ang siyudad—sa sama niana nga adlaw, gitapion kanako ang kamot ni Yahweh ug gidala niya ako sa yuta sa Israel. Gidala niya ako aron ipahimutang sa taas kaayo nga bukid; ngadto sa habagatang babin adunay sama sa mga gambahay nga sakop sa usa ka siyudad. **3** Unya gidala niya ako didto. Tan-awa, adunay tawo! Sama sa tumbaga ang iyang panagway. Nagunit siya ug higot nga lino ug usa ka sukdanan nga kahoy, ug nagtitdog siya sa ganghaan sa siyudad. **4** Miington kanako ang tawo, “Anak sa tawo, pagtan-aw ug paminaw, ug sabta pag-ayo ang tanan nga akong ipadayaq kanimo, kay gidala ki dinihi aron mapadayaq ko kini kanimo. Isugilon ngadto sa balay sa Israel ang tanang butang nga imong makita.” **5** Adunay paril nga nakalapitbot sa templo. Unom ka taas nga cubit ang gitas-on sa usa ka sukdanan nga kahoy nga anaa sa kamot sa tawo, ang matag taas nga cubit adunay usa ka cubit ug usa ka dangaw ang gitas-on. Gisukod niya ang paril; usa ka sukdanan nga kahoy ang gibag-on ug gihabogon. **6** Unya miadt siya sa ganghaan sa templo nga nag-atubang sa sidlakan. Misaka siya sa mga ang-ang sa hgadanan niini ug gisukod ang ganghaan—usa ka sukdanan nga kahoy ang gilalomon. **7** Usa ka sukdanan nga kahoy ang gitas-on ug gilapdon sa mga lawak sa guwardiya, adunay lima ka cubit sa taliwala sa duha ka mga lawak, ug adunay sukdok nga usa ka sukdanan nga kahoy ang gilalomon sa pultahan sa ganghaan sa templo nga paingon sa portico sa templo. **8** Gisukod niya ang portico sa ganghaan; usa ka sukdanan nga kahoy ang gitas-on niini. **9** Gisukod niya ang portico sa ganghaan. Usa ka sukdanan nga kahoy ang gilalomon niini. Duha ka cubit ang gilapdon sa mga haligi. Mao kini ang portico sa ganghaan nga nag-atubang sa templo. **10** Adunay tulo ka mga lawak sa guwardiya sa matag kilid sa sidlakang ganghaan, ug adunay managsamang sukdok ang matag usa niini, ug adunay managsamang sukdok ang mga paril nga nagbulag niini. **11** Unya gisukod sa tawo ang gilapdon sa agianan sa pultahan—napulo ka cubit; ug gisukod niya ang gitas-on sa agianan sa pultahan—napulo ug tulo ka cubit. **12** Gisukod niya ang paril nga madyo utlanan sa mga lawak nga anaa sa atubangan—usa ka cubit ang gitas-on. Unom ka cubit ang sukdok sa matag kilid sa mga lawak. **13** Unya gisukod niya ang agianan gikan sa atop sa usa ka lawak nga sunod sa laing lawak—25 ka cubit, gikan sa pultahan sa unang lawak ngadto sa ikaduha. **14** Unya gisukod niya ang paril nga nag-ulang sa mga lawak sa guwardiya—60 ka cubit ang gitas-on; nagsukod siya kutob sa ganghaan sa portico. **15** Adunay 50 ka cubit ang pultahan gikan sa atubangan nga ganghaan ngadto sa laing utlanan sa portico sa ganghaan. **16** Adunay sirado nga mga bintana nga anaa sa mga lawak ug ngadto sa mga haligi niini nga nakalapitbot sulod sa mga ganghaan; ug mao usab sa mga tamboan. Adunay nakalapitbot nga mga bintana sa sulod, ug gidayandayan ug mga palmera ang matag haligi sa bintanta. **17** Unya gidala ako sa tawo ngadto sa gawas nga hawanhan sa templo. Tan-awa, adunay mga lawak, ug adunay agianan nga hinimo sa bato didto sa hawanhan, ug adunay 30 ka mga lawak unahan sa agianan nga hinimo sa bato. **18** Miabot ang agianan nga hinimo sa bato ngadto sa kilid sa mga ganghaan, managsama ang gilapdon niini sa gitas-on sa mga ganghaan. Mao kana ang agianan nga hinimo sa bato sa ubos nga babin. **19** Unya gisukod sa tawo ang gilay-on gikan sa atubangan sa ubos nga ganghaan ngadto sa atubangan sa kinasulorang ganghaan; 100 ka cubit ang sukdok niini ngadto sa sidlakang babin, ug sama usab sa amihanang babin. **20** Unya gisukod niya ang gitas-on ug gilapdon sa ganghaan nga anaa sa amihanang babin sa gawas nga hawanhan. **21** Adunay tulo ka mga lawak

sa matag kilid niana nga ganghaan, ug managsama lamang ang sukdok sa ganghaan ug sa portico niini ngadto sa sentrong ganghaan—50 ka cubit ang gitas-on ug 25 ka cubit ang gilapdon. **22** Ang mga bintana niini, ang portico, ug ang mga lawak, ug mga palmera, nahiwas ngadto sa ganghaan nga nag-atubang sa sidlakan. Adunay pito ka ang-ang pasaka ug sa portico niini. **23** Adunay usa ka ganghaan sa sulod nga hawanhan sa atubangan sa ganghaan nga nag-atubang sa amihanang, inger nga may ganghaan usab sa sidlakan; gisukod sa tawo ang usa ka ganghaan ngadto sa laing ganghaan—100 ka cubit ang gilay-on. **24** Pagkahuman gidala ako sa tawo ngadto sa ganghaan sa habagatang pultahan, ug managsama lamang ang sukdok sa mga paril ug portico niini ngadto sa ubang mga ganghaan sa gawas nga babin. **25** Adunay sirado nga mga bintana sa agianan ug sa portico niini sama sa anaa niana sa ganghaan. Adunay 50 ka cubit ang gitas-on ug 25 ka cubit ang gilapdon sa habagatang ganghaan ug sa portico niini. **26** Adunay pito ka ang-ang pasaka sa ganghaan ug sa portico niini, ug adunay mga kinulit nga mga palmera sa mga paril niini sa matag kilid. **27** Adunay ganghaan sa sulod nga hawanhan sa habagatang babin, ug gisukod sa tawo gikan sa ganghaan ngadto sa ganghaan nga anaa sa habagatang pultahan—100 ka cubit ang gilay-on. **28** Unya gidala ako sa tawo ngadto sa sulod nga hawanhan agi sa habagatang ganghaan niini, ug adunay managsamang mga sukdok sama sa ubang mga ganghaan. **29** Ang mga lawak niini, mga paril, ug mga portico sama lamang ang sukdok ngadto sa ubang mga ganghaan; adunay mga bintana palibot sa portico. 50 ka cubit ang gitas-on ug 25 ka cubit ang gilapdon sa sulod nga ganghaan ug sa portico niini. **30** Aduna usab mga portico sa palibot sa sulod nga paril; 25 ka cubit ang gitas-on ug 5 ka cubit ang gilapdon. **31** Nag-atubang sa gawas nga hawanhan kini nga portico nga adunay kinulit nga mga palmera ug sa mga paril niini ug adunay walo ka ang-ang pasaka niini. **32** Unya gidala ako sa tawo ngadto sa sulod nga hawanhan agi sa sidlakang babin ug gisukod ang ganghaan, ug adunay managsamang sukdok sama sa ubang mga ganghaan. **33** Ang mga lawak niini, mga paril, ug ang portico adunay managsamang sukdok sama sa ubang mga ganghaan, ug adunay mga bintana sa palibot. Adunay 50 ka cubit ang gitas-on ug 25 ka cubit ang gilapdon ang sulod nga ganghaan ug ang portico niini. **34** Nag-atubang sa gawas nga hawanhan ang portico niini; adunay mga palmera sa matag kilid ug adunay walo ka ang-ang pasaka niini. **35** Unya gidala ako sa tawo sa amihanang ganghaan ug gisukod kini; sama lamang ang sukdok niini sa ubang mga ganghaan. **36** Ang mga lawak niini, mga paril, ug ang portico adunay managsamang sukdok sa ubang mga ganghaan, ug adunay mga bintana sa palibot. Adunay 50 ka cubit ang gitas-on ug 25 ka cubit ang gilapdon sa agianan ug sa portico niini. **37** Nag-atubang sa gawas nga hawanhan ang portico niini; adunay mga palmera sa matag kilid niini ug adunay walo ka ang-ang pasaka niini. **38** Adunay lawak nga may pultahan sa matag agianan nga anaa sa sulod nga babin. Dinihi nlagas ang mga halad nga sunogon. **39** Adunay duha ka lamesa sa matag kilid sa portico, diin ginaihaw ang mga halad nga sunogon, ug ang halad sa sala usab ug ang halad sa dili tinuyoan nga sala. **40** Diha sa paril sa hawanhan, pasaka ngadto sa ganghaan sa amihanang babin, adunay duha ka lamesa. Sa laing babin usab adunay duha ka lamesa didto sa portico sa ganghaan. **41** Adunay upat ka lamesa sa matag kilid sa ganghaan; nag-ihow sila ug mga mananap diha sa walo ka lamesa. **42** Adunay upat ka lamesa nga tinabas nga bato alang sa mga halad nga sunogon, 1 ug 1/2 ka cubit ang gitas-on, 1 ug 1/2 ka cubit ang gilapdon, ug usa ka cubit ang gihabogon. Gibutang niila diit ang mga butang nga ilang gamiton sa pag-ihow sa halad nga sunogon alang sa mga halad. **43** Duha ka kaw-it usa ka dangaw ang gitas-on nga gitoad palibot sa portico, ug ibutang ang unod sa mga halad ngadto sa mga lamesa. **44** Duol sa sulod nga ganghaan, sa sulod nga hawanhan, mao ang mga lawak sa mga mang-aawit. Anaa sa amihanang babin ang usa niini nga mga lawak, ug ang usa anaa sa habagatang babin. **45** Unya miington kanako ang tawo, “Alang sa mga pari nga nag-alagad sa templo ang lawak nga nag-atubang sa habagatan. **46** Alang sa mga pari nga nag-alagad diha sa halaran ang lawak nga nag-atubang sa amihanang. Kini ang mga anak nga lalaki ni Zadok nga miduo diha kung Yahweh aron sa pag-alagad kaniya; kauban sila sa mga anak nga lalaki ni Levi.” **47** Unya gisukod niya ang hawanhan—100 ka cubit ang gitas-on ug 100 ka cubit ang gilapdon nga kwadrado, uban sa halaran nga anaa sa atubangan sa balay. **48** Unya gidala ako sa tawo ngadto sa portico sa balay ug gisukod ang mga haligi niini—lima ka cubit ang gibagoa sa matag kilid. Napulo ug upat ka cubit ang gilapdon sa pultahan, ug tulo ka

cubit ang gilapdon sa paril nga anaa sa matag kilid niini. **49** Adunay 20 ka cubit nga gitas-on sa portico, ug napulo ug usa ka cubit ang gilalomon niini. Adunay mga ang-ang nga pasaka niini ug mga haligi nga gibutang sa matag kilid niini.

41 Unya gidala ako sa tawo ngadto sa balaang dapit sa templo ug gisukod ang mga haligi sa pultahan—unom ka cubit ang gilapdon sa matag kilid. **2** Napulo ka cubit ang gilapdon sa pultahan; lima ka cubit ang gitas-on sa bungbong sa matag kilid niini. Unya gisukod sa tawo ang tanang babin sa balaang dapit—mikabat ug 40 ka cubit ang gitas-on ug 20 ka cubit ang gilapdon. **3** Unya miadto ang tawo sa labing balaang dapit ug gisukod ang mga haligi sa pultahan—duha ka cubit, ug unom ka cubit ang gilapdon sa pultahan. Pito ka cubit ang gilapdon sa matag kilid sa bungbong. **4** Unya gisukod niya ang gitas-on sa lawak—20 ka cubit. Ang gilapdon niini hangtod sa atubangan sa templo—mikabat ug 20 ka cubit. Unya miington siya kanako, “Mao kini ang labing balaan nga dapit.” **5** Unya gisukod sa tawo ang bungbong sa balay—mikabat kini ug unom ka cubit ang gibag-on. Upat ka cubit ang gilapdon sa matag kilid sa lawak libot sa balay. **6** Adunay mga kilirang lawak sa tulo ka andana, ang usa ka lawak ibabaw sa usa, 30 ka mga lawak sa matag andana. Adunay mga tindoganan nga gipalibot sa bungbong sa balay, aron pasandigan sa kilirang mga lawak, tungod kay walay tukod ang bungbong sa balay. **7** Busa gipalapad ang kilirang mga lawak nga palibot pataas, kay nagakalapad ug nagakataas ang balay sa tanang babin; gipalapad ang mga lawak iginon nga gipatas-an ang balay, ug paingon sa taas ang hagdanan ngadto sa labing taas nga babin, aqi sa tungang babin. Unya nakita ko ta angasas, nga babin sa tanang palibot sa balay, ang patukoranan sa kilirang mga lawak; mikabat ug unom ka cubit ang gitas-on sa igsukod ug sungkod sa tawo. **9** Lima ka cubit ang gilapdon sa bungbong sa kilirang mga lawak nga dapit sa gawas. Adunay hawan nga babin sa gawas niini nga mga lawak sa balaang dapit. **10** Sa pikas babin niining hawan nga dapit mao ang gawas nga mga lawak alang sa mga pari; mikabat ug 20 ka cubit ang gilapdon libot sa balaang dapit. **11** Adunay mga pultahan sa kilirang mga lawak gikan sa laing hawan nga dapit—anaa sa amihanang dapit ang usa ka agianan, ug anaa sa habagatang babin ang usa. Lima ka cubit ang gilapdon sa palibot niining hawan nga dapit. **12** 70 ka cubit ang gilapdon sa gambalay nga nakaatubang sa hawanan sa kasadpang babin. Lima ka cubit ang gibag-on sa pari nga nakapalibot niini, ug ang gitas-on niini mikabat ug 90 ka cubit. **13** Unya gisukod sa tawo ang balaang dapit—mikabat ug 100 ka cubit ang gitas-on niini. Ang nakalaha nga gambalay, ang paril niini, ug ang hawanan mikabat ug 100 ka cubit usab ang gitas-on. **14** 100 ka cubit usab ang gilapdon sa atubangan sa hawanan nga anaa sa atubangan sa balaang dapit. **15** Unya gisukod sa tawo ang gitas-on sa gambalay nga anaa sa likod sa balaang dapit sa kasadpang babin niini, ug ang mga balkon sa matag kilid—mikabat ug 100 ka cubit. Ang balaang dapit ug ang portico, **16** ang kinasulorang mga paril ug ang mga bintana, lakip ang gagmay nga mga bintana, ug ang mga balkon libot sa tulo ka andana, gihiplakan tanan ug kahoy. **17** Ibabaw sa agianan pasulod sa kinasuloran sa balaang dapit ug adunay sinukod nga dayandyan subay sa mga bungbong. **18** Gidayandayanon kini ug mga kerubin ug mga palmera; gipatung-an sa palmera ang matag kerubin, ug adunay duha ka nawong ang matag kerubin: **19** nag-atubang sa palmera ang nawong sa tawo sa usa ka kilid, ug nag-atubang sa palmera ang nawong sa batan-ong liyon sa pikas nga bahan. Gikulit kini sa tanang babin sa balay. **20** Gikan sa yuta hangtod sa agianan, gikulit ang kerubin ug ang palmera sa gawas sa paril sa balay. **21** Kuwadrado ang mga haligi sa ganghaan sa balaang dapit. Ang ilang hulagway sama sa hulagway sa **22** kahoy nga halaran atubangan sa balaang dapit, diin tulo ka cubit ang gihabogon ug duha ka cubit ang gitas-on sa matag kilid. Hinimo sa kahoy ang mga haligi sa kilid, ang pasukaranan, ug ang rehas. Unya miington ang tawo kanako, “Mao kini ang lamesa nga anaa sa atubangan ni Yahweh.” **23** Adunay duha ka pultahan alang sa balaang dapit ug sa labing balaang dapit. **24** Kini nga mga pultahan adunay duha ka binisagrahan nga sira nga nagtabon niini, duha ka sira alang sa usa ka pultahan ug duha ka sira alang sa lain pang pultahan. **25** Gikulit kini sa mga sira sa balaang dapit—nga gidayandayanon ug mga kerubin ug mga palmera ang mga paril, ug giotapon ug kahoy ang ibabaw sa portico nga anaa sa atubangan. **26** Adunay gagmay nga mga bintana ug mga palmera sa matag kilid sa portico. Mao kini ang kilirang mga lawak sa balay, ug aduna usab kini gipasubra nga mga atop.

42 Sunod gipaadto ako sa tawo ngadto sa gawas nga hawanan sa amihanang babin, ug gidala niya ako ngadto sa mga lawak nga anaa sa atubangan sa gawas nga hawanan ug sa amihanang babin nga paril. **2** 100 ka cubit ang gitas-on padulong sa atubangan ug 50 ka cubit ang gilapdon niadto nga mga lawak. **3** Nag-atubang ang pipila niadto nga mga lawak sa sulod nga hawanan ug 20 ka cubit ang gilay-on gikan sa balaang dapit. Adunay tulo ka andana ang mga lawak, ug ang nahimutang sa ibabaw malili ang nahimutang sa ubos ug abli kini kanila, nga adunay agianan. Ang pipila ka mga lawak nag-atubang sa gawas nga hawanan. **4** Napulo ka cubit ang gilapdon sa agianan ug 100 ka cubit ang gitas-on padulong sa atubangan sa mga lawak. Nag-atubang ang mga pultahan sa mga lawak ngadto sa amihanang babin. **5** Apan mas gamay ang ibabaw nga mga hawan, kay nakuhaan sa mga agianan gikan niini ang dako nga hawan kaysa sa ilang gibuhat sa pinakaubos ug sa tungatunga nga andana sa gambahay. **6** Kay ang mga hawanan nga anaa sa ikatulo nga andana walay mga haligi, wala nahisama sa mga hawanan nga adunay mga haligi. Busa ang pinakataas nga andana sa mga lawak mas gamay kung itandi ngadto sa mga lawak nga anaa sa pinakaubos ug sa tungatunga nga mga andana. **7** Ang gawas nga paril padulong sa mga lawak ngadto sa gawas nga hawanan, ang hawanan nga anaa sa atubangan sa mga lawak. Adunay 50 ka cubit ang gitas-on niana nga paril. **8** Adunay 50 ka cubit ang gitas-on sa mga lawak sa gawas nga hawanan, ug 100 ka cubit ang gitas-on sa mga lawak nga nag-atubang sa balaan nga dapit. **9** Adunay agianan pasulod ngadto sa pinakaubos nga mga lawak gikan sa sidlakan nga babin, gikan sa gawas nga hawanan. **10** Padulong sa paril sa gawas nga hawanan sa sidlakan nga babin, atubangan sa sulod nga hawanan sa balaan nga dapit, adunay mga lawak usab **11** sa agianan nga anaa sa atubangan niini. Sama sa hulagway sa mga lawak nga anaa sa amihanang babin. Adunay managsamang gitas-on ug gilapdon ug managsama ang mga agianan pagwas ug ang mga paghan-ay ug ang mga pultahan. **12** Sa habagatang babin adunay mga pultahan sa mga lawak nga managsama lamang sa amihanang babin. Ang agianan sa sulod adunay pultahan sa ulohan niini, ug nag-atubang sa balaan nga dapit. **9** Adunay agianan pasulod ngadto sa pinakaubos nga mga lawak gikan sa sidlakan nga babin. Sa sidlakan nga babin adunay pultahan padulong sa agianan sa kinatuman. **13** Unya miington ang tawo kanako, “Balaan ang mga lawak nga anaa sa amihanang ug sa habagatang mga lawak nga anaa sa atubangan sa gawas nga hawanan diin mag-alagad ang mga pari duol kang Yahweh mahimong mokaon sa pinakabalaan nga pagkaon. Magbutang sila didto ug pinakabalaan nga mga butang—ang halad nga pagkaon, ang halad alang sa sala, ug ang halad alang sa dili tinuuyoan nga sala—kay mao kini ang balaan nga dapit. **14** Sa dihang mosulod ang mga pari didto, kinahanglan dili sila mogawas sa balaan nga dapit ngadto sa gawas nga hawanan, kung dili nila hukason ang mga bisti nga ilang gigamit sa pag-alagad, sanglit balaan man kini. Busa magbisti sila ug laing mga bisti sa dili pa sila mopaduol sa katabwan.” **15** Nahuman ug sukod sa tawo ang sulod sa balay ug unya gipagwasas ako ngadto sa ganghaan nga nag-atubang sa sidlakan nga babin ug gisukod ang tibuk dapit nga nakapalibot didto. **16** Gisukod niya ang sidlakan nga babin pinaagi sa sukdanon nga kahoy—500 ka cubit sa sukdanon nga kahoy. **17** Gisukod niya ang amihanang babin—500 ka cubit sa sukdanon nga kahoy. **18** Gisukod usab niya ang habagatang nga babin—500 ka cubit sa sukdanon nga kahoy. **19** Mityuk usab siya ug gisukod ang kasadpang babin—500 ka cubit sa sukdanon nga kahoy. **20** Gisukod niya ang upat ka babin niini. Napalibotan kini ug paril nga adunay 500 ka cubit ang gitas-on, ug 500 ka cubit ang gilapdon, aron sa paglainsa balaan gikan sa yano.

43 Unya gidala ako sa tawo didto sa ganghaan nga nag-atubang sa sidlakan babin. **2** Tan-awa! Miabot ang himaya sa Dios sa Israel gikan sa sidlakan; ang iyang tingog sama sa hinaganas sa katubigan, ug misidlik ang kalibutan pinaagi sa iyang himaya. **3** Sumala kini sa hulagway sa panan-awon nga akong nakita, sumala sa panan-awon nga akong nakita sa dihang niabot siya aron sa paglaglag sa siyudad, ug ang mga panan-awon sama sa panan-awon nga akong nakita didto sa Kebar Canal—ug mihiapa ako. **4** Busa miabot ang himaya ni Yahweh ngadto sa balay pinaagi sa dalan sa ganghaan nga nag-atubang sa sidlakan. **5** Unya gipataas ako sa Espiritu ug gidaik ako didto sa sulod nga hawan. Tan-awa! Gilukop sa himaya ni Yahweh ang balay. **6** Nagtindog ang tawo sa akong kiliran, ug nadungog ko nga adunay laing tawo nga nakisulti kanako gikan sa balay. **7** Miington siya kanako, “Anak sa tawo, mao kini ang dapit sa akong trono ug ang dapit alang sa akong mga lapa-lapa, diin magpuyo ako taliwala sa katawhan sa Israel hangtod sa kahangtoran. Dili na gayod

pasipalahan sa balay sa Israel ang akong balaan nga ngalan—sila o ang ilang mga hari—inubanan sa ilang pagkawalay pagtuo o uban sa mga patayng lawas sa ilang mga hari diha sa ilang hataas nga mga dapit. **8** Dili na gayod nila pasipalahan ang akong balaan nga ngalan pinaagi sa pagbutang sa ilang mga ganghaan sunod sa akong ganghaan, ug ang ilang mga haligi sa ganghaan sunod sa akong mga haligi sa ganghaan, walay nakaali gawas lamang sa paril tali kanako ang kani. Gipasipadan nila ang akong balaan nga ngalan pinaagi sa ilang dulomtangan mga buhat, busa gilamoy ko sila sa akong kasuko. **9** Karon ipakuha kanila ang ilang pagkawalay pagtuo ug ang mga patay nga lawas sa ilang mga hari gikan sa akong atubangan, ug magpuyo ako sa ilang taliwala handtot sa kahangtoran. **10** Anak sa tawo, kinahanglan sultihan nimo ang balay sa Israel mahitungod niini nga balay aron nga maulaw sila sa ilang mga sala. Kinahanglan maghunahuna sila mahitungod niini nga paghulagway. **11** Kay kung naulaw sila sa tanan nga ilang gihimo, unya ipakita kanila ang disenyo sa balay, ang matag detalye, ang mga agianan pagawas, mga agianan pasulod, ug tanang mga disenyo niini, tanang mga kasugoan ug mga balaod niini. Unya isulat kini sa ilang atubangan aron tipigan nila ang tanan nga disenyo ug tanang mga balaod niini, aron nga tumanon nila kini. **12** Mao kini ang patakaran alang sa balay: Mahimong labing balaang ang gikan sa kinutumyan sa bungtod ngadto sa tanan nga nakapalibot nga utlanan niini. Tan-awa! Mao kini ang patakaran alang sa balay. **13** Mao kini ang mga sukod sa halaran sa cubit—kana nga cubit mao ang naandan nga cubit ug usa ka maniko ang gitas-on. Busa ang kanal-kanal nga nakapalibot sa halaran mahimong usa ka cubit ang gilalomon, ug usa ka cubit usab ang gilapdon niini. Usa ka dangaw ang utlanan nga nakapalibot sa kilid niini. Mao kini ang pasukaranan sa halaran. **14** Duha ka cubit gikan sa kanal-kanal sa yuta ngadto sa ubos nga tindoganan sa halaran, ug usa ka cubit ang gilapdon sa tindoganan niini. Unya upat ka cubit gikan sa gamay nga tindoganan handtot sa dako nga tindoganan sa halaran, ug usa ka cubit ang gilapdon sa dako nga tindoganan. **15** Upat ka cubit ang gitas-on sa halinginan sa ibabaw sa halaran alang sa mga halad sinunog, ug adunay upat ka mga sungay pataas sa halinginan. **16** Napulo ug duha ka cubit ang gitas-on ug napulo ug duha ka cubit ang gilapdon sa halinginan, usa ka kwadrado. **17** Napulo ug upat ka cubit ang gitas-on sa matag utlanan niini ug napulo ug upat ka cubit ang gilapdon sa matag babinh sa upat ka kilid niini, ug tunga sa cubit ang gilapdon sa ngilits niini. Usa ka cubit ang gilapdon sa tanang nakapalibot nga kanal-kanal uban sa matag ang-ang nga nagaatubang sa sidlakan.” **18** Human, miingon siya kanako, “Anak sa tawo, miingon si Yahweh nga Ginoo niini: Mao kini ang mga patakaran alang sa halaran sa adlaw nga buhaton nila kini, alang sa paghalad sa halad sinunog, ug alang sa pagwisiwiskis ug dugo niini. **19** Mohatag ka ug torong baka gikan sa panon sa mga baka ingon nga halad sa sala alang sa Levita nga mga pari nga mga kalitaw ni Zadok, kadtong moduol kanako aron sa pag-alagad kanako—mao kini ang phayah ni Yahweh nga Ginoo. **20** Unya kuhaan nimo ang ubang dugo niini ug ibutang didto sa upat ka sungay ibabaw sa halaran ug sa upat ka kilid sa tindoganan niini ug sa ibabaw nga ngilits nga nakapalibot niini; hinloan nimo kini ug magbuhat ug pagpapas sa sala alang niini. **21** Unya kuhaa ang torong baka alang sa halad sa sala ug sunoga kini sa gigahin nga bahin sa templo sa gawas sa balaang nga dapit. **22** Unya sa ikaduhang adlaw maghalad ka ug laki nga kanding nga walay tatsa gikan sa mga kanding ingon nga halad sa sala; hinloan sa mga pari ang halaran sama sa ilang paghinilo sa mga torong baka. **23** Sa dihang mahuman ka sa paghinilo niini, paghalad ug walay tatsa nga torong baka gikan sa panon sa mga baka ug usa ka walay tatsa nga torong karnero gikan sa panon. **24** Ihalad kini sa atubangan ni Yahweh; itsahan kini ug asin sa mga pari ug ipataas kini ingon nga halad sinunog alang kang Yahweh. **25** Kinahanglan mag-andam ka ug laking kanding ingon nga halad sa sala sa matag adlaw sulod sa pito ka adlaw, ug kinahanglan mag-andam usab ang mga pari ug usa ka walay tatsa nga torong baka sa mga panon ug walay tatsa nga torong karnero gikan sa panon. **26** Kinahanglan silang magbuhat ug pagpapas sa sala alang sa halaran sulod sa pito ka adlaw ug putton kini, ug niini nga paagi kinahanglan nga balaanon nila kini. **27** Kinahanglan taposon nila kini nga mga adlaw, ug sa ikawalo nga adlaw ug sa umaabot mahitabo nga andaman sa mga pari ang inyong mga halad sinunog ug inyong mga halad sa pagpasig-uli ibabaw sa halaran, ug dawat ko kamo—mao kini ang phayah ni Yahweh nga Ginoo.”

44 Unya gidala ako sa tawo pabalik didto sa gawas sa balaang dapit sa ganghaan nga nag-atubang sa sidlakan; gisirad-an kini pag-ayo. **2**

Miingon si Yahweh kanako, “Gisirad-an pag-ayo kining ganghaan; dili gayod kini maabli. Walay tawo nga makasulod niini, kay si Yahweh lamang, nga Dios sa Israel, ang makasulod niini, busa sirado gayod kini pag-ayo. **3** Molingkod niini ang tigdumala sa Israel aron mokaon ug pagkaon sa atubangan ni Yahweh. Mosulod siya sa agianan sa ganghaan sa portico ug mogawas sa samang agianan.” **4** Pagkahuman gidala niya ako sa agianan sa amihanang babinh nga nag-atubang sa balay. Busa mitan-aw ako ug tan-awa, nalukop sa himaya ni Yahweh ang iyong panimalay, ug mihiapa ako. **5** Unya miingon si Yahweh kanako, “Anak sa tawo, andama ang imong kasingkasing ug pagtan-aw pinaagi sa imong mga mata ug paminaw pinaagi sa imong mga dalunggan sa tanan nga akong ipahayag kanimo, sa tanan nga mga balaod sa balay ni Yahweh ug sa tanan nga mga patakaran niini. Paghunahuna mahitungod sa pasulod ug pagwasas sa balay. **6** Unya sultih ang mga masinupakon, ang balay sa Israel. Miingon niini si Yahweh nga Ginoo: Igo na alang kaninyo ang tanan ninyong dulomtangan mga binuhatan, balay sa Israel— **7** kay gidala niinyo ang mga langyaw nga wala natuli ang mga kasingkasing ug wala natuli ang unod aron mosulod sa akong balaang dapit, naugpasipla sa akong balay, samtang naghahalad kamo kanako ug pagkaon, tambok ug dugo—gisupak niinyo ang akong kasabotan pinaagi sa tanan ninyong dulomtangan mga binuhatan. **8** Wala niinyo gituman ang inyong mga bulohaton nga may kababotan sa akong balaang mga butang, apan naggipi kamo ug uban nga maoy mobuhat sa inyong mga bulohaton, ug gihimo niinyo sila nga maoy moatiman sa akong balaang dapit. **9** Miingon niini si Yahweh nga Ginoo: Walay langyaw, nga dili tinuli ang kasingkasing ug unod, nga gikan niadtong nagpuyo taliwala sa katawhan sa Israel, ang makasulod sa akong balaang dapit. **10** Apan mipalayo gikan kanako ang mga Levita—naglatalagaw sila palayo gikan kanako, ug nagsunod sa ilang mga diosdios—apan pagabayaran nila ang ilang sala. **11** Mga sulugon sila sa akong balaang dapit, nga nagbantay sa mga ganghaan sa balay ug nag-alagad sa balay ug gihiw nila ang sunogon nga mga halad ug ang mga halad sa katawhan, ug motindog sila atubangan sa katawhan ug moalagad kanila. **12** Apan kay gibuhat man nila ang mga halad sa atubangan sa ilang mga diosdios, nahimo silang kapandolan sa sala alang sa panimalay sa Israel. Busa ipataas ko ang akong kamot aron sa pagpanumpa ug pagkagisaad batok kanila—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo—antoson nila ang ilang silot. **13** Dili sila moduol kanako aron mamuhat ingon nga akong mga pari o mopaduol sa bisan unsa sa akong balaang mga butang, ang labing balaang mga butang. Hinuon, pas-anon nila ang pagsaway ug ang ilang sala alang sa dulomtangan mga buhat nga ilang nabuhut. **14** Apan himoon ko sila ingon nga mga katabang sa bulohaton sa balay, alang sa tanan nga mga bulohaton niini ug sa bisan unsa nga buhaton diha. **15** Unya ang Levita nga mga pari, kadtong mga anak nga lalaki ni Zadok nga nagtuman sa mga bulohaton sa akong balaang dapit sa dihang naglatalagaw palayo ang katawhan sa Israel gikan kanako—mopaduol sila kanako aron sa pagsimba kanako. Motindog sila sa akong atubangan aron mohalad kanako ug tambok ug dugo—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **16** Moadto sila sa akong balaang dapit; mopaduol sila sa akong lamesa aron sa pagsimba kanako ug sa pagtuman sa ilang mga bulohaton nganhi kanako. **17** Busa mahitabo kini sa dihang mosulod sila sa mga ganghaan sa sulod nga hawanhan, kinahanglan nga magsul-ob sila ug mga bisti nga lino, kay dili sila makasulod sa mga ganghaan nga nagsul-ob ug balahibo sa hayop sa sulod nga hawanhan ug sa balay niini. **18** Kinahanglan nga adunay lino nga turban sa ilang mga ulo ug lino nga mga bisti nga pang-ilalom sa ilang mga dapidip. Kinahanglan nga dili sila magsul-ob ug mga bisti nga makapasingot kanila. **19** Sa dihang mogawas sila sa gawas nga hawanhan, aron sa pag-adto sa katawhan, kinahanglan nga huboon nila ang ilang mga bisti nga ilang gisul-ob sa dihang mag-alagad sila; kinahanglan huboon nila kini ug ibutang sa balaang lawak, aron dili mahimong balaan ug ubang tawo pinaagi sa paghikap sa ilang pinasahi nga bisti. **20** Kinahanglan nga dili usab nila kiskisan ang ilang ulo ni tugotan nga motaas ang ilang buhok, apan kinahanglan nga putlan nila ang buhok sa ilang mga ulo. **21** Walay pari nga moinom ug bino kung mosulod siya sa sulod nga hawanhan, **22** ni magdala ug balo o binulagan nga babaye ingon nga iyang asawa, apan ang ulay lamang nga gikan sa banay sa panimalay sa Israel o ang balo nga asawa sa pari kaniadto. **23** Kay tuldoan nila ang akong katawhan sa kahalahan sa balaan ug sa malaw-ay; ug masayod sila sa dili hinlo gikan sa hinlo. **24** Sa panaglalis mobarog sila aron sa paghukom pinaagi sa akong mga kasugoan; kinahanglan nga makiangayon sila. Tumanon nila ang

akong balaod ug akong mga sugo sa matag pisto, ug saulogon nila ang akong balaan nga Adlawng Igapapahulay. **25** Dili sila moadto sa patay nga tawo aron dili mahugaw, gawas lamang kung amahan o inahan nila kini, anak nga lalaki o anak nga babaye, igsoong lalaki o igsoong babaye nga wala nakidulog sa lalaki; kay mahimo silang hugaw. **26** Human mahugaw ang pari, moihap sila ug pito ka adlaw alang kaniya. **27** Sa adlaw nga mosulod siya sa balaang dapit, ngadto sa sulod nga hawanian aron sa pag-alagad sa balaang dapit, kinahanglan nga magdala siya ug halad sa sala alang sa iyang kaugalingon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **28** Mao kini ang mahimo nilang panulondon: Ako ang ilang panulondon, ug kinahanglan nga dili ninyo sila hatagan ug kabtangan sa Israel; Ako ang mahimo nilang kabtangan! **29** Kaunon nila ang mga halad nga pagkaon, ang mga halad alang sa sala, ang mga halad alang sa dili tinuyoan nga sala, ug mailaha ang tanan nga gihalad ngadto kang Yahweh. **30** Mapanag-iya sa mga pari ang labing maayo nga unang mga bunga sa tanang butang ug ang matag gasa, ug ang bisan unsang butang nga gikan sa tanan niinyong mga gasa, ug ihatag ang labing maayo sa inyong mga halad nga pagkaon ngadto sa mga pari aron nga ang pamalangin maanaya sa inyong balay. **31** Dili mokaon ang mga pari ug patay nga mga mananap o mananap nga gitukob sa laing mananap, langgam man o ihalas nga mananap.

45 Sa dihang nagripa kamo aron sa pagbabinhabin sa yuta ingon nga panulondon, kinahanglan nga maghalad kamo ngadto kang Yahweh; kini nga halad mahimong usa ka balaan nga babin sa yuta, 25,000 ka cubit ang gitas-on, ug 10,000 ka cubit ang gilapdon. Mahimo kining balaan, ug ang tanang dapit palibot niini. **2** Gikan niini adunay 500 ka cubit ug 500 ka cubit kwadrado nga nakapalibot sa balaang dapit, uban sa nakapalibot nga utlanang 50 ka cubit ang gilapdon. **3** Gikan niining dapita mosukod ka ug babin nga 25,000 ka cubit ang gitas-on ug 10,000 ka cubit ang gilapdon; mahimo kini nga balaang dapit, ang labing balaang dapit. **4** Mahimo kining usa ka balaang dapit sa yuta alang sa mga pari nga nag-alagad kang Yahweh, nga nagpadulog kang Yahweh aron sa pag-alagad kaniya. Mahimo kining usa ka dapit alang sa ilang kabalayan ug ang balaang luna alang sa balaang dapit. **5** Busa mahimo kining 25,000 ka cubit ang gitas-on ug 10,000 ka cubit ang gilapdon, ug alang kini sa mga lungsod alang sa mga Levita nga nag-alagad sa balay.

6 Mogahin kamo ug usa ka dapit alang sa siyudad, 5,000 ka cubit ang gilapdon ug 25,000 ka cubit ang gitas-on, mao kana ang sunod sa babin nga giandam alang sa balaang dapit; mapanag-iya kini nga siyudad sa tanan nga balay sa Israel. **7** Ang yuta sa prinsipe mao ang isigkakilid nga babin nga giandam alang sa balaang dapit ug sa siyudad. Maanaya kini sa ilang kasadpang babin ug sa ilang sidlakang babin. Managsama ang gitas-on sa gitas-on sa usa niadtong nga mga babin, gikan sa kasadpan ngadto sa sidlakan. **8** Panag-iyahon kining yutaa sa prinsipe sa Israel. Dili na gayod daugdaogon sa akong mga prinsipe ang akong katawhan; hinuo, ihatag nila ang yuta ngadto sa panimalay sa Israel, alang sa ilang mga tribu. **9** Miirong niini si Yahweh nga Ginoo: "Igo na kini alang kaninyo, mga prinsipe sa Israel! Kuhaang ang kabugot ug pagpang-away; buhata ang hustisia ug pagkamaratarong! Undanga ninyo ang pagpalayaas sa akong katawhan! —mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo.

10 Kinahanglan nga aduna kamoy tukmang mga timbangon, tukmang mga epha, ug tukmang mga bat! **11** Managsama lamang ang kantidad sa epha ug ang bat, busa ang usa ka bat mahimong napulo ka babin sa usa ka homer; ang epha mahimong napulo ka babin sa usa ka homer. Managsama ang sukod niini sa homer. **12** Ang shekel mahimong 20 ka geras; ang 60 ka shekel mahimong usa ka mina alang kanimo. **13** Mao kini ang halad nga kinahanglan niinyong ihatag: ang ikauom ka babin sa epha sa matag homer sa trigo, ug ihatag ninyo ang ikauom ka babin sa epha sa matag homer sa sebada. **14** Ang patakaran sa paghatag ug lana mahimong napulo ka babin sa usa ka bat alang sa matag kor (nga napulo ka bat), o sa matag homer, tungod kay ang homer napulo usab ka bat. **15** Gamiton ang usa ka karnero o kanding gikan sa panon sa matag 200 ka mga hayop gikan sa tubigon nga mga rehiyon sa Israel sa bisan unsang halad nga sinunog o halad alang sa pagpakigdait aron sa pagpapas sa sala alang sa katawhan—mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga Ginoo. **16** Mohatag ang tanang katawhan sa yuta niini nga halad ngadto sa prinsipe sa Israel. **17** Mahimo kining kaakohan sa prinsipe aron sa pagsangkap sa mga mananap alang sa mga halad nga sinunog, ang mga halad nga trigo ug ang halad nga bino sa mga kasaulogon ug ang mga kasaulogon

sa bag-ong subang sa bulan, ug sa mga Adlawng Igapapahulay—tanang gitakda nga mga kasaulogon sa panimalay sa Israel. Mohatag siya alang sa mga halad alang sa sala, mga halad nga trigo, mga halad sinunog ug ang mga halad alang sa pagpakigdait aron sa pagpapas sa sala alang sa balay sa Israel. **18** Miirong niini si Yahweh nga Ginoo: Sa unang bulan, sa unang adlaw sa bulan, modala ka ug torong baka nga walay tatsa gikan sa panon sa mga baka ug paghimo ug halad alang sa sala sa balaang dapit. **19** Mokhuha ug dugo ang pari gikan sa halad alang sa sala ug ibutang kini sa mga haligi sa pultahan sa balay ug sa upat ka suok sa utlanan sa halaran, ug sa mga haligi sa pultahan sa ganghaan ngadto sa sulod nga hawanian. **20** Buhaton nimo kini sa ikapito nga adlaw sa bulan alang sa sala sa matag usa nga wala tuyoa o walay kasayoran niini; niini nga paagi papasos nimo ang sala alang sa templo. **21** Sa unang bulan sa ikanapulog upat nga adlaw sa bulan, adunay kasaulogon alang kaninyo, pito ka adlaw nga pagsaulog. Mokaon kamo ug tinapay nga walay patubo. **22** Nianang adlawa, moandam ug toro nga baka ang prinsipe alang sa iyang kaugalingon ug alang sa tanang katawhan sa yuta ingon nga halad alang sa sala. **23** Sulod sa pito ka adlaw nga kasaulogon, moandam ang prinsipe ug halad nga sinunog alang kang Yahweh: pito ka mga torong baka ug pito ka torong mga karnero nga walay tatsa sa matag adlaw sulod sa pito ka mga adlaw, ug usa ka laki nga kanding matag adlaw ingon nga halad alang sa sala. **24** Unya moandam ang prinsipe ug halad nga pagkaon sa usa ka epha sa matag torong baka ug usa ka epha sa matag torong karnero uban ang usa ka hin sa lana sa matag epha. **25** Sa ikapito nga bulan sa ikanapulog lima nga adlaw sa bulan, diha sa kasaulogon, mohalad ang prinsipe niini sulod sa pito ka mga adlaw: mga halad alang sa sala, mga halad sinunog, mga halad nga pagkaon, ug mga halad nga lana.

46 Miirong si Yahweh nga Ginoo niini: Pagasirad-an ang ganghaan sa sulod nga hawanian, nga nag-atubang sa sidlakan sulod sa unom ka adlaw ng tingtrabaho, apan pagaablibhan kini sa Adlaw ng Igapapahulay ug sa adlaw sa bag-ong bulan. **2** Mosulod ang prinsipe sa gawas nga hawanian agi sa ganghaan ug sa portico niini gikan sa gawas, ug magtindog siya atubangan sa haligi sa sulod nga ganghaan samtang ginahalad sa mga pari ang iyang halad nga sinunog ug halad sa pagpakigdait. Unya magsimba siya diha sa pultahan sa sulod nga ganghaan ug mogawas, apan dili pagasirad-an ang ganghaan handog magabii. **3** Mosimba usab sa mga Adlaw ng Igapapahulay ug sa mga bag-ong bulan ang katawhan sa yuta sa atubangan ni Yahweh diha sa agianan paingon sa ganghaan. **4** Ang halad nga sinunog nga gihalad sa prinsipe ngadto kang Yahweh sa Adlaw ng Igapapahulay mao ang unom ka walay tatsa nga mga nating karnero ug usa ka walay tatsa nga torong karnero. **5** Usa ka epha ang halad nga trigo uban ang torong karnero, ug ang halad nga trigo uban ang mga nating karnero sumala sa buot niya nga ihatag, ug ang usa ka hin sa lana uban ang matag epha sa trigo. **6** Sa adlaw sa bag-ong bulan, kinahanglan nga mohalad siya ug walay tatsa nga torong baka gikan sa usa ka panon, unom ka mga nating karnero, ug walay tatsa nga torong karnero. **7** Kinahanglan maghimo siya ug halad nga trigo sa usa ka epha alang sa torong baka ug usa ka epha alang sa torong karnero, ug kung unsa ang iyang buot ihatag alang sa mga nating karnero, ug usa ka hin sa lana alang sa matag epha sa trigo. **8** Sa dihang mosulod ang prinsipe agi sa ganghaan ug sa portico niini, kinahanglan nga mogawas siya agi sa samang dalan. **9** Apan sa dihang moabot ang katawhan sa yuta diha sa atubangan ni Yahweh sa panahon sa gitakda nga mga kasaulogon, si bisan kinsa nga mosulod aron mosimba agi sa amihanang ganghaan, kinahanglan mogawas agi sa habagatang ganghaan; ug si bisan kinsa nga mosulod agi sa habagatang ganghaan kinahanglan mogawas agi sa amihanang ganghaan. Walay bisan usa nga mohalik sa ganghaan nga iyang gisudlan, kay kinahanglan mogawas siya padirits. **10** Kinahanglan nga anaa ang prinsipe sa ilang taliwala; sa dihang mosulod sila, kinahanglan mosulod usab siya, ug sa dihang mobiya na sila, kinahanglan mobiya na usab siya. **11** Sa mga kasaulogon, kinahanglan ang halad nga trigo usa ka epha alang sa torong baka, ug usa ka epha alang sa torong karnero, ug bisan unsa nga buot niyang ihatag uban sa mga nating karnero ug usa ka hin sa lana sa matag epha. **12** Sa dihang mohatag ang prinsipe ug kinabubot-on halad, halad nga sinunog man o halad sa pagpakigdait ngadto kang Yahweh, pagaablibhan ang ganghaan nga nag-atubang sa sidlakan alang kaniya. Ihalad niya ang iyang halad nga sinunog o halad sa pagpakigdait sama sa iyang gibuhut sa Adlaw ng Igapapahulay. Unya kinahanglan mogawas siya, ug pagasirad-an

ang ganghaan sa dihang makagawas na siya. **13** Dugang pa, maghatag ka ug usa ka walay tatsa nga nating karnero nga nagpangidaron ug usa ka tuig ingon nga halad nga sinunog sa matag adlaw ngadto kang Yahweh; buhaton nimo kini kada buntag. **14** Mohatag ka ug halad nga trigo uban niini matag buntag, ikaunom ka babin sa ephá ug ikatulo ka babin sa hin sa lana aron nga momukong ang harina sa halad nga trigo alang kang Yahweh, sumala sa kanunay nga balaod. **15** Andaman nila ang nating karnero, ang halad nga trigo, ug ang lana matag buntag, ang halad sinunog sa kanunay. **16** Miington si Yahweh nga Ginoo niini: Kung mohatag ug gasa ang prinsipe sa bisan kinsa si iyang mga anak nga lalaki, mao kini ang iyang panulondon. Mahimo kining kabtangan sa iyang mga anak nga lalaki, usa kini ka panulondon. **17** Apan kung mohatag siya ug gasa gikan sa iyang panulondon ngadto sa usa sa iyang mga sulugoon, mapanag-ya kini sa sulugoon hangtod sa tuig sa iyang kagawasan, ug unya ibalik kini ngadto sa prinsipe. Alang lamang sa iyang mga anak nga lalaki ang iyang panulondon. **18** Dili kuhana sa prinsipe ang panulondon sa katawhan gikan sa ilang kaugalingong kabtangan; kinahanglan nga mohatag siya alang sa iyang mga anak nga lalaki gikan sa iyang kaugalingong kabtangan aron nga dili magkatibilaug ang akong katawhan, ang matag tawo gikan sa iyang kaugalingong kabtangan.” **19** Pagkahuman gidala ako sa tawo agi sa dalan paingon sa ganghaan ngadto sa balaong mga lawak alang sa mga pari, nga nag-atubang sa amihanang ug tan-awa! Adunay dapit paingon sa kasadpan. **20** Miington siya kanako, “Mao kini ang dapit diin pubukalan sa mga pari ang halad sa dili tinuuyo nga sala ug ang halad sa sala ug diin kinahanglan nila lutoon ang halad nga trigo. Kinahanglan nga dili nila dad-on ang mga halad ngadto sa gawas nga hawanan, kay mabalaan ang katawhan niini.” **21** Unya gidala niya ako sa gawas nga hawanan ug gigiyahan niya ako aron moagi sa upat ka mga suok niara nga hawanan, ug nakita ko nga sa matag suok sa hawanan, adunay laing hawanan. **22** Sulod sa upat ka mga suok sa gawas nga hawanan adunay upat na usab ka gagmay nga hawanan, 40 ka cubit ang gitas-on ug 30 ang gilapdon. Managsama ang gidak-on sa tanang upat ka mga suok sa hawanan. **23** Adunay ali nga hirimo sa bato palibot sa upat niini, ug ang abohan anaa ilalom sa ali. **24** Miington ang tawo kanako, “Mao kini ang mga dapit diin magpabukal ang mga sulugoon sa templo sa mga halad sa katawhan.”

47 Unya gidala ako sa tawo balik ngadto sa pultahan sa templo, ug adunay nagdagayday nga tubig gikan sa ilalom sa agianan sa templo

sa balay paingon sa sidlakan—kay ang atubangan sa templo nag-atubang sa sidlakan—ug nagdagayday ang tubig paingon sa habagatang babin sa templo, sa tuong babin sa halaran. **2** Busa gipagawas ako niya agi sa habagatang ganghaan ug gipalibot paingon sa ganghaan nga nag-atubang sa sidlakan, ug didto nagdagayday ang tubig gikan niini nga ganghaan sa habagatang babin niini. **3** Samtang nagspadulon ang tawo sa sidlakan, adunay pangsekod nga pisi sa iyang kamot; nagsukod siya ug 1, 000 ka cubit ug gidala ako agi ngadto sa tubig nga taman sa kiteng. **4** Unya nagsukod na usab siya ug 1, 000 ka cubit ug gidala ako ngadto sa tubig nga taman sa tuhod; ug nagsukod na usab siya ug laing 1, 000 ka cubit ug gidala ako ngadto sa tubig nga taman sa bantang ang gilalomon. **5** Sunod nagsukod na usab siya ug laing 1, 000 ka cubit, apan usa na kini ka suba nga dili nako matabok tungod kay mitaas ang tubig ug mahimo na nga langoyon ang kalamol niini—suba kini nga dili na malabang. **6** Miington ang tawo nganhi kanako, “Anak sa tawo, nakita mo ba kini?” ug gipagawas niya ako ug gipalakaw pabalik paingon sa daplin sa suba. **7** Sa akong pagbalik, adunay daghang mga kahoy ang isig-kadaplin sa suba. **8** Miington ang tawo kanako, “Mogawas kini nga tubig paingon sa sidlakan ginsakopan ug paubos sa Arabia; kini nga tubig modagayday paingon sa Dagat nga Asin ug mahimo kini nga tab-ang. **9** Mahimo nga ang matag buhing binuhat nga nagpanon magpuyu kung diin nagdagayday ang tubig; adunay daghang mga isda niini, kay nagdagayday kini nga tubig didto. Himoong nga tab-ang ang tubig nga parat. Mabuhi ang tanang butang kung diin modangat ang suba. **10** Unya mahitabo nga magtindog ang mga mananagat sa En Gedii daplin sa tubig, ug adunay dapit nga ladralar sa mga pukot diha sa En Eglaim. Adunay daghang nagkalainlaing matang sa isda didto sa Dagat nga Asin, sama sa kadagaya sa isda diha sa Dako nga Dagat. **11** Apan dili mamahimong tab-ang ang lapukon ug lamakan nga mga dapit sa Dagat nga Asin; alang kini sa paghatag ug asin. **12** Tapad niini nga suba sa mga daplin niini, sa isig kakiliid, motubo ang tanang matang sa mga kahoy nga makahatag ug bunga nga makaon. Dili malaya ang mga dahon niini ug dili kini mawad-an ug bunga. Matag bulan mamunga ang mga kahoy,

tungod kay modagayday kanila ang tubig nga gikan sa balaang puloy-anan. Ang bunga niini alang sa pagkaon, ug ang mga dahon niini alang sa pagpanambal. **13** Miington si Yahweh nga Ginoo niini: “Mao kini ang paagi sa pagbahn-bahnin ninyo sa yuta alang sa napulog duha ka mga tribu sa Israel; adunay duha ka babin si Jose. **14** Bahinbahina ninyo sa patas ang giisa sa akong kamot ug gipanumpa nga ihatag sa inyong mga amahan. Mainyo kining yutaa ingon nga panulondon. **15** Mao kini ang mahimong utlanan sa yuta sa amihanang babin gikan sa Dako nga Dagat agi sa Hetion, ug unya hangtod sa Zedad. **16** Unya ang utlanan paingon sa Berota, sa Sibraim, nga anaa sa tungatunga sa Damascus ug Hamat, ug paingon sa Hazer Haticon, nga tapad sa utlanan sa Hauran. **17** Busa ang utlanan gikan sa dagat paingon sa Hazar Enan sa utlanan sa Damascus ug Hamat padulong sa amihanang. Mao kini ang amihanang babin. **18** Sa sidlakan babin, taliwala sa Hauran ug sa Damascus ug taliwala sa Gilead ug sa yuta sa Israel mao ang Suba sa Jordan. Kinahanglan nga sukdon ninyo gikan sa utlanan hangtod sa sidlakan nga dagat; kining tanan mao ang sidlakan nga utlanan. **19** Unya sa habagatang babin; habagatan sa Tamar paingon sa katubigan sa Meriba Kades, sa lugot sa Ehipto paingon sa Dako nga Dagat, ug ang habagatang babin paingon sa habagatan. **20** Unya ang kasadpan nga utlanan mao ang Dako nga Dagat kung diin naugpadulon kini atbang sa Hamat. Mao kini ang kasadpan nga babin. **21** Niini nga paagi bahinon ninyo kini nga yuta alang sa inyong mga kaugalingon, alang sa mga tribu sa Israel. **22** Busa bahin-bahin ninyo kini nga mga panulondon alang sa inyong mga kaugalingon ug alang sa mga langyaw nga anaa sa inyong taliwala, kadtong mga naghimugso ug mga bata sa inyong taliwala ug kadtong uban kaninyo, sama sa mga lumad nga katawhan nga gipanganak sa Israel. **23** Unya mahitabo nga mag-uban ang langyaw sa mga tribu kung diin siya nagpuyu. Kinahanglan nga hatagan niini siya ug panulondon—mao kini ang pahayag ni Yahweh nga Ginoo.”

48 Mao kini ang mga ngalan sa mga tribu. Makadawat ug usa ka babin sa yuta ang tribu ni Dan; ang utlanan niini mosubay gikan sa amihanang nga utlanan sa Israel lahos sa Hetion ug Lebo Hamat. Ang matag utlanan niini padulong ngadto sa Hazar Enan ug lahos sa utlanan sa Damascus paingon sa amihanang ug hangtod sa Hamat. Ang utlanan ni Dan magikian sa sidlakan padulong sa Dako nga Dagat. **2** Subay sa utlanan ni Dan, gikan sa sidlakan babin hangtod sa kasadpan, adunay usa ka babin si Asher. **3** Subay sa utlanan ni Asher gikan sa sidlakan babin paingon sa kasadpan, adunay usa ka babin si Neftali. **4** Subay sa utlanan ni Neftali gikan sa sidlakan nga babin hangtod sa kasadpan, adunay usa ka babin si Manases. **5** Subay sa utlanan ni Manases gikan sa sidlakan nga babin hangtod sa kasadpan, adunay usa ka babin si Efraim. **6** Subay sa utlanan ni Efraim gikan sa sidlakan babin paingon sa kasadpan, adunay usa ka babin si Reuben. **7** Subay sa utlanan ni Reuben gikan sa sidlakan nga babin paingon sa kasadpan, adunay usa ka babin si Juda. **8** Ang halad nga yuta nga inyong ihalad mahimong anaa sa utlanan ni Juda ug palahos gikan sa sidlakan babin paingon sa kasadpan nga babin; 25, 000 ka cubit ang gilapdon. Ang gitas-on niini sama kadako sa usa ka babin sa tribu gikan sa sidlakan babin paingon sa kasadpan, ug ang templo anaa sa tungatunga niini. **9** Kini nga yuta nga inyong ihalad kung Yahweh 25, 000 ka cubit ang gitas-on ug 10, 000 ka cubit ang gilapdon. **10** Mao kini ang mga bulohaton niining balaan nga babin sa yuta: adunay ihatag nga babin sa yuta alang sa mga pari nga 25, 000 ka cubit ang gitas-on sa amihanang babin; 10, 000 ka cubit ang gilapdon sa kasadpan nga babin; 10, 000 ka cubit ang gilapdon sa sidlakan babin; ug 25, 000 ka cubit ang gitas-on sa habagatang babin, uban sa balaang dapit ni Yahweh taliwala niini. **11** Alang kini sa paggahin sa mga pari sa banay ni Zadok, nga matinuid-anong nag-alagad kanako ug wala gayod nahisalaag sa dihang nahisalaag ang katawhan sa Israel, sama sa gibuhit sa mga Levita. **12** Ang halad alang kanila mahimong babin niining labaan nga yuta, padulong sa utlanan sa mga Levita. **13** Ang yuta sa mga Levita nga subay sa utlanan sa yuta sa mga pari mahimong 25, 000 ka cubit ang gitas-on ug 10, 000 ka cubit ang gilapdon. Ang kinatibuk-ang gidak-on sa duha ka babin sa yuta 25, 000 ka cubit ang gitas-on ug 20, 000 ka cubit ang gilapdon. **14** Kinahanglan nga dili nila kini ibalyga o ibaylo; walay mga unang bunga sa yuta sa Israel ang ilain gikan niining mga yutaa, kay balaan kining tanan ngadto kung Yahweh. **15** Ang nahibilin nga yuta, 5, 000 ka cubit ang gilapdon ug 25, 000 ka cubit ang gitas-on, alang sa paggahin nga galamiton sa siyudad, sa kabalayan, ug sa sibisbanan; taliwala niini mao ang siyudad. **16** Mao kini ang mga sukod sa siyudad: 4, 500 ka cubit ang gitas-on sa amihanang babin; 4, 500 ka

cubit ang gitas-on sa habagatang babin; 4, 500 ka cubit ang gitas-on sa sidlakang babin; ug 4, 500 ka cubit ang gitas-on sa kasadpang babin. **17** Adunay sibisibanan alang sa siyudad paingon sa amihanang dapit nga 250 ka cubit ang gilalomon; paingon sa habagatan, 250 ka cubit ang gilalomon; sa sidlakan, 250 ka cubit ang gilalomon, ug sa kasadpan, 250 usab ka cubit ang gilalomon. **18** Ang nahibilin nga yuta sa balaan nga halad adunay 10, 000 ka cubit paingon sa sidlakan ug 10, 000 ka cubit paingon sa kasadpan. Molahos kini paingon sa utlanan sa balaan nga halad, ug ang abot niini mahimong pagkaon alang niadtong nagtrabaho sa siyudad. **19** Mag-uma ang katawhan nga nagtrabaho sa siyudad, ug ang katawhan nga nahisakop sa tanang tribo sa Israel. **20** Nagsukod ug 25, 000 ka cubit kwadrado ang tanang yuta nga halad. Niini nga paagi maghimo kamo ug balaan nga halad sa yuta, uban sa yuta nga alang sa siyudad. **21** Alang sa prinsipe ang nahibilin nga yuta sa kilid sa balaan nga halad ug ang siyudad nga dapit. Ang yuta sa prinsipe sa sidlakan moabot ug 25, 000 ka cubit gikan sa utlanan sa balaan nga halad paingon sa sidlakan nga utlanan—ug ang iyang yuta sa kasadpan moabot ug 25, 000 ka cubit paingon sa kasadpan nga utlanan. Sa tungatunga mao ang balaan nga halad, ug sa taliwala niini mao ang balaan nga dapit sa templo. **22** Alang sa prinsipe ang yuta nga gikan sa gipanag-iyahan sa mga Levita ug ang yuta sa siyudad nga anaa taliwala niini; tungatunga kini sa utlanan sa Juda ug sa Benjamin—kini nga yuta alang sa prinsipe. **23** Alang sa nahibilin nga mga tribo, ang ilang mga bahin magsugod usab gikan sa sidlakan paingon sa kasadpang babin. Makadawat si Benjamin ug usa ka bahin. **24** Subay sa utlanan ni Benjamin gikan sa sidlakan paingon sa kasadpan, aduna usab usa ka bahin si Simeon. **25** Subay sa utlanan ni Simeon gikan sa sidlakan paingon sa kasadpan, adunay usa ka bahin si Isacar. **26** Subay sa utlanan ni Isacar gikan sa sidlakan paingon sa kasadpan, adunay usa ka bahin si Zebulun. **27** Paingon sa habagatang utlanan ni Zebulun, gikan sa sidlakan paingon sa kasadpang babin mao ang usa ka bahin nga yuta ni Gad. **28** Moabot ang habagatang utlanan ni Gad gikan sa Tamar paingon sa katubigan sa Meriba Kades, ug molahos ngadto sa lugot sa Ehipto, ug unya paingon sa Dako nga Dagat. **29** Mao kini ang yuta nga inyong pagaripahan; mahimo kining panulondon sa mga tribo sa Israel. Mao kini ang ilang mga bahin. Mao kini ang pahayag ni Yahweh nga Ginoo. **30** Mao kini ang mga gawsanan gikan sa siyudad: sa amihanang babin, nga nagsukod ug 4, 500 ka cubit ang gitas-on, **31** mao ang tulo ka mga ganghaan, ginganlan alang sa mga tribo sa Israel: usa ka ganghaan alang kang Reuben, usa kang Juda, ug usa alang kang Levi. **32** Adunay tulo ka mga ganghaan sa sidlakang babin nga nagsukod ug 4, 500 ka cubit ang gitas-on; usa ka ganghaan alang kang Jose, usa alang kang Benjamin, ug usa alang kang Dan. **33** Sa sidlakang babin, nga nagsukod ug 4, 500 ka cubit, mao ang tulo ka mga ganghaan: usa ka ganghaan alang kang Simeon, usa alang kang Isacar, ug usa alang kang Zebulun. **34** Sa kasadpang babin, nga nagsukod ug 4, 500 ka cubit, adunay tulo ka mga ganghaan: ang usa ka ganghaan alang kang Gad, usa alang kang Asher, ug usa alang kang Neftali. **35** Ang gilay-on palibot sa siyudad 18, 000 ka cubit; gikan niadtong adlawa, ang ngalan sa siyudad mao ang “Anaa si Yahweh.”

Daniel

1 Sa ikatulo ka tuig nga paghari ni Jehoyakim sa Juda, misulong si Nebucadnezar nga hari sa Babilonia ngadto sa Jerusalem ug glibotan ang siyudad aron maundang ang pagdawat niini sa tanang galamiton. **2** Gihatag sa Gino ang kadaogan kang Nebucadnezar batok kang Jehoyakim nga hari sa Juda, ug gihatag niya kaniya ang pipila ka sagradong mga galamiton gikan sa templo sa Dios. Gidala niya kini ngadto sa yuta sa Babilonia, ngadto sa puloy-anan sa iyang dios, ug gibutang niya ang sagradong mga galamiton ngadto sa tipiganan sa iyang dios. **3** Nakigsulti ang hari kang Asphenas, ang iyang pangulong opisyal, aron dad-on ang pipila sa mga tawo sa Israel, lakin na ang kaliwat sa hari ug sa mga halangdon. **4** Ang mga batan-ong lalaki nga walay ikasaway, ambongan, batid sa tanang kaalam, puno sa kahibalo ug panabot, ug angayang moalagad sa palasyo sa hari. Magtudlo siya kanila sa kahibalo sa pagsulat ug pinulongan sa taga-Babilonia. **5** Matag adlaw nagpalain ang hari alang kanila sa babin sa iyang lamiang kalan-on ug ubang bino nga iyang ginainom. Pagabansayon kining mga batan-ong lalaki sulod sa tulo ka tuig, ug pagkahanuman niana, mag-alagad sila sa hari. **6** Lakip kanila mao sila si Daniel, si Hanania, si Mishael, ug si Azaria, ug ang pipila sa mga tawo sa Juda. **7** Gihatagan sila sa pangulong opisyal ug mga ngalan: Si Daniel ginganlan ug Belteshazar, si Hanania ginganlan ug Sadrac, si Mishael ginganlan ug Mesac, ug si Azaria ginganlan ug Abednego. **8** Apan nakahukom si Daniel sa iyang hunahuna nga dili niya hugawan ang iyang kaugalingon pinaagi sa mga lamiang pagkaon bisan sa bino nga ilimnon sa hari. Busa mihangyo siya sa pangulong opisyal nga dili gayod niya hugawan ang iyang kaugalingon. **9** Karon gihatagan sa Dios si Daniel ug pabor ug kaloy pinaagi sa pagtahod nga gihatag sa pangulong opisyal alang kaniya. **10** Miilong ang pangulong opisyal ngadto kang Daniel, "Mahadlok ako sa akong agalong hari. Siay nagbuot kung unsay inyong kan-on ug immon. Unsaon nalang kung makita kamo sa hari nga dili himsog kay sa laing mga batan-ong lalaki nga imong kaidad? Tingali ug punggoton sa hari ang akong ulo tungod kaninyo." **11** Unya misulti si Daniel ngadto sa sinaligan nga gitahasan sa pangulong opisyal nga moatimtan kang Daniel, kang Hananias, kang Mishael, ug kang Azaria. **12** Miilong siya, "Palihog sulay kami, nga imong mga sulugoon, sulod sa napulo ka adlaw. Hatagi lamang kami ug mga utan aron pagakan-on ug tubir aron paga-immon. **13** Unya itandi ang among pamarog ngadto sa pamarog sa mga batan-ong lalaki nga nagakaon sa mga lamiang kalan-on sa hari, ug hukmi kimi, nga imong mga sulugoon, sumala sa imong makita." **14** Busa miuyon ang sinaligan kaniya niini nga paagi, ug gisulayni nya sila sulod sa napulo ka mga adlaw. **15** Sa natapos na ang napulo ka adlaw ang ilang pamarog mas himsog pa gayod, ug nahimsog pa gayod sila, kay sa tanang batan-ong lalaki nga nagakaon sa mga lamiang kalan-on sa hari. **16** Busa gikuha sa sinaligan ang ilang mga lamiang pagkaon ug ang ilang bino ug mga utan na lamang ang gihatag kanila. **17** Alang niining upat ka mga batan-ong lalaki, ang Dios naghatag kanila ug kahibalo ug panabot sa pagsabot ug kaalam, ug masabtan si Daniel ang tanang matang sa mga panan-awon ug mga damgo. **18** Sa natapos na ang panahon nga gitahagan sa hari aron pagad-on na sila kaniya, gidal sa sila sa pangulong opisyal sa atubangan ni Nebucadnezar. **19** Nakigsulti ang hari kanila, ug sa taliwala sa tibook grupo sa katawhan wala gayoy mahisama kang Daniel, kang Hanania, kang Mishael ug kung Azaria. Nagtindog sila sa atubangan sa hari ug andam nga moalagad kaniya. **20** Sa matag pangutana sa kaalam ug panabot nga gipangutana kanila sa hari, nakita niya nga napulo ka pilo ang pagkamaayo kay sa tanang salamangkero ug niadtong nag-angkon nga makasulti sa patay, nga anaa sa iyang tibook gingharian. **21** Nagpuyo si Daniel didto hangtod sa unang tuig sa paghari ni Haring Cyrus.

2 Sa ikaduha ka tuig sa paghari ni Nebucadnezar, aduna siyay mga damgo. Nahasol ang iyang hunahuna, ug dili siya makatulog. **2** Unya gipatawag sa hari ang mga salamangkero ug kadtong nag-angkon nga makasulti sa patay. Gipatawag usab niya ang mga salamangkero ug ang maalaman nga mga tawo. Buot niyang isulti nila ang mahitungod sa iyang mga damgo. Busa misulod sila ug mitindog sa atubangan sa hari. **3** Miilong ang hari kanila, "Nakadamgo ako, ug wala mahimutang ang akong hunahuna kay buot kong masayran kung unsay kahulogan sa damgo." **4** Unya misulti ang maalaman nga tawo sa hari sa Aramico nga pinulongan, "O Hari, mabuhi ka sa kanunay! Isulti kanamo nga imong ma-

sulugoon ang imong damgo, ug ipadayag namo ang kahulogan." **5** Mitubag ang hari ngadto sa maalamong mga tawo, "Nahiluna na kining butanga. Kung dili niyo mapadaya kanako ang damgo ug dili kini mahubad, pagawatastawason ang inyong mga lawas ug ang inyong puloy-anan himoong tinapok nga basura. **6** Apan kung isulti niyo kanako ang damgo ug ang kahulogan niini, makadawat kamo ug mga gasa gikan kanako, ganti, ug dakon pagpasidungog. Busa isulti kanako ang damgo ug ang kahulogan niini." **7** Mitubag sila pag-usab ug miilong, "Tugot ang hari nga mosugilin kanamo, nga iyang mga sulugoon, sa damgo ug isaysay namo kanimo ang kahulogan niini." **8** Mitubag ang hari, "Nasayod ako nga buot ninyon langanon ang panahon tungod kay nakita niyo kung unsa ka lig-on ang akong paghukom mahitungod niini. **9** Apan kung dili kamo makasulti sa akong damgo, aduna lamang akoy usa ka silot alang kaninyo. Nakahukom kamo sa pag-andam ug dili tinuod ug malimbongan ng mga pulong nga inyong giuyonan aron isulti kanako hangtod nga mausab ang akong hunahuna. Busa karon, isulti kanako ang damgo, ug unya masayod ako nga mahubad niyo kini alang kanako." **10** Ang mga tawo nga maalamon mitubag sa hari, "Walay usa ka tawo sa kalibutan nga makahatag sa gitanggaya sa hari. Wala gayoy bantogan ug gamhanan ng hari ang mimando sa sama niining butanga gikan kang bisan kinsang salamangkero, o gikan kang bisan kinsa nga nag-angkon nga makasulti sa patay, o gikan sa maalamon nga tawo. **11** Lisod gayod ang gitanggaya sa hari, ug wala gayoy bisan kinsa nga makapadaya niini sa hari gawas lamang sa mga dios, ug wala sila nagpuyo uban sa mga tawo." **12** Nakapasuko ug nakapapungot gayod kini sa hari, ug nagmando siya sa paglaglag niadtong tanan nga anaa sa Babilonia nga inila pinaagi sa ilang kaalam. **13** Busa mikaylap ang kasugon ng patyon kadtong tanan nga inila tungod sa ilang kaalam. Tungod niini nga kasugon, gitanggita nila si Daniel ug ang iyang mga higala aron ilang patyon. **14** Unya mitubag si Daniel uban ang pagkamaalamon ug pagkamisinubtanon kang Arioc nga kapitan sa tigpanalipod sa hari, nga miabot aron sa pagpatay niadtong tanan nga anaa sa Babilonia nga inila tungod sa ilang kaalam. **15** Gipangutana ni Daniel ang kapitan nga tigpanalipod sa hari, "Nganong dinilinan man kaayo ang sugo sa hari?" Busa gitulihan ni Arioc si Daniel kung unsay nahitabo. **16** Unya miadto si Daniel ug nangayo ug pagtugot nga makigsulti siya sa hari aron maipakita niya ang kahulogan ngadto sa hari. **17** Unya miapuli si Daniel sa iyang puloy-anan ug gisugilin niya kang Hanania, kang Mishael, ug kung Azaria, kung unsay nahitabo. **18** Gihangyo dayon niya sila aron mangamuyo sa kaloy nga gikan sa Dios sa langit babin niining tinago aron ilang patyon si Daniel ug ang iyang mga kauban lakin na ang utan pang mga tawo sa Babilonia nga inila sa ilang kaalam. **19** Nianang gabhiona gipadayag sa Dios ang tinago kang Daniel pinaagi sa usa ka panan-awon. Unya gidayeg ni Daniel ang Dios sa langit. **20** ug miilong," Dalayon ang ngalan sa Dios hangtod sa kahangtoran; tungod kay iya man ang kaalam ug ang gahom. **21** Giwasab-usab niya ang mga panahon ug mga katuigan; gitanggaya niya ug gipalingkod ang mga hari sa ilang mga trono. Nagahatag siya ug kaalam niadtong maalamon ug kahibalo niadtong adunay panabot. **22** Gipadayag niya ang halawom ug tinago nga mga butang tungod kay nasayod siya kung unsay anaa sa kangiitngit, ug ang kahayag nagpuyo uban kaniya. **23** O Dios sa akong mga katigulangan, nagapasalamat ug nagadayeg ako kanimo alang sa kaalam ug gahom nga gihatag mo kanako. Karon gipadayag mo kanako ang among gihangyo kanimo; gipadayag mo kanamo ang butang mahitungod sa hari." **24** Unya miadto si Daniel aron makikita kang Arioc (ang usa nga pinili sa hari nga moyapat niadtong tanang maalamon tawo sa Babilonia). Miadto siya ug miilong kaniya, "Ayaw patya ang mga maalamon tawo sa Babilonia, dad-a-ko sa hari aron ipakita ko sa hari kung unsay buot ipasabot sa iyang damgo." **25** Unya gidala dayon ni Arioc si Daniel sa atubangan sa hari ug miilong, "Nakita ko ang usa ka tawo nga binihag gikan sa Juda nga makahubad sa damgo sa hari." **26** Miilong ang hari kang Daniel (nga ginganlan ug Belteshazar), "Makahimo ka ba sa pagsuli kanako sa damgo nga akong nakita ug ang kahulogan niini?" **27** Mitubag si Daniel sa hari ug miilong, "Ang tinago nga gitanggaya sa hari nga dili maipadaya niadtong adunay mga kaalam, ni pinaagi niadtong nag-angkon nga makasulti sa patay, ni pinaagi niadtong mga salamangkero, ug pinaagi niadtong mga nagatuon sa mga bituon. **28** Apan, adunay Dios nga nagpuyo sa langit, ug mopadaya ug mga tinago, ug gipadayag niya kini kanimo, Haring Nebucadnezar, kung unsay mahitabo sa umabot nga mga adlaw. Mao kini ang imong damgo ug panan-awon sa imong hunahuna samitung naghida ka

sa imong higdaanan. **29** Alang kanimo, hari, diha sa imong higdaanan naghunuhuna ka mahitungod sa mga butang nga umaabot, ug ang usa nga makapadayag sa mga tinago naugpadayag kanimo kung unsay mahitabo. **30** Alang kanako, kining tinago wala gipadayag kanako tungod sa bisan unsang kaalam nga anaa kanako nga labaw kay sa ubang mga tawo nga buhi. Gipadayag kanako kining tinago aron ikaw, hari, makasabot sa kahulogan, ug aron masayod ka na sa hunahuna nga anaa sa imong kasingkasing. **31** O Hari, mihangad ka ug nakita mo ang usa ka dakong estatuwa. Kining estatuwa, hilabihan ka gamhanan ug masanag, nga nagbarog sa imong atubangan. Ang kasulaw niini makalilisang. **32** Hinimo sa lunsay nga bulawan ang ulo sa estatuwa. Ang dughan ug ang mga bukton niini hinimo sa plata. Ang tiyan ug ang mga paa niini hinimo sa bronde. **33** ug ang mga batios niini hinimo sa puthaw. Ang mga tiil niini may babin nga hinimo sa puthaw ug hinimo sa yuta nga kolonon. **34** Mihangad ka, ug ang usa ka bato nga gitumpag, apan dili kini pinaagi sa mga kamot sa tawo, ug naligid kini ngadto sa tiil sa estatuwa nga puthaw ug lapok, ug nagdugmok kini niini. **35** Unya dungan nga nadugmok ang puthaw, ang lapok, ang bronde, ang plata, ug ang bulawan ug nahimong sama sa uhot diha sa salog nga giukanan panahanon sa ting-init. Gipadpad kini sa hangin ug walay nabilin niini. Apan ang bato nga nagdugmok sa estatuwa nahimong dakong bukid ug gilukop niini ang tibuk kalibutan. **36** Mao kini ang imong damgo. Karon isuliti namsa sa hari ang kahulogan. **37** Ikaw, o hari, ang hari sa mga hari nga gihatagan sa Dios sa gingharian, sa gahom, sa kusog, ug sa kadungganan. **38** Gitugyan niya sa imong mga kamot ang dapit nga puy-an sa mga tawo. Gitugyan niya sa imong mga kamot ang tanang kahayopan sa kaumahan ug kalanggaman sa kalangitan, ug gihimo ka niya nga magdumala kanilang tanan. Ikaw mao kadtong ulo sa estatuwa nga bulawan. **39** Sunod kanimo, moturigha ang mas ubos kanimo nga gingharian, ug may ikatulo nga gingharian nga bronde nga magdumala sa tibuk kalibutan. **40** Adunay ikaupta nga gingharian, nga lig-on nga sama sa puthaw, tungod kay makadugmok ang puthaw sa ubang mga butang ug makagupok sa tanan. Makagupok kini sa tanang butang ug makadugmok niini. **41** Sama sa imong nakita, ang tilil ug ang mga tudio nga may babin nga hinimo sa lapok ug may babin nga hinimo sa puthaw, busa mao kini ang gingharian nga nabahinbahin; ug ubang kalig-on sa puthaw anaa niini, sama sa imong nakita nga ang puthaw nga sagol sa lapok. **42** Ingon nga ang tudio sa tiil nga may babin nga puthaw ug may babin nga hinimo sa lapok, busa may babin sa gingharian nga lig-on ug may babin nga huyang. **43** Sama sa imong nakita ang puthaw nasagol sa lapok, busa ang kawahan sagol-sagol; dili sila magtapat sa usag-usa sama nga ang puthaw dili mosagol sa lapok. **44** Sa panahon niadtong mga hari, ang Dios sa langit magtukod ug usa ka gingharian nga dili gayod malumpag, ni mapukan sa laing kawahan. Modugmok kini sa ubang gingharian mao kadtong kataposan sa tanan, ug magpabilin kini hangtod sa kahangtoran. **45** Sama sa imong nakita, ang usa ka bato gilumpag sa bukid, apan dili pinaagi sa mga kamot sa tawo. Nakadugmok kini sa puthaw, sa bronde, sa lapok, sa plata, ug naggino sa bulawan. Ang gamhanang Dios nagpahibalo kanimo, hari, kung unsay mahitabo human niini. Tinuod ang damgo ug kasaligan ang kahulogan niini." **46** Mihapa si Haring Nebucadnezar sa atubangan ni Daniel ug gipasidungan siya; nagsugo siya nga maghalad sila ug insenso alang kaniya. **47** Ang hari miington kung Daniel, "Matuod nga ang imong Dios mao ang Dios sa mga dios, ang Ginoo sa mga hari, ug siya ang nagapadayag sa mga tinago, tungod kay ikaw ang nakapadayag niini nga tinago." **48** Unya gihimo sa hari si Daniel nga labaw nga gipasidungan ug gihatagan siya ug daghang maanindot nga mga gasa. Gihimo niya siya nga magmamando sa tibuk probinsya sa Babilonia. Nahimo si Daniel nga pangulong gobernador sa tanang maalaman nga mga tawo sa Babilonia. **49** Naghangyo si Daniel sa hari, nga himoon niya si Sadrac, si Mesac, ug si Abednego nga labaw nga tigdumala sa probinsya sa Babilonia. Apan nagpabilin si Daniel sa palasyo sa hari.

3 Nagpabuhat si Haring Nebucadnezar ug usa ka estatuwa nga bulawan nga may 60 ka cubit ang gitas-on ug unom ka cubit ang gilapdon. Gipahimutang niya kini sa Kapatagan sa Dura sa probinsya sa Babilonia. **2** Unya nagpadala ug mga mensahe si Nebucadnezar aron sa pagtigom sa mga gobernador sa probinsya, mga gobernador sa rehiyon, ug ang mga gobernador sa lungsod, uban ang mga magtatambag, mga tinugyanan sa salapi, mga maghuhukom, mga pangulong maghuhukom, ug ang tanang mga pangulong opisyal sa mga probinsya aron motambong sa paghalad sa estatuwa nga iyang gipahimutang. **3** Unya nagtigom ang

mga gobernador sa probinsya, mga gobernador sa rehiyon, ug mga gobernador sa lungsod, uban ang mga magtatambag, mga tinugyanan sa salapi, mga maghuhukom, mga pangulong maghuhukom, ug ang tanang mga pangulong opisyal sa mga probinsya sa paghalad sa estatuwa nga gipahimutang ni Nebucadnezar. Nagtindog sila atubangan niini. **4** Unya misiggit ang tigbalat, "Gimandoan kamo, O kawahan, mga kanasoran, ug mga pinulongan, **5** nga sa taka nga madungog ninyo ang mga huni sa mga budyong, mga plawta, mga kudyapi, mga lira, mga alpa, ug sa ubang matang sa mga plawta, ug sa tanang matang sa tulunggon, kinahanglan moluhod kamo ug mohopa atubangan sa estatuwa nga bulawan nga gipahimutang ni Haring Nebucadnezar. **6** Si bisankinsa nga dili moluhod ug mosimba niana gayong taknas, itambog dayon didto sa nagdilaab nga hudno." **7** Busa sa pagkadungog sa kawahan sa mga huni sa mga budyong, sa mga plawta, sa mga kudyapi, sa mga lira, sa mga alpa, ug sa ubang matang sa mga plawta ug sa tanang matang sa tulunggon, ang tanang kawahan, mga kanasoran ug mga pinulongan nangluhod ug nanghapa atubangan sa estatuwa nga bulawan nga gipahimutang ni haring Nebucadnezar. **8** Niadtong tungora adunay pipila ka mga Caldihanon nga miduol ug mipasaka ug sumbong batok sa mga Judio. **9** Miington sila ngadto kang haring Nebucadnezar, "Oh Hari, mabuhii ka una hangtod sa kahangtoran! **10** Ikaw, O Hari nagpakanao ug usa ka kasugoa nga ang matag tawo nga makadungog sa mga huni sa mga budyong, sa mga plawta, sa mga kudyapi, sa mga alpa, ug sa ubang matang sa mga plawta, ug sa tanang matang sa tulunggon, kinahanglan moluhod ug mohopa atubangan sa estatuwa nga bulawan. **11** Si bisankinsa nga dili moluhod ug mosimba kinahanglan itambog dayon didto sa nagdilaab nga hudno. **12** Karon adunay pipila ka mga Judio nga imong pipili nga pangulo sa probinsya sa Babilonia; sila si Sadrac, si Mesac ug si Abednego. Kining mga tawhana wala mipatalinghog kanimo, O hari. Wala sila misimba o mialagad sa imong mga dios, o mihapa atubangan sa estatuwa nga bulawan nga imong gipahimutang." **13** Unya nasuko pag-ayo ug naglagot si Nebucadnezar ug mimando nga dad-on ngadto kaniya si Sadrac, si Mesac, ug si Abednego. Busa gidalila kining mga tawhana sa atubangan sa hari. **14** Miington si Nebucadnezar kaniila, "Nakahukon na ba gayod kamo Sadrac, Mesac, ug Abednego, nga dili kamo mosimba sa akong mga dios o mohopa atubangan sa estatuwa nga bulawan nga akong gipahimutang? **15** Karon kung andam na kamo moluhod ug mohopa atubangan sa estatuwa nga akong gibuhat sa dihang madungog ninyo ang mga huni sa mga budyong, sa mga plawta, sa mga kudyapi, sa mga lira, sa mga alpa, ug sa ubang matang sa mga plawta, ug sa tanang matang sa tulunggon, walay angay nga danganan sa tanan. Apan kung dili kamo mosimba, itambog dayon kamo didto sa nagdilaab nga hudno. Kinsa man ang dios nga makalwasus kaninyo gikan sa akong mga kamot?" **16** Gitubag ni Sadrac, Mesac, ug Abednego arang hari, "O Nebucadnezar, dili na kami kinahanglan motubag pa kanimo babin niini. **17** Kung aduna may tubag, mao kini nga among Dios nga among gialagaran makahimo sa pagluwas kanamo gikan sa nagdilaab nga hudno, ug luwason niya kami gikan sa imong kamot, O hari. **18** Apan kung dili, sayri usab O hari, nga dili kami mosimba sa imong mga dios, ug dili kami mohopa ngadto sa estatuwa nga bulawan nga imong gipahimutang." **19** Unya misamot ang kapungot ni Nebucadnezar; nausab ang iyang panagway batok sa kamo Sadrac, Mesac, ug Abednego. Nagmando siya nga painiton pa ang hudno kapito ka pilo kay sa naandan niini nga kainiton. **20** Unya gisugo niya ang pipila ka kusgan nga mga lalaki sa iyang kasundalohan nga gapuson sila si Sadrac, si Mesac, ug si Abednego ug sa pagtambog kaniila didto sa nagdilaab nga hudno. **21** Gigapos sila nga nagsul-ob gihapon sa ilang mga kupo, mga bisti, mga purong, ug uban pang mga sapot, ug gitambog sila ngadto sa nagdilaab nga hudno. **22** Tungod kay gipatuman man gayod ang mando sa hari ug labihan na kainit ang hudno, nakapatay ang kalayo sa mga lalaki nga pagtambog kango Sadrac, Mesac, ug Abednego. **23** Kining tulo ka lalaki, si Sadrac, si Mesac, ug si Abednego, gitambog nga ginapos didto sa nagdilaab nga hudno. **24** Unya natingala si haring Nebucadnezar ug midali pagtindog. Nangutana siya sa iyang mga magtatambag, "Dili ba tulo man ka tawong ginapos ang atong gitambog sa kalayo?" Gitubag nila ang hari, "Tinuod kana, O hari." **25** Miington siya, "Apan upat ka tawo ang akong nakita nga walay gapos nga naglakawlkaw taliwala sa kalayo, ug wala sila maunsa. Ang kahayag sa ikaupta sama sa anak sa iyang mga dios." **26** Unya mipaduol si Nebucadnezar sa pultahan sa nagdilaab nga hudno ug gitawag niya sila, "Gawas kamo Sadrac, Mesac, ug Abednego, mga

alagad sa Dios nga Labing Halangdon! Duol ngari!" Unya nanggawas sa kalayo si Sadrac, si Mesac, ug si Abednego. **27** Ang mga gobernador sa probinsya, mga gobernador sa rehiyon, ug uban pang mga gobernador, ug ang mga magtatambag sa hari nga nagtigom didto nakakita niining mga tawhuna. Ang kalayo wala makapaso sa ilang mga lawas; wala masunog ang ilang mga buhok; ug wala maunsa ang ilang mga bisti; ug wala gani sila namahong aso. **28** Miungon si Nebucadnezar, "Dayon nato ang Dios ni Sadrac, ni Mesac, ug ni Abednego, nga nagpadala sa iyang mensahero ug naghatac sa iyang mensahe ngadto sa iyang mga alagad. Nagsalig sila kaniya sa dihang wala nila tumana ang akong mando, ug gitugyan nila ang ilang mga lawas kay sa pagsimba o paghapa sa bisan unsang dios gawas sa ilang Dios. **29** Busa nagpakaao ako ug kasugoan nga si bisan kinsa nga mga tawo, mga nasod, o mga pinulongan ang magpasipala sa Dios ni Sadrac, ni Mesac, ug ni Abednego tagotdagoron gayod, ug kinahanglan panggun-obon ang ilang mga pinuy-anan tungod kay walay laing dios nga makaluwas sama niini." **30** Unya gipatas-an sa hari ang katungdanan ni Sadrac, ni Mesac, ug ni Abednego sa probinsya sa Babilonia.

4 Si Haring Nebucadnezar nagpadala niini nga kasugoan ngadto sa tanang katawhan, mga kasanoran, ug mga pinulongan nga nagpuyo sa kalibutan: "Magmalinawon pa una kamo. **2** Ikalipay ko ang pagsugilon kaninyo ang mahitungod sa mga ilhanan ug mga katingalahan ngibuhut kanako sa Dios nga Labing Halangdon. **3** Pagkagamhanan sa iyang mga timaillhan ug iyang mga katingalahan! Ang iyang ginghamian mao ang walay kataposang ginghamian, ug ang iyang pagbuot molungtod hangtod sa tanang katiwatan." **4** Ako si Nebucadnezar, malipayong nagpuyo sa akong panimalay, ug nagmalipayon sa kabuhong dinihi sa akong palasyo. **5** Apan aduna akyo damgo nga nakapahadlok kanako. Samtang naghigida ako, nakapahasol kanako ang hulagway nga akong nakita ug ang panan-awon sa akong hunahuna. **6** Busa nagmando ako nga dad-on dinihi kanako ang tanang tawo sa Babilonia nga may kaalam aron hubaron nila ang kahulogan sa akong damgo. **7** Unya miabot ang mga salamangkero, kadtong nag-angkon nga makasulti sa mga patay, ang maalamong mga tawo, ug ang mga nagatuo sa mga bituon. Gisugilon ko kanila ang damgo, apan wala nila kini mahubad alang kanako. **8** Apan sa kaulahan miabot si Daniel—nga gingenlan usab ug Belteshazar nga mao ang ngalan sa akong dios, ug anaa kaniya ang espiritu sa balaang mga dios—ug gisugilon ko kaniya ang damgo. **9** "Belteshazar, labaw sa mga salamangkero, nasayod ako nga ang espiritu sa balaang mga dios anaa kanimo ug walay tinago nga lisod alang kanimo. Sultih ako sa akong nakita sa akong damgo ug unsa ang buot ipasabot niini." **10** Mao kini ang panan-awon nga akong nakita sa akong hunahuna samtang ako naghigida sa akong higdaanan: Milantaw ako, ug adunay kahoy nga anaa sa taliwala sa kalibutan, tasi kini kaayo. **11** Mitubo ang maong kahoy ug nahimong lig-on. Misangko ang tumoy niini sa kalangitan, ug makita kini ngadto sa tanang babin sa tibuok kalibutan. **12** Maanindot ang mga dahon niini, daghan ug mga bunga, ug igo nga makapakaon sa tanan. Nagpasilong niini ang mga mananap, ug nagbatog sa mga sanga niini ang mga langgam sa kalangitan. Ang tanang buhing mga binuhut makakuhag pagkaon gikan niini. **13** Nakita ko sa akong hunahuna samtang ako naghigida sa akong higdaanan, ug ang balaang mensahero mikanao gikan sa kalangitan. **14** Misinggit siya ug miungon, "Putla ang kahoy ug putla ang mga sanga, husloa ang mga dahon niini, ug kataga ang mga bunga niini. Papahawaa ang mga mananap nga anaa ilalom niini ug palupara ang mga langgam gikan sa mga sanga. **15** Ibilin ang tuod sa mga gamot niini sa yuta, nga hiniktan sa puthaw ug bronsen, taliwala sa lunhaw nga mga sagbot sa kaumahan. Pasagdi nga mabasa kini sa yamog nga gikan sa kalangitan. Pasagdi nga magpuyo kini uban sa mga mananap sa kasagbotan diha sa yuta. **16** Pasagdi nga mausab ang iyang hunahuna gikan sa panghunahuna sa tawo, ug pasagdi nga maghunahuna siya sama sa mananap hangtod mahuman ang pito ka tuig. **17** Kini nga hukom sumala sa kasugoan nga gibalita sa mensahero. Kini nga hukom gibuhut sa usa ka balaan aron masayod kadtong mga buhi nga ang Labing Halangdon magmando sa tanang ginghamian sa katawhan ug ihatag kang bisan kinsa nga buot niyang ibutang nga magmando niini, bisan pamam sa labing yanong mga tawo." **18** Ako si Haring Nebucadnezar, nagdango niini. Karon ikaw Belteshazar, sultih ako sa hubad, tungod kay walay bisan usa sa mga tawong may kaalam dinihi sa akong ginghamian ang nakahubad niini alang kanako. Apan makahimo ka niini, tungod kay ang espiritu sa balaang mga dios anaa man kanimo." **19** Unya si Daniel nga gingenlan usab ug Belteshazar, wala gayod mahimutang sa makadiyot, ug

nahasol ang iyang hunahuna. Miungon ang hari, "Belteshazar, ayaw tugot nga mahasol ka sa damgo o sa hubad niini." Mitubag si Belteshazar, "Akong agalon, hinaot unta nga ang damgo alang niadtong nagdumot kanimo; hinaot unta nga ang hubad niini alang sa imong mga kaaway. **20** Ang kahoy nga imong nakita—nga mitubo ug nahimong lig-on, ug ang tumoy niini mikasangko sa kalangitan, ug makita sa tanang babin sa kalibutan—**21** nga may maanindot nga mga dahon, ug adunay daghan nga mga bunga, aron mahimong pagkaon alang sa tanan, ug sa ilalom niini nagpasilong ang mga mananap sa kaumahan, ug gipuy-an sa mga langgam sa kalangitan—**22** kini nga kahoy mao ikaw, O hari, ikaw nga nahimong kusgan. Ang imong pagkabontogtan midako ug misangko sa kalangitan, ug ang imong kagahom miabot ngadto sa tanang babin sa kalibutan. **23** Nakita mo, O hari, ang balang mensahero nga mikanao gikan sa langit ug miungon, "Putla ang kahoy ug laglaga kini, apan ibilin ang tuod sa mga gamot diha sa yuta, nga hiktan sa puthaw ug bronsen, nga anaa taliwala sa lunhaw nga mga sagbot sa kaumahan. Pasagdi kini nga magsupyo uban sa ihalas nga mga mananap diha sa kaumahan hangtod nga molabay ang pito ka tuig." **24** Mao kini ang hubad, O hari. Mao kini ang kasugoan sa Labing Halangdon nga moabot kanimo, akong agalon nga hari. **25** Papahawaon ka gikan sa mga tawo, ug magpuyo ka uban sa ihalas nga mga mananap sa kaumahan. Mokaon ka ug sagbot sama sa usa ka torong baka, ug mabasa ka sa yamog nga gikan sa kalangitan, ug molabay ang pito ka tuig hangtod nga ilhon mo nga ang Labing Halangdon maoy nagmando sa mga ginghamian sa katawhan ug ihatag niya kini kang bisan kinsa nga buot niyang hatagan. **26** Mahitungod sa gimando nga ibilin ang tuod sa mga gamot sa kahoy, niini nga pamaagi ibilin kanimo ang imong ginghamian sa panahon nga ilhon mo nga ang langit mao ang tigdumala. **27** Busa, O hari, dawatac ang akong tambag kanimo. Hunong na sa pagpaskala ug buhatan ang maayo. Biyai ang daotan nimong binuhut pinaagi sa pagpakitab kaluyo ngadto sa mga dinaogdaog, ug basin pa kon magpadayon ang imong pagkamauswagon. **28** Kining tanan nahitabo gayod kang Haring Nebucadnezar. **29** Paglabay sa dose ka bulan naglakawlkaw siya diito sa atop sa iyang hari-anong ginghamian sa Babilonia. **30** ug miungon siya, "Dili bao man kini ang bantogang Babilonia, nga akong gitukod alang sa akong hari-anong pinuy-anan, alang sa kahimayaan sa akong kadungganan?" **31** Sa dihang wala pa natapos ang hari sa pagsulti, adunay tingog nga gikan sa langit: "Haring Nebucadnezar, gipahibalo kini kanimo nga kining ginghamian pagakuhaon na gikan kanimo. **32** Papahawaon ka gikan sa katawhan, ug magpuyo ka uban sa ihalas nga mga mananap diha sa kaumahan. Magakaon ka ug sagbot sama sa usa ka torong baka. Molabay ang pito ka tuig hangtod nga ilhon mo nga ang Labing Halangdon mao ang nagmando sa mga ginghamian sa katawhan ug ihatag niya kini kang bisan kinsa nga buot niyang hatagan." **33** Dihadipa nahitabo gayod kini nga kasugoan batok kanang Nebucadnezar. Gipahawahan siya gikan sa katawhan. Mikaon siyag sagbot sama sa torong baka, ug nabasa ang iyang lawas sa yamog nga gikan sa kalangitan. Mitaas ang iyang buhok sama sa balahibo sa agila, ug ang iyang mga kuko sama sa kuko sa mga langgam. **34** Sa kataposang mga adlaw, ako si Nebucadnezar, mihangad sa langit, ug nahibalik kanako ang akong maayong panimutot. "Gidayeg ko ang Labing Halangdon, ug gipasidunggan ug gihimaya ko siya nga buhi sa walay kataposan. Kay ang iyang paghuri walay kataposan, ug ang iyang ginghamian molungtod hangtod sa tanang katiwatan." **35** Ang tanang lumolupo sa kalibutan giila nga ubos kaniya; buhaton niya ngadto sa kasundalohan sa langit ug sa mga tawo sa kalibutan ang uyon sa iyang kabutut-on. Walay bisan usa ang makapugong kaniya o makahagit kaniya. Walay bisan usa ang makasulit kaniya, "Nganong gibuhut mo man kini?" **36** Sa samang higayon nga nahibalik ang akong maayong panghunahuna, nahibalik usab kanako ang akong dungog ug katahom alang sa kahimayaan sa akong ginghamian. Nalooy kanako ang akong mga magtatambag ug ang akong mga pangulo. Nahibalik kanako ang trono, ug nahimo pa akong mas bantogan. **37** Karon, aki si Nebucadnezar, magdayeg, magpasidungog, ug maghimaya sa Hari sa langit, kay ang tanan nga iyang gihimo maayo, ug ang iyang pamaagi makataronganon. Ginapaubos niya kadtong magarbohon.

5 Ang hari nga si Belshazar nagpahigayon ug dakong bangkite alang sa liboan niya ka inilang mga tawo, ug nakig-inom siya ug bino atubangan sa liboan ka mga tawo. **2** Samtang nag-inom si Belshazar ug bino, nagmando siya nga kuhaon ang mga sudlanan nga hinimo sa bulawan o sa plata nga gikuha sa iyang amahan nga si Nebucadnezar gikan sa templo sa

Jerusalem, aron maimnan niya, sa iyang inilang mga tawo, sa iyang mga asawa ug mga puyopuyo. **3** Gidala sa mga sulugoon ang mga sudlanan nga bulawan nga gikuha gikan sa templo, ang balay sa Dios, didto sa Jerusalem. Gigamit kini nga imnanan sa hari, sa inilang mga tawo, sa iyang mga asawa ug sa iyang mga puyopuyo. **4** Nanginom sila ug bino ug nagdayeg sa ilang mga diosdios nga hinimo sa bulawan ug sa plata, sa bronze, sa puthaw, sa kahoy, ug sa bato. **5** Niadtong taknaa mitungha ang mga tudio sa kamot sa tawo diha atbangan sa tungtonganan sa lampara ug misulat sa bungbong sa palasyo sa hari. Gamay lamang nga babin sa kamot ang nakita sa hari samitung nagsulat kini. **6** Unya nangluspad ang dagway sa hari ug nalisang siya sa iyang gihuhuna; nawad-an ug kusog ang iyang mga paa, ug nagapangurog ang iyang mga tuhod. **7** Unya misiggit ang hari nga nagsugo sa pagdala niadtong nag-angkon nga makasulit sa mga patay, mga tawong maalamon, ug mga astrologo. Giingnan sa hari kadtong inila sa ilang pagkamaalamon sa Babilonia, "Si bisan kinsa ang makasaysay niinang sinulat ug sa buot ipasabot niini pagasul-oban sa tapul nga bistu ug ipakwendtas kaniya ang kwentas nga bulawan. Mababutan niya ang katungod sa ikatulo nga labing taas nga magmamando sa gingharian." **8** Unya misulod ang tanang tawo sa hari nga inila sa ilang pagkamaalamon, apan dili nila mabasa ang nakasulat o makasaysay sa kahulogan niini ngadto sa hari. **9** Busa nabalaka pagayo si Haring Belshazar ug nangluspad ug samot ang iyang dagway. Nalibog pag-ayo ang mga inilang tawo sa hari. **10** Karon misulod ang rayna sa balay nga gipahigayon sa bangkite tungod sa gisulit sa hari ug sa mga inila nga mga tawo. Miilong ang rayna, "Mabuhi sa kanunay ang Hari! Ayaw tugot nga masamok ang imong hunahuna. Ayaw tugot nga mangluspad pa ang imong dagway. **11** Adunay usa sa tawo dinihi sa imong gingharian nga may espiritu sa balaang mga dios. Sa panahon sa imong amahan, ang kahayag, ug ang panabot, ug ang kaalam sama sa kaalam sa mga dios makaplagan kaniya. Si Haring Nebucadnezar, ang imong amahan, naghimo kaniya nga labaw sa mga salamangkero, maingon man nga labaw niadtong makasulit sa mga patay, sa mga tawong maalamon, ug sa mga astrologo. **12** Usa ka talagsaong espiritu, kahibalo, panabot, paghubad sa mga damgo, pagpahayag sa mga tigmo ug pagsulbad sa mga problema—kini nga mga katakos makaplagan niinang tawo nga si Daniel, nga gingenlan sa hari ug Belteshazar. Karon ipatawag si Daniel ug sultihan ka niya sa kahulogan sa nahisulat." **13** Unya gidal sa Daniel sa atubangan sa hari. Miilong ang hari kaniya, "Ikaw si Daniel, usa sa mga tawo nga binihag gikan sa Juda, nga gikuha sa akong amahan ng hari gikan sa Juda. **14** Nadungog ko ang mahitungod kanimo, nga anaa kanimo ang espiritu sa mga dios, ug ang kahayag ug ang panabot ug ang talagsaong kaalam makaplagan diha kanimo. **15** Karon gidal dihi sa akong atubangan ang mga tawo nga gilla nga maalamon ug kadtong nag-angkon nga makasulit sa patay aron basahon kining sinulat ug itug-an kanako ang hubad niini, apan dili sila makatug-an kanako sa buot ipasabot niini. **16** Nadungog ko nga makahubad ka ug makasulbad sa mga problema. Karon kung mabasa nimo ang sinulat ug masaysay ang buot ipasabot niini, pagasul-oban ka sa bistu nga tapul ug pakwendasan ug bulawan, ug mababutan mo ang katungod sa ikatulo sa labing taas nga magmamando sa gingharian." **17** Unya mitubag si Daniel sa atubangan sa hari, "Imoha na lamang kanang imong mga gasa, ug ihatag ang imong mga ganti ngadto sa laing tawo. Apan, basahon ko gihapon ang sinulat alang kanimo, O hari, ug isaysay ko kanimo ang buot ipasabot niini. **18** Alang kanimo, O hari, gihatag sa Labing Gamhanang Dios ngadto kung Nebucadnezar nga imong amahan ang gingharian, ang pagkabantogan, ang kadunganan, ug ang pagkagamanhan. **19** Tungod sa pagkabantogan nga gihatag sa Dios kaniya, ang tanang katawhan, kanasoran, ug ang tanang pinulongan nagapangurog ug nahadlok kaniya. Gipatawag niya kadtong gusto niya nga patyon, ug gipabilin buhi kadtong iyang gusto nga buhion. Gipatawa niya kadtong iyang nahimot-an, ug iyang gipaubos kadtong iyang gingbut-an. **20** Apan sa dihang nagmagarobon na ang iyang kasingkasing ug nagmagahi ang iyang espiritu nga mapalabilibihon na, gipakanaog siya gikan sa iyang harianong trono, ug gikuha nila gikan kaniya ang kagahom. Gipapahawa siya gikan sa katawhan, ug may pangisip siya sama sa usa ka mananap, ug nagpuyo siya tipon sa ihalas nga mga asno. **21** Mikaon siya ug sagbot sama sa baka. Nahumod ang iyang lawas sa yamog nga gikan sa langit hangtod nga nakaamgo siya nga ang Labing Gamhanang Dios mao ang nagamando sa tanang gingharian sa katawhan ug magbuot kung si kinsa ang gusto nga magmando kanila. **22** Ikaw Belshazar nga iyang

anak, wala magpaubos sa imong kasingkasing, bisan nasayod ka na niining tanan. **23** Nagpasigarbo ka sa imong kaugalingon batok sa Gino sa langit. Gipakuha mo kanila ang mga sudlanan nga gikan sa iyang templo nga giimnan mo ug bino, sa inila nga mga tawo, sa imong mga asawa ug sa mga puyopuyo, ug gidayeg ninyo ang mga diosdios nga hinimo sa plata ug sa bulawan, sa bronze, sa puthaw, sa kahoy, ug sa bato—mga diosdios nga dili makakita, dili makadungog, o wala masayod sa tanan. Wala ninyo pasidunggi ang Dios nga nagkupot sa iyang gininhawa diha sa iyang kamot ug nasayod sa tanan niniyong mga dalan. **24** Busa gipakita sa Dios ang iyang kamot gikan sa iyang presensya ug nahitabo kining sinulat. **25** Mao kini ang gisulat, "Mene, Mene, Tekel ug Pharsin." **26** Mao kini ang buot ipasabot: Ang 'Mene', nagpasabot nga gihiap sa Dios ang imong paghara sa gingharian ug natapos na kini. **27** Ang 'Tekel', 'nagpasabot nga gitimbang ka sa timbangang ug nahibaloan nga kulang ka sa timbang.' **28** Ang 'Peres', 'kini nagpasabot nga nabahin ang imong gingharian ug gihiat ug ngadto sa mga taga-Media ug sa mga taga-Persia.' **29** Unya nagmando si Belshazar, ug gibistahan nila ug tapul si Daniel. Gikwendatas siyag bulawan kwentas, ug gihiabalo sa hari ang mahitungod kaniya nga aduna siyag katungod sa ikatulo nga labing taas nga magmamando sa gingharian. **30** Niadtong gabbhiona, gipataw si Belshazar, ang hari sa Babilonia, **31** ug si Darius nga taga-Media maoy mipuli sa gingharian sa dihang 62 na ang iyang pangidaron.

6 Nakahapimuot kang Darius ang pagpili sa gingharian ug 120 ka mga gobernador sa mga probinsya nga maoy magdumala sa tibukon gingharian. **2** Labaw kanila ang tulo ka pangulo nga tigdumala, ug ang usa kanila mao si Daniel. Gipili kining mga pangulo nga tigdumala aron nga magdumala sa mga gobernador sa probinsya, aron dili na mawad-an ang hari. **3** Labing inila si Daniel sa ubang mga pangulo nga tigdumala ug sa mga gobernador sa probinsya tungod kay aduna siyag talagsaong espiritu. Naglaraw ang hari nga himoon siya nga labaw sa tibukon gingharian. **4** Unya ang ubang pangulo nga tigdumala ug ang mga gobernador sa probinsya nangita ug sayop sa katungdanan nga ginabuhit ni Daniel alang sa gingharian, apan wala silay nakita nga daotan o sayop sa iyang katungdanan tungod kay matinud-anon siya. Walay sayop o pagpasagad nga nakaplagan kaniya. **5** Unya miilong kining mga tawhana, "Wala gayod kitay makitang hinundan ngikasumbong batok niinang Daniel gawas kung pangitaan nato siya ug butang nga mobatok kaniya nga may kalabutan sa balaod sa iyang Dios." **6** Unya gidal sa mga pangulon tigdumala ug sa mga gobernador ang usa ka laraw ngadto sa atubangan sa hari. Miilong sila kaniya, "O Haring Darius, mabuhi ka unta sa kanunay! **7** Nakahukom ug nagkayoun ang mga gobernador, ang tanang pangulon tigdumala sa gingharian, ang mga gobernador sa rehiyon, ug ang mga gobernador sa probinsya, ang mga magtatambag, ug ang mga gobernador, nga ikaw nga hari, magpakanao ug usa ka kasugoan ug kinahanglan nga ipatuman kini, aron ang si bisan kinsa ang mag-ampo ngadto sa bisan unsa nga dios o sa tawo sulod sa 30 ka adlaw, gawas kanimo, O hari, kanang tawhana kinahanglan nga itambog ngadto sa puy-anan sa mga liyon. **8** Karon, O hari, ipakanao ang kasugoan ug pirmahi ang dukomento aron dili kini mahimong usbon, sumala sa mga balaod sa Medianhon ug sa Persianhon, aron dili na kini makawang." **9** Busa gipirmahan kini ni haring Darius ang dukomento nga ipakanao ang kasugoan ngadto sa usa ka balaod. **10** Sa pagkasyadon ni Daniel nga gipirmahan na ang dukomento ug nahimong balaod, mipauli siya sa iyang balay (karon abli ang mga bintana sa iyang lawak sa tasa ng babin sa balay nga nag-atubangan ngadto sa Jerusalem), ug miluhod siya, sama sa iyang ginabuhit katulo sa usa ka adlaw, unya nag-ampo ug nagpasalamat ngadto sa iyang Dios, sama sa iyang ginabuhit kaniadto pa. **11** Unya nakita niinang mga tawhana nga naghiusa sa paghimo niini nga laraw nga nangaliyupo ug nagpakitabang si Daniel sa Dios. **12** Unya miadto sila sa hari ug nakigsulti kaniya mahitungod sa iyang balaod: "Dili ba gipakanao mo man ang usa ka balaod nga ang tanan nga mag-ampo sa bisan unsang dios o sa tawo sulod sa 30 ka adlaw, gawas kanimo, O hari, kinahanglan itambog ngadto sa puy-anan sa mga liyon?" Mitubag ang hari, "Magpabilin kini nga balaod, sumala sa balaod sa mga taga-Medes ug sa mga taga-Persia; dili na kini mahimong usbon." **13** Unya gitubag nila ang hari, "Kanang tawo nga si Daniel, nga usa sa mga tawo nga binihag gikan sa Juda, wala nagtagad kanimo, O hari, o sa balaod nga imong gisilyohan. Nag-ampo hinuon siya sa iyang Dios makatulo sa usa ka adlaw." **14** Sa pagkadungog sa hari niini, nasubo gayod siya pagayo, ug naghunahuna siya sa pagluwas kang Daniel gikan niini nga balaod.

Naninkamot siya nga luwason si Daniel hangtod nga misalop na ang adlaw. **15** Unya kini nga mga tawo nga nagsabot sa maong laraw nangadot sa hari ug miuongan kaniya, "Hibaloi, O hari, nga mao kini ang balaod sa mga taga-Medes ug sa mga taga-Persia, nga wala gayoy kasugoan ni balaod nga gipakanaog sa hari nga mahimong usabon." **16** Unya nagmando ang hari, ug gitaspulod nila si Daniel, ug gitambog nila siya ngadto sa puy-anan sa mga liyon. Unya miuongan ang hari kung Daniel, "Hinao ng aya imong Dios, nga padayon mong gialagaran magluwas kanimo." **17** Gitabon ug usa ka bato ang agiyanan sa puy-anan, ug gisilyohan kini sa hari sa iyang kaugalingong singsing nga pangsiyo ug uban sa singsing nga silyo sa iyang mga inilang tawo aron walay makahimo sa pag-usab sa gihimo mahitungod kang Daniel. **18** Unya mipulang hari sa iyang palasyo ug nagpuusa siya niadtong gabhiona. Walay gihimo nga kalingawan sa iyang atubangan, ug wala siya duawa sa katulogon. **19** Unya sa pagkakaadlawon mibangon ang hari ug midali sa pag-adto sa puy-anan sa mga Liyon. **20** Sa dihang nagkadaulon siya sa puy-anan, gitawag niya si Daniel uban ang masub-anong tingog, miuongan kang Daniel, "Daniel, alagad sa buhi ng aya Dios, giluwus ka ba sa imong Dios, nga padayon nimong gialagaran gikan sa mga liyon?" **21** Unya miuongon si Daniel, "Mabuhî unta sa kanunay ang hari! **22** Gipadala sa akong Dios ang iyang anghel nga maoy nagtakom sa baba sa mga liyon, ug wala nila ako tubka. Kay nakaplagan ako nga matarong sa iyang atubangan ug sa imong atubangan usab, O hari, ug wala akyo daotan nga gihimo kanimo." **23** Unya nalipay pag-ayo ang hari. Nagmando siya kanila nga ipagawas si Daniel sa puy-anan sa mga liyon. Busa gipagawas nila si Daniel sa puy-anan sa mga liyon. Walay gasgas nga nakita kaniya, tungod kay nagsalig siya sa iyang Dios. **24** Unya nagmando ang hari, ug gituha nila kadtong mga tawo nga ngaspasigil kang Daniel ug gitambog sila ngadto sa puy-anan sa mga liyon—lakip ang ilang mga anak, ug ang ilang mga asawa. Sa wala pa sila motukad sa salog, gitukob dayon sila sa mga liyon ug gikuniskunis handot nga nangapino ang ilang kabukogan. **25** Unya nagsulat si Haring Darius ngadto sa tanang kawathan, sa kanasoran, ug sa mga pinulongan nga napuayo sa tibuk kalibutan: "Hinao matgamalungtaron ang kalinaw alang kaninyo. **26** Ipakanago ko ang usa ka kasugoan sa tanan ng gingsakpan sa akong gingharian kinahanglanan nga ang mga tawo magapangurog ug mahadlok sa Dios ni Daniel, tungod kay siya mao ang buhi ng aya Dios ug magpuyo sa walay kataposan, ang iyang gingharian dili gayod mapukan; ang iyang gahom walay kinutoban. **27** Giluwus niya kita ug gitabangan, ug nagahimo siya ug mga katingalahan ug mga kahibulongan sa langit ug sa yuta; giluwus niya si Daniel gikan sa kapintas sa mga liyon." **28** Busa nagmauswagan si Daniel sa panahon sa paghari ni Darius ug sa panahon sa paghari ni Cyrus nga usa ka Persianhon.

7 Sa unang tuig sa paghari ni Belshazar sa Babilonia, adunay damgo si Daniel ug mga panan-awon samtantang naghigda siya sa iyang higdaanan.

Unya gisulat niya kung unsa ang iyang nakita sa damgo. Gisulat niya ang labing mahinungdanong mga panghitabo: **2** Gisaysay kini ni Daniel, "Sa akong panan-awon sa kagabhiyon nakita ko ang upat ka hangin sa langit nga mikusuko sa lapad nga dagat. **3** Migula sa dagat ang upat ka nagkalainlaing dagkong mananap. **4** Ang unang mananap sama sa usa ka liyon apan adunay mga pako sa agila. Unya nakita ko, nga giputol ang mga pako niini ug gialsa kini gikan sa yuta ug gipabarog kini sa duha ka tiil, sama sa usa ka tawo. Gihatagan kini ug hunahuna sama sa tawo. **5** Unya adunay ikaduhang mananap, nga sama sa uso, ug mitakubo kini; gitangang niini ang tulo ka gusok. Gisulithan kini, "Tindog ug kaona ang daghang mga tawo." **6** Pagkahumanon niini milantaw ako pag-usab. Adunay laing mananap, daw sama kini sa usa ka liyopardo. Sa likod niini adunay upat ka mga pako sama sa langgam, ug kini adunay upat ka mga ulo. Gihatagan kini ug katungod sa pagmando. **7** Human niadto, sa pagkagabii nakita ko sa akong damgo ang ikaupat nga mananap, makalilisang, bangis, ug kusgan kaayo. Kini adunay ngipon nga puthaw; may giyusap, unya mipinopino ug mitunobtunob kung unsa ang nahibilin. Lahi kini gikan sa ubang mga mananap, ug may napulo kini ka mga sungay. **8** Samtantang gisud-ong ko ang mga sungay, gilantaw ko kini ug nakita ko ang laing sungay nga mitubo sa taliwala niini, usa ka gamay nga sungay. Ang unang tulo ka mga sungay nangaibot gikan sa giturokan niini. Nakita ko niini nga sungay ang mga mata nga sama sa mga mata sa tawo ug baba ng a nagpasigarbo mahitungod sa dagko nga mga butang. **9** Sa paglantaw nako, may gipahimotang nga mga trono, ug milingkod sa iyang lingkoranan ang Walay Kataposan. Ang iyang

bisti sama ka puti sa niyebe, ug ang iyang buhok sama ka puti sa lonlon nga balahibo sa karnero. Ang iyang trono nagadilaab sa kalayo, ug ang ligid niini nagadilaab sa kalayo. **10** Nagdagayday ang usa ka suba nga kalayo gikan sa iyang atubangan; minilyon ang mialagad kaniya, ug usa ka gatos ka milyon ang mibarog sa iyang atubangan. Andam na sa paghukom ang hukmanan, ug giabliban na ang mga basahon. **11** Nagpadayon ako sa pagsud-ong tungod sa mapasigarbohong mga pulong nga ginasulsi sa sungay. Nagasud-ongako samtantang gitipatay ang mananap, ug gitlaglag ang lawas niini, ug gitugyan kini aron pagasunogon. **12** Alang niadtong upat ka nahibiling mga mananap, gikuhaan sila sa katungod sa pagmando, apan gilugwayan pa ang ilang kinabuhî sa gitakda nga panahon. **13** Sa akong panan-awon nianang gabhiona, nakita ko nga miabot uban sa mga pangandang sa kalangitan ang usa ka binuhat nga sama sa anak sa tawo; midul siya sa Walay Kataposan ug nagsipaala sa iyang atubangan. **14** Gihatag kaniya ang katungod sa pagmando, ang himaya, ug ang harianong kagahom aron alagaran siya sa tanang kawathan, mga nasod, ug ang mga pinulongan. Ang iyang katungod sa pagmando molungtag sa walay kataposan ug katungod nga dili mawagtang, ug ang iyang gingharian dili gayod mapukan. **15** Alang kanako, Ako si Daniel, nagsubo ang akong espiritu nga ania kanako, ug naghosal kanako ang mga panan-awon nga akong nakita sa akong hunahuna. **16** Midul ako sa usa kanila nga nagbarog didto ug naghangyo kaniya nga ipakita kanako ang kahulogan niining mga butanga. **17** Kining dagkong mga mananap nga upat kabuok, mao kini ang upat ka mga hari nga motungha sa kalibutan. **18** Apan ang balaang katawanan sa Labing Halangdon ang manag-iya sa gingharian, ug panag-iyahon nila kini hangtod sa walay kataposan. **19** Unya buot ako nga masayod pa gayod mahitungod sa ikaupat nga mananap—lahi kini kay sa uban ug hilabihan gayod kini ka makalilisang tungod sa puthaw nga mga ngipon ug sa mga kuko nga bronsen niini; may giyusap kini, ug mipinopino kini, ug mitunobtunob kung unsa ang nahibilin. **20** Buot ako nga masayod sa napulo ka mga sungay nga anaa sa mga ulo niini, ug mahitungod sa laing sungay nga mitubo, ug sa tulo ka sungay sa wala pa kini mangibot. Buot ako nga masayod mahitungod sa sungay nga adunay mga mata ug mahitungod sa baba nga nagpasigarbo mahitungod sa dagkong mga butang ug daw mas labaw pa kay sa mga kauban niini. **21** Sa akong paglantaw, nakita ko nga kini nga sungay nakiggubat batok sa balaang katawanan ug mipildi kini kanila. **22** Hangtod nga miabot ang Walay Kataposan, ug ang hustisya gihatag ngadto sa balaang katawanan sa Labing Halangdon. Unya miabot ang panahon nga naangkon sa balaang katawanan ang gingharian. **23** Mao kini ang gisulit sa tawo, "Alang sa ikaupat nga mananap, mao kini ang ikaupat nga gingharian nga lahi sa ubang mga gingharian. Pagalamyon niini ang tibuk kalibutan, ug tunobtunoban kini ug pinopinohan. **24** Alang sa napulo ka mga sungay, gikan niini nga gingharian motungha ang napulo ka mga hari, ug ang laing hari motungha human kanila. Lahi siya kay sa mga nag-una kaniya, ug buntogon niya ang tulo ka mga hari. **25** Magasulti siya ug mga pulong batok sa Labing Halangdon ug pagalutoson ang katawanan sa Labing Halangdong Dios. Pagasulayon niya sa pag-usab ang mga kapistahan ug ang balaod. Kini nga mga butang itugyan ngadto sa iyang kamot sulod sa usa ka tuig, dugang ang duha ka tuig ug tunga. **26** Apan andam sa paghukom ang hukmanan, ug pagakuhaon nila ang iyang harianong gahom aron pagwagtangon ug pagalaglagon sa kataposan. **27** Ang gingharian ug ang kagahom, ug ang kabantogan sa mga gingharian ilalom sa tibuk kalangitan, ihatag sa katawanan nga nahisakop sa balaang katawanan sa Labing Halangdon. Ang iyang gingharian mao ang walay kataposang gingharian, ug alagaran siya ug tunaman sa ubang gingharian. **28** Mao kini ang kataposan sa panan-awon. Alang kanako, ako si Daniel, nabalaka ako pag-ayo sa paghunahuna niining mga butanga ug nangluspad akong dagway. Apan gitipigan ko kining mga butanga sa akong kaugalingon.

8 Sa ikautilong tuig sa paghari ni Haring Belshazar, ako, si Daniel nakakita ug usa ka panan-awon (human niadtong naunang panan-awon). **2** Nakita ko sa panan-awon nga sa paglantaw ko atua na ako didto sa kuta sa Susa didto sa probinsya sa Elam. Nakita ko sa panan-awon nga diito ako daplin sa Kanal sa Ulei. **3** Mihangad ako ug nakita ko diha sa akong atubangan ang usa ka laking karnero nga may duha ka sungay nga nagbarog daplin sa kanal. Ang usa ka sungay mas taas kay sa usa, apan hinay ang pagtubo sa taas kay sa mubo ug naapsan sa mubo ang gitas-on niini. **4** Nakita ko ang laking karnero nga nagdagan padulong sa kasadpan, sa amihanhan, ug sa habagatan; wala gayoy laing mga mananap

nga makasukol kaniya. Wala gayoy bisan usa kanila nga makaluwas gikan sa iyang mga kamot. Gibuhat niya ang iyang gusto, ug nahimo siyang bantogan. **5** Samtang namalandong ako mahitungod niini, nakita ko ang torong kanding nga migula gikan sa kasadpan, nga milatas sa ibabaw sa tibuok kalibutan, paspas ang dagan niini nga wala magdapat sa yuta. Ang maong torong kanding may dakong sungay sa tungatunga sa iyang mga mata. **6** Miduol siya sa laking karnero nga may duha ka sungay - nakita ko ang laking karnero nga nagbarog sa pikas tarsi sa kanal - ug midasmag sa hilabihang kapintas ang torong kanding padulong sa laking karnero. **7** Nakita ko nga duol na ang torong kanding ngadto sa laking karnero. Napungot siya pag-ayo sa laking karnero, unya gisunggag niya siya ug nabali ang duha ka sungay niini. Wala makasukol kaniya ang laking karnero. Gitumba siya sa torong kanding sa yuta ug gitamakataman. Walay si bisankinsa nga makaluwas sa laking karnero gikan sa iyang gahom. **8** Unya midako pag-ayo ang torong kanding. Apan sa dihang nakusgan na siya, nabali ang iyang dakong sungay, ug sa nahimutangan niini mitubo ang upat ka laing dagkong sungay nga nag-atubang sa upat ka mga kahanganin sa kalangitan. **9** Mitubo ibabaw sa usa niini ang laing sungay, gamay sa una apari mianaman-anam sa pagdako diha sa habagatan, sa sidlakan, ug sa matahom nga yuta. **10** Midako kini pag-ayo nga nakigubbat na kini batok sa kasundalohan sa kalangitan. Ang pipila niadtong mga kasundalohan ug ang pipila niadtong mga kabutuon gitambog sa kalibutan, ug gitamakataman nila kini. **11** Cipakasama niya kabantogan ang iyang kaugalingon sa pangulo sa kasundalohan. Cikuhu niini gikan kaniya ang inadlawang halad sinunog, ug gihugawan ang dapit sa iyang templo. **12** Tungod sa pagsupak, ang kasundalohan gitugyan ngadto sa sungay sa kanding, ug gipahunong ang halad sinunog. Giyataykatakan sa sungay diha sa yuta ang kamatuoran, ug nagmalmampuson siya sa iyang gibuhat. **13** Unya nadungog ko ang usa ka balaang binuhat nga misulti ug ang laing balaang binuhat nga mitubag kaniya, "Hangtod kanusa ba matapos kining mga butanga, kining panan-awon mahitungod sa halad sinunog, sa sala nga makalaglag, ang pagtugyan sa templo, ug ang pagyataykatak sa kasundalohan sa kalangitan?" **14** Miengon siya kanako, "Molungtag kini sulod sa 2, 300 ka mga gabii bato ngadlaw. Human niana mahiuli na sa hustong kahimtang ang templo." **15** Sa pagkakita ko sa panan-awon, ako si Daniel, naninguha sa pagsabot niini. Unya mibarog sa akong atubangan ang binuhat nga sama sa usa ka tawo. **16** Nadungog ko ang tingog sa tawo nga nagtawag tungatunga sa mga tarsi sa Kanal sa Ulai. Miengon siya, "Gabriel, tabangi kining tawhawa sa pagsabot sa panan-awon." **17** Busa miduol siya sa akong gitarogan. Sa duol na siya, nalisang ako ug mihiapa ako sa yuta. Miengon siya kanako, "Anak sa tawo, sabta nga kining panan-awon alang sa kataposang panahon." **18** Samtang nakigulti pa siya kanako, natumba ako sa yuta nga walay panimuot. Unya gihikap niya ako ug gipabarog. **19** Miengon siya kanako, "Tan-awa, ipakita ko kanimo ang mahitabo sa umaabot nga panahon sa kapungot, tungod kay ang panan-awon gitagana alang sa naghinapos nga panahon. **20** Alang sa laking karnero nga imong nakita nga may duha ka sungay - sila mao ang mga hari sa Media ug Persia. **21** Ang torong kanding mao ang hari sa Gresya. Ang dakong sungay nga anaa tungatunga sa iyang mga mata mao ang unang hari. **22** Samtang ang sungay nga nabali diha sa dapit nga gituboan sa laing upat ka mga sungay - upat ka mga gihinarian ang motungha gikan sa iyang nasod, apan dili sama kaniyag gahom. **23** Sa kataposang panahon niadtong mga gihinarian, sa dihang moabot na sa utlanan ang ilang pagkamalinapson, motungha ang usa ka hari nga mapintas ang panawgway nga hilabihan ka maalaman. **24** Mahimo siyang gamhanan apan dili pinaagi sa iyang kaugalingong gahom. Mahimut siya kung unsa ang iyang nagun-ob; marmuhat siya ug magmalmampuson. Pildihon niya ang gamhanang katawhan, ang mga tawo taliwala sa mga balaan. **25** Pinaagi sa iyang pagkamalimbungan molampos ang iyang paglimbong ilalom sa iyang paghari. Magpaketabotan siya sa iyang hunahuna. Laglagon niya sa kalit lang ang daghang katawhan. Makibatok pa gani siya sa Hari sa mga hari, ug mabuntog siya, apan dili pinaagi sa kamot sa tawo. **26** Matuod ang panan-awon nga gisulti kanimo mahitungod sa mga kabagbion ug sa mga kabuntagon. Apan silyohi ang panan-awon, kay magtumong kini sa umaabot sa daghang mga adlaw. **27** Unya ako si Daniel, gikapoy ug naluya sulod sa pipila ka mga adlaw. Unya mibangon ako ug gibuhat ang buluhutan alang sa hari. Apan nalisang ako sa panan-awon, ug walay usa nga makasabot niini.

9 Si Darius mao ang anak ni Ahasuerus, usa sa kaliwat sa taga-Media. Si Ahasuerus mao ang naghari sa gihinarian sa mga taga-Babilonia. **2** Karon sa unang tuig sa paghari ni Darius, ako si Daniel naqtuon sa mga basahon sa mga pulong ni Yahweh, ang pulong nga gisulti kang propeta Jeremias. Nakita ko nga moagi usa ang 70 ka tuig ayha pa matapos ang pagkasinilikway sa Jerusalem. **3** Mituw ako sa Ginoo nga atong Dios ug nagpakiilooy kaniya uban ang pag-ampo ug paghangyo, uban sa pagpuasa, sa pagbistig sako, ug sa paglilingkod diha sa abo. **4** Nag-ampo ako kung Yahweh nga akong Dios, ug gisugid ko ang atong mga sala. Miengon ako, "Palihog O Ginoo - ikaw mao ang bantogan ug kabulunganong Dios - ikaw kanunay ang nagtuman sa saad ug matinuri-anong nahigugma niadtong nahigugma kaniimo ug nagbantay sa imong mga sugo. **5** Nakasala kami ug gibuhat ang daotan. Nagpakaadtaon kami ug nagmasinupakon, gisalikway ang imong mga sugo ug mga balaod. **6** Wala namo paminawa ang imong mga sulugoon nga mga propeta nga nagsugilon sa imong ngalan sa among mga hari, sa among mga pangulo, sa among mga katigulangan, ug sa tibuok katawhan sa yuta. **7** Kanimo O Ginoo, nahisakop ang pagkamatarong. Apan alang kanamo karong adlaw, ania kanamo ang kaulawan sa among panawgway - alang sa katawhan sa Juda ug niadtong namuyo sa Jerusalem, ug sa tibuok Israel. Apil na niini kadtong anaa sa duol maingon man usab kadtong atua sa halayo sa tibuok kayutaan kung asa mo sila patibulaaga. Tungod kini sa hilabihang paglubig nga nahimo namo batok kanimo. **8** Alang kanamo O Yahweh ania ang kaulawan sa among panawgway - ngadto sa among mga hari, sa among mga pangulo, ug sa among mga katigulangan - tungod kay nakasala kami batok kanimo. **9** Kay iya sa Ginoo nga atong Dios ang kaloooy ug ang kapasayoan, kay misupak man kami batok kaniya. **10** Wala namo tumanang tingog ni Yahweh nga among Dios pinaagi sa pagsabut sa iyang mga balaod nga iyang gihatag kanamo pinaagi sa iyang mga sulugoon nga mga propeta. **11** Gisupak ug gisalikway sa tibuok Israel ang imong balaod, nagdumili sa pagtuman sa imong tingog. Ang tunglo ug ang panumpa nga gisulat diha sa balaod ni Moises, ang alagad sa Dios, gibubo na kanamo tungod kay nakasala kami batok kaniya. **12** Gipamatud-an ni Yahweh ang mga pulong nga iyang gisulti batok kanamo ug batok sa among mga magmamando, pinaagi sa pagpahamtang kanamo sa dakong katalagman. Kay sa ilalom sa tibuok kalangitan wala gayod makatandi kung unsa ang nahitabo sa Jerusalem. **13** Ingon nga nolisulat kini sa balaod ni Moises, ang tanan niining mga katalagman midangat kanamo, apan wala kami magpakiilooy kung Yahweh nga among Dios pinaagi sa pagsalikway sa among mga kalapasan ug wala tagda ang imong kamatuoran. **14** Busa giandam nang daan ni Yahweh ang katalagman ug gipahamtang kini kanamo, kay si Yahweh nga among Dios matarong sa tanan niyang mga gibuhat, apan wala gihapon kami mituman sa iyang tingog. **15** Karon, O Ginoo nga among Dios, gipalingkawas mo ang imong katawhan gikan sa yuta sa Ehipto pinaagi sa gamhanang kamot, ug gihimo mo nga mailhan ang imong ngalan alang sa imong kaugalingon sa kasamtangang adlaw. Apan naggipakasala gihapon kami; gibuhat namo ang daotang mga butang. **16** O Ginoo, tungod sa tanan mong matarong nga mga buhat, ipalayo ang imong kasuko ug ang imong kapungot gikan sa imong siyudad sa Jerusalem, ang imong balangubukid. Tungod sa among mga sala, ug sa kalapasan sa among mga katigulangan, ang Jerusalem ug ang imong katawhan nahimong turong sa pagbiaybiay niadtong mga nagpalibot kanamo. **17** Karon O among Dios, patalinghogi ang pag-ampo sa imong sulugoon, ug ang iyang pagpakiilooy alang kanimo; tungod ug alang kanimo, O Ginoo, ipad-an ag ang imong panawgway ditdo sa imong templo nga pinasagdan na. **18** O akong Dios, ablihi ang imong igdulong ug patalinghogi; bukah ang imong mga mata ug tan-awa. Aloat gayod kami; tan-awa ang siyudad nga ginganlan sa imong ngalan. Wala kami magpaketabong tungod sa among pagkamatarong, kondili tungod sa imong dakong kaloooy. **19** O Ginoo patalinghog! Pasayloa kami O Ginoo! Tagda ug pamuhat O akong Ginoo! Ayaw paglangan O Dios, tungod ug alang sa imong siyudad ug sa imong katawhan nga gitawag pinaagi sa imong ngalan." **20** Samtang nagisulti pa ako, nag-ampo ug nagsugid sa akong mga sala ug sa sala sa akong katawhan sa Israel, ug nagpadayag sa akong mga paghangyo sa atubangan ni Yahweh nga akong Dios alang sa balaang bukid sa Dios, **21** samtang nag-ampo ako, ang binuhat nga si Gabriel nga nakita ko sa akong unang panan-awon, tulin nga milupad padulong kanako, sa takna sa paghalad sa kagabion. **22** Gipasabot niya ako ug miengon kanako, "Daniel, mianhi ako karon aron sa paghatag kanimo sa kaalam ug panabot. **23** Sa pagsugod mo sa pagpakiilooy, ang sugo

gihatag na ug mianhi ako aron sa pagsugilon kanimo sa tubag, tungod kay gihuguma ka man pag-ayo. Busa pamalandongi kining pulonga ug sabta ang gipadayag. **24** Kapitoan ka pilo ka pito katuig ang gitagana alang sa imong katawhan ug sa imong balaang siyudad sa pagtapos sa kalapasan ug sa sala, sa kapasayloan sa pagkadaotan, sa pagdala sa walay kataposang pagkamatarong, sa pagmantala sa panan-awon ug sa mga propesiya, ug sa pagbalaan sa labing balaang dapit. **25** Sayra ug sabta nga sukad pa kini sa paghatag sa sugo sa pagbalik ug sa pagtukod pag-usab sa Jerusalem sa pag-abot sa tawong dinihogen (nga mao ang pangulo), adunay pagkapitoan kapito kapilo ug ka-62 kapiloan ka pito katuig. Tukoron pag-usab ang Jerusalem uban ang mga kadalanan ug kuta, bisan pa man sa mga panahon sa kagul-anan. **26** Human sa ka-62 kapiloan ka pito katuig, ang tawong dinihogen mapukan ug wala nay mahilin. Ang kasundalohan sa umaabot nga hari mogun-ob sa siyudad ug sa balaang dapit. Moabot ang kataposang panahon uban ang lunop, ug adunay panaggubat bisan pa hangtod sa kataposan. Ang pagkagub-on gisugo nang daan. **27** Pamatud-an niya ang kasabotan sa kadaghanan sulod sa pito ka tuig. Sa tungatunga sa pito ka tuig taposon niya ang pagsakripiso ug ang paghalod. Diba sa pako sa mga kangiil-ad moabot ang usa ka tawo nga mobuhat sa kangiil-aran. Gisugo nang daan nga ibubo ang mangilngig nga kataposan ug ang kalaglagan ngadto sa tawong nagbuhat sa kangiil-aran."

10 Sa ikatulong tuig ni Cyrus ang hari sa Persia, gipadayag ang usa ka mensahe ngadto kung Daniel, nga ginganlan usab ug Belteshazar.

Matiud kining mensahe. Mahitungod kini sa usa ka dakong gubat. Nasabtan ni Daniel ang mensahe sa kahulogan sa panan-awon. **2** Niadtong mga adlaw, ako si Daniel nagsubo gayod sulod sa tulo ka semana. **3** Wala ako miikan sa lamian nga mga pagkaon, mga karne, walaako miinom ug bino, ug wala ko dihogig lana ang akong kaugalingon hangtod wala pa matapos ang tulo ka semana. **4** Sa ika-24 nga adlaw sa unang bulan, samtang nagbarog ako daplin sa suba (nga mao ang Suba sa Tigris), **5** mihangad ako ug nakita ang usa ka tawo nga nagbistig lino, nga nagbakos ug lunsayng bulawan gikan sa Uphaz. **6** Ang iyang lawas sama sa batong topaz, ug ang iyang panagway daw sama sa kilit. Ang iyang mga mata sama sa nagdilaab nga mga sulo, ug ang iyang mga bukton ug mga tili sama sa gipasinaw nga brons. Ang iyang tingog daw sama sa tingog sa dakong panon sa katawhan. **7** Ako si Daniel, mao lamang ang nakakita sa maong panan-awon, kay ang akong mga kauban wala man makakita sa panan-awon. Apan giabit sila sa dakong kalisang, ug nanagan sila aron motago. **8** Busa ako na lamang ang nahiibilin ug nakakita niining talagsaong panan-awon. Nakabsan ako ug kusog; ang akong masanag nga panagway nangluspad, ug wala nay igong kusog nga nahiibilin kanako. **9** Unya nadungog ko ang iyang mga pulong - ug samtang nadungog ko kini, nakuyapan ako ug natumba sa yuta. **10** May kamot nga mihi kap kanako, ug nakapakurog kini sa akong mga tuhod ug sa akong mga palad. **11** Miignon ang anghel kanako, "Daniel, ang tawo nga gitamod pag-ayo, sabta ang mga pulong nga isulit ki kanimo. Barog, kay gjipadala ako alang kanimo." Sa pagsulti niya kanako niining mga pulonga, mibarog ako nga nagkurog. **12** Unya miignon siya kanako, "Ayaw kahadlok Daniel. Kay sukad sa unang adlaw nga nagtinguhha ka sa pagsabot ug sa pagpaubos sa imong kaugalingon atubangan sa Dios, gidungog ang imong mga pulong, ug mianhi ako tungod sa imong mga pulong. **13** Gibabagan ako sa prinsipe sa gingharian sa Persia, ug gitago ako ditido sa mga hari sa Persia sulod sa **21** ka adlaw. Apan gitabangan ako ni Michael ang usa sa mga pangulo nga prinsipe. **14** Karon ania ako aron tabangan ka sa pagpasabot kung unsa ang mahitabo sa imong katawhan sa kataposang mga adlaw. Kay ang panan-awon alang sa umaabot nga mga adlaw." **15** Samtang nakigulti siya kanako niining mga pulonga, miduko ako ug wala makasulti. **16** Ang binuhat nga daw sama sa anak sa tawo mihi kap sa akong ngabil, ug gibuka ko ang akong baba ug miignon ngadto kaniya nga nagbarong sa akong atubangan: "Akong agalon, nahasol ako tungod sa panan-awon; wala na akoy nahiibilin nga igong kusog. **17** Sulogoon mo lamang ako. Unaon ko man sa pagpaki-gulti sa akong agalon? Kay karon wala na akoy kusog, ug maglisod na gani sa pagginhawa." **18** Ug sa makausa pa ang binuhat nga daw sama sa anak sa tawo mihi kap kanako ug mipabaskog kanako. **19** Miignon siya, "Ayaw kahadlok, ang tawo nga gitamod pag-ayo. Hinaot nga ang kalinaw maanaa kanimo! Paglig-on karon, pagmalig-on!" Samtang nagsulti pa siya kanako, nabaskog ako. Miignon ako, "Sulti na akong agalon, kay gilig-on mo na man ako." **20** Miignon siya, "Nasayod ka ba nganong mianhi ako kanimo? Sa dili madugay mabalik ako aron

makiggubat sa prinsipe sa Persia. Sa akong pagbiya, moabot ang prinsipe sa Gresya. **21** Apan sultihan ko ikaw kung unsa ang nahiisulat sa Basahon sa Kamatuoran. Walay laing isog nga makiggubat batok kanila, gawas kung Michael nga inyong prinsipe.

11 Sa unang tuig sa paghari ni Darius nga Medianhon, miabot ako aron sa pagtabang ug pagpanalipod kung Michael. **2** Karon sultihan ko ikaw sa kamatuoran. Adunay tulo ka hari nga motungha sa Persia, ug ang ikaupat hilabihan ang kadato kay sa uban pang mga hari. Sa dihang makabaton siya ug gahom pinaagi sa iyang pagkadato, iyang hagiton ang matag usa nga makigbatok sa gingharian sa Gresya. **3** Motungha ang usa ka gamhanang hari ug maghari sa hilabihan ka bantogon nga gingharian, ug buhaton niya ang iyang gitinguha. **4** Sa dihang makabaron na siya, mabungkag ang iyang gingharian ug pagabahinon sa upat ka bahin sa hangin sa langit, apan dili alang sa iyang mga kaliwatan, ug dili tungod sa iyang gahom sa dihang siya pa ang nagdumala. Tungod kay ang iyang gingharian puohon ug ihatag sa lain ug dili sa iyang mga kaliwatan. **5** Mahimong kusgan ang hari sa Habagatan, apan ang usa sa pangulo sa iyang mga kasundalohan mahimong mas kusgan pa kaniya ug magdumala sa iyang gingharian uban sa dakong gahom. **6** Human sa pipila ka katuigan, sa saktong panahon, maghimo sila ug panag-abin. Ang anak nga babaye sa hari sa Habagatan moadto sa hari sa Amihanen aron pagpamatud sa ilang panag-abin. Apan dili molungadtang kusog sa iyang mga bukton, bisan ang iyang pagbarog, o ang iyang bukton. Pagabiyaan siya—ug kadtong nagdala kaniya, ang iyang amahan, ug ang kadtong nitabang kaniya niadtong mga panahon. **7** Apan ang sanga nga gikan sa iyang punoan moturok sa iyang dapit. Sulongan niya ang kasundalohan ug sudslon ang kota sa hari sa Amihanen. Makig-away siya kanila, ug buntong niya sila. **8** Pangad-on niya sa Ehipto ang ilang mga diosdios uban ang mga hinulma nga puthaw ug ang ilang bililhon nga mga sudlanan sa plata ug bulawan. Sa pipila ka mga katuigan mopalayo siya gikan sa hari sa Amihanen. **9** Unya mosulong ang hari sa Amihanen sa gingharian sa hari sa Habagatan, apan mohawa siya sa iyang kaugalingong yuta. **10** Mangandang ang iyang mga anak nga lalaki ug magtigom ug dakong pundok sa kasundalohan. Walay hunong ang ilang pag-abot ug molukop sa tanan; moabot kini hangtod sa iyang kota. **11** Unya masuko pag-ayo ang hari sa Habagatan; moadto siya ug makig-away batok kaniya, ang hari sa Amihanen. Magtigom ang hari sa Amihanen ug laing pundok sa kasundalohan, mas daghan kay sa unang pundok. Human sa pipila ka mga katuigan, moabot gayod ang hari sa Amihanen uban ang dakong pundok sa kasundalohan nga gihatagan ug mas daghang kasangkapan. **14** Nianang panahona daghan ang motungha nga makigbatok sa hari sa Habagatan. Makigbatok ang mga anak sa daotan taliwala sa imong katawhan aron sa pagtuman sa panan-awon, apan dili sila magmalampuson. **15** Moabot ang hari sa Amihanen, gitapongpatong ang mga tibugol nga yuta ug manaka sa mga kota, ug ilogon niya ang kinotaang siyudad. Dili makasukol ang kasundalohan sa Habagatan, bisan ang ilang labing maayong mga sundalo. Wala na silay igong kusog aron makatiindog. **16** Hinoon, ang moabot nga tawo mamuhat sumala sa iyang mga gituinguha batok kaniya; walay si bisan kinsa ang makapugong kaniya. Mobarog siya sa yuta sa katahom, ug ang kadaotan anaa sa iyang mga kamot. **17** Makahukom ang hari sa Amihanen nga magpakita uban ang gahom sa iyang tibook gingharian, ug uban kaniya ang kasabotan nga iyang himoon tali sa hari sa Habagatan. Ipaasawa niya kaniya ang iyang anak nga babaye aron sa pagpukan sa gingharian sa Habagatan. Apan ang maong laraw dili magmalampuson o makatabang kaniya. **18** Human niini, sulongan sa hari sa Amihanen ang kabaybayon ug bihagon niya ang kadaghanan kanila. Apan usa ka komandante ang motapos sa iyang pagkamapahitas-on ug isumbalik kini kaniya. **19** Unya sulongan niya ang mga kota sa iyang kaugalingong dapit, apan mapukan siya ug malaglag; dili na siya makaplagan. **20** Unya adunay tawo nga motungha puli sa iyang dapit nga magsugo sa tigkolekta ug buhis sa pagpaningil tungod ug alang sa pagpanindot sa gingharian. Apan sa mosunod nga mga adlaw malaglag dayon siya, apan dili sa kasuko o sa gubat. **21** Motungha sa iyang dapit ang usa ka talamayon nga tawo nga dili gayod hatagan sa harianong pagpasidungog; moabot siya sa wala damha ug maghari sa gingharian pinaagi sa pagpanlimborg. **22** Ang kasundalohan

mabanlas sa iyang atubangan sama sa baha. Managsama nga malaglag ang kasundalohan ug ang pangulo sa kasabotan. **23** Gikan sa panahon sa ilang pagpakig-abin kanila, mamuhat siya nga malimbongan; uban ang gamayng pundok sa katawhan mahimo siyang kusgan. **24** Sa walay pagpasidaan sulongon niya ang pinakadato nga dapit sa probinsya, ug buhaton niya ang wala nabuhat sa iyang amahan bisan sa iyang mga katigulangan. Iapod-apod niya ngadto sa iyang mga sumusunod ang mga inilog, mga kinawat, ug ang mga kabtaganan. Maglaraw siya sa pagtolong sa mga kota, apan sa makaduyos lamang. **25** Pukawon niya ang iyang gahom ug ang iyang kasingkasing batok sa hari sa Habagatan uban ang dakong pundok sa kasundalohan. Makigubat ang hari sa Habagatan uban ang dakong pundok, ug labihan ka kusgan nga kasundalohan, apan dili siya magmadaugon tungod kay ang uban makahimo sa pagbubdi batok kaniya. **26** Bisan gani kadtong miakaon sa lamian niyang pagkaon mosulay sa paglaglag kaniya. Malaglag ang iyang kasundalohan sama nga gibanlas sa baha, ug daghan kanila ang mahulog sa kamatayon. **27** Kining duha ka hari, managsama ang ilang mga kasingkasing nga nagtinghu ug daotan batok sa usag-usa, molingod sila sa samang lamesa ug mamakak sa usag-usa, apan wala kini bili. Kay ang kataposan moabot sa gitakdang panahon. **28** Unya ang hari sa Amihanen mobalik sa iyang dapit uban ang labihan nga kadaot, makigbatok ang iyang kasingkasing sa balaang kasabotan. Mamuhat siya unya mopalui sa iyang kaugalingong yuta. **29** Mabalik siya sa gitakda nga panahon ug makigbatok na usab sa Habagatan. Apan niining higayona dili na sama kaniadto. **30** Kay moabot ang mga barka sa Kittim aron makigbatok kaniya, ug mahadlok siya ug mobalik. Hilabihan ang iyang kasuko batok sa balaang kasabotan, ug iyang kahimut-an kadtong mosalikway sa balaang kasabotan. **31** Motungha ang iyang kasundalohan ug magpasipala sa dalangpanan. Kuhaon nila ang inadlaw-adlaw nga halad sinunog, ug magbuhat sila ug kahugaw nga maoy hinundan sa kamingawan. **32** Alang niadtong nagbuhat ug daotan batok sa kasabotan, danihon niya sila ug limbongan. Apan ang mga tawo nga nakaila sa ilang Dios magmagsugon ug makasukol. **33** Ang maalaman nga mga tawo maoy magpasabot sa kadaghanan. Apan mapandol sila pinaagi sa espada ug pinaagi sa kalayo; mangabihag ug makawatan sila sulod sa pipila ka mga adlaw. **34** Sa ilang pagkapandol, talagsa na lamang ang motabang kanila. Daghan ang magpakaron-ingnon nga mounong kanila. **35** Mapandol ang pipila sa mga maalaman aron maputli sila, ug mahinlo, hangtod nga moabot ang kataposan. Kay ang gitakdang panahon moabot gayod. **36** Mamuhat ang hari sumala sa iyang gitinguha. Ituboy niya ang iyang kaugalingon ug himoon niyang batongan ang iyang kaugalingon labaw sa tanang dios. Magsulti siya ug makallisang nga mga butang batok sa Dios sa mga dios, tungod kay magmalampuson siya hangtod nga hilabihan na ang iyang kapungot. Kay ang kasuguan mahitabo gayud. **37** Dili niya tagdon ang mga diosdios sa iyang katigulangan o ang dios nga gitinguha sa mga babaye. Ang bisan unsa nga dios dili nya tagdon. Tungod kay himoon niyang gamhanan ang iyang kaugalingon labaw sa tanan. **38** Hinoon pasidunggan niya ang dios nga anaa sa mga kota. Usa kini ka dios nga wala gani hiihi sa iyang katigulangan nga iyang pasidunggan uban ang bulawan ug plata, uban ang mahalon nga mga bato ug bililhon nga mga gasa. **39** Sulongon niya ang labing lig-on nga mga kota uban ang tabang sa usa ka langyaw nga dios. Kadto miila kaniya, pasidunggan niya pag-ayo. Himoон niya sila nga pangulo sa daghang mga tawo, ug bahinon niya ang yuta isip ganti. **40** Sa kataposang panahon mosulong ang hari sa Habagatan. Makigbatok kaniya ang hari sa Amihanen sama sa alimpulos uban ang mga karweha ug mga sundalong nagkabayo, ug uban sa daghang mga barko. Makigbatok siya sa mga dapit, lukopon niila kini, ug walay makapugong kanila. **41** Moadto siya sa yuta sa katahom, ug linibo ang mga Israelita nga malaglag. Apan kini nga mga dapit makalingkawas sa iyang mga kamot: ang Edom, ang Moab, ug ang nahibilin sa katawhan sa Ammon. **42** Ituy-od niya ang iyang mga kamot sa mga kayutan; dili makalingkawas ang yuta sa Ehipto. **43** Pagadumalahan niya ang mga bahandi nga bulawan ug plata, ug ang kinatibuk-ang bahandi sa Ehipto; ang mga taga Libya ug ang mga taga Etiopia mailalom sa iyang lakang. **44** Apan adunay balita nga gikan sa sidlakan ug sa amihanen nga makapalisang kaniya, hilabihan ang iyang kasuko tungod niini mogawas siya aron paglaglag ug pagbuhat ug kadaot. **45** Magtukod siya ug harianong tolda nga iyang puy-anan taliwala sa kadagatan ug kabungtoran sa katahom sa pagkabalaan. Moabot ang iyang kataposan, ug walay motabang kaniya.

12 "Nianang panahona, motungha si Michael, ang bantogang prinsipe nga tigpanalipod sa imong katawhan. Adunay panahon sa kalisod nga wala pa gayud mahitabo sukad pa sa sinugdan sa bisan asa nga nasod. Nianang panahona, ang imong katawhan maluwas, ang matag usa kansang ngalan nahiisulat sa libro. **2** Daghan niadtong mipahulay na sa abog sa yuta ang mabahaw, ang uban makabaton ug kinabuhing walay kataposan ug ang uban mapakaulawan ug walay kataposan nga mapasipadan. **3** Kadtong mga maalaman mosidlak sama sa kahayag sa kalangitan, ug kadtong nakakabig ug daghan ngadto sa pagkarmatarong, mahisama sa mga bituon hangtod sa kahangtoran. **4** Apan ikaw Daniel, tipigi kini nga mga pulong; silyohi ang libro hangtod nga moabot ang kataposang panahon. Daghan ang magdagan sa bisan asa, ug madugangan ang kahibalo. **5** Unya ako, si Daniel, mitan-aw, ug adunay laing duha nga nagtindog. Ang usa nagtindog sa daplin sa suba, ug ang usa nagtindog sa pikas tampi sa suba. **6** Ang usa kanila miilong ngadto sa tawo nga nagbisti ug lino, nga anaa sa daplin sa ibabaw sa suba, "Hangtod kanus-a matapos kining kahibulongan nga mga panghitabo?" **7** Nadungong ko ang tawo nga nagbisti ug lino, nga anaa sa daplin sa ibabaw nga babin sa suba—gibaway niya ang iyang duha ka kamot sa langi ug nanumpa ngadto sa adunay kinabuhi nga walay kataposan nga mahitabo kini sulod sa tulo ug tunga ka tuig. Sa dihang mapukan sa hingpit ang gahom sa balaang katawhan, kining tanan nga mga butang matapos. **8** Nakadungong ako, apan wala ako makasabot. Busa nangutana ako, "Akong agalon, unsa man ang sangpotan niining tanang mga butang?" **9** Miilong siya, "Lakaw na, Daniel, kay ang mga pulong magpabilng tinago ug gisilyohan hangtod sa kataposang panahon. **10** Daghan ang maputli ug mahinlo apan ang daotan magbuhat ug daotan. Walay daotan nga makasabot, apan kadtong mga maalaman makasabot niini. **11** Gikan sa panahon nga hunongan ang inadlaw-adlaw nga paghatag ug halad sinunog ug ang malaw-ay nga maoy hinundan sa hingpit nga kamingawan, sulod sa 1, 290 ka mga adlaw. **12** Bulahan ang makahulut hangetod nga matapos ang 1, 335 ka mga adlaw. **13** Kinahanglang mopadayan ka sa imong panaw hangetod sa kataposan, ug mopaluhay ka. Mobarog ka sa dapit nga gitagana kaniimo, sa kataposan nga mga adlaw."

Hosea

1 Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot ngadto kang Hosea nga anak nga lalaki ni Beri sa mga adlaw nila Uzia, Jotam, Ahaz, ug Hezekia, mga hari sa Juda, ug sa mga adlaw ni Jeroboamo nga anak nga lalaki ni Joash, hari sa Israel. **2** Sa dihang nakigsulti si Yahweh pinaagi kang Hosea, miengon siya kaniya, "Lakaw, pangasawa ug usa ka babaye nga nagbaligya ug dungog. Makabaton siya ug mga anak tungod sa iyang pagbaligya ug dungog. Tungod kay kining yutaa nagbuhat ug hilabihan nga pagbaligya ug dungog pinaagi sa pagbiya kang Yahweh." **3** Busa milakaw si Hosea ug gipangasawa niya si Gomer nga anak nga babaye ni Diblaim, ug nagsabak siya ug nanganak ug batang lalaki. **4** Miengon si Yahweh kung Hosea, "Nganli siya ug Jezreel. Tungod kay sa dili madugay silotan ko ang balay ni Jehu tungod sa dugo nga naula didto sa Jezreel, ug pagalaglagon ko ang ginghamian sa panimalay sa Israel. **5** Mahitabo kini sa adlaw nga akong balion ang udyong sa Israel didto sa Walog sa Jezreel." **6** Nagsabak na usab si Gomer ug nanganak ug batang babaye. Unya miengon si Yahweh kung Hosea, "Nganli siya ug Lo Ruhama, tungod kay dili ko na kalyu-an ug pasaylon ang balay sa Israel. **7** Apan kalyu-an ko ang balay ni Juda, ug ako mismo ang moluwas kanila, Yahweh nga ilang Dios. Dili ko sila luwason pinaagi sa pana, espada, gubat, mga kabayo, o sa mga lalaki nga nagkabayo." **8** Karon human malutas ni Gomer si Lo Ruhama, nagsabak na usab siya ug nanganak ug batang lalaki. **9** Unya miengon si Yahweh, "Nganli siya ug Lo Ammi, tungod kay dili ko kamo katawhan, ug dili ako ang inyong Dios. **10** Sanglit ang gidaghanon sa mga katawhan sa Israel mahimong sama sa balas sa baybayon, nga dili masukod o maihap. Mao kini ang gisulit kanila, 'Dili ko kamo katawhan,' 'Ug pagasulithan siia, 'Kamo ang katawhan sa buhing Dios.' **11** Pagatigomon ang katawhan sa Juda ug ang katawhan sa Israel. Ug magpili sila ug usa ka pangulo alang sa ilang kaugalingon, ug motungas sila gikan sa yuta, tungod kay maayo kining adlawa sa Jezreel.

2 Ingna ang imong mga igsoong lalaki, 'Akong katawhan!' ug ngadto sa imong mga igsoong babaye, 'Gikaluy-an kamo.' **2** Pasakahi ug kaso ang imong inahan, tungod kay dili ko siya asawa, ug dili pud ko niya bana. Ipasalikway kaniya ang iyang pagbaligya ug dungog, ug iyang pagpanapaw taliwala sa iyang dughan. **3** Kay kung dili, pagahuboan ko siya ug ipakita ko ang iyang kahubo sama sa adlaw sa iyang pagkahimugo. Himuon ko siya nga sama sa kamingawan, sama sa nauga, nga yuta, ug himuon ko siyang mamatay tungod sa kauhaw. **4** Dili ko kalyu-an ang iyang mga anak, tungod kay mga anak sila sa pagbaligya ug dungog. **5** Tungod kay nagbaligya ug dungog ang ilang inahan, ug makuulaw ang binuhatan sa nagsabak kanila. Miengon siya, "Moadto ako sa akong mga hinigugma, tungod kay gihatagan nila ako ug pan, tubig, sapat, lana, ug ilimnon." **6** Busa maghimo ako ug babag aron alihan ug tunok ang iyang agianan. Magtukod ako ug pader batok kaniya aron nga dili niya makita ang iyang agianan. **7** Gukdon niya ang iyang mga hinigugma, apan dili niya sila maapsan. Pangitaon niya sila, apan dili gayod niya sila makita. Unya moingon siya, "Mobilik ako ngadto sa akong unang bana, kay mas maayo pa ang akong kahimtang kaniadto kaysa karon." **8** Tungod kay wala siya masayod nga ako mao ang naghatag kaniyang trigo, sa bag-on bino ug lana, ug naghatag kaniyang plata ug bulawan, nga ilang gigamit usab ngadto kang Baal. **9** Busa binwon ko ang iyang trigo panahon sa ting-an, ug ang akong bag-on bino sa panahon niini. Bawion ko ang akong mga bisti nga gigamit aron sa pagtabon sa iyang pagkahubo. **10** Unya huboan ko siya atubangan sa iyang mga hinigugma, ug walay bisan usa nga makaluwas kaniya gikan sa akong kamot. **11** Paundongan ko usab ang iyang mga kasaulogan, ang iyang mga kumbira, ang mga kasaulogan sa bag-on bulan, ang iyang mga Adlawng Igpapahulay, ug ang tanan niyang gitakada nga mga kasaulogan. **12** Gub-on ko ang iyang kaparasan ug ang iyang mga kahoying iger, hinungdan nga miengon siya, 'Mao kini ang mga suhol nga gihatag sa akong mga hinigugma.' Himuon ko silang kalasangan, ug mokaon niini ang mga hayop sa kapatacan. **13** Silotan ko siya tungod sa mga kasaulogan alang sa mga Baal, sa dihang nagsunog siya ug insenso alang kanila, sa dihang iyang gidawayandayan ang iyang kaugalingon sa iyang mga singsing ug mga alahas, ug miadto siya sa iyang mga hinigugma ug gikalimtan ako- mao kini ang giengon ni Yahweh." **14** Busa kuhuan ko siya pagbalik. Dad-on ko siya ngadto sa kamingawan ug malumo nga makigsulti kaniya. **15** Ihatag ko kaniya pagbalik ang iyang kaparasan, ug

ang Walog sa Akor ingon nga pultahan sa paglaom. Tubagon niya ako didto sama sa iyang gibuhat sa mga adlaw sa iyang pagkabatan-on, ingon sa mga adlaw nga migawas siya sa yuta sa Ehipto. **16** "Mahitabo kini nianang adlawa—mao kini ang giengon ni Yahweh—nga motawag kamo kanako nga, 'Akong bana,' ug dili na kamo motawag kanako nga 'Akong Baal.' **17** Tungod kay akong papason ang mga ngalan sa mga Baal gikan sa iyang baba; dili na gayod mahinumdoman pagbalik ang ilang mga ngalan." **18** "Niadtong adlawa maghimo ako ug kasabutan alang kanila uban sa mga mananap sa kaumahan, uban sa mga langgam sa kawanangan, ug uban sa mga nagakamang sa yuta. Isalikway ko ang pana, ang espada, ug ang gubat gikan sa yuta, ug pahigdaon ko ikaw nga layo sa piligro. **19** Isaad ko nga mahimo mo akong bana handot sa kahangtoran. Isaad ko nga mahimo mo akong bana sa pagkamataraong, hustisy, kasabutan sa pagkamatinud-anon, ug kaluyo. **20** Ihatag ko nga matinud-anon ang akong kaugalingon kanimo, ug mailhan mo si Yahweh. **21** Niadtong adlawa, motubag ako—mao kini ang giengon ni Yahweh—tubagon ko ang mga langit, ug tubagon nila ang kallibutan. **22** Ang yuta motubag sa mga trigo, ang bag-on bino ug ang lana, ug ilang tubagon si Jezreel. **23** Itanon ko siya sa yuta alang sa akong kaugalingon, ug kaloy-an ko si Lo Ruhama. Moingon ako kung Lo Ami, 'Kamo si Ami Atah,' ug moingon sila kanako, 'Ikaw ang among Dios.'"

3 Miengon si Yahweh nganhi kanako, "Lakaw pag-usab, higugmaa ang babaye, nga gihigugma sa laing lalaki, apan usa ka mananapaw.

Higugmaa siya sama nga ako, si Yahweh, nga nahigugma ang katawhan sa Israel, bisan ug misimba sila sa mga diosdios ug gihigugma ang mga torta nga adunay mga pasas." **2** Busa gipalit ko siya sa napulo ug lima ka plata ug usa ka Homer ug lethek nga sukop sa sibada. **3** Gisulithan ko siya, "Kinahanglan mopuyo ka na uban kanako sa taas nga panahon. Dili kana usa ka babaye nga gabaligya ug dungog o gipanag-iya sa ubang lalaki. Sa samang paagi, mag-uban ako kanimo." **4** Kay ang katawhan sa Israel magpuyo sa taas nga panahon ngalay hari, prin西pe, halad, haligi nga bato, efod o mga diosdios. **5** Pagkahuman niana mobalik ug mangita ang mga katawhan sa Israel kang Yahweh nga ilang Dios ug kung David nga ilang hari, ug sa kataposang mga adlaw, moduol sila nga magapangurog sa atubangan ni Yahweh tungod sa iyang pagkamaayo.

4 Paminawa ang pulong ni Yahweh, kamong katawhan sa Israel. Adunay sumbong si Yahweh batok sa mga lumulupyo sa yuta, tungod kay walay pagkamatinud-anon o matinud-anon nga kasabutan, walay kaalam sa

Dios sa yuta. **2** Adunay pagtunglo, pagpamakak, pagpatay, pagpangawat ug pagpanapaw. Giguba sa katawhan ang tanan nga mga utlanan, ug sunodsunod ang pagpang-ula sa dugo. **3** Busa nauga na ang yuta, ug nangaluwa na ang mga napuyon niini; ang mga bangis nga mananap sa kaumahan ug ang mga langgam sa kawanangan, gipanguha bisan paman ang mga isda sa kadagatan. **4** Apan ayaw tugot niya adunay mokhi; ayaw tugot niya bisankinsa ngasmasangil sa ubang tao. Tungod kay kamo nga mga pari, ang akong gipasanginlan. **5** Mangapandol kamong mga pari panahon sa adlaw, mangapandol usab uban kaninyo ang mga propeta panahon sa kabagbion, ug pagalaglagon ko ang inyong inahan. **6** Mapukan ang akong katawhan tungod kay kulang sila ug kaalam. Tungod kay kamong mga pari gisalikway niryo ang kaalam, isalikway ko usab kamo kanako ingon nga mga pari. Tungod kay gikalimtan niyo ang akong balaod, bisan ug inyong Dios, kalimtan ko usab ang inyong mga anak. **7** Si dahan nagkadaghan ang mga pari, midaghan usab ang ilang pagpakaasala batok kanako. Ilang gibaylo ang ilang kadungungan sa kaulawan. **8** Gipangaon nila ang mga sala sa akong katawhan; mga hakog sila ug hilabihan ang ilang pagkadaotan. **9** Managsama lamang ang katawhan ug ang mga pari: Silotan ko silang tanan sa ilang mga tinuhon; ug pabayron ko sila sa ilang mga binuhatan. **10** Manganon sila apan dili kini igo; nagbuhat sila ug salawayon nga pagpakhilawas apan dili kini managhan, tungod kay nagpalayo sila kung Yahweh. **11** Gihigugma nila ang pagpakhilawas gawas sa kaminyo, mag-inom ug bino, ug bag-on bino, nga maayo nagkuha sa ilang panabot. **12** Nangutana ang akong katawhan sa ilang kahoy nga mga diosdios, nga naghatag kanila ug mga pagpanagna sa ilang mga sungkod. Tungod kay ang hunahuna sa pagkadaotan maoy nagpahisalaag kanila, ug namuhat sila sama sa babayeng nagbaligya ug dungog imbis nga magmatinud-anon sila sa ilang Dios. **13** Naghahad sila sa ibabaw sa kabukiran ug misunog ug insenso sa kabungtoran, ilalom sa mga kahoy nga tugas, mga alamo, mga robe, tungod kay landong

kini. Busa naghimo ug malaw-ay nga pagpakighilawas ang inyong mga anak nga babaye, ug nakapanapaw usab ang inyong umagad nga mga babaye. **14** Dili ko silotan ang inyong mga anak nga babaye sa dihang gipili nila ang paghimo ug malaw-ay nga pagpakighilawas, ni ang inyong umagad nga mga babaye sa dihang manapaw sila. Tungod kay gihatag usab sa mga lalaki ang ilang kaugalingon ngadto sa mga babaye nga nagbaligya ug dungog, ug maghalad sila ug mga halad aron makabutah sila ug hugaw nga pagkighilawas uban sa mga babaye nga magbaligya ug dungog. Busa pagalaglagon ko ang kawathan nga wala nakasabot. **15** Bisan tuod nakapanapaw kamo Israel, hinaot dili mahimong sad-an ang Juda. Ayaw pag-adto sa Gilgal, kamong kawathan; ayaw pagtugtsa sa Bet Aven, ug ayaw panumpa, sa pag-ingon, "Ingon nga buhi si Yahweh." **16** Tungod kay nagmasinupakong ang Israel, sama sila kababongon sa nating baka. Unsaon man ni Yahweh pagdala kanila ngadto sa sibisbanan sama sa mga karnero nga anaa sa lunhaw nga sagbot? **17** Nakighiusa si Efraim sa mga diosdios; biya siya nga nag-inusara. **18** Bisan tuod ug uwala na ang ilang isog nga ilimnon, nagpadayon gihapon sila ug panapaw; gihugugma pag-ayo sa iyang mga pangulo ang ilang kawalan. **19** Pagaputoson siya sa mga pako sa hangin; ug mapaulawan sila tungod sa ilang mga halad.

5 Paminawa kini, mga pari! Hatagig pagtagad, panimalay sa Israel! Paminaw, panimalay sa hari! Tungod kay moabot ang paghukom batok kaninyong tanan. Nahimo kamong lit-ag ngadto sa Mizpa ug pukot nga gibukhad ngadto sa Tabor. **2** Nagtindog ang mga masinupakon sa kinahilaman sa pagpamatay, apan silotan ko silang tanan. **3** Nakaila ako kang Efraim, ug wala matago kanako ang Israel. Efraim, karon nahimo kung sama sa babaye nga nagbaligya ug dungog; nahugawang ang Israel. **4** Dili sila tugotan sa ilang mga binuhatan nga mobalik sa Dios, tungod kay anaa kanila ang hunahuna sa pagpanapaw, ug wala sila makaila kung Yahweh. **5** Ang pagkamagarbohon sa Israel ang nagpamatuod batok kaniya; busa mapandol ang Israel ug ang Efraim sa ilang kasal-anan; ug mapandol usab ang Juda uban kanila. **6** Mangadto sila uban sa panon sa ilang mga karnero ug baka aron sa pagpangita kung Yahweh, apan dili niya siya makaplagan, tungod kay gipahilayo niya ang iyang kaugalingon gikan kanila. **7** Nagmaluibon sila kung Yahweh, tungod kay nag-anak sila ug dili ilang mga anak. Karon pagatukbon sila sa pagsaulog sa bag-ong bulan uban ang ilang mga kaumahan. **8** Patinggoga ang budyo sa Gibeon, ug ang trumpeta sa Rama. Patinggoga ang singgit sa panagubat sa Bet Aven: "Gukdon namo kamo, Benjamin!" **9** Mahimong biniyaan ang Efraim sa adlaw sa pagsilot. Taliwala sa mga tribu sa Israel akong gipahayag ang sigurado nga mahitabo. **10** Sama niadtong nagsibog sa utlanan nga bato ang mga pangulo sa Juda. Iububo ko kanila ang akong kapungot sama sa tubig. **11** Madugmok ang Efraim; madugmok siya sa paghukom, tungod kay miuyon siya sa paglakaw sunod sa mga diosdios. **12** Busa mahimo akong sama sa mananap ngadto sa Efraim, ug sama sa pagkadunot ngadto sa balay sa Juda. **13** Sa dihang nakita sa Efraim ang iyang balatian, ug nakita sa Juda ang iyang samad, unya miadtang Efraim sa Asiria, ug napagdala ang Juda ug mga mensahero ngadto sa bantogang hari. Apan wala siya makahimo sa pagtambal kaninyo nga kawathan o sa pag-ayo sa inyong samad. **14** Busa mahimo akong sama sa liyon ngadto sa Efraim, ug sama sa batan-ong liyon ngadto sa balay sa Juda. Ako, bisan ako, mokuniskunis ug mobiya; pagabihagon ko sila, ug walay bisan kinsa nga makaluwasa kanila. **15** Molakaw ug mobalik sa akong dapit, hangtod nga ilhon nila ang ilang pagkasad-an ug mangita sa akong panagway, hangtod nga tinud-an nila akong pangitaon sa ilang kalisdanan."

6 Dali kamo, mamalik kita kung Yahweh. Tungod kay iya kitang gikuniskunis, apan ayohon niya kita; gisamaran niya kita, apan bugkosan niya ang atong mga samad. **2** Human sa duha ka adlaw buhion niya kita; bangonon niya kita sa ikatulo nga adlaw, ug magkinabuhi kita sa atubangan niya. **3** Ilhon nato si Yahweh; modutdot kita sa pag-ila kaniya. Ang iyang pag-abot sama sa sigurado sa banagbanag; moanhi siya kanato sama sa ulan, sama sa ulan sa tingpugas nga mobisibis sa yuta." **4** Unsa man ang buhaton ko kanimo, Efraim? Unsa man ang buhaton ko kanimo, Juda? Ang inyong pagkamatinud-anon sama sa gabon sa kabutungan, sama sa yamog nga dali lang nahawan. **5** Busa gipinopino ko sila pinaagi sa mga propeta, gipangpatay ko sila pinaagi sa mga pulong sa akong baba. Ang imong mga sugo sama sa midan-ag nga kahayag. **6** Kay nagtinguha ako ug pagkamatinud-anon ug dili ang halad, ug ang kaalam sa Dios labaw pa sa mga halad sinunog. **7** Gisupak nila ang kasabotan sama kung Adan;

wala sila nagmatinud-anon kanako. **8** Ang Gilead usa ka siyudad sa mga daotan uban ang mga lama sa dugo. **9** Sama sa mga daotan nga pundok sa mga kawatan nga adunay gibanhigan, mao nga naqtigom ang mga pari aron nga mopatay ditto sa dalan paingon sa Shekem; nakabuhut sila ug makaukulaw nga mga sala. **10** Nakita ko ang makalilisang nga butang sa balay sa Israel; anaa ditto ang pagbaligya ug dungog ni Efraim, ug nahimong hugaw ang Israel. **11** Alang usab kanimo, Juda, natakda na ang pag-ani, sa dihang ipasig-uli ko ang kadaugaya sa akong kawathan.

7 Sa dihang gusto nako ayohon ang Israel, mabutyg gayod ang sala sa Efraim, bisan paman ang mga daotang binuhatan sa Samaria, kay nagbuhut sila ug pagpangilad; mosulod ang kawatan, ug mosulong sa kadalanan ang panon sa mga tulisan. **2** Wala nila maamgohi sa ilang kasingkasing nga nahinumdonan nako ang tanan nilang mga daotang binuhatan. Karon gipalibotan sila sa daotan nilang binuhatan; ug nasayran kano kining tanan. **3** Pinaagi sa ilang pagkadotaon gilipay nila ang hari, ug pinaagi ilang mga bakak gilipay usab nila ang mga opisyal. **4** Malibon silang tanan, sama sa gipainit nga pugon sa panadero, nga moundang sa pagsiga sa kalayo gikan sa pagmasa sa harina hangtod nga motubo kini. **5** Sa adlaw sa among hari gisakit sa mga opisyal ang ilang mga kaugalingon pinaagi sa makapainit nga bino. Gituy-od niya ang iyang kamot niadtong nagbiaybiay. **6** Tungod kay sama sa pugon ang ilang kasingkasing, gihimo nila ang ilang malimbongan nga laraw. Nag-aso-aso ang ilang kasuko sa tibuok gabii; ug sa pagkabuntag misilaob kini sama sa nagdilab ug kalayo. **7** Hilabihan ang ilang kainit sama sa pugon, ug gilamoy nila kadtong nadgumala kanila. Nangalaglag ang tanan nilang mga hari; ug walay bisan usa kanila nga mitawag kanaoko. **8** Nakig-abin si Efraim uban sa mga kawathan. Sama sa lapad nga tinayap si Efraim nga wala pa mabali. **9** Gilamoy sa mga langyaw ang iyang kusog, apan wala siya nasayod niini. Giwisik-wisikan siya ug mga puti nga buhok, apan wala siya masayod niini. **10** Ang pagkamahitas-on sa Israel mao gayod ang nagpamatuod batok kaniya; bisan pa niana, wala sila mibalik kung Yahweh nga ilang Dios, ni wala sila midangop kaniya, bisan pa niining tanan. **11** Sama sa salampati ang Efraim, tanga ug walay alamag, nga nagtawag sa Ehipto, unya milupad ditto sa Asiria. **12** Sa dihang moadto sila, isabwag ko kanila ang akong pukot, birahon ko sila paubos sama sa mga langgam sa kawanangan. Silotan ko sila sa ilang pagpanon. **13** Kaalaot nila! Kay mibulag sila gikan kanako. Modangat na kanila ang kadaot! Nagmasinupakon sila batok kanako! Luwason ko unta sila, apan nagsulti sila ug mga bakak batok kanako. **14** Wala sila mihilak kanako sa tibuok nilang kasingkasing, apan midangoyngam lojam sila sa ilang higdaanan. Nagtigom silang tanan ug trigo ug bag-ong bino, unya mibiya sila kanako. **15** Bisan ug gimatuto ko sila ug gilig-on ang ilang mga bukton, karon naglaraw sila ug daotan batok kanako. **16** Mibalik sila, apan wala sila mibalik kanako, ang Labin Halangdon. Sama sila sa udymong nga dili makapana. Mangalaglag gayod ang ilang mga opisyal tungod sa kabastos sa ilang mga dila. Mahimo kining ibiaybiay sa yuta sa Ehipto ngadto sa Israel.

8 "Itunong ang trumpeta sa imong ngabil! Moadto ang agila sa balay ni Yahweh tungod kay wala gituman sa kawathan ang akong kasabutan ug nagsupak batok sa akong balaod. **2** Nagtawag sila kanako, 'Akong Dios, nakaila kaming mga Israelta kaniomo.' **3** Apan gisalikway sa Israel kung unsa ang maayo, ug pagagukdon siya sa kaaway. **4** Nagpili sila ug hari, apan dili pinaagi kanako. Naghimo sila ug mga diosdios alang sa ilang kaugalingon pinaagi sa ilang mga plata ug bulawan, apan tungod lamang kini aron nga pagalaglagon sila." **5** "Gisalikway ang inyong nating baka, Samaria. Nagsilaob ang akong kasuko batok niining mga tawhana. Hangtod kanusa-a man sila magpabilin sad-an? **6** Tungod kay gikan sa Israel kini nga diosdios; ang magbubuhut ang naghimo niini; Dili ang Dios! Pagag-obon ang baka sa Samaria. **7** Tungod kay nagpugas ug hanig ang kawathan ug magaani ug alimpulos. Ang nagtindog nga trigo walay mga bunga; dili kini maghatag ug harina. Kung mahinog man kini, pagalamoyon kini sa mga langyaw. **8** Gilamoy ang Israel; naghigida sila karon taliwala sa mga kanasoran sama sa butang nga walay kapusulan. **9** Tungod kay niadtong sila sa Asiria sama sa ihalas nga asno nga nag-inusara. Nagsuhol ang Efraim ug hiniguma alang sa iyang kaugalingon. **10** Bisan tuod nagsuhol sila ug hiniguma taliwala sa mga nasod, tigomon ko sila karon. Mangaluya sila tungod sa pagdaogaodao sa hari ug sa mga prinsipe. **11** Tungod kay gipadaghan sa Efraim ang mga halaran alang sa mga halad sa sala, apan

nahimo hinoon kining mga halaran sa pagbuhat ug mga sala. **12** Mahimo kong isulat sa 10, 000 ka higayon ang akong balaod alang kanila, apan lantawon nila kini nga daw katingalahan kanila. **13** Ug alang sa mga pagsakripisyos sa akong mga halad, ginahalad nila ang karne ug ginakaon kini, apan ako, si Yahweh, wala nagdawat niini. Karon, hunahuna ko ang ilang mga kalapasan ug silotan ang ilang mga sala. Mabalik sila sa Ehipto. **14** Gikalimtan na ako sa Israel, iyo iyang magbubuhat, ug nagtugot ug mga palasyo. Gilig-on sa Juda ang daghang mga siyudad, apan magpadala ako ug kalayo sa iyang mga siyudad; moguba kini sa iyang mga kota.

9 Ayaw paglipay, Israel, sama sa kalipay sa ubang mga tawo. Tungod kay nagsalibon ka, ug mibiya sa imong Dios. Ganahan kang mobayad sa kantidad nga gipangayo sa babaye nga nagbaligya ug dungog diha sa tanang mga salog nga giukanan. **2** Apan dili mopakaon kanila ang salog nga giokunan ug ang pug-anan sa bino; pakyosan sila sa bag-on bino. **3** Dili na sila makapadayon sa pagpuyos sa yuta ni Yahweh; hinun, mabalik si Efraim sa Ehipto, ug moabot ang adlaw nga mokoanon sila ug hugaw nga pagkaon didto sa Asiria. **4** Dili na sila mobubo ug halad nga bino alang kang Yahweh, ni makapahimut sila kaniya. Alang kanila mahimong sama sa pagkaon sa pagbangutan ang ilang mga halad: ang tanang mokoanon niini mahugaw. Tungod kay ang pagkaon alang lamang sa ilang mga kaugalingon; dili kini moabot sa balay ni Yahweh. **5** Unsa man ang inyong buhaton sa gitakda nga kapistahan, sa adlaw sa kapistahan nga alang kang Yahweh? **6** Kay, tan-awa, kung makaikyas ba sila sa kadaot, ang Ehipto maoy motigom kanila, ug ang Memfis maoy molubong kanila. Kabahin sa ilang mga tinagoang mga plata- ang hait nga maoy tanom maoy maghupot niini, ug mapuno sa mga tunok ang ilang mga tolda. **7** Nagsingabot na ang mga adlaw sa pagsilot; moabot na ang mga adlaw sa paghukom. Ipihbalo kining mga butanga sa tibuok Israel. Hungog ang propeta, ug buang ang tawo nga makinaadmanon, tungod sa inyong dakong sala ug dakong kahugawan. **8** Ang propeta maoy magbalantay nga iya sa Dios alang kang Efraim. Apan ang mga lit-ag nga alang sa langgam anaa sa tanan niyang agianon, ug ang kahugawan sa iyang atubangan anaa sa balay sa iyang Dios. **9** Gihugawan nila pag-ayo ang ilang mga kaugalingon sama sa mga adlaw sa Gibeon. Hinumduinan sa Dios ang ilang mga kalapasan, ug silotan sila tungod sa ilang mga sala. **10** Miungon si Yahweh, "Sa dihang nakaplagan ko ang Israel, sama kini sa pagpangita ug mga ubas sa kamingawan. Sama sa unang bunga sa kahoying iger apananoha nga tingbunga niini, nakaplagan ko ang inyong mga amahan. Apan miadto sila kang Baal Peor, ug gitugyan nila ang ilang mga kaugalingon ngadto sa makuulaw nga rebulto. Nahimo silang sama ka hugaw sa rebulto nga ilang gihigugma. **11** Alang kang Efraim, molutap ang ilang himaya sama sa langgam. Wala nay paghimumuso, walay pagbuntis, ug walay pagpanamkon. **12** Bisan pa ug magdala silag mga bata, kuharo ko sila aron walay mahibilin kanila. Alaoit sila sa dihang matalikod ako kanila! **13** Nakita ko si Efraim, sama sa Tiro, gitanon sa lunhawng mga sagbot, apan dalhon ni Efraim ang iyang mga anak ngadto sa tawo nga moilhaw kanila." **14** Ihatag kanila, Yahweh unsa man ang ihatag mo kanila? Hatagi sila ug tagoangkang nga dili maka sapupot bata ug mga dughan nga dili mohatag ug gatas. **15** "Tungod sa ilang pagkadaotan didto sa Gilgal, dito ako nagsugod sa pagdumot kanila. Tungod sa ilang makasasalang binuhatan, palayason ko sila sa akong balay. Dili ko na sila higugmaon pa, masinupakon ang tanan nilang mga opisyos. **16** Nasakit si Efraim, ug nalaya ang ilang mga gamot; dili sila makabunga. Bisan pa ug aduna silay mga anak, pamayton ko ang ilang hinigugmang mga anak." **17** Isalikway sila sa akong Dios tungod kay wala sila mituman kaniya. Maglatagaw sila sa mga kanasoran.

10 Ang Israel usa ka mahimsog nga paras nga nagahatag sa iyang bunga. Samtang nagadaghan ang iyang bunga, mas nagadaghan usab ang mga halaran nga iyang natukod. Samtang nanaghan ang bunga sa iyang yuta, mas nahimong maayo ang iyang mga haligi. **2** Malimbongan ang ilang kasingkasing; karon kinahanglan nga antoson nila ang ilang pagkasad-an. Bungkag ni Yahweh ang ilang mga halaran; gub-on niya ang ilang mga haligi. **3** Tungod kay magasulti sila, "Wala kamiy hari, tungod kay wala kami nahadlok kang Yahweh, ug kung aduna kamiy hari— unsa man ang mabuhut niya alang kanamo?" **4** Nagasulti sila ug hawang nga mga pulong ug nagabuhat ug mga kasabutan pinaagi sa bakak nga pagpakiisa. Busa ang hustisya magaturok sama sa makahilo nito mga sagbot sa mga tudling sa kaumahan. **5** Mangahadlok ang mga lumulupyo sa Samaria tungod sa mga baka sa Bet Aven. Nagsubo ang mga tawo

alang kanila, sama niadtong mga pari nga nagsimba ug mga diosdios nga nagsadya kanila ug sa ilang katahom, apan wala na sila didto. **6** Pagadon sila sa Asiria ingon nga gasa sa bantogang hari. Mapakaulawan ang Efraim, ug ikaulaw sa Israel ang ilang diosdios. **7** Pagalaglagon gayod ang hari sa Samaria, sama sa tipak sa kahoy nga naglutow sa tubig. **8** Ang mga hataas nga mga dapit sa pagkadaotan pagagub-on. Mao kini ang sala sa Israel! Motubo ang mga tunok ug sampinit sa ilang mga halaran. Magasulti ang katawhan sa mga kabukiran, "Taboni kami!" ug sa mga kabungtoran, "Tumpagi kami!" **9** Israel, nakasala kamo suka pa sa kapanahonan sa Gibeon; didto nagpabilin kamo. Dili ba maapsan sa gubat ang mga anak nga lalaki sa kasayapanan didto sa Gibeon? **10** Sa dihang tinguhaon ko kini, pantunon ko sila. Magtigom ang mga nasod batok kanila ug ibutang sila sa pagkaginapung tungod sa ilang makaduha nga kalapasan. **11** Usa ka tinuoldeoang nating baka ang Efraim nga mahigumaong mogjok sa trigo, busa pagabutangan ko ug yugo ang iyang liog. Pagayugohan ko ang Efraim; magdarao ang Juda; pagabirahan ni Jacob ang karas sa iyang kaugalingon. **12** Pagtanom ug pagkamatarong alang sa imong kaugalingon, ug anihia ang bunga sa matinud-anong kasabutan. Bungkala ang inyong wala nadaro nga yuta, tungod kay mao na kini ang panahon sa pagtuaw kang Yahweh, hangtod nga moabot siya ug magpaulan ug pagkamatarong diha kaninyo. **13** Nagdarao kamo ug pagkadaotan; nag-anii kamo ug pagdaogaon. Gikaon niyong ang bunga sa pagpanglimbong tungod kay nagsalig man kamo sa inyong mga laraw ug sa inyong daghang mga sundalo. **14** Busa motugbaw ang kagubot sa gubat talivala sa inyong katawhan, ug pagalaglagon ang tanan niyong lig-on nga mga siyudad. Mahimo kining sama sa paglaglag ni Shalman sa Bet Arbel panahon sa gubat, sa dihang gipangwataswasat ang mga inahan uban sa ilang mga anak. **15** Mahitabo usab kini kaninyo, Betel, tungod sa inyong hilabihang pagkadaotan. Sa pagkabanaganbanag pagalaglagon sa hingpit ang hari sa Israel."

11 "Gihigugma ko si Israel sa batan-on pa siya, ug gitawag ko siya nga akong anak pagawas sa Ehipto. **2** Kung sigihon sila sa pagtawag, mas mosamat hinunio nga magpalayo sila kanako. Naghalad sila ngadto sa mga Baal ug nagsunog ug mga insenso ngadto sa mga diosdios. **3** Bisan kon ako mao ang nagtudlo kang Efraim sa paglakaw. Ako mao ang nagkupot sa ilang mga kamot pataas, apan wala sila nasayod nga ako ang nag-atiman kanila. **4** Gigiyanan ko sila gamit ang higot nga panapton sa mga tawo, gamit ang higot sa gugma. Nahimo ako ngadto kanila nga sama sa usa ka tawo nga nagkupot sa renda sa ilang mga apapangig aron mapasayon kini, ug miluhod ako ngadto kanila ug gipakaon sila. **5** Dili ba sila mabalik sa yuta sa Ehipto? Dili ba sila dumulahan sa Asiria tungod kay midumili sila sa pagbalik kanako? **6** Mahagbong ang espada ngadto sa ilang mga siyudad ug moguba sa mga ali sa ilang mga ganghaan; moguba kini kanila tungod sa kaugalingon nilang mga piano. **7** Hingpit nga nakahukom ang akong mga katawhan sa pagbiya kanako. Bisan pa ug mosangpit sila sa Labaw nga Makagagahom, walay motabang kanila. **8** Unsaon man nako pagbiya kanimo, Efraim? Unsaon man nako pagtugyan kanimo, Israel? Unsaon ko man paghimo kanimo nga sama kang Adma? Unsaon ko man paghimo kanimo nga sama kang Zeboim? Nausab ang akong kasingkasing; nakutaw ang tanan nakong kaluoy. **9** Dili ko ipahamtang ang hilabihang ko nga kasuko; dili ko na usab gub-on si Efraim. Tungod kay Dios ako ug dili tawo; ako mao ang Balaan talivala kaninyo, ug dili ako moarha uban ang kasuko. **10** Mosunod sila kang Yahweh; ug mongulob siya sama sa liyon. Sa dihang mongulob siya, mangabot nga magkurog ang iyang mga anak gikan sa kasadpan. **11** Moabit sila nga magkurog sama sa mga langgam sa Ehipto, sama sa salampati nga gikan sa yuta sa Asiria. Papuy-on ko sila sa ilang mga balay- mao kini ang gióngon ni Yahweh. **12** Gipalibutan ako ni Efraim uban sa mga bakak, ug ang panimalay ni Israel uban ang pagpanglimbong. Apan si Juda padayon nga nag-uban kanako, ang Dios, ug nagmatinud-anon kanako, ang Balaan."

12 Nagahanggap ang Efraim ug hangin ug nagasunod sa hangin sa sidluran. Nagpadayon siya sa pagpakyalap sa mga bakak ug kabangis. Naghimo sila ug kasabutan uban sa Asiria ug nagdala lana sa olibo ngadto sa Ehipto. **2** Adunay sumborg si Yahweh batok sa Juda ug silotan niya si Jacob sa iyang gibuhat; pagabalsan niya siya sa iyang mga nabuhut. **3** Gikuptan ni Jacob ang tikod sa iyang igsoon didto sa tagoangkang, nakiglayog siya sa Dios sa iyang pagkahamtong. **4** Nakiglayog siya sa anghel ug midaog. Mihilak siya ug mihangyo sa iyang pabor. Nahimamat niya ang Dios didto sa Betel; ug didto nakigulti ang Dios

kaniya. **5** Mao kini si Yahweh, ang Dios nga pangulo sa kasundalohang anghel; "Yahweh" ang ngalan nga itawag kaniya. **6** Busa balik sa inyong Dios. Tipigi ang matinud-anong kasabotan ug hustisa, ug paabot nga mapinadayanon sa inyong Dios. **7** Ang mga magpapatigayon nagdala ug tikasan nga mga timbangan; gihigugma nila ang pagpanggilad. **8** Mimong si Efraim, "Nahimo gayod ako ngadunahan kaayo; nakakaplag ako ug bahandi alang sa akong kaugalingon. Dili sila makakaplag ug kalapasan nganhi kanako sa tanan nakong gibuhat, bisan unsa nga sala." **9** "Ako si Yahweh nga inyong Dios gikan sa yuta sa Ehipto. Himoon ko nga magpuyo kamo pagbalik sa mga tolda, sama sa mga adlaw sa gitakda nga kasaulogan. **10** Nagqsulti ako sa mga propeta, ug gihatagan ko sila ug daghang mga panan-awon alang kaninyo. Naghatatak ako ug mga sambingay pinaagi sa mga kamot sa mga propeta. **11** Kung adunay pagkadaotan sa Gilead, sigurado gayod nga walay pulos ang mga tawo. Naghalad sila ug torong baka didto sa Gilgal; ang ilang mga halaran mahisama sa mga tinapok nga bato diha sa mga tuulding sa kaumahan. **12** Mikagi si Jacob didto sa yuta sa Aram; mitrabaho si Israel; ug nagbantay siyag pundok sa mga karnero aron makabaton ug asawa. **13** Gidala ni Yahweh pagawas sa Ehipto ang Israel, ug giatiman sila pinaagi sa propeta. **14** Gipasuko ni Efraim sa mapait si Yahweh. Busa biyaan sa Ginoo ang iyang dugo ug ibalik ang kaulawan ngadto kaniya.

13 "Sa dihang miistorya si Efraim, adunay pag-uyog. Gituboy niya ang iyang kaugalingon ngadto sa Israel, apan nahiimo siyang sad-an tungod sa pagsimba kang Baal, ug namatay siya. **2** Karon nagpakaasala pa gayod sila ug dugang. Nagbuhat sila ug puthaw ug mga larawan gikan sa ilang plata, mga diosdios nga hinimo pag-ayo gikan sa mga banggitian nga magkukulit. Mimong ang kawathan kanila, 'Mao kini ang mga kalalakin-an nga mohalad ug halok sa larawan nga baka.' **3** Busa mahisama sila sa mga panganod sa kabuntagon, sama sa yamog nga mahawan sa sayo, sama sa tahop nga gipadpad palaya sa hangin gikan sa giokanan nga salog, ug sama sa aso gikan sa panghaw. **4** Apan ako si Yahweh nga inyong Dios gikan sa yuta sa Ehipto. Kinahanglan nga ako lamang ang inyong ilhon nga Dios ug wala nay lain pa; kinahanglan nga ilhon ninyo nga walay laing manluluwas gawas kanako. **5** Nailhan ko ikaw didto sa kamingawan, didto sa yuta nga hilabihan ka uga. **6** Napuno ka sa dihang anaa kay sibsibanan; ug sa dihang napuno ka, nagmapahitas-on ang imong kasingkasing. Tungod niana gikalimtan mo ako. **7** Mahimo akong sama sa liyon kanila; moatang ako sa dalan sama sa leopardo. **8** Hasmagan ko sila sama sa oso nga gikawatan sa iyang mga anak. Kuniskunison ko ang ilang mga dughan, ug lamoyon ko sila sama sa liyon, sama sa ihalas nga mananap nga mokuniskunis pag-ayo kanila. **9** Laglagon ko ikaw, Israel;kinsa man ang makatabang kanimo? **10** Asa na man karon ang imong hari, aron nga moluwas kanimo ug sa tanan nimong mga siyudad? Asa na man ang imong mga tigdumala, nga tungod kanila miington ka kanako, "Tagai ako ug hari ug mga prinsipe?" **11** Gihatagan ko ikaw ug hari tungod sa akong kasuko, ug gikuha ko siya sa akong kapungot. **12** Nagtapun-on na gayod ang kalapasan ug ang pagkasadan ni Efraim. **13** Moabot kaniya ang kasakit sa pagpanganak, apan dili siya maalaman nga anak nga lalaki, kay sa panahon nga ipakatawo na siya, wala siya migawas sa tagoangkan. **14** Luwason ko ba sila gikan sa kamot sa Seol? Luwason ko ba sila gikan sa kamatayon? Asa na man, O kamatayon, ang imong mga hampak? Asa na man, O Seol, ang imong kalaglagan? Nalilong ang kaluoy gikan sa akong mga mata." (**Sheol 7585**) **15** Bisan paman ug madagayoona ni Efraim labaw sa iyang mga igoon nga lalaki; moabot gayod ang sidlakan nga hangin; mohuros ang hangin ni Yahweh gikan sa kamingawan. Mahubas gayod ang tubod ni Efraim, ug mahubas ang iyang balon. Illogen sa kaaway ang iyang mga balay nga adunay mga bililhong butang. **16** Mahimong sad-an ang Samaria, kay misupak man siya batok sa iyang Dios. Mangalaglag sila pinaagi sa espada; wataswatason ang ilang mga gagmayng anak, ug laslasan ang tiyan sa ilang mga mabdos nga babaye.

14 Israel, balik ngadto kang Yahweh nga imong Dios, kay napukan ka tungod sa imong pagkadaotan. **2** Dad-a ang imong mga pulong ug balik ngadto kang Yahweh. Ingna siya, "Isalikway ang tanan namong pagkadaotan ug dawata kung unsa ang maayo, aron mahalad namo kanimo ang bunga sa among mga ngabil. **3** Dili kita luwason sa Asiria; dili usab kita mosakay sa mga kabayo aron sa pagpakkigubat. Ni moiong pa kami sa mga buhat sa among mga kamot, 'Ikaw ang among

mga dios,' kay makakaplag ug kaluoy diha kanimo ang tawo nga walay amahan." **4** "Ayohon ko sila sa ilang pagbiya; higugmaon ko gayod sila, kay mipalayo na ang akong kasuko kaniya. **5** Mahisama ako sa yamog didto sa Israel; mamulak siya sama sa liyo ug mogamot sama sa sedro sa Lebanon. **6** Mosalingsing ang iyang mga sanga; mahisama ang iyang kaanyag sa mga kahoy sa olibo, ug mahisama ang iyang kahumot sa mga sedro sa Lebanon. **7** Mobaik ang mga tawo nga nagpuyo diha sa iyang landong; mabuhil sila sama sa trigo ug mamulak sama sa mga paras. Mahisama ang iyang pagkainila sa bino sa Lebanon. **8** Efraim, unsa pa may labot ko sa mga diosdios? Tubagon ko siya ug moatiman kaniya. Sama ako sa sipres nga kanunay lunhaw ang mga dahon; naggikan kanako ang imong bunga." **9** Kinsa man ang maalamon aron nga masabtan niya kining mga butanga? Kinsa man ang makasabot niining mga butanga aron masayran niya kini? Kay matarong ang mga dalan ni Yahweh, ug maglakaw niini ang mga matarong, apan mapandol niini ang mga masinupakan.

Joel

1 Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot kang Joel nga anak nga lalaki ni Petuel. **2** Paminawa kini, kamong mga kadagkoan, ug paminaw kamong tanan nga mga lumolupyo sa yuta. Nahitabo na ba kini sa inyong mga adlaw o sa mga adlaw sa inyong mga katigulangan kaniadto? **3** Sulithi ang inyong mga anak mahitungod niini, ug ipasulti sa inyong mga anak ngadto sa ilang mga anak, ug sa ilang mga anak sa sunod nga kaliwatan. **4** Gikaon sa dakong dulon ang salin sa panon sa dulon; gikaon sa apan-apan ang salin sa dakong dulon; ug gikaon sa ulod ang salin sa apan-apan. **5** Bangon ug panghilak, kamong mga palahubog! Danguyngoy, kamong tanan nga palainom ug bino, tungod kay gikuha na gikan kaninuyo ang tam-is nga bino. **6** Kay mitunggas nganhi sa akong yuta ang usa ka nasod, nga kusgan ug dili maihah. Ang inyong mga ngipon mao ang ngipon sa usa ka liyon, ug aduna siyay mga ngipon sa usa ka bayeng liyon. **7** Gihimo niyang makallisang nga dapit ang akong kaparasan ug gipanitan ang akong kahoy nga igera. Gipanitan ug gilabay niya ang parni niini, nangaputi ang mga sanga niini. **8** Pagbangotan sama sa usa ka ulay nga nagbisti ug sako tungod sa kamatayon sa iyango batan-ong bana. **9** Gikuha ang halad nga trigo ug ang halad nga ilimmon gikan sa balay ni Yahweh. Nagbangotan ang mga pari, nga mga sulugoon ni Yahweh. **10** Naguba ang kaumahan, nagbangotan ang yuta tungod kay nadacto ang trigo. Nahubas ang bag-o nga bino, ug wala nay lana. **11** Kaulaw, kamong mga mag-uuma, ug pagdanguyngoy, kamong mga tig-atiman sa paras, alang sa trigo ug sebada. Kay nahanaw na ang pag-ani sa kaumahan. **12** Nangalaya ang mga paras ug nangauga na ang mga kahoy nga igera, ang mga kahoy nga grandada, inger man ang mga kahoy nga palmera, ug ang mga kahoy nga mansanas—nalya ang tanang kahoy sa kaumahan. Kay nawala na ang kalipay gikan sa mga kiliwati sa kawathan. **13** Pagsul-ob ug sako ug pagbangotan, kamong mga pari! Pagdanguyngoy, kamong mga alagad sa halaran. Umari kamo, paghigda tibuk gabii nga nagsul-ob ug sako, kamong mga sulugoon sa akong Dios. Kay wala nay halad nga trigo ug halad nga ilimmon nga ihalad sa balay sa Dios. **14** Pagpatawag ug balaan nga pagpusa, ug pagpatawag ug balaan nga panagtigom. Tigoma ang mga kadagkoan ug tanang mga lumolupyo sa yuta ngadto sa balay ni Yahweh nga inyong Dios, ug paghilak ngadto kang Yahweh. **15** Alaoit gayod nianang adlaw! Kay haduol na ang adlaw ni Yahweh. Moabot ang kalaglagan gikan sa Labing Gamhanan pinaagi niini. **16** Wala ba gikuha ang pagkaon sa atong atubangan, ang kalipay ug kasadya gikan sa balay sa atong Dios? **17** Nangalata ang mga binhi sa ilalom sa bantok nga yuta niini, gibilyaan ug nangaguba na ang mga kamalig, tungod kay nangalaya na ang trigo. **18** Nag-agulo gayod ang mga mananap! Nag-antos ang panon sa mga baka tungod kay wala na silay sibsibanan. Nag-antos usab ang mga panon sa karnero. **19** Yahweh, nagtuaw ako diha kanimo. Kay gilamoy sa kalayo ang mga sibsibanan sa kamingawan, ug gisunog sa nagdilaab nga kalayo ang tanang mga kahoy sa kaumahan. **20** Bisan ang mga mananap sa kaumahan nagtuaw diha kanimo, kay namala ang tubig sa kasapaaan, ug gilamoy sa kalayo ang mga sibsibanan sa kamingawan.

2 Patingoga ang trumpeta sa Zion, ug patingoga ang pagpasidaan diha sa akong balaang bukid! Tugot nga mangurog sa kahadlok ang tanang lumolupyo sa yuta, kápít ang nangadto sa akong adlaw ni Yahweh; sa pagkatinuod, haduol na kini. **2** Mao kini ang adlaw sa kantitngit ug kadulom, usa ka adlaw sa mga pangandong ug hilabihan kantitngit. Sama sa banagbanag nga mikaylap diha sa kabukiran, naggadulong ang daghan ug kusgan nga kasundalohan. Wala pay kasundalohan nga sama niini, ug wala na gayoy sama pa niini, bisan sa daghan pang kaliwatan. **3** Giugdaw sa kalayo ang tanang butang nga anaa sa atubangan niini, ug usa ka nagdilaab nga kalayo ang anaa sa luyo niini. Sama sa tanaman sa Eden ang yuta nga anaa sa atubangan niini, apan adunay nagun-ob nga kamingawan sa luyo niini. Sa pagkatinuod, walay makaikyas gikan niini. **4** Sama sa mga kabayo ang panagway sa kasundalohan, ug midagan sila sama sa mga tigkabayo. **5** Sama sa kasaba sa mga karweha diha sa ibabaw sa kabukiran ang ilang paglukso, sama sa nagdilaab nga kalayo nga misunog sa uhut ang kasabaa niini, sama sa kusgan kasundalohan nga andam na alang sa gubat. **6** Gisakit ang mga tawo diha sa ilang presensya ug nangluspad ang ilang mga panagway. **7** Nanagan sila sama sa kusgan nga mga manggugubat; gisaka nila ang mga paril sama sa mga sundalo; nagmartsa sila, ang matag usa diha sa ilang gilakwan, ug wala mitipas sa ilang mga laray. **8** Walay bisan

usa nga midasmag sa uban nga anaa sa kilid; nagmartsa sila, ang matag usa diha sa iyang agianan; maguba nila ang mga panalipod ug dili mobulag sa laray. **9** Nagdali sila ngadto sa siyudad, nanagan sila padulong sa paril, nanaka sila sa kababayen, ug nanglusot sila sa mga bintana sama sa mga kawatan. **10** Natuyog ang kalibutan diha sa ilang atubangan, nangurog ang kalangitan, mitingit ang adlaw ug ang bulan, ug wala na misidlik ang mga bituon. **11** Gipatugbaw ni Yahweh ang iyang tingog atubangan sa iyang kasundalohan, kahilabanan kadaghan ang iyang mga manggugubat; kusgan sila, nga nagtumura sa iyang mga sugo. Kay bantogan ug hilabihan ka makalilisang ang adlaw ni Yahweh. Kinsa man ang makaikyas niini? **12** "Apan bisan karon," miuong si Yahweh, "Balik kanako uban sa bug-os ninuong kasingkasing. Pagpua, paghilak, ug pagbangotan." **13** Gisia ang inyong mga kasingkasing dili lamang ang inyong mga bisti, ug balik ang Yahweh nga inyong Dios. Kay matinabangon ug maluloy-on siya, dili daling masuko ug puno sa matinud-anong kasabutan, ug buot niya motakikod gikan sa pagpahamtang ug silot. **14** Kinsa man ang nasayod? Tingali ug mobalik usa ug magbaton ug kaluoy, ug mobiya nga adunay gibilin nga panalangin, usa ka halad nga trigo ug usa ka halad nga ilimmon alang kah Yahweh nga inyong Dios? **15** Patingoga ang budyong sa Zion, pagpahigayon ug balaang puasa, ug pagpatawag alang sa balaang panagtigom. **16** Tigoma ang kawathan, pagpahigayon ug balaang panagtigom. Tigoma ang mga kadagkoan, tigoma ang kabataan ug ang masuso nga mga bata. Tugoti nga mogawas sa ilang mga lawak ang mga pamahanon, ug ang mga pangasaw-on gikan sa ilang mga lawak. **17** Tugoti nga maghilak ang mga pari, nga mga sulugoon ni Yahweh, taliwala sa mga balkon ug sa halaran. Tugoti sila nga moiong, "Ipalungkawas ang imong kawathan, Yahweh, ug ayaw tugoti nga tamayon ang imong panulondon, nga biaybiayon sila sa kanasoran. Nganong kinahanglan man sila moiong ngadto sa ubang mga nasod, 'Asa man ang ilang Dios?'" **18** Unya nabalaok si Yahweh sa iyang yuta ug nagnaluluy-on sa iyang kawathan. **19** Mitubag si Yahweh sa iyang kawathan, "Tan-awa, padad-an ko kamo ug trigo, bag-ong bino, ug lana. Matagbaw kamo niini, ug dili ko na gayod tugotan nga maulawan kamo taliwala sa kanasoran. **20** Pahawaon ko gikan kaninuyo ang mga nagasulong nga gikan sa amihanhan, ug abogon sila ngadto sa mala ug biniyayaang yuta. Moadto sa dagat nga anaa sa sidlakang bahin ang naguna sa ilang kasundalohan, ug ang naulahi moadto sa dagat nga anaa sa kasadpan. Moalisbo ang baho niini." Sa pagkatinuod, nagbuhut siya ug dagkong mga butang. **21** Ayaw kahadlok, yuta, pagsadya ug paglipay, kay magbuhut si Yahweh ug dagkong mga butang. **22** Ayaw kahadlok, ihalas nga mananap sa kaumahan, kay motubo ang mga sibsibanan diha sa kamingawan, mamunga ang mga kahoy, ug maghatag ug abot niini ang mga kahoy nga igera ug mga paras. **23** Pagsadya, kawathan sa Zion, ug paglipay diha kah Yahweh nga inyong Dios. Kay hatagan niya kamo ug ulan sa tinglagas sa tukmang panahan ug magpaulan alang kaninuyo, ang ulan sa tinglagas ug ulan sa tingpamulak sama kaniadto. **24** Mapuno ug trigo ang mga giokanan, ug mag-awas ang bag-ong bino ug lana sa dagkong mga banga. **25** "Ibalik ko kaninuyo ang katuigan nga daghan ug abot diin gikaon sa panon sa mga dulon—ang labihan kadaghahan dulon, ang moadta ug nagalaglag nga dulon—ang akong kusgan nga kasundalohan nga gipadala nako diha kaninuyo. **26** Mokano kamo ug daghan ug mangabusog, ug modayeg sa ngalan ni Yahweh nga inyong Dios, nga nagbuhut ug kahibulongan diha kaninuyo, ug dili ko na gayod pakauwalan ang akong kawathan. **27** Masayod kamo nga anaa ako sa Israel, ug ako si Yahweh nga inyong Dios, ug wala nay lain pa, ug dili ko na gayod pakauwalan ang akong kawathan. **28** Ug unya mahitabo nga ibubo ko ang akong Espiritu sa tanang kawathan, ug managna ang inyong mga anak nga lalaki ug babaye. Magdamgo ang inyong hamtong na kalalakin-an, ug makakita ug mga panan-awon ang inyong batan-ong kalalakin-an. **29** Sa mga sulugoon nga mga lalaki ug babaye usab, ibubo ko ang akong Espiritu niadtong mga adlaw. **30** Ipakita ko ang mga katingalahanang butang diha sa kalingitan ug sa kalibutan, dugo, kalayo, ug mga haligi nga aso. **31** Mitingit ang adlaw ug daw mahimong dugo ang bulan, sa dili pa moabot ang bantogan ug makalilisang nga adlaw ni Yahweh. **32** Unya maluwas ang tanan nga motawag sa ngalan ni Yahweh. Kay maanaa diito sa Bikid sa Zion ug sa Jerusalem kadtong nakaikyas, sumala sa gisulti ni Yahweh, ug uban sa mga naluwas, kadtong gitawag ni Yahweh.

3 Tan-awa, niadtong mga adlaw ug nianang taknaa, sa dihang ibalik ko ang mga binihag sa Juda ug sa Jerusalem, **2** tigomon ko ang tanang kanasoran, ug dad-on sila ngadto sa Walog ni Jehoshafat. Hukman ko

sila didto, tungod sa akong katawhan ug sa akong panulondon nga Israel, nga ilang gitibulaag sa kanasoran, ug tungod kay gibahinbahin nila ang akong yuta. **3** Nagripa sila alang sa akong katawhan, gibaylo nila ang batan-ong lalaki sa babayeng nagbaligya ug dungog, ug nagbaligya sila ug batan-ong babaye aron nga makainom sila ug bino. **4** Karon, nganong nasuko man kamo kanako, Tyre, Sidon ug sa tanang rehiyon sa Filistia? Panimaslan ba ninyo ako? Bisan ug manimalos kamo kanako, ibalik ko diha dayon sa inyong kaugalingong ulo ang panimalos. **5** Tungod kay gikuha ninyo ang akong plata ug bulawan, ug gidala ninyo sa inyong mga templo ang akong bilihong mga bahandi. **6** Gibaligya ninyo ang katawhan sa Juda ug sa Jerusalem ngadto sa mga Griyego, aron nga ipahilayo sila gikan sa ilang territoryo. **7** Tan-awa! Ipalingkawas ko sila, gikan sa dapit kung aza mo sila gibaligya, ug pabayon ko ikaw. **8** Ibaligya ko ang imong anak nga mga lalaki ug anak nga mga babaye, pinaagi sa kamot sa katawhan sa Juda. Ibaligya nila sila ngadto sa Sabeans, ngadto sa halayo nga nasod. Tungod kay mao man kini ang gipamulong ni Yahweh. **9** Imantala kini sa tibuok kanasoran, 'Andama ang inyong kaugalingon alang sa gubat, pukawa ang kusgan nga kalalakin-an, paduola sila, paandama ang tanang kalalakin-an aron sa pakiggubat.' **10** Himoa ninyo nga mga espada ang inyong mga pangdaro ug ang mga galab ngadto sa mga bangkaw. Pasultihang huyang nga, 'Kusgan ako.' **11** Pagdali ug pag-anhi, kamong tanang haduol nga kanasoran, pagtigom kamo didto. O Yahweh, ipakanaog ang imong kusgan nga mga manggugubat.' **12** Paandama ang kanasoran ug paadto ngadto sa Walog ni Jehoshafat. Tungod kay maglingkod ako didto aron sa paghukom sa tibuok kanasoran. **13** Dad-a ang galab, kay hinog na ang alanihon. Dali, pug-a ang mga ubas, kay napuno na ang pug-anan sa bino. Nag-awas na ang mga banga, tungod kay hilabihan na ang ilang pagkadaotan." **14** Adunay kagubot, kagubot diha sa Walog sa Paghukom. Tungod kay haduol na ang adlaw ni Yahweh didto sa Walog sa Paghukom. **15** Mitingnit ang adlaw ug bulan, ug dili ipasidlik sa mga bituon ang ilang kahayag. **16** Mongulob si Yahweh gikan sa Zion, ug ipatugbaw ang iyang tingog gikan sa Jerusalem. Matay-og ang mga kalangitan ug kalibutan, apan mahimong silonganhan si Yahweh alang sa iyang katawhan, ug kota alang sa katawhan sa Israel. **17** "Busa masayran ninyo nga Ako si Yahweh ang inyong Dios nga nagpuy sa Zion, ang akong balaang bukid. Unya mahimong balaan ang Jerusalem, ug wala nay kasundalohan ang magmartsa pag-usab batok kaniya. **18** Modagayday ang tam-is nga bino sa kabukiran nianang taknaa, modagayday sa kabungtoran ang gatas, ug modagayday ang tubig sa tanang kasapaaan sa Juda, ug motungha ang tuboran gikan sa balay ni Yahweh ug tubigan ang Walog sa Shitim. **19** Mahimong biniyaan nga inumpang ang Ehipto, ug mahimong kamingawan ang Edom, tungod sa pagpanglupig nga gibuhat ngadto sa katawhan sa Juda, tungod kay nagpaugas sila ug mga dugo sa dili sad-an nga tawo diha sa ilang yuta. **20** Apan pagapuy-an ang Juda hangtod sa hangtod, ug pagapuy-an ang Jerusalem sa tanang kaliwatan. **21** Manimalos ako alang sa ilang dugo nga wala ko pa ikapanimalos," tungod kay nagpuyo si Yahweh sa Zion.

Amos

1 Mao kini ang mga butang mahitungod sa Israel nga nadawat ni Amos, nga usa sa mga magbalantay sa karnero sa Tekoa, diha sa pananawon. Nadawat niya kining mga panan-awon sa mga adlaw ni Uzia nga hari sa Juda, ug sa mga adlaw ni Jeroboam nga anak ngi laalaki ni Joas nga hari sa Israel, duha ka tuig sa wala pa ang linog. **2** Miungon siya, "Modahungang tingog ni Yahweh gikan sa Zion; mosingit siya gikan sa Jerusalem. Mauga ang mga pasibsibanan sa mga magbalantay ug karnero, ug mangalaya ang mga sagbot sa tumoy sa Carmel." **3** Mao kini ang giingon ni Yahweh: "Pagasilotan ko ang Damascus, sa tulo, bisa sa upat ka mga sala niini, tungod sa pagpasipala nila sa Gilead pinaagi sa mga hinagibang nga puthaw. **4** Magpadala ako ug kalayo sa balay ni Hazaell, ug lamuyon niini ang mga kota ni Ben Hadad. **5** Gun-obon ko ang mga babag sa ganghaan sa Damascus ug patyon ang tawo nga nagpuyo sa Biqat Aven, ug ang tawo usab nga nagkupot sa sitro sa Bet Eden. Pagabihagon ngadto sa Kir ang katawhan sa Aram," miungon si Yahweh. **6** Mao kini ang giingon ni Yahweh: "Pagasilotan ko ang Gaza, sa tulo, bisa sa upat ka mga sala niini, tungod kay gibihang nila ang tibook katawhan, aron itugyan ngadto sa Edom. **7** Magpadala ako ug kalayo ngadto sa mga paril sa Gaza, ug pagalamuyon niini ang iyang mga kota. **8** Patyon ko ang tawo nga nagpuyo sa Ashdod, ug ang tawo nga nagkupot ug sitro gikan sa Ashkelon. Bakyawon ko ang akong kamot batok sa Ekon, ug mangamatay ang nahibilin nga mga Filistinohan," miungon si Yahweh nga Ginoo. **9** Mao kini ang giingon ni Yahweh: "Pagasilotan ko ang Tyre, sa tulo, o bisa sa upat ka mga sala niini, tungod sa pagtugyan nila sa tibook katawhan ngadto sa Edom, ug gisupak nila ang kasabotan sa pagnagsigoonay. **10** Magpadala ako ug kalayo sa mga paril sa Tyre, ug pagalamuyon niini ang iyang mga kota." **11** Mao kini ang giingon ni Yahweh, "Pagasilotan ko ang Edom, sa tulo, o bisa sa upat ka mga sala niini, tungod kay gitukod niya ug espada ang iyang igsoon ug wala niya kini gikaloy-an. Nagpadayon ang iyang kasuko, ug milungit handtot sa kahantoran ang iyang kaligutgot. **12** Magpadala ako ug kalayo sa Teman, ug pagalamuyon niini ang mga palasyo sa Bozra." **13** Mao kini ang giingon ni Yahweh, "Pagasilotan ko ang Amon, sa tulo, o bisa sa upat ka mga sala niini, tungod kay gilaslas nila ang tiyan sa mga babayeng mabdos sa Gilead, aron makalapadap sila sa ilang mga utlanan. **14** Pagasunogon ko ang mga paril sa Raba, ug pagalamuyon niini ang mga palasyo, uban ang singgit sa adlaw sa pagpakigubat, uban ang makusog nga hangin sa adlaw sa alimpulos. **15** Mabihag ang ilang hari, siya ug ang iyang mga opisyal," miungon si Yahweh.

2 Mao kini ang gisulti ni Yahweh: "Sa tulo ka mga sala sa Moab, bisa gani sa ika-upat, dili ko gayod bakwion ang silot, tungod kay gisunog niya ang mga bukog sa hari sa Edom hangtod nga naabo kini. **2** Paulanan ko ug kalayo ang Moab, ug lamyon niini ang mga kuta sa Keriot. Mangamatay ang Moab diha sa kaguliyan, inubanan sa panagsingit ug tingog sa trumpet. **3** Laglagon ko ang iyang maghuhukom, ug pamayton ko ang tanang prinsipe uban kaniya," nag-ingon si Yahweh. **4** Mao kini ang gisulti ni Yahweh: "Sa tulo ka mga sala sa Juda, bisa gani sa ika-upat, dili ko gayod bakwion ang silot, tungod kay gisalikway nila ang balaod ni Yahweh ug wala tumana ang iyang mga kasugan. Ang ilang pagkabakakon maoy nakapasalaag kanila nga gisubay usab sa ilang mga amahan. **5** Paulanan ko ug kalayo ang Juda, ug lamyon niini ang mga kuta sa Jerusalem." **6** Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Sa tulo ka mga sala sa Israel, bisa gani sa ika-upat, dili ko gayod bakwion ang silot, tungod kay gibaligya nila ang mga walay sala alang sa plata ug ang mga kabos sa usa ka pares sa sandalyas. **7** Gitunobtunoban nila ang mga ulo sa mga kabos sama sa mga tawo nga nagtunob sa abog diha sa yuta; gisalikway nila ang mga dinacqadga. Ang usa ka laalaki ug anyang amahan nakighilawas sa usa ra ka babaye busa gipakaulawan ang akong balaang ngalan. **8** Nanghiga sila sa kilid sa matag halaran nga nagsul-ob sa mga bisti iringon nga mga garantya, ug diha sa templo sa ilang Dios nanginom sila ug bino gikan niadtong nakamulta. **9** Apangilaglag ko ang mga Amorihanon sa ilang atubangan, diin ang ilang katass-on sama sa gitass-on sa kahoy nga sidro; kusgan siya sama sa kahoy nga tugas. Bisan pa man niana laglagon ko ang iyang mga bunga ug ang iyang mga gamot sa ilalom. **10** Gipalingkawas ko usab kamo gikan sa yuta sa Ehipto ug

gigiyahan kamo sulod sa 40 ka tuig didto sa kamingawan nga gipanag-iya sa mga Amorihanon. **11** Nagpili ako ug mga propeta taliwala sa inyong mga anak ngi laalaki ug mga Nazareno gikan sa inyong mga kabatan-onan. Dili ba mao man kini, O katawhan sa Israel? -mao kini ang pamahayag ni Yahweh. **12** Apan gidani niryo ang mga Nazareno nga moinom ug bino ug gimiandoan ang mga propeta nga dili managna. **13** Tan-awa, dugmokon ko kamo sama sa karomata nga puno sa trigo nga modugmok sa usa ka anak. **14** Bisan pa ang tawong abtik dili gayod makaikyas; ang kusgan mawad-an gayod sa iyang kaugalingong kusog; bisan pa ang mga gamhanan dili gayod makaluwas sa iyang kaugalingon. **15** Dili gayod makasugakod ang tigpana; dili gayod makaikyas ang kusog modagan; ang tawong nangabayo dili gayod makaluwas sa iyang kaugalingon. **16** Bisan pa ang labing isog ngi mga manggugubat mangkiyas nga hubo niadtong adlaw-a -mao kini ang pamahayag ni Yahweh."

3 Paminawa kining pulong nga gisulti ni Yahweh batok kaninyo, katawhan sa Israel, batok sa tibook kaliwatan nga akong gipalingkawas sa yuta sa Ehipto. **2** Kamo lamang ang akong gipili gikan sa tanang kaliwatan sa kalibutan. Busa siloton ko kamo sa tanan ninyong mga sala." **3** Magkuyog ba ang duha ka tawo kung wala sila magkasinabot? **4** Mongulob ba ang liyon nga anaa sa lasang kung wala siyay tukbon? Motingog ba ang batan-ong liyon gikan sa iyang puy-anan kung wala siyay natukob? **5** Malit-ag ba ang langgam sa yuta kung wala kini gibutangan ug paon? Mobitik ba ang lit-ag gikan sa yuta kung walay nalit-ag? **6** Dili ba malisang ang katawhan kung motingog ang trumpeta sa siyudad? Moabot ba ang katalagman sa siyudad kung wala kini gipadala ni Yahweh? **7** Dili gayod mobuhat ug bisa unsa si Yahweh nga inyong Ginoo gawas kung ipadayag niya ang iyang laraw ngadto sa iyang mga sulugoon nga mga propeta. **8** Mingulob na ang liyon; kinsa ba ang dili mahadol? Misulti si Yahweh nga inyong Dios; kinsa ba ang dili managna? **9** Ipadayag kini ngadto sa mga kuta didto sa Asdod, ug sa mga kuta sa yuta sa Ehipto; isulti, "Pagtigom kamo sa kabukiran sa Samaria ug tan-awa ang dakong katingalanhan nga anaa kaniya, ug kung unsa ang pagpanlipug nga anaa sa babaye." **10** Kay wala sila masayod kung unsaon pagbuhut sa husto—mao kini ang pamahayag ni Yahweh—Naghimo sila ug kasamok ug kadaot sa ilang mga kuta." **11** Busa, mao kini ang gisulti ni Yahweh nga Ginoo, "Palibotan sa kaaway ang yuta. Lumpagon ug kawayan niya ang mga kuta." **12** Mao kini ang gisulti ni Yahweh, "Sama sa duha lamang ka mga paa, o usa ka bahin sa dalunggan, ang maluwas sa magbalantay gikan sa baba sa liyon busa maluwas ba ang katawhan sa Israel nga nagpuyo sa Samaria, uban sa usa ka bahin sa lingkoranan, o ang bahin sa usa ka higdaanan." **13** Paminaw ug pagpamutob batok sa balay ni Jacob —mao kini ang gisulti ni Yahweh nga inyong Ginoo, ang Dios nga gamhanan, **14** "Kay sa adlaw nga akong siloton ang mga sala sa Israel, siloton ko usab ang mga halaran sa Betel. Pamutlon ang mga sungay sa halaran ug mangahulog ngadto sa yuta. **15** Lumpagon ko ang balay sa tingtugnaw uban ang balay sa ting-init. Mangahanaw ang mga balay nga hinimo sa baton ivory, ug mangawtagtang ang dagkong mga balay, —mao kini ang gisulti ni Yahweh."

4 Paminaw niining pulong, kamong mga baka sa Bashan, kamong anaa sa bikid sa Samaria, kamong nagdaugdaog sa mga kabos, kamong nagyatak sa mga timawa, kamong nagsulti sa inyong mga bana, "Dad-i kami ug ilimnon." **2** Ang Ginoo nga si Yahweh nanupung pinaagi sa iyang pagkabalaan. "Tan-awa, moabot ang mga adlaw kaninyo nga biraon kamo nila pinaagi sa mga taga, ang ulahi kaninyo pinaagi sa taga sa isda. **3** Molatas kamo sa nangagun-ob nga paril sa siyudad, ang matag usa kaninyo moagi niini, ug isagalabay kamo ngadto sa Harmon—mao kini ang gipahayag ni Yahweh." **4** Adto sa Betel ug pagpakaasala, ngadto sa Gilgal ug pagpatuyang sa pagkasala, pagdala ug mga sakripisyo matag buntag, sa inyong ikapulo makatulo sa matag adlaw. **5** Paghalad ug pagpasalatam pinaagi sa tinapay; imantala ang kinabubot-on nga mga halad; ipahibalo kini, kay kini makalipay kanimo, kamong katawhan sa Israel— mao kini ang gipahayag sa Ginoo nga si Yahweh. **6** Gihatagan ko kamo ug hinilo nga mga npijon sa tibook ninyong mga siyudad ug makulungan ug tinapay ang tibook ninyong mga dapit. Apan wala gihapon kamo mibalik kanako— mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **7** Wala ko kamo paulani sulod sa tulo ka bulan nga adunay ting-ani. Akong gipaulanan ang usa ka siyudad, ug wala ko paulani ang laing siyudad. Ang usa ka bahin sa siyudad naulanan, apan ang usa ka bahin sa yuta walay ulan ug namala kini. **8** Nagusupinday ang duha o tulo ka siyudad ngadto sa laing siyudad aron sa pag-inom ug tubig,

apan wala sila matagbaw. Apan wala gihapon kamo mibalik kanako — mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **9** Gisakit ko kamo pinaagi sa agup-op ug tagtiptip. Ang inyong mga tanaman, ang inyong mga ubasan, ang inyong mga igos ug ang inyong mga kahoy nga olibo— ang mga dulon molamoy sa inyong tanom. Apan wala gihapon kamo mibalik kanako— mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **10** Gipadad-an ko kamo ug katalagman sama diito sa Ehipto. Gipamatay ko ang inyong mga batan-ong lakali pinaagi sa espada, gikuha ang inyong mga kabayo, ug mag-alisngaw ang kabaho sa mga patay sa inyong kampo nga mosulod sa lungag sa inyong mga ilong. Apan wala gihapon kamo mibalik kanako— mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **11** Laglagon ko ang inyong siyudad sama sa paglaglag sa Dios sa Sodoma ug Gomora. Mahisama kamo sa kahoy nga nasunog nga gilabot gikan sa kalyo. Apan wala gihapon kamo mibalik kanako— mao kini ang gipahayag ni Yahweh. **12** Busa buhaton ko ang makalilisang nga butang nganha kaninyo, o Israel; ug tungod kay buhaton ko ang makalilisang nga butang nganha kaninyo, pangandam sa pagtagbo sa inyong Dios, o Israel! **13** Kay tan-awa, siya nga nagbuhut sa kabukiran ang nagbuhut usab sa hango, nagpadyag sa iyang panghuhuna ngadto sa kawayhan, nagpangitit sa kabuntagon, ug naglatas sa hataas nga mga daptit sa kalibutan. Si Yahweh, ang Dios nga makagagahom, mao ang iyang ngalan."

5 Paminawa kining pulong nga akong ipasibaw ingon nga pagbantog diha kaninyo, balay sa Israel. **2** Napukan ang babayeng ulay nga Israel; dili niya makanindog; gisalikway siya sa iyang yuta; walay bisan usa nga mopatinindog kaniya. **3** Kay mao kini ang gisulti sa Ginoo nga si Yahweh: "Ang liboan nga migula sa siyudad mabinlan na lamang ug gatosan, ug kadtong migula uban sa gatosan mabinlan na lamang ug napulo ka sakop sa balay sa Israel." **4** Kay mao kini ang gisulti ni Yahweh ngadto sa balay sa Israel: "Pangitaa ako ug pagkinabuhi! **5** Ayaw pangitaa ang Betel; ni mosulod sa Gilgal; ayaw pag-adto sa Berseba. Kay bihagon gayod ang Gilgal, ug mahimong kawang ang Betel. **6** Pangitaa si Yahweh ug pagkinabuhi, o iyang gun-obon pinaagi sa kalyo ang balay ni Jose. Pagalaymuyon kini, ug walay bisan usa nga makapahunong niini sa Betel. **7** Kadong katawhan nga nagtuis sa hustisa ngadto sa pait nga butang ug ilabay ang matarang ngadto sa yutal!" **8** Gibuhut sa Dios ang Pleiades ug ang Orion; gihimo niya nga kagitingit nga kabuntagon; gihimo niyang ngingitit ang adlaw pinaagi sa kagabhiom ug gitawag ang katubigan sa dagat; gibobo niya kini ibabaw sa kalibutan. Si Yahweh ang iyang ngalan! **9** Nagdala siya ug kalit nga kalaglagan sa mga kusgan aron nga moabot ang kalaglagan sa mga salipdanan. **10** Gidumtan niila ang si bisan kinsa sa ganghaan sa siyudad, ug ilang gisalikway ang si bisan kinsa nga nagsulti sa kamatuoran. **11** Tungod kay inyonggilupigan ang kabos ug gikuha ang mga babin sa trigo gikan kaniya — bisan tud ug nagbuhut kamo ug mga balay sa gititil ngi bato, dili kamo makapuyo niini. Aduna kay maanindot nga parasan, apan dili kamo makainom ug bino niini. **12** Kay nasayod ako nga daghan ang inyong kalapasan ug unsa kadako ang inyong mga sala—kamo nga nagsakit sa matarong, nagkuha ug mga suhol ug gisalikway ninyo ang mga timawa sa ganghaan sa siyudad. **13** Bisan kinsa kadtong maaimpungan nga tawo nagpakhilon niiana nga panahon, kay daotan kining panahona. **14** Pangitaa ang maayo ug dili ang daotan, aron mabuhî kamo. Busa Yahweh, ang Dios nga makagagahom, mag-uban kaninyo, samtang magsulti ka ngi siya mao. **15** Dumti ang daotan, higugmaya ang maayo, ipatuman ang hustisa sa ganghaan sa siyudad. Tingali si Yahweh, ang Dios nga makagagahom, maligulay-on ngadto sa nahibilin nga kaliwati ni Jose. **16** Busa, mao kini ang gisulti ni Yahweh, ang Dios nga makagagahom, ang Ginoo, "Adunay pagminatay anaa sa plasa, ug magasulti siya sa tanang kadañanan, "Pagkalaot! Pagkalaot! Gitawag nila ang mga mag-uuma nga magbantog ug ang mga nagbantogan nga magminatay. **17** Diba sa mga parasan adunay pagminatay, kay moagi ako sa inyong taliwala," nagsulti si Yahweh. **18** Aloat kamong nangandoy sa adlaw ni Yahweh! Nganong nangandoy man kamo sa adlaw ni Yahweh? Mangitingit kini ug walay kahayag, **19** sama sa tawo nga nag-ikyas gikan sa lion ug nakanugayat siya sa uso, o moadto siya sa balay ug gibutang niya ang iyong kamot sa paril ug mipaako kaniya ang bitin. **20** Mahimo bang kagitingit ang adlaw ni Yahweh ug dili kahayag? ngi-ob ug walay kahayag? **21** "Gidumtan ko, gisalikway ko ang iyong mga Pista, wala ako mahimuot sa inyong maligdung nga mga panagtigom. **22** Bisan tuod naghalaad kamo kanako ug mga halad sinunog ug mga halad nga trigo, dili ko kini dawaton, ni motan-aw sa halad sa pakigdait sa inyong ginatambok

nga mga mananap. **23** Ipalayo gikan kanako ang masaba ninyong pangawit; dili ako maminaw sa tuogtug sa inyong mga alpa. **24** Hinunoa, tugot ang hustisa nga modagayday sama sa tubig, ug ang pagkamaratarong magpadayon sama sa pagdagayday sa kasapahan. **25** Gidad-an ba ninyo ako ug mga sakripiso ug mga halad didto sa kamingawan sulod sa 40 ka tuig, balay sa Israel? **26** Gituboy ninyo si Sikut ingon nga inyong hari, ug si Kaiwan, ang inyong dios sa bituon—ang diosdios nga inyong gibuhut alang sa inyong mga kaugalingon. **27** Busa ipabihag ko kamo halayo pa sa Damascu," nagsulti si Yahweh, nga ang ngalan mao ang Dios nga makagagahom.

6 Pagkalaot niadtong nagpaharuhay sa Zion, ug kadtong luwas sa kabungtoran sa Samaria, nga inila nga mga tawo sa maayo nga mga nasod, kadtong anaa sa balay sa Israel nga mianha sa pagtabang! **2** Ang inyong mga pangulo nág-ingon, "Adto sa Calne ug tan-awa; gikan didto paigon sa Hamat, ang bantogan nga siyudad; dayon lugsong ngadto sa Gat sa filistihon. Mas maayo ba sila kay sa imong duha ka ginghamian? mas dako ba ang ilang utlanan kaysa imong utlanan?" **3** Aloat kadtong nagbaliwala sa adlaw sa katalagman ug naghimo sa trono sa kasamok nga mahidul. **4** Naghiigda sila sa mga mahalon nga higdaanang ug naghiigda sila sa humok nga lingkoranan. Nagkaon sila sa karne sa mga nating karnero gikan sa ilang mga kahayopan ug sa mga baka nga gikan sa pasungan. **5** Nag-awit sila ug mga awit nga walay pulos inubanan sa tuogtug sa alpa; gihimo nila ang mga tulonggon sama sa gibuhut ni David. **6** Nag-inom sila ug ilimnom gikan sa mga panaksaan ug gidihoghan nila ang ilang mga kaugalingon sa mga maayong lana, apan wala sila magbantogan sa pagkalaglag ni Jose. **7** Busa karon bihilon sila uban sa mga unang binihang na ug ang pista niadtong nagpahigayon mangahanaw lamang. **8** Ako ang Ginoo nga si Yahweh, nanumpa pinaagi sa akong kaugalingon— mao kini ang gipahayag sa Ginoo nga si Yahweh, ang Dios nga makagagahom, gidumtan ko ang garbo ni Jacob; gikasilaan ko ang iyang mga salipdanan. Busa itugyan ko ang siyudad ug tanan nga anaa niini." **9** Kung mahitabo kini nga adunay napulo ka mga tawo nga mahibilin sa usa ka balay, mamatay silang tanan. **10** Kung ang parenty si usa ka tawo moadto aron pagkuha sa ilang lawas—ang tawo nga mosunog kanila human mapagwas ang mga patay nga lawas sa balay—kung mosulti siya ngadto sa tawo sa balay, "Aduna ka bay kauban dinhi?" Una kaha kung ang tawo mosulti nga "Wala" Unya mosulti siya. "Paghilom, kay kinahanglan dili nato hisgutan ang ngalan ni Yahweh." **11** Kay tan-awa, maghatag si Yahweh ug mando, ug madugmok ang dakong balay ngadto sa pagkapino, ug ang gamay nga balay. **12** Modagan ba ang mga kabayo diha sa batoon nga mga pangpang? Modaro ba ang tawo diido pinaagi sa mga baka? Apan gihimo ninyong hilo ang hustisa ug ang bunga sa pagkamaratarong ngadto sa pagkapait. **13** Kamo nga nagmaya sa Lo Debar, nág-ingon, "Wala ba namo nailog ang Karnaim pinaagi sa among kaugalingong kusog?" **14** Apan tan-awa, magtuboy ako ug nasod nga makigbatok kaninyo, o balay sa Israel— mao kini ang gipahayag ni Yahweh, ang Dios nga makagagahom. Sakiton nila kamo gikan sa Lebo Hamat ngadto sa sapa sa Arabia."

7 Mao kini ang gipakita ni Yahweh kanako, tan-awa, naghimo siya ug dulon ug milamoy sa nagsalingsing nga mga tanom, tan-awa, mao kini ang ulahi nga tanom human sa pag-ani sa hari. **2** Sa dihang nahuman na sila sa pagkaon sa mga tanom sa yuta, miington ako, "Ginoo nga Yahweh, palihog pasayloa; unsaon man paglingkawas ni Jacob? Kay diuytay kaayo siya." **3** Giusab ni Yahweh ang mahitungod niini. "Dili kini mahitabo," miington siya. **4** Mao kini ang gipakita sa Ginoo nga si Yahweh kanako: Tan-awa, ang Ginoo nga si Yahweh nagtawag ug kalyao aron sa pagsilot. Nakuga kini sa kinahiladman sa katiugan ilalom sa kalibutan ug milamoy usab sa yuta. **5** Apan miington ako, "Ginoong Yahweh, palihog hunonga na; unsaon pagkalingkawas ni Jacob? Kay diuytay kaayo siya." **6** Nausab ang hunahuna ni Yahweh ang mahitungod niini, "Dili usab kini mahitabo," miington ang Ginoo nga si Yahweh. **7** Mao kini ang gipakita ni Yahweh kanako: Tan-awa, mitindog ang Ginoo tupad sa parel, adunay tunton sa iyang kamot. **8** Miington si Yahweh kanako, "Amos, unsa may imong nakita?" mitubag ako "Usa ka tunton." Unya ang Ginoo miington, "Tan-awa, butangan ko ug tunton ang akong katawhan sa Israel. wala na akoy ibilin kanila. **9** Mahimong magun-ob ang hataas nga baha ni Isaac, ang templo sa Israel magun-ob, ug ipabuntog ko ang balay ni Jeroboam pinaagi sa espada." **10** Unya si Amazia, ang pari sa Betel, nagpadulag ug mensaha ngadto kung Jeroboam, ang hari sa Israel: "Naglaraw si Amos batok kanimo

taliwala sa balay sa Israel. Dili mapas-an sa yuta ang tanan niyang mga pulong. **11** Kay mao kini ang gisulti ni Amos, mamatay si Jeroboam pinaagi sa espada, ug sigurado nga mabihag ang Israel gikan sa iyang yuta.” **12** Miington si Amazia ngadto kung Amos, “Mananagna, lakaw na, dagan balik sa yuta sa Juda, ug kaon didto ug tinapay ug pagprosipyera. **13** Apan ayaw na gayod pagpropisyera dinihi sa Betel, kay mao kini ang templo sa mga hari ug harianong balay.” **14** Unya miington si Amos kung Amazia, “Dili ako propeta ni anak sa propeta. Usa lamang ako ka magbalantay sa kahayopan, ug tig-atiman ako sa mga kahoy nga hegira. **15** Apan gikuha ako ni Yahweh gikan sa pag-atiman sa kahayopan ug gisulthian ako, ‘Lakaw, pagpropisyera sa akong kawathanan sa Israel.’ **16** Karon paminawa ang pulong ni Yahweh. Miington ka, ‘Ayaw pagpropesiyera batok sa Israel, ug ayaw pagusulti batok sa balay ni Isaac.’ **17** Busa mao kini ang gisulti ni Yahweh, ‘Ang imong asawa mahimong mananapaw sa siyudad; ang inyong mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye mangamatay pinaagi sa espada; sukdon ang imong yuta ug pagabalhinon; mamatay ka sa hugaw na yuta, ug sigurado gayod nga mabihag ang Israel gikan sa iyang yuta.’”

8 Mao kini ang gipakita ni Yahweh kanako, Tan-awa ang basket nga puno ug prutas! **2** Miington siya, “Unsa man ang imong nakita Amos?” Miington ako, “Basket nga puno ug prutas.” Unya miington si Yahweh kanako, “Moabot na ang katupasan sa akong kawathanan nga mga Israelita; Dili ko na sila luwason pa. **3** Ang mga awit sa templo mahimong pagbangotan. Nianang adlaw—a moa kini ang gipahayag ni Yahweh. Modaghan ang mga patay nga lawas, ilabay sila sa hilom sa bisan asang dapit! **4** Paminawa kini, kamong naglupig sa mga timawa ug nagpapahawa sa mga kabos sa ilang yuta. **5** Miington sila, “Kanus-a man mahuman ang bag-ong bulan, aron makabaligya kita pag-usab ug trigo? Kanus-a man mahuman ang Adlaw nga Igpopahulay, aron makabaligya kita ug trigo? Himuon natong diuyut ang sukod ug patas-on nato ang kantidad, aron makalimbing kito sa sayop nga timbangan. **6** Aron mabaligya nato ang daot nga trigo, paliton ang kabos pinaagi sa plata, ug ang mga timawa pinaagi sa paris nga sandalyas.” **7** Nanumpa si Yahweh pinaagi sa garbo ni Jacob, “Dili ko gayod kalimtan ang ilang mga binuhutan. **8** Dili ba matay-og ang yuta alang niini, ug ang matag usa nga nagpuoy niini magbangotan? Motungha ang tanan sama sa Suba sa Nilo, ug moawas kini ug mahubos pag-usab sama sa suba sa Ehipto. **9** “Modangat nianang adlaw—a moa kini ang gipahayag sa Ginoong Yahweh—pasalupon ko ang adlaw sa kaudtohon, ug pangitngiton ko ang adlaw sa panahon sa adlaw. **10** Himuon kong magbangotan ang inyong pista ug ang tanan niyong mga awit mahimong pagbangotan. magsul-ob kamong tanan sa bisti sa pagbangotan ug kiskisan ang matag ulo. Himuon ko kini sama sa pagbangotan sa usa lamang ka anak nga lalaki, ug ang mapait nga adlaw sa kataposan niini. **11** Tan-awa ang mga adlaw moabot na—moa kini ang gipahayag sa Ginoong si Yahweh—sa dihang magpadala ako ug kagutom sa yuta, dili kagutom sa pagkaon, ni uhawon sa tubig, apan sa pagpaminaw sa mga pulong ni Yahweh. **12** Magsusapinday sila sa kadagatan; Modagan sila gikan sa amihanang paingon sa habagatan aron mangita sa pulong ni Yahweh, apan dili nila kini mahikaplagan. **13** Nianang adlaw ang mga maanyag nga babayeng ulay ug ang mga batan-ong kalalakin-an mangaluya tungod sa kauhaw. **14** Kadtong nanumpa pinaagi sa sala sa Samaria mangapukan sila ug dili na gayod makabangon pag-usab.”

9 Nakita ko ang Ginoong nga nagtindog kilid sa halaran, ug miington siya, “Hampaka ang tumoy sa mga haligi sa templo aron nga matay-og ang mga patukuranan. Dugmoka ang templo aron mahulog sa ilang mga ulo, ug patyon ko ang nahiibilin kanile pinaagi sa espada. Walay usa kanila ang makalingkawas ug walay usa kanila nga makanlyas. **2** Bisan pa ug mokalot sila paingon sa Seol, kuhaon ko gihapon sila sa akong mga kamot. Bisan pa ug mosaka sila sa langit, pakanagoon ko gihapon sila. (Sheol h7585) **3** Bisan pa ug motago sila sa tumoy sa bukid sa Carmel, pangitaon ko sila didto ug kuhaon. Bisan pa ug motago sila gikan sa akong panan-aw ngadto sa kinahiladman sa dagat, mandoan ko didto ang mga bitin ug mopaak kini kanila. **4** Bisan pa ug pangbihagon sila, sa ilang mga kaaway ug naggukod kanila, mandoan ko ang mga espada, ug mopatay kini kanila. Itutok ko ang akong mga mata kanila alang sa kadaotan ug dili sa kaayohan.” **5** Gihikap ni Yahweh nga Ginoong labawng makagagahom ang yuta ug natunaw kini; nagbangotan ang tanang nagpuoy niini; motungha ang tanan niini sama sa suba, ug mokunhod pag-usab sama sa suba sa Ehipto. **6** Siya kining nagbuhut sa iyang hagdanan sa kalangitan, ug nagbuhut sa iyang

lawak sa kalibutan. Gitawag niya ang mga tubig sa kadagatan, ug gibubo kini ibabaw sa kalibutan, Yahweh ang iyang ngalan. **7** “Dili ba alang kanako sama man kamo sa kawathanan sa Etiopia, kamong Israelita?”— mao kini ang pahayag ni Yahweh. Dili ba gipalingkawas ko man ang Israel gikan sa yuta sa Ehipto, ang mga Filistinhanon gikan sa Crete ug ang Sirianhon gikan sa Kir? **8** Tan-awa, nagbantay ang mga mata sa Ginoong si Yahweh sa makasasala nga gingharian, ug laglagon ko kini gikan sa kalibutan, gawas lamang sa banay ni Jacob nga dili ko laglagon sa hingot— mao kini ang pahayag ni Yahweh. **9** Tan-awa, magmanda ako, ug tay-ogon ko ang puluy-anan sa Israel taliwala sa tanang kanasoran, sama sa pagayag sa trigo sa ayagan, aron nga walay mahulog bisan labing gamay nga batod ngadto sa yuta. **10** Mamatay ang tanang makasasala nga akong kawathan pinaagi sa espada, kadtong miington nga, “Ang katalagman dili gayod modangat.” **11** Nianang mga adlaw tukuron ko ang tolda ni David nga napukan, ug ayohon ang mga kota niini. Tukuron ko ang mga nagun-ob, ug tukuron ko kini pag-usab sama sa nangaging mga adlaw, **12** Aron nga ilang maangkon ang nahiibilin sa Edom, ug ang tanang nasod nga gitawag sa akong ngalan — mao kini ang pahayag ni Yahweh— gihimo niya kini. **13** Tan-awa, moabot ang mga adlaw— mao kini ang pahayag ni Yahweh — Sa dihang ang magdadaro makaapas sa mangangani, ug ang mga tigpuga sa bino makaapas kaniya nga nagpugas sa binihi. Motulo ug tam-is nga bino sa kabukiran ug modagayday kini sa tanang kabungtoran. **14** Dad-on ko pagbalik gikan sa pagkabihag ang akong kawathan sa Israel. Tukoron nila ang nagun-ob nga mga siyudad ug puy-an kini, magtanom sila ug mga paras ug manginom sa mga bino niini, ug maghimo sila ug mga tanaman ug mangaon sa mga bunga niini. **15** Itanom ko sila sa ilang mga kayutaan, ug dili na gayod sila pagabiton pa gikan sa yuta nga akong gihatag kaniila,” nag-ingon si Yahweh nga imong Ginoong.

Obadia

1 Ang panan-awon ni Obadia. Ang Ginoo nga si Yahweh miungan niini mahitungod sa Edomea: Nadungog namo ang saysay gikan ni Yahweh, ug adunay tigpamaba nga gipadala ngadto sa mga nasod, nga nagingon, "Barog! Mobarog kita batok sa pakig-away kaniyal!" **2** Tan-awa, himoon ko ikaw nga gamay taliwala sa mga nasod, pagabiay-biayon ka gayod sa hilabihan. **3** Nalimbongan ka sa garbo sa imong kasing-kasing, ikaw nga nagpuyo diha sa pangpang sa dagkong bato, sa imong puloy-anan nga naa sa hitaas; nga nag-ingon sa imong kasingkasing, "Kinsa man ang magdala kanako ngadto sa yuta?" **4** Bisan tuod nga ang kataas sa imong kota sama sa agila, ug bisan tuod nahimotang ang imong salag taliwala sa kabitunan, pukanon ko ikaw gikan didto, nag-ingon si Yahweh. **5** Kung ang tulisan moabot kanimo, kung ang kawatan moabot sa kagabhiom (mapokan gayod ikaw!), dili ba sila mangawat ug paigo alang sa ilang kaugalingon? Kung ang tigtapok sa ubas moabot kanimo, dili ba sila magbilin ug hagdawonon? **6** Gikawat ang kabtangan ni Esau, ug gikuha ang iyang mga tinago nga bahandi! **7** Ang tanang kalalakin-an nga imong kaabin maoy maghatod kaninyo paingon sa utlanan. Ang kalalakin-an nga inyong mga higala maoy naglimbong kaninyo, ug modaug batok kaninyo. Sila nga mikaon sa inyong tinapay mihimo ug bitik alang kaninyo. Walay kaalam diha kaniya. **8** Dili ba nianang adlawa, si Yahweh miungan, laglagon ko ang maalamong kalalakin-an nga gikan sa Edom, ug ang panabot gikan sa bungtod ni Esau? **9** Ug mangalisang ang imong kusgang kalalakin-an, sa Teman, aron nga ang matag-tawo mangahanaw gikan sa bukid ni Esau pinaagi sa pagpatay. **10** Tungod sa kabangis nga imong gihimo sa imong igsoon nga si Jacob, maputos ka sa kaulaw, ug mahanaw ka hangtod sa kahantoran. **11** Sa adlaw nga ikaw motindog nga walay pagtagad, sa adlaw nga gidalan sa mga dumuduong ang iyang katigayonan, ug nanulod ang mga langyaw sa iyang mga ganghaan, ug nag-ilogay sa Jerusalem, sama ra usab ikaw kanila. **12** Apan ayaw paglipay sa adlaw sa imong igsoon, sa adlaw sa iyang kaalaotan, ug ayaw pagmaya taliwala sa mga katawhan sa Judah sa adlaw sa ilang pagkapokan; ayaw pagpanghambug sa adlaw sa ilang kalisданan. **13** Ayaw pagsulod sa ganghaan sa akong katawhan sa adlaw sa ilang katalagman, ayaw paglipay sa ilang kasakitan sa adlaw sa ilang katalagman, ayaw kawata ang ilang kabtangan sa adlaw sa ilang pagkaguba. **14** Ug ayaw pagbarog diha sa nagsangang kadalanan, aron pagpatay sa iyang mga nangikyas; ug ayaw itugyan sa mga kaaway ang mga nakaluhutay sa adlaw sa kalisданan. **15** Kay ang adlaw ni Yahweh haduol na sa tanang kanasoran. Ingon nga imong gibuhat, buhaton usab kini kanimo; ang inong mga binuhutan mobalik sa imong kaugalingong ulo. **16** tungod kay miinom ka man diha sa akong balaang bukid, busa ang tanang kanasoran mapgadayon usab sa pag-inom. Moinom sila, ug motulon, ingon nga daw wala sila namugna. **17** Apan sa Bukid sa Sion anaa didto ang mga naka-ikyas, ug mahimo kining balaan; ug ang panimalay ni Jacob maoy manag-iya sa ilang kaugalingon nga gipanag-iyahan. **18** Ang panimalay ni Jacob mahimong kalayo, ug ang panimalay ni Jose usa ka siga, ug ang panimalay ni Esau mahimong dagami, ug pagasunogon nila sila, ug magalamoy kanila. Walay makalingkawas ngadto sa panimalay ni Esau, kay si Yahweh mao ang nagsulti niini. **19** Ug kadtong gikan sa Negeb mao ang manag-iya sa bukid ni Esau, ug kadtong anaa sa Sepela sila ang manag-iya sa yuta sa mga Filistihanon; ug manag-iya sila sa yuta ni Efraim, ug yuta sa Samaria; ug si Benjamin mao ang manag-iya sa Gilead. **20** Ang mga binihag nga katawhan niining nasod sa Israel manag-iya sa yuta sa Canaan paingon sa Zerefat. Ang mga binihag sa Jerusalem, nga anaa sa Sefarad, mao ang manag-iya sa siyudad sa Negeb. **21** Ang mga magtatabang motungas sa bukid sa Sion aron hukman ang bukid ni Esau, ug ang gingharian ma-iya ni Yahweh.

Jonas

1 Karon ang pulong ni Yahweh gipadayag kang Jonas nga anak ni Amitai, nga nagaingon, **2** "Tindog ug adto sa Ninebe, kadtong bantogan nga siyudad, ug pagpamulong batok niini, tungod kay ang ilang pagkadaotan midangat na kanako." **3** Apan si Jonas mitindog aron moiikays gikan sa presensya ni Yahweh ug moadto sa Tarsis. Milugsong siya sa Joppa ug nakakaplag ug barko paingon sa Tarsis. Busa nagbayad siya sa pamasahé ug misakay sa barko aron mouban kanila paingon sa Tarsis, palayo sa presensya ni Yahweh. **4** Apan nagpadala si Yahweh ug kusog nga hangin ngadto sa dagat ug nahimo kining gamhanang nga bagyo sa dagat. Sa wala madugay ang barko dili hapit na maguba. **5** Unya ang mga manlalayag nangahadlok pag-ayo ug ang matag tawo misinggit ngadto sa iyang kaugalingon nga dios. Ilang gilabay ngadto sa dagat ang mga karga sa barko aron mogaan kini. Apan si Jonas mikanao ngadto sa pinakasukog nga bahan sa barko, ug diito siya naghigda ug nahinanok sa pagkatalog. **6** Maca ang kapitan miduol ngadto kaniya ug miuong kaniya, "Nganong natulog ka man? Bangon! Tawag sa imong dios! Basin makamatong na ang imong dios kanato ug dili kita malaglag." **7** Nag-ingnanay sila sa usag-usa, "Dali, magripa kita, aron masayran nato kungkinsa ang hinundan niining daotan nga nagakahitabo kanato." Busa nagripa sila, ug ang ripa natunong kang Jonas. **8** Unya miuong sila kang Jonas, "Pailhog sultin kami kungkinsa ang hinundan niining kadaot nga nagakahitabo kanato." Unsa man ang imong trabaho, ug asa ka man gikan? Unsa ang imong nasod ug kungkinsa kung katawhan nahisakop?" **9** Si Jonas miuong kanila, "Usa ako ka-Hebreohanon; ug adunay akoy kahadlok kang Yahweh, ang Dios sa langit, nga nagbuhat sa dagat ug sa ugna nga yuta." **10** Unya misamot pa gayod sa kahadlok ang mga tawo ug miuong kang Jonas, "Unsa man kining imong nabuhat?" Tungod nasayod man ang mga tawo nga mipalayo siya sa presensya ni Yahweh, tungod mitug-an man siya kanila. **11** Unya miuong sila kang Jonas, "Unsa man ang angay namong buhaton kanimo aron ang dagat molurang alang kanamo?" Tungod ang dagat nag-anap pa gayod ug kakusog. **12** Si Jonas mitubag kanila, "Dayongi ako ninyo ug ilabay ako ngadto sa dagat. Unya ang dagat molurang alang kaninyo, tungod nasayod ako nga ako ang hinundan nganong nagakahitabo kining kusog nga bagyo kaninyo." **13** Apan ang mga tawo mibugsay pa gayod aron mobalik ang barko sa baybay, apal dili kini mahimo tungod misamot pa gayod ang dagat ug kakusog batok kanila. **14** Busa misinggit sila kang Yahweh ug miuong, "Nagpakiluoy kami kanimo, Yahweh, nagpakiluoy kami, ayaw kami paantosa tungod sa kinabuhay aning tawhana, ug ayaw kami himoing sadan sa iyang kamatayon, tungod ikaw, Yahweh, nagbuhat kung unsa ang makapahimuot kanimo." **15** Busa ilang gialsa si Jonas ug gitambog sa dagat ug ang dagat miundang sa kabangon. Unya nahadlok pag-ayo ang mga tawo kang Yahweh. **16** Naghatag sila ug mga halad kang Yahweh ug naghimo ug mga pagpagsaad. **17** Karon si Yahweh nag-andam ug dako kaayo nga isda aron lamyon si Jonas, ug si Jonas anaa sa tiyan sa isda sulod sa tulo ka adlaw ug tulo ka gabii.

2 Unya nag-ampo si Jonas kung Yahweh nga iyang Dios sulod sa tiyan sa isda. **2** Miuong siya, "Nagtawag ako kung Yahweh sa panahon sa akong kalisandan ug gitubag niya ako; sulod sa tiyan sa seal misinggit ako sa pakitabang! Nadungog mo ang akong tingog. (Sheol h7585) **3** Gitambog mo ako ngadto sa kinahiladman, ngadto sa kasingkasing sa dagat, ug ang mga balod nagpalibot kanako; tanang gigramay ug dagkong mga balod miagi kanako. **4** Ug miuong ako, "Gipapahawa ako gikan sa imong mga mata; unsaon ko na man pagkakita pag-usab sa imong balaang templo?" **5** Nagpalibot ang tubig kanako aron sa pagkuha sa akong kinabuhui; ang kalawom anaa sa akong palibot; naputos ang akong ulo sa mga sagbot sa dagat. **6** Miadto ako sa mga patukoranan sa kinahiladman sa mga kabukiran; ang kalibutan uban sa mga babag niini misirado kanako sa kahangtoran. Apan gidala mo ang akong kinabuhui gikan sa bung-aw, Yahweh, akong Dios! **7** Sa dihang hapit na mawad-an sa panimuot ang akong kalag, nahnudoman ko si Yahweh; unya ang akong pag-ampo miabot kanimo, sa imong balaang templo. **8** Kadtoong naminaw sa walay pulos nga mga dios nagsalikway sa imong pagkamaraton ngadto sa ilang mga kaugalingon. **9** Apan alang kanako, akong ihalad kanimo uban ang tingog sa pagpasalamat; akong tumanon kung unsa ang akong gisaad. Ang kaluwasan moabot gikan kung Yahweh!" **10** Unya gisultian ni Yahweh ang isda, ug giliwu niini si Jonas diito sa yuta.

3 Ang pulong ni Yahweh gipadayag kang Jonas sa ikaduha nga higayon, nga nag-ingon, **2** "Tindog ug adto sa Ninebe, kadtong bantogan nga siyudad, ug imantala ang mensahe nga akong gisugo kanimo nga ihatag." **3** Busa mitindog si Jonas ug miadto sa Ninebe sa pagtuman sa pulong ni Yahweh. Karon ang Ninebe usa ka dako kaayo nga siyudad, tulo ka adlaw ug panaw. **4** Nagusugod si Jonas sa pagsulod sa siyudad ug human sa usa ka adlaw ug panaw, misinggit siya ug miuong, "Sulod sa 40 ka adlaw ang Ninebe pagalaglagon." **5** Ang mga tawo sa Ninebe mituo sa Dios ug nagusug sila nga magpuasa. Misul-ob silang tanan ug sako, gikan sa pinakainila kanila hangtod sa pinakaubos kanila. **6** Sa wala madugay miabot ang balita sa hari sa Ninebe. Mibarog siya sa iyang trono, gihubo ang iyang bisti ug misul-ob ug sako, ug nilingkod sa abo. **7** Nagpadala siya ug sugo nga nag-ingon, "Sa Ninebe, pinaagi sa katungod sa hari ug sa iyang mga halangdon, sa dili pagtugot sa tawo ni hayop, mga panon sa baka ni panon sa karnero, sa pagtilaw sa bisan unsa. Ayaw sila pakaona ni paimuna ug tubig." **8** Apan tugot ang tawo ug hayop nga magsul-ob ug sako ug tugot nga mosangpit sila ug kusog sa Dios. Tugot ang matagusa ang mobbya sa ilang daotan nga binuhatan ug gikan sa kabangis sa ilang mga kamot. **9** Basin diay? Mahupay ang Dios ug mausab ang iyang hunahuna ug motalikod gikan sa iyang mapintas nga kasuko aron dili kita mangamatay." **10** Nakita sa Dios ang ilang gibuhut, nga mibiya sila sa ilang daotang mga binuhatan. Busa giusab sa Dios ang iyang hunahuna mahitungod sa silot nga iyang giingon nga buhaton kanila, ug wala niya kini buhat.

4 Apan kini daw sayop kaayo alang kang Jonas, ug nasuko siya pag-ayo. **2** Busa nag-ampo si Jonas kung Yahweh ug miuong, "Ah, Yahweh, dili ba mao man kini ang akong gisulit sa dihang atua pa ako sa akong kaugalingong nasod? Mao nga ang una kong gihimo misulay ako pag-ikyas padulong sa Tarsis— tungod kay nasayod ako nga ikaw ang Dios nga maluluy-on, adunay kahangawa, dugay masuko, madagaayoan sa pagkamatinud-anon, ug dili ka dali nga mopardala ug katalagman. **3** Busa karon, Yahweh, nagahangyo ako kanimo, kuhaa ang akong kinabuhui gikan kanako, kay mas maayo pa alang kanako ang mamatay kaysa ang mabuhi." **4** Miuong si Yahweh, "Maayo ba nga masuko ka pag-ayo?" **5** Unya si Jonas migawas sa siyudad ug milingkod sa sidlakang bahin sa siyudad. Didto nagbuhat siya ug kapasilungan ug milingkod sa ilalom niini nga landong aron makita niya kung unsa ang dangatan sa siyudad. **6** Nag-andam ang Dios nga si Yahweh ug usa ka tanom ug gipatubo kini alang kang Jonas aron malandongan ang iyang ulo ug mahupay ang iyang kasuko. Nalipay pag-ayo si Jonas tungod sa tanom. **7** Apan nag-andam ang Dios ug ulod sa pagsubang sa adlaw pagkasunod buntag. Giatake niini ang tanom ug nalawos ang tanom. **8** Nahitabo kini sa dihang taas na ang adlaw sa sunod nga kabuntagan, nag-andam ang Dios ug init nga hangin gikan sa sidlakan. Usab, ang adlaw miinut pag-ayo sa ulo ni Jonas ug naluya siya. Unya nangandoy si Jonas nga mamatay nalang siya. Miuong siya sa iyang kaugalingon, "Mas maayo pa alang kanako nga mamatay na lang kaysa mabuhi." **9** Unya ang Dios miuong kang Jonas, "Mas maayo nga masuko ko, bisan pa ug mamatay." **10** Si Yahweh miuong kang Jonas, "Aduna kay kahangawa alang sa tanom, nga dili ikaw ang naghago, ni imong gipaturok. Niturok kini sa gabii ug namatay sa pagkagabii. **11** Busa alang kanako, kinahanglan ba nga dili ako mahangawa sa Nineve, kadtong bantogang siyudad, nga adunay daghan pa kaysa 120, 000 ka mga tawo nga wala masayod sa kalahian tali sa ilang tuong kamot ug sa ilang walang kamot, ug ang daghang mga mananap usab?"

Miquias

1 Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot kang Mika nga taga-Moreset sa mga panahon sa paghari ni Jotam, ni Ahaz, ni Hezekia, ang mga hari sa Juda, ang pulong nga iyang nakita mahitungod kini sa Samaria ug sa Jerusalem. **2** Paminaw, kamong tanang kawathan. Paminaw, yuta, ug tanan nga anaa kaninyo. Tugot nga si Yahweh nga Ginoo mahimong saksi batok kaninyo, ang Ginoo gikan sa iyang balanga templo. **3** Tanawa, mogula si Yahweh sa iyang dapit; mokanaog siya ug motamak sa hataas nga mga dapit sa kalibutan. **4** Matunaw ang bukid ilalom kaniya; magkabulag ang mga walog sama sa kandila sa atubangan sa kalayo, sama sa katubigan nga igabubo sa tumoy nga dapit. **5** Kining tanan tungod sa pagsupak ni Jacob, ug tungod sa mga sala sa balay sa Israel. Unsa man ang hinungdan sa pagsupak ni Jacob? Dili ba ang Samaria? Unsa man ang hinungdan sa hataas nga mga dapit sa Juda? Dili ba ang Jerusalem? **6** "Himoo ko ang Samaria nga sama sa finapoo sa uma, sama sa usa ka dapit nga pagatampan ug mga paras. Tumbahon ko ang iyang gambahay nga mga bato ngadto sa walog; kuhaon ko ang tabon sa iyang mga patukoran. **7** Pagadugmokon ang tanan niyang kinulit nga mga larawan; ug pagasunogon ang tanan nga gisuhol kaniya sa pagbaligya ug dungog. Pagawagtangon ko ang tanan niya nga diosdios. Tigomon niya ang iyang suhol sa pagpamaligya sa iyang dungog, ug ibalik nila ang suhol sa pagbaligya ug dungog." **8** Tungod niini nga hinungdan magsubo ug magninatay ako; maglakaw ako nga magtinili ug hubo; magninatay ako sama sa mga ihalas nga iro ug magsubo sama sa mga kuwago. **9** Kay wala nay kaayohan ang iyang samad, kay miabot kini sa Juda. Miabot kini ngadto sa ganghaihan sa akong kawathan, sa Jerusalem. **10** Ayaw pagsulti mahitungod niini diha sa Gat; ayaw gayod paghilak. Nagligid ako sa akong kaugalingon sa abog didto sa Bet Leafra. **11** Pag-ag-i kamo, ang lumolupyo sa Shafir, nga hubo ug naulawan. Ang mga lumolupyo sa Zaanan wala manggula. Nagsubo ang taga-Bet-Ezel, kay nawala na ang makapanalipod kanila. **12** Kay ang mga lumolupyo sa Marot wala mahimutang sa paghiulat sa maayong mga balita, tungod kay gipakananoig ni Yahweh ang katalagman ngadto sa mga ganghaihan sa Jerusalem. **13** Isangon ang karwahe ngadto sa mga kabayo, mga lumolupyo sa Lakis. Kamo, nga mga taga-Lakis, maoy sinugdanan sa pagpaksala alang sa anak nga babaye sa Zion, kay ang kalapasan sa Israel nakaplagan diha kaninyo. **14** Busa maghatag kamo ug babin sa gasa ngadto kango Moreset Gat; ang lungsod sa Azcib makapahibos sa mga hari sa Israel. **15** Pagadad-on ko pag-usab ang manlulupig diha kaninyo, mga lumolupyo sa Maresha; moabot ang kahayag sa Israel ngadto sa Adulam. **16** Kiskisi ang inyong ulo ug gupiti ang inyong buhok alang sa mga kabataan nga inyong gikahimut-an. Opawi ang inyong kaugalingon sama sa mga agila, kay ang inyong mga anak pagkuhaon gikan kaninyo.

2 Alao kadtong naglaraw ug daotan, kadtong naglaraw nga magbuhut ug daotan samtang naghigda. Sa pagdan-ag sa kabuntagon buhaton nila kini tungod kay aduna silay gahom. **2** Nagtinguha sila ug kaumahan ug sakmiton kini; nagtinguha sila ug mga balay ug ilogon kini. Daogdaogon nila ang usa ka tawo ug ang iyang panimalay, ang usa ka tawo ug ang iyang panulondon. **3** Busa miilongon si Yahweh niini, "Tan-awa, hapit ko na ipahamtang ang katalagman batok niini nga banay, nga dili gayod niyo matangtang gikan sa inyong mga log. Dili na kamo maglakaw nga mapahitas-on, tungod kay daotan kini nga panahon. **4** Nianang adlawna awitan kamo sa inyong mga kaaway ug alawiton mahitungod kaninyo, ug magbantog uban ang pagdangoyngoy. Moabit sila, 'Kaming mga Israelita nalaglag na gayod sa hingpit; giusab ni Yahweh ang utlanan sa akong kawathan. Giunsa man niya kini pagkuha gikan kanako? Gibahinbahin niya ang among mga kaumahan ngadto sa mga mabudhion!" **5** Busa, kamong adunahan nga mga tawo walay mahabanan sa inyong mga kaliwath sa utlanan pinaagi sa pagripa diha sa panagtigom kang Yahweh. **6** "Ayaw panagna," miilongon sila. "Kinahanglan dili sila managna niini nga mga butang; ang kaulawan kinahanglan dili gayod modangat." **7** Angay ba gayod kining isulti, panimalay ni Jacob, "Nasuko ba ang Espiritu ni Yahweh? Binuhatan ba gayod niya kini?" Dili ba makaayo man ang akong mga pulong ngadto kango bisankinsa nga naglakaw sa pagkamatarrong? **8** Sa dili pa lamang dugay mibatok ang akong kawathan sama sa usa ka kaaway. Gihukas ninyo ang kupo, ang mga bisti, gikan niadtong mga nangagi nga

walay pagpasidaan, sama sa mga sundalo nga mipauli gikan sa gubat ngadto sa dapit nga gihunahuna nila nga luwas. **9** Biagob ninyo ang mga babaye nga sakop sa akong kawathan gikan sa ilang maanindot nga mga balay; giilog ninyo ang akong mga panalangin gikan sa ilang batan-ong mga anak hangtod sa kahangtoran. **10** Barog ug biya, kay dili kini mao ang dapit nga inyong kapuy-an, tungod sa kahugaw niini; nalaglag na kini sa hingpit nga kadaotan. **11** Kung adunay usa ka tawo nga moanha diha kaninyo nga may espiritu sa dili matuod ug bakak, unya moingon, "Managna ako kaninyo mahitungod sa bino ug makahubog nga ilimnon," ilihon siya nga propeta alang niini nga kawathan. **12** Tigomon ko gayod kamong tanan, O Jacob. Tigomon ko gayod ang mga nahibibil sa Israel. Tigomon ko sila sama sa mga karnero diha sa toril, sama sa panon sa kahayopan taliwala sa ilang sibisbanan. Adunay kasabat tungod sa kadaghan sa kawathan. **13** Adunay usa ka tawo nga mag-una sa agianan aron ilang sundon. Giguba nila ang ganghaan ug manggawas; mag-una ang ilang hari kanila. Si Yahweh ang mangulo kanila.

3 Miilong ako, "Karon paminaw, kamong mga pangulo ni Jacob ug mga magmamando sa panimalay sa Israel! Dili ba husto man ang inyong pagsabot sa hustisia? **2** Kamo nga nasilag sa maayo ug nahigugma sa daotan, kamo nga milangkat sa ilang mga panit, sa ilang mga unod gikan sa ilang mga bukog — **3** gikaron usab niyo ang unod sa akong kawathan, ug giangkat ang ilang panit, gibali ang ilang mga bukog, ug gitagodtagod kini, sama sa karne nga anaa sulod sa kulon, ug sa karne nga anaa sulod sa kaldero. **4** Unya motuaw kamong mga magmamando ngadto kango Yahweh, apan dili niya kamo tubagon. Itago niya ang iyang panagway gikan kaninyo nianang taknas, tungod kay gibuhut ninyo ang daotang binuhatan." **5** Nagsulti si Yahweh niini mahitungod sa mga propeta nga nakapahisalaag sa akong kawathan, "Kadtong mga nagpakaon kanila nagpahibalo, 'Adunay kauswagan.' Apan alang niadtong walay bisan unsang gihungit sa ilang mga baba, nangandam sila ug gubat batok kaniya. **6** Busa, mahimo kining kagabhiyon alang kaninyo aron wala kamoy makita; mointingit kini aron wala na kamoy panan-awon. Mosalop na ang adlaw sa mga propeta, ug dili na modan-ag ang kahayag diha kanila. **7** Mapakaulawan ang mga mananagna, ug mangalibog ang mga salamangkero. Sap-ungan nilang tanan ang ilang mga baba, kay wala may katubagan gikan kanako." **8** Apan alang kanako, napuno ako sa gahom pinaagi sa Espiritu ni Yahweh, ug napuno ako sa hustisia ug kusog, aron mapadayag kango Jacob ang iyang kalapasan, ug ngadto sa Israel ang iyang kasal-anan. **9** Karon paminaw kini, kamong mga pangulo sa panimalay ni Jacob, ug mga magmamando sa panimalay sa Israel, kamo nga nagdumot sa hustisia, ug nagtuis sa tanang matarong. **10** Gitukod ninyo ang Zion pinaagi sa dugo ug ang Jerusalem pinaagi sa kasal-anan. **11** Naghukom ang inyong mga pangulo alang sa usa sa suha suhol, nanudlo ang inyong mga pari alang sa usa ka bayad, ug nanagana ang inyong mga propeta alang sa salapi. Apan nagsalig gihapon kamo kango Yahweh ug nag-ingon, "Dili ba nag-uban man si Yahweh kanato? Walay kadaot nga modangat kanato." **12** Busa, tungod kaninyo, ipadaro ko ang Zion sama sa uma, mahimong tapok sa pagkaguba ang Jerusalem, ug mahisama sa kalasangan ang bungtod nga nahimotangan sa templo.

4 Apan sa kataposang mga adlaw mahitabo gayod nga ang bukid nga nahimutangan sa bayan ni Yahweh tukoron labaw sa ubang mga bukid. Bayawon kini labaw pa sa kabungtoran, ug magbaha ang kawathan padulong niini. **2** Daghong kanasoran ang mangadto ug moingon, "Dali, manungas kita ngadto sa bukid ni Yahweh, ngadto sa bayan sa Dios ni Jacob. Tudoloan kita niya sa iyang mga pamaagi, ug molakaw kita sa iyang mga agianan." Kay mogula gikan sa Zion ang balaod, ug gikan sa Jerusalem ang pulong ni Yahweh. **3** Hukman niya ang daghang kawathan ug mohukom kalabot sa daghang kanasoran sa halayo. Himoon nila ang ilang mga espada nga mga lipya sa daro ug himoong mga garab ang ilang mga bangkaw. Dili mohulbot ug espada ang usa ka nasod batok sa laing nasod, ni magbansay pa sila alang sa gubat. **4** Hinuon, maglingkod ang matag tawo ilalom sa iyang parasan ug ilalom sa iyang kahoy'ng iger. Walay bisan usa nga makapahadlok kanila, tungod kay namulong na ang baba ni Yahweh nga labawng makakagahom. **5** Kay maglakaw ang tanang kawathan diha sa ngalan sa ilang tagsatagsa ka dios. Apan maglakaw kita diha sa ngalan ni Yahweh nga atong Dios hangtod sa kahangtoran. **6** "Nianang adlawna," miilongon si Yahweh, "Tapokon ko ang piang ug tigomon ko ang sinalikway, kadtong akong gisakit. **7** Himoon ko nga mapabilin ang piang, ug ang mga sinalikway ngadto sa lig-on

nga nasod, ug ako, si Yahweh, maghari kanila sa Bukid sa Zion, karon ug hangtod sa kahangtoran. **8** Alang kaninyo, nga nagbantay sa mga panon sa karnero gikan sa tore, ang bungtod sa anak nga babaye sa Zion—moabot kini kaninyo, mahibalik ang inyong gidumalahan kaniadto, ang gingharian nga nahisakop sa anak nga babaye sa Jerusalem. **9** Karon, nganong misiniggit man kamo sa makusog? Wala bay hari taliwalang kaninyo? Nangamatay na ba ang inyong magtatambag? Mao ba kini ang hinundan sa inyong pagpangit-it sa kasakit sama sa babaye nga nagbati? **10** Pabilin sa kasakit ug pagbati aron sa pagpanganak, anak nga babaye sa Zion, sama sa babaye nga nagbati. Kay karon pagawason na kamo sa siyudad, papuy-on sa uma, ug paadtoun sa Babilonia. Luwason kamo didto. Luwason kamo ni Yahweh gikan sa kamot sa inyong mga kaaway. **11** Karon daghang kanasoran ang nagkatigom aron makigbatoq kaninyo; nag-ingon sila, "Pasagdi siya nga mahugawan; pasagdi nga ang atong mga mata makakita sa Zion." **12** Miungon ang propeta, "Wala sila masayod sa gihunahuna ni Yahweh, ni makasabot si iyang mga laraw, kay gitigom niya sila sama sa mga uhay nga giokonon. **13** Nag-ingon si Yahweh, "Barog ug paggiok, anak nga babaye sa Zion, kay himoon kong puthaw ang imong sungay, ug himoon kong brонse ang imong mga kuko. Laglagon ninyo ang daghang katawhan. Ako si Yahweh, maako ang ilang mga inilog nga bahandi, ang ilang mga gipanag-iyahanan alang kanako, ang Gino sa tibook kalibutan.

5 Karon pagtigom sa pagpaki-away, anak nga babaye sa mga sundalo, ngapalibot na ang mga sundalo sa siyudad, bunalan nila gamit ang sungod ang aping sa maghuhukom sa Israel. **2** Apán kamo, Bethlehem Efrata, bisan gamay lamang kamo nga banay ni Juda, gikan kaninyo ang usa nga moanhi kanako aron sa pagdulma sa Israel, nga nagsugod gikan pa kaniadto nga panahon, gikan sa walay kataposan. **3** Busa biyaná sila sa Dios, hangtod sa panahon nga kadtong manamkon manganak, ug ang uban sa iyang igoong mga lalaki mobalik ngadto sa katawhan sa Israel. **4** Motindog siya ug pagabantayan niya ang iyang panon diha sa kusog ni Yahweh, sa pagkalahandong sa ngalan ni Yahweh nga iyang Dios. Magpabilin sila, unya mahimo siyang bantogan ngadto sa kinatumanay sa kalibutan. **5** Mahimo siya nga atong kalinaw. Sa dihang moabot ang taga-Asiria sa atong yuta, sa dihang magpanon sila padulong sa atong mga kuta, busa magatindog kini batok kanila sa pito ka mga magbalantay sa karnero ug walo ka mga pangulo sa mga sundalo. **6** Bantayan nila ang yuta sa Asiria gamit ang mga espada, ug sa mga ganghaan sa yuta ni Nimrod. Luwason niya kita gikan sa taga-Asiria, sa dihang moabot sila sa atong yuta, sa dihang magpanon sila pasulod sa atong mga utlanan. **7** Ang nahibilin nga kalinwan ni Jacob maanaa taliwala sa daghang katawhan, sama sa yamog gikan kang Yahweh, sama sa tubig ulan ngadto sa sagbot, nga wala maghulat sa tawo, ug wala sila naghulat alang sa mga anak sa tawo. **8** Ang nahibilin nga kalinwan ni Jacob ipagataliwal sa mga nasod, taliwala sa daghang katawhan, sama sa liyon taliwala sa mga mananap sa kalasangan, sama sa nating liyon taliwala sa panon sa karnero. Sa dihang mosulod siya ngadto kanila, tamakan niya sila ug kuniskunison, ug wala gayow bisan usa nga moluwasa kanila. **9** Igabaway ang inyong kamot batok sa inyong mga kaaway, ug magalaglag kini kanila. **10** "Mahitabo kini nianang adlawa," miungon si Yahweh, "nga laglagon ko ang inyong mga kabayo taliwala kaninyo ug dugmokon ko ang inyong mga karwahe. **11** Pagagun-obon ko ang mga siyudad sa inyong yuta ug laglagon ko ang tanan ninyong mga salipdan. **12** Laglagon ko ang salamangka sa inyong kamot, ug walá na gayod kamoy mga mananagna. **13** Laglagon ko ang mga kinulit nga larawan ug ang inyong bato nga mga haligi nga anaa kaninyo. Dili na kamo mosimba sa binuhat sa inyong mga kamot. **14** Paga-ibton ko ang inyong mga haligi nga si Ashera taliwala kaninyo, ug pagalaglagon ko ang inyong mga siyudad. **15** Pagasiloton ko sa pagpanimalos sa kasuko ug kapungot ngadto sa kanasoran nga wala naminaw."

6 Karon paminawa kung unsa ang isulit ni Yahweh, "Tindog ug ipahayag ang imong sumbong atubangan sa mga kabukiran; padungga ang kabungtoran sa inyong tingog. **2** Paminawa ang sumbong ni Yahweh, kamo nga mga kabukiran, ug kamo nga ngapabilin nga mga patukoranan sa kalibutan. Kay adunay sumbong si Yahweh sa iyang katawhan, ug makighusay siya diha sa huksungan batok sa Israel." **3** "Akong katawhan, unsa man ang nabuhat kini kaninyo? Giunsa ko man kamo paglisodisol? Pagpamatud batok kanako! **4** Kay gipagawas ko kamo gikan sa yuta sa Ehipto ug giluwas kamo gikan sa balay sa pagkaulipon. Gipadala ko

si Moises, si Aaron, ug si Miriam nganha kaninyo. **5** Akong katawhan, hinumdomi kung unsa ang giplano ni Balak nga hari sa Moab, ug kung giunsa siya pagtubag ni Balaam nga anak nga lalaki ni Beor sa dihang miadto kamo gikan sa Shitim paingon sa Gilgal, aron masayaran ninyo ang matarong nga mga buhat ni Yahweh." **6** Unsang man akong angay dad-on ngadto kyang Yahweh, sa dihang moyukbo sahala kaholong Dios? Moadto ba ako kaniya uban ang mga halad sinunog, nga mga nating baka nga usa pa lamang ka tuig? **7** Mahimut ba si Yahweh sa liboan ka mga torong karnero, o sa napulo ka libo nga mga suba sa lana? Angay ko bang ihalad ang akong kamagulangang anak alang sa akong kalapasan, ang bunga sa akong lawas alang sa kong kaugalingong sala? **8** Gisultihan kamo niya, tawo, kung unsa ang maayo, ug kung unsa ang gikinahanlang ni Yahweh kaninyo: Pagmakiangayon, pagmahiugmaon, ug pagmapainubsanong uban sa inyong Dios. **9** Ang tingog ni Yahweh nagpahibalo ngadto sa siyudad— bisan gani karon ang kaalam nag-ila sa imong ngalan: "Hatagi ug pagtagad ang sungkod, ug ang nagbutang niini sa maong dapit. **10** Adunay bahandi sulod sa mga balay sa daotan nga linimbongan, ug limbongan nga mga sukdanan nga dulumtanon. **11** Ilhon ko ba nga walay sala ang tawo kung nagagamit siya ug tikasan nga timbangan, uban ang puntil sa malimbongan timbangan? **12** Ang tawong adunahan puno sa pagpanlupig, ang lumolupyo nagasultig bakak, ug malimbongan ang ilang mga dila. **13** Busa gipahamtang ko kaninyo ang hilabihan nga samad, gigungko kamo tungod sa inyong mga sala. **14** Makakaon kamo apan dili matagbaw; ang inyong pagkauhaw magpabilin diha kaninyo. Magtipig kamo ug pagkaon apan dili kamo makatigom, ug kung unsa ang inyong matigom ihatag ko sa espada. **15** Magapugas kamo apan dili makaani; maggiok kamo sa inyong mga olibo apan dili kamo madihogan sa inyong kaugalingon sa lana; magpuga kamo ug mga ubas apan dili kamo makainom ug bino. **16** Gituman ang mga baladof nga gihimo ni Omri, ug ang tanang binuhatan sa balay ni Ahab. Naglakaw kamo pinaagi sa ilang tambag. Busa himoon ko kamo nga guba nga siyudad, ug libakon kamo nga lumulupyo, ug magaantos kamo sa pagtamatay ingon nga akong katawhan."

7 Alaot ako! Kay nahisama ako sa dihang nahuman na ang ting-aní sa ting-init, ug bisan usab ang paghagdaw sa nahibilin nga mga ubas sa kaparasán: Wala nay pungpong sa bunga nga makaplagan, walay bag-ong hinog nga igera nga akong nakuha. **2** Nangahanaw na ang matinad-anon nga mga tawo sa yuta, wala nay matarong nga tawo sa tibook katawhan. Namakak silang tanan sa paghulat aron sa pag-ula sa dugo; dakpon sa matag usa ang iyang kaugalingon igsoon nga lalaki gamit ang pukot. **3** Hanas ang ilang mga kamot sa pagbuhat ug daotan: ang magmamando mangayo ug salapi, ang maghuhukom andam nga modawat ug suhol, ug ang gamhanan nga tawo nagsulti sa uban kung unsa ang buot niyang angkonon. Busa ngakhiusa sila sa paglraw. **4** Ang labing maayo kanila sama sa mga sampinit, ang labing matarong kanila daotan pa sa kural nga tunokon. Mao kini ang adlaw nga gisulti sa inyong magbalantay, ang adlaw sa inyong silot. Karon mao kini ang panahon sa ilang kalibog. **5** Ayaw pagsalig sa bisan kinsa nga siligan, ayaw pagsalig sa bisan kinsa nga higala. Pagmatngon kung unsa ang inyong isulit bisan paman sa babaye nga nag-unlan sa inyong mga bukton. **6** Kay dili magatahod ang anak nga lalaki si iyang amahan, ang anak nga babaye mosukol batok sa iyang inahan, ug ang umagad nga babaye makigbatoq sa iyang ugangan nga babaye. Ang mga kaaway sa tawo mao ang mga tawo nga anaa sa iyang kagaulingong panimalay. **7** Apán alang kanako, magat-anaw ako ngadto kyang Yahweh. Magahulat ako sa Dios alang sa akong kaluwasan; makadungog ang akong Dios kanako. **8** Ayaw paglipay batok kanako, akong kaaway. Human ako mapukan, mobongan ako. Sa dihang molingkod ako diha sa kangitngit, si Yahweh mao ang akong kahayag. **9** Tungod kini yuha, nakanasala ako batok kyang Yahweh, antoson ko ang iyang kasuko hangtod nga labanan niya ako, ug magpakanago ug paghukon alang kanako. Dad-on niya ako ngadto sa kahayag, ug makita ko siya nga magluwas kanako diha sa iyang pagkamatarong. **10** Unya makita kini sa akong mga kaaway, ug mokuyanaq ang kaulaw sa tawo nga nagsulti kanako, "Asa man si Yahweh nga imong Dios?" Motan-aw ako kaniya; pagatamakan siya sama sa lapok nga anaa sa kadalanan. **11** Moabot ang adlaw nga ukoron ang inyong mga kuta; nianang adlawa palaparon pa pag-ayo ang mga utlanan. **12** Nianang adlawa moanha kaninyo ang inyong mga katawhan, gikan sa Asiria ug sa mga siyudad sa Ehipto, gikan sa Ehipto ngadto sa dakon suba,

ang Efrates, gikan sa dagat ngadto sa dagat, ug gikan sa bukid ngadto sa bukid. **13** Mahimong biniyaan kadtong mga yutaa tungod sa katawhan nga namuyo karon didto, tungod sa bunga sa ilang mga binuhatan. **14** Bantayi ang imong katawhan gamit ang imong sungkod, ang panon sa imong panulondon. Nagpuyo sila nga nag-inusara diha sa kasagbotan, taliwala sa kalasangan. Pasibsiba sila diha sa Basan ug sa Gilead sama sa nanglabay nga mga adlaw. **15** Sama sa mga adlaw sa dihang migawas kamo sa yuta sa Ehipto, ipakita ko kanila ang mga kahibulongan. **16** Makita sa kanasoran ug maulaw sa tanan nilang gahom. Sampongan nila ang ilang mga baba sa ilang mga kamot; dili na makadungog ang ilang mga dalunggan. **17** Motilap sila ug abog sama sa bitin, sama sa mga binuhat nga nagakamang sa yuta. Manggula sila sa ilang gitagoan uban ang kahadlok; magaduol sila nga mahadlok kanimo, Yahweh nga among Dios, ug mangahadlok sila tungod kanimo. **18** Kinsa ba ang Dios nga sama kanimo, nga magawagtang sa sala, ikaw nga nagpasaylo sa kalapasan sa nahiibilin sa imong panulondon? Dili molungtag ang imong kasuko, tungod kay mahigugmaon ka nga nagpakita kanamo sa imong matinud-anon nga kasabotan. **19** Magmaluluy-on ka kanamo pag-usab; tunobtunoban mo ang among mga kasaypanan. Itambog mo ang among mga sala ngadto sa kinahiladman sa dagat. **20** Ihatag mo ang kamatuoran ngadto kang Jacob ug ang matinud-anon nga kasabotan ngadto kang Abraham, ingon nga nanumpa ka ngadto sa among katigulangan sa nanglabay nga mga adlaw.

Nahum

1 Ang gipamulong mahitungod sa Ninibe. Ang Libro sa Panan-awon ni Nahum, ang Elkoshite. **2** Si Yahweh ang abugho-an nga Dios ug nagapanimalos; si Yahweh nagapanimalos ug puno sa kapungot; si Yahweh nanimalos sa iyang mga kaaway, ug nagapadayon ang iyang kasuko sa iyang mga kaaway. **3** Si Yahweh dugay masuko ang gamhanan siya kaayo; walay hinungdan nga siltihani niya ang mga kaaway nga wala silay sala. Buhaton ni Yahweh nga iyang agijanang alimpulos ug ang bagyo, ug ang mga panganod mao ang abog sa iyang mga til. **4** Gibadlong niya ang dagat ug gipa-uga kini; gipauga niya tanang mga kasubaan. Huyang si Bashan, ug si Carmel usab; ug ang mga bulak sa Lebanon huyang. **5** Nauyog ang kabukiran sa iyang presensiya; ug ang kabungtoran nalanay; ang yuta nahugno sa iyang presensiya, lakip ang kalibotan ug ang tanan nga mga tawo nga nagpuyo niini. **6** Kinsa man ang makabaroq sa iyang kapungot? Kinsa man ang makasukol sa kabangis sa iyang kasuko? Ang iyang kapungot gibubo sama sa kalayo, ug ang mga bato nadugmok pinaagi kaniya. **7** Maayo si Yahweh, dalangpanan sa adlaw sa kasamok; ug matinud-anon siya niadtong nagdangop kaniya. **8** Apan pagatapuson gayod niya ang iyang mga kaaway uban sa lunop; ug gukdon niya sila sa kantinggit. **9** Unsaa man ang iyonng gilaraw mga tawo batok kang Yahweh? Pagatapuson gayod niya kini; ang kasamok dili na makabaroq sa ikaduha nga higayon. **10** Kay sila magkagubot sama sa tunokon nga mga tanom; natuhop sila sa ilang kaugalingon nga ilimon; sila hingpit nga lamyon sa kalayo sama sa uga nga dagami. **11** Adunay usa nga mibarog taliwa kaninyo, Ninibe, nga naglaraw ug daotan batok kang Yahweh, ang usa nga nagdasig sa pagkadaotan. **12** Mao kini ang gisulti ni Yahweh: "Bisan pa ug kusgan sila ug kompleto, mapungil gihipon sila; ang ilang mga katawhan mawala. Apan ikaw, Judah: Bisan tuod gisakit ko ikaw, dili ko na ikaw sakinon. **13** Karonako nang putlon kanang yugo sa mga tawo gikan kanimo;ako nang putlon ang imong mga kadina." **14** Ug naghatag si Yahweh ug mando mahitungod kanimo, Ninibe: "Wala nay kaliwat nga modala sa imong ngalan. Wagtagon nako ang kinulit nga mga hulagway ug ang mga hulagway nga hinimo sa puthaw gikan sa mga balay sa iyonng dios-diós. Ako magakalot sa imong mga lubnganan, kay ikaw makauulaw." **15** Tan-awa, sa kabukiran adunay til sa usa ka tawo nga magdala sa maayong balita, nga magpasayod sa kalinaw! Sauloga ang imong Kapistahan, Judah, ug ampingi ang imong panaad, kay ang daotan dili na makasulong kanimo; hingpit na ang iyang pagkawagtang.

2 Ang usa nga modugmok kanimo padulong na aron makik-batok kanimo. Butang ug tawo ang mga pader sa siyudad, bantay ang mga kadalanan, himoa ang imong kaugalingon nga lig-on, tigoma ang imong mga kasundalohan. **2** Kay si Yahweh ang magpasig-uli sa pagkahalangdon ni Jacob, sama sa pagkahalangdon sa Israel, bisan pa ug giguba uggilaglag sa mga kawatan ang mga sanga sa ilang kaparasan. **3** Pula ang mga taming sa iyang makusangon kalalakin-an, ug ang maisogong kalalakin-an gibisthan ug pula; ang mga karweha nanapangidlup uban ang ilang puthaw sa adlaw nga nahimo silang andam, ug ang cipris nga bangkawila nang gikaway. **4** Ang mga karweha misutoy na sa mga kadalanan; nagdali-dali sila nga nagbalikbalik diha sa halapad nga kadalanan. Daw sama sila sa mga sulo, ug nanagan sila sama sa mga kilat. **5** Ang usa nga modugmok kanimo nagtawag sa iyang mga opisyal; nagkabangga-anay ang matag-usa diha sa ilang pagmartsa; nagdali-dali sila aron sulungan ang pader sa siyudad. Ang dagko nga taming naandam na aron sa pagpanalipod sa mga moataki. **6** Ang mga ganghaan sa mga suba napugos sa pag-abli, ug ang palasyo nangaguba. **7** Ang rayna gihuboan sa iyang mga sanina ug gibihag; ang iyang mga sulugoon nga babaye nagdanguyngoy sama sa mga salampati, ug nagpamukom sa ilang mga dughan. **8** Ang Ninibe mahisama sa nagtulo nga linaw sa tubig, uban ang iyang katawhan nga mibuhagay sama sa naga-agas nga tubig. Misinggit ang uban, "Hunong, hunong," apan walay usa nga milungi. **9** Panguha-a ang kinawat nga mga plata, panguha-a ang kinawat nga bulawan, kay walay kataposan niini, ngadto sa katahom sa tanang maayo nga mga butang sa Ninibe. **10** Ang Ninibe haw-ang ug naguba na. Naluya ang kasingkasing sa matag-usa, nangurog ang ilang mga tuhod, ug ang kasubo anaa sa tanan; nangluspad ang ilang mga dagway. **11** Asa naman ang langob sa mga liyon, ang dapit kung asa ginapakaon ang gagmay nga mga liyon, ang dapit diin naganakaw-lakaw ang laki ug baye nga liyon, uban ang gagmay nga ma-

liyon, diin wala silay gikahadlokan? **12** Ang liyon mowatas-watas sa iyang mga tinukob alang sa iyang gagmay nga mga liyon; siya molouk sa iyang mga tinukob alang sa mga bayeng liyon, ug pun-on niya sa iyang mga tinukob ang langob, ug mapuno ang iyang tagoanang sa giwatas-watas nga mga lawas. **13** "Tan-awa, makigbatok ako kanimo"—mao kini ang gipamulong ni Yahweh sa katawhan. "Sunogon ko ang iyonng mga karweha ug mag-aso kini, ug ang espada magalalamoy sa imong batan-on ug mga liyon. Pagapulon ko ang imong pagkakawatan gikan sa imong kayutan, ug dili na gayod madungan ang mga tingog sa imong mga mensahero."

3 Pagkaalaoat sa siyudad nga napuno sa dugo! Napuno kini sa pagpamak ug pagpangawat sa kabtangan; ang mga biktima anaa kanunay kaniya.

2 Apan karon adunay kasaba sa mga paglatigo ug ang tingog sa mga ligid nga nagtyuk, nagdagan nga mga kabayo, ug nag-untol until nga mga karweha. **3** Adunay mga tawong nagkabayo nga misulong, nagpangidlup nga mga espada, nagsinawsinaw nga mga bangkaw, daghan ang mga minatay, nagtipun-og ang mga lawas. Dili maihapp ang mga patay nga lawas; ang ilang mga kaaway nangapandol diha kanila. **4** Kini nahitabo tungod sa unodnong mga buhat sa mga maanyang nga nagbaligya sa ilang dungog, ug ang hanas sa paggamit ug salamangka, nga nagbaligya sa kanasoran pinaagi sa iyang pagkabigaon, ug tungod kaniya ang katawhan nagabuhut sa salamangka. **5** "Tan-awa, makigbatok ako kanimo"—kini ang gisulti ni Yahweh nga makagagahom. "Akong pagawalison ang imong palda ug ipakita ang imong tinagoang babin ngadto sa kanasoran, maulawan ka ngadto sa mga gingharian. **6** Labayan ko ikaw ug hugaw ug mahimo kang mangil-ad; himoo ko ikaw nga talan-awon sa tanan. **7** Moabot ang panahon nga molikay ang tanan motan-aw kanimo ug moingon, "hagun-ob na ang Nineve; kinsa ba ang mohilak alang kaniya?" Asa man ako makakita ug tawo nga mohupay kanimo?" **8** Ninibe, mas labaw pa ba ikaw kaysa sa Tebes, nga natukod sa Suba sa Nilo, nga nailbotan siya ug tubig, nga ang nanalipod mao ang lawod, nga ang pader niini mao ang dagat? **9** Ang Etiopia ug ang Ehipto mao ang iyonng kusog, ug kini walay kinutoban; ang Put ug ang Libya mao ang iyonng kaabin. **10** Apan ang Tebes nabihag; ug naulipon siya; ang iyang gagmay nga kabataan gipangwataswas diha sa likoanang sa mga dalam; ang iyang mga kaaway nagripa alang sa iyang halangdon nga kalalakin-an, ug gipangkadihanan ang tanan niyang mga bantogon nga tawo. **11** Mahubog ka usab; ug mosulay ka sa pagtagto, ug mangita ka usab ug kataloga gikan sa imong kaaway. **12** Ang tanan nimong mga kota mahisama sa kahoy nga igera nga mao pay pagkahnog: kung uyogon kini, mangahulog kini ngadto sa baba sa mokaon niini. **13** Tan-awa, ang katawhan nga anaa kanimo mga babaye; ang ganghaan sa imong yuta abli kaayo alang sa imong mga kaaway; gilayom sa kalayo ang ilang mga rehas. **14** Lakaw pagkalos ug tubig alang sa nanagbabag; palig-on ang imong kota; adto ngadto sa yuta nga kulonon masaha kini; kuhaa ang hulmahan alang sa tisa. **15** Lamoyon ka ditdo sa kalayo, ug ang espada maoy mopokan kanimo. Pagalamoyon ka niini ingon nga mga gagmay nga dulon nga molamoy sa tanan. Himoa ang imong kaugalingon sama daghan sa gagmay nga mga dulon, pagdaghan sama sa dagkong mga dulon. **16** Gipadaghan nimo ang imong mga tigbaligya nga mas daghan pa kaysa mga bituon sa kalangitan; apan sama sila sa gagmay nga mga dulon; mangawat sila sa yuta ug unya molupad palayo. **17** Ang imong mga prinsepi same daghan sa dagkong mga dulon, ug ang imong mga heneral sama sa ilang panon nga mitudong sa mga pader sa adlaw nga tingbugnaw. Apan sa dihang mosidlak ang adlaw manglupad sila ug walay usa nga nasayod kung asa. **18** Hari sa Asiria, ang imong magbalantay nakatulog; ang imong magmamando nagpahulay. Nagkatibulaag ang imong katawhan sa kabukiran, ug walay usa nga makatigom kanila. **19** Walay mahitabong kaayuhan alang sa imong mga samad. Hilabihan ang imong mga samad. Ang matag usa nga makadungog sa balita babin kanimo mopakpak sa ilang mga kamot sa kalipay diha kanimo. Kinsa bay makaikyas sa imong makanunayon nga pagkadaotan?

Habakuk

1 Ang nadawat nga mensahe ni Habakuk nga propeta, **2** "Yahweh, hangtod kanus-a ka man dili maminaw sa akong pagpangayo ug paktikabang? Mituaw ako kanimo diha sa kalisang, 'Kasamok!' Apian dili mo ako luwason. **3** Nganong gitugotan mo man ako nga makakita sa tanang kasal-anan ug maglantaw sa dili maayong binuhutan? Anaa sa akong atubangan ang kalaqlagan ug ang kasamok; adunay kagubot, ug misamot ang mga panagbingkil. **4** Busa nagkawalay pulos ang balaod ug dili na molungtdat ang hustisya. Tungod kay ilibutan sa mga daotan ang mga matarob; busa mikaylap ang bakak nga hustisya." Mitubag si Yahweh kung Habakuk **5** "Tan-awa ang mga nasod ug susiha (sila) kahinghanga ug katingala! Kay nagbuhat gayod ako ug usa ka butang sa imong mga adlaw nga dili nimo matuohan sa dihang isugilon kini kanimo. **6** Kay tan-awa! Ituboy ko ang mga Caldeanhon— ang bangis ug madali-dalion nga nasod— nagmartsa. (sila) diha sa tibukay kawaytan aron sa pagasakti sa mga panimalay nga dili ilaha. **7** Makalilisang (sila) ug gikahadlok; naggikan sa ilang mga kagalinganong ilang paghukom ug pagkahalangdon. **8** Ang ilang mga kabayo usab mas paspas pa kaysa mga leopardo, mas abtok pa kaysa mga lobo sa kagabhiom. Busa nagpanikad ang ilang mga kabayo, ug lagyo ang gigikanan sa ilang mga tigkabayo— nanglupad (sila) sama sa agila nga nagdali aron mokaon. **9** Moabot silang tanan alang sa kasamok; mangabot ang ilang kadaghanon sama sa hangin sa kamingawan, ug ilang tigomon ang ilang mga bihag sama sa balas. **10** Busa ilang gibugabugalan ang mga hari ug kataw-anan lamang alang kanila ang mga tigdumala. Gikatawan nila ang matag salipdanan, kay gitapok nila ang yuta palibot niini ug gillog kini. **11** Urya mohuros ang hangin; kusog ang paghueros niini— ngadto sa mga sad-an ang tawo, kadtong ilang kusog mao ang ilang dios." Nangutana na usab si Habakuk kung Yahweh **12** "Dili ka ba gikan sa karaang kapanahonan, Yahweh nga akong Dios, akong Balaan nga Dios? Dili kami mamatay. Gitagana na (sila) ni Yahweh alang sa paghukom, ug ikaw, nga sama sa dakong Bato, ang nagtukod kanila alang sa pagpanton. **13** Puti kaayo ang imong mga matal aron sa paglantaw sa daotan, ug dili ka makatan-aw sa sayop nga binuhutan; busa nganong gikaluy-an mo man kadtong nagbudihi? Nganong naggakahilon ka man lamang samtantang gilamoy sa mga daotan ang mga matarong pa kay kanila? **14** Gihimo mo ang mga tawo nga walay tigdumala kanila sama sa isda sa kadagatan, sama sa nagkamang nga mga butang. **15** Gitapok nila (sila) pinaagi sa mga taga; gigungud ug gitapok nila ang mga tawo pinaagi sa ilang pukot. Mao kini ang hinundon nganong nagmaya ug naninggit (sila) sa hilabihan. **16** Busa naghadal ug nagsunog (sila) ug insenso ngadto sa ilang mga pukot, kay ang gipatambok nga mga ihalas nga mananap mao ang ilang babin, ug ang tambok nga mga karne mao ang ilang pagkaon. **17** Busa iyabiyab ba diay nila ang ilang mga pukot ug magpadyon pagpamatay sa mga nasod sa walay kaluoy?"

2 Mobarog ako sa akong nahimutangan isip tigbantay ug gipahiluna ko ang akong kaugalingon sa bantayanong tore, ug magmabinantayon ako kung unsa ang iyong isuliti kanako ug kung unsaon ko pagtalikod gikan sa akong sumbong. **2** Mitubag si Yahweh kanako ug mingon, "Isulat kini nga panan-awon, ug isulat kini sa papan nga bato aron nga modagan ang makabasa niini. **3** Kay ang panan-awon alang sa umaobot nga panahon ug mahitabo gayod ug dili mapakyas. Bisan kung malangan kini, hulata gayod kini. Kay moabot gayod kini sa dili madugay. **4** Tan-awa! Garboso ang tawo nga adunay dili husto nga tinguha. Apan ang matarong magkinabuhi pinaagi sa iyang pagtuo. **5** Kay maluibon ang bino ngadto sa batan-on nga garboso aron nga dili siya magpabilin, apan mosamot ang iyang tinguha sama sa lubnganan ug sama sa kamatayon nga dili gayod matagbaw. Iyang tigomon ang mga nasod nganha sa iyang kaugalingon ug ang tanang katawhan alang sa iyang kaugalingon. (Sheol h7585) **6** Kay dili ba mahimo kining tanan ug usa ka panulihon aron sa pagpakaulaw kaniya ug usa ka awit aron sa pagbiaybiay kaniya, nga naga-ingon, "Pagkaalaot sa tawo nga nagpalambo sa dili iya! Kay hangtod kanus-a man nimo dugangan ang kabug-aton sa mga panumpa ngi imong gikuha?" **7** Dili ba kaha kalit nga mobarog ang mga tawo nga nagpaak kanimo, ug makamata ang mga nagpalisang kanimo? Mahimo kangi makaluluoy ngadto kanila. **8** Tungod kay gillogan nimo ang daghang katawhan, ilogon ka usab sa tanang nahibilin nga katawhan. Kay nakaula ka ug dugo sa mga tawo ug ikaw

ang nagbuhat ug kasamok batok sa yuta, sa mga siyudad, ug sa tanan nga nagpuyo niini. **9** "Pagkaalaot sa tawo nga nagkulit ug daotan nga pagpamintaha alang sa iyang panimalay, aron mapahiluna niya ang iyong salag sa habog nga dapit aron maluwas siya gikan sa kamot sa daotan." **10** Ikaw ang nagdala ug kaulaw sa imong panimalay pinaagi sa paglaglag sa daghang katawhan, ug nakasala ka batok sa imong kaugalingon. **11** Kay mosinggit ang mga bato gikan sa bungbong, ug motubag kanila ang mga babag nga kahoy, **12** "Pagkaalaot sa tawo nga nagtukod ug siyudad pinaagi sa dugo, ug nagtukod ug lungsod sa pagkadaotan." **13** Dili ba gikan man kung Yahweh nga Labawng Makagagahom nga naningkamot ang katawhan alang sa kalayo ug ang ubang mga nasod naghago sa ilang kaugalingon alang sa walay kapusulan? **14** Apian mapuno ang yuta sa kahibalo sa himaya ni Yahweh sama nga gitabonan sa tubig ang dagat. **15** "Pagkaalaot sa tawo nga naggainom ug bino sa iyang siligan, ikaw nga nagdugang sa imong hilo aron nga mangahubog (sila) ug aron imong masud-on ang ilang pagkahubo." **16** Mabuhong ka unya sa kaulawan ug dili sa himaya. Inom usab niini, ug ipadayag ang imong pagkahubo. Moabot unya nganha kanimo ang kopa sa tuong kamot ni Yahweh, ug matabonan sa kaulaw ang imong dungog. **17** Ang kasamok nga gihimo sa Lebanon ug ang kamatay sa mga mananap makapalisang kanimo. Kay nagpaula ka ug dugo sa tawo ug nagbuhat ka ug kasamok batok sa yuta, sa mga siyudad, ug sa tanan nga nagpuyo niini. **18** Unsaa man ang imong makuhha sa mga kinulit nga larawan? Kay magtutuldo ug bakak ang tawo nga nagkulit niini, o ang nagporma ug hilagway sa tinunaw nga puthaw; kay nagsalig siya sa kaugalingon niyang binuhat sa dihang gihulma niya kining mga amang nga dios. **19** "Pagkaalaot sa tawo nga miuong sa kahoy, 'Pagmata! O ngadto sa hilom nga bato, Tindog!' Makatutulo ba kining mga butanga? Tan-awa, gitaplakan kini ug bulawan ug plata, apan wala gayod kini gininhawa. **20** Apian anaa si Yahweh sa iyang balaang templo! Paghiom diha sa iyang atubangan, tibukow."

3 Ang pag-ampo ni Habakuk nga propeta: **2** Nadungog ko, Yahweh ang mga balita mahitungod kanimo, ug nahadlok ako. Yahweh, buhata pagbalik ang imong gibuhat kaniadtio niini nga kapanahonan; ipahibalo kini niini nga kapanahonan; ayaw kalimot sa pagbaton ug kaluoy taliwala sa imong kasuko. **3** Miabot ang Dios gikan sa Teman, ug ang Balaan nga Dios gikan sa Bukid sa Paran. (Selah) Mitabon sa kalangitan ang iyang himaya, ug napuno sa pagdayad kaniya ang kalibutan. **4** Sama kahayag sa kilat ang duha ka sidlak sa iyang kamot, diin gitago ang iyang kusog. **5** Nag-una kaniya ang makamatay ug balatian, ug nagsunod sa iyang til ang hampak. **6** Mitindog siya ug gisukod ang kalibutan; mitan-aw siya ug giuyog ang kanasoran. Nalumpag bisan ang walay kataposang kabukiran, ug miyukbo ang walay kataposang mgabungtod. Walay kataposan ang iyang dalan. **7** Nakita ko ang mga tolda sa Cushman diha sa kasakit, ug ang panapton sa mga tolda sa yuta sa Midian nga nagkurog. **8** Nasuko ba si Yahweh sa kasapana? Napungot ka ba sa mga suba, o hilabihan ba ang imong kaligtutog sa dagat, sa dihang misakay ka sa imong mga kabayo ug sa imong madaugon nga mga karaweh? **9** Gipagwas nimo ang imong pana nga walay tabon; nagbutang ka ug udyong sa imong pana! (Selah) Gibahin mo ang kalibutan pinaagi sa mga suba. **10** Nakita ka sa kabukiran ug nalubag kini tungod sa kasakit. Giagian kini ug dakong tubig nga mihoguros; misinggit ang kinahiladman sa dagat. Gibayaw niini ang iyang mga balod. **11** Wala milihok ang adlaw ug ang bulan sa habog nga dapit nga ilang nahimutangan diha sa kahayag sa imong mga udyong ug nanglupad (sila) diha sa kasilaw sa hayag nga kidlap sa imong bangkaw. **12** Naglakaw ka ibabaw sa kalibutan uban ang kasuko. Imong gigiok ang kanasoran tungod sa imong hilabihan nga kasuko. **13** Miabot ka alang sa kaluwasan sa imong katawhan, alang sa kaluwasan sa imong dinihogon. Gibuntog nimo ang pangulo sa panimalay sa daotan aron makita ang liog niini. (Selah) **14** Gitusok nimo ang pangulo sa iyang mga maggubugat pinaagi sa kaugalingon niyang mga udyong sanglit miabot man (sila) sama sa unos aron sa pagpatibulaag kanamo, ang ilang pagpasigarbo sama sa tawo nga molamoy sa mga kabos diha sa tago nga dapit. **15** Mipanaw ka nga nagkabayo ibabaw sa dagat, ug daw gitapok ang dagkong mga balod. **16** Nadungog ko kini ug nangurog ang akong tuhod! Nagkurog usab ang akong ngabil tungod sa tingog. Misulod sa akong kabukogan ang pagkadunot, ug nagkurog usab ang akong kinasulorang babin samtantang hilom akong naghulat sa adlaw sa kasakit nga moabot sa mga tawo nga misakop kanamo. **17** Bisan kung dili na manalinsing ang iger a ug wala nay abot gikan sa kaparasan; ug bisan pa kung dili na usab mamunga ang

kahoy nga olibo ug wala nay pagkaon gikan sa uma; ug bisan pa kung wala nay panon sa mga karnero gikan sa mga kulongan niini ug wala nay mga baka sa toril, mao kini ang akong buhaton. **18** Magmaya gihapon ako diha kang Yahweh. Magmalipayon ako tungod sa Dios sa akong kaluwasan. **19** Si Yahweh nga akong Ginoo ang akong kusog ug gihimo niyang sama kalig-on sa binaw ang akong mga tilil. Gihimo niya nga makapadayon ako sa habog nga mga dapit. — Ngadto sa pangulo sa mga mang-aawit, sa akong mga instrumento nga adunay kwerdas.

Sofonias

1 Mao kini ang pulong ni Yahweh nga miabot kang Zefanias nga anak nga lalaki ni Cushi nga anak nga lalaki ni Gedalia nga anak nga lalaki ni

Amaria nga anak nga lalaki ni Hezekia, sa mga adlaw ni Josia nga anak nga lalaki ni Amon, nga hari sa Juda. **2** "Pagalaglagon ko sa hingpit ang tanan butang ngan anaa ibabaw sa kalibutan—mao kini ang gipamulon ni Yahweh.

3 Pililagkon ko ang tawo ug ang mapintas nga mananap; laglagon ko ang mga langgam sa kalangitan ug ang mga isda sa kadagatan, ang pagkagun-ob uban sa mga daotan. Tungod kay puohon ko ang tawo sa kalibutan—mao kini ang gipamulon ni Yahweh.

4 Hampakon ko sa akong kamot ang tibuk Juda ug tanan nga mga lumulupyo sa Jerusalem. Puohon ko ang tanan nga nagsimba kang Baal gikan niining dapit ug ang mga ngalan sa mga tawo nga nagsimba diosdios taliwala niining mga pari,

5 ang katawhan nga atoa sa atop sa mga balay nga nagsimba sa langitong mga binuhut, ug ang katawhan nga nagsimba ug nanumpa kang Yahweh apan nanumpa usab pinaagi sa ilang hari.

6 Puohon ko usab kadtong nagdumili sa pagsunod kang Yahweh, niadtong wala midangop kang Yahweh ug wala nangayo sa iyang giva." **7** Paghilom sa atubangan sa Ginoo nga si Yahweh! Kay haduol na ang adlaw ni Yahweh; Giandam na ni Yahweh ang halad ug gilain na niya ang iyang mga dinapit.

8 "Mahitabo kini nga adlaw panahon nga maghalad si Yahweh, niana silotan niya ang mga prinsipe ug ang mga anak nga lalaki sa hari, ug ang tanan nga nagsulob ug bisti sa mga langyaw.

9 Niana nga adlaw silotan ko ang tanan nga managluksu ngadto sa bakanan sa pultahan, niadtong mipuno sa kasamok ug pagpangilid sa balay sa iyang agalon.

10 Busa mahitabo gayod kini nianang adlaw—mao kini ang gipamulon ni Yahweh—ngan paghilak sa kalisdanan maggikan sa Ganghaan sa Isda, pagdanguyngoy nga gikan sa Ikdahung Distrito, ug ang labihan nga saba sa pagkagugno gikan sa kabungtoran.

11 Pagdanguyngoy, mga lumulupyo sa Merkado nga Distrito, tungod kay pagapukanon ang tanang mga negosyante; kadtong tanan nga namaliga sa plata pagpauhong usab.

12 Moabot gayod ang panahon nga pangitaon ko ang Jerusalem gamit ang mga lampara ug silotan ko kadtong mga tawo nga nangahubog sa ilang bino ug miengon diha sa ilang kasingkasing, 'Walay buhaton si Yahweh, maayo man o daotan.'

13 Pagailogon ang ilang mga kabitangan, ug ang ilang mga balay mapasagdanan ug mangaguba! Motukod silag mga balay apan dili sila makapuyo niini, magtanom sila ug mga ubas apan dili sila makainom sa duga niini.

14 Ang dakong adlaw ni Yahweh haduol na, haduol na sa hilabihan! Ang tingod sa adlaw ni Yahweh sama sa mapait nga paghilak sa manggugubat!

15 Kana nga adlaw mao ang adlaw sa kaligutgot, ang adlaw sa hilabihan nga kalisdanan ug pag-antos, ang adlaw sa bagyo ug kadaot, ang adlaw sa kantitngit ug kadulom, ang madag-umon nga adlaw ug labihan nga kantitngit.

16 Adlaw gayod kini sa mga trumpeta ug pasidaan batok sa ligon nga mga siyudad ug sa taas nga mga panagsangka.

17 Kay magdala ako ug kalisdanan alang sa katawhan, aron niana maglakaw sila sama sa buta nga tawo tungod kay nagpaka-sala man sila batok kang Yahweh.

Ang ilang duro ibubo sama sa abog, ug ang ilang kinasuloran nga mga babin mahisama sa hugaw.

18 Nagtuwa sila nga ang ilang mga plata ni bulawan makaluwasa kanila sa adlaw sa kasuko ni Yahweh. Ang pagdilaab sa iyang pangabuhbo molamoy sa tibuk nga kalibutan, tungod kay magadala siya sa hingpit, ug makalilisang nga kataposan sa tanan nga mipuyo sa kalibutan."

2 Paghiusa ug pagtigom gayod kamo, walay ulaw nga nasod— **2** sa dili pa mahitabo ang gimplando kanang adlaw molabay sama sa tahop, sa dili pa moabot ang hilabihan nga kasuko ni Yahweh diha kaninyo, sa dili pa moabot ang adlaw sa kaligutgot ni Yahweh diha kaninyo.

3 Pangitaa si Yahweh, kamong tanang mapauabsanong katawhan sa kalibutan nga nagtuman sa iyang mga mando! Pagmatarong kamo. Pagmapauabsanong, ug tingili niana nga paagi mapanalipidong kamo sa adlaw sa kasuko ni Yahweh.

4 Tungod kay ang Gaza pagabiyaan gayod, ug ang Ashkelon maguba. Sa utedong tutok papahawaon nila ang Ashdod, ug paga-ibton nila ang Ekon!

5 Pagkaalao sa mga lumulupyo sa kababayonan, ang nasod sa Kerenianon! Nagsulti si Yahweh batok kanimo, Canaan, nga yuta sa mga Filistihanon. Laglagon ko ikaug hantog nga mahurot kamo.

6 Busa ang mga kababayonan mahimong pasibsanban alang sa magbalantay sa mga karnero ug ranso sa mga karnero.

7 Ang mga baybayon sa rehiyon mahisakop sa mga nahibilin sa panimalay ni Juda, nga maoy magbantay

sa ilang mga karnero didto. mangatulog ang ilang mga katawhan didto panahon sa kagabhihan sa mga balay sa Ashkelon, kay si Yahweh man nga ilang Dios maoy nag-atiman kanila ug magpasig-uli sa ilang mga bahandi.

8 Nadungog ko ang pagbiaybiay sa Moab ug ang pagyubit sa katawhan sa Amon sa dihang gibaybiay nila ang akong katawhan ug gidaot ang ilang mga utlanan.

9 Busa, inger nga ako buhi— mao kini ang gipamulon ni Yahweh nga pangulo sa mga kasundalohang anghel, ang Dios sa Israel, —Himura ko nga ang Moab mahisama sa Sodoma, ug ang katawhan sa Amon mahisama sa Gomora; ang dapit sa mga sampinit ug bung-aw nga asin, ug mahimong mingaw hangtod sa hangtod. Apan pang-ilugon sa nahibilin kong katawhan ang ilang mga kabitangan, ug ang salin sa akong nahos moay magapanaq-iya kanila."

10 Mahitabo kini sa Moab ug Amon tungod sa ilang garbo, tungod kay gitamay ug gibaybiay man nila ang katawhan ni Yahweh nga pangulo sa mga kasundalohang anghel.

11 Unya mahadlok sila kang Yahweh, kay pagatamayon man niya ang tanan nga mga diosdios sa kalibutan. Ug ang matag-usa mosimba kaniya, ang matag-usa nga gikan sa iyang dapit, ug gikan sa matag baybayon.

12 Kamo usab nga mga Cushihanon mangamatay pinaagi sa akong espada,

13 ug sulongon sa Dios ang amihang babin sa Asiria ug laglagon, aron mga mahimong biniyan ug pinasagdan ang Nineve, inger nga uga sama sa deserto.

14 Unya didto magapanghingda ang mga mananap, ang matag mananap sa mga kanasoran, bisa ang kuwago ug ang ngewngew nga gikan sa deserto mobatog ibabaw sa mga haligi niini.

Ang singgit sa awit magagikan sa mga bintana; ang tinumpag maanaa sa mga agianan sa pultahan; ang sidro nga kahoy nga iyang sagbayan makita.

15 Kini nga siyudad walay kahadlok ug tinuboy sa iyang kaugalingon, nga nag-inger, 'Kanako, walay makatupong.' Nganong nahimo man siyang makahadlok, ang dapit nga puy-anan sa mga mapintas nga mananap. Ang matag usa moagi kaniya magpangtsitsit ug magpangumo kaniya.

3 Pagkaalao alang sa masinupakon nga siyudad! Mahugawan na ang siyudad nga bangis.

2 Wala siya naminaw sa tingog sa Dios, ni midawat sa pagtu-id nga gikan kang Yahweh. Wala siya misalig kang Yahweh ug wala siya midangop sa iyang Dios.

3 Ang iyang mga prinsipe nagangulob nga mga liyon diha sa iyang taliwala. Ang iyang mga maghuhukom sama sa mga lobo sa kagabhihan nga nagsisig pangisap bisa sa kabutagan.

4 Mga walay batasan ug traydor ang iyang mga propeta. Gipasipad-an sa iyang mga pari kung unsa ang balaan ug nagabuhut usab sa mga butang nga supak sa baloed.

5 Matarong si Yahweh diha sa iyang taliwala. Wala siya nagbuhut ug sayop. Matag buntag ginapahimutang niya ang iyang hustisya!

Dili kini matago diha sa kahayag, apan wala gihapon maulaw kadtong mga katawhan nga dili matabrong.

6 Gipukon ko ang mga kanasoran; mangguba ang ilang mga kota. Giguba ko usab ang ilang mga dala, busa walay nay moagi kanila. Naganguba ang ilang mga siyudad aron wala nay tawo nga mopuyo niini.

7 Miiong ako, 'Sa pagkatinuod mangahadlok gayod kamo kanako. Dawata ang pagbadlong ug dili kamo puohon gikan sa inyong panimalay pinaagi sa tanan nga buhaton ko kaninyo.' Apan matag buntag gipalabi hinun nila ang pagbuhut ug daotan.

8 Busa paabot kanako—mao kini ang gipamulon ni Yahweh—hangtod sa adlaw nga mobarog ako alang sa mga biktima. Tungod kay nakahukom ako nga usahan ang mga kanasoran, aron tapukan ang mga gingharian, ug ipahamtang kanila ang akong kasuko, ang tanan kong kaligutgot, aron nga pagalaymon ang tanan nga kayutaan pinaagi sa naqidala kong kasuko.

9 Apan hatagan ko ang akong katawhan ug puti nga mga pulong, mosangpit silang tanan sa ngalan ni Yahweh aron sa pag-alagad kanako nga nanindog, abaga sa abaga.

10 Gikan sa unahan sa suba sa Etiopia ang akong magsisimba ug ang nagkatakgong katawhan, magadala ug mga halad ngari kanako.

11 Nianang adlawna dili na kamo maulawan sa tanan ninyong binuhutan nga inyong nahimo batok kanako, tungod kay gikan nianang taknaa kua-hon ko gikan kaninyo ang nagsaulog sa iyang garbo, ug tungod niana dili ka na magmagarbuhan sa balaan kong bikid.

12 Apan biyaan ko ikaw inger nga usa ka ubos ug kabos nga katawhan, ug magadangop ka sa ngalan ni Yahweh.

13 Ang nahibilin sa Israel dili na gayod magbuhut ug sayop o mosultig bakak, ug wala nay mosultig pagpanlimbong; busa manibisb sila ug unya magapanghingda, ug wala na gayoy makahadlok kanila."

14 Pag-awit, anak nga babaye sa Zion! Pagsinggit, Israel. Pagmaya ug paglipay sa tibuk mong kasingkasing, anak nga babaye sa Jerusalem.

15 Gikuha na ni Yahweh ang imong silot; gipahilayo na niya ang imong mga kaaway! Si Yahweh mao ang hari sa Israel taliwala kanimo. Dili na gayod kamo mahadlok sa daotan pag-usab!

16 Niana unya nga mga adlaw moingon sila

sa Jerusalem, "Ayaw kahadlok, Zion. Ayaw tugoti nga maluya ang imong mga kamot. **17** Si Yahweh nga imong Dios anaa kanimo, ang kusgan nga moluwas kanimo. Magasaulog siya diha kanimo uban sa kalipay magmahinamon siya diha kanimo uban sa iyang gugma. Magmalipayon siya diha kanimo ug mosinggit siya sa kalipay, **18** sa gitakda nga adlaw sa kasaulogan. Kuhaon ko ang katalagman gikan kanimo; ug dili kana gayod maulawan tungod niini. **19** Tan-awa, akong wagtagon ang tanang midaogdaog kanimo. Niana nga takna, luwason ko ang bakol ug tigomon ang sinalikway. Himoon ko silang mapasidunggan, ug wagtagon ko ang ilang kaulawan, himoon ko silang mabantog sa tibuok kalibutan. **20** Niana nga takna giyahan ko kamo; niana nga takna tapukon ug usahon ko kamo. Himoon ko ang tanan nga kanasoran sa tibuok kalibutan nga motahod ug magadayeeg kaninyo, makita ninyo nga gipasig-uli ko na kamo," nagaingon si Yahweh.

Hageo

1 Sa ika duhang tuig nga naghari si Darius, sa ika unom nga bulan, unang adlaw sa bulan, ang pulong ni Yahweh miabot pinaagi sa propeta nga si Hageo ngadto sa gobernador sa Juda, nga si Zerubabel ang anak ni Shealtiel, ug ngadto sa labaw nga pari nga si Josue ang anak ni Jehozadak, ug miengon, **2** "Miengon niini si Yahweh nga tinubdan sa tanan: 'Nag-ingon kining mga tawhana, "Dili pa karon ang takna nga moadto kami o motukod pag-usab sa templo ni Yahweh.'" **3** Busa ang pulong ni Yahweh miabot pinaagi kang Hageo, ang propeta nga nag-ingon, **4** "Karon ba ang takna nga magpuyu kami sa inyong nahuman nga mga balay, samtang kining balay nagpabiling guba?" **5** Busa karon miengon si Yahweh nga tinubdan sa tanan: 'Pamalandongi ang inyong gibuhati!' **6** Nagtanom kamo ug daghang mga binhi, apan diuytay ra ang abot; mikaoan kamo apan wala nangabusog; miinom kamo apan wala nangahubog. Nagsuot kamo ug mga bisti apan gitugnaw gihipon kamo, ug ang nagadawat ug suhol nga salapi daw nagabutang lang niini sa usa ka panudlanan nga daghan ug buslot!' **7** Si Yahweh nga tinubdan sa tanan miengon niini: 'Pamalandongi ang inyong mga gibuhati!' **8** Tungas ngadto sa bikid, pagdala ug mga kahoy, ug tukora pag-usab ang akong balay; unya mahimoot ako niini, ug mahimaya ako!' miengon si Yahweh. **9** Nagtinghuha kamo ug daghan, apan tan-awa! diuytay lang ang inyong nadala sa panimalay, kay gihiyupan ko kini! Ngano man?— mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga tinubdan sa tanan! 'Tungod kay ang akong balay nagpabiling guba, samtang ang matag tawo nagpahayahay sa iyang kaugalingong balay. **10** Tungod niini ang kalangitan dili na mohatag ug yamog diha kaninyo, ug ang yuta dili na mohatag ug abot. **11** Nagpadala ako ug hilaw ngadto sa kayutaan ug kabukiran, ngadto sa katrigohan ug sa mga bag-o nga bino, ngadto sa mga lana ug ngadto sa anihunon sa kalibutan, ngadto sa tawo ug sa mga mananap, ug ngadto sa tanan nga hinagoan sa inyong mga kamot!' **12** Unya si Zerubabel nga anak ni Shealtiel, ug ang labaw nga pari nga si Josue nga anak ni Jehozadak, ug sa tanang nahiibilin nga katawhan gikan sa pagkabihag, mituman sa tingog ni Yahweh nga ilang Dios, ug sa mga pulong ni Hageo nga propeta, tungod kay ang nagpadala kaniyo mao si Yahweh nga ilang Dios. Ug ang katawhan nahadlok sa panagway ni Yahweh. **13** Unya si Hageo, ang mensahero ni Yahweh, misulti sa mensaha ni Yahweh ngadto sa mga katawhan ug miengon, "Magauban ako kaninyo!" — mao kini ang gipamulong ni Yahweh! **14** Busa gidasig ni Yahweh ang espiritu sa gobernador sa Juda, nga si Zerubabel ang anak ni Shealtiel, ug ang espiritu sa labaw nga pari nga si Josue ang anak ni Jehozadak, ug ang espiritu sa tanang nahiibilin nga katawhan gikan sa pagkabihag, mao nga miadto sila ug nagtukod sa templo ni Yahweh nga tinubdan sa tanan, nga ilang Dios, **15** sa ika-24 ka adlaw sa ika-unom nga bulan, sa ika-duhang tuig sa paghari ni Darius.

2 Sa ika pito nga bulan sa ika-21 ka adlaw, ang pulong ni Yahweh miabot pinaagi sa kamot ni Hageo nga propeta, ug miengon, **2** "Sultih ang gobernador sa Juda, si Zerubabel nga anak ni Shealtiel, ug ang labaw nga pari nga si Josue nga anak ni Jehozadak; ug ang katawhan nga nabiilin gikan sa pagkabihag. Sultih, **3** 'Kinsa man kaninyo ang nakakita kaniadto sa himaya niining balaya? Ug unsay pagtan-aw ninyo niini karon? Daw sama sa walay pulos sa inyong mga mata?' **4** Karon, pagmalig-on, Zerubabel! — mao kini ang gipamulong ni Yahweh — 'ug pagmalig-on, Josue nga labaw nga pari nga anak ni Jehozadak; ug pagmalig-on, kamong tanan nga katawhan sa yuta!' — mao kini ang gipamulong ni Yahweh — 'ug pagtrahabo, kay nag-urban ako kaninyo!' — mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga tinubdan sa tanan. **5** 'Pinaagi sa mga saad nga anaa sa kasabotan nga akong gitukod tali kaninyo sa dihang ninggula kamo sa Ehipto ug ang akong Espiritu mibarog taliwala kaninyo, ayaw kahadlok!' **6** Kay miengon niini si Yahweh nga tinubdan sa tanan: 'Sa dili madugay tay-ugon ko pag-usab ang mga kalangitan ug ang kalibutan, ang dagat ug ang uga nga yuta!' **7** Ug pagatay-ugon ko ang matag nasod, ug ang matag nasod magdala sa ilang mga bilihong butang nganhi kanako, ug pagalukpon ko kining balaya sa himaya! miengon si Yahweh nga tinubdan sa tanan. **8** 'Ang plata ug bulawan ako!' — mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga tinubdan sa tanan. **9** 'Ang himaya niining balaya mas labaw pa sa umaabot kaysa kaniadto,' miengon si Yahweh nga tinubdan sa tanan, 'ug ihatag ko ang kalinaw niining lugara!' — mao kini ang gipamulong ni

Yahweh nga tinubdan sa tanan.' **10** Sa ika-24 ka adlaw sa ika siyam nga bulan, sa ika duhang tuig ni Darius, miabot ang pulong ni Yahweh pinaagi kang Hageo nga propeta ug miengon, **11** "Miengon niini si Yahweh nga tinubdan sa tanan: 'Pangutan-a ang mga pari mahitungod sa balaod, ug pag-ingon: **12** Kung ang usa ka tawo ngadlla ug karne nga gihalad na ngadto kang Yahweh nga giiputos sa iyang bisti, ug kung ang iyang bisti nasaghid sa tinapay o sa sabaw, bino o lana, o bisan unsa nga pagkaon, kana ba nga pagkaon mabalalan ba usab?' Mitubag ang mga pari ug miengon, "Dili." **13** Unya miengon si Hageo, "Kung adunay tawo nga hugaw tungod kay nakasaghid sa patay, unya nakasaghid sa bisan unsa niining mga halad, 'mamahimo na ba usab kining hugaw?' Mitubag ang mga pari ug miengon, "Oo, nahimo na silang hugaw." **14** Busa mitubag si Hageo ug miengon, "Busa ingon niini usab ang mga tawo ug kining nasora sa akong atubangan!" — mao kini ang gipamulong ni Yahweh — 'busa mao man usab niining tanan nga ilang gihimo pinaagi sa ilang mga kamot: mahugaw kini nga halad nganhi kanako. **15** Busa karon, pamalandongi kini sukad karong adlawa, sa wala pa gibutang ang bato sa pikas bahan ng bato sa templo ni Yahweh, **16** bisan kinsa ang moadto sa trigohan alang sa 20 ka kadaghanong sukad sa abot sa trigo, 10 lang ang Nakhuha, ug bisan kinsa ang moadto sa pugaanan sa bino aron sa pagpuga ug 50 ka gitaghanong sukad sa sudlanan sa bino, 20 lang ang Nakhuha. **17** Gikastigo ko kamo ug ang tanan nga gitrabaho sa inyong mga kamot pinaagi sa pagpadunot ug pagpalata sa inyong mga tanom, apan wala gihipon kamo mibalik kanako! — mao kini ang gipamulong ni Yahweh. **18** Pamalandongi kini sukad karong adlawa, gikan sa ika-24 ka adlaw sa ika siyam nga bulan, gikan sa adlaw nga gitukod ang patukoranon sa templo ni Yahweh. Pamalandongi kini! **19** Aduna pa bay binhi nga nahiibilin sa bodega? Wala na namunga ang paras, kahoy nga igera, granada, ug ang kahoy nga olibo! Apan gitikan karong adlawa pananglinian ko na kamo!' **20** Unya miabot ang pulong ni Yahweh sa ika duhang higayon kang Hageo sa ika-24 ka adlaw sa bulan ug miengon, **21** "Sultih ang gobernador sa Juda, si Zerubabel, ug ingna nga, 'pagatay-ugon ko ang kalangitan ug ang kalibutan. **22** Kay pukanon ko ang trono sa mga gingharian ug pagalaglagen ko ang gahom sa mga gingharian sa mga nasod! Baliskaron ko ang mga karwahi ug ang mga nagsakay niini; Ang mga kabayo ug ang matag-usa nga nagkabayo niini mangahulog tungod sa espada sa iyang kaigsoonan. **23** Niadtong adlawa' — kini ang gipamulong ni Yahweh nga tinubdan sa tanan — kuhaan ko ikaw, Zerubabel nga anak ni Shealtiel, ingon nga akong sulugoon' — kini ang gisulti ni Yahweh. 'Ibutang ko ikaw ingon nga silyo sa akong singsing, kay ikaw ang akong gipili!' — kini ang gipamulong ni Yahweh nga tinubdan sa tanan!"

Zacarias

1 Sa ikawalo nga bulan sa ikaduha nga tuig sa paghari ni Darius,' miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kung Zacarias nga anak nga lalaki ni

Berekah anak nga lalaki ni Ido, nga propeta, miington, 2 "Hilabihan gayod ang kasuko ni Yahweh sa inyong mga amahan! 3 Sultihii sila, 'Miington si Yahweh nga labawng makagagahom niini: Balik kanako! — mao kini ang gisulti ni Yahweh nga makagagahom— ug mobalik ako kaninyo, ang gisulti ni Yahweh nga labawng makagagahom. 4 Ayaw kamo pagpakaasama sa inyong mga amahan nga maoy gisulithan sa mga propeta kaniadto, miington, 'Miington si Yahweh nga labawng makagagahom niini: Isalikway ang inyong daotang mga binuhutan ug ang mga daotang tulumanon!' Apan wala sila maminaw ug wala naganpumbaling kanako— mao kini ang gisulti ni Yahweh.' 5 Ang inyong mga amahan, asa na man sila? Asa na man ang mga propeta, anaa ba sila diri hangtod sa kahangtoran? 6 Apan ang akong mga pulong ug ang akong mga kasugoan nga akong gimando sa akong mga sulugoon nga mga propeta, wala ba sila nakaapas sa inyong mga amahan? Busa naghinulsol sila ug miington, 'Sama nga naglaraw si Yahweh nga labawng makagagahom sa pagbuhut kanato kung unsa ang angay sa atong mga pamaagi ug mga buhat, busa gipahamtang niya kini kanato.' 7 Sa ika-24 nga adlaw sa ikanapulo ug usa nga bulan, nga mao ang bulan sa Shebat, sa ikaduhang tuig sa paghari ni Darius, miabot ang pulong ni Yahweh ngadto kung Zacarias nga anak nga lalaki ni Berekah nga anak nga lalaki ni Ido, nga propeta, ug nag-ingon, 8 'Nakita ko sa kagabhiom, ug, tan-awa! Adunay tawo nga nagsakay sa pula nga kabayo, ug anaa siya atubangan sa mga mirtol nga kahoy nga anaa sa walog; ug sa iyang luyo anaya pulo, pulapula: nga tabonon, ug puti nga mga kabayo.' 9 Miington ako, 'Unsa man kining mga butanga, Ginoo?' Unya ang anghel nga nakigsulti kanako miington kanako, 'Ipakita ko kanimo kung unsa kining mga butanga.' 10 Unya mitubag ug miington ang tawo nga nagtindog atubangan sa mga mirtol nga kahoy, 'Mao kini kadtong mga gipadala ni Yahweh aron sa pagsuroy sa tibuk kalibutan.' 11 Mitubag sila sa anghel ni Yahweh nga nagtindog atubangan sa mga mirtol nga kahoy; miington sila kaniya, 'Nagsuroysuroy kami sa tibuk kalibutan; tan-awa, nagsapibilin sa paglingkod ug nagsapuhulay ang tibuk kalibutan.' 12 Unya mitubag ang anghel ni Yahweh ug miington, 'Yahweh nga labawng makagagahom, hangtod kanus-a ka man dili magpakitag kaluoy sa Jerusalem ug sa mga siyudad sa Juda nga nag-antos sa kasuko sulod sa 70 ka tuig?' 13 Mitubag si Yahweh ngadto sa anghel nga nakigsulti kanako, uban sa mga maayong pulong, mga pulong sa kahupayan. 14 Busa ang anghel nga nakigsulti kanako miington kanako, 'Tawag ug isulit, "Mao kini ang giingon ni Yahweh nga makagagahom: Nangabubho ako alang sa Jerusalem ug alang sa Zion uban ang dakong kadasig! 15 Nasuko ako pag-aoy sa mga nasod nga anaa sa kalinaw. Imbis nga diuyutay lamang ang akong kasuko diha kanila, gipasamot hinuong nila ang katalagman. 16 Busa miington si Yahweh nga makagagahom niini: Mibalik ako sa Jerusalem uban ang kaluoy. Pagatukoron ko diha kaniya ang akong balay — mao kini ang gisulti ni Yahweh nga labawng makagagahom— ug mainat gayod ang pangusukod nga linya ngadto sa Jerusalem! 17 Sa pag-usab tawag ug isulit, 'Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Modagaya gayod pag-usab ang pagkamaayo sa akong mga siyudad, ug pagahupayon pag-usab ni Yahweh ang Zion, ug pilion niya pag-usab ang Jerusalem.' 18 Unya mihangad ako ug nakita ko ang upat ka mga budyong! 19 Nakig-istorya ako sa anghel nga nakigsulti kanako, 'Unsa man kini?' Mitubag siya kanako, 'Mao kini ang mga budyong sa nagaipatibulaag sa Juda, sa Israel, ug sa Jerusalem.' 20 Unya gipakita kanako ni Yahweh ang upat ka mga manggagama. 21 Miington ako, 'Unsa man ang gipangbuhat niining mga tawhana?' Mitubag siya, ug miington, 'Mao kini ang mga budyong nga nagaipatibulaag sa Juda aron nga walay bisan usa nga tawo ang mohangad sa iyang ulo. Apan mianhi kining mga katawhan aron sa pagpahawa kanila, aron walao ang mga budyong sa mga nasod nga mituboy sa bisan unsang budyong batok sa yuta sa Juda aron sa pagpatibulaag kaniya.'

2 Pagkahuman mihangad ako ug nakita ko ang usa ka tawo nga nagdala ug igsusukod. 2 Miington ako, 'Asa ka man moadto?' Busa miington siya kanako, 'Alang sa pagsukod sa Jerusalem, aron mahibaloan ang gilapdon ug katawas niini.' 3 Unya milakaw ang anghel nga nakigsulti kanako ug miawas ang laing anghel aron sa pagsugat kaniya. 4 Miington ang

ikaduhang anghel kaniya, 'Dagan ug sultihii kanang batan-ong lalaki; pag-ingon, 'Moligkod ang Jerusalem didto sa walay paril nga nasod tungod sa kadaghan sa mga lalaki ug mga mananap nga anaa kaniya. 5 Tungod kay— mamahimo ako nga paril nga kalayo libot kaniya, ug mamahimo niya akong himaya diha sa iyang taliwala— mao kini ang gipamulong ni Yahweh. 6 Pagdal! Pagdal! gikan sa yuta sa amihanon— mao kini ang gipamulong ni Yahweh— tungod kay gipatibulaak ko kamo sama sa upat ka mga hangin sa kawanangan! — Mao kini ang gipamulong ni Yahweh. 7 Pagdal! Ikyas ngadto sa Zion, kamo nga namuyo uban sa mga anak nga babaye sa Babilonia!' 8 Tungod kay pagkahuman sa pagpasidungog ug pagpadala kanako ni Yahweh nga labawng makagagahom batok sa mga nasod nga nangilog kaninyo— kay si bisan kinsa nga migunit kanimo, nakagunit gayod sa mahinungdanong butang nga gipanalipan sa Dios! — human sa pagbuhut ni Yahweh niini, miington siya. 9 'Ang akong mga kamot mismo ang motay-og kanila, ug ilogan sila sa ilang mga ulipon.' Unya masayran gayod niyong nga si Yahweh nga makagagahom ang nagpadala kanako. 10 'Pag-awit alang sa kalipay, anak nga babaye sa Zion, tungod kay hapit na akong moanha ug mopuyo uban kaninyo! — Mao kini ang gipamulong ni Yahweh.' 11 Unya ang inila nga mga nasod maghiusa ngadto kung Yahweh nianang adlawa. Miington siya, 'Unya mahimo kamong akong katawhan; tungod kay mopuyo ako taliwalha kaninyo,' ug masayran niyong nga si Yahweh nga labawng makagagahom ang nagpadala kanako nganha kaninyo. 12 Tungod kay maangkon ni Yahweh ang Juda ingon nga iyang katudog sa pagpanag-ya diha sa balaang yuta ug pilion pag-usab ang Jerusalem alang sa iyang kaugalingon. 13 Paghilom, kamong tanang binuhat, diha sa atubangan ni Yahweh, tungod kay mokanaog siya gikan sa iyang balaang dapit!

3 Unya gipakita ni Yahweh kanako si Josue nga pangulong pari nga nagtindog atubangan sa anghel ni Yahweh ug nagtindog si Satanas sa iyang tuo aron pakasad-on siya. 2 Miington ang anghel ni Yahweh kang Satanas, 'Hinaot nga badlongon ka ni Yahweh, Satanas; Hinaot nga si Yahweh, nga napilip sa Jerusalem, magbadlongon kanimo! Dili ka kini agipo nga gikuha gikan sa kalayo?' 3 Nagsul-ob si Josue ug hugaw nga bisti sa dihang nagtindog siya atubangan sa anghel. 4 Ug miington ang anghel niadtong nagbarog sa iyang atubangan, 'Hukasa gikan kaniya ang hugaw nga bisti.' Unya miington siya kung Josue, 'Tan-awa! Gipapas ko na ang imong mga kalapasan ug sul-oban ko ikaw ug nitindot nga bisti.' 5 Miington siya, 'Ibutang niyong ang hinlo nga purongpurong nganha kaniya!' Busa gibutang nila kung Josue ang hinlo nga purongpurong ug gisul-oban siya ug limpyo nga bisti samtang nagtindog ang anghel ni Yahweh. 6 Pagkahuman tiunang mga misugo kung Josue ang anghel ni Yahweh ug miington, 7 'Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Kung molakaw ka sa akong mga pamaagi, ug kung tumanon nimo ang akong mga sugo, nanikaw ang magdumala sa akong balay ug ang magbantay sa akong mga hawanhan, tungod kay pagatugotan ki ikaw nga molakaw ug moanhi uban niining nitindog sa akong atubangan. 8 Paminaw, Josue nga pangulong pari, ikaw ug ang imong mga kaubanan nga napugyo uban kanimo! Tungod kay kining mga kalaikan-an mao ang timaillan, tungod kay ako mismo ang magdala sa akong sulugoon nga mao ang Sanga. 9 Ug karon tan-awa ang bato nga akong gipahimutang sa atubangan ni Josue. Adunay pito ka mga kanto niining usa ka bato, ug ikulit ko ang mga pulong— mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga labawng makagagahom— ug sa usa ka adlaw kuhon ko ang sala gikan niining maong yuta. 10 Nianang adlawa— mao kini ang gipahayag ni Yahweh nga labawng makagagahom— ang matag tawo magdapiit sa iyang mga siligan aron sa paglingkod ilalom sa iyang kaparasan ug ilalom sa iyang kahoy nga iger'a.'

4 Unya ang anghel nga nakig-istorya kanako miatubang ug nagpatindog kanako sama sa tawo nga mibangon gikan sa iyang pagkatulog. 2 Miington siya kanako, 'Unsa man ang imong nakita?' Miington ako, 'Nakakita ako ug tungtonganang sa suga nga hinimo gikan sa bulawan, ang panaksan nga anaa sa ibabaw niini. Aduna kini pito ka mga lampara ug pito usab ka mga pabilo sa ibabaw sa matag lampara. 3 Ug tupad niini ang duha ka olibo nga kahoy, ang usa anaa sa tuong babin sa panaksan ug ang usa anaa sa wala. 4 Busa miington ako pag-usab sa anghel nga nakig-istorya kanako. 'Unsa man ang buot ipasabot niining mga butanga, akong agalon?' 5 Mitubag ang anghel, 'Wala ka ba masayod kung unsay ipasabot niining mga butanga?' Miington ako, 'Wala, akong agalon.' 6 Busa miington siya kanako, 'Mao kini ang pulong ni Yahweh

ngadto kang Zerubabel: Dili pinaagi sa kusog o sa gahom, apan pinaagi sa akong Espiritu, sumala ni Yahweh nga labing gamhanan. **7** Uns ka lang man, dako nga bukid? Sa atubangan ni Zerubabel mahimo kang patag, ug dad-on niya ang bato nga alang sa kinatuman aron makasingit ug, 'Grasya! Grasya alang niini!' **8** Miabot kanako ang pulong ni Yahweh, nga nag-ingon. **9** "Ang mga kamot ni Zerubabel maoy nagpahiluna sa patukoranon niini nga balay ug ang iyang kamot mismo ang mohuman niini. Unya masayod ka nga si Yahweh ang labing gamhanan mao ang nagpadala kanako diha kanimo." **10** Kinsa man ang nagtarnay sa adlaw sa gamay nga mga butang? Magmaya kining mga tawhana ug makita nila ang igtutonton nga bato nga anaa sa kamot ni Zerubabel. (Kining pito ka mga lampara mao ang mga mata ni Yahweh nga nagtan-aw sa tibuo kalibutan.) **11** Unya giipuntahan ko ang anghel, "Unsa man kining duha ka mga kahoy nga olibo nga nagbarog sa wala ug tuo sa tungtunganan ug suga?" **12** Nangutana ako pag-usab kaniya, "Unsa man kining duha ka mga sanga sa olibo nga anaa sa kilid sa duha ka bulawan nga mga tubo nga adunay lana nga gibubo?" **13** Unya miington siya kanako, "Wala ka nasayod kung unsa kini?" Mitubag ako, "Wala, akong agalon." **14** Busa miington siya, "Mao kini ang mga anak nga lalaki sa bag-on lana sa olibo nga nagbarog sa atubangan sa Gino sa tibuo kalibutan."

5 Unya milingi ako ug mihangad, ug nakita ko, ang naglupad nga linukot nga basahon! **2** Miington ang anghel kanako, "Unsa man ang imong nakita?" Mitubag ako, "nakita ko ang naglupad nga linukot nga basahon, nga adunay 20 ka maniko ang katas-on ug 10 ka maniko ang kalapdon." **3** Unya miington siya kanako, "Mao kini ang tunglo nga mogawas ibabaw sa tibuo kayutaan, tungod kay pagawagtangon ang matag kawatan sumala sa giiong sa usa ka babin, samtang ang matag usa nga misaad ug bakak nga panumpa wagtangon sumala sa giiong sa pikas babin, sumala sa ilang mga pulong." **4** "Ipadala ko kini—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga labawng makagagahom—busa mosulod kini ditto sa balay sa kawatan ug ditto sa balay sa usa nga nanaad ug bakak nga panumpa gamit ang akong ngalan. Magpabilin kini sa iyang balay ug ut-utong ang kahoy ug ang mga bato niini." **5** Unya migawas ang anghel nga nakigsulti kanako ug miington, "Iyahat ang imong mga mata ug tan-awa kung unsa ang taliabot?" **6** Miington ako, "Unsa kini?" Miington siya, "mao kini ang bukag nga gisudlan sa sukdanan nga moabotayo. Mao kini ang ilang kalapasan sa tibuo yuta." **7** Unya gikuha ang tingga nga tabon sa bukag ug adunay babaye nga naglingkod ilalom niini. **8** Miington ang anghel, "Mao kini ang Pagkadaotan!" Giitsa niya pabalik ang babaye pasulod ngadto sa bukag, ug gibutang niya ang tingga nga tabon ibabaw sa abrihanan niini. **9** Mihangad ako ug nakita ko ang duha ka babaye nga nagpadulog kanako, ug anaa ang hangin sa ilang mga pako—tungod kay aduna silay mga pako sama sa mga pako sa talabon. Gialsila nila ang bukag ngadto sa tungtungan sa yuta ug sa langit. **10** Busa miington ako sa anghel nga nakigsulti kanako, "Asa man nila dad-on ang bukag?" **11** Miington siya kanako, "Dad-on kini aron magtukod ug templo ditto sa yuta sa Shinar, aron nga kung andam na ang templo, ipahimutang ang bukag ditto sa giandam nga butanganan niini."

6 Unya milingi ako ug miyahat ug akong nakita ang upat ka mga karwahe nga mitungha taliwala sa duha ka bukid; ug hinimo sa bronsi ang duha ka bukid. **2** Adunay pula nga mga kabayo ang unang karwahe, ang ikaduhang karwahe adunay itom nga mga kabayo, **3** adunay puti nga mga kabayo ang ikatulog karwahe, ug ang ikaupat nga karwahe adunay kabang nga mga kabayo. **4** Busa mitubag ako ug miington sa anghel nga nakigsulti kanako, "Unsa man kini, akong agalon?" **5** Mitubag ang anghel ug miington kanako, "Mao kini ang upat ka mga hangin sa langit nga migawas gikan sa dapit diin sila nanindog atubangan sa Gino sa tibuo kalibutan. **6** Moadto ang itom nga mga kabayo sa amihanang nasod; moadto ang puting mga kabayo sa kasadpang nasod; unya moadto ang kabang nga mga kabayo sa habagatang nasod." **7** Miadto ug nganta kining kusgan nga mga kabayo ug gilibot ang tibuo kalibutan, busa miington ang anghel, "Lakaw ug libota ang kalibutan!" ug milakaw sila sa tibuo kalibutan. **8** Unya misangpit sila kanako ug miington, "Tan-awa kadtong mangadto sa amihanang nasod; pagamaymayan nila ang akong espiritu mahitungod sa amihanang nasod." **9** Busa miabot ang pulong ni Yahweh kanako, ug miington, **10** "Kuhaa ang halad gikan sa mga bihag—gikan kang Heldai, Tobia, ug Jedaya—ug adto sa samang adlaw ug isulod sa balay ni Josia nga anak ng lalaki ni Zefania, nga gikan sa Babylon. **11** Unya kuhaa ang plata ug bulawan, pagbuhat ug korona ug ibutang kini sa ulo ni Josue

nga anak nga lalaki ni Jehozadak, nga labawng pari. **12** Pakigsulti kaniya ug pag-ingon, 'Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Kini nga tawo, Sanga ang iyang ngalan! Modako siya diin siya nahimutang ug unya itukod ang templo ni Yahweh! **13** Siya mao ang mopatukod sa templo ni Yahweh ug ibaway ang katahom niini; unya molingkod siya ug magdumala diha sa iyong trono. Mahimo siyang pari sa iyong trono ug ang panagsabot sa kalinwan maanua taliwala sa duha. **14** Ipahimutang ang korona sa templo ni Yahweh aron sa pagpasidungog kang Heldai, Tobia, ug Jedaya ug ington nga paghinumdom sa pagkamanggihatagon sa anak nga lalaki ni Zefania. **15** Unya moabot kadtong tua sa halayo ug motukod sa templo ni Yahweh, busa masayran ninyo nga gipadala ako ni Yahweh nga labawng makagagahom diha kaninyo; tungod kay mahitabo lamang kini kung tinud-anay kamong minamianaw sa tingog ni Yahweh nga inyong Dios!"

7 Sa ikaupat nga tuig nga paghari ni Haring Darius, sa ikaupat nga adlaw sa Kislev (ikasiyam kini nga bulan), miabot ang pulong ni Yahweh kang Zacarias. **2** Gipadala sa katawhan sa Betel si Sharezer ug si Regem Meleç ug ilang mga kalalakin-an aron sa pagpakiilou sa atubangan ni Yahweh. **3** Nakigsulti sila sa mga pari nga anaa sa balay ni Yahweh nga labawng makagagahom ug sa mga propeta; miington sila, "Magbangotan ba kami sa ikalimang bulan pinaagi sa pagpuasa, sama sa among gibuhat sa daghang mga katuigan?" **4** Busa miabot kanako ang pulong ni Yahweh ug labawng makagagahom, nga nag-ingon, **5** "Pakigsulti sa tanang katawhan sa yuta ug sa mga pari ug pag-ingon, "Sa dihang nagpuasa ug nagsubo kamo sa ikalima ug sa ikapitong bulan sulod sa 70 ka katuigan, tinud-anay ba kamo nga nagpuasa alang kanako? **6** Sa dihang mikao ug miinom kamo, wala ba kamo nagkaon ug nag-inom alang sa inyong kaugalingon? **7** Dili ba sama man niini nga mga pulong ang gipamulong ni Yahweh pinaagi sa baba sa kanhing mga propeta, sa dihang namuyo pa kamo nga mauswagon ditto sa Jerusalem ug sa kasikbit nga mga siyudad ug namuyo sa Negev, ug sa tilan sa mga bungtod ditto sa kasadpan?" **8** Miabot ang pulong ni Yahweh kang Zacarias, nga nag-ingon, **9** "Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom, 'Paghukom uban sa matuod nga hustisa, sa kasabutan sa pagkamatinud-anon, ug sa kaluoy. Ipabuhat kini sa matag tavo ngadto sa iyang igsoon. **10** Ang biyuda ug ilo, ang langyaw, ug ang tawong kabos—ayaw sila daugdaoga, ug ayaw tugoti ang bisan kinsa kaninoy nga maglaraw ug daotan sulod sa inyong kasingkasing batok sa uban." **11** Apan ngadumili sila sa pagpaminaw ug nagmagahi sa ilang mga abaga. Gisampungan nila ang ilang mga dalungang aron nga dili sila makadungog. **12** Gipagahi nila ang ilang mga kasingkasing sama sa bato aron nga dili nila madungog ang balaod o ang mga pulong ni Yahweh nga labawng makagagahom. Gipadala niya kini nga mga mensahé ngadto sa katawhan pinaagi sa iyang Espiritu kaniadto, pinaagi sa baba sa mga propeta. Apan ngadumili sila sa pagpaminaw ug nagmagahi sa ilang mga abaga. Gisampungan nila ang ilang mga dalungang aron nga dili sila makadungog. **13** Nahitabo kini sa dihang mitawag siya, wala sila namati. Sa sama usab nga paagi, miington si Yahweh nga labawng makagagahom, "Mosangpit sila kanako apan dili ako mamati. **14** Tungod kay katagon ko sila pinaagi sa alimpulos ngadto sa tanang kanasoran nga wala pa nila nakita, ug mahimong biniyaan ang yuta. Tungod kay walay moagi sa yuta ug mobalik niini tungod kay gihimong biniyaang yuta sa katawhan ang maanindot nga yuta."

8 Miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga labawng makagagahom, nga nag-ingon, **2** "Si Yahweh nga pangulo sa kasundalohang anghel miington niini: mainiton ako alang sa Zion uban ang dakong kadasig ug mainiton ako alang kaniya uban ang dakong kasuko! **3** Miington niini si Yahweh: Mabalik ako sa Zion ug magpuyo taliwala sa Jerusalem, tungod kay pagatawogn nga "Ang Siyudad sa Kamatuan" ang Jerusalem ug ang bukid ni Yahweh pagatawogn nga "Ang Balaang Bukid!" **4** Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Anaa na usab ang mga tigulang nga kalalakin-an ug tigulang nga mga kababayen-an sa kadalanan sa Jerusalem, ug ang matag tavo adunay sungkod sa iyang kamot tungod kag tigulang na kaayo siya. **5** Mapuno ang kadalanan sa siyudad ug mga batang lalaki ug babaye nga nanagdula. **6** Miington niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Kung adunay kahibulongan sa mga pananaw sa nahibiling katawhan niadtong mga adlawa, kinahanglan ba nga kahibulongan usab kini sa akong pananaw?—mao kini ang gipamulong ni Yahweh. **7** Miington niini si Yahweh: Tan-awa, uwason ko ang akong katawhan gikan sa yuta diin nagasubang ang adlaw ug gikan sa yuta diin nagasalop ang adlaw! **8** Tungod kay ibalik ko sila, ug magpuyo sila taliwala

sa Jerusalem, busa mahimo silang akong katawhan pag-usab, ug mahimo nila akong Dios sa kamatuoran ug sa pagkamatarong! **9** Miñgon niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Kamo nga padayon nga nakadungong karon sa samang mga pulong nga gikan sa mga baba sa mga propeta sa dihang gitukod ang patukoran sa akong balay—kining akong balay, si Yahweh: Lig-on ang inyong mga kamot aron nga matukod ang templo. **10** Tungod kay walay si bisan kinsa ang nakatapok ug anii sa wala pa kadtong mga adlawa, walay abot alang sa tawo o mananap, ug walay kalinaw gikan sa mga kaaway alang kung bisan kinsa nga molakaw o mobalik. Akong gipagbingkil ang matag tawo batok sa iyang siligan. **11** Apan karon dili kini mahisama kaniadtong mga adlawa, magaubañ ako sa nahibilin niini nga mga tawo—mao kini ang gipamulong ni Yahweh nga labawng makagagahom. **12** Tungod kay itanom ang mga binhi sa kalinaw, ang mokatay nga paras magahatag sa bunga niini ug mohatag sa anii niini ang yuta; magahatag ang kawanangan sa yamog niini, tungod kay ipapanunod ko kining tanang mga butanga sa nahibiling katawhan. **13** Panag-ingnan kamo sa ubang mga nasod sa usa ka tunglo, balay sa Juda ug balay sa Israel. Busa luwaso ko kamo ug mahimo kamong panalangin. Ayaw kamo kahadlok; himoang kusgan ang inyong mga kamot! **14** Tungod kay misulti niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Sama nga naglaraw ako sa pagpasakit kaninyo sa dihang gihagit sa iyong katigulangan ang akong kasuko—miñgon si Yahweh—ug wala gayod nagsapupong, **15** busa maglaraw usab ako niñing mga adlawa sa pagbuhut ug maayo ngadto sa Jerusalem ug sa balay sa Juda! Ayaw kahadlok! **16** Mao kini ang mga butang nga kinahanglan ninyong buhaton: Isulti ang kamatuoran, ang matag tawo uban sa iyang siligan. Paghukom uban sa kamatuoran, sa pagkamakatroronganon, ug sa kalinaw diha sa inyong mga ganghaan. **17** Ayaw paglaraw ug daotan diha sa inyong mga kasingkasing batok sa usag-usa, ug ayaw higugmaan ang bakak nga panumpa—tungod kay mao kini ang mga butang nga gikasilagan ko! —mao kini ang gipamulong ni Yahweh. **18** Unya miabot kanako ang pulong ni Yahweh nga labawng makagagahom, nga nag-ingon, **19** “Miñgon niini si Yahweh: Ang mga puasa sa ikauapna nga bulan, sa ikalima nga bulan, sa ikapito nga bulan, ug sa ikanapulo nga bulan mahimong mga panahon sa kalipay, pagsadya, ug malipayon nga kasaulungan alang sa balay sa Juda! Busa higugmaan ang kamatuoran ug kalinaw! **20** Miñgon niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Mamalik pag-usab ang mga tawo, bisan kadtong namuyo sa nagkalainlaing mga siyudad. **21** Moabit ang mga lumulupyo sa usa ka siyudad padulong sa laing siyudad ug moïngon, “Mangadto kita aron maghangyo sa atubangan ni Yahweh ug mactuaw kang Yahweh! Mangadto usab kami. **22** Daghang mga tawo ug kusgan nga mga nasod ang mangabot ug mactuaw kang Yahweh didto sa Jerusalem ug maghangyo sa panalangin ni Yahweh! **23** Miñgon niini si Yahweh nga labawng makagagahom: Napulo ka mga kalakatin-an nianang mga adlawa gikan sa matag pinulungan ug nasod ang mokupot sa sídsid sa inyong kupo ug moïngon, ‘Paubana kami kaninyo, tungod kay nakadungong kami nga nag-úban ang Dios kaninyo!’”

9 Mao kini ang gisulti sa pulong ni Yahweh mahitungod sa yuta sa Hadrac ug Damascus. Tungod kay anaa sa tibook katawhan ang panan-aw ni Yahweh, ug anaa usab sa tanang mga tribo sa Israel. **2** Mahitungod usab kini nga pahayag ngadto sa Hamat, nga utlanan sa Damascus, ug mahitungod kini sa Tyre ug Sidon, bisan tuod ug maalamon kaayo sila. **3** Nagtukod ug kota alang sa iyong kaugalingon ang Tyre ug napundu ug plata nga sama sa abog ug lunsay nga bulawuan sama sa lapok sa kadalanan. **4** Tan-awa! Isalikway siya sa Gino ug gub-on ang iyang kusog diha sa kadtongan, mao nga lamoyon siya sa kalayo. **5** Makakita ang Ashkelon ug mahadlok! Mangurog usab sa hilabihan ang Gaza! Mapakyas ang paglaom ni Ekon! Mahanaw ang hari nga gikan sa Gaza, ug dili na gayod mapuy-an ang Ashkelon! **6** Mamuyo ang mga langyaw sa Ashdod, ug pagaputon ko ang garbo sa mga Filistihanon. **7** Tungod kay wagtongan ko ang ilang duro gikan sa ilang mga baba ug ang ilang mga pagkamalaw-ay taliwala sa ilang mga ngipon. Unya ang nahibilin mahimong alang sa atong Dios sama sa banay sa Juda, ug mahimong sama sa mga Jebusihanon ang Ekon. **8** Magkampo ako libot sa akong yuta batok sa kasundalohan sa kaaway aron nga walay makaagi o makabalik, tungod kay wala nay madaogdaogon ang makalabang agi niini. Tungod kay panalipdan ko na karon ang akong yuta sa akong kaugalingong panan-aw! **9** Pagsinggit uban ang dakong pagmaya, anak nga babaye sa Zion! Pagsinggit uban ang kalipay, anak nga babaye sa Jerusalem! Tan-awa! Moabit kanimo ang imong hari uban ang pagkamatarong ug iya kang luwason. Mapainubsanon

siya ug nagsakay siya sa usa ka asno, sa nati sa usa ka asno. **10** Ug unya pagaputlon ko ang karwahe gikan sa Efraim ug ang kabayo gikan sa Jerusalem, ug pagaputlon ang pana gikan sa gubat; tungod kay magsulti siyag kalinaw ngadto sa mga nasod, ug maanaa ang iyang pagdumala sa tibook kadagatan, ug gikan sa Suba hangtod sa kinatuman sa kalibutan! **11** Ug alang kanimo Jerusalem, tungod sa duro sa akong kasabotan diha kanimo, ipalingkwas ko ang imong mga binilanggo gikan sa bungaw nga walay tubig. **12** Balik sa kota, mga binilanggo sa paglaom! Bisan karong adlawa sulithan ko ikaw nga igabalik ka kini kanimo sa makaduha ka pilo, **13** tungod kay gibawog ko ang Juda ingon nga akong pana. Gipuno ko na ang akong sudlanan sa mga udyong uban sa Efraim. Gipukaw ko ang imong mga anak ng laalaki, Zion, batok sa imong mga anak ng laalaki, Grecia, ug gihimo ko Iwán, Zion, nga sama sa espada sa manggugubat! **14** Motungha si Yahweh diha kanila, ug moijo ang iyang mga udyong sama sa kilit! Tungod kay patingogon sa akong Ginoo nga si Yahweh ang trumpeta ug mosulung uban ang mga bagyo gikan sa Teman. **15** Panalipdan sila ni Yahweh nga labawng makagagahom, ug lamoyon nila sila ug buntogon ang mga bato sa ilang mga lamboyog. Ug unya moinom sila ug mosinggit sama sa mga kalakin-an nga nahubog sa bino, ug mapuno sila ug bino nga daw mga panaksan sila, sama sa mga eskina sa halaran. **16** Busa luwason sila ni Yahweh nga ilang Dios nianang adlawa; mahisama sila sa panon sa iyang katawhan, tungod kay mahimo silang mga bilihong batu sa usa ka korona, nga gipataas sa iyang yuta. **17** Pagkamaayo ug pagkamaanyag nilang tanan! Mokusang ang mga batan-ong laalake pinaagi sa trigo ug ang mga ulay sa matam-is nga bino!

10 Pangayog ulan gikan kang Yahweh sa panahon sa tingpamulak—si Yahweh nga maoy naugbutah sa mga dalugdog—ug naughatag siyag ulan sa matag-usa ug sa tanang panahon sa kaumahan. **2** Tungod kay nagsultig bakak ang mga diosdios sa panimalay; bakak ang panawon sa mga mini nga mananagna; nagsulti sila ug malimbongan nga mga damgo ug naughatag ug haw-ang nga paghupay, busa naglataqaw sila sama sa karnero ug nag-antos tungod kay wala silay magbalantay. **3** Misilaob ang akong kasuko batok sa mga magbalantay sa karnero; pagasilotan ko kadtong mga laking kanding—mao ang mga pangulo. Tabangan usab ni Yahweh nga labawng makagagahom ang iyang panon, ang balay sa Juda, ug himoon silang dawi iyang kabayo diha sa panaggubat! **4** Magagikan kanila ang upat ka patukoran; magagikan kanila ang ugsok sa tolda; magagikan kanila ang pana sa gubat; magagikan kanila ang tanang pangulo. **5** Mahisama sila sa mga manggugubat nga motamaktamak sa ilang mga kaaway didto sa lapok nga kadalanan panahon sa gubat; makiggubat sila, tungod kay nag-úban kanila si Yahweh, ug pakuwalan nila kadtong mga nagsakay sa mga kabayo nga pagpugbat. **6** Lig-onon ko ang balay sa Juda ug luwason ang balay ni Jose; tungod kay ipasiguli ko sila ug magmanggiluluy-on diha kanila. Mahimo silang dawala ko sila gisalikway, tungod kay ako si Yahweh nga ilang Dios, ug tubagon ko sila. **7** Unya mahisama si Efraim sa manggugubat, ug maglipay ang ilang mga kasingkasing inyong nga adunay bino; makakita ang ilang mga anak ug magsadya. Maglipay ang ilang mga kasingkasing kanako! **8** Tawgon ko sila ug tapokon, tungod kay luwason ang sila, ug mahimo silang bantogon sama kaniadtio! **9** Gitanom ko sila taliwala sa mga katawhan, apan mahinunduman nila ako sa halayong nasod, busa mabuhi ug mamalik sila ug ang ilang mga anak. **10** Tungod kay ibalik ko sila gikan sa yuta sa Ehipto ug tigomon sila gikan sa Asiria. Pagadat-on ko sila ngadto sa yuta sa Gilead ug sa Lebanon hangtod nga wala na gayoy igong dapit alang kanila. **11** Motabok ako sa dagat sa ilang pag-antos; hampakon ko ang mga balod sa dagat ug paugahan ang tanang kinahiladman sa Nilo. Pagahugnoon ang kahalangdon sa Asiria, ug pagawagtangon ang sitro sa Ehipto gikan sa mga Ehiptohanon. **12** Lig-onon ko sila dinihi sa akong kaugalingon, ug molakaw sila sa akong ngalan—mao kini ang gipamulong ni Yahweh.

11 Abrihi ang imong mga pultahan, Lebanon, kay tingalig lamoyon sa kalayo ang imong kahoy nga mga sedro! **2** Pagbanganotan, sipros nga mga kahoy, kay nangatumba na ang mga kahoy nga sedro! Kung unsa ang halangdon pagugab-on! Pagbanganotan! kamong mga akasya sa Bashan, kay ang kusgan nga kalasangan gipangputol na. **3** Nanghilak ang mga magbalantay sa karnero, tungod kay nangagun-ob na ang ilang kabantog! Nagngulob ang mga batan-ong liyon, tungod kay ang garbo sa Suba sa Jordan naguba na! **4** Mao kini ang giingon ni Yahweh nga akong

Dios, "Sama sa magbalantay sa karnero, nga nagbantay sa tibuok nga panon nga giandam aron ihawon! 5 (Ang mopalit kanila moihaw kanila ug dili silotan, ug ang miabaligya kanila maqaingon, 'Dalaygon si Yahweh! Kay nahimo akong adunahan!' Tungod kay walay kaluoy ang mga magbalantay nga nagtrabaho alang sa tag-iya sa mga panon) 6 Alang kanako wala na akoy kaluoy sa mga lumolupyo sa maong yuta! —mao kini ang gipamulon ni Yahweh. Tan-awa! Ako mismo hapit na motugay sa matag-usa ka tawo ngadto sa kamot sa iyang silingan ug ngadto sa kamot sa iyang hari, ug gun-obon nila ang yuta ug walay bisan usa kanila nga akong luwason gikan sa ilang kamot." 7 Busa nahimo akong magbalantay sa panon sa karnero nga giandam aron ihawon, alang niadtong nagabaligya karnero. Nagdala ako ug duha ka sungkod; ang usa ka sungkod gitawag ko nga "Kaluoy" ug ang usa gitawag nako ug "Panaghiusa." Niini nga paagi gibantayan ko ang mga karnero. 8 Nawad-an ako ug pailob sa tulo ka magbalantay, ug gidumtan usab ako nila, hinungdan nga gipatay ko sila sulod sa usa ka bulan. 9 Unya giingnan ko ang mga tag-iya, "Dili na ako motrabaho iginon nga magbalantay alang kanimo. Ang karnero nga himalatyon—pasagdi nga mamatay; Ang karnero nga malaglag—pasagdi nga malaglag. Pasagdi nga kaonon sa nahibilin nga karnero ang unod sa iyang kauban." 10 Busa gikuha ko ang akong sungkod nga "Kaluoy" ug gibali ko kini aron sa pagputol sa kasabotan nga akong gihimo uban sa tanan kong mga kabanay. 11 Nianang adlawa ang kasabutan nabali, ug kadtong nagbantay sa karnero ug nagtan-aw kanako nasayod nga si Yahweh ang nagsulti. 12 Giingnan ko sila, "Kung maayo kini alang kaniyino, bayri ako sa akong suhol. Apan kung dili, ayaw kini buhata." Busa naqtimbang sila ug suhol alang kanako—ug mikabat kini ug 30 ka buok plata. 13 Unya miingon si Yahweh kanako, "Ibutang sa tipiganan ang mga plata, ang labing maayo unta nga bili ang angay nilang ihatag kanimo!" Busa gikuha ko ang 30 kaboouk nga plata ug gibutayan kini sa tipiganon ditto sa balay ni Yahweh. 14 Unya gibali ko ang ikaduhong sungkod nga gitawag, "Panaghiusa," aron balion ang pagkamanagsoon tali sa Juda ug Israel. 15 Miingon si Yahweh kanako, "Usbon ko, dalha pag-usab ang galitonan sa buangbuang nga magbalantay alang sa imong kaugalingon, 16 kay tan-awa, hapit ko na butangan ug magbalantay ang yuta. Dili niya panumbalinton ang mga karnero nga himalatyon. Dili usab niya pangitaon ang karnero nga mawala, ni tambalan ang nangapiang nga karnero. Dili usab niya pakaonon ang mga himsog nga karnero, apan mokaon sa unod sa mga gipatambok nga karnero ug molaksi sa ilang mga kuko. 17 Pagkaalao niadtong walay pulos nga magbalantay nga mipasagd sa mga panon sa karnero! Hinaot nga matigbasan ug espada ang iyang bukton ug ang iyang tuong mata! Hinaot nga maputol ang iyang bukton ug mabuta ang iyang tuong mata!"

12 Mao kini ang gisulti sa pulong ni Yahweh mahitungod sa Israel—ang pamahayag ni Yahweh, nga nagbuklad sa kawanganan ug nagtukod sa patukoranan sa kalibutan, nga nagaapanyag sa espiritu sa kinasuloran sa tawo, 2 "Tan-awa, hapit ko na himoon nga mahisama ang Jerusalem sa kupa hinungdan nga ang tanang katawhan nga naglibot kaniya mangahubog. Mahisama usab kini sa Juda sa takna nga pagalibutan na ang Jerusalem. 3 Nianang adlawa, himoon kong bug-at na bato ang Jerusalem alang sa tanang katawhan. Si bisan kinsa nga buot mosulay sa pag-alsa niiana nga bato nagpasakit pag-ayo sa iyang kaugalingon, ug ang tanang nasod sa kalibutan motigom batok niiana nga siyudad. 4 Nianang adlawa—mao kini ang gipamulon ni Yahweh—bunalan ko ang mga kabayo uban ang kapintas ug ang tigkabayo uban ang kapungot. Tan-awon ko uban sa kaluoy ang panimalay ni Juda ug bunalon ko aron mabuta ang mga kabayo sa mga kasundalohan. 5 Unya ang mga pangulo sa Juda moingon diha sa sulod sa ilang kasingkasing, 'Ang mga lumolupyo sa Jerusalem madang atong kusog tungod kang Yahweh nga labawng makagagahom, nga ilang Dios.' 6 Nianang adlawa himoon ko nga mahisama ang mga pangulo sa Juda sa mga kolon nga halinginan taliwala sa kahoy ug sama sa mga nagsisa nga sulo taliwala sa nagbarog nga katrigohan, tungod kay lamyon nila ang tanang katawhan nga naglibot gikan sa ilang tuo ug wala. Apan ang katawhan sa Jerusalem magpuyo pag-usab sa iyang kaugalingong dapit." 7 Unahon ni Yahweh pagluwas ang mga tolda sa Juda, aron nga ang dungog sa panimalay ni David ug ang dungog niadtong nagpuyo sa Jerusalem dili molabaw sa tibuok panimalay sa Juda. 8 Nianang adlawa si Yahweh mao ang manalipod sa mga lumolupyo sa Jerusalem, ug nianang adlawa kadtong huyang nga anaa kanila mahisama kang David, samtang ang panimalay ni David mahimong sama sa Dios, sama sa manulonda ni Yahweh diha sa ilang atubangan. 9 "Nianang adlawa sugdan ko paglaglag

ang tanang kanasoran nga moasdang batok sa Jerusalem. 10 Apan ibubo ko ang espiritu sa kaluoy ug ang paghangyo sa panimalay ni David ug sa mga lumolupyo sa Jerusalem, aron motan-aw sila kanako, ang ilang gitusok. Magbangotan sila alang kanako, sama sa usa ka tawo nga nagbangotan alang sa iyang bugtong anak nga lalaki; magbangotan sila pag-ayo alang kaniya sama niadtong nagbangotan tungod sa kamatayon sa kamagulangang anak nga lalaki. 11 Nianang adlawa ang mga pagbangotan sa Jerusalem mahisama sa pagbangotan sa Hadid Rimon sa kapatacan sa Megido. 12 Magbangotan ang yuta, ang matag banay molain gikan sa ubang mga banay. Molain ang banay sa panimalay ni David ug ang ilang mga asawa molain usab gikan sa ilang mga bana. Molain usab ang banay gikan sa panimalay ni Levi ug ang ilang mga asawa molain usab gikan sa ilang mga bana. Molain usab ang banay sa mga Shimatihanon ug ang ilang mga asawa molain usab gikan sa ilang mga bana. 13 Molain usab ang banay gikan sa panimalay ni Levi ug ang ilang mga asawa molain usab gikan sa ilang mga bana. Molain usab ang banay sa mga Shimatihanon ug ang ilang mga asawa molain usab gikan sa ilang mga bana. 14 Ang matag banay nga nahibilin gikan sa mga banay—ang matag banay maglain usab ug ang mga asawa molain usab gikan sa ilang mga bana."

13 Nianang adlawa maabri ang tubod alang sa panimalay ni David ug sa mga lumolupyo sa Jerusalem, tungod sa ilang sala ug dili pagkaputli. 2 Nianang adlawa—mao kini ang gipamulong ni Yahweh ang labaw nga makagagahom—nga putlon ko ang mga ngalan sa mga diosdios gikan sa yuta aron nga dili na gayod sila mahinumodom pa. Palayason ko usab sa yuta ang mga mini nga manalagña uban sa hugaw nila nga espiritu. 3 Si bisan kinsa nga tawo nga mopadayan sa pagpanagna, ang iyang amahan ug inahan nga nagpaktawato kaniya maoy mosulit kaniya nga, "Mamatay ka, kay nagsulti ka ug bakak batok sa ngalan ni Yahweh!" Unya ang amahan ug inahan nga maoy naghimugo kaniya mao usab ang modunggab kaniya sa dihang managna siya. 4 Nianang adlawa ang matag manalagña maulaw sa iyang panan-awon sa dihang managna siya. Kini nga mga manalagña dili na mosul-ob sa ilang balhiwon nga bisti, aron sa paglimborg sa mga tawo. 5 Tungod kay ang matag-usa kanila moingon, "Dili ako manalagña! Usa lamang ako ka mag-uuma, tungod kay nagtrabaho ako sa yuta sukad pa sa akong pagkabatan-on!" 6 Apan ang pipila moingon kaniya, "Unsa man kining mga samad nga anaa sa imong mga bukton?" ug motubag siya, "Samad kini sa dihang didto ako sa balay sa akong mga higala." 7 "Espada! Barog sa imong kaugalingon batok sa akong magbalantay sa karnero, ang tawo nga nagtindog duol kanako—mao kini ang gipamulon ni Yahweh nga labawng makagagahom. Bunali ang magbalantay sa karnero, ug ang panon sa mga karnero magkatiblaag! Tungod kay bakwion ko ang akong kamot batok niadtong mga ubos. 8 Unya mahitabo kini sa tibuok nga kayutaan—mao kini ang gipamulong ni Yahweh—nga ang 2/3 niini pagaputon! Kadtong mga katawhan mangahanaw; ug ang usa ka babin sa ikatulo mao lamang ang mahibilin ditto. 9 Sunogon ko ang ikatulo nga babin ug pinuhon kini sama sa pagpino sa plata nga gisunog; sulayan ko sila sama nga sulayan ang bulawan. Mosangpit sila sa akong ngalan, ug tubagon ko sila ug ingnon, "Mao kini ang akong katawhan!" ug moingon sila, "Si Yahweh mao ang akong Dios!"

14 Tan-awa! Moabot ang adlaw ni Yahweh nga bahinon diha sa imong taliwala ang imong mga inilog. 2 Tungod kay tigomon ko ang mga nasod batok sa Jerusalem alang sa pagpaggibut ug mabihag ang siyudad. Pang-ilogen ang mga balay ug pangluloson ang mga kababayen. Mabihag ang katunga sa siyudad, apan ang nahibilin nga katawhan dili papahawon sa siyudad. 3 Apan mogawas si Yahweh ug makigibut batok niadtong mga nasora sama sa iyang pagpaggibut sa adlaw sa panagsangka. 4 Nianang adlawa ang iyang mga tilil motindog ditto sa Bukid sa mga Olibo, nga anaa sa sidlakang babin sa Jerusalem. Matunga ang Bukid sa Olibo taliwala sa sidlakan ug kasadpan ug mahimong dako nga walog ug ang katunga sa bukid mosibog sa amihan ug ang katunga mosibog sa habagatan. 5 Unya mokalagiw kamo paubos sa walog tungtungan sa mga kabukiran ni Yahweh, tungod kay ang walog nga anaa taliwala niadtong mga bukira mosangko sa Azal. Mokalagiw kamo sama sa pagkalagiw ninyo tungod sa linog sa mga adlaw ni Uzia, nga hari sa Juda. Unya moabot si Yahweh nga akong Dios ug ang tanang mga balaon magpuyo uban kaniya. 6 Nianang adlawa wala nay kahayag, apan walay katugnaw o ice. 7 Nianang adlawa, ang adlaw nga si Yahweh lamang ang nasayod sa tanan, wala nay adlaw ug gabii, kay ang kagabion mao na ang panahon sa kahayag. 8 Nianang adlawa sugdan ko paglaglag

modagayday gikan sa Jerusalem. Ang katunga kanila modagayday paingon sa dagat sa sidlakan ug ang katunga modagayday ngadto sa dagat sa kasadpan, sa ting-init man ug tingtugnaw. **9** Mahimong hari si Yahweh sa tibuok kalibutan. Nianang adlawa anaa si Yahweh, ang usa nga Dios, ug ang iyang ngalan lamang. **10** Ang tibuok nga yuta mahisama sa Araba, gikan sa Geba hangtod sa Rimon sa habagatang bahan sa Jerusalem. Padayon usab nga mobarog ang Jerusalem ug magpabilin kini sa iyang kaugalingong dapti, gikan sa Ganghaan sa Benjamin ngadto sa dapit kung asa nahimutang ang unang ganghaan, ug ngadto sa Kanto nga Ganghaan, ug gikan sa Tore ni Hananel hangtod sa pug-anan ug bino sa hari. **11** Magpuyo ang katawhan sa Jerusalem ug diito wala nay kasamok gikan sa Dios batok kanila. Magpuyo na nga luwas ang Jerusalem. **12** Mao kini ang katalagman nga ihampak ni Yahweh sa tanang katawhan nga nakiggubat batok sa Jerusalem: Mangalata ang ilang unod bisan ug nagtindog pa sila. Mangalata usab ang ilang mga mata sa mga nahimutangan niini ug mangalata usab ang ilang mga dila diha sa ilang mga baba. **13** Nianang adlawa ang dako nga kahadlok nga gikan kang Yahweh moabot taliwala kanila. Ug ang matag-usa modakop sa kamot sa uban, ug ang kamot sa usa mobakyaw batok sa kamot sa uban. **14** Makig-away usab ang Juda batok sa Jerusalem. Tigomon nila ang bahandi sa tanang mga nasod nga naglibot kanila—bulawan, plata, ug linong mga bisti nga daghan kaayo. **15** Moabot usab ang katalagman ngadto sa mga kabayo ug sa mga mula, sa mga kamelyo ug sa mga asno, ug ang matag mananap niadtong kampoha mag-antos usab sa samang katalagman. **16** Unya mahitabo nga ang tanan nga nahibilin niadtong mga nasora nga mibatok sa Jerusalem motungas hinuong diito matag tuig aron pagsimba sa hari nga si Yahweh nga makagagahom, ug kinahanglan nga motamod sa Kasaulogan sa mga Balongbalong. **17** Mahitabo nga kung ang matag-usa nga gikan sa mga nasod sa kalibutan dili mosubida ngadto sa Jerusalem aron pagsimba sa hari nga si Yahweh nga makagagahom, dili sila padad-an ug ulan ni Yahweh. **18** Kung ang nasod sa Ehipto dili motungas diito, dili sila makadawat ug ulan. Moabot ang katalagman nga gikan ni Yahweh sa mga nasod nga wala mitungas aron sa pagsaulog sa Kasaulogan sa mga Balongbalong. **19** Mao kini ang silot alang sa Ehipto ug ang silot niadtong kanasoran nga wala mitungas paingon sa Jerusalem aron sa paghimo sa Kasaulogan sa mga Balongbalong. **20** Apan nianang adlawa, ang mga kampanilya sa mga kabayo moingon, "Paglain alang kang Yahweh," ug ang mga dagkong panaksan sa balay ni Yahweh mahisama sa mga panaksan atubangan sa halaran. **21** Tungod kay ang matag kulon sa Jerusalem ug Juda gilain alang kang Yahweh nga makagagahom ug ang matag usa nga magdala ug halad makagamit niini aron lutoan ug makan-an. Nianang adlawa ang mga mamaligya dili na magpabilin sa balay ni Yahweh nga makagagahom.

Malaquias

1 Ang pagpahayag sa pulong ni Yahweh ngadto sa Israel pinaagi sa kamot ni Malaquias. **2** Miingon si Yahweh, "Gihiguma ko kamo".

Apan miingon kamo, "Giunsa mo man kami paghiguma?" "Dili ba si Esau man ang igsoon ni Jacob?" nag-ingon si Yahweh. "Apan sa gihopon gihiguma ko si Jacob, 3 apan gikasilagan ko si Esau. Gihimo ko nga biniyaan ang iyang mga kabukiran ug gihimo ko ang iyang napanunod nga dapit alang sa ihalas nga mga iro sa kamingawan." **4** Kung ang Edom moingon, "Gigun-ob kami, apan tukoron namo pagbalik ang mga naguba," Moingon si Yahweh nga gamhanan, "Matukod nila kini pagbalik apan gun-obon ko gihapon kini pag-usab. Pagatawagon sila sa uban nga 'Ang nasod sa kadaotan' ug 'Ang gitunglo ni Yahweh nga katawhan hangtod sa kahangtoran.' **5** Makita kini sa inyong mga mata, ug moingon kamo, 'Gamhanan si Yahweh bisan pa sa mga utlanan sa Israel.'" **6** "Magpasidungog ang anak ngalaka sa iyang amahan, ug ang sulugon sa iyang agalon. Unya kung ako usa ka amahan, asa man ang akong pasidungog? Kung ako usa ka agalon, asa man ang balaang pagtahod alang kanako?" Nag-ingon si Yahweh nga gamhanan ngadto kaninyo nga mga pari nga nagpasipala sa akong ngalan. "Apan miingon kamo, 'Giunsa man namo pagpasipala ang imong ngalan?' **7** Pinaagi sa paghalad sa mga pan-nsi nga tinapay diha sa akong halaran. Apan miingon kamo, 'Giunsa man namo sa paghugaw kanimo?' Pinaagi sa pagsulti nga, ang lamesa ni Yahweh talamayon. **8** Sa paghalad ninyo sa buta ng aha mananap, dili ba daotan man kana? Sa paghalad ninyo sa mga piang ug mga masakiton, dili ba daotan man kana? Ihatak kana ngadto sa inyong gobernador! Dawaton ba niya kamo o mahimuot ba siya kaninyo?" miungon si Yahweh nga gamhanan. **9** Karon nagpadayon kamo sa pagtawag diha sa atubangan sa Dios, nga magmaluloy-on siya nganhi kanato. Apan nag-ingon si Yahweh nga gamhanan nga sa maong mga halad nga anaa sa inyong mga kamot, mahimuot ba siya kaninyo? **10** "O, kung adunay usa lamang una kaninyo nga magasira sa mga pultahan sa templo, aron nga dili na kamo maghaling ug kalayo nga walay pulos diha sa akong halaran! Miungon si Yahweh nga gamhanan, "Wala akoy kalipay diha kaninyo, ug dili ko dawaton ang bisan unsa nga halad gikan sa inyong mga kamot. **11** Sukad sa pagsubang sa adlaw hangtod sa pagsalop niini ang akong ngalan mahimong bantogan ngadto sa kanasoran ug diha sa matag dapit ang insenso ug ang puti nga mga halad ihalad sa akong ngalan. Kay ang akong ngalan mahimong bantogan sa kanasoran," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. **12** "Apan gitamay ninyo kini sa dihang miungon kamo nga nahugaw na ang lamesa sa Gino, ug ang mga bunga niana, ang pagkaon talamayon man usab. **13** Nag-ingon usab kamo, 'Pagkalaay ba niini,' ug giyam-iran ninyo kini," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. "Gidala ninyo kung unsa ang nakuhu sa ihalas nga mananap o ang piang o ang masakiton; ug mao kini ang gidala ninyo ingon nga inyong halad. Dawaton ko ba kini gikan sa inyong mga kamot?" nag-ingon si Yahweh. **14** "Matinunglo unta ang malimbongan nga adunay usa ka laki nga mananap diha sa iyang kahayopan ug nagsaad nga ihatak kini kanako, apan ang gihalad hinuon kanako, ang Gino, ang mananap nga masakiton! Kay bantogan ako nga hari," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan, "ug pasidunggan ang akong ngalan ngadto sa kanasoran."

2 Karon kamong mga pari, kini nga kasugoan alang kaninyo. **2** "Kung dili kamo magpatalinghog, ug kung dili ninyo kini ibutang sa inyong kasingkasing aron sa pagpasidungog sa akong ngalan," nag-ingon

si Yahweh nga gamhanan, "unya ipadala ko kaninyo ang tunglo, ug tunglohon ko ang inyong mga panalangin. Sa pagkatinuod, gitunglo ko gayod sila, tungod kay wala ninyo gibutang sa inyong kasingkasing ang akong kasugoan. **3** Tan-awa, pagabablongon ko ang inyong mga kalitwan, ug ipahid ko ang hugaw diha sa inyong mga dagway, ug hugaw nga gikan sa inyong mga kasaulogan, ug pagakauhaon kamo niya uban niini. **4** Masayran ninyo nga gipadala ko kini nga kasugoan nganha kaninyo, ug magpadayon ang akong kasabotan uban kang Levi." Nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. **5** Ang akong kasabotan kaniya mao ang kinabuhi ug ang kalinaw, ug gihatag ko kini ngadto kaniya; gihadlok ko siya ug nahadlok siya kanako, ug mibarog siya nga adunay kahadlok diha sa akong ngalan. **6** Ang matuod nga pagtudlo anaa sa iyang baba, ug walay bakak nga nakaplagan diha sa iyang mga ngabil. Nagkinabuhi siya uban kanako diha sa kalinaw ug sa pagkamarong ug sa makadaghan gitalikdan niya ang sala. **7** Kay ang mga ngabil sa pari kinahanglan ng magatipig sa kahibalo

ug ang katawhan magpakisayod sa pahimangno gikan sa iyang baba, kay siya ang mensahero ni Yahweh nga gamhanan. **8** Apan mitipas kamo gikan sa matuod nqa dalan. Giangin ninyo ang kadaqhanan aron mapandol diha sa pagtahod sa balaod. Gigunga ninyo ang kasabotan ni Levi," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. **9** "Busa, gihimo ko usab kamo nga talamayon ug mangil-ad diha sa atubangan sa tanang katawhan, tungod kay wala ninyo tipigi ang akong mga pamaagi, kondili nagpakita hinuon kamo ug pinalabi diha sa balaod." **10** Dili ba usa ra man ang amahan natong tanan? Dili ba usa ra man ka Dios ang nagbuhat kanato? Nganong wala may pagtuo ang matag tawo batok sa iyang igsoon, nga mapasipad-on sa kasabotan sa atong mga amahan? **11** Nawad-an na ug pagtuo ang Juda. Ang malaw-ay nga butang gibuhut diha sa Israel ug sa Jerusalem. Kay gipasipad-an sa Juda ang balang dapit nga gihiguma ni Yahweh, ug gipakaslan ang anak nga babaye sa langyaw nga dios. **12** Hinginlan unta ni Yahweh gikan sa mga tolda ni Jacob ang tawo nga nagbuhat niini, siya nga nagtukaw ug nagatubag, bisan pa kung nagadala siya ug halad ngadto kang Yahweh nga gamhanan. **13** Gihimo usab ninyo kini: gitabonan ninyo sa mga luha ang halaran ni Yahweh, uban sa paghilak ug sa pagpanghupaw, tungod kay wala gihapon niya tagda ang halad o dawata kini gikan sa imong kamot uban ang kaloo. **14** Apan miingon kamo, "Nganong wala man siya motagad?" Tungod kay si Yahweh mao ang saksi tali kaninyo ug sa asawa sa inyong pagkabatan-on, batok kang bisankinsa ngakaw walay pagtuo, bisan pa kung siya kauban nimo ug asawa pinaagi sa kasabotan. **15** Wala ba niya sila hiusaha, uban sa iyang espiritu? Nan nganong gihiusa man niya kamo? Tungod kay nangita siyag kaliwat nga gikan sa Dios. Busa pagbantay kamo diha sa inyong espiritu, ug ayaw pagluib sa asawa sa inyong pagkabatan-on. **16** "Kaya gikasilagan ko ang panagbulag," Nag-ingon si Yahweh, ang Dios sa Israel, "ug ang usa nga nagatobon sa iyang bisti uban ang pagpanglupig," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. "Busa pagbantay kamo diha sa inyong espiritu ug ayaw kawad-ig pagtuo." **17** Gipalagot ninyo si Yahweh uban sa inyong mga pulong. Apan miingon kamo, "Giunsa man namo siya pagpalagot?" Pinaagi sa pagsulti nga, "Ang tanang tawo nga nagabuhat ug daotan maayo sa panan-aw ni Yahweh, ug nalipay siya kanila," o "Asa man ang Dios sa hustisya?"

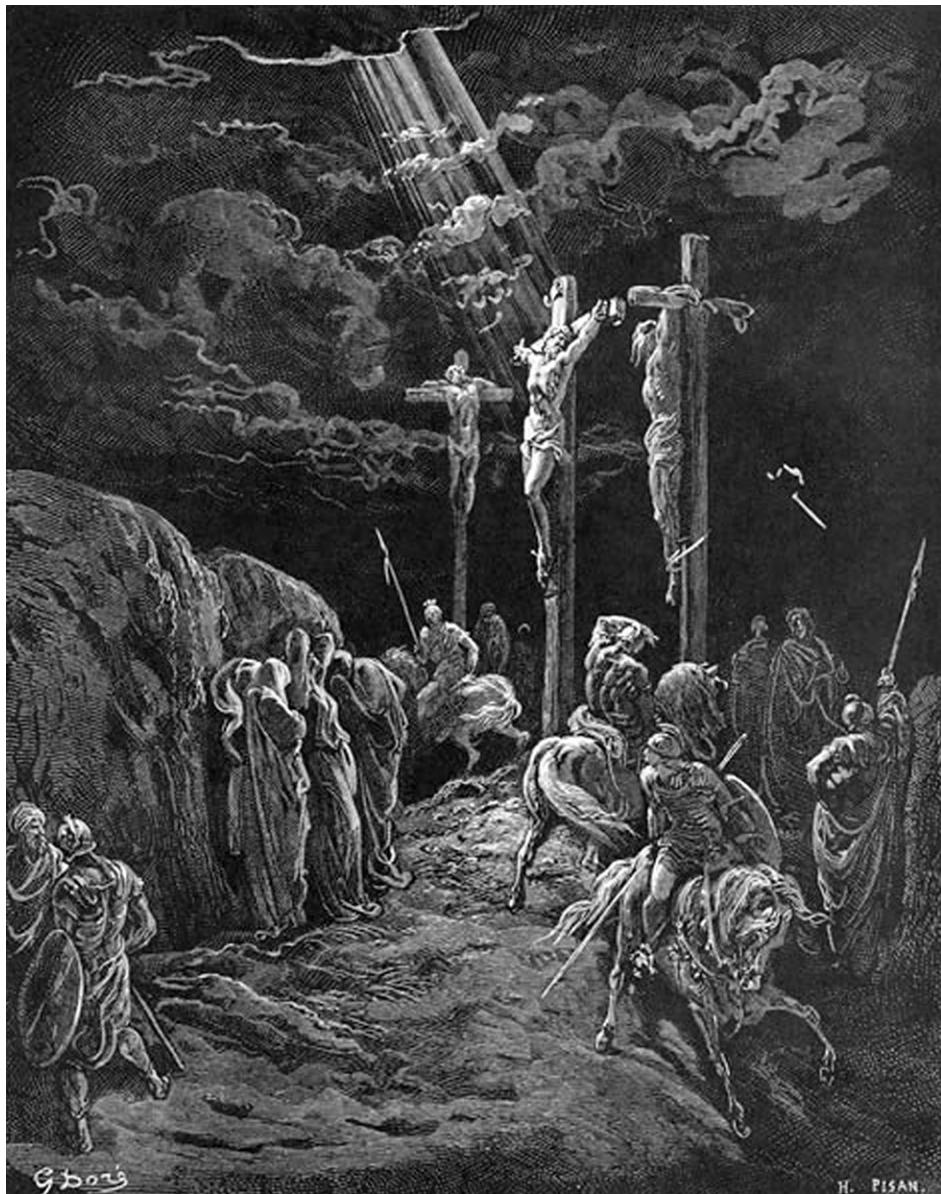
3 "Tan-awa, ipadala ko ang akong mensahero, ug andamon niya ang dalan alang kanako. Unya ang Gino ng inyong gipangita, kalit lang motungon diha sa iyang templo. Ang mensahero sa kasabotan nga inyong gikahimut-an, tan-awa, moabot na siya," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. **2** Apankinsay molahutay sa adlaw sa iyang pag-adob? Kinsa man ang makaharong sa dihang mopakita na siya? Kay siya sama sa tigutnaw sa kalayo ug sa sabon nga panglaba. **3** Molingkod siya ingon nga tigputi ug tigputi sa plata, ug putlioni nya ang mga anak nga lalaki ni Levi. Putlioni nya sila sama sa bulawan ug sa plata, ug dad-on nila ang mga halad sa pagkamaraton ngadto kang Yahweh. **4** Unya ang halad sa Juda ug sa Jerusalem makahimutog ngadto kang Yahweh, sama sa karaang mga adlaw, ug sa karaang katuigan. **5** "Unya atubangan ko kamo aron sa paghukom. Magasaksi dayon ako batok sa mga salamangkero, sa mga mananapaw, sa bakakong mga saksi, ug niadtong nagapanglupig sa mga sinuhulan pinaagi sa iyang suhol, kadtoq nagdaogaod sa biyuda ug sa mga batang ilo, kadtoq nagsalsikway sa langyaw, ug batok niadtong wala motahod kanako," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. **6** Kay ako, nga si Yahweh walay pagkusaib; busa kamo, mga anak nga lalaki ni Jacob, wala mapuo. **7** Sukad sa mga adlaw sa inyong mga amahan mitipas na kamo gikan sa akong mga kasugoan ug wala kini tumanan. Balik kamo kanako, ug mobalik ako kaninyo," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. "Apan miingon kamo, 'Unsaon man namo sa pagbalik?' **8** Makapangawat ba diay ang tawo ngadto sa Dios? Apan gikawatan ninyo ako. Apan miingon kamo, 'Giunsa man namo sa pagpangawat kanimo?' Diha sa mga ikapulo ug sa mga halad. **9** Gitunglo kamo, kay gikawatan ninyo ako, kamong tibuk nasod. **10** Dad-a ang tibuk ikapulo ngadto sa balay nga tipiginan, aron adunay pagkaon didto sa akong balay, ug sulayi ako karon niini," miungon si Yahweh nga gamhanan, "kung dili ko ba abilinan alang kaninyo ang mga bintana sa langit ug ibubo ko ang panalangin nganha kaninyo, hangtod nga wala nay igong lawak nga kasudlan alang niining tanan. **11** Mosulit ako batok niadtong nagadota sa inyong mga tamom, aron dili niita daoton ang abot sa inyong kayutaan. Ang kaparasan sa inyong kaumahan dili mawad-an ug bunga," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. **12** "Ang tanang kanasoran motawag kaninyo nga bulahan, kay mahimo kamong yuta sa kalipay," nag-ingon si

Yahweh nga gamhanan. **13** Bug-at ang inyong gipamulong batok kanako," nag-ingon si Yahweh. "Apan nag-ingon kamo, 'Unsa man ang among gisulti batok kanimo?' **14** Miitungon kamo, 'Walay kapsulanan ang pag-alagad sa Dios. Unsa may maangkon sa atong pagtuman sa iyang mga kasugoan o molakaw nga masulob-on sa atubangan ni Yahweh nga gamhanan? **15** Busa karon gitawag namo nga bulahan ang mapahitas-on. Wala lamang milampos ang mga daotan, kondili gisulayan pa gayod nila ang Dios ug milingkwas." **16** Unya kadtong nahadlok kang Yahweh nagsulithanay sa usag-usa. Nagpatalinghog ug naminaw si Yahweh, ug ang usa ka basahon sa handomanan gisulat sa iyang atubangan mahitungod niadtong adunay kahadlok kang Yahweh ug nagpasidunggo sa iyang ngalan. **17** "Ma ako sila," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan, "akong kaugalingong bahandi, sa adlaw nga buhaton ko kini. Malooy ako kanila, sama sa kaloooy sa tawo sa iyang kaugalingong anak nga nag-alagad kaniya. **18** Unya sa makausa mailhan ninyo ang kalainan diha sa matarong ug sa daotan, diha sa nagasimba sa Dios ug sa wala nagasimba kaniya.

4 Kay tan-awa, ang adlaw moabot, nga nagdilaab sama sa kalayo, sa dihang ang tanang mapahitas-on ug ang mga daotan mahimong dagami. Ang adlaw nga moabot mosunog kanila," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan, "aron nga walay mabilin niini bisan gamot ni sanga. **2** Apan alang kaninyo nga adunay kahadlok sa akong ngalan, mosubang ang adlaw sa pagkamatarong uban sa kaayohan sa mga bidlisw niini. Manggawas kamo, ug mangluksa sama sa mga nati nga baka gikan sa puy-anan sa mananap. **3** Nianang adlawa tamaktamakan ninyo ang mga daotan, kay mahisama sila sa abo ilalom sa inyong mga til sa adlaw nga mamuhat na ako," nag-ingon si Yahweh nga gamhanan. **4** "Hinumdomi ang gitudlo sa akong sulugoon nga si Moises nga akong gihatag kaniya ditto sa Horeb alang sa tibook Israel, ang mga kasugoan ug ang mga balaod. **5** Tan-awa, ipadala ko kaninyo si propeta Elias sa dili pa moabot ang dako ug makalilisang nga adlaw ni Yahweh. **6** Tandogon niya ang kasingkasing sa mga amahan ngadto sa mga anak, ug ang kasingkasing sa mga anak ngadto sa ilang mga amahan, aron nga dili ako moanha ug laglagon sa hingpit ang yuta."

NEW TESTAMENT

Miingon si Jesus, "Amahan, pasayloa sila, tungod kay wala sila masayod sa ilang gibuhat."

Ug nagripa sila, alang sa pagbahinbahin sa iyang mga sapot.

Lucas 23:34

Mateo

1 Ang basahon sa talaan sa kaliwatan ni Jesu-Cristo nga anak ni David nga anak ni Abraham. **2** Si Abraham ang amahan ni Isaac, ug si Isaac ang amahan ni Jacob, ug si Jacob ang amahan ni Juda ug sa iyang mga igsoon. **3** Si Juda ang amahan ni Perez ug ni Zerah pinaagi kang Tamar, si Perez ang amahan ni Hezron, ug si Hezron ang amahan ni Ram. **4** Si Ram ang amahan ni Amminadab, ug si Amminadab ang amahan ni Nahshon, ug si Nahshon ang amahan ni Salmon. **5** Si Salmon ang amahan ni Boaz pinaagi kang Rahab, ug si Boaz ang amahan ni Obed pinaagi kang Ruth, si Obed ang amahan ni Jesse. **6** Si Jesse mao ang amahan ni David ang hari. Si David mao ang amahan ni Solomon pinaagi sa asawa ni Uriah. **7** Si Solomon ang amahan ni Rehoboam, ug si Rehoboam ang amahan ni Abijah, si Abijah ang amahan ni Asa. **8** Si Asa ang amahan ni Jehoshafat, si Jehoshafat ang amahan ni Joram, ug si Joram ang amahan ni Uzziah. **9** Si Uzziah ang amahan ni Jotham, si Jotham ang amahan ni Ahaz, ug si Ahaz ang amahan ni Hezekiah. **10** Si Hezekiah ang amahan ni Manasseh, si Manasseh ang amahan ni Amon, ug si Amon ang amahan ni Josiah. **11** Si Josiah ang amahan ni Jechoniah ug sa iyang mga igsoon sa panahon sa pagbiya ngadto sa Babilonia. **12** Ug human sa pagbiya ngadto sa Babilonia, si Jechoniah ang amahan ni Shealtiel, si Shealtiel mao ang kaliwatan ni Zerubbabel. **13** Si Zerubbabel ang amahan ni Abiud, si Abiud ang amahan ni Eliakim, ug si Eliakim ang amahan ni Azor. **14** Si Azor ang amahan ni Zadok, si Zadok ang amahan ni Achim, si Achim ang amahan ni Eliud. **15** Si Eliud ang amahan ni Eleazar, si Eleazar ang amahan ni Matthan, ug si Matthan ang amahan ni Jacob. **16** Si Jacob ang amahan ni Jose nga bana ni Maria, pinaagi kanya natawo si Jesus, nga gitawag ug Cristo. **17** Ang tanang kaliwatan gikan kang Abraham ngadto kung David kay napulo ug upat ka kaliwatan, gikan kang David ngadto sa pagbiya ngadto sa Babilonia napulo ug upat ka kaliwatan, ug gikan sa pagbiya ngadto sa Babilonia ngadto kung Cristo napulo ug upat ka kaliwatan. **18** Ang pagkatawo ni Jesu-Cristo nahitabo niining mosunod nga paagi. Ang iyang inahan, si Maria, kaslonon ngadto kung Jose, apan sa wala pa sila nagkahiusha, nakaplagan nga siya buntis pinaagi sa Balaang Espiritu. **19** Ang iyang bana, si Jose, usa ka matarong nga tawo, apan dili niya buot nga pakaulawan siya sa kadaghanan. Mao nga nakahukom siya nga taposon sa hilom ang iyang pagpakaas kanya. **20** Samtantang naghunahuna siya niining mga butanga, ang anghel sa Ginoo nagsapakita kanya sa damgo, nga nag-ingon, "Jose, anak ni David, ayan kahadlok sa pagpangasawa kang Maria, kay ang gipanamkon niya gipanamkon pinaagi sa Balaang Espiritu. **21** Manganak siya ug usa ka anak nga lalaki, ug tawgon nimo ang iyang ngalan nga Jesus, kay iyang luwason ang iyang kawayhan gikan sa ilang mga sala." **22** Kining tanan nahitabo aron matuman kung unsa ang gisulit sa Ginoo pinaagi sa propeta, nga nag-ingon, **23** "Tan-awa, ang ulay manamkon ug manganak ug anak nga lalaki, ug tawgon niila ang iyang ngalan nga Immanuel"—ngang buot ipasabot, "Ang Dios uban kanato." **24** Si Jose nimata gikan sa iyang pagkatulog ug gibuhat ang gimando sa anghel sa Ginoo kanya ug gikuha niya siya ingerong nga iyang asawa. **25** Bisan pa niini, wala siya natulog uban kanya ngadto nga nanganak siya ug usa ka anak nga lalaki. Ug iyang gitawag ang iyang ngalan nga Jesus.

2 Human matalwo si Jesus sa Betlehem sa Judea sa panahon ni Herodes nga hari, ang maalamon nga mga tawo gikan si sidlakan nangabot sa Jerusalem nga nag-ingon, **2** "Diin man siya nga natawo nga Hari sa mga Judio?" Kami nakakita sa iyang bituon sa sidlakan ug mianhi aron sa pagsimba kanya." **3** Sa dihang si Herodes nga hari nakadungog niini, siya nabalaka, ug ang tibuok Jerusalem uban kanya. **4** Si Herodes nagpatawag sa tanan nga mga pangulong pari ug mga eskriba sa kawayhan, ug siya nangutana kanila, "Diin man ang Cristo matalwo?" **5** Sila miington kanya, "Sa Betlehem sa Judea, tungod kag mao kini ang gisulat sa propeta, 6 'Ug ikaw, Betlehem, sa yuta sa Juda, dili labing ubos taliwala sa mga pangulo sa Juda, kay gikan kanimo moabot ang usa ka magmamando nga maoy magbalantay sa akong mga kawayhan nga Israel.'" **7** Unya si Herodes sa hilom gipatawag ang maalamon nga mga tawo aron sa pagpangutana kanila sa tukma kung unsa nga takna ang bituon nagsapakita. **8** Siya nagpadala kanila sa Betlehem, nga nag-ingon, "Lakaw ug pangitaa ug maayo ang bata. Sa dihang inyo na siyang makita, padad-i ako ug pulong, aron ako usab moadto ug mosimba kanya." **9** Human nila madungog ang hari, miadto sila sa ilang dalan, ug ang bituon nga ilang nakita sa sidlakan miuna

kanila ngadto miabot kini ug nagpatungod kung asa dapit ang bata. **10** Sa dihang nakita nila ang bituon, nagmaya sila uban sa dakong kalipay. **11** Sila miadto sa balay ug nakita ang bata uban ni Maria nga iyang inahan. Sila miyukbo ug nagsimba kanya. Giabliban nila ang ilang mga bahandi ug naghafad kanya ug mga gasa nga bulawan, insenso, ug mira. **12** Ang Dios nagpahimanggo kanila diha sa damgo nga dili mabolik kang Herodes, busa mibiya sila ngadto sa ilang kaugalingong nasod agi sa lahi nga dalaan. **13** Human sila mibiya, ang anghel sa Ginoo nagsapakita kang Jose diha sa damgo ug miington, "Bangon, dad-a ang bata ug ang iyang inahan, ug ikyas paingon sa Ehipto. Pabilin didto ngadto nga mosulti ako kanimo, tungod kag pangitaon ni Herodes ang bata aron sa paglaglag kanya." **14** Nianang gabhi-on sa Jose mibangon ug gikuha ang bata ug ang iyang inahan ug mibiya padulong sa Ehipto. **15** Siya nagpabilin didto ngadto sa kamatayon ni Herodes. Kini katumanan kung unsa ang gisulit sa Ginoo pinaagi sa propeta, "Gikan sa Ehipto gitawag ko ang akong anak nga lalaki." **16** Unya si Herodes, sa dihang nakita niya nga gibiniuangan siya sa maalamon nga mga tawo, nasuko pag-ayo. Siya ngapadala ug gipatawag ang tanang bangal lalaki nga anaa sa Betlehem ug sa tibuok niana nga rehiyon nga nagpanuigong ug duha ka tuig paubos, sumala sa takna nga iyang nahibaloan gikan sa maalamon nga mga tawo. **17** Unya katumanan kini kung unsa ang gisulit pinaagi kang propeta Jeremias, **18** "Ang tingog nadungog sa Rama, ang paghilak ug hilabihan nga pagbantogan, si Raquel naghilak sa iyang mga anak, ug nagdumili siya nga hupayon, tungod kay wala naman sila." **19** Sa dihang si Herodes namatay na, tan-awa, ang anghel sa Ginoo nagsapakita sa usa ka damgo kung Jose didto sa Ehipto ug miington, **20** "Bangon ug kuhaa ang bata ug ang iyang inahan ug adto sa yuta sa Israel tungod kay kadtong nangita sa kinabuhi sa bata patay na." **21** Si Jose mibangon, gikuha ang bata ug ang iyang inahan, ug miadto sa yuta sa Israel. **22** Apan sa dihang nadungog niya nga si Archelus na ang naghari sa Judea sa lugar sa iyang amahan nga si Herodes, siya nahadlok nga moadto didto. Human ang Dios nagpahimanggo kanya sa usa ka damgo, ug mibiya siya paingon sa rehiyon sa Galilee. **23** ug miadto ug nagpuyo sa usa ka siyudad nga gitawag ug Nazaret. Kini katumanan kung unsa ang gisulit sa mga propeta, nga siya pagatawagan nga Nazareno.

3 Niadtong mga adlawla si Juan nga Tigbawtismo miabot sa pagwali didto sa kamingawan sa Judea nga nag-ingon, **2** "Paghinulsol, kay ang gingharian sa Dios duol na." **3** Kay mao kini siya ang gisulit ni Isaias nga propeta, nga nag-ingon, "Ang tingog sa usa ka tawo nga mitawag didto sa kamingawan, 'Andama ang dalan sa Ginoo, himoa ang iyang agiangan nga matul-id.'" **4** Karon si Juan nagsul-ob ug sinina nga balahibo sa kamelyo ug usa ka panit nga bakos libot sa iyang hawak. Ang iyang pagkaon mga dulon ug ihalas nga dugos. **5** Unya ang Jerusalem, tibuok Judea, ug ang tanan nga rehiyon palibot sa Suba sa Jordan miadto kanya. **6** Sila gibawtismohan pinaagi kanya didto sa Suba sa Jordan, samtantang sila nagsugid sa ilang mga sala. **7** Apan sa dihang iyang nakita ang kadaghanan sa mga Pariseo ug mga Saduseo nga miduoil kanya alang sa pagpabawtismo, siya miington ngadto kanila, "Kamo mga anak sa makahilo nga mga bitin,kinsa man ang nagpahimanggo kaninyo sa pag-ikyas gikan sa kapungot nga moabot?" **8** Pamungu ug angayang sa paghinulsol. **9** Ug ayaw paghunahuna sa pagsulit sa inyong kaugalingon, 'Kami adunay Abraham nga among amahan.' Kay ako mosulti kaninyo nga ang Dios makahimo sa pagtuboy ug mga anak alang kung Abraham bisan pamani niining mga bato. **10** Ang atsa nahimutang batok sa gamot sa mga kahoy. Busa ang matag kahoy nga dili molatag ug mayayong bunga pagaputlon ug ilabay ngadto sa kalayo. **11** Ako magbawtismo kaninyo uban sa tubig sa paghinulsol. Apan siya nga moabot human kanako mas gamhanan pa kay kanako, ug dili ako takos bisan pa sa pagdala sa iyang mga sandalys. Siya magbawtismo kaninyo uban sa Balaang Espiritu ug sa kalayo. **12** Ang iyang pangkahig anaa sa iyang kamot aron ihihilo sa hingpit sa iyang giokanang salog ug sa pagtigom sa iyang mga trigo ngadto sa bodega. Apan iyang pagasunogon ang mga uhot sa kalayo nga dili gayod mapalong." **13** Unya si Jesus miabot gikan sa Galilea ngadto sa Suba sa Jordan aron sa pagpabawtismo kang Juan. **14** Apan si Juan nagpugong kanya, sa pag-ingon, "Ako kinahanglan nga imong bawtismohan, ug mianhi ka kanako?" **15** Si Jesus mitubag ug miington ngadto kanya, "Tugot kini karon, kini husto kanato sa pagtuman sa tanang pagkamataramong." Unya si Juan mitugot kanya. **16** Human siya nabawtismohan, si Jesus mihiaw-as dayon gikan sa tubig, ug tan-awa, ang langit naabli alang kanya.

lyang nakita ang Espiritu sa Dios mikanao sama sa salampati ug mihayag kaniya. 17 Tan-awa, ang usa ka tingog migawas gikan sa langit nga naging, "Kini ang akong hinigugmang Anak. Ako nalipay pag-ayo kaniya."

4 Unya si Jesus gigiyahan pinaagi sa Espiritu, ug gidala sa kamingawan aron tintalon sa yawa. 2 Sa dihang siya nagpuasa sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii, siya gitutom. 3 Ang manininal niabot ug miyong kaniya, "Kung ikaw ang Anak sa Dios, mandoi kining mga bato aron mahimong tinapay." 4 Apan si Jesus mitubag ug miyong kaniya, "Kini nahisulat, 'Ang tawo dili mabuhî sa tinapay lamang, apan pinaagi sa matag pulong nga mogawas sa baba sa Dios.'" 5 Unya gidala siya sa yawa sa balaong siyudad ug gibutang siya sa pinakahabog nga bahaan sa templo, 6 ug miyong kaniya, "Kung ikaw ang Anak sa Dios, ambak ngadto sa ubos, kay kini nahisulat, 'Mandoan niya ang iyang mga anghel aron mag-amping kanimo,' ug, 'Pagasapnayon ka nila sa ilang mga kamot, aron nga ang imong mga tili dili maigo sa bato.'" 7 Miyong si Jesus kaniya, "Nahisulat usab kini, 'Dili nimo kinahanglan nga sulayang an Ginoo nga imong Dios.'" 8 Usab, ang yawa nagdala kaniya sa habog nga dapit ug gipakita kaniya ang tanang ginghamian sa kalibutan uban sa ilang katahom. 9 Siya miyong kaniya, "Kining tanan nga mga butang ihatag ko kanimo, kung ikaw moyukbo ug mosimba kanako." 10 Unya si Jesus miyong kaniya, "Palayo gikan dinihi, Satanas! Kay kini nahisulat, 'Ikaw kinahanglan mosimba sa Ginoo nga imong Dios, ug ikaw kinahanglan nga moalagad kaniya lamang.'" 11 Unya ang yawa mibiya kaniya, ug tan-awa, ang mga anghel niabot ug nag-alagad kaniya. 12 Karon sa dihang nadungog ni Jesus nga si Juan gidakop, siya mibalik sa Galilea. 13 Mibiya siya sa Nasaret ug miadto ug mipuyo sa Capernaum, nga anaa duol sa Dagat sa Galilea, sa mga territoryo sa Zebulon ug Naftali. 14 Kini nahitabo aron matuman ang giingon sa propeta nga si Isaías, 15 "Ang yuta sa Zebulon ug ang yuta sa Naftali, padulong sa dagat, tabok sa Jordan, Galilea sa mga Gentil! 16 Ang mga tawo nga naglingkod sa kantigtit nakakita sa dakong kahayag, ug kadtong mga tawo nga naglingkod sa rehiyon ug anino sa kamayaton, ngadto kanila adunay kahayag nga misubang." 17 Gikan niadtong panahona si Jesus misugod pagsangyaw ug miyong, "Paghinulsol, kay ang ginghamian sa langit hadulon na." 18 Sa dihang naglakaw siya sa daplin sa Dagat sa Galilea, nakita niya ang duha ka managsoon, si Simon nga gitawag ug Pedro, ug si Andres nga iyang igsoon, nga naglabay ug pukot sa dagat, kay sila mga mangisingida. 19 Si Jesus miyong kanila, "Dali, sunod kanako, ug himoon ko kamong mga mananagat ug mga tawo." 20 Dihadiba ilang gibibayaan ang mga pukot ug misunod kaniya. 21 Sa dihang si Jesus mipadayon gikan didto iyang nakita ang ubang duha ka managsoon, si Santiago nga anak ni Zebedee, ug si Juan nga iyang igsoon. Sila anaa sa sakayan uban ni Zebedee nga ilang amahan nga nag-ayo sa ilang mga pukot. Gitawag niya sila, 22 ug dihadiba mibiya sila sa sakayan ug sa ilang amahan ug misunod kaniya. 23 Si Jesus miadto sa tibuk Galilea, nagtudlo sa ilang mga sinagoga, nagsangyaw sa ebanghelyo sa ginghamian, ug nag-ayo sa tanang matang sa balatan ug mga sakit sa mga tawo. 24 Ang balita mahitungod kaniya miabot sa tibuk Siria, ug ang mga tawo nagdala padulong kaniya sa tanan niadtong mga nagsakit, nagsakit sa nagsakalainlaing balatian ug mga kasakit, kadtong mga giyawaan, ug ang patolon, ug paralitiko. Giayo sila ni Jesus. 25 Ang dakong panon misunod kaniya gikan sa Galilea, ang Decapolis, ang Jerusalem, ug ang Judea, ug gikan sa tabok sa Jordan.

5 Sa dihang nakita ni Jesus ang panon sa mga katawhan, misaka siya ngadto sa bukid. Sa dihang siya naglingkod, ang iyang mga disipulo miduol kaniya. 2 Lyang gibuka ang iyang baba ug nagtudlo kanila, nga nag-ingon, 3 "Bulahan ang kabos sa espiritu, kay ilay ang ginghamian sa langit. 4 Bulahan kadtong nagbanganut, kay sila paglipayon. 5 Bulahan ang maaghop, kay sila makapanud sa yuta. 6 Bulahan kadtong gitutom ug gi-uhaw sa pagkamaratong, kay sila pagabusgon. 7 Bulahan kadtong maluloy-on, kay sila makabaton ug kaloo. 8 Bulahan ang puti ug kasing-kasing, kay sila makakita sa Dios. 9 Bulahan ang mga tigpasuguda sa kalinaw, kay sila pagtawgong mga anak sa Dios. 10 Bulahan kadtong gipanglutos tungod sa pagkamaratong, kay ilay ang ginghamian sa langit. 11 Bulahan kamo sa dihang bugalbugalan kamo sa mga tawo ug pagalutuson kamo, o magsulti sa tanang klase sa mga daotang butang batok kaninyo nga bakak alang sa akong katuyoan. 12 Pagmaya ug paglipay pag-ayo, tungod kay dako ang iyong ganti sa langit. Sa iring niini nga paagi gilutos sa mga tawo ang mga propeta nga nagpuyo kaniadtong una kaninyo. 13 Kamo mga asin sa yuta. Apan kung ang asin mawad-an sa iyang lami, unsaon

man kini nga mahimong moparat pag-usab? Kini dili na gayod maayo alang sa bisan unsang butang, gawas nga ilaboy ug pagatamaktamakan ilalom sa tili sa mga tawo. 14 Kamo ang kahayag sa kalibutan. Usa ka siyudad nga nahimutang sa usa ka bungtod nga dili matago. 15 Walay tawo nga modakot ug suga ug ibutang kini ilalom sa usa ka sudsanan, apan ngadto hinun sa patunganan sa suga, ug kini modan-ag sa matag-usa sa panimalay. 16 Himoa ang iyong kahayag nga modan-ag atubangan sa mga tawo sa iring niana nga paagi ilang makita ang iyong maayong mga binuhatan ug dayon ang iyong Arnahan nga anaa sa langit. 17 Ayaw hunuhunaa nga mianhi ako aron moguba sa balaod o sa mga propeta. Ako mianhi dili sa pagguba kanila, apan sa pagtuman kanila. 18 Sa pagkatiniud ko moingon kaninyo nga hangtod ang langit ug yutu mahanaw, walay bisan usa nga nahisulat o bisan usa ka kudit sa bisan unsa nga paagi ang mawala gikan sa balaod, hangtod nga ang tanang mga butang matuman. 19 Busa bisan kinsa ang motuis sa usa nga labing ubos niinir ug sugo ug nagtudlo sa uban sa pagbuhut niini mahimong tawgong labing ubos sa ginghamian sa langit. Apan bisan kinsa nga nagtipig niini ug nagtudlo niini mahimong tawgong bantugan sa ginghamian sa langit. 20 Kay ako moingon kaninyo nga gawas kung ang iyong pagkamaratong molabaw sa pagkamaratong sa mga escriba ug sa mga Pariseo, kamo dili makasulod sa ginghamian sa langit. 21 Nakadungog kamo nga kini gisulti kanila sa karaang mga panahon, 'Ayaw pagpatay,' ug, 'bisan kinsa nga mopatay mahimong makuyaw sa paghukom.' 22 Apanako moingon kaninyo nga ang matag-usa nga masuko sa iyang igsoon mahimong anaa sa makuyaw ug paghukom. Ug bisan kinsa nga moingon sa iyang igsoon nga lalaki, 'Wala kay pulos nga pagkatawo!' mahimong anaa sa kakuyaw sa konseho. Ug bisan kinsa nga moingon, 'Buang ka!' mahimong anaa sa kakuyaw sa kalayo sa impierno. (**Geenna g1067**) 23 Busa kung kamo maghalad sa inyong gasa sa altar ug didto hinumdomi nga ang inyong igsoon adunay bisan unsang butang batok kaninyo, 24 biyai ang inyong gasa didto sa atubangan sa altar, ug lakaw sa inyong dahan. Una pagpasig-uli sa inyong igsoon ug unya adto ug ihalad ang inyong gasa. 25 Paggapakig-uli sa inyong magususumbong samtgang kamo uban kaniya padulong sa korte, o ang inyong magususumbong motugyan kaninyo ngadto sa maghuhukom, ug ang maghuhukom motugyan kaninyo ngadto sa opisyles, ug kamo igabanilod ngadto sa prisohan. 26 Sa pagkatiniud ako moingon kaninyo, dili gayod kamo makagawas gikan didto hangtod inyong mabayran ang kataposang gamay nga salapi nga inyong nautang. 27 Inyong nadungog nga kini gisulti, 'Ayaw panapaw.' 28 Apanako moingon kaninyo nga ang matag-usa nga motan-aw sa usa ka babaye uban ang kaibog diha kaniya nakabuhut na sa pagpanapaw uban kaniya diha sa iyang kasingkasing. 29 Ug kung ang inyong tuong mata mahimong hinungdan nga kamo mapandol, lugita kini ug ilaboy palayo gikan kaninyo. Kay mas maayo pa alang kaninyo nga ang usa ka bahin sa inyong lawas kinahanglang mawala kaysa tibuk ninyong lawas ilaboy ngadto sa impierno. (**Geenna g1067**) 30 Ug kung ang inyong tuong kamot mahimong hinungdan sa inyong pagkapandol, putlu kini ug ilaboy palayo gikan kaninyo. Kay mas maayo pa alang kaninyo nga ang usa ka bahin sa inyong lawas kinahanglang mawala kaysa tibuk ninyong lawas mahiadtio sa impierno. (**Geenna g1067**) 31 Kini usab ang gisulti, 'Bisan kinsa ang magpadala sa iyang asawa sa layo, pahataga siya ug kasulatan kaniya sa panagbulag.' 32 Apanako moingon kaninyo nga ang matag-usa nga makigbulag sa iyang asawa, gawas sa hinungdan sa makuawlaw ug pagpakighilawas, nakapahimo kaniya nga babayeng mananapaw. Ug bisan kinsa nga makigminyo kaniya human siya nakigbulag kabukahut ug pagpanapaw. 33 Usab, nakadungog kamo nga kini gisulti niadtong karaang mga panahon, 'Ayaw pagsaada sa bakak nga panumpa, apan dalha ang imong mga panaad ngadto sa Ginoo.' 34 Apanako moingon kaninyo, ayaw na gayod pagpanumpa, bisan sa langit, kay mao kini ang trono sa Dios; 35 bisan sa yuta, kay mao kini ang tumbanan sa iyang tili; bisan sa Jerusalem, kay mao kini ang siyudad sa bantogong Hari. 36 Ayaw panumpa pinaagi sa inyong ulo, kay dili kamo makahimo sa usa ka buhok nga moputi o moiton. 37 Apan himoa ang inyong pulong nga, 'Oo,' o 'Dili.' Ang bisan unsa nga labaw pa niini gikan sa usa nga daotan. 38 Inyong nadungog nga kini gisulti, 'Mata batok sa mata, ug njipon batok sa njipon.' 39 Apan moingon ako kaninyo, ayaw pagsukol sa usa nga daotan. Hinuon, bisan kinsa nga mosagpa kaninyo sa inyong tuong taping, ipasagpa usab kaniya ang pikas. 40 Ug kung bisan kinsa ang mangandoy sa pag-adto sa korte uban kaninyo ug mokuhua sa inyong pangasulod nga bist, pasagdi usab kanang tawhana ngkuhaon ang inyong kupo. 41 Ug bisan kinsa nga motukmod kaninyo sa

pag-adto sa usa ka milya, adto usab uban kaniya sa duha. **42** Paghatag ngadto kang bisan kinsa nga mangayo kaninyo, ug ayaw pagtalikod gikan niadtong bisan kinsa nga nangandoy sa pagpanghulam gikan kaninyo. **43** Kamo nakadungog nga kini gisulti, 'Higumaon ninyo ang inyong silingan ug dumti ang inyong kaaway.' **44** Apan ako moingon kaninyo, higugmaa ang inyong kaaway ug pag-ampo niadtong naglutos kaninyo, **45** aron nga kamo mahimong mga anak sa inyong Amahan nga anaa sa langit. Kay siya makapahimo siya ang adlaw sa pagsubang sa daotan ug sa matarong, ug nagpadalag ulan sa matarong ug sa dili matarong. **46** Kay kung inyong higumaon kadong nahiguma kaninyo, unsang ganti ang inyong makuh? Dili ba kamo nagabuhat man bisan ang tigkolekta ug buhis sa susamang butang? **47** Ug kung inyo lamang pangumustahan ang inyong mga igsoon, unsay inyong mabuhat nga labaw pa sa uban? Dili ba nagabuhat man bisan ang mga Gentil sa susamang butang? **48** Busa kamo kinahanglan mahingpit, sama kahingpit sa inyong langitnong Amahan.

6 Pagbantay nga kamo dili magbuhat sa inyong buhat sa pagkamatarong atubangan sa mga tawo aron makita nila, kay kondili wala kamoy ganti gikan sa Amahan nga anaa sa langit. **7** Busa sa dihang maghatag kamo ug limos, ayaw pagpatingog ug trumpeta atubangan sa inyong kaugalingon sama sa gibuhat sa mga tigpakaaron-ingnon diito sa mga sinagoga ug sa kadalan, aron nga maangkon nila ang pagdayeg sa mga tawo. Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nga nadawat na nila ang ilang ganti. **8** Apan sa dihang mohatag kamo ug limos, ayaw itutog nga ang inyong wala nga kamot masayod kung unsa ang gibuhat sa inyong tuo nga kamot, **9** aron nga ang inyong gasa mahimong ihatag sa tago. Urya ang inyong Amahan nga nakakita sa tago moganti kaninyo. **10** Ug sa dihang mag-ampo kamo, ayaw pahisama sa mga tigpakaaron-ingnon, kay sila mahigumaon nga motindog ug mag-ampo diito sa mga sinagoga ug sa mga kilid sa dalan, aron nga sila makita sa mga tawo. Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nadawat na nila ang ilang ganti. **11** Apan kamo, sa dihang mag-ampo kamo, sulod kamo sa suok nga lawak. Sirad-i ang pultahan, ug pag-ampo sa inyong Amahan nga anaa sa tago. Urya ang inyong Amahan nga makakita sa tago moganti kaninyo. **12** Ug sa dihang mag-ampo kamo, ayaw pagbuhat sa walay pulos nga pagbalikbalik sama sa gibuhat sa mga Gentil, kay naghunahuna sila nga madunggan sila tungod sa ilang daghang gipangtsuli. **13** Busa, ayaw pahisama kanila, kay ang inyong Amahan nasayod kung unsa ang mga butang nga inyong gikinahanglan sa dili pa kamo mangayo kaninyo. **14** Busa pag-ampo sama niini: 'Amahan namo nga anaa sa langit, balaanon ang imong ngalan.' **15** Moabit ang imong ginghamian, matuman ang imong pagbuot sa yuta maingon sa langit. **16** Ihagtag kanamo karong adlawa ang among timapay sa matag-adlaw. **17** Pasayloa kami sa among mga utang, sama usab sa among pagpasayo sa mga nakautang kanamo. **18** Ug ayaw kami dad-a ngadto sa tintsason; hinuon luwasa kami gikan sa daotan.' **19** Kay kung inyong pasayloon ang mga tawo sa ilang kalapasan, ang inyong langitnong Amahan usab magpasaylo kaninyo. **20** Apan kung dili ninyo pasayloon ang ilang kalapasan, dili mopasaylo ang inyong Amahan sa inyong mga kalapasan. **21** Labaw pa niana, sa dihang magpuasa kamo, ayaw pagbaton sa masulub-on nga panagway sama sa gibuhat sa mga tigpakaaron-ingnon, kay magapadaotdaot sila sa ilang mga dagway aron mapakita nila sa mga tawo nga nagpuasa sila. Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nga nadawat na nila ang ilang ganti. **22** Apan kamo, sa dihang kamo magpuasa, dihogi ang inyong ulo ug hugasi ang inyong dagway. **23** Sa ingon dili kamo makita sa mga tawo nga nagpuasa, kondili ngadto lamang sa inyong Amahan nga anaa sa tago. Ug ang inyong Amahan nga makakita sa tago, moganti kaninyo. **24** Ayaw pagtigom alang sa inyong kaugalingon mga bahandi sa kalibutan, diin tayaan ug kutkutan sa anay, ug diin ang mga kawatan moguba ug mokawat. **25** Hinuon, pagtigom alang sa inyong kaugalingon ug mga bahandi diito sa langit, diin walay anay ni taya ang moguba, ug diin ang mga kawatan dili makaguba ug makakawat. **26** Kay kung diin ang imong bahandi, attua usab ang imong kasingkasing. **27** Ang mata mao ang suga sa lawas. Busa, kung ang inyong mata maayo, ang tibuok lawas mapuno sa kahayag. **28** Apan kung ang inyong mata daotan, ang inyong tibuok lawas mapuno sa kantingit. Busa, kung ang kahayag nga anaa kaninyo kantingit gayod, unsa kadako kana nga kantingit? **29** Walay bisan usa nga makahimo siya ang pag-alagad sa duha ka agalon, kay pagadumtan niya ang usa ug higumaon ang lain, o magmatinud-anon siya sa usa ug magtamay sa lain. Dili kamo makaalagad sa Dios ug sa bahandi. **30** Busa sultihan ko kamo, ayaw kabalaka mahitungod sa

inyong kinabuhi, unsa ang inyong kaonon o unsa ang inyong immon—o mahitungod sa inyong lawas, unsa gayod inyong suoton. Kay ang kinabuhi mas labaw pa kaysa pagkaon, ug ang lawas labaw pa kaysa mga bisti? **31** Tan-awa ang mga langgam sa kahanganan. Wala sila nagpugas o nag-ani o nagtigom sa mga kamalig, apan ang inyong langitnong Amahan nagpakaon kanila. Dili ba kamo labaw pa nga bililhon kay kanila? **32** Ug kinsa ang usa kaninyo nga nabalaka nga makadugang sa usa sa kiko nga gitas-on sa inyong kinabuhi? **33** Ug nganong nabalaka man kamo mahitungod sa mga bisti? Hunahuna ang mga lirio sa kaumahan, giunsa nila pagtubo. Wala sila motrabaho, ug wala sila manahi sa bisti. **34** Apan sultihan ko kamo, bisan si Solomon sa tanan niyag himaya wala makasul-ob sama sa usa niini. **35** Kung ang Dios nagbisti sa mga sagbot sa kaumahan, nga milungtod karon ug pagkaugma itambog diito sa hudo, dili ba kamo labaw pa nga inyong pagabistihan, kamo nga gamay ang pagtuo? **36** Busa ayaw kabalaka ug pagsulti, 'Unsa ang atong kaonon?' o, 'Unsa ang atong immon?' o, 'Unsa nga bisti ang atong sul-ubon?' **37** Kay ang mga Gentil nangita niining mga butanga, ug ang inyong langitnong Amahan nasayod nga kamo nanginahanglan niini. **38** Apan unaha pagpangita ang inyong ginghamian ug ang inyong pagkamatarong ug kining tanan nga mga butang igahatag kaninyo. **39** Busa, ayaw kabalaka alang sa ugma, kay ang ugma mabalaka alang sa inyong kaugalingon. Ang matag adlaw adunay igong suliran sa inyong kaugalingon.

7 Ayaw paghukom, ug kamo dili pagahukman. **2** Kay ang paghukom nga inyong ihukom, kamo pagahukman. Ug sa sukdanan nga inyong pisukod, kini ang isukod kaninyo. **3** Ug nganong ngatnan-aw kamo ngadto sa gamay nga tipik sa dagami nga anaa sa mata sa inyong mga igsoon, apan wala niyong mamatikid ang troso nga anaa sa inyong kaugalingong mata? **4** Giunsa ninyo sa pag-ingon ngadto sa inyong mga igsoon nga, 'Tugot iko sa pagkuha sa tipik sa dagami nga anaa sa imong mata,' samtagt ang troso anaa sa imong kaugalingong mata? **5** Tigpakaaron-ingnon kamo! Unaha pagkuha ang troso nga anaa sa inyong kaugalingong mata, ug unya makakita kamo sa klaro aron sa pagkuha sa tipik sa dagami nga anaa sa mata sa inyong igsoon. **6** Ayaw ihatag kung unsa ang balaon ngadto sa mga iro, ug ayaw ilabay ang inyong mga perlas ngadto sa atubangan sa mga baboy. Kung inyo kining buhaton sila magyatakyatkan niini sa ilang mga til, ug unya mosumbalik ug magkuniskunis sa pino. **7** Pangayo, ug kini ihatag kaninyo. Pangita, ug kamo makakaplag. Panuktot, ug kini pagaabihan kaninyo. **8** Kay ang tanan nga nangayo, makadawat. Ug ang matag-usa nga mangita, makakaplag. Ug ngadto sa tawo nga manuktot, kini pagaabihan. **9** O unsa nga tawo anaa talibawa kaninyo, kung ang inyong anak mangayo kaniya ug tinapay, hatagan ba niya ug bat? **10** O kung siya mangayo ug isda, hatagan ba niya ug bitin? **11** Busa, kung kamong mga daotan nasayod kung unsaon paghatag ug maayong mga gasa ngadto sa inyong mga anak, unsa pa kaha ang inyong Amahan nga gikan sa langit nga naghahatag sa mga maayong butang niadtong nangayo kaniya? **12** Busa, bisan unsa nga mga butang nga buot ninyong ipabuhat sa mga tawo nganha kaninyo, kinahanglan kamo usab magbuhat ngadto kanila, tungod kay kini mao ang balaod ug mga propeta. **13** Sulod diha sa sigit nga ganghaa. Kay luag ang ganghaa ug lapad ang dalan nga padulong sa kalaglagan, ug adunay daghang mga tawo ang misubay niini. **14** Kay sigit ang ganghaa ug sigit ang dalan nga padulong sa kinabuhi ug diuyutay lamang ang nakakaplag niini. **15** Pagbantay sa mini nga mga propeta, nga modulu kinirian nga nagbisti sa pangkarnero apan ang tiniuod bangis nga mga lobo. **16** Pinaagi sa ilang mga bunga mailhan ninyo sila. Makabuhat ba ang mga tawo sa pagtakop sa ilang mga ubas nga gikan sa sampinit o mga igos nga gikan sa kadyapa? **17** Sa samang paagi, ang matag maayo nga kahoy mamunga ug maayong bunga, apan ang daot nga kahoy mamunga ug daot nga bunga. **18** Ang usa ka maayong kahoy dili mamunga ug maayong bunga. **19** Ang matag kahoy nga dili mamunga ug maayong bunga pagaputton ug ilabay ngadto sa kalayo. **20** Busa, mailhan ninyo sila pinaagi sa ilang mga bunga. **21** Dili tanan nga miilong kanako, 'Gino, Gino,' makasulod diito sa ginghamian sa langit, apan kadto lamang si bisan kinsa nga nagbuhat sa kabubutan sa akong Amahan nga anaa sa langit. **22** Daghang katawan nga moiong kanako niadtong adlawa, 'Gino, Gino, dili ba nanagna man kami sa imong ngalan, sa imong ngalan naghingilin ug mga demonyo, ug sa imong ngalan nabuhat ang daghang gamhanan nga mga binuhatan?' **23** Unya ako moiong kanila sa dayag, 'Ako wala makaila kaninyo! Palayo

gikan kanako, kamo nga nagabuhat ug daotan!" **24** Busa, ang tanan nga nakadungog sa akong mga pulong ug mituman niini mahisama sa usa ka maalamong tawo nga nagtukod sa iyang balay diha sa usa ka bato. **25** Ang ulan mibundak, ang baha miabot, ug ang hangin mihuros, ug mihampak niana nga balay, apan wala kini maguba, tungod kay kini natukod man sa bato. **26** Apan ang tanan nga nakadungog sa akong mga pulong ug wala motuman niini mahisama sa usa ka buangbuang nga tawo nga nagtukod sa iyang balay diha sa balas. **27** Ang ulan mibundak, ang baha miabot, ug ang hangin mihuros, ug mihampak niana nga balay. Ug naguba kini, ug hingpit kining pagkaguba." **28** Kini nahitabo nga sa dihang natapos na si Jesus sa pagsulti niining mga pulonga, ang panon sa katchewan natingala sa iyang gitudto, **29** kay siya nanudlo kanila sama sa adunay katungod, ug dili sama sa ilang mga eskriba.

8 Samtang si Jesus mikanao gikan sa bungtod, baga nga panon sa katchewan ang misundon kaniya. **2** Tan-awa, usa ka sanglahon miyukbo kaniya, nag na ingon. "Gino, kung buot mo, makahimo ka sa paghinikanako." **3** Gituy-od ni Jesus ang iyang kamot ug gihikap siya, nga nag-ingon. "Buot ko. Mahinlo ka." Dihadiha dayon siya nahinlo sa iyang sangla. **4** Si Jesus miyungon kaniya, "Siguradoha nga dili mo kini isaba kang bisan kinsa nga tawo. Lakaw, ug ipakita ang imong kaugalingon sa pari ug paghalib ug gasa ingon sa kasugoan ni Moises, alang sa pagpamatudo kanila." **5** Samtang si Jesus miadto sa Capernaum, ang kapitan niadto kaniya ug nangutana kaniya. **6** nga nag-ingon, "Gino, ang akong sulugoon naghigda sa balay nga paralisado ug anaa sa hilabihan nga kasakit." **7** Si Jesus miyungon kaniya, "Ako moadt ug ayohon siya." **8** Ang kapitan mitubag ug miyungon, "Gino, ako dili takos nga ikaw mosulod ilalom sa akong silongan, isulti lang pulong ug ang akong sulugoon mamaayo. **9** Kay ako usab usa ka tawo nga nabutang ilalom sa panggamhanan, ug ako adunay mga sundalo ilalom kanako. Kung akong ingnon ang usa, 'Lakaw,' siya molakaw, ug ngadto sa usa, 'Duol diri,' ug siya modiol, ug sa akong sulugoon, 'Buhata kini,' ug siya mobuhat niini." **10** Sa dihang nadungog kini ni Jesus, siya natingala ug miyungon niadtong mga nagsundon kaniya, "Sa pagkatinuod ako moingon kaninyo, ako wala makakaplag ni bisan kinsa nga adunay pagtuo nga sama ani dinihi sa Israel. **11** Ako moingon kaninyo, daghan ang moabot gikan sa sidlakan ug kasadpan, ug siya naggahayahan sa lamisa ni Abraham, Isaac, ug Jacob, ngadto sa ginghamian sa langit. **12** Apan ang mga anak nga lalaki sa ginghamian mahimong itambog ngadto sa kinahilaman sa kangitngit, kung aya siadto adunay mga paghilak ug pagkagot sa mga ngipon." **13** Ug si Jesus miyungon sa kapitan, "Lakaw! Sama sa imong gituohan, mao usab kini ang mahitabo kanimo." Ug ang sulugoon naulian niana gayod nga oras. **14** Sa dihang si Jesus miadto sa balay ni Pedro, iyang nakita ang ugangan nga babaye ni Pedro nga naghigda sa balatian tungod sa kalintura. **15** Gihikap ni Jesus ang iyang kamot, ug ang kalintura nihawa kaniya. Unya siya nitindog ug nagsugod pagsilbi kaniya. **16** Sa dihang mopadulong na ang kagabhiyon, ang mga tawo midala kang Jesus ug mga gidumalaan sa demonyo. Iyang giabog ang mga espiritu pinaagi sa usa ka pulong ug giayo ang tanang nga nagbalatian. **17** Niini nga paagi natuman kung unsa ang giyong ni Isaaisa nga proreta, nga nag-ingon, "Siya sa iyang kaugalingon nikhuha sa atong mga sakit ug naggadal sa mga balatian." **18** Karon sa dihang nakita ni Jesus ang mga panon nga milibot kaniya, siya mihatag ug mga pagtudlo nga manabok paingon si pikas babin sa dagat sa Galilea. **19** Unya ang eskriba miduo kaniya ug miyungon, "Magtutudlo, ako mosunod kanimo bisan usa ka moadt." **20** Si Jesus miyungon kaniya, "Ang mga milo adunay mga lungag, ang mga langgam sa kawananangan adunay mga salag, apan ang Anak sa Tawo walay kapahulayan sa iyang ulo." **21** Laing mga disipulo na usab ang miyungon kaniya, "Gino, tutogti una ako sa paglubong sa akong amahan." **22** Apan si Jesus miyungon kaniya, "Sunod kanako, ug pasagdi ang mga patay nga molubong sa ilang kaugalingon patay." **23** Samtang si Jesus misakay sa bangka, ang iyang mga disipulo misundon kaniya ditdo. **24** Tan-awa, dihay dako nga bagyo sa dagat, mao nga ang bangka matabanonan sa mga balod. Apan si Jesus natulog. **25** Ang mga disipulo miduo kaniya ug mipukaw kaniya, nga nag-ingon, "Luwasa kami, Gino; mahiagom na kita sa kamayaton!" **26** Si Jesus miyungon kanila, "Nganong nangahadlok man kamo, kamo nga gamay ug pagtuon?" Unya siya nitindog ug iyang gibadlong ang hangin ug ang dagat, **27** Ug unya miabot ang dakong kalinaw. Ang mga kalalakin-an natingala ug miyungon, "Unsa nga matang kini sa pagkawato, nga bisan ang mga hangin ug ang dagat mituman man kaniya?" **28** Sa dihang si Jesus miadto sa pikas babin ug ngadto sa

nasod sa Gadarenes, duha ka tawo nga gidumalaan ug demonyo ang mitagbo kaniya. Sila migawas gikan sa lubnganan ug labihan ka pintas, mao nga walay magpapanaw nga moagi nianang dalana. **29** Tan-awa, sila misinggit ug miyungon, "Unsay labot namo kanimo, Anak sa Dios? Mianhi kaba sa paglutos kanamo sa wala pa ang gitakda nga panahan?" **30** Karon adunay panon sa mga baboy nga nagkaon, sa dili layo gikan kanila. **31** Ang demonyo nagpadayon sa pagpakiluo kang Jesus nga nag-ingon, "Kung imo kaming pagawson, ipadala lamang kami sa mga panon sa mga baboy." **32** Si Jesus miyungon kanila, "Lakaw!" Ang mga demonyo migawas ug misulod sa mga baboy. Ug tan-awa, ang tibuk panon midali ug dagan paubos sa pangpang ngadto sa dagat ug silang tanan nangamatay sa tubig. **33** Ang mga tawo nga nag-atiman sa mga baboy nangalibutan palayo. Ug sa dihang miadto sila sa siyudad ilang gipanugilon ang tanan, ilabina kung unsa ang nahitabo sa kalalakin-an nga gidumalaan sa mga demonyo. **34** Tan-awa, ang tibuk siyudad niadto ug mitagbo kang Jesus. Sa dihang nakita nila siya, sila nagpakiluo kaniya nga mobiya sa ilang rehiyon.

9 Si Jesus misulod sa usa ka bangka, patabok, ug miadto sa iyang kaugalingon nga siyudad. **2** Tan-awa, sila midala ngadto kaniya ug usa ka paraisado nga tawo nga naghigda sa usa ka banig. Sa pagkakita sa ilang pagtuo, si Jesus misulti ngadto sa paraisado nga tawo, "Anak, pagmalipayon. Ang imong mga sala napasaylo na." **3** Tan-awa, pipila ka mga eskriba nagsulti sa ilang mga kaugalingon, "Kining tawhana nagsapipala." **4** Si Jesus nasayod sa ilang mga hunahuna ug miyungon, "Nganong naghunahuna kamo ug daotan sa inyong mga kasingkasing? **5** Kay unsa ang mas sayon sa pagsulti, 'Ang imong mga sala napasaylo na.' o sa pagsulti 'Barog ug lakaw?' **6** Apan aro kamo masayod nga ang Anak sa Tawo adunay katungod sa kalibutan sa pagpasaylo sa mga sala, ..." siya miyungon sa parilitiko, "Barog, punita ang imong banig, ug adto sa imong balay." **7** Urya mibarog ang tawo ug miadto palayo sa iyang balay. **8** Sa dihang ang mga panon nakakita niini, sila nahibulong ug nagdayeg sa Dios, nga naghataq sa maong katungod ngadto sa mga tawo. **9** Sa paglabay ni Jesus gikan ditdo, iyang nakita ang usa ka tawo nga giingilan ug Mateo, nga naglingkod sa kolektahanan sa buhis. Siya miyungon kaniya, "Sunod kanako." Siya mibarog ug misundon kaniya. **10** Sa paglingkod ni Jesus aron mokaon ditdo sa balay, tan-awa, daghan nga mga tigkolekta sa buhis ug mga makasasala nga tawo ang miabot ug mikaon uban kang Jesus ug sa iyang mga disipulo. **11** Sa dihang ang mga Pariseo nakakita niini, sila miyungon sa iyang mga disipulo, "Nganong ang inyong magtutulod nagkaon uban sa mga kubrador ug buhis ug sa mga makasasala nga tawo?" **12** Sa dihang si Jesus nakadungog niini, siya miyungon, "Ang mga tawo nga lig-on ang lawas dili manginahanglan ug mananambal, kadtong lamang nagsakit. **13** Kamo kinahanglan makakat-on kung unsa ang mga pasabot niini, 'Ako nagtinguha sa kaloooy ug dili sa halad.' Kay ako miabot, dili sa pagtawag sa matarong aron sa paghinalusol, apan sa mga makasasala." **14** Unya ang mga disipulo ni Juan miadto kaniya ug miyungon, "Nganong kami ug ang mga Pariseo kanunay nagapuasa, apan ang imong mga disipulo dili nagapuasa?" **15** Si Jesus miyungon kanila, "Mahimo ba ang abay sa kasal nga magmasulob-on samtang ang pamanhonon kauban pa nila? Apan ang mga adlaw moabot sa dihang ang pamanhonon pagkuhaon gikan kanila, ug unya sila magpuasa. **16** Walay tawo nga mobutang sa usa ka bag-o nga panapton ngadto sa daang panapton, kay ang tinapak magisi gikan sa panapton, ug usa ka mas dako nga gisi ang mahimo. **17** Ni ang mga tawo mobutang ug bag-o nga bino ngadto sa daang sudlanan nga panit. Kung kini buhaton nila, ang mga panit magisi, ang bino mahimong mayabo, ug ang sudlanan nga panit madaot. Hinuon, sila mobutang sa bag-o nga bino sa bag-o nga mga sudlanan nga panit, ug ang duha matipigan." **18** Samtang si Jesus nagsulti niining mga butang ngadto kanila, tan-awa, usa ka opisyal ang miabot ug miluhod ngadto kaniya. Siya miyungon, "Ang akong anak namatay karon lang, apan adto ug itapion ang imong kamot kaniya, ug siya mabuh." **19** Unya si Jesus mibarog ug misundon kaniya, ug ang iyang mga disipulo usab. **20** Tan-awa, usa ka babaye nga hilabihan ang pagdugo sa dose ka tuig, miabot sa likod ni Jesus ug mihi kap sa tumoy sa iyang sinina. **21** Kay siya misulti sa iyang kaugalingon, "Kung ako makahikap lamang sa iyang sinina, ako mahimong mauli-an." **22** Apan si Jesus miliing ug nakakita siya, ug miyungon "Anak, pagmaisugon. Ang imong pagtuong nakakita sa pag-ayo kanimo." Ug ang babaye naulian dayon. **23** Sa dihang miabot si Jesus sa balay sa opisyal, iyang nakita ang tigutog sa plawta ug ang panon sa katchewan naghimo ug kasaba. **24**

Siya miington, "Hawa palayo, kay ang babaye dili patay, apan siya natulog." Apan sila mikatawa kaniya sa pagbugal-bugal. **25** Sa dihang ang panon nabutang na sa gawas, siya misulod sa kuwarto ug gigunitan siya sa kamot, ug ang batang babaye mibarog. **26** Ang mga balita mahitungod niini mikaylap ngadto sa tanan niana nga rehiyon. **27** Sa paglabay ni Jesus gikan ditto, duha ka buta nga mga lalaki ang misundin kaniya. Sila nagsige ug singgit ug nagsulti, "Kaloy-i kami, Anak ni David!" **28** Sa dihang si Jesus miabot sa balay, ang buta nga mga lalaki miduo kaniya. Si Jesus miington kaniila, "Nagtuo ba kamo nga ako makahimo niini?" Sila miington kaniya, "Oo, Gino." **29** Unya gihikap ni Jesus ang ilang mga mata ug miington, "Mahitabo kini kaninyo sumala sa inyong pagtuo." **30** Ug ang ilang mga mata naabli. Unya si Jesus hugot nga nagmando kaniila ug miington, "Tan-awa nga walay bisan usa nga mayasoyod niini." **31** Apan ang duha ka lalaki miadto sa gawas ug gipakaylap ang mga balita mahitungod niini nianang tibuok nga rehiyon. **32** Samtang kadtong duha ka lalaki milakaw palayo, tan-awa, usa ka amang nga tawo nga gidumalahanan sa usa ka demonyo ang gidala ngadto kung Jesus. **33** Sa dihang ang demonyo gipahawa na, ang amang nga tawo nakasutli. Ang panon sa katawhan nahibulog ug misulit, "Kini wala pa sukad nakita sa Israel!" **34** Apan ang mga Pariseo miington, "Pinaagi sa magmamando sa mga demonyo, siya makapahawa sa mga demonyo." **35** Si Jesus miadto sa tanan nga mga siyudad ug sa mga baryo. Siya mipadayon sa pagtudlo sa ilang mga sinagoga, sa pagwali sa ebanghelyo sa ginghamian, ug sa pag-ayo sa tanang matang sa balatian ug sa tanang matang sa sakit. **36** Sa dihang iyang nakita ang mga panon sa katawhan, siya adunay gugma alang kaniila, tungod kay sila nasamok ug naluya. Sila sama sa karnero nga walay magbalantay. **37** Siya miington sa iyang mga disipulo, "Ang anihonon daghan, apan ang mga magbubuhut gamay. **38** Busa pag-ampo ngadto sa Gino sa pag-ani, aron nga siya magpadala ug mga magbubuhut didto sa iyang anihonon."

10 Gitawag ni Jesus sa tingob ang iyang napulo ug duha ka mga disipulo ug naghagtag kanila sa katungod ibabaw sa mahugaw nga mga espiritu, sa pagpagawas kanila, ug sa pag-ayo sa tanang matang sa mga balatian ug tanang matang sa mga sakti. **2** Karon ang mga ngalan sa napulo ug duha ka mga apostoles mao kini. Ang nauna, si Simon (nga gitawag usab siya nga Pedro), ug si Andres nga iyang igsoon; si Santiago ang anak nga lalaki ni Zebedee, ug si Juan nga iyang igsoon; **3** si Felipe ug Bartolomeo; si Tomas, ug Mateo ang kubrador sa buhis; si Santiago ang anak nga lalaki ni Alfeo ug Taddeo; **4** si Simon ang Zealotes, ug si Judas Iscariote, nga mao ang magbudhi kaniya. **5** Gipadala ni Jesus kining napulo ug duha. Nagsugo siya kanila ug miington, "Ayaw pag-adto sa dapit diin nagsupyo ang mga Gentil, ug ayaw pagusulod sa bisan diin nga lungsod sa mga Samariahon. **6** Adtoha hinruon ang nangawala nga karnero sa balay sa Israel. **7** Ug samtang kamo moadtlo, pagwali ug pagsulti, "Ang ginghamian sa langit nagkaduol na." **8** Ayoha ang masakiton, banhawa ang mga patay, hinlo ang mga sanlahon, ug hinglini ang mga demonyo. Walay bayad ang inyong pagdawat, walay bayad ang paghatag. **9** Ayaw pagdala ug bulawan, salapi, o plata sa inyong mga puntil. **10** Ayaw pagdala ug suldanan sa inyong pagpanglakaw, o dugang pang sapot, o sandalyas, o usa ka sungkod, kay ang magbubuhut angayan sa iyang pagkaon. **11** Bisan unsang siyudad o baryo nga inyong masudlan, pangitaa kung kinsa ang takos niini, ug pagpuyo didto hangtod nga kamo mobiya. **12** Sa inyong pagusulod didto sa balay, panghinaoti kini. **13** Kung ang balay takos, pasagdi nga ang inyong kalinaw maanana niini. Apan kung dili kini takos, pasagdi nga ang inyong kalinaw magabalihi kaniyo. **14** Alang niadtong dili magdawat kaninyo o maminaw sa inyong mga pulong, sa dihang mobiya na kamo niana nga balay o siyudad, itaktak ang abog gikan sa inyong mga til. **15** Sa pagkatinuod magasulti ako kaninyo, mas maantos pa alang sa yuta sa Sodoma ug Gomorrah ang adlaw sa paghukom kaysa nianang siyudara. **16** Tan-awa, ipadala ko kamo sama sa karnero taliwala sa mga lobo, busa pagmaalamon sama sa mga bitin ug dili makapasakit sama sa mga salampati. **17** Pagbantay sa katawhan! Itugyan nila kamo sa mga konseho, ug latigohon nila kamo sa ilang mga sinagoga. **18** Ug dad-on kamo atubangan sa mga gobernador ug sa mga hari tungod kanako, inger ngang pagpamatiuod ngadto kaniila ug ngadto sa mga Gentil. **19** Sa dihang itugyan na nila kamo, ayaw kamo kabalaka mahitungod kung unsaon o unsa ang inyong isulti, kay kung unsa ang igasulti ihatag kaninyo nianang taknaa. **20** Kay dili na kamo ang magasulti, kondili ang Espiritu sa inyong Amahan ang magasulti diha kaninyo. **21** Ang igsoon magatuyagan sa igsoon ngadto sa kamatayon, ug ang amahan sa iyang mga anak. Ang mga anak

magatindog batok sa ilang mga ginikanan ug maoy hinungdan nga sila pagapatiyon. **22** Pagadumtan kamo sa tanan tungod sa akong ngalan. Apan si bisan kinsa kadtong maglahutay sa kataposan, kanang tawhana mamaluwas. **23** Sa dihang lutoson nila kamo niining siyudara, kalagip ngadto sa pikas, kay sa pagkatinuod magasulti ako kaninyo, nga dili pa ninyo mahuman pag-adto ang mga siyudad sa Israel sa dili pa moabot ang Anak sa Tawo. **24** Ang usa ka disipulo dili molabaw sa iyang magtutudlo, ni ang sulugoon motaas sa iyang agalon. **25** Igo lamang sa disipulo nga mahisama siya sa iyang magtutudlo, ug ang sulugoon mahisama sa iyang agalon. Kung tawagon nila nga agalon sa balay nga Beelsebul, unsa pa kaha ang pagpakaaulwa nila sa iyang panimalay! **26** Busa ayaw kahadlok kaniila, kay walay bisan unsang natago nga dili madayag, ug walay bisan unsang tinago nga dili masayaran. **27** Kung unsa ang akong gisulti kaninyo diha sa mangitngit, isulti diha sa kahayag, ug kung unsa ang inyong nadungog nga malumo sa inyong dalunggan, imantala diha sa ibabaw sa atop. **28** Ayaw kahadlok kadtong motapay sa lawas apan dili makahimo sa pagpatay sa kalag. Hinruon, kahadlok siya nga makahimo sa paglalag sa kalag ug lawas didto sa impreyo. (**Geenna g1067**) **29** Dili ba ang duha ka goryon gibaligya alang sa gamay nga sinsilyo? Apan walay usa kanila nga mangahulog ngadto sa yuta nga dili masayaran sa inyong Amahan. **30** Apan bisan gani ang mga buhok sa inyong ulo inihap man. **31** Ayaw kahadlok, mas bilihon pa kamo kaysa sa daghang mga goryon. **32** Busa si bisan kinsa nga magsugid kanako atubangan sa katawhan, igasugid ko usab atubangan sa akong Amahan nga atua sa langit. **33** Apan siya nga maglimod kanako atubangan sa katawhan, igalimod ko usab atubangan sa akong Amahan nga atua sa langit. **34** Ayaw hunahunaan nga mianhi ako aron sa pagdala ug kalinaw ibabaw sa kalibutan. Walaako mianhi aron sa pagdala ug kalinaw, kondili usa ka espada. **35** Kay mianhi ako aron sa pagbutang sa usa ka lalaki batok sa iyang amahan, ug sa anak nga babaye batok sa iyang inahan, ug sa umagad nga babaye batok sa iyang ugangan nga babaye. **36** Ang mga kaaway sa usa tawo mao kadtong anaa sa iyang kaugalingong panimalay. **37** Siya nga nahigugma sa amahan o sa inahan labaw pa kanako dili takos kanako. Ug siya nga nahigugma sa anak na lalaki ug sa anak nga babaye labaw pa kanako dili takos kanako. **38** Siya nga dili magpas-an sa iyang krus ug mosunod kanako dili takos kanako. **39** Siya nga mangita sa iyang kinabuhi mawad-an niini. Apan siya nga mawad-an sa iyang kinabuhi tungod kanako makakaplag niini. **40** Siya nga magdawat kaninyo magdawat kanako, ug siya nga magdawat kanako magdawat usab kaniya nga nagpadala kanako. **41** Siya nga magdawat sa usa ka propeta tungod kay siya usa ka propeta makadawat sa ganti sa usa ka propeta. Ug siya nga magdawat sa usa ka tawo nga matarong tungod kay siya usa ka matarong nga tawo makadawat sa ganti sa tawong matarong. **42** Si bisan kinsa kadtong maghatag sa usa niining mga gagmay, bisan usa ka baso sa mabugnaw nga tubig, tungod kay siya usa ka disipulo, sa pagkatinuod magasulti ako kaninyo, walay paagi nga mawala kaniya ang iyang ganti."

11 Miabot sa dihang si Jesus natapos sa pagtudlo sa iyang napulo ug duha ka mga disipulo, siya mihawa gikan didto aron sa pagtudlo ug pagsangyaw sa ilang mga siyudad. **2** Karon sa dihang nabalitaan ni Juan didto prisohan ang mahitungod sa nahimo ni Cristo, siya nagpadala ang mensaha pinaagi sa iyang mga disipulo. **3** ug miington kaniila, "Ikw ba ang usa nga moabot, o aduna pa bay laing tawo nga kinahanglan namong pangitaon?" **4** Si Jesus mitubag ug miington kanila, "Lakaw ug isulti kung Juan kung unsa ang inyong nakita ug nadungog. **5** Ang buta nga mga tawo nakadawat sa ilang panan-aw, ang bakol nga mga tawo nakalakaw, nahinloan ang mga sanglahon, ang mga bungol nakadungog pag-usab, ang mga patay nga tawo nabuhil pag-usab, ug ang mga nanginahanglan nga mga tawo nasulitun sa maayong balita. **6** Ug bulahan ang bisan si kinsa nga wala makakaplag ug higayon nga mapandoltungod kanako." **7** Samtang kining mga tawo padulong na sa dalan, si Jesus misulti sa panon sa katawhan mahitungod kung Juan. "Unsa ang inyong giadto sa disyerto nga tan-awon—ang bagakay nga napiog pinaagi sa hangin?" **8** Apan unsa ang inyong giadto aron tan-awon—usa ka tawo nga nakasutli ug humok nga panapton? Tinuod, kadtong misuot ug humok nga panapton gapuyo sa mga balay sa hari. **9** Apan unsa ang inyong giadto aron tan-awon—usa ka propeta? Oo, ako mosulti kaninyo, ug mas labaw pa sa usa ka propeta. **10** Kini siya mao ang gisulat, "Tan-awa, ako magapadala sa akong mensahero una sa imong dagway, nga mao ang moandam sa imong dahan una kanimo." **11** Ako mosulti kaninyo sa tinuoray, taliwala niadtong gipakatawo sa mga

babaye walay mas labaw kung Juan nga Magbabawtismo. Apan, ang dili mahinungdanon nga tawo sa gingharian sa langit mas dako kay kaniya. **12** Gikan sa adlaw ni Juan nga Magbabawtismo hangtod karon, ang gingharian sa langit nagaantos sa pagpanglupig, ug ang mga tawo nga manlulupig magailog niini pinaagi sa kusog. **13** Kay ang tanang mga propeta ug ang balaod nagapanag-an na hangtod kung Juan. **14** Ug kung ikaw andam sa pagdawat niini, kini si Elias, ang usa nga moabot. **15** Siya nga adunay dalunggan sa pagpamati, papamatia siya. **16** Sa unsa nako igakupwara kini nga henerasyon? Kini sama sa mga bata nga nagdula sa merkado, nga naglingkod ug nagtawag sa usag-usa **17** ug misulti, 'Kami nitugtug ug plawta alang kaninyo, ug kamo wala misaway. Kami nagsubo, ug kamo wala midangoingoy.' **18** Si Juan miabot nga wala nagkaon ug tinapay o nag-inom ug bino, ug sila misulti, 'Siya anay demonyo.' **19** Ang Anak sa Tawo miabot nga nagkaon ug nag-inom ug sila misulti, 'Tan-awa, siya dako ug kaon nga tawo ug palahubog, usa ka higala sa mga kubrador sa buhis ug sa mga makasasala!' Apan ang kaalam gipakamatarong pinaagi sa iyang mga buhat. **20** Unya si Jesus misugod sa pagbadlong sa mga siyudad diin nahimo ang kadaghanan sa iyang gamhanan nga buhat, tungod kay wala sila naghinulsol. **21** 'Pagkaalao nimo, Corazin! Pagkaalao nimo, Betsaida! Kung ang makagagahom nga mga buhat nga nahimo kaninyo nahitabo una sa Tiro ug Sidon, naghinulsol na unta sila kaniadto pa nga nagsul-ob sa sako ug mga abo. **22** Apan mas maantos pa ang Tiro ug Sidon sa adlaw sa paghukom kaysa kaninyo. **23** Ikaw, Capernaum, nagahunahan ka ba nga bayawon ka ditido sa langit? Dili, ikaw pagad-on paubos sa hades. Kay kung sa Sodoma aduna pa untay gihimo nga makagagahom nga mga buhat nga nabuhut kanimo, kini nagsabilin pa unta hangtod karon. (**Hades g86**) **24** Apan oga magasulti kanimo nga mas sayon pa alang sa yuta sa Sodoma sa adlaw sa paghukom kay kanimo.' **25** Niadto nga hiyagon si Jesus miengon, 'Didayeg ko ikaw, Amahan, Ginoo sa langit ug sa kalibutan, tungod kay imong gitago kining mga butanga gikan sa maalamon ug adunay pagsabot, ug gipakita kini niadtong mga wala matudlo, sama sa mga gagmay nga bata. **26** Oo, Amahan, kay kini makapahimuot gayod kanimo. **27** Ang tanang butang nga gisangon kanako gikan sa akong Amahan. Ug walay bisan usa nga nasayod sa Anak gawas sa Amahan, ug walay bisan usa nga nasayod sa Amahan gawas sa Anak, ug si bisan kinsa nga gitinguha sa Anak nga ipakita siya. **28** Duol kanako, kamong tanan nga naghago ug ang gibug-atan, ug papahulayon ko kamo. **29** Kuhaa ang akong yugo diha kaninyo ug pagkat-on gikan kanako, kay ako malumo ug mapainubsanon ang kasingkasing, ug inyong makaplagan ang kapahulayan sa inyong kalag. **30** Kay ang akong yugo masayon ug ang akong lulan magaan.'

12 Niadtong panahona miadto si Jesus sa Adlawng Igpapahulay agi sa kaumahan sa trigo. Ang iyang mga disipulo gipanggutom ug nagsugod sa pagkutlo ug mga ulo sa trigo ug gikaon nila. **2** Apan sa dihang ang mga Pariseo nakakita niana, sila misulti kang Jesus, "Tan-awa, ang imong mga disipulo nagbuhut kung unsa ang supak sa balaod nga buhaton sa Adlawng Igpapahulay." **3** Apan si Jesus miengon kanila, "Wala ba ninyo nabasa kung unsa ang gibuhut ni David, sa dihang gitugot siya, ug ang mga tawo nga kauban niya? **4** Kung giunsa niya pag-adto sa balay sa Dios ug mikaoan sa tinapay sa presensya, nga supak sa balaod alang kaniya nga mokaon, ug supak sa balaod alang niadtong kauban niya, apan subay lamang sa balaod alang sa mga pari? **5** Ug wala ba kamo nakabasa sa balaod, nga sa Adlawng Igpapahulay ang mga pari sa templo nagsipasipala sa Adlawng Igpapahulay apian dili sad-an? **6** Apan mosulitako kaninyo ang usa nga mas labaw sa templo ania. **7** Kung kamo nahibalo kung unsa ang gipasabot niini, 'Ako naninguha sa kaluoy ug dili ang halad, dili kamo buot mosilot sa walay mga sala. **8** Kay ang Anak sa Tawo ang Ginoo sa Adlawng Igpapahulay." **9** Unya si Jesus mibiya gikan ditido ug miadto sa ilang sinagoga. **10** Tan-awa, adunay tawo nga ug ug kamo. Ang mga Pariseo nangutana kung Jesus, nga nag-ingon, "Subay ba kini sa balaod ang pag-ayo sa Adlawng Igpapahulay?" aron nga sila makahimo sa pagpasangil kaniya ug sala. **11** Si Jesus misulti kanila, "Kinsang tawhana nga anaa sa inyong taliwala, nga, kung siya adunay usa ka karnero, ug kung kini nga karnero nahulog sa usa ka lalom nga bangsa sa Adlawng Igpapahulay, dili ba gunitan kini ug awsatnon kini pagawas?" **12** Unsa ang mas labaw nga bililon, unya, ang usa ka tawo kay sa usa ka karnero! Busa kini subay sa balaod ang pagbuhut ug maayo sa Adlawng Igpapahulay." **13** Unya si Jesus misulti sa tawo, "Ituy-od ang imong kamot." Gituy-od niya kini pagawas, ug kini mibalik pagkahimsog, sama sa ubang kamot. **14** Apan

ang mga Pariseo migawas ug naglaraw batok kaniya. Sila nangita kung unsaon nila nga siya mapatay. **15** Si Jesus nakamatikod niini, siya miikyas gikan ditido. Daghang mga tawo ang misunod kaniya, ug giayo niya silang tanan. **16** Gisugo niya sila nga dili siya mahimong mailhan ngadto sa uban, **17** nga kini mahimong matuman, kung unsa ang gisulti pinaagi ni Isaías nga propeta, nga nag-ingon, **18** "Tan-awa, ang akon sulugoon nga akong pinili; ang usa nga akong hinigugma, diin gikahimut-an pag-ayo sa akong kalag. Akong ibutang ang akong Espiritu ngadto kaniya, ug siya magpahibalo sa paghukom sa mga Gentil. **19** Dili siya maniningkamot ni mosinggit ug kusog; ni adunay makadungog sa iyang tingog sa kadalanan. **20** Dili niya buakon ang bisan unsa nga nagasgas nga bagakay; dili niya palungon ang bisan unsa nga nag-asong lino, hangtod iyang ipadala ang paghukom sa kadaogan. **21** Ug ang mga Gentil magasalig sa iyang ngalan." **22** Unya adunay usa ka tawo nga buta ug amang, nga gisudlan sa demonyo, ang gidalda ngadto kang Jesus. Siya nag-ayo kaniya, uban sa gisangpotan nga ang amang nga tawo nakasutli ug nakakita. **23** Ang tanang panon sa katawhan natingala ug nag-ingon, "Kini bang tawhana ang anak ni David?" **24** Apan sa dihang ang mga Pariseo nakadungog niining milagro, sila miengon, "Kining tawhana dili makahingil sa mga demonyo gawas kung pinaagi kangi Beelzebul, ang prinsipe sa mga demonyo." **25** Apan si Jesus nasayod sa ilang mga hunahuna ug miengon siya kanila, "Ang matag gingharian nga nabahin batok sa ilang kaugalingon nahimong biniyana, ug ang matag siyudad o balay nga nabahin batok sa ilang kaugalingon dili makabarog. **26** Kung si Satanas mipagawas kung Satanas, siya nabahin batok sa iyang kaugalingon. Unsaon pagbarog sa iyang gingharian? **27** Ug kung akong gipagawas ang mga demonyo pinaagi kangi Beelzebul, pinaagi ni kinsa ang nabuhut sa inyong mga sumusunod sa pagpagawas kanila? Tungod niini, sila mahimo ninyong maghuhukom. **28** Apan kung akong gipagawas ang mga demonyo pinaagi sa Espiritu sa Dios, unya ang gingharian sa Dios moabot diha kaninyo. **29** Ug unsaon pagsulod ni bisan kinsa sa balay sa tawong kusgan ug pagkawat sa iyang mga kabtangan nga wala gaposa pag-una ang tawong kusgan? Unya iyang makawat ang iyang mga kabtangan gikan sa iyang balay. **30** Ang usa nga dili uban nako batok kanako, ug ang usa nga wala nagtigom uban nako magbulagbulag. **31** Busa sulithan ko kamo, ang matag sala ug pagpasipala sa tawo mapasaylo, apan ang pagpasipala batok sa Espiritu dili mapasaylo. **32** Ug si bisan kinsa nga mosulti sa bisan unsa nga pulong batok sa Anak sa Tawo, kana mapasaylo niya. Apan si bisan kinsa nga mosulti batok sa Balaang Espiritu, kana dili na nya mahimong mapasaylo, niining kalibotana, ni diha sa umaabot. (**aīon g165**) **33** Kung mahimo ang kahoy nga maayo ug ang bunga niini maayo, o mahimo ang kahoy nga daot ug ang bunga niini daot, kay ang kahoy mailhan pinaagi sa bunga niini. **34** Kamong mga kaliwat sa mga bitin, sanglit kamo mga daotan, unsaon ninyo pagulti sa maayong mga butang? Kay kung unsa ang sulod sa kasingkasing ang baba mosulti. **35** Ang maayong tawo gikan sa maayong bahandi sa iyang kasingkasing, madala pagawas kung unsa ang maayo, ug daotang tawo gikan sa daotang bahandi sa iyang kasingkasing, madala pagawas kung unsa ang daotan. **36** Ug mosulti ako kaninyo nga sa adlaw sa paghukom ang mga tawo magahatag ug husay alang sa matag pulong nga walay pulos nga ilang nasulti. **37** Kay pinaagi sa inyong mga pulong kamo mahimong matalong, ug pinaagi sa inyong mga pulong kamo pagahukom." **38** Unya ang pipila ka mga eskriba ug mga Pariseo mitubag kung Jesus ug miengon, "Magtutuldo, kami naginguha sa mga timailhan gikan kanimo." **39** Apan si Jesus mitubag ug misulti kanila, "Usa ka daotan ug mananapaw nga kaliwanan nagapangita ug mga timailhan. Apan walay timailhan nga mahatag niini gawas sa timailhan ni Jonas nga propeta. **40** Ingon ni si Jonas sa tulo ka adlaw ug tulo ka gabii sa tiyan sa dakong isda, busa ang Anak sa Tawo kay tulo ka adlaw ug tulo ka gabii sa kasingkasing sa yuta. **41** Ang mga tawo sa Nineveh makabarog sa paghukom uban niining kaliwanan sa mga tawo ug pagahukman kini. Kay sila naghinulsol diha sa pagwali ni Jonas, ug tan-awa, usa nga mas labaw pa kay kong Jonas ania. **42** Ang Rayna sa Habagatan motindog sa paghukom uban sa mga kalalakin-an niining kaliwanan ug pagasilotan kini. Siya miabot gikan sa kinatuyman sa kalibotan sa pagpamati sa kaalam ni Solomon, ug tan-awa, usa nga mas labaw pa kay kong Solomon ania. **43** Sa dihang ang hugaw ug espiritu nawala na gikan sa tawo, kini miagi paingon sa dapit nga walay tubig ug ngantig sa kapahulayan, apan wala kini nakakaplag. **44** Unya kini miengon, "Mobilik ako sa akong balay kung asa ako naggikan." Sa pagbalik, nakita niini nga ang balay nalimpyo ug napahimutang. **45** Unya kini miadto

ug gidalda uban niini ang pito ka mga espiritu nga mas daotan pa kay sa iyahang kaugalingon, ug silang tanan misulod ug mipuyo ditto. Unya ang kataposang kahimtang nianang tawhana nahimong mas hilabihan pa kay sa una. Ingon niini ang mahimong mahitabo niining daotang kaliwatan.” **46** Samtang si Jesus nakigsulti pa sa panon sa katawhan, tan-awa, ang iyang inahan ug iyang mga igoosong lalaki nagtindog sa gawas, nangita aron sa pagpakig-istorya kaniya. **47** Usa ka tawo miington kaniya, “Tan-awa, ang imong inahan ug imong mga igoosong lalaki nagtindog sa gawas, nangita aron makig-istorya kanim.” **48** Apan si Jesus mitubag ug misulit kaniya nga nag-ingon kaniya, “Kinsa ang akong inahan? Ug kinsa ang akong mga igoosong lalaki?” **49** Unya gituy-od niya pagawas ang iyang kamot paingon sa iyang mga disipulo ug miington, “Tan-awa, ania sila niga akong inahan ug akong mga igoosong lalaki.” **50** Alang sa bisan kinsa nga nagbuhut sa kabutub-on sa akong Amahan nga anaa sa langit, kanang tawhana akong igoosong lalaki, ug igoosong babaye, ug inahan.”

13 Niadtong adlawa si Jesus migawas sa balay ug milingkod daplin sa dagat. **2** Ang labihan kadaghan nga panon sa katawhan miduloi palibot kaniya, busa misakay siya sa sakayan ug milingkod niini. Ang tanan nga panon sa katawhan nagtindog sa baybayon. **3** Unya miington si Jesus sa daghang mga butang ngadto kanila diha sa mga sambingay. Miington siya, “Tan-awa, ang usa ka magpupugas milakaw aron magpugwas. **4** Samtang siya nagpugwas, ang pipila ka mga binhi nahulog daplin sa dalan, ug ang mga langgam miabot ug nitukha kanila. **5** Ang uban nga mga binhi nahulog sa batoon nga yuta, diin wala silay igong yuta. Dihadiha dayon nanukro sila, tungod kay ang yuta dii lalom. **6** Apan sa dihang misubang na ang adlaw, nasunog sila tungod kay wala sila makagamot, ug nalawos sila. **7** Ang uban nga mga binhi nahulog taliwala sa tunokon nga mga tanom. Mitubo ang tunokon nga mga tanom ug mituok kanila. **8** Ang uban nga mga binhi nahulog sa maayo nga yuta ug namunga ug lugas, ang pipila 100 kapilo ang gidaghanon, ang pipila 60, ug ang pipila 30. **9** Siya nga adunay mga dalungan, papaminawa siya.” **10** Miabot ang mga disipulo ug miington kung Jesus, “Nganong nakigsulti ka man sa panon sa katawhan diha sa mga sambingay?” **11** Si Jesus mitubag ug miington kanila, “Gihatagan na kamo sa kahigayonan sa pagsabot sa mga tinago sa gingharian sa langit, apan wala kini gihatag kanila. **12** Tungod kay si bisan kinsa kadtong aduna, paghatagan pa siya sa makadaghan, ug aduna siyay dakong pagsabot. Apan si bisan kinsa kadtong anaa, pagakuhuan gikan kaniya ang bisan unsa nga anaa kaniya. **13** Busa nakigsulti ako kanila diha sa mga sambingay, tungod kay bisan sila nagtan-aw, wala gayod sila makakita. Ug bisan tuod nakadungog sila, wala gayod sila nagpatalinghog, ni makasabot sila. **14** Natuman ngadto kanila ang panagna ni Isaías, nga nag-ingon, “Samtang minaminaw makadungog kamo, apan sa bisan unsa nga pamaagi dili kamo makasabot; samtang magtan-aw makakita kamo, apan dili kamo makaila. **15** Kay kining kasingkasing sa mga tawo nagmagahey, ug naglisod na sila sa pagpaminaw, ug gisirado na nila ang ilang mga mata, aron wala na gayod silay makita uban sa ilang mga mata, o madungog uban sa ilang mga dalungan, o makasabot uban ang ilang mga kasingkasing, aron mobalik sila pag-usab, ug ako magaya kanila.” **16** Apan bulahan ang inyong mga mata, kay sila makakita; ug ang inyong mga dalungan, kay sila makadungog. **17** Sa pagkatiuod sulitihan ko kamo nga daghang mga propeta ug matarong nga mga tawo ang nagtinguha nga makakita sa mga butang nga inyong nakita, ug wala nakakita kanila. Nagtinguha sila nga makadungog sa mga butang nga inyong nadungan, ug wala nakadungog kanila. **18** Unya paminawa ang sambingay sa magpupugas. **19** Sa dihang madungog ni bisan kinsa ang pulong sa gingharian apan dili makasabot niini, unya moabot ang daotan ug mosakmit kung unsa na ang napugas sa iyang kasingkasing. Kini ang binhi nga napugas daplin sa dalan. **20** Siya nga napugas sa batoon nga yuta mao siya ang makadungog sa pulong ug dihadihia midawat niini uban ang kalipay. **21** Apan wala siya makagamot sa iyang kaugalingon ug milahutay sa makadiyot lamang. Sa dihang miabot ang kasakit o paglutos tungod sa pulong, dihadihia napandol siya. **22** Siya nga napugas taliwala sa tunokon nga mga tanom, mao kini siya ang makadungog sa pulong, apan ang mga babalaksa sa kalibutan ug ang pagkamalimbongan sa mga bahandi mituok sa pulong, ug nahimo siyang dili mabuhagahan. (aión g165) **23** Siya nga napugas sa maayong yuta, mao kini siya ang makadungog sa pulong ug nakasabot niini. Mao kini siya nga naghatag gayod sa bunga ug nag-ugmad niini; ang pipila 100 kapilo kadaghan, ang pipila 60, ug ang pipila 30.” **24** Nagpadayag si Jesus ug

laing sambingay ngadto kanila. Miington siya, “Ang gingharian sa langit sama sa usa ka tawo nga nagpugas sa maayong binhi ditto sa iyang uma. **25** Apan samtang natulog ang mga tawo, miabot ang iyang kaaway ug nagpugas usab sa mga sagbot taliwala sa mga trigo ug unya mihawa. **26** Sa dihang nanukro ang mga uhay ug unya naghatag sa ilang ani, mitungha usab ang mga sagbot.” **27** Miabot ang mga sulugoon sa tag-iya sa yuta ug miington kaniya, “Sir, dili ba nagpugas ka man ug maayong binhi sa imong uma? Sa unsang paagiha nga karon aduna na may mga sagbot niini?” **28** Siya miington kanila, “Ang kaaway ang nagbuhut niini.” Miington ang mga sulugoon kaniya, “Busa buot mo ba nga moabto kami ug pang-ibton sila?” **29** Miington ang tag-iya sa yuta, “Ayaw, o basin sa dihang inyong ibton ang mga sagbot, tingili maibot ninyo ang trigo kauban nila. **30** Tugotu nga magdungan sa pagtubo ang duha hangtod sa ting-ani. Sa panahan sa ting-ani moingon ako sa mga mag-aani, “Unaha sa pag-ibot ang mga sagbot ug bugkosa sila aron sunogon sila, apan tigoma ang trigo ngadto sa akong kamalig.” **31** Unya nagpadayag si Jesus ug laing sambingay ngadto kanila. Miington siya, “Ang gingharian sa langit sama sa usa ka liso sa mustasa nga gikuha sa usa ka tawo ug gitipugas sa iyang uma. **32** Kini nga liso mao gayod ang kinagamyan sa tanang matang sa mga liso. Apan sa dihang motubo na kini, mas dako pa kini sa mga tanom sa tanaman. Mahimo kining usa ka kahoy, aron ang mga langgam sa kahanginan moabot ug magsalag sa mga sanga niini.” **33** Unya si Jesus nagsugilon kanila ug laing sambingay. “Ang gingharian sa langit sama sa patubo nga gikuha sa usa ka babaye ug gitipog uban sa tulo ka sukod nga harina hangtod nga mitubo kini.” **34** Ang tanan niining mga butang nga gililing ni Jesus ngadto sa mga panon sa katawhan diha sa mga sambingay. Ug kung walay mga sambingay dili siya makigsulti kanila. **35** Aron nga kung unsa ang gililing pinaagi sa propeta matinuod gayod, sa dihang miington siya, “Pagaabliban ko ang akong baba sa mga sambingay. Miskuli ako sa tinagong mga butang gikan sa patukoran sa kalibutan.” **36** Unya mibiya si Jesus sa panon sa katawhan ug misulod sa balay. Miduloi ang iyang mga disipulo kaniya ug miington, “Ipasabot kanamo ang sambingay sa mga sagbot sa uma.” **37** Mitubag si Jesus ug miington, “Siya nga napugas sa maayong binhi mao ang Anak sa Tawo.” **38** Ang una mao ang kalibutan; ug ang maayong binhi, mao kini ang mga anak sa gingharian. Ang mga sagbot mao ang mga anak sa daotan, **39** ug ang kaaway nga napugas kanila mao ang yawa. Ang ting-ani mao ang kataposan sa kalibutan, ug ang mga mag-aani mao ang mga anghel. (aión g165) **40** Busa, ingon nga ang mga sagbot gitogom ug gisunog uban sa kalayo, mao na kini ang kataposan sa kalibutan. (aión g165) **41** Magapadala ng Anak sa Tawo sa iyang mga anghel, ug tigomon nila sa gawas sa iyang gingharian ang tanang mga butang nga mao ang hinundan sa sala ug kadtong nagbuhut ug kasayapan. **42** Ilabay nila sila ngadto sa hudno sa kalayo, diin ditto adunay panaghilak ug panagkagot sa mga ngipon. **43** Unya magasidilak ang matarong nga mga tawo sama sa adlaw diha sa gingharian sa ilang Amahan. Siya nga adunay mga dalungan, tugti ngaminaw siya. **44** Ang gingharian sa langit sama sa tinagong bahandi sa usa ka uma. Ang usa ka tawo nakakaplag niini ug nagtago niini. Sa iyang kalipay milakaw siya, gipamaligya ang tanan niyang gipanag-iyahan, ug mipalit niadtong umaha. **45** Usab, ang gingharian sa langit sama sa usa ka tawo nga tigpatigayon nga nangita alang sa bililong mga perlas. **46** Sa dihang nakaplagan niya ang usa ka perlas sa dako kaayong kantidad, milakaw siya ug gibaligya ang tanang butang nga iyang gipanag-iyahan ug gipalit kini. **47** Ug usab, ang gingharian sa langit sama sa usa ka pukot nga gilabay ngadto sa dagat, ug nagtigom sa matag matang sa mga binuhat. **48** Sa dihang napuno na kini, ang mga mananagat nagbira niini padulong sa baybayon. Unya nanglingkod sila ug gitapok ang maayong mga butang ngadto sa mga sudlanan, apan ang walay bili nga mga butang gilabay nila. **49** Mao kini ang pamaagi sa kataposan sa kalibutan. Moabot ang mga anghel ug ilain ang daotan gikan niadtong mga matarong. (aión g165) **50** Ilabay nila sila ditto sa hudno sa kalayo, diin adunay panaghilak ug panagkagot sa mga ngipon. **51** Nakasabot ba kamo niining tanan nga mga butang? Ang mga disipulo miington kaniya, “Oo.” **52** Unya si Jesus miington kanila, “Busa ang matag eskriba nga nahimong disipulo ditto sa gingharian sa langit sama sa usa ka tawo nga tag-iya sa balay, nga mikhuha sa daan ug bag-ong mga butang gikan sa iyang kabtagtan.” **53** Unya miabot nga sa dihang nahuman na si Jesus niining mga sambingay, mibiya na siya niadtong dapita. **54** Unya misulod si Jesus sa iyang kaugalingong rehiyon ug nagtudlo sa mga tawo sa ilang sinagoga. Ang sangpotanan niini mao

nga nahibulong sila ug nag-ingon, "Diin man gikuha niining tawhana ang iyang kaalam ug diin gikan kining mga milagro? 55 Dili ba kining tawhana mao man ang anak sa panday? Dili ba ang iyang inahan mao man si Maria? Ug ang iyang mga igsoon, dili ba sila si Santiago, Jose, Simon, ug Judas man? 56 Ug ang iyang mga igsoon nga babaye, kauban man kanato? Busa diin man gikan kining tawhana sa tanang mga butang?" 57 Nakapaskuso siya kanila. Apan miuong si Jesus ngadto kanila, "Ang usa ka propeta gipasidungon gawas diha sa iyang kaugalingong nasod ug sa iyang kaugalingong pamilya." 58 Ug wala siya nagbuhat sa daghang mga milagro diito tungod sa ilang pagkadili-matinooon.

14 Nianang tungora, si Herodes nga usa ka pangulo sa distrito nakadungog sa mga balita mahitungod kang Jesus. 2 Miuong

siya sa iyang mga sulugoon, "Mao kini si Juan nga Tigbawtismo; nabanhaw siya gikan sa mga patay. Busa kini nga mga gahom mao ang namuhat kaniya." 3 Kay si Herodes nagdakop kang Juan, gigapos niya, ug gibutang siya sa bilanggoon tungod ni Herodias, nga asawa sa iyang igsoon lalaki nga si Filipe. 4 Kay si Juan miuong kaniya. "Dili kini makataronganon alang kanimo nga maangkon siya ingon nga imong asawa." 5 Mahimo ni Herodes nga mahigaoman niya ang kamatayon, apan nahadlok siya sa mga tawo, tungod kay gila nila siya nga usa ka propeta. 6 Apan sa dihang ang takna sa adlaw nga natawhan ni Herodes niabot, ang anak nga babaye ni Herodias nagsayawsaway taliwala kanila ug nakapahimuot kang Herodes. 7 Ingon nga balos, nagsaad siya kaniya nga ihatag kaniya kung unsa ang iyang pangayoon. 8 Human siya gitambagan sa iyang inahan, miuong siya, "Ihatag kanako dinihi, sa usa ka bandihido, ang ulo ni Juan nga Tigbawtismo." 9 Ang hari naguol pag-ayo sa paagi sa iyang pagpangayo, apan tungod kay nakapanuman man siya, ug tungod niadtong tanan nga ngakaon kauban niya, nagsugo siya nga kinahanglan nga buhaton kini. 10 Nagpadala siya ug giputlan ug ulo si Juan diito sa bilanggoon. 11 Unya ang iyang ulo gibutang sa usa ka bandihido ug gihatag sa dalaga ug gidalda kini niya ngadto sa iyang inahan. 12 Unya ang iyang mga disipulo nangabot, gikuha ang patay nga lawas, ug gilibung kini. Human niini, miadto sila ug gisulthan si Jesus. 13 Karon sa dihang nadungog kini ni Jesus, mibiya siya gikan diito pinaagi sa usa ka sakayan ngadto sa mamingaw nga dapit. Sa dihang ang pundok sa katawhan nadungog niini, namaktas nga misunod sila kaniya gikan sa mga siyudad. 14 Unya si Jesus miduo kanila ug nakita ang dakong pundok sa katawhan. Mibati siya ug kaluoy ngadto kanila ug gi-ayo ang ilang balatian. 15 Sa dihang ang kagabhiom miabot na, ang mga disipulo miduo kanila ug miuong. "Usa kini ka mamingaw nga dapit, ug hapis na mosalop ang adlaw. Ipapauli na ang pundok sa katawhan, aron makaadto sila diito sa mga baryo ug makapalit ug pagkaon alang sa ilang mga kaugalingon." 16 Apan si Jesus miuong kanila, "Dili na kinahanglan nga ipalakaw sila. Hatagi sila ug bisan unsa nga pagkaon." 17 Sila miuong kaniya, "Aduna lamang kami lima ka tinapay ug duha ka isda." 18 Si Jesus miuong, "Dad-a sila kanako." 19 Unya si Jesus ngamndo sa pundok sa katawhan nga manglingkod sa kasagbotan. Gikuha niya ang lima ka tinapay ug duha ka isda. Mihangad siya sa langit, gipasalamatang niya ug gipikaspikas ang tinapay ug iyang gihatag ngadto sa mga tinun-an. Gihatag kini sa mga discipulo ngadto sa pundok sa katawhan. Nangaon silang tanan ug nangabusog. 20 Unya gipanghu nila ang salin sa gipikaspikas nga pagkaon - napulo ug usa ka mga basket ang napuno. 21 Kadtoong nangaon mga 5, 000 ka mga lalaki, walay labot ang mga babaye ug mga bata. 22 Dihadiha dayon gisugo niya ang iyang mga disipulo nga mosakay diito sa sakayan ug mag-una kaniya diito sa tabok, samtang siya sa iyang kaugalingon magsugo sa pundok sa katawhan nga mamauli. 23 Sa nahuman na niya papaulia ang pundok sa katawhan, mitunggas siya sa bukid aron sa pag-ampo. Sa dihang miabot na ang kagabhiom, siya nag-inusara diito. 24 Apan ang sakayan anaa na karon sa tungatunga sa dagat, halos dili na mapungkong tungod sa mga balod, kay ang hangin nikigtagbo man. 25 Sa ikaupat nga takna sa kagabhiom si Jesus miadto kanila, nga naglakaw ibabaw sa dagat. 26 Sa dihang ang mga disipulo nakakita kaniya nga naglakaw ibabaw sa dagat, nangahadlok sila ug miuong, "Usa kini ka kalag," ug sila naninggit sa tumang kahadlok. 27 Apan si Jesus nakigsulti kanila nianang tungora ug miuong, "Pagmiasogon! Ako kini! Ayaw kahadlok." 28 Si Pedro mitubag kaniya ug miuong, "Ginoo, kung ikaw kana, mandoi ako nga moanha kanimo ibabaw sa tubig." 29 Si Jesus miuong, "Umari ka." Busa si Pedro migawas gikan sa sakayan ug naglakaw sa tubig aron sa pag-adto kang Jesus. 30 Apan sa dihang nakita ni Pedro ang hangin,

nahadlok siya pag-ayo. Ug nagsugod na siya sa pagka-unlod, misinggit siya ug miuong, "Ginoo, luwasa ako!" 31 Dihadiha dayon gitunol ni Jesus ang iyang kamot, gigunitan si Pedro, ug miuong kaniya, "Ikaw nga gamay ug pagtuo, nganong nagduhaduha ka man?" 32 Unya sa dihang si Jesus ug si Pedro nakasakay na sa sakayan, ang hangin miundang na sa paghuros. 33 Unya ang mga disipulo nga anaa sa sakayan nagsimba kang Jesus ug miuong, "Tinuod gayod nga ikaw ang Anak sa Dios." 34 Sa dihang sila nakatobok na, nagsabot na sila sa yuta nga Geneseret. 35 Sa dihang sila ang mga tawo nianang dapita nakaila kang Jesus, nagpadala sila ug mensahe bisan diin diito sa kasikbit nga dapit, ug gidalda nila ngadto kaniya ang tanan nga adunay balatian. 36 Nagpakiliyu sila kaniya nga makahikap una sa sidsid sa iyang bisti, ug ang kadaghanan nga nakagunit niini nangaayo.

15 Unya ang pipila ka mga Pariseo ug mga eskriba miadto kang Jesus gikan sa Jerusalem. Miuong sila, 2 "Nganong ang imong mga disipulo nagsupak man sa mga tulomanon sa mga katigulangan? Kay wala sila maghugas sa ilang mga kamot sa dihang nangaon sila." 3 Si Jesus mitubag ug miuong kanila, "Ug kam - nganong inyo mang gisupak ang sugo sa Dios tungod ug alang sa inyong mga tulomanon?" 4 Kay ang Dios miuong, "Tahora ang inyong amahan ug inahan," ug "Siya nga magsulti ug daotan ngadto sa iyang amahan ug inahan, mamatay gayod." 5 Apan kamo miuong, "Si bisankinsa nga mosulti sa iyang amahan o inahan, "Bisan unsang tabang nga nadawat niyo gikan kanako mao na karon ang gasa nga gihatag sa Dios," 6 kanang tawhana dili na kinahanglan nga motahod sa iyang amahan. Niini nga paagi gihimo niyo nga walay pulos ang pulong sa Dios tungod ug alang sa inyong mga tulomanon. 7 Kamong mga tigpakaaron-ningon, maayo ang gibuhut ni Isaiah nga panagana mahitungod kaninuy sa dihang miuong siya, 8 "Kining mga tawhana nagtagahod kanako sa ilang mga ngabil, apan ang ilang mga kasingkasing halayo gikan kanako. 9 Nagsimba sila kanako sa walay kapuslanan, tungod kay nagtudlo sila ingon nga ang ilang mga pagtulon-an mao ang sugo sa mga tawo." 10 Unya gitawag niya ang panon sa katawhan ngadto sa iyang kaugalingon ug miuong kanila, "Paminawa ug sabta— 11 Walay bisan unsa nga mosulod ngadto sa baba ang makapahugaw sa usa ka tawo. Hinuon, kung unsa ang mogawas sa baba, mao kini ang makapahugaw sa usa ka tawo." 12 Unya ang mga disipulo miduo ug miuong kang Jesus, "Nasayod ka ba ngas nasuko ang mga Pariseo sa dihang nadungog nila kini nga pamahayag?" 13 Si Jesus mitubag ug miuong, "Ang mataq tanom nga wala gitanon sa akong langitngom Amahan pagabiton. 14 Pasagdi sila nga mag-inusara, sila ang mga giya nga buta. Kung ang usa ka tawong buta mogiya sa laing tawong buta, mangahulog silang duha ngadto sa bung-aw." 15 Mitubag si Pedro ug miuong kang Jesus, "Ipasabot kini nga sambingay kanamo." 16 Miuong si Jesus, "Kamo ba usab nagpabiling walay pagtabot?" 17 Wala ba niyo makita nga bisan unsa nga mogawas sa inyong baba moagi ngadto sa tiyan ug unya mogawas ngadto sa kasiyias? 18 Apan ang mga butang nga mogawas sa baba gikan sa kasingkasing. Mao sila ang mga butang nga makapahugaw sa usa ka tawo. 19 Kay gikan sa kasingkasing mosunod ang daotang mga hunahuna, pagpatay, pagpanapaw, mlawaway ug mga pagkaghilawas, pagpangawat, pagksamti ug mga bakak, ug mga pagtamatay. 20 Mao kini ang mga butang nga makapahugaw sa usa ka tawo. Apan ang mokaon uban sa walay hugas nga mga kamot dili makapahugaw sa usa ka tawo." 21 Unya si Jesus mipahawa gikan diito ug mipaingon sa mga rehiyon sa mga siyudad sa Tiro ug Sidon. 22 Ug tan-awa, ang usa ka babayeng Canaanhon miabot gikan niana nga rehiyon. Misinggit siya ug miuong, "Kaloo-i ako, Ginoo, anak ni David; Ang akong anak nga babaye gisakit pag-ayo sa demonyo." 23 Apan si Jesus wala mitubag kaniya bisan usa ka pulong. Ang iyang mga disipulo miabot ug nagpakiliyu kaniya, nga nag-ingon, "Papahawaa siya, kay nagsinggit siya nga nagusunod-sunod kanato." 24 Apan si Jesus mitubag ug miuong, "Wala ako giapadala alang ni bisankinsa gawas sa nangawala nga karnero sa panimalay sa Israel." 25 Apan miduo siya ug miluhod sa iyang atubangan, nga nag-ingon, "Ginoo, tabangi ako." 26 Mitubag siya ug miuong, "Dili angay nga kuhaon ang tinapay sa mga bata ug ilabay kini ngadto sa gagmay nga mga iro." 27 Miuong siya, "Oo, Ginoo, apan bisan pa ang gagmay ug mga iro mokaon sa pipila ka mga munho nga mahulog gikan sa mga lamisa sa ilang agalon." 28 Unya mitubag si Jesus ug miuong ngadto kaniya, "Babaye, pagkadako sa imong pagtuo. Matuman kini alang kanimo sama sa imong gipangandoy." Ug ang iyang anak nga babaye namaayo nianang taknaa. 29 Mibiya si Jesus niana nga dapit ug miadto duol sa Dagat sa Galilea. Unya mitunggas siya sa bungtod ug milingkod diito. 30 Ang dakong panon

sa katawhan miadto kaniya. Gidala nila uban kanila ang bakol, buta, amang, ug kimay nga mga tawo, ug daghan pang uban nga masakiton. Gidala nila sila sa tilan ni Jesus ug unya giayo niya sila. **31** Busa ang panon sa katawhan natingala sa dihang nakita nila ang amang nga mga tawo nga nakasulti, ang mga kimay naayo, ang bakol nakalakaw, ug ang buta nakakita. Gidayeg nila ang Dios sa Israel. **32** Gitawag ni Jesus ang iyang mga disipulo padul kaniya ug miington, "Aduna akoy kaluoy sa pundok sa katawhan, tungod kay nag-uban sila kanako sulod sa tulo na ka adlaw ug wala nay makanon. Dili ko buot nga ipapauli sila nga dili makkakaon, aron nga dili sila makuyapan diha sa dalam." **33** Ang mga disipulo miington kaniya, "Din man kita makakhu ug igong mga tinapay niining maminangga ngap dapit aron sa pagtagpabaw sa hilabihan kadako nga pundok sa katawhan?" **34** Si Jesus miington kanila, "Pila man kabuok ang tinapay nga anaa kaninyo?" Miington sila, "Pito, ug pipila ka mga gagmay nga isda." **35** Unya gisugo ni Jesus ang panon sa katawhan nga manglingkod sa yuta. **36** Gikuha niya ang pito ka tinapay ug ang isda, ug human sa pagpasalamat, gipikaspikas niya ang tinapay ug gihatag ngadto sa iyang mga disipulo. Ang mga disipulo naghatag kanila ngadto sa pundok sa katawhan. **37** Nangao ang tanang tawo ug natagbaw. Ug gitigom nila ang tanang pagkaon nga nahiabilin gikan sa mga gipikaspikas nga babin, napuno ang pito ka bukag. **38** Kadtong nangaon 4000 ka mga lalaki, gawas sa mga babaye ug mga bata. **39** Unya gipapauli ni Jesus ang panon sa katawhan ug misakay didto sa sakayan ug miadto ngadto sa rehiyon sa Magadan.

16 Ang mga Pariseo ug mga Saduseo miduol ug misulay kaniya pinaagi sa pagpangutana kaniya aron ipakita kanila ang mga timaan gikan sa langit. **2** Apan mitubag siya ug miington ngadto kanila, "Sa dihang gabii na, moington kamo, 'Linaw kini nga panahon, kay ang kalangitan pula. **3** Ug sa kabuntagon moington kamo, 'Dili maayo ang panahon karong adlawa, kay pula ang langit ug dag-om.' Nasayod kamo kung unsaon paghubad ang hulagway sa kalangitan, apan dili kamo makahubad sa mga ilhanan sa panahon. **4** Ang daotan ug mananapag nga kaliwatan nangita alang sa usa ka ilhanan, apan walay ilhanan nga ikahataga niini gawas sa ilhanan ni Jonas." Unya mibiya si Jesus kanila ug nagpalayo. **5** Ang mga disipulo miadto sa pikas babin, apan nakalimot sila sa pagdala ug tinapay. **6** Si Jesus miington kanila, "Pagpakabana kamo ug pagbantay sa mga igaipatubo sa mga Pariseo ug Saduseo." **7** Ang mga disipulo nangatarongan sa usag usa ug miington, "Tungod kini nga wala kita makadala ug tinapay." **8** Si Jesus nakabantay niini ug miington, "Kagamay sa inyong pagtuo, nganong nangatarongan man kamo sa usag usa ug nag-ingon nga tungod kini nga wala kamo makadala ug tinapay? **9** Wala gihapon kamo makasabot o makahinumdom sa lima ka tinapay alang sa 5, 000, ug pil a ka mga bukag ang inyong natigom?" **10** O ang pito ka tinapay alang sa 4, 000, ug pil a ang nahiabilin nga mga bukag ang inyong naukuha? **11** Nganong wala man kamo makasabot nga wala ako maghisogot kaninyo mahitungod sa tinapay? Pagpakabana kamo ug pagbantay sa igaipatubo sa mga Pariseo ug Saduseo." **12** Unya nakasabot sila nga wala siya magsulti kanila nga magbinantayon sa igaipatubo diha sa tinapay, kondili magbantay sa mga gipangtudlo sa mga Pariseo ug mga Saduseo. **13** Karon sa dihang miadto si Jesus ngadto sa mga babin sa Cesarea Filipos, nangutana siya sa iyang mga disipulo, ug nag-ingon, "Kinsa ang giingon sa katawhan nga Anak sa Tawo?" **14** Miington sila, "Ang uban miington si Juan nga Tigbawismo; ang uban, si Elias; ug ang uban, si Jeremias, o usa sa mga Propeta." **15** Siya miington kanila, "Apan alang kaninyo kinsa manako?" **16** Sa pagtugbag, si Simon Pedro miington, "Ikaw mao ang Cristo, ang Anak sa buhing Dios." **17** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Bulahan ikaw, Simon nga anak ni Jonas, kay ang unod ug dugo wala nagpadayag niini kanimo, apan ang akong Amahan nga anaa sa langit. **18** Ako usab moington kanimo nga ikaw si Pedro, ug ibabaw niining bato tukoron ko ang akong simbahan. Ang gihangaan sa hades dili gani makabutong batok niini. (Hadés g86) **19** Ang kinaadtag kanimo ang mga yawi sa giharian sa langit. Kung unsa ang imong gibugkos dinihi sa kalibutan binugkos didto sa langit, ug kung unsa ang imong gibadbaran dinihi sa kalibutan pagababaran usab didto sa langit." **20** Unya gimandoon ni Jesus ang iyang mga disipulo nga kinahanglan dili sila misolusi ni bisan kinsa nga siya ang Cristo. **21** Gikan niadtong taknaa si Jesus misugod sa pagtulsi sa iyang mga disipulo nga kinahanglan siya moadto sa Jerusalem, mag-antos sa daghang mga butang sa mga kamot sa mga kadakoan ug sa mga pangulon pari ug sa mga eskriba, pagapatyon, ug pagabahawon pagbalik sa ikatulo ka adlaw. **22** Unya si Pedro mibira kaniya sa daplin ug gibadlon

siya, nga nag-ingon, "Hinaot nga mahilayo kini kanimo, Ginoo; hinaot nga dili kini mahitabo kanimo." **23** Apan milingi si Jesus kaniya ug miington kang Pedro, "Palayo kanako, Satanas! Babag ka kanako, kay wala ka nagpakanabana sa mga butang sa Dios, kondili alang sa mga butang nga iya sa tawo." **24** Unya miington si Jesus sa iyang mga disipulo, "Kung kinsa ang buot mosunod kanako, kinahanglan nga kalimtan niya ang iyang kaugalingon, pas-anon ang iyang krus, ug mosunod kanako. **25** Kay si bisan kinsa ang buot moluwasa sa iyang kinabuhi mawad-an niini, ug si bisan kinsa ang buot moluwasa sa iyang kinabuhi tungod kanako makakaplag niini. **26** Kay unsa ang kapusulan sa usa ka tawo kung iyang maangkon ang tibuk kalibutan apal mawad-an sa iyang kaugalingon nga kinabuhi? Unsa ang ikahatag sa tawo nga baylo alang sa iyang kinabuhi?" **27** Kay ang Anak sa Tawo moabot pinaagi sa himaya sa iyang Amahan uban sa iyang mga anghel. Unya bayaran niya ang matag usa ka tawo sumala sa iyang binuhatan. **28** Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, adunay pipila kaninyo dinihi nga nagtiindog, nga dili makaagi ug kamatayon hangtod nga ilang makita ang Anak sa Tawo nga moabot diha sa iyang gingharian."

17 Unom na ka adlaw ang milabay gidala ni Jesus uban kaniya si Pedro, si Santiago, ug si Juan nga iyang igsoong lalaki, ug gidala sila didto sa taas nga bukid nga sila lamang. **2** Nausab siya sa atubangan nila. Ang iyang panagway misidlik sama sa adlaw, ug ang iyang bisti midan-ag sama sa kahayag. **3** Tan-awa, didto nagpakti ngadto kanila si Moises ug si Elias nga nakigsulti kaniya. **4** Si Pedro mitubag ug miington kang Jesus, "Gino, maayo kini alang kanato nga ania dinihi. Kung ikaw magtinguba, maghimo ako dinihi ug tulo ka puy-anan- usa alang kanimo, ug usa alang kan Moises, ug usa alang kan Elias." **5** Samtant nagsulti pa siya, tan-awa, ang mahayag nga panganod naglandong kanila, ug tan-awa, didto anaay tingog nga migawas sa panganod, nga nag-ingon, "Mao kini ang akong pinalangga nga Anak, nga akong gikahimut-an. Paminaw kaniya." **6** Sa dihang nadungog kini sa mga disipulo, mihapa sila ug nahadolok pag-ayo. **7** Unya miabot si Jesus ug mihikap kanila ug miington, "Barog ug ayaw kahadolok." **8** Unya mihangad sila apan walay bisan usa nga nakita gawas lamang kang Jesus. **9** Sa dihang milugsong sila sa bungtod, si Jesus nagsugo kanila, ug miington, "Ayaw ibalita kining panan-awon ngadto kung bisan kinsa hangtod nga ang Anak sa Tawo mabanhang gikan sa mga patay." **10** Ang iyang mga disipulo nangutana kaniya, ug miington, "Ngano man nga nakasulti ang mga eskriba nga si Elias kinahanglan nga moanhi pag-una?" **11** Si Jesus mitubag ug miington, "Si Elias sa pagkatinuod moanhi ug magpasig-uli sa tanan nga mga butang. **12** Apan magsulti ako kaninyo, nga si Elias miabot na, apan sila wala makaila kaniya. Hinuon, gibuhat nila ang bisan unsa nga ilang pagbuot ngadto kaniya. Sa samang paagi, ang Anak sa Tawo mag-antos usab ngadto sa ilang mga kamot." **13** Unya ang mga disipulo nakasabot nga siya nagsulti ngadto kanila mahitungod kang Juan nga Tigbawismo. **14** Sa dihang miabot sila ngadto sa panon sa katawhan, usa ka lalaki ang miadto kaniya, nagluhod sa atubangan niya, ug miington, **15** "Gino, kalyu-i ang akong anak nga lalaki, tungod kay siya gitipot ug nag-antos sa hilabihan. Kanunay siyang mahulog ngadto sa kalayo o sa tubig. **16** Gidala nako siya sa imong mga disipulo, apan wala sila makaayo kaniya." **17** Si Jesus mitubag ug miington, "Dili matinuon ug makasasalang kalitwat, hangtod kanus-a-ako magpabilin uban kaninyo?" Hangtod kanus-a-ako kinahanglan mag-agwanta uban kaninyo? Dad-a siya nganhi kanako." **18** Si Jesus naghingilin kaniya, ug ang demonyo mipahawa kaniya. Ang bata nga lalaki naayo sukad nianang taknaa. **19** Unya ang mga disipulo miadto kang Jesus sa tago ug nag-ingon, "Ngano nga dili man kami makahimo sa paghingilin niini?" **20** Si Jesus miington ngadto kanila, "Tungod kay kamo gamay ug pagtuo. Kay sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, kung kamo adunay pagtuo bisan ingon kagamay sa lugas sa mustasa nga liso, makasulti kamo niining bukira, 'Sibog gikan dinihi paingon didto,' ug mosibog kini ug walay dili mahimo alang kaninyo. **22** Samtant nagpabilin sila sa Galilea, si Jesus nag-ingon ngadto sa iyang mga disipulo, "Ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga kamot sa katawhan. **23** Ug patyon nila siya, ug sa ika-tulo ka adlaw mabanhang siya." Ang mga disipulo nagmasulob-on kaayo. **24** Sa dihang miabot sila sa Capernaum, ang mga lalaki nga naningil sa katunga sa salapi nga buhis miadto kang Pedro ug miington, "Nagbayad ba ang inyong magtutudlo sa katunga sa salapi nga buhis?" **25** Siya nag-ingon, "Oo." Apan sa dihang si Pedro miadto didto sa bayay, si Jesus misulit una ngadto kaniya ug miington, "Unsa man sa imong hunahuna, Simon? Ang mga hari ba sa kalibutan, gikan kung kinsa man ang ilang gidawat nga

buhis o kinitaan? Gikan ba sa ilang kaugalingong katawhan o gikan sa mga langyaw?" 26 Sa dihang miington si Pedro, "Gikan sa mga langyaw," si Jesus miington kaniya, "Unya ang kaugalingong katawhan walay labot sa pagbayad. 27 Apan basin unya kitay mahimong hinungdan nga ang kubrador sa buhis makasala, adto sa dagat, ilabat ang taga, ug kuhaa ang isda nga unang motungha. Sa dihang abilhan mo ang baba niini, makakita ka ug salapi. Kuhaa kini ug ihatag kini ngadto sa mga kubrador sa buhis alang kanako ug kaninyo."

18 Sa samang takna ang mga disipulo miduol kang Jesus ug miington, "Kinsa man ang labing dako sa ginghamian sa langit?" 2 Si Jesus nagtawag sa gagmay nga mga bata paduol kaniya, milingkod siya sa ilang taliwala, 3 ug miington, "Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, gawas kung kamo maghinulsol ug mahisama sa gagmay nga bata, dili gayod kamo makasulod sa ginghamian sa langit. 4 Busa si bisan kinsa ang magpaubos sa iyang kaugalingon sama niining gagmay nga bata, ang susamang tawo maao ang labing dako sa ginghamian sa langit. 5 Ug si bisan kinsa ang modawat sa usa ka bata nga sama niini sa akong ngalan magdawat kanako. 6 Apan si bisan kinsa nga mahimong hinungdan nga makasala ang usa niining gagmay nga mga bata nga nagtutuon kanako, mas maayo pa alang kaniya nga ang dakong galingan nga bato ibitay sa iyang liog, ug aron nga siya maunlod diido sa kinahiladman sa dagat. 7 Pagkaalaot sa kalibutan tungod sa mga takna sa pagkapandol! Kay kinahanglan nga moabot kadtong mga taknaa, apan pagkaalaot alang niadtong tawhana sa paagi nga moabot kanang mga taknaa! 8 Kung ang imong kamot o ang imong til maoy hinungdan sa imong pagkapandol, putla kini ug ilabat palayo kanimo. Mas maayo kini alang kanimo nga mosulod ngadto sa kinabuhi nga pungkol o bakol, kaysa itambog ngadto sa walay kataposang kalayo nga adunay duha ka kamot o duha ka til. (aiōniós g166)

9 Kung ang imong mata maoy hinungdan sa imong pagkapandol, lugita kini ug ilabat palayo kanimo. Mas maayo pa alang kanimo nga mosulod ngadto sa kinabuhi nga adunay usa ka mata, kaysa itambog ka nga may duha ka mata ngadto sa walay kataposang kalayo. (Geenna g1067) 10 Matngoni nga dili kamo motamay ni bisan kinsa niining gagmay nga mga bata. Kay magsulti ako kaninyo nga sa langit ang ilang mga anghel kanunay magsudong sa dagway sa akong Amahan nga atua sa langit. 12 Unsa ang iyonng hunahuna? Kung si bisan kinsa nga tawo nga adunay 100 ka karnero, ug ang usa kanila nahiisalaag, dili ba niya biyaan ang 99 nga anaa sa kilid sa bungtod ug moadto aron sa pagpangita sa usa nga nahiisalaag? 13 Ug kung makita na niya kini, sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, nga maglipay siya pag-aayo labaw pa niadtong 99 nga wala nahiisalaag. 14 Sa samang paagi, dili kini mao ang kabubut-on sa inyong Amahan nga atua sa langit nga malaglag ang usa niining gagmay nga mga bata. 15 Kung ang imong igooson nga lalaki makasala batok kanimo, lakaw, ipakita kaniya ang iyang sayop nga ikaw ug siya lamang. Kung maminaw siya kanimo, nadani nimo ang imong igooson nga lalaki. 16 Apan kung dili siya maminaw kanimo, pagdala ug usa o duha o daghan pa nga mga igooson, aron nga pinaagi sa baba sa duha o tulo ka mga saksi ang matag pulong mahimong mapamatud-an. 17 Ug kung magdumili pa siya sa pagpaminaw ngadto kanila, isulti kining mga butanga sa simbahan. Kung siya usab magdumili pa sa pagpaminaw sa simbahan, pasagdihi siya nga mahisama sa usa ka Gentil ug usa ka kubrador sa buhis. 18 Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, bisan unsa nga mga butang nga gihigot ninyo dinihi sa kalibutan mao usab ang ihigot sa langit. Ug bisan unsa nga mga butang ang gibuhian ninyo dinihi sa kalibutan pagabuhian usab sa langit. 19 Labot pa magsulti ako kaninyo, nga kung ang duha kaninyo magkauyon dinihi sa kalibutan mahitungod sa bisan unsa nga butang nga gipangayo nila, kini usab pagabuhutan alang kanila sa akong Amahan nga atua sa langit. 20 Kay kung diin adunay duha o tulo nga nagkatigom sa akong ngalan, atuaako diido sa ilang taliwala." 21 Unya miduol si Pedro ug miington kang Jesus, "Ginoo, makapila ba ka higayon nga ang akong igooson makasala kanako ug ako siyang pasayloon? Hangtod ba sa makapito ka higayon?" 22 Si Jesus mitubag kaniya, "Wala ako magsulti kaninyo sa makapito ka higayon, kondili hangtod sa kapitoan kapito ka pilo. 23 Busa ang ginghamian sa langit susama sa usa ka hari nga buot makighusay sa utang sa iyang mga sulugoon. 24 Samtang misugod na siya sa paghusay, usa ka sulugoon ang gidala ngadto kaniya nga nakautang kaniya ug 10, 000 ka talento. 25 Apan tungod kay wala na siyay paagi sa pagbayad, nagsugo ang iyang agalon nga ibaligya siya, lakiip na ang iyang asawa ug mga anak ug ang tanang butang nga gipanag-iyahan niya, ug ang pagbayad pagahimo. 26

Busa mihipa ang sulugoon, miyukbo sa iyang atubangan, ug miington, 'Agalon, pailobi una ako, ug bayaran ko ikaw sa tanan.' 27 Busa ang agalon niadtong sulugoon, sanglit natandog siya uban sa kaluyo, gipagawas siya ug gipasaylo sa iyang utang. 28 Apan kana ang sulugoon migawas ug nakaplagan niya ang kauban niya nga sulugoon, nga nakautang kaniya ug 100 ka denaryo. Gigunitan niya siya, ug gituuk, ug miington, 'Bayari ako sa imong utang.' 29 Apan ang iyang kauban nga sulugoon miluhod ug mihangyo kaniya, nga nag-ingon, 'Pailobi una ako, ug pagabayaran ko ikaw.' 30 Apan ang nauna nga sulugoon nagdumili. Hinuon, milakaw siya ug gilabay siya ngadto sa bilanggoan, hangtod nga makabayad siya kaniya sa iyang nautang. 31 Sa dihang ang iyang kauban nga mga sulugoon nakakita kung unsa ang nahitabo, nangasuko sila pag-aayo. Nangabot sila ug gisulithan ang ilang agalon sa tanan nga nahitabo. 32 Unya kadtong agalon sa maong sulugoon nagpatawag kaniya, ug miington kaniya, 'Ikaw daotan nga sulugoon, gipasaylo ko ikaw sa tanan nimong utang tungod kay mihangyo ka kanako. 33 Wala ka bay kaluyo sa imong kauban nga sulugoon, sama nga ako naluoy kanimo?' 34 Nasuko ang iyang agalon ug gitugyan siya ngadto sa mga maglulutos hangtod nga siya makabayad sa tanan nga nautang. 35 Ingon usab niana ang buhaton sa akong langitong Amahan nganha kaninyo, kung ang matag usa kaninyo dili makapasaylo sa iyang igsoon nga gikan sa inyong kasingkasing."

19 Nahitabo kini sa dihang si Jesus natapos na niining mga pulonga, mibiya siya gikan sa Galilea, ug miabot diido sa utlanan sa Judea tabok sa Suba sa Jordan. 2 Ang dakong panon sa katawhan ang misunod kaniya, ug iyang giayo sila diido. 3 Ang mga Pariseo miduol kaniya, nagasulay kaniya, ug sa pag-ingon ngadto kaniya, "Uyon ba sa baaloal alang sa usa ka lalaki nga makigbulag sa iyang asawa sa bisan unsang hinungdan?" 4 Si Jesus mitubag ug miington, "Wala ba ninyo nabasa, nga siya nga maoy nagbuhat kanila sukad pa sa sinugdanang nagbuhat kanila nga lalaki ug babaye? 5 Ug usab miington siya, "Kay niini hinungdan ang usa lalaki mobiya sa iyang amahan ug inahan ug moipo sa iyang asawa, ug ang duha mahimong usa na ka unod." 6 Busa dili na sila duha, apan usa ka unod. Busa kung unsa ang gihiusa sa Dios, walay usa nga makahimo pagbulag." 7 Sila miington kaniya, "Unya nganong si Moises nagsugo man kanamo sa paghatag ug usa ka kasulatan sa panagbulag ug unya papaulion siya?" 8 Miington siya kanila, "Tungod sa paqkagahi sa iyonng kasingkasing si Moises nagtugot kaninyo sa pagpakibulag sa iyonng mga asawa, apan sukad sa sinugdanang dili kini mao ang pamaagi. 9 Moignon ako kaninyo, si bisan kinsa ang makigbulag sa iyang asawa, gawas sa malaw-ay nga pagpakighilawas, ug makigminyo sa uban, nahakimo sa pagpanapaw. Ug ang lalaki nga makigminyo sa usa ka babaye nga nakigbulag nahakimo sa pagpanapaw." 10 Ang mga disipulo miington kung Jesus, "Kung mao kana ang mahitabo sa usa ka lalaki uban sa iyang asawa, dili maayo nga magminyo." 11 Apan si Jesus miington kanila, "Dili tanan makadawat niini nga pagtulon-an, apan kadtong lamang gitugotan nga makadawat niini. 12 Kay adunay mga yunuko nga gipakatawo gikan sa tagoangkan sa ilang inahan. Ug adunay mga yunuko nga gihimong yunuko pinaagi sa mga tawo. Ug adunay mga yunuko nga mihimong sa ilang kaugalingon nga yunuko tungod ug alang sa kaayohan sa ginghamian sa langit. Kung si kinsa ang makahimo sa pagdawat niini nga pagtulon-an, pasagdihi siya sa pagdawat niini." 13 Unya pipila ka gagmay mga bata gidala ngadto kaniya aron nga siya motapion sa iyang mga kamot ngadto kanila ug mag-ampo, apan ang mga disipulo nagbadlong kanila. 14 Apan si Jesus miington, "Tugoti ang gagmay nga mga bata, ug ayaw sila did-i sa pagduol kanako, kay ang ginghamian sa langit iya sa sama kanila." 15 Ug gitapion niya ang iyang kamot ngadto kanila, ug unya mibiya gikan diido. 16 Tan-awa, usa ka lalaki miadto kang Jesus ug miington, "Magtutudlo, unsa ang maayong butang nga kinahanglan nakong buhaton aron aka makaaongkon ug kinabuhing walay kataposan?" (aiōniós g166) 17 Si Jesus miington kaniya, "Nganong nangutana ka man kanako mahitungod kung unsa ang maayo? Usa lamang ang maayo, apan kung buot kang mosulod ngadto sa kinabuhi, pagbantay sa kasugoan." 18 Ang lalaki miington kaniya, "Hain nga mga kasugoan?" Si Jesus miington, "Ayaw pagpatay, ayaw panapaw, ayaw pangawat, ayaw pagsaksi ug bakak, 19 tahora ang imong amahan ug ang imong inahan, ug higugmaan ang imong siligan sama sa imong kaugalingon." 20 Ang batan-ong lalaki miington kaniya, "Kining tanan nga mga butanga ako nang gisunod. Unsa pa ang kinahanglan nakong buhaton?" 21 Si Jesus miington kaniya, "Kung buot kang mahingpit, lakaw, ibaligya kung unsa ang anaa kanimo, ug ihatag kini

ngadto sa mga kabos, ug ikaw makabaton ug bahandi ditto sa langit. Unya balik, sunod kanako.” **22** Apan sa dihang nadungong sa batan-ong lalaki kung unsa ang giingga ni Jesus, milakwah siya nga masulub-on, kay aduna siyay kung mag katigayonan. **23** Si Jesus miignon sa iyang mga disipulo, “Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, lisod alang sa usa ka dato nga tawo nga mosulod sa gingharian sa langit. **24** Usâal magsulti ako kaninyo, mas masayon alang sa usa ka kamelyo nga moadtô agi sa mata sa dagom, kaysa dato nga tawo nga mosulod ditto sa gingharian sa Dios.” **25** Sa dihang nadungong kini sa mga disipulo, natingala sila pag-ayo ug miignon, “Unya kinsa naman ang maluwás?” **26** Si Jesus mitan-aw kanila ug miignon, “Sa mga tawo dilili kini mahimo, apan sa Dios ang tanang butang mahimo.” **27** Unya si Pedro mitubag ug miignon kaniya, “Tan-awa, gibiayaan namo ang tanang butang ug misunod kanimo, Unya unsa man ang among maangkon?” **28** Si Jesus miignon kanila, “Sa pagkatinuod magsulti ako kaninyo, kamo nga misunod kanako, diha sa bag-ong pagkatawo sa dihang anak sa Tawo molingkod na ditto sa trono sa iyang himaya, moingkod usab kamo ditto sa napulo ug duha ka mga trono, nga maghukom sa napulo ug duha ka banay sa Israel. **29** Ang matag usa nga mibiya sa ilang mga pinuy-anan, mga igoosong lalaki, mga igoosong babaye, amahan, inahan, mga anak, o yuta tungod ug alang sa kaayohan sa akong ngalan, makadawat ug gatosan ka pilo ug makapanuod sa kinabuhing walay kataposan. (añoñios g166) **30** Apan daghan ang nakauna karon mahimong maulahi, ug daghan ang naulahi nga maunauna.

20 Kay ang gingharian sa langit nahisama sa usa ka tag-iya sa yuta, nga milakaw sayo sa kabuntagon aron sa pagpangita sa mga magbubuhat alang sa iyang parasan. **2** Human siya nagkauyon sa mga magbubuhat alang sa usa ka denaryo matag adlaw, gipidadla niya sila ngadto sa iyang parasan. **3** Milakaw siya pag-usab sa ikatulongan takna ug nakita ang ubang magbubuhat nga nagtindog nga walay gibuhat ditto sa merkado. **4** Miingon siya ngadto kanila, 'Kamo usab, adto ditto sa parasan, ug kung unsa nga sako ihatag ko kaninyo.' Busa sila miadto aron sa pagbuhat. **5** Milakaw siya pag-usab ug sa ika-unom nga takna ug sa ikasiyam nga takna, ug nagbuhat sa susama. **6** Sa makausa pa gayod sa ika-11 nga takna milakaw siya ug nakakaplag pa sa uban nga nagtindog nga walay gibuhat. Miingon siya ngadto kanila, 'Nganong nagtindog kamo dinihi nga walay gibuhat sa tibuoq adlaw?' **7** Miingon sila kaniya, 'Tungod kay walay nagpabuhat kanamo.' Miingon siya kanila, 'Kamo, usab, adto ditto sa parasan.' **8** Sa dihang miabot na ang kagabhiang, ang tag-iya sa parasan miingon sa iyang tigdumala, 'Tawaga ang mga magbubuhat ug bayari sila sa ilang mga suhol, sugod sa naulahi hangtod sa nauna. **9** Sa dihang miabot ang mga magbubuhat nga nakabuhat sa ika-11 nga takna, ang matag usa kanila nakadawat ug usa ka denaryo. **10** Sa dihang miabot ang unang magbubuhat, sila naghunahuna nga makadawat sila sa labaw pa, apan ang matag-usa kanila usab nakadawat ug usa ka denaryo. **11** Sa dihang nadawat na nila ang ilang mga suhol, nagbagulbul sila sa tag-iya sa katigayonan. **12** Sila miingon, 'Kining naulahi nga magbubuhat naghagin lamang ug usa ka oras sa pagbuhat, apan gihimo nimo sila nga patas kanamo, kami nga nagspas-an sa palas-an sa tibuoq adlaw ug sa makasunog nga kainit.' **13** Apan ang tag-iya mitubag ug miingon sa usa kanila, 'Higala, wala ako makahimo kanimo ug sayop. Dili ba miuyon ka man kanako alang sa usa ka denaryo?' **14** Dawatak kung unsa ang alang kanimo ug pauli na. Kalipay nako nga ihatag kini ngadto sa ulahing nakuhu nga magbubuhat sama lamang kaninyo. **15** Dili ba makataronganon alang kanako sa pagbuhat kung unsa ang akong pagbuot sa akong kaugalingong mga kabtangan? O ang inyong mga mata daotan ba tungod kay ako maayo?' **16** Busa ang naulahi mao ang mahluna, ug ang nahiuna maulahi.' **17** Samtang si Jesus mitunggas sa Jerusalem, gidal niya ang Napulog ug duha sa daplin, ug ditto sa dalan siya miingon ngadto kanila, **18** 'Tang-anwa, mitunggas na kita sa Jerusalem, ug ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga pangulong pari ug sa mga eskriba. Hukman nila siya sa kamatayon **19** ug itugyan siya ngadto sa mga Gentil aron bugalbugalan nila siya, magbunyal kaniya, ug maglansang kaniya sa krus. Apan sa ikatulog nga adlaw mabahwan siya.' **20** Urya ang inahan sa mga anak ngalak ni Zebedee miadto kang Jesus uban ang iyáng mga anak nga lalaki. Miyukbo siya sa atubangan niya ug nangayo ug butang gikan kaniya. **21** Si Jesus miingon kaniya, 'Unsa ang imong pangandoy?' Siya miingon kaniya, 'Pagmando nga kining duha nako ka anak nga lalaki makalingkod, ang usa sa imong tugo nga kamot, ug ang usa sa imong wala nga kamot, ditto sa imong gingharian.' **22** Apan si Jesus mitubag ug miingon, 'Wala kamo masayod

kung unsa ang inyong gipangayo. Makahimo ba kamo sa pag-inom sa kupa nga akong pagaimman?" Sila miington kaniya, "Makahimo kami." 23 Miington siya kaniila, "Makainom gayod kamo sa akong kupa. Apan sa paglindog sa akong tuo nga kamot o sa akong wala nga kamot dili ako ang mohatag, apan alang niadtog giandaman nang daan sa akong Amahan." 24 Sa dihang nadungog kini sa ubang napulo ka disipulo nakadungog niini, wala gayod sila nahimut sa duha ka managsoon. 25 Apan gitawag sila ni Jesus ngadto kaniya ug miington, "Nasayod kami nga ang mga magmamando sa mga Gentil moulipon kanila, ug ang ilang mahinungdanon mga tawo naggamit sa ilang katungod nganha kanila. 26 Apan dili kini ang pamaagi nganha kaninyo. Hinuon, si bisan kinsa nga buot molabaw taliwala kaninyo kinahanglan mahimo ninyong sulugoon. 27 Ug si bisan kinsa nga buot mahiuuna taliwala kaninyo kinahanglan mahimo ninyong sulugoon. 28 Sama nga ang Anak sa Tawo wala mianhi aron alagaran, kondili aron sa pag-alagad, ug aron ihatog ang iyang kinabuhi iginong nga tubos alang sa kadaghanan." 29 Samtang mohawa na sila sa Jerico, ang dakong panon sa katawhan nagsunod kaniya. 30 Ug nakita nila ang duha ka buta nga tawo nga naglingkod sa daplin sa dalan. Sa dihang nadungog nila nga si Jesus moagi, sila misinggait ug miington, "Ginoo, Anak ni David, kaloy-i kami!" 31 Apan ang panon sa katawhan nagbadlong kanila, gisulitahan sila nga mohilom. Apan, misinggait pa gayod sila sa makusog ug miington, "Ginoo, Anak ni David, kaloy-i kami." 32 Unya si Jesus miuhunong ug gitawag sila ug miington, "Unsa ang buot ninyo nga akong buhaton alang kaninyo?" 33 Sila miington kaniya, "Ginoo, nga ang among mata maabliban." 34 Unya si Jesus, natandog uban ang kaluyo, mihi kap sa ilang mga mata. Dihadiha dayon sila nakadawat sa ilang panan-aw ug misunod kaniya.

21 Samtang si Jesus ug ang iyang mga disipulo duol na sa Jerusalem ug miadtô sa Betfage, sa Bungtod sa mga Olibo, unya si Jesus nagpadala ug duha ka disipulo, 2 nga nag-ingon kanila, "Adto dipto sa sunod nga baryo, ug kamo dihadhiha dayon makakaplag ug usa ka asno nga hihihog didto, ug ang usa ka natì uban niya. Badbari sila ug dad-a sila kanako. 3 Kung adunay bisankinsa rga mosulit ug bisan unsa kaninyo mahitungod niini, moingon kamo, 'Ang Ginoo nagkinahanglan kanila,' ug kanang tawhana dihadhiha dayon magpadala kanila kaninyo." 4 Karon kini nahitabo nga kung unsa ang gisulit piangiä sa propeta matuman. Siya miington, 5 "Sulthi ang anak nga babaye sa Zion. Tan-awa, ang iyyong Hari moabot kaninyo. Mapainubsanon ug magsakay sa usa ka asno, Ug sa usa ka natì, ang anak sa asno." 6 Unya ang mga disipulo miadtô ug gibuhat kung unsa ang gitudo ni Jesus kanila. 7 Gidala nila ang asno ug ang natì, ug gibutang nila ang ilang mga bisti ibawbaw nila, ug si Jesus naaglingkod didto. 8 Kadaghanan sa mga panon nagbukhadt sa ilang mga bisti sa dalan, ug ang uban nagputol ug mga sanga gikan sa mga kahoy ug gibukhad nila kini sa dalan. 9 Ang panon sa katawhan nga naguna kung Jesus ug kadtong nagsunod, misinggait, ug miington, "Hosanna ngadto sa anak ni David! Bulahan ang usa ka miabot sa ngalan sa Ginoo. Hosanna sa kahitas-an!" 10 Sa dihang si Jesus miadtô sa Jerusalem, ang tanan sa siyudad nagkagulyâng ug miington, "Kinsa man kini?" 11 Ang panon sa katawhan mitubag, "Mao kini si Jesus ang propeta, nga gikan sa Nazaret dipto sa Galilea." 12 Unya si Jesus misulod sa templo sa Dios. Nagpapahawa siya niadtong tanan nga namaligya ug namaligya sa templo. Gibalintong usab niya ang mga lamesa sa tig-iliis ug salapi, ug mga lingkoranang niadtong namaligya ug mga salampati. 13 Siya miington kanila, "Nahisulat kini, 'Ang akong balay pagtatawagon, nga balay nga ampoanan,' apan gihimo ninyo kining tagoanan sa mga tulisan." 14 Unya ang buta ug ang bakol miadtô kaniya sa templo, ug nag-ayo siya kanila. 15 Apan sa dihang ang mga pangulong pari ug ang mga eskriba nakakita sa kahibulangong mga batwa nga iyang gibuhat, ug sa dihang nadungog nila ang mga bata nga naninggit sa templo ug miington, "Hosanna sa anak ni David," natandog sila ug nasuko. 16 Sila miington kaniya, "Nakadungog ka ba kung unsa ang gisulit niining katawhan?" Si Jesus miington kanila, "Oo! Apan wala ba ninyo nabasa, 'Gikan sa mga baba sa mga gagnayng bata ug mga gipasuso nga mga bata aduna kamoy kahingpitán nga pagdayeg?' 17 Unya si Jesus miibya kanila ug migawas sa siyudad ug miadtô sa Betania ug natulog didto. 18 Karon sa kabuntagon sa pagbalik niya sa siyudad, siya gitugom. 19 Nakita niya ang usa ka kahoy nga igerâ sa daplin sa dalan. Giduloi niya kini, apan walay nakaplagan niini gawas sa dahon. Miington siya niini, "Hinaot nga wala nay bunga gikan kanimo pag-usab." Ug dihadhiha dayon nalaya ang kahoy nga igerâ. (aiōn g165) 20 Sa dihang ang mga disipulo nakakita niini, nahibulong sila ug miington, "Guinsa

nga ang kahoy nga iger a nalaya man dayon?" 21 Si Jesus mitubag ug miington kanila, "Sa pagkatinuod moingon ako kaninyo, kung ikaw adunay pagtuo, ug dili magduluhaduha, dili lamang ninyo mabuhut kung unsa ang nahitabo sa kahoy nga iger, apan makaingon kamo bisan niining bungtod, 'Malukat ka ug malabay ditto sa dagat, 'ug mahitabo kini. 22 Ang tanan nga inyong gipangayo sa pag-ampo samtantang nagtuo, madawat ninyo." 23 Sa dihang miadto si Jesus sa templo, ang mga pangulong pari ug mga kadagkoan miduol kaniya samtang siya nagtudlo ug miington, "Pinaagi sa unsang katungod nga gibuhut mo man kining mga butanga? Ug kinsa ang naghatag kanimo niining katungod?" 24 Si Jesus mitubag ug miington kanila, "Ako usab mangutana kaninyo ug usa ka pangutana. Kung sulthian ninyo ako, ako usab mosulti kaninyo sa katungod nganong gibuhut ko kining mga butanga. 25 Ang pagbawtismo ni Juan—asa man kini gikan, gikan sa langit o gikan sa mga tawo?" Naghisgotanay sila sa ilang kaugalingon, nga nag-ingon, "Kung moingon kita, 'Gikan sa langit.' moingon siya kanato, 'Ngano ngano wala man kamo mituo kaniya?' 26 Apan kung moingon kita, 'Gikan sa mga tawo,' mahadlok kita sa panon sa katawhan, tungod kini gitan-aw nilang tanan si Juan nga usa ka propeta." 27 Unya mitubag sila kung Jesus ug miington, "Wala kami nasayod." Miington usab siya kanila, "Ni dili usab ako makasulti kaninyo pinaagi kung unsang katungod ang akong gibuhut niining mga butanga. 28 Apan unsa man sa inyong hunahuna? Adunay usa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki. Miadto siya sa nauna ug miington, 'Anak, ikakaw ug pagbutah karon sa parasan.' 29 Ang anak nga lalaki mitubag ug miington, 'Dili ako moadto,' apan human niana nausab ang iyang hunahuna ug miadto. 30 Ug ang tawo miadto sa ikaduha ka anak nga lalaki ug miington sa samang mga butang. Ang anak nga lalaki mitubag ug miington, 'Moadto ako, sir,' apan wala siya miadto. 31 Kinsa man sa duha ka anak nga lalaki ang nagtuman sa kabutob-on sa iyang amahan?" Miington sila, "Ang nauna." Si Jesus miington kanila, "Sa pagkatinuod moingon ako kaninyo, ang mga kubrador sa buhis ug ang mga babayeng namaligya sa ilang dungog makasulod sa gingharian sa Dios una kaninyo. 32 Kay si Juan mianhi kaninyo uban sa dalan sa pagkamaratong, apan wala kamo mituo kaninyo, samtang ang mga kubrador sa buhis ug ang mga babayeng namaligya sa ilang dungog nagtuo kaniya. Ug kamo, sa dihang nakita ninyo kana nga nahitabo, wala gani naghinisulos aron sa pagtuo kaniya. 33 Paminawa ang laing sambingay. Adunay usa ka tawo, usa ka tawo nga adunay lapad nga kayutaan. Nagtanom siya ug usa ka parasan, gibutangan niya kini ug kural, nagkalot ug pug-anan sa bino niini, nagtukod ug usa ka taas nga lantawan, ug gipa-abangon kini ngadto sa tig-atiman sa uban. Unya miadto siya sa laing nasod. 34 Sa dihang ang panahon sa tingapmuo ug paras nagkaduel na, siya nagpadala ug pipila ka mga sulugoon ngadto sa tig-atiman ug mga paras aron sa pagkuha sa iyang mga ubas. 35 Apan ang tig-atiman sa parasan nagkuha sa iyang mga sulugoon, gibunalan ang usa, ug gipatay ang uban, ug gibato usab ang uban. 36 Sa maka usa pa, ang tag-iya nagpadala ug lain pang mga sulugoon, mas daghan kaysa nauna, apan ang tig-atiman ug mga parasan nagbuhat sa samang paagi. 37 Human niana, ang tag-iya nagpadala sa iyang kaugalingon nga anak ngadto kanila, nga nag-ingon, 'Tahoron nila ang akong anak nga lalaki.' 38 Apan sa dihang ang tig-atiman sa parasan nakakita sa anak nga lalaki, sila miington sa ilang mga kaugalingon, 'Mao kini ang manunondo. Dali, patyon nato siya ug atong panag-iyahon ang panulondon.' 39 Busa gikuha nila siya, gilabay siya pagawas sa parasan, ug gipatay siya. 40 Karon sa dihang ang tag-iya sa parasan miabot, unsa kaha ang iyang buhaton niadtong tig-atiman sa parasan?" 41 Sila miington kanila, "Siya magalaglag niadtong mga walay pulod nga mga tawo sa hilabihan nga paagi, ug unya iyang paabangan ang parasan sa uban nga mga tig-atiman ug paras, mga tawo nga mobayad sa mga ubas sa dihang mahinog na kini." 42 Si Jesus miington kanila, "Wala ba ninyo mabasa sa kasulatan, 'Ang bato nga gisalikway sa magtutukod nahimo nga patukoran. Kini gikan sa Ginoo, ug kini makapahibulog sa atong mga mata?' 43 Busa moingon ako kaninyo, ang gingharian sa Dios pagakuhan gikan kaninyo ug ighatag sa usa ka nasod nga mag-atiman sa iyang mga bunga. 44 Bisan kinsa kadtong mahulog niini nga bato mabuak sa pino. Apan bisan si kinsa ang mahulogan niini, madugmok kini." 45 Sa dihang ang mga pangulong pari ug ang mga Pariseo nakadungog sa iyang sambingay, nakita nila nga siya nagsulti mahitungod kanila. 46 Apan sa dihang nangita sila paagi sa pagbutang sa ilang mga kamot ngadto kaniya, nahadlok sila sa panon sa katawhan, tungod kay ang mga tawo nagsudong kaniya ingon nga usa ka propeta.

22 Si Jesus misulti pag-usab ngadto kanila sa mga sambingay, nga nag-ingon, 2 "Ang gingharian sa langit sama sa usa ka hari nga naghimo usa ka kombira sa kasal alang sa iyang anak nga lalaki. 3 Nagpadala siya sa iyang mga sulugoon aron sa pagtawag niadtong dinapit aron moadto sa kombira sa kasal, apan wala sila nangabot. 4 Nagpadala na usab ang hari sa ubang sulugoon, nga nag-ingon, 'Sultih silang dinapit, "Tan-awa, naandam ko na ang akong panihapon. Ang akong mga baka ug pinatabok nga nating mga baka naihawa na, ug naandam na ang tanang butang. Adto na sa kombira sa kasal." 5 Apan kadtong mga tawo wala maniuod sa pagtagad sa iyang pagdapat. Milakaw ang pipila balik sa ilang kaugalingong kaumahan, ug ang uban milakaw balik ngadto sa ilang mga dapit sa pagpatigayon. 6 Gidapat sa uban ang ilang mga kamot ngadto sa mga sulugoon sa hari, gipakaulawan sila, ug gipatay sila. 7 Apan nasuko ang hari. Gipadala niya ang iyang kasundalohan, ug gipatay kadtong mga mamumuno, ug gisunog ang ilang siyudad. 8 Unya miington siya sa iyang mga sulugoon, 'Ang kombira sa kasal naandam na, apan kadtong dinapit dili takos. 9 Busa adto sa mga kadalanan ug dapit ang daghang tawo kutoh sa imong mahimo paingon sa kombira sa kasal.' 10 Milakaw ang mga sulugoon sa mga kadalanan ug gitigom ang tanang mga tawo nga ilang nakaplagan, daotan man o maayo. Busa ang tigomanan sa kasal napuno sa mga bisita. 11 Apan sa dihang miabot ang hari aron sa pagtan-aw sa mga bisita, nakita niya dito ang usa ka tawo nga wala mosul-ob sa bisting pangkasal. 12 Ang hari miington ngadto kaniya, 'Higala, giunsa mo man pagsulod dinihi nga wala mobisti ug pangkasal?' Ug ang tawo wala makatingog. 13 Unya ang hari miington ngadto sa mga sulugoon, 'Gapusa ang kamot ug til niining tawhawa, ug ilabay siya dito sa gawas nga mangitngit, diin adunay paghilak ug pagkagot sa mga ngipon.' 14 Kay daghang mga tawo ang gitawag, apan diuytay ra ang gipiili." 15 Unya ang mga Pariseo miadto ug naglawa unsa nila pagbiti si Jesus pinaagi sa iyang kaugalingong pagsulti. 16 Unya gipadala nila ngadto kaniya ang ilang mga disipulo, kauban ang mga sakop ni Herodes. Miington sila ngadto kung Jesus, "Magtutudlo, nakabalo kami nga ikaw matinudanon, ug nga ikaw nagtudlo sa paagi sa Dios diha sa kamatuoran. Wala ikaw manginlabot sa pahayag sa uban, ug wala ikaw nagpakitig pagpalabi taliwala sa mga tawo. 17 Busa sultih kami, unsa ang imong hunahuna? Uyon ba kini sa balaod nga mobayad sa mga buhis ngadto kung Cesar o dili?" 18 Apan nasabtan ni Jesus ang ilang pagkadaotan ug miington, "Nganong kamo nagasulay man kanako, kamo mga tigpakaaron-ingnon? 19 Ipakita kanako ang salapi sa buhis. Unya sila nagdala ug usa ka dinaryo ngadto kaniya. 20 Si Jesus miington ngadto kanila, "Kang kinsang dagway ug ngalan kini?" 21 Sila miington ngadto kaniya, "kang Cesar." Unya si Jesus miington ngadto kanila, "Busa ihatag kung Cesar ang mga butang nga iya kung Cesar, ug sa Dios ang mga butang nga iya sa Dios." 22 Sa dihang sila nakadungog niini, sila natingala. Unya mibiya sila kaniya ug milakaw palayo. 23 Niadtong adlawa ang pipila ka mga Saduseo miduo ngadto kaniya, kadtong nagsulti nga walay pagkabanhaw. Nangutana sila kaniya, 24 nga nag-ingon, "Magtutudlo, si Moises miington, 'Kung ang usa ka tawo mamatay, nga wala makabaton ug mga anak, ang iyang igsoong lalaki kinahanglan ng makigminyo sa iyang asawa ug magbaton ug anak alang sa iyang igsoong lalaki.' 25 Adunay pito ka managsoon. Ang nauna makigminyo ug unya namatay, mibiya nga walay anak. Gibilin niya ang iyang asawa ngadto sa iyang igsoong lalaki. 26 Unya ang ikaduhang igsoong lalaki naghimo sa samang butang, unya ang ikatulo, hangtod sa ikapito nga igsoon, 27 Pagkahuman nilang tanan, namatay ang babaye. 28 Karon diha sa pagkabanhaw, kung kinsasawa siya sa pito ka managsoon? Kay silang tanan nakaangkon man kaniya." 29 Apan si Jesus mitubag ug miington kanila, "Nasayop kamo, tungod kay wala kamo masayod sa kasulatan ni sa gahom sa Dios. 30 Kay diha sa pagkabanhaw dili na sila magmireyoy, ni ihatag sa kaminyo. Hinuon, mahisama na sila sa mga anghel sa langit. 31 Apan mahitungod sa pagkabanhaw sa mga patay, wala ba ninyo mabasa unsa ang giingon kaninyo pinaigong sa Dios, nga nag-ingon, 32 'Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob?' Ang Dios dili Dios sa mga patay, apan sa mga buhi. 33 Sa dihang ang mga panon sa katawhan nakadungog niini, natingala sila sa iyang pagpanulodo. 34 Apan sa dihang ang mga Pariseo nakadungog nga si Jesus naghapihilon sa mga Saduseo, naghiusa sila sa pagtigom. 35 Ang usa kanila nga magbabalaod, nangutana kaniya ug usa ka pangutana, aron pagsulay kaniya. 36 "Magtutudlo, unsa man ang labing dako nga kasugoan diha sa balaod?" 37 Si Jesus miington kaniya, "Kinahanglan nimong

higugmaon ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok nimong kasingkasing, sa tibuok nimong kalag, ug sa tibuok nimong hunahuna.' **38** Mao kini ang dako ug nauna nga kasugoan. **39** Ug ang ikaduhang kasugoan sama niini— 'Kinahanglan nimong higugmaon ang imong siligan sama sa imong kaugalingon.' **40** Dinihi niining duha ka mga kasugoan nagsukad ang tibuok balaod ug ang mga propeta.' **41** Karon samtang ang mga Pariseo napabilin nga nagtigom, si Jesus nangutana kanila ug usa sa pangutana. **42** Miñgon siya, 'Unsa ang iroyng hunahuna mahitungod kang Cristo? Kangkinsa siyang anak?' Miñgon sila kaniya, 'Ang anak ni David.' **43** Si Jesus miñgon kanila, 'Unya giunsa man ni David diha sa Espiritu sa pagtawag kaniya ug Ginoo, nga nag-ingon, **44** 'Ang Ginoo miñgon sa akong Ginoo, 'Lingkod sa akong tuong kamot, hangtod ngakong himuon ang imong mga kaaway nga imong tumbanan.'?' **45** Unya kung si David nagtawag kang Cristo nga 'Ginoo', giunsa paghimo kaniya nga anak ni David?' **46** Walay usa nga nakahimo sa pagtubag kaniya sa usa ka pulong, ug wala nay tawo nga nangahas sa pagpangutana kaniya sa daghan pang mga pangutana sukad niadtong adlawa.

23 Unya nakigsulti si Jesus sa mga panon sa katawhan ug sa iyang mga disipulo, **2** Miñgon siya, 'Ang mga escriba ug ang mga Pariseo milikod sa lingkoran ni Moises. **3** Busa bisan unsa ang ilang isugo kaniyoga buhaton, buhat kini nga mga butang ug bantayi sila. Apan ayaw sunda ang ilang mga binuhatan, tungod kay nagasulti sila sa mga butang apan wala sila magbuhut niini. **4** Oo, nagapos sila sa ilang bug-at nga palas-onon nga malisod pas-anon, ug unya gibutang nila kini sa abaga sa mga tawo. Apan sila sa ilang kaugalingon wala milihok sa usa ka tudlo aron pagpas-an kanila. **5** Ang tanan nilang mga binuhatan, gibuhut nila aron makita sa mga tawo. Kay nagahimo sila sa ilang mga filacteria nga lapad, ug gipaluagan nila ang sidsid sa ilang mga bisti. **6** Gihiguma nila ang pinasahi nga mga dapit diha sa mga kombir ug sa pinasahi nga mga lingkoran didto sa mga sinagoga, **7** ug ang pinasahi nga mga pagtibmag didto sa merkado, ug pagatawgon nga 'Rabb'i' sa mga tawo. **8** Apan dili kamo angay nga pagatawgon ug 'Rabb'i', kay aduna lamang kamoy usa ka magtutudlo, ug kamong tanan managsoon. **9** Ug ayaw tawga ang tawo nga iroyng amahan dinihi sa kalibutan, kay usa lamang ang iroyng Amahan, ug attua siya sa langit. **10** Ni mopatawag kamo ug 'magtutudlo', kay aduna kamoy usa lamang ka magtutudlo, ang Cristo. **11** Apan siya nga labing dako kaniyoga mahimo nga iroyng sulugoon. **12** Si bisan kinsa nga mopataas sa iyang kaugalingon igapaubos. Ug bisan kinsa nga mopaubos sa iyang kaugalingon igapataas. **13** Apan alaot kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Gitak-opan ninyo ang ginghamian sa langit batok sa katawhan. Kay wala kamo mosulod niini sa iroyng kaugalingon, ug wala usab kamo motugot niadtong buot mosulod. **15** Alaoit kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay kamo milatas sa dagat ug yuta aron sa paghimo ug usa ka kinabig. Ug sa dihang mahimo na siya, gihimo ninyo siya nga anak sa impiyerno sa makaduha sama kaninyo ug sa iroyng kaugalingon. (**Geenna g1067**) **16** Pagkaalot ninyo, kamong mga naggija sa buta, kamong misulit niya, 'Si bisan kinsa nga manumpa pinaagi sa templo, wala kini pulos. Apan si bisan kinsa nga manumpa pinaagi sa bulawan sa templo, ginapos siya sa iyang pagpanumpa.' **17** Kamong buta nga mga buangbuang, hain man ang labing dako, ang bulawan, o ang templo nga adunay bulawan na gihalad sa Dios? **18** Ug, 'Si bisan kinsa nga manumpa sa halaran, wala kini pulos. Apan si bisan kinsa nga manumpa pinaagi sa gasa nga anaa niini, ginapos siya sa iyang mga pagpanumpa.' **19** Kamo buta nga katawhan, kay hain man ang labing dako, ang gasa, o ang halaran nga adunay gasa nga gihalad sa Dios? **20** Busa, siya nga nanumpa sa halaran nanumpa niini ug pinaagi sa tanang butang nga anaa niini. **21** Ug siya nga nanumpa sa templo nanumpa niini ug pinaagi kaniya nga napugyo niini. **22** Ug siya nga nanumpa diha sa langit nanumpa pinaagi sa trono sa Dios ug pinaagi kaniya nga naglingkod niini. **23** Alaoit kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay naghatag kamo sa ikapulo sa anis, herba buena, ug komino, apan iroyng gibuyaang mas bug-at nga mga butang sa balaod—katarong, kaluoy, ug pagtuo. Apan gikinahanglan ninyo kini nga mahuman, ug dili biyaan ang uban nga wala nahuman. **24** Kamong mga giya sa buta, gisala ninyo ang usa ka tagnok apan nagatulon sa usa ka kamelyo! **25** Alaoit kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay gihinloan ninyo ang gawas sa baso ug sa plato, apan ang sulod nila napuno sa pagpanglimbong ug pagpasobra. **26** Kamong buta nga Pariseo, hinloi una ang sulod sa kupa ug sa plato, aron ang sa

gawas mahinlo usab. **27** Alaoit kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay sama kamo sa ginapaputi nga mga lubnganan, nga maanindot tan-awon sa gawas, apan ang sulod napuno sa bukog sa mga patay nga tawo ug sa tanang mahugaw nga mga butang. **28** Sa samang paagi, kamo usab sa panggawas makita sa mga tawo nga matarong, apan sa sulod napuno sa pagpakaaron-ingnon ug kalapasan. **29** Alaoit kamo, mga escriba ug mga Pariseo, mga tigpakaaron-ingnon! Kay iroyng gitukod ang mga lubnganan sa mga propeta ug gitaydayandayan ang mga lubnganan sa matarong. **30** Kamo miñgon, 'Kung nabuhî kani sa adlaw sa among mga amahan, dili gayod kami moapil kanila sa pag-ula ug dugo sa mga propeta.' **31** Busa kamo naparmatud sa iroyng kaugalingon nga kamo ang mga anak niadtong napgatay sa mga propeta. **32** Kamo usab napungo sa sukdanan sa sala sa iroyng mga amahan. **33** Kamo mga halas, kalinaw kama sa mga bitin nga malala, unsaon man ninyo paglikay ang paghukom sa impiyerno? (**Geenna g1067**) **34** Busa, tan-awa, akong gipadala kaniyo ang mga propeta, maalamon nga mga tawo, ug mga escriba. Ang pipila kanila iroyng patayon ug ilangsang sa krus. Ug ang pipila kanila iroyng latigodon didto sa iroyng mga sinagoga ug pagagukdon gikan sa siyudad ngadto sa laing siyudad. **35** Ang sangpotan mao nga diha kaninyo moabot ang pag-ula sa dugo sa tanang matarong didto sa kalibutan, gikan sa dugo ni Abel ang matarong hangtod sa dugo ni Zacarias nga anak ni Baraquias, nga gipatay ninyo taliwala sa balaang puloy-anan ug sa halaran. **36** Sa pagkatinuod mosulit ako kaninyo, kining tanan nga mga butang mahitabo niini nga kalinaw. **37** Jerusalem, Jerusalem, ikaw nga mipatay sa mga propeta, ug mibato sa mga gipadala kanimo! Sa kanunay ako nangandoy nga tigumon ang imong mga anak, sama sa pagtigom sa himungaan nga manok sa iyang mga piso ilalom sa iyang mga pako, apan wala ikaw mosugot! **38** Tan-awa, ang imong balay gibibyaan kanimo nga sinilawik. **39** Kay magasulto ako kanimo, ikaw dili na makakita kanako sukad karon, hangtod nga mosulit ka, 'Bulahan siya nga moanhi diha sa ngalan sa Ginoo.'"

24 Si Jesus migawas sa templo ug mipadayon sa iyang lakaw. Ang iyang mga disipulo miduol kaniya ug gipakita kaniya ang mga gambahay sa templo. **2** Apan mitubag siya ug miñgon kanila, "Wala ba ninyo makita kining tanan nga mga butang? Sa pagkatinuod sulithan ko kamo, walay usa ka bato nga mahibilin sa matag-usa nga dili pagatumpagon." **3** Samtang naglingkod siya sa Bukid sa Olibo, ang mga disipulo miduol kaniya sa tago ug miñgon, "Sulithi kami, kanus-a mahitabo kini nga mga butanga? Unsa ang mahimong timaillhan sa imong pagbalik ug sa kataposan sa kalibutan?" (**aión g165**) **4** Si Jesus mitubag ug miñgon kanila, "Pag-amping nga walay makapahisalaag kaninyo. **5** Kay daghan ang mangarin sa akong ngalan. Sila moingon, 'Ako mao ang Cristo' ug magagija sa kadaghanan aron mahisalaag. **6** Makadungog kamo ug mga gubat ug mga balita sa daghang gubat. Pagbantay nga dili kamo mangahadlok, kay kining mga butanga kinahanglan nga mahitabo; apan dili pa ang kataposan. **7** Kay ang nasod mobarog batok nasod, ug ginghamian batok ginghamian. Adunay mga kagutom ug mga paglinog sa ngakkadaiyang dapit. **8** Apan kining tanan nga mga butang maoy lamang ang sinugdanan sa kasakit sa pagpangalan. **9** Unya sila motugyan kaninyo ngadto sa dakong kasakit ug mopatay kaninyo. Pagadumtan kamo sa tanang kanasoran tungod sa akong ngalan. **10** Unya daghan ang mangapandol ug magluib sa usag usa, ug magdumotanay sa usag usa. **11** Daghang mini nga mga propeta ang motungha ug mogija sa kadaghanan aron mahisalaag. **12** Tungod kay ang kasayyanan magkadaghan, ang gugma sa kadaghanan mangabugnaw. **13** Apan siya nga molahutay hangtod sa kataposan maluwas. **14** Kining ebanghelyo sa ginghamian isangyaw sa tibuok kalibutan ingon nga pagpamatud sa tanang mga nasod. Ug unya moabot na ang kataposan. **15** Busa, sa dihang makita ninyo ang kangilngi sa pagkalaglag, nga gisulti ni propeta Daniel, nga magatindog didto sa balaang dapit (tugoti nga masabtan sa magbabasa), **16** pasagdi kadtong mga anaa sa Judea nga moikyas ngadto sa kabukiran, **17** pasagdi siya nga anaa sa ibabaw sa balay nga dili na monaog aron mokuba sa bisan unsa nga anaa sa iyang balay, **18** ug pasagdi siya nga anaa sa uma nga mabok aron sa pagkuha sa iyang kupo. **19** Apan alaot kadtong mga mabdos ug kadtong mga nagpasupo nianang mga adlawa! **20** Pag-ampog nga ang iroyng pagpanaw dili mahitabo sa tingtugnaw, ni sa Adlaw nga Igpapahulay. **21** Kay adunay moabot nga dakong kasakit, ingon nga wala pa mahitabo sukad sa sinugdanan sa kalibutan hangtod karon, wala pa, ni mahitabo pag-usab. **22** Gawas kung kadtong mga adlawa mapamubo, walay unod nga maluwas.

Apan tungod ug alang sa mga pinili, kadtong mga adlawa mapamubo. **23** Unya kung adunay moingon kaninyo, 'Tan-awa, ania ang Cristol' o, 'Didto ang Cristol' ayaw kini tuohi. **24** Kay ang mina nga mga Cristo ug mini nga mga propeta moanhi ug mopakita sa dagkong mga timailhan ug kahibulongan, nga mogiya aron mahisalaag, kung mahimo, bisan ang pinili. **25** Tan-awa, ako kamong gisulihan sa wala pa ang panahon. **26** Busa, kung sila moingon kaninyo, 'Tan-awa, ang Cristo anaa sa kamingawan,' ayaw pag-adto sa kamingawan. O, 'Tan-awa, anaa siya sa sulod sa lawak,' ayaw kini tuohi. **27** Kay ingon nga ang kiat mosidlak gikan sa sidilakan ug magapangidlap padulong sa kasadpan, ingon niana usab ang pag-abot sa Anak sa Tawo. **28** Bisan usa nga adunay patay nga mananap, diito magtapok ang mga buwitre. **29** Apan dihadhiha human sa dakong kasakat niadtong mga adlawa mongitngit ang adlaw, ang bulan dili na mohatag sa iyang kahayag, mangahulog ang mga bituon gikan sa langit, ug ang mga gahom sa kalangitan mayug. **30** Unya motungha ang ilhanan sa Anak sa Tawo diito sa langit, ug ang tanan nga mga tribu sa kalibutan mamukpok sa ilang mga dughan. Makita nila ang Anak sa Tawo nga moabot diha sa panganod sa langit nga adunay gahom ug dakong himaya. **31** Ipadala niya ang iyang mga anghel uban sa dakong tingog sa trumpeta, ug tigomon nila ang iyang mga pinili gikan sa upat ka hangin, gikan sa usa ka tumoy sa langit ngadto sa uban. **32** Pagkaton-on gikan sa igeria nga kahoy. Sa dihang mohumok na ang sanga ug manalingsing ang mga dahon, makabalo kamo nga ang ting-init haduol na. **33** Busa, kung makita na ninyo kining tanan nga mga butang, masayran ninyo nga siya haduol na, sirad-i ang mga ganghaan. **34** Sa pagkatinuod ako mosulti kaninyo, nga dili mahanan kini nga kaliwatan, hangtod nga kining tanan nga mga butang mahitabo. **35** Ang langit ug ang yuta mangahanaw, apan dili gayod mahanan ang akong mga pulong. **36** Apan mahitungod niianang adlawa ug taknaa walay usa nga masayod, bisan ang mga anghel sa langit, ni ang Anak, apan ang Amahan lamang. **37** Sama sa mga adlaw ni Noe, ingon niana ang pag-abot sa Anak sa Tawo. **38** Kay sama niadtong mga adlawa sa wala pa ang lunop nagangasaan sila ug nag-inom, nagminyoay hangtod sa adlaw nga misulod si Noe sa arka. **39** ug wala silay nahiaw-an nga bisan unsa hangtod nga miabot ang lunop ug mianod kanila — ingon niana ang pag-abot sa Anak sa Tawo. **40** Unya adunay duha ka lalaki ang anaa sa uma — ang usa pagakuhaon ug ang usa ibilin. **41** Adunay duha ka babaye nga mogaling sa galingan — ang usa pagakuhaon ug ang usa ibilin. **42** Busa pagbantay, kay wala kamo masayod sa adlaw kung kanus-a ang inyong Ginoo moabot. **43** Apan hibaloi kini, nga kung nasyaran pa sa agalon sa balay unsang orasa moabot ang kawatan, mombantay gayod siya ug dili siya motugot nga masulod ang iyang balay. **44** Busa kamo kinahanglan usab nga mangandam, kay ang Anak sa Tawo moabot sa takna nga wala ninyo gidahom. **45** Busakinsa ang matinud-anon ug maalamon nga sulugoon, nga gibutang sa iyang agalon sa iyang panimalay, aron mohatag kanila sa pagkaon sa saktong takna? **46** Bulahan ang maong sulugoon, nga makita sa iyang agalon nga nagbuhat niama sa dihang siya moabot. **47** Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo nga ang agalon mobutang kaniya ngadto sa tanan niyang gipanag-iyahan. **48** Apan kung ang usa ka daotan nga sulugoon moingon sa iyang kasingkasing, 'Ang akong agalon nalangan,' **49** ug mosugod sa pagpangulata sa iyang kaubang mga sulugoon, ug mokaon ug moinom uban sa mga palahubog. **50** Ang agalon sa maong sulugoon moabot sa adlaw nga wala gidahom sa sulugoon, ug sa takna nga wala niya masayri. **51** Ang iyang agalon mopikas kaniya ug himoon ang iyang kapalaran sama sa mga tigpakaaron-ingnon, diin adunay pagbakhoo ug pagkagot sa mga ngipion.

25 Unya ang gingharian sa langit mahisama sa napulo ka mga ulay nga ngadala sa ilang mga suga ug miadtong aron mosugat sa pamahanon.

2 Ang lima kanila mga buang-buang ug ang lima maalamon. **3** Kay sa dihang ang buang-buang nga mga ulay midala sa ilang mga suga, wala sila modala ug dugang lana uban kanila. **4** Apan ang maalamon nga mga ulay midala ug mga sudlanan sa lana uban sa ilang mga suga. **5** Karon samtang ang pamahanon nalangan, nagduka silang tanan ug nakatulog. **6** Apan sa tungang gabii adunay usa ka singgit, 'Tan-awa, ang pamahanon! Gawas ug sugata siya.' **7** Unya kadtong tanan nga mga ulay mibangon ug mipasiga sa ilang mga suga. **8** Ang mga buang-buang miignon ngadto sa mga maalamon, 'Hatagi kami ug pipila sa inyong lana tungod kay ang among mga suga mapalong na.' **9** Apan ang mga maalamon mitubag ug miignon, 'Sanglit dili na paigo alang kanamo ug kaninyo, lakaw hinuon niadtong namaligya ug pagpalit sa pipila alang sa

inyong mga kaugalingon.' **10** Samtang nangadto sila aron mamalit, miabot na ang pamahanon, ug kadtong nakaandam mikuyog kaninyo diito sa kombira sa kasal, ug ang pultahan gisirad-an. **11** Human niini miabot usab ang uban nga mga ulay ug miignon, 'Agalon, agalon, ablihi kami.' **12** Apan mitubag siya ug miignon, 'Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo, nga wala akong makalita kaninyo.' **13** Busa pagbantay, kay wala kamo masayod sa adlaw o sa takna. **14** Kay sama kini sa usa ka tawo nga moadto sa laing nasod. Gitawag niya ang iyang kaugalingong mga sulugoon ug gihatagan ngadto kanila ang iyang katigayonan. **15** Ang usa kanila gihatagan niya ug lima ka talento, sa laing usa gihatagan niya ug duha, ug ang laing usa gihatagan niya ug usa ka talento. Ang matag-usa nakadawat sa kantidad sumala sa iyang kaugalingong katakos, ug kanang tawhawa miadtong na sa iyang panaw. **16** Dihadhiha ang usa nga nakadawat sa lima ka talento milakaw ug naggatigayon kanila, ug nakaangkon pa sa laing lima ka talento. **17** Sa samang paagi ang usa nga nakadawat sa duha ka talento nakaangkon ug laing duha. **18** Apan ang sulugoon nga nakadawat sa usa ka talento milakaw palayo, nagkalot ug bangag sa yuta, ug gitago ang salapi sa iyang agalon. **19** Karon pagkakuman sa taas nga panahon mibalilin ang agalon niadtong mga sulugoon ug nakighusay uban kanila. **20** Ang sulugoon nga nakadawat sa lima ka talento miabot ug nagdala usab sa laing lima ka talento, miignon siya, 'Agalon, gihatagan mo ako ug lima ka talento. Tan-awa, nakabuhat pa ako ug dugang lima ka talento.' **21** Ang iyang agalon miignon kaniya, 'Maayong pagkabuhat, buotan ug matinud-anon nga sulugoon! Nagmatinud-anon ka sa pipila ka mga butang. Tugyanan ko ikaw sa mas daghan pa nga mga butang. Sulod diito sa kalipay sa imong agalon.' **22** Ang sulugoon nga nakadawat sa duha ka talento miabot ug miignon, 'Agalon, gihatagan mo ako ug duha ka talento. Tan-awa, nakabuhat ako ug dugang pang duha ka talento.' **23** Ang iyang agalon miignon kaniya, 'Maayong pagkabuhat, buotan ug matinud-anon nga sulugoon! Nagmatinud-anon ka man sa pipila ka mga butang. Tugyanan ko ikaw sa mas daghan pa nga mga butang. Sulod diito sa kalipay sa imong agalon.' **24** Unya ang sulugoon nga nakadawat sa usa ka talento miabot ug miignon, 'Agalon, nasayod ako nga ikaw usa ka istrikto nga tawo. Nagaani ikaw sa wala mo gitantom, ug nagaani ka sa wala mo gisabwg. **25** Nahadlok ako, busa naggapalayo ako ug gitagoan ang imong talento sa yuta. Tan-awa, ania dinihi ang alang kanimo.' **26** Apan mitubag ang iyang agalon ug miignon kaniya, 'Daotan ka ug tapolan nga sulugoon, nasayod ka nang daan nga ako nag-ani sa wala nako gitantom ug nagaani sa wala nako gisabwg. **27** Busa gihatag mo una ang akong salapi ngadto sa mga maninipig, ug sa akong pagbalik madawat ko una pagbalik ang ako uban ang ginhansiya. **28** Busa kuhaang talento gikan kaniya ug ihatag kini ngadto sa sulugoon nga adunay napulo ka talento. **29** Kay niadtong tanan nga nakaangkon, pagahatagan pa — ug madagayaon pa gayod. Apan gikan sa tanan nga wala makaangkon sa bisan unsa nga butang, pagakuhaon bisan unsa nga anaa kaniya. **30** Ilabay ang walay pulos nga sulugoon diito sa gawas nga mangitngit, diin diito adunay paghilak ug pagkagot sa mga ngipion.' **31** Sa dihang moabot ang Anak sa Tawo diha sa iyang himaya ug ang tanang anghel uban kanilo, unya molingkod siya sa iyang mahimayaong trono. **32** Pagatigomon diha sa atubangan niya ang tanang kanasoran, ug lainon niya ang katawhan gikan sa usag-usa, ingon sa usa ka magbalantay nga molahi sa karnero gikan sa mga kanding. **33** Ibutang niya ang karnero diito sa iyang tuong kamot, apan ang mga kanding diito sa iyang wala. **34** Unya ang Hari nag-ingon niadtong atua sa iyang tuong kamot, 'Dali, kamo nga gipanalanginan sa akong Amahan, panunod sa gingharian nga giandam alang kaninyo gikan sa patukuran sa kalibutan. **35** Kay ako gigitum ug gihatagan ako ninyo ug pagkaon; giuhaw ako ug gihatagan ako ninyo ug mainom; usa ako ka langyaw ug gipasulod ako ninyo; **36** hubo ako, ug gibistihan ako ninyo; masakiton ako ug gitatiom ako ninyo; nabilanggo ug miadtong kamo kanako.' **37** Unya ang matarong motubag ug mosulti, 'Ginoo, kanus-a man kami nakakita kanimo nga gitutom, ug gitapakaon ka? O giuhaw ug gipainom ka?' **38** Ug kanus-a man kami nakakita nga ikaw usa ka langyaw, ug gipasulod ka? O hubo ug gibistihan ka? **39** Ug kanus-a man kami nakakita kanimo nga nagsakit, o nabilanggo, ug miadtong kanimo?' **40** Ug ang Hari motubag ug moingon ngadto kanila, 'Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo, kung unsa ang inyong giuhaw alang sa labing ubos sa akong kaigsoonan dinihi, giuhaw ninyo kini kanako.' **41** Unya mosulti siya niadtong atua sa iyang walay kataposang kalayo nga giandam alang sa daotan ug sa iyang mga anghel,

(aiōnios g166) 42 tungod kay gigutom ako apan wala kamo mohatag kanako ug pagkaon; giuhaw ako apan wala kamo maghatag kanako ug mainom; 43 usa ako ka langyaw apan wala kamo nagsasulod kanako; hubo apan wala kamo magbisti kanako; nagsakit ug nabilanggo, apan wala kamo mag-atiman alang kanako.' 44 Unya motubag usab sila ug mosulti, 'Gino, kanus-a man kamo nakakita nga ikaw gigutom, o giuhaw, o usa ka langyaw, o hubo, o nagbalong, o nabilanggo, ug wala moalagad kanimo?' 45 Unya motubag siya kanila ug mosulti, 'Sa pagkatinuod mosulti ako kaninyo, unsa ang walà niy়o gibuhat alang sa mga labing ubos niini, walà niy়o gibuhat alang kanako.' 46 Moadto kini sa walay kataposan nga silot apan ang matarong didto sa kinabuhing walay kataposan." (aiōnios g166)

26 Miabot nga sa dihang natapos na ni Jesus kining tanan nga mga pulong, miington siya sa iyang mga disipulo, 2 "Nasayod kamo nga human sa duha ka adlaw moabot ang adlaw sa Pagsaylo, ug ang Anak sa Tawo igatugyan aron ilansang sa krus." 3 Unya ang mga pangulong pari ug mga kadagkoan sa katawhan nagkaitogon didto sa palasyo sa labawng pari, nga gingenlan ug Caifas. 4 Naghiusa silang naglaraw sa pagdakop kang Jesus sa hilom ug sa pagpatay kaniya. 5 Kay miington sila, "Dili panahon sa pista, aron nga dili magsugod ang kagubot taliwala sa katawhan." 6 Karon samtang si Jesus anaa sa Betania sa balay ni Simon noga sanglahon, 7 samtang nagsandig siya sa kan-anan, ang usa ka babaye miduoil kaniya nga adunay usa ka alabastro nga tibod sa mahalon nga pahumot, ug gibubo niya kini didto sa iyang ulo. 8 Apan sa dihang nakakita niini ang iyang mga disipulo, nasuko sila ug miington, "Unsa man ang hinundan niining pag-usik-usik? 9 Mahimo pa una kining ibaligay sa dako nga kantidat ug ihatag ngadto sa mga kabos." 10 Apan si Jesus, nga nasayod niini, miington kanila, "Nganong ginamasok man ninyo kining babaye? Kay gibuhat niya ang matahom nga butang alang kanako. 11 Kanunay ninyong gikauban ang mga kabos, apan dili ninyo ako makauban sa kanunay. 12 Kay sa dihang gibubo niya kining pahumot sa akong lawas, gibuhat niya kini alang sa akong lubong. 13 Sa pagkatinuod moington ako kaninyo, bisan sa aha mawali kining ebanghelyo sa tibook kalibutan, kung unsa man ang nabuhat niini nga babaye masulti usab sa paghinundom kaniya." 14 Unya ang usa sa napulog duha, nga gingenlan ug Judas Iskariote, miadto sa mga pangulong pari 15 ug miington, "Unsa man ang andam ninyong ihatag kanako aron sa pagtugyan kaniya nganha kaninyo?" Nagtibang sila ug 30 kabuk nga plata alang kaniya. 16 Sukad niadtong taknaa nangita siya ug kahigayonan sa pagtugyan kaniya ngadto kanila. 17 Karon sa unang adlaw sa tinapay nga walay ipgapatubo ang mga disipulo miduoil kang Jesus ug miington, "Diin mo man kami buot mangandam alang sa pagkaon nimo sa Pagsaylo nga panahipon?" 18 Miington siya, "Adto ang usa ka tawo didto sa siyudad ug suliti siya, 'Ang Magtutudlo nag-ingon, 'Ang akong panahon haduol na. Pagabuhaton nako ang Pagsaylo dinihi sa imong balay kauban ang akong mga disipulo.'" 19 Gibuhat sa mga disipulo ang gitugon ni Jesus, ug giandam nila ang pagkaon sa Pagsaylo. 20 Sa dihang miabot na ang kagabhiom, milingkod siya aron mokaon kauban ang napulo ug duha ka mga disipulo. 21 Samtang nangaon sila, miington siya, "Sa pagkatinuod moington ako kaninyo nga ang usa kaninyo maglub kanako." 22 Nagmasulub-on sila, ug ang matag usa nagsugod sa pagpangutana kaniya, "Sigurado nga dili ako, Gino?" 23 Mitubag siya, "Ang usa nga magtuslob sa iyang kamot uban kanako sa panaksaan mad ang magbudi kaniako. 24 Molakaw ang Anak sa Tawo, sama sa nahisulat mahitungod kaniya. Apan aloat kanang tawhawa nga pinaagi kaniya ang Anak sa Tawo budhian! Mas maayo alang niianang tawhawa kung wala na lamang siya natawo." 25 Si Judas, nga mao ang magbudi kaniya miington, "Ako ba kana, Rabbi?" Miington siya kaniya, "Gilingon mo na kini sa imong kaugalingon." 26 Samtang nangaon sila, gikuha ni Jesus ang tinapay, gipanalanginan kini, ug gipikaspikas kini. Gihatag niya kini sa mga disipulo ug miington, "Dawata, ug kaona. Mao kini ang akong lawas." 27 Gikuha niya ang usa ka kopa ug naghatag ug pagpasalamat, ug gihatag kini kanila ug miington, "Inom niini, kamong tanan. 28 Kay mao kini ang akong dugo sa pakigsaad nga ibubo sa kadaghanan alang sa kapasayloa sa mga sala; 29 Apan moington ako kaninyo, dili na ako makainom pag-usab niining bunga sa paras, hangtod sa adlaw dihang minoom ako niini nga bag-o uban kaninyo didtoto sa gingharian sa akong Amahan." 30 Sa dihang miawit sila ug mga alawiton, miadto sila sa Bungtod sa mga Olibo. 31 Unya si Jesus miington kanila, "Kamong tanan karong gabhiona mabungkag tungod kanako, kay nahisulat kini, 'Pagabunalan ko ang magbalantay ug ang karnero sa panon magkatibulaag.' 32 Apan human sa akong

pagkabanhaw, mag-una ako kaninyo didto sa Galilea." 33 Apan si Pedro miington kaniya, "Bisan kung ang tahan mopalayo tungod kanimo, dili ako mopalayo." 34 Si Jesus miington kaniya, "Sa pagkatinuod moington ako kanimo, niini gayong gabhiona sa dili pa motuktugaok ang manok, ilimod mo ako sa makatulo ka higayon." 35 Si Pedro miington kaniya, "Bisan pa kung mamatay ako uban kanimo, dili ko ikaw ilimod." Ug ang tanang mga disipulo misulit sa samang butang. 36 Unya si Jesus miadto uban kanila sa dapit nga gitawag ug Getsemane ug miington sa iyang mga disipulo, "Lingkod dinihi samtang moadto ako didto aron moampo." 37 Gidala niya si Pedro ug ang duha ka anak nga laalaki ni Zebedeo uban kaniya ug nagsugod sila sa pagkamasulub-on ug naguol. 38 Unya miington siya kanila, "Ang akong kalag nagsubulo gayod, bisan hangtod sa kamatayon. Pabilin dinihi ug pagtukaw uban kanako." 39 Miadto siya sa unahan, mihiha, ug nag-ampo. Miington siya, "Amahan ko, kung mahimo, tugot kining kopha nga mosaylo gikan kanako. Apan, dili ang akong pagbuot, kondili ang imong pagbuot." 40 Miadto siya sa iyang mga disipulo ug napaklagan nga nangatulog sila, ug miington siya kung Pedro, "Unsa, dili ba kamo makatukaw uban kanako bisan sa usa lamang ka oras?" 41 Pagtukaw ug pag-ampo nga dili kamo madala ngadto sa tintasyon. Andan gayod ang espiritu, apan huyang ang unod." 42 Mipalayo siya sa ikaduhang higayon ug miampo, miington siya, "Amahan ko, kung kini dili mosaylo gawas kung immon ko kini, ang imong kabutubon maoy matuman." 43 Mibalik na usab siya ug napaklagan nga nangatulog sila, kay nagbug-at na ang ilang mga mata. 44 Unya gibinyaan niya sila pag-usab ug mipalayo. Nag-ampo siya sa ikatulo nga higayon ug gisulti ang sama nga mga pulong. 45 Unya miadto si Jesus sa mga disipulo ug miington ngadto kanila, "Natulog ba gihapon kamo ug ngapahulot? Tan-awa, ang takna ania na, ug gibudhian na ang Anak sa Tawo ngadto sa kamot sa mga makasasala. 46 Tindog, manglakaw na kita. Tan-awa, ang usa nga maoy magbudi kaniho haduol na." 47 Samtang nagsulti pa siya, si Judas, ang usa sa napulo ug duha, miabot. Ang dakong panon sa katawhan miabot uban kaniya gikan sa pangulong pari ug mga kadagkoan sa katawhan. Miabot sila uban ang mga espada ug mga bunal. 48 Karon ang tawo nga maoy mobudhi kang Jesus naghatag kanila ug ilihan, nga nag-ingon, "Kung sikinsa ang akong halokan, siya na kana. Dakpa siya." 49 Dihidhiha miduoil siya kung Jesus ug miington, "Kumusta, Rabbi!" Ug gihalokan niya siya. 50 Si Jesus miington kaniya, "Higala, buhata ang imong gianhi dinihi nga buhaton." Unya miduoil sila, gigunitan si Jesus, ug gidakop siya. 51 Tan-awa, ang usa niadtong kauban ni Jesus mituy-od sa iyang kamot, mihulbot sa iyang espada, ug mitigbas sa sulugon sa labawng pari, ug napulot ang iyang dalungan. 52 Unya miington si Jesus kaniya, "Ibalik ang imong espada sa iyang butangan, kay ang tanan niadtong naghulbot sa espada mahanaw pinaagi sa espada. 53 Naghunahuna ka ba ngi dili ako makatukaw sa akong Amahan, ug mopalayo? Siya kanako ug labaw pa sa napulo ug duha ka panon sa mga anghel?" 54 Apan unsaon unya pagkatumon sa kasulatan, kinahanglan nga mahitabo gayod kini?" 55 Niadtong taknaa miington si Jesus ngadto sa panon sa katawhan, "Migawas ba kamo uban sa mga espada ug mga bunal aron sa pagdakop kanako sama sa usa ka tulisan?" Naglingkod ako matag adlaw didto sa templo ug nagtudlo, ug walà niy়o ako dakpa. 56 Apan kining tahanan mahitabo aron nga ang mga sinulat sa mga propeta matuman." Unya ang tanang mga disipulo mibilya kaniya ug mipalayo. 57 Kadong nagdakop kang Jesus nangulo kaniya palayo didto kang Caifas ang labawng pari, diin ang mga eskriba ug ang mga kadagkoan naghiusa pagtigom. 58 Apan si Pedro nagsunduni kaniya sa halayo lamang didto sa hawanan sa labawng pari. Miadto siya sa sulod ug milingkod uban sa mga guwardiya aron makita ang mahitabo. 59 Karon aron mga pangulong pari ug ang tibook Konseho nangita ug mga bakak nga pagpamatuod batok kang Jesus, aron nga mabutang nila siya sa kamatayon. 60 Apan wala gayod silay napaklagan nga bisan unsa, bisan tuod daghang mga mini nga mga tigpamatuod ang miadto sa atubayan. Apan sa kadugayan adunay duha nga miadto sa atubayan 61 ug miington, "Kining tawhawa miington, 'Makahimo ako sa pagguba sa templo sa Dios ug tukoron kini pag-usab sulod sa tulo ka adlaw.'" 62 Ang labawng pari mitindog ug miington kaniya, "Wala ka bay itubag? Unsa man kining ginapamatud-an nila batok kanimo?" 63 Apan naghirom lamang si Jesus. Ang labawng pari miington kaniya, "Gimandoan ko ikaw pinaagi sa buhi nga Dios, suliti kami kung ikaw ba ang Cristo, ang Anak sa Dios." 64 Mitubag si Jesus, "Gilingon mo na kini sa imong kaugalingon. Apan sultihan ko ikaw, sukad karon makakita na kamo sa Anak sa Tawo nga molingkod sa tuong kamot sa Gahom, ug moanhi

ibabaw sa mga pangandod sa langit.” **65** Unya ang labawng pari magisigi sa iyang mga bisti ug miuongon, “Nagsulti siya ug pagpasipala! Nganong nanginahanglan pa man kita ug mga saksi? Tan-awa, nadungog na ninyo karon ang pagpasipala. **66** Unsa man ang iyang hunahuna?” Mitubag sila ug miuongon, “Angay siya sa kamatayon.” **67** Unya giluwaan nila ang iyang dagway ug gikulata siya, ug gihapak siya sa palad sa ilang mga kamot. **68** ug miuongon, “Tagnaa kami, ikaw nga Cristo. Kinsa man kadtong mihiapak kanimo?” **69** Karon si Pedro naglakod sa gawas sa hawanon, ug ang usa ka sulugoon nga babaye miduol kaniya ug miuongon, “Kaubaan ka usab ni Jesus nga taga-Galilea.” **70** Apan gilimod niya kini sa atubangan nilang tanan, nga nag-ingon, “Wala ako masayod kung unsa ang iyang gipanulit.” **71** Sa dihang migawas siya ngadto sa ganghaan, ang laing sulugoon nga babaye nakakita kaniya ug miuongon niadtong anaa diito, “Kining tawhana kauban usab ni Jesus nga taga-Nazaret.” **72** Ug milimod na usab siya uban sa panumpa, “Wala ako makaila nianang tawhana.” **73** Pagkataodaod kadtong mga nanagtindog miduol ug miuongon kung Pedro, “Sigurado nga ikaw usab usa kanila, kay ang imong paagi sa pagsulit maoy nagpaila kanimo.” **74** Unya nagsugod na siya sa pagpanuglo ug panumpa, “Wala ako makaila nianang tawhana,” ug dihadha mitutkogaok ang manok. **75** Nahinumdoman ni Pedro ang mga pulong nga giiong ni Jesus, “Sa dili pa motutkogaok ang manok ilimod mo ako sa makatulong higayon.” Ug miadtido siya sa gawas ug mihilak sa hilabihan gayod.

27 Karon sa dihang miabot na ang kabuntagon, ang tanang pangulong pari ug mga kadaagkoan sa mga katawhan naglaraw batok kung Jesus aron patyon siya. **2** Gipapos nila siya, gidalan palayo, ug gitugyan siya kung Pilato nga gobernador. **3** Unya sa dihang si Judas, nga nagbudihi kaniya, nakakita nga si Jesus gihukman na, nagbasol siya ug gibalik ang 30 kabuot plata nga salapi ngadto sa mga pangulong pari ug mga kadaagkoan, **4** ug miuongon, “Nakasala ako pinaagi sa pagbudihi sa dugo nga walay sala.” Apan miuongon sila, “Unsay labot namo?” Tan-awa kana sa imong kaugalingon. **5** Unya gilabay niya ang mga plata nga salapi diito sa templo, ug mipahawa, migawas ug gibitay ang iyang kaugalingon. **6** Gipamunit sa mga pangulong pari ang mga plata nga salapi ug miuongon, “Supak kini sba laoad nga isagol ngadto sa panudlanan, tungod kay kini bayad sa dugo.” **7** Naghisgot sila niiring butanga ug uban sa maong salapi gipalit nila ang Uma sa Magukulon aron kalubang sa mga dumuduong. **8** Kay mao kini ang hinungdan nga kining umaha gitawag nga, “Ang uma sa dugo” hangtod karong adlawna. **9** Unya kadtong gisulit pinaagi kung Jeremias nga usa ka propeta natuman, nga nag-ingon, “Gikuha nila ang 30 kabouk nga plata nga salapi, ang bili nga gibutang kaniya sa mga tawo sa Israel, **10** ug gihatag nila kini alang sa uma sa magukulon, ingon sa gimando sa Ginoo kanako.” **11** Karon si Jesus mitindog atubangan sa gobernador, ug ang gobernador nangutana kaniya, “Ikaw ba ang hari sa mga Judio?” Si Jesus mitubag kaniya, “Gipamulong mo na.” **12** Apan sa dihang gisumbong na siya sa mga pangulong pari ug mga kadaagkoan, wala siya motubag. **13** Unya si Pilato nagsutli kaniya, “Wala mo ba nadungog ang mga sumbong batok kanimo?” **14** Apan wala siya motubag bisan usa ka pulong, busa ang gobernador nahibulog pag-ayo. **15** Karon diha sa kasaulogan, nabatasan kini sa gobernador nga magpaggawas ug usa ka binilanggo nga napilian sa panon sa katawhan. **16** Nianang higayona aduna silay mangtas nga binilanggo nga gingenlan ug Barabas. **17** Busa sa dihang nagkatigom na sila, si Pilato nagsulti ngadto kanila, “Kinsa man ang buot ninyo nga akong buhian alang kaninyo? Si Barabas ba, o si Jesus nga gitawag ug Cristo?” **18** Tungod kay nasayod siya nga gitugyan nila siya tungod sa kasina. **19** Samtang naglignok siya diito sa lingkoranang sa hukmanan, ang iyang asawa nagpadala ug pulong ngadto kaniya ug miuongon, “Dili ka manghilabot nianang walay sala ngan tawo. Kay dako ang akong pag-antos karong adlawna diha sa damgo tungod kaniya.” **20** Karon ang mga pangulong pari ug ang mga kadaagkoan nagdani sa panon sa katawhan nga pangayoon si Barabas, ug patyon si Jesus. **21** Ang gobernador nangutana kanila, “Kinsa ba sa duha ang buot ninyo nga akong buhian alang kaninyo?” Misulti sila, “Si Barabas.” **22** Nagsulti si Pilato kanila, “Unsa ba ang akong pagabuhutan kung Jesus nga gitawag ug Cristo?” Silang tanan nagtubag, “Ilansang siya sa krus.” **23** Ug misulti siya, “Ngano, unsa nga sayop ang iyang nabuhut?” Apan misugod pa sila sa makusog, “Ilansang siya sa krus.” **24** Busa sa dihang nakita ni Pilato nga wala na siyay mabuhut bisan unsa, apan nagsugod hinuon ang kasamok, nagkuha siya ug tubig, nanghugas sa iyang mga kamot atubangan sa panon sa katawhan, ug misulti, “Wala akoy sala sa dugo

niining walay sala nga tawo. Tan-awa kini sa inyong kaugalingon.” **25** Ang tanang tawo misulti, “Hinaot nga ang iyang dugo maanaa kanamo ug sa among mga anak.” **26** Unya gibuhian niya si Barabas ngadto kanila, apan iyang gilatos si Jesus ug gitugyan aron ilansang siya sa krus. **27** Unya gikuha sa mga sundalo sa gobernador si Jesus ngadto sa Praetorium ug gitigom ang tibook kasundalohan. **28** Gihuboan nila siya ug gisuloban ug dagtom pula nga kupo. **29** Unya nagbuhat sila ug tunokong purongpuron ug gibutang kini sa iyang ulo, ug sungod sa iyang tuo nga kamot. Nagluhod sila sa iyang atubangan ug nagbiaybiay kaniya, nga nag-ingon, “Ibayaw, ang Hari sa mga Judio!” **30** Ug giluwaan nila siya, ug gikuha ang sungkod ug gibulanan siya sa ulo. **31** Sa dihang gibaybiay na nila siya, gihubo nila ang kupo kaniya ug gisul-ob ang iyang kaugalingon mga bisti, ug gidalan siya palayo aron ilansang na iya sa krus. **32** Sa dihang migawas na sila, nakita nila ang tawo nga gikan sa Cyrene nga gingenlan ug Simon, nga gipugos nila sa pagkuyog kanila aron makahimo sa pagpas-an sa iyang krus. **33** Miabot sila sa dapit nga gingenlan ug Golgota, nga nagpasabot, “Ang Dapit sa Bagolbagol.” **34** Gihatagan nila siya ug ilimnon nga may sagol apdo. Apan sa dihang gitilawan niya kini, wala niya ginom. **35** Sa dihanggilansang na nila siya, gibahinbahin nila ang iyang mga bisti pinaagi sa pagripa. **36** Ug nanglignok sila ug nagtanaw kaniya. **37** Ibabaw sa iyang ulo nagbutang sila ug sumborg batok kaniya nga mabasa, “Mao kini si Jesus, ang hari sa mga Judio.” **38** Ang duha ka tulisan gilansang uban kaniya, ang usa anaa sa iyang tuo ug ang usa anaa sa iyang wala. **39** Kadotong mangagi nagbugabugal kaniya, maglingolingo sa ilang mga ulo. **40** ug nag-ingon, “Ikaw nga moguba sa templo ug motukod niini pag-usab sulod sa tulo ka adlaw, luwasa ang imong kaugalingon! Kong ikaw ang Anak sa Dios, kanaao gikan sa krus!” **41** Sa samang paagi ang mga pangulong pari nagbiaybiay kaniya, uban ang mga escriba ug mga kadagkoan, ug miuongon, **42** Nagluwas siya sa uban, apan dili niya maluwas ang iyang kaugalingon. Siya mao ang Hari sa Israel. Pasagdi siyang monaog sa krus, ug unya motuo kami kaniya. **43** Nagsalig siya sa Dios. Pasagdi ang Dios nga mayo moluwas kaniya karon kung pagbuot niya, tungod kay miuongon siya, “Ako ang Anak sa Dios.” **44** Ug ang mga tulisan nga gilansang sa krus uban kaniya misulti usab sa samang pagtamatay kaniya. **45** Karon gikan sa ikauonong nga takna ang kangiitgit miabot sa tibook yuta hangtod sa ika-siyam nga takna. **46** Sa pag-abot na ika-siyam nga takna, misinggit si Jesus uban ang kusog nga tingog ug miuongon, “Eli, Eli, lama sabachthani?” nga nagkahulogan, “Dios ko, Dios ko, nganong gibuyaan mo man ako?” **47** Sa dihang nadungog kini sa pipila niadtong nagtindog diito, miuongon sila, “Nagtawag siya kung Elias.” **48** Dihadiha ang usa kanila midagan ug nagkuha ug espongha, gipuno kini sa suka, gibutang sa usa ka bagakay nga sungkod, ug gihatag kini kaniya aron imnon. **49** Ang uban kanila miuongon, “Biyai siya nga maginustan. Tan-awon nato kung si Elias moabot aron sa paglulwas kaniya.” **50** Unya si Jesus misinggit pag-usab uban ang kusog nga tingog ug nagtugyan sa iyang espiritu. **51** Tan-awa, ang kurtina sa templo nagisip sa makaduha gikan sa taas hangtod sa ubos. Ug nauyog ang kalibutan, ug nangabuak ang mga bato. **52** Nangaabli ang mga lubnganan, ug ang mga lawas sa daghang mga balaon nga mga tawo nga ngangatulog gibangon. **53** Migawas sila sa mga lubnganan human sa iyang pagkabahawan, misulod sa balaang siyudad, ug napakita sa daghan. **54** Karon sa dihang ang kapitan sa kasundalohan ug kadtong mga nagbantay kung Jesus nakakita sa linog ug sa mga butang nga nahitabo, nangahadol sila pag-ayo ug miuongon, “Tinuod gayod nga Anak kini sa Dios.” **55** Ang daghang mga babye nga nagsundon kung Jesus gikan sa Galilea nga nag-atiman kaniya anaa diito ngalantaw sa halayo. **56** Uban kanila si Maria Magdalena, si Maria nga inahan ni Santiago ug ni Jose, ug ang inahan sa mga anak ni Zebedee. **57** Sa pagkagabi na, miabot ang adunahan nga tawo gikan sa Arimatea, nga gingenlan ug Jose, nga usa usab ka disipulo ni Jesus. **58** Miduol siya kung Pilato ug gipangayo ang lawas ni Jesus. Unya si Pilato nagmando aron ihatag kini kaniya. **59** Gikuha ni Jose ang lawas, giputos kini ug hinlo nga linong panapton, **60** ug gibutang kini sa kaugalingon niyang bag-o nga lubnganan nga iyang gitabas ngadto sa bato. Unya giligid niya ang usa ka dakon bato ngadto sa pultahan sa lubnganan ug milakaw. **61** Atua didto si Maria Magdalena ug usa pa ka Maria, nga naglignok atbang sa lubnganan. **62** Sa pagkasundon adlaw, nga mao ang adlaw human ang Paggpandama, ang mga pangulong pari ug ang mga Pariseo nagtigom kauban ni Pilato. **63** Miuongon sila, “Sir, nahinumdoman namo nga sa dihang buhi pa ang malimbongan, siya miuongon, ‘Paggkahuman sa tulo ka adlaw

mabanhaw ako pag-usab.' **64** Busa pagsugo nga ang lubnganan bantayan gayod hangtod sa tulo ka adlaw. Kay kung dili ang iyang mga disipulo moadto ug kawaton siya ug moingon sa katawhan nga, 'Nabanhaw siya gikan sa mga patay.' Ug ang ulahi nga paglingla mahimong mas labaw pa kaysa nahiuna." **65** Si Pilato miington kanila, "Pagkuha ug guwardiya. Lakaw ug bantay kini pag-ayo." **66** Busa miadto sila ug gibantayan pag-ayo ang lubnganan, gisilyohan ang bato ug gibutangan ug guwardiya.

28 Karon paglabay sa Adlaw nga Igpapahulay, samtang nagbanagbanag na padulong sa umang adlaw sa semana, si Maria Magdalena ug ang laing Maria miabot aron motan-aw sa lubnganan. **2** Tan-awa, adunay kusog nga linog, kay ang anghel sa Ginoo mikanaog gikan sa langit, miabot ug giligid ang bato, ug milingkod niiri. **3** Ang iyang panagway sama sa kilat, ug ang iyang bisti sama ka puti sa nieve. **4** Ang mga guwardiya nangurog sa kahadlok ug nahimong sama sa patay nga mga tawo. **5** Ang anghel mitubag sa mga babaye ug miington kanila, "Ayaw kahadlok, kay nasayod ako nga nangita kamo kang Jesus, nga gilansang sa krus. **6** Wala niya dinihi, apan nabanhaw na sama sa iyang giingon. Dali ug tan-awa ang dapit diin ang Ginoo mihgida. **7** Lakaw pagdali ug sultihang iyang mga disipulo, 'Nabanhaw siya gikan sa mga patay. Tan-awa, moadto siya una kaninyo sa Galilea. Dido makita ninyo siya.' Tan-awa, giingnan ko na kamo." **8** Ang mga babaye mibiya pagdali sa lubnganan uban sa kahadlok ug dakong kalipay, ug midagilan aron sultihan ang iyang mga disipulo. **9** Tan-awa, si Jesus mitagbo kanila ug miington, "Tanang pagdayeg." Ang mga babaye miduol, migunit sa iyang tiil, ug misimba kaniya. **10** Unya miington si Jesus kanila, "Ayaw kahadlok. Lakaw ug sultihang akong mga igsoon nga mobiya paingon sa Galilea. Makita nila ako didto." **11** Karon samtang nagpadulong ang mga babaye, tan-awa, ang pipila ka mga guwardiya miadto sa siyudad ug gisulthian ang mga pangulong pari sa tanan nga nahitabo. **12** Sa dihang ang mga pari nakigtagbo sa mga kadagkoan ug naghisgot sa maong panghitabo uban kanila, gihatagan nila sa dakong kantidad nga salapi ang mga sundalo. **13** ug giingnan sila, "Ingra ang uban, 'ang mga disipulo ni Jesus miabot sa kagabhiom ug mikawat sa iyang lawas samtang nangatulog kami.' **14** Kung kining maong balita makaabot ngadto sa gobernador, danihoni name siya ug kuhaon ang bisan unsang kabalaka gikan kaninyo." **15** Busa gikuha sa mga sundalo ang salapi ug gibuhat ang gitugon kanila. Kining maong balita mikaylap taliwala sa mga Judio ug naipadayon hangtod karong adlawa. **16** Apan ang napulo ug usa ka mga disipulo nangadto sa Galilea, ngadto sa bukid nga giingon ni Jesus kanila. **17** Sa dihang nakita nila siya, gisimba nila siya, apan ang pipila nagduhaduha. **18** Si Jesus miduol kanila ug nakigsulti kanila ug miington, "Ang tanang kagahom gihatag kanako sa langit ug sa yuta. **19** Busa panglakaw kami ug paghimo ug mga disipulo sa tanang kanasoran. Bawtismohi sila sa ngalan sa Amahan, Sa Anak, ug sa Balaang Espiritu. **20** Tuldoi sila sa pagtuman sa tanang butang nga akong gisugo kaninyo. Ug tan-awa, ako mag-uban kaninyo sa kanunay, bisan sa kataposan sa kalibutan." (aiōn g165)

Marcos

1 Mao kini ang sinugdanan sa ebanghelyo ni Jesu-Cristo, ang Anak sa Dios. **2** Ingon sa nahiulat sa Isaia ang propeta, "Tan-awa, akong ipadala ang akong mensahero sa imong atubangan, ang usa nga moandam sa imong agianan. **3** "Ang tingog sa usa ka tawo nagtagwato ngadto sa kamingawan, 'Himoa nga andam ang dalan sa Gino, Himoa ang iyang agianan nga tul-id.'" **4** Sa pag-abot ni Juan, siya nangbawtismo didto sa kamingawan ug nagwali sa pagbawtismo sa paghinulsol alang sa kapasyaloan sa mga sala. **5** Ang tanang nasod sa Judea ug ang tanang mga tawo sa Jerusalem miadto kaniya. Sila gibawtismohan pinaagi kaniya didto sa Suba sa Jordan, samtang nagsugid sila sa ilang mga sala. **6** Nagsul-ob si Juan ug sapot nga balahibot sa kamelyo, aduna siyay panit nga bakos sa iyang hawak, ug mikao siya ug mga dulon ug ihalas nga dugos. **7** Nagwali siya ug nag-ingon, "Ang usa ka tawo moabot sunod kanako nga mas gamhanan pa kay kanako, ug dili ako takos bisan pa sa pagyukbo aron sa paghubad sa hikot sa iyang sandalays. **8** Ako magabawtismo kaninyo sa tubig, apan siya magabawtismo kaninyo sa Balaang Espiritu." **9** Nahitabo niadtong mga adlaw nga si Jesus niabot gikan sa Nazaret sa Galilea, ug siya gibawtismohan pinaagi ni Juan didto sa Suba sa Jordan. **10** Sa nihaw-as na si Jesus sa tubig, nakita niya ang kalangitan nga naabli ug ang Espiritu mikunsad kaniya sama sa salampati, **11** samtang ang tingog migawas sa kalangitan, "Ikaw ang akong pinalanggang anak. Nahimut kaayo ako kanimo." **12** Unya ang Espiritu diha-diha nagpugos kaniya sa pagpagawas ngadto sa kamingawan. **13** Siya atua sa kamingawan sa 40 ka mga adlaw, ug siya gitintal ni Satanas. Uban siya sa mga ihalas nga mga mananap, ug ang mga anghel nag-alagad sa iyang mga gikinahanlangan. **14** Karon human gidakop si Juan, si Jesus niabot ngadto sa Galilea ug gimaltala ang ebanghelyo sa Dios, **15** ug nag-ingon, "Ang takna natuman na, ug ang gingharian sa Dios haduol na. Paghinulsol ug tuohi ang ebanghelyo." **16** Ug paglabay sa daplin sa dagat sa Galilea, nakita niya si Simon ug Andres ang igoosong lalaki ni Simon nga nag-itsa sa pukot ngadto sa dagat, kay sila mangingisda man. **17** Si Jesus miington kaniila, "Sundot kanako, ug himoon ko kamo nga mangingisda sa mga tawo." **18** Dih-a-diha ilang gibiyaan ang ilang mga pukot ug misunod kaniya. **19** Sa paglakaw ni Jesus sa unahan, nakita niya si Santiago ang anak nga lalaki ni Sebedeo ug si Juan ang iyahang igoosong nga lalaki; atua sila sa balangay nga nanagtapak sa mga pukot. **20** Gitawag dayon niya sila; gibiyaan nila ang ilang amahanoga sa Sebedeo sa balangay kauban ang sinuholan ng aya sulugoon, ug misunod sila kaniya. **21** Ug sa pag-adto sa Capernaum, diha-diha sa Adlaw ng Igpapahulay misulod siya sa sinagoga ug nanudlo. **22** Nahibulong sila sa iyang pagtulon-an, tungod kay siya nagtudlo kanila iringon sa usa nga adunay katungod ug dili sama sa mga manunulat sa balaod. **23** Unya didto sa ilang sinagoga may usa ka tawo nga adunay dili hinlo nga espiritu. Misinggit siya. **24** "Unsay mahimo namo kanimo, Jesus nga taga-Nazaret? Mianhi ka ba aron sa pagdaot kanamo? Nasayod ako kung sikinsa ka. Ikaw ang usa nga Balaan sa Dios!" **25** Gibadlong ni Jesus ang demonyo ug miington, "Paghilom ug lawas diha kaniya!" **26** Pagkahuman ang dili hinlo nga espiritu nagpalukupa kaniya, ang dili hinlo nga espiritu misinggit uban sa kusog nga tingog ug migawas gitikan kaniya. **27** Ang tanang tawo nangahibulong, busa naggangut-anay sila sa usag-usa, "Unsa kini? Usa ka bag-o nga pagtulon-an nga adunay kagahom! Iyang gimandoan bisan ang dili hinlo nga mga espiritu, ug sila mituo kaniya." **28** Dih-a-diha ang mga balita mahitungod kaniya migawas bisan asa ngadto sa tanang rehiyon nga nakalibot sa Galilea. **29** Dih-a-diha pagkahuman nila ug biya sa sinagoga, miadto sila sa balay ni Simon ug Andres, uban kang Santiago ug Juan. **30** Karon ang ugangang babaye ni Simon naghigida tungod sa sakit nga hilatan. Dih-a-diha dayon ilang gisulituan si Jesus mahitungod kaniya. **31** Busa miadto siya, gigunitan niya ang kamot, ug gipatinodog niya; ang hilatan mibiya kaniya, ug siya nagsugod sa pag-alagad kanila. **32** Sa dihang gabii na, human misalop ang adlaw, ilang gidala ngadto kaniya ang tanang mga masakiton o gisudlan ug mga demonyo. **33** Ang tibuk siyudad nagtakop tanan sa pulitan. **34** Giayo niya ang daghang mga masakiton uban sa mga nagklain-laing mga balatian, ug gihinginlan ang daghang mga demonyo. Apan wala niya tugot ang mga demonyo sa pagsugilong tungod kay sila nakaila kaniya. **35** Sayo kaayo siya nibangon samtang ngitngit pa; mibiya siya ug miadto sa awaaw nga dapit, ug nag-

ampo siya didto. **36** Si Simon ug kadtong uban niya nangita kaniya. **37** Ila siyang nakaplagan, ug miington sila ngadto kaniya. "Ang tanan nangita kanimo." **38** Miington siya, "Moadto kita sa laing dapit, gawas ngadto sa palibot sa lungsod, aron ako magwali usab didto. Mao kana ang akong gianhi dinihi aron sa pagbuhut." **39** Miadto siya sa tibuk Galilea, nagwali siya didto sa ilang mga sinagoga ug iyang gihinginlan ang mga demonyo. **40** Usa ka sanglahon ang miadto kaniya; siya nagpakuiloy kaniya samtang siya naglubod. Siya miington kaniya, "Kung buot nimo, mamahimo mo akong hinloan." **41** Mibati ug kaluoy, gituy-od ni Jesus ang iyang kamot ug gihikap siya, nga nag-ingon ngadto kaniya, "Buot ako. Mahinlo ka." **42** Dih-a-diha ang sangla mibiya kaniya, ug nahimma siya nga hinlo. **43** Si Jesus higpit nga nagpasidaan kaniya ug gipadala dayon siya sa layo, **44** miington si Jesus ngadto kaniya, "Siguroha nga dili ka manugilong ngadto sa uban, apan lakaw, ipakita ang imong kaugalingon ngadto sa pari, ug ihalad ang mga butang alang sa imong pagkahinlo nga gimando ni Moises, isip pagpamatudog ngadto kanila." **45** Apan migawas siya ug nagsugod sa pagsulti sa tanan. Ang tawo nagpakuayan pag-ayo sa pulong mao nga si Jesus dili na wagasnon sa pag-adto sa mga lungsod; kinahanglan siya nga magpabilin didto sa kamingawan nga mga dapit aron ang mga tawo mo-adto kaniya gikan sa bisan asa.

2 Sa dihang mibalik si Jesus sa Capernaum human sa pipila ka mga adlaw, ang mga tawo didto nakadungog nga siya naa sa balay. **2** Busa daghan kaayo ang nagtakop nga didto wala nay luna alang kanila sa sulod, wala bisan sa palibot sa pulitan. Si Jesus mitudlo sa pulong ngadto kanila. **3** Ang pipila miabot ngadto kang Jesus ug nagdala sa paralisado nga tawo; upat ka mga tawo ang nagdayong kaniya. **4** Sa dihang sila dili makaduol tungod sa mga panon, ilang gihawa ang atop sa taas kung asa siya nagbarog. Sa dihang sila nagkalot ug bangag niini, ilang gipaubos ang hidgaanan kung asa ang paralisado nga tawo naghigida. **5** Sa pagkakita sa ilang pagtuo, si Jesus miington ngadto sa paralisado nga tawo, "Anak, ang imong mga sala napasyalo na." **6** Apan adunay pipila sa mga iscriba nga naglingkod didto nga ngangatarongan sa ilang mga kasingkasing, **7** "Giunsa niining tawo sa pagsulti niuning paagiha? Siya nagpasipal! Kinsa ang makapasyalo sa mga sala apan ang Dios lamang?" **8** Dihadiha si Jesus, nga nasayod sa iyang espiritu kung unsa ang ilang gihunuhuna sulod sa ilang mga kaugalingon, miington ngadto kanila, "Nganong kamo naghunuhuna niini sa iyyong mga kasingkasing?" **9** Unsang mas sayon sa pag-ingon ngadto sa paralisado nga tawo, "Ang imong mga sala napasyalo na' o sa pag-ingon nga 'Barog, dad-a ang imong hidgaanan, ug lakaw?" **10** Apan aron kamo masayod nga ang Anak sa Tawo adunay katungod sa kalibutan aron sa pagpasyalo sa mga sala," siya miington ngadto sa paralitiko, **11** "Ako moingon kanimo, barog, dad-a ang imong banig, ug pauli sa imong balay." **12** Siya mibarog ug dihadihila gidalan ang banig, ug migawas sa balay sa atubangan nilang tanan. Busa silang tanan nahibulong ug naghatag sa paghimaya ngadto sa Dios, ug sila miington, "Kami wala nakakita sa bisan unsa nga sama niini." **13** Siya miadto pag-usab sa linaw, ug ang tanan nga paron miadto kaniya, ug siya nagtudlo kanila. **14** Sa iyang paglabay, iyang nakita si Levi nga anak ni Alpheus, ug naglingkod sa dapit nga bayran ug buhis ug siya miington kaniya, "Sundot kanako." Siya mibarog ug misunod kaniya. **15** Samtang si Jesus nagkaon sa balay ni Levi, daghan ang kobrador ug buhis ug makasasala nga mga tawo nga nagkaon uban ni Jesus ug sa iyang mga disipulo, tungod kay daghan ang nagsunod kaniya. **16** Sa dihang ang mga iscriba, nga mga Pariseo, nakakita nga si Jesus nagkaon uban sa mga makasasala nga mga tawo ug kobrador ug buhis, sila miington sa iyang mga disipulo, "Nganong siya nagkaon man uban sa mga kobrador ug buhis ug makasasala nga mga tawo?" **17** Sa dihang si Jesus nakadungog niini siya miington ngadto kanila, "Ang mga tawo nga lig-on ug lawas dili manginahanglan ug mananambal; kadtong lamang mga tawo nga nagsakit ang manginahanglan niini. Ako wala moanhi aron tawgon ang mga matarong nga tawo, apan sa makasasala nga mga tawo." **18** Ang disipulo ni Juan ug ang mga Pariseo nagpuasa. Sila miabot ug miington kaniya, "Nganong ang mga disipulo ni Juan ug ang mga disipulo sa mga Pariseo nagpuasa, apan ang imong mga disipulo wala magpuasa?" **19** Si Jesus miington ngadto kanila, "Mahimo ba nga ang abay sa kasal magpuasa samtang ang pamanhonon uban pa kanila? Samtang anaa pa ang pamanhonon uban kanila sila dili makapuasa. **20** Apan ang mga adlaw moabot nga ang pamanhonon pagakuhaon gikan kanila, ug niadtong mga adlawa, sila magpuasa. **21** Walay tawo motahi ug bag-o nga panapton ngadto sa daan nga panapton, tungod kay ang tapak magisi

gikan sa daan, ug mosomat pa ang pagkagisi niini. **22** Walay tawo nga mobutang ug bag-o nga bino ngadto sa daang sudlanan nga panit, kung iya kanang buhaton ang bino makagisii sa mga panit ug ang bino mayabo, ug ang sudlanan nga panit usab. Hinuon, ibutang ang bag-o nga bino ngadto sa bag-o nga sudlanan nga panit.” **23** Sa Adlaw nga Igppahulay si Jesus miadto sa pipila ka mga kaumahan sa lugas, ug ang iyang mga disipulo nagsugod sa pagpangutlo sa mga lugas ug gikoan kini. **24** Ug ang mga Pariseo miington kaniya, “Tan-awa, nganong sila nagbuhut ug butang nga dili subay sa balaod nga buhaton sa Adlaw nga Igppahulay?” **25** Siya miington ngadto kaniila, “Wala ba ninyo nabasa kung unsa ang gibuhut ni David sa dihang siya nanginahanglan ug gigutom, siya ug ang mga tawo nga kauban niya?” **26** Giunsa niya pag-adto sa balay sa Dios kadtong si Abiatar pa ang labaw nga pari, ug siya mikaon sa tinapay sa atubangan, diin kini supak sa balaod nga mokaon ang si bisan kinsa gawas sa mga pari; apan iyang gihatag ang pipila niini niadtong mga kauban niya?” **27** Si Jesus miington, “Ang Adlaw nga Igppahulay gibuhut alang sa mga tawo, dili nga tawo alang sa Adlaw nga Igppahulay. **28** Busa ang Anak sa Tawo Ginoos usab sa Adlaw nga Igppahulay.”

3 Usab si Jesus naglakaw paingon sa sinagoga, ug ang tawo nga mikupos ang kamot ato. **2** Milantaw sila kaniya aron tan-awon kung iya ba siyang ayohon sa Adlaw nga Igppahulay. Nangita sila ug hinungdan aron pasanginlan siya sa sayop nga binuhutan. **3** Nag-ingon si Jesus ngadto sa tawo nga mikupos ang kamot, “Bangon ug tindog dinihi sa taliwala sa kadaghanan.” **4** Unya miington siya ngadto sa mga tawo, “Kini ba subay sa balaod nga magbuhut ug mayao sa Adlaw nga Igppahulay o magbuhut ug makadato; aron sa pagluwas sa kinabuhi, o sa pagpatay?” Apan nanghilomi sila. **5** Mitan-aw siya sa palibot ngadto kaniila nga anaay kasuko, uban ang kasubo sa katig-a sa ilang kasingkasing, ug siya nagsulti ngadto sa tawo, “Ituy-od ang imong kamot.” Gituy-od niya kini ug gipahuli ni Jesus ang iyang kamot. **6** Dihadiba dayon ang Pariseo miigawas ug nagpatigayon ug panagtingom uban sa mga sakop ni Herodes, ug sila naglaraw batok kaniya nga patyon siya. **7** Unya si Jesus mipalayo uban sa iyang mga disipulo ngadto sa dagat. Ug ang dako nga panon sa katawhan misunod gikan sa Galilea ug Judea, **8** gikan sa Jerusalem, Edumea ug unahan sa Jordan, ug palibot sa Tiro ug Sidon. Ang dako nga panon sa katawhan nakadungog sa tanan iyang nabuhut, ug sila miadto kaniya. **9** Nagsulti siya sa iyang mga disipulo nga andamond ang balangay alang kaniya tungod kay ang duot sa panon baga kaayo, tingali madat-ogan nila siya. **10** Daghan ang iyang naayo, daghan kaayo nga ang tanan nga adunay mga balatian midutog pag-ayo kaniya; nagaloom sila nga makahikap lang una kaniya. **11** Sa matag higayon nga ang mga mahugaw nga mga espiritu makakita kaniya, mangatumba sila sa iyang atubangan ug mosinggit, ug moingon sila, “Ikaw ang Anak sa Dios.” **12** Gimandoan niya sila ug hugot nga dili siya ipaila. **13** Mitungas siya ngadto sa bungtod, ug gitawag niya kadtong buot niya, ug sila miadto kaniya. **14** Gipili niya ang Napulog Duha (nga iyang gingaranlan nga mga apostoles), aron nga sila mahimo nga makauban niya ug siya mahimong magpadala kaniila aron sa pagwali, **15** ug aron makabaton ug katungod nga mochingilin sa mga demonyo. **16** Iyang gipili ang Dapulog Duha: ngadto kang Simon nga iyang gihatagan ug pangalan nga Pedro; **17** Si Santiago ang anak ni Sebedeo, ug si Juan ang igsoon nga lalaki ni Santiago (nga iyang gihatagan ug ngalan nga Boanerges, nga mao, ang mga anak sa dalugdog); **18** ug si Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago ang anak ni Alfeo, Tadeo, si Simon nga Patriyota, **19** ug si Judas Iscariote, nga magbuhid kaniya. **20** Unya miuli siya sa balay, ug ang panon sa katawhan nagtigom pag-usab busa dili na sila makahimo bisan sa pagkaon. **21** Sa dihang ang iyang pamilya nakadungog mahitungod niini, miigawas sila aron sa pagdakop kaniya, tungod sila nag-ingon, “Wala na siya sa maayong panghunahuna.” **22** Ang mga manunulat sa balaod nga milugsong gikan sa Jerusalem nag-ingon, “Siya gisudlan ni Beelzebul,” ug, “Pinaagi sa magmamando sa mga demonyo iyang gihingilan ang mga demonyo.” **23** Gitawag sila ni Jesus ngadto kaniya ug miington kaniila sa mga sambingay, “Unsaon ni Satanas paghingilin kang Satanas? **24** Kung ang gingharian nabahin batok sa iyang kaugalingon, kana nga gingharian dili na makatindog. **25** Kung ang balay nabahin batok sa ilang kaugalingon, kana nga balay dili gayod makahimo sa pagtindog. **26** Kung si satanas mobarog batok sa iyang kaugalingon ug mabahin, dili siya makahimo sa pagtindog, apan moabot ang kataposan. **27** Apan walay bisan usa nga makasulod ngadto sa balay sa kusgan nga tawo ug kawaton ang iyang mga kabtangan nga dili hiktan una ang kusgan

nga tawo. Unya kawaton niya ang iyang mga kabtangan gikan sa iyang balay. **28** Sultihan ko kamo sa tinuod, ang tanang mga sala sa mga tawo mahimong mapasaylo, bisan ang tanang pagpasipala nga ilang gipasipala; **29** apan kung kinsa kadtong magpasipala batok sa Balaang Espiritu dili makaangkon sa kapasayloan, apan kana nga tawo hukman hangtod sa walay kataposang sala.” (**aión g165, aiónios g166**) **30** Nagulti niini si Jesus tungod kay nag-ingon sila, “Aduna siyay mahugaw nga espiritu.” **31** Ang iyang inahan ug iyang mga igsoon nga lalaki miabot ug sila mitindog sa gawas. Nagpadala sila alang kaniya ug gitawag nila siya. **32** Ang panon nanglingkod palibot kaniya, ug nakigsulti sila kaniya. “Ang imong inahan ug mga igsoon nga lalaki anaa sa gawas, ug buot nila nga masayod kung asa ka.” **33** Gitubag niya sila, “Kinsa ang akong inahan ug akong mga igsoon nga lalaki?” **34** Mitan-aw siya sa palibot niadtong nanglingkod palibot kaniya ug nag-ingon, “Tan-awa, ania ang akong inahan ug akong mga igsoon nga lalaki! **35** Kay kung kinsa kadtong nagbuhut sa kabuton-on sa Dios, kana nga tawo mao ang akong igsoon nga lalaki, igsoon nga babaye, ug inahan.”

4 Unya siya nagsugod na usab sa pagtudlo daplin sa lanaw. Usa ka dako kaayo nga panon sa katawhan nagtigom mialirong kaniya, busa misakay siya ngadto sa usa ka sakay ug gituklod ngadto sa lanaw, ug milingod siya niini. Ang tanang panon anaa sa daplin sa tubig sa baybag. **2** Nagtudlo siya kaniila ug daghang mga butang pinaagi sa mga sambingay, ug si iyang pagtudlo, miington siya kaniila: **3** “Paminaw, ang magpupugas miadto alang sa pagpugas. **4** Samtang siya naagpugas, ang ubang mga binhi nangahulog sa dalan, ug ang mga langgam miabot ug mituka kaniila. **5** Ang ubang mga binhi nangahulog sa kabatoan, kung diin wala kaayo'y yuta. Dihadiba sila miturok, tungod ang yuta dili lawom. **6** Apan sa dihang ang adlaw misubang, nangalawos sila tungod kay sila wala makagamot, ug sila nangalaya. **7** Ang ubang mga binhi nangahulog taliwala sa tunokong mga tanom. Ang tunokong mga tanom mitubo ug naglumos kaniila. Kana nga binhi wala mibunga ug lugas. **8** Ang ubang mga binhi nangahulog ngadto sa maayong yuta ug mihatag ug lugas sa pagturok ug pagtubo niini. Kana nga binhi mibunga ang uban 30, uban 60, ug ang uban 100 ka pilo kung unsa ang natonom.” **9** Siya miington, “Si bisan kinsa nga adunay igdulongog aron mamati, tugot siyang magpatalinghog.” **10** Sa dihang si Jesus nag-inusara, kadtong suod kaniya ug kauban ang napulo ug duha nangutana kaniya mahitungod sa mga sambingay. **11** Siya miington ngadto kaniila, “Kaninyo gihatag ang mga kahibulongan sa gingharian sa Dios. Apan sambingay lamang alang niadtong tanan nga anaa sa gawas, **12** aron nga sa dihang sila motan-aw, oo sila makakita, apan dili makakat-on, ug aron nga sa dihang sila maminaw, oo sila makadungog, apan dili makasabot, o kaha sila mabalik ug ang Dios mopasaylo kaniila.” **13** Siya miington, “Wala ba kamo makasabot niini nga sambingay? Unsaon unya ninyo pagkasabot sa uban pa nga mga sambingay? **14** Ang magpupugas naagpugas sa pulong. **15** Mao kini ang mga napugas sa pulong nila, dihadiba dayon miabot sa kahabon ug mikuhada sa pulong naipugas kaniila. **16** Mao kini ang mga napugas sa batoon nga yuta, nga sa pagkadungog nila sa pulong, dihadiba dayon nagdawat niini uban ang kalipay; **17** Sila wala makagamot sa ilang kaugalingon, apan naglahutay lamang sa makadiyot; unya, sa dihang mipatigbabaw ang pagslayor o paglutos tungod sa pulong, sila mapandol dayon. **18** Ang uban mao kadtong napugas taliwala sa tunokong mga tanom. Kini ang mga nakadungog sa pulong, **19** apan ang kahangawa sa kalibutan, ang pagkamalimbongan sa mga bahandi, ug ang mga tinguba alang sa ubang mga butang, misulod ug milumos sa pulong, ug nahimo kining dili mabuhagahan.” (**aión g165**) **20** Kadtong napugas sa maayong yuta, mao kadtong ang nakadungog sa pulong ug nagdawat niini ug naghatag kini sa bunga, ug uban 30, ug uban 60, ug ang uban 100 ka pilo kung unsa ang natonom.” **21** Si Jesus miington kaniila, “Magdala ba kamo ug lampara sa sulod sa balay aron ibutang kini ilalom sa usa ka basket, o ilalom sa hidgaandan?” Dad-on ninyo kini sa sulod ug ibutang ninyo sa usa ka patunganan sa lampara. **22** Kay walay gitagoan, nga dili matabaloan, ni ang tanang butang nga natago, nga dili madayag sa kahayag. **23** Kung bisan kinsa ang adunay igdulongog sa pagparati, magpatalinghog siya.” **24** Siya miington kaniila, “Matnguni kung unsa ang inyong nadungog, kay ang sukdanan nga inyong gamiton, mao ang sukdanan nga madawat ninyo; ug mas labaw pa ang inyong makuhua. **25** Tungod kay si bisan kinsa ang anaa, pagahatagaan pa siya ug labaw pa, ug si bisan kinsa ang nawad-an, gikan kaniya pagakuhaan bisan pa kung unsa ng naangkon niya.”

26 Si Jesus miuong, "Ang ginghamian sa Dios sama sa usa ka tawo nga nagpugas sa mga binhi sa yuta. **27** Matulog siya ug mobangon, gabii ug adlaw; ug ang binhi manalinsing ug mitubo, bisan wala siya makabalo kung giunsa. **28** Ang yuta mamunga ug lugas sa iyang kaugalingon, mahuna ang dahon, unya ang uhay, unya ang matimgas nga lugas nga anaa sa uhay. **29** Apan sa dihang ang lugas mahinog na, dihadihia dayon gipagawas niya ang garab tungod kay ang ting-an niyabot na." **30** Siya miuong, "Sa unsa nato ikatandati ang ginghamian sa Dios ug unsa ang sambingay nga mahimo natong gamiton aron sa pagpasabot niini? **31** Sama kini sa usa ka liso sa mustasa, nga sa dihang ipugas kini mao kini ang pinakagamay sa tanang mga liso nga gipugas sa yuta. **32** Apan sa dihang gitanom na kini, mitubo kini ug nahimong labing dako labaw sa tanang mga tanom sa tanaman. Maghatag kini sa dagkong mga sanga, bisan gani ang mga langgam sa kalangitan makahimo sa ilang mga salag ilalom sa landong niini." **33** Uban sa daghang mga sambingay nga sama niini gisulti niya ang pulong ngadto kaniya, hangtod nga makahimo pa sila sa pagpatalinghog. **34** Apan wala siya magsulti kaniila nga dil pinaagi sa usa ka sambingay. Apan sa tago gipasabot niya ang tanang mga butang sa iyang kaugalingon nga disipulo. **35** Nianang adlawna, sa pag-abot sa kagabion, siya miuong kaniila, "Mangadto kita sa tabok." **36** Busa gibyaan nila ang panon. Ang mga disipulo nagdala kung Jesus uban kaniila, sanglit atua na siya sa sakayan. Ang ubang mga sakayan uban usab kaniya. **37** Nagusugod didto ang usa ka mapintas nga unos inurbanan sa paghangin, ug ang mga balod mibuba sa sakayan, ug ang sakayan hapit na mapuno sa tubig. **38** Apan si Jesus sa iyang kaugalingon anaa sa ulin, natulog nga nagaunlan. Gipukaw nila siya, nga nag-ingon, "Magtutudlo, wala ka bay pagpakabana nga hapit na kita mangamatay?" **39** Mibangon siya, gibadlong ang hangin, ug miuong ngadto sa dagat, "Hilom, paghurong." Ug ang hangin mihunong, ug adunay usa ka dakong kalinaw ditto. **40** Siya miuong kaniila, "Nganong nangahadol man kamo? Wala pa ba giapon kamoy pagtu?" **41** Napuno sila sa dakong kahadol ug sila miuong sa usag-usa, "Kinsa man kini, nga bisan ang hangin ug ang dagat nagatuman man kaniya?"

5 Miabot sila sa tabok sa lanaw, sa rehiyon sa Gerasenon. **2** Sa dihang si Jesus mihiwas-as sa bangka, ang usa ka tawo nga adunay hugaw nga espiritu mitagbo kaniya. Migawas siya gikan sa mga lubnganan. **3** Ang tawo nagpuyo sa mga lubnganan. Wala na gayoy makapugong kaniya, bisan pa gani ang kadena. **4** Siya kaniadto kanunay gigopas sa mga kadena ug mga puthaw sa iyang tiil. Gibugto niya ang mga kadena ug ang puthaw nabungkag. Walay bisan usa nga kusgan ang makapugong kaniya. **5** Matag gabii ug adlaw sa mga lubnganan ug sa mga kabukiran, nagasinggit siya ug iyang ginasaamaran ang iyang kaugalingon sa hait nga mga bato. **6** Sa dihang iyang nakita si Jesus sa layo, midagan siya ngadto kaniya ug miluhod sa iyang atubangan. **7** Nagsinggit siya sa makusog nga tingog, "Unsa ng akong buhaton diha kanimo, Jesus, Anak sa Labing Hataas nga Dios? Nagpakiluoy ako kanimo sa ngalan sa Dios, ayaw ako paantos." **8** Tungod kay si Jesus nag-ingon kaniya, "Gawas diha sa tawo, ikaw nga mahugaw nga espiritu." **9** Siya nangutana kaniya, "Unsay ang imong ngalan?" Siya mitubag kaniya, "Akong ngalan kasundalohan, tungod kay daghan kami." **10** Nagpakiluoy siya kaniya sa makadaghan nga higayon nga dili sila ipagawas sa maong rehiyon. **11** Karon ang dakong pundok sa mga baboy nagkaon didto sa bungtod. **12** Sila nanghangyo kaniya, sa pag-ingon, "Ipadala kami ngadto sa mga baboy; tugot kami nga makasulod kaniila." **13** Siya nagtugot kaniila sa pagbuhut niana. Ang mga mahugaw nga mga espiritu migawas ug misulod sa mga baboy, ug ngadalidali sila palugsong sa bungtod ngadto sa lanaw. Adunay mga 2,000 ka mga baboy ang nangalunod sa lanaw. **14** Ang mga tawo nga nag-atiman sa mga baboy midagan ug nagsumpong ngadto sa siyudad ug sa kabukiran kung unsa ang nahitabo, ug daghan ang mga tawo ang nangadto aron sa pagtan-aw kung unsa ang nahitabo. **15** Miadto sila kang Jesus, ug sa dihang ilang nakita nga nailigkod didto ang tawo nga gigamhan sa mga demonyo, nakasiniña ug anaa na sa iyang maayong panghunahuna—ang tawo nga adunay mga kasundalohan sa mga demonyo—ang mga tawo nangahadol. **16** Kadto nakakita kung unsa ang nahitabo ngadto sa tawo nga gigamhan sa mga demonyo nag-ingon niadtong nangabot kung unsa ang ilang nakita, ug il usaib gisulti ang mahitungod sa mga baboy. **17** Kadto kawathan nga naabot didto nanghangyo kung Jesus nga mobiya sa ilang rehiyon. **18** Ang tawo nga gigamhan kaniadto sa demonyo midul kang Jesus sa dihang mosakayna sa sila sa bangka, nga hapit na mobiya. Ang tawo nanghangyo kaniya kung mahimo ba nga mokuyog kaniya. **19** Si Jesus

wala nagtugot nga siya mouban kaniila, apan nag-ingon. "Pauli sa imong panimalay ug sa imong katawhan, ug ingna sila nga ang Ginoong nagpamuhut kanimo, ug unsang kaluoy ang gipatagamtan kanimo." **20** Busa ang tawo mibiya ug iyang gimantala sa Decapolis kung unsa ang gibuhut ni Jesus kaniya. Ug silang tanan natingala. **21** Sa dihang si Jesus mitabok balik sa bangka sa pikas tampi, ang dakong panon sa katawhan nag-aliron kaniya, ug nagtindog siya sa daplin sa lanaw. **22** Usa ka pangulo sa sinagoga, usa ka tawo nga gingenlan ug Jairus, sa dihang nakit-an niya si Jesus, mihapa siya sa tilian ni Jesus. **23** Nagpakiluoy siya sa makadaghan nga higayon, nga nag-ingon, "Ang akong gamay nga anak nga babaye hapit na mamatay. Nagpakiluoy ako kanimo, kuyog kanako ug itapiion ang imong kamot sa iya aron siya maulian ug mabuho." **24** Si Jesus miuban kaniya ug ang baga nga panon sa katawhan misundon kaniya, ug nagdudot palibot kaniya. **25** Karon adunay usa ka babaye nga nag-antos sa dugo nga naggawa kaniya sulod sa dose ka tuig. **26** Hilabihan ang iyang pag-antos sa pagpatimaton sa daghan mga mananambal. Gigasto niya ang tanan niyang salapi aron siya mamaayo. Apan wala gayod siya naaoy, hinuon misamot pa. **27** Iyang nadungnon ang balita mahitungod kang Jesus. Busa nagsunod siya kaniya samtang naglakaw siya ngadto sa dakong panon, ug iyang gigunitan ang iyang kupo. **28** Kay siya miuong, "Kung ako lang magunitan ang iyang bisti, ako mamaayo." **29** Sa dihang siya naggunit kaniya, ang pagdugo miundang, ug nabati niya sa iyang kaugalingon nga naaoy siya sa iyang balatian. **30** Nasayar ni Jesus sa iyang kaugalingon nianang tungora nga adunay gahon nga migawas gikan kaniya, ug miliing siya sa panon sa katawhan ug nangutana, "Kinsa man ang migunit sa akong bisti?" **31** Ang iyang mga tinun-an nag-ingon kaniya, "Imong nakita nga ang mga panon sa katawhan nagdudot kanimo, ug moingon ka, 'Kinsa ang migunit kanako?'" **32** Apan si Jesus mitan-aw sa palibot aron iyang makita kung kinsa ang nagbuhut niini. **33** Ang babaye nasayod kung unsa ang nahitabo kaniya, ug busa midul siya ngadto kaniya nga adunay kahadol ug nangurog ug mihana sa atubangan ni Jesus ug gisulti niya ang tanang kamatuoran. **34** Siya miuong kaniya, "Babaye, ang imong pagtuo ang nakaayo kanimo. Lakaw uban ang kalinaw ug mamahimsoq ka, gawasnon ka gikan sa imong balatian." **35** Samtang nag-istorya siya kaniya, ang mga tawo miabot gikan sa balay sa pangulo sa sinagoga, nga nag-ingon, "Ang imong anak nga babaye namatay na. Nganong hasolon pa man ang magtutudlo?" **36** Apan sa dihang iyang nadungnon kung unsa ang ilang giingon, si Jesus miuong sa pangulo sa sinagoga, "Ayaw kahadol. Salig lang." **37** Wala niya tugot ngang uban mokuyog kaniya, gawas lang kang Pedro, Santiago, ug Juan, nga igsoon ni Santiago. Unya miabot na sila sa balay sa pangulo sa sinagoga. **38** Nakita ni Jesus ang daghang katawhan nga naguol, kadtong katawhang naghilak ug kadtong nagdangoingoy. **39** Sa dihang nakasulod na sila sa balay, miuong siya kanila, "Nganong nagsubo kamo ug nganong naghilak kamo? Kining batawa wala namatay apan natulog lang." **40** Ila li siyang gikatawan. Apan iyang gipagaws silang tanan. Unya iyang giuban ang amahan sa bata ug ang inahan ug iyang mga kauban, ug misulod sa kwarto kung diin gibutang ang bata. **41** Iyang gigunitan ang bata sa iyang kamot, miuong siya kaniya, "Talitha koum," buot ipasabot "Batang babaye, ako moingon kanimo, bangon." **42** Dihadiba ang bata mibangon ug milakaw (kay siya dose na ang pangidaron). Ang mga tawo hilabihan ang katingala ug kahibulong. **43** Siya hugot nga nagsasidaan kaniila nga kinahangla nga walay bisan usa ang makahibalo mahitungod niini. Ug sila iyang giingnana nga hatagan siya ug pagkaon.

6 Si Jesus mibiya gikan didto ug miabot sa iyang lungsod nga pinuy-anan, ug ang iyang mga disipulo misundon kaniya. **2** Sa pag-abot sa Adlaw nga lgpapahulay, siya nagtugot kaniila didto sa sinagoga. Daghan sa mga nagpatalinghog kaniya nakurat. Sila miuong, "Diiñ niya naukha kining iyang mga gipanuldo?" "Unsa kining kaalam nga gihatag sa Dios kaniya?" "Unsa kining mga milagro nga gipamuhut sa iyang mga kamot?" **3** Dili ba mao man kini ang panday, nga anak ni Maria, ug ang igsoon nga alaki ni Santiago ug Jose ug Judas ug Simon? Dili ba nga ang iyang igsoon nga mga babaye kauban man nato diinhi?" Ug sila nasina kang Jesus. **4** Si Jesus miuong kaniila, "Ang propeta adunay kadungganan gawas sa iyang lungsod nga pinuy-anan ug sa iyang kaugalingong kaparyentihan, ug sa iyang kaugalingong panimalay." **5** Wala siya nakabuhut sa bisan unsang gamhanang mga butang didto, gawas sa pagtapiion sa iyang mga kamot sa pipila ka mga masakiton nga tawo ug pag-ayo kaniila. **6** Ang ilang pagkawalay pagtuo nakapahibulong kaniya. Siya miadto palibot sa ilang mga baryo aron sa pagtudo. **7** Gitawag niya ang napulo ug duha ngadto

kaniya ug gipadala sila nga tinagduha; siya mihatag kanila ug katungod ngadto sa mga dili hinlo nga espiritu, 8 ug giingnan niya sila nga dili magdala ug bisan unsa sa ilang panaw gawas sa sunkod. Kinahanglan dili sila magdala ug tinapay, walay panudlanan sa manlilimos, ug walay salapi sa ilang mga bakos, 9 apan magsut ug sandalays, ug dili magsul-ob ug duha ka mga bisti. 10 Siya miington, "Sa matag higayon nga mosulod kamo sa balay, pabilin diheto hangtod kamo mobiya. 11 Kung adunay dapit nga dili magdawat kaniño o maminaw kaniño, sa pagbiya niyo nianang dapita, itatak ang abog nga anaa sa inyong mga til, aron sa pagpamatuod batok kanila." 12 Nanglakaw sila ug gimantala nga ang mga tawo kinahanglan nga mobiya sa ilang mga sala. 13 Ilang giinginlin ang daghang mga demonyo, ug gidihogon sa lana ug giayo ang daghang masakiton nga mga tawo. 14 Nadungog kini ni Haring Herodes, kay ang ngalan ni Jesus nahirong bantogan. Ang pipila miington, "Si Juan nga Tigbawtismo nabanhaw gikan sa mga patay ug tungod niini, kining mga milagrosong gahom nagakahitabo kaniña." 15 Ang pipila miington, "Siya si Elias." Apan ang uban miington, "Siya usa ka propeta, sama sa mga propeta sa karaang mga panahan." 16 Apan nadungog kini ni Herodes, siya miington, "Si Juan, nga akong gipapunggotan, nabanhaw." 17 Tungod kay si Herodes mismo nagpakuha ug nagsadakop kang Juan ug gibilanggo siya tungod kang Herodias, nga asawa sa iyang igsoon nga si Felipe, tungod kay si Herodes nakigminyo kaniña. 18 Kay si Juan nag-ingon kang Herodes, "Dili uyos sa balaod alang kaniño nga makipuyo sa awasa sa imong igsoon." 19 Si Herodias nagtagana sa iyang kaugalingon batok kung Juan ug buot niya siyang patyon. Apan dili niya kini mahimo, 20 kay si Herodes nahadlok kang Juan, ug siya nasayod nga siya matarong ug balaon nga tawo. Busa si Herodias kanunay nagpanalipod kaniña. Sa dihang madungog niya nga mosangyaw si Juan, ang iyang mensahe makapasuko kaniña, ug bisan pa niana siya gihipon malipay nga mamatid kaniña. 21 Apan miabot ang adlaw nga nakahigayon si Herodias sa pagbuhat: sa adlaw nga natawhan ni Herodias nagkumbira siya alang sa iyang mga opisyal, sa iyang mga magmamando, ug sa mga pangulo sa Galilee. 22 Ang anak nga babaye ni Herodias miadto ug misayaw alang kanila, ug siya nakapahimut kang Herodes ug sa iyang mga dinapit sa panhipon. Ang hari miington sa bata nga babaye, "Pangayo kanako sa bisan unsa nga imong gusto ug ihatag ko kini kaniño." 23 Nanumpa siya kaniña nga miington, "Bisan unsa nga imong pangayoon kanako, igahatag ko kaniño, hangtod sa katunga sa akong gingharian." 24 Migawas siya ug miington sa iyang inahan, "Unsay akong pangayoon kaniño?" Siya miington, "Ang ulo ni Juan nga Tigbawtismo." 25 Siya nagdali pagbalik sa figomanan sa hari ug miington kaniña. "Buot kong ihatag mo kanako karon dayon, ug ibutang sa bandihado, ang ulo ni Juan nga Tigbawtismo." 26 Naguol pag-ayo ang hari, apan tungod sa iyang gisaad, ug alang sa iyang mga dinapit, dili siya makahimo sa pagbalibad sa iyang gihangyo. 27 Busa gipadala sa hari ang usa ka sundalo gikan sa iyang guwardiya ug gimandoan siya sa pagdala kaniya sa ulo ni Juan. Ang guwardiya miadto ug gipunggutan siya sa bilanggoan. 28 Gidala niya ang ulo ni Juan nga gibutang sa bandihado ug gihatag ngadto sa bata nga babaye, ug ang bata naghatag sa iyang inahan. 29 Sa pagkadungog niini, ang iyang mga disipulo miabot ug nagkuha sa iyang patay nga lawas ug gipahigda kini sa lubnganan. 30 Ang mga apostoles nagtigom palibot kang Jesus, ug sila miington kaniya sa tanan nga ilang nabuhut ug gipanudio. 31 Miington siya ngadto kanila, "Umari kamo sa awaaw nga dapit ug mopahulay kadal." Tungod kagdaghan ang mangabot ug manghawa, ug wala na silay kahigayon sa paglilaylipay, walay panahon bisan sa pagpangaon. 32 Mipalayo sila sa sakayan padulong sa awaaw nga dapit nga sila lamang. 33 Apan daghang tawo ang nakakita kanila nga mibiya ug sila nakaiba kanila. Nanagan sila didto gikan sa tanang lungsod, ug sila nakauna pag-abot kanila. 34 Sa pag-abot niya, nakita ni Jesus ang dakong panon; gibati siya ug tumang kaluoy alang kanila, tungod kay sila sama sa mga karnero nga walay magbalantay. Busa misugod siya sa pagtudlo kanila sa daghang mga butang. 35 Sa dihang hapon na, ang iyang mga disipulo miadto kaniya ug miington, "Awaaw kini nga dapit ug hapon na kaayo. 36 Ipalakaw sila aron mangadto sila sa kasibit nga dapit ug ngadto sa mga baryo ug aron makapalit ug pagkaon alang sa ilang mga kaugalingon." 37 Apan siya mitubag ug miington kanila, "Kamo maoy maghatag kanila ug pagkaon." Miington sila ngadto kaniña, "Manglakaw ba kami ug magpalit sa tinapay nga ngakantidad sa 200 ka denaryo ug ihatag kanila aron aduna silay makanon?" 38 Miington siya kanila, "Pila kabukoo tinapay ang inyong dala? Lakaw ug tan-awa." Sa pagkahibalo nila, sila miington, "Lima ka tinapay ug

duha ka isda." 39 Gimandoan niya ang tanang katawhan nga maglingkod nga nagkapundok diha sa lunhaw nga sagbot. 40 Nagpundok sila nga nanglingkod; mga pundok sa tinag 100 ug tinag 50. 41 Sa pagkuha niya sa lima ka tinapay ug sa duha ka isda, ug mihangad sa langit, gipanalanginan niya ug gipikaspikas ang tinapay ug gihatag sa mga disipulo aron ipang-apod-apod ngadto sa panon. Ang duha ka isda iyang gibahin sa ilang tanan. 42 Naangaon silang tanan hangtod nga sila nangabusog. 43 Gipanguha nila ang mga pinikaspikas nga tinapay, napuno ang napulo ug duha ka mga bukag, ug pipila usab ka mga isda. 44 Karon adunay 5, 000 ka mga lalaki ang nakakaon sa mga tinapay. 45 Dihidiha dayon iyang gipasakay ang iyang mga disipulo sa sakayan ug mag-una kaniña diito sa pikas babin, sa Betsaida, samtang siya sa iyang kaugalingon naggpalakaw sa panon palayo. 46 Sa pagkawala nila, mitungas siya sa bukid aron sa pag-ampo. 47 Pag-abot sa kagabhiom, ug ang sakayan anaa na karon sa tungatunga sa linaw, ug siya nag-inusara sa yuta. 48 Nakita niya nga sila naglisod sa gayong sa sakayan, kay ang hangin mikusokuso kaniña. Sa ika-upat nga takna sa kagabhiom siya miadto kanila, nga naglakaw sa linaw, ug buot niya nga molabay kanila, 49 apan sa pagkakita nila nga siya naglakaw sa linaw, naghunahuna sila nga siya usa ka multo ug sila naninggit, 50 kay silang tanan nakakita kaniña ug nangahadlok. Apan dihidiha dayon siya nagsulti kaniña ug miington, "Pagmaisog! Ako kini! Ayaw kahadlok." 51 Misakay siya sa sakayan uban kanila, ug ang hangin miundang na sa paghuros; ug sila nahihibulog pag-ayo kaniña. 52 Kay wala nila masabti ang mahitungod sa mga tinapay, apan ang ilang mga hunahuna hinay sa pagsabot. 53 Sa nakatabok na sila, midungo sila sa yuta sa Genesaret ug giangkla ang sakayan. 54 Sa pagaona nila sa sakayan, dihidiha dayon ang mga tawo nakaila nga si Jesus kadtio. 55 Ang mga tawo nanagan sa tibuk rehiyon ug nagsugod sila pagdala sa mga masakiton nga amaa sa duyan padulong kaniña, bisan asa nga nadungog nila nga siya moabot. 56 Bisan asa siya mosulod nga mga baryo o mga siyudad, o mga kaumahan, ilang gipangbutang ang mga masakiton sa merkado, ug sila nagpakuilo kaniña nga sila makahikap lamang bisan sa tumoy sa iyang bisti, ug sa kadaghan na mohikap niini mamaayo.

7 Ang mga Pariseo nanagigom kauban ni Jesus, kauban sa mga eskriba nga naggikan sa Jerusalem. 2 Ilang nakita nga ang uban sa iyang disipulo miikaon sa ilang tinapay uban ang kahugaw, kana mao, ang wala kapanghunaw, sa ilang mga kamot. 3 (Alang sa mga Pariseo ug sa tanang mga Judio, sila dili mangaon gawas kung sila makapanghunaw sa ilang mga kamot; sila nagagunit gihipon sa tulumanon sa ilang mga katigulangan. 4 Sa dihang ang mga Pariseo moabot gikan sa merkado, sila dili mangaon hangtod nga sila makapanghinalo sa ilang kaugalingon. Ug adunay lain pag sulondon nga ilang ginatuman bisan lisod, apil ang paghinalo sa mga kopa, mga til, bulawan nga sudlanan, ug bisan ang likongkaran sa kanan-an.) 5 Ang mga Pariseo ug ang mga eskriba nangutana kung Jesus, "Nganong ang imong mga disipulo wala magkinabuhi sumala sa tulumanon sa mga katigulangan, tungod kay sila nangaona sa ilang tinapay nga walay pagpanghunaw sa ilang mga kamot?" 6 Siya miington, "Si Isaia nanagna babin kaninyo mga tigpakaaron-ingnon, siya misulat, 'Kining katawhan nagpasidungog kanako uban sa ilang ngabil, apan ang ilang kasingkasing layo kanako.' 7 Walay silbi ang ilang pagdayeg ngi gihalad kanako, gitudlo ang balaod sa katawhan isip tinuonan." 8 Inyong gisalikway ang kasugoan sa Dios ug paspas nga nihupto sa tulumanon sa tawo." 9 Siya miington, "Sayon kaniño ang pagsalikway sa kasugoan sa Dios aron inyong mahuptan ang inyong tulumanon!" 10 Tungod kay si Moises miington, "Tahora ang inyong amahan ug ang inyong inahan," ug, "Siya nga mosulit ug daotan sa iyang amahan o inahan, sa pagkatinuod mamatay gayod." 11 Apan kamo miington, "Kung ang tawo moingon ngadto sa iyang amahan o inahan, 'Bisan unsa nga tabang nga madawat niyo gikan kanako mao ang Corban,'" (kana ginaingon nga, 'Gihatag sa Dios') - 12 unya kamo wala na magtugot kaniya sa pagbuhat sa bisan unsa alang sa iyang amahan o sa iyang inahan. 13 Inyong gihimo ang kasugoan sa Dios nga walay bili sumala sa inyong tulumanon nga inyo gihapong gipaspasapa. Ug daghan nga managsamang butang nga inyong gihimo." 14 Iyang gitawag pag-usab ang panon ug miington kanila, "Pamati kanako, tanan kaninyo, ug sabta. 15 Walay makapahugaw sa tawo nga gikan sa gawas kung kini mosulod kaniña. Ang makapahugaw sa tawo mao ang mogawas kaniña." 16 Ang mahinungdanong mga sinulat wala maapil vs. 16. Kung si bisan kinsa nga tawo nga adunay dalungan, siya papaminawa. 17 Karon si

Jesus mibiya sa panon ug misulod sa balay, ang iyang mga tinun-an nangutana kaniya mahitungod sa sambingay. **18** Si Jesus miington, "Kamo ba wala pa gihapon makasabot? Wala ba ninyo makita nga bisan unsa nga mosulod sa tawo gikan sa gawas dili makahugaw kaniya. **19** tungod kay kini dili man muadto sa iyang kasingkasing, apan kini mopaingon sa iyang tyan ug unya mugawas ngadto sa kasilysa." Niini nga pulong gihimo ni Jesus nga ang tanang pagkaon nahihoon na. **20** Siya miington, "Kini ang makapahugaw sa tawo nga mao ang mogawas kaniya. **21** Kay gikan sa kinasuloran sa tawo, mogawas sa kasingkasing, magahimo ug daotang hunahuna, pagpakighilawas gawas sa kaminyoon, pagpangawat, pagpatay, **22** pagpanapaw, kahakog, pagkadautan, pagpanlimbong, kaulag, kasina, pagbutangbutang, paggarbo, binuang. **23** Kining tanang mga daotan naggikan sa sulod, ug mao ang makapahugaw sa tawo." **24** Nitindog siya gikan didto ug miadto padulong sa rehiyon sa Tyre ug Sidon. Siya misulod sa balay ug dili siya buot nga adunay usa nga masayod nga siya atu didto. **25** Apan siya dili matago. Apan sa kalit lang ang babayekinsa adunay gamayng anak nga babaye nga adunay hugaw nga espiritu— kini nga babaye nakadungog bahin kung Jesus usg miduol siya ug miluhod sa iyang tilan. **26** Karon ang babaye usa ka Griyego, nga taga-Fenicia ang kailwat. Nagpakuiloy siya kaniya nga palayason ang demonyo gikan sa iyang anak nga babaye. **27** Siya miington kaniya, "Kinahanglan pakon-on una ang kabataan. Tungod kay dili saktong kuhao ang tinapay sa mga bata ug ilabay sa mga iro." **28** Apan siya mitubag ug miington ngadto kaniya, "Oo, Gino, bisan ang mga iro ilawom sa lamesa mokaon sa munho sa mga bata." **29** Siya miington ngadto kaniya, "Tungod kay ikaw misulti niini, gawasnon ka nga molakaw. Ang demonyo mugawas sa imong anak nga babaye." **30** Siya mibalik sa iyang panimalay ug iyang nakita ang bata nga naghiga sa iyang higdaanan, ug wala na ang demonyo. **31** Miadto siya pag-usab sa gawas gikan sa rehiyon sa Tyre ug miadto agi sa Sidon sa dagat sa Galilea nga rehiyon sa Decapolis. **32** Ilang gidala ang usa ka tawo nga bungol ug amang, ug sila nagpakuiloy kung Jesus aron ipandong ang iyang kamot kaniya. **33** Iyang gikuha siya gikan sa pundok sa tago, ug iyang gibutang ang iyang mga tudio sa iyang mga dalonggan, ug pagkahrung niyang luwa, iyang gihikap ang dilia. **34** Siya mihangad sa langit; siya nanguphang ug miington kaniya, "Ephphatha," kana ginaingon, "Bukat!" **35** Gihimo ni Jesus nga ang iyang mga dalonggan makadungog, ug makausa gikuha niya ang nakapugong sa iyang dila nga siya dili makasolti, mao nga siya karon makasolti na ug maayo. **36** Iyang gisugo siya nga dili kini isulti kung bisaan kinsa. Apan hinuron, sa dihang nagmando siya kanila nga magpakahilom, misamot hinuron sila pagsugilon mahitungod niini. **37** Sila hingpit nga nahibulong, nga nag-ingon, "Iyang gibuhat ang tanan pag-ayo. Gihimo niya nga bisan ang bungol makadungog ug ang amang makasulit."

8 Niadtong mga adlawa, aduna na usab usa ka dakong panon, ug sila walay makaon. Si Jesus nagtawag sa iyang mga disipulo ug miington kaniila, **2** "Hilabihan ang akong kaluoy sa panon, tungod kay sila nagpadayon nga nakig-urban kanako sulod na sa tulo ka adlaw ug wala silay makaon. **3** Kung ako silang papaupon sa ilang panimalay nga wala makakaon sila mangaluya didto sa dalan. Ug ang pipila kini gikan pa sa layo." **4** Ang iyang mga disipulo mitubag kaniya, "Asa man kita magkuha ug igo nga tinapay sa awa-aw nga dapit aron tagbawon kining katawhan?" **5** Siya nangutana kanila, "Pila kabuok tinapay ang anaa kaninyo?" Sila miington, "Pito." **6** Siya nagsugo sa panon nga manglingkod sa yuta. Gikuha niya ang pito ka mga tinapay, ug human siya nakapasalamat, iyang gipikaspikas ang mga tinapay ug gihatag kini sa iyang mga disipulo ug giapod-apod. Busa giapod-apod na nila kini sa panon. **7** Aduna usab silay pipila ka qagmay nga isda, ug human siya nakapasalamat alang kanila, nagsugo siya sa mga disipulo aron sa pag-apod-apod usab niini. **8** Sila nangoan ug nangatagbow. Ug ilang gihipos ang nabilin nga pagkaon gikan sa mga pinikaspikas nga bahin, kini pito ka bukag nga puno. **9** Adunay mga 4, 000 ka mga lalaki didto. Gipapauli sila ni Jesus. **10** Dihadiha dayon misakay siya sa sakayan uban sa iyang mga disipulo, ug sila miadto sa rehiyon sa Dalmanuta. **11** Unya ang mga Pariseo migawas ug misugod sa pagpakiglantug kaniya. Sila nangita kaniya ug usa ka timailhan nga gikan sa langit, aron sa pagsulay kaniya. **12** Siya minghiwawa ug lawom sa iyang espiritu ug miington, "Nganong nangita man ug usa ka timailhan kini nga mga kaliwanan? Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, walay timailhan nga ihatag niini nga kaliwanan?" **13** Unya mibiya siya kanila, misakay na usab

sa sakayan, ug mibiya ug miadto sa pikas babin sa linaw. **14** Karon ang mga disipulo nakalimot sa pagdala ug tinapay uban kanila. Wala na silay bisan usa kabuok tinapay sa sakayan. **15** Siya naugpahimangno kanila ug miington, "Pagbantay ug pag-amping batok sa patubo sa mga Pariseo ug sa patubo ni Herodes." **16** Ang mga disipulo naglalisa sa usag-usa, "Tungod kay wala na kitay tinapay." **17** Si Jesus nasayod niini, ug siya miington kanila, "Nganong naglalisa man kamo kung wala nay tinapay? Wala ba gihapon ninyo makita? Wala ba gihapon ninyo masabti? Gipaluya na ba ninyo pag-ayo ang inyong mga kasingkasing?" **18** Aduna kamoy mga mata, dili ba kamo makakita? Aduna kamoy mga dalunggan, dili ba kamo makadungog? Wala ba kamo nakahinundom? **19** Sa dihang akong gipikaspikas ang tinapay taliwala sa 5, 000, pila ka bukag ang napuno sa pinikaspikas nga tinapay nga inyong nadala?" Sila mitubag kaniya, "Napulo ug duha." **20** Ug sa dihang akong gipikaspikas ang pito ka tinapay taliwala sa 4, 000, pila ka bukag ang napuno nga inyong nadala?" Sila mitubag kaniya, "Pito." **21** Siya miington, "Wala ba gihapon kamo makasabot?" **22** Sila miadto sa Betsaida. Ang mga tawo didto nagdala kaniya ug usa ka tawong buta ug nagpakuiloy kung Jesus nga hikapon siya. **23** Gigunitan ni Jesus ang tawong buta pinaagi sa iyang kamot, ug giagak siya pagawas sa baryo. Sa dihang naluwaan na niya ang iyang mga mata ug gitapion niya ang iyang kamot kaniya, nangutana siya kaniya, "Aduna ka na bay nakita?" **24** Mihangad siya, ug miington, "Nakita ko ang mga tawo. Apan daw sama sila sa mga kahoy nga naglakawlkaw." **25** Unya gitapion na usab niya ang iyang mga kamot sa iyang mga mata, ug ang tawo mitubag sa iyang mata, ang iyang panan-aw nahibalik, ug nakita niya ang tanang butang nga tin-aw na. **26** Gipapauli siya ni Jesus paingon sa iyang panimalay ug miington, "Ayaw pagsulod sa lungsod." **27** Si Jesus milakaw pagawas uban sa iyang mga disipulo didto sa mga baryo sa Cesarea Filipos. Didto sa dalan nangutana siya sa iyang mga disipulo, "Kinsa man kuno ako sumala sa gisulit sa mga tawo?" **28** Sila mitubag kaniya ug miington, "Si Juan nga magbabawtismo. Ang uban miington, 'Si Elias,' ug ang uban, 'Usa sa mga propteta.' **29** Siya nangutana kanila, "Apan kinsa man ako alang kaninyo?" Mitubag si Pedro nga nag-ingon kaniya, "Ikaw ang Cristo." **30** Ug si Jesus naugpahimangno kanila nga dili manugilon kung bisaan kinsa mahitungod kaniya. **31** Siya nagsugod sa pagtudlo kanila nga ang Anak sa Tawo kinahanglan nga mag-antos sa daghang mga butang, igasalikway sa mga kadagkoan ug sa mga pangulog pari ug sa mga eskriba, pagpatyon, ug mabanhaw pag-usab human sa tulo ka adlaw. **32** Gisulit niya kini sa tin-aw. Unya si Pedro nagdala kaniya sa daplin ug nagsugod sa pagbadulong kaniya. **33** Apan si Jesus milingi ug mit-anaw sa iyang mga disipulo ug unya gibadlong niya si Pedro ug miington, "Palayo kanako Satanas! Kay wala ka magpakabana sa mga butang sa Dios, apan sa mga butang sa mga tawo." **34** Unya iyang gitawag ang panon ug ang iyang mga disipulo, ug siya miington, "Kung kinsa ang buot mosunod kanako, kinahanglan gayod niya ilimod ang iyang kaugalingon, ug mopas-an sa iyang krus, ug mosunod kanako. **35** Kay bisaan kinsa kadton buot moluwus sa iyang kinabuhi makabsan niini, ug kinsa kadton makabsan sa iyang kinabuhi tungod kanako ug alang sa ebanghelyo mamaluwas niini. **36** Unsa man ang makuhha sa usa ka tawo, kung maangkon niya ang tibuk kalibutan, ug unya mawad-an sa iyang kinabuhi? **37** Unsa man ang ikahatag sa usa ka tawo nga baylo alang sa iyang kinabuhi? **38** Bisan kinsa kadton magakaulaw kanako ug sa akong mga pulong niining mananapaw ug makasasala nga kaliwanan, ikaulaw usab siya sa Anak sa Tawo pag-abot niya sa himaya sa iyang Amahan uban sa balaang mga manulonda."

9 Miington si Jesus kanila, "Sa pagkatinuod ako magaingon kaninyo, adunay pipila kaninyo nga nagtindog dinihi nga dili makatilaw ug kamatayon nga dili pa nila makita ang gingharian sa Dios nga moabot uban sa gahom." **2** Paglabay sa unom ka adlaw, giuban ni Jesus si Pedro, Santiago, ug si Juan ug gidala sila sa taas nga bikid nga sila lamang. Unya nausab ang iyang panagway sa ilang atubangan. **3** Ang iyang bisti misilaw pag-ayo, hilabihan ang kaputi, nga walay mangalaba sa kalibutan nga arang makaputpi. **4** Unya si Elias uban si Moises mitungha ngadto kanila, ug sila nagsulihanay uban ni Jesus. **5** Si Pedro mitubag ug miington kung Jesus, "Rabbi, maayo alang kanato nga ania kita dinihi ug kinahanglan mohimmo kami ug tulo ka pasilonganan. Tugot kami nga mobuhat ug usa alang kanimo, usa alang kung Moises, ug usa alang kung Elias." **6** (Tungod kay si Pedro walay masayod kung unsay isulti. Ang mga disipulo nalisang.) **7** Ang panganoon miabot ug milandong kanila. Unya ang usa ka tingog migula gikan sa panganoon, "Kini ang akong hinigugmang Anak. Paminaw

kaniya." 8 Sa kalit lang, sa dihang sila mitan-aw sa palibot, wala na silay nakita nga uban kanila, apan si Jesus lamang. 9 Samtang sila nanglugong sa bikid, siya nagmando kanila sa dili pagpanugilon kung unsa ilang ilang nakita, hangtod nga ang Anak sa Tawo mabanhang gikan sa mga patay. 10 Busa ilang gitago ang maong butang sa ilang mga kaugalingon, apan ilang gihisgotan sa ilang mga kaugalingon kung unsa ang buot ipasabot sa "mabanhang gikan sa mga patay." 11 Sila nangutana kaniya, "Ngano nga ang mga iscriba miington niga si Elias kinahanglan nga unang moabot?" 12 Siya miington kanila, "Si Elias mouna gayod pag-abot aron nga iyang mapasig-uli ang tanang butang. Unya nganong nasulat nga ang Anak sa Tawo kinahanglang mag-antos ug daghang mga butang ug ngang mga tawo magdumot kaniya? 13 Apan ako moington kaninyo niga si Elias miabot na, ug ilang gibubut kung unsa ang ilang buot buhaton kaniya, sumala sa gisulti sa kasulatan mahitungod kaniya." 14 Sa dihang sila mibalik kung asa nahimutang ang ubang mga disipulo, ilang nakita ang dakong panon palibot kanila, ug ang mga iscriba nakiglis uban kanila. 15 Sa dihang nakita nila si Jesus, ang tibukon panon nahibulong pag-ayo; sila midagan ngadto kaniya ug mihatag sa mainiton nga pag-abibi. 16 Iyang gipangutana ang iyang mga disipulo, "Mahitungod sa unsa ang inyong gilalisan uban kanila? 17 Usa sa panon mitubag kaniya, "Magtutudlo, akong gidalan kanimo ang akong anak nga lalaki; siya adunay espiritu nga naghimo kaniyng dili makasulti. 18 ug kini nahimong hinungdan nga siya magkiring-kirig ug malabay siya sa ubos; mobula ang iyang baba, mokagot ang iyang mga ngipon, ug dayon motusig. Akong gihangyo ang imong mga disipulo sa pagpangula niini gikan kaniya, apan dili sila mahimono." 19 Siya mitubag kanila, "Dili matinoohon nga kaliwatan, hangtod kanus-a ako mag-uban kaninyo? Hangtod kanus-a ba ako magapalibot kaninyo? Dad-a siya nganhi kanako." 20 Ilang gidalan ang batang lalaki ngadto kaniya. Sa dihang ang espiritu nakakita kang Jesus, kini dihadhiha milabay kaniya ngadto sa pagkiring-kirig. Ang batang lalaki natumba sa yuta ug nagbula-bula ang baba. 21 Si Jesus nangutana sa iyang amahan, "Unsa na kadugay nga siya sama niini?" Ang amahan miington, "Sukad sa iyang pagkabata. 22 Kini kanunay nga molabay kaniya ngadto sa kalayo o ngadto sa tubig ug misulay sa paglaglag kaniya. Kung ikaw makahimo sa paghubtah sa bisan unsa, kaluy-i kamii ug tabangi kami." 23 Si Jesus miington kaniya, "Kung ikaw makahimo? Ang tanang butang mahimo alang sa usa nga motuo." 24 Dihadhiha ang amahan sa bata misinggit ug miington, "Mituo ako! Tabangi ang akong pagka dili matinuohon!" 25 Sa dihang nakita ni Jesus ang panon nga nagdagan ngadto kanila, iyang gibadlong ang mahugaw nga espiritu ug miington, "Ikaw, amang ugbungol nga espiritu, ako nagmando kanimo, gula gikan kaniya, ug ayaw na gayod pagusulod ngadto kaniya pag-usab." 26 Kini misinggit ug gipakirig ang batang lalaki pag-ayo ug unya migula. Ang batang lalaki nahiwasama sa usa ka patay, labihan kaayo nga ang kadaghanan sa mga tawo nag-ingon, "Patay na siya." 27 Apan si Jesus migunit kaniya sa kamot ug gibangon siya, ug ang batang lalaki mitindog. 28 Sa dihang si Jesus miabot sa balay, ang iyang mga disipulo nangutana kaniya nga sila lamang, "Nganong wala man kami makahingilin niini?" 29 Siya miington kanila, "Kini nga matang dili mahinginlan gawas sa pag-ampo." 30 Sila mibya gikan ditdot ug milatas paingon sa Galilea. Si Jesus dili buot na may masayod nga si bisan kinsa kung asa sila, 31 kini siya natagudto sa iyang mga disipulo. Siya miington kanila, "Ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga kamot sa katawhan, ug ilia siyang patyon. Sa dihang siya mamatay na, human sa tulo ka adlaw siya mabanhang pag-usab." 32 Apan sila wala makasabot niining pahayag, ug sila nahadlok sa pagpangutana kaniya. 33 Sila miabot sa Capernaum. Sa dihang siya atua na sa balay iyang gipangutana ang iyang mga disipulo, "Unsa ang inyong gihisgotan samtang anaa sa dalan?" 34 Apan sila hilom lamang. Tungod kay naglalis sila sa matag-usa samtang anaa sa dalan mahitungod kung kinsa ang labing labaw. 35 Siya milingkod ug gitawag ang Napulog Duha sa paghiusa. Siya miington kanila, "Si bisan kinsa ang buot nga mahiuni, siya kinahanglan maulahi sa tanan ug sulugoon sa tanan." 36 Siya mikhuha ug gagmay nga bata ug gibutang siya sa ilang taliwala. Iyang gikugos ang bata sa iyang mga bukton ug miington ngadto kanila, 37 "Si bisan kinsa nga modawat sa maong bata pinaagi sa akong ngalan, siya usab nagadawat kanako, ug si bisan kinsa nga nagadawat kanako, siya wala nagadawat kanako lamang, apan sa usa usab nga nagspadala kanako." 38 Si Juan miington kaniya, "Magtutudlo, kami nakakita ug usa ka tawo nga nag-abog ug mga demonyo sa imong ngalan ug kami nagsanta kaniya, tungod kay siya wala man nagsunod kanato." 39 Apan

si Jesus miington, "Ayaw siya santaa. Tungod kay walay makahimo sa pagbuhat ug gamhanang mga buhat sa akong ngalan ug unya makahimo sa pagsulti sa bisan unsa nga daotang butang mahitungod kanako. 40 Si bisan kinsa nga dili batok kanato dapig kanato. 41 Si bisan kinsa nga mohatag kaninyo ug usa ka tasang tubig aron immon tungod kay kamo nahisakop kan Cristo, sa pagkatiniud sulthan ko kamo, dili mawala kaniya ang iyang ganti. 42 Si bisan kinsa nga mahimong hinungdan sa usa niining gagmayng mga bata nga mituot kanako aron mapandol, mas maayo alang kaniya nga higtan ug usa ka dakong galingan nga bato ang iyang ilog ug ihulog ngadto sa dagat. 43 Kung ang imong kamot mahimong hinungdan nga ikaw mapandol, putla kini. Mas maayo alang kanimo ang pagsulod ngadto sa kinabuhi nga pungklos kaysa adunay duha ka kamot ug moadto sa impiyerno, sa kalayo nga walay pagkakalpong. (Geenna g1067) 44 Ang labing maayo nga mga karaan nga kopya giwala kining mga pulong gikan sa bersikulo 44 ug 46, bersikulo 44 "nga diin ang ilang ulod dili mamatay ug ang kalayo dili mapalpong" 45 Kung ang imong til mahimong hinungdan nga ikaw mapandol, putla kini. Mas maayo alang kanimo nga mosulod sa kinabuhi nga putol ang til, kaysa adunay kay duha ka til, ug ilabay ngadto sa impiyerno. (Geenna g1067) 46 Tanawa ang "note" sa bersikulo 44. 47 Kung ang imong mata mahimong hinungdan nga ikaw mapandol, lugita kini. Mas maayo alang kanimo nga mosulod sa gingharian sa Dios nga adunay usa ka mata, kaysa adunay duha ka mata ug ilabay ngadto sa impiyerno. (Geenna g1067) 48 diin ang ilang ulod dili mamatay, ug ang kalayo dili mapalpong. 49 Kaya ang tanan pagaaasan sa kalayo. 50 Ang asin maayo, apan kung ang asin mawad-an sa iyang kaparat, unsaon man nimo pagpabalik nga moparat kini pag-usab? Pagbaton ug asin sa inyong mga kaugalingon, ug pagmalinawon sa matag-usa."

10 Si Jesus mibya sa maong dapit ug miadto sa rehiyon sa Judea ug sa lugar nga tabok sa Suba sa Jordan, ug panon sa katawhan miadto kaniya pag-usab. Siya nanuldo kanila pag-usab, sama sa iyang nabatasan nga pagabuhaton. 2 Ang mga Pariseo miadto kaniya ug nangutana, "Uyon ba kini sa balaod alang sa usa ka bana nga mobula ug iyang asawa?" Kini nga pangutana aron pagsulay kaniya. 3 Siya mitubag, "Unsa man ang gisugo ni Moises kaninyo?" 4 Sila miington, "Si Moises nagtugot sa usa ka tawo nga mosulat ug usa ka pagpamatuod sa panagbulag ug unya ipadala siya palayo." 5 "Kini tungod sa inyong gahi nga mga kasingkasing siya nagsulat kaninyo niining balaod." Si Jesus miington ngadto kanila. 6 "Apian gikan sa sinugdanan sa kabuhutan, 'Ang Dios nagbuhat kanila lalaki ug babaye.' 7 Kay mao kini ang hinungdan nga ang lalaki mobiya sa iyang amahan ug inahan ug makigtipon sa iyang asawa, 8 ug ang duha mahimong usa na ka unod. Busa dili na sila magpabilin nga duha, apan usa na ka unod." 9 Busa unsa ang gihiusa sa Dios, dili pagabulagan sa tawo." 10 Sa dihang sila ditdo na sa balay, ang mga disipulo nangutana kaniya pag-usab mahitungod niini. 11 Siya miington ngadto kanila, "Kinsa kadtong mobula sa iyang asawa ug makigminyo sa lain nga babaye nakapanapaw batok kaniya. 12 Ug kung siya mobula sa iyang baba ug makigminyo sa lain ngalaki, siya nakapanapaw." 13 Ang mga tawo nagdala sa ilang gagmay ng mga bata ngadto kaniya aron siya makahimo sa paghikap kanila, apan ang mga disipulo nagbadlong kanila. 14 Sa dihang nakita kini ni Jesus, siya nasuko kanila, ug miington ngadto kanila, "Tugot ang gagmay nga mga bata nga mopaduol kanako, ug ayaw sila pugni, tungod kay ang gingharian sa Dios iya sa sama kanila. 15 Sa pagkatiniud ako moington kaninyo, kinsa kadtong dili modawat sa gingharian sa Dios sama sa usa ka bata dili gayod makasulod niini." 16 Unya siya mikhuha ug mga bata ngadto sa iyang mga bukton ug gipanalanigan sila samtang iyang gibutang ang iyang mga kamot ngadto kanila. 17 Samtang siya nagsugod sa iyang panaw, usa ka tawo migukod ngadto kaniya ug miluhod sa iyang atubangan, ug nangutana, "Maayong Magtutudlo, unsa ang angay nakong buhaton aron mapanunod ang kinabuhing walay kataposan?" (aiōnios g166) 18 Ug si Jesus miington, "Nganong gitawag mo man ako nga maayo? Walay bisan usa nga maayo, gawas lamang sa Dios. 19 Ikaw nasayod sa mga sugo: Ayaw pagpatay, ayaw panapaw, ayaw pangawat, ayaw pagasaki ug mga bakak, ayaw panglimbong, tahora ang imong amahan ug inahan." 20 Ang tawo miington, "Magtutudlo, kining tanan nga mga butang akong gituman gikan sa panahon sa akong pagkabatan-on." 21 Si Jesus mitan-aw kaniya ug gihigugma siya. Siya miington ngadto kaniya, "Usa ka butang ang imong kulang. Ikaw kinahanglan ibaligya ang tanan nga anaa kanimo ug ihatag kini ngadto sa mga kabos, ug ikaw adunay handibi sa langit. Unya balik, sunod

kanako." 22 Apan kini nga mga pamahayag, siya nawad-an ug kadasig; siya nagmasulub-on ug milakaw palayo, tungod siya adunay daghang mga katigayonan. 23 Si Jesus mitan-aw sa palibot ug miington ngadto sa iyang mga disipulo, "Lisod gayod kini alang niadtong mga dato nga mosulod sa ginghamian sa Dios!" 24 Ang mga disipulo nahiulong sa iyang gipamulong. Apan si Jesus miington ngadto kanila pag-usab, "Mga anak, lisod gayod ang pagsulod didto sa ginghamian sa Dios! 25 Mas sayon alang sa usa ka kamelyo nya moagi sa bangga sa dagom, kay sa niadtong tawo nga dato sa pagsulod sa ginghamian sa Dios." 26 Sila nahiulong pag-ayo ug miington sa matag-usa. "Unya kinsa ra man ang maluwas?" 27 Si Jesus nagtan-aw kanila ug miington, "Sa mga tawo dili kini mahimo, apan mahimo sa Dios. Kay ang tanang butang mahimo sa Dios." 28 Si Pedro misugod sa pagsulti kanila, "Hinun, gibyaan namo ang tanang butang ug misundon kanimo." 29 Si Jesus miington, "Sa pagkatinuod ako mosulit kaninyo, walay usa nga mobiya sa iyang balay, o mga igsoong lalaki, o mga igsoong babaye, o inahan, o amahan, o mga anak, o kayutaan, alang kanako, ug alang sa ebanghelyo. 30 nga dili makadawat ug ginatos ka pilo sama sa ania karon niining kalibotana, mga balay, ug mga igsoong lalaki, mga igsoong babaye, mga inahan, ug mga anak, ug kayutaan, uban sa mga paglutos, ug ang kalibotan nga umaabot, kinabuhing walay kataposan. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Apan daghan ang nahiuna nga maulhi, ug ang maulhi mauliuna." 32 Sila naglakaw sa dalan patungas ngadto sa Jerusalem, ug si Jesus nag-una kanila. Ang mga disipulo natingala, ug ang mga nagsundon kanila nangahadlok. Urya gida ni Jesus ang Napulog Duhu ngadto sa daplin pag-usab ug nagsugod sa pagsulti kanila kung unsa ang umaabot nga mahitabo ngadto kanila: 33 "Tan-awa, motungas kita ngadto sa Jerusalem, unya ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga pangulong pari ug sa mga eskriba. Sila ang magahukom kaniya ngadto sa kamatayon ug itugyan nya ngadto sa mga Gentil. 34 Sila magbugbalugbal kaniya, lud-an siya, latigohon siya, ug itugyan siya ngadto sa kamatayon. Apan human sa tulo ka adlaw siya mabanhaw." 35 Si Santiago ug si Juan, mga anak nga lalaki ni Zebede, miduo kaniya ug miington, "Magtutuldo, buot namo nga magbuhut ka alang kanamo bisan unsa nga among pangayoon kanimo." 36 Siya miington ngadto kanila, "Unsa ang buot ninyo nga akong buhaton alang kaninyo?" 37 Sila miington, "Tugoti kami nga molingkod uban kanimo sa imong himaya, ang usa sa imong tuo nga kamot ug ang usa sa imong wala." 38 Apan si Jesus mitubag ngadto kanila, "Wala kamo masayod kung unsa ang inyong gipangayo. Makahimo ba kamo sa pag-inomi sa kopa nga akong paga-imnan o makalahutay sa bawtismo nga ibawtismo kanako?" 39 Sila miington ngadto kanila, "Makahimo kami." Si Jesus miington ngadto kanila, "Ang kopa nga akong paga-imnan, makanom kamo. Ug ang bawtismo nga ibawtismo kanako, makalahutay kamo. 40 Apan kinsa kadtong molingkod sa akong tuo nga kamot o sa akong wala nga kamot dili ako ang magahatag, apan kini alang niadtong maga giandaman." 41 Sa dihang ang ubang napulo ka disipulo nakadungog mahitungod niini, sila nagsugod ug kasuko pag-ayo ngadto kung Santiago ug Juan. 42 Si Jesus nagtawag kanila ngadto kaniya ug miington, "Kamo nasayod nga kadtong giisip nga magmamando sa mga Gentil maoy maghari kanila, ug ang ilang bililonh nga mga tawo naggamit sa katungod ngadto kanila. 43 Apan dili kini maoy pamaagi nganha kaninyo. Kinsa kadtong nangandoy nga mahimong labing dako nganha kaninyo kinahanglan mahimo ninyong sulugoon, 44 ug kinsa kadtong nangandoy nga mahimong labaw nganha kaninyo kinahanglan mahimong ulipon sa tanan. 45 Kay ang Anak sa Tawo wala moanhi aron alagaran, apan sa pag-alagad, ug motugyan sa iyang kinabuhi iginong usa ka lukat alang sa kadaghanan." 46 Sila miabot ngadto sa Jerico. Samtang siya mibiya sa Jerico uban ang iyang mga disipulo ug ang usa ka dakong panon sa katawhan, adunay usa ka tawo didto nga gipanganlan ug Bartimeos (siya anak nga lalaki ni Timeos), usa ka buta nga makiklimos nga naglingkod daplin sa dalan. 47 Sa dihang siya nakadungog kung Jesus nga Nasareno nga nagpadulong na, siya nagsugod ug singgit ug miington, "Jesus, Anak ni David, kaloy-i intawon ako!" 48 Daghan ang naabanglong sa buta nga tawo, nagsulti kaniya nga maghilom. Apan siya misinggit ug kusog pa gayod, "Anak ni David, kaloy-i intawon ako!" 49 Si Jesus miunong ug nagsugo nga siya tawgon. Sila nagtawag sa buta nga tawo, nga nag-ingon, "Pagsaisog! Tindog! Siya nagtawag kanimo" 50 lyang gilabay sa daplin ang iyang kupo, mikalit ug tindog, ug mipadul kung Jesus. 51 Si Jesus mitubag kaninyo ug miington, "Unsa ang buot nimo nga akong buhaton alang kanimo?" Ang buta nga tawo miington, "Rabbi, buot nako nga makadawat sa akong panan-aw."

52 Si Jesus miington, "Lakaw. Ang imong pagtuo ang nakayo kanimo." Dihadiha dayon siya nakadawat sa iyang panan-aw, ug misunod kaniya didto sa dalan samtang siya nagpadayon sa paglakaw.

11 Karon samtang nagpadulong sila ngadto sa Jerusalem, nagkaduol sila sa Betfage ug sa Betania, didto sa Bukid sa mga Olibo, si Jesus nagpadala sa iyang duha ka disipulo 2 ug giingnan sila, "Pangadto kamo sa baryo nga atbung kanato. Sa makasulod na kamo didto, makakita kamo ug usa ka asno nga wala pa sukad masakyi. Badbari kini ug dad-a dinihi kanako. 3 Kung adunay moingon kaninyo, 'Nganong gibuhut ninyo kini?' kinahanglan moingon kamo, 'Ang Ginoo nagkinahanglan niini ug iuli ra dayon kini.' 4 Nanglakaw sila ug ilang nakaplagan ang usa ka asno nga gihigot sa usa ka pultahan sa gawas sa dalan, ug gibadbaran nila kini. 5 Ang pipila nga mga tawo nga nagbarog didto ug nagsulti kanila, "Unsa kananay inyong gibuhut nga gibadbaran man kanan asno?" 6 Ug gisulithan nila sila sumala sa giingon ni Jesus kanila, ug gipalakaw sila sa mga tawo sa ilang panaw. 7 Gidala sa duha ka disipulo ang asno ngadto kung Jesus ug gihipin ang ilang mga bisti niini aron masaykan ni Jesus. 8 Daghang mga tawo nagbukhad sa mga panapton nila ngadto sa dalan, ug ang uban nagkataq sa mga sanga nga gipamutol nila gikan sa mga kaumahan. 9 Kadong nag-una kaniya ug kadtong nagsundon kaniya naninggit, "Hosana! Bulahan ang nag-anhi sa ngalan sa Ginoo. 10 Bulahan ang pag-abot sa ginghamian sa atong amahan nga si David! Hosana sa kahtas-an!" 11 Unya si Jesus misulod sa Jerusalem ug miadto sa templo. Nagtan-aw siya sa tanang butang sa palibot. Padulong na sa pagkagabii niadtong tungora, ug miadto siya sa Betania kauban ang Napulog Duhu. 12 Sa pagkasundon adlaw, sa dihang mibalik sila sa Betania, gigutom siya. 13 Nakita niya ang kahoy nga iger a unahan nya daghan ang mga dahon, busa miduo siya aron tan-awon kung makakita ba siya ug bunga niini. Sa nakaduol na siya niini, wala siyay nakit-an gawas sa mga dahon, tungod kay dili man kadtong tingbunga sa mga iger. 14 Giingnan nya kini, "Wala nay makakaon sa mga bunga gikan kanimo." Ang iyang mga disipulo nakadungog sa iyang gisulti. (aiōn g165) 15 Nangabot sila sa Jerusalem, ug misulod siya sa templo ug nagsugod sa pag-abog sa mga namaligya ug mga mamalitay sulod sa templo. Giyabo niya ang mga lamesa sa mga magbabaylo sa salapi ug mga lingkoran niadtong namaligya sa mga salampati. 16 Wala siya magtugot kung bisan kinsa nga magdala sa bisan unsa nga mabaligya didto sa templo. 17 Nagtudlo siya kanila ug nag-ingon, "Wala ba kini mahisulat, 'Ang akong balay pagatawgon nga usa ka balay alamponaan alang sa tanang kanasoran?' Apan gihimo ninyo kini nga tagoanen sa mga kawatan." 18 Ang mga pangulong pari ug ang mga manunulat sa balaod nakadungog kung unsa ang iyang gisulti, ug gisulaynila siya sa pagpatay. Kay nangahadlok sila kaniya kay ang tanang katawhan nahiulong man sa iyang pagtulon-an. 19 Sa matag gabii mobiya sila sa siyudad. 20 Samtang naglakaw sila sayo sa buntag, nakita nila ang kahoy sa iger a unahan na hangtod sa iyang mga gamot. 21 Nakahinumdom si Pedro ug miington, "Rabbi, tan-awa! Ang kahoy sa iger a unahan nga imong gitunglo nalaya na." 22 Mitubag si Jesus kanila, "Pagtuong sa Dios. 23 Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, si bisan kinsa nga moingon niining bukid, 'Hinaot na ang Dios moalsia kanimo ug moitsa kanimo didto sa dagat,' ug kung wala siya magduhaduha sa iyang kasingkasing apan motuo nga mahitabo kung unsa ang iyang gisulti, mao kadtoto ang pagabuhaton sa Dios. 24 Busa sultihan ko kamo, ang tanan nga pangayoon ninyo diha sa mga pag-ampo, tuohi nga madawat ninyo kini, ug maangkon ninyo kini. 25 Sa dihang motindog kamo ug mag-ampo, kinahanglan mopasaylo gayod kamo sa bisan unsa nga anaa kaninyo batok sa uban, aron mopasaylo usab ang iyang Amahan nga anaa sa langit sa iyang mga kalapasan. 26 (Ang labing maayo nga karaang kopya niini nga bersikulo giwala (tan-awa sa Mar: 6: 15) Mar: 11: 26 Apan kung dili kamo mopasaylo, dili usab mopasaylo sa iyang mga sala ang Amahan ninyo nga atua sa langit. 27 Namalik sila pag-usab sa Jerusalem. Samtang si Jesus naglakaw didto sa templo, ang mga pangulo nga pari, mga manunulat sa balaod, ug ang tanang mga kadagkoan miduo kaniya. 28 Gisulithan nila siya, "Pinaagi sa unsang katungod gibuhut mo kining mga butanga, ug kinsa ang naghatag kanimo sa katungod sa pagbuhut niana?" 29 Giingnan sila ni Jesus, "Pangutan-on ko kamo sa usa ka pangutana. Sultihini ako ug tug-anan ko usab kamo kung sa unsa nga katungod gibuhut ko kining mga butanga. 30 Ang bawtismo ni Juan, gikan ba kadtoto sa langit o gikan sa tawo? Tubaga ako." 31 Naghisgot sila taliwala sa ilang kaugalingon ug naglalisa nga nag-ingon, "Kung moingon kita nga 'Gikan sa langit'—moingon siya nga, 'Nganong wala man lagi kamo motuo

kaniya?" 32 Apan kung moingon kita nga, 'Gikan sa tawo"—nangahadlok sila sa katawhan tungod kay giila nila nga si Juan usa ka propeta. 33 Unya mitubag sila kung Jesus nga miignon, "Wala kami masayod." Unya misulit si Jesus kanila, "Dili usab ako motug-an kaninyo kung unsa nga katungod gibuhat ko kining mga butanga."

12 Unya si Jesus nagsugod sa pagtudlo kanila sa sambingay. Siya miignon, "Adunay tawo nga nagtanom sa parasan, nagbutang ug koral palibot niini, ug nagkalot ug bangag aron pug-anan sa parasan.

Unya iya kining gibutangan ug tore nga bantayanon ug unya gipaatiiman niya ang parasan sa mga tigpatubo ug parasan. Unya miadto siya sa layo. 2 Sa tukmang panahan, nagpadala siya ug sulugoon diito sa mga tigpatubo ug parasan aron modawat siya sa pipila nga bunga gikan sa parasan. 3 Apan ila siyang gidakop, gikulata, ug gipapa-uli nga walay dala. 4 Nagpadala usab siya diito kanila ug lain pang sulugoon, ug ilang gisamad samaran ang iyang ulo ug gipakaulawan. Nagpadala na usab siya ug lain nga sulugoon, ug kini ilang gipatay. 5 Ilang gitagad ang daghan sa samang paagi, gikulata ang pipila ug ang uban gipatay. 6 Aduna pa siyay usa ka tawo nga nahiibilin aron ipadala, ang hinigumgangan anak nga lalaki. Siya mao ang kataposan nga iyang ipadala ngadto kanila. Nag-ingon siya "Tahuron gayod nila ang akon angak." 7 Apan ang mga saop nagingnan sa matag usa "Kini ang manununod. Dali, ato siyay patyon, ug ang mapanunod atong maangkon." 8 Ila siyang gidakop, gipatay, ug gilabay sa gawas sa parasan. 9 Busa, unsa man ang buhatan sa tag-iyia sa parasan? Siya moadto ug pouhon ang mga tigpatubo sa parasan ug ang parasan ihatag niya diito sa uban. 10 Wala ba kamo makabasa niining kasulatan? Ang bato nga gisalikway sa magtitukod, nahimo nga patukoranan. 11 Kini naggikop sa Ginoog ug kabuhilongan kini sa atong mga mata." 12 Sila nangita ug paagi sa pagdakop kung Jesus, apan nahadlok sila sa katawhan, kay sila nasayod nga nagsulti siya sa sambingay batok kanila. Busa mibiya sila ug naggalayo. 13 Unya sila nagpadala diito kaniya sa pipila ka Pariseo ug pipila ka mga sakop ni Herodes, sa pagbitik kaniya sa iyang gipamulong. 14 Sa dihang sila miabot, sila misulit ngadto kaniya, "Magtitudlo, nasayod kami nga wala ka magpakabana sa gisulit sa uban, ug wala ka napihig sa matag usa ka tawo. Ikaw nanudo sa kamatuoran sa pamaagi sa Dios. Uyon ba kini sa balaod nga mobayad ug buhis ngadto kung Cesar o dili? Mobayad ba kita o dili?" 15 Apan nasayod si Jesus sa ilang pagpakaaron-ingnon ug siya nag-ingon kanila, "Nganong gisulayan ako niinyo? Dad-ako ug denario aron ako kining tanawon." 16 Sila nagdala ug usa ngadto kung Jesus. Siya miignon kanila, "Kinsang hulagway ang nakasulat niimi?" Sila nag-ingon "kang Cesar." 17 Si Jesus nag-ingon, "Ihatag kung Cesar ang mga butang nga iya kung Cesar, ug sa Dios ang mga butang nga iya sa Dios." Sila natingala kaniya. 18 Unya ang mga Saduceo miduo kaniya, sila nga nagsulti nga walay pagkabahawan. Sila nangutana kaniya, nga nag-ingon, 19 "Magtitudlo, si Moises nagsulat alang kanato, 'Kung ang igsoong lalaki mamatay ug nabiyaan ang iyang asawa, apan wala siya makabaton ug anak, ang lalaki kinahanglan mokhuha sa asawa sa iyang igsoon, ug mobatoan ug anak ang sa iyang igsoong lalaki.' 20 Adunay pito ka managsoong lalaki; ang una nangasawa ug unya namatay, nibiya nga walay anak. 21 Urya ang ikaduha nakigminyo sa babaye ug namatay, nibiya nga walay anak. Ug ang ikatulo mao gihapon. 22 Ang pito mibiya nga walay mga anak. Sa kataposan niining tanan ang babaye namatay usab. 23 Panahon sa pagkabahawan, sa dihang sila mabuhi pag-usab, kungkinsa nga asawa ang babaye? Kay ang tanang pito ka managsoong lalaki nakapangasawa man kaniya." 24 Si Jesus miignon, "Dili ba kini mao ang hinundigan nga nangasayop kamo, tungod kay wala kamo masayod sa kasulatan ug sa gahom sa Dios? 25 Kay sa dihang sila mabuhi gikan sa mga patay, sila dili na magminyo, o tugotan nga mangasawa, apan sila sama na sa mga anghel sa langit. 26 Apan mahitungod sa mga namatay, nga sila mabuhi, wala ba kamo makabasa sa basahon ni Moises, sa gisaysay mahitungod sa sampinit, giunsa sa Dios sa pagpiksulti kaniya ug nag-ingon, 'Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob?'" 27 Dili siya Dios sa mga patay, apan sa mga buhi. Nasayop gayod kamo." 28 Ang usa sa mga manunulat sa balaod miduo ug naminaw sa ilahang panaghisgotanay; siya nakakita nga si Jesus mitubag kanila nga maayo. Siya nangutana kaniya, "Unsa nga kasugoan ang labing mahinungdanon sa tanan?" 29 Si Jesus mitubag, "Ang labing mahinungdanon mao kini, 'Pamatí, Israel, ang Ginoog nga atong Dios, ang Ginoog usa lamang. 30 Kinahanglan higugmaon ninyo ang Ginoog nga inyong Dios sa tibuk ninyo nga kasingkasing ug tibuk

ninyo nga kalaq, sa tibuk ninyo nga hunahuna, ug sa tibuk ninyo nga kusog.' 31 Ang ikaduha nga sugo mao kini, 'Kinahanglan higugmaon ninyo ang inyong siligan sama sa inyong kaugalingon,' Wala nay makalabaw niining maong mga kasugoan." 32 Ang manunulat sa balaod nag-ingon, "Maayong, magtitudlo! Tinuod gayod ang imong giijong ngang Dios usa lamang, ug nga wala nay lain gawas kaniya. 33 Sa paghigugma kaniya sa tibuk natong kasing-kasing ug tibuk nato nga salabaton ug tibuk nato nga kusog, ug sa paghigugma sa siligan sama sa kaugalingon, kini labaw pa sa mga halad nga sinunog ug sakripisyo." 34 Sa dihang si Jesus nakakita nga naghatag siya ug maayong tubag, siya nag-ingon kaniya, "Dili ka halayo sa ginharian sa Dios." Pagkahuman niana wala na gayon nangahas sa pagpangutana kung Jesus sa daghang mga pangutana. 35 Si Jesus manulod diito sa templo, ug siya mitubag ngadto kanila ug miignon, "Giunsa kini nga ang mga manunulat sa balaod nagsulti nga ang Cristo anak ni David? 36 Si David sa iyang kaugalingon, pinaagi sa Balaang Espiritu, miignon, 'Ang Ginoog nag-ingon ngadto sa akong Ginoog, lingkod dinihi sa akong tuwong kamot, hangtod nga himuon kung tumbanan ang imong mga kaaway.' 37 Si David sa iyang kaugalingon nagtawag kung Cristo 'Gino', busa naunsa nga siya anak ni David?" Ang dakong pundok sa katawhan naminaw kaniya uban sa kalipay. 38 Sa iyang pagpanudlo si Jesus miignon, "Pagbantay sa mga manunulat sa balaod,kinsa nagtinguha sa paglakaw nga nagbisti ug tag-as, ug buot sila sa pinasihang nga mga pagabihi diha sa mga merkado. 39 ug sa mga nahauhanha nga lingkoranan sa labaw sa mga sinagoga, ug sa mga nahauhanha dapit sa mga pista. 40 Ila usab nga gillog ang balay sa mga balo, ug nag-ampo sila sa tag-as kaayo aron ipakita sa mga tawo. Kini makadawat ug labing dako nga silot." 41 Unya si Jesus milingkod atbang sa kahon nga halaran sa dapit sa templo; ngan-aw siya sa mga tawo nga naghulog sa ilang salapi diito sa kahon. Ug daghan ang mga dato nga tawo nga nagbutang ug dagko nga kantidad sa salapi. 42 Unya ang kabos nga babaye nga balo miduo ug mitubang sa duha kadako, kantidad ug duha ka sentabo. 43 Gitawag ni Jesus ang iyang mga disipulo ug giijong niya sila, "Sa pagkatnuod sulithan kong kamo nga, kining kabos nga babaye balo nagbutang ug labaw pa kay kanila ngadto sa kahon nga halaran. 44 Silang tanan naghatag ug sobra sa ilang kadagaya. Apan kining babaye nga balo gawas sa iyang kakabos, nagbutang sa tanan niya nga salapi nga iyang ikabuhi."

13 Samtang si Jesus naglakaw palayo gikan sa templo, usa sa iyang mga disipulo miignon kaniya, "Magtitudlo, tan-awa ang maanindot nga mga bato ug mga dagkong binalay?" 2 Siya miignon ngadto kaniya, "Nakita mo ba kining mga dagkong binalay? Walay usa ka bato na mahibilin sa lain nga dili mahugno." 3 Sa paglingkod niya sa Bukid sa mga Olibo atbang sa templo, si Pedro, Santiago, Juan, ug Andres nangutana kaniya sa tago. 4 "Sultihí kami, kanus-a man kining mga butanga mahitabo? Unsa man ang mga timaihlan kung kining tanang mga butanga hapis na mahitabo?" 5 Si Jesus misugod sa pagulsit ngadto kanila, "Pag-amping ngalay bisan usa kaninuyo nga mahisalaag. 6 Daghan ang moabot sa akong ngalan ug moingon, 'ako siya,' ug sila maggiya sa pagpahisalaag sa kadauganan. 7 Sa dihang makadungog kamo sa mga gubat ug mga hungihong sa mga gubat, ayaw kabalaka; kay kining mga butanga kinahanglan nga mahitabo, apan dili pa kini mao ang kataposan. 8 Kay ang mga nasod mobarog batok nasod, ug ginharian batok ginharian. Adunay mga linog sa daghang mga dapit, ug mga kagutom. Kini ang mga sinugdanan sa pagkatawo sa mga kasakit. 9 Pagbantay kamo. Kamo igatugyan nila diito sa mga konseho, ug kamo latoson sa mga sinagoga. Kamo magabarot atubangan sa mga gobernador ug sa mga hari alang sa akong kaayohan, isip usa ka pagpamatudog ngadto kanila. 10 Apan ang ebanghelyo kinahanglan iwalí una sa tanang mga kanasoran. 11 Sa dihang dakpon na sila kamo ug itugyan, ayaw kabalaka kung unsa ang inyong isulti. Kay nianang orasa, kung unsa ang inyong gikinahanglan isulti igahatag kaninyo; kini dili na kamo ang magsulti, apan ang Balaang Espiritu. 12 Ang igsoong lalaki magatugyan sa igsoong lalaki ngadto sa kamatayon, ug ang amahan sa iyang anak. Ang mga anak mobarog batok sa ilang mga ginikanan ug maoy hinundigan nga sila mabutang sa kamatayon. 13 Kamo pagadumutan sa tanan tungod sa akong ngalan. Apan kungkinsa kadtong molahutay sa kataposan, kanang tawhanha maluwás. 14 Sa dihang makakita kamo sa dulumtanhan nga biniyaan nga mobarog kung dili kini dili angay magabarot (tugot nga ang magbabasa makasabot), tugot kadtong anaa sa Judea nga mokalagiw diito sa mga kabukiran, 15 pasagdi siyay atua sa atop sa dili na pagkanaog diito sa balay, o

pagkuha sa tanang butang pagawas niini, **16** ug pasagdi siya nga anaa sa uma sa dili na pagbalik aron sa pagkuha sa iyang kupo. **17** Apan alaot kadtong adunay anak ug kadtong naugpasuso sa mga bata nianang mga adlawa! **18** Pag-ampo nga kini dili mahitabo sa tingtugnaw. **19** Kay adunay dakong kasakitan, nga wala pa gayod nahitabo sukad sa sinugdanan, sa pagbuhat sa Dios sa kalibutan, hangtod karon, dili, ni dili na gayod mahitabo pag-usab. **20** Gawas kung ang Ginoo ipamubo ang mga adlaw, walay unod nga maluwas, apan tungod sa mga pinili, kadtong iyang gipili, iyang gipamub-an ang numero sa mga adlaw. **21** Unya kung si bisankinsa ang mosulti kaninyo, 'Tan-awa, ania na ang Cristo!' O, 'Tan-awa, atua siya!' ayaw pagtuo niini. **22** Kay ang sayop nga mga Cristo ug ang sayop nga mga propeta motungha ug mohatag ug mga timailhan ug mga katingalanahan, aron sa paglimbong, kung mahimo, bisan pa sa pinili. **23** Pagbantay! Gisulit ko na kaninyo kining tanang mga butang sa wala pa ang panahon." **24** Apan pagkahuman sa dakong kasakitan nianang mga adlawa, ang adlaw mongitingit, ang bulan dili na mohatag sa kahayag, **25** ang mga bituon mangahulog gikan sa langit, ug ang mga gahorn nga anaa sa kalangitan mawayog. **26** Unya ilang makita ang Anak sa Tawo nga moabot diha sa mga panganod uban ang dakong gahom ug himaya. **27** Unya iyang ipadala ang iyang mga anghel ug tigumon niya ang iyang mga pinili gikan sa upat ka mga hangin, gikan sa kinatumanay sa kalibutan ngadto sa kinatumanay sa kawanangan. **28** Tun-i ang pagtulon-an gikan sa kahoy nga iger. Sa dili madugay ang sanga mahimong mahumok ug mabutangan na kini ug mga dahan, iyyong masayaran nga ang ting-init duol na. **29** Busa usab, sa dihang kamo makakita niining mga butang nga magakahitabo, masayaran ninyo nga siya duol na, anaa na gayod sa mga ganghaan. **30** Sa pagkatinuod, ako mosulti kaniryi, kini nga kaliwatan dili pa mangamatay hangtod nga kining mga butang mahitabo. **31** Ang langit ug ang kalibutan mangamatay, apan ang akong mga pulong dili gayod mamatay. **32** Apaan mahitungod nianang adlawa o nianang taknaa, walay bisan usa nga masayod, bisan ang mga anghel sa langit, ni bisan ang Anak, apan ang Amahan. **33** Pagsmabinantayon! Pagtukaw, tungod kay wala kamo masayod kung unsa na kining panahona. Ang pipila sa karaang panggamhanan nagbasa: Pagsmabinantayon! Pagtukaw ug pag-ampo, tungod kay... **34** Kini sama sa usa ka tawo nga mipanaw: mobiya siya sa iyang balay ug gibutang niya ang iyang sulugoon nga maoy mobantay sa balay, matag-usa sa iyang buluhaton. Ug iyang gimandoan ang magbalantay magpabilang magtukaw. **35** Busa pagtukaw! Kay wala kamo masayod kung kanus-a moabot ang agalon sa balay, kung sa gabii ba, sa tungang gabii, sa tingtuktugaok ba sa manok, o sa kabuntagon. **36** Kunug moabot dayon siya, ayaw tugot niya makaplagan niya kamong nangatulog. **37** Unsya ang akong gisulit kaninyo akong gisulti sa tanan: Pagtukaw!"

14 Kini duha ka adlaw na lamang sa dili pa moabot ang Pagsaylo ug ang Kombira sa Tinapay nga Walay Patubo. Ang mga pangulon pari ug ang mga scriba naghunahuna kung unsaon nila pagdakop si Jesus sa hilom ug unya patyon siya. **2** Kay sila nag-ingon, "Dili sa panahon sa kombira, aron ang kagubot dili mahitabo taliwala sa katawhan." **3** Samtang si Jesus atua sa Betany sa balay ni Simon nga sanglahon, sa nagsandig siya sa kan-anan, miduo kaniya ang usa ka babaye nga adunay alabastrong tibod nga mahal kaayong pahumot, sa putting nardo. Gibuak niya ang tibod ug gibubo kini ngadto sa ulo niya. **4** Apan adunay pipila nga nangasuko. Nagsulihanay sila sa usag-usa ug miignon, "Unsa ang hinundayan nga kini giusikan man? **5** Kini nga pahumot mamahimo una nga ibalyagi kapin pa sa 300 ka denaryo, ug ihatag sa mga kabos." Ug gibadlong nila siya. **6** Apan si Jesus miignon, "Pasagdi siya. Nganong gisamok ninyo siya? Nakahimo siya ug usa ka matahom nga butang alang kanako. **7** Kauban ninyo kanunay ang kabos, ug bisan unsa ang iyon gitinguha kame makabuhat sa maayo ngadto kanila, apan kamo dili kanunay anaa kanako. **8** Gibuhat niya kung unsa ang anyang niyyang buhaton: gidihogon niya ang akong lawas alang sa paglubong. **9** Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, bisan diin ang ebanghelyo igasangyaw sa tibuk kalibutan, kining gibuhat niining bayhana pagahisgotan alang sa paghandom kaniya." **10** Unya si Judas Iscariote, ang usa sa napulog duha, miadto sa mga pangulon pari aron sa pagtugyan kaniya ngadto kanila. **11** Sa pagkadungog sa mga pangulon pari niini, nalipil sila ug nagsaad sa paghatag kaniya ug salapi. Nagsugod na siya pagpangita ug kahigayonan aron sa pagtugyan kaniya ngadto kanila. **12** Sa unang adlaw sa tinapay nga walay patubo, sa paghalad nila sa nating karnero sa Pagsaylo, ang

iyang mga disipulo miington kaniya, "Hain man ang buot nimong adtoan namo aron sa pag-andam alang sa imong pagkaon sa Pagsaylo nga panihapon?" **13** Nagpadala siya ug duha sa iyang mga disipulo ug miington kaniya, "Adto ngadto sa siyudad, ug ang usa ka tawo nga nagadala ug usa ka banga nga tubig ang mosugat kaninyo. Sunod kaniya. **14** Kung dii siya mosulod ngalay, sunod kaniya sa sulod ug sultihi ang tag-iya sa balay nga, 'Ang magtutudlo nag-ingon, 'Hain ang akong lawak nga abotanon diin ako makigsal' sa Pagsaylo kaubang akong mga disipulo'." **15** Ipakita niya kaninyo ang usa ka dakong sinangkapan ngalaw sa taas nga andam na. Buhata ang pagpangandam alang kanato didto. **16** Ang mga disipulo miibya ug miadto sa siyudad; nakaplagan nila ang tanan sumala sa iyang giingga ngadto kanila, ug giandam nila ang Pagsaylo sa pagkaon. **17** Sa pagkagabi, miabot siya uban ang napulog duha. **18** Samtang sila nagsandig sa kan-anan ug nangaon, si Jesus miington, "Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, nga ang usa kaninyo nga mikaon uban kanako magabudhi kanako." **19** Nagul pag-ayo silang tanan, ug ang usagusa miington kaniya, "Sigurado dili gayod ako?" **20** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Usa kini sa napulog duha, ang usa karon nga nagtuslob sa tinapay uban kanako sa panaksaan. **21** Kay ang Anak sa Tawo moadto sa dalan sumala sa giingga sa kasulatan mahitungod kaniya. Apan alaot kanang tawhana ngalaw ug magabudhi sa Anak sa Tawo. Mas maayo una kini kaniya kung wala na lamang siya natawo." **22** Samtang nangaon sila, si Jesus miukha sa tinapay, gipanlanginan kini, ug gipikas-pikas kini. Gihatag niya kini ngadto kanila ug miignon, "Dawata kini. Mao kini ang akong lawas." **23** Gikuha niya ang usa ka kupa, nagpasalamat, ug gihatag kini kanila, ug nanginom silang tanan gikan niini. **24** Miington siya kanila, "Mao kini ang akong dugo sa pakigsaad, ang dugo nga iula alang sa kadaghanan. **25** Sa pagkatinuod sultihan ko kamo, dili na ako moinori pag-usab niining bunga sa paras, hangtod niadtong adlawa nga magainom ako niini sa bag-o dito sa gingharian sa Dios." **26** Sa nanag-awit na sila ug usa sa salmo, nangadto sila sa Bukid sa mga Olibo. **27** Miington si Jesus kanila, "Kamong tanan mobiya tungod kanako, kay kini nahiisulat, 'Pagabulan ko ang magbalantay ug ang mga karnero magkatibalaag.' **28** Apan human sa akong pagkabanhaw, mag-una ako kaninyo ditto sa Galilea. **29** Si Pedro miington kaniya, "Bisan kung ang tanan mobiya, dili gayod ako." **30** Si Jesus miington kaniya, "Sa pagkatinuod sultihan ko ikaw, nga niining gabhiona, sa dili pa motuktugaok ang manok sa makaduha, ilimod mo na ako sa makatulong higayon." **31** Apan si Pedro miignon, "Kung ako mamatay man uban kanimo, dili ko ikaw ilimod." Silang tanan naghimo sa samang saad. **32** Sila miabot sa dapit nga gitawag ug Getsemane, ug si Jesus miignon sa iyang mga disipulo, "Lingod dinihi samtang ako mag-ampo." **33** Gidala niya sila Pedro, Santiago, ug Juan uban kaniya, ug misugod sa pagsubo ug nagul pag-ayo. **34** Miington siya kanila, "Ang akong kalag nagmasulob-on pag-ayo, bisan sa kamatayon. Pabilin dinihi ug pagtukaw." **35** Milakaw si Jesus ug diuytay sa unahan, mihapa sa yuta, ug nag-ampo siya, kung mahimo, nga kining taknaa molabay unta gikan kaniya. **36** Siya miington, "Abba, Amahan, ang tanang butang mahimo nimo. Kuhaa kining kupa gikan kanako. Apan dili ang akong kabubut-on, kondili ang imo." **37** Mibalik siya ug nakaplagan sila nga nangatulog, ug siya miington kaniya, "Simon, natakulog ka ba? Dili ba gayod ikaw makatukulaw sa usa lamang ka takna? **38** Pagtukaw ug pag-ampo aron nga kamo dili mahisulod ngadto sa panulay. Ang espiritu andam gayod, apan luya ang unod. **39** Mipalayo na usab siya ug nag-ampo, ug gigamit niya ang samang mga pulong. **40** Mibalik na usab siya ug nakaplagan sila nga nangatulog, kay nangaloya na pag-ayo ang ilang mata ug wala sila masayod kung unsa ang ikusil ngadto kaniya. **41** Miduo siya sa makatulog higayon ug miington kanila, "Nangatulog sa gihapon kamo ug namahulay? Igo na! Miabot na ang takna. Tan-awa! Ang Anak sa Tawo igatugyan sa mga kamot sa mga makasala. **42** Panindog, manlakaw na kita. Tan-awa, ang usa sa magbuddhi kanako ngakdadul na. **43** Dihadiha, samtang nagasulit pa siya, si Judas, ang usa sa napulog duha, miabot, ug ang dakong panon sa katawhan uban kaniya nga adunay mga espada ug mga puspos, gikan sa mga pangulon pari, mga scriba, ug ang mga kadagkoan. **44** Karon ang magbubuddhi niya miihatag kanila ug ilhanan, nga miington, "Si kinsa ang akong halokan, mao na kana siya. Dakpa siya ug dad-a siya ubos sa pagbantay." **45** Sa pag-abot ni Judas, dihadhiha miduo siya kag Jesus, ug miington, "Rabbit!" Ug mihalok siya kaniya. **46** Unya gigunitan nila ang iyang mga kamot ug gidakop siya. **47** Apan ang usa kanila nga nagtindog sa duol miuhilot sa iyang espada ug mitigbas sa sulugoon sa labaw nga pari

ug naputol ang iyang dalunggan. **48** Si Jesus miington kanila, "Nanganhi ba kamo, iginong nga batok sa usa ka tulisan, nga inubanan man sa mga espada ug mga puspos alang sa pagdakop kanako?" **49** Sa adlaw-adlaw nga ako kauban pa ninyo ug ako nagatudlo ngadto sa templo, wala ninyo ako dakpo. Apan mahitabo kini aron matuman gayod ang kasulatan. **50** Ug ang tanan nga kauban ni Jesus mibiya kaniya ug mikalagui. **51** Ang usa ka batan-on nga lalaki misunod kaniya, nga nagsul-ob lamang ug usa ka lino nga panapton nga giputos palibot kaniya; **52** gidakop nila siya apan nabilin niya didto ang lino nga panapton ug midagan siya palayo kanila nga hubo. **53** Gipangulohan nila si Jesus ngadto sa labaw nga pari. Nagtigom didto uban kaniya ang tanan ng mga pangulog pari, ang mga kadagkoan, ug ang mga scriba. **54** Karon si Pedro misunod kaniya gikan sa layo, hangot sa hawanan sa labaw nga pari. Milingkod siya tapad sa mga guwardiya, nga nagadangdang duol sa kalyo. **55** Karon ang mga pangulog pari ug ang tibuok Konseho nagapangita ug pagpamatuod batok kang Jesus aron itugyan nila siya ngadto sa kamatayon. **56** Apan wala sila makakaplag niini. Kay daghan ang nanagdala sa bakak nga pagpamatuod batok kaniya, apan bisan ang ilang pagpamatuod wala magka-uyon. **57** Ang pipila mitindog ug naggadala sa bakak nga pagpamatuod batok kaniya; miington sila, **58** "Nakadungog kami nga siya nag-ingon, "Gubaon ko kining temploha nga hinimo sa mga kamot, ug sulod sa tulo ka adlaw pagatukoron ko ang lain nga dili binuhut sa mga kamot." **59** Apan bisan ang ilang pagpamatuod wala magka-uyon. **60** Ang labaw nga pari nagtindog taliwala kanila ug nangutana kung Jesus, "Wala ka bay ikatubag? Unsa man kining ginapamatud-an sa mga tawo batok kanimo?" **61** Apan siya nagahilom ug wala mitubag bisan usa. Ang labaw nga pari nangutana kaniya pag-usab ug miington, "Ikaw ba si Cristo, ang anak ngi Bulahan?" **62** Si Jesus miington, "Ako. Ug makita ninyo ang Anak sa Tawo nga magalingkod sa gamhanan nga tuong kamot ug moabit inubanan sa mga panganod sa langit." **63** Gigisi sa labaw nga pari ang iyang mga bisti ug miington, "Nanginahanglan pa ba kita ug mga saksi? **64** Nadungog ninyo ang pagpasipala. Unsa man ang inyong hukom?" Ug silang tanan naghihiusa nga naghiukom kaniya nga angay sa kamatayon. **65** Ang pipila misugod sa pagluwia kaniya ug mituban sa iyang dagway ug mihapak kaniya ug miington, "Tag-anal!" Ang mga opisyal nagkuha kaniya ug neglatos kaniya. **66** Samtang si Pedro anaa sa silong sa hawanan, ang usa sa mga sulogoon nga babaye sa labaw nga pari miduol kaniya. **67** Nakita niya si Pedro nga nagtindog duol sa kalyo aron marinitan, ug siya mitutok kaniya. Unya miington siya, "Ikaw usab kauban ni Jesus nga Nazareno." **68** Apan siya milimod niini, nga nag-ingon, "Ako wala makaila ni wala makasabot kung unsa ang imong gipanulti." Unya migawas siya sa hawanan. Ang pipila sa mga sinulat midugang, "Ug ang manok mituktugaok," apan ang pinakamaayong mga sinulat wala niining pulong. **69** Apan ang sulogoon didto nakakita kaniya ug misugod na usab sa pag-ingon niadtong mga nagatindog didto, "Kining tawhana usa kanila!" **70** Apan gilimod niya kini pag-usab. Sa pagkataodaot kadtong nanagtindog didto nag-sulti kung Pedro, "Sa pagkatinuod ikaw usa kanila, kay ikaw usab taga Galilea." **71** Apan siya misugod sa iyang kaugalingon sa pagpanunglo ug pagpanumpa, "Wala gayod ako makaila niining tawhana nga inyong giingon." **72** Unya ang manok mituktugaok sa makaduhang higayon. Unya nahinudomian ni Pedro ang mga gipamulong kaniya ni Jesus: "Sa dili pa motuktoagaok ang manok sa makaduhu, igalimod mo na ako sa makatulong higayon." Ug siya nahugno pag-ayo ug mihilak.

15 Sayo sa kabuntagon ang mga pangulog pari nagtigom kauban ang mga kadagkoan ug mga scriba ug ang tibuok Hukmanan. Unya gigaplos nila si Jesus ug gidal palayo. Gitugyan nila siya kung Pilato. **2** Si Pilato nangutana kaniya, "Ikaw ba ang Hari sa mga Judio?" Siya mitubag kaniya, "Gingon mo na." **3** Ang mga pangulog pari nagpakita sa daghang mga sumbong batok kag Jesus. **4** Si Pilato nangutana pag-usab kaniya, "Dili ka ba motubag? Tan-awa daghan kaayong sumbong ug ilang gidal batok kanimo. **5** Apan si Jesus wala gihapon mitubag kag Pilato, ug kana nakapahibulong kaniya. **6** Karon sa panahon sa pista nababatan ni Pilato nga magpagawas ngadto kanila ug usa ka binilanggo, ang binilanggo nga ilang pangayon. **7** Dido sa bilanggoan uban sa mga masinupakon, sa taliwala sa mga nakapatay nga naghimo sa ilang bahin sa pagsupak, ang usa ka tawo nga gingilan ug Barabbas. **8** Ang panon sa katawanon miadtong kag Pilato ug misugod sa paghangyo kaniya nga pagahimo niya alang kanila ang sama sa miagi. **9** Si Pilato mitubag kanila ug miington, "Buot ba kamo nga pagabuhian ko kaninyo ang Hari sa mga Judio?" **10**

Kay nasayod siya nga tungod sa kasina gitugyan si Jesus ngadto sa mga pangulog pari. **11** Apan ang mga pangulog pari nagsugyot sa katawanon sa pagsinggit nga kinahanglan buhihan si Barabbas. **12** Si Pilato mitubag kanila pag-usab ug miington, "Nan, unsa man ang akong buhaton sa Hari sa mga Judio?" **13** Sila misinggit pag-usab, "Ilansang siya sa krus!" **14** Si Pilato miington kanila, "Unsa man ang sayop niyang nabuhut? Apan misinggit hinon sila ug pag-ayo, "Ilansang siya sa krus." **15** Si Pilato buot makapahimut sa katawanon, busa iyang gibuhian si Barabbas ngadto kanila. Gihampik niya si Jesus ug unya gitugyan siya aron ilansang sa krus. **16** Gidala siya sa mga sundalo sulod sa hawanan (ang kuta sa mga sundalo), ug gitigom nila ang tibuok kasundalohan. **17** Gisul-ob nila si Jesus ug dagtom-pula nga kupo, ug nagsapid sila sa usa ka purong-purong nga tunokon ug gibutang kini kaniya. **18** Nagusugod sila sa pagyukbo kaniya ug miington, "Mabuhî, ang Hari sa mga Judio!" **19** Gibunalan nila ang iyang ulo sa usa ka bagakay ug giluwaan siya. Ug nangluhod sila sa atubangan niya sa pagsimba. **20** Sa diha nga sila ngagbulagbulag kaniya, gihukasan nila siya sa dagtom-pula nga kupo ug gisul-ob kaniya ang iyang kaugalingon bisti, ug unya gihatod siya sa gawas aron ilansang siya sa krus. **21** Naugplos sila usa sa usa ka lumalabay aron sa pag-alagad, usa sa ning-abot gikan sa nasod, ang usa ka tawo nga ginganlag Simon nga taga Cyrene (ang amahan ni Alexander ug Rufus); gipugos nila siya sa pagpasan sa krus ni Jesus. **22** Ang mga sundalo ngaggala kung Jesus sa dila ngi gikanan ug Golgota (nga sa ato pa, Dapit sa Kalabaria). **23** Ug gitahagan nila siya ug bino nga sinagolong ug mirra, apan wala siya nag-inom niini. **24** Gilansang nila siya sa krus ug gibahinbahin ang iyang bisti pinaagi sa pagripa aron sa pagkahibalo kung unsa ang babinh nga makuhha sa matag sundalo. **25** Mao kini ang ikatulog takna sa paglansang kaniya sa krus. **26** Gisulat ang usa ka ilahan ang sumbong batok kaniya, "ANG HARI SA MGA JUDIO." **27** Gilansang nila uban kaniya ang duha ka tulisan, ang usa sa tusa niya ug ang usa sa iyang wala. **28** Ang pinaka karaang mga kopya wala malakip ang bersikulo 28 (tan-awa ang Lucas 22: 3), vs 28, Ug natuman ang kasulatan nga nag-ingon, "Kaubaan siya sa mga malinapason." **29** Kadtong mga nangagi naghiay-biay kaniya, naglingoligo sa ilang ulo ug nag-ingon, "Aha! Ikaw nga moguba sa templo ug motukod niini pag-usab sulod sa tulo ka adlaw, **30** luwasa ang imong kaugalingon ug kanao diha sa krus!" **31** Sa samang paagi uban sa usag-usa ang mga pangulog pari nagbulagbulag kaniya, kaubaan ang mga scriba, ug miington, "Giluwas niya ang uban, apan dili siya makaluwas sa iyang kaugalingon. **32** Pakanaoga gikan sa krus ang Cristo, ang Hari sa Israel, aron makakita ug makatuwo kita." Ug kadtong gilansang sa krus uban kaniya nagtamay usab kaniya. **33** Sa ikaunom nga takna, ang kangitngit miabot sa tibuok kayutaan hangtod sa ikasiyam nga takna. **34** Sa ikasiyam nga takna si Jesus misinggit sa makusog nga tingog, "Eloí, Eloí, lama sabachthani?" nga gibuhad, "Dios ko, Dios ko, nganong gibiyana mo man ako?" **35** Ang pipila sa mga nagatindog didto, nadungog niini ug miington, "Tan-awa, nanawig siya kag Elias." **36** May usa ngi midagan, gibutangan ug suka ang spongha, gibutang kini sa usa ka bagakay, ug gihatog kini kaniya aron imnon. Ang tawo miington, "Tan-awon ta kung moanhi ba si Elias sa pagkuha kaniya." **37** Unya si Jesus misinggit sa makusog nga tingog ug namatay. **38** Ang tabil sa templo nabahin sa duha gikan sa taas paubos. **39** Ug sa sakita sa kapitan nga mitindog ug mitan-aw kung Jesus nga siya patay na niining paagi, miington siya, "Tinuod gayod nga kining tawhana Anak sa Dios." **40** Aduna usab mga babaye didto nga mitan-aw sa halayo. Lakip kanila mao si Maria Magdalena, si Maria (ang inahan ni Santiago nga manghod ug si Joses), ug si Salome. **41** Sa dihang didto siya sa Galilea nagsunod sila kaniya ug nag-alagad kaniya. Daghan pang kababainhan usab ang nanugans ngadto kaniya sa Jerusalem. **42** Sa pag-abot sa kagabhiyon, tungod kay mao kini ang adlaw sa pagpangandam, kana mao, ang adlaw sa dili pa ang Adlaw nga Igapapahulay, **43** miadtong si Jose nga taga Arimatea, tinahod siya nga sakop sa Konseho, nga nagpaabot sa gingharian sa Dios. Maisogon siyang miadtong kag Pilato ug gipangayo ang lawas ni Jesus. **44** Nahibulong si Pilato kung namatay na ba gayod si Jesus; gipatawag niya ang kapitan ug gipangutana siya kung si Jesus patay na. **45** Sa dihang nasayran sa kapitan nga siya patay na, gihatog niya ang lawas ngadto kag Jose. **46** Mipalit si Jose ug panapton nga lino. Gikuha niya siya paubos gikan sa krus, giputos siya sa panapton nga lino, ug gilubong siya sa lubnganan nga gikan sa titintil nga bato. Unya giligid niya ang usa ka bato sa agianon pasulod sa lubnganan. **47** Si Maria Magdalena ug Maria nga inahan ni Joses nakakita sa dapit diin gilubong si Jesus.

16 Sa nahuman na ang Adlaw nga Igpapahulay, si Maria Magdalena ug si Maria nga inahan ni Santiago, ug si Salome, namalit ug mga pahumot, aron sa pag-adto ug pagdihog nila sa lawas ni Jesus alang sa paglubong. **2** Sa sayo kaayo sa unang adlaw sa semana, miadto sila sa lubnganan sa pagsubang sa adlaw. **3** Nagsulihanay sila sa matag-usa, "Kinsa man ang magaligid sa bato alang kanato gikan sa agianan sa lubnganan?" **4** Sa pagtan-aw nila, nakita nila nga adunay tawo nga miligid sa dako kaayong bato. **5** Misulod sila sa lubnganan ug nakita ang usa ka batan-onng lalaki nga nagsul-ob sa maputting bisti, nga naglingkod sa tuong babin, ug nahibulong sila. **6** Miingon siya kanila, "Ayaw kahadlok. Gipangita niyo si Jesus, nga Nazareno, nga gilansang sa krus. Nabanhaw siya! Wala na siya dinihi. Tan-awa ang dapit nga gibutangan kaniya. **7** Apan panlakaw kamo, sulthi ang mga disipulo ug si Pedro nga siya magauna kaninyo ditdo sa Galilea. Ditdo makita niyo siya, sama sa gisulti niya kaninyo." **8** Migawas sila ug midagan gikan sa lubnganan; kay nangurog sila ug nahibulong. Wala sila nagsulti ug bisan unsa kang bisan kinsa tungod kay hilabihan ang kahadlok nila. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Ang labing maayo ug karaan nga mga kopya wala maglakip sa Marcos 16: 9-20 Sa sayo sa unang adlaw sa semana, human siya nabanhaw, nagpakita siya pag-una kang Maria Magdalena, nga gihinginlan niya sa pito ka demonyo. **10** Miadto siya ug gisulihan kadtoñg kauban niya, samtang sila nagbangotan ug nanghilak. **11** Nakadungog sila nga siya buhi ug nakit-an niya siya, apan wala sila mituo. **12** (Tan-awa ang sinulat sa bersikulo 9) Human niining mga butanga nagsapakita siya sa laing dagway sa duha ka tawo, samtang nagalakaw sila paingon sa nasod. **13** Nangadto sila ug gisulihan ang nahibiling disipulo, apan wala sila mituo kanila. **14** (Tan-awa sa sinulat sa bersikulo 9) Unya sa wala madugay nagpakita si Jesus ngadto sa napulo ug usa samtang nagsandig sila sa lamesa, ug gibadlong niya sila sa ilang pagkawalay pagtuo ug pagkagahi sa kasingkasing, tungod kay wala sila motuo niadtong nakakita kaniya human siya mabanhaw gikan sa mga patay. **15** Miingon siya kanila, "Lakaw ngadto sa tibuk kalibutan, ug isangyaw ang ebanghelyo sa tanang binuhat. **16** Siya nga motuo ug magpabawtismo maluwas, ug siya nga dili motuo pagahukman sa silot. **17** (Tan-awa sa sinulat sa bersikulo 9) Kining mga ilhanan magaubañ niadtong motuo. Sa akong ngalan pagahinginlan nila ang mga demonyo. Magasulti sila sa bag-onng mga pinulongan. **18** Magapunit sila sa mga bitin uban sa ilang mga kamot, ug kung moinom sila sa bisan unsa nga makapatay dili kini makadaot kanila. Magatapion sila sa ilang mga kamot ngadto sa masakiton, ug mamaayo sila." **19** (Tan-awa ang sinulat sa bersikulo 9) Human sa pagsulti sa Ginoo ngadto kanila, gibayaw siya ngadto sa langit ug milingkod sa tuong kamot sa Dios. **20** Mibiya ang mga disipulo ug nagsangyaw bisan asa, samtang ang Dios nagapamuhat uban kanila ug naggamatuod sa pulong pinaagi sa mga milagrosong mga ilhanan nga misunod.

Lucas

1 Daghant mga tawo misulay pagsulat ug mga taho mahitungod sa mga butang nga nahitabo taliwala kanamo. **2** Kadongtong mga nakasaksi sukad sa sinugdan ug nahimong mga sulugon sa pulong, ang nagtaho kanamo. **3** Busa, kini usab daw maayo alang kanako, sa pagusisi sa tanang butang sa tukma gayod gikan pa sa sinugdanan, aron kini mahisulat alang kanimo, labing halangdong Teofilo. **4** Buot nako nga ikawa mahibalo sa tinuod nga mga butang nga imong igatudlo. **5** Sa panahon ni Herodes, nga hari sa Judea, adunay usa ka pari nga gingangan ug Zacarias, gikan sa laray ni Abijah. Ang iyano asawa nagigikan sa mga bayabeng anak ni Aaron, ug siya si Elizabet. **6** Matarong silang duha atubangan sa Dios, ug naglakaw nga matulid sa tanang kasugoon ug mga kalagdanan sa Gino. **7** Apan wala sila nakabaton ug mga anak, tungod kay si Elizabet apuli man, ug sila mga tigulang na kaayo. **8** Usa ka adlaw niana samtang si Zacarias nagabuhat sa iyang katungdanan ingga nga usa ka pari atubangan sa Dios sa han-ay sa iyang buluhaton, **9** ang mga pari nagsunod sa ilang tulumanon ug nagsili kaniya pinaagi sa ripa aron pagsulod sa templo sa Gino ug pagsunog sa insenso. **10** Ang tibuok katilingban sa katawhan nag-ampo gawas sa templo sa pag-abot sa takna sa pagsunog sa insenso. **11** Ang usa ka anghel sa Gino nagpaktika kaniya, nga nagtindog sa tuo nga kiliran sa halaran sa insenso. **12** Si Zacarias nakuwayan sa pagkakita kaniya, ug nahadlok pag-ayo. **13** Apan ang anghel miignon kaniya, "Ayaw kahadlok, Zacarias, tungod kay gidungog ang imong pag-ampo. Ang imong asawa, nga si Elizabet, magmabdos ug batang lalaki, ug imo siyang nganlag Juan. **14** Kamo makabaton sa kalipay ug magmalipay tungod kaniya, ug daghang mga tawo ang magmaya sa iyano pagkahimugso. **15** Kay siya mahimong bantugan sa panan-aw sa Gino, ug dili siya moinum ug bino o maisog nga ilimnon. Mapuno siya sa Balaang Espiritu, bisan anaa pa siya sa sabakan sa iyang inahan. **16** Tungod kaniya daghan sa mga anak sa Israel ang mahibalik sa Gino nga ilang Dios. **17** Mag-una siya kaniya diha sa espiritu ug gahom ni Elias. Siya magpabalik sa kasingkasing sa mga amahan ngadto sa ilang mga anak, ug ang nagmasinupakon sa paglakaw sumala sa kaalam diha sa pagkamaratong. Buhutan niya kini aron pagandam sa katawhan alang sa Gino." **18** Miignon si Zacarias sa anghel, "Sa unsang paagi nga ako mahibalo nga kini mahitabo? Kay ako usa na ka tigulang nga tawo ug ang akong asawa tigulang na usab kaayo." **19** Ang anghel mitubag kaniya, "Ako si Gabriel, nga nagatindog sa atubangan sa Dios, ug ako gipadala kanimo aron sa pagsulti ug pagdala niining maayong balita. **20** Tan-awa, maamang ka ug dili na makasulti handog matuman kining mga butanga, kay ikaw wala motuo sa akong gipamulong, nga matuman sa umaabot nga gitakdang panahon." **21** Samtang ang mga tawo naghulat kang Zacarias ug natingala nganong nadugay siya pag-ayo sa sulod sa templo. **22** Sa dihang migawas na siya, dili na siya makasulti kanila, ug ilang nasabtan nga nakakita siyang panan-awon sulod sa templo. Busa misinys nalang siya kanila, apan nagpabilin siyang dili makasulti. **23** Sa dihang ang iyano buluhaton nahuman na, siya mipauli sa ilang balay. **24** Human sa pipila ka adlaw, ang iyano asawa nga si Elizabet nagmabdos. Nagtago siya sulod sa lima ka bulan ug nag-ingon, **25** "Mao na kini ang gibuhat sa Gino alang kanako. Siya nagbantay kanako, aron sa pagkuha sa akong kaulawan taliwala sa katawhan." **26** Sa pag-abot sa unon ka bulan sa pagmabdos ni Elizabet, ang anghel nga si Gabriel gipadala sa Dios diido sa syudad sa Galilea, nga nganlag Nazaret, **27** ngadto sa usa ka ulay nga kaslonson sa usa ka lalaki nga si Jose. Gikan siya sa kaliwatan ni David, ug ang baybayeng ulay mao si Maria. **28** Mipakita ang angel kaniya ug miignon, "Mga Pangumusti, halangdang pinili! Ang Gino anaa kanimo!" **29** Apan si Maria naglibog sa iyano gipamulong, ug nabalaka kung unsa nga matang kini sa pangumusta. **30** Ang anghel miignon kaniya, "Ayaw kahadlok, Maria, kay ikaw nakakaplag ug kaloy uban sa Dios. **31** Tan-awa, ikaw magmabdos ug manganak sa usa ka batang lalaki, ug nganlan mo siya'g Jesus. **32** Mahimo siyang bantogan, ug pagatawgon siyang Anak sa Labing Halangdon. Ihatag sa Ginoong Dios kaniya ang trono sa iyano amahan, nga si David. **33** Maghari siya sa tanang kaliwatan ni Jacob handog sa kahangtoran, ug mahimong walay katupasan ang iyano ginghamian." (aiōn g165) **34** Unya si Maria miignon sa anghel, "sa unsang paagi nga kini mahitabo, nga usa man ako ka ulay?" **35** Ang anghel mitubag kaniya, "mokunsad kanimo ang Balaang Espiritu ug ang gahom sa Labing Halangdon magapandong kanimo. Busa ang maong balaan nga mahimugso

pagatawgon nga Anak sa Dios. **36** Tan-awa, si Elizabet nga imong paryente namabdos usab ug batang lalaki bisan sa iyano katigulangan; anaa siya sa ika-unom ka bulan sa iyano pagpanamkon, bisan siya gitawag nga apuli. **37** Kay walay butang dili mahimo sa Dios." **38** Si Maria miignon, "Sa pagkatnuod, ako usa ka alagad sa Gino. Buhata ng kini mahitabo kanako sumala sa imong gipamulong." Ug ang anghel mibiya na kaniya. **39** Karon niining mga adlawa midali pagtindog si Maria aron sa pag-adto sa kabungtoran, sa usa sa mga syudad sa Judea, **40** ug siya miadto sa balay ni Zacarias ug mitimbaya kung Elizabet. **41** Sa pagkadungog ni Elizabet sa pagtimbaya ni Maria, milihok ang bata sa iyano sabakan; ug si Elizabet napuno sa Balaang Espiritu. **42** Misinggit siya uban sa makusog nga tingog ug miignon, "Bulahan ka sa babaye nga tanan, ug bulahan usab ang bunga sa imong sabakan. **43** Sa unsang paagi nga gituwan man ako sa inahan sa akong Gino?" **44** Kay sa pagkadungog nauk sa imong pagtimbaya, ang bata sa akong sabakan milihok sa kalipay. **45** Bulahan siya nga mituo, kay matuman na ang mga butang nga giuong kaniya gikan sa Gino." **46** Si Maria miignon, "Ang akong kalag naghimaya sa Gino, **47** Ug nagmaya ang akong espiritu diha sa Dios nga akong Manluluwas. **48** Kay iyano gihatagan ug pagtagad ang anaa sa ubos nga kahimtang sa iyano sulugon. Sukad karon ang tanang kaliwatan magatawag kanako nga bulahan, **49** Kay ang Usa ka Gamhanan nagbuhat sa mga kahibulongang butang nganhi kanako; Ug balaan ang iyano nganal. **50** Ang iyano kalooy alang sa mosunod pa nga kahiliwanan sa mga tawo nga magmahadulog kaniya. **51** Gibuhat niya ang mga gamhanang mga butang uban sa iyano mga bukton; siya nagpatibulaag sa mga tawong mapahitas-on sa ilang kasingkasing. **52** Gipakaanaog niya ang mga mamumuno gikan sa ilang trono, ug gituboy niya ang ubos ug kahimtang nga mga tawo. **53** Gihatagan siya sa mga maayong butang ang mga tawong gutom, ug giabog ang mga adunahan tawo nga walay bisa unsang nadala. **54** Siya nagtabang sa iyano alagad nga si Israel, nga nagmaloloy-on **55** kang Abraham ug sa iyano mga kaliwatan hangtod sa kahangtoran, sama sa iyano saad nga iyano pagabuhaton sa atong mga katigulangan." (aiōn g165) **56** Ug nipyuso si Maria uban kang Elizabet sulod sa tulo ka bulan, ug pagkahuman niana mibalik siya sa iyano pinuy-anan. **57** Karon sa panahon nga si Elizabet manganak na, iyano gianak ang usa ka batang lalaki. **58** Ug ang iyano mga silingan ug mga paryente nakadungog sa pagkamaayo sa Gino kaniya, ug nagmaya sila uban kaniya. **59** Unya sa ikawalo ka adlaw human niadto, nangadto sila aron sa pagpatuli sa bata; ug paganganlan unta siya ug Zacarias, sama sa nganal sa iyano amahan. **60** Apan ang iyano inahan mitubag ug miignon, "Dili, kondili nganal siya ug Juan." **61** Ug sila miignon kaniya, "Walay bisa usa nga gikan sa imong mga paryente nga gingangan niining nganal." **62** Misinysa sila sa iyano amahan aron pagsuta kung unsa ang iyano buot ipanganal sa bata. **63** Busa nangayo siya ug usa ka sulatanan ug misulat, "Juan ang iyano nganal." Ug silang tanan nahibulong pag-ayo niini. **64** Dihadiha dayon ang iyano baba nabuka ug ang iyano dila gawasnon na, ug nagsugod siya sa pagdayeg sa Dios. **65** Unya ang kahadlok niabot sa matag usa nga nagpuyo libot kanila ug ang tanang butang nga nahitabo maoy gipanghisgotan sa tibuok kabungtoran sa Judea. **66** Ang matag usa nga nakadungob gihini niini nagpadayon sa paghunahuna sa nahitabo ug miignon, "Busa unsa kaha ang dangatan niining bataa? Kay namatidkan nila nga ang kamot sa Gino nag-uban man kaniya. **67** Ang iyano amahan nga si Zacarias nga napuno sa Balaang Espiritu, ug siya misulti niini nga panagna, **68** "Dalayon ang Gino, ang Dios sa Israel, tungod kay siya mianhi kanato ug nagbuhat sa usa ka pamaagi aron paghatag ug kagawasan gikan sa iyano katawhan. **69** Siya miihatog kanato ug usa ka gamhanan Manluluwas gikan sa kaliwatan sa iyano alagad nga si David, **70** sama nga ang Dios namulong pinaagi sa iyano mga balaang propeta sa karaang panahon. (aiōn g165) **71** Sa iyano gisaad nga maghatag kanato ug kaluwasan gikan sa atong mga kaaway, ug gikan sa kamot sa matag usa nga nagadumot kanato. **72** Siya naghimo niini aron mapakita ang kaloy ngadto sa atong mga katigulangan, Ug paghinumdom sa balaang kasabutan. **73** Nianang kasabutan nga maong gipanumpaan sa atong katigulangan nga si Abraham. **74** Siya naghimo ug panumpa sa paghatag kanato ug kagawasan gikan sa kamot sa atong mga kaaway ug nagtugot kanato sa pag-alagad kaniya nga walay kahadlok, **75** sa pagkabalaan ug pagkamaratong sa iyano atubangan sa tanang panahon. **76** Ug ikaw, ug akong anak, pagatawgon nga propeta sa Labing Halangdon, tungod kay ikaw ang mag-una sa Gino aron sa pag-andam sa katawhan alang sa iyano pag-anhi, **77** ug aron matabangan ang mga

tawo nga mahibalo kung unsaon nga sila maluwas pinaagi sa kapasayloa sa ilang mga sala. **78** Ang atong Dios magapasaylo kanato tungod sa iyang malumong kalooy. Pinaagi sa iyang kalooy, ang Manluluwas, nga daw sama sa adlaw sa kabuntagon, magaabot gikan sa langit aron sa pagtabang kanato. **79** Modan-ag siya ngadto sa mga tawo nga naglingkod sa kantingit ug sa landon sa kamatayon, siya mogiya sa atong til ngadto sa dalan sa kalinaw. **80** Unya nagdako ang bata, ug nahimong kusgan diha sa espiritu. Nagpuyo siya sa awaaw nga mga dapiit hangtod nga siya nagsugod sa pagpaktika sa kadauganan sa katawhan sa Israel.

2 Karon niadtong mga adlawa, nahitabo kadtong si Cesar Agustus nagsadala ug usa ka kasugoan nga nagmando nga kinahanglangan mapahigayon ang sensus sa tanang mga tawo nga nagpuyo sa kalibutan sa Roma. **2** Mao kini ang unang sensus nga gipahigayon sa dihang si Cireno mao ang gobernador sa Syria. **3** Busa ang tanan ngadto sa ilang kaugalingon nga lungsod aron matala alang sa sensus. **4** Si Jose mibuya usab gikan sa siyudad sa Nazaret sa Galilea ug milakaw ditto sa lungsod sa Judea nga anaa sa Betlehem, nga gitawag nga siyudad ni David, tungod kay siya usa man ka kalinaw gikan sa pamilya ni David. **5** Siya miadto ditto aron matala kauban ni Maria, nga iyang pangasawon ug nagsapabot sa usa ka anak. **6** Karon nahitabo kadtong siya samtantata sa sila ditto, ang takna miabot na alang kaniya nga manganak. **7** Siya nanganak ug usa ka batang lalaki, nga iyang kamagulangang anak, ug iyang giputos ug maayo sa panapton. Unya gipahimutang niya siya ditto sa pakan-anan sa mga mananap, tungod kay wala nay luna alang kanila ditto sa lawak sa mga dumudoong. **8** Sa samang rehiyon, adunay mga magbalantay sa mga karnero nga nagpuyo ditto sa mga kaumahan ug nagtan-aw kanunay sa panon sa mga karnero sa takna sa kagabihion. **9** Sa kalit lang, ang anghel sa Ginoo mitungha kanila, ug ang himaya sa Ginoo midan-ag palibot kanila, ug nahadlok sila pag-ayo. **10** Unya ang anghel miuong kanila, "Ayaw kamo kahadlok, tungod kay ako magpahibalo kaninyo sa maayong balita nga makahatag ug dako kaayong kalipay sa tanang katawhan. **11** Karong adlawa ang usa ka manluluwas natawo alang kaninyo sa siyudad ni David! Siya mao ang Cristo nga Gino! **12** Mao kini ang timaillhan nga ihatag kaninyo, makaplagan ninyo ang usa ka bata nga giputos sa panapton ug naghigda ditto sa pakan-anan sa mga mananap." **13** Sa kalit lang uban sa mga anghel adunay dakong panon sa langitong kasundalohan nga nagdayeg sa Dios, ug nag-ingon, **14** "Himaya sa Dios sa kahitas-an, ug aduna untay kalinaw sa kalibutan taliwala sa katawhan nga iyang gikahimut-an." **15** Nahitabo kadtong siya sa dihang ang mga anghel nahawan na gikan kanila ug mibalik sila langit, ang mga magbalantay sa karnero miuong sa usag-usa, "Magadto na kita karon sa Betlehem, ug tan-awon nito kining butang nga nahitabo, nga maoy gipahibalo sa Gino kanato." **16** Sila nagdali sa pag-adto ditto ug nagsaplagan nila si Maria ug si Jose, ug nakita nila ang bata nga naghigda ditto sa pakan-anan sa mga mananap. **17** Human nila kini nakita, ilang gipahibalo sa katawhan kung unsa ang gisulit kanila mahitungod niining bataa. **18** Ang tanan nga nakadungog niini nahibulong kung unsa ang gisulit kanila sa mga magbalantay sa mga karnero. **19** Apan si Maria kanunay nga naghunahuna mahitungod sa tanang butang nga iyang nadunggan, ug gitipigan kini niya sa iyang kasingkasing. **20** Ang mga magbalantay sa mga karnero mibalik, nga naghimaya ug nagdayeg sa Dios, sa tanang butang nga ilang nadungog ug nakita, sama sa giqnon kanila. **21** Sa ikawalo ka adlaw ug mao kadtong panahona sa pagtuli sa bata, sila nagnalang kaniya ug Jesus, ang ngalan ngihihatag sa anghel sa wala pa siya gipanamokon sa sabakan. **22** Sa dihang ang gikinahanglan nga gidaghanon sa mga adlaw alang sa ilang paghinol nilabay na, sumala sa balaod ni Moises, si Jose ug Maria ilang gidal ang ilang bag-ong natawo nga anak nga lalaki padulong sa templo sa Jerusalem aron ihalad siya sa Gino. **23** Sumala sa nahiisulat sa balaod sa Ginoo, "Ang tanang lalaki nga anak nga migula sa sabakan pagtawagon nga balaan alang sa Gino." **24** Sila usab miadto aron sa paghalad ug usa ka halad sumala sa giqnon sa balaod sa Ginoo, "Usa ka pares nga salampati o duha ka pispis nga tukmo." **25** Tan-awa, adunay usa ka tawo sa Jerusalem nga gingilan ug Simeon. Kining tawhanna matarong ug mainapunon. Siya naghulat sa manghupuyay sa Israel, ug ang Balaang Espiritu anaa kaniya. **26** Gipadayag na kaniya sa Balaang Espiritu nga dili usa siya mamatay sa dili pa niya makita ang Ginoo nga Cristo. **27** Usa ka adlaw niana miadto siya sa templo, ginyahanay sa Balaang Espiritu. Sa dihang ang ginikanan nagdala sa bata, nga si Jesus, aron himoon niya kung unsa ang nabatasan nga gisugo sa balaod, **28** unya si Simeon

nagdawat kaniya sa iyang mga bukton, ug nagdayeg sa Dios ug nag-ingon, **29** "Karon tugot niya ang imong alagad mobiya sa kalinaw, Gino, sumala sa imong pulong. **30** Kay nakita na sa akong mga mata ang imong kaluwasan, **31** nga imong giandam sa panan-aw sa tanang katawhan. **32** Mahimo siya nga kahayag nga mopadayag sa kamatuoran ngadto sa mga Gentil ug mahimong himaya sa imong katawhan Israel." **33** Ang amahan ug inahan sa bata nahibulong sa mga butang nga gipanulit mahitungod kaniya. **34** Unya si Simeon nagpanalangin kanila ug miuong kang Maria nga iyang inahan. "Paminaw pag-ayo! Kini nga bata gitaganan alang sa pagkapukan ug pagbangon sa daghang katawhan sa Israel ug timaillhan sa gipamulong batol kaniya. **35** Usab, ang usa ka espada molagbas sa imong kaugalingon nga kalag, aron ang mga hunahuna gikan sa daghang kasingkasing mahimong mapadayag." **36** Ang babaye nga propeta nga gingilan ug Ana atua usab ditto. Siya mao ang anak nga babaye ni Fanuel gikan sa tribu ni Aser. Edaran na kaayo siya. Siya nagpuyo kauban sa iyang bana sulod sa pito ka tuig pagkahuman sa iyang kaminyuon, **37** ug unya siya nabiyuda sa 84 ka tuig. Siya wala gayod mobiya sa templo ug nagpadayon sa pagsimba sa Dios inubanan sa pagpu-asa ug mga pagampo, gabii ug adlaw. **38** Niana gayong higayona, siya miadto ngadto kanila ug nagsugod sa pagpasalamat sa Dios. Siya nagsulti mahitungod sa bata ngadto sa tanan nga nahulat alang sa pagtubos sa Jerusalem. **39** Sa dihang sila nahuman na sa tanan nilang gikinahanglang buhaton sumala sa balaod sa Ginoo, sila mibalik sa Galilea, sa ilang kaugalingon nga siyudad, sa Nazaret. **40** Ang bata nagdako ug nahimong kusgan, nagataas ang kaalam, ug ang grasya sa Dios anaa kaniya. **41** Ang iyang ginikanan moadto kada tuig sa Jerusalem alang sa Kasaulogan sa Pagsaylo. **42** Sa dihang nag-edad na siya ug dose ka tuig, sila mitungas na usab alang sa nabatasan nga panahon sa kasaulogan. **43** Pagkahuman nila ug puyo sa gigihang nga mga adlaw alang sa kasaulogan, nagsugod na silag pamauli sa ilang pinuy-anan. Apan ang bata nga si Jesus nagpabilin ditto sa Jerusalem ug ang iyang ginikanan wala makabalo niini. **44** Sila nagdahom nga siya uban sa panon nga nangliakaw uban kanila, busa sila nakaakaw na ug usa ka adlaw nga panaw. Unya sila nagsugod na sa pagpangita kaniya sa ilang mga kaparyentihan ug mga kafigalan. **45** Sa dihang wala nila siya makaplagi, mibalik sila sa Jerusalem ug nagsugod sa pagpangita kaniya ditto. **46** Nahitabo kadtong siya pagkahuman sa tulo ka adlaw, ilang nakaplagan siya ditto sa templo, naglingkod ditto sa taliwala sa mga magtutudlo, naminwan kanila ug nangutana kanila sa mga pangutana. **47** Ang tanan nga naminwan kaniya nahibulong sa iyang pagpanabot ug sa iyang mga tubag. **48** Sa dihang ilang siyang nakita, sila nahibulang. Ang iyang inahan nag-ingon kaniya, "Anak, nganong gitagad mo man kami niini nga paagi? Paminaw, ang imong amahan ug ako nabalaka pag-ayo sa pagpangita kanimo." **49** Siya miuong kanila, "Nganong nangita man kamo kanako? Wala ba kamo nakabalo nga kinahanglan nga ako anaa sa balay sa akong Amahan?" **50** Apan wala sila nakaasabot kung unsa ang iyang gipasabot niadto nga mga pulong. **51** Unya siya mibalik pauli kauban nila padulong sa Nazaret ug nagmasinugtanon kanila. Ang iyang inahan nagtipig niining tanan nga mga butang sa iyang kasingkasing. **52** Apan si Jesus nagpadayon nga nagtubro sa kaalam ug gidak-on, ug nadugangan ang kalooy diha sa Dios ug sa katawhan.

3 Karon sa ika kinse ka-tuig sa pagdumala ni Tiberio Cesar, samtantang si Poncio Pilato ang gobernador sa Judea, ug si Herodes mao ang pangulo sa distrito sa Galilea, ang iyang igsoon si Felipe mao ang pangulo sa distrito sa rehiyon sa Iterea ug Traconite, ug si Lisanias mao ang pangulo sa distrito sa Abilene, **2** ug nianang panahona si Anas ug si Caifas sila ang mga pangulon pari, ang pulong sa Dios niabot kang Juan, nga anak ni Zacarias, ditto sa Kamingawan. **3** Milakaw siya sa tibok rehiyon nga palibot sa Suba sa Jordan, nagwali sa pagbawitismo sa paghinulsol alang sa kapasayloa sa mga sila. **4** Ingon sa nahiisulat sa libro sa mga pulong na propeta Isaia, "Ang tingog sa usa ka tawo nga nagtawag sa kamingawan, 'Andama ang dalan sa Ginoo, Himoang tul-id ang iyang mga agianan. **5** Ang matag walog mapuno, ang matag kabukiran ug bungtod mahimong mapatag, ug ang balikog nga mga dalan matul-id, ang lubuklubuk nga mga dalan mahimong mhapsay. **6** Tanang katawhan makakita sa kaluwasan sa Dios.'" **7** Busa si Juan nag-ingon sa dakong panon sa katawhan nga miduol aron magpabawitismo kaniya, "Kamong mga kalinaw sa mga malala nga bitin, kinsa man ang nagpasidaan kaninyo nga makalikay sa silot nga umaabot? **8** Pagbaton ug mga bunga nga adunay kataklos sa paghinulsol, ug ayaw pagsugod ug istorya sa inyong

mga kaugalingon, 'Aduna kami Abraham nga among amahan,' tungod niini sultihan ko kamo nga ang Dios makahimo ug mga anak alang kung Abraham bisan gikan niining mga bato. **9** Ang atsa mitaop na sa gamot sa mga kahoy. Busa ang matag kahoy nga dili makapamunga ug maayong bunga paga-bugaon ug itambog ngadto sa kalayo." **10** Unya ang mga katawhan sa mga panon nangutana kaniya, nga nag-ingon, "Unya unsa ang angay namong buhaton?" **11** Mitubag siya ug miuong kanila, "Kung may usa ka tawo nga adunay duha ka bisti, kinahanglan iyang ihatag ang usa niini ngadto sa uban nga wala niini ug bisankinsa nga adunay pagkaon sa maong paagi iya usab kining pagabuhaton." **12** Unya pipila ka mga maninilingil sa buhius nga miduo usab kaniya aron magpabawtismo, ug nag-ingon sila kaniya, "Magtutudlo, unsay angay namong buhaton?" **13** Siya miuong kanila, "Ayaw kamo pangolekta ug kwarta nga labaw pa sa kolektahonon nga kantidad." **14** Pipila sa mga sundalo nangutana usab kaniya, nga nag-ingon, "Ug mag unsa nalang mi? Unsa may angay namong buhaton?" Siya miuong kanila, "Ayaw kamo pagkuha ug kwarta sa bisankinsa pinaagi sa pagpugos, ug ayaw kamo pagbutang-butang kung bisankinsa nga bakal. Kinahanglan makontento kamo sa iyonng mga suhol." **15** Samtang ang mga tawo mahinamong nga nagdahon sa Cristo nga umaabot, ang matag usa nahibulong sulod sa ilang kasingkasing mahitungod kung Juan kung siya ba gayod ang Cristo. **16** Si Juan mitubag sa ilang tanan nga nag-ingon, "Alang kanako, gibawtismohan ko kamo sa tubig, apan adunay lain nga moabot nga hilabihan kagamhanan kay sa kanako, ug dili gani ako takos bisan sa pagbadbad sa hikot sa iyang sandalyas. Bawtismohan niya kamo diha sa Balaang Espiritu ug sa kalayo. **17** Ang iyang pangkahig anaa sa iyang kamot nga maoy mohinlo pag-ayo ngadto sa iyang giokanang salog ug sa pagtigum sa mga trigo didto sa iyang kamalig. Apan iyang sunogon ang uhot sa kalayo nga dili mapalong." **18** Sa kadaghanan sa iyang mga pagsangyaw, iyang giwali ang maayong balita ngadto sa mga tawo. **19** Gibadlong usab ni Juan si Herodes ang pangulo sa distrito sa pakigminyo sa asawa sa iyang igsoon nga si Herodias, ug sa tanang ubang butang nga mga daotan nga gibuhut niya. **20** Apan si Herodes mihimo ug mas daotan pa nga butang. Iyang gipabilanggo si Juan. **21** Miabot kini nga, samtang ang tanan katawhan gipangbawtismohan ni Juan, si Jesus usab nabawtismohan. Samtang nag-ampyo siya, ang langit na abli. **22** Ang Balaang Espiritu mitugpa kaniya nga adunay lawas nga sama sa salampati, samtang adunay tingog nga gikan sa langit, "Ikaw ang akong hinugmang Anak. Gikahimot-an ko ikaw pag-ayo." **23** Karon si Jesus sa iyang kaugalingon, sa dihang nagsugod siya sa pagtuglo, 30 ang iyang panunog. Siya ang anak nga lalaki (mihimo untu) ni Jose, ang anak nga lalaki ni Eli, **24** ang anak nga lalaki ni Matat, ang anak nga lalaki ni Levi, ang anak nga lalaki ni Melki, ang anak nga lalaki ni Janai, ang anak nga lalaki ni Jose. **25** ang anak nga lalaki ni Matatias, ang anak nga lalaki ni Amos, ang anak nga lalaki ni Nahum, ang anak nga lalaki ni Esli, ang anak nga lalaki ni Nagai, **26** ang anak nga lalaki ni Maat, ang anak nga lalaki ni Matatias, ang anak nga lalaki ni Semei, ang anak nga lalaki ni Josec, ang anak nga lalaki ni Juda, **27** ang anak nga lalaki ni Joanan, ang anak nga lalaki ni Resa, ang anak nga lalaki ni Zerubabel, ang anak nga lalaki ni Shealtiel, ang anak nga lalaki ni Neri, **28** ang anak nga lalaki ni Melki, ang anak nga lalaki ni Adi, ang anak nga lalaki ni Cosam, ang anak nga lalaki ni Elmadam, ang anak nga lalaki ni Er, **29** ang anak nga lalaki ni Josue, ang anak nga lalaki ni Eliezer, ang anak nga lalaki ni Jorim, ang anak nga lalaki ni Matat, ang anak nga lalaki ni Levi, **30** ang anak nga lalaki ni Simeon, ang anak nga lalaki ni Juda, ang anak nga lalaki ni Jose, ang anak nga lalaki ni Jonam, ang anak nga lalaki ni Eliakim, **31** ang anak nga lalaki ni Melea, ang anak nga lalaki ni Mena, ang anak nga lalaki ni Matata, ang anak nga lalaki ni Natan, ang anak nga lalaki ni David, **32** ang anak nga lalaki ni Jesse, ang anak nga lalaki ni Obed, ang anak nga lalaki ni Boaz, ang anak nga lalaki ni Salmon, ang anak nga lalaki ni Naason, **33** ang anak nga lalaki ni Aminadab, ang anak nga lalaki ni Admin, ang anak nga lalaki ni Arni, ang anak nga lalaki ni Hezron, ang anak nga lalaki ni Perez, ang anak nga lalaki ni Juda, **34** ang anak nga lalaki ni Jacob, ang anak nga lalaki ni Isaac, ang anak nga lalaki ni Abraham, ang anak nga lalaki ni Tera, ang anak nga lalaki ni Nahor, **35** ang anak nga lalaki ni Serug, ang anak nga lalaki ni Reu, ang anak nga lalaki ni Peleg, ang anak nga lalaki ni Heber, ang anak nga lalaki ni Shela, **36** ang anak nga lalaki ni Cainan, ang anak nga lalaki ni Arfaxad, ang anak nga lalaki ni Shem, ang anak nga lalaki ni Noe, ang anak nga lalaki ni Lamec, **37** ang anak nga lalaki ni Metusela, ang anak nga lalaki ni Enoc, ang anak nga lalaki ni Jared, ang anak nga lalaki ni Mahalalel, ang

anak nga lalaki ni Kenan, **38** ang anak nga lalaki ni Enos, ang anak nga lalaki ni Set, ang anak nga lalaki ni Adan, ang anak nga lalaki sa Dios.

4 Unya si Jesus, napuno sa Balaang Espiritu, sa dihang mibalik siya gikan sa Suba sa Jordan, ug gitulolan siya sa Espiritu ngadto sa Kamingawan sulod **2** sa kwarenta ka adlaw ug gitulol sa yawa yada. Niadtong mga adlawa, wala gayod siyay gikan bisan unsa, ug sa kataposan nga adlaw gigutom siya pag-ayo. **3** Ang yawa miuong kaniya, "Kung ikaw ang Anak sa Dios, mando-i kining bato nga mahimong pan." **4** Si Jesus mitubag kaniya, "Nahisulat kini, 'Ngang Tawo dili mabuhit sa pan lamang.'" **5** Unya gidal sa yawa sa taas nga dapit, ug gipakita kaniya ang tanan nga mga gingharian sa kalibutan niadtong higayon. **6** Ang yawa nag-ingon kaniya, "Ihatag ko kanimo ang katungod nga magdumala sa tanan gingharian, ug ang tanan nga kaanyag niini. Ako kining mabuhit tungod kay gihatag kini kanako nga akong dumalahan, ug mahimo kano ihatag ni bisankinsa nga akong gusto." **7** Busa kung moyukbo ka kanako ug mosimba ka kanako, ang tanan niini mainmo." **8** Apan si Jesus mitubag ug miuong kaniya, "Nahisulat kini, 'Kinahanglan simbaha ang Ginoo nga imong Dios, ug siya lang gayod ang alagari.'" **9** Sunod ang yawa nagtulot kung Jesus dipto sa Jerusalem ug gibutin siya sa pinakataas nga bahin sa templo, ug miuong kaniya, "Kung ikaw ang Anak sa Dios, ambak sa imong kaugalingon gikan diri. **10** Kay nahisulat kini, "Iyang sugou ang iyang mga anghel nga moatiman kanimo, aron palainpidon ka." **11** ug, "Pagasapnayon ka nila sa ilang mga kamot, aron nga dili maigo ang imong mga til batok sa bato." **12** Si Jesus mitubag kaniya nga nag-ingon, "Gipamulong kini, 'Ayaw sulay ang Ginoo nga imong Dios.'" **13** Sa dihang nahuman na sa yawa tintaal si Jesus, nagpalayo siya ug mibiya kaniya hangtod sa sunod na usab nga higayon. **14** Unya si Jesus mibalik sa Galilea uban sa gahom sa Espiritu, ug ang balita mahitungod kaniya mikaylap sa tibuk rehiyon nga palibot niini. **15** Nanudlo siya sa mga sinagoga, ug ang tanan nagdayeg kaniya. **16** Usa kadlaw miadto siya sa Nazaret, sa siyudad kung aha siya nagdako. Ingon sa iyang naandan, misulod siya sa sinagoga sa adlaw nga Igpapahulay, ug mitindog siya ug iyang gibasa ang kasulatan. **17** Ang linukot nga basahon nga sinulat ni propeta Isaia ang gihatag kaniya, unya iyang gi-ablihan ang linukot nga basahon ug nakaplagan niya dipto ang nahisulat. **18** "Ang Espiritu sa Ginoo anaa kanako, Tungod kay dihigohan ako niya sa pagsangyaw sa maayong balita ngadto sa mga kabos. Gipadala ako niya aron sa pagpahibalo sa kagawasan ngadto sa mga dinakpan, Ug makakita pag-usab ang mga buta, Mohatag ug kagawasan ngadto sa gipang-daugdaug. **19** Aron ipahibalo ang tuig sa pagkamaayo sa Ginoo." **20** Unya iyang gisirado ang linukot nga basahon, gibalik niya kini ngadto sa sinagoga, ug milingkod siya. Ang mga mata sa mga tawo nga naa sa sinagoga nagtutok kaniya. **21** Nagsugod siya pag-ingon kanila, "Karon nga adlaw ang kasulatan natuman na pinaagi sa iyonng nadunggan." **22** Ang tanan nga naa diito naka-saksi sa iyang gisulti ug silang tanan nahibulong sa malomanay niyang mga pulong nga migula sa iyang baba. Nag-ingon sila, "Usa lang kini ka anak ni Jose, dili ba?" **23** Si Jesus miuong ngadto kanila, "Sigurado gayod moiong kamo kanako babin niining panulthion, 'Mananambal, tambali imong kaugalingon. Kung unsa ang among nadungungan sa Capernaum, buhata usab diri sa imong lungsod.'" **24** Miuong usab siya, "Sultihan ko kamo, walay propeta nga dawaton sa iyang kaugalingon lugar. **25** Apan sultian ko kamo sa kamatuoran daghan ang mga balo sa Israel sa panahon ni Elias, sa dihang langit nisiradlo nga wala na nag-ulon sulod sa tulo ka tuig ug tunga, ug adunay dakong gutom sa tibuk nasod. **26** Apan si Elias wala gipaadto bisan asa kanila, apan diito siya gipadala sa usa ka biyuda nga nagpuyo sa Zarefat nga duol sa siyudad sa Sidon. **27** Aduna usab daghan nga mga sanglahon sa Israel sa panahon ni propeta Eliseo, apan walay bisan usa nga giayo ngadto kanila gawas kang Naaman nga taga-Siria." **28** Ang tanang mga tawo nga anaa sa sinagoga napuno sila sa kalagot sa dihang nadungog nila kining mga butanga. **29** Mitindog sila ug ilang gipugos siya pagawas sa siyudad, ug ila siyang gidal sa tumoy sa bungtod diin natukod ang maong siyudad, aron ila siyang ihulog sa pangpang. **30** Apan milakaw siya sa ilang taliwala ug nagpadayon sa iyang panaw. **31** Unya milugsong siya sa Capernaum, ang siyudad sa Galilea. Usa ka adlaw sa Igpapahulay nagtudlo siya sa mga tawo sa sinagoga. **32** Nahibulong sila pag-ayo sa iyang gipanudlo, tungod kay nagsulti siya nga adunay katungdanon. **33** Karon sa Sinagoga nianang adlawa adunay usa ka tawo nga nasudlan sa hugaw nga espiritu sa demonyo, misinggit siya sa makusog niyang tingog, **34** "Unsa man ang among buhaton alang kanimo,

Jesus nga Nazaretnon? Mi-anhi kaba aron sa paglaglag kanamo? Nakabalo ko kung kinsa ka! Ikaw ang Usa ka Balaan sa Dios!" 35 Gibadlong ni Jesus ang demonyo, nga nag-ingon, "Pag-hilom ug gawas diha kaniya!" Sa dihang ang demonyo iyang gilabay ang tawo sa ilang tunga, migawas siya gikan sa iyaha nga walay kadaot. 36 Ang tanan tawo natingala pagayo, ug kanunyan silang nag-istoryahanay sa matag usa mahitungod sa nahitabo. Miingon sila, "Unsa nga matang sa pinulongan kini? Nga mahimo niyang mandoan ang mga daotang espiritu nga adunay katungod ug gahom ug nanggula sila?" 37 Busa ang balita mahitungod kaniya misugod ug kaylap sa tanang babinh nga palibot sa rehiyon. 38 Unya si Jesus mibiya sa sinagoga ug misulod sa balay ni Simon, karon ang ugangan ni Simon nga babaya nag-antos sa taas nga hilanat, ug napakailuoy sila kaniya alang sa iyang balatian. 39 Busa mitindog siya sa iyang tapad ug iyang gibadlong ang hilanat, ug mibaya kini kaniya. Dih-a-dih a mitindog siya ug nagsugod pag-alagad kanila. 40 Sa dihang mosalopay na ang adlaw, gidal sa mga tawo ngadto kung Jesus ang tanan nga adunay lain-lain nga balatian ug sakit. Gitapion niya ang iyang kamot ngadto sa tagsa-tagsa kanila ug nang-a-iliyan sila. 41 Ang mga demonyo usab nanggawas gikan sa kadaghanan kanila, ug nagsinggit nga nag-ingon, "Ikaw ang Anak sa Dios!" Gibadlong ni Jesus ang mga demonyo, wala niya kini tugot niya moistorya, kay sila mismo nakabalo nga siya ang Cristo. 42 Sa dihang ang banagbanag sa kaadlawon miabot, miadto si Jesus sa mingaw nga dapit. Ang panon sa mga tawo nangita kaniya ug naabot sila sa lugar kung hain siya, nanghangyo sila nga dili mobjiya kanila. 43 Apian miingon siya ngadto kanila, "Kinahanglan gayod ako mosangyaw sa maayong balita mahitungod sa gingharian sa Dios sa daghan pa nga mga siyudad, tungod kay kini ang hinundan nga gipadala ako diri." 44 Unya nagpadayon siya sa pagwali sa mga sinagoga sa tibuk probinsiya sa Judea.

5 Karon kini ang nahitabo, si Jesus nagtindog sa linaw sa Genesaret samtang ang mga tawo nag-aliron kaniya ug naminaw sa pulong sa

Dios. 2 Iyang nakita ang duha ka balangay nga gibira daplin sa linaw. Ang mga manginisda mihiwa gikan didto ug nhaghugas sa ilang mga pukot. 3 Si Jesus misakay sa usa sa mga balangay nga gipanag-iyahan ni Simon ug gisugo siya nga ibutang kini sa tubig distansya gamay gikan sa yuta. Unya milingkod siya ug gitudoan ang mga tawo nga tua gawas sa balangay. 4 Sa dihang nahuman na siya sa pagsulti, miingon siya kyang Simon, "Dad-a ang balangay dipto sa lawon, nga tubig ug ipaubos ang imong pukot aron kini makakuha. 5 Si Simon mitubag ug miingon, "Agalon, nagpamuhat kami tibuok gabii, ug wala kami nakakuha, apan sa imong pulong, akong ipaubos ang mga pukot." 6 Sa dihang nahuman na nila kini, nakatapok sila ug daghang mga isda, ug ang ilang mga pukot nangagis. 7 Busa gisinyasan nila ang ilang mga kauban sa lahing balangay nga kinahanglan moduol ug motabang kanila. Sila miduol ug gipuno ang duha ka mga balangay, mao nga nagsugod sila ug kaunlod. 8 Apan si Simon Pedro, sa dihang nakita niya kini, miluhod siya sa tilian ni Jesus, nga nag-ingon, "Ginoo, palayo gikan kanako, kay ako usa ka makasasala nga tawo." 9 Tungod kay siya nahibulong, ug ang tanan nga nag-uban kaniya, sa ilang nakuhu nga isda ug sa ilang nadala. 10 Apil niini si Santiago ug Juan, mga anak nga lalaki ni Zebedeo, nga kauban ni Simon. Ug miingon si Jesus ngadto kung Simon, "Ayaw kahadlok, tungod kay gikan karon mga tawo na ang imong kuhaon." 11 Sa dihang gidal sa nila ang ilang balangay ngadto sa yuta, ilang gibiyaan ang tanan ug misunod kaniya. 12 Miabot ang hayagon, samtang tuiya sa usa sa mga siyudad, tan-awa, adunay usa ka tawo didto nga sanglahon. Sa pagkakita niya kyang Jesus, mihiwa siya sa yuta ug napakailuoy kaniya, nga nag-ingon, "Ginoo, kung buot nimo, mamahimo mo akong hinloano." 13 Unya gipataas ni Jesus ang iyang kamot ug gihikap siya, miingon, "buot nako. Mahinlo ka." Ug dihadha ang iyong sangla nawala kaniya. 14 Siya nagsugo kaniya nga dili sultihan ang si bisan kinsa, apian giingon siya "Padayon sa imong dalan, ug ipakita ang imong kaugalingon didto sa pari ug paghatag ug halad para sa imong pagkahinlo, sumala kung unsa ang gisugo ni Moises, alang sa pagpamatuod ngadto kanila." 15 Apan ang balita mahitungod kaniya mikaylap bisan sa layo, ug dakong panon sa katawhan ang nanagtigum aron sa pagpatalinghog kaniya ug aron maayo sa ilang mga sakit. 16 Apan mibiya siya paingon sa awaaw nga mga dapit ug nag-ampo. 17 Niabot ang usa ka adlaw nga siya nagpanudlo, ug adunay mga Pariseo ug mga magtitudo sa balaod nga naglingkod dipto nga naggikan sa nagkalain-laing mga baryo sa rehiyon sa Galilea ug Judea, ug gikan usab sa siyudad sa Jerusalem. Anaa kaniya ang gahom sa Ginoo sa pagpang-ayo. 18 Karon

pipila ka mga lalaki ang miabot, nagdayong sa banig nga diin naghigda ang tawo nga paraliso, ug nangita sila ug dalan nga madala niya siya sa sulod aron mapahimutang siya sa atubangan ni Jesus. 19 Wala sila makakita ug dalan aron madala siya sa sulod tungod sa panon, busa misaka sila sa atop sa balay ug gitunton ang tawo gikan sa atop, nga naa siya iyang banig, didto sa taliwala sa mga tawo, sa atubangan ni Jesus. 20 Sa pagkakita sa ilang pagtu, si Jesus miingon, "Tawo, ang imong mga sala gipasyalon kanimo." 21 Ang mga manunulat ug ang mga Pariseo nagsugod ug pangutana niini, nag-ingon, "Kinsa kining nagsulit ug pagpasipala? Kinsa ang makapasaylo sa mga sala, di ba ang Dios lamang?" 22 Apan si Jesus, nakasabot kung unsa ang ilang gihuhuna, nagtubag ug miingon kanila, "Nganong kamo nagapangutana niini sa inyong mga kasingkasing? 23 Asa ang mas sayon sa pagsulti, "ang imong mga sala napasyalon kanimo" o sa pagsulti "Tindog ug lakaw?" 24 Apan kinahanglan kamo makabalo nga ang Anak sa Tawo adunay katungod sa kalibutan sa pagpasaylo sa mga sala, Ako mooringon kanimo, "Tindog, punita ang imong banig, ug pauli sa imong balay." 25 Dih-a-dih a dayon mitindog siya sa atubangan nila ug gipunit niya ang banig nga iyang gihigdaan, ug siya mibailik sa iyang balay, ug naghimaya sa Dios. 26 Ang matag-usa nahibulog ug gihimaya nila ang Dios. Sila napuno sa kalisang, nga miingon, "Kami adunay nakita nga kahibulangang mga butang karong adlawa." 27 Human nahitabo kining mga butanga, si Jesus migawas gikan didto ug nakita niya ang usa ka kubrador sa buhis nga gingalan ug Levi nga naglingkod sa dapit nga bayaranay ug buhis. Iyang giingnan siya, "Sundot kanako." 28 Busa gibiyaya ni Levi ang tanang butang, mitindog, ug misunod kaniya. 29 Unya nag-andam si Levi ug usa dakong kumbira para kang Jesus didto sa iyang balay, ug tua ang daghang kubrador sa buhis, ug ang ubang tawo nga napaghiluna sa lamesa ug ngakaon uban kanila. 30 Apan ang mga Pariseo ug ilang mga manunulat nagbagbulog ngadto sa iyang mga disipulo, ug nag-ingon, "Nganong mikaon kamo ug miinom uban sa mga kubrador sa buhis ug uban pang makasasala nga mga tawo?" 31 Si Jesus mitubag kanila, "Ang tawo nga maayo ug lawas dili na magkinahanglan ug mananambal, kadtong tawo nga nagsakit ang manginahanglan niini." 32 Wala ako mianhi sa pagtawag sa tawo nga matarong aron sa paghinulsol, apan sa pagtawag sa mga makasasala aron sa paghinulsol." 33 Sila miingon kaniya, "Ang mga disipulo ni Juan kanunay napuasa ug nag-ampo, ug ang mga disipulo sa mga Pariseo mobuhat sa sama. Apan ang imong mga disipulo nagkaon ug nag-inom." 34 Si Jesus miingon kanila, "Anaa bay usa kaninyo nga abay sa kasal sa pamanhunong magpuasa, samtang ang pamanhunong uban pa nila?" 35 Apan moabot ang panahon nga ang pamanhunong kuhaon gikan kanila, unya nianang mga adlawa sila mopuasa na." 36 Unya si Jesus misulit ug usa ka sambingay ngadto kanila. "Walay tawo nga mogis sa usa ka panapton nga gikan sa bag-ong panapton ug gamiton kini aron isumpay sa daang panapton. Kung iya kining buhaton, iyang gisyon ang bag-o nga panapton, ug ang babinh gikan sa bag-ong panapton dili gayod haon sa daang panapton. 37 Usab, walay tawo nga mobutang ug bag-ong bino ngadto sa daang panit nga sudlanan ug bino. Kung iyang buhaton kana, ang bag-ong bino makajisi sa mga panit, ug ang bino mayabo, ug ang sudlanan sa bino madaot. 38 Apan ang bag-ong bino kinahanglan ibutang sa bag-o nga panit. 39 Walay tawo, human moinom ug daang bino, mangandoy ug bag-o nga bino, kay moiong siya, 'Ang daan mas maayo.'"

6 Kini nahitabo sa Adlaw nga Igpapahulay nga si Jesus nag-adto sa trigohan ug ang iyang mga disipulo nangutu sa mga tinggas sa trigo, gikuso-kuso nila kini sa ilang mga kamot, ug ilang gikao ang lugas. 2 Apan ang uban nga mga Pariseo nag-ingon, "Nganong nagbuhat man kamo ug butang nga dili uyon sa balaod nga buhaton sa Adlaw nga Igpapahulay?" 3 Si Jesus, mitubag kanila, nga nag-ingon, "Wala ba niyo nabasa kung unsa ang gibuhat ni David sa dihang gigutom siya, siya ug ang mga lalaki niya kauban niya? 4 Miadto siya sa balay sa Dios, ug mikua sa tinapay sa presensya ug miikaon sa pipila niini, ug gitahagan usab niya ang iyang mga kauban nga mga lalaki aron makakaon, bisan tuod ug mga pari lamang ang uyon sa balaod nga mahimong mokaon niini." 5 Unya miingon siya kanila, "Ang Anak sa Tawo mao ang Ginoo sa Adlaw nga Igpapahulay." 6 Kini nahitabo sa lain na usab nga Adlaw nga Igpapahulay nga miadto siya sa sinagoga ug gitudoan ang mga tawo didto. Adunay usa ka tawo didto nga kimag ang iyong tuo nga kamot. 7 Ang mga Eskriba ug ang mga Pariseo nagtian-aw kaniya pag-ayo kung moayo ba siya ug usa ka tawo sa Adlaw nga Igpapahulay, aron basin ug naa silay makita nga katarongan nga ilang ikapasangil kaniya sa pagbuhut ug butang nga sayop. 8 Apan nasayod

siya kung unsa ang ilang gihunahuna ug miiong siya sa tawo nga kimag ang kamot, "Bangon, ug tindog diri sa taliwala sa tanan." Busa nibangon ang tawo ug nitindog didto. **9** Si Jesus miiong ngadto kanila, "Mangutana ako kaninyo, uyon ba sa balaod sa Adlaw nga igpapahulay ang pagbuhut ug maayo o ang pagbuhut ug makadaot, sa pagluwas sa kinabuhi o sa pagguba niini?" **10** Unya mitan-aw siya palibot kanilang tanan ug giingnan ang tawo, "Ityud-ang imong kamot." Iya kining gibuhut, ug ang iyang kamot nauilian. **11** Apan napuno sila sa kasuko, ug nagsulitayan sila sa matag-usa mahitungod sa kung unsa ang ilang buhaton ngadto kang Jesus. **12** Kini nahitabo niadtong mga panahon nga niadtong siya sa bukid aron magampo. Nagpadayon siya sa pag-ampao sa tibuk gabii ngadto sa Dios. **13** Sa dihang adlaw na, gitawag niya ang iyang mga disipulo ngadto kaniya, ug napigli siya ug napulo ug duha kanila, nga iya usab ginganlan nga mga "apostoles." **14** Ang mga pangalan sa mga apostoles man silang Simon (nga iya usab ginganlan ug Pedro) ug ang iyang igsoon, nga si Andres, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolomeo, **15** si Mateo, si Tomas, si Santiago ang anak ni Alfeus, si Simon nga gitawag ug Patriyota, **16** si Judas, nga anak ni Santiago, ug si Judas Iscariote, nga nahimong mabudhion. **17** Unya si Jesus nilugsong gikan sa bukid uban kanila ug nitindog sa patag nga dapit. Ang dako nga panon sa iyang mga disipulo naa didto, ug ang dako usab nga panon sa katawhan gikan sa Judea ug Jerusalem, ug gikan usab sa daplin sa dagat sa Tiro ug Sidon. **18** Nangadto sila aron mamatii kaniya ug aron mangaayo sa ilang mga sakit. Ang mga tawo nga gisamok sa mga dili hinlo nga espiritu nangaayo usab. **19** Ang matag-usa sa panon nagpadayon sa pagsulay ug hikap kaniya tungod kay ang gahom sa pag-ayo nagagikan kaniya, ug giayo niya silang tanan. **20** Unya mitan-aw siya sa iyang mga disipulo, ug miiong, "Bulahan kamo nga mga kabos, kay iyo ang ginharian sa Dios. **21** Bulahan kamo nga gituton karon, kay kamo mangabuso. Bulahan kamo nga nagahilak karon, kay kamo mangatawwa. **22** Bulahan kamo sa diha nga ang mga tawo magdumot kaninyo ug sa dihang ilahi kamo gikan sa ilang pundok ug sawayon kamo ug isalikway ang inyong ngalan isip daotan, tungod ug alang sa Anak sa Tawo. **23** Pagmaya kamo nianang adlaw ug luko sa kalipay, tungod kay anaa gayod kamoy dakong ganti didto sa langit, kay ang ilang mga katigulangan nagtagad sa moga propeta sa samang paagi. **24** Apan pagkaalot ninyo nga mga dato! Kay nadawat na ninyo ang inyong kaharuhan. **25** Pagkaalot ninyo nga mga busog karon! Kay kamo gutomon una. Pagkaalot ninyo nga nagakatawu karon! Kay magsubo ug maghilak kamo uno. **26** Pagkaalot ninyo, sa diha nga ang tanang tawo magsulit ug maayo kaninyo! Kay ang ilang mga katigulangan nagtagad sa moga mini nga propeta sa samang paagi. **27** Apan ako moiong kaninyo nga nagapamati, higugmaa ang inyong mga kaaway ug buhata ang maayo ngadto sa mga nagdumot kaninyo. **28** Panalanginii kadtong nagtunglo kaninyo ug iampo kadtong nagdaog-daoq kaninyo. **29** Kaniya nga mosagpa kanimo sa pikas aping, itugyan usab ang pikas. Kung ang usa ka tawo mokuhua sa imong kupo, ayaw na usab kupti ang imong taas nga bisti. **30** Hatagi ang tanang tawo nga mangayo kanimo. Kung adunay usa ka tawo nga mokuhua sa usa ka butang nga imong gipanag-iyahan, ayaw na siya ug ingna nga ihatag kini pagbalik kanimo. **31** Sama sa gusto nimong buhaton sa mga tawo diha kanimo, kinahanglan nga mao usab ang imong buhaton ngadto kanila. **32** Kung higugmaan lamang nimo ang mga tawo nga nahigugma kanimo, unsa man ang dungog nimo niana? Kay bisan ang mga makasasala nahigugma niadtong nahigugma kanila. **33** Kung magbuhut ka ug maayo ngadto lamang sa mga tawo nga nagbuhut ug maayo ngadto kanimo, unsa man ang dungog nimo niana? Kay bisan ang mga makasasala nagbuhut sa samang paagi. **34** Kung magpahulam ka lamang ug mga butang sa mga tawo nga imong gidahom nga mohatag pagbalik kanimo, unsa man ang dungog nimo niana? Bisan pa gani ang mga makasasala nagpahulam ngadto sa mga makasasala, ug nagdahom nga makadawat pag-usab sa samang kantidad. **35** Apan higugmaan ang inyong mga kaaway ug buhata ang maayo ngadto kanila. Pagpahulam ngadto kanila, ayaw na kabalaka sa pagkuha ug balik sa bisan unsa, ug dako ang imong ganti. Kamo mahimo nga mga anak sa Labing Taas, kay siya maayo ngadto sa mga dili mapinasalamaton ug daotan nga mga tawo. **36** Pagmaluluy-on, sama nga ang imong Amahan maluluy-on. **37** Ayaw paghukom, ug kamo dili pagahukom. Ayaw pakasad-a ang uban, ug kamo dili pakasad-on. Pasayloa ang uban, ug kamo pasaylo. **38** Panghatag sa uban, ug kini igahatag kanimo. Ang dako nga kantidad—gidasok, giuyog, ug nagaawas—ila kining igabubo sa imong paa. Kay kung unsa ang imong

gigamit nga hustong sukdanon sa pagsukod, ang samang husto nga sukdanan usab maoy gamiton alang kanimo." **39** Unya gisultihan usab niya sila ug sambingay. "Makahimo ba ang buta nga tawo sa pag-agak sa laing buta nga tawo? Kung iya kining buhaton, silang duha mangahulog ngadto sa lalom nga bangag, dili ba? **40** Ang disipulo dili labaw sa iyang magtitudlo, apan ang matag-usa sa dihang hingpit nga matulohan mahimo siya nga sama sa iyang magtitudlo. **41** Nganong nagtan-aw ka man sa gamay nga puling nga anaa sa mata sa imong igsoon nga lakali, apan wala gani nimo namatikdan ang troso nga anaa sa imong kaugalingong mata? **42** Giunta nimo pag-ingon sa imong igsoon, 'Igsoon, tugot ako sa pagkuha sa gamay nga puling nga anaa sa imong mata,' sa dihang ikaw mismo wala gani nimo nakita ang troso nga anaa sa imong kaugalingong mata? Mga titigkaaron-ingnon! Unahe ug kua ang troso sa imong kaugalingong mata, ug unya makakita ka pag-ayo aron makuhua ang gamay nga puling nga anaa sa mata sa imong igsoon. **43** Kay walay maayong kahoy nga maghatag ug daot nga bunga, ug walay dili maayong kahoy nga maghatag ug maayong bunga. **44** Kay ang matag kahoy mailhan pinaagi sa matang sa bunga nga iyang ginahatag. Kay ang mga tawo dili magkuha ug igos gikan sa tunokon nga kahoy, o magkuha ug ubas gikan sa sampinit. **45** Ang maayong tawo gikan sa maayong bahandi sa iyang kasingkasing magpagawas kung unsa ang maayo, ug ang daotang tawo gikan sa daotang bahandi sa iyang kasingkasing magpagawas kung unsa ang daotan. Kay gikan sa kadagaya sa iyang kasingkasing isulit sa iyang baba. **46** Nganong nagtagawag man kamo kanako, 'Ginoo, Ginoo,' ug wala ninyo gituman ang mga butang nga akong gisulit? **47** Ang tanang tawo nga moduol kanako ug makadungog sa akong mga pulong ug motuman niini, sultihan ko kamo kung unsa ang sama kaniya. **48** Sama siya sa tawo nga nagtukod ug balay, nga nagkalot ug lalom sa yuta ug gitukod ang patukoranon sa balay ngadto sa li-on nga bato. Sa dihang miabot ang baha, ang kusog nga tubig miawas batok sa balay, apan wala kini matay-og, tungod kay maayo kaayo ang pagkakutod niini. **49** Apan ang tawo nga nakadungog sa akong mga pulong apan walay motuman niini, sama siya sa tawo nga nagtukod ug balay ibabaw sa yuta nga walay patukoranon. Sa dihang ang kusog nga tubig miawas batok sa balay, dihadhiha kini nagun-ob, ug ang pagkaguba niadtong balaya nahingpit.

7 Pagkahuman ni Jesus ug sulti sa tahan niyang angay nga isulit sa mga tao nga naminaw, misulod na siya sa Capernaum. **2** Adunay ulipon sa usa ka centurion nga mahinunganon kaayo kaniya nga nagmasakiton ug hapis na mamatay. **3** Apan pagkadungog niya mahitungod kang Jesus, gipaadtuan niya si Jesus sa mga kadagkoan sa mga Judio aron paadtuan ug ulwason ang iyang ulipon gikan sa kamatayon. **4** Sa dihang duol na sila kung Jesus, gihangyo nila pag-ayo siya sa pag-ingon, "Takos siya nga himuong mo kini kaniya, **5** tungod kay gihiuguma niya ang among nasod, ug siya ang nagtukod sa sinagoga alang kanamo." **6** Busa nagpadayon si Jesus sa paglakaw uban kanila. Apan sa wala pa siya nakapalayo gikan sa balay, nagpadala ang centurion sa iyang mga higala aron sa pag-ingon kung Jesus, 'Ginoo, ayaw hasola ang imong kaugalingon, **7** tungod kay dili aki takos nga mosulod ka sa akong panimalay. Tungod niini, wala gayod ako naghunahuna sa akong kaugalingon nga igong katakos aron mopaduol kanimo, apan pagusuli lang ug usa ka pulong ug maulian na ang akong ulipon. **8** Tungod usab kay aki ang tawo nga gibutang ubos sa awtoridad ug naa akoy mga sundalo ubos kanako. Kung moiong aki sa usa, 'Paglakaw,' ug molakaw siya, ug ngadto sa usa, 'Anhi dini,' ug moanhi siya, ug ngadto sa akong alagad, 'Himoa kini,' ug himuong gayod niya kini." **9** Pagkadungog ni Jesus niini, nahibulong siya kaniya, ug miatubang siya sa kadaghanan nga nagsundot kaniya ug miiong, "Ako magaingon kaninyo, wala gayod ako makakita didto sa Israel ug usa ka tawo nga adunay dako nga pagtuo." **10** Ug kadtong gipadalda ng mga tawo nibalik didto sa balay ug natika nga ang ulipon himsog na. **11** Human nianaa sa paglabay sa panahon, nahitabo nga si Jesus nilakaw padulong sa siyudad nga ginganlan ug Nain. Ang iyang mga disipulo uban kaniya, uban usab sa dakong pundok sa katawhan. **12** Sa dihang duol na siya sa pultahan sa siyudad, adunay patay nga tawo nga gidayongan pagawas sa siyudad, bugtong siyang anak sa iyang inahan. Usa siya ka biyuda nga babaye, ug uban kaniya ang dakong pundok sa katawhan nga gikan sa siyudad. **13** Pagkakita kaniya, ang Ginoo niduol kaniya uban sa kaluoy nga iyang gibati ngadto sa babaye ug miiong kaniya, "Ayaw paghiliak." **14** Unya miadto siya sa atubangan ug gihikap ang gipahigdaan sa patay, ug nihunong kadtong mga tawo nga nag-alsia niini. Miiong siya, "Batan-ong

lalaki, ako moignon kanimo, bangon." **15** Ang patay nga tawo milingkod ug nagsugod ug istorya. Unya gihatag siya ni Jesus ngadto sa iyang inahan. **16** Unya gidaog silang tanan sa kahadlok. Nagpadayon sila sa pagdayeg sa Dios, miignon sila, "Nakita na uban kanato ang bantugang propeta" ug "Gibantayan sa Dios ang iyang katawhan." **17** Kini nga balita mahitungod kang Jesus mikaylap ngadto sa tibuk Judea ug sa tanang silingan nga mga rehiyon. **18** Giingnon si Juan sa iyang mga disipulo mahitungod niining tanang butang. **19** Unya gitawag ni Juan ang duha sa iyang mga disipulo ug gipaadto sa Gino aron sa pag-ingon kaniya, "Ikaw na ba ang Usa nga Gipaabot, o anaa pay lain nga tawo nga kinahanglan namong pangitaon?" **20** Sa dihang tua na sila duol kang Jesus, nag-ingon ang mga tawo, "Gipadala kami ni Juan Bautista aron sa pag-ingon kanimo, 'Ikaw na ba ang Usa nga Gipaabot, o anaa pay lain na tawo nga kinahanglan namong pangitaon?'" **21** Nianang orasa gipang-ayo niya ang daghang mga tawo gikan sa sakit ug sa ilang gipang-antos nga mga balatian ug gikan sa daotang mga espiritu, ug iyang gitugotan ang daghang mga tawong buta nga makakita. **22** Si Jesus mitubag ug miignon kanila, "Pagkahuman niinyo ug biya padulong sa inyong panaw, suginili si Juan kung unsa ang inyong nakita ug nadungog. Ang mga tawong buta nakadawat ug pananaw, ang mga tawong pungkol nakalakaw, ang mga tawong adunay sangla nahnloan, ang mga tawong bungol nakadungog, ang mga tawong patay nahibalik ang kinabuhi, ug ang mga tawong nanginahanglan nasugninan ug maayong balita. **23** Ang tawo nga dili mohunong sa pagtuo kanako tungod sa akong mga binuhatan mapanalanginan." **24** Pagkahuman ug biya sa mga mensahero ni Juan, nagsugod na si Jesus sa pagsugilon sa mga pundok sa katawhan mahitungod kang Juan, "Unsa may inyong gigawas ug gitan-aw diito sa kamingawan, ang tawo nga sama sa usa ka bagakay nga gipalid-palid sa hanjin?" **25** Apan unsa may inyong gigawas ug gitan-aw, ang tawo nga nagsul-ob ug humok nga mga panapton? Tan-awa, ang mga tawo nga nagsul-ob ug maanindot nga mga sinina ug napugyo nga harohay, tua sa mga palasyo sa hari. **26** Apan unsa may inyong gigawas ug gitan-aw, usa ka propeta? Oo, moignon ako kaninyo, ug labaw pa sa usa ka propeta. **27** Mao kini siya kung unsa ang nahiisulat, 'Tan-awa, magpadala ako ug mensahero diha sa inyong atubangan, kinsa maoy moandam sa inyong agianon diha sa inyong atubangan.' **28** Ako moignon kaninyo, sa tanang gihimugso sa mga babaye, wala gayoy makalabaw kang Juan, apan ang labing walay bili nga tawo diha sa gingharian sa Dios mas labaw pa kay kaniya. **29** Sa dihang tanang tawo nakadungog niini, lakip na ang mga tigkolekta ug buhis, ilang gipahayag nga ang Dios matarong. Uban sila niadtong tanan nga nabawtismohan sa pagbawtismo ni Juan. **30** Apan ang mga Pariseo ug ang mga hanas sa balaod sa Judeo nga wala niya mabawtismohi, nagdumili sa kaalam sa Dios alang sa ilang kaugalingon. **31** Kang kinsa man nako mahimong ikatandi ang mga katawhan niini nga henerasyon? Unsa may sama kanila? **32** Samasila sa mga bata nga nagdulala-dula diha sa merkado, kinsa naglingkod ug nagtawag sa usag-usa ug nag-ingon, 'Nagtutog kami ug plawta alang kaninyo, ug wala kamo nanayaw. Nagsubo kami, ug wala kamo manghilak. **33** Tungod kay si Juan Bautista mianhi ug wala nagkaon ug tinapay ug wala miinom ug bino, ug ikaw moignon, 'Naa siyay demonyo.' **34** Ang Anak sa Tawo mianhi ug nagkaon ug nag-inom ug ikaw moignon, 'Tan-awa, palakaon kaayo siya ug palahubog, higala sa mga tigkolekta ug buhis ug mga makakasala!' **35** Apan ang kaalam gipamatud-an pinaagi sa tanan niyang mga anak." **36** Karon adunay Pariseo nga naghangyo kang Jesus nga mokaon uban kaniya. Busa pagkahuman ni Jesus ug sulod sa balay sa Pariseo, naglingkod siya dapit sa lamisa nga nagpahayahay nga mikao. **37** Tan-awa, adunay usa ka babaye ditido sa siyudad nga makasasala. Nakita niya nga si Jesus gidapit ditido sa balay sa Pariseo, ug nagdala siya ug nindot nga alabastru nga gisudlan ug pahumot. **38** Nagtindog siya dapit sa likod ni Jesus duol sa iyang til ug nihilak. Nagsugod siya sa pagbasa sa til ni Jesus pinaagi sa iyang luha, ug gipahiran niya kini sa buhok sa iyang ulo, gihalauan niya ang mga til ni Jesus, ug iya kining gidihogon ug pahumot. **39** Sa dihang ang Pariseo nga nagdapit kang Jesus nakakita niini, nakasulti siya sa iyang kaugalingon nga nag-ingon, "Kung kining tawhana usa ka propeta, makahibalo una siya kung kinsa ug unsang klasinha kinin babayhanna ang mikihikap kaniya nga siya makasasala." **40** Mitubag si Jesus ug miignon kaniya, "Simon, aduna akoy isulit kanimo." Miignon siya, "Isulit kini, Magtutulod!" **41** Miignon si Jesus, "Adunay duha ka mangungotang sa usa ka tigpahulam. Ang usa nakautang ug lima ka gatos ka denaryo, ug ang usa nakautang ug singkwenta ka denaryo. **42**

Tungod kay wala silay kwarta nga ikababayad, gipasaylo niya silang duha. Busa, kinsa kanila ang mas nahigugma kaniya?" **43** Si Simon mitubag kaniya ug miignon, "Tingali kadtong gipasaylo kaayo niya." Si Jesus miignon kaniya, "Sakto kaayo ang imong paghukom." **44** Mitubang si Jesus sa babaye ug miignon kang Simon, "Tan-awa kining bayhana. Misulod ako sa imong balay. Wala ko nimo hatagi ug tubig para sa akong mga til, apan siya, uban sa iyang mga luha, gibasa niya ang akong mga til ug gitrapohan niya kini sa iyang buhok. **45** Wala ko nimo hatagi ug halok, apan siya, gikan sa una nakong pagsulod, wala siya miuhunong sa paghalok sa akong mga til. **46** Wala nimo dihogi ug lana ang akong ulo, apan siya nagdihog sa akong mga til ug pahumot. **47** Tungod niini, ako magaingon kanimo nga siya nga daghan ug sala ug gipasaylo na, ug gihigugma na usab kaayo. Apan siya nga kinsa gipasaylo lang ug gamay, gihigugma lang usab ug gamay." **48** Unya miignon siya kaniya, "Gipasaylo na ang imong mga sala." **49** Kadong gidapit nagsugod na sa pag-ingon sa ilang mga kaugalingon, "Kinsa man kini nga mopasaylo sa mga sala?" **50** Unya miignon si Jesus mitubag sa babaye, "Ang imong pagtuo maoy nakaluwas kanimo. Lakaw nga malinawon."

8 Sa wala madugay pagkahuman niining hitaboa nga si Jesus nagsugod sa paglakaw libot sa nagkalain-laing siyudad ug baryo aron sa pagwali ug pagmantala sa maayong balita mahitungod sa Gingharian sa Dios ug kuyog kaniya ang napulo ug duha, **2** ug uban sa pipila ka mga kababayen-an nga nangaayo gikan sa mga daotang espiritu ug mga balatian. Sila mao si Maria nga gitawag ug Magdalena, nga kanhii gisudlan sa pito ka mga demonyo nga gipagawas, **3** si Juana nga asawa ni Chuza, nga tagadumala ni Herodes, si Susana ug daghan pang ubang mga kababayen-an nga naghatag kanila sa ilang kaugalingon mga materyal nga mga butang. **4** Karon, sa dihang nagtapok na ang dakong panon sa katawhan uban ang mga tawo nga miadtong kaniya gikan sa nagkalain-laing siyudad, nisulti siya kanila gamit ang sambingay. **5** "Ang magpupugas miadtong aron sa pagpugas sa mga liso. Sa dihang nagpugas siya, ang ubang mga liso nahulog sa daplin sa dalam ug gitukta sila ug gituka sa mga langgam sa kapanganuran. **6** Ang ubang mga liso nahulog sa kabatoan nga yuta ug sa ilang pagtubo, nangalaya sila tungod kay wala sila nayamogan. **7** Sa gihapon ang ubang mga liso nahulog taliwala sa tunukon nga mga tanom, ug ang tunukon nga mga tanom mitubo kauban sa mga liso ug mituko kanila. **8** Apan ang ubang mga liso nahulog sa maayong yuta ug mihatag ug abot nga miabot kini sa gatusan ka pilo ang kadaghanon." Pagkahuman ug sulti ni Jesus niining mga butanga, siya mitawag, "Kung si bisan kinsa kadtong adunay mga dalungang nga makadungog, tugot siya nga mamati." **9** Unya ang iyang mga disipulo nangutana kaniya kung unsa ang buot ipasabot niini nga sambingay. **10** Si Jesus misulit kanila, "Kamo gihatagan na sa katungod sa pagsabot sa mga misteryo sa gingharian sa Dios, apan ang ubang mga tawo gitudlohan lamang sa mga sambingay, aron sa ilang 'pagtan-aw dili sila makakita, ug makadungog sila apan dili makasabot.' **11** Karon mao kini ang buot ipasabot sa sambingay. Ang liso mao ang pulong sa Dios. **12** Ang mga liso nga nahulog sa daplin sa dalam mo ang mga tawo nga nakadungog sa pulong, apan moabot ang yawa ug kuhaoan ang pulong gikan sa ilang kasingkasing, aron dili sila motuo ug dili maluwas. **13** Unya, ang mga nahulog sa kabatoan nga yuta mao ang mga tawo nga nakadungog sa pulong, ug gitadaw kini uban sa kalipay, apan wala silay mga gamot; motuo lamang sila sa makadiot, apan sa panahon sa pagusulay mopalayo sila. **14** Ang mga liso nga nahulog sa tunukon mga tanom mao ang mga tawo nga nakadungog sa pulong, apan sa ilang pagpadayon, natuok sila sa mga kabalaka, mga bahandi, ug sa mga kalipay niini nga kinabuhi, ug busa dili sila makadala ug bunga sa pagkahamontong. **15** Apan ang mga liso nga nahulog sa maayong yuta, mao kadtong mao tawo nga, adunay tinuod ug maayong kasingkasing, paghuma nila ug pamati sa pulong, gitigipan nila kini ug napakampanuga nga adunay pagkamalahutayon. **16** Karon, walay usa, ang mopasiga ug lampara nga iyang tabonan ug panaksan o ibutang sa ilalom sa iyang katre. Hinuon, iya kining ibutang sa patungan sa lampara, para kung kinsa kadtong mosulod, makakita sa kahayag. **17** Kay walay tinago nga dili mabutayag, o mga sikreto nga dili mahibaw-an ug dili mogawas sa kahayag. **18** Busa pagbantay kamo kung unsaon niyo pagpaminaw tungod kay bisan kinsa ang anaa, paghatagan pa ug daghan, ug bisan kinsa ang wala, pagkuhaon kaniya ang bisan pa nga gihunahuna niya nga naa siya. **19** Unya ang inahan ug mga igsoong mga lalaki ni Jesus miadtong kaniya, apan dili sila makaduo tungod sa kadaghan sa mga tawo. **20** Ug giingnan siya, "Ang imong inahan ug

ang mga igsoon nimo nga lalaki nagtindog sa gawas, nagtinguha silang makigkita kanimo." **21** Apan si Jesus mitubag ug miuong kanila, "Ang akong inahan ug mga igsoon mao kadtong mga tawo nga naminaw sa pulong sa Dios ug mosunod niini." **22** Ug karon nahitabo kini sa usa sa mga adlaw nga si Jesus ug iyang mga disipulo nanakay ug balangay, ug miuong siya kanila, "Moadto kita sa laing bahin sa linaw." Unya nangandam siya sa ilang paglayag. **23** Apan sa ilang paglayag, nakatulog si Jesus ug unya miabot ang usa ka unos nga aana ug kusog kaayong hangin sa tibuk linaw, ug ang ilang sakayan nagsugod na ug kapuno ug tubig ug namligro kaayo sila. **24** Unya miduol ang mga disipulo ni Jesus kaniya ug gipukaw siya, nga nag-ingon, "Agalon, Agalon, hapit na kita mangamatay!" Mibangon siya ug iyang gibadlong ang hangin ug ang kabangis sa tubig ug mihunong sila, ug mikalma. **25** Unya miuong siya kanila, "Hain man ang inyong pagtu?" Sa ilang kahadlok, nahibulong kaayo sila ug nangutana sa matag usa, "Kinsa man kining tawhana, nga nagmundo man siya bisan sa hangin ug tubig, ug sila misunod kaniya?" **26** Miabot sila sa rehiyon sa Gerasene nga naa sa pikas nga bahin sa Galilea. **27** Sa pagnaog ni Jesus sa yuta, misugat kaniya ang usa ka tawo gikan didto sa siyudad, ug kining tawhana nasudlan ug mga demonyo. Sa dugay nga panahon, wala siyay bist, ug wala nagpuyo sa balay, kundili sa mga lubungan. **28** Sa pagkakita niya ni Jesus, misinggit siya ug mihapa sa iyang atubangan. Inubanan sa makusog nga tingog siya miuong, "Unsa ang gibuhat ko kanimo, Jesus, Anak sa Laping Taas nga Dios? Ako mangamuyo kanimo, ayaw ako paantosa." **29** Kay nagmundo man si Jesus sa dili hinlo nga espiritu nga mogawas sa lawas sa tawo, tungod kay daghan na nga panahon nga nadakpan siya. Bisan pa ug nabugkosan siya ug mga kadena, ug gibantayan, iya kining mabugto, ug gidaila siya sa demonyo paingon sa kamingawan. **30** Unya nangutana si Jesus kaniya, "Unsa ang imong ngalar?" Ug siya mitubag, "Kasundalohan," kay daghan man ang mga demonyo nga misulod ngadto kaniya. **31** Nagpakiluoy sila niya nga dili sila mandoan nga mobiya paingon sa bung-aw. (**Abyssos g12**) **32** Unya usa ka panon sa daghang baboy nga gipakaon didto sa bungtod, ug ang mga demonyo nagpakiluoy nga tugotan sila nga sa mga baboy nalang sila mosulod. Gitugotan sila sa pagbuhat niana. **33** Busa miyawas ang mga demonyo sa lawas sa tawo ug misulod didto sa mga baboy, ug ang panon sa baboy nihiaguos paubos sa bungtod paingon sa linaw ug nangalunod. **34** Sa pagkakita sa nag-atiman sa mga baboy kung unsa ang nahitabo, mipalayo sila ug ilang gisugilon didto sa siyudad ug sa kabukiran. **35** Busa ang mga tawo nga nakadungog mahitungod niini miadt aron sa pagtan-aw kung unsa ang nahitabo, ug sila miadt kang Jesus ug ilang nakaplagan ang tawo nga gigulaan ug mga demonyo. Nakasininga na siya ug anaa na siya sa maayong panghunahuna, naglingkod siya sa tilan ni Jesus, ug nangahadlok sila. **36** Unya ang mga nakakita kung unsa ang nahitabo, misugilon usab sa ubang mga tawo kung giunsa pagkontrola sa mga demonyo ang tawo nga naluwas. **37** Ang tanang tawo sa rehiyon sa Gerasene ug ang nakapalibot nga lugar giingnang niya si Jesus nga mobiya kanila kay giabot sila ug dakong kahadlok. Busa misakay siya sa balangay aron sa pagbalik. **38** Ang tawo nga gikan gigulaan sa mga demonyo nagpakiluoy kang Jesus nga mokuyog siya kaniya, apan gipadalda siya ni Jesus palayo nga nag-ingon, **39** "Balik ngadto sa imong balay ug isugilon ang tanang maayong buhat sa Dios nga iyang gihimo kanimo." Unya ang tawo miapauli, ug iyang gimalanta sa tibuk siyudad ang tanang maayong butang nga gibuhat ni Jesus kaniya. **40** Sa pagbalik ni Jesus, giabi-abi siya sa panon, kay gahulat man silang tanan kanila. **41** Tan-awa, adunay tawo nga miabot nga gingenlan ug Jairus, usa siya sa mga pangulo sa sinagoga. Miyuko si Jairus sa tilan ni Jesus ug nagpakiluoy siya nga moadt siya sa ilang balay, **42** kay aduna siyay usa ka anak nga babaye, mga napulo ug duha ang pangidaron, ug kamatyunon na. Apan sa iyang pagduol, ang panon sa katawhan miipit kaniya. **43** Anaa didto ang usa ka babaye nga nagdugo sulod sa napulo ug duha ka tuig ug nahurot na niya ug gasta ang iyang kwarta sa mga manablay, apan walay nakaayo ni bisan kinsa kanila. **44** Miduol siya sa likod ni Jesus ug gihikap ang tumoy sa iyang bist, ug diha-diha dayon nahunong ang iyang pagdugo. **45** Miuong si Jesus, "Kinsa ang nihikap kanako?" Sa diha ang tanan milimod niini, miuong si Pedro, "Agalon, ang mga panon sa mga tawo miipit ug midutdot kanimo." **46** Apan miuong si Jesus, "Adunay mihi kap kanako, kay kabilo ko nga miwagay ang gahom gikan kanako." **47** Sa pagkakita sa babaye dili niya matago kung unsa ang iyang gibuhat, miduol siya nga nangurog. Miluhod siya atubangan ni Jesus, iyang gideklara sa atubangan sa tanang mga tawo ang hinungdan

sa iyang paghikap kaniya ug giunsa siya pag-ayo dayon. **48** Unya miuong siya kaniya, "Anak nga babaye, ang imong pagtu mao ang nakapaayo kanimo. Lakaw nga malinawon." **49** Samtantang nagsulti pa siya, adunay miabot gikan sa balay sa pangulo sa sinagoga, nga nag-ingon, "Namatay na ang imong anak nga babaye. Ayaw na samoka ang magtutudlo." **50** Apan sa pagkadungog ni Jesus niini, mitubag siya kaniya, "Ayaw kahadlok. Tuo lang ug maluwas siya." **51** Unya sa ilang pag-adto sa balay, wala niya tugot si bisan kinsa ang mosulod kuyog niya, gawas nilang Pedro, Juan ug Santiago, ug ang amahan ug inahan sa batang babaye. **52** Unya ang tanan nga mga tawo nangasubo ug nagminatay alang kaniya, apan miuong siya, "Ayaw kamo pagminatay. Dili siya patay, apan natulog lamang siya." **53** Apan gikatawan-sa uban sa pagbiay-biay kay kabilo sila nga patay na ang bata. **54** Apan, gikuha niya ang batang babaye pinaagi sa kamot ug iyang gitawag nga nag-ingon, "Bata, bangon." **55** Mibalik ang iyang espiritu ug diha-diha dayon mibangon siya. Mirando siya nga hatagan nila ug pagkaon. **56** Nahibulong ang mga ginikanan sa bata, apan gimandoan niya sila ng dili nila isugilon sa uban kung unsa ang nahitabo.

9 Iyang gitawag ang dose sa pagtigom, ug nihatag kanilag gahom ug katungod nga idumala ang mga dimonyo ug pag-ayo sa nagbalatian.

2 Iyang gipadala sila aron isangyaw ang gingharian sa Dios ug ayuhon ang mga nagbalatian. **3** Siya miuong kanila, "sa iyang paglakaw ayaw kamo pagdala sa bisan unsa, ni tungkod, ni pitaka, ni tinapay, ni kuwarta, ni duha ka mga sinina. **4** Bisan unsa nga balay ang inyong masudlan, pabilin didto handot nga kamo mobiya gikan nianang dapita. **5** Alang niadtong wala modawat kaninyo, kung kamo mobiya gikan sa siyudad, padpari ninyo ang abug nga anaa gikan sa iyang mga tilil usa kini ka pagpamatuod batok kanila. **6** Ug sila milakaw padulong ngadto sa mga kabalayan, nga nagsangyaw sa maayong balita ug nag-ayo sa mga tawo bisan asa. **7** Karon si Herodes, ang pangulo sa maong distrito, nakadungog sa tanang nahitabo ug labihan ang iyang kabalaka, tungod kay gisulti sa uban nga si Juan Tibagwitsimo nabanhaw gikan sa mga patay, **8** sumala sa uban si Elias mitungha, sumala sa uban usa sa karaang propeta nga nabanhaw pag-usab. **9** Miuong si Herodes, "Ako nang giputang ug ulo si Juan, apan kinsa man kining akong nadunggan mahitungod nianang mga butanga?" ug si Herodes nisulay sa pagpangita kang Jesus. **10** Sa dihang ang usa sa mga sinugo mibalik, sila miuong kaniya sa tanang butang nga ilang gibuhat. Gidala nila uban kaniya, nibuya siya nga nag-inusara ngadto sa siyudad nga gitawag Betsaida. **11** Apan ang katawhan nakadungog babin niini ug misunod kaniya, ug iya silang gidawat, ug nakigsulti kanila babin sa gingharian sa Dios, ug iyang giayo kadtong nanginhanglang ug kaayohan. **12** Sa dihang hapit na mahuman ang usa ka adlaw, ug ang napulo ug duha niadtong kaniya ug miuong, "palakwa ang mga panon aron makadito sila sa mga nagpalibot nga mga baryo ug palibot sa mga lugar aron sa pagpangitang matulogan ug makan-an, tungod kay ania man kita sa kamingawan nga dapit." **13** Apan siya miuong kanila, "Hataagi ninyo sila sa ilang pagkaon." Sila miuong, "Wala na kitay subra pa sa lima kabuok nga tinapay ug duha ka isda, gawas kung mopalit kita ug pagkaon alang niining tanang pundok sa katawhan." **14** Adunay lima ka libo nga mga lalaki nga tua didto. Siya miuong sa iyang mga disipulo, "Ipalingkod sila ug pundoka sa tig-singkuwinta ang matag-usa." **15** Unya ila kanang gihimo, ug ang tanang katawhan nanglingkod. **16** Iyang gikuha ang lima ka tinapay ug duha ka isda, ug nihangad sa langit, gipanangalinan niya kini, ug gipikaspikas sa ginagmay, ug gihatag niya sa mga disipulo aron ihatag ngadto sa mga panon. **17** Silang tanan nakakaon ug nangabusog, ug gikuha ang salin sa pagkaon ug nakapuno kinig napulo ug duha ka mga basket. **18** Kini nahitabo, sa dihang nag-amo siya nga nag-inusara, ang mga disipulo diha uban niya, ug siya nangutana kanila, nga nag-ingon, "Unsa ang giingnon sa kadaghanan babin sa kong kinsa ako?" **19** Mitubag sila, ug nag-ingon, "Si Juan nga Tibagwitsimo, apan ang uban nag-ingon si Elias, ug ang uban nag-ingon nga usa sa mga propeta sa karaang panahon nga nabanhaw pag-usab." **20** Siya miuong kanila, "Apan kinsa ako kung kamo ang pasulithon?" Mitubag si Pedro, "Ang Cristo nga gikan sa Dios." **21** Apan nagpasidaan kanila, Si Jesus miuong ngadto kanila nga dili kini isulit kang bisan kinsa. **22** tungod kay gisulti nga ang Anak sa Tawo mag-antos sa daghang mga butang, siya isatikway sa mga katigulangan ug sa mga pangulong pari ug eskriba, pagapatayon, ug mabuhui pag-usab sa ika tulo ka adlaw. **23** Giingnang niya silang tanan, "Kung kinsa kadtong gusto mosunod kanako, siya kinahanglan musalikway sa iyang kaugalingon, mupas-an sa iyang kaugalingon nga krus matag-adlaw, ug mosunod kanako. **24** Si bisan

kinsa nga mosulay sa pagluwas sa iyang kinabuhi mawad-an niini, apan si bisan kinsa kadutnganawad-an sa ilang kinabuhi tungod nako, siya maluwas niini. **25** Unsang man ang kaayohan sa tawo, kung maangkon niya ang tibook kallibutan, apan mawad-an siya o mapildi sa iyang kaugalingon? **26** Kung kinsa man kadtong maulaw kanako ug sa akong pulong, siya usab ikaulaw sa Anak sa Tawo kung siya moadto sa iyang kaugalingong himaya, ug ang himaya sa Amahan ug sa balaang mga Angel. **27** Apan oka muingon kanimo sa pagkatiniud, adunay uban diha kaninyo nga motindug dinihi, ug dili makatilaw sa kamatayon hangtud nga makita nila ang ginghamian sa Dios. **28** Niabot kini ug walo ka adlaw human si Jesus ming-ingun niining mga pulonga, gidalan niya sila ni Pedro, Juan, ug Santiago, ug niadtido siya saka sa bikud aron sa pag-ampo. **29** Samtang siya nag-ampo, ang iyang panagway nausab, ug ang iyang bisti nahimung puti ug nagsidlik. **30** Tan-awa dunay duha ka lalaki nga nakigusli uban kaninyo sila mao si Moses ug Elias, **31** nga makita nga mahimayaon. Sila naghisgot mahitungod sa iyang pagbiya, diin matuman pa lamang ngadto sa Jerusalem. **32** Karon si Pedro ug niadtong uban kanila nakatulog pag-ayo. Apan sa diha nga nakamata na sila, ilang nakita ang iyang himaya ug duha mitindog uban kaninyo. **33** Nahitabo kini samtang sila nagsapihilayo na gikan kang Jesus, miington si Pedro ngadto kaniya, "Agalon, maayo kay ania kami ug mas maayo siguro nga maghimo kami ug tulo ka mga silongan. Atung himuong ang usa alang kanimo, ang usa alang kang Moses, ang usa alang kang Elias." Wala siya makasabot kung unsa ang iyang gipanulot babin niini. **34** Sa dihang iyang gisulit kining mga butangga, ang panganod mitabon kanila; ug sila nahadlok sa dihang gilibutan sila sa panganod. **35** Ang tingog nadungong nila gikan sa panganod nga nag-ingon, "Kini akong pinili nga Anak. Paminaw kaniya." **36** Sadihang ang tingog natapos na, nag-inusara nalang si Jesus. Sila nagsapibilin nga hilom, ug ni adtong mga adlawna walay usa kanila nga nisulit babin niining mga butangga nga ilang nakita. **37** Kini nahitabo, pagkasunod adlaw, sa dihang milugsong na sila gikan sa bikud, dihay dako nga panon sa katawhan nga nitagbo niya. **38** Tan-awa, dihay usa ka tawo diha sa panon nga mihilak nga nag-ingon, "Magtitudlo, apan nag pakiluoy nimo sa pagtan-sa sa akong anak nga lalaki, tungod kay siya bugtong nako nga anak. **39** Tan-awa ang espiritu mikuha kaninyo, ug diha diha mitiyabaw siya, ug mupalt-ad lit-adi kini nya ug nagbulba-bula ang iyang baba. Kini mobiya kaniya nga adunay kalisod, ginasakit kaayo siya niini kung kini mohawa. **40** Nag hangyo na ako sa imung mga disipulo aron mugola kini gikan kaniya apal wala nila kini mahimo." **41** Mitubag si Jesus ug miington, "Kamo nga dili matinuohon ug madunoton nga kaliwati, hangtud kanos-a paman ako magpabilin ug makig-uban kaninyo ug muantos? Dalha ang imong anak nga lalaki diri." **42** Samtang ang bata nagpadulong, ang demonyo naugpaumod kaniya ug mipalamba-lamba kaniya pag-ayo. Apan gibadlong ni Jesus ang dili hinlo nga espiritu, ug haayo ang bata nga lalaki, ug gihatag niyag balik sa iyang amahan. **43** Silang tanan nahibulong sa pagkakadako sa Dios. Apan sa anaa pa sila sa ilang katingala sa tanang butang nga iyang gihimo, siya miington sa iyang mga desipulo, **44** "Ibutang ninyo kining mga pulonga ilawom sa inyong mga dalunggan, kay ang Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga kamot sa mga tawo." **45** Apan wala nila masabti unsay ginapasabot ning pulonga, ug kini natago gikan kanila, ug sila dili makasabot niini. sila mangahadlok sa pag-pangutana babin niining pulonga. **46** Unya ang panaglalis misugod ngadto kanila mahitungod kung kinsa kanila ang labing labaw. **47** Apan sa nahunahuna ni Jesus kung unsa ang tubag sa ilang kasing kasing, iyang gikuha ang gamay nga bata, ug gipalingkod sa iyang kiliran, **48** ug miington ngadto kanila, "Kung ang usa modawat sama sa gamayng bata niini pinaagi sa akong ngalan, siya usab modawat kanako, kung ang usa sa tawo modawat kanako modawat usab niya ang nag padala kanako. Alang sa tawo nga pinaka ubos ninyong tanan, maoy usa ka labing dako." **49** Mitubag si Juan ug miington, "Agalon, kami nakakita ug usa ka tawo nga nang hingilin usab ug demonyo pinaagi sa imong ngalan, ug gipahunong name siya, tungod kay wala siya misunod uban kanato." **50** Apan si Jesus mitubag kanila nga nag-ingon, "Ayaw ninyo siya pahunonga, kay siya nga dili batok kaninyo alang kaninyo." **51** Sa dihang nahitabo kini, ang mga adlaw nagkadiuol alang sa iyang sa pagkayab sa langit, nahitabo nga iyang giandam niya ang iyang kaugalingon sa pag-adto sa Jerusalem. **52** Siya nagsapadula ug mga minsahiru una kaniya, ug sila miadto ug misulod sa baryo sa Samaritanon sa pagpangandam alang kaniya. **53** Apan ang katawhan ditido wala midawat kaniya, tungod kay muadtoyan man siya diido sa Jerusalem. **54** Sa dihang ang iyang mga desipulo nga si Santiago ug Juan nakakita niini, sila miington, "Ginoo, gusto ba nimo nga among

manduan ang kalayo nga kini mukanaog gikan sa langit ug laglagon sila?" **55** Apan siya milungi ug mibadlong kanila. **56** Unya sila namiya ug nangadto sa laing baryo. **57** Sa dihang nagpadulong na sila sa ilang adtoan, dihay usa nga miington kaniya, "Ako mosunod kanimo bisan asa ka moadto." **58** Si Jesus miington kaniya, "Ang mga milo adunay mga lungag, ug ang mga langgam sa kawanangan adunay mga salag, apan ang Anak sa Tawo walay kaunlanan sa iyang ulo." **59** Unya siya miington sa uban nga tawo, "Sunod kanako." Apan siya miington, "Ginoo, tutiguna ako sa pag-lubong sa akung amahan." **60** Apan siya mitubag kaniya, "biyai ang patay sa paglubong sa iyang kaugalingong patay, apan ikaw lakaw ug isangyaw bisan asa ang ginghamian sa Dios." **61** Laing tawo usab miington, "Ako musunod kanimo, Ginoo, apan tugotuna una ako sa pagpananghihod kanila nga anaa ako ngak balay." **62** Apan si Jesus mitubag kaniya, "Walay usa, nga nagabutang sa iyang kamot diha sa daro nga sigig lingi sa luyo nga takos sa ginghamian sa Dios."

10 Karon pagkahuman niining mga butanga, ang Ginoo nagtudlo ug lain pang 70, ug gipadalang tagduha una kaniya sa matag siyudad ug lugar kung asa buot usab niyang moadto. **2** Siya nag-ingon kanila, "Daghan ang anihonon apan diuytay lang ang mga mamumoo. Busa pag-ampo kamo gilayon sa Ginoo sa anii, aron siya magpadala ug mga mamumoo sa iyang anihon. **3** Padayon kamo. Tan-awa, gipadalakila kamo sama sa mga nating karnero tilawala sa mga lobo. **4** Ayaw pagdala ug salapi, mga gamit, mga sandalyas, ug ayaw kamo pagpakihihamat sa bisan kinsa sa inyong dalan. **5** Sa bisan asa nga balay kamo mosulod, sultihuna una sila, 'Ang kalinaw maanaa una niining balaya.' **6** Kung ang tawo sa kalinaw anaa, apan kalinaw magpabilin kaniya, apan kung wala, mobalik kini kanimo. **7** Pabilin sa maong balay, kaon ug inom sa ilang idalit, kay ang mamumoo takos sa iyang bayad. Ayaw pagbalhin-balhin ug laing balay. **8** Sa bisan asa nga siyudad kamo mosulod, ug sila magadawat kaninyo, kaon kung unsa ang gidalit sa inyong atubangan, **9** ug ayoha ang mga masakiton nga atua ditdo. Isulti ngadto kanila, 'Ang ginghamian sa Dios haduol na kaninyo.' **10** Apan sa bisan asa nga siyudad kamo mosulod, ug sila dili modawat kaninyo, gawas ngadto sa kadalanan ug sulti. **11** 'Bisan pa ang abog nga naga gikan sa inyong siyudad nga nanagtapot sa among til among itaktak batok kaninyo! Apan hibalo-i kini, haduol na ang ginghamian sa Dios.' **12** Sultihan ko kamo ng sa adlaw sa paghukom mas maaranang-arang pa ang Sodoma kaysa nianang siyudad. **13** Alaoit ikaw, Corasin! Alaoit ikaw, Betsaida! Kung nahitabo pa lang sa Tiro ug Sidon ang mga gamhanang butang nga nahitabo kaninyo, kaniadto pa unta sila naghinulsol, nanaglingkod diha sa sako ug abo. **14** Apan mas maaranang-arang pa ang Tiro ug ang Sidon sa adlaw sa paghukom kaysa kaninyo. **15** Ikaw, Capernaum, nagdahon ba ikaw nga ibayaw ka sa langit? Dili! Ikaw pagalaglagon ngadto sa hades. (**Hadés g86**) **16** Siya nga nagapatalinghog kanimo nagapatalinghog kanako, ug siya nga nagasalikway kanimo nagasalikway kanako, ug siya nga nagasalikway kanako nagasalikway kaniya nga ngapadala kanako." **17** Ang 70 mibalik uban ang kalipay, nagsulti, "Ginoo, bisan gani ang mga demonyo nagtumon kanamo sa imong ngalan." **18** Si Jesus miington kanila, "Nakita ko si Satanas nga nahulog gikan sa langit sama sa kilat. **19** Nakita ninyo nga, gihatagan ko kamo ug gahom sa pagtamaak sa mga serpente, ug sa mga tanga, ug sa tanang klaseng gahom sa kaaway, ug walay makapasakit kaninyo sa bisan unsa mang paaghiha. **20** Apan bisan pa ayaw kamo pagmaya tungod lang niini, nga ang mga espiritu nagtumon kaninyo, apan mas labaw kamong ang maymagya nga ang inyong ngalan nakulit na sa langit." **21** Nianang higayon usab hilabihan ang iyang pagmaya diha sa Balaang Espiritu, ug miington, "Gidayeg ko ikaw, O Amahan, Ginoo sa langit ug yuta, tungod imong gitago kining mga butanga sa mga ligdong ug may panabot, ug gipadayag kini ngadto sa mga walay alamag, sama sa mga gagmay nga bata. Oo, Amahan, kay kini makapahimuot man sa imong panan-aw." **22** "Gisalig kanako sa Amahan ang tanang butang, ug walay usa nga nakaila kinsa ang Anak gawas sa Amahan, ug walay usa nga nakaila kinsa ang Amahan gawas sa Anak, ug si bisan kinsa nga buot sa Anak nga ipadayag siya." **23** Siya milungi sa mga disipulo, sa sekretong paagi miington, "Bulahan kadtong nakakita sa mga butang nga inyong nakita. **24** Sultihan ko kamo, nga daghan ang mga propeta ug mga hari ang nangandoy nga makakita sa mga butang nga inyong nakit-an, apan wala nila kini nakita, ug makadungog sa mga butang nga inyong nadungan, apan wala nila kini nadungog." **25** Pagkataud-taud,

adunay usa ka magtutudlo sa balaod sa mga Judio nga mibarog ug misulay kaniya, ug misulti, "Magtutudlo, unsa may angay nakong buhaton aron akong maangkon ang kinabuhing dayon?" (aiōnios g166) 26 Si Jesus miington kaniya, "Unsa man ang nahisulat sa balaod? Giunsa mo man kini pagbasa?" 27 Sa pagtugab, siya miington, "Kinahanglan nga imong higugmaong Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasing kasing, sa tibuok mong kalag, sa tibuok mong kusog, sa tibuok mong hunahuna, ug ang imong siligan sama sa imong kaugalingon." 28 Si Jesus miington kaniya, "Sakto ang imong tubag. Buhata kini, ug ikaw mabuhi." 29 Apan ang magtutudlo, buot magpakanatarong sa iyang kaugalingon, miington kang Jesus, "Ug kinsa man ang akong siligan?" 30 Sa pagtugab, si Jesus miington, "Adunay usa ka tawo nga nagakalaw pubos gikan sa Jerusalens paigon sa Jerico. Nahulog siya sa kamot sa mga tulisan, gikhuha ang iyang mga gamit, ug gibunalbunalan siya, ug gibuyaan siya nga himalayton. 31 Sa wala damha usa ka pari ang miagi niadtong dalana, ug sa pagkakita niya kaniya, mitipas siya sa lahi nga dalan. 32 Sa samang paagi usa usab ka Levita, sa iyang pag-agii sa maong dapit ug sa pagkakita kaniya, mitipas usab siya sa pikas dalan. 33 Apan adunay usa ka Samaryahanon, ug sa iyang pagpanaw, nahiagi sa iyang nahimutangan. Sa pagkakita niya kaniya, mibati siya sa hilabihang kaluoy. 34 Iya siyang gidul ug gibugkosan ang mga samad, gibuboan niya kini ug lana ug bino. Iya kining gisakay sa iyang hayop, ug gidala sa balay abotanon ug giatiman. 35 Sa pagkasunod adlaw, mikhuha siya ug duha ka denario ug gihatag niya kini sa tag-iy, ug miington, 'Atimana siya ug kung pila man ang imong magasto, sa akong pangbalik, ulian ko ikaw.' 36 Asa man niining tulo, sa imong hunahuna, ang siligan kaniya nga nahulog sa mga tulisan?" Ang magtutudlo miington, "Kadtong nagpakita kaniya ug kaluoy." 37 Si Jesus miington kaniya, "Lakaw ug buhata ang susama nga buhat." 38 Samtang sila nagapanaw, nahilob sila sa usa ka dapit, ug usa ka babaye nga gingenlan ug Marta ang miabihi kanila ngadto sa iyang balay. 39 Siya adunay igsoon nga babaye nga gingenlan ug Maria, nga nagalingkod sa tilian sa Ginoo ug naminaw sa iyang mga pulong. 40 Apan si Marta nagkapuliki sa pag-andam sa pagkaon. Siya miduol kang Jesus, ug miington, "Ginoo, wala ba kay pagpakanabana nga gipasagdan rako sa akong igsoon nga nag-inusarang nag-atiman? Busa, suliti siya sa pagtabang kanako." 41 Apan ang Ginoo mitubag ug miington kaniya, "Marta, Marta, pagkadaghan sa imong gikabalak-an. 42 apan usa lamang ang butang nga biililon. Gipili ni Maria ang pinakamaayong babin, nga dili na gayud makuhua gikan kaniya."

11 Nahitabo kini sa dihang nahuman siya ug ampo sa usa ka dapit, nga usa sa iyang mga disipulo nag-ingon, "Ginoo, tudlo! Kami sa pag-ampo sama sa gitudlo ni Juan sa iyang mga disipulo." 2 Si Jesus miington kanila, "Kung kamo moampo ingna niini, 'Amahan, balaonan ang imong ngalan. Tugot nga moabot ang imong ginghamian. 3 Ihatag kanamo ang matag adlaw namong tinapay. 4 Pasayloa kami sa among mga sala, ingon nga sa among kaugalingon nagpasaylo sa tanan nga nakautang kanamo. Ayaw itugot nga maduol kami sa tintasyon.' 5 Si Jesus miington kanila, "Kinsa kaninyo ang adunay usa ka higala, ug moadt kaniya sa tungang gabii, ug moingon kaniya, 'Higala, pahulama ako ug tulo ka tibuok nga tinapay, 6 tungod kay duna ako yug higala nga bag-o palang niabot gikan sa dalan, ug wala akoy bisan unsa nga ikadalit kaniya.' 7 Unya ang usa didto sa sulod, mitubag, naga-ingon, 'Ayaw naako samoka. Sirado na ang pultahan, ug ang akong mga anak, kuyog kanako, anaa na sa higdaanan. Dili na ako makahimong mobangon aron sa paghatag kanimo ug tinapay.' 8 Ako moingon kaninyo, bisan pa ug dili na siya mobangon aron hatagan ka ug tinapay tungod kay iya kung higala, ug bisan pa niiana tungod sa imong walay ulaw nga paglahutay, siya mobangon ug hatagan ka sumala sa kadaugan sa tinapay nga imong gikinahanglan. 9 Ako usab mosuliti kaninyo, pangayo, ug kini igahatag kaninyo; pangita, ug kamo makakaplag; panukto, ug kini pagaaibahan para kaninyo. 10 Ang tanang tawo nga nagapangayo pagahatagan; ug ang tawo nga nagapangita makakaplag; ug ang tawo nga nagapanuktok, pagaablihan. 11 Kinsa kaninyo adunay anak nga lalaki nga nangayo sa iyang amahan ug usa ka tinapay, nga ang ihatag kaniya usa ka bato hinuon, o imbis nga usa ka isda, usa ka bitin? 12 O kung siya mangayo ug itlog, imo ba siyang hatagan ug tanga? 13 Busa, kung kamong mga daotan nakabalo unsaon paghatag ug maayo nga gasa sa inyong mga anak, unsa pa kaha ang inyong Amahan nga gikan sa langit nga naghatag sa Balaang Espiritu adtong nangayo kaniya?" 14 Unya, gihinginlan ni Jesus ang demonyo, ug kini amang. Kini nahitabo nga sa dihang ang demonyo nakagawas na, ang amang

ng a tawo nakaistorya. Ang kadaghanan nahibulong! 15 Apan nga ubang mga tawo nag-ingon, "Pinaagi kang Beelzebul, ang magmamando sa mga demonyo, siya nakahingilin sa mga demonyo." 16 Gisulayan siya sa uban ug gipangita gikan kaniya ang usa ka timailhan nga gikan sa langit. 17 Apan si Jesus nakabalo sa ilang hunahuna ug siya misulti ngadto kanila, "Ang matag ginghamian nga nabahin batok sa iyang kaugalingon mamingaw, ug ang usa ka balay nga nabahin batok sa iyang kaugalingon matumba. 18 Kung si Satanas nabahin batok sa iyang kaugalingon, unsaon sa iyang ginghamian pagtitdog? Para kaninyong nagsulti nga ako nag-abog sa mga demonyo pinaagi kang Beelzebul. 19 Kung ako naghingilin sa mga demonyo pinaagi kang Beelzebul, pinaagi kang kinsa sa inyong mga sumusunod ang paghingilin kanila? Tungod niini, sila ang inyong mga maghuhukom. 20 Apan kung ako naghingilin sa mga demonyo pinaagi sa tudio sa Dios, unya ang ginghamian sa Dios moabot kaninyo. 21 Sa dihang ang usa ka kusgan nga tawo sangkap sa hinagibon sa pagbantay sa iyang kaugalingon balay, ang iyang mga butang luwas, 22 apan kung ang mas kusgan nga tawo mobuntog kaniya, ug ang mas kusgan nga tawo kuhaon ang hinagibon gikan sa tawo, ug pangawaton ang mga bahandi sa tawo. 23 Ang usa nga dili uban kanako siya nakigbatok kanako, ug ang usa nga wala nakighiusa kanako magkatibulaag. 24 Kung ang hugaw nga espiritu mawala gikan sa usa ka tawo, kini magsuroysuroy sa mamala nga dapit ug mangita sa kapahulayan. Ug kung walay makaplagan, kini moingon, 'Ako mobalik sa akong balay kung aca ako naggikan.' 25 Sa pagbalik, kini nakakita nga hinilo ang balay ug han-ay. 26 Una kini moadto ug modala kini ug pito pa ka ubang espiritu nga mas labaw pa kadaotan kaniya ug silang tanan magpuyo didto. Ug ang katapusang kahimtang sa maong tawo mamahimong mas labaw pa kay sa una." 27 Kini nahitabo nga, sa iyang pagsubli niining mga butanga, adunay usa ka babaye misinggit sa kadaghanan ug miington ngadto kaniya, "Panalanginan kadtong nagsabak kanimo ug ang dughan nga nagpasuso kanimo." 28 Apan siya miington, "Hinuon, mas panalanginan kadtong naminaw sa pulong sa Dios ug nagtipig niini." 29 Samtang ang panon sa katawhan nagatigom ug nagkadaghan ang mga tawo, siya nagsugod sa pagsulti, "Kini nga kalinawan daotan nga kalinawan. Kini nagapangita ug timailhan, bisan paman ug walay timailhan nga gihatag gawas sa timailhan ni Jonas. 30 Sama kang Jonas nga nahimong timailhan ngadto sa taga Ninive, busa mao usab ang timailhan sa Anak sa Tawo niini nga kalinawan. 31 Ang Rayna sa Habagatan motindog sa hukmanan uban sa mga tawo niining kalinawan ug paghukman sila, kay siya naggikan sa kinatuyan sa kalibutan aron sa pagpamati sa kaalam ni Solomon, ug tan-awa, ang usa ka tawo nga mas labaw pa ni Solomon naa dinihi. 32 Ang mga tawo sa Ninive magtindog sa hukmanan uban niining kalinawan sa katawhan ug aron sa paghukman niini, kay sila naghinulsol sa pagsangyaw ni Jonas, ug tan-awa, ang usa ka tawo nga mas labaw pa ni Jonas naa dinihi. 33 Walay usa, nga magpasuga ug usa ka suga, kini ibutang sa usa ka ngitingit nga aparador o sa ilalom sa usa ka bukag, kondili sa usa ka putunganan sa suga aron nga kung si bisan kinsa ang mosulod mahayagan. 34 Ang imong mata maayo suga sa lawas. Kung ang imong mata daot, ang imong lawas napuno sa kangiitngit. 35 Busa, pag-amping nga ang kahayag nga anaa kaninyo dili kangiitngit. 36 Ug unya, ang inyong tibuok lawas napuno sa kahayag, walay bahin niini ang kangiitngit, ug ang imong tibuok lawas mahisama sa suga nga nagsiga ug naghayag kanimo." 37 Sa dihang siya nakahuman sa pagsulti, usa ka Pariseo nag-agda kaniya aron mokaon uban kaniya didto sa iyang panimalay, busa si Jesus miadto ug napahiluna. 38 Ug ang Pariseo natingala nga wala siya naghugas una sa wala pa ang panihapon. 39 Apan ang Ginoo misulti ngadto kaniya, "Unya karon, kamong mga Pariseo naghinilo sa gawas lamang sa tasa ug mga panaksan, apan ang sulod kaninyo napuno sa kahakog ug kadaotan. 40 Kamong walay pulos nga mga tawo! Dili ba ang usa nga nagbuhat sa gawas mao usab ang nagbuhat sa sulod? 41 Ihatag sa kabos unsa ang anaa sa sulod, ug ang tanang butang mahimong limpyo para kaninyo. 42 Apan alaot kamong mga Pariseo, tungod kay naghagtag kamo ug ikapulo sa humot nga tanom ug kaningag ug ang tanan nga ubang tambil sa tanaman, apan kamo nagpasagad sa hustisya ug sa gugma sa Dios. Kini kinahanglan nga magmakiangayon ug higugmaan ang Dios, walay kapayasan usab sa pagbuhat sa ubang mga butang. 43 Alaot kamong mga Pariseo, gusto kamong maglinogkod atubangan sa sinagoga ug matinahurong pag-abiabi didto sa mga merkado nga dapit. 44 Alaot kamo, tungod kay kamo nahisama sa walay patik nga lubnganan nga ang

mga tawo maglakaw ibabaw niini nga wala nakahibalo." 45 Ug ang usa ka magtutudlo sa balaod sa Judio nagtubag kaniya ug miignon, "Magtutudlo, unsa imong gisulti insulto usab kanamo." 46 Si Jesus miignon, "Ug alaot kamo, mga magtutudlo sa balaod! Inyong gipabug-atan ang mga tawo sa mga palas-anon nga malisod dad-on, apan wala gani kamo maghikap adtong mga palas-anon sa inyong kaugalingon mga tudio. 47 Alaot kamo, tungod kay kamo nagtukod ug mga handumanan sa mga lubungan sa mga propeta, ug unya ang inyong mga katigulangan maoy nagpatay kaniila. 48 Busa kamo mga saksi ug nag-uyon sa gibuhat sa inyong mga katigulangan, tungod kay sa pagkatiniud sila ang nagpatay sa mga propeta, kansang mga lubungan nga kamo nagtukod ug mga handumanan. 49 Sa kini nga rason usab, ang kaalam sa Dios nag-ingon, 'Ako magpadala kanila ug mga propeta ug mga apostoles, ug sila pagalutuson ug pagapatayon ang uban kanila.' 50 Kini nga kaliwatan, unya, manubag sa tanang dugo sa mga propeta nga naula sukad sa pagsugod sa kalibutan, 51 gikan sa dugo ni Abel hangtod sa dugo ni Zacarias, nga gipatay talibala sa altar ug sa balaong puloy-anan. Oo, Ako moingon kaniinyo, kani nga kaliwatan manubag. 52 Alaot kamong mga magtutudlo sa balaod sa Judio, tungod kay inyong gikuha ang susi sa kahibalo; kamo dili makasulod sa inyong kaugalingon, ug inyong gibabagan kadtong buot nga musulod." 53 Human si Jesus mibiya diito, ang mga manunulat ug ang mga Pariseo nisupak kaniya ug nakiglalis kaniya mahitungod sa daghang mga butang, 54 gisulayan siya ug paglit-ag sa iyang kaugalingon mga pulong.

12 Sa kasamtangan, sa dihang nagtigom ang liboan nga mga tawo, nagkatinumbanay sila sa usag-usa, nagsugod siya pagsulti ngadto sa iyong mga disipulo una sa tanan, "Pagbantay kamo sa mga patubo sa mga Pariseo, nga mao ang pagpaka-aron ingnon. 2 Apan walay tinagoan nga dili mabutayag, ug walay gitagoan nga dili mahibaw-an. 3 Busa bisan unsay imong gisulti diha sa kangiitngit madungog diha sa kahayag, ug bisan unsay imong gisulti diha sa igdulungog sa tago nga lawak, igamantala diito sa mga atop sa balay. 4 Sultihan ko kamo mga higala, ayaw kamo kahadlo niadtong makapatay sa lawas, human niiana wala sa sila laing mahimo. 5 Apan pasid-an ar kamo niadtong angay kahadlokan. Kahadloki siya, nga human makapatay, adunay katungod sa pagtambog kanimo diito sa impierno. Oo, sultihan ko ikaw, kahadloki siya. (**Geenna g1067**) 6 Dili ba ang lima ka langgam mabalingya sa duha ka gagmayng sinsiyo? Apan walay usa kanila nga gikalimtan sa atubangan sa Dios. 7 Bisan pa ang mga buhok diha sa inyong ulo naihap man. Ayaw kahadlo. Mas billihon pa kamo kaysa daghan nga langgam. 8 Sultihan ko kamo, ang matag-usa nga moangkon kanako atubangan sa kawtahan, pagaangkonon usab sa Anak sa Tawo atubangan sa mga anghel sa Dios, 9 apari siya nga molimod kanako atubangan sa kawtahan igalimod usab atubangan sa mga anghel sa Dios. 10 Ang matag-usa nga mosuliti ug pulong batok sa Anak sa tawo, siya mapasyayo, apan kaniya nga nagapasipala sa Balaang Espiritu, dili gayod mapasyayo. 11 Sa dihang dad-on kamo nila sa mga sinagoga, sa mga magmamando, ug sa mga anaa sa panggamanhan, ayaw kamo kabalaka kung unsaon ninyo pagsulti sa inyong ipangatarungan, o unsay inyong itubag. 12 Kay ang Balaang Espiritu magtutudlo kaninyo niadtong taknhaa kung unsay angay ninyong isulti." 13 Unya dunay usa ka tawo nga gikan sa pundok nag-ingon kaniya, "Magtutudlo, sultihii ang akong igsoon nga bahinon ang among napanunod nga mga kabilin." 14 Giingnan siya ni Jesus, "Tawo, kinsa may naghimo kanako nga maghulukom ug tipatiliwala kaninyo?" 15 Ug iyaha silang giingnan, "Pagbantay nga mahilikay ninyo ang inyong kaugalingon gikan sa tanang hinakog nga pangandoy, tungod kay kinabuhi sa tawo diha sa kadagaya sa iyang kabitangan." 16 Unya gisugintlan sila ni Jesus sa usa ka sambingay, 17 nga nag-ingon, "Ang uma sa usa ka tawong dato miihatag ug daghang abot, ug miignon siya sa iyang kaugalingon, 'Unsa naman ang akong buhaton, naga wala naman akoy kabutangan sa akong mga abot?' 18 Ug miignon siya, 'Kini ang akong buhaton. Bungkagon nako ang akong kamalig ug magbuhat ako ug mas dako niini, ug didto nako ibutang ang akong mga abot ug akong mga kabitangan.' 19 Ug ingnon nako ang akong kalag, "Kalag, daghan na kaayo ug kabtangan nga natigom alang sa daghan nga katuigan. Busa pahayahan na, pagkaon, pag-inom, ug paglipay." 20 Apan ang Dios miignon kaniya, "Tawong buang, karong gabbhiona ang imong kalag pagakuhaon gikan kanimo, ug ang tanang butang nga imong giandam, kinsa naman ang manag-iya?" 21 Mahisama niana ang dangatan sa usa ka tawo nga nagtigom ug bahandi para sa iyang kaugalingon apan dili dato sa Dios." 22 Giingnan ni Jesus ang iyang

mga disipulo, "Busa sultihan ko kamo, ayaw kamo kabalaka sa inyong kinabuhi-kung unsay inyong kan-on, ug mahitungod sa inyong lawas-kung unsay inyong isuot. 23 Kay ang kinabuhi mas ahinungdanon kaya pagkaon, ug ang lawas mahinungdanon kaya mga bisti. 24 Hunahuna ang mga uwak, nga wala sila nagtanum o nag-ani. Wala silay lawak tipigan o kamalig, apan ang Dios nagsapakon kanila. Mas mahinungdanon pa kamo kaya mga langgam? 25 Ug kinsa ba kaninyo nga pinaagi sa pagkabalala nakanugdag ug gitas-on sa iyang kinabuhi? 26 Ug kung dili kamo makahimo bisan niining diuytay nga butang, nganong mabalaka man kamo sa uban? 27 Hunahuna ang mga kabulakan-giunsa nila pagtubo. Wala sila naghago, o nagtahi. Apan sultihan ko kamo, nga bisan si Solomon sa tanan niyang himaya wala gayud makabisti sa sama niini. 28 Kung ang Dios nagapabisti sa mga sagbot sa kaumahan, nga anaa karon, ug sa pagkauma igalabay diito sa hudno, kamo pa ba ang dili niya bistihan. Pagkaduytay sa inyong pagtuo! 29 Ayaw paghunahuna kung unsay inyong kaonon o imnon, ug ayaw kamo ug kabalaka. 30 Kay ang tanang kawtahan sa tibuk kalibutan nagapangita niining mga butang, ug ang inyong Amahan nasayod nga nagkinahanglan kamo niining mga butang. 31 Apan pangita ang iyang gingharian, ug kining mga butang igadugang nganha kaninyo. 32 Ayaw kahadlok, diuytay'ng panon, kay ang inyong Amahan mahimoot kaayo nga mohatag kaninyo sa gingharian. 33 Ibaligya ang inyong mga kabatangan ug ipanghatag sa mga kabos. Paghimo kamog mga puntil nga dili magisi- bahandi sa langit nga dili mahurot, diin walay kawtahan nga makapaduol, ug walay bokbok nga makaguba. 34 Kay kung hain gani ang inyong mga bahandi, atua usab diito ang inyong kasingkasing. 35 Bakosi ang inyong tag-as nga mga bisti diha sa inyong hawak, ug pasigaha kanunay ang inyong mga suga, 36 ug pakasama kamo sa mga tawo nga naghulat sa ilang agalon nga gikan sa kombira sa kasal, aron sa pag-abot ug pagpanuktok niya, pagaaibihan dayon nila ang pultahan alang kaniya. 37 Bulahan kadtong mga sulugon, diin nakaplagan sa ilang agalon nga nagbantay sa iyang pagbalik. Sa pagkatiniud sultihan ko kamo nga bakosan niya ang iyang taas nga bisti diha sa iyang hawak, palingkuron niya sila sa kan-anan, ug silbihan sila. 38 Kung ang agalon muabot sa tungang gabii, o bisan sa kaadlawon, ug makaplagan sila nga andam, bulahan kadtong mga sulugon. 39 Timan-i kini, nga kung ang agalon sa panimalay nasayod sa takna sa pag-abot sa kawatan, dili gayod niya pasagdan ang iyang balay nga masulod. 40 Pag-andam usab kamo, tungod kay wala kamo masayod sa takna nga muabot ang Anak sa Tawo." 41 Si Pedro miignon, "Ginoo, imoha bang gisulti kining sambingay alang kanamo lamang o sa matag-usa usab?" 42 Ang Gino nag-ingon, "Kinsa man ang matinud-anon ug maalamon nga tagadumala sa panimalay sa iyang agalon aron maoy magbabinbahin ug pagkaon ngadto sa tanang sulugon sa hustong panahon? 43 Bulahan kadtong mga sulugon, diin nakaplagan sa iyang agalon nga dunay gibuhat sa iyang pag-abot. 44 Sultihan ko kamo nga ipiyal gayod kaniya ang tanan niyang katigayon. 45 Apan kung ang maong sulugon magaingon sa iyang kasingkasing, 'Ang akong agalon naglangan sa iyang pagbalik;' ug mosugod pagpamunal sa mga lalaki ug mga babaye nga mga sulugon, ug magsige ug kaon ug inom, ug mahimong hubog. 46 Ang agalon niadtong naga sulugon moabot sa adlaw nga wala niya gidahom, ug sa takna nga wala niya mahibalo, ug pagatagudtaguron siya ug magtakda ug dapit alang kaniya uban sa dili mga matinud-anon. 47 Kadto nga sulugon, nga nahibalo sa kabubut-on sa iyang agalon, ug unya wala nangandam o nagbuhat sumala sa iyang kabubut-on, pagkastigohon sa makadaghan. 48 Apan kaniya nga wala mahibalo, ug nakabuhat ug sayop nga angay sa silot, pagkastigohon siya apan diuytay lamang. Ang matag-usa nga gihatagan ug daghan, mas labi pa ang paninglon kaniya, ug si bisan kinsa nga gipiyulan ug daghan, mangayo sila ug mas labaw pa kaniya. 49 Mianhi ako sa pagsungo sa kalibutan, ug nanghinaot ako nga kini mislabob na. 50 Apan aduna akoy bawtismo nga ibawtismo pa kanako, ug dili ako mahimutang hangtod matapos kini! 51 Nagahunahuna ba kamo nga mianhi ako sa kalibutan aron sa paghatag ug kalinaw? Sultihan ko kamo, dili, apan sa pagkababinbahin. 52 Kay sugod karon adunay lima ka tawo sa usa ka balay nga magkababinbahin, ang tulo batok sa duha, o duha batok sa tulo. 53 Magkababinbahin sila, ang amahan batok sa anak nga lalaki, ug anak nga lalaki batok sa amahan; inahan batok sa iyang anak nga babaye, ug anak nga babaye batok sa iyang inahan; uganggababaye batok sa iyang binalaye, ug binalaye batok sa uganggababaye." 54 Si Jesus nagsulti usab ngadto sa mga kawtahan, "Kung makita ninyo ang dag-om nga magagikan sa kasadpan

magaingon dayon kamo nga, 'Moabot ang ulan,' ug unya mahitabo kini. **55** Ug kung mohuros ang hangin sa habagat, magaingon kamo nga, 'Maglagiti ang kainit karon,' ug unya mahitabo kini. **56** Mga tickpakaaron-ingnon, makabalo kamong mohubad sa dagan sa kalibutan ug sa kalangitan, apan naunsa nga dili kamo makabalo unsaon paghubad sa panahon karon? **57** Nganong dili man kamo makahukom kung unsay maayo alang sa inyong kaugalingon? **58** Sa dihang magkuyog kamo sa inyong kaaway paingon sa mahistrado, paningkamoti ang pagpakiugay kaniya diha sa dalam aron nga dili ka niya guyuron diito sa maghuhukom, ug ang maghuhukom dili magtugyan kanimo diito sa opisyal, ug ang opisyal dili magbalhog kanimo sa bilanggoan. **59** Sultihan ko kamo, nga dili gayud kamo makalikingkawas gikan diito hangtod nga kabayran ninyo ang katapusang babinh nga salapi."

13 Niadtong hayagona, ang ubang tawo diito nanugid kaniya mahitungod sa mga taga-Galilea kansang mga dugo gisagol ni Pilato alang sa ilang kaugalingon nga sakripisyo. **2** Mitubag si Jesus ug miuong kanila, "Naghunahuna ba kamo nga mas makasasala kining mga taga-Galilea kaysa sa ubang taga-Galilea tungod kay nag-antos sila sa ingon niini nga pamaagi? **3** Dili, sultihan ko kamo. Apan kung dili kamo maghinulsol, kamong tanan malaglag usab sa samang paagi. **4** O kadtong 18 ka mga tawo sa Siloan nga natumpagan sa tore ug nangamatila sila, naghunahuna ba kamo nga hilabihan sila ka makasasala kaysa sa laing tawo nga naa sa Jerusalem? **5** Dili, Ako moingon. Apan kung dili kamo maghinulsol, kamong tanan malaglag usab." **6** Nagsulti si Jesus niniing sambingay, "Adunay usa ka tawo nga nagtanom ug kahoy nga higera si iyang ubasan ug miadto siya ug naqapangita sa bunga niini apan wala siyay nakaplagan. **7** Ang tawo miuong ngadto sa hardenero, 'Tan-awa, sulod sa tulo ka tuig mianhi ako ug nagsulay sa pagpangita sa bunga niining kahoy nga higera apan wala ako'y nakaplagan. Putla kini. Nganong tugotan man kini nga masayang ang yuta?' **8** Mitubag ang hardenero ug miuong, 'Pasagdi kini karong tuiga samtag akong kalutuan ang palibot niini ug butangan kini ug abuno. **9** Kung mamonga kini sunod tuig, maayo; Apan kung dili gani, putlon kini!' **10** Karon nagtudlo si Jesus diito sa usa sa mga sinagoga panahon sa Adlaw nga Igpapahulay. **11** Tan-awa, usa ka babaye nga atua diito nga adunay daotan nga espiritu sa kaluyahan sulod sa 18 katuig, dili siya makatul-id ug dili makatindog ug tarong. **12** Sa dihang nakita siya ni Jesus, iyaha siyay gitawag ug nag-ingon, "Makalikingkawas ka sa imong kaluyahan?" **13** Citapion niya ang iyang mga kamot kaniya, ug diha-diha nakabaroq siya ug himihaya niya ang Dios. **14** Apan ang magmamando sa sinagoga nasuko tungod kay si Jesus nang-ayo sa Adlaw nga Igpapahulay. Busa mitubag ug nag-ingon ang magmamando ngadto sa panon, "Naay unom ka adlaw nga kinahanglan sa pagtrabaho. Anhi aron magpaayo, dili sa Adlaw nga Igpapahulay." **15** Ang Ginoo miuong kaniya ug mitubag, "Mga tickpakaaron-ingnon! Dili ba matag usa kaninyo magbadbad sa inyong asno o baka sa ilang puloy-anan ug giyahan kini sa pagpa-inom sa Adlaw nga Igpapahulay?" **16** Busa mao usab niiring anak nga babaye ni Abraham, nga gigipos ni Satanas sulod sa 18 katuig ang gitudungan, dili ba diay kinahanglan barabon ang iyang bugkos sa Adlaw nga Igpapahulay?" **17** Sa pagsulti niya niining mga butanga, ang tanan nga misupak kaniya naulawan, apan ang tibuk panon sa katawhan nangalipay sa tanang mahimayaon nga mga butang nga inyong nahimo. **18** Unya miuong si Jesus, "Sama sa unsa ang gingharian sa Dios, ug unsa ang mahimong ikatandi nako niini?" **19** Sama kini sa liso sa mustasa nga kuhaon sa tawo ug ilaboy ngadto sa inyong tanaman, ug nagtubo kini ngadto sa dako ng kahoy, ug ang mga langgam sa langit maghimo ug mga salag diha sa inyong mga sanga." **20** Siya misulti pag-usab, "Sa unsa mahimo nakong ikatandi ang gingharian sa Dios? **21** Sama kini sa patubo nga kuhaon sa babaye ug isagol sa tulo ka taksahan nga harina hangtod nga kini motubo." **22** Giduw ni Jesus ang matag lungsod ug bario sa dalam paingon sa Jerusalem ug nanudlo kanila. **23** Adunay usa ka tawo nga misulti kaniya, 'Ginoo, diuyut lang ba ang mga tawo nga maluwais?' Busa gisultinan niya sila. **24** "Paningkamot sa pagsulod sa sigpit nga pulitan, tungod kay daghan ang nagsulay ug wala makahimo sa pagsulod. **25** Kon ang tag-iya sa balay motindog ug sirad-an niya ang pulitan, unya magtindog kamo diito sa gawas ug manuktot sa pulitan ug mag-ingon, 'Ginoo, Ginoo, pasudla kami.' Ug siya motubag ug moingon kaninyo. 'Wala aka makaila kaninyo o asa kamo nagikan.' **26** Unya moingon kamo, 'Nangaon ug nag-inom kami sa imong atubangan ug nanudlo ka sa among mga dalam.' **27** Apan siya motubag, 'Sultihan ko kamo, wala aka masayod kung asa kamo gikan. Palayo gikan kanako, magbubuhat sa daotan!' **28** Aduna unuyang panaghilak

ug magkagot sa mga ngipon sa dihang makita ninyo si Abraham, si Isaac, si Jacob ug ang tanang mga propeta atua sa gingharian sa Dios, apan kamo—kamo ilaboy diito sa gawas. **29** Mangabot sila gikan sa sidlakan, kasadpan, amihan, ug sa habagatan, ug magpaharohay diito sa kananang nga lamesa sa gingharian sa Dios. **30** Ug hibal-i kini, ang naulahi maoy mauna, ug ang nauna maoy maulahi." **31** Sa wala madugay, pipila ka mga Pariseo nangabot ug misulti kaniya, "Lakaw ug biya diir tungod kay gusto ni Herodes nga patyon ka." Si **32** Jesus miuong, "Lakaw ug sulitih kadtong milo, 'Tan-awa, gitiringinlan nako ang mga demonyo ug maghimo ug pagpanambal karon ug ugma, ug sa ikatulo ka adlaw makab-ot nako ang akong tumong." **33** Sa laing babin, kinahanglan magpadayon ako karon, ugma, ug sa sunod nga adlaw, sanglit dili angay ang pagpatay sa usa ka propeta nga layo sa Jerusalem. **34** Jerusalem, Jerusalem, nga naggatay sa mga propeta ug nagbato niadtong gipadala kaninyo. Kanunay nakong gitinguha ang pagtigom sa imong mga kaanakan sama sa paagi nga ang himungaang natigom sa iyang mga piso ilalom sa iyang mga pako, apan wala nimo kini tinguha-a. **35** Tan-awa, ang inyong balay gibyaan. Sultihan ko kamo, dili aka ninyo makaplagan hangtod nga mosulti kamo, "Bulahan siya nga mianhi sa ngalan sa Ginoo."

14 Nahabot usa ka Adlaw niana sa adlaw nga Igpapahulay, sa dihang niadtong siya sa balay sa usa sa mga pangulo sa Pariseo aron mokaon ug tinapay, aron nga ila siyang bantayan pag-ayo. **2** Tan-awa, sa iyang atubangan adunay tawo nga nag-antos sa sakit nga edema. **3** Nangutana si Jesus sa usa ka eksperto sa balaod sa Judio ug sa mga Pariseo, "Uyon ba sa balaod ang pagpang-ayo sa Adlaw nga Igpapahulay, o dili?" **4** Apan wala sila motingog. Busa gitigunitan siya ni Jesus, giayo siya, ug gipalakaw siya sa layo. **5** Miuong siya kanila, "Kinsa kaninyo ang adunay anak nga lalaki o baka nga nahulog sa atabay sa Adlaw nga Igpapahulay dili ba ninyo dayon kuhao pagawas?" **6** Wala sila makahimo sa paghatag ug tubag niiring mga butanga. **7** Sa dihang si Jesus nakamotid kung giunsa niadtong mga dinapit sa pagpili niadtong mga lingkoran sa mga halangdon, nagsulti siya sa sambingay, nag-ingon ngadto kanila, **8** "Sa dihang dapiton kamo sa usa ka tawo ngadto sa kumbira sa kasal, ayaw paglingkod sa lingkoran sa mga halangdon, tungod kay tingalig adunay gidapit nga mga tawo nga mas halangdon pa kay kaninyo. **9** Sa dihang ang tawo nga nagdapat kaninyong duha moabot, moingon siya kaninyo, 'Ihatag sa lain nga tawo kanang imong lugar,' ug unya sa kaulaw mahiadtio ka sa mas ubos nga dapit. **10** Apan sa dihang dapiton kamo, lakaw ug lingkod sa mas ubos nga dapit, aron inig-abot sa tawo nga nagdapat kaninyo, moingon siya kaninyo, 'Higala, anhi diri sa taas.' Unya pasidunggan kamo sa kadaghanan nga naglingkod sa lingkoran uban kaninyo. **11** Tungod kay ang matag-usa nga mopataas sa iyang kaugalingon ipabos, ug siya nga naaqpabos sa iyang kaugalingon ipataas." **12** Ug miuong usab si Jesus ngadto sa tawo nga nagdapat kaniya, "Kung mohatag ka ug paniudto o panihapon, ayaw dapita ang imong mga higala o mga igoos o imong mga pareyente o ang imong dato ngag mga sililingan, kay tingalig modapit usab sila kanimo agiig balos, ug ikaw mabayran. **13** Apan sa dihang maghatag ka ug bangkete, dapita ang mga kabus, ang piang, ang pongkol, ug ang buta. **14** ug panalanginan ka, kay dili man sila makabalos kanimo. Pagabalusan ka ra unya sa pagbanhaw sa mga matarong." **15** Sa dihang ang usa sa ilang milingkad sa lamesa uban kang Jesus nakadungog niini nga mga butang, miuong siya kaniya. "Bulahan siya nga magakaon ug tinapay sa gingharian sa Dios!" **16** Apan miuong si Jesus ngadto kaniya, "Adunay tawo nag-andam ug dakong panihapon ug gidapit ang kadaghanan. **17** Sa dihang andam na ang panihapon, gipadala niya ang iyang sulugoon sa pagsulti niadtong mga dinapit, 'Ngari kamo, kay ang tanang butang karon andam na.' **18** Managsama silang nagbuhut ug mga pasangil. Ang usa nag-ingon ngadto kaniya, 'Nakapalit ako ug uma, ug kinahanglan moadto ako aron sa pagtan-aw niini.' **19** Palihog pasayloa ako! 'Ang uban miuong, 'Nakapalit ako ug lima ka paris nga mga torong baka, ug moadto ako aron sulayan sila. Palihog pasayloa ako.' **20** Ug ang usa miuong, 'Aduna akoy giminyo ngan asawa, ug dili aka makaadto.' **21** Ang sulugoon miabot ug miuong sa iyang agalon niining mga butanga. Ug ang agalon sa balay nasuko ug miuong sa iyang sulugoon, 'Gawas dayon diito sa kadalan ug agadian sa mga siyudad ug dad-a dinihi ang mga kabus, ang mga piang, ang buta, ug ang bakol.' **22** Ang sulugoon miuong, 'Agalon, ang imong gisugo natuman na, ug aduna pa gihapoy luna.' **23** Ang agalon miuong ngadto sa iyang sulugoon, 'Gawas ngadto sa kadalan ug mga koral ug pugsa sila sa pagpaadto sa akong balay, aron ang akong balay

mapuno. **24** Kay sultihan ko ikaw, wala niadto mga tawhana nga unang gidapit nga makatilaw sa akong panihapon." **25** Karon dakong panon sa mga katawhan mikuyog ubeñ kaniya, ug milingi siya ug miñgon ngadto kanila, **26** "Kung bisan kinsa kadtong moduol kanako ug dili niya kasilagan ang iyang kaugalingong amahan, inahan, asawa, anak mga igsoon nga lalaki ug mga igsoon nga babaye—oo, ug ang iyang kaugalingon ug usab dili siya mahimo nga akong disipulo." **27** Ug kinsa kadtong dili magpas-an sa iyang kaugalingong krus ug mosunod ngari kanako dili mahimo nga akong disipulo. **28** Kay kinsa kaninyo, nga naplano sa pagtukod ug tore, dili ba una molingkod ug kwentahan ang kantidad aron mabana-bana kung naa bay igo nga kinahanglanon aron makumpleto kini? **29** Kon dili, sa dihang iyang gibutang ang pundasyon ug dili siya makahimo sa paghumañ niini, ang tanang makakita niini mosugod sa pagbiay-biay kaniya, **30** sa pag-ingon, "Kining tawhana nagsugod sa pagtukod apan dili makahimo sa paghumañ." **31** O unsang hari, nga samtang moadto siya aron makig-away sa ubang hari didto sa givera, dili ba molingkod una aron mokuhua ug tambag mahitungod kung makahimo ba siya sa pagpaki-away uban sa napulo ka libo ka kalalakin-an aron makig-away sa ubang hari nga moabot batok kaniya uban sa 20 ka libo nga kalalakin-an? **32** Ug kon dili, samtang ang ubang sundalo layo pa kaayo, nagpadala siya ug mga tigpamaba ug nangutana sa kahimtang sa kalinaw. **33** Busa, kinsa man kaninyo ang dili motugyan sa tanang anaa kaniya dili mamahimong akong disipulo. **34** Ang asin maayo, apan kung ang asin mawad-an ug kalami, unsa-on man kini nga mamahimong parat pag-usab? **35** Kini dili na magamit sa yuta o bisan ngadto sa pundok sa hugaw sa mga hayop. Ilabay kini sa layo. Kinsa kadtong adunay dalungan nga makabati, papamatia siya."

15 Karon ang tanan nga mga maniningil ug buhis ug ang ubang makasasala niadto kang Jesus aron maminaw kaniya. **2** Ang Pariseo ug ang mga manunulat nagbagubol sa usag usa, unya miñgon, "Kining tawhana gadawat ug mga makasasala, ug gakao pa gayod kauban nila." **3** Nagsugilon si Jesus ug sambingay kanila, **4** "Kinsa kaninyo, kung kamo adunay 100 nga nating karnero unya nawala ang Isa, dili ba niyong biyañ ang 99 sa kamingawan, aron pangitaon ang isa nga nawala hangtod nga makaplagan ninyo kini? **5** Unya sa dihang makaplagan na ninyo kini, pas-anon ninyo kini ug ibutang sa iyonng abaga ug magmalipayon." **6** Sa dihang pag-abot ninyo sa balay, tawagon ninyo ang tanan ninyong mga higala ug siligan, ug moignon kanila, "Pagsmalipayon kamo uban kanako, tungod kay nakaplagan ko na ang akong karnero nga nawala." **7** Ako moignon kaninyo sa sama nga paagi, nga mas aduna pa'y kalipay sa langit tungod sa isa ka makasasala nga naghinulsol, kaysa sa 99 ka matarong nga mga tawo nga dili na kinahanglan maghinulsol. **8** O kinsa nga babaye ang adunay pulo ka sinsilyo, kung mawala niya ang isa niini, dili ba niya dagkoton ang lampara, silhigan ang balay, ug makugihon nga mangita hangtod nga makaplagan niya kini? **9** Ug sa dihang makaplagan na niya kini, tawagon niya ang iyang mga higala ug siligan, ug moignon, "Pagsmalipayon kamo uban kanako, tungod kay nakaplagan ko na ang isa ka sinsilyo nga akong nawala." **10** Ug sama usab, ako moignon kaninyo, adunay kalipay sa presensya sa mga anghel sa Dios alang sa isa ka makasasala nga naghinulsol." **11** Unya miñgon si Jesus, "Ang usa ka tawo adunay duha ka lalaki nga anak, **12** ug ang kamanghoran miñgon sa ilang amahan, 'Amahan, ihatag na kanako karon ang akong parulondon nga katigayonan.' Mao ngi gibahin sa amahan ang iyang kabtagan tali kanila. **13** Sa wala pa milabay ang pipila ka adlaw, ang kamanghoran nga anak, namutos ug naglakaw ngadto sa layo nga lugar, ug giusik-usikan niya ang iyang salapi sa abunda nga pagpuyo. **14** Ug pagkahuman niyang gasto niining tanan, adunay dakong kagutom ang nabitahó sa maong lugor, mao ngi nahiabot siya sa kawalad-on. **15** Milakaw siya ug nagtrabaho sa isa ka lungsorohan sa maong kaumahan, unya iya siyang gisugo ngadto sa iyang uma aron mapagkaon sa mga baboy. **16** Ug gusto unta siya mokaon ug panit sa mga liso tungod kay wala gayoy naghatag kaniya ug bisan unsa nga pagkaon. **17** Apa sa dihang ang kamanghoran nga anak nakahuhuna sa iyang kaugalingon, siya miñgon, "Pila ka sulugoon sa akong amahan ang adunay sakto nga pagkaon, unya ako ania, mamatay na sa ka gutom! **18** Mohawa ko ngari ug moadto sa akong amahan, ug sultihan ko siya, "Amahan, nakasala ako batok sa langit, ug sa imong panan-aw. **19** Dili na gayod ako takos nga tawagon nga imong anak; himoa na lang ko nga isa sa imong mga sulugoon." **20** Mao ngi ang kamanghoran nga anak mipahawa ug miadto sa iyang amahan. Samtang layo pa siya, nakita siya sa iyang amahan, ug natandog sa tumang kaluoy,

midagan, migakos ug mihalok kaniya. **21** Ang anak miñgon, 'Amahan, nakasala ako batok sa langit, ug sa imong panan-aw. Dili na gayod ako takos nga tawagon nga imong anak.' **22** Ang amahan miñgon sa iyang mga sulugoon, 'Dad-a karon dayon ang labing maayo nga kupo ug ipasulob kini kaniya, sul-obi iyang tudio ug sing-sing, ug hatagi siyag sandalyas siyag til. **23** Unya dad-a ang tambok nga nating baka ug ihawa kini. Mangaon kita ug magkumbira. **24** Tungod kay ang akong anak namatay na, ug karon nabuhi. Siya nawala, apan karon nakaplagan.' Unya nagsugod na sila ug kumbira. **25** Karon ang iyang kamagulangan nga anak tua sa uma. Sa dihang duol na siya sa balay, nakadungog siya ug sonata ug panagsaway. **26** Mitawag siya sa usa ka sulugoon ug nangutana kung unsa ang pasabot niining mga butanga. **27** Ang sulugoon mitubag, 'Ang imong igsoon mibaik na sa balay ug ipaihaw sa imong amahan ang tambok nga nating baka, tungod kay siya nibalik nga luwas. **28** Ang kamagulangan nga anak nasuko, ug wala gayod misulod, apan ang iyang amahan nigawas ug gihiyang siya. **29** Mitubag ang kamagulangan nga anak, 'Paminaw, sa pila ka tuig nga ako nagpakuilon diha kanimo, ug wala gayod ako nagsupak sa imong balao, apan bisag nating kanding wala mo man lang ako gihiatagan aron makalipay-lipay ako kauban ang akong mga higala, **30** apan sa dihang niabot ang imong anak, nga maoy nagguba sa imong pagpamuyo uban sa mga babaye nga gabaliya ug dungog, gihiaw nimo alang kaniya ang tambok nga nating baka.' **31** Ang amahan miñgon kaniya, 'Anak, kanunay kang anaa kanako, ug ang tanan nga akoang gipanaghiyan imuhua. **32** Apa kinahanglan gayod nga kita magkumbira ug maglipay, tungod kay kining imong igsoon namatay, unya nabuhi; siya nawala, ug karon nakaplagan."

16 Si Jesus miñgon usab ngadto sa mga disipulo, "Adunay usa ka dato nga anaay tagadumala, ug nahiabot kaniya ang balita nga kining tagadumala nag-usik-usik sa iyang kabtagan. **2** Busa gipatawag siya sa dato ug miñgon kaniya, 'Unsa kining akong nadungong mahitungod kanimo? Paghatag ug listahan sa imong gidumalaan, tungod dili na ikaw mahimong tagadumala.' **3** Ang tagadumala miñgon sa iyang kaugalingon, 'Unsa man ang akong angay nga buhaton, nga kuhaon naman sa akong agalon ang akong katungdanan sa pagdumala? Wala akoy igo nga kusog sa pagbugwal, ug maulaw usab ako magpakuiluo. **4** Kabalo na ako sa akong buhaton, aron sa dihang papahawaon na ako sa akong katungdanan sa pagdumala, pagadawaton ako sa mga tawo sa ilang mga balay.' **5** Unya gipatawag sa tagadumala ang matag-usa nga nakautang sa iyang agalon, ug iyang gipangutana ang nahiuna, 'Pila man ang imong utang sa akong agalon?' **6** Siya miñgon, 'Usa ka gatos nga sukad nga lana sa olibo.' Ug siya miñgon kaniya, 'Kuhaa ang imong listahan, pagdali ug lingkod ug sulati ug 50.' **7** Unya miñgon ang tagadumala sa usa pa, 'Ug pila man ang imong utang?' Siya miñgon, 'Usa ka gatos nga sukad sa trigo.' Siya miñgon kaniya, 'Kuhaa ang imong listahan, unya sulati ug 80.' **8** Unya gidayeg sa agalon ang dili matarong nga tagadumala tungod sa iyang maro nga binutuhan, tungod kay ang mga anak niining kalibotana labi pag maro alang kaayohan sa ilang kawathan kay sa mga anak sa kahayag. (aiōn g165) **9** Sultihan ko kamo, pakigihala kamo pinaagi sa kalibotanong bahandi, kay aron kung mawala na kini, ila kamong pagadawaton ngadto sa walay katapusang pinuy-anan. (aiōnios g166) **10** Siya nga matinud-anon sa gagmay nga mga butang, matinud-anon usab sa mga dagkong butang, ug siya nga dili matarong sa mga gagmay nga butang dii usab matarong sa mga dagkong butang. **11** Busa, kung dili kamo matinud-anon sa paggamit sa kalibotanong bahandi, kinsa man ang mosalig kaninyo sa tinuod nga bahandi. **12** Sa samang paagi, kung dili kamo matinud-anon sa mga butang nga iya sa uban, kinsa man ang mohatag kaninyo sa iyonng kaugalingong butang? **13** Walay sulugoon nga makaalagad ug duha ka agalon, kay iya gayong dumtan ang usa ug higugmaon ang usa, o kaha mahimo siyang mahinalaron sa usa ug biaybiayon ang usa pa. Dili kamo mahimong makaalagad sa Dios ug bahandi." **14** Karon ang mga Pariseo, nga mga mahigugmaon sa salapi, nakadungog niining tanan, ug sila nagtamay kaniya. **15** Ug siya miñgon kanila, "Iryong gipakamatarong ang iyonng kaugalingon sa panan-aw sa mga tawo, apan ang Dios nakabalo sa iyonng kasingkasing. Kay kung kinsa kadtong gibayaw talibala sa mga tawo salawayon atubangan sa Dios. **16** Ang balaod ug ang mga propeta nagapadayong mapuslanon hangtod nga miabot si Juan. Sukad niadto higayona, ang ebanghelyo mahitungod sa ginharian sa Dios giwali na, ug ang matag-usa misulay pagpugos ug sunod niini. **17** Apan mas sayon pa mawagtang kalangitan ug kalibotan kaysa mawad-an ug bili ang usa ka

kudlit niining baload. **18** Ang tanan nga nakibulag sa iyang asawa unya nakigminyo sa uban nakabuhut sa pagpanapaw, ug siya nga makigminyo sa tawo nga binulagan sa iyang bana nakapanapaw usab. **19** Karon adunay usa ka dato nga tawo nga nagbisti ug purpura ug manipis nga lino ug nagalipay matag-adlaw sa iyang dako nga bahandi. **20** Adunay usa ka makililimos nga ginganlan ug Lazaro nga naghigda sa iyang ghanghaan, ug napuno sa nuka, **21** ug nangandoy nga makakaon sa pagkaon nga nangahulog sa lamisa sa dato- ug dugang pa niana, manuol kaniya ang mga iro sa pagtitip sa iyang mga nuka. **22** Ug niabot ang higayon nga namatay na ang maong makililimos ug gidal sa siya sa mga anghel ngadto sa kiliran ni Abraham. Ang dato usab namatay ug gilubong, **23** ug ditto sa hades, diin siya nagaantos, iyang giyahat ang iyang mga mata ug nukila si Abraham sa layo ug si Lazarlo nga naghigda sa iyang dughan. (**Hadés g86**) **24** Ug misingga siya ug miington, 'Amahan nga Abraham, kaloy-i intawon ako, ug ipadala si Lazarlo nganhi, aron iyang ituslob ang tumoy sa iyang tudlo sa tubig ug aron mabugnawan ang akong dila, tungod kay hilabang ang akong pag-antos niining init nga kalayo.' **25** Apan si Abraham miington, 'Anak, hinumdomi nga sa sa tibuk nimong kinabuhi nadawat na nimu ang mga maayong butang, ug si Lazarlo sa samang paagi daotang mga butang ang nadawat. Apan karon siya malipayon diri, ug ikaw nagaantos.' **26** Ug bisan pa niining tanan, usa ka dakong bung-aw ang maayong pagkabutang, karon kadtong buot molabang gikan diri paingon kanimo dili makahimo, ug walay makalabang gikan diha paingon kanamo.' **27** Ang dato miington, 'Nagpakiluoy ako kanimo, Amahang Abraham, nga ipadala mo siya ngadto sa balay sa akong amahan- **28** tungod ako adunay lima ka igsoon nga latak- aron iya silang mapahimangoan, tungod sa hadlok ngalilaus sa usa usab mopaingon sa nahimutangan nangok pag-antos.' **29** Apan si Abraham miington, 'Atua si Moises ug ang mga propeta; tugoti nga sila mamati kanila.' **30** Ang dato mitubag, 'Dili, Amahang Abraham, apan kung adunay minatay nga moadto kanila, maghinulsol sila.' **31** Apan si Abraham miington kaniya, 'Kung dili sila mamati kang Moises ug sa mga propeta, dili usab sila madani bisan ug adunay mabanhaw gikan sa patay.'

17 Si Jesus miington ngadto sa iyang mga disipulo, "Kini sigurado nga mga butang nga maoy hinungdan sa sala nga moabot, apan alaot siya nga pinaagi kaniya sila moabot! **2** Kini mas maayo alang kaniya kung ang usa ka galingan nga bato ibutang libot sa iyang liog ug itambog siya ngadto sa dagat, kaysa siya maoy hinungdan sa usa niining mga gaggmayng bata nga madagana. **3** Pagbantay sa iyonng kaugalingon. Kung ang imong igsoon nakasala, badlonga siya, ug kung siya naghinulsol, pasayloa siya. **4** Kung siya makasala batok kanimo sa makapito sulod sa usa ka adlaw, ug sa makapito nga higayon mobalik kanimo, sa pag-ingon, 'Ako naghinulsol,' ikaw kinahanglan mopasaylo kaniya!" **5** Ang mga apostoles miington ngadto sa Gino, "Dugangi ang among pagtuo." **6** Ang Gino miington, "Kung kamo adunay pagtuo sama sa usa ka liso sa mustasa, makahimo kamo sa pagsulti niining sicamoro nga kahoy, 'malukat ka ug matanom balhin ngadto sa dagat,' ug kini motuman kaninyo. **7** Apan kinsa kaninyo, nga adunay usa ka sulugoon nga nagdaro o nagbantay sa karnero, magaingon ngadto kaniya sa dihang siya miabot gikan sa uma, 'dali dayon ug lingkod aron sa pagkaon.' **8** Apan siya dili miington kaniya, 'Pag-andam ug bisan unsang pagkaon alang kanako, ug ibutang ang usa ka bakos libot sa imong sinina ug alagari ako hangtod nga ako mahuman sa pagkaon ug pag-inom. Unya pagkahanuman niana ikaw mokaon ug moinom?' **9** Wala siya nagpasalamat sa sulugoon tungod kay gibuhut niya ang mga butang nga maoy gisugo, nagbuhut ba siya? **10** Bisan usab kamo, sa dihang kamo nahuman sa usa tanan butang nga gisugo kaninyo, kinahanglan moington, 'Kami dili takos nga mga sulugoon. Kami nagbuhut lamang kung unsa ang among gikinahanglan nga buhaton.' **11** Nahitabo kadtong samtg sila padulong sa Jerusalem, siya naglakaw agi sa utlanan sa Samaria ug Galilea. **12** Siya pagusulod sa usa ka baryo, diito siya gisugut sa napulo ka mga tawo nga sanglahon. Sila nagtindog laya kaniya **13** ug gikusog nila ang ilang mga tingog, sa pag-ingon, "Jesus, Agalon, kaluy-i kami." **14** Sa dihang siya nakakita kanila, siya miington ngadto kanila, "Lakaw ug ipakita ang iyonng mga kaugalingon ngadto sa mga pari." Ug kini nahitabo nga, samtg sila miadto, sila nangahinlo na. **15** Sa dihang ang usa kanila nakakita nga siya naayo, siya mibalik, uban sa makusog nga tingog sa pagpasidungog sa Dios. **16** Siya miyukbo sa tilian ni Jesus, naghatag kaniya ug mga pagpasalamat. Siya usa ka Samarianon. **17** Si Jesus mitubag, nag-ingon. "Dili ba napulo man ang nangahinlo? Asa na ang siyam? **18** Wala nay uban nga mibalik aron

motahat ug pasidungog ngadto sa Dios, gawas niining langyaw?" **19** Siya miington ngadto kaniya, "Tindog, ug lakaw. Ang imong pagtuo ang nakaayo kanimo." **20** Gipangutana sa mga Pariseo kung kanus-a ang gingharian sa Dios moabot, si Jesus mitubag kanila ug miington, "Ang gingharian sa Dios dili sama sa usa ka butang nga mapanid-an. **21** Ni sila magaingon, 'Tan-awa dinihi!' o, 'Tan-awa didto!' tungod kay ang gingharian sa Dios anaa sa iyonng taliwala." **22** Si Jesus miington ngadto sa mga disipulo, "Ang mga adlaw moabot nga kamo manganday aron makakita sa usa sa mga adlaw sa Anak sa Tawo, apan kamo dili makakita niini. **23** Sila moington kaninyo, 'Tan-awa, didto! Tan-awa, dinihi!' Apan ayaw pag-adto aron sa pagpangita, o sa pagsunod human kanila, **24** kay ingon nga ang kilat makita sa dihang mokilab kini gikan sa usa ka bahin sa kalangitan ngadto sa ubang bahin sa kalangitan, busa ang Anak sa Tawo anaa na sa iyang adlaw. **25** Apan una siya kinahanglan mag-antos sa daghang mga butang ug isalikway niining kaliwatan. **26** Ingon nga kini nahitabo sa mga adlaw ni Noe, busa kini usab mahitabo sa mga adlaw sa Anak sa Tawo. **27** Sila mikaon, sila miinom, sila naminyo, ug sila gihatag sa kaminyoon, hangtod ang adlaw nga si Lot misulod ngadto sa kara-ug ang baha miabot ug gilaglag silang tanan. **28** Sama nga kini nahitabo sa mga adlaw ni Lot, sila mikaon, miinom, namalit, namaligya, nagtanom, ug sila nagtukod. **29** Apan sa adlaw nga si Lot migawas gikan sa Sodoma, nag-ulan kini ug kalayo ug asurep gikan sa langit ug gilaglag silang tanan. **30** Human sa samang paagi mao kini ang adlaw nga ang Anak sa Tawo moppingayag. **31** Nianang adlaw, ayaw tuguti siya nga anaa sa atop nga monaog aron sa pagkuha sa iyang mga butang pagawas sa balay. Ug ayaw tuguti siya nga anaa sa uma nga mobalik. **32** Hinumdomi ang asawa ni Lot. **33** Kinsa kadtong nagapangita aron maangkon ang iyonng kinabuhi mawad-an niini, apan kinsa kaadtong mawad-an sa iyang kinabuhi maluwas niini. **34** Ako mosulti kaninyo, nianang gabhiona adunay duha ka lataki sa usa ka higdaanan. Ang usa pagakuhaon, ug ang usa mahibilin. **35** Adunay duha ka babaye nga naggaling. Ang usa pagakuhaon, ug ang usa mahibilin." **36** Luke 17: 36 ang maayong kaarang kopya giwala, vs. 36 Adunay duha ka tawo sa uma; ang usa pagakuhaon ug ang usa mahibilin. **37** Sila nangutana kaniya, "Asa, Gino?" Ug siya moington ngadto kanila, "Diin kung adunay usa ka lawas, adunay mga agila usab nga magkahiisa nga magtigom."

18 Unya siya nagsulti ug sambingay kanila mahitungod kong unsaon nila pag-ampo kanunay, ug dili mali malya, **2** nag-ingon, "Adunay maghuhukom sa maong siyudad nga dili mahadlok sa Dios ug wala nagrespeto sa mga tawo. **3** Karon adunay biyuda niana nga nasod, ug siya kanunay nagaadto kaniya, nga nagkayonon, 'Tabangi ako nga makuha ang hustisia batok sa akong kaaway.' **4** Dugay na nga panahon wala siya motabang kaniya, apan sa kadugayon siya miington sa iyonng kaugalingon, 'Bisan pa nga wala ako nahadlok sa Dios o nagrespeto sa mga tawo, **5** tungod kay kining biyuda nakahatag kanako ug kasamok, ako siyang tabangan sa pagkuha ug hustisia, aron dili na siya magsigig balik-balik kanako.'" **6** Unya miington ang Gino, "Paminawong unsa ang gisulti sa dili matorang nga maghuhukom. **7** Karon wala ba ihatog sa Dios ang hustisia sa iyonng mga pinili nga nagpaketabang kaniya adlaw ug gabii? Dili ba siya magpailob kanila? **8** Sultihan ko kamo nga diha-diha ihatog niya ang hustisia kanila. Apan sa pag-abot sa Anak sa Tawo, may pagtuo ba pa nga iyonng makita sa kalibutan?" **9** Unya gisulti usab niya kini nga sambingay ngadto sa uban nga naghunahuna nga matorang sila ug ubos ang pagtan-aw sa ubang tawo, **10** "Duhá ka tawo ang misaka ditto sa templo aron mag-ampo—Pariseo ang usa ug maniningil sa buhis ang usa. **11** Ang Pariseo mitindog ug nag-ampo sa kini nga mga butang mahitungod sa iyonng kaugalingon, 'Dios, ako nagpasalamat nga dili ako sama sa uban nga mga tawo nga kawatan, dili makatarungan nga tawo, mananapaw, o bisan sama niining koletor sa buhis. **12** Nagpuusa ako kaduha ka higyan kada simana. Naghatag ako ug ikanapulo sa tanan nakong kinitaan.' **13** Apan ang maniningil sa buhis nagtindog sa layo, ug wala gani nagyahat sa iyonng mga mata sa langit, apan namukpok sa iyonng dughan, nga nag-ingon, 'Dios ko, kaluy-i ako, nga usa ka makasasala.' **14** Sultihan ko kamo, nga matorang kining tawhana sa pagpauli niya sa iyonng balay kay sa usa ka tawo, tungod kay si bisan kinsa nga mopaataas sa iyonng kaugalingon ipaubos, apan si bisan kinsa nga mopaubos sa iyonng kaugalingon ipataas." **15** Gidala usab sa mga tawo ang ilang mga anak ngadto kaniya, aron itapiyon niya kanila ang iyonng mga kamot, apan sa dihang nakita kini sa mga tinun-an, gisanta nila sila. **16** Apan gitawag sila ni Jesus nga nagkanayon, "Tugoti ang gagmay nga mga bata sa pagduol

kanako, ug ayaw sila santaa. Tungod kay ang gingharian sa Dios alang sa mga sama kanila. **17** Sultihan ko kamo sa tinuod, si bisan kinsa nga dili modawat sa gingharian sa Dios sama sa bata dili gayod makasulod niini."

18 Usa ka tigmundo ang nangutana kaniya nga nagkanayon, "Maayong magtutudlo, unsa ang okong buhaton aron maangkon ang kinabuhing walay kataposan?" (*aiónios g166*) **19** Miíngon si Jesus kaniya, "Nganong gitawag mo ako nga maayo? Walay usa nga maayo, gawas sa Dios lamang. **20** Nakahibalo ka sa mga kasugao-anay panapaw, ayaw pagpatay, ayaw pangawat, ayaw pagsaksi ug bakak, tabora ang imong amahan ug inahan."

21 Ang tigmundo miíngon, "Gituman ko kining tanang butang gikan pa sa akong pagkabatan-on."

22 Pagkadungog ni Jesus niini, miíngon siya kaniya, "Usa ka butang wala nimo mabuhut. Kinahanglang ngi ibiligya nimo ang anaa kanimo ug iapud-apod ang halin sa mga kabos, ug aduna kay handabi sa langit-ug balik ug sunod kanako."**23** Apan pagkadungog sa dato nga tawo niining mga butanga, nasubo siya pag-ayo tungod kay dato kaayo siya.**24** Unya mitan-aw si Jesus kaniya ug nasubo siya kaayo ug miíngon, "Milisod gayod sa mga dato ang pagsulod sa gingharian sa Dios."**25** Tungod kay mas sayon pa sa kamelyo sa pagsulod sa bangsa dagom, kay sa tawo nga dato sa pagsulod sa gingharian sa Dios."**26** Kadong nakadungog miíngon, "Kinsa na lang ang maluwas?" **27** Mitubag si Jesus, "Ang mga butang nga dili mahimo sa mga tawo mahimo sa Dios."**28** Miíngon si Pedro, "Maayo, gibiyana namo ang tanan nga among gipanag-iyahan ug misunod kanimo."**29** Unya miíngon si Jesus kaniya, "Sultihan ko kamo sa tinuod nga walay tawo nga mibya sa iyang balay, o asawa, o mga igsoon, o mga ginikanan, o mga anak tungod ug alang sa gingharian sa Dios, **30** nga dili makadawat ug hilabihan dinihi sa kalibutan, ug sa umaabot nga kalibutan, ug sa kinabuhing walay kataposan." (*aión g165, aiónios g166*)**31** Human niya matigom ngadto kaniya ang napulo ug duha, miíngon siya kanila, "Tan-awa, moadto kita sa Jerusalem, ug ang tanang mga butang nga gisulat sa mga propeta mahitungod sa Anak sa Tawo mamatuman. **32** Kay itugyan siya ngadto sa mga Hentil, ug biay-biayon siya, ug pakauwalan siya, ug lud-an siya.**33** Human siya laturon, patyon nila siya ug sa ikatulo nga adlaw mabarhanway si pag-usab." **34** Wala silay nasabtan sa kini na nga mga butang, ug gitipigan nila kini nga pulong, kay wala sila nakasabot sa mga butang nga gisulit kanila.**35** Ug nahitabo nga sa nagkaduol na si Jesus sa Jerico, adunay tawo nga buta ng añaqlingko sa daplin sa dalan ug nagaqkilimos, **36** ug nadunggan niya ang panon sa mga tawo nga milabay, ug nangutana siya kon unsa ang nagakahitabo. **37** Gisultihan nila siya nga milabay si Jesus nga Nazaretion.**38** Mao nga ang tawo nga buta misinggit, nga nag-ingon, "Jesus, anak ni David, kaluy-iintawn ako." **39** Ang naglakaw ug nag-una gibadlong ang tawo nga buta, gisultihan siya nga maghilom. Apan misinggit pa hinuong siya sa makadaghan, "Anak ni David, kaluy-i intawn ako." **40** Mihunong si Jesus ug mitindog ug nagmundo siya nga dad-on ang tawo ngadto kaniya. Unya sa dihang duol na ang buta nga tawo, gipangutana siya ni Jesus,**41** "Unsa ang buot nimo nga buhaton ko kanimo?" Miíngon siya, "Ginoo, buot ko nga madawat ang akong panan-aw." **42** Miíngon si Jesus kaniya, "Dawata ang imong panan-aw. Ang imong pagtuo ang nakaayo kanimo." **43** Dih-a-dihia nadawat niya ang iyang panan-aw, ug misunod kaniya ug naghimaya sa Dios. Sa pagkakita niini sa tanang tawo miíngon sila ug pagdayeg sa Dios.

19 Si Jesus misulod ug miagi sa Jerico. **2** Ania, adunay usa ka tawo diito nga gingilan ug Zaquo. Siya usa ka pangulo sa mga maninigil sa buhis ug siya dato.

3 Naningkamot siya pagtan-aw kon kinsa si Jesus, apan dii siya makakita ibabaw sa panon sa katchewan, tungod kay mubo man siya.**4** Busa midagan siya una sa mga tawo ug misaka ngadto sa kahoy nga sikomoro aron makita siya, tungod kay moagi man si Jesus nianang dalana.**5** Sa dihang si Jesus miíngon sa maong dapit, miíngon siya ug miíngon, "Zaquo, pagdali ug naog, kay karong adlawako moadto sa imong balay." **6** Busa midili siya pagnago ug midawat kaniya nga malipayon.**7** Sa dihang nakita kini sa tanan, nagbagbolbol sila, nga miíngon, "Mianhi siya sa pagduaw sa usa ka tawo nga makasasala." **8** Mitindog si Zaquo ug miíngon sa Ginoo, "Tan-awa, Ginoo, ang katunga sa akong mga kabtangan ihatog ka sa mga kabos, ug kung aki nakalimbing kung bisaan kinsa sa bisaan unsang butang, igauli ko sa upat pa ka-pilo nga kantidad.**9** Miíngon si Jesus kaniya, "Karon ang kaluwasan nahibot niining balaya, tungod kay siya usab usa ka anak ni Abraham.**10** Kay ang Anak sa Tawo mianhi pagpangita ug pagluwas sa mga tawo nga nawala." **11** Sa dihang nadungog nila kining mga butanga, siya nagaqpadayon pagsulti ug nagsugilon sa usa ka sambingay, tungod kay nagkaduol na

siya sa Jerusalem, ug sila naghunahuna nga ang gingharian sa Dios motungha man dihadhi.

12 Busa siya miíngon, "Usa ka halangdong tawo miadto sa layo nga nasod aron pagdawat sa iyang kaugalingong gingharian ug unya mobalik ra. **13** Iyang gitawag ang napulo sa iyang mga sulugo, ug gitahat kaniila ang napulo ka mina, unya miíngon siya kanila, 'pagpatigayon kamo ug negosyo hangtuó aki mobalik.' **14** Apan ang iyang lungsorong nagdumot kaniya ug napagdalag usa ka delegasyon sa mga tinugyanan ngadto kaniya, nga nagsulti, 'dili kami buot nga kining tawhaná magmundo kanamo.' **15** Nahitabo kini sa dihang siya mibalik pag-usab, human niya madawat ang gingharian, iyang gisugo ang mga sulugoong nga iyang gitahat ug salapi aron sa pagpakipto kaniya, aron siya una masayod konila pa ang ilang naganansya sa ilang pagnegosyo.**16** Ang nauna miíngon sa atubangan niya, nga nag-ingon, "Ginoo, ang imong mina nadungagan pa ug laing napulo ka mina." **17** Ang halangdong tawo mitubag, 'Maayo kana, buutan nga sulugoong. Tungod kay matinud-anon ka sa ginagmay, ikaw adunay katungod sa napulo ka siyudad.' **18** Miíngon ang ika-duha, nga miíngon, "Ang imong mina, ginoo, nadungagan pa ug laing lima." **19** Ang halangdong tawo miíngon kaniya, 'Ikaw magdumala sa lima ka siyudad.' **20** Ug ang laing usa miíngon, nga miíngon, 'Ginoo, ania ang imong mina, gitago ko kini pagsiguro sa usa ka panapton, **21** kay nahadlok aki kanimo tungod kay ikaw istrikto nga tawo. Modawat ka sa wala nimo gihagoan, ug mag-ani ka sa wala mo gitanon.' **22** Ang halangdong tawo miíngon kaniya, 'Pinaagi sa imong kaugalingong mga pulong pagahukman ko ikaw, daotan nga sulugoong. Nasayod ka man diay nga usa aki ka tawo nga istrikto, nagadawat sa wala nako gihagoan, ug nagaani sa wala nako gitanon.' **23** Unya ngano nga wala mo man gibutang ang akong salapi sa tipiganan, aron sa akong pagbalik aki una magkuha uban sa tubo niini? **24** Ang halangdong tawo miíngon kaniya nga nanagtingdog sa duol, 'Kuhaa gikan kaniya ang mina, ug ihatag kini kaniya ngadunay napulo ka mina.' **25** Sila miíngon kaniya, 'Ginoo, aduna na siyay napulo ka mina.' **26** Sultihan ko kamo, nga ang matag usa nga añaq paghatagan pa gayod, apan siya nga nawad-an, bisan pa ang añaq kaniya kuhua pa gayod.**27** Apan kining akong mga kaaway, sa mga tawo nga dili buot nga maghari aki kanila, dad-a sila dinihi ug patya sila sa akong atubangan. **28** Pagkahuman niyang sulti niining mga butanga, siya miíngon pag-adto, tungas sa Jerusalem.**29** Kini nahitabo sa dihang nagkaduol na siya sa Betfage ug Betania, didto sa bukid nga gitawag ug Olivet, siya nagaqpadala ug duha ka tinun-an, **30** naga-ingon, "Adto sa sunod nga baryo. Sa inyon pagsulod, kamo makakaplag ug batan-ong asno nga wala pa sukad masakyi. Badbari kini ug dad-a nganhi kanako. **31** Kung adunay mangutana kaninyo, 'Nganong gibadbaran ninyo kini?' ingna, 'Ang Ginoo nagkinahanglan niini.' **32** Kadong gipadala nangadto ug nakakaplag sa nating kabayo sumala sa gisuli ni Jesus kaniya.**33** Sa dihang gibadbaran nila kini, ang mga tag-ya miíngon kaniya, "Nganong gibadbaran man ninyo ang batan-ong asno?" **34** Mitubag sila, "Ang Ginoo nagkinahanglan niini." **35** Gidala nila kini kang Jesus, ug unya ilang gitaklap ang ilang mga bisti ibabaw sa batan-ong asno ug misakay si Jesus niini. **36** Sa iyang pag-adto, gibukhad nila ang ilang mga bisti sa dalan.**37** Sa nagkaduol na siya sa Bungtod sa Olibo sa dapit diin sila molugsong, ang tibukog nga panon sa mga tinun-an nagsugod sa pagmaya ug pagdayeg sa Dios sa makusog nga tingog alang sa tanang gamhanang mga butang nga ilang nakita, **38** naga-ingon, "Bulahan ang hari nga mianhi sa ngalan sa Ginoo! Kalinaw sa langit ug himaya sa kahitas-an!" **39** Ang uban nga Paríseo diha sa panon sa katchewan miíngon kaniya, "Magtutudlo, badlongon ang imong mga tinun-an." **40** Mitubag si Jesus ug miíngon, "Sultihan ko kamo, kung kini sila manghilom, mosinggit ang mga bato." **41** Sa nagkaduol na si Jesus sa siyudad, mihilak siya ibabaw niini.**42** ug miíngon, "Kung lamang nakaila ka niining adlawa, bisan kanimo, ang mga butang nga magdala kanimo sa kalinaw! Apan natago na kini karon gikan sa imong mata.**43** Kay ang mga adlaw modangton kanimo, sa dihang ang imong mga kaaway magtukod ug paril palibot kanimo, ug magpalibot kanimo, moasdang sila kanimo gikan sa matag suok.**44** Maghampak sila kanimo ngadto sa yuta ug sa imong mga anak. Sila dili magbilin ug usa ka bato ibabaw sa uban, tungod kay wala ka molila sa higayon nga ang Dios naraningkamot pagluwas kanimo. **45** Misulod si Jesus sa templo ug nagsugod pagpahawa sa tanang namaligya,**46** unya nag-ingon kaniya, "Nahisulat kini, ang akong balay usa ka balay alamponan," apan inyo kinin gihimong tagoanán sa mga tulisan. **47** Busa si Jesus nagtudlo matag-adlaw sa templo. Apan ang mga pangulon pari ug mga iskriba ug mga pangulo sa katchewan buot mopatay kaniya, **48**

apan wala sila makakita ug pamaagi sa pagbuhat niini, tungod kay ang katawhan naminaw man pag-ayo kaniya.

20 Niabot ang usa ka adlaw, sa dihang si Jesus nagtudlo sa mga tawo ditto sa templo ug nagsangyaw sa ebanghelyo, ang pangulong mga pari ug ang mga manunulat miadto kaniya kauban ang mga kadagkoan. **2** Sila miington kaniya, "Sulitih kami unsay katungod nimo sa pagbuhat niining mga butanga? O kinsa siya nga naghatag kanimo niini nga katungod?" **3** Siya mitubag ug miington kanila, "Ako usab mangutana kaninyo. Sultih ko mahitungod **4** sa pagbawtismo ni Juan. Kadto ba gikan sa langit o gikan sa mga tawo?" **5** Sila nangatarongan sa ilang mga kaugalingon, miington, "Kung kita moingon, 'Gikan sa langit,' siya moingon, 'Unya ngano man nga wala kamo motuo kaniya?' **6** Apan kung kita moingon, 'Gikan sa tawo,' tanang tawo mobato kanato, tungod kay sila mituo nga si Juan propeta." **7** Busa sila mitubag nga wala sila makabalo asa kadto gikan. **8** Si Jesus miington kanila, "Dili usab ako mosulit kaninyo kung unsang katungod nako sa pagbuhat niining mga butanga." **9** Siya misugilon sa mga tawo niini nga sambingay, "Ang tawo nagtanom sa parasan, gipiayal kini sa mga tig-atiman sa parasan, ug miadto sa laing kaumahan sa dugay nga panahon. **10** Sa gitakda nga panahon siya nagpadala ug sulugoon ngadto sa tig-atiman sa parasan, nga sila kinahanglan mohatag kaniya sa bunga sa parasan. Apan gikulata siya sa mga nag-atiman sa parasan, ug giapauli siya nga walay dala. **11** Unya siya nagpadala ug lain nga sulugoon ug gikulata usab nila kini, gihimoan siya sa dakong kaulawan, ug giapauli nga walay dala. **12** Siya usab nagpadala pa gihapon sa ikatulo ka higayon ug ila usab siyang gisamaran, ug gilabay ngadto sa gawas. **13** Unya ang agalon sa parasan nag-ingon, 'Unsay akong buhaton? Akong ipadala ang akong pinalanggang anak. Basin ili kining tauron.' **14** Apan sa dihang nakita siya sa mga tig-atiman sa parasan, sila nag-inistoryahanay, miington, 'Kini ang manununod. Ato siyang patyon, aron ang iyang masunod nga katigayonan maatao.' **15** Gilabay nila siya pagawas sa parasan ug gipataw. Unsa unya ang pagabutahan sa agalon sa parasan ngadto kanila? **16** Siya moanhi ug laglagon kining mga tig-atiman sa parasan, ug ihatag ang parasan sa uban." Ug sa dihang nadungog nila kini, sila miington, "Dili itugot sa Dios!" **17** Apan si Jesus mitan-aw kanila, ug miington, "Unsa ang ipasabot niining kasulatan? Ang bato nga gisikalway sa magtutukod, nahimo nga pundayos?" **18** Matag usa nga mahulog niadtong batoha mapulog. Apan kung kinsa ang mahulog niini madugmok." **19** Busa ang mga manunulat ug mga pangulong pari ngangit ug paagi kung unsaon nila pagdakop kaniya niadtong orasa, kay sila nakahibalo nga siya naghisgot sa maong sambingay batok kanila. Apan nahadolok sila sa mga tawo. **20** Gibantayan siya pag-ayo, sila nagpadala ug mga espiya nga nagpakaaron-ingnon nga matarong, nga sila una makakita ug sayop sa iyang gipamulog, aron matugyan nila siya ngadto sa pagdumala ug kagamhanan sa gobernador. **21** Sila nganutana kaniya, miington, "Magtutudlo, nakahibalo kami nga ikaw nagsulti ug nagtudlo sa husto, ug wala nadani ni bisan kinsa, apan ikaw nagtudlo sa kamatuoran mahitungod sa pamaagi sa Dios." **22** Uyon ba sa baladong nga kami mobayad sa buhisan Cesar, o dili?" **23** Apan nasabtan ni Jesus ang ilang pagkamaro, ug miington kanila, "Ipakita kanako ang denaryo. Kang kinsang dagway ug ngalan ang nahisulat niini?" Sila miington, "kang Cesar." **25** Siya miington kanila, "Ihatag kang Cesar ang mga butang nga kang Cesar, ug sa Dios, ang mga butang nga sa Dios." **26** Ang mga manunulat ug mga pangulong pari walay ikasaway sa iyang giingon atubangan sa mga tawo. Sila nabiulong sa iyang tubag ug wala silay nasulti. **27** Sa dihang ang pipila ka mga Saduseo miadto kaniya, ang mga nag-ingon nga walay pagkabanhaw, **28** sila nganutana kaniya, miington, "Magtutudlo, si Moises nagsulat kanato nga kung ang igooson nga lalaki sa usa ka lalaki namatay, adunay asawa, ug walay anak, kuhano sa igooson nga lalaki ang asawa sa iyang igooson, ug maghatag ug anak alang sa iyang igooson." **29** Adunay pito ka mga managssoon nga lalaki ug ang magulang nagminyo apam namatay nga walay anak, **30** ug ang ikaduha usab. **31** Ang ikatulo nikuha kaniya, ug sa ingon niana ang pito usab wala naka anak, ug nangamatay. **32** Sa human niana ang babaye usab namatay. Sa pagkabanhaw unya, **33** kang kinsang asawa kadtong babaye? Tungod kay ang pito namiryo man kaniya?" **34** Si Jesus miington kanila, "Ang mga anak niining kalibutan magminyo, ug ihatag sa kaminyoon. (aiōn g165) **35** Apan sila nga gihukman nga angayan modawat sa pagkabanhaw gikan sa kamatayon ug mosulod sa walay kataposan dili magminyo o dili na ihatag sa kaminyoon. (aiōn g165) **36** Dili na usab sila mamatay, kay sila managsama na sa mga anghel ug mga anak sa Dios, isip mga anak sa pagkabanhaw.

37 Apan ang mga patay mabanhaw, bisan si Moises nagpakita, sa lugar kung diin may kalabutan sa gamay nga kahoy, diin siya nagtawag sa Ginoo nga Dios ni Abraham ug Dios ni Isaac ug Dios ni Jacob. **38** Karon siya dili Dios sa patay, apan sa buhi, tungod kay ang tanan buhi diha kaniya." **39** Ang pipila sa mga manunulat mitubag, "Magtutudlo, maayo kaayo ang imong tubag." **40** Tungod kay sila wala na misulay pagpangutana kaniya sa daghan pang mga pangutana. **41** Si Jesus miington kanila, "Glunsa nila pagkaingon nga ang Cristo anak ni David?" **42** Tungod kay si David mismo miington sa libro sa mga Salmo, Ang Ginoo miington sa akong Ginoo, "Lingkod sa akong tuong dapit, **43** hangtod nga ang imong mga kaaway akong himoon nga tumbanan sa imong mga til." **44** Si David busa mitawag kang Cristo ug 'Ginoo', sa unsa nga paagi nahimo siya nga anak ni David?" **45** Pagkadungog sa mga tawo siya miington sa iyang mga disipulo, **46** "Pagbantay sa mga manunulat, nga naninghuha sa paglakaw nga tag-as ang mga kupo ug gusto ug pinasahi nga mga pagtagad sa merkado, ug mga lingkuranan sa pangulo sa mga sinagoga, ug pangulong mga lugar sa mga kumbira. **47** Sila usab mangilog sa mga balay sa mga byuda, ug magpakaaron iginnon sa pagbuhat ug tag-as nga mga pag-ampo. Kini mga makangon sa dako nga paghukom sa silot."

21 Si Jesus miyahat ug nakita niya ang mga dato nga nagbutang sa ilang mga gasa ngadto sa tipiganan sa bahandi. **2** Ug nakita niya ang usa ka pobre nga balo nga nagbutang ug duha ka sintimos. **3** Busa siya miington, "Sa tinuod, ako moingon kaninyo, kining pobre nga balo nagbutang ug mas dako kaysa sa uban kanila. **4** Kining tanan nga ilang giipanghatag nga gasa gawas lang sa ilang kadagaya. Apan kini nga balo, gawas sa iyang kapobreho, gibutang ang tanan niyang kwarta diin siya nabuhi. **5** Samtang ang uban misulit kabahin sa templo, kung giunsa kini pagdayandayan sa mga maanyag nga mga bato ug mga halad, siya miington, **6** "Kining mga butanga nga inyong nakita, ang adlaw moabot nga walay bisag usa ka bato nga pinatong sa usa ka bato nga dili pagatumpagon." **7** Mao nga nganutana sila kaniya, ug miington, "Magtutudlo, kanus-a man kining mga butanga mahitabo?" Ug unsa man ang mga timaillhan nga kining mga butanga hapiit na mahitabo?" **8** Si Jesus mitubag, "Pagbantay nga kamo dili malimbongan. Kay daghang moanhi gamit ang akong ngalan, ug moingon, 'Ako siya,' ug 'Ang panahon duol na.' Ayaw pagsunod ngadto kanila. **9** Kung kamo makadungog ug mga giyera ug mga kagubot, ayaw kalisang, tungod kay kining mga butanga kinahanglan mahitabo pag-una, apan ang kataposan dili mahitabo diha-diha dayon." **10** Unya siya miington kanila, "Ang nasod makigubat batok sa laing nasod, ug gingharian batok sa gingharian. **11** Adunay kusog nga mga paglinog, ug sa nagkalaun-laing mga dapit adunay mga kagutom ug mga katalagman. Aduna usab mga hilabihan ka makalilisan ngan mga panghitabo ug dakong mga timaillhan gikan sa langit. **12** Apan sa dili pa kining mga butanga, panakpon nila kamo ug lutoson, itugyan kamo ditto sa mga sinagoga ug mga prisohan, ug dad-on kamo atubangan sa mga hari ug mga gobernador tungod sa akong ngalan. **13** Kini mogiya kaninyo sa kahigayanan sa pagsaksi. **14** Busa sulbara sa inyong mga kasingkasing ngan dili mangandam sa inyong depensa sa dili pa oras, **15** kay ako maghatag kaninyo ug mga pulong ug kaalaman, nga ang tanan ninyong kaaway dili mamahimong mosukol o mosumpaki. **16** Apan itugyan usab kamo sa inyong mga ginikanan, mga igooson, mga pareyente ug mga higala, unya ang uban kaninyo ibutang nila sa kamatayon. **17** Dumtan kamo sa tanan tungod sa akong ngalan. **18** Apan walay buhok sa inyong ulo ang madaot. **19** Sa inyong paglahutay kamo makaaangkon sa inyong mga kalag. **20** Sa dihang makita na ninyo ang Jerusalem nga napalibutan sa kasundalohan, maon na kana ang ilhanan nga ang kalaglagan duon na. **21** Unya ipakagiw ngadto sa mga bungtod ang anaa sa Judea, ug palakawa ang anaa sa tunga sa siyudad, ug ayaw tugot nga ang anaa sa kasikit ngan dapit makasulod. **22** Tungod kay mao kini ang mga adlaw sa pagbalos, aron ang tanan nga mga butang nga nahisulat matuman. **23** Alao gayod ang mga babayeng buntis ug kanila nga adunay gipasuso niyaning panahon. Tungod kay adunay mahitabong dakong kasikit sa yuta, ug kailigtog ngadto sa mga tawo. **24** Sila malaglag pinaagi sa sulab sa espada ug sila mabihag sa tanan nga mga nasod, unya ang Jerusalem laglagon sa mga Gentil, hangtod nga ang panahon sa mga Gentil matuman. **25** Adunay mga timaillhan sa adlaw, sa bulan, ug sa mga bituon. Sa kalibutan, adunay mga kasikit sa mga nasod, ug kahadol sa pagdahunog sa dagat ug mga balod. **26** Adunay mga tawo nga mawad-an ug panimoot sa kahadol ug sa paghandom sa mga butang nga moabot sa

kalbotan. Tungod kay ang gamhanang mga butang sa langit pagauyugon. **27** Unya makita nila ang Anak sa Tawo nga moabot nga sinapnay sa panganod nga adunay gahom ug dakong himaya. **28** Apan sa dihang kining mga butanga nagakahitabo na, tindog, ug ihangad ang inyong mga ulo, tungod kay ang inyong kaluwasan duol na.” **29** Si Jesus nagsugilon kanila ug sambingay, “Tan-awa ang igira nga kahoy, ug ang tanang kahoy. **30** Kung sila mangudlot ug bag-ong dahon, makita ninyo kini ug mahibaloan na ninyo nga ang ting-init hapit na moabot. **31** Sa inong usab, kung makita ninyo kining mga butanga nga mahitabo, kabalo na kamo nga ang gingharian sa Dios duol na. **32** Sa pagkatiuod, ako naga-ingon kaninyo, kini nga kaliwutan dili mahanaw, hangtod sa kining tanan nga mga butang mahitabo. **33** Ang langit ug ang yuta mahanaw, apan ang akong mga pulong dili gayod mahanaw. **34** Apan bantay ang inyong kaugalingon, aron ang kabug-aton sa inyong kasing-kasing dili ang unodnon pagpatuyang, paghuboghubog, ug kabalaka sa kinabuhi. Tungod kay kining adlawa moabot kaninyo sa kalin **35** sama sa usa ka lit-ag. Kini moabot sa tanan nga nagpuyo sa tibuo kalbotan. **36** Apan pagmabinantayon sa tanang oras, pag-ampo nga ikaw mamahimong lig-on sa pag-ikayos niineng mga butang nga mahitabo, ug magtindong atubangan sa Anak sa Tawo.” **37** Busa kada adlaw siya nagatudlo sa templo ug sa gabii mogawas siya, ug nagaadto kada gabii sa bukid nga gitawag nga Olibo. **38** Tanan nga tawo niabot sayo sa buntag aron maminaw kaniya sa templo.

22 Sa nagkaduelo na ang Pista sa Tinapay nga walay patubo, ang ginatawag nga Pista sa Pagsaylo. **2** Ang pangulo sa mga pari ug mga eskriba naghisgot, kon unsaon nila sa pag patay si Jesus, tungod kay nahadol sila sa mga tawo. **3** Si satanas misulod Judas Iskariote, usa sa napulog duha. **4** Si Judas miadto sa mga pangulo sa mga pari ug sa mga Kapitan ug naghisgot sila mahitungod kon unsay paagi nga madala niya si Jesus ngadto kanila. **5** Sila nalipay, ug nagkayoun nga hatagan niya siya ug kwarta. **6** Siya miuyon, ug nangitog hidayon nga madala niya siya ngadto kanila ug ipalayo siya gikan sa daghang mga tawo. **7** Ang adlaw sa Tinapay nga walay patubo miabot, diin ang nating karero sa Pagsaylo kinahanglan nga ihaled. **8** Gipadala ni Jesus si Pedro ug Juan, ug naga ingon, “Lakaw kamo ug andama ninyo ang panihapon sa Pagsaylo, aron kita mangaon. **9** Sila nangutana kaniya, “Asa nimo buot kami nga mangandam?” **10** Siya mitubag kanila, “Paminawon, kon makaabot na kamo sa siyudad, naay tawo nga nagdala ug sudluran sa tubig nga mosugat kaninyo. Sunod kamo kaniya ngadto sa balay, ug diin ang naging pagadtoan. **11** Unya sultihan ang agalon sa balay, Ang Magtutudlo nag ingon kaninyo, “Asa man dapit ang lawak sa mga dumuduong, diin ako magakaon sa Pagsaylo kauban sa akong mga disipulo?” **12** Siya magatudlo kaninyo sa dako ug sinangkapan nga lawak. Buhata ang pagpangandam ditto.” **13** Busa nangodila, ug nakaplagan nila ang mga butang nga giingon niya nga anaa didto. Unya nag andam sila ug pagkaon sa Pagsaylo. **14** Sa dihang miabot na ang takna, milingkod siya kauban ang mga apostoles. **15** Unya siya miuongon kanila, “Dako kaayo ang akong pangandoy nga mokaon sa Pista sa Pagsaylo kauban ninyo sa dili pa ako mag antos. **16** Kay sultihan ko kamo, nga dili na ako mokaon pag usab, hangtod nga matuman kini sa gingharian sa Dios.” **17** Unya mukhu si Jesus sa kopa, ug sa dihang nahuman siya ug pagpasalamat siya miuongon, “Dawata ninyo kini nga akong ihatag kaninyo. **18** Kay sultihan ko kamo nga dili na ako mo inom niining bino pag usab, hangtod nga moabot ang gingharian sa Dios.” **19** Unya siya mukhu ug Tinapay, ug sa dihang siya nakapasalamat na, gipikas-pikas niya kini, ug gihatag niya kini kanila, nga nag ingon, “Mao kini ang akong lawas nga akong ihatag kaninyo. Buhata ninyo kini sa pag hamdom kanako.” **20** Sa samang paagi human sa ilang panihapon mikuha siya ug kopa, ug nag ingon, “Mao kini ang kopa sa bag-ong pakigsaad diha sa akong dugo, nga akong iula alang kaniyo. **21** Apan pagbantay. Ang usa sa moluib kanako kauban nako dinihi sa lamesa. **22** Tungod kay ang Anak sa Tawo sa pagkatiuod itugyan gayod kon unsay ang gitagna babin kaniya. Apan makaluluoy ang tawo nga maglub kaniya!” **23** Unya sila nagsugod ug pangutan-anay sa usag-usa,kinsa kaha kanila ang magabuhat sa ingle niini nga butang. **24** Unya didto adunay nahitabo nga panag talis tali kanila mahitungod kon kinsa ang ilhon nga labaw kanila. **25** Siya misulti kanila, “Ang hari sa mga Gentil adunay kaugalingon nga pagdumala ngadto kanila, ug ang matag usa kinsa adunay katungod pagdumala ngadto kanila pagatawgon nga halangdong tidumala. **26** Apan kini dili kinahanglan mahitabo kaninyo sama kaninyo. Hinun, kinsa kadton mag-ila nga siya ang labing dako magpakita nga labing ubos. Ug pasagdi

nga ang labing mahinungdanon mag alagad. **27** Kay si kinsaman ang labing dako, kadto bang milingkod sa lamesa, o kadton nag alagad? dili ba kadton milingkod sa lamesa? bisan Ako nagalagd uban kaninyo. **28** Apan kamo nagapadayon sa pag-unong kanako sa akong kalisdanon. **29** Busa ihatog ka kaninyo ang gingharian, ingon nga ang akong Amahan naghatag nganhi kanako, **30** aron makig uban ako kaninyo sa pag inom ug pagkaon sa akong lamesa didto sa akong gingharian. Ug magaligkod kamo uban kanako sa akong tron aron maghukom kamo sa dose ka tribu sa Israel. **31** Simon, Simon, pagbantay. Kay gipangayo ka ni Satanas, aron siya moalig-ig kanimo sama sa trigo. **32** Apan naga ampo ako kanimo, nga ang imong pagtu dili gayod mapakyas. Aron inigbalik nimo magahatag ka ug kadasig sa imong kaigsonon.” **33** Si Pedro nag ingon ngadto kaniya, “Ginoo, Andam ako nga mounong kanimo bisan pa sa bilanggoan ug sa kamatayon.” **34** Si Jesus mitubag, “Sulithan ko ikaw, Pedro nga, sa dili pa motuktaoak ang manok ilimod muna ako sa makatulo ka higayon.” **35** Unya si Jesus misulti kanila, “Kung gipadala ko kamo nga walay puntil, o bag nga tagana, o sapatos, naaboy nakulang kaninyo?” Ug sila mitubag, “Wala.” **36** Unya siya miuongon kanila, “Apan karon, ang usa nga adunay puntil, padad- a siya, ug usab sa bag nga tagana. Ang usa nga walay espada ibaligya ang iyang kupo aron ipalit ug usa. **37** Kay ako moingon kaninyo, kon unsa ang nahiisulat babin kanako kinahanglan matuman, ‘Ug isipon siya nga malinapason sa balaod.’ Kay ang gipanagna babin kanako matuman gayod.” **38** Unya sila misulti, “Ginoo, tan-awa! Adunay duha ka espada” Ug siya misulti kanila, “Igo na kana.” **39** Pagkahuman sa panihapon, Si Jesus miadto, sumala sa naandan niyang gibuhat, didto sa Bungtod sa mga Olibo, ug ang iyang mga tinun-an misunod kaniya. **40** Sa dihang sila miabot na, siya nag ingle kanila, “Pag-ampo kamo aron dili kamo madala sa tintasiyon.” **41** Unya mibiya siya sa dili kaayo layo kanila nga igo ra malabug ug bato, ug siya niluhod ug nag-ampo, **42** nga nag ingon, “Amahan, kon mahimo kuuhha kining kopas ka sasakitan nganhi kanako. Ug bisan pa niana dili ang akong kabubut-on maoy matuman kon dili ang imong kabubut-on.” **43** Ug ang anghel gikan sa langit naggapakita kaniya, ug gihatagan siya ug kusog. **44** Tungod kay naaman siya sa dakong kasakitan, ug nag-ampo siya sa dakong kasakit, ug ang iyang singot sama kadagko sa tinulo sa dugo nga mitulo sa yuta. **45** Pagtindog na niya gikan sa mga pag-ampo, nibalik siya sa iyang mga tinun-an, ug nakita niya sila nga nangatulog tungod sa ilang dakong kasubo, **46** ug nangutana siya, nganong nangatulog man kamo? Bangon kamo ug pag-ampo aron dili kamo madala sa tintasiyon.” **47** Samtang pagpadayon pa siya ug sulti, tan-awa, adunay panon nga nagpadulong kanila, kauban ni Judas, usa sa napulo ug duha, nga nangulo kanila. Siya niduol kang Jesus ug mihalok kaniya, **48** apan si Jesus misulti kaniya, “Judas libuan ba diay nimo ang Anak sa Tawo pinaagi sa haloik?” **49** Unya ang tanan nga nakapabilut kang Jesus naka saksi kon unsa ang nahitabo, nagsulti sila, “Ginoo, amo ba silang tigbason pinaagi sa espada?” **50** Unya ang usa kanila mitigbas gayod sa sulugoon sa labaw nga pari, ug napulot ang iyang tuong dalunggan. **51** Si Jesus nagsulti, “Igo na kana” unya gihikap niya ang dalunggan, ug naayo siya. **52** Si Jesus nagsulti ngadto sa labaw sa kaparian ug sa agalon sa mga guwardiya sa templo, ug sa mga pangulo, nga miabot batok kaniya, “Mianhi ba kamo batok sa tulisan, ug nag dala ug espada ug mga pospos? **53** Samtang kauban pa ako ninyo sa matag adlaw didto sa templo, wala ninyo ako dagmali. Apan inyo kining panahon, ug ang katungod sa kantingit.” **54** Gidakop nila siya, ug gidalila nila sa palayo, ug gidalila usab nila siya didto sa balay sa pangulo sa mga pari. Apan si Pedro misunod nga nag palayo. **55** Pagkahuman nila ug haling sa kalayo diha sa tunga sa hawanon ug nanglingkod silang taman, Si Pedro nillingkod usab sa taliwala uban kanila. **56** Usa sa babaye nga katabang nakakita kaniya sa diha nga siya naglingkod diha sa kahayag sa kalayo, mitan-aw kaniya ug nag-ingon, “Kining tawhana kauban usab niya.” **57** Apan si Pedro naglimod, ug nag ingon, “Babaye, Wala ko makaila kaniya.” **58** Paglabay sa pipila ka oras adunay lain nga nakakita kaniya, ug nag ingon, “Usa ka sa usab sa kauban nila. Apan si Pedro nag ingon, “Tawo, dili ako Kauban nila.” **59** Pagkahuman sa mubong panahon naay laing tawo nga nakakita kaniya ug nag ingon, “Sa pag katiniud kining tawhana kauban gayod niya tungod kay taga Galilea man usab siya.” **60** Apan si Pedro nag ingon, “Wala gayod ako masayod sa imong gipanulti.” Ug samtang kamulo pa siya ug sulti dihadihia mituktaoak ang manok. **61** Unya milingi, ang Ginoo ug nitan-aw kang Pedro. Ug si Pedro nahinumdom sa gisulti sa Ginoo, nga misulti siya, “Sa dili pa motuktaoak ang manok

ilimod muna ako sa makatulo ka higayon." **62** Si Pedro nidagan sa gawas, ug nihilak pag-ayo. **63** Unya ang mga lalaki nga nagbantay kung Jesus nagbiaybiay ug naglatigo kaniya. **64** Pagkahuman gitaptapan nila ang iyang nawong, sila nangutana kaniya, ug nag ingon, "Tag-ana dawkinsa ang naglatigo kanimo?" **65** Daghan ang mga pulong nga gisulit nila batok kung Jesus, nga pag pasipala. **66** Sa dihang nagbanag-banag na, ang labaw sa katawhan nagtigom, kauban sa mga pangulo nga pari ug mga escriba. Gidala nila siya ngadto sa labaw nga hukmanan, **67** Ug nag-ingon, "Kon ikaw ang Cristo, sulthi kami," Apan miuong siya kanila, "Kon sulthian ko kamo, dili kamo motuo, **68** ug kon Ako mangutana kaninyo, dili kamo motubag. **69** Apan sukad karon, ang Anak sa Tawo magalindog didto sa tuong kamot sa gahom Dios." **70** Silang tanan nag ingon, "Unya ikaw ba ang Anak sa Dios?" Ug si Jesus misulit kanila "Gisingom mo nga ako." **71** Ug sila nag ingon, "Nganong nag kinahanglan pamanta ug mga saksi? Kitang tanan nakadungog na gikan mismo sa iyang baba."

23 Mitindog ang tibuo nila nga panon, ug gidala si Jesus sa atubangan ni Pilato. **2** Nagusugod sila sa pagsumbong batok kaniya, nga nag-ingon, "Nakaplagam namo kining tawhana nga nagpasipala sa among nasod, ug nagdumili sa paghatag ug buhis kung Cesar, ug nag-ingon nga siya mismo ang Cristo, ang hari." **3** Nangutana si Pilato kaniya, nga nag-ingon, "Ikaw ba ang Hari sa mga Judio?" Ug mitubag si Jesus kaniya ug miuong, "Gipamulong mo na." **4** Miuong si Pilato sa mga pangulong pari ug sa panon sa katawhan, "Wala ako'y makita nga sayop niining tawhana." **5** Apan namugos sila, nga nag-ingon, "Gisamok niya ang mga tawo, ug nanudlo sa tibuo Judea, gikan sa Galilea ug bisan dinihi nga dapit." **6** Busa sa pagkadungog ni Pilato niini, nangutana siya kong taga-Galilea ba ang maong tawo. **7** Sa pagkahibalo niya nga ubos siya sa katugod ni Herodes, gipadala niya si Jesus ngaadto kung Herodes, nga sa iyang kaugalingon atoa usab sa Jerusalem niadtong mga adlaw. **8** Sa pagkakita ni Herodes kung Jesus, nalipay kaayo siya, tungod kay dugay na sa panahon nga nangandoy siya aron makakita kaniya. Nakadungog siya mahitungod kaniya ug nauglom nga makakita sa mga milagro nga iyang buhaton. **9** Gipangutana ni Herodes si Jesus sa daghang mga pulong, apan wala siya tubaga ni Jesus. **10** Nanindog ang mga pangulong pari ug mga escriba, ug nagsumbong batok kaniya sa hilabihan gayod. **11** Giinsulto siya ni Herodes uban sa iyang mga sundalo, ug gibiai-biai Siya, ug gisul-oban ug nitdot nga sinira, unya gipadala balik ngadto kung Pilato. **12** Nahimong suod nga higala sa usag-usa si Herodes ug Pilato niadtong gayod nga adlaw (kaniadto kaaway sila). **13** Unya gitawag ni Pilato ug gitapak ang mga pangulong pari ug ang mga magmamando ug ang panon sa katawhan, **14** ug miuong kanila, "Gidala ninyo kanako kining tawhana daw tawo nga nagdumala sa katawhan nga nagbuhat ug daotan, ug tan-awa, ako, nangutana kaniya sa inyong atubangan, ug nakaplagan nako nga walay sayop kining tawhana kabalot niadtong mga butang nga pisapangsiy ninyo kaniya. **15** Ayaw, ni bisan si Herodes, kay gipadala niya ug balik kanato, ug tan-awa, dili takos sa kamatayon ang iyang nabuhat. **16** Busa ako siyang silotan, ug buhian siya." **17** Ang labing maayo nga karaang mga kopya giwala sa Lucas 23: 17, Karon si Pilato kinahanglan nga mopagawas ug usa ka piniriso alang sa mga Judio sa kasaulogan. **18** Apan naninggit silang tanan nga nag-ingon, "Palayo niini nga tawo, ug ipagwas si Barabas alang kanamo!" **19** Si Barabas usa ka tawo nga gibutang sa prisohan tungod sa pagrebelde sa siyudad ug tungod sa pagpatay. **20** Nagsulti na usab si Pilato kanila, sa pagpangandoy nga buhian si Jesus. **21** Apan naniyagit sila nga nagkanayon, "Ilansang siya sa krus, ilansang siya sa krus." **22** Miuong siya kanila sa ikatulong higayon, "Ngano, unsa ang nabuhat niya nga daotan? Wala ako'y nakita kaniya nga angay siyang silotan ug kamatayon. Busa human siya kastiguhon, buhian ko siya." **23** Apan namugos sila pinaagi sa kusog nga tingog, ug masuknaon nga ilansang siya sa krus. Ug nadani si Pilato sa ilang tingog. **24** Busa nahakukom si Pilato nga buhaton ang ilang gikinahanglan. **25** Gibuhin niya ang ilang gipangayo nga usa ka piniriso tungod sa kagubot ug pagpatay. Apan gitugyan niya si Jesus sumala sa ilang kabutob-on. **26** Sa dihang gidala nila siya palayo, gidakop nila si Simon nga Cireno nga gikan sa nasod, ug gibutang nila ang krus kaniya aron pas-anon, ug magsunod kung Jesus. **27** Ang dako nga pundok sa tawo, ug ang mga babaye nga nagulog ug nagbanganut alang kaniya, ang nagsunod kaniya. **28** Apan miliing si Jesus kanila ug miuong, "Mga anak nga babaye sa Jerusalem, ayaw paghilak alang kanako, apan hilaki niyo ang inyong mga kaugalingon ug ang inyong mga anak. **29** Kay tan-

awa, tungod kay moabot ang mga adlaw nga moingon sila, 'Bulahan ang mga baog ug ang mga sabakan nga walay sulod, ug ang mga suso nga walay mosuso.' **30** Unya mosugod sila sa pagsulti sa mga kabungtoran, 'Tumpag kanamo,' ug sa mga bukid, 'Tabon kanamo.' **31** Kay kon buhaton nila kini nga mga butang samtang lunhaw pa ang mga kahoy, unsa na lang ang mahitabo kung uga na kini?" **32** Ang laing mga tawo nga duha ka kriminal, gidalda usab palayo uban kaniya aron silotan sa kamatayon. **33** Sa dihang miabot sila sa dapit nga gitawag Ang Bagolbagol, didto gilangsang nila siya sa krus uban ang mga kriminal, usa sa iyang tuo ug ang usa sa wala. **34** Miuong si Jesus, "Amahan, pasayloa sila, tungod kay wala sila masayod sa ilang gibuhut." Ug nagripta sila, alang sa pagbabinbahin sa iyang mga sapot. **35** Nagtindog ang mga tawo nga nagtan-aw samtang ang mga pangulo nagbiay-biay kaniya, sa pag-ingon, "Giluwus niya ang uban. Ipaluwus kainya ang iyang kaugalingon, kung siya ang Cristo sa Dios, ang usa nga pinili." **36** Gipanamastamasan usab siya sa mga sundalo, nga miduol kaniya, ug mihatag kaniya ug suka, **37** ug nag-ingon, "Kung ikaw ang Hari sa mga Judio, iluwasa ang imong kaugalingon." **38** Aduna usab timaan sa ibabaw kaniya, "MAO KINI ANG HARI SA MGA JUDIO." **39** Ang usa sa mga kriminal nga gilansang sa krus, nanginsulto kaniya nga nag-ingon, "Dili ba ikaw man ang Cristo? Luwasa ang imong kaugalingon ug kami." **40** Apan mitubag ang usa nga nagbadlong kaniya sa pag-ingon, "Wala ka ba mahadol sa Dios, tungod kay ikaw usab nakatagamtam sa maong silot? **41** Matarong ang pagsilot kanato, tungod kay nadawat na ang anyang sa atong binuhatan. Apan walay daotang nabuhat kining tawhana." **42** Ug midugang siya, "Jesus, hinundumi ako kon moabot ka na sa imong gingharian." **43** Miuong si Jesus kaniya, "Sa pagkatinuod sultian ko ikaw, karon uban ka kanako sa paraiso." **44** Ug karon mabot ang ikaunom nga takna, ug ang kangitngit mitabon sa tibuk yuta hangtod sa iksiyam **45** nga takna kay napakysa man ang adlaw sa iyang kahayag. Unya natunga pagkagisi paubos ang kurtina sa templo. **46** Misingit si Jesus sa kusog nga tingog nga nagkanayon, "Amahan, itugyan ko sa imong mga kamot ang akong espiritu." Pagusulti niya niini, namatay siya. **47** Sa pagkakita sa centurion kon unsa ang nabuhito, gihimaya niya ang Dios nga nag-ingon, "Tinuod gayod naga matabong kining tawhana." **48** Sa dihang nakita sa kadaghanan nga nagtakop aron mosaksi sa mga nabuhito, namalik sila nga namukpok sa ilang mga dughan. **49** Apan ang tanan nga nakaila kaniya, ug ang mga babaye nga nagsunod kaniya gikan sa Galilea, narindog sa layo ug nagtan-aw niining mga butanga. **50** Tan-awa, adunay tawo nga gipanglag Jose nga sakop sa Konseho, maayo siya ug matarong nga tawo **51** (wala siya mouyon sa hukom ug sa ilang gibuhut), gikan sa Arimatea, nga usa ka siyudad sa mga Judio, diin naghulat alang sa gingharian sa Dios. **52** Kining tawhana, nanghangyo kung Pilato, ug gipangayo ang lawas ni Jesus. **53** Gipaubos niya kini, ug gjiputos ug pino nga lino, ug gibutang siya sa lubnganan nga gibanggab sa batu, ug wala pa kini mabutangi ni bisan kinsa. **54** Adlaw kadtto sa Pagpangandam, ug ang Adlaw nga Igpapahulay nagbanag-banag na. **55** Ang mga babaye nga mikuyog kaniya gikan sa Galilea, nagsunod ug nakakita sa lubnganan ug kon giunsa pagbutang ang iyang lawas. **56** Mibalik sila ug giandam ang mga pahumot ug mga lana. Unya namahulay sila sa Adlaw nga Igpapahulay sumala sa kasugoan.

24 Sayo sa buntag sa unang adlaw sa semana, sila miabot sa lubnganan, dala ang mga pahumot nga ilang giandam. **2** Nakita nila ang bato nga nalgid palayo gikan sa lubnganan. **3** Misulod sila, apan wala nila nakita ang lawas ni Ginoong Jesus. **4** Nahitabo kini, samtang nahihibulog sila mahitungod niini, sa kalit lang, duha ka mga lalaki ang mitindog nga nagsuot ug makasisilaw nga bisti. **5** Samtang ang mga babaye napuno sa kahadol ug miduko sa ilang mga dagway sa yuta, sila miuong sa mga babaye, "Nganong nangita kamo sa buhi taliwala sa patay? **6** Wala siya dinihi, apan nabanhaw! Hinundumi kung giunsa niya pagsulti kaniyadto anaa pa siya sa Galilea. **7** miuong nga ang Anak sa Tawo kinahanglan itugyan ngadto sa mga kamot sa makasasala nga mga tawo ug ilansang sa krus, ug sa ikatulo ka adlaw, mabanhaw pag-usab." **8** Ang mga babaye nakahinundum sa iyang mga pulong. **9** ug nibalik gikan sa lubnganan ug nagsulti niining tanan nga mga butang sa napulo ug usa sa tawo. **10** Karon si Maria Magdalena, Joana, Maria ang inahan si Santiago, ug ang uban nga mga babaye nga kauban nila misuglon niining mga butang sa mga apostoles. **11** Apan kini nga mensahe sama sa walay pulos nga istorya alang sa mga apostoles, ug sila wala motuo sa mga babaye. **12** Apan si Pedro mibarog, ug midagan padulong sa lubnganan,

ug nagyukbo ug nitan-aw sa sulod, nakita niya ang panapton nga lino nga mao nalang ang nahibilin. Dayon si Pedro mipauli sa iyang balay, nahibulong kung unsa ang nahitabo. **13** Tan-awa, duha kanila mopaingon anang adlawa sa baryo nga gingenlan ug Emaus, nga 60 ka estadyum gikan sa Jerusalem. **14** Sila nag-istoryahanay mahitungod sa tanang mga butang nga nahitabo. **15** Nahitabo kini, samtang sila naghisgotanay ug nagpangotan-anay, si Jesus sa iyang kaugalingon mipaduol ug mikuyog kanila. **16** Apan gjipunginan ang ilang mga mata sa pag-ila kaniya. **17** Si Jesus miington kanila, "Unsa inyong gistoryahang duha samtang kamo nagalakaw?" Sila mitindog nga magul-anon. **18** Ang usa kanila, gingenlan ug Cleopas, mitubag kaniya, "Ikaw ra ba ang usa ka tawo sa Jerusalem nga wala nahahibalo sa mga butang nga nahitabo didto karong mga adlawa?" **19** Si Jesus miington kanila, "Unsa nga mga butang?" Sila mitubag kaniya, "Ang mga butang nga mahitungod kang Jesus nga Nasareno, nga usa ka propeta, gamhanan sa buhat ug pulong atubangan sa Dios ug sa tanan tawo. **20** Ug giunta sa mga pangulong pari ug atong mga magmamando pagtugyan kaniya aron hukman sa silot sa kamatayon ug paglansang kaniya sa krus. **21** Apan kami naglaum nga siya moay mohataq ug kagawasan sa Israel. O, ug bisan pa niining tanan, karon ang ikatulo nga adlaw sukad nga kining mga butang nahitabo. **22** Apan usab, ang uban nga mga babaye nga among kauban nagpahibulong kanamo, nga miadto sa lubnganan sayo sa kabuntagon. **23** Sa dihang wala nila makita ang iyang lawas, sila miabot, ug miington nga sila nakakita ug panan-awon sa mga anghel nga nag-ingon kanila nga siya nabuhi. **24** Pipila sa mga tawokinsa miurban padulong sa lubnganan, ug nakita ang sama sa gisulti sa mga babaye. Apan wala nila siya nakita." **25** Si Jesus miington kanila, "O buangbuang nga mga tawo ug hinay ang kasingkasing sa pagtuo sa tanan nga gipang-istorya sa mga propeta! **26** Dili ba mahirungdanon ang pagsakripisyong ni Cristo niining mga butanga, ug musulod diha sa iyang himaya?" **27** Sa sinugdanan gikan kang Moises ug sa tanan nga mga propeta, gipasabot ni Jesus kanila ang mga butang nga may kalabutan sa iyang kaugalingon ngadto sa tanan nga kasulatan. **28** Sa dihang duol na sila sa baryo, diin sila mopaadulong, si Jesus milihok ingon nga siya molakaw pagpadayon. **29** Apan sila mipugos kanila, ug miington, "Pabilin kauban kanamo, tungod kay duol na ang gabii ug ang adlaw hapi na mahuman." Busa si Jesus misulod ug mipabilin uban kanila. **30** Kini nahitabo, sa dihang siya milingkod kauban nila aron sa pagpagaon, gikuha niya ang tinapay, gipanalanganin kini, ug gipikaspikas, ug gihatag kanila. **31** Unya naabilhan ang ilang mga mata, ug sila nakaila kaniya, ug siya nawala sa ilang panan-aw. **32** Sila miington sa usag-usa, "Wala ba midilab ang sulod sa atong mga kasingkasing, sa dihang siya nakig-istorya kanato sa dahan, samtang giablibhan niya kanato ang kasulatan?" **33** Sila nanindog niadtong orasa, ug mibalik sa Jerusalem. Nakita nila ang napulo ug usa nga nagtigum, ug kadtong mga nikuyog kanila, **34** miington, "Ang Ginoo tinuod nga nabanhaw, ug nagpakita kang Simon." **35** Busa ilang gisulti ang mga butang nga nahitabo sa ilang pagpadulong, ug kung giunta ni Jesus pagpakaikanila pinaagi sa pagpikas sa tinapay. **36** Sa dihang gihisgotan nila kining mga butang, si Jesus sa iyang kaugalingon mibarog sa ilang taliwala, ug siya miington, "Ang kalinaw maanaa kaninyo." **37** Apan sila nangalisang ug napuno sa kahadlok, daw nakakita sila ug kalag. **38** Si Jesus miington kanila, "Nganong nasamok kamo? Nganong adunay mga pangutana nga mitungha sa iyang mga kasingkasing? **39** Tan-awa ang akong mga kamot ug mga til, nga kini ako mismo. Hikapa ako ug tan-awa. Kay ang kalag walay unod ug mga bukog, nga sa makita niyo anaa kanako." **40** Sa dihang gisulti niya kini, iyang gipakita kanila ang iyang mga kamot ug mga til. **41** Sa dihang dili pa sila makatuo sa hilabihang kalipay ug pagkahibulong, si Jesus miington kanila, "Naa ba kamoy bisag unsa nga pagkaon?" **42** Gihatagan nila siya ug sinugbang isda. **43** Gikuha kini ni Jesus ug gikaon sa ilang atubangan. **44** Siya miington kanila, "Kaniadtong ako kauban niyo, ako miington kaninyo nga ang tanan nga nahisulat sa balaod ni Moises ug ang mga propeta ug ang mga Salmo kinahanglan matuman." **45** Unya iyang giablibhan ang ilang mga hunahuna, aron sila makasabot sa kasulatan. **46** Siya miington kanila, "Kini nahisulat, nga ang Cristo kinahanglan mag-antos, ug mabanhaw pag-usab gikan sa kamatayon sa ikatulo nga adlaw. **47** Ug ang paghinulsol ug pagpasayo sa mga sala kinahanglan isangyaw pinaagi sa iyang ngalan sa tanang mga nasod, sugod sa Jerusalem. **48** Kamo ang mga saksi niining mga butanga. **49** Tan-awa, Akong ipadala ang saad sa akong Amahan alang kaninyo. Apan hulata didto sa siyudad, hangtod kamo masul-oban sa gahom nga gikan sa kahitas-an." **50** Unya si Jesus migiyá kanila pagawas

hangtod anaa na sila duol sa Bitania. Gipataas niya iyang mga kamot, ug gipanalanganin sila. **51** Kini nahitabo, samtang siya mipanalanganin kanila, siya mibiya kanila ug gibaway ngadto sa kalanditan. **52** Ug sila midayeg kaniya, ug mibalik sa Jerusalem sa dakong kalipay. **53** Sila anaa kanunay sa templo, nagpanalanganin sa Dios.

Juan

1 Sa sinugdan mao ang Pulong, ug ang Pulong uban sa Dios, ug ang Pulong Dios. **2** Kini anaa na sa sinugdan uban sa Dios. **3** Ang tanang butang nabuhut pinaagi kaniya, ug kung wala siya walay usa ka butang na mabuhut. **4** Dih a kaniya anaa ang kinabuhi, ug kana nga kinabuhi mao ang kahayag sa tanang kawathan. **5** Ang kahayag midan-ag diha sa kantitgit, ug ang kantitgit wala makabutong niini. **6** Adunay tawo nga gipadala sa Dios, nga ang ngalan mao si Juan. **7** Miabot siya ingon nga usa ka saksi sa pagpamatuod mahitungod sa kahayag, nga tanan motuo pinaagi kaniya. **8** Si Juan dili mao ang kahayag, apian miabot aron nga siya magpamatuod mahitungod sa kahayag. **9** Mao kini ang tinuod nga kahayag, nga naghatag ug kahayag sa tanang kawathan, nga miabot sa kallibotan. **10** Anaa siya sa kallibotan, ug ang kallibotan nabuhut pinaagi kaniya, ug ang kallibotan wala nakaila kaniya. **11** Siya miabot ngadto sa iyang gipanag-iyahan, ug ang iyang gipanag-iyahan wala midawat kaniya. **12** Apan sa tanan nga midawat kaniya, nga mituo sa iyang ngalan, gihatagan niya ug katungod nga mahimong mga anak sa Dios. **13** Kini wala gipakatawo sa dugo, ni kabutob-on sa unod, ni sa kabutob-on sa tawo, apan sa Dios. **14** Ang Pulong nahimong unod ug napguyo uban kanato. Nakita nato ang iyang himaya, himaya ingon nga siya usa ug bugtong nga miabot gikan sa Amahan, puno sa grasya ug kamatuoran. **15** Nagpamatuod si Juan mahitungod kaniya ug misngit nga nag-ingon, "Kini mao ang usa nga akong giingon, 'Siya nga moabot sunod kanako mas labaw pa kanako, kay siya una kanako.'" **16** Kay gikan sa iyang pagkabug-os kitang tanan nakadawat ug sunod-sundog nga grasya. **17** Kay ang balaod gihatag pinaagi kaniya. Ang grasya ug kamatuoran miabot pinaagi kaniya. **18** Wala pa gayot nakakita sa Dios sukad kaniadto. Ang usa ug bugtong nga Dios, nga anaa sa dughan sa Amahan, siya ang naggapaila kaniya. **19** Ug mao kini ang pagpamatuod ni Juan sa dihang ang mga Judio napgadala ug mga pari ug mga Levita ngadto kaniya gikan sa Jerusalem aron sa pagpangutana kaniya, "Kinsa ka?" **20** Siya nagsaysay, ug wala naglimod, una mitubag, "Dili ako ang Cristo." **21** Busa nganutana sila kaniya, "Kinsa man diay ka? Ikaw ba si Elias?" Siya miington, "Dili ako." Miington sila, "Ikaw ba ang propeta?" Nitubag siya, "Dili." **22** Unya niington sila kaniya, "Kinsa ka, aron nga makahatag kami ug tubag niadtong napgadala kanamo? Unsa man ang imong ikasulti mahitungod sa imong kaugalingon?" **23** Siya miington, "Ako usa ka tingog, nga nagsinggit sa kamingawan: 'Himoa ngay tul-id ang dalam sa Gino' sama sa giingon ni Isaías ang propeta." **24** Ug kadtong gipadala gikan kadtong sa mga Pariseo. **25** Ug sila nganutana kaniya ug miington kaniya, "Unya nganong nagbawtismo ka man kung dili ikaw ang Cristo, ni si Elias, ni ang propeta?" **26** Ug si Juan nitubag kaniya nga nag-ingon, "Nagbawtismo ako sa tubig. Apan taliwala kaninyo nagtindog ang usa ka tawo nga wala ninyo mailhi; **27** siya nga moabot sunod kanako, nga bisan ang higot sa iyang sandalyas dili ako takos nga mobadbad." **28** Kining mga butang nahitabo sa Betanya sa laing bahan sa Jordan, diin nagbawtismo si Juan. **29** Sa sunod nga adlaw nakita ni Juan si Jesus nga paingon kaniya ug niington, "Tan-awa, ania ang Nating Karnero sa Dios nga mokhuha sa sala sa kalibutan!" **30** Mao kini siya ang akong giingon, "Ang usa nga moabot sunod kanako mas labaw pa kanako, kay siya una kanako." **31** Wala ako makaila kaniya, apan kini mao aron nga siya mapadagay ngadto sa Israel nga ako miabot sa pagbawtismo pinaagi sa tubig." **32** Si Juan nagpamatuod, nga nag-ingon, "Akong nakita ang Espiritu nga mikanaog susama sa salampati gikan sa langit, ug napgabilin kini kaniya. **33** Wala ako nakaila kaniya, apan siya nga napgadala kanako aron magbawtismo pinaagi sa tubig miington kanako, 'Kaniya nga imong makita ang Espiritu nga mokanaog ug magpabilin ngadto kaniya, mao siya ang magbawtismo pinaagi sa Balaang Espiritu.' **34** Ako nakakita ug nakapamatuod nga siya mao ang Anak sa Dios." **35** Usab, sa sunod adlaw, samtang nagtindog si Juan uban sa iyang duha ka disipulo, **36** nakita nila si Jesus nga naglakaw, ug si Juan niington, "Tan-awa, ang Nating Karnero sa Dios!" **37** Uy ang iyang duha ka mga disipulo nakadungog nga siya miington niini, ug misunod sila kaniya. **38** Unya nilingi si Jesus ug nakita niya sila nga nagsunod kaniya ug miington kanila, "Unsa ang inyong tuyog?" Nitubag sila, "Rabbi, (diin gihubad nga napgasabot nga magtutudlo), asa ka napguyo?" **39** Miington siya kanila, "Dali ug tan-awa." Unya niidul sila ug nakita kung diin siya napguyo; napgabilin sila uban kaniya nianang adlawla, kay mga ika-napulo nga takna na niadtong taknaa. **40** Si Andres usa sa duha nga

nakadungog kani Juan nga nagsulti ug unya nisunod kani Jesus, ang igsoon ni Simon Pedro. **41** Una niyang nakit-an ang iyang kaugalingong igsoon nga si Simon ug miington kaniya, "Among nakit-an ang Mesiyas" (diin gihubad nga: Cristo). **42** Gidala niya siya ngadto kani Jesus. Ug si Jesus nitanaw kaniya ug miington, "Ikaw si Simon nga anak ni Juan, pagatawon ka nga Cefas" (diin gihubad nga Pedro). **43** Sa sunod adlaw, sa dihang si Jesus buot na ng mobiya ug moadto na sa Galilea, iyang nakit-an si Felipe ug miington kaniya, "Sunod kanako." **44** Si Felipe gikan sa Betsaida, ang siyudad ni Andres ug Pedro. **45** Si Felipe nakakita kani Nataniel ug miington kaniya, "Siya nga gisulat ni Moises ug sa mga propeta diha sa balaod, amo siyang nakit-an: Si Jesus ang anak ni Jose, nga gikan sa Nazaret?" **46** Miington si Nataniel kaniya, "Aduna bay mayutong batang nga maggikan sa Nazaret?" Si Felipe miington kaniya, "Dali ug tan-awa." **47** Si Jesus nakakita kani Nataniel nga padulong ngadto kaniya ug naghisgot mahitungod kaniya, "Tan-awa, usa ka tinuod nga Israelita, diha kaniya walay pagpanglimbong!" **48** Si Nataniel miington kaniya, "Giunsa nimo pagila kanako?" Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Sa wala pa nagtawag si Felipe kanimo, sa dihang ikaw anaa sa ilalom sa kahoy nga igera, nakita ko ikaw." **49** Nitubag si Nataniel, "Rabbi, ikaw ang Anak sa Dios! Ikaw ang Hari sa Israel!" **50** Si Jesus nitubag ug miington ngadto kaniya, "Tungod kay niington ako kanimo, 'Nakita ko ikaw sa ilalom sa kahoy nga igera,' maong mituo kana? Makakita ka ug mas dagko pang mga butang kaysa niini." **51** Ug siya miington, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moington ako kaninuyo, makita ninyo ang langit nga maabli, ug ang mga anghel sa Dios nga mosaka ug mokanaog diha sa Anak sa Tawo."

2 Tulo ka adlaw ang milabay, adunay kasal sa Cana sa Galilea, ug ang inahan ni Jesus atua didto. **2** Si Jesus ug ang iyang mga disipulo gidapit sa kasal. **3** Sa dihang nahurot na ang bino, ang inahan ni Jesus miington kaniya, "Wala na silay bino." **4** Si Jesus mitubag kaniya, "Babaye, nganong miduol ka man kanako? Wala pa miabot ang akong panahon." **5** Ang iyang inahan miington sa mga sulugoon, "Bisan unsa ang iyang isulti kaninuyo, buhatan." **6** Karon adunay unom ka bato nga mga banga nga ginagamit sa mga Judio alang sa seremonyas sa paghugas, matag-usa masudlan ug duha kon tulo ka metreta. **7** Si Jesus miington kaniila, "Pun-a ug tubig ang mga banga." Ug ila kining gisudlan hangtod napuno. **8** Unya ang giingnan ang mga sulugoon, "Pagtakos ug diuytay ug dalha kini sa pangulong tigisili." Busa ilang gihimo. **9** Gitilawan sa pangulong tigisili ang tubig nga nahimong bino, apan wala siya nahibalo diin kini gikan (apan ang mga sulugoon nga nisaldo sa tubig nahibalo). Unya gitawag niya ang pamanhon ug **10** miington kaniya, "Ang matag tawo magdalit pag-una sa maayo nga bino ug unya ang mas barato nga bino sa dihang sila nahubog na. Apan gitagoan nimo ang maayo nga bino hangto karon." **11** Kini ang unang timaan nga gibuhat ni Jesus sa Cana sa Galilea, ug iyang giipadaya ang iyang himaya, ug mituo ang iyang mga disipulo kaniya. **12** Human niini si Jesus, iyang inahan, iyang mga igsoon, ug iyang mga disipulo milugsong padulong sa Capernaum ug napguyo sila didto sa pipila ka mga adlaw. **13** Karon ang panahon sa Pagsaylo sa mga Judio haduol na, ug si Jesus mitubag sa Jerusalen. **14** Nakit-an niya ang mga nagabaligay ug mga baka, karnero, ug mga salampati, ug ang mga tigbaylo ug salapi nanglingkod didto. **15** Busa mihimong siya ug usa ka latigo gamit ang mga pisi ug gipahawa niya silang tanan pagawas sa templo, lakip na ang mga karnero ug ang mga baka. Iyang gikatag ang mga sinsilyo sa mga tigbaylo ug salapi ug gibalintong ang ilang mga lamesa. **16** Sa mga tigbaligay ug salapi miington siya, "Dalha kining mga butanga palayo gikan dinihi. Undangi sa paghimo nga baligyaaran ang balay sa akong Amahan." **17** Nakahinumdom ang iyang mga disipulo nga kini nahisulat "Ang akong pagkamainiton sa imong panimalay maoy magalamoy kanako." **18** Unya ang pamunoan sa mga Judio mitubag ug miington kaniya, "Unsa man nga timaan ang imong ipakita kanamo, sanglit ikaw nihihimo man niining mga butanga?" **19** Si Jesus mitubag, "Guba-ang kining templo, ug sulod sa tulo ka adlaw ako kining tukoron pag-usab." **20** Unya ang pamunoan sa mga Judio miington, "Kini nga templo natukod sulod sa 46 ka tuig, unya imo lang kining tukoron pag-usab sulod sa tulo ka adlaw?" **21** Apan, ang iyang gihisgot mahitungod sa templo sa iyang butanga. **22** Busa sa dihang mabanhan siya gikan sa mga patay, makahinumdom ang iyang mga disipulo nga iya kining giingon, ug gituohan nila ang kasulatan ug ang pamahayag nga gisulit ni Jesus. **23** Karon sa dihang atua siya sa Jerusalem sa Pagsaylo, panahon sa pista, daghan ang mituo sa iyang ngalan sa dihang nakita nila ang mga

timaan nga iyang gibuhat. **24** Apan wala misalig si Jesus karila tungod kay nasayod siya kanilang tanan, **25** tungod kay wala siya nanginahanglan ug bisan kinsa aron mopamatuo kaniya mahitungod sa usa ka tawo, kay nahibalo siya kung unsa ang anaa sa iyang kinasuloran.

3 Karon adunay usa ka Pariseo nga gingenlan ug Nicodemo, usa ka pangulo sa mga Judio. **2** Kining tawhana miadto kung Jesus sa pagkagabii ug miington kaniya, "Rabbi, nasayod kami nga ikaw usa ka magtutuldo nga naggikan sa Dios kay walay tawo nga makahimo niining mga timaan nga imong gihimo gawas kon ang Dios uban kaniya." **3** Si Jesus mitubag kaniya, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, gawas kon ang tawo dili matawo pag-usab, dili siya makakita sa gingharian sa Dios." **4** Miington si Nicodemo kaniya, "Unsaon man sa usa ka tawo nga matawo pag-usab kung tigulang na siya? Dili siya makasulod ngadto sa tago-angkan sa iyang inahan sa ikaduhang higayon ug matawo pag-usab, makahimo ba siya?" **5** Si Jesus mitubag, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, gawas kon ang usa ka tawo dili matawo diha sa tubig ug sa Espiritu, dili siya makahimo sa pagsulod ngadto sa gingharian sa Dios. **6** Kay kadtong natawo sa unod, unod usab, ug kadtong natawo sa Espiritu, espiritu usab. **7** Ayaw katingala nga miington ako kanimo, 'Kinahanglan nimong matawo pag-usab.' **8** Ang hangin mohuros sa bisan asa niya buot mopadulong; madungganan nimo ang tingog niini, apan wala ikaw masayod diin kini gikan o diin kini padulong. Sama usab sa tanan nga natawo diha sa Espiritu." **9** Si Nicodemo mitubag ug miington kaniya, "Giunsa man kining mga butanga?" **10** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Di ba usa ikaw ka magtutuldo sa Israel, apan wala ka makasabot niining mga butanga?" **11** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako mosulit kanimo, nagsulti kami kung unsa ang among nahibaw-an, ug naggamatuo mahitungod sa unsa ang among nakita. Apan wala ikaw midawat sa among pagpamatuo. **12** Kung nagsulti ako kanimo mahitungod sa kalibutanong mga butang, unya wala ka mituo, unsaon man nimo pagtuong kung magsulti ako kanimo mahitungod sa langitong mga butang? **13** Walay bisan usa nga nikayab ug ngadto sa langit gawas kaniya nga nikanao gikan sa langit: ang Anak sa Tawo. **14** Sama nga gipataas ni Moises ang sungkod nga bitin ngadto sa kamingawan, busa gikinahanglan usab nga mapataas ang Anak sa Tawo, **15** aron nga ang tanang motuo kaniya makaangkon ug kinabuhing walay kataposan. (*aiōniōs g166*) **16** Kay gihigugma pag-ayo sa Dios ang kalibutan, nga iyang gihatag ang bugtong niyang Anak, nga bisan kinsa ang motuo kaniya dili matayat apo makabaton ug kinabuhing walay kataposan. (*aiōniōs g166*) **17** Kay wala gipadala sa Dios ang iyang Anak ngadto sa kalibutan aron sa pagsilot sa kalibutan, apan aron luwason ang kalibutan pinaagi kaniya. **18** Siya nga motuo kaniya dili silotan, apan siya nga dili motuo gisilotan na tungod kay wala man niya tuohi ang ngalan sa bugtong Anak sa Dios. **19** Mao kiri ang hinunday alang sa paghukom: Ang kahayag miabot sa kalibutan, ug ang mga tawo nahigugma sa kantitngit kaysa kahayag tungod kay daotan ang ilang mga binuhatan. **20** Kay ang tanan nga naghimo ug daotan nasilag sa kahayag ug dili moado sa kahayag ari dili mapadayag ang ilang mga binuhatan. **21** Apan, siya nga nagbuhat sa kamatuoran moado sa kahayag aron nga iyang mga binuhatan, nga natuman diha sa Dios, mahimong mapadayag." **22** Human niini, si Jesus ug ang iyang mga disipulo miadto didto sa yuta sa Judea. Didto naghatag siya ug pipila ka panahon uban kanila ug nangbawtismo. **23** Karon si Juan nangbawtismo usab sa Aenon nga duol sa Salim tungod adunay mas daghang tubig didto. Miadto ang mga tawo ngadto kaniya ug gipangbawtismohan sila, **24** kay si Juan wala pa man gitambog sa prisison. **25** Unya adunay namugna nga panaglalis taliwala sa pipila ka mga disipulo ni Juan ug usa ka Judio mahitungod sa seremonyas sa paghugas. **26** miadto sila klang Juan ug miington kaniya, "Rabbi, siya nga uban kanimo sa lain nga bahin sa Suba sa Jordan, mahitungod kaniya nga imong gipamatud-an, tan-awa, nangbawtismo siya, ug nagpadulong silang tanan ngadto kaniya." **27** Si Juan mitubag, "Ang usa ka tawo dili makadawat ug bisan unsa gawas kon gihatag kini kaniya gikan sa langit. **28** Kamo mismo makapamatuo nga ako miington, "Dili ako si Cristo' apan hinuon, 'Ako gipadala ug una kaniya.' **29** Ang pangasaw-onon nasakop ngadto sa pamahanunon. Karon ang higala sa pamahanunon, nga nagtindog ug nakadungog kaniya, naglipilay pag-ayo tungod sa tingog sa pamahanunon. Unya, mao kini ang naghingpit sa akong kalipay. **30** Kinahanglan siya mopataas, apan kinahanglan ako mokunhod. **31** Siya nga gikan sa langit labaw sa tanan. Siya nga iya sa kalibutan gikan sa kalibutan ug nagsulti mahitungod sa kalibutan. Siya nga gikan sa langit labaw sa tanan. **32** Nagpamatuo siya mahitungod sa unsa ang iyang

nakita ug nadungog, apan walay nidawat sa iyang pagpamatuo. **33** Siya nga midawat sa iyang pagpamatuo niyon nga ang Dios matuod. **34** Kay siya nga gipadala sa Dios nagsulti sa mga pulong sa Dios. Kay walay sukdanan ang iyang gihatag nga Espiritu. **35** Ang Amahan nahigugma sa Anak ug naghatag sa tanang mga butang ngadto sa iyang mga kamot. **36** Siya nga motuo sa Anak adunay kinabuhing walay kataposan, apan ang nisipak sa Anak dili makakita sa kinabuhi, apan ang kapungot sa Dios magpabilin diha kaniya." (*aiōniōs g166*)

4 Karon sa dihang si Jesus nahibalo nga ang mga Pariseo nakadungog nga naghimo siya ug namanawismo sa mas daghan pa nga mga disipulo kaysa kung Juan **2** (bisan tuod si Jesus sa iyang kaugalingon wala nangbawtismo, apan ang iyang mga disipulo lamang) **3** mibiya siya sa Judea ug mibalik pag-usab sa Galilea. **4** Apan kinahanglan alang kaniya nga moagi sa Samaria. **5** Busa miabot siya sa usa ka lungsod sa Samaria, nga gitawag ug Sikar, duol sa luna sa yuta nga si Jacob mihatag sa iyang anak nga si Jose. **6** Ang atabay ni Jacob atua didto. Gikapoy si Jesus gikan sa iyang panaw busa milingkod siya duol sa atabay. Hapit na kini mag alas sais ang takna. **7** Ang usa ka babaye nga Samarianhon miduo sa pagkalos ug tubig, ug miington si Jesus kaniya, "Hatagi ako ug gamayong tubig aron mainom." **8** Kay iyang mga disipulo miadto man sa lungsod aron mopalit ug pagkaon. **9** Unya ang babaye nga Samarianhon miington kaniya, "Ngano man nga ikaw, nga usa ka Judio, nagahangyo man kanako, nga usa ka babaye nga Samarianhon, ug tubig nga mainom?" Kay ang mga Judio dili makigsandurot sa mga Samarianhon. **10** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Kung nailhan mo unta ang gasa sa Dios, ug si kinsa kini nga naaginon kanimo, 'Hatagi ako ug mainom,' mangayo ka unta kaniya, ug siya maghatag kanimo, sa buhi nga tubig." **11** Ang babaye miington kaniya, "Sir, wala kay usa ka timba ug ang atabay lalom. Unya hain ka man anang buhi nga tubig?" **12** Dili ka man labing labaw, labaw pa ikaw, kayosa among amahan nga si Jacob, nga mihatag kanamo ug atabay ug miinom gikan gayod niini mismo, inger sa gihimo sa iyang mga anak ug sa iyang baka?" **13** Si Jesus mitubag ug miington kaniya, "Ang tanan nga moinom niining tubiga uhawon pa pag-usab, **14** apan si bisan kinsa kadtong moinom gikan sa tubig nga akong ihatag kaniya dili na gayod uhawon pa pag-usab. Hinuon, ang tubig nga akong ihatag kaniya mahimong usa ka tuboran sa tubig diha kaniya ug motubod sa kinabuhing walay kataposan." (*aiōniōs g165, aiōniōs g166*) **15** Ang babaye miington kaniya, "Sir, hatagi ako niini nga tubig aron nga dili na ako uhawon ug dili na moanhi dinihi aron sa pagkalos ug tubig." **16** Miington si Jesus kaniya, "Lakaw, tawga ang imong bana, ug balik dinihi." **17** Ang babaye mitubag ug miington kaniya, "Wala akoy bana." Mitubag si Jesus, "Husto ka sa pag-ingon, 'Wala akoy bana.' **18** Kay ikaw adunay lima ka mga bana, ug ang usa nga anaa kanimo karon dili mao ang imong bana. Kung unsa ang imong giingon tinuod." **19** Ang babaye miington kaniya, "Sir, nakita ko nga ikaw usa ka propeta. **20** Ang among mga amahan nagsimba niining bukira, apan nagsulti ka nga ang Jerusalem mao ang dapit diin ang mga tawo magasimba." **21** Si Jesus miington kaniya, "Tuohi ako, babaye, nga ang takna moabot na sa dihang kamo magasimba sa Amahan dili niining bukira ni sa Jerusalem. **22** Nagasimba kamo sa wala ninyo mailhi. Nagasimba kami sa kung unsa ang among nahibaloan, kay ang kaluwasan gikan sa mga Judio. **23** Apan, ang takna talibot na, ug mao na kini karon dinihi, sa dihang ang tinuod nga mga magsisimba magasimba sa Amahan diha sa espiritu ug sa kamatuoran, kay ang Amahan nagapangapita sa mga tawo nga mahimo niyang mga magsisimba. **24** Ang Dios Espiritu, ug ang mga tawo nga mosimba kaniya kinahanglan nga magasimba sa espiritu ug sa kamatuoran." **25** Ang babaye miington kaniya, "Nasayod ako nga ang Mesiyos moabotay na (nga mao ang gitawag nga Cristo). Sa dihang moabot siya, isaysay niya ang tanang butang kanamo." **26** Si Jesus miington kaniya, "Ako mao siya, ang usa nga nakig-sulti kanimo." **27** Nianang higayona ang iyang mga disipulo nakabalik na. Karon nangatingala sila ngano nga nakig-istorya siya uban sa usa ka babaye, apan walay bisan usa nga miington, "Ursia ang imong gusto?" o "Ngano nga nakig-istorya ka man uban kaniya?" **28** Busa gibyaan sa babaye ang iyang banga, mibalik sa lungsod, ug miington sa mga tawo, **29** "Ngari kamo, tan-awa ang usa ka tawo nga nagsulti kanako sa tanang butang nga akong gibuhat. Dili mahimong kini mao ang Cristo, mahimo ba kini?" **30** Mibiya sila sa lungsod ug miadto kaniya. **31** Sa maong higayon, ang mga disipulo nag-awhag kaniya, sa pag-ingon, "Rabbi, kaon na." **32** Apan siya miington kaniya, "Aduna akoy pagkaon nga wala ninyo mahibalo." **33** Busa ang mga

disipulo nagsultianay sa matag usa, "Walay usa nga nagdala kaniya ug bisan unsa aron kaanon, nagdala ba sila?" 34 Si Jesus miignon kaniya, "Ang akong pagkaon mao ang paghimo sa kabubut-on nya nga nagpadala kanako ug aron sa paghingpit sa iyang buhat. 35 Dili ba moignon kamo, 'Aduna pay laing upat ka bulan ug una moabot ang ting-an?' Ako nagingon kaniyo, hangad ug tan-awa ang kaumahan, kay sila hinog na lang sa ting-an! 36 Siya nga nagaani makadawat ug mga suhol ug makatigom ug bunga alang sa kinabuhing walay kataposan, aron siya nga nagpugpas ug siya nga nagaani maglipay nga hiniusa. (aiōnios g166) 37 Kay niini nga paonlithon. 'Ang usa maoy nagpugpas, ug ang uban maoy mag-aní,' natiriud. 38 Gipadala ko kamo aron moani sa wala ninyo trabaho. Ang uban nagtrabaho, ug kamo miapil ngadto sa ilang hinagoan. 39 Daghon nga mga Samarianhon niana nga siyudad ang mituo kaniya tungod sa gibalita sa babaye nga nagpamatuo, "Siya nagsulti kanako sa tanang butang nga akong nabuhat." 40 Busa sa dihang ang mga Samarianhon miadto kaniya, naghangyo sila kaniya nga magpabilin uban kanila, ug mipabilin siya ditdo sa duha ka adlaw. 41 Ug daghan pa gayod ang mituo tungod sa iyang pulong. 42 Miignon sila sa babaye, "Wala na kami natugatu tungod sa kung unsa ang imong gióngon, kay kami mismo nakadungog, ug kami nakahibalo nga kini siya mao gayod ang manluluwas sa kaliboton." 43 Pagkahuman niadtong duha ka mga adlaw, mibya siya diito paigon sa Galilea. 44 Kay si Jesus mismo nagpahayag nga ang usa ka propeta walay kadungganan sa iyang kaugalingon nga nasod. 45 Sa dihang miabot siya ngadto sa Galilea, ang mga taga Galilea nag-abibi kaniya. Nakita nila ang tanang mga butang nga iyang nahimo sa pista sa Jerusalem, kay sila miadto man usab ngadto sa pista. 46 Karon nahiabot na usab siya sa Cana sa Galilea, diin gihimo niya nga bino ang tubig. Adunay usa ka harianon nga pamunuan kansang anak atua sa Capernaum nga nagsakit. 47 Sa dihang nadakungdög siya nga si Jesus niabot gikan sa Judea padulong sa Galilea, miadto siya kang Jesus ug naghanyo kaniya nga mokanaog ug ayohon ang iyang anak, nga hapis na mamatay. 48 Unya si Jesus miignon kaniya, "Kondili ka makakita sa mga timaan ug mga katingalahan, dili ka gayod motuo." 49 Ang opisyal miignon kaniya, "Sir, kanaog sa dili pa mamatay ang okong anak." 50 Si Jesus miignon kaniya, "Lakaw. Ang imong anak mabuhi." Ang tawo mituo sa pulong nga gisulti ni Jesus kaniya, ug siya mipauli. 51 Samtang mikanaog siya, ang iyang mga sulugoon misugat kaniya, nag-ingon nga ang iyang anak nabuhi. 52 Busa nangutana siya kaniila sa takna sa dihang nagsugod siyag kaayo. Sila mitubag kaniya, "Gahapon sa alas syete ang takna ang hilanat mibiya kaniya." 53 Unya ang amahan nakaamgo nga mao kadio ang takna nga si Jesus miignon kaniya, "Ang imong anak mabuhi." Busa siya mismo ug ang iyang tibuok panimalay mituo. 54 Mao kini ang ikaduha nga timaan nga gihimo ni Jesus sa dihang miigawas siya sa Judea padulong sa Galilea.

5 Human niini adunay usa ka kapistahan sa mga Judio, ug si Jesus mitungas sa Jerusalem. 2 Karon sa Jerusalem diha sa ganghaan sa mga karnero, adunay usa ka kaligoanan, nga gitawag sa Hebreo ug Betesda, ug aduna kini lima ka pasilonganan. 3 Ang dakong gidaghanon sa mga tawo nga masakiton, buta, bakol, ug paralitiko 4 nanaghida ditdo. 5 Adunay usa ka tawo ditdo nga nagsakit sulod na sa 38 ka tuig. 6 Sa dihang nakita siya ni Jesus nga naghigda ditdo, ug human niya nahibaloan nga naghigda siya ditdo sa dugay na kaayo nga panahon, nangutana siya kaniya, "Buot mo ba nga mamaayo?" 7 Mitubag ang masakiton nga tawo, "Sir, wala akoy bisa usan nga mosakwat kanako sa ligoanan sa dihang ang tubig makutaw na. Sa akong pag-adto, adunay uban pa nga nanao ug una kanako." 8 Miignon si Jesus kaniya, "Bangon, kuhaa ang imong banig, ug lakaw." 9 Dihidiha dayon ang tawo naulian ug gikuha niya ang iyang higdaanan, ug nilakaw. Karon kanang adlawa mao ang Adlaw nga Igpapahulay. 10 Busa miignon ang mga Judio ngadto kaniya kadtong naayo, "Mao kini ang Adlaw nga Igpapahulay ug wala ka gitugotan sa pagdala sa imong banig." 11 Siya mitubag, "Siya nga nag-ayo kanako miignon kanako, 'Kuhaa ang imong banig ug lakaw.'" 12 Nangutana sila kaniya, "Kinsa man ang tawo nga nag-ingon kanimo, 'Kuhaa kana ug lakaw?'" 13 Apan, ang usa nga naayo wala nakaaili kung kinsa siya tungod kay wala nabantayan ang paghawa ni Jesus, kay adunay usa ka pundok sa katawhan niana nga dapit. 14 Human nini, nakaplagan siya ni Jesus sa sulod sa templo ug miignon kaniya, "Tan-awa, naayo kana! Ayaw na gayod pagpakaasa, aron wala nay hilabihan pang mahitabo kanimo." 15 Milakaw ang tawo ug nagsugilon ngadto sa mga Judio nga si Jesus maoy nag-ayo

kaniya. 16 Karon tungod niining mga butanga gilots sa mga Judio si Jesus, tungod kay gibuhat niya kining mga butanga sa Adlaw nga Igpapahulay. 17 Mitubag si Jesus ngadto kanila, "Ang akong Amahan nagabuhat bisan karon, ug ako usab, nagabuhat." 18 Tungod niini, nangita ug paagi ang mga Judio aron patyon gayod siya, tungod kay wala lamang niya supaka ang Adlaw nga Igpapahulay, apan gitawag usab niya ang Dios nga iyang kaugalingong Amahan, ug gihimo ang iyang kaugalingon nga pareha sa Dios. 19 Mitubag si Jesus kanila, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, walay mabuhat ang Anak sa iyang kaugalingon, gawas lamang kung unsa ang iyang nakita nga gibuhat sa Amahan, kay bisan unsa ang gibuhat sa Amahan, gibuhat usab kining mga butanga sa Anak. 20 Kay nahigugma ang Amahan sa iyang Anak ug gipakita niya ang tanang butang nga siya mismo ang nagbuhat ug gipakita niya kaniya ang dakong mga butang labaw pa niini aron nga kamo mahibulong. 21 Kay ingon nga gibanhaw sa Amahan ang mga patay ug naghagtag kanila sa kinabuhi, bisan ang Anak naghagtag usab ug kinabuhi ngadto sa kung bisan kinsa nga buot niya. 22 Kay wala naghukom ang Amahan kung bisan kinsa, apan gihatag niya ang tanang paghukom ngadto sa Anak. 23 aron nga mopasidungog ang matag-usa sa Anak ingon nga gipasidunggan nila ang Amahan. Ang usa nga wala nagpasidungog sa Anak wala nagpasidungog sa Amahan nga nagpada kaniya. 24 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, siya nga nakadungog sa akong pulong ug nagtuo kaniya nga nagpadala kanako adunay kinabuhing walay kataposan ug dili na paghukom, apan siya nakalatas na gikan sa kamatayon ngadto sa kinabuhi. (aiōnios g166) 25 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo nga ang takna moabot na, ug karon, sa dihang ang mga patay makadungog sa tingog sa Anak sa Dios, ug kadtong makadungog mabuhi. 26 Kay ingon nga ang Amahan adunay kinabuhi sa iyang kaugalingon, busa naghagtag usab siya ngadto sa Anak aron nga aduna siyáy kinabuhi sa iyang kaugalingon, 27 ug naghagtag ang Amahan sa katungod sa pagdala ug hukom tungod kay siya ang Anak sa Tawo. 28 Ayaw kahibulong niini, kay adunay takna nga moabot nga diin ang matag-usa nga atua sa lubnganan makadungog sa iyang tingog. 29 ug mogawas: kadtong nagbuhat ug maayo ngadto sa pagkabanhaw sa kinabuhi, ug kadtong nagbuhat ug daoton ngadto sa pagkabanhaw sa paghukom. 30 Wala akoy mabuhat gikan sa akong kaugalingon. Kung unsa ang akong nadungog, mao kana akong paghukom, ug ang akong paghukom matarong tungod kay wala ako nangita sa akong kaugalingon nga kabubut-on apan ang kabubut-on niya nga nagpada kaniako. 31 Kung magpamatuod ako mahitungod sa akong kaugalingon, ang akong pagpamatuod mahimong dili tiuod. 32 Adunay usa sa nga pagpamatuod mahitungod kanako, ug nasayod ako nga tiuod ang pagpamatuod nga iyang gihatag mahitungod kanako. 33 Nagpadala kamo kang Juan, ug pagpamatuod siya sa kamaturon. 34 Apan ang pagpamatuod nga akong nadawat dili gikan sa tawo. Miignon ako niining mga butanga aron nga kamo maluwas. 35 Si Juan mao ang usa ka suga nga nagasiga ug nagadan-ag, ug kamo andam sa pagmaya sa iyang kahayag sa mubo lang nga panahon. 36 Apan ang pagpamatuod nga ania kanako mas dako pa kaysa kang Juan, kay ang mga buhat nga gihatag sa Amahan kanako nga pagahumanon, ang mga buluhaton nga akong ginabuhat, nagpamatuod mahitungod kanako nga ang Amahan nagpada kaniako. 37 Ang Amahan nga nagpada kaniako sa iyang kaugalingon pagpamatuod mahitungod kanako. Ni wala pa kamo sukad nga nakadungog sa iyang tingog ni nakakita sa iyang pamarog. 38 Wala nagpabilin ang pulong niya diha kaninyo, kay wala man kamo mituo sa usa nga iyang gipadala. 39 Nagusisi kamo sa mga kasulatan tungod kay naghunahuna kamo nga diha kanila aduna kamoy kinabuhing walay kataposan, ug kining sama nga mga kasulatan nagpamatuod mahitungod kanako, (aiōnios g166) 40 ug dili kamo andam nga moanhi dinihi kanako aron nga makabaton kamo ug kinabuhi. 41 Dili ako modawat ug pagdayeg gikan sa mga tawo, 42 apan nasayod ako nga wala kamoy gugma sa Dios diha sa inyong mga kaugalingon. 43 Mianhi ako sa ngalan sa akong Amahan, ug wala ninyo ako dawata. Kung adunay lahi nga moanhi sa iyang kaugalingon nga ngalan, pagadawaton ninyo siya. 44 Unsaon man ninyo pagtuo, nga kamo nagdawat ug mga pagdayeg gikan sa usag-usa apan wala nangita sa pagdayeg niga gikan sa Dios? 45 Ayaw paghunahuna nga nagsumbong ako sa akong kaugalingon diha kaninyo sa atubangan sa akong Amahan. Ang usa nga nagsumbong kanryo mao si Moises, nga gihatagan niryo sa inyong paglaom. 46 Kung nagtuo kamo kang Moises, nagtuo kamo kanako

tungod kay nagsulat siya mahitungod kanako. **47** Kung wala kamo nagtuos sa iyang mga sinulat, unsaon man ninyo pagtuo sa akong mga pulong?"

6 Human niining mga butanga, miadto si Jesus sa pikas bahin sa Dagat sa Galilea, gitawag usab nga Dagat sa Tiberias. **2** Ang dako nga panon nagsusulat kaniung tungod kay nakita nila ang mga timaan nga iyang gihimo ngadto sa mga nagsakit. **3** Mitungas si Jesus sa bukid ug nilingkod siya didto kauban ang iyang mga disipulo. **4** (Karon ang Pagsayayo, ang kapistahan sa mga Judio, haduol na.) **5** Sa dihang mihangad si Jesus ug nakita ang dakong panon nga nagpadulong kaniya, miington siya kung Felipe, "Asa man kita mopalit ug tinapay aron makakaon sila?" **6** (Apan gisulit kini ni Jesus aron sulayan si Felipe, kiy siya mismo nakahibalo kung unsa ang iyang buhaton.) **7** Mitubag si Felipe kaniya, "Ang 200 nga denario nga kantidad sa tinapay dili paigo alang sa matag-usa bisan gamay." **8** Ang usa sa mga disipulo, si Andres, ang igoos ni Simon Pedro, miington kung Jesus, **9** "Adunay batang labaki dinihi nga anaya lima ka tinapay nga sebada ug duha ka isda, apan unsa lamang kini taliwala sa kadaghanan?" **10** Miington si Jesus, "Palingkora ang mga tawo." (Karon adunay daghan nga sagbot didtong dapita.) Busa nanglingkod ang katawhan, mga 5,000 ang gidaghanon. **11** Unya gikuha ni Jesus ang mga tinapay ug ang mga isda ug human nagpasalamat, iyan kining gihatag ngadto sa nanglingkod, kutob sa ilang gusto. **12** Sa dihang nabusog na ang mga tawo, miington siya sa iyang mga disipulo, "Tapoka ang mga tinipik nga nahibilin, aron nga walay masayang." **13** Busa gitapok nila kini ug napuno ang napulo ug duha ka bukag uban sa mga tinipik gikan sa lima ka tinapay nga sebada; ang mga tinipik nga salin gikan adtong nangaon. **14** Unya, sa dihang ang mga tawo nakakita niini nga timaan nga iyang gibutah, miington siya, "Mao gayod kini ang propeta nga moabot sa kalibutan." **15** Sa dihang naamgohan ni Jesus nga moduol na sila ug mogunit kaniya pinaagi sa pinugos nga paagi aron himoon siyang hari, mihawa na usab siya ug mitungas sa bukid nga nag-inusara. **16** Sa dihang gabii na, ang iyang mga disipulo nilugsong ngadto sa dagat. **17** Nisakay sila sa bangka, ug miadto sa dagat sa Capernaum. Niining higayona ngitngit na, ug si Jesus wala pa miadto kanila. **18** Ug ang kusog nga hangin mihaguros, ug mikusog na ang balod sa dagat. **19** Sa dihang nakabugsay na sila ug mga 25 o 30 ka stadia, nakita nila si Jesus nga naglakaw sa dagat ug nagpadulot sa bangka, ug nangahadol sila. **20** Apan miington siya kanila, "Ako kini! Ayaw kahadolok." **21** Unya andam sila sa pagdawat kaniya ngadto sa bangka, ug dihadihang bangka nakaabot na sa yuta nga diin mao ang ilang adtoan. **22** Pagkasunod adlaw, ang panon nga nagtindog sa pikas bahin sa dagat nakakita nga walay laing bangka didto gawas sa usa, ug si Jesus wala misakay niini uban sa iyang mga disipulo apan ang iyang mga disipulo milakaw nga sila lamang. **23** Bisan paman niini, adunay pipila ka mga bangka nga miabot gikan sa Tiberias duol sa dapit din sila nangaon sa tinapay human makahatag ug pasalamat ang Ginoo. **24** Sa dihang nabihaloan sa panon nga wala si Jesus ni ang iyang mga disipulo didto, sila mismo nanakay sa mga bangka ug miadto sa Capernaum sa pagpangita kang Jesus. **25** Human nila siya nakaplagan sa pikas bahin sa dagat, miington sila kaniya, "Rabbi, kanus-a lang ka nakaabot dinihi?" **26** Si Jesus mitubag kanila, nga nag-ingon, "Sa pagkatiniud, sa pagkatiniud, nangita kamo kanako, dili tungod kay nakakita kamo ug mga timaan, apan tungod kay nakakaon kamo ug pipila sa mga tinapay ug hangabusog. **27** Ayaw pagbuhat alang sa pagkaon nga mahanaw, apan pagbuhat alang sa pagkaon nga molahutay ngadto sa kinabuhing walay kataposan din ihatag kaninyo sa Anak sa Tawo, kay ang Dios nga Amahan nagbutang sa iyang selyo ngadto kaniya." (aiōnios g166) **28** Unya miington sila kaniya, "Unsa man ang kinahanglan namong buhaton, aron nga among mahimo ang mga buhat sa Dios?" **29** Mitubag si Jesus ug miington kanila, "Mao kini ang buhat sa Dios: aron nga kamo motuo sa usa nga iyang gipadala." **30** Busa miington sila kaniya, "Unya unsa man nga timaan ang imong buhaton, aron nga kami makakita ug motuo kaniimo? Unsa man ang imong buhaton?" **31** Ang among mga amahan mikaon ug manna didto sa kamingawan, sama sa nahiisulat, "Gihatagan niya sila ug tinapay gikan sa langit aron kan-on." **32** Unya mitubag si Jesus kanila, "Sa pagkatiniud, sa pagkatiniud, dili si Moises ang naghatag kaninyo ug tinapay gikan sa langit, apan ang akong Amahan mao ang naghatag kaninyo sa tinuod nga tinapay gikan sa langit. **33** Kay ang tinapay sa Dios mao ang mikanaog gikan sa langit ug naghatag ug kinabuhi ngadto sa kalibutan." **34** Busa miington sila kaniya, "Sir, hatagi kami kanunay niining maong tinapay." **35** Miington si Jesus kanila, "Ako ang tinapay sa kinabuhi; siya nga moduol kanako dili na gayod

gutomon, ug siya nga motuo kanako dili na gayod uhawon. **36** Apan sa pagkatiniud gisulitan ko kamo nga nakakita na kamo kanako, ug wala kamo mituo. **37** Ang tanan nga ihatag sa Amahan kanako moduol kanako, ug siya nga moduol kanako dili gayod nako isalikway. **38** Kay mikaonog ako gikan sa langit, dili sa pagbuhat sa akong kaugalingon nga kabubuton, apan sa iyang kabubut-on nga nagpadala kanako. **39** Ug mao kini ang iyang kabubut-on nga nagpadala kanako, nga wala akoy usa nga mawala sa tanan niadtong iyang gihatag kanako, apan banhawon sila sa ulahi nga adlaw. **40** Kay mao kini ang kabubut-on sa akong Amahan, nga ang matag-usa nga makakita sa Anak ug motuo kaniya makabaton ug kinabuhing walay kataposan ug ako siyang banhawon sa ulahi nga adlaw. (aiōnios g166) **41** Unya nagbagulbul ang mga Judio mahitungod kaniung tungod kini miington siya, "Ako ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit." **42** Miington sila, "Dili ba kini nga Jesus ang anak ni Jose, nga ang amahan ug inahan nga nailhan nato? Unya giunsa niya pag-ingon karon nga, 'Mikanaog ako gikan sa langit?'" **43** Mitubag si Jesus ug miington kanila, "Hunonga ang pagbagulbul sa inyong mga kaugalingon. **44** Walay bisan usa nga makaduol kanako gawas kung ipaduol siya sa Amahan nga nagpadala kanako, ug ako siyang banhawon sa ulahi nga adlaw. **45** Nahisulat kini diha sa mga propeta, "Ang tanan tudloan sa Dios." Ang tanan nga nakadungog ug nakakat-on gikan sa Amahan moduol kanako. **46** Dili ngadunay nay nakakita sa Amahan, gawas kaniya nga gikan sa Dios—siya nakakita sa Amahan. **47** Sa pagkatiniud, sa pagkatiniud, siya nga motuo adunay kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) **48** Ako ang tinapay sa kinabuhi. **49** Ang inyong mga amahan nikona sa manna didto sa kamingawan, ug sila namatay. **50** Kini mao ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit, aron nga ang usa ka tawo makakaon sa pipila niini ug dili mamatay. **51** Ako ang buhing tirapay nga mikanaog gikan sa langit. Kung si bisan kinsa nga mokaon sa pipila niini nga tinapay, mabuhii siya sa kahangtoran. Ang tinapay nga akong ihatag mao ang akong undang sila kinabuhi sa kalibutan." (aiōn g165) **52** Ang mga Judio nangasuko ug nagsugod na ug lalis, nga nag-ingon, "Unsaon daw paghatag niining tawhana sa iyang unod nganhi kanato aron kan-on?" **53** Unya miington si Jesus kanila, "Sa pagkatiniud, sa pagkatiniud, gawas kung mokaon kamo sa unod sa Anak sa Tawo ug moinom siya iyang dugo, makabaton kamo ug kinabuhi sa inyong mga kaugalingon. **54** Si bisan kinsa nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo makabaton ug kinabuhing walay kataposan, ug banhawon nako siya sa ulahi nga adlaw. (aiōnios g166) **55** Kay ang akong unod mao ang tinuod nga pagkaon, ug ang akong dugo mao ang tinuod nga ilimnon. **56** Siya nga mokaon sa akong unod ug moinom sa akong dugo magpabilin kanako, ug ako diha kaniya. **57** Sama nga ang buhi nga Amahan nagpadala kanako, ug ingon nga ako nabuhit tungod sa Amahan, busa siya nga mokaon kanako, siya usab mabuhii tungod kanako. **58** Mao kini ang tinapay nga mikanaog gikan sa langit, dili sama sa giksaon sa mga amahan ug namatay. Siya nga mokaon niini nga tinapay mabuhii sa kahangtoran." (aiōn g165) **59** Apian si Jesus miington niining mga butanga didto sa sinagoga samtang nagtudlo siya didto sa Capernaum. **60** Unya daghan sa iyang mga disipulo nga nakadungog niini miington, "Kini usa ka lisod nga pagtulon-an; kinsa man ang makadawat niini?" **61** Si Jesus, tungod kay nakahibalo siya sa iyang kaugalingon nga iyang mga disipulo nagbagulbul niini, miington kanila, "Nalain ba kamo niini?" **62** Unya unsa kaha kung makita ninyo ang Anak sa Tawo nga mokayab padulong kung asa siya kaniadtod? **63** Ang Espiritu mao ang naghatag ug kinabuhi; ang undil makapulos. Ang mga pulong nga akong gisulit kaninyo espiritu, ug sila kinabuhi. **64** Apan adunay pipila kaninyo nga walay mituo." Kay nakahibalo si Jesus gikan pa sa sinugdan kung kinsa ang dili motuo ug kinsa ang magbudi kaniya. **65** Miington siya, "Kini tungod niini nga ako nagsulti kaninyo nga walay makaduol kanako gawas kung gitugot kini kaniya pinaagi sa Amahan." **66** Tungod niini, daghan sa iyang mga disipulo ang namiyu ug wala na mikuyog uban niya. **67** Unya miington si Jesus sa napulo ug duha, "Dili niryu buot nga mopahawa usab, buot ba ninyo?" **68** Si Simon Pedro mitubag kanila, "Ginoo, kung kinsa man kami moadt? Anaa kanimo ang mga pulong sa kinabuhing walay kataposan, (aiōnios g166) **69** ug nagtuos kami ug nabihi nga ikaw ang Usa ka Balaan sa Dios." **70** Miington si Jesus kanila, "Dili ba gipili ko kamo, ang napulo ug duha, ug ang usa kaninyo wa?" **71** Karon nagsulti siya mahitungod kang Judas nga anak ni Simon Iscariote, kiy siya man gayod, ang usa sa napulo ug duha, nga magbudi kung Jesus.

7 Ug human niining mga butanga si Jesus mipanaw sa Galilea, kay dili siya buot nga moadto sa Judea tungod kay ang mga Judio nangita aron mopatay kaniya. **2** Karon ang Judio nga pista sa mga Payag-payag, haduo na. **3** Busa ang iyang mga igsoon miington kaniya, "Biyai kining dapita ug adto sa Judea, aron nga ang imong mga disipulo makakita usab sa mga buhat nga imong gihimo. **4** Walay usa nga mobuhat sa usa ka butang diha sa tago kung sa iyang kaugalingon buot niyong mahibaw-an sa dayag. Kung imong buhaton kining mga butanga, ipakita ang imong kaugalingon sa kalibutan." **5** Kay bisan ang iyang mga igssoon wala motuo kaniya. **6** Busa miington si Jesus kanila, "Ang akong panahon wala pa moabot, apaan ang inyong panahon kanunay andam. **7** Ang kalibutan dili magdumot kaninyo, apaan kini nagadumot kanako tungod kay ako nagsamatud babin niini nga ang ilang mga binuhatan daonan. **8** Pangadto kamo sa kapistahan; dili ako moadto niiri nga kapistahan tungod kay ang akong panahon wala pa matuman." **9** Human siya miington niining mga butanga kanila, siya nagpabilin sa Galilea. **10** Apaan sa dihang ang iyang mga igsoon nakalakaw na ngadto sa kapistahan, unya mitungas usib siya, nga dili dayag apaan sa tago lamang. **11** Ang mga Judio nangita kaniya ditto sa kapistahan ug miington, "Asa naman siya?" **12** Adunay daghang paghisgot taliwala sa panon mahitungod kaniya. Ang uban miington, "Siya usa ka maayo nga tawo." Ang uban miington, "Dili, siya ang nangulo sa pagpahisalaag sa panon." **13** Apaan walay usa nga misulit sa dayag babin kaniya tungod kay nadahol sa mga Judio. **14** Sa dihang ang kapistahan hapis na mahuman, si Jesus mitungas sa templo ug misugod sa pagtudlo. **15** Unya ang mga Judio nahibulong, ug miington, "Unsa ba kining tawhana nga daghan man kaayo ang nahikat-onan? Nga wala man siya makaiskewla." **16** Si Jesus mitubag ug miington kanila, "Ang akong pagtulon-an dili kini kanako, apaan kaniya nga nagspadala kanako." **17** Kung ang matag usa motinguha sa pagbuhat sa iyang kabuton-an, masayod siya babin niini nga pagtulon-an, kung kini ba naggikan sa Diós, o kung ako nagsulti gikan sa akong kaugalingon. **18** Si bisan kinsa nga mosulit gikan sa iyang kaugalingon nagapangita sa iyang kaugalingong himaya, apaan si bisan kinsa nga nagapangita sa himaya niya nga nagspadala kaniya, kanang tawhana tinuod, ug walay dili matarong diha kaniya. **19** Dili ba si Moises man ang naghatag ug balaod kaninyo? Apaan bisan usa kaninyo walay nagtuman sa balaod. Nganong nagapangita man kamo sa pagpatay kanako?" **20** Ang panon mitubag, "Ikaw adunay demonyo. Kinsa man ang nangita kanimo aron ikaw patyon?" **21** Si Jesus mitubag ug miington kanila, "Ako naghimo sa usa ka buhat, ug kamong tanan nahibulong tungod niini. **22** Si Moises mihatag ug pagpatuloy kaninyo (kini dili gikan kang Moises, apaan gikan sa mga katigulangan), ug sa Igpapahulay kamo magtuloy ug usa ka tawo. **23** Kung ang usa ka tawo modawat sa pagpatuloy panahon sa Igpapahulay aron nga ang balaod ni Moises dili maguba, nganong nangasuko man kamo kanako tungod ba kay gihimo nako ang usa ka tawo nga hingpit ug himsog panahon sa Igpapahulay?" **24** Ayaw paghukom sumala sa panaway, apaan paghukom nga makatarunganan." **25** Pipila kanila gikan sa Jerusalem nga miington, "Dili ba kini ang usa nga ilang gipangita aron patyon?" **26** Ug tan-awa, siya nagsulti nga dayag, ug sila walay ikasulti kaniya. Dili mahimo nga ang mga magmarmando masayod sa tinuod nga mao kini ang Cristo, dili ba? **27** Apan nasayod kita kung asa gikan kining usa. Apan sa dihang ang Cristo moabot, walay usa nga masayod kung asa siya gikan." **28** Unya si Jesus misugit ditto sa templo, nga nagtudlo ug nagsulti, "Kamo nakaila kanako ug nasayod kung asa ako gikan. Wala ako mihani sa akong kaugalingon, apaan siya nga mipadala kanako tinuod, ug wala kamo masayod kaniya. **29** Nasayod ako kaniya tungod kay gikan ako kaniya ug siya ang mipadala kanako." **30** Misulay sila sa pagdakop kaniya, apaan walay usa nga mitugyan kaniya, tungod kay ang iyang takna wala pa moabot. **31** Apan daghan sa panon nga mituo kaniya, ug sila nagaingon, "Sa dihang moabot ang Cristo, maghimo ba siya ug daghan pang mga timaan kaysa nabuhat niining usa?" **32** Ang mga Pariseo nakadungog sa panon nga naghinung'hungay niining mga butanga mahitungod kung Jesus, ug ang pangulo sa mga pari ug ang mga Pariseo mipadala sa mga kadagkoan aron sa pagdakop kaniya. **33** Unya miington si Jesus, "Ako magpabilin uban kaninyo sa hamubo lang nga panahon, ug unya moadto ako kaniya nga mipadala kanako. **34** Magapangita kamo kanako apaan dili niyong ako makaplagan; kung asa ako moadto, dili kamo makaahimo sa pag-adto." **35** Busa ang mga Judio miington sa ilang kaugalingon, "Asa man kining tawhana moadto nga dili man nato siya mahikaplagan? Moadto ba siya aron sa pagsabwag taliwala

sa mga Griyego ug tudlo-an ang mga Griyego? **36** Unsa kining pulong nga iyang giingon, "Mangita kamo kanako apaan dili ninyo ako makaplagan; diin ako moadto, dili kamo makaadto?" **37** Sa kataposan, ang dakon adlaw sa kapistahan, si Jesus mitindog ug misugit, nga nag-ingon, "Kung si bisan kinsa nga giuhaw, tugot siya nga moduol kanako ug mag-inom. **38** Siya nga mituo kanako, sama sa gisulti sa kasulatan, ang mga sapa sa buhi nga tubig modagdayd gikan sa iyang tiyan." **39** Apan siya miington niini babin sa Espiritu, nga alang niadtong motuo kaniya makadawat; ang Espiritu wala pa gihatag tungod kay si Jesus wala pa man himaya. **40** Pipila sa panon, sa dihang nadunggan nila kini nga mga pulong, nga miington, "Tinuod gayod nga mao kini ang propeta." **41** Ang uban nagaingon, "Mao kini ang Cristo." Apan ang uban nagaingon, "Ang Cristo ba gikan sa Galilea?" **42** Ang kasulatan ba wala miington nga ang Cristo maggikan sa kilawitan ni David ug gikan sa Betlehem, ang baryo diin si David nagpuyoy?" **43** Busa adunay pagkabahin sa mga panon tungod kaniya. **44** Pipila kanila buot nga modakop kaniya, apaan walay usa nga migunit kaniya. **45** Unya ang mga pamunoan mibalik ngadto sa pangulo sa mga pari ug sa mga Pariseo, nga miington ngadto kanila, "Nganong wala man ninyo siya dad-a?" **46** Ang mga pamunoan mitubag, "Walay bisan usa nga nakasulti nga sama niini." **47** Busa ang mga Pariseo mitubag kanila, "Nalingla ba usab gihapon kamo? **48** Aduna bay mga magmarmando nga mituo kaniya, o sa mga Pariseo? **49** Apan kini nga panon wala masayod sa balaod, sila tinunglo." **50** Si Nicodemo (usa sa mga Pariseo, nga miadtod kang Jesus sa dili palang dugay), miington ngadto kanila, **51** "Ang ato bang balaod maghukom sa usa ka tawo sa walay pagpaminaw gikan kaniya ug pagsuta kung unsa ang iyang gipangbahut?" **52** Sila mitubag ug miington kaniya, "Ikaw ba usab gikan sa Galilea? Susiba ug tan-awa nga walay propeta nga naggikan sa Galilea." **53** Unya ang tanan miuli sa tagsa-tagsa nila ka parimalay.

8 Si Jesus miadtod sa bukid sa mga Olibo. **2** Pagkasayo sa buntag mibalik siya pag-usab ditto sa templo, ug ang tanang katawhan nangabot; milikingod siya ug nanudlo kanila. **3** Ang mga escriba ug ang mga Pariseo nagdala ug usa ka babaye nga nasakpan nga nagbuhut sa pagpanapaw. Gibutang nila siya sa taliwala. **4** Unya sila miington kaniya, "Magtutudlo, kining bayhana nasakpan nga nagabuhut sa pagpanapaw. **5** Karon sa balaod, si Moises nagmarmando kanato sa pagbato sa maong tawo; unsa man ang imong ikasulti bahin kaniya?" **6** Gisulti nila kini sa tuyo nga mabiti siya aron aduna silay ikapasangil bahin kaniya, apaan si Jesus miluhod ug unya nagsulat sa yuta pinaagi sa iyang tudlo. **7** Sa dihang nagpadayon sila sa pagpangutana kaniya, mitindog siya ug miington kanila, "Siya nga walay sala diha kaninyo, paunhaya siya sa paglabay ug bato kaniya." **8** Miukbo na usab siya, ug misulat gamit ang iyang tudlo. **9** Pagkadungog nila niini, tinagsa sila nga mibuya, una ang pinakamagulangan. Sa kataposan si Jesus na lamang ang nabilin, uban ang babaye nga anaa sa taliwala. **10** Mitindog si Jesus ug miington kaniya, "Babaye, asa naman ang namasangil kanimo?" Wala bay usa nga naghukom kanimo?" **11** Siya miington, "Wala Ginoo." Miington si Jesus, "Bisan ako dili maghukom kanimo. Lakaw ug ayaw na pagpaksala." **12** Nagsulti si Jesus kanila pag-usab nga nag-ingon, "Ako mao ang kahayag sa kalibutan; siya nga nagsunod kanako dili maglakaw sa kantigritip apan adunay kahayag sa kinabuhi." **13** Ang mga Pariseo miington ngadto kaniya, "Ikaw nagsaksi mahitungod sa imong kaugalingon; ang imong pagsaksi siya dili tinuod. **14** Mitubag si Jesus ug miington kanila, "Bisan kung nagsaksi ako mahitungod sa akong kaugalingon, ang akong gisaksi tinuod. Nasayod ako kung asa ako gikan ug asa ako padulong, apaan kamo wala nasayod kung asa ako naggikan ug asa ako padulong. **15** naghukom kamo sumala sa unod; Wala Ako maghukom ni bisan kinsa. **16** Kung maghukom ako, ang akong paghukom tinuod tungod kay ako wala mag-inusara, apaan ako uban sa akong Amahan nga nagspadala kanako. **17** Oo, ug diha si inyong balaod nahiisulat nga ang pagpamatud sa duha ka tawo tinuod. **18** Gipadala niya ako nga magsaksi mahitungod sa akong kaugalingon, ug ang Amahan nga nagspadala kanako nagsaksi mahitungod kanako." **19** Sila miington kaniya, "Asa ang imong amahan?" Si Jesus mitubag, "Wala kamo makaila kanako o bisan sa akong Amahan; kung nakaila kamo kanako, kamo usab nakaila sa akong Amahan." **20** Miington siya niining mga pulonga sa tipiganan sumala sa iyang gitudlo ditto sa templo, ug walay usa nga midakop kaniya tungod kay ang iyang takna wala pa-man miabot. **21** Busa miington na usab siya kanila, "molakaw ako palayo; mangita kamo kanako ug mamatay sa inyong mga sala. Kung asa ako moadto, dili kamo makaadto." **22** Ang mga Judio miington, "Patyon ba niya ang iyang kaugalingon? Mao nga

miington siya nga; "Kung asa ako padulong dili kamo makaadto?" **23** Si Jesus miington kanila, "Gikan kamo sa ubos; gikan ako sa taas. Iya kamo niining kalibutan; ako dili iya niining kalibutan. **24** Busa, magaingon ako kaninyo nga kamo mamatay pinaagi sa inyong mga sala. Gawas kung motuo kamo nga AKo mao AKo, kamo mamatay sa inyong mga sala." **25** Busa sila miington ngadto kanila, "Kinsa ka ba?" si Jesus miington kanila, "Kung unsa ang akong gisulti kaninyo gikan sa sinugdanan. **26** Adunay daghang mga butang nga okong isulti ug ikahukom mahaitungod kaniyo. Bisan pa niana, siya nga nagpadala kanako mao lamang ang tinuod; ug ang mga butang nga akong nadungog gikan kaniya, kining mga butanga ang akong isulti sa kalibutan." **27** Wala sila makasabot nga siya nagsulti ngadto kanila mahaitungod sa Amahan. **28** Si Jesus miington, "Sa dihang inyong ipataas ang Anak sa Tawo, unya inyong masayran nga kana mao Ako, ug niana ako walay mabuhat sa akong kaugalingon. Ingon nga ang Amahan nagtudlo kanako, akong isulti kining mga butanga. **29** Siya nga nagpadala kanako uban kanako, ug siya dili mobiya kanako, tungod kay ako kanunay nagabuhat kung unsa ang makapahimutu kaniya." **30** Samtang gisulti ni Jesus kining mga butanga, daghan ang mituo kaniya. **31** Si Jesus miington niadtong mga Judio nga mituo kaniya, "Kung magpabilin kamo sa akong mga pulong, kamo tinuod gayud nga akong mga disipulo; **32** ug masayran ninyo ang kamatuoran, ug ang kamatuoran maghimo kaninyong gawasnon." **33** sila mitubag kaniya, "Mga kaliwat kami ni Abraham ug dili mga ulipon ni bisan kinsa; giunsa nimo pagkasulti, 'Mahimo kamong gawasnon?'" **34** Si Jesus mitubag kanila, "Sa pagkatiuinod, sa pagkatiuinod, mosulti ako kaninyo, ang matag-usa nga nagabuhat ug sala naulipon sa sala. **35** Ang ulipon dili magpabilin sa panimalay hangtod sa hangtod; ang anak magpabilin hangtod sa hangtod. (aiōn g165) **36** Busa, kung ang Anak maghimo kanimo nga gawasnon, kamo mahimo gayod nga tinuod nga gawasnon. **37** Nasayod ako nga kamo mga kaliwat ni Abraham; nangita kamo kanako kay buot ninyo akong patyon tungod kay akong mga pulong walay dapit diha kaninyo. **38** Nagsulti ako kung unsa ang akong nakita uban sa akong Amahan, ug nagabuhat usab kamo kung unsa ang inyong nadungog gikan sa inyong amahan." **39** Sila mitubag ug miington kaniya, "Ang among amahan mao si Abraham." Si Jesus miington kanila, "Kung mga anak kamo ni Abraham, magbuhat kamo sa buluhaton ni Abraham. **40** Apan, karon nangita kamo kanako aron sa pagpatay, ang usa ka tawo nga nagsulti kaninyo sa kamatuoran nga akong nadungog gikan sa Dios. Si Abraham wala nagbuhat niini. **41** Nagbuhat kamo sa buluhaton sa inyong Amahan." Sila miington kaniya, "Wala kami natawo sa manggihilawoson; aduna kami usa ka Amahan: ang Dios." **42** Miington si Jesus kanila, "Kung ang inyong Amahan mao ang Dios, kamo mahigugma kanako, kay gikan ako sa Dios ug ania dinihi; kay wala ako moansi sa akong kaugalingon, apan nagpadala siya kanako. **43** Nganong dili man kamo makasabot sa akong mga pulong? Tungod kay kamo wala nakadungog sa akong mga pulong. **44** Iya kamo sa inyong amahan, nga mao ang yawa, ug nangandoy kamo sa pagbuhat sa gitinguha sa inyong amahan. Mamumuno siya sukad pa sa sinugdanan ug wala nagbarog sa kamatuoran tungod kay walay kamatuoran diha kaninyo. Sa dihang siya mosulti ug bakak, siya nagsulti gikan sa inyong kaugalingon nga kinaiyahan tungod kay siya bakakon ug siya ang amahan sa tanang mga bakak. **45** Apan, tungod kay nagsulti ako kaninyo sa kamatuoran, dili kamo motuo kanako. **46** Kinsa ba kaninyo ang magsilot kanako sa sala? Kung ako mosulti sa kamatuoran, ngano nga dili man kamo motuo kanako? **47** Siya nga iya sa Dios maminaw sa mga pulong sa Dios; dili kamo maminaw kaniya tungod kay kamo dili man iya sa Dios." **48** Ang mga Judio mitubag ug miington kaniya, "Wala ba kami nagsulti sa tinuod nga ikaw usa ka Samarianon ug adunay demonyo?" **49** Si Jesus mitubag, "Wala akoy demonyo, apan nagpasidungog ako sa akong Amahan, apan wala kamo mopasidungog kanako. **50** Wala ako mangita sa akong himaya; adunay usa nga nangita ug maghukom. **51** Sa pagkatiuinod, sa pagkatiuinod, mosulti ako kaninyo, kung ang matag-usa motuman sa akong pulong, dili gayod siya makakita sa kamatayon." (aiōn g165) **52** Ang mga Judio miington kaniya, "Karon nasayod kami nga ikaw adunay demonyo. Si Abraham ug ang mga propeta namatay na; apan ikaw karon miington, "Kung ang matag-usa motuman sa akong pulong, siya dili gayod makatilaw sa kamatayon." (aiōn g165) **53** Dili ka labaw sa among amahan nga si Abraham, ikaw ba? Ang mga propeta nangamatay na usab. Si kinsa ang naghimo sa imong kaugalingon nga ingana?" **54** Mitubag si Jesus, "Kung himayaon ko ang akong kaugalingon, ang akong himaya kawang; ang akong Amahan maoynaghimaya kanako—

nginong ginaingon nga siya mao ang inyong Dios. **55** Wala kamo makaila kaniya, apan nakaila ako kaniya, kung moingon ako nga, "wala ako makaila kaniya," mahimo ako nga sama kaninyo, nga bakakon. Bisan pa niana, apan nakaila kaniya, ug nagtuman sa iyang pulong. **56** Ang inyong amahan nga si Abraham nalipay nga makakita sa akong adlaw; nakakita siya niini ug siya nalipay." **57** Ang mga Judio miington kaniya, "Wala pa ikaw nagpangidaron ug 50, unya ikaw nakakita na kang Abraham?" **58** Miington si Jesus kanila, "Sa pagkatiuinod, sa pagkatiuinod moingon ako kaninyo, sa wala pa si Abraham, AKO anaa na." **59** Unya mipunit sila ug mga bato aron sa pagbato kaniya, apan mitago si Jesus ug unya mibiya sa templo.

9 Karon samtang si Jesus milabay, nakita niya ang usa ka tawo nga buta gikan pa sa iyang pagkatawo. **2** Ang mga disipulo nangutana kaniya,

"Rabbi, kinsa may nakasala, kining tawhana o ang iyang ginikanan, hinundan nga siya natawo nga buta?" **3** Si Jesus mitubag, "Dili kini tungod sa sala niining tawhana, o sa iyang mga ginikanan, apan aron nga ang mga buhat sa Dios mapadayag diha kaniya." **4** Kinahanglan nga buhaton nato ang buluhaton sa nagpadala kanako samtang adlaw pa. Kay ang kagabhiom moabot sa dihang wala nay makahimo sa pagbuhat ug buluhaton. **5** Samtang ania pa ako sa kalibutan, ako ang kahayag sa kalibutan." **6** Pagkahuman ni Jesus ug sulti niining mga butanga, miluwa siya sa yuta, naghimog lapok ginamit ang laway, ug gihidhidniyang lapok ang mga mata sa buta. **7** Siya miington kaniya, "Lakaw, panghilam-os didto sa linaw sa Siloam (diin gihubad nga: gipaadto)." Busa ang tawo milakaw palayo, ug panghilam-os, ug mibalik nga makakita na. **8** Unya ang mga silingan sa tawo ug kadtong mga nakakita kaniya kaniadto nga nagpakkilimos miington, "Dili ba kini nga tawo ang kanunay naglilingkod ug nagpakkilimos?" **9** Ang pipila miington, "Siya gayod." Ang uban miington, "Dili, apan siya sama kaniya." Apan siya miington, "Ako kini." **10** Sila miington kaniya, "Unya giunsa man pagkabuka ang imong mga mata?" **11** Siya mitubag, "Ang tawo nga gitawag ug Jesus naghimog lapok ug gihidhid sa akong mga mata ug miington kanako, 'Adto sa Siloam ug panghilam-os.' Busa miadto ako ug panghilam-os, ug unya makakita na ako." **12** Sila miington kaniya, "Asa naman siya?" Siya mitubag, "Wala ako masayod." **13** Unya gidala nila ang tawo nga kaniadto buta ngadto sa mga Pariseo. **14** Adlaw kadtong iugpapahulay sa dihang si Jesus naghimog lapok ug nabuka ang iyang mga mata. **15** Unya gipangutana pag-usab sa mga Pariseo kung giunsa nya pagdawat sa iyang panan-aw. Siya miington kanila, "Gibutangan niyang lapok ang akong mga mata, unya panghilam-os ako, ug ako karon makakita na." **16** Pipila sa mga Pariseo miington, "Kining tawhana dili gikan sa Dios tungod kay wala nya ginatasunod ang Igpapahulay." Ang uban miington, "Unsaon sa usa ka tawo nga makasasala pagbuhat sa maong mga timaan?" Busa adunay pagkabahin tilawala kanila. **17** Bisa ilang gipangutana ang buta nga tawo pag-usab, "Unsa may ikasulti nimo mahitungod kaniya sukad nga iyang gibuka ang imong mga mata?" Ang tawo nga buta miington, "Siya usa ka propeta." **18** Karon ang mga Judio wala gihiwon motuo mahitungod kaniya nga siya buta ug siya karon makakita na hangtod nya ilang gipatawas ang iyang ginikanan niadtong tawo nga makakita na. **19** Ilang gipangutana ang ginikanan, "Mao ba kini ang inyong anak nga giingon nga natawong buta? Giunsa nganong nakakita naman siya karon?" **20** Busa ang iyang ginikanan mitubag kanila, "Nasayod kami nga amo kining anak ug siya buta sukad pa siya ang pagkatawo. **21** Giunsa nya pagkakita karon, wala kami masayod, ug kung kinsa ang mipabuka sa iyang mga mata, wala kami masayod. Pangutan-a siya, siya hamton na. Siya makatubag na alang sa iyang kaugalingon." **22** Gisulti kini sa iyang mga ginikanan, tungod kay nahadlok man sila sa mga Judio. Kay ang mga Judio nagkayoun nang daan nga kung si bisan kinsa ang moingon nga siya ang Cristo, siya mahimo nang pagawason sa sinagoga. **23** Tungod niini, ang iyang mga ginikanan miington, "Siya hamton na, pangutan-a siya." **24** Bisa sa ikaduha nga hiigayon ilang gitawag pag-usab ang tawo nga buta ug giingnan siya, "Ihatag ang himaya sa Dios. Nasayod kami nga kining tawhana makasasala." **25** Unya ang maong tawo mitubag, "Wala ako masayod kung makasasala siya. Usa lang ka butang ang akong nasayran: Buta ako, ug karon makakita na." **26** Una sila miington kaniya, "Unsa ang iyang gibuhat kanimo? Giunsa nya pagbuka sa imong mga mata?" **27** Siya mitubag, "Gisulthan ko na kamo, ug wala kamo maminaw! Nganong buot pa man ninyo nga madungog kini pag-usab? Kamo dili ba buot nga mahimo niyang mga disipulo, dili ba?" **28** Ug ilang giinsulto siya sa pag-ingon, "Ikaw ang iyang disipulo, apan kami mga disipulo ni Moises. **29** Nasayod kami nga ang Dios misulit kang Moises, apan wala kami masayod

kung kining usa asa naggikan." **30** Ang tawo mitubag ug miignon kanila. "Kini talagsaon, nga wala kamo masayod kung asa siya naggikan, apan iyang gibuka ang akong mga mata. **31** Nasayod kami nga ang Dios dili maminaw sa mga makakasala, apan kung ang matag-usa masimbahon ug kanunay motuman sa iyang gisugo, siya maminaw kaniya. **32** Sukad sa sinugdanan sa kalibutan wala pa gayot nadungog nga adunay nakapabuka sa mga mata sa tawo nga buta sukad sa iyang pagkatawo. (**aiōn g165**) **33** Kung kining tawhana dili pa gikan sa Dios, wala gayod siyay mahimo." **34** Sila mitubag ug miignon kaniya, "Ikaw hingpit nga natawo sa kasal-anan, ug ikaw nagtudlo kanamo?" Unya ila siyang gipagawas palayo. **35** Si Jesus nakabalita nga li siyang gihinginlan pagawas sa sinagoga. Nakaplagan niya siya ug giingnan, "Mituo ka ba sa Anak sa Tawo?" **36** Siya mitubag ug miignon, "Kinsa man siya Ginoo, aron nga ako motuo kaniya?" **37** Si Jesus miignon kaniya, "Ikaw nakakita na kaniya, ug siya mao ang nakigsulti uban kanimo." **38** Ang tawo miignon, "Ginoo, mituo ako" ug siya misimba kaniya. **39** Si Jesus miignon, "Alang sa paghukom ako miabot niitung kalibotana aron ang kadtong dili makakita mahimong makakita ug kadtong makakita mahimong buta." **40** Ang pipila sa mga Pariseo nga anaa ditto uban kaniya nakadungog niining mga butanga ug nangutana kaniya, "Kami ba usab mga buta?" **41** Si Jesus miignon kanila, "Kung kamo buta, kamo unta wala nay sala, apan karon kamo nag-ingon, 'Kami nakakita; busa ang inyong sala magpabilin.

10 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako mosulti kaninyo, siya nga dili moagi sa pultahan paingon sa kulongan sa karnero, apan mokatkat hinun sa lahing dalan, kanang tawhana kawatan ug tulisan. **2**

Siya nga magasulod agi sa pultahan mao ang magbalantay sa karnero. **3** Ang magbalantay sa pultahan magaabli alang kaniya. Ang mga karnero makadungog sa iyang tingog, ug iyang pagatawgon ang iyang kaugalingong mga karnero pinaagi sa ngalan ug giyahan sila pagawas. **4** Sa dihang iya nang mapagawas ang tanan nga iyang gipanag-iya, mouna siya kanila, ug ang mga karnero mosunod kaniya, kaya sila nakaila man sa iyang tingog. **5** Dili sila mosunod sa langyaw apan molikay hinuno sila kaniya, kaya sila wala man makaila sa tingog sa mga langyaw." **6** Si Jesus misulti niini nga sambingay kanila, apan wala sila makasabot kung unsa kining mga butanga nga iyang gipanulti ngadto kanila. **7** Unya si Jesus misulti kanila pag-usab, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako moingon kaninyo, ako ang pultahan sa mga karnero. **8** Ang uban nga niabot una kanako kawatan ug tulisan, apan ang mga karnero wala maminaw kanila. **9** Ako ang pultahan. Kung adunay mosulod agi kanako, siya maluwas; mosulod siya ug mogawas ug makakaplag ug sibsibanan. **10** Ang kawatan dili moabot kung dili siya mangawat ug motipay ug moguba. Ako mianhi aron nga sila adunay kinabuhi ug makabaton niini nga madagayaon. **11** Ako ang maayo nga magbalantay. Ang maayo nga magbalantay motugyan sa iyang kinabuhi alang sa mga karnero. **12** Ang sinuholan nga sulugon dili usa ka magbalantay ug dili tag-iya sa mga karnero. Kon iyang makita ang lobo nga moabot pasagdan lang ang karnero ug moikyas. Ug dad-on sila sa lobo ug ipatibulag sila. **13** Siya modagan palayo tungod kay siya usa man lamang ka sinuholan nga sulugon ug wala moamping sa mga karnero. **14** Ako ang maayo nga magbalantay, ug ako nakaila sa akong gipanag-iya, ug ang akong gipanag-iya nakaila kanako. **15** Ang Amahan nakaila kanako, ug ako nakaila sa Amahan, ug akong itugyan ang akong kinabuhi alang sa mga karnero. **16** Aduna akoy lahing mga karnero nga wala dinihi nga kulongan. Kinahangan nga ako usab silang pagad-on, ug sila makadungog sa akong tingog aron nga mahimong usa ka panon sa karnero ug usa lang ka magbalantay. **17** Mao kini ang hinungdan nga ang Amahan nahigugma kanako: Akong itugyan ang akong kinabuhi aron nga ako kining mabawi pag-usab. **18** Walay makakuha niini gikan kanako, apan akong itugyan ang akong kaugalingon. Aduna akoy katungod sa pagtugyan niini, ug aduna usab akoy katungod sa pagbawi niini pag-usab. Ako kining nadawat nga mando gikan sa akong Amahan." **19** Ang pagkabahin nahitabo pag-usab sa mga Judio tungod niini nga mga pulong. **20** Ang kadaghanan kanila miignon "Siya adunay demonyo ug nabuang. Nganong maminaw man kamo kaniya?" **21** Ang uban miignon, "Dili ingon ini ang mga pulong sa usa ka tawo nga giyawaan. Makahimo ba gud ang usa ka demonyo sa pag-abli sa mga mata sa buta?" **22** Unya kini ang panahon sa Kapistahan sa Paghalad ditto sa Jerusalem. **23** Tingtugnaw kadtto, ug si Jesus milakaw ditto sa templo sa portiko ni Solomon. **24** Unya ang mga Judio nagpalibot kaniya ug miignon, "Unsa kadugayon nga imo kaming ipaduhaduha? Kung ikaw ang Cristo, sulthi kami sa klaro." **25** Si Jesus mitubag kanila, "Ako nagsulti

kaninyo, apan wala kamo motuo. Ang mga binuhatan nga akong gihimo sa ngalan sa akong Amahan, kini nagpamatuod mahitungod kanako. **26** Apan kamo wala motuo tungod kay kamo dili man akong mga karnero. **27** Ang akong mga karnero makadungog sa akong tingog; ako nakaila kanila, ug sila mosunod kanako. **28** Ako naghatag kanila ug kinabuhing walay katopasan; sila dili gayod mamayat, ug walay usa nga makakawat kanila sa akong kamot. (**aiōn g165, aiōnios g166**) **29** Ang akong Amahan, nga naghatag kanila kanako, labaw sa tanan, ug walay makahimo sa pagkawat kanila gikan sa kamot sa Amahan. **30** Ako ug ang Amahan usa ra." **31** Unya ang mga Judio mikhuha pag-usab ug mga bato aron batohon siya. **32** Si Jesus mitubag kanila, "Nagpakita ugko ug daghan nga maayong binuhatan diha kaninyo gikan sa Amahan. Asa niadtong akong mga gipangbuthat ang hinungdan nga pagabatohon ninyo ako?" **33** Ang mga Judio mitubag kanila, "Dili ka namo batohon tungod sa imong maayong binuhatan, apan sa pagpasipala, tungod kay ikaw nga usa ka tawo, naghimo sa imong kaugalingon nga Dios." **34** Si Jesus mitubag kanila, "Wala ba mahisulat sa inyong balaod, 'Ako miignon, 'Kamo mga dios?'" **35** Kung siya nagtawag kanila nga mga dios, kansang pulong sa Dios miabot (ug ang kasulatan dili mausab), **36** mosulit ba kamo kaniya nga gilahi sa Amahan ug gipadala sa kalibotan, 'Ikaw nagapasipala,' tungod kay ako miignon, 'Ako ang Anak sa Dios?' **37** Kung wala ako maghimo sa mga buhat sa akong Amahan, ayaw kamo pagtuo kanako. **38** Apan kung ako naghimo niini, bisan kung dili kamo motuo kanako, pagtuo sa mga binuhatan aron nga kamo makaula ug makasabot nga ang Amahan ania kanako ug ako anaa sa Amahan." **39** Ug sila misulay sa pagdakop kaniya pag-usab, apan siya mipalayo sa ilang mga kamot. **40** Miadtong na usab siya sa unahan sa Jordan sa dapit kung asa si Juan una nga naqangpabawtismo, ug siya mipuyto ditto. **41** Daghang mga tawo ang miadtong kaniya ug sila miignon, "Sa pagkatinuod si Juan walay gibuhat nga mga timaan, apan tinuod ang tanang mga butang nga gisulti ni Juan mahitungod niining tawhana." **42** Daghan ang mga tawo ditto nga mituo kaniya.

11 Karon adunay usa ka tawo nga ginganlan ug Lazaro nga nagsakit. Siya gikan sa Betania, ang baryo ni Maria ug si iyang igsoon nga si Marta. **2** Si Maria mao ang nagdihog sa Ginoo ug mira ug nagpahid sa til uban sa iyang buhok, ang iyang igsoon nga si Lazaro nagsakit. **3** Ang managsogbaboy babagey naapadala ngadto kango Jesus, nga nag-ingon, "Ginoo, tan-awa, ang imong hinigugma nagsakit." **4** Sa dihang si Jesus nakadungog niini, siya miignon. "Kining sakita dili alang sa kamatayon, apan alang hinuno kini sa kahimayaan sa Dios aron nga ang Anak sa Dios mahimaya pinaagi niini." **5** Karon gihigugma ni Jesus si Marta ug iyang igsoon nga babaye ug si Lazaro. **6** Busa sa dihang nadungog niya nga si Lazaro nagsakit, si Jesus napabilin pa ug duha ka adlaw sa dapit kung asa siya. **7** Unya human niini, siya miignon sa mga disipulo, "Mangadto kita sa Judea pag-usab." **8** Ang mga disipulo miignon kaniya, "Rabbi, sa pagkakaron ang mga Judio nagasulay sa pagbato kanimo, ug buot gihapon ka mobalik pag-usab ditto?" **9** Si Jesus mitubag, "Dili ba dose ka oras ang usa ka adlaw? Kung adunay usa nga molakaw panahon sa adlaw, siya dili mapandol, tungod kay siya makakita pinaagi sa kahayag niining kalibotan. **10** Apan, kung siya molakaw sa kangitngit, siya mapandol tungod kay wala kaniya ang kahayag. **11** Siya misulti niining mga butanga, ug human niining mga butanga, siya miignon kanila, "Ang atong higala nga si Lazaro natulog, apan ako moadtong aron nga ako siyang pukawon sa pagkatulog." **12** Busa ang mga disipulo miignon kaniya, "Ginoo, kung natulog lang siya, siya maulian." **13** Karon si Jesus naghisgot sa iyang kamatayon, apan sila naghunahuna nga siya naghisgot mahitungod sa pagpahulay nga pagkatulog. **14** Unya si Jesus miignon kanila sa klaro, "Patay na si Lazaro. **15** Ako nalipay, alang sa inyong kaayohan, nga ako wala ditto aron kamo motuo. Mangadto kita kaniya." **16** Si Tomas, nga gitawag nga Didymus, miignon sa iyang kaabun nga mga disipulo, "Mangadto usab kita aron nga kamatayon kita uban kango Jesus." **17** Sa dihang miadtong si Jesus, nasayran niya nga si Lazaro gilubong upat na kaadlaw ang milabay. **18** Ang Betania duol sa Jerusalem, **15** ka estadya ang gilay-on. **19** Daghan ang mga Judio nga miadtong kango Marta ug kango Maria, alang sa paghupay kanila mahitungod sa ilang igsoon. **20** Unya si Marta, sa dihang nakadungog siya nga si Jesus moabot, miadtong aron sa pagpakiigkita kanimo, apan si Maria naglingkod ditto sa balay. **21** Unya si Marta miignon kango Jesus, "Ginoo, kung ania ka pa una dinihi, ang akong igsoon dili una namatay. **22** Bisan karon, ako nasayod nga bisan unsa nga imong pangayon gikan sa Dios, iyang igahatag kanimo." **23** Si Jesus miignon kaniya, "Ang imong igsoon

mabuhî pag-usab." **24** Si Marta miîngon kaniya, "Ako nasayod nga siya mabuhî pag-usab panahon sa pagbanhaw sa kataposang adlaw." **25** Si Jesus miîngon kaniya, "Ako ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi; siya nga nagatuo kanako, bisa pa kung siya mamatay, mabuhî; **26** ug si bisan kinsa nga buhi ug motuo kanako dili gayod mamatay. Nagatuo kaba niini?" (**aión g165**) **27** Siya miîngon ngadto kaniya, "Oo, Gino, nagtuò ako nga ikaw ang Cristo, ang Anak sa Dios, nga moabot sa kalibutan." **28** Sa dihang siya miîngon niini, siya mipalayo ug gitawag ang iyong igoon nga si María sa tago. Siya miîngon, "Ang magutudlo ania ug siya ngatwag kanimo." **29** Sa dihang nadungog niya kini, siya mitindog dayon ug miadto kaniya. **30** Karon wala pa moadto si Jesus sa baryo apan anaa pa gihapon diin si Marta nakikita kaniya. **31** Busa sa dihang ang mga Judio, nga uban kaniya sa iyong balay ug kadtong naghupay kaniya, nakakita kang María nga nagdali ug tindog ug migawas, sila misundon kaniya, nga naghunahuna nga moadto siya sa lubong aron magbakhî didto. **32** Unya sa dihang si María, miabot ug nakakita kang Jesus, miluhod siya sa iyong tilian ug miîngon kaniya, "Gino, kung ania ka pa una dini, dili una mamatay ang akong igoon." **33** Sa dihang nakita siya ni Jesus nga naghilak, ug ang mga Judio nga mikuyog kaniya naghilak usab, natandog pag-ayo ang iyong espiritu ug nabala; **34** siya miîngon, "Asa ninyo siya gibutang?" Sila miîngon kaniya, "Gino, anhi ug tan-awa." **35** Mihilak si Jesus. **36** Unya ang mga Judio miîngon, "Tan-awa unsa kadaako ang iyong paghigugma kang Lazaró!" **37** Apan ang pipila kanila miîngon, "Dili ba kinin tawhana nga maoy nag-abli sa mga mata sa usa ka buta ng tawo, makahimo usab niining tawhana nga dili mamatay?" **38** Unya si Jesus usab, natandog pag-ayo ang iyong kaugalingon, miadto sa lubnganan. Usa kini ka langob, ug usa ka bato ang nakaali niini. **39** Si Jesus miîngon, "Kuháan kanang bato." Si Marta, nga igoon ni Lazaró, nga namatay, miîngon kang Jesus, "Gino, niining higayona ang lawas nalata na, kay siya upat naman kaadlaw nga namatay." **40** Si Jesus miîngon kaniya, "Wala ba ako nag-ingon kaniya nga, kung ikaw motuo, ikaw makakita sa himaya sa Dios?" **41** Busa ilang gikuha ang bato. Naghagad si Jesus ug miîngon, "Amahan, ako naugpasalamat kanimo nga ikaw naminwan kanako. **42** Ako nasayod nga ikaw kanunay gayod naga pamipín kanako, apan tungod ug alang sa mga panon nga ngatindog palibot kanako nga aki maga-ingon niini, aron nga sila motuo nga ikaw nagpadala kanako." **43** Human kini niya gisulit, misinggit siya uban ang kusog nga tingog, "Lazaró, gawas!" **44** Ang patay nga tawo migawas; ang iyong mga til ug mga kamot nagpasop sa pantrapon, ang iyong nawong halos naputos ug panapton. Si Jesus miîngon kanila, "Badbari ug palakawa siya." **45** Unya daghan sa mga Judio nga miadto kang María ug nakakita kung unsa ang gibuhat ni Jesus, mituo kaniya; **46** apan ang pipila kanila miadto sa mga Pariseo ug nag-ingon kanila sa mga butang nga gibuhat ni Jesus. **47** Unya ang pangulóng pari ug ang mga Pariseo gitigom ang konseho ug miîngon, "Unsa ang atong pagabuhaton?" Kining tawhana daghan na ang gibuhat nga mga taima. **48** Kung ato siyang pasagdan sama niini, ang tanan motuo kaniya; ang mga Romano moahni ug ilugon ang atong dapit ug ang atong nasod." **49** Bisan pa niini, ang usa ka tawo sa ilang taliwala, si Caíafas, ang labaw nga pari niadtong tuig, miîngon kanila, "Wala kamoy nasayran. **50** Wala ninyo gihunahuna nga kini mas maayo alang kaniryo nga ang usa ka tawo mamatay alang sa katawhan kaysa ang tibuk ug nasod manahan." **51** Karon nagsulit siya niini dili gikan sa iyong kaugalingon. Hinuon, ingon nga labaw'ng pari niadtong tuiga, iyang gitagna nga si Jesus mamatay alang sa nasod; **52** ug dili lamang alang sa nasod, apan aron nga ang mga anak sa Dios nga nagkatibulaag kinahanglan mahiusa. **53** Busa gikan niadtong adlawan nagplano sila kung unsaon nila pagpatay si Jesus. **54** Wala na si Jesus naglakaw nga dayag taliwala sa mga Judio, apan mibiya siya gikan didto paingon sa dapit nga duol sa kamingawan paingon sa lungsod nga gitawag ug Ephraim. Dido naggabilin siya kauban ang mga disipulo. **55** Karon ang Pagsaylo sa mga Judio haduol na, ug daghan ang mitungas sa Jerusalem gikan sa mga dapit sa wala pa ang Pagsaylo aron sa pagputli sa ilang mga kaugalingon. **56** Sila nangita kang Jesus, ug nag-istoryahanay sa usag-usa samtang sila nanindog sa templo, "Unsay inyong hunahuna? Nga dili siya moadto sa kapistahan?" **57** Karon ang mga pangulóng pari ug ang mga Pariseo mihatag ug mando nga kung adunay nasayod kung asa si Jesus, kinahanglan siya mosumbong niini aron nga sila modakop kaniya.

12 Unom ka adlaw sa wala pa ang Pagsaylo, si Jesus miabot sa Beñania, diin si Lazaró, nga gibanhaw ni Jesus gikan sa mga patay, ato didto. **2** Busa nag-andam sila ug panihapon alang kaniya didto,

ug si Marta ang nagsilbi, apan si Lazaro mao ang usa nga kauban niadtong naglingkod sa lamisa uban kang Jesus. **3** Unya si María mikuha ug litra sa pahumot nga hinimo gikan sa bililhon ug lunsay nga nardo, ug gidihogang ang til ni Jesus niini, ug gitrapohan ang iyang til sa iyang buhok. Ang panimalay nalukop sa kahumot sa pahumot. **4** Si Judas Iscariote, nga usa siya ngang disipulo, ang usa nga magbuhî kaniya, miîngon, **5** "Nganong kini nga pahumot wala gibaligya ug tulo ka gatos nga denario ug ihatag sa mga kabos?" **6** Karon miîngon siya niini, dili tungod kay naluyos siya sa mga kabos, apan tungod kay siya usa ka kawatan: anaa kaniya ang puntil sa kwarta ug kawatan kung unsa ang nasulod niini. **7** Si Jesus miîngon, "Tugot siya sa pagtipg kung unsay anaa kaniya alang sa adlaw sa paglubong kanako. **8** Anaa kanunay ang mga kabos diha kaninio; apan dili ninyo ako makaubaan sa kanunay." **9** Karon usa ka dakong panon sa mga Judio nasayod nga si Jesus atoa didto, ug sila miadto, dili lamang alang kang Jesus, apan alang usab sa pagtan-aw kang Lazaro, nga gibanhaw ni Jesus gikan sa mga patay. **10** Ang mga pangulóng pari nagsabotsabot aron nga patyon usab nila si Lazaró; **11** kaya tungod kaniya daghan sa mga Judio ang mipalayo ug mituo kung Jesus. **12** Sa pagkasunod nga adlaw ang usa ka panon miabot sa kapistahan. Sa dihang nadungungan nila nga moadto si Jesus sa Jerusalem, **13** mikuha sila sa mga sanga sa kahoy nga palmira ug migawas aron mosugat kaniya ug misinggit, "Hosanna! Bulahan siya nga moabot sa ngalan sa Gino, ang Hari sa Israel." **14** Nakakita si Jesus sa nating asno ug nagsakli niini; iringon sa nahisulat, **15** "Ayaw kahadlok, anak nga babaye sa Zion; tan-awa, ang imong Hari moabot, nga mosakay sa nating asno." **16** Ang iyong mga disipulo wala makasabot niining mga butanga sa una nga higayon; apan sa dihang si Jesus gihimaya, sila nahinumodong nga kining mga butanga nahisulat mahitungod kaniya ug nabuhut nila kini nga mga butang ngadto kaniya. **17** Karon nagsapatuod ang panon nga uban kaniya sa dihang gitawag niya si Lazaró pagawas sa lubnganan ug gibanhaw siya gikan sa mga patay. **18** Kini usab ang hinungdan nga ang panon miadto aron nga maghimamat kaniya tungod kay sila nakadungog nga siya nakabuhut niini nga taima. **19** Busa ang mga Pariseo miîngon sa ilang mga kaugalingon. "Tan-awa, wala ni kitay mahimo; tan-awa, ang kalibutan nagsunod na kaniya." **20** Karon adunay mga Griyego nga nagkuyog niadtong motungas aron sa pagsimba didto sa kapistahan. **21** Kini sila miadto kang Felipe, nga gikan sa Betsaida sa Galilea, ug nangutana kaniya, nga miîngon, "Sir, buot kaming makakita kang Jesus." **22** Si Felipe milakaw ug gisulitihon si Andres; milakaw si Andres uban kang Felipe, ug ilang gisulitihon si Jesus. **23** Si Jesus mitubag kanila ug miîngon, "Ang takna miabot na alang sa Anak sa Tawo nga himayaon. **24** Sa pagkatnuod, sa pagkatnuod, ako magasulti kaninyo, gawas nga ang usa ka lugas sa trigo matagak sa yuta ug mamatay, kini magapabilin sa iyong kaugalingon lamang; apan kung kini mamatay, kini magdala ug daghang bunga. **25** Siya nga magahigugma sa iyong kinabuhi mawad-an niini; apan siya nga magadumot sa iyong kinabuhi niining kalibotana makaakongon niini alang sa kinabuhing walay kataposan. (**aiónios g166**) **26** Ang si bisan kinsa nga mag-alagad kanako, pasadgi siya nga mosunod kanako; ug kung asa aki, atoa usab ang akong mga sulugoong. Ang si bisan kinsa nga moalagad kanako, ang Amahan magapasidungog kaniya. **27** Karon ang akong kalag nababala: unsa ang anay nakong isulit? "Amahan, luwasa ako gikan niining taknaa?" Apan tungod niini ako miabot niining taknaa. **28** Amahan, himayaon ang imong ngalan." Unya ang usa ka tingog gikan sa langit miîngon, "Ako na kining gihimaya ug ako kining pagahimayaon pag-usab." **29** Unya ang panon nga mitindog ug nakadungog niini miîngon nga nidalugdog. Ang uban miîngon, "Dihay anghel nga misulit kaninyo." **30** Si Jesus mitubag ug miîngon, "Kini nga tingog wala miabot alang kanako, apan alang kaninyo. **31** Karon ang paghukom niining kalibotana: Karon ang magmamando niining kalibotana igalabay pagawas. **32** Ug aki, sa dihang aki igabaway gikan sa yuta, magaduol ang matag-usa kanako." **33** Siya miîngon niini aron sa pagila kung unsa nga matang sa kamatayon ang iyong kamatay. **34** Ang panon mitubag kaniya, "Kami nakadungog gikan sa balaod nga si Cristo naggabilin hangtod sa kahangtoran. Unsaoon nimo pagkasulti, 'Ang Anak sa Tawo kinahanglan nga ipataas?' Kinsa kini nga Anak sa Tawo?" (**aión g165**) **35** Unya si Jesus miîngon kanila, "Ang kahayag naggabilin uban kaninyo sa hamubo nga panahon. Lakaw samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, apan nga ang kantigtingit dili mag-una kaninyo. Siya nga magalakaw sa kantigtingit wala masayod kung asa siya padulong. **36** Samtang anaa pa kaninyo ang kahayag, pagtuò sa kahayag aron nga mamahimo kamong

mga anak sa kahayag." Si Jesus miignon niining mga butanga ug unya mipahawa ug mitago kanila. **37** Bisan tuod si Jesus nakabuhat sa daghang mga timaan sa ilang atubangan, apan wala gihapon sila motuo kaniya. **38** aron nga ang pulong ni Isaias nga propeta matuman, diin siya nag-ingon: "Ginoo, kinsa ba ang mituo sa among pagpahayag? Ug kung kinsa ba gipadayag ang bukton sa Ginoo?" **39** Kay alang niini nga hinungdan sila dili motuo, kini si Isaias usab miignon, **40** "lyang butahon ang ilang mga mata, ug iyang pagahion ang ilang mga kasingkasing; kondili, sila makakita uban sa ilang mga mata ug makasabot uban sa ilang mga kasingkasing, ug mobalik, ug ako silang ayoohon." **41** Si Isaias miignon niining mga butanga tungod kay iyang nakita ang himaya ni Jesus ug misulit kaniya. **42** Apan bisan pa niana, daghan sa mga magmamando ang mituo kang Jesus; apan tungod sa mga Pariseo, sila wala mag-angkon niini aron nga dili sila ipapahawa gikan sa sinagogga. **43** Sila mas labaw pa nga nahiguma sa mga pagdayeg nga gikan sa mga tawo kay sa pagdayeg nga gikan sa Dios. **44** Si Jesus misugit ug miignon, "Siya nga nagtuo kanako, magatuo dili lamang kanako apan kaniya usab nga mipadala kanako, **45** ug siya nga nakakita kanako nakakita kaniya nga mipadala kanako. **46** Ako mianhi ingon nga kahayag sa kalibutan aron nga si bisan kinsa nga magatuo kanako dili magpabilin sa kantingit. **47** Si bisan kinsa nga nakadungog sa akong mga pulong apan wala magtipig niini, dili ako mohukom kaniya; kay walaako mianhi aron sa paghukom sa kalibutan, apan sa pagluwas sa kalibutan. **48** Siya nga magasalikway kanako ug wala modawat sa akong mga pulong adunay usa nga mohukom kaniya: kini mao ang pulong nga akong gisulti nga maghukom kaniya sa kataposan nga adlaw. **49** Kay walaako mosulit alang sa akong kaugalingon, apan ang Amahan nga nagpadala kanako, nga naghatag kanako ug mando kung unsa ang isulti. **50** Nasayod ako nga iyang mando mao ang kinabuhing walay kataposan, busa mao kana ang akong gisulti—sama sa gisulti sa akong Amahan kanako, igasulti ko usab." (aiōnios g166)

13 Karon sa wala pa ang Pista sa Pagsaylo sa dihang si Jesus nasayod nga ang iyang takna moabot na nga siya mobiya niining kalibutan paingon sa Amahan—naghigugma sa iyang mga gipanag-iya nga anaa sa kalibutan—siya magahigugma kanila hangtod sa kataposan. **2** Karon ang yawa nagbutang na niini sa kasingkasing ni Judas Iscariote nga anak ni Simon, aron mobudhi kang Jesus. **3** Nasayod sila nga ang Amahan naghatag kaniya sa tanan ngadto sa iyang mga kamot ug nga siya naggikilan sa Dios ug mobalik sa Dios. **4** Nagtitondo siya human sa panihapon ug gihubo ang iyang pangaspaw nga sinina. Unya iyang gikuha ang tuwalya ug iya kining gitapis. **5** Unya nagbubo siya ug tubig sa planganga ug nagsugod sa paghugas sa mga til sa iyang mga disipulo ug gitrapohan sa tuwalya nga iyang gitapis. **6** Siya miduot kung Simon Pedro, ug si Pedro miignon kaniya, "Ginoo, imo bang hugasan ang akong mga til?" **7** Si Jesus mitubag ug miignon kaniya, "Kung unsa ang akong buhaton kaninyo dili kamo makasabot karon, apan unya masabtan ra ninyo kini." **8** Si Pedro miignon kaniya, "Dili gayod nimo hugasan ang akong mga til." Si Jesus mitubag kaniya, "Kung dili ako mohugas kanimo, ikaw walay kaabitian kanako." (aiōn g165) **9** Si Simon Pedro miignon kaniya, "Ginoo, ayaw lamang ang akong mga til ang hugasi, apan apil usab ang akong mga kamot ug ulo." **10** Si Jesus miignon kaniya, "Siya nga nakaligo na wala na magkinahanglan, gawas sa paghugas sa iyang mga til" apan siya hingpit nga limpyo; kamo limpyo, apan dili ang matag-usa." **11** (Kay si Jesus nasayod kung kinsa ang magbudhi kaniya; mao nga siya miignon, "Dili ang tanan kaninyo limpyo.") **12** Busa sa dihang si Jesus nahuman na sa paghugas sa ilang mga til ug gikuha ang iyang sinina ug naglingkod pag-usab, siya miignon kanila, "Nasayod ba kamo kung unsa ang akong gibuhat alang kaninyo?" **13** Gitawag ako ninyo nga 'magtutudo' ug 'Ginoo,' ug sakto ang iyang giignon, tungod kay ako kana. **14** Unya kung ako, ang Ginoo ug ang Magtutudo, naghugas sa iyang mga til, kinahanglanong hugasan usab ninyo ang til sa usag-usa. **15** Kay ako naghatag kaninyo ug sumbanan aron nga kamo usab magbuhat sama sa akong gibuhat alang kaninyo. **16** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo, ang sulugon dili labaw sa iyang agalon; o ang mensahero labaw pa sa napagdala kaniya. **17** Kung nasayod kamo niining mga butanga, kamo mapanalanginan kung kamo magbuhat niini. **18** Ako wala maghisgot mahitungod kaniryong tanan; apan nasayod kung kinsa kadtong akong napili—apan kini aron nga ang kasulatan matuman; 'Siya nga nagakaon sa akong tinapay mopataas sa iyang tikod batok kanako.' **19** Gisulithan ko kamo niini karon sa dili pa kini mahitabo aron

ngsa dihang mahitabo na kini, kamo magatuo nga mao AKO. **20** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo, siya nga magadawat sa akong gipadala, magadawat kanako, ug siya nga magadawat kanako, magadawat kaniya nga napagpadala kanako. **21** Sa dihang si Jesus miignon niini, nabalaka ang iyang espiritu, siya naugpamatuod ug miignon, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kaninyo nga ang usa kaninyo magbuhid kanako." **22** Ang mga disipulo nagtinan-away sa usa-usa, natingala kung kinsa ang iyang gihisgotan. **23** Usa sa iyang mga disipulo, nga gihigugma ni Jesus, naughiada sa lamesa nga nagsandig sa dughan ni Jesus. **24** Si Simon Pedro nagsinsky niini nga disipulo ug miignon, "Sultihii kami kung kinsa kini nga iyang gisulti" **25** Busa mibalik siya ug naugpauray sa dughan ni Jesus ug miignon, "Ginoo, kinsa kini?" **26** Una mitubag si Jesus, "Kini siya mao ang akong tusloan ug pinikas sa tinapay ug ihatag kaniya." Busa sa dihang napikas niya ang tinapay, iya kining gihatag kang Judas nga anak ni Simon Iscariote. **27** Ug unya, human sa tinapay, si Satanas misulod kaniya, busa si Jesus miignon kaniya, "Unsa ang imong pagabuhutan, dalia kini pagbuhutan." **28** Karon walay usa nga naughiada sa lamesa nga nasayod nganong iya kining gisulti kaniya. **29** Ang pipila ngahunahuna nga, sukad nga anaa kang Judas ang punti sa kwarta, si Jesus miignon kaniya, "Palit kung unsa ang atong kinahanglanon alang sa pista." o nga siya kinahanglanon adunay ihatag sa kabos. **30** Human madawat ni Judas ang tinapay, migawas dayon siya. Gabii na kadtio. **31** Sa dihang wala na si Judas, si Jesus miignon, "Karon ang Anak sa Tawo gihataya, ug ang Dios nahimaya kaniya, **32** Ang Dios maghimaya kaniya sa iyang kaugalingon, ug siya maghimaya kaniya dihadhiha dayon. **33** Gagmay nga mga kabataan, ako uban kaninyo sa mubo nga panahon. Mangita kamo kanako, ug sama sa akong giignon sa mga Judio, Kung diin ako moadto, dili kamo makaadto." Karon sultihan ko usab kamo niini. **34** Ako maghatag kaninyo ug bag-o nga sugo, nga kinahanglan higugma ninyo ang usag-usa; inglek nga ako naughiguma kaninyo, busa kinahanglan usab nga inyong higugmaon ang usag-usa. **35** Pinaagi niini ang matugasa usayadog nga kamo akong mga disipulo, kung inyong higugmaon ang usag-usa." **36** Si Simon Pedro miignon kaniya, "Ginoo, asa ka moadto?" si Jesus mitubag, "Kung aza ako moadto, dili kamo makasunod kanako karon, apan makasunod kamo kanako pagkahuman." **37** Si Pedro miignon kaniya, "Ginoo, nganong dili ako makasunod kanimo karon? Akong itugyan ang akong kinabuhui alang kanimo." **38** Si Jesus mitubag, "Imo bang itugyan kanako ang imong kinabuhui? Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, ako magasulti kanimo, sa dili pa magtutugaoak ang sunoy imo na akong ilimod sa makatulo ka higayon."

14 "Ayaw tugot nga mabalaka ang inyong kasingkasing. Tuo kamo sa Dios, tuo usab kanako. **2** Sa balay sa akong Amahan daghan ug mga fawak. Kung kini dili tinuod, apan mosulit kaninyo, kay moandam ako ug dapit alang kaninyo. **3** Kung moadto ako ug moandam ug dapit alang kaninyo, mobalik ako pag-usab ug dawaton ko kamo aron nga kung diin ako anaa usab kamo. **4** Nasayod kamo sa dalan kung aza ako padulong." **5** Si Tomas miignon kung Jesus, "Ginoo wala kami makabalo kung aza ka padulong, unsaon namo pagkahibalo sa dahan?" **6** Si Jesus miignon kaniya, "Ako ang dalam, ang kamaroturon, ug ang kinabuhui; walay makaadto sa Amahan gawas kung pinaagi kanako. **7** Kung nakaila kamo kanako, nakaila usab kamo sa akong Amahan. Gikan karon nakaila na kamo kaniya, ug nakakita na kaniya." **8** Si Felipe miignon kung Jesus, "Ginoo, ipakita kanamo ang Amahan, ug kana igo na alang kanamo." **9** Si Jesus miignon kaniya, "Dugay na ako nga nakig-uban kaninyo ug wala naga pa ba gihapon ka makaila kanako, Felipe? Si bisan kinsa nga nakakita kanako nakakita sa Amahan. Nganong naka-ingon ka man, 'Ipakita kanamo ang Amahan?' **10** Wala ka ba mituo nga ako anaa sa Amahan ug ang Amahan ania kanako? Ang mga pulong nga gisulti ko kaninyo wala nako gisulti gikan sa akong kaugalingon katungod, apan kini sa Amahan nga napugyo kanako nga mao ang namuhat sa iyang buluhaton. **11** Tuohi ako nga ako anaa sa Amahan, ug ang Amahan ania kanako, o tuo tungod sa mga buhat. **12** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, sultihan ko kamo, siya nga motuo kanako mobuhat sa mga buluhaton nga akong ginabuhat, ug siya mobuhat sa mas labaw pa nga mga buluhaton kaysa niini tungod kay ako moadto sa Amahan. **13** Bisan unsa ang inyong pangayoon sa akong ngalan, ako kining buhaton aron nga ang Amahan himayaon diha sa Anak. **14** Kung mangayo kamo ug bisan unsa sa akong ngalan, ako kining buhaton. **15** Kung naughiguma kamo kanako, tumanon ninyo ang akong ngalang, apan kini mahitabo aron nga ang Amahan himayaon diha sa Anak. **16** Ug mag-ampo ako sa Amahan, ug hatagan niya

kamo ug laing Maghuhupay aron nga siya makig-uban kaninyo hangtod sa kahangtoran: (aiōn g165) 17 ang Espiritu sa kamatuoran. Nga dili madawat sa kalibutan tungod kay kini wala makakita kaniya o makaila kaniya. Apan kamo nakaila kaniya, kay siya mipuyo uban kaninyo ug maanaa kaninyo. 18 Dili ko kamo biyaan nga mag-inusara; mobalik ako kaninyo. 19 Apan sa mubo nga panahon ang kalibutan dili na makakita kanako, apan kamo makakita kanako. Tungod kay ako buhi, kamo usab mabuhi. 20 Nianang adlaw masayod kamo nga ok aanaa sa akong Amahan, ug kamo ania kanako, ug ako anaa kaninyo. 21 Siya nga nagbaton sa akong mga kasugoan ug nagtuman niini mao ang nahigugma kanako, ug siya nga nahigugma kanako higugmaon sa akong Amahan, ug ako siyang higugmaon ug akong ipakita ang akong kaugalingon kaniya." 22 Si Judas (dili si Icariot) miignon kung Jesus, "Gino, nganong imong ipakita ang imong kaugalingon kanamo ug dili sa kalibutan?" 23 Si Jesus mitubag ug miignon kaniya, "Si bisan kinsa nga nahigugma kanako, motuman siya sa akong pulong. Higugmaon siya sa akong Amahan, ug kami moanha kaniya, ug kami mohimo sa among puluy-anan diha kaniya. 24 Siya nga wala mahigugma kanako dili motuman sa akong mga pulong. Ang pulong nga inyong nadunggili dili gikan kanako apan gikan sa Amahan nga nagpadala kanako. 25 Gisulti ko kini nga mga butang kaninyo, samtang ako anaa uban kaninyo. 26 Bisan pa niana, ang Maghuhupay—ang Balaang Espiritu nga ipadala sa Amahan sa akong ngalan—siya motudlo kaninyo sa tanang butang ug siya magpahinumdom kaninyo sa tanang butang nga gisulti ko kaninyo. 27 Ibilin ko kaninyo ang Kalinaw; ihatag ko kaninyo ang akong Kalinaw. Dili ko kini ihatag sama sa paghatag sa kalibutan. Ayaw tugot nga mabalaka ang inyong kasingkasing, ug ayaw kahadlok. 28 Nakadungog kamo nga ako miignon kaninyo, 'Ako molakaw ug mobalik ako kaninyo. Kung kamo nahigugma kanako, kamo malipay tungod kay ako moadto sa Amahan, kay ang Amahan mas labaw kay kanako. 29 Karon gisulituh ko kamo sa wala pa kini mahitabo aron nga, sa dihang kini mahitabo, moto kamo. 30 Dili na ako mosulti ug daghan pa kaninyo, kay ang tigdumala niining kalibutan moabot na. Wala siyav gahom nganhi kanako, 31 apan aron nga ang kalibutan makabalo nga ako nahigugma sa Amahan, akong buhaton ang gisugo sa Amahan kanako. Manindog kita ug manglakaw gikan dinihi."

15 "Ako ang tinuod nga punoan, ug ang akong Amahan mao ang tig-atiman. 2 Kuhao niya ang matag sanga nga ania kanako nga wala naghatag ug bunga, ug iyang pul-ongan ang mga sanga nga nagapamunga aron nga kini mamunga ug daghan. 3 Kamo hinlo na tungod sa mga mensahe nga gisulti ki kaninyo. 4 Pabilin kanako, ug ako kaniyo. Sama nga ang sanga dili makapamunga sa iyang kaugalingon gawas kung kini magpabilin sa punoan, bisan usab kamo, gawas kung kamo magpabilin kanako. 5 Ako ang punoan, kamo ang mga sanga. Siya nga magpabilin kanako, ug ako kaniya, mamunga ug daghan, kay kung wala ako wala kamoy mahimo. 6 Si kinsa kadto dili magpabilin kanako, isalibay siya sama sa sanga ug mangalaya, ug tapokon nila ang mga sanga ug itambog ngadto sa kalayo, ug sila mangasungog. 7 Kung kamo magpabilin kanako, ug kung ang akong mga pulong magpabilin kaninyo, pangayoa ang bisan unsa nga inyong gitinguhua, ug kini mahitabo alang kaninyo. 8 Ang akong Amahan mahimaya niini: nga kamo mamunga ug daghan ug nga kamo akong mga disipulo. 9 Sama sa paghigugma sa Amahan kanako, ako usab nahigugma kaninyo; busa pabilin sa akong gugma. 10 Kung inyong tumanon ang akong mga kasugoan, kamo magpabilin sa akong gugma sama nga ako nituman sa mga kasugoan sa akong Amahan ug nagpabilin sa iyang gugma. 11 Gisulti ko kini nga mga butang kaninyo aron nga ang akong kalipay maanaa kaninyo ug aron ang inyong kalipay mahingpit. 12 Kini ang akong sugo, nga kamo maghigugmaay sa matag usa sama sa akong paghigugma kaninyo. 13 Walay usa nga adunay gugma nga mas labaw kaysa niini, nga iyang ihatag ang iyang kinabuhi alang sa iyang mga higala. 14 Kamo akong mga higala kung mobuhat kamo sa mga butang nga akong gisugo kaninyo. 15 Wala ko na kamo gitawag nga akong mga sulugoorn, kay ang sulugoorn wala masayod kung unsa ang ginabuhat sa iyang agalon. Gitawag ko kamo nga mga higala, kay ang tanan nga akong nadunggili gikan sa akong Amahan, akong gipahibalo kaninyo. 16 Dili kamo ang nagpili kanako, apan ako ang nagpili kaninyo ug nagtudlo kaninyo aron manglakaw ug mamunga, ug ang inyong bunga kinahanglan magpabilin. Mao kini aron bisan unsa ang inyong pangayoon sa Amahan sa akong ngalan, ihatag niya kini kaninyo. 17 Kini mao ang mga butang nga akong gisugo kaninyo: nga maghinigugmaay kamo sa

matag usa. 18 Kung ang kalibutan nagdumot kaninyo, sayri nga kini nagdumot kanako sa wala pa kini nagdumot kaninyo. 19 Kung kamo iya sa kalibutan, ang kalibutan mahigugma kaninyo ingon nga iya. Apan tungod kay kamo dili iya sa kalibutan ug tungod kay gipili ko kamo gikan sa kalibutan, naugpasabot nga ang kalibutan nagdumot kaninyo. 20 Hinumdomi ang pulong nga akong gisulti kaninyo, 'Ang sulugoon dili labaw sa iyang agalon.' Kung gilutos nila ako, lutos usab sila kamo; kung ilang tumanon ang akong pulong, tumanon usab nila ang inyong pulong. 21 Buhaton nila kining tanan nga mga butang diha kaninyo tungod sa akong ngalan kay wala man sila makaila kaniya nga nagpadala kanako. 22 Kung wala ako miianhi ug misulti kanila, wala unta sila makasala, apan karon wala silay ikapurasangil alang sa ilang sala. 23 Siya nga nagdumot kanako nagdumot usab sa akong Amahan. 24 Kung wala ko nahimo ang mga buluhutan nga wala gayot nakahimo kanila, wala unta sila makasala, apan karon sila nakakita ug nagdumot kanako ug sa akong Amahan. 25 Apan kini aron matuman ang pulong nga nahisulat sa ilang baaload, 'Nagdumot sila kanako sa walay hinundigan.' 26 Kung ang Maghuhupay—nga akong ipadala kaninyo gikan sa Amahan, nga mao, ang Espiritu sa kamatuoran, nga gikan sa Amahan—moabot, siya makapamatuduo mahitungod kanako. 27 Kamo usab makapamatuduo tungod kay kamo uban kanako gikan pa sa sinugdanon.

16 "Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga dili kamo mapahilayo. 2 Pagawason nila kamo sa mga sinagoga. Apan ang takna moabot sa dihang ang matag-usa nga mopataw kaniyo maghunahuna nga siya nagdalit ug paghalad sa Dios. 3 Buhaton nila kining mga butanga tungod kay wala nila ako mailhi ug ang Amahan. 4 Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga sa dihang moabot ang ilang takna, makahinumdom kamo nga ako nagsulti kaninyo mahitungod kanila. Wala ko kamo sulthi mahitungod niining mga butanga sa sinugdanon tungod kay ako uban kaninyo. 5 Apan karon moadto ako kaniya nga nagpadala kanako, apan walay usa kaninyo ang nangutana kanako, 'Asa ka moadto?' 6 Apan tungod kay ako miignon niining mga butanga kaninyo, napuno sa kagoul ang inyong kasingkasing. 7 Apan sultihon ko kamo sa kamatuoran: mas maayo alang kaninyo nga mobiya ako. Kay kung dili ako mobiya, ang Maghuhupay dili moabot kaninyo, apan kung mobiya ako, ipadala ko siya kaninyo. 8 Sa dihang siya moabot, ang Maghuhupay magapamatuduo nga ang kalibutan sayop mahitungod sa sala, mahitungod sa pagkamatarrong, ug mahitungod sa paghukom— 9 mahitungod sa sala, tungod kay wala sila mituo kanako; 10 mahitungod sa pagkamatarrong, tungod kay moadto ako sa Amahan, ug dili na kamo makakita kanako; 11 ug mahitungod sa paghukom, tungod kay ang tigdumala niining kalibutana gihukman na. 12 Daghan pang mga butang ang isulti ko kaninyo, apan dili kamo makasultu niini karon. 13 Apan sa dihang siya, ang Espiritu sa Kamatuoran, moabot, mogiya siya kaninyo sa tanan nga kamatuoran, kay dili siya magasulti gikan sa iyang kaugalingon. Apan mosulti siya sa bisan unsa nga iyang madunggog, ug isulti niya kaninyo kung unsa ang moabot. 14 Himayaon niyo ako, tungod kay kuhao niya kung unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. 15 Ang tanang butang nga iya sa Amahan ako. Busa, moingon ako nga kuhao sa Espiritu kung unsa ang anaa kanako ug isulti niya kini kaninyo. 16 Sa mubo nga hiagayon dili kamo makakita kanako, ug human sa mubo nga hiagayon makakita kamo kanako." 17 Unya pipila sa iyang mga disipulo miignon sa matag-usa, "Unsa kining iyang giingon kanato, 'Sa mubo nga hiagayon dili kamo makakita kanako ug human sa mubo nga hiagayon makakita kamo kanako,' ug, 'Tungod kay ako moadto sa Amahan?' 18 Busa miignon sila, "Unsa kining iyang ginaingon, 'Sa mubo nga hiagayon?' Wala kita nasayod kung unsa ang iyang gipanulit." 19 Nakita ni Jesus nga buot nilang mangutana kaniya, ug miignon siya kanila, "Mao ba kini ang inyong giipangutana sa iyang kaugalingon mahitungod sa akong giingon, 'Sa mubo nga hiagayon dili kamo makakita kanako ug human sa mubo nga hiagayon makakita kamo kanako?' 20 Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, moingon ako kaninyo, manghilak kamo ug magbangotan, apan ang kalibutan malipay; mapuno kamo sa kagoul, apan ang inyong kagul-anan ilisan ug kalipay. 21 Sa dihang ang babaye manganganak na naguol siya tungod kay hapit na ang takna sa iyang pagpangalan, apan sa dihang gihimugo sa niya ang bata, dili na siya makahinumdom sa kasakit tungod sa iyang kalipay nga ang usa ka bata nga natawo sa kalibutan. 22 Busa naguol kamo karon, apan makita ko kamo pag-usab, ug malipay ang inyong kasingkasing, walay si bisan kinsa nga makakuha sa inyong kalipay gikan kaninyo. 23 Niana nga adlaw dili na kamo mangutana kanako ug

bisan unsa. Sa pagkatnuod, sa pagkatnuod, moignon ako kaninyo, kung mangayo kamo bisan unsa sa Amahan pinaagi sa akong ngalan, ihatag niya kini kaninyo. **24** Hangtod karon wala pa kamo nangayo ug bisan unsa pinaagi sa akong ngalan. Pangayo, ug makadawat kamo aron ang inyong kalipay mahimong hingpit. **25** Miignon ako kaninyo niining mga butanga sa pasumbingay, apan moabot ang takna nga dili na ako mosulti kaninyo sa pasumbingay, kondili mosulti ako kaninyo sa klaro mahitungod sa Amahan. **26** Niana nga adlaw mangayo kamo pinaagi sa akong ngalan ug dili ako moignon kaninyo nga ako nag-ampo sa Amahan alang kaninyo, **27** kay ang Amahan mismo naghigugma kaninyo tungod kay nahigugma kamo kanako ug tungod kay mituo kamo nga ako gikan sa Amahan. **28** Gikan ako sa Amahan, ug mianhi ako sa kalibutan. Usab, mobiya ako sa kalibutan ug moadto ako sa Amahan. **29** Ang iyang mga disipulo miignon, "Tan-awa, karon nagsulti ka na sa yano ug wala ka na mitigamit ug pasumbingay. **30** Karon nasayod na kami nga nasayod ka sa tanang butang, ug wala na nimo gikinahanhangsan si bisan kinsa aron mangutana kanimo. Tungod niini, mituo kami nga ikaw gikan sa Dios." **31** Si Jesus mitubag kanila, "Nagtu no ba kamo karon? **32** Tan-awa, ang takna moabotay na. Oo, ug miabot na gayod, sa dihang magkatibulaa ngamo, ang matag-usa sa ilang kaugalingong panimalay, ug biyaan ninyo ako nga mag-inusara. Apan wala ako mag-inusara tungod kay ang Amahan uban kanako. **33** Gisulti ko kaninyo kining mga butanga aron nga kamo adunay kalinaw gikan kanako. Sa kalibutan, aduna kamoy kasamok, apan pagmalig-on: Gibuntog ko na ang kalibutan."

17 Human miignon si Jesus niining mga butanga, mihangad siya sa langit ug miuong, "Amahan, ang takna miabot na, himayaya ang imong Anak aron nga ang Anak maghimaya kanimo— **2** sama nga imong gihatag kaniya ang katungod diha sa tanang unod aron siya magahatag sa kinabuhing walay kataposan sa tanan nga imong gihatag kaniya. (aiōniós g166) **3** Mao kini ang kinabuhing walay kataposan: nga makaila sila kanimo, ang bugtong ug matuod nga Dios, ug imo siyang gipadala, si Jesu-Cristo. (aiōniós g166) **4** Ako naghimaya kanimo sa kalibutan. Natapos ko na ang buluhaton nga imong gihatag kanako nga pagabuhutan. **5** Karon, Amahan, himayaya ako uban kanimo sa himaya nga akong naangkon uban kanimo sa wala pa gibuhat ang kalibutan. **6** Gipadaydag ko ang imong ngalan ngadto sa katawhan nga imong gihatag kanako gikan sa kalibutan. Imo sila, ug imo silang gihatag kanako, ug gituman nila ang imong pulong. **7** Karon nasayod na sila nga ang tanang butang nga imong gihatag kanako naggigikan kanimo, **8** kay gihatag ko kanila ang tanan nga pulong nga imong gihatag kanako. Gidawat nila kini ug tinuod nga nakahibalo nga ako gikan kanimo, ug mituo sila nga ikaw nagpadala kanako. **9** Nag-ampo ako alang kanila. Wala ako nag-ampo alang sa kalibutan apan alang niadtong imong gihatag kanako, kay sila imo man. **10** Ang tanan nga anaa kanako imo man, ug ang imoha ako, ug ako nahimaya diha kanila. **11** Wala na gayod apan sa kalibutan, apan kining katawhan anaa sa kalibutan, ug moanha ako kanimo. Balaan nga Amahan, bantay sila pinaagi sa imong ngalan, ug imong gihatag kanako aron sila mahiusa, sama nga kita nahiuisa. **12** Samtang uban pa ako kanila, giampingon ko sila pinaagi sa imong ngalan, ug imong gihatag kanako. Gipanalipdan ko sila, ug walay usa kanila nga nalaglag, gawas sa anak sa kalaglagan, aron nga ang kasulatan matuman. **13** Karon moanha ako kanimo, apan mosulti ako niining mga butanga sa kalibutan aron sila makaangkon sa akong kalipay nga mahingpit diha kanila. **14** Gihatag ko kanila ang imong pulong, ug ang kalibutan magdumot kanila tungod kay sila dili iya sa kalibutan, sama nga ako dili iya sa kalibutan. **15** Wala ako naghangyo kanimo aron kuhon sila gikan sa kalibutan apan aron nga ikaw magbantay kanila gikan sa daotan. **16** Dili sila iya sa kalibutan, sama nga ako dili iya sa kalibutan. **17** Ihalad sila sa imong kaugalingon diha sa kamatuoran. Ang imong pulong mao ang kamatuoran. **18** Sama nga gipadalda mo apan sa kalibutan, busa gipadalda ko sila sa kalibutan. **19** Gihalad ko ang akong kaugalingon diha kanimo alang kanila, aron magahalad usab sila sa ilang kaugalingon kanimo diha sa kamatuoran. **20** Wala ako nag-ampo alang lamang niini, apan alang usab niadtong mituo kanalo pinaagi sa ilang pulong **21** aron magkahiuisa silang tanan, sama nga ikaw, Amahan, ania kanako, ug apan anaa kanimo. Nag-ampo apan nga sila usab maanaa kanato aron nga ang kalibutan motuo nga ikaw nagpadala kanako. **22** Ang himaya nga imong gihatag kanako, gihatag ko kanila, aron mahiusa sila, sama nga kita nahiuisa; **23** apan diha

kanila, ug ikaw dinihi kanako. Aron nga hingpit sila nga mahiusa, aron nga ang kalibutan masayod nga ikaw nagpadala kanako, ug nahigugma kanila, sama nga ikaw nahigugma kanako. **24** Amahan, buot nako nga kadtong imong gihatag kanako uban usab kanako kung asa ako aron ilang makita ang akong himaya, nga imong gihatag kanako. Kay gihigugma mo apan sa wala pa gibuhat ang kalibutan. **25** Matarong nga Amahan, ang kalibutan wala makaila kanimo, apan ako nakaila kanimo; ug kini nakaila nga ikaw nagpadala kanako. **26** Gihimo ko nga mailya ang imong ngalan ngadto kanila, ug ipaila ko kini aron nga ang gugma nga sama sa imong paghigugma kanako maanaa kanila, ug ako maanaa kanila.

18 Human si Jesus misulti niining mga pulonga, miadto siya uban sa iyang mga disipulo ngadto sa pikas babin sa Walog sa Kidron, nga diin adunay usa ka tanaman nga diin siya misulod ug ang iyang mga disipulo. **2** Karon si Judas, nga magbudsuh kaniya, nasayod usab niining dapita, kay si Jesus kanunay nga nagaadto ditido uban sa iyang mga disipulo. **3** Unya si Judas, nga ningdawat sa pundok sa mga sundalo gikan sa mga pangulog pari ug sa mga Pariseo, ug mga opisyal, miabot ditido nga dala ang mga parol, ug mga sulo, ug mga hinagibon. **4** Unya si Jesus, nga nasayod sa tanang butang nga nahitabo kaniya, miduol ug nangutana kanila, "Si kinsa ang inyong gipangita?" **5** Sila mitubag kaniya, "Si Jesus nga Nazarethon." Si Jesus miignon kanila, "Ako." Si Judas, nga nagbudsuh kaniya, nagtindog usab uban sa mga sundalo. **6** Busa sa dihang siya miignon kanila, "Ako," mitrasi sila ug nangatumba sa yuta. **7** Unya si Jesus nangutana pag-usab kanila, "Si kinsa ang inyong gipangita?" Sila miignon pag-usab, "Si Jesus nga Nazarethon." **8** Si Jesus mitubag, "Gisulituh ko na kamo nga ako. Busa kung nangitia kamo kanako, tugot silang molakaw." **9** Nahitabo kini aron matuman ang mga pulong nga iyang giington: "Si kinsa kadtong gihatag nimo kanako, walay usa nga nawala kanako." **10** Unya si Simon Pedro, nga adunay usa ka espada, naghulbot niini ug gitigbas ang sulugoon sa labaw nga pari ug naputol ang iyang tuong dalungan. Karon ang ngalan sa sulugoon mao si Malcus. **11** Si Jesus miignon kung Pedro, "Ibalik ang espada ngadto sa iyang sakuban. Dili ba nako imnon ang kupa nga gihatag sa Amahan kanako?" **12** Busa ang pundok sa mga sundalo, ug ang kapitan, ug ang mga opisyal sa mga Judio, midakop kung Jesus ug gigapos siya. **13** Gidala nila siya pag-una ngadto kung Annas, kay siya ang uganggong lalaki ni Caifas, nga mao ang labaw nga pari siyan nianang tuiga. **14** Karon si Caifas mao ang usa nga mihiatag ug tamburg sa mga Judio nga mas maayo nga ang usa ka tawo mamatay alang sa katawhan. **15** Si Simon Pedro misunod kung Jesus, ug ang usa pa ka disipulo. Karon kana nga disipulo nailihan sa labaw nga pari, ug misulod siya uban kung Jesus ngadto sa hawanahan sa labaw nga pari; **16** apan si Pedro nagtindog sa gawas sa pultahan. Busa ang laing usa ka disipulo, nga nailihan sa labaw nga pari, migawas ug nakiig-istorya sa babaeng tigbantay sa pultahan ug iyang gidala si Pedro pasulod. **17** Unya ang babaeng sulugoon, ang tigbantay sa pultahan, miignon kung Pedro, "Dili ba ikaw usab usa sa mga disipulo niining tawhana?" Siya miignon, "Dili ako." **18** Karon ang mga sulugoon ug mga opisyal nagtindog ditido, ug naghaling sila ug kalyao nga uling, kay tugnaw, ug nagpainit sila sa ilang kaugalingon. Si Pedro uban usab kanila, nagtindog ditido ug nagpainit sa iyang kaugalingon. **19** Unya ang labaw nga pari nangutana kung Jesus mahitungod sa iyang mga disipulo ug sa iyang pagpanudlo. **20** Si Jesus mitubag ngadto kaniya, "Dayag akong misulit sa kalibutan. Kanunay ako nagatudlo sa mga sinagoga ug sa templo diin ang tanan nga mga Judio magtigom. Wala akoy giington sa tago." **21** Nganong nangutana ka kanako? Pangutan-a kadtong mga nakadungog kanako mahitungod kung unsa ang akong giington. Pangitaa kining mga tawhana nga nasayod kung unsa ang akong giington." **22** Sa dihang miignon si Jesus niini, usa sa mga opisyal nga nagtindog ditido misumbag kang Jesus ug miignon, "Ingon niana ka ba motubag sa labaw nga pari?" **23** Si Jesus mitubag kaniya, "Kung nagsulti apan nga sayop, pamatud-i nga sayop, apan kung sakto, nganong imo akong gipasakitan?" **24** Unya si Annas nagdala kaniya nga ginaplos ngadto kung Caifas nga labaw nga pari. **25** Karon si Simon Pedro nagtindog ug nagpainit sa iyang kaugalingon. Unya ang mga tawo miignon kaniya, "Dili ba ikaw usab usa sa iyang mga disipulo?" Milimod siya ug miignon, "Dili ako." **26** Usa sa mga sulugoon sa labaw nga pari, nga parente sa tawo nga ang dalungan gitupol ni Pedro, miignon, "Dili ba nakit-an ko ikaw sa tanaman uban niya?" **27** Unya si Pedro milimod pag-usab, ug dihadhiha dayon ang manok mituktugaok. **28** Unya gidala nila si Jesus gikan kung Caifas ngadto sa palasyo sa gobernador. Kini sayo sa kabuntagon, ug

wala sila misulod sa palasyo sa gobernador aron nga dili sila mahugawan apan makakaon sa Pagsaylo. **29** Busa si Pilato migawas ngadto kanila ug miington, "Unsay pasangil nga inyong gidala batok niining tawhana?" **30** Sila mitubag ug miington kaniya, "Kung kining tawhana wala nagbuhat ug daotan, dili namo siya ihatag kanimo." **31** Busa si Pilato miington kanila, "Dad-a ninyo siya ug hukmi siya sumala sa inyong balaod." Ang mga Judio miington kaniya, "Dili kini subay sa balaod alang kanato ang pagpatay sa usa ka tawo." **32** Sila miington niini aron ang pulong ni Jesus matuman nga iyang gisulut aron sa pagpalia kung sa unsa nga matang sa karnatayon siya mamatay. **33** Unya si Pilato misulod pag-usab sa palasyo sa gobernador ug gitawag si Jesus ug miington siya kaniya, "Ikaw ba ang Hari sa mga Judio?" **34** Si Jesus mitubag, "Nagsulti ka ba gikan sa imong kaugalingon, o gisulutan ka ba uban mahitungod kanako?" **35** Si Pilato mitubag, "Dili ako Judio, ako ba?" Ang imong kaugalingong katawhan ug ang pangulong pari naghatag kanimo nganhi kanako. Unsa ang imong gibuhat?" **36** Si Jesus mitubag, "Ang akong gingharian dili dinihi niini nga kalibotan. Kung ang akong gingharian kabahin niining kalibotana, makig-away ang akong mga sulugon aron dili akto ihatag ngadto sa mga Iudio. Apan karon ang akong gingharian dili gikan dinihi." **37** Unya si Pilato miington kaniya, "Unya, ikaw usa ka hari?" Si Jesus mitubag, "Ikaw nag-ingon nga ako usa ka hari. Alang niining katuyoan natawo ako, ug alang niining katuyoan mianhi ako sa kalibotan aron sa pagsaksi sa kamatuoran. Ang matag-usa nga nahisakop sa kamatuoran maminaw sa akong tingog." **38** Si Pilato miington kaniya, "Unsa ang kamatuoran?" Sa dihang siya miington niini, siya migawas pag-usab sa mga Judio ug miington kanila, "Wala akoy nakita nga sala niining tawhana. **39** Apan aduna kamoy nabatasan nga ako magpaggawas ug usa ka tawo ngadto kaniryo sa Pagsaylo. Busa buot ba ninyo nga buhihan nako ang Hari sa mga Judio alang kaniryo?" **40** Unya misngit sila pag-usab ug miington, "Dili kining tawhana, apan si Barabbas." Si Barabbas usa ka kawatan.

19 Unya gipakuha ni Pilato si Jesus ug gipalatos siya. **2** Ang mga sundalo naghimo ug korona nga tunokon. Gibutang nila kini sa ulo ni Jesus ug gisul-oban siya ug dagtom-pula nga bisti. **3** Miadto sila kaniya ug miington, "Dayega, ang Hari sa mga Judio!" ug gikulata nila siya. **4** Ug unya migawas pag-usab si Pilato ug miington kanila, "Tan-awa, gidalan naku siya sa gawas alang kaninyo aron nga masayaran niinyo nga wala akoy nakita nga sala diha kaniya." **5** Busa migawas si Jesus, nagsuot siya ug korona nga tunokon ug dagtom-pula nga bisti. Unya miington si Pilato kanila, "Tan-awa kining tawhana!" **6** Busa sa dihang ang mga pangulong pari ug mga opisyal nakakita kung Jesus, naninggit sila ug miington, "Ilansang siya! Ilansang siya!" Miington si Pilato kanila, "Dad- siya niinyo ug kamoy maglansang kaniya, tungod kay wala akoy nakaplagan nga sayop diha kaniya." **7** Ang mga Judio mitubag kaniya, "Kami adunay balaod, ug sumala sa balaod kinahanglan siyang patyon tungod kay giangkon niya ngi siya ang Anak sa Dios." **8** Sa pagkadungog ni Pilato niining pulonga, misamot ang iyang kahadlok, **9** ug misulod siya pag-usab sa palasyo sa gobernador ug miington kung Jesus, "Taga diin ka man gikan?" Apan si Jesus wala mitubag kaniya. **10** Unya miington si Pilato kaniya, "Dili ka ba makigusli kanako? Wala ka ba masayod nga ako adunay gahom sa pagpalingsawas kanimo ug gahom sa pagpalansang kanimo?" **11** Mitubag si Jesus kaniya, "Wala kay bisan unsang gahom nganhi kanako gawas kung unsa ang gihatag kanimo gikan sa kahitas-an. Busa, siya nga nagtugyan kanako diha kanimo ang adunay dakong sala." **12** Tungod niini nga tubag, buhihan una siya ni Pilato, apan ang mga Judio naninggit nga nag-ingon, "Kung buhihan mo kining tawhana, dili ka higala ni Cesar: Ang tanan nga maghimo sa iyang kaugalingon isip nga hari kay batok kang Cesar." **13** Sa pagkadungog ni Pilato niini nga mga pulong, gidala niya si Jesus sa gawas ug milingkod siya sa hukmanan sa dapit nga gitawag ug "Ang daplin sa dalan," apan sa Hebreo, "Gabbatha." **14** Karon mao kadtio ang adlaw sa pagpangandam alang sa Pagsaylo, sa ika-unom nga oras. Miington si Pilato sa mga Judio, "Tan-awa, ania ang inyong hari!" **15** Naninggit sila, "Ipalayo siya! ipalayo siya; ilansang siya!" Miington si Pilato ngadto kanila, "Kinahanglan ba nga ilansang nako ang inyong hari?" Ang mga pangulong pari mitubag, "Kami walay laing hari gawas kang Cesar." **16** Unya gitahig na Pilato si Jesus ngadto kanila aron ilansang. **17** Unya gikuha nila si Jesus, ug migawas siya, nga nagpas-an sa krus alang sa iyang kaugalingon, ngadto sa dapit nga gitawag "Ang Dapit sa Kalabira," nga sa Hebreo gitawag nga "Golgota." **18** Gilansang nila si Jesus didto, ug uban kaniya ang duha ka laing tawo, usa sa matag kilid, uban kung Jesus nga anaa sa tunga. **19** Nagsulat

usab si Pilato ug usa ka ilhanan ug gibutang kini sa krus. Dido adunay nakasulat: SI JESUS NGA TAGA-NAZARET, ANG HARI SA MGA JUDIO. **20** Daghang mga Judio ang nakabasa sa maong ilhanan tungod kay ang dapit kung asa gilansang si Jesus duol sa siyudad. Ang ilhanan gisulat sa Hebreo, sa Latin, ug sa Griyego. **21** Unya ang mga pangulong pari sa mga Judio miington kang Pilato, "Ayaw isulat, 'Ang Hari sa mga Judio,' apan hinuon, 'Kining usa nga nag-ingon, 'Ako ang Hari sa mga Judio.'" **22** Si Pilato mitubag, "Kung unsa ang akong gisulat oko nang gisulat." **23** Human gilansang sa mga sundalo si Jesus, gikuha nila ang iyang bisti ug gitunga sa upat ka bahin; usa ka bahin alang sa kada sundalo, ug ang kupo. Karon ang kupo walay tinahan, hinabi gikan sa taas. **24** Unya nag-ingnanay sila sa matag-usa, "Dili nato kini gision, apan hinuon magripa kita alang niini aron makahukom kung si kinsa ang makapanag-iya niini." Kini nahatabo aron nga ang kasulatan matuman nga miington, "Ilang gibahinbahin ang akong bisti sa ilang kaugalingon; nag-ripa sila sa akong sinina." **25** Gibuhat sa mga sundalo kining mga butanga. Ang inahan ni Jesus, ang igoosong babaye sa iyang inahan, si Maria nga asawa ni Cleopas, ug si Maria Magdalena. Kini nga mga babaye nagtindog duol sa krus ni Jesus. **26** Sa dihang nakita ni Jesus ang iyang inahan ug ang disipulo nga iyang gihigugma nga nagtindog sa duol, miington siya sa iyang inahan, "Babaye, tan-awa, ang imong anak!" **27** Unya miington siya sa disipulo, "Tan-awa, ang imong inahan!" Gikan nianang orasa gidalan siya sa disipulo sa iyang kaugalingong panimalay. **28** Pagkahumon niini ni Jesus, tungod kay nasayod siya nga ang tanang butang nahingpit na, aron mahingpit ang kasulatan, miington, "Giuhaw ako." **29** Ang usa ka sudlanan nga puno sa aslom nga bino gibutang didto, busa nagbutang sila sa espomha nga puno sa aslom nga bino ngadto sa usa ka sungkod nga hisopo ug gitapataas kini ngadto sa iyang baba. **30** Sa dihang naihom na ni Jesus ang aslom nga bino, siya miington, "Natapos na." Giduko niya ang iyang ulo ug gitugyan ang iyang espiritu. **31** Unya ang mga Judio, tungod kini adlaw sa pagpangandam, ug aron nga ang mga lawas dili magpabilin sa krus sa adlaw nga Igpapahulay (kay ang adlaw nga Igpapahulay usa ka mahinundanong nga adlaw), gihango si Pilato ngi balion ang ilang mga til ug kuhao sila. **32** Unya ang mga sundalo miabot ug gibalil niila ang mga til sa unang tawo ug sa ikaduhang tawo nga gilansang uban kung Jesus. **33** Sa pag-abot nila kung Jesus, nakita nila nga siya patay na, busa wala na nila balia ang iyang mga til. **34** Bisan pa niana, ang usa ka sundalo miduslak sa iyang kilid gamit ang bangkaw, ug dihadha migawas ang dugo ug tubig. **35** Ang usa nga nakakita niini mipamatuo, ug ang iyang pagpamatuo tinuod. Nasayod siya nga ang iyang gisulit tinuod aron nga kamo usab motuo. **36** Kay kini nga mga butanga nahitabo aron matuman ang kasulatan, "Walay usa sa iyang mga bukog ang mabali." **37** Usab, ang laing kasulatan miington, "Sila magatan-aw kaniya nga ilang gidsulak." **38** Human niining mga panghitabo si Jose nga taga-Arimatea, sanglit usa siya ka disipulo ni Jesus (apan sa tago tungod sa kahadlok sa mga Judio) naghangyo kung Pilato nga kung mahimo iyang kuhao ang lawas ni Jesus. Gitugotan siya ni Pilato. Busa miadto si Jose ug gikuha ang iyang lawas. **39** Miadto usab si Nicodemus, siya nga kaniadto miadto kung Jesus sa pagkagabii. Gidala niya ang sinagol nga mira ug mga aloe, nga mikabat ug usa ka gatos ka litras ang kabug-aton. **40** Busa gikuha nila ang lawas ni Jesus ug gitupos kini sa lino nga panapton uban sa mga pahumot, ingon nga nabatasan sa mga Judio sa paglubong sa mga lawas. **41** Karon sa dapit nga siya gilansang didto adunay tanaman; ug sa maong tanaman adunay bag-o nga lubnganan nga wala pay tawo nga gilubong. **42** Tungod kay mao kadtio ang adlaw sa pagpangandam alang sa mga Judio ug tungod kay ang lubnganan duol lang, gilubong nila si Jesus didto.

20 Karon sa sayo sa unang adlaw sa semana, samtang ngitngit pa kini, miabot si Maria Magdalena didto sa lubnganan ug nakita niya ang bato nga naligd na gikan sa lubnganan. **2** Busa midagan siya ug miadto kung Simon Pedro ug sa laing disipulo nga hinginugma ni Jesus, ug miington siya kanila, "Gikuha nila ang Ginoo gikan sa lubnganan ug wala ako masayod kung diin nila siya gibutang." **3** Unya migawas si Pedro ug ang lain pang disipulo, ug miadto sila didto sa lubnganan. **4** Nagdungan sila ug panagan, ug ang laing disipulo midali pagdagan una kung Pedro ug nauna pag-abot didto sa lubnganan. **5** Ug sa iyang pagduko nakita niya ang mga panapton nga lino nga nahimutang didto, apan wala siya misulod. **6** Unya miabot si Simon Pedro sunod kaniya ug misulod sa lubnganan. Nakita niya ang panapton nga lino nga nahimutang didto, **7** ug ang panapton nga lino nga gitupos sa iyang ulo. Wala kini nabutang tapad sa panapton kondili nalain kini nga gipilo sa usa ka dapit. **8** Unya ang laing

disipulo, ang nauna nga miabot sa lubnganan, misulod usab, ug nakita niya ug mituo. **9** Kay hangtod nianang taknaa wala gihapon nila nasabti ang kasulatan nga mabanhaw gayod siya qikan sa mga patay. **10** Busa ang mga disipulo namauli sa ilang puluy-anan. **11** Apan mihilak si Maria nga nagtindog sa gawas sa lubnganan. Sa iyang paghihik, miduko siya aron sa pagtan-aw sa lubnganan. **12** Nakita niya nga naglingkod ang duha ka anghel nga nakaputi, ang usa anaa sa ulohan, ug ang usa atua sa tiilan diin gipahimutang ang lawas ni Jesus. **13** Miilong sila kaniya, "Babaye, nganong naghilik ka man?" Miilong siya kanila, "Tungod kay gikuha nila ang akong Ginoo, ug wala ako masayod diin nila siya gibutang." **14** Sa pagsulti niya niini, milingi siya ug nakita nga nagbargot si Jesus didto, apan wala siya makaila nga si Jesus kadtto. **15** Miilong si Jesus kaniya, "Babaye, nganong naghilik ka man? Kinsa man ang imong gipangita?" Naghunahuna siya nga siya mao ang magbalantay sa tanaman, busa miilong siya kaniya, "Sir, kung gikuha mo man siya, sultihii ako kung diin mo siya gibutang, ug kuhao ko siya." **16** Si Jesus miilong kaniya, "Maria." Milingi siya, ug miilong kaniya sa pinulongang Aramaico, "Rabboni," (nga nagkahulogan: "Magtutudo.") **17** Si Jesus miilong kaniya, "Ayaw ako ug hikapa, kay wala pa ako makaadto sa akong Amahan, apan adto ang akong mga kaigsoonan ug sultihii sila nga moadto ako didto sa akong Amahan ug inyong Amahan, ug sa akong Dios ug inyong Dios." **18** Miabot si Maria Magdalena ug gisuguinlan ang mga disipulo, "Nakita ko ang Ginoo," ug mao kining mga butanga ang iyang gisuliti kaniya. **19** Sa pagkagabii nianang adlawa, ang unang adlaw sa semana, ug sirando ang mga pultahan sa dapit kung diin nagpuoy ang mga disipulo tungod sa kahadlok sa mga Judio, miabot si Jesus ug mibarog taliwala kanila ug nagsuliti kanila, "Ang kalinaw maanaa kaninyo." **20** Sa pagsulti niya niini, gipakita niya kanila ang iyang mga kamot ug ang iyang kilid. Unya sa pagkakatao sa mga disipulo sa Ginoo, nangalipay sila. **21** Unya si Jesus miilong kanila pag-usab, "Ang kalinaw maanaa kaninyo. Inong nga gitapadala ako sa Amahan, busa ipadala ko usab kamo." **22** Sa pagsulti ni Jesus niini, gihuypan niya sila ug miilong kanila, "Dawata ang Balaang Espiritu." **23** Si bisan kinsang mga sala nga inyong pasaylooon, pasaylooon kini alang kanila; si bisan kinsang mga sala nga inyong huptan, pagahuptan usab sila. **24** Si Tomas nga usa sa napulog duha, nga gitawag ug Didymus, wala makuaban kanila sa pag-abot ni Jesus. **25** Pagkataodaodt ang ubang mga disipulo misugilon kaniya, "Nakita namo ang Ginoo." Miilong siya kanila, "Gawas kung makita ko ang inigian sa mga lansang sa iyang mga kamot, ug mabutang ko ang akong tudio sa inigian sa mga lansang, ug mabutang ang akong kamot diha sa iyang kilid, dili gayod ako motuo." **26** Pagkahuman sa ikawalo ka adlaw ang iyang mga disipulo anaa na usab sa sulod, ug nahiuban na si Tomas kanila. Miabot si Jesus samtang sirado ang mga pultahan, ug mibarog taliwala kanila, ug miilong, "Ang kalinaw maanaa kaninyo." **27** Unya giingnan niya si Tomas, "Ipaduol dinihi ang imong tudio, ug tan-awa ang akong mga kamot, ipaduol dinihi ang imong kamot, ug ibutang sa akong kilid, ayaw pagduduhduha, kondili pagmatiuohon." **28** Mitubag si Tomas ug miilong kaniya, "Akong Ginoo ug akong Dios." **29** Si Jesus miilong kaniya, "Tungod kay nakita mo na ako, mituo na ikaw. Bulahan kadtong wala makakita, apan mituo." **30** Sa kasamtangan nagbuhut pa si Jesus ug daghan pang mga katinggalahan diha sa atubangan sa mga disipulo, mga katinghalan nga wala gayod nahiulist niini nga kasulatan. **31** apan gisulat kini aron motuo kamo nga si Jesus mao ang Cristo, ang Anak sa Dios, ug nga sa pagtuo, makabaton kamo ug kinabuhi diha sa iyang ngalan.

21 Human niining mga butanga gipakita na usab ni Jesus ang iyang kaugalingon ngadto sa mga disipulo didto sa Dagat sa Tiberias. Gipakita niya ang iyang kaugalingon sa iginon niini nga paagi: **2** Nagkauban si Simon Pedro ug Tomas nga gitawag ug Didymus, Nataniel nga gikan sa Cana sa Galilea, ang mga anak nga lalaki ni Zebedeo, ug ang laing duha ka disipulo ni Jesus. **3** Miilong si Simon Pedro kanila, "Managat ako." Miilong sila kaniya, "Kami usab mouban kanimo." Nanlakaw sila ug misakay sa usa ka sakayan, apan wala gayod silay nakuha tibuk gabii. **4** Karon, sa dihang nagakabuntag na, si Jesus mibarog sa baybayon, apan ang mga disipulo wala makaila nga si Jesus diay kadtto. **5** Busa miilong si Jesus kanila, "Mga batan-ong lalaki, aduna ba kamoy makaon?" Mitubag sila kaniya, "Wala." **6** Miilong siya kanila, "Ihulog ang inyong pukot sa tuong babin sa sakayan, ug makakaplag kamo ug pipila." Busa gilabay nila ang ilang pukot, apan wala sila makaguyod niini tungod sa kadaghan sa isda. **7** Unya ang hinigugmang disipulo ni Jesus miilong kang Pedro, "Mao kana ang Ginoo." Sa pagkadungog ni Pedro nga ang Ginoo diay

kadto, gihikot niya ang iyang panggawas nga sapot (kay hubo man siya), ug milukso didto sa dagat. **8** Miduol ang ubang mga disipulo sa sakayan (kay dili pa man kaya sila layo sa yuta, mga 200 cubico), ug gibira nila ang pukot nga puno sa isda. **9** Sa pagkawas nila ngadto sa yuta, nakita nila ang hinaling didto ug sinugbang isda niini, uban ang tinapay. **10** Si Jesus miilong kanila, "Dad-a ang pipila sa mga isda nga inyong naukuha." **11** Misaka si Simon Pedro ug gibira ang pukot padulong sa yuta, nga puno sa dagkong isda; 153. Daghan kaya ang anaa, apan wala magisi ang pukot. **12** Si Jesus miilong kanila, "Paduol ug pamahaw." Walay mga disipulo nga misulay sa pagpangutana kaniya, "Kinsa ka?" Nasayod sila nga ang Ginoo kini. **13** Miduol si Jesus, mikuha sa tinapay, ug gihatag kini kanila, ug ang isda usab. **14** Mao kini ang ikatulog higayon nga gipakita ni Jesus ang iyong kaugalingon ngadto sa mga disipulo human siya mabanhaw gikan sa mga patay. **15** Pagkahuman nila ug kaon sa pamahaw, si Jesus miilong kang Simon Pedro, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako labaw pa sa tanan?" Miilong si Pedro kanila, "Oo Ginoo, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miilong kaniya, "Atimana ang akong karnero." **17** Miilong siya pag-usab sa ikatulog higayon, "Simon anak ni Juan, gihigugma mo ba ako?" Naguol si Pedro tungod kay si Jesus nangutana man kaniya sa makatulog higayon, "Gihigugma mo ba ako?" Miilong siya kanila, Ginoo, nasayod ka sa tanang butang, nasayod ka nga gihigugma ko ikaw." Si Jesus miilong kaniya, "Pakan-a ang akong karnero. **18** Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, sultihan ko ikaw, sa dihang batan-on ka pa, ikaw ra ang mosul-ob sa imong kaugalingon ug magalakaw bisan asa nimo gusto, apan inigatigulang na nimo, pagatuy-oron mo na ang imong mga kamot, ug ang laing tawo na ang mosul-ob sa imong bistig ug ang magadalad kanimo sa dapit nga dili mo gusto adtoan." **19** Karon gisulit kini ni Jesus aron sa pagpakita sa matang sa kamatayon nga si Pedro makapasidungo sa Dios. Human niya kini masulit, miilong siya kang Pedro, "Sundot kanako." **20** Milingi si Pedro ug nakita ang disipulo kansang hinigugma ni Jesus nga nagsasnod kanila; ang usa nga nagpauray sa dughan ni Jesus didto sa panihapon ug miilong, "Ginoo, kinsa ba ang magalibut kanimo?" **21** Nakita siya ni Pedro ug unya miilong kang Jesus, "Ginoo, unsa ba ang pagabuhaton niining tawhana?" **22** Si Jesus miilong kaniya, "Kung pagbuot nako nga siya magpabilin hangtod sa akong pagbalik, unsa may labot mo?" Sundot kanako." **23** Busa kining pamahayag mikaylap taliwala sa mga kaigsoonan, nga dili gayod mamatay ang maong disipulo. Apan si Jesus wala mosulti kung Pedro nga ang laing disipulo dili mamatay, kondili, "Kung pagbuot kong magpabilin siya hangtod sa akong pagbalik, unsa may labot mo?" **24** Mao kini ang disipulo nga nagpamatud ug mahitungod niining mga butanga, ug ang nagsulat niining mga butanga, ug nasayorn nato nga tinuod ang iyang pagpamatud. **25** Aduna usab daghan pang mga butang nga nabuhut ni Jesus. Kung isulat pa sa tagsa-tagsa, akong pangaggas nga bisan ang kalibutan mismo dili igo nga kasudlan sa basahon nga kinahanglan sulaton.

Mga Buhat

1 Ang nahauna kong sinulat nga basahon, O Teofilos, nagsugilong sa tanan nga gisugdan ni Jesus sa pagbuhat ug pagpanudlo, **2** hangtod sa adlaw nga gidiwas siya sa kahitas-an. Human niya sa paghatag ug sugo pinaagi sa Balaang Espiritu sa iyang pinili nga mga apostoles, **3** nga human sa iyang pag-antos mipakita siya kanila. Kay sulod sa 40 ka-adlaw kanunay siyang nagsakita kanila, nga nagsulti sa mga butang mahitungod sa gingharian sa Dios. **4** Sa dihang nakigitiomg siya uban kanila gisugo niya sila nga dili mobiya sa Jerusalem kondili hulaton ang saad sa Amahan, nga mahitungod niini, miuong siya, "Nadungog ninyo gikan kanako **5** nga si Juan sa pagkatinuod nagbawitismo sa tubig apan kamo pagabawitismohan diha sa Balaang Espiritu sa pipila ka mga adlaw." **6** Sa nagkatiomg na sila gipangutana nila siya, "Gino, mao na ba kini ang panahon nga ipasig-uli mo na ang gingharian ngadto sa Israel?" **7** Miuong siya kanila, "Gidili kaninyo ang pagkasayod sa takna o sa mga panahon nga gitagal sa Amahan pinaagi sa iyang kaugalingong pagbulot-an. **8** Apan magadawat kamo sa gahom, sa dihang ang Balaang Espiritu mokunsad kaninyo, ug kamo magasaksi kanako sa Jerusalem ug sa tibuk Judea ug Samaria, ug sa kinatumanan sa yuta." **9** Sa pagsulti ni Ginoong Jesus niining mga butanga, samtang sila nagtan-aw, siya gibayaw paitas, ug gisalipdan siya sa pangandong gikan sa ilang mga mata. **10** Samtang nagtitok sila pagayo sa langit sa iyang pagkayab, sa kalit lang, adun duha ka tawo nga nagbisti ug puti nga ngatindog uban kanila. **11** Miuong sila, "Kamong mga tawo sa Galilea, nganong nagtindog kamo dinihi nga naghangad sa langit? Kining Jesus nga gibayaw sa langit mabalik sa samang paagi sa pagkakita ninyo kaninyo padulong sa langit." **12** Unya namauli sila sa Jerusalem gikan sa Bikud sa Olibo, nga duol sa Jerusalem, nga may laktonon nga usa ka Adlaw'ng Igpapahulay. **13** Sa pag-abot nila, misaka sila sa tawas ng lawak, diin sila mag-abotan. Sila mao si Pedro, Juan, Santiago, Andres, Filipe, Tomas, Bartolomeo, Mateo, Santiago nga anak ni Alphaeus, Simon nga Zealot, ug si Judas nga anak ni Santiago. **14** Nagkahiisa silang tanan samtang sila makugihon nga nagpadayon diha sa mga pag-ampo. Lakip ang mga babaye ngya, si Maria nga inahan ni Jesus, ug ang iyang igsuon nga mga lalaki. **15** Niadtong mga adlawa mitindog si Pedro taliwala sa mga kaigsoonan, nga adunay 120 ka-tawo, ug miuong, **16** "Mga kaigsoonan, kinahanglan nga matuman gayod ang kasulatan, nga gisulti sa Balaang Espiritu kaniadto pinaagi sa baba ni David mahitungod kang Judas, nga migiya sa mga nagdakop kang Jesus. **17** Kay siya kauban man namo ug nagdawat usab sa iyang bahan sa mga kaayohan niining pagpangalagad." **18** (Karon kining tawhana nagpalit ug uma gikan sa kinitaan sa iyang daotang binuhatan. Unya siya nahulog nga nag-una ang ulo, ug ang lawas niya mibuto, ug ang tanan sulod sa iyang ginhawaan nakay-ag. **19** Ug kini nahibaloan sa tanan nga nagpuyo sa Jerusalem nga kadtong yutaa gitawag sa kaugalingon nilang pinulongan nga Akeldama, nga mao, Ang yuta sa dugo.) **20** Kay nahisulat kini sa basahon sa mga Salmo, "Tugot ang iyang yuta nga mahimong biniyaan, ug ayaw tugot nga adunay bisan kinsang tawo nga mopuyo diito. Ug tugot ang laing tawo nga magkuha sa iyang katungdanon sa pagkapangulo." **21** Busa kini kinahanglan nga ang mga tawong gikauban nato sa tanang higayon sa pagsulod ug paggula sa Ginoong Jesus taliwala kanato, **22** gikan pa sa pagbawitismo ni Juan hangtod sa adlaw nga siya gibayaw gikan kanato, usa niini gikinahanglan nga nakasaksi uban kanato sa iyang pagkabanhaw." **23** Gipaatubang nila sa unahan ang duha ka tawo, si Jose nga gitawag ug Barsabas kinsa gingilan usab ug Justo, ug si Matias. **24** Nag-ampo sila ug miuong, "Ikw, Gino, nakaila sa mga kasingkasing sa tanang tawo, busa ipadayag kung kinsa niining duha ang imong gipili." **25** aron sa pagpuli sa dapi niining pagpangalagad ug pagkaapostol sukad sa paglapas ni Judas aron sa pag-adto sa iyang kaugalingong dapit." **26** Ug nagripa sila kanila; ug ang ripa natunong kang Matias ug giisip siya nga kauban na sa napulo ug usa nga mga apostoles.

2 Sa dihang pag-abot sa adlaw sa Pentecostes silang tanan nagtitomg sa usa ka dapit. **2** Sa kalit adunay dahunog gikan sa langit nga sama kuskos ug sa huros sa hangin, nga milukop sa tibuk balay ngilang gilingkoran. **3** Dihay mipakita kanila nga dila ngilay nga miapod-apod kanila, ug milingkod sa matag usa kanila. **4** Silang tanan napuno sa Balaan nga Espiritu ug nagsugod sila ug suli sa nagkalain-laing pinulongan,

sumala sa gihatag sa Espiritu kanila. **5** Unya adunay mga Judio nga nagpuyo sa Jerusalem, mga diosnon nga tawo, nga gikan sa nagkalain-laing nasod ilalom sa langit. **6** Sa dihang nakabati sila sa saba kaayo, ang tanang tawo miduol ug naglibog tungod kay ang matag usa kanila misulti man sa kaugalingon nilang pinulongan. **7** Nahibulong sila nga nag-ingon, "Dili ba taga Galilea man kining mga tawhana nga misulti sa atong pinulongan?" **8** Ngano nga ato man silang madungog, matag usa sa atong kaugalingong pinulongan nga atong nadak-an? **9** Anaaya taga Partia ug taga Media ug taga Elam ug kadtong mipuyo sa Mesopotamia, sa Judea ug Capadocia, sa Ponto ug Asia, **10** taga Frigia ug taga Pamfilia, sa Ehipto ug uban pang dapit sa Libya sa Cirene, ug mga bisita gikan sa Roma, **11** mga Judio ug proselytes, Creta, ug taga Arabia, nadungog nato nga misulti sila at saong pinulongan mahitungod sa kabuhilongan mga buhat sa Dios." **12** Silang tanan natingala ug naglibog; sila nga ingnay sa matag usa, "Unsa bay buot ipasabot niini?" **13** Apan ang uban kanila nagbiay-biay ug nag-ingon, "Silang tanan puno sa bag-ong bino." **14** Apan si Pedro mitindog uban sa onse, sa kusog nga tingog, ug nag-ingon kanila, "Katawhan sa Judia ug kamong tanan nga nagpuyo sa Jerusalem, buot kung masayod kamo; paminaw kamo sa akong isulti. **15** Kining mga tawhana wala nangahubog sama sa inyong gituohan, kay kini ikatulong takna pa sa adlaw. **16** Apan kini ang gipamulong kaniadto pinaagi kang propeta Joel: "Mao na kini ang kataposan nga mga adlaw, 'Ang Dios nag-ingon, 'Ibubo ko ang akong Espiritu sa tanang katawhan, ang inyong mga anak nga lalaki ug babaye magna. Ug ang mga bat-an ngilala makakita ug mga panan-awon. Ug ang inyong mga tigulang ngilala magdamgo ug mga damgo. **18** Ingon man usab ang akong mga sulugoon ug ang akong mga sulugoon nga babaye niangan nga adlaw ako ng ibubo ang akong Espiritu, ug sila managna." **19** Ipakita ko ang katingalahan ibabaw sa kalangitan ug mga timaan sa kalibutan diniha sa ubos, dugo, kalayo, ug baga nga aso. **20** Ang adlaw mahimong kangit-ngit ug ang bulan mahimong dugo sa dili pa moabot ang talagsaong adlaw sa Gino. **21** Ang tanan nga mosangpit sa ngalan sa Gino maluwas." **22** Katawhan sa Israel, pamati-a kining mga pulonga: Si Jesus nga Nazarenon, ang tawo nga gipamatud-an sa Dios diha kaninuyo pinaagi sa dakong buhat ug katingalahan ug ilhanan nga gibuhut sa Dios pinaagi kaniya sa inyong taliwala, kamo sa inyong kaugalingon nahibalo na niini— **23** tungod sa gitakda nga plano ug kahibalo sa Dios, siya gitugyan, ug kamo, pinaagi sa kamot sa mga masinupakon sa baloed nga mga lalaki, gilansang siya sa krus ug gitapay; **24** siya nga gibanhanwa sa Dios, ug giwala ang kasakit sa kamatayon diha kaniya, tungod kay dili possibl nga siya magunitan sa kamatayon. **25** Kay si David misulti mahitungod kaniya, 'Ako nakakita sa Gino kanunay sa akong atubangan, tungod kay siya dinihi kanunay sa akong tuong kamot aron nga dili ako matarog. **26** Busa ang akong kasingkasing nagmalipayon kaayo ug ang akong dila naglipay. Unya, ang akong unod magpuyo nga masaligon. **27** Tungod kay wala mo man isalikway ang akong kalag ngadto sa Hades, Ug dili mo itugot nyo ang Usa ka Balaan madunot. (**Hadés g86**) **28** Imong gipadayag kanako ang dalan sa kinabuhi; imo akong gipuno sa kalipay uban sa imong panagway." **29** Mga igsuon, ako magasulti kaniyo nga maisugon mahitungod sa patriarka nga si David: siya namatay ug gilubong, ug ang iyang lubungan uban kanato niining mga adlawa. **30** Busa, siya usa ka propeta ug nasayod nga ang Dios nagsaad ug nanumpa ngadto kaniya nga gikan sa iyang kaliwat adunay maglingkod sa iyang trono. **31** Ug iya nang nalantawan kini ug nagahisgot mahitungod sa pagkabanhaw ni Cristo: wala siya gipasagdan diito sa Hades, ni ang iyang unod makita nga madunot. (**Hadés g86**) **32** Kining Jesus gibanhanwa siya sa Dios, Ug kitang tanan saksi. **33** Busa igsuon nga binayaw ngadto sa tuong kamot sa Dios ug nakadawat sa saad sa Balaang Espiritu gikan sa Amahan, siya nagbubo niini nga inyong makita ug madungog. **34** Kay si David wala mikayab sa langit, apan nag-ingon siya, "Ang Gino ug nag-ingon ngadto sa akong Gino, Lingkod sa akong tuong kamot." **35** Hangtud nga himunon ko ang imong kaaway nga tumbanan sa imong til." **36** Busa, pasagdi ang tibuk kabannahan sa Israel nga masayod nga ang Dios naghimo kaniya nga Gino ug Cristo, kining Jesus nga gilansang ninyo sa krus." **37** Sa dihang sila nakadungog niini silang tanan daw gitusok ang ilang kasingkasing, ug nag-ingon diito kang Pedro ug sa mga apostoles, "Mga igsuon, unsa man ang among buhaton?" **38** Ug si Pedro nag-ingon ngadto kaniya, "Paghinulok kamo ug pagpabawitismo, ang matag usa kaninyo, sa ngalan ni Jesu-Cristo alang sa kapasyaloan sa inyong mga sala, ug makadawat kamo ug gasa sa Balaang Espiritu." **39** Kay

alang kaninyo mao ang saad ug ngadto sa inyong mga kabataan ug alang niadtong naa sa halayo, sumala sa kadaghanon sa tawo nga pagatawon sa Ginoong Dios." 40 Daghan ang mga laing pulong nga siya nagsaksi ug nagsugyot kanila; siya miington, "Luwasa ang inyong kaugalingon gikan sa pagkadaotan niini nga kaliwanan." 41 Unya silang tanan midawat sa iyang mensahe ug naggapawbawismo, ug nianang adlawa adunay nadugang nga 3,000 ka mga kalag. 42 Nagpadayon sila sa pagtuon sa gitudlo sa mga apostoles ug sa pagpanagtitom, sa pagpikas-pikas ug tinapay ug sa pag-ampo. 43 Giabot ug kahadlok ang mga katawhan, ug daghang mga kahibulongan ug ilhanan ang nabuhut pinaagi sa mga apostoles. 44 Silang tanan nga nagtuu ngagiusa ug managsama sa tanan nga mga butang, 45 ug gibaligya nila ang ilang mga katigayonan ug ang ilang gipanag-iyahan ug giapud-apod kini kanila, sumala sa matag usa nga gikinahanglan. 46 Busa nagpadayon sila sa matag adlaw sa usa ka tumong ditto sa templo, ug sila nagpikas-pikas ug tinapay ditto sa ilang balay, ug nag-ambitay sila sa ilang mga pagkaon uban sa kalipay ug sa pagpaubos sa kasingkasing; 47 ug sila nagdayeg sa Dios ug nakabaton ug pabor sa tanan nga mga tawo. Sa matag adlaw gidugangan sa Ginoo ang ilang pundok sa mga tawo nga naluwas.

3 Karon si Pedro ug si Juan miadto sa templo sa oras sa pag-ampo, ang ikasiyam nga oras. 2 Usa ka tawo nga bakol sukad sa iyang pagkatawo, gidala sa matag adlaw ug gibutang ditto sa pultahan sa templo nga gitawag ug Matahom, aron makapangayo siya ug limos gikan sa mga tawo nga moadt sa templo. 3 Sa dihang nakita niya si Pedro ug si Juan nga mosulod sa templo, nagsakilmos siya. 4 Si Pedro ug si Juan mitutok kaniya ug miington, "Tan-awa kami." 5 Ang bakol mitan-aw kanila, ug nadahonan nga makadawat siya ug mga butang nga gikan kanila. 6 Apan si Pedro miington, "Plata ug bulawan walay akoa, apan kong unsa lang ang naa kanako, maoy ihatag ko kanimo. "Pinaagi sa ngalan ni Cristo Jesus nga taga Nazaret, lakaw." 7 Giquunitan ni Pedro ang iyang tuong kamot, ug gipatindog siya: ug dihadha ang iyang til ug mga lutahan nakabaton ug kusog. 8 Milukso, ug mitindog ang tawong bakol ug nagsugod siyag lakaw; misulod siya sa templo uban kang Pedro ug kung Juan, milakaw, naglukso-lukso, ug nagdayeg sa Dios. 9 Ang tanang mga katawhan nakakita kaniya nga naglakaw ug nagdayeg sa Dios. 10 Nabantayan nila nga kadtang mao ang tawo nga kanunay naglingkod ditto sa Matahom nga Ganghaan sa templo aron sa pagpakkilmos; ug napuno sila sa katingala ug kahibulong tungod sa kung unsa ang nahitabo kaniya. 11 Samtang siya migunit kung Pedro ug kung Juan, ang mga tawo nanagan paduol kanila sa dapit nga ginatawag ug Portico ni Solomon, uban sa dakong kahibulong. 12 Sa dihang si Pedro nakakita niini, siya mitubag sa mga tawo, "Kamo nga mga katawhan sa Israel, nganong natingala man kamo? Nganong nagtutok man kamo kanamo, ngatutu ba kamo nga kamo ang nakahimo kaniya sa pagpalakaw pinaagi sa among gahom o pagkadiosnon? 13 Ang Dios ni Abraham, ug ni Isaac, ug ni Jacob, ang Dios sa atong mga amahan, nga nagspasidungog sa iyang sulugoon siya sa Jesus. Nga mao ang inyong gitugyan ug gisalikway atubangan ni Pilato, sa dihang nakahukom siya nga siya iyang buhiyan. 14 Gisalikway ninyo ang Usa nga Balaan ug Matarong, ug inyong gipangayo nga maoy buhiyan ang mamumuno alang kaninyo. 15 Gipatay ninyo ang Prinsipe sa kinabuhi; nga gibanhan sa Dios gikan sa mga pataw; ug kita ang mga saksi niini. 16 Karon ang pagtuon sa iyahang ngalan maoy nakapalig-on niining tawhaha, nga inyong nakita ug nailhan. Oo, ang iyang pagtuong kung Jesus maoy naghatag kaniya ug hingpit nga kaayohan diha sa inyong atubangan. 17 Karon, mga igsoon, nasayod ako nga wala kamoy nahibaw-an, iginon usab sa gibuhat sa inyong mga pangulo. 18 Apan ang mga butang nga gisulit sa Dios pinaagi sa baba sa mga propeta, nga kinahanglan ang iyang Cristo moantos, iya ngan natuman karon. 19 Busa, paghinulsol, ug balik, aron ang inyong mga sala pagapapason, ug aron moabot ang mga hayagon sa paglig-on sa presensya sa Ginoo; 20 ug ipadala niya ang Cristo nga pinili alang kaninyo, nga si Jesus. 21 Siya nga mao ang anaa sa mga langit kinahanglan pagadawton ug magpabilin hangtod nga moabot ang takna sa pagpasig-uli sa tanang mga butang, nga sumala sa gipamulon sa Dios sa baba sa iyang mga balangang propeta sukad sa karaaang panahanon. (aion g165) 22 Si Moises nagaingon, 'Ang Ginoong Dios motuboy sa usa ka propeta nga sama kanako gikan sa inyong mga kaigsoonan. Magapatalinghog kamo sa tanang mga butang nga igasulti niya nganha kaninyo.' 23 Ug mahitabo nga ang matag-usa nga dili magapatalinghog sa maong propeta mapukan gayod diha sa mga katawhan. 24 Oo, ang tanang mga propeta gikan kung

Samuel ug hangtod niadtong nagsunod kaniya, tanan naghisgot, ug sila usab nagsulti niining mga adlawa. 25 Kamo ang mga anak sa mga propeta ug sa kasabotan nga gihimo sa Dios tali sa inyong mga katigulangan, iginon sila gisulit niya kung Abraham, 'Pinaagi sa imong binhi ang tanang pamilya sa kalibutan pagapanalanginan.' 26 Human gibanhan sa Dios ang iyang Alagad, gipadala siya una nganha kaninyo, aron nga panalanginan kamo ug motalikod kamo diha sa inyong pagkadaotan.

4 Samtang si Pedro ug si Juan nagsulti ngadto sa mga tawo, ang mga pari ug ang kapitan sa templo ug ang mga Saduseo miduol ngadto kaniila. 2 Nabalaka pag-ayo sila tungod kay si Pedro ug si Juan nagapanudlo sa mga tawo mahitungod kung Jesus ug nagmantala sa iyang pagkabuhaw gikan sa mga pataw. 3 Sila gidakop nila ug gibilang hangtod sa pagkabuntag, tungod kay gabii man niadtong tungora. 4 Apan daghan niadtong mga katawhan nga nakadungog sa maong mensahe nagtuu; ug ang kadaghanon nila nga mituo miabot ug 5,000 ka kalaklin-an. 5 Ug pag-abot sa sunod nga adlaw, ang mga pangulo, ug mga katigulangan, ug mga manunulat sa balacod, nagtigom ditto sa Jerusalem. 6 Si Annas nga pangulong pari atua ditto, si Caiafas, si Juan, ug si Alexander, ug ang tanan nga mga paryente sa pangulong pari. 7 Sa dihang anaa sila Pedro ug si Juan sa ilahang taliwala, ilang gipangutana sila, "Sa unsa nga gahom, ug sa unsa nga ngalan, kamo nakabuhut niini?" 8 Unya si Pedro, napuno sa Balaang Espiritu, nagsulti ngadto kanila, "Kamo nga mga pangulo sa katawhan, ug mga katigulangan, 9 kung kami niining adlaw inyong giimbistigar kalabot sa maayong buhat nga nahitabo niining usa ka tawo nga masakiton—kung sa unsang paagi kining tawhana naayo? 10 Angay kini ninyong mahibaw-an ug sa tanang katawhan sa Israel, nga pinaagi sa pangalan ni Cristo Jesus nga taga-Nazaret, nga inyong gilansang, apan gibanhan sa Dios gikan sa mga pataw—pinaagi kaniya kining tawhana nagbarog sa inyong atubangan nga himsog. 11 Si Cristo Jesus mao ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod apan maoy nahimong nag-unang patukoranon. 12 Wala nay laing tawo diin kita makabaton ug kaluwasan: kay wala nay laing ngalan ilalom sa langit, nga gikahatag ngadto sa mga katawhan, diin kita maluwas." 13 Karon sa dihang nakita nila ang kaisog ni Pedro ug ni Juan, ug ilang nahibaw-an nga sila mga yanong tawo lamang, ug wala makaeskewla, sila nangatingala, ug ilang nasayran nga sila Pedro ug Juan naukauban ni Jesus. 14 Ug tungod kay nakita man nila ang tawo nga naayo nga nagbarog uban nila, ang mga pangulo sa mga Judio wala gayos ikasulti batok kanila. 15 Apan human nila mando-i ang mga apostoles sa pagbiya sa pagantigom sa konseho, nagsabotsabot dayon sila. 16 Miington sila, "Unsay atong buhaton alang niining mga tawhana? Tungod kay ang kamatuoran sa nahitabong milagro nga ilang gibuhut nahibaw-an naman sa kadaghanan nga namuyo dinihi sa Jerusalem; kita dili makalimod niini. 17 Apan kini dili mokaylap ngadto sa kadaghanan, pasidian-an nato sila sa dili na pagusugilon niini nga pangalan ngadto kung bisan kinsa." 18 Gipatawag nila pag-usab si Pedro ug si Juan ug gimandoan nila sa dili na pagpanugilon ni pagpanudlo sa ngalan ni Jesus. 19 Apan si Pedro ug si Juan mitubag ug nag-ingon kanila, "Kung husto sa mata sa Dios ang pagtumon kaninyo o kaniya, kamo ang maghukom. 20 Tungod kay dili kami makatabang sa pagsulti kabahin sa mga butang nga among katiuk ug nadungog." 21 Human nila gipasid-an si Pedro ug si Juan, ila silang gipalakaw. Wala silay nakaplagan nga ikapasangil aron silotan sila, tungod kay ang tanang katawhan nagadayeg man sa Dios tungod sa nahitabo. 22 Ang tawo nga nakasinati sa milagro sa kaayohan nagaedad na ug kapin sa 40 ka tuig. 23 Human sila gibuhian, si Pedro ug si Juan namalik ditido sa ilang mga katawhan ug gisulit nila ang tanan nga giingon kanila sa mga pangulong pari ug sa mga katigulangan. 24 Sa dihang nadungog nila kini, gipatugbaw nila ang ilang mga tingog ngadto sa Dios ug nag-ingon, "Ginoo, ikaw ang nagbuhut sa kalangitan ug sa kalibutan ug sa dagat, ug ang tanan nga anaa niini, 25 ikaw nga pinaagi sa Balaang Espiritu, ug pinaagi sa baba sa among amahan nga si David nga imong alagad, nagaingon, 'Nganong nangasuko man ang mga Gentil nga kanasoran, ug ang mga katawhan nagahunahuna ug mga walay kapuslanan nga mga butang?' 26 Ang mga hari sa kalibutan nagkahiisa, ug ang mga nangulo niini nagkatigom batok sa Ginoo, ug batok sa iyang Usa nga Dinihogan." 27 Sa pagkatinuid, si Herodes ug si Poncio Pilato, uban sa mga Gentil ug sa mga katawhan sa Israel, nagtigom niini nga siyudad batok sa imong balaan nga sulugoon nga si Jesus, nga mao ang imong gidihogon. 28 Nagtigom sila aron buhaton ang tanan nga sa imong kamot ug sa imong pagbuot

mahitabo. **29** Ug karon Ginoo, tan-awa ang ilang mga pagpanghulga sa imong mga alagad aron mosulti sa imong pulong uban sa tanang kaisog. **30** Aron samtang ituy-od nimo ang imong mga kamot sa pag-ayo, ang mga ilhanan ug mga kahibulongan magakahitabo unta pinaagi sa ngalan sa imong balaan nga Alagad nga si Jesus." **31** Pagkumuman sa ilang mga pag-ampo, ang dapit nga ilang gitigomana nauyog, ug silang tanan napuno sa Balaang Espiritu, ug nagsulti sila sa pulong sa Dios uban sa kaisog. **32** Ang dakong ihap sa mga magtutuo nagkahiusa sa ilang kasingkasing ug sa ilang kalag: ug walay bisan usa kanila nga nagaingon nga ang mga butang nga iyang gipanag-iya iyaha lamang; kung dili, ilang gihiusahan ang tanan. **33** Uban sa dakong gahom ang mga apostoles napagpadayon sa ilang pagsangyaw sa ilang pagpamatuod mahitungod sa pagkabanhaw sa Ginoong Jesus, ug ang dakong grasya naa uban kanilang tanan. **34** Walay usa ka tawo nganha kanila nga nakulungan sa mga butang, tungod kay ang tanan nga dunay gipanag-iya nga titulo sa yuta o mga balay nagbaligya man niini ug ang halin sa mga butang nga ilang gibaligya. **35** ug gidala ngadto sa tiilan sa mga apostoles. Ug ilaha kining giapod-apod ngadto sa matag magtutuo, sumala sa ilahang panginahanlangan. **36** Si Jose, nga usa ka Levita, usa ka tawo gikan sa Cyprus, nga gihatagan ug ngalan nga Barnabas sa mga apostoles. (nga nagpasabot, Anak sa pagdasig). **37** Aduna siyay uma, ug iya kining gibaligya ug ang halin niini nga salapi gidala niya ngadto sa tiilan sa mga apostoles.

5 Karon adunay usa ka tawo nga ginganlan ug Anarias, kauban ang iyang asawa nga si Safira, nga nagbaligya sa ilang katigayonan, **2** ug iyang gitagoan ang ubang halin nga salapi (ang iyang asawa nasayod niini), ug gidala ang laing babin ug gibutang kini diha sa tiilan sa mga apostoles. **3** Apan si Pedro miilong, "Anarias, nganong gitugotan man nimo si Satanas nga gilukop ang imong kasingkasing sa pagpamakak sa Balaang Espiritu ug sa pagkuha sa laing babin sa halin sa yuta? **4** Samtang kini wala pa mahalin, wala ba kini magpabilin sa imong pagpanag-iya? Ug human kini mahalin, wala ka ba kina batutogod niini? Giunsa nimo paghunahuna kining butanga sa imong kasingkasing? Ikaw wala namakak sa tawo, apan sa Dios. **5** Sa pagkadungog niining mga pulonga, si Anarias natumba ug namatay siya. Ug dakong kahadlok ang miabot niadtong tanan nga nakadungog niini. **6** Ang mga batan-ong lakali miadto sa atubangan ug gitupos siya, ug ilang gidala siya sa gawas ug gilubong. **7** Human ang tulok ka oras, ang iyang asawa misulod, walay kasayoran unsa ang nahitabo. **8** Si Pedro miilong kaniya, "Sulitih ako kung imo ba gayod gibaligya ang yuta sa dakong kantidad." Siya mitubag, "Oo, sa dakong kantidad." **9** Unya si Pedro miilong kaniya, "Giunsa kini nga kamo nagkauyon sa pagsulay sa Espiritu sa Ginoo? Tan-awa, ang mga tiil niadtong mga tawo nga naglubong sa imong bana ania sa pulitan, ug ilia kangi dayongan pagawas." **10** Siya sa kait dayon natumba sa iyang tiilan, ug namatay siya, ug ang mga batan-ong lakali misulod ug naktita siya nga namatay na; ilia siyang gidayongan pagawas ug siya gilubong tapad sa iyang bana. **11** Miabot ang tumang kahadlok sa tibuk simbahan, ug sa tanan nga nakadungog niining mga butanga. **12** Daghang mga timaillhan ug mga kahibulongan ang nahitabo taliwala sa mga tawo pinaagi sa mga kamot sa mga apostoles. Silang tanan nagkahiusa sa portico ni Solomon. **13** Apan walay bisankinsa nga adunay kaisog sa pag-apil kanila; apan, ang mga tawo adunay taas nga pagtamod kanila. **14** Sa gihapon ang mga magtutuo nagkadugang pagkadaghan ngadto sa Ginoo, kadhaghanan sa mga lakali ug mga babaye, **15** busa ilang gidala ang mga masakiton didto sa mga kadalanan ug gipahigda nila sa mga lingkoranan, aron sa paglalab ni Pedro pinaagi sa iyang anino malandongan ang uban kanila. **16** Aduna usab miabot nga dakong panon sa mga tawo gikan sa mga lungsod nga nakalibot sa Jerusalem, ug nagdala sa masakiton ug kadtong gisuldan sa hugaw nga espiritu, ug silang tanan nangayo. **17** Apan ang labaw nga pari mibarog, ug kadtong tanan nga uban kaniya (nga pundok sa mga Saduseo); ug silang tanan napuno sa kasina, **18** ug gidakop nila ang mga apostoles, ug gibutang sila sa pangpubliko nga bilanggoan. **19** Apan panahon sa kabaghi-on giabrihan sa anghel sa Ginoo ang pultahan sa bilanggoan ug gipagawas sila, ug miilong, **20** "Lakaw, barog didto sa templo ug usulti sa mga tawo ang mahitungod niining pulong sa Kinabuhi." **21** Sa dihang sila nakadungog niini, sila misulod didto sa templo sa pagkabanagbang ug nagtudlo. Apan ang labaw nga pari miabot, ug kadtong uban kaniya, ug gipatawag ang konseho, ug ang tanan nga mga pangulo sa mga tawo sa Israel, unya nagpadala ug tawo sa bilanggoan aron sa pagkuha sa mga apostoles. **22** Apan ang mga opisyal miadto didto sa bilanggoan ug wala silay nakaplagan,

ug namalik sila ug nagsugilon, **23** "Nakita namo ang bilanggoan nga sirado pag-ayo ug ang mga guwardiya nagbarog sa pultahan, apan sa among pag-abli niini, wala kami bisan usa nga nakaplagan sa sulod." **24** Karon sa dihang ang kapitan sa templo ug ang pangulo sa mga pari nakadungog niining mga pulonga, sila nalibog pag-ayo mahitungod kanila kung unsa ang mahitabo unya. **25** Unya adunay miabot ug miuongan kanila, "Ang tawo nga inyong gibutang sa bilanggoan nagbarog didto sa templo ug nagtudlo sa mga tawo." **26** Busa ang kapitan mikuyog sa mga opisyal, ug gidalila pagbalik, apan wala sila hilabti, kay sila mahadlok nga pagabatohan sa mga tawo. **27** Sa dihang nadala na nila sila, ila silang gipalingkod sa atubangan sa konseho. Ang labaw nga pari gisukitsukit sila, **28** nga nag-ingon, "Kami hugot nga nagsugo kaninyo nga dili magtudlo niining pangalana, apan, inyong giukop ang Jerusalem sa inyong pagtudlo, ug naninguha nga inyo kaming lambigiton sa kamatayon niining tawhana." **29** Apan si Pedro ug ang mga apostoles mitubag, "Kinahanglan kami nga motuman sa Dios hinunay kuon sa tawo. **30** Ang Dios sa atong katigulangan nagbanhaw kang Jesus, nga inyong gipatay, pinaagi sa pagbitay sa kahoy. **31** Gibayaw siya sa Dios siya iyang tuong kamot aron mahimong Prinsipe ug Manluluwas, alang sa paghinulsol sa Israel, ug kapasylano sa mga sala. **32** Kami ang mga saksi niining mga butanga, ug ang Balaang Espiritu usab, nga gihatag sa Dios niadtong nagtuman kaniya." **33** Sa dihang nakadungog ang mga miyembre sa konseho mahitungod niini, sila naglagot ug buot nilang patyon ang mga apostoles. **34** Apan ang Pariseo nga ginganlan ug Gamaliel, usa ka magtutudlo sa balaod, nga gipasidungan sa tanang mga tawo, mibarog ug nagsugo nga ang mga apostoles ibutang sa gawas sa makadyot. **35** Unya miilong siya ngadto kanila, "Mga tawo sa Israel, hatagi ug pagtagad ang inyong gitanyag nga buhaton niining mga tawhana. **36** Kay kaniadtong nga mga kapanaahanon, si Teudas mitungha nga nag-angkon nga siya inila, ug pipila ka mga tawo, miabot ug mga upat ka gatos, ang mikuyog kaniya. Gipatay siya, ug ang tanan nga sumusunod niya nagkatiabulaug ug nangawala. **37** Sunod niining tawhana, si Judas nga taga Galilea nagbarog sa adlaw sa pagpanglista ug nagdani ug mga tawo nga mokuyog kaniya. Ug siya usab namatay, ug ang tanang sumusunod kaniya nagkatiabulaag. **38** Karon ako magsulti kaninyo, palayo gikan niining mga tawhana ug pasagdi sila, kung kini plano o buhat sa tawo, kini pagalaglagon. **39** Apan kung kini iya sa Dios, kamo dili makahimo sa paglaglag kanila; inyong mahibaloan nga kamo nakig-away batok sa Dios." Busa sila nadani. **40** Unya ilang gitawag ang mga apostoles pasulod ug gibulan sila ug gimandaon sila nga dili sa mosulti sa ngalan ni Jesus ug gitugotan sila nga manglakaw. **41** Ilang gibiiyan ang konseho nga malipayon ug nag-isip nga takos sa pag-antos sa kaulawan alang sa Ngalan. **42** Ug sa matag adlaw, sa templo ug sa pag-antos kabalayan, nagpadayon sila sa pagpanudlo ug pagsangyaw nga si Jesus mao ang Cristo.

6 Karon niining mga adlawa, sa dihang ang gidaghanon sa mga disipulo nagkadaghan, nagsugod ang reklamo sa mga Judio sa Gresya batok sa mga Hebreohanon, tungod kay ang ilang mga balo gikalimant sa matag adlaw nga pag-apod-apod sa pagkaon. **2** Ang napulo ug duha ka mga apostoles mitawag sa pundok sa mga disipulo ngadto kanila ug miilong, "Dili kini makatangganan alang kanamo sa pagpaundang sa pulong sa Dios aron sa pag-andam sa mga kan-anan. **3** Kinahanglan magpili kamo, mga kaigsoonan, ug pito ka mga tawo taliwala kaninyo, mga tawo nga maayo ang kadunggan, puno sa Espiritu ug kaalam, kansang atong pilion ibabaw niini nga gimbuhaton. **4** Kay alang kanamo, kanunay kami magpadayon sa pag-ampo ug pagpamohat sa pulong." **5** Ang ilang mga pamahayag nakapahimutot sa tibuk kawatahan. Busa gipili nila si Esteban, usa ka tawo nga puno sa pagtuo ug Balaang Espiritu, ug si Filipe, Procorus, Nicanor, Timon, Parmenas, ug Nicolaus nga usa ka proseletes nga gikan sa Antioquia. **6** Ang mga magtutuo nagdala niining mga tawhana atubangan sa mga apostoles, nga nag-ampo ug unya nagtapon sa ilang mga kamot ngadto kanila. **7** Busa ang pulong sa Dios mitubo; ug ang gidaghanon sa mga disipulo nanaghan pag-ayo didto sa Jerusalem; ug ang dakong gidaghanon sa mga pari nahimong nagmatinumanon sa pagtuo. **8** Karon si Esteban, nga puno sa grasya ug gahom, nagbuhat sa daghang mga katingalan ug ilhanan taliwala sa katawhan. **9** Apan adunay nanagtindog nga pipila ka mga tawo nga sakop sa sinagoga nga gitawag ug ang sinagoga sa Libertino, sa mga taga Cirene ug mga taga Alexandria, ug ang pipila nga gikan sa Cilicia ug Asya. Kining mga tawhana nakiglantugi kang Esteban. **10** Apan wala sila makadaog batok sa kaalam ug sa Espiritu nga

nag-urban kang Esteban sa iyang pagpamulong. **11** Unya sa tago sila nagdani sa pipila ka mga tawo nga miington, "Nakadungong kami nga si Esteban nagsulti ug mapasisipalaong pulong batok kang Moises ug batok sa Dios." **12** Gipagubot nila ang katawhan, mga kadagkoan, ug ang mga manunulat sa balaod, ug giatubang nila si Esteban, gidakop siya ug gidala siya sa hukmanan. **13** Nagdala sila ug bakakong mga saksi, nga miington, "Kining tawhana wala mohunong sa pagpamulong batok niining balaang dapit ug sa balaod. **14** Kay nadungong namo siya nga nag-ingon nga si Jesus nga taga Nazaret magaguba niining dapita ug mag-usab niining mga nabatasan nga gihatag kanato ni Moises. **15** Ang matag usa nga naglingkod didto sa hukmanan mitutok kaniya ug nakita nga ang iyang dagway sama sa dagway sa usa ka anghel.

7 Ang labaw nga pari miington, "Tinuod ba kining mga butanga?" **2** Si Stefen mitubag, "Mga igsoon ug mga amahan, pamati kamo kanako:

Ang Dios nga mahimamont nagpaktika sa atong amahan nga si Abraham kadtong atua siya sa Mesopotamia, sa wala pa siya nagpuyo sa Haran; **3** miington siya kaniya, "Pagbiya sa imong yuta ug kaparentihan, ug lakaw ngadto sa dapit nga akong ipakita kanimo. **4** Busa mibiya siya sa yuta sa taga-Caldean ug nagpuyo sa Haran; gikan didto, human mamatay ang iyang amahan, gida siya sa Dios niining yutaa, din kamo nakapuyo karon. **5** Wala siyay gihatag nga panulondon kaniya, wala, bisan igo lang nga matindoran sa til. Apan siya nagsaad— bisan ug si Abraham wala pa gayoy anak—ngaa iyang ihatag ang yuta isip usa ka panag-iyahon alang kaniya ug sa iyang kaliwanan nga mosundot kaniya. **6** Ang Dios nakigsulti kaniya sama niini nga paagi, nga ang iyang katiawat mopyo sa mubo nga panahon sa langyong nga yuta, ug ang mga lumulupyo didto pagahimuon silang ulipon ug motagad kanila ug dili maayo sulod sa 400 ka tuig. **7** 'Ug akong pagahukman ang nasod dlin sila mahimong mga ulipon,' miington ang Dios, 'ug pagkahuman niana sila mogawas ug mosimba kanako niining dapita.' **8** Ug gihatag niya kung Abraham ang kasabotan sa pagtuli, busa si Abraham nahimong amahan ni Isaac ug gituli niya siya sa ikawalo nga adlaw; Si Isaac nahimong amahan ni Jacob, ug si Jacob amahan sa dose ka patriarka. **9** Ang patriarka gidumalahan sa ilang kasina batok kang Jose ug gibaligya siya sa Ehipto, ug ang Dios miuban kaniya, **10** giluwus siya sa tanan niyang katidsanan, ug gihatagan siya ug pinasahi nga pagtagad ug kaalam sa atubangan sa Paraon, nga hari sa Ehipto. Gihimo siya sa Paraon nga gobernador sa Ehipto ug sa tibuk niyang panimalay. **11** Unya miabot ang kagutom ug dakong katidsanan sa tibuk Ehipto ug Canaan: ug ang atong mga amahan walay nakaplagan nga pagkaon. **12** Apan sa dihang nakadungog si Jacob nga adunay trigo sa Ehipto, gipadala niya sa unang higayon ang atong mga katigulangan. **13** Sa ikaduhang nga higayon, nagaipaila na sa iyang kaugalingon si Jose sa iyang mga igsoon; ug nailhan sa Paraon ang pamilya ni Jose. **14** Gipapauli ni Jose ang iyang mga igsoon aron sultihan si Jacob, ang iyang amahan, nga moadto sa Ehipto, kauban ang iyang mga paryente, 75 ka tawo tanan. **15** Mao nga si Jacob milugsong sa Ehipto; unya siya namatay, siya ug lakun na ang atong mga katigulangan. **16** Gidala sila sa Shechem ug gibutang sa lubnganan nga napalit ni Abraham sa plata nga kantidad gikan sa mga anak ni Hamor sa Shechem. **17** Samtang ang panahon sa gisaad nagkaduol na sama sa gisaad sa Dios kang Abraham, ang mga tawo midako ug nanaghan sa Ehipto, **18** hangtod nga adunay mitungha nga laing hari sa Ehipto, usa ka hari nga wala makala kung Jose. **19** Kini nga hari gilimbongan ang atong katawhan ug gidaogdaog ang atong mga katigulangan, gipanglabay nila ang ilang mga gagmayabat aro aro dili sila mabuh. **20** Niana nga panahon si Moises natawo; siya ambungan gayod kaayo atubangan sa Dios ug giatiman sa tulo ka bulan sa puloy-anan sa iyang amahan. **21** Sa dihang gilabay siya sa gawas, gikuhya siya sa anak nga babaye sa Paraon ug giatiman siya ington nga iyang anak. **22** Natudloan si Moises sa tanan nga nahiawban sa mga Ehiptohanon; ug siya gamhanan sa iyang mga pulong ug mga buhat. **23** Apan pagtungtong niya sa edad nga 40, miabot sa iyang kasingkasing nga susihon ang kahimtang sa iyang mga kaigsoonan, ang mga anak sa Israel. **24** Pagkakita ni Moises nga gidaogdaog ang usa ka Israelita, gipanipaldan niya kini ug gipanimaslan gikan sa Ehiptohanon nga maoy nagdaogdaog pinaagi sa pagpuspus niini: **25** naghunahuna siya nga ang iyang mga kaigsoonan makasabot nga giluwus sila sa Dios pinaagi sa iyang kamot, apan wala sila makasabot. **26** Sa sunod nga adlaw miduol siya sa mga Israelita samtang sila nag-away; gisulayan niya sila ug husay; miington siya, 'Mga sir, managssoon kamo; nganong buhatan man ninyo ug sayop ang usag usa?' **27** Apan ang usa nga maoy nakabuhat ug sayop sa

iyang silingan gituklod siya, ug miington, 'Kinsa ang naghatag kanimo ug katugod nga magmundo ug maghukom kanamo?' **28** Buot ba nimong patyon ako, sama sa pagpatay nimo sa Ehiptohanon kagahapon?' **29** Nibiya si Moises palayo human niya kini madungog; nahimo siyang langyaw sa yuta sa Midian, diin siya nahimong amahan sa duha ka anak nga laalaki. **30** Paglabay sa 40 ka tuig, adunay usa ka anghel nga miapakita kaniya sa kamingawan sa Bungtod sa Sinai, sa usa ka nagdilaab nga kalyao sa gamay nga kahoy. **31** Pagkakita ni Moises sa kalyao, natingala siya sa iyang nakita; sa dihang gidiuol niya kini ug gisusi, ang tingog sa Gino miington, **32** 'Ako ang Dios sa imong mga amahan, ang Dios ni Abraham, ni Isaac, ug ni Jacob.' Nangurog si Moises ug wala gayod siya nisulay ug tan-aw. **33** Ang Gino misulit kaniya, 'Huboa ang imong sandalyas, kay kining dapit nga imong gibarogan balaan. **34** Nakita ko na gayod ang kalisdanan sa akong katawhan nga atua sa Ehipto; Nadungong ko ang ilang pag-agulo, ug mikanaog ako aron luwason sila; mao nga duol ngari, kay ipadala ko ikaw sa Ehipto.' **35** Kining Moises nga ilang gisalikway, sa dihang sila miington nga, 'Kinsa ang naghimo kanimo nga mahimong usa ka magmamundo ug usa ka maghukom?'—siya ang gipadala sa Dios nga mangulo ug moluwas. Gipadala siya pinaagi sa kamot sa anghel nga nagpaktika kang Moises sa gamay nga kahoy. **36** Nangulo kaniila si Moises pagawas sa Ehipto, pagkahuman niya ug buhat ug mga milagro ug ilahan sa Ehipto, sa Pula nga Dagat, ug sa kamingawan sa sulod sa 40 ka tuig. **37** Mao usab kini ang Moises nga miington sa katawhan sa Israel, 'Magpabarog ang Dios ug usa ka propeta alang kaninyo gikan sa inyong mga kaigsoonan, usa ka propeta sama kanako.' **38** Kini mao ang tawo nga anaa sa panagtigom sa kamingawan kauban ang mga anghel nga nakigsulti kaniya sa Bungtod sa Sinai. Kini mao ang tawo nga kauban sa atong katigulangan; kining tawhana ang nakadawat ug buhing mga pulong aron ipadaya kung. **39** Kini mao ang tawo nga wala gisunod sa atong mga katigulangan; ilaha siyang gituklod palayo kanila, ug ang ilang kasingkasing nibalik ngadto sa Ehipto. **40** Nianang panahona miington sila kung Aaron, 'Himo kami ug diosdios nga mangulo kanamo. Kini nga Moises, nga maoy nangulo sa atong kagawaasan sa Ehipto, wala na kami makabalo kung unsa ang nahitabo kaniya.' **41** Mao nga naghimo sila ug nating baka niadtong panahona ug nagdala ug halad sa diosdios, una naglipung tundog sa binuhat sa ilang mga kamot. **42** Apan ang Dios mibiya ug gitugyan sila nga moalagad sa binuhat sa langit; ington sa nahisulat sa libro sa mga propeta, 'Naghalaad ba kamo kanako ug gitapay nga mapintas nga mananap ug uban pang mga halad sulod sa 40 ka tuig sa kamingawan, panimalay sa Israel?' **43** Gidawat ninyo ang tolda ni Molec ug ang bituon sa diosdios nga si Repan, ug ang mga larawan nga inyong gibuhat aron mosimba kanila: Ug dalhon ko kamo sayo pa sa Babilonia.' **44** Ang atong mga katigulangan adunay tolda sa pagpamatuod sa kamingawan, sama sa gimando sa Dios sa dihang nakig-istorya siya kung Moises, nga kinahanglan niyang buhaton kini sama sa iyang nakita. **45** Kini mao ang balongbalong nga gida sa atong katigulangan sa atong yuta pinaagi kung Joesue. Kini nahitabo sa dihang sila misulod sa tanang gipanag-iyahon sa maong mga nasod, nga gipapahawa sa Dios atubangan sa atong mga katigulangan. Sama kini niini handot sa kapanahonan ni David, **46** nga nakakaplag ug kaluyo sa mata sa Dios; nangayo siya ug usa ka puloy-anan alang sa Dios ni Jacob. **47** Apan gibuhitan ni Solomon ug balay ang Dios. **48** Ngani, ang Labing Halangdon wala magpuyo sa mga balay nga binuhat lamang sa mga kamot; sama sa giingon sa propeta, **49** 'Ang langit ang akong trono, ug ang yuta ang tumbanan sa akong tiil. Unsa nga matang sa balay ang imong matukod alang kanako?' miington ang Gino: 'O diin man ang dapit nga ako makapahulay?' **50** Dili ba ang akong kaugalingong kamot man ang nagbuhat niining mga butanga?' **51** Kamong mga tawo nga gahi ug liog ug wala natuli ang kasingkasing ug dalunggan, kanunay kamong nagdumili sa Balaang Espiritu; sama lamang ang inyong binuhatan sa binuhatan sa inyong mga katigulangan. **52** Kinsa sa mga propeta ang wala gilutos sa inyong mga katigulangan? Gipatay nila ang propeta nga miabot sa wala pa niabot ang Usa ka Matarong; ug kamo nahimo na usab nga magbubudi ug mamumuno kaniya, **53** kamong mga tawo nga nakadawat sa balaod nga gipatukod sa mga anghel, apan wala ninyo kini gitipigan.' **54** Karon sa dihang nakadungog ang mga miyembra sa konseho niining mga butanga, nahiwa ilang kasingkasing, ug mikagot sa ilang mga ngipon ngadto kung Stefen. **55** Apan siya, naga puno sa Balaang Espiritu, mihangad sa langit ug nakita ang himaya sa Dios; ug iyang nakita si Jesus nga nagtindog sa tuo nga kamot sa Dios. **56** Miington si Stefen, "Tan-awa, nakita ko ang langit

nga naabli, ug ang Anak sa Tawo nagtindog sa tuo nga kamot sa Dios. **57** Apan ang mga miyembro sa konseho misinggit sa makusog, ug nanampong sa ilang mga dalungan, unya dalidali nga miduol kaniya; **58** gipapahawa nila siya pagawas sa siyudad ug gibato: ug gipamutang sa mga saksi ang ilang pangawas nga mga sinina sa tilan sa batan-ong lalaki nga ginganlan ug Saulo. **59** Samtang gibato nila si Stefen, nagsangpit siya sa Dios ug miuong, "Ginoong Jesus, dawata ang akong espiritu." **60** Miluhod siya ug misangpit sa makusog nga fingog, "Gino, ayaw sila pakasad-a niining mga butanga." Samtang gisulti niya kini, natulog siya.

8 Si Saulo nag-uyon babin sa iyang kamatayon. Busa didto nagsugod niadtong adlawa ang usa ka dako kaayong paglutos batok sa simbahan sa Jerusalem; ug ang mga magtutuo nagkatibulaag sa tibuok nga mga rehiyon sa Judea ug sa Samaria, gawas sa mga apostoles. **2** Ang mga mainampuna nga tawo naglubong kang Estefen ug nagbuhut ug hilabihang pagbantog ngadto kaniya. **3** Apan si Saulo nagdaot ug mayo sa simbahan; siya miadto sa matag kababayahan ug gipangguyod pagawas ang mga lalaki ug mga babaye, ug gibutang sila didto sa bilanggoan. **4** Apan ang mga magtutuo nga nagkatibulaag milakaw aron sa pagsangyaw sa pulong. **5** Si Felipe miadto didto sa siyudad sa Samaria ug nagmantala kanila mahitungod kang Cristo. **6** Si dahan ang panon sa mga katawhan nakabati ug nakakita sa mga timaillhan nga gibuhut ni Felipe, sila naminaw pag-ayo ug naghiusa kung unsa ang iyang giingon. **7** Tungod kay gikan sa daghang mga katawhan nga anaa kanila, ang mahugaw nga espiritu migula dungan sa makusog nga paghilak; ug daghang paralitik ug bakol nga mga tawo ang nanga-ayo. **8** Ug didto adunay dakong kalipay niadtong nga siyudad. **9** Apan adunay usa ka tawo sa siyudad nga ginganlan ug Simon, nga sa bag-o lang nagabuhut ug pagpamarang; iyang gipahibulog ang mga katawhan nga taga-Samaria, samtang nag-angkon nga siya usa ka mahinundanong nga tawo. **10** Ang tanan nga mga Samaritanhon, gikan sa pinakaubos ngadto sa pinakataas, namati pag-ayo kaniya; sila miuong, "Kining tawhana ang gahom sa Dios ug gitawag nga Bantogan." **11** Sila namati kaniya, tungod kay siya nagaahibulog man kanila sa dugay na kaayo nga panahon sa iyang mga pagpamarang. **12** Apan sa dihang sila nagtu kung unsa ang gisangyaw ni Felipe mahitungod sa ebanghelyo sa ginghamian sa Dios ug ang pangalan ni Jesu Cristo, sila nabawtismohan, babaye ug lalaki. **13** Ug si Simon usab sa iyang kaugalingon nagtuo: human siya nabawtismohan, siya nagpadayon kauban ni Felipe; sa dihang siya nakakita sa mga timaillhan ug dagkong mga butang nga nabuhut, siya nahibulong. **14** Karon sa dihang ang mga apostoles sa Jerusalem nakadungog nga ang Samaria nakadawat na sa pulong sa Dios, sila nagpadala kanila ni Pedro ug ni Juan. **15** Sa dihang sila naglugsong, sila nag-ampo alang kanila, nga ilang madawat ang Balaang Espiritu. **16** Tungod kay hangtod niana nga takna, ang Balaang Espiritu wala pa man mikunsad ni bisan kinsa kanila; sila nabawtismohan lamang sa ngalan ni Ginoong Jesus. **17** Unya si Pedro ug si Juan nagbutang sa ilang mga kamot ngadto kanila, ug ilang nadawat ang Balaang Espiritu. **18** Karon sa dihang si Simon nakakita nga ang Balaang Espiritu mahatag pinaagi sa pagpandong sa mga apostoles sa ilang mga kamot, siya nagtanyag kanila ug salapi. **19** Siya miuong, "Hatagi ako niini nga gahom, usab, nga kung bisan kinsa man nako ibutang ang akong mga kamot mahimong makadawat sa Balaang Espiritu." **20** Apan si Pedro miuong kaniya, "Unta ang imong plata nga salapi malaglag kauban nimo, tungod kay naghunahuna ka man sa pagbaton ug gasa sa Dios inubanan sa salapi. **21** Wala nakay babin niini nga butang, tungod kay ang imong kasingkasing dili matarong uban sa Dios. **22** Busa paghinulsa niining imong pagkadaotan, ug pag-ampo ngadto sa Gino, aron siya mahimo pa tingaling makaspasyo kanimo kung unsa ang imong gitiruha. **23** Tungod kay ako nakakita nga ikaw anaa sa kahilo sa kaligotog ug anaa sa pagkaginapots sa sala." **24** Si Simon mitubag ug nag-ingon, "Pag-ampo sa Gino alang kanako, nga wala sa mga butang nga imong gipanulti mahimong mahitabo kanako." **25** Sa dihang si Pedro ug si Juan natawong saksi ug nagsulti sa pulong sa Gino, sila mibalik sa Jerusalem; didto sa dalan, sila nagsangyaw sa ebanghelyo sa daghang mga baryo sa mga Samaritanhon. **26** Karon ang manulonda sa Gino nagsikulti ngadto kang Felipe ug nag-ingon, "Barog ug adto padulong sa habagatan didto sa dalan nga palugsong gikan sa Jerusalem ngadto sa Gaza." (Kini nga dalan anaa sa deserto nga babin.) **27** Siya mibarog ug milakaw. Tan-awa, adunay usa ka tawo nga gikan sa Etiopia, usa siya ka yunoko nga dako ang kagahom ilalom sa Candace, nga mao ang rayna sa mga taga-Etiopia. Siya mao ang gisaligan sa tanan niya

nga kabitangan. Siya miadto sa Jerusalem aron sa pagsimba. **28** Siya mibalik ug naglingkod sa iyang karwahe, ug nagbasa sa basahon ni propeta Isaías. **29** Ang Espiritu miuong kung Felipe, "Lakaw ug ubani kini nga karwahe." **30** Busa si Felipe midagan ngadto kaniya, ug nadunggan niya siya nga nagbasa sa Isaías nga mao ang propeta, ug nag-ingon, "Ikaw ba nakasabot kung unsa ang imong gibasa?" **31** Ang taga-Etiopia nag-ingon, "Unsaon man nako, gawas kon adunay mogiya kanako?" Siya nagpakiluoy kung Felipe nga mosaka sa karwahe ug molingkod uban niya. **32** Karon ang basahon sa kasulatan nga maoig gibasa sa taga-Etiopia mao kini, "Siya gidala sama sa karnero nga paingon sa ihawan; ug sama sa usa ka nating karnero didto sa atubangan sa iyang manggugupit hilom, ug wala niya gibuka ang iyang baba: **33** Sa pagpaulaw kaniya ang iyang paghukom gihikaw: Kinsa man ang mopahayag sa iyang kiliwatan? Tungod kay ang iyang kinabuhi gikuhik sa kalibotan." **34** Busa ang yunoko nangutana kung Felipe, ug nag-ingon, "Ako nagpakiluoy kanimo, kung kinsa man ang propeta nakigusuli? Sa iyyaha bang kaugalingon, o sa ubang tawo?" **35** Si Felipe nagsugod ug saysay; siya misugod niini nga kasulatan sa Isaías alang sa pagsangyaw mahitungod kang Jesus ngadto kaniya. **36** Sa ilang pagpadayon didto sa dalan, miabot sila diin adunay tubig; ang yunoko miuong, "Tan awa, adunay tubig diri; unsa man ang makapugong kanako nga magpabawtismo?" **37** (Ang pinaka maayo ug karang kopya giwala ang Buhat 8: 37) Si Felipe miuong, "Kung ikaw mituo sa tibuok nimong kasingkasing, ikaw mahimong pagbabawtismoan." Ang taga-Etiopia mitubag, "Ako nagtu nga si Jesu Cristo mao ang Anak sa Dios." **38** Busa ang taga-Etiopia nagmando nga ang karwahe ipapahunong. Sila mituslob didto sa tubig, si Felipe ug ang yunoko, ug si Felipe nagbabawtismo kaniya. **39** Sa dihang sila mihaw-as sa tubig, ang Espiritu sa Gino nagkuha kung Felipe; ang yunoko wala na makakita kaniya, ug milakaw siya sa iyang dalaman nga ngamalipayon. **40** Apan si Felipe nagpakita didto sa Azotus. Siya miagi niana nga rehiyon ug nagsangyaw sa ebanghelyo sa tibuok nga mga siyudad, hangtod miabot siya sa Cesarea.

9 Apan si Saulo, nagpadayon sa pagsulti ug mga bahad bisan sa pagpatay batok sa mga disipulo sa Gino, miadto sa labaw sa mga pari **2** ug nangayo kaniya ug mga sulat sa mga sinagoga sa Damasco, aron kung siya makakaplag bisan kinsa nga sakop sa Dalan, bisan lalaki o babaye, siya magdala kanili balik sa Jerusalem. **3** Samtang siya naglakaw, kini nahitabo sa dihang siya duol na sa Damasco, sa kalti lang midan-ag sa iyang palibot ang kahayag nga gikan sa langit; **4** ug siya natumba sa yuta ug nakadungog sa usa ka tingog nga nag-ingon ngadto kaniya, "Saulo, Saulo, nganong ginalutos mo ako?" **5** Si Saulo mitubag, "Kinsa ka, Gino?" Ang Gino miuong, "Ako si Jesus nga imong ginalutos; **6** apan barog, sulod didto sa siyudad, ug pagasultihan ka kung unsa ang anyang nimong buhaton." **7** Ang mga tawo nga kauban ni Saulo sa paglakaw nagtindog nga wala makatingog, nakadungog sa tingog, apan walay nakita. **8** Si Saulo mitindog gikan sa yuta, ug sa dihang gibuka niya ang iyang mga mata, wala ni siyay makita; busa sila nag-agak kaniya nga giunitan ang kamot ug gidala siya didto sa Damasco. **9** Sulod sa tulo ka adlaw siya dili makakita, ug siya wala mikaon ni imon. **10** Karon adunay usa ka disipulo sa Damasco nga ginganlan ug Ananias; ug ang Gino nagsikulti kaniya sa usa ka panan-awon, "Ananias." Ug siya miuong, "Tan-awa, ania ako dinihi, Gino." **11** Ang Gino miuong kaniya, "Tindog ug adto sa dalan nga ginawatag ug Tul-id, ug diido sa balay ni Judas pangutana sa usa ka ginganlan ug Saulo, usa ka tawo nga gikan sa Tarso; kay siya nag-ampo; ug siya nakakita. **12** Ug usa ka panan-awon sa usa ka tawo nga ginganlan ug Ananias nga misulod ug mitapion sa iyang kamot ngadto kaniya, aron siya makadawat sa iyang panan-aw." **13** Apan si Ananias mitubag, "Gino, ako nakadungog gikan sa kadauganan mahitungod niining tawhana, kung unsa ka dako ang pagpangdaot na iyang gibuhut ngadto sa imong katawhan sa Jerusalem. **14** Siya adunay katungod gikan sa pangulon parì aron pagdakpon ang tahan dinihi nga motawag pinaagi sa imong ngalan." **15** Apan ang Gino miuong ngadto kaniya, "Lakaw, kay siya usa ka pinili nga galamiton alang kanako, nga magdala sa akong ngalan sa atubangan sa mga Gentil ug sa mga hari ug sa mga anak sa Israel; **16** kay akong ipakita kaniya unsa ka dako ang iyang pagaantuson tungod sa akong ngalan." **17** Busa si Ananias milakaw, ug misulod ngadto sa balay. Mitapion sa iyang kamot ngadto kaniya, siya miuong, "Igsoong Saulo, ang Ginoong Jesus, nga nagpakita kanimo sa dalan sa imong pagpadulong nganhi, gipadala ako aron ikaw makadawat sa imong panan-aw ug mapuno sa Balaang Espiritu." **18** Dihadiha dayon usa ka butang

sama sa himbis ang nangahulog gikan sa mata ni Saulo, ug siya nakadawat sa iyang panan-aw; siya mitindog ug nagpabawtismo; **19** ug siya mikaoon ug nabaskog. Siya nagpabilin uban sa mga disipulo sa Damasco sulod sa pipila ka mga adlaw. **20** Pagkahuman siya nagmortal kung Jesus didto sa mga sinagoga, nga nag-ingon nga siya ang Anak sa Dios. **21** Ang tanan nga nakadungog kaniya nahibulog ug miington, "Dili ba mao man kini nga tawo ang naglaglag niadtong anaa sa Jerusalem nga mosangpiti niining ngalana? Ug siya mianhi dinihi aron pagdala kanila balik ngadto sa mga pangulong pari." **22** Apan si Saulo gigamhan sa pagsangyaw ug gilibog ang mga Judio nga nagpuyo sa Damasco pinaagi sa pagpamatuod nga si Jesus mao ang Cristo. **23** Pagkahuman sa daghang mga adlaw, ang mga Judio naglaraw aron sa pagpatay kaniya. **24** Apan ang ilang mga laraw nasayran ni Saulo. Sila nagbantay sa mga ganghaan adlaw ug gabii aron sa pagpatay kaniya. **25** Apan ang iyang mga disipulo mikuhā kaniya pagkagabii ug gipanao siya agi sa pader, gitunton siya sa usa ka bukag. **26** Sa dihang siya miabot ngadto sa Jerusalem, si Saulo misulay sa pag-apil sa mga disipulo, apan silang tanan nangahadlok pa kaniya, wala motuo nga siya usa na ka disipulo. **27** Apan si Barnabas mikuhā kaniya ug nagdala kaniya ngadto sa mga apostoles. Ug siya misulit kanila kung giunsa ni Saulo pagkakita sa Ginoo didto sa dalan ug ang Ginoo nagkigulti ngadto kaniya, ug kung giunsa didto sa Damasco nga si Saulo sa walay kukahadlok nagasangaywan sa ngalan ni Jesus. **28** Siya nakigkita kanila sulod ug gawas sa Jerusalem. Siya nagsulti sa walay kukahadlok sa ngalan ni Ginoong Jesus **29** ug nagkiglantugi uban sa mga Judio sa Gresya; apan sila nagpadayon sa pagsulay sa pagpatay kaniya. **30** Sa dihang ang mga kaigsoonan nasayod niini, sila nagdala kaniya palugsong ngadto sa Caesarea ug gipadalisa siya palayo ngadto sa Tarso. **31** Busa, ang simbahan sa tibuok Judea, Galilea, ug Samaria adunay kalinaw ug naliq-on; ug, nagafakaw sa kahadlok sa Ginoo ug sa kahupay sa Balaang Espiritu, ang simbahan mitubo ang kadaugan. **32** Karon nahitabo nga, samtantang si Pedro miadto sa tibuok rehiyon, siya miadto palugsong usab sa katawhan sa Dios nga nagpuyo sa lungsod sa Lida. **33** Didto niya nakaplagan ang usa ka tawo nga ginganlan ug Eneas, anaa sa iyang higdaanan sa walo ka tuig, kay siya paralisado. **34** Si Pedro miington kaniya, "Eneas, si Jesu-Cristo ang nag-ayo kanimo. Bangon ug hiposa ang imong higdaanan." Ug dihadilha dayon siya mibangon. **35** Busa ang tanan nga nagpuyo sa Lida ug sa Sharon nakakita sa tawo ug sila nangakabig ngadto sa Dios. **36** Karon didto sa Jopa adunay usa ka disipulo nga ginganlan ug Tabita, mahubad kini nga "Dorcias." Kini nga babaye puno sa maayong mga buhat ug maluluy-on nga nagbuhut alang sa mga kabos. **37** Kini nahitabo niadtong mga adlawa nga siya nagsakit ug namatay; sa dihang nahugasan na nila siya, ilia siyang gihaya sa taas nga lawak. **38** Tungod kay ang Lida duol lang sa Jopa, ug ang mga disipulo nakadungog nga si Pedro tua pa didto, sila nagpadala ug duha ka tawo ngadto kaniya, paghangyo kaniya, "Kuyog kanamo sa walay langan." **39** Si Pedro mitindog ug mikuyog uban kanila. Sa dihang siya miabot, gidalna nila siya ngadto sa taas nga lawak. Ug ang tanang mga balo nag-alirong kaniya nga naghilak, gipakita kaniya ang kupo ug mga bisti nga gibuhut ni Dorcas samtantang siya uban pa kanila. **40** Si Pedro nagpawas niilang tanan sa lawas, miluhod, ug nag-ampio; unya, miatubang ngadto sa lawas, siya miington, "Tabita, bangon." Iyang gibuka ang iyang mga mata, ug sa dihang nakita niya si Pedro milinkod siya. **41** Unya gigunitan ni Pedro ang iyang kamot ug gipatinidog siya; ug dihang gitawag niya ang mga magtutuo ug ang mga balo, gipakita niya kanila nga siya buhi na. **42** Kining butanga nasayran sa tibuok Jopa, ug daghang katawhan ang mituo sa Ginoo. **43** Nahitabo kado ngi si Pedro nagpabilin sa daghang mga adlaw sa Joppa uban sa usa ka tawo nga ginganlan ug Simon, usa ka magtatabas ug parit sa hayop.

10 Karon adunay usa ka tawo sa siyudad sa Cesarea, nga Cornelio ang ngalan, ang senturyon sa gitawag nga Italyanhong batalyon. **2** Siya usa ka matinid-anon nga tawo, usa nga nagsimba sa Dios uban ang tanan nga anaa sa iyang panimalay; nagahatag siya ug daghang salapi alang sa Judio nga katawhan ug kanunay nag-ampio sa Dios. **3** Sa ikasiyam nga takna sa adlaw, dayag nga iyang nakita sa usa ka pananawon ang anghel sa Dios nga mipaduol kaniya. Ang anghel miington kaniya, "Cornelio!" **4** Si Cornelio mitutok sa anghel ug nalisang pag-ayo ug siya miington, "Unsa man, sir?" Ang anghel miington kaniya, "Ang imong mga pag-ampio ug mga gasa sa mga kabos mipataas nga halad handomanan sa presensya sa Dios. **5** Karon pagpadala ug mga lalaki sa siyudad sa Jopa aron kuhon ang tawo nga ginganlan ug Simon, nga ginganlan usab ug

Pedro. **6** Siya nagpuyo kauban ang magtatabas ug panit sa hayop nga ginganlan ug Simon, kinsang balay anaa sa baybayon." **7** Sa dihang ang anghel nga nakigulti kaniya mibya, gitawag ni Cornelio ang duha niya ka mga sulugoon sa balay, ug ang sundalo nga nagsimba sa Dios gikan sa maong kasundalohan nga nag-alagad usab kaniya. **8** Si Cornelio miington kanila sa tanan nga nahitabo ug gipadto sila sa Jopa. **9** Karon sa sunod nga adlaw mga ikaunon nga takna, sa dihang anaa sila sa ilang panaw ug nagkaduol na siyudad, si Pedro miadto sa taas sa balay aron sa pag-ampio. **10** Unya siya gigutom ug buot mokaon, apan samtantang ang mga tawo nagluto sa pagkaon, nakatapilaw siya; **11** ug nakita niya ang langit nga naabli, ug naay sudlanan nga mipakanaog, sama sa dakong panapton nga napadulong sa yuta, nga gitunton sa upat niini ka mga suok. **12** Niini adunay tanang matang sa upat ug til ngi mananap ug mga butang nga nagakamang sa yuta, ug mga langgam sa kalangitan. **13** Unya usa ka tingog ang miington kaniya: "Tindog, Pedro, patya ug kaon." **14** Apan si Pedro miington, "Dili Gino; kay ako wala makakaon ug bisan unsa nga mahugaw ug dili limpyo." **15** Apan ang tingog miabot kaniya pag-usab sa ikaduhang higayon: "Kung unsay gilimpyohan sa Dios, ayaw kini tawga nga mahugaw." **16** Kini nahitabo sa makatul sa higayon; unya ang sudlanan dihadilha gikuha pabalik sa langit. **17** Karon samtantang si Pedro nalibog pag-ayo mahitungod kung unsa ang ipasabot sa pananawon nga iyang nakita, tan-awa, ang mga lalaki nga gipadala ni Cornelio mitindog atubangan sa ganghaan, paghulan nila ug pangutana sa dalan padulong sa balay. **18** Ug sila nanawag ug nangutana kung si Simon, nga ginganlan usab ug Pedro, nagpuyo didto. **19** Samtantang naghunahuna si Pedro mahitungod sa panan-awon, ang Espiritu miington kaniya, "Tan-awa, tulo ka mga lalaki ang nangutana kanimo." **20** Tindog ug adto sa ubos ug lakaw uban kanila. Ayaw kahadlok sa pag-uban, tungod kay ako ngi napadala kanila." **21** Busa si Pedro mikanaog ug miadto sa mga lalaki ug miington, "Siya nga inyong gipangita mo ako. Nganong mianhi kamo?" **22** Miington sila, "Ang kapitan nga ginganlan ug Cornelio, matarong nga tawo ug usa nga nagsimba sa Dios, ug gitahod sa tanang nasod sa mga Judio, giingnan sa balaang anghel sa Dios sa pagkuha kanimo aron moadt sa iyang balay, aron makapaminaw siya sa mensahe gikan kanimo." **23** Busa gidapit sila ni Pedro nga mosulod ug magpabilin uban kaniya ug sa mga tawo nga kauban niya. Sa pagkasunod buntag siya mibangon ug mikuyog kanila, ug ang pipila sa mga kaigsoonan nga gikan sa Jopa mikuyog kanila. **24** Sa pagkasunod nga adlaw sila miabot sa Cesarea. Si Cornelio naghulut kanila; gitawag niya ang iyang mga paryenti ug suod ngi nga higala. **25** Nahitabo kini nga sa dihang si Pedro misulod, si Cornelio mihimikat kaniya ug miluhod sa iyang tilian aron sa pagpasidungog kaniya. **26** Apan gipatinidog siya ni Pedro ug miington, "Tindog; ako usab usa lamang ka tawo." **27** Samtantang si Pedro nakigulti kaniya, misulit siya ug nakita niya ang daghang tawo nga nagtigom. **28** Miington siya kanila, "Kamo sa inyong kaugalingon nasayod nga dili uyon sa balaod alang sa mga Judio nga tawo ang makig-uban o mobisita sa usa nga gikan sa laing nasod. Apan gipakita sa Dios kanako nga dili nako kinahanglan tawgon ang bisan kinsa nga tawo nga mahugaw o dili limpyo." **29** Mao nga mianhi ako sa walay pakigialis, sa dihang ako gipaanhil. Busa mangutana ako kanimo nganong gipakuha mo man ako." **30** Miington si Cornelio, "Upat ka adlaw ang milabay sa sama niining takna, ako nag-ampio dinihi sa akong balay sa ika-siyam ang takna; ug nakakita ug tawo nga mitindog sa akong atubangan sa hayag nga bisti. **31** Siya miington, 'Cornelio, ang imong pag-ampio nadungog sa Dios, ug ang imong mga gasa alang sa mga kabos nagpahinundom sa Dios mahitungod kanimo.' **32** Busa pagpadala ug tawo sa Jopa, ug pangitaa ang tawo nga ginganlan ug Simon, nga usab ginatawag ug Pedro. Nagpuyo siya sa balay sa magtatabas ug panit sa hayop nga ginganlan ug Simon, diha sa baybayon.' Pipila ka karaan nga mga sinulat midugang: Kung siya moabot, siya mosulti kanimo. **33** Busa sa walay langan ako nagpakuha kanimo. Buot ka kay ikaw mianhi. Unya karon, anita kiting tanan dinihi sa panan-aw sa Dios, aron sa pagpaminaw sa tanan nga gitudlo kanimo sa Ginoo nga isulit." Pipila ka karaan nga mga sinulat midugang: Gitudlo sa Dios nga isulit. **34** Unya gibuka ni Pedro ang iyang baba ug miington, "Sa pagkatuod, akong naila nga ang Dios dili modapig ni bisan kinsa. **35** Hinuon, sa matag nasod si bisan kinsa nga mosimba ug mobusah ug matarong nga binuhatan madawat diha kaniya. **36** Kamo nasayod sa mensahe nga iyang gipadala ngadto sa mga tawo sa Israel, sa dihang iyang gipahibalo ang maayong balita mahitungod sa kalinaw pinaagi kung Jesu-Cristo, nga maoy Gino sa tanan - **37** kamo mismo nasayod sa

mga panghitabo nga nagkahitabo, nga nahitabo sa tibuok Judea, sugod sa Galilea, pagkahuman sa bawtismo nga gipahibalo ni Juan; **38** ang mga panghitabo mahitungod kang Jesus nga taga-Nasaret, kung giunsa sa Dios pagdihog kaniya sa Balaang Espiritu ug sa gahom. Siya mianhi nga nagbuhat ug maayo ug nag-ayo sa tanan nga gidaogdaog sa yawa, tungod kay ang Dios uban kaniya. **39** Kami ang mga saksi niining mga butang nga iyang gibutid ditto sa nasod sa mga Judio ug sa Jerusalem - kini nga Jesus kansang ilang gipatay, sa pagbitay sa kahoy. **40** Kini nga tawo gibanhaw sa Dios sa ikatulo nga adlaw ug gihatagan siya aron mahimong mailhan, **41** dili sa tanan nga mga tawo, apan sa mga saksi nga gipili nang daan sa Dios - kami mismo, nga mikao ug miunom uban kaniya human siya nabanhaw gikan sa mga patay. **42** Siya nagmando kanamo sa pagsangyaw sa mga tawo ug pagpamutod nga kini mao ang usa nga gipili sa Dios nga mahimong Maghuhukom sa buhi ug sa patay. **43** Tungod kaniya ang tanan nga mga propeta nahimong saksi, aron nga ang matag-usa nga motuo kaniya mamahimong makadawat sa kapasayloa sa mga sala pinaagi sa iyang ngalan.” **44** Samtang si Pedro nagsulti niining mga butang, ang Balaang Espiritu mikunsad ngadto sa tanang naminaw sa iyang mensahe. **45** Ang mga tawo nga apil sa tinuli nga pundok sa mga magtutuo - tanan nga miurban kang Pedro - nahibulong, tungod kay ang gasa sa Balaang Espiritu gibubo usab sa mga Gentil. **46** Kay sila nakadungog niining mga Gentil nga nagsulti sa uban nga mga pinulongan ug nadayge sa Dios. Unya si Pedro mitubag, **47** “Aduna bay makapugong sa tubig gikan niining mga tawhana aron sili dili mabawtismohan, kining mga tawhana nga nakadawat sa Balaang Espiritu ingon nga sana kanato?” **48** Unya siya nagmando kanila nga magpabawtismo pinaagi sa ngalan ni Jesu-Cristo. Unya naghangyo sila kaniya nga magpabilin uban kanila sa pipila ka mga adlaw.

11 Karon ang mga apostoles ug ang mga kaigsuonang mga lalaki nga kinsa atua sa Judea nakadungog nga ang mga Gentil nakadawat usab sa pulong sa Dios. **2** Sa dihang si Pedro misaka ngadto sa Jerusalem, sila nga naskop sa pundok sa mga tinuli ngabdil kaniya; **3** miington sila, “Nakiglambigit ka ngadto sa mga tawo nga walay mga tulip ug mikao uban kanila!” **4** Apan si Pedro nagsugod sa pagpasabot sa butang ngadto kanila sa han-ay; siya miington, **5** nag-ampo ako sa siyudad sa Jopa, ug sa kahit akong nakita ang panan-awon nga sudlanan nga nagpaubos, sama sa lapad nga palid mipaubos gikan sa langit pinaagi sa iyang upat ka mga kanto; kini mikanao nganhi kanako. **6** Gitutokan ko kini ug akong gihunahuna ang mahitungod niini; akong nakita ang mga mananap nga adunay upat ka til nga anaa sa kalibutan, bangis nga mga mananap, nagkamang nga mga mananap, ug mga langgam sa kawanangan. **7** Unya nakadungog ako ug tingog nga nagutsi nganhi kanako, “Bangon, Pedro; pag-iaw ug kaon!” **8** Ako miington, “Dili gayod, Gino: kay wala pay dili balaan o dili hinlo nga nakasulod sa akong baba.” **9** Apan ang tingog mitubag usab gikan sa langit. “Unsa ang gideklara nga hinlo sa Dios ayaw tawag nga dinil hinlo.” **10** Kini nahitabo sa tulo ka higayon, ug unya ang tanang butang gikuha pagbalik paingon sa langit. **11** Tanawa, sa dili kalayoan adunay tulo ka mga tawo nga nagtindog atubangan sa balay diin atua karni; gipadala sila gikan sa Cesarea nganhi kanako. **12** Ang Espiritu nagmando kanako nga mouban kanila, ug nga ako dili magbuhat ug kalainan mahitungod kanila. Kining unom ka mga igoosong lalaki mikuyog uban kanako, ug miadto kami ngadto sa balay sa tawo. **13** Siya misulti kanamo giunsa niya pagkakita sa anghel nga nagtindog sa iyang balay ug nag-ingon, “Paggadata ug mga tawo ngadto sa Jopa ug dad-a pagbalik si Simon, nga ang lahi nga ngalan mao si Pedro. **14** Siya magusulti nganhi kanimo ug mensahe nga mahimong paagi nga ikaw maluwas-ikaw ug imong tibuok panimalay.” **15** Sa pagsugod nako ug sulti ngadto kanila, ang Balaang Espiritu niabot kanila, sama kanato sa sinugdanon. **16** Nahnimudom ako sa pulong sa Gino, giunsa niya pag-ingon, “Si Juan gayod nagbawtismo sa tubig; apan kamo pagabawtismohan sa Balaang Espiritu.” **17** Unya kung ang Dios naghatag kanila sa sama nga gasa isip iyang gihatag nganhi kanato sa dihang mituo kita kang Ginoong Jesu-Cristo, kinsa ba ako, nga ako makigbatok sa Dios?” **18** Sa dihang ilia kining nadungog nga mga butang, sili wala nibalos sa pag-ingon, apan ilia hinuong gidayeg ang Dios ug miington, “Unya ang Dios mihatag sa paghinulsol alang sa kinabuhi ngadto usab sa mga Gentil.” **19** Busa ang mga magtutuo kansang nag-antos sa pagsugod sa kamatayon ni Esteban nga nagkatibulaag gikan sa Jerusalem-kining mga magtutuo miadto sa sama kalayo sa Fenicia, Cyprus, ug Antioquia. Misulti sila ug mensahe

mahitungod kang Jesus ngadto lamang sa mga Judio, wala nay lain bisan usa. **20** Apan ang uban kanila, mga katawhan gikan sa Cyrus ug Cirene miabot ngadto sa Antioquia ug misulti ngadto sa mga Griego ug giwali ang Ginoong Jesus. **21** Ug ang kamot sa Gino nag-uban kanila; ang dakong ihap nagtuo ug mibikal ngadto sa Gino. **22** Ang balita mahitungod kanila miabot sa mga dalunggan sa simbahan sa Jerusalem: ug ilang gipadala pagawas si Barnabas sama kalayo sa Antioquia. **23** Sa dihang iya siya miabot ug nakita ang gasa sa Dios, nalipay siya; ug gidasig niya silang tanan sa pagpabilin diha sa Gino sa tibuok nilang kasingkasing. **24** Kay siya maayo man nga tawo ug puno sa Balaang Espiritu ug sa pagtuo, ug daghang mga tawo nga nadugang ngadto sa Gino. **25** Unya si Barnabas migawas ngadto sa Tarsus para mangita kang Saulo. **26** Sa dihang iya nang nakaplagan siya, gidalia niya siya ngadto sa Antioquia. Kini nahitabo, nga sa tibuok tuig ilang gitigom tanan uban ang simbahan ug nagtuolo sa daghang mga tawo. Ang mga disipulo unang gitawag nga mga Kristohanon diito sa Antioquia. **27** Karon niini nga mga adlaw ug ubang mga propeta milugsong gikan sa Jerusalem ngadto sa Antioquia. **28** Ang usa kanila, nga ginganlan ug Agabus, mitindog ug gipakita sa Espiritu nga ang usa ka dakong katugom mahitabo sa tibuok kalibutan. Kini mahitabo sa mga adlaw ni Claudio. **29** Busa, ang mga disipulo, isip matag-usa makahimo, ug nahukom sa pagpadala ug tabang sa mga kaigsoonong lalaki sa Judea. **30** Ila kining nahimo; ngadpadala sila ug kwarta sa mga pangulo pinaagi sa kamot ni Barnabas ug Saulo.

12 Karon mahitungod niadtong panacona ang Hari nga si Herodes ngangdapat niadtong uban nga gikan sa katilingban aron dagmalan sila. **2** Iyang gipatay si Santiago nga igsoon ngalaki laaki ni Juan pinaagi sa espada. **3** Pagkahuman nakita niya nga nakapahimut kini sa mga Judio, nagpadayon siya sa pagdakop usab kang Pedro. Mao kana ang panahon sa mga adlaw sa pan nga walay patubo. **4** Pagkahuman ug dakop kaniya, gibutang niya siya sa bilanggoan ug nagtagana ug upat ka han-ay sa mga sundalo aron magbantay kaniya; iyang tuyu nga siya diad-on sa katawan pagkahuman sa Pagsaylo. **5** Busa si Pedro nagsapilin diito sa bilanggoan, apan ang mga pag-ampo inurbanan sa pagkugi gihimo sa katilingban ngadto sa Dios alang kaniya. **6** Sa wala pa ang adlaw nga pagadad-on siya ni Herodes sa gawas, nianang kagabhi-on natulog si Pedro tunga sa duha ka mga sundalo, nga gigapos ug duha ka kadena; ug ang mga guwardiya naa sa atubangan sa pultahan nga nagbantay sa bilanggoan. **7** Tanawa, usa ka anghel sa Gino sa kalit nagsapikita kaniya, ug ang kahayag midan-ag sa silda. Gihampak niya si Pedro sa kiliran ug gipukaw siya ug miington, “Bangon ug dali.” Unya ang mga kadena nangatangtang gikan sa iyang mga kamot. **8** Ang anghel miington kaniya, “Panapot ug suota ang imong mga sandalyas.” Gibuhat kini ni Pedro. Ang anghel miington kaniya, “Sul-oba ang imong kupo ug sunod kanako.” **9** Busa si Pedro misunod sa anghel ug migawas. Siya wala masayod nga unsa ang gihimo sa anghel tinuod gayod. Siya nagtuo nga siya nakakita ug usa ka panan-awon. **10** Pagkahuman nila ug labay sa una ka guwardiya ug sa ikaduha, naabot sila sa ganghaan nga puthaw nga paingon ngadto sa siyudad; kini naabli siya iyang kaugalingon alang kanila. Nanggawas ug nangadto sila sa dalan, ug ang angel mibiya kaniya dayon. **11** Sa dihang nakamatngon na si Pedro, siya miington, “Karon nasayod na ako nga gipadala sa Gino ang iyang angel ug giluwas ako gikan sa kamot ni Herodes, ug gikan sa tanang gilaoman sa mga tawo nga mga Judio.” **12** Pagkahuman niya makaamgo niini, miadto siya sa balay ni Maria nga inahan ni Juan kansang apelyido Marcos; daghang mga magtutuo nga nagtigom diito ug nagqaampo. **13** Sa dihang siya nagtuktok sa pultahan sa ganghaan, ang usa ka sulugoon nga babaye nga ginganlan ug Roda miadto aron sa pagtugab. **14** Sa dihang nailhan niya ang tingog ni Pedro, sa iyang kalipay napakaysa siya sa pag-abre sa pultahan; hinuong, siya midagan padulong sa kwarto; siya nagbalita nga si Pedro nagtindog diito sa pultahan. **15** Busa miington sila kaniya, “Nabuang naka.” Apan namugos gayod siya nga mao kadto. Sila miington, “Iya kadong anghel.” **16** Apan nagpadayon sa pagpanuktok si Pedro, ug sa naabreahan na nila ang pultahan, nakita nila siya ug nahibulog. **17** Misinsky si Pedro kanila sa iyang kamot nga mohilom, ug gisultihan niya sila kung giunsa siya pagpawgas sa Gino sa bilanggoan. Siya miington, “Ibalita kining mga butang ngadto kang Santiago ug sa mga igooson.” Unya mibiya siya ug miadto sa laing dapit. **18** Karon sa pagkabuntag, walay gamay nga kahinam sa mga sundalo, mahitungod sa nahitabo kang Pedro. **19** Pagkahuman ug pangita ni Herodes kaniya apan wala siya makaplagi,

gipangutana niya ang mga guwardya ug nagmundo kanila nga pamatyong. Unya milugsong siya gikan sa Judea ngadto sa Cesarea ug nagpuyo didto. **20** Karon nasuko pag-ayo si Herodes sa mga tawo sa Tiro ug Sidon. Sila miadtido uban kaniya. Unya ilang gidani si Blastus, ang katabang sa hari, nga motabang kanila. Unya nangayo sila ug kalinaw, tungod kay ang ilang nasod nagdawat ug pagkaon gikan sa nasod sa hari. **21** Sa usa ka adlaw nga gitagana nagsuot si Herodes ug harianong bisti ug naglingkod siya sa tromo; siya naikugulon kanila. **22** Ang mga tawo naninggit, 'Kini ang tingog sa usa ka dios, dili sa usa ka tawo!' **23** Dih-a-dihang gihampak siya sa anghel sa Ginoo, tungod kay wala niya gihatag ang himaya sa Dios; siya gikaon sa mga ulod ug namatay. **24** Apan ang pulong sa Dios mitubo ug midaghan. **25** Human ni Barnabas ug Saulo mahuman ang ilang tahas ditong Jerusalem, sila mibalik; giuban nila si Juan, kansang apelyido Marcos.

13 Karon sa panagtigom didto sa Antioquia, adunay mga propeta ug magtutulop. Sila mao si Barnabas ug si Simeon (gitawag nga Niger), si Lucio sa Cirene, si Manaen (ang sinagop nga igsoon ni Herodes ang pangulo sa distrito), ug si Saulo. **2** Samtang ilang gisimba ang Ginoo ug nagpuasa, ang Balaang Espiritu miignon, "Igahin alang kanako si Barnabas ug si Saulo, aron magbuhat sa buluhaton nga akong gitawag kanila." **3** Pagkahuman sa panagtigom sa pagpuasa, nag-ampo, ug gitapion ang ilang mga kamot niinong mga tawhana, sila nagpadala kanila. **4** Busa si Barnabas ug si Saulo mituman sa Balaang Espiritu ug milugsong sa Seleucia; gikan didto milayag sila padulong sa isla sa Cipre. **5** Sa dihang didto sila sa siyudad sa Salamis, ilang gimantala ang pulong sa Dios sa mga sinagoga sa mga Judio. Kuyog usab nila si Juan Marcos isip ilang katabang. **6** Sa dihang naadtoan na nila ang tibuk isla sa Pafos, napaklagan nila ang usa ka salamangkero, usa ka mini nga propeta sa mga Judio, nga ginganlan ug Bar-Jesus. **7** Kini nga salamangkero adunay kalamigitan sa prokonsul, Sergio Paulo, nga usa ka maalamon nga tawo. Kining tawhana ang nagsatawag kung Barnabas ug Saulo, tungod kay buot niya madungog ang pulong sa Dios. **8** Apan si Elimas "ang salamangkero" (ingon niana ang paghubad sa iyang ngalan) misupak kanila; iyang gisulayan sa pagpalikay ang prokonsul palayo gikan sa pagtuo. **9** Apan si Saulo, nga gitawag usab ug Pablo, napuno sa Balaang Espiritu; siya mitutok kaniya. **10** ug miignon, "Ikaw anak sa yawa, napuno ka sa tanang matang sa pagpanglimbong ug pagkadaon. Kaaway ka sa tanang matang sa pagkamataron. Dili ka moundang sa paglubag sa tul-id nga mga dalan sa Ginoo, dili ba? **11** Karon tan-awa, ang kamot sa Ginoo diha kanimo, ug ikaw mahimong buta. Dili nima makita ang adlaw sa makadiyot." Dih-a-dihang adunay nahulog kung Elimas nga usa ka yamog ug kangingit; ug nagsugod siya ug lakaw palibot ug naghangyo sa mga tawo nga agakon siya pinaagi sa kamot. **12** Human nakita sa prokonsul kung unsa ang nahitabo, mituo siya, tungod kay hilabihan ang iyang katingala sa mga pagtulon-an mahitungod sa Ginoo. **13** Karon si Pablo ug ang iyang mga higala naglayag gikan sa Pafos ug miabot sa Perga didto sa Pampilya. Apan si Juan mibiya kanila ug mibalik sa Jerusalem. **14** Si Pablo ug ang iyang mga higala nagbilyahe gikan sa Perga ug miabot sa Antioquia sa Pisidia. Didto miadtido sila sa sinagoga sa Adlaw nga Igpapahulay ug nanglingkod. **15** Human sa pagbasa sa balaud ug sa mga propeta, ang mga pangulo sa sinagoga nagpadala kanila ug mensahe nga nag-ingon, "Mga igsoon, kung aduna kamot mensahe sa pagdasig alang sa katawhan dini, isulit kini." **16** Busa si Pablo mitindog ug misinysan uban sa iyang kamot; miignon siya. "Mga katawhan sa Israel ug kamo nga nagpasidungog sa Dios, paminaw. **17** Ang Dios niinong mga katawhan sa Israel napilip sa atong mga katigulangan ug gihimong hilabihan kadaghan ang mga tawo sa dihang nagpuyo sila sa kayutaan sa Ehipto, ug uban sa binayaw nga kamot gjapulohan niya sila pagawas niini. **18** Kay sa mga 40 ka mga katuigan siya nag-uban kanila didto sa kamingawan. **19** Pagkahuman niya ug buntog ang pito ka nasod sa yuta sa Canaan, iyang gihatagan ang atong katawhan sa ilang yuta alang sa panulondon. **20** Kining tanan nga panghitabo nahitabo sa mga 450 ka mga katuigan. Human niinong mga butanga, ang Dios mihatag kanila ug mga maghuhukom hangtod kang Samuel ang propeta. **21** Human niini, ang mga tawo nangayo ug usa ka hari, busa ang Dios naghatag kanila kung Saul ang anak ni Kish, ang tawo nga gikan sa tribu ni Benjamin, sa panahon sa 40 ka tuig. **22** Unya human siya kuhaa sa Dios sa pagkahari, iyang gituboy si David aron mahimong ilang hari. Kini mahitungod kang David nga ang Dios miignon, 'Ako nang nakaplagan si David nga anak ni Jesse nga mao ang tawo sunod sa akong kasingkasing; iya gayod nga buhaton ang tanang butang nga akong

gitinguha.' **23** Gikan sa mga kaliwat niining tawhana ang Dios nagdala sa Israel ug usa ka Manluluwas, si Jesus, sama sa iyang gisaad nga buhaton. **24** Kini nagsugod ug kahitabo sa dihang, wala pa miabot si Jesus, unang gipahibalo ni Juan ang bawtismo sa paghinulsol sa tanan nga katawhan sa Israel. **25** Samtang gihuman pa ni Juan ang iyang buluhaton, miignon siya, 'Kinsa ako sa inyong hunahuna? Dili ako ang usa. Apan paminaw, ang usa moabot sunod kanako, ang saptos sa maong tili ako takos sa pagbadabad.' **26** Mga igsoon, mga anak sa hanay ni Abraham, ug kadtong kauban niyo nga nagsimba sa Dios, kini alang kanato nga ang mensahe mahitungod niining kaluwasan gipadala na. **27** Kay sila nga nagpuyo sa Jerusalem, ug ang ilang tigdumala, wala nakaila pag-ayo kaniya, o kaha ilang nasabtan pag-ayo ang mga tingog sa mga propeta nga gibasa sa matag Adlaw nga Igpapahulay; busa ilang natuman ang mga mensahe sa mga propeta pinaagi sa paghukom kung Jesus ngadto sa kamatayon. **28** Bisan tuod wala nila nakaplagan ang maayong hinundan alang sa pagpatay kaniya, sila naghangyo kung Pilato sa pagpatay kaniya. **29** Sa dihang nakahuman na sila sa tanang butang nga nahisulat mahitungod kaniya, gikuha nila sila paubos gikan sa kahoy ug gipahida siya sa lubnganan. **30** Apan ang Dios nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay. **31** Sa daghang mga adlaw nakit-an siya niadtong misubida uban kaniya gikan sa Galilea padulong sa Jerusalem. Kining mga tawhana karon iya nang mga saksi ngadto sa katawhan. **32** Busa kani nagdala kaninyo ug maayong balita mahitungod sa mga saad nga gihimo ngadto sa atong mga katigulangan: **33** ang Dios nagtitip niini nga mga saad nganhi kanato, ilang mga anak, nga niana iyang gibanhaw si Jesus gikan sa mga patay. Mao usab kini ang nahisulat sa ikaduhang salmo: 'Ikaw ang akong anak nga lalaki, karong adlawa ako nahimo nga imong Amahan.' **34** Mahitungod usab sa kamatuoran nga siya nganhanhaw kaniya gikan sa mga patay aron nga iyang lawas dili madugta, misulti siya sama niini: 'Akong ihatag kanimo ang balaan ug kasigurohan nga mga panalangin ni David.' **35** Mao kini ang hinundan nganong siya usab milngon sa lain nga salmo, 'Ikaw dili motugot nga ang imong Usa ka Balaan makasinati ug pagkadugta.' **36** Kay pagkahuman ni David ug human sa iyang kaugalingong kaliwatan nga mialagad sa mga tinguha sa Dios, namatay siya, ug gipahida kauban sa iyang mga amahan, ug nakasinati ug pagkadugta. **37** Apan siya nga gibanhaw sa Dios wala makasinati ug pagkadugta. **38** Busa tugot nga mahibaloan kini diha kaninyo, mga igsoon, nga pinaagi niining tawhana namantala diha kaninyo ang kapasayoan sa mga sala. **39** Pinaagi kaniya ang matag-usa nga motuo mamarataron gikan sa tanan nga mga butang diin dili kamo mahimong mamarataron pinaagi sa balaod ni Moises. **40** Busa pagbantay nga ang butang nga gipamulong sa mga propeta dili mahitabo kaninyo: **41** 'Tan-awa, kamong mga bugalbugalon, ug katingala pag-ayo ug unya mangahanaw; kay ako maghimo ug buluhaton sa inyong mga adlaw, usa ka buluhaton nga dili gayod kamo motuo, bisan pa kung adunay usa ka tawo nga magpahibalo niini kaninyo.' **42** Samtang si Pablo ug si Barnabas mibiya, ang mga tawo nagpakiiloy kanila nga ila untang isulit ang sama nga mga pulong pag-usab sa sunod Adlaw nga Igpapahulay. **43** Sa dihang ang panagtigom sa sinagoga nahuman, daghan sa mga Judio ug ang mga matinud-anon nga prosetoles ang misundot kung Pablo ug Barnabas, nga nakigsulti ngadto kanila ug nag-awhag kanila sa pagpadayon diha sa grasya sa Dios. **44** Sa sunod Adlaw nga Igpapahulay, halos ang tibuk siyudad nagtigom aron makadungog sa pulong sa Ginoo. **45** Sa diha nga ang mga Judio nakakita sa panon, napuno sila sa pangabugho ug misulit pagsupak sa mga butang nga gipamulong ni Pablo ug miinsulto kaniya. **46** Apan si Pablo ug Barnabas misulti nga maisogon ug miignon, 'Kini kinahanglan ngang apan pulong sa Dios mauna ug sulti diha kaninyo. Sa paglantaw kaninyo nga gituklod kini palayo gikan sa inyong kaugalingon ug gili a inyong kaugalingon nga dili takos sa kinabuhing walay kataposan, tan-awa, mibalik kami sa mga Gentil. (aiōnios g166) **47** Kay mao kini ang gimando sa Ginoo kanamo, nga nag-ingon, 'Ako nagbutang kanimo isip usa ka kahayag alang sa mga Gentil, nga kinahanglan nimong dad-on ang kaluwasan ngadto sa pinakalayo nga mga bahin sa kalibutan.' **48** Sa pagkadugog sa mga Gentil niini, malipay sila ug gidayeg ang pulong sa Ginoo. Daghan ang gipi sa kinabuhing walay kataposan nga mituo. (aiōnios g166) **49** Ang pulong sa Ginoo mikaylap ngadto sa tibuk rehiyon. **50** Apan ang mga Judio nag-awhag sa mga matinud-anon ug mahinungdanong kababay-an, ug ang mga nag-unang kalaikan-an sa siyudad. Kini nagsugod sa pagluts batok kang Pablo ug Barnabas ug gilabay sila paggawas lagpas sa utlanan sa ilang siyudad. **51** Apan si Pablo ug Barnabas mitakta sa abog gikan sa

ilang til batok kanila. Unya miadto sila sa siyudad sa Iconio. **5** Ug ang mga disipulo napuno sa kalipay ug uban sa Balaang Espiritu.

14 Nahitabo kini didto sa Iconio nga si Pablo ug Barnabas misulod sa sinagoga sa mga Judio ug misulit sa paagi nga ang dakong panon sa mga Judio ug sa mga Griyego mituo. **2** Apan ang mga Judio nga masinupakon nagpalibog sa mga hunuhuna sa mga Gentil ug naghimo kanila nga masilag batok sa mga kaigsoonan. **3** Busa nagpabilin sila didto sa dugay nga panahon, nagsulti nga maisugon uban sa gahom sa Gino, samtang siya mihatag ug pagpamatud sa mensahe mahitungod sa iyang grasya. Iya kining gibuhat pinaagi sa pagtugot sa mga timailhan ug mga kahibulongan nga gipamuhut pinaagi sa mga kamot ni Pablo ug ni Barnabas. **4** Apan ang kadaghanan sa siyudad nabahin: ang pipila nga mga tawo midapig sa mga Judio, ug ang pipila sa mga apostoles. **5** Sa dihang ang mga Gentil ug mga Judio misulay pagdani sa ilang mga pangulo aron pagdaogaog ug pagbato kang Pablo ug kung Barnabas, **6** nahibaloan nila kini ug miikyas sa mga siyudad sa Lycaonia, Lystra ug Derbe, ug sa palibot nga rehiyon, **7** ug didto ilang lisgansiyang ebanghelyo. **8** Didto sa Lystra adunay usa ka tawo nga naglingkod, walay kusog ang iyang mga til, bakol gikan pa sa sabakan sa iyang inahan, kansang wala makalakaw sukad. **9** Kini nga tawo nakadungog sa mga gipanulti ni Pablo. Misud-ong si Pablo kaniya ug nakita nga siya adunay pagtuo nga mamahimong maayo. **10** Busa miignon siya kaniya sa kusog nga tingog, "Itindog ang imong mga til." Ug ang tawo milukso ug milakawlawak. **11** Sa dihang nakita sa panon sa katawhan kung unsa ang gibuhat ni Pablo, sila nagpatugbaw sa ilang mga tingog, nga nagsulti sa pinulongan nga Lycaonia, "Ang mga dios nanganao alang kanato sama sa hulagway sa tawo." **12** Gitawag nila si Barnabas nga "Zeus," ug si Pablo, "Hermes," tungod kay siya ang hanguilng tigpamaba. **13** Ang pari ni Zeus, nga ang templo anaa lang sa gawas sa siyudad, nagdala ug mga toro ug mga garlan didto sa ganghaan; siya ug ang panon sa katawhan buot motanyag ug halad. **14** Apan sa dihang ang mga apostoles, nga si Barnabas ug si Pablo, nakadungog niini, gigisi nila ang ilang bisti ug dihadhi dayon miadto sa panon, misiggit. **15** Ug miignon, "Mga tawo, nganong gibuhat ninyo kining mga butang? Kami usab mga tawo lamang nga adunay susamang pagbati nga sama kaninyo. Kami nagdala ug maayong mga balita, aron mobiya gayod kamo niining walay pulos nga mga butang alang sa buhing Dios, nga nagbuhat sa kalangitan, sa kalibutan, ug sa kadaugan ug sa tanan nga anaa niini." **16** Sa niaging mga kapanahonan, siya nagtugot sa tanang nasod nga maglakaw sa ilang kaugalingong mga pamaagi. **17** Apan sa gihapon, wala siya mibiya ug walay saksi, ingon niana siya nagbuhat ug maayo ug naghatag kaninyo sa ulan sa kalangitan ug mga mabungahong tempo, nga mipuno sa inyong mga kasingkasing uban sa mga pagkaon ug kalipay." **18** Bisan pa niining mga pulonga, si Pablo ug si Barnabas halos wala nakapugong sa panon sa katawhan aron sa paghalad ngadto kanila. **19** Apan ang uban nga mga Judio nga gikan sa Antioquia ug Iconio miadto ug gidani ang panon sa katawhan. Gibato nila si Pablo ug giguyod siya pagawas sa siyudad, naghunuhuna sila nga siya patay na. **20** Apan sa dihang ang mga disipulo mialirong kaniya, mitindog siya ug misulod sa siyudad. Sa sunod ug adlaw, siya miadto sa Derbe uban si Barnabas. **21** Pagkahuman nila ug sanyaw sa ebanghelyo niana nga siyudad ug nagkabig sa daghang disipulo, sila mibalik sa Lystra, sa Iconio, ug sa Antioquia. **22** Sila makanunayon nga nagpalig-on sa mga panghunuhuna sa mga disipulo ug nadagis kanila sa pagpadayon sa pagtugot. Sila miignon kanila nga pinaagi sa daghang mga pag-antos nga kita kinahanglan mosulod sa gingharian sa Dios. **23** Sa dihang sila nagpili alang kanila ug mga kadagkoan sa matag katilingban sa mga magtutuo, ug nag-ampo inubanan sa pagpuasa, sila nagtugyan kanila sa Gino, ug ilang gituohan. **24** Unya sila milabay sa Pisidie ug miabot sa Pamfilia. **25** Sa dihang gisulti nila ng pulong didto sa Perga, milugsong sila sa Atalia. **26** Gikan didto sila milawig sa Antioquia, diin sila gitugyan sa grasya sa Dios alang sa buluhaton nga ila na karong nahuman. **27** Sa pagabot nila sa Antioquia ug gitigom ang pundok, gisulti nila ang tanang mga butang nga gibuhat sa Dios kanila, ug giunsa niya pag-abli sa pultahan sa pagtugot alang sa mga Gentil. **28** Nagpabilin sila sa dugay nga panahon uban ang mga disipulo.

15 Pipila ka mga lalaki milugsong gikan sa Judea ug nagtudlo sa mga kaigsoonan, sa pagingon, "Gawas kung kamo magpatuli sumala sa nabatasan ni Moises, kamo dili gayod maluwas." **2** Sa dihang si Pablo ug si Barnabas adunay dili pag-uyon ug paglantugi uban kanila, ang

mga kaigsoonan nakhukom nga si Pablo, Barnabas, ug ang pipila sa uban kinahanglan motungas sa Jerusalem ngadto sa mga apostoles ug sa mga kadagkoan mahitungod niini nga pangutana. **3** Busa sila, nga pinadala sa simbahan, susamang milabay sa Phoenicia ug sa Samaria ug gipahibalo ang pagkakabig sa mga Gentil; ilang gidala ang hingpit nga kalipay ngadto sa mga kaigsoonan. **4** Sa dihang miabot na sila sa Jerusalem, giabiabi sila sa mga simbahan ug sa mga apostoles ug sa mga kadagkoan, ug ilang gipahibalo ang tanang mga butang nga gibuhat sa Dios uban kanila. **5** Apil pipila sa mga lalaki nga nagtuo, nga nahisakop sa pundok sa mga Pariseo, mitindog ug miignon, "Kinahanglan nga magpatuli sila ug sa pagusgo kanila sa pagbantay sa balad ni Moises." **6** Busa ang mga apostoles ug ang mga kadagkoan nagtigom aron sa paghunuhuna niining butang. **7** Pagkahuman sa daghan nga panaglantug, si Pedro mitindog ug miignon ngadto kanila, "Mga kaigsoonan, kamo nasayod nga sa milabay nga panahon ang Dios nagbuhat ug pagpili taliwala kaninyo, nga pinaagi sa akong baba ang mga Gentil kinahanglang makadungog sa pulong sa ebanghelyo, ug motuo." **8** Ang Dios, nga maoy nakabalo sa kasingkasing, nagsaksi kanila, naghatag kanila sa Balaang Espiritu, sama sa iyang gibuhat kanato; **9** ug iyang gihima kini nga walay kalainan taliwala kanato ug kanila, sa pagbuhat sa ilang mga kasingkasing nga hinlo pinaagi sa pagtugot. **10** Unya karon nganong inyong gisulayang Dios, nga kinahanglan inyong ibutang ang yugo sa liog sa mga disipulo nga bisan ang atong mga amahan ni bisan kita dili makahimo pagdala. **11** Apan kita nagtuo nga kita naluwas pinaagi sa grasya ni Ginoong Jesus, sama kanila." **12** Ang tanan nga katawhan nagpabilin sa paghilom samtang sila naminaw kang Barnabas ug Pablo nga nagsaysay sa mga timailhan ug mga kahibulongan nga gibuhat sa Dios taliwala sa mga Gentil pinaagi kanila. **13** Pagkahuman nila ug hunong sa pagusulti, si Santiago mitubag, nga nag-ingon, "Mga igsoon, paminaw kamo kanako. **14** Si Simon nag-ingon unsa ka maluluy-on ang Dios pagtabang sa mga Gentil aron sa pagkuha gikan kanila nga usa ka katawhan alang sa iyang ngalan. **15** Ang mga pulong sa mga propeta nag-uyon niini, ingon nga kini nahisulat. **16** Pagkahuman niining mga butangga aka mobalik. Ug akong tukuron pagusab ang barongbarong ni David, nga nahulog;ako kining ipatindog ug ipasig-uli pag-usab. **17** Kay aron ang nahibilin sa mga tawo mangita sa Gino, lakip ang tanang mga Gentil nga gitawag pinaagi sa akong ngalan. **18** Mao kini ang giiong sa Gino, nga maoy naghimo niining karaang mga butang nga mailhan. **19** Busa, ang akong hunuhuna mao, nga kinahanglan dili na nato samukon kadtong mga Gentil nga midawat sa Dios; **20** apan kita magsulat ngadto kanila nga kinahanglan magdumili sila gikan sa mahugaw nga mga diosdios, gikan sa malaway ug pakighilawas, ug gikan sa unsang linuok, ug gikan sa dugo. **21** Alang kang Moises gikan sa karaang mga kalitwan adunay mga tawo sa matag siyudad nga nagasangyaw ug nagabasa kaniya ngadto sa sinagoga matag Adlaw nga Igpapahulay." **22** Unya kini daw maayo ngadto sa mga apostoles ug sa mga kadagkoan, uban ang tibuk simbahan, sa pagpili kang Judas Barsabbas ug Silas, mga pangulo sa simbahan, ug ipadala sila sa Antioquia uban kang Pablo ug Barnabas. **23** Sila misulat niini, "Ang mga apostoles, mga kadagkoan ug mga kaigsoonan, ngadto sa mga Gentil nga mga kaigsoonan sa Antioch, Syria ug Cilicia, mga pagtimbaya. **24** Kami nakadungog nga ang pipila ka mga lalaki nga wala namo gihatagan ug igong sugo, migawas gikan kanamo ug nagsamok kaninyo uban sa mga pagtudlo nga nakahimo pagsamok sa inyong mga kalaq. **25** Busa daw kini maayo kanatong tanan sa pag-uyon sa pagpili sa mga lalaki ug ipadala sila kaninyo uban ang among hinugumang Barnabas ug Pablo, **26** mga tawo nga anaa sa kuyaw ang ilang kinabuhi alang sa pangalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **27** Busa among ipadala si Judas ug Silas, nga maoy magsulti usab kaninyo sa susamang mga butang. **28** Kay kini daw mas maayo ngadto sa Balaang Espiritu ug kanato, sa pagbutang diha kaninyo nga walay dakong palas-anon kaya sa niining mga mahinunganong mga butang: **29** nga kamo mobiya gikan sa mga butang nga gihalad sa mga diosdios, dugo, sa mga butang nga linuok, ug gikan sa malaway-nga pakighilawas. Kung magbantay kamo sa inyong kaugalingon gikan niini, kini makaayo gayod kaninyo. Panamilit." **30** Busa sila, sa dihang sila nagbulagbulag na, miabot didto sa Antioch; pagkahuman ilang gitapok ang pundok sa katawhan, ug ilang gipadala ang sulat. **31** Sa dihang ila kining nabasa, labihang ang ilang kalipay tungod sa mga pagdasig. **32** Si Judas ug si Silas, ug ang mga propeta usab, nagdasi sa mga kaigsoonan uban sa daghang mga pulong ug naglig-on kanila. **33** Pagkahuman nila ug

gahin sa pipila ka hiugyan didto, sila gipadala diha sa kalinaw gikan sa mga kaigsoonan alang adtong nagpadala kanila. **34** Ang labing maayo karaang kopya giwala sa bersikulo 34 (tan-awa sa Buhat 15: 40). Bersikulo 34, Apan kini daw maayo nga si Silas magpabilin didto. **35** Apan si Pablo ug Barnabas nagpabilin sa Antioch uban ang kadaghanan, diin sila nagtudlo ug nagwali sa pulong sa Gino. **36** Pagkahuman sa pipila ka mga adlaw si Pablo miignon ngadto kango Barnabas, "Mamatik na kita karon ug duawon ang mga kaigsoonan sa kada siyudad diin kita nagnamtala sa pulong sa Gino, ug pagtan-aw kung naunsa sila. **37** Si Barnabas buot usab nga ubanon si Juan nga gitawag ug Marcos uban kanila. **38** Apan si Pablo naghunahuna nga dili maayo ubanon si Marcos, nga maoy mibiya kanila gikan sa Pamphylia ug dugang pa wala na mikuyog kanila sa pagpamahut. **39** Unya diito miulbo ang hait nga panagsumpaki, busa sila nagbulag gikan sa matag-usa, ug si Barnabas gidalia si Marcos uban kaniya ug milawig palayo sa Cyprus. **40** Apan si Pablo gipili si Silas ug mibiya, pagkahuman siya gitugyan pinaagi sa mga kaigsoonan sa grasya sa Gino. **41** Ug siya miadto padulong sa Syria ug Cilicia, naglig-on sa mga kasimbahanan.

16 Si Pablo nahiabot usab sa Derbe ug Listra; ug ania karon, usa ka disipulo nga ginganlan ug Timoteo ang atidto didto, ang anak nga lakali sa usa ka babayeng Judio nga magtutuo; ang iyang amahan usa ka Griyego. **2** Siya nahiisgotan pag-ayo sa mga kaigsoonan nga atua sa Listra ug Iconium. **3** Buot ni Pablo nga ubanon niya siya sa iyang paglakaw; busa gidalia niya siya ug gituli siya tungod sa mga Judio nga atua niadtong dapita, kay nasayod silang tanan nga ang iyang amahan usa ka Griyego. **4** Samtang miadto sila sa ilang agianon padulong sa mga siyudad, gihatod nila sa kasimbahanan ang mga angay buhaton aron tumanon nila, ang mga angay nga buhaton nga sinulat sa mga apostoles ug sa mga kadagkoan sa Jerusalem. **5** Busa ang kasimbahanan naliwon diha sa pagtuo ug midaghan matag adlaw. **6** Si Pablo ug ang iyang mga kauban nangdoto sa mga rehiyon sa Prygia ug Galatia, sanglit gidi-an man sila sa Balaang Espiritu sa pagwali sa pulong sa probinsya sa Asya. **7** Sa dihang nagkakahadul na sila sa Mysia, misulay sila sa pag-ado sa Bithynia, apan ang Espiritu ni Jesus nagpalikay kanila. **8** Busa sa paglabay sa Mysia, mikanaoq sila ngadto sa siyudad sa Troas. **9** Usa ka panan-awon ang mituhanga kango Pablo sa kagabbhion: ang usa ka tawo sa Macedonia nagbarog didto, nagtawag kaniya ug misulit, "Anhi dihni sa Macedonia ug tabangi kami." **10** Sa pagkakita ni Pablo sa maong panan-awon, dihadhi dayon nangandam kami paingon sa Macedonia, sa pagtuo nga ang Dios nagtawag kanamo sa pagwali sa ebanghelyo ngadto kanila. **11** Busa sa pagpangandam sa paglayag gikan sa Troas, kami nagsubay dayon padulong sa Samothrace, ug sa pagkasunod adlaw nahiabot kami sa Neapolis; **12** Gikan didto nangadto kami sa Filipos, nga usa ka siyudad sa Macedonia, ang pinakamahinungdanong siyudad sa distrito ug usa ka kolonya sa Roma, ug nagpabilin kami niining siyudara sulod sa pipila ka mga adlaw. **13** Sa Adlawng Igpapahulay nangadto kami gawas sa ganghaan duol sa suba, diin karni naghunahuna nga adunay dapit didto alang sa pag-ampo. Nanglingkod kami ug nakigulti sa mga babaye nga miabot ug nagtakop. **14** Usa ka babaye nga ginganlan ug Lydia, nga namaligya ug tapol gikan sa siyudad sa Thyatira, nga nagsimba sa Dios, ang namati kanamo. Giabilhan sa Gino ang iyang kasingkasing aron sa pagpamati sa mga butang na gipamulog ni Pablo. **15** Sa nabawismohan na siya, ug ang iyang tibuk panimalay, nag-awhag siya kanamo, nga nag-ingon, "Kung inyong hukman ang akong pagkamatud-anon sa Gino, uban sa akong balay, ug pagpabilin didto." Ug nadani kami niya. **16** Nahitabo kadtong samtang kami padulong sa dapit nga alampoonan, ang usa ka batan-on nga babaye adunay espiritu sa pagpanagnaya ang nasugatan name- ngadlo siya ug sapi sa iyang mga agalon pinaagi sa pagpanghinalad. **17** Kini nga babaye nagsunod kango Pablo ug kanamo ug nagsinggit, nga nag-ingon, "Kining mga tawhana mga alagad sa Labing Halangdong Dios. Sila nagnamtala kaninyo sa dalan sa kaluwasan." **18** Gibuhut niya kini sa daghang mga adlaw. Apan si Pablo, gisamokan na gayod kaniya, milingi ug miignon sa espiritu, "Gimandoan ko ikaw sa ngalan ni Cristo Jesus nga gula gikan kaniya." Ug migula kini diha dayon. **19** Sa pagkakita sa iyang mga agalon nga ang ilang paglaom nga makasapi nawala na, ilang gidakop si Pablo ug Silas ug giguyod sila ngadto sa merkado atubangan sa mga awtoridad. **20** Sa dihang gidalia na nila sila sa maghuhukom, sila miignon, "Kining mga tawhana mga Judio ug naghimo sa daghang kasamok sa atong siyudad. **21** Nagtudlo sila sa mga butang nga dili subay sa atong balaod aron dawaton o sundon ingeron nga ma-

Romano." **22** Unya ang panon sa katawhan nagdungan ug panindog batok kango Pablo ug Silas; ang mga maghuhukom naggisi sa ilang mga sapot ug gihukanos sila ug gimbandoan sila nga pagabunalan sa mga sungkod. **23** Sa nabunalan na sila sa makadaghan, ilang gilabay sila didto sa bilanggoan ug gimbando ang magbalantay sa bilanggoan nga bantayan sila pag-ayo. **24** Human niya makuhu kini nga sugo, gilabay sila sa magbalantay sa bilanggoan sa pinakasuok na bahan sa bilanggoan ug gigapos ang ilang mga til sa seohan. **25** Sa pagkatungang gabii si Pablo ug Silas nag-ampo ug nag-awit ug mga alawiton ngadto sa Dios, ug ang ubang mga binilanggo naminaw kanila. **26** Sa kalit lang adunay kusog nga linog, busa ang patukoranan sa bilanggoan nayuyog; ug dihadhi dayon ang tanang mga pultahan nangaabli, ug ang kadenia sa tanan nangatangang. **27** Ang magbalantay sa bilanggoan nakamata gikan sa pagkatalog ug nakita nga naabli na ang mga pultahan sa bilanggoan; iyang gihulbot ang iyang espada ug patyon na unta ang iyang kaugalingon, tungod kay nagtuo siya nga ang mga binilanggo nakaikyas na. **28** Apan si Pablo misinggit sa makusog nga tingog, nga nag-ingon, "Ayaw pasakit ang imong kaugalingon, tungod kay kaming tanan ania ra dinih." **29** Ang magbalantay sa bilanggoan nagtawag alang sa suga ug midali pagusulod ug mihiha nga nangurog sa kahadlok sa atubangan ni Pablo ug Silas, **30** ug gidalia sila sa gawas ug miignon, "Mga Sir, unsa may akong angay buhaton aron maluwas?" **31** Sila miignon, "Tuo kango Ginoong Jesus, ug mamaluwas ka, ikaw ug ang imong panimalay." **32** Sila nagsugilon sa pulong sa Gino ngadto kaniya, uban ang tanan nga anaa sa iyang balay. **33** Unya gidalia sila sa magbalantay sa bilanggoan sa sama gihapong taknaa sa kagabbhion, ug gihugasan ang ilang mga samad, ug siya ug ang iyang panimalay gibawtismohan dayon. **34** Iyang gidalia si Pablo ug Silas ngadto sa iyang balay ug nag-andam ug pagkaon alang kanila. Siya nagmaya pag-ayo uban sa iyang panimalay, tungod kay silang tanan nagtuo naman sa Dios. **35** Karon sa pagkaadlaw na, ang mga maghuhukom nagpadalid ug pulong ngadto sa mga magbalantay sa bilanggoan nga nag-ingon, "Buhii kadtong mga tawhana." **36** Ang magbalantay sa bilanggoan misugilon sa maong mga pulong ngadto kango Pablo, nga nag-ingon, "Ang mga maghuhukom nagpadalid ug pulong kanako nga buhian kamo: busa karon gawas, ug lakaw nga malinawon." **37** Apan si Pablo miignon ngadto kanila, "Ila kaming gibunalan sa kadaghanan, mga tawo nga wala nahukman isip Romano, ug gilabay kami ngadto sa bilanggoan; karon ila kaming buhian sa hilom? Dili gayod; tugot nga sila mismo ang moanhui ug moppagawas kanamo." **38** Gisugilon kini sa mga magbalantay sa bilanggoan ngadto sa mga maghuhukom; ang mga maghuhukom nangahadlok sa pagkadungog nila nga si Pablo ug Silas mga Romano. **39** Ang mga maghuhukom miabot ug nagpakiiloyu kanila; ug sa dihang ila na silang gidalia pagawas sa bilanggoan, ilang gihangyo si Pablo ug Silas sa pagbiya sa siyudad. **40** Busa si Pablo ug Silas migawas sa bilanggoan ug miabot sa balay ni Lydia. Sa dihang si Pablo ug Silas nakakita sa mga kaigsoonan, gidasig nila sila ug unya mibiya sa siyudad.

17 Karon sa diha nga naagian na nila ang mga siyudad sa Amfipolis ug Apolonia, miabot sila sa siyudad sa Tesalonica, diin adunay sinagoga sa mga Judio. **2** Si Pablo, sama sa iyang nababasan, miadto kanila, ug sulod sa tulo ka Adlaw nga Igpapahulay nakiplantagi uban kanila gikan sa Kasulatan. **3** Gibukhad niya ang Kasulatan ug gipasabot niya nga kinahanglan gayod ang Cristo nga mag-antos ug mabuhii pag-usab gikan sa mga patay. Misulit siya, "Kining Jesus nga akong gimplanta kaninyo mao si Cristo." **4** Pipila sa mga Judio nadani ug miapiil kango Pablo ug Silas, kauban ang mga mainampon ug mga Griyego, daghan nga inilang mga kababayen-an ug usa ka dakong panon. **5** Apan ang mga dili magtutuo ugnao kung nangatandog sa kasina, mikuha ug pipila ka mga daotang mga lalaki nga gikan didto sa merkado, nagtigom ug dakong panon sa katawhan, ug gibutang ang siyudad sa kaguliyan. Miataki sila sa balay ni Jason, buot nilang dad-on si Pablo ug Silas gawas didto sa mga tawo. **6** Apan sa wala nila sila makaplagi, ilang giguyod si Jason ug pipila ka mga kaigsoonan sa atubangan sa mga pangulo sa siyudad, nga nanagsinggit, "Kining mga tawhana misupak sa atong naandang pamaagi ug mianhi usab diri." **7** Kining mga tawhana nga giabi-abii ni Jason nagsupak sa kasugoan ni Cesar; sila misulit nga adunay laing hari— mao si Jesus." **8** Sa dihang ang panon sa katawhan ug ang mga pangulo sa siyudad nakadungog niining mga butanga, nahasol sila. **9** Pagkahuman nila nakuha ang salapiyanong pasalig gikan kango Jason ug sa uban, gibuhian nila sila. **10** Niadtong gabii-on ang mga kaigsoonan gipadala silang Pablo ug Silas didto sa Berea. Sa pag-abot nila didto, miadto sila sa sinagoga sa mga

Judio. **11** Karon kining mga tawhana mas taas ang panghunahuna kaysa sa mga taga-Tesalonica, kay gidawat nila ang pulong nga adunay kaandam sa hunahuna, ginasusi ang Kasulatan kada adlaw aron sa pagtan-aw kung mao ba kining mga butanga. **12** Busa kadaghanan sa ila mituo, lakip na ang ubang mga dunganong mga babayeng Griyego ug daghang mga kalalakin-an. **13** Sa pagkahibalo sa mga Judio sa Tesalonica nga si Pablo nagmantaal usab sa pulong sa Dios didto sa Berea, miadtido sila diido ug ilang gigubot ug gisamok ang panon sa katawhan. **14** Unya dihadihua dayon, gipadalda sa mga kaigsoonan si Pablo ngadto sa dagat, apan si Silas ug Timoteo nagpabilin didto. **15** Kadong nag-una kung Pablo gidala siya palayo handto sa siyudad sa Atenas. Sa pagbiya niila didto kung Pablo, nakadawat sila ug mga sugo alang kang Silas ug Timoteo nga moadtido kaniya sa labing dati nga panahon. **16** Karon samtang nagpaabot si Pablo kanila sa Atenas, gisamok siya sa iyang espiritu sulod kaniya sa pagkakita niya sa siyudad nga puno sa mga diosdios. **17** Busa nangatarongan siya didto sa sinagoga uban sa mga Judin ug kadong mga misimba sa Dios ug ang uban usab nga iyang nahimamat kada adlaw didto sa merkado. **18** Apan ang pipila sa mga pilosopong Epicureo ug Estoico nasugatan usab niya. Ug ang pipila miuong, "Unsa ang buot isulit niining tabian nga tawo?" Ang uban miuong, "Daw mura siyag magsasangyaw sa lain nga mga dios," tungod kay nagsangyaw siya mahitungod kang Jesus ug ang pagkabanhaw. **19** Ilang gikuh sa Pablo ug gidala ngadto sa Areopago, nga nag-ingon, "Mahimo ba namong mahibaw an kining bag-ong pagtulon-an nga imong gipamulong?" **20** Kay nagdala ka ug katinggalahanan nga mga butang sa among mga dalunggan. Busa, buot kaming masayod kung unsa ang buot ipasabot niining mga butanga." **21** (Karon ang tanang taga-Atenas ug ang mga dumuduong nga nagpuyo didto gigahin ang ilang oras sa wala o di ba kaha pagpamulong o pagpaminaw mahitungod sa bagong butang?) **22** Busa si Pablo nagbarog taliwala sa mga Areopago ug miuong, "Kamong katawhan sa Atenas, nakita nako nga kamo mainampono kaayo sa tanang paagi. **23** Kay sa akong paglabay ug pagpaniid sa mga butang sa inyong pagsimba, nakakaplag ako ug halaran uban sa sinulat nga, SA WALA MAILHI NGA DIOS. Busa kungkinsa ang inyong gisimba diha sa pagkawala alamag, mao kini akong ipahibalo kaninyo. **24** Ang Dios nga nagbuhat sa kalibutan ug sa tanang anaa niini, tungod kay siya ang Gino sa langit ug sa yuta, wala mipuyo sa templo nga binuhat sa mga kamot. Ni **25** gialagaran pinaagi sa mga kamot sa mga tawo, ingon nga siya nagkinahanglan ug bisan unsa, kay siya sa iyang kaugalingon ang naghatag sa mga tawo ug kinabuhi ug gininhawa ug sa tanang laing mga butang. **26** Ug gikan sa usa ka tawo iyang gibuhat ang matag nasod sa mga tawo nga nagpuyo sa ibabaw sa kalibutan, nagtakda sa ilang mga pinilng mga panahon ug mga utlanan sa ilang pinuy-anan nga dapit. **27** Busa, kinahanglan pangitaon nila ang Dios ug tingali basin moduol sila kaniya ug makaplagan siya, ug sa pagkatinuod, wala siya mahilayo gikan sa matag-usa kanato. **28** Kay tungod kanya nabuhi ug nakalihok ug nakaangkon kita sa atong kinabuhi, sama lang sa inyong kaugalingong mga balak nga namulong, **29** 'Kay kita usab iyang mga anak.' Ingon nga anak man sa Dios, kinahanglan dili kita maghunahuna nga ang pagkabalaan sama sa bulawan, o plata, o mga bato, kinilut uban sa arte ug panghunahuna sa tawo. **30** Busa gitaligam-an sa Dios ang mga panahon sa walay pagkaalaman, apan karon iyang gimaandoan ang tanang mga tawo bisag asa nga maghinulsol. **31** Tungod kay iya nang giandam ang adlaw sa iyang paghukom sa kalibutan sa pagkamatarong pinaagi sa tawong iyang pinili. Gihatagan sa Dios ug pamatuod nga kining tawhana ngadto sa matag usa nga mabanhan siya gikan sa mga patay." **32** Unya sa pagkadungog sa mga tawo sa Atenas sa pagkabanhaw sa mga patay, ang uban gibiiay-bi nila si Pablo; apan ang uban miuong, "Mamatil kani kano pag-usab mahitungod niining butanga. **33** 'Pagkabuhana niadtido, si Pablo mibiya kaniya. **34** Apan adunay mga tawo ang miapil kaniya ug mituo kaniya, lakip si Dionisio nga Areopagohan, ang babaye nga ginganlan ug Damaris, ug ang uban pa nga miurban kaniila.

18 Pagkabuhana niining mga butanga si Pablo mibiya sa Atenas ug miadtido sa Corinto. **2** Dido siya nakakaplag ug usa ka Judio nga gingenlan ug Aquila, usa ka tawo nga Ponto ang kagikan; siya bag-o lang miabot gikan sa Italya kauban ang iyang asawa nga si Priscila, tungod kay si Claudio nagmando sa tanang mga Judio nga mopawaha sa Roma; **3** ug si Pablo miadtido kaniila; Si Pablo nagpuyo ug nagtrabaho kauban nila tungod kay managsama man ang ilang panginabuhian. Sila tighimo ug

mga barangbarong. **4** Busa si Pablo nakiglantugi didto sa sinagoga kada Adlaw nga Igpapahulay. Siya nagdani sa mga Judio ug mga Griyego. **5** Apan sa dihang si Silas ug si Timoteo milusong gikan sa Macedonia, si Pablo gimandoan pinaagi sa Espiritu nga magpamatuod sa mga Judio nga si Jesus mao ang Cristo. **6** Sa dihang ang mga Judio misupak ug nanginsulto kaniya, si Pablo nagyabyab sa iyang bistri ngadto kaniila ug miuong kaniila, "Unta ang inyong dugo maanaa sa inyong kaugalingon nga mga ulo; Ako walay sala. Gikan karon moadtido na ako sa mga Gentil." **7** Unya siya mibiya gikan didto ug miadtido sa pinuy-anan ni Titus Justus, usa ka tawo nga nagsimba sa Dios. Ang iyang pinuy-anan duol sa sinagoga. **8** Si Crispus, ang nangulo sa sinagoga ug ang tubok niya nga panimalay nagtuo ngadto sa Gino. Daghan sa mga taga-Corinto nga nakabatang Pablo nagtuo ug nabawtismohan. **9** Ang Gino miuong kung Pablo sa kagabihon pinaagi sa usa ka panan-awon, "Ayaw kahadlok, apan pagsulti ug ayaw pagpakhilom. **10** Tungod kay ako uban kanimo, ug walay bisan usa ang mosulay sa pagdaot kanimo, tungod kay ako daghan ug katawhan niini nga siyudad." **11** Si Pablo nagpuyo didto ug usa ka tuig ug unom ka bulan, nagtudo sa pulong sa Dios taliwala kaniila. **12** Apan sa dihang si Galio nahimong gobernador sa Acaya, ang mga Judio nagkahiisa sa pagbatok kung Pablo ug gidala siya didto sa atubangan sa hukmanan; **13** sila miuong, "Kining tawhana nangdani ug mga katawhan aron sa pagsimba sa Dios nga sukuwahl si baaloa." **14** Apan sa dihang mosulit na si Pablo, Si Galio miuong sa mga Judio, "Kamong mga Judio, kung tinood kini usa ka butang nga daotan o usa ka salaod, kini makataronganon nga makiglabot kaninyo. **15** Apan tungod kay kaning mga pangutana mahitungod sa mga pulong ug mga pangalan ug inyong kaugalingon nga baaloa, husaya kini sa inyong kaugalingon. Ako wala nangandoy nga mahimong usa ka manghuhukom niining mga butanga." **16** Si Galio nagpapahawa kaniila sa hukmanan. **17** Apan silang tanan nagkuha kung Sostenes, ang tigdumala sa sinagoga, sa pinugos nga paagi, ug gilatos siya sa atubangan sa hukmanan. Apan si Galio walay nagbalibali kung unsa ang ilang gibuhat. **18** Si Pablo, pagkabuhana ug puyo didto sa pila pa ka mga adlaw, mibiya sa mga kaigsoonan ug milawig padulong sa Syria kauban ni Priscila ug Aquila. Sa wala pa siya mibiya sa pantalan, sa Cencrea, gikikisan niya ang iyang ulo tungod kay gikuh niya ang usa ka Nazaretron nga panaad. **19** Sa dihang sila niabot sa Efeso, si Pablo mibiya kung Priscila ug Aquila didto, apan siya sa iyang kaugalingon miadtido sa sinagoga ug nakiglantugi kauban sa mga Judio. **20** Sa dihang ilang gipangutana sa Pablo nga magpabilin sa taas pa nga panahon, siya nagdumi. **21** Apan sa iyang pagbiya kaniila, siya miuong, "Ako mobakal pag-usab kaninyo kung kini kabutib-on sa Dios." Siya dayon milawig gikan sa Efeso. **22** Sa dihang si Pablo midunggo na sa Cesarea, siya mitungas ug nakig-abibi sa Jerusalem nga simbahan ug unya miadtido palugong sa Antioquia. **23** Pagkabuhana niya ug gahin sa pila pa ka panahon didto, si Pablo migikan ug miadtido padulong sa rehiyon sa Galacia ug Frigia ug nagdasig sa tanang mga disipulo. **24** Karon adunay usa ka Judio nga gingenlan ug Apolos, nga natawo sa Alejandria, niabot sa Efeso. Siya hanas kaayo sa pagpamulong ug makusgamon diha sa Kasulatan. **25** Si Apolos natuldoan sa mga pagtulun-an sa Gino. Isip mainiton diha sa Espiritu, siya nagsulti ug nagtudo sa tukma nga mga butang mahitungod kung Jesus, apan siya nhabilo lamang sa pagbawtismo ni Juan. **26** Si Apolos nagsugod sa pagsulti nga walay kahadlok didto sa sinagoga. Apan sa dihang si Priscila ug si Aquila nakadungog kaniya, sila nakighigala kaniya ug nagsasabot kaniya sa dalam sa Dios sa mas tukma pa gayson. **27** Sa dihang siya nagtinguha nga molabay sa Acaya, ang mga kaugisonan nagdasig kaniya ug nagsulat sa mga disipulo sa Acaya aron sa pag-abibi kaniya. Sa dihang siya miabot, siya nagtabang ug maayo niadtong nagtuo pinaagi sa grasya. **28** Si Apolos sa kadaghanan gilupig ang mga Judio sa iyang gahom ug kahibalo, sa pagpaktak pinaagi sa Kasulatan nga si Jesus mao ang Cristo.

19 Nahitabo kini samtang si Apolos anaa sa Corinto, miagi si Pablo sa ibabaw sa kabungtoran ug miabot siya sa siyudad sa Efeso, ug nakiglaban ang pipila sa mga disipulo didto. **2** Miuong si Pablo kaniila, "Nadawat ba ninyo ang Balaang Espiritu sa dihang mituo kamo?" Miuong sila kaniila, "Wala, wala man gani kani kama makadungog mahitungod sa Balaang Espiritu." **3** Miuong si Pablo, "Ngadto sa unsa man nga kamo nagpabawtismo?" Miuong sila, "Ngadto sa pagbawtismo ni Juan." **4** Busa si Pablo mitubag, "Si Juan mobawtismo inubanan ang pagbawtismo sa paghinulsol. Gisulihan niya ang mga tawo nga kinahanglan motuo sila sa

usa kong kinsa ang bout moabot human kaniya, mao kana, si Jesus." **5** Sa dihang ang mga tawo nakadungog niini, gibawitsmohan sila sa ngalan ni Ginoong Jesus. **6** Unya sa dihang gitapion ni Pablo ang iyang mga kamot kanila, ang Balaang Espiritu mikunsad kanila ug nagsulti sila ug nagkalain-laing mga pinulongan ug nanagna. **7** Ang tanan mga napulo ug duha ka mga lalaki. **8** Miadto si Pablo sa sinagoga ug nagsulti nga walay kahadlok sulod sa tulo ka bulan. Nangulo siya sa mga panahisgot ug nagdani sa mga tawo mahitungod sa mga butang nga may kalabutan sa gingharian sa Dios. **9** Apan sa dihang ang pipila ka mga Judio nagmagahi ug nagmasinupakon, nagsugod sila sa pagsulti ug daotan nga pamaagi mahitungod kang Cristo didto sa panon sa katawhan, busa si Pablo mibiya kanila, ug gidalang mga magtutuo palayo gikan kanila. Siya nagsugod sa pagsulti kada adlaw didto sa hawanan tuloan sa Tirano. **10** Kini naggaduyon sulod sa duha ka tuig, aron ang tanang tawo nga namuyo sa Asia makadungog sa pulong sa Ginoo, ang mga Judio ug Griyego. **11** Ang Dios naghimo ug mga gamhanang buhat pinaagi sa mga kamot ni Pablo, **12** aron bisan pa ang naay sakit maulian, ug ang mga daotan nga espiritu mogawas sa mga tawo, sa pagkuha nila sa mga panyo ug mga tapis gikan sa lawas ni Pablo. **13** Apan adunay mga Judio nga espirista nga nagbibiya sa maong lugara nga nagdala sa ngalan ni Jesus alang sa ilang kaugalingong pagamit. Sila nakigsulti niadtong adunay daotang mga espiritu; sila miington, "Ako nagmando kanimo pinaagi kang Jesus nga gisangyaw ni Pablo ng mobiya." **14** Kadtong naghimo niini mao ang pito ka anak nga mga lalaki sa pangulong pari sa mga Judio, Esceva. **15** Ang daotang espiritu mitubag kanila, "Nakaila ako kang Jesus, ug nakaila ako kang Pablo; apan kinsa man kamo?" **16** Ang daotang espiritu naa sa tawo milukso sa Espiritista ug nalupig sila ug gikulata sila. Unya nanghawa sila pagawas sa balay nga hubo ug samaran. **17** Kini nahiabal-an sa tanan, sa mga Judio ug mga Griyego, nga namuyo sa Efeso. Sila nangahadlok kaayo, ug ang ngalan ni Ginoong Jesus napasidungan. **18** Daghan usab sa mga magtutuo miabot ug nagsugid ug miangkan sa mga daotang mga butang nga ilang nahimo. **19** Daghan ang nagbansay ug mga salamangka ug nagdala sa ilang mga basahon ug gisunog sa panan-aw sa matag-usa. Sa dihang ilang gihiap bilin niini, kini mga 50, 000 kadaghanon sa plata. **20** Busa ang pulong sa Ginoo mikaylap sa gamhanang mga pinaagi. **21** Karon sa natapos na ni Pablo ang iyang pagpangalagad sa Efeso, nakahukom siya diha sa Espiritu nga moagi sa Macedonia ug Acaya sa iyang dili ngadto sa Jerusalem; siya miington, "Pagkumano nako ug adto didto, kinahanglan usab nako makita ang Roma." **22** Gipadala ni Pablo sa Macedonia ang duha niya ka mga disipulo, si Timoteo ug si Erastus, nga nitabang kaniya. Apan siya nagpabilin makadlyot sa Asya. **23** Ug nianang taknaa mitumaw ang dakong kasamok sa Efeso mahitungod sa Dalan. **24** Ang usa ka platero nga gingilan ug Demetrius, nga naghimo ug plata nga istatuwi ni Diana, nagdala sa dakong negosyo alang sa mga magbubuhut. **25** Busa gitigom niya ang mga trabahante sa maong panginabuhui ug miington, "Mga sir, nakabalo kamo nga kini nga negosyo nakapahimo kanato ug daghan nga kuwarta. **26** Kamo nakakita ug nakadungong niana, dili lamang sa Efeso, apan halos tibuok Asya, kini si Pablo nagdani ug nagpalayo sa daghang mga tawo. Siya nagaingon nga walay mga dios nga hinimo sa mga kamot. **27** Ug dili lamang ang kakuyaw nga ang atong mga negosyo dili na kinahanglanon, apan bisan pa ang templo sa bantogang diosa nga si Diana mahimong kining walay pulos. Unya siya mawad-an na sa iyang kadunggan, siya nga gisimba sa tanan sa Asya ug sa tibuok kalibutan." **28** Sa dihang nadungog nila kini napuno sila sa kasuko ug misinggit sa kusog, sa pag-ingon, "Bantogan si Diana sa mga taga-Efeso." **29** Ang tibuk siyudad napuno sa kalibog, ug ang mga tawo nagdali-dali ug adto sa tiyatro. Gidakop nila ang mga kauban ni Pablo sa pagbiyahe, nga si Gaius ug si Aristarchus, nga miabot gikan sa Macedonia. **30** Si Pablo bout mosulod taliwala sa panon sa katawhan, apan ang mga disipulo nagpugong kaniya. **31** Usab, pipila ka mga pangulo nga higala ni Pablo nagpadala sa pulong ug naghangyo kaniya nga dili mosulod sa tiyatro. **32** Pipila ka mga tawo narininggit sa usa ka butang, ug ang pipila lahi, kay ang pundok sa katawhan anaa sa kalibog. Kasagaran kanila wala gani nasayod nganong nagtigom sila. **33** Gidala sa mga Judio si Alexander pagawas gikan sa pundok sa katawhan ug gibutang siya atubangan sa mga tawo. Misinysa si Alexander sa iyang kamot aron maghimo ug usa ka pamahayag sa mga tawo. **34** Apan sa dihang nakaamgo sila nga usa ka Judio, silang tanan narininggit sa usa ka tingog nga hapit miabot sa duha ka oras, "Bantogan si Diana sa mga taga Efeso." **35** Sa dihang gipahilom

sa tigdumala sa lungsod ang pundok sa katawhan, siya miington, "Kamo mga tawo sa Efeso, unsa nga tawo didto ang wala masayod nga ang siyudad sa mga taga-Efeso mao ang magbalantay sa templo sa bantogang Diana ug sa mga larawan nga nahulog gikan sa langit?" **36** Sa pagkakita nga kining mga butanga dili ikalimod, kamo kinahanglan ug maghilom ug dili maghimo sa pagpanggapas. **37** Kay inyong gidalang kining mga tawhana dinihi sa korte nagi dili man gani mao kawatan sa templo ni tigpasipala sa atong diosa. **38** Busa, kung si Demetrius ug ang mga mananalasan uban kaniya adunay mga sumbong batok ni bisan kinsa, abre ang mga hukmanan ug adunay mga gobernador. Tugot siya magpasangil sa usag-usa. **39** Apan kung mangita kamo sa bisan unsang mga butang mahitungod sa laing mga butang, kinahanglan kini mahusay sa kasagaran nga panagitom. **40** Kay sa pagkatinuod kita anaa sa kawayan mahitungod sa kagubot niining adlawa. Walay hinundan alang niining kagubot, ug dili kita makahimo sa pagpahayag niini." **41** Sa dihang nasulti na niya kini, gitapos niya ang panagtigom.

20 Human sa kaguliyang, si Pablo gipadala alang sa mga disipulo ug giwhaq sila. Unya siya nagsulti ug panamilit kanila ug mibiya padulong didto sa Macedonia. **2** Sa pag-adto niya niadtong mga rehiyon ug nag-awhag pag-ayo sa mga magtutuo, miadto siya Greece. **3** Human siya nagpabilin didto sulod sa tulo ka bulan, ang tinagong laraw nga gihimo batok kaniya pinaagi sa mga Judio sa hapis na siya maglayag padulong sa Siria, busa nakahukom siya sa pagbalik agi sa Macedonia. **4** Giubanan siya hangtod sa Asya nila ni Sopater nga taga-Berea, ang anak ni Pyrrhus; si Aristarchus ug Secundus nga mga magtutuo gikan sa Tesalonica; si Gaius nga taga-Derbe; si Timoteo; ug Tychicus ug si Trophimus nga gikan sa Asya. **5** Apan kining mga tawhana miuna kanamo ug nagahulut kanamo sa Troas. **6** Human sa adlaw sa tinapay nga walay patubo milayag kami gikan sa Filipos, ug sa lima ka adlaw miabot kami kanila sa Troas. Didto nagpabilin kami sulod sa pito ka mga adlaw. **7** Sa unan ang dlaw sa semana, sa nagkatigom na kamo aron sa pagkipaspikas sa tinapay, si Pablo nagsangyaw sa mga magtutuo. Naglaraw siya nga mobiya pagkasunod adlaw, busa nagpadayon siya sa pagsangyaw hangtod sa pagkatungang gabii. **8** Adunay daghan nga lampara sa ibabaw nga bahin sa lawak diin kami nagkatigom. **9** Diha sa bintana may naglingkod nga usa ka ultawo nga gingilan ug Eutychus, nga giabot sa halalom nga paghikatulog. Kay taas na kawayan ang pagsangyaw ni Pablo, kining ultawo, nga nahinonok pa gihapon, nahulog gikan sa ikatulong anduna ug gisakwatan nga patay na. **10** Apan mikanao si Pablo, mihapa siya kaniya, ug mikagos kaniya. Unya miington siya, "Ayaw kamo kaguol, kay siya buhi pa." **11** Unya misaka siya balik sa taas ug gipikaspikas ang tinapay ug nangaon. Human sa pagkipaspikti kanila ug dugay hangtod sa kaadlawon, mibiya na siya. **12** Gidala nila pagbalik ang lalaki nga buhi ug nahupay pag-ayo. **13** Kami sa among kaugalingon milakaw pag-una kang Pablo ngadto sa kawayan ug milayag padulong sa Asos, sa tuyo nga pasakyon name si Pablo. Mao kini ang gitinguha niya sa iyang kaugalingon nga pagabuhaton, tungod gituyo niya nga didto agi sa yuta. **14** Sa nasugatan na name siya sa Asos, gipasakay na name siya sa sakayan ug miadto sa Mitylene. **15** Unya milayag kami gikan didto ug miabot pagkasunod adlaw atbung sa isla sa Chios. Sa pagkasunod adlaw midunggo kami sa isla sa Samos, ug pagkaugma midunggo kami sa siyudad sa Miletus. **16** Kay nakahukom man si Pablo nga maglayag agi sa Efeso, aron dili siya malangan sa Asya; kay nagdali siya nga moabot sa Jerusalem sa adlaw sa Pentecostes, kung kining tanan mamahimo na niyang buhaton sa ingeron. **17** Gikan sa Miletus nagpadala siya ug mga tawo ngadto sa Efeso ug gipatawag niya ang mga kadagkoan sa simbahan. **18** Sa dihang miabot na sila ngadto kaniya, miington siya kanila, "Nasayod na kamo sa inyong kaugalingon, nga sukad sa unang adlaw sa pagtunob sa akong til sa Asya, kung sa unsang paagi ako kanunay naggahin ug panahon alang Kaninyo." **19** Nagpadayon ako pag-alagad sa Ginoo uban sa pagpa-ubos sa hunabanan sa mga luha, ug sa mga pag-antos nga nahitabo kanako tungod sa mga tinagong laraw sa mga Judio. **20** Nasayod kamo nga wala akoy gilikayan sa pagpadayag kaninyo sa bisan unsa nga mapuslanon, ug giunsa ko kamo pagtuldo sa dayag ug miadto usab sa kabalayan. **21** Nasayod kamo nga sa kanunay nagpahimango ako kaninyong mga Judio ug mga Griyego mahitungod sa paghiniulsol ngadto sa Dios ug sa pagtuo sa atong Ginoong Jesus. **22** Ug karon, tan-awa, moadto ako sa Jerusalem nga inagdag sa Balaang Espiritu, nga walay kasayoran sa bisan unsang mahitabo kanako

ditto, **23** gawas sa gipamatuod sa Balaang Espiritu kanako sa matag siyudad ug nagaingon nga ang mga gapos ug pag-antos nagkulat na kanako. **24** Apan wala nako hunahunaang akong kinabuhi sa kung unsang paagi nga mas bililhon pa sa akong kaugalingon, aron mahingpit na ang akong lumba ug ang pag-alagad nga akong nadawat gikan kang Ginoong Jesus, sa pagksaksi sa ebanghelyo diha sa grasya sa Dios. **25** Ug karon, tan-awa, nasayran ko nga kamong tanan, nga gisuroyan ko taliwala sa akong pagsangyong mahitungod sa ginghamian, dili na makakita sa akong panagway. **26** Busa gipamatuod-an ko kaninyo niining adlawa, nga ako hinlo sa dugo ni bisan kinsang tawo. **27** Kay wala ako nagpugong sa pagpadayag kaninyo sa kinatibuk-ang kabubut-on sa Dios. **28** Busa pag-amping kamo sa inyong kaugalingon, ug sa tanang panon nga kanila ang Balaang Espiritu naghimo kaninyong magtatan-an, aron nga bantayan niyong katilingban sa Ginoong gitubos niya pinaagi sa kaugalingon niyang dugo. **29** Nasayod ako nga human sa akong pagbiya, magasulod taliwala kaninyo ang mga mapintas nga lobo, ug dili kaloy-an ang panon. **30** Nasayod ako nga bisan gani taliwala kaninyo ang pipila sa mga tawo moadt ug mosulit sa mga butang nga mangil-ad, aron sa pagpahimulag sa mga disipulo sa pagsunod kanila. **31** Busa pagtukaw kamo. Hinumdomi nga sulod sa tulo ka tuig wala ako maghunong sa pagpahimangno sa matag usa kaninyo inubanan sa luha sa adlaw ug gabii. **32** Ug karon gipiyal pa sa kamo sa Dios, ug ngadto sa pulong sa iyong grasya, nga mao ang makahimo kaninyo sa pagpa-uswag ug maghatag kaninyo sa kabilin taliwala sa tanang gilain. **33** Wala ako maibog sa tawong may plata, bulawan, o bisti. **34** Kamo sa inyong kaugalingon nasayod nga kining mga kamot nagsangkap sa akong kaugalingon nga mga panginahanglan ug niadtong kauban nako. **35** Sa tanan nga mga butang naghatag ako kaninyo ug panig-ingnan kung unsaon niyong pagtabang ang hyugan pinaagi sa pagpamuhut, ug kung unsaon niyong paghinundom ang mga pulong sa Ginoong Jesus, mga pulong nga siya misma miuong: "Laging bulahan ang paghatag kay sa pagdawat." **36** Human siya nagsulti niining paagiha, miluhod siya ug nag-ampo uban kanilang tanan. **37** Labihan ang ilang paghilak ug mikagos kang Pablo ug gihagkan siya. **38** Naguol gayod sila tungod sa iyong gipamulong, nga sila dili na makakita sa iyong panagway pag-usab. Unya giubanan nila siya handtot sa sakayan.

21 Sa dihang mibulag kami gikan kanila ug milawig, miadt kami padulong sa siyudad sa Cos, ug sa sunod nga adlaw sa siyudad

sa Rodas, ug gikan didto padulong sa siyudad sa Patara. **2** Sa dihang among nakaplagan ang usa ka sakayan nga metabok sa Feonica, misakay kami ug milawig. **3** Sa dihang amo nang nalantawan ang isla sa Cyprus, mibiya kami ug miliko sa wala, ug milawig ngadto sa Siria, ug midunggo sa siyudad sa Tiro, tungod kay atua ditto ang sakayan nga nagpanaoga sa mga butang. **4** Human among nakaplagan ang mga disipulo, nagpabilin kami didto sulod sa pito ka adlaw. Ang mga disipulo nag-ingon kang Pablo pinaagi sa Espiritu nga dili gayod siya motunob sa Jerusalem. **5** Sa dihang milabay ang mga adlaw, kami mibiya ug nagpadayon sa among panaw. Silang tanan, kauban ang ilang mga asawa ug mga anak, nag-urban kanamo sa among dalan hangitod nakagawas kami sa siyudad. Dayon nangluhod kami sa baybayon, nag-ampo, ug nagsultihanay kami sa panamilit sa matag usa. **6** Misakay kami sa sakayan, samtang sila mibalik pag-usab sa ilang panimalay. **7** Sa dihang nahuman na kami sa paglawig gikan sa Tiro, nahiabot kami sa Ptolemais. Dito nag-ab-abi kami sa mga kaigsoonan ug nagpabilin kami uban kanila sulod sa usa ka adlaw. **8** Pakasunond adlaw mibiya kami ug miadt sa Cesarea. Misulod kami sa balay ni Filipe, ang tigsangyaw sa ebanghelyo, nga usa sa pito, ug nagpabilin kami uban kanila. **9** Karon kining tawhana adunay upat ka anak nga babayeng ulay nga mananagna. **10** Sa nagpabilin kami didto sa pipila ka mga adlaw, miabot ang usa ka propeta nga gikan sa Judea nga gingenlan ug Agabus. **11** Miduol siya kanamo ug gitukha ang bakos ni Pablo. Niining tungora iyang gihiktan ang iyang kaugalingon nga til ug mga kamot ug nag-ingon, "Miuong, ang Balaang Espiritu, 'Busa sama niini ang paggapos sa mga Judio sa Jerusalem ang tawo nga nakapanang-iyah niining bakos, ug ilia siyang itugyan sa mga kamot sa mga Gentil." **12** Sa dihang among nadunggan kining mga butanga, kami ug ang mga tawo nga nagpuyo nianang dapita nagpakuiloy kang Pablo nga dili moadt tungas sa Jerusalem. **13** Unya si Pablo mitubag, "Unsa man ang inyong gibuhat, nagpahilak ug nagpasakit sa akong kasingkasing? Kay ako andam, dili lamang magpagapos, kondili mamatay usab sa Jerusalem alang sa ngalan sa Ginoong Jesus." **14** Sanglit si Pablo dili buot nga madani, miundang na

kami sa pagsulay ug miuong, "Hinaot nga ang pagbuot sa Ginoong matuman." **15** Human niining mga adlawa, among gipanghuang among mga gamit ug mitungas sa Jerusalem. **16** Didto adunay lain usab ang mikuyog kanamo nga pipila sa mga disipulo gikan sa Cesarea. Gikuyog nila ang usa ka tawo nga gingenlan Mnason, ang usa ka tawo nga gikan sa Cyprus, nga disipulo kaniadto, kung diin kami magpuyo. **17** Sa dihang naabot na kami sa Jerusalem, ang mga kaigsoonan nag-abibi kanamo nga malipayon. **18** Pagkasunond nga adlaw si Pablo mikuyog kanamo ngadto kung Santiago, ug ang tanang mga kadagkoan anaa usab ditto. **19** Sa pagtibaya niya kanila, iyang gisugilon sa matag-usa ang mga butang nga nabuhat sa Dios ngadto sa mga Gentil pinaagi sa iyang pagpamuhut. **20** Sa dihang nadunggan nila kini, ilang gidayeg ang Dios, ug miuong sila kaniya, "Tan-awa, igsoon, pila ka libo ang nagtuwala sa mga Judio. Silang tanan naningkamot sa pagtipig sa balaod. **21** Nagsugilon sila mahitungod kanimo, nga imong gitudloang ang tanang mga Judio nga nagpuyo uban sa mga Gentil nga ilang isalkiway si Moises, ug imong gisugilin sila nga dili tulion ang ilang mga anak, ug dili musunod sa karaang mga tulomanon. **22** Unsay angay namong buhaton? Makadungog gayod sila nga moanhi ka. **23** Busa buhata kung unsa ang among isulit kanimo karon: aduna kami upat ka lalaki nga naghimo ug pakigsaad. **24** Dad-a kining mga tawhana ug magpaputli sa imong kaugalingon uban kanila, ug bayari ang ilang panginahanglan alang kanila, aron makagisan nila ang ilang mga ulo. Busa ang tanan masayod nga ang mga butang nga giingon nila babin kanimo dili gayod tinuok. Nasayran usab nila nagkinabuhi ka uban kanamo nga nagtipig sa balaod. **25** Apan mahitungod sa mga Gentil nga adunay pagtuo, nagsulat na kami ug naghatag sa mga pahimangno nga kinahanglan kanunay silang magbantay sa ilang mga kaugalingon gikan sa mga butang nga gihadal sa mga diosdios, gikan sa dugo, gikan sa ursang mga tinuok, ug gikan sa malaway-nga pakighilawas. **26** Pagkasunond adlaw gidalia ni Pablo ang mga tawo, aron sa paghinlo sa iyong kaugalingon uban kanila nga moadt didto sa templo, aron sa pagpahibalo sa gidugayon sa mga adlaw sa paghinlo, handtot nga ang halad mahalad sa matag usa kanila. **27** Sa dihang ang pito ka adlaw hapit na mahuman, ang pipila ka mga Judio nga gikan sa Asya nakakita kang Pablo didto sa templo, ug naghulhog sa panon sa mga tawo, ug nadakod kaniya. **28** Naninggit sila, "Katawhan sa Israel, tabangi kami. Mao kining tawhana ang nagtudlo sa tanang mga tawo bisan asa sa mga butang nga sukuwahlai sa katawhan, sa balaod, ug niining dapita. Tuod man, gidalia usab niya ang mga Griyego didto sa templo ug naghugaw sa balaodan dapit." **29** Kay sa miagi nakita nila si Trofimo nga taga Efeso nga kuyog kaniya sa siyudad, ug naghunuhuna sila nga gidalia siya ni Pablo didto sa Templo. **30** Ang tanan sa siyudad gihulhogan, ug midagan dugok ang katawhan ug gigunitan nila si Pablo. Giguyod nila siya pagawas sa templo, ug gisirad-an dayon ang mga pultahan. **31** Nga daw patyon na nila siya, ang balita miabot didto sa pangulog kapitan sa gwuardarya nga ang tibuk Jerusalem nasamok. **32** Nianang tungora gidalia niya ang mga kasundalohan ug ang mga kapitan ug midagan padulong lugsong sa panon sa katawhan. Sa pagkakita sa mga tawo sa pangulo sa kapitan ug mga kasundalon, miundang sila sa paglatigo kang Pablo. **33** Unya ang pangulo sa kapitan midul ug gigunitan si Pablo, ug nagmando kaniya nga gaposon siya sa duha ka kadena. Nangutana si kungkinsa siya ug unsay iyang nabuhat. **34** Kadaghanan sa panon sa katawhan nagsinggit sa lahi nga tubag ug ingon man usab ang uban. Sanglit ang kapitan dili gayod makasulti bisan unsa tungod sa kasaba, nagmando siya nga dad-on si Pablo sa kuta. **35** Sa dihang miabot sila sa mga hagdanan, gialsa siya sa mga sundalo tungod sa pagpasakit sa panon sa katawhan. **36** Kay ang panon sa katawhan nagsunod kanila ug kanunay nagsinggit, "Ipaley siya kanamo!" **37** Sa hapit na si Pablo dad-on didto sa kuta, miuong siya sa pangulo sa kapitan, "Mahimo ba ako makigulti kanimo?" Ang kapitan miuong, "Makasulti ka Griyego?" **38** Dili ba ikaw Ehiptohanon, nga nangulo kaniadto sa mga nagsupak ug naggadla sa 4, 000 ka mga nagmasinupakon didto sa kamingawan?" **39** Si Pablo miuong, "Ako usa ka Judio, gikan sa siyudad sa Tarso sa Cilicia. Usa ako ka lumulopyo sa mahinungdanon nga siyudad. Manghangyo ako kanimo, tugot ako sa pagtugot, si Pablo mitindog sa hagdanan ug nagsiriyas sa iyang kamot ngadto sa mga tawo. Sa dihang anaa nay dakong kahilom, nagsulti siya sa Hebrew. Siya miuong,

22 "Mga kaigsoonan ug mga amahan, paminawa ang akong pagpanalipod nga akong buhaton karon kaninyo." **2** Sa dihang ang

pundok nakadungog kang Pablo nga nakigsulti ngadto kanila sa Hebreohanon nga pinulongan, sila nahlom. Siya miington, **3** "Usa ako ka Judio, nga natawo sa Tarsus sa Cilicia, apan gimatuto niining siyudaya sa tilian ni Gamaliel. Natudloan ako pinaagi sa higpit nga mga pamaagi sa pamalaod sa atong mga katigulangan. Mainiton ako ngadto sa Dios, sama kaninong tanan karon. **4** Akong gilutos kining Dalan ngadto sa kamatayon; akong gigapos ang mga lalaki ug mga babaye ug ako silang gibalhog didto sa bilanggoan. **5** Ang labaw nga pari usab ug tanan nga mga hamiton makapamatuo ngadto nakadawat ako ug sulat gikan kanila alang sa mga kaigsoonan sa Damasco, alang sa akong panaw didto. Akong gidala pagbalik ang mga gapos sa Jerusalem kadtong kabahin niining Dalan aron pagasilotan. **6** Nahitabo kini samtang ako naglakug ug duol na sa Damasco, sa kaudtohon sa kalit mitungha ang dakong kahayag gikan sa langit nagsugod ug den-ag palibot kanako. **7** Natumba ako sa yuta ug may nadungog akong tingog nga miington, 'Saulo, Saulo, nganong gilutos mo man ako?' **8** Mitubag ako, 'Kinsa ka ba, Gino?' Misulti siya kanako, 'Ako si Jesus nga Nazarenon, nga imong gilutos.' **9** Kadtohng mga miuban kanako nakakita sa kahayag apan wala sila makadungog sa iyang tingog nga misulti kanako. **10** Miington ako, 'Unsa ang angay nakong buhaton, Gino?' Ang Gino miington kanako, 'Bangon, ug adto sa Damasco; didto pagasulitan ka sa tanan nimong angay nga pagabuhaton.' **11** Dili ako makakita tungod sa kasulaw sa kahayag, busa miadto ako sa Damasco nga giagak sa mga kamot sa mga miukuyog kanako. **12** Dido nahimamat nako ang usa ka tawo nga ginarungan ug Ananias, usa ka mainhampooan nga tawo sumala sa balaod ug mayao ang gipangsumti sa tanang mga Judio nga mipuyo didto. **13** Miduol siya kanako, mitindog duol kanako ug miington, 'Igsoong Saulo, dawata ang imong panan-aw. 'Nianang tahnaknaa nakita nako siya.' **14** Unya miington siya, 'Ang Dios sa atong mga katigulangan gipili ka aron makahibalo sa iyang kabuton-on, aron makita ang Usa ka Matarong, ug maminaw sa tingog nga naggikan sa iyang kaugalingong baba. **15** Kay ikaw ang magasaksi alang kaniya ngadto sa tanang mga tawo mahitungod sa kung unsa ang imong nakita ug nadungog. **16** Ug karon nganog naghulat ka man? Tindog, pagpabawismo, ug hugas ang imong mga sala, pinaagi sa pagtawag sa iyang ngalan.' **17** Paghuman nako ug balik sa Jerusalem, ug samtang nag-ampo ako didto sa templo, nahitabo kini nga ako nakakita ug panan-awon. **18** Nakit-an nako siya nga nag-ingon kanako, 'Paggdali ug pagbiya sa Jerusalem karon dayon, tungod kay dili nila dawaton ang imong pagpamatuo mahitungod kanako.' **19** Miington ako, 'Gino, kabalo sila sa ilang mga kaugalingon nga ako silang gibilanggo ug gilatigo ang mga mituo kanimo sa matag sinagoga. **20** Sa dihang miula ang dugo ni Esteban nga imong saksi, nagbarog usab ako didto ug miuyon, ug akong gibantayan ang mga bisti sa nagpatay kaniya.' **21** Apan miington siya kanako, 'Biya, tungod kay ipadala ko ikaw ngadto sa mga Gentil.' **22** Gitugotan siya sa mga tawo pagsulti handto niining higayon. Apan misinggit sila ug miington, 'Palayo sa maong kaubanan niining kalibotan: kay dili maayo nga mabuhi pa siya.' **23** Samtantan naninggit sila, ilang gilabay ang ilang mga bisti, ug milabay sila ug abog sa hangin, **24** ang pangulong kapitan nagmando nga dad-on si Pablo didto sa kuta. Iyang gimandoan nga kinahanglan pangutan-on siya uban ang pagkastigo, aroo nga sa iyang kaugalingon mahibaloan una niya nganong misiyagit sila batok kaniya sama niana. **25** Sa dihang gigapos nila siya sa pisi nga hinimo gikan sa panit sa mananap, si Pablo miington sa senturyon nga nagtindog tupad kaniya, 'Uyon ba sa balaod nga imong kastigohon ang tawo nga Romanhon bisan wala pa kini ka hukmi?' **26** Sa pagkadungog sa senturyon niini, miadto siya sa pangulong kapitan ug miington kaniya, 'Unsa may buot nimong buhaton? Kay kining tawhana usa ka lumulupyo sa Roma.' **27** Ang pangulong kapitan miadto ug miington kaniya, 'Sulthi ako, usa ka ba lumulupyo sa Roma?' Si Pablo miington, 'Oo.' **28** Ang pangulong kapitan mitubag, 'Sa dakong kantidad lamang sa salapi ang hinundayan nga akong naangkon ang pagka-Romanhon.' Apan si Pablo miington, 'Ako natawo ug lumulupyo sa Roma.' **29** Unya ang mga tawo nga buot mangutana kaniya nibiya kaniya diha dayon. Nahadlok usab ang pangulong kapitan, sa pagkasayod niya nga si Pablo usa ka Romanhon, tungod kay gigapos nila siya. **30** Sa pagkasunod adlaw, ang pangulong kapitan buot masayod sa kamatuoran mahitungod sa mga pasangil sa mga Judio batok kang Pablo. Busa iyang gibadbaran sa iyang mga gapos ug mimando sa mga pangulong pari ug ang tanang konseho nga makigtigabgo. Unya iyang gidala si Pablo didto sa ubos ug gibutang taliwala nila.

23 Si Pablo mitan-aw ug direto sa mga miyembro sa konseho ug miington, 'Mga igsoon, nagpuyo ako atubangan sa Dios sa tanang maayong konsinsya handto karong adlawa.' **2** Ang labaw nga pari nga si Ananias nagmando niadtong tawo nga nagtindog uban kaniya sa pagsaga sa iyang baba. **3** Unya miington si Pablo ngadto kaniya, 'Ang Dios mohapak kanimo, ikaw bong-bong nga gipaputi. Naglingkod ka ba sa paghukom kanako pinaagi sa balaod, ug pagsugo sa paghaphak kanako, batok sa balaod?' **4** Kadtohng mga nanagtindog miington, 'Ingo ba niini ang imong pag-insulto sa labaw nga pari sa Dios?' **5** Si Pablo miington, 'Wala ako makahibalo, mga igsoon, nga siya labaw nga pari. Kay mao kini ang nahiisulat, dili ka angay mosulit ug daotan sa magmamandao sa imong mga kathawan.' **6** Sa dihang nakita ni Pablo ang usa ka bahin sa konseho nga mga Saduseo ug ang ubang mga Pariseo, nag-istorya siya sa makusog didto sa konseho, 'Mga igsoon, Ako usa ka Pariseo, anak sa usa ka Pariseo. Tungod kay masaligon ako nga ang pagkabanhaw sa mga patay ingon nga ako hinukman.' **7** Sa dihang iya kining giington, ang panaglalags nagsugod taliwala sa mga Pariseo ug mga Saduseo, ug ang panagtigong nabahin. **8** Alang sa mga Saduseo ang-ingon nga walay pagkabanhaw, walay mga anghel, ug walay mga espiritu, apan ang mga Pariseo nag-ingon nga kining tanan anaa. **9** Busa ang dako nga kaguliyang nahitabo, ug ang ubang mga manunulat sa balaod nga nahisakop sa mga Pariseo mitindog ug nakigalugtang nga nag-ingon, 'Wala kitay nakitang sayop niining tawhana. Unsa kaha kung ang espiritu o ang anghel nagsulti ngadto kaniya?' **10** Sa dihang adunay miabot nga dakong panagbangi, ang pangulo sa kapitan nahadlok nga kuris-kunison nila sa pino si Pablo, busa iyang gimanduan ang mga sundalo aron moadto sa ubos ug pugson siya pagkuha gikan sa mga miyembro sa konseho, ug pagdala kaniya didto sa kuta. **11** Pagkasunod gabii ang Gino mitindog tapad kaniya ug miington, 'Ayaw kahadlok, kay ikaw man ang nagpamatuo mahitungod kanako sa Jerusalem, busa kinahanglan usab kang mosaksi sa Roma.' **12** Sa dihang buntag na, ang ubang mga Judio naghimo ug panagsabot ug gitawag nga tinunglo ang ilang kaugalingon: Sila miington nga dili niila buot mokaon ni moinom bisan unsa handto nga mapatay nila si Pablo. **13** Adunay sobra 40 ka mga tawo nga naghimo niining laraw. **14** Miadto sila sa mga pangulong pari ug mga kadagkoan ug miington, 'Glibutang namo ang among kaugalingon ilalom sa dakong tunglo, nga dili mokaon hangtod among mapatay si Pablo. **15** Busa karon, pasagdi ang konseho pagsulti sa pangulong kapitan sa pagdala kaniya ngadto kanimo, ingon nga ikaw buot modisyon sa iyang kaso nga labaw pa sa tukma. Alang kanamo, kami andam sa pagpatay kaniya sa dili pa siya moanhi dinhi.' **16** Apan ang anak nga lalaki sa igsoonong babaye ni Pablo nakadungog nga sila namakak ngahulat, busa siya miadto ug misulod sa kuta ug giingnan si Pablo. **17** Mitawag si Pablo sa usa sa mga kapitan ug miington, 'Dad-a kining batan-ong lalaki didto sa pangulong kapitan, kay aduna siyay gustong isulti ngadto kaniya.' **18** Busa ang kapitan gikuha ug batan-ong lalaki ug gidala siya ngadto sa pangulong kapitan ug miington, 'Si Pablo nga binilanggo nagtawag kanako ngadto kaniya, ug namalihog kanako sa pagdala niining batan-ong lalaki nganha kanimo. Aduna siyay buot isulti nganha kanimo.' **19** Ang pangulong kapitan ngadla kaniya pinagiai sa iyang kamot ngadto sa pribadong dapit ug pagpangutana siya. 'Unsa kining imong isulti kanako?' **20** Ang batan-ong lalaki miington, 'Ang mga Judio miuyon sa paghangyo kanimo sa pagdala kang Pablo ugma ngadto sa konseho, ingon nga sila moadto aron sa pagpangutana ug mas tukma mahitungod niining kaso. **21** Apan ayaw pagsugot ngadto kanila, tungod kay sobra sila sa 40 ka mga tawo nga namakak ug naghulat kaniya. Sila gitawag nga nagtunglo sa ilang mga kaugalingon, ni sa pagkaon sa pag-inom handto ilang mapatay siya. Bisan karon sila andam, naghulat sa pagtugot gikan kanimo.' **22** Busa ang pangulong kapitan gitugotan ang batan-ong lalaki nga molakaw, pagkabuhinan ug tudio kaniya, 'Ayaw pagsaba nga imong gisulti kining mga butanga nganhi kanako.' **23** Unya iyang gitawag ang duha ka mga kapitan ug miington, 'Pagkuha ug duha ka gatos ka mga sundalo nga andam sa pag-adto sa mas layo pa sa Cesarea, ug 70 ka mga mangangabayog usab, ug 200 nga magbabangkaw. Ikaw mobiya sa ika tulo nga takna sa kabaghiyon.' **24** Iya usab gimandoan sa paghatag ug mga hayop kanila nga mahimong masayok ni Pablo, ug sa pagdala kaniya nga luwas ngadto kung Felix nga gobernador. **25** Unya nagsulat siya ug sulat nga sama niini: 'Claudio Lisius ngadto sa labing maayo nga gobernador nga si Felix, ug mga pangumusta. **27** Kining tawhana gjidkop sa mga Judio ug patyon na unta nila, sa dihang miabot ako kanila uban sa mga sundalo ug

giluwas siya, sukad nga akong nahibaloan nga siya usa ka lomulupyo sa Roma. **28** Gusto nako mahibalo ngano nga giakusahan nila siya, busa ako siyang gikuha ngadto sa ilang konseho. **29** Akong nahibaw-an nga siya giakusahan mahitungod sa mga pangutana sa ilang kaugalingong balaod, apan walay giakusar batok kaniya nga angay sa kamatayon o pagkabilanggo. **30** Unya kini nahimo nga inila nganhi kanako nga adunay laraw batok sa tawo, busa ako dayon siyang gipadalda nganha kanimo, ug gitugonan ang iyang magsusumbong usab sa pagdala sa ilang mga sumbong batok kaniya sa imong presensiya. Panamilit. **31** Busa ang mga sundalo misunod sa ilang mga mando: gikuha nila si Pablo ug gidala siya pagkagabi sa Antipatris. **32** Sa sunod adlaw, kasagaran sa mga sundalo nibya sa mangangabayong aron pagkuyog uban kaniya ug sila mismo nibalik ngadto sa kuta. **33** Sa dihang ang mga mangangabayong niabot sa Cesarea ug gihatod ang sulat ngadto sa gobernador, ilang gipakita usab si Pablo ngadto kaniya. **34** Sa dihang nabasa sa gobernador ang sulat, nangutana siya asa nga probinsiya gikan si Pablo; sa dihang iyang nahibaw-an nga siya gikan sa Cilicia, miington siya, **35** "Nadungog ko ikaw nga bug-os sa dihang ang imong magsusumbong mihihi." Unya nagmundo siya sa pagtago kaniya sa palasyo ni Herodes.

24 Pagkahuman sa lima ka adlaw, si Ananias ang pangulong pari, uban nga mga kadagkoan, ug usa ka mamumulong nga ginginan ug Tertulo, miadto didto. Kini nga mga tawo nagdala ug mga sumbong batok kung Pablo ngadto sa gobernador. **2** Sa dihang si Pablo mitindog sa atubangan sa gobernador, si Tertulo nagsugod ug pasangil kaniya ug miington ngadto sa gobernador, "Tungod kanimo aduna kami dakong kalinaw; ug ang imong layo nga panglantawag naggadal ug maayong kabaghanan sa atong nasod: **3** busa uban sa tanang pasalamat among dawaton ang tanan nga imong buhaton, labing maayong Felix. **4** Busa dii ko na ikaw langanon pa, mohangyo ako kanimo nga maminaw ka kanako kadalid uban sa kaluoy. **5** Kay among nakaplagan kining tawhana nga usa ka dangan ug maoy usa ka hinungdan nga ang tanang Judio sa tibook kalibutan nagmasupilon. Siya ang pangulo sa Nazareno nga sekta. **6** Buhat 24: 6-8, ang labing maayo ug karaang mga kopya naglaktaaw sa mga pulong nga "tanang sa" gikan sa bersikulo 6 ug mao usab sa mga dugang sa 24: 7 ug 8 (tana-awa sa pataban (dugang) nga mga pulong). Gisulayon pa gani niya ug panamastamas ang templo; busa giadkop namo siya. **7** Ang labing maayo ug karaan nga mga kopya naglaktaaw sa bersikulo 7, "Ug gusto namo siyang hukman sumala sa atong balaod." **8** Ang labing maayo ug karaan nga mga kopya naglaktaaw sa dugang sa bersikulo 8, "nagsugo sa mga nagsangaspangil kaniya nga moanha sa imong atubangan." Sa dihang panguton-on nimo si Pablo mahitungod niining tanan nga mga butang, ikaw, usab, mahimong makahibalo kung unsa ang among gipasangil kaniya." **9** Ang mga Judio nahiusa nga nagsangaspangil kung Pablo, usab, ug nag-ingon nga kining mga butanga tinuod. **10** Apan sa dihang ang gobernador misinysa alang kung Pablo sa pagsulti, mitubag si Pablo, "Nakasabot ako nga sa daghang katuiyan ikaw nahimong maghuhukom niini nga nasod, ug busa ako nalipay sa pagpasabot sa akong kaugalingon nganha kanimo. **11** Makahimo ikaw sa pagusus nga wala pa nilapas ug napulo ug duha ka adlaw sukad sa akong pag-adto aron magsimba didto sa Jerusalem; **12** ug sa dihang nakaplagan nila ako didto sa templo, wala ako nakigalnis kang bisankinsa, ug wala ako nagsamok sa mga panon, bisan sa mga sinagoga, o bisan didto sa siyudad; **13** ug dili nila mapamatud-an diha kanimo ang mga pasangil nga ilang gihiimo batok kanako karon. **14** Apan ako kining angkonon diha kanimo, nge sumala sa paagi nga ilang gitawag ug sekta, sa samang paagi akong gialagaran ang Dios sa among mga katigulangan. Nagmatinud-anon ako sa tanan nga anaa sa balaod ug mga sinulat sa mga propeta. **15** Aduna usab akoy samang pagsalig diha sa Dios, sama sa niining mga katawhan nga naghulat usab nini, ang umaabot nga pagkabanhaw sa mga patay, ang mga matarong ug ang mga dili matarong; **16** ug niini, nagtrabaho ako aron makaangkon ug konsensya nga walay ikapasangil atubangan sa Dios ug sa katawhan sa tanang mga butang. **17** Karon human sa daghang katuiyan nga ako niabot aron sa pagdala ug tabang ngadto sa akong nasod ug mga gasa nga salapi. **18** Sa dihang ako kining gibuhut, pipila ka mga Judio gikan sa Asya ang nakakaplag kanako sa usa ka seremonyas sa pagputli diha sa templo, dili uban sa panon o sa paghugyaw. **19** Kini nga mga tawo kinahanglan nga anaa sa imong atubangan karon ug mosulti kung unsa ang anaa kanila nga batok kanako, kung sila adunay bisan unsa. **20** Kung ogaling, kini susama ra nga mga tawo kinahanglan nga mosulti kung unsa ang sayop

nga ilang nakaplagan nganhi kanako sa dihang ako mitindog atubangan sa Konseho sa mga Judio; **21** gawas kung kini mahitungod niining usa ka butang nga akong gisulti ug kusog sa dihang mitindog ako uban kanila, "Kini mahitungod sa pagkabanhaw sa mga patay nga ako ginahukman karong adlaw pinaagi kaninyo." **22** Si Felix nahibalo gayod ug maayo mahitungod niini nga Dalan, ug iyang gihiimo nga maghulat ang mga Judio. Nag-ingon siya, "Bisan kanus-a si Lisisas ang pangulo mulugsong gikan sa Jerusalem akong hukman ang imong sumbong." **23** Unya iyang gimoanda ang kapitan nga bantayan si Pablo, apan sa pagbaton ug kaluoy, ug aron nga walay bisan usa nga magpugong sa iyang mga higala gikan sa pagtabang kaniya o gikan sa pagduaw kaniya. **24** Human sa pipila ka mga adlaw, mibalik si Felix uban sa iyang awasa nga si Drusila, usa ka Judio nga babaye, ug iyang gitawag si Pablo ug iyang nadungon gikan kaniya ang mahitungod sa pagtu diha kung Cristo Jesus. **25** Apan sa dihang si Pablo nangatarongan uban kaniya mahitungod sa pagkamatarong, pagpugong sa kaugalingon, ug ang umaabot nga paghukom, nahadiok si Felix; ug, siya mitubag, "Lakaw una palayo karon, apan kung anaa na usab akoy panahan, tawgon ko ikaw." **26** Sa sama usab ngan panahan, nglaom siya nga si Pablo maghatag ug salapi ngadto kaniya, busa kanunay niyang gitawag siya ug nakigsulti uban kaniya. **27** Apan sa dihang milabay ang duha ka tuig, si Porcio Festus ang nahimong gobernador human ni Felix, apan gusto ni Felix nga makabaton ug pagdagip sa mga Judio, ug iyang gibyaan si Pablo nga padayon nga gibantayan.

25 Karon, si Festus misulod sa probinsiya, ug human sa tulo ka adlaw, miadto siya gikan sa Cesarea hangtod sa Jerusalem. **2** Ang pangulong pari ug ang mga inila nga mga Judio mipasaka ug mga sumbong batok kung Pablo ngadto kung Festus, ug sila misaogong nakigsulti kung Festus. **3** Ug nanghangyo sila kung Festus sa usa ka pag-uyon mahitungod kung Pablo, nga ipatawag siya didto sa Jerusalem aron pagapayton nila siya sa dahan. **4** Apan si Festus mitubag nga si Pablo usa ka binilanggo sa Cesarea, ug hapti na siya mobalik didto. **5** "Busa, kung si kinsa kaninyo ang makahimo," miington siya, "kinahanglan mouban ka kanamo. Kung adunay sayop niadtong tawhana, mamahimo gayod kamo makapasangil kaniya." **6** Human siya magpabilin sulod sa walo o labaw pa sa pula ko adlaw, milugsong siya sa Caesarea. Ug sa sunod nga adlaw, milingkod siya sa lingkorana sa hukmanan ug nagmundo nga si Pablo dad-on ngadto kaniya. **7** Sa pag-abot niya, ang mga Judio gikan sa Jerusalem nagtindog sa duol, ug nagsapaka sa daghang mga mabugat ug sumbong nga wala gayod nila mapamatod-i. **8** Gipanalipid ni Pablo ang iyang kaugalingon ug miington, "Wala magsupak sa ngalan sa mga Judio, wala magsupak sa templo, ug wala magsupak alang kung Cesar, aduna ba akoy nabuhat ngadto." **9** Apan buot ni Festus nga makapahimutot sa mga Judio, ug busa siya mitubag kung Pablo ug miington, "Buot ka bang motungas sa Jerusalem ug didto ka nako pagahukman mahitungod niining mga butanga?" **10** Si Pablo miington, "Nagtindog ako sa atubangan sa hukmanan ni Caesar diin ako angay pagahukman. Wala akoy sayop nga nahimo sa mga Judio, sama sa nasayran mo usab. **11** Bisan paman kung aduna akoy nabuhat ngadto ug kung aduna man akoy nahimo nga takos sa kamatayon, dili gayod akong mabalaibd ngan mamatay. Apan kung ang ilang mga sumbong walay pulos, walay bisan usa ang motugyan kanako ngadto kanila. Ako nalaang idangop kung Cesar." **12** Unya si Festus nagkigsulti sa mga kadagkoan ug mitubag, "Gitawag nimo si Cesar; makaadto ka kung Cesar." **13** Karon sa paglabay sa pipila ka mga adlaw, si Haring Agripa ug si Bernice miabot sa Cesarea aron sa paghatag ug panggamhanang pagduaw kung Festus. **14** Human sa pagpabilin didto sa pipila ka mga adlaw, si Festus nagtanyag sa kaso ni Pablo ngadto sa hari; miington siya, "Adunay usa ka tawong binilanggo nga biniyaan ni Felix. **15** Sa dihang atua ako sa Jerusalem, ang mga pangulong pari ug ang mga kadagkoan sa Judio ngapadalda ug mga sumbong kanako batok niining tawhana, ug nanghangyo nga mahukman siya sa kamatayon. **16** Niini mitubag ako nga dili kini ang nabatasan sa mga Romano sa pagtugyan sa usa ka tawo alang sa usa ka paghangyo; hinuon, ang gipasangnginlan adunay kahigayonan nga moatubang sa mga nagsangaspangil ug manalipod batok sa mga sumbong kaniya." **17** Busa, sa pag-abot nilang tanan dinhi, wala na gayod ako maglangan, pagkasunod adlaw naglingkod ako sa lingkorana sa hukmanan ug nagmundo ako nga ang tawo dad-on sa akong atubangan. **18** Sa dihang ang nagsangaspangil mitindog ug gipasangnginlan siya, sa akong hunahuna walay bug-at nga sumbong batok kaniya. **19** Hinuon, aduna silay gikasaway kaniya pinaagi sa kaugalingon nilang relihiyon ug

mahitungod kang Jesus nga namatay, nga gipamatod-an ni Pablo nga nabuhi. 20 Nalibog gayod ako kung unsaon nako pagusuri kining mga butanga, ug nangutana ako kaniya kung buot ba niya moadto sa Jerusalem aron hukman didto mahitungod niining mga butanga. 21 Apan sa dihang si Pablo nga gipabatayan sa mga sundalo sa bilanggoan aron sa paghulat sa hukom sa Emperador, ako siyang gimamando nga bantayan hangtod siya mapadala ngadto kay Cesar. 22 Si Agripa nakigsulti kang Festus, "Buot gayod ako mamati nianang tawhana." "Ugma," Si Festus miington, "Madunggong nimo siya." 23 Busa pagkasunod adlaw, si Agripa ug Bernice miabot dinuyogan sa mga seremonyas; misulod sila ngadto sa tigomanan nga kauban ang mga pangulo sa mga sundalo ug uban kanila ang mga dunganon nga mga tawo sa maong siyudad. Ug sa dihang nagsugo na si Festus, gidala kanila si Pablo. 24 Si Festus miington, "Haring Agripa, ug sa tanang tawo nga aria kauban namo, nakita ninyo kining tawhana; ang katawhan sa Judio nga nanghangyo kanako sa Jerusalem, ug ania usab sila nga kauban nato, ug nagsinggit sila kanako nga kinahanglan dili gayod siya mabuhi. 25 Apan nasayran nako nga wala gayod siyay nabuhut nga daotan nga angyayan sa kamatayon; apan tungod kay iyang gitawag ang Emperador, ako nakaahukom ngipadala siya didto. 26 Apan wala akoy makatarunganon nga masulat ngadto sa Emperador. Tungod niining nga katarungan, ako siyang gidala kaninyo, ilabi na gayod kanimo, Haring Agripa, aron aduna akoy masulat mahitungod niining kasoha. 27 Kay kini dili makatarunganon alang kanako nga magpadala ug binilanggo ug wala akoy maasoy nga basihanon batok kaniya."

26 Busa gisulithan ni Agripa si Pablo "Makahimo naka sa pagsulti alang sa imong kaugalingon." Unya gituy-od ni Pablo ang iyang kamot ug siya nalipod. 2 "Gisip nako ang akong kaugalingon nga malipayon, Haring Agripa, sa paghimo sa akong kaso dinihi sa imong atubangan karon batok sa tanan nga mga pasangil sa mga Judio; 3 ilabina, tungod kay ikaw hanas sa tanan nga nabatasan sa mga Judio ug mga pangutana. Mao nga manghangyo ako kanimo nga paminawon mo ako napaalibon. 4 Sa pagkatinuod, ang tanang muda Judio nasayod kung unsa ang kong kinabuhi gikan sa akong pagkabatan-on sa akong nasod ug sa Jerusalem. 5 Nasayod sila kanako gikan sa sinugdanan ug sila miangkon nga nagpuyo ako isip Pariseo, ang pinakaisog nga sekta sa atong relihiyon. 6 Karon ako mitindog dinihi aron pagahukman tungod kay ako nangita sa saad nga gihimo sa Dios sa atong mga amahan. 7 Alang niining pagtatarungan sa atong napulog duha ka tribu ngi matinud-anon nga nag-alagad sa Dios gabii ug adlaw, ug naglaom kita nga makab-of kini. Alang kini sa paglaom sa mga Judio nga namasangil kanako, Hari! 8 Nganong gihunahuna mo man nga talagsaon alang sa Dios nga mobanhaw sa mga patay? 9 Niadtong usa ka higayon nga ako naghunahuna sa akong kaugalingon nga kinahanglan buhaton ko ang daghang mga butang nga supak sa ngalan ni Jesus nga taga-Nazaret. 10 Gibuhat ko kini didto sa Jerusalem; Gipriso nako ang daghan nga mga balaan sa bilanggoan, ug aduna akoy katungod gikan sa mga pangulong pari nga buhaton kini; ug sa dihang sila gipangpatay, akong gihatag ang akong pag-uyon batok usab kanila. 11 Kanunay nako silang gisilotan sa tanan nga mga sinagoga ug ako silang gisulayon aron mahimong magpasipala. Nasuko ako pag-ayo kanila ug gigukod ko sila bisan paman sa langyaw nga mga siyudad. 12 Samtang gibuhat ko kini, miadtako sa Damasco uban ang katungod ug mga sugo gikan sa mga pangulong pari; 13 ug samtantan aa pa ako didto sa dalan, sa utedon tutok, Hari, nakita nako ang kahayag gikan sa langit nga mas sulaw pa kaysa adlaw ug midan-ag kini palibot kanako ug sa mga laalaki nga kauban nako sa paglakaw. 14 Ug sa dihang kaming tanan nangatumba sa yuta, akong nadungong ang tingog nga nagsulti kanako nga miington sa Hebrohanon nga pinulongan, "Saulo, Saulo, nganong gilutos mo man ako? Lisod kini alang kanimo sa pagisipa sa igitugosok. 15 Unya ako miington, 'Kinsa ka man, Gino? Ang Gino mitubag, 'Ako si Jesus nga imong gilutos. 16 Karon bangon ug tindog sa imong mta; tungod niining tumonga ako nagpakita kanimo, sa pagpili kanimo nga mahimong sulugon ug saksi mahitungod sa mga butang nga imong nasayran mahitungod kanako karon ug ang mga butang nga akong ipadayag kanimo sa umaabot; 17 ug luwason ko ikaw gikan sa mga tawo ug gikan sa mga Gentil nga akong paadtoan kanimo, 18 aron maabli ang ilang mga mata ug aron sa pagpabiya kanila gikan sa kangitngit ngadto sa kahayag ug gikan sa gahom ni Satanas ngadto sa Dios, aron sila makadawat ug kapasayloan sa sala gikan sa Dios ug ang panulondon nga akong ihatag ngadto kanila nga

akong gihagin alang sa akong kaugalingon pinaagi sa ilang pagtuo kanako. 19 Busa, Haring Agripa, wala nako gisupak ang langitong panan-awon; 20 apan, kadtong anaa una sa Damasco, ug unya sa Jerusalem, ug sa tibuk nasod sa Judea, ug usab ngadto sa mga Gentil, ako nagsangyaw nga kinahanglan magbasol ug mobalik sa Dios, maghimo ug mga buhat nga takos sa paghinulsol. 21 Maa kini ang hinundan nga ang mga Judio nagdakop kanako didto sa templo ug nagsulay sa pagpatay kanako. 22 Gitabangan sa Dios hangtod karon, busa gibarogon ko ug gipamatudan sa yano nga mga tawo ug sa mga bantungan mahitungod sa wala nay mas labaw pa kung dili ang giingon sa mga propeta ug ni Moses nga mahitabo; 23 naga si Cristo kinahanglan mag-antos, ug siya ang una nga nabanhaw gikan sa mga patay ug sa pagmatala sa kahayag ngadto sa katawhan sa mga Judio ug ngadto sa mga Gentil. 24 Sa pagkahuman sa pagpanalipod ni Pablo si Festo miington sa makusog nga tingog, "Pablo, nabuang ka na; ang imong dakong nakat-onan mao ang nakapabuangan kanimo." 25 Apan si Pablo miington, "Dili ako buang, pinakahalandong nga Festo; apan uban ang kaisog ako nagsulti sa kamatuoran ug kaligdong. 26 Kay ang hari nasayod mahitungod niining mga butang; ug busa, ako gawasnon sa pagsulti kaniya, kay ako nadami nga walay matago gikan kaniya; Tungod kay kini wala gibuhat diha sa usa ka suok. 27 Nagtuo ba ikaw sa mga propeta, Haring Agripa? Nasayod ako nga nagtuo ka." 28 Miington si Agripa kang Pablo, "Sa mubo nga panahon danihon mo ba ako ug himunon nga Kristohanon?" 29 Si Pablo miington, "Nag-ampo ako sa Dios, bisan sa mubo o taas nga panahon, dili kay ikaw lang, apan ang tanan usab nga naminaw kanako karong adlawa, mahimo nga sama kanako, apan walay labot niining mga kadena sa prisohan." 30 Unya ang hari mitindog, ug ang gobernador, ug si Bernice usab, ug kadtong naglingkod kauban nila; 31 ug sa dihang mibya sila sa hawanan, nagsulti sila sa usag-usa ug miington, "Kini nga tawo dili takos sa kamatayon o mga gapos." 32 Miington si Agripa ngadto kung Festo, "Kining tawhana gipagwasas na unta kung wala lamang siya mihangyo kung Cesar."

27 Sa dihang nagkayon na kami nga molayag paingon sa Italya, ilang gituyyan si Pablo ug ang uban pang mga binilanggo sa kapitan nga gingenlan ug Julius, sa Augustan nga Regiment. 2 Misakay kami sa sakayan gikan sa Adramyttium, nga molayag sa baybayon sa Asya. Busa nangadto kami sa dagat. Si Aristarchus nga gikan sa Tesalonica sa Macedonia mikuyog uban kanamo. 3 Sa pagkasunod adlaw midunggo kami siyudad sa Sidon, kung asa gitatiman pag-ayo ni Julius si Pablo ug gitugotan sa pag-adto sa iyang mga higala aron sa pagdawat sa ilang pagatiman. 4 Gikan didto, kami migikan ug milayag libot sa isla sa Cyprus nga nagsalipod gikan sa hangin, tungod kay ang hangin nagsungsong kanamo. 5 Samtang kami milayag lataas sa tubig nga duol sa Cilicia, ug Pamphylia, miadtako kami sa Mira, usa ka siyudad sa Lycia. 6 Dito, ang kapitan nakakaplag ug sakayan gikan sa Alexandria nga molayag padulong sa Italya. Gibutang kami niya didto. 7 Samtang kami naghinay-hinay sa paglayag sa daghang mga adlaw ug sa katupasan miabot na gayod nga nagkalisod duol sa Chidus, ang hangin wala na nagtugot nga moadto kami niadtong dalana, busa milayag kami daplin sa nagsalipod nga bahin sa Crete, atbang sa Salrome. 8 Milayag kami daplin sa baybayon uban ang kalisod, hangtod nga midunggo na kami sa usa ka dapit nga gitawag ug Matahom nga Dalangpanan, duol nga siyudad sa Lasea. 9 Miagi na ang hataas nga panahon kanamo, ang panahon sa mga Judio nga pagpuusa milabay na, ug makuyaw na kini karon ang paglayag. Busa si Pablo nagsipasidaan kanila. 10 ug miington, "Mga katawhan, akong nakita nga sa atong paglayag makahigom kita sa kadaot ug daghang kapildihan, dili lamang sa mga lulan ug sa sakayan, apan sa atong kinabuhi usab." 11 Apan ang kapitan mihatag ug labaw nga pagtagad sa iyang agalon ug sa tag-iya sa sakayan, kaysa niadtong gipamulong ni Pablo. 12 Tungod ang dungoanong dili sayon sa panahon sa tingutnaw, ang kadaghanan sa mga tripulanteng nagtambag sa paglawig gikan didto, kung sa bisan unsang pamaagi nga kami makaabot sa siyudad sa Phoenix, aron sa paggahin sa panahon sa tingutnaw didto. Ang Phoenix mao ang dungoanong sa Crete, ug nag-atubang sa amihang sidlakan ug habagatang sidlakan. 13 Sa mihiyop na paghinay ang hangin nga habagatan, ang mga tripulanteng naghunahuna nga anaa na ang ilang mga gikinahanglan. Busa ilang gikuha ang angkla ug milayag ngadto sa Crete, duol sa baybayon. 14 Apan human sa mubo nga panahon ang usa ka makusog nga hangin, nga gitawag ug Ang Amihang Sidlakan, misugod sa pagkusokuso kanamo gikan sa tabok sa isla. 15 Sa dihang naabtan ang ulo sa sakayan ug dili na kini

makasongsong sa hangin, minunot kami ug napadpad uban niini. **16** Kami midangop sa daplin nianang nasalipdan sa gamay nga isla nga gitawag ug Cauda; ug bisan sa kalisod nakahimo kami sa pagluwas sa gamayng sakayan. **17** Sa dihang napataas na nila kini, naggamit sila sa pisi aron hiktan ang tibuok sakayan. Sila nangahadol nga makaadto sa kabalasan sa Syrtis, busa gitonton nila ang angka sa dagat ug gipadpad. **18** Labihan ang among kabun-og tungod sa unos, busa sa pagkasunod adlaw ang mga tripulante nagsugod na sa paglabay sa mga lulan nila sa dagat. **19** Sa ikatulong adlaw gipanglabay sa mga tripulante ang mga kagamitan sa sakayan ngadto sa dagat pinaagi sa ilang mga kamot. **20** Ug sa diha nga ang adlaw ug mga bituon wala misidlat kanamo sa pipila ka mga adlaw, ug ang dako nga unos nagsapilin gihapon sa pagkusokuso kanamo, ang tanang paglaom ngya kami maluwas nahanaw. **21** Sa dihang dugay na sila nnga wala na gayoy pagkaon, si Pablo mitindog taliwala sa mga tripulante ug miington, "Mga katawha, naminaw unta kamo kanako, ug wala molayag gikan sa Crete, aron makahiomong niining kadaot ug kapididahan. **22** Ug karon nagdasig ako kaninyo nga maglig-on, kay walay bisan kinsa nga makabsan sa kinabuhi taliwala kaninyo, kondili ang pagkawala sa sakayan. **23** Kay sa miaging gabii ang anghel sa Dios kung asa ako nahiaskop, nga gisimba ko usab - ang anghel niya mitindog tupad kanako **24** ug miington, "Ayaw kahadol, Pablo. Ikaw makig-atubang kang Caesar, ug tan-awa, ang Dios sa iyang kaluoy gitugyan kanimo kadtong tanan nga naglayag kauban nimo. **25** Busa, mga katawhan, pagbaton ug kadasis, tungod kay ako nagsalig sa Dios, nga kana mahitabo sama sa gisulit kanako. **26** Apan kinahanglan modunggo gayod kita ngadto sa usa ka isla." **27** Sa pag-abot sa ikanapulog upat ka gabii, sa gianod kami niining dalan ug diha sa Dagat sa Adriatic, sa hapit na tungang gabii ang mga tripulante naghunahuna nga nagkaduol na sila sa yuta. **28** Gisukod nila ug nakaplagan nga 20 ang kalamwon; human sa pipila ka takna, nagtugkad na usab sila ug nakakaplag ug 15 ang kalamwon. **29** Nangahadol sila kay basin ug masangko sila sa mga bato, busa gitunton nila ang upat ka angka gikan sa likod nga babin sa sakayan ug nag-ampo nga moabot na unta ang kabutangon. **30** Ang mga tripulante nangitig pamaagi sa pagbiya sa sakayan ug gipaubos ang gamayng sakayan ngadto sa dagat, ug nagsakaaron-ingnon nga ihulog nila ang angka gikan sa unahang babin sa sakayan. **31** Apan si Pablo miington sa kapitan ug sa mga sundalo, "Gawas kung kining mga tawhana mappabilin niining sakayan, dili kamo maluwas." **32** Unya giiputol sa mga sundalo ang pisi sa sakayan ug gianod palayo. **33** Sa pagkabanagbanag na, si Pablo nag-awhag kanilang tanan sa pagkuhag pagkaon. Siya miington, "Kining adlawla ang ikanapulog upat ka adlaw nga kamo nagiabot ug walay gikaon; wala gayod kamo makakaon. **34** Busa nanghangyo ako kaninyo sa pagkuha ug pipila ka pagkaon, kay alang kini sa inyong kaluwasan; ug walay bisan usa sa inyong buhok ang mawala." **35** Sa pagsulti nya niini, gikuha niya ang tinapay ug nagspasalamat sa Dios atubangan sa matag-usa. Ug gipikaspikas niya ang tinapay ug misugod sa pagkaon. **36** Unya silang tanan nadasig ug mikuhu usab sila sa pagkaon. **37** Mga 276 kami ka tawo nga anaa sa sakayan. **38** Sa dihang silang tanan nangabusog na, gjipagaon nila ang sakayan pinaagi sa paglabay sa mga trigo sa dagat. **39** Sa pagkaadlaw na, wala sila makaila sa yuta, apakan nila niya ang baybay sa dagat, ug naghisgotanay kung mahimo ba nilang madala ang sakayan diindot daptita. **40** Busa gibuhian nila ang higot sa angka ug gibiiyan nila sa dagat. Sa mao nga higayon gibadbad nila ang higoy sa timon ug gibukhad ang layag alang sa hangin. Ug busa mipadulong sila sa baybay. **41** Apan miabot sila sa dapti diin ang duha ka bugwak sa tubig nagtagbo, ug ang sakayan misangyad sa yuta. Ang dulong sa barko niungot dito ug dili na nini malihok, apakan ang likod niini misugod na usab pagkuguba tungod sa kusog kaayong balod. **42** Ang laraw sa mga sundalo mao ang pagpatay sa mga binilanggo aron walay bisan usa kanila nga akalangoy palayo ug makalikyas. **43** Apan ang kapitan nagtinguhu sa pagluwas kang Pablo, busa gipugnay niya ang ilang laraw; ug gimandoan niya kadtong makahimo sa paglangooy nga moambak sa tubig paigon sa yuta. **44** Unya ang kadaghanan sa mga tawo kinahanglanon nga mosunod, ang uban sa mga tabla ug ang uban sa mga butang ug gikan sa sakayan. Niining paagihi nahitabo nga ang tanan kanamo luwas nga miabot sa yuta.

28 Sa dihang kami gidala didto nga luwas, among nakat-onan nga ang isla gitawag ug Malta. **2** Ang lumad nga katawhan mitanyag nganhi kanamo dili lang sa kasagaran kaluoy, apakan naghaling sila ug kalayo ug nagdawat kanamong tanan, tungod kay walay hunong ang ulan ug ang katugnaw. **3** Apan sa dihang si Pablo nakatigom ug usa ka

bugkos nga kahoy ug gibutang niya kini ngadto sa kalayo, ang halas nga malala migula tungod sa kainit, ug milikos ngadto sa iyang kamot. **4** Sa dihang ang lumad nga katawhan nakakita sa mananap nga nagbitay gikan sa iyang kamot, sila miington sa usag-usa, "Kini nga tawo sa pagkatinuod mao ang usa ka mamumuno nga nakalingkawas gikan sa dagat, bisan ang hustisya dili gayod motugot kaniya nga mabuhi." **5** Apan niadtod iyang gisulit ang mananap ngadto sa kalayo ug wala gayod siyav giantsos nga kasakit. **6** Sila nagiabot kaniya nga mahimong manginjot pag-ayo uban sa kalintura o kalit matumba ug mamatay. Apan human sila nagtan-aw kaniya sa taas nga oras ug nakita nila nga walay nahitabo kaniya, ilang giusab ang ilang hunahuna ug miington nga siya usa ka dios. **7** Karon sa usa ka duol nga lugar didto ang kayutaan nga nahiaskop sa usa ka pangulo sa isla, ang usa ka tawo nga ginganlan ug Publio. Siya nagdawat kanamo ug malolongong mihatag alang kanamo sa tulo ka adlaw. **8** Kiri nahitabo nga ang amahan ni Publio nahimong nagsakit uban sa kalintura ug disenteriya. Sa dihang si Pablo miadto kaniya, siya nag-ampo, gitapion niya ang iyang kamot ngadto kaniya, ug naayo siya. **9** Human kini nahitabo, ang uban nga mga tawo sa isla nga nagsakit usab miabot ug sila nangaayo. **10** Ang mga tawo usab mipasidungog kanamo uban sa daghang mga pasidungog. Sa dihang kami nangandam aron sa paglayag, sila naghatag kanamo kung unsa ang among gikinahanglan. **11** Human sa tulo ka bulan, kami milawig sa sakayan sa Alexandria nga tingtugnaw sa isla, kansang kinulit nga halugway mao Ang Kaluha nga Managsoon. **12** Human kami midunggo sa siyudad sa Siracusa, nagsapilin kami didto sa tulo ka adlaw. **13** Gikan ditdo kami milawig ug miabot sa siyudad sa Regium. Human sa usa ka adlaw ang usa ka habagat nga hangin mitungha pataas, ug sa ikaduhang adlaw kami miabot sa siyudad sa Puteoli. **14** Didto namo nagiaplagan ang pipila ka mga kaigsoonan ug midapit aron mopuyo uban kanila sulod sa pito ka adlaw. Nini nga dalan miabot kami sa Roma. **15** Gikan ditdo sa mga kaigsoonan, human sila makadungog mahitungod kanamo, miadto sila aron makigkita kanamo sama kalayo sa Ang Merkado sa Apio ug Ang Tres Tabernas. Sa dihang si Pablo nakakita sa mga kaigsoonan, siya nagspasalamat sa Dios ug nagsaimosogon. **16** Sa dihang kami misulod sa Roma, si Pablo gitugotan sa pagpuyo nga siya lamang uban ang sundalo nga maoy magbantay kaniya. **17** Unya kini miabot human sa tulo ka mga adlaw si Pablo nagtagaw sa tanan niadtong mga kalalakin-an nga mga pangulo sa mga Judio. Sa dihang sila miabot, siya miington ngadto kanila, "Mga kaigsoonan, bisan tuod ako walay nabuhat nga sayop batok sa mga tawo o mga naandan sa atong mga katigulangan, ako gihatod isip usa ka binilanggo gikan sa Jerusalem ngadto sa mga kamot sa mga taga-Roma. **18** Human sila nangutana kanako, nanganday sila sa akong kagawasan, tungod kay walay igong hinungdan nganhi kanako ang siilot sa kamatayon. **19** Apan sa dihang ang mga Judio misulit batok sa ilang tingihu, napugos ako nga mohangyo kang Cesar, bisan tuod kini dili inger nga ako ngadto sila bisan unsa nga pasangil batok sa akong nasod. **20** Tungod kay akong paghangyo, unya, naghangyo ako aron sa pagpakiigkita kaninyo ug aron makigusli uban kaninyo. Kini tungod kay kung unsa ang gisaligan sa Israel mahitungod nga ako gigapos niining kadena." **21** Unya sila miington ngadto kaniya, "Wala kami nakadawat ug mga sulat gikan sa Judea mahitungod kanimo, ni bisan usa sa mga kaigsoonan nga miduo ug mibalita o miington ug bisan unsa nga daotan mahitungod kanimo. **22** Apan buot kami nga makadungog gikan kanimo kung unsa ang imong gihunahuna babin niining pundok, tungod kay nahibaloon namo nga ginasupak kini bisan asa. **23** Sa dihang sila nakaandam ug adlaw alang kaniya, daghang mga tawo ang uban wala mituo. **25** Sa dihang sila wala makauyon sa usag-usa, sila miibya human si Pablo misulit niining usa ka pulong, "Ang Balaang Espiritu misulit pag-ayo pinaagi kang Isaiaas ang propeta sa inyong mga katigulangan. **26** Siya miington, 'Adto niining katawhan ug ingna, 'Pinaagi sa pagpaminaw ikaw makadungog, apan dili makasabot; Ug sa pagtan-aw ikaw makakita, apan dili makasabot.' **27** Kay ang kasingkasing niining mga tawo mahimong luya, Ang ilang mga dalunggan lisod makadungog, Ilang giipiyong ang ilang mga mata; Aron dili sila nahimong makasabot uban sa ilang mga mata, Ug makadungog uban sa ilang mga dalunggan, Ug makasabot uban ang ilang kasingkasing, Ug mobalik usab, Ug ayohon ko

sila.' **28** Busa, kamo kinahanglan mahibalo nga kining kaluwasan sa Dios gipadala ngadto sa mga Gentil, ug sila maminaw. **29** Ang Binuhatan 28: 29 - ang labing maayo nga karaang mga kopya giwala sa bersikulo 29, Sa dihang siya nagsulti niining mga butanga, ang Judio migikan, nga adunay dakong kalibog sa ilang mga kaugalingon. **30** Si Pablo mipuyo sa duha ka tuig sa iyang kaugalingong giabangan nga balay, ug iyang giabi-abi ang tanan nga miadto kaniya. **31** Nagsangyaw siya sa gingharian sa Dios ug mitudlo sa mga butang mahitungod kang Ginoong Jesu-Cristo uban sa tanang kaisog. Walay usa nga nakapugong kaniya.

Roma

1 Si Pablo, usa ka sulugoon ni Jesu-Cristo, gitawag aron mamahimong usa ka apostol, ug gilain alang sa ebanghelyo sa Dios. **2** Mao kini ang ebanghelyo nga daan na niyang gisaad pinaagi sa iyang mga propeta diha sa balaang mga kasulatan. **3** Mahitungod kini sa iyang Anak, nga natawo gikan sa mga kaliwatan ni David sumala sa unod. **4** Siya ang gituboy nga mahimong Anak sa Dios pinaagi sa gahom sa Espiritu sa pagkabalaan pinaagi sa pagkabanhaw gikan sa mga patay, si Jesu-Cristo nga atong Ginoo. **5** Pinaagi kaniya nakadawat kita sa grasya ug sa pagkapostol alang sa pagtuman sa pagtuo taliwala sa tanang kanasoran, tungod sa iyang ngalan. **6** Taliwala niining mga nasod, gitawag usab kamo aron mahisakop ngadto kang Jesu-Cristo. **7** Kini nga sulat alang sa tanan nga anaa sa Roma, ang hinigugma sa Dios, nga gitawag aron mamahimo nga balaang mga tawo. Hinaot nga ang grasya maanaa kaninyo, ug ang kalinaw nga gikan sa Dios nga atong Amahan ug ni Ginoong Jesu-Cristo. **8** Una, gipasalamaton ko ang akong Dios pinaagi ni Jesu-Cristo alang kaninyong tanan, tungod kay ang inyong pagtuo gimalanta sa tibuo kallibutan. **9** Kay ang Dios mao ang akong saksi, nga akong jalagalaran sa akong espiritu diha sa ebanghelyo sa iyang Anak, kung giunsa nako sa pagpadayon sa paghisgot kaninyo. **10** Sa kanunay ako nagahangyo sa akong mga pag-ampo nga pinaagi sa bisan unsang pamaagi sa kataposan magmalampuson unaako karon pinaagi sa kabuton-sa Dios nga moabot kaninyo. **11** Kay ako nagtinguha sa pagpakiigita kaninyo, aron mahatag ko kaninyo ang pipila ka mga espirituhanong gasa, aron sa pagpalig-on kaninyo. **12** Mao kana, akong gipangandoy nga magdinasig taliwala kaninyo, pinaagi sa pagtuo sa matag-usa, kaninyo ug kanako. **13** Karon dili nako buot nyo kamo dili masayod, mga igsoon, nga kanunay ako naghunahuna sa pag-anha kaninyo, apan nababagan ako hangtod karon. Pagbuot ko kini aron makabaton sa pipila ka bunga taliwala kaninyo sama usab sa uban nga mga Gentil. **14** Utangan ako sa mga Griyego ug ngadto sa mga langyaw, sa maalamon ug ngadto sa buangbuang. **15** Busa, alang kanako, andam usabako sa pagmantala sa ebanghelyo kaninyo nga anaa sa Roma. **16** Kay dili ko ikaulaw ang ebanghelyo, kay mao kini ang gahom sa Dios alang sa kaluwasan alang sa kang bisan kinsa nga motuo, una sa mga Judio ug sa mga Griyego. **17** Kay niini ang pagkamatarong sa Dios gipadayag gikan sa pagtuo ngadto sa pagtuo, sama nga kini nahisulat, "Ang matarong magkinabuhi pinaagi sa pagtuo." **18** Kay ang kaligutog sa Dios gipadayag gikan sa langit batok sa tanan nga dili diosnon ug dili maturong nga mga tawo, nga pinaagi sa dili maturong gipungunang kamatuoran. **19** Tungod kini kay ang nasayran mahitungod sa Dios makita ngadto kanila. Kay ang Dios naglambag kanila. **20** Kay ang dili niya makita nga mga kinaiyahan tin-aw nga makita sukad pa sa pagbuhat sa kallibutan. Masabtan nila pinaagi sa binuhut nga mga butang. Kining mga kinaiyahan mao ang iyang walay kataposan nga gahom uga balaanong kinaiyahan. Tungod niini, kining mga tawhana walay ikapasangil. (aiōios g126) **21** Kini tungod kay, bisan tuod nailhan nila ang mahitungod sa Dios, wala sila naghimaya kaniya ingon nga Dios, ni naghatac sa mga pagpasalamat nila kaniya. Hinun, nahimo silang buangbuang sa ilang mga hunahuna, ug sa ilang kasingkasing nga walay pagsabot ug gipangitngitan. **22** Nag-angkon sila nga mga maalamon, apan nahimo silang buangbuang. **23** Gibayo nila ang himaya sa dili madunot nga Dios sa susama sa larawan sa madunot nga tawo, sa mga langgam, sa mga mananap nga upat ang til, ug sa mga nagakamang nga mga butang. **24** Busa ang Dios nagtugyan kanila ngadto sa mga kailibgon sa ilang mga kasingkasing alang sa kahugahan, aron ang ilang mga lawas magpakaaulaw taliwala sa ilang kaugalingon. **25** Mao kini sila ang nagbaylo sa kamatuoran sa Dios alang sa usa ka bakak, ug nagsimba ug nag-alagad sa binuhut kaysa Magbubuhat, nga gidayeg hangtod sa kahantoran. Amen. (aiōn g165) **26** Tungod niini, gitugyan sila sa Dios ngadto sa makauław nga mga pagbati, kay ang ilang mga babaye nagbaylo sa ilang mga naandan nga mga kailihukan nga supak sa kinaiyahan. **27** Sa ingon usab, ang mga lalaki mobiya sa ilang mga naandan nga kailihukan uban sa mga babaye ug nagdilaab diha sa ilang mga kailibgon alang sa usag usa. Mao kini ang mga lalaki nga nagbuhat uban sa isig ka mga lalaki sa dili angay, ug nagdawat sa ilang mga kaugalingon sa silot nga angay sa ilang kasayapan. **28** Tungod kay wala sila miyon nga makabaton ug Dios sa ilang kahibalo, gitugyan niya sila ngadto sa mangil-ad nga hunahuna, aron sila makahimo niadtong mga

butang nga dili husto. **29** Napuno sila uban sa tanang dili pagkamatarong, pagkadaotan, pagkahakog nga pangibog, ug malisyoso. Napuno sila sa kasina, pagpatay, panag-away, pagpanglimbong, ug daotang mga tuyo. **30** Sila mga tabian, mapanamastamason, ug nagdumot sa Dios. Sila mapintas, mapahitas-on, ug hambogiro. Magbubuhat sila sa daotang mga butang, ug masinupok sila sa ilang mga ginikanan. **31** Wala silay pagasabot; dili sila kasaligan, walay natural nga pagbati, ug walay kalooy. **32** Nakasabot sila sa mga pamaagi sa Dios, nga kadtong nagabuhat nianang mga butanga angayen sa kamatayon. Apan dili lamang ginabuhat nila ang maong mga butang, sila usab miyon sa uban nga nagbuhat niini.

2 Busa ikaw walay ikapasumangil, ikaw nga tawo, ikaw nga naghukom, sa imong kaugalingon. Kay ikaw nga naghukom nagbuhat sa samang mga butang. **2** Apan kita nasayod nga ang paghukom sa Dios sumala sa kamatuoran sa dihang kini moabot niadtong nagbuhat sa maong mga butang. **3** Apan hunahuna kini, ikaw tawo, ikaw nga naghukom niadtong nagbuhat sa maong mga butang bisan nagbuhat ka sa samang mga butang. Ikaw ba makaikyas gikan sa paghukom sa Dios? **4** O naghunahuna ka ba ug gamay sa kaabunda sa iyang pagkamaayo, sa iyang nalangan nga pagsilot, ug sa iyang pagpailob? Wala ba ikaw masayod nga iyang pagkamaayo ngapsabot aron mogiya kanimo sa paghinulos? **5** Apan kini tungod sa imong kagahi ug sa dili mahinulsonol nga kasingkasing nga ikaw nagtigom alang sa imong kaugalingong kapungot sa adlaw sa kapungot, kana mao, ang adlaw sa pagpadayag sa matarong nga paghukom sa Dios. **6** Iyang bayaran ug balik ang matag tawo sa sarma nga sukod sa iyang binuhutan. **7** alang niadtong makanunayon, ang maayong binuhutan nga ngapkitita sa pagdayeg, kadungungan, ug ang dili pagkamadunoton, siya maghatag ug kinabuhi nga walay kataposan. (aiōnios g166) **8** Apan niadtong nangita lamang sa iyang kaugalingon, nga nagsupak sa kamatuoran apud nagtuman sa dili pagkamatarong, ang kapungot ug mapintas nga kasuko moabot. **9** Ang Dios modala ug dakong kasakit ug kasubo sa matag kalag sa tawo nga nagbuhat ug daotan, ngadto sa Judio una, ug usab ngadto sa Griyego. **10** Apan ang pagdayeg, pagpasidungog, ug ang kalinaw moabot ngadto sa matag-usa nga nagbuhat ug maayo, ngadto sa mga Judio una, ug ngadto usab sa Griyego. **11** Kay walay gipadipan ang Dios. **12** Kay inglek kadaugan sa nakasala nga walay balad malaglag usab nga dili pinasikad sa balaod, ug inglek kadaugan sa nakasala nga nag-ila sa balaod pagahukmaan pinaagi sa balaod. **13** Kay dili kadtong nagapaminaw sa balaod ang matarong sa atubangan sa Dios, apan kadtong nagbuhat sa balaod mao ang gipakamatarong. **14** Kay sa dihang ang mga Gentil, nga walay balaod, naandan nga nagbuhat pinaagi sa mga butang sa balaod, sila, mga balaod sa ilang kaugalingon, bisan pa nga wala kanila ang balaod. **15** Pinaagi niini ilang gipakita nga ang mga buhat nga gikinahanglan sa balaod nahisulat sa ilang mga kasingkasing. Ang ilang koseniya usab nagsaksi kanila, ug ang ilang kaugalingon nga mga hunahuna usab nagpasangil o nanalipod kanila sa ilang mga kaugalingon, **16** ug ngadto usab sa Dios. Kana mahitabo sa adlaw sa dihang ang Dios mohukom sa mga tinago sa tanang katawhan, sumala sa akong ebanghelyo, pinaagi kang Jesu-Cristo. **17** Panangliton imong gitawag ang imong kaugalingon nga Judio, nagsalig sa balaod, magarbohong nagsmalipoyon sa Dios, **18** nasayod sa iyang kabuton-on, ug nagsulay sa mga butang nga lahi gikan niini, nga natudlo-an pinaagi sa balaod. **19** Ug panangliton masaligon ka sa imong kaugalingon ingon nga usa ka giya sa bata, usa ka kahayag niadtong aana sa kangiingit, **20** usa ka tigbadlong sa buang-buang, usa ka magtutudlo sa mga bata, ug nga ikaw aana sa balaod nga gihulagway sa kaalam ug sa kamatuoran. **21** Unya, ikaw, nga natuglo sa uban, dili mo ba tudlo ang imong kaugalingon? Ikaw nga nagwali sa dili pagpangawat, mangawat ka ba? **22** Ikaw nga nagsulti nga diil manapaw, manapaw ka ba? Ikaw nga nagadumot sa mga diosdios, kawatan mo ba ang mga templo? **23** Ikaw nga mapahitas-on nga naglipuy diha sa balaod, gipakaualwan ba nimo ang Dios pinaagi sa imong paglipas sa balaod? **24** Kay "Ang ngalan sa Dios gipakaualwan taliwala sa mga Gentil tungod kaninyo," sama nga kini nahisulat. **25** Kay ang pagtuli magpullos gayod kanimo kung ikaw motuman sa balaod, apan kung ikaw masinupok sa balaod, ang imong pagkatinuli mahimong dili tinuli. **26** Kung, unya, ang dili tinuli nga iyang pagkadipan sa mga gikinahanglan sa balaod, dili ba kaha ang iyang pagkatinuli pagailhon ingon nga tinuli? **27** Ug dili ba ang usa nga wala natuli pinaagi sa kinaiyahan maghukom kaninyo, sa dihang makatuman siya sa balaod? Kini tungod kay aduna

kamoy sinulat nga mga basahon ug pagtuli apan kamo masinupakon sa balaod! **28** Kay siya dili usa ka Judio sa panggawas lamang; ni ang pagtuli nga mao lamang ang panggawas nga unod. **29** Apan siya usa ka Judio sa kinasuloran, ug ang pagkatinuli mao kanang anaa sa kasingkasing, sa espiritu, wala sa sulat. Ang pagdayeg sa maong tawo miabot dili gikan sa mga tawo apan gikan sa Dios.

3 Unya unsay nakabintaha sa mga Judio? Ug unsa ang kapusulan sa pagkatinuli? **2** Maayo kini sa matag paagi. Una sa tanan, gisaligan ang mga Judio ug pinadayag gikan sa Dios. **3** Kay unsaon man kung ang pipila sa mga Judio walay pagtuo? Ang ila bang pagkawalay pagtuo makahimo sa pagkamatnud-anon sa Dios nga walay pulos? **4** Dili una kini mahitabo. Hinuon, pasagdi nga ang Dios makaplagan nga tinuod, bisan paman ang kada-tawo bakakon. Kay sama sa nahiisulat, "Aron nga ikaw mapakita nga matarong sa imong mga pulong, ug mahimong madaocon sa dihang moabot na ka sa paghukom." **5** Apan kung ang atong dili pagkamaratong nagsapita sa pagkamaratong sa Dios, unsa ang atong ikasulti? Ang Dios dili inger no gili matarong kung iyang ipahamtang ang iyang kapungot, siya ba? Nagsulti ako niini sumala sa tawhanong pagsabot. **6** Dili una kini mahitabo! Kay unsaon unya sa Dios paghukom sa kalibutan? **7** Apan kung ang kamatuoran sa Dios pinaagi sa akong pagpamakak mahatag sa madagayaona nga pagdayeg alang kaniya, nganong nagpabilin nga hukman ako isip makasasala? **8** Nganong dili isulti, sama nga kami bakak nga gipanugilon nga minigon, ug sama sa gipamatud-an sa uban nga among gisulti, "Magbuhat kita ug daotan, aron ang maayo moabot?" Ang paghukom kaniila husto. **9** Unya unsa? Mangatarongan ba kita sa atong mga kaugalingon? Dili gayod. Tungod kay ato nang gipasanginlan ang mga Judio ug mga Griyego, tanan kaniila, nga sila ilalom sa sala. **10** Kini sama sa nahiisulat: "Walay bisan usa nga matarong, walay usa. **11** Walay bisan usa nga nakasabot. Walay bisan usa ang nangita sa Dios. **12** Silang tanan mitalikod palayo. Sila nahimong walay pulos. Walay bisan usa nga nagbuhut ug maayo, wala, walay bisan usa. **13** Ang ilang tutonlan abli nga lubrangon. Ang ilang mga dila nanglingla. Ang hilo sa hilas anaa sa ilang mga ngabil. **14** Ang ilang mga baba puno sa pagpamalikas ug kaligtut. **15** Ang ilang mga tilipas paspas nga mobubo ug dugo. **16** Ang kalaglagan ug pag-antos anaa sa ilang mga dalan. **17** Kini nga mga tawo wala makaila sa dalan sa kalinaw. **18** Walay kahadlok sa Dios sa atubangan sa ilang mga mata." **19** Karon nasayod kita nga bisan unsay isulti sa balaod, nakiisulit kini ngadto sa usa nga anaa ilalom sa balaod. Kini aron ang matag baba mahilom, ug aron ang tanan sa kalibutan mahimong manubag sa Dios. **20** Kini tungod kay walay unod ang mahimong matarong pinaagi sa mga buhat sa balaod sa iyang panan-aw. Kay pinaagi sa balaod moabot ang kahibalo sa sala. **21** Apan karon gawas gikan sa balaod ang pagkamaratong sa Dios nahimong inila. Gisakihan kini pinaagi sa balaod ug mga Propeta. **22** mao kana, ang pagkamaratong sa Dios pinaagi sa pagtuo kang Cristo Jesus alang niadtong tanan nga nagtuo. Tungod kay walay kalinaw. **23** Kay ang tanan nakasala ug nakabsan sa himaya sa Dios. **24** Sila walay bayad nga gipakamaratong pinaagi sa iyang grasya pinaagi sa pagtubos nga anaa kung Cristo Jesus. **25** Ang Dios naghatag kung Cristo Jesus isip pagpasig-uli pinaagi sa pagtuo sa iyang dugo. Siya nagtanyag kung Cristo isip pagpamatuod sa iyang hustisa, tungod sa iyang pagsalikway sa nahiuna nga mga sala. **26** sa iyang pagpalib. Kining tanan nahitabo sa pagpakaika sa iyang pagkamaratong niinang kasamtangon panahon. Kini aron siya makapamatud sa iyang kaugalingon nga matarong, ug aron ipakita nga iyang gipakamaratong ang si bisan kinsa tungod sa pagtuo kung Jesus. **27** Asa unya ang pagpanghambog? Wala kini giapil. Sa unsa nga hinundan? Sa mga buhat? Dili, apan ngadto sa hinundan sa pagtuo. **28** Kita unya makahukom nga ang usa ka tawo pagkamaratong pinaagi sa pagtuo nga walay buhat sa balaod. **29** O ang Dios ba Dios lamang sa mga Judio? Dili ba usab siya Dios sa mga Gentil? Oo, sa mga Gentil usab. **30** Kung, sa pagkatinuod, ang Dios usa lang, iyang gipakamaratong ang pagtuli pinaagi sa pagtuo, ug ang dili pagkatinuli pinaagi sa pagtuo. **31** Unya ato bang gihimong walay kapusulan ang balaod pinaagi sa pagtuo? Dili una kini mahitabo! Hinuon, ituboy nato ang balaod.

4 Unya unsa man ang atong isulti nga nakaplagan ni Abraham, nga atong katigulangan, sumala sa unod? **2** Kay kung si Abraham gipakamaratong pa pinaagi sa mga buhat, siya mahimong adunay rason sa pagpanghambog, apan dili sa atubangan sa Dios. **3** Tungod

kay unsa man ang gisulti sa kasulatan? "Si Abraham mituo sa Dios, ug kini giisip kaniya nga pagkamaratong." **4** Karon alang kaniya nga nagbuhut, ang balos wala giisip nga grasya, apan alang sa kung unsa nautang. **5** Apan alang kaniya nga wala magbuhut apan hinuon mituo sa usa nga nagmatarong sa dili diosnon, ang iyang pagtuo giisip inger nga pagkamaratong. **6** Si David nagsulti usab ug panalangin ngadto sa tawo nga giisip sa Dios nga matarong bisan walay binuhutan. **7** Siya miington, "Bulahan kadtong kinikinsang kasal-anon gipasaylo na, ug kansang mga sala gitabonan. **8** Bulahan ang tawo nga ang Ginoos wala na mag-isip sa sala." **9** Unya kining panalangin gipahayag lamang ba niadtong mga tinuli, o usab niadtong dili tinuli? Kay kami moingon, "Ang pagtuo giisip alang kung Abraham nga pagkamaratong." **10** Busa giunsa man kini pag-isip? Sa dihang si Abraham nga natuli na, o sa wala pa natuli? Dili kini sa natuli na, apan sa wala pa natuli. **11** Si Abraham nakadawa sa ilhanan sa pagtuli. Kini mao ang usa ka silyo sa pagkamaratong sa pagtuo nga gipanag-iyahan na niya sa dihang siya anaa sa pagkadiil tinuli. Ang sangpotan niini nga timaillhan mao nga siya nahimong amahan sa tanang mga nagtuo, bisan pa nga sila dili tinuli. Kini nagsapabot nga ang pagkamaratong galikap alang kaniila. **12** Kini usab nagsapabot nga si Abraham nahimong amahan sa pagkatinuli alang niadtong niabot nga dili lang gikan sa pagkatinuli, apan usab alang niadtong misunod sa lakang sa atong amahan nga si Abraham. Ug kini mao ang pagtuo nga iyang naangkon sa wala pa siya natuli. **13** Kay dili kini pinaagi sa balaod nga saad gihatag ngadto kang Abraham ug sa iyang mga kaliwatan, kini nga saad nga sila mahimong manununod sa kalibutan. Hinuon, kini pinaagi sa pagkamaratong sa pagtuo. **14** Kay kung kadtong iya sa balaod mao pa ang mga manununod, ang pagtuo nahimong walay sulod, ug ang saad walay pulos. **15** Kay ang balaod nagdala sa kapungot, apan kung diin walay balaod, ni walay pagkamasinupakon. **16** Tungod niini nga hinundan kini mahitabo pinaagi sa pagtuo, apon nga kini mahimo pinaagi sa grasya. Isip sangpotan, ang saad sigurado alang sa mga kaliwatan. Ug kining mga kaliwatan naglakip dili lang niadtong nasayod sa balaod, apan usab niadtong gikan sa pagtuo ni Abraham. Kay siya mao ang amahan kanatongan tanan, **17** kay sama sa nahiisulat, "Gihimo ko ikaw nga amahan sa daghang mga nasod, sumala kung unsa ang gipangtsuli,..." Sa inong ang mahimo nimong mga kaliwatan." **19** Siya dili huyang sa pagtuo. Si Abraham mila nga ang iyang kaugalingon lawas daw patay na—siya hapit na mag 100 ang panuigon. Iya usab giila ang pagkapatay sa tagoangkan ni Sara. **20** Apan tungod sa saad sa Dios, si Abraham wala nagduhaduha sa pagkawalay pagtuo. Hinuon, siya nagmalig-on sa pagtuo ug naghatag ug pagdayeg sa Dios. **21** Siya bug-os nga kumbinsido nga kung unsa ang gisada sa Dios, siya gayod makahimo sa pagtuman. **22** Busa kini usab naglakip kaniya sa pagkamaratong. **23** Karon wala kini gisulat alang lamang sa iyang kaayohan, nga kini naglakip lang kaniya. **24** Nahisulat usab kini alang kanato, niadtong mahimong ihapon, kanato nga nagtuo kaniya nga nagbanhaw kang Jesus nga atong Ginoos gikan sa patay. **25** Mao kini ang usa nga gitugyan alang sa atong mga kalapasan ug gibanhaw alang sa atong pagkamaratong.

5 Sanglit gipakamaratong na kita pinaagi sa pagtuo, aduna na kitay kalinaw uban sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Cristo Jesus. **2** Tungod kaniya makaduol na usab kita pinaagi sa pagtuo diha sa grasya nga atong gibarogan. Magmaya kita sa pagsalig nga gihatag sa Dios kanato alang sa kaugmaon, ang pagsalig nga atong ipaambit diha sa himaya sa Dios. **3** Dili lamang kini, apan magmaya usab kita sa atong mga pag-antos. Nasayod kita nga ang pag-antos maghatag ug pagkamarahutayon. **4** Ang paglahutay maghatag ug kauyonan, ug ang pag-uyon maghatag ug pagsalig alang sa umaabot. **5** Kini nga pagsalig dili mapakyas, tungod kay ang gugma sa Dios gibubo sa atong mga kasingkasing pinaagi sa Balaang Espiritu, nga gihatag kanato. **6** Kay samtang nagpabilin pa kitang huyang, sa tukmang panahon namatay si Cristo alang sa dili diosnon. **7** Tungod kay lisod alang sa usa ka tawo nga mamatay alang sa usa ka tawo nga matarong. Mao nga, tingali adunay usa nga mahagit sa pagpakanatay alang sa usa ka tawong matarong. **8** Apan ang Dios nagpakiita sa iyang gugma nganhi kanato, tungod kay samtang kita nagpabilin nga makasasala, si Cristo namatay alang kanato. **9** Labaw pa, unya, karon nga kita gipakamaratong pinaagi sa iyang dugo, kita nangaluwas niini gikan sa

kaligutog sa Dios. **10** Kay kung, samtang mga kaaway pa kita, gipasig-uli kita sa Dios pinaagi sa kamatayon sa iyang Anak, mas labaw pa, human kita napasiq-uli, nangaluwas kita pinaagi sa iyang kinabuhi. **11** Dili lamang kini, apan kita usab magmaya sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Cristo Jesus, pinaagi kanya kita karon nakadawat niini nga pagpasig-uli. **12** Busa unya, ingon nga pinaagi sa usa ka tawo misulod ang sala sa kalibutan, niining paagihi nakasulod ang kamatayon pinaagi sa sala. Ug ang kamatayon mikaylap sa tanang kawatahong tungod kay ang tanan nakasala man. **13** Kay sa walâ pa ang balaod, ang sala anaa na sa kalibutan, apan dili ipahamtang ang sala kung wala ang balaod. **14** Bisan pa niana, ang kamatayon nagmando na sukad kang Adan hangtod kang Moises, bisan pa niadtong wala makasala sama sa pagsupak ni Adan, nga maoy sumbanan niya nga mao ang moabot. **15** Apan bisan pa niana, ang walay bayad nga gasa dili susama sa paglapas. Kay kung pinaagi sa paglapas sa usa ang kadaghanan nangamatay, mas labaw pa ang grasya sa Dios ug ang gasa pinaagi sa grasya sa usa ka tawo, nga si Cristo Jesus, modagaya alang sa tanan. **16** Kay ang gasa dili sama sa sangpotan sa usa ka tawo nga nakasala. Kay sa laing bahin, ang paghukom sa silot sa sala miabot na tungod sa paglapas sa usa ka tawo. Apan sa laing bahin, ang walay bayad nga gasa nga nagagikan diha sa pagkamatatarong miabot na human sa daghang mga kalapasan. **17** Kay kung, pinaagi sa paglapas sa usa, ang kamatayon nagmando sa usa, mas labaw pa niadtong makadawat sa kadagaya sa grasya ug ang gasa sa pagkamatatarong magmundo pinaagi sa kinabuhi sa usa nga mao, si Jesu-Cristo. **18** Busa unya, tungod sa usa ka paglapas ang tanang tawo misangpot sa pagkahukmnan sa silot, bisan tuod pinaagi sa usa ka buhat sa pagkamatatarong miabot na ang pagmatarong sa kinabuhi sa tanang tawo. **19** Kay pinaagi sa pagsupak sa usa ka tawo ang kadaghanan nahimong mga makasasala, bisan pa pinaagi sa pagkamasulondon sa usa ang kadaghanan namahimo nga matarong. **20** Apan ang balaod miabot sa uban, aron nga ang paglapas mamahimong modagaya. Apan sa dihang midagaya ang sala, ang grasya midagaya mas labaw pa niana. **21** Nahitabo kini aron, ingon nga nagmando ang sala sa kamatayon, bisan ang grasya magmando pinaagi sa pagkamatatarong sa walay kataposan kinabuhi pinaagi kang Jesu-Cristo nga atong Gino. (aiōnios g166)

6 Unya unsa man ang atong ikasulti? Kinahanglan ba kita magpadayon sa sala aron nga modagaya ang grasya? **2** Dili unta kini mahitabo. Kita nga namatay sa sala, unsaon nato pagpabilin sa pagpuyo niini?

3 Wala ba kamo masayod nga sa kadaghan sa nabawitsmohan ngadto kung Cristo Jesus gibawitsmohan ngadto sa iyang kamatayon? **4** Unya, gilubong na kita, uban kanya pinaagi sa bawitsmohan ngadto sa kamatayon. Kini nahitabo aron nga sama kung Cristo niga gibanhaw gikan sa mga patay pinaagi sa himaya sa Amahan, aron usab kita mahimong makalakaw sa kabag-ohan sa kinabuhi. **5** Kay kung kita nahiusa uban kanya sama sa iyang kamatayon, kita usab nahiusa uban sa iyang pagkabanhaw. **6** Nasayod kita niini, nga ang atong karaang pagkatawo gilansang na uban kanya, aron nga ang lawas sa sala mapukan. Nahitabo kini aron nga kita dili na gayod maulipon sa sala. **7** Siya nga namatay gipahayag na nga matarong kung kabahin sa sala. **8** Apan kung kita namatay uban kung Cristo, mituo kita nga mabuhî usab kita uban kanya. **9** Nasayod kita nga si Cristo gibanhaw gikan sa mga patay, ug nya siya dili na gayod mamatay. Ang kamatayon dili na magmundo nganha kanya. **10** Kay babin sa kamatayon nga namatay siya sa sala, namatay siya sa makausa alang sa tanan. Apan, ang kinabuhi nga iyang gikinabuhi, gikinabuhi niya kini alang sa Dios. **11** Sa samang paagi, kinahanglan nga kamo usab moila sa inyong kaugalingon nga patay sa sala, apan buhi sa Dios diha kung Cristo Jesus. **12** Busa ayaw tugot ang sala nga magmundo sa inyong may kamatayong lawas aron nga kamo mamahimong motuman sa kailibgon niini. **13** Ayaw itugyan ang mga bahin sa inyong lawas ngadto sa sala ingon nga gamit alang sa dili pagkamatatarong, apan itugyan ang inyong kaugalingon ngadto sa Dios, ingon nga buhi gikan sa mga patay. Ug itugyan ang mga bahin sa inyong lawas ingon nga gamit sa pagkamatatarong alang sa Dios. **14** Ayaw tugot ang sala nga magmundo nganha kaninyo. Kay dili na kamo ilalom sa balaod, apan ilalom na sa grasya. **15** Unya unsa? Magpakasala ba kita tungod kay kita dili ilalom sa balaod, apan ilalom sa grasya? Dili unta kini mahitabo. **16** Wala ba kamo masayod nga ang inyong gitugyanan sa inyong mga kaugalingon ingon nga mga sulugoon, ang usa nga diin kamo nahimong mga sulugoon, ang usa nga inyong kinahanglang tumanon? Tinuod kini nga bisan kamo mga

sulugoon sa sala nga naghatod ngadto sa kamatayon, o mga sulugoon sa pagkamatinumanon nga naghatod ngadto sa pagkamatatarong. **17** Apan salamat sa Dios! Kay kamo kaniadto mga sulugoon sa sala, apan gituman na ninyo gikan sa kasingkasing ang sumbanan sa pagpanudlo nga gihatag kaninyo. **18** Gihimo na kamong gawasnon gikan sa sala, ug nahimo na kamong mga sulugoon sa pagkamatatarong. **19** Nagsulti ako sama sa usa ka tungod sa kalyahan sa inyong unod. Kay sama ra nga inyong gitugyan ang mga bahin sa inyong lawas ingon nga mga ulipon sa pagkamatuhag ug sa daotan, sa samang paagi karon, itugyan ang mga bahin sa inyong lawas ingon nga mga ulipon sa pagkamatatarong alang sa pagkabalaan. **20** Kay sa dihang kamo mga ulipon sa sala, gawasnon kamo gikan sa pagkamatatarong. **21** Nianhang higayon, unsa nga bunga ang inyong naangkon sa mga butang nga inyo nang gikaulaw karon? Kay ang dangatan niadtong mga butanga mao ang kamatayon. **22** Apan karon nga nahimo na kamong gawasnon gikan sa sala ug naulipon na sa Dios, naangkon na ninyo ang inyong bunga alang sa pagkabalaan. Ang sangpotan mao ang kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) **23** Kay ang bayad sa sala mao ang kamatayon, apan ang walay bayad nga gasa sa Dios mao ang kinabuhing walay kataposan diha kung Cristo Jesus nga atong Gino. (aiōnios g166)

7 O wala ba kamo masayod, mga kaigsoonan (kay nakigsulti ako sa mga tawo nga nasayod mahitungod sa balaod), nga ang balaod ba magdumala sa usa ka tawo samtang buhi pa siya? **2** Tungod kay ang babayeng minyo nahigot pinaagi sa balaod ngadto sa iyang bana samtang buhi pa siya, apan kung mamatay na ang bana, makagawas na siya gikan sa balaod sa kaminyon. **3** Busa unya, samtang buhi pa ang iyang bana, kung makigpuyo siya uban ang laing lalaki, pagatawagon siya nga usa ka mananapaw. Apan kung mamatay na ang bana, gawasnon na siya gikan sa balaod, busa dili na siya usa ka mananapaw kung makigpuyo siya sa laing lalaki. **4** Busa, mga igssoon ko, nahimo usab kamong mga patay sa balaod pinaagi sa lawas ni Cristo. Mao kini aron nga mahiusa kamo sa uban, mao nga, ngadto kaniya nga nabanhaw gikan sa mga patay, aron nga makapamunga kita alang sa Dios. **5** Kay sa diha pa kita sa unod, ang makasasala nga mga pagbati maoy nagpukaw sa atong mga ginsakopan pinaagi sa balaod nga mamunang ngadto sa kamatayon. **6** Apan karon nakagawas na kita gikan sa balaod. Nangamatay na kita nianhang naghigot kanato. Mao kini nga kita makahimo sa pag-alagad diha sa pagkabago sa Espiritu, ug dili sa karaan nga mga sinulat. **7** Unya unsa man ang atong ikasulti? Ang balaod ba mismo sala? Dili kini mahimo. Apan, wala unta ako makaila sa sala, kung dili pa kini pinaagi sa balaod. Kay wala ko unta masayoran ang hakog nga pangibog kondili pa sa gisulit sa balaod, "Dili gayod kamo maibog." **8** Apan ang sala nagkuha sa kaigayonan pinaagi sa kasugoan ug nagdala sa matag pangibog kanako. Kay kung walay balaod, patay ang sala. **9** Sa usa ka higayon nabuhî ako nga wala ang balaod, apan sa dihang miabot ang kasugoan, ang sala nakabawi pag-usab sa kinabuhi, ug namatay ako. **10** Ang kasugoan nga mao unta ang magdala sa kinabuhi nahimong kamatayon alang kanako. **11** Kay ang sala nagkuha sa kaigayonan pinaagi sa kasugoan ug naglimbong kanako. Pinaagi sa kasugoan kini nagpatay kanako. **12** Busa ang balaod balaan, ug ang kasugoan balaan, matarong, ug maayo. **13** Busa ang maayo nahimo bang kamatayon kanako? Dili kini mahimo. Apan ang sala, aron nga kini mapadayag nga sala pinaagi kung unsa ang maayo, nagdala sa kamatayon kanako. Aron nga pinaagi sa kasugoan, ang sala mopalabi pa gayod nga magpakaasala nga dili na masukod. **14** Kay atong nasayron nga ang balaod espirituhanon, apan ako unodnon. Gibaligya na ako ilalom sa pagkauilpon sa sala. **15** Kay kung unsa man ang akong gibuhat, wala ko gayod masabti. Kay kung unsa man ang buot kong buhaton, wala nako gibuhat, ug kung unsa ang akong gidumtan, akong gibuhat. **16** Apan kung ang dili ko buot mao ang akong buhaton, miyunon ako sa balaod nga ang balaod maayo. **17** Apan karon dili na ako mao ang nagbuhat niini, kondili ang sala nga nagapuyo kanako. **18** Kay nasayod ako nga dinihi kanako, nga mao kanang akong unod, walay nagpuyo nga maayong butang. Kay ang pagtinguha sa maayo anaa kanako, apan dili ako makabuhat niini. **19** Kay ang maayo nga buot kong buhaton wala nako gibuhat, apan ang daotan nga dili ko buot, maayo akong gibuhat. **20** Karon kung akong buhaton ang dili ko buot buhaton, dili na ako mao ang nagbuhat niini, apan hinuon ang sala nga nagapuyo kanako. **21** Nakaplagan ko, unya, ang kasugoan nga anaa kanako nga buot nakong buhaton kung unsa ang maayo, apan ang pagkadaotan mao gayod ang ania kanako. **22** Kay may kalipay ako diha sa

balaod sa Dios uban ang sulod sa tawo. **23** Apan nakita ko ang kalahian sa kasugoan diha sa mga babin sa akong lawas. Makig-away kini batok sa bag-ong kasugoan sa akong hunahuna. Nahimo akong binihag pinaagi sa kasugoan sa sala nga ania na sa mga babin sa akong lawas. **24** Usaako ka makaloluoy nga tawo! Kinsa man ang moluwas kanako gikan niunning lawas sa kamatayon? **25** Apan ang pagpasalamat maanaa sa Dios pinaagi ni Jesu-Cristo nga atong Gino! Busa unya. Ako sa akong kaugalingon nag-alagad sa balaod sa Dios uban sa akong panghunahuna. Apan, uban ang unod nag-alagad ako sa kasugoan sa sala.

8 Busa karon wala nay paghukom alang niadtong anaa na kang Cristo Jesus. **2** Kay ang kasugoan sa Espiritu sa kinabuhi diha kang Cristo

Jesus naghimo kanako nga gawasnon gikan sa kasugoan sa sala ug sa kamatayon. **3** Kay kung unsa ang dili mahimo sa balaod tungod kay kini luya pinaagi sa unod, gibuhut sa Dios. Iyang gipadala ang iyang kaugalingong Anak sa pagkasama sa makasasalang unod aron mamahimong halad alang sa sala, ug gihukman niya ang sala diha sa unod. **4** Gibuhut niya kini aron ang gikinahanglan sa balaod matuman dinihi kanato, kita maglakaw dili sumala sa atong unod, kondili sumala sa Espiritu. **5** Kadtong nagkinabuhi sumala sa unod nagtagad sa mga butang sa unod, apan kadtong nagkinabuhi sumala sa Espiritu nagtagad sa mga butang sa Espiritu. **6** Kay ang panghunahuna sa unod mao ang kamatayon, apan ang panghunahuna sa Espiritu mao ang kinabuhi ug kalinaw. **7** Tungod kay ang hunahuna sa unod mao ang pagpakig-away batok sa Dios, kay dili kini sakop sa balaod sa Dios, ni mahimo kini. **8** Kadtong mga anaa sa unod dili makapahimuot sa Dios. **9** Bisan pa niini, kamo wala na sa unod kondili anaa na sa Espiritu, kung matuod kini nga ang Espiritu sa Dios nagpuyo kaninyo. Apan kung ang usa ka tawo wala makaangkon sa Espiritu ni Cristo, siya dili sakop kaniya. **10** Kung si Cristo anaa kaninyo, ang lawas patay na diha sa sala, apan ang Espiritu buhi diha sa pagkamatarong. **11** Kung ang Espiritu niya nga nagbanhaw kyang Jesus gikan sa mga patay nagpuyo kaninyo, siya nga nagbanhaw kyang Cristo gikan sa patay magahatag ug kinabuhi usab sa inyong mga lawas nga may kamatayon pinaagi sa iyang Espiritu, nga nagpuyo nganha kaninyo. **12** Busa, mga igsoon, mga utangan kita, apan dili sa unod nga pagkinabuhi sumala sa unod. **13** Kay kung magkinabuhi kamo sumala sa unod, mangamatay kamo, apan kini pinaagi sa Espiritu gibutang ninyo sa kamatayon ang mga buhat sa lawas, mabuhui kamo. **14** Kay sama sa gitadhanon nga gigitay pinaagi sa Espiritu sa Dios, mao kining mga anak sa Dios. **15** Kay wala kamo makadawat sa espiritu sa pagkaulipon pag-usab aron nga mahadlok. Hiniuon, kamo nakadawat sa espiritu sa pagkasinagop, diin makasangpit kita, "Abba, Amahan!" **16** Ang Espiritu sa iyang kaugalingon magasakusi uban sa atong espiritu nga kita mga anak sa Dios. **17** Kung kita mga anak, unya mga manunodon usab kita, mga manunodon sa Dios. Ug hiniusa kitang mga manunodon uban kyang Cristo, kung mag-antos gayod kita uban kaniya aron nga kita usab himayaon uban kaniya. **18** Kay akong giisip ang mga pag-antos niining panahona dili takos nga ikatandang si himaya nga ipadayaq nganhi kanato. **19** Kay ang naghinaminham nga paghandom sa binuhat nagahulat sa pagpadyaq sa mga anak sa Dios. **20** Kay ang binuhat napailalom sa pagkakawang, dili sa kaugalingong pagbuot, apan kaniya nga nagtugot niini. Mao kini ang kasuradahan. **21** nga ang binuhat mismo itugyan gikan sa pagkaulipon ngadto sa pagmadunuton, ug kini pagadad-on ngadto sa kagawasan sa himaya sa mga anak sa Dios. **22** Kay nasayod kita nga ang tibuk binuhat nag-agulo ug nag-antos sa kasakit hangtod karon. **23** Dili lamang kana, kondili bisan sa atong kaugalingon, nga adunay naunang mga bunga sa Espiritu—bisan kita mismo nag-agulo sulod sa atong kaugalingon, nagahulat alang sa atong pagkasinagop, ang pagtubos sa atong lawas. **24** Kay pinaagi niining pagsalig naluwang kita. Apan kung unsa ang atong gisaligan nga mahitabo nga wala pa nakita, kini kinsa man ang masaligon nga maghulat alang niadtong nakita na niya? **25** Apan kung masaligon kita sa wala pa nato makita, maghulat kita uban ang pagpalibot niini. **26** Sa samang paagi, ang Espiritu usab magtabang sa atong kaluhayon. Kay wala kita masayod kung unsaon nato pag-ampo, apan ang Espiritu mismo maoy mangaliyupo alang kanato sa dili malitok nga mga agulo. **27** Siya nga nagasusi sa mga kasingkasing nasayod sa hunahuna sa Espiritu, tungod kay siya nangaliyupo alang sa mga magtutuo sumala sa kabut-on sa Dios. **28** Nasayod kita alang niadtong naghugma sa Dios, gibuhut niya ang tanang butang alang sa maayo, alang niadtong gitawag sumala sa iyang katuyoan. **29** Tungod kay kadtong giila na niyang daan, gipili usab niyang daan aron mahisama sa halugway sa iyang Anak,

aron mamahimo siyang kamagulangan sa daghang magsoon. **30** Kadtong gipangpili ni niyang daan, iya usab kining gitawag. Kadtong iyang gitawag, iya usab kining gipakamatarong. Kadtong iyang gipakamatarong, iya usab kining gihimaya. **31** Unya unsa ang atong ikasulti mahitungod niining mga butang? Kung ang Dios dapig kanato, kinsa man ang makabatok kanato? **32** Wala niya gihikaw ang iyang kaugalingong Anak kondili gitugyan siya alang kanatong tanan, kung giunsa nga dili usab niya ihatag kanato sa walay bayad ang tanang mga butang? **33** Kinsa ba ang magdala sa bisan unsa nga pasangil batok sa usa nga pinili sa Dios? Ang Dios mao ang usa nga naggakamatarong. **34** Kinsa ang usa nga magahukom sa silot? Si Cristo mao ang usa nga namatay alang kanato, ug labaw pa niana, nabanhaw usab siya. Nagamando siya uban sa Dios didto sa dapit sa kadungganon, ug siya mao ang usa nga mangaliyupo alang kanato. **35** Kinsa ang makapahimulag kanato gikan sa gugma ni Cristo? Kagul-anan ba, o kasakit, o paglutos, o kagutom, o pagkahubo, o kakuyaw, o espada? **36** Sama kini sa nahiisulat, "Alang sa imong kaayong ginapamatay kami sa tanan nga adlaw. Giisip kami sama sa karnero nga ihawonon." **37** Niining tanang butang labaw pa kita sa mga mananao pinaagi sa usa nga nahiugma kanato. **38** Kay ako hugot nga nagtugot nga bisan ang kamatayon, ni ang kinabuhi, ni ang mga anghel, ni ang panggamhanan, ni ang mga butang sa kasamtangan, ni ang mga butang nga moabot, ni ang mga gahom, **39** ni ang kataas, ni ang kalawom, ni ang bisan unsang binuhat nga butang, mamahimong makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios, nga anaa kyang Cristo Jesus atong Gino.

9 Nagasulti ako sa kamatuoran diha kyang Cristo. Wala ako mamakak, ug ang akong konsensiya nagasaksi uban kanako diha sa Balawang Espiritu,

2 nga kanako adunay dakon kasubo ug walay hunong nga kasakit sa kasingkasing. **3** Kay ako nangandoy sa akong kaugalingon nga mahimong tinunglo ug mahimulag gikan kyang Cristo tungod ug alang sa akong mga igsoon, kadtong gikan sa akong kaugalingong banay sumala sa unod. **4** Sila mao ang mga Israelita. Aduna silay pagssagop, ang himaya, ang mga kasabutan, ang gasa sa balaod, ang pagsimba sa Dios, ug ang mga saad. **5** Sa ilang mga katigulungan naggikan ang Cristo nga mao ang miabot uban ang pagtahod sa unod – siya mao ang Dios sa tanan. Pagadayegon siya sa walay kataposan. Amen. (aiōn g165) **6** Apan dili ingon nga ang mga saad sa Dios napakyas. Kay dili tanan diha sa Israel tinuod nga iya sa Israel. **7** Ni ang tanan nga mga kaliwut ni Abraham tinuod niyang mga anak. Apan, "Pinaagi kini kyang Isaac nga pagatawagon ang inyong mga kaliwut." **8** Mao kana, nga ang mga anak sa unod dili mga anak sa Dios. Apan ang mga anak sa saad giila nga mga kaliwut. **9** Kay kini mao ang pulong sa saad: "Sa ingon niini nga panahon moanhi ako ug usa ka anak nga lalaki igahatag ngadto kyang Sara." **10** Dili lamang kini, apan human nagmabdos usab si Rebeka pinaagi sa usa ka lalaki, ang atong amahan nga si Isaac - **11** Kay ang mga anak sa wala pa mahimugso ug wala pa makabuhat sa bisan unsang maayo o daotan, aron nga ang katuyoan sa Dios sumala sa gipili mahimong mobarog, dili tungod sa mga buhat, kondili tungod kaniya nga nagtawag - **12** giingon kini kaniya, "Ang magulang mag-alagad sa manghod." **13** Sama kini sa nahiisulat, "Gihugma ko si Jacob, apan gidumto kini si Esau." **14** Unya ang atong ikasulti? Aduna bay dili pagkamatarong diha sa Dios? Unta kini dili mahitabo. **15** Kay siya miingon kyang Moises, "Maluo yako niadtong akong gikaluy-an, ug mahingawa yako niadtong akong gikahingawaan." **16** Busa, dili kini tungod kaniya nga nagbuot, ni tungod kaniya nga midagan, apan tungod sa Dios, nga nagpakaifa sa kaluyo. **17** Kay ang kasulatan nag-ingon kyang Paraon, "Kay niini nga katuyoan gituboy ko ikaw, aron akong mapasundayag ang akong gahom diha kanimo, ug aron ang akong ngalan mamantala sa tibuk kalibutan." **18** Busa, ang Dios adunay kaluyo niadtong buot niya, ug niadtong gibunt-an niya, himono niyang matig-a. **19** Makasulti ka unya nganhi kanako, "Nganong nakahimo gihapon siya sa pagpangita ug sayop? Kay si kinsa man ang makasukol sa iyang kabut-on?" **20** Sa laing babin, tawo, kinsa ka ba nga motubag batok sa Dios? Makahimo ba ang hinulma sa pagtuli sa usa ka tawo nga nag-umol niini, "Nganong gihimo man ako nga ingon niini?" **21** Ang magkokolob ba walay katugod ngadto sa lapok aron maghimo gikan sa samang lapok sa usa ka sudlanan alang sa pinasahi nga paggamt, ug ang laig sudlanan alang sa inadlaw-adlaw nga paggamt? **22** Unsa kaha kung ang Dios, nga buot magpakita sa iyang kapungot ug magpaila sa iyang gahom, naglahutay uban sa dakon pailob nga mga panudlanan sa kapungot nga

giandam alang sa paglaglag? **23** Uns a kaha kung gibuhat niya kini aron ipaila ang kadato sa iyang himaya ngadto sa mga panudlanan sa kaluoy, nga iyang giandam nang daan alang sa himaya? **24** Uns a kaha kung gibuhat niya kini alang kanato, nga gitawag usab niya, dili lamang gikan sa mga Judio, kondili gikan usab sa mga Gentil? **25** Ingon usab sa pisulti niya sa Oseas: "Tawgon ko nga akong katawhan ang dili nako katawhan, ug iyang hinigugma nga dili hinigugma. **26** Ug mahimo kini nga kung diin giington kini kanila, 'Dili kamo akong katawhan,' didto sila pagatawagon nga 'mga anak sa Buhing Dios.'" **27** Si Isaias misnggit mahitungod sa Israel, "Kung ang gidaghanon sa mga anak sa Israel sama sa balas sa dagat, ang mahibilin lamang niini mao ang mangaluwas. **28** Kay ang Ginoong magapatumana sa iyong pulong sa kalibutan, sa dili madugay ug sii hingpit. **29** Ug sama kini sa giington ni Isaias kaniadto, "Kung ang Ginoong labing gamhanan wala nagbilin sa mga kalibutan alang kanato, mahimo kitang sama sa Sodoma, ug mahisama sa Gomora. **30** Unya unsa ang atong ikaasulti? Nga ang mga Gentil, nga wala magtinguhu sa pagkamatarong, nakaangkon sa pagkamatarong, ang pagkamatarong pinaagi sa pagtuo. **31** Apan ang Israel, nga nagpadayon sa balaod sa pagkamatarong, wala nahiabot niini. **32** Nganong wala? Tungod kay wala nila kini gipadayon pinaagi sa pagtuo, kondili pinaagi sa mga buhat. Napandol sila sa bato sa kapandolan, **33** ingon kini sa nahiisulat, "Tan-awa nagbutang ako sa Zion ug usa ka bato nga kapandolan ug bato sa kalapasan. Siya nga motuo niini dili gayod maulawan."

10 Mga igsoon, ang tinguha sa akong kasingkasing ug ang akong hangyo sa Dios alang kanila, alang sa ilang kaluwasan. **2** Kay ako nagsaksi mahitungod kanila nga sila adunay kasibot sa Dios, apan dii pinasikad sa kahibalo. **3** Kay sila wala masayod sa pagkamatarong sa Dios, ug sila nagtinguhu sa pagtukod sa ilang kaugalingon nga pagkamatarong. Wala sila nagpailalom sa pagkamatarong sa Dios. **4** Kay si Cristo mao yon katumanan sa balaod sa pagkamatarong sa tanan nga motuo. **5** Kay si Moises nagsulit mahitungod sa pagkamatarong nga gikan sa balaod: "Ang tawo nga mibuhat sa pagkamatarong sa balaod mabuhî pinaagi niining pagkamatarong." **6** Apan ang pagkamatarong nga gikan sa pagtuo nagaingon niini, "Ayaw pagsulti sa inyong kasingkasing, 'Kinsa ang mokayab didto sa lanit?' (nga sa ato pa, aron pagdala kang Cristo paubos). **7** Ug ayaw pagsulti, kinsa ang monaog didto sa bung-aw?" (nga sa ato pa, aron pagdala kang Cristo pataas gikan sa mga patay) (**Abyssos g12**) **8** Apan unsa ang pisulti niini? "Ang pulong duol na kaninyo, sa inyong baba ug sa inyong kasingkasing." Mao kana ang pulong sa pagtuo, nga among gimantala. **9** Kay kung sa inyong baba inyong ilhon si Jesus ingon nga Ginoong, ug motuo sa inyong kasingkasing nga ang Dios nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay, kamo maluwas. **10** Kay pinaagi sa kasingkasing ang tawo mituo sa pagkamatarong, ug pinaagi sa baba iyang giila ang kaluwasan. **11** Kay ang kasulatan naig-ingon, "Ang tanan nga motuo kaniya dili mabutang sa kaulawan." **12** Kay walay kalahi-an tali sa Judio ug sa Griyego. Kay ang sama lamang nga Ginoong mao ang Ginoong sa tanan, ug siya dato sa tanan nga mosanggit kaniya. **13** Kay ang tanan nga mosangpit sa ngalan sa Ginoong maluwas. **14** Unsaoon man nila pagtawag kaniya nga wala nila tuoh? Ug unsaoon man nila pagtuo kaniya nga wala nila madungog? Ug unsaoon nila pagkadungog kung walay magawali? **15** Ug unsaoon nila pagwali, gawas kung ipadala sila? —Ingon kini nahiisulat, "Pagkatahom sa mga til niadtong nagmantala sa malipayong mga balita sa maayong mga butang!" **16** Apan silang tanan wala maminaw sa ebanghelyo. Kay si Isaias miington, "Ginoong, kinsa man ang mituo sa among mensahé?" **17** Busa ang pagtuo nagagikan sa pagpaminaw, ug sa pagpaminaw sa pulong ni Cristo. **18** Apan ako moiong, "Wala ba sila makadungog?" Oo, tinuod gayod. "Ang ilang tingog nangabot sa tanang kayutaan, ug ang ilang mga pulong didto sa kinaturnyan sa kalibutan." **19** Dugang pa, moiong ako, "Wala ba masayod ang Israel?" Sauna si Moises miington, "Ako maghagit kaninyo aron masina sa unsa nga dili nasod. Pinaagi sa nasod nga wala salubutan, agdahon ko kamo ngadto sa kasuko." **20** Ug si Isaias maisogon kaayo ug miington, "Nakaplagan ako niadtong wala nangita kanako. Nagpakita ako niadtong wala naghangyo kanako." **21** Apan ngadto sa Israel miington siya, "Sa tanang adlaw gitunol ko ang akong mga kamot ngadto sa mga masinupokon ug masupilon nga katawhan."

11 Unya ako moiong, gisalikway ba sa Dios ang iyang katawhan? Dili gayod kini mahitabo. Kay ako usab usa ka Israelita, usa sa kaliwat ni Abraham, sa tribu ni Benjamin. **2** Ang Dios wala nagsalikway sa

iyang katawhan, nga nailhan na niyang daan. Wala ba kamo masayod sa giington sa kasulatan mahitungod kang Elias, kung gi-unsafe nya pagpakuiloy sa Dios batok sa Isreal? **3** "Gino, ilang gipamatay ang imong mga propeta, gipangbuak usab nila ang imong halaran. Ako na lamang ang nahiabilin, ug gipapangita nila ang akong kinabuhi." **4** Apan unsa ang gitubag sa Dios ngadto kaniya? "Akong gitagana sa akong kaugalingon ang 7000 ka kalalakin-an nga wala miluhod ngadto kag Baal." **5** Bisan pa niini, hangtod karong higayona aduna pay pipila nga nahiabilin tungod sa pagpili sa grasya. **6** Apan kung kini pinaagi sa grasya, dili na kini pinaagi sa mga buhat. Kay kung dili ang grasya dili na gayod mahimong grasya. **7** Unya unsa man? Ang butang nga gipangita sa Israel, wala makabaton niini, apan ang mga pinili nakabaton niini, ug uban kanila nagmagahi. **8** Sama kini sa nahiisulat: "Ang Dios naghatag kanila sa espiritu sa pagkatapolan, mga mata aron nga dili sila makakita, ug mga dalunggan aron nga dili sila makadungog, hangtod karong adlawa." **9** Ug si David naig-ingon, "Pasagdi nga ilang lamesa nga mahimong usa ka pukot, nga usa ka lit-ug, usa ka kapandolan, ug pagbalos batok kanila. **10** Himoa nga mangitrig ang ilang mga mata aron dii na sila makakita. Mabawog kanunay ang ilang mga likod." **11** Ako moiong unya, "Nangapandol ba sila aron mahulog? Dili gayod unta kini mahitabo. Hinuon, pinaagi sa ilang kapakyasan, ang kaluwasan miabot ngadto sa mga Gentil, aron sa paghagit kanila sa pagkasina. **12** Karon kung ang ilang kapakyasan mao ang kadato sa kalibutan, ug kung ang ilang kapidilinan mahimong bahandi sa mga Gentil, unsa pa kaha kadako ang ilang katumanan? **13** Ug karon nakiisulti ako kaninyong mga Gentil. Samtantang ako usa ka apostol sa mga Gentil, ipasigaro ko gayod ang akong bulohaton. **14** Tingali makahagit ako nga masina kadtoh akong mga kadugo. Tingali maluwas nato ang pipila kanila. **15** Kay kung ang pagsalikway niadtong mao ang pagpasig-uli sa kalibutan, unsa man ang ilang kapa-ingnan kondili ang kinabuhi gikan sa mga patay? **16** Kung ang unang bunga gitipigan, mao usab ang tinipik nga minasa. Kung ang gamot balaan, mao usab ang mga sanga. **17** Apan kung ang pipila sa mga sanga mangabali, kung kamo, usa ka sanga sa ihalas nga olibo, nga gisumpay uban kanila, ug kung kamo nakig-ambit uban kanila diha sa kadagaya sa gamot sa kahoy nga olibo, **18** ayaw kamo pagpasigarbo ngadto sa mga sanga. Apan kung magpasigarbo kamo, dili kamo ang nagtabang sa gamot, kondili ang gamot mao ang nagtabang kaninyo. **19** Moiong unya kamo, "Ang mga sanga gipamutol aron akong masumpay." **20** Tinuod kana. Tungod sa ilang pagkawalay pagtuo gipamutol sila, apan kamo mobarog nga lig-on tungod sa inyong pagtuo. Ayaw paghunahuna nga taas na ang imong kaugalingon, apan pagmahaadlokon. **21** Kay kung wala man gani gitipigan sa Dios ang tinuod nga sanga, ni magatipig siya kanimo. **22** Tan-awa sa, unya, ang matang sa mga buhat ug ang pagkabangis sa Dios. Sa usa ka babin, ang kabangis miabot ngadto sa mga Judio nga nahiulog. Apan sa lain nga babin, ang pagkamaayo sa Dios miabot nganha kaninyo, kung magpadayon kamo diha sa inyong pagkamaayo. Kay kondili kamo usab pagaputton. **23** Ug usab, kung dili na sila magpadayon sa ilang pagkawalay pagtuo, isumpay sila pagbalik. Kay ang Dios makahimo gayod sa pagsumpay kanila pagbalik. **24** Kay kung kamo pagaputton gikan sa naandan nga sanga sa ihalas nga kahoy nga olibo, ug sukwahi kini sa naandan nga pagsumpay ditto sa maayong kahoy sa olibo, unsa pa kaha kining mga Judio, nga mao ang tinuod nga mga sanga, mamahimo ba nga ibalik didto sa ilang kaugalingong kahoy nga olibo? **25** Kay dili ako buot nga dili ninyo masayran, mga igsoon, kining tinago, aron nga dili kamo magmaalamon sa inyong kaugalingon nga panghunahuna. Kini nga tinago mao ang pasiuna nga pagmagahi sa inyong nabiabot sa Israel, hangtod nga ang kahumanan sa mga Gentil moabot na. **26** Sa inong nga ang tanan Israel mamaluwas, sama kini sa nahiisulat nga: "Diha sa Zion magagikan ang Manluluwas. Pagakuhaon niya ang pagkadiis diosnon gikan kang Jacob. **27** Ug mao na kini ang akong kasabutan ngadto kanila, sa dihang kuhon nako ang ilang mga sala." **28** Sa lain nga babin mahitungod sa ebanghelyo, gikasilagan sila tungod kaninyo. Sa lain nga paagi sumala sa pagpili sa Dios, gihigugma sila tungod sa mga katigulangan. **29** Kay ang mga gasa ug ang pagtawag sa Dios walay pagkausab. **30** Kay kamo kaniadto masinupokan sa Dios, apan karon nakaangkon na kamo sa kalooys tungod sa ilang pagkamasinupokon. **31** Sa samang paagi, karon kining mga Judio nagmasinupokan. Tungod niini pinaagi sa kaluoy nga gipakita kaninyo makadawat na usab sila sa kaluoy. **32** Kay gipahilom sa Dios ang tanan ngadto sa pagkamasinupokon, aron iyang mapakita ang kaluoy sa tanan. **33** O, ang kalalom sa bahandi sa kaalam ug kahibalo sa Dios! Dili

gayod matugkad ang iyang mga paghukom, ug ang iyang paagi dili gayod masuta! **34** "Kay sikinsa ba gayod ang nasayod sa hunahuna sa Ginoo? O kinsa ba ang mamahimo niyang magtatambag? **35** O kinsa ba ang unang naghatag ug bisan unsa ngadto sa Dios, aron mabalsan siya niini?" **36** Kay gikan kaniya, ug pinaagi kaniya, ug alang kaniya, ang tanang butang. Ngadto kaniya ang himaya sa walay kataposan. Amen. (aiōn g165)

12 Busa giawhag ko kamo, mga kaigsoonan, pinaagi sa kaluoy sa Dios, sa pagtugyan sa inyong lawas ington nga buhing halad, balaan, makapahimut sa Dios. Mao kini ang inyong makataronganon nga pag-alagad.

2 Ayaw pahiyon niining kalibotana, apan ipabag-o pinaagi sa pag-usab sa inyong panghunahuna. Buhata kini aron masayran ninyo kung unsa ang maayo, angayan, ug hingpit nga kabut-bon sa Dios. (aiōn g165)

3 Kay ako maga-ington, tungod sa grasya nga gihatag kanako, nga ang tanan nga anaa sa taliwala kaninyo kinahanglan ngil dili maghunahuna ug mas labaw sa ilang kaugalingon kaysa angay nilang hunahunaon. Hinunoa, kinahanglan nga maghunuhuna sila diha sa maalamon nga paagi, sama nga ang Dios naghatag sa matag usa sa tukma nga gidak-on sa pagtuo. **4** Kay daghan kita nga mga babin diha sa usa ka lawas, apan dili ang tanang mga babin managsama ang gimbuhaton. **5** Sa samang paagi, kita nga daghan usa lamang ka lawas diha kung Cristo, ug ang tagsatagsang mga babin sa matag usa. **6** Aduna kitay nagkalainlaing mga gasa sumala sa grasya nga gihatag kanato. Kung ang gasa sa usa mao ang pagpanagna, pabuhata siya sumala sa gidaghanon sa iyang pagtuo. **7** Kung ang gasa sa usa mao ang pag-alagad, paalagara siya. Kung ang gasa sa usa mao ang pagpangdasig, padasiga siya. **8** Kung ang gasa sa usa mao ang paghatag, ipabuhat kini kaniya sa walay thikthik. Kung ang gasa sa usa mao ang pagkапangulo, ipabuhat kini uban sa pag-atiman. Kung ang gasa sa usa mao ang pagpakita sa kaluoy, ipabuhat kini uban sa kalipay. **9** Himoa ang paghigugma nga walay pagpakaaron-ingnon. Dumti kung unsa ang daon; ug kupti kung unsa ang maayo. **10** Mahitungod sa paghigugma sa mga kaigsoonan, paghigugmaon ngadto sa usag usa. Mahitungod sa pagpasidungg, tahora ang usag usa. **11** Mahitungod sa pagkamakujihon, ayaw pagduhaduha. Mahitungod sa espiritu, pagmatinghuon. Mahitungod sa Ginoo, alagari siya. **12** Pagmaya diha sa pagsalig nga naangkon ninyo mahitungod sa umaabot. Pagmapailbon diha sa mga kasamok. Padayon sa pag-ampo. **13** Pakigbahin sa mga panginahanglan sa mga magtutuo. Pangita ug daghang paagi aron ipakita ang pagkamaabi-abihon. **14** Panalangin kadtong naglutos kaninyo; pagpanalangin ug ayaw pagpanunglo. **15** Paglipay uban niadtong naglipay; paghilak uban niadtong naghilak. **16** Pagbaton kamo ug samang hunahuna ngadto sa usag usa. Ayaw paghunahuna sa mapahitas-on nga paagi, kondili dawata ang ubos nga mga tawo. Ayaw pagmaalaman sa inyong kaugalingon nga mga panghunahuna. **17** Ayaw basli ang daotan sa daotan. Buhata ang maayong mga butang diha sa panan-aw sa tanang tawo. **18** Kung mahimo, hangtod sa madaog ninyo, pagmalinawon uban sa tanang tawo. **19** Ayaw panimalos, hingiguma, apan hatagi ug pagtagad ang kasuko sa Dios. Kay nahiisulat kini nga, "Ang panimalos iya kanako; ako ang mobalos, 'nag-ingon ang Ginoo." **20** "Apan kung ang inyong kaaway gigutok, pakan-a siya. Kung siya giuhaw, hatagi siya ug mainom. Kay kung ikaw magbuhut niini, nagapundok ikaw ug nagbaga nga uling ngadto sa iyang ulo." **21** Ayaw padoag sa daotan, hinoon dag-a ang daotan pinaagi sa maayo.

13 Tugot nga ang matag kalag nga magmatinumanon sa mas labawng panggamhanan, kay walay katungdanan gawas kon kini gikan sa Dios. Ug ang panggamhanan nga nagluntagd gipili sa Dios. **2**

Busa siya nga nagasukol niiana nga kagamhanan nakiyatbatok sa sugo sa Dios; ugkinsa kadtong nagabotok niini makadawat ug paghukom sa ilang kaugalingon. **3** Kay ang mga magmamando dili kahadlokhan sa maayo ug binuhatan, apan sa daotan ug binuhatan. Ikaw ba ngtinguha sa dili pagkahadlok sa panggamhanan? Buhata kung unsa ang maayo, ug ikaw makaangkon ug pagdayeg gikan niini. **4** Kay siya usa ka sulugoon sa Dios nganha kanimo alang sa maayo. Apan kung inyong buhaton kung unsa ang daotan, pagkahadlok; kay wala niya gidalang espada sa walay katarungan. Kay siya sulugoon sa Dios, usa ka tigpanimalos alang sa kasuko niadtong usa nga nagabuhut ug daotan. **5** Busa kamo kinahanglan nga motuman, dili lamang tungod sa kasuko, apan tungod usab sa konsensya. **6** Tungod niini kamo usab mobayad ug mga buhis. Kay ang mga anaa sa panggamhanan mga sulugoon sa Dios, nga nagtagad

niining butanga nga mapadayonon. **7** Bayari ang matag-usa kung unsa ang nautang kaniila: pagbuhis alang niadtong angay buhis; bayad alang niadtong angay bayaran; kahadlok niadtong angay kahadlok; tahod niadtong angay tauron. **8** Ayaw pangutang kang bisan kinsa ug bisan unsang butang, gawas sa paghigugmaay sa usag usa. Kay siya nga nahigugma sa iyang siligan nakatuman sa balaod. **9** Kay, "Dili kamo mohimo sa pagpanapaw, kamo dili mopatay, kamo dili mangawat, kamo dili mangibog," ug kung adunay laing kasugusoan usab, kini naglangkob niining pulongan: "Inong paghigugmaon ang imong siligan sama sa imong kaugalingon." **10** Ang gugma dili magpasakit sa iyang isigka siligan. Busa, ang gugma mao ang katuman sa balaod. **11** Tungod niini, kamo nasayod sa takna, nga mao na kini ang takna alang kaninyo nga magnata gitikan sa pagkatulog. Kay karon ang atong kaluwasan nagkaduol na kay sa dihang kita unang mituo. **12** Ang kagabhihon hapit na matapos, ug ang adlaw nagkaduol. Busa atong isalikway ang mga buhat sa kangitngit, ug atong isul-ob ang hinagib sa kahayag. **13** Magalakaw kita nga tarong, ington nga anaa sa kahayag, dili diha sa maputayangon nga mga paghudyaka o paghuboghubog. Ug dili kita maglakaw diha sa malaw-ay nga pakighilawas o diha sa dili mapunggang kaulag, ug dili diha sa panabingkili o pagkasina. **14** Apan isul-ob ang Ginoong Jesu-Cristo, ug ayaw hataig higayon ang unod, alang sa mga kaulag niini.

14 Dawata kung kinsa ang huyang sa pagtuo, sa walay paghatag sa paghukom mahitungod sa panaglais. **2** Usa ka tawo adunay pagtuo nga mokoan sa bisan unsa, ang uban nga huyang nagakaon lamang ug mga utanon. **3** Mahimo ang usa nga mokoan sa bisan unsa ug dili magtamtam sa usa nga dili mokoan sa bisan unsa. Ug mahimo nga ang usa nga dili mokoan sa bisan unsa dili maghukom sa uban nga mokoan sa bisan unsa. Kay ang Dios nagdawat kaniya. **4** Si kinsa man ka, ikaw nga naghukom sa ulipon nga gipanag-iyahan sa uban? Kini atubangan sa iyang kaugalingon nga agalon nga siya mobarog o mahulog. Apan siya mamahimo nga makabarog, kay ang Ginoo makahimo kaniya sa pagpabarog. **5** Ang usa ka tawo nagpakkabililon sa usa ka adlaw nga labaw sa uban. Ang uban nagpakkabililon nga ang matag-adlaw managsama ra. Pasagdi ang matag-usa sa paghunahuna sa iyang kaugalingon. **6** Siya nga nagbantay sa maong adlaw, nagbantay niini alang sa Ginoo. Ug siya nga nagakaon, nagkaon alang sa Ginoo, kay siya naghatac sa Dios ug pagpasalamat. Siya nga dili mokoan, naglikay gikan sa pagkaon alang sa Ginoo. Siya usab naghatac ug pagpasalamat sa Dios. **7** Kay walay usa kanato ang nagkinabuhi alang sa iyang kaugalingon, ug walay magpakamatay alang sa iyang kaugalingon. **8** Kay kung buhi kita, mabuhit kita alang sa Ginoo. Ug kung kita mamatay, mamatay kita alang sa Ginoo. Busa bisan kita buhi o patay, kita iya sa Ginoo. **9** Kay alang niini nga katuyoan si Cristo namatay ug nabuhil pag-usab, aron mahimo siyang Ginoo sa mga patay ug sa mga buhi. **10** Apan kamo, nganong mohukom kamo sa inyong igsoon? Ug kamo, nganong inyong tamayon ang inyong igsoon? Kitay tanan magabarog atubangan sa huksanan sa Dios. **11** Kay kini nahiisulat "Inong nga Ako buhi," nag-ingon ang Ginoo, "kanako ang matag tuhod magaluhod, ug ang matag dila magahatag ug pagdayeg sa Dios." **12** Unya, ang matag-usa kanato magahatag ug husay sa iyang kaugalingon ngadto sa Dios. **13** Busa, dili na kita maghinukmanay sa matag-usa, apan hinun hunahunaon kini, aron walay usa nga mahimong kapandolan o makaangin sa iyang igsoon. **14** Ako nasayod ug nadani diha sa Ginoong Jesus, ug walay dili hinlo pinaagi sa iyang kaugalingon. Alang kaniya lamang nga naghunahuna sa bisan unsang butang nga dili hinlo, alang kaniya kini dili hinlo. **15** Kung tungod sa pagkaon ang imong igsoon masakitan, ikaw wala na magsubay paglakaw diha sa gugma. Ayaw gub-a sa imong pagkaon ang usa nga gipakamatay na ni Cristo. **16** Busa ayaw tugot nga ang imong maayong binuhatan mahimong hinungdan sa mga tawo nga motamatay kaniila. **17** Kay ang gingiharian sa Dios dili mahitungod sa pagkaon o sa pag-inom, apan mahitungod sa pagkamataraong, kalinaw, ug kalipay diha sa Balaang Espiritu. **18** Kay ang usa nga nangalagad kang Cristo niining paaghiha dawaton sa Dios ug paga-uyonan sa mga tawo. **19** Busa, padayunon nato ang mga butang nga makapalinaw ug ang mga butang nga makapalig-on sa matag-usa. **20** Ayaw gub-a ang gibuhit sa Dios tungod sa pagkaon. Ang tanang butang mahinlo gayod, apan daotan kini alang niadtong tawo nga nagakaon ug nakahimo kaniya nga kapandolan. **21** Maayo ang dili pagkaon ug karne, ni sa pag-inom ug bino, ni sa bisan unsa nga diin ang imong igsoon makasala. **22** Kini nga maong tinuohan nga anaa kanimo, tipigi sa imong kaugalingon ug sa Dios.

Bulahan ang usa ka tawo nga wala naghukom sa iyang kaugalingon tungod sa pagtamod sa iyang giuyonan. **23** Siya nga nagduhaduha paghukum kung siya mokaon, tungod kay kini wala nagagikan sa pagtuo. Ug bisan unsa nga wala nagagikan sa pagtuo sala.

15 Karon kita nga mga lig-on kinahanglan nga magpas-an sa mga kaluyahan sa mga huyang, ug kinahanglan nga dili magpahimut sa atong kaugalingon. **2** Himoa nga ang matag usa kanato magpahimut sa iyang siligan kay mao kana ang maayo, aron sa paglig-on kaniya. **3** Kay bisan gani si Cristo wala magpahimut sa iyang kaugalingon. Sama kini sa nahiisulat, "Ang mga pagbiaybay niadtong nagtamay kanimo nahulog kanako." **4** Kay bisan unsa nga nahiisulat kaniadto gisulat alang sa atong pagpanudlo, aron nga pinaagi sa pagailib ug pinaagi sa pagdasig sa kasulatan makabaton kita ug pagsalig. **5** Karon hinaot nga ang pailob sa Dios ug ang kadasig magatugot kaninyo nga mahimong managsama ang hunahuna sa usag usa sumala kang Cristo Jesus. **6** Hinaot nga buhaton niya kini aron nga uban sa usa ka hunahuna makadayeg kamo pinaagi sa usa ka baba ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **7** Busa dawataw ang usag usa, sama sa pagdawat ni Cristo kaninyo, sa pagdayeg ngadto sa Dios. **8** Kay ako magasutli nga si Cristo nahimo nga sulugoon ngadto sa pagkatinili sa ngalan sa kamatuoran sa Dios. Gihimo niya kini aron nga mapamatud-an niya ang mga saad nga gihatag ngadto sa mga amahan, **9** ug alang sa mga Gentil sa paghimaya sa Dios sa yang kaluoy. Sama kini sa nahiisulat, "Busa ako magahatag ug pagdayeg kanimo taliwala sa mga Gentil ug magaawit sa pagdayeg sa imong ngalan." **10** Gisulti usab kini, "Paglipay, kamong mga Gentil, uban ang iyang katabwan." **11** Ug usab, "Pagdayeg sa Ginoo, kamong tanan nga mga Gentil; tugoti nga ang tanang katabwan magdayeg kaniya." **12** Usab, si Isaia nag-ingon, "Anaa gayod ang gamot ni Jesse, ug ang usa nga mabanhaw aron momando ibabaw sa mga Gentil. Ang mga Gentil makabaton ug pagsalig diha kaniya." **13** Karon hinaot nga ang Dios sa pagsalig magpuno kaninyo sa tanang kalipay ug kalinaw alang sa pagtuo, aron nga kamo magmadragsayaon diha sa pagsalig, pinaagi sa gahom sa Balaang Espiritu. **14** Hugot usab ako nga nagtuong mahitungod kaninyo, akong mga igsoon. Hugot usab ako nga nagtuong nga kamo sa inyong kaugalingon napuno sa pagkamaayo, napuno sa tanang kabibalo. Hugot usab akong nagtuong nga kamo makahimo sa pagdiasa sa usag usa. **15** Apan nagasulat ako kaninyo nga maisogon gayod mahitungod sa pipila ka mga butang aron sa pagpahinumdom pag-usab kaninyo, tungod sa gasa nga gihatag kanako sa Dios. **16** Kini nga gasa mao nga kinahanglan nga mamahimo akong sulugoon ni Cristo Jesus nga gipadala ngadto sa mga Gentil, sa pagtanyag ington nga usa ka pari sa ebanghelyo sa Dios. Kinahanglan ko gayod kining buhaton aron nga halad sa mga Gentil mamahimong dawaton, hinilad sa Dios pinaagi sa Balaang Espiritu. **17** Busa ang akong kalipay anaa kang Cristo Jesus ug sa mga butang sa Dios. **18** Kay dili aki makahimo sa pagsulti sa bisan unsa gawas sa nahimo ni Cristo pinaagi kanako alang sa pagkamasulondon sa mga Gentil. Kining mga butanga nahimo pinaagi sa pulong ug buhat, **19** pinaagi sa gahom sa mga ilhanan ug mga katinghalan, ug pinaagi sa gahom sa Balaang Espiritu. Mao kini nga aron gikan sa Jerusalem, ug libot sama kalayo sa Ilyricum, madala nako sa hingpit ang ebanghelyo ni Cristo. **20** Niini nga paagi, ako gayong tinguha ang pagmantala sa ebanghelyo, apan dili sa dapit nga wala mailhi ang ngalan ni Cristo, aron nga aki dili makatukod ibabaw sa patukoranan sa laing tawo. **21** Ingon kini sa nahiisulat: "Kinsa kadtong miabot nga wala makabita kaniya makakita kaniya, ug kinsa kadtong wala makadungog makasabot." **22** Busa nababagan usab ako sa daghang higayon sa pag-anha kaninyo. **23** Apan karon, wala na akoy luna niining mga rehiyona, ug nagtinguha ako sa daghang mga katiugan nga moanha kaninyo. **24** Busa kung makaadto ako sa Espanya, hinaot nga makita ko kamo sa akong pag-agii, ug ihatod ako sa akong dalam pinaagi kaninyo, human nga ako malipay sa pagpakiugan diha kaninyo sa mubong higayon. **25** Apan karon moadto na ako sa Jerusalem aron sa pag-alagad sa mga magtutuo. **26** Kay gikalipay pag-ayo sa Macedonia ug sa Acaya ang paghimo ug usa ka pag-amo ngadto sa mga kabos wala sa mga magtutuo nga atua sa Jerusalem. **27** Oo, gikalipay pag-ayo nila, ug, sa katapusan, sila gayod utangan kanila. Kay kung ang mga Gentil nakaambit sa ilang espirituhanan mga butang, utang usab nila kini kanila aron alagaran sila sa mga butang kalibutanon. **28** Busa, sa dihang nahuman na nako ug napamatud-an kining bunga ngadto kanila, moadto ako kaninyo agi sa dalam didto sa Espanya. **29** Nasayod ako nga, sa dihang moanha ako kaninyo, moanha

ako nga puno sa panalangin ni Cristo. **30** Karon nagaawhag ako kaninyo, mga igsoon, pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ug pinaagi sa gugma sa Espiritu, nga maningkamot kamo uban kanako sa inyong mga pag-ampo sa Dios alang kanako. **31** Pag-ampo nga makalingkawas ako gikan sa mga masinupakon sa Judea, ug ang akong pagpangalagad alang sa Jerusalem madawat ngadto sa mga magtutuo. **32** Pag-ampo nga makaanha ako kaninyo nga adunay kipulug pinaagi sa kabut-on sa Dios, ug mahimo nga ako makakaplag ug kapahulayan uban kaninyo. **33** Hinaot nga ang Dios sa Kalinaw maanaa kaninyo tanan. Amen.

16 Akong ipadala kaninyo si Febe nga atong igsoon babaye, nga usa ka alagad sa simbahan didto sa Cenchrea, **2** aron dawaton ninyo siya diha sa Ginoo. Buhata kini sa pamatasan nga angay sa mga magtutuo, ug barog uban kaniya sa bisan unsang butang nga siya manginahanglan kaninyo. Kay siya sa inyong kaugalingon usab nahimong magtatabantab sa kaghaganan, ug kanako usab. **3** Pangumustaha si Prisca ug si Aquila, akong mga isig ka magbubuhat diha kung Cristo Jesus, **4** nga alang sa akong kinabuhi nabutang sa kakuyaw ang ilang kaugalingong kinabuhi. Nagpasalamat ako ngadto kanila, ug dili lang aki, apan lakip ang tanang kasimbahanan sa mga Gentil. **5** Pangumustaha ang simbahan nga anaa sa ilang balay. Pangumustaha si Epaenetus nga akong hinigugma, nga mao ang unang bunga sa Asya ngadto kang Cristo. **6** Pangumustaha si Maria, nga naghago sa pagpamuhat alang kaninyo. **7** Pangumustaha si Andronicus ug si Junias, akong mga kadugo, ug akong mga kaubanan nga binilanggo. Inila sila uban sa mga apostoles, nga anaa usab kang Cristo una kanako. **8** Pangumustaha si Ampliatus, akong hinigugma diha sa Ginoo. **9** Pangumustaha si Urbanus, atong isig ka magbubuhat diha kung Cristo, ug si Stachys, akong hinigugma. **10** Pangumustaha si Apelles, nga gikahimut-an diha kung Cristo. Pangumustaha kadtong anaa sa panimalay ni Aristobulus. **11** Pangumustaha si Herodion, akong kadugo. Pangumustaha kadtong anaa sa panimalay ni Narcissus, nga anaa sa Ginoo. **12** Pangumustaha si Tryphaena ug si Tryfosa, nga naghago sa pagpamuhat diha sa Ginoo. Pangumustaha si Persis ang hinigugma, nga namuhat sa hilabihan diha sa Ginoo. **13** Pangumustaha si Rufus, gipili diha sa Ginoo, ug ang iyang inahan ug ako. **14** Pangumustaha si Asyncritus, Flegon, Hermes, Petropas, Hermas, ug ang kaigsoonan nga kauban nila. **15** Pangumustaha si Filologus ug si Julia, si Nereus ug ang iyang igsoon babaye, ug si Olympas, ug ang tanang mga magtutuo nga uban kanila. **16** Pangumustaha ang matag-usa uban sa balaan nga halok. Ang tanan nga kasimbahanan ni Cristo nangumusta kaninyo. **17** Karon giawhag ko kamo, mga kaigsoonan, sa paghunahuna mahitungod niadtong nahimong hinundan sa pagkabahinbahin ug pagkapandol. Sila nagalapas sa pagtulon-an nga inyong nakat-onan. Palayo gikan kanila. **18** Kay ang mga tawo nga sama niiri wala nag-alagad sa atong Ginoo nga Cristo, apan sa ilang kaugalingong tiyan. Pinaagi sa ilang malamaton ug ulog-ulog nga sinulithan ilang gilimbongan ang mga kasingkasing sa mga walay alamag. **19** Kay ang panag-ingnan sa inyong pagkamatunaman nakaabot sa tanan. Busa, nagmaya aki, diha kaninyo, apan buot ko nga kamo magmaalaman sa kung unsa ang maayo, ug walay alamag kung unsa ang daotan. **20** Ang Dios sa Kalinaw sa dili madugay modugmok kang Satanas ilalom sa inyong mga til. Hinaot nga ang grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo maanaa kaninyo. **21** Si Timoteo, akong isigka magbubuhat, nangumusta kaninyo, ug si Lucius, si Jason, ug si Sosipater, akong kadugo. **22** Ako, si Tertius, nga nagsulat niining sinulat, nangumusta kaninyo diha sa Ginoo. **23** Si Gaius, ang nag-atimian alang kanako ug sa tibuk simbahan, nangumusta kaninyo, uban kang Quartus ang igsoon laaki. **25** Karon ngadto kaniya nga makahimo sa pagpabarog kaninyo sumala sa akong ebanghelyo ug sa mga pagsangyaw kang Jesu-Cristo, sumala sa pagpadayag sa mga kabibulongan nga tinago nga gitipigan sukad pa kaniadto, (aiōnios g166) **26** apan kana karon napadayag ug gihimong inila pinaagi sa mga gipanagna nga sinulat sumala sa mando sa walay kataposan nga Dios, alang sa pagkamatunaman sa pagtuo uban sa tanang mga Gentil. (aiōnios g166) **27** Ngadto sa nag-inusarang maalaman nga Dios, pinaagi kang Jesu-Cristo, ang himaya hangtod sa kahangtoran. Amen. (aiōn g165)

1 Corinto

1 Si Pablo, gitawag ni Cristo Jesus aron mahimong usa ka apostol pinaagi sa kabutut-on sa Dios, ug kung Sostines nga atong igsoon, **2** ngadto sa simbahan sa Dios diha sa Corinto, niadtong mga hinatal na kung Jesu-Cristo, nga gitawag ingon nga balaang kawayan. Nagasulat usab kami niadtong tanang nagtagwag sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo sa matag dapit, ang ilang Gino ug atua usab. **3** Hinaot nga ang grasya ug kalinaw maanaa kaninyo gikan sa Dios nga atong Amahan ug kung Ginoong Jesu-Cristo. **4** Nagapasalamat ako kanunay sa akong Dios alang kaninyo tungod sa grasya sa Dios nga gihatag kaninyo ni Cristo Jesus. **5** Gihimo niya kamong mga adunahan sa tanang paagi, sa tanang pagpanulti ug uban sa tanang kahibalo, **6** sama sa pagpamatud-an ngahitungod kung Cristo nga gipamatud-an ingon nga tinuod taliwala kaninyo. **7** Busa wala kamo makulangi sa espirituhanong mga gasa samtang naghinamihinam kamo nga naghulat sa pagpadayag sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **8** Pagalig-onon usab niya kamo hangtod sa kataposan, aron nga maputli kamo sa adlaw sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **9** Matinud-anon ang Dios nga nagtagaw kaninyo ngadto sa pagpakihiusa sa iyang Anak, nga si Jesu-Cristo nga atong Gino. **10** Karon giawhag ko kamo, mga kaigsoonan, pinaagi sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga magkayoun na kamong tanan, ug nga walay pagkabahinbahin taliwala kaninyo. Giawhag ko kamo nga maghiusa sa samang hunahuna ug pinaagi sa samang katuuyo. **11** Kay nagtagho kanako ang kawayan ni Cloe nga adunay panaglais diha kaninyo. **12** Ang akong ipasabot mao kini: Ang matag usa kaninyo nagaingon nga, "Iya ako ni Pablo," o "Iya ako ni Apollos," o "Iya ako ni Cefas," o "Iya ako ni Cristo." **13** Nabahin ba gud si Cristo? Gilansang ba sa krus si Pablo alang kaninyo? Gibawtismohan ba kamo sa ngalan ni Pablo? **14** Nagpasalamat ako sa Dios nga wala akoy gibawtismohan bisa usa kaninyo, gawas kung Crispus ug Gayo. **15** Ingon kini niini aron nga walay makasult niya gibawtismohan kamo sa akong ngalan. **16** (Gibawtismohan ko usab diay ang panimalay ni Stefanas. Human niana, wala na ako masayod kung may nabawtismohan pa ba ako nga lain.) **17** Kay wala ako gipadala ni Cristo aron sa pagbawtismo kondili aron sa pagsangyaw sa ebanghelyo. Wala niya ako gipadala aron sa pagsangyaw sa mga pulong nga inubanan sa tawhanon nga kaalam, aron dili gayod mawad-an ug gahom ang krus ni Cristo. **18** Kay ang mensahe mahitungod sa krus binuang alang niadtong himalayton na. Apan niadtong mga linuwais sa Dios, mao kini ang gahom sa Dios. **19** Kay nahisulat naman kini, "Pagalaglagon ko ang kaalam sa mga maalaman. Papagakyason ko ang pagpanabot sa nagpakananggialaman." **20** Hain naman ang tawong manggialaman? Hain naman ang manunulat? Hain naman ang mga tawong tiglantugi niining kalibotana? Dili ba gihimo man sa Dios nga kabueng kaalam niining kalibotana? (**aión g165**) **21** Sanglit ang kaalam niining kalibotana wala makaila sa Dios, gikahimutan sa Dios ang pagluwas niadtong mituo kaniya pinaagi sa karbunga ng pagsangyaw. **22** Kay nangayo ang mga Judio sa mga milagrosong mga ilhanan, ug ang mga Griyego nangita ug kaalam. **23** Apan among gisangyaw si Cristo nga gilansang sa krus, usa ka kapandolan sa mga Judio ug binueng ngadto sa mga Griyego. **24** Apan alang niadtong tinawag sa Dios, mga Judio ug Griyego, gisangyaw namo si Cristo ingon nga gahom ug kaalam sa Dios. **25** Kay ang giingon nga binueng sa Dios mas labaw pang maalaman kaysa sa mga tawo, ug ang kahuyang sa Dios labaw pang kusgan kaysa sa mga tawo. **26** Susiha ang inyong pagkatinawag, mga igsoon. Dili daghan kaninyo ang maalaman pinaagi sa sukaranan sa mga tawo. Dili daghan kaninyo ang gamhanan. Dili usab daghan kaninyo ang may halangdon nga pagkatawo. **27** Apan gipili sa Dios ang gipakabuung nga mga butang sa kalibotan aron pakauawan ang mga maalaman. Gipili sa Dios ang huyang dinihi sa kalibotan aron pakauawan kung unsa ang kusgan. **28** Gipili sa Dios kung unsa ang gipakaubaug ug ang tinamay sa kalibotan. Gipili gani niya ang mga butang nga tinamod naga wala nay bili, aron himoong walay bili ang mga butang na gitamod ingon nga bililhon. **29** Gibuhat niya kini aron walay usa nga makabaton ug hinungdan sa pagpasigarbo sa iyang atubangan. **30** Tungod sa gibuhat sa Dios, anaa na kamo karon kung Cristo Jesus, nga nahimo natong kaalam gikan sa Dios. Nahimo siyang atong pagkamaratarang, pagkabalaan ug pagkatinubos. **31** Tungod niini, ingon sa gisulti sa kasulatan, "Tugot nga ang nagpasigarbo, magpasigarbo diha sa Gino."

2 Sa dihang mianha ako kaninyo, mga igsoon, wala ako moanha uban sa kahanas sa pagpamulong o sa kaalam ingon nga akong gimalanta ang tinagong mga kamatuoran mahitungod sa Dios. **2** Kay nakahukom ako nga dili makisayod sa dihang ako anaa pa sa inyong taliwala gawas lang kung Jesu-Cristo, ug sa paglansang kaniya sa krus. **3** Ug ako uban kaninyo sa kaluya, ug sa kahadlok, ug sa hilabihang pagpangurog. **4** Ug ang akong mensahe ug ang akong pagmantala dili mao ang makapadani nga mga pulong sa kaalam. Hinuon, nagspadayag sila sa Espiritu ug sa gahom, **5** aron nga ang inyong pagtuod dili mahimong kaalam sa mga tawo, apan diha sa gahom sa Dios. **6** Karon tinuod nga nagsulti kami sa kaalam taliwala sa mga hamtong na, apan dili ang kaalam niining kalibotana, o sa mga magmamando niining panahona, nga mangahanaw ra. (**aión g165**) **7** Hinuon, magsulti kami sa kaalam sa Dios diha sa tinagong kamatuoran, ang tinagong kaalam nga gitagana sa Dios sa wala pa ang panahon alang sa atong himaya. (**aión g165**) **8** Walay mga magmamando niining panahona ang nasayod niini nga kaalam, kay kung nasabtan pa nila kini niadtong taknaw, wala na unta nila gilansang sa krus ang Gino ug himaya. (**aión g165**) **9** Apan ingon sa nahisulat, "Mga butang nga walay mata nga nakakita, walay dalungon nga nakadungog, walay hunahuna nga nakahanduraw, ang mga butang nga giandam na sa Dios alang niadtong nahigugma kaniya." **10** Mao kini ang mga butang nga gipadayag sa Dios kanato pinaagi sa Espiritu. Kay ang Espiritu magasusi sa tanan, bisan pa ang halawom nga mga butang sa Dios. **11** Kay kinsa ba ang nasayod sa panghunahuna sa tawo gawas sa espiritu sa tawo nga anaa kaniya? Busa usab, walay usa nga nasayod sa halawom nga mga butang sa Dios gawas sa Espiritu sa Dios. **12** Apan wala nato nadawat ang espiritu sa kalibotan, apan ang Espiritu nga gikan sa Dios, aron nga masayran nato ang mga butang nga gihatag kanato sa Dios nga walay bayad. **13** Nagsulti kita mahitungod niining mga butanga sa mga pulong nga dili matudlo sa kaalam sa tawo, apan ang gitudlo sa Espiritu kanato. Ang Espiritu maghubad sa espirituhanong mga pulong inubanan sa espirituhanong kaalam. **14** Ang tawo nga dili-espirituhanon dili makadawat sa mga butang nga iya sa Espiritu sa Dios, kay binueng sila alang kaniya. Dili siya makaila kanila tungod kay wala sila makasabot sa espirituhanon. **15** Ang usa nga espirituhanon maghukom sa tanang mga butang, apan dili siya ilalom sa paghukom sa uban. **16** "Kay si kinsa ba ang nasayod sa hunahuna sa Gino, nga makahimo siya sa pagtudlo kaniya?" Apan nakabaton kita sa panghunahuna ni Cristo.

3 Ug ako, mga igsoon, dili makasulti kaninyo ingon nga espirituhanong mga tawo, apan hinuon ingon nga unodnon nga mga tawo, ingon nga mga bata pa diha kung Cristo. **2** Gipainom ko kamo ug gatas ug dili karne, kay dili pa kamo andam alang sa karne. Ug bisan gani karon dili pa kamo andam. **3** Kay kamo unodnon pa gihapon. Kay diin naa ang pangabugho ug panag-away kaninyo, dili ba nagpuyo man kamo sumala sa unodnon, ug dili ba naglakaw man kamo pinaagi sa tawhanong sukaranan? **4** Kay sa dihang ang usa moingon, "Misunod ako kung Pablo," ug ang lain moingon, "Misunod ako kung Apollos," dili ba nagkinabuhi man kamo ingon nga mga tawhanon? **5** Unya kinsa ba si Apollos? Ug kinsa diay si Pablo? Mga alagad nga inyong gituohan, ang matag-usa nga gihatagan sa Gino ug mga buluhaton. **6** Ako ang nagtanom, si Apollos ang nagbisbis, apan ang Dios ang naggatubo. **7** Busa, dili ang nagtanom ni ang nagbisbis mao ang mahinungdanon. Apan ang Dios mao ang naggatubo. **8** Karon usa lang kadtong nagtanom ug kadtong nagbisbis, ug ang tagsatagsa makadawat sa iyang mga suhol sumala sa iyang kaugalingon nga paghago. **9** Kay kami ang isigka-magbubuhat sa Dios. Kamo ang tanaman sa Dios, ug gambahay sa Dios. **10** Sumala sa grasya sa Dios nga gihatag kanako ingon nga hanas nga magtutukod, ako ang napaghila sa usa ka patukoranon ug adunay lain ang nagtukod niini. Apan mag-amping ang matag tawo kung giunsa niya kini pagtukod. **11** Kay walay bisan usa ang makapahimutang sa usa ka patukoranon gawas lang sa napahiluna na, mao kana, si Jesu-Cristo. **12** Karon kung si bisan kinsa ang magtukod ug bulawang patukoranon, plata, bililhong mga bato, kahoy, dagami, o uhot, **13** ang iyang mga binuhatan mapadayag, kay ang kahayag magpadayag niini. Kay mapadayag kini diha sa kalayo. Pagulasulan sa kalayo ang kalidad kung unsa ang nahimo sa tagsa-tagsa. **14** Kung ang buhat ni bisan kinsa magpabilin, makadawat siya ug ganti; **15** apan kung ang buhat ni bisan kinsa masunog, mag-antos siya sa kapildihan, apan maluwas ang iyang kaugalingon, ingon nga nakalingkawas pinaagi sa kalayo. **16** Wala ba kamo masayod nga kamo templo sa Dios ug ang Espiritu sa Dios

nagpuyo diha kaninyo? **17** Kung si bisan kinsa ang molaglag sa templo sa Dios, ang Dios magalaglag nianang tawhana. Kay ang templo sa Dios balaan, ug kamo usab. **18** Ayaw tugot ang bisan kinsa nga maglimborg sa iyang kaugalingon. Kung si bisan kinsa kaninyo ang naghunahuna nga siya maalamon niining panahona, pasagdi siya nga mahimong usa ka "buuangbuang" aron nga magmaalamon siya. (**aiōn g16**) **19** Kay ang kaalam niining kalibotana binuang alang sa Dios. Kay nahusulat kini, "Bitikon niya ang maalamon sa ilang pagkamaliglahon." **20** Ug usab, "Nasayod ang Ginoo nga ang pangatarongan sa maalamon walay kapsulanan." **21** Busa wala nay pagpasigarbo mahitungod sa mga tawo! Kay ang tanang mga butang inyo na, **22** bisan si Pablo, o si Apollos, o si Cefas, o ang kalibotan, o ang kinabuhi, o ang kamatayon, o ang kasamtangan nga mga butang, o ang mga butang nga moabot pa. Ang tanang mga butang inyo na, **23** ug kamo iya ni Cristo ug si Cristo iya sa Dios.

4 Kinahanglan ingon niini ang pagtagad sa usa ka tawo kanamo, ingon nga mga sulugoon ni Cristo ug mga piniyalan sa mga tinagong kamatuoran sa Dios. **2** Niiri nga babin, mao kini ang usa nga gikinahanglan alang sa mga piniyalan nga sila kasaligan. **3** Apan alang kanako usa lamang kini ka gamay nga butang aron inyo akong hukman o pinaagi sa mga hukmanan sa tawo. Kay wala ko gani gihukman bisan ang akong kaugalingon. **4** Wala akoy kasayoran sa bisan unsang mga sumbong nga nahimo batok kanako, apan wala kana nagpasabot nga ako dili sad-an. Ang Ginoo maa ang maghukom kanako. **5** Busa ayaw ipakanaog ang paghukom mahitungod sa bisan unsang butang sa dili pa ang takna, sa dili pa moabot ang Ginoo. Dad-on niya sa kahayag ang mga butang nga natago sa kantitugit ipadayag ang mga katuyoan sa kasingkasing. Unya ang tagsa-tagsa makadawat sa iyang pagdayeg gikan sa Dios. **6** Karon, mga igsoon, akong gikinabuhi kining mga balaod sa akong kaugalingon ug kung Apolos alang sa inyong kaayohan, aron nga gikan kanamo makakaton kamo sa buot ipasabot sa panulithon, "Ayaw paglapas sa kung unsa ang nahisulat." Mao kini aron nga walay mousbwang mga pagdagip kaninyo sa usa batok sa uban. **7** Kay si kinsa man ang nakakita sa kalainan diha kaninyo ug sa uban? Unsa ba ang anaa kaninyo nga wala niinyo nadawat nga walay bayad? Kung nadawat niyo kini nga walay bayad, nganong nagpasigarbo man kamo nga daw ingon nga wala kamo nagbuhut niini? **8** Naangkon na niyo ang tanan nga mahimo ninying tinguhuan! Nahimo na kamong datol! Ug nagsugod na kamo sa paghari—ug kana nahitabo bisan wala kami! Sa pagkatinuod, nanghinao ang kamo naghari na gayod, aron nga kamo maghari uban kaninyo. **9** Kay ako naghunahuna nga ang Dios nagbutang kanamo nga mga apostoles sa pagpakita ingon nga ulahi sa linya sa panon ug sama sa mga tawo nga hinukman sa kamatayon. Nahimo kaming talanawon sa kalibutan—sa mga anghel, ug sa katawan. **10** Mga buuangbuan kami alang sa kaayohan ni Cristo, apan mga maalamon kamo kung Cristo. Mga luya kami, apan mga lig-on kamo. Mga tinahod kamo, apan kamo gipakaulawan. **11** Hangtod niining taknaa gigutom kami ug giuhaw, nagkagiday na ang among bisti, walay kaluoy kaming gibunalan, ug kamo walay puloy-an. **12** Naghago kamo pag-ayo, namuhat uban ang among kaugalingong mga kamot. Sa dihang gitunglo kami, nagpanalangin kami. Sa dihang gisakit kami, ngalmalhatuyon kami. **13** Sa dihang gibutangbutangan kami, nagsut kami uban sa kaloo. Nahimo kami, ug pabilin nga giisip, nga sinalikway sa kalibutan ug labing mahugaw sa tanang mga butang. **14** Wala ako nagsulat niining mga butang aron nga pakaulawan kamo, apan sa pagpanton kaninyo ingon nga akong hinigugma nga mga anak. **15** Kay bisan kung aduna kamoy 10, 000 ka mga magbalantay diha kung Cristo, wala kamoy daghang mga amahan. Kay nahimo akong inyong amahan diha kung Cristo Jesus pinaagi sa ebanghelyo. **16** Busa ako nag-awhag kaninyo nga inyo akong sundon. **17** Mao nga akong gipadala diha kaninyo si Timoteo, ang akong hinigugma ug matinud-anon nga anak diha sa Ginoo. Pahinundoman niya kamo sa akong paagi diha kung Cristo, sama sa akong pagtudlo kanila sa bisan asa nga dapit ug sa matag kasimbahanan. **18** Karon ang pipila kaninyo nahimong mapahitas-on, nagabuhut ingon nga dili ako moanha diha kaninyo. **19** Apan moanha ako diha kaninyo sa dili madugay, kung kabuton sa Ginoo. Unya akong mahibaloan dii lamang ang mga gipangtsuli niining mga mapahitas-on gayod, apan akong makita ang ilang gahom. **20** Kay ang gingharian sa Dios wala nagsukad diha pagsulti apan diha sa gahom. **21** Unsa man ang inyong gusto? Moanha ba ako kaninyo uban sa bunal o uban sa gugma ug sa espiritu sa kalumo?

5 Nakadungog kami ug balita nga adunay malaw-ay nga pagpakighilawas taliwala kaninyo, usa ka matang sa pagpakighilawas nga wala gani gitugotan taliwala sa mga Gentil. Ang balita mao nga ang usa kaninyo nakigdulog sa asawa sa iyang amahan. **2** Ug nagpahambog pa gayod kamo! Dili ba kinahanglan magbangotan man una kamo? Ang usa nga nagbuhut niini kinahanglan nga papahawao taliwala kaninyo. **3** Kay bisan tuod walaako sa lawas apan anaa gihapon sa espiritu, ako nang gihukman ang usa nga nagbuhut niini, sama nga ako anaa didto. **4** Sa diha nga magatigom kamo sa ngalan sa atong Ginoong Jesus, ug ang akong espiritu nahiuban usab diha sa gahom sa atong Ginoong Jesus, ako nang gihukman kining tawhana. **5** Gibuhut ko kini aron nga itugyan kining tawhana ngadto kung Satanas alang sa kalaglagan sa unod, aron nga ayo iyang espiritu mamaluwas sa adlaw sa Ginoo. **6** Ang inyong pagpanghambog dii maayo. Wala ba kamo masayod nga ang gamay nga igaipatubo makapatubo sa tibuok tinapay? **7** Hinloin ang inyong kaugalingon sa daan nga igaipatubo aron nga mamahimo kamong bag-o nga minasa, aron nga mamahimo kamong tinapay nga walay igaipatubo. Alang kung Cristo, ang atong nating karnero sa Pagsaylo, gihalad na. **8** Busa magsaulog kita sa kapistahan, dili sa daan nga igaipatubo, ang igaipatubo sa dili maayo nga kinaiya ug pagkadaotan. Hinuon, magsaulog kita sa tinapay nga walay igaipatubo uban ang pagkamatinud-anon ug kamatuoran. **9** Gisulat ko kaninyo sa akong sulat nagi dili kamo makig-uban sa makighilawason mga tawo. **10** Wala ko gayod gipasabot ang mga malaw-ay nga mga tawo niining kalibotana, o ang mga hakog, o ang mga limborgon, o ang mga nagsimba sa diosdios, sanglit ang pagpalayo gikan kanila nagkinahanglan man nga mogawas kamo niining kalibotana. **11** Apan karon ako nagsulat kaninyo nga dili makig-uban ni bisan kinsa nga gitawag ug usa ka igsoon apan nagkinabuhi diha sa malaw-ay nga pagpakighilawas, o sa pagkahakog, o sa nagsimba ug diosdios, o nagasut ug malaw-ay, o usa ka palahubog, o usa ka limborgon. Ayaw gani pagsali bisan sa pagkaon niining tawhana. **12** Kay unsa may kalabutan ko sa paghukom niadtong anaa sa gawas sa simbahan? Hinuon, dili ba niinyo hukman ang anaa sa sulod sa simbahan? **13** Apan ang Dios maghukom niadtong anaa sa gawas. "Papahawaa ang daotan nga tawo taliwala kaninyo."

6 Sa dihang ang usa kaninyo adunay panagbingkil sa usag-usa, makahimo ba siya pag-adto sa atubangan sa husgado sa dili magtutuong maghukom, kaysa sa atubangan sa mga magtutuo? **2** Wala ba kamo masayod nga ang mga magtutuo ang maghukom sa kalibutan? Ug kung mohukom kamo sa kalibutan, dili ba kamo makahimo sa paghusay sa dili mahinungdanong mga butang? **3** Wala ba kamo masayod nga atong paghukom ang mga anghel? Unsa pa kaha, unya, makahimo ba kita ug paghukom sa mga butang niini nga kinabuhi? **4** Unya kung kamo maghimo sa mga paghukom nga nalakip sa pang-adlaw-adlaw nga kinabuhi, nganong ginatas-an at man niinyo ang mga kaso atubangan niadtong dii sakop sa simbahan? **5** Gisulit ko kini sa inyong kaulawan. Wala bay usa taliwala kaninyo nga takos sa paghusay sa usa ka panagbingkil tali sa mga igsoon? **6** Apan sa atong nakita karon, ang usa ka magtutuo miadt sa hukmanan batok sa uban nga magtutuo, ug kana nga kaso gipahimutang sa atubangan sa usa ka maghukom kamo dii magtutuo! **7** Ang kamatuoran nga adunay gayoy mga nagkalain-laing mga panagbingkil taliwala sa mga Kristohanon kapildihan na alang kaninyo. Nganong dili man hinuon moantos sa sayop? Nganong man dili hinuon niinyo tugotan ang inyong mga kaugalingon nga malimbongan? **8** Apan nasayop kamo ug nanglimborg sa uban, ug kini mao ang inyong kaugalingong mga igsoon! **9** Wala ba kamo masayod nga ang dili mataroring dili makapanunod sa gingharian sa Dios? Apan gihinloan na kamo, apan gihalad na kamo sa Dios, apan kamo gipakamatarong na uban sa Dios sa ngalan sa Ginoong Jesu-Cristo ug pinaagi sa Espiritu sa atong Dios. **12** Ang tanan makataronganon alang kanako," Apan dili tanan makaayo. "Ang tanan makataronganon alang kanako," Apan dili ako mahimong mapgakaagalon pinaagi kanila. **13** "Ang kalan-on alang sa tiyan ug anyan alang sa kalan-on." Apan ang Dios maglaglag uban kanilang duha. Ang lawas wala gitagana alang sa pagkamakighilawason. Hinuon, ang lawas alang sa Ginoo, ug ang Ginoo magtagbo alang sa

lawas. **14** Ang Dios nagbanhaw sa Ginoo ug banhawon usab kita pinaagi sa iyang gahom. **15** Wala ba kamo masayod nga ang inyong mga lawas nahisakop kung Cristo? Mahimo ba nga akong pagakuhaon ang mga nahisakop kung Cristo ug isagol sila sa usa ka nagbaligya ug dungog? Dili kini mahimo! **16** Wala ba kamo masayod nga siya nga nagpasakop sa usa ka nagbaligya ug dungog nahimong usa ka unod uban kaniya? Sama sa gisulti sa kasulatan, "Ang duha mahimong usa ka unod." **17** Apan siya nga nahisakop sa Ginoo mahimong usa ka espiritu uban kaniya. **18** Dagan gikan sa pagkamakihilawason! Matag salâ ngay mabuhat sa usa ka tawo kini gawas sa lawas, apan ang pagkamakihilawason sa tawo sala batok sa iyang kaugalingong lawas. **19** Wala ba kamo masayod nga ang inyong lawas templo sa Balaang Espiritu, nga nagpuyo diha kaninyo, nga inyong nabatohan gikan sa Dios? Wala ba kamo masayod nga dili kamo tag-iya sa inyong mga kaugalingon? **20** Kay kamo gipalit sa usa ka kantidad. Busa himayaa ang Dios diha sa inyong lawas.

7 Karon mahitungod sa mga hisgutanan nga inyong gisulat: "Maayo kini alang sa usa ka lalaki nga dili motandog sa usa ka babaye." **2**

Apan tungod sa mga tintasyon sa daghang immoral nga mga buhat, ang matag lalaki kinahanglan adunay kaugalingong asawa, ug ang matag babaye kinahanglan adunay kaugalingong bana. **3** Ang bana kinahanglan mohatag sa iyang asawa sa panagtayon nga mga katungod, ug sama usab ang asawa ngadto sa iyang bana. **4** Wala nay katungod ang asawa ngadto sa iyang kaugalingong lawas, kondili ang bana na. Ug sama usab, ang bana wala nay katungod ngadto sa iyang kaugalingong lawas, apan sa asawa na. **5** Ayaw paghikawi ang usag-usa, gawas sa gikasabotan ug alang sa usa ka tukmang panahon. Buhata kini aron nga kamo makagahan sa inyong kaugalingon sa pag-ampo. Unya kinahanglan kamo mag-ipon pag-usab, aron si Satanas dili motintal kaninyo tungod sa inyong kakulangon sa pagpugong sa kaugalingon. **6** Apan gisulti ko kining mga butanga nganha kaninyo inger ng usa ka pagtugot ug dili inger ng usa ka mando. **7** Manghinaot ako nga ang matag-usa sama kanako. Apan ang matag-usa adunay kaugalingong gasa gikan sa Dios. Ang usa anaa niining matang nga gasa, ug ang uban niiana nga matang. **8** Ngadto sa dili minyo ug sa mga balo mosulti ako nga maayo along kanila nga magpabilin nga dili-minyo, sama kanako. **9** Apan kung dili nila matun-an ang pagpugong sa kaugalingon, kinahanglan silang magminyo. Kay mas maayo pa alang kanila ang pagminyo kaysa masunog uban sa pagbati. **10** Karon ngadto sa mga minyo ihatog ko kini nga mando—dili ako, kondili ang Ginoo: "Ang asawa kinahanglang dili mobulag gikan sa iyang bana." **11** Apan kung makigbulag siya gikan sa iyang bana, kinahanglan magpabilin siya nga dili minyo o dili ba kaha makig-uli kaniya. Ug "Ang bana kinahanglang dili makigbulag sa iyang asawa." **12** Apan alang sa uban nga nabilin ako maga-ingon—ako, dili ang Ginoo—nga kung si bisan kinsa ang igsoon ng adunay asawa nga dili magtutuo, ug kung kontento siya ng magpuyo uban kaniya, kinahanglan dili siya makigbulag kaniya. **13** Kung ang usa ka babaye adunay bana nga dili magtutuo, ug kung kontento siya ng magpuyo uban kaniya, kinahanglan dili siya makigbulag kaniya. **14** Kay ang dili magtutuong bana gigahin tungod sa iyang asawa, ug ang dili magtutuo nga asawa gigahin tungod sa igsoon. Sa laing babin ang inyong mga anak mahimong dili hinlo, apan sa pagkatinuod linain sila. **15** Apan kung ang dili kristohanon nga kapikas makigbulag, pasagdi siya nga mobiya. Sa inger niiana nga mga panghitabo, ang igsoon lalaki o babaye dili hiniktan sa ilang mga pakigsaad. Ang Dios nagtawag kanato sa pagpuyo nga malinawon. **16** Kay giunsa mo man pagkahibalo, babaye, kung imo bang maluwas ang imong asawa? O giunsa mo man pagkahibalo, lalaki, kung imo bang maluwas ang imong asawa? **17** Pasagdi lang nga ang matag-usa magpuyo sa kinabuhi nga gitagana sa Ginoo kaniya, ang tagtag-sa sumala sa pagtawag sa Dios kaniya. Mao kini ang akong mando sa tanang mga kasimbahanan. **18** Tinuli ba si bisan kinsa sa dihang gitawag siya aron motuo? Dili siya kinahanglang mosulay sa pagkakita sa pagkadi-tinuli. Kay dili ba tinuli si bisan kinsa sa dihang gitawag siya sa pagtuo? Dili ni siya kinahanglang magpatuli. **19** Kay dili ang pagkatinuli ni ang pagkadi-tinuli ang biliblon nianang mga butang. Ang mahinungdanon mao ang pagtuman sa mga mando sa Dios. **20** Kinahanglan ang matag-usa magpabilin sa iyang pagkatinawag sa dihang nagtawag ang Dios kaniya ngadto sa pagtuo. **21** Ulipon ba kamo sa dihang gitawag kamo sa Dios? Ayaw na hunahunaa ang mahitungod niini. Apan kung mahimo na kamong gawasnon, pahimusli kini. **22** Kay ang tawo nga gitawag sa

Ginoo gawasnon tawo sa Ginoo. Sama usab sa usa ka gawasnon sa dihang gitawag siya aron sa pagtuo ulipon na ni Cristo. **23** Gipalit na kamo uban sa kantidad, busa ayaw na kamo pagpaulipon sa mga tawo. **24** Mga igsoon, sa bisan unsa nga kahimtag sa kinabuhi ang anaa kanato sa dihang gitawag kita aron sa pagtuo, magpabilin kita nga sama niana. **25** Karon mahitungod niadtong wala gayod magminyo, wala akoy kasugohan gikan sa Ginoo. Apan akong ihatog ang akong panghunahuna sama sa usa nga kasaligan, pinaagi sa kaluoy sa Ginoo. **26** Busa, naghunahuna ako nga tungod sa umaabot nga kalisdanan, maayo pa alang niining usa ka tawo nga magpabilin kung unsa siya. **27** Nahiktan ba kamo sa usa ka babaye? Ayaw pangita nga mahimong gawasnon kaniya. Wala ba kamo ayaw? Ayaw pangita ug usa ka asawa. **28** Apan kung magminyo kamo, wala kamo nakabuhut ug usa ka sala. Ug kung ang usa ka dili-minyo nga babaye magminyo, wala siya nakabuhut ug sala. Apan niadtong nagminyo makabaton ug daghang matang sa mga kasamok samtang magpuyo, ug buot ko nga kamo makagawas gikan kanila. **29** Apan kini ang akong istruli, mga igsoon: Ang panahon mubo. Sukad karon, pasagdi kadtong adunay mga asawa nga magpuyo sama sa wala. **30** Kadton naghilak kinahanglang molihok sama ra nga sila wala maghilak, ug kadtong nagmaya mahisama nga wala sila nagmaya, ug kadtong mga namalit sa bisan unsa sama nga wala sila makabaton sa bisan unsa. **31** Ug kadtong nakig-uyon sa kalibutan kinahanglang dili magbuhut inger nga sila hingpit nga nalambigit niini, kay ang pamaagi niini nga kalibutan padulong na mapatos. **32** Buot ko nga gawasnon kamo gikan sa mga kabalaka. Ang dili minyo nga lalaki nagpakkabana mahitungod sa mga butang sa Ginoo, unsaon sa pagpahimuton diha sa lawas ug sa espiritu. Apan ang minyo nga babaye nagpakkabana mahitungod sa mga butang sa kalibutan, unsaon sa pagpahimut ang iyang asawa— **34** nabahin siya. Ang dili minyo nga mga babaye o ang putli nagpakkabana mahitungod sa mga butang sa Ginoo, unsaon pagpakkabalaon diha sa lawas ug sa espiritu. **35** Nagsulti ako niini alang sa inyong kaugalingong kaayohan, ug dili magbutang sa bisan unsang pagpugong alang kaninyo. Gisulti ko kung unsa ang husto, aron nga magmatinud-anon kamo sa Ginoo nga walay bisan unsang makasamok. **36** Apan kung si bisan kinsa ang naghunahuna nga wala niya tagda ang iyang pangasawon uban sa pagtahod— kung siya anaa na sa hustong pangidaron sa pagminyo ug kung mahimo kini—kinahanglang buhaton niya kung unsa ang iyang gusto. Dili siya makasala. Kinahanglan silang magminyo. **37** Apan kung hugot siyang nagbarog sa iyang kasingkasing, kung wala siya napugos apan makahimo sa pagpugong sa iyang kaugalingong kabut-on, ug kung siya nakahukom sa iyang kaugalingong kasingkasing sa pagbutah niini, sa pagtipi sa iyang kaugalingong pangasawon nga magpabilin ulay, makabuhut siya ug maayo. **38** Busa ang usa nga makigminyo sa iyang pangasawon nagbutah ug maayo, ug ang usa nga mipli niya dili makigminyo magbutah ug labi pang maayo. **39** Ang babaye nahiktan na sa iyang bana samtang buhi pa siya. Apan kung mamatay ang iyang bana, gawasnon na siya sa pagminyo pag-usab sa bisan kinsa nga iyang gustong minyoan, apan diha lamang sa Ginoo. **40** Apan sa akong pagsabot nga mas magmalipayon kung magpuyo siya kung unsa siya. Ug naghunahuna ako nga nabatohan ko usab ang Espiritu sa Dios.

8 Karon mahitungod sa pagkaon nga gihalad sa mga diosdios: Nasayod kita nga, "kitang tanan adunay kahibalo." Ang kahibalo makapadako sa ulo, apan ang gugma makapalig-on. **2** Kung si bisan kinsa ang maghunahuna nga siya nasayod sa pipila ka butang, kana nga tawo sa gihapon wala masayod inger sa iyang kinahanglang mahisayran. **3** Apan kung si bisan kinsa ang nafiguma sa Dios, kana nga tawo inila pinaagi kaniya. **4** Busa mahitungod sa pagkaon sa kalan-on na gihalad sa mga diosdios: Nasayod kita nga "ang diosdios niining kalibutan walay pulos" ug "nga walay laing Dios apan usa lang." **5** Kay tingali ang dili gitawag nga dios anaa, sa langit man o sa yuta, sama nga anaay daghang mga "dios" ug daghang "ginoo." **6** Apan alang kanato, "Adunay usa lamang ka Dios nga Amahan, gikan kaniya ang tanang mga butang, ug alang kaniya kita ngakinabuhi, ug usa ka Ginoo si Jesu-Cristo, diin pinaagi kaniya ang tanang mga butang naglun>tag, ug pinaagi kaniya kita naglun>tag." **7** Apan, kini nga kahibalo dili sa tanan. Hinuon, ang pipila kaniadto naandan ang pagsimba sa diosdios, ug sila mikona niining kalan-on inger nga kini mga butang gihalad sa usa ka diosdios. Ang ilang konsyensa nahugawan tungod kay kini huayng. **8** Apan ang pagkaon dili mopaila kanato ngadto sa

Dios. Dili kita ang labing daotan kung kita dili mokaon, ni labing maayo kung kita mokaon niini. **9** Apan ampingi nga ang inyong kagawasan dili mamahimong hinundan nga mapandol ang usa ka tawo nga huyang sa pagtuo. **10** Kay pananglitian adunay usa nga makakita kanimo, nga adunay kahibalo, nagakaon sa pagkaon sa templo sa usa ka diosdios. Dili ba ang iyang huyang nga hunahuna magdasig kanya sa pagkaon kung unsa ang gihalod ngadto sa mga diosdios? **11** Busa tungod sa inyong pagsabot mahitungod sa matuod nga kinaiyahan sa diosdios, ang usa nga labing huyang, ang igsoon diin giipakarmatyan ni Cristo, mapukan. **12** Busa, kung kamo nakasala batok sa inyong igsoon ug nasamad ang ilang huyang nga mga hunahuna, nakasala kamo batok kang Cristo. **13** Busa, kung ang pagkaon maoy hinundan sa akong igsoon aron mapandol, dili na gayod ako mokaon ug karne pag-usab, aron nga dili ako ang mamahimong hinundan nga mahulog ang akong igsoon. (aiōn g165)

9 Dili ba ako gawasnon? Dili ba ako apostol? Wala ko ba nakita si Jesus nga atong Ginoo? Dili ba kamo akong isig ka magbubuhat diha sa Ginoo? **2** Kung dili ako apostol ngadto sa uban, apan unta diha kaninyo. Kay kamo ang pamatuod sa akong pagkaapostol diha sa Ginoo. **3** Mao kini ang akong panalipod niadtong nagsuta kanako: **4** Wala ba kami katungod sa pagkaon ug pag-inom? **5** Wala ba kami katungod sa pagkuha ug among makauban nga usa ka awasa nga usa ka magtutuo, sama sa gibuhat sa nabihibilng mga apostoles, ug sa mga kaigsoonan diha sa Ginoo, ug kāng Cepas? **6** O si Barnabas lamang ba ug ako ang kinahanglan mamuhat? **7** Kinsa ang nag-alagad nga sundalo sa iyang kaugalingong paggasto? Kinsa ang nagtanom ug usa ka parasan ug dili mokaon sa bunga niini? O kinsa ang nag-atiman sa usa ka panon sa hayop ug dili moinom sa gatas gikan niini? **8** Gisulti ko ba kining mga butanga pinasikad sa tawhanong katungod? Dili ba ang balaod nagsulti man usab niini? **9** Kay kini nahiisulat diha sa balaod ni Moises, "Ayaw pagbutang ug busal sa baka sa dihang kini nagagiok sa lugas." Tinuod ba gayod nga ang baka ang gitagad sa Dios? **10** Dili ba siya naghigot mahitungod kanato? Kini nahiisulat alang kanato, tungod kay ang usa nga ngadaro kinahanglang magdaro sa paglaom, ug ang usa nga naggiok kinahanglang maggiok diha sa pagdahom sa pag-ambit sa ari. **11** Kung kami mitanom ug espirituhanong mga butang taliwala kaninyo, sobra na ba kaayo kini alang kanamo ang pag-ani sa materyal nga mga butang gikan kaninyo? **12** Kung ang uban nagbuhat niini nga katungod gikan kaninyo, dili ba mas labaw na kami? Bisan pa man niana, wala kami nag-angkon niini nga katungod. Hinuno, gilahutay namo ang tanan kaysa mahimong usa ka babag sa ebanghelyo ni Cristo. **13** Wala ba kamo nasayod nga kadong nag-alagad sa templo ngakhuha sa ilang pagkaon gikan sa templo? Wala ba kamo nasayod nga kadong nag-alagad sa halaran nag-ambit kung unsa ang gihalod diha sa halaran? **14** Sa samang paagi, ang Ginoo nagmando nga kadong nagsangyaw sa ebanghelyo, kelyo walay rason sa paghiniambog, tungod kay kinahanglan ko kining buhaton. Ug kaalaotan ang mamahimong kanako kung dili nako isangyaw ang ebanghelyo! **17** Kay kung buhaton ko kini sa kinabutut-on, ako adunay ganti. Apan kung dili kinabutut-on, sa gihapon ako adunay usa ka kaakohan nga gipiyal kanako. **18** Unsa unya ang akong ganti? Nga sa dihang aka nagsangyaw, maitanyag ko ang ebanghelyo sa walay bayad ug aron dili paggamit sa tibuk nakong katungod diha sa ebanghelyo. **19** Kay bisan tuod ako gawasnon gikan sa tanan, ako nahimong sulugoon sa tanan, aron nga ako mahimong makadala sa daghan. **20** Ngadto sa mga Judio ako nappakasama sa usa ka Judio, aron sa pagdala sa mga Judio. Niadtong nailalom sa balaod, nahimo ako nga sama sa usa nga nailalom sa balaod aron sa pagdala niadtong nailalom sa balaod. Gihimo ko kini bisan nga ang akong kaugalingon wala nailalom sa balaod. **21** Niadtong gawas sa balaod, nahimo ako nga sama sa usa nga gawas sa balaod, bisan nga ako sa akong kaugalingon dili gawas sa balaod sa Dios, apan ilalom sa balaod ni Cristo. Gihimo ko kini aron nga mahimo kong madala kadong gawas sa balaod. **22** Ngadto sa mga huyang ako nahimong huyang, aron nga mahimo nakong madala ang huyang. Ako nahimomo sa tanang butang ngadto sa tanang mga tawo, aron nga mahimo nako ang tanang paagi nga maluwas ang pipila. **23** Nagbuhat ako sa tanang butang alang sa ebanghelyo, aron ngaako

makaambit sa mga panalangin niini. **24** Wala ba kamo masayod nga sa usa ka lumba ang tanan nga mga magdadagan modagan sa lumba, apan usa lamang ang makadawat sa ganti? Busa dagan aron makadao sa ganti. **25** Ang usa ka magdudula adunay pagpugong sa kaugalingon sa tanan niyang pagbansay. Sila nagbuhat niini aron madawat ang purong-purong nga mahawan, apan modagan kita aron nga atong madawat ang usa ka dili madunot nga purong-purong. **26** Busa wala ako midagan nga walay katuyon o nagsumbag sa hangin. **27** Apan gibuntog ko ang akong lawas ug gihimo kining usa ka ulipon, aron nga human ako nakasangayaw sa uban, ang akong kaugalingon dili mahimong dili mahiapi.

10 Buot ko nga makahibalo kamo, mga igsoon, nga ang tanan natong mga amahan nailalom sa panganod ug ang tanan milabang sa dagat. **2** Ang tanan gibawtismohan ni Moises ngadto sa panganod ug didto sa dagat, **3** ug ang tanan mikaon sa samang espirituhanong nga pagkaon. **4** Ang tanan miinom sa samang espirituhanong nga ilimnon. Kay sila miinom gikan sa usa ka espirituhanong nga bato nga nagsundan kanila, ug kana nga bato mao si Cristo. **5** Apan ang Dios wala kaayo nahimut sa kadaghanan kanila, ug ang ilang mga patay nga lawas nagkatakg sa kamingawan. **6** Karon kining mga butanga mao ang mga panag-ingnan alang kanato, aron nga dili na kita maibog sa mga daotan nga mga butang sama sa ilang gibuhat. **7** Ayaw pagsimba sa mga diosdios, sama sa gibuhat sa pipila kanila. Kini sama sa nahiisulat, "Ang mga tawo milingkod aron sa pagkaon ug pag-inom, ug mitindog aron magdada." **8** Dili ba magbuhat ug malaway nga pakighilawas, sama sa gibuhat sa kadaghanan kanila. Sa usa ka adlaw, 23, 000 nga mga tawo ang nangamatay tungod niini. **9** Dili usab nato sulayan si Cristo, sama sa gibuhat sa kadaghanan kanila ug gilaglag pinaagi sa mga bitin. **10** Ayaw usab pagbagulbul, sama sa gibuhat sa kadaghanan kanila ug gilaglag pinaagi sa usa ka anghel sa kamatayon. **11** Karon kining mga butanga nahitabo kanila isip mga panag-ingnan alang kanato. Kini nahiisulat alang sa pagpanudlo kanato—alang kanato diin ang kataposan sa mga katuigan miabot. (aiōn g165) **12** Busa tugot nga ang si bisan kinsa nga naghunahuna nga siya nagtindog mag-amping nga siya dili matumba. **13** Walay tintasyon nga midangat kaninyo nga wala mahitabo sa tanang katawhan. Hinuno, ang Dios matinud-anon. Dili siya motugot nga tintalon kamo labaw pa sa inyong makaya. Uban sa tintasyon siya usab maghatag ug pamaagi nga kamo makaikyas, aron nga kamo makahimo sa pagsugakod niini. **14** Busa, akong mga hinirugma, palayo kamo gikan sa pagsimba sa diosdios. **15** Nakigsulti ako kaninyo ingon nga mahunahunaon nga mga tawo, aron nga inyong hukman ang akong isulti. **16** Ang kupa sa panalangin nga gipanalanginan nato, dili ba kini ang usa ka pagpaki-ambit sa dugo ni Cristo? Ang tinipay nga atong gipikaspikas, dili ba kini usa ka pagpaki-ambit sa lawas ni Cristo? **17** Tungod kay adunay usa lamang ka tinipay, kitang tanan sa usa lang ka lawas. Kitang tanan nagkahiusa ug kuha gikan sa usa lamang ka tinipay. **18** Tan-awa ang katawhan sa Israel: dili ba kadong nagkaon sa mga gihalad nakig-abin man sa halaran? **19** Unya karon unsa man ang akong gisulti? Nga ang diosdios tinuod? O nga ang pagkaon nga hinalad sa diosdios tinuod? **20** Apanako mosulti mahitungod sa mga butang nga gihalad sa Gentil nga mga pagano, nga sila naghalad niining mga butanga sa mga demonyo ug dili sa Dios. Dili ko buot nga mahimo kamong makig-abin uban sa mga demonyo! **21** Dili kamo makainom sa kupa sa Ginoo ug kupa sa mga demonyo. Dili kamo mahimong makig-uban sa lamesa sa Dios ug sa lamesa sa mga demonyo. **22** O atang bagiton ang Ginoo ug aron sa mangabubho? Labing kusgan ba kita kay kaniya? **23** Ang tanang butang uyon sa balaod, "apan dili ang tanang butang mapuslanon." "Ang tanang butang uyon sa balaod," apan dili ang tanang butang makalig-on sa mga tawo. **24** Kinahanglan ngal walay si bisan kinsa ang mangita sa iyang kaugalingong kaayohan. Hinuno, ang matag usa kinahanglan nga mangita ug kaayohan sa iyang siligan. **25** Makahimo kamo pagkaon sa bisan unsa nga gibaliya sa merkado, sa walay pagpangutana sa konsensya. **26** Kay "ang kalibutan iya sa Ginoo, ug ang kinatibuk-an niini." **27** Kung ang mga dili magtutuo modapit kanimo nga mokaon sa pagkaon, ug buot nimo nga moadt, kaona ang bisan unsa nga gibuhat sa imong atubangan sa walay pagpangutana sa konsensya. **28** Apan kung ang usa ka tawo moingon kanimo, "Kini nga pagkaon gikan sa usa ka pagano nga paghalad" ayaw kini kaona. Kini alang sa usa nga nagpahibalo kanimo, ug tungod sa konsensya. **29** Wala ako nagpasabot sa imong kaugalingong konsensya, apan ang konsensya sa ubang tawo. Kay ngano nga kinahanglan man nga ang akong kagawasan mahukman sa konsensya sa uban? **30** Kung ako moambit sa pagkaon

uban ang pagpasalamat, nganong sawayon man ako alang sa kung unsa akong gipasalamat na? **31** Busa, bisan mokaon o moinom kamo, o bisan unsa ang inyong buhaton, buhatang tanan sa paghimaya sa Dios. **32** Ayaw paghatag ug kapandolan sa mga Judio o sa mga Griyego, o sa simbahan sa Dios. **33** Naningkamot ako sa pagpahimuot sa tanang tawo sa tanang mga butang. Wala ako nangita sa akong kaayohan, apan kana sa kadaghanan. Buhaton ko kini aron nga maluwasa sila.

11 Sundoga ako, ingon nga ako nagsundog kang Cristo. **2** Karon gidayeg ko kamo tungod kay nahinumdom kamo kanako sa tanang butang. Gidayeg ko kamo tungod kay nagkukop kamo sa mga tulumanon ingon nga gihatod kini nganha kaninyo. **3** Karon buot ko ng kamo makasabot nga si Cristo mao ang ulo sa matag lalaki, nga ang lalaki ang ulo sa babaye, ug ang Dios mao ang ulo ni Cristo. **4** Bisankinsa nga lalaki nga mag-ampo o managna nga adunay tabon ang iyang ulo nagpakaualaw sa iyang ulo. **5** Apan bisankinsa nga babaye nga mag-ampo o managna nga walay tabon ang iyang ulo nagpakaualaw sa iyang ulo. Kay kini usa ug susama nga butang ingon nga ang iyang ulo gikagisay. **6** Kay kung ang usa ka babaye dili magtabon sa iyang ulo, kinahanglan nga pamub-an niya ug putol ang iyang buhok. Kung kini makaualaw alang sa usa ka babaye nga putlon ang iyang buhok o kagisang iyang ulo, kinahanglan tabonon niya ang iyang ulo. **7** Kay ang lalaki dili kinahanglan magtabon sa iyang ulo, sanglit siya ang halagway ug himaya sa Dios. Apan ang babaye mao ang himaya sa lalaki. **8** Kay ang lalaki wala gihimo gikan sa babaye. Hinuon, ang babaye gihimo gikan sa lalaki. **9** Kay ang lalaki wala gihimo alang sa babaye. Hinuon, ang babaye gihimo alang sa lalaki. **10** Mao nga ang babaye kinahanglan nga adunay usa ka simbolo sa katungod sa iyang ulo, tungod sa mga anghel. **11** Bisan paman niiana, diha sa Ginoo, ang babaye mag-agad ngadto sa lalaki, ug ang lalaki mag-agad ngadto sa babaye. **12** Kay ang babaye gikan sa lalaki, busa ang lalaki gikan sa babaye. Ug ang tanang butang gikan sa Dios. **13** Paghukom alang sa inyong kaugalingon: Angay ba alang sa babaye nga mag-ampo ngadto sa Dios nga ang iyang ulo wala gitabonan? **14** Dili ba nga ang kinaiyahan mismo nagtudlo man kaninyo nga kung ang lalaki adunay taas nga buhok, kini usa ka pagpakaualaw alang kaninyo? **15** Dili ba nga ang kinaiyahan nagtudlo man kaninyo nga kung ang usa ka babaye taas ug buhok, iya kining himaya? Kay ang iyang buhok gihatod kaniya ingon nga tabon. **16** Apan kung adunay buot nga makigalitlis mahitungod niini, wala na kitay lain pang tulumanon, ni ang kasimbahanan sa Dios. **17** Apan sa mosunod nga mga pahimatong, wala ko kamo gidayeg. Kay sa dihang magtigom kamo, kini dili alang sa kaayohan apan alang sa kadaotan. **18** Kay sa unang babin, nakadungog ako nga sa dihang magtigom kamo diha sa simbahan, adunay pagkabahinbahin diha kaninyo, ug sa pipila diha nga babin nagtuo ako. **19** Kay anaa gayod ang pagkabahinbahin diha kaninyo, aron nga kadtong gitugotan maila diha kaninyo. **20** Kay sa dihang magtigom kamo, dili ang Panihapon sa Ginoo ang inyong gikaon. **21** Sa dihang mokaon kamo, ang matag usa magkaon sa iyang kaugalingong pagkaon sa wala pa makakaon ang uban. Ang usa gigutom, ug ang uban nangahubog. **22** Wala ba kamoy mga balay nga kan-an ug imman? Panamastaraman ba ninyo ang simbahan sa Dios ug pakaualawan kadtong walay gipanag-iyahan? Unsa may ikasulti ko kaninyo? Angayan ko ba kamong dayon? Dili ako modayeg kaninyo tungod niini! **23** Kay akong nadawat gikan sa Ginoo kung unsa ang gipasa nako diha kaninyo, nga ang Ginoong Jesus, sa gabii sa dihang siya gibuduhan, mikhu ug tinapay. **24** Pagkahuman niya sa pagpasalamat, iya kining gipikaspikas ug miiong, "Mao kini ang akong lawas, nga alang kaninyo. Buhat kini aron sa paghinundom kanako." **25** Sa samang paagi gikuha niya ang kupa pagkahuman sa panihapon, ug miiong siya, "Kini nga kupa mao ang bag-o nga kasabotan diha sa akong dugo. Buhat kini kanunay sa dihang moinom kamo niini, sa paghinundom kanako." **26** Kay sa matag higayon nga kamo mokaon niini nga tinapay ug moinom niini nga kupa, nagmortal kamo sa kamatayon sa Ginoo hangtod nga siya mobalik. **27** Busa, si bisankinsa, nga mokaon sa tinapay o moinom sa kupa sa Ginoo sa dili takos nga pamatasan, mahimong sad-an sa lawas ug sa dugo sa Ginoo. **28** Tugot ang usa ka tawo nga magusisi pag-una sa iyang kaugalingon, ug niini nga paagi tugot siya nga mokaon sa tinapay ug moinom sa kupa. **29** Kay siya nga mokaon ug moinom nga wala magsusi sa lawas, mikaon ug miiong ug paghukom sa iyang kaugalingon. **30** Mao kini nganong daghan kaninyo ang huyang ug masakiton, ug ang pipila kaninyo nakatulog. **31** Kung atong susihon ang atong kaugalingon,

dili kita paghukman. **32** Apan kung gihukman kita sa Ginoo, gipanton kita, aron nga dili kita mahukman sa silot uban sa kalibutan. **33** Busa, akong mga igsoon, sa dihang magtigom kamo aron mokaon, hulata ang matagusa. **34** Kung adunay gigutom, tugot siya nga mokaon ditdo sa balay, aron nga sa dihang magtigom kamo dili kini alang sa paghukom. Ug mahitungod sa ubang mga butang nga inyong gisulat, maghatag ako ug pagpanudlo sa dihang ako moabot.

12 Mahitungod sa espirituhanon nga mga gasa, mga igsoon, dili ako buot nga kamo dili makahibalo. **2** Nahibalo kamo nga sa mga pagano pa kamo, nahisalaag kamo ngadto sa dili makasulit nga mga diosdios, sa bisan unsa nga mga paagi gipangulohan kamo nila. **3** Busa buot ko nga mahibaloan niinyo nga walay usa nga mosulit pinaagi sa Espiritu sa Dios nga makaingon, "Si Jesus mao ang tinunglo." Walay usa nga makaingon, "Si Jesus mao ang Ginoo," gawas sa Balaang Espiritu. **4** Karon adunay nagkalain-lain nga mga gasa, apan managsama lang nga Espiritu. **5** Ug adunay nagkalain-lain nga mga bulutohan, apan managsama lang nga Ginoo. **6** Ug adunay nagkalain-lain nga mga matang sa buhat, apan kini sama lang nga Dios nga naghimo kanila nga mahimo sa tanan. **7** Karon sa matag usa gihatag ang gawasnon nga pagpaka sa Espiritu alang sa kaayohan sa tanan. **8** Kay sa usa gihatag sa Espiritu ang pulong sa kaalam, ug sa uban ang pulong sa kahibalo pinaagi sa sama lang nga Espiritu. **9** Sa uban gihatag ang pagtuo pinaagi sa sama lang nga Espiritu, ug sa uban mga gasa sa pagpang-ayo pinaagi sa usa ka Espiritu. **10** Sa uban gihatag ang mga buhat sa gahom, ug sa uban pagpanagna. Sa uban gihatag ang katakos sa pag-ili-tali sa mga espiritu, sa uban mga nagkalain-lain nga matang sa mga pinulongan, ug sa uban ang paghukubad sa mga pinulongan. **11** Apan ang usa ug sama lang nga Espiritu ang nagbuhut niining tanan, naghatag ug mga gasa sa matag usa sa tagsa-tagsa, sumala sa iyang gipili. **12** Kay ingon nga ang lawas usa ug adunay daghan nga mga sakop ug ang tanan sakop sa sama nga lawas, mao nga kini uban kang Cristo. **13** Kay pinaagi sa usa ka Espiritu gibawismohan kitang tanan ngadto sa usa ka lawas, mga Judio man o mga Griyego, ginapos man o gawasnon, ug ang tanan gihimo sa pag-inom sa usa ka Espiritu. **14** Kay ang lawas dili usa ka sakop, apal daghan. **15** Kung ang til moingon, "Sanglit ako dili kamot, dili ako babin sa lawas," dili kini labing ubos nga sa babin sa lawas. **16** Ug kung ang dalunggan magaingon, "Tungod kay dili man ako mata, dili ako babin sa lawas," dili kini labing ubos nga sa babin sa lawas. **17** Kung ang tibuok lawas ang mata, hain man ang pagbati sa pagdungog? Kung ang tibuok lawas mao ang dalunggan, hain man ang pagbati sa pagsimhot? **18** Apan ang Dios nagpahimutang sa matag babin sa lawas ingon nga siya nagbuhut niini. **19** Ug kung silang tanan sama nga sakop, hain man ang lawas? **20** Busa karon daghan sila nga mga sakop, apan usa lang ang lawas. **21** Ang mata dili makaingon sa kamot, "Wala ako magkinahanglan kanimo." Ni ang ulo moingon ngadto sa tiga til, "Wala ako magkinahanglan kanimo." **22** Apan ang mga sakop sa lawas nga makita nga labing mahuyang mao ang mahinungdanan. **23** Ug ang mga babin sa lawas nga atong gihunahuna nga dili kaayo dunganon, mohatag kita kanila sa labing dako nga pagpasidungog, ug atong atong dili angayan nga mga sakop adunay labaw nga dungog. **24** Karon atong angayan nga mga sakop dili kinahanglan nga tagdon uban sa dungog, kay aduna na silay dungog. Apan gihiusa sa Dios ang tanan nga mga sakop, ug naghatag siya ug dugang nga kadungganan niadtong nakulangan niini. **25** Gibuhut niya kini aron walay pagkabahin-bahin sa lawas, apan nga ang mga sakop kinahanglan nga moapping alang sa usag- usa uban sa sama nga pagbati. **26** Ug sa diha nga ang usa ka sakop mag-antos, ang tanan nga mga sakop mag-antos usab. O sa diha nga ang usa ka sakop mapasidungan, ang tanang mga sakop maglipay usab. **27** Karon kamo mao ang lawas ni Cristo ug ang tagsatgas nga sakop niini. **28** Ug nagpili ang Dios diha sa simbahan sa una mga apostoles, ikaduha ang mga propeta, ikatulo ang mga magtutudlo, una kadtong nagbuhut ug gamhanan nga mga buhat, unya ang mga gasa sa pagpang-ayo, kadtong maghatag ug mga pagtabang, kadtong nagbuhut sa buhat sa pagdumala, ug kadtong adunay nagkalain-lain nga mga matang sa mga pinulongan. **29** Ang tanan ba kanila mga apostoles? Ang tanan ba mga propeta? Ang tanan ba mga magtutudlo? Ang tanan ba nagabuhut sa gamhanang mga buhat? **30** Tanan ba kanila adunay mga gasa sa pagpang-ayo? Ang tanan ba kanila makasulti uban sa mga pinulongan? Ang tanan ba kanila makahibad sa mga pinulongan? **31** Tinguhaa gayod ang pagpangita sa labing dako nga

mga gasa. Ug ipakita ko kaninyo ang dugang pang labing maayo nga paagi.

13 Pananglit makasulti ako sa mga pirulongan sa mga tawo ug sa mga anghel. Apan kung wala akoy gugma, mahimo akong usa ka saba nga agong o usa ka nagtagtgintog nga piyangpiyang. **2**

Pananglit aduna akoy gasa sa pagpanagna ug makasabot sa tanang tinago nga mga kamatuoran ug kahibalo, ug kung ako adunay tanang pagtuo iginong nga makapabalhin sa mga bukid. Apan kung wala akoy gugma, wala akoy pulos. **3** Ug pananglit akong ihatag ang tanan nga akong gipanag-iyahan aron sa pagpakaon sa kabos, ug akong ihatag ang akong lawas aron nga sunogon. Apan kung wala akoy gugma, wala akoy makuba. **4** Ang gugma mapailubon ug maluluy-on. Ang gugma dili masina o hambog. Dili kini mapahitas-on **5** o bastos. Dili kini dalo. Dili kini dali masuko, ni mag-ihap sa mga kasayapan. **6** Dili kini malipay sa dili matarong. Hinuon, maglipay kini diha sa kamatuoran. **7** Ang gugma maantoson sa tanang mga butang, motuo sa tanang mga butang, adunay pagsalig mahitungod sa tanang mga butang, ug molahutay sa tanang mga butang. **8** Ang gugma dili matapos. Kung aduna may mga panagnan, kini mangahanaw. Kung adunay mga pinulongan, mahunong kini. Kung adunay kahibalo, kini mahanaw. **9** Kay kita nahibalo lamang sa pipila ug makapanagna kita sa pipila lamang. **10** Apan sa dihang ang hingpit moabot, kadtong dili hingpit mangahanaw. **11** Sa dihang usa pa ako ka bata, nagsulti ako sama sa usa ka bata, naghunahuna ako sama sa usa ka bata, nangatarongan ako sama sa usa ka bata. Sa dihang nahimo na akong hamtong, akong gisalikway ang binata nga mga butang. **12** Kay karon nagtan-aw kita nga dili dirito diha sa samin, apan una sa nawong ug nawong. Karon nahibalo ako sa babin lamang, apan una makahibalo ako sa bug-os iginong nga ako bug-os nga nailhan. **13** Apan karon ningin tulo magapabilin: ang pagtuo, ang umaabot nga pagsalig, ug ang gugma. Apan ang mas labaw niini mao ang gugma.

14 Tinguuha ang gugma ug pagmainiton alang sa espirituhanon nga mga gasa, ilabina kay kamo kamo magapanagna. **2** Tungod kay ang usa nga nagapanulti sa dila wala nakigsulti sa mga tawo kondili sa Dios. Kay walay nakasabot kanya tungod kay siya nagsasulti man sa tinago nga mga butang sa Espiritu. **3** Apan usa nga nagapanagna nakigsulti sa mga tawo aron sa pagpalig-on kanila, aron sa pagdasig kanila, ug sa paghupay kanila. **4** Ang usa nga nagsulti sa dila naggalig-on sa iyang kaugalingon, apan ang usa nga nagapanagna magpalig-on sa simbahan. **5** Karon nanghinaot ako nga kamong tanan makasulti sa mga pinulongan. Apan labaw pa niana, nanghinaot ako nga kamo makahimo sa pagpanagna. Ang nagapanagna labaw pa sa usa nga makasulti sa mga dila (gawas kung adunay usa nga maghubad aron nga ang simbahan malig-on). **6** Apan karon, mga kaigsoonan, kung moanha ako kaninyo nga nagsulti sa mga dila, unsa man ang matabang nako kaninyo? Wala, gawas kung magsulti ako kaninyo sa gipadayag, o kahibalo, o panagna, o pagtulungan. **7** Kung ang walay kinabuhi nga mga kasangkapan magtingog—sama sa plawta o alpa—ug dili kini mohimo ug nagkalainlaing tonada, unsaon man pagkahibalo ni bisan kinsa kung unsa nga tono ang ginatutog sa plawta ug sa alpa? **8** Kay kung ang trumpet gipatugot sa dili sakto nga tingog, unsaon man pagkahibalo ni bisan kinsa kung kanus-a ang tagna sa pagpangandam sa gubat? **9** Busa anaa kini kaninyo. Kung mosulti kamo ug pinulongan nga dili masabtan, unsaon man pagkasabot ni bisan kinsa kung unsa ang inyong giingon? Ikaw magasulti, ug walay makasabot kanimo. **10** Adunay daghang nagkalain-lain nga mga pinulongan sa kalibutan ug ang tanan adunay ipasabot. **11** Apan kung wala ako makasabot sa usa ka pinulongan, mahimo akong usa ka langyaw sa mamumulong ug ang mamumulong mahimong usa ka langyaw kanako. **12** Sama usab kaninyo. Tungod kay mahinamon man kamo sa lihok sa Espiritu, pagmainiton aron modagaya ang paglig-on sa simbahan. **13** Busa ang usa nga nagsulti sa dila kinahanglang mag-ampo nga siya makahubad. **14** Kay kung mag-ampo ako diha sa dila ang akong espiritu mag-ampo usab, apan ang akong hunahuna dili magmabungahon. **15** Unsa man ang angay nakong buhaton? Mag-ampo ako pinaagi sa akong espiritu, apan mag-ampo usab ako pinaagi sa akong hunahuna. Moawit ako pinaagi sa akong espiritu, ug moawit usab ako pinaagi sa akong hunahuna. **16** Kay kondili, kung modayeg ka sa Dios pinaagi sa imong espiritu, unsaon man pag-ingon sa langyaw ug "Amen" sa dihang nagpasalamat ka kung wala siya makasabot sa imong gisulti? **17** Kay igo na ang inyong pagpasalamat, apan ang ubang

tawo wala naliq-on. **18** Nagpasalamat ako sa Dios nga nagasulti ako sa mga dila labaw pa kaninyong tanan. **19** Apan sa simbahan mas pilion ko pa nga pagasulti ug lima ka pulong nga akong masabtan aron nga ako makahimo sa pagpanudlo sa uban, kay sa 10,000 ka mga pulong diha sa dila. **20** Mga kaigsoonan, ayaw pagbinata sa inyong panghunahuna. Apan, sa pagkadaotan, pagpakaasama kamo sa mga gagmay nga bata. Apan sa inyong panghunahuna kinahanglan nga hamtong. **21** Sa balaod kini nahiustul, "Pinaagi sa mga tawo nga adunay laing mga pinulongan ug pinaagi sa mga ngabil sa mga langyaw makisulti ako niining mga tawhana. Bisan pa niana dili nila ako madunggan," nag-ingon ang Gino. **22** Busa ang mga dila mao ang mga timaan, dili sa mga magtutuo, apan sa dili magtutuo. Apan ang pagpanagna usa ka timaan, dili sa dili magtutuo, apan sa magtutuo. **23** Busa, kung ang tibuk simbahan managtigom ug ang tanan magsulti sa mga dila, ug mosulod ang tagagawas ug ang dili magtutuo, dili ba sila moingon nga nangabuang na kamo? **24** Apan kung kamong tanan managna urya mosulod ang dili magtutuo o tagagawas, matandog siya sa tanan nga iyang madungog. Mahukman siya sa tanan nga gipang-ingon. **25** Ang tinago sa iyang kasingkasing mahimong mapagawas. Tungod niana, moyukbo siya ug mosimba sa Dios. Mopahayag siya nga ang Dios anaa gayod taliwala kaninyo. **26** Unya unsa man ang sunod mga kaigsoonan? Kung magtigom kamo, ang matag usa adunay usa ka salmo, usa ka pagtulon-an, usa ka pagpadayag, usa ka pinulongan, o usa ka pagsabot. Buhatang tanan aron nga malig-on ang simbahan. **27** Kung adunay magapanulti sa dila, duha o tulo ra ang pinakadaghan, ug sila magpulihany. Ug kinahanglan nga adunay mohubad kung unsa ang naingon. **28** Apan kung walay mohubad, pahiloma silang tanan diha sa simbahan. Pasulitha ang matag usa kanila sa ilang kaugalingon ngadto sa Dios. **29** Pasulitha ang duha o tulo ka mga propeta, ug papaminawang ubang tawo uban sa pag-ila kung unsa ang giingon. **30** Apan kung ang panglantaw gihatag sa usa nga naglingkod sa panagtigom, pahiloma ang usa nga nag-istorya. **31** Kay ang matag usa kaninyo mahimong isa-isa nga managna aron ang tanan makakat-on ug ang tanan madasig. **32** Kay ang mga espiritu sa mga propeta anaa sa pagdumala sa mga propeta. **33** Kay ang Dios dili Dios sa kalibog, kondili sa kalinaw. Ug diha sa tanang mga simbahan sa tanang mga magtutuo, **34** kinahanglan nga ang mga babaye magpabilin nga hilom sa kasimbahanan. Kay wala sila gitugotan sa pagsulti. Hinuon, kinahanglan nga sila magpadumala, sama sa giingon sa balaod. **35** Kung aduna silay gitinguha nga makat-onan, papangutan-a sila sa ilang mga bana sa balay. Kay makuulaw kini alang sa usa ka babaye nga mosulti sa simbahan. **36** Ang pulong ba sa Dios naggikan kaninyo? Kamo lamang ba ang naabtan niini? **37** Kung adunay naghunahuna sa iyang kaugalingon nga siya usa ka propeta o espirituhanon, kinahanglan nga ilhon niya nga ang mga butang nga akong gisulat kaninyo mao ang mando sa Gino. **38** Apan kung adunay dili moila niini, ayan usab siya ilha. **39** Busa, mga kaigsoonan, tinguuha gayod ang gasa sa pagpanagna ug ayan dumili ang uban sa pagsulti diha sa mga dila. **40** Apan himoa nga ang tanang mga butang mabuhut sa han-ay ug sa hustong paagi.

15 Karon magpahinudom ako kaninyo, mga igsoon, sa ebanghelyo nga gimantala ko kaninyo, diin inyong gidawat ug inyong gibarogan.

2 Pinaagi niini nga ebanghelyo kamo naluwas, kung mokupot kamo nga lig-on sa pulong nga gisangyaw ko kaninyo, gawas kon kawang ang inyong gituhon. **3** Kay dihala nako kaninyo ang pinakamahinungdanon nga mga butang nga nadawat usab nako: nga si Cristo namatay alang sa atong mga sala sumala sa mga kasulatan, **4** ngilubong siya, ug nga nabanhaw siya sa ikatulo nga adlaw sumala sa mga kasulatan. **5** Ug nagpaka siya kang Cefas, unya ngadto sa napulo ug duha. **6** Unya sa usa ka higayon nagpaka siya sa kapin 500 ka mga kaigsoonan. Kadaghanan kanila mga buhi pa gihapon, apan ang pipila nakatulog. **7** Unya mipakita siya kung Santiago, unya ngadto sa tanang mga apostoles. **8** Sa kataposan niiring tanan, mipakita siya kanako, ingon sa usa ka bata nga natawo sa sayop nga panahon. **9** Kay ako mao ang kinaulahan sa mga apostoles. Dili ako takos nga tawgon nga usa ka apostoles tungod kay akong gitulos ang simbahan sa Dios. **10** Apan pinaagi sa grasya sa Dios ako mao ug, ang iyang grasya nga ania kanako wala makawang. Hinuon, naningkamot ako sa pagbuhut kaysa kanilang tanan. Apan dili kini ako, kini ang grasya sa Dios nga ania kanako. **11** Busa bisan ako o sila, mao nga kami nagsangyaw ug kamo mituo. **12** Karon kung si Cristo gimantala iginong nga nabanhaw gikan sa mga patay, unsaon man pag-ingon sa pipila kaninyo nga walay pagkabanhaw sa mga patay? **13** Apan

kung walay pagkabanhaw sa mga patay, buot pasabot bisan si Cristo wala mabanhaw. **14** Ug kung wala mabanhaw si Cristo, buot pasabot ang among pagsangyaw kawang lamang, ug ang inyong pagtuo usab kawang lamang. **15** Ug kita makaplagan nga mini nga mga saksi mahitungod sa Dios, tungod kay kita nagpamatuo batok sa Dios, sa pag-ingon nga siya nagbanhaw kung Cristo bisan wala man diay. **16** Kay kung ang mga patay dili banhawon, pasabot nyo bisan si Cristo wala usab mabanhaw. **17** Ug kung si Cristo wala banhawa, ang inyong pagtuo kawang lamang ug kamo anaa pa gihapon sa inyong mga sala. **18** Urya kadtong nangamatay diha kung Cristo mahanaw usab. **19** Kung niini lamang nga kinabuhi kita adunay pagsalig sa umaabot diha kung Cristo, sa tanang katawhan kita ang labing makaluluo. **20** Apán karon si Cristo gibanhaw gikan sa mga patay, ang unang mga bunga niadtong mga nangamatay. **21** Kay sanglit ang kamatayon miabot pinaagi sa usa ka tawo, pinaagi usab sa usa ka tawo miabot ang pagkabanhaw sa mga patay. **22** Kay tungod kung Adan ang tanan mamatay, busa diha usab kung Cristo ang tanan mahimong buhi. **23** Apán ang tagsatagsa anaay kaugalingon nga han-ay: Kung Cristo, nga mao ang unang mga bunga, ug unya kadtong nahisakop kung Cristo mabuhî sa iyang pag-abot. **24** Urya mao na ang kataposan, sa diha nga si Cristo motugyan sa gingharian ngadto sa Dios nga Amahan. Mao kini ang panahon nga iyang wagtagon ang tanan nga mando, ug tanan nga pamunoan ug gahom. **25** Kay kinahanglan nga siya maghari, hangtod ngā mabutang niya ang tanan niyang mga kawayan ilalom sa iyang mga til. **26** Ang kataposan nga kaaway nga pagalaglagon mao ang kamatayon. **27** Kay “iyang gibutang ang tanang butang ubos sa iyang mga til.” Apán sa dihang gióngon nga “iyang gibutang ang tanan,” kini tataw nga dili lakip ang usa nga nagbutang sa tanan ilalom sa iyang kaugalingon. **28** Sa dihang ang tanang mga butang napailalom kaniya, nagpasabot nga mismo ang Anak mahimong ilalom kaniya nga nagpailalom sa tanang butang diha kaninya. Kini mahitabo aron nga ang Dios nga Amahan mahimong tanan sa tanan. **29** O kon dili unsa man ang mahimo niadtong gibawitsmohan alang sa mga patay? Kung ang mga patay wala gayod gibanhaw, nganong gibawitsmohan man sila alang kaniila? **30** Ug nganong sa matag takna anaa man kita sa kakyaw? **31** Namatay ako sa matag adlaw. Kana mao ang ipahayag ko sa akong pagpasigarbo nganha kaniyo, mga kaigsoonan, nga akong nabatonan diha kung Cristo Jesus nga atong Ginoo. **32** Unsaa man ang akong maangkon, gikan sa usa ka tawhanong panglantaw, kung nakiaw-away ako batok sa mga mapintas nga mananap didto sa Efeso, kung wala mabanhaw ang mga patay? “Manganon kita ug manginom, kay ugma mangamatay kita.” **33** Ayaw pagpalibmong: “Ang daontang mga kauban makadaot sa maayong mga pamatasan.” **34** Pagmatngon! Pagpuyo nga matarong! Ayaw pagpakasala. Kay ang pipila kaninyo walay kahibalo sa Dios. Isulti ko kini aron maulawan kamo. **35** Apán moíngon ang usa ka tawo, “Unsaan man pagkabanhaw sa mga patay? Usag sa unsa man nga matang sa lawas sila moabot?” **36** Wala gayod kamoy alamag! Kung unsa ang inyong gipugas dili magusog sa pagtubo gawas kon kini mamatay. **37** Ug kung unsa ang inyong gipugas dili mao ang lawas nga mogula, apan usa ka binhi. Mamahimo kining trigo o lain pang butang. **38** Apán ang Dios magahatang niin ug lawas nga maoy iyang gipili, ug sa matag binhi ang iyang kaugalingon nga lawas. **39** Dili ang tanan nga unod managsama. Hinuon, adunay usa ka unod sa mga tawo, ug laing unod alang sa mga mananap, ug lain pang unod alang sa mga langgam, ug lain alang sa isda. **40** Aduna usab langitnon nga mga lawas ug yutan-on nga mga lawas. Apán ang himaya sa langitnon nga lawas usa ka matang ug ang himaya sa yutan-on lahi usab. **41** Adunay usa ka himaya sa adlaw, ug laing himaya sa bulan, ug laing himaya sa mga bituon. Kay ang himaya sa usa ka bituon lahi kaysa lain pa nga bituon. **42** Mao usab ang pagkabanhaw sa mga patay. Kung unsa ang ginapugas madunoton, ug kadtong gibanhaw dili madunot. **43** Kini gipugas sa kaulawan; kini gibanhaw sa himaya. Kini gipugas sa kahuyang; kini gibanhaw sa gahom. **44** Kini gipugas sa usa ka tawhanon nga lawas; kini gibanhaw sa usa ka espirituhanon nga lawas. Kung adunay tawhanon nga lawas, adunay espirituhanon usab nga lawas. **45** Busa kin nahisulat usab, “Ang unang tawo nga si Adan nahimong buhi nga kalaag.” Ang kataposan nga Adan nahimong usa ka nagahatag ug kinabuhi nga espiritu. **46** Apán ang espirituhanon wala nahiuna ug abot apan ang lawasnon, ug unya ang espirituhanon. **47** Ang nauna nga tawo iya sa yuta, hinimo sa abog. Ang ikaduha nga tawo gikan sa langit. **48** Kadtong mga hinimo sa abog sama usab kaniya nga hinimo sa abog. Ug kadtong mga hinimo sa langit, sama usab kaniya nga iya sa langit. **49**

Ingon nga gidala nato ang panagway sa tawo sa abog, dalhon usab nato ang panagway sa tawo sa langit. **50** Karon isulti ko kini, mga igsoon, nga ang unod ug dugo dili makapanunod sa gingharian sa Dios. Ni unsa ang madunot makapanunod sa unsa ang dili madunot. **51** Tan-awa! Sultihan ko kamo sa usa ka tinago nga kamatuoran: Kitang tanan dili mamatay, apan kitang tanan mausab. **52** Kita mangausab sa usa ka gutlo, sa pagpamilok sa mata, diha sa kataposan nga trumpeta. Kaya patingogon ang trumpeta, ug pagabanhawon ang mga patay ug dili na madunot, ug kita mausab. **53** Kay kining madunot nga lawas kinahanglan masul-oban sa kung unsa ang dili madunot, ug kining adunay kamatayon nga lawas kinahanglan masul-oban sa walay kamatayon. **54** Apan sa dihang kining madunot nga lawas masul-oban sa kon unsa ang dili madunot, ug sa dihang kining lawas nga mamatay masul-oban sa walay kamatayon, unya matuman na ang panulihon nga nahisulat, “Ang kamatayon gilamoy diha sa kadaogan.” **55** “Kamatayon, hain ang imong kadaogan? Kamatayon, hain ang imong kasakit?” (Hadés g86) **56** Ang kasakit sa kamatayon mao ang sala, ug ang gahom sa sala mao ang balao. **57** Apán salamat sa Dios, nga maoy naghatag kanato sa kadaogan pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo! **58** Busa, akong hirigugma nga mga kaigsoonan, pagmalig-on ug ayaw pagpatarog. Kanunay nga magmadagayaon sa buhat sa Ginoo, tungod kay kamo nasayod nga ang inyong buhat sa Ginoo dili makawang.

16 Karon, mahitungod sa pagpangolekta sa mga magtutuo, ingon sa gisugo ko sa kasimbahanan sa Galacia, nga inyong buhaton. **2** Sa umang adlaw sa semana, ang matag-usa kaninyo kinahanglan maggahin ug pipila ka butang ug tago-i kini kutob sa inyong maabot. Buhat a kini aron nga wala nya pagpangolekta sa pag-abot nako. **3** Ug sa dihang moabot na ako, kung si kinsa ang inyong giuyonan, mopadala oki uban sa mga sulat aron ihatod ang inyong halad ngadto sa Jerusalem. **4** Ug kung gikinahanglan nga moadto usab ako, muoban sila kanako. **5** Apán moanha aki kaninyo sa dihang moagi na ako sa Macedonia. Kay moagi man aki sa Macedonia. **6** Tingilang magpabilin oki uban kaninyo o basin diha pa ako magpalabay sa tingtugnaw, aron nga matabangan niyo sa ako akong pagpanaw, bisan asa oki moadto. **7** Kay dili ko buot nga makigita kaninyo sa mubo lamang nga panahon. Kay nagtinguha aki nga makig-uban kaninyo sa taas nga panahon, kung itugot sa Ginoo. **8** Apán magpabilin aki sa Efeso hangtod sa Pentecostes, **9** kaya halapad nga pultahan giabliban alang kanako, ug adunay daghan nga mga kaaway. **10** Karon sa dihang moabot na si Timoteo, paninguhua nga dili siya magmahadlokon diha kaninyo, kay nagbutah siya sa buluhaton sa Ginoo, sama sa akong gibuhat. **11** Ayaw tugot nga adunay magbiaybiay kaniya. Tabangi siya sa iyang dalan diha sa kalinaw, aron nga makaanhi siya kanako. Kay nagdahom aki kaninyo nga makaanhi uban sa mga kaigsoonan. **12** Karon mahitungod sa atong igsoon nga si Apollos, gidasig ko siya pag-ayo sa pagduaw kaninyo uban sa mga kaigsoonan. Apan dili pa niya kabutob-on nga moanha karon. Bisan paman niini, moanha siya sa tukma nga panahon. **13** Pagmabinantyon, barog nga lig-on diha sa pagtuo, pagmakinaganon, pagmalig-on. **14** Tugot nga ang tanan ninyong buhaton mahimo diha sa gugma. **15** Nasayod kamo sa panimalay ni Stefanas, nga sila mao ang unang mga nakabig diha sa Acaya, ug gitugyan nila ang ilang kaugalingon sa pag-alagad sa mga magtutuo. Karon giawhag ko kamo, mga kaigsoonan, **16** nga magpaubos niadtong mga katawhan sa matag-usa nga nagtabang diha sa buhat ug ang naghago uban kanamo. **17** Ug magmaya aki sa pagabot ni Stefanas, Fortunatus, ug Acaicus. Sila ang nagdugdag sa inyong pagkulang. **18** Kay gibag-o nila ang akong espiritu ug kaninyo. Busa, ilha ang mga tawo nga sama niini. **19** Ang kasimbahanan sa Asya nangumusta kaninyo. Si Aquila ug si Prísca nangumusta kaninyo diha sa Ginoo, uban sa simbahan nga mao ang ilang parimahay. **20** Ang tanang kaigsoonan nangumusta kaninyo. Pangumustaha ang matag-usa uban sa balaan nga halok. **21** Ako, si Pablo, nagsulat niini pinaagi sa kaugalingon nakong kamot. **22** Kung adunay usa nga wala mahigugma sa Ginoo, matinunglo unta siya. Among Ginoo, balik na! **23** Ang grasya sa Ginoong Jesus maga-uban kaninyo. **24** Ang akong gugma magaubaan kaninyong tanan diha kung Cristo Jesus.

2 Corinto

1 Si Pablo, usa ka apostol ni Cristo Jesus pinaagi sa kabubut-on sa Dios, ug si Timoteo nga atong igsoon, ngadto sa simbahan sa Dios nga anaa sa Corinto, ug ngadto sa tanang magtutuo sa tibuk rehiyon sa Acaya. **2** Hinaot nga ng grasya maanaa kaninyo ug ang kalinaw nga gikan sa Dios nga atong Amahan ug kung Ginoong Jesu-Cristo. **3** Hinat ngayong ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Siya mao ang Amahan sa mga kalooy ug ang Dios sa tanang paghupay. **4** Ang Dios maghupay kanato sa tanan natong kagul-anan, aron nga makahupay usab kita niadtong anaa sa bisan unsa nga kagul-anan. Naghupay kita sa uban sa samang paghupay nga gigamtisa sa Dios aron sa paglipay kanato. **5** Kay sama sa mga pag-antos ni Cristo nga midagaya tungod ug alang kanato, busa modagaya usab ang atong paghupay pinaagi kung Cristo. **6** Apan kung may kagul-anan man kami, alang kini sa inyong kahupayan ug kalinwasan. Ug kung gihupay man kami, alang kini sa inyong kahupayan. Ang inyong kalinip nagmalambon sa dihang nagmappaubasan kamo nga nag-ambit sa sama nga mga pag-antos nga giants usab namo. **7** Ug malig-on ang among pagsalig mahitungod kaninyo. Nasayod kami nga sa pag-ambit usab ninyo sa mga pag-antos, miabit usab kamo sa paghupay. **8** Kay dili kami buot nga dili kamo masayod, mga igsoon, mahitungod sa mga kasamok nga among nabatonan ditto sa Asya. Gibug-atan gayod kami labaw pa sa among makaya, hilabihan gayod kabug-at nga wala na kami naglaon nga mabuhui pa. **9** Sa pagkatinuod, hinukman na kami sa kamatayon nganhi kanamo. Apan wala kini naghimo kanamo nga mosalig sa among kaugalingon, kondili sa Dios gayod, nga nagbanhaw sa mga patay. **10** Giliwas niya kami gikan niadtong makamatay nga kakuyaw, ug nagluwas siya kanamo pag-usab. Gisalig na namo diha kaniya nga luwason niya kami pag-usab. **11** Pagabuhaton niya kini ingon nga kamo usab magtabang kanamo pinaagi sa inyong mga pag-ampo. Unya daghan ang maghatag ug mga pagpasalamat pinaagi kanamo alang sa grasyahanon nga kalooy nga gihatag kanamo pinaagi sa mga pag-ampo sa kadaghanan. **12** Mapagarbohan kami niini: ang pagpamatuo sa among konsensiya. Kay putli man kini nga mga katuyoan ug matinud-anon nga miabit gikan sa Dios nga among gihapigahan sa among kaugalingon dinihi sa kalibutan. Labi pa namong nabuhut kining tanan uban kaninyo—dili sa kalibutanong kaalam, apan pinaagi sa grasya sa Dios. **13** Wala kami nagsulat kaninyo sa bisan unsa nga dili ninyo mabasa o masabtan. Naglaom aki nga masabtan ninyo kami sa hingpit, **14** sama sa inyong gamay nga nasabtan kanamo karon. Unya sa adlaw sa atong Ginoong Jesus kani ang mahimo ninyong hinungdan alang sa pagpasigarbo, sama usab kanamo. **15** Tungod kay masaligon aki mahitungod niini, buot ko nga mouna pag-anha kaninyo, aron nga makadawat kamo sa kaayohan sa ikaduhang pagduuw. **16** Naglaraw ako sa paghahipit aron sa pagduuw kaninyo sa akong panaw padulong sa Macedonia. Unya buot ko nga moduwan sa usab kaninyo sa akong pagpanaw gikan sa Macedonia, ug unya mapadalana ninyo ako sa akong pagpadulong sa Judea. **17** Sa dihang naghunahuna ako niining paagihia, nagduhaduha ba aki? Naglaraw ba aki sa mga butang sumala sa mga tawhanong sukaran, aron nyo moingon aki nga, "Oo, oo" ug "Dili, dili" sa samang takna? **18** Apan sama nga ang Dios nagmatinud-anon, dili nimo dunganon sa pagsulti ang "Oo" ug "Dili." **19** Kay ang Anak sa Dios, nga si Jesu-Cristo, nga gimantala nako ug nila ni Silvanos ug Timoteo diha kaninyo, dili "Oo" ug "Dili." Hinunoa, kanunay siyang "Oo." **20** Kay ang tanan nga mga saad sa Dios kanunay nga "Oo" diha kaniya. Busa pinaagi usab kaniya moingon kita nga "Amen" ngadto sa himaya sa Dios. **21** Karon mao kini ang Dios nga nagsapmatud kanamo uban kaninyo diha kung Cristo, ug nagsugo siya kanato. **22** Gisilyohan na niya kita ug gihatag kanato ang Espiritu sa atong mga kasingkasing ingon nga usa ka garantiya sa kung unsa ang ihatag sa umaabot. **23** Hinuon, nagtawag ako sa Dios aron magsaksi alang kanako nga ang hinungdan sa wala ko pag-anha diha sa Corinto aron nga mapalingkawas kamo. **24** Dili kini tungod kay nagsulay kami sa pagpugong kung unsa ba gayod ang inyong pagtuo. Hinuon, nagabuhat kami uban kaninyo alang sa inyong kalinip, sa inyong pagbarog sa inyong pagtuo.

2 Busa nakahukom aki sa akong kaugalingon nga dili na gayod ako moanha pag-usab kaninyo nga may kasakit nga mga kahimtang. **2** Kung nakapasakit aki kaninyo, kinsa man ang makapadasig kanako dili ba kamo lamang nga akong napasakit? **3** Nagsulat aki sama sa

akong gibuhat aron nga sa dihang moanha na aki kaninyo dili na aki mapasakitan niadtong magpalipay una kanako. Aduna akiy pagsalig mahitungod kaninyong tanan nga ang akong kalinip sama sa kalinip nga anaa kaninyong tanan. **4** Kay nagsulat aki kaninyo gikan sa dakong kagulan, uban sa kasakit sa kasingkasing, ug sa hilabihan nga paghilak. Dili ko gusto ang mapasakitan kamo. Hinuon, gusto nako nga makahibalo kamo sa giladmon sa akong gugma diha kaninyo. **5** Kung si bisan kinsa nga hinungdan sa kasakit, wala lamang siya nagpasakit kanako, apan sa pipila pang pamaagi — dili kini ibutang sa hilabihan ka mapintas nga pagkaingon — diha kaninyong tanan. **6** Kini nga pagsilot pinaagi sa kadaghanan igo na nianang tawhana. **7** Busa karon kaysa sa silotan, kinahanglan nga pasayloon ninyo ug upayon siya. Buhata kini aron nga dili siya mabugatan pinaagi sa tumang kasubo. **8** Busa gidasig ko kamo nga pamatudan sa kadaghanan ang inyong gugma alang kaniya. **9** Mao kini ang hinungdan nga aki nagsulat, aron nga masulayon ko kamo ug masayran kung matinumanon ba kamo sa tanang butang. **10** Kung inyong pasayloon si bisan kinsa, pasayloon ko usab kanang tawhana. Kung unsa ang akong gipasaylo — kung aduna man akiy gipasaylo — gipasaylo na kini alang sa inyong kaayohan diha sa presensiya ni Cristo. **11** Mao kini aron dili kita malimbongan ni Satanas. Kay nasayod na kita sa iyang mga plano. **12** Ang usa ka pultahan giabliban sa Ginoong alang kanako sa dihang miabit aki sa siyudad sa Troas aron sa pagsayaw ditto sa ebanghelyo ni Cristo. **13** Bisan pa niana, wala akiy kalinaw sa hunahuna, tungod kay wala nako nakit-an ditto ang akong igsoon nga si Tito. Busa mibiya aki kanila ug mibalik sa Macedonia. **14** Apan salamat sa Dios, nga diha kung Cristo nga naggiya kanato sa kanunay diha sa kadaogan. Pinaagi kanato gipakaylap niya bisan asa ang kahumot sa kahibalo mahitungod kaniya. **15** Kay kita mao ang kahumot ni Cristo alang sa Dios, diha sa mga linuwas ug kadtong magkahanaw. **16** Ngadto sa mga tawo nga magkahanaw, mao kini ang baho gikan sa kamatayon padulong sa kamatayon. Niadtong mga naluwas, mao kini ang humot gikan sa kinabuhi padulong sa kinabuhi. Kinsa man ang takos niining mga butang? **17** Kay dili kita sama sa daghang mga tawo nga pangbaligya sa pulong sa Dios aron makasapi. Hinuon, uban sa putli nga panghunahuna, nagsulti kita diha kung Cristo, ingon nga kita gipadala gikan sa Dios, diha sa panan-aw sa Dios.

3 Nagasugod na ba usab kami sa pagdayeg sa among kaugalingon? Dili na kami manginahanglan ug sulat sa pagpila kaninyo o gikan kaninyo, sama sa ubang mga tawo, dili ba? **2** Kamo mismo ang among sulat sa pagpila, nga nahiisulat sa among mga kasingkasing, nga naila na ug nabasa na sa tanang kawathan. **3** Ug nagpaktika kaniya nga kamo ang sulat gikan kung Cristo, gipadala pinaagi kanamo. Nahisulat kini dili pinaagi sa tinta kondili pinaagi sa Espiritu sa buhi nga Dios. Wala kini nahisulat sa mga papan sa bato, kondili diha sa papan sa kasingkasing sa mga tawo. **4** Ug mao kini ang pagsalig nga nabatonan namo diha sa Dios pinaagi kung Cristo. **5** Dili kami takos sa among kaugalingon nga moangkon sa bisan unsa nga butang ingon nga naggiyan kanamo. Hinuon, ang among katakos nagagikan sa Dios. **6** Ang Dios maoy naghimo kanamo nga mga sulugon sa bag-ong kasabutan. Mao kini ang usa ka kasabutan nga dili sa sulat apan sa Espiritu. Kay ang sulat makamatay, apan makahatag ug kinabuhi ang Espiritu. **7** Karon ang pag-alagad nga mobunga ug kamatayon — kinilut nga mga letra ibabaw sa mga bata — miabit sa maong himaya nga dili gayod makasud-on ang kawathan sa dagway ni Moises. Tungod kini kay ang himaya nga anaa sa iyang panagway, usa ka himaya nga mahanaw. **8** Unsa pa gayod kamahimayaon unya ang pag-alagad nga buhaton sa Espiritu? **9** Kay kung ang pag-alagad sa silot adunay himaya, unsa pa kaha ka labaw ang mabuhut niadtong pag-alagad sa pagkamataron ngaduha diha sa himaya! **10** Kay sa pagkatinuod, ang usa ka butang nyo gihimo namihimayaon dili na gayod himayaon niini nga paagi, tungod sa himaya nga maoy milabaw niini. **11** Kay kung kadtong miagi adunay himaya, unsa pa kaha ka labaw kadtong nagpabilin nga adunay himaya! **12** Sanglit aduna man kami niana nga pagsalig, maisugon gayod kami. **13** Dili kami sama kung Moises, nga mitabon sa iyang nawong, aron nga ang kawathan sa Israel dili makatan-aw gilayon sa naghinapos nga himaya nga molabaw lamang. **14** Apan sirado ang ilang mga hunahuna. Ug bisan gani hangtod adlawa ang samang tabon nagpabilin pa diha sa basahon sa daang kasabutan. Dili kini maabilihan, tungod kay diha lamang kung Cristo kini makuha. **15** Apan bisan gani karon, sa matag higayon nga basahon si Moises, ang tabon nagpabilin gihapon sa ilang mga kasingkasing. **16** Apan sa dihang ang tawo modangop sa Ginoong, ang

tabon pagakuhaon. **17** Karon ang Ginoo mao ang Espiritu. Kung hain ang Espiritu sa Ginoo, adunay kagawasan. **18** Karon kitang tanan, uban sa walay tabon nga mga panagway, makakita na sa himaya sa Ginoo. Giusab na kita sa mao gihapon nga mahimayaong panagway sa unang ang-ang sa himaya ngadto sa lain, ingon nga gikan sa Ginoo, nga mao ang Espiritu.

4 Busa, tungod kay aduna kami niini nga buluhaton, ug ingon nga nakadawat kami sa kaluo, wala kami magpakaluya. **2** Hinuon, among gisalikway ang mga pamaagi nga makauulaw ug tinago. Wala kami magkinabuhi sa pagpanglimbong, ug wala namo tuisa ang pulong sa Dios. Pinaagi sa pagpadayag sa kamatuoran, gitugyan namo ang among mga kaugalingon diha sa panghunahuna sa matag-usa atubangan sa Dios. **3** Apan kung natabonan ang among ebanghelyo, matabonan lamang kini niadtong nangawala. **4** Sa ilaha nga babin, ang dios niining kalibotana maoy nagbuta sa ilang dili-matinuonha nga mga hunahuna. Ug tungod niini, dili sila makakita sa kahayag sa ebanghelyo diha sa himaya ni Cristo, nga mao ang hulagway sa Dios. (**aiōn g165**) **5** Apan wala kami nagmatala sa among kaugalingon, kondili klang Cristo Jesus ingon nga Ginoo, ug sa among kaugalingon ingon nga iroyng sulugoon tungod ug alang klang Jesus. **6** Kay ang Dios mao ang nag-ingon, "Ang kahayag modan-ag diha sa kantingit." Midan-ag siya sa among mga kasingkasing, aron mohatag sa kahayag sa kahibalo diha sa himaya sa Dios sa presensya ni Jesus-Cristo. **7** Apan aduna kami niining bahandi sa mga banga nga kolon, aron nga mapatin-aw kini nga ang hilabihin ka dakong gahomi iya sa Dios ug dili kanamo. **8** Gipaantos kami sa tanang paagi, apan wala kami mapidi. Nangalibog kami apan wala gayod kami mawad-i ug paglaom. **9** Ginalutos kami apan wala pasagdi. Gidagmalan kami apan wala mapukan. **10** Ginadala namo kanunay sa among lawas ang kamatayon ni Jesus, aron nga ang kinabuhi ni Jesus mapakita usab sa among mga kalawasan. **11** Kami nga buhi kanunay ginatugyan sa kamatayon tungod ug alang klang Jesus, aron nga ang kinabuhi ni Jesus maipakita sa among tawhanong mga lawas. **12** Kay mao kini ang hinundan, ang kamatayon mao ang namuhut dinihi kanamo, apan ang kinabuhi mao ang namuhut diha kaninyo. **13** Apan aduna kitay managsama nga espiritu sa pagtutuksu sumala sa nahisulat na: "Mituo ako, busa nagsulti na ako." Mituo na usab kami, ug busa nagsulti na usab kami. **14** Nasayod kami nga ang nagbanhaw klang Ginoong Jesus magabanhaw usab kanamo uban klang Jesus. Nasayod kami nga pagadodon niya kani kauban niyo diito sa iyang atubangan. **15** Ang tanang butang alang sa iroyng kaayohan, aron nga sa ingon nga ang grasya mapakaylap ngadto sa daghan pang katawhan, ang pagpasalamat magkadaghan alang sa kahimayaan sa Dios. **16** Busa wala kami magakaluya. Bisan tuod sa gawas nag-anam kami ug kadunot, apan sa kinasuloran gibag-o kami sa matag adlaw. **17** Kay niini nga panahon, ang gaan nga kagul-anan mao ang nag-andam kanamo alang sa walay kataposan nga gibug-aton sa himaya nga wala gayod makasukod. (**aiōnios g166**) **18** Kay wala kami motan-aw sa mga butang nga makita, kondili alang sa mga butang nga dili makita. Ang mga butang nga among makita lumalabay lamang, apan ang mga butang nga dili makita mao ang malungtaron. (**aiōnios g166**)

5 Nasayod kita nga kung malaglag ang yutan-ong pinuy-anan nga atong gipuy-an, aduna kitay pinuy-anan nga gikan sa Dios. Usa kini ka balay nga dili binuhat sa tawhanong mga kamot, kondili usa ka walay kataposan balay, sa langit. (**aiōnios g166**) **2** Kay nag-agulo kita niini nga tolda, naghandom nga masul-oban sa atong langitong pinuy-anan. **3** Naghandom kini niini tungod kay sa pagsul-ob niini dili na kita makaplagan nga hubo. **4** Kay sa pagkatinuod samtang anaa kita niini nga tolda, nag-agulo kita, nga gibug-atan. Dili kita buot nga mahimong hubo. Hinuon, buot kita nga mabistithan, aron nga kung unsa man ang may kamatayon mahimong lamyon pinaagi sa kinabuhi. **5** Ang usa nga miandam kanato alang niining butang mao ang Dios, nga naghatag kanato sa Espiritu ingon nga panaad kung unsa man ang moabot. **6** Busa magmasaligon sa kanunay. Pagmabinantayon samtang anaa pa kita niining lawasa, nalyayo kita sa Ginoo. **7** Kay maglakaw kita pinaagi sa pagtuo, dili pinaagi sa panan-aw. **8** Busa magmasaligon kita. Mas maayo hinoo nga mahilayo kita gikan sa lawas ug makauban ang Ginoo diito sa pinuy-anan. **9** Busa himoon nato kini nga tumong, bisan kung anaa kita sa pinuy-anan o nalyayo, aron sa pagpahimuot kaniya. **10** Kay kinahanglan mopakita kitang tanan sa atubangan sa paghukom ni Cristo, aron nga ang matag-usa makadawat kung unsa ang angay alang sa mga butang nga nabuhat sa lawas, kung maayo ba kini o daotan. **11** Busa, sa pag-ila sa kahadlok sa Ginoo, nagdani

kami sa mga tawo. Ug kung unsa kami tin-aw nga nakita sa Dios. Naglaom ako nga tin-aw usab kini diha sa inyong mga konsensa. **12** Wala kami magsulay sa pagdani kaninyo pag-usab aron sa pagpakita kanamo ingon nga tinud-anay. Hinuon, naghatag kami kaninyo ug hinundan aron nga kamo makapsigarbo kanamo, aron ngaduna kamoy ikatubag niadtong nagpaham bog mahitungod sa binuhatan apan dili mahitungod sa kung unsa ang anaa sa kasingkasing. **13** Kay kung kami mawala sa among mga panghunahuna, mao kini ang alang sa Dios. Ug kung kami anaa sa maayong mga panghunahuna, kini alang sa inyong kaayohan. **14** Kay ang gugma ni Cristo nagdasig kanato, tungod kay kami sigurado niini: nga ang usa ka tawo namatay alang sa tanan, ug busa ang tanan nangamatay. **15** Ug si Cristo namatay alang sa tanan, aron nga kadtong buhi kinahanglan ngi dili na gayod magkinabuhi sa ilang mga kaugalingon. Hinuon, kinahanglan silang magkinabuhi alang kaniya nga namatay ug nabanhaw. **16** Tungod niini nga hinundan, sukad karon dili na kami mohukom klang bisan kinsa sumala sa tawhanong sukaran, bisan paman kami sa makausa gilla si Cristo sa sama niini nga pamaagi. Apan karon dili na gayod kami mohukom klang bisan kinsa niini nga paagi. **17** Busa, si bisan kinsa nga anaa na klang Cristo, usa na siya ka bag-ong binuhat. Ang daang mga butang miagi na. Tan-awa, nabag-o na sila. **18** Kining tanang mga butang gikan sa Dios. Iya kitang gipasig-uli sa iyang kaugalingon pinaagi klang Cristo, ug gihatagan kano ang buluhutan sa pagpasig-uli. **19** Mao nga, diha klang Cristo ang Dios nagpasig-uli sa kalibutan alang sa iyang kaugalingon, wala gihunahuna ang ilang mga kalapasan batok kanila. Gisalig niya kanamo ang mensahe sa pagpasig-uli. **20** Busa gipili na kami ingon nga pinadala ni Cristo, ingon nga gipakita niya ang iyang pagka-Dios pinaagi kanamo. Kami nangalipuyo kaninyo, alang sa kaayohan ni Cristo: "Pagpasig-uli sa Dios!" **21** Gihimo niya si Cristo ingon nga halad alang sa atong sala. Siya ang usa nga wala gayod makasala. Gibuhit niya kini aron nga kita mahimong taratong sa Dios pinaagi kaniya.

6 Ug busa, sa pagtinabangay, naghangyo kami kaninyo nga ayaw dawata ug grasya sa Dios nga walay kapusulan lamang. **2** Kay nagasulti siya, "Sa husto nga kahigayonan nagtagad ako kaninyo, ug sa adlaw sa kaluwasan mitabang ako kaninyo." Tan-awa, karon ang husto nga kahigayonan. Tan-awa, karon ang adlaw sa kaluwasan. **3** Wala kami magbutang ug kapandulan atubangan ni bisan kinsa, kini dili namo buot nga ang among buluhutan mopainaon sa pagkadaotan. **4** Hinuon, gipamatudan namo sa among kaugalingon pinaagi sa tanan namong mga buhat, nga kami mga sulugoon sa Dios. Kami iyang mga sulugoon diha sa daghang pag-antos, sa kagul-anan, sa kasubo, sa kalisdanan, **5** sa pagbunol, sa pagkabinilanggo, sa kagubot, sa pagkugui, sa walay tulog na kagabhion, sa kagutom, **6** sa pagkaputli, sa kahibalo, sa pagpailob, sa pagkamaayo, sa Balaong Espiritu, ug sa tinuod nga gugma. **7** Kami mao ang iyang mga sulugoon diha sa pulong sa kamatuoran, diha sa gahom sa Dios. Aduna kami taming sa pagkamatarong sa tuong kamot ug sa wala. **8** Namuhut kami diha sa kadungganan ug kaulawan, sa pagdaot ug sa pagdayeg. Gipasangirian kami ingon nga mga limborang ug bisan pa niara kami nagmatinud-anon. **9** Namuhut kami ingon nga mga dili inila ug sa gihapon nagpabilbi kaming mga inila. Namuhut kami ingon nga himalayton ug —tan-awa! — nagpabilbi kaming buhi. Namuhut kami ingon nga gisilotan sa among mga binuhatan apan dili hinukman sa kamatayon. **10** Namuhut kami nga magul-anon, apan nagmaya kami kanunay. Namuhut kami ingon nga kabos, apan nakahimo kami sa kadauganan nga maadunahan. Namuhut kami nga walay gipanag-iyahan apan nanag-iya sa tanang mga butang. **11** Gisulti namo ang kinatibuk-ang kamatuoran kaninyo, mga taga-Corinto, ug ang among kasingkasing abli pag-ayo. **12** Ang iroyng mga kasingkasing wala namo pugni, apan gipugnayan niyo pinaagi sa iroyng kaugalingon nga mga pagbati. **13** Karon diha sa makiangayong pagbaylor — nakigisulti ako ingleng nga mga anak — abili pag-ayo ang iroyng mga kasingkasing. **14** Ayaw pagpaggapos uban sa dili mga magtutuo. Kay unsa man ang maangkon sa matarong sa pagpakig-uban sa mga malinapason? Ug unsa man ang mabatonan sa panagtigom sa kahayag uban ang kantingit? **15** Unsaa man ang kasabutan nga mabatonan ni Cristo uban klang Beliar? O unsa man ang bahin nga mabatonan sa mga magtutuo uban sa dili-magtutuo? **16** Ug unsa man ang kasabutan tali sa templo sa Dios ug sa mga diosdios? Kay kita mao ang templo sa buhi nga Dios, sama sa giingon sa Dios: "Mopuyo ako sa ilang taliwala ug molakaw kauban nila. Ako mahimo nga ilang Dios, ug sila mahimo nga akong katawhan." **17** Busa, "Gawas gikan diha kanila, ug pagpalahi," miingon ang Ginoo. "Ayaw

paghikap sa mahugaw nga butang, ug dawton ko kamo. **18** Ako mahimo nga inyong Amahan, ug kamo mahimo nga akong mga anak nga lalaki ug babaye," miilong ang Ginoo nga Makakagahom.

7 Mga hiniguma, sanglit nakabaton na kita niini nga mga saad hinloan nato ang atong mga kaugalingon sa tanan nga nakahimo kanato nga hugaw diha sa atong lawas ug espiritu. Ipadayon nato ang pagkabalaon diha sa kahadlok sa Dios. **2** Paghimog lawak alang kanamo! Wala kami nakasala ni bisan kinsa. Wala kami nagpasakit ni bisan kinsa o naggahimulos ni bisan kinsa. **3** Dili kini paghukom ni kaninyo nga nag-ingon ako niini. Kay sa gikaongon ko na nga kamo anaas na sa among mga kasingkasing, kay alang kanamo magkauban kitang mamamatay ug mabuhil nga magkauban. **4** Aduna akoy dakong pagsalig kaninyo, ug magarbuhon ako alang kaninyo. Napuno ako sa paghupay. Nag-awas na ang akong kalipay bisan sa tanan namong mga pag-antos. **5** Sa dihang miabot kami sa Macedonia, ang among lawas wala gayot pahulay. Hinuon, nasamom kami sa matag paagi pinaagi sa mga panagbingkil sa gawas ug kahadlok ngadto sa sulod. **6** Apan ang Dios, nga naghupay sa kaluya, naghupay kanamo pinaagi sa pag-abot ni Tito. **7** Dili lamang kini sa iyang pag-abot nga ang Dios naghupay kanamo. Mao usab kini ang kahupayan nga nadawat ni Tito gikan kaninyo. Misulit siya kanamo sa inyong dakong pag-antos, ang inyong kasub-anan, ug ang inyong halawom nga kabalaka kanako. Busa hilabihan pa ang akong pagmaya. **8** Bisan tuod ang akong sulat nakahimo kaninyo nga magul-anon, wala ako nagbasol niini. Apan nagbasol ako niini sa dihang nakita ko nga ang akong sulat nakapagul kaninyo. Apan kamo naguol sa makadiyot lamang nga panahon. **9** Karon nalipay ako, dili tungod kay kamo naguol, apan tungod kay ang inyong kagul-anan nagdala kaninyo sa paghinulsol. Inyong nasinatian ang diosnon nga kasubo, busa ang inyong pag-antos dili mawala tungod kanamo. **10** Kay ang diosnon nga kasub-anan modala kini sa paghinulsol nga mosangpot sa kaluwasan nga walay pagbasol. Apan ang kalibutanong kabalaka, magdalag kamatayon. **11** Tan-awa unsa ang nahimo niining dako nga kagul-anan sa diosnon nga kasub-anan diha kaninyo. Unsa kadako ang kagul-anan diha kaninyo nga naggamatudog nga kamo walay sala. Unsa kadako ang inyong kayugot, ang inyong kahadlok, ang inyong tinguha, ang inyong kasibot, ug ang inyong pangandoy sa pagtan-aw nga ang hustisa mahitabo na gayod! Sa kinatibuk-an kamo naggamatudog sa inyong kaugalingon nga mahimong walay sala niini nga butang. **12** Bisan paman nagsulat ako kaninyo, wala ako magusulat tungod ug alang sa nagbuhut sa sayop, ni ngadto sa usa nga nag-antos sa sayop. Nagsulat ako aron ang inyong pagkamaintiton kanamo mahibaloan gayod ninyo diha sa panan-aw sa Dios. **13** Pinaagi kini niini nga nadasis kami. Dugang pa sa among kaugalingong paghupay, labaw pa ang among pagmaya tungod sa kalipay ni Tito, tungod kay ang iyang espiritu nabag-o tungod kaninyong tanan. **14** Kay kung nagpasigarbo ako ngadto kaniya mahitungod kaninyo, wala ako maulaw. Sa laing babin, sama sa tanan nga gisulti namo diha kaninyo mao ang tinuod, ang among pagpasigarbo mahitungod kaninyo ngadto kung Tito napamatud-an nga tinuod. **15** Ang iyang pagbati alang kaninyo naggadayaon pa, sa dihang inyong mahinumdoman ang pagkamatinumanon ninyong tanan, kung giunsa ninyo siya pagdawat uban ang kahadlok ug pagpangurog. **16** Nagmaya ako tungod kay aduna akoy hingpit nga pagsalig kaninyo.

8 Buot namo nga masayod kamo, mga kaigsoonan, mahitungod sa grasya sa Dios nga gihatag ngadto sa mga kasimbahanan sa Macedonia.

2 Panahon sa dakong pagsulay sa kagul-anan, ang kadagaya sa ilang kalipay ug ang ilang kakabos nakahatog ug dakong bahandi sa pagkamanghihatagan. **3** Kay napamatud-an nako nga naghatag sila labaw pa sa ilang mahimo, ug bisan sobra pa kung unsa ang ilang mahimo. Ug sa ilang kaugalingon nga kabubot-on **4** uban sa pagpakiluoy sila nangamuyo kanamo alang sa kahigayonan sa pag-ambit niini nga buluhaton ngadto sa mga magtutuo. **5** Dili kini mahitabo ingon sa among gilaoman. Hinuon, giuna nila paghatag ang ilang mga kaugalingon ngadto sa Ginoo. Unya gihatag nila ang ilang kaugalingon kanamo pinaagi sa kabubot-on sa Dios. **6** Busa giawhag namo si Tito, nga nagsugod na niini nga tahas, sa pagdala sa katumanan niining buhat sa pagkamanghihatagan sa inyong babin. **7** Apan buhong kamo sa tanan—sa pagtuo, sa pagpanulti, sa kahibalo, sa tanang kakugi, ug sa inyong gugma alang kanamo. Busa siguradoha usab nga kamo buhong niining manghihatagan nga buhat. **8** Gisulti ko kini dili ingon nga sugo. Hinuon, gisulti ko kini sa tuyo nga sulayan ang pagkamatinud-anon sa inyong gugma pinaagi sa pagtandi

niini ngadto sa kainiton sa uban nga mga tawo. **9** Kay nasayod kamo sa grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Bisan tuod adunahan siya, alang sa inyong kaayohan nahimo siyang kabos, aron nga pinaagi sa iyang kakabos mahimo kamong adunahan. **10** Niini nga butang mohatag ako kaninyo ug tambag nga makatabang kaninyo. Usa ka tuig na ang milabay, wala kamo nagsugod sa paghulay sa usa ka butang, apan nagtinguha kamo sa paghulay niini. **11** Karon taposa na kini. Ingon nga aduna pay kadasig ug pagtinguha sa paghulay niini, madusala usab ninyong kini ngadto sa katumanan, labaw pa sa inyong mabuhil. **12** Kay kung matinguhaon kamo sa pagbuhat niini nga mga buhat, usa kini ka maayo ug madawat nga butang. Kinahanglan kini makuhha kung unsa ang anaa sa usa ka tawo, dili kung unsa ang wala niya maangkon. **13** Kay kini nga tahan diil aron nga ang uban mahuwasan ug kamo mahimong mabug-atan. Hinuona, kinahanglan adunay kaangyan. **14** Ang inyong kabuhong sa kasamtangan nga panahon magapatagbo kung unsa ang ilang panginahanglan. Mao usab kini aron nga ang ilang kabuhong makapatagbo sa inyong gikinahanglan, ug aron nga adunay kaangyan. **15** Mao kini sama sa nahisulat na: "Ang usa nga adunay mas daghan pa wala mabinlan, ug ang usa nga nakabaton ug diuytay wala makulangan." **16** Apal salamat sa Dios, nga nagbutang ngadto sa kasingkasing ni Tito sa samang tinud-anay nga pag-atiman nga akong nabatonon kaninyo. **17** Kay wala lamang siya nagdawat sa atong hangyo, apan siya usab tinud-anay gayod mahitungod niini. Mianha siya kaninyo sa iyang kaugalingon nga kabubot-on. **18** Gipadala namo uban kaniya ang igssoon nga gidayeg sa tanan nga mga kasimbahanan sa iyang buhat sa pagmantaala sa ebanghelyo. **19** Dili lamang kini, apan gipili usab siya pinaagi sa kasimbahanan aron sa paglakaw uban kanamo sa among pagdala niining buhat sa pagkamanghihatagan. Alang kini sa pagpasidungog sa Ginoo ug alang sa among tinud-anay nga pagtabang. **20** Gilikayan namo ang pangapas nga adunay magmulo mahitungod kanamo niining pagkamanghihatagan nga among ginadala. **21** Nag-amping kami sa pagbuhat kung unsa ang madunganon, dili lamang sa atubangan sa Ginoo, apan sa atubangan usab sa mga tawo. **22** Nagpadala na usab kami ug laing igssoon uban kanila. Gisulayon namo siya kanunay, ug nakita namo nga siya madasigong alang sa daghang tahan. Labaw pa ang iyong pagkukaron tungod sa dako niyang pagsalig diha kaninyo. **23** Alang kung Tito, siya ang akong kauban ug isigka magbubuhut alang kaninyo. Alang sa among mga kaigsoonan, gipadala sila sa mga kasimbahanan. Nagpasidungog sila kung Cristo. **24** Busa ipakita kanila ang inyong gugma, ug ipakita sa mga kasimbahanan ang hinungdan sa among pagpasigarbo mahitungod kaninyo.

9 Bahin sa mga buluhaton alang sa mga magtutuo, kinahanglan kini alang kanako nga magsulat kaninyo. **2** Nasayod ako sa inyong tinguha, nga akong gipasigarbo didto sa katawhan sa Macedonia. Ako silang giingun nga ang Acaya naakaandam na sukad niadtong maingang tuig. Ang inyong kamatinguhaon maoy nakapadasig sa kadaghanan kanila aron molihok. **3** Karon akong gipadala ang atong mga kaigsoonan aron nga ang among pagpasigarbo babin kaninyo dili makawang, ug aron nga kamo mangandam, iginon sa akong giingon nga angay ninyong buhaton. **4** Kay kung dili, kung adunay taga-Macedonia nga mouban kanako ug makaplagan nga dili kamo andam, maulawan kami — wala akoy ikasulti babin kaninyo — kay nagsalig ako pag-ayo diha kaninyo. **5** Busa naghunahuna ako nga gikinahanglan ang pagdasig sa mga kaigsoonan aron nga moanha diha kaninyo ug aron makigsabot pag-una alang sa mga gasa nga inyong gisaad. Aron nga kini maandam na iginon nga usa ka panalangin, ug dili iginon nga usa ka butang nga gipangayo. **6** Ang tumong mao kini: ang usa nga diuytay ra ang gitanom, diuytay ra usab ang pag-aihon, ug ang usa nga nagatanom alang sa katuyoan sa usa panalangin maga-ani usab ug usa ka panalangin. **7** Pasagdi nga ang matag usa mohatag sumala sa giplano sa iyong kasingkasing. Ayaw siya pahataga nga magul-anon o napugos. Kay ang Dios naghugma sa tawong malipoyng naghatag. **8** Ug ang Dios makapadaghan sa matag panalangin alang kaninyo, aron nga, sa kanunay, diha sa tanang mga butang, makabaton kamo sa tanan ninyong gikinahanglan. Mahimo na kini aron nga magkadaagan matag maayo nga buhat. **9** Mao kini sumala sa nahisulat na: "Giapod-apod na niya ang iyang kabtagan ug hilagat na niya kini sa mga kabos. Ang iyang pagkamatarong molungtod hangtod sa kahangtoron." (aiōn g165) **10** Siya nga naghatag sa binihi sa magpupugas ug tinapay alang sa pagkaon, masagangkap usab ug magapadaghan sa inyong binihi alang sa pagpugas. Padaghonon pa niya ang ani sa inyong pagkamatarong. **11** Nilambo kamo sa matag

paagi aron nga kamo magmanggihatagon. Modala kini ug pagpasalamat ngadto sa Dios pinaagi kanato. **12** Kay sa pagdala niining pag-alagad wala lamang nagpahinagbo sa mga panginahanglan sa mga magtutuo. Nakapadaghan usab kini sa daghang mga buhat sa pagpasalamat alang sa Dios. **13** Tungod sa iryong pagsulay ug sa pagpamatuod pinaagi niining pag-alagad, gihimaya usab ninyo ang Dios pinaagi sa pagtuman sa iyonng pagsugid sa ebanghelyo ni Cristo. Gihimaya usab ninyo ang Dios pinaagi sa iyonng pagkamanggihatagon sa iyonng gasa ngadto kanilua ug sa tanan. **14** Nangandoy sila kaninyo, ug naga-ampo sila alang kaninyo. Gibuhut nila kini tungod sa dako nga grasya sa Dios nga anaa kaninyo. **15** Hinaot nga ang pagpasalamat iya sa Dios tungod sa iyang dili matukib nga gasa!

10 Ako, si Pablo, mismo ang maghangyo kaninyo, pinaagi sa pagkamapaubsanon ug kalumo ni Cristo. Maaghop ako sa dihang anaa pa ako sa iyonng atubangan, apan maisogon ako alang kaninyo sa dihang halayo na ako. **2** Magpakiluoy ako kaninyo nga, sa dihang uban pa ako kaninyo, dili kinahanglan nga magmaisog ukob sa pagsalig sa kaugalingon. Apan tingali kinahanglan akong magmaisogon sa dihang makigbatok ako niadtong naghunahuna nga nagpuyo kami sumala sa unodnon. **3** Kay bisan tuod nagalakaw kami sa unodnon, wala kami makigubbud sumala sa unod. **4** Kay ang mga hinagibsan sa among pagpakiggubat dili unodnon. Hinuon, aduna silay langitnon nga gahom aron sa paglumpong sa mga kota. Dalanon nila sa walay kapuslanan ang mga makapahisalaag nga pakiglalsi. **5** Bungkagon usab namo ang matag taas nga butang nga magpataas batok sa kahibalo sa Dios. Ginabihag namo ang matag hunahuna ngadto sa pagkamatinumanon kang Cristo. **6** Ug andam kami sa pagsilot sa matag buhat sa pagkamasinupakon, hangtod nga mahingpit ang iyonng pagkamatinumanon. **7** Tan-awa kung unsa ang tin-aw diha sa iyonng atubangan. Kung si bisan kinsa nga nagtuon nga iya na siya ni Cristo, tugoti siya nga pahinumdoman niya ang iyang kaugalingon nga iya na siya ni Cristo, mao man usab kami. **8** Kay bisan pa man kung magpasigarbo ako bisan sa gamay lang kaayo mahitungod sa among katungod, gihahatag sa Ginoo alang kanamo aron sa pagtugot kaninyo ug dili sa paglaglag kaninyo, dili ako mapakaulawan. **9** Dili nako gusto nga makita nga ako makapalisang kaninyo pinaagi sa akong mga sulat. **10** Kay ang pipila ka mga tawo misulti, "Ang iyang mga sulat tinuod ug gamhanan, apan huyang siya sa lawasnon. Ang iyang mga pulong dili angay paminawon." **11** Tugoti nga ang maong mga tawo masayod nga kung unsa kami diha sa mga pulong sa among sulat, sa dihang wala kami, mao ra gihapon ang among buhaton pag-anua na kami diha. **12** Dili kami moadto aron sa pagpundok sa among mga kaugalingon o sa pagtandi sa among mga kaugalingon uban niadtong nagdayeg sa ilang mga kaugalingon. Apan sa dihang gisukot nila ang ilang kaugalingon pinaagi sa usag-usa ug itandi ang ilang mga kaugilingon sa matag-usa, wala silay panabot. **13** Apan, kami, dili magpasigarbo lapas sa utlanan. Hinuon, buhaton lamang namo ang kutob sa utlanan kung unsa ang gigahin sa Dios alang kanamo, utlanan nga naagabot sa iyonng gilayon. **14** Kay wala kami magpalapas sa among mga kaugilingon sa dihang nakaabot na kami diha kaninyo. Kay una kaming nakaabot kaninyo uban ang ebanghelyo ni Cristo. **15** Wala kami nagpasigarbo lapas sa utlanan mahitungod sa paghago sa uban. Hinuon, naglaom kami nga motubo ang iyonng pagtuon diha sa among dapit sa buluhaton nga magmauswagong gayod, ug magpabilin kini sa hustong utlanan. **16** Maglaom kani alang niini, aron nga makasangyaw sa kami sa ebanghelyo bisan pa sa mga dapit nga saylo na kaninyo. Dili kami magpasigarbo mahitungod sa buhat nga nabuhat na sa laing mga dapit. **17** "Apan tugoti nga ang nagpasigarbo, magpasigarbo diha sa Ginoo." **18** Kay dili kini ang usa nga nagtanyag sa iyang kaugalingon nga mao ang giuyonan. Hinuon, mao kini ang usa nga gitanyag sa Ginoo.

11 Nanghiato ako nga moants una kamo uban kanako sa pipila nga mga binuang. Apan giantsos gayod ninyo ako! **2** Kay nangabugho ako kaninyo. Aduna akoy diosnong pangabugho alang kaninyo, sanglit gisaad ko man kamo nga ipaminyo sa usa ka bana. Gisaad ko nga ikatugyan kamo ingon nga usa ka puti nga ulay alang kang Cristo. **3** Apan nahadlok ako nga sa bisan unsang paagi, sama sa bitin nga naglimbong kani Eba pinaagi sa iyonng pagkamalinglahon, ang iyonng mga panghunahuna tingali mahisalaag gikan sa tinuoray ug puti nga paghiguma kani Cristo. **4** Kay pananglitan adunay tawo nga moabot ug magmantala ug lahi nga Jesus kaysa sa usa nga among gisangyaw. O

pananglitan magdawat kamo ug lahi nga espiritu kaysa sa kung unsa ang inyo nang nadawat. O pananglitan magdawat kamo ug lahi nga ebanghelyo kaysa sa usa nga inyo nang nadawat. Nagmainantuson gayod kamo niining mga butang! **5** Kay sa akong hunahuna dili ako labing ubos niadtong ginatawag nga labing maayo nga mga apostoles. **6** Apan bisan wala ako nabansay sa pagpanulti, nabansay na ako diha sa kahibalo. Diba sa matag paagi ug sa tanang butang gipahibalo namo kini kaninyo. **7** Nakasala ba ako pinaagi sa pagpa-ubos sa kong kaugalingon aron nga kamo mapasidungan? Kay gisangyaw ko ang ebanghelyo sa Dios nga walay bayad diha kaninyo. **8** Gikuhaan ko ang ubang mga kasimbahanan pinaagi sa pagdawat ug tabang gikan kanila aron nga ako makaalagad kaninyo. **9** Sa dihang uban pa ako kaninyo ug anaa ako sa kawalad-on, wala ako maghasol ni bisan kinsa. Kay ang akong mga panginahanglan gipahinagbo sa mga kaigsoonan nga miabit gikan sa Macedonia. Sa tanang butang gipalikay ko ang akong kaugalingon nga mahimong palasanon diha kaninyo, ug padayonon ko kana sa pagbuhat. **10** Ingon nga ang kamatuoran ni Cristo ania na kanako, kining pagpasigarbo nako dili mahilom sa mga babin sa Acaya. **11** Ngano man? Tungod kini kung wala na ako mahiguma kaninyo? Ang Dios ang nasayod. **12** Apan kung unsa man ang akong ginabuhat, mao usab akong pagabuhaton. Ako kining buhaton aron nga akong maputol ang kahigayonan niadtong mga naninguba sa hayog aron nga makita nga sama kanamo kung unsa ang ilang ginapasigarbo. **13** Kay ang maong mga tawo mini nga mga apostoles ug malimbongan nga mga magbubuhat. Nagtakoban sila ingon nga mga apostoles ni Cristo. **14** Ug kini dili katingad-an, kay bisan gani si Satanas nagtakoban ingon nga anghel sa kahayag. **15** Dili na gayod kini ikatingala kung ang iyang mga alagad magtakoban usab ingon nga mga alagad sa pagkamaratong. Ang ilang padulungan mao takos sa ilang mga binuruhaton. **16** Mosulti ako pag-usab: Ayaw tugoti nga adunay maghunahuna nga usa aka ka buangbuang. Apan kung gibuhut na ninyo kini, dawatna ako ingon nga usa ka buangbuang aron nga makapasigarbo ako ug diuytay. **17** Ang akong ginasulti mahitungod niining masaligon nga pagpasigarbo wala makalikingkawas pinaagi sa Ginoo, apan nagasulti ako ingon nga usa ka buangbuang. **18** Sanglit daghang mga tawo nagpasigarbo sumala sa unodnon, magpasigarbo usab ako. **19** Kay malipayon kamong nag-antos sa mga buang-buang. Maalamon kamo sa iyonng kaugalingon! **20** Kay nag-antos kamo uban sa tawo kung siya nag-ulipon kaninyo, kung siya naglamooy kaninyo, kung siya nagpahimulos kaninyo, kung iyang giliil ang iyang kaugalingon nga mas maayo kaysa kaninyo, o kung gisagpa niya kamo. **21** Mosulti ako sa atong kaulaw ngi kita huyang kaayo sa pagbuhut niana. Apan kung si bisan kinsa ang magpasigarbo — mosulti ako sama sa usa ka buangbuang — magpasigarbo usab ako. **22** Mga Hebreohanon ba sila? Ako man usab. Mga Israelta ba sila? Ako man usab. Mga kalinaw ba sila ni Abraham? Ako man usab. **23** Mga alagad ba sila ni Cristo? (Nagsulti ako ingon nga ako wala na sa akong hunahuna) Mas labaw pa ako. Nakabuhat ako sa mas daghan pang buluhaton, sa mas daghan pagkabilanggo, sa mga pagbunal nga dili maihip, sa pagsagubang sa daghan pang makuyaw nga kamatayon. **24** Gikan sa mga Judio nadawat ko sa lima ka hayog ang "40 ka mga hampak nga gikuhan ug usa." **25** Sa makatulo ka hayog gibunalan ug omo sungkod. Gibato ako usa ka hayog. Sa makatulo ka hayog gilumsons ako. Naglulat-wutaw sa halapad nga dagat usa ka gabii ug usa ka adlaw. **26** Kanunay ako anaa sa mga panaw, sa sakuyaw gikan sa mga suba, sa sakuyaw gikan sa mga tulisan, sa sakuyaw gikan sa akong kaugalingong kawayan, sa sakuyaw gikan sa mga Gentil, sa sakuyaw sulod sa siyudad, sa sakuyaw sa kamingawan, sa sakuyaw diha sa dagat, sa sakuyaw gikan sa minii nga mga kaigsoonan. **27** Nakasinati na ako ug paghago ug kalisdanan, sa daghang gabii nga walay tulog, sa kagutom ug sa kauhaw, kanunay nga magpuasa, sa katugnaw ug kahubo. **28** Gawas nianang tanan, anaa ang adlaw-adlaw nga kabug-aton dinihi kanako sa akong kabalaka alang sa tanang kasimbahanan. **29** Kinsa ba ang nalyu, nga wala man ako malyu? Si kinsa ba ang hinunday sa pagkapandol, nga wala man ako nagdumot? **30** Kung kinahanglan man ako magpasigarbo, mopasigarbo ako kung unsa ang mapakita sa akong kahuyong. **31** Ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesus, nga mao ang dayegon hangtod sa kahangitoran, nasayod nga wala ako mamakat! (aiōn g165) **32** Didto sa Damasco, ang gobernador nga sakop ni Haring Aretas mao ang nagbantay sa siyudad sa Damasco aron sa pagdakop kanako. **33** Apan gitunton ako gamit ang bukag agi sa bintana sa pader, ug nakaikyas ako gikan sa iyang mga kamot.

12 Kinahanglan ako magpasigarbo, apan walay maangkon pinaagi niini. Apan magpadayon ako sa mga panan-awon ug mga pagpadayag gikan sa Ginoo. **2** Aduna akoy nasayaran nga tawo diha kung Cristo nga napulog upat na ka katuigan ang milabay, nga — anaa man sa lawas o gawas sa lawas, wala ako masayod niini, ang Dios ra ang nasayod —gidala ngadto sa ikatulong langit. **3** Ug nasayod ako nga kining tawhana — anaa man sa lawas, o gawas sa lawas, wala ako masayod, ang Dios ra ang nasayod — **4** gidala ngadto sa paraiso ug nadungog ang mga butang nga sagrado kaayo alang kung bisan kinsa nga isulti. **5** Alang sa maong tawo magpasigarbo ako. Apan alang sa akong kaugalingon dili ako magpasigarbo, gawas sa akong kahuyangan. **6** Kung buot kong magpasigarbo, dili na ako buangbuang, kay ako nagasulit na sa kamatuoran. Apan naglikay ako sa pagpagbaro, aron nga walay usa nga maghunahuna ug labaw pa kanako kaysa sa kung unsa ang nakita kanako o nadungog gikan kanako. **7** Maglikay usab ako sa pagpagbaro tungod sa katalagsaon nga matang niadtong mga pagpadayag. Busa, aron nga dili ako magmagarbohan, ang usa ka tunok sa unod ang gihatag kanako, sa usa ka mensahero gikan kang Satanas aron mohasol kanako, aron dili na ako mahimong magarbohan kaayo. **8** Sa makatulong higayon naghangyo ako sa Ginoo mahitungod niini, aron kuharon kini palayo kanako. **9** Ug miignon siya kanako, "Ang akong grasya igo alang kanimo, kay ang gahom gihimong hingpit diha sa kaluyahan." Busa mas magpasigarbo pa gayod ako mahitungod sa akong kaluyahan, aron nga ang gahom ni Cristo mopyugo kanako. **10** Busa may katagbawanako diha kung Cristo diha sa kaluyahan, diha sa mga pagtarmay, diha sa mga kasamok, diha sa mga paglutos, ug diha sa malisod nga mga kahimtang. Tungod kay sa higayon nga maluya ako, nan diha ako kusgan. **11** Nahimo okong usa ka buangbuang! Gipugos niyo ako niini, nga kinahanglan una niyo akong dayegon. Kay dili ako ubos niadtong ginatawag nga labing maayo nga mga apostoles, bisan kung ako walay hinundan. **12** Ang tinuod nga mga timailehan sa usa ka apostoles gipakita na diha kaninyo sa hingpit nga pagpailob, mga timailehan, ug mga kabulongan ug mga gamhanang mga buhat. **13** Kay sa unsang paagi nahimong kamong ubos kaysa sa ubang mga kasimbahanan, gawas nga ako wala magsamok diha kaninyo? Pasayloa ako alang niini nga sayop! **14** Tan-awa! Andam na okong moanha kaninyo sa ikatulo nga higayon. Dili na ako mahimong palas-anon diha kaninyo, kay dili nako gusto kung unsa ang anaa kaninyo. Kamo ang akong gusto. Kay ang mga anak dili kinahanglan nga magtigom alang sa ilang mga ginikanan. Hinuon, kinahanglan nga ang mga ginikanan magtigom alang sa ilang mga anak. **15** Ikalipay ko pag-ayo nga mogasto ug makagasto alang sa inyong mga kalag. Kung gihugmua ko kamo pag-ayo, diytay ba ang paghugmua kanako? **16** Apan sama sa ington, wala ko na kamo gihasol. Apan, sanglit maabilidad man ako pag-ayo, ako mao ang nadakpan niyo pinaagi sa paglimborg. **17** Gipahimusan ko ba kamo pinaagi kung bisan kinsa nga akong gipadala diha kaninyo? **18** Giawhag ko si Tito nga moanha kaninyo, ug ipauban ko laing igsoon. Gipahimusan ba kamo ni Tito? Wala ba kami maglakaw sa samang dalam? Wala ba kami maglakaw sa samang mga lakang? **19** Naghunahuna ba kamo nga hangtod karon gipanalipid namo ang among mga kaugalingon gikan kaninyo? Diha sa panan-aw sa Dios, anaa na kami diha kung Cristo nga nag-ington sa tanang butang alang sa inyong paglig-on. **20** Kay nahadlok ako nga sa dihang moabot na ako dili ko na kamo makaplagan ang sama sa akong gipangandoy. Nahadlok ako nga dili na niyo ako makita sama sa inyong gipangandoy. Nahadlok ako nga tingali adunay mga panaglalis, mga pangabugho, pagkasuko, kinaugalingon nga mga tinguba, paglinibakaay, garbo, ug walay kahapsay. **21** Nahadlok ako nga sa akong pagbalik, ipaubos ako sa akong Dios sa inyong atubangan. Nahadlok ako nga tingali magmagul-anon ako niadtong daghan nga mga nagkasala kaniadto, nga wala maghinulsol sa kahugaw ug sa pagkamahilawason ug sa pagpatuyang nga ilang ginabuhat.

13 Mao na kini ang ikatulo nga higayon nga moanha ako kaninyo. "Ang matag pasangil kinahanglan nga matuman pinaagi sa pagpamatuod sa duha o sa tulo ka mga saksi." **2** Miignon na akong daan niadtong mga nakasala kaniadto ug sa tanan nga nahibilin sa dihang ako anaa pa diha sa ikaduha nga higayon, ug mosulit ako niini pag-usab: Sa akong pagbalik, dili ko na sila ipalingkawas. **3** Gisulti ko kini kaninyo tungod kay nangita kamo ug pagpamatuod nga si Cristo nakigsulti pinaagi kanako. Dili siya huyang nganha kaninyo. Hinuon, gamhanan siya nganha kaninyo. **4** Kay gilansang siya sa krus tungod sa kahuyang, apan nabuhî siya pinaagi sa gahom sa Dios. Kay kita usab huyang diha kaniya, apan mabuhî kita

uban kaniya pinaagi sa gahom sa Dios nga anaa na kaninyo. **5** Susiha ang inyong kaugalingon aron nga makita kung kamo anaa na ba sa pagtuo. Sulayi ang inyong kaugalingon. Wala ba ninyo maamgohi nga si Jesu-Cristo anaa na kaninyo? Anaa na siya, gawas kung kamo wala giuyonan. **6** Ug masaligon ako nga inyong makaplagan nga kami giuyonan. **7** Karon ang-ampo kami sa Dios aron nga dili na kamo makahimo ug bisan unsang sayop. Wala ako mag-ampo aron nga maipakita nga milampos kami sa pagsulay. Hinuon, nag-ampo ako nga kamo magbuhat kung unsa ang husto, bisan kami daw napakyas sa maong pagsulay. **8** Kay wala kami mahimo sa pagbuhat sa bisan unsa batok sa kamatuoran, kondili alang lamang sa kamatuoran. **9** Kay nagmaya kami sa dihang kami huyang ug lig-on kamo. Nag-ampo usab kami nga kamo mahingpit. **10** Gisulat ko kining mga butanga samtgant halayo ako kaninyo, aron nga sa dihang makauban ko na kamo dili na ako makapasakit batok kaninyo. Dili ko buot gamiton ang katungod nga gihatag sa Ginoo kanako sa pagtukod kaninyo ug dili sa paglumpag kaninyo. **11** Sa kataposan, pagmayana, mga kaigsoonan! Pagbuhat alang sa pagpasig-uli, pagdinasigay, pagsinabtanay sa usag-usa, pagpuyo diha sa kalinaw. Ug ang gugma sa Dios ug ang kalinaw maanaa kaninyo. **12** Abi-abiha ang tanan nga magtutuo. **14** Hinaot nga ang grasya ni Ginoong Jesu-Cristo, ang gugma sa Dios, ug ang pakigambit sa Balaang Espiritu maanaa kaninyong tanan.

Galacia

1 Kini si Pablo ang apostol. Ako dili apostol nga gikan sa mga tawo ni pinaagi sa tawo, apan pinaagi kang Jesu-Cristo ug sa Dios nga Amahan, nga nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay. **2** Uban sa tanang kaigsoonan nga kuyog kanako, ako nagsulat ngadto sa mga kasimbahan sa Galacia. **3** Ang grasya diha kaniinyo ug ang kalinaw nga gikan sa Dios nga atong Amahan ug kung Ginoong Jesu-Cristo, **4** nga naghatag sa iyang kaugalingon alang sa atong mga sala aron nga siya makahimo sa pagpahigawas kanato gikan niining kasamtangang daotan nga panahon, sumala sa kabutob-on sa atong Dios ug Amahan. (**aiōn g165**) **5** Alang kaniya ang himaya hangtod sa kahangtoran. (**aiōn g165**) **6** Ako natingala nga kamo dali lang nga mituo ngadto sa lahi nga ebanghelyo. Ako natingala nga kamo mihiya palayo gikan kaniya nga naagtawag kaniinyo pinaagi sa grasya ni Cristo. **7** Wala nay laing ebanghelyo, apan adunay pipila ka mga tawo nga naghimo kaniinyo ug kasamok ug gustong tuison ang ebanghelyo ni Cristo. **8** Apan bisan kung kami o usa ka anghel nga gikan sa langit tingali magmantaal kaniinyo sa ebanghelyo nga dili sama sa usa nga among gimantala kaniinyo, siya kinahanglan tungluhon. **9** Sama sa among gisulti kaniadto, busa karon ako mosulti pag-usab. "Kung adunay usa nga momantala kaniinyo sa ebanghelyo nga dili sama sa usa nga inyong nadawat, siya kinahanglang tungluhon." **10** Kay ako ba karon nagapangita sa pagtugot sa mga tawo o sa Dios? Ako ba nagapangita aron magpahimuot sa mga tawo? Kung ako sa gihapon nagasulay sa pagpahimuot sa mga tawo, ako dili usa ka sulugoon ni Cristo. **11** Kay ako gusto nga kamo masayod, mga kaigsoonan, nga ang ebanghelyo nga akong gimantala dili gikan sa yanong mga tawo. **12** Wala ko kini madawat gikan sa tawo, o ako natudloan niini. Hinuon, kini gipadayad kanako pinaagi kang Jesu-Cristo. **13** Kamo nakadungog mahitungod sa karaan nakong kinabuhi sa Judaismo, unsa ako kabangis nga naglutos kaniadto sa simbahan sa Dios nga labaw pa sa sukdanon ug paglaglag niini. **14** Ako nakigbisog sa Judaismo labaw pa sa daghan nakong mga isigka Judio. Ako hilabihan ka matinguhanon alang sa mga tulumanon sa akong mga amahan. **15** Apan ang Dios nahimuot sa pagpili kanako gikan sa taguangan sa akong inahan. Siya naagtawag kanako pinaagi sa iyang grasya **16** aro sa pagpadayag sa iyang Anak kanako, aro nga ako siyag imantala sa mga Gentil. Wala dayon ako nagpakisayod sa unod ug dugo **17** ug ako wala miadto sa Jerusalem niadtong nahimong mga apostoles nga nahiuna kanako. Hinuon miadto ako sa Arabia ug unya mibalik sa Damascus. **18** Unya human sa tulo ka tuig ako miadto sa Jerusalem aron duawon si Cephas, ug ako mipuyo uban kaniya sa 15 ka mga adlaw. **19** Apan ako walay nakita nga laing apostoles gawas kang Santiago, ang igsoon sa Gino. **20** Tan-awa, atubangan sa Dios, ako wala mamarak kung unsa ang akong gisulat kaniinyo. **21** Unya ako miadto sa mga rehiyon sa Siria ug Cilicia. **22** Ako wala gihapon mailhi sa panan-aw sa mga kasimbahanan sa Judea nga anaa kang Cristo, **23** apan sila nakadungog lamang, "Siya nga naglutos kanato karon nga nagamantala sa pagtuo nga iya naginga." **24** Sila nagahimaya sa Dios tungod kanako.

2 Unya human sa katorse ka tuig ako mitungas sa Jerusalem uban kang Barnabas. **2** Akong gidalan usab si Tito uban kanako. Mitungas ako tungod kay ang Dios nagpadayag kanako nga kinahanglan ako moadto. Akong gisangon ngadto kanila ang ebanghelyo nga akong gimantala taliwala sa mga Gentil. (Apan nakigusali kito sa tago lamang niadtong mga mahinungdanong mga pangulo). Ako kining gibuhat aron sa pagsiguro nga wala ako magdagan, o midagan, alang sa walay kapusulan. **3** Apan bisan gani si Tito, nga uban kanako, nga usa ka Griyego, wala gipugos aron magpatuli. **4** Kinin butanga mitungha tungod sa mga bakak nga kaigsoonan nga miabot sa tago aron sa pagpaniid sa atong kagawasan nga anaa kang Cristo Jesus. Sila naqtunguhha nga kita mahimong mga ulipon diha sa balaod. **5** Wala kita mitugot nga magpasakop kanila bisan sa usa lamang ka takna, aro nga ang kamatuoran sa ebanghelyo magpabilin nga dili mausab alang kaniinyo. **6** Apan kadtong uban nga miuongon nga ang mga pangulo walay gikahatag kanako. Bisan unsa sila dili kini igsapayan kanako. Ang Dios dili modawat sa mga pinalabai sa tawo. **7** Hinuon, ilang nakita nga ako gisaligan sa pagmantala sa ebanghelyo niadtong dili mga tinuli. Kini sama kang Pedro nga nagmantaal sa ebanghelyo niadtong tinuli. **8** Kay ang Dios, nga namuhat uban kang Pedro alang sa pagkaapostol niadtong mga tinuli, namuhat usab kanako ngadto sa mga Gentil. **9** Sa

dihang si Santiago, Cephas, ug Juan, nga naila ingon nga maoy nagtukod sa simbahan, nakasabot sa grasya nga gihatag kanako, ilang gihatag ang ilang tuong kamot sa pag-abibi kung Barnabas ug kanako. Ila kining gibuhat aron nga kita kinahanglan moadto sa mga Gentil, ug aron nga sila kinahanglan moadto niadtong mga tinuli. **10** Gusto usab nila nga atong hinumdoman ang mga kabos. Ako usab matinguhaon sa pagbuhat nianang maong butanga. **11** Karon sa dihang si Cephas miabot sa Antioch, ako siyang gibadlong diha sa iyang atubangan tungod kay siya sayop. **12** Sa wala pa miabot ang pipila ka mga tawo nga gikan kang Santiago, si Cephas nakigkaon uban sa mga Gentil. Apan sa dihang kining mga tawhana miabot, siya miunhon ug mipalayo gikan sa mga Gentil. Siya nahadol niining mga tawhana nga nagkinahanglan sa pagpatul. **13** Usab ang kadaghanan sa mga Judio miapil niining pagpakaaron-ingnon ni Cephas. Ug tungod niini bisan gani si Barnabas nadala usab sa ilang pagpakaaron-ingnon. **14** Apan sa dihang akong nakita nga wala sila misunod sa kamatuoran sa ebanghelyo, ako miuongon ngadto kung Cephas sa atubangan nilang tanan, "Kung ikaw Judio apan nagpuyo sa Gentil nga pamatasan inay diha sa Judio nga pamatasan, unsaon nimo pagpugos ang mga Gentil nga magpuyo sama sa mga Judio?" **15** Kita nga mga Judio pinaagi sa pagpakaawto ug dili "Gentil nga mga makasasala" **16** nasayod nga walay usa ang gipakamatarong pinaagi sa mga buhat sa balaod. Hinuon, sila gipakamatarong pinaagi sa pagtuo kung Jesu-Cristo. Kita miabot sa pagtuo kung Cristo Jesus aron nga kita mamaratong pinaagi sa pagtuo kung Cristo ug dili pinaagi sa mga buhat sa balaod. Kay pinaagi sa mga buhat sa balaod walay unod nga mamaratong. **17** Apan kung, sa dihang kita mangita sa Dios aron nga mamaratong kita diha kung Cristo, atong makaplagan usab ang atong mga kaugalingon nga makasasala, si Cristo ba nahimong usa ka sulugoon sa sala? Kini dili gayod! **18** Kay kung akong tekuron pag-usab ang akong pagsalig sa pagbuhat sa balaod, ang pagsalig nga ako nang giguba, akong ipakita ang akong kaugalingon ingon nga usa ka masinupakon sa balaod. **19** Pinaagi sa balaod ako namatay sa balaod, aro nga ako magpuyo alang sa Dios. **20** Ako gilansang uban kang Cristo. Kini dili na ako ang nabuhi, apan si Cristo nga nagpuyo kanako. Ang kinabuhi nga ako karong gikinabuhi diha sa unod akong gikinabuhi pinaagi sa pagtuo sa Anak sa Dios, nga nahiguma kanako ug naghatag sa iyang kaugalingon alang kanako. **21** Wala nako gisalikway ang grasya sa Dios, kay kung ang pagkamatarong anaa pinaagi sa balaod, busa si Cristo namatay sa walay hinungdan.

3 Buang-buang kamong taga-Galacia, kinsang daotan nga mata ang nakadaot kaninyo? Dili ba si Jesu-Cristo gihulagway ingon nga gilansang sa krus atubangan sa inyong mga mata? **2** Ako buot nga makat-on niini gikan kaniinyo. Nadawat ba ninyo ang Espiritu pinaagi sa pagtuman sa balaod o pinaagi sa pagtuo kung unsa ang inyong nadungon? **3** Buang-buang ba gayod kamo? Nag sugod ba kamo diha sa Espiritu aron tapuson karon sa unod? **4** Nag-antos ba kamo sa daghan nga mga butang alang sa wala, kung sa pagktinuon sila alang sa wala? **5** Unya siya ba nga naghatag sa Espiritu diha kaniinyo ug namuhat sa gamhanang mga buhat taliwala kaniinyo nagbuhat niini pinaagi sa mga buhat sa balaod o pinaagi sa pagpaminaw uban ang pagtuo? **6** Si Abraham "mitut sa Dios ug kini gitamod kaniya ingon nga pagkamatarong." **7** Sa samang paagi, sabton, unya, nga kadtong nagtuo mga anak ni Abraham. **8** Ang kasulatan daan nang nagpakaite nga ang Dios himoing matalarang ang mga Gentil pinaagi sa pagtuo. Ang ebanghelyo gimplanta nang daan ngadto kung Abraham: "Dihia kanimo ang tanang kanasoran mahimong mapanalanginan." **9** Busa, kadtong adunay pagtuo panalanginan uban kang Abraham, nga adunay pagtuo. **10** Kadtong nagsalig pinaagi sa pagtuman sa balaod mailalom sa tunglo. Kay kini nahiisulat, "Tinunglo ang matag-usa nga dili magpabilin pinaagi sa tanang mga butang nga nahiisulat sa basahan sa balaod, sa pagbuhat niining tanan." **11** Karon kini klaro nga walay tawo nga gipakamatarong sa Dios pinaagi sa balaod, kay "Ang matalarong magpuyo pinaagi sa pagtuo." **12** Ang balaod dili gikan sa pagtuo, apan hinuon, "Siya nga nagbuhat niining mga butanga diha sa balaod magpuyo pinaagi sa mga balaod." **13** Si Cristo ang naglukat kanato gikan sa tunglo sa balaod sa dihang siya nahimong usa ka tinunglo alang kanato. Kay kini nahiisulat, "Tinunglo ang si bisan kinsa nga gibitay sa kahoy." **14** Ang tumong mao nga ang panalangin nga anaa kang Abraham mahatag sa mga Gentil pinaagi kung Cristo Jesus, aro nga kita mahimong makadawat sa saad sa Espiritu pinaagi sa pagtuo. **15** Mga igsoon, ako mosulti sa tawhanong mga pulong. Bisan sa dihang ang tawhanong kasabutan

gikuyonan na, wala nay makasalikway o makadugang niini. **16** Karon ang mga saad nasulti na ngadto kung Abraham ug sa iyang mga kaliwanan. Kini wala miignon, "sa mga kaliwanan," nga naghisgot sa daghan, apan hinuong ngadto lamang sa usa, "sa imong kaliwan," nga mao ang Cristo. **17** Karon ako magsulti niini. Ang balaod, diin miabot 430 na ka tuig ang milabay, wala makasalikway sa kasabotan nga nahiuna nang natukod sa Dios. **18** Kay kung ang panulondon moabot pinaagi sa balaod, kini dili na gayod moabot pinaagi sa saad. Apan ang Dios gawasnon nga mihiatag niini kung Abraham pinaagi sa usa ka saad. **19** Unya nganong ang balaod gihatag man? Gidugang kini tungod sa mga kalapasan, hangtod nga ang kaliwan ni Abraham moabot kanila nga iyang gisaaran. Ang balaod gibutang aron mapakusgan pinaagi sa mga anghel pinaagi sa kamot sa tigatipatilaw. **20** Karon ang tigatipatilaw naugpasabot sa dili lamang usa ka tawo, apan ang Dios usa lamang. **21** Busa ang balaod ba supak sa mga saad sa Dios? Sa pagkatinuod dili gayod! Kay kung ang balaod nga gihatag makahimo sa paghatag ug kinabuhin, ang pagkamatarong moabot gayod pinaagi niiana nga balaod. **22** Apan hinuong, ang kasulatan nagbilanggo sa tanan nga mga butang nga nailalom sa sala. Ang Dios nagbuhat niini aron nga iyang saad sa pagluwas kanato pinaagi sa pagtuo kung Jesu-Cristo mahimong ikahatag niadtong nagtuo. **23** Apan sa wala pa miabot ang pagtuo kung Cristo, kita nabilanggo ug nagapos pinaagi sa balaod hangtod nga napadayaag ang pagtuo. **24** Busa ang balaod nahimo natong magbalantay hangtod nga si Cristo miabot, aron nga kita mahimong matalong pinaagi sa pagtuo. **25** Karon ang pagtuo miabot, wala na gayod kita nailalom sa magbalantay. **26** Kay kamong tanan mga anak na sa Dios pinaagi sa pagtuo kung Cristo Jesus. **27** Kamong tanan nga nabawitmoohin diha kung Cristo gibistahan ang inyong kaugalingon diha kung Cristo. **28** Walay Judio ni Griyego, ulipon ni gawasnon, lalaki ni babaye, kung kamong tanan usa diha kung Cristo Jesus. **29** Kung kamo iya kung Cristo, naugpasabot nga kamo mga kaliwan ni Abraham, ug mga manununod sumala sa saad.

4 Ako magasulti nga samtang ang manununod usa pa ka bata, siya walay kalainan sa usa ka ulipon, bisan tuod siya ang tag-ya sa tibuok katigayonan. **2** Hinuong, siya nailalom sa mga magbalantay ug sa mga piniyalan hangtod sa panahon nga gitagul sa iyang amahan. **3** Busa kita usab, sa dihang mga bata pa kita, kita naulipon ngadto sa mga binatang pagtulon-an sa kalibutan. **4** Apan sa dihang ang hustong panahon niabot, ang Dios nagpadalda sa iyang Anak, gipakatowa sa usa ka babaye, gipakatowa ilalom sa balaod. **5** Iya kining gibuhat aron sa paglukat niadtong nailalom sa balaod, aron nga kita makadawat sa pagkasinakop ingerong mga anak. **6** Tungod kay kamo mga anak, ang Dios nagpadalda sa Espiritu sa iyang Anak sa atong mga kasingkasing, ang Espiritu nga nagtawag, "Abba, Amahan." **7** Tungod niini nga hinungdan kamo dili na ulipon apud usa na ka anak. Kung kamo usa na ka anak, unya kamo manununod na usab pinaagi sa Dios. **8** Bisan kaniadto, sa dihang kamo wala nasayod sa Dios, kamo mga naulipon niadtong usa nga anaa pinaagi sa kinaiyanan nga dili gayod mga dios. **9** Apan karon nga kamo nasayod na sa Dios, o hinuong, karon nga kamo nailhan na sa Dios, nganong mibalik man kamo pag-usab sa huyang ug walay kapusulan nga mga nag-unang pagtulon-an? Buot ba kamong tanan nga maulipon pag-usab? **10** Kamo mabinantayon nga nagtuman sa mga pinasahing mga adlaw, sa mga bagong bulan, mga panahon, ug katuigan. **11** Ako nahadlok alang kaninyo. Ako nahadlok nga tingali ako namuhat diha kaninyo sa walay kapusulan. **12** Ako naghangyo kaninyo, mga igsoon, mahimong ingeron nga ako, kaya usab mahimong ingeron nga kamo. Kamo walay nabuhat nga sayop kanako. **13** Apan kamo nasayod niana nga tungod sa lawasnong balatian nga akong gimantala ang ebanghelyo kaninyo sa unang higayon. **14** Bisan ug ang akong lawasnong kahimtang nabutang kaninyo sa pagsulay, kamo wala nagtamay o nagsalikway kanako. Hinuong inyo akong gidiawat ingeron nga anghel sa Dios, ingeron nga ako gayod si Cristo Jesus. **15** Busa, hain karon ang inyong kadtip? Kay ako magpamatuod kaninyo niana, nga kung kinahanglanon, inyo gayong lugiton ang inyong mga mata ug ihatag ngari kanako. **16** Busa unya, nahimo ba ako nga iyang kaaway tungod kay ako misulti man kaninyo sa kamatuoran? **17** Sila mabination nga ngingita kaninyo, apan sa walay kapusulan. Buot nila nga ibulag kamo gikan kanako aron nga kamo mosunod kanila. **18** Maayo kanunay nga mahimong mabination alang sa maayong hinungdan, ug dili lamang sa dihang ako anaa kauban niyo. **19** Akong gagmay nga mga anak, apan nag-antos sa kasakit alang kaninyo pag-usab hangtod nga si Cristo

mahulma diha kaninyo. **20** Buot ko nga makig-uban diha kaninyo karon ug usbon ang akong tono, tungod kay nalibog ako mahitungod kaninyo. **21** Sultihi ako, kamo nga nagtinguha nga mailalom sa balaod, wala ba kamo makadungog kung unsa ang giingon sa balaod? **22** Kay kini nahisulat nga si Abraham adunay duha ka mga anak nga lalaki, ang usa pinaagi sa ulipon nga babaye ug ang usa pinaagi sa gawasnon nga babaye. **23** Apan, ang usa nga pinaagi sa ulipon natawo lamang pinaagi sa unod. Apan ang usa nga pinaagi sa gawasnon nga babaye natawo lamang pinaagi sa usa ka saad. **24** Kining mga butanga mahimong gipasabot gamit ang pasumbingay, kay kining mga babaye sama sa duha ka mga pakigsaad. Ang usa kanila gikan sa Bukid sa Sinai. Siya naghiimugso sa mga bata nga mga ulipon. Kini si Hagar. **25** Karon si Hagar mao ang Bukid sa Sinai nga anaa sa Arabia. Siya nagsimbulo sa kasamtanganan Jerusalem, kay siya naulipon uban sa iyang mga anak. **26** Apan ang Jerusalem nga atua sa taas gawasnon, mao kana, ang atong inahan. **27** Kay kini nahisulat, "Pagmaya, ikaw nga dili manganak nga babaye, ikaw nga wala makabaton ug anak. Pagtiyabaw ug pagsinggip alang sa kadtip, ikaw nga wala makasatin sa pagpanamkon. Kay daghan pa ang mga anak sa biniyaan, labaw pa niadtong mga adunay bana." **28** Karon kamo, mga igsoon, sama kag Isaac, mga anak sa saad. **29** Niana nga higayon ang usa nga natawo sumala sa unod milutos sa usa nga natawo sumala sa Espiritu. Kini sama gihapon karon. **30** Unsa ang giingon sa kasulatan? "Ipalayo ang babayeng ulipon ug iyang anak nga lalaki. Kay ang anak nga lalaki sa babaye nga ulipon dili gayod makapanunod uban ang anak nga lalaki sa babaye nga gawasnon." **31** Busa, mga kaigsoonan, kita dili mga anak sa babaye nga ulipon, apan hinuong sa babaye nga gawasnon.

5 Kini alang sa kagawasan nga si Cristo naghimo kanato nga gawasnon. **1** Busa barog nga malig-on ug ayaw palingla pag-usab ilalom sa yugo sa pagkauipon. **2** Tan-awa, ako, si Pablo, mosulti kaninyo nga kung kamo mahimong tinili, si Cristo dili makahimo kaninyo ug kaoyahan sa bisan unsa nga pamaagi. **3** Usab, ako magpamatuod sa matag usa ka tawo nga tinili nga siya mahimong kinahanglan ng motuman sa kinatibuk-an nga balaod. **4** Kamogilan gikan kung Cristo, kamong tanan nga "gipakamatarong" pinaagi sa balaod. Nahilayo kamo gikan sa grasya. **5** Kay pinaagi sa Espiritu, ug pinaagi sa pagtuo, kita naghulat sa pagsalig sa pagkamatarong. **6** Dihang Cristo Jesus ni tinili o dili tinili ngagpasabot nga bisan unsa. Pagtuo lamang ang nagbuhat pinaagi sa gugma ngagpasabot sa usa ka butang. **7** Midagan kamo ug maayo. Kinsa ang mipahunong kaninyo gikan sa pagtuman sa kamatuoran? **8** Ang pagdani sa pagbuhat niana dili gikan kaniya nga mitawag kaninyo. **9** Ang gamay nga ipagpتابو nakaapekto sa tibuok minasa. **10** Aduna akoy pagsalig kaninyo ngadto sa Ginoong dili kamo maghunahuna sa bisan unsang pamaagi. Siya nga mipalibog kaninyo magdala sa iyang kaugalingon silot, bisan kinsa siya. **11** Mga igsoon, kung ako pabilin nga nagsangyaw sa pagkatinuli, nganong gilutos man gihapon ako? Niana nga bahin ang mga babag alang sa krus mahimong maguba. **12** Nagtinguha ang kadtong nagpahalasaan kaniyong mahimong kapunon ang ilang mga kaugalingon. **13** Kay ang Dios nagtawag kaninyo, mga igsoon, sa kagawasan. Ayaw lang gayod ninyo gamita ang inyong pagkagawasnon sama sa kahigayon alang sa unod. Hinuong pinaagi sa gugma mag-alagad sa matag usa. **14** Kay ang tibuok balaod natuman sa usa ka kasugohan; sa "Kinahanglan higugmaon ninyo ang inyong silingen sama sa inyong kaugalingon." **15** Apan kung inyong paikon ug tukbon ang matag usa, pagbantay nga dili kamo maguba sa matag usa. **16** Ako magasulti, lakaw pinaagi sa Espiritu, ug dili ninyo tumanon ang tinguha sa unod. **17** Kay ang unod adunay lig-on nga tinguha batok sa Espiritu, ug ang Espiritu adunay lig-on nga tinguha batok sa unod. Kini sukuwahlai sa matag usa. Ang sangpotanay niini dili ninyo mabuhat ang mga butang nga inyong gitinguha nga buhaton. **18** Apan kung ang Espiritu magapanguna kaninyo, dili na kamo ilalom sa balaod. **19** Karon ang mga buhat sa unod makita. Sila makighilawason, dili putli, kaulag, **20** pagsimbag diosdios, pagpamarang, pagdinumtanay, panagbingkil, pangabugho, kapungot, iaiyahay, sinupakay, pagkabahinbahin, **21** kasina, paghuboghubog, kagubot, ug uban pang mga butang nga sama niini. Ako nagpahimangno kaninyo, sama sa akong pagpahimangno kaniadto, nga kadtong ngagbuhut sa mga butang dili makapanunod sa gingharian sa Dios. **22** Apan ang bunga sa Espiritu mao ang gugma, kadtip, kalinaw, pagpaubos, pagkamaluluy-on, pagkamaayo, pagtuo, **23** pagkabuotan, ug mapinunganon sa kaugalingon. Ang balaod dili batok niini nga mga butang. **24** Kadtong mga nahisulat kung Cristo Jesus gilangsang sa krus ang unod uban niining pagbat ni ang

daotang mga tinguha. **25** Kung kita magpuyo pinaagi sa Espiritu, molakaw usab kita pinaagi sa Espiritu. **26** Dili kita mahimong magmagarbuhon, maghagit sa matag-usa, o masina sa matag usa.

6 Mga igsoon, kung ang usa ka tawo madakpan sa pipila ka paglapas, kamo nga mga espiritual kinahanglan magpahiuli nianang tawhana sa espiritu sa kalumo. Pagmabinantayon kamo sa inyong kaugalingon, aron nga dili kamo matintal. **2** Pas-ana ang mga kabug-aton sa uban, ug aron inyong matuman ang balaod ni Cristo. **3** Kung si bisan kinsa nga naghunahuna nga siya labaw bisan siya dili, gilimbongan niya ang iyang kaugalingon. **4** Ang matag-usa kinahanglan magsusi sa iyang kaugalingon nga binuhatan. Unya siya anaay usa ka butang sa iyang kaugalingon lamang nga mahimong ikapasarbo, sa walay pagtandi sa iyang kaugalingon ngadto kung bisan kinsa. **5** Tungod kay ang matag-usa magpas-an sa iyang kaugalingon nga palas-anon. **6** Ang usa nga natudloan sa pulong kinahanglan magpaabit sa tanan nga maayong mga butang uban sa magtutudlo. **7** Ayaw pagpalimbong. Ang Dios dili mabiyaybiayon. Bisan unsa ang gitanom sa tawo, mausab kana ang iyang paga-anhon. **8** Kay siya nga nagpugas sa liso diha sa iyang tawhanong kinaiya anihon ang kalaglagan, apan siya nga nagpugas sa liso diha sa Espiritu, anihon ang kinabuhing walay kataposan gikan sa Espiritu. (**aiōnios g166**) **9** Kinahanglan dili kita kapoyan sa pagbuhat ug maayo, kay sa hustong panahon mag-ani kita kung dili kita moundang. **10** Mao nga, kung kita adunay kahigayonan, magbuhat kita ug maayo ngadto sa matag-usa. Magbuhat kita ug maayo ilabina niadtong anaa sa panimalay sa tumutuo. **11** Tan-awa ang mga dagko nga letra nga akong gisulat kaninyo sa akong kaugalingon nga mga kamot. **12** Kadong gustong daygon sa mga tawo diha sa unod nagpugos kaninyo sa pagpatuli. Sila nagbuhat lamang niini aron nga dili sila pagalutoson alang sa krus ni Cristo. **13** Bisan gani kadtong nagpatuli sa ilang kaugalingon wala nagtuman sa balaod. Hinuon, gusto nila nga matuli kamo aron nga sila magpasigarbo mahitungod sa inyong unod. **14** Dili gayod mahimo nga ako magpasigarbo gawas sa krus sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Tungod kini kaniya nga ang kalibutan gilansang alang kanako ug ako ngadto sa kalibutan. **15** Kay ang pagkatinuli o dili tinuli walay bili. Hinuon, ang pagkabag-ong binuhat maoy mahinungdanon. **16** Sa tanan nga magkinabuhi niini nga mando, ang kalinaw ug kaluoy maanaa unta kanila, ug maanaa sa Israel sa Dios. **17** Gikan karon ayaw tugot ang si bisan kinsa nga magsamok kanako, tungod kay akong gidala ang mga timaan ni Jesus sa akong lawas. **18** Ang grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo mag-uban sa inyong espiritu, mga igsoon. Amen.

Taga Efeso

1 Kang Pablo, apostol ni Cristo Jesus pinaagi sa kabubut-on sa Dios, alang sa mga gigahin sa Dios sa Efeso nga matinumanon sa pagsalig kung Cristo Jesus. **2** —Hinaot nga ang grasya ug kalinaw sa atong Dios nga Amahan ug Ginoong Jesu Cristo maana kaninyo. **3** Hinaot nga ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu Cristo mahimaya, kaniya nga nagpanalangin kanato sa tanang espiritualon panalangin sa kalangitan diha kung Cristo. **4** Kay gipili kita sa Dios aron motuo kung Cristo bisaan sa wala pa mahimo ang kalibutan. Gipili kita niya aron mahimong balaan ug walay ikasaway sa iyang panan-aw. **5** Pinaagi sa gugma sa Dios daan na kitang gitakda nga gisagop ingeron nga iyang mga anak pinaagi kung Jesu Cristo. Gibuhut kini niya tungod kay nailipay siya nga buhaton ang iyang tinguba kanato. **6** Nahitabo kining tanan aron ang Dios madayeg tungod sa iyang mahimayaong grasya, nga gihatag niya nga walay bayad pinaagi sa iyang hinigugma. **7** Kay tungod sa iyang hinigugma, aduna kitay kaluwasan pinaagi sa iyang dugo, kapasayuan sa mga sala, pinaagi sa kadato sa iyang grasya. **8** Kini nga grasya gihatag nga walay pagpugong kanato sa tanang kaalam ug salubutan. **9** Gipahibalo sa Dios kanato ang mga tinago nga kamatuoran mahitungod sa plano niya, sumala sa iyang tinguba nga iyang gipakita kung Cristo: **10** kung moabot na ang higayon nga matuman ang iyang plano, iyang dad-on nga tingob ang tanan sa langit ug sa yuta nga gimanduan ni Cristo. **11** Gipili kita kung Cristo ug gigahin niadtjo pa, sumala sa plano kaniya nga naghimo sa tanan mga butang pinaagi sa iyang kabubut-on, **12** aron mabuhi una kita nga magdayeg sa iyang himaya, kita nga mga unang nagsalig kung Cristo. **13** Gikan kung Cristo nga kamo nakadungog pud si pulong sa kamatuoran, ang maayong balita sa inyong kaluwasan kung Cristo, nga inyo pud gituohan ug giselyuhan pinaagi sa saad sa Baalang Espiritu. **14** Ang Espiritu mao ang pasalig sa atong pamana, hangtod ang pagpanag-iya atong maangkon, alang sa pagdayeg sa iyang himaya. **15** Tungod niini, sukad sa dihang nakadungog ako babin sa inyong pagtuo sa atong Ginoong Jesus, ug sa inyong gugma alang sa tanan nga gigahin kaniya, **16** wala ako niundang ug pagpasalamat sa Dios kaninyo ug paghinundom kaninyo sa akong mga pag-ampo. **17** Nag-ampo ako nga ang Dios sa atong Ginoong Jesu Cristo nga Amahan sa himaya, maghatag kaninyo sa espiritu sa kaalam ug magpadayag sa iyang kahibalo, **18** aron ang mata sa inyong kasingkasing malamdagang aron makahibalo kamo kung unsa ang pagsalig sa among pagkatawag, kung unsa ang bahandi sa himaya nga iyang gipamana sa mga gigahin alang kaniya: **19** ug unsa kadako ang iyang gahum nga anaa kanato nga mituo, sumala sa paglihok sa iyang kusog nga gahum. **20** Kini ang gahum nga milihok kung Cristo sa dihang gibanhaw siya sa Dios ug nagsalingkod kaniya dapit sa iyang tuong kamot diha sa kalangitan, **21** nga labaw sa tanang mga gamando, ug sa mga adunay gahum, ug mga nagsakop, ug sa mga ngalan nga gingilan, dili lang sa karong panahon, apan sa panahon sad nga umaabot. (aiōn g165) **22** Gipasakop sa Dios ang tanang mga butang ubos sa mga til ni Cristo, ug gigihimo niya siya nga pangulo sa tanang mga butang diha sa Iglesia, **23** nga mao ang lawas niya, nga ang kahingpit niya maoy nagpuno sa tanang mga butang sa tanang pamaagi.

2 Kay mga patay kamo sa inyong mga kalapasan ug mga sala. **2** nga diin ngakinabuhi kamo niadtjo, nga gasunod sa mga prinsipyo niiniing kalibutan, sumala sa nagmando sa mga adunay gahum sa kahiniganin, sa espiritu nga naglihok sa mga anal ug masinupakon. (aiōn g165) **3** Kaniadtjo kitang tanan kauban niadtong dili mga tumutuo ug gigihimo nato ang dautan nga pangandoy sa atong mga lawas, nga gigihimo ang kabubut-on sa lawas ug sa hunahuna, ug daan na sa atong kinaiya nga mga anak kita sa kapungot sama sa uban. **4** Apan kay dato sa kaluoy ang Dios nga tungod sa kadako sa iyang gugma nga diin gihigugma kita niya, **5** kaniadtjo nga kita patay pa sa kalapasan, gidala kita niya sa bagong kinabuhi uban kung **6** Cristo—pinaagi sa grasya naluwas kamo—ug gibanhaw kita niya ug gipalingkod sad kini niya sa kalangitan kauban ni Cristo Jesus. **7** Gihimo niya kini aron nga sa umaabot nga panahon iya gyud nga ipakita kanato kung unsa kadako ang bahandi sa iyang grasya tungod sa iyang kaluoy diha kung Cristo Jesus. (aiōn g165) **8** Kay tungod sa grasya naluwas kamo pinaagi sa pagtuo. Ug kini dili gikan kanato; kondili gasa gikan sa Dios, **9** dili sa atong mga binuhatan aron walay bisaan usa na makapanghambog. **10** Kay kita mga binuhatan sa Dios, gilalang diha

kang Cristo Jesus sa pagbuhat ug mga maayong buluhaton nga dugay na kaayong plano sa Dios nga atong sundon. **11** Busa hinumdumi ninyo nga kaniadtjo mga Gentil kamo sa unod, nga gitawag "nga mga paganong dili tul" adtong mga gitawag nga tulsi sa mga unod nga binuhatan lang sa mga tawo. **12** Kay niadtong panahuna nabulag kamo kung Cristo, ug nabulag sa kawathan sa Israel, ug mga estranghero mahitungod sa mga kasabutan sa saad, nga walay kasiguraduhan sa kaugmaon, ug walay Dios niining kalibutan. **13** Apan karon tungod kung Cristo Jesus kamo nga kaniadtjo layo sa Dios naduol na sa Dios pinaagi sa dugo ni Cristo. **14** Kay siya ang atong kalinaw tungod kay gihimo niya ang mga Judio ug Gentil nga usa na ka kawathan. Ug sa iyang lawas giguba niya ang paril sa kasuko nga nagbulag kanato sa usa'g usa. **15** Diin nga, gitangtang niya ang balaod sa mga sugo ug mga kalagdaan aron mahimo niya ang bag-ong kawathan gitikan sa duha ka kawathan, sa ingeron nga adunay pakigdait. **16** Gihimo kini niya aron mahiusa ang duha ka kawathan ingeron nga usa ka lawas sa Dios pinaagi sa krus, nga undangon ang ilang kasuko sa usa'g usa. **17** Mianhi si Jesus ug gisangyaw ang maayong balita ug ang iyang kalinaw sa mga tua sa layo kung kalinaw sa mga duol kaniya. **18** Kay tungod kung Jesus makaduol kitang duha ka kawathan pinaagi sa usa ka Espiritu ditdo sa Amahan. **19** Mao nga karon kamo nga mga Gentil dili na kamo mga estranghero ug mga langyaw, tungod kay kamo mga isig kalungsod sa mga gigahin alang sa Dios, nga sakop sa pamilya sa Dios. **20** Kay kini sila gitukod sa pundasyon sa mga apostoles ug mga propeta, si Cristo mismo ang bato nga tugkaranan. **21** Pinaagi sa gahum ni Jesus ang tubuk tinukod sa iyang pamilya tingob nga mahaum ug magkadaghan ingeron nga templo nga gigahin alang sa Gino, **22** nga diin tingob nga gitukod sad kamo nga mahimong puloy-anan sa Dios pinaagi sa Espiritu.

3 Tungod niini, ako, si Pablo, ang piniriso kung Cristo Jesus alang kaniyo nga mga Gentil - **2** kung nakadungog na kamo mahitungod sa pagdumala sa gasa sa Dios nga iyang gihatag kanako alang kaniyo, **3** sumala sa pinadayag nga gipakita kanako, ang tinago nga kamatuoran nga aduna akyo mubo nga gisulat kaniadtjo kaninyo. **4** Kung makabasa kamo mahitungod niini, makasabot kamo sa akong panan-aw sa tinago nga kamatuoran mahitungod kung Cristo **5** nga sa uban nga henerasyon wala kini gipahibalo sa mga kawathan, apan karon kini napadayag sa iyang mga apostoles ug mga propeta nga gigihin pinaagi sa Espiritu: **6** nga ang mga Gentil mga kauban nga manonud ug kauban nga mga membro sa lawas ug kauban nga kababin sa pag-ambit sa saad ni Cristo Jesus pinaagi sa maayong balita. **7** Tungod niini nahimo akong sulugon pinaagi sa grasya sa Dios nga gihatag niya kanako pinaagi sa paglihok sa iyang gahum. **8** Sa ako gihatag kini nga gasa, bisan pa ako ang ubos sa labing ubos sa mga gigahin sa Dios, aron isangyaw sa mga Gentil ang maayong balita mahitungod sa dili masukod nga bahandi ni Cristo **9** ug aron malamdagang tanan mahitungod sa plano sa Dios, ang tinago nga kamatuoran nga sa dugay nga panahon gitago sa Dios nga maoy naglalang sa tanan. (aiōn g165) **10** Mao nga, mahibaw-an sa mga gamando ug sa mga adunay gahum sa kalangitan ang lisod sabton nga kaalam sa Diyos pinaagi sa Iglesia, **11** sumala sa walay kahangturan plano nga iyang gituyo kung Cristo Jesus nga atong Gino. (aiōn g165) **12** Kay diha kung Cristo aduna kitay kaisug ug katungod nga moduol kaniya nga adunay pagsalig tungod sa atong pagtuo. **13** Busa nghanghoy ako kaniyo nga dili kamo mawad-an ug paglaum bisaan pa sa akong mga pag-antos alang kaniyo, kay mao kini ang inyong kahimayaan. **14** Tungod niini, nagluhod ako sa Amahan, **15** nga diin gingilan ug gilalang ang matag usa ka pamilya sa langit ug sa yuta **16** nga kamo iyang tagaan, sumala sa bahandi sa iyang himaya nga malig-on kamo nga adunay gahum pinaagi sa iyang Espiritu nga anaa kaninyo; **17** aron si Cristo magpuyo sa iyang kasingkasing pinaagi sa pagtuo ug aron kamo mogamot ug magmalig-on sa iyang gugma, **18** aron makasabot kamo, uban sa tanan nga gigahin alang sa Dios, kung unsa kalapad ug kataas ug kahabog ug kalawom ang gugma ni Cristo, **19** aron inyong mahibaw-an ang labaw kaayong dakong gugma ni Cristo, aron mapuno kamo sa tanan nga kahingpit sa Dios. **20** Karon o iya nga makabutan sa tanan, labaw pa sa tanan nga atong gipangayo o gihunahuna, sumala sa iyang gahum nga galihok kanato, **21** sa iya ang himaya sa Iglesia ug kung Cristo Jesus sa tanan nga mga henerasyon hangtod sa kahangturan. Amen. (aiōn g165)

4 Busa, ingeron nga pinireso alang sa Gino, giawhag ko kamo nga magkinabuhi nga takos sa pagtawag sa Dios kaninyo, **2** nga adunay

dakong pagpaubos ug kalgidong ug pasensiya, nga gadawat sa usa'g usa sa gugma. 3 Buhata ninyo ang tanan aron maipadayon ang panaghisa gikan sa Espiritu pinaagi sa kalinaw nga nagbugkos kaninyo. 4 Adunay usa ka lawas, ug usa ka Espiritu, sama usab nga gitawag kamo sa usa ka sigurado nga pagdahum sa inyong pagkatawag; 5 ug adunay usa ka Gino, usa ka pagtuo, usa ka bautismo, 6 usa ka Dios ug Amahan sa tanan, nga labaw sa tanan ug pinaagi sa tanan ug anaa sa tanan. 7 Ang matag usa kanato gihatagan ug gasa sumala sa sukod sa gasa ni Cristo. 8 Sama sa gisulit sa Kasulatan, Niadtong misaka siya sa kahitas-an, gidalan niya ang mga dinakpan ngadto sa pagkabihag, ug gihatagan niya ug gasa ang mga kawayan. 9 Unsya may gipasabot aning pamahayag nga "Misaka siya," dili ba nga minaog sad siya paingon sa kinailawan sa kalibutan? 10 Siya nga minaog mao sad siya ang misaka sa tanang kalangitan, aron pun-on niya ang tanan nga butang. 11 Naghatag si Cristo ug mga gasa sama niini: mga apostoles, mga propeta, mga ebanghelista, mga pastor ug mga manunudlo, 12 aron sa pagksampli niadtong mga gigahin alang sa Dios aron mag-alagad sila, aron mapalig-on ang lawas ni Cristo, 13 hangtod maabot nato ang panaghisa sa pagtuo ug kasayaran sa Anak sa Dios, ug maabot ang hingpit nga kahamtong isip nga mga nitubo sa tubok nga sukdanan ni Cristo. 14 Ingon niini kini aron dili na kita murag mga bata nga mabandabanda ug madala sa bisan unsang klase sa pagtudlo pinaagi sa pagpanglimbong sa mga tawo gamit ang sayop nga pangilad. 15 Hinuon, isulit nato ang kamatuoran nga adunay gugma ug motubo kita sa tanang paagi ngadto kaniya, nga mao ang ulo, naga si Cristo, 16 ng pinaagi kaniya sama kita nga tingob nga mahaom sa usa ka lawas sa mga tumutuo ug tingob nga gihawiran sa mataw luta, ug nagiitnabangay sumala sa paghihok sa sukdanan sa mataw bahin sa pagtubo sa lawas, aron mapalig-on ang mataw usa sa gugma. 17 Busa gisulit nako kini, ug giawhag kamo nako diha sa Gino, nga dili na kamo magkinabuhi sama sa mga Gentil, nga walay kapuslanan ang ilang mga hunahuna, 18 kay ngitngit ang ilang panan-aw, nga nabulag sa kinabuhi diha sa Dios tungod sa ilang pagka-ignorante, ug sa kagahi sa ilang kasingkasing. 19 Gihatag na nila ang ilang kaugalingon ngadto sa kauwag diha sa mga hugaw nga binuhatan, sa mataw klase nga kahakog. 20 Apan dili ingon niana ang inyong nakat-unan mahitungod kang Cristo. 21 Kung nakadungong na kamo mahitungod kaniya ug natuduan na mahitungod kaniya nga mao kini ang kamatuoran mahitungod kang Jesus, 22 kinahanglan ninyo isalikway ang daang tawo—kadto mitukma sa inyong daang pamatasan nga gidaot pinaagi sa mga kaibog nga makalinlang, 23 aron mabag-o kamo sa espiritu sa inyong hunahuna, 24 ug aron magkinabuhi kamo nga bag-o nga tawo, nga gihimo sa Dios sa pagkamatarong ug pagkabalaan diha sa kamatuoran. 25 Busa isalikway ang bakak. "Isulti ang kamatuoran, ang kada usa sa iyang silingan," tungod kay kita membro sa usa'g usa. 26 "Masuko kamo, apil dili magpasakasa." Ayaw tugut niya mosalop ang adlaw ngas nusuko pa kamo 27 ug ayaw ninyo hatagi ug higayon ang demonyo. 28 Ang nangawat dili na gyud mangawat kondili kinahanglan maningkamot siya sa pagtrahbo nga mapuslanon nga gagamit sa iyang mga kamot, aron aduna siyak ikahatag sa tawong nanginahanglan. 29 Kinahanglan walay sinultihan nga makadato ang mogawas sa inyong baba, apil hinuon mga pulong nga mapuslanon sa pagdasig nga magpalig-on sa uban sumala sa ilang panginahanglan, aron makahatag ug grasya kanila nga namati. 30 Ug ayaw pagbuhat nga makaguol sa Balaang Espiritu sa Dios, nga pinaagi kaniya giselyohan kamo alang sa adlaw sa kaluwasan. 31 Tangtanga diha kaninyo ang tanang kahigutog ug kapungot ug kasuko, ug siningitay ug pag-insulto, uban ang tanan nga dautan; 32 ug magmaayahan kamo sa usa'g usa, magmaluluy-on, magpinasaylo sa usa'g usa sama sa walay pugong nga pagpasaylo kaninyo sa Dios diha kang Cristo.

5 Busa sundoga ninyo ang Dios, ingon nga mga anak nga iyang hinigugma, 2 ug magkinabuhi sa gugma sama nga gihiugma kamo ni Cristo ug gihatag niya ang iyang kaugalingon alang kanato ingon nga usa ka humot nga halad ug sakripisyo nga makapahimuot sa Dios. 3 Ang lawasnon imoralidad o ang tanang kahugaw o kahakog ayaw gyud ninyo hunahuna, kay dili angayan sa mga gigahin sa Dios. 4 Bisan ang pagkabastos, binuang nga pag-istorya, o yagayaga nga dili angay, kondili magpasalamanon kamo. 5 Kay kamo nakasigurado nga walay lawasnon imoral, dili putli, o hakog nga tawo, nga naghimaya sa diosdiosan, ang makabaton ug pamana sa gingharian ni Cristo ug sa Dios. 6 Ayaw kamo pagpalimbing sa mga pulong nga walay pulos. Kay tungod niining mga butanga ang kasuko sa Dios moabot sa mga anak nga dili

matinumanon. 7 Busa dili kamo makig-uban kanila. 8 Kay kaniadto diha kamo sa kangiitgit, apan karon kamo mao ang kahayag sa Gino. 9 Busa maglakaw kamo ingon nga mga anak sa kahayag - kay ang bunga sa kahayag tanan maayo, matarong ug kamatuoran, 10 — naga pagpaka kung unsay makapahimuot sa Gino. 11 Dili kamo pag apil-apil sa pagbuhat sa walay pulos nga buluhaton diha sa kangiitgit, kondili ipadyag ninyo sila, 12 kay ang mga butang nabuhat nila sa tago labihan nga makuaulan kung ihulagway. 13 Ang tanan gipadayag sa kahayag, 14 kay ang kahayag nagsidlik sa tanan. Busa niini adunay nag-ingon, "Pagmata, kamo nga nakatulog, ug mobangon gikan sa kamatayon, ug si Cristo maghaya kaniinyo." 15 Busa ampingi ninyo ang inyong kinabuhi, naga dili sama sa mga dili maalamon kondili sama sa mga maalamon. 16 Pahimusli ang panahon kay ang mga adlaw dautan. 17 Dili kamo magpakabuho, kondili sabton ninyo kung unsa ang kabut-on sa Gino. 18 Ug dili kamo magpakahubog sa bino, kay kini magdala kaninyo sa kalaglagan, apan hinuon mapuno kamo sa Balaang Espiritu. 19 Magsinultihay kamo sa salmo ug mga awit, ug mga alawiton nga espirituhanon, naga mag-awit ug maghimaya nga kinasingkasing ngadto sa Gino, 20 magpasalamat kanunay sa tanang mga butang sa ngalan sa atong Ginoong Jesu Cristo sa Dios nga Amahan; 21 magpasakop kamo sa usa'g usa alang sa pagtahod kang Cristo. 22 Mga awasa kinahanglan magpasakop kamo sa inyong kaugalingon mga bana, sama sa Gino. 23 Kay ang bana mao ang ulo sa awasa sama naga si Cristo usab ang ulo sa Iglesia, ug siya ang Manluluwas sa atong lawas. 24 Apan ingon nga ang Iglesia magpasakop kang Cristo, ingon nga kinahanglan sad ang mga awasa sa ilang mga bana sa tanang butang. 25 Mga bana, higugma ang inyong mga awasa sama kung Cristo nga naghigugma sa Iglesia ug naghataq sa iyang kaugalingon alang kaniya, 26 aron mahimo niyang balaan siya kay gihiruan kita niya sa paghugas sa tubig pinaagi sa pulong, 27 aron mapresentar niya sa iyang kaugalingon ang Iglesia nga mahimayaon, nga walay mantsa o kunot o bisan unsa naga sama niini, apil hinuon balaan ug walay sayop. 28 Sa sama naga pamaagi, mga bana kinahanglan higugma gyud ninyo ang iyong kaugalingong awasa sama sa inyong kaugalingong lawas. Ang naghigugma sa iyang kaugalingong awasa naghigugma sad sa iyang kaugalingon. 29 Walay bisan kinsa naga magdumot sa iyang kaugalingong lawas, apil o kining gimatuto ug gihiugma, sama kung Cristo sad naga naghigugma sa Iglesia, 30 tungod kay membro kita sa iyang lawas. 31 Tungod niini nga hinundan ang laikat mobiya sa iyang amahan ug inahan ug siya makig-usa sa iyang awasa; ug ang duha mahimong usa ka unod. 32 Kini dakung kamatuoran nga tinago, apan ako nagsulti babinh kung Cristo ug sa iyang Iglesia. 33 Bisan pa niini, ang matag usa kaninyo kinahanglan higugma niya ang iyang kaugalingong awasa sama sa iyang kaugalingon, ug ang awasa kinahanglan motahod sa iyang bana.

6 Mga anak, tumana ninyo ang inyong mga ginikanan diha sa Gino, kay mao kini ang matarong. 2 "Tahora ang imong amahan ug inahan" (mao kini ang unang sugo nga adunay saad), 3 aron maayo ang inyong kahimtang ug taas ang inyong kinabuhi sa kalibutan." 4 Ug, kamo nga mga amahan, ayaw hagita ang inyong mga anak sa kasuko apan hinuon padak-a sila sa disciplina ug sa mga pagtudlo sa Gino. 5 Mga ulipon, pagtuman kamo sa inyong mga amo dinih sa kalibutan nga adunay dakong pagtahod ug kahadlo nga tiniinud sa inyong kasingkasing ingon nga gibuhut ninyo kini kung Cristo, 6 dili lang ninyo kini buhaton aron malipay sila kung ngatan-aw sila kaninyo, apil ingon nga ulipon kamo ni Cristo mismo, 7 buhatang kabut-on sa Dios nga gikan sa inyong kasingkasing nga mag-alagad kamo nga magmalipayon alang sa Gino ug dili lang alang sa mga tawo naga 8 hinundumi ninyo naga sa matag maayong binuhatan sa usa ka tawo makadawat siya ug ganti gikan sa Gino, maulipon man siya o gawasnon. 9 Ug kamo nga mga amo, mao sad ang inyong buhaton sa mga ulipon naga dili ninyo hulgaon sila, kay nakhabilo mao kamo nga siya o Amo nila ug Amo sad ninyo anaa sa langit, ug walay pinalabi sa iya. 10 Sa katupusan, magpakabaskog kamo diha sa Gino ug diha sa kakusog sa iyang dakong gahum. 11 Isul-ob ninyo ang tubok nga hinigibon sa Dios aron makaborg kamo batok sa mga limbonganong plano sa yawa. 12 Kay ang atong gubat dili batok sa unod ug duro, apan batok sa mga espirituhanon mga nangulo ug sa anaay gahum ug sa mga gamando sa dautang kangiitgit, batok sa mga dautang espiritu sa kalangitan. (aión g165) 13 Busa sul-oba ninyo ang tubok nga hinigibon sa Dios aron makaborg kamo batok sa kadautan sa

niining panahon nga dautan ug buhata ang tanan aron makabarog kamo nga malig-on. **14** Busa magbarog kamo nga malig-on, nga gasul-ob sa bakus sa kamatuoran ug sa taming sa dughan sa pagkamatarong **15** ug pagsulub kamo ug sapatos sa inyong mga til nga maandamon sa pagsangyaw sa maayong balita mahitungod sa kalinaw nga. **16** kanunay nga dad-on ninyo ang panagang sa pagtuo nga maoy mopatay sa gadilaab nga mga pana sa yawa. **17** Ug gamita ang helmet sa kaluwasan ug ang espada sa Espiritu nga mao ang pulong sa Dios. **18** pinaagi sa tanang pag-ampo ug pangamayo sa tanang panahon diha sa Espiritu nga gabantay sa iyang tubag nga adunay paglahutay sa tanan ug pag-ampo alang sa tanan nga gigahin sa Dios. **19** Ug ampo-i ako nga ang mensahe mahatag sa ako sa inig abri nako sa akong baba nga anaay kaisug inig pahibalo sa misteryo sa maayong balita nga dili nahimo akong embahador nga nakakadina, **20** aron sa akong pagkapriso makasulit ako nga adunay kaisug nga maoy angay nakong himuong. **21** Apan aron makahibalo unta sad kamo kung unsa na akong mga kalihukan diri ug unsa na ang akong kahimtang, si Tiquico nga hinigugmang igsoon ug matinumanon nga alagad sa Ginoo, siya maoy magpahibalo sa inyo sa tanan. **22** Ako siyang gipaanha diha alang aning nga tuy aron makahibalo kamo sa among kahimtang ug iyang upayon ang inyong mga kasingkasing. **23** Ang kalinaw ug ang gugma nga adunay pagtuo nga gikan sa Dios Amahan ug sa Ginoong Jesu Crísto maanaa sa kaigsuonan. **24** Ang grasya maanaa sa tanang mga nahigugma sa Ginoong Jesu Crísto sa paghigugma nga dili mamamatay.

Filipos

1 Si Pablo ug si Timoteo, mga alagad ni Cristo Jesus, alang sa tanan nga gigihin diha kang Cristo Jesus nga anaa sa Filipos, uban sa mga tigtan-aw ug mga diakono. **2** Hinacta ang grasya maanaa kaniyong ug ang kalinaw nga gikan sa Dios nga atong Amahan ug sa Ginoong Jesu-Cristo. **3** Akong gipasalamatang akong Dios sa matag hinundom kaninyo. **4** Kanunay sa akong matag ampo alang kaninyong tanan, kini uban sa kalipay nga ako nag-ampo. **5** Ako nagpasalamat alang sa inyong pagpakig-uban sa ebanghelyo gikan sa unang adlaw hangtod karon. **6** Ako masaligon niining butanga, nga siya nga nagsugod sa maayong buhat diha kaninyo mopadayan sa hingpit niini hangtod sa adlaw ni Jesu-Cristo. **7** Husto kini alang kanako nga mobati niining paagihha mahitungod kaninyong tanan tungod kay ania kamo sa akong kasingkasing. Kamong tanan nahimo nga akong mga kaabag sa grasya sa akong pagkabinilanggo ug sa akong pagpanalipod ug pagpasalig sa ebanghelyo. **8** Kay ang Dios mao ang akong sakhi, kung unsa ang akong paghandom kaninyong tanan sa giladon sa gugma ni Cristo Jesus. **9** Ugo nagaampo niini: nga ang inyong gugma modagaya ug modako pag-ayo diha sa kahibalo ug sa tanang panabot. **10** Ako nagaampo niini aron nga inyo untang masulayan ug mapili ang mga butang nga hilabihan kamaayo. Ako nagaampo niini aron nga magmatinund-an ug walay ikasaway diha kaninyo sa adlaw ni Cristo. **11** Kini usab aron nga kamo mapuno sa bunga sa pagkamatarong nga miabot pinaagi kang Jesu-Cristo, alang sa himaya sa pagdayeg sa Dios. **12** Karon buot nako nga masayod kamo, mga igsoon, nga ang mga butang nga nahitabo kanako nakapadayan sa pagpa-uswag sa ebanghelyo pag-ayo. **13** Kini tungod kay ang mga kadina kang Cristo nahimong naila sa tibuo guwardiya sa palusoy ug ngadto sa tanan. **14** Ug ang kasagaran sa mga igsoon diha sa Gino nadani pag-ayo tungod sa akong mga kadina aron mangahas sa pagsulti sa pulong sa walay kahadlok. **15** Sa pagkatinuod ang pipila nagmantala kang Cristo tungod sa kasina ug panagbingkil, ug usab ang uban tungod sa maayong kabubut-on. **16** Ang mga nagmantala kang Cristo tungod sa gugma nasayod nga ako gibutang dinihi alang sa pagpanalipod sa ebanghelyo. **17** Apan ang ubang nagmantala kang Cristo tungod sa hinakog ug dili tinud-anay nga mga tumong. Sila naghunahuna nga sila makahimo ug kasamok alang kanako sa akong mga kadina. **18** Busa unsa? Bisan sa unsang paagi, kung sa pagpakaaron-ingnon o sa kamatuan, si Cristo mamantala, ug niini magmaya ako! Oo, ako magmaya. **19** Kay ako nasayod nga kini moresulta sa akong kaluwasan. Kini nahitabo tungod sa inyong mga pag-ampo ug sa tabang sa Espiritu ni Jesu-Cristo. **20** Kini sumala sa akong masaligon nga paglaom ug kasigurohan nga ako dili maulawan. Hinuon, uban sa tanang kaisog, ingon sa kanunay ug usab karon, ako paglaom nga si Cristo mabaway sa akong lawas, bisan sa kinabuhi o bisan sa kamatuan. **21** Kay alang kanako ang pagkinabuhi mao si Cristo, ug ang pagkamatay kadaogan. **22** Apan kung ang pagkinabuhi diha sa unod makahatag ug bunga gikan sa akong mga paghago, ako wala masayod kung unsa ang akong pilion. **23** Kay ako napugos niining duha ka mga pilianan. Ako nagtinguba nga mobiya ug makig-uban kang Cristo, nga maayo, ug mas labing maayo! **24** Apan ang pagpabilin diha sa unod mas gikinahanlang alang sa inyong kaayohan. **25** Sanglit kay ako masaligon mahitungod niini, ako nasayod nga ako magpabilin ug magpadayon uban kaninyong tanan, alang sa inyong pag-uswag ug kalipay diha sa pagtuo. **26** Tungod niana, ang inyong paghimaya kang Cristo Jesus tungod kanako modagaya tungod sa akong pakig-uban kaninyo pag-uswag. **27** Ipahigayon lamang ang inyong mga kinabuhi sa paagi nga takos sa ebanghelyo ni Cristo. Buhata kini aron nga, kung moanha ako sa pagpakigkita kaninyo o kung wala ako, madungog ko kung unsaon ninyo pagbarog nga lig-on sa usa ka espiritu. Manghinacta ako nga madungan ko nga kamo anaa sa usa ka kalaq nga nagkahiisa sa pagpaningkamot alang sa pagtuo sa ebanghelyo. **28** Ug ayaw kahadlok sa bisan unsa nga buhaton sa inyong mga kaaway. Kini usa ka timailhan kanila alang sa ilang pagkakalaglag. Apan alang kaninyo kini timailhan sa inyong kaluwasan, ug kini gikan sa Dios. **29** Kay kaninyo kini gihatag, tungod ug alang kung Cristo, dili lamang sa pagtuo diha kaniya, apan usab ang pag-antos alang kaniya. **30** Kay kamo adunay samang panagbangi sama sa inyong nakita kanako, ug ang inyong nadungog uban kanako karon.

2 Ako pananglit unya adunay pagdasig diha kang Cristo. Ako pananglit adunay paghupay gikan sa iyang gugma. Ako pananglit adunay panaghiusa sa Espiritu. Ako pananglit adunay pagkamalumo ug kaluoy. **3** Himoa ang akong kalipay nga mapuno pinaagi sa samang paghunahuna, adunay sama nga gugma, hiniusa diha sa espiritu, ug adunay susama nga kitoyoan. **4** Pagbuhut sa walay paghinakog o pagpaparbo. Hinuon uban sa pagpaubos hunahunaa ang uban nga mas mayao kaysa imong kaugalingon. **5** Ayan pagtan-aw alang sa imo lamang nga mga panginahanglan, apan alang usab sa panginahanglan sa uban. **6** Milungtd siya diha sa dagway sa Dios, apan wala niya hunahunaa nga siya tupong sa Dios ingon nga pagqunitan. **7** Hinuon, siya nagpakuwalay sulod sa iyang kaugalingon. Gikuha niya ang dagway sa usa ka sulugoon. Mipakita siya nga sama sa mga tawo. Nakaplagan siya ingon nga hulagway sa usa ka tawo. **8** Nagpaubos siya sa iyang kaugalingon ug nahimong masinugtanon hangtod sa kamatayon, ang kamatayon sa krus. **9** Busa ang Dios usab nagbaway kaniya. Gihatagan siya ug ngalan nga labaw sa tanang ngalan. **10** Gibuhut niya kini aron sa ngalan ni Jesus ang matag tuhod kinahanglan moluhod, ang mga tuhod niadtong anaa sa langit ug sa yuta ug sa ilalom sa yuta. **11** Ug gibuhut niya kini aron ang matag dila kinahanglan magasugid nga si Jesu-Cristo ang Gino, alang sa himaya sa Dios nga Amahan. **12** Busa una, akong hinigugma, ingeron nga kamo kanunay nagatuman, dili lamang diha sa akong atubangan apan karon mas labaw kung wala ako, trabahoa ang inyong kaugalingon nga kaluwasan uban sa kahadlok ug pagkurog. **13** Kay ang Dios mao ang nagapanglihok diha kaninyo nga mobutog ug mobutah alang sa inyong kalipay. **14** Buhata ang tanang butang sa walay pagbagbulbul ug panaglis. **15** Pagbuhut sa inger niini nga paagi aron mahimo kamong walay ikasaway ug matinuoran nga mga anak sa Dios nga walay tatsa. Pagbuhut sa inger niini nga paagi aron nga ikaw mosidlak sama nga kahayag sa kalibutan, taliwala sa hiwi ug makasasala nga kaliwanan. **16** Kupti pag-ayo ang pulong sa kinabuhi aron nga ako adunay katarongan nga mohimaya sa adlaw ni Cristo. Kay unya masayod ako nga ako wala modagan ngaw kawang ni naghago ngaw kawang. **17** Apan bisan pa kung ako ibubo ingon nga halad sa sakripisyo ug pag-alagad sa inyong pagtuo, maglipay ako, ug maglipay ako uban kaninyong tanan. **18** Sa samang paagi kamo usab paglipay, ug paglipay kamo uban kanako. **19** Apan ako nanghinaot sa Ginoong Jesus nga ipadala si Timoteo diha kaninyo sa dili madugay, aron ako usab madasig sa dihang ako mahibalo sa mga butang mahitungod kaninyo. **20** Kay kanako wala nay lain nga sama sa inyong batasan, nga tinuoray nga nabalaan alang kaninyo. **21** Kay silang tanan nagapangita sa ilaha lamang kaugalingon nga kaayohan, dili sa mga butang ni Jesu-Cristo. **22** Apan kamo nasayod sa iyang katakos, tungod kay ingeron sa usa ka bata nga mialagad sa inyong amahan, busa siya usab nag-alagad uban kanako sa ebanghelyo. **23** Busa nanghinaot ako ang ipadala siya sa dili madugay ingeron nga nakita nako kung unsa ang mga butang nga moabot kanako. **24** Apan ako masaligon diha sa Gino nga ako usab makaadto sa dili madugay. **25** Apan ako naghunahuna nga kinahanglan ipadala si Epaphroditus balik kaninyo. Siya akong igsoon ug kauban sa pagpamahut ug kauban nga sundalo, ug inyong mensahero ug sulugoon sa akong mga panginahanglan. **26** Kay siya naguol pag-ayo, ug nangandoy siya nga makuwalay kamong tanan, tungod kay nadungog ninyo nga siya nagsakit. **27** Siya nagsakit gayod pag-ayo nga hapiit siya mamatay. Apan ang Dios naluoy kaniya, ug dili lamang kaniya, apan usab kanako, aron nga dili ako masubo diha sa kasub-anan. **28** Busa labing matuinghaon ako niining tanan nga ipadala siya, aron nga sa dihang inyo siyang makita pag-usab malipay kamo ug mahimo ako nga gawasan kinabuhi sa pag-alagad kanako ug gipuno niya kung unsa ang wala ninyo buhat sa pag-alagad kanako.

3 Sa kataposan, akgan mga igsoon, paglipay diha sa Gino. Alang kanako ang pagusulat pag-usab niining samang mga butang diha kaninyo dili makahasol. Kining mga butanga makapanalipod kaninyo. **2** Pagbantay sa mga iro. Pagbantay sa daotang mga magbubuhut. Pagbantay sa mga mamumuno. **3** Kay kita ang mga tinuol. Kita ang nagadagay pinaagi sa Espiritu sa Dios. Kita mapasigarbuhan diha kang Cristo Jesus, ug walay pagsalig sa unod. **4** Bisan pa, akgan kaugalingon adunay pagsalig

sa unod. Kung si bisa kinsa ang naghunahuna nga siya adunay pagsalig sa unod, ako gayod mas labaw pa. Ako gitul si ikawalo ka adlaw. **5** Ako natawo sa kaliwanan sa Israel, sa tribu ni Benjamin. Ako natawo nga usa ka Hebreohanon sa Hebreohanong kagikan. Mahitungod sa balaod, ako natawo nga usa ka Pariseo. **6** Ako mainiton nga naglutos sa simbahan. Mahitungod sa pagkamataraong sa balaod, walay ikasaway kanako. **7** Apan bisa unsang mga butang nga gitamod kanako, giisip ko sila ingon nga walay bili tungod kung Cristo. **8** Sa pagkatnuod, karon akong giisip kining tanang butang nga kapildihan tungod sa labing maayo nga kahibalo kung Cristo Jesus nga akong Ginoo. Tungod kaniya akong gisalikway ang tanang butang. Giisip ko sila nga walay bili aron akong maangkon si Cristo **9** ug mahikaplagan diha kaniya. Ako wala magbaton sa pagkamataraong sa akong kaugalingon gikan sa balaod. Hinuon, ako adunay pagkamataraong pinaagi sa pagtuo diha kung Cristo, ang pagkamataraong nga gikan sa Dios sumala sa pagtuo. **10** Busa karon buot nako nga masayran siya ug ang gahom sa iyang pagkabahaw ug ang pakig-ambit sa iyang mga pag-antos. Buot ako nga mausab pinaagi kung Cristo ngadto sa pagkasa sa iyang kamatayon. **11** bisan unsa nga paagi aron nga akong masinatian ang pagkabahaw gikan sa mga patay. **12** Dili tinuod nga ako nang nadawat kining mga butanga, o nga ako nahimo na nga hingpit. Apan nagpadayon ako aron nga akong makuptan kana diin ako gikuptan ni Cristo Jesus. **13** Mga igsoon, wala ako maghunahuna nga ako mismo nakakutop na niini. Apan adunay usa ka butang: Akong gikaliman kung unsa ang nangangi ug nakibisog alang sa umaabot. **14** Nagpadayon ako padulong sa dag-anan aron pagdaog sa ganti sa langitnong pagtawag sa Dios diha kung Cristo Jesus. **15** Kitang tanan nga mga hamtong, maghunahuna kita niini nga paagi. Ug kung kamo maghunahuna sa lihi mahitungod sa bisa unsa, ang Dios usab magapadayag niana kaninyo. **16** Apan, bisa unsa ang atong nakab-ot, maglakaw kita sa hapsay nga pamaagi sumala niini. **17** Pagsundog kanako, mga igsoon. Bantay pag-aoy kadtong naglakaw pinaagi sa panag-ingnan diha kaninyo nga anaa kanamo. **18** Daghan ang nagalakaw, mahitungod niadtong kanunay nako nga ginasulti kaninyo, ug karon ako nagsulti kaninyo uban sa mga luha—daghan ang naglakaw ington nga kaaway sa krus ni Cristo. **19** Ang ilang padulungan mao ang kalaglagen. Kay ilang dios mao ang ilang tiyan, ug ang ilang garbo mao ang ilang kaulawan. Sila naghunahuna mahitungod sa kalibotanong mga butang. **20** Apan ang atong puluy-anan didto sa langit, nga diin kita usab nagaabot alang sa manluluwas, ang Ginoong Jesu-Cristo. **21** Siya ang mag-usab sa atong maluyahong lawas ngadto sa lawas nga gjorma sama sa iyang mahimayaon nga lawas, nga gjorma pinaagi sa kusog sa iyang gahom aron dumalahan ang tanang butang sa iyang kaugalingon.

4 Busa, hinigugma nako nga mga kaigsoonan diin akong gihandom, ang akong kalipay ug korona, niining paagihi barog nga lig-on diha sa Ginoo, hinigugmang mga higala. **2** Naghangyo ako kung Euodia, ug naghangyo ako kung Syntyche, paghiusa kamo sa hunahuna diha sa Ginoo. **3** Sa pagkatnuod, ako naghangyo usab ngadto kanimo, akong tinuod nga katambayayong: tabangi kining kababayen-an. Tungod kay sila naghago uban kanako sa pagpakyayap sa ebanghelyo uban kung Clemente ug sa uban pa nga akong kauban nga mga isigka-magbubuhat, nga ang mga ngalan anaa sa libro sa kinabuhi. **4** Paglipay diha sa Ginoo kanunay. Usbon ko pag-ingon, paglipay. **5** Himoa nga ang inyong kalumo maila sa tanang kawahan. Ang Ginoo haduol na. **6** Ayaw kabalaka mahitungod sa bisa unsang butang. Hinuon, sa tanang butang pinaagi sa pag-ampo ug mga paghangyo, uban ang pagpasalamat, himoa nga ang inyong mga paghangyo mahimong mahibaw-an diha sa Dios. **7** Ug ang kalinaw sa Dios, nga diin molabaw sa tanan nga panabot, magabantay sa inyong mga kasingkasing ug sa inyong mga panghunahuna diha kung Jesu-Cristo. **8** Sa kataposan, mga igsoon, bisa unsa nga butang nga tinuod, bisa unsa nga butang nga halangdon, bisa unsa nga butang nga matarong, bisa unsa nga butang nga putli, bisa unsa nga butang nga matahom, bisa unsa nga butang nga maayong pagkasulti, kung anaay mga butang nga maayo kaayo, ug anaay mga butang nga madayeg, hunahuna kining mga butanga. **9** Ang mga butang nga inyong natun-an ug nadawat ug nadungog ug nakita dinihi kanako, buhata kining mga butanga. Ug ang Dios sa kalinaw mag-uban kaninyo. **10** Hilabihan ang akong kalipay diha sa Ginoo tungod kay sa kataposan karon nabag-o na gayod ang inyong kabalaka alang kanako. Aduna gayod kamoy kabalaka kanako kaniadto, apan wala kamoy kahigayonan sa pagtabang. **11** Kini dili tungod sa akong mga panginahanglan mao nga gisulti ko kini. Kay ako nakakat-on na nga

makontento sa tanan nga mga kalisdanan. **12** Nasayod ako kung unsa ang makaluluo, ug nasayod usab ako kung unsa ang anaa sa kadagaya. Sa matag paagi ug sa tanang mga butang nakanakut-unan ko na ang sekreto unsaon pagkaon sa kadagaya ug sa kagutmanan, unsaon sa pagpaharuhay ug sa pagkamakaluluo. **13** Mahimo nako ang tanang butang pinaagi kaniya nga naglig-on kanako. **14** Bisan pa niini, nagbuhut kamo ug maayo aron sa pag-ambit kanako sa akong mga kalisdanan. **15** Ug nasayod kamo, kamo nga mga taga Filipos, nga sa sinugdanan sa pag-ebanghelyo, sa dihang ako nibiya na sa Macedonia, walay simbahan nga mitabang kanako sa butang sa paagi paghatag ug pagdawat gawas lamang kaninyo. **16** Bisan sa dihang didto pa ako sa Tesalonica, sa dihang naggpadala kamo ug hinabang alang sa akong mga panginahanglan sa makadaghan. **17** Kini dili kay ako nagapangita sa gasa, hinuon, nagapangita ako sa bunga nga magapauswag sa inyong kaayohan. **18** Akong nadawat ang tanang mga butang, ug aduna akoy daghan. Napuno ako. Nadawat nako gikan kung Euphrodus ang mga butang nga gikan kaninyo. Sila ang mga pahumot nga nangalisingaw sa kahumot, ang ginadawat nga halad ug makapahumot sa Dios. **19** Ug ang akong Dios magdugang sa inyong mga panginahanglan sumala sa iyang adunahang himaya diha kung Cristo Jesus. **20** Karon sa atong Dios ug Amahan ang himaya sa walay kataposan ug sa kahangturan. Amen. (aiōn g165) **21** Magkumustahay ang tanang magtutuo diha kung Cristo Jesus. Ang mga kaigsoonan nga uban kanako nangumusta kaninyo. **22** Ang tanan nga mga magtutuo dinihi nangumusta kaninyo, ilabina kadtong anaa sa panimalay ni Caesar. **23** Hinaot nga ang grasya sa Ginoong Jesu-Cristo mag-uban sa inyong espiritu.

Colosas

1 Si Pablo, usa ka apostoles ni Cristo Jesus pinaagi sa kabubut-on sa Dios, ug si Timoteo nga atong igsoon. **2** Ngadto sa mga magtutuo ug matinud-anon nga mga kaigsoonan diha kung Cristo nga anaa sa Colosas. Ang grasya maanaa kaninyo, ug ang kalinaw nga gikan sa Dios nga atong Amahan. **3** Kami naghatag ug mga pagpasalamat sa Dios, ang Amahan sa atong Ginoong Cristo Jesus, ug kami kanunay moampo alang kaninyo. **4** Nadungog namo ang inyong pagtuo kung Cristo Jesus ug ang gugma nga anaa kaninong tanan alang niadtong gigihin alang sa Dios. **5** Aduna kamoy gugma niini tungod sa masaligong paglaung nga gitagana alang kaninyo sa kalangitan. Kadungog kamo mahitungod niining masaligong paglaung sa wala pa ang pulong sa kamatuoran, ang ebanghelyo, **6** diin miabot nganha kaninyo. Kini nga ebanghelyo naghatag ug bunga ug nagtubo sa tibuok kalibutan. Nagapamuhat na usab kini diha kaninyo gikan sa adlaw nga inyong nadungog kini ug nakakat-on mahitungod sa grasya sa Dios sa kamatuoran. **7** Mao kini ang ebanghelyo ingon nga inyong nakat-on gikan kung Epafras, ang amon hinigugmang kaubanan nga alagad, nga matinud-anon nga nag-alagad kung Cristo alang kanamo. **8** Si Epafras nagpaila kanamo sa inyong gugma sa Espiritu. **9** Tungod niini nga gugma, gikan sa adlaw nga nadungog namo kini wala kami mihiunong sa pag-ampo alang kaninyo. Naghangyo kami nga pun-on kamo uban sa kahibalo sa iyang kabubut-on sa tibuok kaalam ug espirituhanong pagsabot. **10** Naga-ampo kami nga magalakaw kamo nga takos diha sa Ginoong sa makapahimut nga mga pamaagi. Naga-ampo kami nga kamo magapamunga sa matag maayong buhat ug magatubo kamo diha sa kahibalo sa Dios. **11** Naga-ampo kami nga magmalig-on kamo sa matag abilidad sumala sa gahom sa iyang himyo ngadto sa tanang pagkamalahutayon ug pagpailob. **12** Naga-ampo kami nga kamo magmalipayon nga magahatag ug pagpasalamat ngadto sa Amahan, nga naghimo kaninyo nga takos nga makaangkon ug babin sa kabitangan sa mga magtutuo diha sa kahayag. **13** Siya nagluwas kanato gikan sa pagdumala sa kangiitngi ug nagbalhin kanato ngadto sa gingharian sa iyang hinigugmang Anak. **14** Sa iyang Anak aduna kitay katubasan, ang pagpasaylo sa mga sala. **15** Ang Anak mao ang hulagway sa dili makita nga Dios. Siya ang kamagulangan sa tanan nga binuhat. **16** Kay pinaagi kaniya ang tanang butang nabuhat, kadtong anaa sa kalangitan ug kadtong anaa sa kalibutan, ang makita ug ang dili makita nga mga butang. Bisan kon ang mga trono o pagdumala o ang mga panggamhanan o ang mga adunay awtoridad, ang tanang mga butang nabuhat pinaagi kaniya ug alang kaniya. **17** Siya anaa na sa wala pa ang tanang butang, ug kaniya ang tanang butang nahiuisa. **18** Ug siya mao ang ulo sa lawas, ang simbahan. Siya ang sinugdanon ug ang kamagulangan gikan sa mga patay, busa siya ang una taliwala sa tanang mga butang. **19** Kay ang Dios nahimuton nga ang kinatibuk-an niya nabuhit diha kaniya. **20** Ug aron sa pagpasig-uli pinaagi sa Anak sa tanang mga butang alang kaniya. Ang Dios naghimo ug kalinaw pinaagi sa dugo sa iyang krus. Ang Dios nagpasig-uli sa tanang butang kaniya sa iyang kaugalingon, bisan ang mga butang sa kalibutan o ang mga butang didto sa kalangitan. **21** Ug kamo usab, sa usa ka higayon, mga dumuduong sa Dios ug iyang mga kaaway sa hunahuna ug sa daotang mga binuhatan. **22** Apan karon gipasig-uli niya kamo pinaagi sa iyang tawhanong lawas pinaagi sa kamatayon. Gibuhat niya kini aron sa pagpakita kaninyo nga balaan, walay sala, ug dili salawayon sa iyang atubangan, **23** kung mapadayonon kamo diha sa pagtuo, natukod nga lig-on, dili matarog gikan sa masaligong paglaom sa ebanghelyo nga inyong nadungog. Mao kini ang ebanghelyo nga gimaltala sa matag-usa nga binuhat ubos sa kalangitan. Mao kini ang ebanghelyo diin ako, si Pablo, nahimong usa ka alagad. **24** Karon nagmaya ako sa akong mga pag-antos alang kaninyo. Ug pun-on ko ang akong unod kung unsa man ang kulang sa kasakit ni Cristo tungod ug alang sa iyang lawas, diin mao ang simbahan. **25** Mao kini ang simbahan nga ako usa ka alagad, sumala sa kaakuhan gikan sa Dios nga gihatag kanako alang kaninyo, aron pun-on ang pulong sa Dios. **26** Mao kini ang tinagong kamatuoran nga gitagoan alang sa mga katuigan ug alang sa mga kaliwatan. Apan karon gipadayaag na kini niadtong nagtugtug kaniya. (aión g165) **27** Mao kini kadtong buot sa Dios nga mahimong malia kung unsa ang mga handabi sa himaya niining gitagoang kamatuoran taliwala sa mga Gentil. Mao kini nga si Cristo anaa kaninyo, ang pagsalig sa umaabot nga himaya. **28** Mao kini siya ang atong

gimantala. Gitambagan namo ang matag-usa, ug gitudloan namo ang matag-usa uban sa tanang kaalam, aron mapakita namo ang matag-usa nga hingpit diha kung Cristo. **29** Kay alang niini nagtrabaho ug naningkamot ako sumala sa iyang kusog nga nagapamuhat kanako diha sa gahom.

2 Kay buot kong masayod kamo kung unsa kadako ang pagpakigbisog nga ania kanako alang kaninyo, alang niadtong anaa sa Laodicea, ug alang sa kadaghanan nga wala pa makakita sa akong nawong diha sa unod. **2** Namuhat ako aron nga ang ilang mga kasingkasing madasig pinaagi sa panaghiusa diha sa gugma ug ngadto sa bug-os nga kadao sa hingpit nga pagsalig sa pagpasabot, ngadto sa kahibalo sa tinago nga kamatuoran sa Dios, mao kana, si Cristo. **3** Nga kaniya ang tanang mga bahandi sa kaalam ug kahibalo natago. **4** Ako kining isulti aron nga walay usa nga maglimborg kaninyo uban sa madanihon nga pagpamulong. **5** Ug bisan paman dili ako uban kaninyo diha sa unod, hinunon ako uban kaninyo sa espiritu. Malipayon ako nga nagtanaw sa inyong maayong pagkakahanay ug ang kalinig-on sa inyong pagtuo kung Cristo. **6** Ingon nga inyong gidawat si Cristo nga Ginoong paglakaw diha kaniya. **7** Pagtubo gayod kamo diha kaniya, pagpatukod ngadto kaniya, magmalig-on sa pagtuo sama sa gitudlo kaninyo, ug pagmadagaya-on sa pagpasalamat. **8** Pagmatngon nga walay usa nga makadakop kaninyo pinaagi sa mga panghunahuna ug ang walay sulod nga limborg sumala sa naandan sa mga tawo, sumala sa mga butang sa kalibutan, ug dili sumala kung Cristo. **9** Kay diha kaniya nagapuoy ang kabug-os sa Dios sa lawasnon. **10** Ug kamo napuno diha kaniya. Siya ang ulo sa matag gahom ug katungod. **11** Dihha kaniya kamo usab natuli uban sa usa ka pagtuli nga wala gihimo pinaagi sa mga tawo sa pagkuha sa lawasnon unod, apan diha sa pagkatinuli kung Cristo. **12** Kamo gilubong uban kaniya diha sa pagbawitmo. Ug diha kaniya gibahaw kamo pinaagi sa pagtuo diha sa gahom sa Dios, nga nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay. **13** Ug sa dihang namatay kamo sa inyong mga kalapasan ug sa dili pagkatinuli sa iyang unod, siya naghimo kaninyo nga mabuhit uban kaniya ug nagpasaylo kanatong tanan sa atong mga kalapasan. **14** Iyang gipapasaylo ang nahiuisat sa natala nga mga utang ug ang mga patakaran nga batok kanato. Gikuha niya kining tanan ug gilansang kini ngadto sa krus. **15** Gikuha niya ang mga gahom ug mga katungod. Gibutay niya kini sa dayag ug gipigayahan kini sa usa ka madaugon nga pagsaulog pinaagi sa iyang krus. **16** Busa, ayaw tugot nga adunay mohukom kaninyo sa pagkaon o sa pag-inom, o mahitungod sa adlaw sa kombira o sa usa ka bag-on ug bulan, o mahitungod sa Adlaw nga Igapahulay. **17** Kini usa ka anino sa mga butang nga umaabot, apan ang unod mao si Cristo. **18** Ayaw itugot nga adunay makawatan sa ganti pinaagi sa pagtinguha sa pagpaubos ug pinaagi sa pagsimba sa mga anghel. Ingon sa usa ka tawo nga mosulod ngadto sa mga butang nga nakita na niya ug mahimong magarbohan pinaagi sa iyang lawasnon panghunahuna. **19** Siya wala magpabilin ngadto sa ulo. Kini nagsugod sa ulo nga ang tibuok lawas ug ang tanan nga mga lutahan ug sa mga kaugatan naghatag ug naggunit niini; kini motubo uban ang pagtubo nga gihatag sa Dios. **20** Kung kamo namatay uban kung Cristo ngadto sa mga butang sa kalibutan, nganong nagiinabuhii man kamo ingon na gikinahanglan gayod sa kalibutan: **21** "Ayaw pagkukop, ni motilaw, ni mohikap?" **22** Ang tanan niining mga butang gitagana alang sa pagkadunot uban sa paggamit, sumala sa pahimangno ug mga pagtulon-an sa mga tawo. **23** Kini nga mga balaod adunay kaalam sa kinauigalingong paghimo sa pagtulon-an ug pagpaubos ug pagpasobra sa lawas. Apan wala silay bili batok sa pagpatuyang sa unod.

3 Unya kung ang Dios nagbanhaw kaninyo uban kung Cristo, pangitaa ang mga butang sa kahitas-an, diin si Cristo nagalingkod sa tuong kamot sa Dios. **2** Paghunahuna mahitungod sa mga butang sa kahitas-an, dili mahitungod sa mga butang sa kalibutan. **3** Kay kamo namatay, ug ang inyong kinabuhi natago kung Cristo diha sa Dios. **4** Sa dihang si Cristo mopakita, nga mao ang inyong kinabuhi, unya kamo usab makita uban kaniya sa himaya. **5** Ibutang sa kamatayon, unya, ang mga ginsakopan nga anaa sa kalibutan—ang pagkamahilawon, ang pagkamahugaw, ang kaibog, ang daotang tinguha, ang pagkahakog, nga mao ang pagsimba sa diosios. **6** Kini mao ang mga butang nga ang kasuko sa Dios moabot sa mga anak sa pagkamasinupakon. **7** Kini mao ang mga butang nga kamo usab sa maka-usa naglakaw sa dihang napuoy kamo uban kanila. **8** Apan karon kinahanglan nginong wad-on kining tanang mga butang—ang kapungot, ang kasuko, ang daotan nga tinguha, ang pagtamatay, ug ang malaw-ay nga pagpamulong nga gikan sa inyong

mga baba. **9** Ayaw kamo pamakak sa matag-usa, tungod kay gihukas na ninyo ang karaan nga pagkatawo uban sa iyang mga naandan. **10** Ug gibutang ninyo ang bag-o nga pagkatawo, nga gibag-o sa kahibalo sumala sa dagway niadtong usa nga nagbuhat kaniya. **11** Niini nga kahibalo, walay Greyigo ug Judio, tinul ug dili-tinuli, dumuduong, taga-Scita, ulipon, tawong may kagawasan, apan hinuon si Cristo mao ang tanang butang ug sa tanang mga butang. **12** Ibutang, unya, ingon nga pinili sa Dios, balaan ug hiniguma, kasingkasing sa kaluoy, pagkamaayo, pagpaubos, pagka-aghop, ug pagkamapailubon. **13** Pag-inantosay kamo sa usag-usa. Pagpinasayloay ngadto sa usag-usa. Kung adunay usa nga anaay sumbong batok sa uban, pagpasaylo sa paagi nga ang Gino nappasaylo kaninyo. **14** Ug labaw niining mga butanga, pagbaton ug gugma, nga mao ang gapos sa pagkahingpit. **15** Tugoti nga ang kalinaw ni Cristo modumala sa inyong mga kasingkasing. Alang niini nga kalinaw nga kamo gitawag diha sa usa ka lawas. Ug pagmapasalamaton. **16** Tugoti nga ang pulong ni Cristo moyupo kaninyo sa kadato gayod. Uban sa tanang kaalam pagtinudloay ug pagtinambagay kamo sa usag-usa uban sa mga salmo ug mga himno ug sa mga espirituhanon nga mga alawiton. Pag-awit uban sa pagkamapasalamaton sa inyong mga kasingkasing ngadto sa Dios. **17** Ug bisan unsa ang inyong buhaton, sa pulong o sa buhat, buhata ang tanan sa ngalan ni Ginoong Jesus. Pasalamati ang Dios nga Amahan pinaagi kaniya. **18** Mga asawa, pagpasakop sa inyong mga bana, kay mao kini ang angay inyong buhaton diha sa Gino. **19** Mga bana, higugmaa ang inyong mga asawa, ug ayaw ninyo sila pasakiti. **20** Mga kabataan, tumana ang inyong mga ginikanan sa tanang butang, tungod kay kini makapahimut sa Gino. **21** Mga amahan, ayaw hagita ang inyong mga anak, aron dili sila mawad-an ug paglaom. **22** Mga ulipon, tumana ninyo ang inyong mga agalon sumala sa unod sa tanang mga butang, dili pakita sa mata ingon nga magpadayeg sa mga tawo, apan uban sa matinud-anon nga kasingkasing. Kahadloki ang Gino. **23** Bisan unsa ang inyong pagabuhutan, buhata gikan sa kalag ingon nga alang sa Gino, ug dili alang sa mga tawo. **24** Nasaayod kamo niana nga inyong madawat gikan sa Gino ang ganti sa kabtangan. Kini mao si Ginoong Cristo nga inyong gialagaran. **25** Kay ang matag usa nga nagbuhat ug dili matarong makadawat ug silot alang sa dili matarong nga iyang gibuhat, ug walay gipalabi niini.

4 Mga agalon, ihatag ngadto sa mga sulugoon kung unsa ang saktong angay. Nakahibalo kamo nga kamo usab adunay usa ka agalon ditdo sa langit. **2** Padayon nga malig-on diha sa pag-ampo. Pagtitukaw niini diha sa pagpasalamat. **3** Pag-ampo kamo sa hiniusa alang usab kanamo, nga ang Dios moabli ug pultahan alang sa pulong, sa pagsulti sa tinagong kamatuoran kung Cristo. Tungod niini, ako gikadinahan. **4** Ug pag-ampo nga mahimo nako kining tawat, ingon sa kinahanglan nakong isulti. **5** Paglakaw diha sa kaalam niadtong anaa sa gawas, ug tubosa ang panahon. **6** Himoa ang imong mga pulong nga kanunay inubanan sa grasya. Himoa kini nga tinimplahan sa asin, aron inyong masayran kung unsaon ninyo pagtubag ang matag tawo. **7** Alang sa mga butang nga may kalabutan kanako, si Tychicus maoy mopahibalo niini kaninyo. Usa siya ka minahal nga igoong lalaki, usa ka matinud-anon nga alagad, ug kauban nga sulugoon diha sa Gino. **8** Gipadala ko siya diha kaninyo alang niini, aron nga masayran ninyo ang maong panghitabo mahitungod kanamo, ug aron nga madasig niya ang inyong mga kasingkasing. **9** Gipadala ko siya uban si Onesimus, ang matinud-anon ug minahal nga igoong lalaki, nga usa kaninyo. Isulti nila ang tanang butang nga nahitabo dinihi. **10** Si Aristarchus, akong kauban nga binilanggo, nangumusta kaninyo, ug si Marcos usab, ang ig-agaw ni Barnabas diin kamo nakadawat ug mga mando, "Kung moanha siya kaninyo, dawata siya," **11** ug usab si Jesus nga gitawag ug Justus. Kini lamang ang naa sa tinuli nga akong mga isigka magbubuhat alang sa gingharian sa Dios. Sila nahimong use ka maghuhupay nganhi kanako. **12** Si Epafra nangumusta kaninyo. Siya usa kaninyo ug usa ka sulugoon usab ni Cristo Jesus. Kanunay siyang naningkamot alang kaninyo diha sa pag-ampo, aron nga makabarog kamo nga hingpit ug adunay bug-os nga pagsalig diha sa kabubut-on sa Dios. **13** Kay ako nagsaksi kaniya, nga siya namuhat pag-ayo alang kaninyo, alang niadtong anaa sa Laodicea, ug alang niadtong anaa sa Hierapolis. **14** Si Lucas ang hiniguma nga mananambal ug si Demas nangumusta kaninyo. **15** Pangumustaha ang mga kaigsoonan diha sa Laodicea, ug si Nymfa, ug ang simbahan nga anaa sa iyang panimalay. **16** Kung mabasa na kining maong sulat diha sa inyong taliwala, basaha usab kini ditdo sa simbahan sa taga-Laodicea, ug tan-awa usab nga mabasa ang sulat nga gikan sa

Laodicea. **17** Sulthi si Archippus, "Tan-awa ang buluhaton nga imong nadawat gikan sa Gino, nga kinahanglang tumanon nimo kini." **18** Kini nga mga pangumusta gikan sa akong kaugalingon nga kamot—si Pablo. Hinumdomi ang akong mga kadena. Hinaot nga ang grasya magaubaan kaninyo.

1 Tesalonica

1 Gikan kang Pablo kauban si Silvanus ug si Timoteo ngadto sa Iglesia sa mga taga Tesalonica diha sa Dios Amahan ug sa Ginoong Jesu Cristo. Grasya ug kalinaw maanaa kaninyo. **2** Kamunay kami nga napgasalamat sa Dios kaninyong tanan; giapil kamo namo sa among mga pag-ampo. **3** Walay undang ang among paghinumdom sa inyong mga buluhaton sa pagtuo, buluhaton sa gugma, ug pasensya sa paglaom sa kaugmaon diha sa atong Ginoong Jesu Cristo sa atubangan sa atong Dios ug Amahan. **4** Mga igsoon nga hinugugma sa Dios, nahakibalo kami sa inyong pagkatawag, **5** kung giunsa pag-abot sa maayong balita diha kaninyo dili sa pulong lang, kondili pinaagi sad sa gahum, sa Balaang Espiritu, nga aduna guyu kasiguradohan, ug nahakibalo kamo kung unsang klase nga mga tawo kami kadtong diha kami kaninyo nga alang sa inyong kaaayuhan. **6** Gisundog ninyo kami ug ang Ginoo, sa inyong pagdawat sa pulong uban sa dakung pag-antos inubanan sa kalipay gikan sa Balaang Espiritu, **7** mao nga nahimo kamong exemplo sa tanang tumutuo sa Masedonia ug Acaya. **8** Tungod kaninyo nikaylap ang pulong sa Ginoo, dili lamang sa Masedonia ug sa Acaya — kondili sa tanang dapit nga nikaylap ang inyong pagtuo sa Dios, mao nga wala na kami angay nga ikasulti. **9** Kay sila mismo nagbalita mahitungod kanamo, kung giunsa ninyo kami pagdawat, ug giunsa ninyo pagbalik sa Dios gikan sa mga diosdiósian aron mag-alagad sa buhi ug tinuod nyo Dios, **10** ug sa paghulat ninyo sa iyang Anak gikan sa langit, nga iyang gibanhaw sa patay, si Jesus nga maoy moluwas kanato sa umaabot nga kapungot.

2 Kamo mismo nahakibalo, mga igsoon, nga ang among pag-anha kaninyo wala masayang, **2** apan nahakibalo kamo nga miagi kami ug kalisod ug gipaulawan sa Pilipos. Wala kami kahadlok diha sa Dios nga misulit sa pulong sa Dios bisan sa grabeng kasamok. **3** Kay ang among pag-awhag dili gikan sa sayop, dili gikan sa kahugaw, dili gikan sa paglimborg, **4** apan tungod kay giaprabuhanan kami sa Dios nga gisaligan sa maayong balita, mao nga kami nagsulti dili aron magpahalipay sa mga tawo, kondili sa Dios nga nag-usisa sa among mga kasingkasing. **5** Kay kami wala migamit ug mga pulong nga ulog-ulog, sama sa inyong nahibaloan, ug dili sad sa pasumangil sa pagkahakog, saksi ang Dios, **6** ug wala kami nangita ug himaya gikan sa tawo, bisan kaninyo ug sa uban, bisan pwede unta namo angkonon ang pribilehiyo isip mga apostoles ni Cristo. **7** Hinuin, kami nagmalumo sa inyoha sama sa inahan nga naghupay sa iyang kaugalingong mga anak. **8** Mao nga kami adunay paghigugma kaninyo; nalipay kami nga iambit kaninyo dili lang ang maayong balita sa Dios apan bisan ang among kaugalingong kinabuhi, kay kamo nahimo nga suod kaayo kanamo. **9** Kay nahinumodom ninyo, mga igsoon, ang among pagtrabaho ug paghago: nagtrabaho kami gabii ug adlaw aron dili magpabug-at sa bisan kinsa kaninyo, samtantong gisangyaw ang maayong balita sa Dios. **10** Kamo ang mga saksi, ug ang Ginoo sad, kung unsa kabalaan, kamatarong, ug walay maikasaway ang uban sa among paggawi diha uban kaninyo nga mga tumutuo, **11** sama sa pagkahibalo ninyo nga sa matag usa kaninyo, sama sa usa ka amahan sa iyang kaugalingong mga anak, gi-awhag ug didasig kamo namo ug gasaksi, **12** nga maglakaw kamo sa pamaagi nga takos sa Dios nga nagtawag kaninya sa iyang kaugalingong ginghamian ug himaya. **13** Tungod niini nga hinungdan napgasalamat sad kami kanunay sa Dios, nga sa dihang nadawat ninyo gikan kanamo ang pulong sa mensahe nga pulong sa Dios, gidawat kini ninyo dili pulong sa tawo apan kung unsa gyud siya, ang pulong sa Dios, nga naglihog usab kaninyo nga mga mituo. **14** Kay kamo, mga igsoon, misundog sa mga iglesia sa Dios nga diha kang Cristo Jesus, nga tua sa Judea tungod kay miagi kamo ug kalisod nga parehas sa inyong kaugalingong kaubanan, sama sa ilang naagian sa mga Judio, **15** nga mipatay kag Ginoong Jesus ug sa mga propeta, ug nagpalayaw kanamo, ug wala napghalipay sa Dios apan naglutos sa tanang katawhan. **16** Gibabaganan kami nila sa pagsulti sa mga Gentil aron unta maluwas sila, aron kanunay pun-on ang ilang mga sala. Miabot na ang grabe nga kapungot kanila. **17** Kami, mga igsoon, nahibulag kaninyo sa mubo nga hiagyon, sa lawas lang apan dili sa kasingkasing, ug gibuhut namo ang tanan nga adunay dakong paghandom aron makita ang inyong dagway. **18** tungod kay gusto name moanha kaninyo, ako si Pablo sa makausa pa, apan gibabaganan kami ni Satanas. **19** Kay unsa man ang among pagsalig, o kalipay, o korona sa himaya sa

umaabot sa dihang mobalik ang atong Ginoong Jesus —dili ba kamo, sama sad sa uban? **20** Tungod kay kamo ang among himaya ug among kalipay.

3 Busa, sa dihang wala na kami makaantos, gihunahuna namo nga mas maayo nga magpabilin na lang kami sa Atens. **2** Gipaanaña namo si Timoteo, amog igsoon ug ministro sa Dios sa maayong balita ni Cristo aron lig-onon ug hupayon kamo mahitungod sa inyong pagtuo, **3** aron walay matandog niini nga mga paglutos, kay kamo mismo nakahibalo nga gitawag kita alang niini. **4** Sa pagkatiniuod, sa diha pa kami uban kaninyo, gisulti na namo daan kaninyo nga mag-antos sa paglutos kita, ug nahitabot na kini sama sa inyong nahibaw-an. **5** Tungod niini nga hinungdan, kadtong wala na gyud ko makaagqwanta, nagpaanha ako aron makahibalo ko kung unsa nay kahimtang sa inyong pagtuo, kay tingali gisulayen kamo sa manunulay ug mawalay pulos ang among gihaguan. **6** Kadtong nakabalik na si Timoteo kanamo gikan sa inyona ug nagdala siya ug maayong balita mahitungod sa inyong pagtuo ug gugma, nga kanunay mayao ang paghinumdom ninyo sa amo, ug nangandoy kamo nga makikita kanamo sama sad nga nangandoy pud kamo nga makikita kaninyo. **7** tungod niini, mga igsoon, napahupay kamo kaninyo pinaagi sa inyong pagtuo taliwala sa tanan namong kagul-anan ug pag-antos. **8** Mao nga karon buhi kamo, kung kamo magbarog nga malig-onon sa Ginoo. **9** Kay unsa pa may pasalastut na amog ikahatag sa Dios mahitungod kaninyo, sa tanang kalipay nga anaa kanamo? **10** Gabii ug adlaw munamuna namong pag-ampo aron makita kamo namo ug mahatag kaninyo kung unsa pa ang kulang sa inyong pagtuo. **11** Hinaot nga ang atong Dios ug Amahan mismo, ug ang atong Ginoong Jesus, ang magtultol kanamo padulong kaninyo, **12** ug hinaot ang Ginoo magdugang ug magpabunda sa inyong paghingugmaay sa usa'g usa ug sa tanang tawo sama usab sa among gibuhut kaninyo. **13** Hinaot nga buhaton niya kini aron lig-onon ang inyong kasingkasing nga walay maikasulti ang uban sa inyong pagkabalaan diha sa atong Dios ug Amahan, inigbalik sa atong Ginoong Jesus kauban sa tanan niyang mga balaan.

4 Sa katupusan, mga igsoon, gidasig ug giawhag kamo namo diha sa Ginoong Jesus, nga sama sa inyong pagdawat sa mga katudloan gikan kanamo mahitungod sa pagkinabuhi ninyo ug paghahipay sa Dios, sama sa inyo nang gibuhut—mas buhaton pa unta ninyo kini. **2** Kay nahakibalo kamo sa katudloan nga amog gihatag kaninyo pinaagi sa Ginoong Jesus. **3** Mao kini ang kabubut-on sa Dios, nga magpakabalaan kamo—dili nga likayan ninyo ang lawasnong imoralidad, **4** aron matag usa kaninyo makahibalo kung unsaon pagpakighiusa sa iyang kaugalingong asawa sa pagkabalaan ug pagtahod, **5** dili sa lawasnon nga mga pagbati (sama sa mga Gentil nga wala kaila sa Dios), **6** ug aron walay tawo nga makalapas ug makabuhut ug sayop sa iyang igsoon mahitungod niini nga butang, tungod kay ang Ginoo ang mobalos sa tanan aning mga butanga, sama sa amog gipahimanggo ug gisaksi kaninyo. **7** Kay wala kita gitawag sa Dios sa kahugaw, apan ngadto sa pagkabalaan. **8** Busa, ang mosalikway niini wala nagsalikway sa tawo, kondili sa Dios, nga naghagtag sa iyang Balaang Espiritu kaninyo. **9** Bahin sa paghigugma nga inigsoonay dili sa kinahanglan nga aduna pay mosulat kaninyo, kay kamo mismo gituduan sa Dios nga maghigugmaay sa usa'g usa. **10** Gani, gibuhut na ninyo kini sa tanang mga kaigsoonan sa tibuk Masedonia, apan gi-awhag kamo namo, mga igsoon, nga mas buhaton pa ninyo kini. **11** Giawhag sad kamo namo nga maningkamot kamo nga maghinilum, dili manghilabot sa uban, ug magkinabuhi sa inyong kaugalingong mga kamot, sama sa amog gisugo ninyo. **12** Buhata kini aron magmayao ang inyong pamatasan nga adunay resito sa mga wala pa sa pagtuo, ug aron wala kamoy kinahanglanon. **13** Dili namo buot nga masayop kamo sa pagsabot, mga igsoon, mahitungod sa mga nangatulog, aron dili kamo maguol pag-ayo sama sa uban nga walay kasigurohan sa kaugmaon. **14** Kay kung mituo kita nga si Jesus namatay ug nabanhaw, mao sad nga ang Dios ikuyog niya kang Jesus kadtong diha kaniya nga mga nakatulog. **15** Kay kini gisulti name pinaagi sa pulong sa Ginoo, nga kitang mga buhi, mga nahablin inig balik sa Ginoo, sigurado nga dili kita mag-una sa mga nakatulog. **16** Tungod kay ang Ginoo mismo monaog gikan sa langit, nga adunay magsinggit, nga adunay tingog sa arkanghel, ug adunay trumpeta sa Dios, ug ang mga patay diha kang Cristo mouna sa pagkabanhaw. **17** Unya kitang mga buhi, nga mga nahablin, modungan kanila nga isaka sa mga panganod aron tagbuon ang Ginoo sa langit, ug unya kita kanunay nang uban sa Ginoo. **18** Busa, hupaya ninyo ang usa'g usa niini nga mga pulong.

5 Karon mahitungod sa oras ug panahon, mga igsoon, dili na kinahanglan nga aduna pay isulat kaninyo. **2** Kay kamo mismo nakahibalo pag-ayo nga ang pag-abot sa adlaw sa Ginoo ingon usab sa kawatan sa gabii. **3** Sa dihang moiong sila nga "Malinawon na ug walay katalagman," kalit nga moabot dayon kanila ang kalaglagan ingon sa mabdos nga babaye nga nagbati, ug wala gyuy paagi nga sila makalikay. **4** Apan kamo, mga igsoon, wala kamo sa kantitngit nga maapsan kamo inana nga adlaw sama sa usa ka kawatan. **5** Kay kamong tanan mga anak sa kahayag ug mga anak sa adlaw. Dili kita mga anak sa gabii o kantitngit. **6** Mao nga, dili kita matulog sama sa gihimo sa uban, apan kanunay kita nga magbantay ug anaa sa maayong hunahuna. **7** Kay sila nga nangatulog, nangatulog sa gabii ug sila nga nahubog, nahubog sa gabii. **8** Apan kay kita mga anak man sa adlaw, kinahanglan aduna kitay maayong hunahuna; ibutang nato ang taming dughan sa pagtuo ug gugma, ug ingon nga helmet, ang kasigurohan sa atong umaabot nga kaluwasan. **9** Kay wala kita gitakda sa Dios nga makadawat kita sa iyang kapungot, kondili nga makadawat kita sa kaluwasan pinaagi sa atong Ginoong Jesu Cristo. **10** nga namatay alang kanato aron nga bisaq buhi kita o patay, mabuhî kita kauban niya. **11** Busa upayon ninyo ug lig-union ang usa'g usa sama sa iryong gibuhat na. **12** Naghangyo ako kaninyo, mga igsoon, nga ilhon ninyo sila nga naghago ug nagdumala kaninyo sa Ginoo, nga nag-awhag kaninyo. **13** Naghangyo sad ako kaninyo nga taas ang pag-ila ninyo sa ilaha sa gugma tungod sa ilang mga buluhaton. Pagdinaitay kamo sa usa'g usa. **14** Giawhag kamo namo, mga igsoon: pasidan-i ang mga gubot, dasiga ang nawadan ug paglaum, tabangi ang mga maluyahan, pasensyahi ang tanan. **15** Magmatngon kamo nga walay bisag usa nga mobalos ug dautan sa dautan bisan kangkinsa, apan kanunay nga maningkamot kamo sa pagbuhat ug maayo sa usa'g usa ug sa tanan. **16** Magmalipayon kamo kanunay, **17** mag-ampo nga walay undang, **18** magpasalamat sa tanan, kay mao kini ang kabubut-on sa Dios kaninyo diha kung Cristo Jesus. **19** Ayaw ninyo ug supila ang Espiritu. **20** Ayaw ug tamaya ang mga propesiya. **21** Susiha ninyo ang tanang butang; ug kupti ang maayo. **22** Likayi ninyo ang tanang dautan. **23** Hinaut nga ang Dios sa kalinaw mismo maghingpit sa iryong pagkabalaan, ug ang inyong tibuo ng espiritu, kalag, ug lawas maampining aron walay ikasaway kaninyo sa pagbalik sa atong Ginoong Jesu Cristo. **24** Matinumanon siya nga nagtawag kaninyo nga mao sad ang magbuhat niini. **25** Mga igsoon, ampo-i sad kami. **26** Kumustaha ang tanang mga igsoon sa balaan nga halok. **27** Naghangyo ako kaninyo diha sa Ginoo nga kini nga sulat basahon ninyo sa tanang mga kaigsoonan. **28** Hinaut nga ang grasya sa atong Ginoong Jesu Cristo maanaa kaninyo.

2 Tesalonica

1 Gikan kung Pablo, Silvanus, ug ni Timoteo, alang sa iglesia nga taga-Tesalonica nga iya sa Dios nga atong Amahan ug kung Ginoong Jesu Kristo. **2** Hinaut nga ang grasya ug kalinaw sa Dios nga atong Amahan ug kung Ginoong Jesu Cristo anaa kaninyo. **3** Kinahanlang magpasalamat kini kanunay sa Dios kaninyo, mga igsoon, kay mao kini ang anyang, tungod kay galambo kaayo ang iyonng pagtuo ug misamot ang gugma ninyo sa usa'g usa. **4** Mao nga kami nagpasigarbo nga nagsulti sa mga iglesia sa Dios mahitungod sa inyong pasensya ug pagtuo taliwala sa tanan nga paglutos ug pasakit nga inyong giagwanta. **5** Kini ang klaro nga timaan sa matarong nga paghukom sa Dios, nga naghimo kaninyo nga takos sa ginharian sa Dios nga tungod niini nag-antos sad kamo. **6** Matarong ang Dios nga ibalik niya ang pasakit ditto sa mga nagpasakit kaninyo. **7** ug pahuwasan niya kadtong nakadawat ug pasakit uban kanamo, sa panahan nga ipadayaq ang Ginoong Jesu-Cristo gikan sa langit uban sa mga anghel sa iyang gahum. **8** Pinaagi sa gadilab ang kalyao, siya ang manimalos sa mga wala nakaila sa Dios ug sa mga wala nagtuman sa maayong balita sa atong Ginoong Jesus. **9** Mag-antos sila sa silot sa walay katapusang paghukom layo sa presensya sa Gino ug sa himaya sa iyang gahum, (aiōnios g166) **10** inig balik niya sa adlaw nga himayaon siya sa iyang mga balaan, nga mahibulong ang tanan nga mga tumultu tungod kay gituhuan nila ang among pasidungog kaninyo. **11** Mao kini ang hinundayan nga kanunay kaming nag-ampo alang kaninyo, nga ang atong Dios himoon kamong takos nga ingon nga iyang tinawag, ug tumanon ninyo ang matag handom sa kaayuhan ug matag lihok sa pagtuo nga adunay gahum, **12** aron himayaon ninyo ang ngalan sa atong Ginoong Jesus, ug kamo sad niya, tungod sa grasya sa atong Dios ug Ginoong Jesu Cristo.

2 Karon naghangyo kami kaninyo, mga igsoon, mahitungod sa pagbalik sa atong Ginoong Jesu Cristo ug sa pagtigum kanatong tanan diha kaninyo, **2** nga dili dali mayug ang iyonng mga hunahuna o mabalaka, pinaagi man sa espiritu o sa pulong o sa sulat nga gikan kanamo — aron dili kamo motuo nga ang adlaw sa atong Gino niabot na. **3** Ayaw kamo palimbong kung bisan kinsa sa bisan unsang pamaagi. Kay dili moabot kini hangtod dili pa moabot ang pagkahulog, ug maipaduyang ang tawo nga masinupakon, nga mao ang anak sa kadautan. **4** Mao kini siya ang mobabot ug magpadayeg sa iyang kaugalingon batok sa tanan nga gitawag nga Dios o gisimba, aron siya maglingkod ditto sa templo sa Dios ug iyang gipahulagway ang iyang kaugalingon nga Dios. **5** Wala ba kamo makahihundum nga kadtong diha pa ako kaninyo nga gisulithan namo nako aning mga butanga? **6** Karon nahibaloan na ninyo kung kinsa ang nagpugong kaniya, aron maipadayag lang siya sa saktong panahan. **7** Kay ang misteryo mahitungod sa masinupakon nagsugod nga napadayag na, apan adunay nagpugong kaniya karon samtang dili pa siya mapahawa sa dalan. **8** Diha pa dayon maipadayag ang masinupakon, nga patyon sa Ginoong Jesus pinaagi sa ginhawa sa iyang baba ug iyang himuon nga wala na pinaagi sa pagpadayag sa iyang pagbalik. **9** Ang pag-anhi sa masinupakon pinaagi sa trabaho ni Satanas puno siya sa tanang gahum, mga timaan, ug mga katingalahan nga dili tinuod, **10** ug tanang limborg sa pagka dili matarong alang sa adtong mga laglagonon, kay wala nila gidawat ang gugma sa kamatuoran aron una maliwas sila. **11** Tungod niini nga hinundayan magpadala kanila ang Dios sa sayop nga buluhaton, **12** aron touhan nila ang bakak, aron mahukman silang tanan, kadtong wala motuo sa kamatuoran apan nagpakkalipay sa dili matarong. **13** Apan angay kaming magpasalamat sa Dios kanunay mahitungod kaninyo, mga igsoon nga hinigugma sa Gino, kay kamo ang gipili sa Dios nga mao unang bunga sa kaluwasan nga gigahin niya pinaagi sa Espiritu ug sa pagtuo sa kamatuoran, **14** nga dili gitawag kamo niya pinaagi sa maayong balita aron maangkon ninyo ang himaya sa atong Ginoong Jesu Cristo. **15** Mao nga, mga igsoon, pagbarog kamo nga lig-on, ug guniti pag-ayo ang naandan nga pamaagi nga gitudo kaninyo pinaagi sa pagulti o sa among sulat. **16** Karon hinaot nga ang atong Ginoong Jesu Cristo mismo, ug ang atong Dios Amahan nga naghigugma kanato ug naghatag kanato ug hupay nga walay katapusang ug maayong pagsalig sa umaabot nga panahan pinaagi sa grasya, (aiōnios g166) **17** maghupay ug magmalig-on sa inyong mga kasingkasing sa tanang maayong buluhaton ug sinultihan.

3 Ug karon, mga igsoon, ampo-i kami aron paspas ang pagkaylap ug mahimaya ang pulong sa Dios sama diha sa inyo **2** ug aron maluwas kami sa mga dautang mga tawo kay dili man tanan adunay pagtuo. **3** Apan matinumanon ang Gino nga mao maglig-on sa inyo ug magbantay sa inyo batok kang Satanas. **4** Gasalig kami sa Gino mahitungod kaninyo nga gibuhut ninyo ug magpadayon kamo ug buhat sa mga gisugo namo ninyo. **5** Hinaut nga ang Gino ang magtulot sa inyong mga kasingkasing ditto sa gugma sa Dios ug sa pag-agwanta ni Cristo. **6** Karon sugoon kamo namo, mga igsoon, sa ngalan sa atong Ginoong Jesu Cristo nga likaiy ninyo ang mga kaigsoonan nga nagtinapulan ug wala magsunod sa mga naandan nga pamaagi nga nadawat ninyo gikan kanamo. **7** Kay kamo mismo nasayod kung unsaon ninyo pagsundog kanamo. Wala kami nagtinapulan diha kaninyo, **8** wala sad namo gikoang pagkaon sa uban nga wala gibayri. Hinoon, nagtrabaho ug naghago kamo pag-ayo gabii ug adlaw aron bisan kinsa kaninyo dili una mabug-atan sa amo. **9** Dili ingon nga wala kamo katungod, apan kamo ang iyonng exemplo aron kamo ang iyonng sundugon. **10** Kadtong diha pa kamo sa inyo gisugo mo namo nga, "Kung adunay dili ganahan motrabaho, dili siya pakan-on." **11** Kay nakadungog kami nga adunay nagtinapulan diha sa inyo, wala sila gatrabaho apan nanghilabot hinuon sa uban. **12** Karon kana sila mao among gisugo ug giawhag pinaagi kang Ginoong Jesu Cristo nga hilum ra magtrabaho ug mokaon ra sa ilang kaugalingong pagkaon. **13** Apan kamo, mga igsoon, ayaw kamo kawad-an ug kadausig sa pagbuhat ug saktu. **14** Kung adunay dili motuman sa gisulti namo niini nga sulat, bantayi kana siya ug ayaw kamo pakigkuyog ana niya, aron maulawan siya. **15** Ayaw siya isipa nga kaaway, apan pasidani-siya isip nga igsoon. **16** Hinaut nga ang Gino sa kalinaw misma ang maghatag kaninyo ug kalinaw sa tanang panahan sa bisan unsa nga pamaagi. **17** Ang Gino mag-uban kaninyong tanan. Mao kini ang okang pangumusta, ako ni si Pablo, pinaagi sa akong mga kamot, nyo mao ang timaan sa matag sulat nako. **18** Hinaut nga ang grasya sa atong Ginoong Jesu Cristo anaa kaninyong tanan.

1 Timoteo

1 Gikan kang Pablo, nga apostol ni Cristo Jesus sumala sa kasuguan sa Dios nga atong manluluwas ug ni Cristo Jesus nga atong pasalig, **2**

Alang kang Timoteo, nga tinuod nga anak sa pagtuo. Grasya, kaluoy, ug kalinaw gikan sa Dios atong Amahan ug kung Cristo Jesus atong Gino. **3** Sama sa gi-awhag ka nako pag-ayo nga buhaton nimo sa dihang mibya ako pa Masedonia, magpabilin ka sa Efeso aron mamandu-an nimo ang pipila ka mga tawo nga dili sila magtudlo ug lain nga doktrina. **4** Ug dili sad nila tagaan ug pagtagad ang mga estorya-estorya ug ang walay katapusang pagsubay sa kagigikanan nga maoy hinungdan sa panaglalisi imbis nga makatabang sa plano sa Dios, nga pinaagi sa pagtuo. **5** Apan ang tumong sa kasuguan gugma nga nagagikan sa putli nga kasingkasing, sa maayo nga konsensiya, ug sa kinasingkasing nga pagtuo. **6** Ang ubang mga tawo nahisalaag ug mibya gikan niining mga butanga ug miadto sa walay pulos nga pakipulgong. **7** Buot nilang mahima nga magtitudlo sa balaod, apan wala sila makasabot sa ilang mga gipanulot o sa ilang mga gipamugos. **8** Apan kita nakahibalo nga ang balaod maayo kung kini sundon subay sa balaod. **9** Ug nasayod kita niini, nga ang balaod wala gihimo alang sa matarong nga tawo, apan alang sa mga mangilapason ug masinupakon nga mga tawo, sa mga tawo nga dili diosnon ug sa mga makasasala, alang niadtong walay Dios ug malaw-ay, alang adtong mopataw sa ilang amahan ug inahan, sa mga mamatayat, **10** sa mga lawasnong immoral, sa mga makighilawas sa isig ka lalaki, sa mga nagbibug ug mga tawo aron himoong ulipon, sa mga bakakon, sa mga nagsaksi sa dili tinood, ug sa bisag unsa pa nga taliwas sa sako nga doktrina, **11** sumala sa mahimayaon nga maayong balita sa bulahang Dios nga sa diin gisaligan ako. **12** Nagpasalamat ako kung Cristo Jesus nga atong Gino, nga nagpalig-on kanako, kay giisip niya ako nga matinud-anon ug nagbutang kanako niini nga pagpangalagad. **13** ako, nga tigpasipala niadto, naglutos, ug bayolente nga tawo. Apan ako nakadawat ug kaluoy tungod kay ako ignorant sa ako nga giangpahut kay wala pa sao sa pagtuo. **14** Apan ang grasya sa atong Gino ga-awas awas uban sa pagtuo ug gugma kung Cristo Jesus. **15** Kini nga mensaha masaligan ug takos sa tanang pagdawat, nga si Cristo Jesus nianhi dinhing kalibutan sa pagluwas sa makasasala. Ako ang labing dautan niini. **16** Apan tungod niini nga hinungdan ako ang unang nahatagan ug kaluoy, aron pinaagi kanako, ang labing dautan, mapakita ni Cristo Jesus ang tanang pailob, iginong nga exemplo kanila nga motuo kaniya sa kinabuhing dayon. (aiōnios g166) **17** Ug karon sa iya nga hari sa tanang panahon, nga walay kamatayon, ug dili makita, ug butgong nga Dios, kaniya ang dungog ug himaya hangtod sa kahangturan. Amen. (aiōn g165) **18** Nagtakdaako niini nga mando kanimo, Timoteo, akong anak, ug ako miuyon sa mga propesiya nga mikaylup mahitungod kanimo, aron ikaw moapil sa maayong pag-away; **19** aron ikaw maanaan ug pagtuo ug maayo nga konsensiya. Ang ubang mga tawo nagsalikway niini ug mahitungod sa ilang pagtuo mura sila ug mga nahisama sa nalunod nga barko. **20** Sama nila Hemeneus ug Alejandro, nga akong gitugyan kang Satanas aron matudluan nga dili unta sila manamastamas.

2 Busa una sa tanan, nag-awhag ako pag-ayo nga maghanyo, mag-ampo, mangamuyo, ug magpasalamat kamo alang sa tanan nga mga tawo, **2** alang sa mga hari ug sa tanan nga adunay gahum, aron malinawon ug hilom ang atong pagkinabuhi nga disonon sa tanan ug adunay dignindad. **3** Kini maayo ug madawat sa Dios nga atong Manluluwas. **4** Buot niya nga ang tanang mga tawo maluwas ug makahibalo sa kamatuoran. **5** Kay usa ra ang Dios, ug usa ra ang tigpataliwa sa Dios ug sa tawo, nga mao ang tawo nga si Cristo Jesus, **6** nga naghatag sa iyang kaugalingon nga tubos alang sa tanan, ang saksi sa sako nga panahon. **7** Tungod niini nga tuyo, ako, mismo, nahimo nga mantala ug apostol. Gasulti ako sa kamatuoran; wala ako mamakak. Magtutudlo ako sa mga Gentil sa pagtuo ug kamatuoran. **8** Busa, buot nako nga ang mga lalaki sa tanang dapit mag-ampo ug magtaas sa ilang putting mga kamot nga walay kapungot ug duhaduha. **9** Mao sad sa mga babaye buot nako nga magsinina ug tarong, nga dili law-ay ug magapugong sa ilang kaugalingon, dili sa mga buhod nga sinapid, o pagsul-ob sa mga bulawan, o perlas, o mahal nga mga sinina, **10** kondili pinaagi sa angay sa mga babaye nga magpaila sa ilang pagkadiosnon pinaagi sa maayo ug buluhaton. **11** Ang babaye kinahanglan magtuon sa paghilmong ug magtuman sa tanan. **12** Dili nako tugutan nga babaye motudlo ug

magmando sa lalaki, kondili maghilom lang. **13** Kay si Adan mao ang una nga gjorma, ug unya dayon si Eba. **14** Ug si Adan wala nailad, apan ang babaye nailad pag-ayo sa kalapasan. **15** Bisan pa niini, maluwas siya pinaagi sa pagpanganak, kung magpadayon sila sa pagtuou paghigugma ug pagkabalaan nga adunay maayong paghunahuna.

3 Kasaligan kini nga panultihon: Kung adunay buot nga mahimong tagadumala, nagtinghuha siya ug maayong buluhaton. **2** Busa ang tagadumala kinahanglan walay ikasaway, bana sa usa ka asawa, dili magpalabi, maalamon, matinarongon, maabibihon, kahibalo motudlo, **3** dili gapalabi sa bino, dili palaaway, apan hinuong, malumo, malinawon, dili mahigugmaon sa kwarta. **4** Kinahanglan maayo ang pagdumala niya sa iyang panimalay, ug ang iyang mga anak kinahanglan gatuman kaniya nga adunay tanang pagtahod; **5** kay kung ang lalaki dili kahibalo magdumala sa iyang kaugalingong panimalay, unsaon man niya pag-atiman sa usa ka iglesia sa Dios? **6** Kinahanglan nagi dili siya bag-o pa lang nga tumutubo, aron dili siya maghinambog ug masilotan sama sa yawa. **7** Kinahanglan sad nga siya adunay maayong dungog ngadto sa mga taga-gawas, aron dili siya mapaulawan ug mabitik sa lit-ág sa yawa. **8** Ang mga diacono sad, kinahanglan takos sa pagtahod, dili galainlain ang istorya, wala gapalabi sa pag-inom ug bino, ug dili hakog. **9** Kinahanglan tipigan nila ang gipadayag nga kamatuoran sa pagtuo nga adunay hinlo nga konsensiya. **10** Kinahanglan sad maaprobabhan usa sila, ug anha pa dayon sila mangalagad tungod kay wala nay ikasaway kanila. **11** Ang mga babaye, sa samang pamaagi, kinahanglan takos sad sa pagtahod, dili mangdaut sa uban, dili magpalabi, ug matinumanon sa tanang butang. **12** Ang mga diacono kinahanglan mga bana sa usa ka asawa ug maayo magdumala sa ilang mga anak ug panimalay. **13** Kay kadtong mga maayo mangalagad makabaton alang sa ilang kaugalingon ug maayong pagdungog ug dakong kaisog sa pagtuo diha kung Cristo Jesus. **14** Akong gisulat kanimo kining mga butanga ug naglaum ako nga makaanha ako kanimo dayon, **15** apan kung malanganako, nagsulat ako daan aron makahibalo ka kung unsaon pagiya sa balay sa buhi nga Dios, nga mao ang haligii ug gasuposura sa kamatuoran. **16** Ug kauban kita nga nagkasinabot nga, "Dako ang gipadayag nga kamatuoran sa pagkadiosnon." "Siya nagpakita sa lawas", "Gipamatud-an siya nga matarong sa Espiritu, "Nakita sa mga anghel, "Gisangyaw sa kanasuran, "Gituhan sa kalibutan, "Gibayaw ngadto sa himaya."

4 Karon claro nga nag-ingon ang Espiritu nga sa kauliang mga adlaw ang ubang mga tawo mobiya sa ilang pagtuo ug maminiaw sila sa mga limbonganong espiritu ug mga pagtulon-an sa mga demonyo **2** pinaagi sa mga bakakong tigpakaaron-ingnon, diin nga ang ilang mga kaugalingong konsensiya sama sa gimarkahan sa binagang puthaw. **3** Gidili nila ang pagminyo ug pagdawat ug mga pagkaon nga gihimo sa Dios aron pagaambiton nga adunay pagpasalamat sa mga tumutubo nga nakahibalo na sa kamatuoran. **4** Kay tanang gilalang sa Dios maayo, ug walay gidawat nato nga adunay pagpasalamat ang maitsailikway, **5** kay gibalaan na kini pinaagi sa pulong sa Dios ug pag-ampo. **6** Kung kaning mga butanga ipahinumdom nimo sa mga kailgsoonan, mahimo kung maayong alagad ni Jesu Cristo tungod kay ikaw gitimato pinaagi sa mga pulong sa pagtuo ug sa maayong pagtulon-an nga imong gisunod. **7** Apay ayaw dawata ang malaw-ay nga mga storya nga ganahan sa mga tigulang nga mga babaye, apan bansaya imong kaugalingon sa kinabuhing diosnon. **8** Kay ang pagbansay sa lawas gamay lang ang iyang pagkamapuslanon, apan ang kinabuhi nga diosnon adunay kapuslanon sa tanang butang ug adunay saad niining kanabuhi karon ug sa kinabuhi nga umaabot. **9** Kini nga mensaha masaligan ug angayan nga dawaton pag-ayo. **10** Kay tungod niini makibisog kitang ug nagtrahabo kaayo, tungod kay aduna kitiya'g pagsalig sa buhing Dios, nga manluluwas sa tanang tawo, labi na sa mga tumutubo. **11** Ipaibalo ug itudlo kini nga mga butanga. **12** Ayaw itugot nga tamayon ka tungod sa imong pagkabatan-on, apan hinuong, himoa ang imong kaugalingon nga exemplo sa pagtuo pinaagi sa imong mga pulong, batasan, gugma, pagtuo ug pagkaputli. **13** Hangtod dili pa ako moanha, atimana ang pag-basa, pag-awhag ug pagtulon. **14** Ayaw pasagdi ang gasa nga anaa kanimo, nga gihatag sa imo pinaagi sa propesiya, sa pagpandong sa kamot sa mga pangulo sa iglesia kanimo. **15** Atimana kining mga butanga, magkinabuhi pinaagi aning mga butanga, aron makita sa tanang mga tawo ang imong kauswagan. **16** Bantayi pag-ayo imong kaugalingon ug ang mga pagtulon-an. Pagpadayon aning mga butanga

tungod kay sa pagbuhat nimo niini maluwas nimo ang imong kaugalingon ug kadtong naminaw kanimo.

5 Ayaw kasab-i ang usa ka tigulang, apan awhaga siya nga isip usa ka amahan, ug awhaga ang mga batan-on nga Lalake nga isip nga mga igssoon. **2** Awhaga ang mga tigulang nga babaye isip nga ma inahan, ug ang mga batan-on nga mga babaye nga mga igssoon nga adunay tanang kaputli. **3** Tahura ang mga balo nga babaye, kadtong mga tinuod nga balo; **4** apan kung ang balo adunay mga anak o mga apo, sila ang unang magkat-on nga magpakita ug pagtahod sa ilang kaugalingong panimalay ug makabalo sila sa ilang mga ginikanan, tungod kay makahimuot kini sa Dios. **5** Apan ang tinuod nga balo nga nag-isusara na lang ug nagsalig siya sa Dios, kanunay siya gahulat sa atubangan niya uban sa mga hangyo ug mga pag-ampo gabii ug adlaw. **6** Apan kadtong babaye nga mahigugmaun sa luho patay na bisan tuod siya buhi. **7** Ug isangyaw kining mga butanga aron walay ikasaway kanila. **8** Apan kung kinsa ang dili maghatag sa mga kinahanglanon sa iyang kaugalingong parentye, hilabi na sa iyang kaugalingong panimalay, siya naglimod sa pagtuo ug mas dautan pa siya sa dili tumutuo. **9** Lapil ninyo sa listahan ang balo nga dili ubos sa saysenta anyos, nga asawa sa usa ka bana. **10** Kinahanglan nailhan siya sa iyang maayong binuhatan, nag-atiman man siya sa iyang mga anak, o maabihihon sa mga estrarhero, o naghugas sa mga til sa mga balaan, o nagpahupay sa nagkalisodlisod, o nagsunod sa tanang maayong bulohaton. **11** Apan ang mga batan-ong balo, idumili ang pag-apil kanila sa listahan, kay kung madala sila sa mga lawasnong kaibog nga sukwahi kang Kristo, gusto na nila magminyo. **12** Sa ing-an nga pamaagi makasala sila tungod kay ilang gibawi ang ilang saad kaniaido. **13** Usa pa, naanad na sila sa pagtinapulan, sige na lang ug panumbalyat. Uy dili lamang sila nahimong tapulan, kondili nahimo pa silang libakira ug hilabtanon, gisulti nila ang dili una nila angay nga isulti. **14** Busa ako, buot nako magminyo ang mga batan-on nga babaye, manganak pa, idumala ang ilang panimalay, aron dili matagaan ang kaaway ug higayon nga mag-akusa kanato sa pagbuhut ug dautan. **15** Kay ang uban nitalikod na ug nisunod kung Satanas. **16** Kung adunay tumutuo nga babaye nga adunay mga paryente nga balo, kinahanglan siya ang motabang kanila, aron dili sila palas-anon sa iglesia, aron nga matabangan gyud ang tinuod nga mga balo. **17** Ang mga pangulo sa iglesia nga maayo ang ilang pagpangulo angay ilhon nga takos sa doble nga pagtaghod, labi na kadtong nagtrabaho angahitungod sa pulong ug sa pagtulon-an. **18** Kay ang Kasulatan nag-ingon, "Ayaw ninyo sampungi ang baba sa baka samtgang kini gagiok sa trigo," ug "Angay hatagan ang trabahanti sa iyang sweldo." **19** Ayaw dawata ang akusasyon batok sa usa ka pangulo sa iglesia, gawas kon adunay duha o tulo nga mga saksi. **20** Badlonga ang makasasala sa atubangan sa tanan aron nga ang uban mahadlok. **21** Nagmando gyud ako kanimo sa atubangan sa Dios, ug kung Cristo Jesus, ug sa mga pinili nga mga anghel, nga tumanon nimo kini nga mga lagda nga walay pagdapig, ug wala kay buhaton nga aduna kay palabihon. **22** Ayaw pagdaldil sa pagpandong sa kamot kang bisan kinsa, ug ayaw usab pag-apilipil sa mga sala sa uban nga tavo. Kinahanglan kanunay kang putli. **23** Kinahanglan dili lang tubig ang imong imnom, apan angay nga moinom ka ug gamay nga bing alang sa imong tiyan ug sa imong mga gabalikbalik nga sakit. **24** Ang sala sa ubang mga tavo dayag nga nahibaloan, ug nag-una na kanila sa paghukom. Apan mosunod na ang uban. **25** Sa iringon sad nga paagi, ang ubang maayong bulohaton dayag na nahibaloan, apan bisan ang uban dili gyud matago.

6 Ang mga anaa sa ilalum sa yugo sa pagkaulipon ilhon nila ang ilang mga kaugalingong amo, nga takos sa tanang pagtahod, aron nga ang ngalan sa Dios ug ang pagtulon-an dili mapasipala. **2** Kadtong mga ulipon nga ang ilang amo tumutuo kinahanglan dili wad-on ang ilang pagtahod kanila, tungod kay sila mag-igsoon. Hinuon, angay kamo nga moalagad gyud pagayo kanila, kay ang mga amo nga gialagaran mga tumutuo ug hinigugma. Itudio ug ipahayag kining tanan. **3** Kung adunay magtudlo ug lain ug dili modawat sa atong maayong pulong, ang pulong sa atong Ginoong Jesu Cristo ug sa diosnong katudloan, **4** mapahitas-on siya ug walay nahibawan. Hinuon, adunay siyay sakit sa pakigialis ug sa pakig-away sa pulong nga diin gikan ang kaibog, panagbingkil, insulto, dautan nga mga pagdudlo, **5** ug mga away sa mga tavo nga dunot ug mga hunahuna. Mitalikod sila sa kamatuoran, ug gihunahuna nila nga ang pagkadiosnon mao ang paagi aron makaganansiya. **6** Apan ang pagkadiosnon nga adunay katagbawanan dako ug ganansiya. **7** Kay wala kitay gidala pagsulod niining kalibutan,

ug wala sad kitay madala nga bisan **8** unsa. Hinuon, kinahanglan nga matagbagwita sa mga pagkaon ug sa mga sanina. **9** Karon kadtong gusto nga maadunahan mahulog sa pagkatintal, ngadto sa lit-ag, ngadto sa mga binuang ug makadaot nga tinguha ug sa bisan unsa nga makalunod sa mga tawo ngadto sa kadautan ug kalaglagan. **10** Kay ang paghigugma sa kwarta maoy gamot sa tanang klase nga dautan. Ang ubang mga tawo nga nangandoy niini nahiimulag gikan sa pagtuo ug gitusok nila ang ilang mga kaugalingon sa kaguol. **11** Apan ikaw, nga tawo sa Dios, likay kini nga mga butanga. Paningkamuti ang pagkamatatarong, ang pagkadiosnon, matinud-anon, paghigugma, pagkamainantuson, ug magmalumo. **12** Makig-away sa maayong pakig-away sa pagtuo. Kupti niryo ang kinabuhing dayon nga diin kamo gitawag, ug ang gipamatud-an nimo sa atubangan sa mga saksi kung unsa gyud ang maayo. (**aiōniós g166**) **13** Nagmando ako kanimo sa atubangan sa Dios nga maoy hinundan nga buhi ang tanang mga butang, ug sa atubangan ni Cristo Jesus, nga nagsugilon sa kamatuoran ngadto kango Poncio Pilato, **14** nga imong tumanon sa hingpit ang balaod, nga walay ikasaway, hangtod sa pagpaka sa atong Ginoong Jesu Cristo. **15** Ang iyang pagpadyad mahitabo sa gitakda nga panahanon sa Usa ka Bulahan, ang nagingusarang makagagahom, ang Hari nga naghari, ug ang Ginoong nga maoy nagmando. **16** Siya lang gyud ang walay kamatayon nga nagpuoy sa kahayag nga dili maduolan. Walay tawo nga nakakita kaniya o nga makatan-aw kaniya. Sa iya ang pagtahod ug walay hangtod nga kagamhanan. Amen. (**aiōniós g166**) **17** Sultih ang mga adunahan niining kalibutana nga dili sila magmapahitas-on, ni bisan molaom sa bahandi nga walay kasiguradohan. Hinuon, molaom sila sa Dios nga maoy naghatag kanato sa tanan nga tinuod nga mga bahandi nga makapahalipay. (**aiōniós g165**) **18** Sultih sila nga buhaton ang maayo nga magpakaadunahan sila sa maayo nga binuhatan, nga magmahnatakon ug andam nga magpaambit. **19** Pinaagi niini, nagtigom sila sa ilang mga kaugalingon ug maayong pundasyon sa umaabot, ug ilang madawat ang tinuod nga kinabuhi. (**aiōniós g166**) **20** Timoteo, panalipid kung unsa ang gihatag kanimo. Likay ang mga sulti nga walay pulos ug mga lalis nga nagsumpaki mahitungod sa gitawag nga sayop nga kaalam. **21** Ang ubang mga tawo gisangyaw kining mga butanga mao nga sila nangasaag sa pagtuo. Hinataw nga ang grasya maanaa kaninonyo tanan.

2 Timoteo

1 Gikan kang Pablo, nga apostol ni Cristo Jesus pinaagi sa kabutob-on sa Dios, sumala sa saad sa kinabuhi nga anaa kang Cristo Jesus, 2 alang kang Timoteo, nga gihigugmang anak: Grasya, kalooy, ug kalinaw gikan sa Dios Amahan ug kung Cristo Jesus nga atong Ginoo. **3** Nagpasalamat sa Dios nga gilagaran nako gikan sa akong mga katigulangan sa puti nga konsensiya, samtang kanunay ako gahinumdom kanimo sa akong mga pag-ampo, gabii ug adlaw **4** nangandoy nga makakita kanimo, gahinumdom sa imong mga luha, aron mapuno ako sa kalipay; **5** sa dihang nahinumduman nako ang imong pagtuong niinud; nga diha una sa imong lola nga si Lois, ug sa imong inahan nga si Eunice, ug diin kombinsido ako nga anaa sad kanimo. **6** Mao kini ang hinungdan nga ako kung pahinumduman nga pagpaina nimo ang gasa sa Dios nga anaa kanimo pinaagi sa pagpandung nako sa akong mga kamot kanimo. **7** Kay ang Dios wala naghatag kanato ug espiritu sa kahadiok, kondili sa gahum ug gugma ug sa disciplina. **8** Busa ayaw kaulaw sa saksi mahitungod sa atong Ginoo, ni bisan sa ako, Pablo, nga iyang priniso, apan makig-ambit ka sa mga pag-antos alang sa maayong balita pinaagi sa gahum sa Dios **9** nga nagluwas kanato ug nagtagaw kanato sa balaan nga pagkatawag, dili pinaagi sa atong mga binuhatan, kondili pinaagi sa iyang kaugalingong plano ug grasya nga lyang gihatag kanato diha kung Cristo Jesus sukad sa wala pa nagsugod ang panahon; (**aiōnios g166**) **10** apan karon ang kaluwasan sa Dios gipahayag sa pagpakaita sa atong manluwus nga si Cristo Jesus nga naglaglag sa kamatayon ug nagdala ug kinabuhi nga walay katapusan sa kahayag pinaagi sa maayong balita, **11** diin gipiako nga magsasangyaw, apostol, ug magtitudlo. **12** Tungod niini nga hinungdan nag-antos sad ako niinung mga butanga: apan walaako maulaw; kay nakalaako kaniya nga ngokituohan, ug ako nakombinsi nga iyang ampingan kadtong akong gipiayal kaniya hangtod moabot ang adlaw. **13** Magpadayon ka sa pagsundog sa himsog nga mga pulong nga nadunggan nimo gikan kanako, sa pagtuog ug sa gugma nga anaa kang Cristo Jesus. **14** Kanan maayong butang nga gitugyan sa Dios kanimo, bantayi pinaagi sa Balaang Espiritu, nga nagpuyo kanato. **15** Nahibaw-an na nimo kini, nga ang tanan nga nagpuyo diha sa Asia risalikway kanako; lakip niini nga grupo sila Figelo ug Hermogenes. **16** Hinaot una nga kaloy-an sa Ginoo ang panimalay ni Onesiforo: kay kanunay siya nga nagpalagsik kanako, ug wala maulaw sa akong kadena, **17** anap kadtong nianhi siya sa Roma, gakugi gyud siya ug pangita kanako, ug nakit-an niya ako - **18** hinaot nga hatagan siya sa Ginoo ug kalooy inig abot sa adlaw - ug sa tanang pagtabang niya kanako sa Efeso, nakahibalo kaayo ka niini.

2 Busa ikaw, akong anak, magpalig-on ka sa grasya nga anaa kang Cristo Jesus. **2** Ug ang mga butang nga nadunggan nimo gikan kanako taliwala sa daghang mga saksi, isalig nimo sa matinud-anon nga mga tawo, nga maoy makatudlo sad sa uban. **3** Mag-antos ka sa kalisod uban nako, iring ngusa ka maayong sundalo ni Cristo Jesus. **4** Walay sundalo nga nag-alagad samtang naggalambigit sa mga kalihokan niinung kinabuhi, aron nga iyang mapahimutong iyang taas nga opisyal. **5** Usa sad, kung adunay tawo nga makigkompetensiya iring ngusa atleta, dili siya makoronahan gawas kung makigkompetensiya siya sumala sa mga balaod. **6** Ang kugihan nga mag-uma maoy una nga makadawat sa iyang bahan sa abot. **7** Hunahuna ang akong gisulti, kay ang Ginoo ang maghatag kanimo ug pagsabot sa tanan. **8** Hinumdumi si Jesu Cristo, nga gikan sa kaliwati ni David, nga gibanhaw gikan sa kamatayon, sumala sa akong mensahe nga maayong balita, **9** sa diin nag-antos ako hangtod sa gikadenahan iring ng Kramer. Apan ang pulong sa Dios wala gyud makadenahan. **10** Busa naglahutay ako sa tanan alang adtong nga mga pinili, aron hinata sila sad makabaton sa kaluwasan nga anaa kang Cristo Jesus, uban sa walay katapusang himaya. (**aiōnios g166**) **11** Masaligan kini nga panulthon: "Kung kita namatay uban kaniya, mabuhî usab kita uban kaniya. **12** Kung kita molahutay, maghari usab kita uban kaniya. Kung ato siyang ilimod, ilimod sad kita niya. **13** Kung kita dili matinud-anon, magpabilin siya nga matinud-anon, kay dili niya malimod ang iyang kaugalingon." **14** Ipadayon nimo ang pagpahinumdom kanila niinung mga butanga. Pasid-an sila atubangan sa Dios nga dili sila makig-away mahitungod sa mga pulong, tungod kay ang pagbuhat niini walay kapuslanan, gadaot sa mga maminaw niini. **15** Paningkamuti pag-ayo nga mapakita nimo imong kaugalingon

ingon nga guyonan sa Dios nga nagtrabaho nga walay ikaulaw, nga sakto ang paggamit sa pulong sa kamatuoran. **16** Likay ang malaw-ay nga panulthon, nga magdala sa samot nga pagkinabuhi nga dili diosnon. **17** Ang ilang pulong mokaylap sama sa kabahong, uban niini sila Himeneo ug Felito, **18** mga laalaki nga nasalaag gikan sa kamatuoran, nga nag-ingon nga nhabito na ang pagkabanhaw, ug gilibog nila ang pagtuong sa uban. **19** Bisan pa niini, gatidong lig-on nga pundasyon sa Dios nga aduna niinung kinudit, "Nakahibalo ang Ginookinsa ang iya," ug "Ang tanan nga nagsangpit sa ngalan sa Ginoo kinahanglan mobiya sa dili pagkamatatorong." **20** Sa dato nga panimalay, dili lamang mga bulawan ug plata ang mga galamiton, apan aduna sad gikan sa kahoy ug pula nga yuta; ang uban alang sa halangdong paggamt ug ang uban sa dili halangdon. **21** Kung manghihilo ang usa ka tawo sa iyang kaugalingon gikan sa dili halangdon nga paggamit, mahimo siya nga halangdon nga galamiton, gigahin, mapuslanon sa Amo, ug andam siya sa tanang maayo nga buluhaton. **22** Magpalayo ka sa lawasnong kaibog sa mga batan-on, ug tinguhua ang pagkamatatorong, pagtuo, gugma, kalinaw, uban kanila nga nagtagaw sa Ginoo gikan sa putli nga kasingkasing. **23** Apan balibar ang binuang ug ignoranti nga mga pangutana, kay nasayod ka nga kini maoy hinungdan sa mga lalisi. **24** Kinahanglan ang alagad sa Ginoo dili mangaway, apan hinuron kinahanglan malumoa siya sa tanan, kahibalo magtudlo, mapailubon, **25** adunay kaaghusp ug magtudlo adtong mga mosupak kanila. Basin pa ang Dios maghatag kanila ug paghinsulsa diin masayod sila sa kamatuoran, **26** ug unta mabalik kanila ang maayong panghunahuna aron makaikyas sila sa lit-ag sa yawa, kay sila nadakpan niya alang sa iyang kabutob-on.

3 Apan kini hibalo-i: sa mga ulahi nga mga adlaw moabot ang mga peligro nga mga panahon. **2** Kay ang mga tawo higugmaon nila ang ilang mga kaugalingon, mahigugmaon sila sa kwarta, hambogero, mapahitas-on, tigpasipala, masinupukan sa mga ginikanan, dili mapasalamaton, dili balaan, **3** wala sa kinaiyanhon nga pagbat, walay kaluoy, madinauton, walay pagpungsa sa kaugalingon, bayolente, dili mahigugma-on sa maayo, **4** mga traydor, walay pagmatrong, magarboso, mahigugma-on sa lawasnon na kalipay imbes mahigugma-on sa Dios. **5** Aduna silay porma nga pagkadiosnon, apan gilimod nila ang gahum niini. Tallkdi kini nga mga tao. **6** Kay unan niinung mga tawhana mosulod sa mga panimalay ug danihon ang mga babaye nga luya sa espirituhanong babinh ngapuno sa mga kasal-anan hinungdan nga nadani sila sa lainlaing tinguhua. **7** Kini nga mga babaye kanunay nga mosulay nga makakat-on ug bag-ong mga butang, apan dili gyud sila makahibalo sa kamatuoran. **8** Sa sama nga pamaagi nga si Jannes ug si Jambres mikontra kang Moises, kini nga mga bakakan nga magtudlo mitindog sad batok sa kamatuoran. Nadaut ang ilang hunahuna ug ang ilang pagtuo dili mapamatud-an. **9** Apay dili gyud sila makauswag pag-ayo, kay ang ilang pagkabuang makita man sa tanan, sama sa pagkabuang adtong duha ka mga lalaki. **10** Apay ikaw misunod sa akong mga pagtulon-an, pamatasan, tumong, pagtuo, taas nga pag-antos, gugma, paibol, **11** mga paglutos, mga pag-antos, ug kung unsa ang nhahibalo kanako sa Antioquia, sa Iconio ug sa Listra. Giantos nako kadtong mga paglutos, ug sa tanan niini, ang Ginoo nagluwas kanako. **12** Ang tanan nga gusto nga magkinabuhi sa diosnon nga pamaagi diha kung Cristo Jesus lutuson gyud. **13** Ang maa dautan ug mga impostor mosasot gyud, samtang panguluhan nila ang uban nga masalaag sama nga sila mismo nhaisalaag. **14** Apay ikaw, magpadayon ka sa imong nakat-onan ug gituohan pag-ayo, kay nakahibalo ikaw kung kung kinsa nimo kini nakat-onan. **15** Nakahibalo ka nga gikan pa sa imong pagkabata nahibaw-an na nimo ang balaon nga mga kasulatan nga naghimo kanimong maalaman sa kaluwasan pinaagi sa pagtuog diha kung Cristo Jesus. **16** Ang tanan nga Kasulatan dinasisig sa Dios ug kini mapuslanon sa doktrina, sa pagtuo, sa paghusto, ug sa pagbansay sa pagkamatatorong **17** aron nga ang tawo sa Dios mahimong takos, sangkap sa mga maayo nga buhat.

4 Sa pananaw sa Dios ug ni Cristo Jesus, nga hapis na maghukom sa buhi ug patay, ug tungod sa iyang pagpakaita ug sa iyang gingharian, maligdung ako nga gamando kanimo: **2** Iwali ang pulong; pangandam kanunay hamugaway man o dili. Pagbadlong, pagsaway, pag-awhag, nga adunay paibol sa tanan ug pagtudlo. **3** Tungod kay moabot ang panahon nga ang mga tawo dili na molahutay sa maayo nga katuduan. Hinuron, tugotan nila nga mapalibutan sila sa magtudlo ug magtudlo lang sa unsay miuyon sa ilang kaugalingon mga pang-ibog. Sa niini nga pamaagi

gigitik ang ilang mga dalungan. **4** Ilang ipatalikod ang ilang mga dalungan palayo sa kamatuoran, ug lingi-on ang mga tinumutomo nga sugilanon. **5** Apan ikaw, pagpugong sa imong hunahuna sa tanang mga butang; antosa ang kalisod; buhata ang katungdanan sa usa ka evangelista; tumana ang imong ministryo. **6** Tungod kay ako gibubu na ingon nga halad. Ang panahon sa akong pagbiya niabot na. **7** Nakikomplimentsya ako sa maayo nga pakiglaban; nahuman na nako ang lumba; akong gitipigan ang pagtuo. **8** Ang korona sa pagkamatarong gitagana na alang kanako, korona nga ang Ginoo nga matarong nga maghuhukom, maghatag kanako niadto nga adlaw; ug dili lang kanako, apan sa tanan sad nga naghigugma sa iyang pagbalik. **9** Paningkamoti nga makaari ka kanako sa labing dali nga panahon, **10** kay si Demas nibaya na kanako. Ghigugma niya kini nga kalibutan ug miadto sa Tesalonica. Si Crescente miadto sa Galacia, ug si Tito miadto sa Dalmasia. (aiōn g165) **11** Si Lucas ra gyud ang kauban nako. Kuhaa si Marcos ug dad-a uban kanimo tungod kay siya makatabang kanako sa buluhaton. **12** Si Tiquico ako gipaadto sa Efeso. **13** Ang kupo nga akong gibilin sa Troas kang Carpus, dad-a inig anhi nimo ug ang mga libro labi na gyud kadtong nahimo sa panit. **14** Si Alejandro nga platero nakahimo kanako ug dakong kasakitan. Ang Ginoo nalang ang magbalos kaniya sumala sa iyang mga gihimo. **15** Bantayi sad siya, tungod kay mibarog siya batok sa atong mga pulong. **16** Sa una nakong pagdepensa, walay bisan usa nga mibarog alang kanako, apan ang tanan mibiya kanako. Hinaut nga dili una kini mahimo nga sala batok kanila. **17** Apan ang Ginoo mibarog alang kanako ug nagpalig-on kanako aron pinaagi kanako, ang pagsangyaw matuman gyud, ug ang tanang mga Gentil makadugog unta. Mao nga giluwas ako gikan sa baba sa liyon. **18** Ang Ginoo magluwas kanako gikan sa matag dautan nga buluhaton ug magluwas kanako alang sa iyang langitngong gingharian. Kaniya ang himaya hangtod sa kahangturan. Amen. (aiōn g165) **19** Kumustaha si Prisila, Aquila, ug ang panimalay ni Onisiforo. **20** Si Erastos nagpabilin sa Corinto, apan si Trofimo akong gibilin nga adunay sakit sa Milito. **21** Paningkamoti nga makaanhi ka sa dili pa moabot ang tingtugnaw. Nangumusta kanimo si Eubulo, si Prudente, si Lino, si Claudia ug ang tanang mga kaigsoonan. **22** Hinaot ang Ginoo mag-uban sa imong espiritu. Hinaot nga ang grasya maanaa kanimo. Amen.

Tito

1 Si Pablo, usa ka sulugoon sa Dios ug usa ka apostol ni Jesu-Cristo, kay ang pagtuo sa mga piniling katawhan sa Dios ug ang kahibalo sa kamaruon nga nag-uyon uban ang pagkadiosnon. **2** Kini adunay pagsalig sa walay kataposang kinabuhi nga ang Dios, dili mamakak, misaad sa wala pa ang tanang kalinwan. (**aiōnios g166**) **3** Sa tukmang panahon, iyang gidayag ang iyang pulong pinaagi sa mensahe nga iyang gisalig kanako nga ipahayag. Ako nagahimo niini pinaagi sa mando sa Dios nga atong manluluwas. **4** Ngadto kang Tito, usa ka tinuod nga anak sa atong managsama nga pagtuo. Ang grasya, kaluoy, ug kalinaw nga gikan sa Dios nga Amahan ug karo Cristo Jesus nga atong manluluwas. **5** Alang niini nga katuyoan ikaw akong ibilin sa Creta, aron ikaw mamahimong maghan-ay sa mga butang nga wala pa nahuman ug magtudlo sa mga pangulo sa matag siyudad ingon sa akong gisugo kanimo. **6** Ang usa ka pangulo kinahanglan walay ikasaway, ang bana sa usa ka asawa, uban ang matinud-anon nga mga anak dili mapasanginlan sa pagkadaotan o wala mamatutu. **7** Kini kinahanglan alang sa maglalawntaw, ingon nga tigdumala sa panimalay sa Dios, nga mahimong dili salawayon. Siya kinahanglan nga dili gayod sabaan o walay pagpugong. Siya kinahanglan nga dili dali masuko, dili hinginom ug bino, dili palaaway, ug dili hakog nga tawo. **8** Hinuon, kinahanglan siya maabiabihon, higala sa kung unsa ang maayo. Siya maalamon, matarong, diosnon, ug adunay pagpugong sa kaugalingon. **9** Kinahanglan nga siya gayod nagahupot ug hugot sa kasaligan nga mensahe nga gipanudlo, aron nga siya makahimo sa pagdasig uban sa maayong pagpanudlo ug tul-iron kadtong misupak kaniya. **10** Tungod kay adunay daaghant masinupakon nga katawhan, libina niadtong mga tinuli. Ang ilang mga pulong walay pulos. Ilang gilimbongan ug gigiyahan ang katawhan sa sayop nga dalan. **11** Kinahanglan gayod nga pahunongon sila. Nagatudo sila sa dili nila angay nga itudlo alang sa makuulaw nga pagpaginansiya ug nagbungkag sa tibuok panimalay. **12** Ang usa kanila, ang maalamon nga tawo alang kanila, miignon, "Ang mga Cretanong walay hunong sa pagkabakalon, daotan ug makuyaw nga mananap, tapolan nga mga tiyan." **13** Kini nga paahayag matuod, maao nga tul-ira sila pagayo aron sila mamaayo sa pagtuo. **14** Ayaw paghatag ug bisan unsang pagtagad sa mga tinuohan sa Judio o sa kasugoan sa tawo nga mitalikod sa kamaruon. **15** Alang niadtong putli, ang tanang mga butang putli. Apan niadtong namansahan ug dili matinuohon, walay putli. Kay ang ilang mga hunuhuna ug konsensiya namansahan. **16** Sila nag-angkon nga nakaila sila sa Dios, apan ila siyang gisalikway pinaagi sa ilang mga binuhutan. Sila salawayon ug masinupakon. Sila wala mahiuyon sa bisan unsa nga maayong buhat.

2 Apan ikaw, isulti unsa ang nahiuyon sa matinud-anon nga pagpanudlo. **2** Ang mga tigulang nga lalaki kinahanglan adunay pagpugong sa kaugalingon, maligdong, mabinion, insakto sa pagtuo, sa gugma, ug sa pagkamalahanayon. **3** Ang mga tigulang nga babaye sa samang paagi kinahanglan mopakita kanunay sa ilang mga kaugalingon ingon nga angay thuron, dili tabian. Kinahanglan dili sila magpaulipon sa sobra nga bino. Kinahanglan itudlo nila unsa ang maayo. **4** aron sa pagbansay sa mga batan-on nga mga kababayen-an sa maalamon nga paghigugma sa ilang kaugalingon nga mga bana ug mga anak. **5** Kinahanglan ila silang bansayon nga mahimong maalamon, putli, maayo nga moatiman sa panimalay, ug matinumanon sa ilang kaugalingon nga mga bana. Kinahanglan nga buhaton nila kining mga butanga aron ang pulong sa Dios dili matamay. **6** Sa samang paagi, dasiga ang mga batan-on nga lalaki nga magmaalamon. **7** Sa tanan nga paagi ipakita ang imong kaugalingon ingon nga maayong sumbanan sa maayong mga buhat; ug sa dihang ikaw manudlo, ipakita ang pagkamararong ug pagkamaligdong. **8** Isulti ang mga pulong nga maayo ug walay ikasaway, aron nga si bisan kinsa nga mosupak maulawan, tungod kay wala siya'y daotan nga ikasulti mahitungod kanato. **9** Ang mga ulipon kinahanglan motuman sa ilang mga agalon sa tanang mga butang. Kinahanglan sila mopahimut kanila ug dili makiglalis uban kanila. **10** Dili sila angay manghilabot. Hinuon, kinahanglan ilang ipakita ang maayong pagtuo, aron nga sa matag paagi ilang madayeg ang atong pagtulonan mahitungod sa Dios nga atong manluluwas. **11** Tungod kay ang grasya sa Dios gipakita man sa tanang mga tawo. Kini mobansay kanato sa pagdumili sa dili pagkadiosnon ug sa kalibutanon nga mga pagbati. **12**

Kini mobansay kanato sa pagpuyo nga maalamon, pagkamararong, ug sa diosnon nga mga paagi niining panahona (**aiōn g165**) **13** samtang kita nagahulat sa unahan aron modawat sa atong mahimayaon nga paglaom, ang pagpadayag sa himaya sa atong bantugan Dios ug Manluluwas nga si Cristo Jesus. **14** Si Jesus naghatag sa iyang kaugalingon alang kanato aron sa pagtubos kanato gikan sa tanan nga pagkamalapason sa balaod ug sa paghimo nga putli, alang sa iyang kaugalingon, ang pinasahi nga mga katawhan nga masadison sa pagbuhat sa maayong mga binuhutan. **15** Isulti ug idasig kining mga butanga. Ihatag ang pagbadlong uban sa tanan nga katungod. Ayaw itugot nga dunay usa nga mosalikway kanimo.

3 Pahnin domi sila sa pagpailalom ngadto sa mga magmamando ug sa mga nangatudanan, aron tumanon nila, aron maandam alang sa matag maayong buhat. **2** Pahnin domi sila sa dili pagpakiglantugi kang bisan kinsa, aron malikayan ang paneglais, ug tugotan ang ubang tawo sa ilang kaugalingon paagi, ug aron ikapakita ang pagkamapaubasan ngadto sa tanang mga tawo. **3** Kay sa makausa kita sa atong mga kaugalingon walay panghunuhuna ug dili matinumanon. Nahisalaag kita ug nahimong ulipon pinaagi sa nagkadaiyang mga pagbati ug mga kalipay. Nagpuyo kita sa pagkadaotan ug kaibog. Kita mga salawayon ug nagnidumutanay sa matag usa. **4** Apan sa dihang ang kamaayo sa Dios nga atong manluluwas ug ang iyang gugma alang sa katawhan mitungha, **5** dili kini pinaagi sa mga buhat sa pagkamararong nga atong nahimo, apan tungod sa iyang kaluoy nga iya kitang giluwas. Giluwas kita niya pinaagi sa paghugas sa bag-ong pagkatawo ug kabag-ohan pinaagi sa Balaang Espiritu. **6** Ang Dios madagayaon nga mibubo sa Balaang Espiritu kanato pinaagi sa atong Manluluwas nga si Jesu-Cristo. **7** Gibuhat niya kini kay aron nga, human gimataraong pinaagi sa iyang grasya, mamahima kitang kabahan diha sa pagsalig sa kinabuhing walay kataposan. (**aiōnios g166**) **8** Kini nga pulong kasaligan. Buot ako nga kamo masaligon nga mosulti mahitungod niining mga butang, aron nga kadtong nagsalig sa Dios mahimong matinud-anon sa maayong mga buhat nga iyang gibutang diha kanila. Kini nga mga butang maayo ug mapuslanon alang sa tanang katawhan. **9** Apan likay ang binuang nga mga pagpakiglantugi ug ang mga gigikanan ug paneglais ug panagbingkil mahitungod sa balaod. Kadtong mga butanga walay bili ug dili mapuslanon. **10** Isalikway si bisan kinsa nga maghimog hinundan sa pagkabahin-bahin diha kaninyo, human sa una ug ikaduha nga pagpasiidaan, **11** ug hibaloi nga kanang usa nga motalkod gikan sa hustong dalan ug nagpaka-sala ug nanghimaraot sa iyang kaugalingon. **12** Sa dihang ipadala ko diha kanimo si Artemas o Tychicus, pagdali ug anhi dayon kanako sa Nicopolis, diin nakahukom ako nga magpuyo panahon sa tingtugnaw. **13** Pagdali ug ipadala si Zenas, ang hanas sa balaod, ug si Apollos, sa paagi nga sila dili makulangan. **14** Ang atong katawhan kinahanglan nga makakat-on nga makiglambigit sa maayong mga buhat nga nagatagbo sa dinalian nga panginahanglan aron dili sila mahimong dili mabungahon. **15** Ang tanan nga uban kanako nangumusta kaninyo. Kumustaha kadtong naghigugma kanato diha sa pagtuo. Ang grasya magaubaan kaninyong tanan.

Filemon

1 Si Pablo, usa ka binilanggo kang Cristo Jesus, ug sa igsoon nga si Timoteo ngadto kang Filemon, atong hinigugma nga higala ug isig ka magbubuhat. **2** ug ngadto kang Apphia nga atong igsoonong babaye, ug kung Archippo nga atong kaubang sundalo, ug ngadto sa simbahan nga nagtigom sa imong balay. **3** Hinaot nga ang grasya ug kalinaw sa Dios nga atong Amahan ug sa Ginoong Jesu-Cristo maanaa kaninyo. **4** Kanunay ako nga nagpasalamat sa akong Dios. Naghisgot ako kanimo sa akong mga pag-ampo. **5** Nadungog ko ang gugma ug ang pagtuo nga anaa kanimo diha kung Ginoong Jesus ug alang sa tanang mga magtutuo. **6** Nag-ampo ako nga ang pakig-ambit sa imong pagtuo mahimong magnabungahan alang sa kahibalo sa tanang maayo nga butang diha kung Cristo. **7** Kay ako adunay dakong kalipay ug kahupayan tungod sa imong gugma, tungod kay ang mga kasingkasing sa mga magtutuo nakapahulay pinaagi kanimo, igsoon. **8** Busa, bisan ako adunay tanang kaisog kung Cristo sa pagmando kanimo sa pagbuhat kung unsa ang kinahanglan nga imong buhaton, **9** apan tungod sa gugma, naghangyo hinuon ako kanimo—Ako, si Pablo, usa ka tigulang na nga tawo, ug karon usa ka binilanggo alang kung Cristo Jesus. **10** Magahangyo ako kanimo mahitungod sa akong anak nga si Onesimus, diin naggpakaamanah ako sa akong pagkaginapos, **11** Kay sa makuasa siya walay pulos kanimo, apan karon mapuslanon siya alang kanimo ug kanako. **12** Ipadala ko siya ug balik diha kanimo, siya nga gimahal nako pag-ayo. **13** Nanghinaot ako kung mahimo nga magpabilin siya uban kanako, aron siya makaalagad kanako alang kanimo, saritang ako ginapos alang sa ebanghelyo. **14** Apan ako dili buot mobuhat sa bisan unsang butang nga dili inubanan sa imong pagtugot. Dili ko buot nga ang imong maayong binuhatan mahimong gikan sa panginahanglan apan gikan sa maayong kabut-on. **15** Tingali tungod niini siya nabulag gikan kanimo sa usa ka higayon, aron nga mahibalik siya kanimo hangtod sa kahangtoran. **(aiōnios g166)** **16** Dili na siya usa ka ulipon, apan labing maayo pa kaysa usa ka ulipon, usa ka hinigugmang igsoon. Hinigugma siya labi na kanako, ug labaw diha kanimo, sa unod man ug diha sa Ginoo. **17** Ug busa kung kanimo ako usa ka kauban, dawata siya ingon nga ako. **18** Kung nakasala siya kanimo o nakautang kanimo sa bisan unsang butang, ipaangkon kana kanako. **19** Ako, si Pablo, nagsulat niini pinaagi sa akong kaugalingong kamot: Mobayad ako kanimo. Dili sa pag-ingon kanimo nga ikaw nakautang kanako sa imong kaugalingon. **20** Oo, igsoon, buhati ako ug pabor diha sa Ginoo; hatagi ug pahulay ang akong kasingkasing diha kung Cristo. **21** Masaligon mahitungod sa imong pagkamatinumanon, nagsulat ako kanimo. Nasayod ako nga mobuhat ka ug sobra pa kaysa akong gipangayo. **22** Sa samang higayon, pag-andam ug usa ka lawak alang kanako, kay naglaom ako nga pinaagi sa inyong mga pag-ampo igahatag ako pagbalit diha kaninyo. **23** Si Epaphras, akong isig ka binilanggo kung Cristo Jesus, nangumusta kanimo. **24** Mao usab si Marcos, Aristarchus, Demas, ug si Lucas, akong isig ka magbubuhat. **25** Hinaot nga ang grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo maanaa sa inyong espiritu. Amen.

Hebreohanon

1 Kaniadto ang Dios nakigsulti sa atong mga katigulangan pinaagi sa mga propeta sa daghang mga higayon ug sa daghang mga pamaagi.

2 Apan niining kasamtangang mga adlaw, ang Dios nakigsulti kanato pinaagi sa usa ka Anak, nga iyang gipili nga mahimong manununod sa tanang mga butang, ug pinaagi kaniya gibuhut niya usab ang kalibutan. (aion g165)

3 Ang iyang Anak mao ang kahayag sa iyang himaya, ang kinaiya gayod sa iyang kinaiyahan, ug iyang gipadayon sa pagluntgad ang tanang butang pinaagi sa pulong sa iyang gahom. Human nga iyang nahiiloan ang mga sala, milingkod siya sa tuong kamot sa halangdon sa kahitas-an.

4 Nahimo siyang labaw sa mga anghel, iginong nga ngalan

nga iyang napanunod mas labing maayo kay sa ilang ngalan.

5 Kay sikinsa ba sa mga anghel ang iyang giingnan, "Ikaw ang akong anak, karon

ako mahimo nga imong Amahan"? Ug usab "Ako mahimo nga amahan kaniya, ug siya mahimo nga anak nako".

6 Usab, sa dihang gidal sa Dios ang panganyag nga anak ngadto sa kalibutan, siya miignon, "Ang tanang anghel sa Dios kinahanglan mosimiba kaniya".

7 Mahitungod sa mga anghel siya nag-ingon, "Siya nga nagbuhut sa iyang mga anghel nga mga espiritu, ug sa iyang mga alagad nga dilaab sa kalayo".

8 Apan mahitungod sa anak siya nag-ingon, "Ang imong trono, Dios, hangtod sa kahangtoran.

Ang siro si imong gingiharian mao ang siro sa hustisya. (aion g165)

9 Ikaw nahigugma sa pagkamaratong ug nagdumot sa pagkamalapason, busa ang Dios, nga imong Dios, nagdihog kanimo sa lana sa kalipay labaw pa sa imong mga kauban."

10 "Sa sinugdanon, Ginoo, ikaw nagbutang sa patukoranan sa kalibutan. Ang kaligitan binuhut sa imong mga kamot.

11 Mangahanaw sila, apan ikaw magapadayon. Kining tanan madunot sama sa usa ka bisti.

12 Lukoton mo kini sama sa usa ka kupo, ug mausab sila sama sa usa ka bisti. Apan ikaw mao sa gihapon, ug ang imong mga katuigan dili mohunong."

13 Apan sikinsa ba sa mga anghel ang giingnan sa Dios sa bisan kanus-ang higayon, "Lingkod sa akong tuong kamot hangtod nga akong himoon ang imong mga kaaway nga usa ka tumbanan sa imong mga till?

14 Dili ba ang tanan nga mga anghel nga espiritu gipadala aron sa pagpamuhat ug pag-amping niadtong mga manununod sa kaluwasan?

2 Busa kinahanglan nga hatagan nato ug mas labaw pa nga pagtagad kung unsa ang atong nadunggan, aron nga dili kita mapahilayo gikan niini.

2 Kay kung ang mensahe nga gisulit pinaagi sa mga anghel tinuod, ug sa matag paglapias ug pagsupak nagdawat sa patas nga silot,

3 unsaon kaha nato pag-ikyas kung atong talikdan ang dakong kaluwasan? —ang kaluwasan nga unang gipahibalo pinaagi sa Ginoo ug gipamatud-an kanato pinaagi niadtong nakadungog niini.

4 Ang Dios nagpamatuod usab niini pinaagi sa mga ilahan, mga katingahan, ug pinaagi sa nagkalainlain nga gamhanang mga butah, ug pinaagi sa mga gasa sa Balaang Espiritu nga iyang giapod-apod sumala sa iyang kaugalingong kabubut-on.

5 Ang Dios wala nagbutang sa umaabot nga kalibutan, mahitungod kung unsa ang atong ginasulti, ilalom sa mga anghel.

6 Hinuon, adunay usa ka tawo nga kung diin nagpamatuod ug miignon, "Unsa man ang tawo, nga ikaw nagtagad man kaniya? O ang anak sa tawo, nga ikaw nag-atiman man kaniya?

7 Gibuhut nimo ang tawo nga ubos gamay kaysa mga anghel; gikorohan nimo siya sa himaya ug dungog.

8 Gibutang nimo ang tanang pagbuot sa tawo. Wala niya gibiyaan ang bisan unsa nga wala nailalom kaniya.

Apan karon wala pa nato nakita ang tanan nga nailalom kaniya.

9 Bisan pa niana, nakita nato ang usa nga gihimo sa makadiyot, nga ubos kaysa mga anghel—si Jesus, nga, tungod sa iyang pag-antos ug kamatayon,

gikorohan uban sa himaya ug dungog. Busa karon pinaagi sa grasya sa Dios, si Jesus nakatilaw sa kamatayon alang sa matag tawo.

10 Kini angay nga ang Dios, tungod kay ang tanang butang mitungha alang kaniya ug pinaagi kaniya, kinahanglan magdala sa daghang mga anak ngadto sa himaya, ug niana nahimo gayod siya nga pangulo sa ilang kaluwasan sa hingpit pinaagi sa iyang mga pag-antos.

11 Kay managsama nga ang usa nga naghalud ug kadtong mga hinilad, tanan naggikan sa usa ka tinubdan, ang Dios.

Alang niini nga hinundan ang usa nga naghalud kaniila sa Dios dili maulaw nga tawagon sila nga mga igsoon.

12 Siya miignon, "Akong imantala ang imong ngalan sa akong mga igsoon, ako magaawit

mahitungod kanimo gikan sa sulod sa panagtigom."

13 Ug miignon siya

pag-usab, "Mosalig ako diha kaniya." Ug usab, "Tan-awa, ania ako ug ang mga anak nga gihatag sa Dios kanako."

14 Busa, sanglit kay ang mga anak sa Dios nakaambit man sa unod ug dugo, si Jesus usab miabit sa

samang mga butang, aron nga pinaagi sa kamatayon buhaton niya nga dili makahimo ang usa nga anaay gahom sa kamatayon, nga mao, ang yawa.

15 Mao kini aron nga iyang mapalingkawas kadtong tanan nga pinaagi sa

kahadlok sa kamatayon nagpuyo sa pagkailipon sa tibuk nilang kinabuhi.

16 Kay sa pagkatinuod dili ang mga anghel ang iyang gitabangan. Kondili,

iyang gitabangan ang mga kahitwan ni Abraham.

17 Busa gikinahanglan

gayod alang kaniya nga mahimong sama sa iyang mga igoong sa tanang paagi, aron nga siya mahimong usa ka maluluy-on ug matinud-anon nga labawng pari diha sa mga butang sa Dios, ug aron makab-ot niya ang kapasylan alang sa mga sala sa katawhan.

18 Tungod kay si Jesus mismo nag-antos, gitintal, makahimo siya sa pagtabang niadtong mga

natintal.

3 Busa, mga igoong balaan, kauban sa langitong pagtawag, palandungi si Jesus, ang Apostol ug ang Labaw nga Pari sa atong pagusugid.

2 Siya matinud-anon sa Dios, nga nagpili kaniya, sama nga si Moises matinud-

anon usab sa tanan nga panimalay sa Dios.

3 Kay si Jesus giila nga takos

sa labi pang dako nga himaya kaysa kang Moises, tungod kay ang usa nga

nagtukod sa usa ka balay labaw nga gipasidungan kaysa balay.

4 Kay ang matag balay gitukod pinaagi sa usa sa tawo, apan ang usa nga nagtukod

sa tanang butang mao ang Dios.

5 Si Moises nagmatinud-anon gayod

ingon nga usa ka sulugoon sa tibuk panimalay sa Dios, nga nagpamatuod

mahitungod sa mga butang nga mahimong isulit sa umaabot.

6 Apan si Cristo mao ang Anak nga gipiyilan sa panimalay sa Dios.

Kita mao ang iyang balay kung atong kuptan pag-ayo ang atong pagsalig ug garbo

sa pagsalig.

7 Busa, sama kini sa giignon sa Balaang Espiritu, "Karon,

kung madungog ninyo ang iyang tingog,

8 Ayaw pagahia ang inyong mga kasingkasing sama sa gibuhut nga pagsupak sa mga Israelita, sa panahon

sa pagsulay diito sa kamingawan.

9 Nahitabo kini sa dihang ang inyong

mga katigulangan misupak pinaagi sa pagsulay kanako, ug nakita nila ang

angong mga buhat sulod sa 40 ka tuig.

10 Busa ako wala mahimutuan nina

nga kahitwan. Ako miignon, "Kanunay silang mahisalaag diha sa ilang mga

kasingkasing, ug wala sila masayod sa akong mga paagi."

11 Sama kini sa akong gipanumpa sa akong kasuko: dili gayod sila makasulod sa akong

kapahulayan."

12 Pagbantay, mga igoon, aron nga walay daotan nga dili

matinuhon nga kasingkasing sa bisan kinsa kaninyo, usa ka kasingkasing

nga mobiya gikan sa buhi nga Dios.

13 Hinuon, dasiga ang usaq-usa

matag adlaw, samtang gitawag pa kini nga karong adlawa, aron nga walay

usa taliwala kaninyo ang magmagahil pinaagi sa pagkamalimbongan sa

sala.

14 Kay kita mahimong kauban ni Cristo kung lig-on kita nga magkupot

sa atong pagsalig kaniya gikan sa sinugdanon hangtod sa kataposan.

15 Mahitungod niini giignon kini, "Karon adlawa, kung maminaw kamo

sa iyang tingog, ayaw pagahia ang inyong mga kasingkasing, sama sa

pagsupak nga gibuhut sa mga Israelita."

16 Kinsa ba kini nga nakadungog

sa Dios ug nagsupak? Dili ba man kadtong tanan nga gipangulohan ni

Moises pagwasa sa Ehipto?

17 Ug kung kinsa man nasuko ang Dios sulod

sa 40 ka tuig? Dili ba mao kadtong nakasala, nga ang mga patay

nga lawas nahimutang sa kamingawan?

18 Kang kinsa man nanumpa

ang Dios nga dili sila makasulod sa iyang kapahulayan, kung dili

nagpasupilon kaniya?

19 Makita nato nga sila dili makahimo sa pagsulod

sa iyang papahulayan tungod sa pagkawalay pagtuo.

4 Busa, kinahanglan magmaimpingon gayod kita aron walay usa

kañinyo nga daw mapakyas sa pagkab-ot sa mapadayanong saad

sa pagsulod sa kapahulayan sa Dios.

2 Kay araa na kanato ang maayong balita mahitungod sa kapahulayan sa Dios nga gimplanta kanato

sama sa mga Israelita, apan kana nga mensahe wala napuslon niadtong

nakadungog niini kung dili kini ubanan sa pagtuo.

3 Kay kita, ang mga nagatuo — kita mao ang makasulod nianang kapahulayan, sama kini sa

giignon, "Ingon nga ako nanumpa sa akong kapungot, Dili sila makasulod

sa akong kapahulayan."

Miignon siya niini, bisan tuod ang iyang gibuhut

nga buluhaton natapos na sukad sa pagsugod sa kalibutan.

4 Kay miignon siya sa laing bahin mahitungod sa ikapitong adlaw, "Ang Dios

mipahulay sa ikapitong adlaw gikan sa tanan niyang gibuhut."

5 Pag-usab miignon siya, "Dili sila makasulod sa akong kapahulayan."

6 Busa, sanglit ang kapahulayan sa Dios sa gihapon gitaganan alang sa pipila

aron makasulod, ug sanglit daghang mga Israelita nga nakadungog sa

maayong balita mahitungod sa iyang kapahulayan dili makasulod tungod sa pagkamasinupakan. 7 ang Dios pag-usab nagtakda ug saktong adlaw, nga gitawag "Karong Adlawa." Gipahimutang niya kining adlawa sa dihang misulti siya ngadto kung David, nga misulti kaniadto human kini unang gisulti, "Karong adlawa kung kamo maminaw sa iyang tingog, ayaw pagahia ang inyong mga kasingkasing." 8 Kay kung si Joesue mahitang pa kanila sa pahulay, ang Dios walá na unta nagsulti mahitungod sa lain pang adlaw. 9 Busa aduna pa gihapoy usa ka Adlaw nga kapahulayan nga gitagana alang sa katawhan sa Dios. 10 Kay siya nga makasulod sa kapahulayan sa Dios nakapahulay usab sa iyang kaugalingon gikan sa iyang mga buhat, ingon sa gibuhat sa Dios. 11 Busa magmatinguaon kita sa pagsulod nianang kapahulayan, aron nga walay usa nga mahulog diha sa samang pagkamasinupakan nga gibuhat nila. 12 Kay ang pulong sa Dios buhi ug abtik ug mas hait pa kaysa bisan unsang espada nga duhay sulab. Modulot kini bisan sa nabahing kalag gikan sa espiritu, ug mga lutahan gikan sa kinasuloran sa bukog. Makahimo kini sa pag-ila sa hunahuna sa kasingkasing ug mga tinguha. 13 Walay binuhat nga butang ang matago gikan sa pananaw-an sa Dios. Hinuon, ang tanang butang dayag ug abli sa mga mata niadtong paghatagan gayod sa husay. 14 Unya adunay usa ka bantogang labawng pari nga nakalatas sa kalangitan, si Jesus ang Anak sa Dios, magmalig-on kita sa pagkupot sa atong mga gituohan. 15 Kay wala kitay labawng pari nga dili makabati ug kalooy sa atong mga kaluyahan, apan usa nga sa tanang mga paagi gitintal sama kanato, gawas lamang nga wala siyay sala. 16 Busa modulot kita uban ang pagsalig didto sa trono sa grasya, nga makadawat kita sa kalooy ug makakaplag sa grasya nga makatabang sa takna sa pagkinahanglan.

5 Kay ang matag labaw nga pari, gipili gikan sa taliwala sa katawhan, gitudlo aron sa pagbuhat alang sa mga butang nga may kalabutan sa Dios, aron nga siya mohalad sa mga gasa ug mga halad alang sa mga sala. 2 Malumo siyang motabang sa dili-maalam ug sa masupilon sanglit siya sa iyang kaugalingon niilabutan man sa kaluyahan. 3 Tungod niini, siya usab kinahanglan magdalit ug mga paghalad alang sa iyang mga sala susama sa iyang gihimo alang sa mga sala sa katawhan. 4 Ug walay tawo nga makaangkon niining kadungganan alang sa iyang kaugalingon, kondili, kinahanglan nga siya tinawag sa Dios, sama kung Aaron kaniadto. 5 Ni si Cristo wa maagsidungog sa iyang kaugalingon pinaagi sa paghimo sa iyang kaugalingon nga labaw nga pari. Hinuon, ang Dios miiong ngadto kaniya, "Ikaw ang akong Anak, karong adlawa ako mahimong imong Amahan." 6 Susama usab kini sa iyang gisulti sa laing dapit, "Ikaw ang usa ka pari sa kahangtoran sunod sa laray ni Melchizedek." (**aión g165**) 7 Sa panahon sa iyang pagkaunodon, gihalad niya ang mga pag-ampu ug mga paghango, nga naghihuk uban sa mga luha ngadto sa Dios, apan usa nga makaluwas kaniya gikan sa kamatayon. Tungod sa iyang balaang pagtahod sa Dios, gidungog siya. 8 Bisan tuod siya usa ka anak, nakatohan niya ang pagkamasinugtanon gikan sa mga butang nga iyang giants. 9 Nahingpit siya ug sa niini nga paagi nahimong hinundan sa walay kataposang kaluwasan alang sa tanan nga nagtumana kaniya, (**aiónios g166**) 10 nga gipili sa Dios ingon nga labaw nga pari sunod sa laray ni Melchizedek. 11 Daghan pa kami ug ikasulti mahitungod kang Jesus, apan lisod kini ipasabot sanglit kamo nagmagahia man sa pagpaminaw. 12 Kay bisan niining panahona nahimo kamong mga magtutudlo, gikinahanglan pa gihapon nga adunay usa ka tawo nga motulon kaniryo sa nag-unang mga balaod sa mga pulong sa Dios. Nanginahanglan kamo sa gatas, dili ang gahi nga pagkaon. 13 Kay si bisan kinsa nga makainom lamang sa gatas walay kasinatian sa mensahe sa pagkamaratorong, kay usa pa man siya ka bata. 14 Sa laing bahin, ang gahi nga pagka-on alang niadtong mga hamtong na, tungod sa ilang kasinatian sa pag-ila sa husto gikan sa sayop nga nabansay sa pag-ila sa maayo man ug daotan.

6 Busa, biyaan na nato ang naunang pagtulon-an mahitungod sa mensahe ni Cristo, kinahanglan magpadayon kita ngadto sa pagkahamtong, dili na magpahimutang pag-usab sa patukoranan sa paghinulsol gikan sa patay nga mga buhat ug pagtuo sa Dios, 2 ni patukoranan sa pagtulon-an mahitungod sa pagbawitismo, pagpandong sa mga kamot, ang pagkabanhaw sa mga patay, ug sa paghukom nga walay kataposan. (**aiónios g166**) 3 Buhaton usab nato kini kung itugot sa Dios. 4 Kay kini dili mahimo alang niadtong nalamdaghan na sa makausa, nga nakatilaw sa langitong gasa, nga nakaambit na sa Balaong Espíritu, 5 ug nakatagamtam na sa maayong pulong sa Dios ug sa mga gahom sa umaabot nga panahon,

(**aión g165**) 6 ug unya nahulog - dili na mahimo ang pagpabalik pa kanila sa paghinulsol. Tungod kay gilansang niila pag-usab ang Anak sa Dios alang sa ilang mga kaugalingon, gibiyaybiay siya diha sa kadaghanan. 7 Kay ang yuta nga nagdawat na sa ulan nga kanunay mahulog niini, ug niiana naghatag sa abot nga magamit alang niadtong nag-ugmad sa yuta, magadawat ug panalangin gikan sa Dios. 8 Apán kung mamunga man kini ug mga tunok ug mga kadyapa, wala kini kapusulan ug hapit na matinunglo. Ang kataposan niini mao ang pagkasunog. 9 Bisan kung nagasulti kami sama niini, mga hinigugmang higala, nadáni kami sa mas maayong mga butang mahitungod kaniryo ug sa mga butang mahitungod sa kaluwasan. 10 Kay ang Dios makiangayon gayod nga dili malimtan ang inyong nabuhut ug ang gugma nga inyong gipakita alang sa iyang ngalan, sa niiana gialagaran ninyo ang mga magtutuo ug nagpabilin sa pag-alagad kanila. 11 Ug dako ang among tinguha nga ang matag-usa kaninyo makapakita sa samang kakugi uban sa bug-os nga kasigurohan sa pagsalig hangtod gayod sa kataposan. 12 Dili namo buot nga mahimo kamong hinay, apan hinuon mosundong kamo niadtong makapanunod sa mga saad tungod sa pagtuo ug pailob. 13 Kay sa dihang gihimo sa Dios ang iyang saad ngadto kung Abraham, nanumpa siya sa iyang kaugalingon, sanglit dili man siya makapanumpa pinaagi kang bisan kinsa nga mas labaw ps. 14 Miiong siya, "Sa pagkatiuod panalanginon ko iakw, ug padaghanon ko ang imong mga kaliwat." 15 Sa niini nga paagi, nabatonan ni Abraham kung unsa ang gisaad human siya mapailubong naghulat. 16 Kay ang mga tawo manumpa pinaagi sa usa ka tawo nga mas labaw pa sa ilang mga kaugalingon, ug sa matag panaglalisi sa ilang panumpa mao ang katapusan alang sa pagpamatuod. 17 Sa dihang nakahukom ang Dios sa pagpakaita sa mas tin-aw nga dili mausab nga kalidad sa iyang katuyoan ngadto sa mga manununod sa saad, gipasaligan niya kini uban ang usa ka panumpa. 18 Gibuhat niya kini aron pinaagi sa duha ka dili mausab nga mga butang, diin ang Dios dili makahimo sa pagpamakak, kami nga mikalagiw alang sa dalangpanan makabaton sa usa ka malig-on pagdasig aron hugot nga magkupot ngadto sa pagsalig nga gipahimutang atong atubangan. 19 Gibatonan ta kining pagsalig ingon nga kasigurohan ug kasilagan angkla sa atong mga kalag, pagsalig nga mosulod ngadto sa kinasuloran dapit luyo sa tabil. 20 Si Jesus misulod niadtong dapita ingon sa usa ka mag-uuna alang kanato, nahimong usa ka labaw nga pari hangtod sa kahangtoran sunod sa laray ni Melchizedek. (**aión g165**)

7 Mao kini si Melchizedek, ang hari sa Salem, ang pari sa Labing Halangdon nga Dios, nga misugat kang Abraham nga mibalik gikan sa pagpamatay sa mga hari ug ngapanalangin kaniya. 2 Mihatag si Abraham kaniya sa ikapulo sa tahan niyang nadakpan. Ang iyang ngalan nga "Melchizedek" ngapsabot nga "Hari sa Pagkamaratoron," ug usab ang "Hari sa Salem," mao ang "Ang Hari sa Kalinaw." 3 Siya walay amahan, walay inahan, ug walay mga kaliwet, walay sinugdanan sa mga adlaw ni kataposan sa kinabuhi. Hinuon, nagpabilin siya nga usa ka pari hangtod sa kahangtoran, sama sa Anak sa Dios. 4 Karon hunahunaan kung unsa ka bantogan kining tawhana. Ang atong katigulangan nga si Abraham naghatag kaniya sa ikapulo sa labing maayong mga butang nga iyang nakuha gikan sa gubat. 5 Ug sa pagkatiuod, ang mga kaliwet ni Levi nga nakadawat sa parianong dapit adunay sugo gikan sa balaod sa pagkuha sa ikapulo gikan sa mga tawo, mao kana, gikan sa ilang kaubanan nga mga Israelita, bisan tuod sila kalinwanan nga nagagikan kang Abraham. 6 Apan si Melchizedek, nga dili kaliwet gikan kang Levi, nagdawat sa ikapulo gikan kang Abraham, ug ngapanalangin kaniya, ang usa nga adunay mga saad. 7 Dili ikalimod nga ang labing ubos nga tawo gipanalanginan pinaagi sa labing labaw nga tawo. 8 Sa niini nga kahimtag ang mga tawo nga midawat sa ikapulo mamatay sa umaabot nga adlaw, apan sa laing bahin ang usa nga nagdawat sa ikapulo ni Abraham gihulagway ingon nga buhi sa dayon. 9 Ug, sa pamaagi sa pagsulti, si Levi, nga midawat sa ikapulo, nagbayad usab sa ikapulo pinaagi kang Abraham, 10 tungod kay si Levi diito pa man sa tago nga bahin sa iyang kaliwet nga si Abraham sa pagsugat ni Melchizedek kang Abraham. 11 Karon kung ang pagkahiingpit mahimo pinaagi sa parianong laray sa mga Levita (kay ubos niini ang mga tawo nga nakadawat sa balaod), unsa pa may dugang pagkinahanglan nga maanaa sa laing pari nga pabarogon sumala sa laray ni Melchizedek, ug dili sa ngalan sumala sa laray ni Aaron? 12 Kay sa dihang nailisan ang pagkapari, kinahanglan nga mailisan usab ang balaod. 13 Kay ang gisulithan niining mga butanga nahiiskop ngadto sa lain nga tribu, diin wala pay tawo nga nag-alagad sa halaran. 14 Dayag kini karon nga ang atong

Ginoo naggikan kang Juda, ang usa ka tribo nga wala gayod hisgito ni Moises mahitungod sa mga pari. **15** Ug kung unsa ang atong gisulit labing tin-aw pa kung ang laing pari mobarog susama kung Melchizedek. **16** Kining bag-o nga pari dili mahimong usa ka pari sumala sa balaod nga kabahin sa tawhanon nga kaliwat, kondili sumala sa gahom sa dili malaglag nga kinabuhi. **17** Kay ang kasulatan ngapnamatuod mahitungod kaniya: "Ikaw ang pari sa walay kataposan sumala sa laray ni Melchizedek." (**aiōn g165**) **18** Kay gilain na ang daan nga kasugoan tungod kay huyang kini ug walay pulos. **19** Kay walay gihingpit sa balaod. Apan, adunay labing maayo nga pagsalig alang sa umaabot pinaagi niiri makaduol kita ngadto sa Dios. **20** Ug kining labing maayong pagsalig dili mahitabo kung walay pagpanumpa, kay kinin ubang mga pari walay pagpanumpa. **21** Apan ang Dios nanumpa sa dihang miñion siya mahitungod kung Jesus. "Ang Ginoo nanumpa ug dili gayod mausab ang iyang hunahuna: 'Ikaw ang pari sa walay kataposan.'" (**aiōn g165**) **22** Pinaagi usab niiri si Jesus nahimong pasalig sa labing maayong kasabotan. **23** Sa pagkatinuod, ang kamatayon magpugong sa mga pari sa pag-alagad hangtod sa kahangtoran. Mao kini ang hinundan ngi daghang mga pari, usa pagkahuhan sa uban. **24** Apan tungod kay buhi si Jesus hangtod sa kahangtoran, ang iyang pagkapari walay pagkausab. (**aiōn g165**) **25** Busa siya usab makaluwas gayod niadtong moduol sa Dios pinaagi kaniya, tungod kay buhi siya sa gihapon aron sa pagpataliwa alang kanila. **26** Kay angay alang kanato ang maong labaw nga pari. Wala siyay sala, walay ikasaway, puti, linain gikan sa mga makasasala, ug gihimong labing hataas kaysa sa kalangitan. **27** Wala siya magkinahanglan, dili sama sa uban nga labawng mga pari, sa paghalad adlaw-adlaw sa mga halad, una alang sa iyang kaugalingong mga sala, ug urya alang sa sala sa mga tawo. Gibuhat niya kini sa makuasa ra alang sa tanan, sa dihang gihalad niya ang iyang kaugalingon. **28** Kay ang balaod nagpili sa mga tawo nga may kaluyanon ingon nga mga labaw ngi pari, apan ang pulong sa panumpa, nga miabot human sa balaod, nagpili ug usa ka Anak, nga gihingpit sa walay kataposan (**aiōn g165**)

8 Karon ang punto kung unsa ang among ginasulti mao kini: aduna kitay usa ka labaw nga pari nga naglingkod sa tuong kamot sa trono sa

Halangdon diha sa mga kalangitan. **2** Usa siya ka sulugoon sa Balaang dipay, ang matuod nga tabernaculo nga gipatindog sa Ginoo, dili ni bisan kinsa nga tawo. **3** Kay ang matag labaw ngi pari gitudo aron sa paghalad sa mga gasa ug mga halad; busa gikinahanglan kini nga adunay pipila ka butang aron ihalad. **4** Karon kung si Cristo ania pa sa kalibutan, dili gayod siya mahimong pari sa tanan, sanglit aduna nay nagahalad sa mga gasa sumala sa balaod. **5** Gialagaran nila ang pipila nga butang nga sinundog ug landong sa langitong mga butang, sama kung Moises nga gipasidinan sa Dios sa dihang hapi niya tukuron ang tabernaculo: "Tan-awa," miñion ang Dios, "Nga buhaton mo ang tanan sumala sa sumbanan nga gipakita kanimo didto sa bukid." **6** Apan karon gidawat na ni Cristo ang usa ka labaw nga buluhaton tungod kay siya usab ang tigpataliwa sa labaw pang maayo nga kasabotan, nga gitukod sa labaw pang maayo ngi mga saad. **7** Kay kung walay pay kulang ang naunang kasabotan, nan dili na kinahanglan mangita pa sa ikaduha nga kasabotan. **8** Kay sa dihang nakaplagan sa Dios ang kakulungan sa mga tawo, miñion siya, "Tan-awa, moabot na ang mga adlaw," miñion ang Ginoo, 'sa dihang magahimo ako ug usa ka bag-o nga kasabotan tali sa balay sa Israel ug sa balay sa Juda. **9** Dili kini sama sa kasabotan nga akong gihimo sa ilang mga katigulangan sa adlaw nga gikuha ko sila pinaagi sa kamot aron sa paggiyo kanila pagawas sa yuta sa Ehipto. Kay wala sila ngapdaduyan sa akong kasabotan, ug wala na ako naghatag ug pagtagad ngadto kanila,' miñion ang Ginoo. **10** Kay mao kini ang kasabotan nga akong pagahimuon tali sa balay sa Israel pagkahuman niadtong mga adlawa,' miñion ang Ginoo. 'butang ko ang akong mga balaod ngadto sa ilang mga hunahuna, ug isulat ko usab ngadto sa ilang mga kasingkasing. Ako mahimong ilang Dios, ug mahimo silang akong kawayan. **11** Dili sila magtudlo sa iyang isigkasingilan ug sa iyang isigka-igsoon, nga nag-ingon, "Ilha ang Ginoo," kay ang tanan makaila naman kanako, gikan sa dili inila hangtod sa labing inila kanila. **12** Kay ako magnaloloy-on sa ilang mga buhat ngi dili matarong, ug dili ko na gayod hinumdoman pa ang ilang mga sala." **13** Sa pag-ingon ngi "bag-o," gihimo niyang daan ang unang kasabotan. Ug niana iyang gipahayag nga andam nang mahanaw ang daan.

9 Karon bisan pa ang naunang kasabotan adunay usa ka dapit alang sa pagsimba dinihi sa kalibutan ug mga pamaagi alang sa pagsimba.

2 Kay sulod sa tabernaculo adunay usa ka lawak nga giandam, ang gawas nga lawak, nga gitawag ug balaang dipay. Niining dapita anaa ang tangkawan, ang lamesa, ug ang tinapay sa atubangan. **3** Ug luyo sa ikaduha nga tabil ang lain pa nga lawak, nga gitawag ug labing balaan nga dapit. Aduna kini bulawan nga halaran alang sa insenso. **4** Aduna usab kini arka sa kasabotan, nga gihal-open gayod ug bulawan. Sa sulod niini ang usa ka bulawan nga banga nga adunay manna, ang sungkod ni Aaron nga nanalingsing, ug ang papan ngi bato sa kasabotan. **5** Ibabaw sa arka sa kasabotan ang halugway sa mahimayaon nga kerubin nga naglandong ibabaw sa tabon sa pagpasig-uli, nga dili nato mahulagway sa tinagsatagsa karon. **6** Human maandam kining mga butang, ang mga pari manulod kanunyan sa gawas nga lawak sa tabernaculo alang sa pagbuhat sa ilang mga buluhaton. **7** Apan ang labaw nga pari mosulod sa ikaduha nga lawak nga mag-inusara ka-usa kada tuig, ug kanunyan maghalad ug dugo nga halad alang sa iyang kaugalingon ug alang sa wala gituyo nga kasaypanan sa mga tawo. **8** Ang Balaang Espiritu mao ang nagpadayag nga ang dalan paingon sa labing balaan nga dapit wala pa gibutay hangtod nga ang naunang tabernaculo nagbarog pa. **9** Mao kini ang usa ka paghulagway alang niining panahona. Ang mga gasa ug ang mga halad nga gihalad karon dili na makahingpit sa kaisipan sa magsisimba. **10** Kini mga pagkaon ug mainom lamang, nga may kalambigitan sa nagkakaidiyang matang sa seremonyas sa paghugas. Mao kini ang tanang mga tulumanon alang sa unod nga gihatag hangtod nga ang bag-onng pamaagi mapahimutang sa dapit. **11** Mianhi si Cristo ingon usa ka fabaw nga pari sa maayo nga mga butang nga paaboton, pinaagi sa labing dako ug labawng hingpit nga balaang tolda nga dili hinimo sa mga kamot sa tawo, nga dili iya niining hinimo nga kalibutan. **12** Dili kini pinaagi sa dugo sa mga kanding ug mga nating baka, kondili pinaagi sa iyang kaugalingong dugo nga misulod si Cristo ngadto sa labing balaan nga dapit sa makuasa ra alang sa tanan ug gisiguro ang atong walay kataposang kaluwasan. (**aiōnios g166**) **13** Kay kung ang dugo sa mga kanding ug sa mga torong baka ug ang pagwisik-wisik sa abo sa dumalaga nga baka niadtong mahugaw ngi gipahinungod kanila ngadto sa Dios ug makapahinlo sa ilang lawas, **14** unsa pa kaha ang dugo ni Cristo, nga pinaagi sa Espiritu nga walay kataposan naghalad sa iyang kaugalingon nga walay ikasaway ngadto sa Dios, maghinlo sa atong kaisipan gikan sa mga patay nga mga binuhatan aron sa pag-alagad sa buhing Dios? (**aiōnios g166**) **15** Kay niini nga hinundan, si Cristo mao ang tigpataliwa sa bag-o nga kasabotan. Tungod kini kay ang kamatayon gikuha aron sa pagpalingkawas niadtong nailalom sa naunang kasabotan gikan sa silot sa ilang mga sala, aron na kadtong gitawag sa Dios mahimong modawat sa saad sa ilang walay kataposan nga panulondon. (**aiōnios g166**) **16** Kay diin gani ang usa ka tawo mabiyaña sa usa ka tugon, gikinahanglan nga mapamatud-an ang kamatayon nianang tawhana nga nagbuhat niini. **17** Kay ang tugon bililon lamang kung adunay kamatayon, tungod kay wala kini bili samtang buhi pa ang nagbuhat niini. **18** Busa bisan pa ang naunaha nga kasabotan natukod nga walay dugo. **19** Kay sa dihang gihatag ni Moises ang matag sugo sa balaod sa tanang mga tawo, mikhu siya sa dugo sa nating baka ug sa mga kanding, uban ang tubig, balahibe nga mapula ug hisopo, ug giwisikwisik sa linukot nga basahon ug sa tanan nga mga tawo. **20** Unya siya miñion, "Mao kini ang dugo sa kasabotan diin ang Dios naghagat sa mga kasuguan diha kaninyo." **21** Sa sama nga paagi, siya nagwisikwisik sa dugo ngadto sa tabernaculo ug sa tanan nga panudlanan nga ginamit sa mga parianong tulomanon. **22** Ug sumala sa balaod, halos ang tanan nahinloan pinaagi sa dugo. Kung walay pag-ula sa dugo walay kapasayloan. **23** Busa kinahanglan nga ang mga hulad sa mga butang sa langit mahinloan gayod pinaagi niining paghalad sa mga mananap. Apan, ang langitong mga butang sa ilang kaugalingon pagahinloan uban sa labi pang maayo ngi mga halad. **24** Kay si Cristo wala misulod ngadto sa labing balaan nga dapit nga binuhat sa mga kamot, nga hulad lamang sa usa nga tinood. Hinuon siya misulod mismo sa langit, nga siya nangatubang karon sa atubangan sa Dios alang kanato. **25** Wala siya miadto didto aron sa paghalad kanunyan sa iyang kaugalingon, sama sa ginabuhat sa labaw ngi pari, nga misulod sa labing balaan nga dapit matag tuig uban sa laing dugo. **26** Kung kana tinuod, ngaprasabot nga gikinahanglan usab niya ngi mag-antos sa makadaghhang hiyagon sukad sa sinugdanan sa kalibutan. Apan karon gipadayag siya sa makuasa lamang ka hiyagon sa katupasan sa katuigan aron sa pagkuha sa sala pinaagi sa paghalad sa iyang kaugalingon. (**aiōn g165**) **27** Sama nga matag tawo gibut-an aron mamatay sa makuasa ra, ug human niana

moabot ang paghukom, 28 si Cristo usab, nga gihalad sa makausa aron sa pagkuha sa mga sala sa tanan, mopakita sa ikaduha nga higayon, dili sa katuyoan nga atubangon ang sala, apan alang sa kaluwasan niadtong mapailbon nga nagaabot alang kaniya.

10 Kay ang balaod anino lamang sa mga maayong butang nga moabot, dili kadtong matuod sa ilang kaugalingon. Ang balaod dili gayod makahingpit niadtong magpaduol ngadto sa Dios pinaagi sa mao

ra nga mga halad nga kanunay ginahalad sa mga pari tuig-tuig. 2 O dili ba kadtong mga halad gipahunong na sa paghalad? Sa iginon niiana nga kahimtang ang mga magsisimba, nga nahinloan sa makausa, wala na gayoy kahibalo mahitungod sa mga sala. 3 Apian niadtong mga halad adunay usa ka pahinudom sa mga sala nga nahimo tuig-tuig. 4 Kay dili mahimo nga ang dugo sa mga toro nga baka ug mga kanding makakuha sa mga sala. 5 Sa dihang miangi si Cristo sa kalibutan, siya miignon, "Wala ka magtinguha sa mga halad o mga gasa. Hinuon, giandardan mo ako ug usa ka lawas alang kanako. 6 Wala ka mahimuot sa tibuk sinunong nga mga gasa o mga halad alang sa sala. 7 Unya miignon ako, "Tan-awa, ania ako aron sa pagbuhat sa imong kabubut-on, Dios, sama sa nahisulat mahitungod kanako sa mga linukot nga basahon." 8 Ug miignon siya sama sa gipahayag sa taas, "Wala ka nangandoy sa mga halad, mga gasa, o tibuk sinunong nga mga halad alang sa sala, ni nahimuot ka kanila"— ang mga halad nga gihalad sumala sa balaod. 9 Unya miignon siya, "Tan-awa, ania ako aron sa pagbuhat sa imong kabubut-on." Gilahi niya ang naunang buluhaton aron matukod ang ikaduha. 10 Sa ikaduha nga buluhaton, gihalad na kita sa Dios pinaagi sa iyang kabubut-on pinaagi sa paghalad sa lawas ni Jesu-Cristo sa makausa ra alang sa tanan. 11 Sa pagkatinuod, ang matag pari nagbaroq adlaw-adlaw sa pag-alagad, naghalaad sa samang mga halad, nisisan pa niini dili makawagtang sa mga sala. 12 Apan human naghalaad si Cristo ug usa ka paghalad alang sa mga sala sa kahangtoran, siya milingkod sa tuong kamot sa Dios, 13 nagaabot hangtod nga ang iyang kaaway magpaubos ug mahimong tumbanan alang sa iyang til. 14 Kay pinaagi sa usa ka halad siya adunay kahingpitnan sa kahangtoran kansang hinadala sa Dios. 15 Ug ang Balaang Espiritu usab nagpamatud kanato. Kay una miignon siya, 16 "Mao kini ang kasabutan nga akong himuon uban kanila human niadtong mga adlaw," miignon ang Gino: "Akong ibutang ang akong mga balaod sa ilang mga kasingkasing, ug akong isulat kini sa ilang mga hunahuna." 17 Unya miignon siya, "Dili ko na hinundoman pa ang ilang mga sala ug ang mga buhat nga wala mosubay sa balaod." 18 Karon diin may kapasayloan alang niini, wala na gayoy bisan unsa nga halad alang sa sala. 19 Busa, mga igsoon, adunsa na kitay pagsalig sa pagsulod ngadto sa labing balaon nga dapit pinaagi sa dugo ni Jesus. 20 Mao kana ang dalan nga iyang gibabilhan alang kanato pinaagi sa iyang lawas, ang bag-o ug buhi nga paagi pinaagi sa tabil. 21 Ug tungod kay aduna kitay usa ka bantogon nga pari sa balay sa Dios, 22 magpaduol kita uban sa matuod nga kasingkasing sa bug-os nga pagsalig ug pagtuo, ang atong mga kasingkasing nga navisikisan sa kahinikan gikan sa daotan nga kaisipan ug ang atong lawas nga nahugasan uban sa matuod nga tubig. 23 Hugot gayod usab kitang maggunitay sa pagsugid sa atong masaligon nga pagpaabot, nga walay pagduhaduha, tungod kay ang Dios nga nagsaad matinud-anon. 24 Atong hunahunaon kung unsaon pagdasig ang usag usa sa paghiguma ug sa maayong mga buhat. 25 Dili nato hunongong ang panagtigom, sama sa gibuhat sa pipila. Hinuon, awhaga pa ang usag usa, sama sa imong pagtan-aw sa nagkaduol na nga adlaw. 26 Kay kung mapadayon kita nga magpakaasala human nato madawat ang kahibalo sa kamaturan, ang usa ka paghalad alang sa sala nga dili na gayod molungtod. 27 Hinuon, adunay usa ka makalilisang nga mapabot sa paghukom, ug ang usa ka mabangis nga kalayo nga magalamoy sa kaaway sa Dios. 28 Bisian kinsa nga nagsalikway sa balaod ni Moises namatay sa walay kaluoy sa pagpamatudon sa duha o tulo ka mga saksi. 29 Unsa pa kahin ang labaw nga silot nga angay sa matag usa nga sa inyong hunahuna nagyatakyatak sa Anak sa Dios, bisian kinsa nga nagtagad sa dugo sa kasabutan nga sama sa usa ka butang nga dili balaon, ang dugo nga nahalad na niya sa Dios — bisian kinsa nga nagbiaybiay sa Espiritu sa grasya? 30 Kay nasayod kita sa usa nga miignon, "Ang pagpanimalos alang kanako; ako ra ang mabalos." Ug usab, "Ang Gino maoy maghukom sa iyang mga katawhan." 31 Kini usa ka makalilisang nga butang nga mahulog gikan sa mga kamot sa buhi nga Dios! 32 Apan hinumdomi ang nangagi nga mga adlaw, human nga kamo nalamdaginan na — kung giunsa ninyo pag-agwanta

ang dako nga kasakit sa pag-antos. 33 Nabutayag kamo sa kadaghanan nga pagbiaybiay pinaagi sa mga pagpakaualaw ug sa paglutos, ug kamo nakasalmot uban niadtong nakasinati niiana nga pag-antos. 34 Kay may kaluoy kamo niadtong mga binilanggo, ug gidawat ninyo nga malipayon ang pag-ilog sa inyong mga bahandi, sa pagkahibalo nga kamo sa inyong kaugalingon adunay labaw pang maayo ug walay kataposan nga bahandi. 35 Busa ayaw isalikway ang inyong pagsalig, nga adunay dako nga ganti. 36 Kay nagkinahanglan kamo ug paibol, aron mo kung makadawat kamo kung unsa ang gisaad sa Dios, human ninyo gibuhat ang iyang kabubut-on. 37 "Kay mubo na lamang kaayo nga panahon, ang usa nga moanhi moabot gayod ug dili magalangalan. 38 Ang usa nga matarong magpuoy pinaagi sa pagtuo. Apan kung mobalik siya, dili na ako mahimuot kaniya." 39 Apan dili kita sama sa pipila niadtong mibalik sa pagkapukan. Hinuon, kita mao kadtong adunay pagtuo alang sa pagtipig sa atong mga kalaq.

11 Karon ang pagtuo mao ang kasigurohan sa usa ka tawo sa dihang masaligon siya nga magdahom sa usa ka butang. Usa kini ka kasigurohan mahitungod kung unsa ang wala pa nakita. 2 Kay pinaagi niini ang atong mga katigulangan giuyonan sa ilang pagtuo. 3 Pinaagi sa pagtuo atong nasabtan nga ang kalibutan nahimo pinaagi sa pagmando sa Dios, aron nga kung unsa ang makita wala nahimo gikan sa mga butang nga makita. (aión g165) 4 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga si Abel naghalaad sa Dios sa mas angay nga halad kaya gibuhat ni Cain. Tungod niini nga siya gidayeg iginong nga matarong. Gidayeg siya sa Dios tungod sa mga gasa nga iyang gidala. Tungod niana, si Abel naghadayon sa pagsulit, bisan tuod siya patay na. 5 Pinaagi sa pagtuo nga si Enoc gibayaw ug wala na makakita sa kamatayon. "Wala siya makaplagi, tungod kay ang Dios nagkuha kaniya." Kay kini giingon mahitungod kaniya nga siya nakapahimuot sa Dios sa wala pa siya gibayaw. 6 Kung walay pagtuo dili mahimo ang pagpahimuot sa Dios, kay ang sa usa nga moduol sa Dios kinahanglang motuo nga siya anaa gayod ug iyang ganithan kadtong nangita kaniya. 7 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga si Noah, sa dihang gipahimangroan sa Dios mahitungod sa mga butang nga wala pa nakita, uban sa diosnon pagtahod ngahubtag ug usa ka arka aron sa pagluwas sa iyang pamilya. Pinaagi sa pagbuhat niini, iyang gihukman ang kalibutan ug nahimong manununod sa pagkamatarong nga miabot pinaagi sa pagtuo. 8 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga si Abraham, sa dihang siya gitawag, mituman ug miadto sa dapit nga iyang madawat isip panulondon. Milakaw siya, nga wala masayod kung asya siya padulong. 9 Pinaagi sa pagtuo nga siya miipuyo sa yuta nga gisaad iginong nga usa ka langyaw. Miipuyo siya sa tolda uban kang Isaac ug Jacob, ang kauban nga manununod sa samang saad. 10 Kini tungod kay siya nagtan-aw sa unahan sa pagtukod sa usa ka siyudad nga ang arketekto ug tighimo mao ang Dios. 11 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga si Abraham, ug si Sarah sa iyang kaugalingon, nakadawat sa gahom sa pagmabdos bisan tuod nga tigulangna kaayo sila, tungod kay ilang giila ang Dios iginong nga matinumanon, ang usa nga nagsaad kanila ug anak nga lalaki. 12 Busa gikan usab niining usa ka tawo nga hadul na sa kamatayon nahimugso ang dili maipah ug mga kaliwatan. Nahimo silang sama kadaghan sa kabituonan sa kalangitan ug ang dili maipah nga mga lugas sa balas sa baybayon. 13 Kining tanan nangamatay sa pagtuo nga wala makadawat sa mga saad. Hinuon, sa pagkakita ug pag-abiahi kanila gikan sa layo, ilang giangkon nga sila mga dumuduong ug mga langyaw sa kalibutan. 14 Kay kadtong namulong niining mga butanga nagapat-inaw nga sila nangita ug usa ka yutang natawhan alang sa ilang kaugalingon. 15 Sa pagkatinuod, kung sila naghunahuna sa nasod nga ilang gibiiyan, sila aduna untay higayon sa pagbalik. 16 Apan sama niini, sila nagtinguha sa usa ka mas maayong nasod, mao nga, usa ka langitnon. Busa ang Dios wala maulaw nga pagatawagan nga ilang Dios, sanglit siya nag-andam man ug usa ka siyudad alang kanila. 17 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga si Abraham, human siya gisulayan, gihalad si Isaac. Oo, siya nga malipayong midawat sa mga saad naghalaad sa iyang bugtong anak nga lalaki, 18 mahitungod kaniya nga kini ginaingon, "Gikan kang Isaac ang imong mga kaliwatan pagatawagan" 19 Si Abraham naghunahuna nga makahimo ang Dios sa pagbanhaw kang Isaac gikan sa mga patay, ug sa mahulagwayong pagkasulti, iya gayod siyang naangkon pagbalik. 20 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga gipanalanginan ni Isaac si Jacob ug si Esau mahitungod sa mga butang nga umaabot. 21 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga si Jacob, sa dihang hapat na siya mamatay, nagpanalangin sa tagsatagsa nga mga anak nga lalaki ni Jose. Nagsimba si Jacob, nga nanukod sa ibabaw sa iyang sungkod. 22 Pinaagi kadtso sa pagtuo nga si Jose, sa

dihang ang iyang kataposan haduol na, nagsulti sa pagbiya sa mga anak sa Israel gikan sa Ehipto ug nagmando kanila sa pagdala sa iyang mga bukog uban kanila. **23** Pinaagi kado sa pagtuo nga si Moises, sa dihang siya nahimugso, gitagoan sulod sa tulo ka bulan sa iyang ginikanan tungod kay nakita nila nga usa siya ka matalom nga bata, ug wala sila mahadlok sa mando sa hari. **24** Pinaagi kado sa pagtuo nga si Moises, sa dihang midako na siya, nagdumili nga tagawon nga anak sa anak ngbabaye ni Paroon. **25** Hinuon, gipili niya nga makig-ambit sa kasakit uban ang katawhan sa Dios, kaysa magmalipayon sa sala sa hamubo nga higayon. **26** Iyang giila ang kaulawan sa pagsunod kang Cristo ingon nga dakong kado kaysa mga bahandi sa Ehipto, tungod kay nagtutok siya sa iyang umaabot nga ganti. **27** Pinaagi kado sa pagtuo nga si Moises mibiya sa Ehipto. Wala siya mahadlok sa kasuko sa hari, tungod kay siya nakantaos pinaagi sa pagtan-aw ngadto sa usa nga dili makita. **28** Pinaagi sa pagtuo iyang gituman ang pagsaulog sa Pagsaylo ug ang pagwisikwisik sa dugo, aron nga ang manlalaglag sa panganay dili makahikap sa panganay nga anak nga lalaki sa mga Israelita. **29** Pinaagi kado sa pagtuo nga sila nakalabang sa Kasagbotan nga dagat ingon nga mamaal nga yuta. Sa dihang ang mga Ehiptohanon misulay sa paghimo niini, nangalumos sila. **30** Pinaagi kado sa pagtuo nga ang paril sa Jericho nangapukan, human nila glibotan sulod sa pito ka adlaw. **31** Pinaagi kado sa pagtuo nga ang babaye nga si Rahab nga nagbaligya ug dungog wala malaglag uban niadtong mga masinupukan, tungod kay siya midawat sa mga espiya sa luwas. **32** Ug unsa paman ang akong ikasulti? Kay ang panahon kulang kanako kung mosugilon ako kang Gideon, Barak, Samson, Jephthah, David, Samuel, ug sa mga propeta, **33** nga pinaagi sa pagtuo mibuntog sa mga gingharian, nagbuhut sa makiangayon, ug nakadawat sa mga saad. Ilang napugnayan ang baba sa mga liyon, **34** napgalong sa gahom sa kalayo, nakalikay sa sulab sa espada, nangaayo gikan sa mga balatian, nahimong kusgan sa gubat, ug hinungdan ngang mga langyaw nga mga sundalo nanagan. **35** Ang kababayen-an nagdawat sa ilang mga patay pinaagi sa pagkabahaw. Ang uban gisakit, nga wala midawat sa ilang kagawasan aron nga makasintila sila sa mas maayo nga pagkabahaw. **36** Ang uban nag-antos sa pagbiaybiay ug mga pagbunal, oo, bisan ang mga gapos ug pagkabilanggo. **37** Gibato sila. Cigabas pagtunga. Gipang-iawh pinaagi sa espada. Nanglakaw sila pinaagi sa panit sa karnero ug sa panit sa kanding nga masulob-on, gisakit, ug gipasipalaan **38** (diin ang kalibutan dili takos) nasalaag sa kamingawan, sa kabukiran, sa mga langob, ug sa mga bangang sa yuta. **39** Bisan tuod ang tanang katawhan guyonan sa Dios tungod sa ilang pagtuo, wala sila makadawat sa iyang gisad. **40** Ang Dio Nagsangkap nang daan sa usa ka butang nga labing maayo alang kanato, aron nga kung wala kita dili sila mahimong hingpit.

12 Busa, sanglit ginalibotan kita sa usa ka dako nga panon sa mga saksi, atong ilabay ang tanang butang nga makapabug-ut kanato ug ang sala nga sayon kaayong naggapos kanato. Magmapailobon kita pagdagan sa lumba nga gibutang sa atong atubangan. **2** Itutok nato ang atong mga mata kang Jesus, ang tinubdan ug maghilihingpit sa atong pagtuo, kinsa alang sa kalipay nga gibutang sa iyang atubangan milahutay sa krus, gitamay sa kaulawan, ug naglinigkod sa tuong kamot ngadto sa trono sa Dios. **3** Kay isipa siya nga milahutay sa mga madumtanong pagpamulong nga gikan sa makasasala batok sa iyang kaugalingon, aron nga dili na kamo kopyoran o magmaluya. **4** Wala pa kamo misukol o nakiqibos batok sa sala hangtod nga mawad-an ug dugo. **5** Ug inyong nahikalimantang ang pagdagsig nga nagtudlo kaninyo ingon nga mga anak: "Akong anak, hatagi ug dakong pagtagad ang pagpanton sa Ginoo, ni mabugnaw sa dihang badlongon kamo niya." **6** Kay pantonon sa Ginoo ang bisan kinsa nga iyang gihiuguma, ug silotan niya ang matag anak nga iyang gidawat. **7** Paglahutay sa mga pagulsay ingon nga pagpanton. Ang Dios nagtagad kaninyo ingon nga iyang mga anak, kay unsa man ang anak kung ang iyang amahan wala magpanton? **8** Apan kung wala kamoy pagpanton, nga giabitian natong tanan, busa kamo mga anak sa gawas ug dili iyang mga anak. **9** Dugang pa niini, aduna kita'y mga kalibutanong amahan aron mopanton kanato, ug gitahod nato sila. Dili ka binahanglan nga mas labaw pa natong tumanon ang Amahan sa espiritu ug magkinabuhi? **10** Kay ang atong amahan tuod man nagpanton kanato sa pipila ka katuigan ingon nga kini matarong alang kanila, apan ang Dios nagpanton kanato alang sa maayo aron nga makaambit kita sa iyang pagkabalaan. **11** Walay pagpanton nga daw maanindot sa kasamtangan apan hinuon sakit

gayod. Bisan pa niini, sa ubali mamunga kini ug malinawon nga bunga sa pagkamatarong alang niadtong mga nabansay pinaagi niini. **12** Busa ipataas ang inyong mga kamot nga nagmaluya ug himoa ang inyong huyang nga mga tuhod nga magmalig-on pag-usab; **13** paghimo ug tul-id niya mga dalam alang sa inyong til, aron nga bisan kinsa ang bakol dili mahisalaag apan hinuon mamaayo. **14** Ipadayon ang kalinaw uban sa tanang katawhan, ug usab ang pagkabalaan nga kung wala niini walay bisan usa nga makakita sa Ginoo. **15** Pagbantay aron nga walay bisan usa ang dili malabot sa grasya sa Dios, ug walay gamot sa kasuko ang motubo aron maghimo ug kagubot ug makadaot sa daghan. **16** Pagbantay nga walay malaw-ay nga pakighilawas o dili diosnon nga tawo sama kang Esau, nga alang sa usa lang ka kan-anan gibaligya ang iyong katungod isip magulang. **17** Kay nahibalo kamo nga human niiana, sa dihang iyang gitinguha ang pagpanunod sa panalangin, gisalikway siya, tungod kay wala siya nakakaplag ug kahigayonan alang sa paghinulsol uban sa iyang amahan, bisan tuod nangita siya niini sa kakugi inubanan sa mga luha. **18** Kay wala kamo mianhi sa usa ka bikid nga mahikap, bikid sa nagdilaab nga kalayo, sa kangitngi, sa kasubo, ug bagyo. **19** Wala kamo mianhi sa kusog nga dinahunog sa trumpeta, o sa mga pulong gikan sa usa ka tingog nga maoy hinungdan nga ang makadungog niini magpakiluoy nga wala na untay laing pulong ang isulti ngadto kanila. **20** Kay dili sila makakaya kung unsa ang gimando: "Bisan gari kung ang usa ka mananap mohikap sa bikid, kinahanglan batohon kini." **21** Makalilisang kaayo kini nga talan-awon nga si Moises miiong, "Nalisisang ako pag-ayo nga ako nangurong." **22** Hinuon, mianhi kamo sa Bikid sa Zion ug ngadto sa siyudad sa buhi nga Dios, ang langitnong Jerusalem, ug sa 10,000 ka mga anghel sa pagsaulog. **23** Mianhi kamo sa panagtigom sa tanang kamagulangang anak nga nalista sa langit, ngadto sa Dios ang maghuhukom sa tanan, ug ngadto sa mga espiritu sa matarong nga gihiugpit. **24** Mianhi kamo kung Jesus, ang tigataliwala sa bag-o nga kasabutan, ug sa giwisikwisik nga dugo nga nagsulti ug mas maayo kaysa dugo ni Abel. **25** Tan-awa nga dili kamo mobalibad sa usa nga nagsulti. Kay kung wala sila miikyas sa dihang mibalibad sila sa usa nga nagsahimango kanila dinihi sa kalibutan, dili gayod kita maka-ikyas kung mopalayo kita sa usa nga nagsahimango gikan sa langit. **26** Nianang panahona ang iyang tingog motay-og sa kalibutan. Apan karon siya nagsaad ug miiong, "Apan sa makausa pa akong tay-ogon dili lamang ang kalibutan, apan usab ang kalanditan." **27** Kining mga pulonga, "Apan sa makausa pa," naggapila sa pagtangtang niadtong mga butang nga natay-og, mao kana, ang mga butang nga nabuhut, aron nga kadtong mga butang diin dili matay-og magpabilin. **28** Busa, sa pagdawat sa gingharian nga dili matay-og, magmapasalamaton kita ug niini nga paagi simbaha ang Dios nga madinawton uban sa pagtahod ug pagkahadlok, **29** kay ang atong Dios usa ka kalayo nga molukop.

13 Ipadayon ang inigsoon nga paghigugma. **2** Ayaw kalimot sa pagabiabi sa mga dumuduong, kay pinaagi sa pagbuhat niini, ang pipila nakaabiabi sa mga anghel nga wala masayod niini. **3** Hinumdomi kadtong nabilanggo, ingon nga kamo atua ditto uban kanila, ug ingon nga ang inyong mga lawas gidagmalan sama kanila. **4** Himoa nga ang kamironyo talahuron sa tanan, ug himoa nga ang hidgaanan sa kamironyo magpabilin nga putli, kay ang Dios maghukom sa makihilawason ug mga mananapaw. **5** Himoa nga ang inyong pamaagi sa pagkinabuhi mahimong gawasnon gikan sa pagkamahigugmaon sa salapi. Matagbaw sa mga butang nga anaa kaninyo, kay ang Dios mismo miiong, "Dili ko gayod kamo biyaan, ni ako mosalikway kaninyo." **6** Magmatagbawon kita aron magmaitoson kita sa pag-ingon, "Ang Ginoo mao ang akong magtatabang; dili ako mahadlok. Unsa may mahimo sa uban nganhi kanako?" **7** Hunahunaa kadtong nangulo kaninyo, kadtong nagsulti sa pulong sa Dios nganha kaninyo, ug huna-hunaa ang sangpotan sa ilang binuhatan; sundoga ang ilang pagtuo. **8** Si Jesu-Cristo mao gihapon kaniadto, karon, ug hangtod sa kahangtoran. (aiōn g165) **9** Ayaw pagpadala sa nagkadiaya ug sa lain nga mga pagtulon-an, kay maayo pa nga ang kasingkasing matukod pinaagi sa grasya, dili pinaagi sa mga balaod mahitungod sa pagkaon nga wala makatabang niadtong nagkinabuhi pinaagi kanila. **10** Aduna kitay usa ka halaran nga kadtong nag-alagad sa tabernakulo walay katungod sa pagkaon. **11** Kay ang dugo sa mga mananap, gihalad alang sa mga sala, nga maoy gidal sa labaw nga pari ngadto sa balaang dapit, apan ang ilang mga lawas gisunog gawas sa kampo. **12** Busa si Jesus usab nag-antos sa gawas sa ganghaan sa siyudad, aron sa paghalad sa katawhan

ngadto sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingon nga dugo. **13** Busa mangadto kita didto kaniya sa gawas sa kampo, dala ang iyang kaulawan. **14** Kay wala kitay bisan unsa nga siyudad dinihi nga molunqtad. Hinuon pangitaon nato ang moabotay nga siyudad. **15** Pinaagi kang Jesus kinahanglan nga makanunayon kitang maghalad ug mga halad sa pagdayeg ngadto sa Dios, pagdayeg nga mao ang bunga sa atong mga ngabil nga nag-ila sa iyang ngalan. **16** Ug ayaw kalmiti ang pagbuhat ug maayo ug pagtabang sa usag-usa, kay mao kana nga mga halad ang nakapahimut gayod sa Dios. **17** Pagtuman ug pagpasakop sa inyong mga pangulo, kay kanunay silang nagbantay kaninyo alang sa inyong mga kalag, ingon nga sila maghatag ug husay. Pagtuman aron nga ang inyong mga pangulo mag-atiman kaninyo uban sa kalipay, ug dili sa kaguol, nga dili gayod makatabang kaninyo. **18** Pag-ampo alang kanamo, kay nagsalig kami nga kami adunay usa ka tin-aw nga kaisipan, nga nagingtuhu sa pagkinabuhi nga dungangan sa tanang mga butang. **19** Ug dasigon ko kamong tanan nga magbuhat labaw pa niini, aron nga makabalik ako kaninyo sa dili madugay. **20** Karon hinaot nga ang Dios sa kalinaw, nga nagpabalik gikan sa mga patay sa bantogan nga magbalantay sa karnero, ang atong Ginoong Jesus, pinaagi sa dugo sa walay kataposan nga kasabotan, (**aiōnios g166**) **21** magsangkap kaninyo sa matag maayong butang sa pagbuhat sa iyang kabut-on, nga nagapamuhat kanato kung unsa ang makapahimut pag-ayo sa iyang panan-aw, pinaagi kang Jesu-Cristo,kinsa kaniya ang himaya hangtod sa kahangtoran ug sa walay kataposan. Amen. (**aiōn g165**) **22** Karon magdasig ako kaninyo, mga igsoon, sa pag-antos uban ang pulong sa pagdasig nga mubo nakong gisulat alang kaninyo. **23** Hibalo ni ang atong igsoon nga si Timoteo nakagawas na, diin ako makigkita kaninyo kung mobalik siya sa dili madugay. **24** Kumustaha ang tanan ninyong mga pangulo ug ang tanang mga magtutuo. Kadlong gikan sa Italya nangumusta kaninyo. **25** Hinaot nga ang grasya mag-uban kaninyong tanan.

Santiago

1 Si Santiago, usa ka sulugoon sa Dios ug kung Ginoong Jesu-Cristo, ngadto sa 12 ka mga tribu nga Nagkatibulaa, mga pangamusta. **2**

Isipa kining tanan nga kalipay, akong mga igsoon, sa dihang kamo makasinati sa daghang mga kasamok. **3** Nasayod kamo nga ang pagsulay sa inyong pagtuo mosangpot sa paglahutay. **4** Tugoti nga ang paglahutay nga hingpit mabuhat, aron nga kamo mamahimong mahingpit ug hingkod, ug walay makulang. **5** Apan kung adunay usa kaninyo nga nanginahanglan ug kaalam, pangayo niini gikan sa Dios, ang usa nga mohatag nga madagasaug ug walay pagbadlong sa tanan nga mangayo, ug siya mohatag niini. **6** Apan pangayo uban sa pagtuo, nga walay pagduhaduha, kay ang usa nga nagduhaduha sama sa balod sa dagat, dad-on pinaagi sa hangin ug dalahan bisan asa. **7** Tungod kay ang usa ka tawo kinahanglan dili maghunahuna nga siya makadawat sa inyong gihangyo sa Gino; **8** kanan tanghawa nauduhduha, mabalhinbalhin sa tanan niya nga mga pamaagi. **9** Ang kabos nga igsoon kinahanglan nga magmaya sa inyong pagkahalangdon, **10** samtang ang dato nga igsoon diha sa inyong pagpaubos, tungod kay siya molabay lamang sama sa usa ka bulak sa una nga malaya. **11** Ang adlaw mosubang uban sa makasunog nga kainit ug makapauga sa mga tanom, ug ang mga bulak mangatagak ug ang inyong kaanyag mamatay. Sa samang paagi ang dato nga tawo mangawala lang sa tunga-tunga sa ilang mga buluhaton. **12** Bulahan ang tawo nga molahutay sa pagtulay, kay human siya makalahutay sa pagtulay, siya makadawat ug korona sa kinabuhi, nga gisaad niadtong nahigugma sa Dios. **13** Walay usa nga moingon sa dihang siya tintalon, "Kini nga tintasyon gikan sa Dios," tungod kay ang Dios dili matintal pinaagi sa daotan, ug ang Dios dili motintal ni bisan kinsa. **14** Ang matag-usa nga tawo matintal pinaagi sa inyong daotang mga tinguha nga nagkabig ug nagguyod kaniya palayo. **15** Unya human nga ang makasasala nga tinguha manamkon, ang sala matawo, ug pagkahuman nga ang sala dako na, kini mosangpot sa kamatayon. **16** Ayaw kamo pagpalibong, akong hinigumang mga igsoon. **17** Ang matag maayo nga gasa ug matag hingpit nga gasa kini gikan sa kahtas-an, nga moabot kanato gikan sa Amahan sa mga kahayag. Siya dili mausab sama sa gabalhinbalhin nga mga anino. **18** Gipili sa Dios ang paghatag sa kinabuhi nganhi kanato pinaagi sa pulong sa kamatuoran, aron nga mahisama kita sa unang abot taliwala sa inyong mga binuhat. **19** Kamo nasayod niini, akong hinigumang nga mga igsoon. Ang matag tawo kinahanglan nga maabitkon sa pagpamati, magmahinay sa pagtulay, ug magmahinay sa pagkasuko, **20** kay ang pagkasuko sa usa ka tawo dili mosangpot sa pagkamatarong sa Dios. **21** Busa biyai ang tanang mahugaw nga sala ug ang daotan nga anaa sa bisan asa, ug diha sa pagkamaubsanon madawat ang natanom nga pulong, nga makahimo sa pagluwas sa inyong mga kalag. **22** Tumana ang pulong, ayaw lamang kini paminawa, aron dili malimbongan ang inyong kaugalingon. **23** Kay kung ang usa makadungog sa pulong ug dili magbuhat niini, siya sama sa usa ka tawo nga misusi sa inyong naandan nga dagway sa samin. **24** Siya misusi sa inyong dagway, ug siya milakaw ug sa wala madugay nalimtan na niya kung unsa ang inyong dagway. **25** Apan ang tawo nga mitan-aw ug mabinantayon ngadto sa hingpit nga balod, ang balod sa kagawasan, ug padayon sa pagtuman niini, dili lamang usa ka tigpaminaw nga makalimot, kini nga tawo mahimong mapanalanginan samtang ginabuhat niya kini. **26** Kung ang adunay usa kaninyo nga naghunahuna sa inyong kaugalingon nga relihiyoso, apan dili niya mapunggan ang inyong dila, inyong gilimbongan ang inyong kasingkasing ug ang inyong relihiyon walay pulos. **27** Putli ug walay buling nga relihiyon atubangan sa atong Dios ug Amahan mo kini: ang pagtabang sa wala nay mga amahan ug sa mga balo sa ilang mga pag-antos, ug sa pagpanalipod sa ilang kaugalingon gikan sa dunot nga kalibutan.

2 Mga igsoon ko, ayaw sunda ang pagtuo sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ang Gino sa himaya, pinaagi sa pagdapi ug usa ka tawo. **2** Kung adunay mosulod nga usa ka tawo sa inyong panagtigom nga nakasulob ug bulawan nga mga singsing ug maayong mga bisti, ug aduna usab mosulod nga usa ka kabos nga tawo nga may hugaw nga bisti, **3** ug inyong tagdon pag-ayo ang dato nga tawo nga nagsuot sa maayo nga mga bisti, ug mag-ingon, "Palihog lingkod dinihi sa nindot nga dapit," apan mag-ingon kamo ngadio sa kabos nga tawo, "Magtindog ka didtong dapita," o, "Lingkod sa akong tilian," **4** wala ba kamo maghukom sa inyong mga kaugalingon, ug

nahimo nga maghukom nga may daotang hunahuna? **5** Paminaw, akong hinigugma nga mga kaigsoonan, dili ba ang Dios man nagpili sa mga kabos dinihi sa kalibutan aron madato sa pagtuo ug makapanunod sa gingharian nga iyang gisaad niadtong nahigugma kaniya? **6** Apan gipakaulawan ninyo ang mga kabos! Dili ba ang mga dato man ang nagdaogaod kañinyo, ug dili ba sila man ang nagguyod kañinyo ngadto sa hukmanan? **7** Dili ba ang mga dato man ang nagpasipala sa maayong ngalan nga maoy gigamit sa pagtawag kañinyo? **8** Apan, kung inyong tumanon ang harianon nga balaod, ingon nga nahiisulat sa kasulatan, "Kinahanglan nga higugmaon ninyo ang inyong siligan sama sa inyong kaugalingon," nagbuhat kamo ug maayo. **9** Apan kung kamo nagdapi ug usa ka tawo, nakasala kamo, hinukman pinaagi sa balaod ingon nga mga nakasupak sa balaod. **10** Kay si bisan kinsa ang nagtuman sa tibuk balaod, apan sa gihopon napandol sa usa lamang ka babin, nahimo siyang sad-an sa pagsupak sa tibuk balaod! **11** Kay ang Dios nga misulti, "Ayaw pagpanapaw", misulti usab, "Ayaw pagpatay." Kung ikaw wala manapaw, apan nakapatay ka, gisupiko nimo ba balaod sa Dios. **12** Busa pagtulay ug pagtuman ingon niadtong mga hinukman pinaagi sa balaod sa kagawasan. **13** Kay ang paghukom miabot nga walay kaluoy niadtong wala nagmaloy-on. Ang kaluoy magmadaugon labaw sa paghukom! **14** Unsa kini kamaayo, akong mga kaigsoonan, kung ang usa moingon nga siya adunay pagtuo, apan wala siyay buhat? Kana ba ngag pagtuo makaluwas kaniya? **15** Kung ang usa ka igsoon nga labaki o babaye nginkinahanglan ug mga bisti ug sa inadlaw nga pagkaon, **16** ug ang usa kaninyo magsulti ngadto kanila, "Lakaw diha sa kalinaw, pagmainiton ug kaon ug maayo," apan wala kamo maghatag kaniila sa mga butang nga gikinahanglan alang sa lawas, unsa kana kamaayo? **17** Sa samang pamaagi ang pagtuo, kung kini walay mga buhat, patay. **18** Apan kung adunay mosulti, "Ikaw adunay pagtuo, ug eko adunay mga buhat." Ipakita kanako ang inyong pagtuo nga walay mga buhat, ug ipakita ko kaninyo ang akong pagtuo pinaagi sa akong mga buhat. **19** Nagatuo kamo nga adunay usa ka Dios; husto kamo. Apan ang mga demonyo nagtuo usab niiana ug nangurog. **20** Buot ka ba masayod, buong-buang nga tawo, nga ang pagtuo walay pulos kung walay mga buhat? **21** Dili ba si Abraham nga atong patriarka gipakamatarong pinaagi sa inyong binuhut sa dihang gihalad niya si Isaac ang iyang anak nga labaki ngadto sa ibabaw sa halaran? **22** Makita ninyo nga ang inyong pagtuo namuhat pinaagi sa inyong mga binuhutan, ug pinaagi sa mga buhat ang inyong pagtuo nagkab-ot sa kattuyoan niini. **23** Ang kasulatan natuman nga nag-ingon, "Si Abraham mituo sa Dios, ug giisip siya nga matarong." Busa gitawag si Abraham nga usa ka higala sa Dios. **24** Nakita ninyo nga gipakamatarong ang usa ka tawo pinaagi sa mga buhat, ug dili lamang pinaagi sa pagtuo. **25** Sa sama nga paagi usab dili ba si Rahab nga babaye nga gabaligya sa inyong kaugalingon gipakamatarong pinaagi sa mga buhat, sa dihang gidawat niya ang mga mensahero ug gipadala sila sa lain nga dalan? **26** Kay kung ang lawas ibulag sa espiritu patay man, ang pagtuo usab nga walay buhat patay usab.

3 Dili ang kadaghanan kaninyo mahimong mga magtutudlo, mga kaigsoonan ko, hibalo-i nga kita makadawat ug dakong paghukom.

2 Kay kitang tanan napandol sa daghang mga paagi. Kung si bisan kinsa nga wala mapandol sa inyong mga pulong, usa siya ka putli nga tawo, nga makahimo sa pagpugong sa inyong tibuk lawas. **3** Karon kung atong butangan ug renda ang baba sa kabayo sila motuman kanato, ug atong mapalihok ang ilang tibuk lawas. **4** Tan-awa usab nga ang mga barko, bisan pa nga sila mangadagko kaayo ug gimehaneo pinaagi sa kusog nga mga hangin, gigiyahan pinaagi sa usa ka gamay kaayo nga timon diin ang kapitan magtinguha sa pagtuyok bisan asa. **5** Ingon usab ang dila usa ka gamay nga babin sa lawas, apan manghambug ug dagkong mga butang. Tan-awa kung unsa ka dako ang usa ka lasang nga mosilob pinaagi sa usa ka kidlap! **6** Ang dila usa usab ka kalayo, ang usa ka makasasalang kalibutan nahimutang sa mga babin sa atong lawas, diin makahugaw sa tibuk lawas ug makasilaob sa kalayo sa dahan sa kinabuhi, ug ang kaugalingon mahimutang sa kalayo pinaagi sa impiyerno. (**Geenna g1067**) **7** Matag matang sa ihalas nga mananap, langgam, nagkamang nga mananap sa yuta, ug mga linalang sa dagat mahimong maanad ug mapaanad pinaagi sa katawhan, **8** apan walay si bisan kinsa taliwala sa tawo ang makahimo sa pagpaanad sa dila; kini usa ka nag-alindasay nga daotan, puno sa makamatay nga hilo. **9** Pinaagi sa dila atong gidayeg ang atong Gino ug ang Amahan, ug pinaagi niini kita magtunglo sa mga tawo, nga gibuhat sama sa halugway sa Dios. **10**

Mogawas sa susamang baba ang pagsulti ug panalangin ug pagtunglo. Mga kaigsoonan ko, kini nga mga butang dili angay nga mahitabo. **11** Ang usa ka tubod nagabubo ba ug susamang presko ug pait nga tubiq? **12** Mga kaigsoonan ko, ang usa ka kahoy nga igira motubo ba nga Olibo, o ang usa ka paras motubo ba nga igos? Ni ang parat nga tubod dili makahimo sa paghatag ug preskong tubig. **13** Kinsa man kaniryo ang maalamon ug masinabtanon? Pasagdi kanang tawhana nga magpakaista usa sa maayong kinabuhi pinaagi sa iyang mga buhat sa pagkainabusanon nga gikan sa kaalam. **14** Apan kung aduna kay pait nga pangabugho ug hakog nga tinguha si imong kasingkasing, ayaw pagpanghambo ug pamakak batok sa kamatuoran. **15** Dili kini usa ka kaalam nga niabot paubos gikan sa ibabaw, apan hinuon kalibutanon, dili espirituhanon, demonyo. **16** Kay diin anaa ang pagpangabugho ug kahakog nga tinguha, adunay kalibog ug tanang mangil-ad nga naaandan. **17** Apan ang kaalam nga gikan sa ibabaw mao ang una nga putli, unya mahigumaon sa kalinaw, matinabangon, mainiton nga kasingkasing, puno sa kaloooy ug maayong bunga, walay gidapigan nga pipila ka mga tawo, ug matinud-anon. **18** Ug bunga sa pagkamataron gitanon sa kalinaw niadtong magbuhut ug kalinaw.

4 Asa ba naggikan ang panaglalais ug panagbingkil taliwala kaninyo? Dili ba sa pagpatigbabaw sa inyong daotang mga tinguha nga gipakig-awayan sa inyong mga sakop? **2** Nagtinguha kamo sa kung unsa ang wala kaninyo. Mopatay kamo ug mogukod kamo human sa kung unsa ang inyong wala maangkon. Nag-away kamo ug naglalais, apan wala gihapon niyko kini nakuhang tungod kay wala kamo nangayo sa Dios. **3** Nangayo kamo apan wala makadawat tungod kay nangayo kamo alang sa dili maayo nga mga butang, aron nga mag-usik-usik kamo niini sa daotan ninyong mga tinguha. **4** Kamong mga mananapaw! Wala ba kamo masayod nga ang pagpakhigala sa kalibutan pagsupak batok sa Dios? Busa, si bisan kinsa nga buot makighigala sa kalibutan naghimo siyang kaugalingon nga kaaway sa Dios. **5** O naghunahuna ba kamo nga ang kasulatan walay kahulogan sa dihang kini nag-ingon nga Espiritu nga iyang gibutang dinihi kanato sa kinasuloran nangabugho alang kanato? **6** Apan ang Dios mihatag sa hilabihan nga grasya, mao nga ang kasulatan nag-ingon, "Ang Dios magasalikway sa mapahitas-on, apan maghatag ug grasya sa mapainubsanon." **7** Busa, pagpailalom sa Dios. Isalikway ang yawa ug siya mokalagii gikan kaninyo. **8** Paduol sa Dios, ug siya mopaduol diha kaninyo. Hinloi ang inyong mga kamot, kamong mga makasasala, ug putliang inyong mga kasingkasing, kamong maduhaduhaon. **9** Pagsubo, pagbangutan, ug paghilak! Pulihi ang inyong katawa ngadto sa kasubo ug ang inyong kalipay sa kangiob. **10** Ipaubos ang inyong kaugalingon diha sa Ginoo, ug siya magpataas kaninyo. **11** Ayaw pagsulti batok sa usag usa, mga igsoon. Ang tawo nga magsulti batok sa usa ka igsoon o maghukom sa iyang igsoon nagsulti batok sa balaod ug naghukom sa balaod sa Dios. Kung kamo maghukom sa balaod, wala kamo nagtuman sa balaod, apan mga maghukom niini. **12** Usa lamang ang naghataq sa balaod ug maghukom, ang Dios, apan usa nga makahimo sa pagluwas ug paglaglag. Kinsa kamo nga maghukom sa inyong siligan? **13** Paminaw, kamo nga nag-ingon, "Karong adlaw o ugma mangadto kamo niining lungsod, ug magpabilin kamo ug usa ka tuig didto, ug magpatigayon, ug maghimog ginansiya." **14** Kinsa ang nasayod kung unsa ang mahitabo ugma, ug unsa ramang inyong kinabuhi? Kay sama kamo sa gabon nga mopakita sa makadiyot ug unya mahanaw. **15** Hinuon kinahanglan kamo mosulti, "Kung kini maoy kabuton sa Ginoo, kami magkinabuhi o kami magbuhut niini o niana." **16** Apan karon naghinambog kamo mahitungod sa inyong mga plano. Ang tanang paghinambog daotan. **17** Busa, alang kaniya nga nasayod pagbuhut sa maayo apan wala kini buhata, alang kaniya kini sala.

5 Duol karon, kamo nga mga dato, hilak sa makusog tungod sa mga kaalaotan nga moabot kaninyo. **2** Ang inyong mga bahandi nangadugta na ug ang inyong mga bisti gipangkaon na sa anay. **3** Ang inyong mga bulawan ug ang inyong plata nahimong wala nay mga bili, ug ang ilang mga taya magapamatuod batok kaninyo ug molamoy sa inyong mga unod sama sa kalayo. Gitigom niyko ang inyong mga bahandi sa kataposang mga adlaw. **4** Tan-awa, ang suhol sa mga mamomuo—niadtong wala niyko gibayran alang sa pag-ani sa inyong mga kaumahan—nagasinggit! Ug ang mga pagsinggit niadtong nag-ani sa inyong mga tanom miabot na sa mga igdulungog sa Kasundalohan sa Ginoo. **5** Nagpuyo kamo nga haruhay sa kalibutan ug nagpatagbaw sa inyong mga kaugalingon. Nagpatambok kamo sa inyong mga kasingkasing alang sa adlaw sa

ting-iaw. **6** Gihukman ninyo ug gipatay ang matarong nga dili mosukol kaninyo. **7** Busa pagkamapailubon, mga igsoon, hangtod sa pag-abot sa Ginoo, sama sa mag-uuma nga naghulat sa bilihong pag-ani sa yuta, nga naghulat nga mapailubon alang niini, hangtod motulo ang sayo ug ulahi nga ulan. **8** Magpailob usab kamo; lig-on a ang inyong mga kasingkasing, tungod kay hadul na ang pag-abot sa Ginoo. **9** Ayaw pagbagulbul, mga igsoon, batok sa usag-usa, aron nga dili kamo pagahukman. Tan-awa, ang maghukom nagatindog sa na pulthahan. **10** Alang sa panig-ingnan, mga igsoon, hunahuna ang pag-antos ug pagpailob sa mga propeta nga nagsulti sa ngalan sa Ginoo. **11** Tan-awa, gitawag nato kadtong naglahutay nga, "bulahan." Nadungog ninyo ang pagpailob ni Job, ug nasayran ninyo ang katiyuan sa Ginoo alang kang Job, kung giunsa sa Ginoo nga puno sa kahangawa ug kaluoy. **12** Labaw sa taman, akong mga kaigsoonan, ayaw panumpa, bisan pinaagi sa langit o pinaagi sa yuta, o pinaagi sa bisan unsang pagpanumpa. Kondili ang inyong "Oo" pasabot nga "Oo" ug any inyong "Dili" pasabot nga "Dili," aron nga dili kamo mahiagom ubos sa paghukom. **13** Aduna bay usa nga nag-antos taliwala kaninyo? Kinahanglan nga mag-ampo siya. Nagmalipayon ba ang uban? Paawita siya ug pagdayeg. **14** Nagmasakiton ba ang bisan kinsa taliwala kaninyo? Patawaga siya sa mga kadagkoan sa simbahan, ug mag-ampo ang mga kadagkoan alang kaniya, magadihog kaniya sa lana diha sa ngalan sa Ginoo, **15** ug ang pag-ampo sa pagtuo makaluwas sa masakiton nga tawo, ug ang Ginoo magapabangon kaniya. Kung nakabuhut siya ug sala, ang Dios magapasaylo kaniya. **16** Busa isugid ang inyong mga sala ngadto sa usag-usa, ug pag-ampo alang sa usag-usa, nga kamo mamaayo. Ang pag-ampo sa matarong maghatag ug dakong katumanan. **17** Si Elias usa ka tawo nga adunay pagbati sama kanato. Nag-ampo siya nga mainiton nga dili moulan, ug walay ulan sa yuta sulod sa tulo ka tuig ug unom ka bulan. **18** Ug miampo pag-usab si Elias, ug ang kalangtan mibubo ug ulan sa yuta ug ang yuta mihatag ug ani. **19** Mga kaigsoonan ko, kung si bisan kinsa kaninyo mahisalaag gikan sa kamatuoran, apan ang usa ka tawo maggiya kaniya pabalik. **20** pahibalo-a siya nga si bisan kinsa ang mogiya sa usa ka makasasala pagawas sa kasaypanan sa iyang dalan makaluwas sa iyang kalag gikan sa kamatayon ug magatabon sa sala sa kadaghanan.

1 Pedro

1 Ako si Pedro, apostol ni Jesu-Cristo, ngadto sa mga langyaw nga nagkatibulaag, ang mga pinili, sa tibuok Pontus, Galacia, Capadocia, Asya, Bitinya. **2** Kini sumala sa plano nang daan sa Dios nga Amahan. Kini pinaagi sa pagbalaan alang sa Espiritu alang sa pagmasinugtanon ug alang sa pagwiskwiski sa dugo ni Jesu-Cristo. Hinato ang grasya maanaa kaninyo, ug ang inyong kalinaw mouswag. **3** Hinato nga ang Dios Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo magpanalangin. Sa dako niyang kalooy, gihatagan niya kita ug bag-ong kinabuhi alang sa pagsalig sa usa ka panulundon. Kini nga panulundon pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo gikan sa mga patay. **4** Kini alang sa panulundon nga dili mahanaw, dili mamsantsahan, ug dili molubad. Kini giandam sa langit alang kaninyo. **5** Gipanalipdan kamo sa gahom sa Dios pinaagi sa pagtuo, alang sa kaluwasan nga andam ipadayag sa kataposang panahon. **6** Naglipay kamo pag-ayo mahitungod niini, bisan karon gikinahanglan niyong bation ang kaguel sa daghan nga nagkalainglaan mga kasamok. **7** Tungod kini sa pagpamatuod sa inyong pagtuo, nga mas bilihon sa kaya sa bulawan nga mahanaw, bisan nga gisulayan kini pinaagi sa kalyo. Kini mahitabo aron nga ang inyong pagtuo mosangpot sa pagdayeg, sa himaya, ug dungog sa pagpadayag ni Jesu-Cristo. **8** Wala kamo makakita kaniya, apan gihigugma niyong siya. Wala niyong siya nakita karon, apan mituo kamo kaniya ug hilabihan ang inyong kalipay nga dili malitok, ang mahimayaong kalipay. **9** Karon nadawat niyong alang sa inyong kaugalingon ang resulta sa inyong pagtuo, ang kaluwasan sa inyong mga kalag. **10** Ang mga propeta nagsusi ug nangutana pag-ayo mahitungod niini nga kaluwasan, mahitungod sa grasya nga maanaa kaninyo. **11** Nagsusi sila aron masayod mahitungod kung kinsa ug kanus-a ang Espiritu ni Cristo nga anaa kaniila nga nakigsulti ngadto kaniila. Nahitabo kini ingon nga siya makigsulti nang daan kaniila mahitungod sa pag-antos ni Cristo ug ang mahimayaong mga butang human niana. **12** Kini gipadayag ngadto sa mga propeta nga wala sila nag-alagad alang sa ilang kaugalingon, apan alang kaninyo. Kini mao ang ilang gibuhat mahitungod sa mga butang nga gisulati kaninyo pinaagi niadtong gipasabot sa Balaanong Espiritu, nga gipadala gikan sa langit. Kini mao ang mga butang nga bisan ang mga anghel nagtinguha nga mapadayan. **13** Busa andama ang inyong mga hunahuna. Pagmalinawon, ibutang ang tanang nga pagsalig diha sa grasya nga pagadad-on nganha kaniinyo sa pagpadayag ni Jesu-Cristo. **14** Ingon nga matinumanon nga mga anak, ayaw ipahiyon ang inyong kaugalingon sa mga tinguha nga inyong gisundot sa dihang kamo mga wala pay alamag. **15** Apan ingon nga ang nagtawag kaninyo balaan, kamo, usab, magbalaan sa tibuok niyong pamatasan. **16** Kay kini nahisulat, "Pagbalaan, kay ako balaan man." **17** Ug kung mosangpit kamo sa "Amahan" nga mao ang magahukom nga walay pagpalibot sumala sa binuhatan sa matag-usa, gamita ang inyong panahon sa pagpanaw diha sa balaanon pagtaghod. **18** Nasayod kamo nga dili tungod sa mangahanaw nga plata o bulawan nga kamo natubos gikan sa binuang nga pamatasan nga inyong natun-an gikan sa inyong mga amahan. **19** Hinuon, natubos kamo pinaagi sa hamili nga dugo ni Cristo, nga sama sa usa ka karnero nga walay buling o mansa. **20** Si Cristo gipili ng daan sa wala pa gibuhat ang kalibutan, apan karon gipadayag siya kaninyo niining kataposan nga mga panahon. **21** Pinaagi kaniya mituo kamo sa Dios, nga nagbanhaw kaniya gikan sa mga patay ug nganha kaniya nga naghatag sa himaya aron nga ang inyong pagtuo ug pagsalig maanaa sa Dios. **22** Gihimo niyong nga putli ang inyong mga kalag pinaagi sa pagtumon sa kamatuoran. Kini alang sa katuyoan sa tinuoray nga inigsoong gugma, busa higugmaya ang matag-usa nga gikan sa kinailadman sa kasingkasing. **23** Natawo na kamo pag-usab, dili gikan sa madunot nga binhi, apan gikan sa dili madunot nga binhi, pinaagi sa pagkinabuhui ug pagpabilin sa pulong sa Dios. (aiōn g165) **24** Kay "ang tanan nga unod sama sa sagbot, ug ang tanang himaya niini sama sa bulak sa sagbot. Ang sagbot malaya, ug mangahulog ang bulak, **25** apan ang pulong sa Ginoong magpabilin hangtod sa kahangtoran." Mao kini ang maayong balita nga gipahibalo kaninyo. (aiōn g165)

2 Busa isalikway ang tanang pagkadaotan, tanang paglimbong, pagpakaaron-ingnon, kasina, ug ang tanang pagpangdaot. **2** Sama sa mga bata nga bag-ong natawo, naninguha sa lunsay nga espirituhanong gatas, aron nga pinaagi niini kamo motubo diha sa kaluwasan, **3** kung

nakatilaw kamo nga ang Ginooa mayao. **4** Duol kaniya nga mao ang buhing bato nga gisalikway sa mga tawo, apan kana gipili sa Dios ingon nga bilihon alang kaniya. **5** Kamo usab sama sa buhing mga bato nga gitukod aron mahimong usa ka espirituanong balay, aron mamahimong balaan nga pagkapari nga naghalad sa espirituanong mga paghalad nga makapahimuot sa Dios pinaagi kang Jesu-Cristo. **6** Ang Kasulatan nag-ingon niini, "Tan-awa, nagbutang ako sa Zion ug usa ka mahinungdanong bato, pinili ug bilihon. Si bisan kinsa nga motuo kaniya dili gayod maulawan." **7** Ang dungog unya alang kanimo nga mituo. Apan, "ang gisalikway nga bato sa mga magtutukod, kini mahimong ulo sa patukoronan"— **8** ug, "ang bato nga makapandol ug ang bato nga makapadagma." Sila mangapandol, nga nagasupak sa pulong, nga mao usab ang ilang padulungan. **9** Apan mga pinili kamo nga kawathan, ang harianong pagkapari, balaan nga nasod, ang kawathan nga gipanag-iya sa Dios, aron nga mapahibalo niyong ang kahibulangang mga buhat sa nagtawag kaninyo gikan sa kagitingit ngadto sa iyang kahibulangong kahayag. **10** Kaniadto dili kamo kawathan, apan karon kamo kawathan na sa Dios. Wala kamo nakadawat ug kalooy, apan karon nadawat na niyong ang kalooy. **11** Mga hinigugma, gitawag ko kamo ingon nga mga langyaw ug mga dumudumod aron molikuy gikan sa unodhong mga tinguha, diin naghimog panag-away batok sa inyong kalag. **12** Kinahanglan nga aduna kamoy maayong pamatasan taliwala sa mga Gentil, aron nga, kung mosilut sila nga nagbuhat kamo sa daotang mga butang, makita nila ang maayo niyong binuhatan ug magdayeg sa Dios sa adlaw sa iyang pagbalik. **13** Tumana ang matag tawhanon katungod alang sa Ginooa. Tumana ang mga hari ingon nga labaw. **14** ug ang mga gobernador usab, nga gipadala aron mosilut sa nagbuhat ug daotan ug magdayeg niadtong nagbuhat ug maayo. **15** Kay kini mao ang kabutub-on sa Dios, nga sa pagbuhat ug maayo mapahilom niyong ang walay pulos nga istorya sa mga buangbuang nga mga tawo. **16** Ingon nga mga tawong gawasnon, ayaw gamita ang inyong kagawasan ingon nga tabon alang sa pagkadaotan, apan pagpakasama sa mga alagad sa Dios. **17** Tahora ang tanang mga tawo. Higugmaa ang kaigsoonan. Kahadloki ang Dios. Tahora ang hari. **18** Mga sulugon, pagpasakop kamo sa inyong mga agalon uban ang bug-os nga pagtagahod. Pagpasakop kamo dili lamang sa maayo ug sa malumo nga mga agalon, apan ngadto usab sa mga daotan. **19** Kay kini dalayon si bisan kinsa nga molahutay sa kasakit samtang nag-antos sa dili makataronganon tungod sa iyang kahibalo sa Dios. **20** Kay unsay dungog niana kung kamo nakasala ug unya molahutay samtang gisilotan? Apan kung nagbuhat kamo ug maayo unya kamo nag-antos samtang gisilotan, kini kahimut-an sa Dios. **21** Kay tungod niini kamo gitawag, tungod kay si Cristo usab nag-antos alang kaninyo. Nagbilin siya ug panag-ingnan alang kaninyo aron sundon ang iyang mga dalan. **22** Wala siya nakahimo ug sala, ni limborg nga makita diha sa iyang baba. **23** Sa dihang siya giinsulto, wala siya mibalos sa pag-insulto. Sa dihang nag-antos siya, wala siya mibalos, apan gitugyan niya ang iyang kaugalingon ngadto sa matarong nga maghuhukom. **24** Siya mismo ang napgas-an sa atong mga sala sa iyang lawas ngadto sa kahoy, aron nga wala na gayod kitay kabahin diha sa sala, ug aron nga magkinabuhi kita alang sa pagkamataraon. Pinaagi sa iyang mga labod kamo nangaayo. **25** Kamong tanan naglatagaw sama sa nasalaag nga mga karnero, apan karon nahiuli na kamo ngadto sa magbalantay ug tigpanalipod sa inyong mga kalag.

3 Niini nga pamaagi, kamo nga mga asawa kinahanglan nga magpailalom kamo sa inyong mga kaugalingong bana. Buhata kini aron, bisan kung ang pipila ka mga lalaki makasupak sa pulong, tungod sa pamatasan sa ilang mga asawa madaog sila bisan wala ang pulong. **2** Kay makita nila ang inyong tinud-anay nga pamatasan uban ang pagtaghod. **3** Himoa kini dili sa pagpadayan-dayan: pagsalapid sa buhok, pagpangalahas sa bulawan, o pagul-ob ug mahalon nga bisti. **4** Hinuon, himoa kini uban sa kinasuloran sa kasingkasing sa tawo, ug ang molungtod nga kaanyag sa malumo ug malinawon nga espiritu, nga diin bilihon atubangan sa Dios. **5** Kay ang balaang babaye napgaanyag sa ilang kaugalingon sa niini nga pamaagi. Aduna silay pagsalig sa Dios ug nagpailalom sila sa ilang mga kaugalingong bana. **6** Sa niini nga paagi mituman si Sara kang Abraham ug gitawag niya siya ug ginooa. Karon iya na kamong mga anak kung mobuhat kamo sa maayo ug kung dili kamo mahadlok sa kasamok. **7** Sa samang paagi, kamong mga bana kinahanglan magpuyo uban sa inyong mga asawa sumala sa pagsinabtanay, ingon nga usa ka luya nga sudlanan, ang babaye. Kinahanglan magtagahod kamo kaniila ingon nga isig ka manununod sa gasa sa kinabuhi. Buhata kini aron nga ang inyong mga

pag-ampo dili mababagan. **8** Sa kataposan, kamong tanan, maghiusa sa hunahuna, pagmaluluy-on, paghigugmaay ingon nga magsoon, pagmalumo, ug pagmapaubsan. **9** Ayaw balosi ug daotan ang daotan o pagtamay ang pagtamay. Sa laing babin, padayon sa pagpanalangin, tungod niini gitawag kamo, aron makapanunod kamo sa panalangin. **10** “Ang usa nga buot mohigugma sa kinabuhi ug makita ang maayong mga adlaw kinahanglan pahanongan ang iyang dila gikan sa daotan ug ang iyong ngabili sa pagpanglimbong. **11** Talikdon na niya ang daotan ug mobuhut kung unsa ang maayo. Kinahanglan pangitaon niya ang kalinaw ug mopadayon niini. **12** Ang mata sa Ginoo nagtan-aw sa matarong, ug ang iyang dalunggan nakadungog sa ilang mga paghango. Apan ang dagway sa Ginoo nagbatok niadtong nagbuhut ug daotan.” **13** Sikinsa man ang mosakit kaninuyo kung nagtinguhua kamo sa maayo? **14** Apan kung nag-antos kamo tungod sa pagkamatarong, bulahan kamo. Ayaw kahadlok kung unsa ang ilang gikahadlokan. Ayaw ug kabalaka. **15** Hinuon, igahin ang Ginoo nga Cristo sa inyong mga kasingkasing ingon nga balaan. Pag-andam kanunay sa pagtubag sa matag-usa nga mangutana kaninuyo kung nganongan kamo adunay pagsalig sa Dios. Buhata kini uban sa pagpaubos ug pagtahod. **16** Pagbaton sa maayo nga konsensiya aron ang mga tawo nga nagtamay sa inyong maayo nga kinabuhi diha kung Cristo maulawan tungod kay nagsulti sila batok kaninuyo ingon nga kamo nagabuhut ug daotan. **17** Mas maayo, kung ang Dios nagtinguhua, nga kamo nag-antos pagbuhut sa maayo kaysa pagbuhut ug daotan. **18** Si Cristo usab nag-antos sa makausa alang sa mga sala. Siya nga matalong nag-antos alang kanato, nga dili matalong, aron iya kitang dal-on ngadto sa Dios. Gipatay siya diha sa unod, apan nabuhu siya pinaagi sa Espiritu. **19** Pinaagi sa Espiritu, miadto siya ug nagsangyaw sa mga espiritu nga sa karon binilanggo. **20** Nagsupak sila sa panahon nga napailob ang Dios sa pagpa-abot sa mga adlaw ni Noe, sa mga adlaw sa paghimo sa arka, ug ang Dios nagluwas sa pipila kung tawo-walo kala kag—pinaagi sa tubig. **21** Usa kini ka halugway sa bawtismo nga nagluwas kaninuyo karon—dili lang sa paghugas sa buling sa lawas, apan ingon nga pagdangop sa maayong konsensiya ngadto sa Dios—pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo. **22** Si Cristo anaa sa tuong kamot sa Dios. Miadto siya sa langit. Ang mga anghel, ang kagamhanan, ug mga gahom kinahanglan magpalailom kaniya.

4 Busa, tungod kay si Cristo nag-antos diha sa unod, sul-obi ang inyong kaugalingon sa samang katuyoan. Kay si bisan kinsa ang nag-antos diha sa unod miundang na gikan sa sala. **2** Ingon nga resulta, isip tawo, alang sa nahibilin nga panahon nga siya anaa sa unod, dili na magpuyo alang sa tawhanong tinguha, apan alang sa kabubut-on sa Dios. **3** Kay igo na ang panahon nga milabay aron buhaton kung unsa ang buot buhaton sa mga Gentil—kalaw-ayon, kaulag, paghuboghubog, pagsasababa, ug paghudyaka sa kombira, ug malaw-ay nga mga buhat sa pagsimba ug diosdios. **4** Naghunahuna sila nga kini talagsaon nga kamo wala nakig-uban kanila niining baha sa pagpatuyang, busa nagsulti sila ug daotan mahitungod kaninuyo. **5** Maghatag sila ug husay sa usa nga andam maghukom sa buhi ug sa patay. **6** Alang niini nga katuyoan ang ebanghelyo gisangyaw usab ngadto sa mga patay, aron, bisan sila nahukman na diha sa unod ingon nga mga tawo, mabuhil sila sama sa Dios diha sa espiritu. **7** Ang kataposan sa tanang butang haduol na. Busa paghunahuna sa saktu, ug pagmalinawon sa inyong paghunahuna alang sa mga pag-ampo. **8** Labaw sa tanang butang, pagmairiton sa paghigugma ngadto sa uban, kay ang gugma nagtabon sa daghang mga sala. **9** Pagmaabi-abihon sa usag-usa sa walay pagbagulbul. **10** Ingon nga ang matag-usa kaninuyo nakadawat sa gasa, gamita kini sa pag-alagad sa uban. Buhata kini ingon nga maayong piniyalan sa daghang mga gasa sa Dios. Kung adunay usa nga mosulti, tugot kini nga mahisama sa mga tigpamaba sa Dios. **11** Kung adunay usa nga nag-alagad, himoa kini nga naggikan sa kusog nga gisangkap sa Dios. Buhata kini nga mga butang aron sa tanang paagi ang Dios mahimaya pinaagi kang Jesu-Cristo. Hinaot nga maanaa diha ang himaya ug gahom ni Jesu-Cristo hangtod sa kahangtoran. Amen. (**aiōn g165**) **12** Mga hinigugma, ayaw hunahunaas ingon nga talagsaon ang pagsulay sa kalayo nga nahitabo kaninuyo, ingon nga talagsaong butang ang nahitabo kaninuyo. **13** Hinuon, bisan daghan ang inyong nasiatian nga mga pag-antos kang Cristo, pagmaya, aron magmaya usab kamo ug magmalipayon sa pagpadayag sa iyang himaya. **14** Kung kamo gitamay tungod sa ngalan ni Cristo, bulahan kamo, tungod kay ang Espiritu sa himaya ug ang Espiritu sa Dios nagpuyo kaninuyo. **15** Apan ayaw tugot si bisan kinsa nga mag-antos ingon nga mamumuno, kawatan, magbubuhut

ug daotan, o hilabtanon. **16** Apan kung si bisan kinsa mag-antos ingon nga Kristohanon, ayaw tugot nga ikaulaw niya kini; hinuon, tugot nga himayaon niya ang Dios uban nianang ngalan. **17** Kay kini ang panahon sa paghukom nga magsugod sa panimalay sa Dios. Kung sugdan kini nganhi kanato, unsa ang dangatan niadtong wala mituman sa ebanghelyo sa Dios? **18** Ug kung “ang matarong nga tawo lisod maluwas, unsa pa kaha ang dili diosnons nga tawo ug ang makasasala?” **19** Busa pasagdi kadtong nag-antos tungod sa kabubut-on sa Dios nga isalig ang ilang mga kalaq sa matinud-anon nga Magbubuhut sa pagbuhut ug maayo.

5 Nagdasisig ako sa mga hamtong sa inyong taliwala, ingon nga ako, kauban nga hamtong. Usa usab ako ka saksi sa mga pag-antos ni Cristo, ug usa usab ako ka sumasalmot sa himaya nga mapadayag. **2** Busa, gidasig ko kamo, mga hamtong, atimana ang panon sa Dios sa inyong taliwala. Tan-awa sila, dili tungod kay inyong gikinahanglan, apan tungod kay gitinguha usab ninyo, sumala sa kabubut-on sa Dios. Tan-awa sila, dili tungod sa kahakog sa salapi, apan sa pagkamasinugtanon. **3** Ayaw pagbuhut ingon nga agalon sa mga tawo nga anaa sa inyong pagatiman. Hinuon, angay nga mahimo kamong paniig-ingnan sa panon. **4** Unya sa panahon nga ang Pangulong Magbalantay mapadayag, inyong madawat ang walay paglubad nga korona sa himaya. **5** Sa samang paagi, kamong mga batan-on, pagpaailalon kamo sa mas magulang nga mga tawo. Kamong tanan, bistih ang inyong kaugalingon sa pagpaubos ug alagari ang usag usa. Kay ang Dios nagbatok sa mapahitas-on, apan naghatag siya ug grasya sa mapainubusan. **6** Busa ipaubos ang inyong kaugalingon ilalom sa gamhanang kamot sa Dios aron ipataisa niya kamo sa tukmang panahon. **7** Itugyan ang tanan ninyong kabalaka diha kaniya, tungod kay siya nag-atiman kaninuyo. **8** Pagmaigmata, pagmabinantayon. Ang inyong kaaway, nga mao ang yawa, sama sa nagangulob nga liyon nga naglibotlibot, nangita ug tukbonon. **9** Barog batok kaniya. Pagmalig-on sa inyong pagtuo. Nasayod kamo nga managsama ang inyong mga pag-antos nga nadoa sa mga kaigsoonan sa kalibutan. **10** Pagkahuman sa makadiyot ninyong pag-antos, ang Dios sa tanang grasya, nga nagtawag kaninuyo sa walay kataposang himaya diha kung Cristo, maghingpit kaninuyo, magpabarog kaninuyo ug maglig-on kaninuyo. (**aiōnios g166**) **11** Kay kaniya ang pagdumala hangtod sa kahangtoran. Amen. (**aiōn g165**) **12** Giisip ko si Salvano ingon nga matinud-anon nga igsoon, ug nagsulat ako kaninuyo sa mubo nga sulat pinaagi kaninuyo. Nagdasisig ako kaninuyo ug nagpamatud kaninuyo nga kung unsa ang akong nasulat mao ang tinoiod nga grasya sa Dios. Barog niini. **13** Ang babaye nga naana sa Babilonia, nga gipiil uban kaninuyo, nangumusta kaninuyo. Si Marcos usab, ang akong anak, nangumusta kaninuyo. **14** Pangumustaha ang matag-usa pinaagi sa halok gugma. Hinaot nga ang kalinaw maanaa kaninuong tanan nga anaa kang Cristo.

2 Pedro

1 Si Simon Pedro, usa ka ulipon ug apostol ni Jesu-Cristo, alang niadtong midawat sa samang hamili nga pagtuo sama sa among nadawat, pagtuo diha sa pagkamarotong sa atong Dios ug Manluluwas nga si Jesu-Cristo. **2** Hinaot nga ang grasya maanua kaninyo, ug hinaot nga ang kalinaw motubo pinaagi sa kahibalo sa Dios ug kung Jesus nga atong Ginoo. **3** Ang tanang mga butang nga may kalabotan sa balaanong gahom alang sa kinabuhi ug ang pagkadiosnon gihatag kanato pinaagi sa kahibalo sa Dios, nga nagtagaw kanato pinaagi sa iyang kaugalingong himaya ug kaligdong. **4** Pinaagi niini, gihatag niya kanato ang hamili ug dugo nga mga saad. Gibuhit niya kini aron nga mahimo kamong mag-aambit diha sa balaanong kinaiyahan, aron nga kamo makalikay gikan sa pagkamadunotong nga anaa sa kahibalo tungod sa daotang mga tinguha. **5** Alang niini nga hinungdan, buhata ninyo ang labing maayo aron madugangan ang kaligdong pinaagi sa iyonng pagtug, ug pinaagi sa iyonng kaligdong, mao ang kahibalo. **6** Pinaagi sa iyonng kahibalo, idugang ang pagpugong sa kaugalingon, ug pinaagi sa iyonng pagpugong sa kaugalingon, idugang ang paglahutay, ug pinaagi sa iyonng paglahutay, idugang ang pagkadiosnon. **7** Pinaagi sa iyonng pagkadiosnon, idugang ang inigsoon nga pagbati, ug pinaagi sa iyonng inigsoon nga pagbati, idugang ang gugma. **8** Kung kining mga butang anaa na sa kaninyo ug motubo na diha kaninyo, dili na kamo mahimong baog o dili mabuhangon diha sa kahibalo sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **9** Apan kadtoong nakulangan niining mga butang makakita lamang kung unsa ang anaa sa duol; ug siya usa ka buta. Nahikalimtan niya ang pagpanghihilo gikan sa iyang daan nga mga sala. **10** Busa, mga igsoon, buhata ninyo ang labing maayo aron nga ang iyonng pagkatinawag ug pagkapinili misiguro alang sa iyonng kaugalingon. Kung buhaton ninyo kining mga butang, dili kamo mangapandol. **11** Niini nga paagi ang agianan pasulod didto sa walay kataposan nga ginghamian sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Cristo madagayaon nga igahatag kaninyo. (aiónios g166) **12** Busa andam ako kanunay sa pagpahinundom kaninyo niining mga butanga, bisan tuod nasayod na kamo niini, ug bisan tuod lig-on na kamo karon diha sa kamatuoran. **13** Ang akong hunahuna nga mao kini ang husto sa pagkutawu kaninyu inubanan sa usa ka pahimangon mahitungod niining mga butanga, samtang ania pa ako niining tolda. **14** Kay ako nasayod nga sa umaabot akong biyan aang akong tolda, sumala sa gipakita sa atong Ginoong Jesu-Cristo mipakita kanako. **15** Akong buhaton ang labing maayo alang kaninyu aron kanunay nga mahinundom niining mga butanga pagkahuman sa akong pagbiya. **16** Kay wala kami magsunod sa malinglahon nga tumotumong mga sugilanon sa dihang magsulti kami kaninyo mahitungod sa gahom ug hulagway sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Hinuon, nakasaksi kami sa iyonng pagkahlalangdon. **17** Kay gidawat niya ang kadungungan ug himaya gikan sa Dios nga Amahan sa dihang gipadala kanya ang usa ka tingog pinaagi sa halangdang Himaya nga nagingon, "Mao kini ang akong Anak, ang Bugtong hiniguma, nga akong gikahimut-an pag-ayo." **18** Nadungog namo kining tingog nga migawas gikan sa langit, samtang nag-urban pa kami kanya didto sa balaang bukid. **19** Nakabaton kami niining pulong nga panagna nga hinimo nga may kasigurohan gayod, buhata ninyo ang labing maayo aron sa pagtagad niini. Sama kini sa lampara nga nagad-an-ag sa usa ka mangit-nigt ug dapit hangtod nga moabot na ang kabuntagon ug mosubang na ang bituon sa kabuntagon sa iyonng mga kasingkasing. **20** Hibalo kini pag-una, ug walay panagna ang mahitungod sa kinauigalingon nga paghubad. **21** Kay wala gayow panagna nga miabot pinaagi sa kabut-on sa usa ka tawo. Hinuon, gijiyahan ang mga tawo pinaagi sa Balaang Espíritu nga nagsulti gikan sa Dios.

2 Ang mini nga mga propeta miduo ngadto sa mga tawo, ug ang mini usab nga mga magtitudlo moanha kaninyo. Sa hilom modala sila sa makadaot nga mga tumotumo, ug ilang ilimod ang agalon nga napgalit kanila. Nagdala sila ug hinanali nga pagkalaglag sa ilang mga kaugalingon. **2** Daghan ang mosunod sa ilang mga kalaw-ayan, ug pinaagi kanila ang dahan sa kamatuoran mahimong mapanamastamasan. **3** Uban sa kahakog sila makahimo sa pagpangginiansiya kaninyu uban sa malibungbung mga pulong. Ang paghukom kanila dili magdugay; ang paglaglag kanila dili matulog. **4** Kay ang Dios wala mopahilikay sa mga anghel nga nakasala. Hinuon iya silang gitugyan ngadto sa ubos sa Tartarus aron taguan nga nakakadina sa ilalom nga mangit-nigt hangtod sa paghukom. (Tartaro

5 20) **5** Sa gihapon, wala siya mopahilikay sa karaang kalibotan. Hinuon, iyang gitipigan si Noe, nga usa ka tigpahibalo sa pagkamarotong, uban sa pito ka mga kaubanan, sa dihang siya naugpadala ug usa ka lunop sa kalibotan sa mga dili-diosnon. **6** Ang Dios usab mipakunhod sa mga siyudad sa Sodoma ug Gomora sa pagkaabo ug gisilotan sila sa pagkalaglag, ingon nga sumbanan kung unsa ang mahitabo sa mga dili-diosnon. **7** Apan alang sa matarong nga tawo diha sa kalaw-ayan, ang Dios naglulwas kaniya. **8** Kay kadtoong matarong nga tawo, nga napguyo uban kanila sa matag-adlaw, gipaantos sa iyang matarong nga kalag tungod sa iyang nakita ug nadungog. **9** Nasayod ang Ginoo kung unsaon pagluwas ang mga diosnon nga kawatohan gikan sa mga pagsulay, ug unsaon pagpugong ang dili matarong nga kawatohan alang sa pagsilot sa adlaw sa paghukom. **10** Kini pinasahi nga matuod alang niadtong naugpadayon sa dunot nga mga tinguha sa unod ug nagatamatay sa katungod. Sila maisog ug mabuotbuoton sa kaugalingon. Dili sila mahadlok sa pagpanamastamas sa usa nga mahimayaon. **11** Ang mga anghel adunay mas dakong kusog ug gahom, apan wala sila modala ug makainsulto nga mga paghukom batok kanila ngadto sa Ginoo. **12** Apan kining walay hunahuna nga mga mananap gihimo lamang aron dakpon ug laglagon. Wala sila masayod kung unsa ang ilang gitamay. Sila mangalaglag. **13** Madawat nila ang ganti sa ilang sayop nga mga binuhatan. Naghunahuna sila nga ang bililhong mga butang niana nga adlaw usa ka makalipay. Sila mga mantas ug mga lama. Naglipyat sila sa ilang malibmongan nga mga buhat samtang sila nagkombira uban kanimo. **14** Aduna silay mga mata nga puno sa mananapaw nga mga babaye; wala gayod silay katagbawan diha sa sala. Ilang gidani ang huyang nga mga kalag ngadto sa pagbuhut ug daotan, ug ang ilang mga kasing-kasing gibansay sa pagkamaiibugon. Mga anak sila sa tunglo! **15** Gibiyaan nila ang matarong nga dahan. Sila nabisalaag ug sila misundos sa dahan ni Balaani nga anak ni Beor, nga nahigugma sa pagdawat ug bayad sa pagka dili matarong. **16** Apan siya nakabaton ug pagbadlong alang sa iyang kaugalingong kalapasan. Ang dili makasulti nga asno nagsulti sa tingog sa tawo nga naugpahunong sa kabuhiang sa propeta. **17** Kini nga mga tawo sama sa mga tuboran nga walay tubig. Sama sila sa mga panganod nga gipalid sa usa ka bagyo. Ang mabaga nga kantigifit nakataganan aang kanila. **18** Nagsulti sila ug walay pulos nga pagpanghinambog. Ilang gidani ang mga tawo pinaagi sa mga pangibog sa unod. Ilang gidani ang mga tawo nga naningkamot sa paglikay gikan sa pagkainabuhi diha sa kasaypanan. **19** Sila nagsaad ug kagawasan ngadto kanila, apan mismo ang ilang mga kaugalingon nangaulipon sa pagkadautan. Kay ang tawo ulipon sa bisan unsa nga makabuntog kanya. **20** Si bisan kinsa ang molikay sa kahugaw sa kalibotan pinaagi sa kaalam sa Ginoo ug sa Manluluwas nga si Jesu-Cristo, ug unya mobalik pag-usab niadtong mga kahugaw, ang kataposang kahimtang mahimong mas daotan alang kanila kaysa sa unang kahimtang. **21** Kini mahimong mas maayo pa alang kanila nga wala masayod sa paagi sa pagkamarotong kaysa nasayod niini ug mopalayo gikan sa balaang kasugoan nga gihatod ngadto kanila. **22** Kini nga panulthion matuod ngadto kanila: "Ang iro mobalik sa iyang kaugalingong suka. Ang giligo na nga baboy mobalik paglunang sa lamakan."

3 Karon, nagsulat ako kaninyo, mga hiniguma, kini mao ang ikaduha nga sulat ingon nga pahinundom aron sa paapukaw sa iyonng tinud-anay nga hun-a-huna, **2** aro ngang iyonng mahinundom aron sa pagpukaw sa iyonng tinud-anay nga gisulit ko kaniadto pinaagi sa mga balaang propeta ug ang sugo sa atong Ginoo ug Manluluwas nga gihatag pinaagi sa iyonng mga apostoles. **3** Hibalo-i una kini, nga moabot ang mga mabugalbugalon sa ulahing mga adlaw. Magbugalbugal sila ug magpadyayon sumala sa ilang kaugalingon nga tinguha. **4** Moingon sila, "Asa naman ang saad sa iyang pagbalik? Kay sukad nangatulog na ang among mga amahan, napgabilin nga mao ra gihipon ang tanang mga butang, sukad pa sa sinugdanan sa pagmugna." **5** Gituyo nila ang paghikaliomot nga ang kalangitan ug ang yuta ngalungtad gikan sa tubig ug pinaagi sa tubig, sa dugay nga panahon, pinaagi sa sugo sa Dios, **6** ug nga pinaagi niining mga butanga, ang kalibotan niadtong panahona gilaglag, pinaagi sa lunop. **7** Apan karon ang kalangitan ug ang yuta gitagana na alang sa kalayo pinaagi sa samang sugo. Gitagana sila alang sa adlaw sa paghukom ug ang paglaglag sa mga dili diosnon nga mga tawo. **8** Kinahanglan ngang dili kini makalingkawas sa iyonng nasayran, mga hiniguma, nga ang usa ka adlaw sa Ginoo sama sa usa ka libo ka tuig, ug ang usa ka libo ka tuig sama lang sa usa ka adlaw. **9** Ang Ginoo dili maglangan mahitungod sa iyang mga saad, ingon sa paglangan nga

gihunahuna sa pipila. Hinuon, nagmapailubon siya nganha kaninyo. Wala siya nagtinguha nga ang bisan kinsa kaninyo malaglag, kondili nga ang tanan makahimog lawak alang sa paghinulsol. **10** Apan, ang adlaw sa Ginoo moabot iginon sa usa ka kawatan: Ang kalangitan mahanaw inubanan sa usa ka makusog nga tingog, ang mga butang pagasunogon sa kalayo, ug ang yuta ug mga binuhatan sulod niini mapadayag. **11** Sanglit kining tanang mga butang pagalaglagon man niini nga paagi, unsa man ang angay ninyo nga buhaton? Kinahanglan nga magkinabuhi kamo nga balaan ug diosnon nga pagkinabuhi. **12** Kinahanglan kamong molaurn ug magdali sa pag-abot sa adlaw sa Dios. Nianang adlawa, ang kalangitan pagalaglagon pinaagi sa kalayo, ug pagatunawon ang mga butang sa tumang kainit. **13** Apan sumala sa iyang saad, magapaabot kita sa bag-ong mga langit ug bag-ong yuta, diin magapuyo ang mga matarong. **14** Busa, mga hinigugma, sanglit naquaabot man kamo niining mga butanga, buhata ninyo ang labing maayo aron makaplagan kamo nga walay buling ug walay ikasaway sa iyang atubangan, diha sa kalinaw. **15** Ug usab, hunahunaan ang pagpaalib sa atong Ginoo alang sa kaluwasan, sama sa gisulat kaninyo sa atong hinigugmang igoon nga si Pablo, sumala sa kaalam nga gihatag kaniya. **16** Gisulti ni Pablo kining mga butanga sa tanan niyang mga sulat, diin adunay ubang mga butang nga malisod sabton. Ang walay alamag ug mabalhinon nga mga tawo nagtuis niining mga butanga, iginon nga gibuhat usab nila ang ubang kasulatan, ngadto sa ilang kaugalingong kalaglagan. **17** Busa, mga hinigugma, sanglit nasayod naman kamo niining mga butanga, bantayi ang inyong mga kaugalingon aron nga dili kamo mahisalaag pinaagi sa limborg sa malinapason nga mga tawo ug mawad-an kamo sa inyong mga kaugalingong pagkamatinumanon. **18** Apan managtubo diha sa grasya ug kahibalo sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Cristo. Hinaot nga ang himaya maanaa kaniya karon ug sa walay kataposan. Amen! (**aiōn g165**)

1 Juan

1 Mao kana ang gikan sa sinugdanan—nga among nadungog, nga among nakita pinaagi sa among mga mata, nga amo usab nga gitawan, ug ang among mga kamot maoy naggunit—may kalabutan ang Pulong sa kinabuhi. **2** Ug ang kinabuhi nahimong dayag, ug kami usab nakakita, ug nahimo nga mga saksi, ug nagsahayag kaninyo sa kinabuhing walay kataposan, nga uban diha sa Amahan, ug nahimo nya dagay dinihi kanato. (aiōnios g166) **3** Ang among nakita ug nadungog amo usab nga gipahayag diha kaninyo, aron nga kamo adunay panaghiusa uban kanamo, ug ang atong panaghiusa uban sa Amahan ug uban sa iyang Anak, si Jesu-Cristo. **4** Ug kami nagsulat niining mga butanga kaninyo aron nya ang atong kalipay mahimong hingpit. **5** Mao kini ang mensahe nga among nadungog gikan kaniya ug isangyaw diha kaninyo: Ang Dios kahayag ug diha kaniya wala na gayoy kantitngit. **6** Kung kita moingon nga kita adunay panaghiusa uban kaniya apan naglakaw diha sa kantitngit, namakakita ug wala nagkinabuhi sa kamatuoran. **7** Apan kung kita maglakaw diha sa kahayag iginon nya siya anaa sa kahayag, kita adunay panaghiusa sa matag-usa ug ang dugo ni Jesus nya iyang Anak naghinlo kanato gikan sa tanang sala. **8** Kung kita moingon nga kita walay sala, kita milimbong sa atong kaugaligon ug ang kamatuoran wala dinihi kanato. **9** Apan kung isugid nato ang atong mga sala, siya matinud-anon ug matarong nga mopsaylo kanato sa atong mga sala ug maghinlo kanato gikan sa tanang kalapasan. **10** Kung kita moingon nga kita wala makasala, kita naghimo kaniya nga bakakon, ug ang iyang pulong wala dinihi kanato.

2 Akong hinigugmang mga anak, ako nagsulat niining mga butanga kaninyo aron nga kamo dili makasala. Apan kung aduna may usa nga makasala, aduna kitay manlalaban uban sa atong Amahan, si Jesu-Cristo—ang usa nga matarong. **2** Siya ang tigpasig-uli sa atong mga sala, ug dili lamang kanato, apan usab sa tibuk kalibutan. **3** Pinaagi niini kita nasayod kaniya, kung ampingan nato ang iyang mga sugo. **4** Siya nga nagaingon, "Ako nakaila sa Dios," apan wala motipig sa iyang mga sugo, usa ka bakakon, ug ang kamatuoran wala kaniya. **5** Apan si bisan kinsa nga nagtipig sa iyang pulong, sa tinud-anay diha sa maong tawo ang gugma sa Dios nahimong hingpit. Pinaagi niini masayod kita nga kita anaa kaniya. **6** Siya nga nagaingon nga siya nagpabilin sa Dios kinahanglan nga sa iyang kaugalingon molakaw usab sama sa paglakaw ni Jesu-Cristo. **7** Mga hinigugma, ako wala mosulat ug bag-on sugo kaninyo, apan ang daan nga sugo nya anaa na kaninyo gikan sa sinugdanan. Ang daang sugo mao ang pulong nga inyong nadungog. **8** Bisan ako nagsulat ug bag-on sugo kaninyo, nga tinuod diha kung Cristo ug diha kaninyo, tungod kay ang kantitngit milabay, ug ang tinuod nga kahayag midan-ag na. **9** Siya nga nagsulti nga siya anaa sa kahayag apan nagdumot sa iyang igsoon anaa sa kantitngit bisan karon. **10** Siya nga naghiguma sa iyang igsoon nagpabilin diha sa kahayag ug walay hinungdan nga makapandol kaniya. **11** Apan siya nga nagdumot sa iyang igsoon anaa sa kantitngit ug nagalakau diha sa kantitngit; wala siya masayod kung asa siya moadto, tungod kay ang kantitngit nagbuta sa iyang mga mata. **12** Ako nagsulat kaninyo, hinigugmang kabataan, tungod kay inyong mga sala gipasayo na pinaagi sa iyang ngalan. **13** Ako nagsulat kaninyo, mga amahan, tungod kay kamo nasayod kaniya gikan sa sinugdanan. Ako nagsulat kaninyo, mga batan-ong lalaki, tungod kay inyong nadoaq ang usa daotan. **15** Ayaw higugmaa ang kalibutan o ang mga butang nga anaa niining kalibutan. Kung adunay usa sa mohigugma sa kalibutan, ang gugma sa Amahan wala kaniya. **16** Kay ang tanan nya anaa sa kalibutan—ang kaibog sa unod, ang kaibog sa mga mata, ug ang garbo sa kinabuhi—dili iya sa Amahan apan sa kalibutan. **17** Ang kalibutan ug ang tinguha niini mangahanaw. Apan si bisan kinsa ang mobuhut sa kabutobon sa Dios magpabilin hangtod sa kahantoran. (aiōn g165) **18** Gagmay nga kabataan, kini ang kataposang takna. Sama sa inyong nadungong nga ang mga anticristo moabot, pinaagi niini kita masayod nga kini mao na ang kataposang takna. **19** Sila migawas gikan kanato,

apan sila dili iya nato. Kay kung sila uban kanato sila magpadayon kuyog kanato. Apan sa dihang sila mibiya, kana mipakita nga sila dili uban kanato. **20** Apan kamo adunay dihog nga gikan sa Usa ka Balaan, ug kamong tanan nasayod sa kamatuoran. **21** Wala ako mosulat kaninyo tungod kay wala kamo masayod sa kamatuoran, apan tungod kay kamo nasayod niini ug tungod kay walay bakak sa kamatuoran. **22** Kinsa man ang bakakon kondili kadtong milimod nga si Jesus mao ang Cristo? Kining tawhana mao ang anticristo, tungod kay gilimod niya ang Amahan ug ang Anak. **23** Walay usa nga molimod sa Anak nga makabaton sa Amahan. Si bisan kinsa nga nagaila sa Anak makabaton usab sa Amahan. **24** Alang kaninyo, tugot kung unsa ang inyong nadunggan gikan sa sinugdanan magpabilin diha kaninyo. Kung unsa ang inyong nadunggan gikan sa sinugdanan magpabilin diha kaninyo, kamo usab magpabilin diha sa Anak ug sa Amahan. **25** Ug kini ang saad nga ihatag nya kanato: kinabuhing walay kataposan. (aiōnios g166) **26** Ako kining gisulat kaninyo mahitungod niadtong mga tawo nga magpahisalaag kaninyo. **27** Ug alang kaninyo, ang dihog nga inyong nadawat gikan kaniya magapabilin kaninyo, ug dili na kamo magkinahanglan ug bisan kinsa nga motudlo kaninyo. Apan ingon nga ang iyang dihog magatudlo kaninyo mahitungod sa tanang butang ug mao ang tinuod ug dili bakak, ug bisan kini natudlo kaninyo, pabilin diha kaniya. **28** Ug karon, hinigugmang kabataan, pabilin diha kaniya, aron nya sa dihang siya mopakita, aduna kitay kaisog ug dili maulaw sa iyang atubangan sa iyang pag-abot. **29** Kung kamo nasayod nga siya matarong, kamo nasayod nga ang tanan nga nagbuhut ug maayo natawo diha kaniya.

3 Tan-awa kung unsang klase ang gugma nga gihatag sa Amahan kanato, nga kita kinahanglan tawgon nga mga anak sa Dios, ug kini mao kung unsa kita. Tungod niini, ang kalibutan wala makaila kanato, tungod kay kini wala makaila kaniya. **2** Hinigugma, karon kita mga anak sa Dios, ug kini wala pa gipadayag kung unsa kita sa umaabot. Kita nasayod nga sa dihang si Cristo mopakita, kita mahisama kaniya, kay kita makakita kaniya kung unsa gayod siya. **3** Ug matag usa nga anaa niini nga pagsalig mahitungod sa umaabot motutok kaniya moputli sa iyang kaugalingon sama ngi siya putli. **4** Ang tanan nga magapadaoyon sa pagpakaasala nagbuhut kung unsa ang pagkamalapason. Kay ang sala mao ang pagkamalapason. **5** Kamo nasayod nga si Cristo napadaday aron pagkuha sa mga sala. Ug diha kaniya walay sala. **6** Walay usa nga magpabilin diha kaniya nga magpadayon sa pagpakaasala. Walay usa nga magpabilin sa sala ang nakakita kaniya o nakaila kaniya. **7** Pinalangga nga mga anak, ayaw tugot si bisan kinsa nga mogiya kaniya sa pagkahisalaag. Siya nga nagbuhut sa pagkamatarong mao ang matarong, sama ngi si Cristo matarong. **8** Siya nga nagbuhut ug sala iya sa yawa, kay ang yawa nagpakaasala gikan sa sinugdanan. Tungod niini nga tumong ang Anak sa Dios napadaday, aron nga iyang gub-on ang mga buhat sa yawa. **9** Bisan kinsa nga gipakatawo sa Dios dili mobuhut ug sala tungod kay ang binhi sa Dios magpabilin diha kaniya. Dili siya magpadayon sa sala tungod kay siya gipakatawo sa Dios. **10** Tungod niini ang mga anak sa Dios ug ang mga anak sa yawa napadaday. Si bisan kinsa nga wala nagbuhut kung unsa ang matarong dili iya sa Dios, ni ang usa nga wala naghigugma sa iyang igsoon. **11** Kay kini ang mensahe nga inyong nadungog gikan pa sa sinugdanan, nga kita kinahanglan maghigugmaa sa matag usa, **12** dili sama kang Cain nga iya sa daotan ug nagpatay sa iyang igsoon. Ug nganong gipatay niya siya? Tungod kay inyong mga buhat daotan, ug sa iyang igsoon matabrong. **13** Ayaw kahibulong, akong mga igsoon, kung ang kalibutan magdumot kaninyo. **14** Kamo nasayod nga nakalatas na kita sa kamatayon ngadto sa kinabuhi, tungod kay naghigugma kita sa mga igsoon. Si bisan kinsa nga wala naghigugma magpabilin sa kamatayon. **15** Si bisan kinsa nga modumot sa iyang igsoon usa ka mamumuno. Ug kamo nasayod ngi ang kinabuhi nga walay kataposan wala nagpabilin sa mamumuno. (aiōnios g166) **16** Pinaagi niini nasayod kita sa gugma, tungod kay gihatag ni Cristo ang iyang kinabuhi alang kanato. Kita usab kinahanglan nga mohatag sa atong kinabuhi alang sa atong mga igsoon. **17** Apan si bisan kinsa nga adunay mga bahandi sa kalibutan, nakakita sa kawad-on sa iyang igsoon, ug gisirado ang iyang kasingkasing diha sa pagkahangawa ngadto kaniya, unsaon pagpabilin sa gugma sa Dios diha kaniya? **18** Akong pinalanggang mga anak, dili kita maghigugma pinaagi sa pulong ni sa dila, apan sa mga buhat ug sa kamatuoran. **19** Pinaagi niini kita nasayod nga kita anaa sa kamatuoran ug makapaniguro kita sa atong mga kasingkasing sa iyang atubangan. **20** Tungod kay kung ang atong mga

kasingkasing mohukom kanato, ang Dios mas dako kay sa atong mga kasingkasing, ug nasayod siya sa tanang butang. **21** Mga hinigugma, kung ang atong mga kasingkasing dili mohukom kanato, aduna kitay pagsalig diha sa Dios. **22** Ug bisan unsa ang atong pangayoon madawat nato gikan kaniya, tungod kay atong gituman ang iyang mga kasugoan ug nagbuhat sa mga butang nga makapahimut sa iyang panan-aw. **23** Ug kini ang iyang kasugoan—nga kita kinahanglan motuo sa ngalan sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo ug maghigugma sa matag usa—sama nga iyang gihatag kanato kini nga kasugoan. **24** Siya nga motuman sa mga kasugoan sa Dios magpabilin diha kaniya, ug ang Dios magpabilin diha kaniya. Ug pinaagi niini kita masayod nga siya magpabilin kanato, pinaagi sa Espiritu nga iyang gihatag kanato.

4 Mga hinigugma, ayaw tuohi ang matag espiritu, apan sulayi ang mga espiritu aron makita kung sila iya ba sa Dios, tungod kay daghang mini nga mga propeta ang midagsang sa kalibutan. **2** Pinaagi niini inyong masayran ang Espiritu sa Dios—ang matag espiritu nga nag-ila nga si Jesu-Cristo mianhi diha sa unod iya sa Dios, **3** ug ang matag espiritu nga wala moila kang Jesus dili iya sa Dios. Kini mao ang espiritu sa anti-cristo, nga inyong nadunggan nga moabot, ug karon ania na sa kalibutan. **4** Kamo iya sa Dios, hinigugmang mga anak, ug gidaog na sila tungod kay siya nga anaa kaninyo mas dako pa kay kaniya nga anaa sa kalibutan. **5** Sila iya sa kalibutan, busa kung unsa ang ilang isulit iya sa kalibutan, ug ang kalibutan maminaw kanila. **6** Kita iya sa Dios. Siya nga nakaila sa Dios maminaw kanato. Siya nga dili iya sa Dios dili maminaw kanato. Pinaagi niini masayod kita sa matuod nga espiritu ug sa sayop nga espiritu. **7** Mga hinigugma, maghinigugmaya kita sa matag-usa, tungod kay ang gugma iya sa Dios, ang matag-usa nga mahigugma natawo sa Dios ug mاكاila sa Dios. **8** Ang tawo nga wala mahigugma wala nakaila sa Dios, kay ang Dios gugma. **9** Niini ang gugma sa Dios napadayag sa atong taliwala, nga ang Dios napagadala sa iyang bugtong anak sa kalibutan aron nga kita mabuhil pinaagi kaniya. **10** Mao kini ang gugma, dili kita ang nahigugma sa Dios, apan siya nahigugma kanato, ug napagadala sa iyang Anak nga mahimong halad-sakripiso sa atong mga sala. **11** Mga hinigugma, kung ang Dios nahigugma pag-ayo kanato, kita usab kinahanglan mahigugma sa matag-usa. **12** Walay bisan usa ang nakakita sa Dios. Kung maghigugmaya kita sa matag-usa, ang Dios magpabilin kanato ug ang iyang gugma mahingpit dinihi kanato. **13** Pinaagi niini masayran nato nga kita nagpabilin kaniya ug siya nganhi kanato, tungod kay iyang gihatag kanato ang iyang Espiritu. **14** Ug atong nakit-an ug nasaksihan nga ang Amahan napagadala sa iyang Anak nga mahimong manululwas sa kalibutan. **15** Si bisan kinsa nga moila nga si Jesus ang Anak sa Dios, ang Dios mopabilin kaniya ug siya anaa sa Dios. **16** Ug nasayod kita ug nagtuo sa gugma nga ang Dios anaa kanato. Ang Dios gugma, ug siya mopabilin diha sa gugma nagpabilin sa Dios, ug ang Dios nagpabilin diha kaniya. **17** Niini nga gugma nahimong hingpit sa atong taliwala, aron makabaton kita ug pagsalig sa adlaw sa paghukom, ingle sa iyang pagkasiya, ug mao usab kita niining kalibotana. **18** Walay kahadlok diha sa gugma. Apan ang hingpit nga gugma magwagtang sa kahadlok, tungod kay ang kahadlok adunay kalabotan sa silot. Apan ang usa nga mahadlok wala pa nahimong hingpit diha sa gugma. **19** Kita nahigugma tungod kay ang Dios una nga nahigugma kanato. **20** Kung si bisan kinsa ang mosulit nga, "ako nahigugma sa Dios" apan nagdumot sa iyang igsoon, siya bakalon. Kay ang usa nga wala mahigugma sa iyang igsoon, nga iyang nakita, dili makahigugma sa Dios, nga wala niya makita. **21** Ug mao kini ang kasugoan nga anaa kanato nga gikan kaniya: Si bisan kinsa ang nahigugma sa Dios kinahanglan mahigugma usab sa iyang igsoon.

5 Si bisan kinsa nga nagtuo nga si Jesus mao ang Cristo gihimugo sa Dios. Ug si bisan kinsa nga naghigugma kaniya nga gikan sa Amahan naghigugma usab sa iyang mga anak. **2** Pinaagi niini atong masayran nga atong gihigugma ang mga anak sa Dios—sa dihang atong gihigugma ang Dios ug gibuhat ang iyang mga mando. **3** Kay kini mao ang gugma alang sa Dios—nga atong gitipigan ang iyang mga mando. Ug ang iyang mga mando dili usa ka palas-anon. **4** Kay ang tanan nga gihimugo sa Dios mibuntog sa kalibutan. Ug kini mao ang kadaogan nga mibuntog sa kalibutan, bisan ang atong pagtuo. **5** Kinsa ang usa nga mibuntog sa kalibutan? Ang usa nga mituo nga si Jesus ang Anak sa Dios. **6** Mao kini siya nga miabot pinaagi sa tubig ug dugo—si Jesu-Cristo. Miabot siya dili lamang pinaagi sa tubig, apan pinaagi sa tubig ug dugo. **7** Kay adunay

tulo nga nagpamatuod: **8** ang Espiritu, ang tubig, ug ang dugo. Kining tulo adunay panag-uyon. **9** Kung nakadawat kita sa pagpamatuod sa katawhan, ang pagpamatuod sa Dios mas labaw. Kay ang pagpamatuod sa Dios mao kini—nga siya mismo nagpamatuod mahitungod sa iyang Anak. **10** Siya nga mituo sa Anak sa Dios adunay pagpamatuod sa iyang kaugalingon. Si bisan kinsa nga wala mituo sa Dios naghimo kaniyang bakalon, tungod kay wala siya mituo sa pamatuod nga gihatag sa Dios mahitungod sa iyang Anak. **11** Ug ang pamatuod mao kini—nga ang Dios naghataq kanato sa kinabuhing walay kataposan, ug kini nga kinabuhi anaa sa iyang Anak. (aiōnios g166) **12** Siya nga nakabaton sa Anak nakabaton sa kinabuhi. Siya nga wala makabaton sa Anak sa Dios wala makabaton sa kinabuhi. **13** Kining mga butanga nga akong gisulat kaninyo aron nga kamo masayod nga kamo adunay kinabuhi nga walay kataposan—nganha kaninyo nga nagtuo sa ngalan sa Anak sa Dios. (aiōnios g166) **14** Ug mao kini ang pagsalig nga atong nabatonan sa iyang atubangan, nga kung mangayo kita ug bisan unsa sumala sa iyang kabutib-on, naminaw siya kanato. **15** Ug kung nasayod kita nga naminaw siya kanato—bisan unsa ang atong pangayoon kaniya—nasayod kita nga anaa kanato ang bisan unsa nga atong gipangayo kaniya. **16** Kung si bisan kinsa ang nakakita sa iyang igsoon lalaki nga nakabuhat ug sala nga dili mosangpot ngadto sa kamatayon, kinahanglan mag-ampo siya nga ang Dios maghataq kaniya ug kinabuhi. Naghisok go niadtong adunay sala nga dili masangpot sa kamatayon. Adunay sala nga mosangpot sa kamatayon—wala ako nag-ingon nga kinahanglan siya mag-ampo mahitungod niana. **17** Ang tanang dili pagkamatarong kay sala—apan adunay sala nga dili mosangpot sa kamatayon. **18** Nasayod kita nga ang tanan nga nahimugo sa Dios dili magpakasala. Apan ang usa nga nahimugo sa Dios nagtipig kaniya nga luwas, ug ang daotan dili makapanakit kaniya. **19** Nasayod kita nga iya kita sa Dios, ug nasayod kita nga ang tibuk kalibutan naailalom sa pagdumala sa usa nga daotan. **20** Apan nasayod kita nga ang Anak sa Dios miabot na ug gihatagan kita niya ug panabot, nga masayod kita kaniya nga tinuod, ug nga kita anaa kaniya nga tinuod—bisan sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo. Siya ang tinuod nga Dios ug ang kinabuhi nga walay kataposan. (aiōnios g166) **21** Minahal kong mga anak, pagpahilayo kamo sa mga dios-dios.

2 Juan

1 Gikan sa hamtong ngadto sa pinili nga babaye ug sa iyang mga anak, nga akong gihigugma diha sa kamatuoran, ug dili lamang ako, apan ngadto usab sa tanan nga nasayod sa kamatuoran, **2** tungod sa kamatuoran nga nagpabilin kanato ug magpabilin uban kanato sa kahangtoran. (**aiōn g165**) **3** Ang grasya, kaluoy, ug kalinaw maga-uban kanato gikan sa Dios nga Amahan ug gikan kung Jesu-Cristo, ang Anak sa Amahan, diha sa kamatuoran ug gugma. **4** Dako kaayo ang akong kalipay nga akong nakaplagan ang pipila sa imong mga anak nga nagalakaw diha sa kamatuoran, sama nga ato kining nadawat nga mga kasugoan gikan sa Amahan. **5** Ug karon naghangyo ako kanimo, babaye, dili ingon nga ako nagsulat nganha kanimo ug usa ka bag-o nga kasugoan, apan niadtong ato nang nabatonan gikan pa sa sinugdanan, nga kinahanglanit maghigugmaay sa matag-usa. **6** Ug kini ang gugma, nga kinahanglanit magalakaw kita sumala sa iyang mga kasugoan. Kini ang kasugoan, bisan sa inyong nadungog gikan pa sa sinugdanan, nga kinahanglanit magalakaw kamo niini. **7** Kay daghan ang mga mangingilad ang nanungha sa kalibutan, ug wala sila mosugid nga si Jesu-Cristo miabot diha sa unod. Mao kini ang mangingilad ug ang anti-cristo. **8** Pagtan-aw sa inyong kaugalingon, nga dili ninyo mawala ang mga butang nga gitrabahoan natong tanan, apan hinuon aron nga makadawat kamo sa tibuok nga ganti. **9** Bisan kinsa nga nag-una ug wala mopabilin diha sa pagtulun-an ni Cristo wala nagbaton sa Dios. Siya nga nagpabilin diha sa pagtulun-an nakabaton sa Amahan ug sa Anak. **10** Kung adunay moanha kaninyo ug wala modala niini nga pagtulun-an, ayaw siya dawata sa inyong panimalay ug ayaw siya abi-abihā. **11** Kay siya nga nag-abibi kaniya nag-apil sa iyang daotang mga buhat. **12** Aduna akoy daghang mga butang nga angay pa isulat nganha kaninyo ug wala ako mangandoy nga isulat kini diha sa papel ug sa tinta. Apan naglaon ako nga makaanha kaninyo ug makigsulti sa inyong atubangan, aron nga ang atong kalipay mapuno. **13** Ang mga anak sa imong pinili nga igsoong babaye nangumusta kaninyo.

3 Juan

1 Ang hamtong ngadto sa minahal nga Gaius, nga akong gimahal diha sa kamatuoran. **2** Minahal, ako nag-ampo nga molambo ka sa tanang butang ug magmahimsog, sama nga ang imong kalag malamboon.

3 Kay ako nalipay ug dako sa dihang ang mga kaigsoonan miabot ug nagdalag pagsaksi sa imong kamatuoran, ingon nga naglakaw ka diha sa kamatuoran. **4** Wala nay labaw sa akong kalipay gawas niini, sa pagkadungog nga ang akong mga anak nagalakaw diha sa kamatuoran. **5** Minahal, nagkinabuhi ka sa pagkamatinud-anon sa bisan kanus-a nga nagapamuhat ka alang sa mga kaigsoonan ug alang sa mga langyaw, **6** nga maoy nakasaksi sa imong gugma taliwala sa simbahon. Maayo ang imong gibuhat sa pagpadala kanila sa ilang paglakaw sa pamatasan nga takos sa Dios, **7** tungod sa katuyoan sa Ngalan milakaw sila, nga walay gikuha gikan sa mga Gentil. **8** Busa kita kinahanglan moabibi sa sama niini, aron nga kita mahimong isigka magbubuhat alang sa kamatuoran. **9** Nagasulat ako ngadto sa panagtigom, apan si Diotrefes, nga gustong mauna taliwala kanila, wala modawat kanamo. **10** Busa, kung moabot ako, akong hinumdoman ang iyang mga buhat nga iyang gihimo, giunsa niya sa pagsulti ug katawan-anan nga mga butang batok kanamo uban sa daotang mga pulong. Wala pa matagbaw niini nga mga binuhatan, siya gayud wala modawat sa mga kaigsoonan. Iyang gidid-an kadong nagingtinghu sa pagbuhat sa sama niini ug gipapahawa sila sa panagtigom. **11** Minahal, ayaw sunduga unsa ang daotan apon kung unsa ang maayo. Ang usa nga nagbuhat ug maayo iya sa Dios; ang usa nga nagbuhat ug daotan wala makakita sa Dios. **12** Si Demetrius nahimong saksi pinaagi sa tanan ug pinaagi sa kamatuoran. Kami usab nakapamatuod, ug nasayod ka nga ang among pagpamatuod tinuod. **13** Aduna pa akoy daghang mga butang nga isulat kanimo, apan wala ako naghinaot sa pagsulat niini nganha kanimo pinaagi sa igsusulat ug sa tinta. **14** Apan nagdahom ako sa pagpakigkita kanimo sa dili madugay, ug mag-atubangay kita sa pag-istoryahanay sa usag-usa. Ang kalinaw maanaa kanimo. Ang mga higala nangumusta kanimo. Pangumustaha ang mga higala pinaagi sa ngalan.

Judas

1 Si Judas, usa ka sulugoon ni Jesu-Cristo, ug igsoon ni Santiago, alang niadtong tinawag, nga mga hinigugma sa Dios nga Amahan, ug nagtipig alang kang Jesu-Cristo: **2** Hinaot nga ang kaluoy ug kalinaw ug gugma magmadagaon diha kaninyo. **3** Mga hinigugma, samtang nagmakuhi ako sa pagulat nganha kaninyo mahitungod sa atong hiniusa nga kaluwasan, nagsulat ako kaninyo aron sa pag-awhag kaninyo nga makibisog gayod sa pagtuo nga gitugyan sa makausa alang sa tanan nga mga magtutuo. **4** Kay ang pipila ka mga tawo miyuhot sa tago diha kaninyo. Mao kining mga tawhana ang gipatakan sa pagkalinukman sa silot. Sila mao ang mga dili-diosnon nga mga tawo nga nagbalyo sa grasya sa Dios ngadto sa kalawayan, ug nga milimod sa atong bugtong Agalon ug Ginoo, si Jesu-Cristo. **5** Karon buot kong ipahinumdom kaninyo—bisan tuod nga nasayod na kamo niini—nga ang Ginoo nagluwas sa mga tawo pagawas sa kayutaan sa Ehipto, apaan pagkahuman iyang gilaglag kadtong wala nagtuo. **6** Ang mga anghel usab nga wala maqbantay sa ilang mga kaugalingong kahimtang sa katundanhan, kondili mibiya sa ilang naandan nga tigomanang dapit—Ang Dios nagbutang kanila sa walay kataposang gapos nga kadena, sa tumang kangiitngit, alang sa paghukom diha sa dakong adlaw. (**aíðios g126**) **7** Sama kini sa Sodoma ug Goroma ug sa mga siyudad nga nakapalibot kanila, nga nagpatuyang usab sa ilang kaugalingon diha sa pagkamakihilawason ug nagpadayon sa dili-kasagaran nga tinguha. Nagpakita sila ingon nga mga panag-ingnan niadtong moantos sa silot sa kalayo nga walay kataposan. (**aíðios g166**) **8** Apan sa samang paagi, kining mga nagdamgo usab naghugaw sa ilang mga lawas. Gisalikway nila ang katungod, ug misulti sila sa malaw-ayon nga mga butang batok sa usa nga mahimayaon. **9** Apan bisan gani si Michael nga arkanghel, sa dihang nakiglalisi siya sa yawa ug nakiq-away kaniya mahitungod sa lawas ni Moises, wala mangahas sa pagdala sa masipalaong paghukom batok kaniya. Hinuon misulti siya, "Hinaot nga ang Ginoo magbadlong kanimo!" **10** Apan kining mga tawhana nagbutangbutang batok sa bisan unsa nga wala nila masabti. Ug unsa ang ilang nasabtan—nga walay kabuot nga mga mananap nasayod lang pinaagi sa awhag kinaiayahan—mao kini ang nakalaglag kanila. **11** Alaot sila! Kay naglakaw sila diha sa paagi ni Cain, ug misunod sa sayop nga ginansya ni Balaam. Nangalaglag sila sa pagsupak ni Kora. **12** Mao kini sila ang mga adunay tinagong kapagangan sa inyong kombira sa gugma. Nagkombira sila nga walay kaulaw, gipakaon larnang ang ilang mga kaugalingon. Mga panganod sila nga walay tubig, nga gipalid sa hangin. Sila ang nangalarag nga mga kahoy nga wala gayon bungay—namatay sa makaduha, nangaibot ang mga gamot. **13** Mga mabangis sila nga balod sa dagat, nga mibula sa ilang kaugalingong kaulaw. Sila ang nahisalaag nga mga bituon, kansang maitom nga kangiitngit nga gitagana sa kahangtoran. (**aíðios g165**) **14** Si Enoc, ang ikapito gikan kang Adan, nga nanagna mahitungod kanila, nga nag-ingon, "Tan-awa! Ang Ginoo moabot uban sa liboan ug liboan niyang mga Anghel. **15** Moanhi siya aron ipadangat ang paghukom sa tanan. Moanhi siya aron silotan ang tanan nga dili diosnon sa tanang mga buhat nga ilang nahuman sa dili diosnon nga paagi, ug sa tanang mapintas nga mga pulong nga gisulit sa mga dili diosnon makasasala batok kaniya." **16** Mao kini ang mga bagulbolan, reklamador, nga misunod sa daotan nilang mga tinguha. Sila mao ang kusog manghamboq, nga alang sa ilang kaugalingong pamintaha, pag-ulog-ulog sa uban. **17** Apan kamo, mga hinigugma, hinumdomi ang mga gipamulong kaniadto pinaagi sa mga apostoles sa atong Ginoong Jesu-Cristo. **18** Miengon sila kaninyo, "Sa kataposan mga panahon adunay mga mabiyaybiyon nga mosunod sa ilang kaugalingong mga tinguha nga dili-diosnon." **19** Kining mga tawhana nagkabahinbahin. Sila mga kalibutanon, ug wala sila makabaton sa Espiritu. **20** Apan kamo, mga hinigugma, tukora ang inyong mga kaugalingon sa inyong labing balaang pagtuo, ug pag-ampo diha sa Balaang Espiritu. **21** Padayon kamo sa inyong mga kaugalingon diha sa gugma sa Dios, ug paghulat sa kaluoy sa atong Ginoong Jesu-Cristo nga magdala kaninyo sa kinabuhing walay kataposan. (**aíðios g166**) **22** Pagmaluluy-on niadtong nagduhaduha. **23** Luwasa ang uban pinaagi sa pagsakmit kanila gikan sa kalayo. Pagmaluluy-on ngadto sa uban inubanan sa kahadlok. Dumti bisan ang bistri nga namansahan pinaagi sa unod. **24** Karon ngadto sa usa nga makapalikay kaninyo gikan sa pagkapandol, ug maoy hinungdan nga kamo magtindog sa atubangan sa iyang mahimayaon nga presensya, nga walay ikasaway ug uban sa dakong kalipay, **25** ngadto sa bugtong Dios nga

atong Manluluwas pinaagi kang Ginoong Jesu-Cristo nga atong Ginoo, ang himaya, pagkahalangdon, pagdumala, ug gahom, sa wala pa ang tanang kapanahonan, karon, ug sa kahangtoran, Amen. (**aíðios g165**)

Pinadayag

1 Kini ang gipadayag ni Jesu-Cristo nga gihatag sa Dios kaniya sa pagpaka sa iyang mga alagad nga sa dili madugay mahitabo. Gipaila niya kini pinaagi sa pagpadala sa iyang anghel ngadto kung Juan. **2** Si Juan napgmatuod sa tanan niyang nakita mahitungod sa pulong sa Dios ug sa pagpamatuod nga gihatag mahitungod kung Jesu-Cristo. **3** Bulahan kadtong mibasa sa makusog—ug kadtong tanan nga nakadungong—sa mga pulong niining panagna ug sa pagtuman kung unsa ang nahisulat niini, tungod kay ang panahon haduol na. **4** Si Juan, ngadto sa pito ka iglesia sa Asya: Ang grasya maanaa kaninyo ug kalinaw gikan kaniya nga mao karon, ug mao kaniadto, ug mao ang umaabot, ug gikan sa pito ka mga espiritu nga anaa sa atubangan sa iyang trono, **5** ug gikan kung Jesu-Cristo, nga mao ang matinud-anon nga saksi, ang panganyan gikan sa mga patay, ug ang magmamando sa hari sa kalibutan. Ngadto kaniya nga nahigugma kanato ug nappahigwas kanato gikan sa atong mga sala pinaagi sa iyang dugo, **6** gibuhut kita niya nga usa ka gingharian, mga pari sa Dios ug sa iyang Amahan—kaniya ang himaya ug gahom handot sa walay kataposan. Amen. (aiōn g165) **7** Tan-awa, siya moabot uban sa mga pangand; ang matag mata makakita kaniya, lakip ang naglansang kaniya. Ug ang tanan nga tribu sa kalibutan magbangot diha kaniya. Oo, Amen. **8** “Ako ang Alpa ug ang Omega,” nag-ingon ang Dios, “Ang mao karon, ug mao kaniadto, ug mao ang umaabot, ang Makagagahom.” **9** Ako, si Juan—ang inyong igsoco ug nagk-ambit kaninyo diha sa pag-antos ug sa gingharian ug sa pagpailob ug sa paglahutay nga anaa kung Jesus—nga anaa sa isla nga gitawag ug Patmos tungod sa pulong sa Dios ug pagpamatuod mahitungod kung Jesus. **10** Anaa kanako ang Espiritu sa maong adlaw sa Gino. Nadungog ko ang kusog nga tingog sa akong luyo sama sa trumpeta. **11** Nga nag-ingon siya, “Isulat kini sa basahon kung unsa ang imong nakita, ug ipadala kini sa pito ka iglesia - ngadto sa Efeso, sa Esmirna, sa Pergamo, sa Tiatira, sa Sardis, sa Filadelfia, ug sa Laodicea.” **12** Milingi ako sa pagtan-aw kung kinsang tingog nga nakigsulti kanako, ug sa akong paglilingi akong nakita ang pito ka tangkawan nga bulawan. **13** Sa taliwala sa tangkawan adunay usa nga sama sa Anak sa Tawo, nga nagsul-ob sa taas nga bisti nga sangko sa iyang tilan, ug ang usa ka bakus nga bulawan palibot sa iyang dughan. **14** Ang iyang ulo ug buhok maputì sama kaputi sa balahibo sa nating karnero—sama kaputi sa niyebe, ug ang iyang mata sama sa nagdilaab nga kalayo. **15** Ang iyang tilan sama kasinaw sa brонse, sama sa brонse nga gitunaw diha sa hudo, ug ang iyang tingog sama sa daghang naghaganas nga tubig. **16** Adunay pito ka mga bituon nga anaa sa iyang tuong kamot, ug migula sa iyang baba ang hait nga espada nga adunay duha ka sulab. Ang iyang nawong misidlik sama sa adlaw nga hilabihan kasulaw. **17** Sa dihang nakita ko siya, natumba ako sa iyang tilian daw sama sa patay nga tawo. Gitapton niya ang iyang tuong kamot nganhi kanako ug miiong, “Ayaw kahadol, Ako ang Una ug ang Kataposan, **18** ug ang usa nga nabuh. Ako namatay, apan tan-awa, Ako nabuh si kahangtoran! Ug aduna akoy mga yawi sa Kamatayon ug sa Hades. (aiōn g165, Hades g86) **19** Busa isulat kung unsa ang imong nakita, unsa ang karon, ug unsa ang mahitabo human niini. **20** Isip tinago nga kahulogan mahitungod sa pito ka mga bituon nga imong nakita sa akong tuong kamot, ug ang pito ka tangkawan nga bulawan: ang pito ka mga bituon nga mao ang mga anghel sa pito ka mga iglesia, ug ang pito ka tangkawan nga mao ang pito ka mga iglesia.”

2 “Alang sa anghel sa iglesia sa Efeso isulat: ‘Kini ang mga pulong sa usa nga nagkupot sa pito ka mga bituon sa iyang tuo nga kamot.

Ang usa nga naglakaw taliwala sa pito ka bulawan nga tangkawan nagsulti niini,” **2** “Ako nasayod kung unsa ang inyong nabuhut ug sa inyong kalisod ug sa inyong mapailubong paglahutay, ug kamo dili makig-uban niadtong mga daotan, ug inyong gisulayan kadtong nag-angkon sa ilang kaugalingon nga mga apostoles, apan dili, ug nakaplagan sila nga sayop. **3** Ako nasayod nga kamo adunay mapailubong paglahutay, ug kamo nag-antos tungod sa akong ngalan, ug kamo wala gikapoy. **4** Apan kini ang akong ikasupak kaninyo—inyong gibiyaan ang inyong unang gugma. **5** Busa hinumdomi asa kamo gikan nahulog. Paghinulsol ug buhata ang mga butang nga inyong gibuhut kaniadto. Gaws kung kamo maghinulsol, ako moanha kaninyo ug kuhao ang inyong tangkawan gikan sa nahimutangan niini. **6** Apan kamo aduna niini—kamo nasuko

kung unsa ang nabuhut sa mga Nicolaita, nga ako usab gikasuk-an. **7** Kung kamo adunay dalungan, pamatia kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia. Niadtong magmadaogon akong pagatugotan nga mokaon gikan sa kahoy sa kinabuhi, nga anaa didto sa paraiso sa Dios.” **8** “Alang sa anghel sa iglesia sa Esmirna isulat: ‘Kini ang mga pulong sa usa nga nahuna ug ang naulahi—nga namatay ug nahimong nabuhut pagusab.” **9** “Ako nasayod sa inyong mga pag-antos ug sa inyong kabakos (apan kamo dato), ug ang pagpakuwal ug niadtong nag-ingon nga sila mga Judin (apan dili, apan usa ka sinagoga ni Satanas). **10** Ayaw kahadol kung unsa ang inyong pagaantonson. Tan-awa! Ang yawa buot molabay sa pipila kaninyo didto sa bilanggoan aron kamo sulayan, ug kamo mag-antos sa napulo ka adlaw. Pagmatinud-anon hangtod sa kamatayon, ug akong ihatag kaninyo ang korona sa kinabuhi. **11** Kung kamo adunay dalungan, pamatia kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia. Ang usa nga magmadaogon dili masakitan pinaagi sa ikaduha nga kamatayon.” **12** “Alang sa anghel sa iglesia sa Pergamum isulat: ‘Kini ang mga pulong sa usa nga adunay hait, ang duha ka kilid sa espada.” **13** “Ako nasayod kung usa kamo nagpuyo—kung asa ang trono ni Satanas. Apan kamo nagkupot ug hugot sa akong ngalan, ug wala niyo gilimod ang inyong pagtuo kanako, bisan sa mga adlaw ni Antipas nga akong saksi, ang akong usa ka matinud-anon, nga gipatay sa taliwala kaninyo, didto asa si Satanas nagpuyo. **14** Apan ako adunay pipila ka butang nga ikasupak kaninyo: Adunay pipila kaninyo nga nagkupot ug hugot ngadto sa mga pagtulon-an ni Laabam, nga nagtudlo kung Balak sa paglabay ug usa ka babag nga makapandol sa atubangan sa mga anak sa Israel, aron sila mokaon sa pagkaon nga gihalad ngadto sa mga diosdios ug mahimo nga makighilawason. **15** Sa samang paagi, kamo adunay pipila usab nga nagkupot ug hugot sa pagtulon-an sa mga Nicolaita. **16** Busa Paghinulsol, kung kamo dili, ako moanha kaninyo sa walay langan, ug ako maghimo ug away batok kanila uban sa espada nga mogawas sa akong baba. **17** Kung kamo adunay dalungan, pamatia kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia. Sa usa nga magmadaogon, akong pagahatagan ug pipila sa nakatago nga marna, ug akong pagahatagan ug usa ka puti nga bato nga adunay bag-0 nga ngalan ngasulat sa bato, usa ka ngalan nga walay bisan usa nga nasayod apan kadtong lamang usa nga makadawat niini.” **18** “Alang sa anghel sa iglesia sa Tyatira isulat: ‘Kini ang mga pulong sa Anak sa Dios, nga adunay mga mata nga sama sa nagadilaab nga kafayo ug mga til sama sa pinasinaw nga tumbaga.” **19** “Ako nasayod kung unsa ang inyong nabuhut—sa inyong gugma ug pagtuo ug sa pag-alagad ug sa inyong mapailubong paglahutay, ug kung unsa ang inyong nabuhut karon mas labaw pa sa inyong gibuhut kaniadto. **20** Apan ako adunay ikasupak kaninyo: Inyong gipatuyangan ang babaye nga si Jezebel, nga gitawag ang iyang kaugalingon nga babayeng propeta. Pinaagi sa iyang pagtudlo siya nanglimborg sa akong mga alagad sa pagbuhut ug malaway-ay nga pagkighilawas ug mokaon sa gihalad ngadto sa diosdios. **21** Ako siyang gihatagan ug panahon sa paghinulsol, apan siya dili andam nga maghinulsol sa iyang pagkamakihilawason. **22** Tan-awa! akong ilabay siya ngadto sa higdaanan sa masakiton, ug kadtong nagbuhut ug pagpanapaw uban kaniya ngadto sa labihang pag-antos, gaws kung sila maghinulsol sa iyang nabuhut. **23** Akong latoson ang iyang mga anak hangtod nga matatay, ug ang tanan nga mga iglesia masayod nga ako mao siya nga nagasusi sa mga hunahuna ug mga tinghu. Akong hatagan ang matag-usa kaninyo sumala sa inyong nabuhut. **24** Apan didto sa nahibilin kaninyo sa Tyatira, sa tanan nga walay nagkupot niining pagtulon-an, ug wala masayod sa ginatawag sa pipila nga lalom iya nga butang ni Satanas—kaninyo ako magsulti, ‘ako dili mobutang kaninyo ug bisan unsang kabug-aton.’ **25** Sa bisan unsa nga paagi, kamo kinahanglan ng mokupot ug hugot hangtod ako mobalik. **26** Ang usa nga magmadaogon ug nagbuhut kung unsa ang akong nabuhut hangtod sa kataposan, kaninyo ako mohatag ug katudong ibabaw sa mga nasod. **27** Siya momando kanila uban ang puthaw nga sungkod, sama sa kolon iya kining buakbaukan. **28** Ingon nga ako nakadawat gikan sa akong Amahan, ako usab mohatag kaniya ug bituon sa kabuntagon. **29** Kung kamo adunay dalungan, pamatia kung unsa ang gisulti sa Espiritu ngadto sa mga iglesia.”

3 “Isulat ngadto sa anghel sa iglesia sa Sardis: ‘Ang mga pulong sa usa nga naghawid sa pito ka mga Espiritu sa Dios ug sa pito ka mga bituon. ‘Nasayod ako kung unsa ang imong nabuhut. Aduna kay kaduganganan nga ikaw buhi, apan ikaw patay. **2** Pagmata ug lig-ona kung unsa man ang mga nabuhilin, kay himalatyon na kini, tungod kay wala nako

nakita ang imong mga binuhatan nga nahuman na sa panan-aw sa akong Dios. **3** Busa hinumdomi, kung unsa ang imong nadawat ug nadungon. Tumana kini ug paghinulsol. Apan kung ikaw dili mahigmata, moabot ako sama sa usa ka kawatan, ug dili ka masayod kung unsang taknaa ako moanha kanimo. **4** Apan adunay pipila ka mga ngalan sa mga tawo sa Sardis nga wala maghugaw-hugaw sa ilang mga bisti. Magalakaw sila uban kanako, nga sinul-oban ug puti, kaya sila takos man. **5** Ang usa nga magmadaugon pagasul-oban ug puti nga mga bisti, ug dili gayod nako pagapapason ang iyang ngalan sa basahon sa kinabuhin, ug akong isulit ang ilang ngalan sa atubangan sa akong Amahan, ug sa atubangan sa iyang mga anghel. **6** Kung aduna kamoy igdulong, patatalinghugi kung unsa ang gisulit sa Espiritu ngadto sa mga iglesia." **7** "Isulat kini ngadto sa anghel sa iglesia sa Filadelfia: 'Ang mga pulong sa usa ka balaon ug matuod—gigunitan niya ang yawi ni David, giablibihan niya ug walay bisan usa nga makasirado, pagasirhan niya ug walay bisan usa nga makaabli. **8** Nasayod ako kung unsa ang imong nabuhut. Tan-awa, akong gibutang sa imong atubangan ang abli nga pultahan nga walay bisan usa nga makasirado. Nasayod ako nga aduna kay diuyat nga kusog, bisan pa niana gituman mo ang akong pulong ug wala maglimod sa akong ngalan. **9** Pagtukaw! Niadtong nahisakop sa sinagoga ni Satanas, kadtong miuongon nga sila mga Judio apan dili diay, —hinuon namak sila. Paanhion ko sila ug ipayukbo sa imong tilian, ug sila makahibalo nga gihigumaga ko ikaw. **10** Sanglit gitipigan mo man ang akong sugo aron nga molahutay nga mapailibon, ako usab magbantay kanimo sa takna sa pagsulay nga moabot sa tibuok kalibutan, aron sulayan kadtong napgyo sa yuta. **11** Moabot ako sa dili madugay. Hugti ug guniti kung unsay anaa kanimo aron walay bisan usa nga makakuhua sa imong purong-purong. **12** Ang usa nga magmadaugon pagahimoo ko ug usa ka haligi sa templo sa akong Dios, ug dili gayod siya makagawas niini. Akong isulat kaniya ang ngalan sa akong Dios, ang ngalan sa siyudad sa akong Dios (ang bag-ong Jerusalem, nga mokanaog gikan sa langit sa akong Dios), ug ang akong bag-ong ngalan. **13** Ang usa nga adunay igdulong, patatalinghoga siya kung unsa ang gisulit sa Espiritu ngadto sa mga iglesia." **14** "Isulat ngadto sa anghel sa iglesia sa Laodicea: 'Ang mga pulong Amen, ang kasaligan ug matuod nga saksi, ang magmamando sa tibuok binuhut sa Dios. **15** Nasayod ako kung unsa ang imong nabuhut, ug nga ikaw dili bugnaw ni init. Nangandoy ako nga ikaw unta dili bugnaw o init! **16** Busa, tungod kay ikaw dagaong man—dili init ni bugnaw—igasuk ko ikaw pagawas sa akong baba. **17** Kay ikaw miuong, "Adunahan ako, aduna akyo daghang mga bahandi, ug wala na akyo gikinahanhang." Apan wala ikaw masayod nga ikaw alaot kaayo, makaluluo, kabos, buta ug hubo. **18** Pamati sa akong tambag: Pagpalit gikan kanako ug bulawan nga giputli pinaagi sa kalayo aron mamahimo ikaw nga adunahan, ug masanag nga putting mga bisti aron imong isul-ob sa imong kaugalingon ug dili mapakita ang kaulaw sa imong pagkahubo, ug tambal nga idihog sa imong mga mata aron ka makakita. **19** Ang matag-usa nga akong gihigumaga akong gimatuto ug gitudluan sila kung unsaon nila pagkinabuhi. Busa, pagmaugdang ug paghinulsol. **20** Tan-awa, nagtindog ako sa pultahan ug nanukto. Kung kinsa kadtong makadungog sa akong tingog ug magnaibsi sa pultahan, mosulod sa kini ang sya panimalay, ug mokona uban kaniya, ug siya uban kanako. **21** Ang usa nga magmadaugon, paghatagan ko siya ug katungod sa paglingkod uban kanako ngadto sa akong trono, sama nga ako usab nagmadaugon ug naglingkod uban sa akong Amahan sa iyang trono. **22** Kung aduna kamoy igdulong, patatalinghugi kung unsay gisulit sa Espiritu ngadto sa mga iglesia."

4 Human niining mga butanga ako nagtan-aw, ug nakita ko ang pultahan sa langit nga naabri. Ang una nga tingog, miuong kanako sama sa trumpeta, miuong, "Saka ngari, ug akong ipakita kanimo kung unsa ang mahitabo human niining mga butanga." **2** Sa dihang ako gikonsaran sa Espiritu, ug akong nakita ang trono nga nahimotang sa langit, ug adunay usa nga milingkod niini. **3** Ang usa nga milingkod niini sama sa haspe ug carnalina. Adunay balangaw libot sa trono. Ang balangaw sama sa emeralda. **4** Palibot sa trono adunay 24 ka mga trono, ug gilingkoran kini ug 24 ka mga kadagkoan, nakabistisi ug puti nga mga panopton, uban ang bulawan nga purongpurong sa ilang mga ulo. **5** Gikan sa trono adunay pangidlap sa kidlat, ug dinahunog sa dialogdog. Pito ka mga suga ang nagaSIGA sa atubangan sa trono, ang suga nga mao ang pito ka Espiritu sa Dios. **6** Ahya ang trono adunay dagat, tin-aw nga sama sa bildo. Ang palibot sa trono adunay upat ka mga buhing binuhat, puno sa mga mata

ang atubangan ug likod. **7** Ang una nga buhing binuhat sama sa liyon, ang ikaduhu nga buhing binuhat sama sa baka, ang ikatulo nga buhing binuhat adunay dagway nga sama sa usa ka tawo, ug ang ikaupat nga buhing binuhat sama sa usa ka naglupad nga agila. **8** Ang matag-usa sa upat ka buhing binuhat adunay unom ka mga pako, puno sa mga mata gikan sa taas paingon sa ubos. Adlaw ug gabii sila walay hunong sa pag-sulti, "Balaan, balaan, balaan ang ngalan sa Ginoong Dios, ang nagdumala sa kinatibok-an, nga mao ang kaniadto, ug ang karon, ug ang umaabot." **9** Matag buhing binuhat mihiatag ug himaya, dungog, ug pasalaramat sa usa nga naglingkod sa trono, ang usa nga buhi hangtod sa kahangtoran, (aiōn g165) **10** ang 24 ka mga kadagkoan mihiapa sa atubangan sa usa nga naglingkod sa trono. Nagyukbo sila sa usa nga nabuhi sa walay kataposan, ug ilang gibutang ang ilang mga purongpurong sa trono, ug nag-ingon, (aiōn g165) **11** "Takos ka, among Ginoo ug among Dios, sa pagdawat sa himaya ug sa dungog ug sa gahom. Tungod kay ikaw ang naghimo sa tanang butang, ug pinaagi sa imong pagbuot, sila anaa sa ug nabuhut."

5 Unya nakita ko sa tuo nga kamot niadtong usa nga naglingkod sa trono, ang linukot nga basahon nga gisulatan sa atubangan ug sa likod nga bahin, ug gisilyohan kini sa pito ka silyo. **2** Nakita ko usab ang usa ka gamhanan nga anghel nga nagmamtala uban sa kusog nga tingog, "Kinsa man ang takos nya moabli sa linukot nga basahon ug sa pagtangtang sa mga silyo niini?" **3** Walay bisan usa sa langit o sa yuta o sa ilalom sa yuta nga makahimo sa pag-abli sa linukot nga basahon o sa pagbasa niini. **4** Mihilak ako tungod kay walay bisan usa nga nakaplagan nga takos sa pag-abli sa linukot nga basahon o sa pagbasa niini. **5** Apan usa sa mga kadagkoan miuong kanako, "Ayaw paghilak. Tan-awa! Ang Liyon sa banay ni Juda, ang Gamot ni David, nagmadaogon, busa makahimo na siya sa pag-abli sa linukot nga basahon ug sa pito ka silyo niini." **6** Taliwala sa trono ug sa upat ka buhing binuhat ug taliwala sa mga kadagkoan, nakita ko ang Nating Karnero nga nagbarog, nga daw siya miagi sa kamatayon. Aduna siyay pito ka sungay ug pito ka mata - mao kini ang pito ka Espiritu sa Dios nga gipadala sa tibuok kalibutan. **7** Miduol siya ug gikuha ang linukot nga basahon gikan sa tronu kamot niadtong usa nga naglingkod sa trono. **8** Sa dihang gikuha niya ang linukot nga basahon, ang upat ka buhing binuhat ug ang 24 ka kadagkoan mihiapa sa ilang kaugalingon sa yuta atubangan sa Nating Karnero. Ang matag-usa kanila adunay mga alpa ug bulawan nga panaksas ngapuno sa insenso, nga mao ang mga pag-ampo sa mga balaon. **9** Nanag-awit sila ug bag-on awit: "Takos ikaw nga mokuhua sa linukot nga basahon ug sa pag-abli sa mga silyo niini. Kay ikaw mao man ang gipatay, ug uban sa imong dugo gibayran mo ang katawhan alang sa Dios gikan sa matag banay, pinulongan, mga tawo ug kanasoran. **10** Gihimo mo sila nga usa ka ginghamian ug mga pari aron moalagdag sa atong Dios, ug magamando sila sa kalibutan." **11** Unya mitan-aw ako ug nadungog ko ang tingog sa daghang mga anghel palibot sa trono - ang gidaghanon nila 200, 000, 000 - ug ang mga buhing binuhat ug mga kadagkoan. **12** Miuong sila sa makusog nga tingog, "Takos ang Nating Karnero nga gipatay aron sa pagdawat sa gahom, bahandi, kaalam, kusog, kadungganan, himaya, ug pagdayeg." **13** Nadungog ko ang matag binuhat nga diito sa langit ug sa yuta, ilalom sa yuta, sa dagat, ug ang tanang binuhat nga anaa niini, nga nag-ingon, "Kaniya nga milingkod sa trono ug sa Nating Karnero, ang pagdayeg, kadungganan, himaya, ug ang gahom sa pagmando, hangtod sa kahangtoran." (aiōn g165) **14** Ang upat ka mga buhing binuhat miuong, "Amen!" ug ang mga kadagkoan mihiapa sa ilang kaugalingon sa yuta ug nagsimba.

6 Ako mitan-aw sa dihang ang Nating Karnero miabli sa usa sa pito ka mga silyo, ug akong nadungog ang usa sa upat ka buhing binuhat nga nag-ingon sa tingog nga sama sa saludog, "Dali!" **2** Ako mitan-aw ug adunay usa ka puti nga kabayo! Ang nagsakay niini nagkupot ug pana, ug siya gihatagan ug purongpurong. Siya migula sama sa usa ka mananaog aron sa pagbuntog. **3** Sa dihang ang Nating Karnero miabli sa ikaduhang silyo, akong nadungog ang ikaduhang buhing binuhat nga nag-ingon, "Dali!" **4** Unya ang laing kabayo migula-nga nagdilaab sa kapula. Ang nagsakay niini gihatagan ug pagtugot sa pagkuha sa kalinaw gikan sa kalibutan, aron ang mga tawo magpinatayyan sa matag-usa. Ang nagsakay niini gihatagan ug usa ka dakong espada. **5** Sa dihang ang Nating Karnero miabli sa ikatulog silyo, akong nadungog ang ikatulog buhing binuhat nga nag-ingon, "Dali!" Akong nakita ang usa ka item nga kabayo, ug ang nagsakay niini nagkupot ug usa ka pares sa timbangon

sa iyang kamot. **6** Akong nadungog ang daw tingog taliwala sa upat ka buhing binuhat nga nag-ingon, "Ang usa ka takos sa trigo alang sa usa ka denaryo, ug ang tulo ka takos sa sebada alang sa usa ka denaryo. Apan ayaw hilabti ang lana ug bino." **7** Sa dihang ang Nating Karnero miabl si ikaupat nga silyo, akong nadungog ang tingog sa ikaupat nga buhing binuhat nga nag-ingon, "Dalli!" **8** Unya akong nakita ang usa ka luspad nga kabayo. Ang nagsakay niini gingenlan ug Kamatayon, ug ang hades nagsunod kaniya. Sila gihatagan ug katungod hangtod sa ikaupat ka bahin sa kalibutan, sa pagpatay gamit ang espada, kagutom ug batlatian, ug uban ang mga ihalas nga mga mananap sa kalibutan. (**Hadés 886**) **9** Sa dihang ang Nating Karnero miabl si ikalima nga silyo, akong nakita sa ilalom sa altar ang mga kalag niadtong gipatay tungod sa pulong sa Dios ug ang pagpamatuod nga ilang gikupitan uban ang lig-on nga pagtu. **10** Sila misnggit sa kusog nga tingog, "Unsa pa kadugay, Magmamando sa tanan, balaan ug matuod, hangtod ikaw ang maghukom niadtong nagpuyo sa kalibutan, ug hangtod ikaw ang mobalos sa among dugo?" **11** Unya ang matag-usa kanila gihatagan ug usa ka puting bisti, ug sila gisultihan nga sila kinahanglan mohulat sa gamay nga gidugayon hangtod nga ang tibuk gidaghanon sa ilang kaubang sulugoon ug ang ilang igsoong laaki ug igsoong babaye nga pagapatiyon, sama sa pagpatay kanila. **12** Sa dihang ang Nating Karnero miabl si ikaunom nga silyo, ako mitan-aw ug ditto adunay usa ka dakong linog. Ang adlaw nahimong sama kaitoun sa bisting sako, ug ang bulan nahimong sama sa dugo. **13** Ang mga bitou sa kalangitan nangahulog ngadto sa kalibutan, sama sa igos nga kahoy nga mahulog ang iyang bunga sa dihang gitay-og sa kusog nga hangin. **14** Ang langit mahanaw sama sa usa ka limukot nga basahon nga gilukot. Ang matag bukid ug isla mabalhin gikan sa ilang nahimutangan. **15** Unya ang mga hari sa kalibutan ug ang mahinungdanong mga tawo, ug ang mga pangulo, ang mga adunahan, ang mga gamhanan, ug si bisan kinsa, ulipon ug gawasnon, nanago sa mga langob, ug taliwala sa mga bato sa kabukiran. **16** Miinong sila sa kabukiran ug sa mga bato, "Tumpagi kami! Itago kami gikan sa iyang nawong nga naglingkod diha sa trono ug gikan sa kasuko sa Nating Karnero. **17** Kay ang dakong adlaw sa ilang kapungot miabot na, ug kinsa man ang makahimo sa pagtindog?"

7 Human niini nakita ko ang upat ka mga manulonda nga nagbarog sa upat ka suok sa kalibutan, hugot nga nagpugong sa upat ka hangin sa kalibutan aron walay hangin nga mohuros diido sa yuta, diido sa dagat, o sa bisan unsang kahoy. **2** Nakita ko ang ubang manulonda gikan sa silangan, nga adunay silyo sa buhi nga Dios. Siya mitawag sa lanog nga tingog sa upat ka mga manulonda nga gihatagan ug pagtugot aron sa pagguba sa yuta ug sa dagat: **3** "Ayaw gub-a ang kalibutan, ang dagat, o ang mga kahoy hangtod mabutangan ta ug silyo ang mga agtang sa mga sulugoon sa atong Dios." **4** Nadungog ko ang gidaghanon niadtong nasilyohan: mga 144, 000, ang nasilyohan gikan sa matag banay sa mga kawayhan sa Israel: **5** ang 12, 000 nga nasilyohan gikan sa banay ni Juda, ang 12, 000 gikan sa banay ni Ruben, ang 12, 000 gikan sa banay ni Gad. **6** Ang 12, 000 gikan sa banay ni Asher, ang 12, 000 gikan sa banay ni Neftali, ang 12, 000 gikan sa banay ni Manases. **7** ang 12, 000 gikan sa banay ni Simeon, ang 12, 000 gikan sa banay ni Levi, ang 12, 000 gikan sa banay ni Isacar, **8** ang 12, 000 gikan sa banay ni Zebulon, ang 12, 000 gikan sa banay ni Jose, ug ang 12, 000 gikan sa banay ni Benjamin ang nasilyohan. **9** Human niini nga mga butanga mitan-aw ako, ug adunay dakong panon nga walay bisan usa nga makaihāp—gikan sa tanang kasanoran, banay, kawayhan, ug mga pinulongan—nanagbarog sa atubangan sa trono ug sa atubangan sa Nating Karnero. Nagusul-sila sa maputing bisti ug naggunit sa sanga sa palmera sa ilang mga kamot, **10** ug sila nagtagaw ug sila nagsimba sa Dios sa ilang mga agtang. **11** Ang tanan nga mga manulonda nagbarog nga nag-alirong sa trono ug nag-alirong sa mga kadagkoan ug sa upat ka mga buhing binuhat, ug sila mihapa sa yuta ug gipaduol ang ilang mga dagway sa yuta diha sa atubangan sa trono, ug sila nagsimba sa Dios, **12** nga nag-ingon, "Amen! Ang pagdayeg, ang himaya, ang kaalam, ang pagpasalamat, ang kadungan, ang gahom, ug ang kalig-on anaa sa atong Dios hangtod sa kahangtoran! Amen!" (**aión g165**) **13** Unya usa sa mga kadagkoan nangutana kanako, "Kinsa man kining gisul-oban ug maputi nga mga bisti, ug diin man sila gikan?" **14** Ako miinong kaniya, "Sir, nasayran mo na," ug miinong siya kanako, "Mao kini ang usa sa mga nakalingkawas sa Dakong Kagul-anan. Gilabhan nila ang

ilang mga bisti ug nahimo kining puti sa dugo sa Nating Karnero. **15** Kay mao kini ang hinungdan, nga sila anaa sa atubangan sa trono sa Dios, ug nagsimba sila kaniya adlaw ug gabii sa iyang templo. Siya nga naglingkod atubangan sa trono magabukhad sa iyang barongbarong ngadto kaniila. **16** Dili na sila gutomon pag-usab, ni dili na sila uhawon pag-usab. Ang adlaw dili na makapaso kaniila, ni bisan unsang kainit nga makasunog. **17** Kay ang Nating Karnero sa taliwala sa trono mao ang ilang magbalantay, ug siya ang magagaya kaniila sa mga tuboran sa tubig sa kinabuhi, ug ang Dios magapahid sa matag luha gikan sa ilang mga mata."

8 Sa dihang giabrihan sa Nating Karnero ang ikapito ka silyo, dihay kahilom sa langit nga niabot ug tunga sa oras. **2** Unya akong nakita ang pito ka mga manulonda nga nagtindog atobangan sa Dios, ug ito ka mga trumpeta ang gihatagan kaniila. **3** Adunay laing manulonda nga miabot, nga naggunit ug usa ka bulawan nga panaksan sa encenso, nga nagtindog sa altar. Daghang encenso ang gihatagan kaniya mao nga iya kining gihalad uban ang mga pag-ampo sa tanang kawayhan nga balaan ngadto sa bulawan nga altar atubangan sa trono. **4** Ang aso sa encenso, uban ang pag-ampo sa mga balaan, miulbo atubangan sa Dios gikan sa kamot sa mga manulonda. **5** Ang manulonda nagdala ug panaksan sa encenso puno kini ug kalayo gikan sa altar. Unya iya kining gilabay paingon sa kalibutan, ug adunay linagapak sa dalugdog, dahunog, kidlap sa kilat, ug ang pagpanglinog. **6** Ang pito ka mga manulonda nga adunay pito ka mga trumpeta nga andam na sa pagpatingog niini. **7** Ang una nga manulonda nagpatingog sa iyang trumpeta, ug nag-ulán ug yelo ug kalayo nga sagol ug dugo. Kini gihulog ngadto sa kalibutan mao nga ang ikatulong bahin niini nasunog, ang ikatulong bahin sa kakahoyan nasunog, ug ang tanang lunhaw ug sagbot nasunog. **8** Ang ikaduha nga manulonda nipatingog sa iyang trumpeta, ug daw dihay sama sa dakong bukid nga nasunog sa kalayo ug gilabay ngadto sa dagat. **9** Ang ikatulong bahin sa dagat nahimong dugo, ang ikatulong bahin sa mga buhing binuhat sa dagat nangamatay, ug ang ikatulong bahin sa mga barko nangaguba. **10** Ang ikatulo ka manulonda nipatingog sa iyang trumpeta, ug ang dako ngi bitou nahulog gikan sa langit, nga nagdilaab sama sa sulo, ug ang ikatulong bahin sa mga suba ug mga tubod sa tubig. **11** Ang ngalan sa bitou Panyawan. Ang ikatulong bahin sa tubig nahimong pait, ug daghang mga tawo ang nangamatay gikan sa tubig nga nahimong pait. **12** Ang ikaupat nga manulonda nipatingog sa iyang trumpeta, ug ang ikatulong bahin sa adlaw gihampak, sama usab nga ang ikatulong bahin sa bulan ug ang ikatulong bahin sa mga bitou. Mao nga ang ikatulong bahin mingitgit; ang ikatulong bahin sa adlaw ug ang ikatulong bahin sa gabii walay kahayag. **13** Akong nakita, ug akong nadungog ang usa ka agila nga naglupad tungatung sa kawanangan, nga nagtagaw ug sa makusog nga tingog. "Alao, alao, alao, kadtong nagpuyo sa kalibutan, tungod sa nahibilin nga huyop sa trumpeta nga patingogon sa tulo ka mga manulonda."

9 Unya ang ikalima nga manulonda nagpatingog sa iyang trumpeta. Nakita ko ang usa ka bitou gikan sa langit nga nahulog sa kalibutan. Ang bitou gihatagan ug yawi sa agianan padulong sa kinahiladman ug walay kataposan nga bung-aw. (**Abyssos g12**) **2** Giablihan niya ang agianan sa kinahiladman ug walay kataposan nga bung-aw, ug ang haligi nga aso miulbo sa agianan sama sa aso nga gikan sa dakong hudno. Ug mingitgit ang adlaw ug ang hangin pinaagi sa aso nga miulbo sa agianan. (**Abyssos g12**) **3** Migawas gikan sa aso ang mga dulon ibabaw sa kalibutan, ug gihatagan sila ug gahom sama sa mga tanga diido sa kalibutan. **4** Gisulitan sila nga dili pagdaoton ang mga sagbot sa yuta o bisan unsa nga lunhaw ug tanom ni kahoy, apan kadtoto lamang mga tawo nga walay silyo sa Dios sa ilang mga agtang. **5** Wala sila gitugotan sa pagpatay niadtong mga tawo, apan sa pagpaantos lamang kaniila sulod sa lima ka bulan. Ang ilang pag-antos mahisama kalala sa tanga nga motusok sa usa ka tawo. **6** Niadtong mga adlaw sa pagpangitaon sa mga sagbot sa yuta ang ilang kamatayon, apan dili makakaplag niiri. Mangandoy sila nga mamatay, apan ang kamatayon mopalayo gikan kaniila. **7** Ang mga dulon daw sama sa mga kabayo nga giandam alang sa panggubatan. Sa ilang mga ulo adunay usa ka butang nga daw sama sa purongpurong ug bulawan ug ang ilang mga dagway daw sama sa dagway sa mga tawo. **8** Aduna silay buhok nga sama sa buhok sa babaye ug ang ilang ngipon daw sama sa ngipon sa liyon. **9** Aduna silay kotamaya sama sa purhawing kotamaya ug ang lagapak sa ilang mga pako daw sama sa dahunog nga hinirimo sa daghang mga karwahe ug mga kabayo nga nagadagan paingon sa

panggubatan. **10** Sila adunay mga ikog nga anaya suyod nga malala sama sa tanga; ang mga ikog nila adunay gahom aron sa pagsakit sa katawhan sulod sa lima ka bulan. **11** Ang manulonda sa kinahiladman ug walay kataposan nga bung-aw mao ang hari nila. Ang iyang ngalan sa Hebrew mao si Abdon, ug sa Griyego gingenlan siya ug Apolyon. (**Abyssos g12**) **12** Ang pinakaunang tunglo milabay na. Pagbantay! Human niini aduna pay nahibilin nga duha ka mga katalagman ngan moabot. **13** Ang ikaunom nga manulonda naggaptingog sa iyang trumpeta, ug nadungog ko ang usa ka tingog nga naggikan sa mga sungay sa bulawonang altar nga anaa sa atubangan sa Dioso. **14** Ang tingog miuong sa ikaunom nga manulondal nga adunay trumpeta, "Hubari ang upat ka mga manulondal nga ginaposs didto sa dakong suba sa Eufrates." **15** Ang upat ka mga manulonda nga andam alang niadto gayong taknaa, niadtong adlaw, niadtong bulana, ug niadtong tuiga, gibubian aron sa pagpatay sa ikatulong babin sa katawhan. **16** Ang gidaghanon sa mga kasundalohan nga nagkabayo 200, 000, 000. Nadungog ko ang ilang gidaghanon. **17** Ingo niini ang akong nakita nga mga kabayo sa akong panan-awug ng Kadong nagkabayo ngadto kanila: Ang ilang mga kotamaya naggilila sa kapula, dagtom asul ug asupre nga dalag. Ang ulo sa mga kabayo susama sa mga ulo sa mga liyon, ug migula sa ilang mga baba ang kalayo, ang aso, ug ang asupre. **18** Ang ikatulong babin sa katawhan nangamatay pinaagi niining tulo ka mga hampak: ang kalayo, aso ug asupre nga naggikan sa ilang mga baba. **19** Tungod kay ang gahom sa mga kabayo anaa sa ilang mga baba ug sa ilang mga ikog — tungod kay ang ilang mga ikog sama sa mga halas, ug anaa silay mga ulo diin ang ilang gamiton sa pagsamad sa katawhan. **20** Ang nabilin sa mga katawhan, Kadong wala nangamatay pinaagi niining mga hampak, wala maghinulsol sa mga buhat nga ilang nahimo, ni wala maghunong sa pagsimba sa mga demonyo ug mga diosdios nga bulawan, plata, tumbaga, bato, ug kahoy — mga butang nga dili makakita, makadungog, o makalakaw. **21** Ni wala sila maghinulsol sa ilang pagkamamumuno, sa ilang pagkamamarang, sa ilang pagkamahilawason o sa ilang pagpadayon ug pagpangawat.

10 Ug akong nakita ang laing gamhanang anghel mikanaog gikan sa langit. Siya naputos sa panganod, ug adunay bangaw ibabaw sa iyang ulo. Ang iyang dagway susama sa adlaw ug ang iyang til susama sa haligi nga kalayo. **2** Lyang gigunitan ang gamay nga linukot nga basahon sa iyang kamot nga naabli, ug iyang gibutang ang iyang tuong til sa dagat ug ang iyang walang til sa yuta. **3** Unya siya misinggit sa makusog nga tingog susama sa liyon nga nagngulob, ug sa dihang siya misinggit ang pito ka mga dalugdog midahunog. **4** Sa dihang ang pito ka mga dalugdog midahunog, mosulat na unta ako, apan ako nakadungog sa tingog gikan sa langit nga nag-ingon, "Tipigi kung unsa ang gisulit sa pito ka mga dalugdog. Ayaw kini isolat." **5** Unya ang anghel nga akong nakita nga naqtindog sa dagat ug sa kalibutan, gibaway ang iyang tuong kamot sa langit **6** ug nanumpa ngadto kaniya nga buhi hangtod sa kahangtoran - nga nagbuhat sa langit ug ang tanan nga anaa niini, sa kalibutan ug sa tanan nga anaa niini, ug sa dagat ug sa tanan nga anaa niini: "Wala na gayoy langan. (**aiōn g165**) **7** Apan sa adlaw nga ang ikapito nga anghel magpatingog na sa iyang trumpeta, unya ang katingalan sa Dioso matuman, sama sa iyang gimantala ngadto sa iyang mga sulugoon nga mga propeta." **8** Ang tingog nga akong nadungog gikan sa langit misulit pag-usab kanako: "Lakaw, kuhaa ang binuklad nga linukot nga basahon nga anaa sa kamot sa anghel nga nagatindog sa dagat ug sa yuta." **9** Unya ako miadto sa anghel ug gisulithan siya sa paghatag kanako sa gamay nga linukot nga basahon. Siya miuong kanako, "Kuhaa ang linukot nga basahon ug kan-a kini. Kini makahimo sa imong tiyan nga pait, apan diha pa sa imong baba kini mahimong sama katam-is sa dugs." **10** Akong gikuha ang gamay nga linukot nga basahon gikan sa kamot sa anghel ug gikaon kini. Kini sama katam-is sa dugs sa akong baba, apan human ako mikaon niini, ang akong tiyan nahimo nga pait. **11** Unya naay mga tingog nga miuong kanako, "Ikaw kinahanglan magtag-an pag-usab mahitungod sa daghang mga katawhan, kanasoran, mga pinulongan, ug mga kaharian."

11 Gihatagan ako ug usa ka bagakay nga sama sa sukdananung sungkod aron gamiton. Giingnanako, "Tindog ug sukda ang templo sa Dioso ug ang altar, ug Kadong nagsimba niini. **2** Apan ayaw pagsukda ang hawanan sa gawas sa templo, kay gihatagan na kini sa mga Gentil. Pagayatakyatakan nila ang balaang siyudad sulod sa 42 ka mga bulan. **3** Igahatag ko sa akong duha ka saksi ang kagahom sa pagpanagna sulod

sa 1, 260 ka adlaw, nga sinul-oban sa mga sako nga bisti." **4** Kini nga mga saksi mao ang duha ka kahoy nga olibo ug ang duha ka tangkawan nga naqtindog atubangan sa Gino sa kalibutan. **5** Kung bisan kinsa ang magpili sa pagpasipala kanila, ang kalayo mogawas sa ilang baba ug pagalamyon ang ilang mga kaaway. Si bisan kinsa ang mangandoy sa pagpasipala kinahanglan pagapatay niining paagiba. **6** Kining mga saksi adunay kagahom sa pagsirado sa langit aron walay mahulog nga ulan sa panahan sa pagpanagna nila. Aduna silay gahom sa paghimo sa tubig ngadto sa dugo ug sa paghampak sa kalibutan sa tanang matang sa hampak sa bisan kanus-a nila buot buhaton. **7** Sa natapos na sila sa ilang pagpamatod, migula ang mapintas nga mananap gikan sa kinahiladman ug walay kataposan bung-aw aron makigubat batok kanila. Pagabuntogon niya sila ug pagapatay silang tanan. (**Abyssos g12**) **8** Magabuy-od ang ilang mga lawas sa dalan sa dagkong siyudad (nga nagasimbolo sa gitawag nga Sodoma ug Egypt) diin ang ilang Gino gilansang sa krus. **9** Kay sa tulo ug tunga ka adlaw ang pipila nga gikan sa matag katawhan, banay, pinulongan, ug nasod magatan-aw sa ilang mga lawas ug dili sila tugotan ngi ipahimutang nila sa lubungan. **10** Kadong napuyo sa kalibutan magmaya didto kanila ug magsaulog, magpadala ug mga gasa sa matag usa tungod kay gisakit niining duha ka mga propeta ang mga napuyo sa kalibutan. **11** Apan human sa tulo ug tunga ka adlaw sa gininhawa sa kinabuhi nga gikan sa Dioso masagulosod ngadto kanila ug magatindog sila sa ilang mga til. Ang dakong hadluk miabot niadtong nakakita kanila. **12** Una nadungog nila ang makusog nga tingog nga gikan sa langit nga miuong kanila, "Saka ngari!" Ug misaka sila sa langit diha sa panganod, samtang nakakita kanila ang mga kaaway. **13** Niadtong taknaa adunay dakong lingog ug nalumpang ang ikanapulong babin sa siyudad. Nangamatay sa linog ang 7, 000 ka tawo ug ang nahibilin nga naluwas nangalisang ug naghatag ug paghimaya sa Dioso sa langit. **14** Milabay na ang ikaduhang kaalaotan. Pagbantay! Ang ikatulong kaalaotan moabot sa dili madugay. **15** Unya gipatingog sa ikapiton anghel ang iyang trumpeta, ug ang makusog nga mga tingog misulit didto sa langit ug miuong, "Ang ginghamian sa kalibutan nahimong ginghamian sa atong Gino ug sa iyang Cristo. Maghari siya handog sa kahangtoran." (**aiōn g165**) **16** Unya ang 24 ka kadagkoan nga naqtindog sa mga trono sa atubangan sa Dioso naghapa sa ilang kaugalingon sa yuta, uban sa pagpaubos sa ilang mga dagway, ug nagasimba sa Dioso. **17** Miuong sila, "Maghatag kami ug pasalamat kanimo, Ginoong Dioso, nga magmamando sa tanan, ang usa nga mao karon ug ang kagahapon, tungod kay gihuptan mo ang dakong gahom ug nagsugod sa paghari. **18** Napungot ang mga kanasoran, apan miabot ang imong kaligutog. Miabot ang panahon alang sa paghukom sa mga nangamatay ug sa paghatag sa ganti sa imong mga sulugoon nga mga propeta, ang mga balaan, ug sa mga nangahadol sa imong ngalan, mga dili mahinundanong ug ang mga gamhanan. Ug miabot ang panahon nga laglagon mo kadtong mga nagalaglag sa kalibutan." **19** Unya naablihan ang templo sa Dioso sa langit ug ang arka sa iyang kasabutan nakita sulod sa iyang templo. Adunay mga pagpangidlap sa kilat, mga dahunog, mga lagapak sa dalugdog, usa ka linog, ug dakong ulan sa nieve.

12 Nakita ang usa ka dakong ilhanan sa langit: usa ka babaye nga sinul-oban ug adlaw, ug ang bulan ubos sa iyang tilan; ug anaa sa iyang ulo ang usa ka korona sa napulog duha ka mga bituon. **2** Mabdos siya ug nagsinggit sa kasakit — sa kasakit sa pagpanganan. **3** Ug nakita ang laing ilhanan sa langit: Tan-awa! Adunay usa ka dakong pulang dragon nga adunay pito ka mga ulo ug napulo ka mga sungay, ug adunay pito ka korona sa iyang mga ulo. **4** Ang iyang ikog mikahig palayo sa ikatulo nga kabituonan sa langit ug gitambog sila paubos sa kalibutan. Ang dragon mitindog sa atubangan sa babaye nga hapti nang manganak, aron nga sa dihang manganak na siya, iyang lamyon ang iyang anak. **5** Siya nanganak sa usa ka anak nga lalaki, usa ka lalaking bata, nga mao ang magmando sa tanang kanasoran uban ang puthaw nga sungkod. Ang iyang anak gisakmit ngadto sa Dioso ug sa iyang trono, **6** ug mikalagiw ang babaye ngadto sa kamigawian, kung asa ang Dioso nag-andam ug dapit alang kaniya, aron nga pagaatimanon siya sulod sa 1, 260 ka mga adlaw. **7** Karon adunay gubat sa langit. Si Michael ug ang iyang mga anghel nakigubat batok sa dragon; ug ang dragon ug ang iyang mga anghel nakigubat ug balik. **8** Apan dili igo ang kusog sa dragon aron modaog. Busa wala nay dapit sa langit alang kaniya ug sa iyang mga anghel. **9** Ang dakong dragon — nga karaan nga serpente nga gitawag ug yawa o Satanas nga mao ang naglimborg sa tibuok kalibutan — nga

gilabay paubos ngadto sa kalibotan, ug ang iyang mga anghel gilabay paubos uban kaniya. **10** Unya akong nadungog ang usa ka makusog nga tingog sa langit: "Karon miabot na ang kaluwasan, ang gahom—ug ang ginghamian sa atong Dios, ug ang katungod sa iyang Cristo. Alang sa tigpasangil sa atong mga kaigsoonan nga gilabay paubos—ang usa nga mipasangil kanila sa atubangan sa atong Dios adlaw ug gabii. **11** Ilang nabuntog siya pinaagi sa dugo sa nating karnero ug pinaagi sa pulong sa ilang pagpamatuod, kay wala nila higumaga pag-ayo ang ilang kinabuhi, bisan pa sa kamatayon. **12** Busa, paglipay, kamong mga langit, ug kamong tanan nga nagpuyo kanila. Apan alaot ang kalibotan ug kadagatan tungod kay ang yawa anaa sa ubos ninyo. Siya napuno uban ang makalilisang nga kasuko, tungod kay siya nasayod nga diuyutay na lamang ang iyang panahon. **13** Sa dihang nakaanggo ang dragon nga gitambog siya sa kalibotan, iyang gigukod ang babaye nga naggakatawo sa batang lalaki. **14** Apan ang babaye gihatagan ug duha ka mga pako sa dakong agila, aron siya makalupad ngadto sa dapit nga giandam alang kaniya nga anaa sa kamingawan, ang dapit kung asa siya pagaatimanon, alang sa usa ka panahon, mga panahon, ug katunga sa panahon—nga dili maabot sa serpente. **15** Ang serpente mibugwak ug tubig sa iyang baba sama sa usa ka suba, aron siya makahimo ug usa ka baha aron ipaanod siya palayo. **16** Apan ang kalibotan mitabang sa babaye, kini miabli siya iyang baba ug milamoy sa suba nga gibugwak sa dragon sa iyang baba. **17** Unya ang dragon napungot sa babaye ug miadto aron sa pagpakiugubat uban ang nahiibilin niyang mga katiwahan—kadtong nagtuman sa mga sugo sa Dios ug nagkupot sa pagpamatuod mahitungod kang Jesus.

13 Unya ang dragon mitindog didto sa balas sa baybayon. Unya akong nakita ang usa ka mapintas nga mananap nga mihiaw-as sa dagat.

Siya adunay napulo ka mga sungay ug pito ka mga ulo. Siya iyang mga sungay adunay napulo ka mga korona, ug sa iyang mga ulo adunay mga ngalan nga nagpasipala sa Dios. **2** Kining nakita kong mapintas nga mananap sama sa usa ka liyopardo. Ang iyang til sama sa til sa usa ka oso, ug ang iyang baba sama sa baba sa liyon. Ang dragon naghatag sa iyang gahom ngadto kaniya, ug sa iyang trono, ug sa iyang dakon katungod sa pagmando. **3** Ang usa sa mga ulo sa mapintas nga mananap mipakita nga adunay makuyaw nga samad nga mamahimong hinunday sa iyang kamatayon. Apan kana nga samad namaayo na, ug ang tibuk kalibotan nahiibilog ug misundot sa mapintas nga mananap. **4** Ilang gisimba usab ang dragon, kay gihatag niya ang iyang katungod sa mapintas nga mananap. Ilang gisimba usab ang mapintas nga mananap, ug mipadayon sa pag-ingon, "Kinsa ang sama sa mapintas nga mananap? ug "Kinsa ang makig-away batok kaniya?" **5** Ang mapintas nga mananap gihatagan ug baba aron mapahitas-ong makasulti sa mga pulong ug mga pagpasipala. Siya gitugotan sa pagtuman sa katungod sulod sa 42 ka bulan. **6** Busa ang mapintas nga mananap miabli sa iyang baba aron sa pagsulti ug mga pasipala batok sa Dios, pagpasipala sa iyang ngalan, ang dapit kung asa siya nagpuyo, ug kadtong nagpuyo sa langit. **7** Ang mapintas nga mananap gitugotan sa pagpakiugubat sa mga balaang katawhan ug sa pagbuntog kanila. Usab, ang katungod gihatag kaniya ibabaw sa matag tribu, katawhan, pinulongan, ug nasod. **8** Ang tanan nga nagpuyo sa kalibotan magasimba kaniya, ang tanang ngalan nga wala mahisulat, sukad pa sa pagbuhat sa kalibotan, sa basahon sa kinabuhi, nga gipanag-iyahan sa nating karnero, nga gjipatay. **9** Kung si bisan kinsa ang adunay dalunggan, pasagi siya nga minamaw. **10** Kung kinsa ang kuharon sa pagpamihag, ngadto sa pagkabinihag siya moadto. Kung kinsa ang pagapayton uban ang usa ka espada, uban sa espada siya pagapayton. Ania dinihi ang usa ka tawag sa malahutayong pagpailob ug sa pagtuo alang niadtong balaan. **11** Unya akong nakita ang laing mapintas nga mananap nga miyawas sa yuta. Siya adunay duha ka mga sungay sama sa usa ka karnero ug siya nagsulti sama sa usa ka dragon. **12** Iyang gituman ang tanang katungod sa nahaunang mapintas nga mananap sa iyang presensiya, ug nagbuhat sa kalibotan ug niadtong nagpuyo niin sa pagsimba sa nahaunang mapintas nga mananap—ang usa nga adunay makuyaw nga samad nga naayo na. **13** Siya napakita ug gamhanang mga milagro, bisan ang pagbuhat ug kalayo paubos sa kalibotan gikan sa langit sa atubangan sa katawhan, **14** ug pinaagi sa mga timaialhan nga gitugot kaniya sa pagbuhat, iyang gilimbongan kadtong nagpuyo sa kalibotan, sa pagsulti kanila nga magbuhat ug larawan sa pagpasidungog sa mapintas nga mananap nga nasamad pinaagi sa espada, apan nagpabilin siyang

buhi. **15** Siya gitugotan sa paghatag ug gininhawa ngadto sa larawan sa mapintas nga mananap aron nga ang larawan makahimo sa pagsulti ug ang hinundayan nga ang tanan nga misupak sa pagsimba sa mapintas nga mananap pagapayton. **16** Iyang gipugos usab ang tanan, ang dili mahinundayan ug gamhanan, adunahan ug kabos, gawasnon ug ulipon, sa pagdawat sa usa ka patik sa tuong kamot o sa agtang. **17** Kini dili na makahimo si bisan kinsa sa pagpalit o pagpamaligya gawas kung siya adunay patik sa mapintas nga mananap, nga mao, ang iyang ngalan o ang iyang numero. **18** Kini nagtiawag alang sa kaalam. Kung kinsa ang adunay salabotan, tugot siya sa pagbalansi sa numero sa mapintas nga mananap. Kay mao kini ang numero sa usa ka tawong binuhat. Ang iyang numero mao ang 666.

14 Mitan-aw ako ug nakita ang Nating Karnero didto nga nagtindog sa atubangan sa Bukid sa Zion. Uban kaniya ang 144, 000 nga nakabaton sa ngalan niya ug ngalan sa iyang Amahan nga nahisulat sa ilang mga agtang. **2** Nadungog ko ang usa ka tingog gikan sa langit nga masaba sama sa dahunog sa katubigan ug makusog nga dalugdog. Ang tingog nga nadungog ko sama usab sa mga mag-aalpa nga nagtugot sa ilang mga alpa. **3** Nanag-awit sila ug bag-ong awit atubangan sa trono ug atubangan sa upat ka buhing mga binuhut ug mga kadaugkoan. Walay bisan usa nga makatang-on sa awit gawas sa 144, 000 nga gitubos gikan sa kalibotan. **4** Kini sila ang wala maghugaw sa ilang mga kaugalingon kauban sa mga babaye, tungod kay giampingan nila ang ilang kaugalingon nga puti. Mao kini sila ang nagsunod sa Nating Karnero bisan asa siya paigon. Mao kini ang gitubos gikan sa katawhan isip unang mga bunga sa Dios ug sa Nating Karnero. **5** Walay bakak nga nakaplagan sa ilang baba, tungod kay sila walay sala. **6** Nakita ko ang laing anghel nga naglupad sa taliwala sa kalangitan, nga adunay walay kataposan nga mensahe sa maayong balita aron imantala niadtong nagpuyo sa kalibotan - sa matag nasod, banay, pinulongan, ug katawhan. (**aiōnios g166**) **7** Mitawag siya uban sa makusog nga tingog, "Kahadloki ang Dios ug ihatog kaniya ang himaya. Kay miabot na ang takna sa iyang paghukom. Simbaha siya, ang usa sa naghimo sa langit, sa kalibotan, sa kadagatan, ug sa mga tuboran sa katubigan." **8** Ang laing anghel - ang ikaduhang anghel - misunod nga nag-ingon, "Napukan na, napukan na ang bantogang Babilonia, nga nagpaimon sa tanang kanasoran sa bino sa iyang malaw-ay nga pakigilawas, ang bino nga nagdala sa dakong kapungot alang kaniya." **9** Ang laing anghel - ang ikatulong anghel - misunod kanila, nga ngag-ingon uban sa makusog nga tingog, "Kung si bisan kinsa ang mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug modawat sa usa ka patik sa iyang agtang o sa iyang kamot, **10** moionom usab siya sa bino sa kapungot sa Dios, ang bino nga giandam na ug ibubo nga walay sagol ngadto sa kupa sa iyang kasuko. Ang tawo nga moinon niini pagasakiton uban sa kalayo ug asupri atubangan sa balaan niyang mga anghel ug atubangan sa Nating Karnero. **11** Ang aso gikan sa ilang pag-antos nagalubo hangtod sa kahangtoran, ug wala silay pahulay adlaw o gabii - kining mga magasimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang hulagway, ug ang tanang makadawat sa patik sa iyang ngalan. (**aiōn g165**) **12** Ania ang tawag sa mapailobon nga paglahutay sa mga balaan, kadtong nagtuman sa mga sugo sa Dios ug nagtuo kung Jesus." **13** Nadungog ko ang tingog gikan sa langit nga nag-ingon, "Isulat kini: Bulahan ang mga patay nga nangamatay diha sa Ginoo." "Oo," nag-ingon ang Espiritu, "aron nga makapahulay sila gikan sa ilang mga paghago, kay ang mga binuhutan nila nagasunod kanila." **14** Mitan-aw ako ug nakita ko nga adunay panganod nga maputi, ug ang naglingkod sa panganod daw sama sa usa ka Anak sa Tawo. Aduna siyay bulawan nga purongpurong sa iyang ulo ug usa ka hait nga garab sa iyang kamot. **15** Unya ang laing anghel migula sa templo ug mitawag sa makusog nga tingog niadtong usa nga naglingkod sa panganod: "Kuhaa ang imong garab ug pagsugod na sa pag-ani. Kay ang takna sa pag-ani miabot na, sanglit ang anihonon sa kalibotan hinog na." **16** Unya ang usa nga naglingkod sa panganod milabyog sa iyang garab ibabaw sa kalibotan, ug ang kalibotan naani. **17** Ang laing anghel migula gikan sa templo sa langit, siya usab adunay hait nga garab. **18** Si gihapon ang laing anghel migula gikan sa halaran, ang usa ka anghel nga adunay kahagom sa kalayo. Mitawag siya sa makusog nga tingog ngadto sa anghel nga adunay hait nga garab, "Kuhaa ang imong hait nga garab ug tigoma ang mga pungpong sa mga paras gikan sa parasan sa kalibotan, kay ang ilang mga paras hinog na." **19** Ang anghel milabyog sa iyang garab ngadto sa kalibotan ug gitigom ang pinupo nga paras sa kalibotan ug gilabay kini ngadto sa dakon kawa sa

bino sa kapungot sa Dios. **20** Ang pug-anan sa bino gitunobtunoban gawas sa siyudad ug ang dugo miawas gikan niini hangtod sa gitas-on sa busal sa kabayo, mga 1600 ka stadyum."

15 Unya nakita ko ang laing ilhanan sa langit, dako ug kahibulongan: Adunay pito ka mga anghel uban ang pito ka mga hampak, nga mao ang kataposan nga mga hampak (tungod kanila ang kapungot sa Dios natapos na).

2 Nakita ko ang daw sama sa dagat nga bildo nga sinagolan sa kalayo, ug nagatindog sa kilid sa dagat kadtong mga nagmadaogon sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug ibabaw sa kadaghanon nga nagpadayag sa iyang ngalan. Nagkupot sila ug mga alpa nga gihatag kanila sa Dios. **3** Nanag-awit sila sa alawiton ni Moises, ang sulugoon sa Dios, ug ang alawiton sa Nating Karnero: "Dako ug kahibulongan ang mga gibuhat mo, Ginoong Dios, nga nagmando sa kinatibuk-an. Matarong ug matuod ang imong mga paagi, Hari sa kanasoran. **4** Kinsa ang dili mahadlok kanimo, Gino, ug mohimayo sa imong ngalan? Kay ikaw lamang ang balaan. Ang tanang kanasoran manghanhi ug magsimba sa imong atubangan tungod sa imong matarong nga mga buhat gipadayag." **5** Human niining mga butanga nga nakita ko, ug ang pinakabalaan nga dapit, diin ang barong-barong sa mga saksi, ug naabli ang langit. **6** Gikan sa pinakabalaan nga dapit miabot ang pito ka mga anghel uban ang pito ka mga hampak, nagsul-ob sa puti, mahayag nga lino ug adunay bulawan nga bakos palibot sa ilang mga duhan. **7** Ang usa sa upat ka buhing mga binuhat naghatag sa pito ka mga anghel ug pito ka panaksaan nga bulawan nga puno sa kapungot sa Dios nga buhi hangtod sa kahantoran. (aiōn g165) **8** Napuno sa aso ang pinakabalaan nga dapit gikan sa himaya sa Dios ug gikan sa iyang gahom. Walay bisan usa nga makasulod niini hangtod matapos ang pito ka mga hampak sa pito ka mga anghel.

16 Nadungog ko ang kusog nga tingog nga nagtawag sa labing balaang dapit ug miuong ngadto sa pito ka anghel, "Lakaw ug ibubo ngadto sa kalibutan ang pito ka panaksaan sa kapungot sa Dios." **2** Milakaw ang unang anghel ug nagbubo sa iyang panaksaan ngadto sa kalibutan; miabot ang mangil-ad ug sakit kaayo nga mga kabahong sa mga tawo nga adunay patin sa mapintas nga mananap, kadtong mga tawo nga nagsimba sa iyang larawan. **3** Gibubo sa ikaduhang anghel ang iyang panaksaan diito sa dagat; nahimo kining dugo sama sa patay nga tawo, ug nangamatay ang tanang buhi nga anaa sa dagat. **4** Ug gibubo sa ikatulong anghel ang iyang panaksaan diito sa mga suba ug sa mga tuboran sa tubig; nahimo kining dugo. **5** Nadungog ko ang anghel sa katubigan nga miuong, "Ikaw matarong - ang usa nga mao karon ug mao kaniadio, ang Usa nga Balaan - tungod kay gidaal mo kining mga paghukom. **6** Tungod kay giula nila ang dugo sa imong mga balaan ug mga propeta, gihatagan mo sila ug dugo aron imnon; mao kini ang angay kanila." **7** Nadungog ko ang halaran nga mitubag, "Oo, Ginoong Dios, nga nagmando sa tanan, ang paghukom mo matuod ug makataronganon." **8** Gibubo sa ikaputat nga anghel ang iyang panaksaan diito sa adlaw, ug gihatagan sa pagtugot sa pagsunog sa mga tawo sa kalayo. **9** Gisunog sila pinaagi sa hilabihan kainit, ug gipasipad-an nila ang ngalan sa Dios, nga adunay gahom labaw niining mga hampak. Wala sila maghinulsol o maghatag kaniya ug himaya. **10** Gibubo sa ikalimang anghel ang iyang panaksaan ngadto sa trono sa mapintas nga mananap, ug ang kangiitngit mitabon sa iyang gingharian. Gipaak nila ang ilang mga dila sa kasakit. **11** Gipasipad-an nila ang Dios sa langit tungod sa ilang kasakit ug mga kabahong, ug nadumili gihapon sila sa paghinulsol kung unsa ang ilang nabuhat. **12** Ug gibubo sa ikaunom nga anghel ang iyang panaksaan ngadto sa dakong suba, ang Efrates, ug mihibas ang tubig niini aron nga maandam ang dalan alang sa mga hari nga moabot gikan sa sidlakan. **13** Nakita ko ang tulo ka mahugaw nga mga espiritu nga sama sa mga baki nga ngangawwas sa mga baba sa dragon, sa mapintas nga mananap, ug sa mini nga mga propeta. **14** Kay sila mga espiritu sa demonyo nga nagbuhat ug mga milagrosong ilhanan. Mangadto sila sa mga hari sa tibuk kalibutan aron sa pagtigom kanila alang sa gubat sa dakong adlaw sa Dios, nga nagmando labaw sa tanan. **15** ("Pagbantay! Ako moabot sama sa kawatan! Bulahan ang usa nga kanunyan nagabantay, ug nagsul-ob sa iyang bisti aron nga dili siya mogawas nga hubo ug makita nila ang iyang makaaulaw nga kahimtang.") **16** Gidala nila silang tanan diito sa dapit nga gitawag sa Hebreo nga Armagedon. **17** Ug gibubo sa ikapitong anghel ang iyang panaksaan ngadto sa kahanginan. Unya migawas ang usa ka kusog nga tingog gikan sa

labing balaan nga dapit ug gikan sa trono, nga nag-ingon, "Nahuman na!" **18** Adunay mga pagpangidlap sa kilat, ngulob, mga dahunog sa dalugdog, ug makalilisang nga linog - usa ka linog nga mas kusog pa kaysa bisan unsang nahitabo sukad nga ang mga tawo anaa na sa kalibutan, hilabihan ka kusog gayod kining maong linog. **19** Ang gamhanang siyudad natunga sa tulo ka babin, ug nahugno ang mga siyudad sa kanasoran. Unya ang Dios nagtawag sa pagpahinudom sa gamhanang Babilonia, ug gihatag niya sa siyudad ang kopa nga napuno sa bino nga hinimo gikan sa iyang hilabihang kapungot. **20** Unya nawagtang ang matag isla ug ang mga kabukiran wala na gayod hikaplagi. **21** Ang dagkong ulan sa nieve (yelo), nga adunay gibug-aton nga usa ka talanton, ang nahulog gikan sa langit ngadto sa mga tawo, ug gitungnila ang Dios alang sa hampak saulan nga nieve (yelo) tungod kay makalilisang gayod kadtog nga hampak.

17 Usa sa pito ka mga manulonda nga adunay pito ka mga panaksaan miabot ug miuong kanako, "Dali, ipakita ko kanimo ang pagsilob sa bantog nga bigaon nga nagalingkod sa daghang katubigan, **2** uban ang mga hari sa kalibutan nga nahimo sa malaw-ay nga pagpakighilawas, ug niadtong bino sa iyang pagkamahilawasnon ang mga lumulopyo sa kalibutan nangahubog." **3** Gidala ako sa manulonda palayo diha sa Espiritu padulong sa kamingawan, ug nakita ko ang usa ka babaye nga naglingkod sa mapula nga mapintas nga mananap nga nalukop sa mga mapasipalihong mga ngalan. Ang mapintas nga mananap adunay pito ka mga ulo ug napulo ka mga sungay. **4** Nagsul-ob ang babaye sa tapol ug mapula nga dinayandayanan sa bulawan, bilihihong mga bato, ug mga perlas. Nagkupot siya sa iyang kamot sa usa ka kupang bulawan nga napuno sa salawayon nga mga butang ug ang mga mahugaw sa iyang malaw-ay nga pagpakighilawas. **5** Sa iyang agtagtang nakasulat ang usa ka ngalan nga adunay usa ka tinagong kahulogan: "ANG BANTOGANG BABILONIA, ANG INAHAN SA MGA BIGAON UG SA SALAWAYONG MGA BUTANG SA KALIBOTAN." **6** Nakita ko ang babaye nga nahubog sa dugo sa mga balaan ug ubang dugo sa mga saksi alang kang Jesus. Sa pagkakita ko kaniya, hilabihan ang akong kahibulong. **7** Apan ang anghel miuong kanako, "Nganong nahibulongan ka man? Ipasabot ko kanimo ang kahulogan sa babaye ug sa mapintas nga mananap nga nagadala kaniya (ang mapintas nga mananap nga adunay pito ka ulo ug napulo ka sungay). **8** Ang mapintas nga mananap nga imong nakita kaniadio, wala na karon, apan hapit na siya mogawas gikan sa kinahiladman, sa dili matugkad nga bung-aw. Unya motungha siya aron sa paglaglag. Kadnton nagsuyo sa kalibutan, kansang mga ngalan nga wala nahisulat sa libro sa kinabuhi sukad pa sa pasukaranan sa kalibutan—mahibulong sila sa dihang makita nila ang mapintas nga mananap nga anaa kaniadio, nga wala na karon, kondili moabotay pa. (Abysos g12) **9** Kini ang mga tawag alang sa hunahuna nga adunay kaalam. Ang pito ka mga ulo mao kadtong pito ka mga bungtod diin naglingkod ang babaye. **10** Sila usab ang pito ka mga hari. Ang lima ka mga hari nangahulog na, ang usa anaa pa, ug ang uban wala pa moabot; sa dihang siya moabot, magpabilin lamang siya sa makadiyot. **11** Ang mapintas nga mananap nga anaa kaniadio, apan wala na karon, mao usab siya ang ikawalo ka hari; apan usa siya niadtong pito ka mga hari, ug magaadtio siya sa paglaglag. **12** Ang napulo ka mga sungay nga nakita mo mao ang napulo ka mga hari nga wala pa nakadawat sa gingharian, apan makadawat sila sa katungod ingon nga mga hari sa usa lamang ka takna uban ang mapintas nga mananap. **13** Kini sila may usa lamang ka hunahuna, ug ihatog nila ang ilang gahom ug katungod ngadto sa mapintas nga mananap. **14** Makiggubat sila batok sa Nating Karnero. Apan ang Nating Karnero magabutong kanila tungod kay siya ang Gino sa mga ginoo ug Hari sa mga hari—ug uban kaniya ang mga tinawag, ang mga pinil, ug ang mga matind-anon." **15** Ang manulonda miuong kanako, "Ang mga tubig nga imong nakita, diin ang bigaon naglingkod, mao ang mga tawo, mga panon sa kawayan, mga kanasoran, ug mga pinulongan. **16** Ang napulo ka mga sungay nga nakita mo—sila ug ang mapintas nga mananap magadumot sa bigaon. Himuon nila siya nga biniyaan ug hubo, lamuyon nila ang iyang undo, ug sunogon nila siya sa hingpit uban sa kalayo. **17** Kay ang Dios nagbutang niini sa ilang mga kasingkasing aron magdala sa iyang katuuyo pinaagi sa pag-uyon sa paghatag kanila sa gahom sa pagmando ngadto sa mapintas nga mananap hangtod nga matuman ang mga pulong sa Dios. **18** Ang babaye nga nakita mo mao ang bantogan nga siyudad nga gimandoan sa mga hari sa kalibutan."

18 Human niining mga butanga akong nakit-an ang lain na usab nga anghel nga mikanaog gikan sa langit. Siya adunay dakong katungod, ug ang kalibutan nadan-ag-an sa iyang himaya. **2** Nagsinggit siya nga adunay makagagahom nga tingog, nga nag-ingon, "Nagun-ob, nagun-ob ang bantogan nga Babilonia! Siya ang nahimo nga puloy-anan sa mga demonyo, ang puloy-anan sa tanang hugaw nga espiritu, ug ang puloy-anan sa tanang mga hugaw ug salawayon nga langgam. **3** Kay ang tanan mga nasod naghuboghubog sa bino nga adunay tinguha sa iyang daotang pakighilawas nga nagdala sa iyang silot. Ang mga hari sa kalibutan nagbuhat sa malaw-ay nga pakighilawas alang kaniya. Ang mga tigpatigayon sa kalibutan nahimong dato pinaagi sa gahoni sa iyang pagkaabunda nga pagkinabuhi." **4** Unya ang nadungong galin na usab nga tingog nga gikan sa langit nga nag-ingon, "Gawas gikan kaniya, akong kawathan, aron dili kamo makaambit sa iyang mga sala, ug aron dili kamo makadawat bisan unsa sa iyang mga hampak. **5** Ang iyang mga sala naglit-od sama katas sa langit, ug ang Dios nakahinumdom sa mga daotan niyang binuhatan. **6** Bayari siya sama sa pagbayad niya ug balik sa uban, ug bayari sa makaduha kung unsa ang iyang nabuhut; diha sa kupa iyang gisagol, ug sa makaduha isagol ang gidaghanon alang kaniya. **7** Samtang iyang gipasidunggan ang iyang kaugalingon ug nagpuoy sa abunda nga pagkinabuhi, hatagi siya sa susamang pag-antos ug kagulan-an. Kay siya nag-ingon siyang kasingkasing, 'Ako naglingkod sama sa rayna; dili ako biyuda, ug dili gayod ako makakita sa kagul-anan.' **8** Busa sa usa ka adlaw ang iyang mga hampak mag-una kaniya: kamatayon, kagul-anan, ug kagutom. Siya lamoyon sa kalayo, tungod kay ang Ginoong Dios bantogan, ug siya ang iyang maghuhukom." **9** Ang mga hari sa kalibutan nga nagbuhat sa malaw-ay nga pagpakighilawas ug nawad-aw sa pagpugong kauban niya maghilak ug magbakho sa dihang ilang makita ang aso sa iyang pagkasunog. **10** Magtindog sila sa layo, nangahadlok sa iyang pag-antos, nga mag-ingon, "Pagkaalaot, pagkaalaot gayod ang bantogan nga siyudad, sa Babilonia, ang gamhanan nga siyudad! Kay sa kalit lamang nga takna ang imong silot moabot na." **11** Ang tanan nga mga tigpatigayon sa kalibutan maghilak ug magbantog alang kaniya, gumikun kay wala nay mopalit sa iyang mga patigayon— **12** ang nagtigayon sa bulawan, plata, ang mga mahalon nga bato, mga perlas ug ang mga panapton nga lino, tapol, sida, dagtom pula, ang tanan nga nagkalainlaing matang sa mga humot nga kahoy, ang matag sudlanan nga hinimo gikan sa tango sa elepante. **13** Ang matag sudlanan nga gihimo sa mahalon nga kahoy, tumbaga, puthaw, marmol, kaningag, lamas, insenso, mira, mahumot nga insenso, bino, lana, harina, trigo, baka ug karnero, mga kabayo ug ang mga karwahi, ug mga ulipon ug kalag sa mga tawo. **14** Ang bunga ng imong gihandom sa tanan nimong kusog mahanaw kini gikan kaniyo. Ang tanan nimong kaabunda ug kabtangan mahanaw kini, dili na gayod makaplagan pag-usab. **15** Ang mga tigpatigayon niining mga butanga nga nadato pinaagi kaniya motindog sa layo gikan kaniya tungod sa kahadol sa iyang pag-antos, maghilak ug kusog nga magbakho. **16** Moingon sila, "Pagkaalaot, pagkaalaot sa bantogan nga siyudad nga nagsul-ob sa sinina nga pinong lino, sa tapol ug sa dagtom pula, ug gidayandayan sa bulawan, sa mga mahalon nga bato, ug sa mga perlas!" **17** Sa kalit lang nga takna ang tanan nga bahandi nasayang. Ang tanan nga mga kapitan sa barko, tanan nga mga tawo nga naa sa dagat, mga manlalayag, ug tanan diin ang panginabuhi naggikan sa dagat, nagtindog didto sa layo. **18** Sila nagsinggit sa dihang ilang nakita ang aso sa iyang pagkasunog. Sila nag-ingon, "Unsa nga siyudad ang sama sa bantogan nga siyudad?" **19** Ilang gibutangan ug abog ang ilang mga ulo, ug nagsinggit, maghilak ug ngabangotan. "Pagkaalaot, pagkaalaot sa bantogan nga siyudad diin ang tanan nga adunay barko nga naa sa dagat nahimong dato pinaagi sa iyang bahandi. Sa usa lang ka takna, naguba kini." **20** "Paglipay diha kaniya, kalangitan, kamong mga balaon, mga apostoles, ug mga propeta, tungod kay ang Dios nagdala sa inyong hukom ngadto kaniya!" **21** Ang bantugan nga anghel mikhu sa usa ka bato nga sama kadako sa galilingan ug kini gilabay ngadto sa dagat, nga naq-ingon, "Niini nga paagi, ang Babilonia, ang bantogan nga siyudad, ilabay uban ang kagubot ug dili na gayod siya makaplagan. **22** Ang mga tingog sa mga mag-aalpa, mga musiker, ang mga tigpatigog sa mga plawta, ug sa mga tigrumputa dili na gayod madungong diha kanimo. Wala nay manggagama sa bisan unsa ng makaplagan nganha kanimo. Wala nay tingog sa galilingan ang madungong diha kanimo. **23** Ang mga kahayag sa lampara dili na gayod modan-ag diha kanimo. Ang mga tingog sa pamanhunon ug sa pangasaw-onon dili na

madunggan diha kanimo, tungod kay ang imong tigpatigayon nahimong mga prinsipe sa kalibutan, ug ang mga kanasoran nalingla pinaagi sa imong salamangka. **24** Nakaplagan nganha kaniya ang dugo sa mga propeta ug ang mga balaan, ug ang dugo sa tanan nga gipangpatay sa kalibutan."

19 Human niining mga butanga nadungong ko ang makusog nga tingog sa dakong gidaghanon sa kawathan sa langit nga nag-ingon, "Aleluya. Ang kawuwasan, himaya, ug gahorn iya sa atong Dios. **2** Matuod ug matarong ang iyang mga hukom, kay iyang gihukman ang hilabihan ka daotan nga babaye nga maoy nagdala sa kalibutan pinaagi sa iyang malaw-ay nga pagpakighilawas. Nanimalo siya alang sa dugo sa iyang mga sulugoon, nga siya mismo ang nag-ul'a." **3** Sa ikaduhang hiyagon misulti sila, "Aleluya! Miulbo ang aso gikan kaniya hangtod sa walay kataposan." (aiōn g165) **4** Ang 24 ka mga kadagkoan ug ang upat ka buhing mga binuhat nanghapa sa ilang kaugalingon ug nagsimba sa Dios nga naglingkod sa trono. Sila nag-ingon, "Amen. Aleluya!" **5** Unya ang usa ka tingog migawas gikan sa trono, nga nag-ingon, "Dayag ang atong Dios, kamong tanan nga iyang mga sulugoon, kamo nga nagmahnadlok kaniya, kamo nga dili mahinungdanon ug gamhanan." **6** Unya nadungong ko ang kasaba nga sama sa tingog sa dakong gidaghanon sa kawathan, sama sa dahunog sa katubigan, ug sama kakusog sa lipak sa dalugdog, nga nag-ingon, "Aleluya! Kay ang atong Ginoong Dios, ang magmamando sa kinatibuk-an, maghari na siya. **7** Magmaya ug maglipay pag-ayo kita ug ihatag kaniya ang himaya tungod kay ang kasaulogon sa kasal sa Nating Karnero miabot na, ug ang iyang pangasaw-onon nag-andam na sa iyang kaugalingon." **8** Siya gitugotan sa pagbisti sa hayag ug hinlo nga nipis nga lino (tungod kay ang nipis nga lino mao ang binuhatan nga matarawon sa iyang balaan nga kawathan). **9** Ang anghel miuongon kanako, "Sulata kini: Bulahan kadtong mga dimipit sa kombira sa kasal sa Nating Karnero." Siya usab miuongon kanako, "Mao kini ang matuod nga mga pulong sa Dios." **10** Mihapo ako sa iyang tilan alang sa pagsimba kaniya, apan siya miuongon kanako, "Ayaw kini buhata! Ako usa nimo ka kauban nga sulugoon ug ang imong kaigsongan nga naggunit sa pagpamatud mahitungod kang Jesus. Simbaha ang Dios, kay ang pagpamatud mahitungod kang Jesus mao ang espiritu nga gitagna." **11** Unya nakita ko nga naabli ang langit, ug nakita ko nga adunay usa ka putting kabayo! Ang usa nga nagsakay niini gitawag nga Matinud-anon ug Matuod. Naghukom siya uban ang katarong ug siya nakiggubat. **12** Ang mga mata niya sama sa nagdilaab nga kalayo, ug sa iyang ulo adunay daghang mga purongpurong. Aduna siyay ngalan nga gisulat kaniya nga walay bisan usa nga nakahibalo apan siya lamang. **13** Nagsul-ob siya sa usa ka kupo nga gituslob sa dugo, ug ang iyang ngalan gitawag nga Ang Pulong sa Dios. **14** Ang mga kasundalohan sa langit nagsusundin kaniya diha sa maputing mga kabayo, nga nagbisti sa manipis nga lino, puti ug hinlo. **15** Migula gikan sa iyang baba ang usa ka hait nga espada nga mayopatay sa kanasoran, ug magamando siya kaniila uban ang puthaw nga sungkod. Yatakyatakan niya didto sa pug-anan sa bino ang kapungot sa kaligutog sa Dios, nga magmando sa kinatibuk-an. **16** Adunay sinulat sa iyang kupo ug sa iyang paā nga usa ka ngalan, HARI SA MGA HARI UG GINO SA MGA GINO. **17** Nakita ko ang anghel nga nagtindog didto sa adlaw. Nagtawag siya sa makusog nga tingog sa tanang langgam nga naglupad sa kawanangan, **18** "Panganhi kamo, ug pagtigom alang sa dakong panihapon sa Dios. Kaona ang unod sa mga hari, ang unod sa mga pangulon sundalo, ang unod sa gamhanang mga tawo, ang unod sa mga kabayo ug sa nangabayo kaniila, ug ang unod sa tanang tawo, gawasnon man ug ulipon, dili mahinungdanon ug gamhanan." **19** Nakita ko ang mapintas nga mananap ug ang mga hari sa kalibutan uban ang ilang mga kasundalohan. Nagkatigom sila aron sa pagpakiggubat batok sa usa nga nagkabayo ug uban sa iyang kasundalohan. **20** Nadakpan ang mapintas nga mananap ug uban kaniya ang bakakong propeta nga nagbuhut ug mga ilhanan sa atubangan niya. Nianang mga ilhanan naglingla siya niadtod midawat sa patik sa mapintas nga mananap ug kadtong nagsimba sa iyang larawan. Ang duha kaniila gitambog nga buhi ngadto sa nagdilaab nga linaw sa nagkalayo nga asupri. (Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Gipangpatay ang nahibilin kaniila pinaagi sa espada nga migula sa baba sa usa nga nagsakay sa kabayo. Ang tanan nga mga langgam miakaon sa ilang patay nga unod.

20 Unya nakita ko ang usa ka anghel nga mikanaog gikan sa langit, nagbaton sa yawi sa lalom ug dili matugkad nga bung-aw ug adunay dakong kadena diha sa iyang kamot. (Abyssos g12) **2** Gihawiran niya ang dragon, ang karaang serpente, nga mao ang Yawa, o

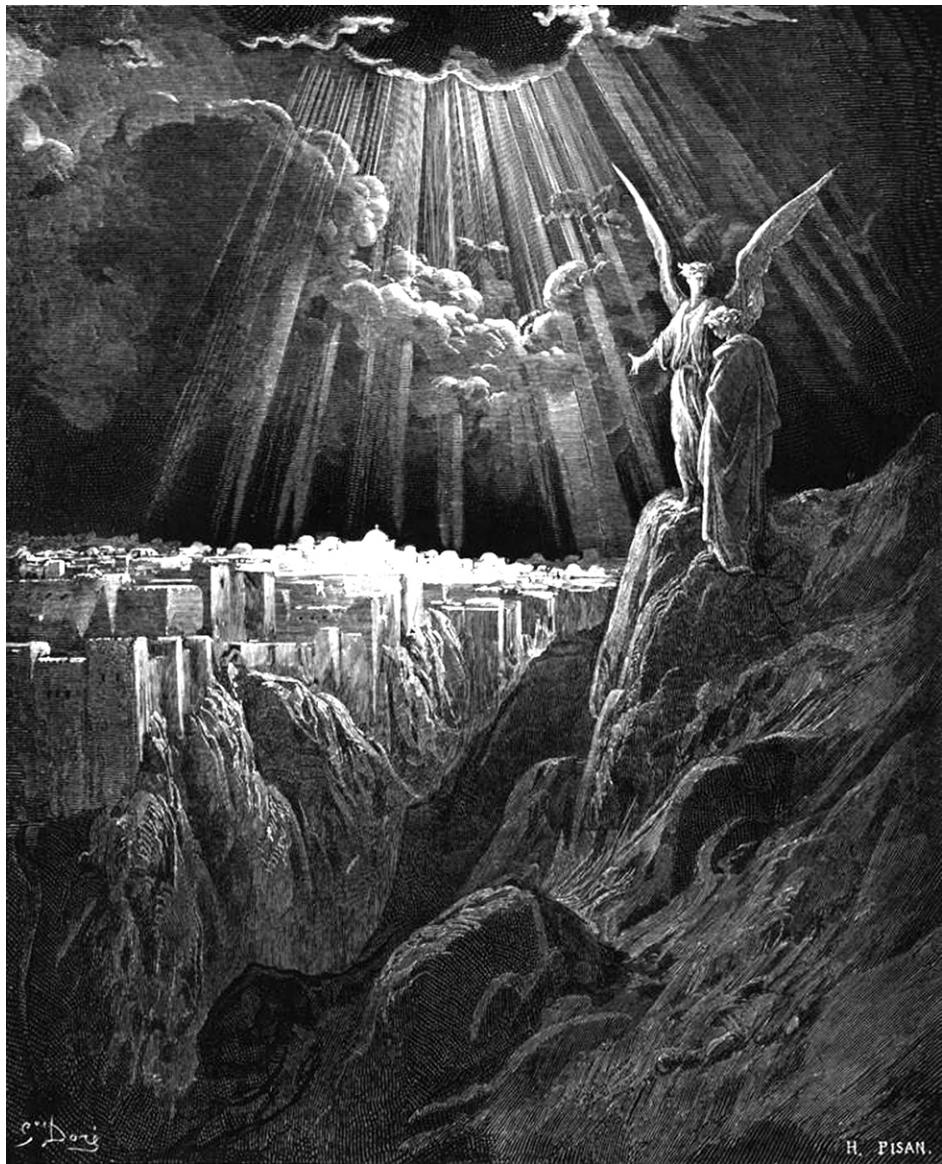
Satanas, ug gigapos siya sulod sa 1, 000 ka tuig. **3** Gitambog niya siya didto sa kinahiladman ug dili matugkad nga bung-aw, gisirad-an kini, ug gisilyohan kini sa ibabaw niya. Gihimo kini aron nga dili na gayod siya makapanglimbong sa mga kanasoran hangtod nga matapos na ang 1, 000 ka tuig. Human niana, kinahanglan pagabuhian siya sulod sa hamubo nga panahon. (**Abyssos g12**) **4** Unya nakita ko ang mga trono. Naglingkod didto kadtoong gihatagan ug katungod sa paghukom. Nakita ko usab ang mga kalag niadtong gipangutlan ug ulo alang sa pagpamatud mahitungod kung Jesus ug alang sa pulong sa Dios. Wala sila mosimba sa mapintas nga mananap ug sa iyang larawan, ug sila nagdumili sa pagdawat sa marka sa ilang agtang ug kamot. Nagtabuhi sila, ug naghari sila kauban ni Cristo sulod sa 1, 000 ka tuig. **5** Ang uban sa mga namangatay mili mabuhangtudong gatapos ang 1, 000 ka tuig. Kini ang unang pagkabanhaw. **6** Bulahan ug balaan ang nakaambit sa unang pagkabanhaw! Ang ikaduhang kamatayon wala nay gahom ibabaw niini. Mamahimo silang mga pari sa Dios ug sa Cristo ug magahari uban kaniya sulod sa 1, 000 ka tuig. **7** Sa dihang matapos na ang 1, 000 ka tuig, si Satanas pagabuhian gikan sa iyang pagkabilanggo. **8** Moadtio siya aron sa paglimbong sa mga kanasoran sa upat ka suok sa kalibutan—ang Gog ug Magog—aron sa pagtigom kanila alang sa gubat. Mahisama sila kadaghan sa balas sa dagat. **9** Misaka sila sa halapad nga patag sa kayutaan ug glibotan ang kampo sa mga balaan, ang pinalangga nga siyudad. Apan ang kalayo mikunsad gikan sa langit ug milamoy kaniya. **10** Ang yawa nga milimbong kanila, gitambog ngadto sa linaw sa nagkalayong asupri, dili gitambog ang mapintas nga mananap ug ang mini nga propeta. Paantoson sila adlaw ug gabii hangtod sa kahangtoran. (**aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442**) **11** Unya nakita ko ang usa ka dakong trono nga maputì ug ang usa nga milingkod niini. Ang yuta ug ang langit naharahan gikan sa iyang atubangan, apan walay dapit nga ilang kaadtogan. **12** Nakita ko ang mga patay—ang mga gamhanan ug ang mga dili inila—nagtindog atubangan sa trono, ug gibuklad ang mga libro. Unya gibuklad ang laing libro—ang Libro sa Kinabuhi. Ang mga patay gihukman sumala sa nahiisulat sa mga libro, sumala kung unsa ang ilang nabuhat. **13** Ang dagat mitugyan sa mga patay nga anaa niini. Ang Kamatayon ug ang Hades mitugyan usab sa mga patay nga anaa kanila, ug ang mga patay gihukman sumala sa ilang binuhatan. (**Hades g86**) **14** Ang Kamatayon ug ang Hades gitambog ngadto sa linaw nga kalayo. Kini mao ang ikaduha nga kamatayon—ang linaw nga kalayo. (**Hades g86, Limnē Pyr g3041 g4442**) **15** Kung bisan kinsa nga ngalan ang dili makaplagan nga nasulat sa Libro sa Kinabuhi, igatambog siya ngadto sa linaw nga kalayo. (**Limnē Pyr g3041 g4442**)

21 Unya akong nakita ang bag-ong langit ug ang bag-ong yuta, kay ang unang langit ug ang unang yuta miagi na, ug ang kadagatan nahunaw na. **2** Akong nakita ang balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga mikanaog sa langit gikan sa Dios, nangandam sama sa pangasaw-onon nga gidayandayan alang sa iyang bana. **3** Nadungog ko ang dakong tingog gikan sa trono nga miignon, “Tan-awa! Ang puloy-anan sa Dios uban sa katawhan, ug magpuyo siya uban kanila. Mahimo silang iyang katawhan, ug ang Dios sa iyang kaugalingon makig-uban kanila ug siya mahimo nga ilang Dios. **4** Pagapahirian niya ang mga luha gikan sa ilang mga mata, ug wala nay kamatayon, o kasub-anan, o paghilak, o kasakit. Ang daang mga butang miagi na. **5** Siya nga naglingkod sa trono miignon, “Tan-awa! Akong gihimong bag-o ang tanang mga butang.” Siya miignon, “Isulat kini tungod kay kini nga mga pulong masaligan ug matuod.” **6** Miignon siya kanako, “Kini nga mga butang nahunaw na! Ako ang Alpa ug ang Omega, ang sinugdanan ug ang kataposan. Kadtoong mga giuhaw pagahatagan ko sa mainom nga walay bayad gikan sa tubod sa tubig sa kinabuhi. **7** Ang usa nga magmadaugon makapanunod niining mga butanga, ug ako mahimo nga iyang Dios, ug siya mahimo nga akong anak. **8** Apan kadtoong talawan, ang walay pagtug, ang dulumutan, ang mga mamumuno, ang malaw-ay nga pagpakihilawas, ang mga mamaramang, ang nagsimba sa mga diosdios, ug ang tanang mga bakakon, ang ilang dapit mao ang linaw nga kalayo sa nagdilab nga asupre. Mao kana ang ikaduhang kamatayon.” (**Limnē Pyr g3041 g4442**) **9** Ang usa sa pito ka mga anghel midulo kanako, ang usa nga adunay pito ka panakson nga puno sa pito ka kataposang mga hampak, ug siya miignon, “Dali ngari. Ipakita ko kanimo ang pangasaw-onon, ang asawa sa Nating Karnero.” **10** Unya gidalia niya ako sa layo sa Espiritu ngadto sa dako ug habog nga bukid ug gipakita kanako ang balaang siyudad, ang Jerusalem, mikanaog sa langit gikan sa Dios. **11** Ang Jerusalem adunay himaya sa Dios, ug ang

iyang kahayag susama sa pinakabililhong bato, sama sa usa ka batong kristal sa matin-aw nga haspe. **12** Kini adunay dako, habog nga paril nga adunay napulo ug duha ka ganghaan, uban sa napulo ug duha ka mga anghel nga anaa sa ganghaan. Sa ganghaan nahiisulat ang mga ngalan sa napulo ug duha ka banay sa mga anak sa Israel. **13** Sa sidlakan adunay tulo ka ganghaan, sa amihan tulo ka ganghaan, sa habagatan tulo ka ganghaan, ug sa kasadpan tulo ka ganghaan. **14** Ang paril sa siyudad adunay napulo ug duha ka pundiayon, ug niini adunay napulo ug duha ka ngalan sa napulo ug duha ka apostoles sa Nating Karnero. **15** Ang usa nga nakisulti kanako adunay sukdanon nga sungkod nga ginama sa bulawan aron sukdon ang siyudad, ang mga ganghaan, ug ang paril niini. **16** Ang siyudad gipahimutang sa kuwardro, ang katas-on niini susama sa iyang kalapdon. Gisukod niya ang siyudad gamit ang sukdanon nga sungkod, 12, 000 ka estadiya ang katas-on (ang katas-on, kalapdon, ug ang kahabogon susama lang). **17** Gisukod usab niya ang paril niini, 144 kyubits ang kabagaon pinaagi sa sukdanan sa tawo (nga mao usab ang pagkasukod sa anghel). **18** Ang paril ginama sa haspe ug ang siyudad sa putting bulawan, sama sa matin-aw nga bildo. **19** Ang mga pundiayon sa paril gidayandayan sa matag matag sa bililhong bato. Ang una mao ang haspe, ang ikaduha mao ang sapiro, ang ikatulo mao ang kalsidonia, ang ikaupat mao ang emeralda, **20** ang ikalima mao ang sardonika, ang ikaunom mao ang sardius, ang ikapito mao ang krisolito, ang ikawalo mao ang berilio, ang ikasiyam mao ang topasio, ang ikapanulop mao ang krisopraso, ang ikapanulop ug usa mao ang hasinto, ug ang ikapanulop ug duha mao ang amatista. **21** Ang napulo ug duha ka mga ganghaan mga napulo ug duha ka mga perlas, ang matag ganghaan ginama gikan sa usa ka perlas. Ang mga kadalanan sa siyudad putting bulawan, nga sama sa matin-aw nga bildo. **22** Wala akoy nakitang templo sa siyudad, kay ang Ginoong Dios, nga nagdumala ngadto sa tanan, ug ang Nating Karnero mao ang templo niini. **23** Ang siyudad wala na nanginahanglan sa adlaw o sa bulan aron magdan-ag niini tungod kay ang himaya sa Dios naghayag niini, ug ang lampara niini mao ang Nating Karnero. **24** Ang kanasoran magalakaw uban sa kahayag nianang siyudara. Ang mga hari sa kalibutan magadalda sa ilang katahom ngadto niini. **25** Ang mga ganghaan niini dili pagasiran panahon sa adlaw, ug wala nay kagabhiom diido. **26** Dad-on nila ang katahom ug ang kadungungan sa kanasoran ngadto niini, **27** ug walay dili hinlo nga makasulod niini. Ni si bisan kinsa nga nagbuhut sa bisan unsang butang nga makauulaw o malimbungan nga makasulod, apan kadto lamang kansang mga ngalan nga nahiisulat sa libro sa kinabuhi sa Nating Karnero.

22 Unya ang anghel nagpakita kanako sa suba sa tubig sa kinabuhi, tubig nga sama katir-aw sa kristal. Kini nag-agas gikan sa trono sa Dios ug sa Nating Karnero. **2** Paingon sa taliwala sa agjiana sa siyudad. Sa matag daplin sa suba adunay kahoy sa kinabuhi, nga nagdala ug napulo ug duha ka klase sa bunga, ug kini nagdala ug bunga sa matag bulan. Ang mga dahon sa kahoy alang sa kayayohan sa tanang kanasoran. **3** Dido wala na gayot tunglo. Ang trono sa Dios ug sa Nating Karnero anaa na unya sa siyudad, ug ang iyang mga sulugoon moalagad kaniya. **4** Sila makakita sa iyang hulagway, ug ang iyang ngalan anaa sa ilang mga agtang. **5** Dido wala nay gabii; dili na sila magkinahanglan ug kahayag sa sofa o kahayag sa adlaw tungod kay ang Ginoong Dios magahayag kanila. Maghari sila handog sa kahangtoran. (**aiōn g165**) **6** Ang anghel miignon kanako, “Kini nga mga pulong kasaligan ug matuod. Ang Gino, ang Dios sa mga espiritu sa mga propeta, nagpadala sa iyang anghel aron sa pagpaka sa iyang mga sulugoon kung unsa ang kinahanglan nga mahitabo sa umaabot.” **7** “Tan-awa! Moabot ako sa dili madugay! Bulahan ang nagtuman sa mga pulong sa panagna niining basahon.” **8** Ako, si Juan, mao ang nakadungog ug nakakita niining mga butanga. Sa dihang nakita ug nadungog ko sila, ako mihaba sa tilian sa anghel aron mosimba kaniya, ang anghel nga nagpakita kanako niining mga butanga. **9** Miignon siya kanako, “Ayaw kana buhata! Ako sama sa sulugoon nga uban kanimo, uban sa imong mga igsoon nga mga propeta, ug uban niadtong nagtuman sa mga pulong niining basahon. Simbaha ang Dios!” **10** Siya miignon kanako, “Ayaw silyohi ang mga pulong sa panagna niining basahon, tungod kay ang takna duol na. **11** Ang usa nga dili matarong, pasagdi nga magpadayon siya sa pagbuhut ug dili matarong. Ang usa nga malaw-ayon, pasagdi nga magpadayon sa pagkamalaw-ayon. Ang matarong, pasagdi nga mopadayon sa pagbuhut ug matarong. Ang balaan, pasagdi nga magpadayon sa pagkabalaan.” **12** “Tan-awa! Mabalik ako

sa dili madugay. Ang akong ganti madawat nako, aron ganti sa matag-usa sumala sa iyang nabuhut. **13** Ako ang Alpa ug ang Omega, ang Una ug ang Ulahi, ang Sinugdan ug ang Kataposan. **14** Bulahan kadtong naglaba sa ilang mga bisti aron sila mahatagan sa katungod sa pagkaon gikan niadtong kahoy sa kinabuhi ug sa pagsulod sa siyudad agi sa mga ganghaan. **15** Didto sa gawas ang mga iro, ang mga salamangkero, ang mga makighilawason, ang mga tigpatay, ang mga tigsimba ug diosdios, ug ang matag-usa nga naghigugma ug nagbuhut sa pagkabakakon. **16** Ako, si Jesus, nagpadala sa akong anghel aron mopamatuod nganha kaninyo mahitungod niining mga butanga alang sa kasimbahanan. Ako ang gamot ug ang kaliwat ni David, ang mahayag nga Bituon sa Kabuntagon.” **17** Ang Espiritu ug ang Pangasaw-onon nagaingon, “Adto ngari! Pasultiha ang nakadungog, “Adto ngari!” Bisan kinsa ang giuhaw, paanhia siya, ug bisan kinsa ang nangandoy niini, pakuhaa siya nga libre ug tubig sa kinabuhi. **18** Ako nagpamatuo sa matag-usa nga nakadungog sa mga pulong sa panagna niini nga basahon: Kung si bisan kinsa adunay modugang kanila, ang Dios magadugang kaniya sa mga hampak nga nahisulat niini nga basahon. **19** Kung si bisan kinsa adunay mokhuha gikan sa mga pulong niini nga basahon sa panagna, ang Dios magakuhha sa iyang babin sa kahoy sa kinabuhi ug sa siyudad nga balaan, nga nahisulat niini nga basahon. **20** Siya nga maoy nagpamatuo niining mga butanga nagaingon, “Oo! Ako moabot sa dili madugay.” Amen! Umari ka, Ginoong Jesus! **21** Hinaot nga ang grasya ni Ginoong Jesus magaaban sa matag-usa. Amen.

Akong nakita ang balaang siyudad, ang bag-ong Jerusalem, nga mikanaog sa langit gikan sa Dios, nangandam sama sa pangasaw-onon nga gidayandayan anang sa iyang bana. Nadungog ko ang dakong tingog gikan sa trono nga miingon, "Tan-awa! Ang puloy-anan sa Dios uban sa katawhan, ug magpuyo siya uban kanila. Mahimo silang iyang katawhan, ug ang Dios sa iyang kaugalingon makig-uban kanila ug siya mahimo nga ilang Dios."

Pinadayag 21:2-3

Reader's Guide

Cebuano at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Cebuano at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Strong's: g12

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Strong's: g126

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek

Speech: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Strong's: g165

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Strong's: g166

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Strong's: g1067

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Strong's: g86

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Strong's: g3041 g4442

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol

Language: Hebrew

Speech: proper noun, place

Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses

Strong's: h7585

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Strong's: g5020

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Cebuano---Cebuano-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lucas 8:31
Roma 10:7
Pinadayag 9:1
Pinadayag 9:2
Pinadayag 9:11
Pinadayag 11:7
Pinadayag 17:8
Pinadayag 20:1
Pinadayag 20:3

Mga Buhat 3:21

Mga Buhat 15:18

Roma 1:25

Roma 9:5

Roma 11:36

Roma 12:2

Roma 16:27

1 Corinto 1:20

1 Corinto 2:6

1 Corinto 2:7

1 Corinto 2:8

1 Corinto 3:18

1 Corinto 8:13

1 Corinto 10:11

2 Corinto 4:4

2 Corinto 9:9

2 Corinto 11:31

Galacia 1:4

Galacia 1:5

Taga Efeso 1:21

Taga Efeso 2:2

Taga Efeso 2:7

Taga Efeso 3:9

Taga Efeso 3:11

Taga Efeso 3:21

Taga Efeso 6:12

Filipos 4:20

Colosas 1:26

1 Timoteo 1:17

1 Timoteo 6:17

2 Timoteo 4:10

2 Timoteo 4:18

Tito 2:12

Hebreohanon 1:2

Hebreohanon 1:8

Hebreohanon 5:6

Hebreohanon 6:5

Hebreohanon 6:20

Hebreohanon 7:17

Hebreohanon 7:21

Hebreohanon 7:24

Hebreohanon 7:28

Hebreohanon 9:26

Hebreohanon 11:3

Hebreohanon 13:8

Hebreohanon 13:21

1 Pedro 1:23

1 Pedro 1:25

1 Pedro 4:11

1 Pedro 5:11

2 Pedro 3:18

1 Juan 2:17

2 Juan 1:2

Judas 1:13

Judas 1:25

Pinadayag 1:6

Pinadayag 1:18

Pinadayag 4:9

Pinadayag 4:10

Pinadayag 5:13

Pinadayag 7:12

Pinadayag 10:6

Pinadayag 11:15

Pinadayag 14:11

Pinadayag 15:7

Pinadayag 19:3

Pinadayag 20:10

Pinadayag 22:5

aïdios

Roma 1:20
Judas 1:6

aiōn

Mateo 12:32
Mateo 13:22
Mateo 13:39
Mateo 13:40
Mateo 13:49
Mateo 21:19
Mateo 24:3
Mateo 28:20
Marcos 3:29
Marcos 4:19
Marcos 10:30
Marcos 11:14
Lucas 1:33
Lucas 1:55
Lucas 1:70
Lucas 16:8
Lucas 18:30
Lucas 20:34
Lucas 20:35
Juan 4:14
Juan 6:51
Juan 6:58
Juan 8:35
Juan 8:51
Juan 8:52
Juan 9:32
Juan 10:28
Juan 11:26
Juan 12:34
Juan 13:8
Juan 14:16

2 Corinto 11:31

Galacia 1:4

Galacia 1:5

Taga Efeso 1:21

Taga Efeso 2:2

Taga Efeso 2:7

Taga Efeso 3:9

Taga Efeso 3:11

Taga Efeso 3:21

Taga Efeso 6:12

Filipos 4:20

Colosas 1:26

1 Timoteo 1:17

1 Timoteo 6:17

2 Timoteo 4:10

2 Timoteo 4:18

Tito 2:12

Hebreohanon 1:2

Hebreohanon 1:8

Hebreohanon 5:6

Hebreohanon 6:5

Hebreohanon 6:20

Hebreohanon 7:17

Hebreohanon 7:21

Hebreohanon 7:24

Hebreohanon 7:28

Hebreohanon 9:26

Hebreohanon 11:3

Hebreohanon 13:8

Hebreohanon 13:21

1 Pedro 1:23

aiōnios

Mateo 18:8

Mateo 19:16

Mateo 19:29

Mateo 25:41

Mateo 25:46

Marcos 3:29

Marcos 10:17

Marcos 10:30

Lucas 10:25

Lucas 16:9

Lucas 18:18

Lucas 18:30

Juan 3:15

Juan 3:16

Juan 3:36

Juan 4:14

Juan 4:36

Juan 5:24

Juan 5:39

Juan 6:27

Juan 6:40

Juan 6:47

Juan 6:54

Juan 6:68

Juan 10:28
Juan 12:25
Juan 12:50
Juan 17:2
Juan 17:3
Mga Buhat 13:46
Mga Buhat 13:48
Roma 2:7
Roma 5:21
Roma 6:22
Roma 6:23
Roma 16:25
Roma 16:26
2 Corinto 4:17
2 Corinto 4:18
2 Corinto 5:1
Galacia 6:8
2 Tesalonica 1:9
2 Tesalonica 2:16
1 Timoteo 1:16
1 Timoteo 6:12
1 Timoteo 6:16
1 Timoteo 6:19
2 Timoteo 1:9
2 Timoteo 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filemon 1:15
Hebreohanon 5:9
Hebreohanon 6:2
Hebreohanon 9:12
Hebreohanon 9:14
Hebreohanon 9:15
Hebreohanon 13:20
1 Pedro 5:10
2 Pedro 1:11
1 Juan 1:2
1 Juan 2:25
1 Juan 3:15
1 Juan 5:11
1 Juan 5:13
1 Juan 5:20
Judas 1:7
Judas 1:21
Pinadayag 14:6

Geenna
Mateo 5:22
Mateo 5:29
Mateo 5:30
Mateo 10:28
Mateo 18:9
Mateo 23:15
Mateo 23:33
Marcos 9:43
Marcos 9:45
Marcos 9:47

Lucas 12:5
Santiago 3:6
Hadēs
Mateo 11:23
Mateo 16:18
Lucas 10:15
Lucas 16:23
Mga Buhat 2:27
Mga Buhat 2:31
1 Corinto 15:55
Pinadayag 1:18
Pinadayag 6:8
Pinadayag 20:13
Pinadayag 20:14
Limnē Pyr
Pinadayag 19:20
Pinadayag 20:10
Pinadayag 20:14
Pinadayag 20:15
Pinadayag 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numerus 16:30
Numerus 16:33
Deuteronomio 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Hari 2:6
1 Hari 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Mga Salmo 6:5
Mga Salmo 9:17
Mga Salmo 16:10
Mga Salmo 18:5
Mga Salmo 30:3
Mga Salmo 31:17
Mga Salmo 49:14
Mga Salmo 49:15
Mga Salmo 55:15
Mga Salmo 86:13
Mga Salmo 88:3
Mga Salmo 89:48
Mga Salmo 116:3
Mga Salmo 139:8

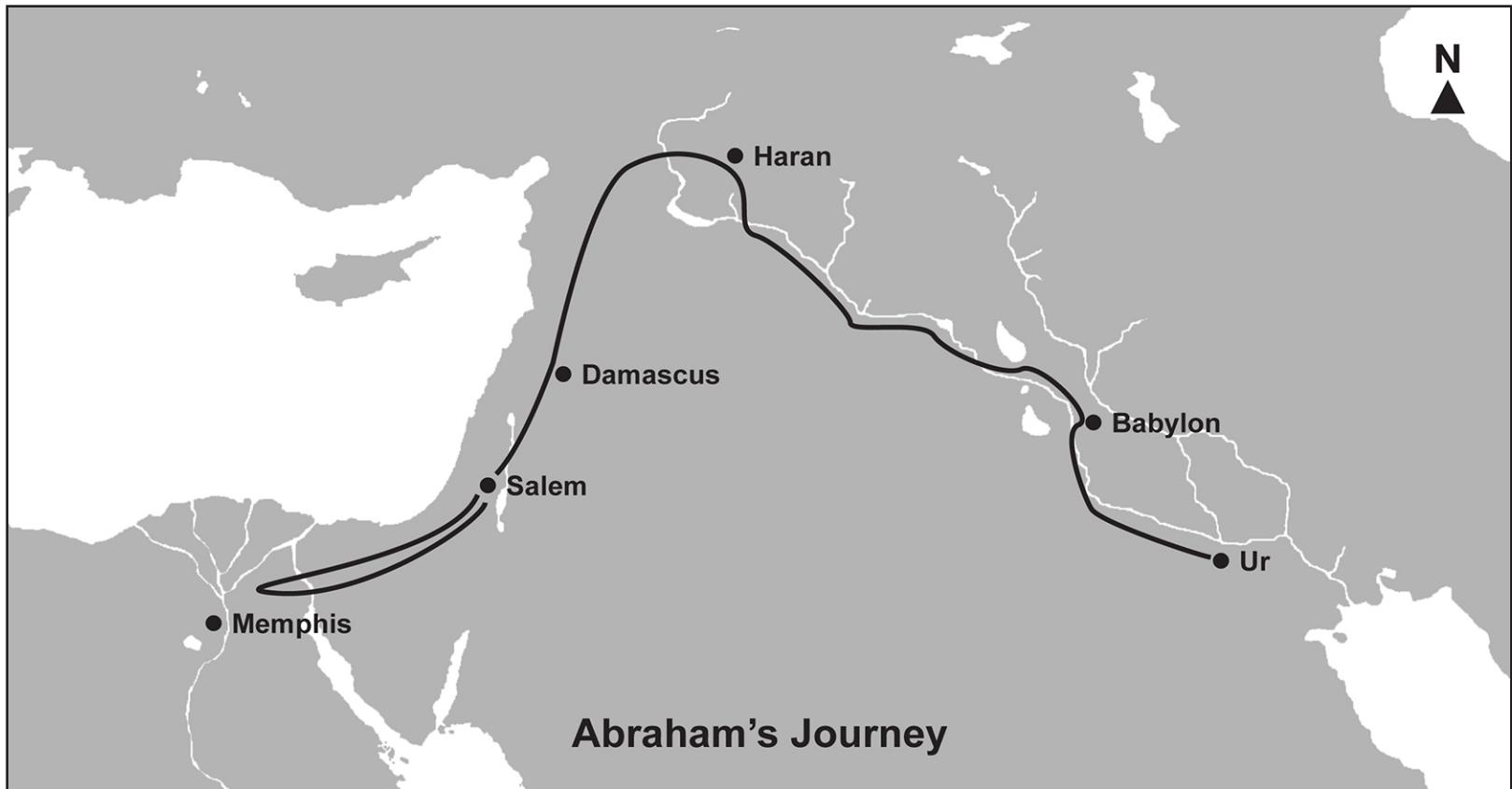
Mga Salmo 141:7
Panultihon 1:12
Panultihon 5:5
Panultihon 7:27
Panultihon 9:18
Panultihon 15:11
Panultihon 15:24
Panultihon 23:14
Panultihon 27:20
Panultihon 30:16
Ecclesiastes 9:10
Awit sa mga Awit 8:6
Isaias 5:14
Isaias 14:9
Isaias 14:11
Isaias 14:15
Isaias 28:15
Isaias 28:18
Isaias 38:10
Isaias 38:18
Isaias 57:9
Ezequiel 31:15
Ezequiel 31:16
Ezequiel 31:17
Ezequiel 32:21
Ezequiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonas 2:2
Habakuk 2:5

Tartaroō

2 Pedro 2:4

Questioned

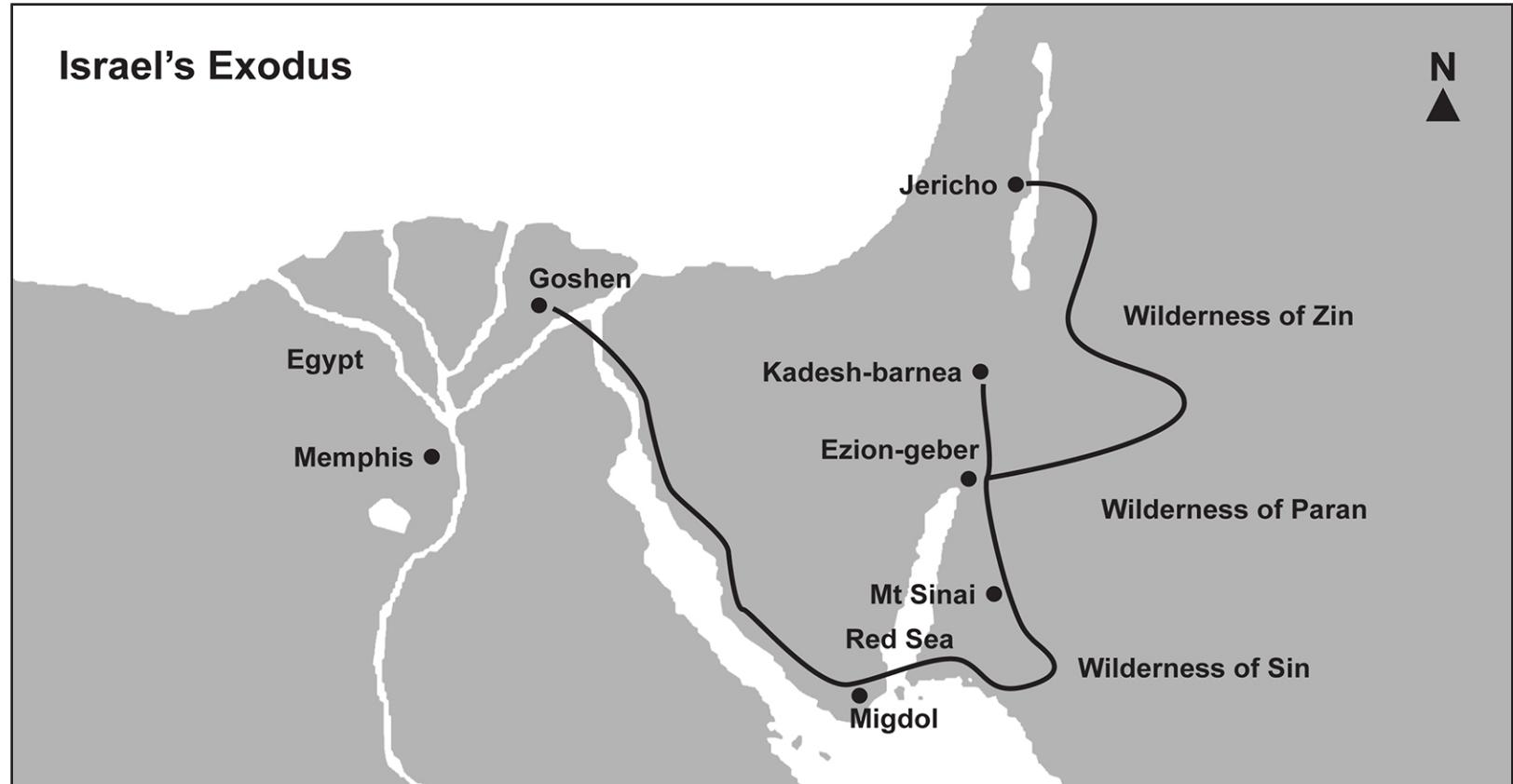
None yet noted

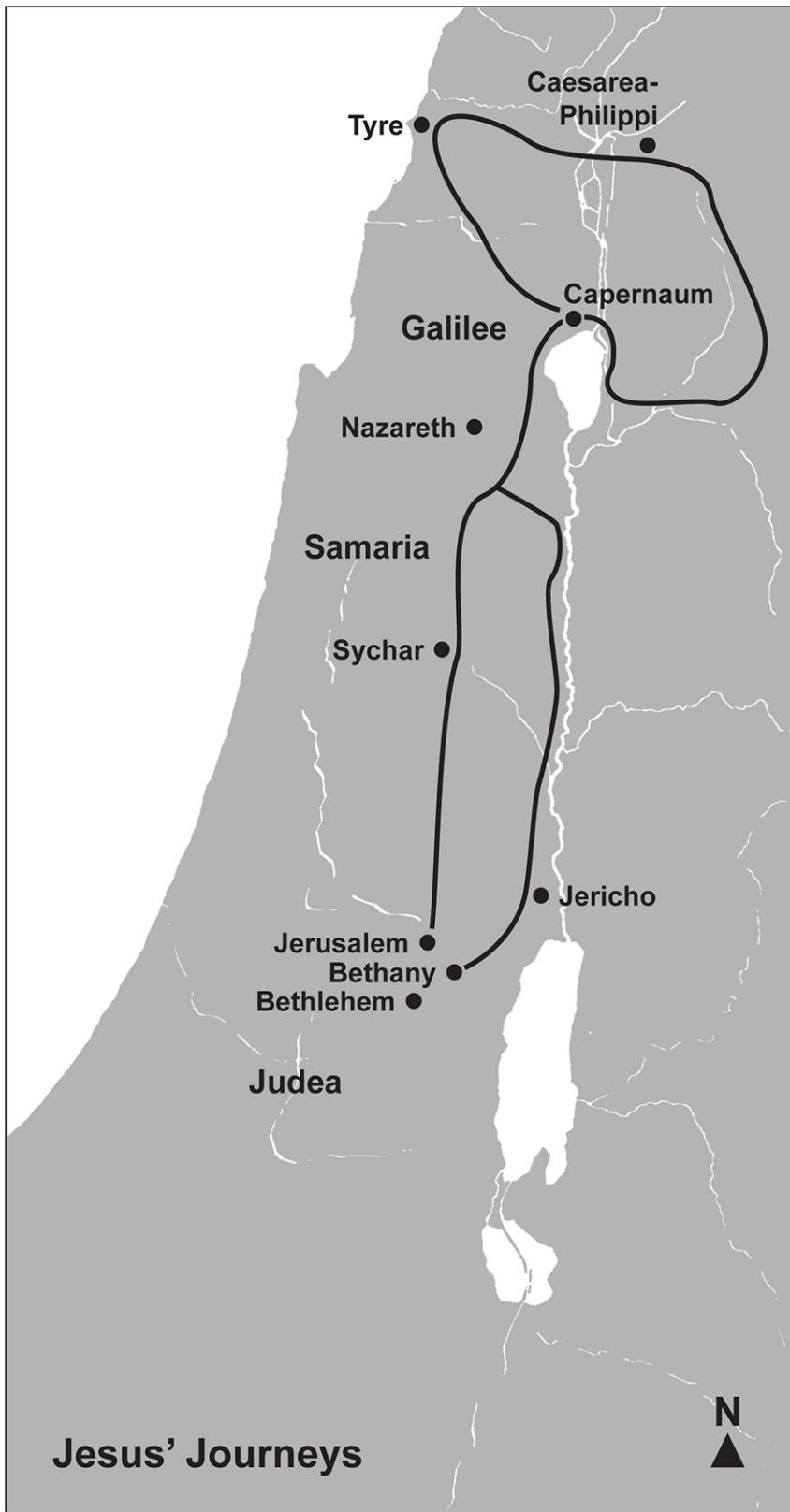
Pinaagi kadto sa pagtuo nga si Abraham, sa dihang siya gitawag, mituman ug miadto sa dapit nga iyang madawat isip panulondon.
Milakaw siya, nga wala masayod kung asa siya padulong. - Hebreohanon 11:8

Israel's Exodus

N

Sa dihang gitugotan sa Faraon ang katawhan sa paglakaw, wala sila gigiyahan sa Dios sa dalan nga paingon sa yuta sa mga Filistihanon, bisan tuod ug duol lamang kadto nga yuta. Kay miington ang Dios, "Basin ug mausab ang hunahuna sa katawhan kung makasinati sila sa gubat ug mammalik sa Ehipto." - Exodus 13:17

Kay ang Anak sa Tawo wala mo anhi aron alagaran, apan sa pag-alagad, ug motugyan sa iyang kinabuhi ingon nga usa ka lukat alang sa kadauganan. - Marcos 10:45

Si Pablo, usa ka sulugoon ni Jesu-Cristo, gitawag aron mamahimong usa ka apostol, ug gilain alang sa ebanghelyo sa Dios. - Roma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Titus destroys the Jewish Temple
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us							
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin							
Where are we? ◀			When are we? ▼									
			Innocence		Fallen				Glory			
Who are we? ▶	God	Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
		Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise					
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers						
	Mankind	Living			Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth							
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise							
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment							
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
		Imprisoned			2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus							
		Fugitive			Revelation 20:13 Thalaasa							
		First Beast			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind							
		False Prophet			Revelation 19:20 Lake of Fire							
		Satan			Revelation 20:2 Abyss							
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all							

Busa panglakaw kamo ug paghimo ug mga disipulo sa tanang kanasoran. Bawtismohi sila sa ngalan sa Amahan, sa Anak, ug sa Balaang Espiritu. - Mateo 28:19